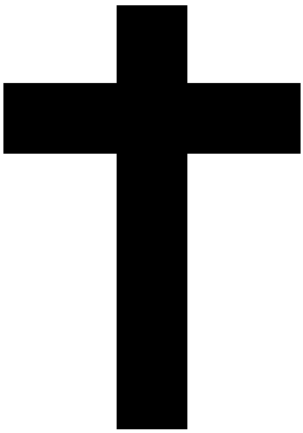
Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios

Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios (Bible) for the Philippines

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios (Bible) for the Philippines

copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 Biblica, Inc.

Language: Ilonggo

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.
Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.
Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.
“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Magamit sang tanan ini nga obra/translation paagi sa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Agod makita ang kopya sang ini nga license, bisitahi ang http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 ukon magpadala sang sulat sa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.
Ang Biblica® amo ang trademark nga rehistrado para sa Biblica, Inc., ang paggamit sang sini (Biblica®) nga trademark ginakinahanglan sang permiso halin sa Biblica, Inc. Suno sa polisiya nga ginbutyag didto sa CC BY-SA license, mahimo nga kopyahon kag idistribute ining orihinal nga obra/translation basta nga ipabilin ang trademark nga Biblica® suno sa orihinal sini nga pagkasulat. Kon yara ikaw nga ginbag-o ukon ginhimo nga modipikasyon sa sini nga kopya, kinahanglan ipahibalo kon ano ini kag butangan sang sini nga impormasyon: “Ang orihinal nga obra/translation iya sang Biblica Inc. magamit ini nga wala sing bayad, bisitahi lang ang www.biblica.com kag ang open.bible.”
Ang impormasyon bahin sa copyright kinahanglan makita sa Title ukon copyright page sang obra/translaion. Amo ini ang dapat masulat:
Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.
Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.
Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.
“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
Kon may yara ikaw nga ginbag-o sa kopya, kinahanglan nga mahibal-an ini paagi sa paggamit sang pareho gihapon nga license (CC BY-SA).
Kon kinahanglan nga ipahibalo mo sa Biblica Inc., ang imo ginhimo nga pagbag-o ukon modipikasyon sa sini nga kopya, palihog bisitahi kami sa https://open.bible/#feedback.
This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0 or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.
Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”
Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.
Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™
Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.
Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.
“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.
You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).
If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at https://open.bible/#feedback.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 Oct 2026 from source files dated 3 May 2025
84488a6a-84c1-596e-af6b-5a0f432656b4

Contents

Genesis 1
Exodus 85
Leviticus 156
Numero 204
Deuteronomio 268
Josue 327
Hukom 366
Ruth 404
1 Samuel 410
2 Samuel 461
1 Hari 506
2 Hari 558
1 Cronica 608
2 Cronica 660
Ezra 717
Nehemias 735
Ester 761
Job 773
Salmo 822
Hulubaton 964
Manugwali 1006
Kanta 1019
Isaias 1027
Jeremias 1111
Panalambiton 1199
Ezekiel 1208
Daniel 1286
Hoseas 1311
Joel 1327
Amos 1333
Obadias 1347
Jonas 1349
Micas 1353
Nahum 1362
Habakuk 1366
Zefanias 1371
Haggai 1376
Zacarias 1379
Malakias 1395
Mateo 1400
Marcos 1467
Lucas 1509
Juan 1579

Binuhatan 1631
Roma 1693
1 Corinto 1721
2 Corinto 1748
Galacia 1765
Efeso 1775
Filipos 1784
Colosas 1791
1 Tesalonica 1798
2 Tesalonica 1804
1 Timoteo 1808
2 Timoteo 1816
Tito 1822
Filemon 1826
Hebreo 1828
Santiago 1849
1 Pedro 1856
2 Pedro 1864
1 Juan 1869
2 Juan 1876
3 Juan 1877
Judas 1878
Pahayag 1881

Genesis

Ang Pagtuga

1 Sang ginsuguran, gintuga sang Dios ang kalangitan kag ang kalibutan.
2 Ang kalibutan sadto wala pa sing porma kag mahawan pa. Ang tubig
nga nagatabon sa kalibutan nalikupan sang kadulom. Kag ang Espiritu
sang Dios* nagahulag sa ibabaw sang tubig.

3 Dayon nagsiling ang Dios, “Magsanag!” Kag dayon may kasanag.
4 Nanamian ang Dios sa kasanag nga iya nakita. Dayon ginseparar niya
ang kasanag kag ang kadulom.
5 Gintawag niya nga “adlaw” ang kasanag kag gintawag niya nga “gab-i”
ang kadulom. Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo
ato ang una nga adlaw.
6 Dayon nagsiling ang Dios, “Matuga ang kahawaan nga magaseparar sa
tubig sa duha ka lugar.”
7 Kag nahimo ini. Ginhimo sang Dios ang kahawaan nga nagaseparar sa
tubig sa ibabaw kag sa tubig sa idalom.
8 Ini nga kahawaan gintawag sang Dios nga “kalangitan.” Nag-abot ang
kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang ikaduha nga adlaw.
9 Dayon nagsiling ang Dios, “Magtingob sa isa ka lugar ang tubig sa
kalibutan para magguwa ang mamala nga lugar.” Kag nahimo ini.
10 Gintawag niya nga “duta” ang mamala nga lugar kag gintawag niya
nga “dagat” ang natingob nga tubig. Nanamian ang Dios sa iya nakita.
11 Dayon nagsiling ang Dios, “Magtubo sa duta ang mga tanom: ang mga
tanom nga may mga liso kag ang mga kahoy nga nagapamunga suno sa ila
nga klase.” Kag nahimo ini.
12 Nagtubo sa duta ang tanan nga klase sang tanom, kag nanamian ang
Dios sa mga tanom nga iya nakita.
13 Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang
ikatatlo nga adlaw.
14 Dayon nagsiling ang Dios, “Matuga sa kalangitan ang mga butang nga
may kasanag sa pagseparar sang adlaw kag sang gab-i, kag bilang
palatandaan sang pag-umpisa sang mga panahon,† mga adlaw kag mga
tuig.
15 Magsiga sila sa kalangitan sa paghatag kasanag sa kalibutan.” Kag
nahimo ini.
16 Gani nahimo ang duha ka dalagko nga mga butang nga may kasanag:
ang mas dako nga magasanag kon adlaw, kag ang gamay nga magasanag
kon gab-i. Nahimo man ang mga bituon.
17-18 Ginbutang sang Dios ang ini nga mga butang sa kalangitan sa
paghatag kasanag sa kalibutan kon adlaw kag gab-i, kag sa pagseparar sang
adlaw kag sang gab-i.‡ Kag nanamian ang Dios sa iya nakita.
19 Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang
ikaapat nga adlaw.

---

* **1:2** *Espiritu sang Dios:* ukon, *gahom sang Dios;* ukon, *hangin nga halin sa Dios;* ukon, *mabaskog nga hangin* † **1:14** *mga panahon:* buot silingon, *mga panahon sang piesta, mga panahon sang tigtalanom kag tig-alani, kag iban pa nga mga importante nga panahon.* ‡ **1:17-18** *sang adlaw kag sang gab-i:* sa literal, *sang kasanag kag sang kadulom*

20 Dayon nagsiling ang Dios, “Magdamo ang nagkalain-lain nga sapat sa
tubig, kag maglupad ang nagkalain-lain nga sapat§ sa kahanginan.”
21 Gani ginhimo sang Dios ang dalagko nga mga sapat sa tubig, kag ang
tanan nga klase sang sapat nga nagaestar sa tubig, kag ang tanan nga klase
sang sapat nga nagalupad. Nanamian ang Dios sa iya nakita.
22 Kag ginbendisyunan niya ini nga mga sapat. Siling niya, “Magmuad
kamo kag magdamo, kamo nga mga sapat sa tubig kag mga sapat nga
nagalupad.”
23 Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang
ikalima nga adlaw.
24 Dayon nagsiling ang Dios, “Magkabuhi ang nagkalain-lain nga klase
sang sapat sa duta: mga sapat nga mahagop kag maila, mga dalagko kag
magagmay.” Kag nahimo ini.
25 Ginhimo sang Dios ang ini nga mga sapat, kag nanamian ang Dios sa
iya nakita.
26 Dayon nagsiling ang Dios, “Mahimo kita sang tawo nga kaanggid sa
aton. Magagahom sila sa tanan nga klase sang mga sapat: ang nagalangoy,
ang nagalupad, ang nagalakat, kag ang nagakamang.”
27 Gani gintuga sang Dios ang tawo, lalaki kag babayi, nga kaanggid sa iya.
28 Kag ginbendisyunan niya sila nga nagasiling, “Magmuad kamo kag
magdamo para ang inyo mga kaliwat magalapta kag magagahom sa
kalibutan. Kag gamhan ninyo ang tanan nga sapat.”
29 Dayon nagsiling ang Dios, “Ginahatag ko sa inyo ang mga tanom nga
may mga liso kag ang mga kahoy nga nagapamunga para inyo kaunon.
30 Kag ginahatag ko sa tanan nga sapat ang tanan nga hilamon kag
dahon-dahon bilang pagkaon nila.” Kag natuman ini.
31 Gintan-aw sang Dios ang tanan niya nga ginpanghimo kag nanamian
gid siya. Nag-abot ang kagab-ihon, pagkatapos ang kaagahon. Amo ato ang
ikaanom nga adlaw.

2

1 Gani natapos tuga sang Dios ang kalangitan, ang kalibutan, kag ang
tanan nga ara sa ila.
2 Natapos niya ini sa sulod sang anom ka adlaw, kag sa ikapito nga adlaw
nagpahuway siya sa tanan niya nga obra.
3 Ginbendisyunan niya ang ikapito nga adlaw kag ginkabig niya nga isa
ka pinasahi nga adlaw, tungod kay sa sina nga adlaw nagpahuway siya
matapos niya tuga ang tanan.

Si Adan kag si Eva

4 Amo ini ang estorya parte sa pagtuga sang kalangitan kag sang
kalibutan.

Sang paghimo sang GINOONG Dios sang kalibutan kag sang kalangitan,
5 wala pa sa kalibutan ang mga ginakultibar nga mga tanom sa latagon,
kay wala pa niya pagpaulana kag wala sing tawo nga magaatipan sang
duta.
6 Pero bisan wala sing ulan, ang mga tuburan sa kalibutan amo ang
nagapabasa sa duta.

§ **1:20** *nagkalain-lain nga sapat:* Ang Hebreo sini nagakahulugan sang pispis, mga sapat-sapat nga nagalupad, kag sang iban pa nga klase sang mga sapat nga nagalupad.

7 Dayon ginhimo sang GINOONG Dios ang tawo halin sa duta. Ginhuypan
niya sa ilong ang tawo sang ginhawa nga nagahatag sang kabuhi. Gani ang
tawo nangin buhi nga tinuga.
8 Dayon naghimo ang GINOONG Dios sang katamnan sa Eden, sa east, kag
didto niya ginpaestar ang tawo nga iya ginhimo.
9 Kag ginpatubo sang GINOONG Dios ang tanan nga klase sang mga kahoy
nga manami tulukon kag *ang ila mga bunga* manamit kaunon. Sa tunga
sang katamnan may kahoy didto nga nagahatag sang kabuhi, kag may
kahoy man didto nga nagahatag sang ihibalo kon ano ang maayo kag ang
malain.
10 Sa Eden may suba nga nagailig, nga amo ang nagahatag sang tubig sa
katamnan. Nagsanga ini sa apat ka suba.
11 Ang ngalan sang premiro nga suba amo ang Pishon. Nagailig ini sa
bilog nga duta sang Havila, nga sa diin may mga bulawan.
12 Puro gid ang mga bulawan didto. Kag makita man didto ang *malahalon
nga pahamot nga* bediliyum, kag ang *malahalon nga* bato nga onix.
13 Ang ngalan sang ikaduha nga suba amo ang Gihon. Nagailig ini sa bilog
nga duta sang Cush.
14 Ang ngalan sang ikatatlo nga suba amo ang Tigris. Nagailig ini sa east
sang Assyria. Kag ang ikaapat nga suba amo ang Euphrates.
15 Ginpaestar sang GINOONG Dios sa katamnan sang Eden ang tawo nga
iya ginhimo para mag-atipan sini.
16 Kag ginsilingan niya siya, "Makakaon ka sang bunga sang bisan ano
nga kahoy sa katamnan,
17 luwas lang sang bunga sang kahoy nga nagahatag sang ihibalo kon ano
ang maayo kag ang malain. Kay sa tion nga kaunon mo ini, sigurado gid
nga mapatay ka."
18 Dayon nagsiling ang GINOONG Dios, "Indi maayo nga nagaisahanon
lang ang tawo, himuan ko siya sang kaupod nga magabulig sa iya kag
bagay sa iya."
19 Ginhimo sang GINOONG Dios halin sa duta ang tanan nga klase sang
mga sapat nga nagaestar sa duta pati ang tanan nga klase sang mga sapat
nga nagalupad. Dayon gindala niya sila didto sa tawo para tan-awon kon
ano ang ipangalan niya sa ila. Kag kon ano ang tawag sang tawo sa ila amo
na ina ang ila mga ngalan.
20 Gani gin-ngalanan sang tawo ang mga sapat nga nagaestar sa duta pati
ang mga sapat nga nagalupad. Pero wala gid sing bisan isa sa ila nga bagay
nga mangin kaupod niya nga magabulig sa iya.
21 Gani ginpatulog sang GINOONG Dios ang tawo sing mahamuok gid. Kag
samtang nagakatulog siya, ginkuha sang GINOONG Dios ang isa niya ka
gusok kag ginkipot dayon ang ginkuhaan sini.
22 Ang gusok nga ginkuha sang GINOONG Dios sa lalaki ginhimo niya nga
babayi, kag gindala niya siya sa lalaki.
23 Dayon nagsiling ang lalaki,
"Ari na ang pareho sa akon!
Tul-an nga ginkuha sa akon tul-an,
kag unod nga ginkuha sa akon unod.
Pagatawgon siya nga babayi,
kay ginkuha siya halin sa lalaki.*"

* **2:23** *Pagatawgon siya nga babayi, kay ginkuha siya halin sa lalaki:* Ang Hebreo nga "isha" (babayi) naghalin sa pulong nga "ish" (lalaki).

24 Amo ina ang rason nga bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag
mag-upod sa iya asawa, kag sila nga duha mangin isa.
25 Sadto nga tion, bisan hublas sila nga duha, wala sila mahuya.

3

Ang Pagpakasala sang Tawo

1 Karon, sa tanan nga maila nga sapat nga ginhimo sang GINOONG Dios,
ang man-og amo ang labing maayo magpadihot. Isa sadto ka tion,
ginpamangkot sang man-og ang babayi, "Matuod gid bala nga ginabawalan
kamo sang Dios nga magkaon sang bisan ano nga bunga sang kahoy sa
katamnan?"
2 Nagsabat ang babayi, "Makakaon kami sang bisan ano nga bunga sang
kahoy diri sa katamnan,
3 luwas lang sang bunga sang kahoy nga ara sa tunga sang sini nga
katamnan. Kay nagsiling ang Dios nga indi gid kami magkaon sang bunga
sang sina nga kahoy ukon bisan magtandog lang sini. Kay kon himuon
namon ina, mapatay kami."
4 Pero nagsiling ang man-og, "Indi matuod nga mapatay kamo!
5 Nagsiling ang Dios sina tungod kay nahibaluan niya nga kon kaunon
ninyo ina, masanagan kamo, kag mangin pareho kamo sa iya nga
nakahibalo kon ano ang maayo kag ang malain."
6 Sang makita sang babayi nga ang kahoy manami tulukon kag *ang iya*
mga bunga manamit kaunon, kag tungod nga naghandom siya nga mangin
maalam, nagkuha siya sang bunga kag nagkaon. Ginhatagan man niya ang
iya bana kag nagkaon man siya.
7 Pagkatapos nila kaon, nakaintiendi sila kon ano ang maayo kag ang
malain, kag natalupangdan nila nga hublas gali sila. Gani nagtambi-tambi
sila sang mga dahon sang kahoy nga higera para itabon sa ila lawas.
8 Sang mabulubugnaw na sang hapon, nabatian nila nga nagalakat ang
GINOONG Dios sa katamnan. Gani nagpanago sila sa kakahuyan.
9 Pero gintawag sang GINOONG Dios ang lalaki kag ginpamangkot, "Diin
ka?"
10 Nagsabat ang lalaki, "Nabatian ko ikaw sa katamnan, gani nagpanago
ako kay nahadlok ako tungod kay hublas ako."
11 Nagpamangkot ang GINOONG Dios, "Sin-o bala ang nagsiling sa imo nga
hublas ka? Nagkaon ka bala sang bunga sang kahoy nga ginsiling ko sa imo
nga indi mo pagkaunon?"
12 Nagsabat ang lalaki, "Ang babayi abi nga ginpaupod mo sa akon
ginhatagan niya ako sang bunga sang sadto nga kahoy kag ginkaon ko."
13 Ginpamangkot dayon sang GINOONG Dios ang babayi, "Ngaa bala
ginhimo mo ato?" Nagsabat ang babayi, "Gindayaan abi ako sang man-og.
Amo ato nga nagkaon ako."

Naghatag ang Dios sang Silot

14 Gani nagsiling ang GINOONG Dios sa man-og, "Tungod nga ginhimo mo
ini, ikaw lang gid sa tanan nga sapat ang magaagom sang sini nga sumpa:
sa bilog mo nga kabuhi magakamang ka paagi sa imo tiyan, kag ang imo
baba permi lang masudlan sang yab-ok.
15 Ikaw kag ang babayi magakontrahanay. Ang imo kaliwat kag ang iya
kaliwat* magakontrahanay man. Dunuton niya ang imo ulo kag kadton mo
ang iya tikod."

* **3:15** *kaliwat:* ukon, *mga kaliwat*

16 Nagsiling man siya sa babayi, “Tungod sang imo ginhimo, dugangan ko
ang imo pag-antos sa pagbusong kag ang imo kasakit sa pagbata. Pero sa
pihak sina, handumon mo gihapon ang imo bana, kag magagahom siya sa
imo.”†
17 Nagsiling man siya sa lalaki, “Tungod kay nagpati ka sa imo asawa kag
nagkaon sang bunga sang kahoy nga gindumili ko sa imo, pakamalauton ko
ang duta. Gani sa bilog mo nga kabuhi magapangabudlay ka sing tudo-tudo
para makakaon ka.
18 Magatubo sa duta ang tunukon nga mga tanom, kag magakaon ka sang
mga gintanom sa uma.
19 Kinahanglan nga magpangabudlay ka sing tudo-tudo para makakaon
ka, hasta nga magbalik ka sa duta nga amo ang imo ginhalinan. Tungod
nga sa duta ka naghalin, gani sa duta ka man magabalik.”
20 Gin-ngalanan ni Adan‡ ang iya asawa nga “Eva”§ tungod kay siya ang
mangin iloy sang tanan nga tawo.
21 Dayon naghimo ang GINOONG Dios sang bayo nga halin sa panit sang
sapat para kay Adan kag sa iya asawa.

Ginpahalin si Adan kag si Eva sa Katamnan sang Eden

22 Dayon nagsiling ang GINOONG Dios, “Karon ang tawo nangin pareho na
sa aton nga nakahibalo kon ano ang maayo kag ang malain. Kinahanglan
nga indi gid siya pagtugutan nga magkaon sang bunga sang kahoy nga
nagahatag sang kabuhi, kay kon magkaon siya, magapabilin siya nga buhi
hasta san-o.”
23 Gani ginpahalin siya sang GINOONG Dios sa katamnan sang Eden sa
pagpanguma sang duta nga amo ang iya ginhalinan.
24 Sang nakahalin na ang tawo, nagbutang ang GINOONG Dios sang mga
kerubin sa east sang katamnan sang Eden. Kag nagbutang man siya sang
espada nga nagadababadaba kag nagatiyog para wala sing may makapalapit
sa kahoy nga nagahatag sang kabuhi.

4

Si Cain kag si Abel

1 Pagkatapos sadto, naghulid si Adan sa iya asawa nga si Eva kag
nagbusong siya. Sang nakabata na si Eva, nagsiling siya, “Nakaangkon ako
sang bata nga lalaki paagi sa bulig sang GINOO, gani ngalanan ko siya nga
Cain.”*
2 Kag sang ulihi nagbata liwat si Eva sing lalaki kag gin-ngalanan niya
nga Abel.
Si Abel nangin manugbantay sang mga karnero kag kanding, kag si Cain
ya nangin mangunguma.
3 Isa sadto ka adlaw, naghalad si Cain sa GINOO halin sa iya patubas.
4 Si Abel iya nagkuha sang kamagulangan sa iya mga kasapatan kag
gin-ihaw niya, kag ginhalad ang pinakamaayo nga parte sa Dios. Nalipay
ang GINOO kay Abel kag sa iya halad,
5 pero wala siya nalipay kay Cain kag sa iya halad. Kag tungod sini,
nagkusmod si Cain kag puwerte gid ang iya kaakig.

---

† **3:16** *handumon...sa imo:* o, *tinguhaan mo nga gamhan ang imo bana, pero magagahom siya sa imo.*

‡ **3:20** *Adan:* buot silingon sa Hebreo, *lalaki;* ukon, *katawhan* § **3:20** *Eva:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nagakabuhi* * **4:1** *Cain:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nakaangkon*

6 Gani ginpamangkot siya sang GINOO, “Ano bala ang naakigan mo? Ngaa
nagakusmod ka?
7 Kon maayo lang ang imo ginahimo, kuntani malipayon ka.† Pero kon
indi maayo ang imo ginahimo, *mag-andam ka kay* nagabantay sa imo ang
sala para tukbon ka. Gani kinahanglan daugon mo ini.”
8 Isa sadto ka adlaw, nagsiling si Cain kay Abel, “Dali, makadto kita sa
uma.” Kag sang didto na sila, ginpatay ni Cain si Abel nga iya utod.
9 Dayon nagpamangkot ang GINOO kay Cain, “Diin na bala ang imo utod?”
Nagsabat si Cain, “Ambot, wala ako kahibalo. Ngaa, ako bala ang
manugbantay niya?”
10 Nagsiling dayon ang GINOO kay Cain, “Ano bala ang imo ginhimo? Ang
dugo sang imo utod daw sa tingog nga nagapakitluoy nga silutan ko ang
tawo nga nagpatay sa iya.
11 Tungod sang imo ginhimo, ginapakamalaot ko ikaw. Sugod subong
indi ka na makapanguma sa duta nga nagsuyop sang dugo sang imo utod
nga imo ginpatay.
12 Bisan magtanom ka pa, ang duta indi na magpatubas para sa imo. Kag
wala ka na sing permanente nga elistaran, gani bisan diin ka na lang
makadto.”
13 Nagsiling si Cain sa GINOO, “Tama gid ini kabug-at nga silot para sa
akon.
14 Ginatabog mo ako subong sa sini nga duta kag sa imo presensya. Wala
na ako sing permanente nga elistaran, gani bisan diin na lang ako makadto.
Kag kon may makakita sa akon sigurado gid nga patyon niya ako.”
15 Pero nagsiling ang GINOO kay Cain, “Indi ina matabo sa imo! Kay
nagasiling ako nga ang bisan sin-o nga magpatay sa imo, balusan ko sing
pito ka pilo.” Gani ginbutangan sang GINOO sing tanda si Cain para indi siya
pagpatyon sang bisan sin-o nga makakita sa iya.
16 Dayon nagpalayo si Cain sa GINOO kag didto nag-estar sa duta sang
Nod,‡ sa east sang Eden.

Ang mga Kaliwat ni Cain

17 Karon, naghulid si Cain sa iya asawa. Nagbusong ang iya asawa kag
nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan nila nga Enoc. Nagtukod si Cain sang
isa ka banwa kag gin-ngalanan niya nga Enoc pareho sa ngalan sang iya
anak.
18 Si Enoc may anak man nga lalaki kag ang iya ngalan si Irad. Si Irad nga
ini amay ni Mehuel; si Mehuel amay ni Metushael; kag si Metushael amay
ni Lamec.
19 Si Lamec may duha ka asawa nga si Ada kag si Zila.
20 Si Ada nagbata kay Jabal nga amo ang ginhalinan sadtong mga tawo
nga nagaestar sa mga tolda, nga nagaatipan sang mga sapat.
21 May utod si Jabal nga lalaki nga ang ngalan si Jubal, nga amo ang
ginhalinan sang tanan nga manugtukar sang arpa kag plawta.
22 Si Zila nagbata man sing lalaki nga ang ngalan si Tubal Cain. Si Tubal
Cain nga ini nagapanghimo sang tanan nga klase sang galamiton halin sa
salsalon kag saway. May utod siya nga babayi nga si Naama.
23 Isa sadto ka adlaw, nagsiling si Lamec sa iya duha ka asawa,
“Ada kag Zila, nga akon mga asawa,
pamati kamo sa akon.

† **4:7** *malipayon ka:* ukon, *ginbaton ko ang imo nga halad.* ‡ **4:16** *Nod:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *bisan diin na lang makadto*

Ginpatay ko ang bataon§ nga lalaki
kay ginsakit kag ginpilasan niya ako.
24 Kon pito ka pilo ang balos sa tawo nga magpatay kay Cain,
77 ka pilo ang balos sa tawo nga magpatay sa akon.”

Ang mga Kaliwat ni Set

25 Naghulid liwat si Adan kay Eva, kag nagbata si Eva sing lalaki. Nagsiling siya, “Ginhatagan liwat ako sang Dios sing anak nga lalaki bilang ilis kay Abel nga ginpatay ni Cain, gani ngalanan ko siya nga Set.”*
26 Sang ulihi si Set may anak man nga lalaki nga iya gin-ngalanan nga Enosh. Sang panahon ni Enosh, nagsugod ang mga tawo tawag sa ngalan sang GINOO.†

5

Ang mga Kaliwat ni Adan
(1 Cro. 1:1-4)

1 Amo ini ang ginsulat nga estorya parte sa pamilya ni Adan.

Sang pagtuga sang Dios sa tawo, ginhimo niya siya nga kaanggid sa iya.
2 Gintuga niya ang lalaki kag babayi, kag ginpakamaayo niya sila kag gintawag nga “tawo.”
3 Sang nagaedad si Adan sing 130 ka tuig, natawo ang iya anak nga kaanggid sa iya. Gin-ngalanan niya siya nga Set.
4 Matapos natawo si Set, nagkabuhi pa gid si Adan sing 800 ka tuig kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
5 Napatay siya sa edad nga 930.
6 Sang nagaedad na si Set sing 105 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si Enosh.
7 Matapos natawo si Enosh, nagkabuhi pa gid si Set sing 807 ka tuig kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
8 Napatay siya sa edad nga 912.
9 Sang nagaedad na si Enosh sing 90 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si Kenan.
10 Matapos natawo si Kenan, nagkabuhi pa gid si Enosh sing 815 ka tuig kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
11 Napatay siya sa edad nga 905.
12 Sang nagaedad na si Kenan sing 70 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si Mahalalel.
13 Matapos natawo si Mahalalel, nagkabuhi pa gid si Kenan sing 840 ka tuig kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
14 Napatay siya sa edad nga 910.
15 Sang nagaedad na si Mahalalel sing 65 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si Jared.
16 Matapos natawo si Jared, nagkabuhi pa gid si Mahalalel sing 830 ka tuig kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
17 Napatay siya sa edad nga 895.
18 Sang nagaedad na si Jared sing 162 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si Enoc.

---

§ **4:23** *bataon:* sa iban nga Bisaya, *batan-on ginhatag* * **4:25** *Set:* posible ang buot silingon sa Hebreo, † **4:26** *nagsugod...GINOO:* ukon, *nagsugod ang mga tawo sa pagsimba sa GINOO.*

19 Matapos natawo si Enoc, nagkabuhi pa gid si Jared sing 800 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
20 Napatay siya sa edad nga 962.
21 Sang nagaedad na si Enoc sing 65 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Metusela.
22-24 Matapos natawo si Metusela, nagkabuhi pa gid si Enoc sing 300 ka
tuig kag nadugangan pa gid ang iya kabataan. Sang sina nga mga tinuig,
malapit gid ang relasyon ni Enoc sa Dios, gani sang nagaedad na siya sing
365 ka tuig nadula siya, kay ginkuha siya sang Dios.*
25 Sang nagaedad na si Metusela sing 187 ka tuig, natawo ang iya anak
nga lalaki nga si Lamec.
26 Matapos natawo si Lamec, nagkabuhi pa gid si Metusela sing 782 ka
tuig kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
27 Napatay siya sa edad nga 969.
28 Sang nagaedad na si Lamec sing 182 ka tuig, natawo ang isa niya ka
anak nga lalaki.
29 Nagsiling siya, "Ining akon anak makabulig sa aton nga
pagpangabudlay sa duta nga ginpakamalaot sang GINOO, gani ngalanan ko
siya nga Noe."†
30 Matapos natawo si Noe, nagkabuhi pa gid si Lamec sing 595 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
31 Napatay siya sa edad nga 777.
32 Halin sa edad ni Noe nga 500, natawo ang iya mga anak nga lalaki nga
sila ni Shem, Ham, kag Jafet.

6

Ang Pagkamalaot sang Tawo

1 Sang ulihi nagdamo ang mga tawo sa kalibutan, kag nagkalatawo *man*
ang ila mga kabataan nga babayi.
2 Nakita sang mga anak sang Dios* nga ang mga babayi guwapa. Gani
ginpangasawa nila ang bisan sin-o nga ila naluyagan.
3 Karon nagsiling ang GINOO, "Indi ko pagtugutan nga mabuhi ang tawo
sing malawig tungod kay tawo lang sila. Gani sugod subong ang tawo
magakabuhi nga indi magsobra sa 120 ka tuig."
4 Sang sadto nga tiyempo, kag bisan sang ulihi, may mga Nefilim† sa
kalibutan nga mga kaliwat sang mga anak sang Dios nga nagpakigrelasyon
sa mga babayi nga anak sang mga tawo. Ini sila mga gamhanan kag bantog
nga mga tawo sang una nga tiyempo.
5 Sang nakita sang GINOO nga ang ginahimo sang mga tawo sa kalibutan
puro na lang kalautan, kag ang ila ginahunahuna permi malain,
6 naghinulsol siya nga ginhimo pa niya ang tawo sa kalibutan. Dako gid
ang iya kasubo,
7 gani nagsiling siya, "Laglagon ko ang tanan nga tawo nga akon gintuga.
Kag laglagon ko man ang tanan nga sapat sa duta pati ang mga sapat nga
nagalupad, kay nagahinulsol ako nga ginhimo ko sila."
8 Pero may isa ka tawo nga nakapalipay sa GINOO. Siya amo si Noe.

---

* **5:22-24** *kay ginkuha siya sang Dios:* buot silingon, *gindala siya nga buhi.* † **5:29** *Noe:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *makabulig* ukon, *makapabaskog* * **6:2** *mga anak sang Dios:* ukon, *mga anak sang mga pangulo* † **6:4** *Nefilim:* ukon, *mga kilala nga mga tawo*

Si Noe

9 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Noe.

Si Noe matarong nga tawo. Siya lang ang nagkabuhi nga matarong sa iya
nga tiyempo, kag malapit ang iya relasyon sa Dios.
10 May tatlo siya ka anak nga lalaki nga sila ni Shem, Ham, kag Jafet.
11 Sa atubangan sang Dios, malain gid ang mga tawo kag ang ila kalainan
naglapta sa kalibutan.
12 Nakita sang Dios nga malain gid ang mga tawo sa kalibutan tungod kay
ang ila ginahimo puro lang kalainan.
13 Gani nagsiling siya kay Noe, "Laglagon ko ang tanan nga tawo. Kay
tungod sa ila, naglapta ang kalautan sa kalibutan. Laglagon ko sila kaupod
sang kalibutan.
14 Gani ikaw Noe, maghimo ka sang barko‡ halin sa maayo nga kahoy, kag
himuan mo ini sang mga kuwarto. Dayon lamhitan mo sang alkitran sa
sulod kag sa guwa sang barko.
15 Himua nga ang iya kalabaon 450 feet, ang iya kasangkaron 75 feet, kag
ang iya kataason 45 feet.
16 Atupan mo ang barko, kag butangan mo sang antad nga 18 inches ang
dingding kag ang atop. Himua nga ang barko may tatlo ka panalgan.
Butangi man sang puwertahan sa iya kilid.
17 Kay pabahaon ko ang kalibutan para malaglag ang tanan nga
nagakabuhi. Mapatay ang tanan nga ara sa kalibutan.
18 Pero magahimo ako sang kasugtanan sa imo. Karon, magsulod ka sa
barko upod ang imo asawa, mga anak, kag mga umagad.
19 Magpasulod ka man sang isa ka pares, lalaki kag babayi, sa kada klase
sang mga sapat para mabuhi sila upod sa imo.
20 Duha sa kada klase sang tanan nga sapat ang magapalapit sa imo para
mabuhi—ang mga sapat nga nagalupad, ang nagalakat, kag ang
nagakamang.
21 Magdala ka man sang tanan nga klase sang pagkaon para sa inyo kag
para man sa mga sapat."
22 Gintuman ni Noe ang tanan nga ginsugo sang Dios sa iya.

7

Ang Grabe gid nga Baha

1 Nagsiling ang GINOO kay Noe, "Magsulod ka sa barko upod sang imo
bilog nga pamilya. Tungod kay sa tanan nga tawo sa sini nga henerasyon
ikaw lang ang nakita ko nga matarong.
2 Magdala ka sang pito ka pares sa kada klase sang matinlo* nga sapat,
pero isa lang ka pares sa kada klase sang indi matinlo nga sapat.
3 Kag magdala ka man sang pito ka pares sa kada klase sang sapat nga
nagalupad. Himuon mo ini para mabuhi sila sa kalibutan.
4 Kay pagkatapos sang pito ka adlaw halin subong, paulanan ko ang bilog
nga kalibutan sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i, para
magkalamatay ang tanan ko nga ginhimo."
5 Gintuman ni Noe ang tanan nga ginsugo sang GINOO sa iya.
6 Nagaedad si Noe sing 600 ka tuig sang nag-abot ang grabe gid nga baha
sa kalibutan.

‡ **6:14** *barko:* sa iban nga mga translations, *arka* ukon, *kaunon.*

* **7:2** *matinlo:* buot silingon, *puwede nga ihalad*

7 Nagsulod siya sa barko upod sang iya asawa, mga anak, kag mga
umagad para indi sila magkalamatay sa baha.
8-9 Suno sa ginsugo sang Dios kay Noe, ginpasulod niya sa barko ang kada
pares sang tanan nga klase sang sapat nga matinlo kag indi matinlo nga
nagpalapit sa iya.
10 Kag pagkaligad sang pito ka adlaw, nagbaha sa kalibutan.
11 Nagaedad sadto si Noe sing 600 ka tuig. Kag sang ika-17 nga adlaw sang
ikaduha nga bulan, nag-ulan sing puwerte gid kabaskog kag nag-awas ang
tanan nga tuburan.
12 Kag nag-inulan sa kalibutan sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i.
13 Sang adlaw mismo nga nag-umpisa ang pag-ulan, nagsulod sa barko si
Noe kag ang iya asawa kag ang tatlo nila ka anak nga sila ni Shem, Ham,
kag Jafet kaupod sang ila mga asawa.
14 Kaupod man nila ang tanan nga klase sang sapat: ang nagalakat, ang
nagakamang, kag ang nagalupad.
15-16 Suno sa ginsugo sang Dios kay Noe, ginpasulod niya sa barko ang
kada pares sang tanan nga klase sang sapat nga nagpalapit sa iya.
Pagkatapos ginsira sang GINOO ang barko.
17-18 Sige ang inulan sa kalibutan sa sulod sang 40 ka adlaw. Nagtaas ang
tubig hasta nga naglutaw ang barko.
19 Nagtaas pa gid ang tubig hasta nga nalapawan ang tanan nga mataas
nga mga bukid,
20 kag hasta nga nagtaas pa gid ang tubig sing mga sobra 20 feet halin sa
putokputokan sang pinakamataas nga bukid.
21 Gani nagkalamatay ang tanan nga may kabuhi—ang mga sapat nga
nagalupad, nagalakat, nagakamang, kag ang tanan nga tawo.
22 Nagkalamatay ang tanan nga nagakabuhi sa duta.
23 Ginlaglag ang tanan nga tawo kag ang tanan nga sapat sa kalibutan. Si
Noe lang kag ang iya mga kaupod sa sulod sang barko ang wala mapatay.
24 Nagbaha ang kalibutan sa sulod sang 150 ka adlaw.

8

Ang Pag-untat sang Baha

1 Wala pagkalimti sang Dios si Noe kag ang iya mga kaupod nga mga
sapat sa sulod sang barko. Gani ginpahuyop niya ang hangin sa kalibutan
kag nag-amat-amat hubas ang tubig.
2 Gintakpan niya ang mga tuburan kag ginpauntat ang ulan.
3 Sige hubas ang tubig sa sulod sang 150 ka adlaw.
4 Kag sang ika-17 nga adlaw sang ikapito nga bulan, nabara ang barko sa
kabukiran sang Ararat.
5 Padayon nga naghubas ang tubig. Kag sang nahauna nga adlaw sang
ika-10 nga bulan, makita na ang putokputokan sang mga bukid.
6 Pagligad sang 40 pa gid ka adlaw, ginbuksan ni Noe ang bintana sang
barko
7 kag ginbuy-an paguwa ang isa ka uwak. Kag ang ini nga uwak sige lang
ang iya lupad-lupad pakadto-pabalik hasta sa paghubas sang tubig.
8 Ginbuy-an man ni Noe ang isa ka pating para mahibaluan niya kon
naghubas na ang tubig,
9 pero wala sing may mahapunan ang pating tungod kay natabunan pa
sang tubig ang bilog nga kalibutan. Gani nagbalik na lang ang pating kay

Noe sa barko. Ginpahapon ni Noe ang pating sa iya kamot kag ginpasulod sa barko.
10 Ginpaligad anay ni Noe ang pito ka adlaw kag ginbuy-an niya liwat ang pating.
11 Nagbalik ang pating sang sirom na nga may lab-as nga dahon sang olibo sa iya tuktok. Gani nahibaluan ni Noe nga naghubas na ang tubig.
12 Ginpaligad liwat ni Noe ang pito pa gid ka adlaw kag ginbuy-an niya liwat ang pating, pero wala na ini nagbalik.
13 Nagaedad na si Noe sing 601 ka tuig. Kag sang nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan, naghubas ang tubig. Ginkuha ni Noe ang tabon sa may barko kag nakita niya nga mala na ang duta.
14 Sang ika-27 nga adlaw sang ikaduha nga bulan, mala na gid ang duta sa bilog nga kalibutan.
15 Nagsiling dayon ang Dios kay Noe,
16 "Guwa na kamo tanan sa barko.
17 Kag paguwaa man ang tanan nga sapat para magmuad sila kag magdamo, kag maglapta sa kalibutan."
18 Gani nagguwa si Noe upod ang iya asawa, mga anak nga lalaki kag mga umagad.
19 Nagguwa man ang tanan nga sapat: ang nagalakat, ang nagalupad, kag ang nagakamang. Nagainupod sila suno sa ila nga klase.

Naghalad si Noe

20 Naghimo si Noe sang halaran para sa GINOO. Dayon nagkuha siya sang isa sa kada klase sang mga sapat nga matinlo* pati man sa kada klase sang mga pispis nga matinlo kag ginsunog niya ini sa halaran bilang halad sa GINOO.
21 Sang napanimahuan sang GINOO ang kahamot sini, nagsiling siya sa iya kaugalingon, "Indi ko na gid pagpakamalauton liwat ang duta tungod sang ginahimo sang tawo. Bisan pa nga nahibaluan ko nga makasasala ang tawo halin sang bata pa siya, indi ko na gid paglaglagon liwat ang tanan nga nagakabuhi pareho sang akon ginhimo sadto.
22 Samtang nagapadayon ang kalibutan, may panahon sang tigtalanom kag may tig-alani, may tigtulugnaw kag may tig-ilinit, may tingulan kag may tingadlaw, kag may adlaw kag may gab-i."

9

Ang Kasugtanan sang Dios kay Noe

1 Karon, ginbendisyunan sang Dios si Noe kag ang iya mga anak kag ginsilingan, "Magpamata kamo para magdamo kamo kag maglapta sa kalibutan.
2 Mahadlok sa inyo ang tanan nga sapat: ang nagalakat, ang nagalupad, ang nagakamang, kag ang nagalangoy. Kamo ang magagahom sa ila tanan.
3 Ginahatag ko ini nga mga sapat sa inyo bilang pagkaon, subong nga ginhatag ko sa inyo ang mga tanom bilang pagkaon.
4 Pero indi gid ninyo pagkaunon ang sapat nga sang pagpatay ang dugo wala makaguwa, tungod kay ang dugo simbolo sang kabuhi.
5 Pagasukton ko gid ang bisan sin-o nga magpatay sa inyo, bisan pa ang mga sapat. Pagasukton ko ang bisan sin-o nga magpatay sa iya isigkatawo.

* **8:20** *matinlo:* buot silingon, *puwede nga ihalad ukon kaunon.*

6 Ang bisan sin-o nga magpatay sa iya isigkatawo dapat pagapatyon man
sang iya isigkatawo. Kay ang tawo ginhimo sang Dios nga kaanggid sa iya.
7 Karon, magpamata kamo para magdamo kamo kag maglapta sa
kalibutan.”
8 Nagsiling pa gid ang Dios kay Noe kag sa iya mga anak,
9-11 “Amo ini ang akon kasugtanan sa inyo kag sa inyo mga kaliwat, kag sa
tanan nga nagakabuhi sa kalibutan—ang tanan nga sapat nga nangin
kaupod ninyo sa barko: Indi ko na gid paglaglagon liwat ang tanan nga
nagakabuhi paagi sa grabe gid nga baha. Kag wala na gid sing baha nga
pareho sini nga matabo pa sa paglaglag sang kalibutan.
12-13 Kag bilang tanda sang akon kasugtanan sa inyo kag sa tanan nga
sapat, kag sa inyo mga kaliwat sa palaabuton, ibutang ko ang akon
balangaw sa mga panganod.
14 Kon paguwaon ko ang mga panganod kag magpakita ang balangaw,
15 dumdumon ko dayon ang akon kasugtanan sa inyo kag sa tanan nga
klase sang sapat, nga indi na gid magbaha liwat sa paglaglag sang tanan
nga nagakabuhi.
16 Kon magguwa ang balangaw sa mga panganod, dumdumon ko dayon
ang akon wala sing katapusan nga kasugtanan sa tanan nga klase sang
sapat sa kalibutan.
17 Ang balangaw amo ang tanda sang akon kasugtanan sa tanan nga
nagakabuhi sa kalibutan.”

Ang mga Anak ni Noe

18 Amo ini ang mga anak ni Noe nga kaupod niya sa barko: si Shem, si
Ham, kag si Jafet. (Si Ham amo ang amay ni Canaan.)
19 Ini sila nga tatlo amo ang ginhalinan sang tanan nga tawo sa kalibutan.
20 Si Noe isa ka mangunguma kag siya amo ang una nga nagtanom sang
ubas.
21 Sang isa ka tion, nag-inom siya sang bino kag nahubog siya. Natulugan
siya nga hublas sa sulod sang iya tolda.
22 Karon, si Ham nga amay ni Canaan nagsulod sa tolda, kag nakita niya
nga hublas ang iya amay. Gani nagguwa siya kag ginsugiran niya ang duha
niya ka utod.
23 Nagkuha si Shem kag si Jafet sang panapton kag ginsablay nila sa ila
abaga, dayon naglakat sila nga nagaisol pasulod sa tolda kag gintabunan
nila ang ila amay. Wala gid sila nagbalikid tungod kay indi nila gusto nga
makita ang pagkahublas sang ila amay.
24 Sang naumpawan na si Noe sa iya kahulugbon, kag pagkahibalo niya
kon ano ang ginhimo sang iya kamanghuran nga anak,
25 nagsiling siya:

“Pakamalauton ka Canaan!
Mangin kubos ka nga ulipon sang imo mga utod.”

26 Kag nagsiling man siya,

“Dalayawon ang Ginoo,
ang Dios ni Shem.
Kabay pa nga mangin ulipon ni Shem si Canaan.
27 Kabay pa nga palaparon sang Dios ang kadutaan ni Jafet,
kag mangin maayo ang pag-inupdanay sang iya mga kaliwat
kag sang mga kaliwat ni Shem.
Kag kabay pa nga mangin ulipon man ni Jafet si Canaan.”

28 Nagkabuhi pa gid si Noe sing 350 ka tuig pagkatapos sang grabe gid nga
baha.
29 Napatay siya sa edad nga 950.

10

Ang mga Kaliwat sang mga Anak ni Noe
(1 Cro. 1:5-23)

1 Amo ini ang estorya parte sa mga pamilya sang mga anak ni Noe
nga sila ni Shem, Ham, kag Jafet. Nagkalatawo ang ila mga anak
pagkatapos sang grabe gid nga baha.

Ang mga Kaliwat ni Jafet

2 Ang mga anak nga lalaki ni Jafet amo sila ni Gomer, Magog, Madai,
Javan, Tubal, Meshec, kag Tiras.
3 Ang mga anak ni Gomer amo sila ni Ashkenaz, Rifat, kag Togarma.
4 Ang mga anak ni Javan amo sila ni Elisha, Tarshish, Kitim, kag
Dodanim.*
5 Sila amo ang ginhalinan sang mga tawo nga nagaestar sa mga lugar nga
malapit sa dagat kag sa mga isla. Ang kada pamilya nila nagaestar sa ila
kaugalingon nga lugar nga sakop sang ila nasyon, kag may kaugalingon sila
nga lingguahe.

Ang mga Kaliwat ni Ham

6 Ang mga anak nga lalaki ni Ham amo sila ni Cush, Mizraim,† Put, kag
Canaan.
7 Ang mga anak nga lalaki ni Cush amo sila ni Seba, Havila, Sabta, Raama,
kag Sabteca.
Ang mga anak ni Raama amo si Sheba kag si Dedan.
8 May isa pa ka anak si Cush nga ang iya ngalan si Nimrod. Si
Nimrod nga ini nangin gamhanan nga tawo sa kalibutan.
9 Maayo gid siya nga mangangayam sa atubangan sang GINOO,
gani may hulubaton nga nagasiling, "Pareho ka kay Nimrod nga maayo gid
nga mangangayam sa atubangan sang GINOO."
10 Ang una nga ginharian nga gin-gamhan ni Nimrod amo ang
Babilonia, Erec, Acad, kag Calne. Ini sila tanan sakop sang Shinar.
11 Halin sa sadto nga mga lugar nagkadto siya sa Assyria kag
gintukod niya ang Nineve, Rehobot Ir, Cala,
12 kag Resen nga ara sa tunga-tunga sang Nineve kag sang Cala nga
isa ka bantog nga banwa.
13 Si Mizraim amo ang ginhalinan sang mga Ludhanon, Anamnon,
Lehabnon, Naftunon,
14 Patrusnon, Caslunon, kag sang mga Caftornon‡ nga amo ang
ginhalinan sang mga Filistinhon.
15 Si Canaan amo ang amay ni Sidon kag ni Het.§ Si Sidon amo ang
magulang.
16 *Si Canaan amo man ang ginhalinan* sang mga Jebusnon, Amornon,
Girgashnon,
17 Hivhanon, Arkhanon, Sinhanon,
18 Arvadnon, Zemarnon, kag sang mga Hamatnon.

---

* **10:4** *Dodanim:* ukon, *Rodanim* † **10:6** *Mizraim:* ukon, *Egypt* ‡ **10:14** *Caftornon:* ukon, *Cretenhon*
§ **10:15** *Sidon...Het:* Si Sidon amo ang ginhalinan sang mga Sidonhon kag si Het amo ang ginhalinan sang mga Hithanon.

Sang ulihi naglapta ang mga kaliwat ni Canaan.
19 Ang border sang ila kadutaan nagahalin sa Sidon pakadto sa Gerar
hasta sa Gaza, kag nagalambot sa Sodom, Gomora, Adma, Zeboyim, hasta
sa Lasha.
20 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Ham. Ang kada pamilya nila
nagaestar sa ila kaugalingon nga lugar nga sakop sang ila
nasyon, kag may kaugalingon sila nga lingguahe.

Ang mga Kaliwat ni Shem

21 Si Shem nga magulang ni Jafet amo ang ginhalinan sang tanan
nga Hebreo.
22 Ang iya mga anak nga lalaki amo sila ni Elam, Ashur, Arfaxad, Lud, kag
Aram.
23 Ang mga anak ni Aram amo sila ni Uz, Hul, Geter, kag Meshec.
24 Si Arfaxad amay ni Shela. Si Shela amay ni Eber.
25 May duha ka anak nga lalaki si Eber: ang isa gin-ngalanan nga Peleg,
tungod kay sang iya panahon ang mga tawo sa kalibutan
nagabinahin-bahin; ang ngalan sang iya utod amo si Joktan.
26 Si Joktan amo ang amay nila ni Almodad, Shelef, Hazarmavet, Jera,
27 Hadoram, Uzal, Dikla,
28 Obal, Abimael, Sheba,
29 Ofir, Havila, kag Jobab. Sila tanan amo ang mga anak ni Joktan.
30 Ang kadutaan nga ginaestaran nila nagahalin sa Mesha kag
nagapakadto sa Sefar, sa kabukiran sa east.
31 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Shem. Ang kada pamilya nila
nagaestar sa ila kaugalingon nga lugar nga sakop sang ila
nasyon, kag may kaugalingon sila nga lingguahe.

32 Amo ato tanan ang mga kaliwat sang mga anak ni Noe. Ini sila
ara sa nagkalain-lain nga nasyon. Tungod sa ila, natukod ang
mga nasyon sa bilog nga kalibutan pagkatapos sang grabe gid
nga baha.

11

Ang Tore sang Babilonia

1 Sang una isa lang ka lingguahe ang ginagamit sang tanan nga tawo sa
bilog nga kalibutan.
2 Samtang nagasaylo ang mga tawo sang elistaran pa-east, nakaabot sila
sa isa ka patag sa duta sang Shinar, kag didto sila nag-estar.
3-4 Karon, nagsiling ang mga tawo, “Matukod kita sang isa ka siyudad nga
may tore nga lambot sa kalangitan, para mangin bantog kita kag para indi
kita maglapta sa bilog nga kalibutan.” Gani naghimo sila sang mga tisa,*
kag ginpainitan nila ini sing maayo para magtig-a gid. Tisa ang ila
gin-gamit imbes bato. Kag aspalto ang ila gin-gamit bilang semento.
5 Karon, nagpasilabot† ang GINOO sa pagtukod sang mga tawo sang
siyudad kag tore.
6 Siling niya, “Ini nga mga tawo nagaugyon kag may isa lang sila ka
lingguahe. Kag ining ila ginahimo umpisa pa lang sang ila pa gid nga
pagahimuon. Sa indi madugay himuon nila ang bisan ano nga gusto nila
himuon.

* **11:3-4** *tisa:* sa English, *brick* † **11:5** *nagpasilabot:* sa literal, *nagpanaog sa pagtan-aw.* Amo man sa bersikulo 7.

7 Gani dali, magpasilabot kita. Lain-lainon ta ang ila lingguahe para indi
sila mag-intiendihanay."
8 Gani ginpalapta sila sang GINOO sa bilog nga kalibutan kag nauntat ang
ila pagtukod sang siyudad.
9 Ini nga siyudad gintawag nga Babilonia‡ kay didto ginpalain-lain sang
GINOO ang lingguahe sang mga tawo, kag halin didto ginpalapta niya sila sa
bilog nga kalibutan.

Ang mga Kaliwat ni Shem
(1 Cro. 1:24-27)

10 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Shem.

Duha ka tuig pagkatapos sang grabe gid nga baha, sang nagaedad si
Shem sing 100 ka tuig, natawo ang iya anak nga lalaki nga si Arfaxad.
11 Matapos natawo si Arfaxad, nagkabuhi pa gid si Shem sing 500 ka tuig
kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
12 Sang nagaedad na si Arfaxad sing 35 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Shela.
13 Matapos natawo si Shela, nagkabuhi pa gid si Arfaxad sing 403 ka tuig
kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
14 Sang nagaedad na si Shela sing 30 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Eber.
15 Matapos natawo si Eber, nagkabuhi pa gid si Shela sing 403 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
16 Sang nagaedad na si Eber sing 34 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Peleg.
17 Matapos natawo si Peleg, nagkabuhi pa gid si Eber sing 430 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
18 Sang nagaedad na si Peleg sing 30 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Reu.
19 Matapos natawo si Reu, nagkabuhi pa gid si Peleg sing 209 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
20 Sang nagaedad na si Reu sing 32 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Serug.
21 Matapos natawo si Serug, nagkabuhi pa gid si Reu sing 207 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
22 Sang nagaedad na si Serug sing 30 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Nahor.
23 Matapos natawo si Nahor, nagkabuhi pa gid si Serug sing 200 ka tuig
kag nadugangan pa gid ang iya kabataan.
24 Sang nagaedad na si Nahor sing 29 ka tuig, natawo ang iya anak nga
lalaki nga si Tera.
25 Matapos natawo si Tera, nagkabuhi pa gid si Nahor sing 119 ka tuig kag
nadugangan pa gid ang iya kabataan.
26 Halin sa edad ni Tera nga 70, natawo ang iya mga anak nga lalaki nga
sila ni Abram, Nahor, kag Haran.

Ang mga Kaliwat ni Tera

27 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Tera.

Si Tera amay nila ni Abram, Nahor, kag Haran. Si Haran amay ni Lot.

‡ **11:9** *Babilonia:* sa Hebreo, *Babel.* Posible ang buot silingon sini nga ngalan sa Hebreo, *Nagkalain-lain.*

28 Napatay si Haran didto sa Ur nga sakop sang mga Kaldeanhon,§ sa
lugar mismo nga sa diin natawo siya. Napatay siya samtang buhi pa ang iya
amay nga si Tera.
29 Nagpangasawa si Abram kay Sarai, kag si Nahor nagpangasawa kay
Milca. Ang amay ni Milca kag sang iya utod nga si Isca amo si Haran.
30 Si Sarai indi makabata kay baw-as siya.
31 Naghalin si Tera sa Ur nga sakop sang mga Kaldeanhon. Kaupod niya
ang iya anak nga si Abram, ang iya umagad nga si Sarai, kag ang iya apo
nga si Lot nga anak ni Haran. Pakadto sila kuntani sa Canaan, pero
pag-abot nila sa Haran didto na lang sila nag-estar.
32 Didto napatay si Tera sa edad nga 205.*

12

Ang Pagtawag sang Dios kay Abram

1 Karon, nagsiling ang GINOO kay Abram, "Bayai ang imo nasyon, mga
paryente, kag ang pamilya sang imo amay, kag magkadto ka sa lugar nga
akon itudlo sa imo.
2 "Himuon ko ang imo mga kaliwat nga isa ka bantog nga nasyon.
Pakamaayuhon ko ikaw kag mangin bantog ang imo ngalan.
Paagi sa imo, madamo ang makabaton sang pagpakamaayo.
3 Pakamaayuhon ko ang nagapakamaayo sa imo.
Pero pakamalauton ko ang nagapakamalaot sa imo.
Pakamaayuhon ko ang tanan nga katawhan sa kalibutan paagi sa imo."
4-5 Gani naghalin si Abram sa Haran kag nagkadto sa Canaan, suno sa
ginsiling sang GINOO sa iya. Nagaedad sadto si Abram sing 75 ka tuig.
Nag-upod sa iya ang iya hinablos nga si Lot. Gindala man niya ang iya
asawa nga si Sarai kag ang tanan nila nga mga pagkabutang kag mga
tinawo nga natipon nila sa Haran.
Pag-abot nila sa Canaan,
6 nagpadayon sila hasta nga nakalambot sila sa dako nga kahoy* sang
More didto sa Shekem. (Sadto nga panahon didto pa ang mga Canaanhon.)
7 Dayon nagpakita ang GINOO kay Abram kag nagsiling sa iya, "Amo ini
nga duta ang ihatag ko sa imo mga kaliwat."† Gani naghimo si Abram sang
halaran para sa GINOO nga nagpakita sa iya.
8 Halin didto, nagsaylo sila sa bukid sa east sang Betel, kag didto sila
nagpatindog sang tolda, *sa tunga-tunga sang Betel kag Ai.* Ang Betel sa west
kag ang Ai sa east. Naghimo man didto si Abram sang halaran kag
nagsimba sa GINOO.
9 Sang ulihi nagsaylo naman sila. Sige ang ila panglakaton pakadto sa
Negev.

Nagkadto si Abram sa Egypt

10 Pero may puwerte nga gutom sa Canaan, gani nagderetso si Abram sa
Egypt para didto lang anay mag-estar.
11 Sang manug-abot na sila sa Egypt, nagsiling si Abram sa iya asawa,
"Sarai, guwapa ka nga babayi.

---

§ **11:28** *Kaldeanhon:* Mga katawhan nga nagaestar sang una sa south sang Babilonia. Sang ulihi nangin Kaldeanhon ang tawag sa mga taga-Babilonia. Amo man sa bersikulo 31. * **11:32** *205:* sa Samaritan Pentateuch, *145* * **12:6** *dako nga kahoy:* posible, *oak tree.* Siguro balaan ini nga kahoy sa ila. † **12:7** *mga kaliwat:* Ang Hebreo sini singular, pero puwede man nga plural ang iya kahulugan. Sa English ginatawag ini nga collective noun.

12 Kon makita ka sang mga Egyptohanon masiling sila nga asawa ko ikaw,
gani patyon nila ako kag ikaw ya indi.
13 Mas maayo pa siguro nga silingon mo sila nga mag-utod kita‡ para indi
nila ako pagpatyon kag para maayo ang ila pagtratar sa akon tungod sa
imo."
14 Gani pag-abot nila sa Egypt, nakita sang mga Egyptohanon nga guwapa
gid si Sarai.
15 Kag sang makita siya sang mga opisyal sang hari,§ ginsugiran nila ang
hari kon daw ano siya kaguwapa. Gani gindala si Sarai didto sa palasyo.
16 Tungod kay Sarai, maayo gid ang pagtratar sang hari kay Abram kag
ginhatagan pa siya sang mga karnero, kanding, baka, lalaki kag babayi nga
mga donkey, camel, kag mga ulipon nga lalaki kag babayi.
17 Pero ginhatagan sang GINOO sang makahalalit nga balatian ang hari
kag ang mga sinakpan niya sa palasyo tungod kay Sarai.
18 Gani, ginpatawag niya si Abram kag ginpamangkot, "Ano bala ining
ginhimo mo sa akon? Ngaa wala ka magsugid nga asawa mo gali siya?
19 Ngaa nagsiling ka nga mag-utod kamo? Ti kundi ginkuha ko siya nga
mangin akon asawa. Karon, ari ang imo asawa, kuhaa siya kag maglakat
kamo!"
20 Dayon nagsugo ang hari sa iya mga tinawo nga pahalinon na sila. Gani
gindala nila si Abram paguwa sa sadto nga lugar kag ginpahalin upod ang
iya asawa kag dala ang tanan niya nga pagkabutang.

13

Nagbulag si Abram kag si Lot

1 Halin sa Egypt, nagkadto si Abram sa Negev upod ang iya asawa kag
dala ang tanan niya nga pagkabutang, kag nag-upod man sa ila si Lot.
2 Manggaranon na kaayo si Abram; madamo na ang iya kasapatan, pilak,
kag bulawan.
3 Halin sa Negev, nagsaylo-saylo sila hasta nga nakabalik sila sa lugar nga
ila anay ginpatindugan sang tolda. Ini nga lugar ara sa tunga-tunga sang
Betel kag Ai.
4 Diri man sila una nga nagpatindog sang halaran. Sa liwat nagsimba
didto si Abraham sa GINOO.
5 Si Lot nga nagaupod man kay Abram kon diin siya magkadto may iya
man nga mga kasapatan kag mga tolda.
6 Kag tungod kay madamo na ang ila kasapatan kag iban pa nga mga
pagkabutang, indi sila puwede nga magtingob estar sa isa ka lugar. Ang
palahalban* indi makaigo sa ila.
7 Tungod sini, nag-ilinaway ang mga manugbantay sang ila mga
kasapatan. (Sadto nga panahon ang mga Canaanhon kag mga Periznon
nagaestar pa sa sadto nga duta.)
8 Gani nagsiling si Abram kay Lot, "Kita kag ang aton mga tinawo indi
dapat mag-ilinaway, kay magparyentihanay kita.
9 Ang maayo pa, mabulagay na lang kita tungod madamo pa man sang
lugar nga puwede sayluhan. Ikaw ang magpili kon diin nga parte sang duta
ang imo gusto. Kon mapawala ka, mapatuo ako; kon mapatuo ka,
mapawala ako."

---

‡ **12:13** *mag-utod kita:* Mag-utod si Abram kag si Sarai sa amay suno sa 20:12. § **12:15** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa bersikulo 15, 17, 18, 20. * **13:6** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

10 Nagtan-aw si Lot sa palibot kag nakita niya nga bugana sang tubig ang
Kapatagan sang Jordan hasta sa Zoar, pareho sang katamnan sang GINOO[†]
kag sang duta sang Egypt. (Ini sang wala pa ginlaglag sang GINOO ang
Sodom kag Gomora.)
11 Gani ginpili ni Lot ang bilog nga Kapatagan sang Jordan sa east. Sa amo
nga paagi nagbulagay si Lot kag si Abram.
12 Si Abram nagpabilin sa Canaan samtang si Lot iya didto sa mga banwa
sang kapatagan. Nagpatindog si Lot sang iya mga tolda malapit sa Sodom.
13 Ang mga tawo sa Sodom tama gid ka makasasala. Puwerte gid ang ila
pagpakasala kontra sa GINOO.

Nagsaylo si Abram sa Hebron

14 Sang nakahalin na si Lot, nagsiling ang GINOO kay Abram, "Halin sa
imo ginatindugan tan-awa sing maayo ang imo palibot.
15 Ang tanan nga duta nga malambot sang imo panulok ihatag ko sa imo
kag sa imo mga kaliwat, kag mangin inyo ina hasta san-o.
16 Hatagan ko ikaw sing madamo nga kaliwat nga ang ila kadamuon
pareho sa yab-ok. Ang yab-ok indi maisip, gani ang imo mga kaliwat indi
man maisip.
17 Lakat ka kag libuta ang bilog nga duta kay ihatag ko ina tanan sa imo."
18 Gani ginhalin ni Abram ang iya mga tolda, kag didto siya nag-estar
malapit sa dalagko nga mga kahoy[‡] ni Mamre didto sa Hebron, kag
naghimo siya didto sang halaran para sa GINOO.

14

Ginluwas ni Abram si Lot

1 Sang sadto nga tiyempo, si Haring Amrafel sang Shinar, si Haring Arioc
sang Elasar, si Haring Kedorlaomer sang Elam, kag si Haring Tidal sang
Goyim
2 nagpakig-away kontra kay Haring Bera sang Sodom, Haring Birsha sang
Gomora, Haring Shinab sang Adma, Haring Shemeber sang Zeboyim, kag
sa hari sang Bela nga ginatawag man nga Zoar.
3 Nagtipon ining lima ka hari upod ang ila mga soldado didto sa
Kapatagan sang Sidim nga ginatawag subong nga Patay nga Dagat.[*]
4 Ini nga mga hari ginsakop anay ni Kedorlaomer sa sulod sang 12 ka tuig,
pero sang ika-13 nga tuig nagrebelde sila kontra sa iya.
5 Kag sang ika-14 nga tuig, gindaog ni Kedorlaomer kag sang iya mga
kadampig nga mga hari ang mga Refaimnon sa Ashterot Karnaim, ang mga
Zuzhanon sa Ham, ang mga Emhanon sa kapatagan sang Kiriataim,
6 kag ang mga Horhanon sa kabukiran sang Seir hasta sa El Paran nga
malapit sa kamingawan.
7 Halin didto, nagbalik sila kag nakaabot sa En Mishpat nga ginatawag
subong nga Kadesh. Kag gin-agaw nila ang tanan nga kadutaan sang mga
Amaleknon kag sang mga Amornon nga nagaestar sa Hazazon Tamar.
8 Karon, gintipon sang mga hari sang Sodom, Gomora, Adma, Zeboyim,
kag Bela ang ila mga soldado didto sa Kapatagan sang Sidim
9 kag nagpakig-away sila kontra kay Haring Kedorlaomer sang Elam,
Haring Tidal sang Goyim, Haring Amrafel sang Shinar, kag kay Haring
Arioc sang Elasar—lima ka hari kontra sa apat ka hari.

[†] **13:10** *katamnan sang GINOO:* ukon, *katamnan sang Eden* [‡] **13:18** *dalagko nga mga kahoy:* Tan-awa ang footnote sa 12:6. [*] **14:3** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin gid nga dagat*

10 Karon, ang Kapatagan sang Sidim may madamo nga buho nga
ginakuhaan sang aspalto. Kag sang magpalagyo ang hari sang Sodom kag
sang Gomora upod ang ila mga tinawo, nahulog ang iban sa ila sa mga
buho, kag ang iban nakapalagyo sa mga bukid.
11-12 Ang tanan nga pagkabutang sang Sodom kag Gomora pati ang ila
mga pagkaon ginkuha sang ila mga kaaway. Ginbihag man nila si Lot nga
hinablos ni Abram kag ginkuha ang iya mga pagkabutang, kay natabuan
nga didto siya nagaestar sa Sodom. Pagkatapos panguha sang mga kaaway,
naglakat sila.
13 Karon, may isa nga nakapalagyo kag nagpanugid kay Abram nga
Hebreo parte sa natabo. Si Abram sadto didto nagaestar malapit sa dalagko
nga mga kahoy ni Mamre nga Amornon. Si Mamre nga ini kag ang iya mga
utod nga si Eshcol kag si Aner may kasugtanan kay Abram nga
magdampiganay sila.
14 Pagkabati ni Abram nga ginbihag ang iya hinablos, gintipon niya
dayon ang iya 318 ka tinawo nga masaligan, nga natawo sa iya kampo.
Ginlagas nila ang apat ka hari hasta sa Dan.
15 Pagkagab-i, gintunga ni Abram ang iya mga tinawo kag ginsalakay nila
ang ila mga kaaway, kag napierdi nila ini. Ang iban nga nakapalagyo
ginlagas nila hasta sa Hoba, sa north sang Damascus.
16 Nabawi nila ang tanan nga pagkabutang nga gin-agaw sang mga
kaaway. Nabawi man nila si Lot kag ang iya mga pagkabutang pati ang mga
babayi kag ang iban pa nga mga katawhan.

Ginbendisyunan ni Melkizedek si Abram

17 Sang pagpuli na ni Abram, matapos nila nga napierdi si Kedorlaomer
kag ang iya kaupod nga mga hari, ginsugata siya sang hari sang Sodom sa
Kapatagan sang Shave (nga ginatawag man nga Kapatagan sang Hari).
18 Ginsugata man siya ni Melkizedek nga hari sang Salem kag pari sang
Labing Mataas nga Dios. May dala si Melkizedek nga tinapay kag ilimnon.
19 Ginbendisyunan niya si Abram nga nagasiling:
"Kabay pa nga bendisyunan ka Abram sang Labing Mataas nga Dios
nga naghimo sang langit kag sang duta.
20 Dalayawon ang Labing Mataas nga Dios
nga nagpadaog sa imo kontra sa imo mga kaaway!"
Dayon ginhatag ni Abram kay Melkizedek ang ikanapulo sang tanan *nga
butang nga iya nakuha sa inaway*.
21 Karon, nagsiling ang hari sang Sodom kay Abram, "Imo na lang ang
tanan ko nga mga pagkabutang nga nabawi mo, pero iuli lang sa akon ang
tanan ko nga mga tinawo."
22 Pero nagsabat si Abram, "Ginasumpa ko sa atubangan sang GINOO, ang
Labing Mataas nga Dios nga amo ang naghimo sang langit kag sang duta,
23 nga indi gid ako magkuha sang bisan ano sa imo pagkabutang, bisan
hilo ukon higot sang sandalyas, para indi ka makasiling nga ikaw ang
nagpamanggaranon sa akon.
24 Indi ako magbaton sang bisan ano para sa akon kaugalingon. Ang
kabigon ko lang nga nabaton ko amo ang ginkaon sang akon mga tinawo,
pero tuguti ang akon mga kaupod nga sila ni Aner, Eshcol, kag Mamre sa
pagkuha sang ila parte *sa mga butang nga nakuha sa inaway*."

15

Ang Kasugtanan sang GINOO kag ni Abram

1 Pagkatapos sadto, naghambal ang GINOO kay Abram paagi sa isa ka
palanan-awon. Siling niya, “Abram, indi ka magkahadlok tungod kay
apinan ko ikaw kag hatagan sang dako nga balos.”
2 Pero nagsiling si Abram, “O Ginoong DIOS, ano bala ang pulos sang imo
balos sa akon kay hasta subong wala man ako sing bata. Ang manunubli ko
amo gid lang si Eliezer nga taga-Damascus.
3 Tungod kay wala mo ako paghatagi sang bata, si Eliezer nga isa sang
akon mga suluguon amo na lang ang magapanubli sang akon mga
pagkabutang.”
4 Nagsiling ang GINOO sa iya, “Indi si Eliezer ang magapanubli sang imo
mga pagkabutang kundi ang imo gid mismo nga bata.”
5 Dayon gindala siya sang GINOO sa guwa kag ginsilingan, “Tan-awa bala
ang mga bituon sa langit; isipa kon maisip mo. Pareho man sina kadamo
ang imo mangin kaliwat.”
6 Nagtuo si Abram sa GINOO, kag tungod sang iya pagtuo
ginpakamatarong siya.*
7 Nagsiling pa gid siya kay Abram, “Ako ang GINOO nga nagsugo sa imo sa
paghalin sa Ur nga sakop sang mga Kaldeanhon† para ihatag sa imo ini nga
duta nga mangin imo.”
8 Pero nagsiling si Abram, “O Ginoong DIOS, paano ko mahibaluan nga
maangkon ko ini?”
9 Nagsabat ang GINOO, “Dal-i ako diri sang isa ka bataon nga babayi nga
baka, isa ka babayi nga kanding, kag isa ka lalaki nga karnero, nga ang
kada isa tatlo ka tuig ang edad. Kag magdala ka man sang isa ka pating kag
isa ka tukmo.”
10 Gani gindala ini tanan ni Abram sa GINOO. Dayon ginpamihak ini ni
Abram kag ginplastar nga nagaatubangay ang kada pihak. Ang tukmo lang
kag ang pating ang wala niya pagpihaka.
11 Naghapon sa pinihak nga mga sapat ang mga pispis nga nagapangaon
sang patay, pero gintabog sila ni Abram.
12 Sang manugsalop na ang adlaw, natulugan sing mahamuok si Abram
kag may dako nga kahadlok nga nag-abot sa iya.
13 Dayon nagsiling ang GINOO sa iya, “Sigurado gid nga ang imo mga
kaliwat mangin pangayaw sa iban nga lugar. Mangin ulipon sila didto kag
pintasan sa sulod sang 400 ka tuig.
14 Pero silutan ko ang nasyon nga magaulipon sa ila. Pagkatapos
magahalin ang imo mga kaliwat sa sadto nga nasyon nga may dala nga
madamo nga manggad.
15 Pero kon parte sa imo Abram, palawigon ko ang imo kabuhi kag
mapatay ka sa katigulangon nga may kalinong.
16 Magaligad anay ang apat ka henerasyon antes makabalik ang imo mga
kaliwat diri, tungod kay indi pa tuman ang pagpakasala sang mga
Amornon para silutan sila kag pahalinon sa sini nga duta.”
17 Sang nakasalop na ang adlaw kag nagdulom na, hinali lang nga may
nakita si Abram nga kolon nga nagaaso kag sulo nga nagadabdab, nga
nagaagi sa tunga sang mga pinihak nga mga sapat.
18 Sa sina gid nga adlaw, naghimo ang GINOO sang kasugtanan kay
Abram. Siling niya, “Ihatag ko sa imo mga kaliwat ini nga duta nga halin sa
suba sang Egypt pakadto sa dako nga suba nga amo ang Euphrates.

* **15:6** *ginpakamatarong siya:* ukon, *ginkabig siya nga matarong.* † **15:7** *Kaldeanhon:* Mga katawhan nga nagaestar sang una sa south sang Babilonia. Sang ulihi nangin Kaldeanhon ang tawag sa mga taga-Babilonia.

19 Ini nga duta amo subong ang ginaestaran sang mga Kenhanon,
Keniznon, Kadmonhon,
20 Hithanon, Periznon, Refaimnon,
21 Amornon, Canaanhon, Girgashnon, kag mga Jebusnon."

16

Si Hagar kag si Ishmael

1 Si Sarai nga asawa ni Abram indi makabata. May ulipon siya nga babayi
nga Egyptohanon nga ang ngalan si Hagar.
2 Nagsiling si Sarai kay Abram, "Tungod nga wala nagtugot ang GINOO
nga makabata ako, maayo pa siguro nga maghulid ka sa akon ulipon nga
babayi kay basi pa lang makabaton kita sang bata paagi sa iya." Nagsugot si
Abram sa ginsiling sang iya asawa.
3 Gani ginhatag ni Sarai si Hagar kay Abram para mangin iya asawa.
(Natabo ini matapos nakaestar si Abram sa Canaan sing napulo ka tuig.)
4 Sang ulihi nagbusong si Hagar.
Pagkahibalo ni Hagar nga nagabusong siya, ginpakanubo niya si Sarai.
5 Tungod sini, nagsiling si Sarai kay Abram, "Karon nga nagabusong na si
Hagar ginapakanubo na niya ako. Ikaw ang dapat basulon sini. Gintugyan
ko siya sa imo. Ang GINOO na ang maghukom kon sin-o sa aton ang husto."
6 Nagsabat si Abram, "Kon amo sina, ibalik ko siya sa imo bilang ulipon
kag pagusto ka kon ano ang himuon mo sa iya." Umpisa sadto tama na
kalain ang pagtratar ni Sarai kay Hagar, gani sang ulihi naglayas na lang
siya.
7 Nakita sang anghel sang GINOO si Hagar didto sa tuburan sa
kamingawan. Ang tuburan nga ini malapit sa dalan pakadto sa Shur.
8 Nagpamangkot ang anghel sa iya, "Hagar, ulipon ni Sarai, diin ka bala
naghalin kag diin ka makadto?" Nagsabat siya, "Naglayas ako sa akon ama
nga si Sarai."
9 Nagsiling ang anghel sa iya, "Balik ka sa imo ama kag magpasakop ka sa
iya."
10 Dayon nagsiling pa gid ang anghel, "Padamuon ko gid ang imo kaliwat
nga ang ila kadamuon indi maisip.
11 Nagabusong ka, kag sa indi madugay magabata ka sing lalaki.
Ngalanan mo siya nga Ishmael,* kay ginpamatian sang GINOO ang imo
pagpanawag sa iya tungod sa imo pag-antos.
12 Pero ang imo anak magakabuhi nga pareho sa isa ka maila nga donkey.
Kontrahon niya ang tanan, kag ang tanan magakontra sa iya. Bisan ang iya
mga paryente kontrahon niya."
13 Gintawag ni Hagar ang GINOO nga nagpakighambal sa iya nga "Dios
nga Nakakita," kay siling niya, "Nakita ko gid bala ang Dios nga nakakita sa
akon kag sa gihapon buhi ako?"†
14 Amo ina nga ang tuburan nga didto sa tunga sang Kadesh kag Bered
gintawag nga Beer Lahai Roi.‡
15 *Nagbalik si Hagar kay Sarai,* kag sang ulihi nagbata siya sing lalaki.
Gin-ngalanan ni Abram ang bata nga Ishmael.
16 Ang edad ni Abram sang natawo si Ishmael 86 ka tuig.

---

* **16:11** *Ishmael:* buot silingon sa Hebreo, *nagapamati ang Dios* † **16:13** *kag sa gihapon buhi ako:* ukon, *kag diri pa* ‡ **16:14** *Beer Lahai Roi:* buot silingon sa Hebreo, *bubon sang buhi nga Dios nga nakakita sa akon.*

17

Ang Pagtuli Tanda sang Kasugtanan

1 Sang nagaedad si Abram sing 99 ka tuig, nagpakita ang GINOO sa iya kag
nagsiling, "Ako ang Dios nga Makagagahom. Magtuman ka permi sa akon
kag magkabuhi nga matarong.
2 Tumanon ko ang akon kasugtanan sa imo; padamuon ko gid ang imo
mga kaliwat."
3 *Pagkabati sadto ni* Abram, nagluhod siya *bilang pagtahod sa Dios*.
Nagsiling ang Dios sa iya,
4 "Sa akon bahin, amo ini ang akon kasugtanan sa imo: Mangin amay ka
sang madamo nga nasyon.
5 Sugod subong indi na Abram ang itawag sa imo kundi Abraham* na,
tungod kay himuon ko ikaw nga amay sang madamo nga nasyon.
6 Padamuon ko gid ang imo mga kaliwat kag magatukod sila sang mga
nasyon, kag ang iban sa ila mangin hari.
7 Tumanon ko ang akon kasugtanan sa imo kag sa imo mga kaliwat sa
palaabuton nga mga henerasyon, nga ako padayon nga mangin Dios ninyo.
Ini nga kasugtanan magapadayon hasta san-o.
8 Mga pangayaw lang kamo subong sa duta sang Canaan. Pero igahatag
ko ining bilog nga duta sa imo kag sa imo mga kaliwat. Mangin inyo na ina
hasta san-o, kag ako padayon nga mangin Dios ninyo."
9 Nagsiling pa gid siya kay Abraham, "Sa imo bahin, tipigan mo ang akon
kasugtanan sa imo. Kag amo man ini ang dapat nga himuon sang imo mga
kaliwat sa palaabuton nga mga henerasyon.
10 Kag parte sang sina nga kasugtanan, dapat tulion ninyo ang tanan
ninyo nga lalaki.
11 Ini ang mangin tanda sang akon kasugtanan sa inyo.
12-13 Sugod subong hasta sa palaabuton nga mga henerasyon, dapat
tulion ninyo ang kada bata nga lalaki sa edad nga walo ka adlaw. Tulion
man ninyo ang mga ulipon nga lalaki nga natawo sa inyo panimalay kag
pati ang mga ulipon nga inyo ginbakal sa mga taga-iban nga lugar. Ina nga
tanda sa inyo lawas magapamatuod nga ang akon kasugtanan sa inyo
magapadayon hasta san-o.
14 Ang bisan sin-o nga lalaki sa inyo nga wala matuli indi ninyo
pagkabigon nga sakop ninyo, kay ginbaliwala niya ang akon kasugtanan."
15 Nagsiling pa gid ang Dios kay Abraham, "Kon parte sa imo asawa nga si
Sarai, indi mo na siya pagtawgon nga Sarai, kundi *sugod subong* Sara† na
ang itawag mo sa iya.
16 Pakamaayuhon ko siya kag hatagan ko gid ikaw sang anak paagi sa iya.
Mangin iloy siya sang madamo nga nasyon, kag ang iban niya nga mga
kaliwat mangin hari."
17 Pagkabati sadto ni Abraham nagluhod siya *bilang pagtahod sa Dios*,
pero nagkadlaw siya. Nagsiling siya sa iya kaugalingon, "Makapabata pa
bala ako nga 100 na ang akon edad? Kag si Sara, makabata pa bala nga 90
na ang iya edad?"
18 Dayon nagsiling siya sa Dios, "Kabay pa nga si Ishmael ang magabaton
sang mga ginpromisa mo sa akon."
19 Nagsabat ang Dios, "Indi. Ang imo asawa nga si Sara magabata sing
lalaki kag ngalanan mo siya nga Isaac.‡ Sa iya ko padayunon ang akon

* **17:5** *Abraham:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *amay sang madamo* † **17:15** *Sara:* buot silingon sa Hebreo, *prinsesa* ‡ **17:19** *Isaac:* buot silingon sa Hebreo, *nagakadlaw siya*

kasugtanan sa imo, kag magapadayon ini nga kasugtanan sa iya mga kaliwat hasta san-o.
20 Kon parte kay Ishmael, nabatian ko ang imo pangabay para sa iya.
Pakamaayuhon ko siya kag hatagan sang madamo nga kaliwat. Mangin
amay siya sang dose ka pangulo, kag ang iya mga kaliwat mangin bantog
nga katawhan.§
21 Ugaling, kay Isaac *kag sa iya mga kaliwat* ko lang tumanon ang akon
kasugtanan sa imo. Magabata si Sara kay Isaac sa amo man sini nga tion sa
sunod nga tuig."
22 Pagkatapos hambal sang Dios kay Abraham, naghalin siya dayon.
23 Sa sadto gid mismo nga adlaw, gintuman ni Abraham ang ginsugo sa
iya sang Dios. Gintuli niya ang iya anak nga si Ishmael kag ang tanan nga
lalaki sa iya panimalay: ang mga ulipon nga natawo sa iya panimalay kag
ang mga ulipon nga iya ginbakal.
24 Nagaedad si Abraham sing 99 ka tuig sang gintuli siya,
25 kag si Ishmael ya nagaedad sing 13 ka tuig.
26-27 Sa sadto gid mismo nga adlaw nga nagsugo ang Dios nga ang tanan
nga lalaki dapat matuli, nagpatuli si Abraham kag si Ishmael pati ang tanan
nga ulipon ni Abraham nga natawo sa iya panimalay kag ang mga ulipon
nga iya ginbakal sa mga taga-iban nga lugar.

18

Ang Tatlo ka Bisita ni Abraham

1 Nagpakita ang GINOO kay Abraham sang didto pa siya nagaestar
malapit sa dalagko nga mga kahoy* ni Mamre. Mainit sadto nga adlaw, kag
si Abraham didto nagapungko sa puwertahan sang iya tolda.
2 Samtang nagapanan-aw tan-aw siya, may nakita siya nga tatlo ka lalaki
nga nagatindog sa unhan. Nagtindog siya dayon kag nagdali-dali sugata sa
ila. Nagluhod siya sa ila *bilang pagtahod*
3 kag nagsiling, "Ginoo,† kon mahimo, hapit ka anay diri sa amon.
4 Magpakuha ako sang tubig para makapanghinaw kamo sang inyo mga
tiil kag dayon magpahuway kamo sa idalom sang sini nga kahoy.
5 Makuha man ako sang pagkaon para sa inyo agod may kusog kamo sa
inyo paglakat. Ginakalipay ko ang pagserbisyo sa inyo samtang ari kamo
diri sa amon." Kag nagsabat sila, "Sige, himua ang ginsiling mo."
6 Gani nagdali-dali si Abraham sulod sa tolda kag nagsiling kay Sara,
"Abi, kuha ka sing mga tunga sa sako nga harina nga pinakamaayo nga
klase kag magluto ka sang tinapay. Kag dalion mo ang pagluto."
7 Nagdalagan dayon si Abraham pakadto sa iya mga baka kag nagpili
sang matambok nga bata, kag dali-dali niya ini nga ginpaihaw kag
ginpaluto sa iya bataon nga suluguon.
8 Dayon gindala niya ini sa iya mga bisita, kag nagdala man siya sang
keso kag gatas. Kag samtang nagakaon sila sa idalom sang kahoy, didto
man si Abraham nga nagaserbi sa ila.
9 Karon, nagpamangkot ang mga bisita kay Abraham, "Diin bala si Sara
nga imo asawa?" Nagsabat siya, "Didto sa sulod sang tolda."

---

§ **17:20** *katawhan:* ukon, *nasyon* * **18:1** *dalagko nga mga kahoy:* Tan-awa ang footnote sa 12:6.
† **18:3** *Ginoo:* ukon, *Sir.* Mahibaluan ta sa masunod nga mga bersikulo nga ang nagpakita kay Abraham amo ang Ginoo kaupod ang duha ka anghel.

10 Ang isa sa mga bisita nagsiling, “Sigurado gid nga mabalik ako diri sa
sunod nga tuig sa amo man sini nga tion, kag ang imo asawa nga si Sara
may anak na nga lalaki.”
Nagapamati gali si Sara didto sa puwertahan sang tolda sa likod lang ni
Abraham.
11 (Tigulang na gid sila nga duha ni Abraham kag nag-untat na gani ang
pamulanon ni Sara.)
12 Nagkadlaw si Sara sa iya lang kaugalingon kag naghunahuna, “Sa
katigulangon ko nga ini ganahan pa ayhan ako sa paghulid sa akon bana
nga tigulang man?”
13 Nagpamangkot dayon ang GINOO kay Abraham, “Ngaa bala nagkadlaw
si Sara kag nagsiling, ‘Makabata pa bala ako nga tigulang na ako?’
14 May butang bala nga indi mahimo sang GINOO? Suno sa ginsiling ko,
mabalik ako diri sa sunod nga tuig sa amo man sini nga tion, kag si Sara
may anak na nga lalaki.”
15 Hinadlukan si Sara, gani nagbutig siya. Siling niya, “Wala ako
nagkadlaw!” Pero nagsiling ang GINOO, “Nagkadlaw ka gid.”

Nagpakitluoy si Abraham para sa Banwa sang Sodom

16 Pagkatapos naglakat ang tatlo ka lalaki. Gindul-ong sila ni Abraham
hasta sa lugar nga makita nila sa ubos ang banwa sang Sodom.
17 Nagsiling ang GINOO, “Indi ko pagtaguon kay Abraham ang akon
pagahimuon.
18 Sigurado nga mangin dako kag gamhanan nga nasyon ang iya mga
kaliwat sa palaabuton. Kag paagi sa iya pakamaayuhon ko ang tanan nga
nasyon sa kalibutan.
19 Ginpili ko siya para ipatuman niya sa iya mga kabataan kag mga
kaliwat ang akon mga pamaagi, para maghimo sila sang husto kag
matarong. Sa sina nga paagi, matuman ang akon ginpromisa sa iya.”
20 Dayon nagsiling ang GINOO kay Abraham, “Madamo na ang
nagareklamo kontra sa Sodom kag Gomora, kay puwerte na gid ang
kalautan sa sini nga mga lugar.
21 Gani makadto ako didto para mahibaluan ko kon matuod ukon indi ini
nga mga reklamo.”
22 Naglakat dayon ang duha ka lalaki pa-Sodom, pero nagpabilin ang
GINOO kag si Abraham.
23 Nagpalapit si Abraham sa GINOO kag nagpamangkot, “Laglagon mo
bala ang mga matarong upod sa mga makasasala?
24 Kon may ara abi nga 50 ka matarong sa sina nga banwa, laglagon mo
bala gihapon ang bilog nga banwa? Indi mo bala pagkaluoyan ang banwa
tungod na lang sa 50 ka tawo nga matarong?
25 Imposible nga laglagon mo ang mga matarong upod sa mga
makasasala. Indi mahimo nga palareho lang ang pagtratar mo sa ila. Ikaw
nga nagahukom sa bilog nga kalibutan, indi bala nga dapat himuon mo kon
ano ang husto?”
26 Nagsabat ang GINOO, “Kon may makita ako nga 50 ka matarong sa
Sodom, indi ko paglaglagon ang bilog nga banwa tungod lang sa ila.”
27 Nagsiling liwat si Abraham, “O Ginoo, patawara ako nga nangisog ako
sa pagpakighambal sa imo. Tawo lang ako, kag wala ako sing
kinamatarong sa paghambal sini sa imo.
28 Pero kon may ara lang abi nga 45 ka matarong, ano, laglagon mo bala
gihapon ang bilog nga banwa tungod kay kulang ini sang lima?” Nagsabat

ang GINOO, “Kon may makita ako nga 45 ka matarong, indi ko paglaglagon
ang banwa.”
29 Nagsiling liwat si Abraham, “Ti, kon 40 lang abi ang matarong?”
Nagsabat ang GINOO, “Indi ko paglaglagon ang banwa kon may 40 nga
matarong.”
30 Nagsiling liwat si Abraham, “Indi ka lang kuntani mangakig sa akon,
Ginoo, kay mamangkot pa ako. Ti, abi kon may 30 lang ka tawo nga
matarong?” Nagsabat ang GINOO, “Indi ko gihapon paglaglagon ang banwa
kon may makita ako nga 30 ka tawo nga matarong.”
31 Nagsiling pa gid liwat si Abraham, “Ginoo, patawara ako sa akon
kaisog sa padayon nga pagpakighambal sa imo. Abi kon may 20 lang ka
tawo nga matarong?” Nagsabat ang GINOO, “Indi ko gihapon paglaglagon
ang banwa kon may 20 nga matarong.”
32 Nagsiling pa gid liwat si Abraham, “Ginoo, indi ka kuntani mangakig;
katapusan ko na lang gid ini nga pamangkot. Halimbawa 10 lang abi ang
imo makita nga matarong?” Nagsabat ang GINOO, “Indi ko gihapon
paglaglagon ang banwa kon may 10 nga matarong.”
33 Pagkatapos nila estorya, naghalin ang GINOO, kag si Abraham ya
nagpuli sa ila.

19

Ang Pagkamakasasala sang mga Tawo sa Sodom

1 Nag-abot atong duha ka anghel sa Sodom sang sirom na. Nagapungko
sadto si Lot sa puwertahan sang banwa. Pagkakita ni Lot sa ila, nagtindog
siya sa pagsugata sa ila. Dayon nagluhod siya sa ila atubangan *bilang*
pagtahod kag nagsiling,
2 “Kon mahimo hapit anay kamo sa akon balay. Makapanghinaw kamo
didto sang inyo mga tiil kag makatulog karon nga gab-i. Kag buwas sa
kaagahon makapadayon kamo sa inyo pagpanglakaton.” Pero nagsabat
sila, “Indi lang, didto lang kami matulog sa plasa karon nga gab-i.”
3 Pero ginpilit gid sila ni Lot, gani nag-upod na lang sila sa iya balay.
Nagpreparar si Lot sang mga pagkaon kag ilimnon. Nagpaluto man siya
sang tinapay nga wala sing inugpahabok. Kag sang handa na,
nagpanyapon sila.
4 Sang manugtulog na sila, nag-abot ang tanan nga bataon kag tigulang
nga mga lalaki halin sa tanan nga parte sang siyudad sang Sodom, kag
ginpalibutan nila ang balay ni Lot.
5 Gintawag nila si Lot kag ginpamangkot, “Diin na bala ang imo bisita nga
mga lalaki nga nag-abot sini lang nga gab-i? Paguwaa sila diri kay luyag
namon nga magpakighilawas sa ila.”
6 Nagguwa si Lot sa balay para atubangon sila. Sang pagguwa niya,
ginsira niya dayon ang puwertahan.
7 Nagsiling siya *sa ila,* “Mga abyan, nagapangabay ako nga indi ninyo
paghimua inang ginahunahuna ninyo nga malain.
8 Kon gusto ninyo, may duha ako ka anak nga dalaga pa. Ihatag ko sila sa
inyo kag pagusto kamo kon ano ang inyo himuon sa ila. Pero indi lang
ninyo pag-anha ining duha ka tawo, kay mga bisita ko sila kag dapat ko sila
nga protektaran.”
9 Pero nagsiling ang mga tawo, “Estranghero ka lang diri pero daw si
sin-o ka gid nga magpasilabot sa amon. Halin dira! Basi kon sobra pa ang
amon himuon sa imo sang sa ila.” Dayon gintikwang nila si Lot. Mapalapit
na kuntani sila sa puwertahan para gub-on ini,

10 pero gin-abrihan ini sang duha ka anghel nga didto sa sulod kag
ginbutong nila si Lot pasulod kag ginsiradhan ang puwertahan.
11 Dayon ginbulag nila ang mga tawo sa guwa para indi na sila
makatultol sang puwertahan.

Ginpapalagyo si Lot sa Sodom

12 Nagsiling ang duha ka anghel kay Lot, “Kon may mga anak ka pa, ukon
mga umagad nga lalaki, ukon mga paryente sa sini nga banwa, dal-a sila
tanan kag magpalagyo kamo,
13 tungod kay laglagon namon ini nga banwa. Nabatian sang GINOO ang
mga reklamo kontra sa sining mga tawo. Gani ginpadala niya kami sa
paglaglag sang sini nga banwa.”
14 Dayon ginkadtuan ni Lot ang mga mangin umagad* niya nga mga
lalaki kag ginsilingan, “Magdali-dali kamo halin diri kay pagalaglagon sang
GINOO ang ini nga banwa.” Pero wala sila nagpati kay abi nila
nagalango-lango lang si Lot.
15 Sang kaagahon, ginpadali-dali si Lot sang mga anghel nga maghalin sa
banwa. Siling nila, “Dasiga! Dal-a ang imo asawa kag duha ka anak nga
babayi nga ari diri kag maghalin kamo dayon, kay basi madalahig kamo
kon laglagon na ini nga banwa.”
16 Indi pa kuntani maghalin si Lot. Pero tungod kay naluoy ang GINOO sa
ila, gin-uyatan sila sang mga anghel sa kamot kag gindala paguwa sa
banwa.
17 Sang didto na sila sa guwa, nagsiling ang Ginoo,† “Dalagan kamo! Indi
gid kamo magbulobalikid ukon magpundo sa bisan diin sa sini nga
kapatagan. Dalagan kamo sa bukid para indi kamo mapatay.”
18 Pero nagsabat si Lot, “Ginoo‡ ko, indi na ako pagpadalagana sa bukid.
19 Ginkaluoyan mo ako kag ginpakita mo ang imo kaayo sa akon sa
pagluwas sang akon kabuhi. Pero layo katama ang bukid; basi maabtan
ako sang kahalitan kag mapatay ako antes makaabot didto.
20 Tan-awa bala inang gamay nga banwa sa unhan. Siguro maabot ko ina
kay malapit man lang. Puwede bala ako makapalagyo sa sina nga gamay
nga banwa para maluwas ako?”
21 Nagsabat ang Ginoo,§ “Huo, sugot ako sa imo pangabay; indi ko
paglaglagon ina nga banwa.
22 Sige, dalagan na kamo didto, kay indi ko mahimo ang akon himuon
hasta indi pa kamo makaabot didto.”

Ato nga banwa gintawag nga Zoar.*

Ang Paglaglag sang Sodom kag Gomora

23 Nagabutlak gid ang adlaw sang pag-abot nila ni Lot sa Zoar.
24 Dayon ginpaulanan sang GINOO sang nagadabdab nga asupre ang
Sodom kag Gomora.
25 Ginlaglag sang GINOO ang duha ka banwa kag ang bilog nga kapatagan.
Nagkalamatay ang tanan nga nagaestar didto pati ang tanan nga tanom.
26 Nagbalikid ang asawa ni Lot, gani nahimo siya nga haligi nga asin.
27 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagdali-dali kadto si Abraham sa
lugar nga sa diin nagpakighambal siya sa GINOO.

---

* **19:14** *mga mangin umagad:* ukon, *mga umagad* † **19:17** *Ginoo:* sa Hebreo, *siya* ‡ **19:18** *Ginoo:* ukon, *Sir* § **19:21** *Ginoo:* sa Hebreo, *siya* * **19:22** *Zoar:* buot silingon sa Hebreo, *gamay*

28 Gintan-aw niya ang Sodom kag Gomora kag ang bilog nga kapatagan.
Nakita niya ang aso nga nagatub-ok halin sa duta nga daw pareho sa aso
nga nagahalin sa isa ka dako nga hurnohan.
29 Gani gindumdom sang Dios si Abraham, kay sang paglaglag sang Dios
sang mga banwa sa kapatagan nga sa diin nag-estar si Lot, ginpapalagyo
niya anay si Lot para indi siya mahalitan.

Ang Ginhalinan sang mga Moabnon kag Ammonhon

30 Tungod kay nahadlok si Lot mag-estar sa Zoar, nagsaylo siya kag ang
iya duha ka anak nga dalaga sa bukid kag didto nag-estar sa kuweba.
31 Sang isa ka adlaw, nagsiling ang magulang nga anak sa iya manghod,
"Tigulang na ang aton amay kag wala gid diri sing lalaki nga aton
mapamana para makapamata kita pareho sa ginahimo sa bisan diin.
32 Maayo pa nga paimnon ta si tatay sang bino hasta nga mahubog siya,
dayon maghulid kita sa iya para makabata kita paagi sa iya."
33 Gani sadto nga gab-i, ginhubog nila ang ila amay. Dayon
nagpakighilawas ang magulang nga anak sa iya amay. Pero tungod sa
sobra nga kahubog ni Lot wala gid siya kahibalo kon ano ang nagkalatabo.
34 Pagkasunod nga adlaw, nagsiling ang magulang sa iya manghod,
"Naghulid na ako kagab-i sa aton amay. Kag karon sa gab-i paimnon ta
naman siya sang bino hasta nga mahubog siya, kag ikaw naman ang
maghulid sa iya para kita nga duha makabata paagi sa iya."
35 Gani sadto gid nga gab-i, ginhubog naman nila ang ila amay kag ang
manghod naman ang nagpakighilawas sa iya. Sa sobra niya nga kahubog
wala siya gihapon kahibalo kon ano ang nagkalatabo.
36 Sa sadto nga paagi, nagbusong ang duha ka anak ni Lot paagi mismo sa
iya.
37 Sang ulihi nagbata ang magulang sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga
Moab.† Siya ang ginhalinan sang katawhan subong nga mga Moabnon.
38 Nagbata man ang manghod sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Ben
Ami.‡ Siya ang ginhalinan sang katawhan subong nga mga Ammonhon.

20

Si Abraham kag si Abimelec

1 Naghalin sila ni Abraham sa Mamre kag nagkadto sa Negev. Didto sila
nag-estar sa tunga-tunga sang Kadesh kag Shur. Sang ulihi nagsaylo sila sa
Gerar.
2 Samtang didto sila, ang pakilala ni Abraham kay Sara sa mga tawo utod
niya siya. Gani ginpakuha ni Haring Abimelec sang Gerar si Sara.
3 Isa ka gab-i, nagpakita ang Dios kay Abimelec paagi sa isa ka damgo.
Siling niya, "Mapatay ka tungod kay ginkuha mo ina nga babayi nga may
bana na."
4 Pero tungod kay wala pa matandog ni Abimelec si Sara, nagsiling siya,
"Ginoo, ngaa patyon mo ako kag ang akon katawhan? Wala ako sing sala.
5 Nagsiling man abi si Abraham nga utod niya si Sara kag si Sara
nagsiling man nga utod niya si Abraham. Inosente gid ako kag wala gid ako
sing malain nga tuyo sa pagkuha kay Sara."
6 Nagsabat ang Dios, "Huo, nakahibalo ako nga wala ka sing malain nga
tuyo, gani wala ako magtugot nga matandog mo siya para indi ka makasala
sa akon.

† **19:37** *Moab:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *halin sa akon amay* ‡ **19:38** *Ben Ami:* buot silingon sa Hebreo, *anak sang malapit ko nga paryente*

7 Pero dapat ibalik mo siya sa iya bana tungod ang iya bana isa ka
propeta, kag pangamuyuan ka niya para indi ka mapatay. Pero kon indi mo
gani siya pag-ibalik, ginapaandaman ko ikaw nga daan nga mapatay ka gid
pati ang tanan mo nga katawhan."
8 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, ginpatawag ni Abimelec ang tanan
niya nga mga opisyal kag ginsugiran parte sa iya nga damgo. Kag
hinadlukan gid sila.
9 Dayon ginpatawag ni Abimelec si Abraham kag ginpamangkot, "Ano
bala ining ginhimo mo sa amon? Ano bala ang akon sala sa imo nga
ginbutang mo sa dako nga paglapas ang akon bilog nga ginharian? Indi
husto ang imo ginhimo.
10 Pero ngaa bala ginhimo mo ini?"
11 Nagsabat si Abraham, "Abi ko wala gid sing bisan isa diri nga
nagatahod sa Dios, gani naghunahuna ako nga basi patyon ninyo ako para
makuha ninyo ang akon asawa.
12 Matuod gid man nga mag-utod kami, pero sa amay lang kag indi sa iloy,
kag ginpangasawa ko siya.
13 Sang ginsilingan ako sang Dios nga maghalin sa panimalay sang akon
amay, ginhambalan ko si Sara nga ipakilala niya nga mag-utod kami bisan
diin kami magkadto. Sa sini nga paagi mapakita niya ang iya paghigugma
sa akon."
14 Ginbalik ni Abimelec si Sara kay Abraham, kag ginhatagan pa niya si
Abraham sang mga karnero, baka, kag mga ulipon nga babayi kag lalaki.
15 Dayon nagsiling siya kay Abraham, "Handa ako nga paestaron kamo sa
akon duta. Mag-estar kamo bisan diin nga gusto ninyo."
16 Nagsiling man siya kay Sara, "Hatagan ko ang imo utod sang 1,000 ka
bilog nga pilak bilang pamatuod sa tanan ninyo nga kaupdanan nga wala
ko ikaw matandog kag para indi sila maghunahuna nga nakahimo ka sang
malain."
17-18 Tungod sa pagkuha ni Abimelec kay Sara, ginbuot sang GINOO nga
indi makabata ang tanan nga babayi sa iya panimalay. Gani
nagpangamuyo si Abraham sa Dios, kag gin-ayo sang Dios ang asawa ni
Abimelec kag ang iya mga ulipon nga mga babayi para makabata sila liwat.
Gin-ayo man sang Dios si Abimelec *sa iya balatian*.

21

Ang Pagkatawo ni Isaac

1 Karon, gindumdom sang GINOO si Sara suno sa iya ginpromisa.
2 Nagbusong si Sara kag nagbata sing lalaki bisan tigulang na si Abraham.
Natawo ang bata sa tion gid nga ginsiling sadto sang Dios.
3 Gin-ngalanan ni Abraham ang bata nga Isaac.
4 Sang walo na ka adlaw ang bata, gintuli siya ni Abraham suno sa
ginsugo sa iya sang Dios.
5 Nagaedad si Abraham sang 100 ka tuig sang natawo si Isaac.
6 Nagsiling si Sara, "Ginpakadlaw ako sang Dios sa kalipay, kag ang bisan
sin-o nga makabati parte sining natabo sa akon magakadlaw man.
7 Sin-o ang makahunahuna nga magsiling kay Abraham nga makapatiti
pa ako sang bata? Pero nakabata pa ako bisan tigulang na siya."
8 Nagdako si Isaac, kag sang adlaw nga ginlutas siya naghiwat si
Abraham sang isa ka dako nga punsyon.*

* **21:8** *punsyon:* sa English, *feast or banquet*

Ginpalayas si Hagar kag si Ishmael

9 Isa ka adlaw, nakita ni Sara nga ginasunlog ni Ishmael si Isaac. (Si
Ishmael anak ni Abraham kay Hagar nga Egyptohanon.)
10 Gani nagsiling si Sara kay Abraham, “Palayasa inang babayi nga ulipon
kag ang iya anak, kay ang anak sinang ulipon indi dapat partihan sa
palanublion sang akon anak nga si Isaac.”
11 Naglain gid ang buot ni Abraham tungod kay anak man niya si Ishmael.
12 Pero nagsiling ang Dios sa iya, “Indi maglain ang buot mo parte kay
Ishmael kag kay Hagar. Tumana ang gusto ni Sara, tungod sa kay Isaac
magahalin ang imo mga kaliwat nga akon ginpromisa.
13 Kag kon parte kay Ishmael, hatagan ko man siya sang madamo nga
kaliwat kag mangin isa man sila ka nasyon, tungod kay anak mo man siya.”
14 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagkuha si Abraham sang pagkaon
kag tubig nga nasulod sa panit nga suludlan, kag ginpapas-an niya ini kay
Hagar. Dayon ginpalakat niya si Hagar kaupod ang bata. Nagpanglakaton
sila sa kamingawan sang Beersheba nga wala kahibalo kon sa diin sila
pakadto.
15 Sang naubos na ang ila tubig, ginbilin niya ang iya bata sa idalom sang
isa ka kahoy-kahoy
16 kag naglakat siya sa unhan nga ang kalayuon mga 100 ka metros halin
sa bata. Didto siya nagpungko kag naghilibion nga nagasiling sa iya
kaugalingon, “Indi ako makaantos nga magtan-aw sa akon anak nga
mapatay.”
17 Karon, nabatian sang Dios ang hibi sang bata. Gani nagsiling ang
anghel sang Dios kay Hagar halin didto sa langit, “Ano ang imo
ginapaligban Hagar? Indi ka magkahadlok; nabatian sang Dios ang hibi
sang imo anak.
18 Tindog ka kag pabanguna ang bata, kay himuon ko nga dako nga
nasyon ang iya mga kaliwat.”
19 Dayon may ginpakita ang Dios sa iya nga isa ka bubon. Nagkadto siya
didto kag ginsudlan sang tubig ang iya suludlan, dayon ginpainom niya ang
iya anak.
20-21 Wala pagpabay-i sang Dios si Ishmael hasta nga nagdako siya. Didto
siya nag-estar sa kamingawan sang Paran kag nangin isa siya ka
manugpana. Sang ulihi ginpaasawa siya sang iya iloy sa isa ka
Egyptohanon.

Ang Kasugtanan ni Abraham kag ni Abimelec

22 Sang sadto nga tion,† nagkadto si Abimelec kay Abraham upod ang
pangulo sang iya mga soldado nga si Ficol. Nagsiling si Abimelec kay
Abraham, “Ginabuligan ka gid sang Dios sa tanan mo nga ginahimo.
23 Gani, magsumpa ka diri sa ngalan sang Dios nga indi mo gid ako
pagtraiduran pati ang akon mga kaliwat. Ipakita mo ang imo kaayo sa akon
kag sa sining lugar nga sa diin nagaestar ka karon bilang pangayaw,
subong nga nangin maayo man ako sa imo.”
24 Nagsabat si Abraham, “Ginasumpa ko.”
25 Pero nagreklamo si Abraham kay Abimelec parte sa bubon nga
gin-agaw sang iya mga suluguon.
26 Nagsiling si Abimelec, “Wala ako kahibalo kon sin-o ang naghimo sina.
Wala mo man ako ginsugiran, kag subong ko lang nabatian ina.”

† **21:22** *Sang sadto nga tion* nga ginpahalin ni Abraham si Hagar kag si Ishmael, ukon sang naga-
pangabuhi na sila sa kamingawan sang Paran.

27 Gani nagkuha si Abraham sang mga karnero kag mga baka kag
ginhatag niya kay Abimelec, dayon naghimo sila nga duha sang
kasugtanan.
28 Nagkuha pa gid si Abraham sang pito ka babayi nga karnero kag iya ini
ginpain.
29 Nagpamangkot si Abimelec, “Para sa ano inang pito ka karnero nga
imo ginpain?”
30 Nagsabat si Abraham, “Batuna ining pito ka karnero bilang pamatuod
nga ako ang nagkutkot sang sina nga bubon.”
31 Tungod sining pagsumpaanay nila, ang ato nga lugar gintawag
Beersheba.‡
32 Pagkatapos sang ila kasugtanan didto sa Beersheba, nagbalik si
Abimelec kag ang pangulo sang iya mga soldado nga si Ficol sa duta sang
mga Filistinhon.
33 Nagtanom si Abraham sang isa ka kahoy nga tamarisko didto sa
Beersheba kag nagsimba siya didto sa GINOO, ang Dios nga wala sing
katapusan.
34 Nag-estar si Abraham sa duta sang mga Filistinhon sa malawig nga
panahon.

22

Ginsugo sang Dios si Abraham nga Ihalad si Isaac

1 Sang ulihi gintilawan sang Dios si Abraham. Gintawag niya si Abraham,
kag nagsabat si Abraham sa iya.
2 Dayon nagsiling siya, “Dal-a ang imo bugtong* kag pinalangga nga anak
nga si Isaac kag magkadto kamo sa duta sang Moria. Saka kamo sa bukid
nga akon itudlo sa imo kag ihalad mo siya didto sa akon bilang halad nga
ginasunog.”
3 Gani aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagbial si Abraham sang mga
kahoy nga inuggatong sa halad, kag ginkarga niya ini sa iya donkey.
Naglakat siya kaupod si Isaac kag ang duha niya ka suluguon nga lalaki
pakadto sa lugar nga ginsiling sa iya sang Dios.
4 Sang ikatlo nga adlaw *sang ila pagpanglakaton*, nakita ni Abraham sa
unhan ang lugar nga ginsiling sa iya sang Dios.
5 Gani nagsiling si Abraham sa duha niya ka suluguon, “Diri lang kamo
anay kag bantayi ninyo ang donkey, kay mataklad kami didto sa unhan kag
magsimba sa Dios. Mabalik man kami dayon.”
6 Ginpapas-an ni Abraham kay Isaac ang mga kahoy nga inuggatong sa
halad, kag siya ang nagdala sang sundang kag pangsindi.
7 Samtang nagalakat sila, nagsiling si Isaac, “Tay!” Nagsabat si Abraham,
“Ano, anak?” Nagpamangkot si Isaac, “May dala kita nga pangsindi kag
inuggatong, pero diin ang karnero nga inughalad?”
8 Nagsabat si Abraham, “Anak, ang Dios ang magahatag sa aton sang
karnero nga inughalad.” Kag nagpadayon sila sa paglakat.
9 Sang pag-abot nila sa lugar nga ginsiling sang Dios, naghimo si
Abraham sang halaran, kag ginplastar niya ang mga kahoy sa ibabaw sini.
Dayon gin-gapos niya si Isaac kag gintungtong sa ibabaw sang halaran.
10 Pagkatapos nagkuha siya sang sundang. Kag sang patyon na niya
kuntani si Isaac,

‡ **21:31** *Beersheba:* buot silingon sa Hebreo, *ginsumpaan nga bubon.*
* **22:2** *bugtong:* ukon, *pinasahi*

11 gintawag siya sang anghel sang GINOO halin sa langit, “Abraham!
Abraham!” Pagkatapos nga nagsabat si Abraham,
12 nagsiling ang anghel, “Indi pagpatya ang bata! Karon napamatud-an
ko na gid nga may kahadlok ka sa Dios tungod kay wala mo pag-ilikaw sa
akon ang imo bugtong nga anak.”
13 Pagbalikid ni Abraham, may nakita siya nga isa ka lalaki nga karnero
nga ang iya sungay nasangit sa mga kahoy-kahoy, kag indi na ini
makahalin. Gani ginkuha ini ni Abraham kag ginhalad bilang halad nga
ginasunog sa baylo sang iya anak.
14 Gintawag ni Abraham ato nga lugar “Nagatigana ang GINOO.” Gani
hasta subong may hulubaton nga nagasiling, “Sa Bukid sang GINOO may
ginatigana siya.”
15 Nagtawag liwat kay Abraham ang anghel sang GINOO halin sa langit.
16-17 Siling niya, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Nagapanumpa ako
sa akon mismo kaugalingon nga pakamaayuhon ko gid ikaw tungod kay
wala mo pag-ilikaw ang imo bugtong nga anak sa akon. Padamuon ko gid
ang imo mga kaliwat nga daw pareho kadamo sa mga bituon sa langit kag
sa mga balas sa baybayon. Pagasakupon nila ang mga banwa sang ila mga
kaaway.
18 Kag paagi sa imo mga kaliwat,† pakamaayuhon ko ang tanan nga
nasyon sa kalibutan, tungod kay nagtuman ka sa akon.”
19 Pagkatapos sadto, nagbalik si Abraham *kag si Isaac* sa mga suluguon.
Dayon nagkadto sila sa Beersheba kag didto na nag-estar.

Ang mga Kaliwat ni Nahor

20 Sang ulihi nabalitaan ni Abraham nga si Nahor nga iya utod may mga
anak na kay Milca:
21 Si Uz ang magulang, sunod si Buz, kag dayon si Kemuel (nga amay ni
Aram),
22 si Kesed, si Hazo, si Pildash, si Jidlaf, kag si Betuel.
23 Sila nga walo amo ang mga anak ni Nahor kay Milca. Si Betuel amo ang
amay ni Rebeka.
24 May mga anak man si Nahor sa isa pa niya ka asawa nga si Reuma. Sila
amo sanday Teba, Gaham, Tahash kag Maaca.

23

Napatay si Sara

1 Nagkabuhi si Sara sing 127 ka tuig.
2 Didto siya napatay sa Kiriat Arba (nga amo ang Hebron) sa duta sang
Canaan. Puwerte gid ang pagpangasubo ni Abraham sa pagkapatay ni Sara.
3 Karon, ginbayaan anay ni Abraham ang bangkay sang iya asawa kag
nagpakigkita siya sa mga Hithanon kag nagsiling sa ila,
4 “Nagaestar ako diri sa inyo nga lugar nga isa ka pangayaw, gani kon
mahimo pabakla man ninyo ako sang duta nga puwede ko malubngan sang
akon asawa.”
5 Nagsabat ang mga Hithanon,
6 “Sir, pamati anay sa amon. Ginakilala ka namon nga gamhanan nga
tawo, gani puwede mo ilubong ang imo asawa bisan diin sa amon
pinakamaayo nga mga lulubngan. Wala gid sing bisan isa sa amon nga
mangindi sa paghatag sa imo sang lulubngan para malubong mo ang imo
asawa.”

† **22:18** *mga kaliwat:* ukon, *kaliwat*

7 Sa gilayon nagluhod si Abraham *sa pagpasalamat* sa atubangan sang
mga pumuluyo nga mga Hithanon.
8 Dayon nagsiling siya, “Kon sugot gid man kamo nga diri ko ilubong ang
akon asawa, buligan ninyo ako nga hambalon si Efron nga anak ni Zohar
9 nga ibaligya niya sa akon ang iya kuweba nga ara sa higad sang iya uma
sa Macpela. Hambala ninyo siya nga bayaran ko siya sa husto nga presyo
diri mismo sa inyo atubangan para mangin akon na ina nga kuweba para
himuon nga lulubngan.”
10 Ara *gali* si Efron nga nagapungko upod sang iya mga kasimanwa nga
mga Hithanon. Gani nagsabat siya kay Abraham nga nabatian sang tanan
nga Hithanon nga nagtipon didto sa may puwertahan sang banwa.
11 Siling niya, “Sa atubangan sining akon mga kasimanwa ginahatag ko
sa imo sir ang bilog nga uma pati ang kuweba. Gani puwede mo na ilubong
ang imo asawa.”
12 Nagluhod liwat si Abraham *sa pagpasalamat* sa atubangan sang mga
pumuluyo.
13 Dayon nagsiling siya kay Efron nga nabatian sang mga pumuluyo,
“Pamatii bala ako. Bayaran ko ang bili sang uma. Batuna ang akon bayad
para malubong ko na ang akon asawa didto.”
14 Nagsabat si Efron,
15 “Sir, ang duta nagabili sing 400 ka bilog nga pilak. Kon sa bagay, kon
bayaran mo, pila man lang ina para sa imo kag sa akon. Sige, ilubong na
ang imo asawa.”
16 Nagsugot si Abraham sa bili nga ginsiling ni Efron. Gani nagkilo siya
sing 400 ka bilog nga pilak suno sa bug-at nga ginabasihan sadto sang mga
negosyante. Kag ginbayad niya ini kay Efron didto sa atubangan sang mga
Hithanon.
17-18 Gani nangin iya na ni Abraham ang uma ni Efron sa Macpela, sa east
sang Mamre, pati ang kuweba kag ang mga kahoy sa palibot sang uma.
Saksi ang tanan nga Hithanon nga nagtipon didto sa puwertahan sang
banwa.
19 Ginlubong dayon ni Abraham si Sara didto sa kuweba nga ara sa uma
sa Macpela, nga sakop sang duta sang Canaan. Ang Macpela malapit sa
Mamre nga amo ang Hebron.
20 Gani ang uma pati ang kuweba, nga iya anay sang mga Hithanon,
nangin iya na ni Abraham kag ginhimo niya ini nga lulubngan.

24

Asawa para kay Isaac

1 Tigulang na gid katama si Abraham kag ginpakamaayo siya sang GINOO
sa tanan nga butang.
2 Isa sadto ka adlaw, ginsilingan niya ang iya manugdumala* nga
suluguon nga nagaasikaso sang tanan niya nga pagkabutang, “Ibutang ang
imo kamot sa tunga-tunga sang duha ko ka paa,†
3 kag magsumpa ka sa akon sa ngalan sang GINOO, ang Dios sang langit
kag sang duta, nga indi ka magpili sang palangasaw-on sang akon anak nga
si Isaac diri sa taga-Canaan nga kaupod ta nga nagaestar subong.

---

* **24:2** *manugdumala:* ukon, *pinakatigulang*

† **24:2** *Ibutang...paa:* buot silingon, ibutang sa kinatawo bilang tanda sang pagsumpa.

4 Magkadto ka sa lugar nga akon ginhalinan, kag didto ka magpili sang
babayi halin sa akon mga paryente nga ipaasawa sa akon anak nga si
Isaac."
5 Pero nagpamangkot ang suluguon, "Ti, paano abi kon indi mag-upod
ang babayi sa sini nga lugar? Dal-on ko na lang bala si Isaac didto?"
6 Nagsabat si Abraham, "Indi gid pagdal-a si Isaac didto!
7 Gindala ako diri sang GINOO, ang Dios sang langit, halin sa panimalay
sang akon amay, sa lugar nga sa diin ako natawo. Kag nagpanumpa siya
nga ihatag niya ini nga duta sang Canaan sa akon mga kaliwat. Gani
maglakat ka kay magapadala ang GINOO sang iya anghel sa pag-upod sa
imo para makakita ka didto sang palangasaw-on sang akon anak.
8 Kon indi mag-upod ang babayi sa imo, wala ka sing salabton sa sining
sumpa mo sa akon. Pero indi lang pagdal-a didto ang akon anak."
9 Gani ginbutang sang suluguon ang iya kamot sa tunga-tunga sang duha
ka paa ni Abraham nga iya amo, kag nagsumpa siya nga tumanon niya ang
ginsugo sa iya.
10 Pagkatapos nagkuha ang suluguon sang napulo ka camel kag mga
malahalon nga pangregalo halin sa iya amo nga si Abraham. Naglakat
dayon siya pakadto sa Aram Naharaim,‡ ang banwa nga ginaestaran ni
Nahor.
11 *Pag-abot sang suluguon sa banwa,* ginpaluko niya ang mga camel
malapit sa bubon sa guwa sang banwa. Sirom na sadto kag tion sang
pagpanag-ob sang mga babayi.
12 Nagpangamuyo ang suluguon, "GINOO, Dios sang akon amo nga si
Abraham, kabay pa nga patigayunon mo ang akon katuyuan diri, kag
ipakita mo ang imo kaayo sa akon amo.
13 Nagatindog ako diri sa higad sang bubon samtang nagasag-ob ang mga
babayi sang sini nga banwa.
14 Kon mangayo gani ako sang tubig sa tibod sang isa ka dalaga, kag
magsugot siya nga paimnon ako pati ang akon mga camel, kabay pa nga
siya ang babayi nga imo ginpili nga mangin asawa sang imo alagad nga si
Isaac. Sa sini mahibaluan ko nga ginpakita mo ang imo kaayo sa akon amo
nga si Abraham."
15 Wala pa siya makatapos pangamuyo, nag-abot si Rebeka nga may
ginapas-an nga tibod. Si Rebeka anak ni Betuel, kag si Betuel anak ni Nahor
kag ni Milca. Si Nahor utod ni Abraham.
16 Matahom gid nga dalaga si Rebeka kag birhen pa. Nagdulhog siya
pakadto sa bubon kag ginsudlan niya sang tubig ang iya tibod. Dayon
nagsaka siya para magpuli.
17 Nagdali-dali ang suluguon sa pagsugata sa iya kag nagsiling, "Palihog
paimna ako sa imo tibod bisan diutay lang."
18 Nagsabat si Rebeka "Sige sir, inom ka." Ginpaidalom niya dayon ang
tibod kag gin-uyatan samtang nagainom ang suluguon.
19 Pagkatapos niya painom sa suluguon, nagsiling siya, "Masag-ob man
ako para sa imo mga camel hasta nga makainom sila tanan."
20 Dali-dali niya nga ginbubo ang tubig sa ilimnan sang mga sapat kag
nagbalik siya sa bubon sa pagsag-ob liwat. Sige ang iya sag-ob hasta nga
nakainom ang tanan nga camel.
21 Nagapanilag lang ang suluguon kag ginahunahuna niya kon bala
ginapatigayon na sang GINOO ang iya katuyuan sa pagkadto sa sina nga
lugar.

‡ **24:10** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia.

22 Pagkatapos inom sang mga camel, ginpaguwa sang suluguon ang dala
niya nga singsing nga bulawan nga ang kabug-aton mga anom ka gramo.
Ginpaguwa man niya ang duha ka pulseras§ nga bulawan nga ang
kabug-aton mga 120 ka gramo. *Kag ginhatag niya ini kay Rebeka.*
23 Dayon nagpamangkot siya kay Rebeka, "Kay sin-o ka bata? May lugar
pa bala sa inyo nga puwede namon matulugan karon nga gab-i?"
24 Nagsabat si Rebeka, "Bata ako ni Betuel nga anak nga lalaki ni Nahor
kag ni Milca.
25 May matulugan kamo didto sa amon, kag may madamo man nga mga
dagami kag kumpay para sa inyo mga camel."
26 Nagluhod dayon ang suluguon kag nagsimba sa GINOO.
27 Siling niya, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang akon amo nga si
Abraham. Iya gid ginpakita ang iya padayon nga kaayo sa akon amo. Ako
mismo gintuytuyan niya sa pagkadto sa mga paryente sang akon amo."
28 Nagdalagan puli si Rebeka sa balay sang iya iloy kag ginsugid niya sa
ila ang tanan nga natabo.
29-30 Ang iya utod nga si Laban didto man nagapamati sa ginasugid niya
parte sa ginpanghambal sang tawo sa iya. Nakita mismo ni Laban ang
singsing kag pulseras nga ginasuksok ni Rebeka. Gani nagdalagan siya
pakadto sa bubon kag nagkadto sa tawo nga ginsiling ni Rebeka. Didto
gihapon nagatindog ang tawo malapit sa bubon, sa tupad sang mga camel.
31 Nagsiling si Laban sa iya, "Ikaw gali ang tawo nga ginapakamaayo sang
GINOO. Ngaa diri ka lang nagatindog? Dali sa balay, kay ginpreparar ko na
ang kuwarto *para sa inyo* kag ang lugar para sa *imo* mga camel."
32 Nag-upod ang suluguon kay Laban. Pag-abot nila sa balay, ginkuha ni
Laban ang mga karga sang mga camel kag ginhatagan niya dayon ang mga
camel sang dagami kag kumpay. Gindal-an man niya sang tubig ang
suluguon kag ang iya mga kaupod, para makapanghinaw sila sang ila mga
tiil.
33 Sang mabutangan na sila sang pagkaon, nagsiling ang suluguon, "Indi
ako magkaon kon indi ko anay masugid ang akon katuyuan sa pagkadto
diri." Nagsabat si Laban, "Sige, sugiri kami."
34 Nagsiling siya, "Suluguon ako ni Abraham.
35 Ginpakamaayo sang GINOO ang akon amo kag manggaranon na gid siya
subong. Ginhatagan siya sang GINOO sang madamo nga karnero, kanding,
baka, camel, donkey, pilak, bulawan, kag ulipon nga lalaki kag babayi.
36 Bisan tigulang na gid si Sara nga iya asawa, nakabata pa siya. Kag ining
bata nila nga lalaki amo ang magapanubli sang tanan niya nga
pagkabutang.
37 Ginpasumpa ako sang akon amo nga tumanon ko ang iya sugo nga
nagasiling, 'Indi ka magpili sang pangasaw-on sang akon anak diri sa mga
taga-Canaan nga ang ila duta amo ang ginaestaran ta subong.
38 Magkadto ka sa panimalay sang akon amay, kag didto ka magpili sang
babayi halin sa akon mga paryente nga ipaasawa sa akon anak.'
39 Pero nagpamangkot ako, 'Ti, paano abi kon indi mag-upod ang babayi
sa akon?'
40 Nagsabat siya, 'Ang GINOO nga akon ginatuman permi magapadala
sang iya anghel sa pag-upod sa imo para mapatigayon ang imo katuyuan
didto. Makakita ka sang palangasaw-on sang akon anak halin sa akon mga
paryente, sa panimalay sang akon amay.

§ **24:22** *pulseras:* sa iban nga Bisaya, *punseras*

41 Kon didto ka magkadto sa akon mga paryente, wala ka sing salabton sa
sumpa mo sa akon kon indi nila pag-ipadala ang babayi sa imo.'
42 "Gani pag-abot ko kaina sa bubon, nagpangamuyo ako. Siling ko,
'GINOO, Dios sang akon amo nga si Abraham, kabay pa nga patigayunon mo
ang akon katuyuan sa pagkadto diri.
43 Karon, nagatindog ako diri sa higad sang bubon. Kon may mag-abot
gani nga dalaga nga magsag-ob, mangayo ako sang diutay lang nga tubig sa
iya tibod.
44 Kon magsugot gani siya nga paimnon ako pati ang akon mga camel,
kabay pa nga siya ang babayi nga ginpili mo nga mangin asawa sang anak
sang akon amo.'
45 "Wala pa gani ako makatapos pangamuyo, nag-abot si Rebeka nga may
ginapas-an nga tibod. Nagdulhog siya pakadto sa bubon kag nagsag-ob.
Nagsiling ako sa iya, 'Palihog paimna ako.'
46 Ginpaidalom niya dayon ang tibod sa iya abaga, kag nagsiling, 'Sige,
inom ka, kag paimnon ko man ang imo mga camel.' Gani nag-inom ako, kag
dayon ginpainom man niya ang mga camel.
47 Pagkatapos sadto, ginpamangkot ko siya kon kay sin-o siya bata.
Nagsabat siya, 'Kay Betuel nga anak nga lalaki ni Nahor kag ni Milca.'
Dayon ginbutangan ko sang singsing ang iya ilong kag ginsuksukan sang
mga pulseras ang iya butkon.
48 Nagluhod dayon ako kag nagsimba sa GINOO. Gindayaw ko ang GINOO,
ang Dios sang akon amo nga si Abraham. Siya ang nagtuytoy sa akon sa
husto nga lugar, nga sa diin nakita ko ang anak sang paryente sang akon
amo nga mangin asawa sang iya anak.
49 "Karon, gusto ko mahibaluan kon ipakita ninyo ang inyo padayon nga
kaayo sa akon amo *paagi sa pagpaasawa kay Rebeka.* Siling nga daan kamo
para mahibaluan ko man kon ano ang akon himuon."
50 Nagsabat si Laban kag si Betuel, "Tungod kay ini kabubut-on sang
GINOO, wala na kami sing may masiling pa.
51 Ari si Rebeka, dal-a siya kon magpuli ka para mangin asawa siya sang
anak sang imo amo, suno sa ginsiling sang GINOO."
52 Pagkabati sadto sang suluguon, nagluhod siya kag nagsimba sa GINOO.
53 Ginpaguwa niya dayon ang iya dala nga mga alahas nga pilak kag
bulawan kag pati mga bayo, kag ginhatag kay Rebeka. Ginhatagan man
niya sang malahalon nga mga regalo ang utod nga lalaki kag ang iloy ni
Rebeka.
54 Dayon nagkaon ang suluguon kag ang iya mga kaupod. Kag didto sila
nagtulog sadto nga gab-i.

Pagbugtaw nila pagkaaga, nagsiling ang suluguon, "Mapuli na ako sa
akon amo."
55 Pero nagsabat ang utod kag ang iloy ni Rebeka, "Patinera anay diri si
Rebeka sa amon bisan napulo lang ka adlaw, pagkatapos sina makalakat na
kamo."
56 Pero nagsiling ang suluguon, "Indi man ninyo ako pagpadugaya diri.
Ginpatigayon na sang GINOO ang akon katuyuan sa pagkadto diri, gani
pabalika na ninyo ako sa akon amo."
57 Nagsabat sila, "Tawgon ta anay si Rebeka kag pamangkuton kon ano sa
iya."
58 Gani gintawag nila si Rebeka kag ginpamangkot, "Gusto mo bala nga
mag-upod sa iya subong?" Nagsabat si Rebeka, "Huo, maupod ako."

59 Gani, ginpaupod nila si Rebeka pati ang iya manug-atipan sa suluguon
ni Abraham kag sa iya mga kaupod.
60 Ginbendisyunan nila si Rebeka sa iya paglakat. Siling nila,
"Utod namon, kabay pa nga magahalin sa imo
ang madamo gid nga mga kaliwat.
Kabay pa nga pierdihon sang imo mga kaliwat
ang ila mga kaaway."
61 Sang handa na ang tanan, nagsakay si Rebeka kag ang iya mga
suluguon nga babayi sa mga camel, kag nagsunod sila sa suluguon ni
Abraham.
62 Karon, si Isaac nga didto na nagaestar sa Negev bag-o lang nag-abot
halin sa Beer Lahai Roi.
63 Sang mga sirom na, nagguwa si Isaac kag naglakat-lakat sa latagon.
May nakita siya nga mga camel nga nagapadulong.
64 Sang makita ni Rebeka si Isaac, nagpanaog siya sa iya camel
65 kag nagpamangkot sa suluguon ni Abraham, "Sin-o inang tawo sa
latagon nga nagapadulong sa aton?" Nagsabat ang suluguon, "Siya ang
akon amo *nga si Isaac*." Gani gintabunan ni Rebeka ang iya guya sang belo.
66 Ginsugid sang suluguon kay Isaac ang tanan niya nga ginhimo.
67 Dayon gindala ni Isaac si Rebeka didto sa tolda nga gin-estaran sadto
sang iya iloy nga si Sara. Nangin asawa niya si Rebeka kag palangga gid
niya siya. Gani naumpawan si Isaac sa iya kasubo tungod sa pagkapatay
sang iya iloy.

25

Ang Iban nga mga Kaliwat nga Lalaki ni Abraham (1 Cro. 1:32-33)

1 Nagpangasawa liwat si Abraham, kag ang ngalan sang iya asawa si
Ketura.
2 Ang ila mga anak amo sila ni Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak,
kag Shua.
3 Si Jokshan amo ang amay ni Sheba kag ni Dedan. Ang mga kaliwat ni
Dedan amo ang mga Ashurnon, Letushnon, kag Leumnon.
4 Ang mga anak nga lalaki ni Midian amo sila ni Efa, Efer, Hanoc, Abida,
kag Eldaa. Amo ini sila tanan ang mga kaliwat ni Ketura.
5-6 Antes napatay si Abraham, ginbilin niya ang tanan niya nga
pagkabutang kay Isaac. Pero ginhatagan niya sang mga regalo ang iban
niya nga mga anak sa iban niya nga mga asawa, kag ginpaestar niya sila sa
mga kadutaan sa east, palayo sa iya anak nga si Isaac.

Ang Pagkapatay kag Paglubong kay Abraham

7 Nagkabuhi si Abraham sing 175 ka tuig.
8 Napatay siya nga tigulang na gid, kag ginsimpon siya sa iya mga
paryente *nga nagkalamatay na.*
9 Ginlubong siya sang iya mga anak nga si Isaac kag si Ishmael didto sa
kuweba sa Macpela, sa east sang Mamre, sa uma nga iya anay ni Efron nga
anak ni Zohar nga Hithanon.
10 Ato nga uma ginbakal ni Abraham sa presensya sang mga Hithanon.
Didto ginlubong si Abraham kag ang iya asawa nga si Sara.
11 Pagkatapos nga napatay si Abraham, ginbendisyunan sang Dios si
Isaac kag didto siya nag-estar sa Beer Lahai Roi.

Ang mga Kaliwat ni Ishmael
(1 Cro. 1:28-31)

12 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Ishmael nga anak ni Abraham
kay Hagar nga Egyptohanon, nga ulipon ni Sara.

13 Amo ini ang mga ngalan sang mga anak nga lalaki ni Ishmael
halin sa kamagulangan:

Nebayot, Kedar, Adbeel, Mibsam,
14 Mishma, Duma, Masa,
15 Hadad, Tema, Jetur,
Nafish, kag Kedema.

16 Sila ang mga anak ni Ishmael, kag nangin pangulo sila sang dose
ka tribo nga mga kaliwat ni Ishmael. Ang ila mga ngalan amo
ang ginpangalan sa mga lugar nga ila gin-estaran.

17 Nagkabuhi si Ishmael sing 137 ka tuig. Napatay siya kag ginsimpon
siya sa iya mga paryente *nga nagkalamatay na*.
18 Nag-estar ang iya mga kaliwat sa mga lugar nga halin sa Havila hasta
sa Shur, sa east sang Egypt nga pakadto sa Assyria. Ginkontra nila ang
tanan nila nga mga paryente *nga mga kaliwat ni Isaac*.

Ang Pagkatawo ni Esau kag ni Jacob

19 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Isaac nga anak ni Abraham.

20 Nagaedad si Isaac sing 40 ka tuig sang magpangasawa siya kay Rebeka
nga anak ni Betuel nga Arameanhon nga taga-Padan Aram.* Si Rebeka
utod ni Laban nga Arameanhon man.
21 Tungod kay baw-as si Rebeka, nagpangamuyo si Isaac sa GINOO nga
makabata siya. Ginsabat sang GINOO ang iya pangamuyo, gani nagbusong
si Rebeka.
22 Nabatyagan niya nga nagadis-uganay ang kapid nga bata sa sulod sang
iya tiyan. Nagsiling si Rebeka, “Ngaa amo ini ang nagakatabo sa akon?”
Gani nagpamangkot siya sa GINOO parte sini.
23 Nagsiling ang GINOO sa iya,
“Magahalin sa duha ka bata nga ara sa imo tiyan
ang duha ka nasyon;
duha ka grupo sang mga katawhan
nga magakontrahanay.
Ang isa mangin gamhanan sang sa isa.
Ang magulang magaalagad sa manghod.”
24 Sang nagbata na si Rebeka, ang iya bata kapid.
25 Ang una nga nagguwa mapula-pula kag balahibuhon, gani
gin-ngalanan nila siya nga Esau.†
26 Sang pagguwa sang ikaduha, ang iya kamot nagauyat sa tikod sang iya
kapid, gani gin-ngalanan nila siya nga Jacob.‡ Nagaedad si Isaac sang 60 ka
tuig sang magbata si Rebeka sang kapid.

Ginbaligya ni Esau ang Iya Kinamatarong Bilang Magulang

---

* **25:20** *Padan Aram:* isa ka lugar sa Mesopotamia. † **25:25** *Esau:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *balahibuhon* ‡ **25:26** *Jacob:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *gin-uyatan niya ang tikod;* ukon, *nangtunto siya.*

27 Sang nagdako na ang duha ka bata, nangin maabtik nga
mangangayam si Esau kag permi lang siya sa latagon samtang si Jacob ya
hipuson nga tawo kag permi lang nagatiner sa mga tolda.
28 Mas nagustuhan ni Isaac si Esau tungod kay gusto niya permi magkaon
sang mga pinangayaman ni Esau, pero si Jacob amo ang mas nagustuhan ni
Rebeka.
29 Isa ka adlaw, samtang nagaluto si Jacob sang sopas, nag-abot si Esau
halin sa pagpangayam nga gutom gid katama.
30 Nagsiling siya kay Jacob, “Abi, pakan-a ako sinang ginaluto mo nga
mapula kay gutom gid ako katama.” (Amo ina nga gintawag si Esau nga
Edom.§)
31 Pero nagsabat si Jacob, “Hatagan ko ikaw sini kon ihatag mo sa akon
ang imo kinamatarong bilang magulang.”
32 Nagsiling si Esau, “Sige, kay anhon ko man ina nga kinamatarong kon
mapatay man lang ako sa kagutom.”
33 Nagsabat si Jacob, “Kon amo sina, magsumpa ka anay sa akon.” Gani
nagsumpa si Esau nga mangin iya na ni Jacob ang iya kinamatarong bilang
magulang.
34 Ginhatagan dayon siya ni Jacob sang tinapay kag sopas. Pagkatapos
niya kaon kag inom, naglakat siya dayon. Sa sadtong ginhimo ni Esau,
ginbaliwala niya ang iya kinamatarong bilang magulang.

26

Nag-estar si Isaac sa Gerar

1 May gutom nga nag-abot sa lugar *nga ginaestaran ni Isaac*, wala labot
sadtong gutom nga nag-abot sang panahon pa ni Abraham. Gani nagkadto
si Isaac kay Abimelec nga hari sang mga Filistinhon sa Gerar.
2 Nagpakita ang GINOO sa iya kag nagsiling, “Indi ka magkadto sa Egypt;
magpabilin ka sa lugar nga itudlo ko sa imo.
3 Diri ka lang anay mag-estar kay pagaupdan ko ikaw kag
pakamaayuhon. Ihatag ko sa imo kag sa imo mga kaliwat ini tanan nga
duta. Tumanon ko ang akon ginpromisa sa imo amay nga si Abraham.
4 Padamuon ko ang imo mga kaliwat pareho sa kadamuon sang mga
bituon sa langit, kag ihatag ko sa ila ini tanan nga duta. Kag paagi sa ila,
pakamaayuhon ko ang tanan nga katawhan sa kalibutan.
5 Himuon ko ini tungod kay nagtuman si Abraham sa akon. Nagtuman
siya sa tanan ko nga kasuguan kag pagpanudlo.”
6 Gani didto nag-estar si Isaac sa Gerar.
7 Matahom si Rebeka, gani kon magpamangkot ang mga taga-Gerar sa
kay Isaac parte sa iya asawa ginasabat niya nga utod niya si Rebeka.
Nahadlok siya magsiling nga asawa niya kay basi kon patyon nila siya para
makuha si Rebeka.
8 Madugay-dugay na ang pagtiner nila ni Isaac didto sa Gerar. Kag isa
sina ka adlaw, natabuan nga nagpamintana si Abimelec nga hari sang mga
Filistinhon kag nakita niya nga nagaanggaanay si Isaac kag Rebeka.
9 Gani ginpatawag niya si Isaac kag ginsilingan, “Asawa mo gali siya?
Ngaa nagsiling ka nga utod mo siya?” Nagsabat si Isaac, “Nahadlok abi ako
nga basi patyon ninyo ako tungod sa iya.”

§ **25:30** *Edom:* buot silingon sa Hebreo, *mapula*

10 Nagsiling si Abimelec, “Indi maayo ang ginhimo mo sa amon. Kon
natabo abi nga ang isa sa akon mga tinawo naghulid sa iya, ikaw kuntani
ang kabangdanan sang amon pagpakasala.”
11 Ginpaandaman dayon ni Abimelec ang tanan nga tawo. Siling niya,
“Ang bisan sin-o nga maghimo sang malain sa sini nga lalaki ukon sa iya
asawa pagapatyon gid.”
12 Nagpananom si Isaac sa sadto nga lugar kag nakapatubas siya sing 100
ka pilo sa sina mismo nga tuig, tungod kay ginpakamaayo siya sang GINOO.
13 Nagpadayon ang iya pag-uswag hasta nga nagmanggaranon na gid
siya katama.
14 Nahisa sa iya ang mga Filistinhon tungod kay madamo na ang iya mga
karnero, kanding, baka, kag mga suluguon.
15 Ginpangtampukan nila sang duta ang mga bubon nga ginpangkutkot
sadto sang mga suluguon sang iya amay nga si Abraham.
16 Karon, nagsiling si Abimelec kay Isaac, “Halin ka na diri, kay madamo
na kamo katama para sa amon.”
17 Gani naghalin si Isaac, kag nagpatindog siya sang iya tolda sa Gerar
nga ililigan sang tubig, kag didto na nag-estar.
18 Ginpakutkutan niya liwat ang mga bubon sang iya amay nga si
Abraham nga gintabunan sang mga Filistinhon pagkatapos nga napatay si
Abraham. Gin-ngalanan ni Isaac ang mga bubon sang amo man gihapon
nga ngalan nga ginhatag sadto anay ni Abraham.
19 Didto sa *hubas nga* ililigan sang tubig, nagkutkot sang bag-o nga bubon
ang mga suluguon ni Isaac kag nakasapo sila sang tuburan.
20 Pero ginbais sang mga bakiro nga taga-Gerar ang mga bakiro ni Isaac
nga ila kuno atong bubon. Gani gin-ngalanan ni Isaac ang bubon nga
Esek,* tungod kay nagpakigbais ang mga taga-Gerar sa iya.
21 Nagkutkot liwat ang mga suluguon ni Isaac sang lain nga bubon, pero
ginlalisan man nila ini gihapon sang mga taga-Gerar. Gani gin-ngalanan ni
Isaac ang bubon nga Sitna.†
22 Naghalin sila ni Isaac didto kag nagkutkot liwat sang lain pa gid nga
bubon. Wala na nila ini paglalisi, gani gin-ngalanan ini ni Isaac nga
Rehobot.‡ Kay siling niya, “Karon ginhatagan kita sang GINOO sang
malapad nga lugar para magdamo pa gid kita diri.”
23 Sang ulihi naghalin si Isaac sa sadto nga lugar kag nagkadto sa
Beersheba.
24 Sadto gid nga gab-i sang pag-abot niya, nagpakita ang GINOO sa iya kag
nagsiling, “Ako ang Dios sang imo amay nga si Abraham. Indi ka
magkahadlok kay kaupod mo ako. Pakamaayuhon ko ikaw kag hatagan
sang madamo nga kaliwat tungod kay Abraham nga akon alagad.”
25 Gani naghimo si Isaac sang halaran kag nagsimba sa GINOO.
Nagpatindog siya sang tolda sa sadto nga lugar kag nagpakutkot sang
bubon sa iya mga suluguon.

Ang Kasugtanan ni Isaac kag ni Abimelec

26 Nagkadto si Abimelec kay Isaac halin sa Gerar kaupod si Ahuzat nga
iya manuglaygay kag si Ficol nga pangulo sang iya mga soldado.
27 Nagpamangkot si Isaac sa ila, “Ngaa nagkadto kamo sa akon? Indi bala
nga akig kamo sa akon, kag amo gani nga ginpahalin ninyo ako sa inyo
lugar?”

---

* **26:20** *Esek:* buot silingon sa Hebreo, *pagpakigbais* † **26:21** *Sitna:* buot silingon sa Hebreo, *kaawayon* ‡ **26:22** *Rehobot:* buot silingon sa Hebreo, *malapad nga lugar*

28 Nagsabat sila, “Nareyalisar namon nga ang GINOO kaupod mo, gani
naghunahuna kami nga dapat maghimo kita sang kasugtanan nga may
panumpa. Ipromisa mo sa amon
29 nga indi mo kami pag-anhon, tungod kay wala ka man namon
pag-anha sang didto ka pa sa amon. Gintratar ka namon sing maayo kag
ginpahalin nga maayo ang aton relasyon. Karon, kabay pa nga
pakamaayuhon ka pa gid sang GINOO.”
30 Gani nagpapunsyon si Isaac para sa ila kag nagkinaon sila kag
nag-ininom.
31 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagpanumpa sila sa isa kag isa.
Dayon ginpalakat sila ni Isaac nga maayo ang ila relasyon.
32 Sadto man nga adlaw, nag-abot ang mga suluguon ni Isaac kag
nagsugid sa iya nga may tubig ang bubon nga ila ginkutkot.
33 Gin-ngalanan ni Isaac ato nga bubon nga Shiba. Gani hasta subong ang
ato nga lugar ginatawag nga Beersheba.§

Nangasawa si Esau sang Indi Nila Kalahi

34 Sang nagaedad na si Esau sang 40 ka tuig, nagpangasawa siya kay Judit
nga anak ni Beeri nga Hithanon. Ginpangasawa pa gid niya si Basemat nga
anak ni Elon nga Hithanon man.
35 Ining duha ka babayi nakapasubo gid sa kay Isaac kag kay Rebeka.

27

Ginbendisyunan ni Isaac si Jacob

1 Tigulang na gid si Isaac kag halos indi na makakita. Isa sadto ka tion,
gintawag niya ang kamagulangan niya nga anak nga si Esau. Siling niya,
“Anak.” Nagsabat si Esau, “Ano, tay?”
2 Nagsiling si Isaac, “Tigulang na gid ako kag sa indi siguro madugay
mapatay na ako.
3 Maayo pa nga kuhaon mo ang imo pana kag magkadto ka sa latagon kag
magpangayam para sa akon.
4 Dayon, lutui ako sang akon paborito nga pagkaon kag dal-on mo dayon
sa akon kay kaunon ko. Pagkatapos bendisyunan ko ikaw sa wala pa ako
mapatay.”
5 Nagapamati gali si Rebeka samtang nagahambal si Isaac kay Esau. Gani
sang nakalakat na si Esau sa latagon sa pagpangayam,
6 ginsilingan ni Rebeka ang iya anak nga si Jacob, “Nabatian ko nga
ginsilingan ni tatay mo si Esau nga
7 magpangayam kag lutuan siya dayon sang iya paborito nga pagkaon.
Kay sa wala pa kuno siya mapatay bendisyunan niya si Esau sa presensya
sang GINOO.
8 Gani anak, tumana ang akon isugo sa imo:
9 Kadto didto sa aton mga kasapatan kag magkuha ka sang duha ka
bataon kag matambok nga kanding, kay lutuan ko ang imo amay sang
paborito niya nga pagkaon.
10 Dayon dal-on mo ini sa iya para bendisyunan ka niya sa wala pa siya
mapatay.”
11 Pero nagsiling si Jacob sa iya iloy, “Nakahibalo ka nga balahibuhon si
Esau kag ako ya indi.

§ **26:33** *Beersheba:* Tan-awa ang footnote sa 21:31.

12 Basi hikapon ako ni tatay kag mahibaluan niya nga ginatunto ko lang
siya kag pakamalauton niya ako imbes nga bendisyunan."
13 Nagsabat si Rebeka, "Anak, ako ang manabat kon pakamalauton ka,
basta himua lang ang akon ginasugo sa imo. Lakat na kag kuhai ako *sang*
kanding."
14 Gani nagkuha si Jacob sang duha ka kanding kag gindala niya sa iya
iloy, kag ginluto ni Rebeka ang paborito nga pagkaon ni Isaac.
15 Dayon ginkuha niya ang pinakamaayo nga bayo ni Esau nga didto sa
balay kag ginpasuksok kay Jacob.
16 Ginbutangan niya sang panit sang kanding ang butkon ni Jacob pati
ang iya liog nga indi balahibuhon.
17 Dayon ginhatag niya kay Jacob ang pagkaon kag ang tinapay nga
ginluto niya.
18 Gindala ato ni Jacob sa iya amay kag nagsiling, "Tay!" Nagsiling si
Isaac, "Sin-o ka nga anak ko?"
19 Nagsabat si Jacob, "Ako si Esau, ang kamagulangan mo nga anak.
Nahimo ko na ang imo ginsugo sa akon. Bangon anay kag magkaon sining
akon pinangayaman para mabendisyunan mo ako."
20 Nagsiling si Isaac, "Anak, paano mo ini nakuha dayon?" Nagsabat si
Jacob, "Ginbuligan ako sang GINOO nga imo Dios."
21 Nagsiling si Isaac, "Palapit pa gid sa akon anak para mahikap ko kon
ikaw gid bala matuod si Esau."
22 Gani nagpalapit si Jacob, kag ginhikap siya sang iya amay kag nagsiling,
"Ang imo tingog daw iya ni Jacob pero ang imo butkon daw iya ni Esau."
23 Wala ni Isaac makilal-i si Jacob, kay ang iya butkon balahibuhon
pareho sang iya ni Esau.
Antes niya ginbendisyunan si Jacob,
24 nagpamangkot pa gid siya, "Ikaw gid bala matuod si Esau?" Nagsabat
si Jacob, "Huo, ako gid."
25 Nagsiling si Isaac, "Abi, dal-a diri ang imo ginluto halin sa imo
pinangayaman, kay pagkatapos ko kaon bendisyunan ko ikaw." Gani
ginhatagan siya ni Jacob sang pagkaon kag ilimnon, kag nagkaon siya kag
nag-inom.
26 Dayon nagsiling si Isaac sa iya, "Palapit sa akon, anak, kag haluki ako."
27 Nagpalapit si Jacob sa iya kag naghalok. Sang nasimhutan ni Isaac ang
iya bayo, ginbendisyunan niya dayon si Jacob nga nagasiling,
"Ining baho sang akon anak pareho sa baho sang latagon
nga ginbendisyunan sang GINOO.
28 Kabay pa nga hatagan ka sang Dios sang mapatubason nga duta
nga permi may tun-og nga grasya niya,*
para bugana ang imo mga uyas kag duga sang ubas.
29 Kabay pa nga magapasakop sa imo ang madamo nga katawhan
kag magaalagad sila sa imo.
Kabay pa nga magagahom ka sa imo mga paryente
kag magapasakop sila sa imo.
Kabay pa nga ang nagapakamalaot sa imo pakamalauton man,
kag ang nagapakamaayo sa imo pakamaayuhon man."

Nagpakitluoy si Esau nga Bendisyunan man Siya

* **27:28** *tun-og nga grasya niya:* sa literal, *tun-og sang langit*

30 Pagkatapos bendisyon ni Isaac kay Jacob, naglakat dayon si Jacob.
Bag-o lang gid siya nakalakat kag umabot man dayon si Esau halin sa
pagpangayam.
31 Nagluto man siya sang manamit nga pagkaon kag iya ini gindala sa iya
amay. Nagsiling siya, “Tay, bangon ka kag magkaon sining akon
pinangayaman para mabendisyunan mo ako.”
32 Nagpamangkot si Isaac sa iya, “Sin-o ka?” Nagsabat siya, “Ako si Esau,
ang kamagulangan mo nga anak.”
33 Pagkabati sadto ni Isaac, nagpalangurog siya kag nagsiling, “Sin-o gali
atong nagpangayam kag nagdala diri sa akon sang pagkaon? Bag-o ko pa
lang ato ginkaon kag umabot ka dayon. Ginhatag ko na sa iya ang akon
bendisyon kag indi ko na gid ato mabawi.”
34 Pagkabati sadto ni Esau, puwerte gid ang iya hilibion. Siling niya, “Tay,
bendisyuni man ako!”
35 Pero nagsabat si Isaac, “Gintunto ako sang imo manghod kag nakuha
na niya ang akon bendisyon nga para kuntani sa imo.”
36 Nagsiling si Esau, “Ikaduha na ini ka beses nga iya ako gintunto. Gai ko
man nga Jacob† ang iya ngalan. Ginkuha na niya ang akon kinamatarong
bilang magulang, kag karon ginkuha pa gid niya ang bendisyon nga para sa
akon.” Dayon nagpamangkot siya, “Tay, wala ka na gid bala sing nabilin
nga bendisyon para sa akon?”
37 Nagsabat si Isaac, “Ginhimo ko na siya nga imo agalon kag ginhimo ko
man ang tanan niya nga mga paryente nga iya mga suluguon. Nahatag ko
na sa iya ang bugana nga mga uyas kag duga sang ubas. Gani ano pa ang
akon mahimo para sa imo anak?”
38 Nagpakitluoy pa gid si Esau sa iya amay, “Tay, wala ka na gid bala sing
bisan isa lang ka bendisyon? Bendisyuni man ko bi.” Kag naghibi pa gid
siya.
39 Nagsiling si Isaac sa iya,
“Indi mapatubason ang duta nga imo pagaestaran,
kag wala ini permi sang tun-og nga grasya sang Dios.
40 Permi ka lang magapakig-away,
kag magaalagad ka sa imo manghod.
Pero kon magpamatok ka sa iya,
mahilway ka sa iya gahom.”
41 Gindumtan ni Esau si Jacob tungod sa bendisyon nga ginhatag sang iya
amay kay Jacob. Nagsiling si Esau sa iya kaugalingon, “Dali na lang
mapatay si tatay; kon mapatay na gani siya, patyon ko si Jacob.”
42 Pero nabalitaan ni Rebeka ang plano ni Esau, gani ginpatawag niya si
Jacob kag ginhambalan, “Ang imo magulang nga si Esau nagaplano sa
pagpatay sa imo para maumpawan siya sa iya kaakig sa imo.
43 Gani pamati ka sa akon isiling: Magpalagyo ka sa Haran, didto sa akon
utod nga si Laban.
44 Didto ka lang anay hasta nga maghaganhagan ang kaakig sang imo
magulang,
45 kag malipatan na niya ang imo ginhimo sa iya. Ipasugat ko lang
ugaling ikaw didto kon indi na siya akig sa imo. Indi ko gusto nga madula
kamo nga duha sa akon sa isa lang ka adlaw.”

Ginpakadto ni Isaac si Jacob kay Laban

† **27:36** *Jacob:* buot silingon sa Hebreo, *nangtunto*

46 Karon, nagsiling si Rebeka kay Isaac, “Ginatak-an na gid ako sang akon
kabuhi tungod sining mga asawa ni Esau nga mga Hithanon. Kon ang
mangin asawa ni Jacob taga-diri man nga babayi nga Hithanon maayo pa
nga mapatay na lang ako.”

28

1 Gani ginpatawag ni Isaac si Jacob. Pag-abot niya, ginbendisyunan niya
siya kag ginmanduan, “Indi ka gid magpangasawa sang taga-Canaan.
2 Maghimos ka kag magkadto sa Padan Aram, didto kay *lolo mo* Betuel
nga amay sang imo iloy. Pangasaw-a didto ang isa sa mga dalaga nga anak
ni Laban nga utod sang imo iloy.
3 Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang Makagagahom nga Dios kag
hatagan sang madamo nga kaliwat para mangin amay ka sang madamo
nga grupo sang mga katawhan.
4 Kabay pa nga ihatag man niya sa imo kag sa imo mga kaliwat ang
pagpakamaayo nga ginhatag niya kay Abraham, para mangin imo ini nga
duta nga imo ginaestaran subong bilang pangayaw. Ini nga duta ginhatag
sang Dios kay Abraham.”
5 Ginpalakat dayon ni Isaac si Jacob sa Padan Aram, sa lugar ni Laban nga
anak ni Betuel nga Arameanhon. Si Laban utod ni Rebeka nga iloy ni Jacob
kag ni Esau.

Nagpangasawa Liwat si Esau

6 Nahibaluan ni Esau nga ginbendisyunan ni Isaac si Jacob kag
ginpakadto sa Padan Aram para didto mangita sang palangasaw-on.
Nahibaluan man niya nga sang pagbendisyon ni Isaac kay Jacob,
ginmanduan niya siya nga indi magpangasawa sang taga-Canaan.
7 Kag nahibaluan man niya nga nagtuman si Jacob sa ila ginikanan kag
nagkadto sa Padan Aram.
8 Gani natalupangdan ni Esau nga indi gali gusto sang iya amay ang mga
babayi nga taga-Canaan.
9 Gani nagkadto siya sa iya tiyo nga si Ishmael nga anak ni Abraham *kay
Hagar*. Luwas sang iya duha ka asawa, ginpangasawa pa gid niya si
Mahalat nga anak ni Ishmael kag utod ni Nebayot.

Nagdamgo si Jacob sa Betel

10 Naghalin si Jacob sa Beersheba kag naglakat pakadto sa Haran.
11 Sang nagsalop na ang adlaw, nakaabot siya sa isa ka lugar kag didto
siya nagpabilin sadto nga gab-i. Nagkuha siya sang isa ka bato kag iya
gin-unlan sa iya pagtulog.
12 Karon, nagdamgo siya nga may isa ka hagdan nga nagatindog sa duta
nga lambot hasta sa langit. Nakita niya ang mga anghel sang Dios nga
nagasaka-panaog sa hagdan.
13 Nakita man niya ang GINOO nga nagatindog sa ibabaw sang hagdan*
kag nagsiling sa iya, “Ako amo ang GINOO, ang Dios ni Abraham kag ni Isaac.
Ihatag ko sa imo kag sa imo mga kaliwat ini nga duta nga imo ginahigdaan.
14 Ang imo mga kaliwat mangin pareho kadamo sang yab-ok sa duta.
Magalapta sila sa nagkalain-lain nga parte sang sini nga duta. Paagi sa imo
kag sa imo mga kaliwat, pakamaayuhon ko ang tanan nga katawhan sa
kalibutan.

* **28:13** *sa ibabaw sang hagdan:* ukon, *sa tupad niya*

15 Tandai gid permi nga kaupod mo ako kag bantayan ko ikaw bisan diin
ka makadto. Pabalikon ko ikaw sa sini nga duta kag indi ko ikaw
pagbayaan hasta nga matuman ko ang akon promisa sa imo."
16 Nakabugtaw dayon si Jacob kag nagsiling sa iya kaugalingon, "Wala
ako kahibalo nga ari gali diri ang GINOO sa sini nga lugar."
17 Kinulbaan siya kag nagsiling, "Daw ano ka makatilingala ang ini nga
lugar! Puluy-an ini sang Dios kag diri mismo ang puwertahan pakadto sa
langit."
18 Aga pa gid nagbangon si Jacob. Ginkuha niya ang bato nga iya
gin-unlan kag ginpatindog bilang isa ka handumanan. Dayon ginbubuan
niya ini sang lana *para mangin sagrado*.
19 Gin-ngalanan ni Jacob ato nga lugar nga Betel.† Pero sang una, Luz ang
ngalan sang ato nga lugar.
20 Nagsumpa dayon si Jacob nga nagasiling, "O Dios, kon updan mo ako
kag bantayan sa sining akon pagpanglakaton kag hatagan sang pagkaon
kag bayo,
21 kag kon makabalik ako sa balay sang akon amay nga wala sing malain
nga natabo sa akon, kilalahon ko ikaw, GINOO, nga akon Dios.
22 Ining bato nga akon ginpatindog bilang isa ka handumanan
magapamatuod sang imo presensya sa sini nga lugar.‡ Kag ihatag ko sa imo
ang ikanapulo sang tanan nga ihatag mo sa akon."

29

Nakaabot si Jacob sa Balay ni Laban

1 Nagpadayon si Jacob sa iya pagpanglakaton hasta nga nakaabot siya sa
duta sang mga taga-east.
2 Didto may nakita siya sa latagon nga isa ka bubon nga sa tupad sini may
nagaluko nga tatlo ka panong sang mga karnero, kay didto nagakuha ang
mga tawo sang tubig nga ipainom sa mga karnero. Ini nga bubon
ginatakpan sang dako nga bato.
3 Ginahulat anay sang mga manugbantay sang karnero nga makatipon
ang tanan nga karnero antes nila paligiron ang takop nga bato. Pagkatapos
nila painom sang mga karnero, ginauli nila ang bato.
4 Karon, nagpamangkot si Jacob sa mga manugbantay sang karnero,
"Mga abyan, taga-diin kamo?" Nagsabat sila, "Taga-Haran."
5 Nagpamangkot liwat si Jacob, "Kilala bala ninyo si Laban nga apo ni
Nahor?" Nagsabat sila, "Huo, kilala namon."
6 Nagpadayon sa pagpamangkot si Jacob, "Ti, kamusta siya?" Nagsabat
sila, "Maayo man. Tan-awa, ara ang iya anak nga si Raquel nga
nagapakadto diri upod sang mga karnero."
7 Nagsiling si Jacob sa ila, "Tungod kay temprano pa man kag indi pa tion
sa pagtipon sang mga karnero, maayo siguro nga paimnon ninyo sila kag
pahalbon liwat."
8 Nagsabat sila, "Indi namon ina mahimo kon indi anay matipon ang
tanan nga karnero. Kon diri na gani ang tanan, amo na ina ang pagpaligid
namon sa takop nga bato para paimnon sila."
9 Nagahambal pa si Jacob sa ila sang mag-abot si Raquel dala ang mga
karnero sang iya amay, tungod kay siya ang nagabantay sini.

† **28:19** *Betel:* buot silingon sa Hebreo, *puluy-an sang Dios* ‡ **28:22** *magapamatuod...lugar:* sa literal, *mangin puluy-an sang Dios*

10 Pagkakita ni Jacob kay Raquel nga anak sang iya tiyo nga si Laban,
kaupod sang mga karnero ni Laban, nagkadto siya sa bubon kag ginpaligid
niya ang bato kag ginpainom ang mga karnero sang iya tiyo nga si Laban.
11 Pagkatapos ginhalukan niya si Raquel kag naghibi siya sa kalipay.
12 Nagsiling siya kay Raquel, “Bata ako ni Rebeka, gani hinablos ako ni
tatay mo.” Nagdalagan puli si Raquel kag ginsugiran ang iya amay.
13 Pagkabati ni Laban nga ara si Jacob nga iya hinablos kay Rebeka,
nagdali-dali siya sa pagsugata sa iya. Ginhakos niya si Jacob kag
ginhalukan kag gindala sa ila balay. Kag didto ginsugid ni Jacob kay Laban
ang tanan nga nagkalatabo.
14 Nagsiling si Laban sa iya, “Matuod gid nga magkadugo kita.”

Nangin Asawa ni Jacob si Lea kag Raquel

Pagkaligad sang isa ka bulan nga pagtiner ni Jacob sa ila ni Laban,
15 nagsiling si Laban sa iya, “Indi maayo nga mag-obra ka para sa akon
nga wala sing suhol tungod lang kay hinablos ko ikaw. Sugiri ako kon ano
ang gusto mo nga isuhol ko sa imo.”
16 May duha ka anak si Laban nga dalaga. Si Lea ang magulang kag si
Raquel ang manghod.
17 Manami* ang mata ni Lea, pero mas guwapa kag manami sang lawas si
Raquel.
18 Tungod kay naluyag si Jacob kay Raquel, nagsiling siya kay Laban,
“Magaserbisyo ako sa imo sing pito ka tuig kon ipaasawa mo sa akon si
Raquel.”
19 Nagsabat si Laban, “Mas maayo pa nga sa imo ko siya ipaasawa sang sa
iban nga lalaki. Pabilin ka lang diri.”
20 Gani nagserbisyo si Jacob kay Laban sing pito ka tuig para lang
mapangasawa niya si Raquel. Tungod sa iya paghigugma kay Raquel daw
pila lang ka adlaw sa iya ang pito ka tuig.
21 *Pagkaligad sang pito ka tuig,* nagsiling si Jacob kay Laban, “Natapos na
ang akon pagserbisyo sa imo, gani ihatag na sa akon si Raquel para
mag-upod na kami.”
22 *Nagsugot si Laban,* gani naghiwat siya sang punsyon kag gin-imbitar
niya ang tanan nga tawo sa sina nga lugar.
23 Pero pagkagab-i, imbes nga si Raquel ang dal-on ni Laban kay Jacob, si
Lea ang iya gindala. Kag naghulid si Jacob kay Lea.
24 (Ginhatag ni Laban kay Lea ang iya ulipon nga babayi nga si Zilpa para
mangin ulipon ni Lea.)
25 Pagkaaga, nahibaluan ni Jacob nga si Lea gali ang iya kahulid. Gani
ginkadtuan niya si Laban kag ginsilingan, “Ngaa ginhimo mo ini sa akon?
Nagserbisyo ako sa imo para mapangasawa ko si Raquel. Karon ngaa nga
gintunto mo ako?”
26 Nagsabat si Laban, “Indi ina kinabatasan diri sa amon lugar nga
ipaasawa ang manghod una sa magulang.
27 Hulata lang nga matapos ang isa ka semana nga pagsaulog sining kasal
kay ipaasawa ko dayon sa imo si Raquel, ina kon magserbisyo ka liwat sa
akon sing pito pa gid ka tuig.”
28 Nagsugot si Jacob sa ginsiling ni Laban. Pagkatapos sang isa ka semana
nga pagsaulog sang kasal nila ni Lea, ginpaasawa ni Laban sa iya si Raquel.
29 (Ginhatag ni Laban kay Raquel ang iya ulipon nga babayi nga si Bilha
para mangin ulipon ni Raquel.)

---

* **29:17** *Manami:* ukon, *Huloy*

30 Gani naghulid man si Jacob kay Raquel. Mas palangga niya si Raquel
sang sa kay Lea. Nagserbisyo si Jacob kay Laban sing pito pa gid ka tuig.

Ang mga Anak ni Jacob

31 Nakita sang GINOO nga indi palangga ni Jacob si Lea, gani ginbuot niya
nga makapamata si Lea, pero si Raquel ya indi.
32 Nagbusong si Lea kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga
Reuben,† kay siling niya, "Nakita sang GINOO ang akon kalisod, kag karon
sigurado nga higugmaon na ako sang akon bana."
33 Nagbusong siya liwat kag nagbata sing isa naman ka lalaki. Nagsiling
siya, "Ginhatagan liwat ako sang GINOO sing isa ka anak nga lalaki kay
nakabati siya nga wala ako ginahigugma sang akon bana." Gani
gin-ngalanan niya ang bata nga Simeon.‡
34 Nagbusong liwat si Lea kag nagbata sing isa pa gid ka lalaki. Nagsiling
siya, "Karon mangin malapit na sa akon ang akon bana kay tatlo na ang
amon anak nga lalaki." Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Levi.§
35 Nagbusong pa gid liwat si Lea kag nagbata sing isa naman ka lalaki.
Nagsiling siya, "Karon dayawon ko ang GINOO." Gani gin-ngalanan niya
ang bata nga Juda.* Halin sadto, wala na siya nakapamata.

30

1 Si Raquel wala gihapon nagbusong, gani nahisa siya kay Lea. Nagsiling
siya kay Jacob, "Hatagi ako sang anak kay kon indi, mapatay gid ako!"
2 Naakig si Jacob sa iya kag ginsilingan siya, "Ngaa, Dios ako haw? Siya
ang nagbuot nga indi ka makabata."
3 Nagsiling si Raquel, "Kon amo sina, maghulid ka kay Bilha nga akon
suluguon agod bisan paagi na lang sa iya makabaton man ako sang anak."
4 Gani ginhatag niya si Bilha kay Jacob bilang asawa, kag naghulid si
Jacob kay Bilha.
5 Sang ulihi nagbusong si Bilha kag nagbata sing lalaki.
6 Nagsiling si Raquel, "Ginkuha na sang Dios ang akon kahuy-anan.
Ginsabat niya ang akon pangamuyo kay ginhatagan niya ako sang isa ka
anak nga lalaki." Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Dan.*
7 Nagbusong liwat si Bilha nga suluguon ni Raquel kag nagbata sang
lalaki nga ikaduha nila nga anak ni Jacob.
8 Nagsiling si Raquel, "Puwerte gid ang akon pakigsumpong sa akon utod,
kag nagdaog ako." Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Naftali.†
9 Sang indi na si Lea makapamata, ginpaasawa niya kay Jacob ang iya
ulipon nga si Zilpa.
10 Nagbusong si Zilpa kag nagbata sing lalaki.
11 Nagsiling si Lea, "Daw ano nga suwerte." Gani gin-ngalanan niya ang
bata nga Gad.‡
12 Nagbata liwat si Zilpa sang lalaki nga ikaduha nila nga anak ni Jacob.

---

† **29:32** *Reuben:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nakita niya ang akon kalisod.* ‡ **29:33** *Simeon:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nakabati siya.* § **29:34** *Levi:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *ginpalapit* * **29:35** *Juda:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *dayawon siya.* * **30:6** *Dan:* buot silingon sa Hebreo, *ginkuha niya ang akon kahuy-anan.* † **30:8** *Naftali:* buot silingon sa Hebreo, *pagpakigsumpong* ‡ **30:11** *Gad:* buot silingon sa Hebreo, *suwerte*

13 Nagsiling si Lea, “Malipayon gid ako! Karon magatawag ang mga
babayi sa akon nga malipayon.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga
Asher.§
14 Isa sadto ka tion sang tig-alani sang trigo,* nagkadto si Reuben sa uma
kag may nakita siya nga mga *tanom nga* mandragora. Nagpanguha siya
sang bunga kag gindala sa iya iloy nga si Lea. Pagkakita sadto ni Raquel
nagsiling siya kay Lea, “Hatagi man ako sang mga mandragora nga gindala
sang imo anak.”
15 Pero nagsabat si Lea, “Indi ka pa bala kontento nga ginkuha mo ang
akon bana? Kag karon kuhaon mo pa gid ang mga mandragora sang akon
anak?” Nagsiling si Raquel, “Kon hatagan mo ako sang mga mandragora
pahuliron ko si Jacob sa imo karon sa gab-i.”
16 Pag-abot ni Jacob halin sa uma sang sirom na, ginsugata siya ni Lea kag
ginsilingan, “Kinahanglan diri ka sa akon maghulid karon nga gab-i,
tungod kay ginbayaran ko na ikaw kay Raquel sang mga mandragora nga
gindala sang akon anak.” Gani kay Lea naghulid si Jacob sadto nga gab-i.
17 Ginsabat sang Dios ang pangamuyo ni Lea kag nagbusong siya.
Nagbata siya sang lalaki nga ikalima nila nga anak ni Jacob.
18 Nagsiling si Lea, “Ginpadyaan ako sang Dios kay ginhatag ko ang akon
ulipon sa akon bana.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Isacar.†
19 Nagbusong liwat si Lea kag nagbata sing lalaki nga ikaanom nila nga
anak ni Jacob.
20 Nagsiling siya, “Ginhatagan ako sang Dios sing maayo gid nga regalo.
Padunggan na ako sini karon sang akon bana kay nahatagan ko na siya
sing anom ka anak nga puro lalaki.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga
Zebulun.‡
21 Sang ulihi nagbata si Lea sing babayi kag gin-ngalanan niya nga Dina.
22 Wala man pagkalimti sang Dios si Raquel. Ginsabat niya ang iya
pangamuyo nga makabata man siya.
23 Nagbusong siya kag nagbata sing lalaki. Nagsiling siya, “Ginkuha sang
Dios ang akon kahuy-anan.” Gani gin-ngalanan niya ang bata nga Jose,§
kay siling niya,
24 “Kabay pa nga hatagan ako sang GINOO sang isa pa ka bata.”

Ang Kasugtanan ni Jacob kag ni Laban

25 Pagkatapos nga nabata ni Raquel si Jose, nagsiling si Jacob kay Laban,
“Tuguti na ako nga makapuli sa amon lugar.
26 Ihatag sa akon ang akon mga asawa nga ginserbisyuhan ko sa imo kag
ang akon mga anak, kay mapuli na ako. Nakahibalo ka kon daw ano ang
akon pagserbisyo sa imo.”
27 Nagsabat si Laban, “Kon mahimo indi anay. Suno sa akon pagpapakot,
nahibaluan ko nga* ginpakamaayo ako sang GINOO tungod sa imo.
28 Isiling lang kon pila ang isuhol ko sa imo kay bayaran ko ikaw.”
29 Nagsiling si Jacob, “Nakahibalo ka kon daw ano ang akon pagserbisyo
sa imo kag kon daw ano ang pagdamo sang imo kasapatan tungod sa akon
pagtatap.

---

§ **30:13** *Asher:* buot silingon sa Hebreo, *malipayon* * **30:14** *trigo:* sa English, *wheat* † **30:18** *Isacar:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *padya* ‡ **30:20** *Zebulun:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *regalo;* ukon, *kadungganan* § **30:23** *Jose:* buot silingon sa Hebreo, *ginkuha niya;* ukon, *hatagan sang isa pa* * **30:27** *Suno...ko nga:* ukon, *Nagmanggaranon ako kay*

30 Sang pag-abot ko diri, diutay pa lang ang imo kasapatan, pero subong
madamo na gid, kay ginpakamaayo ka sang GINOO tungod sa akon. Karon
dapat na siguro nga magpaninguha ako para sa akon kaugalingon nga
panimalay."
31 Nagpamangkot si Laban, "Ano bala ang gusto mo nga ibayad ko sa
imo?" Nagsabat si Jacob, "Indi na lang ako pagsuhuli. Padayunon ko ang
pagtatap sang imo kasapatan kon magsugot ka sa sini nga kondisyon:
32 Tan-awon ko karon ang imo mga kasapatan kag kuhaon ko ang itom
nga mga karnero kag kambang nga mga kanding. Amo lang ina ang suhol
ko.
33 Sa ulihi nga mga inadlaw, mahibaluan mo kon masaligan ako ukon
indi kon usisaon mo ang mga sapat nga ginsuhol mo sa akon. Kon may
makita ka nga kanding nga indi kambang ukon karnero nga indi itom, isipa
ina nga kinawatan ko."
34 Nagsabat si Laban, "Kon amo ina ang gusto mo, sugot ako."
35 Pero sadto mismo nga adlaw, ginpain ni Laban ang kambang nga mga
kanding nga lalaki kag babayi, pati ang itom nga mga karnero.
Ginpaatipan niya ini sa iya mga anak nga lalaki.
36 Ginseparar niya ini kay Jacob sa kalayuon nga tatlo ka adlaw kon
lakton. Ang nabilin nga mga sapat amo ang ginbantayan ni Jacob.
37 Karon, nagkuha si Jacob sang mga sanga sang alamo, abilyano, kag
platano kag ginpanitan niya ang iban nga mga parte sini, gani may
guray-guray nga puti kon tan-awon ang mga sanga.
38-39 Ginbutang niya dayon ato nga mga sanga sa atubangan sang ilimnan
sang mga sapat para makita sang mga sapat kon mag-inom sila. Didto sa
atubangan sang sadto nga mga sanga nagakastahanay ang mga kanding
kon mag-inom sila. Kon magbata sila, ang ila bata kambang.
40 Pero lain ang ginhimo ni Jacob sa mga karnero: *Samtang
nagakastahanay ini nga mga sapat,* ginapaatubang niya sila sa *iya* kambang
nga mga kanding kag sa itom nga mga kanding ni Laban. Sa sini nga paagi
nakatipon man si Jacob sang iya kaugalingon nga mga sapat kag wala niya
ini gin-impon sa mga sapat ni Laban.
41 Kon nagakastahanay na gani ang mga sapat nga maayo sing lawas
didto sa ilimnan, ginabutang dayon ni Jacob ato nga mga sanga sa ila
atubangan.
42 Pero kon ang mga sapat nga maluya ang nagakastahanay, wala niya
ginabutang ang mga sanga. Gani ang mga maluya iya ni Laban kag ang
mga maayo sing lawas iya ni Jacob.
43 Sa sini nga paagi, nagmanggaranon gid si Jacob. Madamo ang iya mga
kasapatan pati na ang mga camel kag mga donkey. Madamo man ang iya
mga ulipon nga lalaki kag babayi.

31

Nagpalagyo si Jacob kay Laban

1 Nakabati si Jacob nga ang mga anak nga lalaki ni Laban nagasiling,
"Ginkuha ni Jacob ang halos tanan nga pagkabutang sang aton amay. Ang
tanan niya nga manggad naghalin sa pagkabutang sang aton amay."
2 Natalupangdan man ni Jacob nga naglain na ang pagtratar ni Laban sa
iya kaysa sang una.
3 Nagsiling ang GINOO kay Jacob, "Pauli ka na sa lugar sang imo
katigulangan, didto sa imo mga paryente, kag ako mangin kaupod mo."

4 Gani ginpatawag ni Jacob ang iya mga asawa nga si Raquel kag si Lea
nga magkadto didto sa palahalban sang iya mga sapat.
5 Nagsiling siya sa ila, “Natalupangdan ko nga naglain na ang pagtratar
sang inyo amay sa akon kaysa sang una. Pero wala ako pagpabay-i sang
Dios sang akon amay.
6 Nakahibalo man kamo nga nagserbisyo ako sa inyo amay hasta sa akon
masarangan,
7 pero gintunto pa niya ako. Napulo gid ka beses nga ginliwat-liwat niya
ang akon suhol. Pero wala ako pagpabay-i sang Dios nga daog-daugon lang
niya.
8 Kon magsiling gani si Laban nga ang kambang nga mga kanding amo
ang suhol ko, puro man kambang ang bata sang mga kanding.
9 Ginkuha sang Dios ang kasapatan sang inyo amay kag ginhatag sa
akon.”
10 *Nagsiling pa gid si Jacob*, “Sang tion sang pagpahigal sang mga sapat,
nagdamgo ako. Nakita ko nga ang mga lalaki nga kanding nga nagakasta sa
mga babayi nga kanding mga kambang.
11 Sa akon nga damgo gintawag ako sang anghel sang Dios. Siling niya,
‘Jacob!’ Nagsabat ako sa iya
12 kag nagsiling siya dayon, ‘Tan-awa, tanan nga lalaki nga kanding nga
nagakasta sa mga babayi nga kanding mga kambang. Ginhimo ko ini
tungod kay nakita ko ang tanan nga ginahimo sa imo ni Laban.
13 Ako ang Dios nga nagpakita sa imo didto sa Betel, sa lugar nga sa diin
ginbubuan mo sang lana ang bato nga ginpatindog mo bilang
handumanan. Kag didto ka man nagsumpa sa akon. Karon, panghimos ka
kag maghalin sa sini nga lugar kag magpuli sa lugar nga sa diin ka
natawo.’ ”
14 Nagsabat si Raquel kag si Lea kay Jacob, “Wala na kami sing may
mapanubli sa amon amay.
15 Iban na kami nga tawo sa iya pagtan-aw. Ginbaligya niya kami kag
ubos na niya gasto ang amon bili.
16 Ang tanan nga manggad nga ginbawi sang Dios sa iya *kag ginhatag sa
imo* makabig namon nga amo ang palanublion namon kag sang amon mga
anak. Gani tumana ang ginsiling sa imo sang Dios.”
17-18 Nanghimos dayon si Jacob para makapuli sa Canaan, sa lugar sang
iya amay nga si Isaac. Ginpasakay niya ang iya mga anak kag mga asawa sa
mga camel. Gindala niya ang iya mga kasapatan kag ang tanan niya nga
pagkabutang nga iya natipon sa Padan Aram.
19 Natabuan sadto nga naglakat si Laban sa pagpanggunting sang iya
mga karnero, kag samtang wala siya ginkuha ni Raquel ang mga dios-dios
sang iya tatay.
20 Natunto ni Jacob si Laban nga Arameanhon tungod wala siya nagsugid
nga mahalin na siya.
21 Sang paglakat ni Jacob, dala niya ang tanan niya nga pagkabutang.
Nagtabok siya sa Suba *sang Euphrates* kag nagpakadto sa kabukiran sang
Gilead.

Ginlagas ni Laban si Jacob

22 Tatlo na ka adlaw ang nagligad sang nahibaluan ni Laban nga naglayas
sanday Jacob.
23 Gani ginlagas niya si Jacob upod ang iya mga paryente sa sulod sang
pito ka adlaw. Nalambot nila sanday Jacob didto sa kabukiran sang Gilead.

24 Sadto nga gab-i, nagpakita ang Dios kay Laban nga Arameanhon sa
damgo. Nagsiling ang Dios sa iya, “Indi pag-anha si Jacob.”
25 Nagapatindog sadto si Jacob sang iya tolda sa kabukiran sang Gilead
sang naabtan siya ni Laban. Kag didto man nagpatindog sanday Laban
sang ila mga tolda.
26 Nagsiling si Laban kay Jacob, “Ngaa ginhimo mo ini sa akon? Ngaa
gintunto mo ako? Imo pa nga gindala ang akon mga anak nga daw sa mga
bihag sa inaway.
27 Ngaa gintunto mo ako kag naglakat kamo nga wala maglisensya sa
akon? Kon nagsiling lang kamo, akon pa kuntani kamo ginpalakat nga may
sinadya sa sunata sang tamborin kag arpa.
28 Wala mo gani ako pagpahaluka sa akon mga apo kag mga anak
paglakat nila. Indi gid maayo ining ginhimo mo.
29 May rason gid ako kuntani nga halitan ka, ugaling ginpaandaman ako
kagab-i sang Dios sang imo amay nga indi ko ikaw pag-anhon.
30 Nahibaluan ko nga nahidlaw ka na gid sa inyo, gani gusto mo na nga
magpuli. Pero ngaa ginkawat mo ang akon mga dios-dios?”
31 Nagsabat si Jacob sa iya, “*Wala ako maglisensya sa imo* kay nahadlok
ako nga basi puwersahon mo ako nga bawion sa akon ang imo mga anak.
32 Pero kon parte sa imo mga dios-dios nga nadula, kon makita mo gani
ini sa kay bisan sin-o sa amon, pagasilutan siya sang kamatayon. Sa
atubangan sang aton mga paryente bilang mga saksi, tan-awa kon may
pagkabutang ka diri sa amon kag kon may ara kuhaa.” Wala kahibalo si
Jacob nga si Raquel gali ang nagkuha sang mga dios-dios ni Laban.
33 Gani ginpangita ni Laban ang iya mga dios-dios sa tolda ni Jacob, sa
tolda ni Lea, kag pati sa tolda sang duha ka suluguon nga babayi nga mga
asawa ni Jacob. Pero wala gid niya nakita ang iya mga dios-dios. Pagguwa
niya sa tolda ni Lea, nagsulod siya dayon sa tolda ni Raquel.
34 Pero natago na ni Raquel ang mga dios-dios sa bulsa-bulsa sang hapin
sa camel, kag iya ini nga ginpungkuan. Ginpangita ni Laban ang mga
dios-dios didto sa tolda ni Raquel pero wala gid niya makita.
35 Nagsiling si Raquel sa iya, “Tay, indi ka lang mangakig kon indi ako
makatindog kay ara abi ang akon pamulanon.” Kag padayon nga
nagpangita si Laban pero wala gid niya makita ang iya mga dios-dios.
36 Wala na mapunggi ni Jacob ang iya kaakig, gani nagsiling siya kay
Laban, “Ano bala nga krimen ang nahimo ko? Ano gid bala ang sala ko nga
ginlagas mo gid ako?
37 Karon nga nausisa mo na ang tanan ko nga pagkabutang, ti, may
nakita ka nga imo? Kon may ara, ibutang diri sa atubangan para makita
sang akon mga paryente kag sang imo mga paryente, kag bahala na sila nga
maghukom sa aton.
38 Sa sulod sang 20 ka tuig nga didto ako sa inyo, bisan kaisa lang wala gid
mahar-asi* ang imo mga kanding kag karnero. Kag wala gid ako makaihaw
sang imo lalaki nga karnero.
39 Wala ko na ginadala sa imo ang mga sapat nga ginpatay sang mabangis
nga mga sapat; ginabayluhan ko na lang ini dayon. Ginpabayaran mo man
sa akon ang mga sapat nga ginkawat kon adlaw bisan pa ang ginkawat kon
gab-i.
40 Amo ini ang nangin situasyon ko: Kon adlaw nagaantos ako sa kainit,
kag kon gab-i nagaantos ako sa katugnaw. Kag kulang ako permi sang tulog.

* **31:38** *mahar-asi:* sa English, *miscarriage*

41 Sa sulod sang 20 ka tuig nga pag-estar ko sa inyo, 14 gid ka tuig nga
nagserbisyo ako sa imo para sa imo duha ka anak nga babayi. Nagserbisyo
pa gid ako sang anom ka tuig sa pagbantay sang imo mga kasapatan. Pero
ano ang ginhimo mo? Kapulo mo nga ginliwat-liwat ang akon suhol.
42 Kon wala siguro ako pag-updi sang Dios nga ginatahod sang akon amay
nga si Isaac, nga amo man ang Dios ni Abraham, basi ginpalayas mo na ako
nga wala gid sing dala bisan ano. Pero nakita sang Dios ang akon
kabudlayan kag pagtrabaho, gani ginsaway ka niya kagab-i."

Ang Kasugtanan ni Jacob kag ni Laban

43 Nagsabat si Laban, "Ina nga mga babayi mga anak ko, kag ang ila mga
anak mga apo ko. Kag ina nga mga sapat akon man. Tanan nga makita mo
akon. Pero karon, ano pa ang mahimo ko sa akon mga anak kag mga apo?
44 Ang maayo siguro, mahimo kita sang kasugtanan. Mapatindog kita
sang handumanan nga bato nga magapamatuod sang aton kasugtanan."
45 Gani nagkuha si Jacob sang dako nga bato kag iya ini nga ginpatindog
bilang handumanan.
46 Dayon ginsugo niya ang iya mga paryente nga magtumpok sang mga
bato *sa higad sini.* Pagkatapos nagkaon sila didto sa tinumpok nga mga
bato.
47 Gin-ngalanan ni Laban ang tinumpok nga mga bato nga Jegar
Sahaduta.† Pero gin-ngalanan ini ni Jacob nga Galeed.‡
48 Nagsiling si Laban, "Ining tinumpok nga mga bato magapamatuod sa
kasugtanan naton nga duha." Amo ina ang kabangdanan kon ngaa
gin-ngalanan ato nga tinumpok nga Galeed.
49 Gintawag man ato nga Mizpa,§ tungod kay nagsiling pa gid si Laban,
"Kabay pa nga bantayan kita sang GINOO sa aton pagbululag.
50 Kag kon indi maayo ang pagtratar mo sa akon mga anak, ukon
magpangasawa ka pa sang iban, dumduma nga bisan indi ako makahibalo,
ara ang Dios nga nagapamatuod sang aton kasugtanan."
51 Nagsiling pa gid liwat si Laban kay Jacob, "Ari ang tinumpok nga mga
bato kag ang handumanan nga bato nga magapamatuod sang aton
kasugtanan.
52 Ining tinumpok nga mga bato kag ang handumanan nga bato amo ang
magapamatuod sang aton kasugtanan nga indi ako maglapaw sa sining
tinumpok nga mga bato para salakayon ka, kag indi ka man maglapaw sa
sining tinumpok nga mga bato kag sa handumanan nga bato para
salakayon ako.
53 Kabay pa nga ang dios* sang imo lolo nga si Abraham kag ang dios
sang akon amay nga si Nahor, nga amo man ang mga dios sang ila amay
nga si Tera, amo ang maghukom sa aton nga duha." Nagsumpa man dayon
si Jacob kay Laban sa ngalan sang Dios nga ginatahod sang iya amay nga si
Isaac.
54 Naghalad si Jacob sang sapat didto sa bukid, kag dayon gintawag niya
ang iya mga paryente nga magkaon. Didto sila sa bukid nagtulog
pagkagab-i.
55 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, ginpanghalukan ni Laban kag
ginbendisyunan ang iya mga anak kag mga apo, kag naglakat siya puli.

---

† **31:47** *Jegar Sahaduta:* buot silingon sa Aramico, *tinumpok bilang pamatuod* ‡ **31:47** *Galeed:* buot silingon sa Hebreo, *tinumpok bilang pamatuod* § **31:49** *Mizpa:* buot silingon sa Hebreo, *balantayan*
* **31:53** *dios:* ukon, *mga dios;* ukon, *Dios*

32

Naghanda si Jacob sa Pagpakigkita kay Esau

1 Sang nagapadayon sila ni Jacob sa paglakat, ginsugata siya sang mga
anghel sang Dios.
2 Pagkakita ni Jacob sa ila, nagsiling siya, “Mga soldado ini sang Dios.”
Gani gin-ngalanan niya ato nga lugar nga Mahanaim.*
3 May mga ginsugo si Jacob nga mag-una sa iya para magpakigkita sa iya
utod nga si Esau didto sa duta sang Seir, ang lugar nga gintawag man nga
Edom.
4 Gintudluan niya sila kon ano ang ila isiling sa kay Esau. Siling ni Jacob,
“Silingon ninyo si Esau nga didto ako nagtiner kay Laban kag wala pa gani
ako makapuli hasta subong.
5 *Kag sugiri ninyo siya nga* may mga baka ako, mga donkey, mga karnero,
mga kanding, kag mga ulipon nga lalaki kag babayi. Silingon ninyo siya
nga ginsugo ko kamo sa pagpangabay sa iya nga kuntani mangin maayo
ang iya pagtratar sa akon.”
6 Pagbalik sang mga ginsugo ni Jacob, nagsiling sila, “Nakakadto kami
kay Esau, kag nagapakadto na siya diri sa pagsugata sa imo. May upod siya
nga 400 ka lalaki.”
7 Kinulbaan gid si Jacob kag indi siya mapahamtang, gani gintunga niya
sa duha ka grupo ang iya mga kaupdanan pati ang iya mga karnero, baka,
kanding kag camel.
8 Tungod kay naghunahuna siya nga kon pananglit gid man nga mag-abot
si Esau kag salakayon ang isa ka grupo, makapalagyo pa ang isa ka grupo.
9 Nagpangamuyo dayon si Jacob, “Dios sang akon lolo nga si Abraham
kag Dios sang akon amay nga si Isaac, ikaw ang GINOO nga nagsiling sa
akon nga mabalik ako sa akon mga paryente, didto sa duta nga sa diin ako
natawo, kag pakamaayuhon mo ako.
10 Indi ako takos nga magbaton sang tanan nga kaayo kag katutom nga
imo na ginpakita sa akon nga imo suluguon. Kay sang pagtabok ko sang
una sa Jordan wala ako sing iban nga dala kundi baston gid lang, pero
subong may duha na ako ka grupo.
11 Nagapangabay ako sa imo nga luwason mo ako sa akon utod nga si
Esau. Nahadlok ako basi magkadto siya diri kag pamatyon kami tanan pati
ang mga iloy kag ang mga bata.
12 Pero nagpromisa ka sa akon nga pakamaayuhon mo ako kag
padamuon mo ang akon mga kaliwat pareho sang balas sa baybayon nga
indi maisip.”
13 Didto nagtulog sanday Jacob pagkagab-i. Pagkaaga, nagpili si Jacob
sang mga sapat nga iregalo kay Esau:
14 200 ka babayi nga kanding kag 20 ka lalaki nga kanding, 200 ka babayi
nga karnero kag 20 ka lalaki nga karnero,
15 30 ka gatasan nga camel upod pa ang ila mga bata, 40 ka babayi nga
baka kag 10 ka turo nga baka, 20 ka babayi nga donkey kag 10 ka lalaki nga
donkey.
16 Ginpanggrupo-grupo dayon ni Jacob ang mga sapat, kag ang kada
grupo may mga suluguon nga nagabantay. Ginsilingan niya ang iya mga
suluguon, “Una kamo sa akon, kag maglakat kamo nga may antad ang kada
grupo.”

* **32:2** *Mahanaim:* buot silingon sa Hebreo, *duha ka grupo sang mga soldado*

17 Ginsilingan niya ang mga suluguon nga nagabantay sa nauna nga
grupo, “Kon magsugat-anay gani kamo ni Esau kag magpamangkot siya
kon kay sin-o kamo suluguon kag kon diin kamo makadto, kag kon kay
sin-o inang mga sapat nga dala ninyo,
18 sabton ninyo siya nga akon ini mga sapat kag regalo ko ini sa iya.
Silingon man ninyo siya nga ara ako nagasunod.”
19 Amo man ang iya ginsiling sa ikaduha, sa ikatatlo kag sa tanan nga
suluguon nga nagasunod sa mga sapat.
20 Kag ginpadumdom gid niya sila nga indi nila pagkalimtan nga silingon
si Esau nga ara siya nagasunod. Kay siling ni Jacob sa iya hunahuna,
“Ulo-ulohan ko si Esau sa sining mga regalo nga ipauna ko. Kag kon
magkitaay kami basi pa lang patawaron niya ako.”
21 Gani ginpauna niya ang iya mga regalo, pero siya ya nagpabilin sadto
nga gab-i didto sa ila gintineran.

May Nagpakigdumog kay Jacob sa Peniel

22 Sadto nga gab-i, nagbangon si Jacob kag gindala niya ang iya duha ka
asawa, ang iya duha ka ulipon nga babayi kag ang iya onse ka anak, kag
nagtabok sila sa talabukan sang Jabok.
23 Ginpatabok man ni Jacob ang tanan niya nga pagkabutang.
24 Karon, sang nagaisahanon siya, may nag-abot nga isa ka lalaki kag
gindumog siya. Nagdumugay sila hasta mag-aga.
25 Sang mabulubanta sang tawo nga indi niya madaog si Jacob, ginpisga
niya ang balikawang ni Jacob kag nagliw-as ang nagatabo nga tul-an sini.
26 Nagsiling dayon ang tawo, “Buy-i na ako kay kaagahon na.” Pero
nagsabat si Jacob, “Indi ko ikaw pagbuy-an kon indi mo ako
pagbendisyunan.”
27 Nagpamangkot ang tawo sa iya, “Sin-o ang imo ngalan?” Nagsabat siya,
“Si Jacob.”
28 Nagsiling dayon ang tawo, “Sugod subong indi na Jacob ang imo ngalan
kundi Israel† na tungod kay nagpakigsumpong ka sa Dios kag sa mga tawo,
kag nagdaog ka.”
29 Nagpamangkot man si Jacob sa iya, “Sugiri man ako sang imo ngalan.”
Pero nagsabat ang tawo, “Indi na pagpamangkuta ang akon ngalan.” Dayon
ginbendisyunan niya si Jacob didto.
30 Gin-ngalanan ni Jacob ato nga lugar nga Peniel,‡ kay siling niya,
“Nakita ko ang hitsura sang Dios pero buhi pa gihapon ako.”
31 Nagabutlak na ang adlaw sang paghalin ni Jacob sa Peniel.§
Nagapiang-piang siya tungod sa nagliw-as niya nga tul-an sa balikawang.
32 Amo ini ang rason kon ngaa hasta subong ang mga Israelinhon wala
nagakaon sang lanit-lanit sa tinabuan sang tul-an sa balikawang. Kay dira
nga parte ginpisga sang Dios si Jacob.

33

Ang Pagkitaay ni Esau kag ni Jacob

1 Karon, pagtan-aw ni Jacob, nakita niya si Esau nga nagapadulong upod
ang 400 ka lalaki. Gani ginpatipon niya ang iya mga anak sa ila tagsa-tagsa
ka iloy.

† **32:28** *Israel:* buot silingon sa Hebreo, *nagpakigsumpong sa Dios* ‡ **32:30** *Peniel:* buot silingon sa Hebreo, *hitsura sang Dios* § **32:31** *Peniel:* sa Hebreo, *Penuel*

2 Kag paglakat nila, ginpauna niya ang duha ka ulipon nga babayi kag
ang ila mga anak, sunod si Lea kag ang iya mga anak, kag dayon si Raquel
kag ang iya anak nga si Jose.
3 Nagauna si Jacob sa ila tanan kag makapila gid siya ka beses* nga
nagluhod samtang nagapalapit siya sa iya utod.
4 Pero nagdalagan si Esau sa pagsugata sa iya. Ginhakos siya ni Esau kag
ginhalukan, kag naghibi sila nga duha.
5 Sang makita ni Esau ang mga babayi kag ang mga kabataan,
ginpamangkot niya si Jacob, "Sin-o inang kaupdanan mo?" Nagsabat si
Jacob, "Sila ang akon mga anak nga ginhatag sang Dios sa akon sa iya
kaluoy."
6 Nagpalapit dayon kay Esau ang duha ka ulipon nga babayi kag ang ila
mga anak, kag nagluhod sila *bilang pagtahod sa iya.*
7 Nagsunod man dayon si Lea kag ang iya mga anak nga nagluhod. Kag
ang ulihi nga nagpalapit kag nagluhod amo si Jose kag ang iya iloy nga si
Raquel.
8 Nagpamangkot si Esau kay Jacob, "Ano bala ang imo buot silingon
sadtong mga grupo sang sapat nga nasugata ko?" Nagsiling si Jacob,
"Regalo ko ato sa imo para batunon mo ako."
9 Pero nagsabat si Esau, "Madamo na ang akon pagkabutang, utod ko,
gani sa imo na lang ato."
10 Pero nagpamilit gid si Jacob, "Sige na, batuna na ato. Kon matuod-tuod
nga ginabaton mo ako, batuna na ang regalo ko sa imo. Kay sang pagkakita
ko sang imo hitsura daw nakita ko ang hitsura sang Dios. Karon nga
ginbaton mo ako,
11 batuna na ang ginahatag ko sa imo tungod kay maayo ang Dios sa akon
kag wala ako makulangi sa akon mga kinahanglanon." Sagi gid pilit ni
Jacob si Esau hasta nga ginbaton na lang ni Esau ang iya regalo.
12 Dayon nagsiling si Esau, "Dali na, malakat na kita. Ululupod na lang
kita."
13 Pero nagsabat si Jacob, "Nakahibalo ka nga mahinay maglakat ang
mga bata, kag kinahanglan ko gid nga tatapon maayo ang mga sapat nga
nagapatiti. Kon piliton ta ang mga sapat nga maglakat sa bilog nga adlaw,
basi magkalamatay sila.
14 Ang maayo pa, mag-una ka na lang sa amon. Maamat-amat lang kami
sunod sa imo suno sa kadasigon sang mga bata kag sang mga sapat sa una
namon. Didto na lang kita magkitaay sa Seir."
15 Nagsiling si Esau, "Kon amo sina, ibilin ko na lang ang iban ko nga mga
tinawo sa imo." Nagsabat si Jacob, "Indi na kinahanglan. Ang importante
ginbaton mo ako."
16 Gani nagbalik na lang si Esau sa Seir sadto mismo nga adlaw.
17 Pero didto nagpakadto sanday Jacob sa Sucot. Pag-abot nila didto,
naghimo si Jacob sang elistaran kag ginhimuan man niya sang
palasilungan ang iya mga kasapatan. Gani ato nga lugar gintawag nga
Sucot.†
18 Sang ulihi nakaabot gid man sila sa Canaan halin sa Padan Aram nga
wala sing may malain nga natabo sa ila. Nakaabot sila sa banwa nga
ginaestaran ni Shekem. Nagpatindog sila sang ila mga tolda malapit sa
banwa.

---

* **33:3** *makapila gid siya ka beses:* sa literal, *pito ka beses*
† **33:17** *Sucot:* buot silingon sa Hebreo, *palasilungan*

19 Kag ang duta nga ginpatindugan nila sang mga tolda ginbakal ni Jacob
sa mga anak ni Hamor sa bili nga 100 ka bilog nga pilak. Si Hamor amo
man ang amay ni Shekem.
20 Naghimo si Jacob didto sang halaran nga gin-ngalanan niya nga El
Elohe Israel.‡

34

Ginlugos si Dina

1 Isa sadto ka adlaw, naglakat si Dina nga anak nga dalaga ni Jacob kag ni
Lea. Nagbisita siya sa mga kababayihan nga taga-Canaan.
2 Nakita siya ni Shekem nga anak ni Hamor nga Hivhanon, nga pangulo
sang sadto nga lugar. Gindakop niya si Dina kag ginlugos.
3 Pero nahulog ang iya buot kay Dina kag naluyag siya sa iya, gani
gin-uloulohan niya ang dalaga.
4 Karon, nagsiling si Shekem sa iya amay nga si Hamor, “Tay, pangitai abi
sang paagi nga mapangasawa ko ang ina nga dalaga.”
5 Sang nahibaluan ni Jacob nga ginhigkuan ni Shekem ang pagkatawo ni
Dina, wala lang siya anay sing may ginhimo kay didto pa sa uma ang iya
mga anak nga lalaki nga nagabantay sang iya mga sapat.
6 Nagkadto ang amay ni Shekem nga si Hamor kay Jacob para
magpakighambal sa iya.
7 Pagkabati sang mga anak nga lalaki ni Jacob sa natabo, nagpuli dayon
sila. Naglain gid ang ila buot kag puwerte gid ang ila kaakig kay Shekem
tungod kay naghimo siya sang butang nga indi dapat himuon, nga nagdala
sang kahuy-anan sa pamilya ni Jacob.*
8 Pero nagsiling si Hamor sa ila, “Naluyag gid ang akon anak nga si
Shekem sa inyo nga dalaga, gani nagapangabay ako nga ipaasawa na lang
ninyo siya sa iya.
9 Kag maayo man siguro nga ipaasawa ninyo ang inyo mga dalaga sa
amon mga soltero kag ipaasawa man namon ang amon mga dalaga sa inyo
mga soltero.
10 Puwede kamo mag-estar upod sa amon sa bisan diin nga lugar nga
gusto ninyo. Kag puwede man kamo diri makanegosyo bisan diin kag
makaangkon sang duta.”
11 Nagpangabay man si Shekem sa amay kag sa mga utod ni Dina, “Kon
mahimo ipaasawa na lang ninyo si Dina sa akon. Bisan ano ang inyo
pangayuon ihatag ko.
12 Pagusto kamo kon pila ang pangayuon ninyo kag kon ano ang iregalo
ko sa pagpangasawa ko sa inyo utod. Bayaran ko kamo bisan pila ang inyo
pangayuon basta ipaasawa lang ninyo sa akon si Dina.”
13 Pero tungod kay ginhigkuan ni Shekem ang pagkatawo ni Dina,
gintunto sang mga anak ni Jacob si Shekem kag ang iya amay nga si Hamor.
14 Siling nila, “Indi puwede nga ipaasawa namon si Dina sa tawo nga
wala matuli, kay makahuluya ina para sa amon.
15 Masugot lang kami kon ang tanan nga lalaki nga taga-diri magpatuli
man pareho sa amon.
16 Kon magpatuli kamo, puwede namon ipaasawa ang amon mga dalaga
sa inyo kag kami puwede man makapangasawa sang inyo mga dalaga. Kag
maestar kami upod sa inyo para mangin isa na lang kita ka katawhan.

---

‡ **33:20** *El Elohe Israel:* buot silingon sa Hebreo, *Makagagahom ang Dios ni Israel.* * **34:7** pamilya ni Jacob: sa Hebreo nga teksto, *Israel*

17 Pero kon indi kamo magsugot, kuhaon namon si Dina kag maglakat."
18 Nakita ni Hamor kag ni Shekem nga daw maayo man ang kondisyon
nga ginhatag sang mga anak ni Jacob.
19 Gani tungod sa dako nga gugma ni Shekem kay Dina, wala na siya
mag-usik pa sang tion sa pagtuman sang ginsiling sang mga anak ni Jacob.
Si Shekem ginatahod gid sa panimalay sang iya amay.
20 Gani nagkadto siya dayon kag ang iya amay didto sa puwertahan sang
banwa kag nagpakighambal sa mga lalaki sang ila banwa.
21 Siling nila, "Mainabyanon ini nga mga tawo. Gani diri na lang naton
sila paestaron kag tugutan nga makanegosyo diri. Total, dako man ining
aton lugar. Makapangasawa kita sa ila mga dalaga kag sila
makapangasawa man sa aton mga dalaga.
22 Pero masugot lang sila nga mag-estar upod sa aton bilang isa ka
katawhan kon magsugot man ang tanan ta nga lalaki nga magpatuli pareho
sa ila.
23 Kon diri na sila mag-estar, kundi mangin aton man ang tanan nila nga
kasapatan kag mga pagkabutang. Gani masugot na lang kita sa ila
kondisyon para mag-estar sila upod sa aton."
24 Nagsugot ang tanan nga lalaki sang banwa sa ginhambal ni Hamor kag
sang iya anak nga si Shekem. Gani nagpatuli ang tanan nga lalaki.
25 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, samtang ginahapdian pa ang mga
lalaki, nagsulod sa banwa ang duha ka anak ni Jacob nga si Simeon kag si
Levi, nga mga utod ni Dina. Wala kahibalo ang mga tawo didto nga malain
gali ang ila tuyo. May dala sila nga espada kag ginpamatay nila ang tanan
nga lalaki.
26 Ginpatay man nila si Hamor kag ang iya anak nga si Shekem. Ginkuha
dayon nila si Dina sa balay ni Shekem kag naglakat.
27 Pagkatapos ginsulod man sang iban pa nga mga anak ni Jacob ang
banwa kag ginpanguha ang mga pagkabutang sini. Ginhimo nila ini
tungod kay ginhigkuan ang pagkatawo sang ila utod *nga si Dina*.
28 Ginpanguha nila ang mga karnero, mga baka, mga donkey, kag ang
tanan nga pagkabutang didto sa banwa kag sa uma.
29 Ginpanguha nila ang tanan nga manggad sang banwa, pati ang mga
pagkabutang sa sulod sang mga balay. Kag ginbihag nila ang tanan nga
babayi kag kabataan.
30 Karon, nagsiling si Jacob kay Simeon kag kay Levi, "Ginhatagan ninyo
ako sang dako nga problema. Dumtan na kita karon sang mga Canaanhon
kag mga Periznon sa sini nga lugar. Mapatay gid kita tanan kon mag-isa sila
sa pagsalakay sa aton tungod kay diutay lang kita."
31 Pero nagsabat ang duha, "Pabay-an lang bala namon nga trataron ang
amon utod nga daw isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas?"

35

Ginbendisyunan sang Dios si Jacob sa Betel

1 Karon, nagsiling ang Dios kay Jacob, "Magpanghimos ka kag magkadto
sa Betel kag didto mag-estar. Maghimo ka dayon didto sang halaran para sa
akon, ang Dios nga nagpakita sa imo sang nagapalagyo ka pa sadto sa imo
utod nga si Esau."
2 Gani nagsiling si Jacob sa iya panimalay kag sa tanan niya nga
kaupdanan, "Ipamilak ninyo ang inyo mga dios-dios. Magpakatinlo kamo
kag mag-ilis sang bayo.

3 Dayon magkadto kita sa Betel; kag mahimo ako didto sang halaran para
sa Dios nga nagbulig sa akon sang ara ako sa kalisod, kag nag-upod sa akon
bisan diin ako nagkadto."
4 Gani ginhatag nila kay Jacob ang ila mga dios-dios pati ang ila mga
aritos. Ginlubong ini tanan ni Jacob sa idalom sang kahoy nga terebinto
nga malapit sa Shekem.
5 Sang nagahalin na sanday Jacob, ginpahadlok sang Dios ang mga tawo
sa palibot nga mga banwa, gani wala nila paglagsa sanday Jacob.
6 Nakaabot si Jacob kag ang iya mga kaupdanan sa Luz (nga ginatawag
man nga Betel) didto sa Canaan.
7 Naghimo siya didto sang halaran. Gin-ngalanan niya ato nga lugar nga
El Betel* kay nagpakita sa iya didto ang Dios sang nagapalagyo siya sa iya
utod *nga si Esau*.
8 Karon, napatay si Debora nga manug-atipan ni Rebeka. Gani ginlubong
siya sa idalom sang dako nga kahoy didto sa ubos sang Betel. Gintawag ato
nga *kahoy nga* Allon Bacut.†
9 Sang nagapapuli sadto si Jacob halin sa Padan Aram, nagpakita liwat
ang Dios sa iya kag ginbendisyunan siya.
10 Nagsiling ang Dios sa iya, "Jacob ang imo ngalan, pero sugod subong
indi ka na pagtawgon nga Jacob kundi Israel na." Gani nangin Israel ang
ngalan ni Jacob.
11 Nagsiling pa gid ang Dios sa iya, "Ako ang Makagagahom nga Dios.
Magpamata ka sing madamo. Mangin amay ka sang isa ka nasyon kag sang
madamo pa nga mga nasyon, kag mangin hari ang iban mo nga mga
kaliwat.
12 Ang duta nga ginhatag ko kay Abraham kag kay Isaac ihatag ko man sa
imo kag sa imo mga kaliwat."
13-14 Dayon naghalin ang Dios sa sadto nga lugar nga sa diin
nagpakig-estorya siya kay Jacob, kag nagpatindog didto si Jacob sang
handumanan nga bato. Ginbubuan niya dayon sang bino kag lana ang bato
para mangin sagrado.
15 Gin-ngalanan niya ato nga lugar nga Betel.‡

Ang Pagkapatay ni Raquel

16 Karon, naghalin si Jacob kag ang iya panimalay sa Betel. Manugbata na
sadto si Raquel. Sang malayo-layo pa sila sa banwa sang Efrata, ginsakitan
si Raquel.
17 Sang puwerte na gid ang iya pagpasakit, nagsiling ang paltera sa iya,
"Indi ka magkahadlok Raquel, lalaki naman ang imo bata."
18 Natawo ang bata pero tagumatayon na si Raquel. Sang wala pa siya
nabugtuan sang ginhawa, gin-ngalanan niya ang bata nga Ben Oni.§ Pero
gin-ngalanan ni Jacob ang bata nga Benjamin.*
19 Napatay si Raquel kag ginlubong siya sa higad sang dalan nga pakadto
sa Efrata (nga ginatawag subong nga Betlehem).
20 Ginbutangan ni Jacob sang bato nga palatandaan ang lulubngan ni
Raquel, kag hasta subong ara pa ini nga tanda sa lulubngan ni Raquel.

---

* **35:7** *El Betel:* buot silingon sa Hebreo, *Dios sang Betel* † **35:8** *Allon Bacut:* buot silingon sa Hebreo, *terebinto nga ginhibian* ‡ **35:15** *Betel:* buot silingon sa Hebreo, *puluy-an sang Dios* § **35:18** *Ben Oni:* buot silingon sa Hebreo, *ang anak nga natawo sa kalisod* * **35:18** *Benjamin:* buot silingon sa Hebreo, *masuwerte nga anak*

21 Nagpadayon sila ni Jacob† sa ila paglakat. Pag-abot nila sa pihak sang
Migdal Eder,‡ nagpatindog sila didto sang ila mga tolda.
22 Samtang didto pa nagaestar si Jacob,§ nagpakighilawas si Reuben kay
Bilha nga isa sang mga asawa sang iya amay. Sang mahibaluan ato ni Jacob
naakig gid siya.*

Ang mga Anak nga Lalaki ni Jacob
(1 Cro. 2:1-2)
May dose ka anak nga lalaki si Jacob.
23 Ang iya mga anak kay Lea amo sila ni Reuben, ang kamagulangan,
dayon si Simeon, si Levi, si Juda, si Isacar, kag si Zebulun.
24 Ang iya mga anak kay Raquel amo si Jose kag si Benjamin.
25 Ang iya mga anak kay Bilha nga ulipon ni Raquel amo si Dan kag si
Naftali.
26 Ang iya mga anak kay Zilpa nga ulipon ni Lea amo si Gad kag si Asher.
Sila tanan ang mga anak nga lalaki ni Jacob nga natawo sa Padan Aram.

Ang Pagkapatay ni Isaac
27 Nagkadto si Jacob sa iya amay nga si Isaac sa Mamre, malapit sa Kiriat
Arba (nga ginatawag man nga Hebron). Ang ini nga lugar nga ginaestaran
ni Isaac amo man anay ang gin-estaran ni Abraham.
28 Nagkabuhi si Isaac sing 180 ka tuig.
29 Napatay siya nga tigulang na gid, kag ginsimpon siya sa iya mga
paryente *nga nagkalamatay na.* Ginlubong siya sang iya mga anak nga si
Esau kag si Jacob.

36

Ang mga Kaliwat ni Esau
(1 Cro. 1:34-37)
1 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Esau (nga ginatawag man nga
Edom).

2 Nagpangasawa si Esau sang mga babayi nga taga-Canaan. Sila amo si
Ada nga anak ni Elon nga Hithanon kag si Oholibama nga anak ni Ana kag
apo ni Zibeon nga Hivhanon.
3 Ginpangasawa man niya si Basemat nga utod ni Nebayot nga anak ni
Ishmael.
4 Ang anak ni Esau kay Ada amo si Elifaz. Ang iya anak kay Basemat amo
si Reuel.
5 Kag ang iya mga anak kay Oholibama amo sila ni Jeush, Jalam, kag Kora.
Sila ang mga anak ni Esau nga natawo sa Canaan.
6 Gindala ni Esau ang iya mga asawa, mga anak, kag ang tanan nga sakop
sang iya pamilya, pati ang iya mga pagkabutang kag kasapatan nga natipon
niya sa Canaan, kag nagsaylo siya sa isa ka lugar palayo kay Jacob nga iya
utod.
7 Kay indi na sila puwede mag-upod sa isa ka lugar tungod sa kadamuon
sang ila pagkabutang; kag ang lugar nga ila ginaestaran indi na
makasustiner sa ila tungod sa kadamuon sang ila kasapatan.
8 Gani didto nag-estar si Esau (nga ginatawag man nga Edom) sa
kabukiran sang Seir.

† **35:21** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* ‡ **35:21** *Migdal Eder:* buot silingon sa Hebreo, *balantayan sang mga karnero* § **35:22** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* * **35:22** *naakig gid siya:* Wala ini sa Hebreo pero makita sa Septuagint.

9 Amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Esau nga amay sang mga
Edomnon nga nagaestar sa kabukiran sang Seir.

10 Ang anak ni Esau kay Basemat amo si Reuel, kag ang anak niya kay Ada
amo si Elifaz.
11 Ang mga anak ni Elifaz amo sila ni Teman, Omar, Zefo, Gatam kag
Kenaz.
12 May anak man si Elifaz nga si Amalek sa isa pa niya ka asawa nga si
Timna. Sila ang mga apo ni Esau kay Ada.
13 Ang mga anak ni Reuel amo sila ni Nahat, Zera, Shama, kag Miza. Sila
ang mga apo ni Esau kay Basemat.
14 Ang mga anak ni Esau kay Oholibama amo sila ni Jeush, Jalam, kag
Kora. (Si Oholibama anak ni Ana kag apo ni Zibeon.)
15 Amo ini sila ang nangin pangulo sa mga kaliwat ni Esau: Si Teman,
Omar, Zefo, Kenaz,
16 Kora,* Gatam, kag Amalek. Ini sila nga mga pangulo sang lugar sang
Edom mga anak ni Elifaz kag mga apo ni Ada.
17 Nangin pangulo man sa Edom ang mga anak ni Reuel nga sila ni Nahat,
Zera, Shama, kag Miza. Sila ang mga apo ni Esau kay Basemat.
18 Nangin pangulo man ang mga anak ni Esau kay Oholibama nga anak
ni Ana. Sila amo si Jeush, Jalam, kag Kora.
19 Sila tanan ang mga kaliwat ni Esau nga mga pangulo sang Edom.

Ang mga Kaliwat ni Seir
(1 Cro. 1:38-42)

20 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Seir nga Horhanon nga nagaestar
sa Edom: Si Lotan, Shobal, Zibeon, Ana,
21 Dishon, Ezer, kag Dishan. Nangin pangulo man sila sang mga
Horhanon nga nagaestar sa Edom.
22 Ang mga anak ni Lotan amo si Hori kag si Hemam.† Si Lotan may utod
nga babayi nga si Timna *nga isa pa ka asawa ni Elifaz*.
23 Ang mga anak ni Shobal amo sila ni Alvan, Manahat, Ebal, Shefo, kag
Onam.
24 Ang mga anak ni Zibeon amo si Aya kag si Ana. Si Ana amo ang
nakasapo sang tuburan didto sa kamingawan sang nagabantay siya sang
mga donkey sang iya amay.
25 Ang mga anak ni Ana amo si Dishon kag si Oholibama.
26 Ang mga anak ni Dishon amo sila ni Hemdan, Eshban, Itran, kag Keran.
27 Ang mga anak ni Ezer amo sila ni Bilhan, Zaavan, kag Akan.
28 Ang mga anak ni Dishan amo si Uz kag si Aran.
29-30 Amo ini sila ang mga pangulo sang mga Horhanon nga may mga
ginadumalahan nga mga lugar sa Seir: Si Lotan, Shobal, Zibeon, Ana,
Dishon, Ezer, kag Dishan.

Ang mga Hari sang Edom
(1 Cro. 1:43-54)

31 Amo ini sila ang mga hari sang Edom sang panahon nga wala pa sang
mga hari ang mga Israelinhon:
32 Si Bela nga taga-Dinhaba nga anak ni Beor nangin hari sa Edom.

---

* **36:16** *Kora:* Indi ini makita sa Samaritan Pentateuch. Tan-awa man sa Gen. 36:11 kag 1 Cro. 1:36.
† **36:22** *Hemam:* ukon, *Homam*

33 Pagkapatay niya, ginbuslan siya ni Jobab nga anak ni Zera nga
taga-Bozra.
34 Pagkapatay ni Jobab, ginbuslan siya ni Husham nga taga-Teman.
35 Pagkapatay ni Husham, ginbuslan siya ni Hadad nga taga-Avit nga
anak ni Bedad. Si Hadad ang nakapierdi sa mga Midianhon didto sa Moab.
36 Pagkapatay ni Hadad, ginbuslan siya ni Samla nga taga-Masreka.
37 Pagkapatay ni Samla, ginbuslan siya ni Shaul nga taga-Rehobot nga
malapit sa Suba *sang Euphrates*.
38 Pagkapatay ni Shaul, ginbuslan siya ni Baal Hanan nga anak ni Acbor.
39 Pagkapatay ni Baal Hanan, ginbuslan siya ni Hadar nga taga-Pau. Ang
iya asawa si Mehetabel nga anak ni Matred kag apo ni Mezahab.
40-43 Si Esau (nga gintawag man nga Edom) amo ang ginhalinan sang mga
Edomnon. Kag amo ini sila ang nangin pangulo sa mga kaliwat ni Esau nga
ang ila mga tribo kag lugar ginpangalanan sa ila: Timna, Alva, Jetet,
Oholibama, Elah, Pinon, Kenaz, Teman, Mibzar, Magdiel, kag Iram.

37

Si Jose kag ang Iya mga Utod

1 Nagpabilin si Jacob sa pag-estar sa Canaan, ang lugar nga gin-estaran
man anay sang iya amay.

2 Kag amo ini ang estorya parte sa pamilya ni Jacob:

Sang nagaedad na si Jose sing 17 ka tuig, nagabantay siya sang mga
kasapatan kaupod sang iya mga utod nga mga anak ni Bilha kag ni Zilpa,
nga mga asawa sang iya amay. Ginsugid ni Jose sa iya amay ang mga
malain nga ginpanghimo sang iya mga utod.
3 Mas palangga ni Jacob* si Jose sang sa iban niya nga mga anak, tungod
kay tigulang na siya sang natawo si Jose. Gani ginpatahian niya si Jose sang
matahom kag malaba nga bayo.
4 Pero pagkakita sang mga utod ni Jose nga mas palangga siya sang ila
amay sang sa ila, nangakig sila kay Jose kag ginhambalan nila siya sang
masakit nga mga estorya.
5 Karon nagdamgo si Jose. Sang pagsugid niya sang iya damgo sa iya mga
utod, nangakig pa gid sila tapat sa iya.
6 Kay amo ini ang ginsugid niya, "Nagdamgo ako
7 nga samtang didto kita sa uma nga nagapamugkos sang mga uhay,
hinali lang nga nagtindog ang akon binugkos kag ginpalibutan sang inyo
mga binugkos nga nagasaludo."
8 Nagsiling ang iya mga utod, "Ano? Mangin hari ka kag magapangulo sa
amon?" Gani nangakig pa gid sila kay Jose.
9 Nagdamgo liwat si Jose kag ginsugid naman niya sa iya mga utod. Siling
niya, "Nagdamgo naman ako nga nakita ko ang adlaw, ang bulan, kag ang
onse ka bituon nga nagasaludo sa akon."
10 Ginsugid man ni Jose ang iya damgo sa iya amay pero nangakig man
ang iya amay sa iya. Siling niya, "Ano ang buot mo silingon? Nga kami sang
imo iloy kag sang imo mga utod magasaludo sa imo?"
11 Nahisa ang mga utod ni Jose sa iya, pero si Jacob iya gintago lang niya
ini nga butang sa iya tagipusuon.

* **37:3** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel.* Amo man sa bersikulo 13-14.

Ginbaligya si Jose sang Iya mga Utod

12 Isa sadto ka adlaw, nagkadto ang mga utod ni Jose sa Shekem para
magbantay sang mga sapat sang ila amay.
13-14 Karon, nagsiling si Jacob kay Jose, “Ang imo mga utod didto sa
Shekem nga nagabantay sang mga sapat. Magkadto ka didto kag tan-awon
mo kon bala maayo man ang kahimtangan sang imo mga utod kag sang
mga sapat. Balik ka dayon kag sugiri ako.” Nagsabat si Jose, “Huo, tay.”
Gani halin sa Kapatagan sang Hebron, nagkadto si Jose sa Shekem.
15 Sang didto na siya nga nagalibot-libot sa latagon, may tawo nga
nagpamangkot sa iya kon ano ang iya ginapangita.
16 Nagsabat siya, “Ginapangita ko ang akon mga utod. Nakahibalo ka bala
kon diin sila nagapahalab?”
17 Nagsiling ang tawo, “Wala na sila diri. Nabatian ko nga makadto kuno
sila sa Dotan.” Gani nag-apas si Jose kag nakita niya sila didto sa Dotan.
18 Malayo pa si Jose nakita na siya sang iya mga utod. Kag sa wala pa siya
makaabot, ginplanohan na nila nga patyon siya.
19 Siling nila, “Ara na ang paladamgo.
20 Dali, patyon ta siya kag ihulog dayon sa isa sining mga buho nga
pulunduhan sang tubig. Silingon ta lang nga ginpatay siya sang mabangis
nga sapat. Kag tan-awon ta abi kon matuman ang iya mga damgo.”
21 Pero pagkabati ni Reuben sang ila plano, gintinguhaan niya nga
luwason si Jose. Siling niya, “Indi ta lang siya pagpatyon.
22 Ihulog lang ninyo siya sa buho diri sa kamingawan, pero indi gid ninyo
siya pagpatyon.” Ginsiling ato ni Reuben tungod kay plano na niya nga
luwason si Jose kag ibalik sa ila amay.
23 Gani pag-abot ni Jose, gin-ubahan nila siya sadtong iya bayo nga
matahom kag malaba,
24 kag ginhulog sa buho nga pulunduhan sang tubig. Pero wala sadto
sang tubig ang buho.
25 Samtang nagakaon sila, may nalantawan sila nga mga negosyante nga
Ishmaelinhon nga naghalin sa Gilead. Ang ila mga camel may karga nga
mga panakot, bulong, kag pahamot nga dal-on sa Egypt.
26 Nagsiling si Juda sa iya mga utod, “Ano bala ang aton makuha kon
patyon ta ang aton utod kag tago-taguon ang iya kamatayon?
27 Ang maayo pa siguro ibaligya ta siya sa sinang mga Ishmaelinhon. Indi
ta siya pagpatyon kay utod naton siya.” Nagsugot ang mga utod ni Juda sa
iya.
28 Gani pag-agi sang mga negosyante nga *Ishmaelinhon, nga ang ila tribo*
Midianhon, ginbatak nila si Jose halin sa buho kag ginbaligya nila siya sa
kantidad nga 20 ka bilog nga pilak. Kag gindala si Jose sang mga
Ishmaelinhon sa Egypt.
29 Sang pagbalik ni Reuben sa buho, wala na didto si Jose, gani gin-gisi
niya ang iya bayo *sa kasubo*.
30 Dayon nagbalik siya sa iya mga utod kag nagsiling, “Wala na didto ang
aton manghod. Paano na ako makapuli karon *didto kay tatay*?”
31 Nagpatay sila sang kanding kag gintusmog nila sa dugo ang bayo ni
Jose.
32 Dayon gindala nila ang bayo ni Jose sa ila amay kag nagsiling, “Nakita
namon ini. Tan-awa abi kon kay Jose ini ukon indi.”
33 Nakilala dayon ni Jacob ang bayo. Siling niya, “Iya ina! Ginpatay siya
sang mabangis nga sapat! Sigurado gid nga ginus-ab siya sang sapat.”

34 Gin-gisi dayon ni Jacob ang iya bayo kag nagsuksok sang sako *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*. Pila gid ka adlaw ang iya pagpangasubo para iya anak.
35 Gin-uloulohan siya sang tanan niya nga mga anak pero sige gid gihapon ang iya pangasubo. Siling niya, "Pabay-i lang bala ninyo ako! Mapatay ako nga nagapangasubo tungod sa pagkapatay sang akon anak." Kag padayon ang iya paghibi tungod kay Jose.
36 Karon didto sa Egypt, ginbaligya sang mga Midianhon† si Jose kay Potifar nga isa sa mga opisyal sang hari sang Egypt.‡ Kapitan siya sang mga guwardya sa palasyo.

38

Si Juda kag si Tamar

1 Sa amo man nga tion, nagbulag si Juda sa iya mga utod kag didto siya nag-estar upod kay Hira nga taga-Adulam.
2 Didto nakilala ni Juda ang anak ni Shua nga taga-Canaan kag ginpangasawa niya ini.
3 Sang ulihi nagbusong siya kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan ini ni Juda nga Er.
4 Nagbusong siya liwat kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Onan.
5 Nagbusong pa gid siya kag nagbata sing lalaki kag gin-ngalanan niya nga Shela. Natawo si Shela sa Kezib.
6 Ginpaasawa ni Juda ang iya kamagulangan nga anak nga si Er sa babayi nga ang ngalan si Tamar.
7 Pero si Er malain sa panulok sang GINOO, gani ginpatay niya siya.
8 Gani nagsiling si Juda kay Onan, "Pangasaw-a ang imo bayaw kay katungdanan mo ina bilang utod sang iya bana nga napatay, agod paagi sa imo may kaliwat man ang imo utod."
9 Nakahibalo si Onan nga ang mangin anak nila ni Tamar indi pagkabigon nga iya kaugalingon nga kaliwat. Gani kada maghulid sila ni Tamar, wala niya ginapasulod ang iya semilya para indi siya makabata para sa iya utod.
10 Malain ang ginhimo ni Onan sa panulok sang GINOO, gani ginpatay man niya siya.
11 Nagsiling dayon si Juda kay Tamar nga iya umagad, "Pauli ka anay sa imo amay, kag indi ka magpamana hasta nga magsoltero na si Shela." Ginsiling ato ni Juda kay nahadlok siya nga basi mapatay man si Shela pareho sa iya mga utod. Gani nagpuli anay si Tamar sa iya amay.
12 Sang ulihi napatay ang asawa ni Juda. Pagkatapos sang iya pagpangasubo, nagkadto siya sa mga manuggunting sang iya mga karnero didto sa Timnah. Kaupod niya nga nagkadto didto ang iya amigo nga si Hira nga taga-Adulam.
13 May nagsugid kay Tamar nga ang iya ugangan makadto sa Timnah para guntingan didto ang iya mga karnero.
14 Pagkabati sadto ni Tamar, gin-ilisan niya ang iya bayo nga pangbalo, kag gintabunan niya sang belo ang iya guya. Nagpungko dayon siya sa may puwertahan *sang banwa* sang Enaim, sa higad sang dalan nga pakadto sa Timnah. *Plano niya nga dayaan si Juda* tungod kay natalupangdan niya nga wala gihapon siya ginpaasawa kay Shela bisan soltero na si Shela.

† **37:36** *Midianhon:* sa Hebreo, *Medanhon* ‡ **37:36** *hari sang Egypt:* sa literal, *Faraon*

15-16 Pagkakita ni Juda kay Tamar, wala niya siya nakilal-i nga iya umagad
kay may tabon ang iya guya. Abi niya isa siya ka babayi nga nagabaligya
sang iya lawas. Gani nagpalapit siya sa iya sa higad sang dalan kag
nagsiling, “Dali, mahulid kita.” Nagsabat si Tamar, “Ano ang ibayad mo sa
akon sa paghulid sa imo?”
17 Nagsiling si Juda, “Hatagan ko ikaw sang bataon nga kanding halin sa
akon kasapatan.” Nagsabat si Tamar, “Masugot ako kon may ihatag ka sa
akon nga kasiguruhan hasta mapadala mo na ang kanding.”
18-19 Nagpamangkot si Juda, “Ano nga kasiguruhan ang gusto mo?”
Nagsabat si Tamar, “Ihatag sa akon ang imo pangmarka* kag ang iya higot,
pati ang imo baston.” Gani ginhatag ato ni Juda kag nagpakighilawas siya
kay Tamar. Pagkatapos sadto nagpuli si Tamar, kag ginkuha niya ang tabon
sa iya guya kag ginsuksok liwat ang bayo nga pangbalo. Sang ulihi
nagbusong siya.
20 Wala madugay, ginpadul-ong ni Juda ang bataon nga kanding sa iya
amigo *nga si Hira* nga taga-Adulam para kuhaon ang mga butang nga iya
ginhatag sa babayi bilang kasiguruhan, pero wala niya siya makita.
21 Nagpamangkot si Hira sa mga taga-Enaim kon diin na ang babayi nga
nagabaligya sang iya lawas, nga didto nagapungko sa higad sang dalan.
Pero nagsabat ang mga tawo, “Wala man diri sing babayi nga nagabaligya
sang iya lawas.”
22 Gani nagbalik si Hira kay Juda kag nagsiling, “Wala ko siya makita. Kag
siling sang mga tawo wala man kuno didto sing babayi nga nagabaligya
sang iya lawas.”
23 Nagsiling si Juda, “Pabay-i na lang atong akon mga butang sa iya, kay
basi kadlawan pa kita sang mga tawo. Kon sa bagay, ginpadul-ungan ko
man siya sining bataon nga kanding pero wala mo siya makita didto.”
24 Pagkaligad sang tatlo ka bulan, ginsugiran si Juda nga ang iya umagad
nga si Tamar nagbaligya sang iya lawas kag nagabusong na gani. Gani
nagsiling si Juda, “Dal-a ninyo siya sa guwa *sang banwa* kag sunugon.”
25 Pero sang ginadala na si Tamar, may ginsugo siya kay Juda sa pagsiling,
“Ari ang pangmarka kag ang iya higot, pati ang baston. Ang tag-iya sini
amo ang amay sang akon ginabusong. Pangilalaha abi kon kay sin-o ini.”
26 Kilala ni Juda nga iya ato nga mga butang, gani nagsiling siya, “Wala
siya sing sala. Ako ang nakasala kay wala ko siya ginpaasawa sa akon anak
nga si Shela.” Wala na liwat naghulid si Juda kay Tamar.
27 Sang manugbata na si Tamar, nasapwan nga ang iya ginabusong kapid.
28 Sang ginasakitan na siya, nagguwa ang kamot sang isa ka bata.
Ginhigtan ini sang paltera† sang higot nga pula para mahibaluan nga siya
ang una nga natawo.
29 Pero ginpasulod sang bata ang iya kamot kag ang iya kapid amo ang
una nga nagguwa. Nagsiling ang paltera, “Naghingagaw ka gid guwa.” Gani
gin-ngalanan ang bata nga Perez.‡
30 Dayon nagguwa man ang iya kapid nga may higot nga pula sa iya
kamot. Gin-ngalanan siya nga Zera.

39

Si Jose kag ang Asawa ni Potifar

---

* **38:18-19** *Ini nga pangmarka daw pareho sa stampa (rubber stamp) nga ginagamit agod selyuhan ang dokumento.* † **38:28** *paltera:* sa iban nga Bisaya, *partera* ‡ **38:29** *Perez:* buot silingon sa Hebreo, *naghingagaw guwa*

1 Karon, sang nadala na si Jose sang mga Ishmaelinhon sa Egypt,
ginbaligya siya kay Potifar nga isa sa mga opisyal sang hari sang Egypt.* (Si
Potifar kapitan sang mga guwardya sa palasyo.)
2 Gin-ubayan gid sang GINOO si Jose gani nagmainuswagon siya. Didto
siya nag-estar sa balay sang iya agalon nga Egyptohanon *nga si Potifar*.
3 Nakita ni Potifar nga ginaubayan gid sang GINOO si Jose kag
ginapakamaayo sa tanan niya nga ginahimo,
4 gani nahulog ang iya buot kay Jose. Ginhimo niya siya nga iya
kaugalingon nga kabulig kag manugdumala sang iya panimalay kag sang
tanan niya nga pagkabutang.
5 Halin sang tion nga si Jose ang nagadumala, ginpakamaayo sang GINOO
ang panimalay ni *Potifar nga* Egyptohanon kag ang tanan niya nga
pagkabutang sa iya balay kag kaumahan. Ginhimo ini sang GINOO tungod
kay Jose.
6 Gintugyan ni Potifar ang tanan kay Jose kag wala na siya sing iban nga
ginaintiendi kundi ang iya lang nga pagkaon.
Guwapo si Jose kag mabukod ang lawas.
7 Sang ulihi naluyag sa iya ang asawa sang iya agalon. Ginhagad niya si
Jose nga maghulid sa iya.
8 Pero nagbalibad si Jose. Siling niya sa babayi, "Pamati bala! Gintugyan
sa akon sang akon agalon ang tanan niya nga pagkabutang, gani wala na
siya nagapalibog sa mga butang diri sa iya panimalay.
9 Wala na sing may maglabaw pa sa akon sa sining panimalay. Gintugyan
niya sa akon ang tanan magluwas lang sa imo tungod kay asawa niya ikaw.
Gani indi ko mahimo nga traiduran ang akon agalon kag magpakasala sa
Dios."
10 Bisan adlaw-adlaw ang paghagad sang babayi kay Jose nga maghulid
sa iya, wala gid siya magsugot.
11 Isa sadto ka adlaw, nagsulod si Jose sa balay para mag-obra. Natabuan
nga wala gid sing bisan isa nga suluguon didto sa sulod sang balay.
12 Karon, ginhawiran siya sa bayo sang asawa sang iya agalon kag
ginsilingan, "Hulid ka sa akon." Pero nagdalagan si Jose paguwa sa balay,
kag nabilin ang iya bayo sa babayi.
13 Sang makita sang babayi nga nagguwa si Jose kag nahawiran niya ang
iya bayo,
14 gintawag niya ang iya mga suluguon kag nagsiling, "Tan-awa bala
ninyo ini! Gindal-an kita diri sang akon bana sing Hebreo para pakahuy-an
kita. Abi ninyo, nagsulod siya sa akon kuwarto para luguson ako, pero
nagsinggit ako.
15 Gani nagdalagan siya paguwa, kag nabilin niya ang iya bayo."
16 Gintago sang babayi ang bayo ni Jose hasta nga nag-abot ang iya bana.
17 Nanugid siya dayon sa iya bana. Siling niya, "Ang Hebreo nga ulipon
nga gindala mo diri luyag niya ako pakahuy-an.
18 Pero sang nagsinggit ako nagdalagan siya paguwa, kag nabilin pa gani
ang iya bayo."
19 Pagkabati ni Potifar sa ginsugid sang iya asawa parte sa ginhimo ni
Jose, nangakig gid siya.
20 Gani ginpadakop niya si Jose kag ginsulod sa prisohan sang mga priso
sang hari. Pero bisan didto si Jose sa prisohan,

* **39:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

21 gin-ubayan gihapon siya sang GINOO. Kag tungod sa kaayo sang GINOO,
nahulog ang buot sang manugdumala sang prisohan kay Jose.
22 Gani gintugyan niya kay Jose ang pagdumala sa tanan nga priso kag sa
tanan nga buluhaton sa prisohan.
23 Wala na nagapalibog ang manugdumala sang prisohan sa mga butang
nga gintugyan niya kay Jose, kay ginaubayan sang GINOO si Jose kag
ginapakamaayo sa tanan niya nga ginahimo.

40

Ginpaathag ni Jose ang Duha ka Damgo

1-2 Natabo sang ulihi nga ang pangulo sang mga manugserbi sang
ilimnon sang hari sang Egypt kag ang pangulo sang iya mga manugluto
sang tinapay nakasala sa iya. Naakig gid ang hari* sa sining duha niya ka
opisyal.
3 Gani ginpapriso niya sila sa prisohan nga sa diin napriso man si Jose, sa
ginaestaran sang kapitan sang mga guwardya sa palasyo.
4 Si Jose ang ginsaligan sang kapitan sang mga guwardya nga mag-atipan
sa ila. Nagdugay sila didto sa prisohan.
5 Isa sadto ka gab-i, nagdamgo ang manugserbi sang ilimnon kag ang
manugluto sang tinapay sang hari sang Egypt samtang didto sila sa
prisohan. Ang kada isa sa ila lain ang damgo kag lain man ang kahulugan
sang ila damgo.
6 Pagkaaga, pagkadto ni Jose sa ila, nakita niya nga maluya sila.
7 Gani ginpamangkot niya sila, "Ngaa nga masinulub-on kamo?"
8 Nagsabat sila, "Nagdamgo abi kami pero wala sing may magpaathag
sang kahulugan." Nagsiling si Jose, "Ang Dios ang nagahatag sang kaalam
sa pagpaathag sang kahulugan sang mga damgo. Abi sugiri ninyo ako kon
ano ang inyo mga damgo."
9 Gani ginsugid sang pangulo sang mga manugserbi sang ilimnon ang iya
damgo. Siling niya, "Nagdamgo ako nga may isa ka puno sang ubas sa akon
atubangan
10 kag may tatlo ini ka sanga. Nagpanalingsing ini, nagpamulak, kag
naluto ang iya pinungpong nga mga bunga.
11 Nagauyat ako sang kupa sang hari sang Egypt kag nagpuksi sang ubas
kag ginpuga ko dayon sa kupa. Pagkatapos ginhatag ko ang kupa sa hari."
12 Nagsiling si Jose, "Amo ini ang kahulugan sang imo nga damgo: Ang
tatlo ka sanga nagakahulugan sang tatlo ka adlaw.
13 Sa wala pa matapos ang tatlo ka adlaw, paguwaon ka sang hari sa
prisohan kag pabalikon sa imo obra bilang manugserbi sang iya ilimnon.
14 Kabay pa nga dumdumon mo ako kon ara ka na sa maayo nga
kahimtangan. Kag bilang pagpakita sang imo kaayo sa akon, sambita man
ako sa hari para mabuligan mo ako nga makaguwa sa prisohan.
15 Kay sa pagkamatuod, ginpuwersa lang ako nga dal-on diri halin sa
lugar sang mga Hebreo, kag bisan diri wala man ako sing may nahimo nga
sala para prisohon."
16 Pagkabati sang pangulo sang mga manugluto sang tinapay nga maayo
ang kahulugan *sang damgo sang iya kaupod*, ginsugid man niya ang iya
damgo kay Jose. Siling niya, "Nagdamgo man ako nga may ginalukdo ako
nga tatlo ka alat nga may mga tinapay.

* **40:1-2** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

17 Ang sa ibabaw gid nga alat may sulod nga nagkalain-lain nga klase
sang tinapay para sa hari sang Egypt, pero ginatuka ini sang mga pispis."
18 Nagsiling si Jose, "Amo ini ang kahulugan sang imo nga damgo: Ang
tatlo ka alat nagakahulugan sang tatlo ka adlaw.
19 Sa wala pa matapos ang tatlo ka adlaw, paguwaon ka sang hari sa
prisohan, pero papugutan ka sang ulo kag ipatuhog ang imo bangkay sa
nagatindog nga kahoy, kag pagatuk-on ka sang mga pispis."
20 Karon, ang ikatlo nga adlaw kaadlawan sang hari sang Egypt. Gani
nagpapunsyon siya para sa tanan niya nga mga opisyal. Ginpaguwa niya sa
prisohan ang pangulo sang iya mga manugserbi sang ilimnon kag ang
pangulo sang iya mga manugluto sang tinapay kag ginpaatubang sa iya
mga opisyal.
21 Ginpabalik niya ang pangulo sang mga manugserbi sang ilimnon sa
iya obra,
22 pero ang pangulo sang mga manugluto sang tinapay, ginpatuhog niya
ang bangkay sini. Natabo tanan ang ginsiling ni Jose sa ila.
23 Pero wala gid makadumdom ang pangulo sang mga manugserbi sang
ilimnon kay Jose.

41

Ginpaathag ni Jose ang Damgo sang Hari

1 Pagkaligad sang duha ka tuig, nagdamgo ang hari sang Egypt* nga
nagatindog siya sa higad sang Suba sang Nilo.
2 Gulpi lang nga may nagtakas nga pito ka baka nga matahom kag
matambok, kag naghalab dayon sila sang hilamon.
3 Dugay-dugay may nagtakas man nga pito ka baka nga malaw-ay kag
maniwang,
4 kag ginpalapitan nila dayon ang pito ka matahom kag matambok nga
mga baka kag ginkaon. Nakamata dayon ang hari.
5 Natulugan liwat ang hari kag nagdamgo naman siya. Sa iya damgo
nakakita siya sang pito ka uhay nga matinggas nga nag-ulhot sa isa lang ka
puno.
6 Kag sa sadto man nga puno, nag-ulhot man ang pito ka uhay nga huyos
nga ginpakigas sang hangin nga halin sa east.†
7 Ginlamon dayon sang huyos nga mga uhay ang pito ka matinggas nga
mga uhay. Nakamata dayon ang hari. Abi niya matuod ato pero damgo
man lang gali.
8 Pagkaaga, naglibog ang hunahuna sang hari gani ginpatawag niya ang
tanan nga madyikero kag maalamon nga mga tawo sang Egypt. Ginsugid
niya sa ila ang iya mga damgo, pero wala gid sa ila sing may makapaathag
sang kahulugan sadto.
9 Nagpalapit dayon sa hari ang pangulo sang iya mga manugserbi sang
ilimnon kag nagsiling, "Nadumduman ko subong ang akon mga sala.
10 Indi bala nga nangakig ka sadto sa akon kag sa pangulo sang mga
manugluto sang tinapay, kag ginpapriso mo gani kami sa ginaestaran sang
kapitan sang mga guwardya sa palasyo?
11 Abi mo sang isa sadto ka gab-i, nagdamgo kami nga duha, kag lain-lain
ang kahulugan sang amon damgo.

---

* **41:1** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **41:6** *hangin nga halin sa east:* Ining mainit nga hangin nagahalin sa east kon didto sa Israel, pero nagahalin ini sa south kon didto sa Egypt.

12 May upod kami didto nga bataon pa nga Hebreo, nga ulipon sang
kapitan sang mga guwardya sa palasyo. Ginsugid namon sa iya ang amon
damgo kag ginpaathag niya sa amon ang kahulugan.
13 Natabo matuod ang iya ginsiling sa amon: Ginpabalik mo ako sa akon
obra kag ginpatuhog mo *sa kahoy* ang pangulo sang mga manugluto sang
tinapay."
14 Gani ginpatawag sang hari si Jose, kag ginpaguwa siya gilayon sa
prisohan. Pagkatapos niya pagunting kag pamarbas, nag-ilis siya kag
nagkadto sa hari.
15 Nagsiling ang hari sa iya, "Nagdamgo ako pero wala gid sing may
makapaathag sang iya kahulugan. May nagsugid sa akon nga kahibalo ka
magpaathag sang kahulugan sang mga damgo."
16 Nagsabat si Jose, "Indi ako, Mahal nga Hari, kundi ang Dios amo ang
magahatag sang kahulugan sang imo mga damgo para sa imo ikaayo."
17 Ginsugid dayon sang hari ang iya mga damgo kay Jose. Siling niya,
"Nagdamgo ako nga nagatindog ako sa may pangpang sang Suba sang Nilo.
18 Gulpi lang nga may nagtakas nga pito ka baka nga matahom kag
matambok, kag naghalab dayon sila sang hilamon.
19 Dugay-dugay may nagtakas man nga pito ka baka nga malaw-ay kag
maniwang. Wala gid ako sing may nakita nga baka sa bilog nga Egypt nga
pareho sadto kalaw-ay.
20 Dayon ginkaon sang malaw-ay kag maniwang nga mga baka ang pito
ka matambok nga mga baka nga una nga nagtakas.
21 Pero pagkakaon nila, daw indi man lang mahibaluan nga nakakaon
sila kay amo man gihapon sila kaniwang. Nakamata dayon ako.
22 *Pero natulugan ako liwat* kag nagdamgo naman nga nakakita ako sang
pito ka uhay nga matinggas nga nag-ulhot sa isa lang ka puno.
23 Kag sa sadto man nga puno, nag-ulhot man ang pito ka huyos nga mga
uhay nga ginpakigas sang hangin nga halin sa east.
24 Ginkaon dayon sang huyos nga mga uhay ang pito ka matinggas nga
mga uhay. Ginsugid ko na ini sa mga madyikero, pero wala gid sing bisan
isa sa ila nga makapaathag sang iya kahulugan."
25 Nagsiling si Jose sa hari, "Mahal nga Hari, ang imo duha ka damgo isa
lang ang kahulugan. Ginpahayag sa imo sang Dios kon ano ang iya
pagahimuon.
26 Ang pito ka matambok nga mga baka kag ang pito ka matinggas nga
mga uhay pareho nga pito ka tuig ang kahulugan.
27 Ang pito ka maniwang kag malaw-ay nga mga baka kag ang pito ka
huyos nga mga uhay nga ginpakigas sang hangin nga halin sa east
nagakahulugan sang pito ka tuig nga gutom.
28 Suno sa ginsiling ko na sa imo, Mahal nga Hari, ginpahayag sa imo sang
Dios kon ano ang iya pagahimuon.
29 Sa sulod sang pito ka tuig nga magaabot, puwerte gid kabugana ang
bilog nga Egypt.
30 Pero sundan dayon ini sang pito ka tuig nga gutom, kag malimtan na
sang mga tawo ang naagyan nila nga kabuganaan tungod kay ang gutom
magahalit sa duta sang Egypt.
31 Puwerte gid nga gutom ang magaabot nga daw wala lang mahibaluan
nga nakaagi sang kabuganaan ang duta *sang Egypt*.
32 Duha gid ka beses nga nagdamgo ka, Mahal nga Hari, para mahibaluan
mo nga ginbuot na ini sang Dios nga matabo kag madali na lang matuman.

33 “Gani karon, Mahal nga Hari, dapat magpili ka sang isa ka tawo nga
maalam para magdumala sa duta sang Egypt.
34 Magbutang ka man sang mga opisyal sa bilog nga duta sang Egypt sa
pagpreparar‡ sa sini nga lugar sa sulod sang pito ka tuig nga kabuganaan.
35 Sa sina nga mga tinuig, ipatipon mo sa ila ang tanan nga patubas.§ Kag
sa idalom sang imo pagdumala, ipatago mo sa ila ang mga patubas sa mga
bodega sang mga banwa.
36 Ina nga mga pagkaon itigana sa mga tawo kon mag-abot na ang pito ka
tuig nga gutom sa Egypt, para indi sila magutuman.”

Ginhimo si Jose nga Manugdumala sang Egypt

37 Nagustuhan sang hari kag sang iya mga opisyal ang plano ni Jose.
38 Nagsiling siya sa iya mga opisyal, “Wala na kita sing may makita pa nga
tawo pareho kay Jose nga ginagiyahan sang espiritu sang Dios.”
39 Gani nagsiling ang hari kay Jose, “Tungod kay ginsugid sa imo sang
Dios ato nga mga butang, wala na siguro sing iban pa nga tawo nga may
kaalam kag pag-intiendi nga pareho sa imo.
40-41 Ginahimo ko ikaw subong nga manugdumala sang akon palasyo kag
gobernador sang bilog nga Egypt, kag magatuman sa imo ang tanan ko nga
katawhan. Pero mas labaw ang akon awtoridad sang sa imo.”
42 Ginhukas dayon sang hari ang iya singsing nga pangmarka kag
ginsuksok sa tudlo ni Jose. Ginpasuksukan niya si Jose sang bayo nga linen
kag ginpakulintasan sang bulawan nga kulintas.
43 Ginpagamit man niya kay Jose ang iya ikaduha nga karwahe,* kag may
mga manugpahibalo nga magauna sa iya para magsinggit, “Magsaludo
kamo!” Gani halin sadto ginpadumala si Jose sa bilog nga duta sang Egypt.
44 Nagsiling pa gid ang hari kay Jose, “Ako ang hari diri sa Egypt, pero kon
indi mo pag-itugot wala sing bisan sin-o nga makahimo sang bisan ano diri
sa Egypt.”
45 Gin-ngalanan niya dayon si Jose nga Zafenat Panea. Ginpaasawa man
niya kay Jose si Asenat nga anak ni Potifera nga pari *sa banwa* sang On. Si
Jose na ang nagdumala sa Egypt.
46 Nagaedad sadto si Jose sing 30 ka tuig sang nag-umpisa siya sa
pag-alagad sa hari sang Egypt. *Isa sadto ka tion,* ginbayaan anay ni Jose ang
palasyo kag naglibot sa bilog nga Egypt.
47 Sa sulod sang pito ka tuig nga kabuganaan, bugana gid ang mga
patubas.
48 Kag sa sina nga mga tinuig, ginpatipon ni Jose ang tanan nga patubas
sa duta sang Egypt.† Ginpatago niya sa kada banwa ang mga patubas nga
halin sa kaumahan sa palibot sini.
49 Puwerte gid kadamo sang uyas nga natipon ni Jose; daw pareho ini
kadamo sa balas sa baybayon. Gin-untatan na lang niya ang pagtakos sini
tungod indi na ini matakos.
50 Sa wala pa mag-abot ang gutom, natawo ang duha ka anak ni Jose kay
Asenat nga anak ni Potifera nga pari sang On.
51 Gin-ngalanan ni Jose ang kamagulangan nga Manase‡ kay suno sa iya,
“Tungod sa bulig sang Dios, nalipatan ko ang akon mga pag-antos kag ang
akon kahidlaw sa panimalay sang akon amay.”

---

‡ **41:34** *sa pagpreparar:* ukon, *sa pagsukot sang ikalima nga parte sang tanan nga patubas* § **41:35** Tan-awa ang 47:24. * **41:43** *ang iya ikaduha nga karwahe:* ukon, *ang karwahe sang opisyal nga ikaduha sa iya* † **41:48** Tan-awa ang 47:24. ‡ **41:51** *Manase:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *ginkalimtan*

52 Gin-ngalanan niya ang ikaduha niya nga anak nga Efraim,§ kay suno
sa iya, “Tungod sa bulig sang Dios, nagmauswagon ako sa lugar nga sa diin
nakaagom ako sang mga kasakit.”
53 Natapos na ang pito ka tuig nga kabuganaan sa Egypt,
54 kag nag-umpisa na ang pito ka tuig nga gutom pareho sang ginsiling ni
Jose. May gutom man sa iban nga mga lugar pero may pagkaon ya sa bilog
nga Egypt.
55 Sang ulihi nabatyagan man sang mga taga-Egypt ang gutom, gani
nagpangayo sila sang pagkaon sa hari. Nagsiling ang hari sa ila, “Magkadto
kamo kay Jose kay siya ang magasiling sa inyo kon ano ang inyo himuon.”
56 Naglambot ang gutom sa bisan diin nga lugar. Kag tungod nga puwerte
gid ang gutom sa *bilog nga* duta sang Egypt, ginpabuksan ni Jose ang tanan
nga bodega kag ginbaligyaan sang pagkaon ang mga taga-Egypt.
57 Nagkadto man ang halos tanan nga nasyon sa Egypt sa pagbakal sang
pagkaon kay Jose tungod kay puwerte na gid ang gutom sa bisan diin nga
lugar.

42

Nagkadto sa Egypt ang mga Utod ni Jose

1 Pagkahibalo ni Jacob nga may ginabaligya nga pagkaon* sa Egypt,
ginsilingan niya ang iya mga anak nga lalaki, “Ano pa ang ginahulat ninyo?
2 Nakabati ako nga may ginabaligya kuno nga pagkaon sa Egypt, gani
magkadto kamo didto kag magbakal para indi kita mapatay sa gutom.”
3 Gani naglakat ang napulo ka utod ni Jose sa Egypt para magbakal sang
pagkaon.
4 Pero wala pagpaupda ni Jacob si Benjamin nga manghod ni Jose kay
nahadlok siya nga basi may malain nga matabo sa iya.
5 Gani nagkadto ang mga anak ni Jacob† sa Egypt kaupod sang mga
taga-iban nga lugar para magbakal sang pagkaon, kay naglapnag na ang
gutom sa duta sang Canaan.
6 Bilang gobernador sang Egypt, responsibilidad ni Jose ang pagbaligya
sang pagkaon sa bilog nga duta. Gani pag-abot sang iya mga utod, nagluhod
sila kay Jose *bilang pagtahod sa iya*.
7-9 Pagkakita ni Jose sa ila, nakilala niya dayon sila, pero sila ya wala
makakilala sa iya. Wala lang siya nagpahalata nga siya si Jose.
Nagpakig-estorya siya sa ila sing masakit. Nagpamangkot siya, “Taga-diin
kamo?” Nagsabat sila, “Taga-Canaan kami, kag nagkadto kami diri para
magbakal sang pagkaon.” Nadumduman dayon ni Jose ang iya damgo
parte sa ila. Nagsiling siya, “Mga espiya kamo! Nagkadto kamo diri para
tan-awon kon sa diin nga parte sang amon nasyon ang maluya sang
depensa.”
10 Nagsabat sila, “Indi, sir! Indi kami mga espiya. Nagkadto kami diri
para magbakal sang pagkaon.
11 Mag-ulutod kami tanan sa isa lang ka amay, kag nagasugid kami sing
matuod. Indi kami mga espiya.”
12 Pero nagsiling si Jose, “Indi ako magpati! Nagkadto kamo diri para
tan-awon kon sa diin nga parte sang amon nasyon ang maluya sang
depensa.”

---

§ **41:52** *Efraim:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *nagbunga ukon nag-uswag* * **42:1** *pagkaon:* sa literal, *uyas.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **42:5** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

13 Nagsabat sila, “Sir, dose kami tanan ka mag-ulutod, kag isa lang ang
amon amay nga ara subong sa Canaan. Ang amon kamanghuran didto
nabilin sa iya. Ang isa namon ka utod wala na.”
14 Nagsiling si Jose, “Pareho sa akon ginsiling, mga espiya gid kamo.
15 Pero testingan ko kamo kon matuod gid inang inyo ginasiling.
Ginasumpa ko sa ngalan sang hari sang Egypt‡ nga indi kamo makahalin
diri hasta indi ninyo madala diri ang inyo kamanghuran.
16 Magpuli ang isa sa inyo para kuhaon ang inyo utod. Ang mabilin sa
inyo prisohon hasta mapamatud-an ninyo ang inyo ginasiling, kay kon indi
gani, matuod gid nga mga espiya kamo.”
17 Ginpapriso niya sila sa sulod sang tatlo ka adlaw.
18 Sa ikatlo nga adlaw, nagsiling si Jose sa ila, “Nagatahod ako sa Dios,
gani hatagan ko pa kamo sang kahigayunan nga mabuhi kon tumanon lang
ninyo ang akon isugo sa inyo.
19 Kon nagasugid kamo sing matuod, magpabilin diri ang isa sa inyo kag
magpuli kamo kag magdala sang pagkaon para sa ginagutom ninyo nga
mga pamilya.
20 Pagkatapos dal-on ninyo diri sa akon ang inyo kamanghuran para
mapamatud-an ko nga wala kamo nagabutig kag para indi ko kamo
pag-ipapatay.” Kag ginhimo nila ini.
21 Nagsiling sila sa isa kag isa, “Ginasilutan na kita sa ginhimo ta sa aton
utod. Nakita ta ang iya kasakit sang nagpakitluoy siya sa aton, pero wala
gid naton siya ginkaluoyan. Amo ina ang kabangdanan kon ngaa nag-abot
ini nga kalisod sa aton.”
22 Nagsiling si Reuben, “Indi bala nga ginsilingan ko kamo sadto nga indi
ninyo pag-anha ang bata? Pero wala gid kamo nagpamati sa akon. Gani
ginasukot na kita subong sang iya kamatayon.”
23 Wala sila nakahibalo nga maintiendihan ni Jose ang ila ginahambal
tungod kay kon magpakighambal siya sa ila may interpreter siya.
24 Naghalin anay si Jose sa ila kag naghibi. Pero sang ulihi nagbalik siya
kag nagpakig-estorya sa ila. Ginpain niya si Simeon sa ila kag ginpagapos
sa ila atubangan.

Nagbalik sa Canaan ang mga Utod ni Jose

25 Dayon nagsugo si Jose nga pun-on sang pagkaon ang mga sako sang iya
mga utod kag ibalik sa ila mga sako ang ila bayad, kag pabalunan sila sang
ila mga kinahanglanon sa ila pagpanglakaton. Natuman ang tanan nga
ginsugo ni Jose.
26 Ginkarga dayon sang mga utod ni Jose ang ila mga sako sa ila mga
donkey kag naglakat.
27 Sang nagpalipas sila sang kagab-ihon sa isa ka lugar, may isa sa ila nga
nagbukas sang iya sako para pakan-on ang iya donkey. Pagbukas niya,
nakita niya didto ang kuwarta nga iya ginbayad.
28 Nagsinggit siya sa iya mga utod, “Gin-uli ang akon ginbayad! Ari diri sa
akon sako.” Nagpalangluya sila tanan kag kinulbaan.§
Nagpinamangkutanay sila, “Ano bala ining ginhimo sang Dios sa aton?”
29 Pag-abot nila sa Canaan, ginsugid nila sa ila amay nga si Jacob ang
tanan nga natabo sa ila.
30 Siling nila kay Jacob, “Ginhambalan kami sing masakit sang
gobernador sang Egypt kag ginpasibangdan nga mga espiya kuno kami.

‡ **42:15** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*
§ **42:28** *Kinulbaan sila kay basi pasibangdan sila nga gintago nila ang kuwarta kag wala sila nagbayad.*

31 Pero ginsabat namon siya nga indi kami mga espiya kag nagasugid
kami sing matuod.
32 *Nagsiling man kami nga* dose kami ka mag-ulutod kag isa lang ang
amon amay. Ang isa namon ka utod patay na kag ang amon nga
kamanghuran ari diri sa imo sa Canaan.
33 Pero amo ini ang iya ginsiling sa amon, 'Testingan ko kamo kon
matuod ang inyo ginasiling. Magpabilin diri ang isa sa inyo kag magpuli
kamo nga may dala nga pagkaon para sa inyo mga pamilya nga ginagutom.
34 Pero dal-on ninyo diri sa akon ang inyo kamanghuran para
mahibaluan ko nga nagasugid kamo sing matuod kag indi kamo mga
espiya. Pagkatapos ibalik ko sa inyo ang inyo utod, kag tugutan ko kamo
nga magpakadto-pakari diri sa Egypt.'"
35 Sang ginbubo na nila ang unod sang ila mga sako, nakita nila didto sa
ila mga sako ang kuwarta nga ila ginbayad. Pagkakita nila sini kag sang ila
amay, kinulbaan sila tanan.
36 Nagsiling si Jacob sa ila, "Gusto bala ninyo nga madulaan ako sang mga
kabataan? Wala na si Jose, wala na si Simeon kag karon gusto naman ninyo
nga kuhaon si Benjamin. Ako ya ang nagaantos."
37 Nagsiling si Reuben, "Tay, ako ang bahala kay Benjamin. Patya ang
duha ko ka anak nga lalaki kon indi ko siya mabalik sa imo."
38 Pero nagsabat si Jacob, "Indi ko pagpaupdon sa inyo ang akon anak.
Patay na ang iya utod kag siya na lang isa ang nabilin. Basi malain pa ang
matabo sa iya sa dalan, kag sa katigulangon ko nga ini mapatay na lang ako
nga nagapangasubo."

43

Nagbalik sa Egypt ang mga Utod ni Jose

1 Naggrabe pa gid ang gutom sa Canaan.
2 Naubos na sang pamilya ni Jacob ang pagkaon nga gindala nila halin sa
Egypt. Gani naghambal si Jacob sa iya mga anak, "Balik kamo didto sa
Egypt kag magbakal sing bisan diutay lang nga pagkaon."
3 Pero nagsabat si Juda sa iya, "Ginpaandaman kami sang gobernador
nga indi kami magpakita sa iya kon indi namon kaupod ang amon utod *nga
si Benjamin*.
4 Kon paupdon mo siya sa amon mabalik kami didto kag magbakal sang
pagkaon.
5 Pero kon indi gani, indi man kami magbalik didto, kay nagsiling ang
gobernador nga indi kami magpakita sa iya kon indi namon kaupod ang
amon utod."
6 Nagsiling si Jacob,* "Ngaa ginhatagan ninyo ako sang dako nga
problema? Ngaa abi ginsugiran pa ninyo ang gobernador nga may isa pa
kamo ka utod?"
7 Nagsabat sila, "Ano abi kay sagi gid niya kami pamangkot parte sa aton
pamilya. Nagpamangkot siya kon buhi pa bala ang amon amay kag kon
may utod pa bala kami nga iban. Siyempre ginsabat namon siya. Sin-o abi
ang maghunahuna nga silingon niya kami nga dal-on namon didto sa iya
ang amon utod?"
8 Gani nagsiling si Juda sa ila amay, "Tay, paupda na lang sa amon si
Benjamin para makalakat na kami dayon agod indi kita tanan mapatay sa
gutom.

* **43:6** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

9 Igarantiya ko ang akon kabuhi para kay Benjamin. Sukton mo ako kon
ano ang matabo sa iya. Kon indi gani siya makabalik sa imo nga buhi,
basulon mo ako hasta san-o.
10 Kon wala tani kita nag-usik sang tiyempo, siguro duha ka beses na
kami nga nakabalik."

11 Nagsiling ang ila amay, "Ti, kon amo sina, *maglakat kamo*. Magdala
kamo sa inyo mga suludlan sang pinakamaayo nga mga produkto diri sa
aton lugar para iregalo sa gobernador: mga bulong, honey, panakot,
pahamot, kag mga *bunga sang* pistasyo kag almendro.
12 Dobleha ninyo ang dala ninyo nga kuwarta kay dapat ninyo ibalik ang
kuwarta nga gin-uli sa inyo mga sako. Basi kon nagsala lang sila sadto.
13 Dal-a ninyo ang inyo utod kag magbalik kamo gilayon sa gobernador.
14 Kabay pa nga tandugon sang Makagagahom nga Dios ang tagipusuon
sang gobernador para maluoy siya sa inyo kag ibalik niya sa inyo si Simeon
kag si Benjamin. Pero kon indi gani sila makabalik, batunon ko na lang sing
hugot sa akon tagipusuon."

15 Gani nagdala ang mag-ulutod sang mga regalo kag gindoble man nila
ang ila kuwarta. Dayon naglakat sila pa-Egypt kaupod si Benjamin, kag
nagpakigkita sila kay Jose.
16 Pagkakita ni Jose nga kaupod nila si Benjamin, ginsugo niya ang iya
mayordomo, "Dal-a ining mga tawo sa balay. Mag-ihaw ka sang sapat kag
magluto, kay manyaga sila upod sa akon."
17 Gintuman sang mayordomo ang sugo sa iya. Gani gindala niya ang
mag-ulutod sa balay ni Jose.

18 Hinadlukan ang mag-ulutod sang gindala sila sa balay ni Jose kay
naghunahuna sila, "Basi gindala kita diri tungod sang kuwarta nga ginbalik
sa aton mga sako sang nahauna ta nga pagkadto diri. Basi kon dakpon nila
kita, kag kuhaon ang aton mga donkey kag himuon kita nga mga ulipon."
19 Gani nagpakighambal sila sa mayordomo sang sa may puwertahan pa
lang sila sang balay.
20 Siling nila, "Sir, dali lang anay, may isiling kami sa imo. Nagkadto kami
diri anay sa pagbakal sang pagkaon.
21 *Sang nagapapuli na kami*, nagpalipas kami sang kagab-ihon sa isa ka
lugar. Kag didto ginbuksan namon ang amon mga sako kag nakita namon
sa sulod ang amo gid nga kantidad sang kuwarta nga ginbayad namon. Ari
gani, gindala namon para iuli.
22 Nagdala pa gid kami sang dugang nga kuwarta para ibakal sang
pagkaon. Wala kami kahibalo kon sin-o ang nagbutang sang amon kuwarta
sa amon mga sako."
23 Nagsabat ang mayordomo, "Wala ato sing kaso, kag indi kamo
magkahadlok. Ang inyo Dios, nga Dios man sang inyo amay, amo siguro
ang nagbutang sang sadto nga kuwarta sa inyo mga sako. Nabaton ko ang
inyo bayad sadto." Dayon gindala niya si Simeon sa ila.

24 Ginpasulod sang mayordomo ang mag-ulutod sa balay ni Jose kag
ginhatagan sang tubig para makapanghinaw sila sang ila mga tiil.
Ginhatagan man niya sang pagkaon ang ila mga donkey.
25 Ginpreparar sang mag-ulutod ang ila mga regalo kay Jose samtang
ginahulat nila siya nga magpuli sa udto. Kay ginsilingan sila nga didto sila
manyaga sa balay ni Jose.

26 Pag-abot ni Jose, ginhatag nila ang ila mga regalo kag nagluhod sila sa
iya atubangan *bilang pagtahod*.

27 Nagpamangkot si Jose sa ila kon kamusta sila. Dayon nagpamangkot
man siya, “Kamusta man ang inyo amay nga tigulang na, nga inyo ginsugid
anay sa akon? Buhi pa bala siya?”
28 Nagsabat sila, “Buhi pa si tatay kag maayo pa man siya.” Dayon
nagluhod sila *liwat* sa iya *bilang pagtahod*.
29 Pagkakita ni Jose kay Benjamin nga iya utod sa iya iloy, nagsiling siya,
“Amo bala ini ang inyo kamanghuran nga inyo ginsugid anay sa akon?”
Ginsilingan niya dayon si Benjamin, “Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang
Dios, toto.”
30 Dayon nagdali-dali guwa si Jose kay daw mahibi na gid siya sa iya
kahidlaw sa iya manghod. Nagsulod siya sa iya kuwarto kag didto naghibi.
31 Pagkatapos nagpanghilam-os siya kag nagbalik didto sa ila nga may
pagpugong sang iya balatyagon. Dayon nagsugo siya nga ihanda na ang
pagkaon.
32 Lain ang ginkan-an ni Jose, lain man ang ginkan-an sang iya mga utod,
kag lain man ang iya sang mga Egyptohanon nga didto man nagpanyaga.
Kay wala nagakaon ang mga Egyptohanon nga kaupod ang mga Hebreo,
kay makangilil-ad ina para sa ila.
33 Dira sa atubangan ni Jose ginpapungko ang iya mga utod.
Nagtinulukay ang iya mga utod kay natingala sila nga pasunod halin sa
magulang hasta sa kamanghuran ang pagpapungko sa ila.
34 Ginserbihan sila sang pagkaon nga halin sa atubangan ni Jose pero ang
ginhatag kay Benjamin nga pagkaon lima gid ka pilo ang kadamuon sang
sa iban. Nagkinaon sila kag nag-ininom kaupod si Jose.

44

Ang Nadula nga Kupa

1 Karon, ginsugo ni Jose ang mayordomo sang iya balay. Siling niya,
“Pun-a sang pagkaon ang mga sako sang mag-ulutod suno sa ila madala,
kag ibutang ang kuwarta nga ila ginbayad sa ila mga sako.
2 Dayon ibutang ang akon pilak nga kupa sa sako sang kamanghuran
upod sang kuwarta nga ginbayad niya sa pagkaon.”* Ginhimo sang
mayordomo ang ginsiling ni Jose.
3 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, ginpalakat ang mag-ulutod upod sang
ila mga donkey.
4 Indi pa gid malayo sa banwa ang ila nalaktan sang nagsiling si Jose sa
iya mayordomo, “Dali, lagsa ang mga tawo! Kag kon maabtan mo sila,
silinga sila, ‘Ngaa malain ang ginbalos ninyo sa kaayo nga ginpakita namon
sa inyo?
5 Ngaa ginkuha ninyo ang kupa nga ginaimnan sang akon agalon kag
ginagamit niya sa pagpakot? Malain ining inyo ginhimo.’”
6 Naabtan sang mayordomo ang mag-ulutod kag ginhambal niya ato sa
ila.
7 Nagsiling sila sa mayordomo, “Sir, paano nga nasiling mo ina?
Imposible nga himuon namon ina nga butang.
8 Kahibalo ka man nga halin sa Canaan gindala namon balik sa imo ang
kuwarta nga nakita namon sa amon mga sako. Ti ngaa mangawat pa kami
sang pilak ukon bulawan sa balay sang imo agalon?
9 Kon makita mo ina *nga kupa* sa isa sa amon, pagapatyon siya kag
mangin ulipon ninyo kami sir.”

* **44:2** *pagkaon:* sa literal, *uyas*

10 Nagsiling ang mayordomo, “Sige, kon makit-an ang kupa sa isa sa inyo
mangin ulipon ko siya, kag ang nabilin sa inyo wala na sing salabton.”
11 Gani nagdali-dali ang kada isa sa pagpanaog sang ila mga sako kag
gin-abrihan nila.
12 Dayon gin-usisa sang mayordomo ang mga sako halin sa iya sang
kamagulangan hasta sa iya sang kamanghuran, kag ang kupa nakita sa
sako ni Benjamin.
13 Pagkakita sini sang mag-ulutod, gin-gisi nila ang ila mga bayo *sa kalain
sang ila buot*. Dayon ginkarga nila liwat sa mga donkey ang ila mga sako
kag nagbalik sa banwa.
14 Sang pag-abot ni Juda kag sang iya mga utod, didto pa gihapon si Jose
sa iya balay. Nagsulod sila sa balay kag nagluhod sa atubangan ni Jose.
15 Nagsiling si Jose sa ila, “Ano bala ining ginhimo ninyo? Wala bala kamo
makahibalo nga kahibalo ako magpakot?”
16 Nagsiling si Juda, “Sir, wala na kami sang may irason pa sa imo, kag
indi kami makasiling nga wala kami sang sala. Ang Dios amo ang
nagpahayag sang amon sala. Karon, tanan kami imo na nga ulipon—kami
kag ang isa nga nakit-an sa iya ang kupa.”
17 Pero nagsiling si Jose, “Indi ko mahimo ina. Siya lang nga sa iya nakita
ang kupa amo ang akon mangin ulipon. Kag kamo makapuli na sa inyo
amay nga wala sing sablag.”

Nagpakitluoy si Juda para kay Benjamin

18 Nagpalapit si Juda kay Jose kag nagsiling, “Nagapangabay ako sa imo,
sir, nga kon mahimo pamatii ako. Indi ka lang kuntani mangakig sa akon,
ikaw nga daw pareho na sa hari sang Egypt.
19 Nagpamangkot ka sadto sa amon kon may amay pa kami kag utod,
20 kag ginsabat ka namon nga may amay kami nga tigulang na kag may
kamanghuran nga utod nga natawo sa iya katigulangon. Patay na ang iya
utod kag siya na lang ang nabilin nga anak sang iya iloy, kag palangga *gid*
siya sang amon† amay.
21 Dayon nagsiling ka sa amon nga dal-on namon siya sa imo para makita
mo man siya.
22 Nagsiling kami sa imo nga indi puwede nga bayaan sang amon
kamanghuran ang amon amay, kay basi amo pa ini ang ikamatay niya.
23 Pero ginsiling mo nga indi kami magpakita sa imo kon indi namon
kaupod ang amon kamanghuran.
24 Ini tanan ginsugid namon sa amon amay sang nagpuli kami.
25 Sang ulihi nagsiling ang amon amay nga magbalik kami diri liwat kag
magbakal sang pagkaon.
26 Pero nagsiling kami sa iya nga malakat lang kami kon upod namon ang
amon kamanghuran, tungod kay indi kami puwede magpakita sa imo kon
indi namon kaupod ang amon kamanghuran.
27 Amo ini ang iya ginsabat sa amon, ‘Nahibaluan naman ninyo nga duha
lang ang akon anak sa akon asawa nga si Raquel.
28 Ang isa wala na; siguro ginus-ab siya sang mabangis nga sapat. Kag
hasta subong wala ko na siya makita.
29 Kon kuhaon pa gid ninyo ining isa nga nabilin sa akon, kag kon may
matabo sa iya, ako nga tigulang na mapatay na lang sa kalisod.’
30 “Gani, *sir,* ang kabuhi sang amon amay naangot sa kabuhi sang amon
kamanghuran. Kon magpuli kami nga indi namon siya kaupod,

† **44:20** *amon:* sa literal, *iya*

31 sigurado gid nga mapatay sa kasubo ang amon tigulang nga amay.
32 Gin-garantiya ko ang akon kabuhi para sa amon kamanghuran.
Ginsilingan ko ang akon amay nga kon indi ko siya mabalik sa iya, ako ang
basulon hasta san-o.
33 Gani, sir, ako na lang ang magpabilin diri bilang imo ulipon sa baylo
niya, kag tuguti na lang siya nga magpuli upod sa iya mga utod.
34 Indi ako magpuli nga indi siya kaupod. Indi ko mabatas nga makita
ang malain nga matabo sa amon amay."

45

Nagpakilala si Jose sa Iya mga Utod

1 Indi na mapunggan ni Jose ang iya kaugalingon, gani ginpaguwa niya
ang iya mga suluguon. Kag sang wala na sing iban nga tawo nga kaupod si
Jose, nagpakilala siya sa iya mga utod.
2 Naghibi sing tudo si Jose, gani nabatian ini sang mga Egyptohanon, kag
nabalitaan ini sa palasyo sang hari.
3 Nagsiling si Jose sa iya mga utod, "Ako si Jose! Matuod gid bala nga buhi
pa si tatay?" Pero wala makasabat ang iya mga utod sa iya kay naurungan
sila.
4 Gani nagsiling si Jose, "Palapit kamo sa akon." Sang nagpalapit na sila,
nagsiling siya, "Ako si Jose nga inyo utod, ang inyo ginbaligya *nga gindala*
diri sa Egypt.
5 Karon indi kamo magkalisod kag indi ninyo pagkaugti ang inyo
kaugalingon nga ginbaligya ninyo ako diri, tungod ang Dios amo ang
nagpauna sa akon diri sa pagluwas sang inyo kabuhi.
6 Ikaduha pa lang ini nga tuig sang tiggulutom, kag may masunod pa nga
lima ka tuig nga wala sing patubas.
7 Pero ginpauna ako diri sang Dios para maluwas ko kamo kag
mapreserbar ang madamo sa inyo diri sa kalibutan.
8 Gani, indi kamo ang nagpadala diri sa akon kundi ang Dios. Ginhimo
niya ako nga manuglaygay sa mahal nga hari sang Egypt kag
manugdumala sang iya palasyo, kag manugdumala sang bilog nga Egypt.
9 Karon, dali-dali kamo balik sa akon amay kag sugiran ninyo siya nga
ang iya anak nga si Jose ginhimo sang Dios nga manugdumala sang bilog
nga Egypt. Kag silingon ninyo siya nga ginapakadto ko siya diri sa akon sa
labing madali.
10 *Silingon man ninyo siya nga* puwede siya makaestar sa duta sang
Goshen upod ang iya mga kabataan kag mga kaapuhan, mga kasapatan,
kag ang tanan niya nga pagkabutang, para malapit siya sa akon.
11 Atipanon ko siya didto sa Goshen tungod kay may lima pa ka tuig nga
gutom nga magaabot. Indi ko gusto nga magutuman siya kag ang iya
panimalay kag pati ang iya kasapatan."
12 *Nagpadayon si Jose sa pagsiling,* "Karon indi na lipod sa inyo, kag amo
man sa akon utod nga si Benjamin, nga ako amo gid si Jose ang
nagapakighambal sa inyo.
13 Sugiri ninyo ang akon amay parte sa kadungganan nga naangkon ko
diri sa Egypt kag sa tanan nga inyo nakita. Kag dal-a ninyo siya diri gilayon
sa akon."
14 Dayon ginhakos ni Jose ang iya utod nga si Benjamin kag naghibi; amo
man si Benjamin, nagahibi man siya samtang nagahakos kay Jose.
15 Dayon ginpanghalukan ni Jose ang tanan niya nga mga utod kag
nagahibi siya sa ila. Amo ato nga nakapakighambal ang iya mga utod sa iya.

16 Sang nakaabot ang balita sa palasyo sang hari sang Egypt nga ang mga
utod ni Jose nag-abot, nalipay ang hari kag ang iya mga opisyal.
17 Nagsiling ang hari kay Jose, “Silingon mo ang imo mga utod nga
kargahan nila sang pagkaon ang ila mga sapat kag magbalik sa Canaan.
18 Dayon dal-on nila diri ang ila amay kag ang ila mga pamilya, kay ihatag
ko sa ila ang maayo nga duta sa Egypt kag matilawan nila ang
pinakamaayo nga mga produkto sini.
19 Silingon mo man sila nga magdala sang mga karo halin diri sa Egypt
para masakyan sang ila mga asawa kag mga kabataan *sa pagsaylo diri.* Kag
dal-on gid nila diri ang ila amay.
20 Indi sila magkanugon sa ila mga pagkabutang tungod kay ang maayo
nga mga butang sa bilog nga Egypt mangin ila.”
21 Gintuman ini sang mga anak ni Jacob.* Kag suno sa sugo sang hari
sang Egypt, ginhatagan ni Jose ang iya mga utod sang mga karo kag
ginpabalunan sang pagkaon sa ila nga pagbiyahe.
22 Ginhatagan man niya ang kada isa sa ila sang bayo, pero ang ginhatag
niya kay Benjamin lima ka bayo kag 300 ka bilog nga pilak.
23 Ginpadal-an man niya ang iya amay sang 10 ka donkey nga may karga
nga pinakamaayo nga mga produkto sang Egypt, kag 10 ka babayi nga
donkey nga may karga nga mga uyas, tinapay kag mga balalunon sang iya
amay sa pagbiyahe.
24 Sang ginpalakat na niya ang iya mga utod, ginsilingan niya sila nga
indi sila mag-away sa dalan.
25 Gani naghalin sila sa Egypt kag nagkadto sa ila amay sa Canaan.
26 Ginsugiran nila ang ila amay nga buhi si Jose, kag siya pa gani ang
manugdumala sang bilog nga Egypt. Naurungan si Jacob; indi siya
makapati.
27 Pero sang ginsugiran nila siya sang tanan nga ginsiling ni Jose sa ila,
kag sang makita niya ang mga karo nga ginpadala ni Jose sa pagdala sa iya
sa Egypt, nagbaskog siya.
28 Nagsiling si Jacob, “Kombinsido na ako! Ang akon anak nga si Jose buhi
pa gali. Kadtuan ko siya antes ako mapatay.”

46

Nagkadto si Jacob sa Egypt

1 Naglakat si Jacob* kaupod ang iya panimalay kag dala ang tanan niya
nga pagkabutang. Pag-abot niya sa Beersheba, naghalad siya sa Dios sang
iya amay nga si Isaac.
2 Pagkagab-i, nagpakighambal ang Dios sa iya paagi sa isa ka
palanan-awon. Gintawag sang Dios si Jacob, kag nagsabat si Jacob sa iya.
3 Dayon nagsiling siya, “Ako ang Dios, nga amo ang Dios sang imo amay.
Indi ka magkahadlok sa pagkadto sa Egypt, kay himuon ko kamo didto nga
isa ka bantog nga nasyon.
4 Ako mismo ang kaupod mo sa pagkadto sa Egypt kag sa pagbalik *sa*
Canaan. Kag kon mapatay ka na, ara si Jose sa imo tupad.”
5 Ginpasakay si Jacob sang iya mga anak sa mga karo nga ginhatag sang
hari sang Egypt para sakyan niya. Ginpasakay man nila ang ila mga asawa
kag mga kabataan, kag naghalin sila didto sa Beersheba.

* **45:21** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* * **46:1** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel.* Amo man sa bersikulo 2, 5, 30.

6-7 Gindala nila ang ila mga kasapatan kag mga pagkabutang nga natipon
nila sa Canaan. Nagkadto si Jacob sa Egypt kaupod ang tanan niya nga mga
kaliwat: ang iya mga anak kag mga apo.
8 Amo ini ang mga ngalan sang mga Israelinhon, ang mga kaliwat ni
Jacob, nga nagkadto sa Egypt:
si Reuben, nga kamagulangan nga anak ni Jacob,
9 kag ang iya mga anak nga sila ni Hanoc, Palu, Hezron kag Carmi;
10 si Simeon kag ang iya mga anak nga sila ni Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin,
Zohar kag si Shaul nga anak ni Simeon sa babayi nga Canaanhon;
11 si Levi kag ang iya mga anak nga sila ni Gershon, Kohat kag Merari;
12 si Juda kag ang iya mga anak nga sila ni Er, Onan, Shela, Perez kag Zera
(pero si Er kag si Onan napatay sa Canaan), kag ang mga anak ni Perez
nga si Hezron kag si Hamul;
13 si Isacar kag ang iya mga anak nga sila ni Tola, Pua,† Jashub‡ kag
Shimron;
14 si Zebulun kag ang iya mga anak nga sila ni Sered, Elon kag Jaleel.
15 Sila ang 33 ka anak kag apo ni Jacob kay Lea nga natawo sa Padan
Aram, wala labot sa iya anak nga babayi nga si Dina.

16 *Nag-upod man sa Egypt:*
si Gad kag ang iya mga anak nga sila ni Zefon,§ Hagi, Shuni, Ezbon, Eri,
Arodi kag Areli;
17 si Asher kag ang iya mga anak nga sila ni Imna, Ishva, Ishvi, Beria kag
ang utod nila nga babayi nga si Sera, kag ang mga anak ni Beria nga si
Heber kag si Malkiel.
18 Sila ang 16 ka anak kag apo ni Jacob kay Zilpa, *ang suluguon* nga
ginhatag ni Laban kay Lea.
19 Ang mga anak ni Jacob kay Raquel amo si Jose kag si Benjamin.
20 Ang mga anak ni Jose kay Asenat nga natawo sa Egypt amo si Manase
kag si Efraim. (Si Asenat anak nga babayi ni Potifera nga pari *sa banwa*
sang On.)
21 *Nag-upod man sa Egypt:*
si Benjamin kag ang iya mga anak nga sila ni Bela, Beker, Ashbel, Gera,
Naaman, Ehi, Rosh, Mupim, Hupim kag Ard.
22 Sila ang 14 ka anak kag apo ni Jacob kay Raquel.

23 *Nag-upod man sa Egypt:*
si Dan kag ang iya anak nga si Hushim;
24 si Naftali kag ang iya mga anak nga sila ni Jazeel, Guni, Jezer kag
Shilem.
25 Sila ang 7 ka anak kag apo ni Jacob kay Bilha, *ang suluguon* nga
ginhatag ni Laban kay Raquel.

26 Ang kadamuon sang mga anak kag mga apo ni Jacob nga nagkadto sa
Egypt 66 tanan, kag wala pa labot diri ang mga asawa sang iya mga anak.
27 Pati sa duha ka anak ni Jose nga natawo sa Egypt, 70 tanan ang
kabilugan sang panimalay ni Jacob sang nagkadto siya sa Egypt.
28 *Sang wala pa sila makaabot sa Egypt,* ginsugo ni Jacob si Juda nga
mag-una kadto kay Jose para itudlo sa ila ang *lugar sang* Goshen. Sang
pag-abot na nila ni Jacob sa Goshen,

† **46:13** *Pua:* ukon, *Puva* ‡ **46:13** *Jashub:* ukon, *Iob* § **46:16** *Zefon:* ukon, *Zifion*

29 nagsakay si Jose sa iya karwahe kag nagkadto didto sa pagsugata sa iya
amay. Sang magkitaay sila, ginhakos ni Jose ang iya amay kag sige ang iya
hibi.
30 Nagsiling si Jacob kay Jose, “Karon handa na ako nga mapatay tungod
nakita ko na ikaw nga buhi.”
31 Dayon nagsiling si Jose sa iya mga utod kag sa bilog nga panimalay
sang iya amay, “Malakat ako kag sugiran ko ang hari sang Egypt nga
nag-abot na ang akon mga utod kag ang bilog nga panimalay sang akon
amay nga nagaestar sa Canaan.
32 Silingon ko siya nga manugbantay kamo sang sapat, kag gindala gani
ninyo ang inyo mga sapat kag ang tanan ninyo nga pagkabutang.
33 Gani kon ipatawag niya kamo kag pamangkuton kon ano ang inyo
trabaho,
34 silingon ninyo nga manugbantay kamo sang sapat halin sang gagmay
pa kamo pareho sang inyo mga ginikanan, para paestaron niya kamo sa
Goshen. Kay nalainan ang mga taga-Egypt sa mga manugbantay sang
sapat.”

47

1 Dayon naglakat si Jose kag nagkadto sa hari sang Egypt*. Nagsiling si
Jose sa hari, “Nag-abot na ang akon amay kag mga utod halin sa Canaan,
kag dala nila ang ila mga kasapatan kag ang tanan nila nga pagkabutang.
Didto sila subong sa Goshen.”
2 Ginpakilala niya dayon sa hari ang lima niya ka utod.
3 Ginpamangkot sila sang hari, “Ano ang inyo trabaho?” Nagsabat sila,
“Mga manugbantay kami sang sapat, pareho sa amon mga ginikanan.
4 Nagkadto kami diri para diri lang anay mag-estar tungod kay puwerte
gid ang gutom sa Canaan, kag wala na sing mahalab ang amon mga
kasapatan. Nagapangabay kami sa imo nga kon mahimo tugutan mo kami
nga mag-estar sa Goshen.”
5 Nagsiling ang hari kay Jose, “Karon nga nag-abot na ang imo amay kag
mga utod,
6 bukas ang Egypt para sa imo pamilya. Paestara sila sa Goshen, nga isa
ka maayo nga duta sa Egypt. Kon may nahibaluan ka sa ila nga masaligan,
himua sila nga manugbantay sang akon mga kasapatan.”
7 Gindala ni Jose ang iya amay sa hari kag ginpakilala. Pagkatapos
bendisyon† ni Jacob sa hari,
8 ginpamangkot siya sang hari, “Pila na ang imo edad?”
9 Nagsabat siya, “130 na ka tuig. Malip-ot kag mabudlay ang akon nga
pagkabuhi diri sa duta. Indi ini makatupong sa kalawigon sang pagkabuhi
sang akon mga katigulangan.”
10 Pagkatapos ginbendisyunan liwat ni Jacob ang hari,‡ kag dayon
naghalin siya sa presensya sang hari.
11 Suno sa sugo sang hari, ginpaestar ni Jose ang iya amay kag mga utod
sa Egypt; ginhatag niya sa ila ang lugar sang Rameses,§ nga isa ka maayo
nga duta sa Egypt.
12 Ginsustentuhan ni Jose sang pagkaon ang iya amay, mga utod, kag ang
bilog nga panimalay sang iya amay, suno sa kadamuon sang ila kabataan.

---

* **47:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **47:7** *bendisyon:* ukon, *pangamusta* ‡ **47:10** *ginbendisyunan...hari:* ukon, *naglisensya si Jacob sa hari nga mapauli na siya.* § **47:11** *Rameses:* ukon, *Goshen*

13 Karon, puwerte na gid ang gutom, gani wala na sang pagkaon bisan
diin nga lugar. Nagluya na ang mga tawo sa Egypt kag sa Canaan tungod sa
gutom.
14 Gintipon ni Jose ang tanan nga kuwarta nga ginbayad sang mga
taga-Egypt kag taga-Canaan sa pagkaon nga ila ginbakal, kag gindala niya
ini sa palasyo sang hari.
15 Nag-abot ang tiyempo nga naubos na ang kuwarta sang taga-Egypt kag
taga-Canaan. Nagkadto ang mga taga-Egypt kay Jose kag nagsiling, "Wala
na kami sang kuwarta. Tagai na lang kami sang pagkaon kay daw mapatay
na kami sa gutom."
16 Nagsiling si Jose, "Kon wala na gid man kamo sang kuwarta, dal-a
ninyo diri ang inyo mga sapat kag amo ang ibayad ninyo sa pagkaon."
17 Gani gindala nila kay Jose ang ila mga kabayo, karnero, baka, kag
donkey, kag ginbaylo sa pagkaon. Sa bilog nga tuig, ginsustentuhan sila ni
Jose sang pagkaon sa baylo sang ila mga sapat.
18 Pagkaligad sang isa ka tuig, nagkadto naman ang mga tawo kay Jose
kag nagsiling, "Indi lipod sa imo sir nga wala na kami sing kuwarta kag ang
amon mga kasapatan ara na sa imo. Wala na gid sing may nabilin sa amon,
luwas sa amon kaugalingon kag mga duta.
19 Gani buligi man kami nga indi kami mapatay kag indi mapabay-an ang
amon mga duta. Sugot kami nga mangin ulipon sang hari kag mangin iya
ang amon mga duta para lang may pagkaon kami. Tagai kami dayon sang
mga binhi nga matanom para indi kami mapatay kag para indi
mapabay-an ang *amon mga* duta."
20 Gani ginbaligya sang tanan nga taga-Egypt ang ila mga duta sa kay Jose
tungod puwerte na gid ang gutom. Ginbakal ini tanan ni Jose para sa hari,
gani ang ato nga mga duta nangin iya sang hari.
21 Ginhimo ni Jose nga ulipon sang hari ang mga tawo sa bilog nga duta
sang Egypt.
22 Ang mga duta gid lang sang mga pari ang wala mabakal ni Jose. Indi
nila kinahanglan nga ibaligya ang ila mga duta tungod kay
ginasustentuhan sila sang hari sang ila pagkaon.
23 Nagsiling si Jose sa mga tawo, "Karon nga ginbakal ko na kamo kag ang
inyo mga duta para sa hari, ari ang binhi para makatanom kamo.
24 Kon mag-ani na gani kamo, ihatag ninyo sa hari ang ikalima nga parte
sang inyo patubas. Kag ang nabilin inyo na, para may matanom kamo kag
may pagkaon ang inyo bilog nga panimalay."
25 Nagsiling ang mga tawo, "Sir, maayo ka gid sa amon; ginluwas mo ang
amon kabuhi. Sugot kami nga mangin ulipon sang hari."
26 Gani ginhimo ni Jose nga kasuguan sa duta sang Egypt nga ang ikalima
nga parte sang patubas para sa hari. Ini nga kasuguan nagapadayon pa
hasta subong. Ang mga duta gid lang sang mga pari ang wala
ginapanag-iyahan sang hari.
27 Didto nag-estar ang mga Israelinhon sa Goshen nga sakop sang Egypt.
Nakaangkon sila didto sang duta kag nagdamo pa gid ang ila kabataan.
28 Nag-estar si Jacob sa Egypt sang 17 ka tuig; nagkabuhi siya hasta sa
edad nga 147 ka tuig.
29 Sang nabatyagan niya nga dali na lang siya mapatay, gintawag niya si
Jose kag nagsiling sa iya, "Kon mahimo ibutang ang imo kamot sa
tunga-tunga sang duha ko ka paa* kag magpromisa ka nga ipakita mo ang
imo padayon nga kaayo sa akon. Indi mo ako pag-ilubong diri sa Egypt.

* **47:29** *ibutang...paa:* Tan-awa ang footnote sa 24:2.

30 Kon mapatay na ako, kuhaon mo ako diri sa Egypt kag ilubong mo ako
sa lulubngan sang akon mga katigulangan." Nagsabat si Jose, "Tumanon ko
ang imo ginsiling."
31 Nagsiling dayon si Jacob, "Magsumpa ka sa akon *nga tumanon mo gid*
ini." Gani nagsumpa si Jose sa iya. Dayon nagluhod si Jacob† sa iya
hiligdaan *sa pagsimba sa Dios*.

48

Si Manase Kag si Efraim

1 Sang ulihi may nagsugid kay Jose nga nagamasakit ang iya amay. Gani
gindala niya ang iya duha ka anak nga si Manase kag si Efraim *kag*
nagkadto sa iya.
2 Sang ginsugiran si Jacob nga nag-abot ang iya anak nga si Jose,
gintinguhaan niya nga makapungko sa iya hiligdaan.
3 Nagsiling si Jacob kay Jose, "Sang didto pa ako sa Luz, sa duta sang
Canaan, nagpakita sa akon ang Makagagahom nga Dios kag
ginbendisyunan niya ako.
4 Siling niya, 'Hatagan ko ikaw sang madamo nga kaliwat para mangin
amay ka sang madamo nga katawhan. Kag ihatag ko ang ini nga duta sa
imo mga kaliwat kag mangin ila ini hasta san-o.'"
5 *Nagpadayon si Jacob sa pagsiling,* "Ang duha mo ka anak nga si Efraim
kag si Manase, nga natawo diri sa Egypt antes ako mag-abot, kabigon ko
nga akon mga anak pareho kay Reuben kag kay Simeon.
6 Pero ang masunod mo nga mga anak magapabilin nga imo, kag
makabaton sila sang palanublion halin kay Efraim kag kay Manase.
7 "Nadumduman ko nga sang paghalin namon sa Padan kag
nagapanglakaton kami sa duta sang Canaan, napatay ang imo iloy.* Natabo
ini sang malapit na kami sa Efrata, gani ginlubong ko na lang siya sa higad
sang dalan nga pakadto sa Efrata"† (nga amo man ang Betlehem.)
8 Sang makita ni Israel‡ ang mga anak ni Jose, nagpamangkot siya, "Sin-o
sila?"
9 Nagsabat si Jose, "Sila ang akon mga anak nga ginhatag sa akon sang
Dios diri *sa Egypt*." Dayon nagsiling si Israel, "Dal-a sila diri sa akon para
mabendisyunan ko sila."
10 Daw indi na makakita si Israel tungod sa iya katigulangon, gani
gindala ni Jose ang iya mga anak palapit kay Israel. Ginhakos sila ni Israel
kag ginhalukan.
11 Nagsiling si Israel kay Jose, "Wala na gid ako maglaom nga makita ko
pa ikaw, pero karon gintugot sang Dios nga indi lang ikaw ang akon makita
kundi pati man ang imo mga anak."
12 Ginkuha dayon ni Jose ang iya mga anak sa sabak ni Israel kag
nagluhod siya *bilang pagtahod sa iya amay*.
13 Dayon ginpapalapit niya *liwat* ang iya mga anak sa ila lolo *para*
bendisyunan sila. Si Efraim sa may tuo ni Jose, bali sa wala ni Israel; kag si
Manase sa may wala ni Jose, bali sa tuo ni Israel.
14 Pero gintungtong ni Israel ang iya tuo nga kamot sa ulo ni Efraim nga
amo ang manghod, kag gintungtong niya ang iya wala nga kamot sa ulo ni
Manase nga amo ang magulang.

---

† **47:31** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* * **48:7** *ang imo iloy:* sa Hebreo, *si Raquel* † **48:7** *Efrata:* sa Hebreo, *Efrat* ‡ **48:8** *Israel: Siya amo man si Jacob.*

15 Dayon ginbendisyunan niya sila nga nagasiling,
“Kabay pa nga bendisyunan ini nga mga bata
sang Dios nga gin-alagad sang akon katigulangan
nga si Abraham kag si Isaac,
nga amo man ang Dios nga nagabantay sa akon
halin sang akon pagkatawo hasta subong.
16 Kag kabay pa nga bendisyunan man sila sang anghel
nga nagluwas sa akon sa tanan nga katalagman.
Kabay pa nga madumduman ako
kag ang akon katigulangan nga si Abraham kag si Isaac paagi sa ila.
Kag kabay pa nga magdamo gid sila sa kalibutan.”
17 Pagkakita ni Jose nga ginatungtong sang iya amay ang iya tuo nga
kamot sa ulo ni Efraim, naglain iya buot. Gani gin-uyatan niya ang kamot
sang iya amay para sayluhon kay Manase,
18 kag nagsiling, “Tay, indi ina amo. Ari ang magulang; itungtong ang imo
tuo nga kamot sa iya ulo.”
19 Pero nagsabat ang iya amay, “Huo, nahibaluan ko man anak. Ang mga
kaliwat ni Manase mangin bantog man nga katawhan. Pero mas mangin
bantog ang mga kaliwat ni Efraim kag mangin madamo sila nga mga grupo
sang mga katawhan.”
20 Gani ginhimo niya si Efraim nga labaw sang sa kay Manase. Kag sang
sadto nga adlaw, ginbendisyunan niya sila nga nagasiling, “Pagagamiton
sang mga Israelinhon ang inyo mga ngalan sa pagbendisyon. Magasiling
sila, ‘Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang Dios pareho kay Efraim kag kay
Manase.’”
21 Dayon nagsiling si Israel kay Jose, “Madali na lang ako mapatay, pero
pagaupdan kamo sang Dios kag pabalikon sa duta sang inyo katigulangan.
22 Kag ikaw *Jose* ang magapanubli sang Shekem kag indi ang imo mga
utod. Ina nga lugar naangkon ko sa pagpakig-away sa mga Amornon.”

49

Ginbendisyunan ni Jacob ang Iya mga Anak

1 Dayon gintawag ni Jacob ang iya mga anak kag ginsilingan, “Magtipon
kamo kay sugiran ko kamo kon ano ang matabo sa inyo sa palaabuton.
2 Mga anak, magpalapit kamo kag magpamati sa akon nga inyo amay.
3 “Ikaw Reuben, nga akon kamagulangan nga anak, ikaw ang nahauna
nga bunga sang akon pagkalalaki. Mas dungganon ka kag mas gamhanan
sang sa imo mga utod.
4 Pero pareho ka sa nagabukal nga tubig. Kag tungod kay
nagpakighilawas ka sa akon asawa nga suluguon, indi ka na labaw sang sa
ila.
5 “Kamo Simeon kag Levi nga magkadampig, ginagamit ninyo ang inyo
armas sa pagpamintas.
6 Indi ako mag-intra ukon magtambong sa inyo pagtilipon kay sa inyo
kaakig nagpamatay kamo sang tawo kag nagpagusto kamo pamiang sang
mga turo nga baka.
7 Pakamalauton kamo tungod sa inyo kaakig nga may kapintas.
Laptahon ko ang inyo mga kaliwat sa Israel.
8 “Ikaw Juda, pagadayawon ka kag pagatahuron sang imo mga utod.
Pierdihon mo ang imo mga kaaway.

9 Pareho ka sang bataon pa nga leon nga pagkatapos niya pangita sang
tulukbon, nagabalik siya sa iya palanaguan kag didto nagaluko. Kag wala
gid sing may nagapangahas nga mag-disturbo sa iya.
10 Padayon ka nga magadumala, Juda. Magahalin sa imo mga kaliwat ang
mga manugdumala. Gani magahatag ang mga nasyon sang buhis sa imo
kag magatuman sila sa imo.
11 *Mangin bugana ang imo duta;* gani bisan ihigot mo ang donkey malapit
sa pinakamaayo nga tanom sang ubas, *indi niya ini pagkaunon.* Kag bisan
ipanglaba mo pa ang ilimnon *indi ini maubos*.
12 Gani sa sobra nga inom sang ilimnon magapula ang imo mata kag sa
sobra nga inom sang gatas magaputi ang imo ngipon.
13 "Ikaw Zebulun, magaestar ka malapit sa dagat. Ang imo lugar mangin
dulungkaan sang mga sakayan. Ang imo duta magalambot hasta sa Sidon.
14 "Ikaw Isacar, pareho ka sa makusog nga donkey pero nagaluko lang sa
elistaran sang mga karnero.*
15 Agwantahon mo nga magpaulipon bisan papas-anon ka sang mabug-at
kag puwersahon nga magtrabaho, basta maayo kag bugana lang ang lugar
nga imo estaran.
16 "Ikaw Dan, pagadumalahan mo sing maayo ang imo katawhan bilang
isa sa mga tribo sang Israel.
17 Mangin pareho ka sa dalitan nga man-og sa higad sang dalan nga
nagapanukob sang tiil sang nagaagi nga kabayo, gani nagakahulog ang
nagasakay sini."
18 *Dayon nagsiling si Jacob,* "O GINOO, nagahulat ako sa imo pagluwas."
19 *Nagpadayon pa gid siya sa pagsiling:*
"Ikaw Gad, pagasalakayon ka sang grupo sang mga tulisan, pero balusan
mo sila samtang nagapalagyo sila.
20 "Ikaw Asher, mangin bugana ka sa pagkaon. Magapatubas ka sang mga
pagkaon nga para sa mga hari.
21 "Ikaw Naftali, pareho ka sa ginbuy-an nga usa nga nagabata sang
matahom nga mga bata.
22 "Ikaw Jose, pareho ka sa maila nga donkey sa higad sang tuburan ukon
sa higad sang banglid.†
23 Dumtan ka sang mga manugpana. Sa ila kaugot pan-on ka nila,
24 pero sige man ang pana mo sa ila. Kag ang imo butkon padayon nga
mabaskog, tungod sa bulig sang akon Gamhanan nga Dios, ang
manugbantay kag ang *palalipdan nga* bato sang Israel.
25 Siya ang Makagagahom nga Dios sang imo mga katigulangan nga
nagabulig kag nagapakamaayo sa imo. Bugayan niya ikaw sang ulan kag
sang tubig sa tuburan. Bugayan niya ikaw sang madamo nga kabataan kag
kasapatan.
26 Karon, madamo gid ang akon mga pagpakamaayo; sobra pa sa
kabuganaan sang madugay na nga mga bukid. Kabay pa nga mabaton mo
ini nga mga pagpakamaayo, Jose—ikaw nga labaw sang sa imo mga utod.
27 "Ikaw Benjamin, pareho ka sa wolf nga kon adlaw nagapangaon sang
iya mabiktima, kag kon gab-i ginabahin-bahin niya ang nabilin."
28 Ini sila amo ang dose ka anak ni Jacob nga ginhalinan sang mga tribo
sang Israel. Kag amo ato ang pamilin-bilin ni Jacob sa kada isa sa ila.

---

* **49:14** *makusog...karnero:* ukon, *asno nga kargado nga nagaluko* † **49:22** *Ikaw Jose...banglid:* ukon, *Ikaw Jose, pareho ka sa tanom nga malapit sa tuburan, nga nagagapa sa may pader.*

Ang Pagkapatay ni Jacob

29 Dayon ginbilinan ni Jacob ang iya mga anak. Siling niya, “Madali na
lang ako isimpon sa akon mga paryente *nga nagkalamatay na. Kon matabo*
na ina, ilubong ninyo ako sa lulubngan sang akon mga katigulangan, didto
sa kuweba nga ara sa uma ni Efron nga Hithanon.
30 Ina nga uma didto sa Macpela, sa east sang Mamre, nga sakop sang
Canaan. Ginbakal *sang akon lolo nga si* Abraham ato nga uma kay Efron
para himuon nga lulubngan.
31 Didto siya ginlubong pati ang akon lola nga si Sara kag *ang akon amay*
kag iloy nga si Isaac kag si Rebeka, kag didto ko man ginlubong si Lea.
32 Ini nga uma kag kuweba ginbakal sa mga Hithanon.”
33 Pagkatapos hambal ni Jacob sa iya mga kabataan, naghigda siya kag
nabugtuan sang ginhawa. Kag ginsimpon siya sa iya mga paryente *nga*
nagkalamatay na.

50

1 Ginhakos dayon ni Jose ang iya amay kag ginhalukan nga nagahibi.
2 Dayon ginsugo niya ang iya mga manugbalsamar nga balsamaron ang
iya amay. Gani ginbalsamar nila siya.
3 Ang kalawigon sang pagbalsamar sa iya 40 ka adlaw, suno sa kinaandan
sang mga taga-Egypt. Nagpangasubo ang mga Egyptohanon para kay Jacob
sa sulod sang 70 ka adlaw.
4 Sang matapos ang ila pagpangasubo, nagsiling si Jose sa mga opisyal
sang hari sang Egypt, “Kon mahimo hambala ninyo ang hari
5 nga tugutan niya ako nga ilubong ko ang akon amay sa Canaan. Kay
antes siya mapatay, ginpasumpa niya ako nga ilubong ko siya sa lulubngan
nga iya ginpahimo sa Canaan. Pagkatapos lubong mabalik man dayon ako.”
6 *Pagkahibalo sang hari,* nagsiling siya kay Jose, “Tumana ang imo
ginsumpa sa imo amay. Lakat ka kag ilubong siya.”
7 Gani naglakat si Jose kaupod ang madamo nga opisyal sang hari: ang
mga manugdumala sang palasyo kag ang mga manugdumala sang Egypt.
8 Kaupod man ang panimalay ni Jose kag ang panimalay sang iya mga
utod, ang *bilog nga* panimalay ni Jacob. Ang nabilin sa Goshen amo lang
ang ila magagmay nga mga kabataan kag ang ila mga kasapatan.
9 Kaupod man nila ang mga karwahe kag mga manugkabayo. Madamo
gid sila.
10 Pag-abot nila sa linasan sa Atad, malapit sa *Suba sang* Jordan,
nagpangasubo sila didto *para kay Jacob* kag puwerte gid ang ila paghibi.
Nagpangasubo si Jose sing pito ka adlaw para sa iya amay.
11 Pagkakita sang mga Canaanhon sang ila pagpangasubo sa may linasan
sa Atad, nagsiling sila, “Puwerte gid ang pagpangasubo sang mga
Egyptohanon.” Gani ato nga lugar nga malapit sa *Suba sang* Jordan
gintawag nga Abel Mizraim.*
12 Gintuman sang mga anak ni Jacob ang iya ginbilin sa ila.
13 Kay gindala nila ang iya bangkay sa Canaan kag ginlubong sa kuweba
nga ara sa uma sa Macpela, sa east sang Mamre. Ginbakal ni Abraham ang
ini nga uma kay Efron nga Hithanon para himuon nga lulubngan.
14 Pagkatapos sang lubong, nagbalik si Jose sa Egypt upod ang iya mga
utod kag ang tanan nga nag-upod sa paglubong.

* **50:11** *Abel Mizraim:* buot silingon, *pagpangasubo sang mga Egyptohanon*

Nagpasalig si Jose sa Iya mga Utod

15 Karon nga patay na ang ila amay, nagsiling ang mga utod ni Jose, “Basi
nagadumot pa si Jose sa aton kag balusan niya kita sa ginhimo ta sa iya.”
16 Gani nagpadala sila sang mensahi kay Jose nga nagasiling, “Nagbilin
ang aton amay antes siya mapatay
17 nga hambalon ka nga patawaron mo kami sa malain nga ginhimo
namon sa imo. Gani karon, kabay pa nga patawaron mo kami nga
suluguon man sang Dios sang aton amay.” Sang makaabot ang ila mensahi
kay Jose, naghibi siya.
18 Sang ulihi nagkadto mismo ang iya mga utod sa iya. *Pag-abot nila,*
nagluhod sila sa iya atubangan *bilang pagtahod.* Dayon nagsiling sila,
“Handa kami nga mangin ulipon mo.”
19 Pero nagsabat si Jose sa ila, “Indi kamo magkahadlok. Dios bala ako?
20 Matuod nga nagplano kamo sang malain sa akon, pero ginplano na
sang Dios nga magaresulta ato sang kaayuhan nga amo ang pagluwas
subong sang madamo nga tawo *sa gutom.*
21 Gani indi kamo magkahadlok. Sustentuhan ko kamo sang pagkaon
pati ang inyo mga kabataan.” Ginpasalig sila ni Jose kag napahamtang ang
ila balatyagon.

Ang Pagkapatay ni Jose

22 Nagtiner si Jose sa Egypt upod ang bilog nga panimalay sang iya amay.
Nagkabuhi siya sing 110 ka tuig,
23 kag iya pa nakita ang iya mga apo sa tuhod sa iya anak nga si Efraim
kag sa iya apo nga si Makir nga anak ni Manase. Ginkabig niya bilang
kaugalingon nga anak ang mga anak ni Makir.
24 Karon, nagsiling si Jose sa iya mga paryente, “Madali na lang ako
mapatay, pero indi gid kamo pagpabay-an sang Dios. Kuhaon niya kamo sa
sini nga lugar kag dal-on sa lugar nga iya ginpromisa kay Abraham, Isaac
kag Jacob.”
25 Dayon ginpasumpa ni Jose ang mga Israelinhon. Siling niya, “Ipromisa
ninyo nga kon pahalinon na kamo diri sang Dios, dal-on man ninyo ang
akon tul-an sa inyo paghalin sa sini nga lugar.”
26 Napatay si Jose sa edad nga 110 ka tuig. Ginbalsamar siya kag
ginbutang sa lungon didto sa Egypt.

Exodus

Ginpabudlayan ang mga Israelinhon sa Egypt

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Jacob* nga nag-upod sa iya sa Egypt,
kaupod ang ila mga pamilya:
2 Si Reuben, Simeon, Levi, Juda,
3 Isacar, Zebulun, Benjamin,
4 Dan, Naftali, Gad, kag Asher.
5 Si Jose didto na nga daan sa Egypt. 70 tanan ang kaliwat ni Jacob *sang*
nagkadto siya sa Egypt.
6 Sang ulihi napatay si Jose kag ang tanan niya nga utod. Naglipas ang ina
nga henerasyon,
7 pero madasig nga nagdamo ang ila mga kaliwat, ang kaliwat sang
Israelinhon. Sa ila puwerte nga kadamo naglapta sila sa bisan diin nga
parte sang Egypt.
8 Karon, may bag-o na nga hari sa Egypt nga wala makakilala kay Jose.
9 Nagsiling siya sa iya katawhan, "Tan-awa bala ninyo! Madamo na gid
ang mga Israelinhon, gani delikado na ang aton kahimtangan.
10 Kay basi bala sa tion sang inaway magadampig sila sa aton mga
kaaway kag magakontra sa aton, kag dayon makapalagyo sila sa aton
nasyon. Gani mangita kita sang maayo nga paagi nga indi na sila magdamo
pa."
11 Gani ginpadumalahan nila ang mga Israelinhon sa mga tawo nga
nagpaantos kag nagpaobra sa ila sing tudo-tudo gid. Ginpaobra sa ila ang
mga banwa sang Pitom kag Rameses nga bulutangan sang mga bodega
sang hari sang Egypt.†
12 Pero samtang ginapabudlayan sila nga ginapabudlayan, nagadamo pa
gid gani sila nga nagadamo, kag naglalapta pa gid sila *sa Egypt*. Gani
hinadlukan na gid ang mga Egyptohanon sa ila.
13 Tungod sini, gindugangan pa gid nila ang ila kapintas sa pag-ulipon sa
mga Israelinhon.
14 Wala gid sila sing kaluoy sa mga Israelinhon. Ginpabudlayan gid nila
sila paagi sa pagpatrabaho sa ila sa mga tisa‡ kag pangsemento. Kag
ginpaobra nila sila sing tudo-tudo sa uma.
15 Dayon nagsiling ang hari sang Egypt sa mga Hebreo nga paltera nga
sila ni Shifra kag Pua,
16 "Sa inyo pagpabata sa mga Hebreo nga babayi, patya ninyo ang bata
kon lalaki, pero kon babayi, indi lang pagpatya."
17 Pero tungod nga nahadlok ang mga paltera sa Dios, wala nila
pagtumana ang ginsiling sang hari, sa baylo ginpabay-an nila nga mabuhi
ang mga lapsag nga lalaki.
18 Gani ginpatawag sang hari sang Egypt ang mga paltera kag
ginpamangkot, "Ngaa ginhimo ninyo ini? Ngaa ginpabay-an ninyo nga
mabuhi ang mga lapsag nga lalaki?"
19 Nagsabat ang mga paltera, "Ang mga Hebreo nga babayi indi pareho sa
mga Egyptohanon nga babayi; mahapos lang sila magbata kag sa wala pa
kami makaabot nakabata na sila."

* **1:1** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* † **1:11** *hari sang Egypt:* sa Hebreo nga teksto, *Faraon* ‡ **1:14** *tisa:* sa English, *brick*

20 Gani ginpakamaayo sang Dios ang mga paltera, kag nagdamo pa gid
nga nagdamo ang mga Israelinhon.
21 Kag tungod nga nagatahod ang mga paltera sa Dios, ginhatagan sila
sang Dios sang ila kaugalingon nga pamilya.
22 Sang ulihi nagmando ang hari sang Egypt sa tanan niya nga katawhan,
"Ipanghaboy ninyo sa Suba sang Nilo ang tanan nga bata nga lalaki *sang*
mga Israelinhon nga bag-o natawo, pero pabay-i lang nga mabuhi ang mga
bata nga babayi."

2

Ang Pagkatawo ni Moises

1 May isa ka tawo nga kaliwat ni Levi nga nakapangasawa sang isa ka
babayi nga kaliwat man ni Levi.
2 Nagbusong ini nga babayi kag nagbata sing lalaki. Sang makita niya nga
maayo ang lawas sang bata, gintago niya ini sa sulod sang tatlo ka bulan.
3 Pero sang indi na niya matago ang bata, nagkuha siya sang basket nga
hinimo halin sa *tanom nga* papyrus kag ginpintahan niya ini sang alkitran.
Dayon ginsulod niya ang bata sa sini nga basket kag ginbutang ang basket
sa mga tigbaw sa higad sang Suba sang Nilo.
4 Ang utod nga babayi sang sini nga bata nagatindog sa unhan nga
nagatan-aw kon ano ang matabo sa bata.
5 Karon, ang anak nga babayi sang hari sang Egypt* nagkadto sa Suba
sang Nilo para magpaligo. Ang iya mga suluguon nga babayi
nagalakat-lakat sa higad. Karon, nakita niya ang basket sa mga tigbaw, gani
ginpakuha niya ini sa isa sang iya mga suluguon.
6 Dayon ginbuksan niya ang basket kag nakita niya ang bata nga
nagahibi, gani naluoy gid siya sa bata. Nagsiling siya, "Isa ini sa mga
Hebreo nga bata."
7 Dayon nagpalapit ang utod nga babayi sang bata sa prinsesa† kag
nagpamangkot, "Gusto mo bala nga kuhaan ko ikaw sang isa ka Hebreo nga
babayi nga magpatiti *kag mag-atipan* sang bata para sa imo?"
8 Nagsabat ang prinsesa, "Sige." Gani naglakat ang utod sang bata kag
ginkadtuan niya ang ila iloy kag gindala sa prinsesa.
9 Nagsiling ang prinsesa sa iloy sang bata, "Dal-a ini nga bata, patitia *kag*
atipana para sa akon kay suhulan ko ikaw." Gani ginkuha niya ang bata kag
gin-atipan.
10 Sang nalutas na ang bata, gindala siya sang iya iloy sa prinsesa, kag
ginkabig siya sang prinsesa nga iya anak. Gin-ngalanan sang prinsesa ang
bata nga Moises,‡ kay siling niya, "Ginkuha ko siya sa tubig."

Nagpalagyo si Moises sa Midian

11 Isa ka adlaw, sang dako na si Moises, nagkadto siya sa iya mga kadugo,
kag nakita niya nga ginapabudlayan sila kag ginapaobra sing tudo-tudo
gid. Nakita niya ang isa ka Egyptohanon nga nagakastigo sang isa ka
Hebreo nga iya kadugo.
12 Nagpanan-aw tan-aw si Moises sa palibot kon may nagatulok; kag sang
wala siya sing may nakita, ginpatay niya ang Egyptohanon kag ginlubong
ang bangkay sa balas.

---

* **2:5** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* † **2:7** *prinsesa:* sa literal, *anak nga babayi sang Faraon.*
Amo man sa bersikulo 8, 9 kag 10. ‡ **2:10** *Moises:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *ginkuha*

13 Pagkasunod nga adlaw, naglakat liwat siya kag nakita niya ang duha
ka Hebreo nga nagaaway. Ginpamangkot niya ang isa nga may sala, “Ngaa
ginakastigo mo ang imo kapareho nga Hebreo?”
14 Nagsabat ang tawo, “Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag
manughukom namon? Ano, patyon mo man bala ako pareho sa ginhimo
mo sa Egyptohanon?” Hinadlukan si Moises kag nagsiling sa iya
kaugalingon, “Nahibaluan gali sang mga tawo ang akon ginhimo.”
15 Pagkahibalo sang hari sang Egypt sa ginhimo ni Moises, nagtinguha
siya sa pagpatay sa iya, pero nagpalagyo si Moises sa Midian kag didto
nag-estar. Pag-abot niya sa Midian, nagpungko siya sa kilid sang bubon.
16 Karon, ang pito ka anak nga babayi sang pari sa Midian nagkadto sa
pagsag-ob para sa mga ilimnan sang mga sapat sang ila amay.
17 May nag-abot man didto nga mga manugbantay sang sapat kag
ginpahalin nila ang mga babayi kag ang ila mga sapat, pero ginbuligan sila
ni Moises kag ginpainom pa niya ang ila mga sapat.
18 Pagpuli sang mga babayi sa ila amay nga si Reuel,§ ginpamangkot niya
sila, “Ngaa temprano pa kamo nagpuli subong?”
19 Nagsabat sila, “May isa ka Egyptohanon nga nagbulig sa amon kontra
sa mga manugbantay sang sapat, kag ginsag-uban pa gani niya kami kag
ginpainom ang amon mga sapat.”
20 Nagpamangkot ang ila amay, “Ti, diin na siya? Ngaa ginbayaan ninyo
siya? Tawga ninyo siya kag agdaha nga magkaon.”
21 Nagsugot si Moises nga magdayon sa balay ni Reuel, kag sang ulihi
ginpaasawa ni Reuel sa iya ang iya anak nga si Zipora.
22 *Nagbusong* si Zipora *kag* nagbata sing lalaki, kag gin-ngalanan siya ni
Moises nga Gershom,* kay siling niya, “Pangayaw ako sa sini nga lugar.”
23 Pagkaligad sang malawig nga tinuig, napatay ang hari sang Egypt. Pero
sige gihapon ang pag-antos sang mga Israelinhon sa ila pagkaulipon.
Nagpangayo sila sang bulig, kag nakaabot ini sa Dios.
24 Nabatian sang Dios ang ila mga pag-ugayong, kag gindumdom niya ang
iya kasugtanan kay Abraham, Isaac, kag kay Jacob.
25 Nakita sang Dios ang ila kahimtangan kag naluoy gid siya sa ila.

3

Ang Pagtawag kay Moises

1 Isa ka adlaw, nagabantay si Moises sa mga kasapatan sang iya ugangan
nga si Jetro* nga pari sang Midian. Gindala ni Moises ang mga sapat sa
unhan sang kamingawan kag nakaabot siya sa Horeb,† ang bukid sang Dios.
2 Didto nagpakita sa iya ang anghel sang GINOO sa dagway sang
nagadabadaba nga kalayo sa tunga sang kahoy-kahoy. Nakita ni Moises
nga nagadabadaba ang kahoy-kahoy pero wala ini nagakasunog.
3 Nagsiling siya, “Makatilingala! Ngaa bala wala nagakasunog ina nga
kahoy-kahoy? Palapitan ko abi kag tan-awon.”
4 Pagkakita sang GINOO nga nagpalapit si Moises sa pagtan-aw, nagtawag
siya sa iya halin sa tunga sang kahoy-kahoy, “Moises, Moises!” Nagsabat si
Moises, “Ano tani?”
5 Nagsiling ang Dios, “Indi ka na magpalapit pa. Ubaha ang imo
sandalyas, kay balaan ang lugar nga imo ginatindugan.

---

§ **2:18** *Reuel:* Amo ang isa ka ngalan ni Jetro. Tan-awa sa 3:1. * **2:22** *Gershom:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *pangayaw didto* * **3:1** *Jetro:* Amo ang isa ka ngalan ni Reuel. † **3:1** *Horeb:* ukon, *Sinai*

6 Ako ang Dios sang imo mga katigulangan, ang Dios ni Abraham, Isaac,
kag Jacob." Gintabunan ni Moises ang iya guya, kay nahadlok siya
magtan-aw sa Dios.
7 Dayon nagsiling ang GINOO, "Nakita ko gid ang pag-antos sang akon
katawhan sa Egypt. Nabatian ko ang ila pagpangayo sang bulig tungod sa
pagpaantos sa ila sang mga nagadumala sa ila sa trabaho, kag naluoy gid
ako sa ila tungod sa ila mga pag-antos.
8 Gani nagpanaog ako sa pagluwas sa ila sa kamot sang mga
Egyptohanon, kag sa pagdala sa ila sa maayo, malapad, kag mapatubason
nga duta,‡ nga ginaestaran subong sang mga Canaanhon, Hithanon,
Amornon, Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon.
9 Karon *pamatii ini*! Nabatian ko ang pagpangayo sang bulig sang mga
Israelinhon, kag nakita ko kon paano sila ginapabudlayan sang mga
Egyptohanon.
10 Gani ipadala ko ikaw sa hari sang Egypt sa pagpaguwa sang akon
katawhan nga mga Israelinhon sa Egypt."
11 Pero nagsiling si Moises sa Dios, "Sin-o gid ako nga magkadto sa hari
kag magpaguwa sang mga Israelinhon sa Egypt?"
12 Nagsiling ang Dios, "Magaupod ako sa imo, kag amo ini ang mangin
tanda nga ako ang nagpadala sa imo: Kon mapaguwa mo na gani ang mga
Israelinhon sa Egypt, magasimba kamo sa akon sa sini nga bukid."
13 Nagsiling si Moises sa Dios, "Halimbawa, makadto ako sa mga
Israelinhon kag magsiling sa ila nga ang Dios sang ila mga katigulangan
amo ang nagpadala sa akon sa ila, kag mamangkot sila sa akon, 'Sin-o ang
iya ngalan?' Ti, ano ang akon isabat sa ila?"
14 Nagsabat ang Dios kay Moises, "AKO ANG *DIOS NGA* AMO SA GIHAPON.§
Amo ini ang imo isabat sa ila: 'ANG DIOS NGA AMO SA GIHAPON amo ang
nagpadala sa akon sa inyo.'"
15 Nagsiling pa gid ang Dios kay Moises, "Ihambal ini sa mga Israelinhon:
'Ang GINOO,* ang Dios sang inyo mga katigulangan nga si Abraham, Isaac,
kag Jacob, amo ang nagpadala sa akon sa inyo.' Kilalahon ako sa akon
ngalan nga GINOO† hasta san-o."
16 *Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,* "Lakat kag tipuna ang mga
manugdumala sang Israel kag silinga sila, 'Ang GINOO, ang Dios sang inyo
mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag Jacob, nagpakita sa akon, kag
nagsiling: Ginabantayan ko gid kamo, kag nakita ko ang ginahimo sang
mga Egyptohanon sa inyo.
17 Nagapromisa ako nga paguwaon ko kamo sa Egypt nga sa diin
nagaantos kamo, kag dal-on sa duta sang mga Canaanhon, Hithanon,
Amornon, Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon—ang duta nga maayo
kag mapatubason.'
18 "Magapamati sa imo ang mga manugdumala sang Israel. Kag dayon,
ikaw kag ang mga manugdumala magkadto sa hari sang Egypt kag
magsiling sa iya, 'Nagpakigkita sa amon ang GINOO, ang Dios sang mga
Hebreo. Gani kon mahimo tuguti kami sa paglakat sing tatlo ka adlaw sa
kamingawan sa paghalad sa GINOO nga amon Dios.'

---

‡ **3:8** *mapatubason nga duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa bersikulo 17. § **3:14** *Ako...gihapon:* ukon, *Kon sin-o ako amo ako. (*Kon sa English, *I am who I am,* ukon, *I will be what I will be.)* * **3:15** *GINOO:* ukon, *Yahweh.* Ini nga Hebreo posible naghalin sa pulong nga "ehyeh" ("I am") nga makita sa bersikulo 14. † **3:15** *GINOO:* ukon, *Yahweh*

19 Pero nahibaluan ko nga indi kamo pagtugutan sang hari sang Egypt
luwas lang kon may magpilit sa iya.
20 Gani silutan ko ang mga Egyptohanon paagi sa mga milagro nga
himuon ko sa ila. Pagkatapos tugutan na niya kamo sa paglakat.
21 Kag himuon ko nga magmaayo sa inyo ang mga Egyptohanon, para
kon maglakat na kamo pabalunan pa nila kamo.
22 Ang mga babayi *nga Israelinhon* magapangayo sang mga alahas nga
pilak kag bulawan kag sang mga bayo sa ila kasilingan *nga mga*
Egyptohanon kag sa mga pangayaw didto sa Egypt. Kag ipasuksok ninyo ini
nga mga butang sa inyo mga kabataan. Sa sini nga paagi, makuhaan ninyo
sang mga pagkabutang ang mga Egyptohanon."

4

Ang mga Milagro nga Nagapakita sang Gahom sang Dios

1 Nagsabat si Moises, "Paano kon indi magpati sa akon ang mga
Israelinhon ukon magpamati sa akon isiling? Paano kon magsiling sila,
'Wala nagpakita sa imo ang GINOO'?"
2 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Ano inang ginauyatan mo?" Nagsabat si
Moises, "Baston."*
3 Nagsiling ang GINOO, "Ihaboy ina sa duta." Gani ginhaboy ni Moises ang
baston kag nahimo ini nga man-og, kag nagdalagan siya palayo sini.
4 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Dakpa ang man-og sa ikog." Gani gindakop
ni Moises ang man-og kag nahimo ini *liwat* nga baston.
5 Nagsiling ang GINOO, "Himua ini nga milagro para magpati sila nga *ako,*
ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag
Jacob, nagpakita sa imo."
6 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Ibutang ang imo kamot sa sulod sang imo
bayo." Gintuman ini ni Moises, kag sang ginkuha na niya ang iya kamot,
puwerte ini kaputi tungod nga gintubuan ini sang delikado nga balatian sa
panit.†
7 Nagsiling ang GINOO, "Ibutang liwat ang imo kamot sa sulod sang imo
bayo." Gintuman ini ni Moises, kag sang ginkuha na niya ang iya kamot,
maayo na ini pareho sa iban nga mga parte sang iya lawas.
8 Dayon nagsiling ang GINOO, "Kon indi sila magpati sa una nga milagro,
mapati na sila sa ikaduha.
9 Pero kon indi pa gid gani sila magpati sa imo pagkatapos sining duha ka
milagro, magkuha ka sang tubig sa Suba sang Nilo kag ibubo ini sa mamala
nga duta, kag mahimo ini nga dugo."
10 Nagsiling si Moises sa GINOO, "Ginoo, indi ako maayo maghambal.
Halin pa sang una pigaw ako pahambalon, kag bisan subong nga
nagapakighambal ka sa akon nga imo alagad. Nagautol-utol ako kon
maghambal."
11 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Sin-o bala ang nagahimo sang baba sang
tawo? Sin-o bala ang nagahimo sa iya nga bungol ukon apa? Sin-o bala ang
nagabuot nga makakita siya ukon mabulag? Indi bala ako, ang GINOO?
12 Gani lakat, kay buligan ko ikaw sa paghambal kag tudluan ko ikaw kon
ano ang imo ihambal."

---

* **4:2** *Baston:* sa English, *staff,* nga ginagamit sang mga manugbantay sang mga karnero. † **4:6** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

13 Pero nagsiling si Moises, “O Ginoo, kon mahimo magpadala ka na lang
sang iban.”
14 Naakig ang GINOO kay Moises, kag nagsiling siya, “Ti, si Aaron na lang
nga imo utod, nga kaliwat man ni Levi. Nahibaluan ko nga maayo siya
maghambal. Nagapakadto na siya gani diri sa pagpakigkita sa imo.
Malipay gid siya kon makita niya ikaw.
15 Estoryahon mo siya, kag tudluan mo siya kon ano ang iya ihambal.
Buligan ko kamo nga duha sa paghambal, kag tudluan ko man kamo kon
ano ang inyo himuon.
16 Si Aaron ang magahambal sa mga tawo para sa imo. Tudluan mo siya
kon ano ang iya ihambal, subong nga daw ikaw ang Dios.
17 Kag dal-a ang imo baston agod paagi sina makahimo ka sang mga
milagro.”

Nagbalik si Moises sa Egypt

18 Nagbalik si Moises kay Jetro nga iya ugangan kag nagsiling sa iya,
“Tuguti ako sa pagbalik sa akon mga kadugo sa Egypt sa pagtan-aw kon
bala buhi pa sila.” Nagsiling si Jetro, “Sige, kag maayo lang nga paglakat.”
19 Antes maghalin si Moises sa Midian nagsiling ang GINOO sa iya, “Sige,
balik na sa Egypt kay nagkalamatay na ang tanan nga gusto magpatay sa
imo.”
20 Gani ginkuha ni Moises ang iya asawa kag mga anak nga lalaki kag
ginpasakay sa donkey kag nagbalik sa Egypt. Gindala man niya ang baston
nga ginsugo sang Dios *nga iya dal-on*.
21 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Pag-abot mo sa Egypt, himuon mo
gid sa atubangan sang hari ang tanan nga milagro nga ginapahimo ko sa
imo. Ginhatagan ko ikaw sang gahom sa paghimo sina. Pero patig-ahon ko
ang tagipusuon sang hari para indi niya pagtugutan nga maghalin ang mga
Israelinhon.
22 Dayon silingon mo siya, ‘Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginakabig
ko ang Israel nga akon kamagulangan nga anak nga lalaki,
23 gani ginsugo ko ikaw nga palakton mo siya para makasimba siya sa
akon, pero wala ka magsugot. Gani patyon ko ang kamagulangan mo nga
anak nga lalaki!’ ”
24 Sang nagapanglakaton na *si Moises kag ang iya pamilya,* nagpahuway
sila sa isa ka palahuwayan. Ginkadtuan sang GINOO si Moises kag patyon
kuntani.
25-26 Pero nagkuha si Zipora sang matalom nga bato kag gintuli ang iya
anak, kag ang panit nga iya nakuha gintandog niya sa kinatawo‡ ni Moises.
Dayon nagsiling si Zipora, “Ikaw isa ka duguon nga bana sa akon.”
(Ginhambal ini ni Zipora nga may kaangtanan sa pagkatuli.) Gani wala
pagpatya sang GINOO si Moises.
27 Karon, nagsiling ang GINOO kay Aaron, “Lakat kag sugataa si Moises sa
kamingawan.” Gani ginsugata niya si Moises sa Bukid sang Dios kag
ginhalukan *bilang pag-abiabi*.
28 Ginsugiran dayon ni Moises si Aaron sang tanan nga ginsugo sang
GINOO nga ihambal niya, kag sang tanan nga milagro nga ipahimo sa iya.
29 Gani naglakat sila nga duha, kag gintipon nila ang tanan nga
manugdumala sang mga Israelinhon.
30 Ginsugiran sila ni Aaron sang tanan nga ginsiling sang GINOO kay
Moises. Kag ginhimo ni Moises ang mga milagro sa atubangan sang mga
tawo,

‡ **4:25-26** *kinatawo:* ukon, *tiil*

31 kag nagpati sila. Sang nahibaluan nila nga nagakabalaka ang GINOO sa
ila kag nakita niya ang ila mga pag-antos, nagluhod sila kag nagsimba sa
GINOO.

5

Nag-estorya si Moises kag si Aaron sa Hari sang Egypt

1 Sang ulihi nagkadto si Moises kag si Aaron sa hari sang Egypt* kag
nagsiling, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel:
'Palakta ang akon katawhan, para makasaulog sila sang piesta para sa akon
sa kamingawan.'"
2 Nagsiling ang hari, "Sin-o gid ang GINOO nga magpati ako sa iya kag
magtugot nga palakton ko ang mga Israelinhon? Wala ako nakakilala sa
GINOO kag indi ko pagpalakton ang mga Israelinhon."
3 Nagsabat si Moises kag si Aaron, "Nagpakita sa amon ang Dios sang mga
Israelinhon. Gani kon mahimo tuguti kami sa paglakat sing tatlo ka adlaw
sa kamingawan para makahalad kami sang mga halad sa GINOO nga amon
Dios, kay kon indi gani, pamatyon niya kami paagi sa balatian ukon
inaway."†
4 Pero nagsiling ang hari sang Egypt, "Ngaa pauntaton ninyo ang mga
tawo sa ila trabaho? Balik na kamo sa inyo mga obra!
5 Tan-awa kon daw ano kadamo sang tawo nga pauntaton ninyo sa
pag-obra."
6 Sadto gid nga adlaw, nagmando ang hari sa mga *Egyptohanon nga*
nagadumala sa mga Israelinhon sa trabaho kag sa mga porman *nga*
Israelinhon. Siling niya,
7 "Indi na kamo maghatag sa mga trabahador sang mga dagami nga
gamiton nila sa paghimo sang mga tisa, kundi sila na mismo ang
magpanguha sini.
8 Pero dapat amo man gihapon kadamo nga tisa ang ila himuon. Mga
matamad sila, amo ina nga nagapangabay sila nga palakton ko sila para
makahalad sila sa ila Dios.
9 Paobraha pa gid sila sing tudo para magsako pa gid sila kag indi na
magsagi pamati sa mga binutig."
10 Gani naglakat sila sa mga Israelinhon kag nagsiling, "Nagsugo ang hari
nga indi na namon kamo paghatagan sang dagami.
11 Kamo na ang magpangita sini bisan diin, pero amo man gihapon
kadamo nga tisa ang inyo himuon."
12 Gani naglalapta ang mga Israelinhon sa bilog nga Egypt sa pagpanguha
sang dagami.
13 Ginapadali sila sang mga manugdumala sa trabaho nga nagasiling,
"Himua ninyo ang amo gihapon nga kadamuon sang tisa kada adlaw
pareho sang inyo ginahimo sadto sang ginahatagan pa kamo sang dagami."
14 Dayon ginkastigo nila ang mga porman nga Israelinhon kag
ginpamangkot, "Ngaa wala ninyo mahimo kahapon kag subong ang
kadamuon sang tisa nga ginapahimo sa inyo, nga pareho kadamo sadto?"
15 Gani nagkadto dayon ang mga porman nga Israelinhon sa hari kag
nagreklamo, "Ngaa amo ini ang pagtratar mo sa amon nga imo mga
suluguon?

---

* **5:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **5:3** *inaway:* sa literal, *espada*

16 Wala kami ginahatagan sang dagami, pero ginapilit kami nga
maghimo sang amo man gihapon kadamo nga tisa, kag ginakastigo pa
kami. Sala gid ini sang imo mga tinawo!"
17 Nagsiling ang hari, "Mga matamad gid kamo, amo ina nga
nagapangabay kamo nga palakton ko kamo para makahalad kamo sa
GINOO.
18 Balik na kamo sa inyo mga obra! Indi kamo paghatagan sang dagami,
pero amo man gihapon kadamo nga tisa ang inyo himuon."
19 Tungod nga nag-insister ang hari nga himuon gid nila ang kadamuon
sang tisa nga ginapahimo sa ila kada adlaw, nareyalisar sang mga porman
nga Israelinhon nga mabudlayan gid sila.
20 Paghalin nila sa hari, nakita nila si Moises kag si Aaron nga nagahulat
sa ila.
21 Nagsiling sila kay Moises kag kay Aaron, "Kabay pa nga silutan kamo
sang GINOO, kay tungod sa inyo nangakig sa amon ang hari kag ang iya mga
opisyal. Ang inyo ginhimo mangin kabangdanan sa pagpatay nila sa
amon."

Nagpromisa ang Dios nga Luwason Niya ang mga Israelinhon

22 Nagdangop liwat si Moises sa GINOO kag nagpangamuyo, "O Ginoo,
ngaa ginapaantos mo ang imo katawhan? Ngaa bala nga ginpadala mo pa
ako *sa ila*?
23 Halin sang ginsugid ko sa hari ang imo mensahi, ginpintasan pa gid
niya ang imo katawhan, kag wala mo gid sila pagluwasa."

6

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Karon makita mo kon ano ang
pagahimuon ko sa hari sang Egypt.* Tungod sa gahom nga akon ipakita,
tugutan niya nga maghalin kamo sa iya nasyon. Mapilitan siya nga
magpahalin sa inyo."
2 Nagsiling pa gid ang Dios kay Moises, "Ako amo ang GINOO.
3 Nagpakita ako kay Abraham, kay Isaac, kag kay Jacob bilang
Makagagahom nga Dios, pero wala ko ginpahayag sa ila ang akon ngalan
nga GINOO†.
4 Naghimo ako sang kasugtanan sa ila, nga ihatag ko sa ila ang duta sang
Canaan nga sa diin nag-estar sila bilang mga pangayaw.
5 Nabatian ko ang mga pag-ugayong sang mga Israelinhon nga ginaulipon
sang mga Egyptohanon, kag ginadumdom ko ang akon kasugtanan *sa ila*.
6 Gani silinga ang mga Israelinhon: 'Ako amo ang GINOO. Hilwayon ko
kamo sa pagkaulipon sa Egypt. Paagi sa akon gahom, silutan ko sing
puwerte gid ang mga Egyptohanon, kag luwason ko kamo.
7 Kabigon ko kamo nga akon katawhan kag ako mangin inyo Dios. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO nga inyo Dios nga naghilway sa
inyo sa pagkaulipon sa Egypt.
8 Dal-on ko kamo sa duta nga akon ginsumpa nga ihatag kay Abraham,
Isaac kag Jacob. Ihatag ko ini sa inyo, kag inyo ini panag-iyahan. Ako amo
ang GINOO.'"
9 Ginhambal ini ni Moises sa mga Israelinhon, pero wala sila nagpati sa
iya tungod kay nadulaan na sila sing paglaom sa sobra nga pagpaantos sa
ila bilang mga ulipon.

---

* **6:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **6:3** *GINOO:* Tan-awa ang footnote sa 3:15.

10 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
11 “Lakat, kag silinga ang Faraon nga hari sang Egypt nga pahalinon na
niya ang mga Israelinhon sa iya nasyon.”
12 Pero nagsiling si Moises sa GINOO, “Kon ang mga Israelinhon indi gani
magpamati sa akon, ang hari pa ayhan? Labi na nga indi ako maayo
maghambal!”
13 Pero nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, “Silinga ninyo ang
mga Israelinhon kag ang Faraon nga hari sang Egypt nga ginsugo ko kamo
sa pagpaguwa sa mga Israelinhon sa Egypt.”

Ang mga Katigulangan ni Moises kag ni Aaron

14 Amo ini ang mga katigulangan sang mga panimalay nga naghalin sa
mga tribo sang Israel: Ang mga anak nga lalaki ni Reuben, nga
kamagulangan nga anak ni Israel, amo sila ni Hanoc, Palu, Hezron, kag
Carmi. Sila kag ang ila mga kaliwat amo ang mga pamilya nga naghalin kay
Reuben.
15 Ang mga anak nga lalaki ni Simeon amo sila ni Jemuel, Jamin, Ohad,
Jakin, Zohar, kag Shaul. (Ining si Shaul anak ni Simeon sa Canaanhon nga
babayi.) Sila kag ang ila mga kaliwat amo ang mga pamilya nga naghalin
kay Simeon.
16 Ang mga anak nga lalaki ni Levi suno sa kasaysayan sang iya mga
kaliwat amo sila ni Gershon, Kohat, kag Merari. Nagkabuhi si Levi sing 137
ka tuig.
17 Ang mga anak nga lalaki ni Gershon amo si Libni kag si Shimei.
18 Ang mga anak nga lalaki ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron,
kag Uziel. Nagkabuhi si Kohat sing 133 ka tuig.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Merari amo si Mali kag si Mushi. Amo ini
ang mga pamilya nga naghalin kay Levi suno sa kasaysayan sang iya mga
kaliwat.
20 Ginpangasawa ni Amram si Jokebed nga utod sang iya amay. Kag ang
ila mga anak nga lalaki amo si Aaron kag si Moises. Nagkabuhi si Amram
sing 137 ka tuig.
21 Ang mga anak nga lalaki ni Izhar amo sila ni Kora, Nefeg, kag Zicri.
22 Ang mga anak nga lalaki ni Uziel amo sila ni Mishael, Elzafan, kag Sitri.
23 Ginpangasawa ni Aaron si Elisheba, nga anak ni Aminadab kag utod ni
Nashon. Ang ila mga anak nga lalaki amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag
Itamar.
24 Ang mga anak nga lalaki ni Kora amo sila ni Asir, Elkana, kag Abiasaf.
Sila kag ang ila mga kaliwat amo ang mga pamilya nga naghalin kay Kora.
25 Si Eleazar nga anak ni Aaron nagpangasawa sa isa sa mga anak ni
Putiel. Ang ila anak nga lalaki amo si Finehas.
Sila amo ang mga katigulangan sang mga pamilya nga naghalin kay Levi.
26 Ang Aaron kag Moises nga ginmitlang sa sini nga lista amo man ang
Aaron kag Moises nga ginsugo sang GINOO nga paguwaon ang bilog nga
puwersa sang Israel sa Egypt.
27 Amo ini sila ang nagpakighambal sa Faraon nga hari sang Egypt nga
paguwaon ang mga Israelinhon sa Egypt.

Si Aaron ang Maghambal para kay Moises

28 Sang nagpakig-estorya sadto ang GINOO kay Moises sa Egypt,
29 nagsiling siya sa iya, “Ako amo ang GINOO. Sugiri ang Faraon nga hari
sang Egypt sang tanan nga ginsiling ko sa imo.”

30 Pero nagsiling si Moises sa GINOO, “Indi ako maayo maghambal, gani
indi magpamati ang hari sa akon.”

7

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Pamati! Himuon ko ikaw nga daw isa
ka dios para sa hari sang Egypt.* Magapakighambal ka sa iya paagi kay
Aaron nga imo utod.
2 Sugiri si Aaron sang tanan nga ginasiling ko sa imo, kag ipasiling ini sa
iya sa hari. Silingon niya ang hari nga paguwaon niya ang mga Israelinhon
sa iya nasyon.
3 Pero patig-ahon ko ang tagipusuon sang hari, kag bisan pa maghimo
ako sang madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang sa Egypt,
4 indi siya magpamati sa inyo. Dayon silutan ko ang Egypt sing puwerte
gid, kag paguwaon ko ang bilog nga puwersa sang Israel nga akon
katawhan.
5 Kon masilutan ko na ang mga Egyptohanon, kag mapaguwa ko na ang
mga Israelinhon sa ila nasyon, mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.”
6 Gintuman ni Moises kag ni Aaron ang ginsugo sang GINOO sa ila.
7 Nagaedad si Moises sing 80 ka tuig kag si Aaron 83 sang
nagpakighambal sila sa hari sang Egypt.
8 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
9 “Kon magsiling ang hari sang Egypt nga maghimo kamo sang milagro,
ikaw Moises magsiling kay Aaron, ‘Ihaboy ang imo baston sa atubangan
sang hari, kag mahimo ini nga man-og.’ ”
10 Gani nagkadto si Moises kag si Aaron sa hari kag ginhimo nila ang
ginsiling sang GINOO. Ginhaboy ni Aaron ang iya baston sa atubangan sang
hari kag sang iya mga opisyal, kag nahimo ini nga man-og.
11 Ginpatawag dayon sang hari ang iya mga maalamon nga tawo kag mga
madyikero, kag paagi sa ila nga mga madyik, nahimo man nila ang pareho
sadto nga milagro.
12 Ang kada isa sa ila naghaboy sang ila baston kag nahimo man ini nga
mga man-og. Pero ginlamon sang man-og ni Aaron ang ila mga man-og.
13 Pero matig-a gihapon ang tagipusuon sang hari, kag wala siya
nagpamati kay Moises kag kay Aaron, pareho sang ginsiling sang GINOO.

Ang Suba sang Nilo Nangin Dugo

14 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Matig-a gid ang tagipusuon sang
hari; indi niya pagpalakton ang katawhan *sang Israel*.
15 Gani kadtuan mo ang hari buwas sa aga sa iya pagkadto sa Suba sang
Nilo. Didto ka magpakigkita sa iya sa higad sang suba kag dal-on mo gid
ang imo baston nga nahimo nga man-og.
16 Silingon mo siya, ‘Ang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo, nagsugo sa
akon sa pagsiling sini sa imo: Palakta ang akon katawhan para makasimba
sila sa akon sa kamingawan. Pero hasta subong wala ka gid nagtuman.
17 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga paagi sa akon pagahimuon mahibaluan
mo nga ako amo ang GINOO. Paagi sa sini nga baston, hampakon ko ang
tubig sang Nilo kag mahimo ang tubig nga dugo.
18 Magakalamatay ang mga isda, kag magabaho ang suba, kag indi na
makainom ang mga Egyptohanon sang tubig sini.’ ”

* **7:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

19 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises, “Silinga si Aaron nga itudlo
niya ang iya baston sa mga katubigan sang Egypt: sa mga suba, sapa, kanal,
punong kag sa tanan nga ginatipunan sang tubig, kag mahimo ini tanan
nga dugo. Amo ini ang matabo sa bisan diin sa Egypt. Pati ang tubig sa mga
suludlan† *nga* kahoy ukon bato mangin dugo.”
20 Gintuman ni Moises kag ni Aaron ang ginsugo sang GINOO. Samtang
nagatulok ang hari kag ang iya mga opisyal, ginbayaw ni Aaron ang iya
baston kag ginhampak sa Suba sang Nilo, kag ang tanan nga tubig nahimo
nga dugo.
21 Nagkalamatay ang mga isda kag nagbaho gid ang suba, gani indi na
makainom ang mga Egyptohanon. Bisan diin sa Egypt may mga dugo.
22 Pero ginhimo man ini nga milagro sang mga madyikero nga
Egyptohanon paagi sa ila madyik. Gani matig-a gihapon ang tagipusuon
sang hari, kag wala siya nagpamati kay Moises kag kay Aaron, pareho sang
ginsiling sang GINOO.
23 Nagbalik ang hari sa iya palasyo, kag wala lang niya ato ginsapak.
24 Nagkutkot ang mga Egyptohanon sa palibot sang Suba sang Nilo para
makakuha sang ilimnon nga tubig, kay indi na nila mainom ang tubig sa
suba.

Ang mga Paka

25 Pagkaligad sang pito ka adlaw halin sang paghampak sang GINOO sang
Suba sang Nilo *paagi kay Aaron*,

8

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Kadtui ang hari sang Egypt* kag
silinga siya, ‘Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Palakta ang akon
katawhan para makasimba sila sa akon.
2 Kon indi mo gani sila pagpalakton, padagsaon ko ang mga paka sa bilog
mo nga nasyon.
3 Mapuno sang mga paka ang Suba sang Nilo kag magasulod sila sa imo
palasyo, sa imo kuwarto kag bisan sa imo hiligdaan. Magasulod man sila sa
mga balay sang imo mga opisyal kag sang imo katawhan, kag pati sa mga
dapog kag sa ginamasahan sang harina.
4 Luksuhan ka sang mga paka pati ang imo katawhan kag ang tanan mo
nga opisyal.’ ”
5 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises, “Silinga si Aaron nga iuntay niya
ang iya kamot nga may baston sa mga suba, sapa, kanal, kag sa mga
punong, kag magaguluwa ang mga paka sa bilog nga Egypt.”
6 Gani gin-untay ni Aaron ang iya kamot sa mga tubig sang Egypt, kag
nagguluwa ang mga paka kag naglapta sa bilog nga Egypt.
7 Pero ginhimo man ini nga milagro sang mga madyikero paagi sa ila mga
madyik. Napaguwa man nila ang mga paka sa *mga katubigan sang* Egypt.
8 Ginpatawag sang hari si Moises kag si Aaron kag ginsilingan,
“Magpangamuyo kamo sa GINOO nga kuhaon niya ang mga paka sa akon
kag sa akon katawhan, kag palakton ko ang *inyo* mga kasimanwa sa
paghalad sa GINOO.”
9 Nagsiling si Moises sa hari, “Hambala lang ako kon san-o ako
magpangamuyo para sa imo, sa imo mga opisyal, kag sa imo katawhan,

† **7:19** *tubig sa mga suludlan:* ukon, *tubig nga ginabubo sa mga dios-dios*

* **8:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

para madula inang mga paka sa inyo kag sa inyo mga balay. Kag ang
mabilin lang nga mga paka amo ang sa Suba sang Nilo."
10 Nagsabat ang hari, "*Pangamuyui ako* buwas." Nagsiling si Moises,
"Matuman ina suno sa ginsiling mo para mahibaluan mo nga wala na sing
iban nga pareho sa GINOO nga amon Dios.
11 Madula ang tanan nga paka sa inyo; ang mabilin lang amo ang sa Suba
sang Nilo."
12 Paghalin ni Moises kag ni Aaron sa hari, nagpangamuyo si Moises sa
GINOO nga kuhaon niya ang mga paka nga iya ginpadala sa Egypt.
13 Kag gintuman sang GINOO ang ginpangabay ni Moises. Nagkalamatay
ang mga paka sa mga balay, sa mga ugsaran, kag sa mga kaumahan.
14 Gintipon ini sang mga Egyptohanon kag mataas gid ang ila mga
tinumpok, kag nagbaho ang *bilog nga* duta *sang Egypt*.
15 Pero pagkakita sang hari nga wala na ang mga paka, ginpatig-a niya
liwat ang iya tagipusuon, kag wala siya nagpamati kay Moises kag kay
Aaron, pareho sang ginsiling sang GINOO.

Ang mga Lamok

16 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Silinga si Aaron nga ihampak niya
ang baston sa duta, kag mahimo nga mga lamok[†] ang mga yab-ok sa bilog
nga duta sang Egypt."
17 Gintuman nila ini, kag sang ginhampak ni Aaron sang iya baston ang
duta, nahimo nga mga lamok ang mga yab-ok sa bilog nga duta sang Egypt.
Kag nagsalakay ang mga lamok sa mga tawo kag sa mga sapat.
18 Gintinguhaan man ini sang mga madyikero nga sundon paagi sa ila
mga madyik, pero wala nila masunod. Padayon nga nagasalakay ang mga
lamok sa mga tawo kag sa mga sapat.
19 Nagsiling ang mga madyikero sa hari, "Dios ang naghimo sini!" Pero
matig-a gihapon ang tagipusuon sang hari, kag wala gid siya nagpamati,
pareho sang ginsiling sang GINOO.

Ang mga Sapat-sapat

20 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Aga ka pa magbangon buwas kag
kadtui ang hari samtang nagapakadto siya sa suba. Silinga siya nga amo ini
ang akon ginasiling: 'Palakta ang akon katawhan para makasimba sila sa
akon.
21 Kon indi mo gani sila pagpalakton, padal-an ko ikaw sang madamo gid
nga mga sapat-sapat nga magahalit sa imo kag sa imo mga opisyal kag
katawhan. Mapuno sang mga sapat-sapat ang inyo mga balay, kag ang duta
matabunan sini.
22 Pero indi mangin pareho sina sa duta sang Goshen nga sa diin
nagaestar ang akon katawhan; indi makita didto ang madamo gid nga mga
sapat-sapat, para mahibaluan ninyo nga ako, ang GINOO, ara sa *sina nga*
lugar.
23 Lainon ko ang akon pagtratar sa akon katawhan sa imo katawhan. Ini
nga milagro himuon ko buwas.'"
24 Ginhimo matuod ini sang GINOO. Nagsulod ang madamo gid nga mga
sapat-sapat sa palasyo sang hari kag sa mga balay sang iya mga opisyal, kag
ang bilog nga duta sang Egypt nahalitan sini.
25 Gani ginpatawag dayon sang hari si Moises kag si Aaron, kag
ginsilingan, "Sige, maghalad kamo sa inyo Dios, pero diri lang sa Egypt."

---

† **8:16** *lamok:* ukon, *kuto.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

26 Nagsabat si Moises, “Indi puwede nga diri kami maghalad sa Egypt,
kay ang amon mga halad sa GINOO nga amon Dios makangilil-ad para sa
mga Egyptohanon. Kag kon maghalad kami sang mga halad nga
makangilil-ad para sa ila, sigurado nga batuhon nila kami.
27 Kinahanglan malakat kami sing tatlo ka adlaw pakadto sa
kamingawan sa paghalad didto sang mga halad sa GINOO nga amon Dios,
suno sa ginsugo niya sa amon.”
28 Nagsiling ang hari, “Tugutan ko kamo nga maghalad sang mga halad sa
GINOO nga inyo Dios sa kamingawan, pero indi lang kamo magpalayo.
Karon, pangamuyui na ninyo ako.”
29 Nagsabat si Moises, “Sige, paghalin ko diri, mangamuyo ako sa GINOO,
kag sa buwas madula na sa inyo tanan ang mga sapat-sapat. Pero
siguraduhon mo nga indi mo kami pagtuntuhon liwat nga indi kami
pagpalakton sa paghalad sang mga halad sa GINOO.”
30 Naghalin dayon si Moises, kag nagpangamuyo sa GINOO,
31 kag gintuman sang GINOO ang ginpangabay ni Moises. Naghalin ang
mga sapat-sapat sa tanan nga Egyptohanon. Wala gid sing may nabilin nga
mga sapat-sapat.
32 Pero ginpatig-a gihapon sang hari ang iya tagipusuon kag wala niya
pagpalakta ang mga Israelinhon.

9

Ang Balatian sa mga Kasapatan

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Kadtui ang hari sang Egypt* kag
silinga siya, ‘Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo:
Palakta ang akon katawhan para makasimba sila sa akon.
2 Kon indi mo pa gid gani sila pagpalakton,
3 padal-an ko sang makamamatay nga balatian ang imo mga kasapatan
nga ara sa uma—mga kabayo, mga donkey, mga camel, mga baka, mga
karnero, kag mga kanding.
4 Pero lainon ko ang akon pagtratar sa kasapatan sang mga Israelinhon
sa kasapatan sang mga Egyptohanon, para wala sing may mapatay sa mga
kasapatan sang mga Israelinhon.’ ”
5 Ginpahibalo sang GINOO nga himuon niya ini pagkasunod nga adlaw,
6 kag ginhimo niya matuod ini. Nagkalamatay ang tanan nga kasapatan
sang mga Egyptohanon *nga ara sa uma,* pero wala gid sing may napatay sa
mga kasapatan sang mga Israelinhon.
7 Nagpadala ang hari sang mga tawo sa pag-usisa kon matuod nga wala
sing may napatay sa mga kasapatan sang mga Israelinhon. Pero bisan
nahibaluan niya nga matuod ini, matig-a gihapon ang iya tagipusuon kag
wala niya pagpalakta ang mga Israelinhon.

Ang mga Hubag

8 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, “Magkuha kamo
sang tag-isa ka hakop nga abo sa hurnohan kag isabwag ini ni Moises sa
hangin sa atubangan sang hari.
9 Magalapta ini nga yab-ok sa bilog nga Egypt, kag tungod sini magatubo
ang mga hubag sa lawas sang mga tawo kag sang mga sapat.”

* **9:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo.

10 Gani nagkuha si Moises kag si Aaron sang abo sa hurnohan kag
nagtindog sa atubangan sang hari. Ginsabwag ini ni Moises sa hangin, kag
gintubuan sang mga hubag ang mga tawo kag mga sapat.
11 Bisan ang mga madyikero indi makaatubang kay Moises, kay pati sila
gintubuan man sang mga hubag pareho sa tanan nga Egyptohanon.
12 Pero ginpatig-a pa gid sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag wala
gid siya nagpamati kay Moises kag kay Aaron, pareho sang ginsiling sang
GINOO kay Moises.

Ang Ulan nga Yelo

13 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Aga ka pa magbangon buwas
kag kadtui ang hari, kag silinga, 'Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang
Dios sang mga Hebreo: Palakta ang akon katawhan para makasimba sila sa
akon.
14 Kay kon indi gani, magapadala ako sang grabe gid nga kahalitan sa
imo, sa imo mga opisyal, kag sa imo katawhan para mahibaluan mo nga
wala na sang pareho sa akon sa bilog nga kalibutan.
15 Bisan sadto pa, puwede ko ikaw laglagon kag ang imo katawhan paagi
sa balatian, kag wala ka na kuntani subong.
16 Pero gintugutan ko ikaw nga mabuhi para sa sini nga katuyuan: agod
mapakita ko sa imo ang akon gahom kag agod mangin bantog ang akon
ngalan sa bilog nga kalibutan.
17 Pero nagapabugal ka gihapon sa akon katawhan, kag wala mo sila
gintugutan nga maglakat.
18 Gani buwas, sa amo man sini nga oras, paulanon ko sang yelo nga
puwerte kabaskog, nga wala pa gid matabo sa Egypt halin sang pagtukod
sini.
19 Gani magsugo ka gilayon nga pasilungan ang tanan mo nga kasapatan
kag ang tanan mo nga ulipon nga ara sa uma, kay ang tanan nga ara sa
guwa, tawo man ukon sapat, magakalamatay kon matup-an sang ulan nga
yelo.'"
20 Ang iban nga mga opisyal sang hari hinadlukan sa ginsiling sang
GINOO, gani dali-dali nila nga ginpapasilong ang ila mga ulipon kag mga
kasapatan.
21 Pero may iban nga wala nagsapak sa ginsiling sang GINOO;
ginpabay-an nila sa guwa ang ila mga ulipon kag mga kasapatan.
22 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ibayaw ang imo baston† sa
langit para magaulan sang yelo sa bilog nga Egypt—sa mga tawo, sa mga
sapat kag sa tanan nga tanom."
23 Gani sang ginbayaw ni Moises ang iya baston sa langit, ginpadaguob
sang GINOO, ginpaulan sang yelo kag ginpakilat. Ang mga yelo nga
ginpaulan sang GINOO sa duta sang Egypt
24 amo ang pinakagrabe halin sang nangin isa ka nasyon ang Egypt.
Samtang nagaulan sang mga yelo, sige ang pangilat.
25 Ang tanan nga tawo kag sapat nga ara sa guwa nahalitan, pati ang
tanan nga tanom kag kahoy.
26 Ang wala lang maulanan sang yelo amo ang Goshen nga sa diin
nagaestar ang mga Israelinhon.
27 Ginpatawag dayon sang hari si Moises kag si Aaron. Nagsiling siya sa
ila, "Sini nga tion ginaako ko nga nakasala ako. Husto ang GINOO; kag ako
kag ang akon katawhan amo ang sala.

† **9:22** *baston:* sa Hebreo, *kamot.* Pero tan-awa sa bersikulo 23.

28 Pangabaya ang GINOO nga untatan na niya ining puwerte nga daguob
kag ulan nga yelo. Palakton ko na kamo; indi na kamo dapat magpabilin pa
diri.”
29 Nagsabat si Moises, “Kon makaguwa na ako sa siyudad, bayawon ko
ang akon mga kamot *sa pagpangamuyo* sa GINOO. Dayon magauntat ang
daguob kag indi na mag-ulan sang yelo, para mahibaluan mo nga ang
kalibutan iya sang GINOO.
30 Pero nahibaluan ko nga ikaw kag ang imo mga opisyal wala gihapon
nagakahadlok sa GINOONG Dios.”
31 (Nagkalapierdi ang mga *tanom nga* flax‡ kag barley, kay alanihon na
sadto ang mga barley kag nagapamulak na ang mga flax.
32 Pero wala nagkalapierdi ang mga trigo kag espelta§ kay indi pa ini
alanihon.)
33 Naghalin si Moises sa hari kag nagguwa sa siyudad. Ginbayaw niya
ang iya mga kamot *sa pagpangamuyo* sa GINOO; kag nag-untat ang daguob,
ang pagtupa sang mga yelo, kag ang ulan.
34 Pagkakita sang hari nga nag-untat na ang ulan, ang mga yelo, kag ang
daguob, nagpakasala siya liwat. Ginpatig-a niya kag sang iya mga opisyal
ang ila tagipusuon.
35 Sa katig-a sang iya tagipusuon wala niya pagpalakta ang mga
Israelinhon, pareho sang ginsiling sang GINOO paagi kay Moises.

10

Ang mga Apan

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Kadtui ang hari sang Egypt,*
kay ginpatig-a ko ang iya tagipusuon kag ang tagipusuon sang iya mga
opisyal, para padayon ko nga mapakita sa ila ining akon mga milagro,
2 kag para masugid ninyo sa inyo mga anak kag mga apo kon paano ko
ginsilutan ang mga Egyptohanon kag kon paano ako naghimo sang mga
milagro sa ila. Sa sini nga paagi mahibaluan ninyo nga ako amo ang
GINOO.”
3 Gani nagkadto si Moises kag si Aaron sa hari kag nagsiling sa iya, “Amo
ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang mga Hebreo, ‘Hasta san-o ka
pa bala nga indi magpaubos sa akon? Palakta ang akon katawhan para
makasimba sila sa akon.
4 Kon indi mo gani sila pagpalakton, padal-an ko buwas sang mga apan
ang imo nasyon.
5 Tungod sa ila kadamo, indi na makita ang duta. Pagakaunon nila ang
nabilin nga mga tanom nga wala mapierdi sang ulan nga yelo, pati ang
tanan ninyo nga kahoy.
6 Mapuno sang mga apan ang imo palasyo kag ang mga balay sang imo
mga opisyal kag mga katawhan. Wala gid sing may nakita nga pareho sini
sa duta sang Egypt halin sang pag-abot diri sang inyo mga katigulangan
hasta subong.’” Dayon nagtalikod sila ni Moises kag naglakat.
7 Nagsiling ang mga opisyal sang hari sa iya, “Hasta san-o mo pa bala
pabay-an ini *nga kalamidad*† nga maghalit sa aton? Palakta na ang mga
Israelinhon, para makasimba sila sa GINOO nga ila Dios. Wala mo bala
nareyalisar nga guba na ang Egypt?”

---

‡ **9:31** *flax:* Tanom nga ginahimo nga linen. § **9:32** *espelta:* Ang Hebreo sini nagatumod sa isa ka klase sang uyas. * **10:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa masunod nga mga bersikulo. † **10:7** *ini nga kalamidad:* ukon, *ini nga tawo,* nga ang buot silingon si Moises.

8 Gani ginpabalik liwat si Moises kag si Aaron sa hari. Nagsiling ang hari
sa ila, “Sige, makalakat na kamo sa pagsimba sa GINOO nga inyo Dios. Pero
sugiri ninyo ako kon sin-o ang inyo updon sa paglakat.”
9 Nagsabat si Moises, “Malakat kami tanan, bata kag tigulang. Dal-on
namon ang amon mga kabataan kag mga kasapatan, kay tanan kami
magasaulog sang piesta para sa GINOO.”
10 Nagsiling ang hari *nga may pag-insulto*, “Kabay pa nga updan kamo
sang GINOO kon palakton ko kamo kag ang inyo pamilya! Maathag nga
malain ang inyo tuyo *kay malagyo kamo*.
11 Indi ako magsugot! Ang mga lalaki lang ang maglakat para magsimba
sa GINOO, kon amo gid man ina ang inyo gusto.” Ginpahalin dayon si
Moises kag si Aaron sa atubangan sang hari.
12 Nagsiling dayon ang GINOO kay Moises, “Itudlo ang imo baston‡ sa duta
sang Egypt para mag-abot ang mga apan, kag kaunon nila ang nabilin nga
mga tanom nga wala mapierdi sang ulan nga yelo.”
13 Gani gintudlo ni Moises ang iya baston sa duta sang Egypt, kag
nagpadala ang GINOO sang hangin nga halin sa east sa bilog nga adlaw kag
gab-i. Pagkaaga nagdala ang hangin sang mga apan
14 nga puwerte kadamo, kag naghugpa ini sa bilog nga Egypt. Wala pa gid
sing pareho sadto nga pagsalakay sang apan halin sang una kag bisan sang
ulihi.
15 Nagtabon sila sa bilog nga duta *sang Egypt* hasta nga daw nag-itom ang
duta. Ginpangaon nila ang nabilin nga mga tanom nga wala mapierdi sang
ulan nga yelo, pati ang tanan nga bunga sang kahoy. Wala gid sing may
nabilin nga tanom sa bilog nga Egypt.
16 Dali-dali nga ginpatawag sang hari si Moises kag si Aaron, kag
ginsilingan, “Nakasala ako sa GINOO nga inyo Dios kag sa inyo.
17 Gani patawara ninyo ako liwat, kag magpangamuyo kamo sa GINOO
nga inyo Dios nga kuhaon niya sa akon ining *mga apan nga* makapatay *sa
mga tanom*.”
18 Ginbayaan dayon ni Moises ang hari kag nagpangamuyo sa GINOO.
19 Nagsabat ang GINOO paagi sa pagpadala sang mabaskog nga hangin
nga halin sa west, kag ginpalid sini ang mga apan sa Mapula nga Dagat.
Wala na gid sing apan nga nabilin sa bilog nga Egypt.
20 Pero ginpatig-a gihapon sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag
wala niya pagpalakta ang mga Israelinhon.

Ang Kadulom

21 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Ibayaw ang imo kamot sa
langit para tabunan sang puwerte nga kadulom ang duta sang Egypt.”
22 Gani ginbayaw ni Moises ang iya kamot sa langit, kag nagdulom gid sa
bilog nga duta sang Egypt sa sulod sang tatlo ka adlaw.
23 Wala sing may nagguwa nga mga Egyptohanon sa ila balay sa sulod
sang tatlo ka adlaw kay indi sila makakita. Pero ang mga Israelinhon ya
may kasanag sa ila lugar nga ginaestaran.
24 Ginpatawag dayon sang hari si Moises kag ginsilingan, “Sige,
magsimba na kamo sa GINOO. Dal-a pati ang inyo mga pamilya, pero ibilin
lang ang inyo mga kasapatan.”
25 Pero nagsabat si Moises, “Kinahanglan nga dal-on namon ang amon
mga kasapatan para makahalad kami sang mga halad, pati na sang mga
halad nga ginasunog para sa GINOO nga amon Dios.

‡ **10:12** *baston:* sa Hebreo, *kamot.* Pero tan-awa sa bersikulo 13.

26 Dal-on gid namon ang amon mga kasapatan; wala gid sing may
mabilin bisan isa sa ila, kay wala kami kahibalo kon ano nga sapat ang
ipahalad sa amon sang GINOO nga amon Dios. Mahibaluan lang namon ini
kon didto na kami."
27 Pero ginpatig-a gihapon sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag
wala niya sila pagpalakta.
28 Nagsiling ang hari kay Moises, "Halin ka sa akon atubangan! Indi ka na
magpakita sa akon liwat, kay kon makit-an ko pa gani ikaw, ipapatay ko
ikaw."
29 Nagsabat si Moises, "Kon amo ina ang gusto mo, indi na ako magpakita
sa imo liwat."

11

Pagapatyon ang mga Kamagulangan nga Lalaki sang mga Egyptohanon

1 Nakasiling sadto ang GINOO kay Moises, "Padal-an ko sang isa pa ka
kahalitan ang hari kag ang Egypt. Pagkatapos sina, palakton na niya kamo.
Tabugon pa gani niya kamo tungod nga gusto na gid niya nga maghalin
kamo.
2 Silinga ang mga Israelinhon, lalaki kag babayi, nga magpangayo sila sa
ila mga kasilingan *nga mga Egyptohanon* sang mga alahas nga pilak kag
bulawan."
3 (Ginbuot sang GINOO nga magmaayo ang mga Egyptohanon sa mga
Israelinhon. Kag gintahod gid si Moises sang mga opisyal sang hari kag
sang mga pumuluyo sang Egypt.)
4 Gani nagsiling si Moises sa hari, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO:
'Magalabay ako sa Egypt sa mga tungang gab-i,
5 kag magakalamatay ang mga kamagulangan nga lalaki sa Egypt, halin
sa kamagulangan sang hari, nga amo ang magabulos sa trono, pakadto sa
kamagulangan sang pinakakubos nga ulipon nga babayi. Pati ang tanan
nga kamagulangan sang mga kasapatan magakalamatay man.
6 Mabatian ang puwerte nga paghinibi sa bilog nga Egypt nga wala pa gid
matabo halin sang una, kag wala na sing may matabo pa nga pareho sini.
7 Pero sa mga Israelinhon bisan taghol sang ido indi mabatian.' Sa sini
nga paagi mahibaluan ninyo nga lain ang pagtratar sang GINOO sa mga
Israelinhon sang sa mga Egyptohanon.
8 Kag ang tanan mo nga opisyal magapalapit sa akon nga nagasaludo kag
magasiling, 'Lakat ka na upod sa mga tawo nga nagasunod sa imo!'
Pagkatapos sina, malakat ako." Dayon naghalin si Moises sa atubangan
sang hari nga puwerte ang iya kaakig.
9 Nagsiling sadto ang GINOO kay Moises, "Indi magpamati ang hari sa imo
para madamo pa nga milagro ang himuon ko sa Egypt."
10 Ini nga mga milagro ginhimo ni Moises kag ni Aaron sa atubangan
sang hari, pero ginpatig-a sang GINOO ang tagipusuon sang hari, kag wala
pagtuguti sang hari nga maghalin ang mga Israelinhon sa iya nasyon.

12

Ang Paglabay sang Anghel

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron didto sa Egypt,
2 "Sugod subong, ini nga bulan amo ang una nga bulan sang tuig para sa
inyo.

3 Ipahibalo ninyo sa bilog nga komunidad sang Israel nga sa ikanapulo
nga adlaw sang sini nga bulan, ang kada pamilya magpreparar sang isa ka
karnero ukon kanding.
4 Kon ang isa ka pamilya gamay lang nga indi makaubos sang isa ka
karnero, mag-ambitanay sila sang ila kasilingan. Partidahon nila ini suno
sa ila kadamuon kag suno sa makaon sang kada tawo.
5 Kinahanglan ang karnero ukon kanding nga pilion ninyo lalaki nga isa
pa lang ka tuig kag wala sing deperensya.
6 Atipanon ninyo ini hasta sa sirom sang ika-14 nga adlaw sang sini nga
bulan nga amo ang tion nga ang bilog nga komunidad sang Israel
mag-ihaw sang sini nga mga sapat.
7 Dayon magkuha kamo sang dugo sini kag lamhitan ninyo ang ibabaw
kag kilid sang hamba* sang mga puwertahan sang mga balay nga kaunan
ninyo sang mga karnero.
8 Sa sina nga gab-i, ang kaunon ninyo amo ang litson nga karnero, mapait
nga mga tanom, kag tinapay nga wala sing inugpahabok.
9 Indi ninyo pagkaunon ang karne nga hilaw ukon linaga, kundi litsunon
ninyo ini nga bilog upod ang ulo, tiil kag kasudlan.
10 Ubuson ninyo ini kaon, kag kon may mabilin gid man pagkaaga,
sunuga ninyo.
11 Sa tion nga kaunon ninyo ini, preparado na kamo sa paglakat. Isuksok
ninyo ang inyo mga sandalyas kag uyati ang inyo baston, kag magdali-dali
kaon. Amo ina ang Piesta sang Paglabay sang Anghel nga saulugon ninyo
sa pagpadungog sa akon.
12 "Sa sina gid nga gab-i magalabay ako sa Egypt kag pamatyon ko ang
tanan nga kamagulangan nga mga lalaki *sang mga Egyptohanon*, tawo man
ukon sapat. Silutan ko ang tanan nga dios sang Egypt. Ako amo ang GINOO.
13 Ang dugo *nga ginlamhit ninyo sa hamba sang inyo mga puwertahan*
amo ang mangin tanda nga mahibaluan ko kon diin ang mga balay nga
inyo ginaestaran. Kon makita ko ang dugo, labayan ko lang ang inyo balay,
kag indi kamo mahalitan kon silutan ko na ang Egypt.
14 "Dapat dumdumon ninyo ina nga adlaw hasta san-o. Sauluga ninyo ina
bilang piesta sa pagpadungog sa akon. Ini nga pagsulundan dapat
tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
15 Sa sulod sang pito ka adlaw magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok. Sa nahauna mismo nga adlaw, kuhaa ninyo ang tanan nga
inugpahabok sa inyo mga balay, kay ang bisan sin-o nga magkaon sang
tinapay nga may inugpahabok halin sa una nga adlaw hasta sa ikapito nga
adlaw, indi pagkabigon nga sakop sang Israel.
16 Sa nahauna nga adlaw kag sa ikapito nga adlaw, magtipon kamo sa
pagsimba sa akon. Indi kamo mag-obra sa sina nga mga adlaw, luwas lang
sa pagpreparar sang pagkaon para inyo kaunon. Amo lang ina ang inyo
himuon.
17 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok,
kay magapadumdom ini sa inyo sang adlaw nga ginpaguwa ko ang inyo
bilog nga puwersa sa Egypt. Sauluga ninyo ini hasta san-o bilang
pagsulundan nga dapat ninyo tumanon hasta sa palaabuton nga mga
henerasyon.
18 Magsugod kamo sa pagsaulog sini halin sa sirom sang ika-14 nga adlaw
sang nahauna nga bulan hasta sa sirom sang ika-21 nga adlaw, kag
kinahanglan nga magkaon kamo sang tinapay nga wala sing inugpahabok.

* **12:7** *hamba:* sa English, *doorpost*

19 Sa sulod sang pito ka adlaw, dapat wala sing inugpahabok nga makita
sa inyo mga balay. Ang bisan sin-o nga magkaon sang tinapay nga may
inugpahabok indi pagkabigon nga sakop sang komunidad sang Israel,
tumandok man siya ukon pangayaw.
20 Huo, indi gid kamo magkaon sang bisan ano nga may inugpahabok *sa*
tion sinang piesta, bisan diin man kamo nagaestar."

21 Dayon ginpatawag ni Moises ang tanan nga manugdumala sang Israel
kag ginsilingan, "Silinga ang tanan ninyo nga pamilya, nga magkuha sila
sang karnero ukon kanding kag ihawon nila sa pagsaulog sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel.
22 Patuluon ninyo ang dugo sini sa yahong. Dayon magkuha kamo sang
sanga sang isopo kag itum-oy ini sa dugo kag ipalhit sa ibabaw kag sa kilid
sang hamba sang *inyo*mga puwertahan. Kag wala sing may magguwa sa
inyo balay hasta mag-aga.
23 Kay magalabay ang GINOO sa Egypt sa pagpamatay sa mga
kamagulangan nga mga lalaki sang mga Egyptohanon. Pero kon makita
sang GINOO ang dugo sa ibabaw kag kilid sang hamba sang *inyo*mga
puwertahan, malabay lang siya sa inyo mga balay kag indi niya pagtugutan
ang Manuglaglag sa pagsulod sa inyo mga balay sa pagpamatay *sa inyo mga*
kamagulangan nga lalaki.
24 Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo kag sang inyo mga kaliwat
hasta san-o.
25 Padayuna ninyo ang paghimo sini nga seremonya kon magsulod na
kamo sa duta nga ginpromisa sang GINOO nga ihatag sa inyo.
26 Kag kon magpamangkot gani ang inyo mga kabataan kon ano ang buot
silingon sini nga seremonya,
27 amo ini ang inyo isabat: 'Piesta ini sang Paglabay sang Anghel nga
ginasaulog sa pagpadungog sa GINOO, kay naglabay lang siya sa mga balay
sang mga Israelinhon sa Egypt sang pagpamatay niya sang mga
Egyptohanon.'"

Pagkatapos hambal ni Moises, nagluhod ang mga Israelinhon kag
nagsimba *sa GINOO*.
28 Kag ginhimo nila ang ginsugo sang GINOO kay Moises kag kay Aaron.

29 Sang mga tungang gab-i, ginpamatay sang GINOO ang tanan nga
kamagulangan nga lalaki sa Egypt, halin sa kamagulangan sang hari, nga
amo ang magabulos sa trono, hasta sa kamagulangan sang mga priso nga
ara sa prisohan. Kag ginpamatay man niya ang tanan nga kamagulangan
sang mga kasapatan.
30 Sadto nga gab-i nakabugtaw ang hari kag ang tanan niya nga opisyal
kag ang tanan nga Egyptohanon. Kag nabatian ang puwerte nga paghinibi
sa Egypt, kay wala gid sing balay nga wala sing patay.

31 Sadto gid mismo nga gab-i, ginpatawag sang hari si Moises kag si Aaron
kag ginsilingan, "Sige, lakat na kamo! Bayai na ninyo ang akon nasyon.
Lakat na kamo kag magsimba sa GINOO, suno sa inyo ginpangabay.
32 Dal-a ninyo ang inyo mga kasapatan, suno man sa inyo ginpangabay,
kag maglakat na kamo. Pero pangabaya man ninyo ang inyo Dios nga
kaluoyan ako!"

33 Ginpadali sang mga Egyptohanon ang mga Israelinhon sa paghalin sa
ila nasyon, kay siling nila, "*Kon indi kamo maghalin,* magakalamatay kami
tanan!"

34 Gani gindala sang mga Israelinhon ang ila mga linamas nga harina nga
wala sing inugpahabok nga nasulod sa suludlan. Ginputos nila ini sa ila
mga bayo kag ginpas-an.
35 Ginhimo sang mga Israelinhon ang ginsiling sa ila ni Moises nga
mangayo sa mga Egyptohanon sang mga alahas nga pilak kag bulawan, kag
mga bayo.
36 Ginbuot sang GINOO nga magmaayo ang mga Egyptohanon sa mga
Israelinhon, gani ginhatag sang mga Egyptohanon ang ila ginpangayo. Sa
sini nga paagi, ginkuhaan nila sang mga pagkabutang ang mga
Egyptohanon.
37 Nagpanglakaton ang mga Israelinhon halin sa Rameses pakadto sa
Sucot. Mga 600,000 tanan ka lalaki, wala labot sang mga babayi kag mga
kabataan.
38 Madamo man nga mga indi Israelinhon ang nag-upod sa ila, kag
madamo man nga mga kasapatan *ang ila gindala*.
39 *Kon magpundo sila para magkaon,* nagaluto sila sang tinapay nga wala
sing inugpahabok halin sa linamas nga harina nga ila gindala halin sa
Egypt. Wala ini ginbutangan sang inugpahabok tungod kay ginpadali sila
sang mga Egyptohanon sa paghalin kag wala na sila sing tion sa
pagpreparar sang ila pagkaon.
40 Ang kalawigon sang pag-estar sang mga Israelinhon sa Egypt mga 430
ka tuig.
41 Sa katapusan mismo nga adlaw sang 430 ka tuig, naghalin ang bilog
nga puwersa sang GINOO sa Egypt.
42 Sang sina nga gab-i nga naghalin ang mga Israelinhon sa Egypt, daw sa
nagpulaw ang GINOO sa pagbantay sa ila. Gani sa amo man nga gab-i kada
tuig, magapulaw ang mga Israelinhon sa pagpadungog sa GINOO. Dapat
himuon nila ini hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Piesta sang Paglabay sang Anghel

43 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, “Amo ini ang mga
pagsulundan parte sa Piesta sang Paglabay sang Anghel:
“Ang mga pangayaw indi dapat magkaon sang kalan-on nga ginpreparar
sa sini nga piesta.
44 Makakaon ang tanan nga ulipon nga ginbakal kon natuli sila,
45 pero indi makakaon ang mga sinuhulan nga trabahador kag ang mga
pangayaw.
46 Dapat kaunon ini sa sulod sang balay sa diin ginpreparar ini; indi gid
pagdal-on ang karne sa guwa sang balay, kag indi gid pagbalion ang tul-an
sini.
47 Dapat saulugon ini sang bilog nga komunidad sang Israel.
48 “Kon ang pangayaw nga nagaestar upod sa inyo gusto magsaulog sang
Piesta sang Paglabay sang Anghel sa pagpadungog sa GINOO, dapat tulion
anay ang tanan nga lalaki sa iya panimalay. Dayon makaupod siya sa
pagsaulog bilang isa ka tumandok *nga Israelinhon.* Pero indi gid puwede
makaupod ang tawo nga wala matuli.
49 Ini nga pagsulundan para sa mga tumandok *nga Israelinhon* kag sa
mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo.”
50 Ginhimo sang tanan nga Israelinhon ang ginsugo sang GINOO kay
Moises kag kay Aaron.
51 Kag sadto gid nga adlaw ginpaguwa sang GINOO ang bilog nga puwersa
sang Israel sa Egypt.

13

Ang Pagdedikar sa mga Kamagulangan nga Lalaki

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Idedikar sa akon ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang mga
Israelinhon kag ang tanan nga kamagulangan nga sapat. Akon sila."
3 Dayon nagsiling si Moises sa mga tawo, "Dumduma ninyo ini nga adlaw,
nga amo ang adlaw nga ginpaguwa kamo sa Egypt halin sa pagkaulipon.
Kay ginpaguwa kamo sang GINOO paagi sa iya gahom. Indi kamo magkaon
sang tinapay nga may inugpahabok.
4 *Dumduma ninyo* ini nga adlaw sang bulan sang Aviv*—ang adlaw nga
ginpaguwa kamo *sa Egypt*.
5 Dapat saulugon ninyo ini kon dal-on na kamo sang GINOO sa duta sang
mga Canaanhon, Hithanon, Amornon, Hivhanon, kag mga Jebusnon. Amo
ini ang duta nga ginsumpa sang GINOO sa inyo mga katigulangan nga
ihatag sa inyo. Ini nga duta maayo kag mapatubason.†
6 *Sa tion sang inyo pagsaulog*, magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok sa sulod sang pito ka adlaw, kag sa ikapito nga adlaw
maghiwat kamo sang piesta para sa GINOO.
7 Indi gid kamo magkaon sang tinapay nga may inugpahabok sa sulod
sinang pito ka adlaw, kag kinahanglan nga wala gid sing inugpahabok nga
makita sa inyo ukon sa bisan diin sa inyo lugar.
8 Sa tion sang inyo pagsaulog, ipaintiendi ninyo sa inyo mga anak nga
ginahimo ninyo ini sa pagdumdom sang ginhimo sang GINOO sang
pagguwa ninyo sa Egypt.
9 Ini nga piesta daw pareho sa isa ka marka sa inyo mga kamot ukon sa
inyo mga agtang nga magapadumdom sa inyo nga dapat ninyo isugid ang
mga sugo sang GINOO, kay ginpaguwa niya kamo sa Egypt paagi sa iya
gahom.
10 Gani sauluga ninyo ini nga piesta sa natalana nga tion kada tuig.
11 "Kon dal-on na gani kamo sang GINOO sa duta sang mga Canaanhon
nga iya ginsumpa nga ihatag sa inyo mga katigulangan kag sa inyo,
12 idedikar ninyo sa GINOO ang kamagulangan nga mga lalaki, tawo man
ukon sapat, kay sila iya sang GINOO.
13 Puwede magawad *sa GINOO* ang kamagulangan sang inyo mga donkey
paagi sa pagbaylo sini sang karnero. Pero kon indi ninyo ini paggawaron,
kinahanglan nga patyon ang donkey paagi sa pagbali sang iya liog. Dapat
man ninyo magawad ang inyo kamagulangan nga mga anak nga lalaki.
14 Kon sa ulihi magpamangkot ang inyo mga anak kon ngaa ginahimo
ninyo ini, silinga sila nga, 'Paagi sa gahom sang GINOO ginpaguwa niya
kami sa Egypt nga sa diin kami gin-ulipon.
15 Sang wala pa kami pagtuguti sang hari nga maglakat, ginpamatay sang
GINOO ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sa Egypt, tawo man ukon
sapat. Amo ina kon ngaa ginahalad namon sa GINOO ang tanan nga
kamagulangan nga lalaki sang amon mga kasapatan kag ginatubos namon
ang amon kamagulangan nga mga anak nga lalaki.'
16 Ini nga seremonya daw pareho sa isa ka marka sa inyo mga kamot
ukon sa inyo mga agtang nga magapadumdom sa inyo nga ginpaguwa
kamo sang GINOO sa Egypt paagi sa iya gahom."

---

* **13:4** *Aviv: Ang nahauna nga bulan sang Hebreo nga kalendaryo. Natuon ini sa bulan sang Marso kag Abril.* † **13:5** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.*

Ang Pagtabok sang mga Israelinhon sa Mapula nga Dagat

17 Sang ginpalakat sang hari ang mga Israelinhon, wala sila pagtuytuyi
sang Dios sa dalan nga pakadto sa duta sang mga Filistinhon bisan amo ato
ang laktod nga dalan. Kay nagsiling ang Dios, “Kon may inaway nga
atubangon ang mga Israelinhon, basi magbaylo ang ila hunahuna kag
magbalik sila sa Egypt.”
18 Gani ginpalibot sila sang Dios sa kamingawan pakadto sa Mapula nga
Dagat. Armado ang mga Israelinhon para sa inaway paghalin nila sa Egypt.
19 Gindala ni Moises ang mga tul-an ni Jose, suno sa ginpasumpa anay ni
Jose nga himuon sang mga Israelinhon. Nagsiling sadto si Jose, “Sigurado
nga hilwayon kamo sang Dios. Kon matabo na nga maghalin na kamo sa
sini nga lugar, dal-on ninyo ang akon mga tul-an.”
20 Paghalin nila sa Sucot, nagkampo sila sa Etam, sa border sang
kamingawan.
21 Kon adlaw, ginatuytuyan sila sang GINOO paagi sa panganod nga daw
haligi, kag kon gab-i ginatuytuyan sila paagi sa kalayo nga daw haligi nga
nagahatag sa ila sang kasanag, para makapanglakaton sila, adlaw man
ukon gab-i.
22 Wala gid nagahalin sa unahan sang mga tawo kon adlaw ang
panganod nga daw haligi, kag kon gab-i, ang kalayo nga daw haligi.

14

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 “Silinga ang mga Israelinhon nga magbalik sila malapit sa Pi Hahirot, sa
tunga-tunga sang Migdol kag sang Mapula nga Dagat, kag magkampo sila
didto sa higad sang baybay, sa atubangan sang Baal Zefon.
3 Magahunahuna ang hari nga nagatalang-talang kamo kag indi na
makaguwa sa kamingawan.
4 Kag patig-ahon ko ang iya tagipusuon kag lagson niya kamo. Pero
laglagon ko siya kag ang iya mga soldado. Sa sini nga paagi mapadunggan
ako, kag mahibaluan sang mga Egyptohanon nga ako amo ang GINOO.”
Gani ginhimo ini sang mga Israelinhon.
5 Sang mabalitaan sang hari sang Egypt nga nagpalagyo ang mga
Israelinhon, nagbaylo ang iya hunahuna kag sang iya mga opisyal parte sa
paghalin sang mga Israelinhon. Nagsiling sila, “Ano bala ang aton ginhimo?
Ngaa ginpalakat ta ang mga Israelinhon? Karon wala na kita sang mga
ulipon.”
6 Gani ginpapreparar sang hari ang iya karwahe kag ang iya mga soldado.
7 Gindala niya ang 600 sa pinakamaayo nga karwahe sang Egypt kag ang
iban pa nga mga karwahe. May opisyal nga nagadumala sa kada karwahe.
8 Ginpatig-a sang GINOO ang tagipusuon sang Faraon nga hari sang Egypt,
gani ginlagas niya ang mga Israelinhon nga nagalakat nga may kaisog.
9 Ang mga Egyptohanon nga nag-upod sa paglagas amo ang mga soldado
sang hari kaupod sang iya mga manugkabayo nga nagasakay sa mga
kabayo kag mga karwahe. Naabtan nila ang mga Israelinhon sa ila
ginakampuhan sa higad sang *Mapula nga* Dagat malapit sa Pi Hahirot, sa
atubangan sang Baal Zefon.
10 Sang nagapadulong ang hari kag ang iya mga soldado, nakita sila sang
mga Israelinhon. Gani hinadlukan gid ang mga Israelinhon kag
nagpangayo sila sang bulig sa GINOO.

11 Nagsiling sila kay Moises, “Ngaa diri mo pa kami gindala sa
kamingawan para mapatay? Wala bala sing lulubngan didto sa Egypt?
Ngaa ginpaguwa mo pa kami sa Egypt?
12 Indi bala nagsiling kami sa imo didto sa Egypt nga pabay-an mo na
lang kami nga magpaulipon sa mga Egyptohanon? Mas maayo pa para sa
amon nga magpaulipon sa mga Egyptohanon sang sa mapatay diri sa
kamingawan!”
13 Nagsabat si Moises sa mga tawo, “Indi kamo magkahadlok.
Magpakabakod kamo kag makita ninyo ang pagluwas sang GINOO sa inyo
subong nga adlaw. Inang mga Egyptohanon nga nakita ninyo subong indi
na gid ninyo makita liwat.
14 Ang GINOO magapakig-away para sa inyo. Indi na kinahanglan nga
magpakig-away pa kamo.”*
15 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Ngaa sagi ka pa panawag sa
akon? Silinga ang mga Israelinhon nga magpadayon sila sa paglakat.
16 Dayon itudlo ang imo baston sa dagat para matunga ang tubig kag
makatabok ang mga Israelinhon sa mamala nga duta.
17 Patig-ahon ko ang tagipusuon sang mga Egyptohanon para lagson nila
kamo. Pero laglagon ko ang hari kag ang iya mga soldado, mga
manugkabayo, kag mga karwahe. Sa sini nga paagi mapadunggan ako.
18 Kag kon malaglag ko na sila, mahibaluan sang mga Egyptohanon nga
ako amo ang GINOO.”
19 Dayon ang anghel sang Dios nga nagauna sa katawhan sang Israel
nagsaylo sa ulihi nila, kag amo man ang panganod nga daw haligi.
20 Nagpundo ini sa tunga sang mga Israelinhon kag sang mga
Egyptohanon. Sa bilog nga gab-i, ang panganod naghatag sang kasanag sa
mga Israelinhon kag naghatag sang kadulom sa mga Egyptohanon. Gani
nagligad ang gab-i nga wala nakapalapit ang mga Egyptohanon sa mga
Israelinhon.
21 Dayon gin-untay ni Moises ang iya kamot sa dagat, kag napihak ang
dagat paagi sa mabaskog nga hangin nga ginpadala sang GINOO halin sa
east. Bilog nga gab-i ang huyop sang hangin hasta nga nagmala ang duta sa
tunga sang dagat.
22 Dayon nagtabok ang mga Israelinhon nga nagalakat sa mamala nga
duta, nga ang tubig daw sa pader sa pihak kag pihak.
23 Ginlagas sila sang mga Egyptohanon. Ang tanan nga kabayo sang hari,
mga karwahe, kag mga manugkabayo naglagas sa ila hasta sa tunga sang
dagat.
24 Pero sang kaagahon pa, gintulok sang GINOO ang mga soldado sang
Egypt halin sa panganod nga daw haligi kag sa kalayo nga daw haligi, kag
ginpasala-sala niya sila.
25 Ginpaguot† niya ang mga rueda sang ila mga karwahe para
mabudlayan sila sa pagpadalagan. Nagsiling ang mga Egyptohanon,
“Malagyo na lang kita sa mga Israelinhon, kay ang GINOO amo ang
nagapakig-away sa aton para sa ila.”
26 *Sang nakatabok na ang mga Israelinhon,* nagsiling ang GINOO kay
Moises, “Iuntay ang imo kamot sa dagat para magbalik ang tubig kag
matabunan ang mga Egyptohanon kag ang ila mga karwahe kag mga
manugkabayo.”

---

* **14:14** *Indi...kamo:* ukon, *Magkalma lang kamo.* † **14:25** *Ginpaguot:* Amo ini sa Samaritan Pentateuch, sa Septuagint, kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Ginpanghukas.*

27 Gani gin-untay ni Moises ang iya kamot sa dagat, kag sang nagabutlak
na ang adlaw, nagbalik ang tubig sa iya lugar. Nagtinguha ang mga
Egyptohanon sa pagpalagyo pero ginpaanod sila sang GINOO sa dagat.
28 Gintabunan sang tubig ang tanan nga soldado sang hari sang Egypt
nga nagalagas sa mga Israelinhon pati na ang ila mga manugkabayo kag
mga karwahe. Wala gid sing isa sa ila nga nakaluwas.
29 Pero ang mga Israelinhon ya nag-agi sa mamala nga duta sa tunga sang
dagat, nga ang tubig daw sa pader sa pihak kag pihak.
30 Sa sina nga adlaw, ginluwas sang GINOO ang mga Israelinhon sa kamot
sang mga Egyptohanon. Kag nakita sang mga Israelinhon ang mga bangkay
sang mga Egyptohanon nga nagahamyang sa baybayon.
31 Nakita sang mga Israelinhon ang puwerte nga gahom sang GINOO nga
iya gin-gamit kontra sa mga Egyptohanon, kag tungod sini nagtahod kag
nagsalig sila sa GINOO kag sa iya alagad nga si Moises.

15

Ang Kanta ni Moises

1 Dayon nagkanta si Moises kag ang mga Israelinhon sang sini nga kanta
sa GINOO:
"Kantahan ko ang GINOO
tungod kay nagmadinalag-on gid siya.
Gintagbong niya sa dagat ang *mga* kabayo
kag ang *mga* nagasakay sini.
2 Ang GINOO amo ang nagahatag sa akon sang kusog,
kag siya ang akon ginakanta.
Siya ang nagluwas sa akon.
Siya ang akon Dios,
kag pagadayawon ko siya.
Siya ang Dios sang akon amay,*
kag padunggan ko siya.
3 GINOO ang iya ngalan,
kag isa siya ka mangangaway.
4 Gintagbong niya sa dagat ang mga karwahe
kag mga soldado sang hari sang Egypt.
Nagkalalumos sa Mapula nga Dagat
ang mga pinakamaayo nga mga opisyal sang hari.
5 Nagkalalumos sila sa madalom nga tubig;
nagkalalugdang sila sa kadadalman pareho sa bato.

6 "Puwerte gid ang imo gahom, O GINOO;
paagi sini gindugmok mo ang mga kaaway.
7 Sa imo pagkagamhanan,
ginlaglag mo ang mga nagakontra sa imo.
Ginpaagom mo sa ila ang imo kaakig
nga amo ang naglaglag sa ila nga daw sa ginsunog sila nga dagami.
8 Sa isa mo lang ka paghuyop
naghawa ang tubig.
Ang nagadaganas nga tubig naghawa
kag nagtindog nga daw sa pader;
daw sa nagtig-a ang madalom nga dagat.
9 Nagsiling ang kaaway *nga nagapabugal*,

* **15:2** *amay:* ukon, *katigulangan*

‘Lagson ko sila kag dakpon;
partidahon ko ang ila mga manggad
kag paayawan ko ang akon kaugalingon sini.
Gabuton ko ang akon espada
kag laglagon ko sila.’
10 Pero sa isa mo lang ka paghuyop
nalumos sila sa dagat.
Naglugdang sila sa kadadalman pareho sa tingga.
11 O GINOO, sin-o bala nga dios ang makapareho sa imo?
Wala na sing pareho sa imo sa pagkabalaan kag pagkagamhanan.
Ikaw lang ang Dios nga nagahimo sang makatilingala nga mga butang!
12 Paagi sa imo gahom†
ginlamon sang duta ang amon mga kaaway.

13 “Sa imo mapinadayunon nga gugma
tuytuyan mo ang mga tawo nga imo ginluwas.
Sa imo nga kusog, tuytuyan mo sila sa imo balaan nga puluy-an.
14 Mabatian ini sang mga nasyon
kag magakurog sila sa kahadlok.
Makulbaan gid ang mga Filistinhon.
15 Ang mga pangulo sang Edom kag Moab magakulurog sa kahadlok,
kag ang mga pangulo‡ sang Canaan magakalalipong sa kahadlok.

16 “*Huo,* makulbaan gid sila.
Paagi sa imo puwerte nga gahom
magapahimuyong sila pareho sa bato,
hasta makaagi ang imo katawhan nga imo ginluwas,§ O GINOO.
17 Pagadal-on mo ang imo katawhan *sa imo duta*,
kag ipahamtang mo sila sa bukid nga imo ginapanag-iyahan—
ang lugar nga ginhimo mo nga imo puluy-an, O GINOO,
ang templo nga ikaw mismo ang naghimo.
18 Magahari ka, O GINOO, hasta san-o.”

19 Gintabunan sang GINOO sang tubig ang mga kabayo sang hari sang Egypt kag ang iya mga karwahe kag mga manugkabayo pagkatapos tabok sang mga Israelinhon sa mamala nga duta sa tunga sang dagat.
20 Dayon si Miriam nga propeta kag utod ni Aaron nagkuha sang tamborin kag ginpangunahan niya ang mga babayi sa pagtukar sang tamborin kag pagsinaot.
21 Nagkanta si Miriam sang sini nga kanta sa ila:
“Kanta kamo sa GINOO
tungod kay nagmadinalag-on gid siya.
Gintagbong niya sa dagat ang *mga* kabayo
kag ang *mga* nagasakay sini.”

Ang Mapait nga Tubig

22 Halin sa Mapula nga Dagat, gindala ni Moises ang mga Israelinhon sa kamingawan sang Shur. Sa sulod sang tatlo ka adlaw nagpanglakaton sila sa kamingawan kag wala sila sing may nakita nga tubig.

† **15:12** *Paagi sa imo gahom:* sa literal, *Gin-untay mo ang imo tuo nga kamot.* ‡ **15:15** *pangulo:* ukon, *pumuluyo* § **15:16** *ginluwas:* sa literal, *ginbakal*

23 Sang nakaabot sila sa Mara, *nakakita sila sang tubig,* pero indi sila
makainom tungod kay mapait ang tubig. (Amo ina nga gin-ngalanan ini
nga lugar nga Mara.*)
24 Tungod sini, nagreklamo ang mga Israelinhon kay Moises, “Ano na
lang ang imnon ta?”
25 Gani nagpangayo sang bulig si Moises sa GINOO, kag ginpakita sang
GINOO sa iya ang isa ka *utod nga* kahoy. Ginhaboy ini ni Moises sa tubig kag
nagnamit ang tubig.
Didto naghatag ang GINOO sang sini nga pagsulundan kag sugo sa
pagtilaw sang ila katutom sa iya:
26 “Kon magsunod kamo sing maayo sa akon, ang GINOO nga inyo Dios,
kag maghimo sing maayo sa akon panulok kag magtuman sang akon mga
sugo kag mga pagsulundan, indi ko kamo pagpadal-an sang mga balatian
pareho sa ginpadala ko sa mga Egyptohanon. Ako ang GINOO nga inyo
manug-ayo.”
27 Nakaabot sila sa Elim, nga sa diin may 12 ka tuburan kag may 70 ka
kahoy nga palma, kag nagkampo sila didto malapit sa tubig.

16

Ang Pagkaon nga Manna kag ang mga Pitaw

1 Halin sa Elim, nagpadayon sa pagpanglakaton ang bilog nga
komunidad sang Israel hasta nga nakaabot sila sa kamingawan sang Sin,
nga ara sa tunga-tunga sang Elim kag Sinai. Nakaabot sila didto sang ika-15
nga adlaw sang ikaduha nga bulan halin sang pagguwa nila sa Egypt.
2 Didto sa kamingawan nagreklamo ang bilog nga komunidad kay Moises
kag kay Aaron.
3 Nagsiling sila, “Maayo pa nga ginpamatay na lang kami sang GINOO sa
Egypt. Didto bisan paano makakaon kami sang karne kag makapagusto
sang bisan ano nga pagkaon. Pero karon gindala ninyo kami diri sa
kamingawan para pagutuman hasta magkalamatay kami.”
4 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Pamati! Paulanon ko sang
tinapay halin sa langit para sa inyo. Kada adlaw magpanguha ang mga
Israelinhon sang tinapay para sa sina lang nga adlaw. Sa sini nga paagi
testingan ko sila kon bala tumanon nila ukon indi ang akon mga sugo.
5 Silinga sila nga doblehon nila ang pagtipon sang tinapay sa ikaanom
nga adlaw sang kada semana.”
6 Gani nagsiling si Moises kag si Aaron sa tanan nga Israelinhon, “Karon
sa gab-i, mareyalisar ninyo nga ang GINOO amo ang nagpaguwa sa inyo sa
Egypt,
7 kag sa aga makita ninyo ang gamhanan nga presensya sang GINOO. Kay
nabatian niya ang inyo mga reklamo. Sin-o gid bala kami nga magreklamo
kamo sa amon? Ang matuod, ang GINOO ang inyo ginareklamuhan.”
8 Nagsiling pa gid si Moises, “Hatagan kamo sang GINOO sang karne nga
inyo kaunon kon gab-i kag tinapay nga makapagusto kamo kaon kon aga,
kay nabatian niya ang inyo mga reklamo sa iya. *Mareyalisar ninyo dayon
nga* wala kamo nagareklamo sa amon kundi sa GINOO. Sin-o gid bala kami
nga magreklamo kamo sa amon?”
9 Nagsiling dayon si Moises kay Aaron, “Silinga ang bilog nga komunidad
sang Israel nga magpalapit sila sa presensya sang GINOO kay nabatian niya
ang ila mga reklamo.”

* **15:23** *Mara:* buot silingon sa Hebreo, *mapait*

10 Samtang nagahambal si Aaron sa bilog nga komunidad, nagtulok sila
sa kamingawan kag sa hinali lang nakita nila ang gamhanan nga presensya
sang GINOO sa panganod.
11 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
12 "Nabatian ko ang mga reklamo sang mga Israelinhon. Silinga sila nga
kada gab-i makakaon sila sang karne kag kada aga makapagusto sila sang
tinapay. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO nga inyo Dios."
13 Sang magsirom na, nag-abot ang *madamo gid nga mga* pitaw nga halos
nagtabon sa ila kampo. Pagkaaga, ang duta sa ila kampo basa sang tun-og.
14 Sang nagmala na ang tun-og, may nakita sila didto sa kamingawan nga
manipis nga mga butang nga puwerte kaputi.
15 Wala sila kahibalo kon ano ato, gani nagpinamangkutanay sila, "Ano
ayhan ina?" Nagsiling si Moises sa ila, "Amo ina ang tinapay nga ginhatag
sang GINOO sa inyo para inyo kaunon.
16 Nagsiling ang GINOO nga ang kada isa sa inyo magtipon sini suno sa iya
kinahanglanon: isa ka gantang kada tawo."
17 Gani nagpanguha ang mga Israelinhon sang sini nga pagkaon; ang
iban madamo ang natipon kag ang iban diutay lang.
18 Pero sang ginsukob nila ini, ang kada isa may isa ka gantang. Ang
nagtipon sang madamo wala nagsobra, kag ang nagtipon sang diutay wala
man makulangi. Tama-tama lang ang nakuha sang kada isa.
19 Nagsiling si Moises sa ila, "Wala sing may magtigana sini para sa sunod
nga adlaw."
20 Pero ang iban sa ila wala nagpati kay Moises, nagtigana sila para sa
sunod nga adlaw. Pero nauluran ini kag nanimaho. Gani nangakig si
Moises sa ila.
21 Kada aga nagapanguha ang kada isa suno sa iya kinahanglanon. Kag
kon mag-init na gani, nagakatunaw ang pagkaon nga wala nila makuha.
22 Sa ikaanom nga adlaw, ginadoble nila pagpanguha—mga duha ka
gantang kada tawo. Gani nagkadto ang mga pangulo sang komunidad *sang*
Israel kay Moises kag nagpamangkot *kon ngaa ginadoble*.
23 Nagsiling si Moises sa ila, "Nagsugo ang GINOO nga magpahuway kamo
buwas kay Adlaw nga Inugpahuway, isa ka balaan nga adlaw para sa
GINOO. Gani lutua ninyo ang gusto ninyo nga lutuon, kag lagaa ang gusto
ninyo nga lagaon. Ang mabilin itigana ninyo para sa buwas."
24 Gani gintigana nila ang nabilin para sa masunod nga adlaw suno sa
ginsugo sa ila ni Moises. Kag *pagkasunod nga adlaw* wala ini nauluran
ukon nanimaho.
25 Nagsiling si Moises *sa ila*, "Kauna ninyo ina subong, kay Adlaw nga
Inugpahuway subong para sa GINOO. Wala kamo sing may makita sina sa
duta subong nga adlaw.
26 Makapanguha kamo sang sini nga pagkaon sa sulod sang anom ka
adlaw, pero sa ikapito nga adlaw magpahuway kamo. Sa sina nga adlaw
wala kamo sing may makuha nga pagkaon."
27 Pero may ara gihapon nga nagginuwa sa ikapito nga adlaw para
manguha sang sadto nga pagkaon, pero wala sila sing may nakita.
28 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Hasta san-o pa bala ini nga
katawhan magsupak sa akon mga sugo kag mga pagpanudlo?
29 Dumdumon ninyo nga ginhatagan ko kamo sang Adlaw nga
Inugpahuway, amo ina nga kada ikaanom nga adlaw ginadoble ko ang inyo
pagkaon para sa duha ka adlaw. Dapat ang kada isa magpabilin sa iya

balay sa ikapito nga adlaw. Wala sing may magguwa *sa pagpanguha sang pagkaon*."
30 Gani nagpahuway ang mga tawo sa ikapito nga adlaw.
31 Gintawag sang mga Israelinhon ang pagkaon nga manna. Daw sa mga liso ini nga magagmay kag maputi, kag matam-is pareho sa manipis nga tinapay nga may honey.
32 Nagsiling si Moises *sa ila*, "Amo ini ang sugo sang GINOO: 'Magtago kamo sang isa ka gantang nga manna para sa palaabuton nga mga henerasyon, para makita nila ang pagkaon nga ginhatag ko sa inyo sa kamingawan sang ginpaguwa ko kamo sa Egypt.'"
33 Nagsiling si Moises kay Aaron, "Magkuha ka sang tibod kag sudli ini sang isa ka gantang nga manna. Dayon ibutang ini sa presensya sang GINOO para sa palaabuton nga mga henerasyon."
34 Gintuman ini ni Aaron suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
Ginbutang ni Aaron ang manna sa *Kahon sang* Kasuguan* para matago ini.
35 Nagkaon ang mga Israelinhon sang manna sa sulod sang 40 ka tuig, hasta nakaabot sila sa duta nga ila estaran nga amo ang Canaan.
36 (*Kada adlaw nagtipon ang kada isa sa ila sang* isa ka omer *nga manna*, nga bali isa ka gantang.)

17

Ang Tubig nga Nagaguwa sa Bato (Num. 20:1-13)

1 Sa sugo sang GINOO, naghalin ang bilog nga komunidad sang Israel sa kamingawan sang Sin kag nagpadayon sa pagpanglakaton. Nagsaylo-saylo sila halin sa isa ka lugar pakadto sa isa ka lugar. Sang ulihi nagkampo sila sa Refidim, pero wala sila sing tubig nga mainom didto.
2 Gani ginbais* nila si Moises kag nagsiling, "Hatagi kami sang tubig nga mainom." Nagsabat si Moises, "Ngaa ginabais ninyo ako? Ngaa ginatestingan ninyo ang GINOO?"
3 Pero nauhaw gid ang mga tawo didto, gani padayon ang ila reklamo kay Moises. Nagsiling sila, "Ngaa bala ginpaguwa mo pa kami sa Egypt? Mapatay man lang gali kami diri sa kauhaw pati ang amon mga kabataan kag kasapatan."
4 Gani nagpangayo si Moises sang bulig sa GINOO, "*O GINOO,* ano bala ang himuon ko sa sini nga mga tawo? Halos batuhon na nila ako!"
5 Nagsabat ang GINOO kay Moises, "Kuhaa ang imo baston nga ginhampak mo sa Suba sang Nilo, kag mag-una ka sa mga tawo. Upda ang iban nga mga manugdumala sang Israel.
6 Hulaton ko ikaw didto sa may bato sa Horeb.† *Kon didto ka na*, hampakon mo ang bato, kag magaguwa ang tubig nga mainom sang mga tawo." Gani ginhimo ini ni Moises sa atubangan sang mga manugdumala sang Israel.
7 Gintawag ni Moises ato nga lugar nga Masa‡ kag Meriba,§ tungod kay ginbais siya sang mga Israelinhon kag gintestingan nila ang GINOO paagi sa pagsiling, "Ginaupdan bala kita sang GINOO ukon wala?"

Napierdi ang mga Amaleknon

* **16:34** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan. * **17:2** *ginbais:* ukon, *gin-away* † **17:6** *Horeb:* ukon, *Bukid sang Sinai* ‡ **17:7** *Masa:* buot silingon sa Hebreo, *pagtesting* § **17:7** *Meriba:* buot silingon sa Hebreo, *pagbais* ukon, *pag-inaway*

8 Sang didto pa ang mga Israelinhon sa Refidim, ginsalakay sila sang mga
Amaleknon.
9 Nagsiling si Moises kay Josue, “Magpili ka sa aton mga tawo kag
magpakig-away kamo sa mga Amaleknon. Magatindog ako buwas sa
ibabaw sang bukid nga nagauyat sang baston *nga ginsugo* sang Dios *nga
akon dal-on*.”
10 Gani nagpakig-away sila ni Josue sa mga Amaleknon suno sa ginsugo
ni Moises samtang sila ni Moises, Aaron, kag Hur nagsaka sa bukid.
11 Kag samtang ginabayaw ni Moises ang iya kamot, nagadaog ang mga
Israelinhon, pero kon paubuson niya gani ang iya kamot, nagadaog ang
mga Amaleknon.
12 Sang ulihi ginkapoy na ang kamot ni Moises. Gani nagkuha si Aaron
kag Hur sang bato kag ginpapungkuan ini kay Moises. Dayon ginbayaw ni
Aaron ang isa ka kamot ni Moises kag amo man ang ginhimo ni Hur sa isa
ka kamot hasta magsalop ang adlaw.
13 Gani napierdi nila ni Josue ang mga Amaleknon.
14 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Isulat mo ini sa linukot nga
sululatan para indi malipatan kag ipahibalo mo ini kay Josue: Dulaon ko
gid sing bug-os ang mga Amaleknon.”
15 Naghimo si Moises sang halaran kag gintawag ini nga, “Ang GINOO amo
ang akon Bandera sa Pagdaog.”
16 Nagsiling siya, “Tungod nga gintaya sang mga Amaleknon ang ila mga
inumol sa trono sang GINOO, padayon nga magapakig-away ang GINOO
kontra sa ila hasta san-o.”

18

Nagbisita si Jetro kay Moises

1 Si Jetro nga pari sang Midian kag ugangan ni Moises nakabalita sang
tanan nga ginhimo sang Dios kay Moises kag sa iya katawhan nga mga
Israelinhon. Nabatian man niya kon paano ginpaguwa sang GINOO ang
mga Israelinhon sa Egypt.
2-3 Sadto anay ginpapuli ni Moises si Zipora nga iya asawa kag ang duha
nila ka anak nga lalaki didto kay Jetro nga iya ugangan. Ang ngalan sang
isa niya ka anak amo si Gershom,* kay sang natawo siya nagsiling si
Moises, “Pangayaw ako sa iban nga duta.”
4 Ang ngalan sang ikaduha amo si Eliezer,† kay sang natawo siya
nagsiling si Moises, “Ang Dios sang akon amay‡ amo ang akon manugbulig.
Ginluwas niya ako sa espada sang hari sang Egypt.”
5 Karon, nagkadto si Jetro kaupod ang asawa kag duha ka anak ni Moises
didto sa ginakampuhan nila ni Moises sa kamingawan, malapit sa bukid
sang Dios.
6 Nagpahibalo na nga daan si Jetro kay Moises nga maabot siya upod si
Zipora kag ang duha niya ka anak.
7 Gani ginsugata ni Moises ang iya ugangan, kag *bilang pagtahod*
nagluhod siya kag pagkatapos naghalok sa iya. Nagpangamustahanay sila
kag dayon nagsulod sila sa tolda.
8 Ginsugid ni Moises kay Jetro ang tanan nga ginhimo sang GINOO sa hari
sang Egypt kag sa mga Egyptohanon para sa mga Israelinhon. Ginsugid

---

* **18:2-3** *Gershom:* buot silingon sa Hebreo, *pangayaw didto* † **18:4** *Eliezer:* buot silingon sa Hebreo, *ang Dios ang akon manugbulig* ‡ **18:4** *amay:* ukon, *katigulangan*

man niya ang tanan nga kabudlayan nga ila naagyan sa ila nga
pagpanglakaton kag kon paano sila ginluwas sang GINOO.
9 Nalipay gid si Jetro sa tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO sa mga
Israelinhon sa iya pagluwas sa ila sa kamot sang mga Egyptohanon.
10 Nagsiling si Jetro, "Dalayawon ang GINOO nga nagluwas sa inyo sa
kamot sang mga Egyptohanon kag sa ila hari.
11 Karon nahibaluan ko na nga ang GINOO mas gamhanan sang sa tanan
nga dios, kay ginluwas niya ang mga Israelinhon sa mga *Egyptohanon nga*
nagdaogdaog sa ila."
12 Dayon naghalad si Jetro sang mga halad nga ginasunog kag iban pa nga
mga halad sa Dios. Kag samtang ginahimo niya ini, nag-abot si Aaron kag
ang tanan nga manugdumala sang Israel. Nag-upod sila kay Jetro sa
pagkaon sa presensya sang Dios.

Maalamon nga Laygay ni Jetro
(Deu. 1:9-18)

13 Sang sunod nga adlaw, nagpungko si Moises bilang hukom sa paghusay
sa mga kaso sang mga tawo. Nagalinya ang mga tawo sa iya atubangan
halin sa aga hasta sa sirom.
14 Sang makita ini ni Jetro, nagsiling siya kay Moises, "Ngaa ginahimo mo
ini para sa mga tawo? Ngaa ikaw lang ang nagahimo sini? Nagalinya ang
mga tawo sa imo atubangan halin sa aga hasta sa sirom."
15 Nagsabat si Moises, "Ginahimo ko ini tungod kay nagapalapit ang mga
tawo sa akon sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.
16 Kon may ginabaisan ang mga tawo, ginadala ini sa akon, kag ako ang
nagahukom kon sin-o sa ila ang husto. Kag ginatudluan ko sila sang mga
sugo kag mga pagsulundan sang Dios."
17 Nagsiling si Jetro, "Indi husto ang imo pamaagi sa paghimo sini.
18 Ginapabudlayan mo lang gid ang imo kaugalingon kag ang ini nga mga
tawo. Tama ini kabudlay para sa imo; indi mo ini mahimo nga ikaw lang.
19 Pamati sa akon kay laygayan ko ikaw, kag kabay pa nga mag-upod ang
Dios sa imo. Padayuna ang imo ginahimo nga pagpalapit sa Dios para sa
mga tawo. Dal-a ang ila mga ginabaisan sa iya.
20 Padayuna man ang imo nga pagtudlo sa ila sang mga sugo kag mga
pagsulundan *sang Dios*. Tudlui sila kon paano magkabuhi kag kon ano ang
ila himuon.
21 Pero magpili ka sang mga tawo *nga magbulig sa imo sa paghukom*.
Dapat may ikasarang sila *sa paghukom*, nagatahod sa Dios, masaligan, kag
wala nagabaton sang lagay. Himua sila nga mga hukom sa grupo sang mga
tawo nga tag-isa ka libo, tag-isa ka gatos, tag-singkuwenta kag tag-napulo.
22 Mag-alagad sila bilang mga hukom sa tanan nga tion. Sila ang
magahusay sa simple nga mga kaso, pero ang mabudlay nga mga kaso
dal-on nila sa imo. Sa sini nga paagi, magmulumag-an ang imo obra kay
makabulig sila sa imo.
23 Nahibaluan ko nga amo ini ang gusto sang Dios nga himuon mo, kag
kon tumanon mo ini indi ka mabudlayan. Kag ini nga mga tawo makapuli
nga matawhay."
24 Gintuman ni Moises ang ginlaygay sang iya ugangan.
25 Nagpili siya sa mga Israelinhon sang mga tawo nga may ikasarang *sa*
paghukom, kag ginhimo niya sila nga mga hukom sa grupo sang mga tawo
nga tag-isa ka libo, tag-isa ka gatos, tag-singkuwenta, kag tag-napulo.

26 Nag-alagad sila sa mga tawo bilang mga hukom sa tanan nga tion. Sila
ang nagahusay sa simple nga mga kaso, pero ang mabudlay nga mga kaso
ginadala nila kay Moises.
27 Sang ulihi ginpabalik ni Moises ang iya ugangan sa iya nasyon.

19

Ang mga Israelinhon sa Bukid sang Sinai

1-2 Naghalin ang mga Israelinhon sa Refidim kag nagkadto sa
kamingawan sang Sinai. Didto sila nagkampo sa atubangan sang bukid.
Ikatatlo ato nga bulan halin sang paghalin nila sa Egypt.
3 Nagsaka si Moises sa bukid para magpakigkita sa Dios. Gintawag siya
sang GINOO didto sa bukid kag ginsilingan, "Amo ini ang imo isiling sa mga
Israelinhon nga mga kaliwat ni Jacob:
4 'Nakita ninyo mismo kon ano ang ginhimo ko sa mga Egyptohanon, kag
kon paano ko kamo gindala diri sa akon, pareho sang pagdala sang agila sa
iya mga piso nga ginaprotektaran sang iya mga pakpak.
5 Kon magtuman kamo sing bug-os sa akon kag magsunod sa akon
kasugtanan, pilion ko kamo sa tanan nga nasyon nga mangin akon
espesyal nga katawhan. Akon ang bilog nga kalibutan,
6 pero mangin akon kamo nga pinili nga katawhan, kag mangin isa kamo
ka ginharian nga magaalagad sa akon bilang mga pari.' Amo ini ang
ihambal mo sa mga Israelinhon."
7 Gani nagpanaog si Moises *sa bukid* kag ginpatawag niya ang mga
manugdumala sang mga Israelinhon kag ginsugiran niya sila sang ginsiling
sang GINOO.
8 Nagkomporme ang tanan nga Israelinhon *sa ginhambal ni Moises* kag
nagsiling sila, "Tumanon namon ang tanan nga ginsugo sang GINOO." Kag
ginsugid ni Moises sa GINOO ang sabat sang mga tawo.
9 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Makadto ako sa imo paagi sa
madamol nga panganod para makabati ang mga tawo samtang
nagapakighambal ako sa imo. Dayon magasalig sila permi sa imo."
Pagkatapos nga masugid ni Moises sa GINOO ang sabat sang mga tawo,
10 nagsiling pa ang GINOO sa iya, "Kadtui ang mga tawo kag silinga sila
nga magpakatinlo sila* subong kag sa buwas. Kinahanglan labhan nila ang
ila mga bayo.
11 Siguraduha nga preparado sila sa ikatlo nga adlaw, kay sa sina nga
adlaw, *ako,* ang GINOO, magapanaog sa *ibabaw sang* Bukid sang Sinai nga
makita sang tanan nga tawo.
12 Butangi sang tanda sa palibot *sang bukid* kon diin lang hasta magtindog
ang mga tawo. Silinga sila nga indi gid sila magsaka ukon magpalapit sa
tiilan sang bukid. Ang bisan sin-o nga magpalapit sa bukid pagapatyon gid,
13 tawo man ukon sapat. Pagapatyon gid siya paagi sa pagbato ukon
pagpana; indi siya pagtandugon. Makasaka lang ang mga tawo sa bukid
kon patunugon na sing malawig ang budyong."
14 Nagpanaog si Moises sa bukid kag ginsugo niya ang mga tawo nga
magpakatinlo. Kag ginlabhan sang mga tawo ang ila mga bayo.
15 Nagsiling si Moises sa ila, "Ipreparar ninyo ang inyo kaugalingon para
sa ikatlo nga adlaw; indi anay kamo maghulid sa inyo asawa."
16 Sang pagkaaga sang ikatlo nga adlaw, nagdinaguob kag nagpinangilat,
kag may madamol nga gal-om nga nagtabon sa bukid, kag mabatian ang

* **19:10** *magpakatinlo sila:* buot silingon, *tumanon nila ang seremonya sang pagpakatinlo.*

matunog gid nga huni sang budyong. Nagkurog sa kahadlok ang tanan nga
tawo sa kampo.
17 Dayon gindala ni Moises ang mga tawo sa guwa sang kampo sa
pagpakigkita sa Dios, kag nagtindog sila sa tiilan sang bukid.
18 Nalikupan sang aso ang bilog nga Bukid sang Sinai kay nagpanaog
didto ang GINOO sa dagway sang kalayo. Nagtub-ok ang aso pareho sa aso
nga naghalin sa hurnohan kag nagtay-og sing mabaskog ang bukid,†
19 kag nagbaskog pa gid ang huni sang budyong. Dayon naghambal si
Moises kag nagsabat ang Dios sa iya paagi sa daguob.‡
20 Nagpanaog ang GINOO sa ibabaw sang Bukid sang Sinai, kag
ginhambalan niya si Moises nga magsaka sa ibabaw sang Bukid. Gani
nagsaka si Moises
21 kag nagsiling ang GINOO sa iya, "Magbalik ka sa idalom kag paandami
ang mga tawo nga indi gid sila maglapaw *sa tanda sa palibot sang bukid*
para tan-awon ako. Kay kon himuon nila ini, madamo sa ila ang mapatay.
22 Bisan ang mga pari nga nagapalapit permi sa akon presensya
kinahanglan nga magpakatinlo sang ila kaugalingon, kay kon indi gani,
silutan ko man sila."
23 Nagsiling si Moises sa GINOO, "Indi makasaka ang mga tawo sa bukid
kay ikaw mismo ang nagpaandam sa amon nga kabigon namon ang bukid
nga balaan, kag ginhambalan mo kami nga butangan namon sang tanda sa
palibot sang bukid *kon diin lang kami hasta magtindog*."
24 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Panaog kag dal-a si Aaron diri. Pero ang
mga pari kag ang mga tawo indi dapat magkadto diri sa akon. Kay kon
magkadto sila diri silutan ko gid sila."
25 Gani nagpanaog si Moises kag ginsilingan ang mga tawo.

20

Ang Napulo ka Sugo
(Deu. 5:1-21)
1 Nagsiling ang Dios:

2 "Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt nga sa
diin kamo gin-ulipon.
3 Indi kamo magsimba sa iban nga dios magluwas sa akon.
4 Indi kamo maghimo sang mga dios-dios sa dagway sang bisan ano nga
ara sa langit, ukon sa duta, ukon sa tubig.
5 Indi gid ninyo ini pag-alagaron kag simbahon, kay ako, ang GINOO nga
inyo Dios, indi gid gusto nga may ginasimba kamo nga iban. Ginasilutan ko
ang mga nakasala sa akon pati ang ila mga kaliwat hasta sa ikatatlo kag
ikaapat nga henerasyon nga nagasikway sa akon.
6 Pero ginapakita ko ang akon kaayo sa madamo gid *nga mga henerasyon*
nga nagahigugma sa akon kag nagatuman sang akon mga sugo.
7 Indi ninyo paggamita ang ngalan sang GINOO nga inyo Dios sa wala sing
pulos kay *ako,* ang GINOO, magasilot sa kay bisan sin-o nga maggamit
sang akon ngalan sa wala sing pulos.
8 Tumana ninyo ang *akon mga ginapahimo sa* Adlaw nga Inugpahuway,
kag himua ninyo ini nga pinasahi nga adlaw para sa akon.
9 Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw,

† **19:18** *nagtay-og sing mabaskog ang bukid:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo kag sa Septuagint, *nagkurog gid ang tanan nga tawo.* ‡ **19:19** *paagi sa daguob:* ukon, *sa mabaskog nga tingog*

10 pero ang ikapito nga adlaw amo ang Adlaw nga Inugpahuway nga inyo
painon para sa akon, ang GINOO nga inyo Dios. Indi kamo mag-obra sa sina
nga adlaw pati ang inyo mga anak, mga ulipon, mga kasapatan, kag ang
mga pangayaw nga nagaestar sa inyo mga banwa.
11 Kay sa sulod sang anom ka adlaw ginhimo ko ang kalangitan, ang duta,
ang dagat kag ang tanan nga ara sa ila, pero nagpahuway ako sa ikapito
nga adlaw. Gani ginbendisyunan ko ang Adlaw nga Inugpahuway kag
ginhimo nga pinasahi nga adlaw para sa akon.
12 Tahura ang inyo amay kag iloy para magkabuhi kamo sing malawig sa
duta nga ginahatag ko sa inyo.
13 Indi kamo magpatay.
14 Indi kamo magpanginbabayi ukon magpanginlalaki.
15 Indi kamo magpangawat.
16 Indi kamo magsaksi sing butig kontra sa inyo isigkatawo.
17 Indi kamo magkahisa sa balay* sang inyo isigkatawo, ukon sa iya
asawa, mga ulipon, mga baka ukon donkey, ukon sa bisan ano nga ara
sa iya."

18 Sang mabatian sang mga tawo ang daguob, kag ang tunog sang
budyong, kag sang makita nila ang kilat kag ang bukid nga nagaaso,
nagkulurog sila sa kahadlok. Nagtindog sila sa malayo
19 kag nagsiling kay Moises, "Ikaw lang ang maghambal sa amon kay
mamati kami, indi lang ang Dios kay basi mapatay kami."
20 Gani nagsiling si Moises sa mga tawo, "Indi kamo magkahadlok, kay
nagkadto diri ang Dios sa pagpatilaw sa inyo sang iya gahom para
magkahadlok kamo sa iya sa paghimo sang sala."
21 Nagtindog gihapon ang mga tawo sa malayo samtang si Moises
nagpalapit sa madamol nga gal-om nga sa diin ara ang Dios.
22 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ihambal ini sa mga
Israelinhon: Nakita ninyo nga nagpakighambal ako sa inyo halin sa langit.
23 Gani indi kamo maghimo sang mga dios-dios nga pilak ukon bulawan
para simbahon kaupod sa akon.
24 "Maghimo kamo sang halaran nga duta para sa akon kag dira ninyo
ihalad ang inyo mga karnero, mga kanding, kag mga baka bilang halad nga
ginasunog kag halad nga para sa maayo nga relasyon. Himuon ninyo ini sa
lugar nga akon ginpili nga pagasimbahon ako, kag didto kadtuan ko kamo
kag bendisyunan.
25 Kon maghimo kamo sang halaran nga bato para sa akon indi ninyo ini
pagbasbasan, kay kon gamitan ninyo ini sang pangbasbas, indi na ini takos
nga gamiton sa paghalad sa akon.
26 Kag indi man kamo maghimo sang halaran nga may hagdanan kay
basi makita ang inyo kinatawo kon magsaka kamo."

21

Ang Pagtratar sa mga Ulipon
(Deu. 15:12-18)

1 *Nagsiling ang GINOO kay Moises,* "Amo ini ang mga pagsulundan nga
ipatuman mo sa mga Israelinhon:

* **20:17** *balay:* ukon, *panimalay*

2 “Kon magbakal kamo sang ulipon nga Hebreo, magaalagad siya sa inyo
sa sulod sang anom ka tuig. Pero sa ikapito nga tuig, mahilway na siya sa
pagkaulipon nga wala siya sing bayaran.
3 Kon *sang pagbakal sa iya* wala pa siya sing asawa kag sang ulihi
nagpangasawa siya, siya lang ang mahilway *sa ikapito nga tuig*. Pero kon
may asawa na siya *sang pagbakal sa iya*, ang iya asawa mahilway man
upod sa iya.
4 Kon ginpaasawahan siya sang iya amo kag nakabata sila sang iya
asawa, mahilway siya, pero ang iya asawa kag mga bata magapabilin sa iya
amo.
5 “Pero kon magsiling ang ulipon nga ginahigugma niya ang iya amo, ang
iya asawa kag mga bata, kag indi niya gusto nga mahilway,
6 dal-on siya sang iya amo sa presensya sang Dios.* Kag didto sa
puwertahan ukon hamba tuhugan sang iya amo ang iya dulunggan sang
inugtuhog, kag mangin ulipon siya sang iya amo sa bilog niya nga kabuhi.
7 “Kon ibaligya sang isa ka tawo ang iya anak nga babayi nga mangin
ulipon, indi siya mahilway *sa ikapito nga tuig* pareho sa mga lalaki nga
ulipon.
8 Kon wala malipay sa iya ang iya amo nga nagbakal sa iya, puwede siya
nga gawaron *sang iya pamilya*. Pero indi siya puwede nga ibaligya sang iya
amo sa mga indi Israelinhon tungod kay ang iya amo, amo ang nagtalikod
sa iya.
9 Kon ipaasawa sang amo ini nga ulipon sa iya anak, kinahanglan nga
kabigon niya siya bilang iya anak nga babayi.
10 Kon *pangasaw-on niya mismo ini nga ulipon, kag* magpangasawa pa gid
siya sang iban nga babayi, kinahanglan padayunon niya ang paghatag sa
sini nga ulipon sang pagkaon kag bayo, kag ang paghulid sa iya.
11 Kon indi niya matuman ining tatlo ka butang, puwede maghalin ina
nga babayi nga wala sing balayran.

Mga Kasuguan Parte sa mga Krimen

12 “Ang bisan sin-o nga magsakit sang tawo kag mapatay niya ini, dapat
patyon man siya.
13 Pero kon wala niya ini ginhungod kag gintugutan ko ini nga matabo,
makapalagyo siya sa lugar nga himuon ko nga dalangpan.
14 Pero kon ginplano niya kag ginhungod ang pagpatay, patya ninyo siya
bisan magpalapit pa siya sa akon halaran.
15 “Ang bisan sin-o nga magsakit† sa iya amay kag iloy dapat patyon.
16 “Ang bisan sin-o nga magkidnap sang tawo dapat patyon, bisan
ginbaligya na niya ang iya ginkidnap ukon wala pa.
17 “Ang bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat
patyon.
18 “Halimbawa, nag-away ang duha ka tawo, kag ginsumbag sang isa
ukon ginlampusan sang bato ang iya kontra kag indi na ini makabangon
pero wala mapatay.
19 Kon sa ulihi makabangon siya kag makalakat-lakat, bisan nagabaston
lang, ang tawo nga nagsakit sa iya indi pagsilutan. Pero kinahanglan
magbayad ang tawo sa iya, sa iya panahon nga nausik *tungod sa iya*
pagkabalda, kag kinahanglan atipanon siya sang tawo hasta mag-ayo siya.

* **21:6** *Dios:* ukon, *mga pangulo* † **21:15** *magsakit:* ukon, *magpatay*

20 “Kon ginbakol sang isa ka tawo ang iya ulipon, lalaki man ukon babayi,
kag napatay ini, dapat silutan siya.
21 Pero kon *wala mapatay ang ulipon kag* nakabangon ini pagkaligad sang
isa ukon duha ka adlaw, ang tawo indi pagsilutan kay siya man ang tag-iya
sang ulipon.
22 “Kon may nagaaway kag naigo ang isa ka babayi nga nagabusong, kag
nagbata ini sa indi pa oras,‡ pero wala man sing may malain nga natabo sa
iya, ang nakaigo pabayaron suno sa kantidad nga pangayuon sang bana
kag ginatugutan sang mga hukom.
23 Pero kon grabe ang natabo *sa babayi* silutan ang responsable *suno man*
sa natabo sa babayi. Kon napatay *ang babayi*, patyon man siya.
24 Kon nabulag *ang babayi*, bulagon man siya. Kon nabingaw ang ngipon,
bingawon man siya. Kon nabali ang kamot ukon tiil, balion man ang *iya*
kamot ukon tiil.
25 Kon napaso, pasuon man siya. Kon napilas, pilason man siya. Kag kon
nabagrasan, bagrasan man siya.
26 “Kon nasumbag sang amo ang iya ulipon nga lalaki ukon babayi sa
mata kag nabulag ini, hilwayon niya siya sa pagkaulipon bilang bayad sa
mata nga iya ginbulag.
27 Kon nabingaw niya ang ngipon sang iya ulipon nga lalaki ukon babayi,
hilwayon man niya siya sa pagkaulipon bilang bayad sa ngipon nga iya
ginbingaw.
28 “Kon ang turo nga baka nakasungay sang tawo, lalaki ukon babayi, kag
napatay ini, dapat batuhon ang baka, kag indi pagkan-on ang iya unod,
pero ang tag-iya sang baka wala sing salabton.
29 Pero kon ang baka naanad na nga magpanungay *sang tawo* kag
ginpaandaman na ang tag-iya parte sini, pero ginpabay-an lang niya ang
baka, kag nakapatay ini sang tawo, kinahanglan batuhon ini hasta
mapatay kag ang tag-iya patyon man.
30 Pero kon pabayaron ang tag-iya para mabuhi siya, kinahanglan nga
bayaran niya kon pila ang ipabayad sa iya.
31 Amo man ini ang pagsulundan kon nakasungay ang baka sang bata,
lalaki man ukon babayi.
32 Kon nakasungay ang baka sang ulipon, lalaki man ukon babayi,
kinahanglan nga magbayad ang tag-iya sini sang 30 ka bilog nga pilak sa
amo sang ulipon, kag kinahanglan nga batuhon ang baka hasta mapatay.
33 “Halimbawa, may tawo nga nagkuha sang tabon sang bubon ukon
nagkutkot sang bubon kag wala niya ini pagtabuni, kag may nahulog nga
baka ukon donkey sa amo nga bubon,
34 ang tag-iya sang bubon dapat magbayad sa tag-iya sang sapat, kag
mangin iya na ang patay nga sapat.
35 “Kon ang baka sang isa ka tawo nakapatay sang baka sang iya
kapareho, ibaligya nila nga duha ang buhi nga baka kag tungaon ang
kuwarta. Tungaon man nila ang karne sang napatay nga baka.
36 Pero kon ang baka nga nakapatay naanad na nga magpanungay kag
ginpabay-an lang ini sang tag-iya, dapat magbayad ang tag-iya sini sang isa
man ka baka sa baylo sang napatay, kag ining napatay nga baka mangin iya
na.

22

Mga Kasuguan Parte sa mga Pagkabutang

‡ **21:22** *nagbata ini sa indi pa oras:* ukon, *nahulugan*

1 “Kon ang isa ka tawo nangawat sang baka ukon karnero, kag gin-ihaw
niya ini ukon ginbaligya, dapat magbayad siya. Sa isa ka baka nga iya
ginkawat, magbayad siya sang lima ka baka. Kag sa isa ka karnero nga iya
ginkawat, magbayad siya sang apat ka karnero.
2 Kon nangawat siya *sa gab-i* kag nadakpan sa akto, kag ginpatay siya,
ang nakapatay sa iya wala sing salabton.
3 Pero kon natabo ini sa adlaw, ang nakapatay sa kawatan may salabton.
“Ang kawatan nga nadakpan dapat magbayad sa iya nga ginkawat. Pero
kon wala siya sing ibayad, ibaligya siya nga ulipon kag ang iya bili ibayad
sa iya nga ginkawat.
4 Kon ang iya ginkawat nga baka ukon donkey ukon karnero nasapwan
nga ara pa sa iya kag buhi pa ini, bayaran niya ini sing doble.
5 “Kon ang sapat sang isa ka tawo iya ginpabay-an nga maghalab sa
talamnan sang iban, kinahanglan nga bayaran niya ang nahalab nga
tanom sang pinakamaayo nga patubas sang iya uma ukon sang iya
talamnan sang ubas.
6 “Kon *may tawo nga nagpanutod, kag* ang kalayo naglapta sa mga
hilamon hasta sa talamnan *sang iban nga tawo*, ang nagpanutod dapat nga
magbayad sang mga tanom nga napierdi.
7 “Halimbawa, nagpatago ang isa ka tawo sang iya kuwarta ukon sang
bisan ano nga butang sa iya tupad-balay, kag ginkawat ini. Kon madakpan
ang kawatan, dapat magbayad siya sing doble.
8 Pero kon indi madakpan ang kawatan, ang ginbilinan sang
pagkabutang pagadal-on sa presensya sang Dios,* para mahibaluan kon
ginkuha niya ukon wala ang ginpatago sa iya.
9 “Halimbawa, may duha ka tawo nga nagabaisay kon sin-o sa ila ang
tag-iya sang isa ka pagkabutang pareho sang baka, donkey, karnero, bayo,
ukon bisan ano nga butang, dapat dal-on nila ang ila kaso sa presensya
sang Dios. Ang nakasala sa ila suno sa desisyon sang Dios magabayad sing
doble sa tag-iya.
10 “Halimbawa, ginpasagod sang isa ka tawo ang iya donkey, baka,
karnero, ukon bisan ano nga sapat sa iya tupad-balay, kag napatay ini,
ukon napilasan, ukon nadula, nga wala sing may nakakita.
11 Ang nagsagod dapat magkadto sa presensya sang Ginoo kag
magsumpa nga wala siya sing may nahibaluan sa natabo. Dapat ini
patihan sang tag-iya, kag indi niya siya pagpabayaron.
12 Pero kon ginkawat ang sapat, dapat magbayad ang nagsagod sa tag-iya.
13 Kon ang sapat ginpatay sang mapintas nga sapat, kinahanglan dal-on
niya ang nabilin nga parte sang sapat bilang pamatuod, kag indi niya
kinahanglan nga bayaran ini.
14 “Halimbawa, naghulam ang isa ka tawo sang sapat sa iya tupad-balay
kag napilas ini ukon napatay, kag wala ang tag-iya pagkatabo sini. Ang
naghulam dapat magbayad sini.
15 Pero kon ara ang tag-iya sang pagkatabo, ang naghulam indi na
magbayad. Kon gin-arkilahan ang sapat, ang kuwarta nga ginbayad sa
arkila amo na ang ibayad sa napilasan ukon napatay nga sapat.

Ang Iban pa nga mga Kasuguan

16 “Kon gintintar sang isa ka lalaki ang isa ka dalaga nga indi pa kalaslon,
kag nagpakighilawas siya sa iya, dapat magbayad ang lalaki *sa pamilya*

* **22:8** *Dios:* ukon, *mga pangulo.* Amo man sa bersikulo 9.

sang babayi sang balayran sa pagpangasawa, kag dayon pangasaw-on niya ang babayi.
17 Kon indi gid magsugot ang amay sang babayi nga ipakasal ang iya anak
sa ato nga lalaki, magbayad gihapon ang lalaki sang amo nga balayran.
18 "Patya ninyo ang mga babaylan.
19 "Ang bisan sin-o nga magpakighilawas sa sapat dapat patyon.
20 "Ang bisan sin-o nga maghalad sa iban nga dios luwas sa akon dapat
laglagon sing bug-os.†
21 "Indi ninyo pagdaog-daugon ang mga pangayaw‡ kay mga pangayaw
man kamo sadto sa Egypt.
22 "Indi ninyo pagpamintahaan ang mga balo nga babayi kag ang mga ilo.
23 Kon himuon ninyo ini, kag magpangayo sila sang bulig sa akon,
sigurado gid nga buligan ko sila.
24 Mangakig gid ako sa inyo kag pamatyon ko kamo sa inaway.§ Mabalo
ang inyo mga asawa kag mailo ang inyo mga kabataan.
25 "Kon magpahulam kamo sang kuwarta sa bisan kay sin-o sa akon
katawhan nga imol, indi ninyo pagpasakai pareho sa ginahimo sang mga
manugpahulam sang kuwarta.
26 Kon kuhaon ninyo ang pangtabon nga panapton sang inyo isigkatawo
bilang garantiya *nga magbayad siya sa iya utang sa imo*, iuli ini sa iya antes
magsalop ang adlaw.
27 Kay amo lang ini ang iya pangtabon sa iya lawas kon magtulog siya kon
gab-i. Kon magpangayo siya sang bulig sa akon, buligan ko siya kay
maluluy-on ako.
28 "Indi ninyo pag-insultuhon ang Dios kag indi ninyo pagpakamalauta
ang nagadumala sa inyo.
29 "Indi ninyo pagkalimti ang paghatag sang mga halad sa akon halin sa
inyo mga patubas kag mga duga sang prutas.
"Idedikar ninyo sa akon ang inyo kamagulangan nga mga lalaki,
30 pati ang kamagulangan sang inyo mga baka kag mga karnero. Ang
bag-o natawo nga baka ukon karnero dapat magpabilin sa iya iloy sa sulod
sang pito ka adlaw. Pero halin sa ikawalo nga adlaw, puwede na ini ihalad
sa akon.
31 "Kamo ang akon pinili nga katawhan, gani indi kamo magkaon sang
karne sang bisan ano nga sapat nga ginpatay sang mapintas nga sapat.
Ipakaon ninyo ini sa *mga* ido.

23

Hustisya kag Kaluoy

1 "Indi kamo magbalita sang kabutigan. Indi kamo magbulig sa malain
nga tawo paagi sa pagsaksi sing butig.
2 Indi kamo magsunod sa kadam-an sa paghimo sing malain. Kon
magsaksi kamo sa korte, indi ninyo pagtikua ang hustisya tungod gusto mo
lang magsunod sa kadam-an.
3 Indi ninyo pagpaburi ang mga imol sa ila kaso.
4 "Kon makita ninyo nga nakabuhi ang baka ukon donkey sang inyo
kaaway, dapat iuli ninyo ini sa iya.

† **22:20** *laglagon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa GINOO paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. ‡ **22:21** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel* § **22:24** *inaway:* sa literal, *espada*

5 Kon makita ninyo nga natumba ang donkey sang inyo kaaway tungod
sa kabug-at sang iya sini karga, indi lang ninyo ini pagpabay-an kundi
buligan ninyo nga makatindog.
6 "Siguraduha ninyo nga mahatagan sang hustisya ang mga imol sa ila
kaso.
7 Indi kamo mag-akusar sing binutig. Indi ninyo pagpatya ang matarong
o inosente nga mga tawo, kay silutan ko gid ang bisan sin-o nga maghimo
sini.
8 "Indi kamo magbaton sang lagay, kay ang lagay makabulag sa mga tawo
sa kamatuoran, kag makahalit ini sa kinamatarong sang mga inosente.
9 "Indi ninyo pagpigusa ang mga pangayaw,* kay kamo mismo
nakahibalo kon ano ang balatyagon sang isa ka pangayaw, kay mga
pangayaw man kamo sadto anay sa Egypt.

Ang Adlaw kag Tuig nga Inugpahuway

10 "Sa sulod sang anom ka tuig makatanom kamo kag makaani sa inyo
duta.
11 Pero sa ikapito nga tuig indi ninyo ini pagtamnan. *Kon may magtubo*
nga tanom sa inyo duta, pabay-i lang ninyo ang mga imol *nga* makakuha
sang pagkaon sa mga tanom, kag ang mabilin ipakaon sa talunon nga mga
sapat. Amo man sini ang inyo himuon sa inyo mga talamnan sang ubas kag
sa inyo mga talamnan sang olibo.
12 "Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw, pero sa ikapito nga
adlaw magpahuway kamo para makapahuway *man* ang inyo mga baka kag
mga donkey, kag pati ang inyo mga ulipon kag ang mga pangayaw.
13 Tumana ninyo *sing maayo* ining tanan nga ginsiling ko sa inyo. Indi
kamo magpangamuyo sa iban nga mga dios ukon bisan magsambit sang ila
ngalan.

Ang Tatlo ka Tuigan nga Piesta
(Exo. 34:18-26; Deu. 16:1-17)

14 "Magsaulog kamo sang tatlo ka piesta kada tuig para sa akon
kadungganan.
15 Sauluga ninyo ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok.
Suno sa ginsugo ko na sa inyo, magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok sa sulod sang pito ka adlaw. Himua ninyo ini sa gintalana nga
tion sa bulan sang Aviv, kay amo ina nga bulan nga nagguwa kamo sa
Egypt. Ang kada isa dapat magdala sa akon sang halad sa sina nga tion.
16 Sauluga man ninyo ang Piesta sang Pag-ani *paagi sa pagdala sa akon*
sang nahauna nga patubas sang inyo mga uma. Sauluga man ninyo ang
Piesta sang Katapusan nga Ani sa katapusan sang tuig, kon magtipon na
kamo sang mga patubas sang inyo mga uma.
17 Ang inyo mga lalaki dapat magtambong sa sini nga mga piesta kada
tuig sa pagsimba sa akon, ang GINOO nga *inyo* Agalon.
18 Indi kamo maghalad sang dugo sa akon kaupod sang tinapay nga may
inugpahabok. Ang tambok sang sapat nga inyo ginhalad sa akon sa piesta
indi ninyo pag-ibilin pagkaaga.
19 "Dal-a ninyo sa templo sang GINOO nga inyo Dios ang pinakamaayo nga
parte sang nahauna ninyo nga patubas.
"Indi ninyo paglutua ang bataon nga kanding sa gatas sang iya iloy.

---

* **23:9** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel.* Amo man sa bersikulo 12.

20 “Karon, ginapadala ko ang anghel sa pagbantay kag sa pagtuytoy sa
inyo sa lugar nga ginpreparar ko.
21 Pamati kamo sa iya kag tumana ang iya ginasiling. Indi kamo
magrebelde sa iya. Kay ang tanan nga iya ginahimo, ginahimo niya sa akon
ngalan kag indi niya pag-ibaliwala ang inyo mga sala.†
22 Kon magpamati lang kamo sing maayo sa iya ginasiling kag himuon
ang tanan ko nga ginasiling, kontrahon ko ang inyo mga kaaway.
23 Pangunahan kamo sang akon anghel kag dal-on niya kamo sa *duta*
sang mga Amornon, Hithanon, Periznon, Canaanhon, Hivhanon, kag
Jebusnon, kag pagalaglagon ko sila.
24 Indi kamo magsimba ukon mag-alagad sa ila mga dios-dios, ukon
magsunod sa ila mga ginahimo. Laglaga ninyo sing bug-os ang ila mga
dios-dios, kag rumpaga ang ila handumanan nga mga bato.
25 Simbaha ninyo *ako*, ang GINOO nga inyo Dios, kag hatagan ko kamo
sang bugana nga pagkaon kag tubig. Ayuhon ko ang inyo mga balatian,
26 kag wala sing babayi nga mahulugan ukon mabaw-as sa inyo duta, kag
hatagan ko kamo sang malawig nga kabuhi.
27 “Pahadlukon ko kag pasalasalahon ang inyo mga kaaway nga inyo
maatubang kag magapalalagyo sila.
28 Magapadala ako sang mga alingayo nga magauna sa inyo, kag tabugon
nila ang mga Hivhanon, Canaanhon, kag mga Hithanon.
29 Pero indi ko sila pagtabugon sa sulod lang sang isa ka tuig para indi
mangin mamingaw ang amo nga duta kag para indi magdamo ang talunon
nga mga sapat didto.
30 Tabugon ko sila sing amat-amat hasta nga magdamo kamo kag sarang
na makapanag-iya sang duta.
31 “Siguraduhon ko nga ang border sang inyo mga duta maghalin sa
Mapula nga Dagat hasta sa Dagat sang Mediteraneo,‡ kag halin sa desierto
sa south hasta sa Suba *sang Euphrates*. Itugyan ko sa inyo ang mga
pumuluyo sang amo nga duta, kag tabugon ninyo sila.
32 Indi kamo maghimo sang kasugtanan sa ila ukon sa ila mga dios-dios.
33 Indi ninyo sila pagtuguti nga mag-estar sa inyo duta kay basi sila pa
ang magtulod sa inyo sa pagpakasala sa akon. Kon magsimba kamo sa ila
mga dios-dios, sigurado nga mangin siod ini sa inyo.”

24

Ginbaton sang mga Israelinhon ang Kasugtanan sang Dios

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Saka diri sa akon, kag upda si
Aaron, Nadab, Abihu, kag ang 70 ka manugdumala sang Israel. Magsimba
sila diri sa akon sa malayo-layo lang.
2 Ikaw lang Moises ang makapalapit sa akon, ang iban indi makapalapit.
Kag ang mga tawo indi gid dapat magsaka diri upod sa imo.”
3 Sang ginsugiran ni Moises ang mga tawo sang tanan nga gintudlo kag
ginsugo sang GINOO, nagsabat sila sing dungan, “Tumanon namon ang
tanan nga ginsiling sang GINOO.”
4 Dayon ginsulat ni Moises ang tanan nga ginsiling sang GINOO.
Aga pa sang sunod nga adlaw, nagbangon si Moises kag nagpatindog
sang halaran sa tiilan dampi sang bukid kag nagbutang siya sang dose ka
handumanan nga bato nga nagarepresentar sang dose ka tribo sang Israel.

† **23:21** *indi niya pag-ibaliwala ang inyo mga sala:* ukon, *indi niya pagpatawaron ang inyo mga sala.*
‡ **23:31** *Dagat sang Mediteraneo:* sa literal, *Dagat sang mga Filistinhon*

5 Dayon nagsugo siya sang bataon nga mga lalaki nga maghalad sa GINOO
sang mga halad nga ginasunog kag maghalad man sang mga turo nga baka
bilang halad nga para sa maayo nga relasyon.
6 Ginkuha ni Moises ang katunga sang dugo kag ginbutang ini sa mga
yahong, kag ang katunga ginwisik niya sa halaran.
7 Dayon ginkuha niya ang Libro sang Kasugtanan kag ginbasa ini sa mga
tawo. Kag nagsabat ang mga tawo, "Tumanon namon ang tanan nga
ginsiling sang GINOO. Sundon namon siya."
8 Dayon ginkuha ni Moises ang dugo kag ginwisik ini sa mga tawo kag
nagsiling, "Amo ini ang dugo nga nagapabakod sa kasugtanan nga ginhimo
sang GINOO sa inyo sang paghatag niya sining tanan nga sugo."
9 Nagsaka *sa bukid* si Moises, Aaron, Nadab, Abihu, kag ang 70 ka
manugdumala sang Israel,
10 kag nakita nila ang Dios sang Israel. Sa iya tiilan daw may dalan nga
hinimo halin sa bato nga sapiro nga pareho katin-aw sang langit.
11 Bisan nakita sining mga pangulo ang Dios, wala sila pagpatya sang
Dios. Nagkaon *pa gani* sila kag nag-inom *didto sa presensya sang Dios*.
12 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Saka pa gid diri sa akon sa
ibabaw sang bukid kag maghulat ka, kay ihatag ko sa imo ang malapad nga
mga bato nga akon ginsulatan sang akon mga sugo kag mga pagpanudlo
para sa mga tawo."
13 Gani nagsaka pa gid si Moises sa bukid sang Dios kaupod si Josue nga
iya kabulig.
14 *Antes sila magsaka,* nagsiling si Moises sa mga manugdumala *sang
Israel*, "Hulata ninyo kami diri hasta makabalik kami. Mabilin diri sa inyo
si Aaron kag si Hur, kag kon may problema kamo, kadto lang kamo sa ila."
15 Pag-abot ni Moises sa ibabaw pa gid sang bukid, gintabunan sang
panganod ang bukid.
16 Dayon ang gamhanan nga presensya sang GINOO nagpanaog sa Bukid
sang Sinai, kag sa sulod sang anom ka adlaw natabunan sang panganod
ang bukid. Sang ikapito nga adlaw, gintawag sang GINOO si Moises halin sa
panganod.
17-18 Gani nagsulod si Moises sa panganod samtang nagapasaka pa gid
siya sa bukid. Nagpabilin siya didto sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka
gab-i. Para sa mga Israelinhon didto sa idalom, ang gamhanan nga
presensya sang GINOO sa ibabaw sang bukid pareho sa nagadababada nga
kalayo.

25

Ang mga Halad para sa Tolda nga Simbahan (Exo. 35:4-9)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga maghalad sila sa akon. Ikaw amo ang
magbaton sang ila mga halad nga ila gusto ihalad sa akon.
3 Amo ini ang mga halad nga imo batunon halin sa ila: bulawan, pilak,
saway,
4 delana* nga asol, granate† kag pula, linen, *panapton nga hinimo halin sa*
bulbol sang kanding,

* **25:4** *delana:* sa English, *wool* † **25:4** *granate:* sa English, *purple*

5 panit sang karnero nga lalaki nga ginlugom sa pula, maayo nga klase
sang panit,‡ kahoy nga akasya,
6 lana sang olibo para sa suga, mga panakot para sa lana nga inughaplas
kag para pahamot sa insenso,
7 kag bato nga onix kag iban pa nga *malahalon nga* mga bato nga
inugtakod sa espesyal nga panapton§ *sang pangulo nga pari* kag sa
bulobulsa sa dughan sini.
8 Kag pahimua ang katawhan sang Israel sang simbahan para sa akon
nga sa diin makaestar ako upod sa ila.
9 Ipahimo ining Tolda nga Simbahan kag ang tanan nga kagamitan sini
suno gid sa plano nga ipakita ko sa imo.

Ang Kahon sang Kasuguan
(Exo. 37:1-9)

10 "Magpahimo ka sang Kahon nga akasya—45 inches ang kalabaon, 27
inches ang kasangkaron, kag 27 inches ang kataason.
11 Pahaklapi ini sang puro nga bulawan sa sulod kag sa guwa, kag
parebitihi sang bulawan ang mga kilid sini.
12 Pahimui ini sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag itakod sa iya
apat ka tiil.
13 Dayon magpahimo ka sang mga tukon nga akasya kag pahaklapi sang
bulawan.
14 Igulo ang mga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang Kahon
para matuwangan ang Kahon.
15 Indi gid pagkuhaon ang mga tukon sa sulosingsing sang Kahon.
16 Dayon isulod sa Kahon ang *malapad nga bato nga sa diin nasulat ang*
Kasuguan nga ihatag ko sa imo.
17 "Pahimui ini nga Kahon sang takop nga puro bulawan, nga 45 inches
ang kalabaon kag 27 inches ang kasangkaron.
18-19 Dayon magpahimo ka sang duha ka kerubin nga bulawan sa kada
punta sang takop sang Kahon. Isaha lang sila ka pagporma sang takop sang
Kahon.
20 Kinahanglan nga ang mga pakpak sang kerubin nagahumlad sa
ibabaw sang takop para mahandungan nila ini, kag kinahanglan nga
nagaatubangay sila nga duha kag nagatulok sa takop.
21 Isulod sa Kahon ang *malapad nga bato nga sa diin nasulat ang*
Kasuguan nga ihatag ko sa imo, kag takpan mo ang Kahon.
22 Magapakigkita ako didto sa imo sa tunga sang duha ka kerubin nga ara
sa ibabaw sang Kahon, kag ihatag ko sa imo ang tanan ko nga mga sugo
para sa katawhan sang Israel.

Ang Lamisa nga Ginabutangan sang Tinapay
(Exo. 37:10-16)

23 "Magpahimo ka man sang lamisa nga akasya, nga 36 inches ang
kalabaon, 18 inches ang kasangkaron, kag 27 inches ang kataason.
24 Pahaklapi ini sang puro nga bulawan kag parebitihi sang bulawan ang
mga kilid sini.
25 Pabutangi man ini sang border sa kada kilid, nga 4 inches ang
kasangkaron, kag parebitihi sang bulawan ang border.
26 Dayon magpahimo ka sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag
itakod ini sa apat ka tiil sang lamisa,

‡ **25:5** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.* § **25:7** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

27 malapit sa border. Diri ninyo igulo ang mga tukon nga pangtuwang sa
lamisa.
28 Dapat ini nga mga tukon akasya kag nahaklapan sang bulawan.
29 “Magpahimo ka man sang mga pinggan, mga tasa,* mga tibod, kag mga
yahong nga gamiton para sa mga halad nga ilimnon. Kinahanglan nga
puro ini tanan bulawan.
30 Kag kinahanglan butangan permi sang tinapay nga ginahalad sa akon
presensya ato nga lamisa.

Ang Bulutangan sang Suga
(Exo. 37:17-24)
31 “Magpahimo ka man sang bulutangan sang suga† nga puro bulawan
ang iya tiil, lawas, kag dekorasyon nga mga bulak, nga ang iban bukol pa
lang kag ang iban nagabuskad na. Ang dekorasyon naporma na nga daan
upod sa lawas sang bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
32 Ang bulutangan sang suga dapat may anom ka sanga, tag-tatlo sa kada
kilid.
33 Ang kada sanga may tatlo ka dekorasyon nga mga bulak nga ang korte
daw almendro, nga ang iban bukol pa lang kag ang iban nagabuskad na.
34 Ang lawas sang bulutangan sang suga may apat ka dekorasyon nga
mga bulak nga ang korte daw almendro man, nga ang iban bukol pa lang
kag ang iban nagabuskad na.
35 May isa ka bulak sa idalom sang kada paris sang sanga.
36 Ang mga dekorasyon kag ang mga sanga naporma na nga daan upod sa
lawas sang bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
37 Dayon magpahimo ka sang pito ka suga kag ibutang sa sini nga
bulutangan, kag iplastar mo ini nga masanagan ang lugar sa atubangan
sini.
38 Ang mga kimpit kag mga inugsalod sa upos nga pabilo sang suga dapat
puro man bulawan.
39 Mga 35 ka kilo nga puro nga bulawan ang kinahanglan mo sa
pagpahimo sang bulutangan sang suga kag sang tanan nga kagamitan sini.
40 Siguraduha nga ipahimo mo ini tanan suno gid sa plano nga ginpakita
ko sa imo diri sa bukid.

26

Ang Tolda nga Simbahan
(Exo. 36:8-38)
1 “Magpahimo ka sang Tolda nga Simbahan. Ang gamiton sa paghimo sini
napulo ka panid nga linen nga ginbordahan sang delana* nga asol, granate,
kag pula. Kag paburdahi ini sing maayo sang dagway sang mga kerubin.
2 Kinahanglan ang kada panid may kalabaon nga 42 feet kag may
kasangkaron nga 6 feet.
3 Tambihon ini sa tag-lima; bali duha ka tag-lima.
4 Dayon pahimuan mo sang sulosingsing nga tela nga asol ang kilid sang
katapusan nga panid sang tagsa ka tinambi nga mga tela;
5 tag-50 ka sulosingsing ang ibutang sa kada kilid kag kinahanglan nga
nagaatubangay ini.

---

* **25:29** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **25:31** *bulutangan sang suga:* ukon, *kandelero* * **26:1** *delana:* sa English, *wool*

6 Dayon magpahimo ka sang 50 ka kaw-it nga bulawan para matabid ang
mga sulosingsing sang duha ka tinambi nga mga tela. Sa sini nga paagi
mahimo ang Tolda nga Simbahan.
7 "Dayon pahimuan mo sang tabon ang Tolda. Ang gamiton sa paghimo
sini onse ka panid nga tela nga hinimo halin sa bulbol sang kanding.
8 Kinahanglan ang kada tela may kalabaon nga 45 feet kag may
kasangkaron nga 6 feet.
9 Tambihon ang lima ka tela, kag amo man ang nabilin nga anom. Ang
ikaanom nga tela piluon sa atubangan sang Tolda.
10 Pabutangi man sang 50 ka sulosingsing ang kilid sang katapusan nga
panid sang tagsa ka tinambi nga mga tela,
11 kag tabidon ini sang 50 ka kaw-it nga saway.
12 Paluyluyon sa likod sang Tolda ang katunga sang tela nga sobra,
13 kag paluyluyon man sa kada kilid ang 18 inches nga tela nga sobra sa
pagtabon sang Tolda.
14 Ang ibabaw sang tabon sang Tolda pasampawi sang panit sang lalaki
nga karnero nga ginlugom sa pula, kag pasampawi pa gid dayon sang
maayo nga klase sang panit.†
15 "Ang dingding sang Tolda dapat mga tapi nga akasya.
16 Ang kalabaon sang kada tapi 15 feet kag ang kasangkaron 2 feet.
17 Ang kada tapi butangan sang duha ka diladila para matabid ini sa isa
pa ka tapi. Kinahanglan pareho sini ang himuon sa kada tapi.
18 Ang 20 sa sini nga mga tapi idingding sa parte sang Tolda nga
nagaatubang sa south.
19 Ini nga mga tapi isuok sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka
pundasyon sa kada tapi.
20 Ang sa north sang Tolda dingdingan man sang 20 ka tapi
21 kag isuok man sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa
kada tapi.
22 Ang sa west sang Tolda dingdingan sang anom ka tapi,
23 kag duha ka tapi sa mga corner sini.
24 Ini nga mga tapi sa mga corner natabid sing maayo sa idalom kag
nahugot sa ibabaw paagi sa isa ka sulosingsing. Kinahanglan pareho gid
sini ang himuon sa duha ka tapi sa mga corner.
25 Gani may walo ka tapi sa sini nga parte sang Tolda, kag nasuok ini sa 16
ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa kada tapi.
26 "Magpahimo ka man sang mga pangbalabag nga akasya para sa
dingding—lima para sa parte sang Tolda nga nagaatubang sa north,
27 lima man sa south, kag lima pa gid sa west, sa likod sang Tolda.
28 Ang pangbalabag sa tunga-tunga sang dingding magahalin sa punta
sang Tolda pakadto sa pihak nga punta.
29 Pahaklapi sang bulawan ang mga tapi kag pabutangi ini sang mga
sulosingsing nga bulawan nga amo ang gululuan sang mga pangbalabag.
Pahaklapi man sang bulawan ang mga pangbalabag.
30 "Kinahanglan nga ipatukod mo ang Tolda nga Simbahan suno gid sa
plano nga ginpakita ko sa imo diri sa bukid.
31 "Magpahimo ka man sang kurtina nga linen nga ginbordahan sang
delana nga asol, granate kag pula. Kag paburdahi ini sing maayo sang
dagway sang mga kerubin.

† **26:14** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.*

32 Ipakabit ini sa mga kaw-it nga bulawan sa apat ka haligi nga akasya
nga nahaklapan sang bulawan. Ining apat ka haligi nasuok sa apat ka
pundasyon nga pilak.
33 Kon makabit na ang kurtina sa mga kaw-it, ibutang sa likod sini ang
Kahon sang Kasuguan. Ang kurtina amo ang magaseparar sa Balaan nga
Lugar sa Labing Balaan nga Lugar.
34 Ang Kahon sang Kasuguan dapat didto ibutang sa Labing Balaan nga
Lugar kag dapat may takop ini.
35 Ibutang ang lamisa sa guwa sang kurtina *sang Labing Balaan nga
Lugar,* sa north sang Tolda nga Simbahan, kag sa south, ibutang sa
atubangan sang lamisa ang bulutangan sang suga.
36 "Magpahimo ka man sang isa pa ka kurtina para sa puwertahan sang
Tolda nga Simbahan. Ang kurtina kinahanglan linen nga ginbordahan
sang delana‡ nga asol, granate kag pula. Kinahanglan maayo gid ang
pagkaborda sini.
37 Dayon ipakabit ini sa mga kaw-it nga bulawan sa lima ka haligi nga
akasya nga nahaklapan sang bulawan. Ining lima ka haligi nasuok sa lima
ka pundasyon nga saway."

27

Ang Halaran sang Halad nga Ginasunog (Exo. 38:1-7)

1 "Magpahimo ka sang kuwadrado nga halaran nga akasya. Ang iya
kalabaon kag kasangkaron 7 feet kag 6 inches, kag ang kataason 4 feet kag
6 inches.
2 Pabutangi ini sang mga sulosungay sa apat ka corner, nga naporma na
nga daan upod sa halaran sang pagkahimo sini. Pahaklapi sang saway ang
halaran.
3 Ang tanan nga kagamitan sang halaran kinahanglan hinimo man sa
saway—ang bulutangan sang abo, mga pala, mga yahong, mga dako nga
tinidor para sa karne, kag mga bulutangan sang baga.
4 Magpahimo ka man sang parilyahan nga saway para sa halaran, kag
pabutangi ini sang sulosingsing nga saway sa kada corner.
5 Dayon ibutang ini sa sulod sang halaran sa idalom sang sagang, sa may
tunga-tunga dampi halin sa ibabaw.
6 Dayon magpahimo ka sang tukon nga pangtuwang sa halaran.
Kinahanglan halin ini sa kahoy nga akasya, kag nahaklapan sang saway.
7 Igulo ini nga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang halaran para
matuwangan ang halaran.
8 Ang halaran nga ipahimo mo dapat tapi kag guhab ang sulod. Ipahimo
ini suno sa plano nga ginpakita ko sa imo diri sa bukid.

Ang Lagwerta sang Tolda nga Simbahan (Exo. 38:9-20)

9 "Pabutangi sang ugsaran ang Tolda nga Simbahan, kag palibuti ini sang
mga *dulodingding nga* kurtina nga linen. Ang kalabaon sang kurtina sa
south 150 feet.
10 Itakod ini nga kurtina sa 20 ka haligi nga saway nga nasuok sa 20 man
ka pundasyon nga saway. Ang kabitan sang kurtina amo ang mga kaw-it
nga pilak nga nagakabit sa mga kabilya nga pilak sa mga haligi.

‡ **26:36** *delana:* sa English, *wool*

11 Ang kurtina sa north 150 feet man ang kalabaon. Itakod man ini sa 20
ka haligi nga saway nga nasuok sa 20 ka pundasyon nga saway. Ang
kabitan sang kurtina amo ang mga kaw-it nga pilak nga nagakabit sa mga
kabilya nga pilak sa mga haligi.
12 "Ang kurtina sa west 75 feet ang kalabaon, kag natakod ini sa napulo
ka haligi nga nasuok sa napulo man ka pundasyon.
13 Ang sa east sang ugsaran 75 feet man ang kalabaon.
14 Ang *dulodingding nga* kurtina sa tuo *sang puwertahan* 22 feet kag 6
inches ang kalabaon, kag natakod ini sa tatlo ka haligi nga nasuok sa tatlo
man ka pundasyon.
15 Ang kurtina sa wala 22 feet kag 6 inches man ang kalabaon, kag
natakod man ini sa tatlo ka haligi nga nasuok sa tatlo man ka pundasyon.
16 Ang puwertahan mismo sang ugsaran pabutangi sang kurtina nga 30
feet ang kalabaon. Ang kurtina kinahanglan linen nga ginbordahan sang
delana nga asol, granate kag pula. Kinahanglan nga maayo gid ang
pagkaborda sini. Dayon itakod ang kurtina sa apat ka haligi nga nasuok sa
apat ka pundasyon.
17 Kinahanglan ang tanan nga haligi sa palibot sang ugsaran may mga
kaw-it kag mga kabilya nga pilak, kag may mga pundasyon nga saway.
18 "Gani ang bilog nga ugsaran may kalabaon nga 150 feet kag may
kasangkaron nga 75 feet. Napalibutan ini sang kurtina nga linen, nga ang
kataason 7 feet kag 6 inches. Ang mga *haligi sini nasuok sa mga* pundasyon
nga saway.
19 Kinahanglan puro saway ang tanan nga kagamitan sa Tolda nga
Simbahan pati ang tanan nga palpal para sa pagbanting sang Tolda kag
sang mga kurtina sang ugsaran sini.

Ang Pag-asikaso sa mga Suga sang Tolda nga Simbahan (Lev. 24:1-4)

20 "Sugua ang mga Israelinhon nga dal-an ka nila sang puro nga lana sang
olibo nga ginbayo para sa mga suga *sang Tolda*, para magasiga ini permi.
21 Ang bulutangan sang suga ibutang sa guwa sang kurtina nga
nagatabon sa *Kahon sang* Kasuguan. Si Aaron kag ang iya mga kaliwat amo
ang mag-atipan sang mga suga sang Tolda nga Ginapakigkitaan.*
Pasigahon nila ini sa akon presensya aga kag gab-i. Ini nga pagsulundan
dapat tumanon sang mga Israelinhon hasta sa palaabuton nga mga
henerasyon.

28

Ang mga Panapton sang mga Pari (Exo. 39:1-7)

1 "Iseparar mo sa mga tawo si Aaron nga imo utod kag ang iya mga anak
nga lalaki nga sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar, para mag-alagad sa
akon bilang mga pari.
2 Magpatahi ka sang balaan nga mga panapton para kay Aaron para
mapadunggan siya.
3 Silinga ang tanan nga maayo nga mga sastre, nga ginhatagan ko sang
abilidad sa pagpanahi, nga tahian nila sang mga panapton si Aaron nga
magaseparar sa iya sa mga tawo para mag-alagad sa akon bilang pari.

* **27:21** *Tolda nga Ginapakigkitaan* nga amo man ang Tolda nga Simbahan.

4 Amo ini ang mga panapton nga ila tahion: ang bulobulsa sa dughan,
ang espesyal nga panapton,* ang pangguwa nga bayo, ang pangsulod nga
bayo nga binordahan, ang turban, kag ang wagkos. Tahion nila ini para kay
Aaron, pati man sa iya mga anak nga lalaki, para makaalagad sila sa akon
bilang mga pari.
5 Kinahanglan ang tela nga ila gamiton linen nga ginbordahan sang
bulawan *nga hilo* kag delana nga asol, granate† kag pula.

Ang Espesyal nga Panapton sang mga Pari (Exo. 39:2-7)

6 "Ang espesyal nga panapton *sang mga pari* kinahanglan linen nga
ginbordahan sang bulawan *nga hilo* kag delana nga asol, granate kag pula.
Kinahanglan nga maayo gid ang pagkaborda sini.
7 May duha ini ka parte, likod kag atubang, kag nasugpon ini sa duha ka
strap sa may abaga.
8 Ang wagkos sini linen man nga ginbordahan sang bulawan *nga hilo* kag
delana nga asol, granate kag pula.
9 "Dayon magkuha ka sang duha ka bato nga onix kag painggrebi ini sang
mga ngalan sang mga anak nga lalaki ni Jacob.‡
10 Dapat pasunod ang pagbutang sang mga ngalan suno sa ila pagkatawo,
kag anom ka ngalan sa kada bato.
11 Dapat ang pag-inggreb sini pareho sa pag-inggreb sang platero sa
pangmarka. Dayon ibutang ang mga bato sa mga bulutangan nga bulawan
12 kag itakod ini sa strap sang espesyal nga panapton bilang handumanan
nga mga bato para sa mga tribo sang Israel. Sa sini nga paagi madala permi
ni Aaron ang ila mga ngalan sa akon presensya, kag dumdumon ko sila.
13 Ang mga bulutangan nga bulawan
14 pabutangi sang duha ka kulokadena nga puro bulawan para matakod
sa may abaga sang panapton.

Ang Bulobulsa sa Dughan (Exo. 39:8-21)

15 "Magpahimo ka sang bulobulsa sa dughan nga ginagamit sa paghibalo
sang akon kabubut-on.§ Kinahanglan maayo gid ang pagkahimo sini, kag
ang tela sini dapat pareho man sa tela sang espesyal nga panapton *sang
mga pari*: linen nga ginbordahan sang bulawan *nga hilo* kag delana nga
asol, granate kag pula.
16 Ining bulobulsa sa dughan dapat napilo sing doble kag kuwadrado—9
inches ang kalabaon kag ang kasangkaron.
17 Patakdi ini sang apat ka raya sang *malahalon nga* mga bato. Sa
nahauna nga raya, ibutang ang rubi, topas, kag beril;
18 sa ikaduha nga raya, turquiso, sapiro, kag emeralda;
19 sa ikatatlo nga raya, hasinto, agate, kag ametist;
20 kag sa ikaapat nga raya, krisolito, onix, kag jasper. Dapat natakod ang
mga bato sa mga bulutangan nga bulawan.
21 Ang kada bato dapat may ngalan sang mga anak ni Jacob* sa
pagrepresentar sang dose ka tribo sang Israel. Ang pag-inggreb sang mga
ngalan dapat pareho sa pag-inggreb sang pangmarka.

---

* **28:4** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Amo man sa bersikulo 6, 12, 15, 25-28, kag 31. † **28:5** *granate:* sa English, *purple* ‡ **28:9** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* § **28:15** Tan-awa ang bersikulo 30.
* **28:21** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

22 “Pabutangi man sang kulokadena nga puro bulawan ang bulobulsa sa
dughan.
23 Dayon magpahimo ka sang duha ka sulosingsing nga bulawan kag
iangot ini sa ibabaw nga mga corner sang bulobulsa sa dughan.
24 Iangot ang duha ka kulokadena nga bulawan sa sulosingsing sang
bulobulsa sa dughan,
25 kag ang duha ka punta sang kulokadena iangot sa duha ka bulutangan
nga bulawan nga nagatapik sa strap sang espesyal nga panapton.
26 Magpahimo ka pa sang duha ka sulosingsing nga bulawan, kag iangot
ini sa idalom nga mga corner sang bulobulsa sa dughan nga nagasampaw
sa espesyal nga panapton.
27 Magpahimo ka pa gid sang duha ka sulosingsing nga bulawan kag
iangot ini sa espesyal nga panapton sa may wagkos dampi.
28 Dayon tabiron ninyo sang asol nga higot ang idalom nga mga
sulosingsing sang bulobulsa sa dughan kag ang mga sulosingsing sang
espesyal nga panapton. Sa sini nga paagi matabid sing maayo ang
bulobulsa sa dughan sa espesyal nga panapton.
29 “Kon magsulod si Aaron sa Balaan nga Lugar kinahanglan isuksok niya
ang ini nga bulobulsa sa dughan nga may mga ngalan sang mga tribo sang
Israel para dumdumon ko sila permi.
30 Ibutang sa bulobulsa sa dughan ang Urim kag Thumim† para ara ini sa
dughan ni Aaron kon magkadto siya sa akon presensya. Gani dal-on permi
ni Aaron ining duha ka butang kon magkadto siya sa akon presensya para
mahibaluan niya ang akon kabubut-on para sa mga Israelinhon.

Ang Iban pa nga mga Panapton sang mga Pari (Exo. 39:22-31)

31 “Ang pangguwa nga bayo nga nasampawan sang espesyal nga
panapton kinahanglan puro asol
32 kag may buho sa tunga para sa ulo. Kag kinahanglan ang liab may
kulokwelyo para indi ini magisi.
33-34 Pakabiti ang palibot sang sidsid sang bayo sang mga *puloprutas nga*
pomegranata, nga hinimo halin sa delana nga asol, granate, kag pula.
Bal-utan mo ini nga mga dekorasyon sang mga lingga-lingganay nga
bulawan.
35 Kinahanglan nga isuksok ni Aaron ining pangguwa nga bayo kon
magsulod siya sa Balaan nga Lugar sa pag-alagad sa akon presensya, para
mabatian ang kilingkiling sang mga lingga-lingganay kon magsulod kag
magguwa si Aaron sa Balaan nga Lugar. *Kon himuon niya ini,* indi siya
mapatay.
36 “Magpahimo ka sang medalya nga puro bulawan kag painggrebi ini
sang sini nga mga pulong:

GINSEPARAR PARA SA GINOO.

37-38 Itapik ini sa atubangan sang turban ni Aaron paagi sa asol nga higot,
para makita ini sa iya agtang. Ini magapakita nga pagadal-on ni Aaron ang
bisan ano nga sala nga nahimo sang mga Israelinhon sa ila paghalad sa
GINOO. Itakod ini permi ni Aaron sa iya agtang para malipay ang GINOO sa
ila.
39 “Ang pangsulod nga bayo ni Aaron kinahanglan linen, kag amo man
ang iya turban. Ang wagkos dapat ginbordahan sing maayo.

† **28:30** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

40 Magpatahi ka man sang mga pangsulod nga bayo, mga wagkos, kag
mga turban sa mga anak ni Aaron sa pagpadungog sa ila.
41 "Ipasuksok mo ini nga mga panapton sa imo utod nga si Aaron kag sa
iya mga anak nga lalaki, kag dayon haplasan‡ mo sila sang lana kag
ordinahan. Idedikar sila sa akon para makaalagad sila sa akon bilang mga
pari.
42 "Patahian mo man sila sang mga pang-idalom nga panapton nga linen,
nga magatabon sang ila kinatawo. Ang kalabaon sini halin sa hawak hasta
sa paa.
43 Kinahanglan nga isuksok nila ini kon magsulod sila sa Tolda nga
Ginapakigkitaan, ukon kon magpalapit sila sa halaran sa Balaan nga Lugar
sa pag-alagad bilang mga pari, para indi sila makasala kag mapatay. Ini nga
pagsulundan dapat tumanon ni Aaron kag sang iya mga kaliwat hasta
san-o.

29

Ang Pagdedikar sa mga Pari
(Lev. 8:1-36)

1 "Amo ini ang himuon mo sa pagdedikar kay Aaron kag sa iya mga anak
nga lalaki para makaalagad sila sa akon bilang mga pari. Magkuha ka sang
bataon nga baka kag duha ka lalaki nga karnero nga wala sing deperensya.
2 Magkuha ka man sang maayo nga klase nga harina kag magluto sang
tinapay nga wala sing inugpahabok. Ang tinapay nga lutuon mo, tinapay
nga wala sing mantika, tinapay nga madamol nga ginmikslahan sang
mantika, kag tinapay nga manipis nga ginlamhitan sang mantika.
3 Isulod mo dayon ini nga mga tinapay sa basket kag dal-on sa akon upod
sang bataon nga baka kag sang duha ka karnero nga lalaki.
4 "Dal-a dayon si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki didto sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, kag papaligua sila.
5 Dayon ipasuksok kay Aaron ang iya pangsulod nga bayo, ang pangguwa
nga bayo, ang espesyal nga panapton,* kag ang bulobulsa sa dughan.
Hugta sa iya hawak ang espesyal nga panapton paagi sa wagkos nga maayo
ang pagkahimo.
6 Ipasuksok sa iya ulo ang turban, kag ipatakod sa atubangan sang
turban ang medalya *nga simbolo* nga ginseparar siya para sa Ginoo.
7 Kuhaa dayon ang lana nga inughaplas† kag ibubo sa ulo ni Aaron sa
pagdedikar sa iya.
8 Idedikar man ang iya mga anak nga lalaki kag pasuksuka man sila sang
pangsulod nga bayo,
9 turban, kag wagkos. Mangin pari sila hasta san-o. Sa sini nga paagi
ordinahan mo si Aaron kag ang iya mga anak.
10 "Dal-a ang bataon nga baka sa atubangan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan, kag ipatungtong ang mga kamot ni Aaron kag sang iya
mga anak sa ulo sang baka.
11 Dayon ihawa ang baka sa akon presensya, didto dampi sa puwertahan
sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
12 Magkuha ka sang dugo sang baka kag ilamhit ini sa mga sulosungay *sa
mga corner* sang halaran, kag ang mabilin nga dugo iula sa idalom sang
halaran.

---

‡ **28:41** *haplasan:* ukon, *bubuan* * **29:5** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **29:7** *inughaplas:* ukon, *inugbubo*

13 Dayon kuhaa ang tanan nga sapay sa kasudlan sang baka, ang gamay
nga parte sang atay, kag ang mga batobato‡ pati ang mga tambok sini, kag
sunuga ini sa halaran.
14 Pero ang iya unod, panit, kag tinai sunugon mo sa guwa sang kampo.
Halad ini sa pagpakatinlo.
15 "Dayon kuhaa ang isa ka lalaki nga karnero kag ipatungtong ang mga
kamot ni Aaron kag sang iya mga anak sa ulo sang karnero.
16 Dayon ihawa ini, kag iwisik-wisik ang dugo sini sa palibot sang
halaran.
17 Hiwa-hiwaa ang karnero kag hugasi ang mga parte sang sulod sang
tiyan kag ang mga tiil, kag tipuna ini pati ang ulo kag ang iban pa nga mga
parte sang sapat.
18 Dayon sunuga ini tanan sa halaran bilang halad nga ginasunog para sa
akon. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo§ makapalipay sa
akon.
19 "Dayon kuhaa ang isa pa ka lalaki nga karnero, kag ipatungtong ang
mga kamot ni Aaron kag sang iya mga anak sa ulo sang karnero.
20 Dayon ihawa ini, kag kuhaa ang iban nga dugo sini kag ilamhit sa
idalom nga parte sang tuo nga dulunggan ni Aaron kag sang iya mga anak,
kag sa mga kumalagko sang ila tuo nga kamot kag tuo nga tiil. Dayon
iwisik-wisik ang dugo sa palibot sang halaran.
21 Kuhaa ang iban nga dugo sa halaran kag imiksla ini sa lana nga
inughaplas, kag dayon iwisik-wisik kay Aaron kag sa iya mga anak kag sa
ila mga bayo. Sa sini nga paagi madedikar si Aaron kag ang iya mga anak,
pati ang ila mga bayo.
22 "Dayon kuhaa ang mga tambok sang karnero, ang matambok nga ikog,
ang mga sapay sa kasudlan, ang gamay nga parte sang atay, ang mga
batobato pati ang mga tambok sini, kag ang tuo nga paa. Amo ini ang
karnero nga halad para sa ordinasyon *sang mga pari*.
23 Magkuha ka sa basket sang tig-isa ka klase sang mga tinapay nga wala
sing inugpahabok nga ginhalad sa akon: tinapay *nga wala sing mantika*,
tinapay nga madamol nga ginmikslahan sang mantika, kag tinapay nga
manipis.
24 Pauyati ini tanan kay Aaron kag sa iya mga anak kag ibayaw nila ini sa
akon bilang halad nga ginabayaw.
25 Dayon kuhaa ini sa ila kag sunuga sa halaran upod sa halad nga
ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay
sa akon.
26 Dayon kuhaa ang dughan sang karnero kag ibayaw ini sa akon bilang
halad nga ginabayaw. Amo ini ang imo parte sa karnero nga halad para sa
ordinasyon ni Aaron *kag sang iya mga anak*.
27 "Idedikar sa akon ang mga parte sang karnero nga halad para sa
ordinasyon ni Aaron kag sang iya mga anak, lakip na diri ang dughan kag
paa nga ginbayaw sa akon.
28 Sa kada halad sa akon sang mga Israelinhon sang mga halad nga para
sa maayo nga relasyon, amo gid ini permi ang mga parte sang sapat nga
ibahin sa ila ni Aaron kag sang iya mga anak.

‡ **29:13** *batobato:* sa English, *kidney*

§ **29:18** *halad nga paagi sa kalayo:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Pero makita sa Biblia nga ginagamit ini nga pulong para sa nagkalain-lain nga klase sang mga halad. Ginatawag man ini nga "pagkaon sang Dios" sa Lev. 21:6-21; Num. 28:2. Amo ina nga gin-translate ini sang iban nga "halad nga pagkaon."

29 "*Kon mapatay na* si Aaron, ang iya balaan nga mga bayo ihatag sa tagsa
niya ka kaliwat nga magabulos sa iya *bilang pangulo nga pari*, para ila ini
suksukon kon ordinahan sila paagi sa paghaplas *sang lana sa ila*.
30 Ang kaliwat ni Aaron nga magabulos sa iya bilang *pangulo nga* pari
magasuksok sini nga mga bayo sa sulod sang pito ka adlaw kon magsulod
siya sa Tolda nga Ginapakigkitaan sa pag-alagad sa Balaan nga Lugar.
31 "Kuhaa ang karnero nga ginhalad sa pag-ordinar kag lutua ang karne
sini sa isa ka balaan nga lugar.
32 Kaunon ini ni Aaron kag sang iya mga anak, lakip ang mga tinapay sa
basket, dira sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
33 Sila lang ang makakaon sini nga karne kag tinapay nga ginhalad para
matubos sila sa ila nga sala sang gin-ordinahan sila. Wala sing iban nga
magkaon sini upod sa ila kay ini nga mga pagkaon para lang gid sa ila.
34 Kon may mabilin sini nga pagkaon pagkaaga, dapat sunugon ini. Indi
gid ini pagkaunon, kay para lang ini sa mga pari.
35 "Sundon mo ining mga ginsugo ko sa imo parte sa pag-ordinar kay
Aaron kag sa iya mga anak. Himua ang pag-ordinar sa ila sa sulod sang pito
ka adlaw.
36 Kada adlaw maghalad ka sing isa ka baka bilang halad sa pagpakatinlo
para mangin matinlo ang halaran, kag dayon haplasan mo ang halaran
sang lana sa pagdedikar sini.
37 Himuon mo ini sa sulod sang pito ka adlaw; kag dayon mangin balaan
gid ang halaran, kag dapat balaan man ang nagauyat sini.

Ang Adlaw-adlaw nga mga Halad (Num. 28:1-8)

38 "Ang imo ihalad sa halaran adlaw-adlaw duha ka karnero nga isa ka
tuig ang edad.
39 Isa sa aga kag isa sa hapon.*
40 Sa imo paghalad sang karnero sa aga, maghalad ka man sing duha ka
kilo nga harina nga maayo nga klase. Mikslahan mo ini sang isa ka litro nga
mantika nga *halin sa olibo nga* ginbayo. Maghalad ka man sang mga isa ka
litro nga duga sang ubas bilang halad nga ilimnon.
41 Sa imo paghalad sang karnero sa hapon, maghalad ka man sang
pareho gihapon nga mga halad nga harina kag ilimnon. Ang kahamot sini
nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa akon.
42-43 Ini nga halad nga ginasunog kinahanglan ihalad adlaw-adlaw hasta
sa palaabuton nga mga henerasyon. Ihalad ninyo ini sa akon presensya,
didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan nga sa diin
magapakighambal ako sa imo kag magapakigkita ako sa mga Israelinhon.
Kag ang ini nga Tolda mangin balaan tungod sang akon gamhanan nga
presensya.
44 Himuon ko nga balaan ang Tolda nga Ginapakigkitaan kag ang
halaran, kag iseparar ko si Aaron kag ang iya mga anak sa pag-alagad sa
akon bilang mga pari.
45 Magapuyo ako upod sa mga Israelinhon kag ako mangin ila Dios.
46 Mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO nga ila Dios nga nagpaguwa
sa ila sa Egypt para magpuyo ako upod sa ila. *Huo,* ako amo ang GINOO nga
ila Dios.

* **29:39** *sa hapon* sang nagasalop na ang adlaw

30

Ang Halaran nga Sulunugan sang Insenso
(Exo. 37:25-28)

1 "Magpahimo ka sang halaran nga akasya nga sulunugan sang insenso.
2 Kinahanglan nga kuwadrado ini—18 inches ang kalabaon kag ang
kasangkaron, kag 36 inches ang kataason. Kinahanglan may ara ini sang
mga sulosungay nga naporma na nga daan upod sa halaran sang
pagkahimo sini.
3 Pahaklapan mo sang puro nga bulawan ang ibabaw sini, ang apat ka
kilid, kag ang mga sulosungay sini. Kag rebitihi ini sang bulawan sa palibot.
4 Pabutangi sang duha ka sulosingsing nga bulawan sa idalom sang rebiti
sa pihak kag pihak sang halaran, para gululuan sang mga tukon nga
pangtuwang sini.
5 Kinahanglan ang tukon kahoy nga akasya kag nahaklapan sang
bulawan.
6 Ibutang ini nga halaran sa atubangan sang kurtina nga nagatabon sa
Kahon sang Kasuguan. Dira ako magapakigkita sa inyo.
7 "Kada aga, kon mag-asikaso si Aaron sang mga suga, magsunog siya
sang mahamot nga insenso sa sina nga halaran.
8 Kag kon hapon, kon magsindi siya sang mga suga, magsunog siya liwat.
Dapat himuon ini adlaw-adlaw hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
9 Indi kamo maghalad sa sini nga halaran sang iban nga insenso ukon
bisan ano nga halad nga ginasunog, ukon halad nga regalo, ukon halad nga
ilimnon.
10 Isa ka bes kada tuig, kinahanglan tinluan ni Aaron ang halaran paagi
sa paglamhit sang dugo sa mga sulosungay sini. Ang dugo nga ilamhit
magahalin sa halad sa pagpakatinlo. Dapat himuon ini kada tuig hasta sa
palaabuton nga mga henerasyon, kay ang ini nga halaran balaan gid para
sa akon."
11 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
12 "Kon mag-census ka sa katawhan sang Israel, ang tagsa nga ma-census
magbayad sa akon para sa iya kabuhi, para wala sing kahalitan nga
mag-abot sa ila samtang gina-census mo sila.
13 Ang ibayad sang kada isa nga ma-census anom ka gramo nga pilak
suno sa kilohan sang mga pari. Ihatag nila ini bilang halad sa akon.
14 Ang tanan nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw amo ang maghatag sini
sa akon.
15 Ang manggaranon indi magbayad sing sobra, kag ang imol indi
magbayad sing kulang.
16 Gamita ini nga kuwarta para sa buluhaton sa Tolda nga
Ginapakigkitaan. Bayad ini sang mga Israelinhon para sa ila kabuhi, kag
paagi sini dumdumon ko sila."

Ang Labador nga Hulugasan
(Exo. 38:8)

17 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
18 "Maghimo ka sang saway nga labador nga may saway man nga
tulungtungan, para gamiton nga hulugasan. Ibutang mo ini sa tunga-tunga
sang Tolda nga Ginapakigkitaan kag sang halaran, kag sudli ini sang tubig.
19 Amo ini ang gamiton ni Aaron kag sang iya mga anak nga lalaki sa
paghugas sang ila mga kamot kag tiil,
20-21 antes sila magsulod sa Tolda nga Ginapakigkitaan, kag antes sila
magpalapit sa halaran sa paghalad sa akon sang halad nga paagi sa

kalayo.* Kinahanglan nga hugasan gid nila ang ila mga kamot kag tiil para indi sila mapatay. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ni Aaron kag sang iya mga kaliwat sa palaabuton nga mga henerasyon."

Ang Lana nga Inughaplas

22 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
23 "Magkuha ka sang pinakamaayo nga mga panakot: anom ka kilo nga mira, tatlo ka kilo nga mahamot nga sinamon, tatlo ka kilo nga mahamot nga calamus,
24 anom ka kilo nga cassia (dapat ang mga kabug-aton sini suno sa kilohan sang mga pari), kag isa ka galon nga lana sang olibo.
25 Paagi sini maghimo ka sang balaan nga lana nga inughaplas† nga mahamot gid.
26-28 Haplasan mo sang sini nga lana ang Tolda nga Ginapakigkitaan, ang Kahon sang Kasuguan, ang lamisa kag ang tanan nga kagamitan sini, ang bulutangan sang suga kag ang tanan nga kagamitan sini, ang halaran nga sulunugan sang insenso, ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang tanan man nga kagamitan sini, kag ang labador kag ang iya tulungtungan.
29 Idedikar mo ini nga mga butang para mangin balaan gid ini; kag dapat balaan man ang nagauyat sini.
30 "Haplasi man *sang lana* si Aaron kag ang iya mga anak bilang pagdedikar sa ila, para makaalagad sila sa akon bilang mga pari.
31 Silinga ang mga Israelinhon nga amo ini ang akon balaan nga lana nga inughaplas hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
32 Indi ninyo ini pag-ibubo sa ordinaryo nga mga tawo, kag indi man kamo maghimo sang pareho sini nga lana para sa inyo kaugalingon. Balaan ini, gani kabiga ninyo ini nga balaan.
33 Ang bisan sin-o nga maghimo sang pareho sini ukon maggamit sini sa kay bisan sin-o nga indi pari, indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo."

Ang Insenso

34 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Magkuha ka sang sining mahamot nga mga panakot nga pareho tanan ang ila kadamuon: estakte, onika, galbano kag puro nga kamangyan.
35 Paagi sini maghimo ka sang insenso nga mahamot gid. Dayon asini ini para mangin puraw ini kag balaan.
36 Bukbuka sing mapino ang iban sini kag iwisik-wisik sa atubangan sang *Kahon sang* Kasuguan nga ara sa Tolda nga Ginapakigkitaan, nga sa diin magapakigkita ako sa imo. Dapat kabigon mo ini nga balaan gid.
37 Indi kamo maghimo sang sini nga insenso para sa inyo kaugalingon. Kabiga ini nga balaan para sa GINOO.
38 Ang bisan sin-o nga maghimo sini nga iya gamiton nga pahamot indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo."

31

Ang mga Manug-obra sang Tolda nga Simbahan (Exo. 35:30–36:1)

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Ginpili ko si Bezalel, nga anak ni Uri kag apo ni Hur, nga halin sa tribo ni Juda.

---

* **30:20-21** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 29:18. † **30:25** *inughaplas:* ukon, *inugbubo*

3 Gin-gamhan ko siya sang akon Espiritu* kag ginhatagan sang kaalam
kag abilidad sa bisan ano nga buluhaton—
4 sa paghimo sang matahom nga mga butang nga bulawan, pilak, kag
saway,
5 sa pagporma sang malahalon nga mga bato nga inugtampok, sa
pagkorte sang kahoy, kag sang tanan nga klase sang buluhaton.
6 Ginpili ko man si Oholiab nga anak ni Ahisamac, nga halin sa tribo ni
Dan, sa pagbulig kay Bezalel. Ginhatagan ko man sang abilidad ang tanan
nga maayo nga mga panday para mahimo nila ang tanan nga ginsugo ko sa
imo nga himuon:

7 "ang Tolda nga Ginapakigkitaan,
ang Kahon sang Kasuguan kag ang tabon sini,
kag ang tanan nga kagamitan sa Tolda—
8 ang lamisa kag ang mga kagamitan sini,
ang bulutangan sang suga nga puro bulawan kag ang tanan man nga
kagamitan sini,
ang halaran nga sulunugan sang insenso,
9 ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang tanan nga kagamitan
sini,
ang labador kag ang iya tulungtungan—
10 ang matahom kag balaan nga mga panapton ni Aaron kag sang iya
mga anak nga suksukon nila kon mag-alagad sila bilang mga pari,
11 ang lana nga inughaplas,
kag ang mahamot nga insenso para sa Balaan nga Lugar.

"Himuon nila ini tanan suno sa ginsugo ko sa imo."

Ang Adlaw nga Inugpahuway

12 Dayon nagsugo ang GINOO kay Moises
13 nga ihambal niya ini sa mga Israelinhon: "Tumana gid ninyo ang akon
mga ginapahimo parte sa Adlaw nga Inugpahuway, kay tanda ini sang aton
kasugtanan hasta sa palaabuton nga mga henerasyon. Sa sini nga paagi
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO nga nagpili sa inyo nga mangin
akon katawhan.
14 Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway,
kay balaan ini nga adlaw para sa inyo. Ang bisan sin-o nga wala nagasunod
dapat gid nga patyon. Ang bisan sin-o nga mag-obra sa sina nga adlaw indi
na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
15 Obraha ninyo ang inyo buluhaton sa sulod sang anom ka adlaw, pero
sa ikapito nga adlaw, magpahuway gid kamo. Tungod nga ini nga adlaw
balaan para sa akon, ang bisan sin-o nga mag-obra sa sini nga adlaw dapat
gid nga patyon.
16-17 Gani kamo nga mga Israelinhon, dapat tumanon ninyo ang akon
mga ginapatuman sa Adlaw nga Inugpahuway hasta sa palaabuton nga
mga henerasyon. Ini amo ang permanente nga tanda sang aton wala sing
katapusan nga kasugtanan. Kay sa sulod sang anom ka adlaw ginhimo ko
ang kalangitan kag ang kalibutan, kag sa ikapito nga adlaw nagpahuway
ako."
18 Pagkatapos estorya sang GINOO kay Moises sa Bukid sang Sinai,
ginhatag niya kay Moises ang duha ka malapad nga bato nga ginsulatan
niya mismo sang Kasuguan.

* **31:3** *Espiritu:* ukon, *gahom*

32

Ang Bulawan nga Baka
(Deu. 9:7-29)

1 Sang matalupangdan sang mga tawo nga kadugay kay Moises
magpanaog sa bukid, nagtipon sila kay Aaron kag nagsiling, “Sige na!
Himui kami sang dios* nga magapanguna sa amon, tungod nga wala kita
kahibalo kon ano na ang natabo sining tawo nga si Moises nga nagpaguwa
sa aton sa Egypt.”
2 Nagsabat si Aaron sa ila, “Panguhaa ninyo ang bulawan nga mga aritos
nga ginasuksok sang inyo mga asawa kag mga anak, kag dal-a ninyo diri sa
akon.”
3 Gani ginpanguha nila tanan ang ila bulawan nga mga aritos kag gindala
kay Aaron.
4 Gintipon ini ni Aaron kag gintunaw kag ginporma nga baka. Nagsiling
dayon ang mga Israelinhon, “Amo ini ang aton dios nga nagpaguwa sa aton
sa Egypt.”
5 Pagkakita ni Aaron nga nalipay gid ang mga tawo, nagpahimo siya sang
halaran sa atubangan sang baka kag nagpahibalo, “Buwas magasaulog kita
sang piesta para sa *kadungganan sang* GINOO.”
6 Gani pagkaaga, aga pa gid nagbangon ang mga tawo kag naghalad sang
mga halad nga ginasunog kag halad nga para sa maayo nga relasyon. Kag
nagkinaon sila kag nag-ininom, kag nagpagusto pangalipay *sa ila pagsimba*
sa dios-dios.
7 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Magpanaog ka gilayon kay ang imo
katawhan nga ginpaguwa mo sa Egypt nagahimo sang kalautan.
8 Kadali lang sa ila maglapas sa akon mga ginmando sa ila. Naghimo sila
sang ila dios-dios nga baka kag ginsimba ini. Naghalad ang mga
Israelinhon sa sini nga dios-dios kag nagsiling, ‘Amo ini ang aton dios nga
nagpaguwa sa aton sa Egypt.’”
9 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises, “Nakita ko kon daw ano katig-a
ang mga ulo sang sini nga mga tawo.
10 Gani pabay-i ako nga laglagon ko sila sa akon puwerte nga kaakig. Kag
ikaw na lang *kag ang imo mga kaliwat* ang himuon ko nga bantog nga
nasyon.”
11 Pero nagpakitluoy si Moises sa GINOO nga iya Dios, “O GINOO, ngaa
ipaagom mo ang imo kaakig sa imo katawhan nga ginpaguwa mo sa Egypt
paagi sa imo puwerte nga gahom?
12 Ano na lang ang hambalon sang mga Egyptohanon? Nga ginkuha mo
ang imo katawhan sa Egypt sa tuyo nga patyon sila sa kabukiran para
madula sila sa kalibutan? Indi pagpadayuna ang imo puwerte nga kaakig
sa ila, kag indi sila paglaglaga.
13 Dumduma ang imo ginsumpa sa imo mga alagad nga si Abraham,
Isaac, kag Jacob† nga padamuon mo ang ila mga kaliwat pareho kadamo sa
mga bituon sa langit, kag ihatag mo sa ila mga kaliwat ang tanan nga duta
nga imo ginpromisa sa ila, kag mangin ila ini nga palanublion hasta san-o.”
14 Gani wala na pagpadayuna sang GINOO ang iya plano nga paglaglag sa
iya katawhan.
15 Dayon nagpanaog si Moises sa bukid nga dala ang duha ka malapad
nga bato nga ginsulatan sang Kasuguan. Nakasulat ini sa atubangan kag sa
likod sang amo nga mga bato.

* **32:1** *dios:* ukon, *mga dios.* Amo man sa bersikulo 4, 8, 23 kag 31. † **32:13** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

16 Ang Dios mismo ang naghimo sini kag nagsulat.
17 Sang mabatian ni Josue ang ginahod sang mga tawo, nagsiling siya kay
Moises, “Daw may gahod sang inaway sa kampo.”
18 Nagsabat si Moises, “Indi ina gahod sang kadalag-an ukon kapierdihan,
kundi gahod ina sang pagkinanta.”
19 Sang malapit na si Moises sa kampo, nakita niya ang *dios-dios nga* baka
kag ang pagsinaot sang mga tawo, gani puwerte gid ang iya kaakig.
Ginhaboy niya didto sa tiilan sang bukid ang malapad nga mga bato nga
dala niya, kag nabuka ini.
20 Dayon ginkuha niya ang *dios-dios nga* baka nga ila ginhimo kag
ginsunog niya. Pagkatapos gindugmok niya sing mapino kag ginsabwag sa
tubig, kag ginpainom sa katawhan sang Israel.
21 Nagsiling si Moises kay Aaron, “Ano bala ang ginhimo sining mga tawo
sa imo nga gintugutan mo sila sa puwerte nga pagpakasala?”
22 Nagsabat si Aaron, “Indi ka mangakig sa akon. Nahibaluan mo man
kon daw ano sila kadali madala sa kalautan.
23 Nagsiling sila sa akon, ‘Himui kami sang dios nga magapanguna sa
amon, tungod nga wala kita kahibalo kon ano na ang natabo sining tawo
nga si Moises nga nagpaguwa sa aton sa Egypt.’
24 Gani nagsiling ako sa ila nga dal-on nila sa akon ang ila bulawan *nga*
mga alahas. Sang madala na nila sa akon, ginhaboy ko ini sa kalayo kag
nagguwa ining baka.”
25 Nakita ni Moises nga nagapakawala ang mga tawo kag ginpabay-an
lang sila ni Aaron. Tungod sini nangin kaladlawan sila sa ila mga kaaway
sa palibot.
26 Gani nagtindog si Moises sa puwertahan sang kampo kag nagsinggit,
“Ang bisan sin-o sa inyo nga nagaunong sa GINOO magpalapit sa akon!” Kag
ang tanan nga kaliwat ni Levi nagtipon sa iya.
27 Nagsiling si Moises sa ila, “Nagasiling ang GINOO, ang Dios sang Israel,
nga ang kada isa sa inyo magtaklos sang espada kag libuti ninyo ang
kampo, kag pamatya ninyo *inang malain nga mga tawo* bisan utod pa
ninyo, amigo, ukon kasilingan.”
28 Gintuman sang mga kaliwat ni Levi ang ginsugo sa ila ni Moises, kag
sadto nga adlaw mga 3,000 ka tawo ang napatay.
29 Nagsiling si Moises sa mga kaliwat ni Levi, “Ginseparar kamo subong
nga adlaw sa GINOO, kay ginpamatay ninyo bisan ang inyo mga anak kag
mga utod. Gani bendisyunan niya kamo subong nga adlaw.”
30 Pagkasunod nga adlaw, nagsiling si Moises sa mga tawo, “Nakahimo
kamo sang dako nga sala. Pero masaka ako subong sa *bukid, didto sa* GINOO;
basi pa lang mabuligan ko kamo nga matubos kamo sa inyo nga sala.”
31 Gani nagbalik si Moises sa GINOO kag nagsiling, “Daw ano kadako nga
sala ang nahimo sini nga mga tawo. Naghimo sila sang dios nga bulawan.
32 Pero karon, patawara sila sa ila nga sala. Kon indi *mo sila mapatawad,*
panasa na lang ang akon ngalan sa libro nga ginsulatan mo *sang mga*
ngalan sang imo katawhan.”
33 Nagsabat ang GINOO kay Moises, “Kon sin-o ang nakasala sa akon, ang
iya ngalan amo ang akon panason sa akon libro.
34 Lakat, kag pangunahi ang mga tawo pakadto sa lugar nga ginsiling ko
sa imo, kag magauna ang akon anghel sa inyo. Pero magaabot ang tion nga
silutan ko sila tungod sang ila sala.”
35 Kag ginpadal-an sang GINOO sang kahalitan ang mga Israelinhon
tungod nga ginsimba nila ang *dios-dios nga* baka nga ginhimo ni Aaron.

33

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Halin ka sa sini nga lugar, upod
sa mga tawo nga ginpaguwa mo sa Egypt, kag kadto kamo sa duta nga
ginsumpa ko nga ihatag kay Abraham, Isaac, kag Jacob. Nagsiling ako sa ila
sadto nga ihatag ko ini nga duta sa ila mga kaliwat.
2 Paunahon ko ang anghel sa inyo, kag tabugon ko ang mga Canaanhon,
mga Amornon, mga Hithanon, mga Periznon, mga Hivhanon, kag mga
Jebusnon
3 sa sina nga duta nga maayo kag mapatubason.* Kamo lang ang
magkadto didto; indi ako mag-upod sa inyo kay mga matig-a kamo sang
ulo, kag basi kon pamatyon ko pa kamo sa dalan.”
4 Sang mabatian sang mga tawo ining masakit nga mga pulong,
nagpangasubo gid sila kag wala sila magsul-ob sang ila mga alahas.
5 Kay nagsugo ang GINOO kay Moises nga ihambal niya ini sa mga
Israelinhon: “Mga matig-a kamo sing ulo nga mga tawo. Kon updan ko
kamo bisan sa malip-ot lang nga tion, basi kon mapatay ko pa kamo. Karon,
panghuksa ninyo ang inyo mga alahas hasta nga makadesisyon ako kon
ano ang akon himuon sa inyo.”
6 Gani ginpanghukas sang mga Israelinhon ang ila mga alahas didto sa
Bukid sang Horeb.

Ang Tolda nga Ginapakigkitaan

7 Kinabatasan na ni Moises nga magpatindog sang Tolda nga medyo
malayo sa kampo. Ini nga Tolda ginatawag nga “Tolda nga
Ginapakigkitaan.” Ang bisan sin-o nga gusto makahibalo sang kabubut-on
sang GINOO nagakadto sa sini nga Tolda.
8 Kon magsulod si Moises sa Tolda, nagatindog ang mga tawo sa
puwertahan sang ila mga tolda. Ginatan-aw nila si Moises hasta nga
makasulod siya sa Tolda.
9 Kag samtang didto si Moises sa sulod, nagapaidalom ang panganod nga
daw haligi sa puwertahan sang Tolda samtang nagapakighambal ang
GINOO kay Moises.
10 Kag kon makita sang mga tawo ang panganod nga daw haligi sa
puwertahan sang Tolda, nagatindog sila kag nagasimba *sa GINOO* sa may
puwertahan sang ila mga tolda.
11 Kon magpakig-estorya ang GINOO kay Moises, daw sa nagaatubangay
gid sila, pareho sa mag-abyan nga nagaestoryahanay. Pagkatapos
nagabalik si Moises sa kampo, pero ang bataon niya nga kabulig nga si
Josue, nga anak ni Nun, nagapabilin sa Tolda.

Nakita ni Moises ang Gamhanan nga Presensya sang Dios

12 Nagsiling si Moises sa GINOO, “Permi mo ako ginahambalan nga
pangunahan ko ini nga katawhan *sa pagkadto sa duta nga imo ginpromisa*,
pero wala mo pa ako ginpahibalo kon sin-o ang paupdon mo sa akon.
Nagsiling ka pa nga kilala mo gid ako kag nalipay ka sa akon.
13 Kon matuod nga nalipay ka sa akon, tudlui ako sang imo mga pamaagi
para makilala ko ikaw kag para malipay pa gid ikaw sa akon. Dumduma
nga ini nga nasyon imo katawhan.”
14 Nagsabat ang GINOO, “Ako mismo ang magaupod sa imo, kag hatagan
ko ikaw sang kapahuwayan.”
15 Nagsiling si Moises sa iya, “Kon indi ka mag-upod sa amon, indi kami
pagpahalina sa sini nga lugar.

---

* **33:3** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

16 Kay paano mahibaluan sang iban nga nalipay ka sa akon kag sa imo
katawhan kon indi mo kami pag-updan? Kag *paano nila mahibaluan nga*
espesyal kami nga katawhan sang sa iban nga mga katawhan sa
kalibutan?"
17 Nagsabat ang GINOO kay Moises, "Himuon ko ang ginapangayo mo, kay
nalipay ako sa imo, kag kilala ko gid ikaw."
18 Dayon nagsiling si Moises, "Karon, ipakita sa akon ang imo gamhanan
nga presensya."
19 Nagsabat ang GINOO, "Ipakita ko sa imo ang tanan ko nga kaayo, kag
imitlang ko sa imo ang akon ngalan, ang GINOO. Kaluoyan ko ang gusto ko
nga kaluoyan.
20 Pero indi mo makita ang akon nawong kay wala sing tawo nga
makakita sa akon nga mabuhi."
21 Dayon nagsiling ang GINOO, "Tindog ka diri sa *dako nga* bato malapit sa
akon.
22 Kag samtang nagalabay ang akon gamhanan nga presensya, isulod ko
ikaw sa guhab sang bato kag tabunan ko ikaw sang akon kamot hasta nga
makaagi ako.
23 Dayon kuhaon ko ang akon kamot kag makita mo ang akon likod, pero
indi ang akon nawong."

34

Ang Bag-o nga Malapad nga mga Bato
(Deu. 10:1-5)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Magbasbas ka sang duha ka malapad
nga bato pareho sadtong nahauna, kay sulatan ko ini sang mga pulong nga
nasulat sa nahauna nga bato nga ginbuka mo.
2 Magpreparar ka para sa buwas sa aga, kag magsaka ka sa Bukid sang
Sinai. Magpakigkita ka sa akon sa ibabaw sang bukid.
3 Kinahanglan nga wala sing may mag-upod sa imo; wala gid dapat sing
bisan sin-o nga makita sa bisan diin nga parte sang bukid. Bisan mga
karnero ukon mga baka indi gid pagpahalbon sa bukid."
4 Gani nagbasbas si Moises sang duha ka malapad nga bato nga pareho
sadtong nahauna. Kag aga pa sang sunod nga adlaw, nagsaka siya sa Bukid
sang Sinai suno sa ginmando sa iya sang GINOO dala ang duha ka malapad
nga bato.
5 Dayon nagpanaog ang GINOO paagi sa panganod kag ginmitlang niya
ang iya ngalan nga GINOO samtang nagatindog si Moises sa iya presensya.
6 Naglabay ang GINOO sa atubangan ni Moises kag nagsiling, "Ako ang
GINOO, ang mabinalak-on kag maluluy-on nga Dios. Mahigugmaon kag
matutom gid ako, kag indi dali mangakig.
7 Ginapakita ko ang akon paghigugma sa madamo nga tawo, kag
ginapatawad ko ang ila kalautan, paglapas, kag sala. Pero ginasilutan ko
ang mga nakasala, pati ang ila mga kaliwat hasta sa ikatatlo kag ikaapat
nga henerasyon."
8 Nagluhod dayon si Moises sa duta kag nagsimba.
9 Nagsiling siya, "O Ginoo, kon nalipay ka sa akon, nagapangabay ako nga
mag-upod ka sa amon. Bisan matig-a ang ulo sang sini nga mga tawo,
patawara kami sa amon kalautan kag sala. Batuna kami nga imo
katawhan."

Ginpatuman Liwat sa mga Israelinhon ang Kasugtanan
(Exo. 23:14-19; Deu. 7:1-5; 16:1-17)

10 Nagsiling ang GINOO, "Pamati! Himuon ko ini nga kasugtanan sa inyo.
Sa atubangan sang tanan mo nga kasimanwa, mahimo ako sang
makatilingala nga mga butang nga wala ko pa gid nahimo sa bisan diin nga
nasyon sa bilog nga kalibutan. Ang mga katawhan sa palibot ninyo
makakita sang sini nga mga butang nga himuon ko para sa imo.
11 Tumana ang mga sugo nga ginahatag ko sa imo subong. Tabugon ko
ang mga Amornon, mga Canaanhon, mga Hithanon, mga Periznon, mga
Hivhanon, kag mga Jebusnon *sa duta nga ginpromisa ko* sa inyo.
12 Siguraduhon mo gid nga indi ka maghimo sang kasugtanan sa mga
tawo sa sina nga duta nga inyo pagakadtuan, kay mangin siod ini sa inyo.
13 Sa baylo, panggub-a ninyo ang ila mga halaran, pangdugmuka ang ila
handumanan nga mga bato, kag pang-utda ang ila mga *hulohaligi nga*
simbolo sang ila diosa nga si Ashera.
14 Indi gid kamo magsimba sa iban nga dios kay *ako,* ang GINOO, indi gid
gusto nga may ginasimba kamo nga iban.
15 Indi ka gid maghimo sang kasugtanan sa mga tawo nga nagaestar sa
sina nga duta. Kay basi matintar kamo nga magkaon sang ila mga halad
kon imbitaron nila kamo sa ila nga paghalad kag pagsimba sa ila mga dios.
16 Kag basi ang inyo mga anak magpangasawa sa ila mga anak, nga amo
ang magatulod sa ila sa pagsimba sa iban nga mga dios.
17 "Indi kamo maghimo sang mga dios-dios.
18 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok.
Suno sa ginsugo ko sa inyo, magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok sa sulod sang pito ka adlaw. Himua ninyo ini sa gintalana nga
tion sa bulan sang Aviv, kay amo ina nga bulan nga nagguwa kamo sa
Egypt.
19 "Akon ang tanan nga kamagulangan nga lalaki, pati ang mga
kamagulangan nga lalaki sang inyo mga kasapatan.
20 Puwede magawad ang kamagulangan sang inyo mga donkey paagi sa
pagbaylo sini sang karnero. Pero kon indi ninyo ini paggawaron,
kinahanglan nga patyon ang donkey paagi sa pagbali sang iya liog. Puwede
man ninyo magawad ang inyo kamagulangan nga mga anak nga lalaki.
"Wala sing may magpalapit sa akon nga wala sing dala nga halad.
21 "Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw, pero sa ikapito nga
adlaw magpahuway kamo, bisan sa panahon sang tig-arado kag tig-alani.
22 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Pag-ani *paagi sa pagdala sa akon* sang
nahauna nga patubas sang inyo trigo, kag sauluga man ninyo ang Piesta
sang Katapusan nga Ani sa katapusan sang tuig.
23 "Kada tuig, ang tanan ninyo nga lalaki dapat magtambong sa *sinang*
tatlo ka piesta sa pagsimba sa *akon, ang* GINOO nga inyo Agalon, ang Dios
sang Israel.
24 Tabugon ko ang mga katawhan sa duta nga ihatag ko sa inyo, kag
palaparon ko ang inyo teritoryo. Kag wala sing may magsalakay kag
mag-agaw sa inyo nasyon sa panahon nga magpalapit kamo sa akon, ang
GINOO nga inyo Dios, sa sinang tatlo *ka piesta* kada tuig.
25 "Indi kamo maghalad sang dugo sa akon kaupod sang tinapay nga may
inugpahabok. Kag indi kamo magbilin sa masunod nga adlaw sang karne
nga halad ninyo sa tion sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.
26 "Dal-a ninyo sa templo sang GINOO nga inyo Dios ang pinakamaayo nga
parte sang nahauna ninyo nga patubas.
"Indi ninyo paglutua ang bataon nga kanding sa gatas sang iya iloy."

27 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Isulat ining ginsiling ko, kay
amo ini ang pagsulundan sang akon kasugtanan sa imo kag sa Israel.”
28 Didto si Moises upod sa GINOO sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i
nga wala siya sing may ginkaon kag gin-inom. Ginsulat niya sa malapad
nga bato ang mga pagsulundan sang kasugtanan—ang Napulo ka Sugo.
29 Sang magpanaog si Moises sa Bukid sang Sinai, dala niya ang duha ka
malapad nga bato nga ginsulatan sang Kasuguan. Wala siya kahibalo nga
masilaw gali ang iya nawong tungod sa iya pagpakighambal sa GINOO.
30 Sang makita ni Aaron kag sang tanan nga Israelinhon ang masilaw nga
nawong ni Moises, nahadlok sila magpalapit sa iya.
31 Pero gintawag sila ni Moises, gani nagpalapit si Aaron kag ang mga
pangulo sang komunidad *sang Israel*, kag nagpakighambal si Moises sa ila.
32 Sang ulihi nagpalapit ang tanan nga Israelinhon sa iya. Kag ginsugid
niya sa ila ang tanan nga sugo nga ginhatag sa iya sang GINOO sa Bukid
sang Sinai.
33 Pagkatapos pakighambal ni Moises sa ila, gintabunan niya ang iya
nawong.
34 Pero kon magsulod siya sa Tolda nga Ginapakigkitaan para
magpakighambal sa GINOO, ginakuha niya ang tabon hasta nga makaguwa
siya sa Tolda. Kon makaguwa na siya, ginasugid niya sa mga Israelinhon
ang tanan nga ginsugo sang GINOO sa iya,
35 kag makita sang mga Israelinhon nga masilaw ang iya nawong. Dayon
tabunan naman niya ang iya nawong hasta nga magbalik siya sa Tolda sa
pagpakighambal sa GINOO.

35

Mga Pagsulundan sa Adlaw nga Inugpahuway

1 Ginpatipon ni Moises ang bilog nga komunidad sang Israel kag
ginhambalan, “Amo ini ang ginsugo sang GINOO nga inyo himuon:
2 Sa sulod sang anom ka adlaw, himua ninyo ang inyo mga buluhaton,
pero sa ikapito nga adlaw magpahuway kamo, kay ini nga adlaw balaan
kag para ini sa GINOO. Ang bisan sin-o nga mag-obra sa sina nga adlaw
dapat patyon.
3 Gani indi gid kamo *mag-obra, bisan* magdabok sang kalayo sa inyo mga
puluy-an *sa pagluto* sa sina nga adlaw.”

Ang mga Halad para sa Tolda nga Simbahan (Exo. 25:1-9)

4 Nagsiling si Moises sa bilog nga komunidad sang Israel, “Amo ini ang
ginsugo sang GINOO nga inyo himuon:
5 Maghalad kamo sa GINOO halin sa inyo mga pagkabutang. Puwede
kamo maghalad sang bulawan, pilak, saway,
6 delana* nga asol, granate† kag pula, linen, *panapton nga hinimo halin sa*
bulbol sang kanding,
7 panit sang karnero nga lalaki nga ginlugom sa pula, maayo nga klase
sang panit,‡ kahoy nga akasya,
8 lana sang olibo para sa mga suga, mga panakot para sa lana nga
inughaplas kag para pahamot sa insenso,

---

* **35:6** *delana:* sa English, *wool* † **35:6** *granate:* sa English, *purple* ‡ **35:7** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.* Amo man sa bersikulo 23.

9 kag bato nga onix kag iban pa nga malahalon nga mga bato nga
inugtakod sa espesyal nga panapton§ *sang pangulo nga pari* kag sa
bulobulsa sa dughan sini.

Mga Kagamitan para sa Tolda nga Simbahan (Exo. 39:32-43)

10 "Ang tanan sa inyo nga may abilidad sa pag-obra magpalapit kag
magbulig sa paghimo sang tanan nga butang nga ginsugo sang GINOO nga
himuon:
11 ang Tolda nga Simbahan kag ang iya sini mga tabon, mga kaw-it, mga
dingding nga tapi, mga pangbalabag sa dingding, mga haligi, kag mga
pundasyon;
12 ang Kahon *sang Kasugtanan* kag ang iya mga tukon nga pangtuwang,
tabon, kag kurtina;
13 ang lamisa kag ang iya mga tukon nga pangtuwang kag ang tanan nga
kagamitan sini; ang tinapay nga ginahalad sa presensya sang Dios;
14 ang bulutangan sang suga kag ang mga kagamitan sini; ang mga suga
kag ang lana para sa mga suga;
15 ang halaran nga sulunugan sang insenso kag ang iya mga tukon nga
pangtuwang; ang lana nga inughaplas;* ang mahamot nga insenso; ang
kurtina sang puwertahan sang Tolda nga Simbahan;
16 ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang iya sini parilyahan nga
saway, ang iya mga tukon nga pangtuwang, kag ang tanan nga kagamitan
sini; ang saway nga labador kag ang iya tulungtungan;
17 ang mga kurtina *sa palibot* sang ugsaran kag ang iya sini mga haligi
kag mga pundasyon; ang kurtina sa puwertahan sang ugsaran;
18 ang mga palpal kag mga banting sang Tolda nga Simbahan kag sang
ugsaran sini;
19 kag ang matahom kag balaan nga mga panapton sang pari nga si
Aaron kag sang iya mga anak nga lalaki, nga ila suksukon kon mag-alagad
sila bilang mga pari sa Balaan nga Lugar."
20 Dayon naghalin ang bilog nga komunidad sang Israel sa atubangan ni
Moises.
21 Ang tanan nga gusto gid maghalad sa GINOO nagdala sang mga
materyales nga gamiton sa paghimo sang Tolda nga Ginapakigkitaan† kag
sang tanan nga kagamitan sini, kag sa paghimo sang mga panapton sang
mga pari.
22 Ang tanan nga gusto maghalad, lalaki kag babayi, nagdala sang
malahalon nga mga sibit, mga aritos, mga pulseras, kag nagkalain-lain nga
klase sang mga alahas nga bulawan. Gindala nila ang ila mga bulawan
bilang halad nga ginabayaw sa GINOO.
23 May naghalad man sang delana nga asol, granate kag pula, linen,
panapton nga hinimo halin sa bulbol sang kanding, panit sang karnero nga
lalaki nga ginlugom sa pula, kag maayo nga klase sang panit.
24 Ang iban nagdala sang pilak ukon saway, kag mga tapi nga akasya
bilang halad sa GINOO.
25 Ang mga babayi nga may abilidad sa paghimo sang mga tela nagdala
sang mga delana nga asol, granate kag pula, kag linen.

---

§ **35:9** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Amo man sa bersikulo 27. * **35:15** *inughaplas:* ukon, *inugbubo* † **35:21** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* nga amo man ang Tolda nga Simbahan.

26 Kag ang mga babayi nga may abilidad sa paghimo sang panapton halin
sa bulbol sang kanding, naghimo sini sing kinabubut-on.
27 Ang mga pangulo nagdala sang mga bato nga onix kag iban pa nga
malahalon nga mga bato para inugtakod sa espesyal nga panapton *sang*
pangulo nga pari kag sa bulobulsa sa dughan sini.
28 Nagdala man sila sang mga panakot kag lana sang olibo para sa mga
suga, para sa lana nga inughaplas, kag para pahamot sa insenso.
29 Gani ang tanan nga Israelinhon, lalaki kag babayi, nga gusto magbulig
nagdala sang ila mga halad nga kinabubut-on sa GINOO para sa tanan nga
buluhaton nga ginsugo sang GINOO paagi kay Moises.

Ang mga Manug-obra sang Tolda nga Simbahan
(Exo. 31:1-11)

30 Nagsiling si Moises sa mga Israelinhon, "Pamati! Ginpili sang GINOO si
Bezalel, nga anak ni Uri kag apo ni Hur, nga halin sa tribo ni Juda.
31 Gin-gamhan niya siya sang iya Espiritu kag ginhatagan sang kaalam
kag abilidad sa bisan ano nga buluhaton—
32 sa paghimo sang matahom nga mga butang nga bulawan, pilak, kag
saway;
33 sa pagporma sang malahalon nga mga bato nga inugtampok; sa
pagkorte sang kahoy; kag sang tanan nga klase sang buluhaton.
34 Ginhatagan pa gid niya si Bezalel, kag amo man si Oholiab nga anak ni
Ahisamac nga halin sa tribo ni Dan, sang abilidad sa pagtudlo sa iban *sang*
ila nahibaluan.
35 Ginhatagan niya sila sang abilidad sa paghimo sang tanan nga klase
sang buluhaton: sa pagdesinyo, sa paghimo sang tela, kag sa pagborda sa
linen sang delana nga asol, granate kag pula. Masarangan nila nga himuon
ang bisan ano nga klase sang buluhaton, kag maayo gid sila maghimo."

36

1 "Si Bezalel, si Oholiab, kag ang iban pa nga ginhatagan sang GINOO sang
kaalam kag abilidad sa nagkalain-lain nga buluhaton amo ang mag-obra
sang balaan *nga Tolda* suno sa sugo sang GINOO."
2 Gani ginpatawag ni Moises si Bezalel, si Oholiab kag ang iban pa nga
ginhatagan sang GINOO sang kaalam kag abilidad sa nagkalain-lain nga
buluhaton, kag gusto gid nga magbulig sa pag-obra.
3 Ginhatag ni Moises sa ila ang tanan nga ginhalad sang mga Israelinhon
para sa pagpatindog sang balaan *nga Tolda*. Kag padayon pa gid ang
pagdala sang mga tawo sang ila mga halad nga kinabubut-on kada aga.
4 Gani sang ulihi ginbayaan anay sang mga nagaobra sang balaan *nga*
Tolda ang ila trabaho kag nagkadto kay Moises kag nagsiling,
5 "Sobra na ang ginadala sang mga tawo sang sa kinahanglanon para sa
buluhaton nga ginsugo sang GINOO nga himuon."
6 Gani nagpadala si Moises sang sini nga sugo sa bilog nga kampo: "Wala
na sing may maghalad para sa pagpatindog sang balaan *nga Tolda*." Gani
nag-untat na ang mga tawo sa pagdala *sang ila mga halad,*
7 tungod kay sobra na ang ila nahatag para sa tanan nga buluhaton *sa*
Tolda.

Ang Pagpatindog sang Tolda nga Simbahan
(Exo. 26:1-37)

8 Ang tanan nga maayo gid mag-obra amo ang naghimo sang Tolda nga
Simbahan. Ang gin-gamit nila sa paghimo sini napulo ka panid nga linen

nga ginbordahan sang delana nga asol, granate kag pula. Kag nabordahan ini sing maayo sang dagway sang mga kerubin.
9 Ang kada panid may kalabaon nga 42 feet kag may kasangkaron nga
mga 6 feet.
10 Gintambi nila ini sa tag-lima; bali duha ka tag-lima.
11 Dayon ginhimuan nila sang sulosingsing nga tela nga asol ang kilid
sang katapusan nga panid sang tagsa ka tinambi nga mga tela;
12 tag-50 ka sulosingsing ang ginbutang sa kada kilid kag nagaatubangay
ini.
13 Naghimo man sila sang 50 ka kaw-it nga bulawan para matabid ang
mga sulosingsing sang duha ka tinambi nga mga tela. Sa sini nga paagi
nahimo ang Tolda nga Simbahan.
14 Dayon naghimo sila sang tabon sa Tolda. Ang ila gin-gamit onse ka
panid nga tela nga hinimo halin sa bulbol sang kanding.
15 Ang kada tela may kalabaon nga 45 feet kag may kasangkaron nga mga
6 feet.
16 Gintambi nila ang lima ka tela, kag amo man ang nabilin nga anom.
17 Ginbutangan nila sang 50 ka sulosingsing ang kilid sang katapusan nga
panid sang tagsa ka tinambi nga mga tela,
18 kag gintabid nila sang 50 ka kaw-it nga saway.
19 Ang ibabaw sang tabon sang Tolda ginsampawan nila sang panit sang
lalaki nga karnero nga ginlugom sa pula, kag ginsampawan pa gid nila
sang maayo nga klase sang panit.*
20 Dayon naghimo sila sang dingding sang Tolda. Ang ila gin-gamit tapi
nga akasya.
21 Ang kalabaon sang kada tapi 15 feet kag ang kasangkaron 2 feet.
22 Ang kada tapi ginbutangan nila sang duha ka diladila para matabid ini
sa isa pa ka tapi. Pareho sini ang ginhimo nila sa kada tapi.
23 Ang 20 sa sini nga mga tapi gindingding nila sa parte sang Tolda nga
nagaatubang sa south.
24 Ini nga mga tapi ginsuok nila sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka
pundasyon sa kada tapi.
25 Ang sa north sang Tolda gindingdingan man nila sang 20 ka tapi,
26 kag ginsuok man sa 40 ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa
kada tapi.
27 Ang sa west sang Tolda, nga amo ang likod sini, gindingdingan nila
sang anom ka tapi,
28 kag duha ka tapi sa mga corner sini.
29 Ini nga mga tapi sa mga corner natabid sing maayo sa idalom kag
nahugot sa ibabaw paagi sa isa ka sulosingsing. Pareho gid sini ang
ginhimo nila sa duha ka tapi sa mga corner.
30 Gani may walo ka tapi sa sini nga parte sang Tolda, kag nasuok ini sa 16
ka pundasyon nga pilak—duha ka pundasyon sa kada tapi.
31 Naghimo man sila sang mga pangbalabag nga akasya para sa
dingding—lima para sa parte sang Tolda nga nagaatubang sa north,
32 lima man sa south, kag lima pa gid sa west, sa likod sang Tolda.
33 Ang pangbalabag sa tunga-tunga sang dingding ginbutang nila halin sa
punta sang Tolda pakadto sa pihak nga punta.

* **36:19** *maayo nga klase sang panit:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin*

34 Ginhaklapan nila sang bulawan ang mga tapi kag ginbutangan sang
mga sulosingsing nga bulawan nga amo ang gululuan sang mga
pangbalabag. Ginhaklapan man nila sang bulawan ang mga pangbalabag.
35 Naghimo man sila sang kurtina nga linen nga ginbordahan sang
delana nga asol, granate kag pula. Kag nabordahan ini sing maayo sang
dagway sang kerubin.
36 Naghimo man sila sang apat ka haligi nga akasya nga may mga kaw-it
nga bulawan, kag ginpakabit nila didto ang kurtina. Ining apat ka haligi
nasuok sa apat ka pundasyon nga pilak.
37 Naghimo sila sang isa pa ka kurtina para sa puwertahan sang Tolda
nga Simbahan. Ang gin-gamit nila linen nga ginbordahan sang delana nga
asol, granate kag pula. Kag maayo gid ang pagkaborda sini.
38 Naghimo man sila sang lima ka haligi nga may mga kaw-it, kag
ginpakabit nila didto ang kurtina. Ini nga mga haligi nahaklapan sang
bulawan pati ang ila sini ulo-ulo kag mga kabilya, kag nasuok ini sa lima ka
pundasyon nga saway.

37

Ang Paghimo sang Kahon sang Kasuguan
(Exo. 25:10-22)
1 Dayon ginhimo nila ni Bezalel ang Kahon *sang Kasuguan*. Ang gin-gamit
nila kahoy nga akasya. Ang kalabaon sang Kahon 45 inches, ang
kasangkaron 27 inches, kag ang kataason 27 inches.
2 Ginhaklapan nila ini sang puro nga bulawan sa sulod kag sa guwa, kag
ginrebitihan sang bulawan ang mga kilid sini.
3 Ginhimuan man nila ini sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag
gintakod sa apat ka tiil sini. Tag-duha sa pihak kag pihak.
4 Dayon naghimo sila sang mga tukon nga akasya kag ginhaklapan nila
ini sang bulawan.
5 Gin-gulo nila ang mga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang
Kahon para matuwangan ang Kahon.
6 Ginhimuan man nila ang Kahon sang takop nga puro bulawan, nga 45
inches ang kalabaon kag 27 inches ang kasangkaron.
7-8 Naghimo man sila sang duha ka kerubin nga bulawan sa kada punta
sang takop sang Kahon. Isa lang ini sila ka pagporma sang takop sang
Kahon.
9 Nagahumlad ang mga pakpak sang mga kerubin sa ibabaw sang takop
para mahandungan nila ini. Nagaatubangay sila nga duha kag nagatulok
sa takop.

Ang Paghimo sang Lamisa nga Ginabutangan sang Tinapay
(Exo. 25:23-30)
10 Naghimo man sila sang lamisa nga akasya, nga 36 inches ang
kalabaon, 18 inches ang kasangkaron, kag 27 inches ang kataason.
11 Ginhaklapan nila ini sang puro nga bulawan kag ginrebitihan sang
bulawan ang mga kilid sini.
12 Ginbutangan man nila ini sang border sa kada kilid, nga 4 inches ang
kasangkaron, kag ginrebitihan nila sang bulawan ang border.
13 Dayon naghimo sila sang apat ka sulosingsing nga bulawan kag
gintakod ini sa apat ka tiil sang lamisa,
14 malapit sa border. Diri nila gin-gulo ang mga tukon nga pangtuwang sa
lamisa.
15 Ini nga mga tukon akasya kag nahaklapan sang bulawan.

16 Naghimo man sila sang mga kagamitan nga puro bulawan para sa
lamisa: mga pinggan, mga tasa,* mga yahong, kag mga tibod nga gamiton
para sa mga halad nga ilimnon.

Ang Paghimo sang Bulutangan sang Suga
(Exo. 25:31-40)

17 Naghimo man sila sang bulutangan sang suga nga puro bulawan ang
iya tiil, lawas, kag dekorasyon nga mga bulak nga ang iban bukol pa lang
kag ang iban nagabuskad na. Ang dekorasyon naporma na nga daan upod
sa lawas sang bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
18 Ang bulutangan sang suga may anom ka sanga, tag-tatlo sa kada kilid.
19 Ang kada sanga may tatlo ka dekorasyon nga mga bulak nga ang korte
daw almendro, nga ang iban bukol pa lang kag ang iban nagabuskad na.
20 Ang lawas sang bulutangan sang suga may apat ka dekorasyon nga
mga bulak nga ang korte daw almendro, nga ang iban bukol pa lang kag
ang iban nagabuskad na.
21 May isa ka bulak sa idalom sang kada paris sang sanga.
22 Ang mga dekorasyon kag ang mga sanga naporma na nga daan upod sa
lawas sang bulutangan sang suga sang pagkahimo sini.
23 Naghimo man sila sang pito ka suga, sang mga kimpit sini, kag sang
mga inugsalod sa upos nga pabilo sang suga. Ini tanan puro bulawan.
24 Mga 35 ka kilo nga puro bulawan ang nagamit sa paghimo sang
bulutangan sang suga kag sang tanan nga kagamitan sini.

Ang Paghimo sang Halaran nga Sulunugan sang Insenso
(Exo. 30:1-5)

25 Naghimo man sila sang halaran nga akasya nga sulunugan sang
insenso. Kuwadrado ini; 18 inches ang kalabaon kag ang kasangkaron, 36
inches ang kataason. May ara ini sang mga sulosungay nga naporma na
nga daan upod sa halaran sang pagkahimo sini.
26 Ginhaklapan nila sang puro nga bulawan ang ibabaw sini, ang apat ka
kilid, kag ang mga sulosungay sini, kag ginrebitihan sang bulawan sa
palibot.
27 Ginbutangan nila sang duha ka sulosingsing nga bulawan sa idalom
sang rebiti sa pihak kag pihak sang halaran, para gululuan sang mga tukon
nga pangtuwang sini.
28 Ang tukon hinimo halin sa kahoy nga akasya kag ginhaklapan sang
bulawan.
29 Naghimo man sila sang balaan nga lana nga inughaplas kag sang puro
nga insenso nga mahamot gid.

38

Ang Paghimo sang Halaran sang Halad nga Ginasunog
(Exo. 27:1-8)

1 Naghimo man sila sang kuwadrado nga halaran sang halad nga
ginasunog. Ang gin-gamit nila kahoy nga akasya. Ang iya kalabaon kag
kasangkaron 7 feet kag 6 inches, kag ang iya kataason 4 feet kag 6 inches.
2 Ginbutangan nila ini sang mga sulosungay sa apat ka corner, nga
naporma na nga daan upod sa halaran sang pagkahimo sini. Ginhaklapan
nila sang saway ang halaran.

* **37:16** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

3 Ang tanan nga kagamitan sang halaran hinimo man sa saway—ang mga
bulutangan sang abo, mga pala, mga yahong, mga dako nga tinidor para sa
karne, kag mga bulutangan sang baga.
4 Naghimo man sila sang parilyahan nga saway para sa halaran, kag
ginbutang nila ini sa sulod sang halaran sa idalom sang sagang, sa
tunga-tunga dampi halin sa ibabaw.
5 Naghimo man sila sang apat ka sulosingsing nga saway kag gintakod ini
sa apat ka corner sang parilyahan nga saway. Ini nga mga sulosingsing
amo ang gululuan sang mga tukon nga pangtuwang sa halaran.
6 Ang mga tukon hinimo halin sa kahoy nga akasya kag ginhaklapan sang
saway.
7 Gin-gulo nila ang mga tukon sa mga sulosingsing sa kada kilid sang
halaran para matuwangan ang halaran. Tapi ang ginhimo nila nga halaran
kag guhab ang sulod.

Ang Paghimo sang Labador nga Hulugasan
(Exo. 30:18-21)

8 Dayon naghimo sila sang saway nga labador kag sang iya sini nga
tulungtungan nga saway man. Ining mga saway nga gin-gamit halin sa
saway nga espiho sang mga babayi nga nag-alagad sa puwertahan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan.*

Ang Paghimo sang Lagwerta sang Tolda nga Simbahan
(Exo. 27:9-19)

9 Ginbutangan nila sang ugsaran *ang Tolda*, kag ginpalibutan nila ini
sang mga *dulodingding nga* kurtina nga linen. Ang kalabaon sang kurtina
sa south, 150 feet.
10 *Gintakod nila* ini nga kurtina sa 20 ka haligi nga saway nga nasuok sa 20
man ka pundasyon nga saway. Ang ginkabitan nila sang kurtina amo ang
mga kaw-it nga pilak nga nagakabit sa mga kabilya nga pilak sa mga haligi.
11 Ang kurtina sa north 150 feet man ang kalabaon, kag natakod ini sa 20
ka haligi nga saway nga nasuok sa 20 man ka pundasyon nga saway. Ang
ginkabitan sang kurtina amo ang mga kaw-it nga pilak nga nagakabit sa
mga kabilya nga pilak sa mga haligi.
12 Ang kurtina sa west 75 feet ang kalabaon, kag natakod ini sa napulo ka
haligi nga nasuok sa napulo man ka pundasyon. Ang ginkabitan sang
kurtina amo ang mga kaw-it nga pilak nga nagakabit sa mga kabilya nga
pilak sa mga haligi.
13 Ang sa east sang ugsaran 75 feet man ang kalabaon.
14 Kag may puwertahan ini nga may *mga dulodingding man nga kurtina*
sa kilid. Ang kurtina sa tuo 22 feet kag 6 inches ang kalabaon, kag natakod
ini sa tatlo ka haligi nga nasuok sa tatlo man ka pundasyon.
15 Ang kurtina sa wala 22 feet kag 6 inches man ang kalabaon, kag
natakod man ini sa tatlo ka haligi nga nasuok sa tatlo man ka pundasyon.
16 Ang tanan nga kurtina sa palibot sang ugsaran linen.
17 Ang mga pundasyon sang mga haligi saway, kag ang mga kaw-it kag
mga kabilya sini pilak. Ang mga ulo-ulo sang mga haligi nahaklapan sang
pilak. Ang tanan nga haligi sa palibot sang ugsaran may ara sang mga
kabilya nga pilak.
18 Ang kurtina sang puwertahan sang ugsaran linen nga ginbordahan
sang delana nga asol, granate, kag pula. Kag maayo gid ang pagkaborda

* **38:8** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* nga amo man ang Tolda nga Simbahan.

sini. Ang kalabaon sini 30 feet kag ang kataason 7 feet kag 6 inches, pareho
sa kataason sang mga kurtina nga nagapalibot sa ugsaran.
19 Ini nga kurtina natakod sa apat ka haligi nga nasuok sa apat man ka
pundasyon. Ang mga kaw-it kag mga kabilya sang mga haligi pilak, kag ang
ila mga ulo-ulo nahaklapan sang pilak.
20 Puro saway ang tanan nga palpal sa mga banting sang Tolda nga
Simbahan kag sang kurtina sa palibot sini.

Mga Materyales sa Pagpatindog sang Tolda nga Simbahan

21 Amo ini ang mga materyales nga gin-gamit sa pagpatindog sang Tolda
nga Simbahan nga sa diin nabutang ang Kasuguan. Ini nga mga materyales
ginlista sang mga kaliwat ni Levi suno sa sugo ni Moises. Ini nga buluhaton
gindumalahan ni Itamar nga anak ni Aaron nga pari.
22 *Ang nagdumala sa pagpatindog sang Tolda nga Simbahan amo* si Bezalel
nga anak ni Uri kag apo ni Hur, nga halin sa tribo ni Juda. Ginhimo niya ang
tanan nga ginsugo sang GINOO kay Moises.
23 Ang iya kabulig amo si Oholiab nga anak ni Ahisamac, nga halin sa
tribo ni Dan. Maayo gid siya mag-obra kag magdesinyo, kag magborda sa
linen sang delana nga asol, granate kag pula.
24 Ang kabug-aton sang tanan nga bulawan nga ginhalad para gamiton sa
pag-obra sang balaan *nga Tolda* mga 1,000 ka kilo suno sa kilohan sang mga
pari.
25-26 Ang kabug-aton sang tanan nga pilak nga natipon mga 3,520 ka kilo
suno sa kilohan sang mga pari. Naghalin ini sa mga tawo nga nalista sa
census. Ang kada isa sa ila naghatag sang anom ka gramo nga pilak suno sa
kilohan sang mga pari. May 603,550 ka tawo nga nagaedad sing 20 ka tuig
paibabaw ang nalista sa census.
27 Ang 3,500 ka kilo nga pilak gin-gamit sa paghimo sang 100 ka
pundasyon sang balaan *nga Tolda* kag sang mga kurtina. Bali 35 ka kilo
kada pundasyon.
28 Ang nabilin nga 20 ka kilo nga pilak ginhimo nga mga kaw-it kag mga
kabilya sang mga haligi, kag ginhaklap sa mga ulo-ulo sang mga haligi.
29 Ang kabug-aton sang saway nga ginhalad sa GINOO mga 2,500 ka kilo.
30 Gin-gamit ini sa paghimo sang mga pundasyon *sang mga haligi* sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.† Ang iban sini gin-gamit sa
paghimo sang halaran nga saway kag sang parilyahan sini, kag sang tanan
nga kagamitan sang halaran.
31 Gin-gamit man ang mga saway sa paghimo sang mga pundasyon *sang*
mga haligi sa palibot sang ugsaran kag sang puwertahan sini, kag sa
paghimo sang tanan nga palpal sa mga banting sang Tolda nga Simbahan
kag sang mga kurtina sa palibot sini.

39

Ang Paghimo sang mga Panapton sang mga Pari (Exo. 28:1-14)

1 Nagtahi man sila ni Bezalel sang balaan nga mga panapton para sa mga
pari suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises. Ang tela nga gin-gamit nila
delana nga asol, granate* kag pula. Amo man ini nga tela ang gin-gamit nila
sa pagtahi sang panapton ni Aaron.

---

† **38:30** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 8. * **39:1** *granate:* sa English, *purple*

Ang Espesyal nga Panapton sang mga Pari
(Exo. 28:6-14)

2 Nagtahi man sila sang espesyal nga panapton† *sang mga pari.* Ang tela
nga gin-gamit nila linen nga ginbordahan sang delana nga asol, granate
kag pula.
3 Naghimo sila sang hilo nga bulawan paagi sa pagtapan sang bulawan
kag pagkihad-kihad sini sing manipis. Dayon ginborda nila ini sa linen
kaupod sang delana nga asol, granate kag pula. Maayo gid ang pagkaborda
sini.
4 May duha ka parte ini nga panapton, likod kag atubangan, kag
nasugpon ini sa duha ka strap sa may abaga.
5 Ang wagkos sini linen man nga ginbordahan sang bulawan *nga hilo* kag
delana nga asol, granate kag pula. *Ginhimo nila ini tanan* suno sa ginsugo
sang GINOO kay Moises.
6 Gintakod nila ang mga bato nga onix sa mga bulutangan nga bulawan.
Gin-inggreban nila ini sang mga ngalan sang mga anak nga lalaki ni Jacob‡
pareho sa pag-inggreb sang pangmarka.
7 Gintakod dayon nila ini sa mga strap sang espesyal nga panapton bilang
handumanan nga mga bato para sa mga tribo sang Israel. *Ginhimo nila ini*
tanan suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

Ang Bulobulsa sa Dughan
(Exo. 28:15-30)

8 Naghimo man sila sang bulobulsa sa dughan, kag maayo gid ang
pagkahimo sini. Ang tela sini pareho man sa tela sang espesyal nga
panapton: linen nga ginbordahan sang bulawan *nga hilo* kag delana nga
asol, granate kag pula.
9 Ining bulobulsa sa dughan napilo sing doble kag kuwadrado—9 inches
ang kalabaon kag ang kasangkaron.
10 Gintakdan nila ini sang apat ka raya sang *malahalon nga* mga bato. Sa
nahauna nga raya, rubi, topas, kag beril;
11 sa ikaduha nga raya, turquiso, sapiro, kag emeralda;
12 sa ikatatlo nga raya, hasinto, agate, kag ametist;
13 kag sa ikaapat nga raya, krisolito, onix, kag jasper. Gintakod nila ini sa
mga bulutangan nga bulawan.
14 Ang kada bato may ngalan sang isa sa mga anak ni Jacob sa
pagrepresentar sang dose ka tribo sang Israel. Ang pag-inggreb sang mga
ngalan pareho sa pag-inggreb sang pangmarka.
15 Ginbutangan man nila sang kulokadena nga puro bulawan ang
bulobulsa sa dughan.
16 Naghimo man sila sang duha ka bulutangan nga bulawan kag duha ka
sulosingsing nga bulawan, kag gin-angot nila ang duha ka sulosingsing sa
ibabaw nga mga corner sang bulobulsa.
17 Gin-angot nila ang duha ka kulokadena nga bulawan sa duha ka
sulosingsing sang bulobulsa,
18 kag ang duha ka punta sang kulokadena gin-angot nila sa duha ka
bulutangan *nga bulawan* nga nagakabit sa strap sang espesyal nga
panapton.
19 Naghimo man sila sang duha pa ka sulosingsing nga bulawan.
Gin-angot nila ini sa likod sang idalom nga mga corner sang bulobulsa sa
dughan, nga nagasampaw sa espesyal nga panapton.

† **39:2** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Amo man sa bersikulo 7, 8, 18-22. ‡ **39:6** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

20 Naghimo pa gid sila sang duha pa ka sulosingsing nga bulawan kag
gin-angot nila ini sa espesyal nga panapton sa may wagkos dampi.
21 Dayon gintabid nila sang asol nga higot ang idalom nga mga
sulosingsing sang bulobulsa kag ang mga sulosingsing sang espesyal nga
panapton. Sa sini nga paagi matabid sing maayo ang bulobulsa sa espesyal
nga panapton. *Ginhimo nila ini tanan* suno sa ginsugo sang GINOO kay
Moises.

Ang Iban pa nga mga Panapton sang mga Pari (Exo. 28:31-43)

22 Nagtahi man sila sang pangguwa nga bayo *sang mga pari.* Ini nga bayo
nasampawan sang espesyal nga panapton. Ang tela nga ila gin-gamit sa
pagtahi sini delana nga puro asol.
23 Ini nga bayo may liab nga ginbutangan sang kulokwelyo para indi ini
magisi.
24 Ginpakabitan nila ang palibot sang sidsid sang bayo sang mga
puloprutas nga pomegranata, nga hinimo halin sa linen nga ginbordahan
sang delana nga asol, granate kag pula.
25-26 Ginbal-utan nila ang mga dekorasyon sang mga lingga-lingganay
nga puro bulawan. Ini nga bayo suksukon *ni Aaron* kon mag-alagad *siya* sa
GINOO. *Ginhimo nila ini tanan* suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
27 Naghimo man sila sang pangsulod nga mga bayo para kay Aaron kag sa
iya mga anak nga lalaki. Ang tela nga ila gin-gamit linen.
28 Amo man nga tela ang gin-gamit nila sa paghimo sang mga turban,
mga kalo kag mga pang-idalom nga panapton.
29 Ang mga wagkos linen man nga ginbordahan sang delana nga asol,
granate kag pula. Kag maayo gid ang pagkaborda sini. *Ginhimo nila ini
tanan* suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
30 Naghimo sila sang medalya nga puro bulawan kag ginpainggreban
nila ini pareho sa pag-inggreb sang pangmarka. Kag amo ini ang pulong
nga gin-inggreb:

GINSEPARAR PARA SA GINOO.

31 Gintapik nila ini sa atubangan sang turban *ni Aaron* paagi sa asol nga
higot. *Ginhimo nila ini tanan* suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

Gintan-aw ni Moises ang Natapos nga Obra (Exo. 35:10-19)

32 Natapos ang tanan nga buluhaton sa Tolda nga Simbahan, *nga
ginatawag man nga* Tolda nga Ginapakigkitaan. Ginhimo sang mga
Israelinhon ang tanan nga ginsugo sang GINOO kay Moises.
33 Ginpakita nila kay Moises ang Tolda nga Simbahan kag ang tanan nga
kagamitan sini: ang mga kaw-it, mga dingding, mga pangbalabag sa
dingding, mga haligi, mga pundasyon;
34 ang tabon nga hinimo halin sa mga panit sang lalaki nga mga karnero
nga ginlugom sa pula, ang tabon nga hinimo halin sa maayo nga klase sang
panit,§ ang mga kurtina;
35 ang Kahon sang Kasuguan kag ang iya tabon kag mga tukon nga
pangtuwang;
36 ang lamisa kag ang tanan nga kagamitan sini; ang tinapay nga
ginahalad sa presensya sang Dios;

§ **39:34** *maayo nga klase sang panit:* posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin*

37 ang bulutangan sang suga nga puro bulawan kag ang nagaraya nga
mga suga kag kagamitan sini; ang lana para sa mga suga;
38 ang halaran nga bulawan; ang lana nga inughaplas; ang mahamot nga
insenso; ang kurtina sang puwertahan sang Tolda;
39 ang halaran nga saway kag ang iya sini parilyahan nga saway, ang iya
mga tukon nga pangtuwang, kag ang tanan nga kagamitan sini; ang
labador kag ang iya tulungtungan;
40 ang mga kurtina *sa palibot* sang ugsaran kag ang iya sini mga haligi
kag mga pundasyon; ang kurtina sa puwertahan sang ugsaran; ang mga
higot kag mga palpal para sa *kurtina sang* ugsaran; ang tanan nga
kagamitan sang Tolda nga Simbahan, *nga ginatawag man nga* Tolda nga
Ginapakigkitaan;
41 kag ang matahom kag balaan nga mga panapton sang pari nga si
Aaron kag sang iya mga anak nga lalaki, nga ila suksukon kon mag-alagad
sila bilang mga pari sa Balaan nga Lugar.
42 Ginhimo sang mga Israelinhon ang tanan nga buluhaton suno sa
ginsugo sang GINOO kay Moises.
43 Gintan-aw ni Moises ang ila obra, kag nakita niya nga ginhimo nila ini
tanan suno sa ginsugo sang GINOO. Gani ginbendisyunan sila ni Moises.

40

Ang Pagplastar sang Tolda nga Simbahan

1 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Iplastar ang Tolda nga Simbahan, *nga ginatawag man nga* Tolda nga
Ginapakigkitaan, sa nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan.
3 Ipasulod didto ang Kahon sang Kasuguan, kag lipdi ini sang kurtina.
4 Ipasulod mo man didto ang lamisa kag iplastar ang mga kagamitan sini.
Ipasulod mo man ang bulutangan sang suga kag ibutang ang mga suga sini.
5 Ibutang ang bulawan nga halaran nga sulunugan sang insenso sa
atubangan sang Kahon sang Kasuguan, kag itakod ang kurtina sa
puwertahan sang Tolda nga Simbahan.
6 "Ibutang ang halaran sang halad nga ginasunog sa atubangan sang
puwertahan sang Tolda nga Simbahan.
7 Ibutang ang labador sa tunga-tunga sang Tolda kag sang halaran, kag
sudli ini sang tubig.
8 Ibutang ang mga kurtina sang ugsaran, nga nagapalibot sa Tolda, pati
ang kurtina sang puwertahan sang ugsaran.
9 "Dayon kuhaa ang lana kag haplasi* ang Tolda kag ang tanan nga
kagamitan sini sa pagdedikar sini sa akon, kag mangin sagrado ini.
10 Haplasi man ang halaran sang halad nga ginasunog kag ang tanan nga
kagamitan sini sa pagdedikar sini sa akon, kag mangin sagrado gid ini.
11 Haplasi man ang labador kag ang iya tulungtungan sa pagdedikar sini
sa akon.
12 "Dal-a si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki sa puwertahan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan kag papaligua sila didto.
13 Dayon ipasuksok kay Aaron ang iya balaan nga mga bayo kag idedikar
siya sa akon paagi sa paghaplas sa iya *sang lana* para makaalagad siya sa
akon bilang pari.
14 Dal-a man ang iya mga anak kag ipasuksok sa ila ang ila pangsulod nga
bayo.

* **40:9** *haplasi:* ukon, *bubui;* ukon, *wisiki*

15 Haplasi man sila *sang lana* pareho sa ginhimo mo sa ila amay, para
makaalagad man sila sa akon bilang mga pari hasta sa palaabuton nga
henerasyon."
16 Ginhimo ni Moises ang tanan nga ginsugo sa iya sang GINOO.
17 Gani ginpatindog ang Tolda nga Simbahan sang nahauna nga adlaw
sang nahauna nga bulan. Ikaduha ato nga tuig *halin sang pagguwa nila sa*
Egypt.
18 Amo ini ang pagpatindog ni Moises sang Tolda: Gintakod niya ang mga
pundasyon sini, ang mga dingding, ang mga pangbalabag sa dingding, kag
ang mga haligi.
19 Dayon ginhumlad niya ang Tolda, kag ginsampawan pa gid niya sang
tabon. *Ginhimo niya ini tanan* suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
20 Dayon ginsulod niya sa Kahon ang *malapad nga bato nga ginsulatan*
sang Kasuguan, kag gin-gulo niya sa mga sulosingsing sang Kahon ang mga
tukon nga pangtuwang, kag gintabunan ini.
21 Dayon ginsulod niya ang Kahon sa Tolda nga Simbahan, kag gintakod
niya ang kurtina para malipdan ang Kahon sang Kasuguan, suno sa
ginsugo sa iya sang GINOO.
22 Ginbutang niya ang lamisa sa sulod sang Tolda, sa north dampi, sa
guwa lang sang kurtina.
23 Dayon ginbutang niya sa lamisa ang tinapay nga ginahalad sa
presensya sang GINOO. *Ginhimo niya ini tanan* suno sa ginsugo sa iya sang
GINOO.
24 Ginbutang man niya ang bulutangan sang suga didto sa sulod sang
Tolda, sa atubangan sang lamisa, sa south dampi.
25 Kag ginbutang niya ang mga suga sini didto sa presensya sang GINOO.
Ginhimo niya ini tanan suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
26 Ginbutang man niya ang bulawan nga halaran sa sulod sang Tolda, sa
atubangan sang kurtina,
27 kag nagsunog siya sang mahamot nga insenso sa halaran. *Ginhimo*
niya ini tanan suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
28 Gintakod man niya ang kurtina sa puwertahan sang Tolda.
29 Kag ginbutang niya didto malapit sa puwertahan ang halaran sang
halad nga ginasunog. Dayon naghalad siya sa sini nga halaran sang mga
halad nga ginasunog kag mga halad nga regalo. *Ginhimo niya ini tanan*
suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
30 Ginbutang man niya ang labador sa tunga-tunga sang Tolda kag sang
halaran, kag ginsudlan niya sang tubig para hilinawan.
31 Didto nagapanghinaw si Moises, si Aaron kag ang iya mga anak nga
lalaki sang ila mga kamot kag tiil.
32 Nagapanghinaw sila kon magsulod sila sa Tolda ukon magpalapit sa
halaran. *Ginhimo nila ini tanan* suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
33 Dayon ginbutang ni Moises ang mga kurtina sang ugsaran, nga
nagapalibot sa Tolda kag sa halaran, pati ang kurtina sang puwertahan
sang ugsaran. Kag natapos gid ni Moises ang tanan nga buluhaton.

Ang Gamhanan nga Presensya sang GINOO (Num. 9:15-23)

34 Pagkatapos sini tanan, ang gamhanan nga presensya sang GINOO
naglikop sa Tolda nga Ginapakigkitaan sa dagway sang panganod.
35 Indi makasulod si Moises sa Tolda tungod kay nalikupan ini sang
gamhanan nga presensya sang GINOO sa dagway sang panganod.

36 Kon mag-alsa na gani ang panganod sa ibabaw sang Tolda kag
maghalin, nagahalin man ang mga Israelinhon sa ila ginakampuhan.
37 Kon indi gani maghalin ang panganod, indi man sila maghalin.
38 Ang panganod nga nagasimbolo sang presensya sang GINOO ara sa
ibabaw sang Tolda kon adlaw, kag kon gab-i may kalayo sa panganod para
makita ini sang tanan nga Israelinhon sa ila nga pagpanglakaton.

Leviticus

Ang Halad nga Ginasunog

1-2 Gintawag sang GINOO si Moises kag ginhambalan didto sa Tolda nga
Ginapakigkitaan. Ginsugo niya si Moises nga ihambal ini sa mga
Israelinhon:
Kon may ara sa inyo nga maghalad sang sapat sa GINOO, maghalad siya
sang baka, karnero, ukon kanding.
3 Kon baka ang iya ihalad bilang halad nga ginasunog, kinahanglan nga
lalaki ini nga wala sing deperensya, kag ihalad niya ini didto dampi sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, agod paagi sa sini nga halad
batunon siya sang GINOO.
4 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang *baka nga iya* ginahalad, kag
batunon ini sang GINOO para matubos siya sa iya mga sala.*
5 Dayon ihawon niya ang ini nga sapat sa presensya sang GINOO. Kag ang
dugo sini iwisik-wisik sang mga pari nga kaliwat ni Aaron didto sa palibot
sang halaran, nga ara dampi sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
6 Dayon panitan sang manughalad ang sapat kag hiwa-hiwaon.
7 Pagkatapos, ang mga pari nga kaliwat ni Aaron magpadukot sang
kalayo sa halaran kag gatungan nila ini sang mga kahoy nga naplastar sing
maayo.
8 Kag dayon iplastar nila sa kalayo ang hiniwa nga mga parte sang sapat,
pati ang ulo kag ang mga tambok.
9 Dapat hugasan *anay* sang manughalad ang kasudlan kag ang mga tiil
sini. Kag ang pari amo na ang magsunog sini tanan sa halaran bilang halad
nga ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo†
makapalipay sa GINOO.
10 Kon karnero ukon kanding ang ihalad sang tawo bilang halad nga
ginasunog, kinahanglan nga lalaki ini nga wala sing deperensya.
11 Ihawon niya ini sa presensya sang GINOO didto sa north sang halaran.
Kag ang dugo sini iwisik-wisik sang mga pari nga kaliwat ni Aaron didto sa
palibot sang halaran.
12 Pagkatapos nga mahiwa-hiwa ini sang manughalad, iplastar sang pari
ini nga mga hiniwa sa kalayo, pati ang ulo kag ang mga tambok.
13 Dapat hugasan *anay* sang manughalad ang kasudlan kag ang mga tiil
sini. Kag ang pari amo na ang magasunog sini tanan sa halaran bilang
halad nga ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo
makapalipay sa GINOO.
14 Kon pispis ang ihalad sang tawo bilang halad nga ginasunog,
kinahanglan nga pating ini ukon tukmo.
15 Dal-on ini sang pari sa halaran, lubagon niya ang liog hasta nga
mautod, kag patuluon niya ang dugo sini sa kilid sang halaran. Dayon
sunugon niya ang ulo sa halaran.
16 Kuhaon niya ang balonbalunan pati ang mga kinaon‡ sini kag ihaboy

---

* **1:4** *matubos siya sa iya mga sala:* ukon, *makuha ang iya mga sala* † **1:9** *halad nga paagi sa kalayo:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Pero makita sa Biblia nga ginagamit ini nga pulong para sa nagkalain-lain nga klase sang mga halad. Ginatawag man ini nga "pagkaon sang Dios" sa Lev. 21:6, 21; Num. 28:2. Amo ina nga gin-translate ini sang iban nga "halad nga pagkaon." ‡ **1:16** *kinaon:* ukon, *balahibo*

niya dayon sa east sang halaran nga sa diin ginabutang ang abo.
17 Pihakon niya ang pispis paagi sa paghitad sang pakpak sini pero indi
lang niya pagbitason ang pakpak. Dayon sunugon niya ang pispis sa
halaran bilang halad nga ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi
sa kalayo makapalipay sa GINOO.

2

Ang Halad nga Regalo

1 Kon may maghalad sang halad nga regalo sa GINOO, gamiton niya ang
maayo nga klase nga harina. Butangan niya ini sang mantika* kag sang
insenso.
2 Dal-on niya ini sa mga pari nga kaliwat ni Aaron. Dayon buhinan sang
pari sing isa ka hakop ang ginmiksla nga harina kag mantika, kag ang iya
ginbuhin sunugon niya sa halaran lakip ang tanan nga insenso nga
ginbutang didto sa harina. Sunugon niya ini bilang pagdumdom sa GINOO.†
Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo‡ makapalipay sa GINOO.
3 Ang nabilin nga harina iya na ni Aaron kag sang iya mga kaliwat, kag
balaan gid ini tungod nga parte ini sang halad nga paagi sa kalayo nga
ginhalad sa GINOO.
4 Kon may maghalad sang tinapay nga ginluto sa pugon bilang halad nga
regalo, kinahanglan nga ginhimo ini halin sa maayo nga klase nga harina
kag wala ginbutangan sing inugpahabok. Puwede nga ihalad ang madamol
nga tinapay nga ginmikslahan sang mantika ukon ang manipis nga tinapay
nga ginlamhitan sang mantika.
5 Kon ang tinapay nga ihalad ginluto sa sartin, kinahanglan nga ginhimo
ini halin sa maayo nga klase nga harina kag ginmikslahan sang mantika,
pero wala ginbutangan sing inugpahabok.
6 Pihak-pihakon ini kag butangan sang mantika. Halad ini nga regalo.
7 Kon ang tinapay nga ihalad ginluto sa kalaha, kinahanglan nga ginhimo
man ini halin sa maayo nga klase nga harina kag ginmikslahan man sang
mantika.
8 Dal-a ang ini nga klase sang mga halad sa pari para ihalad sa GINOO
didto sa halaran.
9 Buhinan ini sang pari, kag ang iya ginbuhin sunugon niya sa halaran
bilang pagdumdom sa GINOO.§ Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa
kalayo makapalipay sa GINOO.
10 Ang nabilin sa sini nga halad iya na ni Aaron kag sang iya mga kaliwat,
kag balaan gid ini tungod nga parte ini sang halad nga paagi sa kalayo nga
ginhalad sa GINOO.
11 Ang tanan nga halad nga regalo nga ginahalad sa GINOO kinahanglan
nga wala sing inugpahabok, kay indi kamo dapat magsunog sang
inugpahabok ukon honey sa inyo paghalad sa GINOO sang halad nga paagi
sa kalayo.
12 Puwede ninyo ihalad ang inugpahabok ukon honey bilang halad halin
sa nahauna nga parte sang inyo patubas,* pero indi ini dapat pagsunugon
sa halaran.

---

* **2:1** *mantika:* Ini halin sa bunga sang kahoy nga olibo. † **2:2** *pagdumdom sa GINOO* nga siya ang nagahatag sang kalan-on ukon nga takos siya nga magbaton sang ginhalad. ‡ **2:2** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. § **2:9** *bilang pagdumdom sa GINOO:* Tan-awa ang footnote sa 2:2. * **2:12** *patubas:* ukon, *produkto*

13 Asini ang tanan ninyo nga halad nga regalo, kay ang asin simbolo sang
inyo *wala sing katapusan nga* kasugtanan sa inyo Dios. Asini ang tanan
ninyo nga halad.
14 Kon maghalad kamo halin sa inyo una nga patubas bilang regalo sa
GINOO, maghalad kamo sang ginaling nga mga uyas† nga ginsanlag.
15 Butangan ninyo ini sang mantika kag insenso. Halad ini nga regalo.
16 Sunugon sang pari ang iban nga ginaling nga may mantika, lakip ang
tanan nga insenso nga ginbutang didto sa ginaling, bilang pagdumdom sa
GINOO. Halad ini nga paagi sa kalayo para sa GINOO.

3

Ang Halad nga para sa Maayo nga Relasyon

1 Kon may maghalad sang baka nga lalaki ukon babayi bilang halad nga
para sa maayo nga relasyon, kinahanglan ang iya ihalad sa presensya sang
GINOO wala sing deperensya.
2 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang baka, kag ihawon niya ini
didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Ang dugo sini
iwisik-wisik sang mga pari nga kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang
halaran.
3 Halin sa sina nga halad, magkuha ang pari sang ihalad niya sa GINOO
bilang halad nga paagi sa kalayo.* Ang iya kuhaon amo ang tanan nga
sapay† sa kasudlan,
4 ang mga batobato‡ pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte
sang atay.
5 Dayon sunugon ini sang mga *pari nga* kaliwat ni Aaron sa halaran upod
sa halad nga ginasunog. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo
makapalipay sa GINOO.
6 Kon karnero ukon kanding ang iya ihalad para sa maayo nga relasyon
sa GINOO, kinahanglan nga lalaki ini ukon babayi nga wala sing
deperensya.
7 Kon karnero ang iya ihalad sa presensya sang GINOO,
8 itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang karnero kag ihawon niya ini
didto sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Ang dugo sini
iwisik-wisik sang mga *pari nga* kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang
halaran.
9 Halin sa sina nga halad, magkuha ang pari sang ihalad niya sa GINOO
bilang halad nga paagi sa kalayo. Ang iya kuhaon amo ang mga tambok,
ang matambok nga ikog nga suop ang pagkautod, ang tanan nga sapay sa
kasudlan,
10 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte
sang atay.
11 Sunugon ini *tanan* sang pari sa halaran bilang *halad nga* pagkaon.§
Halad ini nga paagi sa kalayo para sa GINOO.
12 Kon kanding ang iya ihalad sa presensya sang GINOO,
13 itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang kanding kag ihawon niya ini
didto sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Ang dugo sini
iwisik-wisik sang mga *pari nga* kaliwat ni Aaron didto sa palibot sang
halaran.

† **2:14** *mga uyas:* sa English, *grain* * **3:3** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9.
† **3:3** *sapay:* sa English, *fat* ‡ **3:4** *batobato:* sa English, *kidney* § **3:11** *halad nga pagkaon:* siguro tungod nga ginakabig ini nga pagkaon sang Dios. Tan-awa sa 21:6, 21.

14 Halin sa sina nga halad, magkuha ang pari sang ihalad niya sa GINOO
bilang halad nga paagi sa kalayo. Ang iya kuhaon amo ang tanan nga sapay
sa kasudlan,
15 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte
sang atay.
16 Sunugon ini *tanan* sang pari sa halaran bilang *halad nga* pagkaon. Ang
kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay *sa GINOO*. Ang
tanan nga tambok iya sang GINOO.
17 Indi kamo magkaon sang tambok ukon dugo. Ini nga pagsulundan
dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon, bisan diin
kamo mag-estar.

4

Ang Halad sa Pagpakatinlo

1-2 Nagsugo pa gid ang GINOO kay Moises nga hambalon ang mga
Israelinhon nga ang bisan sin-o nga nakalapas sang iya nga sugo nga indi
hungod, kinahanglan amo ini ang iya himuon:
3 Kon ang pangulo nga pari nakasala *nga indi niya hungod*, kag tungod
sini nadalahig ang mga tawo, maghalad siya sa GINOO sang bataon nga
baka nga wala sing deperensya bilang halad sa pagpakatinlo.
4 Dal-on niya ang baka sa presensya sang GINOO didto dampi sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Itungtong niya ang iya
kamot sa ulo sang baka kag ihawon niya ini.
5 Dayon magkuha ang pangulo nga pari sang dugo sang sadto nga baka
kag dal-on niya sa sulod sang Tolda.
6 Itum-oy niya ang iya tudlo sa dugo kag iwisik-wisik ini sing makapito ka
beses sa atubangan sang kurtina nga nagatabon sa Labing Balaan nga
Lugar, didto sa presensya sang GINOO.
7 Dayon lamhitan niya sang dugo ang mga sulosungay *sa mga corner* sang
halaran nga sulunugan sang insenso didto sa presensya sang GINOO sa
sulod sang Tolda. Ang nabilin nga dugo sang baka iula niya sa idalom sang
halaran sang halad nga ginasunog. Ini nga halaran ara dampi sa
puwertahan sang Tolda.
8 Dayon kuhaon niya ang tanan nga sapay sa kasudlan sang baka,
9 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte
sang atay.
10 (Amo man ini ang ginahimo sa sapat nga halad para sa maayo nga
relasyon.) Dayon sunugon ini *tanan* sang pari sa halaran sang halad nga
ginasunog.
11-12 Pero ang nabilin nga parte sang sapat, pareho sang panit, unod, ulo,
mga tiil, kag ang kasudlan pati na ang sa sulod sang tinai, dal-on niya sa
guwa sang kampo kag sunugon sa nagakalayo nga kahoy, didto sa lugar
nga *ginakabig nga* matinlo nga ginaulaan sang abo.
13 Kon ang bilog nga komunidad sang Israel nakalapas sa sugo sang
GINOO, pero indi nila hungod, nakasala gihapon sila bisan pa wala sila
kahibalo sini.
14 Kon mahibaluan na nila nga nakasala gali sila, ang komunidad
maghalad sang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo. Dal-on nila
ini nga baka didto sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
15 Dayon itungtong sang mga manugdumala sang mga Israelinhon ang ila
mga kamot sa ulo sang baka kag ihawon dayon nila ini sa presensya sang
GINOO.

16 Dayon magkuha ang pangulo nga pari sang dugo sang sadto nga baka
kag dal-on niya sa sulod sang Tolda.
17 Itum-oy niya ang iya tudlo sa dugo kag iwisik-wisik ini sing makapito
ka beses sa kurtina *nga nagatabon sa Labing Balaan nga Lugar*, didto sa
presensya sang GINOO.
18 Dayon lamhitan niya sang dugo ang mga sulosungay sang halaran
didto sa presensya sang GINOO sa sulod sang Tolda. Ang nabilin nga dugo
iula niya sa idalom sang halaran sang halad nga ginasunog. Ini nga halaran
ara dampi sa puwertahan sang Tolda.
19-21 Kag himuon man niya sa sini nga baka ang pareho sa iya ginhimo sa
sadto nga baka nga halad sa pagpakatinlo. Kuhaon niya ang tanan nga
tambok sang baka kag sunugon sa halaran, kag dayon sunugon niya ang
baka sa guwa sang kampo. Paagi sa sining himuon sang *pangulo nga* pari,
matubos ang mga Israelinhon sa ila nga sala kag patawaron sila *sang*
GINOO. Amo ini ang halad sa pagpakatinlo para sa komunidad *sang Israel*.

22 Kon ang isa ka pangulo nakalapas sa sugo sang GINOO nga iya Dios,
pero indi niya hungod, nakasala gihapon siya.
23 Kon mahibaluan na niya nga nakasala gali siya, maghalad siya sang
lalaki nga kanding nga wala sing deperensya.
24 Halad ini para sa iya nga pagpakatinlo. Itungtong niya ang iya kamot
sa ulo sang kanding kag ihawon niya ini didto sa presensya sang GINOO, sa
may lugar nga ginaihawan man sang mga sapat nga bilang halad nga
ginasunog.
25 Dayon itum-oy sang pari ang iya tudlo sa dugo sang kanding kag
ilamhit niya ini sa mga sulosungay sang halaran sang halad nga ginasunog.
Ang nabilin nga dugo iula niya sa idalom sang halaran.
26 Sunugon niya ang tanan nga tambok sa halaran pareho sa ginahimo sa
tambok sang sapat nga halad para sa maayo nga relasyon. Paagi sa sining
himuon sang pari, matubos ang amo nga pangulo sa iya nga sala kag
patawaron siya *sang GINOO*.

27 Kon ang isa sa inyo nakalapas sa sugo sang GINOO, pero indi niya
hungod, nakasala gihapon siya.
28 Kon mahibaluan na niya nga nakasala gali siya, maghalad siya sang
babayi nga kanding nga wala sing deperensya para sa sala nga iya nahimo.
29 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang sining halad sa pagpakatinlo,
kag ihawon niya ini *didto sa Tolda*, sa may lugar nga ginaihawan man sang
mga sapat nga bilang halad nga ginasunog.
30 Dayon itum-oy sang pari ang iya tudlo sa dugo sang kanding kag
ilamhit niya ini sa mga sulosungay sang halaran sang halad nga ginasunog.
Ang nabilin nga dugo iula niya sa idalom sang halaran.
31 Dayon kuhaon niya ang tanan nga tambok sang kanding pareho sa
ginahimo sa sapat nga halad para sa maayo nga relasyon. Pagkatapos
sunugon niya ang tambok sa halaran bilang mahamot nga halad nga
makapalipay sa GINOO. Paagi sa sining himuon sang pari, matubos ang
tawo sa iya nga sala kag patawaron siya *sang GINOO*.

32 Kon karnero ang ihalad sang tawo para sa iya pagpakatinlo,
kinahanglan nga babayi ini nga wala sing deperensya.
33 Itungtong niya ang iya kamot sa ulo sang karnero kag ihawon ini *didto*
sa Tolda, sa may lugar nga ginaihawan man sang mga sapat nga bilang
halad nga ginasunog.

34 Dayon itum-oy sang pari ang iya kamot sa dugo sang karnero kag
ilamhit niya ini sa mga sulosungay sang halaran sang halad nga ginasunog.
Ang nabilin nga dugo iula niya sa idalom sang halaran.
35 Dayon kuhaon niya ang tanan nga tambok sang karnero pareho sa
ginahimo sa karnero nga halad para sa maayo nga relasyon. Pagkatapos
sunugon niya ang tambok sa halaran upod sa iban pa nga mga halad nga
paagi sa kalayo* para sa GINOO. Paagi sa sining himuon sang pari, matubos
ang tawo sa iya nga sala kag patawaron siya *sang GINOO*.

5

1 Kon ang isa ka tawo indi magsugid sa korte parte sa mga butang nga iya
nakita ukon nahibaluan, may salabton siya.
2 Kon may ara nga nakatandog sang bisan ano nga butang nga ginakabig
nga mahigko, pareho sang patay nga lawas sang mahigko nga mga sapat,*
nakasala siya kag nangin mahigko siya,† bisan wala niya nahibaluan nga
nakatandog gali siya.
3 Kon nakatandog siya sang mahigko nga mga butang sang tawo‡ nga
wala niya mahibalui, nga tungod sini nangin mahigko siya, nakasala siya
kon mahibaluan na niya ini.
4 Kon ang isa ka tawo nagpanumpa nga pasapayan nga wala niya
ginahunahuna, kag bisan maayo man ukon malain ang iya ginsumpa nga
himuon, nakasala siya kon mahibaluan na niya ang iya ginhimo.
5 Kon nahibaluan sang tawo nga nakasala siya sa bisan diin sa sina nga
mga butang, kinahanglan nga ituad niya ini.
6 Kag bilang bayad sa sala nga iya nahimo, maghalad siya sa GINOO sang
isa ka babayi nga karnero ukon kanding bilang halad sa pagpakatinlo.
Ihalad ini sang pari para matubos siya sa iya nga sala.
7 Pero kon indi siya makasarang maghalad sang karnero ukon kanding,
maghalad na lang siya sang duha ka pating ukon duha ka tukmo sa GINOO
bilang bayad niya sa iya nga sala: ang isa halad sa pagpakatinlo kag ang isa
halad nga ginasunog.
8 Dal-on niya ini sa pari kag unahon halad sang pari ang halad sa
pagpakatinlo. Lubagon sang pari ang liog sini, pero indi lang niya
pag-utdon.
9 Kag iwisik-wisik niya ang iban nga dugo sini sa kilid sang halaran, kag
ang nabilin nga dugo iula niya sa idalom sang halaran. Halad ini sa
pagpakatinlo.
10 Ihalad man dayon sang pari ang isa pa ka halad nga ginasunog, suno sa
paagi sang paghalad sini. Paagi sa sining himuon sang pari, matubos ang
tawo sa iya nga sala kag patawaron siya *sang GINOO*.
11 Pero kon indi siya makasarang maghalad sang duha ka pating ukon
duha ka tukmo, maghalad na lang siya sang duha ka kilo nga harina nga
maayo nga klase. Kinahanglan nga indi niya ini pagbutangan sang mantika
kag insenso kay halad ini sa pagpakatinlo, *kag indi halad nga regalo*.
12 Dal-on niya ini sa pari kag buhinan ini sang pari sing isa ka hakop
bilang pagdumdom sa GINOO. Ang iya ginbuhin sunugon niya sa halaran

---

* **4:35** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. * **5:2** *mahigko nga mga sapat:* buot silingon, *mga sapat nga indi puwede kaunon ukon ihalad sa Ginoo.* Tan-awa ang kapitulo 11.
† **5:2** *nangin mahigko siya:* buot silingon, *indi siya takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.* ‡ **5:3** *mahigko nga mga butang sang tawo:* Tan-awa ang kapitulo 12-15.

upod sa iban pa nga mga halad sa GINOO nga paagi sa kalayo.§ Halad ini sa pagpakatinlo.
13 Paagi sa sining himuon sang pari, matubos ang tawo sa bisan diin sadto nga mga sala nga iya nahimo kag patawaron siya *sang GINOO*. Ang nabilin nga halad nga harina iya na sang pari, pareho man sa ginahimo sa halad nga regalo.

Ang Halad nga Bayad sa Sala

14 Naghatag pa gid ang GINOO sang sini nga mga sugo kay Moises:
15 Kon naglapas ang isa ka tawo tungod kay wala niya mahatag ang butang nga para *kuntani* sa GINOO, bisan indi niya hungod, kinahanglan nga maghalad siya sang lalaki nga karnero nga wala sing deperensya bilang halad nga bayad sa iya nga sala. Ukon bayaran niya sang pilak* ang bili sang karnero suno sa kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga pari. Halad ini nga bayad sa sala.
16 Kinahanglan nga bayaran niya ang wala niya mahatag para sa GINOO, kag dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento sang bili sini. Dayon ihatag niya ini *tanan* sa pari nga amo ang maghalad sang karnero bilang halad nga bayad sa sala, para matubos siya kag patawaron *sang GINOO*.
17 Kon ang isa ka tawo naglapas sa sugo sang GINOO nga wala niya mahibalui, nakasala siya kag may salabton siya *sa GINOO*.
18-19 *Kon mahibaluan na niya nga nakasala siya,* kinahanglan nga magdala siya sa pari sang lalaki nga karnero nga wala sing deperensya bilang halad nga bayad sa sala. Ukon bayaran niya sang pilak ang bili sang karnero suno sa kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga pari. Paagi sa sining himuon sang pari, matubos ang tawo sa iya sala nga nahimo nga indi hungod kag patawaron siya *sang GINOO*.

6

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Moises
2 parte sa tawo nga naglapas sa luyag sang GINOO paagi sa pagpangdaya sa iya kapareho parte sa butang nga ginpatago ukon ginbilin sa iya, ukon pagkawat sa sini nga mga butang, ukon pagpanguwarta,
3 ukon pagbutig parte sa butang nga nadula nga wala niya kuno nakita, ukon pagpanumpa sang indi matuod nga wala niya nahimo ang bisan diin sa sini nga mga sala.
4 Kon mapamatud-an nga nakasala siya, kinahanglan nga iuli niya ang iya kinawat, ukon ang iya nakuha paagi sa pagpangdaya, ukon ang mga butang nga ginbilin ukon ginpatago sa iya, ukon ang mga butang nga nadula nga iya nakita,
5 ukon ang bisan ano nga mga butang nga suno sa iya pagpanumpa wala sa iya, pero ang matuod ara. Kinahanglan nga iuli niya ini sa tag-iya nga wala gid sing kulang, kag dugangan pa gid niya sang 20 porsiyento sang bili sini. Ihatag niya ini sa tag-iya sa adlaw nga maghalad siya sang halad nga bayad sa iya nga sala.
6 Magdala siya sa pari sang isa ka lalaki nga karnero nga wala sing deperensya, kag ihalad niya ini sa GINOO bilang halad nga bayad sa iya nga sala. Ukon bayaran niya sang pilak ang bili sang karnero suno sa kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga pari.

---

§ **5:12** *halad sa GINOO nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. * **5:15** *pilak:* sa English, *silver*

7 Paagi sa sining himuon sang pari sa presensya sang GINOO, matubos
ang tawo sa iya nga sala, kag patawaron siya *sang GINOO* bisan diin man sa
sadto nga mga sala nga iya nahimo.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga Ginasunog

8-9 Ginsugo sang GINOO si Moises nga sugiran si Aaron kag ang iya mga
anak nga lalaki sang sini nga mga pagsulundan parte sa halad nga
ginasunog:
Ang ini nga halad kinahanglan nga ibilin sa halaran hasta mag-aga, kag
kinahanglan nga padayon ang pagdabdab sang kalayo sa halaran.
10 Isuksok sang pari ang iya pangguwa nga bayo nga linen, pati ang iya
pang-idalom nga panapton nga linen nga nagatabon sang iya kinatawo, kag
kuhaon niya ang abo sang sini nga halad kag ibutang sa kilid sang halaran.
11 Pagkatapos ilisan niya ang iya bayo kag dal-on niya ang abo sa guwa
sang kampo, sa lugar nga ginakabig nga matinlo.
12 Kinahanglan nga padayon ang pagdabdab sang kalayo sa halaran; indi
gid ini pagpatyon. Kada aga gatungan ini sang pari, kag iplastar niya sing
maayo sa kalayo ang halad nga ginasunog. Ilakip man niya sa pagsunog
ang mga tambok *sang sapat* nga ginahalad para sa maayo nga relasyon.
13 Kinahanglan nga padayon gid ang pagdabdab sang kalayo sa halaran;
indi gid ini pagpatyon.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga Regalo

14 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa halad nga regalo:
Ang mga *pari nga* kaliwat ni Aaron amo ang magadala sini sa presensya
sang GINOO didto sa atubangan sang halaran.
15 Buhinan sang pari sing isa ka hakop ining halad nga harina nga may
mantika, kag ang iya ginbuhin sunugon niya sa halaran lakip ang tanan
nga insenso nga ginbutang didto sa harina. Sunugon niya ini bilang
pagdumdom sa GINOO. Ang kahamot sang sini nga halad makapalipay sa
GINOO.
16-17 Ang nabilin nga harina *lutuon kag* kaunon ni Aaron kag sang iya
mga kaliwat. Pero lutuon nila ini nga wala sing inugpahabok, kag kaunon
nila didto sa ugsaran sang Tolda nga Ginapakigkitaan, nga isa ka balaan
nga lugar. Ginhatag ini sang GINOO sa ila bilang ila parte sa mga halad nga
paagi sa kalayo.* Ang halad nga regalo balaan gid pareho sang halad sa
pagpakatinlo kag sang halad nga bayad sa sala.
18 Ang tanan nga lalaki nga kaliwat ni Aaron makakaon sang ila parte sa
mga halad nga paagi sa kalayo. Para gid ina sa ila hasta sa palaabuton nga
mga henerasyon, kag magapabilin ini nga pagsulundan hasta san-o. Ang
nagauyat sini nga mga halad dapat balaan.
19 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Moises
20 parte sa halad nga para sa GINOO nga ihalad ni Aaron sa adlaw nga
ordinahan siya bilang pangulo nga pari, kag amo man ang himuon sang iya
kaliwat nga magabulos sa iya:
Maghalad siya sang duha ka kilo nga harina nga maayo nga klase. Halad
ini nga regalo nga dapat himuon hasta san-o. Ang katunga sini ihalad niya
sa aga kag ang katunga sa sirom.
21 Ang ini nga harina mikslahon sa mantika kag lutuon sa sartin. Kag *kon
luto na*, pihak-pihakon ini kag ihalad sa GINOO bilang halad nga regalo. Ang
kahamot sini nga halad makapalipay sa iya.

---

* **6:16-17** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9.

22 Kag kinahanglan nga sunugon ini tanan, kay ini nga halad para sa GINOO, kag dapat nga tumanon hasta san-o. Dapat himuon ini sang kaliwat
ni Aaron nga magabulos sa iya bilang pangulo nga pari.
23 Ang tanan nga halad nga regalo sang pari kinahanglan nga sunugon
tanan; indi gid ini pagkaunon.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad sa Pagpakatinlo

24 Ginsugo naman sang GINOO si Moises
25 nga sugiran si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki sang sini nga mga
pagsulundan:
Ang halad sa pagpakatinlo kinahanglan nga ihawon sa presensya sang
GINOO didto sa lugar nga ginaihawan sang halad nga ginasunog. Ang halad
sa pagpakatinlo balaan gid nga halad.
26 Ang pari nga maghalad sini kinahanglan nga magkaon sini sa ugsaran
sang Tolda nga Ginapakigkitaan, nga isa ka balaan nga lugar.
27 Ang nagauyat sini nga halad dapat balaan. Ang bayo nga maagsikan
sang dugo sang sini nga halad kinahanglan nga labhan sa balaan nga lugar
didto sa Tolda.
28 Kinahanglan nga buk-on ang kolon nga ginpabukalan sang amo nga
halad, pero kon ginpabukalan ini sa kaldero kiskisan ini nga kaldero kag
hugasan sang tubig.
29 Makakaon sini nga halad ang tanan nga lalaki sa pamilya sang mga
pari. Balaan gid ang ini nga halad.
30 Pero kon ang dugo sang sini nga halad gindala sa Balaan nga Lugar,
didto sa sulod sang Tolda, para matubos ang sala *sang isa ka tawo,* indi gid
pagkaunon ang ina nga halad kundi sunugon.

7

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga Bayad sa Sala

1 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa halad nga bayad sa sala, nga
balaan gid nga halad:
2 Ang halad nga bayad sa sala pagaihawon didto sa ginaihawan sang
halad nga ginasunog. Kag ang dugo sini iwisik-wisik sa palibot sang
halaran.
3 Ang tanan nga tambok sini ihalad: ang matambok nga ikog, ang mga
sapay sa kasudlan,
4 ang mga batobato pati ang mga tambok sini, kag ang gamay nga parte
sang atay.
5 Ini *tanan* sunugon sang pari sa halaran bilang halad nga paagi sa
kalayo* para sa GINOO. Halad ini nga bayad sa sala.
6 Makakaon sang nabilin nga mga parte sang sini nga halad ang tanan
nga lalaki sa pamilya sang mga pari, pero kinahanglan nga kaunon nila ini
didto sa balaan nga lugar, kay balaan gid ini.
7 Pareho lang ang pagsulundan parte sa halad sa pagpakatinlo kag sa
halad nga bayad sa sala: ang karne sang sini nga mga halad iya na sang
pari nga naghalad sini.
8 Ang panit sang sapat nga bilang halad nga ginasunog iya man sang pari
nga naghalad sini.
9 Pareho man sa tanan nga halad nga regalo, nga ginluto sa pugon ukon
ginluto sa kalaha ukon sa sartin, iya na man ini sang pari nga naghalad sini.

* **7:5** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9.

10 Ang tanan nga halad nga regalo, nga ginmikslahan sang mantika ukon
wala, iya na sang mga pari nga kaliwat ni Aaron kag partidahon nila ini
sang palareho.

Dugang nga mga Pagsulundan Parte sa Halad nga para sa Maayo nga Relasyon

11 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa halad nga para sa maayo nga
relasyon nga ginahalad sa GINOO:
12 Kon ang *sapat nga* halad para sa maayo nga relasyon ihalad sang tawo
bilang pagpasalamat *sa GINOO,* parisan niya ini sang tinapay. Magdala siya
sang tinapay nga wala sing inugpahabok: tinapay nga madamol nga
ginmikslahan sang mantika, tinapay nga manipis nga ginlamhitan sang
mantika, kag tinapay nga hinimo halin sa maayo nga klase nga harina nga
ginmikslahan sang mantika.
13 Kag dugang pa sa sini, magdala man siya sang tinapay nga may
inugpahabok.
14 Maghalad siya sang kada klase sang sini nga mga tinapay bilang
espesyal nga regalo sa GINOO. Mangin iya na ini sang pari nga
nagawisik-wisik sang dugo sang halad nga para sa maayo nga relasyon.
15 Kon ang halad nga para sa maayo nga relasyon ihalad niya bilang
pagpasalamat *sa GINOO*, ang karne sini kinahanglan nga kaunon *niya kag*
sang iya pamilya kag sang mga pari sa sina mismo nga adlaw sang
paghalad; dapat wala gid sing may mabilin pagkasunod nga aga.
16 Pero kon ang halad nga para sa maayo nga relasyon ihalad niya bilang
halad sa pagtuman sang isa ka panaad ukon halad nga kinabubut-on, ang
karne sini kaunon sa sina mismo nga adlaw sang paghalad kag ang mabilin
puwede pa nga kaunon sa sunod nga adlaw.
17 Kon may mabilin pa gid nga karne hasta sa ikatatlo nga adlaw,
kinahanglan nga sunugon na ini.
18 Kon may magkaon sang karne sa ikatatlo nga adlaw, indi pagbatunon
sang GINOO ang ini nga halad kag mangin wala sing pulos ang iya ginhalad.
Kabigon ini nga makangilil-ad kag may salabton ang bisan sin-o nga
magkaon sini.
19 Kon makasag-id ang karne sa bisan ano nga butang nga ginakabig nga
mahigko, kinahanglan nga indi na ini pagkaunon kundi dapat sunugon.
Kon parte sa *halad nga* karne *nga puwede kaunon,* ang bisan sin-o nga
ginakabig nga matinlo[†] puwede magkaon sang sini nga karne.
20 Pero ang bisan sin-o nga ginakabig nga mahigko[‡] nga magkaon sang
sini nga karne nga para sa GINOO, ina nga tawo indi na ninyo pagkabigon
nga sakop ninyo.
21 Kon may makatandog sang butang nga ginakabig nga mahigko, pareho
sang mahigko nga mga butang sang tawo, mahigko nga sapat, ukon bisan
ano nga mahigko nga butang nga makangilil-ad, kag dayon magkaon siya
sang karne sang sini nga halad nga para sa GINOO, ina nga tawo indi na
ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.

Indi Dapat Pagkaunon ang Dugo kag ang Tambok

22 Nagsugo ang GINOO kay Moises
23 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Indi kamo magkaon sang tambok sang baka, karnero, ukon kanding.

---

† **7:19** *matinlo:* buot silingon, *takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.* ‡ **7:20** *mahigko:* buot silingon, *indi takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.*

24 Ang tambok sang sapat nga napatay lang ukon ginpatay sang iban nga
sapat puwede ninyo gamiton sa bisan ano nga gusto ninyo, pero indi gid
ninyo ini pagkaunon.
25 Ang bisan sin-o nga magkaon sang tambok nga puwede ihalad§ sa
GINOO bilang halad nga paagi sa kalayo, indi na ninyo pagkabigon nga
sakop ninyo.
26 Kag bisan diin man kamo mag-estar, indi gid kamo magkaon sang dugo
sang sapat pati sang dugo sang pispis.
27 Ang bisan sin-o nga magkaon sang dugo, indi na ninyo pagkabigon nga
sakop ninyo.

Ang Parte sang mga Pari

28 Nagsugo pa gid ang GINOO kay Moises
29 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Ang bisan sin-o nga maghalad sang halad nga para sa maayo nga
relasyon, kinahanglan nga maghatag siya sang parte sini para sa GINOO *nga
makadto sa mga pari*.
30 Ini nga halad dal-on mismo sang manughalad para ihalad sa GINOO
bilang halad nga paagi sa kalayo. Dal-on niya ang tambok kag ang dughan
sang sapat, kag bayawon niya ang dughan sa presensya sang GINOO bilang
halad nga ginabayaw.
31 Sunugon sang pari ang tambok sa halaran, pero ang dughan iya na ni
Aaron kag sang iya mga kaliwat.
32-33 Ang tuo nga paa sang sapat ihatag sa sadto nga pari nga nagahalad
sang dugo kag sang tambok sini.
34 Ginahatag sang GINOO ang dughan kag ang paa sang inyo halad sa mga
pari nga si Aaron kag ang iya mga kaliwat. Amo ini ang parte nga ila
batunon halin sa inyo hasta san-o.
35 Amo ato ang parte sang mga halad nga paagi sa kalayo para sa GINOO
nga ginhatag kay Aaron kag sa iya mga kaliwat sang adlaw nga ginhalad
sila nga mag-alagad sa GINOO bilang mga pari.
36 Sa sina nga adlaw nga gin-ordinahan sila, nagsugo ang GINOO sa mga
Israelinhon nga ihatag gid nila atong parte sang mga pari nga para sa ila
hasta san-o, kag tumanon nila ini hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
37 Amo ato ang mga pagsulundan parte sa halad nga ginasunog, halad
nga regalo, halad sa pagpakatinlo, halad nga bayad sa sala, halad nga para
sa ordinasyon, kag halad nga para sa maayo nga relasyon.
38 Ina nga mga pagsulundan ginhatag sang GINOO kay Moises didto sa
kamingawan sa Bukid sang Sinai, sang tion nga nagsugo siya sa mga
Israelinhon nga maghalad sa iya.

8

*Ang Pagdedikar kay Aaron kag sa Iya mga Anak nga Lalaki Bilang mga Pari
(Exo. 29:1-37)*

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2-3 "Pakadtua si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki didto sa
puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, kag tipuna ang bilog nga
komunidad didto. Ipadala ang mga bayo nga para sa mga pari, ang lana
nga inughaplas, ang turo nga baka nga halad sa pagpakatinlo, ang duha ka
karnero nga lalaki, kag ang alat nga may mga tinapay nga wala sing
inugpahabok."

§ **7:25** *puwede ihalad:* ukon, *ginahalad*

4 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO, kag nagtipon ang
komunidad didto sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
5 Karon, ginhambalan sila ni Moises nga ining iya himuon amo ang
ginsugo sang GINOO sa iya.
6 Gindala niya sa tunga si Aaron kag ang iya mga anak kag ginpapaligo
niya sila.
7 Ginpasuksok niya kay Aaron *ang iya sulul-ubon bilang pangulo nga pari:*
ang pangsulod nga bayo, ang wagkos, ang pangguwa nga bayo,* kag ang
espesyal nga panapton† nga nahigtan maayo sang hinabol‡ nga paha nga
maayo ang pagkahimo.
8 Gintakod man ni Moises kay Aaron ang bulobulsa sa dughan kag
ginsulod niya didto ang Urim kag Thumim.§
9 Dayon ginpasuksok niya ang turban sa ulo ni Aaron, kag ginpatakod sa
atubangan sang turban ang medalya nga bulawan *nga simbolo* nga ginpain
si Aaron para sa GINOO. Ginhimo ini *tanan* ni Moises suno sa ginsugo sa iya
sang GINOO.
10 Ginkuha dayon ni Moises ang lana kag ginwisikan ang Tolda nga
Simbahan kag ang tanan nga ara sa sulod sini. Sa sini nga paagi gindedikar
ini nga mga butang sa GINOO.
11 Ginwisikan niya sang lana ang halaran sing makapito ka beses kag ang
tanan nga kagamitan sini, kag amo man ang labador kag ang tulungtungan
sini. Ginhimo niya ini para idedikar ini nga mga butang sa GINOO.
12 Dayon ginbubuan niya sang lana ang ulo ni Aaron sa pagdedikar sa iya
sa GINOO.
13 Dayon gindala niya sa tunga ang mga anak ni Aaron nga lalaki kag
ginpasuksok sa ila ang ila bayo *bilang mga pari* kag ginwagkusan ini.
Ginsuksok man nila ang ila mga kalo. Ginhimo ini ni Moises suno sa
ginsugo sa iya sang GINOO.
14 Pagkatapos sini, ginpakuha ni Moises ang turo nga baka nga ihalad sa
pagpakatinlo. Kag gintungtong ni Aaron kag sang iya mga anak ang ila mga
kamot sa ulo sang baka.
15 Gin-ihaw ni Moises ang baka kag nagkuha siya sang dugo sini.
Gintum-oy niya ang iya tudlo sa dugo kag ginlamhitan ang mga sulosungay
sang halaran sa pagtinlo sini. Dayon gin-ula niya ang nabilin nga dugo sa
idalom sang halaran. Sa sini nga paagi gindedikar niya ang halaran sa
GINOO para mangin takos ini nga gamiton sa pagtubos sang sala.
16 Ginkuha man ni Moises ang tanan nga sapay sa kasudlan sang sapat,
ang gamay nga parte sang atay, ang mga batobato pati ang mga tambok
sini, kag ginsunog niya ini *tanan* sa halaran.
17 Ang mga nabilin nga parte sang baka pareho sang unod, panit, kag
mga tinai, ginsunog niya sa guwa sang kampo. Ginhimo ini ni Moises suno
sa ginsugo sa iya sang GINOO.
18 Pagkatapos ginpakuha ni Moises ang lalaki nga karnero bilang halad
nga ginasunog, kag gintungtong ni Aaron kag sang iya mga anak ang ila
mga kamot sa ulo sang karnero.
19 Dayon gin-ihaw ni Moises ang karnero kag ginwisik-wisik ang dugo
sini sa palibot sang halaran.

---

* **8:7** *pangguwa nga bayo* nga daw sutana. † **8:7** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* ‡ **8:7** *hinabol:* sa English, *woven* § **8:8** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

20-21 Ginpanghiwa-hiwa niya ang sapat kag ginsunog ang ulo, ang mga
tambok kag ang iban pa nga parte sang sapat. Ginhugasan niya ang mga
parte sang sulod sang tiyan kag ang mga tiil. Ginsunog niya sa halaran ang
tanan nga parte sang sapat bilang halad nga ginasunog. Ang kahamot sini
nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa GINOO. Ginhimo ini ni
Moises suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
22 Ginpakuha man dayon ni Moises ang ikaduha nga lalaki nga karnero.
Ini nga karnero halad nga para sa ordinasyon. Gintungtong ni Aaron kag
sang iya mga anak ang ila mga kamot sa ulo sang karnero.
23 Dayon gin-ihaw ni Moises ang karnero kag nagkuha siya sang dugo sini
kag ginlamhit sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan ni Aaron, sa
kumalagko sang iya tuo nga kamot, kag sa kumalagko sang iya tuo nga tiil.
24 Gindala man ni Moises sa tunga ang mga anak ni Aaron nga lalaki kag
ginlamhitan man niya sang dugo ang idalom nga parte sang ila tuo nga
dulunggan, ang kumalagko sang ila tuo nga kamot, kag ang kumalagko
sang ila tuo nga tiil. Dayon ginwisik-wisik niya ang dugo sa palibot sang
halaran.
25 Ginkuha niya ang mga tambok, ang matambok nga ikog, ang tanan nga
sapay sa kasudlan, ang gamay nga parte sang atay, ang mga batobato pati
ang mga tambok sini, kag ang tuo nga paa.
26-27 Dayon nagkuha si Moises sang isa sa kada klase sang mga tinapay
nga wala sing inugpahabok nga nasulod sa alat didto sa presensya sang
GINOO. Ang iya ginkuha tinapay nga madamol, tinapay nga ginmikslahan
sang mantika, kag tinapay nga manipis. Ginpauyatan niya ini tanan kay
Aaron kag sa iya mga anak pati ang tanan nga tambok kag ang tuo nga paa
sang karnero, kag ginbayaw nila ini sa presensya sang GINOO bilang halad
nga ginabayaw.
28 Dayon ginkuha ini ni Moises sa ila kag ginsunog sa halaran upod sang
halad nga ginasunog. Halad ini nga para sa ila ordinasyon. Ang kahamot
sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa GINOO.
29 Ginkuha man ni Moises ang dughan sang karnero kag ginbayaw ini sa
presensya sang GINOO bilang halad nga ginabayaw. Amo ini ang iya parte
sa karnero nga halad para sa ordinasyon. Ini tanan ginhimo ni Moises suno
sa ginsugo sa iya sang GINOO.
30 Dayon nagkuha si Moises sang lana nga inughaplas kag sang dugo sa
halaran kag ginwisikan niya si Aaron kag ang iya mga anak pati ang ila mga
bayo. Sa sini nga paagi gindedikar niya sila kag ang ila mga bayo sa GINOO.
31 Nagsiling dayon si Moises kay Aaron kag sa iya mga anak, "Lutua ninyo
ang karne sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, kag suno sa
ginsugo ko sa inyo kauna ninyo ini diri upod sang mga tinapay sa alat nga
halad para sa ordinasyon.
32 Kag sunuga ninyo ang mabilin nga karne kag tinapay.
33 Indi kamo maghalin diri sa sulod sang pito ka adlaw, hasta matapos
ang inyo ordinasyon.
34 Ang GINOO ang nagsugo sa aton sa paghimo sining ginahimo ta subong,
para matubos kamo sa inyo mga sala.
35 Kinahanglan nga magpabilin kamo diri adlaw-gab-i sa sulod sang pito
ka adlaw, kag himuon gid ninyo ang ginapahimo sang GINOO para indi
kamo mapatay, kay amo ina ang ginsugo sa akon *sang GINOO nga himuon
ninyo*."
36 Gani gintuman ni Aaron kag sang iya mga anak ang tanan nga ginsugo
sang GINOO paagi kay Moises.

9

Nagsugod ang mga Pari sa Ila Buluhaton

1 Sang ikawalo nga adlaw, *matapos ang ordinasyon,* ginpatawag ni Moises
si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki, kag ang mga manugdumala sang
Israel.
2 Nagsiling si Moises kay Aaron, “Magkuha ka sang isa ka bataon nga
baka kag sang isa ka lalaki nga karnero nga pareho nga wala sing
deperensya, kag ihalad sa presensya sang GINOO. Ang baka halad sa
pagpakatinlo, kag ang karnero halad nga ginasunog.
3 Hambalon mo dayon ang mga Israelinhon nga magkuha sila sang lalaki
nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo. Kag magkuha man sila sang
bataon nga baka kag karnero nga pareho nga isa ka tuig kag wala sing
deperensya bilang halad nga ginasunog.
4 Magkuha man sila sang baka kag lalaki nga karnero bilang halad nga
para sa maayo nga relasyon. Ihalad nila ini sa presensya sang GINOO upod
sa halad nga regalo nga ginmikslahan sang mantika, kay subong nga adlaw
magapahayag ang GINOO sang iya presensya sa inyo.”
5 Gani gindala sang bilog nga komunidad sa atubangan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan ang tanan nga butang nga ginsugo sa ila ni Moises nga
dal-on. Nagtipon sila tanan didto sa presensya sang GINOO.
6 Nagsiling si Moises *sa ila,* “Ginsugo kamo sang GINOO nga himuon ninyo
ining paghalad para ipakita niya ang iya gamhanan nga presensya sa inyo.”
7 Nagsiling dayon siya kay Aaron, “Magpalapit ka sa halaran kag ihalad
ang imo halad sa pagpakatinlo kag halad nga ginasunog para matubos ka
kag ang imo panimalay* sa inyo mga sala. Kag suno sa ginsugo sang GINOO,
ihalad man ang halad sang mga tawo para matubos sila sa ila mga sala.”
8 Gani nagpalapit si Aaron sa halaran kag gin-ihaw niya ang bataon nga
baka bilang halad sa pagpakatinlo para sa iya kaugalingon.
9 Ang dugo sini gindala sang iya mga anak sa iya, kag gintum-oy niya ang
iya tudlo sa dugo kag ginwisik-wisik ini sa mga sulosungay sang halaran.
Ang nabilin nga dugo gin-ula niya sa idalom sang halaran.
10 Ginsunog niya sa halaran ang mga tambok, ang mga batobato, kag ang
gamay nga parte sang atay, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
11 Ang karne kag ang panit sini ginsunog niya sa guwa sang kampo.
12 Dayon gin-ihaw man ni Aaron ang sapat nga bilang halad nga
ginasunog. Ang dugo sini gindala sang iya mga anak sa iya, kag
ginwisik-wisik niya ini sa palibot sang halaran.
13 Gindala man sang iya mga anak ang mga ginpanghiwa-hiwa nga mga
parte sang sapat pati ang ulo sini, kag ginsunog niya ini sa halaran.
14 Ginhugasan niya ang mga parte sang sulod sang tiyan kag ang mga tiil,
kag ginsunog niya ini sa halaran upod sang iban pa nga mga parte sang
sapat.
15 Pagkatapos gindala niya sa tunga ang mga halad nga para sa mga tawo.
Gin-ihaw niya ang kanding bilang halad sa pagpakatinlo sang mga tawo
pareho sang iya ginhimo sa nahauna nga halad.
16 Dayon gindala man niya sa tunga ang *sapat para sa* halad nga
ginasunog, kag ginhalad niya ini suno sa paagi sang paghalad sini.
17 Gindala man niya sa tunga ang halad nga regalo. Nagkuha siya sang
isa ka hakop sini kag ginsunog sa halaran dugang sa halad nga ginasunog,
nga ginasunog kada aga.

* **9:7** *ang imo panimalay:* ukon, *ang katawhan*

18 Gin-ihaw man ni Aaron ang baka kag ang lalaki nga karnero para sa
mga tawo bilang ila halad para sa maayo nga relasyon. Ang dugo sini
gindala sang iya mga anak sa iya, kag ginwisik-wisik niya ini sa palibot
sang halaran.
19 Ang mga tambok sang sini nga mga sapat—ang ila matambok nga mga
ikog kag mga sapay sa kasudlan—pati ang mga batobato kag ang gamay nga
parte sang mga atay
20 gintungtong sang mga anak ni Aaron sa mga dughan sang mga sapat.
Kag ginsunog ni Aaron ang mga tambok sa halaran.
21 Suno sa ginsugo ni Moises, ginbayaw ni Aaron ang mga dughan kag
ang tuo nga paa sang sapat bilang halad nga ginabayaw sa presensya sang
GINOO.
22 Pagkatapos halad ni Aaron sini tanan, ginbayaw niya ang iya mga
kamot sa mga tawo kag ginbendisyunan sila, kag dayon nagpanaog siya
halin sa halaran.
23-24 Nagsulod dayon si Moises kag si Aaron sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
Sang pagguwa nila, ginbendisyunan nila ang mga tawo. Kag dayon
ginpakita sang GINOO ang iya gamhanan nga presensya sa mga tawo paagi
sa pagpadala sang kalayo nga nag-ubos sunog sang mga halad sa halaran.
Sang makita ini sang mga tawo, naghinugyaw sila sa kalipay kag nagluhod.

10

Ang Pagkapatay ni Nadab kag ni Abihu

1 Karon, si Nadab kag si Abihu nga mga anak ni Aaron nagkuha sang ila
tagsa ka bulutangan sang insenso. Ginbutangan nila ini sang baga kag sang
insenso kag ginhalad sa presensya sang GINOO. Pero ining ila ginhimo indi
suno sa ginsugo sang GINOO, kay ang kalayo nga ila gin-gamit indi amo ang
dapat nila gamiton.*
2 Gani nagpadala ang GINOO sang kalayo kag ginsunog sila hasta nga
napatay sila sa presensya sang GINOO *didto sa Tolda nga Ginapakigkitaan*.
3 Nagsiling dayon si Moises kay Aaron, "Amo ini ang buot silingon sang
GINOO sang magsiling siya,
"'Dapat kilalahon sang mga pari
ang akon pagkabalaan,
kag dapat padunggan ako
sang bilog nga katawhan.'"
Wala nakasabat si Aaron.
4 Dayon ginpatawag ni Moises si Mishael kag si Elzafan, nga mga anak nga
lalaki ni Uziel nga tiyo ni Aaron, kag ginsilingan sila, "Dali, kuhaa ninyo ang
mga bangkay sang aton mga paryente sa balaan *nga Tolda* kag dal-a ninyo
sa guwa sang kampo."
5 Gani ginkuha nila ang mga bangkay, pero sa bayo lang sila nagauyat, kag
gindala nila sa guwa sang kampo suno sa ginsugo ni Moises.
6 Dayon nagsiling si Moises kay Aaron kag sa iya mga anak nga si Eleazar
kag si Itamar, "Indi ninyo paggumuna ang inyo buhok ukon paggisia ang
inyo mga bayo *sa pagpakita nga nagapangasubo kamo sa napatay*. Kon
himuon ninyo ini, mapatay kamo kag mangakig ang GINOO sa bilog nga
komunidad *sang Israel*. Ang inyo kapareho nga mga Israelinhon, nga inyo
mga paryente, amo ang magpangasubo para sa ila nga duha nga ginsunog
sang GINOO.

* **10:1** *ang kalayo...indi amo ang dapat nila gamiton:* Siguro ang buot silingon, indi amo ang ginkuhaan sang sini nga kalayo. Amo man sa Num. 3:4; 26:61.

7 Indi kamo anay maghalin sa puwertahan sang Tolda.† Kon himuon
ninyo ini, mapatay kamo, kay ginpili kamo sang GINOO nga mangin mga
pari paagi sa paghaplas sa inyo sang lana." Kag gintuman nila ang ginsiling
ni Moises.
8 Nagsiling ang GINOO kay Aaron,
9 "Ikaw kag ang imo mga anak indi dapat magsulod sa Tolda nga
nakainom sang bino ukon sang bisan ano nga ilimnon nga makahulubog.
Kon himuon ninyo ini, mapatay kamo. Ini nga pagsulundan dapat
tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
10 Dapat mahibaluan ninyo kon ano ang para sa GINOO kag ang para sa
tanan, ang matinlo kag ang mahigko.‡
11 Kag kinahanglan nga tudluan ninyo ang inyo kapareho nga mga
Israelinhon sang tanan nga pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo paagi kay
Moises."
12 Nagsiling si Moises kay Aaron kag sa iya duha ka anak nga nabilin nga
si Eleazar kag si Itamar, "Kuhaa ninyo ang nabilin nga halad nga regalo
halin sa mga halad nga paagi sa kalayo§ nga ginhalad sa GINOO. Lutua
ninyo ini nga wala sing inugpahabok kag kauna ninyo sa tupad sang
halaran kay balaan gid ini nga halad.
13 Kauna ninyo ini sa balaan lang nga lugar, kay amo ini ang inyo parte
halin sa mga halad nga paagi sa kalayo. Amo ina ang ginsugo *sang GINOO* sa
akon.
14 "Ang dughan kag ang paa sang sapat nga ginbayaw kag ginhalad sa
GINOO kaunon ninyo sang imo pamilya. Kaunon ninyo ini sa bisan diin nga
lugar nga ginakabig ta nga matinlo. Ginhatag ini sa inyo bilang inyo parte
halin sa mga halad sang mga Israelinhon nga para sa maayo nga relasyon.
15 Kon maghalad ang mga Israelinhon, ihalad nila ang dughan kag ang
paa sang sapat upod ang mga tambok nga ihalad nila bilang halad nga
paagi sa kalayo. Ang dughan kag ang paa bayawon nila sa presensya sang
GINOO bilang halad nga ginabayaw. Amo ini ang parte ninyo sang imo mga
kaliwat hasta san-o, suno sa ginsugo sang GINOO."
16 Sang nagpangusisa gid si Moises parte sa kanding nga halad sa
pagpakatinlo,* nasapwan niya nga ginsunog na ini tanan.† Gani nangakig
gid siya kay Eleazar kag kay Itamar, kag ginsuknaan‡ niya sila.
17 Siling niya, "Ngaa bala wala ninyo pagkauna ang halad sa
pagpakatinlo sa balaan nga lugar? Ang ini nga halad balaan gid kag
ginhatag ini sang GINOO sa inyo para matubos ang komunidad *sang Israel*
sa ila mga sala sa presensya sang GINOO.
18 Tungod nga ang dugo sini wala madala sa sulod sang Balaan nga Lugar,
ginkaon kuntani ninyo ini didto sa Tolda, suno sa akon ginsugo *sa inyo*."
19 Nagsabat si Aaron kay Moises, "Naghalad kaina ang akon mga anak
sang ila halad sa pagpakatinlo kag sang ila halad nga ginasunog sa
presensya sang GINOO,§ *pero napatay ang duha sa ila.* Sa natabo nga ini sa

† **10:7** Siguro ang buot silingon, indi sila magpangasubo sa patay ukon maghalin sa puwertahan sang Tolda para makapadayon sila sa ila responsibilidad nga maghalad sa GINOO bilang mga pari. ‡ **10:10** Ang buot silingon, ang mga butang nga puwede ihalad sa GINOO kag ang mga butang nga indi puwede ihalad. § **10:12** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. * **10:16** *parte sa kanding nga halad sa pagpakatinlo:* Tan-awa ang 9:15. † **10:16** Suno sa pamaagi sang paghalad nga makita sa 6:25-30, ang karne sang sapat sang sini nga halad dapat kaunon sang mga pari. ‡ **10:16** *ginsuknaan:* sa iban nga Bisaya, *ginsukmaan* § **10:19** Naghalad si Aaron kag ang iya mga anak sang sini nga mga halad sang wala pa mapatay ang duha sang iya mga anak. (Tan-awa ang 9:8-16.)

akon *panimalay* malipay ayhan ang GINOO kon ginkaon ko ang halad sa pagpakatinlo subong nga adlaw?"
20 Komporme si Moises sa sabat ni Aaron.

11

Ang mga Sapat nga Ginakabig nga Matinlo kag Mahigko (Deu. 14:3-21)

1-3 Ginsugo sang GINOO si Moises kag si Aaron nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakabuhi sa duta nga nagapihak ang ila kuko kag nagausang liwat sang ila kinaon.*
4-8 Pero indi ninyo pagkaunon ang mga sapat nga nagausang liwat sang ila kinaon pero wala nagapihak ang ila kuko, pareho sang camel, badier† kag koneho. Indi man ninyo pagkaunon ang baboy, kay bisan tuod nga nagapihak ang iya kuko, wala ini nagausang liwat sang iya kinaon. Kabigon ninyo nga mahigko‡ ang ini nga mga sapat. Indi gid kamo magkaon sang ila mga karne ukon bisan magtandog sang ila patay nga mga lawas.
9-12 Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakabuhi sa tubig nga may mga sirik§ kag mga himbis. Pero indi gid ninyo pagkaunon ang wala sing sirik kag himbis, kag indi man ninyo pagtandugon ang ila patay nga mga lawas. Kabigon ninyo nga makangilil-ad ini nga mga sapat.
13-19 Indi gid ninyo pagkaunon ang mga sapat nga nagalupad* nga pareho sang mga agila, mga uwak, mga pispis nga nagakaon sang bangkay sang tawo ukon sapat, mga dapay, mga bukaw, mga murugmon, mga pispis nga nagapangdagit sang mga isda, mga tulabong, mga dugwak,† kag mga kabog.‡ Kabigon ninyo nga makangilil-ad ini nga mga sapat.
20-23 Puwede ninyo kaunon ang mga sapat-sapat nga nagalupad kag nagakamang nga may dalagko nga mga tiil nga panglumpat, pareho sang mga apan, mga sirom-sirom, kag mga tibakla. Pero indi gid ninyo pagkaunon ang iban pa nga mga sapat-sapat nga nagalupad kag nagakamang. Kabigon ninyo nga makangilil-ad ini nga mga sapat-sapat.
24-28 Indi ninyo pagtandugon ang patay nga mga lawas sang mga sapat nga wala nagapihak ang ila kuko kag wala nagausang liwat sang ila kinaon. Indi man ninyo pagtandugon ang patay nga mga lawas sang mga sapat nga apat ang tiil nga may mga kuko nga inugkaros.§ Kabigon ninyo nga mahigko ini nga mga sapat. Ang bisan sin-o nga makatandog sang ila patay nga lawas, dapat labhan niya ang iya bayo,* pero kabigon pa siya nga mahigko† hasta magsirom.
29-31 Kabigon ninyo nga mahigko ang mga sapat nga nagakamang pareho sang mga ilaga, mga giting, mga tuko, mga tiki, mga halo, mga buaya, mga

---

* **11:1-3** *nagausang liwat sang ila kinaon:* pareho sang baka, kanding, karnero, kag usa † **11:4-8** *badier:* sa English, *rock badger.* Ini nga sapat daw pareho kadako sa koneho kag nagaestar sa kabatuhan. ‡ **11:4-8** *mahigko:* buot silingon, *indi puwede kaunon ukon ihalad sa GINOO.* § **11:9-12** *sirik:* sa iban nga Bisaya, *kapay* * **11:13-19** Ang iban nga mga sapat diri suno sa nasulat sa Hebreo mabudlay kilalahon kag ang iban wala diri sa Pilipinas. † **11:13-19** *dugwak:* sa English, *stork* ‡ **11:13-19** *kabog:* ukonkag *kulonaknit;* sa English, *bat.* Ginakabig ini sang mga Israelinhon nga pispis. § **11:24-28** *mga sapat nga apat ang tiil nga may mga kuko nga inugkaros:* pareho sang kuring, ido, kag leon. * **11:24-28** *labhan niya ang iya bayo:* Isa ini ka ritual nga ginahimo sang mga Israelinhon para mangin matinlo sila kag takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon. † **11:24-28** *kabigon pa siya nga mahigko:* buot silingon, *indi pa siya makapartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.*

taguto, kag mga tambalian.‡ Ang bisan sin-o nga makatandog sang ila patay
nga lawas kabigon nga mahigko hasta magsirom.
32 Ang bisan ano nga butang nga mahulugan sang ila patay nga lawas
mangin mahigko, bisan butang man ini nga hinimo halin sa kahoy, tela,
panit, ukon sako, kag bisan diin man ini ginagamit. Kinahanglan nga
hugasan ini sa tubig,§ pero kabigon pa ini nga mahigko hasta magsirom.
33 Kon mahulugan ang banga sang ila patay nga lawas, ang tanan nga sa
sulod sini mangin mahigko, kag kinahanglan nga buk-on ini.
34 Ang bisan ano nga kalan-on nga ginbutangan sang tubig nga halin sa
sadto nga banga mangin mahigko. Kag mangin mahigko man ang tanan
nga klase sang ilimnon nga dira sa sulod sang banga.
35 Ang bisan ano nga mahulugan sang ila patay nga lawas mangin
mahigko. Kon ang mahulugan pugon ukon kolon, kabigon ninyo ini nga
mahigko kag kinahanglan nga buk-on ini.
36 Ang tuburan ukon ang buho nga pulunduhan sang tubig nga
mahulugan sang ila patay nga lawas magapabilin nga matinlo,* pero ang
magtandog sang sadtong patay nga sapat mangin mahigko.
37 Magapabilin man nga matinlo ang bisan ano nga binhi nga inugtanom
nga mahulugan sadto,
38 pero kon mahulugan ang binhi nga nahulom sa tubig, ini nga binhi
mangin mahigko.
39 Kon napatay ang isa ka sapat nga puwede makaon, ang bisan sin-o nga
magtandog sini kabigon nga mahigko hasta magsirom.
40 Ang bisan sin-o nga magkuha ukon magkaon sang lawas sini dapat
labhan niya ang iya bayo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta
magsirom.†
41-42 Indi ninyo pagkaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakamang kay
makangilil-ad ini: ang bisan ano nga nagakamang paagi sa iya tiyan ukon
apat ka tiil ukon madamo nga tiil.
43-44 Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa pagkaon sang
bisan isa sa sini nga mga sapat, kay ako, ang GINOO, amo ang inyo Dios.
Gani iseparar ninyo ang inyo kaugalingon para sa akon; magkabuhi kamo
nga balaan tungod kay ako balaan.
45 Ako ang GINOO nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para mangin inyo Dios.
Gani magkabuhi kamo nga balaan kay ako balaan.
46 Paagi sa sining pagsulundan parte sa tanan nga klase sang mga sapat,
47 mahibaluan ninyo kon diin sa ila ang matinlo kag ang mahigko, ang
puwede kaunon kag ang indi puwede kaunon.

12

Ang mga Pagsulundan Parte sa Babayi nga Nagbata

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon ang isa ka babayi nagbata sing lalaki, kabigon siya nga mahigko sa
sulod sang pito ka adlaw, subong nga ginakabig siya nga mahigko kon ara
ang iya pamulanon.

‡ **11:29-31** Ang iban nga mga sapat diri suno sa nasulat sa Hebreo mabudlay kilalahon kag ang iban wala diri sa Pilipinas. § **11:32** *hugasan ini sa tubig:* Isa ini ka ritual sa pagtinlo sang isa ka butang para puwede na ini gamiton. * **11:36** *matinlo:* buot silingon, *puwede ini gamiton bisan pa sa mga seremonya sang ila relihiyon.* † **11:40** Tan-awa ang duha ka ulihi nga mga footnotes sa bersikulo 24-28.

3 Sa ikawalo nga adlaw pagatulion ang iya bata.
4 Tungod sa padayon nga pagpangguwa sang iya dugo, maghulat pa siya
sang 33 ka adlaw antes siya kabigon nga matinlo. Indi siya puwede
magtandog sang bisan ano nga butang nga para sa GINOO kag indi siya
puwede magkadto sa balaan *nga Tolda* hasta nga makompleto ang mga
inadlaw sang iya pagpakatinlo.
5 Kon babayi ang iya bata, kabigon siya nga mahigko sa sulod sang 14 ka
adlaw, subong nga ginakabig siya nga mahigko kon ara ang iya pamulanon.
Tungod sa padayon nga pagpangguwa sang iya dugo, maghulat pa siya
sang 66 ka adlaw antes siya kabigon nga matinlo.
6 Kon tapos na ang mga inadlaw sang iya pagpakatinlo sa pagbata sang
lalaki ukon babayi, magdala dayon siya sa pari didto dampi sa puwertahan
sang Tolda nga Ginapakigkitaan sang isa ka tuig nga karnero bilang halad
nga ginasunog kag isa ka tukmo ukon pating bilang halad sa pagpakatinlo.
7-8 Ihalad ini sang pari sa presensya sang GINOO para makuha ang
pagkahigko sang babayi tungod sa pagpangguwa sang iya dugo, kag
mangin matinlo na siya. Kon indi siya makasarang sang karnero magdala
na lang siya sang duha ka pating ukon duha ka tukmo;* ang isa ihalad niya
bilang halad nga ginasunog kag ang isa bilang halad sa pagpakatinlo. Paagi
sa sining himuon sang pari, makuha ang iya nga pagkahigko kag mangin
matinlo na siya. Amo ini ang mga pagsulundan parte sa babayi nga
nagbata.

13

Ang mga Pagsulundan Parte sa Delikado nga mga Balatian sa Panit

1 Naghatag ang GINOO sang sini nga mga pagsulundan kay Moises kag kay
Aaron:
2 Kon ang panit sang isa ka tawo nagabanog ukon nagaguros-guros ukon
nagalamuti, nga tanda sang delikado nga balatian sa panit,* dal-on ini nga
tawo kay Aaron nga pari ukon sa isa sa mga pari nga kaliwat ni Aaron.
3 Tan-awon sang pari ang iya panit, kag kon nagputi ang balahibo kag
nagdalom ang inpeksyon, may delikado siya nga balatian sa panit. Kag
ipahibalo dayon sang pari nga mahigko siya.
4 Kon nagalamuti ang panit pero wala magdalom ang inpeksyon kag
wala magputi ang balahibo, pagapainon siya sang pari sa mga tawo sa
sulod sang pito ka adlaw.
5 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon ang makita
sa panit amo lang gihapon kag wala man ini maglapta, painon siya liwat
sang pari sa mga tawo sa sulod sang pito pa gid ka adlaw.
6 Sa ikapito naman nga adlaw, tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon
nagpali na ang ara sa iya panit kag wala maglapta, ipahibalo sang pari nga
matinlo siya kay guros-guros man lang ini. Pagkatapos sini, labhan sang
tawo ang iya bayo,† kag kabigon siya nga matinlo.
7 Pero kon maglapta ang guros-guros sa iya panit sa tapos nga
nakapatan-aw na siya sa pari kag ginpahibalo na sang pari nga matinlo
siya, kinahanglan nga magpatan-aw liwat siya sa pari.

---

* **12:7-8** *duha ka tukmo:* ukon, *duha ka bataon nga tukmo* * **13:2** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko. Amo man ini nga pulong ang gin-gamit sa tagiptip (13:47-59) kag agup-op (14:33-53). † **13:6** *labhan sang tawo ang iya bayo:* Tan-awa ang isa sa mga footnote sa 11:24-28.

8 Kag kon matuod nga naglapta ang guros-guros, ipahibalo sang pari nga
mahigko siya kay may delikado siya nga balatian sa panit.
9 Ang bisan sin-o nga may tanda sang delikado nga balatian sa panit
kinahanglan nga dal-on sa pari.
10 Kon sa pagtan-aw sang pari nagalamuti ang banog nga amo ang
kabangdanan nga nagputi ang mga balahibo, kag ang unod kitaon na,
11 isa ini ka delikado nga balatian sa panit nga nagabalik-balik. Kag
ipahibalo sang pari nga mahigko siya. Indi na kinahanglan nga painon pa
siya kay klaro na nga mahigko siya.
12 Kon sa pagtan-aw sang pari naglapta ang balatian sa bilog nga lawas
sang tawo,
13 kinahanglan nga tan-awon pa gid niya sing maayo ini nga tawo. Kag
kon matuod nga naglapta ang balatian sa bilog niya nga lawas kag tungod
sini nagputi ang tanan niya nga panit, ipahibalo sang pari nga matinlo
siya.‡
14-15 Pero kon sa pagtan-aw sang pari nagaguwa ang unod, ipahibalo niya
nga mahigko ang tawo kay may delikado siya nga balatian sa panit. Ining
nagaguwa nga unod ginakabig nga mahigko.
16 Pero kon nagkugan ining unod kag nagputi ang pinalian, magpatan-aw
liwat siya sa pari.
17 Kag kon matuod nga nagpali ini, ipahibalo sang pari nga matinlo na
siya.
18 Kon ang isa ka tawo may hubag nga nag-ayo,
19 pero sang ulihi nagpalamuti ini ukon nagpalamula, kinahanglan nga
ipatan-aw niya ini sa pari.
20 Kag kon nagdalom ang inpeksyon kag nagputi ang balahibo, ipahibalo
sang pari nga mahigko ang ini nga tawo, kay may delikado siya nga
balatian sa panit nga nag-umpisa sa hubag.
21 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala magputi ang balahibo kag wala
magdalom ang inpeksyon, kag medyo pali na, painon siya sang pari sa mga
tawo sa sulod sang pito ka adlaw.
22 Kon naglapta ini sa iban nga parte sang panit, ipahibalo sang pari nga
mahigko siya, kay tanda ina *sang delikado nga balatian sa panit*.
23 Pero kon wala man ini maglapta, pinalian lang ini sang hubag, kag
ipahibalo sang pari nga matinlo siya.
24 Kon ang isa ka tawo may paso nga nainpeksyon kag nagpalamuti ini
ukon nagpalamula,
25 kinahanglan nga ipatan-aw ini sa pari. Kag kon nagputi ang balahibo
kag nagdalom ang inpeksyon, may delikado siya nga balatian sa panit nga
nag-umpisa sa paso. Kag ipahibalo sang pari nga mahigko siya.
26 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala magputi ang balahibo kag wala
magdalom ang inpeksyon, kag medyo pali na, painon siya sang pari sa mga
tawo sa sulod sang pito ka adlaw.
27 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon naglapta
ini sa iban nga parte sang panit, ipahibalo sang pari nga mahigko siya, kay
tanda ina sang delikado nga balatian sa panit.
28 Pero kon wala man ini maglapta kag medyo pali na, isa lang ini ka
banog nga nag-umpisa sa paso. Kag ipahibalo sang pari nga matinlo siya.

‡ **13:13** Isa ini ka klase sang balatian nga ginakabig sang mga Israelinhon nga indi mahigko tungod kay wala man ini nagahubag ukon nagaguwa ang unod ukon naganana kundi ginadula lang niya ang normal nga kolor sang tawo.

29 Kon ang isa ka tawo§ may tanda *sang delikado nga balatian sa panit* sa
iya ulo ukon sag-ang,
30 kinahanglan nga ipatan-aw niya ini sa pari. Kon nagdalom ang
inpeksyon kag ang mga buhok ukon burangos naga-yellow kag nagalaka,
ipahibalo sang pari nga mahigko ang ini nga tawo, kay may delikado siya
nga katol nga nagatubo sa ulo ukon sa sag-ang.
31 Kon sa pagtan-aw sang pari wala magdalom ang inpeksyon pero wala
na ini sang itom nga buhok ukon burangos, painon siya sang pari sa mga
tawo sa sulod sang pito ka adlaw.
32 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat sang pari ang katol. Kag kon wala
ini maglapta kag wala magdalom ang inpeksyon, kag wala man
mag-yellow ang buhok ukon burangos,
33 kinahanglan nga kiskisan niya ang iya buhok ukon barbasan ang iya
burangos pero indi niya pag-ilakip ang parte nga may katol. Dayon painon
liwat siya sang pari sa sulod sang pito pa gid ka adlaw.
34 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon liwat sang pari ang katol. Kag kon wala
ini maglapta kag wala magdalom ang inpeksyon, ipahibalo sang pari nga
matinlo siya. Dayon labhan sang tawo ang iya bayo, kag kabigon siya nga
matinlo.
35 Pero kon naglapta ang katol sa iya panit matapos nga ginpahibalo sang
pari nga matinlo siya,
36 tan-awon liwat siya sang pari. Kag kon naglapta matuod ang katol sa
iya panit, indi na kinahanglan nga tan-awon pa sang pari kon may buhok
ukon burangos nga nag-yellow kay klaro na nga mahigko siya.
37 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala ini maglapta kag may itom na
nga buhok ukon burangos nga nagatubo, ayo na ini. Kag ipahibalo sang
pari nga matinlo siya.
38 Kon may nagaputi-puti sa panit sang isa ka tawo,
39 kinahanglan nga ipatan-aw niya ini sa pari. Kag kon ang mga
nagaputi-puti malapsi, guros-guros lang ini nga nagguluwa sa panit. Ini
nga tawo kabigon nga matinlo.
40-41 Kon ang isa ka tawo nakalbo sa may agtang dampi ukon sa iya
alimpudwan, matinlo siya.
42-44 Pero kon may mapula-pula nga banog sa iya kalbo, kinahanglan nga
ipatan-aw niya ini sa pari. Kag kon ang mapula-pula nga banog isa ka
delikado nga balatian sa panit, ipahibalo sang pari nga mahigko siya.
45 Ang tawo nga may delikado nga balatian sa panit kinahanglan nga
magsuksok sang gision nga bayo, gumunon niya ang iya buhok, kag
tabunan niya ang idalom nga parte sang iya guya. Dayon magsinggit siya,
“Mahigko ako! Mahigko ako!”
46 Kabigon siya nga mahigko samtang ara pa sa iya ang balatian. Kag
kinahanglan nga mag-estar siya sa guwa sang kampo nga isahanon lang.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Tagiptip

47-50 Kon may tagiptip* ang panapton nga delana ukon linen ukon ang
bisan ano nga butang nga hinimo halin sa panit, kinahanglan nga
ipatan-aw ini sa pari. Pagkatapos nga matan-aw sang pari ang panapton
ukon ang panit, painon niya ini sa sulod sang pito ka adlaw.
51-52 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon ini liwat sang pari. Kag kon naglapta
ang tagiptip, kabigon ini nga panapton nga delana ukon linen, ukon panit

§ **13:29** *tawo:* sa literal, *lalaki ukon babayi.* Amo man sa bersikulo 38. * **13:47-50** *tagiptip:* sa iban nga Bisaya, *tariki*

nga mahigko, kag kinahanglan nga sunugon ini tungod kay nagadamo ini nga tagiptip.
53 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala man maglapta ang tagiptip,
54 magsugo siya nga labhan ang panapton ukon hugasan ang panit, kag painon niya ini sa sulod sang pito pa gid ka adlaw.
55 Pagkatapos tan-awon ini liwat sang pari. Kag kon ang tagiptip wala maglus-aw, kabigon ini nga panapton ukon panit nga mahigko bisan pa nga wala maglapta ang tagiptip. Gani kinahanglan nga sunugon ini bisan ara sa guwa ukon sa sulod sang panapton ang tagiptip.
56 Pero kon sa pagtan-aw sang pari naglus-aw ang tagiptip, gision niya ang parte sang panapton ukon panit nga gintagiptipan.
57 Pero kon magbalik liwat ang tagiptip kag maglapta, kinahanglan nga sunugon ang panapton ukon ang panit.
58 Kon nadula ang tagiptip pagkatapos nga ginlabhan ang panapton ukon panit, labhan ini liwat kag mangin matinlo na ini.
59 Amo ini ang mga pagsulundan kon paano mahibaluan nga matinlo ukon mahigko ang panapton nga delana ukon linen ukon ang bisan ano nga butang nga hinimo halin sa panit nga may tagiptip.

14

Ang Pagpakatinlo sang Tawo nga Nag-ayo sa Delikado nga Balatian sa Panit
1-2 Amo ini ang mga pagsulundan nga ginsiling sang GINOO kay Moises parte sa pagpakatinlo sang tawo nga nag-ayo sa delikado nga balatian sa panit:
Pagkatapos nga napahibalo ang pari parte sa balatian sang isa ka tawo,
3 magguwa ang pari sa kampo kag tan-awon niya ang lawas sang ato nga tawo. Kon nag-ayo na siya sa iya balatian,
4 magpakuha ang pari sang duha ka matinlo* nga pispis nga buhi, *isa ka utod sang* kahoy nga sedro, pula nga higot, kag *isa ka pungpong sang tanom nga* isopo.
5 Dayon ipaihaw sang pari ang isa ka pispis sa ibabaw sang kolon nga may tubig nga halin sa tuburan.
6 Kuhaon niya dayon ang isa pa ka buhi nga pispis, ang kahoy nga sedro, ang pula nga higot, kag ang isopo, kag itum-oy niya ini *tanan* sa sadto nga *tubig nga may* dugo sang pispis nga gin-ihaw.
7 Kag ang *tubig nga may* dugo iwisik-wisik niya sing makapito ka beses sa tawo nga nag-ayo sa delikado nga balatian sa panit, kag ipahibalo niya nga matinlo na ang amo nga tawo. Dayon buy-an sang pari atong buhi nga pispis.
8 Pero antes siya kabigon nga matinlo na gid, labhan niya anay ang iya bayo, kiskisan niya ang tanan niya nga buhok kag balahibo, kag magpaligo siya. Puwede na siya makasulod sa kampo pero indi siya mag-estar sa iya nga tolda sa sulod sang pito ka adlaw.
9 Sa ikapito nga adlaw, kiskisan niya liwat ang tanan niya nga buhok kag balahibo, labhan niya ang iya bayo kag magpaligo.
10 Sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan nga magdala siya sang duha ka bataon nga karnero nga lalaki kag isa ka babayi nga karnero nga isa ka tuig, nga wala sing deperensya. Magdala man siya sang anom ka kilo nga harina nga maayo nga klase nga ginmikslahan sang mantika bilang halad nga regalo. Kag magdala pa gid siya sang isa ka baso nga mantika.

* **14:4** *matinlo:* buot silingon, *puwede kaunon ukon ihalad sa GINOO.*

11 Ang pari nga magadeklarar sa iya nga matinlo magadala sa iya kag
sang iya mga halad sa presensya sang GINOO didto dampi sa puwertahan
sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
12 Kuhaon sang pari ang isa ka lalaki nga karnero kag ang isa ka baso nga
lana, kag ihalad niya ini bilang halad nga bayad sa sala. Dayon bayawon
niya ini sa presensya sang GINOO bilang halad nga ginabayaw.
13 Ihawon niya ang karnero sa balaan nga lugar, didto sa ginaihawan
sang halad sa pagpakatinlo kag halad nga ginasunog. Ining halad nga
bayad sa sala iya na sang mga pari, pareho man sa halad sa pagpakatinlo.
14 Dayon magkuha ang pari sang dugo sang halad nga bayad sa sala kag
ilamhit niya ini sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan sang tawo nga
ginatinluan kag sa kumalagko sang iya tuo nga kamot kag tiil.
15 Magkuha man ang pari sang lana kag ibutang niya ini sa iya mismo
wala nga palad,
16 kag ang isa niya ka tudlo sa tuo nga kamot itum-oy niya sa sini nga lana
kag iwisik-wisik sing makapito ka beses didto sa presensya sang GINOO.
17 Ang iban nga lana sa iya palad ilamhit niya sa mga parte sang lawas
sang tawo nga ginlamhitan niya sang dugo sang halad nga bayad sa sala:
ang sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan kag sa kumalagko sang iya
tuo nga kamot kag tiil.
18-20 Ang nabilin nga lana sa palad sang pari ilamhit niya sa ulo sang
tawo. Dayon ihalad sang pari ang halad sa pagpakatinlo. Pagkatapos sini,
ihawon sang pari ang halad nga ginasunog kag ihalad niya ini sa halaran
upod sang halad nga regalo. Paagi sa sining himuon sang pari sa presensya
sang GINOO, makuha ang pagkahigko sang tawo kag kabigon na siya nga
matinlo.
21 Pero kon imol ang amo nga tawo kag indi siya makasarang sa paghalad
sang sini nga mga halad, magdala na lang siya sang isa ka lalaki nga
karnero bilang halad nga bayad sa sala. Bayawon niya ini nga halad *sa*
GINOO para matubos siya sa iya nga sala. Magdala man siya sang duha ka
kilo nga harina nga maayo nga klase nga ginmikslahan sang mantika
bilang halad nga regalo. Kag magdala pa gid siya sang isa ka baso nga lana.
22 Kag suno sa iya masarangan, magdala siya sang duha ka pating ukon
duha ka tukmo; ang isa ihalad niya bilang halad sa pagpakatinlo kag ang
isa bilang halad nga ginasunog.
23 Sa ikawalo nga adlaw, dal-on niya ini tanan nga halad sa presensya
sang GINOO didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan,
kag ihatag niya ini sa pari.
24 Kuhaon sang pari ang karnero nga halad nga bayad sa sala kag ang isa
ka baso nga lana kag bayawon niya ini sa presensya sang GINOO bilang
halad nga ginabayaw.
25 Dayon ihawon niya ang karnero kag magkuha siya sang dugo sini kag
ilamhit niya sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan sang tawo nga
ginatinluan kag sa kumalagko sang iya tuo nga kamot kag tiil.
26 Dayon magbutang ang pari sang lana sa iya wala nga palad,
27 kag paagi sa iya tudlo sa tuo nga kamot, iwisik-wisik niya ang lana sing
makapito ka beses didto sa presensya sang GINOO.
28 Ang iban nga lana sa iya palad ilamhit niya sa mga parte sang lawas
sang tawo nga ginlamhitan niya sang dugo sang halad nga bayad sa sala:
ang sa idalom nga parte sang tuo nga dulunggan kag sa kumalagko sang iya
tuo nga kamot kag tiil.
29-31 Ang nabilin nga lana sa palad sang pari ilamhit niya sa ulo sang
tawo. Dayon ihalad sang pari ang duha ka pating ukon ang duha ka tukmo;

ang isa halad sa pagpakatinlo kag ang isa halad nga ginasunog. Ihalad man
niya ang halad nga regalo. Paagi sa sining himuon sang pari sa presensya
sang GINOO, makuha ang pagkahigko sang tawo.
32 Amo ini ang mga pagsulundan parte sa pagpakatinlo sang tawo nga
may delikado nga balatian sa panit kag kon ano ang iya himuon kon indi
niya masarangan ang ginakinahanglan nga ihalad para sa pagpakatinlo.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Agup-op nga Nagatubo sa Balay

33 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Moises kag kay Aaron
34 parte sa ila himuon kon patubuon sang GINOO ang agup-op† sa ila mga
balay kon didto na sila sa Canaan, ang lugar nga ihatag sang GINOO sa ila
nga ila panag-iyahan:
35 Kon ang tag-iya sang isa ka balay nakatalupangod nga may agup-op
ang iya balay, kinahanglan nga sugiran niya ang pari.
36 Kag antes magsulod ang pari sa sadto nga balay para tan-awon ang
agup-op, magsugo siya nga ipaguwa ang tanan nga pagkabutang didto, kay
basi pati ini makabig nga mahigko. Pagkatapos sini masulod ang pari sa
balay
37 kag tan-awon niya ang agup-op sa dingding. Kag kon ang makita niya
buloberde ukon mapula-pula nga nagaut-ot hasta sa sulod sang dingding,
38 maguwa dayon siya sa balay kag ipasara niya ini sa sulod sang pito ka
adlaw.
39 Sa ikapito nga adlaw, tan-awon niya ini liwat. Kag kon ang agup-op
naglapta sa iban nga parte sang dingding,
40 ipakuha niya ang mga parte sang dingding nga may agup-op kag
ipahaboy sa guwa sang banwa, didto sa lugar nga ginahabuyan sang mga
butang nga ginakabig nga mahigko.
41 Kag pakiskisan niya ang tanan nga parte sang dingding sa sulod sang
balay kag ang tanan nga kiniskis ipahaboy niya sa guwa sang banwa, didto
sa lugar nga ginahabuyan sang mga butang nga ginakabig nga mahigko.
42 Dayon pailisan niya ang mga parte sang dingding nga ginpanguha.
43 Pero kon pagkatapos sadto gin-agup-opan liwat ang balay,
44 kadtuan ini liwat sang pari kag tan-awon. Kon naglapta ang agup-op,
kabigon ang ato nga balay nga mahigko, kay ang ini nga klase sang agup-op
nagabalik-balik.
45 Gani gub-on ang ini nga balay kag ang mga materyales sini ihaboy sa
guwa sang banwa, didto sa lugar nga ginahabuyan sang mga butang nga
ginakabig nga mahigko.
46 Ang bisan sin-o nga magsulod sa sini nga balay sang ginsirado ini
kabigon nga mahigko hasta magsirom.
47 Kag ang bisan sin-o nga magtulog ukon magkaon sa sini nga balay
kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo.‡
48 Pero kon sa pagtan-aw sang pari wala man gin-agup-opan liwat ang
balay pagkatapos nga gin-ilisan ang parte sang dingding nga
gin-agup-opan, ipahibalo sang pari nga matinlo na ang balay kay nadula na
ang agup-op.
49 Kag para makabig nga matinlo ang balay, magkuha ang pari sang duha
ka pispis, kahoy nga sedro, pula nga higot, kag isopo.

† **14:34** *agup-op:* sa English, *mold.* Ini nga klase sang agup-op nga nagatubo sa mga parte sang balay indi ordinaryo nga makita diri sa Pilipinas. Tan-awa man ang footnote sa Lev. 13:2. ‡ **14:47** Tan-awa ang footnote sa 11:24-28.

50 Ihawon niya ang isa ka pispis sa ibabaw sang kolon nga may tubig nga
halin sa tuburan.
51 Dayon kuhaon niya ang kahoy nga sedro, ang pula nga higot, ang isopo,
kag ang buhi nga pispis, kag itum-oy niya ini *tanan* sa tubig nga may dugo
sang pispis nga gin-ihaw. Kag ang tubig nga may dugo iwisik-wisik niya
sing makapito ka beses sa balay.
52 Gani paagi sa dugo sang pispis, sa tubig nga halin sa tuburan, sa buhi
nga pispis, sa kahoy nga sedro, sa isopo, kag sa pula nga higot, matinluan
sang pari ang balay.
53 Dayon buy-an niya atong buhi nga pispis didto sa guwa sang banwa.
Paagi sa sining himuon sang pari, makuha ang pagkahigko sang balay kag
mangin matinlo na ini.
54-57 Amo ato ang mga pagsulundan parte sa mga delikado nga balatian
sa panit nga nagakatol, ukon nagapalamanog, ukon nagaguros-guros, ukon
nagalamuti, kag parte sa tagiptip sa bayo kag agup-op sa balay. Kag paagi sa
sina nga mga pagsulundan, mahibaluan ninyo kon ano ang matinlo kag
ang mahigko.

15

Ang mga Nagaguwa sa Lawas sang Tawo nga Ginakabig nga Mahigko

1 Ginsugo sang GINOO si Moises kag si Aaron
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon may nagaguwa sa kinatawo sang isa ka lalaki *tungod sa iya balatian*,
inang nagaguwa sa iya ginakabig nga mahigko.
3 Kag bisan nagapadayon ini sa pagtulo ukon wala, kabigon gihapon siya
nga mahigko.
4 Ang bisan ano nga iya mahigdaan ukon mapungkuan mangin mahigko.
5-7 Kag ang bisan sin-o nga makatandog sa iya ukon sa iya ginhigdaan
ukon ginpungkuan, kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag
magpaligo,* pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
8 Ang bisan sin-o nga maduplaan sang sini nga tawo, kinahanglan nga
labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga mahigko
hasta magsirom.
9-10 Ang bisan ano nga mapungkuan sang sini nga tawo, pareho sang
ginapungkuan kon magsakay sa kabayo, mangin mahigko. Ang
makatandog sang sini nga butang kinahanglan nga labhan niya ang iya
bayo kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
11 Ang bisan sin-o nga matandog sang sini nga tawo nga wala pa
makapanghugas sang iya kamot, kinahanglan nga labhan niya ang iya
bayo kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
12 Ang kolon nga matandog sang sini nga tawo kinahanglan nga buk-on,
kag ang bisan ano nga butang nga hinimo halin sa kahoy nga iya matandog
kinahanglan nga hugasan.
13-15 Kon mag-ayo na ini nga tawo sa iya nga balatian, maghulat pa siya
sang pito ka adlaw. Dayon labhan niya ang iya bayo kag magpaligo sang
tubig nga halin sa tuburan. Sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan nga
magdala siya sang duha ka pating ukon duha ka tukmo sa presensya sang
GINOO didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Dayon
ihatag niya ini sa pari nga amo ang maghalad sini. Ang isa halad sa
pagpakatinlo kag ang isa halad nga ginasunog. Paagi sa sining himuon

* **15:5-7** Tan-awa ang isa sa mga footnote sa 11:24-28.

sang pari sa presensya sang GINOO, makuha ang pagkahigko sang sadto nga
tawo tungod sa nagaguwa sa iya kinatawo, kag mangin matinlo na siya.
16 Kon ang isa ka lalaki naguwaan sang semilya, kinahanglan nga
magpaligo siya, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
17 Ang bisan ano nga panapton ukon butang nga hinimo halin sa panit
nga natuluan sang semilya kinahanglan nga labhan, pero kabigon pa ini
nga mahigko hasta magsirom.
18 Kon maghulid ang lalaki kag babayi, kag maguwaan sang semilya ang
lalaki, kinahanglan nga magpaligo sila nga duha, pero kabigon pa sila nga
mahigko hasta magsirom.
19 Kon ara ang pamulanon sang isa ka babayi, kabigon siya nga mahigko
sa sulod sang pito ka adlaw, kag ang bisan sin-o nga magtandog sa iya
kabigon man nga mahigko hasta magsirom.
20 Ang bisan ano nga iya mahigdaan ukon mapungkuan nga ara ang iya
pamulanon, mangin mahigko.
21-23 Ang bisan sin-o nga makatandog sa iya ginhigdaan ukon
ginpungkuan kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo,
pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
24 Kon maghulid ang lalaki sa babayi nga ara ang iya pamulanon,
kabigon ang lalaki nga mahigko sa sulod sang pito ka adlaw, kag ang bisan
ano nga iya mahigdaan mangin mahigko man.
25 Kon ang isa ka babayi ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang pila ka
adlaw nga wala pa ang iya pamulanon ukon tapos na, kabigon siya nga
mahigko, pareho man kon ara ang iya pamulanon. Kabigon siya nga
mahigko samtang ginapangguwaan siya sang dugo.
26 Ang bisan ano nga iya mahigdaan ukon mapungkuan samtang
ginapangguwaan pa siya sang dugo mangin mahigko, pareho man kon ara
ang iya pamulanon.
27 Kag ang bisan sin-o nga makatandog sadto mangin mahigko.
Kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, pero kabigon pa
siya nga mahigko hasta magsirom.
28-30 Kon nag-ayo na ang babayi sa sadtong pagpangguwa sang dugo sa
iya, maghulat siya sang pito ka adlaw. Sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan
nga magdala siya sang duha ka pating ukon duha ka tukmo sa pari didto
dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan. Ihalad sang pari
ang isa bilang halad sa pagpakatinlo kag ang isa bilang halad nga
ginasunog. Paagi sa sining himuon sang pari sa presensya sang GINOO,
makuha ang pagkahigko sang babayi tungod sa pagpangguwa sang dugo sa
iya, kag mangin matinlo na siya.
31 *Ginhambalan sang GINOO si Moises kag si Aaron nga* paandaman gid
ang mga Israelinhon parte sa mga butang nga makapahigko sa ila, para
indi sila mapatay kon magkadto sila sa Tolda sang GINOO, nga ara sa tunga
sang kampo.
32-33 Amo ato ang mga pagsulundan parte sa lalaki nga naguwaan sang
semilya ukon may nagaguwa sa iya kinatawo *tungod sa iya balatian*, kag
parte sa babayi nga ara ang iya pamulanon ukon ginapangguwaan sang
dugo nga wala pa ang iya pamulanon, kag parte sa lalaki nga nagahulid sa
babayi nga ginakabig nga mahigko.†

† **15:32-33** *babayi nga ginakabig nga mahigko:* buot silingon, *babayi nga indi takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon*

16

Ang Seremonya sa Adlaw sang Pagtubos

1-2 Sa tapos mapatay ang duha ka anak nga lalaki ni Aaron sang
maghalad sila sa GINOO, nagsiling ang GINOO kay Moises, “Hambali ang imo
utod nga si Aaron nga indi siya magsulod sa Labing Balaan nga Lugar, nga
ara sa likod sang kurtina, sa bisan ano nga oras nga gusto niya. Kon
himuon niya ini mapatay siya. Kay sa sini nga lugar ginapakita ko ang akon
presensya paagi sa isa ka panganod nga sa ibabaw sang takop sang Kahon
sang Kasugtanan.”
3 Amo ini ang himuon ni Aaron sa adlaw nga magsulod siya sa Labing
Balaan nga Lugar: Magdala siya sang bataon nga baka bilang halad sa
pagpakatinlo kag lalaki nga karnero bilang halad nga ginasunog.
4 Kinahanglan nga magpaligo siya kag dayon isuksok niya ang iya
sulul-ubon bilang pangulo nga pari nga puro linen: ang pang-idalom nga
panapton nga nagatabon sang iya kinatawo, ang pangguwa nga bayo,* ang
wagkos, kag ang turban.
5 Maghatag sa iya ang komunidad sang Israel sing duha ka lalaki nga
kanding bilang halad sa pagpakatinlo kag isa ka lalaki nga karnero bilang
halad nga ginasunog.
6 Ihalad ni Aaron ang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo para
matinluan siya kag ang iya panimalay.
7 Dayon kuhaon niya ang duha ka kanding kag dal-on man niya sa
presensya sang GINOO, didto dampi sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
8 Kag gabot-gabutan niya kon diin sa duha ka kanding ang para sa GINOO
kag ang para kay Azazel.†
9 Ang kanding nga nagabutan para sa GINOO ihalad niya bilang halad sa
pagpakatinlo.
10 Pero ang kanding nga nagabutan para kay Azazel, ihalad niya ini nga
buhi sa presensya sang GINOO kag dayon buy-an niya sa kamingawan, para
matubos ang mga tawo sa ila mga sala.

Ang mga Detalye sang Sadto nga Seremonya

11 Ihawon ni Aaron ang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo
para sa iya kaugalingon kag sa iya panimalay.
12 Dayon magkuha siya sang bulutangan sang insenso kag pun-on niya
ini sang baga nga halin sa halaran didto sa presensya sang GINOO.‡ Kag
magkuha man siya sang duha ka hakop sang mahamot nga insenso nga
mapino, kag dal-on niya ini sa Labing Balaan nga Lugar.
13 Didto sa presensya sang GINOO, ibutang niya ang insenso sa kalayo, kag
ang aso sini magalikop sa takop sang *Kahon sang* Kasuguan,§ para indi siya
mapatay.
14 Magkuha siya sang dugo sang baka kag magtindog siya sa atubangan
sang Kahon nga nagaatubang sa east. Kag paagi sa iya tudlo wisikan niya
ang takop sini sing makapito ka beses.
15 Ihawon man niya ang kanding bilang halad sa pagpakatinlo para sa
mga tawo. Dal-on niya ang dugo sini sa Labing Balaan nga Lugar kag iwisik

---

* **16:4** *pangguwa nga bayo* nga daw sutana † **16:8** *Azazel:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Posible isa ini ka demonyo sa kamingawan. ‡ **16:12** *sa presensya sang GINOO:* buot silingon, *sa sulod sang tolda* § **16:13** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan.

ini sa takop sang Kahon sang Kasugtanan, pareho sa ginhimo niya sa dugo sang baka.
16 Paagi sa sining himuon ni Aaron, matinluan ang Labing Balaan nga
Lugar tungod sa pagkahigko sang mga Israelinhon kag tungod sa tanan nila
nga mga sala kag mga paglapas. Himuon man niya ini sa iban nga mga
parte sang Tolda* nga ara sa tunga sang mahigko nga katawhan.
17 Kinahanglan nga wala sing tawo nga magtiner sa Tolda halin sa oras
nga magsulod si Aaron sa Labing Balaan nga Lugar hasta nga magguwa
siya. Pagkatapos nga nahimo na niya *didto* ang seremonya para matubos
siya kag ang iya panimalay kag ang bilog nga komunidad sang Israel,
18 magguwa siya kag magkadto sa halaran sa presensya sang GINOO.
Dayon magkuha siya sang dugo sang baka kag sang kanding *nga ginhalad*
kag ilamhit niya ini sa mga sulosungay sang halaran sa pagtinlo sini.
19 Dayon isawsaw niya ang iya tudlo sa dugo kag wisikan sing makapito
ka beses ang halaran sa pagdedikar sini sa GINOO kag sa pagtinlo sini
tungod sa pagkahigko sang mga Israelinhon.
20 Pagkatapos nga nahimo ni Aaron ang pagtinlo sang Labing Balaan nga
Lugar kag sang iban pa nga mga parte sang Tolda lakip na ang halaran,
dal-on niya sa tunga ang buhi nga kanding.
21 Itungtong niya ang iya duha ka kamot sa ulo sang kanding kag ituad
niya ang tanan nga sala kag paglapas sang mga Israelinhon. Sa sini nga
paagi masaylo ang ila mga sala sa ulo sang kanding. Pabuy-an dayon ni
Aaron ang kanding sa kamingawan sa tawo nga gintugyanan sini.
22 Gani dal-on sang kanding ang tanan nga sala sang mga Israelinhon kon
buy-an na ini sang tawo sa kamingawan.
23 Dayon masulod si Aaron sa Tolda kag ubahon niya ang iya bayo bilang
pangulo nga pari nga ginsuksok niya sang wala pa siya magsulod sa Labing
Balaan nga Lugar, kag ibilin niya ini didto.
24 Magpaligo siya sa isa ka balaan nga lugar *didto sa Tolda* kag
pagkatapos isuksok niya ang iya ordinaryo nga bayo. Dayon magguwa siya
kag ihalad niya ang duha ka halad nga ginasunog para matubos siya kag
ang mga Israelinhon sa ila mga sala.
25 Sunugon man niya sa halaran ang mga tambok sang halad sa
pagpakatinlo.
26 Ang tawo nga gintugyanan sa pagbuhi sang kanding nga para kay
Azazel kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo kag magpaligo antes siya
magbalik sa kampo.
27 Kinahanglan man nga dal-on sa guwa sang kampo kag sunugon ang
nabilin nga parte sang baka kag kanding nga ang ila dugo gindala sa
Labing Balaan nga Lugar sa pagtinlo sini.
28 Ang tawo nga magsunog sini kinahanglan man nga labhan niya ang
iya bayo kag magpaligo antes siya magbalik sa kampo.
29-31 Amo ini ang mga pagsulundan nga himuon sang mga tumandok *nga*
mga Israelinhon kag sang mga pangayaw† nga nagaestar upod sa ila, nga
pagatumanon nila hasta san-o. Sa ikanapulo nga adlaw sang ikapito nga
bulan kinahanglan nga magpuasa sila kag indi mag-obra, pareho kon
Adlaw nga Inugpahuway. Kay amo ina ang adlaw nga himuon ang
seremonya sa pagtubos sa ila sa ila mga sala para mangin matinlo sila sa
presensya sang GINOO.

---

* **16:16** *Himuon...Tolda:* ukon, *Amo ini ang iya himuon sa Tolda.* † **16:29-31** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel*

32 Ang pari nga ginpili kag gin-ordinahan sa pagbulos sa iya amay bilang
pangulo nga pari amo ang maghimo sang seremonya. Isuksok niya ang iya
sulul-ubon bilang pangulo nga pari,
33 kag himuon niya ang seremonya sa pagtinlo sa Labing Balaan nga
Lugar, sa iban pa nga mga parte sang Tolda lakip na ang halaran, sa mga
pari, kag sa bilog nga komunidad.
34 Kinahanglan nga tumanon nila ini nga pagsulundan hasta san-o. Kag
himuon nila ini sing makaisa kada tuig.
Kag natuman ini suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

17

Ang mga Pagsulundan Parte sa Husto nga Lugar sang Paghalad kag Parte sa Dugo

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki kag sa tanan
nga Israelinhon:
3 Ang bisan sin-o sa inyo nga maghalad sang baka, karnero, ukon
kanding sa iban nga lugar
4-5 kag indi sa Tolda nga Simbahan (*nga ginatawag man nga* Tolda nga
Ginapakigkitaan), pareho lang nga nakapatay siya sang tawo, gani indi na
ninyo siya pagkabigon nga sakop ninyo. Ginhatag ina nga sugo para
himuon ninyo ang paghalad didto dampi sa puwertahan sang Tolda kag
indi sa iban nga lugar. Gani ang inyo halad nga para sa maayo nga relasyon
ihatag ninyo sa pari nga amo ang magahalad sini sa GINOO.
6 Iwisik-wisik sang pari ang dugo sang sapat sa halaran nga para sa
GINOO, nga ara dampi sa puwertahan sang Tolda. Dayon sunugon niya ang
mga tambok sang sapat; ang kahamot sini makapalipay sa GINOO.
7 Gani indi na kamo dapat maghalad sa mga demonyo nga sa dagway
sang kanding, kay ina makapahilayo sa inyo sa GINOO. Dapat tumanon
ninyo ini hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.
8 Tandaan gid ninyo ini, kamo nga mga Israelinhon kag ang mga
pangayaw nga nagaestar upod sa inyo:
Ang bisan sin-o sa inyo nga maghalad sang bisan ano nga halad *sa iban
nga lugar*
9 kag indi sa puwertahan dampi sang Tolda, indi na ninyo siya
pagkabigon nga sakop ninyo.
10 Ang bisan sin-o sa inyo nga magkaon sang dugo kontrahon sang GINOO
kag indi na ninyo siya pagkabigon nga sakop ninyo.
11 Kay ang kabuhi sang tagsa ka tinuga ara sa *iya* dugo kag ginsugo kamo
sang GINOO nga gamiton ninyo ini para matubos kamo sa inyo mga sala,
kay ang dugo nga amo ang nagahatag sang kabuhi, amo ang makatubos sa
tawo sa iya mga sala.
12 Amo ini ang kabangdanan kon ngaa indi kamo dapat magkaon sang
dugo.
13 Ang bisan sin-o sa inyo nga magdakop sang sapat ukon pispis nga
puwede kaunon, kinahanglan nga paguwaon niya ang dugo sini kag
tabunan sang duta,
14 tungod kay ang kabuhi sang tagsa ka tinuga ara sa iya dugo. Amo gani
nga ginhambalan kamo sang GINOO nga indi kamo magkaon sang dugo
sang bisan ano nga tinuga; kag ang bisan sin-o nga magkaon indi na ninyo
pagkabigon nga sakop ninyo.

15 Ang bisan sin-o sa inyo nga magkaon sang sapat nga napatay lang ukon
ginpatay sang iban nga sapat, kinahanglan nga labhan niya ang iya bayo
kag magpaligo, pero kabigon pa siya nga mahigko hasta magsirom.
16 Kon indi siya maglaba sang iya bayo kag indi siya magpaligo, may
salabton siya.

18

Ang mga Ginadumilian nga mga Relasyon

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
3 Kinahanglan nga indi ninyo paghimuon ang mga ginahimo sang mga
tawo sa Egypt nga sa diin nag-estar kamo sang una, kag ang mga ginahimo
sang mga tawo sa Canaan nga sa diin pagadal-on ko kamo.
4-5 Kinahanglan nga tumanon ninyo ang akon mga sugo kag mga
pagsulundan kay ang tawo nga nagatuman sini makaangkon sang kabuhi.
Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
6 Wala sing bisan sin-o sa inyo nga magpakigrelasyon sa iya malapit nga
paryente. Ako amo ang GINOO.
7-8 Indi pagpakahuy-i ang imo amay paagi sa pagpakighilawas sa imo iloy
ukon sa iban pa niya nga asawa.
9 Indi ka magpakighilawas sa imo utod nga babayi, bisan utod mo lang
siya sa imo amay ukon sa imo iloy, kag bisan nagdako siya sa inyo ukon
wala.
10 Indi ka magpakighilawas sa imo apo nga babayi, kay makahatag ini
sang kahuy-anan sa imo.
11 Indi ka magpakighilawas sa anak nga babayi sang imo amay sa iban
niya nga asawa, kay utod mo man siya.
12-13 Indi ka magpakighilawas sa imo tiya, bisan utod man siya sang imo
amay ukon iloy.
14 Indi pagpakahuy-i ang utod nga lalaki sang imo amay paagi sa
pagpakighilawas sa iya asawa, kay tiya mo man siya.
15 Indi ka magpakighilawas sa imo umagad nga babayi kay asawa siya
sang imo anak.
16 Indi ka magpakighilawas sa imo bayaw nga babayi kay makahatag ini
sang kahuy-anan sa imo utod.
17 Indi ka magpakighilawas sa anak ukon apo nga babayi sang babayi
nga ginahuliran mo, kay mag-iloy ukon maglola sila, kag malaw-ay ina nga
himuon.
18 Indi mo pagpangasaw-on ang utod nga babayi sang imo asawa
samtang buhi pa ang imo asawa.
19 Indi ka magpakighilawas sa babayi nga ara ang iya pamulanon kay
ginakabig siya nga mahigko.
20 Indi ka magpakighilawas sa asawa sang iban, kay kon himuon mo ini
kabigon ka nga mahigko.
21 Indi mo pag-ihatag ang imo anak para ihalad sa *dios nga si* Molek, kay
makahatag ina sang kahuy-anan sa *akon nga* imo Dios. Ako amo ang GINOO.
22 Indi ka magpakighilawas sa imo kapareho nga lalaki, kay
makangilil-ad ina.
23 Indi magpakighilawas ang lalaki ukon babayi sa sapat, kay mahigko
kag malain gid ina.

24 Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa paghimo sang
bisan diin sa sina nga mga butang, kay amo ina ang nakapahigko sa mga
tawo nga ginapahalin ko sa duta nga para sa inyo.
25-28 Kag bisan gani ina nga duta nahigkuan tungod sinang ila ginahimo,
gani ginpadal-an ko sang mga kalamidad ina nga duta para sa sini nga
paagi maghalalin sila dira. Pero kamo nga mga tumandok *nga mga*
Israelinhon kag ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo, indi gid
ninyo paghimuon inang makangilil-ad nga mga butang kundi tumanon gid
ninyo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo. Kay kon higkuan man
ninyo ang duta *paagi sa paghimo sang sina nga mga butang*, pahalinon man
kamo sa sina nga duta pareho sang mga katawhan nga una sa inyo.
29 Ang bisan sin-o nga maghimo sang sina nga makangilil-ad nga mga
butang indi na ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
30 Gani tumana ninyo ang ginapatuman ko sa inyo kag indi gid ninyo
pagsundon ang makangilil-ad nga ginahimo sang mga tawo nga una sa
inyo, para indi ninyo mahigkuan ang inyo kaugalingon tungod sini. Ako
amo ang GINOO nga inyo Dios.

19

Ang Nagkalain-lain nga Sugo

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa bilog nga komunidad sang Israel:
Magkabuhi kamo nga balaan kay ako, ang GINOO nga inyo Dios, balaan.
3 Kinahanglan nga tahuron ninyo ang inyo iloy kag amay, kag
kinahanglan nga tumanon ninyo ang akon mga ginapahimo sa inyo sa mga
Adlaw nga Inugpahuway. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
4 Indi kamo magsimba sa mga dios-dios ukon maghimo sang mga imahen
nila. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
5 Kon maghalad kamo sa akon sang halad nga para sa maayo nga
relasyon, ihalad ninyo ini sa paagi nga mabaton ko para sa inyo.
6 Kaunon ninyo ang karne sini sa adlaw sang inyo paghalad ukon sa
sunod nga adlaw. Pero kon may mabilin nga karne hasta sa ikatatlo nga
adlaw kinahanglan nga sunugon na ini.
7 Kon kaunon ninyo ini sa ikatatlo nga adlaw, indi ko ini pagbatunon kay
makangilil-ad na ini.
8 Ang bisan sin-o nga magkaon sini may salabton tungod kay
ginabaliwala niya ang butang nga para sa akon; gani ina nga tawo indi na
ninyo pagkabigon nga sakop ninyo.
9 Kon mag-ani kamo indi ninyo pag-ubuson ani ang ara sa higad sang
inyo talamnan, kag indi na ninyo pagbalikon kag siputon ang mga nabilin.
10 Amo man sa talamnan sang ubas, indi na ninyo pagbalikon kag
kuhaon ang mga bunga nga nabilin ukon ang mga nagkalahulog. Ibilin na
lang ninyo ina sa mga imol kag sa mga pangayaw. Ako amo ang GINOO nga
inyo Dios.
11 Indi kamo magpangawat, ukon magbutig, ukon magpangdaya sa inyo
isigkatawo.
12 Indi kamo magpanumpa sang butig sa akon ngalan, kay kon himuon
ninyo ina ginapakahuy-an ninyo ang ngalan sang inyo Dios. Ako amo ang
GINOO.
13 Indi ninyo pagpamintahaan ukon pagkawatan ang inyo isigkatawo.
Indi na ninyo pagpabuwasan ang paghatag sang suweldo sang tawo nga
ginpaobra ninyo.

14 Indi ninyo paghambali sang malain ang bungol, kag indi kamo
magbutang sang makapasandad sa alagyan sang bulag. Himua ninyo ini sa
pagpakita nga nagatahod kamo sa akon nga inyo Dios. Ako amo ang GINOO.
15 Dapat husto kag matarong ang inyo nga paghukom sa korte; indi ninyo
pagpaburan ang manggaranon ukon ang imol.
16 Indi kamo magkutsokutso sa inyo isigkatawo. Indi kamo maghimo
sang bisan ano nga makaguba sang iya kabuhi. Ako amo ang GINOO.
17 Indi ninyo pagdumti ang inyo isigkatawo. Sabdunga ninyo siya kon
nakasala siya para wala kamo sing salabton.
18 Indi kamo magbalos ukon magdumot sa iban,* kundi higugmaa ninyo
ang inyo kapareho† pareho sang inyo paghigugma sa inyo kaugalingon.
Ako amo ang GINOO.
19 Tumana ninyo ang akon mga pagsulundan. Indi ninyo pagpakastahi
ang isa ka sapat sa lain nga klase sang sapat. Indi kamo magtanom sang
duha ka klase nga binhi sa isa ka talamnan. Indi kamo magsuksok sang
bayo nga hinimo halin sa duha ka klase sang tela.
20 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa isa ka ulipon nga babayi nga
kalaslon na sa iban nga lalaki, pero ining babayi wala pa matubos ukon
mahatagan sing kahilwayan,‡ dapat silutan sila. Pero indi lang sila
pagpatyon kay indi pa man hilway ang amo nga babayi.
21-22 Kinahanglan nga magdala ang lalaki sang lalaki nga karnero didto
dampi sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan bilang halad nga
bayad sa sala. Paagi sa paghalad sang pari sang karnero sa akon presensya,
matubos ang lalaki sa iya nga sala kag patawaron ko siya.
23 Kon mag-abot na kamo sa duta nga ihatag ko sa inyo, indi ninyo
pagkaunon ang mga bunga sang mga kahoy nga inyo gintanom sa nahauna
nga tatlo ka tuig. Kabigon ninyo ini nga mahigko.§
24 Sa ikaapat nga tuig, ang tanan nga bunga ihalad ninyo bilang
pagdayaw sa akon, *gani indi man ninyo ini pagkaunon*.
25 Pero sa ikalima nga tuig makakaon na kamo sang mga bunga. Kag kon
tumanon ninyo ini nga mga pagsulundan, mangin bugana ang mga bunga
sang inyo mga kahoy. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
26 Indi kamo magkaon *sang karne* nga may dugo pa.
Indi ninyo paghimuon ang ginahimo sang manugpakot ukon babaylan.
27 *Kon magpangasubo kamo sa patay* indi ninyo pag-utdan ang inyo
buhok sa palibot sang inyo ulo ukon ang inyo burangos,
28 kag indi man ninyo pagpilasan ang inyo lawas. Kag indi man kamo
magpapika. Ako amo ang GINOO.
29 Indi ninyo pagpakahuy-i ang inyo mga anak nga babayi paagi sa
pagpilit sa ila nga ibaligya ang ila lawas, kay makaimpluwensya ini sa inyo
lugar kag magalapnag ang kalautan.
30 Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa inyo sa mga Adlaw nga
Inugpahuway, kag tahura ninyo ang lugar nga ginasimbahan ninyo sa
akon. Ako amo ang GINOO.
31 Indi kamo magdangop sa mga espiritista nga nagapakig-estorya sa
kalag sang patay, kay kon himuon ninyo ini kabigon kamo nga mahigko.
Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.

---

* **19:18** *sa iban:* ukon, *sa inyo kadugo* † **19:18** *kapareho:* ukon, *kapareho nga Israelinhon*
‡ **19:20** *ining babayi wala pa matubos ukon mahatagan sing kahilwayan:* Ang buot silingon, wala pa mabayaran sang iya nobyo ukon sang iban nga tawo ang iya amo para mahilway siya sa pagkaulipon.
§ **19:23** *mahigko:* sa literal, *wala matuli*

32 Tahura ninyo ang mga tigulang, kag tahura man ninyo *ako nga* inyo
Dios. Ako amo ang GINOO.
33 Indi ninyo pagtrataron sing malain ang mga pangayaw nga nagaestar
upod sa inyo.
34 Tratara ninyo sila nga daw kapareho ninyo, kag higugmaa ninyo sila
pareho sang inyo paghigugma sa inyo kaugalingon, kay mga pangayaw
man kamo sadto anay sa Egypt. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
35 Indi kamo magdaya sa inyo pagkilo, pagtakos, ukon pagsukob.
36-37 Gamita ninyo ang husto nga kilohan, talaksan, ukon sulukban.
Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt. Tumana
ninyo ang tanan ko nga mga pagsulundan kag mga sugo.

20

Ang Silot sa mga Sala

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Ang bisan sin-o sa inyo kag sa mga pangayaw nga nagaestar sa Israel nga
maghalad sang iya anak sa *dios nga si* Molek, kinahanglan nga batuhon
siya sang pumuluyo hasta nga mapatay gid.
3-4 Kontrahon ko ina nga tawo kag indi na ninyo siya pagkabigon nga
sakop ninyo. Kay sa iya paghalad sang iya anak kay Molek, ginhigkuan niya
ang lugar nga ginasimbahan sa akon kag ginpakahuy-an niya ang akon
balaan nga ngalan. Kon pabay-an lang ninyo ina nga tawo,
5 ako mismo ang magakontra sa iya kag sa iya pamilya kag sa tanan nga
nagsunod sa iya sa paghalad kay Molek. Indi ko sila pagkabigon nga sakop
ninyo.
6 Kontrahon ko man ang tawo nga magdangop kag magsunod sa mga
espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang patay. Indi ko sila
pagkabigon nga sakop ninyo.
7 Iseparar ninyo ang inyo kaugalingon para sa akon kag magkabuhi
kamo nga balaan, tungod kay ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
8 Tumana ninyo ang akon mga pagsulundan kay ako amo ang GINOO nga
nagaseparar sa inyo para sa akon.
9 Ang bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy kinahanglan
nga patyon. Siya ang responsable sang iya kamatayon.
10 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa asawa sang iban, siya kag
ang babayi kinahanglan nga patyon.
11 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa isa sang mga asawa sang iya
amay, ginpakahuy-an niya ang iya amay. Gani sila nga duha sang babayi
kinahanglan nga patyon. Sila ang responsable sang ila kamatayon.
12 Kon ang amay magpakighilawas sa iya umagad nga babayi, sila nga
duha kinahanglan nga patyon. Kay kalain ang ila ginhimo. Sila ang
responsable sang ila kamatayon.
13 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa iya kapareho nga lalaki, sila
nga duha kinahanglan nga patyon kay makangilil-ad ang ila ginhimo. Sila
ang responsable sang ila kamatayon.
14 Kon ang isa ka lalaki magpakigrelasyon sa mag-iloy, kinahanglan nga
sunugon sila nga tatlo, kay malain gid ang ila ginhimo. Indi dapat nga
magpabilin ini nga kalainan sa inyo.

15-16 Kon ang isa ka lalaki ukon babayi magpakighilawas sa isa ka sapat,
kinahanglan nga patyon siya kag ang sapat. Sila ang responsable sang ila
kamatayon.
17 Kon ang isa ka lalaki magpakigrelasyon kag maghulid sa iya utod nga
babayi, bisan utod man niya ini sa iya amay ukon sa iya iloy, ginpakahuy-an
niya ang iya utod gani may salabton siya. Kag tungod nga makahuluya ang
ginhimo nila nga duha, indi na ninyo sila pagkabigon nga sakop ninyo.
18 Kon ang isa ka lalaki maghulid sa babayi nga ara ang iya pamulanon,
kag magsugot ang babayi, indi na ninyo sila nga duha pagkabigon nga
sakop ninyo.
19 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa iya tiya, ginpakahuy-an niya
ang iya tiya. Sila nga duha may salabton sa ila nga ginhimo.
20 Kon ang isa ka lalaki magpakighilawas sa asawa sang iya tiyo,
ginpakahuy-an niya ang iya nga tiyo. Sila nga duha may salabton, kag
mapatay lang sila nga wala sing bata.
21 Kon ang isa ka lalaki magpakigrelasyon sa asawa sang iya utod,
ginpakahuy-an niya ang iya utod. Kag tungod kay mahigko ang ila
ginhimo, mapatay lang sila nga wala sing bata.
22 Tumana ninyo ang tanan ko nga mga pagsulundan kag mga sugo para
indi kamo pagpahalinon sa duta nga pagadal-an ko sa inyo nga inyo
estaran.
23 Ang mga katawhan nga pahalinon ko sa sadto nga duta nagahimo sang
sini nga mga kalautan, kag tungod sini ginakangil-aran ko sila. Gani indi
ninyo pagsundon ang ila ginahimo.
24 Kag suno sa ginsiling ko sa inyo, mangin inyo ang ila nga duta. Ihatag
ko sa inyo ining maayo kag mapatubason nga duta* para inyo
panag-iyahan. Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagseparar sa inyo sa iban
nga mga katawhan.
25 Dapat nahibaluan ninyo kon ano ang matinlo kag ang mahigko nga
mga sapat pati mga pispis. Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon
paagi sa pagkaon sang mahigko nga mga sapat nga gindumili ko sa inyo.
26 Magkabuhi kamo nga balaan kay ako, ang GINOO, balaan. Ginseparar
ko kamo sa iban nga mga katawhan nga mangin akon.
27 Kon may ara sa inyo sang espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag
sang patay, kinahanglan nga batuhon siya hasta nga mapatay gid. Siya ang
responsable sang iya nga kamatayon.

21

Ang mga Pagsulundan para sa mga Pari

1 Ginsugo sang GINOO si Moises nga ihambal ini sa mga pari nga kaliwat
ni Aaron:
Indi ninyo paghigkuan ang inyo kaugalingon paagi sa pagpartisipar sa
lubong sang inyo kapareho nga Israelinhon,
2 luwas lang kon ang napatay malapit ninyo nga paryente pareho sang
inyo iloy, amay, anak, utod nga lalaki,
3 ukon utod nga babayi nga wala pa sing bana kag nagadepende pa sa
inyo.
4 Indi man ninyo paghigkuan ang inyo kaugalingon paagi sa
pagpartisipar sa lubong sang paryente sang inyo asawa.

* **20:24** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

5 *Kon magpangasubo kamo sa patay,* indi ninyo pagkiskisan ang bisan
diin nga parte sang inyo ulo ukon utdan ang inyo burangos, ukon pilasan
ang inyo lawas.
6 Kinahanglan nga iseparar ninyo ang inyo kaugalingon para sa akon nga
inyo Dios, kag indi ninyo pagpakahuy-an ang akon ngalan. Himuon ninyo
ini tungod nga kamo ang nagahalad sang mga halad nga paagi sa kalayo,*
nga amo ang akon pagkaon.
7 Kinahanglan nga indi kamo magpangasawa sang babayi nga mahigko
tungod kay nagabaligya siya sang iya lawas, ukon sang babayi nga
ginbulagan sang iya bana, tungod nga ginseparar kamo para sa akon.
8 Kinahanglan nga kabigon kamo sang inyo kapareho nga mga
Israelinhon nga balaan kay kamo ang nagahalad sang *mga halad, nga amo*
ang akon pagkaon. *Huo,* dapat gid nga kabigon nila kamo nga balaan kay
ako, ang GINOO, balaan, kag ginahimo ko ang akon katawhan nga balaan.†
9 Kon may anak kamo nga babayi nga nagapakahuya sa inyo tungod kay
nagabaligya siya sang iya lawas, kag tungod sini ginakabig siya nga
mahigko, kinahanglan nga sunugon siya.
10 Kon ang pangulo nga pari‡ *magpangasubo sa patay,* dapat indi niya
paggumunon ang iya buhok kag indi niya paggision ang iya bayo.
11 Dapat indi niya paghigkuan ang iya kaugalingon paagi sa pagpalapit sa
patay, bisan pa iya ini amay ukon iloy.
12 Kag tungod kay ginhalad siya sa akon bilang pangulo nga pari paagi sa
paghaplas sa iya sang lana, indi siya dapat maghalin sa akon Balaan *nga*
Tolda para magpartisipar sa lubong, kay kon himuon niya ini mahigkuan
ang Tolda. Ako amo ang GINOO.
13-14 Ang pangasaw-on sang pangulo nga pari kinahanglan birhen kag
kapareho niya nga Israelinhon. Indi siya magpangasawa sang balo, ukon
sang babayi nga ginbulagan sang iya bana, ukon sang babayi nga mahigko
tungod kay nagabaligya siya sang iya lawas.
15 Sa sini nga paagi indi makabig nga mahigko ang iya mga anak. Ako ang
GINOO nga nagaseparar sa iya para sa akon.
16 Ginsugo sang GINOO si Moises
17 nga ihambal ini kay Aaron:
Wala sing bisan sin-o sa imo mga kaliwat hasta sa palaabuton nga mga
henerasyon nga makahalad sang *mga halad, nga amo ang* akon pagkaon,
kon may deperensya ang iya lawas.
18 Indi puwede ang bulag, lupog, may deperensya ang iya nawong, indi
normal ang isa ka parte sang iya lawas,
19 may bali ang iya tiil ukon kamot,
20 buktot, inano, may balatian sa mata ukon sa panit, ukon indi
makapabata.
21-23 Gani kon ang isa mo ka kaliwat may deperensya, indi siya puwede
nga maghalad sa akon sang mga halad nga paagi sa kalayo, nga amo ang
akon pagkaon. Indi man siya puwede nga magsulod sa Balaan nga Lugar
kag magpalapit sa halaran kay mahigkuan ang akon Tolda. Pero puwede
siya makakaon sang pagkaon nga parte nila nga mga pari sa balaan nga

---

* **21:6** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9. † **21:8** *ginahimo ko...nga balaan:* ukon, *ginaseparar ko sila para sa akon* ‡ **21:10** *pangulo nga pari:* sa Hebreo makita ang iya bilog nga titulo: *ang pangulo nga pari nga labaw sa kapareho niya nga mga Israelinhon, nga ginhaplasan sang lana ang iya ulo, nga gin-ordinahan nga magsuksok sang bayo* nga para sa pangulo nga pari.

halad kag sa labing balaan nga halad. Ako ang GINOO nga nagaseparar sa
inyo para sa akon.
24 Ginhambal ini tanan ni Moises kay Aaron kag sa iya mga anak nga
lalaki, kag sa tanan nga Israelinhon.

22

Ang mga Halad sa Dios

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki:
Indi ninyo pagpakahuy-an ang akon balaan nga ngalan, gani tahura
ninyo ang mga halad nga ginahalad sang mga Israelinhon sa akon. Ako
amo ang GINOO.
3 Kon may ara *sa inyo ukon* sa inyo mga kaliwat sa palaabuton nga mga
henerasyon nga magtandog sang halad nga para sa akon bisan mahigko
siya,* indi na gid siya makaalagad bilang pari. Ako amo ang GINOO.
4-7 Wala sing bisan sin-o sa inyo nga makakaon sang halad kon may
delikado siya nga balatian sa panit,† ukon may nagaguwa sa iya kinatawo
tungod sang iya balatian, ukon nahikapan niya ang butang nga mahigko
tungod nga nakatandog ini sa patay, ukon naguwaan siya sang semilya,
ukon nakatandog siya sang sapat ukon tawo nga ginakabig nga mahigko.
Makakaon lang siya sang mga halad kon makapaligo na siya,‡ pero
mahulat siya anay hasta sa hapon kon magsalop na ang adlaw kag dayon
makakaon na siya sang mga halad nga amo ang iya kalan-on *bilang pari*.
8 Indi kamo dapat magkaon sang bisan ano nga karne sang sapat nga
napatay lang ukon ginpatay sang iban nga sapat, kay kon himuon ninyo ini
kabigon kamo nga mahigko. Ako amo ang GINOO.
9 Indi ninyo pag-ibaliwala ang akon ginapatuman sa inyo. Kinahanglan
nga tumanon gid ninyo ini para indi kamo magkasala kag magkalamatay.
Ako ang GINOO nga nagaseparar sa inyo para sa akon.
10 Kamo lang nga mga pari kag ang inyo panimalay ang makakaon sang
parte sang mga halad nga para sa inyo. Indi puwede magkaon sini ang inyo
bisita ukon ang inyo sinuhulan nga trabahador.
11 Pero puwede nga magkaon ang ulipon nga ginbakal ninyo ukon
natawo sa inyo panimalay.
12 Indi man makakaon sini ang anak nga babayi sang pari nga
nakapamana sang indi pari.
13 Pero kon nabalo siya ukon nagbulagay sila sang iya bana nga wala sila
sang bata, kag mag-estar siya liwat sa iya amay, makakaon siya sang
pagkaon nga ginabaton sang iya amay bilang pari.
Tandaan gid ninyo nga kamo lang nga mga pari kag ang inyo panimalay
ang makakaon sang parte sang mga halad nga para sa inyo.
14 Pero kon ang isa ka tawo nga indi miyembro sang inyo panimalay
nakakaon sini nga indi niya hungod, kinahanglan nga ulian niya ini sa inyo
kag dugangan pa gid niya sang 20 porsiyento sang bili sini.
15 Kamo nga mga pari, indi ninyo pag-ibaliwala ang mga halad sang mga
Israelinhon para sa akon,

---

* **22:3** *mahigko siya:* buot silingon, *indi siya takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.* † **22:4-7** *may delikado siya nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 13:2. ‡ **22:4-7** *makapaligo na siya:* Isa ini ka ritual nga ginahimo sang mga Israelinhon para mangin matinlo sila kag takos nga magpartisipar sa iban nga mga seremonya sang ila relihiyon.

16 agod nga sa pagkaon ninyo sini indi kamo makasala kag wala kamo
sing salabton. Ako ang GINOO nga nagaseparar sa inyo para sa akon.

Ang mga Pagsulundan Parte sa Pagpili sang Sapat nga Ihalad

17 Ginsugo sang GINOO si Moises
18 nga ihambal ini kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki, sa tanan nga
kapareho nila nga mga Israelinhon, pati sa mga pangayaw sa Israel:
Kon ang halad nga ginasunog ihalad ninyo bilang halad sa pagtuman
sang isa ka panaad ukon halad nga kinabubut-on,
19 kinahanglan nga lalaki ini nga baka, karnero, ukon kanding nga wala
sing deperensya para batunon ko.
20 Indi kamo maghalad sing may deperensya kay indi ko gid ini
pagbatunon.
21 Kon ang halad nga para sa maayo nga relasyon ihalad ninyo sa akon
bilang halad sa pagtuman sang isa ka panaad ukon halad nga
kinabubut-on, kinahanglan nga baka ini ukon karnero ukon kanding nga
wala sing deperensya para batunon ko.
22 Indi kamo maghalad sa akon sang sapat nga bulag, nabalian,
napilasan, ukon may balatian sa panit. Indi gid ninyo ini pag-ihalad sa
akon sa halaran bilang halad nga paagi sa kalayo.
23 Pero puwede ninyo ihalad bilang halad nga kinabubut-on ang baka
ukon karnero ukon kanding nga indi normal ang isa ka parte sang iya
lawas, pero indi ini puwede nga ihalad bilang halad sa pagtuman sang isa
ka panaad.
24 Indi kamo maghalad sa akon sang sapat nga may deperensya ang iya
itlog, ukon ginkapon. Indi gid ninyo ini paghimuon sa inyo lugar.
25 Kag indi man kamo magbakal sang sina nga klase sang mga sapat halin
sa mga taga-iban nga lugar kag ihalad sa akon bilang akon pagkaon, kay
indi ko ina pagbatunon.
26-27 Ang bag-o natawo nga baka, karnero, ukon kanding dapat
magpabilin sa iya iloy sa sulod sang pito ka adlaw. Pero halin sa ikawalo
nga adlaw puwede na ini ihalad sa akon bilang halad nga paagi sa kalayo.
28 Indi ninyo pag-ihalad sing dungan ang baka ukon karnero ukon
kanding kag ang iya bata sa isa lang ka adlaw.
29 Kon maghalad kamo sang halad sa pagpasalamat sa akon, sundon
ninyo ang husto nga pamaagi sa paghalad sini para batunon ko.
30 Kag kinahanglan nga kaunon ninyo ini sa sina mismo nga adlaw sang
paghalad kag indi gid ninyo pagbilinan hasta sa masunod nga aga. Ako
amo ang GINOO.
31 Tumana ninyo ang akon mga sugo. Ako amo ang GINOO.
32 Indi ninyo pagpakahuy-an ang akon balaan nga ngalan, kag kilalahon
ninyo ako nga balaan. Ako ang GINOO nga nagaseparar sa inyo para sa
akon,
33 kag ako amo ang nagpaguwa sa inyo sa Egypt para mangin inyo Dios.
Huo, ako amo ang GINOO.

23

Ang Pinasahi nga mga Tion sang Pagsimba

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal sa mga Israelinhon ang ini nga mga pagsulundan parte sa
natalana nga mga piesta, nga magatilipon sila sa pagsimba sa GINOO:

Ang Adlaw nga Inugpahuway

3 May anom kamo ka adlaw sa pag-obra, pero sa ikapito nga adlaw
magpahuway kamo kay amo ina ang Adlaw nga Inugpahuway. Indi kamo
mag-obra sa sina nga adlaw kundi magtipon kamo sa pagsimba, kay adlaw
ina nga padunggan ninyo ang GINOO.

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Num. 28:16-25)

4 Amo ini ang natalana nga mga piesta nga magatilipon ang mga
Israelinhon sa pagsimba sa GINOO.
5 Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel ginahiwat sa gab-i sang ika-14
nga adlaw sang nahauna nga bulan.
6 Kag sa ika-15 nga adlaw sang amo gihapon nga bulan, magaumpisa
naman ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Pito ka adlaw
ini nga piesta, kag sa sina nga mga inadlaw ang tinapay nga kaunon ninyo
kinahanglan wala sing inugpahabok.
7 Sa nahauna nga adlaw sang sini nga piesta, indi kamo mag-obra kundi
magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO.
8 Sa sulod sang pito ka adlaw maghalad kamo sa GINOO sang halad nga
paagi sa kalayo.* Kag sa ikapito nga adlaw indi kamo liwat mag-obra kundi
magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO.

Ang Piesta sang Pag-ani
(Num. 28:26-31)

9-11 Kon didto na kamo sa duta nga ihatag sang GINOO sa inyo, ihalad
ninyo sa iya ang una nga binugkos nga mga uhay nga naani ninyo. Dal-on
ninyo ini sa pari sa sunod nga adlaw sa tapos sang Adlaw nga
Inugpahuway, kag bayawon ini sang pari sa presensya sang GINOO para
batunon kamo sang GINOO paagi sini.
12 Sa sina man nga adlaw, maghalad man kamo sa GINOO sang karnero
nga isa ka tuig nga wala sing deperensya bilang halad nga ginasunog.
13 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga apat ka kilo nga harina
nga maayo nga klase kag ginmikslahan sang mantika, kag halad nga
ilimnon nga isa ka litro nga bino. Halad ini nga paagi sa kalayo, kag ang
kahamot sini makapalipay sa GINOO.
14 Kon wala pa ninyo mahalad ina, indi gid kamo dapat magkaon sang
bisan ano nga klase sang pagkaon halin sa inyo bag-o nga inani, hilaw man
ini ukon sinanlag ukon ginluto nga tinapay. Ini nga pagsulundan dapat
tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon, bisan diin kamo
mag-estar.
15-17 Pagkaligad sang pito ka semana umpisa sa adlaw nga naghalad
kamo sadtong binugkos nga mga uhay, magtipon kamo kag maghalad *liwat*
sang halad nga regalo halin sa sadtong mga uhay nga bag-o lang ninyo
inani. Ini bali sa ika-50 nga adlaw, nga amo ang adlaw pagkatapos sang
ikapito nga Adlaw nga Inugpahuway. Ang ihalad ninyo duha ka tinapay
nga ang kada isa hinimo halin sa apat ka kilo nga harina nga maayo nga
klase, nga may inugpahabok. Ihalad ninyo ini bilang halad nga ginabayaw
halin sa nahauna ninyo nga patubas.
18 Parisan ninyo ini sang pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga tag-isa
ka tuig, isa ka bataon nga baka, kag duha ka gulang nga karnero nga lalaki,
nga ang kada isa sa ila wala sing deperensya. Ihalad ninyo ini bilang halad
nga ginasunog upod sa halad nga regalo kag pati sa halad nga ilimnon. Ang
kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa GINOO.

* **23:8** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 1:9.

19 Dayon maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang
halad sa pagpakatinlo, kag duha ka karnero nga tag-isa ka tuig bilang halad
nga para sa maayo nga relasyon.
20 Bayawon sang pari sa presensya sang GINOO ang duha ka karnero kag
ang halad nga halin sa nahauna nga patubas. Balaan ini nga mga halad
para sa GINOO kay parte ini sang mga pari.
21 Sa amo man nga adlaw indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa
palaabuton nga mga henerasyon, bisan diin kamo mag-estar.
22 Kon mag-ani kamo, indi ninyo pag-ubusa ani ang ara sa higad sang
inyo talamnan, kag indi ninyo pagbalikon kag siputon ang mga nabilin.
Ibilin na lang ninyo ina sa mga imol kag sa mga pangayaw.† Ako amo ang
GINOO nga inyo Dios.

Ang Piesta sang Pagpatunog sang mga Trumpeta (Num. 29:1-6)

23-24 Sa nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan, magpahuway kamo
bilang pagdumdom sa GINOO. Kon mabatian ninyo ang pagtunog sang mga
trumpeta, magtipon kamo sa pagsimba sa iya.
25 Indi kamo mag-obra sa sina nga adlaw kundi maghalad kamo sa GINOO
sang halad nga paagi sa kalayo.

Ang Adlaw sang Pagtubos (Num. 29:7-11)

26-28 Ang ikanapulo nga adlaw sang sina nga ikapito nga bulan amo ang
Adlaw sang Pagtubos. Indi kamo mag-obra sa sina nga adlaw kundi
magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO nga may pagpuasa, kag maghalad
kamo sa iya sang halad nga paagi sa kalayo. Kay sa sina nga adlaw himuon
ang seremonya sa pagtubos sa inyo sa inyo mga sala sa presensya sang
GINOO nga inyo Dios.
29 Ang indi magpuasa sa sina nga adlaw indi na ninyo pagkabigon nga
sakop ninyo.
30 Patyon sang GINOO ang bisan sin-o nga mag-obra sa sina nga adlaw.
31-32 Gani magpahuway kamo kag magpuasa umpisa sa pagsalop sang
adlaw sa ikasiyam nga adlaw sang sina nga bulan hasta sa masunod nga
pagsalop sang adlaw. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa
palaabuton nga mga henerasyon, bisan diin kamo mag-estar.

Ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag (Num. 29:12-40)

33-34 Ginsugo sang GINOO si Moises nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Sa ika-15 nga adlaw sang ikapito nga bulan magaumpisa ang Piesta sang
Pagpatindog sang mga Payag, kag saulugon ninyo ini sa sulod sang pito ka
adlaw.
35 Sa nahauna nga adlaw indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO.
36 Sa sulod sang pito ka adlaw maghalad kamo sa GINOO sang mga halad
nga paagi sa kalayo. Kag sa ikawalo nga adlaw‡ indi naman kamo
mag-obra kundi magtipon kamo liwat sa pagsimba sa GINOO, kag maghalad
kamo sa iya. Katapusan ini nga adlaw sang inyo nga pagtilipon.
37 Amo ina ang natalana nga mga piesta nga magatilipon kamo sa
pagsimba sa GINOO kag sa paghalad sang mga halad nga paagi sa kalayo.

† **23:22** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel* ‡ **23:36** *ikawalo nga adlaw:* Dugang ini nga adlaw sa piesta nga bali amo ang katapusan nga adlaw sang piesta.

Dapat magdala kamo sang mga halad nga ginasunog, halad nga regalo, halad *nga para sa maayo nga relasyon*, kag mga halad nga ilimnon, nga ginakinahanglan nga ihalad ninyo sa mga tion sang paghalad sini.

38 *Saulugon ninyo ina nga mga piesta* dugang sa Adlaw nga Inugpahuway nga ginsugo sang GINOO nga himuon ninyo kada semana. Kag ihalad ninyo ini nga mga halad dugang sa inyo mga regalo, sa inyo mga halad sa pagtuman sang mga panaad, kag sa inyo mga halad nga kinabubut-on nga inyo ginahalad sa GINOO.

39 Kon parte *liwat* sa Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag, saulugon ninyo ini sa pagpadungog sa GINOO umpisa sa ika-15 nga adlaw sang ikapito nga bulan, pagkatapos sang tig-alani. Saulugon ninyo ini sa sulod sang pito ka adlaw; indi kamo mag-obra sa nahauna nga adlaw kag sa ikawalo nga adlaw.

40 Sa nahauna nga adlaw, magkuha kamo sang pinakamaayo nga mga bunga sang mga kahoy, mga paklang sang palma, mga sanga sang madabong nga mga kahoy, kag mga kahoy-kahoy sa ililigan sang tubig, kag magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios sa sulod sang pito ka adlaw.

41-43 Saulugon ninyo ini nga piesta sa ikapito nga bulan sang kada tuig sa pagpadungog sa GINOO. Sa sulod sang pito ka adlaw, tanan kamo nga mga tumandok nga mga Israelinhon mag-estar sa mga payag para mahibaluan sang inyo mga kaliwat nga ginpaestar sang GINOO nga inyo Dios ang inyo mga katigulangan sa mga payag sang ginpaguwa niya sila sa Egypt. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.

44 Amo ato ang parte sa natalana nga mga piesta para sa GINOO nga ginpahibalo ni Moises sa mga Israelinhon.

24

Ang Pag-asikaso sa mga Suga sang Tolda nga Ginapakigkitaan (Exo. 27:20, 21)

1-4 Ginsugo sang GINOO si Moises nga ipatuman niya ini sa mga Israelinhon:

Dal-an ninyo sang puro nga lana sang ginbayo nga olibo ang mga suga sa guwa sang kuwarto nga ginabutangan sang *Kahon sang* Kasuguan didto sa Tolda nga Ginapakigkitaan, para wala sing untat ang pagsiga sini sa presensya sang GINOO. Kada magsirom na, sindihan ini ni Aaron kag padayon nga pasigahon hasta mag-aga. Siguruhon gid niya nga nagasiga permi ang mga suga sa bulutangan sini nga puro bulawan. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa palaabuton nga mga henerasyon.

Ang mga Tinapay nga Ginahalad sa Presensya sang Dios

5 Maghimo kamo sang dose ka bilog nga tinapay, nga ang kada isa hinimo halin sa apat ka kilo nga harina nga maayo nga klase.

6 Ibutang ninyo ini sa lamisa nga puro *bulawan nga* didto sa presensya sang GINOO. Sampawon ninyo ini sa duha ka sampaw nga ang kada isa may anom ka tinapay.

7 Butangan ninyo dayon sang puro nga insenso sa tupad sang kada sinampaw. Ang insenso amo ang magaserbi nga halad sa pagdumdom sa GINOO. Sunugon ini bilang halad nga paagi sa kalayo sa baylo sang mga tinapay.

8 Dapat magbutang gid permi sang sini nga mga tinapay sa presensya
sang GINOO kada Adlaw nga Inugpahuway bilang kasugtanan nga tumanon
sang mga Israelinhon hasta san-o.
9 Ini nga mga tinapay para kay Aaron kag sa iya mga kaliwat. Kaunon nila
ini sa balaan nga lugar *didto sa Tolda*, tungod kay balaan gid ini nga parte
sang mga halad nga paagi sa kalayo. Kag para gid ina sa ila hasta san-o.*

Ang Silot sa mga Nagainsulto sa Dios

10-11 Karon, may isa ka tawo nga ang iya amay Egyptohanon kag ang iya
iloy Israelinhon. (Ang ngalan sang iya iloy amo si Shelomit, nga anak ni
Dibri nga halin sa tribo ni Dan.) Nagpakig-away ini nga tawo sa isa ka
Israelinhon didto sa kampo, kag gin-insulto niya ang ngalan sang GINOO.
Gani gindala nila siya kay Moises,
12 kag ginpriso nila siya hasta nga mahibaluan nila kon ano ang
kabubut-on sang GINOO sa amo nga tawo.
13 Karon, nagsiling ang GINOO kay Moises,
14 "Dal-a sa guwa sang kampo ang ato nga tawo nga nag-insulto sa akon.
Ang tanan nga nakabati sang iya pag-insulto magtungtong sang ila kamot
sa iya ulo *sa pagpamatuod nga may salabton siya*, kag dayon batuhon siya
sang bilog nga komunidad *sang Israel*.
15-16 Kag hambalan mo ang mga Israelinhon nga ang bisan sin-o sa ila kag
sa mga pangayaw nga magyaguta sa akon ukon mag-insulto sa akon ngalan
may salabton. Kinahanglan nga batuhon siya sang bilog nga komunidad
hasta nga mapatay gid.
17 "Ang bisan sin-o nga makapatay sang tawo, kinahanglan nga patyon
man.
18 Kag ang tawo nga makapatay sang sapat sang iban kinahanglan nga
ilisan niya ini sang buhi tungod kay buhi man ato nga sapat, kag dapat buhi
man ang ibayad.
19-20 Kon ginhalitan sang isa ka tawo ang iya isigkatawo, kinahanglan nga
halitan man siya suno man sa iya nga ginhimo: Kon ginbali niya ang tul-an
sang iban balion man ang iya tul-an, kon ginlukat niya ang mata sang iban
lukaton man ang iya mata, kag kon ginbingaw niya ang ngipon sang iban
bingawon man ang iya ngipon.
21 Ang bisan sin-o nga makapatay sang sapat kinahanglan nga ilisan niya
ini, pero ang makapatay sang tawo kinahanglan nga patyon man.
22 Ang ini nga kasuguan para sa inyo tanan, tumandok man kamo *nga*
mga Israelinhon ukon mga pangayaw. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios."
23 Pagkatapos nga nahambal ini ni Moises sa mga Israelinhon, gindala
nila ang tawo nga nag-insulto sa Dios sa guwa sang kampo kag ginbato,
suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

25

Ang Tuig nga Inugpahuway sang Duta

1 Sang didto si Moises sa Bukid sang Sinai, ginsugo siya sang GINOO
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon mag-abot na kamo sa duta nga ihatag ko sa inyo, indi ninyo
pagtamnan ang duta kada ikapito nga tuig para mapadunggan ninyo ako.
3-4 Sa sulod sang anom ka tuig makatanom kamo kag makaani, pero sa
ikapito nga tuig kinahanglan nga papahuwayon ninyo ang duta. Indi ninyo

* **24:9** *Kag para gid ina sa ila hasta san-o:* ukon, *Kag dapat tumanon gid ini nga pagsulundan hasta san-o.*

pagtamnan ang inyo mga uma kag indi man ninyo pagtapsan sang mga
sanga ang inyo tanom nga mga ubas.
5 Kag indi man ninyo pag-anihon ang mga uhay ukon pagduguson ang
mga bunga sang mga ubas nga nagatubo lang.
6 Pero puwede kamo magpanguha sini para lang kaunon ninyo sang inyo
mga suluguon, sang inyo mga trabahador, sang mga pangayaw nga
nagaestar upod sa inyo,
7 sang inyo mga kasapatan, kag sang talunon nga mga sapat sa inyo duta.

Ang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli

8-9 Sa kada 49 ka tuig,* sa ikanapulo nga adlaw sang ikapito nga bulan
nga amo ang Adlaw sang Pagtubos, patunugon ninyo ang mga budyong sa
bilog nga lugar.
10 Kabigon ninyo ang ika-50 nga tuig nga pinasahi nga tuig, kay tion ini
sang paghilway sa mga ulipon para makabalik na sila sa ila pamilya kag sa
pag-uli sa tag-iya sang iya mga duta nga iya ginbaligya.
11-12 Sa sini nga Tuig sang Paghilway kag Pag-uli, indi kamo magtanom,
kag indi man kamo mag-ani ukon magdugos sang mga bunga sang mga
tanom nga nagatubo lang, pero puwede kamo makapanguha para lang
kaunon. Balaan ini nga tuig para sa inyo.
13 Sa sini nga tuig, ang tanan nga pagkabutang nga ginbaligya sa inyo
ibalik ninyo sa tag-iya.
14 Gani kon magbaligya kamo ukon magbakal sang duta sa inyo
kasimanwa, indi kamo magdinayaay.
15 Kinahanglan nga ang bili sang duta suno sa kadamuon sang mga tinuig
nga makapatubas ini sa wala pa ang sunod nga Tuig sang Paghilway kag
Pag-uli.
16 Kon madamo pa ang mga tinuig antes mag-abot ang Tuig sang
Paghilway kag Pag-uli, pataasan ninyo ang presyo sang duta, pero kon
gamay na lang, panubuan ninyo. Kay ang matuod, ang ginabakal indi ang
duta mismo kundi ang kadamuon sang mapatubas sang duta.
17 Indi kamo magdinayaay kundi tahura ninyo ako, kay ako ang GINOO
nga inyo Dios.
18-19 Tumana gid ninyo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo para
magkabuhi kamo nga malinong sa duta nga inyo estaran kag indi kamo
mawad-an sang pagkaon tungod sa bugana nga mga patubas sang duta.
20 Indi kamo magkabalaka kon ano ang inyo kaunon sa ikapito nga tuig
nga indi kamo makatanom ukon makaani.
21 Kay bendisyunan ko ang inyo duta sa ikaanom nga tuig para
magpatubas ini sang madamo nga kalan-on nga para sa tatlo ka tuig.
22 Gani samtang nagatanom kamo sa ikawalo nga tuig, ang inyo kaunon
amo pa ang inyo inani sang ikaanom nga tuig, kag madamo pa ang inyo
kalan-on hasta sa tig-alani sa ikasiyam nga tuig.
23 Indi dapat ibaligya ang duta nga indi na mabawi pa, kay ang ini nga
duta akon; ginapaestaran kag ginapaagsahan ko lang ini sa inyo.
24 Gani tugutan ninyo nga mabawi pa sang tag-iya ang iya duta sa inyo.
Himuon ninyo ini sa tanan nga duta nga inyo ginbakal.
25 Kon nag-imol ang kapareho ninyo nga Israelinhon, kag tungod sini
ginbaligya niya ang iya duta, ang iya pinakamalapit nga paryente amo ang
maggawad sang iya ginbaligya.

---

* **25:8-9** *Sa kada 49 ka tuig:* sa literal, *pito ka tuig nga inugpahuway, pito ka pito ka tuig*

26 Pero kon wala siya sing paryente nga maggawad sini para sa iya,
puwede niya gihapon ini mabawi kon may ikasarang na siya sa paggawad
sini.
27 Kon matabo ini bayaran niya ang nagbakal sang iya duta sang
kantidad nga suno sa mapatubas sang duta hasta sa pag-abot sang Tuig
sang Paghilway kag Pag-uli, dayon puwede na niya mabawi ang iya duta.
28 Pero kon kulang pa ang iya inuggawad, magapabilin ini sa nagbakal
hasta sa pag-abot sang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli. Sa sina nga tuig,
mabawi na niya ang iya duta *nga wala sing bayad*.

29 Kon ang isa ka tawo magbaligya sang iya balay nga ara sa banwa nga
napalibutan sang pader, magawad pa niya ini sa sulod sang isa ka tuig
halin sang tion sang iya pagbaligya.
30 Pero kon indi niya ini magawad sa sulod sang isa ka tuig, ang amo nga
balay mangin iya na sang nagbakal kag sang iya mga kaliwat hasta san-o.
Indi na ini mabawi sang tag-iya sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli.
31 Pero ang mga balay sa mga baryo nga wala sing pader pagakabigon
nga pareho sang mga uma, nga puwede magawad kag mabawi sa Tuig sang
Paghilway kag Pag-uli.

32 Ang mga kaliwat ni Levi puwede nga makagawad bisan san-o sang ila
mga balay nga ara sa mga banwa nga ginapanag-iyahan nila.
33 Kon indi nila ini magawad, iuli ini sa ila sa Tuig sang Paghilway kag
Pag-uli. Kay ang mga balay dira sa ila mga banwa ila ina nga parte halin sa
ila kapareho nga mga Israelinhon.
34 Ang mga palahalban nga ara dampi sa ila mga banwa kinahanglan nga
indi pag-ibaligya, kay ila ina nga pagkabutang hasta san-o.

35 Kon nag-imol ang kapareho ninyo nga Israelinhon kag indi na siya
makasarang nga magsuporta sa iya kaugalingon, buligan ninyo siya
pareho sang pagbulig ninyo sa mga pangayaw nga temporaryo ukon
permanente nga nagaestar upod sa inyo, para makapadayon siya sa
pag-estar upod sa inyo.
36-37 Pahulama ninyo siya sang kuwarta nga wala sing saka, kag baligyai
ninyo siya sang pagkaon nga wala sing ganansya, para makapadayon siya
sa pag-estar upod sa inyo. Himua ninyo ina sa pagpakita nga nagatahod
kamo sa *akon nga* inyo Dios.
38 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para
ihatag ko sa inyo ang duta sang Canaan kag para mangin Dios ninyo ako.

39 Kon nag-imol ang kapareho ninyo nga Israelinhon, kag tungod sini
ginbaligya niya ang iya kaugalingon sa inyo bilang ulipon, indi ninyo siya
pagpaobrahon pareho sang isa ka ordinaryo lang nga ulipon.
40 Kabigon ninyo siya nga isa ka sinuhulan nga trabahador ukon isa ka
bisita nga nagaestar lang sa inyo. Magaobra siya sa inyo hasta sa Tuig sang
Paghilway kag Pag-uli.
41 Sa sina nga tuig, hilway na siya kag ang iya mga anak, kag makabalik
na sila sa ila mga kaparyentihan kag mangin ila liwat ang mga
pagkabutang sang ila mga katigulangan.
42 Mga ulipon ko kamo, kamo nga mga Israelinhon nga ginpaguwa ko sa
Egypt. Gani indi dapat nga ibaligya ninyo ang inyo kaugalingon nga ulipon
hasta san-o.
43 Indi ninyo pagpintasan ang kapareho ninyo nga Israelinhon nga
ulipon ninyo. Himua ninyo ina sa pagpakita nga nagatahod kamo sa *akon
nga* inyo Dios.

44 Kon gusto ninyo nga may mga ulipon kamo, magbakal kamo sa mga
nasyon sa palibot ninyo.
45 Puwede man ninyo baklon ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa
inyo ukon ang mga miyembro sang ila panimalay nga natawo sa inyo lugar.
Ang mga ulipon nga nabakal ninyo sa ila mangin pagkabutang na ninyo,
46 kag puwede ninyo sila ipanubli sa inyo mga anak para magserbisyo sa
ila samtang buhi sila. Pero indi gid ninyo pagpintasan ang kapareho ninyo
nga Israelinhon nga ulipon ninyo.
47 Kon ang isa ka imol nga Israelinhon nagbaligya sang iya kaugalingon
bilang ulipon sa isa ka pangayaw nga manggaranon nga nagaestar upod sa
inyo ukon sa iya sini paryente,
48 ang ina nga Israelinhon puwede pa nga magawad. Puwede siya nga
gawaron sang iya utod,
49 tiyo, pakaisa, ukon sang bisan sin-o sa malapit niya nga mga paryente.
Puwede man nga siya mismo ang maggawad sang iya kaugalingon kon
may ikasarang na siya.
50-52 Ang iya himuon sumahon niya kag sang nagbakal sa iya kon pila ka
tuig ang iya pagserbisyo kag kon pila ang maiguan sini kon bayaran siya
pareho sa ginahimo sa isa ka sinuhulan nga trabahador. Ang maiguan nga
kantidad ibuhin niya sa kantidad nga ginbayad sa iya sadto anay sang
pagbakal sa iya bilang isa ka ulipon. (Ang amo nga kantidad ginabasi sa
kadamuon sang tinuig halin sa pagbakal sa iya hasta sa Tuig sang
Paghilway kag Pag-uli.) Kag kon pila ang mabilin amo ina ang ibayad niya
para magawad siya.
53 Kinahanglan nga kabigon siya sang nagbakal sa iya nga daw isa ka
sinuhulan nga trabahador kag indi niya siya pagpintasan.
54 Kon indi siya magawad sa sini nga mga paagi, mahilway gihapon siya
kag ang iya mga anak sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli.
55 *Gani indi kamo magpaulipon sa inyo isigkatawo hasta san-o,* kay mga
ulipon ko kamo, kamo nga ginpaguwa ko sa Egypt. Ako amo ang GINOO nga
inyo Dios.

26

Ang Balos sa Pagkamatinumanon
(Deu. 7:11-24; 28:1-14)
1 Indi kamo maghimo sang mga dios-dios pareho sang mga imahen,
handumanan nga bato, ukon bato nga may larawan, para simbahon, kay
ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
2 Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa inyo sa mga Adlaw nga
Inugpahuway kag tahura ninyo ang lugar nga ginasimbahan ninyo sa
akon. Ako amo ang GINOO.
3 Kon tumanon ninyo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo,
4 padal-an ko kamo sang ulan sa husto nga panahon para ang duta
makapatubas kag ang mga kahoy makapamunga.
5 *Mangin bugana gid kaayo ang inyo mga patubas nga bisan pa gani* ang
inyo paglinas sang mga uhay magapadayon hasta sa tighalarvest sang mga
ubas, kag ang inyo pagpangharvest sang ubas magapadayon hasta sa inyo
tigpalanggas. Gani makapagusto kamo sang inyo nga pagkaon kag
magakabuhi pa kamo nga malinong sa inyo lugar.
6 Paluntaron ko ang kalinong sa inyo lugar, gani makatulog kamo nga
wala sing may ginakahadlukan. Pangtabugon ko ang mapintas nga mga
sapat sa inyo lugar, kag wala sing mga kaaway nga makasalakay sa inyo.

7 Kamo ang magasalakay sa inyo mga kaaway kag pamatyon ninyo sila.
8 Ang 5 sa inyo makapierdi sang 100 kag ang 100 sa inyo makapierdi sang 10,000.
9 Ipakita ko ang akon kaayo sa inyo kag hatagan ko kamo sang madamo nga kaliwat para matuman ko ang akon kasugtanan sa inyo.
10 *Tungod nga mangin bugana gid ang inyo mga patubas,* ang inyo pagakaunon amo pa ang nagligad ninyo nga mga patubas hasta nga maabtan pa ini kag mailisan sang bag-o naman nga patubas.
11 Magapuyo ako upod sa inyo kag indi ko kamo pag-isikway.
12 Magaupod ako sa inyo kag ako padayon nga mangin Dios ninyo kag kamo padayon nga mangin katawhan ko.
13 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para indi na kamo mangin mga ulipon sang mga Egyptohanon. Ginhilway ko na kamo, gani wala na kamo sing dapat nga ikahuya.

Ang Balos sa Pagkadi-matinumanon (Deu. 28:15-68)

14-15 Pero kon indi gani kamo magpamati sa akon kag indi magtuman sang tanan ko nga mga sugo, mga pagsulundan kag mga ginapatuman, kag tungod sini ginalapas ninyo ang kasugtanan ko sa inyo,
16 amo ini ang akon himuon sa inyo: Mataranta kamo sa kahadlok tungod kay padal-an ko kamo sang makamamatay nga mga balatian kag hilanat nga makaguba sang inyo mga mata kag mga lawas. Magatanom kamo, pero indi ninyo ini mapuslan kay salakayon kamo sang inyo mga kaaway kag kaunon nila ang inyo mga patubas.
17 Kontrahon ko kamo para mapierdi kamo sang inyo mga kaaway kag dumalahan nila kamo. Tungod sa kakulba magapalalagyo kamo bisan wala sing may nagalagas sa inyo.
18 Kag kon indi gihapon kamo magpamati sa akon, silutan ko kamo sing pito ka pilo.
19 Dulaon ko ang ginapabugal ninyo nga gahom. Indi ko gid pagpaulanon, gani magatig-a gid ang inyo mga duta.*
20 Mangin wala gid sing pulos ang inyo pagpangabudlay, kay ang inyo mga duta indi magpatubas kag ang inyo mga kahoy indi magpamunga.
21 Kon padayon pa gid kamo nga magsupak sa akon kag indi kamo magpamati sa akon, dugangan ko pa gid liwat sing pito ka pilo ang inyo silot.
22 Padal-an ko kamo sang mapintas nga mga sapat kag pamatyon nila ang inyo mga bata kag mga kasapatan, kag tungod sini diutay na lang ang mabilin sa inyo sa bagay nga daw wala na sing may nagalakat sa inyo mga dalan.
23 Kon indi gihapon kamo magpamati sa akon kundi padayon pa gid kamo nga magsupak sa akon,
24 ako gid mismo ang magakontra sa inyo kag silutan ko kamo sing pito pa gid ka pilo.
25 Ipasalakay ko kamo sa inyo mga kaaway sa pagsilot sa inyo tungod sang inyo paglapas sa aton kasugtanan. Bisan magpanago pa kamo sa inyo mga banwa padal-an ko gihapon kamo sang mga kahalitan, kag tungod sini mapilitan kamo nga magsurender sa inyo kaaway.

---

* **26:19** *Indi ko gid...duta:* sa literal, *himuon ko ang mga panganod nga daw salsalon kag ang mga duta nga daw saway.*

26 Kulangon ang inyo pagkaon, gani isa lang ka pugon ang gamiton sang
napulo ka babayi sa pagluto sang tinapay, kag tunga-tungaon pa nila ini sa
inyo. Makakaon kamo matuod pero indi kamo mabusog.
27 Kon indi gihapon kamo magpamati sa akon kundi padayon pa gid
kamo nga magsupak sa akon,
28 sa akon kaakig kontrahon ko kamo kag silutan sing pito pa gid ka pilo.
29 *Pagutuman ko kamo* kag mapilitan kamo sa pagkaon sang inyo
kaugalingon nga mga anak.
30 Panggub-on ko ang inyo mga simbahan sa mataas nga mga lugar pati
ang mga halaran sini nga sulunugan sang insenso. Kag ihaboy ko ang inyo
mga bangkay sa ibabaw sang inyo patay nga mga dios-dios, kag isikway ko
kamo.
31 Gub-on ko ang inyo mga banwa kag mga simbahan, kag indi ako
malipay sa kahamot sang inyo mga halad.
32 Gub-on ko ang inyo lugar, kag ang inyo mga kaaway nga magasakop
sini matingala gid *sa pagkaguba sini*.
33 Padal-an ko kamo sang gira nga magaguba sang inyo mga banwa.
Laptahon ko kamo sa iban nga mga nasyon, kag mangin mamingaw ang
inyo duta.
34-35 Samtang ginabihag kamo sa lugar sang inyo mga kaaway kag wala
na sing may nagaestar sa inyo duta, makapahuway na ini. Kay sang
nagaestar pa kamo sa inyo duta wala gid ninyo ini pagpahuwayi bisan tuig
sang inugpahuway sang duta. Pero subong makapahuway na gid ini
samtang wala na sing may nagaestar.
36-37 Kamo nga mga nagkalabilin nga buhi sa inaway, nga gindala sang
inyo mga kaaway sa ila nga lugar, pahadlukon ko gid. Sa bagay nga bisan sa
kalas lang sang dahon nga ginahuyop sang hangin magapalagyo kamo nga
daw sa ginalagas kamo nga patyon bisan wala sing may nagalagas sa inyo.
Kag samtang nagapalagyo kamo magakalabungguanay kamo kag
magakalatumba. Gani indi gid kamo makabato sa inyo mga kaaway.
38 Magakalamatay kamo sa lugar sang inyo mga kaaway.
39 Kag ang mabilin sa inyo amat-amat nga mapatay tungod sang inyo mga
sala kag sang mga sala sang inyo mga katigulangan.
40-41 Tungod sang inyo pagluib kag pagsupak sa akon ginkontra ko kamo
kag ginpabihag sa lugar sang inyo mga kaaway. Pero kon ituad ninyo ining
sala ninyo kag sang inyo mga katigulangan kag untatan na ninyo ang
pagpakatig-a, kag batunon ninyo ang silot tungod sang inyo mga sala,
42 tumanon ko ang akon kasugtanan *sa inyo mga katigulangan nga si*
Abraham, Isaac, kag Jacob kag ibalik ko kamo sa inyo duta.
43 Pero kinahanglan nga pahalinon ko anay kamo sa inyo duta bilang
bayad ninyo sa inyo mga sala, tungod sang inyo pagsikway sang akon mga
sugo kag mga pagsulundan. Kag makapahuway ang duta samtang wala
kamo.
44 Pero bisan ginasilutan ko kamo, indi ko kamo pag-isikway sa lugar
sang inyo mga kaaway; indi ko kamo paglaglagon nga wala na sing may
mabilin sa inyo. Kay indi mahimo nga dulaon ko ang akon kasugtanan sa
inyo, tungod kay ako amo ang GINOO nga inyo Dios.
45 Tumanon ko sa inyo ang akon kasugtanan sa inyo mga katigulangan
nga ginpaguwa ko sa Egypt sa pagpakita sang akon gahom sa mga nasyon.
Ginhimo ko ini sa inyo mga katigulangan para mangin Dios nila ako. Ako
amo ang GINOO.

46 Amo ato ang nagkalain-lain nga sugo kag pagsulundan nga ginhatag
sang GINOO sa mga Israelinhon didto sa Bukid sang Sinai paagi kay Moises.

27

Ang Paggawad sa mga Butang nga Ginhalad sa Dios

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon:
Kon ang isa ka tawo ginhalad sa GINOO bilang pagtuman sa isa ka
panaad, ina nga tawo puwede pa mahilway sa sina nga panaad
3-7 kon bayaran ang iya bili sang pilak nga suno sa kabug-aton sini sa
kilohan sang mga pari:
sa nagaedad 1 ka bulan hasta 4 ka tuig
lalaki: 5 ka bilog nga pilak
babayi: 3 ka bilog nga pilak
sa nagaedad 5 ka tuig hasta 19
lalaki: 20 ka bilog nga pilak
babayi: 10 ka bilog nga pilak
sa nagaedad 20 ka tuig hasta 59
lalaki: 50 ka bilog nga pilak
babayi: 30 ka bilog nga pilak
sa nagaedad 60 ka tuig paibabaw
lalaki: 15 ka bilog nga pilak
babayi: 10 ka bilog nga pilak.
8 Kon imol ang nakapanaad kag indi siya makasarang magbayad sang amo
nga kantidad, dal-on niya sa pari ang tawo *nga ginpanaad niya nga ihalad*
sa GINOO, kag ang pari amo ang maghatag sang bili suno sa masarangan
nga ibayad sang tawo.
9 Kon ang iya ginpanaad sapat nga puwede ihalad sa GINOO, ina nga sapat
mangin iya na sang GINOO.
10 Kinahanglan nga indi na niya ini pagbayluhan sang isa pa ka sapat,
bisan pa nga mas maayo ang iya ibaylo. Kon himuon niya ini, ang sapat nga
iya ginpanaad kag ang sapat nga iya ginbaylo pareho nga mangin iya na
sang GINOO.
11 Kon ang iya ginpanaad mahigko nga sapat, nga indi puwede ihalad sa
GINOO, dal-on niya ang sapat sa pari.
12 Tan-awon ini sang pari kon maayo ukon indi, kag dayon hatagan niya
ini sang bili* nga indi na puwede ilisan.
13 Kon bawion sang tag-iya ang sapat, kinahanglan nga bayaran niya ang
bili sang sapat kag dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento sang bili sini.
14 Kon ginhalad sang tawo ang iya balay sa GINOO, tan-awon sang pari
ang amo nga balay kon bala maayo pa ini ukon indi, kag dayon hatagan
niya ini sang bili nga indi na puwede ilisan.
15 Kon bawion sang tag-iya ang iya balay, kinahanglan nga bayaran niya
ang bili sang balay kag dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento sang bili
sini. Kag ang balay ibalik sa iya.
16 Kon ginhalad sang tawo sa GINOO ang parte sang iya duta nga
ginpanubli niya sa iya katigulangan, hatagan ini *sang pari* sang bili nga
suno sa kadamuon sang binhi nga sarang mapanggas† sa sini nga duta: sa
kada sako nga binhi sang barley, ang bili sang duta 20 ka bilog nga pilak.

---

* **27:12** *hatagan niya ini sang bili* para ibaligya ini kag ang kuwarta gamiton sa Templo ukon sa Tolda nga Simbahan. † **27:16** *nga sarang mapanggas:* ukon, *nga sarang maani*

17 Kon ihalad niya ang iya uma pagkatapos lang gid sang Tuig sang
Paghilway kag Pag-uli, ang bili sini amo lang gihapon.
18 Pero kon sa ulihi pa niya ini ihalad, hatagan ini sang pari sang bili nga
mas manubo, suno sa kadamuon sang tinuig nga nabilin hasta sa sunod
naman nga Tuig sang Paghilway kag Pag-uli.
19 Kon bawion sang tag-iya ang iya uma, kinahanglan nga bayaran niya
ang bili sang uma kag dugangan pa gid niya sang 20 porsiyento sang bili
sini. Kag ibalik sa iya ang iya uma.
20 Pero kon ginbaligya niya ang uma nga wala pa niya magawad, indi na
gid niya ini mabawi pa.
21 Kag sa pag-abot sang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli, iya na ini sang
GINOO kag indi na gid ini mabawi; mangin pagkabutang na ini sang mga
pari.
22 Kon ginhalad sang tawo ang uma nga iya ginbakal,
23 hatagan ini sang pari sang bili nga suno sa kadamuon sang mga tinuig
nga nabilin hasta sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli. Kinahanglan nga
gawaron ini dayon sang tawo. Ang iya ibayad sa paggawad iya na sang
GINOO.
24 Sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli ang amo nga uma iuli sa tag-iya nga
nagbaligya sini.
25 Ang tanan nga bili *sang sining mga ginhalad sa GINOO* kinahanglan nga
suno sa kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga pari.
26 Ang kamagulangan nga sapat iya na sang GINOO, gani indi na
kinahanglan nga ihalad ini sa iya.
27 Kon ini nga sapat mahigko, puwede ini gawaron sang tag-iya. Bayaran
niya ang bili sang sapat kag dugangan pa gid niya sang 20 porsiyento sang
bili sini. Pero kon indi niya paggawaron, ibaligya ini *sang mga pari* suno sa
bili sini.
28 Wala sing bisan ano nga butang nga ginhalad sing bug-os‡ sa GINOO
nga puwede ibaligya ukon gawaron, bisan tawo man ini ukon sapat ukon
duta nga ginpanubli. Iya na gid ini sang GINOO.
29 Ang tawo nga ginhalad sing bug-os sa GINOO§ indi puwede nga
gawaron. Kinahanglan nga patyon gid siya.
30 Ang ikanapulo nga parte sang tanan nga patubas iya na sang GINOO.
31 Kon gawaron sang tawo ang ikanapulo *sang iya patubas*, kinahanglan
nga bayaran niya ang bili sini kag dugangan pa gid niya sing 20 porsiyento
sang bili sini.
32 Kon mag-isip kamo sang inyo mga baka, karnero, ukon kanding, ang
isa sa pulo sini ihatag ninyo sa GINOO.
33 Kag kinahanglan nga indi ninyo ini pagpilion ukon pagbayluhan. Kon
bayluhan ninyo ini, ang ini nga sapat kag ang sapat nga ginbaylo pareho
nga mangin iya na sang GINOO kag indi na puwede gawaron.
34 Amo ato ang mga sugo nga ginhatag sang GINOO kay Moises didto sa
Bukid sang Sinai para sa mga Israelinhon.

‡ **27:28** *ginhalad sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga butang nga ginhalad sa GINOO nga indi na gid mabawi kag mangin iya na sang mga pari hasta san-o. Kon kaisa ginalaglag ini. § **27:29** Tan-awa ang footnote sa bersikulo 28.

Mga Numero

Ang Nahauna nga Pag-census sang Israel

1 Sang nahauna nga adlaw, sang ikaduha nga bulan, sang ikaduha nga
tuig halin sang pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt, nagpakig-estorya
ang GINOO kay Moises sa Tolda nga Ginapakigkitaan didto sa kamingawan
sang Sinai. Siling niya:
2 I-census ninyo ang bilog nga komunidad sang Israel suno sa ila mga
pamilya. Ilista ninyo ang mga ngalan sang tanan nga lalaki
3 nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw nga puwede magsoldado. Kamo
ni Aaron ang magdumala sa pag-census.
4 Magabulig sa inyo ang pangulo sang kada tribo.
5-15 Amo ini sila ang magabulig sa inyo:

Tribo	Pangulo
Reuben	Elizur nga anak ni Shedeur
Simeon	Shelumiel nga anak ni Zurishadai
Juda	Nashon nga anak ni Aminadab
Isacar	Netanel nga anak ni Zuar
Zebulun	Eliab nga anak ni Helon
Efraim nga anak ni Jose	Elishama nga anak ni Amihud
Manase nga anak ni Jose	Gamaliel nga anak ni Pedazur
Benjamin	Abidan nga anak ni Gideoni
Dan	Ahiezer nga anak ni Amishadai
Asher	Pagiel nga anak ni Ocran
Gad	Eliasaf nga anak ni Deuel
Naftali	Ahira nga anak ni Enan

16 Amo ato sila ang mga pangulo sang mga tribo nga ginpili halin sa
komunidad sang Israel.

17-18 Ginpatipon ni Moises kag ni Aaron kaupod sang sini nga mga
pangulo ang bilog nga komunidad sadto mismo nga adlaw. Ginlista nila
ang tanan nga lalaki nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw, suno sa ila
mga pamilya.
19 Ginlista sila ni Moises didto sa kamingawan sang Sinai, suno sa
ginsugo sa iya sang GINOO.

20-43 Amo ini ang kadamuon sang mga lalaki nga nagaedad 20 ka tuig
paibabaw nga puwede magsoldado, nga nalista suno sa ila tribo kag
pamilya:

Tribo	Kadamuon
Reuben (ang kamagulangan ni Jacob*)	46,500
Simeon	59,300
Gad	45,650
Juda	74,600
Isacar	54,400
Zebulun	57,400
Efraim nga anak ni Jose	40,500
Manase nga anak ni Jose	32,200
Benjamin	35,400
Dan	62,700
Asher	41,500
Naftali	53,400

44-45 Amo ato ang mga lalaki nga gin-isip ni Moises kag ni Aaron kag sang
dose ka pangulo sang Israel. Ang kada isa sa ila nagarepresentar sang iya
pamilya, kag nagaedad sila sing 20 ka tuig paibabaw kag puwede
magsoldado.
46 Ang kabug-usan nga kadamuon nila, 603,550 tanan.
47 Pero wala malakip diri ang mga kaliwat ni Levi.
48 Kay nagsiling ang GINOO kay Moises,
49 "Indi pag-ilakip ang tribo ni Levi sa pag-census upod sa iban nga mga
Israelinhon *nga magaserbisyo sa tion sang inaway*.
50 Sa baylo, ihatag sa ila ang responsibilidad sa pagdumala sang Tolda
nga Simbahan nga sa diin nabutang ang Kasuguan, kag sang tanan nga
kagamitan sini. Sila ang magdala sang Tolda kag sang tanan nga kagamitan
sini, kag kinahanglan nga atipanon nila ini kag magkampo sila sa palibot
sini.
51 Kon sayluhon na gani ang Tolda, sila ang maghimos sini, kag kon
patindugon naman ini, sila man gihapon ang magpatindog sini. Ang bisan
sin-o nga maghimo sang sini nga mga buluhaton sa Tolda, nga indi kaliwat
ni Levi, pagapatyon.
52 Magakampo ang mga Israelinhon suno sa ila tribo, kag ang kada tribo
may bandera.
53 Pero ang mga kaliwat ni Levi magakampo sa palibot sang Tolda nga sa
diin nabutang ang Kasuguan, para indi ako mangakig sa komunidad sang
Israel. Ang mga kaliwat ni Levi amo ang responsable sa pag-atipan sa
Tolda."
54 Ginhimo ini tanan sang mga Israelinhon suno sa ginsugo sang GINOO
kay Moises.

2

Ang Pagplastar sang Kampo sang mga Israelinhon

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
2 "Magkampo ang kada tribo sang Israel sa idalom sang bandera sang ila
tagsa ka tribo. Ang Tolda nga Ginapakigkitaan iplastar sa tunga sang
kampo.
3-8 Ang mga tribo ni Juda, Isacar, kag Zebulun magkampo sa east, sa
idalom sang bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan sang
ila mga pangulo kag ang kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Juda	Nashon nga anak ni Aminadab	74,600
Isacar	Netanel nga anak ni Zuar	54,400
Zebulun	Eliab nga anak ni Helon	57,400

9 186,400 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan
sang tribo ni Juda. Ini sila amo ang sa unahan kon maglakat ang mga
Israelinhon.
10-15 "Ang mga tribo ni Reuben, Simeon, kag Gad magkampo sa south, sa
idalom sang bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan sang
ila mga pangulo kag ang kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Reuben	Elizur nga anak ni Shedeur	46,500
Simeon	Shelumiel nga anak ni Zurishadai	59,300
Gad	Eliasaf nga anak ni Deuel	45,650

16 151,450 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan
sang tribo ni Reuben. Ini sila amo ang ikaduha nga grupo kon maglakat ang
mga Israelinhon.
17 "Sunod sa ila amo ang tribo ni Levi nga nagadala sang Tolda nga
Ginapakigkitaan. Ang tanan nga tribo magalakat sang pasunod pareho
sang ila posisyon kon magkampo sila, nga ara sa idalom sang ila tagsa ka
bandera.
18-23 "Ang mga tribo ni Efraim, Manase, kag Benjamin magkampo sa west,
sa idalom sang bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan
sang ila mga pangulo kag ang kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Efraim	Elishama nga anak ni Amihud	40,500
Manase	Gamaliel nga anak ni Pedazur	32,200
Benjamin	Abidan nga anak ni Gideoni	35,400

24 108,100 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan
sang tribo ni Efraim. Ini sila nagasunod sa tribo ni Levi kon maglakat ang
mga Israelinhon.
25-30 "Ang mga tribo ni Dan, Asher, kag Naftali magkampo sa north, sa
idalom sang bandera sang ila tagsa ka tribo. Amo ini ang mga ngalan sang
ila mga pangulo kag ang kadamuon sang ila mga tinawo:

Tribo	Pangulo	Kadamuon
Dan	Ahiezer nga anak ni Amishadai	62,700
Asher	Pagiel nga anak ni Ocran	41,500
Naftali	Ahira nga anak ni Enan	53,400

31 157,600 tanan ang kadamuon sang sini nga grupo nga ginapangunahan
sang tribo ni Dan. Ini sila ang katapusan nga grupo kon maglakat *ang mga
Israelinhon. Magalakat sila tanan* sa idalom sang ila bandera."
32 Ang kabug-usan nga kadamuon sang mga Israelinhon nga nalista suno
sa ila tribo, 603,550 tanan.
33 Pero wala malakip diri ang mga kaliwat ni Levi, suno sa ginsugo sang
GINOO kay Moises.

34 Gani ginhimo sang mga Israelinhon ang tanan nga ginsugo sang GINOO
kay Moises: ang tagsa ka tribo nagkampo kag nagpanglakaton sa idalom
sang ila tagsa ka bandera suno sa ila tribo kag pamilya.

3

Ang mga Kaliwat ni Levi

1 Amo ini ang estorya parte sa mga kaliwat ni Aaron kag ni Moises sang
tion nga nagpakighambal ang GINOO kay Moises didto sa Bukid sang Sinai.
2 Ang mga anak ni Aaron amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar.
Si Nadab ang kamagulangan.
3 Ginpili sila kag gin-ordinahan sa pag-alagad bilang mga pari.
4 Pero si Nadab kag si Abihu napatay sa presensya sang GINOO sang
naggamit sila sang kalayo nga indi amo ang dapat nila gamiton sa ila
paghalad sa GINOO didto sa kamingawan sang Sinai. Napatay sila nga wala
sing mga anak, gani si Eleazar kag si Itamar lang ang nag-alagad bilang
mga pari sang buhi pa si Aaron.
5 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
6 "Ipatawag ang tribo ni Levi kag dal-a sila kay Aaron nga pari sa
pagbulig sa iya.
7 Mag-alagad sila kay Aaron kag sa bilog nga komunidad paagi sa
pag-asikaso sang mga buluhaton sa Tolda nga Simbahan, *nga ginatawag
man nga* Tolda nga Ginapakigkitaan.
8 Sila man ang mag-atipan sa tanan nga kagamitan sa Tolda, kag
mag-alagad sa Tolda para sa mga Israelinhon.
9 Itugyan ang mga kaliwat ni Levi kay Aaron kag sa iya mga anak nga
lalaki para magbulig sa ila.
10 Si Aaron kag ang iya mga anak amo ang pilion mo nga mag-alagad
bilang mga pari. Ang bisan sin-o nga maghimo sang buluhaton sang pari sa
Tolda nga Simbahan nga indi kaliwat ni Levi dapat patyon."
11 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises,
12 "Ginpili ko ang mga kaliwat ni Levi bilang bulos sa mga kamagulangan
nga lalaki sang Israel. Ang tagsa ka kaliwat ni Levi akon,
13 kay ang tagsa ka kamagulangan nga lalaki akon. Sang ginpamatay ko
ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang mga Egyptohanon,
ginseparar ko para sa akon ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang
Israel, tawo man ukon sapat. Gani akon sila. Ako amo ang GINOO."
14 Nagsiling ang GINOO kay Moises didto sa kamingawan sang Sinai,
15 "Isipa ang mga kaliwat nga lalaki ni Levi halin sa isa ka bulan
paibabaw, suno sa ila pamilya."
16 Gani gin-isip sila ni Moises, suno sa ginsugo sa iya sang GINOO.
17 Amo ini ang mga anak ni Levi: si Gershon, si Kohat, kag si Merari.
18 Ang mga anak ni Gershon amo si Libni kag si Shimei.
19 Ang mga anak ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.
20 Ang mga anak ni Merari amo si Mali kag si Mushi.
Sila ang mga kaliwat ni Levi, suno sa ila mga pamilya.
21 Ang mga kaliwat ni Gershon amo ang mga pamilya nila ni Libni kag
Shimei.
22 Ang kadamuon sang tanan nila nga lalaki nga nagaedad halin sa isa ka
bulan paibabaw 7,500.
23 Ang lugar nga ila ginakampuhan ara sa likod sang Tolda nga Simbahan
sa west.

24 Ang ila pangulo amo si Eliasaf nga anak ni Lael.
25 Sila ang gintugyanan sa pag-atipan sang sini nga mga kagamitan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan: ang mga tabon, ang kurtina sang puwertahan
sang Tolda,
26 ang mga kurtina sang ugsaran nga nagapalibot sa Tolda kag sa
halaran, pati ang kurtina sang puwertahan sang ugsaran, kag ang mga
higot. Sila ang responsable sa tanan nga buluhaton nga may kaangtanan sa
sini nga mga kagamitan.
27 Ang mga kaliwat ni Kohat amo ang mga pamilya nila ni Amram, Izhar,
Hebron, kag Uziel.
28 Ang kadamuon sang tanan *nila* nga lalaki nga nagaedad halin sa isa ka
bulan paibabaw 8,600.* Gintugyanan man sila sa pag-atipan sang balaan
nga Tolda.
29 Ang lugar nga ila ginakampuhan ara sa south sang Tolda.
30 Kag ang ila pangulo amo si Elizafan nga anak ni Uziel.
31 Sila ang responsable sa pag-atipan sang Kahon *sang Kasugtanan*, sang
lamisa, sang bulutangan sang suga, sang mga halaran, sang mga kagamitan
nga ginagamit sang mga pari sa ila pag-alagad, kag sang kurtina *sa sulod
sang Tolda*. Sila ang responsable sa tanan nga buluhaton nga may
kaangtanan sa sini nga mga kagamitan.
32 Ang pangulo sang mga kaliwat ni Levi amo si Eleazar nga anak ni
Aaron nga pari. Siya ang ginpili nga magdumala sa mga gintugyanan sa
pag-atipan sang balaan *nga Tolda*.
33 Ang mga kaliwat ni Merari amo ang mga pamilya nila ni Mali kag kay
Mushi.
34 Ang kadamuon sang tanan nila nga lalaki nga nagaedad halin sa isa ka
bulan paibabaw 6,200.
35 Ang ila pangulo amo si Zuriel nga anak ni Abihail. Ang lugar nga ila
ginakampuhan ara sa north sang Tolda nga Simbahan.
36 Sila ang gintugyanan sa pag-atipan sang mga tapi nga dingding sang
Tolda, sang mga pangbalabag sini, sang mga haligi, kag sang mga
pundasyon. Sila ang responsable sa tanan nga buluhaton nga may
kaangtanan sa sini nga mga kagamitan.
37 Sila man ang gintugyanan sa pag-atipan sang mga haligi sa palibot
sang ugsaran kag sang mga pundasyon sini, sang mga palpal kag mga higot.
38 Ang lugar nga ginakampuhan ni Moises kag ni Aaron kag sang iya mga
anak ara sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan, sa east. Sila ang
gintugyanan sa pagdumala sang mga buluhaton sa balaan *nga Tolda* para
sa mga Israelinhon. Ang bisan sin-o nga maghimo sang buluhaton sang
pari sa Tolda nga indi kaliwat ni Levi dapat patyon.
39 Ang kabug-usan nga kadamuon sang mga lalaki nga mga kaliwat ni
Levi nga nagaedad halin sa isa ka bulan paibabaw 22,000 tanan. Si Moises
kag si Aaron ang nag-isip sa ila, suno sa ginsugo sang GINOO sa ila.
40 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Isipa kag listaha ang mga ngalan
sang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon nga
nagaedad halin sa isa ka bulan paibabaw.
41 Idedikar ang mga kaliwat ni Levi sa akon sa baylo sang tanan nga
kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon. Idedikar man sa akon ang
mga kasapatan sang mga kaliwat ni Levi sa baylo sang tanan nga
kamagulangan nga kasapatan sang mga Israelinhon. Ako amo ang GINOO.”

* **3:28** *8,600:* sa iban nga Griego nga teksto, 8,300

42-43 Gani gin-isip ni Moises ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang
mga Israelinhon nga nagaedad halin sa isa ka bulan paibabaw, suno sa
ginsugo sang GINOO sa iya. Ang ila kadamuon 22,273.
44 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
45 "Idedikar ang mga kaliwat ni Levi sa akon sa baylo sang tanan nga
kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon. Idedikar man sa akon ang
mga kasapatan sang mga kaliwat ni Levi sa baylo sang *kamagulangan nga*
mga kasapatan sang mga Israelinhon. Akon ang mga kaliwat ni Levi. Ako
amo ang GINOO.
46 Tungod kay sobra sing 273 ang kamagulangan nga lalaki sang mga
Israelinhon sa mga kaliwat ni Levi, kinahanglan nga tubuson sila.
47 Ang ibayad sa pagtubos sa kada isa sa ila lima ka bilog nga pilak suno
sa kabug-aton sang pilak sa kilohan sang mga pari.
48 Ihatag mo kay Aaron kag sa iya mga anak nga lalaki ang kuwarta nga
inugtubos sa sobra nga mga kamagulangan."
49 Gani ginkolekta ni Moises ang kuwarta nga inugtubos sa
kamagulangan nga mga anak sang mga Israelinhon nga sobra sa
kadamuon sang mga kaliwat ni Levi.
50 Ang iya nakolekta 1,365 ka bilog nga pilak, suno sa kabug-aton sang
pilak sa kilohan sang mga pari.
51 Kag ginhatag niya ini kay Aaron kag sa iya mga anak suno sa ginsugo
sa iya sang GINOO.

4

Ang mga Kaliwat ni Kohat

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
2 "I-census ninyo ang mga kaliwat ni Kohat nga sakop sang tribo ni Levi,
suno sa ila mga pamilya.
3 Isipa ang tanan nga lalaki nga nagaedad halin sa 30 hasta sa 50 ka tuig
nga sarang makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
4 "Ang buluhaton sang mga kaliwat ni Kohat sa Tolda nga
Ginapakigkitaan amo ang pag-atipan sang labing balaan nga mga butang.
5 Kon maghalin kamo sa inyo ginakampuhan, si Aaron kag ang iya mga
anak nga lalaki magsulod sa Tolda kag kuhaon nila ang kurtina sa sulod
kag itabon sa Kahon sang Kasuguan.*
6 Dayon tabunan pa gid nila ini sang maayo nga klase sang panit† kag
pagkatapos sang tela nga asol, kag dayon igulo nila ang mga tukon nga
pangtuwang sini.
7 "Hapinan nila sang tela nga asol ang lamisa nga ginabutangan sang
tinapay nga ginahalad sa presensya sang Dios; kag ibutang dayon nila sa
lamisa ang mga pinggan, mga tasa,‡ mga yahong, mga tibod nga ginasudlan
sang mga halad nga ilimnon, kag ang mga tinapay nga ara permi sa lamisa.
8 Pagkatapos tabunan nila ini sang tela nga pula, kag tabunan pa gid
dayon sang maayo nga klase sang panit, kag igulo dayon ang mga tukon
nga pangtuwang sini.
9 "Ang bulutangan sang suga putson nila sang tela nga asol, pati ang mga
suga sini, ang mga kimpit, ang mga inugsalod sa mga upos nga pabilo sang
suga, kag mga tibod nga suludlan sang lana sang suga.

---

* **4:5** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan. † **4:6** *maayo nga klase sang panit:* posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *panit sang dolfin.* Amo man sa bersikulo 8, 10, 11, 12, kag 14. ‡ **4:7** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

10 Putson pa gid nila ini tanan sang maayo nga klase sang panit kag ihigot
sa tukon nga pangtuwang.
11 “Tabunan man nila sang tela nga asol ang bulawan nga halaran kag
tabunan pa gid sang maayo nga klase sang panit, kag igulo dayon nila ang
mga tukon nga pangtuwang sini.
12 Kag ang iban pa nga mga kagamitan nga ginagamit sa pag-alagad sa
balaan *nga Tolda* putson man sang tela nga asol kag sang maayo nga klase
sang panit kag ihigot sa tukon nga pangtuwang.
13 “Kinahanglan kuhaon ang abo sa halaran, kag ang halaran tabunan
sang tela nga granate.§
14 Kag ibutang nila sa halaran ang tanan nga kagamitan sini: ang mga
bulutangan sang baga, ang mga *dako nga* tinidor para sa karne, ang mga
pala, kag ang mga yahong. Tabunan nila ini sang maayo nga klase sang
panit kag igulo dayon nila ang mga tukon nga pangtuwang sini.
15 “Pagkatapos tabon ni Aaron kag sang iya mga anak sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag ang tanan nga kagamitan sini, tuwangan ini sang mga
kaliwat ni Kohat kon maghalin na kamo sa inyo ginakampuhan. Pero indi
gid nila pagtandugon ining balaan nga mga butang para indi sila mapatay.
“Amo ato ang mga kagamitan sang Tolda nga Ginapakigkitaan nga dal-on
sang mga kaliwat ni Kohat.
16 Si Eleazar nga anak ni Aaron nga pari amo ang responsable sa lana
para sa suga, sa insenso, sa adlaw-adlaw nga halad nga regalo, kag sa lana
nga inughaplas. Siya ang magdumala sa bilog nga Tolda kag sa tanan nga
kagamitan sini.”
17 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
18 “Indi ninyo pagpabay-i nga madula ang mga kaliwat ni Kohat sa lahi ni
Levi.
19 Amo ini ang inyo himuon para indi sila mapatay kon magpalapit sila sa
labing balaan nga mga butang: Updan sila ni Aaron kag sang iya mga anak
kon magsulod sila *sa Tolda* kag hambalan nila sila kon ano ang ila dapat
himuon kag kon ano ang ila dal-on.
20 Kay kon indi sila pag-updan, indi gid sila magsulod sa pagtan-aw sang
balaan nga mga butang bisan dali lang, para indi sila mapatay.”

Ang mga Kaliwat ni Gershon

21 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
22 “I-census man ang mga kaliwat ni Gershon suno sa ila pamilya.
23 Isipa ang *tanan nga* lalaki nga nagaedad halin sa 30 hasta sa 50 ka tuig
nga sarang makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
24 “Ang buluhaton sang mga kaliwat ni Gershon amo ang pagdala sang
mga masunod:
25 ang mga kurtina sang Tolda nga Simbahan (*nga ginatawag man nga*
Tolda nga Ginapakigkitaan), ang tanan nga tabon sini kag mga kurtina sa
puwertahan,
26 ang mga kurtina sa ugsaran nga nagapalibot sa Tolda kag halaran, ang
kurtina sa puwertahan sang ugsaran, ang mga higot, kag ang tanan nga
kagamitan nga ginagamit sa pag-alagad *sa Tolda*. Sila ang maghimo sang
tanan nga buluhaton nga may kaangtanan sa sini nga mga kagamitan.
27 Si Aaron kag ang iya mga anak amo ang magadumala sa mga kaliwat
ni Gershon parte sa ila mga buluhaton, magdala man sang mga kagamitan

§ **4:13** *granate:* sa English, *purple*

ukon maghimo sang iban nga mga buluhaton. Kamo ni Aaron ang
magsiling kon ano ang ila dal-on.
28 Amo ini ang buluhaton sang mga kaliwat ni Gershon sa Tolda nga
Ginapakigkitaan. Panguluhan sila ni Itamar nga anak ni Aaron nga pari.

Ang mga Kaliwat ni Merari

29 "I-census mo man ang mga kaliwat ni Merari suno sa ila mga pamilya.
30 Isipa ang tanan nga *lalaki nga* nagaedad halin sa 30 hasta sa 50 ka tuig
nga sarang makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
31 Amo ini ang ila buluhaton sa Tolda nga Ginapakigkitaan: sila ang
magdala sang mga tapi nga dingding sang Tolda, sang mga pangbalabag
sini, sang mga haligi, kag sang mga pundasyon.
32 Sila man ang magdala sang mga haligi *nga ginatakdan sang mga*
kurtina sang ugsaran nga nagapalibot *sa Tolda.* Kag sila man ang magdala
sang mga pundasyon sini, sang mga palpal, kag sang mga higot. Sila ang
maghimo sang tanan nga buluhaton nga may kaangtanan sa sini nga mga
kagamitan. Kamo ni Aaron ang magsiling sa kada isa sa ila kon ano ang ila
dal-on.
33 Amo ini ang buluhaton sang mga kaliwat ni Merari sa Tolda nga
Ginapakigkitaan. Panguluhan sila ni Itamar nga anak ni Aaron nga pari."

Ang Pag-census sa mga Kaliwat ni Levi

34-48 Bilang pagtuman sa sugo sang GINOO, gin-census nila ni Moises,
Aaron kag sang mga pangulo sang komunidad *sang Israel* ang mga kaliwat
ni Kohat, Gershon, kag Merari suno sa ila mga pamilya. Ginlista nila ang
tanan nga lalaki nga nagaedad halin sa 30 hasta sa 50 ka tuig nga sarang
makaalagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan, kag amo ini ang ila kadamuon:

Pamilya	Kadamuon
Kohat	2,750
Gershon	2,630
Merari	3,200

Ang kabug-usan nga kadamuon nila, 8,580 tanan.
49 Gani suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises, gin-isip ang kada isa sa ila
kag ginhatagan sang iya buluhaton kag ginhambalan kon ano ang iya
dal-on.

5

Ang Pagtinlo sang Kampo

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Sugua ang mga Israelinhon nga paguwaon nila sa kampo ang bisan
sin-o nga may delikado nga balatian sa panit,* ukon may nagaguwa sa iya
kinatawo tungod sa balatian, ukon nangin mahigko siya tungod
nakatandog siya sang patay.
3 *Huo,* paguwaa ninyo sila, lalaki man ukon babayi para indi nila
mahigkuan ang ila kampo, nga sa diin nagapuyo ako upod sa inyo."
4 Gani ginpaguwa sang mga Israelinhon ato nga mga tawo sa kampo suno
sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

* **5:2** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

Ang Bayad sa Tawo nga Ginhimuan sang Malain

5 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
6 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon ang isa ka lalaki ukon babayi
naglapas sa luyag sang GINOO paagi sa paghimo sang malain sa iya
isigkatawo, ina nga tawo nakasala.
7 Kinahanglan nga ituad niya ang iya sala nga nahimo, kag bayaran niya
sing bug-os ang pagkabutang nga iya ginkuha ukon ginpierdi, kag
dugangan pa niya sing 20 porsiyento sang bili sini. Ihatag niya ini tanan sa
tawo nga nahimuan niya sang malain.
8 Pero kon ang nahimuan sang malain *patay na kag* wala *siya* sing
malapit nga paryente nga magbaton sini nga bayad, ang bayad iya na sang
GINOO kag kinahanglan nga ihatag ini sa pari, upod sang karnero nga
ihalad sang pari sa pagtubos sang sala sang amo nga tawo.
9 Ang tanan nga balaan nga regalo nga ginadala sang mga Israelinhon sa
mga pari mangin iya sang mga pari.
10 Huo, mangin iya na sang mga pari ining balaan nga mga halad."

Ang Parte sa Babayi nga Ginasuspetsuhan nga Nagapanginlalaki

11 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Moises,
12 "Ihambal ini sa mga Israelinhon: *Halimbawa ang isa ka lalaki*
nagasuspetso nga ang iya asawa nagluib kag nangin indi matutom sa iya,
13 kay sa banta niya naghulid ini sa isa ka lalaki. Pero wala niya ini
makita kag wala siya sang prueba. Kag wala sing may magtestigo kontra sa
mahigko nga buhat sang iya asawa, kay wala sing may nakakita sa iya sa
akto.
14-15 Kon magpangimon kag magsuspetso gani siya sa iya asawa,
kinahanglan nga dal-on niya siya sa pari, bisan indi matuod nga naghimo
siya sining mahigko nga buhat. Kag kinahanglan nga magdala ang bana
sang halad para sa iya asawa nga duha ka kilo nga harina nga barley.
Kinahanglan nga indi niya ini pagbutangan sang lana ukon insenso, kay
halad ini nga bilang regalo nga ihalad niya tungod sang iya pagsuspetso sa
iya asawa. Isa ini ka halad sa paghibalo kon bala nakasala ang iya asawa
ukon wala.
16 "Dal-on sang pari ang babayi sa akon presensya,
17 kag dayon magbutang ang pari sang balaan nga tubig sa kolon, kag
butangan niya ini nga tubig sang yab-ok nga halin sa salog sang Tolda nga
Simbahan.
18 Kon napatindog na sang pari ang babayi sa akon presensya,
bunghayon sang pari ang buhok sang babayi kag ibutang sa iya kamot ang
halad nga regalo para sa paghibalo kon bala nakasala siya ukon wala.
Ginhalad ini sang iya bana tungod sang iya pagsuspetso sa iya. Pagkatapos
uyatan sang pari ang *kolon nga may* mapait nga tubig nga nagadala sang
mga pagpakamalaot,
19 kag dayon pasumpaon niya ang babayi *kon nagpanginlalaki siya ukon*
wala, kag silingan, 'Kon wala mo ginhigkuan ang imo kaugalingon paagi sa
pagpakighilawas sa iban nga lalaki, indi ka mahalitan sang pagpakamalaot
nga ginadala sang sining mapait nga tubig.
20 Pero kon ginhigkuan mo ang imo kaugalingon paagi sa
pagpakighilawas sa lalaki nga indi mo bana,
21 nagasumpa ako nga mangin halimbawa ikaw sa mga tawo sang
pagpakamalaot sang GINOO sa tion nga indi ka na makabata.†

† **5:21** *indi ka na makabata:* sa literal, *maggamay ang imo balikawang (ukon kinatawo) kag maghabok ang imo tiyan.* Amo man sa bersikulo 22 kag 27.

22 Kabay pa nga ini nga tubig nga nagadala sang pagpakamalaot
magsulod sa imo lawas para indi ka na makabata.' Dayon masiling ang
babayi, 'Komporme ako.'
23 "Dayon isulat sang pari ini nga mga sumpa sa linukot nga sululatan kag
hugasan niya ini didto sa mapait nga tubig.
24 (Kon ipainom na sa babayi ang mapait nga tubig nga nagadala sang
mga pagpakamalaot, mangin kabangdanan ini sang iya puwerte nga
pag-antos *kon may sala siya*.)
25 Kuhaon sang pari sa kamot sang babayi ang halad nga regalo nga
ginhalad sang iya bana tungod sang iya pagsuspetso, kag bayawon ini sang
pari sa akon presensya kag dal-on dayon sa halaran.
26 Magkuha ang pari sang isa ka hakop sang sini nga halad nga para sa
paghibalo kon bala nakasala ang babayi ukon wala, kag dayon sunugon ini
sa halaran. Pagkatapos ipainom niya sa babayi ang tubig.
27 Kon matuod nga ginhigkuan niya ang iya kaugalingon paagi sa pagluib
sa iya bana, ang tubig nga iya gin-inom nga nagadala sang mga
pagpakamalaot magapaantos sa iya sing puwerte gid. Indi na siya
makabata kag mangin halimbawa siya sa mga tawo sang pagpakamalaot
sang Dios.
28 Pero kon wala niya ginhigkuan ang iya kaugalingon, indi siya
mahalitan, kag makabata siya.
29 "Amo ini ang kasuguan parte sa bana nga nagasuspetso sa iya asawa. Kon
ginhigkuan sang asawa ang iya kaugalingon paagi sa pagluib sa iya bana,
30 ukon nagsuspetso ang bana sa iya asawa *nga nagapanginlalaki siya*,
kinahanglan patindugon sang pari ang amo nga asawa sa akon presensya
kag ipatuman ini nga mga kasuguan sa iya.
31 Ang bana wala sing salabton, pero ang asawa may salabton kon
nakasala siya, kag magaantos siya sa iya sala."

6

Ang Pagsulundan Parte sa Nazareo

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon ang isa ka lalaki ukon babayi
maghimo sang isa ka espesyal nga panaad nga idedikar niya ang iya
kaugalingon sa pag-alagad sa akon bilang Nazareo,*
3 kinahanglan indi siya mag-inom sang bino nga halin sa ubas kag sang
iban pa nga makahulubog nga mga ilimnon. Indi man siya mag-usar sang
langgaw nga halin sa ubas kag sang langgaw nga halin sa iban pa nga
makahulubog nga mga ilimnon. Indi man siya mag-inom sang duga sang
ubas, ukon magkaon sang ubas ukon pasas.
4 Samtang isa siya ka Nazareo, kinahanglan nga indi gid siya magkaon
sang bisan ano nga naghalin sa ubas, bisan gani sang liso ukon panit sini.
5 "Indi man niya pagpaguntingan ang iya buhok samtang wala pa matapos
ang iya panaad sa pag-alagad sa GINOO. Kinahanglan nga iseparar siya
para sa GINOO hasta matapos ang tion sang iya panaad. Gani pabay-an lang
niya nga maglaba ang iya buhok.
6 Kag samtang wala pa matapos ang iya panaad sa pag-alagad sa GINOO,
kinahanglan nga indi siya magpalapit sa patay,

* **6:2** *Nazareo:* buot silingon, *gindedikar*

7 bisan iya pa ini nga amay, iloy, ukon utod. Indi gid niya paghigkuan ang
iya kaugalingon tungod sa ila. Kay ang iya buhok simbolo sang pagdedikar
niya sang iya kabuhi sa Dios.†
8 Gani sa bilog nga tiyempo sang iya pagdedikar sang iya kabuhi,
ginseparar siya para sa GINOO.
9 "Kon may napatay gulpi sa iya tupad, kag tungod sini nadagtaan ang iya
buhok‡ nga simbolo sang iya pagdedikar sa GINOO, kinahanglan nga
maghulat siya sang pito ka adlaw, kag dayon pakiskisan niya ang iya
buhok. Ang ikapito nga adlaw amo ang adlaw sang iya pagpakatinlo.
10 Dayon sa ikawalo nga adlaw, kinahanglan nga magdala siya sang duha
ka pating ukon duha ka tukmo sa pari didto dampi sa puwertahan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan.
11 Ang isa ihalad sang pari bilang halad sa pagpakatinlo kag ang isa
bilang halad nga ginasunog. Sa sini nga paagi matubos ang tawo sa iya sala
nga nakatandog siya sang patay. Sa sina mismo nga adlaw, idedikar niya
liwat ang iya kaugalingon§ *kag patubuon niya liwat ang iya buhok*.
12 Ang nagligad nga mga inadlaw sang iya pag-alagad sa GINOO indi
pag-isipon nga parte sang iya pagtuman sang iya panaad, tungod kay
nadagtaan siya *paagi sa pagtandog sang patay*. Kinahanglan nga idedikar
niya *liwat* ang iya kaugalingon hasta matapos ang iya panaad, kag magdala
siya sang lalaki nga karnero bilang halad nga bayad sa sala.
13 "Amo ini ang pagsulundan kon matapos na niya ang iya panaad bilang
Nazareo: Kinahanglan nga magkadto siya sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
14 Maghalad siya didto sa GINOO sining masunod nga mga sapat nga wala
sing deperensya: isa ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig bilang
halad nga ginasunog, isa ka babayi nga karnero nga isa man ka tuig bilang
halad sa pagpakatinlo, kag isa ka gulang nga karnero nga lalaki bilang
halad nga para sa maayo nga relasyon.
15 Luwas sini, maghalad man siya sang mga halad nga regalo, mga halad
nga ilimnon, kag isa ka basket nga tinapay nga wala sing inugpahabok, nga
hinimo halin sa maayo nga klase nga harina. Ang iban nga mga tinapay
madamol nga ginmikslahan sang mantika, kag ang iban manipis nga
ginlamhitan sang mantika.
16 "Ang pari amo ang magahalad sini sa GINOO: Ihalad niya ang halad sa
pagpakatinlo kag ang halad nga ginasunog;
17 dayon ihalad man niya ang lalaki nga karnero bilang halad nga para sa
maayo nga relasyon kaupod ang isa ka basket nga tinapay nga wala sing
inugpahabok. Kag ihalad man niya ang mga halad nga regalo kag ang mga
halad nga ilimnon.
18 "Dayon, pakiskisan sang Nazareo ang iya buhok nga simbolo sang
pagdedikar niya sang iya kabuhi sa GINOO, didto sa puwertahan sang Tolda
nga Ginapakigkitaan. Sunugon niya dayon ini sa kalayo nga ginasunugan
sang halad nga para sa maayo nga relasyon.
19 Pagkatapos sini, ibutang sang pari sa kamot sang Nazareo ang abaga
sang karnero nga ginlaga kag ang manipis kag madamol nga mga tinapay
nga wala sing inugpahabok nga halin sa basket.
20 Dayon kuhaon ini sang pari kag bayawon sa presensya sang GINOO
bilang halad nga ginabayaw. Balaan ini nga parte sang halad, kag iya na ini

† **6:7** *Kinabatasan sadto ang pagpakalbo bilang pagpakita sang pagpangasubo sa napatay. Gani indi puwede nga himuon ini sang isa ka Nazareo.* ‡ **6:9** *buhok:* sa Hebreo, *ulo* § **6:11** *kaugalingon:* sa Hebreo, *ulo*

sang pari, pati ang dughan kag paa sang karnero nga ginbayaw man sa GINOO. Pagkatapos sini, puwede na makainom sang bino ang Nazareo.
21 "Amo ina ang pagsulundan para sa isa ka Nazareo. Pero kon magpromisa
ang isa ka Nazareo nga maghalad siya sa GINOO nga sobra sa ginapatuman
sa iya panaad bilang isa ka Nazareo, dapat tumanon gid niya ini."

Ang Bendisyon sang mga Pari

22 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
23 "Silinga si Aaron kag ang iya mga anak nga lalaki nga amo ini ang ila
isiling kon magbendisyon sila sa mga Israelinhon:
24 "'Kabay pa nga pakamaayuhon kamo
sang GINOO.
25 Kabay pa nga ipakita sang GINOO ang iya kaayo
kag kaluoy sa inyo.
26 Kag kabay pa nga magmaalwan ang GINOO sa inyo
kag hatagan niya kamo sang maayo nga kahimtangan.'
27 "Sa sini nga paagi mapahayag nila sa mga Israelinhon kon sin-o ako, kag
pakamaayuhon ko sila."

7

Ang mga Halad para sa Pagdedikar sang Tolda nga Simbahan

1 Pagkatapos nga naplastar ni Moises ang Tolda nga Simbahan, ginwisikan
niya ini sang lana kag gindedikar pati ang tanan nga kagamitan sini. Amo
man ang iya ginhimo sa halaran kag sa tanan nga kagamitan sini.
2 Dayon nagdala sang mga halad sa GINOO ang mga pangulo sang Israel,
nga mga pangulo sang kada tribo. Sila ang gintugyanan sa pagpang-census.
3 Nagdala sila sa presensya sang GINOO sang anom ka karo kag dose ka
baka—isa ka karo sa kada duha ka pangulo kag isa ka baka sa kada isa sa
ila. Gindala nila ini sa atubangan sang Tolda nga Simbahan.
4 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
5 "Batuna ang ila halad agod gamiton para sa mga buluhaton sa Tolda nga
Ginapakigkitaan.* Ihatag ini sa mga kaliwat ni Levi suno sa ila tagsa ka
buluhaton."
6 Gani ginbaton ni Moises ang mga karo kag ang mga baka kag ginhatag ini
sa mga kaliwat ni Levi.
7 Ginhatag niya ang duha ka karo kag apat ka baka sa mga kaliwat ni
Gershon para sa ila buluhaton.
8 Kag ginhatag niya ang apat ka karo kag walo ka baka sa mga kaliwat ni
Merari para man sa ila buluhaton. Sila tanan ginapanguluhan ni Itamar
nga anak ni Aaron nga pari.
9 Pero wala paghatagi ni Moises sang karo ukon baka ang mga kaliwat ni
Kohat kay sila ang gintugyanan sa pagtuwang sang balaan nga mga butang
sang Tolda.
10 Ang mga pangulo nagdala man sang ila mga halad para sa pagdedikar
sang halaran sang tion nga gindedikar ini.
11 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kinahanglan nga sa kada adlaw may
isa ka pangulo nga magdala sang iya halad para sa pagdedikar sang
halaran."
12-83 Amo ini sila ang nagdala sang ila mga halad:

* **7:5** *Tolda nga Ginapakigkitaan:* nga amo man ang Tolda nga Simbahan

Sang nahauna nga adlaw, si Nashon nga anak ni Aminadab, nga pangulo
sang tribo ni Juda.
Sang ikaduha nga adlaw, si Netanel nga anak ni Zuar, nga pangulo sang
tribo ni Isacar.
Sang ikatatlo nga adlaw, si Eliab nga anak ni Helon, nga pangulo sang tribo
ni Zebulun.
Sang ikaapat nga adlaw, si Elizur nga anak ni Shedeur, nga pangulo sang
tribo ni Reuben.
Sang ikalima nga adlaw, si Shelumiel nga anak ni Zurishadai, nga pangulo
sang tribo ni Simeon.
Sang ikaanom nga adlaw, si Eliasaf nga anak ni Deuel, nga pangulo sang
tribo ni Gad.
Sang ikapito nga adlaw, si Elishama nga anak ni Amihud, nga pangulo sang
tribo ni Efraim.
Sang ikawalo nga adlaw, si Gamaliel nga anak ni Pedazur, nga pangulo sang
tribo ni Manase.
Sang ikasiyam nga adlaw, si Abidan nga anak ni Gideoni, nga pangulo sang
tribo ni Benjamin.
Sang ikanapulo nga adlaw, si Ahiezer nga anak ni Amishadai, nga pangulo
sang tribo ni Dan.
Sang ikaonse nga adlaw, si Pagiel nga anak ni Ocran, nga pangulo sang
tribo ni Asher.
Kag sang ikadose nga adlaw, si Ahira nga anak ni Enan, nga pangulo sang
tribo ni Naftali.
Ang kada isa sa ila nagdala sang sini nga mga halad: isa ka pilak nga
bandehado nga may kabug-aton nga mga isa ka kilo kag tunga, kag isa ka
pilak nga yahong nga may kabug-aton nga mga 800 ka gramo suno sa
kilohan sang mga pari. Ang kada isa sini ginpuno nila sang maayo nga
klase sang harina nga ginmikslahan sang mantika para sa halad nga
regalo. *Nagdala man ang kada isa sa ila sang* isa ka bulawan nga tasa† nga
may kabug-aton nga mga 120 ka gramo nga puno sang insenso; isa ka
bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga lalaki, kag isa ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig bilang halad nga ginasunog; isa ka
lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo; kag duha ka turo nga
baka, lima ka gulang nga karnero nga lalaki, lima ka kanding nga lalaki,
kag lima ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig bilang halad nga
para sa maayo nga relasyon.
84 Amo ini tanan ang mga halad sang dose ka pangulo sang mga Israelinhon
para sa pagdedikar sang halaran: dose ka pilak nga bandehado, dose ka
pilak nga yahong, kag dose ka bulawan nga tasa.
85 Ang kada pilak nga bandehado may kabug-aton nga mga isa ka kilo kag
tunga, kag ang kada pilak nga yahong may kabug-aton nga mga 800 ka
gramo. Ang kabug-aton nila tanan mga 28 ka kilo suno sa kilohan sang mga
pari.
86 Ang dose ka bulawan nga tasa nga puno sang insenso may kabug-aton
nga mga 120 ka gramo kada isa suno sa kilohan sang mga pari. Ang
kabug-aton nila tanan mga 1,440 ka gramo.
87 Ang mga sapat nga ginhatag para sa halad nga ginasunog: dose ka
bataon nga baka, dose ka gulang nga karnero nga lalaki kag dose ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad, upod sa sini ang mga halad
nga regalo. Ang halad sa pagpakatinlo: dose ka kanding nga lalaki.

† **7:12-83** *tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

88 Ang mga sapat nga halad para sa maayo nga relasyon: 24 ka turo nga
baka, 60 ka gulang nga karnero nga lalaki, 60 ka kanding nga lalaki, kag 60
ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad.
Amo ini tanan ang mga halad sang pagdedikar sang halaran.
89 Kon magsulod si Moises sa Tolda nga Ginapakigkitaan sa
pagpakighambal sa GINOO, mabatian niya ang tingog nga
nagapakighambal sa iya halin sa tunga sang duha ka kerubin, sa ibabaw
sang takop sang Kahon sang Kasuguan. Didto nagapakighambal ang GINOO
kay Moises.

8

Ang Pagbutang sang mga Suga

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga si Aaron nga kon ibutang na niya ang pito ka suga, kinahanglan
nga iplastar niya ini nga ang sanag sini magabanaag sa atubangan sang
bulutangan sini."
3 Gani ginhimo ini ni Aaron; ginplastar niya ang mga suga nga ang sanag
sini nagabanaag sa atubangan, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
4 Bulawan ang bug-os nga bulutangan sang suga, halin sa idalom hasta sa
ibabaw, suno sa desinyo nga ginpakita sang GINOO kay Moises.

Ang Pagdedikar sang mga Kaliwat ni Levi

5 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
6 "Paina ang mga kaliwat ni Levi sa iban nga mga Israelinhon, kag tinlui
sila.*
7 Amo ini ang imo himuon sa pagtinlo sa ila: Wisikan mo sila sang tubig
nga ginagamit sa pagpakatinlo, kag pakiskisi ang bilog nila nga lawas kag
palabhi ang ila mga bayo. Dayon kabigon na sila nga matinlo.
8 Pagkatapos pakuhaon mo sila sang bataon nga baka kag sang halad nga
regalo. Ini nga halad dapat maayo nga klase sang harina nga ginmikslahan
sang mantika. Pakuhaon mo man *sila* sang isa pa ka bataon nga baka
bilang halad sa pagpakatinlo.
9 "Dayon patipunon mo ang bilog nga komunidad sang Israel kag idedikar
ang mga kaliwat ni Levi sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
10 Dal-on mo ang mga kaliwat ni Levi sa akon presensya kag itungtong
sang mga Israelinhon ang ila mga kamot sa mga ulo sang mga kaliwat ni
Levi.
11 Si Aaron amo ang magdedikar sa ila sa akon presensya bilang espesyal
nga halad† halin sa mga Israelinhon, para makaalagad sila sa akon.
12 "Dayon itungtong sang mga kaliwat ni Levi ang ila mga kamot sa ulo sang
duha ka bataon nga baka para sa akon. Ang isa halad sa pagpakatinlo, kag
ang isa halad nga ginasunog, para matubos sila sa ila mga sala.
13 Dayon patinduga sila sa atubangan ni Aaron kag sang iya mga anak
nga lalaki kag idedikar sila bilang espesyal nga halad sa akon.
14 Sa sini nga paagi painon mo ang mga kaliwat ni Levi sa iban nga mga
Israelinhon, kag mangin akon sila.
15 "Pagkatapos nga matinluan mo na ang mga kaliwat ni Levi kag
madedikar sila sa akon bilang espesyal nga halad, makaalagad na sila sa
Tolda nga Ginapakigkitaan.

---

* **8:6** *tinlui sila:* buot silingon, *himua sila nga takos nga magpartisipar sa mga seremonya.* † **8:11** *espesyal nga halad:* sa literal, *halad nga ginabayaw.* Amo man sa bersikulo 13, 15 kag 21.

16 Sila ang mga Israelinhon nga ginseparar para lang gid sa akon sa baylo
sang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang mga Israelinhon.
17 Kay ang tagsa ka kamagulangan sa Israel akon, tawo man ukon sapat.
Sang ginpamatay ko ang tanan nga kamagulangan sang mga Egyptohanon,
ginseparar ko para sa akon ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sang
Israel.
18 Kag ginkuha ko ang mga kaliwat ni Levi sa baylo sang tanan nga
kamagulangan nga lalaki sang Israel.
19 Sa tanan nga Israelinhon, ang mga kaliwat ni Levi ang ginpili ko nga
magbulig kay Aaron kag sa iya mga anak. Magaalagad sila sa Tolda nga
Ginapakigkitaan para sa mga Israelinhon, kag magahimo sila sang mga
seremonya para matubos ang mga Israelinhon sa ila mga sala, agod wala
sing kahalitan nga mag-abot sa ila kon magpalapit sila sa Tolda nga
Ginapakigkitaan."
20 Gani ginhimo nila ni Moises, ni Aaron kag sang bilog nga komunidad
sang Israel ang ginsugo sang GINOO kay Moises nga himuon para sa mga
kaliwat ni Levi.
21 Nagpakatinlo‡ ang mga kaliwat ni Levi kag ginlabhan nila ang ila mga
bayo. Dayon gindedikar sila ni Aaron sa presensya sang GINOO bilang
espesyal nga halad, kag naghimo si Aaron sang seremonya para matubos
sila sa ila mga sala, kag para makabig sila nga matinlo.
22 Pagkatapos sina, nag-alagad na ang mga kaliwat ni Levi sa Tolda nga
Ginapakigkitaan sa idalom sang pagdumala ni Aaron kag sang iya mga
anak. Gani ginhimo nila sa mga kaliwat ni Levi ang suno sa ginsugo sang
GINOO kay Moises.
23 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
24 "Ini nga mga pagsulundan para sa mga kaliwat ni Levi: Magsugod ang
mga kaliwat ni Levi sa pag-alagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan sa edad
nga 25,
25 kag mag-untat sila sa pag-alagad sa edad nga 50. Kag kon magretiro na
sila,
26 puwede sila makabulig-bulig sa ila kapareho nga mga Levita paagi sa
pag-alagad bilang manugbantay sa Tolda, pero indi gid sila maghimo sang
mga buluhaton sa Tolda. Amo ina ang mga katungdanan sang mga kaliwat
ni Levi nga ipatuman mo sa ila."

9

1 Sang nahauna nga bulan sang ikaduha nga tuig halin sang pagguwa sang
mga Israelinhon sa Egypt, nagsiling ang GINOO kay Moises didto sa
kamingawan sang Sinai,
2 "Ipasaulog sa mga Israelinhon ang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa
natalana nga tion,
3 umpisa sa pagsalop sang adlaw sa ika-14 nga adlaw sang sini nga bulan.
Kinahanglan nga sundon gid ninyo ang tanan nga pagsulundan parte sa
sini nga piesta."
4 Gani ginsilingan ni Moises ang mga Israelinhon sa pagsaulog sang Piesta
sang Paglabay sang Anghel,
5 kag gintuman nila ini didto sa kamingawan sang Sinai sang pagsalop
sang adlaw sa ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan. Ginhimo ini sang
tanan nga Israelinhon suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

‡ **8:21** *Nagpakatinlo:* buot silingon, *Naghimo sila sang ritual nga para mangin takos sila nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon.*

6 Pero may iban sa ila nga wala nakasaulog sang sini nga piesta, tungod kay
sa sina nga adlaw ginkabig sila nga mahigko tungod nga nakatandog sila
sang patay. Gani sadto mismo nga adlaw nagkadto sila kay Moises kag kay
Aaron
7 kag nagsiling, "Nangin mahigko kami tungod nakatandog kami sang
patay, pero ngaa bala nga indi kami pagtugutan sa *pagselebrar sang sini
nga piesta kag sa* paghalad sang mga halad sa GINOO upod sa iban nga mga
Israelinhon sa natalana nga tion?"
8 Nagsabat si Moises sa ila, "Maghulat lang anay kamo hasta mahibaluan
ko kon ano ang isugo sang GINOO sa akon parte sa inyo."
9 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
10 "Silinga ang mga Israelinhon nga ang bisan sin-o sa ila ukon sa ila mga
kaliwat nga nangin mahigko tungod sa pagtandog sang patay ukon tungod
nagbiyahe siya sa malayo, makasaulog gihapon sang Piesta sang Paglabay
sang Anghel.
11 Saulugon nila ini *pagkaligad sang isa ka bulan*, umpisa sa pagsalop
sang adlaw sa ika-14 nga adlaw sang ikaduha nga bulan. Magakaon sila
sang karnero nga may upod nga tinapay nga wala sing inugpahabok kag
sang mapait nga tanom.
12 Kinahanglan nga wala gid sila sing may ibilin sini pagkaaga, kag indi
man nila pagbalion ang mga tul-an sang karnero. Kon magsaulog sila sang
Piesta sang Paglabay sang Anghel, kinahanglan nga sundon gid nila ang
tanan nga pagsulundan parte sini.
13 "Pero ang tawo nga indi magsaulog sang Piesta sang Paglabay sang
Anghel, bisan matinlo siya kag wala nagbiyahe sa malayo, ina nga tawo
dapat indi na pagkabigon nga sakop ninyo, tungod kay wala siya naghalad
sang halad para sa GINOO sa natalana nga tion. Ina nga tawo magaantos sa
iya nga sala.
14 "Kon ang pangayaw nga nagaestar upod sa inyo gusto magsaulog sang
Piesta sang Paglabay sang Anghel, kinahanglan nga saulugon niya ini suno
sa tanan nga pagsulundan parte sini. Pareho lang ang mga pagsulundan
para sa mga tumandok *nga mga Israelinhon* kag sa mga pangayaw."

Ang Panganod sa Tolda nga Simbahan
(Exo. 40:34-38)

15 Sang adlaw nga ginpatindog ang Tolda nga Simbahan nga sa diin
nabutang ang Kasuguan, ginlikupan ini sang panganod. Halin sa gab-i
hasta sa aga nagasiga ang panganod nga daw sa kalayo.
16 Amo ini ang nagakatabo permi—nagalikop ang panganod sa Tolda *kon
adlaw* kag nagasiga ini nga daw sa kalayo kon gab-i.
17 Kon mag-alsa na gani ang panganod sa ibabaw sang Tolda kag
maghalin, nagahalin man ang mga Israelinhon, kag kon diin gani
magpundo ang panganod didto man sila nagakampo.
18 Gani nagalakat kag nagakampo ang mga Israelinhon suno sa mando
sang GINOO. Wala sila nagalakat kon nagalikop pa ang panganod sa Tolda.
19 Bisan magdugay ang panganod sa ibabaw sang Tolda, nagahulat lang
sila sa sugo sang GINOO kag wala sila nagahalin.
20 Kon kaisa mga pila lang ka adlaw ang panganod sa ibabaw sang Tolda,
gani ang mga tawo nagapabilin man sing pila lang ka adlaw. Dayon suno sa
mando sang GINOO nagahalin sila.
21 Kon kaisa man nagapabilin ini sa isa lang ka gab-i kag pagkaaga
nagapaibabaw ini, kag nagalakat man dayon ang mga Israelinhon. Bisan

gab-i ukon adlaw, basta magpaibabaw ang panganod nagalakat man ang
mga Israelinhon.
22 Kon magpabilin man ang panganod sa ibabaw sang Tolda sing duha ka
adlaw ukon mga isa ka bulan ukon mga isa ka tuig, nagapabilin man ang
mga Israelinhon sa ila kampo. Pero kon magpaibabaw na gani ang
panganod, nagalakat man dayon sila.
23 Gani nagakampo kag nagalakat ang mga Israelinhon suno sa mando
sang GINOO. Kag gintuman nila ang mga sugo sang GINOO paagi kay Moises.

10

Ang mga Trumpeta nga Pilak

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Magpahimo ka sang duha ka trumpeta nga pilak kag gamiton mo ini sa
pagtipon sa komunidad kag sa pagpreparar sa ila sa paglakat.
3 Kon patunugon na gani sing dungan ining duha ka trumpeta, magtipon
ang bilog nga komunidad sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
4 Kon isa lang ang patunugon, ang mga pangulo lang sang kada tribo ang
magtipon sa imo atubangan.
5 Kon patunugon gani ang trumpeta sa pagpreparar sa mga tawo sa
paglakat, ang mga tribo sa east sang Tolda amo ang una nga maglakat.
6 Kon patunugon gani ang trumpeta sa ikaduha nga beses, ang tribo
naman sa south *sang Tolda* ang maglakat. Ini nga pagpatunog amo ang
tanda sang ila paglakat.
7 Pero lain ang pagpatunog sang trumpeta kon magpatipon sa ila.
8 "Ang mga kaliwat lang ni Aaron nga mga pari ang magpatunog sang mga
trumpeta. Ini nga pagsulundan dapat ninyo tumanon kag sang inyo mga
kaliwat hasta san-o.
9 "Kon ara na kamo sa inyo duta, kag magpakig-away kamo kontra sa inyo
mga kaaway nga nagadaogdaog sa inyo, patunuga ninyo ang mga trumpeta
para *ako,* ang GINOO nga inyo Dios, magadumdom sa inyo kag magaluwas
sa inyo sa inyo mga kaaway.
10 Kag sa tion sang inyo pagkinalipay—sa inyo pagsaulog sang natalana
nga mga piesta pati na sang Piesta sang Pag-umpisa sang
Bulan—patunugon man ninyo ang mga trumpeta kon maghalad kamo sang
mga halad nga ginasunog kag halad nga para sa maayo nga relasyon. Ini
nga mga trumpeta magapadumdom sa akon nga inyo Dios *sang akon
kasugtanan sa inyo*. Ako amo ang GINOO nga inyo Dios."

Naghalin ang mga Israelinhon sa Sinai

11 Sang ika-20 nga adlaw sang ikaduha nga bulan, sang ikaduha nga tuig
halin sang pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt, nagpaibabaw ang
panganod halin sa Tolda nga Simbahan nga sa diin nabutang ang
Kasuguan.
12 Dayon naghalin ang mga Israelinhon sa kamingawan sang Sinai kag
nagpanglakaton sila nga nagabalhin-balhin sang lugar, hasta nga
nagpundo ang panganod sa kamingawan sang Paran.
13 Amo ini ang nahauna nga tion nga naglakat sila suno sa sugo sang
GINOO paagi kay Moises.
14 Ang nahauna nga grupo sang mga tribo nga naglakat dala ang ila
bandera amo ang grupo nga ginapangunahan sang tribo ni Juda. Ang
pangulo sang tribo ni Juda amo si Nashon nga anak ni Aminadab.
15 Ang pangulo sang tribo ni Isacar amo si Netanel nga anak ni Zuar,

16 kag ang pangulo sang tribo ni Zebulun amo si Eliab nga anak ni Helon.
17 Pagkatapos nga nabungkag ang Tolda nga Simbahan, gindala ini sang
mga kaliwat ni Gershon kag sang mga kaliwat ni Merari, kag nagsunod sila
sa paglakat.
18 Ang sunod nga grupo nga naglakat dala ang ila bandera amo ang grupo
nga ginapangunahan sang tribo ni Reuben. Ang pangulo sang tribo ni
Reuben amo si Elizur nga anak ni Shedeur.
19 Ang pangulo sang tribo ni Simeon amo si Shelumiel nga anak ni
Zurishadai,
20 kag ang pangulo sang tribo ni Gad amo si Eliasaf nga anak ni Deuel.
21 Dayon ang sunod nga naglakat amo ang mga kaliwat ni Kohat nga
nagadala sang balaan nga mga kagamitan sang Tolda nga Simbahan.
Kinahanglan naplastar na ang Tolda antes sila mag-abot *sa sunod nga lugar
nga ila kampuhan*.
22 Ang sunod nga grupo nga naglakat dala ang ila bandera amo ang grupo
nga ginapangunahan sang tribo ni Efraim. Ang pangulo sang tribo ni
Efraim amo si Elishama nga anak ni Amihud.
23 Ang pangulo sang tribo ni Manase amo si Gamaliel nga anak ni
Pedazur,
24 kag ang pangulo sang tribo ni Benjamin amo si Abidan nga anak ni
Gideoni.
25 Ang katapusan nga grupo nga naglakat dala ang ila bandera amo ang
grupo nga ginapangunahan sang tribo ni Dan. Sila ang mga guwardya sa
likod sang tanan nga grupo. Ang pangulo sang tribo ni Dan amo si Ahiezer
nga anak ni Amishadai.
26 Ang pangulo sang tribo ni Asher amo si Pagiel nga anak ni Ocran,
27 kag ang pangulo sang tribo ni Naftali amo si Ahira nga anak ni Enan.
28 Amo ato ang pagpasunod sa mga tribo sang Israel nga naglakat sing
grupo-grupo.
29 Karon, nagsiling si Moises kay Hobab nga iya bayaw nga anak ni Reuel
nga Midianhon, “Malakat na kami sa lugar nga ginsiling sang GINOO nga
ihatag niya sa amon. Gani upod ka sa amon kag indi ka namon
pagpabay-an, kay nagpromisa ang GINOO nga pakamaayuhon niya ang
Israel.”
30 Pero nagsabat si Hobab, “Indi ko. Mabalik ako sa akon lugar kag sa
akon mga kasimanwa.”
31 Nagsiling si Moises, “Kon mahimo indi kami pagbayai. Ikaw ang
nakahibalo kon diin ang maayo nga lugar sa kamingawan nga amon
kampuhan. Ikaw ang maggiya sa amon.
32 Kon maupod ka sa amon partihan ka namon sang tanan nga
pagpakamaayo nga ihatag sang GINOO sa amon.”
33 Gani naghalin sila sa bukid sang GINOO kag naglakat sing tatlo ka adlaw.
Nagauna permi sa ila ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa
pagpangita sang lugar nga ila mapahuwayan.
34 Sa adlaw, ang panganod sang GINOO ara sa ila ibabaw kon maglakat
sila.
35 Kada tion nga dal-on na ang Kahon nagasiling si Moises, “Sige lakat na,
GINOO, laptaha ang imo mga kaaway. Kabay pa nga magpalalagyo sila.”
36 Kag kon magpundo na gani ang Kahon, nagasiling si Moises, “Balik na
diri, GINOO, sa katawhan sang Israel nga madamo gid.”

11

Nagreklamo ang mga Israelinhon kay Moises

1 Nagreklamo ang mga Israelinhon tungod sa ila kabudlayan. Pagkabati
sini sang GINOO, nangakig siya kag nagpadala siya sang kalayo nga
nagsunog sang border sang kampo.
2 Tungod sini, nagpangayo sang bulig ang mga Israelinhon kay Moises,
kag nagpangamuyo si Moises sa GINOO. Kag napatay ang kalayo.
3 Gani ang amo nga lugar gin-ngalanan nga Tabera,* kay nagpadala ang
GINOO sang kalayo sa ila.
4 Karon, ang grupo sang mga indi Israelinhon nga nag-upod sa mga
Israelinhon nagapangita sang mga pagkaon nga gusto nila kaunon, gani
pati ang mga Israelinhon nagreklamo nga nagasiling, "Kuntani makakaon
kita sang karne.
5 Sang didto kita sa Egypt, makakaon kita sang isda nga libre kag sang
mga pipino, mga melon, mga sibuyas, kag mga ahos.
6 Pero diri wala kita gana magkaon;† puro lang manna ang aton
ginakaon."
7 Inang manna daw sa mga liso nga magagmay kag maputi.‡
8-9 Ginapamulot ini sang mga Israelinhon sa duta kada aga, kag
ginagaling nila ukon ginabayo sa lusong. Pagkatapos ginaluto nila sa kolon
kag ginahimo nga manipis nga tinapay. Ang sabor sini pareho sa tinapay
nga ginluto sa mantika nga halin sa olibo.
10 Nabatian ni Moises ang reklamo sang kada pamilya sa puwertahan sang
ila mga tolda. Puwerte gid ang kaakig sang GINOO sa ila, kag si Moises
nalainan man sa ila ginhimo.
11 Nagpamangkot siya sa GINOO, "Ngaa bala nga ginhatagan mo ako nga
imo alagad sang dako nga problema? Ano bala ang ginhimo ko nga wala ka
malipay, nga ginhatag mo sa akon ang problema sang sini nga mga tawo?
12 Mga anak ko bala sila? Amay bala nila ako? Ngaa ginahambalan mo
ako nga atipanon ko sila pareho sa isa ka yaya nga nagakugos sang isa ka
lapsag, kag dal-on sila sa duta nga ginpromisa mo sa ila mga katigulangan?
13 Sa diin bala ako makuha sang karne para sa sini nga katawhan? Kay
nagasagi sila reklamo sa akon nga hatagan ko sila sang karne nga ila
makaon.
14 Indi ko masarangan nga atipanon sila tanan kon ako lang. Tama ini
kabudlay para sa akon.
15 Kon amo man lang sini ang pagtratar mo sa akon, patya na lang ako
subong. Kon nalipay ka sa akon, indi ako pagpabay-i nga mag-antos."
16 Gani nagsiling ang GINOO kay Moises, "Patipuna ang 70 sa mga
manugdumala sang Israel nga kilala mo gid nga mga pangulo sang
katawhan, kag pakadtua sila sa Tolda nga Ginapakigkitaan kag patinduga
sila didto upod sa imo.
17 Manaog ako kag magapakighambal sa imo didto, kag ihatag ko ang
iban mo nga awtoridad§ sa ila para makabulig sila sa imo sa pagdumala sa
mga tawo, agod indi lang ikaw isa ang magpas-an sang sini nga mga
responsibilidad.

---

* **11:3** *Tabera:* buot silingon sa Hebreo, *nagakalayo* † **11:6** *wala kita gana magkaon:* ukon, *nagaluya kita* ‡ **11:7** *maputi:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **11:17** *awtoridad:* sa literal, *Espiritu;* ukon, *espiritu*

18 “Dayon silinga ang mga tawo nga magpakatinlo sila,* kay sa buwas may
makaon sila nga karne. Isiling ini sa ila: ‘Nabatian ko ang inyo reklamo nga
gusto ninyo magkaon sang karne. Kag nagasiling kamo nga mas maayo pa
ang inyo kahimtangan sa Egypt. Gani sa buwas hatagan ko kamo sang
karne para makakaon kamo.
19 Indi lang isa ka adlaw, ukon duha, ukon lima, ukon napulo, ukon
beinte ka adlaw ang inyo pagkaon sini,
20 kundi isa ka bulan, hasta nga masum-oran kamo† kag indi na kamo
magkaon sini. Kay ginsikway ninyo ako nga nagaupod sa inyo, kag
nagreklamo kamo sa akon nga kuntani wala na lang kamo naghalin sa
Egypt.’ ”
21 Pero nagsiling si Moises, “600,000 tanan ang mga tawo nga kaupod ko,
kag karon nagasiling ka nga hatagan mo sila sang karne nga ila kan-on sa
sulod sang isa ka bulan?
22 Bisan ihawon pa namon ang tanan nga karnero kag baka ukon dakpon
ang tanan nga isda sa dagat indi ini makaigo sa ila.”
23 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “May limitasyon bala ang akon
gahom? Makita mo karon kon matabo ang ginsiling ko ukon indi.”
24 Gani naglakat si Moises kag ginsilingan niya ang mga tawo sang ginsiling
sang GINOO. Gintipon niya ang 70 sa mga manugdumala kag ginpatindog sa
palibot sang Tolda.
25 Dayon nagpanaog ang GINOO paagi sa panganod kag nagpakighambal
kay Moises. Kag ginhatag sang GINOO sa 70 ka manugdumala ang iban nga
awtoridad‡ ni Moises. Kag sang mabaton nila ini naghalambalanon sila,§
pero wala na ato matabo liwat.
26 Ang duha ka tawo nga si Eldad kag si Medad nga nalista upod sa 70 ka
manugdumala wala nagkadto sa Tolda kundi nagpabilin sila sa kampo.
Pero nabaton man nila ang awtoridad kag naghalambalanon man sila
didto sa kampo.
27 May isa ka bataon nga lalaki* nga nagdalagan pakadto kay Moises kag
nagsugid nga nagahalambalanon si Eldad kag si Medad didto sa kampo.
28 Si Josue nga anak ni Nun, nga nangin kabulig ni Moises halin sang
bataon pa siya, nagsiling kay Moises, “Sir, pauntata sila.”
29 Pero nagsabat si Moises, “Nabalaka ka bala kon mangin ano ang
resulta sini sa akon pagkapangulo? Kon sa akon lang, gusto ko nga ang
tanan nga katawhan sang GINOO hatagan niya sang awtoridad para
magahalambalanon sila pareho sang mga propeta.”
30 Dayon nagbalik si Moises kag ang mga manugdumala sang Israel sa
kampo.
31 Karon, nagpadala ang GINOO sang hangin nga nagdala sang mga pitaw
halin sa dagat. Naglinupad-lupad sila sa palibot sang kampo, nga mga 3
feet ang ila antad sa duta kag pila ka kilometro ang ila kalaparon.
32 Gani sa sinang bilog nga adlaw nagpangdakop ang mga tawo sang mga
pitaw hasta sa bilog nga gab-i, kag pagkasunod pa gid nga adlaw. Wala sing
may nakakuha sing manubo sa 30 ka sako, kag ginbulad nila ini sa palibot
sang kampo.

---

* **11:18** *magpakatinlo sila:* buot silingon, *tumanon nila ang seremonya sang pagpakatinlo.* † **11:20** *masum-oran kamo:* sa literal, *magguluwa ini sa inyo mga ilong* ‡ **11:25** *awtoridad:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 17. § **11:25** *naghalambalanon sila:* Tan-awa man ang natabo sa 1 Sam. 10:5-13.
* **11:27** *bataon nga lalaki:* Siguro siya si Josue nga ginmitlang sa sunod nga bersikulo.

33 Pero samtang ginausang pa nila ang karne, kag wala pa nila matulon,
nangakig gid ang GINOO sa ila, kag ginpadal-an niya sila sang grabe nga
kahalitan.
34 Gani gintawag ang amo nga lugar nga Kibrot Hataava† tungod kay
didto ginlubong ang mga tawo nga dalok-dalok sa karne.
35 Halin didto, naglakat ang mga Israelinhon sa Hazerot kag didto
nagkampo.

12

Ang Reklamo ni Miriam kag ni Aaron

1 Karon, ginpakalain ni Miriam kag ni Aaron si Moises tungod kay
nagpangasawa siya sang taga-Ethiopia.*
2 Nagsiling sila, "Paagi lang bala kay Moises nagapakighambal ang
GINOO? Nagapakighambal man siya paagi sa amon." Pero nabatian ini sang
GINOO.
3 (Si Moises mapainubuson gid labaw sa tanan nga tawo sa kalibutan.)
4 Gani naghambal gilayon ang GINOO kay Moises, Aaron, kag Miriam,
"Guwa kamo nga tatlo kag magkadto sa Tolda nga Ginapakigkitaan." Gani
nagguwa sila nga tatlo kag nagkadto sa Tolda.
5 Dayon nagpanaog ang GINOO paagi sa panganod nga daw haligi kag
nagtindog sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan kag gintawag si
Aaron kag si Miriam. Pagpalapit sang duha,
6 nagsiling ang GINOO, "Pamati kamo! Kon may propeta ako nga ara sa
inyo, nagapakighambal ako sa iya paagi sa palanan-awon kag damgo.
7 Pero indi pareho sina kon magpakighambal ako sa akon alagad nga si
Moises, nga masaligan nga pangulo sang akon katawhan.
8 Kon magpakighambal ako sa iya, daw pareho lang nga nagaatubangay
kami kay ang akon ginahambal sa iya maathag gid kaayo. Daw pareho lang
nga makita niya ako. Gani ngaa wala gid kamo nahadlok maghambal sing
malain kontra sa akon alagad nga si Moises?"
9 Naakig gid ang GINOO sa ila, kag naghalin siya.
10 Sang naghalin na ang panganod sa ibabaw sang Tolda, gintubuan
dayon si Miriam sang delikado nga balatian sa panit,† kag nagputi gid ang
iya panit. Pagkakita ni Aaron sa iya,
11 nagsiling si Aaron kay Moises, "Nagapangabay ako sa imo nga indi
kami pagsiluti tungod sa binuang nga sala nga amon nahimo.
12 Indi pag-itugot nga mangin pareho si Miriam sa isa ka bata nga natawo
nga patay, nga ang katunga sang iya lawas naupod na."
13 Gani nagpakitluoy si Moises sa GINOO, "O Dios ko, nagapangabay ako sa
imo nga ayuhon mo si Miriam."
14 Nagsabat ang GINOO kay Moises, "Indi bala nga kon duplaan siya sang
iya amay sa guya *bilang pagpakalain sa iya* antuson niya ang kahuy-anan sa
sulod sang pito ka adlaw? Gani paguwaa siya sa kampo sa sulod sang pito
ka adlaw; pagkatapos sang pito ka adlaw, puwede na siya makabalik."
15 Gani ginpaguwa si Miriam sa kampo sa sulod sang pito ka adlaw. Ang
mga tawo wala nagpadayon sa pagpanglakaton hasta nga nakabalik si
Miriam sa kampo.

---

† **11:34** *Kibrot Hataava:* buot silingon sa Hebreo, *lulubngan sang mga dalok-dalok* * **12:1** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* † **12:10** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 5:2.

16 Pagkatapos sadto, naghalin sila sa Hazerot kag nagkampo sa
kamingawan sang Paran.

13

Ang mga Espiya
(Deu. 1:19-33)
1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Magpadala ka sang mga tawo sa pagpang-espiya sa Canaan—ang duta
nga ihatag ko sa inyo nga mga Israelinhon. Ang mga tawo nga imo ipadala
mga pangulo sang kada tribo sang Israel."
3 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO. Halin didto sa
kamingawan sang Paran ginpadala niya *sa Canaan* ang mga pangulo sang
mga Israelinhon.
4-15 Amo ini ang ila *mga tribo kag ang ila* mga ngalan:

Tribo	**Pangulo**
Reuben	Shamua nga anak ni Zacur
Simeon	Shafat nga anak ni Hori
Juda	Caleb nga anak ni Jefune
Isacar	Igal nga anak ni Jose
Efraim	Hoseas nga anak ni Nun
Benjamin	Palti nga anak ni Rafu
Zebulun	Gadiel nga anak ni Sodi
Manase nga anak ni Jose	Gadi nga anak ni Susi
Dan	Amiel nga anak ni Gemali
Asher	Shetur nga anak ni Micael
Naftali	Nabi nga anak ni Vofsi
Gad	Geuel nga anak ni Maki

16 Sila ang mga tawo nga ginpadala ni Moises sa pagpang-espiya sa
Canaan. (Gin-ilisan ni Moises ang ngalan ni Hoseas nga anak ni Nun nga
Josue.)
17 Antes sila ginpalakat ni Moises sa pagpang-espiya sa Canaan, nagsiling
siya sa ila, "Maglakat kamo pa-north kag magkadto sa Negev,* kag
magderetso sa kabukiran.
18 Tan-awa ninyo kon ano ang hitsura sang duta, kag kon bala ang mga
tawo didto makusog ukon maluya, kag kon madamo sila ukon diutay lang.
19 Tan-awa ninyo kon ano nga klase sang duta ang ila ginapuy-an, kon
bala maayo ukon indi. Tan-awa ninyo ang ila mga banwa kon bala
napalibutan sang pader ukon wala.
20 Tan-awa man ninyo kon bala mapatubason ang duta ukon indi, kag
kon may mga kahoy ukon wala. Kag tinguhai gid ninyo nga makadala sang
mga prutas sa inyo pagbalik." (Panahon gid sadto nga tigluluto sang ubas.)
21 Gani naglakat sila kag gintan-aw nila ang duta halin sa kamingawan
sang Zin hasta sa Rehob malapit sa Lebo Hamat.
22 Nag-umpisa sila sa Negev hasta nga nakaabot sila sa Hebron, nga sa
diin nagaestar sila ni Ahiman, Sheshai, kag Talmai, nga mga kaliwat ni
Anak. (Ining Hebron gintukod pito ka tuig antes gintukod ang Zoan sa
Egypt.)

* **13:17** *Negev:* Ang kadutaan sa south sang Canaan.

23 Pag-abot nila sa Eshcol nga ililigan sang tubig, nagtapas sila sang isa ka
pungpong sang ubas. Ginbutang nila ini sa tukon kag gintuwangan sang
duha ka tawo. Nagdala man sila sang mga *prutas nga* pomegranata kag
higos.†
24 Ato nga ililigan sang tubig gintawag nga Eshcol‡ tungod sa pungpong
sang ubas nga gintapas sang mga Israelinhon.
25 Pagkatapos sang 40 ka adlaw nga pagpang-espiya sa duta, nagbalik sila
26 kay Moises, kay Aaron, kag sa bilog nga komunidad sang Israel sa
Kadesh, didto sa kamingawan sang Paran. Ginsugid nila sa bilog nga
komunidad ang ila nakita, kag ginpakita nila ang ila dala nga mga prutas.
27 Nagsiling sila kay Moises, "Nagkadto kami sa lugar nga ginpakadtuan
mo sa amon, kag maayo ini kag mapatubason nga duta. Ari pa gani ang
mga prutas.
28 Pero gamhanan ang mga tawo nga nagaestar didto, kag dalagko gid
ang ila mga banwa kag napalibutan sang mga pader. Nakita pa gani namon
didto ang mga kaliwat ni Anak.
29 Ang mga Amaleknon nagaestar sa Negev; ang mga Hithanon, mga
Jebusnon, kag mga Amornon nagaestar sa mga kabukiran; kag ang mga
Canaanhon nagaestar malapit sa dagat kag sa higad sang *Suba sang*
Jordan."
30 Ginpakalma ni Caleb ang mga tawo sa atubangan ni Moises, kag
nagsiling siya, "Malakat kita subong dayon kag agawon ta ang duta, kay
sigurado gid nga maagaw ta ini."
31 Pero nagsiling ang mga tawo nga nag-upod kay Caleb sa
pagpang-espiya, "Indi ta masarangan ang pagsalakay sa ila, kay mas
makusog sila sang sa aton."
32 Kag ginpalapnag nila sa mga Israelinhon ang indi maayo nga balita
parte sa duta nga ila gintan-aw. Amo ini ang ila ginsiling, "Ang duta nga
amon gintan-aw nagahalit§ sa iya mga pumuluyo, kag wala labot sina, ang
mga tawo nga nakita namon didto puwerte kataas.
33 May nakita gani kami nga mga higante,* nga mga kaliwat ni Anak.
Daw mga tibakla lang ang amon panan-aw sa amon kaugalingon kon
ikomparar sa ila, kag amo man sina ang ila panan-aw sa amon."

14

Nagrebelde ang mga Israelinhon

1 Sadto mismo nga gab-i naghinibi sing tudo ang bilog nga komunidad.
2 Nagreklamo sila kay Moises kag kay Aaron. Siling nila, "Maayo pa nga
nagkalamatay na lang kita sa Egypt ukon diri sa kamingawan.
3 Ngaa bala nga dal-on pa kita sang GINOO sa sina nga duta? Para lang
bala magkalamatay kita sa inaway kag magkalabihag ang aton mga asawa
kag mga kabataan? Maayo pa siguro mabalik na lang kita sa Egypt."
4 Kag naghambalanay sila sa isa kag isa, "Mapili kita sang pangulo kag
magbalik sa Egypt!"
5 Dayon nagluhod si Moises kag si Aaron sa atubangan sang bilog nga
komunidad sang Israel nga nagtilipon didto.
6 Gin-gisi ni Josue nga anak ni Nun kag ni Caleb nga anak ni Jefune ang ila
mga bayo *sa kasubo*. Ini sila nga duha nag-upod sa pagpang-espiya sa duta.

† **13:23** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree) ‡ **13:24** *Eshcol:* buot silingon sa Hebreo, *pungpong* § **13:32** *nagahalit:* sa literal, *nagalamon* * **13:33** *higante:* sa Hebreo, *Nefilim.* Tan-awa ang Gen. 6:1-4.

7 Nagsiling sila sa bilog nga komunidad, “Maayo gid katama ang duta nga
amon ginkadtuan.
8 Kon nalipay ang GINOO sa aton, tuytuyan niya kita pakadto sa sina nga
duta—ang maayo kag mapatubason nga duta,* kag ihatag niya ini sa aton.
9 Indi lang kamo magrebelde sa GINOO. Kag indi kamo magkahadlok sa
mga tawo didto kay mapierdi gid naton sila. Wala sing may magbulig sa ila,
pero ang GINOO amo ang magabulig sa aton. Gani indi kamo magkahadlok
sa ila.”
10 Batuhon kuntani sila sang bilog nga komunidad, pero gulpi lang nga
nagpakita sa ila ang gamhanan nga presensya sang GINOO sa Tolda nga
Ginapakigkitaan.
11 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Hasta san-o pa bala ang pagsikway
sining mga tawo sa akon? Hasta san-o pa bala sila nga indi magtuo sa akon
sa pihak sang tanan nga milagro nga ginpanghimo ko sa ila?
12 Padal-an ko ining mga Israelinhon sang kahalitan kag laglagon ko sila,
pero ikaw ya himuon ko nga isa ka nasyon nga mas gamhanan kag mas
mabakod sang sa ila.”
13 Nagsiling si Moises sa GINOO, “Ano na lang ang isiling sang mga
Egyptohanon kon mabalitaan nila ini? Indi bala nga *nahibaluan nila nga*
ginkuha mo ang mga Israelinhon sa ila paagi sa imo gahom?
14 *Kon laglagon mo ang imo katawhan,* isugid ini sang mga Egyptohanon
sa mga pumuluyo sang Canaan. Ini nga mga Canaanhon nakabati na nga
ikaw, GINOO, nagaupod sa mga Israelinhon kag nagpakita sa ila paagi sa
panganod nga nagatuytoy sa ila. Ginapangunahan mo sila kon adlaw paagi
sa panganod nga daw haligi, kag kon gab-i paagi sa kalayo nga daw haligi
man.
15 Karon, kon pamatyon mo ining katawhan sa isa lang ka tion, ang mga
nasyon nga nakabati parte sa imo pagkabantog magasiling,
16 ‘Indi masarangan sang GINOO nga dal-on ang mga Israelinhon sa duta
nga iya ginpromisa sa ila, gani ginpamatay na lang niya sila sa
kamingawan.’
17 “Gani karon, O Ginoo, kabay pa nga ipakita mo ang imo gahom suno sa
imo ginasiling nga
18 mahigugmaon ka kag indi dali mangakig, kag mapinatawaron sa mga
sala kag paglapas sang tawo. Pero ginasilutan mo ang mga nakasala hasta
sa ila ikatatlo kag ikaapat nga henerasyon.
19 Suno sa imo dako nga gugma, patawara ang sala sang sini nga mga
tawo, pareho sang pagpatawad mo sa ila halin sang pagguwa nila sa Egypt.”
20 Nagsabat ang GINOO, “Patawaron ko sila suno sa imo ginpangayo.
21 Pero nagasumpa ako, ang buhi nga GINOO, nga samtang napun-an ang
bilog nga kalibutan sang akon gamhanan nga presensya,
22-23 wala sing bisan isa sa ila nga makasulod sa duta nga ginpromisa ko
sa ila mga katigulangan. Kay bisan nakita nila ang akon gamhanan nga
presensya kag ang mga milagro nga ginpanghimo ko sa Egypt kag sa
kamingawan, permi gihapon nila ako ginatestingan kag wala sila
nagatuman sa akon. Gani ang mga nagasikway sa akon indi gid makasulod
sa sina nga duta.
24 Pero si Caleb nga akon alagad pasudlon ko sa duta nga iya gintan-aw
tungod kay lain ang iya batasan sang sa iban kag nagasunod siya sa akon
sing tinagipusuon. Ang iya mga kaliwat magaestar man sa sina nga duta.

* **14:8** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.*

25 Karon indi anay kamo magderetso tungod kay may mga Canaanhon
kag mga Amaleknon nga nagaestar sa tunga sang mga bukid, kundi
magbalik kamo buwas sa kamingawan, pakadto sa dalan nga padulong sa
Mapula nga Dagat."
26 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
27 "Hasta san-o pa bala ang pagreklamo sining malain nga komunidad sa
akon? Nabatian ko ang mga reklamo sining mga reklamador nga mga
Israelinhon.
28 Gani ihambal ini sa ila: 'Nagasumpa ako, ang buhi nga GINOO, nga
himuon ko sa inyo ang ginsiling ninyo.†
29 Magakalamatay kamo diri sa kamingawan. Tungod nga nagreklamo
kamo sa akon, wala sing bisan isa sa inyo nga nagaedad sing 20 ka tuig
paibabaw
30 nga makasulod sa duta nga akon ginsumpa nga ihatag kuntani sa inyo
nga inyo estaran, luwas lang kay Caleb nga anak ni Jefune kag kay Josue
nga anak ni Nun.
31 Kon parte sa inyo mga kabataan nga siling ninyo pagabihagon, dal-on
ko sila sa duta nga inyo ginsikway kag mangin ila ini.
32 Pero kamo ya magakalamatay diri sa kamingawan.
33 Ang inyo mga kabataan mangin pareho sa mga manugbantay sang
karnero nga magalibot-libot diri sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig.
Sa sini nga paagi, magaantos sila tungod sang inyo pagluib sa akon hasta
nga mapatay kamo tanan.
34 Subong nga ang mga tawo nga nagpang-espiya sa duta nagtiner didto
sing 40 ka adlaw, magaantos man kamo sing 40 ka tuig tungod sang inyo
sala, para mahibaluan ninyo kon paano ako mangakig sa mga nagakontra
sa akon.
35 Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini kag sigurado gid nga himuon ko ini
nga mga butang sa sining malain nga komunidad nga nag-isa sa pagkontra
sa akon. Mapatay sila tanan diri sa kamingawan.'"
36-37 Ang mga tawo nga ginsugo ni Moises sa pagpang-espiya, nga
nagpanugid sang malain nga balita parte sa duta kag nangin kabangdanan
sang pagreklamo sang mga Israelinhon, nagkalamatay sa balatian sa
presensya sang GINOO.
38 Sa dose sa ila nga nagpang-espiya, si Josue nga anak ni Nun kag si Caleb
nga anak ni Jefune lang ang wala mapatay.

Napierdi ang mga Israelinhon sa Ila nga Pagsalakay sa Canaan (Deu. 1:41-46)

39 Sang ginsugid ni Moises ang ginsiling sang GINOO sa tanan nga
Israelinhon, nagpangasubo gid sila.
40 Kag sang sunod nga adlaw, aga pa gid sila nagbangon para magtaklad
sa kabukiran *sang Canaan*. Nagsiling sila, "Nareyalisar namon nga
nakasala kami, kag karon handa na kami sa pagkadto sa lugar nga
ginpromisa sang GINOO."
41 Pero nagsiling si Moises, "Ngaa nga ginalapas ninyo ang sugo sang
GINOO *nga magbalik kamo anay sa kamingawan*? Indi gid kamo
magmadinalag-on!
42 Indi kamo maglakat, kay ang GINOO wala nagaupod sa inyo, kag
mapierdi lang kamo sa inyo mga kaaway.

† **14:28** *ang ginsiling ninyo: Tan-awa ang* 14:2.

43 Sa tion nga magpakig-away sa inyo ang mga Canaanhon kag ang mga
Amaleknon, magakalamatay kamo; indi mag-upod sa inyo ang GINOO
tungod kay ginsikway ninyo siya."
44 Pero naglakat gid sila sa kabukiran *sang Canaan* bisan wala nag-upod
sa ila si Moises kag ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.
45 Dayon ginsalakay sila sang mga Amaleknon kag sang mga Canaanhon
nga nagaestar didto sa kabukiran, kag napierdi sila, kag ginlagas pa sila
hasta sa Horma.

15

Mga Pagsulundan Parte sa mga Halad

1 Ginsugo sang GINOO si Moises
2 nga ihambal ini sa mga Israelinhon: "Kon mag-abot na kamo sa duta
nga ihatag ko sa inyo nga inyo estaran,
3 maghalad kamo sa akon sang mga halad nga halin sa inyo mga
kasapatan. Maghalad kamo sang mga halad nga ginasunog, mga halad sa
pagtuman sang isa ka panaad, mga halad nga kinabubut-on, ukon mga
halad sa tion sang natalana nga mga piesta. Ang kahamot sang sini nga
mga halad nga paagi sa kalayo* makapalipay sa akon.
4-5 Ang maghalad sang bataon nga karnero bilang halad nga ginasunog
para sa akon maghalad man sang halad nga regalo. Ini nga halad nga
regalo dapat duha ka kilo nga harina nga maayo nga klase kag
ginmikslahan sang isa ka litro nga mantika. Kag updan pa gid ini sang
halad nga ilimnon nga isa ka litro nga bino.
6 Kon gulang nga karnero ang ihalad, updan ini sang halad nga regalo
nga apat ka kilo nga harina nga maayo nga klase kag ginmikslahan sang isa
kag tunga ka litro nga mantika.
7 Kag updan pa gid ini sang halad nga ilimnon nga isa kag tunga ka litro
nga bino. Ang kahamot sini nga halad makapalipay sa akon.
8 "Ang maghalad sang bataon nga baka bilang halad nga ginasunog ukon
halad sa pagtuman sang isa ka panaad, ukon halad nga para sa maayo nga
relasyon,
9 kinahanglan maghalad man sang halad nga regalo nga anom ka kilo
nga harina nga maayo nga klase kag ginmikslahan sang duha ka litro nga
mantika.
10 Kag updan pa gid ini sang halad nga ilimnon nga duha ka litro nga
bino. Ang kahamot sini nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa akon.
11 Amo ina ang inyo himuon kon maghalad kamo sang isa ka turo nga
baka ukon gulang nga karnero nga lalaki ukon bataon nga karnero ukon
kanding.
12 Himua ninyo ina sa kada sapat nga inyo ihalad.
13 "Ang tanan nga tumandok *nga mga Israelinhon* nga maghalad sang
mga halad nga paagi sa kalayo bilang mahamot nga halad nga
makapalipay sa akon dapat magsunod sa sina nga mga pagsulundan.
14 Kon ang mga pangayaw nga magaestar upod sa inyo, permanente man
ukon indi, gusto maghalad sang halad nga paagi sa kalayo bilang mahamot
nga halad nga makapalipay sa akon, dapat magsunod man sila sa sina nga
mga pagsulundan.

---

* **15:3** *halad nga paagi sa kalayo:* Indi mapat-od ang kahulugan sang Hebreo sini. Pero makita sa Biblia nga ginagamit ini nga pulong para sa nagkalain-lain nga klase sang mga halad. Ginatawag man ini nga "pagkaon sang Dios" sa Lev. 21:6, 21; Num. 28:2. Amo ina nga gin-translate ini sang iban nga "halad nga pagkaon."

15 Kamo nga mga Israelinhon kag ang mga pangayaw nga nagaestar upod
sa inyo pareho lang sa akon atubangan kag pareho lang nga kasuguan ang
tumanon ninyo. Ini nga pagsulundan dapat tumanon ninyo hasta sa
palaabuton nga mga henerasyon.
16 *Huo,* pareho lang nga mga sugo kag mga pagsulundan ang tumanon
ninyo kag sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo."
17 Ginsugo pa gid sang GINOO si Moises
18 nga ihambal ini sa mga Israelinhon: "Kon mag-abot na kamo sa duta
nga ihatag ko sa inyo,
19 makakaon kamo sang mga produkto sini. Pero dapat magpain kamo
sang iban sini para ihalad sa akon.
20 Maghalad kamo sang tinapay halin sa harina nga una ninyo nga
gin-galing, pareho sang inyo ginahimo sa una nga patubas sang inyo trigo
halin sa linasan.
21 Ini nga halad halin sa harina nga una ninyo nga gin-galing ihalad
ninyo sa akon hasta san-o.
22 "Pero halimbawa nalapas ninyo nga indi hungod ang isa sa sini nga
mga sugo nga ginhatag ko kay Moises.
23 Ini nga mga sugo nga ginhatag ko sa inyo paagi kay Moises dapat
tumanon ninyo halin sang adlaw nga ginhatag ko ini hasta sa palaabuton.
24 Kon indi hungod ang paglapas ninyo sini, kag wala kahibalo ang
komunidad nga nakalapas kamo, maghalad ang bilog nga komunidad sang
isa ka bataon nga baka bilang halad nga ginasunog. Halad ini nga ang iya
kahamot makapalipay sa akon. Iupod man ninyo ang mga
ginakinahanglan nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon kag isa ka
lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo.
25 Ihalad ini sang pari para matubos ang bilog nga komunidad sa ila sala.
Patawaron ko sila kay indi man ato hungod, kag nagdala man sila sa akon
sang halad nga paagi sa kalayo kag sang halad sa pagpakatinlo.
26 Huo, patawaron ko ang bilog nga komunidad sang Israel, pati ang mga
pangayaw nga nagaestar upod sa ila, kay ang tanan nadalahig sa amo nga
sala nga indi hungod.
27 "Pero kon isa lang ka tawo ang nakasala nga indi hungod, magdala siya
sang isa ka babayi nga kanding nga isa ka tuig bilang halad sa pagpakatinlo.
28 Ihalad ini sang pari sa akon presensya para matubos siya sa iya sala
nga indi hungod, kag dayon patawaron ko siya.
29 Isa lang ka pagsulundan para sa tanan nga nakasala nga indi hungod,
tumandok man siya nga Israelinhon ukon pangayaw nga nagaestar upod
sa inyo.
30 "Pero ang bisan sin-o nga nagapakasala sing hungod, tumandok man
siya ukon pangayaw, nagainsulto sa akon. Kag ina nga tawo kinahanglan
indi na pagkabigon nga sakop ninyo.
31 Tungod kay ginsikway niya ang akon pulong kag ginlapas ang akon
sugo. Indi gid ninyo siya pagkabigon nga sakop ninyo. Magapanabat siya
sa iya nga sala."

Ang Silot sa Indi Pagtuman sa Adlaw nga Inugpahuway

32 Samtang didto sa kamingawan ang mga Israelinhon, may nakita sila
nga tawo nga nagapangahoy sang Adlaw nga Inugpahuway.
33 Gindala siya sang mga tawo nga nakakita sa iya kay Moises kag kay
Aaron kag sa bilog nga komunidad.
34 Ginpriso nila siya, kay wala sila nakasiguro kon ano ang dapat nga
himuon sa iya.

35 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, “Kinahanglan nga patyon ang
amo nga tawo; batuhon siya sang bilog nga komunidad sa guwa sang
kampo.”
36 Gani gindala siya sang bilog nga komunidad sa guwa sang kampo kag
ginbato hasta nga napatay, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.

Ang Gaway-gaway sa Bayo sang mga Israelinhon

37 Ginsugo pa gid sang GINOO si Moises
38 nga ihambal ini sa mga Israelinhon: “Maghimo kamo sang mga
gaway-gaway sa punta sang inyo mga bayo kag butangan ninyo ini sang
higot nga asol. Kinahanglan nga sundon ninyo ini hasta san-o.
39 Ang ini nga mga gaway-gaway magapadumdom sa inyo sang tanan ko
nga mga sugo para tumanon ninyo ini kag indi ang inyo lang gusto nga
himuon.
40 Paagi sa sini nga mga gaway-gaway dumdumon ninyo ang pagtuman
sang tanan ko nga sugo, kag mangin akon kamo.
41 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt para
mangin inyo Dios. *Huo,* ako ang GINOO nga inyo Dios.”

16

Nagrebelde si Kora kag ang Iya mga Kaupod

1-2 Karon, nagrebelde kay Moises si Kora nga anak ni Izhar, nga kaliwat ni
Kohat nga anak ni Levi. Upod niya sa pagrebelde si Datan kag si Abiram nga
mga anak ni Eliab kag si On nga anak ni Pelet. Mga kaliwat sila ni Reuben.
May kaupod pa sila nga 250 ka Israelinhon nga mga lalaki nga mga kilala
kag ginpili nga mga pangulo halin sa komunidad *sang mga Israelinhon*.
3 Nagkadto sila sing tingob kay Moises kag kay Aaron kag nagsiling,
“Sobra na ining inyo ginahimo sa amon! Ngaa bala nga ginapalabaw gid
ninyo ang inyo kaugalingon sa komunidad sang GINOO nga kon sa bagay
kami tanan ginpili man sang GINOO nga mag-alagad sa iya kag ginaupdan
man niya?”
4 Pagkabati sini ni Moises, nagluhod siya *sa pagpangamuyo sa GINOO*.
5-6 Dayon nagsiling siya kay Kora kag sa tanan niya nga mga sumulunod,
“Buwas sa aga ipahayag sang GINOO kon sin-o ang matuod nga ginpili nga
mag-alagad sa iya bilang mga pari, kay papalapiton niya sa iya presensya
ang iya ginpili. Gani amo ini ang inyo himuon buwas: magkuha kamo sang
mga suludlan sang insenso
7 kag butangan ninyo sang baga kag insenso, kag dal-on sa presensya
sang GINOO. Dayon makita ta kon sin-o gid ang ginpili sang GINOO nga
mag-alagad sa iya. Kamo nga mga Levita, amo ang sobra na ang inyo
ginahimo!”
8 Nagsiling pa gid si Moises kay Kora, “Pamatii ninyo ini, kamo nga mga
Levita.
9 Indi pa bala tuman para sa inyo nga sa bilog nga komunidad sang Israel
kamo ang ginpili sang Dios sang Israel nga makapalapit sa iya presensya sa
pag-alagad sa iya Tolda, kag sa pag-alagad para sa komunidad?
10 Ginpili niya kamo sa pagpalapit sa iya presensya, kag karon gusto pa
ninyo nga mangin mga pari?
11 Sin-o si Aaron para reklamuhan ninyo? Ang GINOO ang ginakontra mo
kag sang imo mga sumulunod.”
12 Dayon ginpatawag ni Moises si Datan kag si Abiram, nga mga anak ni
Eliab. Pero nagsiling sila, “Indi kami magkadto!

13 Indi pa bala tuman nga ginkuha mo kami sa Egypt nga ang duta maayo
kag mapatubason* para patyon lang diri sa kamingawan? Kag karon gusto
mo pa gid nga maghari sa amon.
14 Kag isa pa gid, wala mo kami pagdal-a sa duta nga maayo kag
mapatubason ukon paghatagan sang mga uma ukon mga talamnan sang
ubas nga amon mapanag-iyahan. Karon, gusto mo pa gid bala kami nga
tuntuhon? Indi kami magkadto *sa imo*!"
15 Naakig gid si Moises kag nagsiling siya sa GINOO, "Indi pagbatuna ang
ila mga halad. Wala ako nakasala sa kay bisan sin-o sa ila; wala ako sing
may ginkuha sa ila bisan isa ka donkey."
16 Nagsiling dayon si Moises kay Kora, "Buwas, ikaw kag ang imo mga
sumulunod magkadto sa presensya sang GINOO *sa Tolda nga*
Ginapakigkitaan, kag si Aaron makadto man didto.
17 Ang kada isa sa imo 250 ka sumulunod padal-a sang suludlan sang
insenso, kag butangan nila ini sang insenso kag ihalad sa GINOO. Kamo ni
Aaron magdala man sang suludlan sang insenso."
18 Gani ang kada isa nagkuha sang iya suludlan sang insenso kag
ginbutangan sang baga kag insenso, kag nagtindog sila upod kay Moises
kag kay Aaron sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
19 Ang bilog nga komunidad nga gin-ganyat ni Kora nga magkontra kay
Moises kag kay Aaron nagtipon man didto sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan. Dayon ginpakita sang GINOO ang iya gamhanan nga
presensya sa bilog nga komunidad.
20 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,
21 "Palayo kamo sa sini nga komunidad kay patyon ko sila gilayon."
22 Pero nagluhod si Moises kag si Aaron kag nagsiling, "O Dios nga
ginahalinan sang kabuhi sang tanan nga tawo mangakig ka bala sa bilog
nga komunidad tungod sa isa lang ka tawo nga nakasala?"
23 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
24 "Silinga ang komunidad nga magpalayo sila sa mga tolda nila ni Kora,
Datan, kag ni Abiram."
25 Ginkadtuan ni Moises si Datan kag si Abiram, kag nagsunod sa iya ang
mga manugdumala sang Israel.
26 Dayon ginpaandaman niya ang komunidad, "Magpalayo kamo sa mga
tolda sining malain nga mga tawo! Indi kamo magtandog sang bisan ano
nila nga pagkabutang, kay kon himuon ninyo ina laglagon kamo tungod
sang tanan nila nga sala."
27 Gani nagpalayo ang mga tawo sa mga tolda nila ni Kora, Datan, kag
Abiram. Karon, nagguwa si Datan kag si Abiram kag nagtindog sa
puwertahan sang ila mga tolda upod sang ila mga asawa kag mga kabataan.
28 Nagsiling si Moises *sa mga tawo*, "Sa sini nga paagi mahibaluan ninyo
nga ang GINOO amo ang nagpadala sa akon sa paghimo sini nga mga butang
kag indi sa akon lang kagustuhan:
29 Kon mapatay ini nga mga tawo sa natural nga kamatayon, ti wala ako
pag-ipadala sang GINOO.
30 Pero kon maghimo ang GINOO sing makatilingala nga butang, kag
magpihak ang duta kag maglamon sa ila nga buhi upod sang tanan nila nga
pagkabutang, kag magkadto sila sa idalom didto sa lugar sang mga patay,
mahibaluan ninyo nga ini nga mga tawo nagsikway sa GINOO."

---

* **16:13** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa sunod nga bersikulo.

31 Pagkatapos hambal ni Moises, napihak ang duta nga ginatindugan nila
ni Datan kag ni Abiram,
32 kag ginlamon sila sang duta pati ang ila mga pamilya, kag pati ang
tanan nga tinawo ni Kora kag ang tanan nila nga pagkabutang.
33 Ginlamon sila tanan nga buhi pati ang tanan nila nga pagkabutang.
Dayon nagkipot ang duta kag nadula sila sa komunidad.
34 Ang tanan nga Israelinhon nga didto sa ila palibot nagpalalagyo sang
mabatian nila ang ila pagsininggit, kay nagahunahuna sila nga basi
lamunon man sila sang duta.
35 Dayon nagpadala ang GINOO sang kalayo kag ginlamon sini ang 250 ka
sumulunod ni Kora nga nagahalad sang insenso.
36 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
37 "Silinga si Eleazar nga pari, nga anak ni Aaron, nga kuhaon niya ang
mga suludlan sang insenso sa mga bangkay nga nagkalasunog, kay balaan
ini nga mga suludlan. Silinga man siya nga laptahon niya sa malayo ang
mga baga
38 sang sini nga mga suludlan nga halin sa mga tawo nga nagkalamatay
tungod sa ila mga sala. Dayon ipamartilyo ang mga suludlan hasta nga
magtapan kag ihaklap sa halaran kay ginhalad ini sa GINOO kag nangin
balaan ini. Ining haklap sa halaran mangin isa ka paandam para sa mga
Israelinhon."
39-40 Gani suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Moises, ginpanguha ni
Eleazar nga pari ang saway nga mga suludlan sang insenso nga
ginpangdala sadtong mga nagkalasunog, kag ginpamartilyo niya para
ihaklap sa halaran. Isa ini ka paandam para sa mga Israelinhon nga wala
sing bisan sin-o nga makapalapit sa halaran sa pagsunog sang insenso sa
GINOO luwas lang sa mga kaliwat ni Aaron, para indi matabo sa iya ang
natabo kay Kora kag sa iya mga sumulunod.
41 Pero pagkasunod nga adlaw, nagreklamo naman ang bilog nga
komunidad sang Israel kay Moises kag kay Aaron. Nagsiling sila,
"Ginpamatay ninyo ang katawhan sang GINOO."
42 Samtang nagareklamo sila sing tingob kay Moises kag kay Aaron,
nagbalikid sila sa Tolda nga Ginapakigkitaan kag nakita nila nga gulpi lang
nga ginlikupan sang panganod ang Tolda kag ginpakita sang GINOO ang iya
gamhanan nga presensya.
43 Dayon nagkadto si Moises kag si Aaron sa atubangan sang Tolda
44 kag nagsiling ang GINOO kay Moises,
45 "Palayo kamo sa sina nga komunidad kay laglagon ko sila gilayon."
Nagluhod dayon sila nga duha.
46 Dayon nagsiling si Moises kay Aaron, "Kuhaa ang imo suludlan sang
insenso kag butangi ini sang baga halin sa halaran. Dayon butangi ini sang
insenso kag magdali-dali ka kadto sa komunidad kag himua ang
seremonya para matubos sila sa ila mga sala, kay akig na ang GINOO kag
nagsugod na ang kahalitan."
47 Gani gintuman ni Aaron ang ginsugo ni Moises, kag nagdalagan siya sa
tunga sang komunidad. Nagsugod na ang kahalitan sa mga tawo, pero
ginsunog ni Aaron ang insenso para matubos ang mga tawo sa ila mga sala.
48 Nagtindog siya sa tunga sang mga tawo nga patay na kag sang mga
buhi pa, kag nag-untat ang kahalitan.
49 Pero 14,700 ang napatay wala labot sadtong napatay tungod kay Kora.
50 Dayon nagbalik si Aaron kay Moises sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan, kay nag-untat na ang kahalitan.

17

Ang Baston ni Aaron

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga ang kada pangulo sang kada tribo
maghatag sa imo sang isa ka baston, kag pabutangi ini sang ila tagsa ka
ngalan. Dose tanan ka baston.
3 Sa baston sang tribo ni Levi, isulat ang ngalan ni Aaron. Kay
kinahanglan may isa ka baston sa kada pangulo sang tribo.
4 Ibutang ini tanan sa Tolda nga Ginapakigkitaan, sa atubangan sang
Kahon sang Kasuguan nga sa diin nagapakigkita ako sa inyo ni Aaron.
5 Kag magapanalingsing ang baston sang tawo nga pilion ko *nga
mag-alagad sa akon bilang pari*, kag sa sini nga paagi mag-untat ang
pagreklamo sang mga Israelinhon kontra sa inyo ni Aaron."
6 Gani ginsilingan ni Moises ang mga Israelinhon, kag ang kada pangulo
sang tribo naghatag sa iya sang baston. Dose tanan ka baston, kag isimpon
didto ang baston ni Aaron.
7 Ginbutang tanan ni Moises ang mga baston sa presensya sang GINOO
didto sa Tolda nga sa diin nabutang ang Kasuguan.
8 Pagkasunod nga adlaw, nagsulod si Moises sa Tolda nga sa diin
nabutang ang Kasuguan. Kag nakita niya didto nga ang baston ni Aaron,
nga nagarepresentar sang tribo ni Levi, nagpanalingsing, nagpamukol,
nagpamulak, kag nagpamunga pa sang luto nga mga almendro.
9 Dayon ginpaguwa ni Moises ang tanan nga baston kag ginpakita sa
tanan nga Israelinhon. Gintan-aw nila ini, kag ang kada pangulo sang tribo
nagkuha sang iya baston.
10 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ibalik ang baston ni Aaron sa
atubangan sang *Kahon sang* Kasuguan para mangin paandam ini sa mga
rebelde nga magakalamatay sila kon indi sila mag-untat sa pagreklamo
kontra sa akon."
11 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO.
12 Nagsiling ang mga Israelinhon kay Moises, "Mapatay na kami sini
tanan!
13 Kay bisan magpalapit lang ang isa ka tawo sa Tolda sang GINOO
mapatay. Ti, mapatay na kami sini tanan!"

18

Ang mga Katungdanan sang mga Pari kag sang mga Levita

1 Nagsiling ang GINOO kay Aaron, "Ikaw kag ang imo mga anak nga lalaki
kag ang imo mga paryente halin sa tribo ni Levi amo ang responsable sa
sala nga inyo mahimo sa inyo pag-alagad sa balaan *nga Tolda*. Pero ikaw
lang kag ang imo mga anak ang responsable sa sala nga inyo mahimo nga
may kaangtanan sa inyo pagkapari.
2 Kon mag-alagad ka kag ang imo mga anak sa Tolda nga sa diin nabutang
ang Kasuguan, pabuliga ninyo ang inyo mga paryente halin sa tribo ni Levi.
3 Magaobra sila sa idalom sang imo pagdumala, kag himuon nila ang
tanan nila nga buluhaton sa Tolda, pero indi sila dapat magtandog sa
balaan nga mga kagamitan sang Tolda ukon sa halaran, kay kon himuon
nila ina magakalamatay sila pati kamo.
4 Magbulig sila sa imo, kag responsibilidad nila ang pag-atipan sang Tolda
nga Ginapakigkitaan kag ang paghimo sang tanan nga buluhaton sini.
Dapat wala sing bisan sin-o nga magbulig sa inyo nga indi kaliwat ni Levi.

5 “Ikaw kag ang imo mga anak ang responsable sa pag-atipan sang
Balaan nga Lugar kag sang halaran, para indi ako mangakig liwat sa mga
Israelinhon.
6 Ako mismo ang nagpili sang imo kapareho nga mga kaliwat ni Levi
halin sa mga Israelinhon para mangin imo kabulig. Gindedikar sila sa akon
sa pag-alagad sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
7 Pero ikaw lang kag ang imo mga anak ang makaalagad bilang mga pari.
Kamo lang ang makahimo sang mga buluhaton nga may kaangtanan sa
halaran kag sa Labing Balaan nga Lugar. Regalo ko sa inyo ang inyo
pagkapari. Ang bisan sin-o nga maghimo sini nga indi pari pagapatyon.”

Ang mga Halad para sa mga Pari kag mga Levita

8 Dayon nagsiling ang GINOO kay Aaron, “Ako mismo ang nagpili sa imo
nga magdumala sa balaan nga mga halad nga ginahalad sang mga
Israelinhon sa akon. Ginahatag ko ini sa imo kag sa imo mga anak bilang
parte ninyo hasta san-o.
9 May ara kamo sang parte sa sining balaan nga mga halad nga wala
ginasunog, nga ginahalad sang mga tawo sa akon bilang balaan nga mga
halad. Lakip sa sini nga mga halad amo ang halad nga regalo, halad sa
pagpakatinlo, kag halad nga bayad sa sala. Amo ini ang imo parte kag sang
imo mga anak.
10 Kauna ninyo ini sa balaan gid nga lugar.* Kinahanglan nga mga lalaki
lang ang magkaon sini kag kabiga ninyo ini nga balaan.
11 Ang iban pa gid nga mga halad sang mga Israelinhon nga ginabayaw *sa
halaran* para man sa inyo. Ginahatag ko ini sa imo kag sa imo mga kaliwat
bilang inyo parte hasta san-o. Makakaon sini ang bisan sin-o sa imo
pamilya nga ginakabig nga matinlo.
12 Ginahatag ko man sa inyo ang maayo nga mga produkto nga ginahalad
sang mga Israelinhon halin sa ila nahauna nga patubas: lana, duga sang
ubas, kag uyas.
13 *Huo,* mangin inyo ang tanan nga produkto nga ila ginahalad sa akon
halin sa nahauna nga patubas sang ila duta. Makakaon sini ang bisan sin-o
sa imo pamilya nga ginakabig nga matinlo.
14 “Ang tanan nga butang sa Israel nga ginhalad sa akon sing bug-os†
mangin inyo.
15 Ang tanan nga kamagulangan nga lalaki, tawo man ukon sapat, nga
ginahalad sa akon mangin inyo man. Pero kinahanglan nga ipagawad
ninyo *sa manughalad* ang kamagulangan nga mga anak nga lalaki kag ang
mga kamagulangan nga mga sapat nga ginakabig nga mahigko.
16 Ipagawad ninyo ini kon isa na ka bulan ang edad, kag kinahanglan nga
ipagawad ninyo ini sa bili nga lima ka bilog nga pilak, suno sa kabug-aton
sang pilak sa kilohan sang mga pari.
17 Pero indi ninyo pag-ipagawad ang kamagulangan nga turo nga baka,
karnero ukon kanding kay akon na ini. *Ihawon ninyo ini kag* iwisik ang
dugo sa halaran kag sunuga ang mga tambok bilang halad nga paagi sa
kalayo.‡ Ang kahamot sini nga halad makapalipay sa akon.
18 Inyo ang karne sini, subong nga ang dughan kag ang tuo nga paa sang
halad nga ginabayaw inyo man.

---

* **18:10** *sa balaan gid nga lugar:* ukon, *bilang balaan gid nga halad* † **18:14** *ginhalad sa akon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga butang nga ginhalad sa GINOO nga indi na gid mabawi kag mangin iya na sang mga pari hasta san-o. Kon kaisa ginalaglag ini. ‡ **18:17** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 15:3.

19 *Huo,* ginahatag ko sa inyo ining tanan nga balaan nga mga halad nga
ginabayaw sang mga Israelinhon sa akon. Para ini sa imo kag sa imo mga
kaliwat bilang inyo parte hasta san-o. Ining kasugtanan ko sa imo kag sa
imo mga kaliwat indi maliwat hasta san-o."§
20 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Aaron, "Kamo nga mga pari wala sing
may mapanubli nga duta sa Israel, kay ako mismo ang maghatag sang inyo
mga kinahanglanon.
21 "Kon parte sa mga Levita, bayaran ko sila sa ila nga serbisyo sa Tolda.
Ihatag ko sa ila ang tanan nga ikanapulo nga ihatag sang mga Israelinhon
bilang parte nila.
22 Sugod subong, wala sing iban nga Israelinhon nga magpalapit sa Tolda
nga Ginapakigkitaan *luwas lang sa mga pari kag sa mga Levita, kay kon*
magpalapit sila, magapanabat sila sa ila nga sala kag mapatay.
23 Ang mga Levita amo ang responsable sa mga buluhaton sa Tolda nga
Ginapakigkitaan, kag magapanabat sila sa ila mahimo nga sala kontra sini.
Ini nga pagsulundan dapat tumanon hasta sa palaabuton nga mga
henerasyon. Ang mga Levita wala sing may mapanubli nga duta sa Israel.
24 Sa baylo, ihatag ko sa ila bilang parte nila ang mga ikanapulo nga
ihatag sang mga Israelinhon bilang halad nila sa akon. Amo gani nga
nagsiling ako nga ang mga Levita wala sing may mapanubli nga duta sa
Israel."
25 Ginsugo sang GINOO si Moises
26 nga ihambal niya ini sa mga Levita: "Kon mabaton ninyo halin sa mga
Israelinhon ang ikanapulo nga ihatag ko sa inyo bilang parte ninyo,
kinahanglan nga maghatag man kamo sang inyo ikanapulo halin sa amo
nga ikanapulo bilang halad sa akon.
27 Kabigon ko ini bilang halad ninyo halin sa mga patubas, nga daw sa
naghalad kamo sang uyas halin sa linasan ukon bino halin sa pulugaan
sang ubas.
28 Sa sini nga paagi makahatag man kamo sang halad sa akon halin sa
tanan nga ikanapulo nga inyo mabaton halin sa mga Israelinhon. Kag ang
akon *parte, nga amo ang ikanapulo sini,* ihatag ninyo kay Aaron nga pari.
29 Kinahanglan nga ang akon parte amo ang pinakamaayo nga parte sang
tanan nga ihatag sa inyo.
30 Kon mahalad na ninyo ini, kabigon ko ini bilang halad ninyo halin sa
linasan ukon pulugaan sang ubas.
31 Puwede ninyo kaunon sang inyo pamilya ang inyo parte bisan diin nga
lugar, kay ina ang inyo suweldo sa pag-alagad sa Tolda nga
Ginapakigkitaan.
32 Indi kamo makasala sa inyo pagkaon sini kon nahalad na ninyo ang
pinakamaayo nga parte sa GINOO. Gani siguraduhon ninyo nga indi ninyo
madagtaan ang balaan nga mga halad sang mga Israelinhon *paagi sa*
pagkaon sang inyo parte nga wala pa ninyo mahatag ang akon parte, para
indi kamo mapatay."

19

Ang Tubig nga Ginagamit sa Pagpakatinlo

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron,

§ **18:19** *Ining kasugtanan...indi maliwat hasta san-o:* sa literal, *Ini wala sing katapusan nga kasugtanan nga asin para sa imo kag sa imo mga kaliwat.*

2 “Ari pa ang isa ka pagsulundan nga gusto ko nga tumanon ninyo:
Silinga ninyo ang mga Israelinhon nga dal-an nila kamo sang isa ka mapula
nga baka nga wala sing deperensya kag wala pa magamit sa pag-arado.*
3 Ihatag ninyo ini kay Eleazar nga pari, kag dal-on ini sa guwa sang
kampo kag ihawon sa iya atubangan.
4 Dayon itum-oy ni Eleazar ang iya tudlo sa dugo sini kag iwisik sing
makapito ka beses sa atubangan sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
5 Kag samtang nagatulok si Eleazar, sunugon ang *bilog nga* baka—ang
panit, unod, dugo kag mga tinai.
6 Dayon magkuha si Eleazar sang *isa ka utod nga* kahoy nga sedro, *isa ka*
pungpong sang tanom nga isopo, kag pula nga higot, kag ihaboy ini tanan sa
ginasunog nga baka.
7 Pagkatapos sina kinahanglan nga labhan ni Eleazar ang iya bayo kag
magpaligo. Kag dayon makasulod na siya sa kampo, pero kabigon pa siya
nga mahigko hasta magsirom.
8 Ang tawo nga nagsunog sang baka kinahanglan nga labhan man niya
ang iya bayo kag magpaligo, kag kabigon man siya nga mahigko hasta
magsirom.
9 “Ang tawo nga ginakabig nga matinlo amo ang magkuha sang abo sang
baka, kag ibutang niya ini sa isa ka lugar nga ginakabig nga matinlo sa
guwa sang kampo. Taguon ini pero gamiton sang komunidad sang Israel
nga inugmiksla sa tubig nga para sa pagpakatinlo. Ini nga seremonya
ginahimo para makuha ang sala.
10 Ang tawo nga nagkuha sang abo sang baka kinahanglan man nga
labhan niya ang iya bayo, kag kabigon man siya nga mahigko hasta
magsirom. Ini nga pagsulundan dapat tumanon hasta san-o sang mga
Israelinhon kag sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa ila.
11 “Ang bisan sin-o nga magtandog sang bangkay kabigon nga mahigko sa
sulod sang pito ka adlaw.
12 Kinahanglan nga tinluan niya ang iya kaugalingon sang tubig nga
ginagamit sa pagpakatinlo sa ikatatlo kag ikapito nga adlaw, dayon kabigon
na siya nga matinlo. Pero kon indi siya magpakatinlo sa ikatatlo kag ikapito
nga adlaw, indi siya pagkabigon nga matinlo.
13 Ang bisan sin-o nga makatandog sang bangkay kag wala nagpakatinlo†
daw pareho lang nga gindagtaan niya ang Tolda sang Ginoo. Kinahanglan
ina nga tawo indi pagkabigon nga sakop ninyo. Kag tungod nga wala siya
nawisiki sang tubig nga ginagamit sa pagpakatinlo, mahigko pa siya
gihapon.
14 “Amo ini ang pagsulundan kon may napatay sa sulod sang tolda: Ang
bisan sin-o nga magsulod sa tolda *nga may napatay* ukon ara na nga daan
sa sulod *sa tion sang pagkapatay*, kabigon nga mahigko sa sulod sang pito
ka adlaw.
15 Kag kabigon man nga mahigko ang bisan ano nga mga suludlan sa
tolda nga wala sing takop.
16 “Kabigon man nga mahigko sa sulod sang pito ka adlaw ang bisan sin-o
nga ara sa guwa sang kampo nga nakatandog sang bangkay nga ginpatay
ukon napatay lang sa natural nga kamatayon. Amo man sa nakatandog
sang tul-an sang tawo ukon nakatandog sang lulubngan.

---

* **19:2** *wala pa magamit sa pag-arado:* sa literal, *wala pa matakdi sang gota* buot silingon, *naghimo sang seremonya nga para mangin takos siya sa Dios.*

† **19:13** *nagpakatinlo:*

17 “Agod makuha ang pagkahigko, ibutang sa suludlan ang iban nga abo
sang baka nga ginahalad para sa pagpakatinlo, kag dayon simpunan sang
tubig.
18 Dayon ang isa ka tawo nga ginakabig nga matinlo magkuha sang *isa ka*
pungpong sang tanom nga isopo kag itum-oy niya ini sa sadto nga tubig kag
iwisik dayon sa tolda *nga namatyan* kag sa tanan nga kagamitan sini, kag sa
mga tawo nga nakasulod sa tolda. Wisikan man ang tawo nga nakatandog
sang tul-an sang tawo, ukon sang bangkay sang tawo nga ginpatay ukon
napatay lang sa natural nga kamatayon, ukon nakatandog sang lulubngan.
19 Sa ikatatlo kag ikapito nga adlaw, wisikan sang tawo nga ginakabig nga
matinlo ang tawo nga mahigko. Kag sa ikapito nga adlaw, ang tawo nga
gintinluan kinahanglan labhan niya ang iya bayo kag magpaligo, kag
pagkasirom kabigon na siya nga matinlo.
20 Pero kon ang tawo nga mahigko indi magpakatinlo, indi siya
pagkabigon nga sakop ninyo, kay daw pareho lang nga gindagtaan niya
ang balaan *nga Tolda* sang GINOO. Kag tungod nga wala siya nawisiki sang
tubig nga para sa pagpakatinlo, mahigko siya gihapon.
21 Ini nga pagsulundan dapat tumanon nila hasta san-o.
“Ang tawo nga nagawisik sang tubig nga para sa pagpakatinlo
kinahanglan nga labhan man niya ang iya bayo, kag ang bisan sin-o nga
magtandog sang tubig nga para sa pagpakatinlo kabigon nga mahigko
hasta magsirom.
22 Ang bisan sin-o ukon bisan ano nga matandog sang mahigko nga tawo
mangin mahigko man hasta magsirom.”

20

Ang Tubig nga Nagaguwa sa Bato
(Exo. 17:1-7)
1 Sa nahauna nga bulan, nag-abot ang bilog nga komunidad sang Israel sa
kamingawan sang Zin, kag nagkampo sila sa Kadesh. Didto napatay si
Miriam kag ginlubong.
2 Karon, wala sing tubig didto, kag nagtipon *naman* ang mga tawo kontra
kay Moises kag kay Aaron.
3 Nagbais sila kay Moises kag nagsiling, “Maayo pa nga napatay na lang
kami upod sang amon mga kasimanwa nga nagkalamatay sadto sa
presensya sang GINOO.
4 Ngaa bala nga gindala mo pa kami nga komunidad sang GINOO diri sa
kamingawan para magkalamatay man lang kami kag ang amon kasapatan?
5 Ngaa bala nga ginpaguwa mo pa kami sa Egypt kag gindala diri sa wala
sing pulos nga lugar? Wala diri sing uyas, higos, ubas ukon pomegranata.
Kag wala pa sing tubig nga mainom!”
6 Gani naghalin si Moises kag si Aaron sa komunidad, kag nagkadto sila
sa puwertahan sang Tolda nga Ginapakigkitaan kag nagluhod sila *sa*
pagpangamuyo. Dayon nagpakita sa ila ang gamhanan nga presensya sang
GINOO.
7 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
8 “Kuhaa ang baston kag tipuna ninyo sang imo utod nga si Aaron ang
bilog nga komunidad. Kag samtang nagatulok sila, sugua ang bato nga
magtubod, kag magatubod ini. Sa sini nga paagi mahatagan ninyo sing
tubig ang katawhan para mapainom ninyo sila kag ang ila kasapatan.”
9 Gani ginkuha ni Moises ang baston sa presensya sang GINOO, *didto sa*
Kahon sang Kasugtanan, suno sa sugo sang GINOO sa iya.

10 Dayon gintipon nila ni Aaron ang *bilog nga* komunidad sa atubangan
sang bato, kag nagsiling si Moises sa ila, “Pamati kamo nga mga rebelde,
kinahanglan bala nga hatagan namon kamo sang tubig halin sa sini nga
bato?”
11 Dayon ginbayaw ni Moises ang iya baston kag ginhampak sing
makaduha ka beses ang bato, kag nagpuswak ang tubig, kag nag-inom ang
komunidad kag ang ila mga kasapatan.
12 Pero nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay Aaron, “Tungod kay wala
kamo magpati sa akon sa inyo pagpakita sang akon pagkabalaan sa
atubangan sang mga Israelinhon, indi kamo ang magapangulo sa pagdala
sini nga komunidad sa duta nga ihatag ko sa ila.”
13 Ini nga lugar gintawag nga tuburan sang Meriba* kay ginbais sang
mga Israelinhon ang GINOO sa sini nga lugar, kag diri man ginpakita sang
GINOO sa ila ang iya pagkabalaan.

Wala Pagtuguti sang mga Taga-Edom ang mga Israelinhon sa Pag-agi

14 *Samtang didto pa ang mga Israelinhon* sa Kadesh, nagpadala si Moises
sang mga mensahero sa hari sang Edom. Amo ini ang iya mensahi, “Ini nga
mensahi halin sa imo mga paryente, ang katawhan sang Israel:
Nahibaluan mo ang tanan nga kabudlayan nga amon naagyan.
15 Ang amon mga katigulangan nagkadto sa Egypt, kag malawig ang
amon pag-estar didto. Gindaogdaog kami kag ang amon mga katigulangan
sang mga Egyptohanon,
16 pero nagpangayo kami sang bulig sa GINOO kag ginpamatian niya kami
kag ginpadal-an sang anghel nga nagpaguwa sa amon sa Egypt.
“Karon, ari kami diri sa Kadesh, ang banwa sa higad sang imo teritoryo.
17 Kon mahimo tuguti kami sa pag-agi sa imo duta. Indi kami mag-agi sa
mga uma ukon talamnan sang ubas ukon mag-inom sa mga bubon. Maagi
lang kami sa imo mayor nga dalan† kag indi kami mag-agi sa iban nga mga
dalan hasta nga makaguwa kami sa imo teritoryo.”
18 Pero amo ini ang sabat sang hari sang Edom: “Indi kamo mag-agi diri
sa amon. Kon mag-agi kamo, salakayon namon kamo kag pamatyon.”
19 Nagsabat ang mga Israelinhon, “Maagi lang kami sa mayor nga dalan,
kag kon makainom man kami kag ang amon mga kasapatan sang inyo
tubig, bayaran namon ini. Maagi lang gid kami sa inyo.”
20 Nagsabat liwat ang hari sang Edom:
“Basta indi kamo mag-agi diri.” Dayon gintipon sang hari sang Edom ang
iya gamhanan kag mabakod nga mga soldado para magpakig-away sa mga
Israelinhon.
21 Tungod kay indi magpaagi ang mga taga-Edom sa ila teritoryo,
naglikaw na lang ang mga Israelinhon.

Napatay si Aaron

22 Naghalin ang bilog nga komunidad sang Israel sa Kadesh kag nagkadto
sa Bukid sang Hor.
23 Didto sa Bukid sang Hor, malapit sa border sang Edom, nagsiling ang
GINOO kay Moises kag kay Aaron,
24 “Nag-abot na ang tion nga isimpon ka na Aaron sa imo mga paryente
nga nagkalamatay na. Indi ka makasulod sa duta nga ihatag ko sa mga
Israelinhon tungod kay nagsupak kamo nga duha ni Moises sa akon sugo
didto sa tuburan sang Meriba.

---

* **20:13** *Meriba:* buot silingon sa Hebreo, *pagbais* † **20:17** *mayor nga dalan:* sa literal, *alagyan sang hari*

25 Karon, Moises, dal-a si Aaron kag ang iya anak nga si Eleazar sa Bukid
sang Hor.
26 Dayon ubahi si Aaron sang iya bayo *nga pagkapari* kag ipasuksok mo
sa iya anak nga si Eleazar, kay mapatay na si Aaron didto sa bukid."
27 Gintuman ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO. Nagsaka sila sa
Bukid sang Hor samtang nagatulok ang bilog nga komunidad.
28 Dayon gin-uba ni Moises ang bayo ni Aaron kag ginpasuksok niya ini
kay Eleazar. Kag napatay didto si Aaron sa ibabaw sang bukid. Dayon
nagpanaog si Moises kag si Eleazar sa bukid.
29 Kag sang mahibaluan sang bilog nga komunidad nga patay na si
Aaron, nagpangasubo sila para sa iya sa sulod sang 30 ka adlaw.

21

Napierdi ang mga Canaanhon

1 Karon, ang Canaanhon nga hari sang Arad nga nagaestar sa Negev
nakabati nga nagapadulong ang mga Israelinhon, nga nagaagi sa dalan
sang Atarim. Gani ginsalakay niya sila kag ginbihag ang iban sa ila.
2 Dayon nagsumpa ang mga Israelinhon sa GINOO, "Kon itugyan mo ini
nga mga tawo sa amon mga kamot, laglagon namon sing bug-os* ang ila
mga banwa."
3 Ginpamatian sang GINOO ang pangabay sang mga Israelinhon kag
gintugyan niya sa ila ang mga Canaanhon. Ginlaglag sila sing bug-os sang
mga Israelinhon pati ang ila mga banwa, gani gintawag ato nga lugar nga
Horma.†

Ang Man-og nga Saway

4 Halin sa Bukid sang Hor, naglakat ang mga Israelinhon nga nagaagi sa
dalan nga pakadto sa Mapula nga Dagat para makalibot sila sa duta sang
Edom. Pero natak-an ang mga tawo sa ila paglakat,
5 gani nagreklamo sila sa Dios kag kay Moises. Siling nila, "Ngaa bala
ginpaguwa pa ninyo kami sa Egypt para magkalamatay man lang diri sa
kamingawan? Wala diri sing pagkaon kag tubig! Kag indi na kami
makaagwanta sining makasulum-od nga manna."
6 Gani, ginpadal-an sila sang GINOO sang dalitan nga mga man-og kag
ginpangkagat sila, kag madamo ang nagkalamatay sa ila.
7 Nagkadto ang mga tawo kay Moises kag nagsiling, "Nakasala kami sang
paghambal namon kontra sa GINOO kag sa imo. Pangamuyua sa GINOO nga
kuhaon niya sa amon ining mga man-og." Gani nagpangamuyo si Moises
para sa mga tawo.
8 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Maghimo ka sang man-og *nga saway*
kag ibutang ini sa punta sang isa ka tukon. Ang bisan sin-o nga ginkagat
sang man-og magtulok lang sa sining man-og *nga saway* kag indi siya
mapatay."
9 Gani naghimo si Moises sang man-og nga saway kag ginbutang sa punta
sang isa ka tukon. Kag ang bisan sin-o nga ginkagat sang man-og nagtulok
lang sa sining man-og nga saway kag wala siya napatay.

Ang Pagpanglakaton Pakadto sa Moab

10 Nagpadayon sa paglakat ang mga Israelinhon, kag nagkampo sila sa
Obot.

---

* **21:2** *laglagon namon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. † **21:3** *Horma:* buot silingon sa Hebreo, *kalaglagan*

11 Halin sa Obot, naglakat sila kag nagkampo sa Iye Abarim, sa
kamingawan nga ara sa east sang Moab.
12 Halin didto naglakat sila kag nagkampo sa Zered nga ililigan sang
tubig.
13 Kag halin sa Zered naglakat naman sila kag nagkampo sa tabok sang
Arnon *nga ililigan sang tubig*, nga ara sa kamingawan nga malapit sa
teritoryo sang mga Amornon. Ang Arnon amo ang border sang duta sang
mga Moabnon kag sang duta sang mga Amornon.
14 Amo gani nga nasulat sa Libro sang Pagpakig-away sang GINOO ang
Waheb nga sakop sang Sufa, ang mga ililigan sang tubig lakip na ang Arnon,
15 kag ang kilid sang mga ililigan sang tubig nga nagalambot sa banwa
sang Ar nga ara sa border sang Moab.
16 Halin didto *sa Arnon*, nagkadto ang mga Israelinhon sa Beer, ang
bubon nga sa diin nagsiling ang GINOO kay Moises, "Tipuna ang mga tawo
kay hatagan ko sila sang tubig."
17 Kag didto nagkanta ang mga Israelinhon sang sini nga ambahanon:
"Padayon nga maghatag sang tubig
ang ini nga bubon!
Magkanta kita parte sa sini nga bubon
18 nga ginpakutkot sang mga pangulo
kag mga dungganon nga mga tawo paagi sa ila awtoridad."‡
Halin sa kamingawan nagkadto sila sa Matana;
19 halin sa Matana nagkadto sila sa Nahaliel; halin sa Nahaliel nagkadto sila
sa Bamot;
20 kag halin sa Bamot nagkadto sila sa pulopatag sang Moab, nga sa diin
makita ang kamingawan sa ubos sang putokputokan sang Pisga.

Napierdi si Haring Sihon kag si Haring Og (Deu. 2:26-3:11)

21 Karon, nagpadala sang mga mensahero ang Israel kay Sihon nga hari
sang mga Amornon. Amo ini ang ila mensahi:
22 "Kon mahimo tuguti kami sa pag-agi sa inyo duta. Indi kami mag-agi sa
mga uma ukon talamnan sang ubas ukon mag-inom sa mga bubon. Maagi
lang kami sa inyo mayor nga dalan hasta nga makaguwa kami sa inyo
teritoryo."
23 Pero wala nagsugot si Sihon nga mag-agi ang mga Israelinhon sa iya
teritoryo. Sa baylo, gintipon niya ang iya bilog nga mga soldado kag
nagkadto sila sa kamingawan sa pagsalakay sa mga Israelinhon. Pag-abot
nila sa Jahaz, nagpakig-away sila kontra sa mga Israelinhon.
24 Pero ginpamatay sila sang mga Israelinhon kag gin-agaw ang ila duta
halin sa Arnon pakadto sa *Suba sang* Jabok. Pero hasta *lang ang mga
Israelinhon* sa *border sang duta sang* mga Ammonhon, tungod kay ang ila
border napaderan sing mapag-on.§
25 Gani naagaw sang mga Israelinhon ang tanan nga banwa sang mga
Amornon kag gin-estaran nila ini, pati ang Heshbon kag ang tanan nga
baryo nga sakop sini.
26 Ining Heshbon amo sadto ang kapital nga siyudad ni Sihon nga hari
sang mga Amornon. Napierdi niya sadto ang isa ka hari sang Moab kag
gin-agaw niya ang tanan nga duta sini hasta sa Arnon.
27-28 Amo ina kon ngaa ang mga manugbinalaybay nagasiling nga:

---

‡ **21:18** *awtoridad:* sa literal, *bulobaston kag mga sulosungkod sing mapag-on:* sa Septuagint, *ang Jazer amo ang ila border*

§ **21:24** *ang ila border napaderan*

“Dali kamo sa Heshbon, ang siyudad ni Sihon, kag patinduga ninyo ini
liwat. Sadto anay ang mga soldado sang Heshbon nagsalakay nga daw sa
nagadabadaba nga kalayo kag naglamon sa banwa sang Ar nga sakop sang
Moab kag naglaglag sa mataas nga mga lugar sang Arnon.
29 Kaluluoy kamo nga mga taga-Moab! Nalaglag kamo nga mga
nagasimba sa dios nga si Kemosh. Kamo nga iya mga anak ginpabay-an
niya nga mabihag ni Sihon nga hari sang mga Amornon.
30 Pero karon nalaglag na namon ang mga Amornon. Nagkalaguba na
ang siyudad sang Heshbon, pati ang Dibon, Nofa, kag Medeba.”
31 Gani nag-estar ang mga Israelinhon sa duta sang mga Amornon.
32 Pagkatapos, nagpadala si Moises sang mga espiya sa Jazer, kag
gin-agaw man nila ini kag ang mga baryo nga sakop sini. Ginpahalin nila
ang mga Amornon nga nagaestar didto.
33 Dayon nagkadto sila sa Bashan, pero ginsalakay sila ni Haring Og sang
Bashan kag sang iya bilog nga mga soldado didto sa Edrei.
34 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Indi ka magkahadlok sa iya, kay
sigurado nga itugyan ko siya sa imo, pati ang iya bilog nga katawhan kag
ang iya duta. Himua sa iya ang ginhimo mo kay Sihon nga hari sang mga
Amornon nga naghari sa Heshbon.”
35 Gani ginpatay sang mga Israelinhon si Og, pati ang iya kabataan kag
ang tanan niya nga katawhan, kag wala gid sing may nabilin sa ila. Dayon
ginpanag-iyahan sang mga Israelinhon ang duta nga sakop ni Og.

22

Ginpatawag ni Haring Balak si Balaam

1 Nagpadayon sa paglakat ang mga Israelinhon hasta nga nakaabot sila
sa kapatagan sang Moab, kag nagkampo sila sa east sang *Suba sang*
Jordan, sa atubangan sang Jerico.
2 Karon, nahibaluan ni *Haring* Balak *sang Moab*, nga anak ni Zipor, ang
tanan nga ginhimo sang mga Israelinhon sa mga Amornon.
3 Hinadlukan gid siya kag ang mga Moabnon tungod sa kadamuon sang
mga Israelinhon.
4 Nagsiling ang mga Moabnon sa mga manugdumala sang Midian,
“Ubuson gid kita sining madamo nga tawo, pareho sa baka nga nagasipot
sang mga hilamon.”
Gani si Balak nga anak ni Zipor, nga amo ang hari sang Moab sang sina
nga panahon,
5 nagpadala sang mga mensahero sa pagpatawag kay Balaam nga anak ni
Beor nga nagaestar sa Petor. Diri natawo si Balaam sa Petor, nga malapit sa
Suba *sang Euphrates*. Amo ini ang mensahi ni Balak:
“May mga tawo nga naghalin sa Egypt kag puwerte sila kadamo kag
nagaestar malapit sa amon.
6 Gani kadto diri kag pakamalauta ini nga mga tawo, kay mas gamhanan
sila sang sa amon. Kag basi pa lang mapierdi ko sila kag matabog palayo sa
akon duta. Kay nahibaluan ko nga ang bisan sin-o nga bendisyunan mo
ginabendisyunan, kag ang pakamalauton mo ginapakamalaot.”
7 Gani naglakat ang mga manugdumala sang Moab kag Midian nga dala
ang bayad para kay Balaam. Ginsilingan nila siya sang ginsiling ni Balak.
8 Kag nagsiling si Balaam sa ila, “Diri lang kamo tulog sa gab-i, kag isugid
ko sa inyo buwas kon ano ang ihambal sang GINOO sa akon.” Gani didto
nagtulog ang mga pangulo sang Moab.

9 Karon, nagpamangkot ang Dios kay Balaam, “Sin-o ining upod mo nga
mga tawo?”
10 Nagsabat si Balaam sa Dios, “*Sila ang mga mensahero nga ginpadala ni*
Haring Balak sang Moab, nga anak ni Zipor. Amo ini ang iya mensahi:
11 ‘May mga tawo nga naghalin sa Egypt kag puwerte sila kadamo. Gani
kadto ka diri kag pakamalauta ini nga mga tawo para sa akon. Kay basi pa
lang mapierdi ko sila kag matabog palayo.’ ”
12 Pero nagsiling ang Dios kay Balaam, “Indi ka mag-upod sa ila. Kag indi
pagpakamalauta ang mga tawo *nga ginasiling nila*, kay ginpakamaayo ko
sila.”
13 Pagbugtaw ni Balaam pagkaaga, ginsilingan niya ang mga pangulo ni
Balak, “Pauli na lang kamo sa inyo nasyon kay indi magsugot ang GINOO
nga mag-upod ako sa inyo.”
14 Gani nagbalik ang mga pangulo sang Moab kay Balak kag nagsiling,
“Indi mag-upod si Balaam sa amon.”
15 Gani nagpadala liwat si Balak sang mga pangulo nga mas madamo kag
mas dungganon pa sang sa nahauna.
16 Nagkadto sila kay Balaam kag nagsiling:
“Amo ini ang ginpasiling ni Balak nga anak ni Zipor: ‘Indi pagtuguti nga
may magsablag sa imo sa pagkadto diri.
17 Bayaran ko ikaw sing maayo kag himuon ko ang bisan ano nga gusto
mo. Sige na, kadto na diri kag pakamalauta ini nga mga tawo para sa
akon.’ ”
18 Pero nagsabat si Balaam sa ila, “Bisan ihatag pa ni Balak sa akon ang
iya palasyo nga puno sang pilak kag bulawan, indi ko mahimo nga lapason
ang sugo sang GINOO nga akon Dios, bisan sa dako ukon sa gamay lang nga
bagay.
19 Pero diri lang anay kamo tulog sa gab-i pareho sang ginhimo sang iban
ninyo nga kaupod, kay basi kon may iban pa nga ihambal ang GINOO sa
akon.”
20 Sadto nga gab-i nagsiling ang Dios kay Balaam, “Total nagkadto gid
man diri ini nga mga tawo sa pagtawag sa imo, mag-upod ka na lang sa ila,
pero ang isiling ko lang sa imo amo ang himua.”

Ang Donkey ni Balaam

21 Gani pagkaaga, ginpreparar ni Balaam ang iya donkey kag nag-upod sa
mga pangulo sang Moab,
22 upod sang iya duha ka suluguon. Pero samtang nagapanglakaton* si
Balaam nga nagasakay sa donkey, nangakig gid ang Dios, gani
ginbalabagan siya sang anghel sang GINOO sa dalan.
23 Pagkakita sang donkey nga nagatindog ang anghel sang GINOO sa dalan
nga nagauyat sang espada, naglipas sang dalan ang donkey kag
nagpakadto sa uma. Gani ginhanot ini ni Balaam kag ginpabalik sa dalan.
24 Dayon nagtindog ang anghel sang GINOO sa makitid nga dalan sa
gin-utlan sang duha ka pader sang mga talamnan sang ubas.
25 Pagkakita sang donkey sa anghel sang GINOO, nagpangalihid siya sa
pader hasta nga naipit ang tiil ni Balaam. Gani ginhanot siya liwat ni
Balaam.
26 Dayon naglakat sa unhan ang anghel sang GINOO kag nagtindog sa mas
makitid pa nga dalan nga indi na gid makaliso sa wala ukon sa tuo.

* **22:22** *samtang nagapanglakaton:* ukon, *tungod nga naglakat*

27 Pagkakita sang donkey sa anghel sang GINOO nagluko na lang siya, kag
nangakig gid si Balaam kag ginhanot niya ini sang iya baston.
28 Dayon ginpahambal sang GINOO ang donkey, kag nagsiling ini kay
Balaam, “Ano bala ang nahimo ko sa imo nga ginhanot mo ako sing tatlo na
ka beses?”
29 Nagsabat si Balaam sa donkey, “Ginhimo mo ako nga daw sa
buang-buang! Kon may espada lang ako, patyon ta gid ka subong.”
30 Nagsiling ang donkey kay Balaam, “Indi bala nga ako ang imo donkey
nga permi mo ginasakyan? Nakaagi bala nga nagbisyo ako sing pareho
sini?” Nagsabat si Balaam, “Wala.”
31 Dayon ginpakita sang GINOO kay Balaam ang iya anghel nga
nagatindog sa dalan nga nagauyat sang espada. Gani nagluhod si Balaam
sa duta.
32 Nagpamangkot sa iya ang anghel sang GINOO, “Ngaa bala nga ginhanot
mo ang imo donkey sing tatlo gid ka beses? Ari ako diri sa pagbalabag sa
imo kay ang imo pagginawi indi husto sa akon panulok.
33 Nakita ako sang imo donkey kag naglikaw siya sa akon sing tatlo ka
beses. Kon wala siya naglikaw sa akon, ginpatay ko na kuntani ikaw, kag
ang imo donkey ginpabay-an ko nga mabuhi.”
34 Nagsiling si Balaam sa anghel sang GINOO, “Nakasala ako! Wala gid ako
nakahibalo nga nagatindog ka gali dira sa dalan sa pagbalabag sa akon.
Karon, kon para sa imo malain *ang akon ginahimo*, mapuli na lang ako.”
35 Nagsiling ang anghel sang GINOO kay Balaam, “Upod ka sa sina nga
mga tawo, pero ihambal lang ang isiling ko sa imo.” Gani nag-upod si
Balaam sa mga pangulo ni Balak.
36 Pagkahibalo ni Balak nga nagapadulong si Balaam, naglakat siya sa
pagsugata sa iya didto sa isa ka banwa sang Moab malapit sa Arnon, sa
border sang iya teritoryo.
37 Nagsiling si Balak kay Balaam, “Indi bala nga dali-dali ko ikaw nga
ginpatawag? Ngaa wala ka nagkadto gilayon? Nagahunahuna ka bala nga
indi ko ikaw pagsuhulan?”
38 Nagsabat si Balaam, “Ti, ari na ako. Pero wala ako sing iban nga
ihambal kundi ang ipahambal lang sang Dios sa akon.”
39 Dayon nag-upod si Balaam kay Balak sa Kiriat Huzot.
40 Kag didto naghalad si Balak sang baka kag karnero. Ginhatag niya ang
iban nga karne kay Balaam kag sa mga pangulo nga kaupod niya.
41 Pagkaaga, gindala ni Balak si Balaam sa Bamot Baal, kag didto nakita
niya sa ubos ang iban nga mga katawhan sang Israel.

23

Ang Nahauna nga Mensahi ni Balaam

1 Nagsiling si Balaam kay Balak, “Pahimui ako diri sing pito ka halaran,
kag preparahi ako sing pito ka turo nga baka kag pito ka gulang nga
karnero nga lalaki.”
2 Gintuman ni Balak ang ginsiling ni Balaam, kag duha sila ang naghalad
sang turo nga baka kag sang lalaki nga karnero sa kada halaran.
3 Dayon nagsiling si Balaam kay Balak, “Diri ka lang sa tupad sang imo
halad nga ginasunog. Malakat ako anay, kay basi magpakigkita ang GINOO
sa akon. Sugiran ko lang ikaw kon ano ang iya isiling sa akon.” Gani
nagtaklad siya sa mahawan nga bukid.

4 Nagpakigkita ang Dios sa iya, kag nagsiling si Balaam, “Nagpahimo ako
sang pito ka halaran, kag sa kada halaran naghalad ako sang isa ka baka
kag isa ka karnero.”
5 Ginhatagan sang GINOO si Balaam sang mensahi kag nagsiling, “Balik ka
kay Balak kag ihambal mo sa iya ining ginsiling ko.”
6 Gani nagbalik si Balaam kay Balak, kag nakita niya siya nga nagatindog
sa tupad sang iya halad, upod sa tanan nga pangulo sang Moab.
7 Dayon nagsiling si Balaam:
“O Haring Balak sang Moab, ginpatawag mo ako halin sa Aram, sa
kabukiran sa east. Nagsiling ka sa akon, ‘Dali, kag pakamalauta ang mga
kaliwat ni Jacob para sa akon. Sumpaa sila nga katawhan sang Israel.’
8 Paano ko pakamalauton ang mga tawo nga wala ginapakamalaot sang
Dios? Paano ko sumpaon ang mga tawo nga wala ginasumpa sang GINOO?
9 Sang didto ako sa ibabaw sang mga bukid, nakita ko sila. Nagakabuhi
sila nga silahanon lang, nga naseparar sa iban nga mga nasyon.
10 Wala sing may makaisip sang ila kadamuon nga pareho sa yab-ok.
Kabay pa nga ang akon kamatayon mangin pareho sa ila nga mga
matarong.”
11 Nagsiling si Balak kay Balaam, “Ano ining ginhimo mo sa akon?
Ginpakuha ko ikaw sa pagpakamalaot sa akon mga kaaway, pero ang imo
ginhimo ginbendisyunan mo sila!”
12 Nagsabat si Balaam, “Kinahanglan nga ihambal ko ang ginapahambal
sang GINOO sa akon.”

Ang Ikaduha nga Mensahi ni Balaam

13 Dayon nagsiling si Balak sa iya, “Mag-upod ka sa akon sa isa pa ka lugar
nga sa diin makita mo ang iban nga mga katawhan sang Israel, pero indi
gid ang tanan. Kag didto pakamalauton mo sila.”
14 Gani gindala ni Balak si Balaam sa isa ka uma sa Zofim, sa
putokputokan sang Pisga, kag didto nagpatindog sila sang pito ka halaran
kag naghalad sang isa ka baka kag isa ka karnero sa kada halaran.
15 Nagsiling si Balaam kay Balak, “Diri ka lang sa tupad sang imo halad
nga ginasunog samtang magpakigkita ako *sa GINOO* dira sa unhan.”
16 Nagpakigkita ang GINOO kay Balaam kag ginhatagan niya siya sang
mensahi. Kag dayon nagsiling siya, “Balik ka kay Balak kag ihambal mo sa
iya ini nga mensahi.”
17 Gani nagbalik si Balaam kay Balak, kag nakita niya siya nga nagatindog
sa tupad sang iya halad, upod sa mga pangulo sang Moab. Nagpamangkot
si Balak kay Balaam, “Ano ang ginsiling sang GINOO sa imo?”
18 Nagsiling si Balaam, “Balak nga anak ni Zipor, pamatii ako sing maayo.
19 Ang Dios indi tawo nga magbutig ukon magbaylo ang iya hunahuna.
Nagahambal bala siya nga wala niya ginahimo? Nagapromisa bala siya nga
wala niya ginatuman?
20 Ginsugo niya ako nga magbendisyon, kag kon mabendisyunan na niya
gani, indi ko na ini mabawi pa.
21 Wala ako sing nakita nga katalagman ukon kabudlayan nga maabot sa
Israel. Kaupod nila ang GINOO nga ila Dios; ginakilala nila nga siya amo ang
ila hari.
22 Ginpaguwa sila sang Dios sa Egypt; para sa ila, pareho siya sa isa ka
makusog nga talunon nga baka.
23 Wala sing babaylan ukon manughiwit nga makahalit sa ila. Gani
magasiling ang mga tawo parte sa Israel, ‘Daw ano ka makatilingala ang
ginhimo sang Dios sa Israel.’

24 Ini nga katawhan pareho sa leon nga handa sa pagsalakay kag wala
nagapahuway hasta nga malamon niya ang iya biktima kag masuyop ang
dugo sini."
25 Dayon nagsiling si Balak kay Balaam, "Kon indi mo gid man sila
pagpakamalauton, indi sila pagbendisyuni!"
26 Nagsabat si Balaam, "Indi bala nga ginsilingan ko na ikaw nga
kinahanglan nga himuon ko kon ano ang isiling sang GINOO sa akon?"

Ang Ikatlo nga Mensahi ni Balaam

27 Nagsiling liwat si Balak kay Balaam, "Dali, dal-on ko ikaw sa lain
naman nga lugar. Basi didto magsugot na ang Dios nga pakamalauton mo
ang Israel para sa akon."
28 Gani gindala ni Balak si Balaam sa putokputokan sang Peor, nga sa diin
kitaon ang kamingawan sa ubos.
29 Nagsiling si Balaam, "Pahimui ako diri sing pito ka halaran, kag
magpreparar ka sing pito ka turo nga baka kag pito ka lalaki nga karnero
para sa akon."
30 Gani ginhimo ni Balak ang ginsiling ni Balaam, kag naghalad siya sang
isa ka baka kag isa ka karnero sa kada halaran.

24

1 Karon, sang mareyalisar ni Balaam nga gusto sang GINOO nga
bendisyunan ang Israel, wala na siya nagpangbabaylan pareho sang iya
ginahimo sang una. Sa baylo, nag-atubang siya sa kamingawan,
2 nga sa diin nakita niya ang mga Israelinhon nga nagakampo suno sa ila
tagsa-tagsa ka tribo. Dayon gin-gamhan siya sang Espiritu sang Dios,
3 kag nagsiling siya, "Ako si Balaam nga anak ni Beor, kag may maathag
ako nga pag-intiendi.*
4 Nabatian ko ang mensahi sang Dios, kag nakakita ako sang
palanan-awon nga halin sa Makagagahom *nga Dios*. Nagpaubos ako sa iya,
kag ginpahangop niya ako.† Amo ini ang akon mensahi:
5 "Daw ano katahom sang mga tolda
nga ginaestaran sang katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob.
6 Pareho ini sa mga nagaraya nga mga palma,‡
ukon sa mga katamnan sa higad sang suba.
Pareho man ini sa kahoy nga aloe nga gintanom sang GINOO,
ukon sang mga kahoy nga sedro sa higad sang tubig.
7 Nagaawas ang mga tubig sa ila mga suludlan,
kag nagatanom sila sang liso sa mga duta nga bugana sang tubig.
Ang ila hari mangin gamhanan pa
sang sa kay Agag
nga hari sang Amaleknon,
kag ang ila ginharian mangin bantog.
8 Ginpaguwa sila sang Dios sa Egypt;
para sa ila, pareho siya sa isa ka makusog nga talunon nga baka.
Panaon *kag laglagon* nila ang ila mga kaaway;
nga daw sa ginalamon nila,
kag daw sa ginadugmok nila ang ila mga tul-an.
9 Pareho sila sa mga leon

---

* **24:3** *pag-intiendi:* sa literal, *panan-aw* † **24:4** *ginpahangop niya ako:* sa literal, *ginbuksan ang akon mga mata* ‡ **24:6** *nagaraya nga mga palma:* ukon, *nagalapta nga mga ililigan sang tubig*

nga kon makatulog na wala sing may mangahas sa pagpukaw sa ila.
Pakamaayuhon ang mga nagapakamaayo sa ila
kag pakamalauton ang mga nagapakamalaot sa ila.”
10 Tungod sini, puwerte ang kaakig ni Balak kay Balaam. Ginhampak
niya sang iya inumol ang iya nga palad kag nagsiling siya, “Ginpatawag ko
ikaw sa pagpakamalaot sa akon mga kaaway, pero ginbendisyunan mo sila
sing tatlo pa ka beses.
11 Magpuli ka na lang gilayon! Nagpromisa ako nga bayaran ko ikaw sing
maayo, pero indi magsugot ang GINOO nga mabaton mo ang bayad.”
12 Nagsabat si Balaam kay Balak, “Indi bala nga ginsilingan ko ang imo
mga mensahero,
13 nga bisan ihatag mo pa sa akon ang imo palasyo nga puno sang pilak
kag bulawan, indi ako makahimo sang akon kabubut-on, malain man ukon
maayo. Kundi kon ano ang ginasiling sang GINOO sa akon nga akon
ihambal, amo lang ang akon ihambal.
14 Sige, mapuli na ako sa akon mga kasimanwa. Pero paandaman ko anay
ikaw kon ano ang himuon sining mga tawo sa imo mga tawo sa ulihi.”

Ang Ikaapat nga Mensahi ni Balaam

15 Dayon ginhambal ni Balaam ini nga mensahi: “Ako si Balaam nga anak
ni Beor, kag may maathag ako nga pag-intiendi.
16 Nabatian ko ang pulong sang Labing Mataas nga Dios kag ginhatagan
niya ako sang pag-intiendi. Nakakita ako sang palanan-awon halin sa
Makagagahom *nga Dios*. Nagpaubos ako sa iya kag ginpaintiendi niya ako.
Amo ini ang akon mensahi:
17 “May nakita ako sa akon palanan-awon nga wala pa natabo. Sa
palaabuton nga mga inadlaw, may magahari§ sa Israel nga halin sa kaliwat
ni Jacob. Laglagon niya ang mga Moabnon kag ang tanan nga kaliwat ni Set.
18 Sakupon niya ang Edom nga iya kaaway, nga ginatawag man nga Seir,
samtang ang Israel iya magabakod.
19 Magadumala ang isa ka pangulo sa Israel* kag laglagon niya ang mga
nabilin pa nga buhi sa siyudad *sang Moab*.”

Ang Katapusan nga Mensahi ni Balaam

20 Dayon nakita ni Balaam *sa iya palanan-awon* ang katawhan sang
Amalek kag nagsiling siya, “Ang Amalek amo sadto ang nagapanguna sa
mga nasyon, pero sa ulihi malaglag ini.”
21 Dayon nakita naman ni Balaam *sa iya palanan-awon* ang mga
Kenhanon kag nagsiling siya: “Mabakod ang inyo ginapuy-an, kay
nahamtang ini sa bato nga bukid.
22 Pero malaglag kamo kon bihagon kamo sang Assyria.”
23 Kag nagsiling pa gid si Balaam sini nga mensahi: “Abaw, sin-o bala ang
mabuhi kon himuon ini sang Dios?
24 Magaabot ang mga barko halin sa Kitim kag sakupon nila ang mga
katawhan sang Assyria kag sang Eber, pero ang Kitim malaglag man.”
25 Dayon nagpuli si Balaam kag amo man si Balak.

25

Nagsimba ang mga Israelinhon kay Baal

§ **24:17** *may magahari:* sa literal, *may magatuhaw nga bituon, may magaguwa nga bulobaston sang hari.* * **24:19** *Israel:* sa literal, *Jacob*

1 Samtang nagakampo ang mga Israelinhon sa Shitim, ang mga lalaki
nag-umpisa sa pagpakighilawas sa mga babayi nga Moabnon.
2 Ini nga mga babayi nagganyat sa ila sa paghalad sa mga dios-dios nila,
kag nagkaon sila sang sini nga mga halad kag nagsimba sa sini nga mga
dios-dios.
3 Gani ang mga Israelinhon nagbuylog sa pagsimba kay Baal sang Peor.
Kag puwerte gid ang kaakig sang GINOO sa ila.
4 Nagsiling ang GINOO kay Moises, "Kuhaa ang tanan nga pangulo sang
sini nga mga tawo, kag patya sila sa akon presensya samtang nagatan-aw
ang mga tawo, para madula ang akon puwerte nga kaakig sa Israel."
5 Gani nagsiling si Moises sa mga manughukom sang Israel,
"Kinahanglan nga patyon sang kada isa sa inyo ang inyo mga tawo nga
nagsimba kay Baal sang Peor."
6 Karon, may isa ka Israelinhon nga nagdala sang isa ka Midianhon nga
babayi sa iya pamilya. Nakita ini ni Moises kag sang bilog nga komunidad
sang Israel samtang nagahinibi sila didto sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
7 Pagkakita sini ni Finehas nga anak ni Eleazar kag apo ni Aaron nga pari,
naghalin siya sa komunidad kag nagkuha sang bangkaw.
8 Ginsunod niya ang tawo sa sulod sang tolda, kag gintuhog niya sila nga
duha sang babayi. Dayon nag-untat ang kahalitan sa Israel,
9 pero 24,000 ang napatay tungod sa kahalitan.
10 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
11 "Ginkuha ni Finehas nga anak ni Eleazar kag apo ni Aaron nga pari ang
kaakig ko sa mga Israelinhon, tungod kay akig gid siya sa sala pareho sa
akon. Gani wala ko pag-ubusa pamatay ang mga Israelinhon, nga himuon
ko kuntani sa ila tungod sa akon kaakig.
12 Gani silinga siya nga mahimo ako sang kasugtanan sa iya, nga
pakamaayuhon ko ang iya kahimtangan.
13 Kag sa sini nga kasugtanan, siya kag ang iya mga kaliwat mangin mga
pari hasta san-o, kay tungod sa akon ginpakita niya nga akig gid siya sa
sala, kag gintubos niya ang mga Israelinhon *sa ila sala*."
14 Ang Israelinhon nga ginpatay upod sang babayi nga Midianhon amo si
Zimri nga anak ni Salu, nga pangulo sang isa ka pamilya sa mga kaliwat ni
Simeon.
15 Kag ang Midianhon nga babayi amo si Cozbi nga anak ni Zur. Si Zur isa
ka pangulo sang isa ka pamilya nga Midianhon.
16 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
17 "Kabiga ninyo nga kaaway ang mga Midianhon, kag pamatya ninyo
sila,
18 tungod kay ginkabig man nila kamo nga mga kaaway sang gindayaan
nila kamo didto sa Peor, kag tungod man sa babayi nga si Cozbi nga anak
sang isa ka pangulo nga Midianhon. Ini nga babayi ginpatay sadtong tion
nga nag-abot ang kahalitan sa Peor."

26

Ang Ikaduha nga Pag-census

1 Pagkatapos sang kahalitan, nagsiling ang GINOO kay Moises kag kay
Eleazar nga anak ni Aaron nga pari,
2 "I-census ninyo ang bilog nga komunidad sang Israel suno sa ila
pamilya—tanan nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw nga makasarang sa
pag-alagad bilang soldado sang Israel."

3 Gani nagpakighambal si Moises kag si Eleazar nga pari sa mga
Israelinhon didto sa kapatagan sang Moab sa higad sang *Suba sang* Jordan
malapit sa Jerico.
4 *Siling nila,* "I-census ninyo ang mga tawo nga nagaedad sing 20 ka tuig
paibabaw, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises."
Amo ini ang mga Israelinhon nga nagguwa sa Egypt:
5 Ang mga kaliwat ni Reuben, nga kamagulangan nga anak ni Jacob,*
amo ang mga pamilya ni Hanoc, Palu,
6 Hezron, kag Carmi.
7 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Reuben; 43,730 sila *tanan.*
8 Ang anak ni Palu amo si Eliab,
9 kag ang mga anak ni Eliab amo sila ni Nemuel, Datan kag Abiram. Ining
si Datan kag si Abiram amo ang mga pangulo sang komunidad nga
nag-upod kay Kora sa pagrebelde sa GINOO paagi sa pagkontra kay Moises
kag kay Aaron.
10 Pero ginlamon sila sang duta upod kay Kora, kag ang 250 nila ka
sumulunod nasunog sang kalayo. Kag ini nga hitabo nangin paandam sa
mga Israelinhon.
11 Pero ang mga anak ni Kora wala nagkalamatay.
12 Ang mga kaliwat ni Simeon amo ang mga pamilya ni Nemuel, Jamin,
Jakin,
13 Zera, kag Shaul.
14 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Simeon; 22,200 sila *tanan.*
15 Ang mga kaliwat ni Gad amo ang mga pamilya ni Zefon, Hagi, Shuni,
16 Ozni, Eri,
17 Arod, kag Areli.
18 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Gad; 40,500 sila tanan.
19-20 Si Juda may duha ka anak nga lalaki nga si Er kag Onan, nga napatay
sa duta sang Canaan. Pero may mga kaliwat gihapon si Juda nga amo ang
pamilya ni Shela, Perez, kag Zera.
21 Ang mga kaliwat ni Perez amo ang pamilya ni Hezron kag ni Hamul.
22 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Juda; 76,500 sila *tanan.*
23 Ang mga kaliwat ni Isacar amo ang mga pamilya ni Tola, Pua,
24 Jashub, kag Shimron.
25 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Isacar; 64,300 sila *tanan.*
26 Ang mga kaliwat ni Zebulun amo ang mga pamilya ni Sered, Elon, kag
Jaleel.
27 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Zebulun; 60,500 sila *tanan.*
28 Ang mga kaliwat ni Jose naghalin sa iya duha ka anak nga si Manase
kag si Efraim.
29 Ang mga kaliwat ni Manase amo ang mga pamilya ni Makir kag sang
iya anak nga si Gilead.
30 Ang mga kaliwat ni Gilead amo ang mga pamilya ni Iezer, Helek,
31 Asriel, Shekem,
32 Shemida, kag Hefer.
33 Ang anak ni Hefer nga si Zelofehad wala sing anak nga lalaki, pero may
mga anak siya nga babayi nga ang ila mga ngalan amo sila ni Mala, Noa,
Hogla, Milca, kag Tirza.
34 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Manase; 52,700 sila *tanan.*

---

* **26:5** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

35 Ang mga kaliwat naman ni Efraim amo ang mga pamilya ni Shutela,
Beker, Tahan,
36 kag sa anak ni Shutela nga si Eran.
37 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Efraim; 32,500 sila tanan.
Ini nga mga pamilya nga naghalin kay Manase kag Efraim amo ang mga
kaliwat ni Jose.
38 Ang mga kaliwat ni Benjamin amo ang mga pamilya ni Bela, Ashbel,
Ahiram,
39 Shufam, kag Hufam.
40 Ang mga kaliwat ni Bela amo ang mga pamilya ni Ard kag Naaman.
41 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Benjamin; 45,600 sila
tanan.
42 Ang mga kaliwat ni Dan amo ang mga Shuhamnon.
43 Ang tanan nga kaliwat ni Dan mga Shuhamnon; kag 64,400 sila *tanan*.
44 Ang mga kaliwat ni Asher amo ang mga pamilya ni Imna, Ishvi, kag
Beria.
45 Ang mga kaliwat ni Beria amo ang mga pamilya ni Heber kag ni
Malkiel.
46 (May anak nga babayi si Asher nga si Sera.)
47 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Asher; 53,400 sila *tanan*.
48 Ang mga kaliwat ni Naftali amo ang mga pamilya ni Jazeel, Guni,
49 Jezer, kag Shilem.
50 Sila amo ang mga pamilya nga naghalin kay Naftali; 45,400 sila *tanan*.
51 Gani ang bug-os nga kadamuon sang mga lalaki nga Israelinhon nga
gin-census 601,730.
52 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
53 "Partihon mo sa ila ang duta bilang ila palanublion suno sa kadamuon
sang kada tribo.
54 Ang tribo nga madamo, partihi sing dako, kag ang tribo nga diutay
partihi sing gamay.
55-56 Kinahanglan nga gabot-gabutan kon diin nga parte ang makuha
sang madamo kag diutay nga tribo suno sa census."
57 Ang mga kaliwat ni Levi amo ang mga pamilya ni Gershon, Kohat kag
Merari.
58 Kag sa ila naghalin ang mga pamilya ni Libni, Hebron, Mali, Mushi kag
Kora.
Si Kohat amo ang katigulangan ni Amram;
59 kag ang asawa ni Amram amo si Jokebed nga kaliwat *man* ni Levi.
Natawo si Jokebed sa Egypt. Si Amram kag si Jokebed amo ang mga
ginikanan ni Aaron, Moises, kag Miriam.
60 Si Aaron amo ang amay nila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar.
61 Pero napatay si Nadab kag si Abihu sang naggamit sila sang kalayo nga
indi amo ang dapat nila gamiton sa ila paghalad sa GINOO.
62 Ang kadamuon sang mga lalaki nga kaliwat ni Levi nga nagaedad sing
isa ka bulan paibabaw 23,000. Wala sila ginlakip sa kabilugan nga
kadamuon sang mga Israelinhon kay wala sila ginpartihan sa duta nga
ginpanubli sang mga Israelinhon.
63 Amo ato tanan ang mga Israelinhon nga gin-census ni Moises kag ni
Eleazar nga pari didto sa kapatagan sang Moab sa higad sang Jordan
malapit sa Jerico.

64 Wala na sing may nabilin nga buhi sa mga nalakip sa nahauna nga
census nga ginhimo ni Moises kag ni Aaron nga pari sa kamingawan sang
Sinai.
65 Kay nagsiling sadto ang GINOO sa ila nga sigurado gid nga
magkalamatay sila didto sa kamingawan, kag wala sing may makaluwas sa
ila luwas lang gid kay Caleb nga anak ni Jefune kag kay Josue nga anak ni
Nun.

27

Ang mga Anak nga Babayi ni Zelofehad

1 Si Zelofehad may mga anak nga babayi nga sila ni Mala, Noa, Hogla,
Milca kag Tirza. Si Zelofehad nga ini anak ni Hefer kag apo ni Gilead. Si
Gilead anak ni Makir kag apo ni Manase. Si Manase anak ni Jose.
2 Karon, ini nga mga babayi nagkadto sa puwertahan sang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag nagtindog sa atubangan ni Moises, ni Eleazar, sang
mga pangulo, kag sang bilog nga komunidad. Nagsiling ang mga babayi,
3 "Napatay ang amon amay didto sa kamingawan nga wala sing anak nga
lalaki. Pero napatay siya indi tungod nga sumulunod siya ni Kora nga
nagrebelde sa GINOO, kundi tungod sa iya kaugalingon nga sala.
4 Ti, dulaon na lang bala ang iya ngalan sa panimalay sang Israel tungod
kay wala siya sing anak nga lalaki? Hatagi man kami sang duta pareho
sang nabaton sang amon mga paryente."
5 Gani ginsugid ni Moises sa GINOO ang ila ginapangayo,
6 kag nagsiling ang GINOO kay Moises,
7 "Husto ang ginasiling sang mga anak nga babayi ni Zelofehad.
Kinahanglan nga hatagan mo man sila sang duta kaupod sa mga paryente
sang ila amay. Ihatag sa ila ang duta nga para kuntani sa ila amay.
8 "Kag silingon mo ang mga Israelinhon nga kon mapatay ang isa ka tawo
nga wala sing anak nga lalaki, kinahanglan nga ihatag sa iya anak nga
babayi ang iya duta.
9 Kon wala siya sing anak nga babayi, ihatag sa iya mga utod nga lalaki.
10 Kon wala pa gid siya sing utod nga lalaki, ihatag ang iya duta sa iya
mga tiyo sa amay.
11 Kon ang iya amay wala sing utod nga lalaki, ihatag ang iya duta sa
pinakamalapit niya nga paryente, kag ang amo nga paryente ang
magapanag-iya sini. Dapat tumanon ini sang mga Israelinhon bilang isa ka
legal nga pagsulundan, suno sa ginsugo ko sa imo, Moises."

Ginpili si Josue sa Pagbulos kay Moises (Deu. 31:1-8)

12 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Magsaka ka sa bukid sang
Abarim kag tan-awa didto ang duta nga ginhatag ko sa mga Israelinhon.
13 Pagkatapos mo nga makita ini, mapatay ka pareho sa imo utod nga si
Aaron.
14 Kay sang nagrebelde ang komunidad *sang Israel sa akon* didto sa
tuburan sang kamingawan sang Zin, ginlapas ninyo ni Aaron ang akon
sugo nga ipakita ang akon pagkabalaan sa katawhan." (Ini nga tuburan
amo ang Meriba Kadesh,* sa kamingawan sang Zin.)
15 Nagsiling si Moises sa GINOO,

* **27:14** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh*

16 "O GINOO, Dios nga ginahalinan sang kabuhi sang tanan nga tawo,
kabay pa nga magpili ka sang isa ka tawo nga magpangulo sa sini nga
komunidad,
17 sa pagpanguna sa ila sa inaway, para ang imo komunidad indi mangin
pareho sa mga karnero nga wala sing manugbantay."
18 Gani nagsiling ang GINOO kay Moises, "Ipatawag si Josue nga anak ni
Nun, nga ginagamhan sang Espiritu, kag itungtong ang imo kamot sa iya
ulo *sa pag-ordinar sa iya bilang pangulo*.
19 Patinduga siya sa atubangan ni Eleazar nga pari kag sa bilog nga
komunidad, kag ipahibalo mo sa ila nga ginpili mo siya nga magbulos sa
imo.
20 Ihatag sa iya ang iban mo nga awtoridad para tumanon siya sang bilog
nga komunidad sang Israel.
21 Kay Eleazar niya mahibaluan ang akon desisyon paagi sa paggamit ni
Eleazar sang Urim† sa akon presensya. Sa sini nga paagi matuytuyan ni
Eleazar si Josue kag ang bilog nga komunidad sang Israel sa ila nga
himuon."
22 Ginhimo ni Moises ang ginsugo sa iya sang GINOO. Ginpatawag niya si
Josue kag ginpatindog sa atubangan ni Eleazar nga pari kag sang bilog nga
komunidad.
23 Kag suno sa ginsugo sa iya sang GINOO, gintungtong niya ang iya mga
kamot kay Josue kag ginpahibalo nga si Josue ang magabulos sa iya.

28

Ang Adlaw-Adlaw nga mga Halad (Exo. 29:38-46)

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga kinahanglan maghalad sila sa akon
sang mga halad nga paagi sa kalayo* sa natalana nga tion. Ini nga mga
halad amo ang akon pagkaon, kag ang kahamot sini makapalipay sa akon.
Gani ihambal ini sa mga Israelinhon:
3 Amo ini ang mga halad nga paagi sa kalayo nga inyo ihalad sa GINOO:
duha ka karnero nga isa ka tuig ang edad kag wala sing deperensya. Ihalad
ninyo ini permi kada adlaw bilang halad nga ginasunog.
4 Ang isa ihalad sa aga kag ang isa sa hapon,†
5 lakip ang halad nga regalo nga duha ka kilo nga harina nga maayo nga
klase kag ginmikslahan sang isa ka litro nga mantika nga halin sa olibo nga
ginbayo.
6 Amo ini ang pang-adlaw-adlaw nga halad nga inyo sunugon, nga
ginsugo sadto sang GINOO sa inyo sa Bukid sang Sinai. Ang kahamot sini
nga halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa GINOO.
7 Ang halad nga ilimnon nga ilakip sa kada karnero, mga isa ka litro nga
bino, kag ibubo ini sa balaan nga lugar para sa GINOO.
8 Amo man ang inyo himuon sa ikaduha nga karnero nga ihalad ninyo sa
hapon. Lakipan man ninyo ini sang halad nga regalo kag halad nga
ilimnon. Halad ini nga paagi sa kalayo, kag ang kahamot sini makapalipay
sa GINOO.

Ang mga Halad sa Adlaw nga Inugpahuway

† **27:21** *Urim:* Butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios. * **28:2** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 15:3. † **28:4** *sa hapon* sang nagasalop na ang adlaw

9 “Sa Adlaw nga Inugpahuway, maghalad kamo sang duha ka karnero
nga isa ka tuig ang edad kag wala sing deperensya, lakip ang halad nga
ilimnon kag ang halad nga regalo nga apat ka kilo nga harina nga maayo
nga klase kag ginmikslahan sang mantika.
10 Amo ini ang halad nga ginasunog kada Adlaw nga Inugpahuway, wala
labot sa pang-adlaw-adlaw nga halad lakip ang iya sini nga halad nga
ilimnon.

Ang Binulan nga Halad

11 “Sa kada nahauna *nga adlaw* sang bulan maghalad kamo sa GINOO
sang halad nga ginasunog. Ang inyo ihalad duha ka bataon nga baka, isa ka
gulang nga karnero nga lalaki, kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
12-13 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga
harina kag ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga
baka, apat ka kilo sa gulang nga karnero, kag duha ka kilo sa kada bataon
nga karnero. Mga halad ini nga ginasunog, kag ang kahamot sini nga mga
halad nga paagi sa kalayo makapalipay sa GINOO.
14 Ang kada bataon nga baka lakipan sang halad nga ilimnon nga duha
ka litro nga bino. Ang gulang nga karnero lakipan sang isa kag tunga ka
litro nga bino. Kag ang kada bataon nga karnero lakipan sang isa ka litro
nga bino. Amo ini ang binulan nga halad nga ginasunog nga inyo
pagahimuon sa kada umpisa sang bulan sa bilog nga tuig.
15 Maghalad pa gid kamo sa GINOO sang isa ka kanding nga lalaki bilang
halad sa pagpakatinlo. Himuon ninyo ini wala labot sang
pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog kag sa iya sini nga halad nga
ilimnon.

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel (Lev. 23:4-8)

16 “Saulugon ninyo ang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa ika-14 nga
adlaw sang nahauna nga bulan.
17 Pagkasunod nga adlaw magasugod ang *pito ka adlaw nga* piesta. Kag sa
sulod sang pito ka adlaw indi kamo magkaon sang tinapay nga may
inugpahabok.
18 Sa nahauna nga adlaw sang sini nga piesta, indi kamo mag-obra kundi
magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO.
19 Maghalad kamo sa GINOO sang halad nga paagi sa kalayo. Ini nga halad
nga ginasunog duha ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga
lalaki, kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad.
Ini *tanan* kinahanglan wala sing deperensya.
20 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga
harina kag ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga
baka, apat ka kilo sa gulang nga karnero
21 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
22 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa
pagpakatinlo para mapatawad kamo sa inyo mga sala.
23 Ihalad ninyo ini nga mga halad wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga
halad nga ginasunog kada aga.
24 Sa amo nga paagi ihalad ninyo ini nga mga halad nga paagi sa kalayo
bilang pagkaon *sang GINOO*. Himuon ninyo ini kada adlaw sa sulod sang
pito ka adlaw. Ang kahamot sini nga mga halad makapalipay sa GINOO.
Ihalad ninyo ini wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga
ginasunog kag sang iya sini halad nga ilimnon.

25 Sa ikapito nga adlaw, indi kamo liwat mag-obra kundi magtipon kamo
sa pagsimba sa GINOO.

Ang mga Halad sa Tion sang Piesta sang Pag-ani
(Lev. 23:9-22)
26 "Sa nahauna nga adlaw sang Piesta sang Pag-ani, sa tion nga maghalad
kamo sa GINOO sang bag-o nga ani nga uyas, indi kamo mag-obra kundi
magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO.
27 Maghalad kamo sang halad nga ginasunog: duha ka bataon nga baka,
isa ka gulang nga karnero nga lalaki, kag pito ka bataon nga karnero nga
lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ang kahamot sini nga mga halad
makapalipay sa GINOO.
28 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga
harina kag ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga
baka, apat ka kilo sa gulang nga karnero,
29 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
30 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki para matubos
kamo sa inyo mga sala.
31 Ihalad ninyo ini upod sang ila mga halad nga ilimnon, wala labot sang
pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog kag sang iya sini nga halad
nga regalo. Kinahanglan nga ang mga sapat wala sing deperensya.

29

Ang mga Halad sa Piesta sang Pagpatunog sang mga Trumpeta
(Lev. 23:23-25)
1 "Sa nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan, indi kamo mag-obra
kundi magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO. Sa sina nga adlaw patunugon
ninyo ang mga trumpeta.
2 Dayon maghalad kamo sang halad nga ginasunog nga ang kahamot sini
makapalipay sa GINOO: isa ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero
nga lalaki, kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang
edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
3 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga
harina kag ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga
baka, apat ka kilo sa gulang nga karnero,
4 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
5 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa
pagpakatinlo para matubos kamo sa inyo mga sala.
6 Ihalad ninyo ini wala labot sang binulan kag pang-adlaw-adlaw nga
mga halad nga ginasunog nga may upod nga mga halad nga regalo kag mga
halad nga ilimnon. Mga halad ini nga paagi sa kalayo,* kag ang kahamot
sini makapalipay sa GINOO.

Ang mga Halad sa Adlaw sang Pagtubos
(Lev. 23:26-32)
7 "Sa ikanapulo nga adlaw sa sining ikapito nga bulan, magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO. Kinahanglan nga magpuasa kamo kag indi gid
mag-obra.
8 Dayon maghalad kamo sang mga halad nga ginasunog nga ang kahamot
sini makapalipay sa GINOO: isa ka bataon nga baka, isa ka gulang nga
karnero nga lalaki, kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka
tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.

* **29:6** *halad ini nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa 15:3.

9 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga
harina kag ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga
baka, apat ka kilo sa gulang nga karnero,
10 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
11 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sa isa pa ka halad sa pagpakatinlo para matubos
kamo sa inyo mga sala kag sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo, kag sa ila sini mga halad nga ilimnon.

Ang mga Halad sa Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag (Lev. 23:33-43)

12 "Sa ika-15 nga adlaw sa amo gihapon nga bulan, indi kamo mag-obra
kundi magtipon naman kamo sa pagsimba sa GINOO. Maghiwat kamo sang
piesta para sa GINOO sa sulod sang pito ka adlaw.
13 Maghalad kamo sang halad nga ginasunog. Halad ini nga paagi sa
kalayo nga ang kahamot makapalipay sa GINOO. *Sa nahauna nga adlaw
amo ini ang inyo ihalad*: 13 ka bataon nga baka, duha ka gulang nga
karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig
ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
14 Lakipan ninyo ini sang halad nga regalo nga maayo nga klase nga
harina kag ginmikslahan sang mantika—anom ka kilo sa kada bataon nga
baka, apat ka kilo sa kada gulang nga karnero,
15 kag duha ka kilo sa kada bataon nga karnero.
16 Maghalad man kamo sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.
17 "Sa ikaduha nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: dose ka
bataon nga baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan
wala sing deperensya.
18 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
19 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.
20 "Sa ikatatlo nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: onse ka
bataon nga baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan
wala sing deperensya.
21 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
22 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
kag sang iya sini nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.
23 "Sa ikaapat nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: napulo ka
bataon nga baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan
wala sing deperensya.
24 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
25 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sa pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.

26 “Sa ikalima nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: siyam ka
bataon nga baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan
wala sing deperensya.
27 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
28 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.
29 “Sa ikaanom nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: walo ka
bataon nga baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan
wala sing deperensya.
30 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
31 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.
32 “Sa ikapito nga adlaw *sang piesta*, amo ini ang inyo ihalad: pito ka
bataon nga baka, duha ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 14 ka bataon
nga karnero nga lalaki nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan
wala sing deperensya.
33 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
34 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.
35 “Sa ikawalo nga adlaw, indi kamo mag-obra kundi magtipon kamo sa
pagsimba sa GINOO.
36 Maghalad kamo sang halad nga ginasunog. Halad ini nga paagi sa
kalayo nga ang kahamot makapalipay sa GINOO: isa ka bataon nga baka, isa
ka gulang nga karnero nga lalaki kag pito ka bataon nga karnero nga lalaki
nga isa ka tuig ang edad. Ini tanan kinahanglan wala sing deperensya.
37 Ang kada isa sini lakipan ninyo sang husto nga kadamuon sang halad
nga regalo kag halad nga ilimnon.
38 Maghalad man kamo sang isa ka kanding nga lalaki bilang halad sa
pagpakatinlo, wala labot sang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog
nga may upod nga halad nga regalo kag halad nga ilimnon.
39 “Wala labot sang inyo mga halad sa pagtuman sang inyo panaad kag
mga halad nga kinabubut-on, maghalad man kamo sa GINOO sa natalana
nga mga piesta sang sini nga mga halad: mga halad nga ginasunog, mga
halad nga regalo, mga halad nga ilimnon, kag mga halad nga para sa
maayo nga relasyon.”
40 Ginsiling ini tanan ni Moises sa mga Israelinhon suno sa ginsugo sa iya
sang GINOO.

30

Ang mga Kasuguan Parte sa Panaad

1 Nagsiling si Moises sa mga pangulo sang mga tribo sang Israel, “Amo ini
ang mga sugo sang GINOO:

2 Kon ang isa ka lalaki magpanaad ukon magsumpa sa GINOO nga himuon
niya ukon indi ang isa ka butang, kinahanglan nga tumanon gid niya ang
tanan niya nga ginsiling.
3 "Kon ang isa ka bataon nga babayi nga nagaestar gihapon sa panimalay
sang iya amay magpanaad ukon magsumpa sa GINOO nga himuon niya
ukon indi ang isa ka butang,
4 kag mahibaluan ini sang iya amay pero indi siya magpamalabag,
kinahanglan tumanon niya ini.
5 Pero kon magpamalabag ang iya amay pagkahibalo niya sini, indi
kinahanglan nga tumanon niya. Patawaron siya sang GINOO kay
nagpamalabag ang iya amay.
6 "Halimbawa, ang isa ka bataon nga babayi magpanaad ukon
magsumpa nga himuon niya ukon indi ang isa ka butang, kag sang ulihi
magpamana siya. Bisan padasodaso man ukon indi ang iya pagpromisa,
7 kon mahibaluan ini sang iya bana pero ang iya bana indi
magpamalabag, kinahanglan nga tumanon niya ini.
8 Pero kon magpamalabag ang iya bana pagkahibalo niya sini, indi
kinahanglan nga tumanon niya, bisan padasodaso man ini ukon indi, kag
patawaron siya sang GINOO.
9 "Kon ang isa ka babayi nga balo ukon babayi nga ginbulagan sang iya
bana magpanaad ukon magsumpa nga himuon niya ukon indi ang isa ka
butang, kinahanglan nga tumanon gid niya ini.
10 "Kon ang isa ka babayi nga may bana magpanaad ukon magsumpa nga
himuon niya ukon indi ang isa ka butang,
11 kag mahibaluan ini sang iya bana pero maghipos lang siya kag indi
magpamalabag, kinahanglan nga tumanon niya ini.
12 Pero kon magpamalabag ang iya bana pagkahibalo niya sini, indi
kinahanglan nga tumanon niya. Patawaron siya sang GINOO kay
nagpamalabag ang iya bana.
13 Gani ang iya bana may kinamatarong sa pagtugot ukon pagbaliwala
sang bisan ano nga iya ginsaad ukon ginsumpa.
14 Pero kon wala magpamalabag ang iya bana sa sina mismo nga adlaw
nga nahibaluan niya ini, nagatugot ang iya bana nga tumanon niya ini.
15 Pero kon ginpaligad pa sang iya bana ang pila ka adlaw antes
magpamalabag, ang iya bana ang silutan sa iya sala."
16 Amo ini ang mga pagsulundan nga ginhatag sang GINOO kay Moises
parte sa bana kag sa iya asawa, kag parte sa amay kag sa iya bataon nga
anak nga babayi nga nagaestar pa sa iya panimalay.

31

Ang Pagpakig-away sang mga Israelinhon kontra sa mga Midianhon

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Balusi ang mga Midianhon tungod sang ila ginhimo sa mga
Israelinhon. Pagkatapos mo nga mahimo ina, mapatay ka na."
3 Gani nagsiling si Moises sa mga tawo, "Magpreparar ang iban sa inyo sa
pagpakig-away sa mga Midianhon kay gusto sang GINOO nga balusan ta ang
mga Midianhon.
4 Ang kada tribo magpadala sang 1,000 ka tawo sa inaway."
5 Gani 12,000 ka tawo nga naghalin sa dose ka tribo sang Israel ang
nagpreparar para sa inaway.

6 Ginpadala sila ni Moises sa inaway, 1,000 halin sa kada tribo, nga
ginapanguluhan ni Finehas nga anak ni Eleazar nga pari. Nagdala si
Finehas sang mga kagamitan halin sa balaan nga *Tolda* kag mga trumpeta
para sa pagpaandam.
7 Nagpakig-away sila sa mga Midianhon, suno sa ginsugo sang GINOO kay
Moises kag ginpamatay nila ang tanan nga lalaki.
8 Lakip sa ginpamatay nila amo ang lima ka hari sang Midian nga sila ni
Evi, Rekem, Zur, Hur, kag Reba. Ginpatay man nila si Balaam nga anak ni
Beor paagi sa espada.
9 Ginbihag nila ang mga Midianhon nga mga babayi kag mga bata, kag
ginpanguha nila ang ila mga kasapatan kag mga pagkabutang.
10 Ginpangsunog nila ang tanan nga banwa pati ang tanan nga kampo
sang mga Midianhon.
11 Ginpangdala nila ang tanan nga ila naagaw, pati mga tawo kag mga
sapat,
12 kay Moises, kay Eleazar nga pari, kag sa komunidad sang Israel didto sa
ila kampo sa kapatagan sang Moab, sa higad sang Jordan malapit sa Jerico.
13 Ginsugata sila ni Moises, ni Eleazar nga pari, kag sang mga pangulo
sang komunidad *sang Israel* sa guwa sang kampo.
14 Naakig si Moises sa mga opisyal sang mga soldado nga naghalin sa
inaway.
15 Nagsiling si Moises sa ila, "Ngaa wala ninyo pagpamatya ang mga
babayi?
16 Sila ang mga nagsunod sa laygay ni Balaam sa pagganyat sa mga
Israelinhon sa pagsikway sa GINOO didto sa Peor, kag tungod sini nag-abot
ang kahalitan sa komunidad sang GINOO.
17 Gani pamatya ninyo ang tanan nga bata nga lalaki, kag ang tanan nga
babayi nga nakaagi hulid sa lalaki.
18 Pero ibilin ninyo para sa inyo ang mga babayi nga wala pa nakaagi
hulid sa lalaki.
19 Ang tanan sa inyo nga nakapatay ukon nakatandog sang patay
kinahanglan nga magpabilin sa guwa sang kampo sa sulod sang pito ka
adlaw. Sa ikatatlo kag sa ikapito nga adlaw, kinahanglan nga magpakatinlo
kamo* kag ang inyo mga bihag.
20 Tinlui ninyo ang tanan ninyo nga bayo, pati ang tanan ninyo nga
kagamitan nga hinimo halin sa panit ukon sa balahibo sang kanding ukon
sa kahoy."
21 Dayon nagsiling si Eleazar nga pari sa mga soldado nga nagkadto sa
inaway, "Amo ini ang mga pagsulundan sang kasuguan nga ginhatag sang
GINOO kay Moises:
22-23 Ang bisan ano nga butang nga indi masunog pareho sang bulawan,
pilak, saway, salsalon, lata, ukon tingga kinahanglan nga inyo ibutang sa
kalayo, para mangin matinlo ini. Pagkatapos hugasan ini sang tubig nga
ginagamit sa pagpakatinlo. Ang bisan ano nga indi masunog hugasan lang
sang sini nga tubig.
24 Sa ikapito nga adlaw, kinahanglan nga labhan ninyo ang inyo mga
bayo, kag dayon kabigon na kamo nga matinlo, kag makasulod na kamo sa
kampo."

Ang Pagpartida sang mga Inagaw

25 Nagsiling ang GINOO kay Moises,

* **31:19** *magpakatinlo kamo:* Tan-awa ang footnote sa 11:18.

26 “Isipa ninyo ni Eleazar nga pari kag sang mga pangulo sang mga
pamilya sang komunidad ang tanan nga tawo kag sapat nga nabihag.
27 Tungaon ninyo ini sa mga soldado nga nagpakig-away kag sa
komunidad.
28 Halin sa parte sang mga soldado, magpain ka para sa GINOO sang isa sa
kada 500 nga mga bihag, tawo man ukon baka, donkey, karnero, ukon
kanding.
29 Ihatag mo ini kay Eleazar nga pari bilang parte sang GINOO.
30 Halin sa parte sang mga Israelinhon, magpain ka sang isa sa kada 50 ka
bihag, tawo man ukon baka, donkey, karnero, kanding ukon iban nga mga
sapat. Ihatag ini sa mga Levita nga amo ang responsable sa pag-atipan sang
Tolda sang GINOO.”
31 Gani ginhimo ni Moises kag ni Eleazar nga pari ang ginsugo sang
GINOO kay Moises.
32-35 Amo ini ang nakuha sang mga soldado sa inaway: 675,000 ka
karnero,† 72,000 ka baka, 61,000 ka donkey, kag 32,000 ka babayi nga wala
nakaagi hulid sa lalaki.
36-40 Amo ini ang katunga nga parte sang mga soldado nga
nagpakig-away: 337,500 ka karnero, nga ang 675 sini ginhatag para sa
GINOO, 36,000 ka baka, nga ang 72 sini ginhatag para sa GINOO, 30,500 ka
donkey, nga ang 61 sini ginhatag para sa GINOO, kag 16,000 ka babayi, nga
ang 32 sini ginhatag para sa GINOO.
41 Ginhatag ni Moises kay Eleazar nga pari ang parte sang GINOO suno sa
ginsugo sa iya sang GINOO.
42-46 Amo ini ang parte sang mga Israelinhon nga ginhatag sa ila ni
Moises, nga katunga sang parte sang mga soldado nga nagpakig-away:
337,500 ka karnero, 36,000 ka baka, 30,500 ka donkey, kag 16,000 ka babayi.
47 Halin sa sining parte sang mga Israelinhon, nagpain si Moises sang isa
sa kada 50 ka tawo ukon sapat suno sa ginsugo sang GINOO sa iya. Kag
ginhatag niya ini sa mga Levita nga amo ang responsable sa pag-atipan
sang Tolda sang GINOO.
48 Dayon nagkadto kay Moises ang mga opisyal sang mga soldado
49 kag nagsiling sa iya, “Sir, gin-isip namon ang mga soldado nga sakop
namon kag wala gid sing bisan isa nga kulang.
50 Gani ginahalad namon sa GINOO ang bulawan nga mga butang nga
amon nakuha sa inaway—mga pulseras sa butkon kag sa kamot, mga
singsing, mga aritos, kag mga kulintas, para makalikaw kami sa silot sang
GINOO.”
51 Ginbaton ni Moises kag ni Eleazar ining tanan nga bulawan nga mga
alahas.
52 Ang kabug-aton sang sini nga mga bulawan nga gindala sang mga
opisyal sang mga soldado, nga ginhalad ni Moises kag ni Eleazar sa GINOO,
mga 200 ka kilo.
53 Halin ini sa mga nakuha sang tagsa ka soldado sa inaway.
54 Pagkabaton ni Moises kag ni Eleazar sang mga bulawan halin sa mga
opisyal, gindala nila ini sa Tolda nga Ginapakigkitaan para dumdumon
sang GINOO ang mga Israelinhon.

32

Ang mga Tribo sa East sang Suba sang Jordan
(Deu. 3:12-22)

† **31:32-35** *karnero:* ukon, *karnero kag kanding*

1 Ang mga tribo ni Reuben kag ni Gad may madamo gid nga mga
kasapatan. Gani pagkakita nila nga ang duta sang Jazer kag Gilead maayo
nga lugar para sa mga kasapatan,
2 nagkadto sila kay Moises, Eleazar, kag sa mga pangulo sang komunidad
sang Israel kag nagsiling,
3 "Ang Atarot, Dibon, Jazer, Nimra, Heshbon, Eleale, Sebam, Nebo, kag
Beon—
4 ang mga lugar nga ginlaglag sang GINOO paagi sa mga
Israelinhon—maayo nga lugar para sa mga kasapatan, kag kami madamo
sang kasapatan.
5 Gani kon nalipay ka sa amon, sir, ihatag ini nga mga duta sa amon
bilang amon parte. Indi kami pagpaestara sa tabok sang *Suba sang* Jordan."

6 Nagsiling si Moises sa mga tribo ni Gad kag ni Reuben, "Ano ang buot
ninyo silingon, mapabilin lang kamo diri samtang ang inyo kapareho nga
mga Israelinhon magkadto sa inaway?
7 Ginapalas-ay lang ninyo ang mga Israelinhon sa pagkadto sa duta nga
ginhatag sang GINOO sa ila.
8 Amo man ini ang ginhimo sadto sang inyo mga katigulangan sang
ginpadala ko sila halin sa Kadesh Barnea sa pagtan-aw sang sini nga duta.
9 Sang nakaabot sila sa Eshcol nga ililigan sang tubig kag nakita nila ang
duta, ginpalas-ay nila ang mga Israelinhon sa pagkadto sa duta nga
ginhatag sang GINOO sa ila.
10 Puwerte gid ang kaakig sang GINOO sadto nga adlaw kag nagsumpa
siya:
11 'Tungod kay wala sila nagsunod sa akon sing tinagipusuon, wala sing
bisan isa sa ila nga nagaedad sing 20 ka tuig paibabaw nga naghalin sa
Egypt nga makakita sang duta nga ginpromisa ko kay Abraham, Isaac kag
Jacob
12 luwas lang kay Caleb nga anak ni Jefune nga Keniznon kag kay Josue
nga anak ni Nun, kay nagsunod sila sa akon sing tinagipusuon.'
13 Puwerte ang kaakig sang GINOO sa mga Israelinhon. Gani
ginpatalang-talang niya sila sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig, hasta
nga nagkalamatay atong bilog nga henerasyon nga naghimo sang malain
sa iya panulok.

14 "Kag karon, kamo nga mga kaliwat sang mga makasasala amo naman
ang nagbulos sa inyo mga katigulangan kag ginadugangan pa gid ninyo ang
kaakig sang GINOO sa mga Israelinhon.
15 Kon indi kamo magsunod sa GINOO pabay-an niya liwat ini nga
katawhan diri sa kamingawan, kag kamo ang mangin kabangdanan sang
ila kalaglagan."

16 Pero nagpalapit pa sila kay Moises kag nagsiling, "Mahimo lang kami
diri sang mga toril para sa amon mga kasapatan, kag mga banwa para sa
amon mga kababayihan kag kabataan.
17 Pero handa kami sa pagpanguna sa amon kapareho nga mga
Israelinhon sa pagpakig-away hasta nga madala namon sila sa ila mga
lugar. Samtang nagapakig-away kami, diri lang ang amon mga
kababayihan kag kabataan mag-estar sa napaderan nga mga banwa para
hilway sila sa mga pumuluyo sang sini nga duta.
18 Indi kami magpuli hasta nga ang tanan nga Israelinhon makabaton
sang duta nga ila palanublion.

19 Pero indi namon gusto nga makabaton sang duta upod sa ila sa tabok
sang Jordan. Kay ang duta diri sa east sang Jordan amo ang amon
palanublion."
20 Nagsiling si Moises sa ila, "Kon desidido gid man kamo sa atubangan
sang GINOO nga mag-upod sa inaway,
21 kag magtabok ang tanan ninyo nga soldado sa Jordan hasta nga
matabog sang GINOO ang iya mga kaaway,
22 kag mapanag-iyahan ang duta, ti, puwede na kamo makabalik diri kay
natuman na ninyo ang inyo obligasyon sa GINOO kag sa kapareho ninyo nga
Israelinhon. Kag ini nga duta mangin inyo na sa atubangan sang GINOO.
23 "Pero kon indi ninyo ini paghimuon, makasala kamo sa GINOO, kag
sigurado gid nga bayaran ninyo ang inyo sala.
24 *Sige,* magtukod kamo sang mga banwa para sa inyo nga kababayihan
kag mga kabataan, kag maghimo sang mga toril para sa inyo mga
kasapatan, pero dapat tumanon ninyo ang inyo ginpromisa."
25 Nagsabat ang mga tribo ni Gad kag ni Reuben kay Moises, "Sir,
tumanon namon ang imo mga sugo.
26 Magapabilin diri sa mga banwa sang Gilead ang amon mga asawa, mga
kabataan, kag mga kasapatan.
27 Pero kami ya nga makasarang sa pagpakig-away magatabok sa Jordan
sa pagpakig-away suno sa sugo mo sa amon."
28 Gani nagmando si Moises kay Eleazar nga pari, kay Josue nga anak ni
Nun, kag sa mga pangulo sang mga tribo sang Israel.
29 Siling niya, "Kon desidido gid man sa atubangan sang GINOO ang mga
tribo ni Gad kag ni Reuben nga magtabok sa Jordan sa pagpakig-away, kag
kon maagaw na ninyo ang amo nga duta, ihatag ninyo sa ila ang duta sang
Gilead para ila panag-iyahan.
30 Pero kon indi gani sila magtabok upod sa inyo, ti dapat magbaton sila
sang duta upod sa inyo didto sa duta sang Canaan."
31 Nagsiling ang mga tribo ni Gad kag ni Reuben, "Sir, tumanon namon
ang ginsiling sang GINOO.
32 Desidido kami sa atubangan sang GINOO nga magtabok sa Jordan
pakadto sa Canaan sa pagpakig-away, pero ang amon palanublion nga duta
amo ining diri sa east sang Jordan."
33 Gani ginhatag ni Moises sa mga tribo ni Gad, ni Reuben, kag sa katunga
sang tribo ni Manase nga anak ni Jose ang ginharian ni Sihon nga hari sang
mga Amornon kag ang ginharian ni Og nga hari sang Bashan—ang bilog gid
nga duta pati ang mga banwa kag mga teritoryo sa palibot sini.
34 Gintukod liwat sang tribo ni Gad ang Dibon, Atarot, Aroer,
35 Atrot Shofan, Jazer, Jogbeha,
36 Bet Nimra, kag Bet Haran. Ini nga mga banwa ginpalibutan nila sang
pader. Naghimo man sila sang mga toril para sa ila mga kasapatan.
37 Kag gintukod liwat sang mga tribo ni Reuben ang Heshbon, Eleale,
Kiriataim
38 pati ang mga lugar nga ginatawag anay nga Nebo kag Baal Meon, kag
ang Sibma. Gin-ilisan nila ang mga ngalan sang mga banwa nga ila
gintukod liwat.
39 Ang mga kaliwat ni Makir nga anak ni Manase nagsalakay sa Gilead,
kag naagaw nila ini kag ginpangtabog nila ang mga Amornon nga
nagaestar didto.
40 Gani ginhatag ni Moises ang Gilead sa mga kaliwat ni Makir, nga mga
kaliwat man ni Manase, kag didto sila nag-estar.

41 Si Jair nga kaliwat man ni Manase nakaagaw sang mga baryo sa Gilead
kag gin-ngalanan niya ini nga “Mga Baryo ni Jair.”
42 Naagaw ni Noba ang Kenat kag ang mga baryo sa palibot sini kag
gintawag niya ini nga “Noba” suno sa iya ngalan.

33

Ang mga Lugar nga Ginpang-agyan sang mga Israelinhon halin sa Egypt Pakadto sa Moab

1 Amo ini ang mga lugar nga ginpang-agyan sang mga Israelinhon sang
naghalin ang ila mga tribo sa Egypt, sa idalom sang pagpanguna ni Moises
kag ni Aaron.
2 Suno sa sugo sang GINOO, ginlista ni Moises ang ila ginpang-agyan nga
mga lugar halin sa ila ginhalinan.
3 Naghalin sila sa Rameses sang ika-15 nga adlaw sang nahauna nga
bulan pagkatapos sang hitabo nga amo ang ginsuguran sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel. Naghalin sila nga may kaisog samtang nagatan-aw
ang mga Egyptohanon
4 nga nagalubong sang tanan nila nga kamagulangan nga lalaki nga
ginpamatay sang GINOO tungod sa iya paghukom sa ila mga dios-dios.
5 Halin sa Rameses, nagkampo sila sa Sucot.
6 Halin sa Sucot, nagkampo sila sa Etam, sa higad sang kamingawan.
7 Halin sa Etam, nagbalik sila pakadto sa Pi Hahirot nga ara sa east sang
Baal Zefon, kag nagkampo sila malapit sa Migdol.
8 Halin sa Pi Hahirot, nagtabok sila sa dagat kag nagpakadto sa
kamingawan. Naglakat sila sa sulod sang tatlo ka adlaw sa kamingawan
sang Etam, kag nagkampo sila sa Mara.
9 Halin sa Mara, nagkampo sila sa Elim, nga sa diin may dose ka tuburan
kag 70 ka kahoy nga palma.
10 Halin sa Elim, nagkampo sila sa higad sang Mapula nga Dagat.
11 Halin sa Mapula nga Dagat, nagkampo sila sa kamingawan sang Sin.
12 Halin sa kamingawan sang Sin, nagkampo sila sa Dofka.
13 Halin sa Dofka, nagkampo sila sa Alush.
14 Halin sa Alush, nagkampo sila sa Refidim, nga sa diin wala sing tubig
nga mainom ang mga tawo.
15 Halin sa Refidim, nagkampo sila sa kamingawan sang Sinai.
16 Halin sa kamingawan sang Sinai nagkampo sila sa Kibrot Hataava.
17 Halin sa Kibrot Hataava nagkampo sila sa Hazerot.
18 Halin sa Hazerot nagkampo sila sa Ritmah.
19 Halin sa Ritmah nagkampo sila sa Rimon Perez.
20 Halin sa Rimon Perez nagkampo sila sa Libna.
21 Halin sa Libna nagkampo sila sa Risa.
22 Halin sa Risa nagkampo sila sa Kehelata.
23 Halin sa Kehelata nagkampo sila sa Bukid sang Shefer.
24 Halin sa Bukid sang Shefer nagkampo sila sa Harada.
25 Halin sa Harada nagkampo sila sa Makhelot.
26 Halin sa Makhelot nagkampo sila sa Tahat.
27 Halin sa Tahat nagkampo sila sa Tera.
28 Halin sa Tera nagkampo sila sa Mitca.
29 Halin sa Mitca nagkampo sila sa Hashmona.
30 Halin sa Hashmona nagkampo sila sa Moserot.

31 Halin sa Moserot nagkampo sila sa Bene Jaakan.
32 Halin sa Bene Jaakan nagkampo sila sa Hor Hagidgad.
33 Halin sa Hor Hagidgad nagkampo sila sa Jotbata.
34 Halin sa Jotbata nagkampo sila sa Abrona.
35 Halin sa Abrona nagkampo sila sa Ezion Geber.
36 Halin sa Ezion Geber nagkampo sila sa Kadesh, sa kamingawan sang Zin.
37 Halin sa Kadesh, nagkampo sila sa Bukid sang Hor, sa border sang duta sang Edom.
38-39 Sa mando sang GINOO nagsaka si Aaron nga pari sa Bukid sang Hor, kag didto siya napatay sa edad nga 123 ka tuig. Natabo ato sang nahauna nga adlaw sang ikalima nga bulan sang ika-40 nga tuig halin sang paghalin sang mga Israelinhon sa Egypt.
40 Sadto nga tion, ang Canaanhon nga hari sang Arad, nga nagaestar sa Negev nga sakop sang Canaan, nakabalita nga nagapadulong ang katawhan sang Israel.*
41-48 Halin sa Bukid sang Hor, nagpadayon ang mga Israelinhon sa ila pagpanglakaton. Amo ini ang mga lugar nga ila ginkampuhan: Zalmona, Punon, Obot, Iye Abarim, nga ara sa border sang Moab, Dibon Gad, Almon Diblataim, sa mga bukid sang Abarim nga malapit sa Nebo, kag hasta nga nakaabot sila sa kapatagan sang Moab sa higad sang Jordan malapit sa Jerico.
49 Nagkampo sila didto sa higad sang Jordan halin sa Bet Jeshimot hasta sa Abel Shitim, nga sakop gihapon sang kapatagan sang Moab.
50 Kag samtang nagakampo sila didto sa kapatagan sang Moab, sa higad sang Jordan malapit sa Jerico, nagsiling ang GINOO kay Moises,
51 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon magtabok sila sa Suba sang Jordan pakadto sa Canaan,
52 palayason nila ang tanan nga pumuluyo didto kag panggub-on ang tanan nila nga mga dios-dios nga hinimo halin sa mga bato kag metal, kag ang tanan nila nga simbahan sa mataas nga mga lugar.
53 Panag-iyahan ninyo ang amo nga duta kag didto kamo mag-estar, kay ginahatag ko ini sa inyo.
54 Partidahon ninyo ang duta paagi sa paggabot-gabot, suno sa kadamuon sang kada tribo. Ang tribo nga madamo partihi sing dako, kag ang tribo nga diutay partihi sing gamay. Ang bisan ano nga ila magabutan amo na gid ina ang ila parte. Sa sini nga paagi mapartida ang duta suno sa kada tribo.
55 "Pero kon indi gani ninyo pagpalayason ang mga pumuluyo didto, ang mga mabilin sa ila mangin sablag sa inyo nga pareho sa puling sa inyo mga mata kag mga tunok sa inyo mga kilid. Magahatag sila sang kagamo sa inyo pag-estar didto.
56 Kag himuon ko sa inyo ang silot nga himuon ko sa ila."

34

Ang mga Border sang Canaan

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon magsulod na sila sa Canaan, amo ini ang border sang duta nga ila palanublion:

* **33:40** Tan-awa ang 21:1-3.

3 “Ang border sa south amo ang kamingawan sang Zin, sa border sang
Edom. Magasugod ini sa south sang Patay nga Dagat.*
4 Dayon magaliko ini pa-south pakadto sa Taklaran sang Akrabim, hasta
sa kamingawan sang Zin, kag magapadayon sa south sang Kadesh Barnea.
Dayon magaderetso ini sa Hazar Addar hasta sa Azmon,
5 kag magaliko pakadto sa ililigan sang tubig sang Egypt, kag magatapos
sa Dagat *sang Mediteraneo*.
6 “Ang border sa west amo ang Dagat sang Mediteraneo.
7 “Ang border sa north magahalin sa Mediteraneo pakadto sa Bukid sang
Hor,
8 kag halin sa Bukid sang Hor pakadto sa Lebo Hamat. Magapadayon ini
sa Zedad
9 hasta sa Zifron kag magatapos sa Hazar Enan.
10 “Ang border sa east magahalin sa Hazar Enan pakadto sa Shefam.
11 Dayon magadulhog ini pakadto sa Ribla, sa east sang Ain, kag
magapadayon ini sa mga bulobukid sa east sang Dagat sang Galilea.†
12 Dayon magapadulhog ini sa Jordan kag magatapos sa Patay nga Dagat.
“Amo ini ang inyo duta, kag ang iya mga border sa palibot.”
13 Dayon nagsiling si Moises sa mga Israelinhon, “Partidahon ninyo ini
nga duta bilang palanublion ninyo paagi sa paggabot-gabot. Nagsiling ang
GINOO nga ihatag ini sa siyam kag tunga nga tribo,
14-15 kay ang tribo ni Reuben, ni Gad, kag ang katunga sang tribo ni
Manase nakabaton na sang ila palanublion sa east sang Jordan malapit sa
Jerico.”
16 Nagsiling ang GINOO kay Moises,
17 “Si Eleazar nga pari kag si Josue nga anak ni Nun amo ang magapartida
sang duta para sa mga tawo.
18 Kag magpili ka sang isa ka pangulo sa kada tribo sa pagbulig sa ila sa
pagpartida sang duta.”
19-28 Amo ini ang mga ngalan sang mga ginpili:

Tribo	Pangulo
Juda	Caleb nga anak ni Jefune
Simeon	Shemuel nga anak ni Amihud
Benjamin	Elidad nga anak ni Kislon
Dan	Buki nga anak ni Jogli
Manase nga anak ni Jose	Haniel nga anak ni Efod
Efraim nga anak ni Jose	Kemuel nga anak ni Shiftan
Zebulun	Elizafan nga anak ni Parnac
Isacar	Paltiel nga anak ni Azan
Asher	Ahihud nga anak ni Shelomi
Naftali	Pedahel nga anak ni Amihud

29 Sila ang mga ginpili sang GINOO sa pagbulig partida sang duta sang
Canaan bilang palanublion sang mga Israelinhon.

35

Ang mga Banwa sang mga Levita

* **34:3** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin gid nga dagat.* Amo man sa bersikulo 12. † **34:11** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret*

1 Nagsiling ang GINOO kay Moises didto sa kapatagan sang Moab sa higad
sang Jordan malapit sa Jerico,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga hatagan nila ang mga Levita sang mga
banwa nga ila estaran halin sa duta nga mabaton nila. Kag hatagan man
nila sila sang mga palahalban* sa palibot sining mga banwa.
3 Sa sini nga paagi may maestaran sila nga mga banwa kag may
mapahalban para sa ila mga kasapatan.
4 Ang mga palahalban nga inyo ihatag sa palibot sang tagsa nila ka
banwa may distansya nga 1,500 feet halin sa pader sang ila banwa.
5 Sa palibot sang tagsa nila ka banwa, magtakos kamo sang 3,000 feet sa
kada direksyon—sa east, south, west, kag north—nga ang banwa ara sa
tunga sini. Amo ini ang palahalban para sa ila mga banwa.
6 "Hatagan man ninyo ang mga Levita sang anom ka banwa nga mangin
banwa nga dalangpan, nga sa diin makapalagyo didto ang tawo nga
makapatay *nga indi niya hungod.* Ini wala labot sa 42 ka banwa nga inyo
ihatag sa ila.
7 Gani 48 tanan ka banwa ang inyo ihatag sa mga Levita lakip na ang ila
mga palahalban.
8 Ini nga mga banwa magahalin sa mga duta sang mga tribo sang Israel.
Ang tribo nga madamo maghatag sing madamo nga banwa, kag ang tribo
nga diutay maghatag sing diutay."

Ang mga Banwa nga Dalangpan (Deu. 19:1-13; Jos. 20:1-9)

9 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises,
10 "Silinga ang mga Israelinhon nga kon magtabok na sila sa Jordan
pakadto sa Canaan,
11 magpili sila sang mga banwa nga mangin mga banwa nga dalangpan
nga sa diin makapalagyo ang tawo nga makapatay nga indi niya hungod.
12 Maproteksyunan siya sa sini nga mga banwa sa mga tawo nga gusto
magbalos sa iya. Indi siya dapat pagpatyon sa wala pa siya mahukman sa
atubangan sang komunidad.
13-14 Ining anom ka banwa mangin inyo mga banwa nga dalangpan. Ang
tatlo ka banwa ibutang ninyo sa east sang Jordan kag ang tatlo sa Canaan.
15 Ining anom ka banwa mangin dalangpan indi lamang sang mga
Israelinhon, kundi pati man sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa ila,
para ang bisan sin-o sa ila nga makapatay nga indi hungod makapalagyo sa
sina nga mga banwa.
16 "Pero kon ginlampusan sang tawo ang isa ka tawo sang salsalon kag
napatay ini, kabigon nga kriminal ang amo nga tawo, kag kinahanglan nga
patyon man siya.
17 Kon ginbato sang isa ka tawo ang isa ka tawo kag napatay ini, kabigon
nga kriminal ang amo nga tawo kag kinahanglan nga patyon man siya.
18 Ukon halimbawa ginlampusan sang isa ka tawo sang kahoy ang isa ka
tawo kag napatay ini, kabigon man nga kriminal ang amo nga tawo, kag
kinahanglan nga patyon man siya.
19 Ang malapit nga paryente sang ginpatay amo ang may katungdanan sa
pagpatay sa kriminal. Patyon niya ang kriminal kon makita niya.
20 "Kon tungod sa iya dumot nakapatay ang isa ka tawo paagi sa
pagtikwang, ukon paghaboy sang bisan ano nga butang,

* **35:2** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

21 ukon pagsumbag, kabigon nga kriminal ang amo nga tawo kag
kinahanglan nga patyon man siya. Ang malapit nga paryente sang
ginpatay amo ang may katungdanan sa pagpatay sa kriminal. Patyon niya
ang kriminal kon makita niya.
22 "Pero halimbawa ang isa ka tawo nga wala man lang sing dumot
nakapatay sang isa ka tawo nga indi niya hungod paagi sa pagtikwang
ukon paghaboy sa iya sang bisan ano nga butang,
23 ukon nahulugan niya siya sang bato nga wala niya makita. Tungod nga
napatay ang tawo bisan indi niya siya kaaway, kag indi niya hungod ang
pagpatay sa iya,
24 dapat dal-on siya sa komunidad kaupod sang tawo nga gusto magbalos
sa iya kag ipatuman ini nga mga pagsulundan:
25 Kinahanglan nga protektaran siya sang komunidad sa mga tawo nga
gusto magbalos sa iya, kag ibalik siya sa banwa nga dalangpan, nga sa diin
siya nagpalagyo. Kinahanglan nga magpabilin siya didto hasta nga
mapatay ang pangulo nga pari nga gindedikar sa pag-alagad.†
26 "Pero kon ang nakapatay magguwa sa banwa nga dalangpan
27 kag makita siya sang tawo nga gusto magbalos sa iya, puwede siya
patyon sang amo nga tawo. Ini nga tawo nga nagbalos wala sing salabton.
28 Gani ang nakapatay dapat magpabilin gid sa banwa nga dalangpan
hasta nga mapatay ang pangulo nga pari, kag pagkatapos makapuli na siya
sa ila.
29 "Amo ini ang mga pagsulundan nga dapat tumanon ninyo hasta san-o,
bisan diin kamo mag-estar.
30 "Ang bisan sin-o nga nagpatay sang iya isigkatawo kinahanglan nga
patyon, pero kinahanglan may mga saksi nga magpamatuod nga
nakapatay siya. Kon isa lang ka saksi ang magpamatuod, indi pagpatyon
ang amo nga tawo.
31 "Indi kamo magbaton sang bayad para sa kabuhi sang kriminal nga
palatyon. Kinahanglan nga patyon gid siya.
32 Indi man kamo magbaton sang bayad para sa kabuhi sang tawo nga
nagpalagyo sa banwa nga dalangpan para makabalik siya sa iya lugar
antes mapatay ang pangulo nga pari.
33 Sa sini nga paagi malikawan ang pagdagta sa duta nga inyo
ginaestaran, kay ang pagpatay nagapadagta sa duta. Kag wala sing
makatinlo sini luwas sa kamatayon sang nagpatay.
34 Gani indi ninyo pagdagtai ang duta nga inyo ginaestaran, kay ako
mismo ang GINOO, nagapuyo upod sa inyo nga mga Israelinhon."

36

Ang mga Babayi nga Nakabaton sang Duta

1 Karon, ang mga pangulo sang pamilya ni Gilead nga anak ni Makir kag
apo ni Manase, nga anak ni Jose, nagkadto kay Moises kag sa mga pangulo
sang Israel,
2 kag nagsiling, "Sir, sang nagmando sa imo ang GINOO sa pagpartida sang
duta bilang palanublion sang mga Israelinhon paagi sa paggabot-gabot,
nagmando man siya nga ihatag ang parte sang amon utod nga si Zelofehad
sa iya mga anak nga babayi.

† **35:25** *gindedikar sa pag-alagad:* sa literal, *ginhaplasan sang balaan nga lana*

3 Pero halimbawa magpamana sila sa iban nga mga tribo, kag tungod sini
ang ila duta makadto na sa tribo sang ila mapamana. Ti, ang duta nga parte
sang amon tribo, makadto na sa iban.
4 Pag-abot sang Tuig sang Paghilway kag Pag-uli, ang ila duta magakadto
sa tribo nga sa diin sila nakapamana, kag madula na ini sa tribo sang amon
mga katigulangan.”
5 Gani suno sa sugo sang GINOO, nagsiling si Moises sa mga Israelinhon,
“Husto ang ginasiling sang tribo sang mga kaliwat ni Jose.
6 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa mga anak nga babayi ni
Zelofehad: Makapamana sila sa ila magustuhan basta sa ila lang tribo.
7 Ang duta nga napanubli sang kada tribo indi puwede nga magkadto sa
iban nga mga tribo, kay kinahanglan nga magpabilin sa kada tribo ang
duta nga ila napanubli sa ila katigulangan.
8 Ang tanan nga babayi nga nakapanubli sang duta sa ila nga tribo
kinahanglan nga magpamana sa ila lang tribo, para matipigan sang kada
Israelinhon ang duta nga ginpanubli niya sa iya katigulangan.
9 Ang duta nga napanubli sang kada tribo indi puwede nga magkadto sa
iban nga mga tribo, kay kinahanglan nga magpabilin sa kada tribo ang
duta nga ila napanubli.”
10 Gani gintuman sang mga anak nga babayi ni Zelofehad ang ginsiling
sang GINOO paagi kay Moises.
11 Ang mga anak nga babayi ni Zelofehad amo sila ni Mala, Tirza, Hogla,
Milca kag Noa. Kag ang ila napamana amo ang ila mga pakaisa sa bahin
sang ila amay,
12 nga mga kaliwat ni Manase nga anak ni Jose. Gani ang duta nga ila
napanubli nagpabilin sa panimalay kag tribo sang ila amay.
13 Amo ato ang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag sang GINOO
sa mga Israelinhon paagi kay Moises samtang didto sila sa kapatagan sang
Moab sa higad sang Jordan, malapit sa Jerico.

Deuteronomio

Ginmanduan sang Dios ang mga Israelinhon sa Paghalin sa Bukid sang Sinai

1 Ini *nga libro parte sa* mga mensahi nga ginsiling ni Moises sa tanan nga
Israelinhon samtang didto sila sa kamingawan, sa east sang *Suba sang*
Jordan. Nagakampo sila sa Kapatagan sang Jordan* malapit sa Suf, sa
tunga sang Paran, Tofel, Laban, Hazerot, kag Dizahab.
2 (Mga onse ka adlaw *nga pagpanglakaton* halin sa Bukid sang Sinai†
pakadto sa Kadesh Barnea kon mag-agi sa Bukid sang Seir.)
3 Sang nahauna nga adlaw sang ika-11 nga bulan, sang ika-40 nga tuig
halin sang paghalin sang mga Israelinhon sa Egypt, ginhambal ni Moises sa
ila ang tanan nga ginpasiling sang GINOO nga ihambal sa ila.
4 *Natabo ini* matapos nga napierdi ni Moises‡ si Sihon nga hari sang mga
Amornon, nga nagaestar sa Heshbon, kag si Og nga hari sang Bashan, nga
nagaestar sa Ashtarot kag Edrei.
5 *Gani* ginsugid sa ila ni Moises ang kasuguan *sang GINOO* didto sa east
sang *Suba sang* Jordan, sa teritoryo sang Moab. Siling niya,
6 "Sang didto kita sa Horeb, nagsiling sa aton ang GINOO nga aton Dios,
'Dugay na ang inyo pagtiner sa sini nga bukid,
7 gani maglakat na kamo. Magkadto kamo sa mga kabukiran sang mga
Amornon kag sa mga lugar sa palibot sini—sa Kapatagan sang Jordan,§ sa
kabukiran, sa mga bulobukid sa west,* sa Negev, kag sa *mga* lugar sa
baybayon. Magkadto kamo sa duta sang mga Canaanhon kag sa Lebanon,
hasta sa dako nga suba nga amo ang Euphrates.
8 Tan-awa ninyo! Ginahatag ko ini nga *mga* duta sa inyo. Lakat kamo kag
panag-iyahi ini nga *mga* duta nga ginpromisa ko sa inyo mga katigulangan
nga si Abraham, Isaac kag Jacob, kag sa ila mga kaliwat.'"

Nagpili si Moises sang mga Opisyal nga Magbulig sa Iya sa Paghukom (Exo. 18:13-27)

9 *Nagsiling pa si Moises,* "Sang sadto nga tion, nagsiling ako sa inyo: 'Indi
ko kamo masarangan nga panguluhan nga ako lang isa.
10 Ginpadamo kamo sang GINOO nga inyo Dios, kag karon daw pareho na
kamo kadamo sa mga bituon sa langit.
11 Kabay pa nga ang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan,
magpadamo pa gid sa inyo sing linibo pa ka pilo kag pakamaayuhon niya
kamo suno sa iya ginpromisa.
12 Pero paano ko mahusay ang inyo mga pag-ilinaway kag mga problema
nga ako lang?
13 Gani magpili kamo sa tagsa ninyo ka tribo sang mga tawo nga
maalamon, may maayo nga pag-intiendi kag talahuron, kag padumalahon
ko sila sa inyo.'
14 "Komporme kamo nga maayo ang akon plano.
15 Gani ginpadumala ko sa inyo bilang mga *hukom kag* opisyal ang mga
tawo nga maalamon kag talahuron halin sa inyo mga tribo. Ang iban

---

* **1:1** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* † **1:2** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb* ‡ **1:4** *ni Moises:* ukon, *sang GINOO* § **1:7** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* * **1:7** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

responsable sa 1,000 ka tawo, ang iban sa 100, ang iban sa 50, kag ang iban sa 10.
16 Sadto nga tion ginmanduan ko ang inyo mga hukom, ‘Husaya ninyo
ang mga kaso sang mga tawo, kag maghukom kamo sing matarong, indi
lamang sa mga Israelinhon kundi pati man sa mga pangayaw.
17 Kinahanglan wala kamo sing may ginapasulabi sa inyo paghukom;
pamatii ninyo sing palareho ang mga imol kag manggaranon. Indi kamo
magkahadlok bisan kay sin-o, kay ang paghukom naghalin sa Dios. Kon
mabudlay ang kaso para sa inyo, dal-a ina sa akon kay ako ang bahala sa
paghukom sina.’
18 Kag ginsilingan ko man kamo sadto sang tanan nga dapat ninyo
pagahimuon.

Nagpadala Sila sang mga Espiya (Num. 13:1-33)

19 “Dayon, suno sa mando sang GINOO nga aton Dios, naghalin kita sa
Bukid sang Sinai,† kag nagpanglakaton sa malapad kag makahaladlok nga
kamingawan nga nakita ninyo mismo, kag nagpakadto kita sa kabukiran
sang mga Amornon. Pag-abot naton sa Kadesh Barnea,
20 nagsiling ako sa inyo, ‘Nakaabot na kamo sa kabukiran sang mga
Amornon nga ginahatag sa aton sang GINOO nga aton Dios.
21 Tan-awa ang duta nga ginahatag niya sa inyo! Panag-iyahi ninyo ini
suno sa ginsiling sang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan. Indi
kamo magkahadlok ukon magkaluya.’
22 “Dayon nagpalapit kamo tanan sa akon kag nagsiling, ‘Magpadala anay
kita sang mga tawo sa pagpang-espiya sa duta para masugiran nila kita
sang aton alagyan kag sang mga banwa nga aton kadtuan.’
23 “Nahunahunaan ko nga maayo man ato nga plano; gani nagpili ako
sang dose ka tawo, isa sa kada tribo.
24 Naglakat sila kag nag-agi sa kabukiran, kag nakaabot sila sa Eshcol nga
ililigan sang tubig, kag nagpang-espiya sila didto.
25 Sa ila pagbalik may dala sila sa aton nga mga prutas halin didto, kag
nagbalita man sila nga maayo ang duta nga ginahatag sang GINOO nga aton
Dios sa aton.
26 “Pero indi kamo gusto magkadto didto; nagsupak kamo sa sugo sang
GINOO nga inyo Dios.
27 Nagkumod kamo sa inyo mga tolda kag nagsiling, ‘Ginakaugtan kita
sang GINOO, gani ginpaguwa niya kita sa Egypt para itugyan sa mga kamot
sang mga Amornon sa paglaglag sa aton.
28 Paano kita makakadto didto? Ginpahadlok kita sang mga
nagpang-espiya sa duta. Nagsiling sila nga ang mga tawo didto mas
makusog kag mas mataas sang sa aton, kag ang ila mga banwa dalagko kag
napalibutan sang mga pader nga ang kataason *daw* lambot na sa langit.
Kag nakita pa nila didto ang mga kaliwat ni Anak.’
29 “Dayon nagsiling ako sa inyo, ‘Indi kamo magpakulba ukon
magkahadlok sa ila.
30 Ang GINOO nga inyo Dios magauna sa inyo kag magapakig-away mismo
para sa inyo, pareho sang inyo nakita nga iya ginhimo sa Egypt
31 kag sa kamingawan. Nakita ninyo kon paano kamo gin-atipan sang
GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga dalanon, pareho sa amay nga
nagaatipan sang iya anak, hasta nga nakaabot kamo sa sini nga lugar.’

† **1:19** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

32 “Pero bisan pa sining tanan, wala kamo nagsalig sa GINOO nga inyo
Dios
33 nga nagpanguna sa inyo sa paglakat, paagi sa kalayo kon gab-i kag sa
panganod kon adlaw. Ginpangitaan niya kamo sang mga lugar nga inyo
makampuhan kag gintudluan kon diin kamo maagi.
34 “Sang mabatian sang GINOO ang inyo mga reklamo, nangakig siya kag
nagpanumpa,
35 ‘Wala sing bisan isa sa sining malain nga henerasyon nga makakita
sang maayo nga duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa ila mga
katigulangan,
36 luwas lang kay Caleb nga anak ni Jefune. Makita niya ini, kag ihatag ko
sa iya kag sa iya mga kaliwat ang *ila parte sa* duta nga iya ginkadtuan, kay
nagsunod siya sa akon sa bug-os niya nga tagipusuon.’
37 “Tungod sa inyo, nangakig man ang GINOO sa akon. Nagsiling siya sa
akon, ‘Bisan ikaw indi makasulod sa amo nga duta.
38 Pero ang imo kabulig nga si Josue nga anak ni Nun makasulod didto.
Paisuga siya, kay siya ang magapangulo sa mga Israelinhon sa
pagpanag-iya sang duta.’
39 “*Dayon nagsiling ang GINOO sa aton tanan,* ‘Makasulod man sa amo nga
duta ang inyo mga kabataan nga wala pa sang buot. Nahadlok kamo nga
basi bihagon sila, pero sa ila ko ihatag ini nga duta kag panag-iyahan nila
ini.
40 Pero kamo ya, balik kamo sa kamingawan pakadto sa Mapula nga
Dagat.’
41 “Dayon nagsiling kamo, ‘Nakasala kami sa GINOO. Malakat kami kag
magpakig-away suno sa ginmando sang GINOO nga amon Dios sa amon.’
Gani ang kada isa sa inyo nagpreparar sang iya mga armas, nga
nagahunahuna nga mahapos lang ang pag-agaw sa mga kabukiran.
42 “Pero nagsiling ang GINOO sa akon, ‘Silinga sila nga indi maglakat kag
magpakig-away, tungod kay indi ako mag-upod sa ila. Mapierdi sila sang ila
mga kaaway.’
43 “Gani ginsilingan ko kamo, pero wala kamo nagpamati. Nagsupak
kamo sa sugo sang GINOO, kag sa inyo kahambog nagsalakay *gid* kamo sa
kabukiran.
44 Dayon nagpakig-away sa inyo ang mga Amornon nga nagaestar didto,
kag daw sa mga putyukan sila nga naglagas kag nagpierdi sa inyo halin sa
Seir hasta sa Horma.
45 Nagbalik kamo kag naghilibion sa GINOO, pero wala siya nagpamati
ukon nagsapak sa inyo.
46 Amo ina nga nagtiner kamo sing madugay sa Kadesh.

2

Didto sa Kamingawan

1 “Dayon nagbalik kita kag nagkadto sa kamingawan pakadto sa Mapula
nga Dagat, suno sa ginmando sang GINOO sa akon. Kag sa madugay nga tion
naglibot-libot kita sa kabukiran sang Seir.
2 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,
3 ‘Dugay na kamo nga nagalibot-libot sa sini nga kabukiran. Karon,
magderetso na kamo sa north.
4 Silinga ang mga tawo, “Magaagi kamo sa teritoryo sang inyo mga
kadugo nga mga kaliwat ni Esau, nga nagaestar sa Seir. Mahadlok sila sa
inyo, gani maghalong kamo

5 nga indi ninyo sila pagsalakayon. Kay ginahatag ko sa ila ang mga
kabukiran sang Seir bilang ila duta, kag indi ko kamo paghatagan sang ila
duta bisan gamay lang.
6 Bayaran ninyo sila sang kuwarta sa inyo makaon kag mainom.
7 Dumdumon ninyo kon paano *ko* kamo ginpakamaayo sa tanan ninyo
nga ginhimo. *Ako,* ang GINOO nga inyo Dios, ang nagbantay sa inyo sa
pagpanglakaton ninyo sa sining malapad nga kamingawan. Sa sulod sang
40 ka tuig nag-upod *ako* sa inyo, kag wala gid kamo nakulangi sang bisan
ano."'
8 "Gani nag-agi lang kita sa aton mga kadugo nga mga kaliwat ni Esau,
nga nagaestar sa Seir. Wala kita nag-agi sa dalan sang Kapatagan sang
Jordan,* nga nagahalin sa Elat kag Ezion Geber. Sang nagapanglakaton kita
sa alagyan sa kamingawan sang Moab,
9 nagsiling ang GINOO sa akon, 'Indi ninyo paggamuha ukon pagsalakaya
ang mga Moabnon nga mga kaliwat ni Lot, kay ginhatag ko sa ila ang Ar
bilang ila duta, kag indi ko kamo paghatagan sang ila duta bisan gamay
lang.'"
10 (Sang una didto nagaestar sa Ar ang madamo kag makusog nga mga
tawo nga ginatawag Emhanon. Mga mataas man sila nga mga tawo pareho
sang mga kaliwat ni Anak.
11 Ginatawag man sila nga mga Refaimnon, pareho sang mga kaliwat ni
Anak, pero ginatawag sila sang mga Moabnon nga mga Emhanon.
12 Sang una didto nagaestar ang mga Horhanon sa Seir, pero ginlaglag
sila kag gintabog sang mga kaliwat ni Esau, kag sila na ang nag-estar didto,
pareho sang ginhimo sang mga Israelinhon *sa mga Canaanhon* sa duta nga
ginhatag sang GINOO sa ila.)
13 "Dayon nagsiling ang GINOO nga matabok kita sa Zered nga ililigan
sang tubig, gani nagtabok kita.
14 Ini pagkaligad sang 38 ka tuig halin sang tion nga naghalin kita sa
Kadesh Barnea. Nagkalamatay na sa kamingawan ang mga soldado nga
Israelinhon sa sina nga henerasyon, suno sa ginsumpa sang GINOO sa ila.
15 Ginsilutan sila sang GINOO hasta nga gin-ubos niya sila pamatay sa
kampo.
16 "Sang nagkalamatay na ang tanan nga soldado,
17 nagsiling sa akon ang GINOO,
18 'Matabok kamo subong sa border sang Moab sa Ar.
19 Kon makaabot na kamo sa mga Ammonhon, nga mga kaliwat ni Lot,
indi ninyo sila paggamuha ukon pagsalakaya kay ginhatag ko sa ila ang ila
duta, kag indi ko kamo paghatagan sang ila duta bisan gamay lang.'
20 "Ang amo nga duta ginkabig sang una nga duta sang mga Refaimnon
kay gin-estaran nila ini. Ini sila gintawag sang mga Ammonhon nga
Zamzumnon.
21 Ini sila madamo kag makusog, kag mataas pareho sang mga kaliwat ni
Anak. Pero ginpalaglag sila sang GINOO sa mga Ammonhon. Gintabog sila
sang mga Ammonhon kag gin-estaran ang ila duta.
22 Pareho man sina ang pagbulig sang GINOO sa mga kaliwat ni Esau nga
nagaestar sa Seir. Kay ginpalaglag sa ila sang GINOO ang mga Horhanon.
Gintabog nila ang mga Horhanon kag gin-estaran ang ila duta hasta
subong.

* **2:8** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

23 Amo man sini ang natabo sang ginsalakay sang mga taga-Caftor† ang
mga taga-Avim nga nagaestar sa mga baryo sa Gaza. Ginlaglag nila ang
mga taga-Avim kag gin-estaran ang ila duta.
24 "*Dayon nagsiling ang* GINOO, 'Karon magtabok na kamo sa Arnon nga
ililigan sang tubig. Ginatugyan ko sa inyo si Sihon nga Amornon nga hari
sang Heshbon, kag ang iya duta. Salakaya ninyo siya kag panag-iyahi ang
iya duta.
25 Sugod subong pahadlukon ko sa inyo ang tanan nga nasyon sa bilog
nga kalibutan. Magakulurog sa kahadlok ang makabati parte sa inyo.'

Napierdi si Haring Sihon sang Heshbon (Num. 21:21-30)

26 "Gani sang didto kita sa kamingawan sang Kedemot, nagpadala ako
sang mga mensahero kay Haring Sihon sang Heshbon sa paghambal sa iya
sining akon mensahi nga para sa kaayuhan sang amon relasyon:
27 'Kon mahimo tuguti kami sa pag-agi sa inyo duta. Indi kami mag-agi sa
iban nga mga dalan kundi sa inyo lang mayor nga dalan.
28 Bayaran namon sang kuwarta ang amon makaon kag mainom. Ang
amon lang pangabay amo nga tugutan mo kami sa pag-agi sa inyo duta
29 pareho sang pagtugot sa amon sang mga kaliwat ni Esau nga nagaestar
sa Seir kag sang mga Moabnon nga nagaestar sa Ar. Tuguti kami sa pag-agi
hasta nga makatabok kami sa *Suba sang* Jordan pakadto sa duta nga
ginahatag sang GINOO nga amon Dios sa amon.'
30 Pero wala nagsugot si Haring Sihon sang Heshbon sa pagpaagi sa aton.
Kay ginpatig-a sang GINOO nga inyo Dios ang iya tagipusuon para itugyan
siya sa aton mga kamot, pareho sang natabo subong.
31 "Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, 'Ginaumpisahan ko na sa
pagtugyan sa inyo si Sihon kag ang iya duta; gani umpisahi na ninyo ang
pagsalakay kag pagsakop sang iya duta.'
32 "Sang nagpakig-away sa aton si Sihon kag ang tanan niya nga soldado‡
didto sa Jahaz,
33 gintugyan siya sa aton sang GINOO nga aton Dios kag ginpatay ta siya,
pati ang iya mga anak kag ang tanan niya nga soldado.
34 Sadto nga tion, gin-agaw ta ang tanan niya nga banwa kag ginlaglag
sila sing bug-os§—mga lalaki, babayi, kag kabataan. Wala gid kita sing
ginbilin sa ila nga buhi.
35 Ginpangdala ta ang ila mga kasapatan kag mga pagkabutang nga aton
naagaw sa ila mga banwa.
36 "Ginbuligan kita sang GINOO nga aton Dios sa pag-agaw sang Aroer sa
higad sang Arnon nga ililigan sang tubig kag sang banwa nga malapit sa
sini nga ililigan kag sang mga lugar hasta sa Gilead. Wala sing banwa nga
mabakod para sa aton.
37 Pero suno sa ginsugo sa aton sang GINOO nga aton Dios, wala ta
pagpalapiti ang bisan diin nga duta sang mga Ammonhon, bisan ang duta
nga ara sa higad sang Jabok ukon ang mga banwa sa palibot sang mga
kabukiran.

† **2:23** *taga-Caftor:* ukon, *taga-Crete* ‡ **2:32** *soldado:* ukon, *katawhan.* Amo man sa sunod nga bersikulo. § **2:34** *ginlaglag sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

3

Napierdi si Haring Og sang Bashan (Num. 21:31-35)

1 "Dayon nagkadto kita sa Bashan, pero ginsalakay kita ni Haring Og sang
Bashan kag sang iya bilog nga katawhan didto sa Edrei.
2 Pero nagsiling ang GINOO sa akon, 'Indi ka magkahadlok sa iya, kay
sigurado nga itugyan ko siya sa imo, pati ang iya bilog nga katawhan kag
ang iya duta. Himua sa iya ang ginhimo mo kay Sihon nga hari sang mga
Amornon nga naghari sa Heshbon.'
3 Gani gintugyan sa aton sang GINOO nga aton Dios si Haring Og sang
Bashan kag ang bilog niya nga katawhan. Ginpamatay ta sila, kag wala gid
kita sing may ginbilin nga buhi.
4 Gin-agaw ta ang tanan niya nga 60 ka banwa—ang bilog nga teritoryo
sang Argob nga sakop iya sang ginharian.
5 Ini tanan nga banwa napalibutan sang mataas nga mga pader kag may
mga puwertahan nga may mga trangka. Gin-agaw ta man ang iya madamo
gid nga mga baryo nga wala sing mga pader.
6 "Ginlaglag ta sila sing bug-os* pareho sa ginhimo ta kay Haring Sihon
sang Heshbon. Ginpamatay ta ang tanan nga tawo sa kada banwa nga aton
naagaw—mga lalaki, babayi, kag kabataan.
7 Pero gindala ta ang tanan nga kasapatan kag pagkabutang nga aton
nakuha sa ila mga banwa.
8 "Gani naagaw ta sa duha ka hari sang mga Amornon ang duta sa east
sang *Suba sang* Jordan halin sa Arnon nga ililigan sang tubig hasta sa Bukid
sang Hermon.
9 (Ining Hermon ginatawag sang mga Sidonhon nga Sirion, kag
ginatawag sang mga Amornon nga Senir.)
10 Gin-agaw ta ang tanan nga banwa sa mataas nga patag, ang bilog nga
Gilead, kag ang bilog nga Bashan hasta sa Saleca kag Edrei, nga mga banwa
nga sakop sang ginharian ni Og sang Bashan.
11 (Si Haring Og amo lang ang nabilin nga kaliwat sang mga Refaimnon.
Ang iya salsalon nga katre† mga 13 feet ang kalabaon kag mga 6 feet ang
kasangkaron. Makita pa ini subong sa Raba nga banwa sang mga
Ammonhon.)

Ang Pagpartida sang Duta sa East sang Suba sang Jordan (Num. 32:1-42)

12 "Sang naagaw ta ini nga duta, ginhatag ko sa mga kaliwat ni Reuben
kag ni Gad ang duta sa north sang Aroer malapit sa Arnon nga ililigan sang
tubig pati ang katunga sang kabukiran sang Gilead kag ang mga banwa sini.
13 Ang nabilin nga parte sang Gilead kag ang bilog nga Bashan, ang
ginharian ni Og, ginhatag ko sa katunga sang tribo ni Manase. (Ang bilog
nga Argob sa Bashan ginatawag sadto nga duta sang mga Refaimnon.)
14 Si Jair nga kaliwat ni Manase, amo ang nagpanag-iya sang bilog nga
Argob nga sakop sang Bashan hasta sa border sang duta sang mga
Geshurnon kag sang mga Maacatnon. Ini nga teritoryo gin-ngalanan ni Jair
sang iya mismo ngalan, gani hasta subong ang Bashan ginatawag nga 'Mga
Banwa ni Jair.'
15 Ginhatag ko ang Gilead sa *pamilya ni* Makir.

---

* **3:6** *Ginlaglag ta sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. † **3:11** *katre:* ukon, *lungon*

16 Kag sa mga kaliwat ni Reuben kag ni Gad ginhatag ko sa ila ang
kadutaan halin sa Gilead hasta sa Arnon nga ililigan sang tubig. Ang
tunga-tunga sang Arnon amo ang ila border *sa south*, kag *ang ila naman*
border sa north amo ang Jabok nga ililigan sang tubig, nga amo man ang
border sang mga Ammonhon.
17 Ang border sa west amo ang Kapatagan sang Jordan,‡ pati ang *Suba*
sang Jordan, halin sa *Dagat sang* Galilea hasta sa Patay nga Dagat§ sa ubos
nga parte sang Pisga sa east.
18 "Sadto nga tion ginmanduan ko ang inyo mga tribo nga nagaestar sa
east sang Jordan,* 'Bisan ginhatag sang GINOO nga inyo Dios ini nga duta
para inyo panag-iyahan, kinahanglan nga ang tanan ninyo nga soldado
magtabok *man sa Suba sang Jordan* nga armado kag magpanguna sa inyo
kapareho nga mga Israelinhon sa pagpakig-away.
19 Pero ibilin ninyo ang inyo mga asawa, mga kabataan, kag ang inyo
madamo nga kasapatan sa mga banwa nga ginhatag ko sa inyo.
20 Kon maangkon na sang inyo kapareho nga mga Israelinhon ang duta
sa tabok sang Jordan nga ginahatag sa ila sang GINOO nga inyo Dios, kag
kon mahatagan na sila sang seguridad pareho sa iya ginhimo sa inyo,
makabalik na kamo sa duta nga ginhatag ko sa inyo.'

Wala Gintugutan si Moises sa Pagsulod sa Canaan

21 "Kag sadto nga tion, ginsilingan ko man si Josue, 'Nakita mo mismo ang
tanan nga ginhimo sang GINOO nga inyo Dios sa sadtong duha ka hari.
Pareho man sina ang himuon sang GINOO sa tanan nga ginharian nga inyo
kadtuan.
22 Indi kamo magkahadlok sa ila, kay ang GINOO nga inyo Dios mismo ang
magpakig-away para sa inyo.'
23 "Sadto nga tion, nagpakitluoy ako sa GINOO. *Siling ko,*
24 'O Ginoong DIOS, ginsuguran mo na nga ipakita sa imo alagad ang imo
pagkagamhanan, kay wala sing dios sa langit ukon sa duta nga makahimo
sang mga milagro nga imo ginhimo.
25 Gani kon mahimo, tuguti ako nga makatabok para makita ko ang
maayo nga duta sa tabok sang Jordan, ang matahom nga mga kabukiran,
pati ang *mga kabukiran sang* Lebanon.'
26 "Pero nangakig ang GINOO sa akon tungod sa inyo, kag wala siya
nagsugot sa akon pangabay. Nagsiling siya, 'Husto na ina! Indi na ako
paghambali liwat parte sina nga butang.
27 Magsaka ka sa putokputokan sang Pisga kag magtan-aw sa duta sa
bisan diin nga direksyon, kay indi ka makatabok sa Jordan.
28 Pero tudlui si Josue sang iya himuon. Pabakura siya kay siya ang
magapangulo sa sini nga mga tawo sa pagtabok *sa Jordan.* Ihatag niya sa ila
ang duta nga makita mo lang!'
29 Gani nagpabilin kita sa pulopatag nga malapit sa Bet Peor."

4

Ginlaygayan ni Moises ang mga Israelinhon nga Magmatinumanon

1 *Dayon nagsiling si Moises,* "Mga Israelinhon, pamatii ninyo ang mga
sugo kag mga pagsulundan nga ginatudlo ko sa inyo. Tumana ninyo ini

‡ **3:17** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* § **3:17** *Galilea hasta sa Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Kineret hasta sa Dagat sang Araba, ang maasin gid nga dagat* * **3:18** *ang inyo...Jordan:* sa Hebreo, *kamo*

para magkabuhi kamo kag makaestar sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan.
2 Indi ninyo pagdugangan ukon pagbuhinan ang mga sugo nga ginahatag
ko sa inyo halin sa GINOO nga inyo Dios. Dapat tumanon gid ninyo ini.
3 Nakita ninyo mismo ang ginhimo sang GINOO sa Baal Peor. Ginpamatay
sang GINOO nga inyo Dios ang inyo kapareho nga mga Israelinhon nga
nagsimba kay Baal.
4 Pero kamo ya nga matutom sa GINOO nga inyo Dios buhi pa hasta
subong.
5 "Ginatudlo ko sa inyo ang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag
sa akon sang GINOO nga akon Dios para sundon ninyo ini pag-abot ninyo sa
duta nga inyo kadtuan kag panag-iyahan.
6 Sundon ninyo ini sing maayo, kay paagi sini mapakita ninyo ang inyo
kaalam kag pag-intiendi sa iban nga mga nasyon. Kon mabatian nila ining
tanan nga pagsulundan magasiling sila, 'Matuod gid nga may kaalam kag
pag-intiendi ang mga tawo sang sining gamhanan nga nasyon.'
7 Wala na sing iban nga gamhanan nga nasyon nga may dios nga malapit
sa ila pareho sa GINOO nga aton Dios nga malapit sa aton sa tagsa ka tion
nga magpanawag kita sa iya.
8 Kag wala man sing iban nga gamhanan nga nasyon nga may mga sugo
kag mga pagsulundan nga pareho sang akon ginatudlo sa inyo subong.
9 Pero mag-andam gid kamo! Indi ninyo pagkalimti ang mga butang nga
inyo nakita *nga ginpanghimo sang GINOO*. Kinahanglan nga magpabilin ini
sa inyo mga tagipusuon samtang buhi kamo. Isugid ninyo ini sa inyo
kabataan kag kaapuhan.
10 Dumduma ninyo ang adlaw nga nagtindog kamo sa atubangan sang
GINOO nga inyo Dios sa *Bukid sang* Sinai* nga sa diin nagsiling siya sa akon,
'Tipuna ang mga tawo sa akon presensya sa pagpamati sang akon mga
pulong para makahibalo sila sa pagtahod sa akon samtang nagakabuhi sila,
kag para matudlo nila ini sa ila kabataan.'
11 Dayon nagpalapit kamo kag nagtindog sa ubos sang bukid samtang
nagadabadaba ang bukid nga ang kalayo *sini daw sa* nagalambot sa langit,
kag nalikupan ini sing puwerte kadamol nga gal-om.
12 Dayon naghambal ang GINOO halin sa tunga sang kalayo. Nabatian
ninyo ang iya tingog, pero wala kamo sing may nakita.
13 Ginsugid niya sa inyo ang mga butang nga inyo himuon sa pagtuman
sang iya kasugtanan sa inyo. Ini amo ang Napulo ka Sugo, nga iya
ginmando nga tumanon ninyo. Kag ginpasulat niya ini sa duha ka malapad
nga bato.
14 Sadto nga tion, ginsugo ako sang GINOO sa pagtudlo sa inyo sang mga
sugo kag mga pagsulundan nga inyo tumanon didto sa duta nga inyo
panag-iyahan.
15 "Sang nagpakighambal ang GINOO sa inyo sa *Bukid sang* Sinai halin sa
tunga sang kalayo, wala kamo sing may nakita nga porma sang GINOO.
Gani mag-andam gid kamo sa inyo kaugalingon
16 nga indi ninyo paghigkuan ang inyo kaugalingon paagi sa paghimo
sang mga dios-dios sa bisan ano nga porma ukon dagway—lalaki man ukon
babayi,
17 sapat man nga nagalakat ukon nagalupad,
18 ukon nagakamang ukon nagalangoy.

* **4:10** *Sinai:* sa Hebreo, *Horeb.* Amo man sa bersikulo 15.

19 Indi kamo magpadala-dala sa pagsimba sa mga butang sa
kalangitan—sa adlaw, bulan, kag mga bituon. Ginbutang ini sang GINOO
nga inyo Dios para sa tanan nga katawhan sa bilog nga kalibutan.
20 Dumduma nga ginkuha kamo sang GINOO sa Egypt, ang lugar nga
pareho sa nagadabadaba nga hurnohan nga tunawan sang salsalon, para
mangin iya katawhan, kag amo ina kamo subong.
21 "Naakig ang GINOO sa akon tungod sa inyo, kag nagsumpa gid siya nga
indi ako makatabok sa Jordan kag makasulod sa maayo nga duta nga
ginahatag sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo.
22 Mapatay ako sa sini nga duta nga indi makatabok sa Jordan, pero kamo
inyo magatabok sa pagpanag-iya sang maayo nga duta.
23 Pero mag-andam gid kamo nga indi ninyo malimtan ang kasugtanan
nga ginhimo sang GINOO nga inyo Dios sa inyo. Indi kamo maghimo sang
mga dios-dios sa dagway sang bisan ano nga butang, kay ginabawal ini
sang GINOO nga inyo Dios.
24 Indi gid siya gusto nga may ginasimba kamo nga iban nga dios. Kay
kon magsilot ang GINOO nga inyo Dios, daw sa kalayo nga nagapang-upos.
25 "Sa ulihi, kon makapamata na kamo kag makapangapo, kag makaestar
na sa amo nga duta sang malawig nga tion, indi ninyo paghigkui ang inyo
kaugalingon paagi sa paghimo sang mga dios-dios sa bisan ano nga porma.
Malain ini sa panulok sang GINOO nga inyo Dios kag makapaakig sa iya.
26 "Subong nga adlaw ginakabig ko ang langit kag ang duta nga saksi
kontra sa inyo. *Kon maghimo kamo sang mga dios-dios*, dali lang kamo
magkalawala sa duta nga inyo panag-iyahan sa tabok sang Jordan.
Magaestar kamo didto sa malip-ot lang nga tion, dayon malaglag kamo sing
bug-os.
27 Palaptahon kamo sang GINOO sa iban nga mga nasyon, kag gamay lang
ang mabilin sa inyo didto sa mga nasyon nga sa diin kamo tabugon sang
GINOO.
28 Kag didto magasimba kamo sa mga dios nga ginhimo sang tawo halin
sa kahoy kag bato, nga indi makakita, makabati, makakaon, ukon
makapanimaho.
29 Pero kon magpangita kamo didto sa GINOO nga inyo Dios, makita ninyo
siya kon pangitaon ninyo siya sa bug-os ninyo nga tagipusuon.
30 Kon mag-abot ini nga kalisod sa inyo sa ulihi, magabalik kamo sa
GINOO nga inyo Dios kag magatuman sa iya.
31 Kay maluluy-on ang GINOO nga inyo Dios. Indi niya kamo pagpabay-an
ukon paglaglagon. Indi niya pagkalimtan ang kasugtanan nga iya
ginsumpaan sa inyo mga katigulangan.

May Isa lang ka Dios

32 "Usisaa ang mga hitabo halin sang adlaw nga gintuga sang Dios ang
tawo sa kalibutan hasta subong. Dayon usisaa ang bilog nga kalibutan kon
bala may makatilingala nga butang nga natabo pareho sini.
33 May ara bala sang iban nga mga tawo nga nabuhi pa pagkatapos nga
nakabati sila sang tingog sang Dios halin sa kalayo, pareho sang inyo
nabatian?
34 May ara bala sang iban nga dios nga nangahas sa pagkuha sang isa ka
grupo sang katawhan halin sa isa ka nasyon para mangin iya paagi sa mga
pagtilaw, milagro, makatilingala nga mga butang, inaway, puwerte nga
gahom, kag grabe nga mga binuhatan? Pero amo ina ang ginhimo sang
GINOO nga inyo Dios didto sa Egypt, kag nakita ninyo mismo.

35 Ginpakita ato nga mga butang sa inyo para mahibaluan ninyo nga ang GINOO amo ang Dios, kag wala na sing iban pa.
36 Ginpabati niya kamo sang iya tingog halin sa langit sa pagtudlo sa inyo.
Ginpakita niya sa inyo diri sa duta ang iya gamhanan nga kalayo kag
naghambal siya sa inyo halin sa sini nga kalayo.
37 Kag tungod kay ginhigugma niya ang inyo mga katigulangan, ginpili
niya kamo kag ginpaguwa sa Egypt paagi sa iya presensya kag puwerte nga
gahom.
38 Ginpatabog niya sa inyo ang mga nasyon nga mas gamhanan pa sang
sa inyo sa pagdala sa inyo sa ila duta para ihatag ini sa inyo bilang
palanublion ninyo, pareho subong.
39 "Gani dumduma ninyo subong kag itanom sa inyo tagipusuon nga ang
GINOO Dios sa langit kag sa duta, kag wala na sing iban pa nga dios.
40 Tumana ninyo ang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga ginahatag
ko sa inyo subong, para wala sing may malain nga matabo sa inyo kag sa
inyo mga kaliwat, kag para magkabuhi kamo sing malawig sa duta nga
ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios para panag-iyahan ninyo hasta
san-o."

Ang mga Banwa nga Dalangpan

41 Dayon nagpili si Moises sing tatlo ka banwa sa east sang Jordan
42 para makapalagyo didto ang tawo nga nakapatay sang iya isigkatawo
nga indi hungod kag wala niya ginplano. Makapalagyo siya sa isa sa sini
nga mga banwa para indi siya maano.
43 Amo ini ang mga banwa: Bezer sa mataas nga patag sang kamingawan
para sa tribo ni Reuben; Ramot sa Gilead para sa tribo ni Gad; kag Golan sa
Bashan para sa tribo ni Manase.
44 Ginhatag ni Moises sa mga Israelinhon ini nga mga sugo,
45 pagpanudlo, kag pagsulundan sang nagguwa sila sa Egypt
46 kag samtang nagakampo sila sa pulopatag nga malapit sa Bet Peor sa
east sang Jordan. Ini nga duta sakop sadto ni Sihon nga hari sang mga
Amornon, nga nagaestar sa Heshbon. Siya kag ang iya mga tinawo
ginpierdi ni Moises kag sang mga Israelinhon sang pagguwa nila sa Egypt.
47 Gin-agaw nila ni Moises ang iya duta kag ang duta ni Haring Og sang
Bashan. Sila ang duha ka Amornon nga mga hari sa east sang Jordan.
48 Ang ila mga duta nga naagaw sang mga Israelinhon nagaumpisa sa
Aroer, sa ibabaw sang Arnon nga ililigan sang tubig pakadto sa Bukid sang
Sirion† nga ginatawag man nga Hermon,
49 kag pati ang bilog nga Kapatagan sang Jordan‡ sa east sang *Suba sang*
Jordan hasta sa Patay nga Dagat,§ sa ubos nga parte sang Pisga.

5

Ang Napulo ka Sugo
(Exo. 20:1-17)

1 Ginpatipon ni Moises ang tanan nga Israelinhon kag ginsilingan, "Mga
Israelinhon, pamatii ninyo ang mga sugo kag mga pagsulundan nga
ginahatag ko sa inyo subong. Tun-i ninyo ini kag sundon gid.
2 Ang GINOO nga aton Dios naghimo sang kasugtanan sa aton sa Bukid
sang Sinai.*

† **4:48** *Sirion:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *Zion.* ‡ **4:49** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*
§ **4:49** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba* * **5:2** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

3 Wala niya ini ginhimo sa aton mga katigulangan kundi sa aton tanan
nga buhi subong.
4 Didto sa bukid naghambal ang GINOO sa inyo halin sa kalayo nga daw sa
nagaatubangay lang kamo.
5 Nagatindog ako sa tunga ninyo kag sang GINOO sadto nga tion sa
paghambal sa inyo sang mensahi sang GINOO, kay nahadlok kamo sa
kalayo kag indi kamo magsaka sa bukid. Nagsiling ang GINOO:

6 "'Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt nga sa
diin kamo gin-ulipon.
7 "'Indi kamo magsimba sa iban nga dios magluwas sa akon.
8 "'Indi kamo maghimo sang mga dios-dios sa dagway sang bisan ano nga
ara sa langit ukon sa duta ukon sa tubig.
9 Indi gid ninyo ini pag-alagaron kag simbahon, kay ako, ang GINOO nga
inyo Dios, indi gid gusto nga may ginasimba kamo nga iban. Ginasilutan ko
ang mga nakasala sa akon pati ang ila mga kaliwat hasta sa ikatatlo kag
ikaapat nga henerasyon nga nagasikway sa akon.
10 Pero ginapakita ko ang akon kaayo sa madamo gid *nga mga henerasyon*
nga nagahigugma sa akon kag nagatuman sang akon mga sugo.
11 "'Indi ninyo paggamita ang ngalan sang GINOO nga inyo Dios sa wala
sing pulos kay *ako,* ang GINOO, magasilot sa kay bisan sin-o nga maggamit
sang akon ngalan sa wala sing pulos.
12 "'Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa Adlaw nga
Inugpahuway, kag himua ninyo ini nga pinasahi nga adlaw para sa akon,
ang GINOO nga inyo Dios, suno sa ginmando ko sa inyo.
13 Mag-obra kamo sa sulod sang anom ka adlaw,
14 pero ang ikapito nga adlaw amo ang Adlaw nga Inugpahuway nga inyo
painon para sa akon, ang GINOO nga inyo Dios. Indi kamo mag-obra sa sina
nga adlaw pati ang inyo mga anak, mga ulipon, mga baka, mga donkey, kag
iban pa ninyo nga kasapatan, kag ang mga pangayaw nga nagaestar sa inyo
mga banwa. Sa sini nga paagi makapahuway man ang inyo mga ulipon
pareho sa inyo.
15 Dumduma ninyo nga mga ulipon man kamo sadto sa Egypt, kag *ako,*
ang GINOO nga inyo Dios, nagpaguwa sa inyo didto paagi sa akon puwerte
nga gahom. Gani *ako,* ang GINOO nga inyo Dios, nagmando sa inyo nga
tumanon ninyo ang akon mga ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway.
16 "'Tahura ang inyo amay kag iloy, suno sa ginmando ko sa inyo, para
magkabuhi kamo sing malawig kag mangin maayo ang inyo kahimtangan
sa duta nga ginahatag ko sa inyo.
17 "'Indi kamo magpatay.
18 "'Indi kamo magpanginbabayi ukon magpanginlalaki.
19 "'Indi kamo magpangawat.
20 "'Indi kamo magsaksi sing butig kontra sa inyo isigkatawo.
21 "'Indi kamo magkahisa sa asawa sang inyo isigkatawo, ukon sa iya
balay, duta, mga ulipon, mga baka ukon donkey, ukon sa bisan ano nga ara
sa iya.'
22 "Amo ina ang mga sugo sang GINOO sa inyo tanan nga nagtipon didto sa
bukid. Sang naghambal siya sa makusog nga tingog halin sa tunga sang
kalayo nga napalibutan sang madamol nga panganod, ginhatag niya ini
nga mga sugo kag wala na siya sang iban pa nga ginhambal. Ginsulat niya
ini sa duha ka malapad nga bato kag ginhatag sa akon.

23 "Sang nabatian ninyo ang tingog halin sa kadudulman samtang
nagadabadaba ang bukid, nagpalapit sa akon ang tanan nga pangulo sang
inyo mga tribo kag ang inyo mga manugdumala,
24 kag nagsiling sila, 'Ginpakita sa aton sang GINOO nga aton Dios ang iya
gamhanan nga presensya kag kadungganan, kag nabatian ta ang iya tingog
halin sa kalayo. Nakita ta subong nga adlaw nga puwede mabuhi ang tawo
bisan naghambal ang Dios sa iya.
25 Pero indi namon pag-ibutang sa peligro ang amon kabuhi. Kay kon
mabatian namon liwat ang tingog sang GINOO nga aton Dios, sigurado nga
lamunon gid kami sang gamhanan nga kalayo.
26 May ara bala sang tawo nga nabuhi pa pagkatapos nga nabatian niya
ang tingog sang buhi nga Dios halin sa kalayo pareho sa aton nabatian?
27 Ikaw na lang ang magpalapit sa GINOO nga aton Dios, kag pamatii ang
tanan nga isiling niya. Dayon isugid mo na lang sa amon ang tanan nga
ginsiling niya, kay pamatian namon ini kag tumanon.'
28 "Nabatian sang GINOO ang inyo ginsiling sang nagpakighambal kamo
sa akon, kag nagsiling siya sa akon, 'Nabatian ko kon ano ang ginsiling sang
sini nga mga tawo sa imo, kag maayo ang tanan nila nga ginsiling.
29 Kabay pa nga magtahod sila permi sa akon kag magtuman sa akon mga
sugo para mangin maayo ang kahimtangan nila kag sang ila mga kaliwat
hasta san-o.
30 Lakat kag hambala sila nga magbalik sila sa ila mga tolda.
31 Pero magpabilin ka diri sa akon para ihatag ko sa imo ang tanan nga
sugo kag pagsulundan nga itudlo mo sa ila nga ila sundon didto sa duta nga
ginahatag ko sa ila nga ila panag-iyahan.'
32 "Gani tumana gid ninyo sing maayo ang ginmando sang GINOO nga
inyo Dios sa inyo. Indi ninyo paglapasa ang bisan isa sa iya mga sugo.
33 Magkabuhi kamo suno sa ginsugo sang GINOO nga inyo Dios sa inyo
para magkabuhi kamo sing malawig kag magmauswagon didto sa duta nga
inyo panag-iyahan.

6

Higugmaa ang GINOO nga inyo Dios

1 "Amo ini ang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag sa akon
sang GINOO nga inyo Dios para itudlo sa inyo. Tumana ninyo ini didto sa
duta nga inyo panag-iyahan sa tabok *sang Jordan*,
2 para kamo kag ang inyo kabataan kag kaapuhan magtahod sa GINOO
nga inyo Dios samtang nagakabuhi kamo. Kon tumanon ninyo ang tanan
niya nga mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo,
magakabuhi kamo sing malawig.
3 Pamati, *katawhan sang* Israel, kag tumana ninyo sing maayo ang iya
mga sugo para mangin maayo ang inyo kahimtangan kag para magdamo
gid kamo didto sa duta nga maayo kag mapatubason,* suno sa ginpromisa
sa inyo sang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan.
4 "Pamati, *katawhan sang* Israel! Ang GINOO nga aton Dios amo lang ang
GINOO.†
5 Higugmaa ang GINOO nga inyo Dios sa bug-os ninyo nga tagipusuon, sa
bug-os ninyo nga kalag kag sa bug-os ninyo nga kusog.

---

* **6:3** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey* † **6:4** *ang GINOO nga aton Dios amo lang ang GINOO:* ukon, *Ang GINOO nga aton Dios isa lang nga GINOO;* ukon, *Ang GINOO amo ang aton Dios, ang GINOO isa lang.*

6 Indi gid ninyo pagkalimti ining mga sugo nga ginhatag ko sa inyo
subong.
7 Itudlo ini permi sa inyo mga kabataan. Hambali ninyo ini kon ara kamo
sa inyo balay kag kon nagalakat kamo, kon nagahigda kamo kag kon
magbangon kamo.
8 Ihigot ini sa inyo mga butkon kag ibutang sa inyo mga agtang bilang
padumdom sa inyo.
9 Isulat ninyo ini sa mga hamba sang *puwertahan sang* inyo mga balay
kag sa mga puwertahan *sang inyo mga banwa*.
10 "Dal-on na kamo sang GINOO nga inyo Dios didto sa duta nga iya
ginpromisa nga ihatag sa inyo mga katigulangan nga si Abraham, Isaac kag
Jacob. Ini nga duta may dalagko kag mainuswagon nga mga banwa nga
indi kamo ang nagpatindog.
11 May mga balay man ini nga puno sang maayo nga mga butang nga indi
kamo ang nagpangabudlay, may mga bubon nga indi kamo ang nagkutkot,
kag may mga talamnan sang ubas kag sang mga kahoy nga olibo nga indi
kamo ang nagtanom. Kag kon makakaon na gani kamo kag magkalabusog,
12 mag-andam gid kamo nga indi ninyo malimtan ang GINOO nga
nagpaguwa sa inyo sa Egypt nga sa diin gin-ulipon kamo.
13 "Tahura ninyo ang GINOO nga inyo Dios; siya gid lang ang inyo
alagaron kag magpromisa kamo sa iya lang ngalan.
14 Indi kamo magsunod sa iban nga mga dios, ang mga dios sang mga
katawhan sa inyo palibot;
15 kay ang GINOO nga inyo Dios nga kaupod ninyo indi gid gusto nga may
ginasimba kamo nga iban. *Kon magsimba kamo sa iban nga mga dios*
ipaagom sang GINOO ang iya kaakig sa inyo kag laglagon niya kamo sa duta.
16 Indi pagtestingi ang GINOO nga inyo Dios pareho sa inyo ginhimo sa
Masa.
17 Tumana gid ninyo ang mga sugo, mga pagpanudlo kag mga
pagsulundan nga ginhatag sang GINOO nga inyo Dios sa inyo.
18 Himua ninyo ang husto kag maayo sa panulok sang GINOO para
mangin maayo ang inyo kahimtangan kag mapanag-iyahan ninyo ang
maayo nga duta nga iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan.
19 Ipatabog niya sa inyo ang tanan ninyo nga kaaway suno sa iya
ginsiling.
20 "Sa palaabuton kon magpamangkot gani ang inyo kabataan, 'Ano bala
ang buot silingon sang mga pagpanudlo, mga pagsulundan, kag mga
kasuguan nga ginmando sa inyo sang GINOO nga aton Dios?'
21 Silinga sila, 'Mga ulipon kami sadto sang hari‡ sang Egypt, pero
ginpaguwa kami didto sang GINOO paagi sa iya puwerte nga gahom.
22 Nakita namon mismo ang puwerte nga mga milagro kag makatilingala
nga mga butang nga iya ginhimo sa pagsilot sa *katawhan sang* Egypt, pati
na sa ila hari kag sa iya bilog nga panimalay.
23 Kag ginpaguwa niya kami sa Egypt para dal-on sa sini nga duta nga iya
ginsumpa nga ihatag sa aton mga katigulangan.
24 Ginmanduan kami sang GINOO nga tumanon namon ining tanan nga
pagsulundan kag magtahod sa iya nga aton Dios, para magmauswagon
kami permi kag magkabuhi sing malawig pareho sang nagakalatabo
subong.

‡ **6:21** *hari:* sa Hebreo, *Faraon*

25 Kag kon tumanon ta lang sing maayo ining tanan nga sugo sang GINOO
nga aton Dios, suno sa iya ginmando sa aton, mangin matarong kita sa iya
panulok.'

7

Ang Pinili nga Katawhan sang Dios (Exo. 34:10-16)

1 "Kon dal-on na gani kamo sang GINOO nga inyo Dios didto sa duta nga
inyo pagasudlon kag panag-iyahan, ipatabog niya sa inyo ang pito ka
nasyon nga mas madamo kag mas gamhanan pa sang sa inyo: ang mga
Hithanon, mga Girgashnon, mga Amornon, mga Canaanhon, mga
Periznon, mga Hivhanon, kag mga Jebusnon.
2 Kag kon itugyan na sila sang GINOO nga inyo Dios sa inyo kag pierdihon
ninyo sila, laglagon ninyo sila sing bug-os.* Indi kamo maghimo sang
kasugtanan sa ila ukon magpakita sang kaluoy sa ila.
3 Indi kamo magpangasawa ukon magpamana sa ila, kag indi ninyo
pagtuguti ang inyo mga anak nga magpangasawa ukon magpamana sa ila
mga anak,
4 kay ipalayo nila sa GINOO ang inyo mga anak sa pag-alagad sa iban nga
mga dios. *Kag kon matabo ini,* ipaagom sang GINOO ang iya kaakig sa inyo
kag sa gilayon malaglag kamo.
5 Sa baylo, amo ini ang inyo himuon: Panggub-a ninyo ang ila mga
halaran, pangdugmuka ang ila handumanan nga mga bato, pang-utda ang
ila mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, kag sunuga ang ila
mga dios-dios.
6 Kay kamo nga katawhan ginseparar para sa GINOO nga inyo Dios. Sa
tanan nga katawhan, kamo ang ginpili sang GINOO nga inyo Dios nga
mangin iya espesyal nga katawhan.
7 "Ginpili kamo kag ginhigugma sang GINOO indi tungod nga mas
madamo kamo sang sa iban nga mga katawhan, kay kamo pa gani ang
pinakadiutay sa tanan.
8 Ginpili niya kamo tungod kay ginahigugma niya kamo kag ginatuman
niya ang iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan. Amo gani nga ginpaguwa
niya kamo sa Egypt paagi sa iya puwerte nga gahom, kag ginhilway sa
pagkaulipon sa Faraon nga hari sang Egypt.
9 Hunahunaon ninyo nga ang GINOO nga inyo Dios amo *lang* ang Dios.
Masaligan siya nga Dios, kag ginatuman niya ang iya kasugtanan nga amo
ang paghigugma sa madamo nga kaliwat nga nagahigugma sa iya kag
nagatuman sang iya mga sugo.
10 Pero ang mga wala nagahigugma sa iya silutan gid niya dayon kag
laglagon.

Ang Balos sa Pagkamatinumanon (Lev. 26:3-13; Deu. 28:1-14)

11 "Gani tumanon gid ninyo sing maayo ang mga sugo kag mga
pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo subong.
12 Kon tumanon ninyo ini nga mga sugo kag sundon sing maayo,
tumanon sang GINOO nga inyo Dios ang iya kasugtanan nga higugmaon†
niya kamo, pareho sang iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan.

---

* **7:2** *laglagon ninyo sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. † **7:12** *higugmaon:* ukon, *pakamaayuhon*

13 Higugmaon niya kamo, pakamaayuhon, kag padamuon. Hatagan niya
kamo sang madamo nga kabataan kag pakamaayuhon ang mga produkto
sang inyo duta: ang inyo mga uyas, duga sang ubas, kag lana. Kag
padamuon man niya ang inyo kasapatan didto sa duta nga iya ginsumpa
nga ihatag sa mga katigulangan ninyo kag sa inyo.
14 Pakamaayuhon niya kamo labaw sa iban nga mga katawhan. Wala
sing lalaki sa inyo nga mabaog ukon babayi nga mabaw-as, kag amo man sa
inyo mga kasapatan.
15 Protektaran kamo sang GINOO sa tanan nga balatian. Indi niya
pag-ipadala sa inyo atong makangilil-ad nga mga balatian nga inyo nakita
didto sa Egypt, pero ipadala niya ini sa tanan nga nagadumot sa inyo.
16 Kinahanglan nga pamatyon ninyo ang tanan nga katawhan nga
ginatugyan sang GINOO nga inyo Dios sa inyo. Indi ninyo sila pagkaluoyi,
kag indi kamo mag-alagad sa ila mga dios, kay mangin siod ini para sa inyo.
17 "Basi bala magsiling kamo sa inyo kaugalingon, 'Mas gamhanan pa ini
nga mga nasyon sang sa aton. Paano bala naton sila mapalayas?'
18 Pero indi kamo magkahadlok sa ila, kundi dumdumon ninyo sing
maayo kon ano ang ginhimo sang GINOO nga inyo Dios sa hari sang Egypt‡
kag sa tanan nga Egyptohanon.
19 Nakita ninyo mismo ang dalagko nga mga pagtilaw, ang mga milagro,
mga makatilingala nga butang, kag puwerte nga gahom nga gin-gamit sang
GINOO nga inyo Dios sa pagpaguwa sa inyo. Pareho man sini ang
pagahimuon sang GINOO nga inyo Dios sa tanan nga katawhan nga inyo
ginakahadlukan.
20 Kag dayon padal-an sila sang GINOO nga inyo Dios sang mga alingayo
hasta nga malaglag bisan atong nagkalabilin nga nakapanago.
21 Indi kamo magkahadlok sa ila kay ang GINOO nga inyo Dios kaupod
ninyo, kag gamhanan kag makatilingala siya nga Dios.
22 Amat-amat nga ipatabog sa inyo sang GINOO nga inyo Dios ina nga mga
nasyon. Indi ninyo sila pag-ubuson pahalin dayon, kay kon himuon ninyo
ini magadamo ang talunon nga mga sapat.
23 Pero itugyan sila sang GINOO nga inyo Dios sa inyo. Pasalasalahon niya
sila hasta nga malaglag sila.
24 Itugyan niya sa inyo ang ila mga hari. Pamatyon ninyo sila, kag
malimtan na sila. Wala sing bisan isa sa ila nga makadaog sa inyo, kag
pamatyon ninyo sila tanan.
25 Sunugon ninyo ang ila mga dios-dios, kag indi ninyo paghandumon
ang mga bulawan kag mga pilak sini. Indi gid ninyo ini pagkuhaon kay
mangin siod ini sa inyo. *Likawan gid ninyo ini* kay ginakangil-aran ini sang
GINOO nga inyo Dios.
26 Indi kamo magdala sa inyo balay sang sining makangilil-ad nga mga
butang, para indi man kamo paglaglagon kaupod sini. Dapat kangil-aran
gid ninyo ini, kay ini nga mga butang kinahanglan nga laglagon sing bug-os.

8

Indi Ninyo Pagkalimti ang Dios

1 "Sundon gid ninyo sing maayo ang tanan nga sugo nga ginahatag ko sa
inyo subong, para padayon kamo nga mabuhi kag magdamo, kag
makapanag-iya sa duta nga ginsumpa sang GINOO nga ihatag sa inyo mga
katigulangan.

‡ **7:18** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

2 Dumduma ninyo kon paano kamo gintuytuyan sang GINOO nga inyo
Dios sa inyo pagpanglakaton sa kamingawan sa sulod sang 40 ka tuig.
Ginhimo niya ini sa pagpaubos sa inyo kag sa pagtilaw sa inyo para
mahibaluan kon ano gid ang sa sulod sang inyo tagipusuon, kon bala
tumanon ninyo ang iya mga sugo ukon indi.
3 Ginpapaubos niya kamo paagi sa pagpagutom sa inyo kag dayon
ginhatagan niya kamo sang manna—isa ka klase sang pagkaon nga wala pa
gid ninyo matilawi halin sang una bisan sang inyo mga katigulangan.
Ginhimo ini sang GINOO sa pagtudlo sa inyo nga indi lang sa pagkaon
mabuhi ang tawo, kundi sa tagsa ka pulong sang GINOO.
4 Sa sulod sang 40 ka tuig wala magdaan ang inyo mga bayo kag wala
malap-uki ang inyo mga tiil *sa pagpanglakaton*.
5 Dapat mareyalisar ninyo nga subong nga ang amay nagadisiplina sa iya
anak, ang GINOO nga inyo Dios nagadisiplina man sa inyo.
6 "Gani tumana ninyo ang mga sugo sang GINOO nga inyo Dios.
Magkabuhi kamo suno sa iya mga pamaagi kag tahura ninyo siya.
7 Kay dal-on kamo sang GINOO nga inyo Dios sa maayo nga duta, nga may
mga ililigan sang tubig kag mga tuburan nga nagailig sa mga patag kag mga
bukid.
8 Ina nga duta may mga trigo, barley, ubas, higos, pomegranata, olibo kag
honey.
9 Indi kamo mawad-an sang pagkaon sa sina nga duta kag indi kamo
pagkulangon sang bisan ano. Bugana sang mga salsalon ang mga bato kag
sang mga saway ang mga bukid.
10 Kon makapagusto na gani kamo kaon, dayawa ninyo ang GINOO nga
inyo Dios tungod sa maayo nga duta nga iya ginhatag sa inyo.
11 "Mag-andam gid kamo nga indi ninyo malimtan ang GINOO nga inyo
Dios kag indi ninyo masupak ang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga
ginahatag ko sa inyo subong.
12 Kon makapagusto na gani kamo kaon kag makapatindog na sang
maayo nga mga balay nga maestaran
13 kag magdamo na ang inyo mga kasapatan, pilak, bulawan kag mga
pagkabutang,
14 mag-andam kamo nga indi kamo magpabugal kag magkalipat sa GINOO
nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt nga sa diin gin-ulipon kamo.
15 Gintuytuyan niya kamo sa malapad kag makahaladlok nga
kamingawan nga may dalitan nga mga man-og kag mga iwi-iwi. Kag ini
nga lugar wala sing tubig, pero ginhatagan niya kamo sang tubig halin sa
matig-a gid nga bato*
16 Didto sa kamingawan, ginahatagan niya kamo sang manna—isa ka
pagkaon nga wala makilala sang inyo mga katigulangan. Ginhimo ini sang
GINOO sa pagpaubos sa inyo kag sa pagtilaw sa inyo para sa ulihi mangin
maayo ang inyo kahimtangan.
17 Basi bala masiling kamo sa inyo kaugalingon, 'Paagi sa akon gahom
kag kusog naangkon ko ini tanan nga manggad.'
18 Pero dumdumon gid ninyo nga ang GINOO nga inyo Dios amo ang
naghatag sa inyo sang abilidad nga magmanggaranon kamo, kag ginhimo
niya ini para matuman niya ang iya kasugtanan nga iya ginsumpa sa inyo
mga katigulangan. Ginatuman niya gani ini subong.

* **8:15** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling*

19 "Pero ginapaandaman ko na kamo subong nga kon kalimtan ninyo ang GINOO nga inyo Dios, kag magsunod kamo sa iban nga mga dios kag magsimba kag mag-alagad sa ila, sigurado gid nga malaglag kamo.
20 Subong nga ginpanglaglag sang GINOO ang mga nasyon sa inyo atubangan, panglaglagon man niya kamo kon indi kamo magtuman sa GINOO nga inyo Dios.

9

Pagdaog Paagi sa Bulig sang Dios

1 "Pamati kamo, *katawhan sang* Israel. Manugtabok na kamo sa Jordan para panag-iyahan ang mga nasyon nga mas dalagko kag mas gamhanan pa sang sa inyo. Ang ila sini mga banwa dalagko kag may mataas nga mga pader nga *daw* nagalambot na sa langit.
2 Ang ila mga pumuluyo makusog kag mataas—mga kaliwat ni Anak! Nahibaluan man ninyo ang parte sa mga kaliwat ni Anak kag nabatian ninyo nga wala sing may makabato sa ila.
3 Pero karon makita ninyo nga ang GINOO nga inyo Dios magauna tabok sa inyo nga daw pareho sa kalayo nga nagapanglamon *sa inyo mga kaaway*. Pierdihon niya sila para madali ninyo sila matabog kag malaglag suno sa ginpromisa sang GINOO sa inyo.
4 "Kon mapatabog na gani sila sa inyo sang GINOO nga inyo Dios, indi kamo magsiling sa inyo kaugalingon, 'Gindala kita diri sang GINOO sa pagpanag-iya sining duta tungod kay matarong kita.' Indi amo sina. Ipatabog sila sang GINOO sa inyo tungod kay malain sila nga mga nasyon.
5 Panag-iyahan ninyo ang ila duta indi tungod kay matarong kamo ukon maayo kamo nga mga tawo kundi tungod kay malain sila, kag para matuman sang GINOO nga inyo Dios ang iya ginsumpa sa inyo mga katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag Jacob.
6 Gani dumdumon ninyo nga indi tungod nga mga matarong kamo nga ginahatag sang GINOO nga inyo Dios ining maayo nga duta nga inyo panag-iyahan, kay sa matuod lang, mga matig-a kamo sing ulo.
7 "Dumduma ninyo kon paano ninyo ginpaakig ang GINOO nga inyo Dios sa kamingawan. Halin sang adlaw nga nagguwa kamo sa Egypt hasta subong permi lang kamo nagarebelde sa GINOO.
8 Bisan didto sa Bukid sang Sinai,* ginpaakig ninyo ang GINOO, gani gusto na lang niya nga pamatyon kamo.
9 Sang nagsaka ako sa bukid sa pagkuha sang malapad nga mga bato nga sa diin nasulat ang kasugtanan sang GINOO nga iya ginhimo sa inyo, nagpabilin ako didto sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i nga wala sing kaon-kaon kag inom-inom.
10 Ginhatag sang GINOO sa akon ang duha ka malapad nga bato nga siya mismo ang nagsulat sang tanan nga pulong nga ginhambal niya sa inyo halin sa kalayo didto sa Bukid *sang Sinai* samtang nagatipon kamo.
11 "Ining duha ka malapad nga bato nga sa diin nasulat ang kasugtanan ginhatag sang GINOO sa akon pagkatapos sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i.
12 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, 'Panaog ka gilayon kay ang imo katawhan nga imo ginpangunahan sa pagguwa sa Egypt nangin malain na. Kadali lang sa ila magtalikod sa akon mga ginsugo sa ila kag naghimo sila sang dios-dios para simbahon nila.'

* **9:8** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

13 “Kag nagsiling pa gid ang GINOO sa akon, ‘Nakita ko kon daw ano
katig-a ang mga ulo sang sini nga katawhan.
14 Pabay-i lang ako nga laglagon ko sila para malimtan na sila. Dayon
himuon ko ikaw *kag ang imo mga kaliwat* nga isa ka nasyon nga mas
gamhanan kag mas madamo pa sang sa ila.’
15 “Gani nagdulhog ako halin sa nagadabadaba nga bukid nga dala ang
duha ka malapad nga bato nga sa diin nasulat ang kasugtanan.
16 Kag nakita ko kamo nga nagpakasala sa GINOO nga inyo Dios. Naghimo
kamo sang dios-dios nga bataon nga baka. Kadali lang sa inyo magtalikod
sa mga ginsugo sang GINOO sa inyo.
17 Gani sa inyo atubangan ginlampos ko ang duha ka malapad nga bato
kag nagkaladugmok ini.
18 “Dayon naghapa ako sa atubangan sang GINOO sa sulod sang 40 ka
adlaw kag 40 ka gab-i nga wala sing kaon-kaon kag inom-inom, tungod sa
tanan nga sala nga inyo ginhimo. Malain gid sa panulok sang GINOO ang
inyo ginhimo kag nakapaakig gid sa iya.
19 Nahadlok ako sa puwerte nga kaakig sang GINOO kontra sa inyo, kay
basi bala pamatyon niya kamo. Pero ginpamatian gihapon ako sang GINOO.
20 Kag puwerte man sadto ang kaakig sang GINOO kay Aaron kag gusto
man niya siya nga patyon, pero sadto nga tion nagpangamuyo man ako
para sa iya.
21 Dayon ginkuha ko ang baka nga inyo ginhimo, nga nagtulod sa inyo sa
pagpakasala, kag gintunaw ko ini sa kalayo. Pagkatapos gindugmok ko gid
ini pareho kapino sang yab-ok, kag ginsabwag sa ililigan sang tubig nga
nagahalin sa bukid.
22 “Ginpaakig man ninyo ang GINOO didto sa Tabera, sa Masa, kag sa
Kibrot Hataava.
23 “Sang ginpalakat kamo sang GINOO halin sa Kadesh Barnea nagsiling
siya, ‘Lakat kamo kag panag-iyahi na ninyo ang duta nga ginahatag ko sa
inyo.’ Pero nagrebelde kamo; wala ninyo pagtumana ang sugo sang GINOO
nga inyo Dios. Wala kamo nagsalig ukon nagtuman sa iya.
24 Halin sang nakilala ko kamo puro lang pagrebelde sa GINOO ang inyo
ginahimo.
25 “Amo gani nga naghapa ako sadto sa presensya sang GINOO sa sulod
sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i tungod kay nagsiling ang GINOO nga
laglagon niya kamo.
26 Nagpangamuyo ako sa GINOO, ‘O Ginoong DIOS, indi paglaglaga ang
katawhan nga imo ginapanag-iyahan. Ginluwas mo sila kag ginpaguwa sa
Egypt paagi sa imo puwerte nga gahom.
27 Indi pagsapaka ang pagkatig-a sing ulo, ang pagkamalaot, kag ang *mga*
sala sang sini nga katawhan, kundi dumduma ang imo mga alagad nga si
Abraham, Isaac, kag Jacob.
28 Kon laglagon mo sila, masiling ang mga Egyptohanon, “Ginlaglag sila
sang GINOO kay indi siya makasarang sa pagdala sa ila sa duta nga iya
ginpromisa sa ila.” Ukon *magasiling sila,* “Ginlaglag sila sang GINOO tungod
kay akig siya sa ila; ginpaguwa niya sila *sa Egypt* kag gindala sa
kamingawan para pamatyon.”
29 Pero imo sila nga katawhan. Sila ang katawhan nga imo
ginapanag-iyahan nga ginpaguwa mo sa Egypt paagi sa imo puwerte nga
gahom.’

10

Ang Bag-o nga Malapad nga mga Bato (Exo. 34:1-10)

1 "Sadto nga tion nagsiling ang GINOO sa akon, 'Magbasbas ka sang duha
ka malapad nga bato pareho sadtong nahauna kag magsaka ka sa akon sa
bukid. Maghimo ka man sang kahon nga kahoy.
2 Isulat ko sa sining malapad nga bato ang mga pulong nga ginsulat ko
man sa nahauna nga bato nga ginbuka mo. Dayon isulod mo ini sa kahon.'
3 "Gani naghimo ako sang kahon nga akasya kag nagbasbas sang duha ka
malapad nga bato nga pareho sadtong nahauna, kag nagsaka sa bukid dala
ang duha ka bato.
4 Ginsulat sang GINOO sa sining malapad nga bato ang iya ginsulat sang
una, ang Napulo ka Sugo nga ginhatag niya sa inyo sang naghambal siya
halin sa kalayo sadtong adlaw nga nagtipon kamo sa bukid. Sang mahatag
na ini sang GINOO sa akon,
5 nagpanaog ako sa bukid kag ginsulod ko ini sa kahon nga akon ginhimo,
suno sa ginmando sa akon sang GINOO, kag hasta subong ara pa ini didto."
6 Nagpanglakaton ang mga Israelinhon halin sa mga bubon sang mga
taga-Jaakan* pakadto sa Mosera. Didto napatay si Aaron kag didto man
nila siya ginlubong. Kag si Eleazar nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang *pangulo nga* pari.
7 Halin didto nagkadto sila sa Gudgoda kag dayon sa Jotbata, isa ka lugar
nga may mga ililigan sang tubig.
8 Sadto nga tion, ginpili sang GINOO ang tribo ni Levi sa pagdala sang
Kahon sang Kasugtanan sang GINOO, sa pag-alagad sa iya presensya, kag sa
pagbendisyon *sa mga tawo* sa iya ngalan. Hasta subong amo ini ang ila
buluhaton.
9 Amo ina nga ang mga kaliwat ni Levi wala sing duta nga palanublion
pareho sang nabaton sang ila kapareho nga mga Israelinhon. Ang GINOO
mismo amo ang ila palanublion† suno sa ginsiling sang GINOO nga inyo
Dios.
10 "Pareho sa ginhimo ko sang una, nagpabilin ako sa bukid sa sulod sang
40 ka adlaw kag 40 ka gab-i, kag sa liwat ginpamatian ako sang GINOO kag
wala niya kamo paglaglaga.
11 Nagsiling siya sa akon, 'Lakat, kag panguluhi ang mga Israelinhon sa
pagsulod kag sa pagpanag-iya sang duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa
inyo mga katigulangan.'

Tahura Ninyo ang Dios

12 "Kag karon, O *katawhan sang* Israel, ang ginapangayo lang sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios amo nga magtahod kamo sa iya, magkabuhi suno sa
iya mga pamaagi, maghigugma sa iya, mag-alagad sa iya sa bug-os ninyo
nga tagipusuon kag kalag,
13 kag magtuman sang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga ginahatag
ko sa inyo subong para sa inyo kaayuhan.
14 "Iya sang GINOO nga inyo Dios ang kalangitan, bisan ang pinakamataas
nga langit, pati ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini.
15 Pero ginpili sang GINOO ang inyo mga katigulangan nga iya
higugmaon, kag ginpili niya kamo nga ila mga kaliwat labaw sa tanan nga
nasyon, kag hasta subong *kamo gihapon ang iya pinili nga katawhan.*

---

* **10:6** *mga taga-Jaakan:* ukon, *mga kaliwat ni Jaakan* † **10:9** *Ang GINOO mismo amo ang ila palanublion:* Siguro ang buot silingon nga ang mga halad nga para sa GINOO amo mismo ang ila parte.

16 Gani bag-uha‡ ninyo ang inyo tagipusuon kag indi na kamo magpatig-a
sang inyo mga ulo.
17 Kay ang GINOO nga inyo Dios amo ang Dios nga labaw sa tanan nga dios
kag Ginoo nga labaw sa tanan nga ginoo. Gamhanan siya kag
makatilingala nga Dios. Wala siya sing may ginapasulabi kag wala siya
nagabaton sang lagay.
18 Ginaprotektaran niya ang kinamatarong sang mga ilo kag sang mga
balo nga babayi. Ginahigugma niya ang mga pangayaw§ kag ginahatagan
niya sila sang mga pagkaon kag mga bayo.
19 Gani higugmaa man ninyo ang mga pangayaw, kay kamo mga
pangayaw man sadto sa Egypt.
20 Tahura ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag alagara ninyo siya.
Magpabilin kamo sa iya kag magsumpa kamo sa iya lang ngalan.
21 Dayawa ninyo siya, kay siya ang inyo Dios nga naghimo sang
gamhanan kag makatilingala nga mga butang nga inyo mismo nakita.
22 Sang pagkadto sang inyo mga katigulangan sa Egypt, 70 lang sila tanan,
pero subong ginpadamo kamo sang GINOO nga inyo Dios nga daw pareho
kadamo sang bituon sa langit.

11

Higugmaa kag Sunda Ninyo ang Dios

1 "Higugmaa ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag tumana ninyo permi ang
iya mga ginapatuman, mga pagsulundan kag mga sugo.
2 Dumduma ninyo karon ang *inyo naeksperiensyahan nga* pagdisiplina
sang GINOO nga inyo Dios. Kamo ang nakaeksperiensya sini kag indi ang
inyo mga anak. Wala sila makakita sang pagkahalangdon kag
pagkagamhanan sang GINOO
3 kag sang mga milagro nga iya ginpanghimo sa Egypt kontra sa Faraon
nga hari sang Egypt kag sa iya bilog nga nasyon.
4 *Wala man nila makita* ang ginhimo sang GINOO sa mga soldado nga
Egyptohanon kag sa ila sini nga mga kabayo kag mga karwahe, kon paano
sila ginlumsan sang GINOO sa Mapula nga Dagat sang ginlagas nila kamo.
Ginlaglag sila sang GINOO kag wala na sila hasta subong!
5 *Wala man makita sang inyo mga anak* ang ginhimo sang GINOO sa inyo
didto sa kamingawan hasta nga nakaabot kamo sa sini nga lugar,
6 kag kon ano ang iya ginhimo kay Datan kag kay Abiram, nga mga anak
ni Eliab nga kaliwat ni Reuben. Ginlamon sila sang duta nga napihak, pati
ang ila mga pamilya, tolda, kag ang tanan nila nga kaupod.* Natabo ini sa
atubangan sang tanan nga Israelinhon.
7 Kamo mismo ang nakakita sining gamhanan nga mga ginhimo sang
GINOO.
8 "Gani tumana ninyo ang tanan nga sugo nga ginahatag ko sa inyo
subong, para may kusog kamo sa paglakat kag sa pagpanag-iya sang duta
didto sa tabok *sang Jordan*.
9 Kon magtuman kamo, magakabuhi kamo sing malawig didto sa duta
nga maayo kag mapatubason,† nga ginsumpa sang GINOO nga ihatag sa
inyo mga katigulangan kag sa ila mga kaliwat.

---

‡ **10:16** *bag-uha:* sa literal, *tulia* § **10:18** *pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel* * **11:6** *ang tanan nila nga kaupod:* Posible man nga ang tanan nila nga suluguon kag kasapatan. † **11:9** *duta...mapatubason:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

10 Kay ang duta nga inyo sudlon kag panag-iyahan indi pareho sa duta
sang Egypt nga inyo ginhalinan. Didto sa Egypt, kon magtanom kamo
nagapangabudlay pa kamo sing tudo sa pagbunyag.
11 Pero ang duta nga inyo panag-iyahan may mga bukid kag mga patag
nga permi lang ginaulanan.
12 Ini nga duta ginaatipan sang GINOO nga inyo Dios; ginabantayan niya
ini adlaw-adlaw sa bilog nga tuig!
13 "Gani kon tumanon lang ninyo permi ang mga sugo nga ginahatag ko
sa inyo subong, nga higugmaon ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag
alagaran sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag sa bug-os nga kalag,
14 padal-an niya kamo sang ulan sa husto nga panahon para
makapatubas kamo sang uyas, sang *ubas para himuon nga* bino, kag sang
olibo para himuon nga lana.
15 Hatagan niya sang palahalban ang inyo kasapatan, kag kamo mismo
may bugana nga pagkaon.
16 "Mag-andam gid kamo kay basi bala maganyat kamo sa pagbiya sa
Dios kag magsimba sa iban nga mga dios kag mag-alagad sa ila.
17 Kon himuon ninyo ini, mangakig ang GINOO sa inyo kag indi na niya
pagpaulanon kag indi na kamo makapatubas, kag magakalawala kamo
gilayon sa maayo nga duta nga ginahatag sang GINOO sa inyo.
18 Gani itanom gid ninyo ining akon mga pulong sa inyo tagipusuon kag
hunahuna. Ihigot ninyo ini sa inyo mga butkon ukon ibutang sa inyo mga
agtang bilang padumdom sa inyo.
19 Itudlo ini sa inyo mga kabataan. Hambali ninyo ini kon ara kamo sa
inyo balay kag kon nagalakat kamo, kon nagahigda kamo kag kon
magbangon kamo.
20 Isulat ninyo ini sa mga hamba sang *puwertahan sang* inyo mga balay
kag sa mga puwertahan *sang inyo mga banwa*,
21 para kamo kag ang inyo mga anak mabuhi sing malawig didto sa duta
nga ginsumpa sang GINOO nga ihatag sa inyo mga katigulangan.
Panag-iyahan ninyo ini samtang may langit sa ibabaw sang kalibutan.
22 "Kon tumanon ninyo sing maayo ining tanan nga sugo nga ginahatag
ko sa inyo, nga higugmaon ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag magkabuhi
suno sa iya mga pamaagi kag magpabilin sa iya,
23 ipatabog sang GINOO sa inyo ang mga nasyon sa duta nga inyo
panag-iyahan bisan mas dalagko kag gamhanan sila sang sa inyo.
24 Ang tanan nga duta nga inyo matapakan mangin inyo: halin sa
kamingawan pakadto sa Lebanon, kag halin sa Suba sang Euphrates
pakadto sa Dagat sang Mediteraneo.‡
25 Wala sing may makapugong sa inyo. Suno sa ginpromisa sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios, pahadlukon niya ang mga tawo sa inyo sa bisan diin
nga lugar nga inyo kadtuan sa sina nga duta.
26 "Pamati! Ginapapili ko kamo subong. Gusto bala ninyo nga
pakamaayuhon ukon pakamalauton?
27 Pakamaayuhon kamo kon tumanon ninyo ang mga sugo sang GINOO
nga inyo Dios nga ginahatag ko sa inyo subong.
28 Pakamalauton kamo kon indi ninyo pagtumanon ini nga mga sugo
sang GINOO nga inyo Dios nga ginahatag ko sa inyo subong, kag magsimba
sa iban nga mga dios nga wala gani ninyo makilal-i.

‡ **11:24** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west*

29 Kon dal-on na kamo sang GINOO nga inyo Dios sa duta nga inyo
panag-iyahan, isugid ninyo ang pagpakamaayo sa Bukid sang Gerizim kag
ang pagpakamalaot sa Bukid sang Ebal.
30 Ini nga mga bukid ara sa west sang *Suba sang* Jordan, sa duta sang mga
Canaanhon nga nagaestar sa Kapatagan sang Jordan§ malapit sa banwa
sang Gilgal. Indi ini malayo sa dalagko nga mga kahoy sang More.
31 Manugtabok na kamo sa Jordan sa pagsulod kag sa pagpanag-iya sang
duta nga ginahatag sang GINOO nga inyo Dios sa inyo. Kon makuha na
ninyo ini kag didto na kamo nagaestar,
32 tumana gid ninyo ang tanan nga sugo kag pagsulundan nga ginahatag
ko sa inyo subong.

12

Ang Isa ka Lugar nga Pagasimbahan

1 "Amo ini ang mga sugo kag mga pagsulundan nga kinahanglan nga
tumanon ninyo sing maayo samtang nagakabuhi kamo didto sa duta nga
ginahatag sa inyo sang GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan.
2 Kon palayason na ninyo ang mga katawhan nga nagaestar didto,
panggub-a ninyo sing bug-os ang tanan nga lugar nga ginasimbahan nila
sang ila mga dios-dios sa mga mataas kag manubo nga mga bukid kag sa
idalom sang madabong nga mga kahoy.
3 Panggub-a ninyo ang ila mga halaran, pangdugmuka ang ila
handumanan nga mga bato, pangsunuga ang ila mga *hulohaligi nga*
simbolo sang diosa nga si Ashera, kag panggub-a ang imahen sang ila mga
dios para malimtan na ini sa sina nga mga lugar.
4 "Indi ninyo pagsimbaha ang GINOO nga inyo Dios pareho sa ila pamaagi
sa pagsimba,
5 kundi magdangop kamo sa GINOO nga inyo Dios sa lugar nga iya pilion
halin sa tanan *nga teritoryo* sang mga tribo sang Israel. Didto kamo
magsimba sa GINOO, kay amo ina ang lugar nga iya ginpili nga sa diin
padunggan siya.
6 Didto ninyo dal-on ang inyo mga halad nga ginasunog kag iban pa nga
mga halad, ang inyo ikanapulo, ang inyo espesyal nga mga regalo, ang inyo
mga ginpromisa nga ihalad, ang inyo mga halad nga kinabubut-on, kag ang
kamagulangan sang inyo mga kasapatan.
7 Didto kamo kag ang inyo pamilya magkaon sa presensya sang GINOO
nga inyo Dios, kag magakalipay kamo sa tanan nga inyo nahuman tungod
kay ginpakamaayo kamo sang GINOO.
8 "Karon nagapagusto kamo sa inyo mga ginahimo, pero indi na ninyo
paghimua ina
9 kon mag-abot na kamo sa lugar nga sa diin makapahuway kamo. Ini nga
lugar ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo.
10 Kon makatabok na kamo sa Jordan kag mag-estar sa duta nga
ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo,
magakabuhi kamo nga malinong kay indi pagtugutan sang GINOO nga
tublagon kamo sang inyo mga kaaway sa palibot.
11 Dayon dal-on ninyo ang inyo mga halad didto sa lugar nga pilion sang
GINOO nga inyo Dios nga sa diin padunggan siya. Amo ini ang mga halad
nga ginasugo ko sa inyo: mga halad nga ginasunog kag ang iban pa nga

§ **11:30** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

mga halad, ang inyo ikanapulo, ang espesyal nga mga regalo, kag ang tanan nga pinakamaayo nga halad nga inyo ginpromisa sa GINOO.
12 Didto magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios,
upod ang inyo mga kabataan, mga suluguon, kag ang mga Levita nga wala
sing duta nga palanublion kundi nagaestar lang sa inyo mga banwa.
13 Indi gid ninyo pag-ihalad ang inyo mga halad nga ginasunog sa bisan
diin lang nga lugar nga gusto ninyo,
14 kundi ihalad lang ini sa lugar nga pilion sang GINOO sa isa ninyo ka
tribo, kag didto himua ninyo ang tanan nga ginasugo ko sa inyo.
15 "Puwede kamo makaihaw kag makakaon sang sapat sa bisan diin
kamo nagaestar.* Magapagusto kamo kaon sang karne sini, pareho sang
pagkaon ninyo sang usa kag sang gasela,† suno sa pagpakamaayo nga
ginhatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios. Ang tagsa ka tawo makakaon
sini, ginakabig man siya nga mahigko ukon matinlo.
16 Pero indi ninyo pagkaunon ang dugo; iula ninyo ini sa duta pareho
sang tubig.
17 Indi man ninyo pagkaunon o imnon ining mga masunod: ang
ikanapulo sang inyo uyas, duga sang ubas, lana, ang kamagulangan sang
inyo mga kasapatan, ang bisan ano nga inyo ginpromisa nga ihalad, ang
inyo mga halad nga kinabubut-on kag mga regalo.
18 Kundi kaunon lang ninyo ini sa presensya sang GINOO nga inyo Dios
didto sa lugar nga iya pilion upod sang inyo mga kabataan, mga suluguon,
kag sang mga Levita nga nagaestar sa inyo mga banwa. Didto magkinalipay
kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga himuon.
19 Indi gid ninyo pagpabay-i ang mga Levita samtang nagakabuhi kamo
sa inyo duta.
20 "Kon palaparon na sang GINOO nga inyo Dios ang inyo teritoryo suno sa
iya ginpromisa sa inyo, kag gusto ninyo magkaon sang karne, makapagusto
kamo kaon.
21 Kon malayo sa inyo ang lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios nga
sa diin padunggan siya, puwede kamo makaihaw kag makakaon sang inyo
mga baka ukon karnero sa inyo mismo mga lugar. Kag suno sa ginsugo ko
sa inyo, makapagusto kamo kaon sang *mga sapat nga* ginhatag sang GINOO
sa inyo,
22 pareho sang pagkaon ninyo sang gasela kag sang usa. Ang tagsa ka
tawo makakaon sini, ginakabig man siya nga mahigko ukon matinlo.
23 Basta siguraduhon lang ninyo nga indi ninyo pagkaunon ang dugo, kay
ang kabuhi ara sa dugo. Indi ninyo pagkauna ang kabuhi upod sa karne.
24 Sa baylo, iula ninyo ang dugo sa duta pareho sang tubig.
25 Indi *gid* ninyo ini pagkaunon para mangin maayo ang inyo
kahimtangan kag sang inyo mga kaliwat, kay ang paglikaw sa pagkaon
sang dugo maayo sa panulok sang GINOO.
26 "Basta dal-on lang ninyo sa lugar nga pilion sang GINOO ang inyo
balaan nga mga halad kag ang mga halad nga inyo ginpromisa sa iya.
27 Ihalad ninyo ang karne sang inyo mga halad nga ginasunog sa halaran
sang GINOO nga inyo Dios. Sa *iban* ninyo nga mga halad kinahanglan man
nga iula ninyo ang dugo sa halaran sang GINOO nga inyo Dios, pero puwede
ninyo kaunon ang karne.

---

* **12:15** *Puwede kamo makaihaw kag makakaon sang sapat sa bisan diin kamo nagaestar:* Ang buot silingon, ang mga sapat nga wala ginahalad. † **12:15** *gasela:* sa English, *gazelle,* isa ka sapat nga daw pareho man sa usa.

28 Tumana gid ninyo ining tanan nga pagsulundan nga ginahatag ko sa
inyo, para mangin maayo gid permi ang inyo kahimtangan kag sang inyo
mga kaliwat hasta san-o, kay ang pagtuman sini maayo kag husto sa
panulok sang GINOO nga inyo Dios.
29 "Ipalaglag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios ang mga nasyon nga inyo
salakayon. Palayason ninyo ang mga pumuluyo sini kag estaran ang ila
lugar.
30 Kon malaglag na ninyo sila, maghalong kamo nga indi kamo masiod sa
pagsunod sa ila. Indi kamo mag-usisa parte sa ila mga dios. *Indi kamo*
magsiling, 'Paano sila nagaalagad sa ila mga dios? Sundon ta man ang ila
ginahimo.'
31 Indi *gid* ninyo paghimua ina sa pagsimba sa GINOO nga inyo Dios, kay
sa ila pagsimba ginahimo nila ang tanan nga klase sang makangilil-ad nga
butang nga ginakaugtan sang GINOO. Ginasunog pa gani nila ang ila mga
kabataan bilang halad sa ila mga dios.
32 "Tumana gid ninyo ang tanan nga ginasugo ko sa inyo. Indi ninyo ini
pagdugangan ukon pagbuhinan.

13

Paandam Batok sa Pagsimba sa mga Dios-dios

1 "Kon may isa ka propeta ukon manugpaathag sang kahulugan sang
damgo nga magpromisa sa inyo nga magpakita siya sang mga milagro kag
makatilingala nga mga butang,
2 kag matabo ang iya ginsiling, kag magsiling siya, 'Magsunod kita kag
magsimba sa iban nga mga dios' (ang mga dios nga wala ninyo makilal-i),
3 indi kamo magpati sa iya. Ginatestingan lang kamo sang GINOO nga
inyo Dios kon bala ginahigugma ninyo siya sa bug-os ninyo nga tagipusuon
kag kalag.
4 Ang GINOO lang nga inyo Dios ang dapat ninyo sundon kag tahuron.
Tumana ang iya mga sugo kag sunda ninyo siya; alagari ninyo siya kag
magpabilin kamo sa iya.
5 Kinahanglan nga patyon inang propeta ukon manugpaathag sang
kahulugan sang damgo, tungod kay nagatudlo siya nga magrebelde kamo
sa GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt kag nagluwas sa
inyo sa pagkaulipon. Ina nga tawo nagatinguha lang sa pagpalayo sa inyo
sa mga pamaagi nga ginmando sang GINOO nga inyo Dios nga inyo sundon.
Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan* sa inyo.
6 "Halimbawa ang imo utod ukon anak, ukon ang imo pinalangga nga
asawa ukon ang imo labing suod nga abyan, magganyat sa imo sa sekreto
kag magsiling, 'Masimba kita sa iban nga mga dios' (ang mga dios nga wala
mo makilal-i kag bisan sang imo mga katigulangan,
7 mga dios nga ginasimba sang mga tawo sa inyo palibot ukon sang mga
tawo sa malayo nga lugar),
8 indi ka gid magpadala-dala ukon magpamati sa iya. Indi mo siya
pagkaluoyan ukon pag-apinan.
9 Kinahanglan nga patyon gid siya. Ikaw ang una nga magbato sa
pagpatay sa iya, kag dayon ang tanan nga tawo.
10 Batuhon siya hasta nga mapatay tungod kay nagtinguha siya sa
pagpalayo sa imo sa GINOO nga imo Dios, nga nagpaguwa sa imo sa Egypt
nga sa diin gin-ulipon kamo.

* **13:5** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

11 Dayon mabatian ini sang tanan nga Israelinhon kag mahadlok sila, kag
wala na dayon sing may maghimo sang sining malain nga buhat sa inyo.
12 "Halimbawa makabalita kamo didto sa isa sa mga banwa nga
ginahatag sang GINOO nga inyo Dios nga inyo pagapuy-an,
13 nga may malain nga mga tawo nga nagapatalang kag nagatulod sa mga
pumuluyo sang amo nga banwa nga magsimba sa iban nga mga dios nga
wala ninyo makilal-i,
14 kinahanglan nga usisaon ninyo sing maayo kon matuod ini. Kag kon
matuod nga natabo ining makangilil-ad nga buhat,
15 kinahanglan nga pamatyon gid ninyo ang tanan nga pumuluyo sang
amo nga banwa pati ang ila kasapatan. Laglagon ninyo sila sing bug-os.†
16 Tipuna ninyo ang tanan nga inyo makuha sa amo nga banwa kag
tumpuka ini sa tunga sang plasa, kag dayon sunuga ini kag ang bilog nga
banwa bilang isa ka halad nga ginasunog para sa GINOO nga inyo Dios. Ini
nga banwa magapabilin nga guba hasta san-o; indi na gid ini
pagpatindugon liwat.
17 Indi gid ninyo pagtaguon ang bisan ano nga butang dira nga natalana
na nga laglagon sing bug-os. *Kon tumanon ninyo ini tanan,* dulaon sang
GINOO ang iya puwerte nga kaakig, kag kaluoyan niya kamo. Kag sa iya
kaluoy, padamuon niya kamo suno sa iya ginsumpa sa inyo mga
katigulangan.
18 Himuon ini sang GINOO nga inyo Dios kon tumanon ninyo ang tanan
niya nga sugo nga ginahatag ko sa inyo subong, kag kon maghimo kamo
sing matarong sa iya panulok.

14

Ginabawal nga mga Pagsulundan sa Pagpangasubo sa Patay

1 "Mga anak kamo sang GINOO nga inyo Dios. Gani kon magpangasubo
kamo sa patay, indi ninyo pagpilasan ang inyo kaugalingon ukon
pagkiskisan ang inyo ulo.
2 Kay katawhan kamo nga ginseparar para sa GINOO nga inyo Dios. Sa
tanan nga tawo sa kalibutan, kamo ang ginpili sang GINOO nga inyo Dios
nga mangin iya espesyal nga katawhan.

Ang mga Sapat nga Ginakabig nga Matinlo kag Mahigko (Lev. 11:1-47)

3 "Indi kamo magkaon sang bisan ano nga sapat nga ginakabig nga
mahigko.
4 Amo ini ang mga sapat nga puwede ninyo kaunon: baka, karnero,
kanding,
5 usa, talunon nga kanding, talunon nga karnero kag iban pa nga klase
sang usa.*
6 Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagapihak ang ila
kuko kag nagausang liwat sang ila kinaon.
7 Pero indi ninyo pagkaunon ang mga sapat nga nagausang liwat sang ila
kinaon pero wala nagapihak ang ila kuko, pareho sang camel, koneho kag
badier.† Ini nga mga sapat kabigon ninyo nga mahigko.

---

† **13:15** *Laglagon ninyo sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. * **14:5** Ang iban nga mga sapat diri suno sa nasulat sa Hebreo mabudlay kilalahon kag ang iban wala diri sa Pilipinas. † **14:7** *badier:* Tan-awa ang footnote sa Lev. 11:4-8.

8 Indi man ninyo pagkaunon ang baboy, kay bisan tuod nga nagapihak
ang iya kuko wala ini nagausang liwat sang iya kinaon. Indi gid kamo
magkaon sang sini nga mga sapat ukon magtandog sang ila patay nga mga
lawas.
9 "Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga sapat nga nagakabuhi sa
tubig nga may mga sirik kag mga himbis.
10 Pero indi gid ninyo pagkaunon ang wala sing sirik kag himbis. Kabigon
ninyo ini nga mahigko.
11 Puwede ninyo kaunon ang bisan ano nga klase sang pispis nga
ginakabig nga matinlo.
12-18 Pero indi gid ninyo pagkaunon ang mga agila, mga uwak, mga pispis
nga nagakaon sang bangkay sang tawo ukon sapat, mga dapay, mga bukaw,
mga murugmon, mga pispis nga nagapangdagit sang mga isda, mga
tulabong, mga dugwak‡ kag mga kabog.
19 Indi man ninyo pagkaunon ang mga sapat-sapat nga nagalupad.
20 Pero puwede ninyo kaunon ang mga sapat nga nagalupad nga
ginakabig nga matinlo.
21 "Indi ninyo pagkaunon ang bisan ano nga sapat nga patay na. Puwede
ninyo ini ihatag ukon ibaligya sa mga pangayaw nga nagaestar sa inyo mga
banwa, kag ila ini kaunon. *Pero kamo ya indi gid magkaon sini,* kay
ginseparar kamo nga katawhan para sa GINOO nga inyo Dios.
"Indi ninyo paglutua ang bataon nga kanding sa gatas sang iya iloy.

Ang Inyo Ikanapulo

22 "Kinahanglan nga painon ninyo ang ikanapulo sang tanan nga patubas
sang inyo uma kada tuig.
23 Dal-a ninyo ang ikanapulo sang inyo mga uyas, duga sang ubas, lana,
kag ang kamagulangan sang inyo mga kasapatan sa lugar nga pilion sang
GINOO nga inyo Dios nga sa diin padunggan siya. Kag didto ninyo ini
kaunon sa iya presensya. Himuon ninyo ini para makahibalo kamo
magtahod permi sa GINOO nga inyo Dios.
24 Pero kon malayo gani sa inyo ang amo nga lugar nga pilion sang GINOO,
kag mabudlayan kamo sa pagdala sang ikanapulo sang mga
pagpakamaayo sang GINOO nga inyo Dios,
25 bayluhan ninyo ang inyo ikanapulo sang kuwarta kag dal-on ninyo ang
kuwarta didto sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios.
26 Dayon ibakal ninyo ang kuwarta sang baka, karnero, bino, ukon sang
bisan ano nga inyo naluyagan. Dayon kaunon ninyo ini sang inyo pamilya
sa presensya sang GINOO nga inyo Dios kag magkinalipay.
27 Kag indi ninyo pagkalimtan ang mga Levita nga nagaestar sa inyo mga
banwa, kay wala sila sing duta nga palanublion.
28 "Sa katapusan sang kada ikatlo nga tuig, tipuna ninyo ang ikanapulo
sang inyo patubas sa amo nga tuig, kag dal-a ini sa ginataguan sini sa inyo
mga banwa.
29 Ihatag ninyo ini sa mga Levita (nga wala sing duta nga palanublion), sa
mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga balo nga babayi nga nagaestar sa
inyo mga banwa para makakaon man sila kag mabusog. *Kon himuon ninyo
ini,* pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga
ginahimo.

‡ **14:12-18** sa English, *stork*

15

Ang Pagkansela sang Utang

1 “Sa katapusan sang kada ikapito nga tuig, kinahanglan nga kanselahon
na ninyo ang tanan nga utang.
2 Amo ini ang inyo himuon: Kinahanglan nga kanselahon na sang
nagpautang ang utang sang iya kapareho *nga Israelinhon*. Indi na niya
pagsukton kay nag-abot na ang tion nga gintalana sang GINOO nga
kanselahon ang mga utang.
3 Puwede ninyo sukton ang mga pangayaw, pero kinahanglan nga
kanselahon ninyo ang utang sang inyo kapareho *nga Israelinhon*.
4 “Dapat wala sing imol sa inyo, kay pakamaayuhon gid kamo sang GINOO
nga inyo Dios sa duta nga ginahatag niya sa inyo nga inyo panag-iyahan.
5 Ina kon tumanon gid ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag sundon sing
maayo ang tanan nga sugo nga ginahatag ko sa inyo subong.
6 Pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios suno sa iya ginpromisa
sa inyo. Madamo nga nasyon ang manghulam sa inyo pero kamo ya indi
magpanghulam. Dumalahan ninyo ang madamo nga nasyon pero kamo ya
indi pagdumalahan.
7 “Kon may ara gid man sang imol sa inyo mga banwa, sa duta nga
ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios, indi kamo magdinalok sa ila.
8 Kundi magmaalwan kamo kag pahulamon ninyo sila sang ila mga
kinahanglanon.
9 Indi kamo maghunahuna sing malain, nga tungod nga malapit na ang
ikapito nga tuig, ang tuig nga kanselahon na ang mga utang, indi na lang
kamo magpahulam sa inyo imol nga kasimanwa. Kon magdangop ining
imol nga tawo sa GINOO tungod sa inyo ginhimo, may salabton kamo.
10 Maghatag kamo sa iya sing maalwan nga wala nagalain ang inyo buot.
Kon himuon ninyo ini pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios sa
tanan ninyo nga ginahimo.
11 Indi madula nga may mga imol sa inyo nasyon, gani ginamanduan ko
kamo nga magmaalwan gid kamo sa ila.

Ang Pagtratar sa mga Ulipon
(Exo. 21:1-11)

12 “Kon ang imo kapareho nga Hebreo, lalaki man ukon babayi,
ginbaligya sa imo *bilang ulipon*, kag nag-alagad siya sa imo sa sulod sang
anom ka tuig, kinahanglan nga hilwayon mo siya sa ikapito nga tuig.
13 Kag kon hilwayon mo na siya, indi siya pagpalakta nga wala sing dala.
14 Hatagi siya nga may kaalwan sang imo mga kasapatan, trigo, kag duga
sang ubas suno sa pagpakamaayo sang GINOO nga imo Dios sa imo.
15 Dumdumon ninyo nga mga ulipon man kamo sadto sa Egypt kag
ginhilway man kamo sang GINOO nga inyo Dios. Amo ina nga ginahatag ko
ini nga sugo sa inyo subong.
16 “Pero kon magsiling ang imo ulipon sa imo, ‘Indi ako maghalin sa imo
kay palangga ko ikaw kag ang imo panimalay, kag maayo ang akon
kahimtangan diri sa imo,’
17 dal-on mo siya sa puwertahan sang imo balay kag tuhugan mo siya sa
dulunggan sang inugtuhog kag mangin ulipon mo na siya sa bilog niya nga
kabuhi. Amo man sini ang himuon mo sa imo ulipon nga babayi.
18 “Indi maglangot ang imo buot kon hilwayon mo ang imo ulipon kay
ang bili sang iya pagserbisyo sa imo sa sulod sang anom ka tuig doble pa sa

suhol sang isa ka trabahador. Kon himuon mo ini pakamaayuhon sang GINOO nga inyo Dios ang tanan mo nga ginahimo.

Ang Kamagulangan nga mga Sapat

19 "Iseparar ninyo para sa GINOO nga inyo Dios ang tanan nga
kamagulangan nga lalaki sang inyo mga kasapatan. Indi ninyo
pagpaobraha ang mga kamagulangan sang inyo mga baka ukon
pagguntingan ang mga kamagulangan sang inyo mga karnero.
20 Sa baylo, kaunon ninyo ini kag sang inyo pamilya sa presensya sang
GINOO nga inyo Dios sa lugar nga iya pilion. Amo ina ang inyo himuon kada
tuig.
21 Pero kon ang ini nga sapat may deperensya, halimbawa piang ukon
bulag ukon iban pa nga depekto, kinahanglan nga indi ninyo ini pag-ihalad
sa GINOO nga inyo Dios.
22 Sa baylo, kaunon ninyo ini sa inyo mga banwa. Ang tanan makakaon
sini, ginakabig man siya nga mahigko ukon matinlo, pareho sang pagkaon
ninyo sang usa ukon gasela.
23 Pero kinahanglan nga indi ninyo pagkaunon ang dugo, kundi iula
ninyo ini sa duta pareho sang tubig.

16

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Exo. 12:1-20; Lev. 23:4-8)

1 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Paglabay sang Anghel sa bulan sang
Aviv* bilang pagpadungog sa GINOO nga inyo Dios, kay sa sina nga bulan
ginpaguwa niya kamo sa Egypt sa kagab-ihon.
2 Maghalad kamo sang karnero ukon baka bilang pagsaulog sang Piesta
sang Paglabay sang Anghel. Ihalad ninyo ini para sa GINOO nga inyo Dios
didto sa lugar nga iya pilion nga sa diin padunggan siya.
3 Kaunon ninyo ini upod sa tinapay nga wala sing inugpahabok. Sa sulod
sang pito ka adlaw magkaon kamo sang tinapay nga wala sing
inugpahabok pareho sang inyo ginhimo sang nagdali-dali kamo halin sa
Egypt. Kauna ninyo ini nga tinapay nga simbolo sang inyo mga pag-antos,
para madumduman ninyo sa bilog ninyo nga kabuhi ang tion nga nagguwa
kamo sa Egypt.
4 Kinahanglan nga wala sing may makita nga inugpahabok sa inyo *mga*
balay sa bilog nga nasyon sa sulod sang pito ka adlaw. Kag kinahanglan nga
ang karne nga ginhalad sang sirom sang nahauna nga adlaw indi
pag-ibilinan pagkaaga.
5 "Ang sapat nga inyo ihalad bilang pagsaulog sang Piesta sang Paglabay
sang Anghel indi ninyo pag-ihalad sa bisan diin lang nga banwa nga
ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios,
6 kundi sa lugar lang nga iya pilion nga sa diin padunggan siya. *Kag*
kinahanglan nga ihalad ninyo ini sa pagsalop sang adlaw, nga amo ang
oras nga naghalin kamo sa Egypt.
7 Lutuon ninyo ini kag kaunon sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo
Dios. Dayon pagkaaga magbalik kamo sa inyo mga tolda.
8 Sa sulod sang anom ka adlaw, magkaon kamo sang tinapay nga wala
sing inugpahabok. Kag sa ikapito nga adlaw, indi kamo mag-obra kundi
magtipon kamo sa pagsimba sa GINOO nga inyo Dios.

* **16:1** *bulan sang Aviv:* ang nahauna nga bulan sang Hebreo nga kalendaryo. Natuon ini sa bulan sang Marso kag Abril.

Ang Piesta sang Pag-ani
(Exo. 34:22; Lev. 23:15-21)

9 "Mag-isip kamo sang pito ka semana halin sa pag-umpisa sang tig-alani.
10 Dayon sauluga ninyo ang Piesta sang Pag-ani sa pagpadungog sa GINOO
nga inyo Dios paagi sa paghalad sang inyo mga halad nga kinabubut-on
suno sa mga pagpakamaayo nga inyo nabaton halin sa GINOO nga inyo Dios.
11 Kag magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios sa
lugar nga iya pilion nga sa diin padunggan siya. Magsaulog kamo kaupod
sang inyo mga kabataan, mga suluguon, mga Levita nga nagaestar sa inyo
mga banwa, mga pangayaw, mga ilo kag mga balo nga babayi nga
nagaestar sa inyo mga banwa.
12 Dumdumon ninyo nga mga ulipon kamo sadto sa Egypt, gani sunda
ninyo sing maayo ini nga mga pagsulundan.

Ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag
(Lev. 23:33-43; Num. 29:12-38)

13 "Sauluga ninyo ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag sa sulod
sang pito ka adlaw sa katapusan sang tig-alani, pagkatapos nga malinas
ninyo ang mga trigo kag mapuga ang mga ubas.
14 Magkinalipay kamo sa inyo pagsaulog sang sini nga piesta upod sa inyo
mga kabataan, mga suluguon, mga Levita, mga pangayaw, mga ilo kag mga
balo nga babayi nga nagaestar sa inyo mga banwa.
15 Sa sulod sang pito ka adlaw sauluga ninyo ini nga Piesta sa
pagpadungog sa GINOO nga inyo Dios sa lugar nga iya pilion. Kay
pakamaayuhon sang GINOO nga inyo Dios ang tanan ninyo nga patubas kag
ang tanan ninyo nga ginahimo, kag mangin bug-os gid ang inyo kalipay.
16-17 "Kada tuig, ang tanan ninyo nga lalaki dapat magtambong sa sining
tatlo ka piesta: ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok, ang
Piesta sang Pag-ani, kag ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag. Ang
kada isa sa ila magkadto sa presensya sang GINOO nga inyo Dios didto sa
lugar nga iya pilion, kag dapat magdala sila sang halad sa GINOO sa ila
masarangan, suno sa pagpakamaayo nga ginhatag sa ila sang GINOO nga
inyo Dios.

Ang mga Manughukom

18 "Magbutang kamo sang mga manughukom kag mga opisyal sa tagsa
ninyo ka tribo sa tanan nga banwa nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios. Ini sila magahukom nga wala sing pinilian sa katawhan.
19 Kinahanglan nga indi nila pagtikuon ang hustisya kag dapat wala sila
sing may ginapaboran sa paghukom. Indi sila magbaton sang lagay kay ang
lagay makapabulag sa maalamon kag sa matarong, kag makaimpluwensya
sa ila desisyon.
20 Dapat mangibabaw ang hustisya para padayon kamo nga mabuhi kag
makapanag-iya sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.

Ang Pagsimba sa Iban nga mga Dios-dios

21 "Indi kamo magpatindog sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si*
Ashera sa tupad sang halaran nga inyo himuon para sa GINOO nga inyo
Dios,
22 kag indi kamo magpatindog sang handumanan nga bato *para*
simbahon, kay ginakaugtan ini sang GINOO nga inyo Dios."

17

1 “Indi kamo maghalad sa GINOO nga inyo Dios sang baka ukon karnero
ukon kanding nga may deperensya, kay makangilil-ad ini sa iya.
2 “Halimbawa ang isa ka lalaki ukon babayi nga nagaestar sa isa sa mga
banwa nga ginahatag sa inyo sang GINOO nadakpan nga nagahimo sang
malain sa panulok sang GINOO nga inyo Dios. Naglapas siya sa kasugtanan
sang GINOO
3 kag nagsupak sa iya sugo paagi sa pagsimba sa iban nga mga dios ukon
sa adlaw, bulan, ukon sa iban pa nga mga butang sa kalangitan.
4 Kon mabatian ninyo ini, kinahanglan nga usisaon ninyo ini sing maayo.
Kon matuod gid man nga ining makangilil-ad nga butang ginahimo sa
Israel,
5 dal-a ninyo sa puwertahan sang inyo banwa ang ina nga tawo nga
naghimo sing malain kag batuhon hasta nga mapatay.
6 Puwede nga patyon ang tawo kon mapamatud-an nga nakasala siya
paagi sa pagsugid sang duha ukon tatlo ka saksi, pero kon isa lang ka saksi
indi siya puwede nga patyon.
7 Ang mga saksi amo ang una nga magbato sa iya, kag dayon ang tanan
nga tawo. Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan* sa inyo.
8 “Halimbawa may mga kaso sa inyo korte parte sa pagpatay, pag-inaway
ukon pagpanakit nga tama kabudlay desisyunan. Ang himuon ninyo,
dal-on ninyo ang ina nga kaso sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios
9 nga sa diin ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi kag ang manughukom
nga nagapangalagad sa sina nga tion magadesisyon sang sina nga kaso.
10 Kinahanglan nga batunon ninyo ang ila desisyon didto sa lugar nga
pilion sang GINOO. Tumanon gid ninyo ang tanan nila nga isiling sa inyo.
11 Kon ano man ang ila madesisyunan suno sa kasuguan, dapat sundon
ninyo. Indi ninyo pagsupakon ang ila isiling sa inyo.
12 Ang tawo nga indi magbaton sa desisyon sang hukom ukon sang pari
nga nagaalagad sa sina nga tion sa GINOO nga inyo Dios dapat patyon.
Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan† sa Israel.
13 Kon mabatian ini sang tanan nga tawo, mahadlok sila, kag indi na sila
magsupak liwat.

Ang mga Hari

14 “Kon makasulod na gani kamo sa duta nga ginahatag sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios kag mapanag-iyahan na ninyo ini kag didto na kamo
nagaestar, mahimo nga magsiling kamo, ‘Mapili kita sang hari nga
magapangulo sa aton pareho sang mga nasyon sa palibot ta.’
15 Siguruha ninyo nga ang inyo pilion nga hari amo ang tawo nga ginpili
sang GINOO nga inyo Dios, kag kinahanglan nga kapareho ninyo nga
Israelinhon. Indi kamo magpili sang indi Israelinhon.
16 Ang inyo hari indi dapat magtipon sang madamo nga kabayo, kag indi
niya dapat pabalikon ang iya mga tawo sa Egypt sa pagbakal sang mga
kabayo, kay ang GINOO nga inyo Dios nagsiling sa inyo nga indi na gid kamo
magbalik didto.
17 Kinahanglan nga indi madamo ang iya asawa kay basi bala magtalikod
siya sa GINOO. Kag kinahanglan nga indi siya mag-angkon sang madamo
nga pilak kag bulawan.

---

* **17:7** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo* † **17:12** *Tan-awa ang footnote sa* 17:7.

18 "Kon magpungko na siya sa trono bilang hari, kinahanglan nga
kopyahon niya ini nga mga kasuguan sa linukot nga sululatan para sa iya
kaugalingon sa atubangan sang mga pari‡ nga mga kaliwat ni Levi.
19 Kinahanglan nga tipigan niya ini kag basahon permi sa bilog niya nga
kabuhi para makatuon siya sa pagtahod sa GINOO nga iya Dios kag
masunod niya sing maayo ang tanan nga ginasiling sang sini nga mga
kasuguan kag mga pagsulundan.
20 Paagi man sa pagbasa sini permi, makalikaw siya sa pagpabugal nga
mas maayo siya sang sa iya kapareho nga mga Israelinhon, kag makalikaw
siya sa paglapas sa mga sugo sang GINOO. *Kon tumanon niya ini tanan,* siya
kag ang iya mga kaliwat magahari sing malawig sa Israel.

18

Ang Parte sang mga Pari kag mga Levita sa mga Halad

1 "Ang mga pari nga kaliwat ni Levi, kag ang iban pa nga sakop sang tribo
ni Levi, wala sing duta nga palanublion sa mga tribo sang Israel. Magakaon
lang sila halin sa mga halad nga paagi sa kalayo* nga ginahalad sa GINOO,
kay amo ini ang ila palanublion.
2 Wala sila sing palanublion pareho sa ila kapareho nga mga Israelinhon;
ang GINOO amo ang ila palanublion suno sa iya ginpromisa sa ila.
3 "Amo ini ang mga parte nga para sa mga pari halin sa mga baka ukon
karnero ukon kanding nga halad sang mga tawo: ang abaga, ang sag-ang
kag ang tiyan.
4 Ihatag man ninyo sa mga pari ang nahauna nga parte sang inyo mga
produkto nga uyas, duga sang ubas, lana kag bulbol sang karnero.
5 Kay sa tanan nga tribo *sang Israel* sila kag ang ila mga kaliwat amo ang
ginpili sang GINOO nga inyo Dios sa pag-alagad sa iya hasta san-o.
6 "Ang bisan sin-o nga Levita nga nagaestar sa bisan diin nga banwa sang
Israel makakadto sa lugar nga pilion sang GINOO,
7 kag makaalagad siya didto sa GINOO nga iya Dios, pareho sa iya
kapareho nga mga Levita nga nagaalagad didto sa presensya sang GINOO.
8 Makabaton man siya sang iya parte sa mga halad bisan may ara siya
nga ginabaton halin sa iban niya nga palangabuhian.†

Ang mga Makangilil-ad nga Pagginawi

9 "Kon makasulod na gani kamo sa duta nga ginahatag sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios, indi ninyo pagsundon ang makangilil-ad nga mga
pagginawi sang mga pumuluyo didto.
10 Dapat wala sing isa sa inyo nga magsunog sang iya anak bilang halad.
Kag indi man kamo magpamakot, magpangbabaylan, magpaathag sang
kahulugan sang mga palatandaan, magpanghiwit,
11 magpangbarang, maghimo sang mga ginahimo sang espiritista, kag
magpakig-estorya sa kalag sang mga patay.
12 Ang bisan sin-o nga maghimo sang sini nga mga butang kangil-aran
sang GINOO. Amo ini ang rason kon ngaa ipatabog na gid sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios ina nga mga nasyon.
13 Dapat wala kamo sing kasawayan sa atubangan sang GINOO nga inyo
Dios.

---

‡ **17:18** *sa atubangan sang mga pari:* ukon, *nga halin sa mga pari* * **18:1** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa Num. 15:3. † **18:8** *bisan...palangabuhian:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

Ang mga Propeta

14 "Ining mga nasyon nga inyo palayason nagadangop sa mga
manugpakot ukon sa mga manugbabaylan. Pero kamo ya, ginbawalan
sang GINOO nga inyo Dios sa paghimo sini.
15 *Sa baylo,* magapadala sa inyo ang GINOO nga inyo Dios sang isa ka
propeta nga pareho sa akon, nga kadugo ninyo. Kinahanglan nga pamatian
ninyo siya.
16 Kay amo ini ang inyo ginpangayo sa GINOO nga inyo Dios sang nagtipon
kamo didto sa Horeb. Nagsiling kamo, 'Indi na kami pagpabatia sang tingog
sang GINOO nga aton Dios, ukon pagpakitaa sang iya nagadabadaba nga
kalayo kay basi magkalamatay kami.'
17 "Gani nagsiling ang GINOO sa akon, 'Maayo ang ila ginapangabay.
18 Magapadala ako sa ila sang isa ka propeta nga pareho sa imo, nga
kadugo nila. Ipahambal ko sa iya ang tanan nga gusto ko isiling sa ila.
19 Silutan ko ang bisan sin-o nga indi magpamati sa akon mga pulong nga
ginahambal sang propeta sa akon ngalan.
20 Kag kinahanglan nga patyon ang propeta nga maghambal sang
mensahi sa akon ngalan nga wala ko pagsugua ukon maghambal siya sa
ngalan sang iban nga mga dios.'
21 "Basi mamangkot kamo, 'Paano bala namon mahibaluan nga ang
mensahi sang isa ka propeta indi iya sang GINOO?'
22 Kon ang ginahambal sang propeta sa ngalan sang GINOO indi matabo
ukon matuman, ina nga mensahi indi iya sang GINOO. Iya-iya lang ina sang
amo nga propeta, gani indi kamo magkahadlok sa iya.

19

Ang mga Banwa nga Dalangpan
(Num. 35:9-34; Jos. 20:1-9)

1 "Kon laglagon na sang GINOO nga inyo Dios ang mga nasyon nga ang ila
duta ginahatag niya sa inyo, kag kon mapalayas na ninyo sila kag didto na
kamo nagaestar sa ila mga banwa kag mga balay,
2 magpili kamo sang tatlo ka banwa *nga dalangpan* sa duta nga ginahatag
sa inyo sang GINOO nga inyo Dios nga inyo panag-iyahan.
3 Partidaha ninyo sa tatlo ka distrito ang duta nga ginahatag sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios, nga may isa ka banwa *nga dalangpan* sa kada distrito.
Kay-uha ninyo ang mga dalan pakadto sa sini nga mga banwa, para ang
bisan sin-o nga makapatay sang tawo makapalagyo sa isa sa sini nga mga
banwa.
4 Kon ang isa ka tawo nakapatay sang iya isigkatawo nga indi niya
hungod kag wala man sing dumot, makapalagyo siya sa isa sa sini nga mga
banwa nga dalangpan kag wala sing may mag-ano sa iya.
5 "Halimbawa, nagkadto ang isa ka tawo upod sang iya tupad-balay sa
kakahuyan sa pagpangahoy. Samtang nagautod siya sang kahoy gulpi lang
nga nahukas ang ulo sang iya wasay kag naigo ang iya tupad-balay kag
napatay. Puwede siya makapalagyo sa isa sa sini nga mga banwa *nga*
dalangpan kag wala sing may mag-ano sa iya.
6 *Kon isa lang ang banwa nga dalangpan* basi malayo ini para sa tawo nga
nakapatay, kag malagas siya sang tawo nga gusto magbalos sa iya, kag
mapatay siya. Pero indi siya dapat nga patyon kay ang iya pagpatay indi
hungod kag wala man sing dumot.
7 Amo ini ang rason kon ngaa ginasugo ko kamo sa pagpili sang tatlo ka
banwa *nga dalangpan*.

8 "Palaparon sang GINOO nga inyo Dios ang inyo teritoryo suno sa iya
ginpromisa sa inyo mga katigulangan, kag mangin inyo na ang bilog nga
duta nga iya ginpromisa sa ila.
9 Himuon ini sang GINOO nga inyo Dios kon sundon ninyo sing maayo
ining tanan nga sugo nga ginasugo ko sa inyo subong, nga higugmaon
ninyo siya kag magkabuhi kamo permi suno sa iya mga pamaagi. *Kon*
maglapad na ang inyo teritoryo, magdugang kamo sang tatlo pa ka banwa
nga dalangpan.
10 *Dugangi ninyo ang banwa nga dalangpan* para wala sing inosente nga
tawo nga mapatay sa inyo duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo
Dios bilang palanublion ninyo, kag para indi kamo pagsukton kon may
inosente nga tawo nga mapatay.
11 "Pero kon ang isa ka tawo nagadumot sa iya kapareho kag ginbantayan
niya ini kag ginpatay, kag dayon nagpalagyo siya sa isa sa mga banwa *nga*
dalangpan,
12 kinahanglan nga ipakuha siya sang mga manugdumala sang iya
banwa kag itugyan sa gusto magbalos sa iya para patyon siya.
13 Indi ninyo siya pagkaluoyi. Kinahanglan nga dulaon ninyo sa Israel
ang pagpamatay sa mga inosente nga mga tawo para mangin maayo ang
inyo kahimtangan.

Parte sa Border sang Duta

14 "Kon mag-abot kamo sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga
inyo Dios nga inyo panag-iyahan, indi ninyo pagkawaton ang duta sang
imo kapareho paagi sa paghalin sang muhon* sang iya duta nga ginbutang
sadto sang inyo mga katigulangan.

Ang mga Saksi

15 "Indi ninyo pagsentensyahi ang isa ka tawo nga nakasala siya tungod
sa pagpamatuod sang isa lang ka saksi. Kinahanglan nga may duha ukon
tatlo ka saksi nga makapamatuod nga ang isa ka tawo nakasala.
16 Kon ang isa ka saksi magbinutig sa korte kag magpahayag nga
nakasala ang isa ka tawo,
17 sila nga duha patindugon sa presensya sang GINOO sa atubangan sang
mga pari kag sang mga manughukom nga nagaalagad sa sina nga tion.
18 Kinahanglan nga imbistigaron gid ini sing maayo sang mga
manughukom. Kag kon mapamatud-an nga nagabinutig ang saksi paagi sa
pagbutang-butang sa iya isigkatawo,
19 kinahanglan nga silutan siya sang silot nga para kuntani sa akusado.
Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.†
20 Ang makabati parte sini mahadlok kag wala na gid sing may maghimo
liwat sining malain nga buhat.
21 Kinahanglan nga indi kamo magpakita sang inyo kaluoy. Kon ginpatay
sang isa ka tawo ang iya isigkatawo, dapat patyon man siya. Kon ginbulag
niya siya, dapat bulagon man siya. Kon ginbingaw niya siya, dapat
bingawon man siya. Kon ginbali niya ang iya kamot ukon tiil, dapat balion
man ang iya kamot ukon tiil.

20

Ang mga Kasuguan Parte sa Gira

---

* **19:14** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *landmark ukon boundary marker.*
† **19:19** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

1 "Kon maglakat gani kamo sa pagpakig-away sa inyo mga kaaway, kag
makita ninyo ang ila mga kabayo, mga karwahe kag mga soldado nga mas
madamo pa sang sa inyo, indi kamo magkahadlok sa ila, kay kaupod ninyo
ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt.
2 Antes kamo magkadto sa inaway magtindog anay sa tunga ang pari kag
magsiling sa mga soldado,
3 'Pamati kamo, O *katawhan sang* Israel. Indi kamo magkahadlok sa inyo
pagpakig-away subong. Magpakaisog kamo kag indi kamo magsinalasala.
4 Kay ang GINOO nga inyo Dios magaupod sa inyo! Magapakig-away siya
para sa inyo kontra sa inyo mga kaaway kag padag-on niya kamo!'
5 "Dayon masiling ang mga opisyal sa mga soldado, 'Kon may ara sa inyo
nga bag-o lang nakapatindog sang iya balay kag wala pa niya ini
madedikar sa GINOO, magpuli siya kay basi bala mapatay siya sa inaway
kag ang iban nga tawo ang magdedikar sang iya balay.
6 Kon may ara sa inyo nga nakatanom sang ubas kag wala pa siya
makapulos sang bunga sini, magpuli siya kay basi bala mapatay siya sa
inaway kag ang iban nga tawo ang magapulos sini.
7 Kon may ara sa inyo nga kalaslon, magpuli siya kay basi bala mapatay
siya sa inaway kag ang iban nga tawo ang magpangasawa sang iya
palangasaw-on.'
8 "Masiling pa gid ang mga opisyal, 'Kon may ara sa inyo nga nahadlok
ukon nakulbaan, magpuli siya kay basi pati ang iya mga kaupod
makulbaan man.'
9 Kon makatapos na ang mga opisyal sa paghambal sa mga soldado,
magpili dayon sila sang mga kumander sa pagpangulo sa mga soldado.
10 "Kon magsalakay kamo sa isa ka banwa, hatagi anay ninyo ang mga
pumuluyo sang kahigayunan nga magsurender.
11 Kon magsurender sila kag abrihan nila para sa inyo *ang puwertahan
sang ila banwa*, himuon ninyo sila tanan nga ulipon kag paobrahon ninyo
sila para sa inyo sa gusto man nila ukon indi.
12 Pero kon indi gani sila magsurender kundi magpakig-away sila sa inyo,
salakaya ninyo sila.
13 Kon itugyan na sila sa inyo sang GINOO nga inyo Dios, pamatyon ninyo
ang tanan nila nga mga lalaki.
14 Pero puwede ninyo bihagon ang mga babayi, ang mga kabataan, kag
ang mga kasapatan, kag puwede ninyo kuhaon ang tanan nga pagkabutang
nga ara sa sina nga banwa. Gamita ninyo ini nga mga butang nga ginhatag
sa inyo sang GINOO nga inyo Dios halin sa inyo mga kaaway.
15 Himuon lang ninyo ini sa mga banwa nga malayo kag indi parte sang
duta nga pagasakupon ninyo.
16 Pero sa mga banwa nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios
bilang palanublion ninyo, pamatyon gid ninyo ang tanan.
17 Laglagon ninyo sing bug-os* ang mga Hithanon, ang mga Amornon,
ang mga Canaanhon, ang mga Periznon, ang mga Hivhanon, kag ang mga
Jebusnon, suno sa ginsugo sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.
18 Kay kon indi, tudluan nila kamo sang tanan nga makangilil-ad nga mga
buhat nga ila ginahimo sa ila pagsimba sa ila mga dios, kag tungod sini
makasala kamo sa GINOO nga inyo Dios.

* **20:17** *Laglagon ninyo sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

19 Kon ang inyo pagsalakay sa isa ka banwa madugay, indi ninyo
pagpanapson ang mga kahoy. Kauna ninyo ang mga bunga sini pero indi
ninyo pagpanapson. Kay indi sila mga kaaway nga inyo laglagon.
20 Pero puwede ninyo tapson ang mga kahoy nga ang bunga sini indi
puwede makaon, kag gamiton ninyo ini nga pangsalakay sa banwa hasta
nga maagaw ninyo ini.

21

Ang Parte sa Pagpatay nga Wala Mahibalui

1 "Halimbawa may bangkay sang tawo nga nakita sa duta nga ginahatag
sa inyo sang GINOO nga inyo Dios nga inyo panag-iyahan, kag wala
mahibalui kon sin-o ang nagpatay sini.
2 Kinahanglan nga takson sang inyo mga manugdumala kag mga
manughukom ang distansya sang bangkay sa mga banwa sa palibot.
3 Dayon ang mga manugdumala sang banwa nga pinakamalapit sa
nahamtangan sang bangkay magkuha sang bataon nga babayi nga baka
nga wala pa gid makaagi obra ukon arado.
4 Dal-on nila ini sa ililigan sang tubig nga *ang duta sa tupad sini* wala pa
gid maarado ukon matamnan. Kag didto balion nila ang liog sang baka.
5 Dapat magkadto man didto ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi, kay
ginpili sila sang GINOO nga inyo Dios nga mag-alagad kag maghatag sang
bendisyon sa ngalan sang GINOO, kag maghusay sang tanan nga kaso.
6 Dayon ang tanan nga manugdumala sang banwa nga pinakamalapit sa
lugar nga sa diin nakita ang bangkay magpanghugas sang ila mga kamot sa
ibabaw sang baka nga ginbali ang liog.
7 Dayon magasiling sila, 'Indi kami ang nagpatay kag wala man kami
nakakita kon sin-o ang nagpatay.
8 O GINOO, patawara ang imo katawhan nga mga Israelinhon nga imo
ginluwas *sa Egypt*. Indi kami pagsukta sa kamatayon sining inosente nga
tawo.' Dayon wala na sila sang salabton sa kamatayon sang sadto nga tawo.
9 Paagi sa pagtuman sini, indi kamo pagsukton sang GINOO sa pagpatay,
kay nakita niya nga matarong kamo.

Ang Pagpangasawa sa Bihag nga Babayi

10 "Halimbawa nagpakig-away kamo sa inyo mga kaaway kag gintugyan
sila sa inyo sang GINOO nga inyo Dios, kag ginbihag ninyo sila.
11 Kag halimbawa ang isa sa inyo nakakita sang isa ka guwapa nga babayi
sa mga bihag kag naluyag siya sa iya kag gusto niya siya nga pangasaw-on.
12 Kon matabo ini, dal-on niya ang babayi sa iya balay kag kalbuhon,
utdan ang mga kuko,
13 kag ilisan ang bayo nga ginasuksok sang ginbihag ini. Kinahanglan
magpabilin sa iya balay ang babayi sa sulod sang isa ka bulan samtang
nagapangasubo ang babayi para sa iya mga ginikanan. Pagkatapos sina,
puwede na siya nga pangasaw-on.
14 Pero kon sa ulihi wala na siya sing gana sa babayi, dapat palakton niya
ini sa bisan diin nga gusto niya. Indi niya siya pag-ibaligya ukon
pag-ulipunon tungod kay ginpakahuy-an na niya siya.

Ang Kinamatarong sang mga Kamagulangan

15 "Halimbawa may isa ka tawo nga duha ang iya asawa, kag
ginahigugma niya ang isa pero ang isa wala, kag may mga kabataan siya sa
ila nga duha. Kag halimbawa ang iya kamagulangan nga lalaki bata sang
iya asawa nga wala niya ginahigugma.

16 Kon partihon na gani niya ang iya pagkabutang sa iya mga anak,
kinahanglan nga ang parte nga para sa iya kamagulangan nga anak indi
pag-ihatag sa anak sang iya asawa nga ginahigugma niya. Dapat ihatag gid
niya ini sa kamagulangan bisan ang iloy sini wala niya ginahigugma.
17 Dapat kilalahon niya nga iya kamagulangan nga anak ang anak sang
iya asawa nga wala niya ginahigugma. Kag ihatag niya sa iya ang doble nga
parte sang iya pagkabutang kay siya ang nahauna niya nga anak kag may
kinamatarong siya sa pagbaton sang iya parte bilang kamagulangan nga
anak.

Ang Indi Matinumanon nga Anak

18 "Halimbawa ang isa ka tawo may anak nga lalaki nga matig-a sing ulo
kag rebelde, kag wala nagasunod sa iya mga ginikanan bisan ginadisiplina
nila siya.
19 Kon matabo ini, dal-on sang mga ginikanan ining ila anak sa mga
manugdumala didto sa puwertahan sang banwa.
20 Masiling dayon sila sa mga manugdumala, 'Ining anak namon matig-a
sing ulo kag rebelde; wala siya nagatuman sa amon. Gastador siya kag
palahubog.'
21 Kinahanglan nga batuhon siya sang tanan nga pumuluyo sang banwa
hasta nga mapatay. Dapat dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.* Kon
mabatian ini sang tanan nga Israelinhon mahadlok sila.

Iban pa nga mga Kasuguan

22 "Kon ang isa ka tawo ginsilutan sang kamatayon tungod sang krimen
nga iya nahimo, kag ang iya bangkay ginbitay sa kahoy,
23 kinahanglan nga indi maagahan ang iya bangkay didto sa kahoy. Dapat
ilubong ninyo ini sa amo man nga adlaw, kay ang bisan sin-o nga ginbitay
sa kahoy ginpakamalaot sang Dios. Indi ninyo pagdagtaan ang duta nga
ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo.

22

1 "Kon makita ninyo nga nakabuhi ang baka ukon karnero ukon kanding
sang inyo kapareho, indi ninyo ini pagpabay-an kundi dal-on ninyo sa
tag-iya.
2 Pero kon malayo ang ginaestaran sang tag-iya ukon wala kamo
makakilala sa tag-iya, dal-a sa inyo ang sapat hasta nga mag-abot ang
tag-iya nga nagapangita sini. Dayon ihatag ini sa iya.
3 Amo man ina ang inyo himuon sa donkey ukon sa panapton ukon sa
bisan ano nga butang nga nadula sang inyo kapareho. Indi ninyo ini
pagpabay-an.
4 "Kon makita ninyo nga ang donkey ukon ang baka sang inyo kapareho
nalup-og sa dalan, indi ninyo ini pagpabay-an. Buligi gid ang tag-iya sa
pagpatindog sini.
5 "Ang babayi indi dapat magsuksok sang bayo nga panglalaki, ukon ang
lalaki magsuksok sang bayo nga pangbabayi, kay ginakangil-aran sang
GINOO nga inyo Dios ang nagahimo sini.
6 "Kon may makita kamo nga pugad sang pispis sa higad sang dalan, sa
kahoy ukon sa duta, kag ang iloy nagaluob sa iya mga buto ukon mga itlog,
indi pagkuhaa ang iloy upod sa mga buto *ukon mga itlog*.

* **21:21** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

7 Puwede ninyo kuhaon ang mga buto *ukon mga itlog*, pero kinahanglan
nga buy-an ninyo ang iloy, para mangin maayo ang inyo kahimtangan kag
magkabuhi kamo sing malawig.
8 "Kon magpatindog kamo sang balay, kinahanglan nga butangan ninyo
sang barandilya ang palibot sang inyo *matapan* nga atop, para wala kamo
sing salabton kon may mahulog halin sa inyo atop kag mapatay.
9 "Indi kamo magtanom sang iban nga binhi sa talamnan sang ubas. Kon
himuon ninyo ini, mangin iya na sang templo ang bunga sang inyo
gintanom kag pati ang bunga sang inyo talamnan sang ubas.
10 "Indi ninyo pagpareson ang baka kag ang donkey sa pag-arado.
11 Indi kamo magsuksok sang bayo nga hinimo halin sa duha ka klase
sang tela.
12 "Butangan ninyo sang gaway-gaway ang apat ka corner sang inyo
pangtabon nga panapton.

Ang Kasuguan Parte sa Pagkaputli

13 "Halimbawa, ginpangasawa sang isa ka tawo ang isa ka babayi, kag
pagkatapos nila hulid, nangakig siya sa iya asawa
14 kag ginbutang-butangan niya siya. Siling niya, 'Nadiskobrehan ko sang
paghulid ko sa akon asawa nga indi na siya birhen.'
15 Dayon ang mga ginikanan sang babayi magkadto sa mga
manugdumala sang banwa didto sa may puwertahan sang banwa.
Magdala sila sang ebidensya nga birhen ang ila anak.
16 Dayon masiling ang amay sang babayi sa mga manugdumala,
'Ginpaasawa ko ang akon anak sa sini nga tawo kag karon nangakig siya sa
akon anak.
17 Ginbutang-butangan pa niya ang akon anak paagi sa pagsiling nga indi
na ini birhen sang ginpangasawa niya. Pero ari ang ebidensya nga birhen
ang akon anak.' Dayon ipakita sang ginikanan sa mga manugdumala ang
hapin *sa higdaan sang mag-asawa nga may dugo*.
18 Dakpon dayon sang mga manugdumala ang lalaki kag silutan.
19 Pamultahon nila siya sang 100 ka bilog nga pilak kag ihatag ini sa amay
sang babayi, kay ginpakahuy-an niya ang isa ka Israelinhon nga birhen.
Kag kinahanglan nga indi gid niya pagbulagan ang babayi samtang buhi
siya.
20 "Pero kon matuod ang ginasiling sang bana kag wala sing makita nga
ebidensya nga birhen ang babayi,
21 dal-on ang amo nga babayi sa atubangan sang balay sang iya amay kag
didto batuhon siya sang mga lalaki sang banwa hasta nga mapatay.
Makahuluya nga butang ang iya ginhimo sa Israel paagi sa
pagpakighilawas samtang ara pa siya sa poder sang iya amay. Dapat
dulaon ninyo ini nga kalautan sa inyo.*
22 "Kon ang isa ka tawo nadakpan nga nagapakighilawas sa babayi nga
may bana, sila nga duha sang babayi kinahanglan nga patyon. Dapat
dulaon ninyo ini nga kalautan sa Israel.
23 "Kon ang isa ka tawo nagpakighilawas sa isa ka babayi nga kalaslon na,
kag natabo ini sa isa ka banwa,
24 dal-on ninyo sila nga duha sa puwertahan sang banwa kag batuhon
hasta nga mapatay. Patyon ang babayi kay bisan didto siya sa banwa wala
siya nagsinggit sa pagpangayo sang bulig. Patyon man ang lalaki tungod

* **22:21** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

kay nagpakighilawas siya sa babayi nga kalaslon na. Dapat dulaon ninyo
ini nga kalautan sa inyo.
25 "Pero kon ginlugos sang lalaki ang babayi nga kalaslon na sa may guwa
sang banwa, ang lalaki lang ang patyon.
26 Indi ninyo pag-anha ang babayi; wala siya nakasala nga dapat silutan
sang kamatayon. Ini nga kaso pareho lang sa kaso sang tawo nga
nagsalakay sang iya kapareho kag ginpatay ini.
27 Kay sa guwa sang banwa ginlugos ang babayi. Bisan nagsinggit pa siya
sa pagpangayo sang bulig, wala gihapon sing may *makabati* sa pagbulig sa
iya.
28 "Kon nadakpan ang isa ka lalaki nga ginlugos niya ang isa ka babayi
nga indi kalaslon,
29 magbayad ang lalaki sang 50 ka bilog nga pilak sa amay sang babayi.
Kinahanglan nga pakaslan niya ang babayi tungod kay ginkuha niya ang
iya pagkababayi, kag kinahanglan nga indi gid niya siya pagbulagan
samtang buhi pa siya.
30 "Kinahanglan nga indi magpakighilawas ang anak sa asawa sang iya
amay, kay mahuy-an ang iya amay.

23

Ang mga Tawo nga Ginsikway sa Pagtilipon sang Katilingban sang Ginoo

1 "Wala sing tawo nga ginkapon ukon gin-utdan sang kinatawo nga
makaimpon sa komunidad sang Ginoo.
2 "Ang tawo nga anak sa guwa indi makaimpon sa komunidad sang
Ginoo pati ang iya mga kaliwat hasta sa ikanapulo nga henerasyon.
3 Wala sing Ammonhon ukon Moabnon ukon bisan sin-o sa ila mga
kaliwat hasta sa ikanapulo nga henerasyon nga makaimpon sa komunidad
sang Ginoo.
4 Kay wala nila kamo paghatagi sang pagkaon ukon tubig sang
nagpanglakaton kamo halin sa Egypt, kag ginsuhulan pa nila si Balaam nga
anak ni Beor nga taga-Petor sa Aram Naharaim* sa pagsumpa sa inyo.
5 Pero wala pagpamatii sang Ginoo nga inyo Dios si Balaam. Sa baylo,
ginhimo niya nga bendisyon ang sumpa sa inyo, kay ginahigugma kamo
sang Ginoo nga inyo Dios.
6 Samtang buhi pa kamo, indi gid kamo magbulig sa mga Ammonhon
ukon Moabnon sa bisan ano nga paagi.
7 "Indi ninyo pagpakalaina ang mga Edomnon, kay mga kadugo ninyo
sila. Indi man ninyo pagpakalaina ang mga Egyptohanon, kay nag-estar
kamo anay sa ila duta bilang mga pangayaw.
8 Ang ila mga kaliwat sa ikatatlo nga henerasyon puwede makaimpon sa
katawhan sang Ginoo.

Iban pa nga mga Pagsulundan

9 "Kon magpakig-away kamo sa inyo mga kaaway, maglikaw gid kamo sa
bisan ano nga butang nga makapahigko sa inyo.
10 Kon may isa sa inyo nga naguwaan sang semilya sa iya pagtulog sa
gab-i, kinahanglan nga magguwa siya sa kampo kag didto anay siya
magtiner.
11 Pagkahapon, magpaligo siya, kag pagkasalop sang adlaw puwede na
siya makabalik sa kampo.

* **23:4** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia.

12 “Magpili kamo sang lugar sa guwa sang kampo nga himuon ninyo nga
palamus-unan.
13 Kinahanglan nga ang kada isa sa inyo may pangkutkot sa inyo mga
gamit, para kon magpamus-on kamo, magkutkot kamo kag tabunan ini.
14 Kay ang GINOO nga inyo Dios nagalibot-libot sa inyo kampo sa
pagluwas sa inyo kag sa pagtugyan sang inyo mga kaaway sa inyo. Gani
kinahanglan nga matinlo ang inyo kampo para wala siya sing may makita
nga indi maayo, kag para indi niya kamo pagbayaan.
15 “Kon ang isa ka ulipon nagpalagyo sa iya amo kag magdangop sa inyo,
indi siya pagpilita sa pagbalik sa iya amo.
16 Paestara siya sa inyo lugar sa bisan diin nga banwa nga iya
nagustuhan. Indi ninyo siya pagpigusa.
17 “Dapat wala sing Israelinhon, lalaki man ukon babayi, nga magbaligya
sang iya lawas sa templo bilang pagsimba sa mga dios-dios.
18 Indi gid ninyo pagdal-a sa templo sang GINOO nga inyo Dios ang
kuwarta nga inyo nabaton sa sina nga paagi para ibayad sa inyo promisa sa
iya, kay makangilil-ad gid ini sa iya.
19 “Kon magpahulam kamo sa inyo kapareho nga Israelinhon, indi ninyo
ini pagpasakaan, kuwarta man ini ukon pagkaon ukon bisan ano nga
butang nga puwede pasakaan.
20 Puwede ninyo mapahulam ang mga pangayaw nga may saka, pero indi
ang inyo kapareho nga mga Israelinhon. Himuon ninyo ini para
pakamaayuhon kamo sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga
ginahimo didto sa duta nga inyo panag-iyahan.
21 “Kon magpanaad kamo sa GINOO nga inyo Dios, indi kamo
magpatumbaya sa pagtuman sini, kay sigurado gid nga sukton kamo sang
GINOO nga inyo Dios, kag makasala kamo sa indi ninyo pagtuman sini.
22 Indi ina sala kon indi kamo magpanaad sa GINOO.
23 Pero ang bisan ano nga inyo ginpanaad sa GINOO nga inyo Dios,
kinahanglan nga tumanon gid ninyo.
24 “Kon magkadto kamo sa talamnan sang ubas sang inyo kapareho nga
Israelinhon, puwede kamo makapagusto kaon sang ubas, pero indi kamo
magpanguha kag isulod sa inyo suludlan.
25 Kon magkadto man kamo sa talamnan sang trigo sang inyo kapareho
nga Israelinhon, puwede kamo makapamuksi† sang uyas, pero indi ninyo
ini paggarabon.

24

1 “Halimbawa, nagpangasawa ang isa ka lalaki, kag sang ulihi nadula ang
iya luyag sa iya asawa kay may nadiskobrehan siya sa iya asawa nga wala
niya naluyagi. Gani naghimo siya sang kasulatan sang pagbulagay kag
ginhatag sa iya asawa, kag ginpahalin niya siya sa iya balay.
2 Kon magpamana liwat ang amo nga babayi,
3 kag bulagan naman siya sang iya ikaduha nga bana ukon mapatay ang
iya ikaduha nga bana,
4 indi na siya puwede nga pangasaw-on liwat sang nahauna niya nga
bana kay nangin mahigko na siya.* *Kon pangasaw-on siya liwat sang iya
nahauna nga bana,* makangilil-ad ini sa panulok sang GINOO. Kinahanglan
nga indi ninyo paghimuon ina nga sala sa duta nga ginahatag sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo.

† **23:25** *makapamuksi:* sa iban nga Bisaya, *makapangutol*

* **24:4** *nangin mahigko na siya: pareho kahigko sang nagpanginlalaki*

5 “Kon ang isa ka tawo bag-o lang makasal, kinahanglan nga indi siya
pagpaintrahon sa inaway ukon hatagan sang bisan ano nga
responsibilidad sa banwa sa sulod sang isa ka tuig, para makatiner siya sa
iya balay kag mahatagan niya sang kalipay ang iya asawa.
6 “Indi pagkuhaa nga garantiya sa utang ang galingan sang nag-utang sa
imo, kay ginakuhaan mo siya sang iya palangabuhian.
7 “Kon madakpan ang isa ka tawo nga nagkidnap sa iya kapareho nga
Israelinhon kag ginhimo niya ini nga ulipon ukon ginbaligya niya,
kinahanglan nga patyon ang nagkidnap. Dapat dulaon ninyo ini nga
kalautan sa inyo.†
8 “Kon parte sa delikado nga balatian sa panit‡, sunda ninyo sing maayo
ang mga pagsulundan nga ginapahimo sa inyo sang mga pari nga mga
kaliwat ni Levi. Tumana *gid* ninyo ang akon mga ginsugo sa ila.
9 Dumduma ninyo kon ano ang ginhimo sang GINOO nga inyo Dios kay
Miriam sang nagalakat kamo halin sa Egypt.
10 “Kon magpahulam kamo sang bisan ano sa inyo kapareho nga
Israelinhon, indi kamo magsulod sa iya balay sa pagkuha sang bisan ano
nga iya igarantiya.
11 Maghulat lang kamo sa guwa kag dal-on niya ang iya igarantiya sa inyo.
12-13 Kon imol ang tawo kag ang iya gin-garantiya sa inyo ang iya
pangtabon nga panapton, indi ini pagpaagahi sa inyo. Iuli ini sa iya sa indi
pa magsalop ang adlaw para magamit niya ini sa pagtulog, kag
pasalamatan ka pa niya. Kabigon ini sang GINOO nga inyo Dios nga
matarong nga buhat.
14 “Indi kamo magpamintaha sa imol nga trabahador, Israelinhon man
siya ukon pangayaw nga nagaestar sa inyo banwa.
15 Bayari siya sang iya inadlaw nga suweldo sa indi pa magsalop ang
adlaw tungod kay imol siya kag nagasalig siya sa sina nga suweldo. Kay
kon indi, basi magdangop siya sa GINOO batok sa imo, kag isipon ini nga
sala kontra sa imo.
16 “Ang mga ginikanan indi dapat pagpatyon tungod sa sala sang ila mga
anak, ukon ang mga anak tungod sa sala sang ila mga ginikanan; ang kada
isa patyon tungod sa iya kaugalingon nga sala.
17 “Hatagan ninyo sang hustisya ang mga ilo kag ang mga pangayaw. Indi
ninyo pagkuhaa ang pangtabon nga panapton sang balo nga babayi bilang
garantiya sa iya utang.
18 Dumdumon ninyo nga mga ulipon kamo sadto sa Egypt kag ginluwas
kamo sang GINOO nga inyo Dios. Amo ina nga ginasugo ko kamo sa
paghimo sini.
19 “Kon nagaani kamo kag may nabilin kamo nga pungpong sa uma, indi
na ninyo ini pagbalikan kag kuhaon. Ibilin na lang ini sa mga pangayaw, sa
mga ilo, kag sa mga balo nga babayi, para pakamaayuhon kamo sang
GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga ginahimo.
20 Kon magdugos kamo sang inyo mga olibo, indi na ninyo pagbalikan
ang nabilin. Ibilin na lang sa mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga balo
nga babayi.
21 Kon magdugos kamo sang inyo mga ubas, indi na ninyo pagbalikan
ang mga nabilin. Ibilin na lang ini sa mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga
balo nga babayi.

† **24:7** *kalautan:* ukonkag *malain nga tawo*

‡ **24:8** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa Num. 5:2.

22 Dumdumon ninyo nga mga ulipon kamo sadto sa Egypt. Amo ina nga
ginasugo ko kamo sa paghimo sini.”

25

1 “Halimbawa, may ginbaisan ang duha ka tawo kag gindala nila ang ila
kaso sa korte, kag gindeklarar sang mga manughukom kon sin-o sa ila ang
may sala kag ang wala sing sala.
2 Kon ang may sala ginsentensyahan sang manughukom nga hanuton,
pahapaon siya sa atubangan sang manughukom kag hanuton nga ang
kadamuon suno sa sala nga iya nahimo.
3 Pero indi magsobra sa 40 ka hanot, kay kon sobra sa 40, mahuy-an siya.
4 “Indi pagbusali ang baka samtang nagalinas ini.
5 “Kon ang mag-utod nga lalaki nagaestar sa isa lang ka duta, kag napatay
ang isa sa ila nga wala sing bata, ang iya asawa indi dapat magpamana sa
iban luwas lang sa pamilya sang iya bana. Ang utod sang iya bana amo ang
magpangasawa sa iya. Katungdanan ini sang iya bayaw sa iya.
6 Ang kamagulangan nila nga anak kabigon nga anak sang napatay nga
utod para indi madula ang iya ngalan sa Israel.
7 “Pero kon indi gusto pangasaw-on sang utod sang napatay ang balo,
magkadto ang balo sa mga manugdumala didto sa puwertahan sang
banwa kag magsiling, ‘Indi magsugot ang akon bayaw nga hatagan niya
sang kaliwat ang iya utod sa Israel. Indi niya pagtumanon ang iya
katungdanan sa akon bilang bayaw.’
8 Dayon ipatawag siya sang mga manugdumala sang banwa kag
magpakig-estorya sila sa iya. Kon magpamilit gid siya nga indi niya gusto
pangasaw-on ang balo,
9 magpalapit ang balo sa atubangan sang mga manugdumala kag kuhaon
niya ang sandalyas sang iya bayaw kag duplaan niya siya sa guya kag
magsiling, ‘Amo ini ang ginahimo sa tawo nga indi magsugot nga hatagan
niya sang kaliwat ang iya utod *nga napatay*.’
10 Ang panimalay sang sini nga tawo pagatawgon sa Israel nga panimalay
sang tawo nga ginkuhaan sang sandalyas.
11 “Kon may duha ka lalaki nga nagaaway kag nagpalapit ang asawa sang
isa sa pagbulig sa iya bana paagi sa pagkumos sang kinatawo sang kontra,
12 kinahanglan utdon ang kamot sang babayi nga wala sing luoy-luoy.
13-14 “Indi kamo magdaya sa inyo pagkilo ukon pagsukob.
15 Maggamit kamo sang husto nga kilohan kag sulukban, para
magakabuhi kamo sing malawig sa duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO
nga inyo Dios.
16 Kay ginakangil-aran sang GINOO nga inyo Dios ang tawo nga
nagapangdaya.
17 “Dumduma ninyo kon ano ang ginhimo sang mga Amaleknon sa inyo
sang nagguwa kamo sa Egypt.
18 Ginsalakay nila kamo sang kapoy na gid kamo, kag ginpamatay nila
ang inyo mga kaupod nga ara sa ulihi. Wala sila sing kahadlok sa Dios.
19 Gani laglaga gid ninyo ang tanan nga Amaleknon kon hatagan na kamo
sang GINOO nga inyo Dios sang kalinong sa tanan ninyo nga mga kaaway
didto sa duta nga ginahatag niya sa inyo nga inyo panag-iyahan. Indi gid
ninyo pagkalimtan ini.

26

Ang mga Halad halin sa Patubas kag ang Ikanapulo

1 “Kon mapanag-iyahan na ninyo ang duta nga ginahatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios bilang palanublion ninyo, kag didto na kamo
nagaestar,
2 ibutang ninyo ang nahauna nga parte sang inyo patubas sa basket.
Dayon dal-a ninyo ini sa lugar nga pilion sang GINOO nga inyo Dios nga sa
diin padunggan siya.
3 Magkadto kamo sa pari nga nagaalagad sa sina nga tion kag magsiling
sa iya, ‘*Paagi sa sini nga halad,* ginakilala ko subong nga adlaw nga ang
GINOO nga aton Dios amo ang nagdala sa akon sa sini nga duta nga iya
ginsumpa sa aton mga katigulangan nga ihatag sa aton.’
4 “Kuhaon dayon sang pari ang basket sa inyo kag ibutang ini sa
atubangan sang halaran sang GINOO nga inyo Dios.
5 Dayon, isiling ninyo ini sa presensya sang GINOO nga inyo Dios: ‘Ang
amon katigulangan *nga si Jacob* isa ka Arameanhon nga wala sing
permanente nga puluy-an sadto. Nagkadto siya sa Egypt kag nag-estar
didto kaupod ang iya panimalay. Diutay lang sila sadto, pero sang ulihi
nagdamo sila kag nangin gamhanan nga nasyon.
6 Pero ginpintasan kami sang mga Egyptohanon. Ginpabudlayan nila
kami kag ginpilit sa pag-obra.
7 Nagpangayo kami sang bulig sa imo, GINOO, ang Dios sang amon mga
katigulangan, kag ginpamatian mo kami. Nakita mo kon paano kami
ginpabudlayan, ginpaobra, kag ginpaantos.
8 Gani ginkuha mo kami, GINOO, sa Egypt paagi sa imo puwerte nga
gahom kag makahaladlok nga buhat. Naghimo ka sang mga milagro kag
makatilingala nga mga butang.
9 Gindala mo kami sa sini nga lugar, kag ginhatag sa amon ining maayo
kag mapatubason nga duta.*
10 Gani karon, O GINOO, ginadala namon ang nahauna nga parte sang
patubas sang duta nga ginhatag mo sa amon.’ *Pagkatapos ninyo hambal
sini,* ibutang dayon ninyo ang basket sa presensya sang GINOO nga inyo
Dios, kag magluhod kamo sa iya presensya.
11 Dayon magkinalipay kamo tungod sa maayo nga mga butang nga
ginahatag sang GINOO nga inyo Dios sa inyo kag sa inyo pamilya. Upda man
ninyo sa pagselebrar ang mga Levita kag ang mga pangayaw nga nagaestar
upod sa inyo.
12 “Sa kada ikatatlo nga tuig, ihatag ninyo ang ikanapulo sang inyo mga
patubas sa mga Levita, sa mga pangayaw, sa mga ilo kag sa mga balo nga
babayi, para may bastante sila nga pagkaon.
13 Dayon masiling kamo sa presensya sang GINOO nga inyo Dios:
‘Ginkuha ko na sa akon balay ang balaan nga parte *nga amo ang ikanapulo*,
kag ginhatag sa mga Levita, sa mga pangayaw, sa mga ilo, kag sa mga balo
nga babayi suno sa tanan mo nga ginsugo sa amon. Wala ako naglapas
ukon nagkalipat sa bisan isa sang imo mga sugo.
14 Wala ko ginkaon ini samtang nagapangasubo ako; wala ko ini
gintandog samtang ginakabig ako nga mahigko; kag wala ko ini ginhalad sa
patay. O GINOO nga akon Dios, gintuman ko ikaw. Ginhimo ko ang tanan
nga ginsugo mo sa amon.
15 Talupangda kami halin sa imo balaan nga puluy-an sa langit, kag
pakamaayuha ang imo katawhan nga mga Israelinhon kag ang maayo kag

* **26:9** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa bersikulo 15.

mapatubason nga duta nga ginhatag mo sa amon suno sa imo ginsumpa sa amon mga katigulangan.'

Sunda Ninyo ang mga Sugo sang Dios

16 "Ginasugo kamo subong sang GINOO nga inyo Dios nga tumanon ninyo
ining *tanan nga* sugo kag pagsulundan. Tumana gid ninyo ini sing maayo
sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag.
17 Ginpahayag ninyo subong nga ang GINOO amo ang inyo Dios kag
magakabuhi kamo suno sa iya mga pamaagi, kag tumanon ninyo ang iya
mga sugo kag mga pagsulundan, kag sundon ninyo siya.
18 Kag ginpahayag man sang GINOO subong nga kamo iya espesyal nga
katawhan suno sa iya ginpromisa, kag dapat magtuman kamo sa tanan
niya nga mga sugo.
19 Kag suno sa iya ginpromisa himuon niya kamo nga labaw sa tanan nga
nasyon, kag pagadayawon kag padunggan kamo. Mangin katawhan kamo
nga pinili sang GINOO nga inyo Dios."

27

Ang Halaran sa Bukid sang Ebal

1 Karon ginmanduan ni Moises kag sang mga manugdumala sang Israel
ang katawhan: "Tumana ninyo *ining* tanan nga sugo nga ginahatag ko sa
inyo subong.
2 Kon makatabok na kamo sa Jordan, didto sa duta nga ginahatag sa inyo
sang GINOO nga inyo Dios, magtumpok kamo sang dalagko nga mga bato,
kag lamhitan ninyo ini sang apog.
3 Isulat ninyo sa sini nga mga bato ang tanan nga kasuguan kon
makasulod na kamo sa maayo kag mapatubason nga duta* nga ginahatag
sa inyo sang GINOO nga inyo Dios, ang Dios sang inyo mga katigulangan,
suno sa iya ginpromisa sa inyo.
4 Kon makatabok na kamo sa Jordan, patinduga ninyo ini nga mga bato
sa Bukid sang Ebal, suno sa ginmando ko sa inyo subong, kag lamhitan
ninyo ini sang apog.
5 Dayon maghimo kamo didto sang halaran nga bato para sa GINOO nga
inyo Dios. Indi ninyo pagbasbasan ang mga bato nga inyo gamiton.
6 Dapat wala mabasbasi ang mga bato nga himuon ninyo nga halaran.
Dayon maghalad kamo sa sini nga halaran sang mga halad nga ginasunog
para sa GINOO nga inyo Dios.
7 Maghalad man kamo sang halad nga para sa maayo nga relasyon, kag
kauna ninyo ini didto kag magkinalipay kamo sa presensya sang GINOO nga
inyo Dios.
8 Kag isulat ninyo sing maathag ining mga kasuguan sang Dios sa mga
bato *nga ginpahiran ninyo sang apog*."
9 Nagsiling pa gid si Moises kag ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi sa
tanan nga Israelinhon, "Pamati kamo, O *katawhan sang* Israel! Subong nga
adlaw nangin katawhan na kamo sang GINOO nga inyo Dios.
10 Sunda ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag tumana ang iya mga sugo
kag mga pagsulundan nga ginahatag ko sa inyo subong."

Ang mga Pagpakamalaot

11 Sa amo man nga adlaw ginmanduan ni Moises ang katawhan:

* **27:3** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

12 “Kon makatabok na gani kamo sa Jordan, amo ini ang mga *tribo nga*
magtindog sa Bukid sang Gerizim sa pagbendisyon sa katawhan: ang tribo
ni Simeon, Levi, Juda, Isacar, Jose, kag Benjamin.
13 Kag amo ini ang mga *tribo nga* magtindog sa Bukid sang Ebal sa
pagpakamalaot sa katawhan: ang tribo ni Reuben, Gad, Asher, Zebulun,
Dan, kag Naftali.
14 “Ang mga Levita magsinggit sing mabaskog sa tanan nga Israelinhon:
15 “Pakamalauton ang tawo nga maghimo sang bisan ano nga mga
dios-dios nga hinimo halin sa bato ukon saway kag simbahon ini bisan sa
sekreto. Kay ini nga mga dios-dios nga hinimo lang sang tawo ginakaugtan
sang GINOO.” Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”
16 “Pakamalauton ang tawo nga wala nagatahod sa iya mga ginikanan.”
Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”
17 “Pakamalauton ang tawo nga nagahalin sang muhon sang duta sang
iya isigkatawo *para kawaton ang duta*.” Masabat dayon ang tanan nga
tawo, “Amen!”
18 “Pakamalauton ang tawo nga nagapatalang sang bulag sa dalan.”
Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”
19 “Pakamalauton ang tawo nga wala nagahatag sang hustisya sa mga
pangayaw, sa mga ilo kag sa mga balo nga babayi.” Masabat dayon ang
tanan nga tawo, “Amen!”
20 “Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa asawa sang iya
amay, kay ginapakahuy-an niya ang iya amay.” Masabat dayon ang tanan
nga tawo, “Amen!”
21 “Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa bisan ano nga
sapat.” Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”
22 “Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa iya utod nga babayi,
utod man niya sa amay ukon sa iloy.” Masabat dayon ang tanan nga tawo,
“Amen!”
23 “Pakamalauton ang tawo nga magpakighilawas sa iya ugangan nga
babayi.” Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”
24 “Pakamalauton ang tawo nga magpatay sang iya kapareho bisan sa
sekreto.” Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”
25 “Pakamalauton ang tawo nga magbaton sang suhol sa pagpatay sang
inosente nga tawo.” Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”
26 “Pakamalauton ang tawo nga indi magsunod ukon magtuman sining
tanan nga sugo.” Masabat dayon ang tanan nga tawo, “Amen!”

28

Ang Balos sa Pagkamatinumanon
(Lev. 26:3-13; Deu. 7:11-24)
1 “Kon sundon gid ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag tumanon ang tanan
niya nga sugo nga ginahatag ko sa inyo subong, himuon niya kamo nga
labaw sa tanan nga nasyon diri sa kalibutan.
2 Kon sundon ninyo ang GINOO nga inyo Dios mangin inyo ining tanan
nga pagpakamaayo:
3 “Pakamaayuhon niya ang inyo mga banwa kag ang inyo mga uma.
4 Pakamaayuhon niya kamo sang madamo nga kabataan, bugana nga
patubas kag madamo nga kasapatan.
5 Pakamaayuhon niya ang inyo mga patubas kag mga pagkaon.
6 Pakamaayuhon niya ang tanan ninyo nga ginahimo.

7 Ipapierdi sang GINOO sa inyo ang mga kaaway nga magsalakay sa inyo.
Tingob sila nga magsalakay sa inyo pero lapta sila nga magpalalagyo sa
inyo.
8 Pakamaayuhon sang GINOO nga inyo Dios ang tanan ninyo nga
ginahimo kag pun-on niya sang mga patubas ang inyo mga bodega.
Pakamaayuhon niya kamo sa duta nga ginahatag niya sa inyo.
9 Suno sa ginpromisa sang GINOO nga inyo Dios sa inyo, himuon niya
kamo nga iya pinili nga katawhan, kon tumanon ninyo ang iya mga sugo
kag magkabuhi kamo suno sa iya mga pamaagi.
10 Dayon ang tanan nga katawhan sa kalibutan makahibalo nga ginpili
kamo sang GINOO mismo, kag mahadlok sila sa inyo.
11 Pakamaayuhon gid kamo sang GINOO didto sa duta nga iya ginpromisa
sa inyo mga katigulangan nga ihatag sa inyo. Padamuon niya ang inyo mga
anak, ang inyo mga kasapatan kag ang inyo mga patubas.
12 Padal-an kamo sang GINOO sang ulan sa husto nga tion halin sa
talaguan sang iya manggad sa langit, kag pakamaayuhon niya ang tanan
ninyo nga ginahimo. Magapahulam kamo sa madamo nga nasyon, pero
kamo ya indi magpanghulam.
13 Himuon kamo sang GINOO nga mga pangulo *sa mga nasyon*, kag indi
sumulunod lang. Huo, ara kamo permi sa ibabaw kag indi sa idalom kon
tumanon kag sundon lang ninyo sing maayo ang mga sugo sang GINOO nga
inyo Dios nga ginahatag ko sa inyo subong.
14 Gani indi ninyo paglapasa ang bisan ano nga ginasugo ko sa inyo
subong, kag indi kamo magsunod sa iban nga mga dios kag mag-alagad sa
ila.

Ang Balos sa Pagkadi-matinumanon (Lev. 26:14-46)

15 "Pero kon indi kamo magtuman sa GINOO nga inyo Dios kag indi
magsunod sing maayo sa tanan niya nga mga sugo kag mga pagsulundan
nga ginahatag ko sa inyo subong, maagom ninyo ining tanan nga
pagpakamalaot:
16 Pakamalauton sang GINOO ang inyo mga banwa kag mga uma.
17 Pakamalauton niya ang inyo mga patubas kag mga pagkaon.
18 Pakamalauton niya kamo paagi sa paghatag sa inyo sang diutay nga
mga kabataan, patubas kag kasapatan.
19 Pakamalauton niya ang tanan ninyo nga mga ginahimo.
20 Pasalasalahon kamo kag pagamuhon ang tanan ninyo nga ginahimo
hasta nga malaglag kamo kag magkalawala sa gilayon tungod sa malain
ninyo nga ginahimo paagi sa pagsikway sa iya.*
21 Padal-an kamo sang GINOO sang mga balatian hasta nga magkalalaglag
kamo didto sa duta nga inyo sudlon kag panag-iyahan.
22 *Huo,* paantuson kamo sang GINOO sang makamamatay nga mga
balatian, hilanat, palamanog, kag sang mainit nga hangin, *malawig nga*
tingadlaw† kag mga peste sa mga tanom hasta nga magkalawala kamo.
23 Ang langit mangin *daw sa* saway *nga indi na maghatag sang ulan* kag
ang duta *magtig-a pareho sa* salsalon.
24 Imbes tubig ang ihatag sang GINOO sa inyo bilang ulan, yab-ok ang iya
ihatag. Paulanon niya sang yab-ok hasta nga magkalalaglag kamo.

---

* **28:20** *iya:* sa Hebreo, *akon* † **28:22** *tingadlaw:* sa Hebreo, *espada*

25 “Ipapierdi kamo sang GINOO sa inyo mga kaaway. Tingob kamo nga
magsalakay sa ila, pero lapta kamo nga magpalalagyo sa ila. Kangil-aran
kamo sang tanan nga ginharian sa kalibutan.
26 Ang inyo mga bangkay kan-on sang mga pispis kag sang mapintas nga
mga sapat, kag wala sing may magtabog sa ila.
27 Paantuson kamo sang GINOO sang mga hubag nga iya ginpadala sa mga
Egyptohanon, kag sang mga tumor, katol kag arikis‡ nga indi gid mag-ayo.
28 Pabuangon kamo sang GINOO, bulagon kag pasalasalahon.
29 Magapangapkap kamo bisan adlaw pareho sa bulag. Indi kamo
magmainuswagon sa bisan ano nga inyo himuon. Daog-daugon kag
kawatan kamo permi, kag wala sing may magbulig *sa inyo*.
30 “Ang babayi nga inyo pangasaw-on agawon§ sang iban nga lalaki.
Magapatindog kamo sang balay pero indi kamo makaestar sini.
Magatanom kamo sang mga ubas pero indi kamo makapulos sang mga
bunga sini.
31 Ihawon ang inyo baka sa inyo atubangan, pero indi kamo makakaon
sini. Agawon sa inyo ang inyo donkey, kag indi na ini pag-ibalik sa inyo.
Kuhaon sang inyo mga kaaway ang inyo mga karnero, kag wala sing may
magbulig sa inyo sa pagbawi sini.
32 Samtang nagatan-aw kamo, bihagon ang inyo mga anak sang taga-iban
nga nasyon, kag adlaw-adlaw kamo nga maghulat sa ila *pagbalik*, pero
wala kamo sing may mahimo.
33 Ang mga tawo nga wala ninyo makilal-i amo ang magakaon sang tanan
ninyo nga ginpangabudlayan, kag permi lang kamo daog-daugon kag
paantuson.
34 Kag kon makita ninyo ini tanan, mabuang kamo.
35 Patubuan kamo sang GINOO sang mga hubag nga indi mag-ayo halin sa
inyo dapadapa hasta sa ulo.
36 “Kamo kag ang inyo pinili nga hari ipabihag sang GINOO sa nasyon nga
wala ninyo makilal-i ukon sang inyo mga katigulangan. Didto magasimba
kamo sa iban nga mga dios nga hinimo halin sa kahoy kag bato.
37 Kangil-aran kamo, hikayan, kag insultuhon sang mga pumuluyo sang
mga nasyon nga sa diin kamo ginbihag.
38 “Madamo ang inyo itanom pero gamay lang ang inyo anihon, kay
kaunon ini sang mga apan.
39 Magatanom kamo sang ubas kag atipanon ninyo, pero indi kamo
makapangharvest sang bunga sini ukon makainom sang iya duga, kay
kaunon ini sang mga ulod.
40 Magatanom kamo sang madamo nga olibo bisan diin sa inyo lugar,
pero wala kamo sing lana nga makuha halin sa sini, kay magkalapulak ang
mga bunga sini.
41 Makapamata kamo, pero indi sila magpabilin sa inyo kay bihagon sila.
42 Kaunon sang mga apan* ang tanan ninyo nga mga kahoy kag mga
tanom.
43 “Ang mga pangayaw nga nagaestar upod sa inyo magaamat-amat
gamhanan samtang kamo ya magaamat-amat luya.
44 Sila ang magapautang sa inyo kag indi kamo ang magapautang sa ila.
Sila ang magapangulo sa inyo kag kamo inyo mga sumulunod lang.

---

‡ **28:27** *tumor, katol kag arikis:* Indi mapat-od sa Hebreo kon ano gid nga mga balatian ini. § **28:30** *agawon:* ukon, *luguson* * **28:42** *apan:* ukon, *sapat-sapat*

45 Matabo ining tanan nga pagpakamalaot sa inyo hasta nga
magkalamatay kamo kon indi ninyo pagtumanon ang GINOO nga inyo Dios
kag ang iya mga sugo kag mga pagsulundan nga iya ginhatag sa inyo.
46 Ini nga mga pagpakamalaot mangin padumdom kag paandam sa inyo
kag sa inyo mga kaliwat hasta san-o.
47 Tungod kay wala ninyo gin-alagad nga may kalipay kag kasadya ang
GINOO nga inyo Dios sang tion sang inyo kabuganaan,
48 itugyan niya kamo sa mga kaaway nga ipadala niya sa inyo kag
magaalagad kamo sa ila. Gutumon kamo, uhawon, kulangon sang bayo,
kag mawad-an sang bisan ano nga butang. Paantuson niya kamo nga daw
sa ginatakdan kamo sang salsalon nga gota hasta nga magkalamatay kamo.
49 "Ipasalakay kamo sang GINOO sa isa ka nasyon nga halin sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan, nga ang ila lingguahe indi ninyo
maintiendihan. Salakayon nila kamo pareho sa agila nga nagasulip.
50 Mapintas sila kag wala sing kaluoy sa mga tigulang kag mga kabataan.
51 Kaunon nila ang inyo mga kasapatan kag ang inyo mga patubas hasta
nga magkalamatay kamo. Wala sila sing ibilin sa inyo nga uyas, duga sang
ubas, lana, ukon mga kasapatan hasta nga magkalalaglag kamo.
52 Salakayon nila ang tanan ninyo nga banwa nga ginahatag sa inyo sang
GINOO nga inyo Dios hasta nga magkalarumpag ang mga mataas kag
mabakod nga mga pader sini nga inyo ginasaligan.
53 "Sa tion nga kibunon kamo sang inyo mga kaaway, kaunon ninyo ang
inyo mga anak nga ginhatag sa inyo sang GINOO nga inyo Dios *tungod sa*
puwerte nga kagutom.
54 Bisan pa ang mahinhin kag maluming gid nga tawo wala na sing
kaluoy sa iya utod, sa iya pinalangga nga asawa, kag sa iya nabilin nga mga
anak.
55 Indi niya sila paghatagan sang iya ginakaon nga unod sang iya anak
kay nahadlok siya nga maubusan. Amo ina ang matabo sa inyo sa tion nga
kibunon na sang inyo mga kaaway ang tanan ninyo nga banwa.
56 Bisan pa ang mahinhin kag maluming nga babayi nga halos indi gani
maglakat nga nagatiniil, mangin mapintas sa iya pinalangga nga bana kag
sa iya mga anak.
57 Taguon niya ang iya bata nga bag-o lang gid natawo kag ang inunlan
sini para kaunon niya sa sekreto, kay nahadlok siya nga basi wala na siya
sing kaunon samtang ginapalibutan sang inyo mga kaaway ang inyo mga
banwa.
58 "Kon indi ninyo pagtumanon sing maayo ining tanan nga sugo nga
nasulat sa sini nga libro, kag indi pagtahuron ang halangdon kag
makatilingala nga ngalan sang GINOO nga inyo Dios,
59 padal-an niya kamo kag ang inyo mga kaliwat sang makahaladlok nga
mga balatian nga puwerte kasakit kag wala sing kaayuhan.
60 Ipaagom niya sa inyo ang makahaladlok nga mga balatian nga
ginpadala niya sa Egypt, kag magapabilin ini sa inyo.
61 Ipaagom man sang GINOO ang tanan nga klase sang balatian nga wala
nasulat sa sining Libro sang Kasuguan, hasta nga magkalamatay kamo.
62 Bisan pareho kamo kadamo sang bituon sa langit, diutay lang ang
mabilin sa inyo kay wala kamo nagtuman sa GINOO nga inyo Dios.
63 Subong nga ginkalipay sang GINOO ang pagpauswag kag pagpadamo sa
inyo, ikalipay man niya ang paglaglag kag pagpamatay sa inyo, hasta nga
magkalawala kamo sa duta nga inyo sudlon kag panag-iyahan.

64 “Palaptahon kamo sang GINOO sa tanan nga nasyon, sa punta kag
punta sang kalibutan. Kag didto magasimba kamo sa iban nga mga dios
nga hinimo halin sa kahoy kag bato, nga wala gani ninyo makilal-i ukon
sang inyo mga katigulangan.
65 Wala kamo didto sing kalinong kag lugar nga mapahuwayan.
Pakulbaan kamo sang GINOO kag madulaan kamo sang paglaom, kag permi
lang kamo masubuan.
66 Ang inyo kabuhi mangin ara permi sa katalagman; adlaw-gab-i permi
lang kamo ginakulbaan, kag wala sing kasiguruhan ang inyo kabuhi.
67 Tungod sa inyo kahadlok sa mga butang nga inyo makita sa palibot,
masiling kamo kon aga, ‘Kuntani gab-i na.’ Kag kon gab-i masiling kamo,
‘Kuntani aga na.’
68 Pabalikon kamo sang GINOO sa Egypt sakay sa barko, bisan nagsiling
ako sa inyo nga indi na kamo dapat magbalik didto. Didto ibaligya ninyo
ang inyo kaugalingon sa inyo mga kaaway bilang mga ulipon, pero wala
sing may magbakal sa inyo.”

29

1 Amo ini ang mga detalye sang pagtuman sa kasugtanan nga ginsugo
sang GINOO kay Moises nga ihatag sa mga Israelinhon sa Moab. Dugang ini
sa kasugtanan nga iya ginhimo sa ila sa Horeb.

Ginpatuman Liwat sa mga Israelinhon ang Kasugtanan

2 Ginpatawag ni Moises ang tanan nga Israelinhon kag ginsilingan,
“Kamo mismo nakakita sang tanan nga ginhimo sang GINOO sa hari sang
Egypt* kag sa tanan niya nga mga opisyal kag sa bilog niya nga nasyon.
3 Nakita ninyo atong puwerte nga mga pagtilaw, mga milagro, kag
makatilingala nga mga buhat.
4 Pero hasta subong wala pa ginpaintiendi sang GINOO sa inyo ining inyo
nakita kag nabatian.
5 Sa sulod sang 40 ka tuig nga ginpangunahan ko kamo sa kamingawan,
wala nagdaan ang inyo mga bayo kag mga sandalyas.
6 Wala kamo sing tinapay didto ukon bino kag iban pa nga ilimnon, *pero
ginhatagan kamo sang GINOO sang inyo mga kinahanglanon* para
mahibaluan ninyo nga siya ang GINOO nga inyo Dios.
7 “Pag-abot ta sa sini nga lugar, nagpakig-away sa aton si Haring Sihon
sang Heshbon kag si Haring Og sang Bashan, pero gindaog naton sila.
8 Gin-agaw ta ang ila duta kag ginhatag ini sa *mga tribo ni* Reuben, Gad,
kag sa katunga nga tribo ni Manase bilang ila palanublion.
9 “Gani tumana ninyo sing maayo ang mga ginapatuman sa sini nga
kasugtanan, para magmauswagon kamo sa tanan ninyo nga ginahimo.
10 Nagatindog kamo tanan subong nga adlaw sa presensya sang GINOO
nga inyo Dios: ang mga pangulo sang inyo mga tribo, ang mga
manugdumala, ang mga opisyal, ang tanan nga lalaki sang Israel,
11 ang inyo mga asawa kag mga kabataan, kag ang mga pangayaw nga
nagaestar upod sa inyo nga inyo manugkahoy kag manugsag-ob.
12 Nagatindog kamo diri sa paghimo sang kasugtanan sa GINOO nga inyo
Dios. Ini nga kasugtanan nga ginahimo sang GINOO sa inyo subong nga
adlaw ginsumpaan niya,

* **29:2** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

13 para ipahibalo niya liwat sa inyo subong nga kamo iya katawhan kag
siya inyo nga Dios suno sa iya ginpromisa sa inyo kag sa inyo mga
katigulangan nga si Abraham, Isaac, kag Jacob.
14-15 Pero indi lang kamo nga nagatindog diri subong sa presensya sang
GINOO nga inyo Dios ang iya ginahimuan sang sini nga kasugtanan nga may
panumpa, kundi pati ang tanan ninyo nga kaliwat sa palaabuton.
16 "Nahibaluan ninyo kon paano anay kita nag-estar sa Egypt kag kon
paano kita nagpanglat-as sa kadutaan sang iban nga mga nasyon pakadto
sa sini nga lugar.
17 Nakita ninyo ang ila makangilil-ad nga mga dios-dios nga hinimo halin
sa kahoy, bato, pilak kag bulawan.
18 Siguraduha ninyo nga wala sa inyo sing lalaki, babayi, panimalay,
ukon tribo nga magbiya sa GINOO nga aton Dios kag magsimba sa mga dios
sang sadto nga mga nasyon para wala sing bisan isa sa inyo nga mangin
pareho sa gamot nga nagatubo nga mapait kag makahililo.
19 Ang bisan sin-o nga nakabati sang mga paandam sang sini nga mga
pagpakamalaot indi maghunahuna nga indi siya maano bisan
magpadayon siya sa iya lang gusto. Ang matuod, magadala ini sang
kalaglagan sa inyo tanan.
20 Indi *gid* siya pagpatawaron sang GINOO. Magadabdab *nga daw sa*
kalayo ang puwerte nga kaakig sang GINOO sa iya, kag matabo sa iya ang
tanan nga pagpakamalaot nga nasulat sa sini nga libro, kag dulaon sang
GINOO ang iya ngalan sa kalibutan.
21 Painon siya sang GINOO sa tanan nga tribo sang Israel, kag paantuson
siya suno sa mga pagpakamalaot sang kasugtanan nga nasulat sa sini nga
Libro sang Kasuguan.
22 "Sa ulihi nga mga henerasyon ang inyo mga kaliwat kag ang mga
pangayaw nga naghalin sa malayo nga mga lugar makakita sang *resulta*
sang mga kalamidad kag mga balatian nga ipadala sang GINOO sa inyo duta.
23 Ang inyo bilog nga duta mangin pareho sa desierto nga natabunan
sang asupre kag asin. Wala gid sing may magtanom sa sini nga duta kay
ang tanom indi magtubo. Mangin pareho ini sang pagkalaglag sang Sodom
kag Gomora, sang Adma kag Zeboyim nga ginlaglag sang GINOO tungod sa
puwerte niya nga kaakig.
24 Dayon mamangkot ang tanan nga nasyon, 'Ngaa bala ginhimo ina sang
GINOO sa ila nasyon? Ngaa bala nga puwerte gid ang iya kaakig?'
25 "Kag ang sabat amo ini: 'Tungod kay ginsikway sang sini nga mga tawo
ang kasugtanan nga ginhimo sa ila sang GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan, sang ginpaguwa niya sila sa Egypt.
26 Nagsimba sila kag nag-alagad sa iban nga mga dios nga wala nila
nakilal-i, nga gindumili sang GINOO nga simbahon nila.
27 Gani puwerte ang kaakig sang GINOO sa ila nasyon kag ginpaagom niya
sa ila ang tanan nga pagpakamalaot nga nasulat sa sini nga libro.
28 Sa puwerte nga kaakig sang GINOO, ginpalayas niya sila sa ila nasyon
kag ginpabihag sa iban nga nasyon nga sa diin nagaestar sila subong.'
29 "May mga butang nga sekreto nga ang GINOO lang nga aton Dios ang
nakahibalo, pero ginpahayag niya sa aton ang iya kasuguan kag ini dapat
sundon naton kag sang aton mga kaliwat hasta san-o.

30

Ang Dapat Himuon para Pakamaayuhon sang Dios

1 “Halimbawa, matabo sa inyo ini nga mga butang—ang mga
pagpakamaayo kag ang mga pagpakamalaot nga akon ginsiling sa
inyo—kag madumduman ninyo ini kon didto na kamo sa mga nasyon nga
sa diin ginpabihag kamo sang GINOO nga inyo Dios.
2 Kon sa sina nga tion magbalik kamo kag ang inyo mga anak sa GINOO
nga inyo Dios, kag tumanon ninyo sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag
kalag ang tanan nga ginsugo ko sa inyo subong,
3 kaluoyan kamo sang GINOO nga inyo Dios. Tipunon niya kamo halin sa
tanan nga nasyon nga sa diin ginpabihag niya kamo, kag dayon ibalik niya
ang inyo maayo nga kahimtangan.
4 Bisan didto pa niya kamo ginpalayas sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan, tipunon gihapon kamo sang GINOO nga inyo Dios
5 kag pabalikon sa duta nga ginpanag-iyahan sang inyo mga
katigulangan, kag panag-iyahan ninyo ini *liwat*. Pauswagon kag padamuon
pa gid niya kamo sang sa inyo mga katigulangan.
6 Bag-uhon sang GINOO nga inyo Dios ang inyo mga tagipusuon kag ang
mga tagipusuon sang inyo mga kaliwat para higugmaon ninyo siya sa
bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag, kag magkabuhi kamo *sing malawig*.
7 Ipaagom sang GINOO nga inyo Dios ining tanan nga pagpakamalaot sa
inyo mga kaaway nga nagadumot kag nagahingabot sa inyo.
8 Tumanon ninyo liwat ang GINOO kag sundon ang tanan niya nga mga
sugo nga ginahatag ko sa inyo subong.
9 Pauswagon gid kamo sang GINOO nga inyo Dios sa tanan ninyo nga
ginahimo. Padamuon niya ang inyo mga anak, mga kasapatan, kag ang
inyo mga patubas, kay malipay liwat ang GINOO sa pagpakamaayo sa inyo,
subong nga nalipay siya sa pagpakamaayo sa inyo mga katigulangan.
10 Matabo ini kon tumanon ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag sundon
ang tanan niya nga mga sugo kag mga pagsulundan nga nasulat sa sini nga
Libro sang Kasuguan. *Huo, matabo ini* kon magbalik kamo sa iya sa bug-os
ninyo nga tagipusuon kag kalag.
11 “Indi mabudlay intiendihon kag himuon ini nga mga sugo nga
ginahatag ko sa inyo subong.
12 Wala ini sa langit nga magpamangkot kamo, ‘Sin-o bala ang
mapa-langit sa pagkuha sini kag isugid sa aton para sundon naton?’
13 Wala man ini sa tabok sang dagat nga magpamangkot kamo, ‘Sin-o
bala ang matabok sa dagat sa pagkuha sini kag isugid sa aton para sundon
naton?’
14 Ara ina nga mga pulong sa inyo, sa inyo mismo baba kag tagipusuon,
gani matuman ninyo ina.
15 “Pamati! Subong nga adlaw ginapapili ko kamo sini: kabuhi ukon
kamatayon, kauswagan ukon kalaglagan.
16 Ginamanduan ko kamo subong nga higugmaon ninyo ang GINOO nga
inyo Dios, magkabuhi kamo suno sa iya mga pamaagi, kag magtuman sang
iya mga sugo kag mga pagsulundan. *Kon himuon ninyo ini*, makaangkon
kamo sang *maayo nga* kabuhi kag magdamo, kag pakamaayuhon kamo
sang GINOO nga inyo Dios didto sa duta nga inyo pagasudlon kag
panag-iyahan.
17 “Pero kon indi kamo magtuman kag magsunod sa iya, kag magsimba
kamo kag mag-alagad sa iban nga mga dios,
18 subong pa lang nga daan ginapaandaman ko na kamo nga sigurado gid
nga malaglag kamo. Indi kamo magkabuhi sing malawig sa duta nga inyo
sudlon kag panag-iyahan didto sa tabok sang Jordan.

19 “Subong nga adlaw ginatawag ko bilang mga saksi ang langit kag ang
duta kon diin sa sini ang inyo pilion: kabuhi ukon kamatayon,
pagpakamaayo ukon pagpakamalaot. Pilia ninyo ang kabuhi para
magkabuhi kamo kag ang inyo mga kabataan.*
20 Higugmaa ninyo ang GINOO nga inyo Dios. Tumana ninyo siya kag
magpabilin kamo sa iya, kay siya ang inyo kabuhi. Kon himuon ninyo ini,
magakabuhi kamo sing malawig didto sa duta nga iya ginsumpa nga ihatag
sa inyo mga katigulangan nga sila ni Abraham, Isaac kag Jacob.”

31

Si Josue amo ang Nagbulos kay Moises
(Num. 27:12-23)

1 Nagpadayon si Moises sa pagpakighambal sa tanan nga Israelinhon.
2 Siling niya, “120 na ka tuig ang akon edad kag indi na ako makasarang
sa pagpangulo sa inyo. Kag nagsiling ang GINOO sa akon nga indi ako
makatabok sa Jordan.
3 Ang GINOO nga inyo Dios amo mismo ang magapanguna sa inyo sa
pagtabok. Laglagon niya ang mga nasyon didto, kag panag-iyahan ninyo
ang ila duta. Pangunahan kamo ni Josue sa pagtabok suno sa ginsiling sang
GINOO.
4 Himuon sang GINOO sa sini nga mga nasyon ang iya ginhimo kay Sihon
kag kay Og nga mga hari sang mga Amornon, kag sa ila duta.
5 Itugyan sila sang GINOO sa inyo, kag kinahanglan nga himuon ninyo sa
ila ang tanan nga ginsugo ko sa inyo.
6 Magpakabakod kamo kag magpakaisog. Indi kamo magkahadlok sa ila
kay ang GINOO nga inyo Dios nagaupod sa inyo; indi niya kamo pagbayaan
ukon pagpabay-an.”
7 Dayon gintawag ni Moises si Josue kag ginsilingan sa atubangan sang
tanan nga Israelinhon, “Magpakabakod ka kag magpakaisog, kay ikaw ang
magapangulo sa sini nga katawhan sa pagkadto sa duta nga ginsumpa sang
GINOO nga ihatag sa ila mga katigulangan. Buligan mo sila nga maangkon
nila ang duta.
8 Pangunahan ka sang GINOO kag magaupod siya sa imo; indi niya ikaw
pagbayaan ukon pagpabay-an. Gani indi ka magkahadlok ukon
magkaluya.”

Ang Pagbasa sang Kasuguan

9 Ginsulat ni Moises ini nga mga sugo kag ginhatag sa mga pari nga mga
kaliwat ni Levi, nga amo ang nagadala sang Kahon sang Kasugtanan sang
GINOO, kag sa tanan nga manugdumala sang Israel.
10 Dayon ginmanduan sila ni Moises, “Sa katapusan sang kada pito ka
tuig nga amo ang tuig nga kanselahon na ang mga utang, sa tion sang Piesta
sang Pagpatindog sang mga Payag,
11 basahon ninyo ini nga mga sugo sa tanan nga Israelinhon kon
magtipon sila sa presensya sang GINOO nga inyo Dios sa lugar nga iya pilion.
12 Tipuna ang mga tawo—ang mga lalaki, mga babayi, mga kabataan, kag
mga pangayaw nga nagaestar sa inyo mga banwa—para makapamati sila
kag makatuon nga magtahod sa GINOO nga inyo Dios kag magtuman sing
maayo sa tanan nga ginapatuman sa sini nga mga sugo.
13 Himuon ninyo ini para ang inyo mga kabataan nga wala pa
makahibalo sang sini nga mga sugo makabati sini kag makatuon sa

* **30:19** *kabataan:* ukon, *kaliwat*

pagtahod sa GINOO nga inyo Dios samtang nagakabuhi kamo sa duta nga inyo panag-iyahan sa tabok sang Jordan.”

Ginpropesiya ang Pagsupak sang mga Israelinhon

14 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Madali na lang ka mapatay; gani
ipatawag si Josue kag magkadto kamo sa Tolda nga Ginapakigkitaan, kay
tudluan ko siya didto sang iya pagahimuon.” Gani nagkadto si Moises kag si
Josue sa Tolda nga Ginapakigkitaan.
15 Nagpakita ang GINOO paagi sa panganod nga daw haligi didto sa may
puwertahan sang Tolda.
16 Nagsiling ang GINOO kay Moises, “Madali na lang ka *mapatay kag*
isimpon sa imo mga katigulangan. Kon wala ka na, ini nga katawhan
magasimba sa iban nga mga dios nga ginasimba sang mga tawo sa duta nga
ila pagakadtuan. Isikway nila ako kag lapason nila ang kasugtanan nga
ginhimo ko sa ila.
17 Sa sina nga adlaw mangakig gid ako sa ila kag isikway ko sila. Talikdan
ko sila kag malaglag sila. Madamo nga katalagman kag kabudlayan ang
magaabot sa ila, kag sa sina nga tion mamangkot sila, ‘Nag-abot bala sa
aton ini nga mga katalagman tungod kay ang Dios wala nagaupod sa aton?’
18 Talikdan ko gid sila sa sina nga tion tungod sa tanan nga kalautan nga
ila ginhimo paagi sa pagsimba sa iban nga mga dios.
19 “Gani isulat ini nga kanta kag itudlo sa mga Israelinhon. Ipakanta ini
sa ila para mangin saksi ko ini kontra sa ila.
20 Dal-on ko sila sa maayo kag mapatubason nga duta* nga ginsumpa ko
nga ihatag sa ila mga katigulangan. Didto magakabuhi sila nga
mabuganaon; magakaon sila sang tanan nga pagkaon nga luyag nila, kag
mabusog gid sila. Pero magabiya sila sa akon kag magasimba sa iban nga
mga dios. Lapason nila ang akon kasugtanan.
21 Kon mag-abot na sa ila ang madamo nga katalagman kag mga
kabudlayan, ini nga kanta mangin saksi kontra sa ila, kay indi ini malipatan
sang ila mga kaliwat. Nahibaluan ko kon ano ang ila ginaplano nga himuon
bisan wala ko pa sila madala sa duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa ila.”
22 Sadto nga adlaw, ginsulat ni Moises ang kanta kag gintudlo sa mga
Israelinhon.
23 Ginmanduan dayon sang GINOO si Josue nga anak ni Nun:
“Magpakabakod ka kag magpakaisog, kay ikaw ang magadala sa mga
Israelinhon sa duta nga akon ginsumpa nga ihatag sa ila, kag magaupod
ako sa imo.”
24 Pagkatapos nga nasulat ni Moises ang tanan nga sugo sa libro,
25 ginmanduan niya ang mga Levita nga amo ang nagadala sang Kahon
sang Kasugtanan sang GINOO. Nagsiling siya,
26 “Kuhaa ninyo ining Libro sang Kasuguan kag ibutang sa tupad sang
Kahon sang Kasugtanan sang GINOO nga inyo Dios. Magapabilin ini didto
bilang saksi kontra sa katawhan sang Israel.
27 Kay nahibaluan ko kon ano kamo ka rebelde kag katig-a sing ulo. Bisan
subong gani nga kaupod pa ninyo ako, nagarebelde na kamo sa GINOO, ano
pa gid ayhan kon patay na ako!
28 Tipuna sa akon atubangan ang tanan nga manugdumala sang inyo
tribo kag ang tanan nga opisyal para hambalan ko sila sang sini nga mga
butang. Kag tawgon ko ang langit kag ang duta bilang saksi kontra sa ila.

* **31:20** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

29 Kay nahibaluan ko nga kon patay na ako, magahimo gid kamo sang
kalautan kag isikway ninyo ang tanan nga ginasugo ko sa inyo. Sa ulihi,
magaabot sa inyo ang mga katalagman kay magahimo kamo sing malain sa
panulok sang GINOO kag paakigon ninyo siya paagi sa inyo himuon."

Ang Kanta ni Moises

30 Dayon ginpabati ni Moises sa bilog nga komunidad sang Israel ang ini
nga kanta halin sa umpisa hasta sa katapusan:

32

1 O langit, pamati kay mahambal ako!
O duta, pamatii ang akon mga pulong.
2 Ang akon mga pagpanudlo magatupa pareho sa ulan ukon tun-og.
Ang akon mga pulong pareho sa dabodabo sa mga hilamon
ukon talithi sa mga tanom.
3 Isugid ko ang ngalan sang GINOO.
Dayawon ko ang pagkagamhanan sang aton Dios!
4 Siya ang *akon palalipdan nga* bato;
husto gid ang iya mga binuhatan,
kag matarong ang tanan niya nga mga pamaagi.
Matutom siya nga Dios kag wala nagakasala;
matarong siya kag husto ang iya mga ginahimo.
5 Pero kamo nagpakasala sa iya
kag wala na niya kamo pagkabiga
nga iya mga anak
tungod sa inyo kalautan.
Mga makasasala kag balingag nga henerasyon!
6 Amo bala ini ang inyo ibalos sa GINOO?
Mga buang-buang gid kamo kag kulang sang pag-intiendi.
Indi bala nga siya ang inyo Amay nga nagtuga sa inyo?
7 Dumduma ninyo ang nagligad nga mga tinuig;
hunahunaa ninyo ang mga nagligad nga henerasyon.
Pamangkuta ninyo ang inyo mga katigulangan kon ano ang mga natabo
kay sugiran nila kamo.
Pamangkuta ninyo ang inyo mga manugdumala
kay ipaathag nila ini sa inyo.
8 Sang ginhatagan sang Labing Mataas nga Dios
ang mga nasyon sang ila duta
kag sang ginbahin-bahin niya ang mga katawhan,
ginbutangan niya sila sang border
suno sa kadamuon sang mga anghel sang Dios.*
9 Pero ang parte sang GINOO amo ang iya katawhan;
sila nga mga kaliwat ni Jacob amo ang iya palanublion.
10 Nakita niya sila sa desierto,
sa lugar nga halos wala sing may nagatubo nga tanom.
Gin-atipan niya sila kag ginhalungan
pareho sa paghalong sang tawo sa iya mata.
11 Ginbantayan niya sila pareho sa agila
nga nagabantay sang iya mga buto
samtang iya ini ginatudluan sa paglupad.
Ginahumlad niya ang iya mga pakpak

* **32:8** *mga anghel sang Dios:* Amo ini sa Septuagint. Sa Dead Sea Scrolls, *mga anak sang Dios.* Sa Masoretic Text, *mga kaliwat ni Israel.*

sa pagsalo kag pagdala sa ila.
12 Ang GINOO lang gid ang nagtuytoy sa iya katawhan,
nga wala ang bulig sang iban nga dios.
13 Ginpagahom niya sila sa mga kabukiran,
kag ginpakaon sang mga patubas sang duta.
Ginsagod niya sila sang honey halin sa banglid
kag sang lana halin sa *mga olibo nga nagatubo sa* batuhon nga duta.
14 Ginhatagan niya sila sang mga keso kag gatas
halin sa mga baka kag karnero,
kag ginhatagan sang matambok nga mga karnero
kag mga kanding halin sa Bashan.
Ginhatagan man niya sila sang pinakamaayo nga mga trigo
kag ginpainom sang pinakamaayo nga bino halin sa ubas.
15 Nagmauswagon ang mga Israelinhon[†]
pero nagrebelde sila.
Nagtambok sila kag nagbakod,
pero gintalikdan nila ang Dios nga nagtuga sa ila,
kag ginsikway nila ang *ila palalipdan nga* bato
nga amo ang ila Manluluwas.
16 Ginpaimon nila kag ginpaakig ang GINOO
sa ila makangilil-ad nga mga dios.
17 Naghalad sila sa mga demonyo nga indi matuod nga Dios—
mga dios nga indi nila kilala kag bag-o lang nagtuhaw,
kag wala pagtahura sang ila mga katigulangan.
18 Ginkalimtan nila ang Dios
nga *ila palalipdan nga* bato nga nagtuga sa ila.
19 Nakita ini sang GINOO,
kag tungod sa iya kaakig ginsikway niya sila nga iya mga anak.
20 Nagsiling siya, "Talikdan ko sila,
kag tan-awon ko abi kon ano ang ila madangatan,
kay malain sila nga henerasyon, mga anak nga indi matutom.
21 Ginpaimon nila ako sa indi matuod nga dios,
kag ginpaakig nila ako sa ila wala sing pulos nga mga dios-dios.
Gani paimunon ko man sila sa iban nga katawhan.
Paakigon ko sila *paagi sa pagpakamaayo* sa buang-buang nga nasyon.
22 Kay ang akon kaakig nagadabadaba nga daw kalayo.
Magasunog ini sa duta kag sa tanan nga patubas sini,
pati sa kadadalman sang duta,[‡]
kag sa mga pundasyon sang mga bukid.

23 "Padal-an ko sila sang mga kalamidad,
kag iguon ko sila sang akon mga pana.
24 Pagutuman ko sila;
magakalamatay sila sa gutom kag sa balatian.
Padal-an ko sila sang mapintas nga mga sapat sa paghalit sa ila
kag mga man-og nga dalitan sa pagkagat sa ila.
25 Sa guwa sang ila balay madamo ang magakalamatay sa inaway,
kag sa sulod magahari ang kahadlok.
Magakalamatay ang mga tigulang, mga pamatan-on,
kag mga kabataan.

[†] **32:15** *mga Israelinhon:* sa Hebreo, *Jeshurun,* nga ang buot silingon, *matarong* [‡] **32:22** *kadadalman sang duta:* ukon, *lugar sang mga patay*

26 Nagsiling ako nga laptahon ko sila
hasta nga indi na sila madumduman sa kalibutan.
27 Pero indi ko pagtugutan nga magpabugal ang ila mga kaaway kag
magsiling,
‘Napierdi ta sila. Indi ang GINOO ang naghimo sini.’ ”

28 Ang Israel isa ka nasyon
nga wala sing kaalam kag pag-intiendi.
29 Kon maalamon lang sila,
maintiendihan kuntani nila ang ila madangatan.
30 Paano bala malagas sang isa ka tawo
ang isa ka libo nga mga Israelinhon?
Paano madaog sang duha ka tawo
ang napulo ka libo *sa ila*?
Luwas lang kon gintugyan sila sang GINOO
nga ila *palalipdan nga* bato.
31 Kay ang *palalipdan nga* bato sang aton mga kaaway
indi pareho sang aton *palalipdan nga* bato,
kag bisan sila nakahibalo sini.
32 Ang aton mga kaaway,
nga pareho kalaot sa mga pumuluyo sang Sodom kag Gomora,
kaangay sang mga pinungpong sang ubas nga mapait kag makahililo
ang bunga,
33 kag kaangay sang bino nga halin sa dalit sang man-og.
34 Nakahibalo ang GINOO sang ila ginahimo;
ginasupot niya lang anay ini kag nagahulat sang husto nga tion sa
pagsilot sa ila.
35 *Nagsiling siya*, “Ako ang magabalos kag magasilot sa ila,
kay magaabot ang tion nga makadalin-as gid sila.
Madali na lang mag-abot ang ila kalaglagan.
Indi na ini magdugay.”
36 Magahukom ang GINOO pabor sa iya katawhan;
kaluoyan niya sila nga iya mga alagad,
kon makita niya nga wala na sila sang kusog
kag diutay na lang ang nabilin sa ila,
ulipon man ukon indi ulipon.
37 Dayon mamangkot ang GINOO *sa iya katawhan*,
“Diin na karon ang ila mga dios, ang bato nga ila palalipdan?
38 Diin na karon ang ila mga dios nga nagakaon sang tambok
kag nagainom sang bino sang ila mga halad?
Pabuliga sila sa inyo,
kag himua ninyo sila nga inyo proteksyon!
39 Tan-awa ninyo karon;
ako amo lang gid ang Dios!
Wala na sing iban nga dios luwas sa akon.
Ako ang nagapatay kag ako man ang nagahatag sang kabuhi;
ako ang nagapilas kag ako man ang nagaayo,
kag wala sing may makaluwas sa akon mga kamot.
40 Karon, bayawon ko ang akon mga kamot kag magsumpa,
‘Subong nga buhi ako hasta san-o,
41 bairon ko ang nagaidlak ko nga espada
kag gamiton ko ini sa pagsilot.

Balusan ko ang akon mga kaaway
kag pabayaron ang mga nagasikway sa akon.
42 Ang akon pana mabulit sang ila mga dugo,
kag ang akon espada magapanglabo sang ila mga lawas.
Magakalamatay pati ang mga madakpan sa ila
kag ang ila mga pangulo.'"
43 Kamo nga mga nasyon, dayawa ninyo ang katawhan sang GINOO,§
kay balusan sang GINOO ang nagpatay sa ila nga iya mga alagad.
Balusan niya ang iya mga kaaway,
kag tinluan niya ang iya duta kag ang iya katawhan.

44 Ginhambal ni Moises kaupod ni Josue* nga anak ni Nun ang mensahi sang sini nga kanta sa mga tawo.
45 Pagkatapos hambal ni Moises sini,
46 nagsiling siya sa mga tawo, "Itanom gid ninyo sa inyo mga tagipusuon ang tanan nga ginhambal ko sa inyo subong. Itudlo man ninyo ini sa inyo mga anak para matuman nila sing maayo ang tanan nga ginasiling sa sini nga mga sugo.
47 Ini nga mga sugo indi ordinaryo lang nga mga pulong; ini magahatag sa inyo sang kabuhi. Kon tumanon ninyo ini magakabuhi kamo sing malawig sa duta nga inyo panag-iyahan sa tabok sang Jordan."

Ginsugid ang Kamatayon ni Moises

48 Sa sina mismo nga adlaw nagsiling ang GINOO kay Moises,
49 "Magkadto ka sa Moab, sa kabukiran sang Abarim kag magsaka ka sa Bukid sang Nebo nga nagaatubang sa Jerico. Tan-awa didto ang Canaan, ang duta nga ginahatag ko sa mga Israelinhon nga ila panag-iyahan.
50 Kag dira sa sina nga bukid mapatay ka, kag isimpon ka sa imo mga paryente *nga nagkalamatay na*, subong nga si Aaron nga imo utod napatay sa Bukid sang Hor kag ginsimpon man sa iya mga paryente.
51 Kay duha kamo nadulaan sang pagsalig sa akon sa atubangan sang mga Israelinhon sang didto kamo sa tuburan sang Meriba Kadesh,† sa kamingawan sang Zin. Wala ninyo pagpadunggi ang akon pagkabalaan sa ila atubangan.
52 Gani makita mo lang sa malayo ang duta nga ginahatag ko sa mga Israelinhon, pero indi ka makasulod didto."

33

Ginbendisyunan ni Moises ang mga Tribo sang Israel

1 Amo ini ang bendisyon nga ginhambal ni Moises nga alagad sang Dios sa mga Israelinhon sa wala pa siya mapatay.
2 Nagsiling siya,
"Nag-abot ang GINOO halin sa Sinai;
nagpahayag siya sa aton halin sa Bukid sang Seir pareho sang pagbutlak sang adlaw.
Nagsilak siya halin sa Bukid sang Paran.
Nag-abot siya upod sa linibo ka anghel,

---

§ **32:43** *Kamo...GINOO:* ukon, *Kamo nga mga nasyon, magkalipay kamo kaupod sa katawhan sang GINOO.* Sa Dead Sea Scrolls kag Griego nga teksto, *Magkalipay kamo upod sa iya, O kalangitan, kag ang tanan nga anghel sang Dios dapat magsimba sa iya.* * **32:44** *Josue:* sa Hebreo, *Hoseas* † **32:51** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh*

kag ang iya tuo nga kamot nagabitbit sang nagadabadaba nga kalayo.*
3 Ginahigugma gid sang GINOO ang iya katawhan.
Ginaprotektaran niya ining mga tawo nga iya pinili.
Gani ginasunod nila siya
kag ginatuman ang iya mando.
4 Ginhatag sa aton ni Moises ang kasuguan
bilang palanublion naton nga mga kaliwat ni Jacob.
5 Nangin hari ang GINOO sang Israel†
sang magtipon ang ila mga pangulo kag ang ila mga tribo.”
6 *Nagsiling si Moises parte sa tribo ni Reuben,*
“Kabay pa nga indi madula ang mga kaliwat ni Reuben bisan diutay lang sila.”

7 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Juda:
“O GINOO, pamatii ang pagpangayo sang bulig sang *tribo ni* Juda.
Ibalik sila liwat sa mga tribo *sang Israel.*
Protektari sila kag buligi kontra sa ila mga kaaway.”
8 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Levi:
“O GINOO, ginhatag mo ang Thumim kag Urim‡
sa imo matutom nga mga alagad *nga amo ang mga kaliwat ni Levi.*
Gintilawan mo sila sa Masa
kag ginsabdong sa tuburan sang Meriba.
9 Nagpakita sila sing dako nga pag-unong sa imo
sang sa ila mga ginikanan, mga utod, kag mga kabataan.
Gintuman nila ang imo pulong,
kag gintipigan nila ang imo kasugtanan.
10 Tudluan nila ang mga Israelinhon sang imo mga pagsulundan
kag mga sugo,
kag magahalad sila sang mga insenso
kag mga halad nga ginasunog sa imo halaran.
11 O GINOO, pakamaayuha sila,
kag kabay pa nga malipay ka sa tanan nila nga ginahimo.
Laglaga ang ila mga kaaway
para indi na makabangon pa.”

12 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Benjamin:
“Palangga sang GINOO ang tribo ni Benjamin,
kag ginapalayo niya sila sa katalagman
kag ginaprotektaran sa bilog nga adlaw.”

13 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Jose:
“Kabay pa nga pakamaayuhon sang GINOO ang ila duta
kag padal-an permi sang ulan
kag sang tubig halin sa idalom sang duta.
14 Kabay pa nga sa bulig sang adlaw magapamunga ang ila mga tanom
sang maayo nga mga bunga sa tion sang tigbulunga sini.
15 Kabay pa nga ang ila madugay na nga mga bukid
magapatubas sing maayo kag bugana nga mga bunga.
16 Kabay pa nga ang ila duta magapatubas sang pinakamaayo

* **33:2** *Nag-abot...kalayo:* ukon, *Nag-abot siya halin sa Meriba Kadesh, halin sa south, sa ubos sang iya mga kabukiran.* † **33:5** *Israel:* sa Hebreo, *Jeshurun,* nga ang buot silingon, *matarong* ‡ **33:8** *Thumim kag Urim:* duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

nga mga produkto sa kaayo sang Dios nga nagpahayag sa
nagadabadaba nga kahoy-kahoy.
Kabay pa nga ini nga mga pagpakamaayo magapabilin sa tribo ni Jose
kay labaw siya sa iya mga utod.
17 Ang iya kusog pareho sa kusog sang turo nga baka nga kamagulangan.
Ang iya gahom pareho sa gahom sang sungay sang talunon nga baka.
Paagi sini laglagon niya ang mga nasyon bisan ang sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan.
Amo ini ang akon pagpakamaayo sa madamo nga katawhan sang
Efraim kag Manase."
18 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Zebulun *kag ni Isacar*:
"Magkalipay ang *tribo ni* Zebulun,
kay magauswag sila sa ila pagnegosyo sa iban nga mga lugar.
Magkalipay man ang *tribo ni* Isacar
kay magauswag sila sa ila lugar.
19 Hagaron nila ang mga tawo sa pagkadto sa bukid
sa paghalad sang husto nga mga halad *sa Dios*.
Magaselebrar sila tungod sa madamo nga pagpakamaayo
nga nakuha nila sa dagat kag sa baybayon."
20 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Gad:
"Dalayawon ang Dios nga nagapalapad sang teritoryo sang *tribo ni* Gad!
Nagakabuhi sila sa sini nga duta pareho sa leon
nga handa sa paggus-ab sang butkon ukon sang ulo *sang iya mga
kaaway*.
21 Ginpili nila ang pinakamaayo nga duta
nga bagay para sa mga pangulo.
Kon magtipon ang mga manugdumala sang katawhan sang Israel,
ginasunod nila ang mga ginapatuman sang GINOO
kag ang iya mga pagsulundan para sa Israel."

22 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Dan:
"Ang *tribo ni* Dan pareho sa bata sang leon nga nagalumpat
halin sa Bashan."

23 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Naftali:
"Ang *tribo ni* Naftali bugana sang pagpakamaayo sang GINOO.
Kabay pa nga maangkon nila ang duta sa west§ kag sa south."

24 Nagsiling si Moises parte sa *tribo ni* Asher:
"Kabay pa nga pakamaayuhon ang *tribo ni* Asher labaw sa tanan nga tribo
sang Israel.
Kabay pa nga malipay sa ila ang ila kapareho nga mga Israelinhon
kag mangin bugana ang ila lana.
25 Kabay pa nga ang mga puwertahan sang ila mga banwa
protektado sang mga trangka nga salsalon kag saway,
kag kabay pa nga magpabilin ang ila pagkagamhanan samtang buhi sila.
26 Wala sing pareho sa Dios sang Israel.*
Nagasakay siya sa mga panganod sa pagbulig sa inyo.
Sa iya gahom nagaagi siya sa kalangitan.

§ **33:23** *west:* Amo ini sa Septuagint, Syriac, kag Latin Vulgate. Sa Hebreo, *linaw.* * **33:26** *Israel:* sa Hebreo, *Jeshurun,* nga ang buot silingon, *matarong*

27 Ang wala sing katapusan nga Dios amo ang inyo dalangpan;
suportaran niya kamo sang iya wala nagauntat nga gahom.
Ipatabog niya sa inyo ang inyo mga kaaway,
kag magsugo siya sa inyo sa paglaglag sa ila.
28 Gani ang Israel magapuyo nga malayo sa katalagman,
sa duta nga bugana sang uyas kag duga sang ubas,
kag sa diin ang tun-og nga halin sa langit nagahatag
sang tubig sa duta.
29 Bulahan kamo, O *katawhan sang* Israel!
Wala sing pareho sa inyo—isa ka katawhan nga ginluwas sang GINOO.
Ang GINOO amo ang magaprotektar kag magabulig sa inyo,
kag siya ang magapakig-away para sa inyo.
Magakamang ang inyo mga kaaway pakadto sa inyo,
kag tapakon ninyo sila sa likod."†

34

Ang Pagkapatay ni Moises

1 Halin sa kapatagan sang Moab, nagsaka si Moises sa Bukid sang Nebo, sa may putokputokan sang Pisga nga nagaatubang sa Jerico. Didto ginpakita sa iya sang GINOO ang bilog nga duta—halin sa Gilead pakadto sa Dan,
2 ang bilog nga duta sang Naftali, ang duta sang Efraim kag sang Manase,
ang bilog nga duta sang Juda hasta sa Dagat sang Mediteraneo,*
3 ang Negev, kag ang bilog nga duta halin sa Patag sang Jerico (ang banwa sang mga palma) hasta sa Zoar.
4 Dayon nagsiling ang GINOO kay Moises, "Amo ina ang duta nga akon ginpromisa kay Abraham, Isaac, kag Jacob, kag nagsiling ako sa ila nga ihatag ko ina sa ila mga kaliwat. Ginpakita ko ina sa imo, pero indi ka makakadto dira."
5 Gani napatay si Moises nga alagad sang GINOO didto sa Moab, suno gid sa ginsiling sang GINOO.
6 Ginlubong siya sa Moab, sa pulopatag nga nagaatubang sa Bet Peor, pero sa karon wala sing may nakahibalo kon sa diin gid siya ginlubong.
7 Nagaedad si Moises sing 120 ka tuig sang napatay siya, pero makusog pa siya gihapon, kag maayo pa ang iya panan-aw.
8 Nagpangasubo ang mga Israelinhon kay Moises didto sa kapatagan sang Moab sa sulod sang 30 ka adlaw.
9 Karon, si Josue nga anak ni Nun ginhatagan sang Espiritu sang kaalam kay ginpili siya ni Moises nga magbulos sa iya paagi sa pagtungtong sang iya kamot sa iya. Gani nagtuman sa iya ang mga Israelinhon, kag ginhimo nila ang tanan nga ginsugo sang GINOO paagi kay Moises.
10 Halin sadto wala gid sing propeta sa Israel nga pareho kay Moises, nga nakilal-an gid sang GINOO.
11 Ginpadala sang GINOO si Moises sa paghimo sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa Egypt kontra sa ila hari† kag sa iya mga opisyal kag sa iya bilog nga nasyon.
12 Wala sing may nakahimo sang mga gamhanan kag makatilingala nga mga butang pareho sang ginhimo ni Moises sa atubangan sang tanan nga Israelinhon.

† **33:29** *tapakon ninyo sila sa likod:* ukon, *tasak-tasakon ninyo ang ila mga simbahan sa mataas nga mga lugar.* * **34:2** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west* † **34:11** *ila hari:* sa Hebreo, *Faraon*

Josue

Ang Paghanda sa Pag-agaw sang Canaan

1 Sang patay na si Moises nga alagad sang GINOO, nagsiling ang GINOO sa
kabulig ni Moises nga si Josue nga anak ni Nun,
2 "Patay na si Moises nga akon alagad. Gani karon magpreparar kamo,
ikaw kag ang tanan nga Israelinhon, sa pagtabok sa *Suba sang* Jordan
pakadto sa duta nga akon ihatag sa inyo.
3 Suno sa ginpromisa ko kay Moises, ihatag ko sa inyo ang tanan nga duta
nga inyo maabot.
4 Amo ini ang inyo mangin teritoryo: halin sa desierto *sa south* hasta sa
kabukiran sang Lebanon *sa north*, kag halin sa dako nga Suba sang
Euphrates *sa east*, hasta sa dagat sang Mediteraneo sa west, kag ang
kadutaan sang mga Hithanon.
5 "Wala sing may makapierdi sa imo samtang nagakabuhi ka pa.
Magaupod ako sa imo pareho sang akon pag-upod kay Moises. Indi ko ikaw
pagbayaan ukon pagpabay-an.
6 Magpakabakod ka kag magpakaisog, kay ikaw ang magapangulo sa
sining katawhan sa pagpanag-iya sang duta nga akon ginsumpa nga ihatag
sa ila mga katigulangan.
7 Basta magpakabakod ka lang kag magpakaisog gid. Sundon mo gid sing
maayo ang tanan nga kasuguan nga ginhatag sa imo ni Moises nga akon
alagad. Indi mo gid ini pag-isikway, para magmadinalag-on ka sa tanan mo
nga ginahimo.
8 Indi gid pagkalimti nga basahon ang Libro sang Kasuguan.
Pamalandungan mo ina adlaw-gab-i, para mahibaluan mo kon paano mo
matuman ang tanan nga nasulat dira. Sa sini nga paagi mangin
mainuswagon kag madinalag-on ka.
9 Dumdumon mo ining akon bilin sa imo: 'Magpakabakod ka kag
magpakaisog. Indi ka magkahadlok ukon magkaluya, kay *ako,* ang GINOO
nga imo Dios, magaupod sa imo bisan diin ka makadto.'"
10 Gani ginmanduan ni Josue ang mga pangulo sang Israel,
11 "Libuta ninyo ang kampo kag silingon ang mga tawo nga maghanda
sila sang ila mga pagkaon kay sa ikatlo nga adlaw halin karon,* matabok
kita sa *Suba sang* Jordan sa pagpanag-iya sang duta nga ginahatag sa aton
sang GINOO nga aton Dios."
12 Dayon nagsiling si Josue sa mga tribo ni Reuben, ni Gad, kag sa katunga
sang tribo ni Manase,
13 "Dumduma ninyo ang ginsiling sa inyo ni Moises nga alagad sang
GINOO. Nagsiling siya nga hatagan kamo sang GINOO nga inyo Dios sang
kapahuwayan *kag sang sini nga duta.* Kag amo na ini ang duta nga ginhatag
niya sa inyo:
14 ang sa east sang *Suba sang* Jordan. Magpabilin diri ang inyo mga
asawa, kabataan kag mga kasapatan. Pero ang inyo mga soldado dapat
magpanguna sa pagtabok *sa Jordan* sa pagbulig sa inyo mga kauturan,
15 hasta nga mabaton nila ang kapahuwayan halin sa GINOO pareho sang
nabaton ninyo, kag masakop nila ang duta nga ginahatag sa ila sang GINOO
nga aton Dios. Dayon puwede na kamo magbalik diri sa east sang Jordan,

* **1:11** *ikatlo nga adlaw halin karon:* ukon, *sa sulod sang tatlo ka adlaw*

sa pagpanag-iya sang sini nga duta nga ginhatag sa inyo ni Moises nga alagad sang Dios."
16 Nagsabat sila kay Josue, "Himuon namon ang tanan nga imo ginsiling, kag makadto kami bisan diin mo kami ipadala.
17 Masunod kami sa imo pareho sa amon pagsunod kay Moises, basta maupod sa imo ang GINOO nga imo Dios pareho sang iya pag-upod kay Moises.
18 Pagapatyon ang bisan sin-o nga magkontra sa imo awtoridad kag sa imo ginamando. Magpakabakod kag magpakaisog ka lang!"

2

Nagpadala si Josue sang mga Espiya sa Jerico

1 Karon, sekreto nga nagpadala si Josue sang duha ka tawo halin *sa ila kampo* sa Shitim sa pag-espiya sa duta sang Canaan, labi na gid sa banwa sang Jerico. Sang nakaabot ang duha ka espiya sa Jerico, didto sila nagdayon sa balay ni Rahab, isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
2 Karon, nabalitaan sang hari sang Jerico nga may nag-abot sadto nga gab-i nga mga Israelinhon sa pag-espiya sa ila.
3 Gani nagpasugo ang hari sa pagsiling kay Rahab, "Paguwaa ang mga tawo nga nagadayon sa imo balay, kay ari sila sa pag-espiya sa aton lugar."
4-6 Nagsiling si Rahab, "Matuod nga may mga tawo nga nagdayon diri pero wala ako kahibalo kon taga-diin sila. Naghalin sila sang sirom na kag inugsira na gani sang puwertahan sang banwa. Wala ako kahibalo kon diin sila makadto, pero kon sundan ninyo sila gilayon, basi maabtan pa ninyo sila." (Pero ang matuod, gintago ni Rahab ang duha ka tawo sa atop sang iya balay kag gintabunan niya sang mga ginpang-utod nga mga *tanom nga* flax nga iya ginbulad didto.)
7 Naglakat ang mga tinawo *sang hari* sa paglagas sa duha ka espiya. Pagkaguwa nila *sa banwa,* ginsiradhan dayon ang puwertahan *sang banwa.* Sa ila nga paglagas nakalambot sila hasta sa talabukan sang *Suba sang* Jordan.
8 Sa wala pa makatulog ang duha ka espiya, nagsaka si Rahab sa atop kag
9 nagsiling sa ila, "Nakahibalo ako nga ginhatag sang GINOO sa inyo ini nga duta kag puwerte gid ang kahadlok sang mga tawo diri sa inyo.
10 Nakabati kami kon paano ginpamala sang GINOO ang Mapula nga Dagat para sa inyo sang pagguwa ninyo sa Egypt. Nakabati man kami kon paano ninyo ginlaglag sing bug-os* si Sihon kag si Og, ang duha ka hari sang mga Amornon, didto sa east sang Jordan.
11 Hinadlukan kami sang nabatian namon ini kag nadulaan sang kaisog ang kada isa sa amon tungod sa inyo. Kay ang GINOO nga inyo Dios amo ang Dios sa langit kag sa duta.
12 Gani karon, isumpa ninyo sa ngalan sang GINOO nga pakitaan ninyo sang kaayo ang akon panimalay, subong nga ginpakitaan ko man kamo sang kaayo. Hatagi ninyo ako sang garantiya
13 nga indi ninyo ako pagpatyon kag ang akon amay, iloy, mga utod kag ang tanan nila nga panimalay."
14 Nagsiling ang duha ka espiya kay Rahab, "Igarantiya namon ang amon kabuhi para sa inyo! Kon indi mo lang pag-ipanugid ang amon

* **2:10** *ginlaglag sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

pagpang-espiya diri, pakitaan ka gid namon sang kaayo. Tumanon gid
namon ini kon ihatag na sang GINOO ining duta sa amon."
15 Ining si Rahab nagaestar sa balay nga ara sa pader sang banwa, gani
ginbuligan niya ang duha ka espiya nga makapanaog sa bintana paagi sa
kalat.
16 Nagsiling si Rahab sa ila, "Kadto kamo sa kabukiran para indi kamo
makita sang mga nagalagas sa inyo. Panago kamo didto sa sulod sang tatlo
ka adlaw hasta makabalik sila. Pagkatapos makapadayon na kamo sa inyo
pagpuli."
17 Nagsiling ang duha ka espiya kay Rahab, "Tumanon namon ang
ginpasumpa mo sa amon,
18 pero kinahanglan nga himuon mo man ini: Kon salakayon namon ang
inyo duta, ihigot ining pula nga kalat sa bintana nga imo ginpapanaugan sa
amon. Tipunon mo sa imo balay ang imo amay, iloy, mga utod kag ang
tanan nila nga panimalay.
19 Kon may isa nga magguwa kag magkadto sa dalan, wala na kami sing
salabton kon mapatay siya. Pero may salabton kami kon may mapatay sa
sulod sang imo balay.
20 Pero kon ipanugid mo ang amon pagpang-espiya, indi namon
pagtumanon ang imo ginpasumpa sa amon."
21 Nagsabat si Rahab, "Huo, sugot ako." Dayon ginpalakat sila ni Rahab,
kag ginhigot dayon ni Rahab ang pula nga kalat sa bintana.
22 Sang nakahalin na ang duha ka espiya, nagkadto sila sa kabukiran.
Didto sila nagpanago sa sulod sang tatlo ka adlaw samtang ginapangita sila
sang mga tinawo sang hari sa mga alagyan. Wala sila nakita, gani nagpuli
na lang ang mga tinawo *sang hari*.
23 Nagdulhog ang duha ka espiya kag nagtabok sa suba kag nagbalik kay
Josue. Ginsugid nila kay Josue ang tanan nga natabo.
24 Nagsiling sila, "Matuod gid nga ginahatag sang GINOO ang bilog nga
duta sa aton. Nahadlok didto ang tanan nga tawo sa aton."

3

Nagtabok ang mga Israelinhon sa Jordan

1 Karon, aga pa gid nagbangon si Josue kag ang tanan nga Israelinhon.
Naghalin sila sa Shitim kag nagkadto sa *Suba sang* Jordan. Nagkampo anay
sila didto sa wala pa sila magtabok.
2 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, naglibot sa kampo ang mga pangulo
3 kag nagsiling sa mga tawo, "Kon makita ninyo nga ginadala sang mga
pari nga mga kaliwat ni Levi ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO nga
inyo Dios, magsunod kamo sa ila,
4 para mahibaluan ninyo kon diin kamo maagi, kay wala pa gid kamo
makaagi diri halin sang una. Pero indi lang kamo magpalapit sa Kahon
sang Kasugtanan; mag-antad kamo sing mga isa ka kilometro."
5 Dayon ginsilingan ni Josue ang mga tawo, "Magpakatinlo kamo sang
inyo kaugalingon, kay buwas mahimo ang GINOO sa inyo sang
makatilingala nga mga butang."
6 Ginsilingan man ni Josue ang mga pari, "Dal-a na ninyo ang Kahon sang
Kasugtanan kag mag-una kamo sa mga tawo." Gintuman nila ang ginsiling
ni Josue.
7 Karon, nagsiling ang GINOO kay Josue, "Paagi sa himuon ko subong,
padunggan ka sang imo kapareho nga mga Israelinhon, kag mahibaluan
nila nga nagaupod ako sa imo pareho sang akon pag-upod kay Moises.

8 Silinga ang mga pari nga nagadala sang Kahon sang Kasugtanan nga
kon mag-abot na gani sila sa Suba sang Jordan, magpundo sila sa tubig."
9 Gani gintawag ni Josue ang mga tawo, "Dali kamo, kay sugiran ko kamo
kon ano ang ginsiling sang GINOO nga inyo Dios.
10 Karon mahibaluan ninyo nga nagaupod sa inyo ang buhi nga Dios, kay
ipatabog gid niya sa inyo ang mga Canaanhon, Hithanon, Hivhanon,
Periznon, Girgashnon, Amornon kag mga Jebusnon.
11 Siguraduhon ninyo nga ang Kahon sang Kasugtanan sang Ginoo nga
nagagahom sa bilog nga kalibutan magauna sa inyo samtang nagatabok
kamo sa *Suba sang* Jordan.
12 Gani karon, magpili kamo sang dose ka tawo, isa sa kada tribo sang
Israel.
13 Kon mag-ubog na gani ang mga pari nga nagadala sang Kahon sang
GINOO nga nagagahom sa bilog nga kalibutan, mauntat ang pag-ilig sang
Suba sang Jordan. Ang tubig sini halin sa ibabaw magapundo sa isa ka
lugar."
14-15 Tig-alani sadto kag nagabaha ang suba. Naghalin ang mga tawo sa
ila mga kampo para magtabok sa suba. Nagauna sa ila ang mga pari nga
nagadala sang Kahon sang Kasugtanan. Pag-ubog gid sang mga pari sa
suba,
16 nag-untat dayon sa pag-ilig ang tubig. Nagpundo ang tubig sa isa ka
lugar nga ginatawag nga Adam—isa ka banwa malapit sa Zaretan. Wala gid
sing tubig nga nag-ilig pakadto sa Patay nga Dagat,* gani nakatabok ang
mga tawo sa lugar nga malapit sa Jerico.
17 Nagtindog sa tunga sang nagmala nga suba ang mga pari nga nagadala
sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO samtang nagatabok ang tanan
nga katawhan sang Israel. Wala sila maghalin didto hasta nakatabok ang
tanan.

4

Nagpatindog ang mga Israelinhon sang Monumento

1 Sang nakatabok na ang tanan nga katawhan sang Israel sa *Suba sang*
Jordan, nagsiling ang GINOO kay Josue,
2 "Magpili ka sang dose ka tawo, isa sa kada tribo,
3 kag sugua sila nga magkuha ang kada isa sa ila sang isa ka bato sa tunga
sang suba, didto mismo sa ginatindugan sang mga pari. Dayon dal-on nila
ini sa lugar nga inyo tineran karon nga gab-i."
4 Gani gintawag ni Josue ang dose ka tawo nga iya ginpili halin sa kada
tribo sang Israel, kag ginsilingan,
5 "Kadto kamo sa tunga sang suba, sa atubangan sang Kahon sang GINOO
nga inyo Dios. Ang kada isa sa inyo magkuha kag magpas-an sang isa ka
bato para sa tagsa ka tribo sang Israel
6 *kag tumpukon dayon ninyo* para mangin isa ka monumento bilang
handumanan sa ginhimo sang GINOO. Sa ulihi, kon magpamangkot sa inyo
ang inyo mga kabataan kon ano ang buot silingon sang sini nga mga bato,
7 sugiran ninyo sila nga nag-untat sa pag-ilig ang Suba sang Jordan sang
gintabok ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO. Ini nga mga bato isa ka
handumanan para sa katawhan sang Israel hasta san-o."
8 Gintuman sang dose ka Israelinhon ang ginsugo sa ila ni Josue. Suno sa
ginsiling sang GINOO kay Josue, nagkuha sila sang dose ka bato sa tunga

* **3:16** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba, ang maasin* gid *nga dagat*

sang suba, isa ka bato para sa kada tribo sang Israel. Gindala nila ang mga
bato sa ila gintineran kag ginbutang didto.
9 Nagbutang man si Josue sang dose ka bato sa tunga sang suba, sa lugar
nga gintindugan mismo sang mga pari nga nagdala sang Kahon sang
Kasugtanan. Hasta subong didto pa ato nga mga bato.
10 Nagpabilin nga nagatindog sa tunga sang suba ang mga pari hasta nga
natuman sang mga tawo ang tanan nga ginsugo sang GINOO kay Josue, nga
suno man sa ginsugo ni Moises kay Josue.
11 Sang nakatabok na sila tanan, gintabok man *sang mga pari* ang Kahon
sang GINOO. Kag nag-una *liwat* ang mga pari sa mga tawo.*
12 Nakatabok man kag nag-una sa mga tawo ang mga lalaki nga armado
halin sa tribo ni Reuben, Gad, kag katunga sang tribo ni Manase, suno sa
ginsugo ni Moises sa ila.
13 Ining 40,000 ka armado nga mga lalaki nag-agi sa presensya sang
GINOO† kag nagkadto sa kapatagan sang Jerico para magpakig-away.
14 Sa sina nga adlaw, ginpadunggan sang GINOO si Josue sa atubangan
sang mga Israelinhon. Kag gintahod si Josue sang mga tawo sa bilog niya
nga kabuhi pareho sang ginhimo sang mga tawo kay Moises.
15 Nagsiling ang GINOO kay Josue,
16-17 "Sugua ang mga pari nga nagadala sang Kahon sang Kasuguan‡ nga
maghalin na sila dira sa *tunga sang Suba sang* Jordan." Kag gintuman ato ni
Josue.
18 Gani naghalin ang mga pari sa suba nga dala ang Kahon sang
Kasugtanan sang GINOO. Paglapak pa lang nila sa higad, nag-ilig liwat ang
suba kag nag-awas ang tubig pareho sadto.
19 Ang pagtabok sang mga Israelinhon sa *Suba sang* Jordan natabo sang
ikanapulo nga adlaw sang nahauna nga bulan. Dayon nagkampo ang mga
Israelinhon sa Gilgal, sa east sang Jerico.
20 Didto ginplastar ni Josue ang dose ka bato nga ginpakuha niya sa *Suba*
sang Jordan.
21 Nagsiling si Josue sa mga Israelinhon, "Sa ulihi, kon magpamangkot sa
inyo ang inyo mga kabataan kon ano ang buot silingon sini nga mga bato,
22 sugiran ninyo sila nga naglakat ang mga Israelinhon sa mamala nga
duta sang magtabok sila sa *Suba sang* Jordan.
23 Sugiran ninyo sila nga ginpamala sang GINOO nga inyo Dios ang *Suba*
sang Jordan hasta nga nakatabok kamo pareho sang ginhimo niya sa
Mapula nga Dagat hasta nga nakatabok kami.
24 Ginhimo niya ini para kilalahon sang tanan nga tawo sa kalibutan nga
gamhanan gid ang GINOO, kag para magtahod kamo permi sa GINOO nga
inyo Dios."

5

Ang Pagtuli

1 Nabalitaan sang tanan nga hari nga Amornon sa west sang Jordan kag
sang tanan nga hari nga Canaanhon sa baybayon sang Dagat *sang*
Mediteraneo kon paano nga ginpamala sang GINOO ang *Suba sang* Jordan

---

* **4:11** *Kag nag-una...sa mga tawo:* ukon, *Nagtabok ang mga pari samtang nagatan-aw ang mga tawo.*
† **4:13** *sa presensya sang GINOO:* siguro ang buot silingon, *sa atubangan sang Kahon sang Kasugtanan*
‡ **4:16-17** *Kahon sang Kasuguan:* Amo man ini ang Kahon sang Kasugtanan.

sang magtabok ang mga Israelinhon. Gani hinadlukan sila kag nadulaan
sang kaisog sa pagpakig-away sa mga Israelinhon.
2 Sadto nga tion, nagsiling ang GINOO kay Josue, “Maghimo ka sang mga
sundang halin sa matig-a gid nga bato,* kag tulia ang mga Israelinhon.”
(Ikaduha na ini nga tion nga ginpangtuli ang mga Israelinhon nga wala
matuli.)
3 Gani naghimo si Josue sang mga sundang, kag ginpangtuli ang mga
Israelinhon didto sa Bukid sang Gintulian.
4-6 Amo ini ang rason kon ngaa ginpangtuli ni Josue ang mga lalaki: Sang
naghalin ang mga Israelinhon sa Egypt, ang tanan nga lalaki natuli na.
Pero ang mga nagkalatawo sa sulod sang 40 ka tuig nga pagpanglakaton
nila sa kamingawan wala matuli. Kag sadto nga tion, ang mga lalaki nga
ara na sa husto nga edad sa pagpakig-away nagkalamatay tungod wala sila
nagtuman sa GINOO. Ginsilingan sila sang GINOO nga indi gid nila makita
ang maayo kag mapatubason nga duta† nga iya ginpromisa sa ila mga
katigulangan nga ihatag sa aton.
7 Ang ila mga kabataan nga lalaki nga nagbulos sa ila ang gintuli ni Josue,
tungod kay ini sila wala matuli sang panahon nga nagpanglakaton sila.
8 Matapos sila napangtuli, nagpabilin sila sa ila kampo hasta nga nagpali
ang ila mga pilas.
9 Dayon nagsiling ang GINOO kay Josue, “Ginkuha ko sa inyo subong ang
kahuluy-an sang *inyo pagkaulipon sa* Egypt.” Gani ang lugar nga ato
ginatawag nga Gilgal‡ hasta subong.
10 Samtang nagakampo pa ang mga Israelinhon sa Gilgal, sa kapatagan
sang Jerico, ginsaulog nila ang Piesta sang Paglabay sang Anghel. Ginhimo
nila ini sang gab-i sang ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan.
11 Pagkaaga, nagkaon sila sang mga patubas sang sadto nga duta:
sinanlag *nga uyas* kag tinapay nga wala sing inugpahabok.
12 Halin sadto nag-untat ang paghulog sang manna, kag wala na sing
manna ang mga Israelinhon. Ang ila pagkaon halin sadto nga tuig amo na
ang mga patubas sang duta sang Canaan.
13 Samtang didto si Josue malapit sa Jerico, hinali lang nga may nakita
siya nga tawo nga nagatindog sa iya atubangan nga nagauyat sang espada.
Ginpamangkot siya ni Josue, “Soldado ka bala namon ukon kaaway?”
14 Nagsabat ang tawo, “Indi ninyo ako soldado ukon kaaway. Nagkadto
ako diri bilang kumander sang mga soldado sang GINOO.” Naghapa si Josue
sa pagtahod sa iya kag nagpamangkot, “Sir, ano ang gusto mo nga ipahimo
sa akon nga imo alagad?”
15 Nagsabat ang kumander sang mga soldado sang GINOO, “Ubaha ang
imo sandalyas, kay balaan nga lugar ang imo ginatindugan. Kag gintuman
ni Josue ang ginsugo sa iya.”

6

Ang Pagkalaglag sang Jerico

1 Ginsiradhan gid sing maayo ang Jerico sang mga nagaestar didto
tungod sang mga Israelinhon. Wala sing may makasulod ukon makaguwa
nga mga tawo sa banwa.
2 Nagsiling ang GINOO kay Josue, “Ipasakop ko sa inyo ang Jerico pati ang
iya hari kag mga soldado.

---

* **5:2** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling* † **5:4-6** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey* ‡ **5:9** *Gilgal:* posible ang buot silingon, *ginkuha*

3 Ikaw kag ang imo mga soldado maglibot sa banwa sing makaisa kada
adlaw, sa sulod sang anom ka adlaw.
4 Paunahon mo sa Kahon *sang Kasugtanan* ang pito ka pari nga ang kada
isa sa ila may dala nga budyong. Sa ikapito nga adlaw, maglibot kamo sa
banwa sing makapito ka beses, upod sa mga pari nga nagapatunog sang ila
mga budyong.
5 Kon mabatian na gani ninyo ang malawig nga tunog sang ila budyong,
magsinggit kamo tanan sing tudo gid. Dayon mawasak ang pader sang
banwa kag makasulod kamo tanan nga wala sing sablag."
6 Gani gintawag ni Josue nga anak ni Nun ang mga pari kag ginsilingan,
"Dal-a ninyo ang Kahon sang Kasugtanan. Mag-una ang pito sa inyo nga
ang kada isa may dala nga budyong."
7 Kag ginsilingan man niya ang mga tawo, "Maglakat na kamo. Libuti
ninyo ang banwa. Ang iban nga mga soldado mag-una sa *pito ka pari sa*
atubangan sang Kahon sang GINOO."
8 Suno sa ginsiling ni Josue, nag-una ang pito ka pari sa Kahon sang
Kasugtanan sang GINOO kag ginapatunog nila ang ila mga budyong.
9 Ang iban nga mga soldado nagauna sa sini nga mga pari, kag ang iban
pa gid nagasunod sa Kahon. Wala gid sing untat ang pagtunog sang mga
budyong.
10 Pero ginsilingan ni Josue ang mga tawo nga indi magsinggit ukon
maggahod kon indi pa siya magmando nga magsinggit.
11 Suno sa ginsugo ni Josue, ginlibot nila sa banwa sing makaisa ang
Kahon sang GINOO. Pagkatapos nagbalik sila sa ila kampo kag didto
nagtulog pagkagab-i.
12 Pagkaaga, aga pa gid nga nagbangon si Josue. Gindala liwat sang mga
pari ang Kahon sang GINOO,
13 kag ang pito sa ila nagauna gihapon sa Kahon sang GINOO nga
nagapatunog sang ila mga budyong. Kag amo man gihapon ang ginhimo
sang mga soldado—ang iban sa ila sa una sang Kahon sang GINOO kag ang
iban sa likod, samtang padayon nga ginapatunog ang mga budyong.
14 Sa sining ikaduha nga adlaw, ginlibot nila liwat sing makaisa ang
banwa, kag pagkatapos, nagbalik sila sa ila kampo. Amo ato ang ila
ginhimo sa sulod sang anom ka adlaw.
15 Sang ikapito nga adlaw, nagbangon sila sang kaagahon kag naglibot sa
banwa sing pito ka beses, sa amo man gihapon nga paagi. Amo lang ato nga
adlaw nga naglibot sila sa banwa sing pito ka beses.
16 Sa ikapito na nila nga paglibot, ginpatunog sang mga pari ang ila mga
budyong kag ginsugo ni Josue ang mga tawo nga magsinggit. Kag nagsiling
si Josue, "Ginahatag na sang GINOO sa aton ini nga banwa!
17 Ang bilog nga banwa kag ang tanan nga ara dira *laglagon sing bug-os*
bilang halad sa GINOO. Si Rahab lang nga nagabaligya sang iya lawas kag
ang bilog niya nga panimalay ang pagaluwason tungod kay gintago niya
ang aton mga espiya.
18 Indi gid kamo magkuha sang bisan ano nga butang nga ginhalad na
sing bug-os sa GINOO. Kon magkuha kamo sang bisan ano, malaglag gid
kamo, kag kamo ang mangin kabangdanan kon may kalaglagan nga
mag-abot sa Israel.
19 Ang tanan nga butang nga hinimo halin sa pilak, bulawan, saway, ukon
salsalon iseparar para sa GINOO, kag dapat ibutang ini sa talaguan sang
manggad sang GINOO."

20 Ginpatunog sang mga pari ang ila mga budyong, kag nagsinggit sing
tudo ang mga Israelinhon sang nabatian nila ini. Nawasak gid ang mga
pader sang banwa kag nagsalakay sila. Nakasulod sila nga wala sing
sablag, kag gin-agaw nila ang banwa.
21 Ginhalad nila sing bug-os sa GINOO ang banwa paagi sa pagpamatay
sang mga lalaki kag babayi, tigulang kag bata, kag pati mga baka, karnero,
kanding kag mga donkey.
22 Ginsugo ni Josue ang duha ka tawo nga nagpang-espiya sa duta *sang
Jerico*, "Kadtui ninyo ang balay sang babayi nga nagabaligya sang iya
lawas, kag paguwaa ninyo siya kag ang bilog niya nga panimalay suno sa
inyo ginpromisa sa iya."
23 Gani naglakat sila nga duha kag gindala nila paguwa si Rahab, kaupod
ang iya amay, iloy, mga utod kag ang tanan nga sakop sang iya panimalay.
Ginpaguwa nila sila tanan kag ginpatiner sa guwa sang kampo sang Israel.
24 Ginsunog nila ang bilog nga banwa kag ang tanan nga ara dira luwas
lang sa mga butang nga hinimo halin sa pilak, bulawan, saway, kag
salsalon. Ginpanguha nila ini para ibutang sa talaguan sang manggad sang
GINOO.
25 Pero ginluwas ni Josue si Rahab kag ang iya panimalay tungod kay
gintago niya ang mga lalaki nga ginsugo ni Josue nga magpang-espiya sa
Jerico. Hasta subong ang iya mga kaliwat nagaestar sa Israel.
26 Sadto nga tion, ginpaandaman ni Josue ang mga Israelinhon:
"Pakamalauton sang GINOO ang bisan sin-o nga magtinguha sa
pagpatindog liwat sang sini nga banwa sang Jerico. Ang magpatukod sang
pundasyon sini mapatyan sang kamagulangan nga anak. Ang magpaobra
sang mga puwertahan sini mapatyan sang kamanghuran nga anak."
27 Ang GINOO nag-upod gid kay Josue, kag ang iya kabantog naglapnag sa
bilog nga duta.

7

Ang Sala ni Acan

1 Pero ginlapas gid sang mga Israelinhon ang sugo sang GINOO nga indi
magkuha sang bisan ano nga ginhalad na sing bug-os sa GINOO. Nagkuha si
Acan sang mga butang nga indi dapat kuhaon, gani puwerte gid ang kaakig
sang GINOO sa ila. Si Acan nga ini anak ni Carmi. Si Carmi anak ni Zabdi. Si
Zabdi anak ni Zera. Ini sila sakop sang tribo ni Juda.
2 Halin didto sa Jerico nagsugo si Josue sang mga tawo nga
magpang-espiya sa Ai, isa ka banwa sa east sang Betel, nga malapit sa Bet
Aven. Gani naglakat ang mga tawo sa pagpang-espiya.
3 Pagbalik nila, nagsiling sila kay Josue, "Indi kinahanglan nga
magsalakay kita tanan sa Ai, kay diutay man lang ang mga pumuluyo sini.
Magpadala ka lang sang 2,000 ukon 3,000 ka tawo sa pagsalakay sini."
4 Gani mga 3,000 ka Israelinhon ang nagsalakay sa Ai, pero ginpaisol sila
sang mga taga-Ai.
5 Ginlagas sila halin sa puwertahan sang banwa hasta sa Shebarim,* kag
mga 36 sa ila ang nagkalamatay samtang nagapadulhog sila sa kabukiran.
Gani nadulaan sang kaisog ang mga Israelinhon kag hinadlukan sila.
6 *Tungod sa kasubo,* gin-gisi ni Josue kag sang mga manugdumala sang
Israel ang ila mga bayo kag ginbutangan sing yab-ok ang ila mga ulo, kag
naghapa sila sa atubangan sang Kahon sang GINOO hasta maggab-i.

* **7:5** *Shebarim:* ukon, *ginakuhaan sang dalagko nga mga bato*

7 Nagsiling si Josue, “O Ginoong Dios, ngaa ginpatabok mo pa kami sa
Suba sang Jordan kon ipapierdi mo man lang kami sa mga Amornon?
Maayo pa nga nagpabilin na lang kami sa pihak sang Jordan.
8 Ginoo, ano ang masiling ko karon nga nag-isol ang mga Israelinhon sa
ila mga kaaway?
9 Mabalitaan ini sang mga Canaanhon kag sang iban pa nga taga-diri, kag
libutan nila kami kag pamatyon. Ti, ano ang himuon mo para
maprotektaran ang imo dungog?”
10 Nagsiling ang Ginoo kay Josue, “Magtindog ka! Ngaa nga nagahapa ka?
11 Nakasala ang Israel; ginlapas nila ang akon kasugtanan. Nagkuha sila
sang mga butang nga ginhalad na sing bug-os sa akon. Ginkawat nila ini,
nagbutig sila parte sini, kag ginsimpon nila ini sa ila mga pagkabutang.
12 Amo ini ang kabangdanan kon ngaa indi sila makabato sa ila mga
kaaway. Nagpalagyo sila sa ila mga kaaway, kay sila mismo laglagon man
bilang halad sing bug-os sa akon. Indi na ako mag-upod sa inyo kon indi
ninyo paglaglagon ang mga butang nga ginhalad na sing bug-os sa akon.†
13 “Magtindog ka kag silinga ang mga tawo nga magpakatinlo sila para sa
buwas tungod kay *ako,* ang Ginoo nga Dios sang Israel, nagasiling: ‘Kamo
nga mga Israelinhon, may gintago kamo nga mga butang nga ginhalad na
sing bug-os sa akon. Indi kamo makabato sa inyo mga kaaway mintras indi
makuha ini nga mga butang sa inyo.
14 Gani buwas sa aga, magpalapit kamo *sa akon* suno sa inyo tribo. Ang
tribo nga itudlo ko nga nakasala magpalapit suno sa ila kaliwat. Ang
kaliwat nga itudlo ko nga nakasala magpalapit suno sa ila pamilya. Kag ang
pamilya nga itudlo ko nga nakasala magpalapit suno sa tagsa ka tawo.
15 Ang tawo nga itudlo ko nga nagtago sang mga butang nga ginhalad na
sing bug-os sa akon pagasunugon kaupod sang iya pamilya kag sang tanan
niya nga pagkabutang. Kay ginlapas niya ang akon kasugtanan, kag
naghimo siya sang makahuluya nga butang sa Israel.’ ”
16 Pagkaaga, aga pa ginpapalapit ni Josue *sa Ginoo* ang mga Israelinhon
suno sa ila tribo. Kag ang ginpili sa ila amo ang tribo ni Juda.
17 Ginpapalapit niya ang mga kaliwat ni Juda, kag ang ginpili sa ila amo
ang mga kaliwat ni Zera. Ginpapalapit niya ang mga kaliwat ni Zera, kag
ang ginpili sa ila amo ang pamilya ni Zabdi.‡
18 Ginpapalapit niya ang pamilya ni Zabdi, kag ang ginpili amo si Acan.
(Si Acan anak ni Carmi. Si Carmi anak ni Zabdi. Kag si Zabdi anak ni Zera
sang tribo ni Juda.)
19 Nagsiling si Josue kay Acan, “Anak, padunggi ang Ginoo, ang Dios sang
Israel; magsugid ka sing matuod sa iya atubangan. Ano ang ginhimo mo?
Indi ini pagtagua sa akon.”
20 Nagsabat si Acan, “Nakasala matuod ako sa Ginoo, ang Dios sang
Israel. Amo ini ang akon ginhimo:
21 Sa mga butang nga naagaw ta, may nakita ako nga isa ka matahom nga
bayo nga halin sa Babilonia, pilak nga mga duha ka kilo kag tunga, kag isa
ka barita nga bulawan nga mga tunga sa kilo. Naibog gid ako sa sini nga
mga butang, gani ginkuha ko. Ginlubong ko ini sa duta sa sulod sang akon
tolda. Ang pilak ara sa idalom gid.”
22 Gani nagsugo si Josue sang mga tawo nga magdalagan sa tolda ni Acan.
Kag didto nakita nila ang mga butang nga ginlubong, ang pilak ara gid man
sa idalom sini.

† **7:12** *mga butang nga ginhalad na sing bug-os sa akon:* Tan-awa ang 6:17. ‡ **7:17** *Zabdi:* ukon, *Zimri*

23 Gindala nila ini kay Josue kag sa tanan nga Israelinhon, kag ginplastar
sa presensya sang GINOO.
24 Dayon gindala ni Josue kag sang tanan nga Israelinhon si Acan sa
Kapatagan sang Acor, pati ang pilak, ang bayo, ang barita nga bulawan, ang
iya kabataan, ang iya mga baka, mga donkey, mga karnero, tolda, kag ang
tanan niya nga pagkabutang.
25 Nagsiling si Josue kay Acan, "Ngaa nagdala ka sang kagamo sa amon?
Ti, karon padal-an ka man sang GINOO sang kagamo."
Ginbato dayon sang mga Israelinhon si Acan hasta nga napatay. Ginbato
man nila ang iya pamilya kag ginsunog ang iya mga pagkabutang.
26 Pagkatapos gintabunan nila si Acan sang mga bato. Ara pa ining mga
bato hasta subong. Kag ang ato nga lugar ginatawag nga Kapatagan sang
Acor§ hasta subong.
Dayon nadula ang kaakig sang GINOO.

8

Ang Pag-agaw kag Paglaglag sang Ai

1 Karon, nagsiling ang GINOO kay Josue, "Indi ka magkahadlok ukon
magkaluya. Tipuna ang tanan mo nga soldado kag salakaya *liwat* ang Ai,
kay itugyan ko sa imo mga kamot ang hari sang Ai, ang iya katawhan, ang
iya banwa kag ang iya mga duta.
2 Himuon ninyo sa Ai kag sa iya hari ang ginhimo ninyo sa Jerico kag sa
iya hari; pero sa sini nga tion, kuhaon ninyo ang ila mga pagkabutang kag
mga kasapatan para sa inyo kaugalingon. Magpreparar kamo kag ambusa
ninyo sila sa likod sang banwa."
3 Gani nagpreparar si Josue kag ang tanan niya nga mga soldado sa
pagsalakay sa Ai. Nagpili si Josue sang 30,000 ka soldado nga maayo gid
magpakig-away kag ginpalakat sang gab-i.
4 Amo ini ang bilin ni Josue sa ila: "Panago kamo sa likod sang banwa,
pero indi lang gid kamo magpalayo. Magpreparar kamo sa pagsalakay sa
bisan ano nga oras.
5 Ako kag ang akon mga kaupod magasalakay sa atubangan. Kon
magguwa na gani sila sa pagpakig-away sa amon, mapalagyo kami, pareho
sa natabo sang una.
6 Magahunahuna sila nga nahadlok kami pareho sadto, gani lagson nila
kami hasta nga makapalayo sila sa banwa.
7 Dayon magguwa kamo sa inyo ginapanaguan kag agawon ang banwa.
Ihatag ini sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.
8 Kon maagaw na ninyo ang banwa, sunuga ninyo ini suno sa sugo sang
GINOO. Siguruhon ninyo nga matuman gid ninyo ini."
9 Dayon ginpalakat sila ni Josue, kag nagpanago sila sa west sang Ai, sa
tunga-tunga sang Ai kag Betel. Kag sila ni Josue ya nagpabilin sa kampo
sadto nga gab-i.
10 Pagkasunod nga adlaw, aga pa gid nga gintipon ni Josue ang iya mga
tinawo. Ginpangunahan niya kag sang mga pangulo sang Israel ang mga
tawo sa ila nga pagkadto sa Ai.
11 Nakaabot sila sa lugar nga nagaatubang sa banwa, sa north sini, kag
didto nagpatindog sila sang mga tolda. May pulopatag nga nagaseparar sa
ila kag sa Ai.

§ **7:26** *Acor:* buot silingon sa Hebreo, *kagamo*

12 Nakapadala na nga daan si Josue sang 5,000 ka soldado sa pag-ambus
sang banwa sa west sini, sa tunga-tunga sang Ai kag Betel.
13 Gani amo ini ang pagkaplastar sang mga soldado: ang iban nga mga
soldado ara sa north sang banwa, kag ang iban pa gid ara sa west sini.
Sadto nga gab-i nagkadto sila ni Josue sa kapatagan.
14 Sang makita sang hari sang Ai sila ni Josue, nagdali-dali siya guwa kag
ang iya mga tinawo sa banwa aga pa, kag nagkadto sa lugar nga
nagaatubang sa Kapatagan sang Jordan* sa pagpakig-away sa Israel. Wala
sila nakahibalo nga may magsalakay sa ila halin sa likod sang banwa.
15 Si Josue kag ang iya mga tinawo nagpakuno-kuno nga napierdi sila kag
nagpulopalagyo pakadto sa kamingawan.
16 Gani ginlagas sila sang tanan nga kalalakihan sang Ai hasta nga
nag-amat-amat sila palayo sa banwa.
17 Tanan nga lalaki sa Ai, pati sa Betel, naglagas sa mga Israelinhon, gani
wala sing may nabilin nga manugdepensa sa banwa.
18 Nagsiling ang GINOO kay Josue, "Itudlo ang imo bangkaw sa Ai kag
ihatag ko ini sa inyo." Gani gintudlo ni Josue ang iya bangkaw sa Ai.
19 Pagkahimo niya sini, nagguluwa dayon ang mga tinawo niya nga
nagapalibot sa banwa. Ginsulod nila kag gin-agaw ang banwa kag
gindali-dali sunog.
20 Sang magbalikid ang mga taga-Ai, nakita nila nga nagatub-ok ang aso
halin sa banwa. Wala na sila sing may madalaganan, kay gulpi lang sila nga
gin-atubang sang mga Israelinhon nga ginalagas nila sa kamingawan.
21 Kay sang pagkakita ni Josue kag sang iya mga tinawo nga nakasulod na
sa banwa ang ila mga kaupod kag ginasunog na nila ini, nagliso sila kag
ginsalakay ang mga taga-Ai.
22 Nagsalakay man ang mga Israelinhon nga nagsulod sa banwa, gani
natung-an ang mga taga-Ai. Ginpatay sila tanan; wala sing may
nakapalagyo ukon may nabilin nga buhi sa ila,
23 luwas lang sa ila hari. Ginbihag siya kag gindala kay Josue.
24 Sang maubos nila pamatay ang tanan nga taga-Ai nga naglagas sa ila sa
mga uma kag kamingawan, nagbalik sila sa banwa kag ginpamatay man
ang tanan nga nabilin didto.
25 Sadto nga adlaw, napatay ang tanan nga pumuluyo sang Ai—12,000
tanan, lalaki kag babayi.
26 Wala mag-untat si Josue sa pag-untay sang bangkaw hasta nga nalaglag
niya sing bug-os† ang tanan nga taga-Ai.
27 Ginpanguha sang mga Israelinhon ang mga kasapatan kag mga
pagkabutang sa banwa, suno sa ginsiling sang GINOO kay Josue.
28 Pagkatapos ginpasunog ni Josue ang bug-os nga Ai, kag wala na ini
mapatindog liwat. Hasta subong wala na sing may nagaestar didto.
29 Ginpabitay ni Josue ang hari sa kahoy kag ginpabay-an didto hasta
maghapon. Pagsalop sang adlaw, ginpakuha niya ang bangkay kag
ginpahaboy sa guwa sang puwertahan sang banwa. Gintampukan nila ini
sang mga bato, kag hasta subong makita pa ini nga mga bato.

Ginbasa ang Kasuguan sa Bukid sang Ebal

30 Karon, nagpahimo si Josue sang halaran sa Bukid sang Ebal para sa
GINOO, ang Dios sang Israel.

---

* **8:14** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* † **8:26** *nalaglag niya sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

31 Ginpahimo niya ini suno sa sugo ni Moises, nga alagad sang GINOO, sa
mga Israelinhon. Ini nga sugo nasulat sa Libro sang Kasuguan ni Moises,
kag amo ini ang ginasiling didto: “Maghimo ka sang halaran nga bato nga
wala masapsapi ukon makortihan sang gamit nga salsalon.” Sa ibabaw
sang halaran naghalad sila sa GINOO sang mga halad nga ginasunog kag
mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
32 Sa atubangan sang mga Israelinhon, ginkopya ni Josue sa mga bato‡
ang kasuguan nga ginsulat ni Moises.
33 Ang tanan nga Israelinhon, upod sang ila mga pangulo, mga opisyal,
kag mga manughukom, pati ang mga pangayaw, nagtindog sa duha ka
grupo nga nagaatubangay. Ang isa ka grupo nagatalikod sa Bukid sang
Gerizim kag ang isa pa gid nagatalikod sa Bukid sang Ebal. Sa ila tunga
nagatindog ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi nga nagatuwang sang
Kahon sang Kasugtanan sang GINOO. Si Moises nga alagad sang GINOO
nagsugo sa ila sadto anay sa paghimo sini sa tion nga batunon nila ang
bendisyon.
34 Ginbasa dayon ni Josue ang Libro sang Kasuguan, pati ang
pagpakamaayo kag ang pagpakamalaot nga nasulat diri.
35 Isa-isa nga ginbasa ni Josue ang mga sugo ni Moises sa atubangan sang
bilog nga komunidad sang Israel, lakip na ang mga babayi, kabataan, kag
mga pangayaw nga nagaestar upod sa ila.

9

Gintunto sang mga Taga-Gibeon ang mga Israelinhon

1 Karon, nabatian sang tanan nga hari sa west sang Jordan ang
pagpangdaog sang mga Israelinhon. (Ini amo ang mga hari sang mga
Hithanon, Amornon, Canaanhon, Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon.
Nagaestar sila sa mga kabukiran, sa mga bulobukid sa west,* kag sa
baybayon sang Dagat sang Mediteraneo hasta sa Lebanon.)
2 Nagtipon sila tanan sa pagpakig-away kay Josue kag sa Israel.
3 Pero sang mabatian sang mga taga-Gibeon ang ginhimo ni Josue sa
Jerico kag sa Ai,
4 nagpangita sila sang paagi sa pagtunto kay Josue. Nagpadala sila kay
Josue sang mga tawo nga may mga karga sa mga donkey nga daan nga mga
sako kag daan nga mga panit nga suludlan sang bino nga gision kag
tukapon.
5 Nagsuksok ini nga mga tawo sang daan nga mga bayo kag daan kag
tukapon nga mga sandalyas, kag nagbalon sang matig-a kag nagakapudpod
nga mga tinapay.
6 Dayon nagkadto sila kay Josue sa kampo *sang Israel* sa Gilgal kag
nagsiling sa iya kag sa mga Israelinhon, “Nagkadto kami diri halin sa
malayo nga lugar sa pagpangabay sa inyo nga maghimo kamo sang
kasugtanan sa amon *nga indi ninyo pag-anhon ang amon katawhan*.”
7 Pero nagsabat ang mga Israelinhon, “Basi taga-diri lang kamo malapit
sa amon. Gani indi kami puwede nga maghimo sang kasugtanan sa inyo.”
8 Nagpakitluoy sila kay Josue, “Handa kami sa pag-alagad sa inyo.”
Nagpamangkot si Josue sa ila, “Sin-o kamo kag diin kamo naghalin?”
9 Nagsabat sila, “Halin kami sa malayo gid nga lugar. Nagkadto kami diri
kay nabatian namon ang parte sa GINOO nga inyo Dios. Nabatian namon
ang tanan nga ginhimo niya sa Egypt,

‡ **8:32** *sa mga bato:* ukon, *sa mga bato sang halaran*
* **9:1** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

10 kag sa duha ka hari nga Amornon sa east sang Jordan. Ini nga mga hari
amo sila ni Haring Sihon sang Heshbon, kag si Haring Og sang Bashan nga
nagaestar sa Ashtarot.
11 Gani ginsugo kami sang amon mga manugdumala kag mga kasimanwa
nga magpreparar sang mga balon nga pagkaon kag magkadto diri sa
pagpakigkita sa inyo para silingon kamo nga handa kami sa pag-alagad sa
inyo, basta maghimo lang kamo sang kasugtanan sa amon *nga indi ninyo
kami pag-anhon*.
12 Tan-awa bala ang amon tinapay, mainit pa ini paghalin namon, pero
subong matig-a na kag nagakapudpod.
13 Ining mga panit nga suludlan bag-o pa ini sang ginpuno namon sang
bino, pero tan-awa bala, gision na. Ang amon mga bayo kag mga sandalyas
nagdaan na tungod sa malawig gid nga pagpanglakaton."
14 Ginbaton† sang mga Israelinhon ang ila pagkaon. Pero wala sila
nagpamangkot sa GINOO *parte sini*.
15 Naghimo si Josue sang kasugtanan sa ila nga indi niya sila pag-anhon
ukon pagpatyon. Kag ginsumpaan ini sang mga pangulo sang komunidad
sang Israel.
16 Tatlo ka adlaw pagkatapos sang paghimo nila sang kasugtanan,
nabatian sang mga Israelinhon nga malapit lang gali sa ila ang ginaestaran
sang sadto nga mga tawo.
17 Gani naglakat ang mga Israelinhon, kag sa tapos ang tatlo ka adlaw
nakaabot sila sa mga banwa nga ginaestaran sang sadto nga mga tawo. *Ini
nga mga banwa amo* ang Gibeon, Kefira, Beerot, kag Kiriat Jearim.
18 Pero wala magsalakay ang mga Israelinhon sa ila tungod kay ang mga
pangulo sang komunidad may ginsumpaan na *nga kasugtanan* sa ila sa
ngalan sang GINOO, ang Dios sang Israel.
Nagreklamo ang bilog nga komunidad sa ila mga pangulo,
19 pero nagsabat ang tanan nga pangulo, "May ginsumpaan na kita sa ila
sa ngalan sang GINOO, ang Dios sang Israel, gani karon indi kita
makatandog sa ila.
20 Amo na lang ini ang aton himuon: Indi ta sila pagpatyon kay basi pa
kon silutan kita sang Dios tungod sa aton ginsumpa sa ila.
21 Pabay-i ninyo sila nga mabuhi. Pero himuon ta sila nga manugkahoy
kag manugsag-ob para sa bilog nga komunidad." *Kag amo ini ang natabo sa
mga taga-Gibeon* suno sa ginsiling sang mga pangulo parte sa ila.
22 Ginpatawag ni Josue ang mga taga-Gibeon kag ginsilingan, "Ngaa
gintunto ninyo kami? Ngaa nagsiling kamo nga halin pa kamo sa malayo
gid nga lugar, nga taga-diri man lang gali kamo malapit sa amon?
23 Tungod sa inyo ginhimo ginapakamalaot kamo *sang Dios*: Sugod
subong, magaalagad kamo bilang manugkahoy kag manugsag-ob para sa
balay sang akon Dios."
24 Nagsabat sila kay Josue, "Ginhimo namon ini tungod nga nahadlok
kami nga basi patyon ninyo kami. Kay nabatian gid namon nga ginsugo
sang GINOO nga imo Dios si Moises nga iya alagad nga maghatag sa inyo sini
nga mga duta kag magpamatay sang tanan nga nagaestar diri.
25 Karon ari kami sa idalom sang imo gahom, pagusto ka kon ano sa imo
ang dapat nga himuon sa amon."
26 Wala gintugutan ni Josue nga patyon sila sang mga Israelinhon.

† **9:14** *Ginbaton:* ukon, *Ginkaon*

27 Pero ginhimo niya sila nga mga manugkahoy kag manugsag-ob para sa
komunidad kag sa halaran sang GINOO. Hasta subong ginahimo nila ini nga
obra sa lugar nga ginpili sang GINOO *nga pagasimbahan sa iya*.

10

Napierdi sang Israel ang mga Lugar sa South

1 Nabalitaan ni Haring Adoni Zedek sang Jerusalem nga gin-agaw ni
Josue ang Ai kag ginlaglag niya ini sing bug-os* kag ginpatay ang hari sini
pareho sang iya ginhimo sa Jerico kag sa hari sini. Nabalitaan man niya
nga ang mga taga-Gibeon nagpakig-abyan sa mga Israelinhon kag
nagaestar kaupod nila.
2 Nahadlok gid siya kag ang iya katawhan kay nahibaluan nila nga ang
Gibeon isa ka gamhanan nga banwa nga may kaugalingon man nga hari.
Kag mas dako pa ini sa Ai kag ang mga soldado sini maayo magpakig-away.
3 Gani nagpadala sang mensahi si Adoni Zedek sa kay Haring Hoham
sang Hebron, Haring Piram sang Jarmut, Haring Jafia sang Lakish, kag
Haring Debir sang Eglon.
4 *Amo ini ang iya mensahi:* Buligi ninyo ako sa pagsalakay sa Gibeon
tungod kay nagpakig-abyan ini kay Josue kag sa mga Israelinhon.
5 Gani nag-isa ining lima ka hari nga Amornon: ang hari sang Jerusalem,
Hebron, Jarmut, Lakish, kag Eglon. Gintipon nila ang ila mga soldado kag
ginsalakay ang Gibeon.
6 Nagpadala sang mensahi ang mga taga-Gibeon kay Josue didto sa ila
kampo sa Gilgal. Siling nila, "Indi kami pagpabay-i nga imo mga alagad.
Magkadto kamo gilayon diri kag luwasa kami. Buligi kami kay ginapulihan
kami sang tanan nga hari nga Amornon nga nagaestar sa mga kabukiran."
7 Gani naglakat si Josue kaupod ang tanan niya nga mga soldado, pati ang
tanan nga maayo gid magpakig-away.
8 Nagsiling ang GINOO kay Josue, "Indi ka magkahadlok sa ila. Ginatugyan
ko sila sa imo mga kamot. Wala sing bisan isa sa ila nga makadaog sa imo."
9 Bilog nga gab-i nga naglakat sila ni Josue halin sa Gilgal, kag ginsalakay
nila ang mga kaaway nga wala nakabantay.
10 Ginpasala-sala sang GINOO ang mga kaaway sang maengkwentro nila
ang mga Israelinhon, kag madamo ang ginpamatay sa ila didto sa Gibeon.
Ang iban sa ila ginlagas kag ginpamatay sa alagyan pasaka sa Bet Horon
hasta sa Azeka kag Makeda.
11 Sige ang lagas sa ila sang mga Israelinhon samtang nagadulhog sila
halin sa Bet Horon. Kag sang nagapakadto sila sa Azeka, ginpaulanan sila
sang GINOO sang dalagko nga mga yelo kag nagkalamatay sila. Mas
madamo pa ang nagkalamatay sa ila sa yelo sang sa espada sang mga
Israelinhon.
12 Sa adlaw nga ginpadaog sang GINOO ang mga Israelinhon sa mga
Amornon, nagpangamuyo si Josue sa GINOO. Dayon, samtang nagapamati
ang mga Israelinhon, nagsiling siya, "Adlaw, magpundo sa ibabaw sang
Gibeon! Bulan, *magpundo* sa ibabaw sang Kapatagan sang Ayalon."
13 Gani nagpundo ang adlaw kag ang bulan hasta nga napierdi sang mga
Israelinhon ang ila mga kaaway.
Ini nga hitabo nasulat sa Libro ni Jashar. Nagpundo ang adlaw sa tunga
sang langit, kag wala ini nagsalop sa bilog nga adlaw.

---

* **10:1** *ginlaglag niya ini sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

14 Wala pa gid matabo halin sang una kag halin sadto nga nagsabat ang
GINOO sang pangamuyo sang tawo nga pareho sina. Matuod gid nga
nagapakig-away ang GINOO para sa Israel.
15 Dayon nagbalik si Josue kag ang tanan nga Israelinhon sa ila kampo sa
Gilgal.

Napatay ang Lima ka Hari sang mga Amornon

16 Nakapalagyo ang lima ka hari kag nagpanago sa kuweba sa Makeda.
17 Pero may nakakita nga didto sila nagapanago, kag ginsugid ini kay
Josue.
18 Gani nagsiling si Josue, "Tabuni ninyo sang dalagko nga mga bato ang
baba sang kuweba kag paguwardyahi dayon ninyo.
19 Pero indi lang kamo magpundo didto kundi lagsa ninyo kag salakaya
ang nabilin nga mga kaaway. Bantayan ninyo sila nga indi makasulod sa ila
mga banwa. Kay ipapierdi sila sa inyo sang GINOO nga inyo Dios."
20 Halos naubos pamatay ni Josue kag sang mga Israelinhon ang ila mga
kaaway. Pero may ara gid man nga nakaluwas kag nakasulod sa ila
napaderan nga mga banwa.
21 Dayon nagbalik sing matawhay ang tanan nga soldado kay Josue sa ila
kampo sa Makeda. Halin sadto, wala na sing may nangahas nga
maghambal kontra sa mga Israelinhon.
22 Karon, nagmando si Josue, "Abrihi ninyo ang kuweba kag dal-a diri sa
akon ang lima ka hari."
23 Gani ginpaguwa nila sa kuweba ang lima ka hari: ang mga hari sang
Jerusalem, Hebron, Jarmut, Lakish, kag Eglon.
24 Sang nadala na ining lima ka hari kay Josue, gintipon ni Josue ang
tanan nga Israelinhon kag nagsiling siya sa mga kumander sang iya mga
soldado, "Dali kamo, kag tapaki ninyo ang mga liog sining mga hari." Gani
nagpalapit sila kag gintapakan nila ang mga liog sang ato nga mga hari.
25 Nagsiling si Josue sa ila, "Indi kamo magkahadlok ukon magkaluya.
Magpakabakod kamo kag magpakaisog. Amo ini ang himuon sang GINOO
sa tanan ninyo nga mga kaaway."
26 Dayon ginpamatay ni Josue ang lima ka hari kag ginpabitay sa lima ka
kahoy hasta maghapon.
27 Sang pagsalop na sang adlaw, ginpakuha ni Josue ang ila mga bangkay
kag ginpahaboy sa kuweba nga ila ginpanaguan. Dayon gintabunan sang
dalagko nga mga bato ang baba sang kuweba. Ini nga mga bato ara pa
hasta subong.

Ginsakop ni Josue ang Iban pa nga mga Lugar sang mga Amornon

28 Sa sadto nga adlaw, ginsakop ni Josue ang Makeda. Ginpamatay niya
ang tanan nga pumuluyo sini, pati ang ila hari. Ginlaglag niya ini sing
bug-os, kag wala gid sing may nabilin nga buhi. Ginhimo ni Josue sa hari
sang Makeda ang ginhimo man niya sa hari sang Jerico.
29 Halin sa Makeda, nagkadto si Josue kag ang mga Israelinhon sa Libna
kag ginsalakay nila ini.
30 Gintugyan man sang GINOO sa ila ang ini nga banwa kag ang hari sini.
Ginpamatay nila ang tanan nga pumuluyo sini, kag wala gid sing may
nabilin nga buhi. Ginhimo ni Josue sa hari sang Libna ang ginhimo niya sa
hari sang Jerico.
31 Halin sa Libna, nagkadto si Josue kag ang mga Israelinhon sa Lakish.
Ginlibutan nila ini kag ginsalakay.

32 Gintugyan sang GINOO ang Lakish sa mga Israelinhon sa ikaduha nga
adlaw sang pag-inaway. Pareho sang ila ginhimo sa Libna, ginpamatay nila
ang tanan nga pumuluyo sang Lakish.
33 *Sang ginasalakay ang Lakish,* si Haring Horam sang Gezer kag ang iya
mga soldado nagbulig sa Lakish, pero ginpierdi man sila ni Josue, kag wala
gid sing may nabilin sa ila nga buhi.
34 Halin sa Lakish, nagkadto si Josue kag ang mga Israelinhon sa Eglon.
Ginlibutan man nila ini kag ginsalakay.
35 Sa sina mismo nga adlaw, nasakop nila ang Eglon kag ginpamatay ang
tanan nga pumuluyo sini. Ginlaglag nila ini sing bug-os pareho sang ila
ginhimo sa Lakish.
36 Halin sa Eglon, nagtaklad si Josue kag ang mga Israelinhon sa Hebron
kag ginsalakay ini.
37 Gin-agaw nila ang banwa, kag ginpatay nila ang hari kag ang tanan
nga pumuluyo sini, pati ang mga tawo sa mga palibot nga mga baryo nga
sakop sang Hebron. Wala gid sing may nabilin nga buhi. Ginlaglag nila sing
bug-os ang banwa pareho sang ila ginhimo sa Eglon.
38 Pagkatapos sini, nagbalik si Josue kag ang mga Israelinhon kag
nagsalakay sa Debir.
39 Gin-agaw nila ang banwa kag ginpatay ang hari kag ang tanan nga
pumuluyo sini, pati ang mga tawo sa palibot nga mga baryo nga sakop sang
Debir. Ginlaglag nila ini sing bug-os, kag wala gid sing may nabilin nga
buhi. Ang ginhimo nila sa Hebron kag Libna kag sa ila mga hari ginhimo
man nila sa Debir kag sa iya hari.
40 Gani nasakop ni Josue ang bilog nga duta—ang mga kabukiran, ang
Negev, ang mga bulobukid sa west,† kag ang sa ubos sang mga kabukiran,
pati na ang ila mga hari. Ginlaglag nila sing bug-os ang tanan nga
pumuluyo sini, kag wala gid sing may nabilin nga buhi. Ginhimo nila ini
suno sa sugo sang GINOO, ang Dios sang Israel.
41 Nalaglag ni Josue ang mga lugar halin sa Kadesh Barnea hasta sa Gaza,
kag halin sa bilog nga duta sang Goshen hasta sa Gibeon.
42 Nasakop ni Josue ini tanan nga duta kag ang ila mga hari sa isa lang ka
pagsalakay, kay ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagbulig sa ila sa
pagpakig-away.
43 Pagkatapos nagbalik si Josue kag ang tanan nga Israelinhon sa ila
kampo sa Gilgal.

11

Napierdi sang mga Israelinhon ang mga Lugar sa North

1 Sang mabalitaan ni Haring Jabin sang Hazor ang mga pagpangdaog
sang mga Israelinhon, nagpadala siya sang mensahi sa kay Haring Jobab
sang Madon, sa mga hari sang Shimron kag Acshaf,
2 sa mga hari sa kabukiran sa north, *sa mga hari* sa Kapatagan sang
Jordan* sa south sang *Dagat sang* Galilea,† *sa mga hari* sa mga bulobukid sa
west, *sa mga hari* sa Nafot Dor sa west,
3 *sa mga hari* sang mga Canaanhon sa east kag sa west *sang Suba sang*
Jordan, sa mga hari sang mga Amornon, Hithanon, Periznon, Jebusnon nga
nagaestar sa kabukiran, kag *sa mga hari* sang mga Hivhanon nga nagaestar
sa ubos sang *Bukid sang* Hermon sa duta sang Mizpa.

† **10:40** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela* * **11:2** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba.* Amo man sa bersikulo 16. † **11:2** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret*

4 Nag-abot ini tanan nga hari, kaupod sang ila mga soldado nga ang ila
kadamuon pareho sa balas sang baybayon. Puwerte man kadamo sang ila
mga kabayo kag mga karwahe.
5 Nagtingob ini nga mga hari kag nagkampo sa higad sang Sapa sang
Merom sa pagpakig-away sa Israel.
6 Nagsiling ang GINOO kay Josue, “Indi kamo magkahadlok sa ila, kay
buwas sa amo man sini nga oras, pamatyon ko sila tanan para sa Israel.
Pamiangon ninyo ang ila mga kabayo, kag sunugon ang ila mga karwahe.”
7 Gani nagsalakay gulpi si Josue kag ang iya mga soldado didto sa Sapa
sang Merom.
8 Kag ginpadaog sila sang GINOO sa ila mga kaaway. Ginlagas nila ang ila
mga kaaway hasta sa Dako nga Sidon kag sa Misrefot Maim, kag hasta sa
Patag sang Mizpa sa east. Naubos gid nila pamatay ang ila mga kaaway.
9 Dayon ginhimo ni Josue sa ila ang ginsugo sang GINOO: ginpamiang niya
ang ila mga kabayo kag ginpangsunog ang ila mga karwahe.
10 Pagkatapos nagbalik sila ni Josue sa Hazor kag gin-agaw nila ini kag
ginpatay ang hari sini. (Sadto nga panahon, ang Hazor amo ang labing
gamhanan sa sina nga mga ginharian.)
11 Ginpamatay man nila ang tanan nga pumuluyo sang Hazor. Ginlaglag
nila ini sing bug-os,‡ kag wala gid sing may nabilin nga buhi. Kag ang
banwa mismo ginsunog nila.
12 Naagaw nila ni Josue ining tanan nga banwa. Ginpamatay nila ang
mga pumuluyo sini, pati ang ila mga hari. Ginlaglag nila ini sing bug-os
suno sa ginsugo ni Moises nga alagad sang GINOO.
13 Pero wala pagsunuga sang mga Israelinhon ang mga banwa sa mga
bulobukid, luwas lang sa Hazor.
14 Ginpanguha sang mga Israelinhon ang tanan nga pagkabutang kag
mga kasapatan sa sini nga mga banwa. Pero ginpamatay nila ang tanan
nga pumuluyo sini, kag wala gid sing may nabilin nga buhi.
15 Amo ato ang ginsugo sang GINOO kay Moises, kag ini ginsugo man ni
Moises kay Josue. Gintuman gid ni Josue ang tanan nga ginsugo sang GINOO
kay Moises.
16 Gani nasakop ni Josue ang bug-os nga duta: ang kabukiran, ang tanan
nga kadutaan sang Negev, ang tanan nga kadutaan sang Goshen, ang mga
bulobukid sa west, ang Kapatagan sang Jordan,§ kag ang mga mataas kag
manubo nga mga bukid sang Israel.
17 *Ang teritoryo nga nasakop niya nagahalin* sa Bukid sang Halak nga
pataklad sa Seir hasta sa Baal Gad sa Patag sang Lebanon sa ubos sang
Bukid sang Hermon. Gindakop niya kag ginpamatay ang mga hari sang sini
nga mga lugar
18 sa tapos sang ila malawig nga pagpakig-away.
19 Wala sing may nagpakig-abyan sa mga Israelinhon luwas lang sa mga
Hivhanon nga nagaestar sa Gibeon. Ang iban ya, ginpamierde nila sa
inaway.
20 Kay ginpatig-a sang GINOO ang ila tagipusuon para magpakig-away sila
sa mga Israelinhon, kag para malaglag sila sing bug-os kag mapatay nga
wala sing luoy-luoy, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
21 Sang sadto man nga tion, ginsalakay ni Josue ang mga kaliwat ni Anak
nga nagaestar sa mga kabukiran sang Hebron, Debir, Anab, kag sa tanan

‡ **11:11** *Ginlaglag nila ini sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. § **11:16** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

nga kabukiran sang Juda kag Israel. Ginlaglag sila ni Josue sing bug-os pati
ang ila mga banwa.
22 Wala sing mga kaliwat ni Anak nga nabilin sa teritoryo sang mga
Israelinhon, pero may nabilin pa sa ila sa Gaza, sa Gat, kag sa Ashdod.
23 Gani nasakop ni Josue ang bilog nga duta, suno sa ginsugo sang GINOO
kay Moises. Ginhatag ini ni Josue sa mga Israelinhon bilang ila
palanublion, kag ginpartida nila ini suno sa ila tagsa ka tribo.
Sang sadto nga tion, nauntat na ang inaway sa sina nga duta.

12

Ang mga Hari nga Napierdi sa East sang Jordan

1-2 Nasakop na sang mga Israelinhon ang mga duta sa east sang Jordan,
halin sa Arnon nga ililigan sang tubig hasta sa Bukid sang Hermon, lakip na
diri ang duta sa east sang Kapatagan sang Jordan.* Amo ini ang mga hari sa
sadto nga mga lugar nga ginpierdi sang mga Israelinhon:
Si Sihon nga Amornon nga nagaestar sa Heshbon. Sakop sang iya
ginharian ang katunga sang Gilead. Ini halin sa Aroer sa higad sang Arnon
nga ililigan sang tubig, kag halin sa tunga sini hasta sa Jabok nga ililigan
sang tubig, ang border sang mga Ammonhon.
3 Sakop man niya ang east sang Kapatagan sang Jordan, halin sa Dagat
sang Galilea† hasta sa Bet Jeshimot, sa east sang Patay nga Dagat,‡ kag hasta
pa gid sa south sa ubos nga parte sang Pisga.
4 Ang ikaduha amo si Og, ang hari sa Bashan. Isa siya sa mga nabilin nga
Refaimnon. Nag-estar siya sa Ashtarot kag sa Edrei.
5 Ang sakop sang iya ginharian amo ang Bukid sang Hermon, Saleca, ang
bilog nga Bashan hasta sa border sang taga-Geshur kag taga-Maaca, kag
ang katunga sang Gilead, hasta sa border sang Heshbon nga ang hari amo
si Sihon.
6 Gindaog sila ni Moises, nga alagad sang GINOO, kag sang mga
Israelinhon. Ginhatag ni Moises ang ila duta sa tribo ni Reuben, ni Gad, kag
sa katunga sang tribo ni Manase bilang ila palanublion.

Ang mga Hari nga Napierdi sa West sang Jordan

7-8 Nasakop man ni Josue kag sang mga Israelinhon ang mga duta sa west
sang Jordan, halin sa Baal Gad sa Patag sang Lebanon hasta sa Bukid sang
Halak nga pataklad sa Seir. Ginhatag ni Josue ini nga mga duta sa mga
Israelinhon bilang ila palanublion. Ginpartida niya ini suno sa ila tribo. Ini
nga mga duta amo ang mga kabukiran, ang mga bulobukid sa west, ang
Kapatagan sang Jordan, ang ubos sang mga kabukiran, ang desierto *sa*
south, kag ang Negev. Ginaestaran anay ini sang mga Hithanon, Amornon,
Canaanhon, Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon. Amo ini ang mga hari
sa sadto nga mga lugar nga ginpierdi ni Josue kag sang mga Israelinhon:
9 ang hari sang Jerico
ang hari sang Ai (malapit sa Betel)
10 ang hari sang Jerusalem
ang hari sang Hebron
11 ang hari sang Jarmut
ang hari sang Lakish
12 ang hari sang Eglon

---

* **12:1-2** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba.* Amo man sa bersikulo 3 kag 8. † **12:3** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret* ‡ **12:3** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba, ang maasin* gid *nga dagat*

ang hari sang Gezer
13 ang hari sang Debir
ang hari sang Geder
14 ang hari sang Horma
ang hari sang Arad
15 ang hari sang Libna
ang hari sang Adulam
16 ang hari sang Makeda
ang hari sang Betel
17 ang hari sang Tapua
ang hari sang Hefer
18 ang hari sang Afek
ang hari sang Lasharon
19 ang hari sang Madon
ang hari sang Hazor
20 ang hari sang Shimron Meron
ang hari sang Acshaf
21 ang hari sang Taanac
ang hari sang Megido
22 ang hari sang Kedesh
ang hari sang Jokneam (sa Carmel)
23 ang hari sang Dor (sa Nafot Dor)
ang hari sang Goim (sa Gilgal)
24 ang hari sang Tirza.

Ang tanan 31 ka mga hari.

13

Ang Duta pa nga Pagaagawon

1 Sang tigulang na katama si Josue, nagsiling ang GINOO sa iya, “Tigulang
ka na gid kag madamo pa nga duta ang kinahanglan nga agawon.
2 Amo pa ini ang mga nabilin: ang tanan nga duta sang mga Filistinhon
kag Geshurnon
3 nga sakop sang mga Canaanhon. Ini halin sa *suba sang* Shihor sa east
sang Egypt hasta sa border sang Ekron sa north, kag pati ang lima ka
banwa sang mga Filistinhon: ang Gaza, Ashdod, Ashkelon, Gat kag Ekron,
kag ang duta sang mga Avimnon
4 sa south; ang tanan nga duta sang mga Canaanhon halin sa Meara, nga
iya sang una sang mga Sidonhon, hasta sa Afek nga ara sa border sang duta
sang mga Amornon;
5 ang duta sang mga Gebalnon, kag ang bilog nga Lebanon sa east, halin
sa Baal Gad sa ubos sang Bukid sang Hermon hasta sa Lebo Hamat;
6 kag pati man ang mga kabukiran halin sa Lebanon hasta sa Misrefot
Maim, nga iya sang mga Sidonhon.
“Sa inyo pagsalakay, ako mismo ang magtabog sa mga pumuluyo sang
sini nga mga duta. Siguruhon mo nga mapartida ini nga mga duta sa mga
Israelinhon bilang ila palanublion, suno sa ginsugo ko sa imo.
7 Partidahon mo ini nga mga duta sa siyam ka tribo kag sa katunga nga
tribo ni Manase.”

8 Ang tribo ni Reuben, Gad kag ang katunga nga tribo ni Manase
ginhatagan na ni Moises nga alagad sang GINOO sang ila parte sa east sang
Jordan.
9 Ang duta nila halin sa Aroer sa higad sang Arnon nga ililigan sang tubig
(lakip na ang banwa sa higad sang sini nga ililigan) pakadto sa bilog nga
kapatagan halin sa Medeba hasta sa Dibon.
10 Nagalambot pa gid ini sa tanan nga banwa nga gin-gamhan ni Sihon
nga Amornon nga naghari sa Heshbon, hasta sa border sang mga
Ammonhon.
11 Nalakip man ang Gilead kag ang mga duta nga ginpuy-an sang mga
Geshurnon kag mga Maacatnon, ang bilog nga Bukid sang Hermon, kag
ang bilog nga Bashan hasta sa Saleca.
12 Nalakip man ang bilog nga ginharian ni Og nga naghari sa Ashtarot
kag sa Edrei. Si Og isa sa mga nabilin sa mga Refaimnon nga ginpierdi ni
Moises kag gintabog sa ila mga duta.
13 Pero wala matabog* sang mga Israelinhon ang mga Geshurnon kag
ang mga Maacatnon, gani nagaestar gihapon sila upod sa mga Israelinhon
hasta subong.
14 Wala paghatagi ni Moises ang tribo ni Levi sang duta nga palanublion.
Sa baylo, ang ila pagabatunon amo ang parte sang mga halad nga paagi sa
kalayo† nga ginahalad sa GINOO, ang Dios sang Israel, suno sa ginsiling niya
kay Moises.
15 Amo ini ang parte sang duta nga ginhatag ni Moises sa tribo ni Reuben,
nga ginpartida suno sa kada pamilya:
16 Halin sa Aroer sa higad sang Arnon nga ililigan sang tubig (lakip na
ang banwa sa higad sang sini nga ililigan) hasta sa bilog nga kapatagan sa
palibot sang Medeba.
17 Nalakip man ang Heshbon kag ang tanan nga banwa sini sa kapatagan
nga amo ang Dibon, Bamot Baal, Bet Baal Meon,
18 Jahaz, Kedemot, Mefaat,
19 Kiriataim, Sibma, Zeret Shahar (nga ara sa bukid sa kapatagan),
20 Bet Peor, ang ubos nga parte sang Pisga, Bet Jeshimot,
21 ang tanan nga banwa sang kapatagan kag ang tanan nga banwa nga
sakop ni Sihon nga hari sang mga Amornon nga naghari sa Heshbon.
Ginpierdi siya ni Moises pati man ang mga pangulo sang Midian nga sila ni
Evi, Rekem, Zur, Hur, kag Reba. Ini sila naghari sa ila mga duta sa idalom
sang paggahom ni Haring Sihon.
22 Kaupod sa mga ginpamatay sang mga Israelinhon amo si Balaam nga
manugpakot nga anak ni Beor.
23 Ang *Suba sang* Jordan amo ang border sang tribo ni Reuben. Amo ato
ang mga banwa kag mga baryo nga ginhatag sa tribo ni Reuben, nga
ginpartida sa kada pamilya.
24 Amo ini ang parte sang duta nga ginhatag ni Moises sa tribo ni Gad, nga
ginpartida suno sa kada pamilya:
25 Ang Jazer kag ang tanan nga banwa sang Gilead, kag ang katunga sang
duta sang mga Ammonhon hasta sa Aroer nga nagaatubang sa Raba.
26 Nalakip man ang mga duta halin sa Heshbon hasta sa Ramat Mizpa kag
Betomin, kag halin sa Mahanaim hasta sa border sang Lo Debar.‡

---

* **13:13** *wala matabog:* ukon, *wala pagtabuga* † **13:14** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa Num. 15:3. ‡ **13:26** *Lo Debar:* ukon, *Lidebir;* ukon, *Debir*

27 Ang duta nga nabaton nila sa Kapatagan *sang Jordan* amo ang Bet
Haram, Bet Nimra, Sucot, Zafon, kag ang nabilin sang ginharian ni Haring
Sihon sang Heshbon. Ang border sa west amo ang *Suba sang* Jordan hasta
sa Dagat sang Galilea.§
28 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga ginhatag sa tribo ni Gad,
nga ginpartida suno sa kada pamilya.
29 Amo ini ang parte sang duta nga ginhatag ni Moises sa katunga nga
tribo ni Manase, nga ginpartida suno sa kada pamilya:
30 Halin sa Mahanaim hasta sa bilog nga Bashan, ang bilog nga ginharian
ni Haring Og sang Bashan, kag ang 60 ka banwa sang Jair nga sakop sang
Bashan.
31 Nalakip man ang katunga sang Gilead, kag ang Ashtarot kag Edrei, ang
mga banwa sa Bashan nga sa diin nagahari si Og. *Amo ato ang duta nga*
ginhatag sa katunga sang mga kaliwat ni Makir nga anak ni Manase, suno
sa kada pamilya.
32 Amo ato ang pagpartida ni Moises sang mga duta sa east sang Jerico
kag Jordan sang didto siya sa kapatagan sang Moab.
33 Pero wala niya paghatagi ang tribo ni Levi sang *duta nga ila*
palanublion tungod kay ang ila palanublion amo ang GINOO*, ang Dios
sang Israel, suno man sa iya ginsiling sa ila.

14

Ang Pagpartida sang Duta sa West sang Jordan

1 Amo ini ang pagpartida sang iban pa nga mga duta sang Canaan sa mga
Israelinhon. Ginpartida ini ni Eleazar nga pari, ni Josue nga anak ni Nun,
kag sang mga pangulo sang mga pamilya sang kada tribo sang Israel.
2 Suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises, ang mga duta sang siyam kag
tunga ka tribo ginpamartida sa ila paagi sa gabot-gabot.
3-4 Ginhatag na ni Moises sa duha kag tunga ka tribo ang ila parte sa east
sang Jordan. (Ang kaliwat ni Jose gintunga sa duha ka tribo—ang tribo ni
Manase kag ang tribo ni Efraim.) Wala ginhatagan sang duta ang mga
kaliwat ni Levi, pero ginhatagan sila sang mga banwa nga ila pagaestaran
kag mga uma nga para sa ila mga kasapatan.
5 Amo ato ang pagpartida sang mga duta sa mga Israelinhon suno sa
ginsugo sang GINOO kay Moises.

Ginhatag kay Caleb ang Hebron

6 Nagkadto sadto kay Josue sa Gilgal ang pila ka tawo halin sa tribo ni
Juda. Ang isa sini sa ila amo si Caleb nga anak ni Jefune nga Keniznon.
Nagsiling siya kay Josue, "Nadumduman mo pa bala ang ginsiling sang
GINOO kay Moises nga alagad sang Dios parte sa aton nga duha sang didto
kita sa Kadesh Barnea?
7 40 pa lang sadto ang akon edad sang ginsugo ako ni Moises halin sa
Kadesh Barnea sa pagpang-espiya sa duta *sang Canaan*. Kag sang akon
pagbalik, ginsugid ko sa iya kon ano ang ara sa akon hunahuna *parte sa*
duta.
8 Pero ginpahadlok sang akon mga kaupdanan ang aton mga kasimanwa.
Pero ako ya, matutom nga nagsunod sa GINOO nga akon Dios.

§ **13:27** *Galilea:* sa Hebreo, *Kineret* sa posible nga kahulugan sini.
* **13:33** *ang ila palanublion amo ang GINOO:* Tan-awa ang 13:14

9 Gani sang sina nga adlaw nagpromisa si Moises sa akon. Siling niya,
'Tungod kay matutom ka sa pagsunod sa GINOO nga akon Dios, mangin imo
kag sang imo mga kaliwat ang duta nga imo ginkadtuan *sang*
nagpang-espiya ka.'*
10 "45 na ka tuig ang nagligad sang ginhambal ato sang GINOO paagi kay
Moises. Nagapanglakaton pa sadto ang mga Israelinhon sa kamingawan.
Karon 85 na ang akon edad kag buhi pa gihapon sa bulig sang GINOO kag
suno sa iya promisa.
11 Ang akon kabaskog pareho pa gihapon sadtong panahon nga ginsugo
ako ni Moises. Masarangan ko pa gihapon nga magpakig-away pareho sang
una.
12 Gani ihatag sa akon ini nga kabukiran nga ginpromisa sa akon sadto
sang GINOO. Ikaw mismo nakabati sadto anay nga ang mga kaliwat ni Anak
nagaestar didto kag mapag-on ang ila mga banwa nga may mga pader. Pero
sa bulig sang GINOO palayason ko sila sa sina nga duta suno sa ginpromisa
niya sa akon."
13 Dayon ginbendisyunan ni Josue si Caleb nga anak ni Jefune, kag
ginhatag sa iya ang Hebron bilang iya palanublion.
14 Gani hasta subong, ang Hebron iya sang mga kaliwat ni Caleb nga anak
ni Jefune nga Keniznon, tungod kay ginsunod ni Caleb sing matutom ang
GINOO nga Dios sang Israel.
15 Sadto anay Kiriat Arba ang ngalan sang Hebron, bilang handumanan
kay Arba, ang pinakabantog sa mga kaliwat ni Anak.
Sang sadto nga tion, nauntat na ang inaway sa duta sang mga
Israelinhon.

15

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Juda

1 Amo ini ang duta nga nabaton sang tribo ni Juda, nga ginpartida suno sa
kada pamilya: Ang duta nagalambot hasta sa border sang Edom sa south,
sa punta gid sang kamingawan sang Zin.
2 Ang border sini nga duta sa south nagasugod sa south sang Patay nga
Dagat*
3 kag nagapakadto sa south sang Taklaran sang Akrabim hasta sa
kamingawan sang Zin. Nagalambot ini sa south sang Kadesh Barnea kag
nagaagi sa Hezron pataklad sa Addar. Nagaliko ini pakadto sa Karka,
4 padulong sa Azmon, dayon sa ililigan sang tubig sang Egypt hasta sa
Dagat *sang Mediteraneo*. Amo ato ang border sang Juda sa south.
5 Ang border sa east amo ang Patay nga Dagat hasta sa guluwaan sang
tubig sang *Suba sang* Jordan.
Ang border sa north nagahalin didto sa guluwaan sang tubig sang Suba
sang Jordan
6 pataklad sa Bet Hogla, kag padulong sa north sang Bet Araba pataklad
sa Bato ni Bohan nga anak ni Reuben.
7 Halin didto, nagapakadto ini sa Kapatagan sang Acor† hasta sa Debir,
kag paliko sa north pakadto sa Gilgal nga nagaatubang sa Taklaran sang
Adumim sa south sang ililigan sang tubig. Kag nagalambot ini sa mga
tuburan sang En Shemesh kag paguwa sa En Rogel.

---

* **14:9** Deu. 1:36 * **15:2** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin* gid *nga dagat.* Amo man sa bersikulo 5. † **15:7** *Acor:* buot silingon sa Hebreo, *kagamo*

8 Halin didto nagapakadto ini sa Pulopatag sang Ben Hinom hasta sa
dulhugan sa south sang siyudad sang mga Jebusnon. (Ini nga siyudad amo
ang Jerusalem.) Dayon nagapataklad ini sa putokputokan sang bukid, sa
west sang Pulopatag sang *Ben* Hinom, sa punta sang north sang Kapatagan
sang Refaim.
9 Halin didto, nagapakadto ini sa Tuburan sang Neftoa, kag nagapaguwa
sa mga banwa nga malapit sa Bukid sang Efron. Dayon nagadulhog ini sa
Baala (nga amo ang Kiriat Jearim),
10 kag nagapaliko sa west sang Baala pakadto sa Bukid sang Seir. Dayon
nagapadulong ini sa dulhugan sa north sang Bukid sang Jearim (nga amo
ang Kesalon), pakadto sa Bet Shemesh kag nagaagi sa Timnah.
11 Halin didto nagapadayon ini sa dulhugan sa north sang Ekron kag
nagaliko pakadto sa Shikeron, kag nagaagi sa Bukid sang Baala hasta sa
Jabneel. Ang katapusan sini amo ang Dagat *sang Mediteraneo*,
12 nga amo man ang border sa west.
Amo ina ang mga border palibot sa duta nga ginpartida sa mga pamilya
sang tribo ni Juda.

Ang Duta nga Ginhatag kay Caleb (Huk. 1:11-15)

13 Ginsugo sang GINOO si Josue nga ihatag niya ang isa ka parte sang duta
sang tribo ni Juda kay Caleb nga anak ni Jefune. Ini nga duta amo ang Kiriat
Arba, nga amo ang Hebron. (Gin-ngalanan ini kay Arba nga amay ni Anak.)
14 Ginpalayas ni Caleb sa amo nga duta ang tatlo ka kaliwat ni Anak nga
amo ang mga pamilya ni Sheshai, Ahiman, kag Talmai.
15 Halin didto ginsalakay niya ang Debir (nga sang una ginatawag nga
Kiriat Sefer).
16 Nagsiling si Caleb, "Ipaasawa ko ang akon anak nga si Acsa sa tawo nga
magsalakay kag mag-agaw sa Kiriat Sefer."
17 Si Otniel nga anak ni Kenaz nga utod ni Caleb amo ang nakaagaw sang
banwa. Gani ginpaasawa ni Caleb sa iya ang iya anak nga si Acsa.
18 Sang makasal na sila, ginkombinsi ni Acsa ang iya bana‡ nga
magpangayo sila sang *dugang nga* duta sa iya amay. *Dayon nagkadto si Acsa
kay Caleb,* kag sang nagapanaog na siya sa iya donkey, ginpamangkot siya
ni Caleb kon ano ang iya kinahanglan.
19 Nagsabat si Acsa, "Hatagi man ako sang pabor. Gusto ko kuntani nga
hatagan mo ako sang mga tuburan, kay ang duta nga ginhatag mo sa akon
sa Negev *wala sing tuburan*." Gani ginhatag ni Caleb sa iya ang *lugar nga
may* tuburan sa ibabaw kag sa ubos.

Ang mga Banwa sang Juda

20 Amo ini ang *mga banwa nga* nabaton sang tribo ni Juda nga ginpartida
suno sa kada pamilya:
21 Ang mga banwa sa south, sa pinakapunta sang Negev malapit sa
border sang Edom: Kabzeel, Eder, Jagur,
22 Kina, Dimona, Adada,
23 Kedesh, Hazor, Itnan,
24 Zif, Telem, Bealot,
25 Hazor Hadata, Keriot Hezron (nga amo ang Hazor),
26 Amam, Shema, Molada,
27 Hazar Gada, Heshmon, Bet Pelet,

‡ **15:18** *ginkombinsi ni Acsa ang iya bana:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *ginkombinsi ni Otniel ang iya asawa.*

28 Hazar Shual, Beersheba, Biziotia,
29 Baala, Iim, Ezem,
30 Eltolad, Kesil, Horma,
31 Ziklag, Madmana, Sansana,
32 Lebaot, Shilhim, Ain, kag Rimmon—29 tanan ka banwa, lakip ang mga
baryo sa palibot sini.
33 Ang *mga banwa* sa mga bulobukid sa west: Eshtaol, Zora, Ashna,
34 Zanoa, En Ganim, Tapua, Enam,
35 Jarmut, Adulam, Soco, Azeka,
36 Shaaraim, Aditaim, kag Gedera (ukon§ Gederotaim)—14 ka banwa,
lakip ang mga baryo sa palibot sini.
37 Ang Zenan, Hadasha, Migdal Gad,
38 Dilean, Mizpa, Jokteel,
39 Lakish, Bozkat, Eglon,
40 Cabon, Lamas, Kitlish,
41 Gederot, Bet Dagon, Naama, kag Makeda—16 ka banwa, lakip ang mga
baryo sa palibot sini.
42 Ang Libna, Eter, Ashan,
43 Ifta, Ashna, Nezib,
44 Keila, Aczib, kag Maresha—9 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot
sini.
45 Ang Ekron kag ang mga banwa kag mga baryo sa palibot sini,
46 kag ang tanan nga banwa kag mga baryo nga malapit sa Ashdod halin
sa Ekron pakadto sa Dagat *sang Mediteraneo*.
47 Ang Ashdod kag Gaza, lakip ang ila mga banwa kag mga baryo hasta sa
ililigan sang tubig sang Egypt kag sa baybayon sang Dagat *sang
Mediteraneo*.
48 Ang *mga banwa* sa kabukiran: Shamir, Jatir, Soco,
49 Dana, Kiriat Sana (nga amo ang Debir),
50 Anab, Eshtemo, Anim,
51 Goshen, Holon, kag Gilo—11 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot
sini.
52 Ang Arab, Duma, Eshan,
53 Janim, Bet Tapua, Afeka,
54 Humta, Kiriat Arba (nga amo ang Hebron), kag Zior—9 ka banwa, lakip
ang mga baryo sa palibot sini.
55 Maon, Carmel, Zif, Juta,
56 Jezreel, Jokdeam, Zanoa,
57 Kain, Gibeah, kag Timnah—10 ka banwa, lakip ang mga baryo sa
palibot sini.
58 Ang Halhul, Bet Zur, Gedor,
59 Maarat, Bet Anot, kag Eltekon—6 ka banwa, lakip ang mga baryo sa
palibot sini.
60 Ang Kiriat Baal (nga amo ang Kiriat Jearim) kag ang Raba—2 ka banwa,
lakip ang mga baryo sa palibot sini.
61 Ang *mga banwa* sa kamingawan: Bet Araba, Midin, Secaca,
62 Nibshan, ang Banwa sang Asin kag ang En Gedi—6 ka banwa, lakip ang
mga baryo sa palibot sini.

§ **15:36** *ukon:* Puwede man nga, "kag."

63 Pero wala mapahalin sang tribo sang Juda ang mga Jebusnon nga
nagaestar sa Jerusalem. Gani hasta subong didto pa sila nagaestar upod sa
katawhan sang Juda.

16

Ang mga Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Efraim kag ni Manase

1 Ang duta nga ginhatag sa mga kaliwat ni Jose nagahalin sa *Suba sang*
Jordan malapit sa Jerico, sa east sang mga tuburan sang Jerico, pakadto sa
kamingawan kag sa kabukiran hasta sa Betel.
2 Halin sa Betel (nga amo ang Luz*), nagaagi ini sa Atarot nga sa diin
nagaestar ang mga Arkhanon,
3 kag nagapadulhog ini sa west pakadto sa lugar sang mga Jafletnon hasta
sa border sang idalom nga parte sang Bet Horon. Kag nagapadayon ini sa
Gezer hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*.
4 Amo ina ang parte nga nabaton *sang mga tribo* ni Manase kag ni Efraim
nga mga kaliwat ni Jose.
5 Amo ini ang parte sang *tribo ni* Efraim nga ginpartida suno sa kada
pamilya: ang border sini sa east nagasugod sa Atarot Addar kag
nagapakadto sa ibabaw nga parte sang Bet Horon
6 hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*. Ang border sa north nagasugod sa
Micmetat kag nagaliko pa-east sa Taanat Shilo, kag nagaagi sa east sang
Janoa.
7 Kag halin sa Janoa nagapanaog ini sa Atarot kag Naara, kag nagaagi sa
Jerico pakadto sa *Suba sang* Jordan.
8 Halin sa Tapua, ang border nagapakadto sa west, kag nagaagi sa Kana
nga ililigan sang tubig hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*. Amo ina ang duta
nga ginhatag sa tribo ni Efraim nga ginpartida suno sa kada pamilya.
9 Lakip sini ang *iban nga* mga banwa kag mga baryo nga nasakop sa duta
sang mga kaliwat ni Manase.
10 Wala nila ginpalayas ang mga Canaanhon nga nagaestar sa Gezer; gani
may mga Canaanhon nga nagaestar upod sa mga Efraimnon hasta subong,
ugaling ginhimo sila nga mga ulipon.

17

Ang Duta sang Katunga sang Tribo ni Manase

1 May ginhatag man nga duta para sa *katunga sang* tribo ni Manase nga
kamagulangan nga anak ni Jose. Ang Gilead kag ang Bashan *sa east sang*
Suba sang Jordan ginhatag na sa pamilya ni Makir tungod kay maayo siya
nga soldado. (Si Makir nga amay ni Gilead amo ang kamagulangan nga
anak ni Manase.)
2 Ang duta *sa west sang Suba sang Jordan* ginhatag sa iban nga mga
kaliwat ni Manase nga amo ang mga pamilya ni Abiezer, Helek, Asriel,
Shekem, Hefer, kag Shemida. Ginpanagtag ini sa ila suno sa kada pamilya.
3 Karon may isa ka tawo nga ang iya ngalan si Zelofehad. Anak siya ni
Hefer kag apo ni Gilead. Si Gilead anak ni Makir, kag si Makir anak ni
Manase. Si Zelofehad wala sing mga anak nga lalaki, kundi mga babayi
lang. Sila amo sanday Mala, Noa, Hogla, Milca, kag Tirza.
4 Nagkadto sila kay Eleazar nga pari, kay Josue nga anak ni Nun, kag sa
mga pangulo kag nagsiling, "Nagsugo ang GINOO kay Moises nga hatagan

* **16:2** *nga amo ang Luz:* Amo ini sa Septuagint (tan-awa man sa 18:13). Sa Hebreo, *nagapakadto sa Luz*

kami sang duta pareho sa amon mga paryente nga lalaki.” Gani ginhatagan
sila sang ila parte suno sa ginsugo sang GINOO.
5 Amo ini ang rason kon ngaa ang *tribo ni* Manase nakabaton sang napulo
ka parte sang duta, wala labot sa Gilead kag Bashan sa east sang Jordan,
6 tungod kay ginhatagan man sang parte ang iya mga kaliwat nga babayi
kaupod sang iya mga kaliwat nga lalaki. Ang Gilead ginhatag sa iban pa
nga mga kaliwat ni Manase.

7 Ang border sang duta sang *tribo ni* Manase nagasugod sa Asher hasta sa
Micmetat, sa east sang Shekem. Dayon nagapadulong ini sa south pakadto
sa *duta sang* mga tawo nga nagaestar malapit sa tuburan sang Tapua.*
8 (Ang mga duta sa palibot sang Tapua iya sang *tribo ni* Manase, pero ang
Tapua mismo, nga ara sa border sang *tribo ni* Manase, iya sang mga kaliwat
ni Efraim.)
9 Dayon ang border nagapakadto sa Kana nga ililigan sang tubig. May
mga banwa sa south sang sina nga ililigan nga iya sang *tribo ni* Efraim,
bisan nalakip ini sa mga banwa sang *tribo ni* Manase. Ang border sang
tribo ni Manase nagapadayon sa north sang ililigan hasta sa Dagat *sang*
Mediteraneo.
10 Ang duta sa south sang *ililigan* iya sang *tribo ni* Efraim kag ang duta sa
north sang *ililigan* iya sang *tribo ni* Manase. Ang border sang *tribo ni*
Manase *sa west* amo ang Dagat *sang Mediteraneo*. Nagatambi ang *tribo ni*
Manase sa *tribo ni* Asher sa north kag sa *tribo ni* Isacar sa east.

11 Amo ini ang mga banwa sa duta *sang mga tribo* ni Isacar kag ni Asher
nga ginhatag sa *tribo ni* Manase: ang Bet Shean, Ibleam, Dor (ukon Nafot
Dor), Endor, Taanac, Megido, kag ang mga baryo sa palibot sini.
12 Pero ini nga mga banwa wala mapanag-iyahan sang mga kaliwat ni
Manase, kay indi nila mapahalin ang mga Canaanhon didto.
13 Pero sang mabakod na ang mga Israelinhon, gin-ulipon nila ang mga
Canaanhon, pero wala nila sila ginpalayas.

14 Nagsiling ang mga kaliwat ni Jose kay Josue, “Ngaa isa lang ka parte
sang duta ang ginhatag mo sa amon? Damo kami katama tungod kay
ginpakamaayo gid kami sang GINOO.”

15 Nagsabat si Josue, “Kon madamo gid man kamo kag gamay lang para
sa inyo ang mga kabukiran sang Efraim, kadto kamo sa mga kagulangan
sang mga Periznon kag mga Refaimnon. Didto magpanghawan kamo sang
lugar para sa inyo kaugalingon.”

16 Nagsiling ang mga kaliwat ni Jose, “Ang mga kabukiran gamay para sa
amon. Kag indi namon masarangan ang mga Canaanhon sa kapatagan
tungod kay may mga karwahe sila nga salsalon. Kag amo man ang mga
Canaanhon sa Bet Shean kag sa mga banwa sa palibot sini, kag sa
Kapatagan sang Jezreel.”
17 Nagsabat liwat si Josue, “Tungod damo kamo katama kag puwerte pa
kagamhanan, indi lang isa ang inyo parte,
18 mangin inyo man ang mga kagulangan sang kabukiran. Bisan
kagulangan ini, hawani lang ninyo, kay mangin inyo ini halin sa puno
hasta sa punta. Kag sigurado nga mapalayas ninyo ang mga Canaanhon
bisan gamhanan pa sila kag may mga karwahe nga salsalon.”

* **17:7** *tuburan sang Tapua:* ukon, *En Tapua*

18

Ang Pagpartida sang Iban pa nga Duta

1 Sa tapos maagaw sang bilog nga komunidad sang Israel ang duta,
nagtipon sila tanan sa Shilo, kag nagpatindog sang Tolda nga
Ginapakigkitaan.
2 May pito pa ka tribo sang mga Israelinhon nga wala pa mapartihi sang
duta.
3 Gani nagsiling si Josue sa mga Israelinhon, “San-o pa bala ninyo
sakupon ang *nabilin nga* duta nga ginhatag sa inyo sang GINOO, ang Dios
sang inyo mga katigulangan?
4 Magpili kamo sang tatlo ka tawo sa kada tribo. Palakton ko sila sa
pag-usisa sa *nabilin nga* duta. Dayon magbalik sila diri sa akon nga may
dala nga mapa nga ila ginhimo nga nagapakita kon paano partidahon ang
amo nga duta.
5 Dapat partidahon ang duta sa pito ka parte, wala labot sa duta sang
tribo ni Juda sa south kag sang mga tribo ni Jose sa north.
6 Pagkatapos nga madala ang mapa sa akon, gabot-gabutan ko dayon sa
presensya sang GINOO nga aton Dios kon kay sin-o nga tribo makadto ang
kada parte sang duta.
7 Pero ang mga Levita indi pagpartidahan sang duta, tungod kay ang ila
parte amo ang pag-alagad sa GINOO bilang mga pari. Ang mga tribo ni Gad,
kag ni Reuben, kag ang katunga sang tribo ni Manase nakabaton na sang
ila parte sang duta sa east sang Jordan, nga ginhatag sa ila ni Moises nga
alagad sang GINOO.”
8 Sang maglakat na ang napili nga mga tawo, nagsiling si Josue sa ila,
“Usisaa ninyo ang duta kag himui ninyo ini sang mapa. Dayon magbalik
kamo diri sa akon sa Shilo, kay gabot-gabutan ko dayon sa presensya sang
GINOO kon kay sin-o nga tribo makadto ang kada parte sang duta.”
9 Gani naglakat ang mga tawo sa pag-usisa sa duta. Dayon ginhimuan
nila ini sang mapa sa linukot nga sululatan, nga ang duta napartida sa pito
ka parte, kag ginlista nila ang mga banwa kag mga banwa nga sakop sang
kada parte. Pagkatapos nagbalik sila kay Josue sa Shilo.
10 Kag paagi sa paggabot-gabot ginhatagan ni Josue sang parte ang mga
tribo sang Israel *nga wala pa sang duta.*

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Benjamin

11 Ang una nga parte sang duta nagkadto sa tribo ni Benjamin. Ara ini sa
tunga-tunga sang mga duta nga ginhatag sadto sa tribo ni Juda kag sa mga
tribo ni Jose.
12 Ang border sini sa north nagasugod sa *Suba sang* Jordan, kag
nagapataklad sa dulhugan sa north sang Jerico. Dayon nagapataklad ini sa
west sa mga kabukiran hasta sa kamingawan sang Bet Aven.
13 Halin didto, nagapakadto ini sa dulhugan sa south sang Luz (nga amo
ang Betel). Dayon nagapadulhog ini sa Atarot Addar, sa bukid sa south sang
idalom nga parte sang Bet Horon.
14 Halin didto, nagapakadto ini sa west sang bukid nga nagaatubang sa
Bet Horon kag nagapadulong sa south. Nagauntat ini sa Kiriat Baal (nga
amo ang Kiriat Jearim), isa ka banwa sang tribo ni Juda. Amo ini ang
border sa west.
15 Ang border sa south nagasugod sa guwa sang Kiriat Jearim. Halin
didto, nagapakadto ini sa west sa mga tuburan sang Neftoa.

16 Nagapadulhog dayon ini sa ubos sang bukid nga nagaatubang sa
Pulopatag sang Ben Hinom. Ini nga pulopatag ara sa north sang Kapatagan
sang Refaim. Halin didto, nagapakadto ini sa Pulopatag sang *Ben* Hinom, sa
dulhugan sa south sang banwa sang mga Jebusnon, padulong sa En Rogel.
17 Nagaliko dayon ini pa-north pakadto sa En Shemesh hasta sa Gelilot
nga nagaatubang sa Taklaran sang Adumim. Dayon nagapadulhog ini sa
Bato ni Bohan nga anak ni Reuben
18 kag nagaagi sa dulhugan sa north sang Kapatagan sang Jordan*, kag
nagapadulong sa kapatagan mismo.
19 Dayon nagapakadto ini sa dulhugan sa north sang Bet Hogla, kag
nagauntat ini sa alagyan sang tubig sa north sang Patay nga Dagat,† nga
amo ang punta sang *Suba sang* Jordan sa south. Amo ato ang border sa
south.
20 Ang *Suba sang* Jordan amo ang border sa east.
Amo ato ang mga border sang duta nga nabaton sang tribo ni Benjamin
suno sa kada pamilya.

Ang mga Banwa nga Nabaton sang Tribo ni Benjamin

21 Amo ini ang mga banwa nga ginhatag sa tribo ni Benjamin, nga
ginpartida suno sa kada pamilya:
Jerico, Bet Hogla, Emek Keziz,
22 Bet Araba, Zemaraim, Betel,
23 Avim, Para, Ofra,
24 Kefar Amoni, Ofni, kag Geba—12 ka banwa, lakip ang mga baryo sa
palibot sini.
25 *Dugang pa gid amo ang* Gibeon, Rama, Beerot,
26 Mizpa, Kefira, Moza,
27 Rekem, Irpeel, Tarala,
28 Zela, Haelef, Jebus (nga amo ang Jerusalem), Gibea, kag Kiriat
Jearim‡—14 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
Amo ato ang nabaton sang tribo ni Benjamin nga ginpartida suno sa
kada pamilya.

19

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Simeon

1 Ang ikaduha nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang
tribo ni Simeon. Ang ila duta ara sa tunga sang duta nga ginhatag sa tribo
ni Juda.
2 Nagalakip ini sang Beersheba (*ukon* Sheba),* Molada,
3 Hazar Shual, Bala, Ezem,
4 Eltolad, Betul, Horma,
5 Ziklag, Bet Marcabot, Hazar Susa,
6 Bet Lebaot, kag Sharuhen—13 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot
sini.
7 *Dugang pa gid amo ang* Ain, Rimmon, Eter, kag Ashan—4 ka banwa, lakip
ang tanan nga baryo sa palibot sini,
8 hasta sa Baalat Beer (nga amo ang Rama) sa Negev.
Amo ato ang duta nga nabaton sang tribo ni Simeon nga ginpartida suno
sa kada pamilya.

---

* **18:18** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* † **18:19** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *maasin* gid *nga dagat* ‡ **18:28** *Kiriat Jearim:* Amo ini sa Griego nga teksto. Sa Hebreo, *Kiriat.* * **19:2** *Beersheba (ukon Sheba):* ukon, *Beersheba, Sheba*

9 Ang iban sini halin sa duta nga ginhatag sa tribo ni Juda tungod nga ang
ila duta sobra kalapad para sa ila. Gani nabaton sang tribo ni Simeon ang
ila duta sa tunga sang duta sang tribo ni Juda.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Zebulun

10 Ang ikatatlo nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang
tribo ni Zebulun.
Ang border sang ila duta nagasugod sa Sarid.
11 Halin didto, nagapakadto ini sa west: sa Marala, sa Dabeshet, kag
nagapadayon sa ililigan sang tubig sa east sang Jokneam.
12 Halin sa pihak nga parte sang Sarid, nagapakadto ang border sa east sa
border sang Kislot Tabor, kag nagapadayon sa Daberat hasta sa Jafia.
13 Halin didto, nagapakadto ini sa east sa Gat Hefer, sa Et Kazin, kag sa
Rimmon, kag nagaliko padulong sa Nea.
14 Ang border *sang Zebulun* sa north nagaagi sa Hanaton kag
nagapakadto hasta sa Kapatagan sang Ifta El.
15 Dose ka banwa *ang sakop sang Zebulun*, lakip ang mga baryo sa palibot
sini. *Dugang pa gid amo* ang mga banwa sang Katat, Nahalal, Shimron,
Idala, kag Betlehem.
16 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni
Zebulun, nga ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Isacar

17 Ang ikaapat nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang
tribo ni Isacar.
18 Amo ini ang mga banwa nga sakop nila: Jezreel, Kesulot, Shunem,
19 Hafaraim, Shion, Anaharat,
20 Rabit, Kishion, Ebez,
21 Remet, En Ganim, En Hada, kag Bet Pazez.
22 Ang border sang duta nagalambot sa Tabor, sa Shahazuma, kag sa Bet
Shemesh, kag hasta sa *Suba sang* Jordan. 16 ka banwa ang sakop sang
Isacar, lakip ang mga baryo sa palibot sini.
23 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni
Isacar, nga ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Asher

24 Ang ikalima nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang
tribo ni Asher.
25 Amo ini ang mga banwa nga sakop nila:
Helkat, Hali, Beten, Acshaf,
26 Alamelec, Amad, kag Mishal. Ang border sang sini nga duta sa west
nagalambot sa Carmel kag sa Shihor Libnat.
27 Nagaliko ini pa-east pakadto sa Bet Dagon kag nagalambot sa Zebulun
kag sa Kapatagan sang Ifta El. Dayon nagapakadto ini sa north pakadto sa
Bet Emek kag Niel. Nagapadulong pa gid ini sa north pakadto sa Cabul,
28 Ebron,† Rehob, Hamon, Kana, kag hasta sa Dako nga Sidon.
29 Nagaliko dayon ini pakadto sa Rama kag sa napaderan nga siyudad
sang Tyre, kag nagapadulong sa Hosa, kag nagauntat sa Dagat *sang*
Mediteraneo. Ang iban pa gid nga mga banwa nga ila sakop amo ang
Mahebel, Aczib,
30 Umma, Afek, kag Rehob—22 ka banwa, lakip ang mga baryo sa palibot
sini.

† **19:28** *Ebron:* ukon, *Abdon*

31 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni
Asher, nga ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Naftali

32 Ang ikaanom nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang
tribo ni Naftali.
33 Ang border sang ila duta nagasugod halin sa Helef kag sa dako nga
kahoy sa Zaananim pakadto sa Adami Nekeb kag Jabneel hasta sa Lakum,
kag nagauntat sa *Suba sang* Jordan.
34 Halin didto, nagaliko ini sa west pakadto sa Aznot Tabor, dayon sa
Hukok, hasta sa border sang Zebulun sa south, sa border sang Asher sa
west kag sa *Suba sang* Jordan‡ sa east.
35 Ang iban nga napaderan nga mga banwa nga sakop sang sini nga duta
amo ini: Zidim, Zer, Hammat, Rakat, Kineret,
36 Adama, Rama, Hazor,
37 Kedesh, Edrei, En Hazor,
38 Iron, Migdal El, Horem, Bet Anat, kag Bet Shemesh—19 ka banwa, lakip
ang mga baryo sa palibot sini.
39 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni
Naftali, nga ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag sa Tribo ni Dan

40 Ang ikapito nga ginpartidahan sang duta amo ang mga pamilya sang
tribo ni Dan.
41 Amo ini ang mga banwa nga sakop nila: Zora, Eshtaol, Ir Shemesh,
42 Shaalabin, Ayalon, Itla,
43 Elon, Timnah, Ekron,
44 Elteke, Gibeton, Baalat,
45 Jehud, Bene Berak, Gat Rimon,
46 Me Jarkon, kag Rakon, pati man ang kadutaan nga nagaatubang sa
Jopa.
47 Binudlayan sadto ang mga kaliwat ni Dan sa pag-agaw sang ila duta,
gani ginsalakay nila ang Leshem§ kag ginpamatay ang mga pumuluyo sini.
Naagaw nila ini kag didto sila nag-estar. Ginbayluhan nila ang ngalan sini
sang Dan, suno sa ngalan sang ila katigulangan nga si Dan.
48 Amo ato ang mga banwa kag mga baryo nga nabaton sang tribo ni Dan,
nga ginpartida suno sa kada pamilya.

Ang Duta nga Ginhatag kay Josue

49 Pagkatapos partida sang mga Israelinhon sang ila duta, ginhatagan
nila si Josue nga anak ni Nun sang iya parte.
50 Suno sa ginmando sang GINOO, ginhatag nila sa iya ang banwa nga iya
ginpangayo—ang Timnat Sera sa kabukiran sang Efraim. Ginpatindog niya
liwat ini nga banwa kag didto nag-estar.
51 Ang nagpartida sang duta amo sila ni Eleazar nga pari, Josue nga anak
ni Nun, kag ang mga pangulo sang kada tribo sang Israel. Ginhimo nila ini
paagi sa paggabot-gabot sa presensya sang GINOO, sa puwertahan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan didto sa Shilo. Gani natapos ang pagpartida
sang duta.

---

‡ **19:34** *sa Suba sang Jordan:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *sa Juda, sa Suba sang Jordan* § **19:47** *Leshem:* ukon, *Laish*

20

Ang mga Banwa nga Dalangpan
(Num. 35:9-15; Deu. 19:1-13)

1 Karon, nagsiling ang GINOO kay Josue,
2 "Silinga ang mga Israelinhon nga magpili sila sang mga banwa nga
dalangpan suno sa ginsiling ko sadto sa inyo paagi kay Moises.
3 Ang tawo nga nakapatay nga indi hungod makapalagyo didto kag
makapanago sa mga tawo nga gusto magbalos sa iya.
4 Makapalagyo siya sa isa sa sini nga mga banwa, kag mag-atubang sa
mga manugdumala didto sa may puwertahan sang banwa kag magpaathag
sa ila parte sa natabo. Dayon pasudlon siya kag didto paestaron.
5 Kon lagson siya didto sang gusto magbalos sa iya, indi siya pag-itugyan
sang mga pumuluyo. Pagaapinan nila siya tungod kay indi hungod ang
pagpatay niya sa iya isigkatawo, kag ginhimo niya ini indi tungod sa iya
kaakig.
6 Magatiner siya sa amo nga banwa hasta mapamatian ang iya kaso sa
atubangan sang komunidad, kag hasta mapatay ang pangulo nga pari nga
nagaalagad sa sadto nga tion. Dayon makapuli na siya sa ila."
7 Gani ginpili nila ang Kedesh sa Galilea sa kabukiran sang Naftali, ang
Shekem sa kabukiran sang Efraim, kag ang Kiriat Arba (nga amo ang
Hebron), sa kabukiran sang Juda.
8 Sa east sang *Suba sang* Jordan malapit sa Jerico, ginpili nila ang Bezer sa
kamingawan sang kapatagan nga sakop sang tribo ni Reuben, ang Ramot
sa Gilead nga sakop sang tribo ni Gad, kag ang Golan sa Bashan nga sakop
sang tribo ni Manase.
9 Amo ini ang mga banwa nga dalangpan nga ginpili para sa mga
Israelinhon kag sa mga pangayaw nga nagaestar upod sa ila. Ang bisan
sin-o nga makapatay nga indi hungod makadangop didto, para indi siya
pagpatyon sang gusto magbalos sa iya, sa wala pa mapamatian ang iya
kaso sa atubangan sang komunidad.

21

Ang mga Banwa Para sa Tribo ni Levi

1 Karon, ang mga pangulo sang mga kaliwat ni Levi nagkadto kay Eleazar
nga pari, kay Josue nga anak ni Nun, kag sa mga pangulo sang kada tribo
sang Israel
2 didto sa Shilo sa duta sang Canaan. Nagsiling sila, "Nagsugo ang GINOO
paagi kay Moises nga hatagan kami sang mga banwa nga amon
pagaestaran kag mga palahalban* para sa amon mga sapat."
3 Gani suno sa ginsugo sang GINOO, ginhatagan ang mga kaliwat ni Levi
sang mga banwa kag mga palahalban halin sa mga duta sang mga
Israelinhon.
4 Ang una nga nakabaton sang mga banwa amo ang mga kaliwat ni
Kohat. Ang iban sini sa ila mga kaliwat ni Aaron, kag ginhatagan sila sang
13 ka banwa halin sa kadutaan sang mga tribo ni Juda, ni Simeon, kag ni
Benjamin.
5 Ang iban sang mga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang 10 ka banwa halin
sa kadutaan sang mga tribo ni Efraim, ni Dan, kag sang katunga sang tribo
ni Manase.

* **21:2** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

6 Ang mga kaliwat ni Gershon ginhatagan sang 13 ka banwa halin sa
kadutaan sang mga tribo ni Isacar, ni Asher, ni Naftali, kag sang katunga
sang tribo ni Manase sa Bashan.
7 Ang mga kaliwat ni Merari ginhatagan sang 12 ka banwa halin sa
kadutaan sang mga tribo ni Reuben, ni Gad, kag ni Zebulun.
8 Gani paagi sa paggabot-gabot, ginhatagan sang mga Israelinhon ang
mga kaliwat ni Levi sang mga banwa kag mga palahalban, suno sa ginsugo
sang GINOO kay Moises.
9-10 Amo ini ang mga ngalan sang mga banwa nga halin sa kadutaan sang
mga tribo ni Juda kag ni Simeon nga ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron. Ini
sila mga kaliwat ni Kohat nga anak ni Levi. Sila ang una nga nagabutan nga
hatagan sang mga banwa.
11 Ginhatag sa ila ang Kiriat Arba (nga amo ang Hebron) sa kabukiran
sang Juda, lakip na ang mga palahalban sa palibot sini. (Si Arba amo ang
amay† ni Anak.)
12 Pero ang mga kaumahan kag ang mga baryo sa palibot sang sini nga
banwa ginhatag na kay Caleb nga anak ni Jefune bilang iya parte.
13 Gani ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron nga pari ang Hebron nga isa sa
mga banwa nga dalangpan, nga sa diin makapalagyo ang tawo nga
nakapatay *nga indi niya hungod.* Ginhatag pa gid sa ila ang Libna,
14 Jatir, Eshtemoa,
15 Holon, Debir,
16 Ain, Juta, kag Bet Shemesh, lakip ang ila sini mga palahalban: 9 ka
banwa halin sa kadutaan sang mga tribo ni Simeon kag ni Juda.
17-18 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang
tribo ni Benjamin. Ini amo ang Gibeon, Geba, Anatot, kag Almon, lakip ang
ila sini mga palahalban.
19 13 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton
sang mga pari nga kaliwat ni Aaron.
20-22 Ang iban nga mga kaliwat ni Kohat nga halin sa tribo ni Levi
nakabaton sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni Efraim. Ini
amo ang Shekem (sa kabukiran sang Efraim nga isa sa mga banwa nga
dalangpan, nga sa diin makapalagyo ang tawo nga nakapatay *nga indi niya
hungod*), ang Gezer, Kibzaim, kag Bet Horon, lakip ang ila sini mga
palahalban.
23-24 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang
tribo ni Dan. Ini amo ang Elteke, Gibeton, Ayalon, kag Gat Rimon, lakip ang
ila sini mga palahalban.
25 Kag halin naman sa kadutaan sang katunga sang tribo ni Manase *sa
west*, nabaton nila ining duha ka banwa: ang Taanac kag Gat Rimon, lakip
ang ila sini mga palahalban.
26 10 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton
sang iban nga mga kaliwat ni Kohat.
27 Ang mga kaliwat ni Gershon nga halin sa tribo ni Levi nakabaton sang
duha ka banwa halin sa kadutaan sang katunga sang tribo ni Manase *sa
east*. Ini amo ang Golan sa Bashan (nga isa sa mga banwa nga dalangpan,
nga sa diin makapalagyo ang tawo nga nakapatay *nga indi niya hungod*),
kag ang Beeshtera, lakip ang ila sini mga palahalban.

† **21:11** *amay:* ukon, *katigulangan*

28-29 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang
tribo ni Isacar. Ini amo ang Kishion, Daberat, Jarmut, En Ganim, lakip ang
ila sini mga palahalban.
30-31 Kag halin sa kadutaan sang tribo ni Asher, nabaton nila ining apat ka
banwa: ang Mishal, Abdon, Helkat, kag Rehob, lakip ang ila sini mga
palahalban.
32 Ginhatagan pa gid sila sang tatlo ka banwa halin sa kadutaan sang
tribo ni Naftali. Ini amo ang Kedesh sa Galilea (nga isa man sa mga banwa
nga dalangpan, nga sa diin makapalagyo ang tawo nga nakapatay *nga indi*
niya hungod), ang Hamot Dor, kag ang Kartan, lakip ang ila sini mga
palahalban.
33 13 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton
sang mga kaliwat ni Gershon.
34-35 Ang mga nabilin nga mga kaliwat ni Levi—ang mga kaliwat ni
Merari—nakabaton sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang tribo ni
Zebulun. Ini amo ang Jokneam, Karta, Dimna, kag Nahalal, lakip ang ila
sini mga palahalban.
36-37 Ginhatagan man sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang
tribo ni Reuben. Ini amo ang Bezer, Jahaz, Kedemot, kag Mefaat, lakip ang
ila sini mga palahalban.
38-39 Ginhatagan pa gid sila sang apat ka banwa halin sa kadutaan sang
tribo ni Gad. Ini amo ang Ramot sa Gilead (nga isa sa mga banwa nga
dalangpan, nga sa diin makapalagyo ang tawo nga nakapatay *nga indi niya*
hungod), ang Mahanaim, Heshbon, kag Jazer, lakip ang ila sini mga
palahalban.
40 12 tanan ka banwa, lakip ang ila sini mga palahalban, ang nabaton
sang mga kaliwat ni Merari nga halin sa tribo ni Levi.
41-42 48 tanan ka banwa, lakip ang ila tagsa ka palahalban, ang nabaton
sang mga kaliwat ni Levi halin sa duta nga ginapanag-iyahan sang mga
Israelinhon.
43 Gani ginhatag sang GINOO sa Israel ang tanan nga duta nga iya
ginpromisa sa ila mga katigulangan. Sang masakop na nila ini, didto na sila
nag-estar.
44 Ginhatagan sila sang GINOO sang kalinong sa *ila mga kaaway sa*
palibot, suno sa ginpromisa sang GINOO sa ila mga katigulangan. Wala sila
napierdi sang ila mga kaaway tungod kay ginpadaog sila sang GINOO sa
tanan nila nga kaaway.
45 Gintuman gid sang GINOO ang tanan niya nga ginpromisa sa katawhan
sang Israel.

22

Nagbalik sa Ila Lugar ang mga Tribo sang Israel sa East

1 Karon, gintipon ni Josue ang mga katawhan *sang tribo* ni Reuben, ni
Gad, kag sang katunga sang tribo ni Manase.
2 Nagsiling si Josue sa ila, “Ginhimo ninyo ang tanan nga ginsugo sa inyo
ni Moises nga alagad sang GINOO kag gintuman man ninyo ang tanan ko
nga ginsugo.
3 Hasta subong wala ninyo pagpabay-i ang inyo kapareho nga mga
Israelinhon. Kag gintuman ninyo sing maayo ang tanan nga ginsugo sa
inyo sang GINOO nga inyo Dios.
4 Kag karon, nabaton na sang inyo kapareho nga mga Israelinhon ang
kapahuwayan nga ginpromisa sa ila sang GINOO nga inyo Dios. Gani

magpuli na kamo sa inyo mga lugar sa pihak sang *Suba sang* Jordan, sa duta nga ginhatag sa inyo ni Moises nga alagad sang GINOO.
5 Pero indi gid ninyo pagkalimtan nga tumanon ang mga sugo kag mga
pagpanudlo nga ginhatag sa inyo ni Moises nga alagad sang GINOO.
Higugmaa ninyo ang GINOO nga inyo Dios, magkabuhi kamo sa iya mga
pamaagi, tumana ang iya mga sugo, magmatutom sa iya, kag alagara siya
sa bug-os ninyo nga tagipusuon kag kalag."
6 Ginbendisyunan dayon sila ni Josue kag ginpapuli.
7 (Ang katunga sang tribo ni Manase ginhatagan ni Moises sang duta sa
Bashan, kag ang katunga pa gid nga tribo ginhatagan ni Josue sang duta sa
west *Suba* sang Jordan upod sang iban nga mga tribo.)
Sang manugpuli na sila, ginbendisyunan sila ni Josue
8 nga nagasiling, "Magpuli kamo nga dala ang inyo madamo nga
manggad—mga kasapatan, pilak, bulawan, saway, salsalon kag mga bayo.
Partihi ninyo ang inyo mga paryente *sa inyo lugar* sang *bisan ano nga* inyo
naagaw sa inyo mga kaaway."
9 Kag dayon nagpuli ang mga katawhan sang tribo ni Reuben, ni Gad, kag
sang katunga sang tribo ni Manase. Ginbayaan nila ang ila kapareho nga
mga Israelinhon sa Shilo, sa duta sang Canaan, kag nagbalik sa Gilead, ang
duta nga nangin parte nila suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Moises.
10 Pag-abot nila sa Gelilot, malapit sa *Suba sang* Jordan, nagpatindog sila
didto sang dako nga halaran. Ini nga lugar sakop gihapon sang Canaan.
11-12 Karon, nabalitaan sang iban nga mga Israelinhon nga nagpatindog
ang tribo ni Reuben, Gad, kag katunga sang tribo ni Manase sang halaran
sa border sang Canaan sa Gelilot, malapit sa *Suba sang* Jordan. Gani
nagtipon sila sa Shilo sa pagpakig-away kontra sa ila.
13 Ginsugo sang mga Israelinhon si Finehas nga anak ni Eleazar nga pari
nga magkadto sa Gilead, sa tribo ni Reuben, ni Gad kag sang katunga sang
tribo ni Manase.
14 May upod siya nga napulo ka pangulo halin sa kada tribo sang Israel.
Kada isa sa ila pangulo sang mga pamilya sang ila mga tribo.
15 Pag-abot nila sa Gilead, nagsiling sila sa tribo ni Reuben, ni Gad, kag sa
katunga sang tribo ni Manase,
16 "Gusto mahibaluan sang bilog nga komunidad sang GINOO kon ngaa
nagluib kamo sa Dios sang Israel. Nagrebelde kamo sa GINOO sa inyo
pagpatindog sang halaran para sa inyo kaugalingon. Wala na kamo
nagasunod sa iya.
17 Wala pa bala kita makatuon sa aton sala didto sa Peor? Tungod sadto
ginpadal-an kita sang GINOO sang kahalitan, kag nagaantos pa gani kita
hasta subong.
18 Kag karon nangahas pa kamo nga magtalikod sa GINOO. Kon
magrebelde gani kamo sa iya subong nga adlaw, buwas mangakig gid siya
sa bilog nga komunidad sang Israel.
19 Gani, kon ang inyo duta ginakabig nga mahigko, tabok kamo didto sa
amon, sa duta sang GINOO nga sa diin ara ang Tolda nga ginasimbahan sa
iya, kag didto na kamo mag-estar. Pero indi lang kamo magpatindog sang
iban nga halaran luwas sa halaran sang GINOO nga aton Dios, tungod kay
ina isa ka pagrebelde sa iya kag sa amon.
20 Nalimtan na bala ninyo si Acan nga anak ni Zera? Sang ginlapas niya
ang sugo parte sa mga butang nga ginhalad sing bug-os sa GINOO, ginsilutan
siya kag ang bilog nga komunidad sang Israel. Indi lang siya ang napatay
tungod sa iya sala."

21 Nagsabat ang mga tribo ni Reuben, ni Gad, kag sang katunga sang tribo
ni Manase sa sadto nga mga pangulo:
22 "Ang GINOO amo ang Makagagahom nga Dios! Ang GINOO amo ang
Makagagahom nga Dios! Nakahibalo siya kon ngaa ginhimo namon ini, kag
dapat man ninyo mahibaluan. Kon nagrebelde gid man kami ukon
naglapas sa GINOO, pamatya ninyo kami sa sini nga adlaw.
23 Kon ginlapas namon ang GINOO paagi sa pagpatindog sang amon
kaugalingon nga halaran para sa mga halad nga ginasunog, mga halad nga
regalo, ukon mga halad nga para sa maayo nga relasyon, kabay pa nga ang
GINOO mismo ang magsilot sa amon.
24 "Ginhimo namon ini tungod nahadlok kami kay basi pa kon sa ulihi
nga panahon ang inyo mga kaliwat magsiling sa amon mga kaliwat, 'Ano
ang labot ninyo sa GINOO, ang Dios sang Israel?
25 Ginhimo sang GINOO nga border ang *Suba sang* Jordan sa pagseparar
sa inyo kag sa amon. Kamo nga mga tribo ni Reuben kag ni Gad, wala gid
kamo sing labot sa GINOO.' *Basi kon amo ina ang ila nga isiling* kag
mapauntat nila ang amon mga kaliwat sa pagsimba sa GINOO.
26 Gani ginpatindog namon ang halaran, indi para sa mga halad nga
ginasunog kag sa iban pa nga mga halad,
27 kundi bilang padumdom sa amon, sa inyo, kag para sa aton mga
kaliwat nga ginasimba namon ang GINOO paagi sa mga halad nga
ginasunog, mga halad nga para sa maayo nga relasyon, kag iban pa nga
mga halad didto sa iya Tolda.* Gani sa ulihi indi makasiling ang inyo mga
kaliwat sa amon mga kaliwat nga ini sila wala sing labot sa GINOO.
28 Kag kon matabo gid man nga hambalan nila ang amon mga kaliwat
sang pareho sina, makasiling sila, 'Tan-awa! Nagpatindog ang amon mga
katigulangan sang halaran nga pareho sang halaran sang GINOO, indi para
sa mga halad nga ginasunog kag sa iban pa nga mga halad, kundi bilang
padumdom sa amon kag sa inyo *nga isa lang ka Dios ang aton ginasimba*.'
29 "Indi namon mahimo nga magrebelde ukon magtalikod sa GINOO paagi
sa pagpatindog sang amon kaugalingon nga halaran sang mga halad nga
ginasunog, mga halad nga regalo, kag sa iban pa nga mga halad. Indi
namon pag-ibaylo ang halaran sang GINOO nga aton Dios nga ara sa
atubangan sang iya Tolda."
30 Nalipay si Finehas nga pari kag ang mga pangulo sang mga pamilya
sang komunidad sang Israel sang nabatian nila ang ginsiling sang mga
tribo ni Reuben, ni Gad, kag sang katunga sang tribo ni Manase.
31 Gani nagsiling si Finehas nga anak ni Eleazar nga pari, "Nahibaluan ta
karon nga kaupod ta ang GINOO kay wala kamo nagluib sa iya. Ginluwas
ninyo ang Israel sa silot sang GINOO."
32 Dayon nagpuli sa Canaan si Finehas kag ang mga pangulo kag ginsugid
nila sa mga Israelinhon ang ila pag-estorya sa mga tribo ni Reuben kag ni
Gad didto sa Gilead.
33 Pagkabati nila sini, nalipay sila kag nagdayaw sa Dios. Kag wala na sila
naghambal parte sa pagsalakay sa kadutaan nga ginaestaran sang mga
tribo ni Reuben kag ni Gad.
34 Gin-ngalanan sang mga tribo ni Reuben kag ni Gad ang halaran nga
"Padumdom," kay siling nila, "Padumdom ini para sa aton tanan nga ang
GINOO Dios *naton*."

* **22:27** *sa iya Tolda:* sa literal, *sa iya presensya*

23

Ang Pamilin-bilin ni Josue sa mga Tawo

1 Sa malawig nga tion, ginhatagan sang GINOO sang kapahuwayan ang
Israel sa ila mga kaaway sa palibot. Tigulang na gid si Josue,
2 gani ginpatawag niya ang tanan nga Israelinhon, pati ang ila mga
manugdumala, pangulo, manughukom, kag opisyal. Nagsiling siya sa ila,
"Tigulang na gid ako.
3 Nakita ninyo mismo ang tanan nga ginhimo sang GINOO nga inyo Dios
sa sadto nga mga nasyon tungod sa inyo. Ang GINOO nga inyo Dios amo ang
nagpakig-away para sa inyo.
4 Ginpamartida ko na sa inyo bilang palanublion sang inyo mga tribo ang
tanan nga kadutaan sang mga nasyon nga aton* naagaw, halin sa *Suba*
sang Jordan *sa east* pakadto sa Dagat sang Mediteraneo sa west, pati man
ang mga kadutaan sang mga nasyon nga wala pa naton maagaw.
5 Mangin inyo ang ila mga duta, suno sa ginpromisa sa inyo sang GINOO
nga inyo Dios. Kay ipatabog sila sa inyo sang GINOO.
6 "Magpakabakod kamo, kag siguraduhon gid ninyo nga tumanon ang
tanan nga nasulat sa Libro sang Kasuguan ni Moises. Indi gid ninyo ini
paglapasa.
7 Indi kamo magpakigsimpon sa sini nga mga nasyon nga nabilin pa sa
tunga ninyo, kag indi kamo magsambit sang ngalan sang ila mga dios ukon
magpanumpa sa ngalan sini. Indi man kamo magsimba ukon mag-alagad
sa ila,
8 kundi magmatutom kamo sa GINOO nga inyo Dios, pareho sang inyo
ginahimo hasta subong.
9 "Ginpatabog sang GINOO sa inyo ang dalagko kag gamhanan nga mga
nasyon, kag hasta subong wala pa gid sing bisan isa nga nakapierdi sa inyo.
10 Bisan sin-o sa inyo makatabog sang 1,000 ka tawo, tungod kay ang
GINOO nga inyo Dios amo ang nagapakig-away para sa inyo, suno sa iya
ginpromisa.
11 Gani siguraduhon gid ninyo nga higugmaon ninyo ang GINOO nga inyo
Dios.
12 "Pero kon magtalikod kamo sa iya kag magpakig-isa sa mga nasyon
nga nabilin sa tunga ninyo, kag magpangasawa ukon magpamana sa ila,
13 sigurado gid nga indi na pag-ipatabog sa inyo sang GINOO nga inyo Dios
ang ini nga mga nasyon. Sa baylo, mangin delikado sila para sa inyo pareho
sang siod, kag magahatag sila sang kasakit sa inyo pareho sang putik kon
hanuton ka sa likod ukon tunok kon matuslok ang imo mata. Magapadayon
ini hasta nga magkalamatay kamo sa sining maayo nga duta nga ginhatag
sa inyo sang GINOO nga inyo Dios.
14 "Dali na lang ako mapatay. Nahibaluan ninyo sa bug-os ninyo nga
tagipusuon kag kalag nga gintuman sang GINOO nga inyo Dios ang tanan
nga maayo nga mga butang nga iya ginpromisa sa inyo. Wala gid sing bisan
isa nga wala natuman.
15 Pero subong nga gintuman sang GINOO nga inyo Dios ang tanan nga
maayo nga mga butang nga iya ginpromisa sa inyo, tumanon man niya ang
kalaglagan nga iya ginpaandam sa inyo hasta nga malaglag niya kamo sa
sining maayo nga duta nga ginhatag niya sa inyo.
16 *Huo, matabo ini sa inyo* kon maglapas kamo sa kasugtanan sang GINOO
nga inyo Dios nga ginsugo niya nga tumanon ninyo, kag kon magsimba
kamo kag mag-alagad sa iban nga mga dios. Ipaagom gid niya sa inyo ang

* **23:4** *aton:* sa Hebreo, *akon*

iya kaakig kag malaglag kamo gilayon sa sining maayo nga duta nga ginhatag niya sa inyo.”

24

Nagpromisa ang mga Israelinhon nga Tumanon Nila Liwat ang Kasugtanan sang Dios

1 Karon, ginpatipon ni Josue ang tanan nga tribo sang Israel sa Shekem. Gintawag dayon niya ang mga manugdumala, mga pangulo, mga manughukom, kag mga opisyal sang Israel, kag nagpalapit sila sa presensya sang Dios.

2 Nagsiling si Josue sa tanan nga tawo, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Sang una ang inyo mga katigulangan nag-estar sa tabok sang Suba *sang Euphrates* kag nagsimba sa iban nga mga dios. Isa sa ila amo si Tera nga amay ni Abraham kag ni Nahor.

3 Pero ginkuha ko si Abraham sa sadto nga lugar kag ginpakadto sa kadutaan sang Canaan, kag ginhatagan sang madamo nga kaliwat. Nangin anak niya si Isaac,

4 kag nangin anak naman ni Isaac si Esau kag si Jacob. Ginhatag ko kay Esau ang kabukiran sang Seir bilang iya parte, samtang si Jacob kag ang iya nga anak nagkadto sa Egypt.

5-6 Sang ulihi ginpadala ko si Moises kag si Aaron *sa pagluwas sa inyo* sa Egypt, kag ginpadal-an ko sang mga kahalitan ang Egypt, kag ginpaguwa ko kamo sang inyo mga katigulangan. Pero sang nakaabot na kamo sa Mapula nga Dagat, ginlagas kamo sang mga Egyptohanon nga may mga kabayo kag mga karwahe.

7 Nagpangayo kamo sang bulig sa akon, kag ginbutangan ko sang kadulom sa tunga ninyo kag sang mga Egyptohanon. Kag dayon ginlumos ko ang mga Egyptohanon sa dagat. Nakita gid ninyo mismo ang ginhimo ko sa mga Egyptohanon. Dayon nag-estar kamo sa kamingawan sa malawig nga tion.

8 “Pagkatapos gindala ko kamo sa duta sang mga Amornon sa east sang *Suba sang* Jordan. Nagpakig-away sila sa inyo, pero ginpadaog ko kamo. Ginpalaglag ko sila sa inyo kag nasakop ninyo ang ila kadutaan.

9 Dayon nagpakig-away sa Israel ang hari sang Moab nga si Balak nga anak ni Zipor. Ginsugo niya si Balaam nga anak ni Beor nga pakamalauton kamo.

10 Pero wala ko pagtuguti si Balaam nga himuon ini sa inyo. Sa baylo, ginbendisyunan kamo ni Balaam, kag ginluwas ko kamo sa kamot ni Balak.

11 “Dayon nagtabok kamo sa *Suba sang* Jordan kag nakaabot sa Jerico. Nagpakig-away sa inyo ang mga taga-Jerico, subong man ang mga Amornon, Periznon, Canaanhon, Hithanon, Girgashnon, Hivhanon, kag Jebusnon. Pero ginpadaog ko kamo kontra sa ila.

12 Ginpadal-an ko sang mga putyukan ang duha ka hari nga Amornon sa pagtabog sa ila sa wala pa kamo mag-abot. Nagdaog kamo indi tungod sa inyo mga espada kag mga pana.

13 Ginhatagan ko kamo sang duta nga wala ninyo pagpangabudlayi. Ginpaestar ko kamo sa mga banwa nga indi kamo ang nagtukod. Nagakaon kamo subong sang mga ubas kag mga olibo nga indi kamo ang nagtanom.

14 “Gani karon, tahura ninyo ang GINOO kag alagara nga may katutom. Isikway na ninyo ang mga dios nga ginasimba sadto sang inyo mga katigulangan sa tabok sang Suba *sang Euphrates* kag sa Egypt, kag mag-alagad kamo sa GINOO.

15 Pero kon indi kamo luyag nga mag-alagad sa GINOO, magpili kamo
subong nga adlaw kon sin-o ang inyo alagaron. Magaalagad bala kamo sa
mga dios nga gin-alagad sang inyo mga katigulangan sa tabok sang Suba
sang Euphrates, ukon sa mga dios sang mga Amornon nga ang ila duta inyo
ginaestaran subong? Pero ako ya kag ang akon pamilya magaalagad sa
GINOO."
16 Nagsabat ang mga tawo, "Wala gid sa amon hunahuna nga magbiya sa
GINOO kag mag-alagad sa iban nga mga dios.
17 Ang GINOO nga aton Dios amo ang nagpaguwa sa aton kag sa aton mga
katigulangan sa pagkaulipon didto sa Egypt. Nakita man naton ang mga
milagro nga iya ginhimo. Ginprotektaran niya kita sa aton pagpanglakaton
sa mga nasyon nga aton gin-agyan.
18 Kag ginpatabog niya sa aton ang mga Amornon kag ang iban pa nga
mga nasyon nga nagaestar diri. Gani magaalagad man kami sa GINOO, kay
siya ang amon Dios."
19 Nagsiling si Josue sa mga tawo, "Indi kamo makaalagad sa GINOO
tungod kay balaan siya nga Dios kag indi gid niya gusto nga may ginasimba
kamo nga iban. Indi niya pag-ibaliwala ang inyo pagrebelde kag mga sala.
20 Kon isikway ninyo ang GINOO kag mag-alagad sa iban nga mga dios,
mangakig siya sa inyo kag silutan niya kamo. Laglagon niya kamo bisan
nga halin sang una maayo siya sa inyo."
21 Pero nagsabat ang mga tawo kay Josue, "Magaalagad gid kami sa
GINOO."
22 Nagsiling si Josue, "Kamo mismo ang mga saksi sa inyo kaugalingon
nga ginpili ninyo nga alagaron ang GINOO." Nagsabat sila, "Huo, mga saksi
kami."
23 Dayon nagsiling si Josue, "Kon amo sina, isikway na ninyo ang inyo
mga dios kag alagaran ninyo ang GINOO, ang Dios sang Israel."
24 Nagsabat ang mga tawo, "Alagaran namon ang GINOO nga amon Dios,
kag tumanon ang iya mga sugo."
25 Sadto nga adlaw naghimo si Josue sang kasugtanan sa mga tawo didto
sa Shekem, kag ginhatag niya sa ila ang mga kasuguan kag mga
pagsulundan.
26 Ginsulat ini ni Josue sa Libro sang Kasuguan sang Dios. Dayon
nagkuha siya sang dako nga bato kag ginpatindog sa puno sang kahoy nga
terebinto malapit sa balaan nga lugar sang GINOO.
27 Kag nagsiling si Josue sa tanan nga tawo, "Ini nga bato amo ang aton
saksi nga nagpakighambal ang GINOO sa aton. Magapamatuod ini kontra sa
inyo kon indi kamo magtuman sang inyo ginhambal sa inyo Dios."
28 Pagkatapos ginpapuli ni Josue ang mga tawo sa ila tagsa ka lugar nga
ginhatag sa ila.

Napatay si Josue kag si Eleazar

29 Sang ulihi napatay ang alagad sang GINOO nga si Josue, nga anak ni
Nun, sa edad nga 110.
30 Ginlubong siya sa iya duta didto sa Timnat Sera, sa kabukiran sang
Efraim, sa north sang Bukid sang Gaash.
31 Nag-alagad sa GINOO ang mga Israelinhon samtang buhi pa si Josue.
Kag bisan sang patay na si Josue, nagpadayon gihapon sila sa pag-alagad sa
GINOO samtang buhi pa ang mga manugdumala *sang mga Israelinhon* nga
nakaeksperiensya sang tanan nga ginhimo sang GINOO para sa Israel.
32 Ang mga tul-an ni Jose nga gindala sang mga Israelinhon halin sa Egypt
ginlubong sa Shekem, sa duta nga ginbakal ni Jacob sing 100 ka bilog nga

pilak sa mga anak ni Hamor nga amay ni Shekem. Ang ini nga duta parte
sang teritoryo nga ginhatag sa mga kaliwat ni Jose.
33 Napatay man si Eleazar nga anak ni Aaron kag ginlubong sa Gibea, ang
banwa sa kabukiran sang Efraim, nga ginhatag sa anak ni Eleazar nga si
Finehas.

Mga Hukom
(Mga Pangulo)

Ginbihag sang Tribo ni Juda kag sang Tribo ni Simeon si Adoni Bezek

1 Sa tapos mapatay si Josue, nagpamangkot ang mga Israelinhon sa GINOO
kon sin-o sa ila mga tribo ang una nga magpakig-away sa mga Canaanhon.
2 Nagsabat ang GINOO, "Ang *tribo ni* Juda, kay ginatugyan ko sa ila ang
amo nga duta."
3 Gani nagsiling ang *tribo ni* Juda sa *tribo ni* Simeon nga ila kadugo,
"Buligi ninyo kami sa pagsakop sang lugar sang mga Canaanhon nga para
sa amon, kay buligan man namon kamo sa pagsakop sang lugar nga para sa
inyo." Gani nag-upod ang *tribo ni* Simeon sa *tribo ni* Juda *sa pagpakig-away*.
4-5 Sang nagsalakay ang *tribo ni* Juda, ginpadaog sila sang GINOO kontra sa
mga Canaanhon kag Periznon. 10,000 ka tawo ang ila napatay sa Bezek.
Samtang nagapakig-away sila sa Bezek, naengkwentro nila didto *ang hari
sang amo nga lugar nga* si Adoni Bezek.
6 Nagpalagyo si Adoni Bezek, pero ginlagas siya sang mga Israelinhon kag
nadakpan siya. Gin-utod nila ang iya mga kumalagko sa kamot kag sa tiil.
7 Nagsiling si Adoni Bezek, "70 ka hari ang ginpang-utdan ko sang
kumalagko sa kamot kag sa tiil kag namulot sila sang usik sa idalom sang
akon lamisa. Kag karon ginhimo man sang Dios sa akon ang ginhimo ko sa
ila." Dayon gindala nila si Adoni Bezek sa Jerusalem, kag didto siya napatay.
8 Ginsalakay sang mga kaliwat ni Juda ang Jerusalem kag naagaw nila ini.
Ginpamatay nila ang mga pumuluyo sini kag ginsunog ang siyudad.
9 Pagkatapos sadto, ginsalakay nila ang mga Canaanhon nga nagaestar sa
mga kabukiran, sa Negev, kag sa mga bulobukid sa west.*
10 Ginsalakay man nila ang mga Canaanhon nga nagaestar sa Hebron
(nga sang una ginatawag nga Kiriat Arba), kag ginpamatay nila si Sheshai,
si Ahiman, kag si Talmai.

Gindaog ni Otniel ang Banwa sang Debir
(Jos. 15:13-19)

11 Halin sa Hebron, ginsalakay pa gid nila ang mga nagaestar sa Debir
(nga sang una ginatawag nga Kiriat Sefer).
12 Nagsiling si Caleb, "Ipaasawa ko ang akon anak nga si Acsa sa tawo nga
magsalakay kag mag-agaw sa Kiriat Sefer."
13 Si Otniel nga anak ni Kenaz nga manghod ni Caleb amo ang nakaagaw
sang banwa. Gani ginpaasawa ni Caleb sa iya ang iya anak nga si Acsa.
14 Sang makasal na sila, ginkombinsi ni Acsa ang iya bana nga
magpangayo sila sang *dugang nga* duta sa iya amay. *Dayon nagkadto si Acsa
kay Caleb,* kag sang nagapanaog na siya sa iya donkey, ginpamangkot siya
ni Caleb kon ano ang iya kinahanglan.
15 Nagsabat si Acsa, "Hatagi man ako sang pabor. Gusto ko kuntani nga
hatagan mo ako sang mga tuburan, kay ang duta nga ginhatag mo sa akon
sa Negev *wala sing tuburan*." Gani ginhatag ni Caleb sa iya ang *lugar nga
may* tuburan sa ibabaw kag sa ubos.

Ang mga Pagdaog sang Tribo ni Juda kag sang Tribo ni Benjamin

* **1:9** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

16 Paghalin sang mga kaliwat ni Juda sa banwa sang Jerico,† nag-upod sa
ila ang mga Kenhanon, nga mga kaliwat sang ugangan ni Moises, pakadto
sa kamingawan sang Juda. Nag-estar sila upod sa mga tawo didto, malapit
sa Arad sa Negev.
17 Dayon ang tribo naman ni Simeon ang ginbuligan sang tribo ni Juda sa
pagsakop sang banwa sang Zefat nga ginaestaran man sang mga
Canaanhon. Ginlaglag nila sing bug-os‡ ini nga banwa, gani gintawag ini
nga Horma.§
18 Nasakop man nila ang Gaza, Ashkelon, kag Ekron, pati ang ila sini mga
teritoryo *sa palibot*.
19 Ginbuligan sang GINOO ang *tribo ni* Juda. Nasakop nila ang mga
kabukiran, pero indi nila matabog ang mga tawo nga nagaestar sa mga
kapatagan tungod kay ini nga mga tawo may mga karwahe nga salsalon.
20 Kag suno sa ginpromisa ni Moises, ang Hebron ginhatag kay Caleb.
Gintabog ni Caleb sa sini nga lugar ang tatlo ka *pamilya nga* mga kaliwat ni
Anak.
21 Pero indi matabog sang mga kaliwat ni Benjamin ang mga Jebusnon
nga nagaestar sa Jerusalem. Gani hasta subong padayon nga nagaestar ang
mga Jebusnon sa Jerusalem upod sa mga kaliwat ni Benjamin.

Ginsakop sang Duha ka Tribo ni Jose ang Betel

22-23 Karon, ginsalakay sang mga tribo ni Jose ang banwa sang Betel (nga
sang una ginatawag nga Luz), kag ginbuligan sila sang GINOO. Sang
nagpadala sila sang mga espiya sa Betel,
24 may nakita ang mga espiya nga isa ka tawo nga nagapaguwa halin sa
amo nga banwa. Nagsiling sila sa iya, "Tudlui kami kon paano makasulod
sa banwa kag indi ka namon pag-anhon."
25 Gani gintudluan niya sila. Kag ginpamatay nila ang tanan nga
nagaestar sa sina nga banwa. Pero wala nila pag-anha ang tawo *nga*
nagtudlo sa ila kag ang bilog niya nga panimalay.
26 Ang ini nga tawo nagkadto sa duta sang mga Hithanon, kag didto
nagtukod siya sang isa ka banwa nga gintawag niya nga Luz. Amo man
gihapon ang ngalan sini hasta subong.

Ang mga Katawhan nga Wala Matabog sang mga Israelinhon sa Ila mga Duta

27 Wala matabog* sang *tribo ni* Manase ang mga pumuluyo sang Bet
Shean, Taanac, Dor, Ibleam, Megido, kag ang mga banwa *sa palibot* sini, kay
determinado ang ini nga mga Canaanhon nga indi maghalin sa sina nga
duta.
28 Sang naggamhanan na ang mga Israelinhon, ginpuwersa nila ang mga
Canaanhon nga magtrabaho *para sa ila*, pero wala nila sila pagtabuga.
29 Wala man matabog sang *tribo ni* Efraim ang mga pumuluyo sang
Gezer. Gani ini nga mga Canaanhon padayon nga nagaestar kaupod nila.
30 Wala man matabog sang *tribo ni* Zebulun ang mga pumuluyo sang
Kitron kag Nahalol. Gani ini nga mga Canaanhon padayon nga nagaestar
kaupod nila. Pero ginpuwersa sila nga magtrabaho *para sa ila*.
31 Wala man matabog sang *tribo ni* Asher ang mga pumuluyo sang Acco,
Sidon, Alab, Aczib, Helba, Afik, kag Rehob.

† **1:16** *banwa sang Jerico:* sa Hebreo, *banwa sang mga palma* ‡ **1:17** *Ginlaglag nila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. § **1:17** *Horma:* buot silingon sa Hebreo, *kalaglagan* * **1:27** *Wala matabog:* ukon, *Wala pagtabuga.* Amo man sa 1:29-31, 33.

32 Gani padayon nga nagaestar ang katawhan ni Asher kaupod sa mga
Canaanhon kay wala nila ini matabog.
33 Wala man matabog sang *tribo ni* Naftali ang mga pumuluyo sang Bet
Shemesh kag Bet Anat. Gani ini nga mga Canaanhon padayon nga
nagaestar kaupod nila. Pero ginpuwersa sila nga magtrabaho para sa ila.
34 Kon parte sa kaliwat ni Dan, wala sila pagtuguti sang mga Amornon
nga mag-estar sa kapatagan, gani didto lang sila nagpabilin sa kabukiran.
35 Determinado ang mga Amornon nga indi maghalin sa Bukid sang
Heres, Ayalon, kag Shaalbim. Pero sang naggamhanan ang mga tribo ni
Jose, ginpuwersa sila nga magtrabaho *para sa ila.*
36 Ang border sang duta sang mga Amornon nagahalin sa Taklaran sang
Akrabim pakadto sa unhan pa sang Sela.

2

Ang Anghel sang GINOO sa Bokim

1 Nagkadto ang anghel sang GINOO sa Bokim halin sa Gilgal. Kag nagsiling
siya *sa mga Israelinhon*, "Ginpaguwa ko kamo sa Egypt kag gindala sa *sini*
nga duta nga ginpromisa ko sa inyo mga katigulangan. Nagsiling ako sadto
nga indi ko paggub-on ang akon kasugtanan sa inyo.
2 Nagsiling man ako nga indi kamo maghimo sang kasugtanan sa mga
tawo sang sini nga duta kundi gub-on ninyo ang ila mga halaran. Pero ano
ang inyo ginhimo? Wala ninyo ako pagtumana!
3 Gani karon, indi ko sila pagtabugon sa inyo duta. Mangin pareho sila
sang tunok sa inyo alagyan kag ang ila mga dios mangin dako nga
temtasyon sa inyo."
4 Sang mabatian sang mga Israelinhon ang ginhambal sang anghel,
naghibi sila sing tudo.
5 Gani gintawag nila ato nga lugar nga Bokim.* Kag naghalad sila didto sa
GINOO.
6 Sang ginpalakat na ni Josue ang mga Israelinhon, gin-angkon nila ang
duta nga para sa kada isa sa ila.
7 Nag-alagad sila sa GINOO samtang buhi pa si Josue. Kag bisan sang patay
na si Josue, nagpadayon gihapon sila sa pag-alagad sa GINOO samtang buhi
pa ang mga manugdumala *sang Israel* nga nakakita sang tanan nga
makatilingala nga ginhimo sang GINOO para sa Israel.
8 Napatay si Josue nga anak ni Nun kag alagad sang GINOO sa edad nga
110 ka tuig.
9 Ginlubong siya sa iya duta didto sa Timnat Heres, sa kabukiran sang
Efraim, sa north sang Bukid sang Gaash.

Nag-untat ang mga Israelinhon sa Pag-alagad sa Dios

10 Sang nagkalamatay ang mga tawo sa sina nga henerasyon, nagbulos
ang sunod nga henerasyon nga wala nakakilala sa GINOO kag wala sing
may nahibaluan kon ano ang ginhimo sang GINOO para sa Israel.
11 Naghimo sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO kag
nagsimba sa mga *imahen ni* Baal.
12 Ginsikway nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan, nga
amo ang nagpaguwa sa ila sa Egypt. Ginsunod nila kag ginsimba ang
nagkalain-lain nga dios sang mga tawo sa palibot nila. Ginpaakig nila ang
GINOO,

* **2:5** *Bokim:* buot silingon, *mga nagahibi*

13 kay ginsikway nila siya kag nag-alagad kay Baal kag kay Ashtoret.
14 Tungod sa kaakig sang GINOO sa Israel, ginpabay-an niya sila nga
salakayon sang mga tulisan para kuhaon ang ila mga pagkabutang.
Ginpabay-an man sila sang GINOO nga mapierdi sang ila mga kaaway sa
palibot nga indi na nila masarangan nga tapnaon.
15 Kon magpakig-away sila, ginapapierdi sila sang GINOO, suno sa
ginsiling niya. Gani puwerte gid ang ila kalisod.
16 Karon, ginhatagan sang GINOO ang Israel sang mga pangulo nga
magluwas sa ila sa mga tulisan nga nagasalakay sa ila.
17 Pero wala sila magsapak sa ila mga pangulo. Sa baylo, nagtalikod sila
sa GINOO kag nagsimba sa iban nga mga dios. Indi sila pareho sa ila mga
katigulangan tungod kay kadali lang sa ila magtalikod sa mga sugo sang
GINOO nga gintuman sadto sang ila mga katigulangan.
18 Ang tanan nga pangulo nga ginhatag sang GINOO sa ila ginbuligan sang
GINOO. Kag samtang buhi ang ila pangulo ginluwas sila sang GINOO sa ila
mga kaaway. Kay naluoy siya sa ila tungod sa ila mga pag-antos sa mga
nagahingabot kag nagahalit sa ila.
19 Pero kon mapatay na gani ang pangulo, nagabalik naman sila sa ila
daan nga pagginawi nga amo ang pag-alagad kag pagsimba sa iban nga
mga dios. Sobra pa ang ila pagpakasala sang sa ginhimo sang ila mga
katigulangan. Indi nila gusto nga bayaan ang ila malain nga mga ginahimo
kag ang pagkatig-a sang ila mga ulo.
20 Gani nangakig gid ang GINOO sa ila. Nagsiling ang GINOO, “Tungod nga
ginlapas sini nga nasyon ang akon kasugtanan sa ila mga katigulangan, kag
wala sila magtuman sa akon,
21 indi ko pag-ipatabog sa ila ang nabilin nga mga katawhan nga wala
masakop ni Josue antes siya napatay.
22 Gamiton ko ini nga mga katawhan para testingan ang mga Israelinhon
kon bala tumanon nila ang akon mga sugo, pareho sang ila mga
katigulangan.”
23 Amo ina kon ngaa wala pagtabuga dayon sang GINOO ang nabilin nga
mga katawhan kag wala niya pagtuguti nga pierdihon sila ni Josue.

3

Ang Nabilin nga mga Katawhan sa Canaan

1 Ginbilin sang GINOO ang iban nga mga katawhan sa Canaan para
testingan ang mga Israelinhon nga wala makaagi pakig-away sa Canaan.
2 *Ginhimo ini sang GINOO* para matudluan nga magpakig-away ang mga
kaliwat sang mga Israelinhon nga wala pa makaagi sini.
3 *Amo ini ang mga katawhan nga ginbilin sang GINOO:* ang mga pumuluyo
sang lima ka banwa sang mga Filistinhon, ang tanan nga Canaanhon, ang
mga Sidonhon, kag ang mga Hivhanon nga nagaestar sa mga bukid sang
Lebanon, halin sa Bukid sang Baal Hermon hasta sa Lebo Hamat.
4 Ginbilin sila para testingan kon bala tumanon sang mga Israelinhon
ang mga sugo sang GINOO nga ginhatag niya sa ila mga katigulangan paagi
kay Moises.
5 Gani nag-estar ang mga Israelinhon upod sa mga Canaanhon, Hithanon,
Amornon, Periznon, Hivhanon, kag mga Jebusnon.
6 Gintugutan sang mga Israelinhon ang ila mga anak nga magpangasawa
kag magpamana sa sina nga mga tawo, kag nagsimba sila sa ila mga dios.

Si Otniel

7 Naghimo sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO
tungod kay ginkalimtan nila ang GINOO nga ila Dios kag nagsimba sa mga
imahen ni Baal kag *ni* Ashera.
8 Tungod sini, nangakig gid ang GINOO sa ila, gani ginpabay-an sila nga
mapierdi ni Haring Cushan Rishataim sang Aram Naharaim.* Ginsakop
niya sila sa sulod sang walo ka tuig.
9 Pero sang nagpangayo sang bulig ang mga Israelinhon sa GINOO,
ginhatagan niya sila sang isa ka tawo nga magluwas sa ila. Siya amo si
Otniel nga anak ni Kenaz nga manghod ni Caleb.
10 Gin-gamhan siya sang Espiritu sang GINOO, kag ginpanguluhan niya
ang Israel. Nagpakig-away siya kay Haring Cushan Rishataim sang Aram,
kag ginpadaog siya sang GINOO.
11 Gani may kalinong sa Israel sa sulod sang 40 ka tuig. Kag dayon
napatay si Otniel.

Si Ehud

12 Naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang
GINOO. Tungod sini, ginpasakop sila sang GINOO kay Haring Eglon sang
Moab.
13 Sa bulig sang mga Ammonhon kag Amaleknon, ginsalakay kag
ginpierdi ni Eglon ang Israel kag gin-agaw ang banwa sang Jerico.†
14 Ginsakop sila ni Eglon sa sulod sang 18 ka tuig.
15 Nagpangayo liwat sang bulig ang mga Israelinhon sa GINOO, kag
ginhatagan niya sila sang isa ka tawo nga magluwas sa ila. Siya amo ang
walis nga si Ehud nga anak ni Gera nga halin sa tribo ni Benjamin.
Ginpadala siya sang mga Israelinhon kay Haring Eglon sang Moab sa
paghatag sang buhis sang Israel.
16 *Antes siya naglakat,* naghimo siya sang isa ka sundang nga duha ang
sulab nga mga tunga sa metro ang kalabaon. Ginhigot niya ini sa iya tuo
nga paa, nga natabunan sang iya bayo.
17 *Sang didto na siya,* ginhatag niya ang buhis kay Haring Eglon nga
matambok gid nga tawo.
18 Pagkatapos nga nahatag ni Ehud ang buhis, ginpapuli niya ang mga
kaupod niya nga nagdala sang buhis.
19 *Nag-upod siya sa ila sang premiro,* pero pag-abot nila sa tinigban nga
mga bato malapit sa Gilgal, nagbalik si Ehud sa hari kag nagsiling, "Mahal
nga Hari, may sekreto ako nga isugid sa imo." Gani nagsiling ang hari sa iya
mga suluguon, "Bayai ninyo anay kami." Kag naghalin ang tanan niya nga
suluguon.
20 Dayon nagpalapit si Ehud sa hari nga nagapungko sa mabugnaw niya
nga kuwarto sa ibabaw. Nagsiling si Ehud, "May mensahi ako sa imo halin
sa Dios." Sang nagtindog ang hari sa iya trono,
21 gin-gabot ni Ehud sang iya wala nga kamot ang sundang nga ara sa iya
tuo nga paa, kag ginbuno niya ang hari sa tiyan,
22 kag naglapos sa iya likod. Kag tungod kay matambok ang hari nagsalop
pati ang pulo sang sundang. Gani wala na niya paggabuta.
23 Dayon nagguwa si Ehud sa kuwarto kag ginkandaduhan niya ang mga
puwertahan.

---

* **3:8** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia † **3:13** *banwa sang Jerico:* sa Hebreo, *banwa sang mga palma*

24 Sang nakahalin na siya, nagbalik ang mga suluguon *sang hari* kag
nakita nila nga sirado ang mga puwertahan. Abi nila sa kasilyas lang ang
hari.
25 Naghulat-hulat sila *sa guwa.* Pero sang ulihi indi na sila mapahamtang
kay wala gihapon gin-abrihan sang hari ang mga puwertahan. Gani
ginkuha na lang nila ang yabi kag gin-abrihan *ini*, kag nakita nila ang ila
hari nga nagahamyang sa salog nga patay na.
26 Sang sadto nga oras nga nagahulat-hulat ang mga suluguon *sa pag-abri*
sang mga puwertahan, si Ehud nakapalagyo na. Naglabay siya sa tinigban
nga mga bato kag nagkadto sa Seira.
27 Pag-abot niya *didto*, nagpatunog siya sang budyong sa kabukiran sang
Efraim, kag nagdulhog ang mga Israelinhon halin sa kabukiran nga
ginapanguluhan ni Ehud.
28 Nagsiling siya sa ila, "Sunod kamo sa akon kay ipapierdi sang GINOO sa
aton ang mga Moabnon nga aton mga kaaway." Gani nagsunod sila sa iya
kag ginsakop nila ang lugar nga talabukan sang mga Moabnon sa *Suba sang*
Jordan. Wala sila sing may ginpatabok bisan isa lang ka tawo.
29 Sa sina nga adlaw nakapatay sila sang mga 10,000 ka Moabnon nga
puro makusog kag maisog. Kag wala gid sing may nakapalagyo bisan isa sa
ila.
30 Gani ginsakop sang Israel ang Moab sa sina nga adlaw, kag halin sadto
nangin malinong ang Israel sa sulod sang 80 ka tuig.

Si Shamgar

31 Ang nagsunod kay Ehud *bilang pangulo* amo si Shamgar nga anak ni
Anat. Ginluwas niya ang Israel sa mga Filistinhon. Mga 600 ka Filistinhon
ang iya ginpamatay paagi sa sungkod nga ginagamit sa pagtabog sang baka.

4

Si Debora kag si Barak

1 Sang napatay si Ehud, naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon
sa panulok sang GINOO.
2 Gani ginpasakop naman sila sang GINOO kay Haring Jabin sang Hazor,
nga isa ka hari sang mga Canaanhon. Ang pangulo sang mga soldado ni
Jabin amo si Sisera nga nagaestar sa Haroshet Hagoyim.
3 May 900 ka karwahe nga salsalon si Jabin. Kag puwerte gid ang
pagpamigos niya sa mga Israelinhon sa sulod sang 20 ka tuig. Gani
nagpangayo *liwat* sang bulig ang mga Israelinhon sa GINOO.
4 Sadto nga panahon, ang pangulo sang Israel amo si Debora. Isa siya ka
propeta *sang Dios* kag asawa ni Lapidot.
5 Kon magpahusay gani ang mga Israelinhon sang ila mga kaso kay
Debora, nagakadto sila sa iya didto sa idalom sang Palma ni Debora, sa
tunga-tunga sang Rama kag Betel sa kabukiran sang Efraim.
6 *Isa ka adlaw,* ginpatawag ni Debora si Barak nga anak ni Abinoam nga
taga-Kedesh *nga sakop sang tribo ni* Naftali. *Pag-abot ni Barak,* nagsiling si
Debora sa iya, "Ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagasugo sa imo nga
magkuha ka sang 10,000 ka lalaki sa mga tribo ni Naftali kag ni Zebulun
kag dal-a sila sa Bukid sang Tabor.
7 Ganyaton ko si Sisera, ang pangulo sang mga soldado ni Jabin, nga
magkadto sa Kishon nga ililigan sang tubig kaupod ang iya mga soldado
kag mga karwahe. Kag didto padag-on ko kamo kontra sa ila."

8 Nagsiling si Barak kay Debora, “Malakat ako kon mag-upod ka; pero kon
indi ka mag-upod, indi ako maglakat.”
9 Nagsabat si Debora, “Sige, maupod ako sa imo; pero ang dungog indi sa
imo tungod kay ipapierdi sang GINOO si Sisera sa isa ka babayi.” Gani
nag-upod si Debora kay Barak kag nagkadto sila sa Kedesh.
10 *Didto* ginpatawag ni Barak ang mga tribo ni Naftali kag ni Zebulun, kag
10,000 ka tawo ang nag-upod sa iya. Nag-upod man sa iya si Debora.
11 Sang sadto nga tion, si Heber nga Kenhanon nagpatindog sang iya
tolda malapit sa dako nga kahoy sa Zaananim malapit sa Kedesh. Nagbulag
siya sa iban nga mga Kenhanon nga mga kaliwat ni Hobab nga bayaw* ni
Moises.
12 Karon, ginsugiran si Sisera nga si Barak nagkadto sa Bukid sang Tabor.
13 Gani gintipon ni Sisera ang 900 niya ka karwahe nga salsalon, kag ang
tanan niya nga soldado. Kag naglakat sila halin sa Haroshet Hagoyim
pakadto sa Kishon nga ililigan sang tubig.
14 Nagsiling si Debora kay Barak, “Lakat, kay amo na ini nga adlaw nga
padag-on ka sang GINOO kontra kay Sisera. Pangunahan ka gid sang
GINOO.” Gani nagdulhog si Barak sa Bukid sang Tabor upod sang iya 10,000
ka soldado.
15 Sang nagsalakay na sila ni Barak, ginpasala-sala sang GINOO si Sisera
kag ang tanan niya nga mga manugkarwahe kag mga soldado. Dayon
naglumpat si Sisera sa iya karwahe kag nagdalagan sa pagpalagyo.
16 Ginlagas ni Barak ang mga soldado ni Sisera pati ang iya mga
manugkarwahe hasta sa Haroshet Hagoyim kag ginpamatay sila tanan.
Wala gid sing bisan isa *sa ila* nga nabilin.
17 Si Sisera ya nagpalagyo pakadto sa tolda ni Jael nga asawa ni Heber,
tungod kay amigohay si Haring Jabin sang Hazor kag ang pamilya ni Heber
nga Kenhanon.
18 Ginsugata ni Jael si Sisera kag ginsilingan, “Dali, sir, sulod ka sa akon
tolda, kag indi ka magkahadlok.” Gani nagsulod si Sisera kag gintabunan
siya ni Jael sang habol.†
19 Nagsiling si Sisera kay Jael, “Palihog hatagi ako sang tubig. Nauhaw gid
ako.” Gani gin-abrihan ni Jael ang panit nga suludlan sang gatas kag
ginpainom si Sisera, kag pagkatapos gintabunan niya siya liwat.
20 Nagsiling si Sisera, “Tindog ka lang sa may puwertahan sang tolda kag
kon may mag-abot kag magpamangkot kon may iban nga tawo diri silingon
mo nga wala.”
21 Tungod sa puwerte nga kakapoy ni Sisera, natulugan siya sing
mahamuok. Sang makita ni Jael nga natulugan na si Sisera, nagkuha siya
sang martilyo kag palpal sang tolda kag naghinay-hinay palapit kay Sisera.
Dayon ginpalpalan niya ang dungandungan‡ ni Sisera hasta nga naglapos
kag nagdulot sa duta, kag napatay si Sisera.
22 Sang pag-abot ni Barak nga nagapangita kay Sisera, ginsugata siya ni
Jael, kag ginsilingan, “Dali, ipakita ko sa imo ang tawo nga ginapangita mo.”
Gani nag-upod si Barak kay Jael sa sulod sang tolda. Kag didto nakita niya si
Sisera nga nagahamyang nga patay na, nga may palpal nga naglapos sa iya
dungandungan.
23 Sadto nga adlaw, ginpadaog sang Dios ang mga Israelinhon kontra kay
Haring Jabin nga Canaanhon.

---

* **4:11** *bayaw:* ukon, *ugangan* † **4:18** *gintabunan siya ni Jael sang habol:* ukon, *gintago siya ni Jael sa likod sang kurtina.* ‡ **4:21** *dungandungan:* sa kilid sang ulo, sa tunga-tunga sang mata kag dulunggan

24 Padayon ang ila pagkontra kay Jabin hasta nga napatay gid nila siya.

5

Ang Kanta ni Debora kag ni Barak

1 Sadto nga adlaw, nagkanta si Debora kag si Barak nga anak ni Abinoam.
Amo ini ang ila kanta:
2 "Dalayawon ang GINOO!
Kay nagpanguna ang mga pangulo sang Israel *sa pagpakig-away,*
kag kinabubut-on nga nagsunod sa ila ang mga tawo.

3 "Pamati kamo mga hari kag mga pangulo!
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa GINOO,
ang Dios sang Israel!

4 "O GINOO, sang maghalin ka sa *Bukid sang* Seir,
sang magguwa ka sa duta sang Edom,
naglinog kag nag-ulan sing tudo.
5 Nag-uyog ang mga bukid sa atubangan mo, O GINOO.
Ikaw ang Dios sang Israel
nga nagpahayag sang imo kaugalingon sa *Bukid sang* Sinai.

6 "Sang panahon ni Shamgar nga anak ni Anat,
kag sang panahon ni Jael,
wala sing may nagaagi sa mayor nga mga dalan.
Ang mga nagabiyahe didto nagaagi sa hilit-hilit nga mga alagyan.
7 Diutay na lang ang nagaestar sa mga banwa sang Israel,
hasta nga nag-abot ka, Debora,
ikaw nga *ginakilala nga* iloy sang Israel.
8 Kon magsimba ang mga Israelinhon sa bag-o nga mga dios,
nagaabot sa ila ang inaway.
Pero sa 40,000 ka Israelinhon
wala sing bisan isa sa ila nga may taming ukon bangkaw.
9 Nagakalipay gid ang akon tagipusuon
sa mga pangulo sang Israel kag sa mga Israelinhon
nga kinabubut-on nga nagsunod sa ila.
Dalayawon ang GINOO!

10 "Kamo nga mga *manggaranon nga* nagasakay sa puti nga mga donkey
kag sa matahom nga pulungkuan sini,
kag kamo nga mga *imol nga* nagalakat lang,
pamati kamo!
11 Pamatii ninyo ang mga estorya sang mga tawo
sa palibot sang mga bubon.
Ginasugid nila ang mga kadalag-an* sang GINOO
paagi sa iya mga soldado sa Israel.
Dayon nagmartsa ang katawhan sang GINOO
sa may puwertahan sang banwa *nga nagasiling*,
12 'Lakat ta, Debora,
lakat ta samtang nagakanta kita sang mga pagdayaw sa Dios.

* **5:11** *mga kadalag-an:* ukon, *mga matarong nga ginahimo*

Upod ka man Barak nga anak ni Abinoam,
kag bihaga ang imo mga bilihagon.'

13 "Ang nagkalabilin nga buhi sa katawhan sang GINOO nagdulhog kaupod ko
sa pagsalakay sa dungganon kag gamhanan nga mga tawo.
14 Ang iban sa ila halin sa Efraim—
ang duta nga ginapanag-iyahan sadto sang mga Amaleknon—
kag ang iban pa gid halin sa tribo ni Benjamin.
Nag-upod man sa pagpakig-away ang mga kumander sang Makir
kag sang *tribo ni* Zebulun.
15 Nag-upod man kay Debora kag kay Barak
ang mga pangulo sang *tribo ni* Isacar pakadto sa kapatagan.
Pero ang tribo ya ni Reuben indi makadesisyon
kon maupod sila ukon indi.
16 O tribo ni Reuben,
magpabilin lang bala kamo upod sa mga karnero?
Gusto lang bala ninyo magpamati
sa pagpanawag sang *mga manugbantay sa ila* mga karnero?
Wala gid kamo sang pag-isa,
gani indi kamo makadesisyon kon maupod kamo ukon indi.
17 Nagpabilin man ang *tribo ni* Gad sa east sang Jordan,
kag ang *tribo naman ni* Dan nagpabilin sa ila obra sa mga barko.
Ang *tribo ya ni* Asher nagpabilin sa ila ginaestaran malapit sa dagat.
18 Pero gintaya sang tribo ni Zebulun kag ni Naftali ang ila kabuhi sa pagpakig-away.

19 "Nag-abot ang mga hari nga mga Canaanhon
kag nagpakig-away *sa mga Israelinhon*
didto sa Taanac nga ara sa higad sang Suba sang Megido,
pero bisan isa lang ka pilak wala sila sing may naagaw.
20 Indi lang ang Israel ang nagpakig-away kontra sa ila ni Sisera,
kundi pati man ang mga bituon.
21 Gin-anod sila sang Kishon nga ililigan sang tubig,
ang ililigan nga dugay na.
Magapadayon ako sa pagpakig-away nga may kabaskog.
22 Kag karon mabatian ang paglinagapak sang tiil sang mga kabayo.
23 Dayon nagsiling ang anghel sang GINOO,
'Sumpaon ang Meroz!
Sumpaon sing puwerte gid ang mga pumuluyo sini
kay wala sila nagbulig sang magpakig-away ang GINOO
sa gamhanan nga mga tawo.'

24 "Labing bulahan si Jael nga asawa ni Heber nga Kenhanon
sa tanan nga babayi nga nagaestar sa mga tolda.
25 Sang magpangayo sang tubig si Sisera,
gatas ang iya ginhatag nga nabutang sa malahalon nga suludlan.
26 Dayon nagkuha siya sang martilyo kag palpal sang tolda
kag ginpalpalan ang ulo ni Sisera, sa iya dungandungan.
27 Kag napatay si Sisera nga nagahamyang sa tiilan ni Jael.

28 “Ang iloy ni Sisera nagatan-aw sa bintana kag indi mapahamtang.
Nagapamangkot siya kon ngaa kadugay mag-abot sang iya anak,
kon ngaa wala pa mag-abot ang iya karwahe.
29 Nagsabat sa iya ang iya mga maalamon kag dungganon nga mga kababayihan,
kag amo man gani ang iya ginaliwat-liwat sa iya kaugalingon:
30 ‘Nadugayan siguro sa pagpanguha
kag sa pagpartida sang mga butang nga naagaw nila sa ila mga kaaway:
siguro isa ukon duha ka babayi para sa isa ka soldado,
malahalon nga mga bayo para kay Sisera,
kag matahom nga mga bayo nga ginbordahan sing maayo para sa akon.’

31 “Gani O GINOO,
kabay pa nga malaglag ang tanan mo nga mga kaaway.
Pero kabay pa nga ang mga nagahigugma sa imo
mangin pareho sa adlaw nga nagabutlak sing masanag gid.”
Kag may kalinong sa Israel sa sulod sang 40 ka tuig.

6

Si Gideon

1 Naghimo *liwat* sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO,
gani ginpasakop sila sang GINOO sa mga Midianhon sa sulod sang pito ka tuig.
2 Tama kapintas sang mga Midianhon, gani napilitan ang mga
Israelinhon nga magpanago sa mga bukid, sa mga kuweba, kag sa iban pa
nga mga tago nga lugar.
3 Kon magpananom na gani ang mga Israelinhon, ginasalakay dayon sila
sang mga Midianhon, Amaleknon, kag sang iban pa nga mga katawhan sa
east.
4 Ini sila nagakampo sa lugar sang mga Israelinhon, kag ginapamierdi
nila ang mga tanom sang mga Israelinhon hasta sa Gaza. Ginapanguha nila
ang tanan nga karnero, baka, kag donkey, kag wala gid sila sing may
ginabilin para sa mga Israelinhon.
5 Nagasalakay sila nga dala ang ila mga tolda kag mga kasapatan nga daw
pareho kadamo sa mga apan. Indi gid maisip ang kadamuon nila pati ang
ila mga camel. Nagaabot sila sa paglaglag sa duta *sang mga Israelinhon*.
6 Nangin makaluluoy ang kahimtangan sang mga Israelinhon tungod
sang mga Midianhon, gani nagpangayo sila sang bulig sa GINOO.
7 Sang pagpanawag nila sa GINOO,
8 ginpadal-an sila sang GINOO sang propeta nga nagsiling sa ila, “Amo ini
ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: ‘Ginpaguwa ko kamo sa
Egypt nga sa diin gin-ulipon kamo.
9 Ginluwas ko kamo sa mga Egyptohanon kag sa tanan nga nagapaantos
sa inyo. Ginpatabog ko sa inyo ang inyo mga kaaway kag ginhatag ko sa
inyo ang ila mga duta.
10 Nagsiling ako sa inyo nga ako ang GINOO nga inyo Dios kag dapat indi
kamo magsimba sa mga dios sang mga Amornon nga ang ila lugar amo ang
inyo ginaestaran subong. Pero wala kamo nagpamati sa akon.’ ”
11 Karon, nag-abot ang anghel sang GINOO sa Ofra. Nagpungko siya didto
sa puno sang kahoy nga terebinto nga iya ni Joash nga kaliwat ni Abiezer. Si

Gideon nga anak ni Joash nagalinas sadto sang trigo sa may pulugaan sang ubas para indi makita sang mga Midianhon ang trigo.
12 Nagpakita sa iya ang anghel sang GINOO kag nagsiling, “Ang GINOO
kaupod mo, maisog kag makusog nga tawo.”
13 Nagsabat si Gideon, “Sir, kon ang GINOO kaupod namon, ngaa amo ini
ang amon kahimtangan? Ngaa wala siya nagahimo sang mga milagro
pareho sang iya ginhimo sadto sang ginpaguwa niya sa Egypt ang amon
mga katigulangan, suno sa ginsugid nila sa amon? Pero karon ginpabay-an
na kami sang GINOO kag gintugyan sa mga Midianhon.”
14 Dayon nagsiling ang GINOO kay Gideon, “Lakat, kag gamita ang bug-os
mo nga kusog sa pagluwas sa Israel sa mga Midianhon. Ako gid ang
nagapadala sa imo.”
15 Nagsabat si Gideon, “Pero, Ginoo, paano ko maluwas ang Israel, kay
ang amon pamilya amo ang pinakapigaw sa tribo ni Manase kag ako pa gid
ang labing kubos sa amon pamilya.”
16 Nagsabat ang GINOO, “Buligan ko ikaw, kag laglagon mo ang mga
Midianhon nga daw sa nagpakig-away ka lang sa isa ka tawo.”
17 Nagsiling si Gideon, “Kon nalipay ka sa akon, hatagi ako sang tanda nga
ikaw gid matuod ang nagasugo sa akon.
18 Indi ka anay maghalin kay makuha ako sang akon ihalad sa imo.”
Nagsabat ang GINOO, “Hulaton ko ikaw.”
19 Nagpuli si Gideon kag nagluto sang isa ka bataon nga kanding, kag
naghimo siya sang tinapay nga wala sing inugpahabok halin sa mga tunga
sa sako nga harina. Pagkatapos niya butang sang karne sa basket kag sang
sabaw sini sa kaldero, gindala niya ang pagkaon sa anghel didto sa puno
sang kahoy nga terebinto.
20 Nagsiling sa iya ang anghel sang Dios, “Itungtong ang karne kag
tinapay sa sini nga bato, kag bubui sang sabaw.” Gintuman ini ni Gideon.
21 Dayon gintandog sang anghel sang GINOO ang pagkaon paagi sa punta
sang baston nga iya ginauyatan. Gulpi lang nga nagkalayo halin sa bato,
kag ginlamon sang kalayo ang karne kag ang tinapay. Dayon nadula ang
anghel sang GINOO.
22 Sang mareyalisar ni Gideon nga ang iya nakita anghel gid man sang
GINOO, nagsiling siya, “O Ginoong DIOS, nakita ko ang imo anghel kag
nag-atubangay gid kami.”
23 Pero ginsilingan siya sang GINOO, “Magpakalinong ka. Indi ka
magkahadlok. Indi ka mapatay.”
24 Nagpatindog didto si Gideon sang halaran para sa GINOO kag gintawag
niya ini nga “Nagahatag sang Kalinong ang GINOO.” Kag hasta subong ara
pa ini nga halaran didto sa Ofra, sa lugar sang mga kaliwat ni Abiezer.
25 Sadto man nga gab-i nagsiling ang GINOO kay Gideon, “Kuhaa ang
ikaduha sa pinakamaayo nga turo nga baka sang imo amay, atong pito na
ka tuig. Dayon gub-a ang halaran ni Baal nga ginpatindog sang imo amay
kag gub-a man ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera nga ara
sa tupad sang halaran.
26 Pagkatapos magpatindog ka sang husto nga halaran para sa *akon, ang*
GINOO nga imo Dios, sa ibabaw sang sini nga bulobukid. Dayon ihalad mo
sa akon ang turo bilang halad nga ginasunog. Kag gamita nga gatong ang
hulohaligi ni Ashera nga imo ginpang-utod.”
27 Gani gin-upod ni Gideon ang napulo niya ka suluguon kag ginhimo
niya ang ginsugo sang GINOO sa iya. Pero ginhimo niya ini sang gab-i
tungod kay nahadlok siya sa iya pamilya kag sa iya mga kasimanwa.

28 Pagkaaga, nabugtawan sang mga tawo nga guba na ang halaran ni
Baal, kag utod-utod na ang *hulohaligi ni* Ashera kag amo na ang ginagatong
sa baka nga ginahalad sa bag-o nga halaran.
29 Nagpinamangkutanay sila kon sin-o ang naghimo sadto. Gin-usisa nila
ini kag nahibaluan nila nga si Gideon nga anak ni Joash ang naghimo sadto.
30 Gani ginsilingan nila si Joash, "Paguwaa diri ang imo anak! Kay patyon
namon siya, tungod kay gin-guba niya ang halaran ni Baal kag
ginpang-utod ang *hulohaligi ni* Ashera sa tupad sini."
31 Nagsabat si Joash sa akig nga mga tawo nga nagapalibot sa iya,
"Nagapakigbais bala kamo para kay Baal? Ginaapinan gid bala ninyo siya?
Ang nagaapin kay Baal amo ang dapat patyon sa sini nga aga. Kon si Baal
matuod gid nga Dios, dapat depensahan niya ang iya kaugalingon sa
nagguba sang iya halaran."
32 Halin sadto gintawag si Gideon nga "Jerubaal" nga ang buot silingon,
"Pabay-i nga depensahan ni Baal ang iya kaugalingon," tungod kay
gin-guba niya ang halaran ni Baal.
33 Karon nag-isa ang mga Midianhon, Amaleknon, kag iban pa nga mga
katawhan sa east *sa pagkontra sa Israel.* Nagtabok sila *sa Suba sang Jordan*
kag nagkampo sa Kapatagan sang Jezreel.
34 Gin-gamhan si Gideon sang Espiritu sang GINOO kag ginpatunog niya
ang budyong sa pagpanawag sa mga kaliwat ni Abiezer sa pagsunod sa iya.
35 Nagpadala siya sang mga mensahero sa bilog nga *tribo ni* Manase, kag
pati sa *mga tribo ni* Asher, Zebulun kag Naftali, sa pagtawag sa ila nga
mag-upod sa pagpakig-away. Kag nag-upod sila kay Gideon.
36 Nagsiling si Gideon sa Dios, "Nagsiling ka nga gamiton mo ako sa
pagluwas sa Israel.
37 Karon mabutang ako sang bulbol sang karnero sa duta nga ginalinasan
namon sang trigo. Kon mabasa gani ini sang tun-og bisan mamala ang
duta, mahibaluan ko nga ako gid man ang gamiton mo nga magluwas sa
Israel suno sa ginhambal mo."
38 Kag amo gid man ang natabo. Kay sang sunod nga adlaw, aga pa gid
nagbugtaw si Gideon kag ginkuha niya ang bulbol sang karnero kag
ginpuga, kag napuno gid ang isa ka yahong.
39 Dayon nagsiling si Gideon sa Dios, "Indi ka lang mangakig sa akon; may
isa na lang ako nga ipangabay sa imo. Tuguti nga mapamatud-an ko liwat
paagi sa bulbol. Gusto ko nga magmala naman ini nga bulbol sang karnero
kag mabasa sang tun-og ang duta sa palibot sini."
40 Pagkagab-i, ginhimo ato sang Dios. Nagmala ang bulbol sang karnero
pero nabasa sang tun-og ang duta sa palibot sini.

7

Gindaog ni Gideon ang mga Midianhon

1 Sang kaagahon pa gid, *naglakat* si Jerubaal (nga amo man si Gideon)
upod sang iya mga tinawo. Nagkampo sila sa may tuburan sang Harod.
Ang mga Midianhon nagakampo sa north nila sa kapatagan nga malapit sa
Bukid sang More.
2 Nagsiling ang GINOO kay Gideon, "Kadamo sang upod mo. Basi
maghunahuna sila nga nadaog nila ang mga Midianhon sa ila kaugalingon
nga ikasarang kag indi tungod sa akon.
3 Gani silinga sila nga kon sin-o ang nahadlok, maghalin sa sining Bukid
sang Gilead kag magpuli." Sang ginsiling ini ni Gideon, nagpuli ang 22,000,
kag 10,000 na lang ang nabilin.

4 Pero nagsiling ang GINOO kay Gideon, “Madamo pa gihapon ang nabilin.
Dal-a sila sa suba kay didto painon ko ang maupod sa imo. Ang bisan sin-o
nga isiling ko sa imo nga paupdon, paupda. Pero ang bisan sin-o nga isiling
ko sa imo nga indi pagpaupdon, indi pagpaupda.”
5 Gani gindala sila ni Gideon sa suba. Kag didto nagsiling ang GINOO,
“Paina ang tanan nga nagainom sang tubig *sa ila mga kamot* nga daw sa ido
nga nagalaklak, kag paina man ang nagainom nga nagaluhod.”
6 May 300 ka tawo nga naglaklak sa ila mga kamot, kag ang iban
nag-inom nga nagaluhod.
7 Nagsiling ang GINOO kay Gideon, “Paagi sa sining 300 ka tawo luwason
ko kamo kag padag-on sa mga Midianhon. Ang nabilin nga mga tawo
papulia na lang sa ila tagsa ka lugar.”
8 Gani ginpapuli sila ni Gideon, pero ginhawiran niya ang 300 ka tawo
nga amo ang nagpanipon sang mga balon kag budyong nga ginbilin sang
mga nagpalauli.
Karon, ang kampo sang mga Midianhon didto sa kapatagan, sa ubos lang
nila.
9 Sadto nga gab-i, nagsiling ang GINOO kay Gideon, “Sige na! Salakaya na
ninyo ang kampo kay padag-on ko kamo.
10 Pero kon nahadlok ka nga magsalakay subong, upda ang imo suluguon
nga si Pura kag magkadto kamo didto,
11 kag pamatian ninyo kon ano ang ila ginahambal. Sigurado gid nga
mangisog ka nga magsalakay sa imo mabatian.” Gani naglakat sila nga
duha sa border sang kampo *sang mga Midianhon*, nga sa diin may mga
soldado nga nagaguwardya.
12 Ang mga Midianhon, kaupod ang mga Amaleknon kag iban pa nga
mga katawhan sa east, nagakampo didto sa kapatagan nga daw pareho
kadamo sa apan. Kag ang ila mga camel daw pareho kadamo sa balas sa
baybayon nga indi maisip.
13 Sang didto na sila ni Gideon, may nabatian sila nga duha ka tawo nga
nagaestoryahanay. Nagsiling ang isa, “Nagdamgo ako nga may isa ka
tinapay nga barley nga bilog nga nagligid pakadto sa aton kampo kag naigo
ang isa ka tolda. Dayon natumba ini kag nawasak.”
14 Nagsabat ang isa, “Ina wala na sing iban pa kundi ang espada ni
Gideon nga Israelinhon nga anak ni Joash. Padag-on siya sang Dios kontra
sa mga Midianhon kag sa aton tanan.”
15 Sang mabatian ni Gideon ang damgo kag ang kahulugan sini,
nagdayaw siya *sa GINOO*. Dayon nagbalik siya sa kampo sang mga
Israelinhon kag ginsilingan niya ang iya mga kaupdanan, “Dali na, kay
padag-on kita sang GINOO kontra sa mga Midianhon.”
16 Ginpartida niya sa tatlo ka grupo ang 300 niya ka tinawo, kag
ginhatagan niya ang kada isa sang budyong kag tibod nga may suga sa
sulod sini.
17 Dayon nagsiling siya sa ila, “Kon ara na gani kami sa border sang
kampo *sang kaaway*, bantayi ninyo ako kag sundon ninyo kon ano ang
akon himuon.
18 Kon patunugon ko kag sang akon mga kaupod ang amon mga budyong,
amo man ang himuon ninyo sa palibot sang kampo, kag magsinggit kamo
sing tudo, ‘Para sa GINOO kag kay Gideon!’ ”
19 Tungang gab-i na sang mag-abot si Gideon kag ang iya 100 ka kaupod
sa border sang kampo *sang kaaway*. Wala lang gid dugay nga naislan ang
guwardya didto. Ginpatunog nila ni Gideon ang ila mga budyong kag
ginpangbuka nila ang ila mga tibod.

20 Amo man ang ginhimo sang duha ka grupo. Kag samtang ginakaptan
sang ila wala nga kamot ang suga kag sang ila tuo nga kamot ang budyong,
nagasinggit sila, “Magpakig-away kita para sa GINOO kag kay Gideon.”
21 Kada isa nagplastar sa iya lugar sa palibot sang kampo, pero ang ila
mga kaaway iya nagpalalagyo nga nagasiniyagit.
22 Kag samtang nagahinuni ang mga budyong sang 300 ka Israelinhon,
ginpaaway sang GINOO ang mga tawo sa sulod sang kampo. Ang iban
nagpalagyo sa Bet Shita malapit sa Zerera hasta sa border sang Abel
Mehola malapit sa Tabat.

23 Ginpatawag ni Gideon ang mga Israelinhon halin sa *mga tribo ni*
Naftali kag ni Asher, kag sa bilog nga *tribo ni* Manase, kag ginpalagas sa ila
ang mga Midianhon.
24 Nagpasugo man si Gideon sang mga mensahero sa mga pumuluyo
sang kabukiran sang Efraim sa paghambal sa ila nga magbantay sila sa
Suba sang Jordan hasta sa sapa sang Bet Bara para indi makatabok ang mga
Midianhon. Gintuman ini sang tanan nga lalaki sa Efraim kag ginbantayan
nila ato nga mga lugar.
25 Nabihag nila ang duha ka pangulo sang Midianhon nga si Oreb kag si
Zeeb. Ginpatay nila si Oreb sa may *bato nga gintawag sang ulihi nga* Bato ni
Oreb, kag si Zeeb ginpatay nila sa *pulugaan sang ubas nga gintawag sang*
ulihi nga Pulugaan sang Ubas ni Zeeb. Kag padayon nila nga ginlagas ang
mga Midianhon. Pagkatapos gindala nila ang ulo ni Oreb kag ni Zeeb kay
Gideon nga didto na sa tabok sang *Suba sang* Jordan.

8

Ginpatay ni Gideon si Zeba kag si Zalmuna

1 Karon, nagsiling ang katawhan sang Efraim kay Gideon, “Ano ining
ginhimo mo? Ngaa wala mo kami pagtawga sang magpakig-away kamo sa
mga Midianhon?” Kag ginbasol gid nila si Gideon.
2 Pero nagsiling si Gideon sa ila, “Ang nahimo ko gamay gid lang kon
ikomparar sa nahimo ninyo. Bisan ang gamay nga nahimo ninyo mas
labaw pa kon ikomparar sa tanan nga nahimo sang amon pamilya.
3 Ginpapierdi sang Dios sa inyo ang mga pangulo sang mga Midianhon
nga si Oreb kag si Zeeb. Ti, ano ang nahimo ko kon ikomparar dira?” Sang
masiling ini ni Gideon, naumpawan sila sa ila kaakig.

4 Nagtabok si Gideon kag ang iya 300 ka tinawo sa *Suba sang* Jordan.
Kapoy na gid sila pero padayon pa gihapon ang ila paglagas *sa ila mga*
kaaway.
5 *Sang mag-abot sila* sa Sucot, nangabay si Gideon sa mga taga-didto.
Siling niya, “Palihog hatagi ninyo kami sang pagkaon. Kapoy kag gutom na
gid kami kag kinahanglan pa namon nga lagson ang duha ka hari sang
Midian nga si Zeba kag si Zalmuna.”
6 Pero nagsabat ang mga opisyal sang Sucot, “Wala pa gani ninyo
madakpan si Zeba kag si Zalmuna. Ngaa hatagan namon kamo sang
pagkaon?”
7 Nagsiling si Gideon, “Gali ha! *Andaman lang ninyo* kon madakpan na
namon si Zeba kag si Zalmuna. Latiguhon ko gid kamo sang tunukon nga
mga kahoy-kahoy.”

8 Halin didto nagtaklad sila ni Gideon sa Penuel* kag amo man gihapon
ang iya ginpangabay sa mga taga-didto, pero ang sabat nila pareho man
sang sabat sang mga taga-Sucot.
9 Nagsiling si Gideon sa ila, “Sa tapos nga madaog namon ang amon
kaaway, mabalik kami diri, kag gub-on namon ang inyo tore.”
10 Karon, si Zeba kag si Zalmuna ara sa Karkor upod sang 15,000 nila ka
soldado nga nabilin. Mga 120,000 na ang napatay sa ila.
11 Padayon ang pagtaklad nila ni Gideon kag didto sila nag-agi sa lugar
sang mga nagaestar sa tolda sa east sang Noba kag Jogbeha. Dayon
ginsalakay nila gulpi ang mga Midianhon.
12 Nagpalagyo si Zeba kag si Zalmuna, pero ginlagas sila ni Gideon kag
gindakop, gani nagsinala-sala ang ila mga soldado.
13 Sang magpuli na sila ni Gideon halin sa inaway, didto sila nag-agi sa
Taklaran sang Heres.
14 Nakadakop sila sang isa ka bataon nga lalaki nga taga-Sucot, kag
ginpamangkot nila kon sin-o ang mga opisyal sang Sucot. Kag ginlista niya
ang ngalan sang 77 ka opisyal nga nagadumala sang Sucot.
15 Pagkatapos ginkadtuan nila ni Gideon ang mga taga-Sucot kag
ginsilingan, “Nadumduman bala ninyo ang inyo pag-insulto sa akon?
Nagsiling kamo, ‘Wala pa gani ninyo madakpan si Zeba kag si Zalmuna.
Ngaa hatagan namon sang pagkaon ang imo kapoy nga mga tinawo?’
Karon, ari na si Zeba kag si Zalmuna!”
16 Dayon ginkuha ni Gideon ang mga manugdumala sang Sucot kag
gintudluan niya sila sang leksyon paagi sa *paglatigo sa ila sang* tunukon
nga mga kahoy-kahoy.
17 Pagkatapos ginpaguba niya ang tore sa Penuel kag ginpamatay ang
mga lalaki didto.
18 Dayon ginpamangkot ni Gideon si Zeba kag si Zalmuna, “Ano ang
hitsura sang mga lalaki nga inyo ginpamatay sa Tabor?” Nagsabat sila,
“Pareho sa imo, daw mga anak sang hari.”
19 Nagsiling si Gideon, “Mga utod ko sila; mga anak mismo sang akon iloy.
Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga kon wala ninyo sila pagpatya, indi
ko man kamo pagpatyon.”
20 Dayon nagsiling siya sa iya kamagulangan nga anak nga si Jeter, “Patya
sila.” Pero tungod kay bata pa si Jeter, nahadlok siya, gani wala niya
gin-gabot ang iya espada.
21 Nagsiling si Zeba kag si Zalmuna *kay Gideon*, “Ngaa indi ikaw ang
magpatay sa amon? Ipakita ang pagkalalaki mo!” Gani ginpatay sila ni
Gideon kag ginpakuha dayon niya ang mga dekorasyon sa liog sang ila mga
camel.

Ang Imahen nga Ginpahimo ni Gideon

22 Karon nagsiling ang mga Israelinhon kay Gideon, “Tungod kay ikaw
ang nagluwas sa amon sa mga Midianhon, ikaw na lang kag ang imo bata
kag apo ang magpangulo sa amon.”
23 Nagsabat si Gideon, “Indi ako ukon ang akon bata ang magpangulo sa
inyo kundi ang GINOO.
24 Pero may pangayuon lang ako sa inyo: ang kada isa sa inyo maghatag
sa akon sang isa ka aritos nga nakuha ninyo sa mga Midianhon.” (Ang mga
Midianhon nagasuksok sang bulawan nga aritos suno sa ila kinabatasan
bilang mga Ishmaelinhon.)

---

* **8:8** *Penuel:* ukon, *Peniel*

25 Nagsabat ang mga tawo, “Huo, hatagan ka namon.” Naghumlad sila
sang isa ka panapton, kag ang kada isa nagbutang didto sang aritos nga
nakuha nila *sa mga Midianhon*.
26 Mga 20 ka kilo ang natipon nga mga bulawan nga aritos wala labot
sang mga dekorasyon, mga kulintas, mga bayo nga granate† sang mga hari
sang Midian, kag mga kulokadena sa liog sang ila mga camel.
27 Halin sa natipon nga bulawan, nagpahimo si Gideon sang isa ka
espesyal nga panapton‡ kag ginbutang niya ini sa iya banwa sa Ofra.
Nagtalikod naman ang mga Israelinhon sa Dios kag nagsimba sa sadtong
ginpahimo ni Gideon. Nangin dako nga temtasyon ini sa kay Gideon kag sa
iya pamilya.
28 Amo ato ang estorya parte sa pagdaog sang mga Israelinhon kontra sa
Midian, kag wala na gid ini makabangon pa. Nangin malinong ang Israel sa
sulod sang 40 ka tuig samtang buhi pa si Gideon.

Ang Pagkapatay ni Gideon

29 Nagpuli si Gideon§ sa iya kaugalingon nga balay kag didto nag-estar.
30 May 70 siya ka kabataan tungod kay madamo ang iya asawa.
31 May asawa man siya nga suluguon didto sa Shekem kag may anak sila
nga lalaki nga gin-ngalanan niya nga Abimelec.
32 Tigulang na si Gideon sang mapatay siya. Ginlubong siya sa lulubngan
sang iya amay nga si Joash sa Ofra, sa lugar sang mga kaliwat ni Abiezer.
33 Sa wala lang dugay nga napatay si Gideon, nagtalikod naman ang mga
Israelinhon sa Dios kag nagsimba liwat sa mga *imahen ni* Baal. Ginhimo
nila si Baal Berit nga ila dios.
34 Ginkalimtan nila ang GINOO nga ila Dios nga amo ang nagluwas sa ila
kontra sa ila mga kaaway sa palibot.
35 Wala gid sila nagpakita sing kaayo sa pamilya ni Jerubaal (nga amo
man si Gideon) sa tanan nga maayo nga butang nga ginhimo niya sa Israel.

9

Si Abimelec

1 Isa ka adlaw, nagkadto si Abimelec nga anak ni Gideon* sa mga
paryente sang iya iloy sa Shekem kag ginsilingan sila,
2 “Pamangkuta ninyo ang tanan nga taga-Shekem kon ano ang gusto nila:
panguluhan sila sang 70 ka anak ni Gideon ukon sang isa lang niya ka
anak? Dumdumon ninyo nga ako mismo paryente ninyo.”
3 Gani nagpakighambal ang mga paryente ni Abimelec sa mga
taga-Shekem. Nagsugot sila nga si Abimelec ang magapangulo sa ila,
tungod kay paryente nila siya.
4 Ginhatagan nila si Abimelec sang 70 ka bilog nga pilak halin sa templo
ni Baal Berit, kag gin-gamit niya ini sa pagsuhol sa mga bugoy sa pagsunod
sa iya.
5 Dayon nagkadto si Abimelec sa balay sang iya amay sa Ofra. Kag didto,
sa ibabaw sang isa ka bato, ginpamatay niya ang iya 70† ka utod sa amay
nga si Gideon. Pero ang kamanghuran nga si Jotam wala mapatay tungod
kay nakapanago siya.

---

† **8:26** *granate:* sa English, *purple* ‡ **8:27** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* § **8:29** *Gideon:* sa Hebreo, *Jerubaal* * **9:1** *Gideon:* sa Hebreo, *Jerubaal.* Amo man ini sa bersikulo 2, 5, 24, 28, 57.
† **9:5** *70:* Ang buot silingon, mga (approximately) 70.

6 Nagkadto ang mga taga-Shekem kag taga-Bet Millo sa may dako nga
kahoy sa Shekem kag didto ginhimo nila nga hari si Abimelec.
7 Sang mabatian ini ni Jotam, nagtaklad siya sa ibabaw sang Bukid sang
Gerizim kag nagsinggit sa ila, "Mga taga-Shekem, pamatii ninyo ako kon
gusto ninyo nga pamatian kamo sang Dios.
8 *Sugiran ko kamo sang isa ka estorya parte sa* mga kahoy *nga* nagpangita
sang magahari sa ila. Nagsiling sila sa kahoy nga olibo, 'Ikaw ang maghari
sa amon.'
9 Nagsabat ang olibo, 'Mas pilion ko pa bala ang maghari sa inyo sang sa
maghatag sang lana nga ginagamit sa pagpadungog sa mga dios kag sa mga
tawo? *Indi gid!*'
10 "Dayon nagsiling sila sa kahoy nga higera, 'Ikaw na lang ang maghari
sa amon.'
11 Nagsabat ang higera, 'Mas pilion ko pa bala ang maghari sa inyo sang
sa maghatag sang manamit nga bunga? *Indi gid!*'
12 "Dayon nagsiling sila sa ubas, 'Ikaw na lang ang maghari sa amon.'
13 Nagsabat ang ubas, 'Mas pilion ko pa bala ang maghari sa inyo sang sa
maghatag sang bino nga makapalipay sa mga dios kag sa mga tawo? *Indi
gid!*'
14 "Gani nagsiling na lang sila tanan sa tunukon nga kahoy-kahoy, 'Ikaw
na lang ang maghari sa amon.'
15 Nagsabat ang tunukon nga kahoy-kahoy, 'Kon gusto gid ninyo nga ako
ang maghari sa inyo, magpahandong kamo sa akon. Pero kon indi gani
kamo, mapaguwa ako sang kalayo nga magasunog sa mga kahoy nga sedro
sang Lebanon.'"
16 *Dayon nagsiling si Jotam,* "Matarong bala kag husto ang inyo paghimo
kay Abimelec nga hari? Maayo bala ang inyo ginhimo sa *akon amay nga si*
Gideon kag sa iya pamilya? Kag nagakabagay man bala sa iya hinimuan?
17 Dumduma ninyo nga nagpakig-away ang akon amay para luwason
kamo sa mga Midianhon. Gintaya niya ang iya kabuhi para sa inyo.
18 Pero karon ginkontra ninyo ang pamilya sang akon amay. Ginpamatay
ninyo ang 70 niya ka anak sa ibabaw sang isa ka bato. Kag ginhimo ninyo
nga hari si Abimelec, nga anak sang akon amay sa iya suluguon nga babayi,
tungod lamang kay paryente ninyo siya.
19 Gani kon para sa inyo matarong kag husto ang ginhimo ninyo sa akon
amay kag sa iya pamilya, kabay pa nga malipay kamo kay Abimelec kag
siya amo man sa inyo.
20 Pero kon indi, kabay pa nga laglagon kamo ni Abimelec nga daw sa
lamunon kamo sang kalayo. Kag kamo nga mga taga-Shekem kag taga-Bet
Millo, laglagon man ninyo si Abimelec nga daw sa lamunon man siya sang
kalayo."
21 *Pagkahambal sadto ni* Jotam, nagpalagyo *siya* pakadto sa Beer kag
didto nag-estar tungod kay nahadlok siya sa iya utod nga si Abimelec.
22 Pagkatapos sang tatlo ka tuig nga pagdumala ni Abimelec sa mga
Israelinhon,
23 ginpaaway sang Dios si Abimelec kag ang katawhan sang Shekem.
Nagrebelde ang mga taga-Shekem kay Abimelec.
24 Natabo ini para pabayaron si Abimelec kag ang mga taga-Shekem nga
nagbulig sa iya sa pagpamatay sa 70 ka anak ni Gideon nga iya mga utod.
25 Nagbutang ang mga taga-Shekem sang mga tawo sa bukid sa
pag-ambus kay Abimelec, kag ginahold-ap nila ang mga nagaagi didto.
Nabalitaan ini ni Abimelec.

26 Sadto nga tion, si Gaal nga anak ni Ebed nagsaylo sa Shekem upod ang
iya mga utod. Nagsalig sa iya ang mga taga-Shekem.
27 Sang tion sang tighalarvest sang ubas, naghimo ang mga tawo sang
bino halin sa sini nga mga ubas. Kag naghiwat sila sang piesta sa templo
sang ila dios. Kag samtang nagakinaon sila didto kag nagaininom,
ginalibak nila si Abimelec.
28 Nagsiling si Gaal, “Ano kita nga klase sang mga tawo sa Shekem? Ngaa
nagapasakop kita kay Abimelec? Sin-o gid bala siya? Indi bala nga anak
lang siya ni Gideon? Ti, ngaa magpasakop kita sa iya ukon kay Zebul nga
nagadumala para sa iya? Dapat magpasakop kamo sa kaliwat sang inyo
katigulangan nga si Hamor.
29 Kon sakop ko lang kamo, sigurado gid nga mapahalin ko si Abimelec.
Hambalon ko gid siya nga ipreparar niya ang iya mga soldado kag
magpakig-away *sa aton*.”
30 Sang mabatian ni Zebul nga pangulo sang banwa ang ginsiling ni Gaal,
nangakig gid siya.
31 Gani sekreto nga nagpasugo siya sang mga mensahero nga magkadto
kay Abimelec. Amo ini ang ginpasiling niya, “Si Gaal kag ang iya mga utod
nagsaylo diri sa Shekem, kag ginaganyat nila ang mga tawo nga magkontra
sa imo.
32 Gani karon sa gab-i, upda ang imo mga tinawo kag magpanago anay
kamo sa kaumahan *sa guwa sang banwa*.
33 Buwas, pagbutlak sang adlaw, dali-dalia ninyo salakay ang banwa. Kon
magpakig-away sila ni Gaal, himua ang gusto mo nga himuon sa ila.”
34 Pagkagab-i, naglakat si Abimelec kag ang iya mga tinawo. Naggrupo
sila sa apat ka grupo kag nagpanago sa *guwa lang sang* Shekem.
35 Sang makita nila nga nagguwa si Gaal kag nagtindog sa may
puwertahan sang banwa, nagguwa sila sa ila ginapanaguan para
magsalakay.
36 Sang makita sila ni Gaal, nagsiling siya kay Zebul, “Tan-awa! May mga
tawo nga nagapadulhog halin sa mga putokputokan sang mga bukid.”
Nagsabat si Zebul, “Mga landong lang ina sang mga bukid. Panan-awan mo
lang ina nga daw mga tawo.”
37 Nagsiling si Gaal, “Pero tan-awa! May mga tawo man nga nagahalin sa
tunga sang duha ka bukid, kag may ara pa gid sa alagyan malapit sa dako
nga kahoy sang mga manugpakot!”
38 Nagsabat si Zebul sa iya, “Diin na karon ang imo ginapahambog? Indi
bala nga nagsiling ka, ‘Sin-o gid bala si Abimelec nga magpasakop kita sa
iya?’ Karon ara na ang ginayaguta mo! Ngaa indi ka magpakig-away sa ila?”
39 Gani gintipon ni Gaal ang mga taga-Shekem kag nagpakig-away sila
kay Abimelec.
40 Sang ulihi nagpalagyo si Gaal kag ginlagas siya ni Abimelec. Madamo
ang nagkalamatay sa inaway; ang mga pilason naglalapta hasta sa may
puwertahan sang banwa.
41 Pagkatapos sadto, nagtiner si Abimelec sa Aruma. Wala gintugutan ni
Zebul nga magbalik sa Shekem si Gaal kag ang iya mga utod.
42 Pagkaaga, nabalitaan ni Abimelec nga makadto sa kaumahan ang mga
taga-Shekem.
43 Gani gin-grupo niya sa tatlo ka grupo ang iya mga tinawo kag nagkadto
sila sa kaumahan kag naghulat sa pagsalakay. Sang makita nila ang mga
taga-Shekem nga nagapaguwa sa banwa, nagsugod sila sa pagsalakay.

44 Ang grupo ni Abimelec nagplastar sa may puwertahan dampi sang
banwa samtang ginpamatay sang duha niya ka grupo ang mga
taga-Shekem sa may kaumahan.
45 Bilog gid nga adlaw ang pagpakig-away nila ni Abimelec. Sang ulihi
nasakop gid man nila ang banwa, kag ginpamatay nila ang mga pumuluyo
sini. Pagkatapos gin-guba nila ang banwa kag ginsabwagan dayon sang
asin.
46 Sang mabalitaan ini sang mga nagaestar sa Tore sang Shekem,
nagpanago sila sa mabakod nga lugar sang templo ni El Berit.‡
47 Pagkahibalo sini ni Abimelec,
48 gindala niya ang iya mga tinawo sa Bukid sang Zalmon. Pag-abot nila
didto, nagkuha si Abimelec sang wasay kag nagpang-utod sang mga sanga
sang kahoy kag ginpas-an. Ginsilingan man niya ang iya mga tinawo,
“Magdali-dali kamo kag himua ninyo ang akon ginhimo.”
49 Gani ang kada isa sa ila nagpas-an sang kahoy kag nagsunod kay
Abimelec. Gintumpok nila ang mga kahoy sa mabakod nga lugar *sang*
templo ni El Berit kag gintutdan. Gani nagkalamatay ang tanan nga tawo
nga nagaestar sadto sa Tore sang Shekem. Mga 1,000 sila tanan pati mga
babayi.
50 Pagkatapos nagkadto sila ni Abimelec sa Tebez kag ginsakop man nila
ini.
51 Pero may mapag-on didto nga tore nga sa diin nagpalagyo ang mga
taga-Tebez. Ginsiradhan nila ini kag nagsaka sila sa atop sang tore.
52 Ginsalakay ni Abimelec ang tore. Kag sang sunugon na niya kuntani
ini,
53 ginhulugan siya sang babayi sing galingan nga bato, kag naglitik ang
iya ulo.
54 Dali-dali niya nga gintawag ang manugdala sang iya armas kag
ginsilingan, “Gabuta ang imo espada kag patya ako para indi sila
makasiling nga isa lang ka babayi ang nakapatay sa akon.” Gani ginbuno
siya sang iya suluguon kag napatay siya.
55 Sang makita sang mga tinawo ni Abimelec§ nga patay na siya,
nagpalauli sila.
56 Sa amo nga paagi, ginpabayad sang Dios si Abimelec sa ginhimo niya
nga malain sa iya amay nga amo ang pagpatay sa 70 niya ka utod.
57 Ginpabayad man sang Dios ang mga taga-Shekem sa tanan nila nga
kalautan. Gani natuman ang sumpa ni Jotam nga anak ni Gideon.

10

Si Tola kag si Jair

1 Sang napatay si Abimelec, si Tola nga anak ni Pua kag apo ni Dodo amo
ang nagpangulo sa pagluwas sa Israel. Naghalin siya sa tribo ni Isacar, pero
nag-estar siya sa Shamir sa kabukiran sang Efraim.
2 Ginpanguluhan niya ang Israel sa sulod sang 23 ka tuig. Sang napatay
siya, ginlubong siya sa Shamir.
3 Sunod kay Tola amo si Jair nga taga-Gilead. Ginpanguluhan niya ang
Israel sa sulod sang 22 ka tuig.

‡ **9:46** *El Berit:* ukon, *Baal Berit* § **9:55** *mga tinawo ni Abimelec:* sa literal, *mga Israelinhon*

4 May 30 siya ka anak, kag ang kada isa sa ila may isa ka donkey nga
ginasakyan. Ini sila amo ang nagdumala sa 30 ka banwa sa Gilead nga
ginatawag subong nga mga banwa ni Jair.*
5 Sang napatay si Jair, ginlubong siya sa Kamon.

Ginpaantos sang mga Ammonhon ang mga Israelinhon

6 Naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO.
Ginsikway nila ang GINOO kag nagsimba sila sa mga *imahen ni* Baal kag *ni*
Ashtoret, kag sa mga dios-dios sang Aram,† Sidon, Moab, Ammon, kag
Filistia.
7 Tungod sini, nangakig sa ila ang GINOO kag ginpasakop niya sila sa mga
Ammonhon kag mga Filistinhon.
8 Kag *sugod* sa sina nga tuig, ginpabudlayan kag ginpaantos nila ang mga
Israelinhon. *Ginhimo nila ini* sa sulod sang 18 ka tuig sa tanan nga
Israelinhon sa Gilead, sa east sang *Suba sang* Jordan nga sakop sadto sang
mga Amornon.
9 Nagtabok man ang mga Ammonhon sa *west sang Suba sang* Jordan kag
nagpakig-away sa *mga tribo ni* Juda, ni Benjamin, kag ni Efraim. Tungod
sini, puwerte gid ang kalisod sang Israel.
10 Gani nagpangayo sang bulig ang mga Israelinhon sa GINOO. Nagsiling
sila, "Nakasala kami kontra sa imo, kay nagtalikod kami sa imo nga amon
Dios kag nagsimba sa mga *imahen ni* Baal."
11-12 Nagsabat ang GINOO, "Sang ginpaantos kamo sang mga
Egyptohanon, Amornon, Ammonhon, Filistinhon, Sidonhon, Amaleknon,
kag mga Maonhon,‡ nagpangayo kamo sang bulig sa akon kag ginluwas ko
kamo.
13 Pero nagtalikod kamo sa akon kag nagsimba sa iban nga mga dios.
Gani karon indi ko na kamo pagluwason.
14 Ngaa indi kamo magpangayo sang bulig sa mga dios nga inyo ginpili?
Sila ang paluwasa sa inyo sa tion nga ara kamo sa kalisod."
15 Pero nagsiling sila sa GINOO, "Nakasala kami sa imo, gani himua ang
gusto mo nga himuon sa amon. Pero maluoy ka, luwasa kami subong."
16 Dayon ginsikway nila ang ila mga dios kag nagsimba sa GINOO. Sang
ulihi indi na maagwanta sang GINOO nga makita sila nga nagaantos.
17 Nag-abot ang adlaw nga nag-away ang mga Ammonhon kag ang mga
Israelinhon. Nagkampo ang mga Ammonhon sa Gilead, kag ang mga
Israelinhon sa Mizpa.
18 Nag-estoryahanay ang mga pangulo sang Gilead. Siling nila, "Kon sin-o
ang magpanguna sa aton sa pagpakig-away sa mga Ammonhon amo ang
himuon ta nga pangulo sa tanan nga nagaestar sa Gilead."

11

Si Jefta

1 Si Jefta nga taga-Gilead isa ka maayo nga soldado. Ang iya amay amo si
Gilead kag ang iya iloy isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
2 May mga anak si Gilead sa iya gid asawa. Kag sang nagdalagko sila,
ginpalayas nila si Jefta. Siling nila, "Wala ka gid sing may mapanubli sa
amon amay, tungod kay anak ka sa iban nga babayi."

---

* **10:4** *banwa ni Jair:* ukon, *Havot Jair* † **10:6** *Aram:* ukon, *Syria* ‡ **10:11-12** *Maonhon:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *Midianhon.*

3 Gani nagpalagyo si Jefta sa ila kag nag-estar sa Tob, nga sa diin
nag-upod sa iya ang isa ka grupo sang mga bugoy.
4 Sadto nga tion, nag-inaway ang mga Ammonhon kag mga Israelinhon.
5 Tungod sini, ginpasugat sang mga manugdumala sang Gilead si Jefta
didto sa Tob.
6 Siling nila, "Panguluhi kami sa amon pagpakig-away sa mga
Ammonhon."
7 Pero nagsabat si Jefta, "Indi bala nga nangakig kamo sa akon kag
ginpalayas ninyo ako sa balay sang akon amay? Karon nga ara na kamo sa
kalisod, mangayo kamo sang bulig sa akon?"
8 Pero nagsiling sila, "Kinahanglan ka namon. Sige na, mag-upod ka sa
amon sa pagpakig-away sa mga Ammonhon, kag ikaw ang mangin pangulo
sa Gilead."
9 Nagsabat si Jefta, "Kon mag-upod gid man ako sa inaway kag padag-on
ako sang GINOO, ako gid bala ang himuon ninyo nga pangulo?"
10 Nagsabat sila, "Huo, ikaw ang himuon namon nga pangulo. Ang GINOO
mismo amo ang amon saksi."
11 Gani nag-upod si Jefta sa ila, kag ginhimo siya sang mga taga-Gilead
nga ila pangulo kag kumander. Kag didto sa Mizpa, sa presensya sang
GINOO, ginhambal ni Jefta ang iya mga promisa *bilang pangulo*.
12 Dayon nagpasugo si Jefta sang mga mensahero sa pagpamangkot sa
hari sang mga Ammonhon kon ngaa ginasalakay nila ang Israel.
13 Amo ini ang sabat sang hari sang mga Ammonhon sa mga mensahero
ni Jefta: "Sang pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt, ginsakop nila ang
amon mga duta halin sa Arnon hasta sa Jabok, pakadto sa *Suba sang*
Jordan. Gani karon, ibalik ninyo ini sa amon sing matawhay."
14 Ginpabalik ni Jefta ang mga mensahero sa hari sang mga Ammonhon
15 sa pagsiling, "Wala kami nangagaw sang duta sang Moab ukon sang
Ammon.
16 Sang maghalin sa Egypt ang amon mga katigulangan, nag-agi sila sa
kamingawan pakadto sa Mapula nga Dagat hasta nakaabot sila sa Kadesh.
17 Dayon nagpadala sila sang mga mensahero sa hari sang Edom para
pangabayon nga kon puwede tugutan sila nga mag-agi sa ila duta, pero
wala sila gintugutan. Amo man ini ang ginhimo sang hari sang Moab sa ila.
Gani nagpabilin na lang sila sa Kadesh.
18 "Sang ulihi nagpadayon sila sa pagpanglakaton sa kamingawan.
Naglibot sila sa Edom kag Moab hasta nga nakaabot sila sa east sang Moab
sa tabok sang Arnon *nga ililigan sang tubig*. Didto sila nagkampo, pero wala
sila nagtabok sa Arnon tungod kay border ato sang Moab.
19 "Dayon nagpadala sila sang mga mensahero kay Sihon nga hari sang
mga Amornon (nga nagahari sa Heshbon) para magpangabay nga kon
puwede tugutan sila nga mag-agi sa ila duta para makaabot sila sa ila lugar.
20 Pero wala magsalig si Sihon sa ila. Sa baylo, gintipon niya ang iya mga
soldado sa Jahaz kag ginsalakay ang mga Israelinhon.
21 Pero ginpapierdi sila sang GINOO, ang Dios sang Israel, sa mga
Israelinhon. Gani ginsakop sang mga Israelinhon ang tanan nga kadutaan
sang mga Amornon nga nagaestar sa sadto nga lugar:
22 halin sa Arnon hasta sa Jabok, kag halin sa kamingawan hasta sa *Suba*
sang Jordan.
23 "Gani ang GINOO, ang Dios sang Israel, amo ang nagtabog sa mga
Amornon *kag naghatag sang ila duta* sa mga Israelinhon. Kag karon gusto
ninyo nga kuhaon ini?

24 Angkuna ninyo ang ginahatag sa inyo ni Kemosh nga inyo dios. Kag
angkunon man namon ang ginahatag sa amon sang GINOO nga amon Dios.
25 Ano, mas maayo ka pa kay Haring Balak sang Moab, nga anak ni Zipor?
Wala gani sila nagpakigbais sa Israel *parte sa duta* ukon nagpakig-away sa
ila. *Indi bala?*
26 Mga 300 na ka tuig nga nagaestar ang mga Israelinhon sa Heshbon kag
sa Aroer, kag sa mga baryo sa palibot nila, pati sa mga banwa sa higad sang
Arnon. Ngaa subong lang ninyo nadumduman nga kuhaon ini?
27 Wala kami sing may malain nga ginhimo sa inyo, pero kamo malain
ang inyo ginahimo sa amon tungod kay gusto ninyo nga magpakig-away sa
amon. Ang GINOO amo ang maghukom sa aton *kon sin-o sa aton ang husto*."
28 Pero wala gid ginsapak sang hari sang mga Ammonhon ang mensahi
ni Jefta.
29 Karon, gin-gamhan si Jefta sang Espiritu sang GINOO. Naglibot siya sa
bilog nga Gilead kag sa Manase *sa pagtipon sang mga soldado*. Pagkatapos
nagbalik siya sa Mizpa nga sakop sang Gilead. Kag halin didto ginsalakay
niya ang mga Ammonhon.
30 Nagpanumpa si Jefta sa GINOO. Siling niya, "Kon sigurado nga ipapierdi
mo sa akon ining mga Ammonhon,
31 ihalad ko bilang halad nga ginasunog sa imo ang una nga magguwa sa
akon balay sa pagsugata sa akon pagpuli halin sa inaway."
32 Nagpakig-away si Jefta sa mga Ammonhon, kag ginpadaog siya sang
GINOO.
33 Napierdi nila ang mga Ammonhon, kag damo gid ang ila ginpatay.
Nasakop nila ang 20 ka banwa halin sa Aroer pakadto sa palibot sang
Minnit hasta sa Abel Keramim.

Ang Anak ni Jefta

34 Sang magpuli si Jefta sa Mizpa, ginsugata siya sang iya anak nga babayi
nga nagasaot samtang nagatukar sang tamborin. Bugtong siya nga anak ni
Jefta.
35 Sang makita siya ni Jefta, gin-gisi ni Jefta ang iya bayo *sa kasubo*, kag
nagsiling, "Anak ko, ginpasubo mo gid ako tungod kay nakapanumpa ako
sa GINOO, kag indi ko na ini mabawi."
36 Nagsabat ang anak ni Jefta, "Tay, nakapanumpa ka sa GINOO. Gani
tumana ang ginsumpa mo, kay ginpadaog kamo sang GINOO sa inyo mga
kaaway nga mga Ammonhon.
37 Pero may isa lang ako ka butang nga ipangabay sa imo: tuguti ako nga
sa duha ka bulan makalibot-libot ako sa mga bukid para magpangasubo
upod sang akon mga amiga, kay mapatay ako nga indi makapamana."
38 Gintugutan siya ni Jefta. Gani sa sulod sang duha ka bulan,
naglibot-libot siya sa mga bukid kaupod sang iya mga amiga para
magpangasubo, tungod kay mapatay siya nga indi makapamana.
39 Pagkaligad sang duha ka bulan, nagbalik siya sa iya amay. Kag
gintuman ni Jefta ang iya ginsumpa sa GINOO, kag napatay ang iya anak
nga isa ka birhen. Amo ini ang ginsuguran sang kinabatasan sang Israel
40 nga sa kada tuig, nagalibot-libot *sa mga bukid* ang mga dalaga sang
Israel kag nagapangasubo sa sulod sang apat ka adlaw bilang pagdumdom
sa anak nga babayi ni Jefta nga taga-Gilead.

12

Si Jefta kag ang Tribo ni Efraim

1 Karon, nagtipon ang mga soldado sang Efraim, kag nagtabok sila *sa*
Suba sang Jordan kag nagkadto sa Zafon para atubangon si Jefta.
Nagpamangkot sila sa iya, "Ngaa wala mo kami pagtawga sang
magpakig-away kamo sa mga Ammonhon? Tungod sa ginhimo mo nga ini,
sunugon namon ang imo balay nga ara ka sa sulod."
2 Pero nagsiling si Jefta sa ila, "Sang puwerte ang amon pagpakig-away sa
mga Ammonhon, nagpangayo ako sang bulig sa inyo. Pero wala ninyo ako
pagbuligi.
3 Sang mahibaluan ko nga indi kamo magbulig, gintaya ko ang akon
kabuhi sa pagpakig-away. Kag ginpadaog ako sang GINOO. Karon, ngaa bala
gusto ninyo nga magpakig-away sa akon?"
4 Nagsabat ang mga taga-Efraim, "Kamo nga mga taga-Gilead mga
layas-layas sang Efraim kag Manase." Gani gintipon ni Jefta ang mga lalaki
sa Gilead kag nagpakig-away sila sa mga taga-Efraim. Kag napierdi nila ang
mga taga-Efraim.
5 Gin-agaw nila ang mga lugar sa *Suba sang* Jordan nga talabukan
pakadto sa Efraim, *para wala sing mga taga-Efraim nga makapalagyo*. Ang
bisan sin-o nga magtabok, ginapamangkot nila kon bala taga-Efraim siya
ukon indi. Kon magsabat gani siya nga, "Indi,"
6 ginapasiling nila siya sang "Shibolet," kay ang mga taga-Efraim indi
kasampot sini. Kon ang iya gani isiling "Sibolet," dakpon nila dayon kag
patyon didto mismo sa may talabukan sang *Suba sang* Jordan. Kag sadto
nga tion, 42,000 ka taga-Efraim ang napatay.
7 Ginpanguluhan ni Jefta ang Israel sa sulod sang anom ka tuig. Sang
napatay siya, ginlubong siya sa isa ka banwa sa Gilead.

Si Ibzan, si Elon, kag si Abdon

8 Sang napatay si Jefta, si Ibzan nga taga-Betlehem ang nagbulos sa iya
bilang pangulo sang Israel.
9 Si Ibzan may 30 ka anak nga lalaki kag 30 ka babayi. Ginpaasawa kag
ginpapamana niya ang iya mga anak sa mga indi sakop sang ila tribo.
Ginpanguluhan niya ang Israel sa sulod sang pito ka tuig.
10 Sang napatay siya, ginlubong siya sa Betlehem.
11 Ang nagbulos sa iya bilang pangulo sang Israel amo si Elon nga
taga-Zebulun. Ginpanguluhan niya ang Israel sa sulod sang napulo ka tuig.
12 Sang napatay siya, ginlubong siya sa Ayalon nga sakop sang Zebulun.
13 Ang nagbulos sa iya bilang pangulo sang Israel amo si Abdon nga anak
ni Hilel nga taga-Piraton.
14 May 40 siya ka anak nga lalaki kag 30 ka apo nga lalaki, kag ang kada
isa sa ila may donkey nga ginasakyan. Ginpanguluhan niya ang Israel sa
sulod sang walo ka tuig.
15 Sang napatay siya, ginlubong siya sa Piraton, sa kabukiran sang
Efraim, nga sakop sadto sang mga Amaleknon.

13

Ang Pagkatawo ni Samson

1 Naghimo liwat sing malain ang mga Israelinhon sa panulok sang GINOO,
gani ginpasakop sila sang GINOO sa mga Filistinhon sa sulod sang 40 ka tuig.
2 Sa sina nga panahon may isa ka lalaki nga ang iya ngalan si Manoa.
Sakop siya sang tribo ni Dan, kag nagaestar siya sa Zora. Ang asawa niya
indi makabata.

3 *Isa ka adlaw,* nagpakita ang anghel sang GINOO sa iya asawa kag
nagsiling, “Hasta subong wala ka pa sing bata. Pero sa indi madugay
magabusong ka kag magabata sing lalaki.
4 Karon, indi ka na mag-inom sang bino ukon sang bisan ano nga klase
sang ilimnon nga makahulubog, ukon magkaon sang bisan ano nga
pagkaon nga ginakabig nga mahigko.
5 Kay ang bata nga matawo sa imo *idedikar* sa Dios bilang isa ka Nazareo,
kag indi mo gid pagguntingan ang iya buhok. Pagaluwason niya ang Israel
sa mga Filistinhon.”
6 Ginsugiran sang babayi ang iya bana. Siling niya, “Nagpakita sa akon
ang isa ka alagad sang Dios nga daw sa anghel sang Dios. Kinulbaan ako!
Wala ako nagpamangkot kon taga-diin siya kag wala man siya nagsugid
kon sin-o siya.
7 Nagsiling siya sa akon nga magabusong ako kag magabata sing lalaki.
Ginhambalan man niya ako nga indi na ako mag-inom sang bino ukon sang
bisan ano nga klase sang ilimnon nga makahulubog, ukon magkaon sang
bisan ano nga pagkaon nga ginakabig nga mahigko, kay ang bata nga
matawo sa akon *idedikar* sa Dios bilang isa ka Nazareo halin sa iya
pagkatawo hasta nga mapatay siya.”
8 Tungod sini nagpangamuyo si Manoa sa GINOO. Siling niya, “Ginoo, kon
mahimo pabalika ang imo alagad nga ginpadala mo para tudluan kami kon
ano ang dapat namon nga himuon sa bata kon matawo na siya.”
9 Ginpamatian sang Dios ang pangamuyo ni Manoa. Nagpakita liwat ang
anghel sang Dios sa asawa ni Manoa samtang nagapungko siya sa uma nga
nagaisahanon lang.
10 Dali-dali niya nga ginpangita ang iya bana kag ginsilingan, “Manoa,
dali! Ari na ang tawo nga nagpakita sa akon sang isa ka adlaw.”
11 Nagtindog si Manoa kag nagsunod sa iya asawa. Pagkakita niya sa
tawo, ginpamangkot niya, “Ikaw bala ang nagpakighambal sa akon
asawa?” Nagsabat siya, “Huo.”
12 Nagpamangkot si Manoa sa iya, “Kon matuman na ang ginsiling mo,
ano bala ang mga pagsulundan parte sa pagkabuhi kag buluhaton sang
bata?”
13 Nagsabat ang anghel, “Kinahanglan sundon sang imo asawa ang tanan
nga ginsiling ko sa iya.
14 Indi siya magkaon sang bisan ano nga halin sa ubas. Indi man siya
mag-inom sang bino ukon sang bisan ano nga klase sang ilimnon nga
makahulubog, ukon magkaon sang bisan ano nga pagkaon nga ginakabig
nga mahigko. Kinahanglan sundon gid niya ang tanan nga ginsiling ko sa
iya.”
15 Nagsiling si Manoa sa anghel, “Indi ka anay maghalin kay maihaw
kami sang bataon nga kanding para sa imo.”
16 Nagsabat ang anghel, “Bisan magpabilin pa ako, indi ko pagkaunon
ang ipreparar mo nga pagkaon. Maayo pa nga maghalad ka na lang sang
halad nga ginasunog para sa GINOO.” (Wala nakahibalo si Manoa nga
anghel gali ato sang GINOO.)
17 Nagpamangkot si Manoa, “Ano ang imo ngalan, para mapadunggan ka
namon sa tion nga matuman ang imo ginsiling?”
18 Nagsabat ang anghel, “Ngaa gusto gid ninyo nga mahibaluan ang akon
ngalan? Mabudlay ini intiendihon.”
19 Dayon nagkuha si Manoa sang bataon nga kanding kag halad nga
regalo, kag ginhalad niya ini sa ibabaw sang *halaran nga* bato para sa

GINOO. Kag samtang nagatulok si Manoa kag ang iya asawa, naghimo ang GINOO sang makatilingala nga butang.
20 Nakita nila ang anghel sang GINOO nga nagapaibabaw pa-langit
kaupod sa kalayo nga nagadababdaba paibabaw. Tungod sa ila nakita,
nagluhod dayon ang mag-asawa.
21 Halin sadto wala na nila liwat makita ang anghel. Didto nila
nareyalisar nga anghel gali ato sang GINOO.
22 Nagsiling si Manoa sa iya asawa, "Sigurado gid nga mapatay kita kay
nakita ta ang Dios."
23 Pero nagsabat ang iya asawa, "Kon gusto sang GINOO nga patyon kita,
wala niya kuntani pagbatuna ang aton mga halad. Wala man niya kuntani
ginpakita sa aton ato nga milagro ukon ginsugid sa aton ang parte sa bata."
24 Sang ulihi nagbata ang asawa ni Manoa sang lalaki kag gin-ngalanan
niya nga Samson. Nagdako ang bata kag ginpakamaayo siya sang GINOO.
25 Ang Espiritu sang GINOO nagsugod sa pagpanghikot sa iya samtang
didto siya sa kampo ni Dan,* sa tunga-tunga sang Zora kag Eshtaol.

14

Si Samson kag ang Isa ka Babayi sa Timnah

1 Sang isa ka tion, nagkadto si Samson sa Timnah, kag may nakita siya
didto nga isa ka dalaga nga Filistinhon.
2 Sang magpuli siya, ginsugiran niya ang iya mga ginikanan. Siling niya,
"May nakita ako didto sa Timnah nga isa ka babayi nga Filistinhon.
Ipaasawa ninyo siya sa akon."
3 Pero nagsabat ang iya mga ginikanan, "Ngaa gusto mo gid
magpangasawa halin sa mga Filistinhon nga wala nagatuo sa Dios?* Wala
ka gid bala sing may napilian sa aton mga paryente ukon kasimanwa?"
Nagsabat si Samson sa iya amay, "Basta, siya ang ipaasawa ninyo sa akon."
4 Wala gali nakahibalo ang mga ginikanan ni Samson nga ang iya
desisyon gintugutan sang GINOO. Kay nagapangita ang GINOO sang
kahigayunan nga magpakig-away sa mga Filistinhon, tungod kay sadto nga
tion ang Israel sakop sang mga Filistinhon.
5 Karon, nagkadto si Samson sa Timnah upod ang iya mga ginikanan.
Sang nagapadulong si Samson† sa mga talamnan sang ubas sa Timnah,
gulpi lang nga ginsugata siya sang isa ka bataon nga leon nga nagangurob.
6 Gin-gamhan siya sang Espiritu sang GINOO, kag ginpihak niya ang leon
paagi sa iya mga kamot pareho lang nga daw nagapihak siya sang bataon
nga kanding. Pero wala niya ini ginsugid sa iya mga ginikanan.
7 Ginkadtuan dayon ni Samson ang babayi kag gin-estorya. Naluyag na
gid siya tapat sa babayi.
8 Pagkaligad sang mga pila ka adlaw, nagbalik siya sa Timnah para
pakaslan ang babayi. Didto siya nag-agi sa dalan nga sa diin ginpatay niya
ang leon para tan-awon ang lawas sini. Kag nakita niya ang madamo nga
putyukan kag honey sa lawas sang leon.
9 Ginkandos niya sang iya kamot ang honey kag ginkaon samtang
nagalakat. Sang nagkitaay sila sang iya mga ginikanan, ginhatagan niya
sila sang honey, kag ginkaon man nila ini. Pero wala niya sila ginsugiran
nga ginkuha niya ini sa lawas sang patay nga leon.

---

* **13:25** *kampo ni Dan:* ukon, *Mahane Dan*
* **14:3** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*
† **14:5** *si Samson:* sa Septuagint, *siya.* Sa Hebreo, *sila.*

10 Karon nagkadto ang amay ni Samson sa *balay sang* iya mangin
umagad, kag didto nagpapunsyon si Samson suno sa kinabatasan nila nga
dapat himuon sang nobyo.
11 Sang didto si Samson ginhatagan siya sang 30 ka bataon nga mga lalaki
sa pag-upod sa iya.
12 Nagsiling si Samson sa ila, "May ipapakot ako sa inyo. Kon mapakot
gani ninyo sa indi pa matapos ang pito ka adlaw nga punsyon, hatagan ko
kamo sang 30 ka tela nga linen kag 30 man ka malahalon nga bayo.
13 Pero kon indi gani ninyo mapakot, kamo ang magahatag sa akon sang
30 ka tela nga linen kag 30 ka malahalon nga bayo." Nagsabat sila, "Sige,
ihambal sa amon ang imo paktakon."‡
14 Nagsiling si Samson,
"Halin sa nagapangaon, nagguwa ang pagkaon,
kag halin sa makusog, nagguwa ang matam-is."
Nagligad ang tatlo ka adlaw pero wala gid nila ini mapakot.
15 Sang ikaapat na nga adlaw, ginsilingan nila ang asawa ni Samson,
"Kombinsiha ang imo bana nga isugid niya sa imo ang sabat sa paktakon
para mahibaluan namon. Kon indi, sunugon ka namon pati ang panimalay
sang imo amay. Gin-imbitar bala ninyo kami sa sini nga punsyon para
kuhaan sang pagkabutang?"
16 Gani, nagkadto ang babayi kay Samson nga nagahilibion. Siling niya,
"Wala mo gali ako ginahigugma. Nagpapakot ka sa akon mga kasimanwa
pero wala mo ako ginsugiran sang sabat." Nagsabat si Samson, "Wala ko
gani ginsugid sa akon mga ginikanan, sa imo pa."
17 Halin sadto padayon ang hilibion sang babayi hasta sa ikapito nga
adlaw. Gani ginsugid na lang ni Samson sa iya ang sabat tungod kay sige
ang iya pagpamilit. Kag ang ginsugid ni Samson sa iya ginsugid man niya
sa iya mga kasimanwa.
18 Gani antes matapos ang ikapito nga adlaw, ginsabat nila ang paktakon.
Siling nila kay Samson,
"Wala na sing may matam-is pa sang sa honey,
kag wala na sing may makusog pa sang sa leon."
Nagsabat si Samson,
"Kon wala ninyo ginpilit ang akon asawa,§
wala kuntani kamo kahibalo sang sabat."
19 Sa liwat gin-gamhan sang Espiritu sang GINOO si Samson. Nagkadto
siya sa Ashkelon kag didto ginpamatay niya ang 30 ka tawo kag ginkuhaan
sang mga pagkabutang kag mga bayo. Dayon ginhatag niya ang mga bayo
sa mga tawo nga nakasabat sang iya paktakon. Pagkatapos nagpuli siya sa
iya mga ginikanan nga akig gid katama tungod sa natabo.
20 Ang asawa ni Samson ginpaasawa sa lalaki nga nag-abay sa ila kasal.

15

Ang Pagbalos ni Samson sa mga Filistinhon

1 Isa sadto ka tion sang tig-alani, nagbisita si Samson sa iya asawa nga
may dala nga bataon pa nga kanding. Nagsiling si Samson sa iya ugangan
nga lalaki, "Gusto ko nga magsulod sa kuwarto sang akon asawa." Pero indi
magsugot ang iya ugangan.

‡ **14:13** *paktakon:* sa English, *riddle* § **14:18** *Kon wala ninyo ginpilit ang akon asawa:* sa literal, *Kon wala ninyo pag-iarado ang akon bataon nga babayi nga baka.*

2 Nagsiling ang iya ugangan, “Abi ko ginkainitan mo na gid siya, gani
ginhatag ko siya sa imo amigo*. Karon kon gusto mo, ara ang iya manghod
nga mas guwapa pa sang sa iya. Siya na lang ang pangasaw-a.”
3 Nagsiling si Samson, “Sa ginhimo ninyo nga ini, indi ninyo ako mabasol
kon ano ang himuon ko sa inyo nga mga Filistinhon.”
4 Dayon naglakat si Samson kag nagdakop sang 300 ka fox. Gintabid niya
ang mga ikog sini sing tagduha-duha kag ginbutangan sang sulo.
5 Dayon ginsindihan niya ang mga sulo kag ginbuy-an ang mga fox sa
mga trigo sang mga Filistinhon. Nasunog ang tanan nga trigo, indi lang ang
nabugkos na kundi pati man ang wala pa nabugkos. Nasunog man ang mga
talamnan sang ubas kag olibo.
6 Nagpamangkot ang mga Filistinhon kon sin-o ang naghimo sadto, kag
nahibaluan nila nga si Samson. Kag nahibaluan man nila nga ginhimo ato
ni Samson tungod kay ginpaasawa sang iya ugangan nga taga-Timnah ang
iya asawa sa isa niya ka amigo†. Gani ginpangita nila ang babayi kag ang
iya amay kag ginsunog.
7 Nagsiling si Samson sa mga Filistinhon, “Tungod sa sining ginhimo
ninyo, indi ako mag-untat hasta nga makabalos ako sa inyo.”
8 Gani ginsalakay ni Samson sing puwerte gid ang mga Filistinhon kag
madamo ang iya napatay. Pagkatapos nagpalagyo siya kag nagpanago sa
kuweba, sa may banglid sang Etam.
9 Karon, nagkampo ang mga Filistinhon sa Juda, kag ginsalakay nila ang
banwa sang Lehi.
10 Gani nagpamangkot sa ila ang mga taga-Juda, “Ngaa nga ginasalakay
ninyo kami?” Nagsabat sila, “Agod dakpon namon si Samson kag balusan
sa iya ginhimo sa amon.”
11 Gani ang 3,000 ka lalaki sang Juda nagkadto sa kuweba, sa may banglid
sang Etam, kag ginsilingan si Samson, “Wala ka bala kahibalo nga sakop
kita sang mga Filistinhon? Karon pati kami naumid sa imo ginhimo.”
Nagsabat si Samson, “Ginbalusan ko lang sila sa ginhimo nila sa akon.”
12 Nagsiling sila, “Nagkadto kami diri sa pagdakop sa imo, para itugyan
ka sa mga Filistinhon.” Nagsabat si Samson, “Sugot ako, basta magsumpa
kamo sa akon nga indi ninyo ako pagpatyon.”
13 Nagsiling sila, “Huo, indi ka namon pagpatyon. Gapuson ka lang
namon kag itugyan sa ila.” Gani gin-gapos nila siya sing duha ka bag-o nga
lubid kag gindala paguwa sa kuweba.
14 Sang madala na si Samson sa Lehi, ginsugata siya sang mga Filistinhon
nga nagahinugyaw. Gin-gamhan sang Espiritu sang GINOO si Samson, kag
ginpamugto niya ang mga gapos nga daw pareho lang sang hilo nga
ginsunog.
15 Dayon may nakita siya nga sag-ang sang donkey nga sang san-o lang
napatay. Ginkuha niya ini kag gin-gamit sa pagpatay sa 1,000 ka Filistinhon.
16 Nagsiling dayon si Samson,
“Paagi sa sag-ang sang donkey,
napatay ko ang 1,000 ka tawo.
Paagi sa sag-ang sang donkey,
natumpok ko ini nga mga tawo.”
17 Pagkatapos niya hambal, ginpilak niya ang sag-ang sang donkey.
Gintawag ato nga lugar nga Ramat Lehi.‡

---

* **15:2** *amigo:* ukon, *abay* † **15:6** *sa isa niya ka amigo:* ukon, *sa iya abay* ‡ **15:17** *Ramat Lehi:* buot silingon sa Hebreo, *Bukid sang Sag-ang*

18 Gin-uhaw gid katama si Samson. Gani nagpanawag siya sa GINOO.
Siling niya, “Ginpadaog mo ako, pero karon daw mapatay ako tungod sa
kauhaw kag pagabihagon sang mga *Filistinhon nga* wala nagatuo sa imo.”§
19 Gani ginpaguwa sang Dios ang tubig sa may buho sang duta sa Lehi.
Nag-inom si Samson kag nagbalik ang iya kusog. Ini nga tuburan gintawag
nga En Hakore.* Ara pa ini sa Lehi hasta subong.
20 Ginpanguluhan ni Samson ang mga Israelinhon sa sulod sang 20 ka
tuig, sadtong panahon *nga ginadumalahan sila* sang mga Filistinhon.

16

Si Samson sa Gaza

1 *Isa ka adlaw,* nagkadto si Samson sa Gaza *nga isa ka banwa sang
Filistinhon.* May nakita siya didto nga isa ka babayi nga nagabaligya sang
iya lawas, kag naghulid siya sa sadto nga babayi.
2 Nabalitaan sang mga taga-Gaza nga didto si Samson, gani ginpalibutan
nila ang banwa kag ginbantayan ang puwertahan sang banwa sa bilog nga
gab-i. Wala sila magsalakay sang sadto nga gab-i. Nagdesisyon sila nga
patyon nila si Samson sa kaagahon.
3 Pero naghulid si Samson sa babayi hasta sang tungang gab-i lang.
Dayon nagbangon siya kag nagkadto sa may puwertahan sang banwa.
Ginkaptan niya ang puwertahan kag ginhukas dala ang mga haligi kag mga
trangka sini. Dayon ginpas-an niya ini kag gindala sa putokputokan sang
bukid nga nagaatubang sa Hebron.

Si Samson kag si Delila

4 Sang ulihi naluyag si Samson sa isa ka babayi nga nagaestar sa Sorek
nga ililigan sang tubig. Ang iya ngalan amo si Delila.
5 Karon, ginkadtuan sang mga pangulo sang mga Filistinhon si Delila kag
ginsilingan, “Kombinsiha siya nga isugid niya sa imo ang sekreto kon ngaa
puwerte siya kakusog kag kon paano siya mapierdi, para magapos kag
mabihag namon siya. Kon mahimo mo ina, ang kada isa sa amon
magahatag sa imo sang 1,100 ka bilog nga pilak.”
6 Gani ginpamangkot ni Delila si Samson. Siling niya, “Sugiri ako sang
sekreto kon ngaa puwerte sa imo kakusog. Kag halimbawa, kon may
maggapos ukon magdakop sa imo paano niya ini himuon?”
7 Nagsabat si Samson, “Kon gapuson ako sing pito ka bag-o nga banting
sang pana,* mangin pareho na lang ang akon kusog sa iban nga mga tawo.”
8 *Sang mahibaluan ini sang* mga pangulo sang mga Filistinhon,
ginhatagan nila si Delila sang pito ka bag-o nga banting sang pana kag
gin-gapos niya si Samson.
9 May pila ka *Filistinhon nga* nagapanago sadto sa pihak nga kuwarto.
Dayon nagsinggit si Delila, “Samson, may mga Filistinhon nga nag-abot sa
pagdakop sa imo.” Pero ginpangbugto lang ni Samson ang mga banting
sang pana nga daw pareho lang sa higot nga nakatandog sa kalayo. Gani
wala pa gid nila mahibaluan ang sekreto sang iya kusog.
10 Nagsiling si Delila kay Samson, “Gin-into mo lang ako; nagbutig ka sa
akon. Sige na, sugiri ako kon paano ka magapos.”

---

§ **15:18** *wala nagatuo sa imo:* sa literal, *wala matuli* * **15:19** *En Hakore:* buot silingon sa Hebreo, *Tuburan sang Nagapanawag* * **16:7** *banting sang pana:* sa English, *bowstring*

11 Nagsiling si Samson, “Kon gapuson ako sang bag-o nga lubid nga wala
pa gid magamit, mangin pareho na lang ang akon kusog sa iban nga mga
tawo.”
12 Gani nagkuha si Delila sang bag-o nga lubid nga wala pa gid magamit
kag gin-gapos niya si Samson. May pila ka Filistinhon nga nagapanago
sadto sa pihak nga kuwarto. Dayon nagsinggit si Delila, “Samson, may mga
Filistinhon nga nag-abot sa pagdakop sa imo!” Pero ginpangbugto lang ni
Samson ang higot sa iya butkon nga daw pareho lang sa hilo.
13 Gani nagsiling liwat si Delila kay Samson, “Hasta subong ginainto mo
lang gihapon ako kag ginabutigan. Sige na, sugiri ako kon paano ka
magapos.” Nagsiling si Samson, “Kon ihigot mo ang pito ka salapid sang
akon buhok sa teral† kag hugton sang palpal, mangin pareho na lang ang
akon kusog sa iban nga mga tawo.”
14 Gani sang nagakatulog si Samson, ginhigot ni Delila ang pito ka salapid
sang buhok ni Samson sa teral, kag nagsinggit dayon, “Samson, may mga
Filistinhon nga nag-abot sa pagdakop sa imo.” Nakabugtaw si Samson kag
ginpalos niya ang iya buhok sa teral.
15 Gani nagsiling si Delila sa iya, “Siling mo ginahigugma mo ako, pero
indi gali matuod. Tatlo na ka beses nga gin-into mo ako. Wala ka gid
nanugid kon diin nagahalin ang imo kusog.”
16 Adlaw-adlaw niya nga ginapamangkot si Samson hasta sang ulihi
natak-an si Samson.
17 Gani ginsugiran na lang siya ni Samson sang matuod. Siling ni Samson,
“Wala gid maguntingi ang akon buhok bisan kaisa lang. Kay halin sang
akon pagkatawo, *gindedikar na* ako sa Dios bilang isa ka Nazareo. Gani kon
maguntingan ang akon buhok, mangin pareho na lang ang akon kusog sa
iban nga mga tawo.”
18 Nabatyagan ni Delila nga nagasugid si Samson sing matuod. Gani
nagpasugo siya nga hambalan ang mga pangulo sang mga Filistinhon nga
magbalik tungod kay nagsugid na sa iya si Samson sing matuod. Gani
nagbalik ang mga pangulo, dala ang kuwarta nga ibayad kay Delila.
19 Ginpatulog ni Delila si Samson sa iya paa, kag sang matulugan na ini,
nagtawag siya sang isa ka tawo para guntingon ang pito ka salapid sang
buhok ni Samson. Gani nagluya si Samson, kag ginpadakop siya ni Delila.
20 Nagsinggit si Delila, “Samson, may mga Filistinhon nga nag-abot sa
pagdakop sa imo.” Pagbangon ni Samson abi niya nga makabuhi pa siya
pareho sang ginhimo niya sadto. Pero wala siya kahibalo nga wala na
nagbulig ang GINOO sa iya.
21 Gindakop siya sang mga Filistinhon kag ginlukat ang iya mga mata.
Dayon gindala nila siya sa Gaza kag ginkadenahan sang saway. Ginpaobra
nila siya sa sulod sang prisohan bilang manuggaling sang uyas.
22 Pero amat-amat nga nagtubo liwat ang iya buhok.

Ang Pagkapatay ni Samson

23 Isa sina ka bes, nagtilipon ang mga pangulo sang mga Filistinhon para
magsaulog kag maghalad sang madamo nga halad sa ila dios nga si Dagon.
Sa ila nga pagsaulog nagakanta sila: “Ginpadaog kita sang aton dios kontra
kay Samson nga aton kaaway.”
24-25 Puwerte ang ila kinalipay kag nagsinggit sila, “Dal-a diri si Samson sa
paglingaw sa aton!” Gani ginpaguwa si Samson sa prisohan. Kag sang
makita siya sang mga tawo, gindayaw nila ang ila dios. Siling nila,
“Ginpadaog kita sang aton dios sa aton kaaway nga naglaglag sa aton duta

† **16:13** *teral:* ukon, *hablanan (*sa English, *loom).* Ginagamit ini sa paghimo sang tela.

kag nagpamatay sang madamo sa aton." Dayon ginpatindog nila si Samson
sa tunga sang duha ka haligi kag ginhimo nga kaladlawan.
26 Nagsiling si Samson sa suluguon‡ nga nagatuytoy sa iya, "Pauyata ako
sa haligi sang sini nga templo para makasandig ako."
27 Puno sang tawo ang templo. Ato didto ang tanan nga pangulo sang mga
Filistinhon. Sa atop lang, may ara sang 3,000 ka tawo, lalaki kag babayi.
Nagasinadya sila nga nagatan-aw kay Samson.
28 Karon, nagpangamuyo si Samson: "O Ginoong DIOS, dumduma ako.
Kon mahimo, ibalik ang akon kusog bisan kaisa na lang para makabalos
ako sa mga Filistinhon sa paglukat nila sang akon mga mata."
29 Nagkapot si Samson sa duha ka sentro nga haligi nga nagatukod sa
atop sang templo. Ang tuo niya nga kamot ara sa isa ka haligi kag ang wala
ara sa isa pa ka haligi.
30 Dayon nagsinggit siya, "Mapatay ako kaupod sang sini nga mga
Filistinhon!" Kag gintulod niya ang duha ka haligi sa bug-os niya nga
kusog, kag narumpag ang templo sa mga pangulo kag sa tanan nga tawo
didto. Mas madamo pa ang iya napatay sang sadto nga tion sang sa
nagakabuhi pa siya.
31 Ang bangkay ni Samson ginkuha sang iya mga utod kag mga paryente
kag ginlubong sa ginlubngan sang iya amay nga si Manoa, didto sa
tunga-tunga sang Zora kag Eshtaol. Ginpanguluhan ni Samson ang Israel sa
sulod sang 20 ka tuig.

17

Ang mga Dios-dios ni Micas

1 May isa ka tawo nga nagaestar sa kabukiran sang Efraim nga ang iya
ngalan si Micas.
2-3 *Isa ka adlaw,* nagsiling si Micas sa iya iloy, "Nabatian ko nga ginsumpa
mo ang nagkuha sang imo 1,100 ka pilak. Ari ang pilak, ako ang nagkuha
sini." Pagkabaton sini sang iya iloy, nagsiling siya, "Anak, kabay pa nga
pakamaayuhon ka sang GINOO. Ihalad ko ini nga pilak sa GINOO para indi
mag-abot sa imo ang sumpa. Gamiton ko ini nga pilak nga panghaklap sa
kahoy nga imahen nga ipahimo ko. Huo, ihalad ko ini sa GINOO para
maluwas ka sa sumpa."
4 Dayon nagkuha ang iya iloy sang 200 ka pilak kag ginhatag sa platero.
Kag gin-gamit ini sang platero nga panghaklap sa kahoy nga imahen. Sang
nahuman na, ginbutang ini nga dios-dios sa balay ni Micas.
5 May kaugalingon nga simbahan si Micas, kag nagpahimo siya sang mga
dios-dios kag espesyal nga panapton* *sang pari.* Ginhimo niya nga pari ang
isa sa iya mga anak nga lalaki.
6 Sang sadto nga tion, wala sing hari sa Israel, gani nagapagusto lang ang
tagsa-tagsa kon ano ang iya luyag himuon.
7 May isa ka bataon nga Levita† nga nagaestar sa Betlehem nga sakop
sang Juda.
8 Isa ka adlaw, naglakat siya para mangita sang elistaran sa iban nga
lugar. Sa iya paglakat, nakaagi siya sa balay ni Micas sa kabukiran sang
Efraim.
9 Ginpamangkot siya ni Micas, "Taga-diin ka?" Nagsabat siya,
"Taga-Betlehem, nga sakop sang Juda. Kag isa ako ka Levita. Nagapangita
ako sang akon maestaran."

‡ **16:26** *suluguon:* ukon, *pamatan-on* * **17:5** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **17:7** *Levita:* ukon, *kaliwat ni Levi*

10-11 Nagsiling si Micas, “Diri ka na lang estar sa akon. Himuon ko ikaw
nga akon manuglaygay‡ kag pari. Kag kada tuig hatagan ko ikaw sang
napulo ka bilog nga pilak, luwas sa mga bayo kag pagkaon nga akon ihatag
sa imo.” Nagsugot ang Levita sa ginsiling ni Micas kag ginkabig siya ni
Micas nga isa sa iya mga anak.
12 Ginhimo siya ni Micas nga pari, kag didto ginpaestar sa iya balay.
13 Nagsiling si Micas, “Karon, sigurado ako nga pakamaayuhon ako sang
GINOO tungod kay may pari na ako nga Levita.”

18

Si Micas kag ang Tribo ni Dan

1 Sadto nga panahon wala sing hari ang Israel. Kag sa amo man nga
panahon, ang tribo ni Dan nagapangita sang lugar nga ila maestaran nga
mangin ila mismo. Sa mga tribo sang Israel, ang tribo ni Dan ang wala pa
makabaton sang ila palanublion nga duta.
2 Gani nagpadala ang mga kaliwat ni Dan sang lima ka maisog nga mga
lalaki halin sa ila pamilya sa pagpangita sang ila maestaran. Ining lima ka
lalaki naghalin sa mga banwa sang Zora kag Eshtaol.
Sang naglakat na sila sa pagpangita sang lugar, nakaabot sila sa balay ni
Micas sa kabukiran sang Efraim, kag didto sila nagtulog.
3 Samtang didto sila, nahibaluan nila nga indi taga-didto atong bataon
nga Levita tungod sa iya panghambal. Gani ginpamangkot nila siya, “Ngaa
ari ka? Sin-o ang nagdala diri sa imo? Kag ano ang ginahimo mo diri?”
4 Ginsugiran niya sila sang ginhimo ni Micas sa iya, kag nagsiling siya,
“Nagatrabaho ako bilang pari ni Micas, kag ginasuwelduhan niya ako.”
5 Nagsabat ang mga lalaki, “Kon amo sina, pamangkuta abi ang Dios kon
bala mangin madinalag-on ining amon paglakat.”
6 Nagsabat ang pari, “Indi kamo magpalibog. Ginaupdan kamo sang
GINOO sa inyo pagpanglakaton.”
7 Nagpadayon ining lima ka lalaki kag nakaabot sila sa Laish. Nakita nila
nga matawhay ang pagpangabuhi sang mga tawo didto pareho sa mga
Sidonhon. Malinong ini nga lugar, kag ara ang tanan nga kinahanglan sang
mga tawo. Nagasalig gid ang mga pumuluyo nga wala sing may mag-ano sa
ila. Ini nga lugar malayo sa mga Sidonhon, kag wala sila sing kadampig nga
banwa.
8 Sang magbalik ang lima ka lalaki sa Zora kag Eshtaol, ginpamangkot
sila sang ila mga kasimanwa kon ano ang ila nakita.
9 Nagsiling sila, “Dali na, masalakay na kita, kay nakakita kami sang
maayo gid nga lugar. Ano, indi pa kamo maghulag? Indi na kita magdugay
pa. Salakayon na naton para masakop na naton ini nga duta.
10 Ginhatag sang Dios sa aton ang ini nga duta. Malapad ini kag bugana,
kag ara ang tanan nga kinahanglan naton. Kag isa pa, nagasalig gid ang
mga pumuluyo sini nga wala sing may mag-ano sa ila.”
11 Gani, halin sa Zora kag Eshtaol, naglakat ang 600 ka armado nga mga
tawo halin sa tribo ni Dan para magpakig-away.
12 Nagkampo sila sa west sang banwa sang Kiriat Jearim sa Juda. (Amo
ina nga hasta subong ang lugar nga ato ginatawag nga Kampo ni Dan.)
13 Halin didto, nagpadayon sila sa pagpanglakaton hasta nga nakaabot
sila sa balay ni Micas, sa kabukiran sang Efraim.

‡ **17:10-11** *manuglaygay:* sa literal, *amay*

14 Dayon, atong lima ka lalaki nga nagpang-espiya sa Laish nagsiling sa
ila mga kaupod, “Nakahibalo bala kamo nga ang isa sa mga balay diri may
espesyal nga panapton* *sang pari*, may imahen nga nahaklapan sang pilak,
kag iban pa nga mga dios-dios? Ano ayhan ang maayo ta nga himuon?”
15 *Pagkatapos nga madesisyunan nila kon ano ang ila himuon,* nagkadto
sila sa balay ni Micas kag nagpangamusta sa bataon nga Levita nga
nagaestar didto.
16-17 Samtang nagatindog sa puwertahan *sang banwa* ang pari kag ang
600 ka armado nga mga tawo sang tribo ni Dan, nagsulod ang lima ka
espiya sa balay ni Micas kag ginpanguha nila ang espesyal nga panapton,
ang imahen nga nahaklapan sang pilak, kag ang iban pa nga dios-dios.
18 Sang makita sadto sang pari nga ginsulod sang lima ka tawo ang balay
ni Micas kag ginapanguha ato nga mga butang, nagpamangkot siya sa ila,
“Ngaa ginakuha ninyo ina?”
19 Nagsabat sila, “Hipos ka lang. Mag-upod ka sa amon kay himuon ka
namon nga pari kag manuglaygay. Indi ka bala luyag nga mangin pari sang
isa ka tribo sang Israel sang sa isa lang ka panimalay?”
20 Nagustuhan sang pari ang ginsiling sa iya, gani nagbulig siya sa ila sa
pagpanguha sang espesyal nga panapton, sang imahen nga nahaklapan
sang pilak kag sang iban pa nga mga dios-dios, kag nag-upod siya sa ila.
21 Sang nagalakat sila, nagauna sa ila ang ila mga kabataan, mga
kasapatan, kag mga kagamitan.
22 Medyo malayo na sila sa balay ni Micas *sang mahibaluan ni Micas ang
natabo. Gani* gintipon niya ang iya mga kasilingan kag ginlagas ang mga
kaliwat ni Dan.
23 Ginasinggitan nila sila, kag nagbalikid ang mga kaliwat ni Dan kag
nagpamangkot kay Micas, “Ano bala ang natabo nga ginalagas ninyo
kami?”
24 Nagsabat si Micas, “Mamangkot pa kamo? Ginkuha ninyo ang mga
dios-dios nga akon ginpahimo, pati ang *akon* pari. Wala na sing nabilin sa
akon.”
25 Nagsiling sila, “Maayo pa nga maghipos ka na lang, kay basi mangakig
ang iban namon nga kaupod kag patyon ka nila pati ang imo pamilya.”
26 Kag nagpadayon sila sa paglakat. Nakita ni Micas nga indi niya sila
masarangan, gani nagpuli na lang siya.
27 Nagkadto ang mga kaliwat ni Dan sa Laish dala ang mga dios-dios ni
Micas pati ang iya pari. Malinong nga lugar ang Laish, kag nagasalig gid
ang mga pumuluyo sini nga wala sing may mag-ano sa ila. Ginsalakay sila
sang mga kaliwat ni Dan kag ginpamatay, kag ginsunog ang *ila* banwa.
28 Wala sing may makabulig sa mga taga-Laish tungod kay malayo sila sa
Sidon kag wala sila sing kadampig nga banwa. Ang Laish ara sa kapatagan
nga malapit sa Bet Rehob. Sang ulihi ginpatindog liwat ini sang mga
kaliwat ni Dan kag ila gin-estaran.
29 Gin-islan nila sang Dan ang ngalan sini suno sa ngalan sang ila
katigulangan nga si Dan, nga isa sa mga anak ni Jacob.†
30 Ginpatindog nila didto ang dios-dios *ni Micas* kag ila ginsimba. Si
Jonatan nga anak ni Gershom kag apo ni Moises ang ginhimo nila nga pari.
Ang mga kaliwat ni Jonatan amo ang nag-alagad bilang mga pari sa tribo ni
Dan hasta sang pagbihag sa mga taga-Israel.

---

* **18:14** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **18:29** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

31 Kag samtang ang Tolda sang Dios didto pa sa Shilo, ang dios-dios ni
Micas padayon nga ginasimba sa Dan.

19

Ang Levita kag ang Iya Asawa nga Suluguon

1 Sang sadto nga panahon nga wala pa sing hari ang Israel, may isa ka
Levita* nga nagaestar sa malayo nga parte sang kabukiran sang Efraim. Ini
nga Levita nakapangasawa sang suluguon nga taga-Betlehem sa Juda.
2 Pero nagluib sa iya ang iya asawa, kag nagpuli ini sa balay sang iya mga
ginikanan sa Betlehem. Pagkaligad sang apat ka bulan,
3 nagdesisyon ang Levita nga apason niya ang iya asawa kag
kombinsihon nga mag-upod liwat sila. Gani naglakat siya upod ang isa niya
ka suluguon kag duha ka donkey. Pag-abot niya didto, ginpadayon siya
sang babayi. Sang makita siya sang amay sang babayi, gin-abiabi gid siya.
4 Ginpilit siya sang iya ugangan nga magpabilin didto. Gani nagpabilin
siya sa sulod sang tatlo ka adlaw nga didto man nagakaon, nagainom, kag
nagatulog.
5 Sang ikaapat na nga adlaw, aga pa gid nagbangon ang Levita kag ang
iya suluguon, kag naghimos sila nga magpuli. Pero nagsiling sa iya ang iya
ugangan nga lalaki, "Kaon anay kamo antes maglakat."
6 Gani nagkaon kag nag-inom sila nga duha. Sang ulihi nagsiling ang iya
ugangan, "Diri lang anay kamo sa gab-i kay magkinalipay kita."
7 Indi kuntani siya magsugot pero ginpilit gid siya sang iya ugangan, gani
nagpabilin na lang sila.
8 Pagkaaga, naghimos sila nga maglakat, pero nagsiling naman ang iya
ugangan, "Kaon anay kamo kag karon na lang kamo sa hapon maglakat."
Gani nagkaon anay sila nga duha.
9 Sang malakat na ang Levita, ang iya asawa, kag ang iya suluguon,
nagsiling ang iya ugangan, "Hapon na kag dugay-dugay dulom na. Maayo
pa diri na lang kamo liwat matulog. Magkinalipay anay kamo diri, kag
buwas aga pa kamo magpuli."
10-11 Pero wala na gid nagpasugot ang Levita, kundi naglakat siya kag ang
iya asawa, upod ang duha ka donkey. Hapon na gid sang mag-abot sila
malapit sa Jebus (nga amo ang Jerusalem). Gani nagsiling ang suluguon
sang Levita, "Maayo pa siguro nga diri na lang kita matulog sa sining
siyudad sang mga Jebusnon."
12 Nagsabat ang Levita, "Indi puwede nga diri kita matulog sa lugar nga
indi sakop sang mga Israelinhon. Maderetso kita sa Gibea.
13 Dali na, tinguhaan ta nga makaabot kita sa Gibea ukon sa Rama, kag
didto kita matulog."
14 Gani nagpadayon sila sa paglakat. Nagasalop na ang adlaw sang
mag-abot sila sa Gibea nga sakop sang tribo ni Benjamin.
15 Nagsulod sila sa banwa kag nagpungko sa plasa, pero wala gid sing
may nag-agda sa ila nga magdayon.
16 Sang sirom na, may isa ka tigulang nga lalaki nga nagapapuli na halin
sa iya obra sa uma. Ini nga tigulang didto anay nagaestar sa kabukiran
sang Efraim, pero sang ulihi sa Gibea na siya nag-estar. Ining Gibea sakop
sang teritoryo sang tribo ni Benjamin.

* **19:1** *Levita:* ukon, *kaliwat ni Levi*

17 Sang makita sang tigulang ang nagpanglakaton nga Levita sa may
plasa sang siyudad, ginpalapitan niya kag ginpamangkot, “Taga-diin ka?
Kag diin ka makadto?”
18 Nagsabat ang Levita, “Halin kami sa Betlehem nga sakop sang Juda kag
mapuli kami sa amon balay† sa kabukiran sang Efraim. Wala sing may
nag-agda sa amon nga magdayon sa iya balay.
19 May pagkaon kag ilimnon kami sang akon asawa kag sang akon
suluguon, kag may inugpahalab kami sa amon mga donkey. Gani wala na
kami sing iban pa nga kinahanglan.”
20 Nagsiling ang tigulang, “Indi kamo magtulog diri sa plasa. Didto na
lang kamo sa akon balay. Ako ang bahala sa tanan ninyo nga
kinahanglanon.”
21 Gani nag-upod sila sa tigulang. Pag-abot nila, ginpakaon sang tigulang
ang ila mga donkey. Kag pagkatapos nila panghinaw sang ila mga tiil,
nagkaon sila kag nag-inom.
22 Sang nagakinalipay sila, gulpi lang nga ginpalibutan sang mga malain
nga mga tawo ang balay kag ginpukpok ang puwertahan. Nagasinggit sila
sa tigulang nga tag-iya sang balay, “Paguwaa ang bisita mo nga lalaki kay
magpakighilawas kami sa iya.”
23 Nagsabat ang tigulang, “Mga abyan, bisita ko ini nga tawo, gani indi
ninyo paghimua inang mahigko kag makahuluya nga butang.
24 Ihatag ko sa inyo ang akon anak nga dalaga kag ang asawa sang sini
nga tawo, kag pagusto kamo kon ano ang inyo nga himuon sa ila. Basta indi
lang ninyo paghimua inang makahuluya nga butang sa akon bisita.”
25 Wala namati ang mga tawo sa iya, gani ginbutong sang Levita ang iya
asawa kag ginpaguwa. Ginhimuslan nila siya kag gin-abusuhan sa bilog
nga gab-i hasta mag-aga. Kag sang kaagahon, ginpalakat nila ang babayi.
26 Nagbalik ang babayi sa balay nga ginadayunan sang iya bana.
Natumba siya sa may puwertahan, kag didto siya hasta sa pagbutlak sang
adlaw.
27 Sang sina nga aga nagbugtaw ang iya bana. Ginbuksan niya ang
puwertahan para maglakat na, kag nakita niya ang iya asawa nga
nagahamyang kag ang mga kamot sini nagauntay pa sa puwertahan.
28 Nagsiling ang Levita, “Bangon na kay mapuli na kita.” Pero patay na
gali ang babayi, gani ginkarga niya ang bangkay sa iya donkey kag
naglakat.
29 Pag-abot niya sa ila, ginpang-utod-utod niya sa dose ka parte ang
bangkay sang iya asawa kag ginpadala sa dose ka tribo sang Israel.
30 Nagsiling ang tanan nga nakakita sini, “Wala pa gid sing may natabo
nga pareho sini halin sang paghalin sang mga Israelinhon sa Egypt. Ano
ayhan ang maayo ta nga himuon?”

20

Nagpreparar ang Israel sa Pagpakig-away

1 Ang tanan nga Israelinhon halin sa Dan hasta sa Beersheba kag halin sa
Gilead nagtipon sa Mizpa, sa presensya sang GINOO.
2 Didto man ang pangulo sang kada tribo sang Israel sang pagtipon sang
katawhan sang Dios. 400,000 sila tanan nga soldado nga armado sang
espada.

† **19:18** *amon balay:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *balay sang GINOO.*

3 Nakabati ang mga taga-Benjamin nga ang kapareho nila nga mga
Israelinhon nagtipon sa Mizpa.
Karon nagpamangkot ang mga Israelinhon, “Paano natabo ini nga
kalautan?”
4 Nagsiling ang Levita nga bana sang babayi nga ginpatay, “Nag-agi ako
kag ang akon asawa sa Gibea nga sakop sang Benjamin para didto matulog.
5 Sang gab-i na, ang balay nga amon gindayunan ginpalibutan sang mga
lalaki nga mga taga-Gibea. Patyon kuntani nila ako; pero sa baylo, ginlugos
nila ang akon asawa hasta nga napatay siya.
6 Gani gindala ko puli ang iya bangkay kag ginpang-utod-utod kag
ginpadala sa dose ka tribo sang Israel, kay puwerte kalain kag makahuluya
ang ila ginhimo diri sa Israel.
7 Ti, kita tanan nga Israelinhon, ano karon ang aton himuon?”
8 Nag-isa ang mga tawo nga nagsiling, “Wala sing isa sa aton nga magpuli.
9 Ang aton himuon, magabot-gabot kita kon sin-o sa aton ang magsalakay
sa Gibea.
10 Ang ikanapulo nga parte sang tanan nga lalaki sa kada tribo amo ang
mag-asikaso sa pagkaon sang mga soldado. Ang nabilin amo ang magbalos
sa taga-Gibea tungod sa makahuluya nga ginhimo nila sa Israel.”
11 Gani nag-isa ang mga lalaki sang Israel sa pagsalakay sa Gibea.
12 Nagpadala sang mga mensahero ang mga tribo sang Israel sa bilog nga
tribo sang Benjamin sa pagsiling, “Ano ining kalautan nga natabo dira sa
inyo?
13 Karon, itugyan ninyo sa amon ang mga malain nga mga taga-Gibea nga
naghimo sini para patyon namon sila para madula ini nga kalautan sa
Israel.” Pero wala ginsapak sang mga Benjaminhon ang ila kapareho nga
mga Israelinhon.
14 Sa baylo nagguwa sila sa ila mga banwa kag nagtipon sa Gibea para
magpakig-away sa ila kapareho nga mga Israelinhon.
15 Sadto mismo nga adlaw, nakatipon ang mga Benjaminhon sang 26,000
ka soldado wala labot sa 700 ka pinili nga mga soldado nga taga-Gibea.
16 Ining 700 nga ginpili puro mga walis kag ang kada isa sa ila tanda gid
maglabyog sang bato.
17 Ang mga Israelinhon ya, wala labot sa tribo ni Benjamin, nakatipon
sang 400,000 ka soldado nga eksperiensyado sa pagpakig-away.
18 Nagtaklad ang mga Israelinhon sa Betel kag nagpamangkot sa Dios kon
ano nga tribo ang una nga magsalakay sa mga Benjaminhon. Kag suno sa
Ginoo, ang tribo ni Juda.
19 Gani pagkasunod nga adlaw, aga pa gid nagkampo ang mga
Israelinhon malapit sa Gibea.
20 Nagkadto sila sa Gibea kag nagpuwesto sa pagpakig-away sa mga
Benjaminhon.
21 Nagguluwa ang mga Benjaminhon sa Gibea sa pagpakig-away sa ila.
Kag sa sina lang nga adlaw, 22,000 ka Israelinhon ang napatay sang mga
Benjaminhon.
22-23 Gani nagtaklad liwat ang mga Israelinhon sa Betel kag naghilibion
didto hasta maggab-i. Ginpamangkot nila ang Ginoo, “Magpakig-away pa
bala kami liwat sa amon kadugo nga mga Benjaminhon?” Nagsabat ang
Ginoo, “Huo, magpakig-away kamo liwat.” Gani ginpabaskog nila ang kada
isa kag nagplastar liwat sila sa amo gihapon nga lugar sang una nga adlaw
nga nagsalakay sila.
24 Sang masunod nga adlaw, ginsalakay nila ang mga Benjaminhon.

25 Pero nagguwa liwat ang mga Benjaminhon sa Gibea kag ginsugata ang
ila kapareho nga mga Israelinhon. Kag sa sini nga tion, napatay naman nila
ang 18,000 ka Israelinhon nga armado tanan sang espada.
26 Gani nagtaklad liwat ang tanan nga Israelinhon sa Betel kag naghibi sa
presensya sang GINOO. Nagpuasa sila hasta maggab-i kag naghalad sang
mga halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
27-28 Sadto nga tion, ang Kahon sang Kasugtanan sang Dios ara sa Betel,
kag ang nagadumala sini amo si Finehas nga anak ni Eleazar kag apo ni
Aaron. Nagpamangkot liwat ang mga Israelinhon sa GINOO,
"Magpakig-away pa bala kami liwat sa amon kadugo nga mga
Benjaminhon ukon indi na lang?" Nagsabat ang GINOO, "Magpakig-away
kamo liwat kay buwas padag-on ko na kamo kontra sa ila."
29 Gani ginpalibutan sang mga Israelinhon ang Gibea.
30 Nagplastar liwat sila sa amo gihapon nga lugar. Ikatatlo na ini nga
adlaw sang ila pagsalakay.
31 Sa liwat ginsugata sila sang mga Benjaminhon nga nagapaguwa halin
sa banwa. Kag pareho sang natabo sang nagligad nga mga inadlaw, may
mga napatay sila nga mga Israelinhon. 30 ka Israelinhon ang napatay sa
kaumahan kag sa mga dalan pakadto sa Betel kag sa Gibea.
32 Tungod nga nagapalagyo ang mga Israelinhon, abi sang mga
Benjaminhon madaog naman nila ang mga Israelinhon. Wala sila kahibalo
nga nagapalagas lang gali ang mga Israelinhon para dal-on sila palayo sa
banwa.
33 Sang pag-abot sang mga Israelinhon sa Baal Tamar, nagplastar sila
didto samtang ang mga nagaplastar sa palibot* sang Gibea nagguluwa na.
34 10,000 sila tanan nga puro mga pinili nga mga soldado sang Israel.
Ginsalakay nila ang Gibea, kag puwerte gid ang inaway. Wala kahibalo ang
mga Benjaminhon nga dali na lang ang ila katapusan.
35 Ginpadaog sang GINOO ang mga Israelinhon, kag sadto nga adlaw
nakapatay sila sang 25,100 ka Benjaminhon nga armado tanan sang
espada.
36 Kag nareyalisar sang mga Benjaminhon nga napierdi na sila.

Ang Detalye sang Pagdaog sang mga Israelinhon

Nagpalagyo ang dako nga grupo sang mga soldado sang Israel para
makasalakay ang mga soldado nga ginpaplastar nila sa palibot sang banwa
sang Gibea.
37 *Samtang nagalagas ang mga Benjaminhon,* gulpi nga ginsalakay sang
mga nagapalibot nga mga soldado ang Gibea kag ginpamatay ang tanan
nga tawo didto.
38 Antes sina, naghambalanay na sila nga kon may makita gani ang mga
nagapalagyo nga mga Israelinhon nga madamol nga aso sa Gibea,
39 mabalik sila sa pagpakig-away. Ang mga Benjaminhon sadto
nakapatay na sang 30 ka Israelinhon, gani abi nila napierdi naman nila ang
mga Israelinhon.
40 Sang ulihi nagtub-ok ang madamol nga aso sa Gibea. Sang magbalikid
ang mga Benjaminhon, nakita nila ang madamol nga aso halin sa banwa.
41 Dayon nagliso ang mga Israelinhon kag ginsalakay nila ang mga
Benjaminhon. Hinadlukan ang mga Benjaminhon tungod kay nareyalisar
nila nga dali na lang ang ila katapusan.

* **20:33** *palibot:* ukon, *west*

42 Nagpalagyo sila pakadto sa kamingawan, pero ginlagas sila sang mga
Israelinhon nga nagguwa sa banwa.
43 Ginlibutan sila sang mga Israelinhon kag wala pag-untati lagas hasta
sa east sang Gibea.
44 18,000 ka maayo nga mga soldado sang mga Benjaminhon ang napatay.
45 Ang iban nalagyo pakadto sa kamingawan sa Bato sang Rimon. Pero
5,000 ang napatay sa ila sa dalan. Padayon sila nga ginlagas sang mga
Israelinhon hasta sa Gidom kag nakapatay pa ang mga Israelinhon sang
2,000.
46 Sa kabilugan mga 25,000 ka Benjaminhon ang napatay sadto nga
adlaw. Mga maayo sila nga mga soldado kag armado sang espada.
47 Pero may 600 ka Benjaminhon nga nakapalagyo pakadto sa Bato sang
Rimon, kag didto sila nagtiner sa sulod sang apat ka bulan.
48 Dayon nagbalik ang mga Israelinhon sa mga banwa sang Benjamin kag
ginpamatay nila ang nagkalabilin nga buhi, pati ang mga kasapatan.
Ginsunog nila ang tanan nga banwa *sang mga Benjaminhon* nga ila
maagyan.

21

Mga Asawa para sa mga Benjaminhon

1 Didto sa Mizpa nagpromisa ang mga Israelinhon nga indi gid nila
pag-ipaasawa ang ila mga anak nga babayi sa mga Benjaminhon.
2 Dayon nagkadto ang mga Israelinhon sa Betel kag naghibi sing tudo sa
presensya sang Dios hasta maggab-i.
3 Nagsiling sila, "O GINOO, Dios sang Israel, ngaa bala natabo ini? Karon
nakulangan na sang isa ka tribo ang Israel!"
4 Pagkaaga, naghimo sila sang halaran kag naghalad sang mga halad nga
ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
5 Dayon nagpamangkot sila, "May tribo bala sang Israel nga wala
makaupod sa aton sang nagtipon kita sa presensya sang GINOO sa Mizpa?"
Sang sadto nga tion, nakapromisa na sila nga patyon ang indi magkadto
didto sa presensya sang GINOO.
6 Nasubuan gid ang mga Israelinhon sa ila kadugo nga mga
Benjaminhon. Siling nila, "Nabuhinan sang isa ka tribo ang Israel.
7 Diin bala kita mangita sang ipaasawa sa mga nabilin nga mga
Benjaminhon, kay nakapromisa na kita sa GINOO nga indi gid naton
pag-ipaasawa sa ila ang aton mga anak nga babayi?"
8 Sang nagpamangkot sila kon may tribo sang Israel nga wala makaupod
sang nagtipon sila sa presensya sang GINOO sa Mizpa, nasapwan nila nga
wala makaupod ang mga taga-Jabesh Gilead.
9 Tungod kay sang gin-isip ang mga tawo, wala didto sing bisan isa lang
nga taga-Jabesh Gilead.
10-11 Gani nagpili ang komunidad sang 12,000 ka maisog nga mga
soldado, kag ginsilingan sila, "Magkadto kamo sa Jabesh Gilead kag
pamatya ninyo ang mga taga-didto, bata ukon tigulang, lalaki ukon babayi,
luwas lang sa mga dalaga nga birhen."
12 Kag didto nakakita sila sang 400 ka dalaga nga birhen kag gindala nila
ini sa ila kampo sa Shilo nga sakop sang Canaan.
13 Pagkatapos nagpadala ang bilog nga komunidad *sang Israel sang mga
mensahero* sa mga Benjaminhon nga nagpanago sa Bato sang Rimon.

Ginhambalan sila sang mga mensahero nga handa na nga magpakig-abyan sa ila *ang ila kapareho nga mga Israelinhon.*
14 Gani nagpalauli ang mga Benjaminhon kag ginhatag sa ila sang mga
Israelinhon ang mga dalaga nga taga-Jabesh Gilead. Pero kulang pa ang
mga dalaga para sa ila.
15 Nasubuan gid ang mga Israelinhon sa natabo sa mga Benjaminhon,
tungod kay ginseparar sang GINOO ang mga Benjaminhon sa mga tribo
sang Israel.
16 Gani nag-estoryahanay ang mga manugdumala sang komunidad *sang*
Israel. Siling nila, "Wala na sing may nabilin nga babayi nga Benjaminhon.
Ano bala ang aton himuon para makapangasawa ang nabilin nila nga mga
lalaki?
17 Kinahanglan nga may mga kaliwat sila para indi madula ang tribo ni
Benjamin.
18 Pero indi man puwede nga ipaasawa ta sa ila ang aton mga anak nga
babayi tungod kay nakapromisa na kita nga ang maghimo sini
pakamalauton."
19 Dayon nadumduman nila nga dali na lang gali ang tuigan nga piesta
para sa GINOO nga ginahiwat sa Shilo. (Ining Shilo ara sa north sang Betel,
sa south sang Lebona, kag sa east sang dalan nga halin sa Betel pakadto sa
Shekem.)
20 Ginsilingan nila ang mga Benjaminhon, "Magpanago kamo sa mga
talamnan sang ubas,
21 kag bantayan ninyo ang mga dalaga nga taga-Shilo. Kon mag-agi sila
didto para magsaot sa piesta, magguwa kamo sa talamnan kag masigdakop
sang inyo pangasaw-on kag dal-on sa inyo lugar.
22 Kon magreklamo gani sa amon ang ila mga amay ukon utod nga lalaki,
amo ini ang amon isiling sa ila, 'Palihog pabay-i lang ninyo sila tungod kay
kulang ang mga dalaga nga nakuha ta sang pagsalakay naton sa Jabesh
Gilead. Wala kamo sing salabton tungod nga wala man kamo nagtugot nga
pangasaw-on sang mga Benjaminhon ang inyo mga anak nga babayi.'"
23 Gani ginhimo ini sang mga Benjaminhon. Nagsigdakop sila sang mga
dalaga nga nagasaot, kag gindala puli bilang asawa. Pag-abot nila sa ila
duta, ginpatindog nila liwat ang ila mga banwa kag didto nag-estar.
24 Nagpuli man ang iban pa nga mga Israelinhon sa ila kaugalingon nga
duta, kag sa ila kaugalingon nga tribo kag pamilya.
25 Sang sadto nga tion, wala sing hari sa Israel, gani nagapagusto lang ang
tagsa-tagsa kon ano ang iya luyag himuon.

Ruth

Ang Pag-unong ni Ruth kay Noemi

1-2 Sang panahon nga indi pa mga hari ang nagadumala* *sa Israel*,
nag-abot ang gutom sa sini nga lugar. Gani si Elimelec nga taga-Betlehem
nga sakop sang Juda nagkadto sa Moab upod sang iya asawa kag duha ka
anak nga lalaki, para didto lang anay mag-estar. Ang ngalan sang iya asawa
amo si Noemi kag ang ila duha ka anak amo si Mahlon kag si Kilion. Mga
kaliwat sila ni Efrata nga taga-Betlehem.
Karon, sang didto na sila nagaestar sa Moab,
3 napatay si Elimelec, gani si Noemi na lang ang nabilin kag ang iya duha
ka anak.
4 Sang ulihi nagpangasawa ang iya mga anak sang mga Moabnon. Ang
ngalan sang isa amo si Orpah kag ang isa amo si Ruth. Pagkaligad sang mga
napulo ka tuig,
5 napatay man si Mahlon kag si Kilion, gani si Noemi na lang ang nabilin.
6 Sang mabalitaan ni Noemi nga gindumdom sang GINOO ang iya
katawhan paagi sa paghatag sa ila sang maayo nga patubas, nagpreparar
siya kag ang iya mga umagad sa pagbalik sa Juda.
7 Kag sang nagapanglakaton na sila pabalik sa Juda,
8 nagsiling si Noemi sa iya duha ka umagad, "Balik na lang kamo sa inyo
iloy. Kabay pa nga ipakita sang GINOO ang iya kaayo sa inyo, subong nga
ginpakita ninyo ang inyo kaayo sa *inyo* nagtaliwan *nga mga bana* kag amo
man sa akon.
9 Kag kabay pa nga itugot sang GINOO nga makapamana kamo liwat para
mapahamtang kamo sa inyo bag-o nga puluy-an."
Dayon ginhalukan sila ni Noemi. Naghibi sila sing tudo
10 kag nagsiling kay Noemi, "Maupod kami sa imo sa pagbalik mo sa imo
mga kasimanwa."
11-12 Pero nagsiling si Noemi, "Pauli kamo sa inyo, mga anak. Ngaa
maupod pa kamo sa akon? Nagahunahuna bala kamo nga makapamana pa
ako kag makapamata sang mga lalaki nga pamanahon ninyo? Indi ina
mahimo kay tigulang na ako. Pero butang ta abi nga makapamana ako
karon nga gab-i kag sa ulihi makapamata pa,
13 ano, hulaton bala ninyo sila nga magdalagko? Indi lang bala anay
kamo magpamana tungod lang sa ila? Indi puwede, mga anak. Sa
pagkamatuod, mas mapait ang akon kabuhi sang sa inyo, kay ginapaantos
ako sang GINOO."
14 Naghibi naman sila sing tudo. Dayon naghalok si Orpah sa iya ugangan
kag nagpuli,† pero si Ruth iya nagpabilin kay Noemi.
15 Nagsiling si Noemi, "Ti ato na ang imo bilas, nagbalik na siya sa iya
mga kasimanwa kag sa iya dios,‡ gani mag-upod ka sa iya."
16 Pero nagsabat si Ruth, "Indi ako pagpilita sa pagbiya sa imo, kay bisan
diin ka magkadto didto man ako makadto, kag bisan diin ka mag-estar
didto man ako maestar. Ang imo mga kasimanwa mangin akon man nga
kasimanwa, kag ang imo Dios mangin akon man nga Dios.

---

* **1:1-2** *Sang panahon...nagadumala:* sa literal, *Sang panahon nga ang mga "shoftim" (mga pangulohukom) amo pa ang nagapangulo.* † **1:14** *kag nagpuli:* Ara ini sa Septuagint pero wala sa Hebreo.
‡ **1:15** *dios:* ukon, *mga dios*

17 Kon diin ka mapatay, didto man ako mapatay kag didto man ilubong.
Kabay pa nga silutan ako sang GINOO sing puwerte gid kon magbulag ako sa
imo, luwas lang kon mapatay na ako."
18 Sang makita ni Noemi nga desidido gid si Ruth sa pag-upod sa iya,
naghipos na lang siya.
19 Gani nagpadayon sila nga duha sa paglakat hasta nga nakaabot sila sa
Betlehem. Pag-abot nila didto, naggirinual ang mga tawo. Nagsiling ang
mga babayi, "Si Noemi gid bala ini?"
20 Nagsiling si Noemi sa ila, "Indi ninyo ako pagtawga nga Noemi,§ kundi
tawga ninyo ako nga Mara,* kay ginpapait gid sang Makagagahom nga Dios
ang akon kabuhi.
21 Paghalin ko diri ara sa akon ang tanan, pero ginpabalik ako sang GINOO
nga wala-wala gid. Gani indi na ninyo ako pagtawga nga Noemi, kay
ginpaantos ako sang GINOO nga Makagagahom."
22 Nagasugod pa lang ang tig-alani sang barley sang pag-abot ni Noemi sa
Betlehem upod sang iya umagad nga si Ruth nga Moabnon.

2

Nakilala ni Ruth si Boaz

1-3 Isa ka adlaw, nagsiling si Ruth kay Noemi, "Tuguti ako sa pagkadto sa
uma sa pagpangsipot* sang mga uhay sang tawo nga magtugot sa akon sa
paghimo sini." Nagsiling si Noemi sa iya, "Sige anak, lakat ka." Gani
naglakat si Ruth kag nagpangsipot sang mga uhay nga ginbilin sang mga
manug-ani. Kag natabuan nga didto siya nagpangsipot sa uma ni Boaz nga
paryente ni Elimelec. Si Boaz manggaranon kag kilala nga tawo.
4 Karon, nag-abot si Boaz halin sa Betlehem kag gintamyaw niya ang mga
manug-ani, "Kabay pa nga buligan kamo sang GINOO!" Nagsabat ang mga
manug-ani, "Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO!"
5 Nagpamangkot dayon si Boaz sa suluguon nga gintugyanan niya sa
pagdumala sa mga manug-ani, "Sin-o inang bataon nga babayi?"
6 Nagsabat ang suluguon, "Siya ang Moabnon nga nag-upod kay Noemi
sang pagbalik niya halin sa Moab.
7 Nagpangabay siya sa akon nga tugutan ko siya sa pagpangsipot sang
mga uhay nga ginbilin sang mga manug-ani. Sige-sige gid ang iya obra
halin kaina sang aga hasta subong. Nagpahuway lang siya sang makadali
sa payag."†
8 Nagsiling si Boaz kay Ruth, "Day, indi ka na magkadto sa iban nga uma
sa pagpangsipot sang mga uhay. Diri ka na lang magpangsipot upod sa
akon mga suluguon nga babayi.
9 Bantayi kon diin nagapangani ang akon mga tinawo kag magsunod ka
sa mga suluguon nga babayi. Ginsilingan ko na ang akon mga tinawo nga
indi ka nila pag-anhon. Kag kon uhawon ka, mag-inom ka lang sa mga
banga nga ginsag-uban sang akon mga tinawo."
10 Nagluhod si Ruth kay Boaz *bilang pagtahod* kag nagsiling, "Ngaa maayo
ka gid sa akon nga isa man lang ako ka pangayaw?"

---

§ **1:20** *Noemi:* buot silingon sa Hebreo, *manami* * **1:20** *Mara:* buot silingon sa Hebreo, *mapait*
* **2:1-3** *pagpangsipot:* sa iban nga Bisaya, *pagpanaghaw.* Kinabatasan sang mga Israelinhon ang pagbilin sang mga uhay para siputon sang mga imol, balo, ukon pangayaw. (Tan-awa ang Lev. 19:9, 10; 23:22; Deu. 24:19-22.) † **2:7** *halin kaina...payag:* ukon, *halin kaina sang aga hasta subong, kag wala gid siya pahuway bisan dali lang*

11 Nagsabat si Boaz, “May nakasugid sa akon sang tanan nga ginhimo mo
sa imo ugangan nga babayi halin pa sang pagkapatay sang imo bana, kon
paano nga ginbayaan mo ang imo amay kag iloy kag ang lugar nga sa diin
ka natawo para mag-estar upod sa mga tawo nga indi mo kilala.
12 *Gani* kabay pa nga balusan ka sang GINOO sa imo ginhimo. Kabay pa
nga dako nga balos ang imo mabaton halin sa GINOO, ang Dios sang Israel,
nga imo ginadangpan.”
13 Nagsiling si Ruth, “Maayo ka gid sa akon, sir, kay ginlipay mo ako kag
ginhambalan sing maayo bisan indi ako isa sang imo mga ulipon.”
14 Sang tion na sa pagkaon, nagsiling si Boaz kay Ruth, “Dali, magkuha ka
sang pagkaon kag isawsaw sa langgaw.” Gani nagpungko si Ruth upod sa
mga manug-ani, kag ginduhulan siya ni Boaz sang sinanlag nga uyas.
Nagkaon siya hasta nga nabusog siya, kag may nabilin pa siya.
15 Sang magtindog na si Ruth para magpangsipot *liwat* sang mga uhay,
nagsugo si Boaz sa iya mga tinawo, “Bisan magpangsipot pa si Ruth sa may
mga binugkos nga mga uhay indi ninyo siya pagpakahuy-i.‡
16 Kuhaan pa gani ninyo siya sang mga uhay sa mga binugkos kag ibilin
sa iya, kag indi ninyo siya pagsawaya.”
17 Gani nagpangsipot si Ruth sang mga uhay hasta magsirom. Kag sang
malinas na niya ang iya nasipot nga barley, mga tunga ini sa sako.
18 Gindala niya ini puli sa banwa kag ginpakita sa iya ugangan§ *nga si
Noemi.* Ginkuha dayon niya ang iya nabilin nga pagkaon kag ginhatag kay
Noemi.
19 Nagpamangkot si Noemi sa iya, “Diin ka nagpangsipot sang mga uhay
kaina? Kay sin-o uma? Bulahan ang tawo nga nagtratar sa imo sing
maayo.”
Ginsugiran ni Ruth si Noemi nga didto siya nagpangsipot sa uma sang isa
ka tawo nga ang iya ngalan si Boaz.
20 Nagsiling si Noemi kay Ruth, “Kabay pa nga pakamaayuhon si Boaz
sang GINOO. Ginapakita niya ang iya kaayo sa mga tawo nga buhi pa kag sa
mga patay na.” Kag nagsiling pa gid siya, “Inang si Boaz malapit ta nga
paryente; isa siya sa may responsibilidad nga mag-atipan sa aton.”
21 Nagsiling si Ruth kay Noemi, “Nagsiling pa gani si Boaz sa akon nga sa
iya lang mga tinawo ako maupod sa pagpangsipot hasta matapos ang tanan
niya nga alanihon.”
22 Nagsiling si Noemi kay Ruth, “Anak, maayo gid man kon mag-upod ka
sa iya mga suluguon nga babayi, kay basi kon ano pa ang matabo sa imo sa
iban nga uma.”
23 Gani nag-upod si Ruth sa mga suluguon nga babayi ni Boaz.
Nagpangsipot siya sang mga uhay hasta nga natapos ang tig-alani sang
barley kag sang trigo. Kag padayon siya nga nag-estar upod sa iya ugangan.

3

Ang Pangabay ni Ruth kay Boaz

1 Isa ka adlaw, nagsiling si Noemi kay Ruth, “Anak, gusto ko nga
makapamana ka na para sa imo kaayuhan.

‡ **2:15** Pagkatapos nga mapanguha ang mga binugkos nga mga uhay, puwede na dayon siputon ang nagkalabilin nga mga uhay. Pero si Ruth gintugutan ni Boaz nga magpangsipot bisan wala pa mapanguha ang mga binugkos nga mga uhay. § **2:18** *kag ginpakita sa iya ugangan:* ukon, *kag nakita ini sang iya ugangan*

2 Nadumduman mo bala si Boaz nga aton paryente, nga ang iya mga
suluguon nga babayi nakaupod mo sa pag-obra? Abi mo, karon sa gab-i
magapahangin siya sang barley.
3 Gani magpaligo ka, magpahamot, kag isuksok ang *matahom* mo nga
bayo. Magkadto ka dayon sa linasan, pero indi ka magpakita sa iya hasta
makatapos siya kaon kag inom.
4 Kon matulog na gani siya, bantayan mo kon diin siya mahigda. Kag kon
matulugan na siya, kadtui siya kag alsaha ang habol sa iya tiilan kag didto
ka magtulog.* Dayon hambalan ka niya kon ano ang imo himuon."
5 Nagsabat si Ruth, "Himuon ko ang tanan mo nga ginsiling."
6 Gani nagdulhog siya sa linasan para himuon ang tanan nga ginsiling
sang iya ugangan sa iya.
7 Sang nakatapos na si Boaz kaon kag inom, maayo gid ang iya pamatyag.
Naghigda siya sa kilid sang tinumpok *nga mga uyas* para magtulog.
Hinay-hinay nga nagpalapit si Ruth sa iya kag gin-alsa ang habol sa iya
tiilan kag naghigda didto.
8 Sang mga tungang gab-i na, nakabugtaw si Boaz, kag sang paghiwod†
niya natingala siya nga may babayi nga nagahigda sa iya tiilan.
9 Nagpamangkot si Boaz, "Sin-o ka?" Nagsabat siya, "Ako si Ruth. Malapit
mo ako nga paryente nga dapat mo atipanon. Karon, tabuni ako sang imo
bayo *sa pagpakita nga pangasaw-on kag atipanon mo ako*."
10 Nagsiling si Boaz, "Day, kabay pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO.
Ang pag-unong nga ginpakita mo subong *sa imo pamilya* mas sobra pa sa
ginpakita mo sadto.‡ Kay wala ka naglagas sa bataon nga lalaki,
manggaranon man siya ukon imol.
11 Gani indi ka magkabalaka day, kay himuon ko ang tanan nga
ginpangabay mo. Kay nahibaluan sang tanan ko nga mga kasimanwa nga
maayo ka nga babayi.
12 Matuod nga malapit mo ako nga paryente nga may responsibilidad sa
pag-atipan sa imo, pero may ara pa nga tawo nga mas malapit mo pa gid
nga paryente sang sa akon.
13 Pabilin ka diri sa bilog nga gab-i, kag buwas sa aga tan-awon ta kon
batunon niya ang iya responsibilidad sa imo. Kon magsugot siya, ti maayo;
pero kon indi gani, ginasumpa ko sa buhi nga GINOO nga batunon ko ang
responsibilidad ko sa imo. Sige, diri ka lang tulog hasta mag-aga."
14 Gani nagtulog si Ruth sa tiilan dampi ni Boaz hasta mag-aga, pero
madulumdulom pa nagbangon si Ruth para indi siya makilala, kay indi
gusto ni Boaz nga may makahibalo nga nagkadto si Ruth sa iya didto sa
linasan.
15 Nagsiling si Boaz *kay Ruth*, "Dal-a diri sa akon ang imo pangtabon nga
panapton kag humlada." Ginhumlad ini ni Ruth, kag ginbubuan dayon ni
Boaz sang mga anom ka kilo§ nga barley kag ginpapas-an kay Ruth. Kag
nagbalik si Ruth* sa banwa.
16 Pag-abot ni Ruth sa iya ugangan, ginpamangkot siya, "Kamusta, anak?"
Ginsugiran siya dayon ni Ruth sang tanan nga ginhimo ni Boaz.

---

* **3:4** *alsaha...magtulog:* Siguro bilang pagpakita nga nagapangayo siya sang proteksyon kay Boaz.
† **3:8** *paghiwod:* ukon, *pagliso* ‡ **3:10** Ang pag-unong nga ginpakita niya sadto sa iya pamilya amo ang pag-upod niya sa iya ugangan pabalik sa Juda. Kag ang pag-unong nga ginapakita niya subong amo ang pagpasulabi niya nga makapamana sang paryente sang iya napatay nga bana. § **3:15** *mga anom ka kilo:* Indi klaro sa Hebreo kon pila gid. * **3:15** *si Ruth:* ukon, *si Boaz*

17 Kag nagsiling pa gid si Ruth, “Indi gusto ni Boaz nga magpuli ako sa
imo nga wala sing dala, gani ginhatagan niya ako sining mga anom ka kilo
nga barley.”
18 Nagsiling si Noemi, “Hulat ka lang, anak, hasta mahibaluan mo kon
ano gid ang matabo, kay indi gid mag-untat si Boaz hasta nga mapatigayon
niya subong nga adlaw ang ginpangabay mo sa iya.”

4

Ginpangasawa ni Boaz si Ruth

1 Karon, nagkadto si Boaz sa puwertahan sang banwa* kag nagpungko
didto. Sang nag-agi ang mas malapit nga paryente *ni Elimelec* nga ginsiling
ni Boaz, nagsiling si Boaz sa iya, “Hapit anay amigo kag magpungko.” Gani
nagpalapit ang tawo kag nagpungko.
2 Dayon ginpatipon ni Boaz ang napulo ka manugdumala sang banwa
kag ginpapungko man didto. Kag sang nagpungko na sila,
3 nagsiling si Boaz sa iya paryente, “Nagbalik na si Noemi halin sa Moab,
kag gusto niya nga ibaligya ang duta sang aton paryente nga si Elimelec.
4 Nahunahunaan ko nga ipahibalo ini sa imo. Gani, kon gusto mo, bakla
ini sa presensya sang mga manugdumala sang akon mga kasimanwa kag
sang iban pa nga nagapungko diri. Pero kon indi mo gusto, siling lang, para
mahibaluan ko. Sa matuod lang, ikaw ang una nga may responsibilidad sa
pagbakal sini, kag sunod lang ako.” Nagsiling ang tawo, “Sige, baklon ko
ina.”
5 Pero nagsiling si Boaz, “Sa adlaw nga baklon mo ang duta kay Noemi,
kinahanglan nga pangasaw-on mo man ang Moabnon nga balo nga si
Ruth,† para *kon may anak na kamo*, magapabilin ang duta sa pamilya sang
aton paryente nga napatay.”‡
6 Nagsabat ang tawo, “Kon amo sina indi ko na lang pagbaklon ang duta
kay basi magkaproblema pa ako sa akon kaugalingon nga duta. Ikaw na
lang ang magbakal kay indi ko mahimo ina.”
7 Sadto nga panahon sa Israel, para masiguro ang pagbakal sang duta
ukon ang pagsaylo sang kinamatarong sa pagbakal sang duta, ubahon sang
isa ka tawo ang iya sandalyas kag ihatag sa isa. Amo ini ang ginahimo sa
Israel sa pagpamatuod nga sigurado na ang transaksyon.
8 Gani sang pagsiling sang tawo kay Boaz, “Ikaw na lang ang magbakal
sang duta,” gin-uba niya dayon ang iya sandalyas kag ginhatag kay Boaz.§
9 Nagsiling dayon si Boaz sa mga manugdumala sang banwa kag sa tanan
nga tawo didto, “Mga saksi kamo subong nga adlaw nga baklon ko na kay
Noemi ang tanan nga kadutaan ni Elimelec, *nga ginpanubli* ni Kilion kag ni
Mahlon.
10 Kag dugang pa gid, pangasaw-on ko si Ruth nga Moabnon, nga balo ni
Mahlon, para magapabilin ang duta ni Mahlon sa iya pamilya.* Kag para

---

* **4:1** *puwertahan sang banwa:* Diri masami ginahiwat ang pagtilipon sang mga tawo kon may mga butang sila nga kinahanglan husayon. † **4:5** *Sa adlaw...si Ruth:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *Sa adlaw nga baklon mo ang duta kay Noemi kag kay Ruth nga Moabnon, kinahanglan nga pangasaw-on (*sa literal, *baklon) mo man ang balo.* ‡ **4:5** Kon makapabata ang tawo kay Ruth, ang ila bata kabigon nga anak ni Mahlon, ang una nga bana ni Ruth nga napatay. Si Ruth kag ang iya bata amo ang magapanag-iya sang duta kag indi ang tawo nga nagpangasawa kay Ruth. Sa sini nga paagi magapabilin ang duta sa pamilya ni Mahlon. § **4:8** *kag ginhatag kay Boaz:* Makita ini sa Septuagint, pero wala sa Hebreo. * **4:10** Tan-awa ang footnote sa 4:5.

indi madula ang iya kaliwat sa iya mga kasimanwa.” *Dayon nagsiling si Boaz sa mga tawo,* “Saksi kamo subong nga adlaw!”
11 Nagsabat ang mga manugdumala sang banwa kag ang tanan nga tawo didto sa puwertahan, “Huo, mga saksi kami. Kabay pa nga ang imo pangasaw-on himuon sang GINOO nga pareho kay Raquel kag kay Lea *nga nakapamata*, nga amo ang nangin katawhan sang Israel. Kabay pa nga magmanggaranon ka sa Efrata kag mangin bantog sa Betlehem.
12 Kabay pa nga ang mga kabataan nga ihatag sang GINOO sa imo paagi sa sini nga babayi magapabantog sa imo pamilya pareho sa pamilya ni Perez, ang anak ni Juda kay Tamar.”

Ang mga Katigulangan ni David

13 Gani ginpangasawa ni Boaz si Ruth, kag ginbuot sang GINOO nga magbusong si Ruth. Sang ulihi nagbata siya sing lalaki.
14 Nagsiling ang mga babayi kay Noemi, “Dalayawon ang GINOO! Ginhatagan ka niya subong sang apo nga magaatipan sa imo. Kabay pa nga mangin bantog siya sa Israel!
15 Pabaskugon kag atipanon niya ikaw kon tigulang ka na gid, kay anak siya sang imo umagad nga nagahigugma gid sa imo sobra pa sa paghigugma sang pito ka anak nga lalaki.”
16 Ginakuha permi ni Noemi ang bata kag ginasabak. Siya ang manug-atipan sang bata.
17 Nagsiling ang mga babayi nga kasilingan ni Noemi, “May apo na si Noemi nga lalaki!” Gin-ngalanan nila ang bata nga Obed. *Kag sang dako na* si Obed, may anak siya nga si Jesse. Kag si Jesse amo ang amay ni David.
18 Amo ini ang mga kaliwat ni Perez *hasta kay David*:
Si Perez amay ni Hezron,
19 si Hezron amay ni Ram, si Ram amay ni Aminadab,
20 si Aminadab amay ni Nashon, si Nashon amay ni Salmon,
21 si Salmon amay ni Boaz, si Boaz amay ni Obed,
22 si Obed amay ni Jesse, kag si Jesse amay ni David.

Ang Nahauna nga Libro ni Samuel

Ang Pagkatawo ni Samuel

1 May isa ka tawo nga kaliwat ni Zuf nga ang iya ngalan si Elkana. Ini siya
nagaestar sa Rama sa kabukiran sang Efraim. Anak siya ni Jeroham nga
anak ni Elihu. Si Elihu anak ni Tohu nga anak ni Zuf nga taga-Efraim.
2 Si Elkana may duha ka asawa nga amo si Hana kag si Penina. May mga
anak si Penina pero si Hana ya wala.
3 Kada tuig nagakadto si Elkana *kag ang iya pamilya* sa Shilo sa pagsimba
kag sa paghalad sa GINOO nga Makagagahom. Ang mga pari sang GINOO
didto sa Shilo amo ang duha ka anak ni Eli nga si Hofni kag si Finehas.
4 Kada maghalad si Elkana, ginapartida niya ang iban nga parte sang iya
halad kay Penina kag sa ila mga kabataan.
5 Pero ginadoble niya ang parte ni Hana tungod kay ginahigugma gid
niya siya bisan pa nga indi siya makabata kay ginhimo siya sang GINOO nga
baw-as.
6 Kag tungod nga indi siya makabata, permi siya ginapaakig kag
ginapakahuy-an ni Penina nga iya ribal.
7 Amo ini ang nagakatabo kada tuig. Kada kadto ni Hana sa balay sang
GINOO ginapaakig siya ni Penina hasta nga maghibi na lang siya kag indi na
magkaon.
8 Nagasiling si Elkana sa iya, "Ngaa nagahibi ka? Ngaa indi ka magkaon?
Ngaa nagapangasubo ka? Indi bala nga mas labi pa ako sa imo sang sa
napulo ka bata?"
9-10 *Isa sadto ka tion,* pagkatapos nila kaon didto sa *balay sang GINOO sa*
Shilo, nagtindog si Hana kag nagpangamuyo nga nagahilibion, kay
puwerte gid ang kalisod nga iya nabatyagan. Nagapungko sadto ang pari
nga si Eli malapit sa puwertahan sang balay* sang GINOO.
11 Nagpanumpa si Hana sa GINOO nga nagasiling, "O GINOO nga
Makagagahom, tan-awa ang akon pag-antos. Dumduma ako nga imo
suluguon kag indi gid ako pagkalimti. Kon hatagan mo ako sang anak nga
lalaki, ihatag ko siya sa imo para mag-alagad siya sa imo sa bilog niya nga
kabuhi. Kag *bilang tanda sang iya bug-os nga pag-alagad sa imo,* indi
pagguntingan ang iya buhok."
12-13 Samtang nagapadayon siya sa pagpangamuyo sa GINOO, nakita ni Eli
nga nagatikab ang iya bibig pero indi bation ang iya tingog. Naghunahuna
si Eli nga hubog siya.
14 Gani nagsiling siya sa iya, "Hasta san-o ka pa nga magpahubog? Abi
untati na ina!"
15 Nagsabat si Hana, "Indi ako hubog, sir, kag wala ako makainom sang
bisan ano nga klase sang ilimnon. Ginapautwas ko lang sa GINOO ang
puwerte nga kalisod nga akon ginabatyag.
16 Indi ako pagkabiga nga isa ka malain nga babayi. Nagapangamuyo ako
diri tungod sa akon puwerte nga kalisod."
17 Nagsabat si Eli, "Lakat, kag indi ka na magpalibog. Kag kabay pa nga
ang Dios sang Israel magahatag sang imo ginapangayo sa iya."
18 Nagsiling si Hana, "Sir, salamat sa imo kaayo sa akon." Naglakat siya
dayon, kag nagkaon na siya kag wala na nagpangasubo.

* **1:9-10** *balay:* sa Hebreo, *templo*

19 Pagkaaga, aga pa gid nagbangon si Elkana kag ang iya pamilya kag
nagsimba sila sa GINOO. Dayon nagpuli sila sa ila balay sa Rama. Naghulid
si Elkana kay Hana, kag ginsabat sang GINOO ang pangamuyo ni Hana nga
hatagan siya sang bata.
20 Gani nagbusong siya, kag sang ulihi nagbata sing lalaki. Gin-ngalanan
niya siya nga Samuel,† kay siling niya, "Ginpangayo ko siya sa GINOO."

Ginhalad ni Hana si Samuel

21 Karon, nag-abot naman ang tion nga si Elkana kag ang iya bilog nga
pamilya magahalad sa GINOO suno sa ila ginahimo kada tuig. Amo man ini
ang tion nga magahalad siya sa pagtuman sang iya panaad sa GINOO.
22 Pero wala mag-upod si Hana. Nagsiling siya sa iya bana, "Kon malutas
na ang bata, dal-on ko siya sa *balay sang* GINOO kag ihalad sa iya, kag didto
siya magaestar sa bilog niya nga kabuhi."
23 Nagsabat si Elkana sa iya, "Himua kon ano ang maayo para sa imo.
Pabilin ka lang diri hasta nga malutas mo siya. Kag kabay pa nga
pakamaayuhon sang GINOO ang imo ginpromisa sa iya." Gani nagpabilin si
Hana kag gin-atipan niya ang iya bata.
24 Sang malutas na ang bata, gindala siya ni Hana sa balay sang GINOO
didto sa Shilo. Nagdala man siya sang tatlo ka tuig nga turo nga baka, tunga
sa sako nga harina, kag bino nga nasulod sa panit nga suludlan.
25 Pagkatapos nga maihaw ang baka gindala nila si Samuel kay Eli.
26 Nagsiling si Hana kay Eli, "Kon nadumduman mo pa, sir, ako ang
babayi nga nagtindog diri sadto nga nagapangamuyo sa GINOO.
27 Ginpangayo ko ini nga bata sa GINOO kag ginhatag niya ang akon
ginpangayo.
28 Gani karon ihalad ko siya sa GINOO. Magaalagad siya sa GINOO sa bilog
niya nga kabuhi." Dayon ginsimba nila‡ ang GINOO.

2

Ang Pangamuyo ni Hana

1 Dayon nagpangamuyo si Hana,
"Nagakalipay ako sa GINOO
kay tungod sa iya ginhimo nadula ang akon kahuy-anan.
Ginakadlawan ko subong ang akon mga kaaway.
Nagakalipay ako sa pagluwas niya sa akon.
2 Wala gid sing balaan nga pareho sa GINOO.
Wala gid sing pareho sa iya.
Wala gid sing *palalipdan nga* bato
nga pareho sa aton Dios.
3 Wala sing bisan sin-o nga makapabugal ukon makapahambog
tungod kay ang GINOO Dios nga nakahibalo sang tanan,
kag ginabinagbinag niya ang mga ginahimo sang tawo.
4 Ginalaglag niya ang mga gamhanan,
pero ginapabaskog niya ang mga maluya.
5 Ang mga bugana anay nagatrabaho na karon para lang mabuhi.
Pero ang mga gutom anay bugana na karon.
Ang baw-as anay may madamo na karon sang bata.
Pero ang may madamo sang bata nawad-an.

† **1:20** *Samuel:* posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *ginpamatian sang Dios*
‡ **1:28** *nila:* ukon, *niya*

6 “May gahom ang GINOO sa pagpatay
kag sa pagbuhi sa tawo.
May gahom siya sa pagbutang sa ila sa lugar sang mga patay
kag sa pagkuha sa ila didto.
7 Ginapaimol niya ang iban,
kag ang iban ginapamanggaranon niya.
Ginapaubos niya ang iban,
kag ang iban ginapadunggan niya.
8 Ginapabangon niya ang mga imol
sa ila kaimulon.
Ginapapungko niya sila upod sa mga halangdon
kag ginahatagan sang kadungganan.
Siya ang tag-iya sang pundasyon
nga sa diin napasad ang kalibutan.
9 Ginabantayan niya ang iya matutom nga katawhan,
pero ang mga malain pagalaglagon niya.
Wala sing tawo nga magamadinalag-on
sa iya kaugalingon nga ikasarang.
10 Pagalaglagon niya ang mga nagakontra sa iya.
Padaguobon niya ang langit kontra sa ila.
Ang GINOO ang magahukom
sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
Tungod sa iya mangin gamhanan kag madinalag-on
ang iya pinili nga hari.”

11 Dayon nagpuli si Elkana *kag si Hana* sa Rama. Pero ginbilin nila si Samuel para mag-alagad sa GINOO sa idalom sang pag-atipan ni Eli nga pari.

Ang Sala sang Duha ka Anak ni Eli

12 Ang duha ka anak ni Eli mga malain nga mga tawo. Wala sila nagatuman sa GINOO
13 tungod kay wala nila ginasunod ang mga pagsulundan parte sa bahin nga mabaton sang mga pari halin sa halad sang mga tawo. Amo ini ang ila ginahimo kon may nagahalad: Samtang ginapabukalan ang ginahalad nga mga karne, ginapakadto nila didto ang ila suluguon nga may dala nga dako nga tinidor nga may tatlo ka ngipon.
14 Dayon ginatuslok sang suluguon ang mga karne sa sulod sang kaldero ukon kolon. Ang madala sang tinidor amo ang parte nila nga mga pari. Amo ini ang ila ginahimo kada halad sang mga Israelinhon sa Shilo.
15 Kag bisan antes pa sunugon ang tambok sang karne, nagapalapit ang ila suluguon sa tawo nga nagahalad kag nagasiling, “Hatagi sang karne ang pari para sugbahon. Indi siya magbaton sang ginpabukalan; gusto niya ang hilaw.”
16 Kon magsiling gani ang nagahalad nga hulaton anay nga mahalad ang tambok sang karne antes siya magkuha sang gusto niya, amo ini ang iya ginasiling, “Indi puwede! Kinahanglan ihatag mo subong gid, kay kon indi, agawon ko ina sa inyo.”
17 Dako gid ini nga sala nga nahimo sang mga anak ni Eli sa panulok sang GINOO, kay wala nila ginatahod ang halad para sa GINOO.
18 Karon, ang bata nga si Samuel padayon nga nagaalagad sa GINOO. Nagasul-ob siya sang espesyal nga panapton* nga linen.

* **2:18** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

19 Kada tuig ginahimuan ni Hana si Samuel sang pangsampaw nga bayo,
kag iya ini ginadala sa iya kon maglakat siya upod sa iya bana sa paghalad
sang tuigan nga halad.
20 Kag didto, ginabendisyunan ni Eli si Elkana kag ang iya asawa.
Nagasiling siya kay Elkana, "Kabay pa nga hatagan ka sang GINOO sang mga
kabataan paagi sa sining imo asawa bilang baylo sa isa nga ginpangayo
niya kag iya man nga ginhatag sa GINOO." Dayon nagpuli sila.
21 Ginkaluoyan sang GINOO si Hana. Nakabata pa siya sang tatlo ka lalaki
kag duha ka babayi. Si Samuel iya padayon nga nagadako nga ara sa GINOO.

Si Eli kag ang Iya mga Anak

22 Karon si Eli tigulang na gid. Nabatian niya ang tanan nga malain nga
ginahimo sang iya mga anak sa mga Israelinhon. Kag nabatian man niya
ang ila pagpakighilawas sa mga babayi nga nagaalagad sa may
puwertahan dampi sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
23 Gani ginsilingan niya sila, "Nabatian ko sa mga tawo ang tanan nga
kalautan nga ginahimo ninyo. Ngaa ginahimo ninyo ina?
24 Untati na ninyo ina, mga anak, kay indi maayo ining mga nabatian ko
sa katawhan sang GINOO."
25 Nagsiling pa gid si Eli, "Kon ang isa ka tawo makasala sa iya isigkatawo,
mahimo nga ang Dios† magapatunga sa ila; pero sin-o ang magapatunga
kon ang tawo makasala sa GINOO?" Pero wala nagpamati sa iya ang iya mga
anak tungod nagdesisyon na ang GINOO nga patyon sila.
26 Sa pihak nga bahin, padayon nga nagadako si Samuel, kag nalipay gid
sa iya ang GINOO kag ang mga tawo.

Ang Propesiya sa Panimalay ni Eli

27 Karon, nagpalapit ang isa ka propeta sang Dios‡ kay Eli kag nagsiling sa
iya, "Amo ini ang ginahambal sang GINOO: Nagpahayag ako sa imo
katigulangan nga si Aaron kag sa iya pamilya sang sila ulipon pa sang hari
sang Egypt.§
28 Sa tanan nga tribo sang Israel, ang iya pamilya ang ginpili ko nga
mangin akon mga pari sa pag-alagad sa halaran, sa pagsunog sang insenso,
kag sa pagsul-ob sang espesyal nga panapton* *sang pari* sa akon presensya.
Ginhatagan ko man sila sang mga parte sa mga halad nga paagi sa kalayo†
nga ginahalad sang mga Israelinhon.
29 Karon, ngaa ginahilabtan‡ pa ninyo ang mga halad nga para sa akon?
Ngaa ginataha mo pa, *Eli*, ang imo mga kabataan sang sa akon? Kay
ginapabay-an mo sila nga patambukon nila ang ila kaugalingon sang mga
maayo nga parte sang mga halad nga halin sa akon katawhan nga mga
Israelinhon.
30 Sadto anay, ako nga inyo GINOO, ang Dios sang Israel, nagpromisa nga
kamo gid lang kag ang iban pa nga mga kaliwat sang inyo katigulangan ang
makaalagad sa akon hasta san-o bilang mga pari. Pero indi na karon, kay
padunggan ko ang nagapadungog sa akon, pero ang nagapakalain sa akon
pakamalauton ko.
31-32 Tandai ini, magaabot ang tion nga laglagon ko ang tanan nga
pamatan-on sa inyo kag sa iban pa nga mga kaliwat sang inyo katigulangan.

---

† **2:25** *Dios:* ukon, *mga hukom* ‡ **2:27** *propeta sang Dios:* ukon, *suluguon sang Dios.* Sa literal, *tawo sang Dios.* § **2:27** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* * **2:28** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **2:28** *halad nga paagi sa kalayo:* Tan-awa ang footnote sa Num. 15:3. ‡ **2:29** *ginahilabtan:* ukon, *ginapakalain*

Magaantos kamo kag indi ninyo matilawan ang kabuganaan§ nga ihatag
ko sa Israel. Wala gid sing may magkabuhi nga tigulang sa inyo.
33 Indi ko pagpahalinon ang iban sa inyo sa pag-alagad sa akon bilang
pari, pero magaagi sila sa puwerte nga pag-antos, kag indi maglawig ang ila
kabuhi.
34 Kag bilang tanda para sa imo nga matabo ini nga mga butang, mapatay
ang imo duha ka anak nga si Hofni kag si Finehas sa isa lang ka adlaw.
35 Magapili ako sang matutom nga pari nga magasunod sa akon
kabubut-on. Hatagan ko siya sang mga kaliwat nga magaalagad sa akon
pinili nga hari hasta san-o.
36 Ang tanan nga mabilin sa imo mga kaliwat magapakitluoy sa mga
kaliwat sang sini nga pari nga hatagan sila sang kuwarta ukon pagkaon.
Magapangabay sila sa ila nga himuon sila nga kabulig nga mga pari para
lang nga makakaon sila.”

3

Ang Pagpanawag sang Dios kay Samuel

1 Sang sadto nga panahon nga nagaalagad si Samuel sa GINOO, sa idalom
sang pag-atipan ni Eli, talagsa na lang nagapakighambal ang GINOO, kag
diutay lang gid ang mga palanan-awon.
2 Isa sadto ka gab-i, nagatulog si Eli sa iya kuwarto. Indi na maayo
makakita si Eli.
3 Si Samuel ya didto nagatulog sa balay* sang GINOO nga sa diin nabutang
ang Kahon sang Dios†. Kag samtang nagasiga pa ang suga sang Dios,
4 gintawag sang GINOO si Samuel. Nagsabat si Samuel, “Ano, sir?”
5 Dayon nagdalagan siya kay Eli kag nagsiling, “Ano, sir, ngaa ginatawag
mo ako?” Nagsiling si Eli, “Wala ako nagtawag sa imo. Magbalik ka kag
magtulog liwat.” Gani nagbalik siya kag nagtulog.
6 Gintawag naman siya liwat sang GINOO, “Samuel!” Nagbangon si
Samuel kag nagkadto kay Eli, kag nagsiling, “Ano sir, ngaa ginatawag mo
ako?” Nagsabat si Eli, “Anak, wala ako nagtawag sa imo, magbalik ka kag
magtulog liwat.”
7 Wala pa gid sadto makilala ni Samuel ang GINOO, kay wala pa
makapakighambal ang GINOO sa iya.
8 Gintawag sang GINOO si Samuel sa ikatlo nga beses. Nagbangon si
Samuel kag nagkadto kay Eli, kag nagsiling, “Ano sir, ngaa ginatawag mo
ako?” Dayon nahibaluan ni Eli nga ang GINOO gali amo ang nagatawag kay
Samuel.
9 Gani ginsilingan niya si Samuel, “Magbalik ka kag magtulog, kag kon
magtawag siya liwat, silinga, ‘Maghambal ka, GINOO, kay ako nga imo
suluguon nagapamati.’” Gani nagbalik si Samuel kag nagtulog liwat.
10 Nagkadto ang GINOO kay Samuel kag nagtindog. Kag pareho sang iya
ginhimo, gintawag niya siya, “Samuel! Samuel!” Dayon nagsiling si
Samuel, “Maghambal ka, GINOO, kay ako nga imo suluguon nagapamati.”
11 Nagsiling ang GINOO, “Tandai ini, sa indi madugay may pagahimuon
ako sa Israel. Ang tanan nga makabati sini mahadlukan gid.
12 Pag-abot sang sina nga tion, himuon ko gid ang tanan nga ginsiling ko
kontra sa pamilya ni Eli.

---

§ **2:31-32** *Magaantos...kabuganaan:* ukon, *Magatulok kamo nga may kahisa sa kabuganaan.* * **3:3** *balay:* sa Hebreo, *templo* † **3:3** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan

13 Kay ginsilingan ko siya nga silutan ko ang iya pamilya hasta san-o
tungod ginpabay-an niya ang sala sang iya mga anak nga nagadala sa ila
sang pagpakamalaot‡ bisan nahibaluan niya ini.
14 Gani ginsumpa ko nga ang sala sang pamilya ni Eli indi gid mapatawad
hasta san-o sang bisan ano nga halad."
15 Nagtulog si Samuel hasta mag-aga, kag dayon ginbuksan niya ang
puwertahan sang balay sang GINOO. Nahadlok siya magsugid kay Eli parte
sa ginpahayag *sang GINOO sa iya*.
16 Pero gintawag siya ni Eli, "Samuel, anak." Nagsabat si Samuel, "Ano
sir?"
17 Nagpamangkot si Eli, "Ano bala ang ginsiling sang GINOO sa imo? Indi
ka maglikom sa akon. Silutan ka sang Dios sing puwerte gid kon indi mo
pag-isugid sa akon ang tanan niya nga ginsiling sa imo."
18 Gani ginsugid ni Samuel sa iya ang tanan. Wala gid siya sang may
ginlikom. Nagsiling si Eli, "Siya ang GINOO; himuon niya kon ano ang
maayo para sa iya."
19 Samtang nagadako si Samuel padayon siya nga ginatuytuyan sang
GINOO; kag ang tanan nga ginsiling ni Samuel ginbuot sang GINOO nga
matuman.
20 Gani ginkilala siya nga isa ka propeta sang GINOO halin sa Dan hasta sa
Beersheba.§
21 Padayon nga nagapakita ang GINOO kay Samuel sa Shilo, kag didto
ginapahayag niya ang iya kaugalingon kay Samuel paagi sa
pagpakighambal sa iya.

4

1 Kag ang mensahi ni Samuel naglapnag sa bilog nga Israel.

Ang Pag-agaw sang mga Filistinhon sang Kahon sang Kasugtanan

Karon nagpakig-away ang mga Israelinhon kontra sa mga Filistinhon.
Nagkampo ang mga Israelinhon sa Ebenezer, kag ang mga Filistinhon ya
nagkampo sa Afek.
2 Nagsalakay ang mga Filistinhon, kag puwerte gid ang inaway. Ginpierdi
sang mga Filistinhon ang mga Israelinhon; 4,000 ka Israelinhon ang ila
napatay.
3 Sang nagbalik sa kampo ang nabilin nga mga Israelinhon,
nagpamangkot ang mga manugdumala sang Israel, "Ngaa ginpabay-an
sang GINOO nga mapierdi kita sa mga Filistinhon? Maayo pa kuhaon ta ang
Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa Shilo, para updan niya kita kag
luwason sa aton mga kaaway."
4 Gani ginpakuha nila sa Shilo ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO
nga Makagagahom. Ang takop sang sini nga Kahon may ara sang imahen
sang duha ka kerubin, kag nagapuyo ang GINOO sa tunga sini. Nag-upod sa
pagkuha sang Kahon ang duha ka anak ni Eli nga si Hofni kag Finehas.
5 Pag-abot sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO didto sa kampo,
nagsinggit sing matunog ang mga Israelinhon sa kalipay sa bagay nga
nagtay-og ang duta.
6 Sang mabatian sang mga Filistinhon ang pagsininggit sang mga
Israelinhon, nagpamangkot sila, "Ngaa nagasininggit ang mga Hebreo sa
ila kampo?"

---

‡ **3:13** *nagadala sa ila sang pagpakamalaot:* ukon, *pagpakamalaot sa Dios*

§ **3:20** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

Sang mahibaluan nila nga nag-abot ang Kahon sang GINOO sa kampo
sang mga Israelinhon,
7 hinadlukan gid sila. Nagsiling sila, “May nag-abot nga mga dios sa
kampo sang mga Israelinhon. Kaluluoy kita! Wala pa ini matabo halin sang
una.
8 Kaluluoy gid kita! Sin-o ang makaluwas sa aton sa makagagahom nila
nga mga dios? Sila ang mga dios nga nagpatay sa mga Egyptohanon sa
kamingawan paagi sa nagkalain-lain nga klase sang mga kahalitan.
9 Pero magpakabakod kita kag magpakaisog, kay kon indi, mangin ulipon
kita sang mga Hebreo pareho sang pag-ulipon naton sa ila. Gani
magpakig-away gid kita!”
10 Gani nagpakig-away ang mga Filistinhon, kag napierdi nila ang mga
Israelinhon. Madamo gid ang napatay; 30,000 ang napatay nga mga
Israelinhon. Ang mga nagkalabilin nga mga Israelinhon nagpalalagyo puli
sa ila ginaestaran.
11 Kag *indi lang ina, kundi* naagaw pa sang mga Filistinhon ang Kahon
sang Dios, kag napatay man ang duha ka anak ni Eli nga si Hofni kag si
Finehas.

Ang Pagkapatay ni Eli

12 Sa sina nga adlaw, may isa ka tawo nga Benjaminhon nga nagdalagan
halin sa inaway pakadto sa Shilo. Gin-gisi niya ang iya bayo kag
ginbutangan sang yab-ok ang iya ulo *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*.
13-15 Pag-abot niya sa Shilo, nagapungko si Eli sa bangko sa higad sang
dalan kag nagabantay tungod kay nagakabalaka gid siya sa Kahon sang
Dios. Nagaedad na sadto si Eli sang 98, kag halos indi na makakita.

Karon, ginsugid sang tawo sa banwa ang natabo *sa inaway*. Pagkabati
sini sang mga tawo naghinibi sila. Nabatian ini ni Eli kag nagpamangkot
siya, “Ngaa nagahinibi ang mga tawo?” Nagdali-dali palapit ang tawo sa iya
16 kag nagsiling, “Bag-o lang gid ako naghalin sa inaway. Nakapalagyo
ako.” Nagpamangkot si Eli, “Ano ang natabo, toto?”
17 Nagsabat ang tawo, “Nagpalalagyo ang mga Israelinhon sa mga
Filistinhon kag madamo gid sa *aton* katawhan ang napatay, pati na ang
duha mo ka anak nga si Hofni kag si Finehas. Kag ang Kahon sang Dios
naagaw.”
18 Sang masambit sang tawo ang parte sa Kahon sang Dios, nagtingkaya
si Eli sa iya bangko sa kilid sang puwertahan sang banwa. Nabali ang iya
liog kag napatay dayon siya, kay matambok abi siya kag tigulang na.
Nangin pangulo siya sang Israel sa sulod sang 40 ka tuig.
19 Sadto man nga tion, ang umagad ni Eli nga asawa ni Finehas
manugbata. Sang mabatian niya nga naagaw ang Kahon sang Dios kag
napatay ang iya bana kag ugangan nga lalaki, ginsakitan siya dayon kag
nagbata, pero grabe ang iya pagpasakit.
20 Sang nagahimumugto na siya, nagsiling ang mga babayi nga nagpabata
sa iya, “Magpakaisog ka! Lalaki ang imo bata!” Pero wala na siya magsabat.
21-22 *Antes siya mapatay* gin-ngalanan niya ang bata nga Icabod,* kay
siling niya, “Wala na ang gamhanan nga presensya *sang Dios* sa Israel.”
Amo ini ang iya ginsiling tungod kay naagaw ang Kahon sang Dios kag
napatay ang iya bana kag ugangan nga lalaki.

* **4:21-22** *Icabod:* buot silingon sa Hebreo, *wala na ang gamhanan nga presensya*

5

Ang Kahon sang Kasugtanan sang Dios didto sa mga Filistinhon

1 Sang naagaw sang mga Filistinhon ang Kahon sang Dios, gindala nila ini
halin sa Ebenezer pakadto sa Ashdod.
2 Dayon gindala nila ini sa templo ni Dagon nga ila dios-dios kag
ginbutang sa iya tupad.
3 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nakita sang mga taga-Ashdod ang
imahen ni Dagon nga nagahapa sa atubangan sang Kahon sang GINOO.
Ginpatindog nila ini kag ginbalik sa iya nahamtangan.
4 Pero sang sunod nga aga, nakita naman nila ini nga nagahapa sa
atubangan sang Kahon sang GINOO. Ang iya ulo kag duha ka kamot nautod,
kag ara ini sa may puwertahan dampi; ang iya lang lawas ang nabilin.
5 Amo gani nga hasta subong ang mga pari ni Dagon kag ang mga
nagasulod sa iya templo didto sa Ashdod wala nagatapak sa puwertahan
dampi.

6 Ginsilutan sang GINOO ang mga taga-Ashdod sing puwerte gid kag ang
mga lugar sa palibot sini. Ginpatubuan sila sang GINOO sang tumor sa
pagpaantos sa ila.
7 Sang makita sang mga taga-Ashdod ang mga nagakalatabo, nagsiling
sila, "Indi dapat nga magpabilin diri sa aton ang Kahon sang Dios sang
Israel tungod nga ginasilutan niya kita kag si Dagon nga aton dios."
8 Gani ginpatawag nila ang tanan nga pangulo sang mga Filistinhon kag
ginpamangkot, "Ano ang himuon ta sa Kahon sang Dios sang Israel?"
Nagsabat sila, "Dal-on ini sa Gat." Gani gindala nila sa Gat ang Kahon sang
Dios sang Israel.

9 Pero sang nag-abot na ini didto, ginsilutan man sang GINOO ang
katawhan sang sadto nga banwa. Nagsinala-sala gid sila kay ginpatubuan
man sila sang GINOO sang mga tumor, bata man ukon tigulang.
10 Gani ginpadala nila sa Ekron ang Kahon sang Dios. Kag samtang
ginapasulod ini sa Ekron, nagreklamo ang katawhan sang Ekron. Siling
nila, "Gindala nila diri ang Kahon sang Dios sang Israel para patyon kita
tanan."
11 Gani ginpatawag nila ang tanan nga pangulo sang mga Filistinhon kag
ginsilingan, "Ibalik ninyo ang Kahon sang Dios sang Israel sa iya lugar, kay
kon indi, magakalamatay kami tanan." Amo ina ang ila ginsiling tungod
kay nagsugod na ang puwerte nga pagsilot sang Dios sa ila banwa.
Nagsinala-sala sila kay madamo ang nagkalamatay.
12 Ang mga wala nagkalamatay gintubuan sang tumor, kag ang ila
pagpangayo sang bulig nakaabot sa langit.

6

Ginbalik sa Israel ang Kahon sang Kasugtanan

1 Pagkaligad sang pito ka bulan halin sang gindala ang Kahon sang GINOO
sa Filistia,
2 ginpatawag sang mga Filistinhon ang *ila* mga pari kag mga babaylan
kag ginpamangkot, "Ano ang amon himuon sa Kahon sang GINOO? Sugiri
kami kon paano namon ini ibalik sa iya nga lugar."
3 Nagsabat sila, "Kon ibalik ninyo ang Kahon sang Dios sang Israel, dapat
ibalik ninyo ini nga may dala nga halad nga bayad sa sala. Sa sini nga paagi

magaayo kamo kag mahibaluan ninyo kon ngaa nga ginasilutan niya
kamo."*
4-5 Nagpamangkot ang mga Filistinhon, "Ano nga halad nga bayad sa sala
ang amon ipadala?" Nagsabat ang mga pari kag mga babaylan, "Magporma
kamo sang lima ka imahen nga bulawan nga ang korte daw tumor, kag lima
man ka imahen nga bulawan nga ang korte daw ilaga, suno sa kadamuon
sang aton *lima ka* pangulo, tungod nga nag-abot sa aton kag sa aton mga
pangulo ang kahalitan nga mga tumor kag mga ilaga nga nagahalit sa aton
nasyon. Ihalad ninyo ini sa pagpadungog sa Dios sang Israel, kay basi
untatan na niya ang pagsilot sa aton, sa aton nga mga dios, kag sa aton nga
nasyon.
6 Indi na ninyo pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon pareho sang
ginhimo sang mga Egyptohanon kag sang ila hari. Gintugutan lang nila nga
makalakat ang mga Israelinhon sang puwerte na gid ang pagpaantos sa ila
sang Dios.
7 Gani karon, maghimo kamo sang bag-o nga karo kag magkuha sang
duha ka iloy nga baka nga wala pa gid matakdi sang gota. Dayon itakod
ninyo ang karo sa mga baka, pero indi ninyo pagpaupda ang ila mga bata
kundi siraduhi ninyo ini sa toril.
8 Pagkatapos kuhaa ninyo ang Kahon sang GINOO kag ibutang sa karo.
Ibutang man ninyo sa tupad sini ang kahon nga sa diin nasulod ang mga
bulawan nga may mga korte, nga inyo ipadala bilang halad nga bayad sa
sala. Dayon palakta ninyo ang mga baka, kag pabay-i lang kon sa diin ini
pakadto,
9 pero tan-awa ninyo ini. Kon magtaklad gani ini pakadto sa Bet
Shemesh, nga isa sa mga banwa sang mga Israelinhon, mahibaluan ta nga
ang GINOO amo ang nagpadala sining puwerte nga kahalitan sa aton. Pero
kon indi gani, mahibaluan ta nga indi ang GINOO ang nagasilot sa aton,
kundi natabuan lang ini sa aton."
10 Gani gintuman nila ato. Nagkuha sila sang duha ka iloy nga baka kag
gintakdan sang karo. Ang mga bata sini ginsiradhan nila sa toril.
11 Ginbutang nila ang Kahon sang GINOO sa karo kag ang kahon nga may
sulod nga mga bulawan nga ang korte daw mga ilaga kag daw mga tumor.
12 Dayon naglakat ang mga baka deretso sa Bet Shemesh nga wala
naglipas sa dalan, kag sige ang ila ima.† Nagasunod sa ila ang mga pangulo
sang mga Filistinhon hasta sa border sang Bet Shemesh.
13 Sang sadto nga tion, nagaani ang mga taga-Bet Shemesh sang trigo sa
kapatagan. Sang makita nila ang Kahon *sang Kasugtanan*, nalipay gid sila.
14-15 Nakaabot ang karo sa uma ni Josue nga taga-Bet Shemesh, kag didto
ini nagpundo sa kilid sang dako nga bato. Ginkuha sang mga kaliwat ni
Levi ang Kahon sang GINOO kag ang kahon nga may sulod nga mga imahen
nga bulawan, kag gintungtong didto sa dako nga bato. Dayon ginbial sang
mga tawo ang karo kag ginhalad ang mga baka bilang halad nga ginasunog
para sa GINOO, kag naghalad man sila sang iban pa nga mga halad.
16 Nakita ini tanan sang lima ka pangulo sang mga Filistinhon, kag dayon
nagpuli sila sa Ekron sang sina mismo nga adlaw.
17 Ang lima ka *imahen nga* bulawan nga ang korte daw tumor naghalin sa
lima ka banwa sang mga Filistinhon: ang Ashdod, Gaza, Ashkelon, Gat, kag
Ekron. Ginpadala nila ini para sa GINOO bilang halad nga bayad sa sala,
18 kag amo man ang lima ka bulawan nga ang korte daw ilaga, suno sa
kadamuon sang sadtong lima ka napaderan nga mga banwa sang

* **6:3** *kag mahibaluan...kamo:* ukon, *kag untaton na sang Dios ang pagsilot sa inyo* † **6:12** *ima:* ukon, *inga*

Filistinhon. Ini nga mga banwa kag ang mga baryo sa palibot sini sakop sang sadtong lima ka pangulo. Ang dako nga bato sa uma ni Josue sang Bet Shemesh, nga ila gintungtungan sang Kahon sang GINOO, ara pa gihapon hasta subong bilang pamatuod parte sa natabo.

19 Pero may 70 ka taga-Bet Shemesh nga ginpatay sang Dios tungod kay gintan-aw nila ang sulod sang Kahon sang GINOO. Nagpangasubo gid ang mga tawo tungod sa sining puwerte nga silot sang GINOO sa ila.

20 Nagpamangkot sila, "Sin-o bala ang makaatubang sa presensya sang GINOO, ang balaan nga Dios? Sa diin bala naton ipadala ang Kahon sang GINOO palayo sa aton?"

21 Gani nagpadala sila sang mga mensahero sa mga taga-Kiriat Jearim sa pagsiling, "Ginbalik sang mga Filistinhon ang Kahon sang GINOO. Kuhaa ninyo diri kag dal-a dira sa inyo."

7

1 Gani ginkuha sang mga taga-Kiriat Jearim ang Kahon sang GINOO kag gindala sa balay ni Abinadab nga ara sa bukid. Kag ginpili nila si Eleazar, nga anak ni Abinadab, sa pagbantay sini.

Nagdumala si Samuel sa Israel

2 Nagtiner ang Kahon sang GINOO sa Kiriat Jearim sa malawig nga tion—mga 20 ka tuig. Kag sa sina nga mga tinuig, nagapangasubo kag nagapangayo sang bulig sa GINOO ang bilog nga katawhan sang Israel.

3 Nagsiling si Samuel sa ila, "Kon sinsero gid man ang inyo pagbalik sa GINOO, ipilak ninyo ang inyo mga dios-dios pati na ang *imahen ni* Ashtoret, kag itugyan ninyo ang inyo kabuhi sa GINOO, kag siya lang ang alagaran ninyo. Kon himuon ninyo ini luwason niya kamo sa kamot sang mga Filistinhon."

4 Gani ginpilak nila ang mga *imahen ni* Baal kag *ni* Ashtoret, kag nag-alagad lang gid sa GINOO.

5 Dayon nagsiling si Samuel sa mga Israelinhon, "Magtipon kamo tanan sa Mizpa, kag magapangamuyo ako sa GINOO para sa inyo."

6 Sang nagtipon na sila tanan sa Mizpa, nagkuha sila sang tubig kag gin-ula nila sa presensya sang GINOO. Sadto nga adlaw nagpuasa sila kag nagtuad sang ila mga sala nga ila ginhimo kontra sa GINOO. Ginpanguluhan ni Samuel ang mga Israelinhon didto sa Mizpa.

7 Sang mabalitaan sang mga Filistinhon nga ang mga Israelinhon nagtipon sa Mizpa, nagpreparar ang mga pangulo sang mga Filistinhon sa pagsalakay sa ila. Kag sang mabalitaan ini sang mga Israelinhon, hinadlukan sila sa mga Filistinhon.

8 Nagsiling sila kay Samuel, "Indi ka mag-untat sa pagpangamuyo sa GINOO nga aton Dios nga luwason niya kita sa mga Filistinhon."

9 Dayon nagkuha si Samuel sang karnero nga nagatiti pa kag ginsunog niya ini nga bilog bilang halad nga ginasunog para sa GINOO. Nagpangayo siya sang bulig sa GINOO para sa Israel kag ginsabat siya sang GINOO.

10 Samtang ginahalad ni Samuel ang halad nga ginasunog, nag-abot ang mga Filistinhon sa pagpakig-away sa mga Israelinhon. Pero sang sina nga adlaw ginpadaguob sang GINOO sing puwerte katunog gani nagsinala-sala ang mga Filistinhon, kag napierdi sila sa mga Israelinhon.

11 Ginlagas kag ginpamatay sila sang mga Israelinhon halin sa Mizpa hasta sa ubos sang Bet Car.

12 Dayon nagkuha si Samuel sang bato kag ginbutang sa tunga sang
Mizpa kag Shen. Gin-ngalanan niya ini nga Ebenezer* kay siling niya,
"Hasta subong ginabuligan kami sang GINOO."
13 Gani napierdi ang mga Filistinhon, kag wala na sila magsalakay liwat
sa lugar sang mga Israelinhon samtang buhi si Samuel, kay nagpamatok
gid ang GINOO sa ila.
14 Ang mga banwa sa tunga sang Ekron kag Gat nga naagaw sang mga
Filistinhon nabalik sa Israel. Kag nauntat man ang inaway sang mga
Israelinhon kag sang mga Amornon.
15 Nagpadayon si Samuel nga pangulo sang Israel sa bilog niya nga
kabuhi.
16 Kada tuig, nagalibot siya halin sa Betel pakadto sa Gilgal kag Mizpa,
para panguluhan ang mga Israelinhon sa sini nga mga lugar.
17 Pero pagkatapos nagapuli gid siya sa Rama, sa diin siya nagaestar, kag
nagapangulo man siya sa mga tawo didto. Kag naghimo siya didto sang
halaran para sa GINOO.

8

Nagpangayo sang Hari ang mga Israelinhon

1 Sang tigulang na si Samuel, ginpili niya ang iya mga anak nga mangin
pangulo sang Israel.
2 Ang ngalan sang iya kamagulangan amo si Joel, kag ang manghod amo
si Abia. Kag nag-alagad sila *bilang pangulo* sa Beersheba.
3 Pero wala sila magsunod sa pagginawi sang ila amay. Makikuwarta sila,
nagabaton sila sang lagay, kag ginatiko nila ang hustisya.
4 Gani nagtipon ang tanan nga manugdumala sang Israel, kag nagkadto
kay Samuel sa Rama.
5 Nagsiling sila sa iya, "Tigulang ka na; kag ang imo mga anak wala
nagasunod sa imo pagginawi. Karon, hatagi kami sang hari nga
magpangulo sa amon, pareho sang iban nga mga nasyon nga may hari."
6 Pero naglain gid ang buot ni Samuel sa ila ginapangayo, gani
nagpangamuyo siya sa GINOO.
7 Kag nagsiling ang GINOO sa iya, "Tumana ang ginahambal nila sa imo;
indi ikaw ang ila ginsikway kundi ako.
8 Halin sang pagpaguwa ko sa ila sa Egypt hasta subong ginasikway nila
ako kag nagaalagad sila sa iban nga mga dios. Kag karon amo man ang ila
ginahimo sa imo.
9 Sige, tumana ang ila ginapangayo, pero paandami gid sila kon ano ang
pagahimuon sang hari nga magadumala sa ila."
10 Ginsugid ni Samuel sa mga tawo nga nagapangayo sang hari sa iya ang
tanan nga ginhambal sang GINOO.
11 Nagsiling si Samuel, "Amo ini ang pagahimuon sang hari nga
magadumala sa inyo: kuhaon niya ang inyo mga anak nga lalaki kag
himuon niya nga mga soldado. Ang iban sa ila himuon niya nga mga
manugkarwahe, ang iban mga manugkabayo, kag ang iban magauna sa iya
karwahe.
12 Ang iban sa ila himuon niya nga mga opisyal nga magadumala sa 1,000
ka soldado, kag ang iban sa 50 ka soldado. Ang iban paaraduhon niya sa iya
uma kag paanihon sa iya patubas, kag ang iban pa gid pahimuon niya sang
mga armas sa inaway kag mga kagamitan para sa iya mga karwahe.

* **7:12** *Ebenezer:* Ang buot silingon sini sa Hebreo, *bato nga nagapahanumdom sang bulig (sang GINOO).*

13 Kuhaon niya ang inyo mga anak nga babayi kag himuon niya nga mga
manughimo sang pahamot, manugluto, kag manughimo sang tinapay.
14 Kuhaon niya ang pinakamaayo ninyo nga mga uma, mga talamnan
sang ubas, kag mga talamnan sang olibo, kag ihatag niya ini sa iya mga
suluguon.
15 Kuhaon niya ang ikanapulo sang inyo mga uyas kag mga ubas, kag
ihatag ini sa iya mga opisyal kag sa iban pa niya nga mga alagad.
16 Kuhaon man niya ang inyo mga ulipon nga mga lalaki kag mga babayi
kag ang pinakamaayo ninyo nga mga baka kag mga donkey sa pag-obra sa
iya.
17 Kuhaon pa gid niya ang ikanapulo sang inyo mga kasapatan, kag kamo
mismo mangin iya mga ulipon.
18 Kon mag-abot na ina nga tion, magapangayo kamo sang bulig sa GINOO
tungod sang *pagpamigos sang* hari nga inyo ginpili, pero indi kamo
pagsabton sang GINOO."
19 Pero wala magpamati ang mga tawo kay Samuel. Nagsiling sila, "Indi
mahimo! Gusto namon nga may hari nga magdumala sa amon.
20 Dayon mangin pareho kami sa iban nga mga nasyon, nga may hari nga
nagadumala sa amon kag nagapanguna sa amon sa pagpakig-away."
21 Sang mabatian ni Samuel ang tanan nga ginsiling sang mga tawo,
ginsugid niya ini sa GINOO.
22 Nagsabat ang GINOO sa iya, "Tumana ang ila luyag; hatagi sila sang
hari." Dayon nagsiling si Samuel sa mga Israelinhon, "*Sige,* magpuli na
kamo sa inyo mga banwa."

9

Ginpili ni Samuel si Saul nga Hari

1 May isa ka manggaranon kag kilala nga tawo sa tribo ni Benjamin. Ang
iya ngalan si Kish, kag anak siya ni Abiel. Si Abiel anak ni Zeror. Si Zeror
anak ni Becorat. Kag si Becorat anak ni Afia nga kaliwat ni Benjamin.
2 Si Kish may anak nga si Saul. Bataon pa si Saul, kag siya ang
pinakaguwapo kag pinakamataas sa Israel.
3 Karon, nadula ang mga donkey ni Kish, gani nagsiling siya sa iya anak
nga si Saul, "Upda ang isa sa mga suluguon kag pangitaa ang mga donkey."
4 Gani naglakat si Saul *kag ang suluguon.* Nagkadto sila sa kabukiran
sang Efraim hasta sa lugar sang Shalisha, pero wala nila makita ang mga
donkey. Gani nagkadto sila sa duta sang Shaalim kag sa duta sang
Benjamin, pero wala man nila makita didto.
5 Sang nakaabot sila sa duta sang Zuf, nagsiling si Saul sa iya suluguon,
"Dali, mabalik na lang kita, kay basi kita na ang kabalak-an ni tatay imbes
ang mga donkey."
6 Pero nagsabat ang suluguon, "Hulat anay! May isa ka propeta sang
Dios* sa malapit nga banwa. Ginatahod gid siya sang mga tawo, kag ang
tanan niya nga ginasiling nagakatabo gid. Makadto kita sa iya subong, kay
basi kon masugiran niya kita kon sa diin ta makita ang mga donkey."
7 Nagsiling si Saul sa iya suluguon, "Kon makadto kita sa iya, ano ang
ihatag ta sa iya? Wala kita sing pagkaon nga nabilin. Wala kita sing iregalo
sa iya."

* **9:6** *propeta sang Dios:* ukon, *alagad sang Dios.* Sa literal, *tawo sang Dios.*

8 Nagsabat ang suluguon, “Ari, may sensilyo ako nga pilak.† Ihatag ko ini
sa propeta sang Dios para sugiran niya kita kon sa diin ta makita ang mga
donkey.”
9-10 Nagsiling si Saul sa iya, “Maayo gid! Dali, makadto kita *sa*
manalagna.” (Sang una sa Israel, kon may tawo nga gusto nga makabaton
sang mensahi halin sa Dios, nagasiling siya, “Dali, makadto kita sa
manalagna,” kay ang ginatawag subong nga propeta ginatawag sadto nga
manalagna.)
Nagkadto si Saul kag ang suluguon sa banwa nga sa diin ara ang propeta
sang Dios.
11 Sang nagapataklad sila sa bukid pakadto sa banwa, may nasugata sila
nga mga dalaga nga nagapaguwa sa banwa sa pagsag-ob. Nagpamangkot
sila sa mga dalaga, “Ari bala diri ang manalagna?”
12 Nagsabat sila, “Huo, ari siya. Una-una lang siya sa inyo. Bag-o pa lang
siya nag-abot sa amon banwa sa pagpanguna sa mga tawo sa ila paghalad
didto sa simbahan sa mataas nga lugar. Dalia ninyo!
13 Hingabuti ninyo siya antes siya magkadto didto para magkaon. Indi
magsugod kaon ang mga tawo nga gin-imbitar kon indi pa siya makaabot,
tungod nga kinahanglan nga bendisyunan niya anay ang halad. Gani
taklad na kamo subong, kay maabtan ninyo siya samtang adlaw pa.”
14 Gani nagtaklad sila sa banwa. Kag sang nagapasulod sila, nakita nila si
Samuel nga nagapadulong sa ila sa pagkadto sa simbahan sa mataas nga
lugar.
15 Sang nagligad nga adlaw antes mag-abot si Saul, nagsiling na nga daan
ang GINOO kay Samuel,
16 “Buwas, sa amo sini nga oras, pakadtuon ko sa imo ang isa ka tawo nga
halin sa duta sang Benjamin. Haplasan mo sang lana ang iya ulo sa
pagpakita nga siya ang pinili nga pangulo sang akon katawhan nga mga
Israelinhon. Luwason niya ang akon katawhan sa kamot sang mga
Filistinhon, kay nakita ko ang mga pag-antos sang akon katawhan, kag
nabatian ko ang ila pagpangayo sang bulig.”
17 Sang makita ni Samuel si Saul, nagsiling ang GINOO kay Samuel, “Siya
ang tawo nga ginsiling ko sa imo. Magadumala siya sa akon katawhan.”
18 Nagpalapit si Saul kay Samuel sa may puwertahan sang banwa kag
nagpamangkot, “Sa diin bala ang balay sang manalagna?”
19 Nagsabat si Samuel, “Ako ang manalagna. Mag-una kamo sa akon sa
simbahan sa mataas nga lugar, kay sa sini nga adlaw magakaon kamo upod
sa akon. Kag buwas sa aga, isugid ko sa imo ang imo ginahunahuna, kag
dayon palakton ko kamo.
20 Kon parte sa mga donkey nga nadula tatlo na ka adlaw ang nagligad,
indi ka magkabalaka kay nakita na sila. Kag karon sugiran ko ikaw nga
ikaw kag ang panimalay sang imo amay amo ang ginahandom sang mga
Israelinhon *nga magapangulo sa ila*.”
21 Nagsabat si Saul, “Pero naghalin lang ako sa tribo ni Benjamin, ang
pinakagamay nga tribo sang Israel, kag ang amon pamilya amo ang
pinakakubos sa amon tribo. Ngaa nagasiling ka sina sa akon?”
22 *Sang didto na sila sa simbahan sa mataas nga lugar,* gindala ni Samuel si
Saul kag ang suluguon sa dako nga kuwarto nga sa diin nagapungko ang 30
ka tawo nga ginpang-imbitar. Dayon ginpapungko niya si Saul kag ang
suluguon sa pulungkuan nga para sa dungganon nga mga bisita.

† **9:8** *pilak:* sa English, *silver*

23 Nagsiling si Samuel sa manugluto, “Dal-a diri ang karne nga ginpapain
ko sa imo.”
24 Gani ginkuha sang manugluto ang paa kag ginbutang sa atubangan ni
Saul. Nagsiling si Samuel *kay Saul,* “Sige, kauna, kay ginpain ko ina para sa
imo sa sini nga okasyon, upod sa mga tawo nga akon ginpang-imbitar.”
Gani nagkaon si Saul upod kay Samuel sa sina nga adlaw.
25 Pagbalik nila sa banwa halin sa simbahan sa mataas nga lugar,
ginpreparahan ni Samuel sang hiligdaan si Saul didto sa *matapan nga* atop
sang iya balay,
26 kag didto nagtulog si Saul. Pagkaaga,‡ gintawag ni Samuel si Saul didto
sa atop. Siling niya, “Magpanghimos ka na, kay papulion ko na ikaw.” Sang
nakapanghimos na si Saul, nagguwa sila ni Samuel.
27 Sang nagapaguwa na sila sa banwa, nagsiling si Samuel kay Saul,
“Paunaha ang imo suluguon kay maestorya kita dali lang. Isiling ko sa imo
ang ginsiling sang Dios.” Gani nag-una ang suluguon.

10

1 Dayon nagkuha si Samuel sang isa ka tibod nga lana, kag ginbubo sa ulo
ni Saul. Ginhalukan niya si Saul kag ginsilingan, “Ang GINOO mismo ang
nagpili sa imo nga magpangulo sa *katawhan nga* iya ginapanag-iyahan.
2 Paghalin mo karon, may masugat-an ka nga duha ka tawo malapit sa
lulubngan ni Raquel sa Zelza, sa border sang Benjamin. Magasiling sila sa
imo, ‘Nakita na ang mga donkey nga inyo ginapangita, kag wala
nagapalibog ang imo amay sa ila kundi sa imo, kag nagasagi siya
pamangkot, “Ano na lang ang akon himuon para makita ko ang akon
bata?”’”
3 *Nagsiling pa si Samuel,* “Pag-abot mo sa dako nga kahoy sa Tabor, may
masugat-an ka nga tatlo ka tawo nga nagapakadto sa Betel sa pagsimba sa
Dios. Ang isa sa ila nagadala sang tatlo ka bataon nga kanding, ang isa tatlo
ka tinapay, kag ang isa pa gid nagadala sang bino nga nasulod sa panit nga
suludlan.
4 Tamyawon ka nila kag hatagan sang duha ka tinapay, nga imo
pagabatunon.
5 Pag-abot mo sa Bukid* sang Dios, nga sa diin may kampo sang mga
Filistinhon, may masugat-an ka nga grupo sang mga propeta nga
nagapadulhog halin sa simbahan sa mataas nga lugar. Nagatukar sila sang
arpa, tamborin, plawta kag lira, kag nagahalambalanon.
6 Dayon gamhan ka sang Espiritu sang GINOO kag magahalambalanon ka
man upod sa ila, kag mangin lain ka na nga klase sang tawo.
7 Kon matuman na ini nga mga butang, himua kon ano ang maayo, kay
kaupod mo ang Dios.
8 “Mag-una ka sa akon sa Gilgal. Maapas gid ako sa imo sa paghalad sang
mga halad nga ginasunog kag sang mga halad nga para sa maayo nga
relasyon. Pero hulaton mo gid ako sang pito ka adlaw hasta nga makaabot
ako, kag sugiran ko ikaw kon ano ang imo himuon.”

Ginhimo nga Hari si Saul

9 Sang paghalin ni Saul kay Samuel, ginbag-o sang Dios ang kabuhi ni
Saul, kag ang tanan nga ginsiling ni Samuel sa iya natuman sadto nga
adlaw.

---

‡ **9:26** *ginpreparahan...Pagkaaga:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *nagpakig-estorya si Samuel kay Saul didto sa atop sang iya balay.* 26 *Pagkaaga, nagbugtaw sila.* * **10:5** *Bukid:* sa Hebreo, *Gibea*

10 Sang pag-abot ni Saul kag sang iya suluguon sa Gibea, ginsugata siya
sang mga propeta. Gin-gamhan dayon si Saul sang Espiritu sang Dios kag
naghalambalanon siya upod sa sadto nga mga propeta.
11 Sang makita siya sang mga nakakilala sa iya nga nagahalambalanon
siya upod sa mga propeta, nagpinamangkutanay sila, "Nangin propeta man
bala si Saul? Paano nangin propeta ang anak ni Kish?"
12 Nagsabat ang isa ka tawo nga taga-didto, "Indi importante kon sin-o
ang iya amay; ang bisan sin-o puwede nga mangin propeta." Kag amo ina
ang umpisa sang hulubaton nga nagasiling, "Nangin propeta man bala si
Saul?"
13 Pagkatapos sang paghalambalanon ni Saul, nagkadto siya sa simbahan
sa mataas nga lugar.
14 Karon nagpamangkot ang tiyo ni Saul sa iya kag sa iya suluguon, "Diin
kamo naghalin?" Nagsabat si Saul, "Nagpangita kami sang mga donkey.
Pero sang wala namon ini makita nagkadto kami kay Samuel."
15 Nagsiling ang tiyo ni Saul, "Sugiri ako kon ano ang ginsiling ni Samuel
sa imo."
16 Nagsabat si Saul, "Ginpasalig niya kami nga nakita na ang mga
donkey." Pero wala niya pagsugiri ang iya tiyo kon ano ang ginsiling ni
Samuel parte sa iya pagkahari.
17 Ginpatipon ni Samuel ang mga Israelinhon didto sa Mizpa para
sugiran sila kon ano ang ginsiling sang GINOO.
18 *Sang didto na sila,* ginsugid ni Samuel ining mensahi nga halin sa
GINOO, ang Dios sang Israel: "Ginpaguwa ko kamo nga mga Israelinhon sa
Egypt; ginhilway ko kamo sa kamot sang mga Egyptohanon kag sa tanan
nga ginharian nga nagdaogdaog sa inyo.
19 Ako ang inyo Dios nga nagaluwas sa inyo sa tanan nga katalagman kag
kalisod, pero karon ginasikway ninyo ako kag nagapangayo kamo sang
hari nga magpangulo sa inyo. Gani karon magtipon kamo sa akon
atubangan suno sa inyo tribo kag pamilya."
20 Ginpapalapit ni Samuel ang kada tribo sang Israel, kag ang tribo ni
Benjamin amo ang napilian.
21 Dayon ginpakadto ni Samuel sa atubangan ang kada pamilya sa tribo
ni Benjamin, kag ang pamilya ni Matri amo ang napilian. Kag ang napilian
naman sa pamilya ni Matri amo si Saul nga anak ni Kish. Pero sang
ginpangita nila si Saul, wala nila siya makita.
22 Gani nagpamangkot ang mga tawo sa GINOO, "Ari bala siya diri?"
Nagsabat ang GINOO, "Huo, ari siya. Nagapanago lang siya sa mga
kargaminto."
23 Gani nagdalagan sila kag ginkuha nila si Saul. Kag sang ginpatindog
nila siya sa tunga, mas mataas siya sang sa tanan.
24 Dayon nagsiling si Samuel sa tanan nga tawo, "Amo ini siya ang tawo
nga ginpili sang GINOO *nga mangin hari ninyo*. Wala sing isa sa aton nga
pareho sa iya." Dayon nagsinggit ang mga tawo, "Mabuhay ang hari!"
25 Ginpaathag dayon ni Samuel sa mga tawo ang mga katungdanan kag
kinamatarong sang isa ka hari. Ginsulat niya ini sa linukot nga kasulatan,
kag gintago sa balay sang GINOO. Dayon ginpapuli ni Samuel ang mga tawo.
26 Nagpuli man si Saul sa ila balay sa Gibea. Gin-updan siya sang mga
soldado nga gintandog sang Dios *nga mag-upod sa iya*.
27 Kay may malain nga mga tawo nga nagyaguta kay Saul. Siling nila,
"Paano ini nga tawo makaluwas sa aton?" Kag wala nila paghatagi si Saul

sang mga regalo *sa pagpadungog sa iya bilang hari.* Pero naghipos lang si Saul.

11

Ginluwas ni Saul ang Banwa sang Jabesh

1 Karon, nagsalakay si Nahash nga *hari sang mga* Ammonhon *kaupod ang iya mga soldado*, kag ginpalibutan nila ang banwa sang Jabesh Gilead. Nagsiling ang katawhan sang Jabesh sa iya, "Maghimo ka sang kasugtanan sa amon, kag mapasakop kami sa imo."

2 Pero nagsabat si Nahash, "Mahimo lang ako sang kasugtanan sa inyo sa isa ka kondisyon, nga lukaton ko ang tuo nga mata sang kada isa sa inyo para mahuy-an ang bilog nga Israel."

3 Nagsiling ang mga manugdumala sang Jabesh sa iya, "Hatagi kami sang pito ka adlaw sa pagpadala sang mga mensahero sa bilog nga Israel. Kag kon wala gani sing may mag-abot sa pagluwas sa amon masurender kami sa imo."

4 Nag-abot ang mga mensahero sa Gibea, nga sa diin nagaestar si Saul. Kag sang ginsugid nila ang ginhambal ni Nahash, naghinibi ang tanan nga tawo didto.

5 Natabuan sadto nga nagapapuli si Saul halin sa uma kaupod ang iya mga baka, gani nagpamangkot siya, "Ano ang natabo? Ngaa nagahinibi ang mga tawo?" Dayon ginsugid sang mga tawo sa iya kon ano ang ginsiling sang mga taga-Jabesh.

6 Pagkabati sini ni Saul gin-gamhan siya sang Espiritu sang Dios, kag puwerte gid ang iya kaakig.

7 Nagkuha siya sang duha ka baka kag ginpanghiwa-hiwa niya. Dayon ginhatag niya ini sa mga mensahero, kag ginsugo niya sila sa pagkadto sa bilog nga duta sang Israel sa pagsiling sa mga tawo, "Amo ini ang matabo sa baka sang tawo nga indi mag-upod kay Saul kag kay Samuel *sa pagpakig-away*."

Ginpahadlok gid sang GINOO ang mga Israelinhon *kay Saul*, gani nag-ugyon sila sa iya.

8 Gintipon sila ni Saul sa Bezek: 300,000 ang halin sa Israel kag 30,000 ang halin sa Juda.

9 Ginsilingan nila ang mga mensahero sang Jabesh Gilead, "Silinga ang inyo mga kasimanwa nga maluwas sila buwas sa udto." Sang ginsugid ini sang mga mensahero sa ila mga kasimanwa nalipay gid sila.

10 Nagsiling sila sa mga Ammonhon, "Buwas masurender kami sa inyo, kag himua ninyo sa amon ang inyo gusto nga himuon."

11 Sang madulom pa sang sunod nga adlaw, ginpartida ni Saul ang iya mga tinawo sa tatlo ka grupo. Kag sang kaagahon na, ginsulod nila ang kampo sang mga Ammonhon kag ginpamatay sila hasta mag-udto. Ang mga nakaluwas sa ila isa-isa nga nagpalagyo.

12 Pagkatapos sang inaway, nagsiling ang mga Israelinhon kay Samuel, "Sin-o atong mga tawo nga nagsiling nga si Saul indi dapat mangin hari naton? Dal-a sila diri sa amon kay patyon namon sila."

13 Pero nagsiling si Saul, "Wala sing isa nga pagapatyon subong, kay sa sini nga adlaw ginluwas sang GINOO ang Israel."

14 Dayon nagsiling si Samuel sa mga tawo, "Dali, makadto kita sa Gilgal kag iproklamar naton liwat si Saul bilang aton hari."

15 Gani nagkadto sila tanan sa Gilgal kag ginproklamar si Saul bilang hari
sa presensya sang GINOO. Naghalad sila didto sang halad nga para sa
maayo nga relasyon, kag naghiwat sila sang dako nga selebrasyon.

12

Ang Pamilin-bilin ni Samuel

1 Nagsiling si Samuel sa tanan nga Israelinhon, "Gintuman ko ang
ginpangayo ninyo sa akon; ginhatagan ko kamo sang hari nga magadumala
sa inyo.
2 Karon may hari na kamo bilang inyo pangulo. Kon parte sa akon,
nangin pangulo ninyo ako halin sang bataon pa ako hasta subong. Pero
tigulang na ako kag ubanon na, kag ang akon mga anak *dalagko na, kag*
kaupod mismo ninyo.
3 Karon, ari ako sa inyo atubangan. Kon may nahimo ako nga malain,
sugiri ninyo ako sa presensya sang GINOO kag sang *hari nga* iya ginpili. May
ginkuha bala ako nga baka ukon donkey sa kay bisan sin-o sa inyo? May
gindayaan bala ako ukon gindaogdaog sa inyo? Nagbaton bala ako sang
lagay para ibaliwala ang sala nga nahimo sang isa ka tawo? Kon
mapamatud-an ninyo nga nahimo ko ang bisan isa sa sini nga mga butang,
bayaran ko ina."
4 Nagsabat ang mga tawo, "Wala mo kami gindayaan ukon gindaogdaog.
Wala ka man sing may ginkuha sa kay bisan sin-o sa amon."
5 Nagsiling si Samuel sa ila, "Sa sini nga adlaw saksi ang GINOO kag ang
hari nga iya ginpili nga wala kamo sing may iakusar sa akon." Nagsabat
ang mga tawo, "*Huo,* saksi ang GINOO."
6 Dayon nagsiling si Samuel, "Ang GINOO amo ang nagpili kay Moises kag
kay Aaron nga mangin pangulo sang inyo mga katigulangan, kag siya ang
nagpaguwa sa ila sa Egypt.
7 Karon, magpalapit kamo sa presensya sang GINOO kay iplastar ko sa
inyo ang ebidensya sang tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO sa inyo
kag sa inyo mga katigulangan.
8 "Sang didto ang mga kaliwat ni Jacob sa Egypt, nagpangayo sila sang
bulig sa GINOO, kag ginpadala sang GINOO si Moises kag si Aaron nga amo
ang nagpaguwa sa ila sa Egypt kag nagdala sa ila sa sini nga duta.
9 Pero ginkalimtan nila ang GINOO nga ila Dios, gani ginpapierdi sila sang
GINOO sa kay Sisera nga kumander sang mga soldado sang Hazor, kag sa
mga Filistinhon kag sa hari sang Moab.
10 Nagpangayo sila sang bulig sa GINOO. Siling nila, 'Nakasala kami,
GINOO. Ginsikway ka namon, kag ginsimba namon ang mga *imahen ni* Baal
kag *ni* Ashtoret. Pero karon, luwasa kami sa kamot sang amon mga
kaaway, kag simbahon ka namon.'
11 Dayon ginpadala sang GINOO si Gideon,* si Barak, si Jefta kag ako, kag
ginluwas namon kamo sa kamot sang inyo mga kaaway sa palibot, kag
nagkabuhi kamo nga luwas sa katalagman.
12 Pero sang makita ninyo nga nagsalakay sa inyo si Nahash nga hari sang
mga Ammonhon, nagpangayo kamo sa akon sang hari nga magdumala sa
inyo, bisan pa nga ang GINOO nga inyo Dios amo ang inyo hari.
13 Karon, ari na ang hari nga inyo ginpili. Ginpangayo ninyo siya, kag
ginhatag siya sang GINOO sa inyo.

* **12:11** *Gideon:* sa Hebreo, *Jerubaal*

14 Wala sing malain nga matabo sa inyo kon kamo kag ang inyo hari
magtahod kag mag-alagad sa GINOO nga inyo Dios kag magsunod sa iya
mga sugo.
15 Pero kon indi kamo magsunod sa GINOO, kag indi magtuman sa iya mga
sugo, silutan niya kamo, pareho sa ginhimo niya sa inyo mga katigulangan.
16 "Karon, indi kamo maghalin; tan-awa ninyo ang makatilingala nga
butang nga pagahimuon sang GINOO sa inyo atubangan.
17 Indi bala nga tiyempo subong sang tig-alani sang trigo *kag wala
nagaulan? Pero* magapangamuyo ako sa GINOO nga padaguobon kag
paulanon niya. Dayon mareyalisar ninyo kon ano kalaot ang inyo ginhimo
sa panulok sang GINOO sang nagpangayo kamo sang hari."
18 Gani nagpangamuyo si Samuel sa GINOO, kag sa sina mismo nga adlaw,
ginpadaguob kag ginpaulan sang GINOO. Hinadlukan ang tanan nga tawo
sa GINOO kag kay Samuel.
19 Nagsiling sila kay Samuel, "Palihog sir, ipangamuyo sa GINOO nga imo
Dios nga indi kami magkalamatay, kay gindugangan namon ang amon mga
sala sa pagpangayo sang hari."
20 Nagsabat si Samuel, "Indi kamo magkahadlok. Bisan pa nakahimo
kamo sining malain nga butang, indi kamo magtalikod sa GINOO, kundi
alagara ninyo siya sa bug-os ninyo nga tagipusuon.
21 Indi kamo mag-alagad sa mga wala sing pulos nga mga dios-dios. Indi
sila makabulig ukon makaluwas sa inyo.
22 Indi gid kamo pag-isikway sang GINOO, kay indi siya gusto nga
mahuy-an ang iya ngalan. Nalipay gid siya sa paghimo sa inyo nga iya
katawhan.
23 "Kon parte sa akon, nagapangamuyo gid ako permi sa GINOO para sa
inyo, kay kon indi, makasala ako sa GINOO. Kag tudluan ko kamo sa
pagkabuhi nga maayo kag husto.
24 Pero dapat magtahod gid kamo sa GINOO kag mag-alagad sa iya sing
matutom sa bug-os ninyo nga tagipusuon. Dumduma ninyo ang
makatilingala nga mga butang nga iya ginhimo sa inyo.
25 Pero kon magpadayon kamo sa pagpakasala, kamo kag ang inyo hari
pagalaglagon."

13

Ginsaway ni Samuel si Saul

1 Nagaedad si Saul sang 30* ka tuig sang nangin hari siya sang Israel, kag
naghari siya sa sulod sang 42† ka tuig.
2 Nagpili si Saul sang 3,000 ka lalaki sa Israel *sa pagpakig-away sa mga
Filistinhon.* Ang mga wala napili ginpapuli niya. Gin-upod niya ang 2,000 sa
Micmash kag sa kabukiran sang Betel, kag ang 1,000 ginpaupod niya sa iya
anak nga si Jonatan sa Gibea nga sakop sang Benjamin.
3 Ginsalakay ni Jonatan ang kampo sang mga Filistinhon sa Geba, kag
nabatian ini sang iban nga mga Filistinhon. Gani nagsugo si Saul nga
patunugon ang mga budyong sa bilog nga duta sang Israel sa pagpreparar
sa mga Hebreo‡ sa inaway.
4 Nabalitaan sang mga Israelinhon nga akig gid ang mga Filistinhon sa ila
tungod nga ginsalakay ni Saul ang ila kampo. Gani nagtipon ang mga
Israelinhon upod kay Saul didto sa Gilgal.

---

* **13:1** *30:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa iban nga mga kopya sang Septuagint. † **13:1** *42:* Indi kompleto ang numero sa Hebreo: *naghari siya sa sulod sang...kag duha ka tuig.* ‡ **13:3** *Hebreo:* ukon, *Israelinhon*

5 Nagtipon ang mga Filistinhon sa pagpakig-away sa mga Israelinhon.
May 3,000§ sila ka karwahe, 6,000 ka manugkabayo, kag puwerte kadamo
nga mga soldado, pareho sa balas sa baybayon. Nagkadto sila sa Micmash,
sa east sang Bet Aven, kag didto nagkampo.
6 Sang makita sang mga Israelinhon nga sa peligro ang ila kahimtangan,
nagpanago sila sa mga kuweba, sa masiot nga mga lugar, sa mga
kabatuhan, sa mga buho, kag sa mga pulunduhan sang tubig.
7 Ang iban sa ila nagtabok sa *Suba sang* Jordan kag nagpalagyo sa Gad kag
sa Gilead. Si Saul iya nagpabilin sa Gilgal, kag nagakurog sa kahadlok ang
iya mga kaupod.
8 Naghulat si Saul kay Samuel sa Gilgal sang pito ka adlaw suno sa
ginsiling ni Samuel sa iya, pero wala mag-abot si Samuel. Sang makita ni
Saul nga nagaamat-amat palagyo ang iya mga kaupod,
9 nagsiling siya, "Dal-a ninyo diri sa akon ang halad nga ginasunog kag
ang halad nga para sa maayo nga relasyon." Kag ginhalad ni Saul ang halad
nga ginasunog.
10 Sang nagahingapos na siya sa paghalad, nag-abot si Samuel. Nagguwa
si Saul sa pag-abiabi sa iya,
11 pero nagpamangkot si Samuel, "Ano ang imo ginhimo?" Nagsabat si
Saul, "Nakita ko nga nagaamat-amat palagyo ang mga tawo, kag wala ka
mag-abot sa oras nga imo ginsiling, kag nagatipon na ang mga Filistinhon
sa Micmash.
12 Naghunahuna ako nga basi magsalakay sa amon ang mga Filistinhon
diri sa Gilgal kag wala pa makahalad sa GINOO sa pagpangayo sa iya sang
bulig. Gani napilitan ako nga maghalad sang halad nga ginasunog."
13 Nagsiling si Samuel, "Kabuangan ang imo ginhimo. Wala mo gintuman
ang sugo sang GINOO nga imo Dios nga ginbilin niya sa imo. Kon gintuman
mo lang, ang imo kuntani mga kaliwat amo ang padayon nga magahari sa
Israel.
14 Pero indi na ina matabo, kay may nakita na ang GINOO nga tawo nga
nagakomporme sa iya luyag, kag ginhimo niya siya nga pangulo sang iya
katawhan, tungod kay wala ka nagtuman sa iya sugo."
15 Dayon naghalin si Samuel sa Gilgal kag nagkadto sa Gibea nga sakop
sang Benjamin. Gin-isip ni Saul ang nabilin niya nga mga tinawo; mga 600
sila tanan.

Wala sing mga Armas ang mga Israelinhon

16 Nagkampo si Saul kag ang iya anak nga si Jonatan, kag ang iya mga
tinawo, sa Geba* nga sakop sang Benjamin, samtang ang mga Filistinhon
iya nagkampo sa Micmash.
17 Karon, nagguwa ang mga Filistinhon sa ila kampo sa tatlo ka grupo sa
pagsalakay. Ang isa ka grupo nagkadto sa Ofra, sa duta sang Shual.
18 Ang isa nagkadto sa Bet Horon, kag ang isa pa gid nagkadto sa border
nga kitaon ang pulopatag sang Zeboim nga nagaatubang sa kamingawan.
19 (Sang sadto nga panahon, sa bilog nga Israel wala sing may nakahibalo
maghimo sang mga gamit halin sa salsalon. Wala magtugot ang mga
Filistinhon nga makahibalo ang mga Israelinhon† kay basi kon maghimo
sila sang mga espada kag mga bangkaw.

---

§ **13:5** *3,000:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *30,000.*
* **13:16** *Geba:* sa duha ka kopya sang Hebreo, *Gibea* † **13:19** *Israelinhon:* sa Hebreo, *Hebreo*

20 Gani nagakadto pa ang mga Israelinhon sa mga Filistinhon bisan
magpabaid sang punta sang ila mga arado, mga tagad, mga wasay, kag mga
garab.
21 *Kag mahal ang sukot sa ila.* Ang bayad sa pagpabaid sang punta sang
arado ukon sang tagad, duha ka bilog nga pilak. Kag ang bayad sa
pagpabaid sang dako nga tinidor, wasay ukon pagpakay-o sang mga
inugsuntok sa sapat, isa ka bilog nga pilak.)
22 Gani sa adlaw sang inaway, wala sing isa sa mga Israelinhon nga may
espada ukon bangkaw magluwas kay Saul kag kay Jonatan.
23 Karon, nagpadala ang mga Filistinhon sang mga soldado sa pagbantay
sang alagyan sa Micmash.

14

Ginsalakay ni Jonatan ang mga Filistinhon

1 Isa ka adlaw, nagsiling si Jonatan sa bataon nga lalaki nga manugdala
sang iya armas, "Dali, makadto kita sa balantayan sang mga Filistinhon
para magpang-espiya." Pero wala niya pagsugiri ang iya amay.
2 Sadto nga tion si Saul didto sa idalom sang kahoy nga pomegranata sa
Migron, sa border sang Gibea. Kaupod niya ang 600 niya ka tinawo.
3 Didto man si Ahia *nga pari*, kag nagasuksok siya sang espesyal nga
panapton* *sang pari*. Si Ahia anak ni Ahitub, nga utod ni Icabod. Si Ahitub
anak ni Finehas. Si Finehas anak ni Eli nga pari sadto sang GINOO sa Shilo.
Wala sing may nakahibalo nga naglakat si Jonatan.
4 Sa magtimbang nga kilid sang alagyan nga ginaagyan ni Jonatan
pakadto sa balantayan sang mga Filistinhon, may duha ka banglid; ang isa
ginatawag nga Bozez kag ang isa ginatawag nga Sene.
5 Ang isa nga ara sa north nagaatubang sa Micmash, kag ang isa nga ara
sa south nagaatubang sa Geba.
6 Nagsiling si Jonatan sa manugdala sang iya armas, "Dali, kadtuan ta ang
balantayan sang mga tawo nga wala nagatuo sa Dios.† Basi pa lang buligan
kita sang GINOO, kay wala sing may makapugong sa iya sa pagpadaog sa
aton, bisan madamo man kita ukon diutay lang."
7 Nagsiling ang manugdala sang iya armas, "Himua ang gusto mo;
kaupod mo ako bisan ano ang matabo."
8 Nagsiling si Jonatan, "Dali na, makadto kita sa ila kag magpakita.
9 Kon magsiling sila nga sila ang magdulhog sa aton para magpakig-away,
indi na kita magtaklad kundi hulaton ta sila.
10 Pero kon magsiling sila nga kita ang magtaklad, mataklad kita, kay
amo ina ang tanda nga ipapierdi gid sila sang GINOO sa aton."
11 Sang magpakita sila nga duha didto sa balantayan sang mga
Filistinhon, ginyaguta sila sang mga Filistinhon nga nagasiling, "Tan-awa
ninyo ang mga Hebreo!‡ Nagguwa na sila sa mga buho nga ila
ginapanaguan."
12 Ginsinggitan nila dayon si Jonatan kag ang manugdala sang iya armas,
"Taklad kamo diri sa amon, kay tudluan namon kamo sang leksyon!" Gani
nagsiling si Jonatan sa manugdala sang iya armas, "Sunod ka sa akon kay
sigurado nga ipapierdi sila sang GINOO sa Israel."

---

* **14:3** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* † **14:6** *mga tawo nga wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli* ‡ **14:11** *Hebreo:* ukon, *Israelinhon*

13 Nagkamang pataklad si Jonatan, kag nagsunod ang manugdala sang
iya armas. Ginpamatay ni Jonatan ang mga Filistinhon, kag amo man ang
ginhimo sang manugdala sang iya armas.
14 Sa sining una nila nga pagsalakay, nakapatay sila sang 20 ka
Filistinhon sa lugar nga mga tunga sa hektarya ang kalaparon.
15 Hinadlukan gid ang mga Filistinhon—atong ara sa kampo, sa uma, sa
balantayan, kag pati ang mga nagasalakay. Dayon naglinog, kag puwerte
na gid ang ila kahadlok.§
16 Didto sa Gibea, nga sakop *sang duta* sang Benjamin, nakita sang mga
bantay ni Saul ang mga soldado sang mga Filistinhon nga nagapinalagyo
bisan diin.
17 Nagsiling si Saul sa iya mga tinawo, "Tipuna ninyo ang mga soldado
kag tan-awa kon sin-o ang wala." Kag nasapwan nila nga wala si Jonatan
kag ang manugdala sang iya armas.
18 Nagsiling si Saul kay Ahia, "Dal-a diri ang Kahon sang Dios."* (Sadto
nga tion ang Kahon sang Dios didto sa mga Israelinhon.)†
19 Samtang nagapakighambal si Saul sa pari, nagatudo pa gid ang
ginahod sa kampo sang mga Filistinhon. Gani nagsiling si Saul sa pari,
"Indi ka na lang magpamangkot sa Dios."
20 Dayon nagtipon si Saul kag ang iya mga tinawo kag naglakat sa
pagpakig-away. Nakita nila ang mga Filistinhon nga nagasinalasala, nga
nagapinatyanay sa espada.
21 Ang mga Hebreo nga nagdampig sa mga Filistinhon kag nag-upod sa
ila nagdampig na kay Saul kag kay Jonatan kag sa iban pa nga mga
Israelinhon.
22 Ang mga Israelinhon nga nagapanago sa kabukiran sang Efraim
nakabalita nga nagapinalagyo na ang mga Filistinhon, gani nagbuylog man
sila sa paglagas sa mga Filistinhon.
23 Nakalambot ang inaway sa unhan pa sang Bet Aven. Kag sadto nga
tion, ginpadaog sang GINOO ang mga Israelinhon.

Ginsumpa ni Saul ang mga Soldado nga Nagkaon

24 Sang sina nga adlaw, nagpalangluya ang mga Israelinhon sa kagutom
kay nagpanumpa si Saul nga nagasiling, "Pakamalauton ang bisan sin-o
nga magkaon antes maggab-i, sa indi pa ako makabalos sa akon mga
kaaway." Gani wala gid sing may nagkaon sa ila.
25-26 Karon nagkadto ang tanan nga soldado sa kakahuyan, kag may
nakita sila nga honey nga nagatulo sa duta. Pero wala gid sing may
nagkaon sa ila tungod kay nahadlok sila sa sumpa.
27 Pero wala makabati si Jonatan sa ginsumpa sang iya amay nga dapat
tumanon sang mga tawo. Gani gintum-oy niya ang punta sang iya baston sa
honey kag nagkaon siya, kag nag-ayo ang iya pamatyag.
28 Ginsilingan siya sang isa sa mga soldado, "Indi kita puwede magkaon
kay nagsumpa ang imo amay nga pakamalauton ang bisan sin-o nga
magkaon subong nga adlaw. Amo gani nga maluya ang mga tawo."
29 Nagsiling si Jonatan, "Indi maayo ang ginahimo sang akon amay sa
aton nasyon. Tan-awa bala kon daw ano kaayo sang akon pamatyag sang
nakatilaw ako sang bisan diutay lang nga honey.

§ **14:15** *puwerte na gid ang ila kahadlok:* ukon, *ginpahadlok sila sang Dios* * **14:18** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan † **14:18** *Dal-a...sa mga Israelinhon:* Amo ini sa Hebreo. Sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *"Dal-a diri ang espesyal nga panapton."* (Sadto nga tion ginasuksok ni Ahias ini nga panapton sa atubangan sang mga Israelinhon.)

30 Daw ano pa gid ayhan kaayo sang aton pamatyag kon nagkaon kita
sang aton mga nakuha sa aton mga kaaway, kag siguro madamo pa gid nga
mga Filistinhon ang aton napatay."
31 Sadto nga adlaw, matapos mapierdi sang mga Israelinhon ang mga
Filistinhon halin sa Micmash hasta sa Ayalon, ginkapoy kag gin-gutom gid
sila.
32 Gani nagdinaguso sila sa pagpanguha sang ila naagaw nga mga
karnero kag mga baka, kag gin-ihaw nila ini didto mismo, kag ginkaon ang
karne nga may dugo pa.
33 May isa nga nagsugid kay Saul, "Tan-awa, nagapakasala ang mga tawo
sa GINOO paagi sa pagkaon sang karne nga may dugo pa." Nagsiling si Saul,
"Mga traidor! Paligira ninyo ang dako nga bato diri sa tupad ko.
34 Dayon magkadto kamo sa mga tawo kag silinga sila tanan nga magdala
sang mga baka, karnero, kag kanding, kag ihawon nila diri kag kan-on.
Silinga man sila nga indi sila magpakasala sa GINOO paagi sa pagkaon sang
karne nga may dugo pa." Gani sadto nga gab-i nagdala ang kada isa sang
iya baka kay Saul kag gin-ihaw didto.
35 Dayon naghimo si Saul sang halaran para sa GINOO. Amo ato ang una
nga halaran nga iya ginhimo.
36 Nagsiling si Saul, "Salakayon ta karon nga gab-i ang mga Filistinhon.
Pamatyon ta sila tanan kag panguhaon naton ang ila mga pagkabutang
hasta mag-aga." Nagsabat ang mga tawo, "Himua kon ano sa imo ang
maayo." Pero nagsiling ang pari, "Pamangkuton ta anay ang Dios parte
sini."
37 Gani nagpamangkot si Saul sa Dios, "Salakayon bala namon ang mga
Filistinhon? Ipapierdi mo bala sila sa amon?" Pero wala magsabat ang Dios
sadto nga adlaw.
38 Gani nagsiling si Saul sa mga pangulo sang katawhan sang Israel, "Dali
kamo diri, kag hibaluon ta kon ano nga sala ang nahimo naton sini nga
adlaw.
39 Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagaluwas sa mga Israelinhon,
nga ang nakasala pagapatyon, bisan si Jonatan pa nga akon anak." Pero
wala gid sing may nagsabat.
40 Nagsiling dayon si Saul sa tanan nga Israelinhon, "Tindog kamo dira,
kag ako kag ang akon anak nga si Jonatan matindog diri." Kag nagsugot ang
mga tawo.
41 Dayon nagpangamuyo si Saul, "GINOO, Dios sang Israel, ipahibalo sa
amon kon sin-o ang nakasala." Kag paagi sa paggabot-gabot, si Jonatan kag
si Saul ang nagabutan nga nakasala kag indi ang mga tawo.
42 Dayon nagsiling si Saul, "Gabot-gabuti ninyo kon sin-o sa amon ni
Jonatan ang nakasala." Kag ang nagabutan amo si Jonatan.
43 Dayon nagsiling si Saul kay Jonatan, "Ano ang imo ginhimo?" Nagsabat
si Jonatan, "Gintum-oy ko ang punta sang akon baston sa honey kag
nagkaon ako sing diutay lang. Ti, kinahanglan gid bala nga patyon ako?"
44 Nagsabat si Saul, "Huo! Kag kon indi ko ikaw pag-ipapatay, kabay pa
nga silutan ako sang Dios sing puwerte gid."
45 Pero nagsiling ang mga tawo kay Saul, "Si Jonatan ang nagpadaog sa
aton, kag karon patyon naton siya? Indi mahimo! Nagasumpa kami sa buhi
nga GINOO nga indi gid siya maano,‡ kay ang Dios ang nagbulig sa iya sa
ginhimo niya subong." Gani wala pagpatya si Jonatan, kay ginluwas siya
sang mga tawo.

‡ **14:45** *indi gid siya maano:* sa literal, *wala sing bisan isa sa iya mga buhok nga mahulog sa duta*

46 Dayon nag-untat si Saul sa paglagas sa mga Filistinhon, kag nagbalik
ang mga Filistinhon sa ila lugar.
47 Sang naghari si Saul sa Israel, nagpakig-away siya sa ila mga kaaway sa
palibot. Ang iya mga kaaway amo ang mga taga-Moab, mga taga-Ammon,
mga taga-Edom, ang mga hari sang Zoba, kag ang mga Filistinhon. Bisan
sin-o ang iya kontra ginalaglag niya.
48 Maisog siya magpakig-away, kag napierdi niya ang mga Amaleknon.
Sa sini nga paagi ginluwas niya ang mga Israelinhon sa kamot sang mga
nagsalakay sa ila kag nagpanguha sang ila mga pagkabutang.

Ang Pamilya ni Saul

49 Ang mga anak nga lalaki ni Saul amo si Jonatan, si Ishvi, kag si
Malkishua. Ang iya mga anak nga babayi amo si Merab, ang magulang, kag
si Mical, ang manghod.
50 Ang asawa ni Saul amo si Ahinoam, nga anak ni Ahimaaz. Ang
kumander sang iya mga soldado amo ang iya pakaisa nga si Abner, nga
anak sang iya tiyo nga si Ner.
51 Ang amay ni Saul nga si Kish kag ang amay ni Abner nga si Ner mga
anak ni Abiel.
52 Puwerte ang inaway sang mga *Israelinhon kag sang mga* Filistinhon sa
bilog nga pagkabuhi ni Saul. Kon may makita si Saul nga maisog kag
makusog nga tawo ginahimo dayon niya nga soldado.

15

Ginsikway sang Dios si Saul Bilang Hari

1 Nagsiling si Samuel kay Saul, “Ako amo ang ginpadala sadto sang GINOO
sa paghaplas sa imo sang lana sa pagpakita nga ikaw ang pinili nga hari
sang iya katawhan nga mga Israelinhon. Gani pamatii ining mensahi sang
GINOO nga Makagagahom:
2 ‘Silutan ko ang mga Amaleknon tungod sa ila pagsalakay sa mga
Israelinhon sang naghalin sila sa Egypt.
3 Gani karon, salakaya ang mga Amaleknon! Laglaga sing bug-os* ang
tanan nga ara sa ila. Pamatya ang ila mga lalaki, mga babayi, mga
kabataan, pati mga lapsag, mga baka, mga karnero, mga kanding, mga
camel, kag mga donkey.’ ”
4 Gani ginpatipon ni Saul ang mga soldado sa Telaim. May 200,000 ka
soldado ang nagtipon, kag may 10,000 man nga halin sa Juda.
5 Dayon nagkadto sila ni Saul sa banwa sang Amalek, kag naghulat sila sa
ililigan sang tubig sa pagsalakay.
6 Nagpadala si Saul sang sini nga mensahi sa mga Kenhanon: “Lakat
kamo! Bayai ninyo ang mga Amaleknon para indi ko kamo paglaglagon
upod sa ila, kay maayo kamo sa mga Israelinhon sang nagguwa sila sa
Egypt.” Gani nagpalayo ang mga Kenhanon sa mga Amaleknon.
7 Dayon ginsalakay nila ni Saul ang mga Amaleknon sa Havila hasta sa
Shur, sa east sang Egypt.
8-9 Ginlaglag nila sing bug-os ang tanan nga Amaleknon, pero si Agag ya
nga ila hari wala nila pagpatya kundi ila lang ginbihag. Wala man nila
pagpamatya ang pinakamaayo nga mga karnero kag mga baka, pati ang ila
sini mga bata. Ang tanan nga maayo wala nila paglaglaga, pero ang mga
pigaw kag indi mapuslan ginlaglag nila.

---

* **15:3** *Laglaga sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

10 Karon nagsiling ang GINOO kay Samuel,
11 “Naghinulsol ako nga ginhimo ko si Saul nga hari, tungod kay
nagtalikod siya sa akon kag wala niya gintuman ang akon mga sugo.”
Pagkabati sini ni Samuel, nangakig gid siya, gani nagpangamuyo siya sa
GINOO sa bilog nga gab-i.
12 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagbangon si Samuel kag naglakat sa
pagpakigkita kay Saul. Pero may nagsiling sa iya, “Nagkadto si Saul sa
Carmel sa pagpatindog didto sang monumento para sa iya kadungganan,
kag pagkatapos nagkadto siya sa Gilgal.”
13 Ginkadtuan ni Samuel si Saul. Kag sang magkitaay sila, nagsiling si
Saul sa iya, “Kabay pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO! Gintuman ko
ang sugo sang GINOO.”
14 Pero nagsiling si Samuel, “*Kon matuod nga gintuman mo ang sugo sang*
GINOO, ti ngaa may nabatian ako nga mga karnero kag mga baka nga
nagaima?”†
15 Nagsabat si Saul, “Mga pinakamaayo ina nga mga baka kag mga
karnero nga gindala sang mga soldado halin sa mga Amaleknon. Wala nila
ina pagpatya kay ihalad nila sa GINOO nga imo Dios, pero ang iban
ginlaglag namon sing bug-os‡.”
16 Nagsiling si Samuel, “Tama na! Sugiran ko ikaw kon ano ang ginsiling
sang GINOO sa akon kagab-i.” Nagsabat si Saul, “Sugiri ako.”
17 Nagsiling si Samuel, “Bisan ginkabig mo sadto ang imo kaugalingon
nga kubos, ginpili ka gihapon sang GINOO nga mangin hari sang mga tribo
sang Israel.
18 Kag ginpadala ka niya sa isa ka misyon. Siling niya, ‘Laglaga sing
bug-os ang mga Amaleknon, ang malain nga katawhan. Magpakig-away ka
sa ila hasta nga maubos sila pamatay.’
19 Pero ngaa wala ka magtuman sa GINOO? Ngaa nga nagdinaguso kamo
sa pagpanguha sang ila mga pagkabutang? Ngaa ginhimo mo ining malain
nga butang sa atubangan sang GINOO?”
20 Nagsabat si Saul, “Pero gintuman ko ang GINOO. Ginhimo ko ang
misyon nga ginhatag niya sa akon. Ginbihag ko si Agag nga hari sang mga
Amaleknon, kag ginlaglag ko sing bug-os ang iya katawhan.
21 Pero nagdala ang akon mga soldado sang pinakamaayo nga mga
karnero kag mga baka nga halin sa mga naagaw sa inaway, nga laglagon
kuntani sing bug-os. Gindala nila ini diri sa Gilgal para ihalad sa GINOO nga
imo Dios.”
22 Pero nagsabat si Samuel, “Mas malipay pa bala ang GINOO sa inyo mga
halad sang sa inyo pagtuman sa iya? Ang pagtuman sa GINOO mas maayo
pa sang sa paghalad. Ang pagpamati sa iya mas maayo pa sang sa paghalad
sang tambok sang mga karnero.
23 Ang pagrebelde sa GINOO pareho lang kalain sa pagkababaylan; kag
ang pagkatig-a sing ulo pareho lang kalain sa pagsimba sa mga dios-dios.
Tungod kay ginsikway mo ang sugo sang GINOO, ginsikway ka man niya
bilang hari.”
24 Dayon nagsiling si Saul kay Samuel, “Nakasala ako; ginsupak ko ang
sugo sang GINOO kag ang imo mga ginsiling sa akon. Nahadlok ako sa mga
tawo, gani ginpasundan ko lang sila.
25 Pero karon, nagapakitluoy ako sa imo nga patawaron mo ako sa akon
mga sala, kag mag-upod ka sa akon sa pagsimba sa GINOO.”

† **15:14** *nagaima:* ukon, *nagainga* ‡ **15:15** *ginlaglag namon sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini.

26 Pero nagsiling si Samuel, “Indi ako mag-upod sa imo. Ginsikway mo
ang sugo sang GINOO, gani ginsikway ka man niya bilang hari sang Israel.”
27 Sang nagtalikod si Samuel sa paglakat, ginhawiran ni Saul ang punta
sang iya bayo, kag nagisi ini.
28 Nagsiling dayon si Samuel sa iya, “*Pareho man sini ang matabo sa imo:*
kuhaon subong nga adlaw sang GINOO sa imo ang ginharian sang Israel kag
ihatag sa imo kapareho nga Israelinhon nga mas maayo sang sa imo.
29 Ang Dios nga ginapabugal sang Israel wala nagabutig kag wala
nagabaylo ang iya hunahuna, kay indi siya tawo nga nagabaylo ang iya
hunahuna.”
30 Nagsabat si Saul, “Nakasala ako! Pero palihog padunggi ako sa
atubangan sang mga manugdumala sang akon katawhan kag sa atubangan
sang bilog nga Israel paagi sa pag-upod sa akon sa pagsimba sa GINOO nga
imo Dios.”
31 Gani nag-upod si Samuel kay Saul, kag nagsimba si Saul sa GINOO.
32 Karon, nagsiling si Samuel, “Dal-a diri sa akon si Agag nga hari sang
mga Amaleknon.” Nagpalapit si Agag kay Samuel nga wala gid
ginakulbaan. Nagahunahuna siya nga indi na siya pagpatyon.§
33 Pero nagsiling si Samuel, “Subong nga madamo nga iloy ang nawad-an
sang mga bata tungod sang imo pagpamatay, *patyon ko man ikaw para* ang
imo iloy mawad-an man sang bata.” Gani ginpatay ni Samuel si Agag sa
presensya sang GINOO sa Gilgal.
34 Dayon nagbalik si Samuel sa Rama, kag si Saul ya nagpuli sa Gibea.
35 Halin sadto, wala na gid magpakigkita si Samuel kay Saul hasta sang
napatay si Samuel, pero nagpangasubo gid siya kay Saul. Naghinulsol ang
GINOO nga ginhimo niya nga hari si Saul sa Israel.

16

Ginpili si David nga Mangin Hari

1 *Isa sadto ka tion,* nagsiling ang GINOO kay Samuel, “Hasta san-o pa bala
ang imo pagpangasubo kay Saul? Ginsikway ko na siya bilang hari sang
Israel. Karon pun-a sang lana ang imo suludlan nga sungay sang sapat, kay
pakadtuon ko ikaw kay Jesse nga taga-Betlehem. Ginpili ko na ang isa sang
iya mga anak nga mangin hari.”
2 Pero nagsiling si Samuel, “Paano ako makakadto didto? Kon
mahibaluan ini ni Saul, patyon niya ako.” Nagsiling ang GINOO, “Magdala
ka sang bataon nga babayi nga baka *sa Betlehem,* kag silingon mo ang mga
tawo didto nga nagkadto ka sa paghalad sa GINOO.
3 Agdaha si Jesse sa imo paghalad, kag tudluan ko ikaw kon ano ang imo
himuon. Itudlo ko sa imo ang tawo nga ginpili ko nga mangin hari. Dayon
haplasan mo ang iya ulo sang lana.”
4 Gintuman ni Samuel ang ginsiling sang GINOO. Pag-abot niya sa
Betlehem, ginsugata siya sang mga manugdumala sang banwa nga
nagakurog sa kahadlok. Nagpamangkot sila, “Maayo bala ang tuyo mo sa
pagkadto diri?”
5 Nagsabat si Samuel, “Huo, nagkadto ako diri sa paghalad sa GINOO.
Magpakatinlo kamo kag mag-upod sa akon sa paghalad.” Dayon ginhimo ni
Samuel ang seremonya nga para mangin matinlo si Jesse kag ang iya mga
anak, kag gin-agda niya sila sa paghalad.

---

§ **15:32** *nga wala gid ginakulbaan...pagpatyon:* ukon, *nga nagakurog sa kahadlok. Nagsiling siya sa iya kaugalingon, “Daw ano kapait ang mapatay!”*

6 Sang pag-abot nila *sa ginahalaran,* nakita ni Samuel *ang isa sa mga anak*
ni Jesse nga si Eliab, kag nagsiling siya sa iya kaugalingon, "Sigurado nga
amo ini siya ang ginpili sang GINOO nga mangin hari."
7 Pero nagsiling ang GINOO kay Samuel, "Indi pagbasihi ang iya hitsura
ukon ang iya kataason. Ang matuod, wala ko siya ginpili. Kay ang akon
pagtan-aw indi pareho sa pagtan-aw sang tawo. Ang tawo nagatan-aw lang
sa hitsura, pero ako ya nagatan-aw sa tagipusuon."
8 Dayon gintawag ni Jesse *ang iya anak nga* si Abinadab kag ginpakadto
kay Samuel. Pero nagsiling si Samuel, "Indi siya ang ginpili sang GINOO."
9 Dayon ginpakadto ni Jesse si Shama kay Samuel, pero nagsiling si
Samuel, "Indi man siya ang ginpili sang GINOO."
10 Sang napakadto na ni Jesse ang iya pito ka anak kay Samuel, nagsiling
si Samuel sa iya, "Wala gid sing isa sa ila nga ginpili sang GINOO."
11 Dayon nagpamangkot si Samuel kay Jesse, "Sila lang bala ang imo mga
anak?" Nagsabat si Jesse, "May ara pa, ang kamanghuran, pero nagabantay
siya sang mga karnero." Nagsiling si Samuel, "Pakadtua siya diri, kay indi
kita magpadayon sa aton buluhaton hasta indi siya mag-abot."
12 Gani ginpatawag ni Jesse si David, kag ginpakadto didto sa ila. Guwapo
siya, manami ang iya mata, kag mapula-pula ang iya guya. Dayon nagsiling
ang GINOO kay Samuel, "Haplasi siya sang lana kay siya ang akon napilian."
13 Gani ginkuha ni Samuel ang lana kag ginhaplasan niya si David sa
atubangan sang iya mga utod. Kag halin sadto nga adlaw gin-gamhan si
David sang Espiritu sang GINOO. Nagpuli dayon si Samuel sa Rama.

Nag-alagad si David kay Saul

14 Karon naghalin ang Espiritu sang GINOO kay Saul, kag ginpaantos siya
sang malain nga espiritu nga ginpadala sang GINOO.
15 Nagsiling ang mga suluguon ni Saul sa iya, "Ginapaantos ka sang
malain nga espiritu nga ginpadala sang Dios.
16 Gani, Mahal nga Hari, tuguti kami nga magpangita sang makahibalo
magtukar sang arpa, kay kon paantuson ka na gani sang malain nga
espiritu nga ginpadala sang Dios, tukaron niya ang arpa kag magatawhay
ang imo pamatyag."
17 Gani nagsiling si Saul sa iya mga suluguon, "Sige, pangita kamo sang
tawo nga maayo magtukar sang arpa kag dal-a siya diri sa akon."
18 Nagsabat ang isa sa iya mga suluguon, "Nakita ko nga ang isa sa mga
anak ni Jesse nga taga-Betlehem kahibalo magtukar sang arpa. Wala labot
sina, maisog pa siya kag maayo magpakig-away. Guwapo siya kag maayo
maghambal, kag ginabuligan siya sang GINOO."
19 Gani nagpadala si Saul sang mga mensahero kay Jesse sa pagsiling sa
iya nga pakadtuon niya didto ang iya anak nga si David nga manugbantay
sang mga karnero.
20 Gani ginpadala ni Jesse si David kay Saul nga may dala nga *mga*
regalo—isa ka donkey nga kargado sang tinapay, isa ka suludlan nga panit
nga puno sang bino, kag isa ka bataon nga kanding.
21 Sang didto na si David kay Saul, nag-alagad siya sa iya. Nagustuhan gid
siya ni Saul, kag ginhimo siya ni Saul nga manugdala sang iya armas.
22 Dayon nagpadala sang mensahi si Saul kay Jesse nga nagasiling,
"Tuguti si David nga magpabilin sa pag-alagad sa akon, kay nagustuhan ko
siya."
23 Kada mag-abot kay Saul ang *malain nga* espiritu nga ginapadala sang
Dios, ginakuha dayon ni David ang iya arpa kag ginatukar.

Nagakaumpawan dayon si Saul kag nagahalin sa iya ang malain nga espiritu.

17

Si David kag si Goliat

1 Karon, gintipon sang mga Filistinhon ang ila mga soldado sa Soco nga
sakop sang Juda, para magpakig-away. Nagkampo sila sa Efes Damim, sa
tunga-tunga sang Soco kag Azeka.
2 Gintipon man ni Saul ang mga Israelinhon kag nagkampo sila malapit
sa Kapatagan sang Elah. Nagpreparar sila sa pagpakig-away sa mga
Filistinhon.
3 Nagtipon ang mga Filistinhon sa pihak nga bukid kag ang mga
Israelinhon sa pihak man nga bukid, kag pulopatag sa tunga nila.
4 Karon, may isa ka tawo nga taga-Gat nga maayo mag-away. Ang iya
ngalan si Goliat. Nagguwa siya sa kampo sang mga Filistinhon *kag*
nagpalapit sa kampo sang mga Israelinhon. Sobra 9 feet* ang iya kataason.
5 Saway ang iya helmet, kag saway man ang iya panagang sa dughan nga
nagabug-at sing mga 60 ka kilo.
6 Ang iya mga paa kag mga batiis may hapin nga saway, kag may
nagasablay nga saway nga sibat sa iya likod.
7 Ang iya bangkaw mabug-at kag madamol;† ang punta lang sini nga
salsalon nagabug-at sing mga pito ka kilo. Nagauna sa iya ang manugdala
sang iya taming.
8 Nagpundo si Goliat kag nagsinggit sa mga Israelinhon, "Ngaa
kinahanglan pa nga *tanan* kamo magpakig-away? *Isa lang* ako nga
Filistinhon pero kamo nga mga suluguon ni Saul *madamo*. Magpili kamo
sang isa ka tawo nga magpakig-away sa akon.
9 Kon mapatay niya ako, mangin ulipon ninyo kami, pero kon mapatay ko
siya, mangin ulipon namon kamo kag mag-alagad kamo sa amon.
10 Karon, ginahangkat ko kamo! Pakadtua ninyo sa akon ang tawo nga
magpakig-away sa akon."
11 Pagkabati sadto ni Saul kag sang mga Israelinhon, hinadlukan gid sila.
12 Karon, may anak si Jesse nga si David. Si Jesse isa ka Efratanhon nga
nagaestar sa Betlehem nga sakop sang Juda. Tigulang na siya sang panahon
ni Saul. May walo siya ka anak nga lalaki.
13 Ang tatlo niya ka magulang nga anak nag-upod kay Saul sa inaway.
Ang kamagulangan amo si Eliab, ang ikaduha si Abinadab, kag ang ikatlo si
Shama.
14 Ang kamanghuran amo si David. Kag samtang nagaupod ang tatlo kay
Saul sa pagpakig-away,
15 si David ya nagapulopauli sa Betlehem halin sa *kampo ni* Saul sa
pagtatap sang mga karnero sang iya amay.
16 Sa sulod sang 40 ka adlaw ginahangkat ni Goliat ang mga Israelinhon
adlaw-gab-i.
17 Isa sina ka adlaw, nagsiling si Jesse kay David, "Anak, magdali-dali ka
kadto sa imo mga utod sa kampo kag dal-i sila sang mga tunga sa sako nga
sinanlag nga uyas kag napulo ka bilog nga tinapay.

---

* **17:4** *Sobra 9 feet:* sa Septuagint, *Mga 6 feet kag 9 inches* † **17:7** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol;* sa English, *like a weaver's rod*

18 Dal-i man sang napulo ka keso ang kumander sang mga soldado.
Usisaa kon kamusta na ang kahimtangan sang imo mga utod, kag magbalik
ka diri nga may dala nga pamatuod nga maayo ang ila kahimtangan.
19 Didto sila subong sa Kapatagan sang Elah nga nagapakig-away sa mga
Filistinhon kaupod kay Saul kag sa iban nga mga Israelinhon."
20 Gani sang sunod nga adlaw, aga pa gid nagbangon si David kag
nagpreparar sang pagkaon nga iya dalal-on. Ginbilin niya ang mga
karnero sa isa ka manugbantay, kag dayon naglakat siya suno sa ginsiling
sang iya amay. Sang pag-abot niya sa kampo sang mga Israelinhon,
nagapaguwa gid ang mga soldado nga nagasinggit sa pagpakig-away.
21 Kag sang ulihi nagaatubangay na ang mga Israelinhon kag ang mga
Filistinhon nga handa na sa pag-inaway.
22 Ginbilin ni David ang iya mga dala sa nagadumala sang mga
kinahanglanon sang mga soldado, kag nagdalagan siya sa ginaawayan kag
ginkumusta ang iya mga utod.
23 Samtang nagapakighambal siya sa ila, nag-abanse si Goliat, ang maayo
mag-away nga Filistinhon nga taga-Gat, kag ginhangkat naman niya ang
mga Israelinhon. Kag nabatian ini ni David.
24 Sang makita sang mga Israelinhon si Goliat, nagdinalagan sila sa
puwerte nga kahadlok.
25 Nag-estoryahanay sila, "Nakita bala ninyo ato nga tawo nga
nagasalakay para hangkaton ang Israel? Pagahatagan sang hari sang dako
nga premyo ang tawo nga makapatay sa iya. Kag indi lang ina, kundi
ipaasawa pa niya ang iya anak sa iya, kag indi pagpabayaron ang ila
pamilya sang buhis sa Israel."
26 Nagpamangkot si David sa mga tawo nga nagatindog malapit sa iya,
"Sin-o gid bala inang Filistinhon, nga wala nagatuo sa Dios,‡ para
hangkaton ang mga soldado sang buhi nga Dios? Kag ano ang mabaton
sang tawo nga makapatay sa iya para mauntat ang iya pagpakahuya sa
Israel?"
27 Ginsugid sang mga tawo sa iya ang ila ginahambalan parte sa premyo
nga mabaton sang tawo nga makapatay kay Goliat.
28 Sang mabatian ni Eliab, nga kamagulangan nga utod ni David, nga
nagapakighambal si David sa mga tawo, nangakig gid siya. Nagsiling siya
kay David, "Ngaa nagkadto ka diri? Sin-o ang ginpabantay mo sa aton mga
karnero sa kamingawan nga pila na lang ka bilog? Nagahunahuna ka
siguro nga daw si sin-o ka gid. Kalain sang imo batasan! Nagkadto ka diri
para lang magtan-aw sang inaway."
29 Nagsiling si David, "Ngaa ano bala ang akon ginhimo? Nagpamangkot
man lang ako!"
30 Dayon gintalikdan siya ni David kag nag-atubang sa iban naman nga
mga tawo kag nagpamangkot sang amo man gihapon nga pamangkot, kag
amo man gihapon ang ila sabat sa iya.
31 Ang pagpangusisa ni David nakaabot kay Saul, gani ginpatawag siya ni
Saul.
32 Pag-abot ni David, nagsiling siya kay Saul, "Wala sing isa nga dapat
madulaan sang kaisog tungod sa sini nga Filistinhon. Ako nga imo alagad
magapakig-away sa iya."
33 Nagsabat si Saul, "Indi ka makasarang sa pagpakig-away sa sina nga
Filistinhon. Bata ka pa kag siya ya mangangaway na halin sang bata pa
siya."

‡ **17:26** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

34 Pero nagsabat si David, “Sir, halin sang una, manugbantay ako sang
mga karnero sang akon amay. Kon tabanon gani sang leon ukon bear ang
karnero,
35 ginalagas ko ini kag ginalampusan, kag ginakuha ang karnero. Kon
magbato siya sa akon ginadakop ko siya sa liog§ kag ginalampusan hasta
nga mapatay.
36 Nahimo ko ini sa leon kag sa bear, kag himuon ko man sa sinang
Filistinhon nga wala nagatuo sa Dios,* tungod nga ginahangkat niya ang
mga soldado sang buhi nga Dios.
37 Ang GINOO nga nagluwas sa akon sa leon kag sa bear magaluwas man
sa akon sa kamot sang sini nga Filistinhon.”
Nagsiling si Saul kay David, “Sige, lakat, kag kabay pa nga magaupod ang
GINOO sa imo.”
38 Ginpasuksok niya dayon kay David ang iya sulul-ubon para sa
inaway—ang saway nga helmet kag ang panagang sa dughan.
39 Gintaklos dayon ni David ang espada ni Saul kag nagtilaw sa
paglakat-lakat tungod nga wala siya maanad sa sina nga mga sulul-ubon.
Nagsiling siya kay Saul, “Indi ako makapakig-away nga may ginasul-ob nga
pareho sini, kay wala ako maanad sini.” Gani gin-uba niya ato tanan.
40 Dayon ginkuha niya ang iya sungkod, kag nagpulot sang lima ka
mahining nga bato sa ililigan sang tubig kag ginsulod sa iya bag nga
ginadala niya kon magbantay siya sang sapat. Gindala niya ang iya labyog
kag nagpalapit kay Goliat.
41 Nagapalapit man sa iya si Goliat nga nagauna sa iya ang manugdala
sang iya armas.
42 Sang matalupangdan ni Goliat nga si David isa lang ka pamatan-on nga
guwapo kag mapula-pula sing guya, ginyaguta niya siya.
43 Nagsiling siya kay David, “Ido bala ako nga gindal-an mo ako sang
lipak?” Kag ginpakamalaot niya si David sa ngalan sang iya mga dios.
44 Dayon nagsiling siya, “Palapit diri, kay ipakaon ko ang imo bangkay sa
mga pispis kag sa mapintas nga mga sapat!”
45 Nagsabat si David, “Nagapalapit ka sa pagpakig-away sa akon nga may
espada, bangkaw, kag sibat, pero nagapalapit ako sa pagpakig-away sa imo
sa ngalan sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang mga soldado sang
Israel nga imo ginahangkat.
46 Sa sini nga adlaw, itugyan ka sang GINOO sa akon; patyon ko ikaw kag
utdon ang imo ulo. Kag sa sini man nga adlaw ipakaon ko ang mga bangkay
sang mga Filistinhon sa mga pispis kag sa mapintas nga mga sapat, kag
mahibaluan sang bilog nga kalibutan nga may Dios ang Israel.
47 Ang tanan nga nagatipon diri makahibalo nga makaluwas ang GINOO
sa iya katawhan bisan wala sing espada ukon bangkaw, kay ang GINOO
mismo amo ang magapakig-away, kag itugyan niya kamo tanan sa amon.”
48 Samtang nagapalapit si Goliat sa iya, nagdalagan si David sa pagsugata
sa iya.
49 Nagkuha si David sang bato sa iya bag, kag iya ini ginlabyog† kay
Goliat, kag nagtupa ini sa iya agtang. Nagdulot gid ang bato sa iya agtang,
kag natumba siya nga nagahapa sa duta.
50 Gani nagdaog si David kay Goliat paagi lang sa labyog kag sa isa ka
bato. Napatay niya si Goliat bisan wala siya sing espada.

---

§ **17:35** *liog:* amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *bungot* * **17:36** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli* † **17:49** *ginlabyog:* sa iban nga Bisaya, *ginhabyog*

51 Nagdalagan si David kay Goliat kag ginkuha niya ang espada sini, kag
gin-utod ang iya ulo. Sang makita sang mga Filistinhon nga patay na ang ila
soldado nga maayo mag-away, nagpalalagyo sila.
52 Dayon nag-abanse ang mga soldado sang Israel kag Juda nga
nagasinggit, kag ginlagas nila ang mga Filistinhon hasta sa Gat‡ kag Ekron.
Naglalapta ang mga bangkay sang mga Filistinhon sa dalan sang Shaaraim
pakadto sa Gat kag Ekron.
53 Pagkatapos nila lagas sa mga Filistinhon, nagbalik sila kag ginpanguha
nila ang mga nagkalabilin sa kampo sang mga Filistinhon.
54 Ginkuha ni David ang ulo ni Goliat kag gindala sa Jerusalem, kag
ginbutang niya sa iya tolda ang mga armas ni Goliat.
55 Sadtong tion nga nakita ni Saul si David nga nagapalapit kay Goliat sa
pagpakig-away, nagpamangkot siya kay Abner nga kumander sang mga
soldado, "Abner, kay sin-o anak inang pamatan-on?" Nagsabat si Abner,
"Wala gid ako kahibalo, Mahal nga Hari."
56 Nagsiling si Saul, "Usisaa kon kay sin-o siya anak."
57 Sang magbalik si David *sa ila kampo* matapos niya napatay si Goliat,
gindala siya ni Abner kay Saul. Nagabitbit pa si David sang ulo ni Goliat.
58 Nagpamangkot si Saul sa iya, "Toto, kay sin-o ka anak?" Nagsabat si
David, "Anak ako sang imo sakop nga si Jesse nga taga-Betlehem."

18

Nahisa si Saul kay David

1 Matapos makahambalanay si David kag si Saul, nag-amigohay si David
kag ang anak ni Saul nga si Jonatan. Palangga gid ni Jonatan si David
pareho sang iya kaugalingon.
2 Halin sadto wala na ginpapuli ni Saul si David sa ila balay.
3 Naghimo si Jonatan sang kasugtanan kay David *nga amiguhon niya siya
hasta san-o,* tungod kay palangga gid niya si David pareho sang iya
kaugalingon.
4 *Sa pagpamatuod sang iya promisa,* gin-uba niya ang iya pangguwa nga
bayo kag ginhatag kay David, pati ang iya pangtabon nga panapton,
espada, pana, kag paha.
5 Nagmadinalag-on si David sa mga ginpahimo sa iya ni Saul, gani
ginhatagan siya ni Saul sang mataas nga rangko sa iya mga soldado.
Nagustuhan ini sang tanan nga tawo pati man sang mga opisyal ni Saul.
6 Karon, sang nagapalauli na ang mga Israelinhon matapos mapatay ni
David si Goliat, ginsugata si Saul sang mga babayi nga halin sa tanan nga
banwa sang Israel. Malipayon sila nga nagakinanta kag nagasinaot nga
may mga tamborin kag mga lira.
7 Amo ini ang ila kanta:
"Pila lang ka libo ang napatay ni Saul, pero kay David ya tignapulo ka
libo."
8 Naakig gid si Saul sang mabatian niya ang ila kanta. Nagsiling siya sa iya
kaugalingon, "Nagasiling sila nga tignapulo ka libo ang napatay ni David
pero ang akon iya pila lang ka libo. Sa sunod himuon na nila siya nga hari."
9 Gani halin sadto ginabantayan na sing maayo ni Saul si David tungod
kay nahisa siya sa iya.
10-11 Pagkadason nga adlaw, gin-gamhan si Saul sang malain nga espiritu
nga ginpadala sang Dios, kag naghalambalanon siya sa sulod sang iya

‡ **17:52** *Gat:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *pulopatag.*

balay. Nagtukar si David sang arpa para kay Saul pareho sang iya masami
nga ginahimo. Nagsiling si Saul sa iya kaugalingon samtang nagauyat siya
sang bangkaw, “Bangkawon ko si David para magtapik siya sa dingding.”
Kag ginbangkaw niya si David sing makaduha, pero nakalikaw si David.
12 Nahadlok si Saul kay David kay ginaupdan sang GINOO si David, kag
siya ya ginbayaan na sang GINOO.
13 Gani ginpapalayo niya si David sa iya, kag ginhimo niya siya nga
kumander sang 1,000 ka soldado. Ginpanguluhan ni David ang mga
soldado sa pagpakig-away.
14 Nagmadinalag-on siya sa tanan nga ginhimo niya tungod kay
nagaupod ang GINOO sa iya.
15 Sang mahibaluan ni Saul nga madinalag-on si David, hinadlukan na
gid siya tapat.
16 Pero naluyagan gid sang tanan nga taga-Israel kag taga-Juda si David,
tungod kay ginapanguluhan niya sila sa pagpakig-away.
17 Karon nagsiling si Saul kay David, “Handa ako nga ipaasawa sa imo
ang akon kamagulangan nga anak nga si Merab sa kondisyon nga ipakita
mo sa akon ang imo kaisog sa pagpakig-away para sa GINOO.” Sa hunahuna
ni Saul nga sa sini nga paagi mapatay si David sang mga Filistinhon, kag
indi na kinahanglan nga siya pa ang magpatay sa iya.
18 Pero nagsiling si David kay Saul, “Sin-o gid bala ako kag ang akon
pamilya nga mangin umagad ako sang hari?”
19 Sang tion nga ipaasawa na si Merab kay David, ginpaasawa ni Saul si
Merab kay Adriel nga taga-Mehola.
20 Karon ang isa pa ka anak ni Saul nga babayi nga si Mical naluyag kay
David. Kag sang ginsugiran si Saul parte sini, nalipay siya.
21 Nagsiling siya sa iya kaugalingon, “Ipaasawa ko si Mical kay David, kag
himuon ko siya nga paon para mapatay si David sang mga Filistinhon.”
Gani nagsiling si Saul kay David, “May kahigayunan ka pa nga mangin
akon umagad.”
22 Sang ulihi ginsugo ni Saul ang iya mga alagad nga magpakig-estorya
kay David sa sekreto, kag ihambal ini sa iya, “Nagustuhan ka gid sang hari
kag sang tanan niya nga mga alagad. Gani magsugot ka na nga mangin iya
umagad.”
23 Sang ginhambal nila ini kay David, nagsiling siya, “Indi ako
makasarang sa pagbayad kay Saul para mapangasawa ko ang iya anak.
Imol lang ako kag indi gani kilala.”
24 Sang ginsugiran nila si Saul sang ginsiling ni David,
25 nagsiling si Saul, “Silinga ninyo si David nga ang akon lang
kinahanglan bilang bayad sa pagpangasawa sa akon anak amo ang panit sa
punta sang kinatawo sang 100 ka Filistinhon,* bilang pagbalos ko sa ila nga
akon mga kaaway.” Amo ato ang plano ni Saul para mapatay si David sa
kamot sang mga Filistinhon.
26 Sang ginsugid ini sang mga alagad ni Saul kay David, nalipay siya nga
mangin umagad sang hari. Gani sa wala pa mag-abot ang tion nga
gintalana *ni Saul kay David*,
27 nagpakig-away si David kag ang iya mga tinawo sa mga Filistinhon kag
nakapatay sila sang 200 ka Filistinhon. Ginpakuha niya dayon ang panit sa
punta sang kinatawo sang mga Filistinhon kag gindala ini tanan sa hari,

* **18:25** Ang buot silingon, patyon ni David ang mga Filistinhon kag ipakita niya kay Saul ang panit sa punta sang kinatawo sang 100 sa ila bilang ebidensya nga ginpatay matuod ni David ining wala matuli nga katawhan.

para mangin umagad siya sang hari. Gani ginpaasawa ni Saul ang iya anak
nga si Mical kay David.
28 Sang mareyalisar ni Saul nga ang GINOO nagaupod kay David kag
naluyag gid ang iya anak nga si Mical kay David,
29 hinadlukan na gid siya tapat kay David. Kag padayon nga kaaway niya
si David samtang buhi pa siya.
30 Padayon nga nagpakig-away ang mga Filistinhon sa mga Israelinhon.
Kag kada inaway, madinalag-on si David labaw sang sa iban nga mga
opisyal ni Saul. Gani nangin bantog gid si David.

19

Nagtinguha si Saul sa Pagpatay kay David

1 Karon, ginsilingan ni Saul si Jonatan kag ang tanan niya nga alagad nga
patyon si David. Pero palangga gid ni Jonatan si David,
2 gani ginpaandaman niya si David. *Siling niya,* "Nagapangita sang
kahigayunan ang akon amay sa pagpatay sa imo, gani mag-andam ka gid.
Buwas sa aga magpanago ka kag indi ka maghalin,
3 *sa isa ka lugar sa* sa uma. Dal-on ko didto si tatay kag estoryahon ko siya
parte sa imo. Dayon sugiran ko ikaw kon ano ang akon madiskobrehan."
4 Gani *gindala ni Jonatan si Saul didto sa uma, kag* gindayaw ni Jonatan si
David sa iya amay. Dayon nagsiling siya, "Tay,* indi pag-anha si David nga
imo alagad. Wala man siya nakasala sa imo. Nakahimo pa gani siya sang
dako nga kaayuhan sa imo.
5 Gintaya niya ang iya kabuhi sang ginpatay niya ang Filistinhon *nga si*
Goliat, kag ginpadaog sang GINOO ang bilog nga Israel. Nakita mo ini kag
nalipay ka gid. Ti ngaa gusto mo patyon ang isa ka inosente nga tawo
pareho kay David nga wala man lang sing rason?"
6 Ginpamatian ni Saul si Jonatan kag nagpanumpa siya sa buhi nga
GINOO nga indi niya pag-ipapatay si David.
7 Sang ulihi gintawag ni Jonatan si David kag ginsugiran sang tanan nila
nga ginhambalan ni Saul. Gindala niya dayon si David kay Saul, kag
nag-alagad si David kay Saul pareho sang una.
8 Sang ulihi nag-inaway naman ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon,
kag ginpanguluhan ni David ang iya mga tinawo sa pagpakig-away.
Puwerte gid ang pagsalakay nila ni David, gani nagpalalagyo ang mga
Filistinhon.
9 Isa sina ka tion, gin-gamhan† si Saul sang malain nga espiritu nga
ginpadala sang GINOO samtang nagapungko siya sa iya balay nga nagauyat
sang iya bangkaw. Kag samtang nagatukar si David sang arpa,
10 gintinguhaan ni Saul nga itapik si David sa dingding paagi sa
pagbangkaw sa iya. Pero nakalikaw si David. Dayon nagpalagyo si David
sina nga gab-i.
11 Nagpadala dayon si Saul sang mga tinawo sa pagbantay sa balay ni
David kag sa pagpatay sa iya pagkaaga. Pero ginpaandaman si David ni
Mical nga iya asawa, "Kon indi ka magpalagyo karon nga gab-i, buwas
patyon ka."
12 Gani ginbuligan ni Mical si David nga makapanaog sa bintana, kag
nagpalagyo si David.
13 Nagkuha dayon si Mical sang dios-dios kag ginpahigda sa hiligdaan.
Ginhabulan niya ini kag ginbutangan sang bulbol sang kanding ang ulo.

---

* **19:4** *Tay:* sa literal, *Hari* † **19:9** *gin-gamhan:* ukon, *gin-gamhan naman*

14 Sang pag-abot sang mga tinawo nga ginpadala ni Saul sa pagdakop kay
David, ginsilingan sila ni Mical nga nagamasakit si David.
15 *Sang ginsugid nila ini kay Saul,* ginpabalik sila ni Saul para tan-awon
nila mismo si David, kag ginsilingan niya sila, “Dal-a ninyo siya diri sa akon
nga nagahigda sa iya hiligdaan para patyon ko siya.”
16 Pero sang pagsulod nila *sa balay ni David,* nadiskobrehan nila nga ang
nagahigda dios-dios gali nga may bulbol sang kanding sa ulo.
17 Nagsiling si Saul kay Mical, “Ngaa gindayaan mo ako kag ginpapalagyo
ang akon kaaway?” Nagsabat si Mical, “Nagsiling siya sa akon nga patyon
niya ako kon indi ko siya pagbuligan nga makapalagyo.”
18 Gani nakapalagyo si David kag nagkadto siya kay Samuel sa Rama, kag
ginsugiran niya si Samuel sang tanan nga ginhimo ni Saul sa iya. Dayon
nagkadto sila ni Samuel sa Nayot kag didto nagtiner.
19 May nakabalita kay Saul nga si David didto sa Nayot sa Rama.
20 Gani nagpadala siya sang mga tawo sa pagdakop kay David. Pero
pag-abot nila, nakita nila ang grupo sang mga propeta nga
nagahalambalanon, kag si Samuel ang nagapangulo sa ila. Dayon
gin-gamhan sang Espiritu sang Dios ang mga tinawo ni Saul kag
naghalambalanon man sila.
21 Sang mabatian ni Saul ang natabo, nagpadala pa gid siya sang mga
tinawo *sa pagdakop kay David.* Pero *pag-abot nila,* naghalambalanon man
sila. Nagpadala pa gid si Saul sang mga tawo sa ikatatlo nga tion, kag
naghalambalanon man gihapon sila.
22 Sang ulihi si Saul na gid mismo ang nagkadto sa Rama. Pag-abot niya
sa dako nga buho nga pulunduhan sang tubig didto sa Secu, nagpamangkot
siya kon diin si Samuel kag si David. Ginsugiran siya nga didto sa Nayot.
23 Pero samtang nagapakadto siya didto, gin-gamhan man siya sang
Espiritu sang Dios kag naghalambalanon siya hasta nakaabot siya sa Nayot.
24 Sang didto na siya, gin-uba niya ang iya bayo kag naghalambalanon
siya sa atubangan ni Samuel. Naghigda siya nga nagauba sa bilog nga
adlaw kag gab-i. Amo ini ang rason kon ngaa nagpamangkot ang mga tawo,
“Nangin propeta na bala si Saul?”

20

Si David kag si Jonatan

1 Karon, nagpalagyo si David halin sa Nayot sa Rama kag nagkadto kay
Jonatan kag nagpamangkot, “Ano bala ang sala nga nahimo ko sa imo amay
nga gusto niya ako nga patyon?”
2 Nagsabat si Jonatan, “Indi ka mapatay! Wala nagahimo sang bisan ano
ang akon amay nga wala niya ginapahibalo sa akon, bisan indi ina
importante. Kon nagtinguha gid man siya sa pagpatay sa imo, ginpahibalo
niya kuntani ako. Gani indi ina matuod!”
3 Pero nagsiling si David, “Nahibaluan sang imo amay nga maayo ka sa
akon, gani ginpakamaayo niya nga indi ka pagpahibaluon sang iya plano
nga pagpatay sa akon kay basi maglain gid ang imo buot. Pero ginasiguro
ko gid sa imo, kag sa presensya sang buhi nga GINOO, nga ara ako sa peligro
sang kamatayon.”
4 Nagsiling si Jonatan, “Himuon ko ang bisan ano nga ipahimo mo sa
akon.”
5 Gani nagsiling si David, “Buwas Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag
dapat ako magkaon upod sa imo amay. Pero tuguti ako nga maglakat kag
magpanago sa uma hasta sa gab-i sang ikatatlo nga adlaw.

6 Kon pangitaon ako sang imo amay sugiri siya nga naglisensya ako sa
imo nga magpuli sa amon sa Betlehem para makaupod ako sa bilog ko nga
pamilya sa ila nga paghalad, nga ginahimo nila kada tuig.
7 Kon magsiling siya nga wala sing kaso, ti wala ako sing kulbaan. Pero
kon magpangakig siya, sigurado gid nga may tuyo siya nga patyon ako.
8 Nagapangabay ako nga himuon mo ini nga kaayo sa akon bilang
pamatuod sang imo kasugtanan nga ginhimo sa akon sa presensya sang
GINOO. Pero kon nakasala gid man ako, ikaw na mismo ang magpatay sa
akon. Ngaa itugyan mo pa ako sa imo amay?"
9 Nagsabat si Jonatan, "Indi ina matabo! Kon sigurado ako nga ang akon
amay may tuyo sa pagpatay sa imo ipahibalo ko gid ini sa imo."
10 Nagpamangkot si David, "Sin-o ang magsugid sa akon kon mangakig
ang imo amay?"
11 Nagsiling si Jonatan, "Dali, malakat kita sa uma." Gani naglakat sila.
12 Nagsiling si Jonatan kay David, "Nagapromisa ako sa GINOO, ang Dios
sang Israel, nga sa amo sini nga oras buwas ukon sa sunod nga adlaw,
makipag-estorya ako sa akon amay, kag kon maayo ang iya buot sa imo
pahibaluon ko ikaw.
13 Pero kon may tuyo ang akon amay sa pagpatay sa imo, kag indi ko ikaw
pagpahibaluon para makapalagyo ka, kabay pa nga silutan ako sang GINOO
sing puwerte gid. Karon, kabay pa nga updan ka sang GINOO pareho sang
iya pag-upod sadto sa akon amay.
14 Kag kabay pa nga samtang buhi pa ako, ipakita mo ang imo
paghigugma sa akon pareho sang paghigugma sang GINOO *sa aton.* Kag kon
patay na ako,
15 ipadayon mo gihapon ang imo paghigugma sa akon pamilya, bisan
patyon pa sang GINOO ang tanan mo nga kaaway."
16 Gani naghimo si Jonatan sang kasugtanan sa panimalay ni David, kag
nagsiling siya, "Kabay pa nga ipalaglag ka sang GINOO sa imo mga kaaway
kon indi mo pagtumanon ang akon pangabay."*
17 Ginpasumpa liwat ni Jonatan si David sa pagpalangga sa iya, tungod
kay palangga gid niya si David pareho sang iya kaugalingon.
18 Dayon nagsiling si Jonatan kay David, "Buwas Piesta sang Pag-umpisa
sang Bulan, kag mahibaluan gid nga wala ka didto kay bakante ang imo
pulungkuan.
19 Sa isa ka buwas, kon maggab-i na magkadto ka sa imo anay
ginpanaguan sa uma. Didto ka maghulat sa may bato sang Ezel.
20 Dayon magapana ako sang tatlo ka beses sa kilid sang sini nga bato nga
daw may ginapana ako.
21 Padalaganon ko dayon ang isa ka bata kag ipapangita sa iya ang mga
pana. Kon magsiling ako sa iya nga ara ang mga pana sa tupad niya, kag
kuhaon niya ini kag dal-on sa akon, magguwa ka. Kay ginasiguro ko gid sa
imo, sa presensya sang buhi nga GINOO, nga wala ka sing kahadlukan nga
katalagman.
22 Pero kon magsiling ako sa bata nga ang mga pana sa unhan pa niya,
nagakahulugan ina nga kinahanglan magpalagyo ka kay ginapapalagyo ka
sang GINOO.
23 Kag kon parte sa aton ginsumpaan dumduma nga ang GINOO amo ang
aton saksi hasta san-o."

* **20:16** *Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.*

24 Gani nagpanago si David sa uma. Kag sang nag-abot ang adlaw sang
Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, nagpungko si Haring Saul para
magkaon.
25 Didto siya nagpungko sa iya kinaandan nga pulungkuan malapit sa
dingding. Si Jonatan nagapungko sa iya atubangan, kag si Abner sa iya
tupad. Pero ang pulungkuan ni David bakante.
26 Wala sing may ginsiling si Saul parte kay David sadto nga adlaw kay
naghunahuna siya nga basi may nahimo si David nga nakapahigko sa iya,
gani indi siya takos sa pagpartisipar sa piesta.
27 Pero sang sunod nga adlaw, ang ikaduha nga adlaw sang bulan,
bakante gihapon ang pulungkuan ni David. Gani nagpamangkot si Saul kay
Jonatan, "Ngaa wala magkadto diri si David nga anak ni Jesse sa pagkaon
kahapon hasta subong?"
28 Nagsabat si Jonatan, "Naglisensya si David sa akon nga mapuli siya sa
Betlehem.
29 Kay nagsiling ang iya utod nga mag-upod gid siya sa ila pamilya sa
paghalad, kag gusto niya makita ang iya mga paryente. Amo ina nga indi
ninyo siya kaupod sa pagkaon."
30 Naakig gid si Saul kay Jonatan. Siling niya, "Dungol kag ritubado ka gid
nga bata! Nahibaluan ko nga ginaapinan mo si David. Ginapakahuy-an mo
lang ang imo kaugalingon kag ang imo iloy.
31 Samtang nagakabuhi si David, indi ka gid mangin hari. Karon, kuhaa
siya kag dal-a diri sa akon, kay dapat siya mapatay."
32 Nagpamangkot si Jonatan, "Ngaa bala dapat siya mapatay? Ano bala
ang iya nahimo?"
33 Pero ginbangkaw siya sang iya amay para patyon. Gani nahibaluan
niya nga desidido gid ang iya amay sa pagpatay kay David.
34 Naghalin si Jonatan sa lamisa sa puwerte nga kaakig, kag wala siya
nagkaon sadto nga adlaw, tungod naglain gid ang iya buot sa makahuluya
nga pagtratar sang iya amay kay David.
35 Pagkaaga, nagkadto si Jonatan sa uma sa pagpakigkita kay David. May
upod siya nga bata nga lalaki.
36 Nagsiling siya sa bata, "Dalagan ka kag pangitaa ang mga pana nga
akon ipana." Gani sang nagadalagan ang bata nagpana si Jonatan sa unhan
niya.
37-38 Sang pag-abot sang bata sa gintup-an sang pana, nagsinggit si
Jonatan, "Ara pa sa unhan mo ang pana. Dasiga, kuhaa dayon!" Ginpulot
sang bata ang pana kag nagbalik kay *Jonatan nga* iya amo.
39 Wala gid sing inalung-ong ang bata kon ano ang kahulugan sadto. Si
Jonatan lang gid kag si David ang nakahibalo.
40 Dayon ginhatag ni Jonatan ang iya mga pana sa bata kag ginsilingan,
"Dal-a ini pabalik sa banwa."
41 Sang makalakat na ang bata, nagguwa si David sa bato nga iya
ginapanaguan, kag nagluhod† siya kay Jonatan sing tatlo ka beses *bilang
pagtahod sa iya.* Dayon naghaksanay‡ sila kag naghilibion; si David gid ang
puwerte maghibi.
42 Dayon nagsiling si Jonatan kay David, "Sige, maayo lang nga paglakat.
Kag kabay pa nga buligan kita sang GINOO nga indi maguba ang aton
ginsumpaan sa iya bilang mag-abyan hasta sa aton mga kaliwat." Dayon
naglakat si David, kag si Jonatan iya nagbalik sa banwa.

† **20:41** *nagluhod:* ukon, *nagluhod nga ang iya guya nagaduot sa duta*
‡ **20:41** *naghaksanay:* sa Hebreo, *naghalok sa isa kag isa*

21

Nagkadto si David sa Nob

1 Karon, nagkadto si David kay Ahimelec nga pari sa Nob. Nagkurog sa
kahadlok si Ahimelec sang makita niya si David. Nagpamangkot si
Ahimelec, "Ngaa isa ka lang?"
2 Nagsabat si David, "May misyon ako diri halin sa hari, kag ginsilingan
niya ako nga indi gid ako magpanugid parte sa sini nga misyon. Kon parte
sa akon mga tinawo, ginsilingan ko sila nga magkitaay lang kami sa isa ka
lugar.
3 Karon, may pagkaon ka bala dira? Palihog hatagi ako sing lima ka bilog
nga tinapay ukon bisan ano lang."
4 Nagsabat ang pari, "Wala ako sang ordinaryo nga tinapay, pero may
tinapay diri nga ginhalad. Ihatag ko ini kon ikaw kag ang imo mga tinawo
wala maghulid sa babayi *sa sini nga mga inadlaw*."
5 Nagsabat si David, "Wala kami nagahulid sa babayi kon may misyon
kami. Bisan ordinaryo lang nga misyon ang amon kadtuan kinahanglan
nga mangin matinlo* kami. Ano na gid ayhan karon nga espesyal ini nga
misyon."
6 Gani tungod nga wala sing ordinaryo nga tinapay, ginhatag sang pari sa
iya ang tinapay nga ginahalad sa presensya sang GINOO, nga ginkuha sa
balaan nga lamisa† kag ginbayluhan dayon sang bag-o nga tinapay.
7 Natabuan nga ato didto ang suluguon ni Saul nga si Doeg nga Edomnon.
Siya ang pangulo sang mga manugbantay sang kasapatan ni Saul. Didto
siya kay may tulumanon siya sa GINOO.
8 Nagpamangkot si David kay Ahimelec, "May espada ukon bangkaw ka
bala diri? Wala ako makadala sang akon espada ukon sang bisan ano nga
armas tungod kay insigida ang sugo sang hari."
9 Nagsabat ang pari, "Ari diri ang espada ni Goliat nga Filistinhon nga
imo ginpatay sa Kapatagan sang Elah. Naputos ini sang tela dira sa likod
sang espesyal nga panapton‡ *sang pari.* Kuhaa kon gusto mo kay wala na
sing iban pa nga armas diri." Nagsiling si David, "Ihatag ina sa akon. Wala
na sing espada nga pareho sina."
10 Gani nagpalagyo si David kay Saul kag nagkadto kay Haring Akish sang
Gat.
11 Nagsiling ang mga opisyal ni Akish sa iya, "Indi bala si David ini nga
hari sang *ila* lugar? Indi bala siya ang ginapadunggan sang mga babayi
samtang nagasaot sila kag nagakanta sang, 'Pila lang ka libo ang napatay ni
Saul, pero kay David ya tignapulo ka libo'?"
12 Ginhunahuna ni David ang ila ginhambal, kag hinadlukan gid siya kay
Haring Akish sang Gat.
13 Gani nagpabuang-buang si David samtang didto siya sa Gat.
Nagpanguris-kuris siya sa mga puwertahan sang banwa, kag ginapatulo
niya ang iya laway sa iya bungot.
14 Gani nagsiling si Akish sa iya mga opisyal, "Tan-awa ninyo! Buang ina
nga tawo! Ngaa nga gindala ninyo siya sa akon?
15 Damo na diri sang buang, ngaa gindala pa ninyo siya sa akon balay kag
magbinuang sa akon atubangan?"

---

* **21:5** *matinlo:* buot silingon, *takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang ila relihiyon* † **21:6** *balaan nga lamisa:* sa literal, *presensya sang GINOO* ‡ **21:9** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

22

Nagkadto si David sa Adulam kag sa Mizpa

1 Naghalin si David sa Gat kag nagkadto sa kuweba sang Adulam. Sang
mabatian ini sang iya mga utod kag sang iban pa nga mga miyembro sang
iya pamilya, nagkadto sila sa iya *sa pag-upod sa iya*.
2 May mga tawo man nga nag-upod sa iya nga ara sa kalisod, ukon may
utang, ukon diskontento sa ila kabuhi. Mga 400 ka tawo ang nag-upod kay
David, kag siya ang ila nangin pangulo.
3 Halin didto nagkadto si David sa Mizpa nga sakop sang Moab kag
nagsiling sa hari sang Moab, "Tugutan mo bala ang akon ginikanan nga
magtiner anay diri hasta nga mahibaluan ko kon ano ang himuon sang
Dios para sa akon?"
4 *Nagsugot ang hari,* gani ginbilin ni David ang iya ginikanan sa hari sang
Moab samtang didto siya sa mabakod nga palanaguan.
5 Isa sina ka tion nagsiling si Propeta Gad kay David, "Indi ka na magtiner
diri sa imo palanaguan. Magkadto ka sa Juda." Gani naghalin si David kag
nagkadto sa kagulangan sang Heret.

Ginpapatay ni Saul ang mga Pari sang Nob

6 Karon nabalitaan ni Saul nga natultulan na si David kag ang iya mga
tinawo. Nagapungko sadto si Saul sa idalom sang kahoy nga tamarisko,
didto sa bukid sang Gibea. Nagauyat siya sang bangkaw, kag nagatindog sa
iya palibot ang tanan niya nga opisyal.
7 Nagsiling si Saul sa ila, "Pamati kamo mga taga-Benjamin! Nagpromisa
bala sa inyo si David nga hatagan niya kamo tanan sang mga uma kag mga
talamnan sang ubas? Nagpromisa bala siya sa inyo nga himuon niya kamo
tanan nga kumander sang mga soldado?
8 Amo bala ina nga tanan kamo nagplano sing malain sa akon? Wala gid
sing may nagsugid sa akon nga ang akon anak naghimo sang kasugtanan
kay David. Wala gid kamo nagakabalaka sa akon, kay wala sing may
nagsugid sa akon nga gin-ganyat sang akon anak ang akon alagad nga si
David sa pagpatay sa akon pareho sang iya ginatinguha karon."
9 Isa sa mga nagatindog didto kaupod sang mga opisyal ni Saul amo si
Doeg nga Edomnon. Nagsiling siya kay Saul, "Sang didto ako sa Nob, nakita
ko si David nga nagkadto kay Ahimelec nga anak ni Ahitub.
10 Nagpamangkot si Ahimelec sa GINOO kon ano ang himuon ni David,
kag ginhatagan pa niya si David sang pagkaon kag sang espada ni Goliat
nga Filistinhon."
11 Ginpatawag dayon ni Saul ang pari nga si Ahimelec nga anak ni
Ahitub, kag ang iya bilog nga pamilya nga mga pari sa Nob. Kag nagkadto
sila tanan kay Saul.
12 Pag-abot nila, nagsiling si Saul, "Pamati, Ahimelec!" Nagsabat siya,
"Huo, Mahal nga Hari."
13 Nagsiling si Saul sa iya, "Ngaa nga nagplano kamo ni David sing malain
sa akon? Ginhatagan mo pa siya sang pagkaon kag espada, kag
nagpamangkot ka pa sa Dios para sa iya. Karon nagakontra siya sa akon
kag nagatinguha sa pagpatay sa akon."
14 Nagsabat si Ahimelec sa hari, "Indi ina mahimo! Si David umagad mo,
kag siya ang pinakamatutom mo nga alagad. Wala labot sina, siya pa ang
kapitan sang imo mga guwardya kag ginatahod siya sa imo panimalay.
15 Huo, nagpamangkot ako sa Dios para sa iya, kag indi lang subong,
kundi sang una pa. Pero nagapakitluoy ako sa imo nga indi mo ako

pag-akusaron kag ang akon pamilya, kay wala gid ako kahibalo parte sini nga mga hitabo."
16 Pero nagsiling ang hari, "Mapatay ka gid, Ahimelec, kag ang imo bilog nga pamilya."
17 Dayon ginsugo ni Saul ang mga guwardya sa iya tupad, "Patya ang mga pari sang GINOO kay nagaapin man sila kay David. Nahibaluan nila nga nagpalagyo si David pero wala gid sila magsugid sa akon." Pero wala gid magtandog ang mga opisyal sang hari sa mga pari sang GINOO.
18 Gani ginmanduan sang hari si Doeg nga Edomnon nga siya ang magpatay sa mga pari, kag ginpamatay sila ni Doeg. Sadto nga adlaw 85 ka pari* ang ginpamatay ni Doeg.
19 Ginpapatay man ni Saul ang *tanan nga pumuluyo sang* Nob nga banwa sang mga pari: ang mga lalaki, mga babayi, mga kabataan kag mga lapsag, pati mga baka, mga donkey, mga karnero, kag mga kanding.
20 Pero nakapalagyo si Abiatar nga anak ni Ahimelec kag nag-upod kay David.
21 Ginsugiran niya si David nga ginpapatay ni Saul ang mga pari sang GINOO.
22 Nagsiling dayon si David kay Abiatar, "Sang makita ko sadto si Doeg sang nagkadto ako kay Ahimelec, nahibaluan ko nga manugid gid siya kay Saul. Gani salabton ko ang pagkapatay sang imo bilog nga pamilya.
23 Diri ka lang sa akon, kay isa lang ang gusto nga magpatay sa imo kag sa akon. Indi ka magkahadlok; indi ka maano diri upod sa akon."

23

Ginluwas ni David ang Banwa sang Keila

1 Sang ginsugiran si David nga ginasalakay sang mga Filistinhon ang Keila kag ginapanguha nila ang mga *trigo sa* linasan,
2 nagpamangkot siya sa GINOO, "Salakayon ko bala ang mga Filistinhon?" Nagsabat ang GINOO sa iya, "Sige, salakaya sila kag luwasa ang Keila."
3 Pero nagsiling ang mga tinawo ni David, "Nahadlok gani kami diri sa Juda, ano na gid ayhan kon magkadto pa sa Keila kag magpakig-away sa mga Filistinhon!"
4 Nagpamangkot liwat si David sa GINOO, kag nagsiling ang GINOO sa iya, "Magkadto ka sa Keila, kay padag-on ko ikaw kontra sa mga Filistinhon."
5 Gani nagkadto si David kag ang iya mga tinawo sa Keila kag nagpakig-away sa mga Filistinhon. Madamo nga Filistinhon ang ila ginpamatay, kag ginpanguha nila ang ila kasapatan. Naluwas nila ang mga taga-Keila.
6 (Sang nagpalagyo si Abiatar kag nagkadto kay David sa Keila, gindala niya ang espesyal nga panapton* *sang pari*.)

Ginlagas ni Saul si David

7 May nakasugid kay Saul nga si David nagkadto sa Keila. Gani nagsiling si Saul, "Gintugyan siya sang Dios sa akon, kay daw sa ginpriso lang niya ang iya kaugalingon sa iya pagsulod sa banwa nga napalibutan sang pader."
8 Ginpatipon dayon ni Saul ang tanan niya nga mga soldado sa pagkadto sa Keila para palibutan si David kag ang iya mga tinawo.

---

* **22:18** *pari:* sa literal, *nagasuksok sang espesyal nga panapton sang pari*
* **23:6** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod.* Sadto nga panahon ginagamit ini sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

9 Sang mahibaluan ni David ang plano ni Saul, ginsilingan niya si Abiatar
nga pari nga kuhaon ang espesyal nga panapton *sang pari*.
10 Nagsiling dayon si David, “O GINOO, Dios sang Israel, nabalitaan ko, nga
imo alagad, nga nagplano si Saul sa pagkadto diri sa Keila sa paglaglag sini
nga banwa tungod sa akon.
11 Magakadto bala diri si Saul suno sa akon nabatian? Itugyan bala ako
sang mga pumuluyo sang Keila kay Saul? O GINOO, Dios sang Israel, sugiri
ako nga imo alagad.” Nagsabat ang GINOO, “Huo, makadto si Saul.”
12 Nagpamangkot *liwat* si David, “Itugyan bala ako kag ang akon mga
tinawo sang mga pumuluyo sang Keila kay Saul?” Nagsabat ang GINOO,
“Huo, itugyan nila kamo.”
13 Gani naghalin sa Keila si David kag ang iya 600 ka tinawo, kag
nagsaylo-saylo sila sang lugar. Sang nabalitaan ni Saul nga nagpalagyo si
David halin sa Keila, wala na siya magkadto didto.
14 Nagpanago si David sa mga kuta sa kabukiran sang kamingawan sang
Zif. Adlaw-adlaw ginapangita siya ni Saul, pero wala gid siya gintugyan
sang Dios kay Saul.
15 *Isa sina ka adlaw,* samtang didto si David sa Horesh sa kamingawan
sang Zif, nabalitaan niya nga nagapakadto didto si Saul sa pagpatay sa iya.
16 Nagkadto didto si Jonatan sa iya sa Horesh sa pagpabakod sa iya nga
buligan siya sang Dios.
17 Nagsiling si Jonatan, “Indi ka magkahadlok kay ang akon amay indi
makatandog sa imo. Nahibaluan mismo sang akon amay nga mangin hari
ka sang Israel, kag mangin ikaduha lang ako sa imo.”
18 Naghimo dayon sila nga duha sang kasugtanan sa presensya sang
GINOO. Dayon nagpuli si Jonatan, pero si David ya nagpabilin sa Horesh.
19 Karon, may mga taga-Zif nga nagkadto kay Saul sa Gibea kag nagsiling,
“Si David nagapanago sa amon didto sa mga kuta sa Horesh sa kabukiran
sang Hakila, sa south sang Jeshimon.
20 Gani, Mahal nga Hari, kadto ka didto kon san-o ang gusto mo kay
bahala na kami sa pagtugyan sa iya sa imo.”
21 Nagsabat si Saul, “Pakamaayuhon kamo sang GINOO sa inyo
pagkabalaka sa akon.
22 Sige, puli na kamo kag siguruha ninyo kon diin siya permi nagakadto
kag kon sin-o ang nakakita sa iya didto, kay nahibaluan ko nga maayo gid
siya magpadihot.
23 Hibalua ninyo ang tanan nga lugar nga iya ginapanaguan, kag balik
kamo diri sa akon kon sigurado gid. Dayon maupod ako sa inyo; kag kon
ara pa siya sa isa ka lugar pangitaon ko siya bisan latason ko pa ang bilog
nga duta sang Juda.”
24 Gani nag-una sila kay Saul sa Zif.

Karon, didto si David kag ang iya mga tinawo sa kamingawan sang Maon
sa Kapatagan sang Jordan,† sa south sang Jeshimon.
25 Pag-abot ni Saul kag sang iya mga tinawo sa Zif, ginpangita nila si
David. Sang mahibaluan ini ni David, nagpanago siya sa dako nga bato sa
kamingawan sang Maon, kag didto siya nagtiner. Sang mabalitaan ini ni
Saul, nagkadto siya sa kamingawan sang Maon sa pagpangita kay David.
26 Si Saul *kag ang iya mga tinawo* didto sa pihak nga kilid sang bukid, kag
si David ya kag ang iya mga tinawo sa pihak man nga kilid sang bukid nga

† **23:24** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

nagadali-dali sa pagpalagyo kay Saul. Sang malapit na lang maabtan ni
Saul kag sang iya mga tinawo si David kag ang iya man mga tinawo,
27 may mensahero nga nagpalapit kay Saul kag nagsiling, “Dali, balik
anay! Kay ginasalakay sang mga Filistinhon ang *aton* nasyon.”
28 Gani nag-untat si Saul sa paglagas kay David kag nagbalik siya sa
pagpakig-away sa mga Filistinhon. Tungod nga sa sina nga lugar nagsipak
si David kag si Saul, ang ina nga lugar gintawag nga “Bato nga Ginsipakan.”
29 Halin didto, nagtaklad si David sa mga kuta sang En Gedi kag didto
nagtiner.

24

Wala Pagpatya ni David si Saul

1 Sang pagbalik ni Saul halin sa pagpakig-away sa mga Filistinhon,
ginsugiran siya nga didto si David sa kamingawan sang En Gedi.
2 Gani nagpili siya sang 3,000 ka tawo halin sa bilog nga Israel kag
naglakat sa pagpangita kay David kag sa iya mga tinawo malapit sa
kabatuhan nga ginatineran sang talunon nga mga kanding.
3 Nakaabot si Saul sa toril sang mga karnero sa higad sang dalan, nga sa
diin may kuweba didto. Nagsulod si Saul sa kuweba sa pagpamus-on. Didto
gali sa sulod nga parte sang kuweba nagapanago si David kag ang iya mga
tinawo.
4 Nagsiling ang mga tinawo ni David sa iya, “Amo na gid ini ang tion nga
ginsiling sang GINOO nga igatugyan niya sa imo ang imo kaaway kag bahala
ka kon ano ang imo gusto nga himuon sa iya.” Dayon hinay-hinay nga
nagpalapit si David kay Saul kag gin-utod niya ang punta sang bayo ni Saul
nga wala niya mabatyagi.
5 Pero pagkatapos sadto ginkonsensya si David sa iya nga pag-utod sang
punta sang bayo ni Saul.
6 Nagsiling siya sa iya mga tinawo, “Kabay pa nga indi magtugot ang
GINOO nga maghimo ako sing malain sa akon agalon, ang ginpili sang
GINOO nga maghari.”
7 Sa sining ginhambal ni David ginsabdong niya ang iya mga tinawo, kag
wala niya sila pagtuguti nga salakayon si Saul. Naghalin si Saul sa kuweba
kag naglakat.
8 Dayon nagguwa si David sa kuweba kag gintawag si Saul, “Mahal nga
Hari!” Sang magbalikid si Saul, nagluhod si David bilang pagtahod sa iya.
9 Nagsiling dayon si David kay Saul, “Ngaa nagapati ka sa mga tawo nga
nagasiling sa imo nga nagatinguha ako sa pagpatay sa imo?
10 Nakita mo mismo subong nga adlaw kon paano ka gintugyan sang
GINOO sa akon didto sa sulod sang kuweba. Ginsilingan ako sang iban ko
nga mga tinawo nga patyon ka, pero wala ko ikaw pagpatya. Nagsiling ako
sa ila nga indi ko pag-anhon ang akon agalon tungod kay ginpili siya sang
GINOO nga maghari.
11 Amay, tan-awa ang parte sang imo bayo nga akon ginauyatan. Gin-utod
ko ang punta sang imo bayo pero wala ko ikaw pagpatya. Nagapamatuod
ini nga wala ako sing tuyo sa paghalit sa imo ukon sa pagrebelde sa imo.
Wala ako nakasala sa imo pero ginatinguhaan mo ako nga patyon.
12 Kabay pa nga ang GINOO amo ang magahukom sa aton nga duha, kag
kabay pa nga balusan niya ikaw sa imo malain nga ginahimo sa akon. Pero
ako indi gid mag-ano sa imo,
13 pareho sang hulubaton nga nagasiling, ‘Ang malain lang nga tawo ang
nagahimo sang malain.’ Gani indi gid ako mag-ano sa imo.

14 Ikaw nga hari sang Israel nagahingabot gid sa akon. Ngaa, sin-o gid
bala ako? Pareho man lang ako sa patay nga ido ukon bitik.
15 Kabay pa nga ang GINOO amo ang magahukom sa aton kag
magdesisyon kon sin-o ang may sala sa aton nga duha. Kabay pa nga
talupangdon niya ako kag apinan kag luwason sa imo mga kamot."
16 Pagkatapos hambal ni David, nagsiling si Saul, "Ikaw gid bala ina
David, anak ko?" Kag naghibi siya sing tudo.
17 Nagsiling pa gid siya, "Mas matarong ka sang sa akon. Gintratar ko
ikaw sing malain, pero ako gintratar mo sing maayo.
18 Ginpakita mo sa akon subong nga adlaw ang imo kaayo. Gintugyan ako
sang GINOO sa imo, pero wala mo ako pagpatya.
19 Ang iban ya kon makita nila ang ila kaaway, wala nila ini ginapabay-an
nga makapalagyo. Kabay pa nga balusan ka sang GINOO sa kaayo nga
ginpakita mo sa akon subong nga adlaw.
20 Nahibaluan ko nga mangin hari ka gid, kag ang ginharian sang Israel
mangin mabakod sa imo paggahom.
21 Karon, magsumpa ka sa akon sa ngalan sang GINOO nga indi mo
pagpamatyon ang akon mga kaliwat, para indi madula ang ngalan sang
akon pamilya."
22 Gani nagsumpa si David kay Saul. Dayon nagpuli si Saul, pero si David
ya kag ang iya mga tinawo nagbalik sa ila palanaguan.

25

Si David, si Nabal, kag si Abigail

1 Karon napatay si Samuel, kag ang tanan nga Israelinhon nagtipon kag
nagpangasubo sa iya. Ginlubong nila siya sa iya banwa sa Rama.
Pagkatapos sadto, nagsaylo si David sa kamingawan sang Maon.*
2 Didto sa Maon may isa ka tawo nga manggaranon gid, nga may duta† sa
Carmel. May 1,000 siya ka kanding kag 3,000 ka karnero nga iya
ginapaguntingan sa Carmel.
3 Ang iya ngalan amo si Nabal nga halin sa kaliwat ni Caleb, kag ang iya
asawa amo si Abigail. Maalam kag guwapa si Abigail, pero si Nabal iya dali
mangakig kag malain sing batasan.
4 Karon, sang didto si David sa kamingawan, nabalitaan niya nga
nagapagunting si Nabal sang iya mga karnero.
5-6 Gani nagpadala siya sang napulo ka tawo sa Carmel. Ginsugo niya sila
nga ihambal ini nga mensahi kay Nabal: "Kamusta! Kabay pa nga
maangkon mo ang malawig nga kabuhi. Kag kabay pa nga maayo ang imo
kahimtangan kag ang kahimtangan sang imo bilog nga panimalay kag sang
tanan nga ara sa imo.
7 Nakabalita ako nga nagapagunting ka sang imo mga karnero. Sang
kaupod namon ang imo mga manugbantay sang karnero sa Carmel, wala
namon sila pagpintasi kag wala sing may nadula sa ila.
8 Pamangkuta bala sila, kag sugiran ka nila. Karon, nagapangabay ako
nga pakitaan mo sang kaayo ang akon mga tinawo, kay piesta man subong.
Kabiga ako nga imo anak kag ang akon mga suluguon nga imo mga
suluguon; hatagi kami sang bisan ano nga gusto mo ihatag sa amon."
9 Gani pag-abot sang mga tinawo ni David kay Nabal, ginhambal nila ang
mensahi ni David. Dayon naghulat sila.

---

* **25:1** *Maon:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Paran.* † **25:2** *duta:* ukon, *mga pagkabutang*

10 Siling ni Nabal sa mga tinawo ni David, “Sin-o bala ining si David nga
anak ni Jesse? Subong nga mga inadlaw madamo nga suluguon ang
nagapalagyo sa ila amo.
11 Ngaa ihatag ko sa inyo ang akon tinapay kag tubig kag ang karne sang
sapat nga akon ginpaihaw para sa mga manuggunting sang akon mga
karnero? Wala gani ako kahibalo kon sa diin kamo naghalin.”
12 Nagbalik ang mga tinawo ni David kag ginsugid nila sa iya ang
ginsiling ni Nabal.
13 Dayon nagsiling si David sa iya mga tinawo, “Itaklos ang inyo mga
espada!” Gani gintaklos nila ang ila mga espada, kag amo man ang ginhimo
ni David. Mga 400 ka tawo ang nag-upod kay David. Nagpabilin ang 200 sa
pagbantay sang mga kargaminto.
14 Karon, ang isa sa mga suluguon ni Nabal nagsiling kay Abigail nga
asawa ni Nabal, “Nagpadala diri si David sang mga mensahero halin sa
kamingawan, kag nagpangamusta pa sila kay Nabal nga amon amo, pero
gin-insulto lang niya sila.
15 Maayo gid ato nga mga tawo sa amon; wala nila kami pag-anha. Kag sa
bilog nga tiyempo nga didto kami sa uma malapit sa ila, wala gid sang may
nadula sa amon.
16 Ginproteksyunan nila kami adlaw-gab-i sang nagabantay kami sang
mga karnero.
17 Karon maghunahuna ka kon ano ang imo mahimo, tungod kay
magaabot ang katalagman sa imo bana kag sa iya bilog nga panimalay.
Puwerte sa iya kalaot, gani wala gid sing may mangahas nga mag-estorya
sa iya.”
18 Wala na mag-usik sang tiyempo si Abigail. Nagpakuha siya sang 200 ka
bilog nga tinapay, duha ka suludlan nga panit nga puno sang bino, lima ka
gin-ihaw nga karnero, mga isa ka sako nga sinanlag nga uyas, 100 ka hakop
sang pasas, kag 200 ka hakop sang binulad nga higos.‡ Dayon ginpakarga
niya ini sa mga donkey,
19 kag ginsilingan ang iya mga suluguon, “Mag-una kamo; masunod lang
ako sa inyo.” Pero wala niya ginsugiran ang iya bana nga si Nabal.
20 Samtang nagasakay si Abigail sa iya donkey kag nagapaliko sa kilid
sang bukid, nakita niya nga nagapadulong si David kag ang iya mga tinawo
pakadto sa iya.
21 Wala pa lang dugay nga nagsiling si David, “Wala sing pulos ang
pagbantay ko sang mga pagkabutang ni Nabal sa kamingawan para wala
sing may madula. Ang kaayo nga ginpakita ko sa iya ginbalusan niya sang
kalain.
22 Kabay pa nga silutan ako sang Dios sing puwerte gid kon indi ko
maubos pamatay hasta sa aga ang tanan nga lalaki nga sakop niya.”
23-24 Sang makita ni Abigail si David, nagdali-dali siya panaog sa iya
donkey kag nagluhod kay David *bilang pagtahod sa iya.* Nagsiling siya,
“Palihog, sir, pamatii ako. Ako na lang ang basula.
25 Kabay nga indi mo pagsapakon ang malain nga si Nabal. Bagay gid sa
iya ang iya ngalan nga Nabal, nga ang buot silingon ‘buang-buang.’ Sir, ako
ya wala gid makakita sa mga tawo nga imo ginpadala.
26 “Karon, ginpunggan ka sang GINOO sa pagbalos kag sa pagpamatay.
Ginasumpa ko sa buhi nga GINOO kag sa imo nga kabay pa nga ang imo mga
kaaway kag ang tanan nga gusto maghalit sa imo mangin pareho ang ila
dangatan kay Nabal.

---

‡ **25:18** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree)

27 Kon mahimo, sir, batuna ini nga mga regalo nga akon gindala sa imo,
kag ihatag sa imo mga tinawo.
28 Palihog patawara ako sa akon mga kakulangan. Sigurado gid nga
paharion ka sang GINOO kag ang imo mga kaliwat, tungod nga
nagapakig-away ka para sa iya. Kabay pa nga wala sing malain nga matabo
sa imo samtang nagakabuhi ka.
29 Bisan may maglagas sa pagpatay sa imo, tipigan ka gihapon sang
GINOO nga imo Dios pareho sa tawo nga nagatipig sang malahalon nga
butang. Pero ang imo mga kaaway ipanglabyog pareho sang paglabyog
sang isa ka tawo sang bato.
30 Kon matuman na ang tanan nga maayo nga mga butang nga
ginpromisa sang GINOO sa imo, kag mangin hari ka na sang Israel,
31 indi ka pagkonsensyahon tungod nga wala ka nagbalos kag
nagpamatay nga wala sing kabangdanan. Kag kon pakamaayuhon ka sang
GINOO palihog indi ako pagkalimti."
32 Nagsiling si David kay Abigail, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang
Israel, nga nagpadala sa imo subong nga adlaw sa pagpakigkita sa akon.
33 Salamat sa Dios sa imo maayo nga panghunahuna kag sa pagpugong sa
akon sa pagbalos kag pagpamatay sa sini nga adlaw.
34 Kon wala ka nagdali-dali sa pagpakigkita sa akon, wala kuntani sing
may nabilin nga buhi sa mga tinawo ni Nabal pagkaaga. Kay amo ina ang
akon ginsumpa sa buhi nga GINOO, ang Dios sang Israel, nga nagpugong sa
akon sa paghimo sang malain sa imo."
35 Ginbaton ni David ang mga regalo ni Abigail kag nagsiling, "Magpuli ka
kag indi na magpalibog, kay tumanon ko ang imo pangabay."
36 Sang pag-abot ni Abigail sa ila balay, nagapapunsyon si Nabal nga daw
sa hari. Malipayon gid siya kag puwerte kahubog. Gani wala siya pagsugiri
ni Abigail hasta mag-aga.
37 Sang naumpawan na siya sang aga, ginsugiran siya ni Abigail sa
natabo. Gin-atake siya sa tagipusuon kag indi na siya makahulag.
38 Pagkaligad sang napulo ka adlaw, ginpagrabe pa gid siya sang GINOO
kag napatay siya.
39 Sang mabatian ni David nga napatay si Nabal, nagsiling siya,
"Dalayawon ang GINOO! Siya ang nagbalos kay Nabal sa iya pag-insulto sa
akon, kag ginlikaw niya ako sa pagbalos. Ginsilutan niya si Nabal sa iya
malain nga ginhimo sa akon."
Dayon nagpadala si David sang mga mensahero sa pagpangabay kay
Abigail nga pangasaw-on niya siya.
40 Pag-abot sang mga mensahero ni David sa Carmel, nagsiling sila kay
Abigail, "Ginpakadto kami ni David sa imo sa pagdala sa imo sa iya para
mangin asawa niya."
41 Nagluhod si Abigail *bilang pagtahod sa ila* kag nagsiling, "Huo, sugot
ako. Handa ako sa pag-alagad sa iya bisan pa sa iya mga ulipon."§
42 Nagdali-dali dayon si Abigail sa pagsakay sa donkey kag nag-upod sa
mga mensahero ni David. Gindala niya ang lima niya ka suluguon nga
babayi. Kag nangin asawa siya ni David.
43 Ginpangasawa man ni David si Ahinoam nga taga-Jezreel, kag sila nga
duha iya asawa.
44 Ang iya asawa anay nga si Mical ginpaasawa ni Saul sa kay Paltiel nga
taga-Galim, nga anak ni Laish.

§ **25:41** *bisan pa sa iya mga ulipon:* sa literal, *kag sa paghugas sang mga tiil sang iya mga ulipon*

26

Wala Liwat Pagpatya ni David si Saul

1 *Isa sina ka adlaw,* may mga taga-Zif nga nagkadto kay Saul sa Gibea kag
nagsiling, “Si David nagapanago sa kabukiran sang Hakila, nga
nagaatubang sa Jeshimon.”
2 Gani nagkadto si Saul sa kamingawan sang Zif sa pagpangita kay David.
Gin-upod niya ang iya 3,000 ka tinawo nga iya ginpili sa Israel.
3 Nagkampo sila sa higad sang dalan sa bukid sang Hakila, nga
nagaatubang sa Jeshimon. Si David ya nagtiner sa kamingawan. Sang
mabalitaan ni David nga ginsunod siya didto ni Saul,
4 nagpadala siya sang mga espiya, kag nahibaluan niya nga nag-abot gid
man si Saul.
5 Dayon nagkadto si David sa lugar nga ginkampuhan ni Saul. Nakita
niya nga nagakatulog si Saul kag si Abner nga anak ni Ner, nga kumander
sang mga soldado. Ginapalibutan si Saul sang mga soldado.
6 Nagpamangkot si David kay Ahimelec nga Hithanon kag kay Abishai
nga anak ni Zeruya kag utod ni Joab, “Sin-o bala sa inyo ang maupod sa
akon sa pagsulod sa kampo ni Saul?” Nagsabat si Abishai, “Ako ang
maupod.”
7 Gani sang sina mismo nga gab-i, naglakat si David kag si Abishai sa
kampo ni Saul, kag nakita nila si Saul nga nagakatulog, nga ang iya
bangkaw natibsok sa duta malapit sa iya ulohan. Si Abner kag ang mga
soldado nagakatulog man sa iya palibot.
8 Nagsiling si Abishai kay David, “Gintugyan na sang Dios sa imo ang imo
kaaway subong nga adlaw. Karon tuguti ako nga bun-on ko siya sang
bangkaw. Patapikon ko siya sa duta sa isa lang ka pagbuno.”
9 Pero nagsiling si David kay Abishai, “Indi siya pagpatya! Kay silutan gid
sang GINOO ang magpatay sa iya pinili nga hari.
10 Ginasiguro ko gid sa imo, sa presensya sang buhi nga GINOO, nga ang
GINOO mismo ang magpatay sa iya, ukon mapatay siya sa natural nga
kamatayon ukon sa inaway.
11 Pero indi magtugot ang GINOO nga ako ang magpatay sa iya pinili nga
hari. Kuhaon ta lang ang bangkaw kag ang suludlan sang tubig nga ara sa
iya ulohan, kag maglakat.”
12 Gani ginkuha ni David ang bangkaw kag ang suludlan sang tubig nga
ara sa ulohan ni Saul, kag naglakat sila. Wala gid sing may nakakita ukon
nakahibalo sa natabo; wala gid sing may nakabugtaw sa ila tungod kay
ginpahamuok sang GINOO ang ila pagtulog.
13 Dayon nagkadto sila ni David sa pihak *sang kapatagan* kag nagtindog
sa ibabaw sang bukid nga malayo-layo diutay sa kampo nila ni Saul.
14 Nagsinggit si David sa ila ni Abner, nga kumander sang mga soldado ni
Saul, “Abner, mabatian mo bala ako?” Nagsabat si Abner, “Sin-o ka? Ano
ang kinahanglan mo sa hari?”
15 Nagsabat si David, “Indi bala nga ikaw ang labing maisog nga tawo sa
Israel? Ngaa wala mo pagbantayi ang hari nga imo agalon? May nagkadto
dira sa pagpatay sa iya!
16 Indi maayo ining imo pagpabaya sa hari. Nagasumpa ako sa buhi nga
GINOO nga dapat ka mapatay kag ang imo mga tinawo, kay wala ninyo
pagbantayi ang inyo agalon, ang pinili nga hari sang GINOO. Tan-awa kon
makita mo pa ang bangkaw sang hari kag ang suludlan sang tubig nga ara
sadto sa iya ulohan.”

17 Nakilala ni Saul ang tingog ni David, gani nagsiling siya, “David, anak,
ikaw bala ina?” Nagsabat si David, “Huo ako ini, Mahal nga Hari.
18 Ngaa bala nga ginalagas mo ako nga imo alagad? Ano bala ang nahimo
ko nga malain?
19 Mahal nga Hari, pamatii ang akon isiling. Kon ang GINOO amo ang
nagtulod sa imo sa pagpatay sa akon, kabay pa nga *kaluoyan niya ako paagi
sa* pagbaton sang akon halad. Pero kon ini iya lang sang tawo, kabay pa nga
pakamalauton sila sang GINOO. Kay ginpalayas nila ako sa duta nga
ginapanag-iyahan sang GINOO kag ginsilingan nga mag-alagad ako sa iban
nga mga dios.
20 Indi pag-itugot nga mapatay ako sa iban nga duta, nga malayo sa
GINOO. Ngaa ikaw nga hari sang Israel nagahingabot gid sa akon nga
pareho man lang ako sa bitik? Ngaa ginalagas mo ako pareho sa pispis sa
bukid?”
21 Nagsiling si Saul, “Nakasala ako. Magbalik ka sa akon David, anak ko,
kag indi ko na ikaw pag-anhon liwat, kay wala mo ako pagpatya subong.
Daw buang ako sa akon ginhimo, kag sala gid ako.”
22 Nagsabat si David, “Ari ang imo bangkaw, ipakuha ini diri sa isa mo ka
tinawo.
23 Gintugyan ka sang GINOO sa akon subong nga adlaw, pero wala ko ikaw
pagpatya kay ikaw ang pinili nga hari sang GINOO. *Sa sining ginhimo ko
pakamaayuhon ako sang GINOO, kay* ginabalusan niya ang kada tawo nga
matarong kag matutom.
24 Subong nga ginhatagan ko sang bili ang imo kabuhi karon nga adlaw,
kabay pa nga hatagan man sang bili sang GINOO ang akon kabuhi kag
luwason niya ako sa tanan nga kalisod.”
25 Dayon nagsiling si Saul kay David, “Kabay pa nga pakamaayuhon ka
sang Dios, anak ko. Madamo pa nga mga butang ang imo pagahimuon, kag
magamadinalag-on ka gid.” Dayon naglakat si David, kag si Saul ya nagpuli.

27

Si David Kaupod sang mga Filistinhon

1 Nagsiling si David sa iya kaugalingon, “Maabot ang tion nga patyon gid
ako ni Saul. Maayo pa nga magpalagyo na lang ako sa duta sang mga
Filistinhon para mauntat na ang pagpangita ni Saul sa akon sa Israel, kag
luwas na ako sa iya.”
2 Gani nagkadto si David kag ang iya 600 ka tinawo kay Haring Akish
sang Gat, nga anak ni Maoc.
3 Didto sila nag-estar sa Gat upod kay Akish. Gindala nila didto ang ila
mga pamilya. Gindala man ni David ang iya duha ka asawa nga si Ahinoam
nga taga-Jezreel kag si Abigail nga taga-Carmel nga asawa anay ni Nabal.
4 Sang mabalitaan ni Saul nga nagpalagyo si David sa Gat, wala na niya
siya pagpangitaa.
5 Karon, nagsiling si David kay Akish, “Kon maayo ka sa akon, hatagi
kami sang isa ka baryo nga amon pagaestaran. Indi kinahanglan nga
mag-estar kami diri sa banwa nga imo ginaestaran bilang hari.”
6 Gani sadto mismo nga adlaw ginhatag ni Akish sa iya ang Ziklag. Kag
halin sadto hasta subong, ang Ziklag ginapanag-iyahan sang mga hari sang
Juda.
7 Nag-estar si David sa teritoryo sang mga Filistinhon sa sulod sang isa ka
tuig kag apat ka bulan.

8 Sadto nga mga panahon ginasalakay ni David kag sang iya mga tinawo
ang mga Geshurnon, Girzanon, kag mga Amaleknon. Halin sang una ini
nga mga tawo nagaestar sa mga lugar nga pakadto sa Shur kag Egypt.
9 Kon magsalakay gani sila ni David, ginapamatay nila ang tanan nga
lalaki kag babayi, kag ginapanguha nila ang mga karnero, mga baka, mga
donkey, mga camel kag pati mga bayo. Dayon nagabalik sila kay Akish.
10 Kon magpamangkot gani si Akish kon diin sila nagsalakay sa sina nga
adlaw, nagasabat si David nga nagsalakay sila sa Negev sang Juda ukon sa
parte sang Negev *nga ginaestaran* sang mga Jerameelinhon ukon sa *parte*
sang Negev *nga ginaestaran* sang mga Kenhanon.
11 Ginaubos nila ni David pamatay ang tanan nga lalaki kag babayi para
wala sing isa nga makakadto sa Gat sa pagpanugid kon ano gid ang iya
ginhimo. Amo ini permi ang ginahimo ni David samtang didto siya
nagaestar sa teritoryo sang mga Filistinhon.
12 Nagsalig gid si Akish kay David kag nagsiling sa iya kaugalingon,
"Ginadumtan na subong si David sang iya mga kasimanwa nga mga
Israelinhon, gani mangin alagad ko siya hasta san-o."

28

Nagpakig-estorya si Saul sa Kalag ni Samuel

1 Sadto nga mga inadlaw gintipon sang mga Filistinhon ang ila mga
soldado sa pagpakig-away sa mga Israelinhon. Nagsiling si Akish kay
David, "Ikaw kag ang imo mga tinawo kinahanglan nga mag-upod sa amon
sa pagpakig-away."
2 Nagsiling si David, "Huo, makita mo dayon kon ano ang mahimo ko, nga
imo alagad." Nagsabat si Akish, "Maayo gid! Himuon ko ikaw nga akon
permanente nga badigard."
3 Patay na sadto si Samuel. Sang napatay siya nagpangasubo ang tanan
nga taga-Israel sa iya, kag ginlubong nila siya sa iya banwa sa Rama. Kag
ginpahalin ni Saul sa Israel ang mga espiritista pati na ang mga
nagapakig-estorya sa kalag sang patay.
4 Karon, nagkampo ang mga Filistinhon sa Shunem, kag nagkampo man
si Saul kag ang mga Israelinhon sa Gilboa.
5 Sang makita ni Saul ang mga soldado sang mga Filistinhon, hinadlukan
gid siya.
6 Gani nagpamangkot siya sa GINOO, pero wala siya pagsabta sang GINOO
bisan paagi sa mga damgo, ukon sa Urim* ukon sa mga propeta.
7 Nagsiling dayon si Saul sa iya mga alagad, "Pangitai ninyo ako sang
babayi nga espiritista nga akon pamangkutan." Nagsabat ang iya mga
alagad, "May ara sa Endor."
8 Gani nagpakuno-kuno si Saul paagi sa pagsuksok sang ordinaryo nga
bayo, kag pagkagab-i nagkadto siya sa babayi upod ang iya duha ka tinawo.
Pag-abot nila, nagsiling si Saul sa babayi, "Gusto ko nga magpakighambal
sa kalag sang isa ka tawo. Puwede mo bala tawgon ang iya kalag?"
9 Pero nagsiling ang babayi sa iya, "Ano, gusto mo nga mapatay ako?
Nahibaluan mo man siguro kon ano ang ginhimo ni Saul. Ginpahalin niya
sa Israel ang mga espiritista pati na ang mga nagapakig-estorya sa kalag
sang patay. Gani indi na pag-ibutang sa peligro ang akon kabuhi."
10 Nagsumpa si Saul sa iya, "Sa ngalan sang buhi nga GINOO, indi ka gid
pagsilutan sa paghimo sini."

* **28:6** *Urim:* Butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

11 Sang ulihi nagsiling ang babayi, “Sin-o nga kalag ang gusto mo nga
tawgon ko?” Nagsiling si Saul, “Tawga si Samuel.”
12 *Gani gintawag sang babayi si Samuel,* kag sang makita sang babayi si
Samuel nagsinggit siya sing tudo gid, kag nagsiling kay Saul, “Ngaa
gintunto mo ako? Ikaw gali si Saul!”
13 Nagsiling si Saul sa iya, “Indi ka magkahadlok. Ano bala ang nakita
mo?” Nagsabat ang babayi, “Nakita ko ang isa ka gamhanan nga kalag† nga
nagapaguwa sa duta.”
14 Nagpamangkot si Saul, “Ano bala ang iya hitsura?” Nagsabat siya, “Isa
ka tigulang nga lalaki nga may pangtabon nga panapton.” Dayon
nahibaluan ni Saul nga si Samuel ato, kag nagluhod siya bilang pagtahod sa
iya.
15 Nagsiling si Samuel kay Saul, “Ngaa gindisturbo mo ako paagi sa
pagtawag sa akon?” Nagsiling si Saul, “May dako ako nga problema.
Nagapakig-away sa akon ang mga Filistinhon kag gintalikdan na ako sang
Dios. Wala na niya ako ginasabat, bisan paagi sa mga propeta ukon mga
damgo. Gani ginpatawag ko ikaw sa pagsugid sa akon kon ano ang akon
himuon.”
16 Nagsiling si Samuel, “Ngaa mamangkot ka pa sa akon? Indi bala nga
gintalikdan ka na sang GINOO kag nangin kaaway mo siya?
17 Gintuman sang GINOO ang iya ginsiling paagi sa akon. Ginkuha niya
ang ginharian *sang Israel* sa imo kag ginhatag sa imo kapareho nga
Israelinhon nga si David.
18 Ginhimo ini sang GINOO sa imo subong tungod wala mo pagtumana
ang iya sugo nga ipaagom mo ang iya kaakig sa mga Amaleknon.
19 Buwas itugyan niya ikaw kag ang mga Israelinhon sa mga Filistinhon,
kag mangin kaupod ko ikaw kag ang imo mga anak nga lalaki *sa lugar sang
mga patay*.”
20 Natumba dayon si Saul kag naghaplak sa duta. Puwerte ang iya
kahadlok sa ginsiling ni Samuel. Nagpalangluya siya kay wala siya sing
may ginkaon sa bilog nga adlaw kag gab-i.
21 Nagpalapit ang babayi kay Saul. Kag sang makita niya nga puwerte
ang kahadlok ni Saul, nagsiling siya, “Mahal nga Hari, gintuman ko ang imo
ginsugo bisan nahibaluan ko nga delikado ang akon kabuhi.
22 Karon, palihog pamatii ako nga imo suluguon. Hatagan ko ikaw sang
pagkaon para may kusog ikaw sa imo paglakat.”
23 Pero nagbalibad si Saul. Siling niya, “Indi ako magkaon.” Ang iya mga
tinawo nagbulig sa babayi sa pagpilit sa iya nga magkaon, gani nagsugot
siya. Nagbangon siya kag nagpungko sa hiligdaan.
24 Gin-ihaw gilayon sang babayi ang iya ginpatambok nga bataon nga
baka. Dayon nagkuha siya sang harina kag ginmasa niya, kag nagluto siya
sang tinapay nga wala sing inugpahabok.
25 Pagkatapos ginserbi niya ato kay Saul kag sa iya mga tinawo, kag
nagkaon sila. Dayon naglakat sila sang sina mismo nga gab-i.

29

Nagbalik si David sa Ziklag

1 Karon gintipon sang mga Filistinhon ang tanan nila nga soldado sa
Afek, kag ang mga Israelinhon ya nagkampo sa may tuburan sang Jezreel.

† **28:13** *gamhanan nga kalag:* ukon, *dios*

2 Samtang nagamartsa ang mga pangulo sang mga Filistinhon upod sa ila
mga soldado nga nagrupo sa ginatos kag linibo, nagasunod sa ila si David
kag ang iya mga tinawo upod kay *Haring* Akish.
3 Pero nagpamangkot ang mga kumander sang mga Filistinhon *kay*
Akish, "Ano bala ang ginahimo sining mga Hebreo diri?" Nagsabat si Akish,
"Ina nga tawo amo si David nga opisyal ni Haring Saul sang Israel. Sobra na
siya isa ka tuig nga kaupod ko, kag umpisa sang maghalin siya kay Saul
hasta subong wala ako sing may nakita nga malain sa iya."
4 Pero nangakig ang mga kumander sang mga Filistinhon. Siling nila,
"Pabalika ina nga tawo sa lugar nga imo ginhatag sa iya. Indi siya dapat
mag-upod sa aton sa pagpakig-away. Kay basi bala kontrahon kag
pamatyon niya kita kon mag-inaway na para makuha ang kaakig sang iya
agalon sa iya.
5 Indi bala nga siya ang ginpadunggan sang mga babayi sa Israel samtang
nagasaot sila kag nagakanta sang, 'Pila lang ka libo ang napatay ni Saul,
pero kay David ya tignapulo ka libo'?"
6 Gani gintawag ni Akish si David kag ginsilingan, "Nagasugid ako sing
matuod sa presensya sang buhi nga GINOO nga masaligan ka gid, kag gusto
ko gid kuntani nga mag-upod ka sa akon sa pagpakig-away, tungod halin
sang adlaw nga nag-upod ka sa akon hasta subong wala gid ako sing may
nakita nga malain sa imo. Pero wala sing salig sa imo ang iban nga mga
pangulo.
7 Gani magpuli ka na lang, kag indi ka maghimo sang bisan ano nga indi
nila nagustuhan. Sige, maayo lang nga paglakat."
8 Pero nagpamangkot si David, "Ano bala ang sala nga nahimo ko halin
sang pag-upod ko sa imo hasta subong, Mahal nga Hari? Ngaa indi ako
makaupod sa pagpakig-away kontra sa imo mga kaaway?"
9 Nagsabat si Akish, "Nahibaluan ko nga maayo ka gid pareho sa anghel
sang Dios. Pero ang akon mga kumander indi gusto nga paupdon ka sa
inaway.
10 Gani aga ka pa magbangon buwas kag magpuli upod sang imo mga
tinawo samtang nagaamat-amat sanag."
11 Gani aga pa nagbangon si David kag ang iya mga tinawo, kag nagbalik
sila sa duta sang mga Filistinhon, kag ang mga Filistinhon iya nagkadto sa
Jezreel.

30

Ginpanglaglag ni David ang mga Amaleknon

1 Sang ikatlo nga adlaw, nakaabot si David kag ang iya mga tinawo sa
Ziklag. Nasapwan nila nga ginsalakay sang mga Amaleknon ang Negev,
lakip na ang Ziklag. Ginsunog nila ang Ziklag
2 kag ginpangbihag ang mga babayi kag mga kabataan sa sini nga banwa.
Wala nila sila pagpatya kundi ginbihag lang nila.
3 Nakita ni David kag sang iya mga tinawo nga sunog na ang ila lugar, kag
ang ila mga asawa kag mga kabataan wala na.
4 Gani naghibi sila sing tudo gid hasta nagpalangluya sila.
5 Ginbihag man ang duha ka asawa ni David nga si Ahinoam nga
taga-Jezreel kag si Abigail nga asawa anay ni Nabal nga taga-Carmel.
6 Nagdako na gid ang problema ni David tungod nga naglain ang buot
sang iya mga tinawo sa pagkabihag sang ila mga kabataan, kag nagplano
sila sa pagbato sa iya. Pero ginpabaskog si David sang GINOO nga iya Dios.

7 Dayon nagsiling si David kay Abiatar nga pari, nga anak ni Ahimelec,
“Dal-a diri ang espesyal nga panapton* *sang pari.*” Gani gindala ato ni
Abiatar sa iya.
8 Nagpamangkot dayon si David sa GINOO, “Lagson bala namon ang
nagsalakay sa amon? Mapierdi bala namon sila?” Nagsabat ang GINOO,
“Huo, lagsa ninyo sila kay mapierdi gid ninyo sila, kag maluwas ninyo ang
mga ginpangbihag.”
9 Gani naglakat si David kag ang iya 600 ka tinawo hasta nga nakaabot
sila sa Besor nga ililigan sang tubig. Nagpabilin didto
10 ang 200 niya ka tinawo tungod nga kapoy na gid sila sa pagtabok pa sa
ililigan sang tubig. Pero nagpadayon sa paglagas si David kag ang 400 niya
ka tinawo.
11 Karon, may nakita ang mga tinawo ni David nga isa ka Egyptohanon sa
uma, kag gindala nila siya kay David. Ginhatagan nila siya sang tubig kag
tinapay,
12 kag isa ka hakop sang binulad nga higos kag duha ka hakop sang pasas,
tungod kay wala gid siya makakaon ukon makainom sa sulod sang tatlo ka
adlaw. Pagkatapos niya kaon, nagbaskog siya.
13 Ginpamangkot siya ni David, “Sin-o ang imo amo? Kag taga-diin ka?”
Nagsabat siya, “Isa ako ka Egyptohanon kag ulipon ako sang isa ka
Amaleknon. Ginpabay-an ako sang akon amo tatlo ka adlaw na ang
nagligad, tungod kay nagmasakit ako.
14 Ginsalakay namon ang *parte sang* Negev *nga ginaestaran* sang mga
Keretnon, sa teritoryo sang Juda, kag *pati man* ang *parte sang* Negev *nga*
ginaestaran sang mga kaliwat ni Caleb, kag ginsunog namon ang Ziklag.”
15 Nagpamangkot si David sa iya, “Maupdan mo bala kami kon diin
nagkampo ining mga nagpangsalakay?” Nagsabat siya, “Magsumpa ka
anay sa akon sa presensya sang Dios nga indi mo ako pagpatyon ukon
itugyan sa akon amo, kag dayon updan ko kamo sa ila.”
16 *Gani nagsumpa si David,* kag gin-updan dayon sila sang Egyptohanon
sa ginkampuhan sang mga nagpangsalakay. Kag didto nakita nila ang mga
Amaleknon nga nagalinapta nga nagakinaon, nagaininom kag
nagakinalipay, tungod nga madamo ang ila naagaw sa mga Filistinhon kag
sa duta sang Juda.
17 Ginsalakay sila ni David kag sang iya mga tinawo, kag nag-inaway sila
sa bilog nga gab-i hasta sang sunod nga gab-i. Wala sing may nakapalagyo
sa mga Amaleknon luwas lang sa 400 ka pamatan-on nga nagsakay sa mga
camel kag nagpalagyo.
18 Nabawi ni David ang tanan nga ginpanguha sang mga Amaleknon pati
na ang duha niya ka asawa.
19 Wala gid sing may nadula, bata ukon tigulang, lalaki ukon babayi, ukon
bisan ano nga ginpanguha sang mga Amaleknon. Nabawi ini tanan ni
David.
20 Ginkuha niya ang tanan nga karnero kag baka. Kag samtang ginatabog
sang mga tinawo ni David ang tanan nga kasapatan sa pag-una sa ila,
nagasiling sila, “Mga naagaw ini ni David.”
21 Sang makabalik na sila ni David sa Besor nga ililigan sang tubig,
ginsugata sila sang 200 niya ka tinawo nga nagpabilin didto tungod nga
ginkapuyan sila sa pag-upod. Nagpalapit kanday David sa ila kag
gintamyaw niya sila.

---

* **30:7** *espesyal nga panapton sang pari:* sa Hebreo, *efod.* Sadto nga panahon ginagamit ini sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.

22 Pero ang mga malain kag wala sing pulos nga mga tinawo ni David
nagsiling, “Indi ta sila pagpartihan sang mga naagaw ta sa mga Amaleknon,
tungod kay wala sila nag-upod sa aton. Ibalik lang sa ila ang ila mga asawa
kag mga kabataan, kag palakta sila.”
23 Nagsabat si David, “Mga kauturan, indi kamo magdinalok sa ginhatag
sang GINOO sa aton. Ginprotektaran niya kita kag ginpadaog sa mga
nagsalakay sa aton.
24 Wala gid sing may magsugot sa ginahambal ninyo nga ina. Dapat
partihan ang tanan! Ang parte sang mga nagpabilin sa pagbantay sang
aton mga gamit dapat pareho man sa mga nagkadto sa inaway.”
25 Ginhimo ini ni David nga pagsulundan para sa mga Israelinhon halin
sadto hasta subong.
26 Sang pag-abot nila ni David sa Ziklag, ginpadala niya ang iban nila nga
naagaw sa mga manugdumala sang Juda nga iya mga abyan, kaupod ang
ini nga mensahi: “Ari ang regalo ko sa inyo halin sa mga naagaw namon sa
mga kaaway sang GINOO.”
27 Ang ginpadal-an niya amo ang mga manugdumala sang masunod nga
mga banwa: Betel, Ramot Negev, Jatir,
28 Aroer, Sifmot, Eshtemoa,
29 Racal, sa mga banwa sang mga Jerameelinhon kag mga Kenhanon,
30 sa Horma, Bor Ashan, Atac,
31 Hebron, kag sa iban pa nga mga lugar nga nakadtuan ni David kag
sang iya mga tinawo.

31

Ginpatay ni Saul ang Iya Kaugalingon
(1 Cro. 10:1-12)

1 Karon, nagpakig-away ang mga Filistinhon sa mga Israelinhon sa Bukid
sang Gilboa. Madamo ang napatay *sa mga Israelinhon,* kag ang iban sa ila
nagpalalagyo.
2 Ginlagas gid sang mga Filistinhon si Saul kag ang iya mga anak nga
lalaki, kag ginpatay nila ang iya mga anak nga sila ni Jonatan, Abinadab,
kag Malkishua.
3 Puwerte gid ang inaway nila ni Saul kag sang mga Filistinhon. Naigo si
Saul sang pana kag grabe gid ang iya pilas.
4 Nagsiling si Saul sa manugdala sang iya armas, “Gabuta ang imo espada
kag patya ako, kay kon indi, sila nga mga wala nagatuo sa Dios* amo ang
magpatay sa akon, kag yagutaon nila ako.” Pero nahadlok magpatay sa iya
ang manugdala sang iya armas, gani ginkuha ni Saul ang iya mismo
espada, kag ginbuno ang iya kaugalingon.
5 Sang makita sang manugdala sang iya armas nga patay na siya, ginbuno
man niya ang iya kaugalingon sang iya mismo espada, kag napatay siya
upod kay Saul.
6 Gani sadto nga adlaw napatay si Saul, ang iya tatlo ka anak nga lalaki,
ang manugdala sang iya armas, kag ang tanan niya nga tinawo.
7 Sadto nga tion may mga Israelinhon nga nagaestar sa pihak sang
kapatagan *sang Jezreel* kag sa tabok sang *Suba sang* Jordan. Sang makita
nila nga nagpalagyo ang mga soldado sang Israel kag napatay si Saul kag
ang iya mga anak, ginbayaan nila ang ila mga banwa kag nagpalagyo man

* **31:4** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

sila. Gani ginsulod sang mga Filistinhon ini nga mga banwa kag
gin-estaran.
8 Sang sunod nga adlaw, *pagkatapos sang inaway,* nagkadto ang mga
Filistinhon sa Bukid sang Gilboa sa pagkuha sang mga kagamitan sang mga
napatay. Nakita nila didto ang bangkay ni Saul kag sang iya tatlo ka anak.
9 Gin-utod nila ang ulo ni Saul kag ginkuha ang iya mga armas. Dayon
nagpadala sila sang mga mensahero sa bilog nga duta sang mga Filistinhon
sa pagbalita didto sa templo sang ila mga dios-dios kag sa ila mga
kasimanwa *nga napatay na si Saul.*
10 Ginbutang nila ang mga armas ni Saul sa templo sang ila diosa nga si
Ashtoret kag ginlansang ang iya bangkay sa pader sang banwa sang Bet
Shan.
11 Nabalitaan sang mga taga-Jabesh Gilead ang ginhimo sang mga
Filistinhon kay Saul.
12 Gani naglakat ang tanan nila nga maisog nga mga tawo sa bilog nga
gab-i hasta nga nakaabot sila sa Bet Shan. Ginkuha nila ang bangkay ni
Saul kag sang iya mga anak sa pader sang Bet Shan, kag gindala nila ini sa
Jabesh kag ginsunog didto.
13 Dayon ginkuha nila ang mga tul-an kag ginlubong sa idalom sang
kahoy nga tamarisko didto sa Jabesh, kag nagpuasa sila sing pito ka adlaw.

Ang Ikaduha nga Libro ni Samuel

Ginbalita kay David nga Patay na si Saul

1 Nagbalik sila ni David sa Ziklag pagkatapos nga napierdi nila ang mga
Amaleknon. Patay na sadto si Saul. Nagtiner sila sa Ziklag sang duha ka
adlaw.
2 Sang ikatlo nga adlaw, may nag-abot nga tawo sa Ziklag halin sa kampo
ni Saul, nga gisi ang iya bayo kag may mga yab-ok ang iya ulo *sa pagpakita*
nga nagapangasubo siya. Nagkadto siya kay David kag nagluhod bilang
pagtahod sa iya.
3 Ginpamangkot siya ni David, "Diin ka naghalin?" Nagsabat siya,
"Nakapalagyo ako halin sa kampo sang mga Israelinhon."
4 Nagpamangkot si David, "Ngaa, ano ang natabo? Sugiri ako." Nagsiling
siya, "Nagpalagyo ang mga soldado sang Israel sa inaway. Madamo sa ila
ang nagkalamatay, pati na si Saul kag ang iya anak nga si Jonatan."
5 Nagpamangkot si David sa pamatan-on, "Paano mo nahibaluan nga
patay na si Saul kag si Jonatan?"
6 Nagsabat ang pamatan-on, "Natabuan nga didto ako sa Bukid sang
Gilboa, kag nakita ko didto si Saul nga nagasandig sa iya bangkaw. Ang
mga kaaway nagapalapit sa iya nga nagasakay sa mga karwahe kag mga
kabayo.
7 Sang magliso siya, nakita niya ako kag iya ako gintawag. Nagsabat ako,
'Ano ang mabulig ko?'
8 Ginpamangkot niya ako kon sin-o ako. Nagsabat ako nga isa ako ka
Amaleknon.
9 Dayon nagsiling siya sa akon, 'Palapit diri kag patya ako, kay
nabudlayan na gid ako sa akon kahimtangan.'
10 Gani ginpalapitan ko siya kag ginpatay tungod nahibaluan ko nga indi
na siya mabuhi sa iya grabe nga pilas. Dayon ginkuha ko ang korona sa iya
ulo kag ang pulseras sa iya butkon, kag gindala diri sa imo, sir."
11 Dayon gin-gisi ni David kag sang tanan niya nga tinawo ang ila mga
bayo *sa pagpakita sang ila pagpangasubo*.
12 Naghinibi sila kag nagpuasa hasta maggab-i para kay Saul, sa iya anak
nga si Jonatan, kag para sa nasyon sang Israel, ang katawhan sang GINOO,
kay *madamo* sa ila ang nagkalamatay sa inaway.
13 Nagpamangkot pa gid si David sa pamatan-on nga nagbalita sa iya,
"Taga-diin ka?" Nagsabat siya, "Pangayaw ako, isa ka Amaleknon nga
nagaestar sa inyo duta."
14 Nagpamangkot si David, "Ngaa wala ka mahadlok magpatay sa pinili
sang GINOO nga hari?"
15 Dayon gintawag ni David ang isa sa iya mga tinawo kag ginsugo, "Dali,
patya siya!" Gani ginpatay niya siya.
16 Nagsiling pa si David sa Amaleknon, "Ikaw ang responsable sa imo
kamatayon. Ikaw mismo ang nagpamatuod kontra sa imo kaugalingon
sang magsiling ka nga ginpatay mo ang pinili sang GINOO nga hari."

Ang Panalambiton ni David para kay Saul kag kay Jonatan

17 Naghimo si David sang panalambiton para kay Saul kag sa iya anak
nga si Jonatan,

18 kag nagsugo siya nga itudlo ini sa katawhan sang Juda. Gintawag ini
nga Kanta Parte sa Pana,* kag nasulat sa libro ni Jashar. *Amo ini ang iya*
panalambiton:
19 "Mga Israelinhon,
nagkalamatay ang inyo dungganon *nga mga pangulo*
sa mga bukid mismo sang Israel.
Nagkalamatay man ang inyo maisog nga mga soldado!
20 Indi ini pag-isugid sa Gat,
ukon sa mga dalan sang Ashkelon,
kay basi kon magsinadya ang mga kababayihan
sang mga Filistinhon nga wala nagatuo sa Dios.†
21 Kabay pa nga wala sing ulan
ukon tun-og sa mga bukid sang Gilboa,
kag kabay pa nga wala sing may magtubo nga mga tanom
sa iya mga uma para ihalad *sa Dios*.‡
Kay dira nahigkuan *sang mga kaaway*
ang taming sang maisog nga hari nga si Saul.
Kag wala na sing may naganusnos sang lana
sa sina nga taming.
22 Paagi sa espada ni Saul
kag paagi sa pana ni Jonatan,
madamo ang ila napamatay
nga maisog nga mga kaaway.
23 Palangga gid sang mga Israelinhon
si Saul kag si Jonatan
kag nanamian gid sila sa ila.
Nag-updanay sila sa kabuhi kag sa kamatayon.
Sa pagpakig-away, daw mas madasig pa sila sa mga agila
kag mas makusog pa sa mga leon.
24 Mga kababayihan sang Israel,
magpangasubo kamo para kay Saul.
Tungod sa iya nakasuksok kamo sing malahalon nga mga bayo
kag mga alahas nga bulawan.
25 Nagkalamatay ang maisog nga mga soldado *sang Israel* sa inaway.
Napatay man si Jonatan sa inyo kabukiran.
26 Nagapangasubo gid ako
tungod sa imo, Jonatan, nga utod ko!
Palangga ko gid ikaw,
kag ang imo gugma sa akon
labaw pa sa paghigugma sang mga babayi.
27 Nagkalamatay ang maisog nga mga soldado *sang Israel*.
Ang ila mga armas nagkaladula."

2

Ginhimo si David nga Hari sang Juda

1 Pagkatapos sadto, nagpamangkot si David sa GINOO, "Mabalik bala ako
sa isa sa mga banwa sang Juda?" Nagsabat ang GINOO, "Huo."
Nagpamangkot si David, "Sa diin?" Nagsabat ang GINOO, "Sa Hebron."

---

* **1:18** *Kanta Parte sa Pana:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **1:20** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli* ‡ **1:21** *para ihalad sa Dios:* ukon, *sa mataas nga mga lugar*

2 Gani nagkadto didto si David upod ang iya duha ka asawa nga si
Ahinoam nga taga-Jezreel kag si Abigail nga asawa anay ni Nabal nga
taga-Carmel.
3 Gin-upod man ni David ang iya mga tinawo pati ang ila mga pamilya,
kag didto sila nag-estar sa Hebron kag sa mga baryo sa palibot sini.
4 Sang ulihi nagkadto ang mga pangulo sang Juda sa Hebron kag
ginhaplasan nila sang lana ang ulo ni David sa pagpakita nga siya na ang
hari sang Juda.
Sang mabalitaan ni David nga ang mga taga-Jabesh Gilead ang
naglubong kay Saul,
5 nagpadala siya sang mga mensahero sa ila sa pagsiling, “Kabay pa nga
pakamaayuhon kamo sang GINOO sa ginpakita ninyo nga gugma kay Saul
nga inyo agalon paagi sa paglubong sa iya.
6 Kabay pa nga ipakita sang GINOO ang iya gugma kag katutom sa inyo,
kag ipakita ko man ang akon kaayo sa inyo tungod sa inyo ginhimo.
7 Kag karon, magpakabakod kag magpakaisog kamo bisan patay na si
Saul nga inyo agalon. Ako ang ginpili sang mga taga-Juda bilang ila hari.”

Nag-inaway ang mga Pamilya ni David kag ni Saul

8 Karon, ang kumander sang mga soldado ni Saul nga si Abner nga anak
ni Ner nagkadto sa Mahanaim. Gindala niya si Ishboshet nga anak ni Saul.
9 Didto ginproklamar ni Abner si Ishboshet nga hari sang bilog nga Israel,
lakip na diri ang mga lugar sang Gilead, Ashuri, Jezreel, Efraim, kag
Benjamin.
10 Nagaedad si Ishboshet sang 40 ka tuig sang nangin hari siya sang
Israel, kag naghari siya sa sulod sang duha ka tuig. Ang mga taga-Juda ya, si
David ang ila ginkilala nga hari,
11 kag naghari si David sa Juda sa sulod sang pito ka tuig kag anom ka
bulan. Didto siya nag-estar sa Hebron.
12 Isa sina ka tion, nagkadto si Abner sa Gibeon halin sa Mahanaim
kaupod ang mga tinawo ni Ishboshet.
13 Ginsugata sila ni Joab nga anak ni Zeruya kag sang mga tinawo ni
David didto sa punong sang Gibeon. Nagpungko ang grupo ni Abner sa
pihak nga parte sang punong kag ang grupo ni Joab sa pihak man nga parte
sang punong.
14 Dayon nagsiling si Abner kay Joab, “Paawayon ta sa aton atubangan
ang pila naton ka maayo nga mga soldado.” Nagsugot si Joab,
15 gani nagtindog sa pagpakig-away ang dose ka tinawo ni Ishboshet nga
halin sa tribo ni Benjamin kag ang dose ka tinawo ni David.
16 Nagdakpanay sila sa ulo kag nagbun-anay hasta nga nagkalamatay sila
tanan. Gani gintawag ato nga lugar sa Gibeon nga Helkat Hazurim.*
17 Dayon nag-inaway ang duha ka grupo sing puwerte gid. Kag sa sina
nga adlaw napierdi si Abner kag ang mga tinawo sang Israel sa mga tinawo
ni David.
18-19 Ang tatlo ka anak ni Zeruya nga si Joab, Abishai, kag Asahel kaupod
sa inaway. Si Asahel madasig magdalagan pareho sang usa, kag ginlagas
niya si Abner nga wala bulobalikid.
20 Sang magbalikid si Abner, nakita niya siya kag ginpamangkot, “Ikaw
bala ina Asahel?” Nagsabat si Asahel, “Huo.”

* **2:16** *Helkat Hazurim:* buot silingon, *lugar nga sa diin may nag-inaway paagi sa espada*

21 Dayon nagsiling si Abner sa iya, “Indi na ako paglagsa, kundi ang isa na
lang sa akon kaupod nga mga soldado, kag kuhaa ang iya mga kagamitan.”
Pero wala gid mag-untat si Asahel sa paglagas sa iya.
22 Nagsiling liwat si Abner kay Asahel, “Indi na ako paglagsa! Indi ako
pagpilita nga patyon ka. Mahuya na ako nga mag-atubang sa imo utod nga
si Joab kon patyon ko ikaw.”
23 Pero wala gid mag-untat si Asahel sa paglagas sa iya, gani ginbuno siya
ni Abner sang puno sang bangkaw sa tiyan, kag naglapos ini sa iya likod.
Natumba siya kag napatay dayon. Ang mga tawo nga makaagi didto sa
lugar nga sa diin ginpatay si Asahel nagapundo.
24 *Sang mahibaluan ni* Joab kag ni Abishai *ang natabo,* ginlagas nila si
Abner. Kag sang nagasalop na ang adlaw, nakaabot sila sa bukid sang Ama
malapit sa Gia, sa dalan nga pakadto sa kamingawan sang Gibeon.
25 Nagtipon kay Abner didto sa ibabaw sang bukid ang mga soldado nga
halin sa tribo ni Benjamin para magpreparar sa pagpakig-away.
26 Nagsinggit si Abner kay Joab, “Padayon na lang bala kita
magpinatyanay? Wala mo bala mareyalisar nga ang resulta sini amo ang
pagdinumtanay? San-o mo pa bala pauntaton ang imo mga tinawo sa
paglagas sa amon nga inyo mga kadugo?”
27 Nagsabat si Joab, “Kon wala ka maghambal, ginasiguro ko gid sa imo,
sa presensya sang buhi nga Dios, nga lagson ka gid kuntani sang akon mga
tinawo hasta mag-aga.”
28 Gani ginpatunog ni Joab ang budyong kag nag-untat ang tanan niya
nga tinawo sa paglagas sa mga taga-Israel. Kag nag-untat ang inaway.
29 Bilog nga gab-i nga naglakat si Abner kag ang iya mga tinawo sa
Kapatagan sang Jordan.† Dayon nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag
nagpadayon sa paglakat sa bilog nga aga‡ hasta nakaabot sila sa Mahanaim.
30 Pag-untat ni Joab lagas kay Abner, nagpuli man siya kag ang iya mga
tinawo. Sang ginpatipon niya sila, nasapwan niya nga magluwas kay
Asahel, 19 ang napatay sa ila.
31 Pero 360 ang napatay nila nga mga tinawo ni Abner, kag puro tanan
halin sa tribo ni Benjamin.
32 Ginkuha nila ni Joab ang bangkay ni Asahel kag ginlubong sa
ginlubngan sa iya amay sa Betlehem. Dayon bilog nga gab-i sila nga
naglakat, kag nakaabot sila sa Hebron sang kaagahon.

3

1 Amo ato ang umpisa sang malawig nga inaway sang mga nagaunong
kay Saul kag sang mga nagaunong kay David. Nagabakod nga nagabakod
ang grupo ni David pero ang kay Saul ya nagaluya nga nagaluya.
2 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni David nga nagkalatawo sa Hebron:
Ang kamagulangan amo si Amnon nga anak niya kay Ahinoam nga
taga-Jezreel.
3 Ang ikaduha amo si Kileab nga anak niya kay Abigail nga asawa anay ni
Nabal nga taga-Carmel. Ang ikatatlo amo si Absalom nga anak niya kay
Maaca nga anak ni Haring Talmai sang Geshur.
4 Ang ikaapat amo si Adonia nga anak niya kay Hagit. Ang ikalima amo si
Shefatia nga anak niya kay Abital.
5 Kag ang ikaanom amo si Itream nga anak niya kay Egla. Sila ang mga
anak ni David nga nagkalatawo sa Hebron.

† **2:29** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* ‡ **2:29** *bilog nga aga:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

Nagbuylog si Abner kay David

6 Samtang nagapadayon ang inaway sang mga nagaunong kay David kag
sang mga nagaunong kay Saul, si Abner nangin gamhanan nga pangulo
sang mga nagaunong kay Saul.
7 Isa ka adlaw, gin-akusar ni Ishboshet si Abner. Siling niya, “Ngaa nga
naghulid ka sa isa sa mga asawa sang akon amay nga si Saul?” Ang
ginatumod ni Ishboshet nga babayi amo si Rizpa nga anak ni Aya.
8 Naakig gid si Abner sa ginsiling ni Ishboshet, gani nagsabat siya,
“Nagahunahuna ka bala nga ginatraiduran ko ang imo amay,* kag
nagaapin ako sa Juda? Halin pa gid sang una nagaunong ako sa imo amay
kag sa iya pamilya kag mga abyan, kag wala ko ikaw gintugyan kay David.
Pero karon ginaakusar mo ako nga nakasala ako parte sa sina nga babayi!
9 Kon amo man lang sina, maayo pa nga buligan ko na lang si David nga
matuman ang ginpromisa sang GINOO sa iya, kag kabay pa nga silutan ako
sang Dios sing puwerte gid kon indi ko siya mabuligan.
10 Nagpromisa ang GINOO nga indi na niya pagpaharion ang bisan sin-o
sa mga kaliwat ni Saul kundi si David na ang iya paharion sa Israel kag sa
Juda, halin sa Dan hasta sa Beersheba.”†
11 Wala na nangahas pa nga maghambal si Ishboshet kay nahadlok siya
kay Abner.
12 Dayon nagpadala si Abner sang mga mensahero kay David sa
pagsiling, “Ikaw ang dapat maghari sa bilog nga duta sang Israel. Maghimo
ka sang kasugtanan sa akon kag buligan ko ikaw nga ipasakop sa imo ang
bilog nga nasyon sang Israel.”
13 Nagsabat si David, “Sige, mahimo ako sang kasugtanan sa imo sa isa ka
kondisyon: dal-on mo balik sa akon ang akon asawa nga si Mical nga anak
ni Saul sa imo pagpakigkita sa akon.”
14 Dayon nagpadala si David sang mga mensahero kay Ishboshet sa
pagsiling, “Ibalik sa akon ang akon asawa nga si Mical. Kay napangasawa
ko siya sa baylo sang 100 ka panit sa punta sang kinatawo sang mga
Filistinhon *nga akon ginpatay*.”
15 Gani nagsugo si Ishboshet nga kuhaon si Mical sa iya bana nga si
Paltiel nga anak ni Laish.
16 Nagsunod si Paltiel kay Mical nga nagahilibion hasta sa Bahurim.
Ginhambalan ni Abner si Paltiel nga magpuli. Gani nagpuli siya.
17 Nagpakig-estorya si Abner sa mga manugdumala sang Israel. Siling
niya, “Dugay na nga luyag ninyo nga mangin hari si David.
18 Karon amo na ini ang inyo kahigayunan, kay nagpromisa ang GINOO sa
iya alagad nga si David nga paagi sa iya luwason niya ang iya katawhan
nga mga Israelinhon sa kamot sang mga Filistinhon kag sa tanan nila nga
kaaway.”
19 Nagpakig-estorya man si Abner sa tribo ni Benjamin. Dayon nagkadto
siya sa Hebron sa pagsugid kay David nga komporme ang katawhan sang
Israel kag Benjamin nga mangin hari nila siya.
20 Pag-abot ni Abner sa Hebron kaupod sang iya 20 ka tinawo,
nagpapunsyon si David para sa ila.
21 Nagsiling si Abner kay David, “Mahal nga Hari, tuguti ako nga maglakat
subong sa pagkombinsi sa tanan nga katawhan sang Israel nga suportaran
ka nila bilang hari. Pahimuon ko sila sang kasugtanan sa imo nga batunon

---

* **3:8** *Nagahunahuna...amay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **3:10** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

ka nila nga ila hari. Dayon magahari ka sa bisan diin nga luyag mo
pagaharian.” Gani ginpalakat ni David si Abner nga wala niya pag-anha.

Ginpatay ni Joab si Abner

22 Nag-abot si Joab kag ang iban nga mga tinawo ni David didto sa
Hebron halin sa pagsalakay, kag madamo gid ang ila dala nga mga inagaw.
Pero wala na didto si Abner kay ginpalakat na siya ni David nga wala niya
pag-anha.
23 Sang mabalitaan ni Joab nga nagkadto si Abner sa hari kag ginpalakat
nga wala pag-anha,
24 nagkadto si Joab sa hari kag nagsiling, “Ano bala ang imo ginhimo?
Nagkadto na gid diri sa imo si Abner, ngaa ginpalakat mo pa? Ti, karon
wala na siya!
25 Kilala mo man si Abner. Nagkadto siya diri sa pagdaya sa imo, kag sa
pagpanilag sa tanan mo nga ginahimo.”
26 Naghalin dayon si Joab kay David kag nagpasugo siya sa paglagas kay
Abner. Naabtan nila si Abner sa bubon sang Sira kag gindala siya balik sa
Hebron. Pero wala kahibalo si David sini.
27 Sang didto na si Abner sa Hebron, gindala siya ni Joab sa may
puwertahan sang banwa nga silahanon lang kay kuno may estoryahan sila
nga duha. Kag didto ginbuno ni Joab si Abner sa tiyan bilang balos sa
pagpatay ni Abner sa iya utod nga si Asahel. Kag napatay si Abner.
28 Sang mabalitaan ato ni David, nagsiling siya, “Nakahibalo ang Ginoo
nga ako kag ang akon mga tinawo inosente gid sa pagkapatay ni Abner nga
anak ni Ner.
29 Si Joab kag ang iya pamilya amo ang may salabton. Kabay pa nga sa iya
mga kaliwat may ara permi sang may balatian nga may nagaguwa sa iya
kinatawo, may delikado nga balatian sa panit,‡ inutil, mapatay sa inaway
kag magutuman.”
30 (Ang kabangdanan nga ginpatay ni Joab kag sang iya utod nga si
Abishai si Abner tungod nga ginpatay ni Abner ang ila utod nga si Asahel sa
inaway didto sa Gibeon.)
31 Dayon nagsiling si David kay Joab kag sa tanan nga kaupod niya, “Gisia
ang inyo mga bayo, kag magsuksok kamo sang sako. Magpangasubo kamo
samtang nagalakat kamo sa unahan sang bangkay ni Abner sa paglubong
sa iya.” Nagkumpanyar man si Haring David nga nagasunod sa bangkay.
32 Ginlubong si Abner sa Hebron, kag naghibi gid sing tudo si Haring
David didto sa ginlubngan. Naghibi man ang tanan nga tawo nga
nagkumpanyar.
33 Nagkanta si Haring David sang sini nga panalambiton para kay Abner:
“Ngaa nga napatay si Abner nga daw isa ka kriminal?
34 Wala magapos ang iya mga kamot
kag wala makadenahi ang iya mga tiil;
ginpatay siya sang malain nga mga tawo.”
Naghibi liwat ang tanan nga tawo kay Abner.
35 Sadto nga adlaw wala magkaon si David, gani ginpilit siya sang mga
tawo nga magkaon. Pero nagsumpa si David nga nagasiling, “Kabay pa nga
silutan ako sang Dios sing puwerte gid kon magkaon ako sang bisan ano sa
wala pa magsalop ang adlaw.”

---

‡ **3:29** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

36 Nalipay ang mga tawo sa ginsiling ni David, kag indi lang sa sina, kundi
pati man sa tanan nga ginhimo ni David.
37 Gani nahibaluan sang tanan nga katawhan sang Israel nga si Haring
David wala sing labot sa pagkapatay ni Abner.
38 Dayon nagsiling si David sa iya mga tinawo, "Wala bala ninyo
mareyalisar nga napatay ang isa ka gamhanan nga pangulo sang Israel
subong nga adlaw?
39 Kag bisan ako ang ginpili nga hari subong, wala ako sing ikasarang sa
pagtapna kay *Joab kag kay Abishai, nga* mga anak ni Zeruya. Nabudlayan
ako sa pagtapna sa ila. Gani ang GINOO na lang ang magabalos sa sining
malain nga mga tawo sa mga kalautan nga ila ginahimo."

4

Ginpatay si Ishboshet

1 Sang pagkabati ni Ishboshet, nga anak ni Saul, nga ginpatay si Abner sa
Hebron, hinadlukan gid siya pati ang tanan nga katawhan sang Israel.
2 May duha ka tinawo si Ishboshet nga nagpangulo sa mga manugsalakay
sa mga banwa sang ila mga kaaway. Sila amo si Baanah kag si Recab. Mga
anak sila ni Rimmon nga taga-Beerot, nga halin sa tribo ni Benjamin. Ining
Beerot sakop subong sang Benjamin,
3 kay ang mga nahauna nga mga pumuluyo sini nagpalagyo sa Gitaim,
kag hasta subong nagaestar sila didto bilang mga pangayaw.
4 (May *isa pa ka* anak si Saul nga si Jonatan nga may anak nga lupog. Ang
iya ngalan si Mefiboshet. Nagaedad siya sang lima ka tuig sang napatay si
Saul kag si Jonatan sa Jezreel. Sang mabalitaan sang yaya ni Mefiboshet
nga napatay si Saul kag si Jonatan, ginhakwat niya siya kag nagpalagyo.
Pero samtang nagadali-dali ang yaya sa pagpalagyo, nabuy-an niya ang
bata, kag ang resulta nalupog ini.)
5 Isa ka adlaw, nagkadto sa balay ni Ishboshet si Recab kag si Baanah nga
mga anak ni Rimmon nga taga-Beerot. Nag-abot sila didto sang
udtong-adlaw, samtang nagapahuway si Ishboshet.
6-7 Nagsulod sila sa balay nga kuno makuha sang trigo. Dayon nagsulod
sila sa kuwarto ni Ishboshet, nga sa diin nagahigda siya sa iya katre, kag
ginbuno nila siya sa tiyan. Pagkatapos gin-utod nila ang iya ulo kag gindala
ini sa ila pagpalagyo. Nagpanglakaton sila sa Kapatagan sang Jordan* sa
bilog nga gab-i.
8 Pag-abot nila sa Hebron, gindala nila ang ulo ni Ishboshet kay David kag
nagsiling sila sa iya, "Ari ang ulo ni Ishboshet nga anak sang imo kaaway
nga si Saul nga nagtinguha sa pagpatay sa imo. Nagbalos ang GINOO para sa
imo subong nga adlaw kontra kay Saul kag sa iya mga kaliwat."
9 Nagsabat si David sa ila, "Isugid ko sa inyo ang matuod sa presensya
sang buhi nga GINOO nga nagluwas sa akon sa tanan nga katalagman.
10 Sadto anay may tawo nga nagkadto sa akon sa Ziklag kag nagsiling nga
patay na si Saul. Naghunahuna siya nga nagdala siya sang maayo nga
balita sa akon. Sa baylo, ginpadakop ko siya kag ginpapatay. Amo ato ang
akon premyo sa iya, sa iya nga ginbalita.
11 Karon, kamo nga mga malain silutan ko sing sobra pa sa sini, kay
ginpatay ninyo ang isa ka tawo nga wala sing sala, nga nagakatulog pa sa
iya katre sa iya balay. Sukton ko kamo sa inyo pagpatay sa iya para mawala
kamo sa kalibutan."

---

* **4:6-7** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

12 Gani nagmando si David sa iya mga tinawo nga patyon si Recab kag si
Baanah, kag gintuman nila ini. Gin-utod nila ang ila sini mga kamot kag
mga tiil kag ginpakabit ang ila mga lawas sa may punong sa Hebron.
Ginkuha nila ang ulo ni Ishboshet kag ginlubong sa ginlubngan kay Abner
sa Hebron.

5

Nangin Hari si David sang Israel
(1 Cro. 11:1-9)

1 Nagkadto ang tanan nga tribo sang Israel kay David sa Hebron kag
nagsiling, “Mga kadugo mo kami.
2 Halin sang una, bisan sang si Saul pa ang amon hari, ikaw ang
nagapangulo sa mga Israelinhon sa pagpakig-away. Kag nagsiling ang
GINOO sa imo, ‘Atipanon mo ang akon katawhan nga mga Israelinhon
pareho sa isa ka manug-atipan sang mga karnero. Ikaw ang mangin
pangulo nila.’ ”
3 Gani didto sa Hebron, naghimo si David sang kasugtanan sa mga
manugdumala sang Israel sa presensya sang GINOO, kag ginhaplasan nila
sang lana ang ulo ni David sa pagpakita nga siya na ang hari sang Israel.
4 Nagaedad si David sang 30 ka tuig sang nangin hari siya, kag naghari
siya sa sulod sang 40 ka tuig.
5 Pito ka tuig kag anom ka bulan ang iya paghari sa Juda samtang
nagaestar siya sa Hebron, kag 33 ka tuig ang iya paghari sa bilog nga Israel
kag Juda samtang nagaestar siya sa Jerusalem.

Ang Pag-agaw ni David sa Jerusalem

6 Isa ka tion, naglakat si David kag ang iya mga tinawo sa Jerusalem sa
pagsalakay sa mga Jebusnon nga nagaestar didto. Nagsiling ang mga
Jebusnon kay David, “Indi gid kamo makasulod diri sa Jerusalem! Bisan
ang mga bulag kag mga piang makapugong sa inyo sa pagsulod.” Amo ato
ang ila ginsiling, kay naghunahuna sila nga indi gid makasulod sila ni
David.
7 Pero naagaw gid man nila ni David ang mabakod nga kuta sang Zion,
nga *gintawag sang ulihi nga* Banwa ni David.
8 Sang wala pa masulod ni David ang Jerusalem, nagsiling siya sa iya mga
tinawo, “Didto kamo agi sa alagyan sang tubig para makasulod kamo sa
Jerusalem kag mapierdi ninyo ang mga Jebusnon nga daw sa mga piang kag
mga bulag. Kontra ko gid sila!” Amo ina nga may hulubaton nga nagasiling,
“Indi makasulod ang mga bulag kag mga piang sa balay *sang GINOO*.”
9 Sa tapos maagaw ni David ang Zion, didto siya nag-estar, kag gintawag
niya ato nga Banwa ni David. Ginpadugangan niya ini sang pader sa
palibot halin sa manubo nga parte sang banwa.*
10 Naggamhanan nga naggamhanan si David, tungod kay ginabuligan
siya sang GINOONG Dios nga Makagagahom.
11 Karon nagpadala si Haring Hiram sang Tyre sang mga mensahero kay
David kaupod ang mga panday kag mga mason, lakip ang mga kahoy nga
sedro, para patindugan si David sang palasyo.
12 Kag nareyalisar ni David nga ang GINOO ang nagbutang sa iya nga hari
sa Israel kag nagpauswag sang iya ginharian para sa iya katawhan nga mga
Israelinhon.

---

* **5:9** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini.

13 Sang magsaylo si David sa Jerusalem halin sa Hebron, madamo pa gid
ang iya ginpangasawa; ang iban sa ila iya mga suluguon, kag nagdugang pa
gid ang iya mga anak.
14 Amo ini ang mga ngalan sang iya mga anak nga lalaki nga natawo sa
Jerusalem: Shamua, Shobab, Natan, Solomon,
15 Ibhar, Elishua, Nefeg, Jafia,
16 Elishama, Eliada, kag Elifelet.

Ginpierdi ni David ang mga Filistinhon
(1 Cro. 14:8-17)

17 Sang mabalitaan sang mga Filistinhon nga si David ang ginpili nga hari
sa Israel, gintipon nila ang tanan nila nga mga soldado sa pagdakop sa iya.
Pero nabalitaan ato ni David, gani nagkadto siya sa isa ka mabakod nga
kuta.
18 Karon, nagkampo ang mga Filistinhon sa Kapatagan sang Refaim.
19 Gani nagpamangkot si David sa GINOO, “Salakayon bala namon ang
mga Filistinhon? Ipapierdi mo bala sila sa amon?” Nagsabat ang GINOO sa
iya, “Huo, lakat kamo, kay ipapierdi ko gid sila sa inyo.”
20 Gani nagkadto si David kag ang iya mga tinawo sa Baal Perazim, kag
didto ginpierdi nila ang mga Filistinhon. Nagsiling dayon si David,
“Ginlaglag sang GINOO ang akon mga kaaway nga daw sa ginsalakay sang
mabaskog nga baha, kag nakita ko ini mismo.” Amo ina kon ngaa gintawag
ato nga lugar nga Baal Perazim.†
21 Ginbayaan sang mga Filistinhon ang ila mga dios-dios didto, kag
gindala ini ni David kag sang iya mga tinawo.
22 Nagbalik liwat ang mga Filistinhon kag nagkampo sa Kapatagan sang
Refaim.
23 Gani nagpamangkot liwat si David sa GINOO, kag nagsabat ang GINOO,
“Indi kamo magderetso salakay sa ila kundi libuti ninyo sila kag salakaya
malapit sa mga kahoy nga balsam.
24 Kon mabatian ninyo ang daw martsa sang mga soldado sa ibabaw nga
parte sang mga kahoy nga balsam, magdali-dali kamo sa pagsalakay kay
amo ina ang tanda nga nagapanguna ako sa inyo sa pagsalakay sa mga
Filistinhon.”
25 Gani gintuman ni David ang ginsugo sang GINOO sa iya, kag
ginpamatay nila ang mga Filistinhon halin sa Geba‡ hasta sa Gezer.

6

Gindala sa Jerusalem ang Kahon sang Kasugtanan
(1 Cro. 13:1-14; 15:25-16:6, 43)

1 Ginpatipon liwat ni David ang pinakamaayo nga mga soldado sang
Israel, nga ang kadamuon 30,000.
2 Naglakat dayon sila sa Baala nga sakop sang Juda sa pagkuha didto sang
Kahon sang Dios,* nga sa diin ara ang presensya† sang GINOO nga
Makagagahom. Nagapuyo ang GINOO sa tunga sang mga kerubin nga ara sa
ibabaw sang Kahon.
3-4 Ini nga Kahon sang Dios didto sa balay ni Abinadab sa bukid. Ginkuha
ini nila ni David, kag ginkarga sa bag-o nga karo. Si Uza kag Ahio nga mga
anak ni Abinadab amo ang nagagiya sa karo; si Ahio ara sa una.

---

† **5:20** *Baal Perazim:* buot silingon sa Hebreo, *ang Ginoo nga nagsalakay* ‡ **5:25** *Geba:* Amo ini sa Hebreo. Sa Septuagint kag sa 1 Cro. 14:16, *Gibeon.* * **6:2** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan † **6:2** *ara ang presensya:* sa literal, *ginatawag ang ngalan*

5 Nagaselebrar si David kag ang tanan nga katawhan sang Israel sa
presensya sang GINOO sa bug-os nila nga kusog. Nagakanta sila‡ kag
nagatukar sang mga arpa, lira, tamborin, kastanitas, kag cymbals.
6 Sang pag-abot nila sa linasan ni Nacon, gin-uyatan ni Uza ang Kahon
sang Dios, tungod nakadalin-as ang mga baka.
7 Naakig gid ang GINOO kay Uza tungod sa iya ginhimo. Gani ginpatay
siya sang Dios didto sa kilid sang Kahon.
8 Naakig si David tungod ginsilutan sang GINOO si Uza sa iya kaakig. Amo
ina nga hasta subong ginatawag ato nga lugar nga Perez Uza.§
9 Hinadlukan si David sa GINOO sadto nga adlaw, kag nagsiling siya,
"Paano na lang madala sa akon *banwa* ang Kahon sang GINOO?"
10 Gani nagdesisyon siya nga indi na lang niya pagdal-on ang Kahon sang
GINOO sa iya banwa.* Sa baylo, ginbilin niya ini sa balay ni Obed Edom nga
taga-Gat.
11 Didto ini sa balay ni Obed Edom sa sulod sang tatlo ka bulan, kag
ginpakamaayo sang GINOO si Obed Edom kag ang iya bilog nga panimalay.
12 Karon ginsugiran si Haring David nga ginpakamaayo sang GINOO ang
panimalay ni Obed Edom kag ang tanan nga iya ginapanag-iyahan tungod
sa Kahon sang Dios. Gani nagkadto si David sa balay ni Obed Edom kag
ginkuha ang Kahon sang Dios para dal-on sa iya banwa nga may kinalipay.
13 Sang nakaanom na ka tikang ang mga nagadala sang Kahon sang
GINOO, *ginpapundo sila ni David* kag naghalad siya sang isa ka turo nga
baka kag isa ka ginpatambok nga bataon nga baka.
14 Nagsaot si David sa presensya sang GINOO sa bug-os niya nga kusog,
nga nagatampi sang espesyal nga panapton† nga maayo nga klase nga
linen.
15 Samtang ginadala niya kag sang katawhan sang Israel ang Kahon sang
GINOO, nagahinugyaw sila kag nagapatunog sang mga budyong.
16 Sang nagapasulod na ang Kahon sang GINOO sa Banwa ni David,
nagtan-aw si Mical nga anak ni Saul sa bintana. Kag sang makita niya si
Haring David nga nagatumbo-tumbo nga nagasaot sa presensya sang
GINOO, ginkaugtan niya siya.
17 Ginbutang nila ang Kahon sang GINOO sa sulod sang tolda nga
ginpatindog ni David para sa sini nga Kahon. Dayon naghalad si David sa
GINOO sang mga halad nga ginasunog kag sang mga halad nga para sa
maayo nga relasyon.
18 Pagkatapos niya halad sadto, ginbendisyunan niya ang mga tawo sa
ngalan sang GINOO nga Makagagahom.
19 Dayon ginhatagan niya ang tagsa ka Israelinhon didto, lalaki kag
babayi, sang tinapay, karne,‡ kag mga pasas. Kag nagpuli dayon ang mga
tawo sa ila balay.
20 Sang magpuli si David sa pagbendisyon sa iya panimalay, ginsugata
siya ni Mical nga anak ni Saul kag ginsuknaan,§ "Daw ano kahalangdon
ang hari sang Israel subong nga adlaw! Nagasaot siya nga halos hublas sa

‡ **6:5** *sa bug-os nila nga kusog. Nagakanta sila:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls, Septuagint kag 1 Cro. 13:8. Sa Masoretic Text, *paagi sa mga instrumento nga hinimo halin sa kahoy nga sipres.* § **6:8** *Perez Uza:* buot silingon sa Hebreo, *gulpi nga kaakig kay Uza* * **6:10** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David.* Amo man sa bersikulo 12 kag 16 † **6:14** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* ‡ **6:19** *karne:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo indi klaro. § **6:20** *ginsuknaan:* sa iban nga Bisaya, *ginsukmaan*

atubangan sang mga babayi nga ulipon sang iya mga opisyal. Bastos lang
nga tawo ang nagahimo sina."
21 Nagsiling si David kay Mical, "Ginhimo ko ato sa presensya sang GINOO
nga nagpili sa akon sa baylo sang imo amay ukon sa kay bisan sin-o sa iya
panimalay. Ginpili niya ako nga magdumala sa iya katawhan nga mga
Israelinhon. Gani magapadayon ako sa pagselebrar sa presensya sang
GINOO,
22 kag sobra pa nga makahuluya ang akon himuon. Makahuluya ako sa
imo* panulok, pero padunggan ako sang mga babayi nga ulipon nga imo
ginsiling."
23 Wala gid sing bata si Mical hasta nga napatay siya.

7

Ang Promisa sang Dios kay David
(1 Cro. 17:1-15)

1 Nag-estar na si Haring *David* sa iya palasyo, kag ginhatagan sang GINOO
sang kalinong ang iya ginharian, nga wala na sing mga kaaway nga
nagasalakay.
2 Isa ka adlaw, nagsiling si David kay Propeta Natan, "Ari ako nagaestar
sa *matahom nga* palasyo nga hinimo halin sa kahoy nga sedro, pero ang
Kahon sang Dios ara lang sa tolda."
3 Nagsabat si Natan sa hari, "Himua ang gusto mo nga himuon, kay ang
GINOO nagaupod sa imo."
4 Pero sadto mismo nga gab-i nagsiling ang GINOO kay Natan,
5 "Lakat kag silinga ang akon alagad nga si David nga amo ini ang akon
ginasiling: 'Ikaw bala ang magapatindog sang templo nga pagaestaran ko?*
6 Wala pa ako makaestar sa templo halin sang tion nga ginpaguwa ko ang
mga Israelinhon sa Egypt hasta subong. Nagasaylo-saylo lang ako nga ang
akon ginaestaran tolda.
7 Sa akon pagsaylo-saylo upod sa akon katawhan nga mga Israelinhon,
wala ako magreklamo sa ila mga pangulo nga akon ginsugo sa pag-atipan
sa ila nga wala nila ako pagpatindugi sang templo nga hinimo halin sa
kahoy nga sedro.'
8 "Silinga pa gid si David nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom
nagasiling, 'Manugbantay ka sang una sang mga karnero, pero ginpili ko
ikaw nga magdumala sa akon katawhan nga mga Israelinhon.
9 Gin-updan ko ikaw bisan diin ka nagkadto, kag ginpapierdi ko sa imo
ang tanan mo nga kaaway. Karon, pabantugon ko ikaw pareho sa iban nga
bantog nga mga tawo sa kalibutan.
10 Ginhatagan† ko na sang permanente nga lugar ang akon katawhan nga
mga Israelinhon. May kaugalingon na sila nga elistaran kag wala na sing
may magtublag sa ila. Indi na sila pagdaog-daugon sang malain nga mga
tawo pareho sang una,
11 halin sang tion nga nagbutang ako sang mga pangulo sa akon
katawhan nga mga Israelinhon. Hatagan ko sang kalinong ang imo
ginharian, nga wala na sing mga kaaway nga nagasalakay. Ako, ang GINOO,
nagasugid sa imo nga magahari permi ang isa sang imo mga kaliwat.

---

* **6:22** *sa imo:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo, *sa akon* ukon, *Patindugan mo bala ako sang templo nga pagaestaran ko?*
* **7:5** *Ikaw bala...pagaestaran ko:*
† **7:10** *Ginhatagan:* ukon, *Hatagan*

12 Kon mapatay ka na kag ilubong upod sa imo mga katigulangan,
pabuslon ko sa imo ang isa sa imo mga anak, kag palig-unon ko ang iya
ginharian.
13 Siya ang magapatindog sang templo para sa akon kadungganan, kag
siguraduhon ko nga ang iya mga kaliwat amo ang magahari hasta san-o.
14 Ako mangin iya amay, kag siya mangin akon anak. Kon makasala siya,
disiplinahon ko siya pareho sang pagdisiplina sang isa ka amay sa iya anak.
15 Pero magapabilin gihapon ang akon gugma sa iya, indi pareho sa akon
ginhimo kay Saul nga imo ginbuslan nga hari.
16 Magapadayon ang imo ginharian sa wala sing katapusan; ang imo mga
kaliwat magahari hasta san-o.'"
17 Ginsugid ni Natan kay David ang tanan nga ginpahayag sang Dios sa
iya.

Ang Pangamuyo ni David
(1 Cro. 17:16-27)

18 Dayon nagsulod si Haring David *sa Tolda nga sa diin ara ang Kahon*
sang Kasugtanan. Nagpungko siya didto sa presensya sang GINOO kag
nagpangamuyo, "O Ginoong DIOS, sin-o gid bala ako kag ang akon pamilya
nga ginpakamaayo mo ako sing pareho sini?
19 Kag karon, Ginoong DIOS, may promisa ka pa gid parte sa palaabuton
sang akon pamilya. Amo bala ini ang kinaandan nga ginahimo mo sa tawo?
20 Ano pa bala ang akon mahambal sa imo, Ginoong DIOS? Kay
nahibaluan mo naman kon sin-o gid ako nga imo alagad.
21 Tungod sa imo promisa kag suno sa imo kabubut-on, ginhimo mo ining
dalagko nga mga butang kag ginpahibalo sa *akon nga* imo alagad.
22 "Ginoong DIOS, daw ano ka kagamhanan! Wala gid sing pareho sa imo
kag wala na sing iban pa nga Dios magluwas sa imo. Wala kami sing may
nabatian nga may dios nga pareho sa imo.
23 Kag wala na sing katawhan nga pareho sa imo katawhan nga
Israelinhon. Amo lang ini nga nasyon sa kalibutan nga imo ginhilway *sa*
pagkaulipon para mangin imo katawhan. Nangin bantog ka tungod sang
gamhanan kag makatilingala nga mga butang nga ginhimo mo sang
gintabog mo ang mga nasyon kag ang ila mga dios-dios paagi sa imo
katawhan nga ginpaguwa mo sa Egypt.
24 Ginhimo mo ang mga Israelinhon nga imo katawhan hasta san-o, kag
ikaw, GINOO, nangin ila Dios.
25-26 "Kag karon, GINOONG Dios, tumana ang imo promisa sa akon nga
imo alagad kag sa akon pamilya, para mangin bantog ka hasta san-o.
Dayon magasiling *ang mga tawo,* 'Ang GINOO nga Makagagahom amo ang
Dios sang Israel!' Kag ang akon pamilya magapadayon hasta san-o sa imo
presensya.
27 GINOO nga Makagagahom, Dios sang Israel, may kaisog ako sa
pagpangamuyo sini sa imo tungod kay ginpahayag mo sa akon nga imo
alagad nga magahari permi ang isa sa akon mga kaliwat.
28 Ginoong DIOS, matuod ikaw nga Dios! Ginpromisa mo ining maayo nga
mga butang sa akon nga imo alagad, kag masaligan gid ang imo mga
promisa.
29 Kabay pa nga ikalipay mo ang pagpakamaayo sa akon pamilya para
magapadayon ini hasta san-o sa imo presensya, kay amo ini ang imo
ginpromisa, Ginoong DIOS. Kag sa sini nga pagpakamaayo mo,
pakamaayuhon gid man ang akon pamilya hasta san-o."

8

Ang mga Pagpangdaog ni David
(1 Cro. 18:1-17)

1 Sang ulihi napierdi ni David ang mga Filistinhon, kag ginsakop niya sila.
Naagaw niya sa ila ang lugar sang Meteg Ama.
2 Napierdi man ni David ang mga Moabnon. Ginpahigda niya sila nga
nagaraya sa duta kag gintakos sang lubid. Ang mga nasakop sang kada
duha ka takos sang lubid ginpamatay, kag ang mga nasakop sang kada isa
ka takos sang lubid gintugutan nga mabuhi. Ang mga Moabnon nga wala
ginpamatay nangin sakop ni David kag nagbayad sila sang buhis sa iya.
3 Nagpakig-away man si David kay Haring Hadadezer sang Zoba, nga
anak ni Rehob, sang maglakat si Hadadezer sa pagsakop liwat sang mga
duta malapit sa Suba sang Euphrates.
4 Naagaw nila ni David ang 1,000 niya ka karwahe, 7,000 ka
manugkarwahe,* kag 20,000 ka soldado. Ginpamiang nila ni David ang
mga kabayo nga nagaguyod sang mga karwahe luwas lang sa 100 nga
ginbilin nila *para ila gamiton*.
5 Sang mag-abot ang mga Arameanhon† halin sa Damascus sa pagbulig
kay Hadadezer, ginpamatay nila ni David ang 22,000 sa ila.
6 Nagpabutang dayon si David sang mga kampo sa Damascus, ang lugar
sang mga Arameanhon. Kag nangin sakop niya sila, kag nagbayad sila sang
buhis sa iya. Ginpadaog sang GINOO si David bisan diin siya magkadto sa
pagpakig-away.
7 Ginkuha ni David ang bulawan nga mga taming nga iya sang mga
opisyal ni Hadadezer, kag gindala ini sa Jerusalem.
8 Ginkuha man niya ang madamo gid nga mga saway sa Beta‡ kag
Berotai, nga mga banwa nga sakop ni Hadadezer.
9 Karon, nabalitaan ni Haring Tou§ sang Hamat nga ginpierdi ni David
ang bilog nga soldado ni Hadadezer.
10 Gani ginpakadto niya ang iya anak nga si Joram kay Haring David sa
pagpangamusta kag sa pagpadungog sa iya sa pagdaog niya kay Hadadezer
sa inaway. (Ining si Tou kag si Hadadezer kontrahanay halin sang una pa.)
Nagdala si Joram sang mga regalo nga hinimo halin sa pilak, bulawan, kag
saway.
11 Ginhalad ini ni Haring David sa GINOO, pareho sa iya ginhimo sa mga
pilak kag bulawan nga iya naagaw sa iban nga mga nasyon nga iya
ginpierdi—
12 ang Edom,* Moab, Ammon, Filistia, kag Amalek. Ginhalad man niya
ang mga naagaw nila kay Haring Hadadezer sang Zoba, nga anak ni Rehob.
13 Kag nangin bantog pa gid si David matapos niya pamatay ang 18,000 ka
Edomnon† sa kapatagan nga ginatawag Asin.
14 Nagpabutang dayon siya sang mga kampo sa bilog nga Edom, kag
nangin sakop niya ang tanan nga Edomnon. Ginpadaog sang GINOO si
David bisan diin siya magkadto sa pagpakig-away.

---

* **8:4** *1,000 niya ka karwahe, 7,000 ka manugkarwahe:* Amo ini sa Septuagint (kag sa 1 Cro. 18:4). Sa Hebreo, *1,700 ka manugkarwahe.* † **8:5** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon.* Amo man sa bersikulo 6.
‡ **8:8** *Beta:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint (kag sa 1 Cro. 18:8), *Teba* § **8:9** *Tou:* ukon, *Toi*
* **8:12** *Edom:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Aram.* † **8:13** *Edomnon:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Aram,* nga ang buot silingon, mga Arameanhon.

Ang mga Opisyal ni David

15 Naghari si David sa bilog nga Israel, nga nagahimo sang matarong kag
husto para sa tanan niya nga katawhan.
16 Ang nagapangulo sa iya mga soldado amo si Joab nga anak ni Zeruya.
Ang nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si Jehoshafat nga
anak ni Ahilud.
17 Ang mga *pangulo nga* pari amo si Zadok nga anak ni Ahitub kag si
Ahimelec nga anak ni Abiatar. Ang sekretaryo amo si Seraya.
18 Ang pangulo sang *mga badigard ni David nga* mga Keretnon kag mga
Peletnon amo si Benaya nga anak ni Jehoyada. Kag ang mga manuglaygay‡
ni David amo ang iya mga anak nga lalaki.

9

Si David kag si Mefiboshet

1 *Isa ka adlaw,* nagpamangkot si David, "May nabilin pa bala sa pamilya
ni Saul nga mapakitaan ko sang kaayo tungod kay Jonatan?"
2 Ginpatawag niya ang isa ka tawo nga ang ngalan si Ziba, nga suluguon
anay sang pamilya ni Saul. *Pag-abot niya* ginpamangkot siya ni David,
"Ikaw bala si Ziba?" Nagsabat siya, "Huo, Mahal nga Hari."
3 Nagpamangkot ang hari, "May nabilin pa bala sa pamilya ni Saul nga
mapakitaan ko sang kaayo sang Dios?" Nagsabat siya sa hari, "May ara, ang
anak ni Jonatan nga lalaki nga lupog."
4-5 Nagpamangkot ang hari, "Diin na siya?" Nagsabat si Ziba, "Didto sa Lo
Debar, sa balay ni Makir nga anak ni Amiel." Gani nagpasugo si David sa
pagkuha sa iya didto.
6 Ang ngalan sang anak ni Jonatan amo si Mefiboshet kag apo siya ni
Saul. Pag-abot niya kay David nagluhod siya bilang pagtahod sa iya.
Nagsiling si David, "Mefiboshet?" Nagsabat siya, "Huo, sir."
7 Nagsiling si David sa iya, "Indi ka magkahadlok, kay pakitaan ko gid
ikaw sang kaayo tungod sa imo amay nga si Jonatan. Iuli ko sa imo ang
tanan nga kadutaan sang imo lolo nga si Saul, kag indi lang ina, kundi
makakaon ka permi upod sa akon."
8 Nagluhod si Mefiboshet kag nagsiling, "Sin-o gid bala ako nga trataron
mo sing subong sini? Pareho man lang ako sa patay nga ido."
9 Dayon ginpatawag sang hari si Ziba, nga suluguon *anay* ni Saul, kag
ginsilingan, "Ginahatag ko kay *Mefiboshet, nga* apo sang imo agalon nga si
Saul, ang tanan nga pagkabutang ni Saul kag sang iya pamilya.
10 Ikaw, ang imo mga anak, kag ang imo mga suluguon ang
magapanguma sang duta para sa iya, kag dal-on mo sa iya ang mga
patubas, para may pagkaon ang pamilya* sang imo agalon. Pero si
Mefiboshet iya magakaon permi upod sa akon." (Si Ziba may 15 ka anak
nga lalaki kag 20 ka suluguon.)
11 Nagsiling si Ziba sa hari, "Mahal nga Hari, tumanon ko ang bisan ano
nga isugo mo sa akon nga imo suluguon." Halin sadto, nagakaon permi si
Mefiboshet upod kay David nga daw isa sa iya mga anak.
12 May anak si Mefiboshet nga lalaki nga ang ngalan si Mica. Ang tanan
nga miyembro sang panimalay ni Ziba nangin suluguon ni Mefiboshet.
13 Si Mefiboshet nga lupog didto na nag-estar sa Jerusalem kay didto siya
nagakaon permi upod kay Haring David.

‡ **8:18** *mga manuglaygay:* ukon, *mga pari mga kaliwat.*

* **9:10** *pamilya:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo,

10

Ginpierdi ni David ang mga Ammonhon kag mga Arameanhon
(1 Cro. 19:1-19)

1 Sang ulihi napatay si Nahash nga hari sang mga Ammonhon. Kag ang
iya anak nga si Hanun amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
2 Nagsiling si David, “Pakitaan ko sang kaayo si Hanun tungod nga maayo
ang iya amay sa akon.” Gani nagpadala si David sang iya mga alagad sa
pagpakita sang iya pag-unong sa kalisod ni Hanun tungod sa pagkapatay
sang iya amay.
Pero sang pag-abot sang mga alagad ni David sa duta sang mga
Ammonhon,
3 nagsiling ang mga opisyal sang mga Ammonhon kay Hanun nga ila
agalon, “Nagahunahuna ka bala nga ginadumdom ni David ang imo amay
paagi sa pagpadala sang mga tawo sa pag-unong sa imo kalisod? Indi ayhan
ginpadala niya sila para magpang-espiya sa aton banwa kag laglagon ini?”
4 Gani ginpadakop ni Hanun ang mga alagad ni David kag ginpabalbasan
niya ang pihak nga parte sang ila burangos. Ginpagutrab man niya ang ila
mga bayo halin sa balikawang paidalom kag dayon ginpapuli sila.
5 Nahuya gid sila *nga magpuli.* Sang mabalitaan ni David ang natabo,
nagpadala siya sang mga mensahero sa paghambal sa iya mga tinawo nga
magpabilin lang anay sila sa Jerico hasta nga magtubo ang ila mga
burangos, kag dayon makapuli na sila.
6 Nareyalisar sang mga Ammonhon nga ginpaakig gid nila si David. Gani
nagsuhol sila sang 20,000 ka Arameanhon* nga mga soldado nga taga-Bet
Rehob kag taga-Zoba, 1,000 ka soldado halin sa hari sang Maaca, kag 12,000
ka soldado halin sa Tob.
7 Pagkabati sini ni David, ginpadala niya si Joab kag ang tanan nga
maisog nga mga soldado sa pagpakig-away.
8 Nagplastar ang mga Ammonhon sa pagpakig-away sa may puwertahan
sang ila banwa, samtang ang mga Arameanhon nga taga-Zoba kag
taga-Rehob kag ang mga soldado nga taga-Tob kag taga-Maaca nagplastar
sa kapatagan.
9 Sang makita ni Joab nga may mga kaaway sa iya atubang kag likod,
nagpili siya sang pinakamaayo nga mga soldado sang Israel, kag
ginpanguluhan niya sila sa pagpakig-away sa mga Arameanhon.
10 Ang nabilin nga mga soldado ginpapanguluhan niya kay Abishai nga
iya utod sa pagpakig-away sa mga Ammonhon.
11 Nagsiling si Joab *kay Abishai,* “Kon makita mo nga daw mapierdi na
kami sang mga Arameanhon, buligan ninyo kami, kag kon kamo man ang
daw mapierdi sang mga Ammonhon buligan namon kamo.
12 Magpakabaskog kita! Magpakig-away kita nga may kaisog para sa aton
katawhan kag sa mga banwa sang aton Dios. Himuon sang GINOO kon ano
ang maayo para sa iya.”
13 Dayon nagsalakay si Joab upod sang iya mga tinawo, kag nagpalalagyo
ang mga Arameanhon sa ila.
14 Pagkakita sang mga Ammonhon nga nagapalalagyo ang mga
Arameanhon, nagpalagyo man sila kay Abishai kag nagsulod sa ila banwa.
Gani nagpuli sila ni Joab sa Jerusalem halin sa pagpakig-away sa mga
Ammonhon.
15 Sang mareyalisar sang mga Arameanhon nga napierdi sila sang mga
Israelinhon, nagtipon sila liwat.

---

* **10:6** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon*

16 Ginbuligan sila sang iban nga mga Arameanhon nga ginpatawag ni
Hadadezer halin sa tabok sang Suba *sang Euphrates*. Nagkadto sila sa
Helam sa pagpangulo ni Shobac nga kumander sang mga soldado ni
Hadadezer.
17 Sang mahibaluan ini ni David, ginpatipon niya ang tanan nga soldado
sang Israel *sa pagpakig-away*. Dayon nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag
nagkadto sa Helam. Nagplastar ang mga Arameanhon sa pagpakig-away sa
ila ni David, kag dayon nag-inaway sila.
18 Pero nagpalalagyo ang mga Arameanhon sa mga Israelinhon.
Nakapatay sila ni David sang 700 ka manugkarwahe kag 40,000 ka
manugkabayo.† Napatay man nila si Shobac, ang kumander sang mga
soldado.
19 Sang makita sang mga hari *sang mga Arameanhon,* nga mga sakop ni
Hadadezer, nga napierdi na sila sang mga Israelinhon, nagpakig-abyan sila
sa mga Israelinhon kag nagpasakop sa ila. Gani halin sadto nahadlok na
ang mga Arameanhon nga magbulig sa mga Ammonhon.

11

Si David kag si Batsheba

1 Sang tion nga nagalakat ang mga hari sa pagpakig-away, wala maglakat
si David kundi nagpabilin lang siya sa Jerusalem. Ang iya ginpalakat sa
inaway amo si Joab, ang iya mga opisyal, kag ang tanan nga soldado sang
Israel. Ginpierdi nila ni Joab ang mga Ammonhon kag ginpalibutan ang
Raba.
2 Isa ka hapon, sang manugsalop na ang adlaw, nagbangon si David kag
naglakat-lakat sa *matapan nga* atop sang palasyo. Samtang nagatulok siya
sa idalom, may nakita siya nga isa ka guwapa gid nga babayi nga
nagapaligo.
3 Nagsugo si David sa paghibalo kon sin-o ato nga babayi. Kag ginsugiran
siya nga ang babayi si Batsheba, nga anak ni Eliam kag asawa ni Uria nga
Hithanon.
4 Dayon nagpadala si David sang mga tinawo sa pagkuha kay Batsheba.
Kag sang pag-abot niya kay David, naghulid sila. (Bag-o lang sadto natapos
ni Batsheba ang seremonya sa pagpakatinlo tungod sang iya pamulanon.)
Pagkatapos nila hulid, nagpuli siya.
5 Sang ulihi nagbusong siya, kag nagpadala siya sang mensahi kay David
nga nagabusong siya.
6 Gani nagpadala si David sang mensahi kay Joab nga pakadtuon sa iya si
Uria nga Hithanon. Gani ginpakadto ni Joab si Uria kay David.
7 Pag-abot ni Uria, ginpamangkot siya ni David kon kamusta si Joab, ang
mga soldado, kag ang ila pagpakig-away.
8 Dayon nagsiling si David sa iya, "Magpuli ka sa imo balay, kag
magpahuway-huway."* Gani naghalin si Uria sa palasyo, kag ginpadal-an
siya ni David sang mga regalo sa iya balay.
9 Pero wala magpuli si Uria kundi didto siya nagtulog sa puwertahan
sang palasyo upod sa mga suluguon sang iya agalon *nga si David*.
10 Sang ginsugiran si David nga wala magpuli si Uria, *ginpatawag niya
siya kag* ginpamangkot, "Ngaa nga wala ka magpuli? Dugay ka nga wala sa
inyo."

† **10:18** *manugkabayo:* Amo ini sa Hebreo. Sa iban nga mga kopya sang Griego kag sa 1 Cro. 19:18, *soldado nga nagalakat lang.* * **11:8** *magpahuway-huway:* ukon, *maghulid ka sa imo asawa.* Sa literal, *hugasi ang imo tiil.*

11 Nagsiling si Uria, “Ang Kahon *sang Kasugtanan* kag ang mga soldado
sang Israel kag Juda ara sa kampo sa kapatagan, kag didto man ang amon
kumander nga si Joab kag ang iya mga opisyal. Makabatas bala ako nga
magpuli sa pagkaon, pag-inom, kag paghulid sa akon asawa? Ginasumpa
ko sa imo nga indi ko paghimuon ina.”
12 Nagsiling si David sa iya, “Magpabilin ka pa anay diri sing isa ka gab-i,
kag pabalikon ko ikaw *sa kampo* buwas.” Gani nagpabilin si Uria sadto nga
adlaw sa Jerusalem. Pagkadason nga adlaw,
13 gin-agda siya ni David nga magkaon kag mag-inom upod sa iya, kag
ginhubog siya ni David. Pero sadto nga gab-i wala gihapon siya magpuli
kundi didto siya nagtulog liwat upod sa mga suluguon ni David.
14 Pagkaaga, nagsulat si David kay Joab kag ginpadala niya ini kay Uria.
15 Amo ini ang iya ginsulat: “Ibutang si Uria sa una, nga sa diin puwerte
gid ang inaway, dayon atras kamo para maigo siya kag mapatay.”
16 Gani samtang ginapalibutan nila ni Joab ang Raba, ginbutang niya si
Uria sa lugar nga sa diin ara ang mabakod nga mga soldado sang mga
kaaway.
17 Nagsalakay ang mga kaaway sa ila ni Joab, kag napatay si Uria kaupod
sang iban nga mga soldado ni David.
18 Nagpadala si Joab sang balita kay David parte sa tanan nga natabo sa
inaway.
19 Ginsilingan niya ang mensahero, “Pagkatapos mo sugid sa hari parte
sa natabo sa inaway,
20 ayhan mangakig siya kag pamangkuton ka niya, ‘Ngaa nga nagpalapit
gid kamo sa banwa sa pagpakig-away? Wala bala kamo kahibalo nga
mapana nila kamo halin sa pader?
21 Wala bala kamo makadumdom kon paano napatay si Abimelec nga
anak ni Jerubeshet† sa Tebez? Indi bala nga ginhulugan siya sang babayi
sang galingan nga bato halin sa ibabaw sang pader, kag napatay siya? Gani
ngaa nga nagpalapit gid kamo sa pader?’ Kon magpamangkot siya sini,
silinga siya dayon, ‘Napatay man ang imo alagad nga si Uria nga
Hithanon.’”
22 Naglakat ang mensahero, kag pag-abot niya kay David ginsugiran niya
siya sang tanan nga ginpasiling ni Joab.
23 Nagsiling siya kay David, “Ginsalakay kami sang mga kaaway sa
kapatagan, pero ginlagas namon sila pabalik sa may puwertahan sang ila
banwa.
24 Dayon ginpana kami sang mga manugpana nga ara sa pader, kag
napatay ang iban sa imo mga soldado pati ang imo alagad nga si Uria nga
Hithanon.”
25 Nagsiling si David sa mensahero, “Silinga si Joab nga indi maglain ang
iya buot sa natabo, kay indi gid man mapaktan kon sin-o ang mapatay sa
inaway. Silinga siya nga magpakabakod siya, kag pabaskugon pa gid niya
ang pagsalakay sa banwa hasta nga malaglag ini.”
26 Sang pagkahibalo ni Batsheba nga napatay si Uria nga iya bana,
nagpangasubo siya.
27 Pagkatapos sang tion sang pagpangasubo, ginpakuha siya ni David kag
gindala sa palasyo. Nangin asawa siya ni David, kag sang ulihi nagbata siya
sang lalaki. Pero tama kalain ang ginhimo ni David sa panulok sang GINOO.

† **11:21** *Jerubeshet:* Amo ini ang isa pa ka ngalan ni Gideon.

12

Ginsabdong ni Natan si David

1 Karon, ginpadala sang GINOO si *Propeta* Natan kay David. Pag-abot niya
kay David, nagsiling siya, "May duha ka tawo nga nagaestar sa isa ka
banwa. Ang isa manggaranon kag ang isa imol.
2 Madamo gid ang mga karnero kag mga baka sang manggaranon,
3 pero ang imol isa lang gid ang iya karnero nga iya pa ginbakal.
Ginsagod niya ini, kag nagdako upod sa iya mga kabataan. Ginpakaon niya
ini sang iya pagkaon, kag ginpainom sa iya mismo baso, kag iya pa ini
ginkugos-kugos. Ginkabig niya ini nga daw iya anak nga babayi.
4 Isa sina ka tion, may bisita ang manggaranon, pero indi niya gusto nga
mag-ihaw sang iya karnero ukon baka para ipakaon sa iya bisita. Sa baylo
ginkuha niya ang karnero sang imol nga tawo kag ginpaihaw ini para
ipakaon sa iya bisita."
5 Naakig gid si David sa tawo nga manggaranon kag nagsiling siya kay
Natan, "Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga dapat patyon ang tawo nga
naghimo sina.
6 Kag tungod nga wala siya sing kaluoy sa imol nga tawo, dapat ulian niya
sang apat ka karnero ang isa ka karnero nga iya ginkuha."
7 Dayon nagsiling si Natan kay David, "Ikaw ato nga tawo! Amo ini ang
ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: 'Ginpili ko ikaw nga hari sang
Israel kag ginluwas ko ikaw kay Saul.
8 Ginhatag ko sa imo ang iya ginharian kag ang iya mga asawa. Ginhimo
ko ikaw nga hari sa bilog nga Israel kag Juda. Kag kon kulang pa ini,
kuntani ginhatagan ko ikaw sang madamo pa.
9 Gani ngaa wala mo pagtumana ang akon pulong paagi sa paghimo
sining malain nga butang sa akon panulok? Ginpapatay mo si Uria nga
Hithanon sa inaway; ginpapatay mo siya sa mga Ammonhon, kag ginkuha
mo pa ang iya asawa.
10 Gani tungod sa imo ginhimo, sugod subong permi lang may inaway
kag pagpinatyanay sa imo pamilya, tungod nga ginsupak mo ako kag
ginkuha mo ang asawa ni Uria.'
11 "Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: 'May ara nga miyembro
sang imo panimalay nga magagamo sa imo. Ihatag ko ang imo mga asawa
sa tawo nga indi liwan sa imo, kag magapakighilawas siya sa ila sing
hayag.*
12 Ang imo ginhimo nga malain ginhimo mo sa tago, pero ang himuon ko
sa imo ipakita ko sing hayag sa bilog nga Israel.'"
13 Dayon nagsiling si David kay Natan, "Nakasala ako sa GINOO."
Nagsabat si Natan, "Ginpatawad ka na sang GINOO, kag indi ikaw mapatay.
14 Pero tungod nga ang imo ginhimo nakahatag sang kahigayunan sa
mga kaaway sang GINOO nga yagutaon siya, sigurado gid nga mapatay ang
imo anak."
15 Sang nagpuli na si Natan, ginpamasakit sang GINOO ang anak ni David
kay Batsheba.
16 Nagpakitluoy si David sa Dios para sa bata. Nagpuasa siya sa sulod
sang iya kuwarto, kag sa salog siya nagatulog kada gab-i.
17 Ginkadtuan siya sang iya mga opisyal para pabangunon, pero indi gid
siya, kag indi siya magkaon upod sa ila.

---

* **12:11** *hayag:* sa iban nga Bisaya, *dayag*

18 Sang ikapito nga adlaw, napatay ang bata. Nahadlok ang mga alagad ni
David sa pagsugid sa iya nga patay na ang bata. Nagsiling sila, “Paano ta
siya masugiran nga patay na ang bata? Wala gani siya magsapak sa
pag-uloulo ta sa iya sang buhi pa ang bata, ano na gid ayhan karon nga
patay na ang bata. Basi bala kon ano ang iya himuon nga malain.”
19 Natalupangdan ni David nga nagahinutikay ang iya mga alagad, gani
nareyalisar niya nga patay na ang bata. Nagpamangkot siya, “Patay na bala
ang bata?” Nagsabat sila, “Huo.”
20 Dayon nagbangon si David, nagpaligo, nagpamanyos *sang mahamot*
nga lana kag nag-ilis. Nagkadto siya sa balay sang GINOO kag nagsimba.
Dayon nagpuli siya kag nagpaserbi sang pagkaon, kag nagkaon siya.
21 Nagsiling ang iya mga alagad sa iya, “Indi ka namon maintiendihan.
Sang buhi pa ang bata, nagpuasa ka kag naghibi, pero karon nga patay na
ang bata, nagbangon ka kag nagkaon!”
22 Nagsabat si David, “Huo, nagpuasa ako kag naghibi sang buhi pa ang
bata kay naghunahuna ako nga basi pa lang kaluoyan ako sang GINOO kag
indi niya pag-itugot nga mapatay ang bata.
23 Pero karon nga patay na siya, ngaa nga magpuasa pa ako? Mabuhi ko
pa bala siya? Sa pila ka adlaw kon mapatay na ako, makadto ako sa iya,
pero karon indi na siya makabalik sa akon.”
24 Dayon gin-uloulohan ni David ang iya asawa nga si Batsheba, kag
naghulid sila. Nagbusong si Batsheba kag nagbata sang lalaki, kag
gin-ngalanan nila siya nga Solomon. Palangga sang GINOO ang bata,
25 kag ginsugo niya si Propeta Natan nga ngalanan ang bata nga Jedidia[†]
tungod kay palangga niya siya.

Gin-agaw ni David ang Raba
(1 Cro. 20:1-3)

26 Sa pihak nga bahin, nagsalakay sila ni Joab sa Raba, ang kapital sang
Ammon, kag halos naagaw na nila ini.
27 Nagpadala si Joab sang mga mensahero kay David sa pagsiling,
“Ginsalakay namon ang Raba kag naagaw namon ang ila ginakuhaan sang
tubig.
28 Karon tipuna ang nabilin nga mga soldado kag tapusa ang pag-agaw sa
banwa para ikaw ang mapadunggan kag indi ako.”
29 Gani gintipon ni David ang nabilin nga mga soldado kag ginsalakay
nila ang Raba, kag naagaw nila ini.
30 Ginkuha ni David ang bulawan nga korona sa ulo sang hari sang mga
Ammonhon[‡] kag ginbutang sa iya ulo. Nagabug-at ang korona sing mga 35
ka kilo, kag may malahalon ini nga mga bato. Madamo nga pagkabutang
ang nakuha ni David sa sadto nga banwa.
31 Gin-ulipon niya ang mga pumuluyo sini kag ginpaobra nga gamit ang
lagari, sadol, kag wasay. Ginpahimo man niya sila sang mga tisa.[§] Amo ini
ang iya ginhimo sa mga pumuluyo sang tanan nga banwa sang mga
Ammonhon. Dayon nagpuli si David kag ang tanan niya nga soldado sa
Jerusalem.

13

Si Amnon kag si Tamar

[†] **12:25** *Jedidia:* Ang buot silingon sa Hebreo, *palangga sang GINOO*
[‡] **12:30** *sa ulo sang hari sang mga Ammonhon:* ukon, *sa ulo ni Milcom.* Si Milcom dios sang mga Ammonhon.
[§] **12:31** *tisa:* sa English, *brick*

1 May guwapa nga anak si David nga ang iya ngalan si Tamar, kag utod
siya ni Absalom. Karon, si Amnon nga utod ni Tamar sa amay naluyag sa
iya.
2 Pero indi niya mahimo ang iya gusto nga himuon kay Tamar tungod nga
dalaga si Tamar *kag may nagabantay permi sa iya.* Tungod sini naglalain
siya hasta nga nagmasakit siya.

3 Karon may amigo si Amnon nga maayo gid magpadihot nga ang ngalan
si Jonadab. Anak siya sang utod ni David nga si Shimea.
4 *Isa ka adlaw,* nagpamangkot siya kay Amnon, "Anak ka sang hari, pero
ngaa kada adlaw permi ko ikaw makita nga nagapaluya? Sugiri abi ako
sang imo problema." Nagsiling si Amnon sa iya, "Naluyag ako kay Tamar,
ang utod ni Absalom nga akon utod *sa amay*."
5 Nagsiling si Jonadab, "Maghigda ka, kag magpamulomasakit. Kon
magbisita gani ang imo amay sa imo, silingon mo siya nga tugutan niya si
Tamar nga magkadto sa imo sa pagpakaon sa imo. Silingon mo man siya
nga gusto mo makita si Tamar nga nagapreparar sang pagkaon sa imo
tupad kag gusto mo nga siya gid ang maghungit sa imo."

6 Gani naghigda si Amnon kag nagpamulomasakit. Sang magbisita sa iya
si Haring David, nagsiling siya, "Gusto ko nga magkadto diri ang akon utod
nga si Tamar kag maghimo sang tinapay samtang nagatan-aw ako, kag
pagkatapos hungitan niya ako."
7 Gani nagpasugo si David nga hambalon si Tamar sa palasyo nga
magkadto siya sa iya utod nga si Amnon kag magpreparar sang pagkaon
para sa iya.

8 Nagkadto si Tamar sa balay sang iya utod nga si Amnon, kag nakita niya
siya nga nagahigda. Nagkuha siya sang harina, ginmasa ini, kag ginluto
ang tinapay samtang nagatan-aw si Amnon.
9 Pagkaluto, ginkuha niya ini para ipakaon kay Amnon, pero indi
magkaon si Amnon. Nagsiling si Amnon, "Paguwaa ang tanan nga tawo
diri!" Gani nagguwa ang mga tawo.
10 Dayon nagsiling si Amnon kay Tamar, "Dal-a diri ang pagkaon sa akon
kuwarto kag hungiti ako." Gani gindala ni Tamar ang pagkaon kay Amnon.
11 Pero samtang ginahungitan niya si Amnon ginhakos siya ni Amnon
kag ginsilingan nga maghulid sila.

12 Nagsiling si Tamar sa iya, "Indi ako pagpakahuy-i! Mag-utod kita! Indi
paghimua ini nga kabuangan. Indi ini dapat matabo sa Israel.
13 Ano na lang nga guya ang ipakita ko sa mga tawo? Kag ikaw, kabigon
ka nga isa ka buang-buang sa Israel. Estoryaha bala anay ang aton amay
parte sini; sigurado nga tugutan niya ikaw sa pagpangasawa sa akon."

14 Pero wala magpamati si Amnon sa iya, kag tungod nga mas makusog
siya kay Tamar ginpakahuy-an niya siya paagi sa paglugos sa iya.
15 Dayon nangakig gid si Amnon sa iya, kag ang iya kaakig sobra pa sa iya
paghigugma sa iya sang una. Nagsiling si Amnon sa iya, "Bangon ka kag
magguwa!"
16 Nagsabat si Tamar, "Indi ako magguwa! Mas dako pa nga sala ang
pagtabog mo sa akon sang sa imo ginhimo sa akon." Pero wala magpamati
si Amnon sa iya.
17 Sa baylo, gintawag niya ang iya personal nga suluguon kag ginsilingan,
"Paguwaa ini nga babayi kag siraduhi dayon ang puwertahan."

18 Gani ginpaguwa sang suluguon si Tamar kag ginsira ang puwertahan.
Nagasuksok sadto si Tamar sang matahom kag malaba nga bayo* kay amo
ato ang ginasuksok sang dalaga nga mga anak sang hari sadto nga panahon.
19 Ang ginhimo ni Tamar, gin-gisi niya ang iya matahom kag malaba nga
bayo, kag nagbutang sang abo sa iya ulo. Dayon naglakat siya nga
nagahilibion samtang ginatungtong niya ang iya mga kamot sa iya ulo *sa*
dako nga kasubo.
20 Nakita siya sang iya utod nga si Absalom kag ginpamangkot, "May
malain bala nga ginhimo si Amnon sa imo? Indi ini pag-ipanugid sa iban,
kay utod mo siya *sa amay*. Indi lang sagi isip ang natabo sa imo." Kag didto
na nag-estar si Tamar sa balay ni Absalom, pero permi lang siya
nagaisahanon kag nagapangasubo.
21 Sang mahibaluan ni Haring David ang natabo, puwerte gid ang iya
kaakig.
22 Kag bisan wala nagamuno si Absalom kay Amnon parte sa iya ginhimo,
ginakaugtan niya siya tungod sa iya pagpakahuya kay Tamar nga iya utod.

Ginpatay ni Absalom si Amnon

23 Pagkaligad sang duha ka tuig, sang ginapaguntingan ni Absalom ang
iya mga karnero sa Baal Hazor, malapit sa Efraim, gin-imbitar niya ang
tanan nga anak sang hari sa pagtambong didto.
24 Nagkadto siya kay Haring David kag nagsiling, "Nagapagunting ako
sang akon mga karnero. Makakadto ka bala kag ang imo mga opisyal sa
sini nga okasyon?"
25 Nagsabat ang hari, "Indi na lang anak, kay magastuhan ka lang kon
magtambong kami tanan." Ginpilit gid siya ni Absalom, pero indi gid siya
makadto. Ginbendisyunan lang niya si Absalom.
26 Nagsiling si Absalom, "Kon indi ka, si Amnon na lang nga akon utod
ang pakadtua." Nagpamangkot ang hari, "Ngaa nga gusto mo gid siya
pakadtuon didto?"
27 Pero nagpamilit gid si Absalom, gani ginpaupod na lang ni David si
Amnon, kag ang iban pa niya nga mga anak nga lalaki.
28 Nagsiling si Absalom sa iya mga tinawo, "Hulaton ninyo nga mahubog
si Amnon, dayon pagsinyas ko, patyon ninyo siya. Indi kamo magkahadlok;
ako ang nagsugo sa inyo. Magpakabakod kamo kag magpakaisog."
29 Gani ginpatay sang mga tinawo ni Absalom si Amnon suno sa iya sugo.
Nagsakay gilayon ang iban nga mga anak nga lalaki ni David sa ila mga
kabayo† kag nagpalagyo.
30 Samtang nagapapuli sila sa Jerusalem, may nakabalita kay David nga
ginpamatay ni Absalom ang tanan niya nga anak nga lalaki kag wala gid
sing may nabilin sa ila.
31 Nagtindog dayon si David kag gin-gisi niya ang iya bayo *sa pagpakita*
sang iya pagpangasubo, kag naghapa siya sa duta. Gin-gisi man sang iya
mga alagad ang ila mga bayo kag nagtindog lang sila didto.
32 Pero nagsiling si Jonadab nga anak sang utod ni David nga si Shimea,
"Mahal nga Hari, wala napatay ang tanan mo nga anak nga lalaki kundi si
Amnon lang. Dugay na nga gintuyo ni Absalom nga patyon si Amnon halin
pa sang adlaw nga ginpakahuy-an niya ang iya utod nga si Tamar.

---

* **13:18** *matahom kag malaba nga bayo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **13:29** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo.

33 Indi ka magkabalaka sa balita nga ginpamatay ang tanan mo nga anak
nga lalaki. Si Amnon lang ang ginpatay.
34 Kon parte kay Absalom, nagpalagyo siya."
Karon, ang guwardya sa pader sang Jerusalem may nakita nga madamo
nga tawo nga nagapadulong. Nagaagi sila sa dalan sa west, sa kilid dampi
sang bukid. Nagkadto ang guwardya sa hari kag nagsiling, "May nakita ako
nga mga tawo sa dalan sang Horonaim, sa kilid dampi sang bukid."‡
35 Nagsiling dayon si Jonadab sa hari, "Mahal nga Hari, tan-awa! Ara na
ang imo mga anak nga lalaki, pareho sang akon ginsiling."
36 Pagkatapos gid niya hambal, nag-abot ang mga anak nga lalaki ni
David nga nagahilibion. Nagahilibion man sing tudo si David kag ang
tanan niya nga mga alagad.
37-38 Nagpangasubo si David sa iya anak nga si Amnon sa malawig nga
tion.
Sang nagpalagyo si Absalom, nagkadto siya sa hari sang Geshur nga si
Talmai, nga anak ni Amihud. Didto siya nagtiner sa sulod sang tatlo ka tuig.
39 Sang maumpawan na si Haring David sa iya kasubo sa pagkapatay ni
Amnon, ginhidlaw siya kay Absalom.§

14

Nagbalik si Absalom sa Jerusalem

1 Nahibaluan ni Joab nga anak ni Zeruya nga nahidlaw si Haring David
kay Absalom.
2 Gani nagpatawag siya sang isa ka maalamon nga babayi sa Tekoa.
Pag-abot sang babayi, nagsiling si Joab sa iya, "Magpakuno-kuno ka nga
nagapangasubo ka sa patay. Magsul-ob ka sang bayo nga ginasul-ob sang
nagapangasubo, kag indi ka magpatahom kundi magginawi ka pareho sa
isa ka babayi nga nagapangasubo sa patay sa malawig na nga tion.
3 Dayon magkadto ka sa hari kag ihambal mo sa iya ang isiling ko sa imo."
Dayon ginsiling ni Joab sa iya ang ihambal niya sa hari.
4 Pag-abot sang babayi sa hari, nagluhod siya bilang pagtahod kag
nagsiling, "Buligi ako, Mahal nga Hari!"
5 Nagpamangkot ang hari sa iya, "Ano bala ang problema mo?" Nagsabat
siya, "Isa ako ka balo,
6 kag may duha ka anak nga lalaki. Isa ka adlaw nag-inaway sila nga
duha sa uma, kag tungod nga wala didto sang may nagtambag sa ila, ang
isa sa ila napatay.
7 Karon, nagkadto sa akon ang tanan ko nga paryente kag nagsiling,
'Itugyan sa amon ang imo anak, kay patyon namon siya sa iya pagpatay sa
iya utod. Indi siya takos nga magpanubli sang pagkabutang sang iya amay.'
Kon himuon nila ini, madula ang nabilin ko nga anak nga amo na lang ang
akon ginalauman nga magbulig sa akon, kag madula na ang ngalan sang
akon bana sa sini nga kalibutan."
8 Nagsiling ang hari sa babayi, "Pauli ka kay ako ang bahala. Magamando
ako nga indi nila pag-anhon ang imo anak."
9 Nagsiling ang babayi, "Mahal nga Hari, kon may mag-akusar sa imo
parte sa pagbulig mo sa akon, ako kag ang akon pamilya ang magapanabat
kag indi ikaw."

---

‡ **13:34** *Nagkadto...bukid:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa Septuagint.

§ **13:39** *ginhidlaw siya kay Absalom:* ukon, *nadula na ang iya gana sa pagdakop kay Absalom*

10 Nagsabat ang hari, “Kon may magreklamo sa imo, dal-a siya sa akon,
kag siguraduhon ko nga indi na siya magreklamo liwat.”
11 Dayon nagsiling ang babayi, “Mahal nga Hari, kon mahimo magsumpa
ka sa GINOO nga imo Dios nga indi mo pagtugutan nga may magbalos sa
akon anak para indi siya mapatay kag para indi na maglain pa ang hitabo.”
Nagsabat si Haring David, “Ginasumpa ko sa buhi nga GINOO, nga indi gid
maano ang imo anak.”*
12 Dayon nagsiling ang babayi, “Mahal nga Hari, may isa pa ako nga
ipangabay sa imo.” Nagsabat ang hari, “Sige, ano ina?”
13 Nagsiling ang babayi, “Indi bala nga sala mo ina sa katawhan sang Dios
nga protektaran mo ang akon anak pero ang imo anak ya nga gintabog indi
mo pagpabalikon?
14 Ang tanan nga tawo mapatay, pareho sa tubig nga naula sa duta nga
indi na matipon liwat. Pero indi lang basta-basta nga ginakuha sang Dios
ang kabuhi sang tawo; ginatinguhaan niya pa gani nga mapabalik sa iya
ang mga tawo nga nagpalayo sa iya.
15 “Mahal nga Hari, nagkadto ako diri sa pagsugid sang akon problema
tungod nga nahadlok ako sa himuon sang akon mga paryente.
Naghunahuna ako nga magpakig-estorya sa imo kay basi pa lang nga
himuon mo ang akon pangabay sa imo
16 nga luwason ako kag ang akon anak sa mga tawo nga nagatinguha sa
pagkuha sang duta nga ginhatag sang Dios sa amon.†
17 Karon ang imo desisyon nakahatag sa akon sang kalinong kay pareho
ka sa anghel sang Dios nga nakahibalo kon ano ang maayo kag malain.
Kabay pa nga updan ka sang GINOO nga imo Dios.”
18 Dayon nagsiling ang hari sa babayi, “Sugiri ako sang matuod sa akon
ipamangkot sa imo.” Nagsabat ang babayi, “Sige, Mahal nga Hari.”
19 Nagpamangkot ang hari, “Si Joab bala ang nagtudlo sa imo sini?”
Nagsabat ang babayi, “Indi gid ako makabalibad sa pagsabat sa imo
pamangkot, Mahal nga Hari. Huo, si Joab nga imo alagad ang nagsugo sa
akon sa paghimo sini kag siya ang nagtudlo kon ano ang akon ihambal.
20 Ginhimo niya ini para magmaayo na ang inyo relasyon ni Absalom.
Pero naintiendihan mo ini, Mahal nga Hari, kay pareho ka sa anghel sang
Dios—nahibaluan mo ang tanan nga nagakatabo sa aton nasyon.”
21 Gani ginpatawag sang hari si Joab kag ginsilingan, “Sige, lakat kag
dal-a pabalik diri ang bataon pa nga si Absalom.”
22 Nagluhod dayon si Joab bilang pagtahod sa hari kag nagsiling, “Kabay
pa nga pakamaayuhon ka sang GINOO, Mahal nga Hari. Karon nahibaluan
ko nga nalipay ka sa akon tungod kay gintuman mo ang akon pangabay.”
23 Dayon naglakat si Joab sa Geshur kag gindala pabalik si Absalom sa
Jerusalem.
24 Pero nagmando ang hari, “Papulia ninyo siya sa iya balay; indi ko gusto
nga makita siya diri sa palasyo.” Gani nagpuli si Absalom sa iya
kaugalingon nga balay kag wala siya magpakita sa hari.
25 Wala sing pareho ka guwapo kay Absalom sa bilog nga Israel, gani
ginadayaw gid siya sang tanan. Wala gid siya sing deperensya halin sa ulo
hasta sa dapadapa.

---

* **14:11** *indi gid maano ang imo anak:* sa literal, *wala sing bisan isa sa mga buhok sang imo anak nga mahulog sa duta* † **14:16** *sa pagkuha...sa amon:* ukon, *sa pagdula sa amon sa duta sang GINOO;* ukon, *sa pagdula sa amon sa katawhan sang GINOO*

26 Kaisa lang siya magpagunting kada tuig, kag nagapagunting siya
tungod kay nabug-atan siya sa iya buhok. Kon kiluhon ang iya buhok
nagabug-at ini sing mga duha ka kilo suno sa kilohan sang hari.
27 May mga anak si Absalom nga tatlo ka lalaki kag isa ka babayi. Ang
ngalan sang babayi si Tamar, kag guwapa gid siya.
28 Nag-estar si Absalom sa Jerusalem sa sulod sang duha ka tuig nga wala
gid niya makita ang hari.
29 Isa ka tion, ginpatawag ni Absalom si Joab sa pagpangabay sa iya nga
magpakig-estorya siya sa hari para sa iya. Pero wala si Joab magkadto kay
Absalom. Gani ginpatawag niya liwat si Joab, pero wala man gihapon siya
magkadto.
30 Nagsiling dayon si Absalom sa iya mga suluguon, "Sunuga ninyo ang
uma ni Joab nga natamnan sang barley. Tupad lang ini sang akon uma."
Gani ginsunog nila ang uma ni Joab.
31 Nagkadto si Joab kay Absalom kag nagsiling sa iya, "Ngaa ginsunog
sang imo mga suluguon ang akon uma?"
32 Nagsabat si Absalom, "Tungod wala ka magkadto diri sang ginpatawag
ko ikaw. Gusto ko kuntani nga magkadto ka sa hari sa pagpamangkot sa iya
kon ngaa nga ginpakuha pa niya ako sa Geshur. Mas maayo pa nga
nagpabilin na lang ako didto. Karon, gusto ko nga makita ang hari; kon
nakasala ako, ipapatay niya ako."
33 Gani nagkadto si Joab sa hari, kag ginsugid niya ang ginsiling ni
Absalom. Dayon ginpatawag sang hari si Absalom, kag pag-abot niya,
nagluhod siya *bilang pagtahod* sa hari. Dayon ginhalukan siya sang hari.

15

Nagplano si Absalom sa Pagrebelde

1 Sang ulihi nakaangkon si Absalom sang karwahe kag mga kabayo, kag
50 ka tawo nga iya badigard.
2 Aga pa siya nagabugtaw kada adlaw kag nagatindog sa higad sang
dalan nga pakadto sa puwertahan sang siyudad. Kon may mag-abot nga
tawo nga may kaso nga gusto ipahusay sa hari, ginapamangkot niya kon
taga-diin siya, kag nagasugid ang tawo kon ano siya nga tribo sang Israel.
3 Dayon nagasiling si Absalom sa iya, "Madaog kuntani ang imo kaso,
ugaling wala sing representante ang hari sa pagpamati sang imo kaso.
4 Kon ako lang kuntani ang manughukom, makapalapit sa akon ang kada
tawo nga may reklamo ukon kaso, kag siguraduhon ko nga mahatagan gid
siya sang hustisya."
5 Kag kon magpalapit ang tawo sa iya kag magluhod *bilang pagtahod* sa
iya, ginahakos niya ini kag ginahalukan *bilang pag-abiabi*.
6 Amo ini ang ginahimo ni Absalom sa tanan nga Israelinhon nga
nagakadto sa hari sa pagpahusay sang ila kaso. Gani nadala niya ang mga
Israelinhon.
7 Pagkaligad sang apat ka tuig,* nagsiling si Absalom sa hari, "Tuguti ako
nga magkadto sa Hebron sa pagtuman sang akon ginpromisa sa GINOO.
8 Sang didto pa ako nagaestar sa Geshur nga sakop sang Aram,
nagpromisa ako nga kon pabalikon ako liwat sang GINOO sa Jerusalem,
magasimba ako sa iya sa Hebron."
9 Nagsiling ang hari sa iya, "Sige, maayo lang nga paglakat." Gani
nagkadto si Absalom sa Hebron.

* **15:7** *apat ka tuig:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *40 ka tuig.*

10 Pero sang didto si Absalom sa Hebron, sekreto siya nga nagpadala sang
mga mensahero sa tanan nga tribo sang Israel sa pagsiling, “Kon mabatian
ninyo ang tunog sang budyong, singgit kamo, ‘Si Absalom na ang hari *sang*
Israel, kag didto siya nagahari sa Hebron!’ ”
11 200 ka tawo sa Jerusalem ang ginpanghagad ni Absalom nga mag-upod
sa iya sa Hebron. Ini nga mga tawo wala kahibalo sang plano ni Absalom.
12 Samtang nagahalad si Absalom sang mga halad, ginpatawag niya si
Ahitofel sa banwa sang Gilo. Ining si Ahitofel taga-Gilo mismo, kag isa siya
sang mga manuglaygay ni David. Sang ulihi nagdamo pa gid ang nagsunod
kay Absalom, gani nagbakod pa gid ang iya nga plano sa pagrebelde kay
David.

Nagpalagyo si David

13 May isa ka mensahero nga nagsugid kay David nga ang mga
Israelinhon nagbuylog na kay Absalom.
14 Gani nagsiling si David sa tanan niya nga opisyal nga kaupod niya
didto sa Jerusalem, “Dali, malagyo kita gilayon, kay basi magsalakay gulpi
si Absalom kag maabtan niya kita diri kag pamatyon niya kita kag ang
tanan nga pumuluyo sang Jerusalem. Dalia ninyo, kon gusto ninyo nga
makaluwas kay Absalom!”
15 Nagsiling ang mga opisyal, “Mahal nga Hari, handa kami sa paghimo
sang bisan ano nga imo isiling.”
16 Gani naglakat si David upod ang iya bilog nga panimalay, pero ginbilin
niya ang napulo sa iya mga asawa nga suluguon sa pag-atipan sang palasyo.
17 Sang nagalakat na si David kag ang iya mga tinawo, nagpundo sila sa
katapusan nga balay sang siyudad,
18 kag ginpauna ni David ang tanan niya nga tinawo, pati na ang tanan
niya nga badigard nga mga Keretnon kag mga Peletnon. Nagsunod man ang
600 ka Gitanhon nga nag-upod sa iya halin sa Gat.
19 Nagsiling si David kay Itai, nga *pangulo sang mga* Gitanhon, “Ngaa nga
maupod kamo sa amon? Balik kamo sa Jerusalem, kag mag-upod sa *bag-o*
nga hari *nga si Absalom*, kay mga pangayaw lang kamo sa Israel nga
nagpalagyo halin sa inyo lugar.
20 Wala pa lang kamo dugay nga nag-abot diri, kag karon maupod kamo
sa amon nga wala gani kami kahibalo kon diin kami makadto? Balik kamo
sang imo mga kasimanwa, kag kabay pa nga ipakita sang GINOO ang iya
gugma kag katutom sa inyo.”
21 Pero nagsabat si Itai sa hari, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO kag sa
imo, Mahal nga Hari, nga maupod kami sa imo bisan diin ka makadto,
bisan kamatayon pa ang amon dangatan.”
22 Nagsiling si David sa iya, “Kon amo, sige, upod kamo sa amon.” Gani
naglakat si Itai kag ang tanan niya nga mga tinawo, kag ang ila mga
pamilya.
23 Puwerte gid ang paghinibi sang mga tawo sa Jerusalem sang nagaagi
ang mga tinawo ni David. Nagtabok si David sa Kidron nga ililigan sang
tubig kaupod ang iya mga tinawo pakadto sa kamingawan.
24 Didto man ang mga pari nga sila ni Zadok kag Abiatar, kag ang mga
Levita nga nagadala sang Kahon sang Kasugtanan sang Dios. Ginbutang
nila ang Kahon *sa higad sang dalan* kag naghalad si Abiatar hasta nga
nakahalin ang tanan nga tinawo ni David sa siyudad.
25 Dayon nagsiling si David kay Zadok, “Ibalik ang Kahon sang Dios sa
Jerusalem. Kon nalipay ang GINOO sa akon, pabalikon niya ako sa
Jerusalem kag makita ko ini liwat kag ang lugar nga iya nabutangan.

26 Pero kon wala siya nalipay sa akon, handa ako kon ano man ang iya
gusto himuon sa akon."
27 Nagsiling pa gid si David kay Zadok nga pari, "Magbalik kamo ni
Abiatar sing malinong sa Jerusalem, kaupod ang imo anak nga si Ahimaaz
kag ang anak ni Abiatar nga si Jonatan, kag magpanilag kamo didto.†
28 Mahulat ako sa talabukan sang suba sa kamingawan hasta nga
makabaton ako sang balita halin sa inyo."
29 Gani ginbalik ni Zadok kag ni Abiatar ang Kahon sang Dios sa
Jerusalem, kag nagtiner sila didto.
30 Nagtaklad si David sa Bukid sang mga Olibo. Nagtiniil lang siya kag
ginatabunan niya ang iya ulo samtang nagahilibion siya. Nagahilibion
man ang iya mga kaupod kag ginatabunan man nila ang ila mga ulo.
31 Karon may nagsugid kay David nga si Ahitofel isa sa mga nagabuylog
kay Absalom. Gani nagpangamuyo si David, "GINOO, himua nga wala sing
pulos ang laygay ni Ahitofel."
32 Sang makaabot sila ni David sa ibabaw sang Bukid sang mga Olibo, nga
sa diin ginasimbahan sang mga tawo sa Dios, ginsugata siya ni Hushai nga
Arkhanon. Gisi ang iya bayo kag yab-ukon ang iya ulo *nga nagapakita nga
nagapangasubo siya.*
33 Nagsiling si David sa iya, "Wala ka sing may mabulig kon mag-upod ka
sa akon.
34 Pero kon magbalik ka sa siyudad kag hambalon mo si Absalom nga
mag-alagad ka sa iya, subong nga nag-alagad ka sa akon, mabuligan mo pa
ako paagi sa pagpamalabag sa laygay ni Ahitofel.
35 Ato didto si Zadok kag si Abiatar nga mga pari. Sugiri sila sang tanan
nga mabatian mo sa palasyo sang hari.
36 Pakadtua dayon diri sa akon ang anak ni Zadok nga si Ahimaaz kag ang
anak ni Abiatar nga si Jonatan sa pagbalita sang imo mabatian."
37 Gani nagbalik si Hushai nga amigo ni David sa Jerusalem. Natabuan
sadto nga nagapasulod si Absalom sa siyudad.

16

Si David kag si Ziba

1 Sang makalampuwas lang si David sa ibabaw sang bukid, ginsugata
siya ni Ziba nga suluguon ni Mefiboshet. May duha siya ka donkey nga may
karga nga 200 ka tinapay, 100 ka hakop sang pasas, 100 ka luto nga prutas,*
kag bino nga nasulod sa suludlan nga panit.
2 Ginpamangkot ni David si Ziba, "Ngaa nagdala ka sina?" Nagsabat si
Ziba, "Ang mga donkey para sakyan sang imo pamilya, ang mga tinapay
kag mga prutas para kaunon ninyo sang imo mga kaupod, kag ang bino
imnon ninyo kon kapuyon kamo sa kamingawan."
3 Nagpamangkot si David, "Diin na *si Mefiboshet,* ang apo sang imo agalon
nga si Saul?" Nagsabat si Ziba, "Nagpabilin siya sa Jerusalem, tungod
nagahunahuna siya nga paharion siya sang katawhan sang Israel sa sini
nga tion sa ginharian sang iya lolo."
4 Nagsiling si David, "Kon amo sina, ginahatag ko sa imo subong ang
tanan nga ginapanag-iyahan ni Mefiboshet." Nagsiling si Ziba, "Mahal nga
Hari, handa ako sa pag-alagad sa imo. Kabay pa nga malipay ka sa akon."

---

† **15:27** *kag magpanilag kamo didto:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **16:1** *prutas:* Siguro prutas nga higos ukon pomegranata.

Ginpakamalaot ni Shimei si David

5 Sang manug-abot na si Haring David sa Bahurim, may tawo nga
nagguwa sa sina nga banwa kag ginapakamalaot niya si David. Ini nga
tawo amo si Shimei nga anak ni Gera kag paryente ni Saul.
6 Ginbato niya si David kag ang iya mga opisyal bisan pa nga ginalibutan
si David sang iya mga tinawo kag mga badigard.
7 Amo ini ang iya pakamalaot kay David: "Indi ka magsulod sa amon
banwa, ikaw nga manugpatay kag malain nga tawo!
8 Ginabalusan ka sang GINOO sa imo pagpatay kay Saul kag sa iya
panimalay. Gin-agaw mo ang iya ginharian, pero karon ginhatag ini sang
GINOO sa imo anak nga si Absalom. Nalaglag ka tungod sa imo
pagpamatay."
9 Nagsiling sa hari si Abishai nga anak ni Zeruya, "Mahal nga Hari, ngaa
bala nga ginapabay-an mo lang nga pakamalauton ka sang sina nga tawo
nga pareho man lang sa patay nga ido? Tuguti ako nga utdan siya sang ulo."
10 Pero nagsiling ang hari, "Kamo nga mga anak ni Zeruya, ano ang inyo
labot? Kon ginsugo siya sang GINOO nga pakamalauton ako, sin-o ako nga
magpugong sa iya?"
11 Nagsiling dayon si David kay Abishai kag sa tanan niya nga opisyal,
"Kon ang anak ko mismo nagatinguha sa pagpatay sa akon, ano pa gid
ayhan ining paryente ni Saul?† Pabay-i lang ninyo siya kay ang GINOO ang
nagsugo sa iya.
12 Basi pa lang makita sang GINOO ang akon kalisod, kag balusan niya ako
sang pagpakamaayo sa baylo sang pagpakamalaot nga nabaton ko subong."
13 Gani nagpadayon si David kag ang iya mga tinawo sa paglakat. Sige
man ang sunod ni Shimei sa ila, pero sa kilid lang siya sang bukid nag-agi.
Samtang nagalakat siya ginapakamalaot niya si David kag ginahabuyan
sang bato kag duta.
14 Kinapoy gid si David kag ang tanan niya nga tinawo, gani
nagpahuway-huway sila pag-abot nila sa Suba sang Jordan.‡

Nagpakigkita si Hushai kay Absalom

15 Sa pihak nga bahin, nag-abot sa Jerusalem si Absalom, si Ahitofel, kag
ang iban pa nga mga Israelinhon.
16 Nag-abot man didto si Hushai nga Arkhanon, nga amigo ni David, kag
nagkadto siya kay Absalom kag nagsiling sa iya, "Mabuhay ang hari!
Mabuhay ang hari!"
17 Ginpamangkot ni Absalom si Hushai, "Diin na ang imo pag-unong sa
imo amigo? Ngaa wala ka mag-upod sa iya?"
18 Nagsabat si Hushai, "Indi puwede! Sa imo ako maupod kay ikaw ang
ginpili sang GINOO kag sang bilog nga katawhan sang Israel nga mangin
hari.
19 Luwas sina, sin-o pa abi ang alagaran ko kundi *ikaw nga* anak ni David?
Subong nga nag-alagad ako sa imo amay, magaalagad man ako sa imo."

Ang Laygay ni Ahitofel kay Absalom

20 Karon, nagsiling si Absalom kay Ahitofel, "Ano ang malaygay mo?
Sugiri ako kon ano ang himuon ta."
21 Nagsabat si Ahitofel, "Maghulid ka sa mga asawa sang imo amay nga
iya ginbilin sa pag-atipan sang palasyo. Dayon mahibaluan sang tanan nga

† **16:11** *paryente ni Saul:* sa Hebreo, *Benjaminhon* ‡ **16:14** *sa Suba sang Jordan:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa isa ka Griego nga teksto.

Israelinhon nga ginpaakig mo gid ang imo amay, kag tungod sini mangisog pa gid ang imo mga tinawo."
22 Gani nagpatindog sila sang tolda para kay Absalom sa atop sang
palasyo, kag makita sang bilog nga Israel nga nagasulod siya didto sa
paghulid sa mga asawa sang iya amay.
23 Sadto nga panahon nagasunod gid si Absalom sa mga laygay ni
Ahitofel, pareho sang ginhimo ni David. Kay ang pagkabig nila sa laygay ni
Ahitofel pareho nga naghalin sa Dios.

17

1 Karon nagsiling si Ahitofel kay Absalom, "Tuguti ako nga magpili* sang
12,000 ka tawo sa pagpangita kay David karon nga gab-i.
2 Salakayon namon siya samtang ginakapoy siya kag ginaluyahan.
Magasalasala siya kag magapalagyo ang tanan niya nga tinawo. Si David
lang ang patyon ko,
3 kag pabalikon ko sa imo ang tanan niya nga tinawo pareho sang
pagbalik sang asawa sa iya bana.† Kon mapatay si David, ang iya mga
tinawo indi na magpakig-away pa."
4 Ini nga plano daw maayo man para kay Absalom kag sa tanan nga
manugdumala sang Israel.
5 Pero nagsiling si Absalom, "Tawgon ta man si Hushai nga Arkhanon,
para mabatian ta man kon ano ang iya masiling."
6 Gani sang mag-abot si Hushai ginsugid sa iya ni Absalom ang ginlaygay
ni Ahitofel. Nagsiling dayon si Absalom, "Himuon ta bala ang iya ginsiling?
Kon indi, ano ang himuon ta?"
7 Nagsabat si Hushai kay Absalom, "Sa karon, ang ginlaygay ni Ahitofel
indi maayo.
8 Kilala mo ang imo amay kag ang iya mga tinawo; mga maisog sila nga
mangangaway kag mabangis sila pareho sa bear nga gin-agawan sang mga
bata. Luwas pa sina, ang imo amay eksperiensyado nga mangangaway, kag
wala siya nagaupod tulog sa iya mga tinawo.
9 Ayhan sa sini nga tion nagapanago siya sa kuweba ukon sa iban nga
lugar. Kon sa nahauna ninyo nga inaway magakalamatay ang iban mo nga
mga soldado, ang makabati sini magasiling nga napierdi na ang imo mga
soldado.
10 Dayon bisan ang pinakamaisog mo nga mga soldado, nga daw pareho
kaisog sa leon, mahadlok. Kay nahibaluan sang tanan nga Israelinhon nga
ang imo amay eksperiensyado nga mangangaway kag maisog ang iya mga
tinawo.
11 Gani ginalaygayan ko ikaw nga tipuna gid ang tanan nga Israelinhon
halin sa Dan hasta sa Beersheba,‡ nga daw pareho kadamo sa balas sa
baybayon. Kag ikaw mismo ang magpangulo sa ila sa pagpakig-away.
12 Dayon pangitaon ta si David bisan diin man siya, kag likupan naton
siya pareho sa tun-og nga nagalikop sa duta; kag siya kag ang iya mga
tinawo maubos kalamatay.
13 Kon magpalagyo siya sa isa ka banwa, higtan ta ang mga pader sini kag
butungon pakadto sa ilíligan sang tubig hasta nga marumpag ini kag wala
na sing bato sini nga mabilin."

---

* **17:1** *Tuguti ako nga magpili:* ukon, *Magapili ako* † **17:3** *pareho sang pagbalik sang asawa sa iya bana:* Amo ini sa Septuagint. ‡ **17:11** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

14 Nagsiling si Absalom kag ang tanan nga manugdumala sang Israel,
"Mas maayo ang laygay ni Hushai nga Arkhanon sang sa kay Ahitofel." *Ang*
matuod, mas maayo ang laygay ni Ahitofel, pero ginbuot sang GINOO nga
indi ini pagsundon ni Absalom para malaglag siya.
15 Ginsugiran ni Hushai ang mga pari nga sila ni Zadok kag Abiatar parte
sa ginlaygay ni Ahitofel kay Absalom kag sa mga manugdumala sang Israel,
kag parte man sa iya nga ginlaygay.
16 Dayon nagsiling siya sa ila, "Pahibalua gilayon si David nga indi siya
magpabilin sa talabukan *sang Suba sang Jordan* sa kamingawan karon nga
gab-i, kundi magtabok sila dayon *sa suba* para indi sila tanan
magkalamatay."
17 Sadto nga tion, nagahulat si Jonatan *nga anak ni Abiatar* kag si
Ahimaaz *nga anak ni Zadok* sa En Rogel, kay indi sila gusto nga makita nga
nagaguwa-pasulod sa Jerusalem. Ginapakadto lang nila ang isa ka ulipon
nga babayi sa pagsugid sa ila sang nagakatabo, kag ginasugid dayon nila ini
kay David.
18 Pero karon, may nakakita sa ila nga isa ka pamatan-on nga lalaki, kag
ginsugid sila kay Absalom. Gani nagdali-dali sila halin nga duha, kag
nagkadto sa balay sang isa ka tawo sa Bahurim. Ini nga tawo may bubon sa
iya ugsaran, kag nagpanaog sila ni Jonatan kag Ahimaaz sa sini nga bubon.
19 Nagkuha sang tabon ang asawa sang tawo kag gintabunan niya ang
bubon kag ginbularan dayon sang mga uyas para wala sing may
makahunahuna nga may nagapanago didto.
20 Sang magkadto ang mga tinawo ni Absalom sa balay sang tawo,
ginpamangkot nila ang iya asawa, "Nakita bala ninyo si Ahimaaz kag si
Jonatan?" Nagsabat ang asawa, "Nagtabok sila sa suba." Ginpangita nila
sila pero wala nila makita, gani nagbalik na lang sila sa Jerusalem.
21 Sang makahalin na ang mga tinawo ni Absalom, nagguwa dayon si
Jonatan kag si Ahimaaz sa bubon kag nagkadto kay David kag nagsiling,
"Magtabok kamo gilayon sa suba, kay naglaygay si Ahitofel nga patyon ka."
22 Gani nagtabok si David kag ang iya mga tinawo sa *Suba sang* Jordan,
kag sang kaagahon didto na sila tanan sa tabok.
23 Sang mahibaluan ni Ahitofel nga wala ginsunod ang iya laygay,
nagsakay siya sa iya donkey kag nagpuli sa iya banwa. Nagpamilin-bilin
siya sa iya panimalay kag dayon naghikog siya paagi sa pagbitay sang iya
kaugalingon. Ginlubong siya sa ginlubngan man sang iya amay.
24 Nakaabot na sila ni David sa Mahanaim sang magtabok si Absalom kag
ang tanan niya nga tinawo sa *Suba sang* Jordan.
25 Ginpili ni Absalom si Amasa sa pagbulos kay Joab bilang kumander
sang mga soldado. Ining si Amasa anak ni Jeter nga Ishmaelinhon.§ Ang iya
iloy nga si Abigail, nga anak ni Nahash, utod sang iloy ni Joab nga si Zeruya.
26 Nagkampo si Absalom kag ang mga Israelinhon sa Gilead.
27 Sang pag-abot nila ni David sa Mahanaim, *gin-abiabi sila ni* Shobi nga
anak ni Nahash nga Ammonhon, nga taga-Raba, ni Makir nga anak ni
Amiel, nga taga-Lo Debar, kag ni Barzilai nga Gileadnon, nga taga-Rogelim.
28 May mga dala sila nga mga hiligdaan, yahong, kolon, trigo, barley,
harina, sinanlag nga mga uyas, mga liso nga ulutanon, balatong,
29 honey, mantikilya, karnero, kag keso. Ginhatag nila ini kay David kag
sa iya mga tinawo, kay nahibaluan nila nga gutom, kapoy, kag uhaw gid sila
sa *ila nga pagpanglakaton sa* desierto.

§ **17:25** *Ishmaelinhon:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint; sa Hebreo, *Israelinhon.*

18

Napatay si Absalom

1 Gin-grupo ni David ang iya mga tinawo sa tag-1,000 kag tag-100, kag
nagpili siya sang mga kumander sa pagpangulo sini.
2 Dayon ginpalakat niya sila sa tatlo ka grupo. Si Joab ang pangulo sa isa
ka grupo, si Abishai naman nga utod ni Joab ang sa isa ka grupo, kag si Itai
nga taga-Gat ang sa isa pa ka grupo. Nagsiling si Haring David sa ila, "Ako
mismo magaupod gid sa inyo sa pagpakig-away."
3 Pero nagsiling ang iya mga tinawo, "Indi ka dapat mag-upod sa amon.
Wala sing kaso sa mga kaaway kon magpalagyo kami, ukon mapatay man
ang katunga sa amon. Mas gusto pa nila nga ikaw ang mapatay sang sa
mapatay ang 10,000 sa amon. Gani maayo pa nga magpabilin ka lang diri
sa banwa kag magpadala sang bulig sa amon kon kinahanglan namon."
4 Nagsabat si Haring *David*, "Himuon ko kon ano ang maayo para sa
inyo." Nagtindog si Haring *David* sa kilid sang puwertahan *sang banwa*
samtang nagapaguwa ang tanan niya nga tinawo nga nagagrupo sa
tag-1,000 kag tag-100.
5 Nagmando si Haring *David* kay Joab, Abishai kag kay Itai, "Tungod sa
akon indi ninyo pag-anha ang bataon pa nga si Absalom." Nabatian sang
tanan nga grupo ang ginmando ni David sa iya mga kumander.
6 Naglakat ang mga soldado *ni David* sa pagpakig-away sa *mga soldado*
sang Israel, kag didto sila nag-inaway sa kagulangan sang Efraim.
7 Napierdi ang mga soldado sang Israel sa mga soldado ni David.
Madamo gid ang mga nagkalamatay sa sina nga adlaw—20,000 ka tawo.
8 Naglapta ang inaway sa bilog nga kagulangan, kag madamo pa ang
napatay tungod sa peligro sang kagulangan sang sa napatay paagi sa
espada.
9 Sang tion sang inaway, nasugata ni Absalom ang mga tinawo ni David,
kag nagpalagyo siya nga nagasakay sa kabayo.* Kag samtang
nagapangsuhot-suhot siya sa idalom sang masiot nga mga sanga sang
dalagko nga kahoy nga terebinto, nasangit ang iya ulo sa kahoy. Gani
samtang nagadalagan ang kabayo, siya ya nabilin nga nagakabit sa kahoy.
10 Sang makita ini sang isa sa mga tinawo *ni David*, nagkadto siya kay Joab
kag nagsiling, "Nakita ko si Absalom nga nagakabit sa kahoy nga terebinto."
11 Nagsiling si Joab sa iya, "Ano? Nakita mo siya? Ngaa wala mo siya
pagpatya? Kon ginpatay mo siya, kuntani ginpremyuhan ko ikaw sang
napulo ka pilak kag pang-opisyal nga paha."
12 Pero nagsabat ang tawo, "Bisan hatagan mo pa ako sang 1,000 ka pilak
indi ko pagpatyon ang anak sang hari. Nabatian namon ang ginmando
sang hari sa imo, kay Abishai, kag kay Itai, nga indi ninyo pag-anhon ang
bataon nga si Absalom tungod sa iya.
13 Kon ginbutang ko sa peligro ang akon kabuhi sa pagpatay kay Absalom,
sigurado mahibaluan ini sang hari, kag indi mo man ako pag-apinan."
14 Nagsiling si Joab, "Nagausik lang ako sang tiyempo sa imo!" Dayon
nagkuha si Joab sang tatlo ka bangkaw kag nagkadto didto kay Absalom
nga buhi pa nga nagakabit sa kahoy nga terebinto. Dayon ginbuno niya sa
dughan si Absalom.
15 Ginlibutan pa gid si Absalom sang napulo ka manugdala sang armas ni
Joab, kag ginpatay siya.

---

* **18:9** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo.

16 Dayon ginpatunog ni Joab ang budyong sa pagpauntat sa iya mga
tinawo sa paglagas sa mga soldado sang Israel.
17 Ginkuha nila ang bangkay ni Absalom kag ginhulog sa madalom nga
buho didto sa kagulangan kag gintampukan sang madamo gid nga mga
bato. Sa pihak nga bahin, nagpalalagyo puli ang tanan nga soldado sang
Israel.
18 Sang buhi pa si Absalom nagpatindog siya sang monumento para sa
iya kaugalingon sa Kapatagan sang Hari, kay wala siya sing anak nga lalaki
nga magadala sang iya ngalan. Gin-ngalanan niya ato nga "Monumento ni
Absalom," kag amo gihapon ang ngalan sini hasta subong.

Nagpangasubo si David sa Pagkapatay ni Absalom

19 Karon, si Ahimaaz nga anak ni Zadok nagsiling *kay Joab,* "Tuguti ako
nga magkadto kay David sa pagbalita sa iya nga ginluwas siya sang GINOO
sa kamot sang iya mga kaaway."
20 Nagsiling si Joab, "Indi ikaw ang magbalita sa hari subong nga adlaw.
Puwede ka makabalita sa iban nga adlaw pero indi subong, tungod kay
napatay ang anak sang hari."
21 Dayon nagsiling si Joab sa isa ka tawo nga taga-Ethiopia,† "Lakat, kag
sugiri si Haring *David* kon ano ang imo nakita." Pagkatapos saludo sang
tawo kay Joab, nagdalagan siya.
22 Nagsiling liwat si Ahimaaz kay Joab, "Bisan ano ang matabo, tuguti ako
nga magsunod sa tawo nga taga-Ethiopia." Nagsiling si Joab, "Toto, ngaa
gusto mo gid nga maglakat? Wala ka man sang may makuha nga premyo sa
imo pagbalita."
23 Nagsiling siya, "Bisan ano ang matabo, malakat ako." Gani nagsiling si
Joab sa iya, "Sige, lakat!" Gani nagdalagan si Ahimaaz, kag nagpanglaktod
siya sa kapatagan *sang Jordan,* kag naunahan niya ang tawo nga
taga-Ethiopia.
24 Samtang nagapungko si David sa tunga sang duha ka puwertahan *nga
ara sa guwa kag sa sulod nga parte sang pader sang banwa,* nagsaka sa
pader ang manugbantay sang banwa kag nagtindog sa atop sang
puwertahan sang banwa. Samtang nagapanan-aw tan-aw siya, may nakita
siya nga isa ka tawo nga nagadalagan.
25 Nagsinggit siya kay David *sa idalom* nga may tawo nga nagapadulong.
Nagsiling si David, "Kon isa lang siya may dala siya siguro nga balita."
Samtang nagapalapit nga nagapalapit ang tawo,
26 may nakita pa gid ang manugbantay nga isa pa ka tawo nga
nagadalagan man. Nagsinggit siya sa idalom nga may isa pa gid nga
nagapadulong. Nagsiling ang hari, "May dala man siya siguro nga balita."
27 Nagsiling ang manugbantay, "Ang una nga nagadalagan daw si
Ahimaaz nga anak ni Zadok." Nagsiling ang hari, "Maayo siya nga tawo.
May dala siya siguro nga maayo nga balita."
28 Pag-abot ni Ahimaaz, nagpangamusta siya sa hari kag nagluhod sa iya
bilang pagtahod. Dayon nagsiling siya, "Dalayawon ang GINOO nga imo
Dios, Mahal nga Hari! Ginpadaog niya ikaw sa mga tawo nga nagrebelde sa
imo."
29 Nagpamangkot ang hari, "Kamusta ang bataon pa nga si Absalom?
Wala bala siya maano?" Nagsabat si Ahimaaz, "Sang ginpatawag ako ni
Joab nga imo alagad, nakita ko nga nagagirinual ang mga tawo pero wala
ako kahibalo kon ano ato."
30 Nagsiling ang hari, "Dira ka lang anay." Gani nagtindog siya sa higad.

† **18:21** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

31 Dugay-dugay nag-abot ang tawo nga taga-Ethiopia kag nagsiling,
“Mahal nga Hari, may maayo ako nga balita. Ginluwas ka sang GINOO
subong nga adlaw sa tanan nga nagrebelde sa imo.”
32 Nagpamangkot ang hari sa iya, “Kamusta ang bataon pa nga si
Absalom? Wala bala siya maano?” Nagsabat ang tawo, “Kabay pa nga ang
natabo sa iya, matabo man sa tanan mo nga kaaway, Mahal nga Hari.”
33 Nagpalangurog si David. Nagsaka siya sa kuwarto sa ibabaw sang
puwertahan sang banwa kag naghilibion. Samtang nagapasaka siya,
nagsiling siya, “O Absalom, anak ko, ako na lang kuntani ang napatay sa
baylo mo. O Absalom, anak ko, anak ko!”

19

1 May nagsugid kay Joab nga nagahilibion ang hari kag nagapangasubo
tungod kay Absalom.
2 Sang mabatian man ini sang mga soldado, nauntat ang ila sinadya sa ila
nga pagdaog, kag nagpangasubo man sila.
3 Nagbalik sila nga malinong sa banwa *sang Mahanaim,* pareho sa mga
soldado nga nahuya tungod kay nagpalagyo sa inaway.
4 Gintabunan ni David ang iya guya kag naghibi sing tudo, “O Absalom,
anak ko, anak ko!”
5 Dayon nagkadto si Joab sa balay sang hari kag nagsiling,
“Ginpakahuy-an mo subong nga adlaw ang imo mga tinawo nga nagluwas
sang imo kabuhi kag sang kabuhi sang imo mga anak kag mga asawa.
6 Ginapalangga mo ang nagakontra sa imo, kag ginakontra mo ang
nagapalangga sa imo. Maathag nga ginapakawalay pulos mo ang imo mga
opisyal kag mga tinawo. Nareyalisar ko nga mas nalipay ka pa kon tanan
kami ang napatay kag si Absalom ya buhi.
7 Karon, guwa ka, kag pasalamati ang imo mga tinawo. Kay kon indi ka,
ginasumpa ko sa GINOO nga wala sing may magpabilin sa ila upod sa imo
sini nga gab-i. Kag amo ini ang pinakamalain nga matabo sa imo halin sang
una hasta subong.”
8 Gani nagtindog si David kag nagpungko sa may puwertahan sang
banwa. Sang mahibaluan ini sang mga tawo, nagtipon sila tanan sa iya.

Nagbalik si David sa Jerusalem

Sa pihak nga bahin, nagpalalagyo puli ang mga soldado sang Israel *nga
mga tinawo ni Absalom*.
9 Nagbinais-bais ang mga tawo sa tanan nga tribo sang Israel. Siling nila,
“Ginluwas kita ni Haring *David* sa kamot sang aton mga kaaway nga mga
Filistinhon, pero nagpalagyo siya sa aton nasyon tungod kay Absalom.
10 Karon, si Absalom nga aton ginpili nga magpangulo sa aton napatay sa
inaway. Ngaa indi kita magpangita sang paagi nga mapabalik ta si David
bilang hari?”
11-12 Sang mabalitaan ni Haring David ang ila gin-estoryahan, nagpadala
siya sang mensahi sa mga pari nga si Zadok kag si Abiatar, nga nagasiling,
“Ihambal ninyo ini sa mga manugdumala sang Juda: ‘Nabalitaan ko nga
gusto sang inyo mga pumuluyo nga ibalik ako bilang hari. Ngaa ulihi kamo
sa pagpabalik sa akon bilang hari? Indi bala nga mga paryente ko kamo
kag mga kadugo ko gid?’
13 Kag ihambal man ninyo ini kay Amasa, ‘Tungod kay kadugo ko ikaw,
himuon ko ikaw nga kumander sang akon mga soldado sa baylo ni Joab.
Kon indi ko paghimuon ini, kabay pa nga silutan ako sang Dios sing
puwerte gid.’”

14 Nakombinsi ni David ang tanan nga taga-Juda kag nag-isa sila sa ila
desisyon. Nagpadala sila sang mensahi kay David nga nagasiling,
"Magbalik ka na diri sa amon kag ang tanan mo nga tinawo."
15 Samtang nagapabalik si David, ginsugata siya sang mga tawo sang Juda
didto sa *Suba sang* Jordan. Ini nga mga tawo nagtipon sa Gilgal sa pagbulig
kay David sa pagtabok sa suba.
16 Nagdali-dali man upod sa pagsugata kay David si Shimei nga anak ni
Gera, nga isa ka Benjaminhon halin sa Bahurim.
17 May upod siya nga 1,000 ka Benjaminhon, lakip na diri si Ziba nga
alagad sang pamilya ni Saul, kag ang iya 15 ka anak nga lalaki kag 20 ka
suluguon. Nagdali-dali gid sila sa pagsugata kay David sa *Suba sang* Jordan.
18 Ginbuligan nila tanan si David kag ang iya panimalay sa pagtabok sa
suba, kag gintuman nila ang bisan ano nga gusto ni David.

Ang Kaayo ni David kay Shimei

Sang manugtabok pa lang si David sa *Suba sang* Jordan, nagluhod si
Shimei sa iya
19 kag nagsiling, "Mahal nga Hari, patawara ako. Kabay pa nga kalimtan
mo na ang akon malain nga ginhimo sa imo sang naghalin ka sa Jerusalem.
20 Ginaako ko nga nakasala gid ako, Mahal nga Hari. Amo gani nga una
gid ako nga nagkadto diri sang sa iban nga mga tribo sa north* sa
pagsugata sa imo."
21 Dayon nagsiling si Abishai nga anak ni Zeruya, "Indi bala nga dapat
patyon si Shimei tungod kay ginpakamalaot niya ang hari nga ginpili sang
GINOO?"
22 Pero nagsiling si David, "Kamo nga mga anak ni Zeruya, ano ang inyo
labot? Indi ninyo pagkontraha ang akon desisyon subong. Ako na subong
ang hari sang Israel, kag wala sing tawo nga pagapatyon sa Israel subong
nga adlaw."
23 Gani nagsiling si David kay Shimei, "Nagasumpa ako nga indi ka gid
pagpatyon."
24-25 Nagkadto man didto si Mefiboshet nga apo ni Saul sa pagsugata kay
David. Halin siya sa Jerusalem. Wala siya makapanghinaw sang iya tiil,
wala makapamarbas, kag wala man makailis sang iya bayo halin sang
naghalin si David sa Jerusalem hasta nga nakabalik siya nga wala maano.
Sang pag-abot niya didto, ginpamangkot siya ni David, "Mefiboshet, ngaa
wala ka mag-upod sa akon?"
26 Nagsabat siya, "Mahal nga Hari, nahibaluan mo nga lupog ako.
Ginsilingan ko ang akon suluguon nga si Ziba nga ipreparar niya ang akon
donkey para makasakay ako kag makaupod sa imo. Pero gintraiduran niya
ako.
27 Kag ginbutang-butangan niya ako sa imo *nga kuno indi ako mag-upod.*
Pero *nahibaluan mo ang matuod kay* pareho ka sa anghel sang Dios, gani
himua ang maayo para sa imo.
28 Dapat lang kuntani nga pamatyon mo ang tanan nga kaliwat sang akon
lolo, pero ginhatagan mo ako nga imo alagad sang pabor sa pagkaon upod
sa imo. Gani wala ako sing kinamatarong sa pagpangayo pa sa imo sang
pabor."
29 Nagsiling si David sa iya, "Husto na ina. Nakadesisyon na ako nga
tungaon ninyo ni Ziba ang duta ni Saul."

---

* **19:20** *sang sa iban nga mga tribo sa north:* sa literal, *sa bilog nga panimalay ni Jose*

30 Nagsiling si Mefiboshet sa hari, “Ihatag na lang sa iya tanan. Para sa
akon kontento na ako nga nakapuli ka nga wala maano.”

Ang Kaayo ni David kay Barzilai

31 Nagkadto man kay David si Barzilai nga taga-Gilead halin sa Rogelim.
Gusto man niya magbulig sa pagpatabok sa ila ni David sa *Suba sang*
Jordan.
32 Tigulang na si Barzilai; 80 na ang iya edad. Manggaranon gid siya, kag
siya ang naghatag sang mga kinahanglanon ni David sang didto pa si David
nagatiner sa Mahanaim.
33 Nagsiling si David sa iya, “Magtabok ka upod sa akon kag mag-estar sa
Jerusalem. Ako ang bahala sa imo didto.”
34 Pero nagsabat si Barzilai, “Indi na ako maglawig, ngaa nga maupod pa
ako sa imo sa Jerusalem?
35 80 na ang akon edad, kag indi na ako makahibalo kon ano ang manami
kag ang indi manami. Indi na ako makapanabor sang akon ginakaon kag
ginainom. Indi na ako makabati sang mga manugkanta. Mabudlayan ka
lang sa akon, Mahal nga Hari.
36 Gamay man lang nga pabor† ang pagdul-ong ko sa imo,‡ ngaa balusan
mo gid ako sang pareho sina?
37 Mapuli lang ako, para kon mapatay ako, didto ako mapatay sa akon
kaugalingon nga banwa, nga sa diin ginlubong ang akon ginikanan. Pero
ari *ang akon anak nga* si Kimham nga magaalagad sa imo. Dal-a siya, Mahal
nga Hari, kag himua sa iya kon ano ang maayo para sa imo.”
38 Nagsabat ang hari, “Paupdon ko siya sa akon kag himuon ko sa iya ang
bisan ano nga maayo para sa imo, kag himuon ko man sa imo ang bisan
ano nga ipangabay mo sa akon.”
39 Ginhakos ni David si Barzilai kag ginbendisyunan. Dayon nagtabok si
David kag ang tanan niya nga tinawo sa *Suba sang* Jordan. Kag nagpuli si
Barzilai sa iya balay.
40 Sang nakatabok na si David, nagkadto siya sa Gilgal kaupod si Kimhan
kag ang tanan nga soldado sang Juda kag ang katunga sang mga soldado
sang Israel.
41 Karon, nagkadto kay David ang tanan nga soldado sang Israel kag
nagreklamo kon ngaa ang ila kadugo nga mga taga-Juda amo gid ang
nagpangamot sa pagpatabok sa iya kag sa iya pamilya, kag sa tanan niya
nga tinawo.
42 Nagsabat ang mga taga-Juda sa mga soldado sang Israel, “Ginhimo
namon ini tungod kay ang hari amon malapit nga paryente. Gani ngaa
mangakig gid kamo? Nakabaton bala kami sang pagkaon ukon sang bisan
ano nga regalo halin sa iya? *Wala gid!*”
43 Nagsabat ang katawhan sang Israel, “Napulo kami ka tribo sa Israel,
gani napulo ka pilo ang amon kinamatarong sa hari sang sa inyo. Ngaa
ginahikayan ninyo kami? Indi bala nga kami gani ang una nga nagsiling
nga pabalikon ta ang aton hari?” Pero indi gid magpasupil ang katawhan
sang Juda, kag masakit sila kon magsabat sa katawhan sang Israel.

20

Nagrebelde si Sheba kay David

† **19:36** *Gamay man lang nga pabor:* ukon, *Indi gid man malayo.* ‡ **19:36** *sa imo:* sa Hebreo, *sa imo sa Jordan*

1 Karon, may isa ka tawo didto nga Benjaminhon nga permi lang
nagapangita sang gamo. Ang iya ngalan si Sheba, kag anak siya ni Bicri.
Ginpatunog niya ang budyong kag nagsinggit, “Mga taga-Israel, wala kita
sang labot kay David nga anak ni Jesse! Mapuli kita tanan!”
2 Gani ginbayaan sang mga taga-Israel si David kag nagsunod kay Sheba
nga anak ni Bicri. Pero nagpabilin ang mga taga-Juda sa ila hari, kag
gin-updan nila siya halin sa *Suba sang* Jordan pakadto sa Jerusalem.
3 Sang nakabalik na si David sa iya palasyo sa Jerusalem, nagpasugo siya
nga dal-on sa isa ka balay ang iya napulo ka asawa nga iya ginbilin sa
pag-atipan sang palasyo, kag ginpaguwardyahan niya sila. Ginhatagan
niya sila sang ila mga kinahanglanon, pero wala na siya maghulid sa ila.
Didto sila nag-estar nga daw sa mga balo hasta nga napatay sila.
4 Dayon nagsiling ang hari kay Amasa, “Tawga ang mga soldado sang
Juda kag magkadto kamo sa akon sa ikatlo nga adlaw halin karon.”
5 Gani naglakat si Amasa kag gintawag ang mga soldado sang Juda, pero
wala siya makabalik sa tion nga ginsiling sang hari sa iya.
6 Gani nagsiling ang hari kay Abishai, “Mas grabe pa nga halit ang
himuon sa aton ni Sheba sang sa ginhimo ni Absalom. Gani karon, dal-a
ang akon mga tinawo kag lagsa ninyo siya, kay basi makaagaw siya sang
mga napaderan nga mga banwa, kag makapalagyo siya sa aton.”
7 Gani naghalin si Abishai sa Jerusalem sa paglagas kay Sheba nga anak
ni Bicri. Gin-upod niya si Joab kag ang iya mga tinawo, ang mga *badigard ni
David nga mga* Keretnon kag mga Peletnon, kag ang tanan nga maisog nga
mga soldado.
8 Sang didto na sila sa dako nga bato sa Gibeon, naabtan sila ni Amasa.
Nakauniporme si Joab kag may ginataklos nga espada. Samtang
nagapalapit siya kay Amasa, gin-gabot niya sing tago ang espada.*
9 Nagsiling siya kay Amasa, “Kamusta ka abyan?” Dayon gin-uyatan niya
sang iya tuo nga kamot ang burangos ni Amasa sa paghalok kuno abi sa iya.
10 Pero wala makatalupangod si Amasa sang espada sa wala nga kamot
ni Joab. Ginbuno siya ni Joab sa tiyan kag nagwagay ang iya tinai sa duta.
Napatay siya dayon, gani wala na siya liwat ginbuno ni Joab. Dayon
nagpadayon si Joab kag ang iya utod nga si Abishai sa paglagas kay Sheba.
11 Nagtindog sa tupad ni Amasa ang isa sa mga tinawo ni Joab, kag
nagsiling *sa mga tinawo ni Amasa,* “Kon nagadampig kamo kay Joab kag
kay David, magsunod kamo kay Joab!”
12 Nagahamyang sa tunga sang dalan ang bangkay ni Amasa nga
nagapaligo sa iya kaugalingon nga dugo. Ang bisan sin-o nga makakita sa
iya nagapundo gid sa pagtan-aw. Gani sang matalupangdan ini sang sadto
nga tinawo ni Joab, gin-guyod niya ang bangkay ni Amasa halin sa dalan
pakadto sa latagon, kag gintabunan ini sang tela.
13 Sang makuha na ang bangkay ni Amasa sa dalan, nagpadayon ang
tanan sa pagsunod kay Joab sa paglagas kay Sheba.
14 Sa pihak nga bahin, nagkadto si Sheba sa tanan nga tribo sang Israel sa
pagtipon sang tanan niya nga paryente.† Nagsunod sa iya ang iya mga
paryente, kag nagtipon sila sa Abel Bet Maaca.
15 *Sang mahibaluan ini ni* Joab kag sang iya mga tinawo, nagkadto sila sa
Abel Bet Maaca kag ginpalibutan ini. Nagtumpok sila sang duta sa kilid
sang pader para makataklas sila, kag gin-amat-amat nila wasak ang pader.

* **20:8** *gin-gabot niya sing tago ang espada:* ukon, *nahulog ang espada* † **20:14** *tanan niya nga paryente:* sa Hebreo, *mga Berinhon.* Siguro ang buot silingon diri, *mga Bicrinhon,* nga mga kaliwat ni Bicri.

16 Karon, may isa ka maalamon nga babayi sa sulod sang banwa nga
nagsinggit *sa mga tinawo ni Joab,* “Pamati kamo sa akon! Silinga ninyo si
Joab nga magkadto siya diri sa akon kay gusto ko nga magpakig-estorya sa
iya.”
17 Gani nagkadto si Joab sa iya, kag nagpamangkot ang babayi, “Ikaw
bala si Joab?” Nagsabat si Joab, “Huo.” Nagsiling ang babayi, “Sir, pamatii
ang isiling ko sa imo.” Nagsabat si Joab, “Sige, mamati ako.”
18 Nagsiling ang babayi, “May isa ka hulubaton sang una nga nagasiling,
‘Kon gusto ninyo nga masolbar ang inyo mga problema, magpangayo kamo
sang laygay sa *banwa sang* Abel.’
19 Isa ako sa mga nagahandom nga may ara sang padayon nga kalinong
sa Israel. Pero ikaw ya, ngaa ginatinguhaan mo nga gub-on ang isa sa mga
nagapanguna nga banwa‡ sa Israel? Ngaa nga gusto mo gub-on ang banwa
nga iya sang GINOO?”
20 Nagsabat si Joab, “Indi ko gid gusto nga gub-on ang inyo banwa!
21 Indi amo ina ang amon tuyo. Nagsalakay kami tungod kay Sheba nga
anak ni Bicri nga halin sa kabukiran sang Efraim. Ini siya nagrebelde kay
Haring David. Itugyan ninyo siya sa amon kag mahalin kami sa inyo
banwa.” Nagsiling ang babayi, “Ihaboy namon sa imo ang iya ulo halin sa
pader.”
22 Dayon ginkadtuan sang babayi ang mga pumuluyo sang banwa kag
ginsugiran sila sang iya plano. Ginpugutan nila sang ulo si Sheba kag
ginhaboy nila ini kay Joab. Ginpatunog dayon ni Joab ang budyong kag
naghalin ang iya mga tinawo sa banwa kag nagpuli. Kag nagbalik si Joab sa
hari sa Jerusalem.

Ang mga Opisyal ni David

23 Ang pangulo sang bilog nga soldado sang Israel amo si Joab. Ang
pangulo sang *mga badigard ni David nga* mga Keretnon kag mga Peletnon
amo si Benaya nga anak ni Jehoyada.
24 Ang nagadumala sa mga ulipon nga ginapilit sa pag-obra amo si
Adoniram.§ Ang nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si
Jehoshafat nga anak ni Ahilud.
25 Ang sekretaryo sang hari amo si Sheva. Ang mga *pangulo nga* pari amo
si Zadok kag si Abiatar.
26 Kag ang personal nga pari ni David amo si Ira nga taga-Jair.

21

Ginpatay sang mga Gibeonhon ang mga Kaliwat ni Saul

1 Sang nagahari si David, may nag-abot nga gutom sa sulod sang tatlo ka
tuig. Nagdangop si David sa GINOO, kag ginsabat siya sang GINOO,
“Nag-abot ang gutom tungod sang pagpamatay ni Saul kag sang iya
pamilya sa mga Gibeonhon.”
2 Ining mga Gibeonhon indi mga Israelinhon kundi sila ang mga nabilin
nga buhi sa mga Amornon. Nagpromisa ang mga Israelinhon nga indi nila
sila pagpatyon, pero gintinguhaan ni Saul nga laglagon sila tungod sang iya
dako nga kabalaka sa Israel kag Juda.
Ginpatawag ni David ang mga Gibeonhon

---

‡ **20:19** *isa sa mga nagapanguna nga banwa:* sa literal, *iloy nga banwa Adoram*

§ **20:24** *Adoniram:* ukon, *Adoram*

3 kag ginpamangkot, “Ano ang himuon ko sa inyo para mabayaran ang
sala nga nahimo ni Saul sa inyo? Sugiri ako, para pakamaayuhon ninyo ang
katawhan sang GINOO.”
4 Nagsabat ang mga Gibeonhon, “Indi mabayaran sang pilak ukon
bulawan ang kaakig namon kay Saul kag sa iya pamilya. Kag wala kami
sing kinamatarong sa pagpatay sa kay bisan sin-o sa Israel *luwas kon*
tugutan mo.” Nagpamangkot si David, “Ti, ano ang gusto ninyo nga himuon
ko para sa inyo?”
5 Nagsabat sila, “Gintinguhaan kami ni Saul nga patyon para wala sing
may mabilin sa amon sa Israel.
6 Gani itugyan sa amon ang pito sa iya mga kaliwat nga lalaki, kay patyon
namon sila kag pabay-an ang ila mga bangkay sa lugar nga malapit sa
ginasimbahan sa GINOO sa Gibea, ang banwa ni Saul nga ginpili sang GINOO
nga hari.” Nagsiling ang hari, “Sige, ihatag ko sila sa inyo.”
7 Wala gintugyan ni David sa ila si Mefiboshet nga anak ni Jonatan kag
apo ni Saul, tungod sang ila ginsumpaan ni Jonatan sa presensya sang
GINOO.
8 Ang gintugyan ni David amo ang duha ka anak ni Saul nga si Armoni
kag si Mefiboshet, nga ang ila iloy amo si Rizpa nga anak ni Aya. Gintugyan
man ni David ang lima ka anak nga lalaki ni Merab. Si Merab anak ni Saul
kag asawa ni Adriel nga anak ni Barzilai nga taga-Mehola.
9 Gintugyan sila ni David sa mga Gibeonhon, kag ginpatay sila nga pito
didto sa bukid malapit sa lugar nga ginasimbahan sa GINOO. Kag
ginpabay-an lang didto ang ila mga bangkay. Natabo ini sang pag-umpisa
sang tion sang tig-alani sang barley.
10 Ang anak ni Aya nga si Rizpa nagkuha sang sako kag ginhumlad ini sa
bato para iya nga higdaan. Ginbantayan niya ang mga bangkay para indi
pagkaunon sang mga pispis kon adlaw kag indi man pagkaunon sang
talunon nga mga sapat kon gab-i. Didto siya nagtiner halin sang
pag-umpisa sang tig-alani hasta nga nag-ulan.
11 Sang ginsugiran si David sang ginhimo ni Rizpa nga asawa ni Saul,
12 nagkadto siya sa mga pumuluyo sang Jabesh Gilead kag ginpangayo
ang mga tul-an ni Saul kag sang iya anak nga si Jonatan. (Sang mapatay si
Saul kag si Jonatan sa ila pagpakig-away sa mga Filistinhon sa Gilboa,
ginpakabit sang mga Filistinhon ang ila mga bangkay sa plasa sang Bet
Shan, kag sekreto nga ginkuha sang mga taga-Jabesh Gilead ang ila mga
bangkay.)
13 Gindala ni David ang mga tul-an ni Saul kag ni Jonatan, kag pati man
ang mga tul-an sang pito nga ginpamatay sang mga Gibeonhon.
14 Kag ginpalubong niya ini sa iya mga tinawo sa ginlubngan sang amay
ni Saul nga si Kish, sa banwa sang Zela sa Benjamin. Natuman tanan ang
ginmando ni David. Kag pagkatapos sadto, ginsabat sang Dios ang ila
pangamuyo *nga mag-untat na ang gutom* sa ila nasyon.

Ang Inaway Batok sa mga Filistinhon
(1 Cro. 20:4-8)

15 Isa ka tion, nag-inaway liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon.
Kag sang nagapakig-away si David kag ang iya mga tinawo, ginkapoy gid
siya.
16 Si Ishbi Benob *nga Filistinhon*, nga isa sa mga kaliwat sang mga Rafa,*
nagtinguha sa pagpatay kay David. Ang punta sang iya bangkaw saway nga

* **21:16** *mga Rafa:* ukon, *mga Refaimnon.* Siguro mga mataas nga mga tawo nga nagaestar sa Canaan antes mag-abot ang mga Israelinhon. Tan-awa sa Deu. 2:10-11.

nagabug-at sing mga apat ka kilo, kag may ginataklos siya nga bag-o nga espada.
17 Pero nag-abot si Abishai nga anak ni Zeruya sa pagluwas kay David,
kag ginpatay niya ini nga Filistinhon. Pagkatapos sadto nagsumpa ang mga
tinawo ni David sa iya, "Indi na kami magsugot nga mag-upod ka liwat sa
amon sa pagpakig-away. Kaangay ka sang suga sa Israel, kag indi kami
gusto nga madula ka."
18 Sang ulihi nag-inaway liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon,
kag didto ini natabo sa Gob. Sa sini nga inaway ginpatay ni Sibecai nga
taga-Husha si Saf, nga isa sa mga kaliwat sang mga Rafa.
19 Kag sa isa pa nila ka inaway sa Gob, ginpatay ni Elhanan nga anak ni
Jaare Oregim, nga taga-Betlehem, si Goliat nga taga-Gat. Ang bangkaw ni
Goliat mabug-at kag madamol.†
20 Nag-inaway pa gid liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon, kag
didto ini natabo sa Gat. Sa sini nga inaway, may tawo nga puwerte gid
kadako, nga may anom ka tudlo ang tagsa niya ka kamot kag tiil. Isa man
siya sa mga kaliwat sang mga Rafa.
21 Sang ginyaguta niya ang mga Israelinhon, ginpatay siya ni Jonatan nga
anak sang utod ni David nga si Shimea.
22 Atong apat ka Filistinhon mga kaliwat sang mga Rafa nga taga-Gat.
Ginpamatay sila ni David kag sang iya mga tinawo.

22

Ang Kanta ni David sa Iya nga Pagdaog
(Sal. 18)
1 Nagkanta si David sa GINOO sang ginluwas siya sang GINOO sa kamot
sang iya mga kaaway kag kay Saul.
2-3 Amo ini ang iya kanta:
"Ikaw, GINOO, ang akon *palalipdan nga* bato,
ang akon mabakod nga palanaguan kag manughilway.
Bilang *palalipdan nga* bato, makapanago ako sa imo.
Ikaw ang akon taming kag gamhanan nga manluluwas.
Ikaw ang akon dalangpan kag palanaguan.
Ikaw ang nagaluwas sa akon sa mapintas nga mga tawo.
4 Dalayawon ka, GINOO,
kay kon magpangayo ako sang bulig sa imo
ginaluwas mo ako sa akon mga kaaway.
5 Ang kamatayon daw pareho sa balod nga nagpalibot sa akon.
Ang kalaglagan daw pareho sa mabaskog nga baha nga naglapaw sa
akon.
6 Ang kamatayon daw pareho man sa lubid nga nagburambod sa akon
kag pareho sa siod sa akon alagyan.
7 Sa akon kalisod nagpanawag ako sa imo, GINOO.
Nagpangayo ako sang bulig sa imo nga akon Dios,
kag ginpamatian mo ang akon pangamuyo sa imo templo.

8 "Dayon naglinog,
kag pati ang mga pundasyon sang langit nag-uyog,
tungod kay nangakig ka, GINOO.
9 Nagguwa ang aso sa imo ilong,

† **21:19** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol;* sa English, *like a weaver's rod*

kag sa imo baba nagguwa ang makahalalit nga kalayo
kag nagadababadaba nga mga baga.
10 Ginbuksan mo ang langit
pareho sang pagbukas sang kurtina
kag nagpanaog ka nga nagatungtong sa madamol nga gal-om.
11 Nagsakay ka sa kerubin,
kag madasig ini nga naglupad samtang ginapalid sang hangin.
12 Ginhimo mo ang kadulom nga tabon sa imo palibot.
Nagpanago ka sa madamol nga gal-om.
13 Nagpangilat sa imo atubangan
kag may nagadababadaba nga mga baga.
14 Ang tingog mo GINOO, nga Labing Mataas nga Dios, nagdaguob sa
langit.
15 Ginpana mo sang kilat ang imo mga kaaway
kag nagpalalagyo sila nga nagasalasala.
16 Sa imo nga pagsabdong kag puwerte nga kaakig *nagakahubas* ang dagat
kag makita ang duta sa idalom sini,
kag makita man ang pundasyon sang kalibutan.
17 Halin sa langit gindawat mo ako
kag ginkuha sa madalom nga tubig.
18 Ginluwas mo ako sa akon gamhanan nga mga kaaway
nga indi ko masarangan.
19 Ginsalakay nila ako sang nalisdan ako,
pero gin-apinan mo ako, GINOO.
20 Gindala mo ako sa lugar nga wala sing katalagman;
ginluwas mo ako kay nalipay ka sa akon.
21 Ginapakamaayo mo ako tungod nga matarong ang akon kabuhi
kag wala ako sing may nahimo nga sala.
22 Kay ginasunod ko ang imo mga pamaagi
kag wala ako nagbiya sa imo.
23 Ginatuman ko ang tanan mo nga sugo
kag wala ko ginalapas ang imo mga pagsulundan.
24 Nakahibalo ka nga wala sing kasawayan ang akon kabuhi
kag ginalikawan ko nga makasala.
25 Ginapakamaayo mo ako
tungod nga nakita mo nga matarong ang akon kabuhi
kag wala ako sing may nahimo nga sala.
26 Matutom ka sa mga matutom sa imo,
kag maayo sa mga tawo nga maayo man.
27 Sinsero ka sa mga sinsero sa imo,
kag maayo ka magpadihot sa mga malain.
28 Huo, ginaluwas mo ang mga mapainubuson,
pero ginapaubos mo ang mga matinaas-taason.

29 "GINOO, ikaw ang akon kasanag.
Sa kadulom ikaw ang akon suga.
30 Sa imo bulig masarangan ko nga salakayon ang panong sang mga soldado
kag masarangan ko nga sakaon ang pader *nga nagapalibot sa siyudad.*
31 Ang imo pamaagi, O Dios, wala sing sala.
Ang imo pulong masaligan gid.
Pareho ka sa taming sa tanan nga nagapangayo sang proteksyon sa imo.

32 Ikaw lang, GINOO, amo ang Dios;
ikaw lang ang amon *palalipdan nga* bato.
33 Ikaw ang nagahatag sa akon sang kusog*
kag ang nagabantay sa akon dalanon.
34 Ginapabaskog mo ang akon tiil pareho sa tiil sang usa,
para maagwanta ko ang pagtaklad sa mataas nga mga lugar.
35 Ginahanas mo ako sa pagpakig-away,
pareho abi sa pagbinat sa mabakod nga pana.
36 Ginaprotektaran mo ako pareho sa taming.
Paagi sa imo bulig nangin bantog ako.
37 Ginahatagan mo ako sang matawhay nga alagyan,
gani wala nagakasandad ang akon mga tiil.
38 Ginlagas ko ang akon mga kaaway kag napierdi ko sila.
Kag wala gid ako magbalik hasta nga nalaglag ko sila.
39 Ginlaglag ko gid sila kag natumba sila sa akon tiilan
kag indi na sila makabangon pa.
40 Ginhatagan mo ako sang kusog sa pagpakig-away
kag ginpadaog sa akon mga kaaway.
41 Ginpatal-as mo ang akon mga kaaway
kag ginlaglag ko sila.
42 Nagpangayo sila sang bulig,
pero wala sing may nagluwas sa ila.
Nagpanawag sila sa imo,
pero wala mo sila ginsabat.
43 Gindugmok ko sila hasta nga daw pareho na lang sila sa yab-ok.
Gintasak-tasak ko sila nga daw sa lunang sa dalan.
44 Ginluwas mo ako sa akon rebelde nga katawhan.
Ginhimo mo ako nga pangulo sang mga nasyon.
Ang mga taga-iban nga lugar nagaalagad sa akon.
45 Nagaluhod sila sa akon sa kahadlok
kag nagatuman dayon sang akon mando.
46 Nadulaan sila sang kaisog,
gani nagaguwa sila sa ila mga palanaguan nga nagakurog sa kahadlok.
47 Buhi ka, GINOO!
Dalayawon ka nga akon *palalipdan nga* bato.
Ginapakataas ko ikaw tungod nga ikaw ang Dios nga akon manluluwas.
48 Ginabalusan mo ang akon mga kaaway,
kag ginapasakop mo ang mga nasyon sa akon.
49 Ginaluwas mo ako sa akon mapintas nga mga kaaway,
kag ginapadaog mo ako sa ila.
50 Gani padunggan ko ikaw sa mga nasyon, O GINOO.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw.
51 Ginahatagan mo sang dalagko nga mga kadalag-an ang imo pinili nga hari.
Ginahigugma mo si David kag ang iya mga kaliwat hasta san-o."

23

Ang Katapusan nga Ginhambal ni David

* **22:33** *Ikaw...kusog:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls, Latin Vulgate, Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Ikaw ang akon mabakod nga dalangpan.*

1 Si David nga anak ni Jesse ginpabantog sang Labing Mataas nga Dios.
Ginpili siya sang Dios ni Jacob nga mangin hari. Kag manugkumposo siya
sang matahom nga mga ambahanon sang Israel. Amo ini ang katapusan
niya nga ginhambal:
2 "Naghambal ang Espiritu sang GINOO paagi sa akon;
ang iya mga pulong ara sa akon baba.
3 Nagsiling sa akon ang Dios,
ang *palalipdan nga* bato sang Israel,
'Ang tawo nga nagadumala sing matarong kag may kahadlok sa Dios,
4 pareho siya sang kasanag sang adlaw nga nagabutlak kon aga
nga wala sing gal-om,
nga nagapasilak sa mga hilamon nga naulanan!'
5 Amo gid sina ang akon pamilya* sa panulok sang Dios,
kay naghimo siya sa akon sang kasugtanan nga wala sing katapusan.
Ini nga kasugtanan maayo ang pagkaplastar kag indi na mabayluhan.
Gani sigurado ako nga luwason ako permi sang Dios
kag ihatag niya sa akon ang tanan ko nga ginahandom.
6-7 Pero ang malain nga mga tawo pareho sa tunukon nga mga tanom nga
ginahaboy.
Indi sila makuha nga kamuton lang
kundi kinahanglan nga gamitan pa sang gamit nga salsalon ukon
kahoy,
kag pagasunugon sila sa lugar nga gintumpukan sa ila."

Ang Maisog nga mga Tinawo ni David (1 Cro. 11:10-41)

8 Amo ini ang maisog nga mga tinawo ni David:
Si Josheb Bashebet nga taga-Takemon, nga amo ang nagapanguna sa
tatlo *ka maisog nga mga tinawo ni David.* Sa isa lang ka inaway, nakapatay
siya sang 800 ka tawo paagi sa iya bangkaw.
9 Ang sunod sa iya amo si Eleazar nga anak ni Dodai nga kaliwat ni Ahoa,
nga isa man sa tatlo *ka maisog nga mga tinawo ni David.* Isa siya sa mga
kaupod ni David nga naghangkat sa mga Filistinhon nga nagtipon sa Pas
Damim† sa pagpakig-away. Nagpalagyo ang mga Israelinhon,
10 pero siya ya nagpabilin kag ginpamatay niya ang mga Filistinhon hasta
nga ginkapoy ang iya kamot kag naniskog ini nga daw indi na makabuya sa
espada. Ginpadaog sila sang GINOO sa sadto nga adlaw. Ang nagpalalagyo
nga mga Israelinhon nagbalik didto kay Eleazar sa pagpanguha lang sang
mga armas sang mga nagkalamatay.
11 Ang sunod pa gid amo si Shama nga anak ni Agee nga taga-Harar. Isa
ka tion, nagtipon ang mga Filistinhon sa Lehi, kag ginsalakay nila ang mga
Israelinhon sa may uma nga puno sang balatong. Nagpalalagyo ang mga
Israelinhon,
12 pero si Shama ya nagpabilin sa tunga sang uma kag ginprotektaran
niya ini. Ginpamatay niya ang mga Filistinhon kag ginpadaog sila sang
GINOO sadto nga adlaw.
13 Isa ka tion sang tig-alani, nagkadto kay David ang tatlo niya ka tinawo
didto sa kuweba sang Adulam. Ini sila nga tatlo miyembro sang 30 ka
maisog *nga mga tinawo ni David.* Nagakampo sadto ang mga Filistinhon sa
Kapatagan sang Refaim

* **23:5** *pamilya:* ukon, *pagdumala* † **23:9** *sa Pas Damim:* sa Hebreo, *didto.* Tan-awa sa 1 Cro. 11:13.

14 kag naagaw nila ang Betlehem. Samtang didto si David sa isa ka
mabakod nga palanaguan,
15 gin-uhaw siya. Nagsiling siya, “Maayo kuntani kon may magkuha para
sa akon sang tubig nga mainom didto sa bubon malapit sa puwertahan
sang Betlehem.”
16 Gani nagsulod sing tago atong tatlo ka maisog nga mga tawo sa kampo
sang mga Filistinhon kag nagkuha sila sang tubig sa bubon malapit sa
puwertahan sang Betlehem kag gindala kay David. Pero indi mag-inom si
David; sa baylo, gin-ula niya ini bilang halad sa GINOO.
17 Nagsiling siya, “GINOO, indi ko gid ini mainom tungod kay pareho ini
kamahal sa dugo sang mga tawo nga nagtaya sang ila kabuhi sa pagkuha
sini.” Gani indi gid mag-inom si David.
Amo ato ang mga ginhimo sang tatlo ka maisog nga mga tinawo ni David.
18 Si Abishai nga utod ni Joab, nga anak ni Zeruya amo ang pangulo sang
30‡ *ka maisog nga mga tinawo ni David.* Nakapatay siya sang 300 ka
Filistinhon paagi sa iya bangkaw. Gani nangin bantog siya pareho sadtong
tatlo ka maisog nga mga tawo.
19 Kag tungod nga siya ang pinakabantog sa iya kaupod nga 30,§ siya ang
nangin kumander nila, pero indi siya kaupod sadtong tatlo ka maisog.
20 May isa pa ka maisog nga tawo nga ang iya ngalan si Benaya.
Taga-Kabzeel siya, kag ang iya amay amo si Jehoyada. Naghimo siya sang
pinasahi nga mga buhat, lakip na ang pagpatay sa duha ka pinakamaayo
nga soldado sang Moab. *Sa isa man ka tion, ginlagas niya ang isa ka leon.*
Bisan nagasnow *kag madanlog*, nagpanaog siya sa buho kag ginpatay niya
ang leon.
21 *Sa isa pa gid ka tion,* ginpatay niya ang isa ka Egyptohanon nga
puwerte kadako. Ang armas sang Egyptohanon bangkaw, pero ang iya
armas inuglampos lang. Gin-agaw niya ang bangkaw sa Egyptohanon kag
amo ini ang ginpatay sa iya.
22 Amo ato ang mga ginhimo ni Benaya nga anak ni Jehoyada. Nangin
bantog man siya pareho sa tatlo ka maisog nga mga tawo,
23 pero indi siya parte nila. Kag tungod nga siya ang pinakabantog sa iya
kaupod nga 30, ginhimo siya ni David nga pangulo sang iya mga badigard.

24 Amo ini ang iban nga mga miyembro sang 30 *ka maisog nga mga*
tawo:

si Asahel nga utod ni Joab;
si Elhanan nga anak ni Dodo nga taga-Betlehem;
25 si Shama kag si Elika nga mga taga-Harod;
26 si Helez nga taga-Palti;
si Ira nga anak ni Ikesh nga taga-Tekoa;
27 si Abiezer nga taga-Anatot;
si Mebunai* nga taga-Husha;
28 si Zalmon nga taga-Ahoa;
si Maharai nga taga-Netofa;
29 si Heleb† nga anak ni Baanah nga taga-Netofa;
si Itai nga anak ni Ribai nga taga-Gibea, nga sakop sang Benjamin;

‡ **23:18** *30:* Amo ini sa Syriac kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *tatlo.* § **23:19** *30:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *tatlo.* * **23:27** *Mebunai:* ukon, *Sibecai* † **23:29** *Heleb:* ukon, *Heled*

30 si Benaya nga taga-Piraton;
si Hidai‡ nga nagaestar malapit sa mga ililigan sang tubig sang Gaash;
31 si Abi Albon nga taga-Araba;
si Azmavet nga taga-Bahurim;
32 si Eliaba nga taga-Shaalbon;
ang mga anak ni Jashen;
si Jonatan
33 nga anak ni Shama§ nga taga-Harar;
si Ahiam nga anak ni Sharar nga taga-Harar;
34 si Elifelet nga anak ni Ahasbai nga taga-Maaca;
si Eliam nga anak ni Ahitofel nga taga-Gilo;
35 si Hezro nga taga-Carmel;
si Paarai nga taga-Arba;
36 si Igal nga anak ni Natan nga taga-Zoba;
ang anak ni Hagadi;*
37 si Zelek nga taga-Ammon;
si Naharai nga taga-Beerot, nga manugdala sang armas ni Joab nga anak ni Zeruya;
38 si Ira kag si Gareb nga mga taga-Jatir;†
39 kag si Uria nga Hithanon.

37 sila tanan.

24

Gin-census ni David ang Iya mga Soldado
(1 Cro. 21:1-27)

1 Sa liwat nangakig ang GINOO sa mga Israelinhon, kag gin-ganyat niya si David sa paghimo sang butang nga makahalit sa ila. Siling niya *kay David*, “Isipa ang mga katawhan sang Israel kag Juda.”
2 Gani nagsiling si Haring *David* kay Joab kag sa mga kumander sang mga soldado, “Lakat kamo sa tanan nga tribo sang Israel, halin sa Dan hasta sa Beersheba,* kag i-census ninyo ang mga tawo, para mahibaluan ko kon pila sila tanan.”
3 Pero nagsabat si Joab sa hari, “Kabay pa nga padamuon sang GINOO nga imo Dios ang imo katawhan sing 100 ka pilo, kag kabay pa nga makita mo ini. Pero Mahal nga Hari, ngaa nga gusto mo himuon ini nga butang?”
4 Pero nag-insister gid si David, gani naglakat si Joab kag ang mga opisyal sang mga soldado sa pag-census sa katawhan sang Israel.
5 Nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag nagsugod *sa pag-census*† sa Aroer, sa south sang banwa nga ara sa higad sang ililigan sang tubig. Halin didto nagkadto sila sa Gad kag dayon sa Jazer.
6 Nagkadto man sila sa Gilead, sa Tatim Hodshi, sa Dan Jaan, kag naglibot sila pakadto sa Sidon.
7 Dayon nagkadto sila sa napaderan nga siyudad sang Tyre, kag sa tanan nga banwa sang mga Hivhanon kag mga Canaanhon. Kag sa katapusan, nagkadto sila sa Beersheba, sa south‡ sang Juda.

---

‡ **23:30** *Hidai:* ukon, *Hurai* § **23:33** *si Jonatan nga anak ni Shama:* ukon, *si Jonatan, si Shama* * **23:36** *anak ni Hagadi:* ukon, *Bani nga taga-Gad* † **23:38** *taga-Jatir:* ukon, *kaliwat ni Itra* * **24:2** *halin sa Dan hasta sa Beersheba:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel* † **24:5** *nagsugod* sa pag-census: Amo ini sa iban nga Griego nga teksto. Sa Hebreo, *nagkampo.* ‡ **24:7** *south:* sa Hebreo, *Negev*

8 Nalibot nila ang bilog nga nasyon sa sulod sang 9 ka bulan kag 20 ka
adlaw, kag pagkatapos nagbalik sila sa Jerusalem.
9 Ginsugid ni Joab kay Haring *David* ang kadamuon sang mga lalaki nga
makasarang magpakig-away: 800,000 sa Israel kag 500,000 sa Juda.
10 Ginkonsensya si David matapos niya ginpa-census ang mga tawo. Gani
nagsiling siya sa GINOO, "Nakasala gid ako sa akon ginhimo. Gani
nagapakitluoy ako sa imo, GINOO, nga patawaron mo ako nga imo alagad sa
akon sala, kay kabuangan gid ang akon ginhimo."
11 Sa wala pa makabangon si David sang sunod nga aga, nagsiling ang
GINOO kay Gad nga propeta ni David,
12 "Magkadto ka kay David kag papilia siya kon sa diin sa tatlo ka silot ang
gusto niya nga himuon ko sa iya."
13 Gani nagkadto si Gad kay David kag nagsiling sa iya, "Diin sa sini ang
gusto mo: Tatlo§ ka tuig nga gutom sa imo nasyon, tatlo ka bulan nga
magpalagyo kamo sa inyo mga kaaway samtang ginalagas nila kamo, ukon
tatlo ka adlaw nga kahalitan sa imo nasyon? Hunahunaa ina sing maayo,
kag pahibalua ako kon ano ang isabat ko sa nagpadala sa akon."
14 Nagsabat si David kay Gad, "Nabudlayan gid ako magpili. Maayo pa
nga ang GINOO na lang ang magsilot sa amon sang sa mga tawo, kay
maluluy-on ang GINOO."
15 Gani nagpadala ang GINOO sang kahalitan sa Israel halin sadto nga aga
hasta sa tion nga iya ginsiling. Kag 70,000 ka tawo ang napatay halin sa Dan
hasta sa Beersheba.
16 Sang laglagon na kuntani sang anghel ang Jerusalem, nagbaylo ang
hunahuna sang GINOO sa pagsilot sa mga tawo. Gani nagsiling siya sa
anghel nga nagasilot sa mga tawo, "Tama na! Indi na sila pagsiluti." Sadto
nga tion didto ang anghel sang GINOO sa may linasan ni Arauna nga
Jebusnon.

Naghimo si David sang Halaran

17 Sang makita sadto ni David ang anghel nga nagapamatay sang mga
tawo, nagsiling siya sa GINOO, "Ako ang nakasala. Ini nga mga tawo nga
pareho sa mga karnero, wala sing may nahimo nga sala. Ako na lang kag
ang akon pamilya ang siluti."
18 Sina nga adlaw nagkadto si Gad kay David kag nagsiling sa iya,
"Magtaklad ka sa linasan ni Arauna nga Jebusnon kag maghimo ka didto
sang halaran para sa GINOO."
19 Gani nagtaklad si David suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Gad.
20 Sang makita ni Arauna si David kag ang iya mga tinawo nga
nagapadulong, nagguwa siya kag nagluhod sa atubangan ni David *bilang
pagtahod sa iya.*
21 Nagsiling si Arauna, "Mahal nga Hari, ngaa nga ari ka?" Nagsabat si
David, "Nagkadto ako diri sa pagbakal sang imo linasan kay mahimo ako
sang halaran para sa GINOO, agod mauntat na ang kahalitan sa mga tawo."
22 Nagsiling si Arauna, "Kuhaa kag ihalad ang bisan ano nga gusto mo,
Mahal nga Hari. Ari ang mga baka para imo ihalad bilang halad nga
ginasunog, kag ari man ang ila mga gota kag pati ang mga tapi nga
panglinas para igatong.
23 Mahal nga Hari, ginahatag ko ini tanan sa imo, kag kabay pa nga
batunon sang GINOO nga imo Dios ang imo halad."

---

§ **24:13** *Tatlo:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint (tan-awa man sa 1 Cro. 21:12). Sa Hebreo, *pito.*

24 Pero nagsabat si David sa iya, “Indi ko ini pagbatunon nga libre;
bayaran ko gid ikaw. Indi ako maghalad sa GINOO nga akon Dios sang mga
halad nga ginasunog nga wala sing bili sa akon.” Gani ginbakal ni David
ang linasan kag ang mga baka sa kantidad nga 50 ka bilog nga pilak.
25 Dayon naghimo siya didto sang halaran para sa GINOO kag naghalad
sang mga halad nga ginasunog kag sang mga halad nga para sa maayo nga
relasyon. Ginsabat sang GINOO ang pangamuyo ni David para sa Israel, kag
nag-untat ang kahalitan.

Ang Nahauna nga Libro sang mga Hari

Ang Katapusan nga mga Inadlaw ni Haring David

1 Tigulang na gid si Haring David, kag bisan habulan pa siya sang pila ka
habol ginatugnawan gihapon siya.
2 Gani nagsiling sa iya ang iya mga alagad, “Mahal nga Hari, tuguti kami
nga mangita sang bataon nga dalaga nga mag-atipan sa imo. Magahulid
siya sa imo para indi ka matugnawan.”
3 Gani nagpangita sila sang guwapa nga dalaga sa bilog nga Israel, kag
nakita nila si Abishag nga taga-Shunem, kag gindala nila siya sa hari.
4 Matahom gid si Abishag, kag nangin manug-atipan siya sang hari. Pero
wala gid siya gintandog sang hari.

Gusto ni Adonia nga Mangin Hari

5 Karon, si Adonia nga anak ni *David kay* Hagit nagpahambog nga
mangin hari siya. Gani nagpreparar siya sang mga karwahe kag mga
kabayo* kag 50 ka badigard nga mauna sa iya.
6 Halin sang una ginapabay-an lang siya ni David kag wala siya
ginasaway sa iya mga ginahimo. Guwapo gid si Adonia kag sunod siya nga
manghod ni Absalom.
7 Nagpakighambal siya kay Joab nga anak ni Zeruya kag kay Abiatar nga
pari parte sa iya plano nga mangin hari, kag nagsugot ining duha sa
pagbulig sa iya.
8 Pero wala magbuylog sa iya si Zadok nga pari, si Benaya nga anak ni
Jehoyada, si Natan nga propeta, si Shimei, si Rei, kag ang mga badigard ni
David.
9 Isa ka adlaw, nagkadto si Adonia sa Bato sang Zohelet malapit sa En
Rogel, kag naghalad siya didto sang mga karnero, mga baka, kag pati mga
ginpatambok nga bataon nga mga baka. Gin-imbitar niya ang halos tanan
niya nga mga utod nga lalaki nga mga anak ni David, kag ang halos tanan
nga opisyal sang Juda.
10 Pero wala niya pag-imbitara si Natan nga propeta, si Benaya, ang mga
badigard sang hari, kag si Solomon nga iya utod.
11 Nagkadto si Natan kay Batsheba nga iloy ni Solomon, kag
nagpamangkot, “Wala ka bala kahibalo nga ginhimo ni Adonia ang iya
kaugalingon nga hari, kag wala kahibalo si Haring David parte sini?
12 Kon gusto mo nga maluwas ang imo kabuhi kag ang kabuhi sang imo
anak nga si Solomon, sunda ang akon laygay.
13 Kadtui si Haring David kag silinga siya, ‘Mahal nga Hari, indi bala nga
nagpromisa ka sa akon nga ang aton† anak nga si Solomon amo ang
magabulos sa imo bilang hari? Ti, ngaa si Adonia ang nangin hari?’
14 Kag samtang nagapakighambal ka sa hari, masulod ako kag
pamatud-an ko ang imo ginahambal.”
15 Gani nagkadto si Batsheba sa kuwarto sang hari. Tigulang na gid ang
hari kag si Abishag nga taga-Shunem amo ang nagaatipan sa iya.
16 Nagluhod si Batsheba bilang pagtahod sa hari. Nagpamangkot sa iya
ang hari, “Ano ang mahimo ko sa imo?”

---

* **1:5** *mga kabayo:* ukon, *mga manugkarwahe* † **1:13** *aton:* sa Hebreo, *akon.* Amo man sa bersikulo 17.

17 Nagsabat si Batsheba, “Mahal nga Hari, nagpromisa ka sa akon sa
ngalan sang GINOO nga imo Dios nga ang aton anak nga si Solomon amo
ang magabulos sa imo bilang hari.
18 Pero karon si Adonia na ang nangin hari, kag wala ka gid kahibalo sini.
19 Naghalad siya sang madamo nga turo nga mga baka, ginpatambok nga
bataon nga mga baka, kag mga karnero, kag gin-imbitar niya ang tanan mo
nga anak nga lalaki, magluwas lang kay Solomon nga imo alagad.
Gin-imbitar man niya si Abiatar nga pari kag si Joab nga kumander sang
imo mga soldado.
20 Kag karon, Mahal nga Hari, nagahulat ang mga Israelinhon sa imo
desisyon kon sin-o ang magabulos sa imo bilang hari.
21 Kon indi ka magdesisyon, ako kag ang akon anak nga si Solomon
kabigon nga mga traidor kon patay ka na.”
22 Samtang nagapakighambal pa si Batsheba sa hari, nag-abot si Natan
nga propeta.
23 May nagsiling sa hari nga nag-abot si Natan, *gani ginpatawag siya sang
hari.* Pagsulod ni Natan nagluhod siya *bilang pagtahod* sa hari,
24 kag nagsiling, “Mahal nga Hari, nagsiling ka bala nga si Adonia amo
ang magabulos sa imo bilang hari?
25 Nagahalad siya subong sang madamo nga turo nga mga baka,
ginpatambok nga bataon nga mga baka, kag mga karnero. Kag gin-imbitar
niya ang halos tanan mo nga anak nga lalaki, ang kumander sang imo mga
soldado, kag si Abiatar nga pari. Nagakinaon kag nagaininom sila subong,
kag nagasiling, ‘Mabuhay si Haring Adonia!’
26 Pero ako nga imo alagad wala niya pag-imbitara, pati man si Zadok nga
pari, si Benaya nga anak ni Jehoyada, kag si Solomon nga imo alagad.
27 Ginhimo mo gid bala ini, Mahal nga Hari, nga wala mo kami
pagpahibalua kon sin-o ang magabulos sa imo bilang hari?”

Ginhimo ni David si Solomon nga Hari

28 Nagsiling si Haring David, “Silinga si Batsheba nga magkadto diri.”
Gani nagkadto si Batsheba sa hari.
29 Dayon nagsumpa si Haring *David*, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO,
nga nagluwas sa akon sa tanan nga katalagman,
30 nga tumanon ko subong ang akon ginsumpa sa imo sa ngalan sang
GINOO, ang Dios sang Israel, nga si Solomon nga aton anak amo ang
magabulos sa akon bilang hari.”
31 Nagluhod dayon si Batsheba *bilang pagtahod* sa hari, kag nagsiling,
“Mahal nga Haring David, kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig!”‡
32 Nagsiling si Haring David, “Pakadtua diri si Zadok nga pari, si Natan
nga propeta, kag si Benaya nga anak ni Jehoyada.” Gani nagkadto sila sa
hari,
33 kag nagsiling ang hari sa ila, “Pasakya ninyo ang akon anak nga si
Solomon sa akon kabayo,§ kag dal-a ninyo siya pati ang akon mga opisyal
sa Gihon.
34 Pag-abot ninyo didto, kamo Zadok kag Natan amo ang magahaplas
sang lana sa ulo ni Solomon sa pagpakita nga siya ang pinili nga hari sang
Israel. Dayon patunuga ninyo ang budyong kag magsinggit, ‘Mabuhay si
Haring Solomon!’

---

‡ **1:31** *sing malawig:* ukon, *hasta san-o*

§ **1:33** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo.

35 Pagkatapos updan ninyo siya sa pagbalik diri, kag magapungko siya sa
akon trono kag magabulos sa akon bilang hari. Siya ang ginpili ko nga
magdumala sa bilog nga Israel kag Juda."
36 Nagsabat si Benaya nga anak ni Jehoyada, "Himuon namon ina! Kabay
pa nga ang GINOO nga imo Dios, Mahal nga Hari, magapamatuod sini.
37 Kag subong nga ang GINOO nag-upod sa imo, Mahal nga Hari, kabay pa
nga mag-upod man siya kay Solomon, kag himuon niya nga mas
mainuswagon pa ang iya paghari sang sa imo paghari."
38 Gani naglakat sila ni Zadok nga pari, Natan nga propeta, Benaya nga
anak ni Jehoyada, kag ang *mga badigard ni David nga* mga Keretnon kag
mga Peletnon. Ginpasakay nila si Solomon sa kabayo ni Haring David kag
gindala sa Gihon.
39 *Pag-abot nila didto,* ginkuha ni Zadok sa *balaan nga* tolda* ang lana nga
nasulod sa sungay nga suludlan, kag ginhaplasan niya si Solomon sa ulo.
Ginpatunog nila ang budyong kag nagsinggit sila tanan, "Mabuhay si
Haring Solomon!"
40 Gindul-ong sang mga tawo si Haring Solomon puli sa Jerusalem nga
nagahinugyaw sa kalipay kag nagapatunog sang mga plawta. Daw sa
nagauyog ang duta sa ila ginahod.
41 Nabatian ini tanan ni Adonia kag sang iya mga bisita samtang
nagahingapos sila sang ila punsyon. Pagkabati ni Joab sang budyong,
nagpamangkot siya, "Ano bala ang natabo nga puwerte kagahod sa
siyudad?"
42 Samtang nagahambal pa siya, nag-abot si Jonatan nga anak ni Abiatar
nga pari. Nagsiling si Adonia, "Sulod, kay maayo ka nga tawo, kag sigurado
nga may dala ka nga maayo nga balita."
43 Nagsabat si Jonatan, "Indi maayo nga balita, kay ginhimo ni Haring
David si Solomon nga hari.
44 Ginpakadto niya siya sa Gihon kaupod si Zadok nga pari, si Natan nga
propeta, si Benaya nga anak ni Jehoyada, kag ang *iya mga badigard nga*
mga Keretnon kag mga Peletnon. Ginpasakay pa gani nila si Solomon sa
kabayo sang hari.
45 Pag-abot nila sa Gihon, ginhaplasan siya sang lana ni Zadok kag ni
Natan sa pagpakita nga siya ang pinili nga hari. Bag-o lang sila nakabalik,
amo gani nga nagahinugyaw ang mga tawo sa siyudad. Amo inang ginahod
nga inyo nabatian.
46 Kag karon si Solomon na ang nagapungko sa trono bilang hari.
47 Dugang pa gid sini, nagkadto kay Haring David ang iya mga opisyal sa
pagpadungog sa iya. Siling nila, 'Kabay pa nga himuon sang imo Dios si
Solomon nga mas bantog sang sa imo, kag himuon niya nga mas
mainuswagon pa ang iya paghari sang sa imo paghari.' Nagduko dayon si
David sa iya hiligdaan sa pagsimba sa GINOO,
48 kag nagsiling, 'Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, nga
nagtugot sa akon nga makita ko subong nga adlaw ang pagbulos sang akon
anak bilang hari.'"
49 Pagkabati sini sang mga bisita ni Adonia, nagtilindog sila nga puwerte
ang kahadlok, kag nag-iya-iya lakat.
50 Hinadlukan man si Adonia kay Solomon, gani nagkadto siya *sa balaan*
nga tolda kag nag-uyat sa mga sulosungay *sa mga corner* sang halaran.†

* **1:39** *balaan nga tolda:* Posible amo ang tolda nga ginpatindog ni David para butangan sang Kahon sang Kasugtanan. Tan-awa sa 2 Sam. 6:17. † **1:50** Ang bisan sin-o nga mag-uyat sa mga sulosungay sang halaran indi pagpatyon.

51 Karon may nagsugid kay Solomon, “Nahadlok sa imo si Adonia, kag
nagauyat siya subong sa mga sulosungay sang halaran. Nagapangabay siya
nga magsumpa ka nga indi mo siya pagpatyon.”
52 Nagsiling si Solomon, “Kon indi siya magtraidor sa akon, indi gid siya
maano.‡ Pero kon magtraidor siya mapatay siya.”
53 Dayon ginpakuha ni Haring Solomon si Adonia didto sa halaran, kag
pag-abot ni Adonia, nagluhod siya *bilang pagtahod* kay Haring Solomon.
Nagsiling si Solomon sa iya, “Magpuli ka.”

2

Ang mga Bilin ni David kay Solomon

1 Sang madali na lang mapatay si David, may mga bilin siya kay Solomon
nga iya anak. Amo ini ang iya mga bilin:
2 “Madali na lang ako mapatay. Gani magpakabakod ka kag magpakaisog,
3 kag tumana ang mga ginapatuman sang GINOO nga imo Dios. Magsunod
ka sa iya mga pamaagi, kag tumana ang iya mga pagsulundan kag mga
sugo nga nasulat sa Kasuguan ni Moises, para magmainuswagon ka sa
tanan mo nga ginahimo, bisan diin ka magkadto.
4 Kon himuon mo ini, tumanon sang GINOO ang iya ginpromisa sa akon,
nga kon ang akon mga kaliwat nagakabuhi sing husto kag nagasunod sa
akon sing matutom sa bilog nila nga kabuhi, may isa gid permi sa ila nga
magahari sa Israel.
5 “Ari pa ang akon bilin sa imo: Nahibaluan mo kon ano ang ginhimo sa
akon ni Joab nga anak ni Zeruya sa iya nga pagpatay sa duha ka kumander
sang mga soldado sang Israel nga si Abner nga anak ni Ner kag si Amasa
nga anak ni Jeter. Ginpatay niya sila nga daw sa mga kaaway, pero ginhimo
niya ato sang panahon nga wala sing inaway. Siya ang may salabton sa ila
kamatayon.*
6 Gani himua ang nagakadapat sa iya suno sa imo hunahuna nga maayo
himuon, pero indi pag-itugot nga mapatay siya sa katigulangon nga may
kalinong.
7 “Pero magmaayo ka sa mga anak ni Barzilai nga taga-Gilead, kag
pakan-a sila permi upod sa imo, kay ginbuligan nila ako sang nagpalagyo
ako sa imo utod nga si Absalom.
8 “Tandaan mo gid si Shimei nga anak ni Gera, nga isa ka Benjaminhon
nga taga-Bahurim. Puwerte gid ang iya pagpakamalaot sa akon sang
nagkadto ako sa Mahanaim. Pero sang pagkitaay namon sa *Suba sang*
Jordan, nagsumpa ako sa iya sa ngalan sang GINOO nga indi ko siya
pagpatyon.
9 Pero karon, ikaw ang magsilot sa iya. Maalam ka, kag nahibaluan mo
kon ano ang dapat nga himuon. Bisan tigulang na siya, ipapatay siya.”
10 Sang ulihi napatay si David kag ginlubong sa iya banwa.†
11 Naghari siya sa bilog nga Israel sa sulod sang 40 ka tuig—7 ka tuig sa
Hebron kag 33 ka tuig sa Jerusalem.
12 Si Solomon ang nagbulos sa iya amay nga si David bilang hari, kag
mabakod gid ang iya ginharian.

Napatay si Adonia

---

‡ **1:52** *indi gid siya maano:* sa literal, *wala sing bisan isa sang buhok niya ang mahulog sa duta*
* **2:5** *Siya ang may salabton sa ila kamatayon:* sa mas literal, *ginmantsahan niya ang iya paha kag sandalyas sang dugo sa inaway*
† **2:10** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David*

13 Karon, si Adonia nga anak ni Hagit nagkadto kay Batsheba nga iloy ni
Solomon. Nagpamangkot si Batsheba sa iya, “Maayo bala ang imo tuyo sa
pagkadto diri?” Nagsabat si Adonia, “Huo, maayo.
14 May ipangabay lang ako sa imo.” Nagpamangkot si Batsheba, “Ano
bala ina?”
15 Nagsabat si Adonia, “Nahibaluan mo nga ako na kuntani ang hari, kag
ginpaabot ini sang bilog nga Israel. Pero lain ang natabo; ang akon utod
amo ang nangin hari, kay amo ina ang gusto sang GINOO.
16 Karon, may pangabay ako sa imo. Kag kon mahimo indi ako
pagbalibari.” Nagpamangkot si Batsheba, “Ano bala ina?”
17 Nagsabat si Adonia, “Palihog pangabaya si Haring Solomon nga
ipaasawa niya sa akon si Abishag nga taga-Shunem. Nahibaluan ko nga
indi gid siya magbalibad sa imo.”
18 Nagsabat si Batsheba, “Sige, silingon ko ang hari.”

19 Gani nagkadto si Batsheba kay Haring Solomon sa paghambal sa iya
parte sa ginpangabay ni Adonia. *Pagkakita ni Solomon sa iya,* nagtindog si
Solomon sa iya trono sa pagsugata sa iya, kag dayon nagluhod siya sa iya
iloy *bilang pagtahod sa iya.* Pagkatapos nagpungko siya sa iya trono.
Nagpakuha siya sang pulungkuan kag ginpabutang sa iya tuo, kag
ginpapungko didto ang iya iloy.
20 Nagsiling si Batsheba, “May ara ako sang gamay nga ipangabay sa imo.
Kag palihog indi ako pagbalibari.” Nagsiling ang hari, “Ano ina, Nay? Indi
ko ikaw pagbalibaran.”
21 Nagsiling si Batsheba, “Ipaasawa si Abishag nga taga-Shunem sa imo
utod nga si Adonia.”

22 Nagsiling si Haring Solomon, “Ngaa ginapangabay mo gid nga
ipaasawa si Abishag kay Adonia? Basi kon ipangabay mo man nga ihatag
ko sa iya ang akon ginharian, kay magulang siya sa akon kag apin sa iya si
Abiatar nga pari kag si Joab nga anak ni Zeruya!”
23 Dayon nagsumpa si Haring Solomon sa ngalan sang GINOO, “Kabay pa
nga silutan gid ako sang Dios kon indi ko mapatay si Adonia tungod sining
iya ginpangabay.
24 Ang GINOO amo ang nagpili kag nagbutang sa akon sa trono sang akon
amay nga si David. Gintuman niya ang iya promisa nga ihatag niya ang
ginharian sa akon kag sa akon mga kaliwat. Gani nagasumpa ako sa buhi
nga GINOO nga mapatay si Adonia subong gid nga adlaw.”
25 Dayon nagmando si Haring Solomon kay Benaya, nga anak ni
Jehoyada, nga patyon si Adonia, kag ginpatay niya si Adonia.

26 Dayon nagsiling si Haring Solomon kay Abiatar nga pari, “Magpuli ka
sa imo uma sa Anatot. Bagay ka man kuntani nga patyon, pero indi ko ikaw
pagpatyon subong kay ikaw ang gintugyanan sang Kahon sang Ginoong
DIOS sang kaupod ka pa sang akon amay nga si David, kag nagpakigbahin
ka sa iya mga pag-antos.”
27 Gani ginpahalin ni Solomon si Abiatar sa iya katungdanan bilang pari
sang GINOO. Kag natuman ang ginsiling sang GINOO didto sa Shilo parte sa
panimalay ni Eli.

Napatay si Joab

28 Si Joab wala nagbulig kay Absalom nga mangin hari, pero nagbulig
siya kay Adonia. Gani sang mabalitaan niya ang pagkapatay ni Adonia,

nagpalagyo siya pakadto sa tolda sang GINOO‡ kag nag-uyat sa mga sulosungay sang halaran.§
29 Sang mabalitaan ni Haring Solomon nga nagpalagyo si Joab pakadto sa
tolda sang GINOO kag nagpalapit sa halaran, ginsugo niya si Benaya nga
patyon si Joab.
30 Gani nagkadto si Benaya sa tolda sang GINOO kag ginsilingan si Joab,
"Magguwa ka siling sang hari!" Pero nagsabat si Joab, "Indi ako magguwa;
diri ako mapatay!" Nagbalik si Benaya sa hari kag ginsugid ang sabat ni
Joab.
31-32 Nagsiling si Solomon kay Benaya, "Himua ang iya ginsiling. Patya
siya *didto sa tolda* kag ilubong, para ako kag ang panimalay sang akon amay
indi manabat sa pagpatay niya kay Abner nga anak ni Ner, nga kumander
sang mga soldado sang Israel, kag kay Amasa nga anak ni Jeter, nga
kumander sang mga soldado sang Juda. Ginpatay niya ining inosente nga
mga tawo nga wala nakahibalo ang akon amay. Mas matarong kag maayo
pa sila sang sa iya. Karon balusan siya sang GINOO sa iya ginhimo sa ila.
33 Siya kag ang iya mga kaliwat amo ang manabat hasta san-o sa
kamatayon sang sini nga mga tawo. Pero *ang akon amay nga* si David kag
ang iya mga kaliwat kag ang iya ginharian hatagan sang maayo nga
kahimtangan* hasta san-o."
34 Gani ginkadtuan ni Benaya si Joab kag ginpatay. Ginlubong siya
malapit sa iya balay† sa kamingawan.
35 Dayon ginhimo sang hari si Benaya nga kumander sang mga soldado
sa pagbulos kay Joab. Kag ang ginbulos niya kay Abiatar amo si Zadok nga
pari.

Ang Pagkapatay ni Shimei

36 Karon, ginpatawag sang hari si Shimei kag ginsilingan, "Magpatindog
ka sang imo kaugalingon nga balay sa Jerusalem kag mag-estar ka dira.
Indi ka gid maghalin sa siyudad kag magkadto sa iban nga lugar.
37 Sa tion nga maghalin ka kag magtabok sa Kidron nga ililigan sang
tubig, sigurado gid nga mapatay ka, kag ikaw mismo ang basulon kon
matabo ini."
38 Nagsabat si Shimei, "Maayo man ang imo ginsiling, tumanon ko gid
ina!" Gani nag-estar si Shimei sa Jerusalem sa malawig nga tion.
39 Pero sang ikatatlo nga tuig, ang duha sa mga suluguon ni Shimei
naglayas kag nagkadto sa hari sang Gat nga si Akish, nga anak ni Maaca.
Sang mabalitaan ini ni Shimei,
40 gintakdan niya sang pulungkuan ang iya donkey *kag nagsakay,* kag
nagkadto kay Akish sa Gat sa pagpangita sa iya duha ka suluguon. Nakita
niya sila kag gindala puli.
41 Sang mabalitaan ni Solomon nga naghalin si Shimei sa Jerusalem kag
nagkadto sa Gat, kag nakabalik na,
42 ginpatawag niya si Shimei kag ginsilingan, "Indi bala nga ginpasumpa
ko ikaw sa ngalan sang GINOO kag ginpaandaman nga sa tion nga maghalin
ka sa Jerusalem kag magkadto sa iban nga lugar sigurado gid nga mapatay
ka? Kag indi bala nga nagsiling ka nga maayo ang akon ginsiling kag
tumanon mo ini?

---

‡ **2:28** *tolda sang GINOO:* Tan-awa ang footnote sa 1:39.
§ **2:28** Tan-awa ang footnote sa 1:50.
* **2:33** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang "shalom," nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, kadalag-an.
† **2:34** *malapit sa iya balay:* ukon, *sa iya lulubngan*

43 Ti, ngaa wala mo gintuman ang imo ginsumpa sa GINOO? Ngaa wala
mo gintuman ang akon sugo sa imo?"
44 Nagsiling pa gid ang hari sa iya, "Sigurado nga nadumduman mo gid
ang tanan nga malain nga ginhimo mo sa akon amay nga si David. Karon
balusan ka sang GINOO sa imo malain nga mga ginhimo.
45 Pero ako pakamaayuhon sang GINOO, kag ang ginharian sang akon
amay nga si David padayon niya nga palig-unon hasta san-o."
46 Dayon ginmanduan sang hari si Benaya *nga patyon si Shimei.* Gani
gindala ni Benaya si Shimei sa guwa kag ginpatay.
Nagbakod pa gid ang ginharian sa idalom sang pagdumala ni Solomon.

3

Nagpangayo si Solomon sang Kaalam
(2 Cro. 1:1-13)
1 Paagi sa pagpangasawa ni Solomon sa anak sang Faraon, ang hari sang
Egypt, nangin kadampig siya sang amo nga nasyon. Gindala niya ang iya
asawa sa Banwa ni David* hasta nga natapos niya ang pagpatindog sang
iya palasyo, sang templo sang GINOO, kag sang mga pader sa palibot sang
Jerusalem.
2 Sadto nga tiyempo wala pa sing templo para sa kadungganan sang
GINOO, gani ang mga tawo nagahalad sa mga simbahan sa mataas nga mga
lugar.
3 Ginpakita ni Solomon ang iya paghigugma sa GINOO paagi sa pagtuman
sang mga pagsulundan nga ginbilin sang iya amay nga si David. Ugaling
naghalad siya sang mga halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga
simbahan sa mataas nga mga lugar.
4 *Isa ka tion,* nagkadto si Haring Solomon sa Gibeon sa paghalad, kay ato
didto ang pinakabantog nga simbahan sa mataas nga lugar. Naghalad siya
sa halaran sing 1,000 ka halad nga ginasunog.
5 Pagkagab-i, nagpakita sa iya ang GINOO paagi sa damgo. Nagsiling ang
Dios sa iya, "Pangayo sang bisan ano nga gusto mo nga ihatag ko sa imo."
6 Nagsabat si Solomon, "Ginpakitaan mo sang dako nga kaayo ang akon
amay nga si David, nga imo alagad, tungod kay matutom siya sa imo,
matarong, kag husto ang iya pagkabuhi. Padayon mo nga ginpakita sa iya
ang imo dako nga kaayo paagi sa paghatag sa iya sang isa ka anak nga amo
ang nagbulos sa iya bilang hari subong.
7 GINOO nga akon Dios, ako nga imo alagad amo ang ginbulos mo sa akon
amay nga si David bilang hari, bisan tuod bataon pa ako kag indi
makahibalo magpangulo.
8 Kag karon ari ako upod sa katawhan nga imo ginpili nga indi maisip sa
puwerte nga kadamo.
9 Gani hatagi ako sang kaalam sa pagdumala sang imo katawhan kag sa
paghibalo kon ano ang maayo kag ang malain. Kay sin-o bala ang
makasarang sa pagdumala sining imo katawhan nga puwerte kadamo?"
10 Nalipay ang Ginoo sa ginpangayo ni Solomon.
11 Gani nagsiling ang Dios sa iya, "Tungod nga nagpangayo ka sang
kaalam sa pagdumala sa akon katawhan kag wala ka nagpangayo sang
malawig nga kabuhi ukon manggad ukon kamatayon sang imo mga
kaaway,

* **3:1** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1; 9:24.

12 ihatag ko sa imo ang imo ginpangayo. Hatagan ko ikaw sang kaalam
kag pag-intiendi nga wala pa maangkon ni bisan sin-o sang una kag sa
palaabuton nga panahon.
13 Hatagan ko man ikaw sang wala mo ginpangayo, nga amo ang
manggad kag dungog, para wala sing hari nga makapareho sa imo sa bilog
mo nga kabuhi.
14 Kag kon magsunod ka sa akon mga pamaagi kag magtuman sa akon
mga pagsulundan kag mga sugo pareho sang ginhimo sang imo amay nga
si David, hatagan ko ikaw sang malawig nga kabuhi."

15 Nagbugtaw si Solomon, kag nareyalisar niya nga nagpakighambal ang
Ginoo sa iya paagi sa damgo. Pagbalik ni Solomon sa Jerusalem, nagtindog
siya sa atubangan sang Kahon sang Kasugtanan sang Ginoo, kag naghalad
sang mga halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga
relasyon. Nagpapunsyon siya dayon para sa tanan niya nga mga opisyal.

Ang Maalamon nga Paghukom ni Solomon

16 Karon, may duha ka babayi nga nagabaligya sang ila lawas nga
nagkadto kay Haring *Solomon*.
17 Nagsiling ang isa sa ila, "Mahal nga Hari, ako kag ang babayi nga ini
nagaestar sa isa lang ka balay. Kag samtang didto siya sa balay nagbata ako.
18 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, siya naman ang nagbata. Kami lang gid
nga duha sa balay kag wala na sing iban.
19 Isa ka gab-i, nahigdaan niya ang iya bata kag napatay ini.
20 Dayon sang mga tungang gab-i nagbangon siya kag ginkuha niya ang
akon bata sa akon tupad samtang nagakatulog ako. Ginbutang niya ang
akon bata sa iya tupad, kag ang iya bata nga patay na amo ang iya
ginbutang sa akon tupad.
21 Pagkaaga, sang magbangon ako sa pagpatiti sang akon bata, nakita ko
nga patay na ini. Pero sang ginhimutaran ko ang bata sa masanag,
nasapwan ko nga indi gali siya ang akon bata."

22 Nagsabat ang isa ka babayi, "Indi ina matuod! Akon ang buhi nga bata,
kag ang patay imo." Pero nagsiling ang una nga babayi, "Indi ina matuod!
Imo ang patay nga bata, kag ang buhi akon." Gani nagbaisay sila nga duha
sa atubangan sang hari.

23 Nagsiling ang hari, "Ang kada isa sa inyo gusto mag-angkon sa buhi nga
bata, kag wala sing isa sa inyo nga gusto mag-angkon sa patay nga bata."
24 Gani nagmando ang hari nga dal-an siya sang espada. Kag sang
gindal-an siya sang espada,
25 nagmando siya, "Pihaka ang buhi nga bata kag ang kada pihak ihatag
sa ila nga duha."

26 Tungod sa kaluoy sang matuod nga iloy sa iya bata, nagsiling siya sa
hari, "Maluoy ka, Mahal nga Hari, indi pagpatya ang bata. Ihatag na lang
siya sa sina nga babayi." Pero nagsiling ang isa ka babayi, "Pihaka ang bata
para wala sing isa sa amon nga makaangkon sa iya."

27 Dayon nagsiling ang hari, "Indi pagpihaka ang bata. Ihatag ini sa
babayi nga nagpakitluoy nga indi ini pagpatyon, kay siya ang matuod niya
nga iloy."

28 Sang mabatian sang katawhan sang Israel ang desisyon ni Haring
Solomon, dako gid ang ila pagtahod sa iya, tungod kay nakita nila nga may
kaalam siya nga halin sa Dios sa paghukom sing husto.

4

Ang mga Opisyal ni Solomon

1 Naghari si Solomon sa bilog nga Israel.
2 Kag amo ini ang iya mataas nga mga opisyal:
Ang *pangulo nga* pari amo si Azaria nga kaliwat ni Zadok.
3 Ang mga sekretaryo sang hari amo si Elihoref kag si Ahia nga mga anak ni Shisha.
Ang nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si Jehoshafat nga anak ni Ahilud.
4 Ang kumander sang mga soldado amo si Benaya nga anak ni Jehoyada.
Ang mga pari amo si Zadok kag si Abiatar.
5 Ang pangulo sang mga gobernador sa mga distrito *sang Israel* amo si Azaria nga anak ni Natan.
Ang personal nga manuglaygay sang hari amo si Zabud nga pari, nga anak man ni Natan.
6 Ang manugdumala sang palasyo amo si Ahishar.
Kag ang nagadumala sa mga ulipon nga ginapilit sa pag-obra amo si Adoniram nga anak ni Abda.
7 May ara man si Solomon sang dose ka gobernador sa mga distrito sang bilog nga Israel. Sila ang nagahatag sang pagkaon sang hari kag sang iya panimalay. Kada isa sa ila nagahatag sang pagkaon sa isa ka bulan kada tuig.
8 Amo ini ang ila mga ngalan:
Si Ben Hur, *nga nagadumala* sa kabukiran sang Efraim.
9 Si Ben Deker, *nga nagadumala* sa Makaz, Shaalbim, Bet Shemesh, kag sa Elon Bet Hanan.
10 Si Ben Hesed, *nga nagadumala* sa Arubot, lakip na diri ang Soco kag ang bilog nga duta sang Hefer.
11 Si Ben Abinadab, *nga nagadumala* sa Nafot Dor. (Bana siya ni Tafat nga anak ni Solomon.)
12 Si Baana nga anak ni Ahilud, *nga nagadumala* sa Taanac, Megido, sa bilog nga Bet Shean malapit sa Zaretan sa ubos sang Jezreel, kag sa mga lugar nga halin sa Bet Shean pakadto sa Abel Mehola kag sa tabok sang Jokmeam.
13 Si Ben Geber, *nga nagadumala* sa Ramot Gilead, lakip na diri ang mga banwa ni Jair nga anak ni Manase, kag sa mga distrito sang Argob sa Bashan, lakip na ang iya sini 60 ka dalagko nga mga banwa nga napalibutan sang mga pader, nga ang mga trangka sang mga puwertahan sini saway.
14 Si Ahinadab nga anak ni Iddo, *nga nagadumala* sa Mahanaim.
15 Si Ahimaaz, *nga nagadumala* sa Naftali. (Bana siya ni Basemat nga anak ni Solomon.)
16 Si Baana nga anak ni Hushai, *nga nagadumala* sa Asher kag sa Alot.
17 Si Jehoshafat nga anak ni Parua, *nga nagadumala* sa Isacar.
18 Si Shimei nga anak ni Ela, *nga nagadumala* sa Benjamin.
19 Si Geber nga anak ni Uri, *nga nagadumala* sa Gilead, nga sakop sadto ni Sihon nga hari sang mga Amornon kag ni Og nga hari sang Bashan. Si Geber lang ang gobernador sa sining bilog nga distrito.*

* **4:19** *Si Geber lang...distrito:* ukon, *Kag may isa ka gobernador nga gintugyanan sa bilog nga duta sang Juda.* Ini suno sa iban nga mga Griego nga teksto.

Ang Kabuganaan kag ang Kaalam ni Solomon

20 Ang kadamuon sang katawhan sang Juda kag Israel daw pareho sa
balas sa baybayon. Bugana ang ila pagkaon kag ilimnon, kag malipayon
sila.
21 Si Solomon ang nagadumala sa tanan nga ginharian halin sa Suba *sang*
Euphrates pakadto sa duta sang mga Filistinhon hasta sa border sang
Egypt. Ini nga mga ginharian nagabayad sang ila buhis kay Solomon kag
nagapasakop sa iya samtang buhi siya.
22 Ang kalan-on nga kinahanglanon ni Solomon *sa iya palasyo* kada
adlaw amo ini: 100 ka sako nga maayo nga klase nga harina, 200 ka sako
nga ordinaryo nga harina,
23 10 ka baka nga ginpatambok sa toril, 20 ka baka nga ginbuy-an lang sa
palahalban, 100 ka karnero ukon kanding, wala labot sang nagkalain-lain
nga klase sang mga usa, kag maayo nga klase sang mga pispis kag mga
manok.
24 Sakop ni Solomon ang bilog nga duta sa west sang Suba *sang*
Euphrates, halin sa Tifsa hasta sa Gaza. Kag maayo ang iya relasyon sa
tanan nga nasyon sa iya palibot.
25 Gani samtang nagakabuhi si Solomon, may kalinong sa Juda kag sa
Israel halin sa Dan hasta sa Beersheba. Ang kada tawo nagapungko sa
idalom sang iya tanom nga ubas kag kahoy nga higera nga may kalinong.
26 May 40,000† ka kuwadra si Solomon para sa iya mga kabayo nga
pangkarwahe, kag may 12,000 siya ka manugkabayo.‡
27 Ang mga gobernador sa mga distrito amo ang nagahatag sang
kunsomo ni Haring Solomon kag sang tanan nga ara sa palasyo. Ang kada
isa sa ila may turno sa paghatag kada bulan. Ginasiguro gid nila nga
mahatag nila ang mga kinahanglanon ni Solomon.
28 Nagahatag man sila sang barley kag kumpay para sa mga kabayo nga
pangkarwahe kag sa iban pa nga mga kabayo. Ginadala nila ini sa lugar
nga dapat sini dal-an sa tion sang ila turno.
29 Ginhatagan sang Dios si Solomon sang pinasahi nga kaalam kag
pag-intiendi, kag ihibalo nga indi matungkad.
30 Ang iya kaalam labaw pa sa kaalam sang tanan nga maalamon sa east
kag sa Egypt.
31 Siya ang pinakamaalam sa tanan. Mas maalam pa siya sang sa kay
Etan nga Ezranhon, kag sa mga anak ni Mahol nga sila ni Heman, Calcol,
kag Darda. Kag nangin bantog siya sa palibot nga mga nasyon.
32 Naghimo siya sang 3,000 ka hulubaton kag 1,005 ka kanta.
33 Makasugid siya parte sa tanan nga klase sang mga tanom, halin sa
dalagko nga mga kahoy hasta sa magagmay nga mga tanom.§ Makasugid
man siya parte sa tanan nga klase sang sapat: ang nagalakat, ang
nagakamang, ang nagalupad, kag ang nagalangoy.
34 Nabatian sang tanan nga hari sa kalibutan ang kaalam ni Solomon,
gani nagpadala sila sang mga tawo sa pagpamati sa iya kaalam.

5

Nagpreparar si Solomon sa Pagpatindog sang Templo
(2 Cro. 2:1-18)

† **4:26** *40,000:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *4,000.* Tan-awa man ang 2 Cro. 9:25. ‡ **4:26** *manugkabayo:* ukon, *mga kabayo* § **4:33** *halin sa dalagko...tanom:* sa literal, *halin sa sedro sang Lebanon hasta sa isopo nga nagatubo sa dingding*

1 Dugay na nga mag-amigohay si Haring Hiram sang Tyre kag si Haring
David. Gani sang mabalitaan ni Hiram nga ginbuslan ni Solomon ang iya
amay nga si David bilang hari, nagpadala siya sang mga opisyal kay
Solomon.
2 Dayon nagpadala si Solomon sang mensahi kay Hiram:
3 "Nahibaluan mo nga wala nakapatindog ang akon amay nga si David
sang templo para sa kadungganan sang GINOO nga iya Dios, tungod kay
permi lang siya nagapakig-away sa iya mga kaaway nga mga nasyon sa
palibot. Indi siya makapatindog hasta nga mapapierdi sang GINOO sa iya
ang tanan niya nga kaaway.
4 Pero karon ginhatagan ako sang GINOO nga akon Dios sang kalinong sa
palibot; wala na ako sing mga kaaway kag wala na man sing katalagman.
5 Gani nagahunahuna ako nga magpatindog na sang templo para sa
kadungganan sang GINOO nga akon Dios, suno sa ginsiling sang GINOO sa
akon amay nga si David. Amo ini ang iya ginsiling kay David: 'Ang imo
anak nga akon pabuslon sa imo bilang hari amo ang magapatindog sang
templo para sa akon.'
6 "Gani magsugo ka sang imo mga tinawo sa pagpang-utod sang mga
kahoy nga sedro sa Lebanon para sa akon. Pabuligon ko sa ila ang akon
mga tinawo, kag suhulan ko ang imo mga tinawo suno sa gusto mo. Kay
nahibaluan mo man nga wala gid diri sa amon sang maayo magpang-utod
sang mga kahoy nga pareho sang imo mga tinawo nga taga-Sidon."
7 Nalipay gid si Hiram sang mabaton niya ang mensahi ni Solomon.
Nagsiling siya, "Dalayawon ang GINOO sa sini nga adlaw, tungod kay
ginhatagan niya si David sang maalam nga anak sa pagdumala sang
gamhanan nga nasyon!"
8 Dayon nagpadala si Hiram sang mensahi kay Solomon nga nagasiling:
"Nabaton ko ang imo ginpadala nga mensahi, kag ihatag ko sa imo ang
kinahanglanon nga mga kahoy nga sedro kag sipres.*
9 Hakuton ini sang akon mga tinawo halin sa Lebanon hasta sa dagat, kag
ila ini pangtabiron nga daw sa balsa kag palutawon pakadto sa lugar nga
imo gusto. Kag didto bungkagon ini sang akon mga tinawo kag kamo na
ang bahala nga magkuha sini. Bilang bayad, hatagan mo ako sang pagkaon
para sa akon mga tinawo sa palasyo."
10 Gani ginpadal-an ni Hiram si Solomon sang tanan nga kahoy nga sedro
kag sipres nga iya ginakinahanglan.
11 Kag ginpadal-an man ni Solomon si Hiram sang 60,000 ka sako nga
trigo kag 110,000 ka galon nga lana sang olibo kada tuig.
12 Ginhatagan sang GINOO si Solomon sang kaalam suno sa iya
ginpromisa. Maayo ang relasyon ni Solomon kag ni Hiram, kag naghimo
sila sang kasugtanan *nga indi gid sila mag-inaway*.
13 Karon, ginpilit ni Haring Solomon sa pagpaobra ang 30,000 ka tawo
halin sa bilog nga Israel.
14 Ginpadala niya ang tag-10,000 sa ila sa Lebanon kada bulan. Gani ang
kada grupo isa ka bulan sa Lebanon kag duha ka bulan sa ila lugar. Si
Adoniram amo ang pangulo sang sini nga mga trabahador.
15 May 70,000 ka tawo si Solomon nga manughakot sang mga materyales
kag 80,000 ka tawo nga manugbasbas sang mga bato sa bukid.
16 May ara man siya nga 3,300 ka porman nga nagadumala sa trabaho
kag sa mga trabahador.

* **5:8** *sipres:* Posible man nga ang kahoy diri amo ang pine tree.

17 Kag sa iya mando, nagbasbas sila sang dalagko kag maayo nga klase
sang mga bato para sa pundasyon sang templo.
18 Gani ginpreparar sang mga tinawo ni Solomon kag ni Hiram kaupod
sang mga pumuluyo sang Gebal† ang mga bato kag mga kahoy para sa
pagpatindog sang templo.

6

Nagpatindog si Solomon sang Templo

1 Nagsugod si Solomon sa pagpatindog sang templo sang GINOO sang
ikaduha nga bulan, nga amo ang bulan sang Ziv, sadtong ikaapat nga tuig
sang iya paghari sa Israel. Ika-480 nga tuig ato halin sang pagkahilway
sang mga Israelinhon sa Egypt.
2 Ang kalabaon sang templo nga ginpatindog ni Haring Solomon para sa
GINOO 90 feet, ang iya kasangkaron 30 feet, kag ang iya kataason 45 feet.
3 Ang kasangkaron sang balkon* sang templo 15 feet, ang iya kalabaon 30
feet; pareho mismo sa kasangkaron sang templo.
4 Ginpahimuan man ni Solomon ang templo sang mga bintana nga
nagapagamay halin sa sulod paguwa.†
5 Nagpahimo man siya sang mga kuwarto sa mga kilid kag sa likod sang
templo. Ini nga mga kuwarto may tatlo ka panalgan, kag nagatapik sa
dingding sang templo.
6 Ang kasangkaron sang nahauna nga panalgan 7 feet kag 6 inches, ang
ikaduha nga panalgan 9 feet, kag ang ikatlo nga panalgan 10 feet kag 6
inches. Ang dingding sang templo nagaamat-amat nipis sa kada panalgan
para makatungtong ang mga kuwarto sa dingding nga indi na kinahanglan
sang mga sintas.
7 Sang ginpatindog ang templo, ang mga bato nga gin-gamit ginsapsapan
na nga daan sa ginkuhaan sini, gani wala na sing may mabatian nga
pukpok sang mga martilyo, sinsil, ukon sang bisan ano nga gamit nga
salsalon.
8 Ang alagyan pasulod sa nahauna nga panalgan ara dampi sa south sang
templo. May mga hagdanan pakadto sa ikaduha kag ikatlo nga panalgan.
9 Sang nabutang na ang mga dingding sang templo, ginpabutangan ini ni
Solomon sang kisame nga ang mga tapi sedro.
10 Kag ang mga kuwarto sa mga kilid kag likod sang templo nga ang
kataason 7 feet kag 6 inches gin-angot sa templo paagi man sa mga kahoy
nga sedro.
11 Nagsiling ang GINOO kay Solomon,
12-13 "Kon tumanon mo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo,
tumanon ko man paagi sa imo ang akon ginpromisa kay David nga imo
amay. Magapuyo ako upod sa akon katawhan nga mga Israelinhon sa
sining templo nga imo ginapatindog kag indi ko sila pagsikwayon."
14 Natapos gid man ni Solomon ang pagpatindog sang templo.

Ang mga Ginpaobra sa Sulod sang Templo
(2 Cro. 3:8-14)

15 Ang sa sulod nga dingding sang templo nahaklapan sang tapi nga sedro
halin sa salog hasta sa kisame, kag ang salog kahoy nga sipres.

---

† **5:18** *Gebal:* Ini nga lugar gintawag sang ulihi nga Biblos. * **6:3** *balkon:* sa English, *porch* † **6:4** *mga bintana nga nagapagamay halin sa sulod paguwa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

16 Nagpahimo siya sang duha ka kuwarto sa sulod sang templo paagi sa
pagbutang sang debisyon halin sa salog hasta sa kisame. Ang gin-gamit nga
debisyon tapi nga sedro. Ang kuwarto sa likod dampi sang templo
gintawag nga Labing Balaan nga Lugar, kag ang kalabaon sini 30 feet.
17 Ang kalabaon naman sang kuwarto sa guwa sang Labing Balaan nga
Lugar 60 feet.
18 Ang bilog nga dingding sa sulod sang templo nahaklapan sang tapi nga
sedro, gani indi makita ang mga bato sa dingding. May mga ginkorti sa
dingding nga mga bulak nga nagabuskad kag mga nagagapa nga mga
tanom.
19 Ginpreparar ni Solomon ang Labing Balaan nga Lugar sa sulod sang
templo para didto ibutang ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.
20 Ini nga kuwarto kuwadrado; ang iya kalabaon, kasangkaron, kag
kataason pareho nga 30 feet. Ang mga dingding kag kisame sini
ginpahaklapan ni Solomon sang puro nga bulawan, kag amo man ang
halaran nga *hinimo halin sa kahoy nga* sedro.
21 Ang iban nga parte sang sulod sang templo ginpahaklapan man niya
sang puro nga bulawan. Nagpahimo siya sang bulawan nga kadena kag
ginpahigot niya ini pabalabag sa alagyan nga pasulod sa Labing Balaan nga
Lugar.
22 Gani nahaklapan tanan sang bulawan ang sulod sang templo pati ang
halaran nga ara sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar.
23 Nagpabutang si Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar sang
duha ka kerubin nga hinimo halin sa kahoy nga olibo, nga ang kada isa 15
feet ang kataason.
24-26 Ining duha ka kerubin pareho ka dako kag pareho man ang ila korte.
Ang kada isa may duha ka pakpak, kag ang kada pakpak may kalabaon nga
7 feet kag 6 inches. Gani ang kalabaon halin sa punta sang isa ka pakpak
hasta sa punta sang isa ka pakpak 15 feet.
27 Ginpatupad sila ni Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar
nga nagahumlad ang ila mga pakpak. Ang pihak nila nga pakpak
nagatanduganay, kag natuon ini sa tunga sang kuwarto. Kag ang pihak pa
gid nila nga pakpak nagatandog sa dingding.
28 Ginpahaklapan man ni Solomon sang bulawan ining duha ka kerubin.
29 Ang tanan nga dingding sa duha ka kuwarto sang templo
ginpakortihan ni Solomon sang mga kerubin, mga palma, kag mga bulak
nga nagabuskad.
30 Bisan ang salog sa duha ka kuwarto ginpahaklapan man niya sang
bulawan.
31 Ang alagyan pasulod sa Labing Balaan nga Lugar may duha ka sira nga
hinimo halin sa kahoy nga olibo, kag may mga hamba‡ ini nga lima ang
kilid.
32 Ini nga mga sira ginpakortihan ni Solomon sang mga kerubin, mga
palma, kag mga bulak nga nagabuskad, kag ginpahaklapan sang bulawan.
33 Ang alagyan nga pasulod sa templo ginpahimuan man ni Solomon
sang rektanggulo nga mga hamba nga hinimo halin sa kahoy nga olibo.
34 May duha man ini ka sira nga hinimo halin sa kahoy nga sipres, kag
ang kada isa sini may duha ka parte nga puwede mapilo-pilo.
35 Ginpakortihan man ini ni Solomon sang mga kerubin, mga palma, kag
mga bulak nga nagabuskad, kag ginpahaklapan sing palareho nga
kadamulon sang bulawan.

‡ **6:31** *hamba:* sa English, *doorpost*

36 Ginpahimo man niya ang sa sulod nga ugsaran *sang templo*.
Napalibutan ini sang pader nga ang kada tatlo ka sampaw sang mga bato
sini nga nabasbasan nasampawan sang kahoy nga sedro.
37 Napatindog ang pundasyon sang templo sang GINOO sang *ikaduha nga*
bulan, nga amo ang bulan sang Ziv, sadtong ikaapat nga tuig *sang paghari ni*
Solomon.
38 Natapos ang templo sang ikawalo nga bulan, nga amo ang bulan sang
Bul, sadtong ikaonse nga tuig *sang paghari ni Solomon*. Pito ka tuig ang
pagpatindog sang templo, kag ginsunod gid ang mga detalye sini suno sa
plano.

7

Nagpatindog si Solomon sang Palasyo

1 Nagpatindog man si Solomon sang iya palasyo, kag 13 ka tuig ang
pagpatindog sini.
2-3 Ang isa sa mga building sini gintawag nga Kagulangan sang Lebanon.
Ang kalabaon sini 150 feet, ang kasangkaron 75 feet, kag ang kataason 45
feet. May apat* ini ka raya sang mga haligi nga sedro—15 kada raya, kag
nagasuporta ini sa 45 ka kahoy sang balayan nga sa diin naangot ang
kisame nga sedro.
4 Ang duha ka kilid sang building nga nagaatubangay may tig-tatlo ka
bintana nga nagasunod.
5 May tig-tatlo man ini ka rektanggulo nga mga puwertahan† nga
nagaatubangay.
6 Ang isa pa ka building amo ang lugar nga tilipunan nga may madamo
nga haligi. Ang kalabaon sini 75 feet, kag ang kasangkaron 45 feet. May
balkon ini sa atubangan nga may atop kag may mga haligi.
7 May ara man siya nga ginpahimo nga building nga sa diin ginbutang
niya ang iya trono. Amo man ini ang lugar nga sa diin siya nagahukom.
Ginpahaklapan niya ini sang mga tapi nga sedro halin sa salog hasta sa
kisame.‡
8 Ang parte sang palasyo nga sa diin nagaestar si Solomon ara lang sa
likod sang building nga sa diin siya nagahukom, kag pareho ang
pagkahimo sini. Pareho man sini ang hitsura sang balay nga iya ginpahimo
para sa iya asawa nga anak sang hari sang Egypt.§
9 Ini tanan nga building, halin sa ila mga pundasyon hasta sa ila mga
atop, hinimo halin sa pinakamaayo nga mga bato nga ginpang-utod kag
ginbasbasan ang tanan nga kilid suno sa husto nga takos.
10 Ang mga pundasyon hinimo halin sa dalagko kag maayo nga klase
sang mga bato. Ang kalabaon sang iban nga mga bato 15 feet, kag ang iban
12 feet.
11 Nasampawan ini sang mga kahoy nga sedro kag malahalon nga mga
bato nga ginbasbasan suno sa husto nga takos.
12 Ang malapad nga ugsaran napalibutan sang pader. Ang kada tatlo ka
sampaw sang mga bato sini nga nabasbasan nasampawan sang kahoy nga
sedro. Pareho man sini ang pagkahimo sang mga pader sang sulod nga
ugsaran sang templo sang GINOO kag sang balkon.

---

* **7:2-3** *apat:* sa Septuagint, *tatlo* † **7:5** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **7:7** *kisame:* Amo ini sa Syriac kag sa Latin Vulgate. Sa Hebreo, *salog.* § **7:8** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

Ang mga Kagamitan sang Templo
(2 Cro. 3:15-17; 4:1-22)

13 Ginpasugat ni Haring Solomon si Huram* sa Tyre,
14 kay maayo gid siya nga panday sang mga saway. Anak siya sang isa ka
balo nga babayi nga halin sa tribo ni Naftali, kag ang iya amay taga-Tyre,
nga isa man ka panday sang mga saway. Nagkadto siya kay Haring
Solomon kag ginhimo niya ang tanan nga ginpahimo sa iya.
15 Naghimo si Huram sang duha ka haligi nga saway, nga ang kada isa
may kataason nga 27 feet, kag may takos palibot nga 18 feet.
16 Naghimo man siya sang duha ka saway nga ulo-ulo sang mga haligi,
nga ang kada isa may kataason nga 7 feet kag 6 inches.
17 Ang kada ulo-ulo nadekorasyunan sang pito ka kulokadena nga
nagatinabid,
18 nga may duha ka raya sang *puloprutas nga* pomegranata.
19 Ang korte sang mga ulo-ulo sang mga haligi sa balkon daw mga *bulak*
nga lily, kag ang ila kataason 6 feet.
20 Ang kada ulo-ulo sang duha ka haligi napalibutan sang duha ka raya
sang *puloprutas nga* pomegranata nga 200 ka bilog. Ini nga dekorasyon ara
sa ibabaw sang tipulon nga parte sang ulo-ulo, sa tupad sang mga
kulokadena.
21 Ginpatindog ni Huram ang mga haligi sa balkon sang templo. Ang
haligi sa south gin-ngalanan niya nga Jakin, kag ang haligi sa north
gin-ngalanan niya nga Boaz.
22 Ang korte sang mga ulo-ulo sang mga haligi daw mga lily. Kag natapos
ang paghimo sang mga haligi.
23 Dayon naghimo si Huram sang *dako nga suludlan sang tubig nga* daw
kawa, nga *ginatawag* Dagat. Ang kadalumon sini 7 feet kag 6 inches, ang
kasangkaron 15 feet, kag ang takos palibot 45 feet.
24 Napalibutan ini sang duha ka raya sang dekorasyon sa ubos lang sang
baba sini. Ini nga dekorasyon daw sa mga nagagapa nga tanom, kag may
ara sang anom sini sa kada 1 foot palibot, kag naporma na ini nga daan
upod sa suludlan sang pagkahimo sini.
25 Nagatungtong ang suludlan sa likod sang dose ka turo nga baka *nga*
saway nga nagatalikdanay. Ang tatlo ka baka nagaatubang sa north, ang
tatlo sa west, ang tatlo sa south, kag ang tatlo sa east.
26 Ang kadamulon sang suludlan 3 inches, kag ang baba sini daw pareho
sa baba sang tasa nga *nagakurba paguwa* pareho sa nagabuskad nga lily.
Kag puwede ini masudlan sang mga 11,000 ka galon nga tubig.
27 Naghimo man si Huram sang napulo ka karo nga saway nga ginagamit
sa paghakot sang tubig. Ang kalabaon sang kada isa 6 feet, ang
kasangkaron 6 feet man, kag ang kataason 4 feet kag 6 inches.
28 Amo sini ang pagkahimo sang mga karo: ang mga dingding sini may
mga kuwadro-kuwadro
29 kag nadekorasyunan sang dagway sang mga leon, mga turo nga baka,
kag mga kerubin. Ang ibabaw kag ang idalom sang mga kuwadro-kuwadro
palareho nga nadekorasyunan sang daw mga bulak.
30-31 Ang kada karo may apat ka saway nga rueda kag may saway nga
mga ehe. Sa kada corner sang mga karo may ara sang panukod para sa
tipulon nga tulungtungan sang saway nga labador. Ang mga panukod

* **7:13** *Huram:* sa Hebreo, *Hiram (amo man sa* 7:40, 45). Indi ini siya ang hari nga ginmitlang sa 5:1.

nadekorasyunan sang daw mga bulak nga nagatalabid. Ang tipulon nga
tulungtungan nagalabaw sing 1 foot kag 6 inches sa ibabaw sang karo, kag
ang kasangkaron sang baba sini 2 feet kag 3 inches. Ang palibot sang baba
may mga ginkorti nga mga dekorasyon. Ang dingding sang mga karo mga
kuwadrado kag indi tipulon.
32 Sa idalom sang kuwadrado nga mga dingding may apat ka rueda nga
naangot sa mga ehe nga naporma na nga daan upod sa karo sang
pagkahimo sini. Ang kataason sang kada rueda 2 ¼ feet,
33 kag pareho ini sa rueda sang karwahe. Ang mga ehe, mga tubo, mga
radyos, kag mga yantas† sang rueda puro saway.
34 Ang kada karo may apat ka uluyatan—isa sa kada kilid, kag naporma
na ini nga daan upod sa karo sang pagkahimo sini.
35 Ang bibi sang ibabaw sang kada karo 6 inches ang kasangkaron
palibot. Ang mga panukod sini kag ang dingding sang karo naporma na
nga daan upod sa karo sang pagkahimo sini.
36 Gin-inggreban ang mga dingding kag mga panukod sang mga dagway
sang mga kerubin, mga leon kag mga kahoy nga palma bisan diin nga may
lugar para sini. Kag *gin-inggreban man ini sang daw* mga bulak nga
nagatalabid palibot.
37 Amo ato ang pagkahimo ni Huram sang napulo ka karo. Pareho tanan
ang ila kadakuon kag korte, kay isa lang ka hurmahan ang ginpormahan sa
ila.
38 Naghimo man si Huram sang napulo ka saway nga mga labador, isa
para sa kada karo. Ang kasangkaron sang kada labador 6 feet, kag puwede
masudlan sing mga 220 ka galon nga tubig.
39 Ginbutang niya ang lima ka karo sa south sang templo, kag ang lima sa
north. Ginbutang niya ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat sa
south, sa may southeast nga corner sang templo.
40 Naghimo man siya sang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga
ginagamit sa pagpangwisik*.

Natapos gid man ni Huram ang tanan nga ginpahimo sa iya ni Haring
Solomon para sa templo sang GINOO. *Amo ini ang iya mga ginhimo:*

41 ang duha ka haligi;
ang duha ka daw yahong nga ulo-ulo sa ibabaw sang mga haligi;
ang duha ka nagatinabid nga mga kulokadena nga dekorasyon sa mga
ulo-ulo sang mga haligi;
42 ang 400 ka *puloprutas nga* pomegranata (Nagakabit ang duha ka raya
sini sa kada nagatinabid nga mga kulokadena nga nagapalibot sa
ulo-ulo sang mga haligi);
43 ang napulo ka karo kag ang napulo ka labador sini;
44 ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat kag ang tulungtungan
sini nga dose ka turo nga baka;
45 ang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga ginagamit sa
pagpangwisik*.

Ini tanan nga butang nga para sa templo sang GINOO, nga ginhimo ni
Huram para kay Haring Solomon, puro saway nga ginpahining.
46 Ginpahimo ini ni Haring Solomon paagi sa hurmahan nga didto sa
Kapatagan sang Jordan, sa tunga sang Sucot kag Zaretan.

† **7:33** *yantas:* sa English, *hub*

47 Madamo ini nga mga butang, gani wala na lang ini ni Solomon
ginpakilo; wala nahibaluan kon pila ka kilo ini nga mga saway.
48 Nagpahimo man si Solomon sang sini nga mga kagamitan para sa
templo sang GINOO:

ang bulawan nga halaran;
ang bulawan nga lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga ginahalad
sa presensya sang Dios;
49 ang mga bulutangan sang suga nga puro bulawan nga nagatindog sa
atubangan sang Labing Balaan nga Lugar (lima sa tuo dampi kag lima
sa wala);
ang bulawan nga mga bulak, mga suga, kag mga kimpit;
50 ang puro bulawan nga mga baso, mga pang-utod sa pabilo, mga
yahong, mga luwag, kag mga suludlan sang insenso;
ang bulawan nga mga bisagra para sa mga puwertahan sang Labing
Balaan nga Lugar kag sang templo mismo.
51 Sang matapos ang tanan nga ginpahimo ni Haring Solomon para sa
templo sang GINOO, gindala niya sa mga bodega sang templo ang mga
butang nga gindedikar sang iya amay nga si David—ang mga pilak, mga
bulawan, kag mga kagamitan.

8

Gindala sa Templo ang Kahon sang Kasugtanan
(2 Cro. 5:2-6:2)
1 Ginpatawag ni Haring Solomon sa Jerusalem ang mga manugdumala
sang Israel kag ang tanan nga pangulo sang mga tribo kag mga pamilya sa
Israel, sa pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO halin sa Zion,
ang Banwa ni David.*
2 Nagkadto sila tanan kay Haring Solomon sang tion sang Piesta *sang*
Pagpatindog sang mga Payag, sang bulan sang Etanim, nga amo ang ikapito
nga bulan.
3-4 Sang makatipon na ang tanan nga manugdumala sang Israel, ginkuha
sang mga pari kag sang mga Levita† ang Kahon sang GINOO, pati ang Tolda
nga Ginapakigkitaan kag ang mga balaan nga kagamitan sini, kag gindala
nila ini tanan pataklad sa templo.
5 Naghalad si Haring Solomon kag ang bilog nga komunidad sang Israel
sa atubangan sang Kahon *sang Kasugtanan.* Puwerte gid kadamo sang
karnero kag baka nga ila ginhalad; indi ini maisip.
6 Dayon gindala sang mga pari ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO
sa lugar sini didto sa pinakasulod sang templo, sa Labing Balaan nga Lugar,
sa may idalom sang mga pakpak sang mga kerubin.
7 Nagahumlad ang mga pakpak sang mga kerubin, gani natabunan ang
Kahon kag ang iya sini nga mga tukon nga pangtuwang.
8 Ini nga mga tukon puwerte kalaba, nga ang iya mga punta makita sa
Balaan nga Lugar, sa atubangan sang pinakasulod sang templo, pero indi
ini makita sa guwa sang Balaan nga Lugar. Kag ari pa ini hasta subong.
9 Wala sing iban nga sulod ang Kahon luwas sa duha ka malapad nga mga
bato nga ginbutang ni Moises sang didto siya sa Horeb, sa diin ang GINOO
naghimo sang kasugtanan sa mga Israelinhon sang nagguwa sila sa Egypt.

---

* **8:1** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 9:24. † **8:3-4** *mga Levita:* Ini sila mga kabulig sang mga pari sa templo.

10 Sang nagguwa ang mga pari sa Balaan nga Lugar, may panganod nga
naglikop sa templo sang GINOO.
11 Indi na makahimo ang mga pari sang ila buluhaton *sa templo* tungod
sang panganod, kay ang gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa
iya templo.
12 Dayon nagpangamuyo si Solomon, "GINOO nagsiling ka nga mapuyo ka
sa gal-om.
13 Karon nakapahimo na ako sang matahom gid nga templo para sa imo,
nga sa diin makapuyo ka hasta san-o."

Ang Mensahi ni Solomon sa Katawhan sang Israel
(2 Cro. 6:3-11)

14 Dayon nag-atubang si Haring *Solomon* sa bilog nga komunidad sang
Israel nga nagatindog didto, kag ginbendisyunan niya sila.
15 Nagsiling siya, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel. Gintuman
niya ang iya ginpromisa sa akon amay nga si David. Nagsiling siya sadto,
16 'Halin sang tion nga ginpaguwa ko ang akon katawhan nga mga
Israelinhon sa Egypt, wala ako nagpili sang siyudad sa bisan ano nga tribo
sang Israel para patindugan sang templo para sa akon kadungganan. Ang
akon ginhimo, ginpili ko si David nga magdumala sa akon katawhan nga
mga Israelinhon.'
17 "Gusto gid sang akon amay nga si David nga magpatindog sang templo
para sa kadungganan sang GINOO, ang Dios sang Israel.
18 Pero nagsiling ang GINOO sa iya, 'Maayo man ina nga nagahandom ka
gid sa pagpatindog sang templo para sa akon kadungganan.
19 Pero indi ikaw ang magapatindog sini kundi ang imo mismo anak. Siya
ang magapatindog sang templo para sa akon kadungganan.'
20 "Gintuman sang GINOO ang iya ginpromisa. Ako ang nagbulos sa akon
amay nga si David bilang hari sang Israel, suno sa ginpromisa sang GINOO.
Kag ginpatindog ko ang templo para sa kadungganan sang GINOO, ang Dios
sang Israel.
21 Nagpahimo gid ako sang lugar didto sa templo para sa Kahon nga sa
diin nabutang ang kasugtanan sang GINOO nga iya ginhimo sa aton mga
katigulangan sang ginpaguwa niya sila sa Egypt."

Ang Pangamuyo ni Solomon para sa Katawhan sang Israel
(2 Cro. 6:12-42)

22 Sa presensya sang bilog nga komunidad sang Israel, nagtindog si
Solomon sa atubangan sang halaran sang GINOO kag ginbayaw niya ang iya
mga kamot
23 kag nagpangamuyo, "O GINOO, Dios sang Israel, wala sing Dios nga
pareho sa imo sa langit ukon sa duta. Ginatuman mo ang imo kasugtanan,
kag ginapakita mo ang imo gugma sa imo mga alagad nga nagasunod sa
imo sa bug-os nila nga tagipusuon.
24 Gintuman mo ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si David nga akon
amay. Ikaw mismo ang nagpromisa sina, kag ikaw man mismo ang
nagtuman sina subong nga adlaw.
25 Kag karon, GINOO, Dios sang Israel, tumana pa gid ang imo ginpromisa
sa imo alagad nga si David nga akon amay sang nagsiling ka sa iya, 'Indi ka
madulaan sang kaliwat nga magabulos sa imo bilang hari sa Israel kon
maayo lang ang pagsunod sang imo mga kaliwat sa akon, pareho sang imo
ginhimo.'
26 Gani karon, O Dios sang Israel, tumana ang imo ginpromisa sa imo
alagad nga si David nga akon amay.

27 “Pero makaestar gid bala ikaw, O Dios, diri sa kalibutan? Indi gani
ikaw makaigo sa langit, bisan sa pinakamataas nga parte sang langit, ano
pa ayhan sa templo nga ginpatindog ko?
28 Pero pamatii ako nga imo alagad sa akon pagpangamuyo kag
pagpakitluoy. O GINOO nga akon Dios, pamatii ang akon pagpanawag kag
pagpangamuyo sa imo presensya subong.
29 Kabay pa nga bantayan mo ining templo adlaw-gab-i, ining lugar nga
nagsiling ka nga diri ikaw padunggan. Kabay pa nga pamatian mo ako nga
imo alagad sa akon pagpangamuyo nga nagaatubang sa sini nga lugar.
30 Pamatii ang akon mga pangabay kag ang mga pangabay sang imo
katawhan nga mga Israelinhon samtang nagapangamuyo kami nga
nagaatubang sa sini nga lugar. Pamatii kami dira sa imo puluy-an sa langit.
Kag kon mabatian mo kami, patawara kami.
31 “Kon ang isa ka tawo gin-akusar nga nakasala sa iya isigkatawo, kag
ginpakadto siya sa imo halaran sa sini nga templo sa pagsumpa *nga*
inosente siya,
32 pamatii ini nga kaso dira sa langit kag hukmi ang imo mga alagad.
Siluti ang nakasala suno sa iya binuhatan, kag hilwaya ang wala sing sala
para magaguwa nga inosente siya.
33 “Kon ang imo katawhan nga mga Israelinhon mapierdi sang ila mga
kaaway tungod kay nakasala sila sa imo, kag kon magbalik sila sa imo kag
magdayaw sa imo kag magpangamuyo sa sini nga templo,
34 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila sa ila sala kag dal-a sila
pabalik sa duta nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan.
35 “Kon indi mo pagpaulanon tungod kay nakasala sa imo ang imo
katawhan, kag kon magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga lugar
kag magdayaw sa imo, kag maghinulsol sa ila mga sala tungod kay
ginsilutan mo sila,
36 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila nga imo mga alagad, ang imo
katawhan nga mga Israelinhon. Tudlui sila sang matarong nga pagkabuhi,
kag padal-i sang ulan ang duta nga imo ginhatag sa ila nga ila
panag-iyahan.
37 “Kon may mag-abot nga gutom sa duta *sang imo katawhan*, ukon
kahalitan, ukon mainit nga hangin, ukon peste sa mga tanom pati na mga
apan kag mga ulod, ukon kibunon sila sang mga kaaway sa bisan diin sa ila
mga banwa, ukon mag-abot sa ila ang bisan ano nga balatian,
38 kag kon may ara sa ila nga magpangamuyo ukon magpangabay sa imo,
pamatii sila. Kon ginakilala nila nga tungod sa ila mga sala nag-abot ining
mga pag-antos sa ila, kag magpangamuyo sila nga nagabayaw sang ila mga
kamot, nga nagaatubang sa sini nga templo,
39 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Patawara sila, kag himua sa
kada isa sa ila ang nagakabagay sa ila mga binuhatan, kay nahibaluan mo
ang ila tagipusuon. Matuod nga ikaw gid lang ang nakahibalo sang
tagipusuon sang tanan nga tawo.
40 *Himua ina* para magtahod sila sa imo samtang nagakabuhi sila sa duta
nga ginhatag mo sa amon mga katigulangan.
41-42 “Kon ang mga indi Israelinhon nga nagaestar sa malayo nga lugar
makabati sang imo pagkabantog kag pagkagamhanan, kag magkadto sila
diri sa pagsimba sa imo kag magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini
nga templo,
43 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Kag himua ang bisan ano
nga ila ginapangabay, para ang tanan nga tawo sa kalibutan makakilala sa

imo kag magtahod sa imo pareho sang imo katawhan nga mga Israelinhon,
kag para mahibaluan nila nga ginapadunggan ka sa templo nga akon
ginpatindog.
44 “Kon ang imo katawhan magalakat sa pagpakig-away suno sa imo
mando, kag kon magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini nga
siyudad nga imo ginpili kag sa templo nga akon ginpatindog para sa imo
kadungganan,
45 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa langit, kag
hatagi sila sang kadalag-an.‡
46 Kon makasala sila sa imo—kay wala man sing bisan sin-o nga wala
nagakasala—kag sa imo kaakig ginpapierdi mo sila sa ila mga kaaway kag
ginbihag nila sila sa malayo ukon sa malapit nga lugar,
47 kag kon sa ulihi magbag-o ang ila mga tagipusuon didto, kag
maghinulsol sila kag magpakitluoy sa imo nga nagasiling, ‘Nakasala kami,
kag malain ang amon mga ginhimo,’
48 *pamatii ang ila pangamuyo*. Kon magbalik sila sa imo sa bug-os nila nga
tagipusuon kag hunahuna didto sa lugar sang ila mga kaaway nga
nagbihag sa ila, kag magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini
nga duta nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan, sa sini nga siyudad nga
imo ginpili, kag sa templo nga akon ginpatindog para sa imo kadungganan,
49 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa imo
puluy-an sa langit, kag hatagi sila sang kadalag-an.
50 Patawara sila sa ila mga sala kag mga paglapas kontra sa imo, kag
tuguti nga maluoy sa ila ang mga nagbihag sa ila.
51 Kay katawhan mo sila nga imo ginapanag-iyahan. Ginpaguwa mo sila
sa Egypt, ang lugar nga pareho sa nagadabadaba nga hurnohan nga
tunawan sang salsalon.
52 “Kabay pa nga talupangdon mo ang akon mga pangabay kag ang mga
pangabay sang imo katawhan nga mga Israelinhon, kag kabay pa nga
pamatian mo sila kon magpangayo sila sang bulig sa imo.
53 Kay ginpili mo sila, Ginoong Dios, sa tanan nga nasyon sa kalibutan
bilang katawhan nga imo ginapanag-iyahan, suno sa ginsiling mo paagi
kay Moises nga imo alagad, sang ginpaguwa mo ang amon mga
katigulangan sa Egypt.”
54 Sang matapos ni Solomon ang iya mga pangamuyo kag mga pangabay
sa Ginoo, nagtindog siya sa atubangan sang halaran sang Ginoo, sa diin
nagluhod siya nga nagabayaw sang iya mga kamot sa langit.
55 Sa mabaskog nga tingog, ginbendisyunan niya ang bilog nga
komunidad sang Israel. Siling niya,
56 “Dalayawon ang Ginoo nga naghatag sang kapahuwayan sa iya
katawhan nga mga Israelinhon suno sa iya ginpromisa. Gintuman gid niya
ang tanan nga ginpromisa niya kay Moises nga iya alagad.
57 Kabay pa nga updan kita sang Ginoo nga aton Dios pareho sang iya
pag-upod sa aton mga katigulangan. Kabay pa nga indi niya kita
pag-isikway ukon pagpabay-an.
58 Kabay pa nga himuon niya kita nga matinumanon sa iya para
magkabuhi kita suno sa iya mga pamaagi, kag magtuman sang iya mga
sugo kag mga pagsulundan nga iya ginhatag sa aton mga katigulangan.
59 Kag kabay pa nga dumdumon permi sang Ginoo nga aton Dios,
adlaw-gab-i, ining akon mga pangamuyo. Kabay pa nga buligan niya ako

‡ **8:45** *hatagi sila sang kadalag-an:* ukon, *himua ang husto para sa ila.* Amo man sa bersikulo 39.

kag ang iya katawhan nga mga Israelinhon, suno sa ila kinahanglanon
kada adlaw,
60 para mahibaluan sang tanan nga katawhan sa bilog nga kalibutan nga
ang GINOO amo ang Dios kag wala na sing iban pa.
61 Kag kabay pa nga kamo *nga mga Israelinhon* magmatutom gid sa
GINOO nga aton Dios. Tumana ninyo ang iya mga pagsulundan kag mga
sugo pareho sang inyo ginahimo subong."

Ang Pagdedikar sang Templo
(2 Cro. 7:4-10)

62 Dayon naghalad sa GINOO si Haring Solomon kag ang tanan nga
Israelinhon nga kaupod niya.
63 Naghalad sila sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon. Ang
kadamuon sini 22,000 ka baka kag 120,000 ka karnero kag kanding. Sa sini
nga paagi, gindedikar sang hari kag sang mga Israelinhon ang templo sang
GINOO.
64 Sa amo man nga adlaw, gindedikar sang hari ang ugsaran nga ara sa
atubangan sang templo sang GINOO. Naghalad sila didto sang mga halad
nga ginasunog, mga halad nga regalo, kag mga tambok nga bilang halad
para sa maayo nga relasyon. Kay ang sa way nga halaran nga ara man sa
atubangan sang templo tama kagamay para sa sini nga mga halad.
65 Nagsaulog si Solomon kag ang tanan nga Israelinhon sang Piesta *sang
Pagpatindog sang mga Payag*. Madamo gid nga mga katawhan ang
nagtilipon halin sa Lebo Hamat *sa north* hasta sa ililigan sang tubig sang
Egypt *sa south*. Ang ila selebrasyon sa presensya sang GINOO nga ila§ Dios
14 ka adlaw tanan—pito ka adlaw *para sa pagdedikar sang templo* kag pito
ka adlaw *para sa Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag*.
66 Pagkatapos sang Piesta* ginpapuli ni Solomon ang mga tawo. *Antes sila
maglakat* ginbendisyunan sang mga tawo si Haring *Solomon,* kag nagpuli
sila nga malipayon gid tungod sa tanan nga kaayo nga ginhimo sang GINOO
sa iya alagad nga si David kag sa iya katawhan nga mga Israelinhon.

9

Nagpakita ang Dios kay Solomon
(2 Cro. 7:11-22)

1 Natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo sang GINOO kag sang
iya palasyo, kag sang iban pa nga iya ginplano nga himuon.
2 Dayon nagpakita liwat ang GINOO sa iya pareho sang iya ginhimo sadto
sa Gibeon.
3 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Nabatian ko ang imo pangamuyo kag
pangabay sa akon. Ining templo nga ginpatindog mo ginpili ko bilang lugar
nga sa diin padunggan ako hasta san-o. Bantayan ko ini kag atipanon
permi.
4 Kag ikaw, kon magkabuhi ka nga masaligan kag matarong sa akon
atubangan pareho sang imo amay nga si David, kag kon himuon mo ang
tanan nga ginapahimo ko sa imo kag tumanon ang akon mga pagsulundan
kag mga sugo,
5 paharion ko sa Israel ang imo mga kaliwat hasta san-o. Ginpromisa ko
ini sa imo amay nga si David sang ginsilingan ko siya, 'Indi ka madulaan
sang kaliwat nga magahari sa Israel.'

§ **8:65** *ila:* sa Hebreo, *aton* * **8:66** *Pagkatapos sang Piesta:* sa Hebreo, *Sang ikawalo nga adlaw.* Siguro ang masunod nga adlaw pagkatapos sang ikapito nga adlaw sang Piesta.

6 Pero kon magtalikod kamo ukon ang inyo mga kaliwat sa akon kag indi
magtuman sang akon mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag ko sa
inyo, kag kon mag-alagad kamo kag magsimba sa iban nga mga dios,
7 pahalinon ko kamo sa duta nga ginhatag ko sa inyo, kag sikwayon ko
ining templo nga ginpili ko nga lugar nga sa diin padunggan ako. Dayon
yagutaon kag kadlawan sang tanan nga tawo ang Israel.
8 Kag bisan matahom kag bantog ining templo, *gub-on ko ini.* Makibot kag
matingala gid ang tanan nga magaagi diri, kag magayaguta sila nga
nagasiling, 'Ngaa ginhimo ini sang GINOO sa sini nga duta kag sa sini nga
templo?'
9 Magasabat ang iban, 'Tungod kay ginsikway nila ang GINOO nga ila Dios
nga nagpaguwa sang ila mga katigulangan sa Egypt, kag nag-alagad sila
kag nagsimba sa iban nga mga dios. Amo ina nga ginpadal-an sila sang
GINOO sang sina nga mga kahalitan.'"

Ang Iban pa nga Nahuman ni Solomon (2 Cro. 8:1-18)

10 Pagkatapos sang 20 ka tuig nga pagpatindog ni Solomon sang duha ka
building—ang templo sang GINOO kag ang palasyo,
11 ginhatag niya ang 20 ka banwa sa Galilea kay Haring Hiram sang Tyre.
Ginhimo niya ini tungod kay ginsuplayan siya ni Hiram sang tanan nga
kahoy nga sedro kag sipres, kag sang bulawan nga iya ginkinahanglan.
12 Pero sang nagkadto si Hiram *sa Galilea* halin sa Tyre sa pagtan-aw sang
mga banwa nga ginhatag sa iya ni Solomon, wala siya malipay sini.
13 Gani nagsiling siya kay Solomon, "Utod ko, ano nga klase sang mga
banwa ining ginhatag mo sa akon?" Gintawag ni Hiram ato nga mga duta
nga Cabul,* kag amo man gihapon ang tawag sini hasta subong.
14 Nagpadala sadto si Hiram kay Solomon sing mga lima ka tonelada nga
bulawan.
15 Amo ini ang estorya parte sa pagtipon ni Haring Solomon sang mga
tawo nga iya ginpilit nga mag-obra sa pagpatindog sang templo sang GINOO
kag sang iya palasyo, sa pagtampok sang manubo nga parte sang banwa,†
sa pagpabakod sang pader sang Jerusalem, kag sa pagpatindog liwat sang
mga banwa sang Hazor, Megido, kag Gezer.
16 (Ining Gezer ginsalakay kag gin-agaw sang Faraon nga hari sang Egypt.
Ginsunog niya ini kag ginpamatay ang mga pumuluyo sini nga mga
Canaanhon. Ginhatag niya ini nga banwa sa iya anak nga babayi bilang
regalo sa iya kasal kay Solomon.
17 Kag ginpatindog liwat ni Solomon ining Gezer.) Ginpatindog man ni
Solomon ang idalom nga parte sang Bet Horon,
18 ang Baalat, ang Tamar‡ nga ara sa desierto nga sakop sang iya duta,
19 kag ang tanan nga banwa nga bulutangan sang iya mga bodega, mga
karwahe, kag mga kabayo. Ginpatindog niya ang tanan nga luyag niya
patindugon sa Jerusalem, sa Lebanon, kag sa tanan nga duta nga sakop
niya.
20-21 May mga katawhan pa nga indi Israelinhon nga nabilin sa Israel.
Sila amo ang mga kaliwat sang mga Amornon, Hithanon, Periznon,
Hivhanon kag mga Jebusnon, nga wala malaglag sing bug-os sang mga
Israelinhon *sang pag-agaw nila sang duta sang Canaan.* Ginhimo sila ni

---

* **9:13** *Cabul:* Posible ang buot silingon sini sa Hebreo, *wala sing pulos.* † **9:15** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini. ‡ **9:18** *Tamar:* ukon, *Tadmor*

Solomon nga mga ulipon kag ginpilit nga mag-obra, kag nagpabilin sila nga ulipon hasta subong.
22 Pero wala paghimua ni Solomon nga ulipon ang bisan sin-o nga
Israelinhon. Sa baylo, ginhimo niya sila nga iya mga soldado, mga opisyal,
mga pangulo sang mga soldado, mga kumander sang iya mga karwahe, kag
mga manugkabayo.
23 Ang 550 sa ila ginhimo ni Solomon nga mga opisyal nga nagadumala
sang mga nagaobra sa iya mga proyekto.
24 Sang matapos na ang palasyo nga ginpahimo ni Solomon para sa iya
asawa nga anak sang hari sang Egypt,§ ginsaylo niya ang iya asawa didto
halin sa Banwa ni David.* Pagkatapos ginpatampukan niya ang manubo
nga parte sang banwa.†
25 Tatlo ka beses kada tuig, nagahalad si Solomon sang mga halad nga
ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon didto sa halaran
nga iya ginpahimo para sa GINOO. Nagasunog man siya sang insenso sa
presensya sang GINOO.
Gani natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo.
26 Nagpahimo pa gid si Solomon sang mga barko sa Ezion Geber, malapit
sa Elat‡ nga sakop sang Edom, sa baybayon sang Mapula nga Dagat.
27 Nagpadala si Hiram sang mga eksperiensyado nga mga marino sa
pagbiyahe upod sa mga tinawo ni Solomon.
28 Nagbiyahe sila sa Ofir; kag sang pagbalik nila may dala sila nga mga 15
ka tonelada nga bulawan, kag gindala nila ini kay Haring Solomon.

10

Nagbisita ang Rayna sang Sheba kay Haring Solomon
(2 Cro. 9:1-12)

1 Sang mabatian sang rayna sang Sheba ang pagkabantog ni Solomon,
nga nakahatag sang kadungganan sa GINOO, nagkadto siya kay Solomon
para testingan ang iya kaalam paagi sa mabudlay nga mga pamangkot.
2 Nag-abot siya sa Jerusalem nga may upod nga madamo nga tinawo, kag
may dala siya nga mga camel nga kargado sang mga *regalo nga* panakot,
bulawan nga puwerte kadamo, kag malahalon nga mga bato. Pagkitaay
nila ni Solomon, ginpamangkot niya siya sang tanan nga gusto niya nga
ipamangkot.
3 Ginsabat ni Solomon ang tanan niya nga pamangkot kag wala gid sing
bisan ano nga butang nga indi niya mapaathag sa iya.
4 Sang mapamatud-an sang rayna sang Sheba ang kaalam ni Solomon,
kag sang makita niya ang katahom sang palasyo nga iya ginpatindog,
5 daw indi siya makapati. *Amo man sang makita niya* ang pagkaon sa
lamisa sang hari, ang pagdumala sang iya mga opisyal, ang pag-alagad
sang iya mga suluguon nga may matahom nga mga uniporme, ang mga
manugserbi sang iya ilimnon, kag ang mga halad nga ginasunog nga iya
ginhalad sa templo sang GINOO.
6 Nagsiling siya sa hari, "Matuod gid man ang nabatian ko sa akon nasyon
parte sa imo mga hinimuan kag kaalam.
7 Wala ako nagpati sini hasta nga nagkadto ako diri kag nakita ko ini
mismo. Ang matuod, wala gani sa katunga sang akon nabatian parte sa imo

§ **9:24** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* * **9:24** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1. † **9:24** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini. ‡ **9:26** *Elat:* ukon, *Elot*

ang akon nakita. Ang imo kaalam kag manggad labaw pa sang sa akon nabatian.
8 Daw ano ka suwerte sang imo mga tinawo! Daw ano ka suwerte sang
imo mga opisyal nga nagaalagad sa imo kay permi nila mabatian ang imo
kaalam.
9 Dalayawon ang GINOO nga imo Dios, nga nalipay sa imo kag nagbutang
sa imo sa trono sang Israel. Tungod sa wala sing katapusan nga gugma
sang GINOO sa Israel, ginhimo niya ikaw nga hari para magagahom ka nga
may hustisya kag pagkamatarong."
10 Dayon ginhatagan niya si Haring *Solomon* sing mga lima ka tonelada
nga bulawan, madamo nga panakot kag malahalon nga mga bato. Wala na
gid sing may makatupong sa kadamuon sang panakot nga ginhatag sang
rayna sang Sheba kay Haring Solomon.
11 (Ang mga barko ni Hiram nagdala man *kay Haring Solomon* sang mga
bulawan, madamo nga kahoy nga almug, kag malahalon nga mga bato, nga
halin *tanan* sa Ofir.
12 Gin-gamit sang hari ang mga kahoy nga almug nga hagdanan sa
templo sang GINOO kag sa palasyo, kag ang iban ginhimo nga mga arpa kag
mga lira para sa mga musikero. Amo ato ang pinakamaayo nga mga kahoy
nga almug nga gindala sa Israel; wala na subong sing may makita nga
pareho sadto.*)
13 Ginhatag ni Haring Solomon sa rayna sang Sheba ang bisan ano nga
ginpangayo niya, wala labot sang mga regalo nga ginhatag ni Solomon sa
iya. Dayon nagpuli ang rayna sa iya lugar upod sang iya mga tinawo.

Ang Manggad ni Solomon
(2 Cro. 9:13-28)

14 Kada tuig nagabaton si Solomon sing mga 23 ka tonelada nga bulawan,
15 wala labot sa mga buhis nga halin sa mga negosyante, sa tanan nga
hari sang Arabia, kag sa mga gobernador sang Israel.
16 Nagpahimo si Haring Solomon sang 200 ka dalagko nga mga taming
nga ang kada taming nahaklapan sing mga pito† ka kilo nga bulawan.
17 Nagpahimo man siya sang 300 ka magagmay nga mga taming nga ang
kada taming nahaklapan sing mga duha ka kilo nga bulawan. Ginpabutang
niya ini tanan didto sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan sang
Lebanon.
18 Nagpahimo man ang hari sang isa ka dako nga trono nga halin sa mga
bangkil sang mga elepante, kag ginhaklapan ini sang puro nga bulawan.
19 May anom ka halintang ang trono, kag tipulon ang likod sini. Sa kada
kilid sang halambuyan sini may ara nga estatwa sang leon nga nagatindog.
20 Kag may ara man nga estatwa sang leon sa kada kilid sang halintang.
Dose tanan ka estatwa sang leon sa anom ka halintang. Wala sing may
makapareho sini nga trono sa bisan diin nga ginharian.
21 Ang tanan nga ilimnan ni Haring Solomon puro bulawan, kag ang
tanan nga kagamitan sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan
sang Lebanon puro man bulawan. Wala ini ginhimo sa pilak kay gamay
lang ang bili sang pilak sang panahon ni Solomon.
22 May mga barko man si Solomon nga pangnegosyo‡ nga nagabiyahe
upod sa mga barko ni Hiram. Ini nga mga barko nagapuli isa ka bes sa kada

---

* **10:12** *Amo ato...pareho sadto:* ukon, *Wala na gid sing may makatupong sa kadamuon sang mga kahoy nga almug nga gindala sa Israel; indi na makita subong ang pareho sina kadamo.* † **10:16** *pito:* ukon, *tatlo kag tunga* ‡ **10:22** *mga barko...pangnegosyo:* sa Hebreo, *mga barko sang Tarshish*

tatlo ka tuig, nga may dala nga mga bulawan, pilak, bangkil sang elepante, kag dalagko kag magagmay nga klase sang mga amo.
23 Wala sing bisan sin-o nga hari sa kalibutan nga makatupong sa kaalam
kag sa manggad ni Haring Solomon.
24 Ang mga tawo sa tanan nga nasyon nagatinguha nga makita si
Solomon para makapamati sila sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa iya.
25 Kada tuig, ang kada isa nga nagabisita sa iya may dala nga mga
regalo—mga butang nga hinimo halin sa pilak kag bulawan, mga bayo, mga
armas, mga panakot, mga kabayo, kag mga mula.§
26 Nakatipon si Solomon sang 1,400 ka karwahe kag 12,000 ka kabayo.
Ginbutang niya ang iban sini sa mga banwa nga bulutangan sang iya mga
karwahe, kag ang iban didto sa iya sa Jerusalem.
27 Sang panahon nga siya ang hari, ang pilak sa Jerusalem daw pareho
lang ka ordinaryo sa mga bato, kag ang kahoy nga sedro daw pareho
kabugana sa *ordinaryo nga mga* kahoy nga sikomoro sa mga bulobukid sa
west.*
28 Ang mga kabayo ni Solomon naghalin pa sa Egypt† kag sa Cilicia.‡
Ginbakal ini sa Cilicia sang iya mga manugbakal sa husto nga bili.
29 Sadto nga tion ang bili sang karwahe nga halin sa Egypt 600 ka bilog
nga pilak, kag ang kabayo 150 ka bilog nga pilak. Ginbaligya man ini sang
mga tinawo ni Solomon sa tanan nga hari sang mga Hithanon kag sang
mga Arameanhon.§

11

Ang mga Asawa ni Solomon

1 Madamo nga babayi nga indi Israelinhon ang ginhigugma ni Haring
Solomon. Luwas sa anak sang hari sang Egypt, may mga asawa pa gid siya
nga mga Moabnon, Ammonhon, Edomnon, Sidonhon, kag mga Hithanon.
2 Ginsilingan na nga daan sang GINOO ang mga Israelinhon nga indi sila
magpangasawa ukon magpamana halin sa sina nga mga nasyon, tungod
kay ang ila mapangasawa ukon mapamana amo ang magaimpluwensya sa
ila sa pagsimba sa iban nga mga dios. Pero naghigugma gihapon si
Solomon sa sini nga mga babayi.
3 May 700 ka asawa si Solomon nga mga anak sang mga hari kag mga
opisyal, kag may 300 pa gid siya ka asawa nga mga suluguon. Ang iya mga
asawa amo ang nagpahilayo sa iya *sa Dios*.
4 Sang tigulang na siya gin-impluwensya siya sang iya mga asawa sa
pagsimba sa iban nga mga dios. Indi na maayo ang iya relasyon sa GINOO
nga iya Dios; indi pareho sang iya amay nga si David.
5 Nagsimba siya kay Ashtoret, ang diosa sang mga Sidonhon, kag kay
Molec,* ang makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.
6 Sa sini nga paagi, naghimo si Solomon sang malain sa panulok sang
GINOO. Wala siya magsunod sing bug-os sa GINOO; indi pareho sa ginhimo
sang iya amay nga si David.
7 Nagpahimo si Solomon sang simbahan sa mataas nga lugar, sa east sang
Jerusalem, para kay Kemosh, ang makangilil-ad nga dios sang mga

§ **10:25** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. * **10:27** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela* † **10:28** *Egypt:* ukon, *Muzur, nga isa ka lugar nga malapit sa Cilicia.* ‡ **10:28** *Cilicia:* sa Hebreo, *Kue* § **10:29** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* * **11:5** *Molec:* sa Hebreo, *Milcom.* Amo man sa bersikulo 33.

Moabnon. Nagpahimo man siya sang simbahan para kay Molek, ang
makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.
8 Ginpahimuan man niya sang mga simbahan ang mga dios-dios sang
tanan niya nga asawa nga indi Israelinhon, kag didto sila nagasunog sang
mga insenso kag nagahalad para sa ila mga dios-dios.
9 Naakig ang GINOO kay Solomon tungod kay nagtalikod siya sa GINOO,
ang Dios sang Israel, nga nagpakita sa iya sing makaduha ka beses.
10 Bisan ginpaandaman na niya si Solomon nga indi magsunod sa iban
nga mga dios, wala gihapon magtuman si Solomon sa iya.
11 Gani nagsiling ang GINOO kay Solomon, "Tungod kay wala mo
pagtumana ang akon kasugtanan kag ang akon mga sugo, kuhaon ko sa
imo ang imo ginharian kag ihatag ko ini sa isa sa imo mga alagad.
12 Pero tungod sa imo amay nga si David indi ko ini paghimuon samtang
buhi ka pa. Himuon ko ini sa panahon na sang *paghari sang* imo anak.
13 Pero indi ko pagkuhaon ang bilog nga ginharian sa iya, kundi bilinan
ko siya sang isa ka tribo tungod sa akon alagad nga si David kag tungod sa
Jerusalem nga akon pinili *nga siyudad*."

Ang mga Kaaway ni Solomon

14 Ginbuot sang GINOO nga may magkontra kay Solomon. Siya amo si
Hadad nga Edomnon, nga kaliwat sang isa sang mga hari sang Edom.
15 Sang una, sang nagpakig-away si David sa Edom, si Joab nga kumander
sang mga soldado ni David nagkadto didto sa Edom para ilubong ang mga
napatay sa inaway. Kag sang didto siya, ginpamatay niya kag sang iya mga
tinawo ang tanan nga lalaki sa Edom.
16 Anom ka bulan ang ila pagtiner didto. Wala sila naghalin hasta naubos
nila pamatay ang tanan nga lalaki didto.
17 Pero si Hadad nga bata pa sadto nakapalagyo sa Egypt kaupod sang
iban nga mga Edomnon nga mga opisyal nga nag-alagad sa iya amay.
18 Naghalin sila sa Midian kag nagkadto sa Paran. Kag kaupod sang iban
nga mga taga-Paran, nagkadto sila sa Egypt kag nagpakigkita sa Faraon nga
hari sang Egypt. Ginhatagan sang hari si Hadad sang balay, duta, kag
pagkaon.
19 Nagustuhan gid sang hari† si Hadad, gani ginpaasawa niya kay Hadad
ang iya bayaw, nga utod sang iya asawa nga si Rayna Tapenes.
20 Sang ulihi nagbata sing lalaki ang asawa ni Hadad, kag gin-ngalanan
nila nga Genubat. Si Tapenes ang nagpadako sa bata didto sa palasyo.
Nagpuyo ang bata upod sa mga anak sang hari.
21 Sang didto si Hadad sa Egypt, nabalitaan niya nga patay na si David
kag si Joab nga kumander sang mga soldado. Nagsiling si Hadad sa hari,
"Papulia na ako sa akon nasyon."
22 Nagpamangkot ang hari, "Ngaa? Ano pa bala ang kulang sa imo diri
nga gusto mo gid magpuli sa inyo?" Nagsabat si Hadad, "Wala; basta
papulia lang ako."
23 May isa pa ka tawo nga ginbuot sang Dios nga magkontra kay Solomon.
Siya amo si Rezon nga anak ni Eliada. Naglayas siya sa iya agalon nga si
Haring Hadadezer sang Zoba,
24 kag nangin pangulo siya sang mga rebelde nga iya gintipon. Sang
mapierdi ni David ang mga soldado ni Hadadezer, nagkadto si Rezon kag
ang iya mga tinawo sa Damascus. Ginsakop nila ini nga lugar kag didto sila
nag-estar.

† **11:19** *hari:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa bersikulo 20, 21 kag 22.

25 Nangin hari si Rezon sang Aram,‡ kag ginkontra niya ang Israel.
Nangin kaaway siya sang Israel samtang buhi pa si Solomon. Gindugangan
pa niya ang kagamo nga ginahimo ni Hadad sa Israel.

Nagrebelde si Jeroboam kay Solomon

26 Isa pa sa mga nagkontra kay Solomon amo si Jeroboam nga isa sang iya
mga opisyal. Taga-Efraim siya sa banwa sang Zereda. Ang iya amay nga si
Nebat patay na, pero ang iya iloy nga si Zerua buhi pa.
27 Amo ini ang estorya kon paano siya nagrebelde sa hari:
Ginapatampukan sadto ni Solomon ang manubo nga parte§ sang banwa
sang iya amay nga si David, kag ginapakay-o ang mga pader sini.
28 Ining si Jeroboam maabilidad nga tawo, kag sang matalupangdan ni
Solomon ang iya kapisan, ginhimo niya siya nga manugdumala sang tanan
nga tawo nga ginpilit nga mag-obra halin sa tribo ni Efraim kag ni Manase.*
29 Isa sina ka tion, samtang nagapaguwa si Jeroboam sa Jerusalem,
ginsugata siya ni Propeta Ahia nga taga-Shilo. Bag-o ang ginasuksok ni Ahia
nga pangguwa nga bayo. Sila lang nga duha didto sa kapatagan.
30 Gin-uba ni Ahia ang iya pangguwa nga bayo kag gin-gisi ini sa dose ka
parte.
31 Dayon nagsiling siya kay Jeroboam, "Kuha ka sang napulo ka parte
sini, kay amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Kuhaon
ko ang ginharian ni Solomon kag ihatag sa imo ang napulo ka tribo sini.
32 Pero tungod kay David nga akon alagad kag sa siyudad sang Jerusalem
nga akon pinili sa tanan nga siyudad sang Israel, ibilin ko ang isa ka tribo
kay Solomon.
33 Himuon ko ini tungod kay ginsikway niya† ako kag ginsimba si
Ashtoret, ang diosa sang mga Sidonhon, si Kemosh, ang dios sang mga
Moabnon, kag si Molec, ang dios sang mga Ammonhon. Wala siya‡
nagsunod sa akon mga pamaagi kag wala siya nagkabuhi sing husto sa
akon panulok. Wala siya nagtuman sa akon mga pagsulundan kag mga
sugo; indi pareho sa iya amay nga si David.
34 Pero indi ko pagkuhaon ang bilog nga ginharian kay Solomon.
Magahari siya sa bilog niya nga kabuhi tungod sa akon alagad nga si David
nga akon ginpili, nga nagtuman sang akon mga sugo kag mga pagsulundan.
35 Pagakuhaon ko ang napulo ka tribo sa ginharian sang iya anak *nga
magabulos sa iya bilang hari*, kag ihatag ko ini sa imo.
36 Hatagan ko sang isa ka tribo ang iya anak para ang mga kaliwat ni
David nga akon alagad magapadayon sa paghari sa Jerusalem, ang siyudad
nga akon ginpili para padunggan ako.
37 Kon parte sa imo, himuon ko ikaw nga hari sang Israel. Dumalahan mo
ang tanan nga gusto mo.
38 Kon tumanon mo ang tanan nga isugo ko sa imo kag magsunod ka sa
akon mga pamaagi, kag kon maghimo ka sing maayo sa akon panulok
paagi sa pagtuman sang akon mga pagsulundan kag mga sugo pareho sang
ginhimo ni David nga akon alagad, magaupod ako sa imo. Magapabilin sa
paghari ang imo mga kaliwat pareho sa mga kaliwat ni David. Mangin imo
ang Israel.

---

‡ **11:25** *Aram:* ukon, *Syria* § **11:27** *manubo nga parte:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini * **11:28** *tribo ni Efraim kag ni Manase:* sa literal, *panimalay ni Jose* † **11:33** *niya:* Amo ini sa Septuagint, Latin Vulgate kag Syriac. Sa Hebreo, *nila.* ‡ **11:33** *siya:* Tan-awa ang nagligad nga footnote.

39 Tungod sa mga sala ni Solomon, silutan ko ang mga kaliwat ni David,
pero indi hasta san-o."
40 Gani gintinguhaan ni Solomon nga patyon si Jeroboam, pero
nagpalagyo si Jeroboam kay Shishak, ang hari sang Egypt, kag didto siya
nag-estar hasta napatay si Solomon.

Ang Katapusan sang Paghari ni Solomon
(2 Cro. 9:29-31)
41 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Solomon, kag ang tanan
nga iya ginhimo, kag ang parte sa iya kaalam nasulat sa Libro sang mga
Binuhatan ni Solomon.
42 Sa Jerusalem *nag-estar* si Solomon samtang nagahari siya sa bilog nga
Israel sa sulod sang 40 ka tuig.
43 Sang napatay siya, ginlubong siya sa banwa sang iya amay nga si
David. Kag si Rehoboam nga iya anak ang nagbulos sa iya bilang hari.

12

Nagrebelde ang Israel kay Rehoboam
(2 Cro. 10:1-19)
1 Nagkadto si Rehoboam sa Shekem, nga sa diin nagtipon ang mga
Israelinhon sa pagproklamar sa iya nga hari.
2 Pagkabati sini ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nagbalik siya sa Israel.
(Kay sadto nga panahon didto siya nagaestar sa Egypt, nga sa diin
nagpalagyo siya kay Haring Solomon.)
3 Ginpatawag sang komunidad sang Israel si Jeroboam, kag tanan sila
nagkadto kay Rehoboam kag nagsiling,
4 "Mabug-at ang mga ginpatuman sang imo amay sa amon. Pero kon
pamag-anon mo ini alagaran ka namon."
5 Nagsabat si Rehoboam, "Hatagi ninyo ako anay sang tatlo ka adlaw sa
paghunahuna sini, pagkatapos balik kamo sa akon." Gani nagpuli ang mga
tawo.
6 Nagpakigkita dayon si Haring Rehoboam sa mga manugdumala nga
nakaalagad sa iya amay nga si Solomon sang buhi pa siya. Nagpamangkot
si Rehoboam sa ila, "Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa
ginapangabay sang sadto nga mga tawo?"
7 Nagsabat sila, "Kon ihatag mo sa ila subong ang ila ginapangabay, kag
ipakita mo sa ila nga handa ka nga mag-alagad sa ila, magaalagad sila sa
imo hasta san-o."
8 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ila laygay, sa baylo
nagpakigkita siya sa iya katubo-tubo nga mga pamatan-on nga nagaalagad
sa iya.
9 Nagpamangkot siya sa ila, "Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa
ginapangabay sang sadto nga mga tawo? Nagapangabay sila sa akon nga
pamag-anan ko ang mabug-at nga mga ginpatuman sang akon amay sa ila."
10 Nagsabat ang mga pamatan-on, "Amo ini ang isabat mo sa sadto nga
mga tawo nga nagapangabay sa imo: 'Ang akon kamalingking mas dako pa
sa hawak sang akon amay.
11 *Ang buot ko silingon nga* mas mabug-at pa ang ipatuman ko sa inyo
sang sa ginpatuman sang akon amay. Kon ginhanot kamo sang akon amay
sang latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga
metal.*'"

* **12:11** *putik nga may matalom nga mga metal:* sa literal, *mga iwi-iwi.* Amo man sa bersikulo 14.

12 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagbalik si Jeroboam kag ang mga
tawo kay Haring Rehoboam, suno sa ginsiling sang hari sa ila.
13 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ginlaygay sa iya sang mga
manugdumala. Sa baylo, ginhambalan niya sing masakit ang mga tawo
14 suno sa ginlaygay sang mga pamatan-on. Nagsiling siya sa ila,
"Mabug-at ang ginpatuman sang akon amay sa inyo, pero mas mabug-at pa
ang ipatuman ko sa inyo. Kon ginhanot kamo sang akon amay sang latigo,
hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga metal."
15 Gani wala magpamati ang hari sa pangabay sang mga tawo, kay ini
pagbuot sang GINOO para matuman ang iya ginsiling kay Jeroboam nga
anak ni Nebat paagi kay Ahia nga taga-Shilo.
16 Sang mareyalisar sang mga Israelinhon nga wala sila pagpamatii sang
hari, nagsiling sila sa hari, "Wala kami labot sa imo nga kaliwat ni David!
Bahala ka na sa imo ginharian! Dali kamo mga Israelinhon, mapuli kita!"
Gani nagpalauli ang mga Israelinhon.
17 Ang mga Israelinhon lang nga nagaestar sa mga banwa sang Juda amo
ang padayon nga gindumalahan ni Rehoboam.
18 Karon, ginpakadto ni Haring Rehoboam sa mga Israelinhon si
Adoniram,† ang manugdumala sang mga tawo nga ginapilit nga mag-obra,
para magpakig-areglo sa ila. Pero ginbato siya sang mga Israelinhon hasta
nga napatay. *Pagkabati sini ni* Rehoboam nagdali-dali siya sakay sa iya
karwahe kag nagpalagyo sa Jerusalem.
19 Bisan hasta subong nagarebelde ang mga Israelinhon sa mga kaliwat
ni David.
20 Sang mabalitaan sang tanan nga Israelinhon nga nakapuli na si
Jeroboam, ginpatawag nila siya sa isa ka pagtilipon, kag ginhimo nila siya
nga hari sa bilog nga Israel. Ang tribo lang ni Juda ang nagpabilin nga
mainunungon sa mga kaliwat ni David.

Ginpaandaman ni Shemaya si Rehoboam
(2 Cro. 11:1-4)

21 Pag-abot ni Rehoboam sa Jerusalem, gintipon niya ang maayo gid nga
mga soldado sang mga tribo sang Juda kag Benjamin. Nakatipon siya sang
180,000 ka soldado sa pagpakig-away kontra sa katawhan sang Israel kag
sa pagbawi sang iya ginharian.
22 Pero nagsiling ang Dios kay Shemaya nga iya alagad,
23 "Hambala si Haring Rehoboam sang Juda, nga anak ni Solomon, kag
ang tanan nga katawhan sang Juda kag Benjamin kag ang iban pa nga
nagaestar kaupod nila
24 nga *ako,* ang GINOO, nagasiling, 'Indi kamo magpakig-away sa inyo
kadugo nga mga Israelinhon. Magpuli kamo, kay pagbuot ko ini tanan.'"
Nagtuman sila sa GINOO kag nagpuli, suno sa ginmando sang GINOO.

Nagpahimo si Jeroboam sang Bulawan nga mga Baka

25 Ginpapaderan ni Jeroboam ang banwa sang Shekem sa kabukiran
sang Efraim, kag didto siya nag-estar. Sang ulihi nagkadto siya sa Penuel
kag ginpakay-o niya ini.
26 Nagsiling siya sa iya kaugalingon, "Basi mabalik ang ginharian sa mga
kaliwat ni David
27 kon magpadayon ang katawhan sa pagkadto sa Jerusalem para
maghalad didto sa templo sang GINOO. Mahimo nga mag-unong liwat sila

† **12:18** *Adoniram:* ukon, *Adoram*

sa ila agalon nga si Haring Rehoboam sang Juda. Kag kon matabo ina,
patyon nila ako kag mabalik sila kay Rehoboam."
28 Gani pagkatapos nga nagpalaygay si Jeroboam parte sini, nagpahimo
siya sang duha ka bulawan nga baka. Nagsiling dayon siya sa mga tawo,
"Mga Israelinhon, mabudlay na para sa inyo nga magkadto pa sa
Jerusalem. Ari ang inyo mga dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt."
29 Ang isa ka bulawan nga baka ginpabutang niya sa Betel kag ang isa sa
Dan.
30 Ining ginhimo ni Jeroboam nangin *kabangdanan sang*
pagpakasala *sang mga taga-Israel*. Nagakadto pa sila bisan sa Dan sa pagsimba didto.
31 Nagpahimo pa gid si Jeroboam sang mga simbahan sa mataas nga mga
lugar, kag nagpili siya sang mga tawo nga mag-alagad bilang mga pari,
bisan indi sila mga kaliwat ni Levi.
32 Nagpapiesta man siya sang ika-15 nga adlaw sang ikawalo nga bulan,
pareho sang piesta sa Juda. Sa sina nga adlaw, naghalad siya sa Betel sang
mga halad sa halaran para sa *bulawan nga* mga baka nga iya ginpahimo.
Kag didto nagpili siya sang mga pari nga iya ibutang sa mga simbahan nga
iya ginpahimo sa mataas nga mga lugar.
33 Sa sina nga adlaw nga naghalad siya sa halaran nga iya ginpahimo sa
Betel, gin-umpisahan niya ang piesta nga para sa mga Israelinhon. Siya
mismo ang nagpili sang ika-15 nga adlaw sang ikawalo nga bulan para sa
sini nga piesta.

13

Ginpakamalaot sang Propeta ang Halaran sa Betel

1 Karon, ginsugo sang GINOO ang isa niya ka alagad nga taga-Juda sa
pagkadto sa Betel. Pag-abot niya didto, nagatindog si Jeroboam sa halaran
para maghalad.
2 Ginsugo sang GINOO ang iya alagad nga pakamalauton niya ato nga
halaran. Siling niya, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa sini nga
halaran: May matawo nga isa ka bata sa mga kaliwat ni David nga ang iya
ngalan si Josia. Pamatyon niya kag ihalad sa sini nga halaran ang mga pari
nga nagaalagad sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag nagahalad
sa sini nga halaran. Magakalasunog ang ila mga tul-an sa sini nga halaran."
3 Sa sina mismo nga adlaw, naghatag ang alagad sang Dios sang tanda
nga matabo ang iya ginhambal. Siling niya, "Amo ini ang tanda nga
ginsiling sang GINOO: Marumpag ini nga halaran kag ang mga abo sa sini
nga halaran maglalapta."
4 Pagkabati sadto ni Haring Jeroboam, gintudlo niya ang tawo kag
nagsiling, "Dakpa ninyo siya!" Pero gulpi lang nga nagtig-a ang kamot sang
hari, gani indi na niya mapaidalom ang iya kamot.
5 Kag dayon narumpag ang halaran kag ang mga abo sini naglalapta,
suno gid sa tanda nga ginsiling sang alagad sang Dios nga ginpahayag sa
iya sang GINOO.
6 Dayon nagsiling ang hari sa alagad sang Dios, "Ipangamuyo mo ako sa
GINOO nga imo Dios nga ayuhon niya ang akon kamot." Gani
nagpangamuyo ang alagad sang Dios sa GINOO, kag nag-ayo ang kamot
sang hari.
7 Nagsiling liwat ang hari sa alagad sang Dios, "Dali sa balay kag
magkaon, kag hatagan ko ikaw sang regalo."

8 Pero nagsabat ang alagad sang Dios, “Bisan ihatag mo pa sa akon ang
katunga sang imo pagkabutang, indi ako mag-upod sa imo ukon magkaon
ukon mag-inom sa sini nga lugar.
9 Kay ginmanduan ako sang GINOO nga indi gid ako magkaon ukon
mag-inom samtang diri ako, kag sa akon pagpuli indi ako mag-agi sa akon
gin-agyan sang pagkadto ko diri.”
10 Gani lain nga dalan ang iya gin-agyan pagpuli niya.
11 Sadto nga tion, may isa ka tigulang nga propeta nga nagaestar sa Betel.
Ginkadtuan siya sang iya mga anak nga lalaki* kag ginsugiran sang tanan
nga ginhimo sang alagad sang Dios sadto nga adlaw sa Betel. Ginsugiran
man nila siya kon ano ang ginsiling sang alagad sang Dios sa hari.
12 Nagpamangkot ang ila amay, “Diin siya nag-agi pagpuli?” Ginsugiran
nila siya kon diin siya nag-agi.
13 Dayon nagsiling ang ila amay sa ila, “Ipreparar ninyo ang donkey para
sa akon.” Gani ginpreparar nila ang donkey, kag nagsakay siya
14 kag ginlagas niya ang alagad sang Dios. Naabtan niya siya nga
nagapungko sa puno sang kahoy nga terebinto. Ginpamangkot niya siya,
“Ikaw bala ang alagad sang Dios nga halin sa Juda?” Nagsabat siya, “Huo.”
15 Nagsiling ang tigulang nga propeta, “Dali sa balay kag magkaon.”
16 Nagsiling ang alagad sang Dios, “Indi ako puwede nga magbalik kag
mag-upod sa imo, kag indi man ako puwede nga magkaon ukon mag-inom
upod sa imo sa sini nga lugar.
17 Kay ginhambalan ako sang GINOO nga indi gid ako magkaon ukon
mag-inom samtang diri ako, kag sa akon pagpuli indi ako mag-agi sa akon
gin-agyan sang pagpakadto ko diri.”
18 Nagsiling ang tigulang nga propeta, “Propeta man ako pareho sa imo.
Kag ginsugo sang GINOO ang isa ka anghel sa pagsiling sa akon nga dal-on
ko ikaw sa akon balay para makakaon ka kag makainom.” (Pero nagbutig
ang tigulang nga propeta.)
19 Gani nag-upod sa iya balay ang alagad sang Dios kag nagkaon kag
nag-inom siya didto.
20 Samtang nagapungko sila sa lamisa, may ginhambal ang GINOO sa
tigulang nga propeta.
21 Dayon nagsiling ang tigulang nga propeta sa alagad sang Dios nga halin
sa Juda, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginlapas mo ang ginsiling
sang GINOO nga imo Dios; wala mo pagtumana ang iya ginsugo sa imo.
22 Nagsiling siya sa imo nga indi ka magkaon kag mag-inom sa sini nga
lugar, pero nagbalik ka diri kag nagkaon kag nag-inom. Tungod sang imo
ginhimo, ang imo bangkay indi pag-ilubong sa lulubngan sang imo mga
katigulangan.”
23 Pagkatapos kaon kag inom sang alagad sang Dios, ginpreparar sang
tigulang nga propeta ang donkey para sa iya pagpuli.
24 Kag samtang nagapapuli siya, ginsugata siya sang isa ka leon kag
ginpatay. Ang iya bangkay nagahamyang sa dalan, kag ang leon kag ang
donkey nagatindog sa tupad sang iya bangkay.
25 Nakita sang mga nagaalagi ang bangkay kag ang leon sa tupad sini, kag
ginbalita nila ini sa banwa nga sa diin nagaestar ang tigulang nga propeta.
26 Sang mabatian ini sang tigulang nga propeta, nagsiling siya, “Siya ang
alagad sang Dios nga naglapas sa ginhambal sang GINOO. Gintugyan siya

* **13:11** *mga anak nga lalaki:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *anak nga lalaki.*

sang GINOO sa leon nga nagsalakay kag nagpatay sa iya, suno sa ginsiling sang GINOO sa iya."
27 Nagsiling dayon ang tigulang nga propeta sa iya mga anak nga lalaki,
"Ipreparar ninyo ang donkey para sa akon." Kag ginpreparar nila ini.
28 Naglakat siya dayon, kag nakita niya ang bangkay nga nagahamyang
sa dalan kag ang leon kag ang donkey nga nagatindog sa tupad sini. Wala
pagkauna sang leon ang bangkay ukon pag-anha ang donkey.
29 Ginkuha sang tigulang nga propeta ang bangkay sang alagad sang Dios
kag ginkarga sa donkey, kag gindala sa iya banwa para makapangasubo
siya sa bangkay kag malubong niya ini.
30 Ginlubong niya siya sa lulubngan nga ginpahimo niya mismo para sa
iya kaugalingon, kag nagpangasubo gid sila sa pagkapatay sang alagad
sang Dios.
31 Pagkatapos lubong, nagsiling ang tigulang nga propeta sa iya mga anak
nga lalaki, "Kon mapatay na gani ako, ilubong ninyo ako sa ginlubngan
sang alagad sang Dios, kag itupad ninyo ako sa iya.
32 Kay ang mga pulong nga ginpahambal sang GINOO sa iya parte sa
halaran sa Betel kag sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa Samaria
sigurado gid nga matuman."
33 Bisan pa sini nga natabo, wala gihapon nagbag-o si Jeroboam sa iya
malain nga mga pagginawi. Nagpili gihapon siya sang mga tawo nga
mag-alagad bilang mga pari sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar.
Ang bisan sin-o nga gusto mag-alagad bilang pari gin-ordinahan niya.
34 Ining ginhimo ni Jeroboam nangin kabangdanan sang pagpakasala
sang iya panimalay kag nagdala sa ila sang kapierdihan kag kalaglagan.

14

Ang Ginhambal ni Propeta Ahia Batok kay Jeroboam

1 Sadto nga tion, nagmasakit ang bata nga lalaki ni Jeroboam nga si Abia.
2 Gani nagsiling si Jeroboam sa iya asawa, "Magpakuno-kuno ka para
wala sing may makakilala sa imo nga asawa ko ikaw, kag magkadto ka sa
Shilo. Ato didto si Ahia, ang propeta nga nagsiling sa akon nga mangin hari
ako sang Israel.
3 Magkadto ka sa iya nga may dala nga mga regalo nga napulo ka tinapay,
mga kalan-on, kag isa ka tibod nga honey, kay sugiran ka niya kon ano ang
matabo sa aton bata."
4 Gani nagkadto ang asawa ni Jeroboam sa balay ni Ahia sa Shilo.
Tigulang na si Ahia kag indi na siya makakita.
5 Pero nagsiling ang GINOO kay Ahia, "Nagapakadto diri ang asawa ni
Jeroboam nga nagapakuno-kuno para indi siya makilala. Mamangkot siya
sa imo parte sa iya bata nga nagamasakit, kag sabton mo siya sang akon
isiling sa imo."
6 Gani sang mabatian ni Ahia nga nagapasulod siya sa puwertahan,
nagsiling si Ahia, "Dali, sulod. Nahibaluan ko nga asawa ka ni Jeroboam.
Ngaa nagapakuno-kuno ka pa? May malain ako nga balita sa imo.
7 Pauli ka kag silinga si Jeroboam nga amo ini ang ginasiling sang GINOO,
ang Dios sang Israel: Ginpili ko ikaw sa mga tawo kag ginhimo nga pangulo
sang akon katawhan nga mga Israelinhon.
8 Ginkuha ko ang ginharian sa mga kaliwat ni David kag ginhatag sa imo.
Pero indi ka pareho kay David nga akon alagad, nga nagtuman sa akon mga
sugo kag nagsunod sa akon sa bug-os niya nga tagipusuon, kag naghimo
sing matarong sa akon panulok.

9 Mas malain pa ang imo ginhimo sang sa ginhimo sang mga nauna sa
imo. Ginsikway mo ako kag ginpaakig paagi sa pagpahimo sang metal nga
mga dios-dios.
10 Tungod sini, laglagon ko ang imo panimalay. Pamatyon ko ang tanan
nga miyembro sang imo panimalay nga mga lalaki, ulipon ukon indi.
Laglagon ko sing bug-os ang imo panimalay pareho sa higko* nga ginsunog
nga wala sing may nabilin.
11 Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa
pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon
sang mga pispis. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
12 *Dayon nagsiling si Ahia sa asawa ni Jeroboam,* "Magpuli ka na sa inyo.
Pag-abot mo sa inyo siyudad, mapatay ang imo bata.
13 Magapangasubo sa iya ang tanan nga taga-Israel, kag ilubong siya. Siya
lang sa panimalay ni Jeroboam ang hatagan sang nagakaigo nga lubong,
kay siya lang sa panimalay ni Jeroboam ang nalipayan sang GINOO, ang
Dios sang Israel.
14 Kag sa sini gid nga tiyempo, may ibutang ang GINOO nga hari sa Israel
nga amo ang magalaglag sa panimalay ni Jeroboam.
15 Silutan sang GINOO ang Israel hasta nga magakurog ini pareho sang
pagkurog sang tigbaw sa sulog nga tubig. Kuhaon niya sila sa sining maayo
nga duta nga iya ginhatag sa ila mga katigulangan, kag laptahon niya sila
sa unhan sang Suba *sang Euphrates* tungod kay ginpaakig nila siya sang
maghimo sila sang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera.
16 Pabay-an niya sila tungod sa mga sala ni Jeroboam, nga nangin
kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel."
17 Dayon nagpuli ang asawa ni Jeroboam sa Tirza. Pag-abot gid niya sa
puwertahan sang ila balay, napatay dayon ang iya bata.
18 Nagpangasubo sa bata ang tanan nga taga-Israel kag ginlubong nila
siya, suno man sa ginsiling sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Propeta
Ahia.
19 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jeroboam, pati ang iya mga
pagpakig-away, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang
Israel.
20 Naghari si Jeroboam sa Israel sa sulod sang 22 ka tuig. Kag sang
napatay siya, si Nadab nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Rehoboam sa Juda
(2 Cro. 11:5-12:16)

21 Si Rehoboam nga anak ni Solomon amo ang hari sa Juda. Nagaedad
siya sing 41 ka tuig sang nangin hari siya. Kag naghari siya sa sulod sang 17
ka tuig sa Jerusalem, ang siyudad nga ginpili sang GINOO sa tanan nga tribo
sang Israel, nga sa diin padunggan siya. Ang iloy ni Rehoboam amo si
Naama nga Ammonhon.
22 Nagpakasala ang katawhan sang Juda sa panulok sang GINOO, kag mas
grabe pa ang kaakig sang GINOO sa ila sang sa ila mga katigulangan, kay
mas grabe ang ila mga sala.
23 Naghimo man sila sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag
sang handumanan nga mga bato, kag nagpatindog sila sang mga *hulohaligi
nga simbolo sang diosa nga si* Ashera sa ibabaw sang tagsa ka bukid kag sa
idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.

---

* **14:10** *higko:* ukon, *tai.*

24 Wala labot sina, may ara pa sila nga mga lalaki kag mga babayi nga
nagabaligya sang ila lawas sa mga lugar nga ila ginasimbahan. Ang
katawhan sang Juda naghimo sang tanan nga makangilil-ad nga butang
nga ginahimo anay sang mga nasyon nga ginpatabog sang GINOO sa mga
Israelinhon.
25 Sang ikalima nga tuig sang paghari ni Rehoboam, ginsalakay ni Haring
Shishak sang Egypt ang Jerusalem.
26 Ginpanguha niya ang mga manggad sa templo sang GINOO kag sa
palasyo. Ginkuha niya ang tanan, pati na ang tanan nga taming nga
bulawan nga ginpahimo ni Solomon.
27 Gani nagpahimo si Haring Rehoboam sang mga taming nga saway sa
pag-ilis sadto nga mga taming, kag gin-intrigar niya ini sa mga opisyal sang
mga guwardya nga nagabantay sa puwertahan sang palasyo.
28 Kag kon magkadto ang hari sa templo sang GINOO, nagaupod sa iya ang
mga guwardya nga dala ini nga mga taming, kag pagkatapos ginabalik man
nila ini sa ila kuwarto.
29 Ang iban pa nga mga estorya parte sa paghari ni Rehoboam, kag ang
tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari
sang Juda.
30 Permi lang sadto nagainaway si Rehoboam kag si Jeroboam.
31 Sang napatay si Rehoboam, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. (Ang iloy ni Rehoboam amo si Naama nga
Ammonhon.) Si Abia† nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

15

Ang Paghari ni Abia sa Juda
(2 Cro. 13:1-14:1)

1 Nangin hari sang Juda si Abia sang ika-18 nga tuig sang paghari ni
Jeroboam *sa Israel.*
2 Sa Jerusalem *nag-estar si Abia, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka
tuig. Ang iya iloy amo si Maaca nga apo* ni Absalom.†
3 Ginhimo man niya ang tanan nga sala nga ginhimo sang iya amay. Indi
maayo ang iya relasyon sa GINOO nga iya Dios; indi pareho kay David nga
iya katigulangan.
4 Pero tungod kay David, gintugot sang GINOO nga iya Dios nga may
kaliwat siya nga magahari‡ sa Jerusalem paagi sa paghatag sa iya sang
anak nga magabulos sa iya sa paghari kag magapabakod sa Jerusalem.
5 Kay ginhimo ni David ang matarong sa panulok sang GINOO, kag
samtang buhi siya wala niya paglapasa ang mga sugo sang GINOO, luwas
lang sa ginhimo niya kay Uria nga Hithanon.
6-7 Sadto anay permi lang nagainaway si Rehoboam kag si Jeroboam, kag
sang ulihi si Abia naman kag si Jeroboam ang nagainaway. Ang iban pa nga
estorya parte sa paghari ni Abia, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa
Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
8 Sang napatay si Abia, ginlubong siya sa Banwa ni David. Kag si Asa nga
iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

---

† **14:31** *Abia:* Ginatawag man siya nga *Abiam.* * **15:2** *apo:* Si Maaca anak ni Uriel nga bana ni Tamar, kag si Tamar anak ni Absalom. † **15:2** *Absalom:* sa Hebreo, *Abishalom,* nga amo man si Absalom ‡ **15:4** *gintugot sang GINOO...nga magahari:* sa literal, *ginhatagan siya sang GINOO nga iya Dios sang suga.*

Ang Paghari ni Asa sa Juda
(2 Cro. 15:16-16:6, 11-14)

9 Nangin hari sang Juda si Asa sang ika-20 nga tuig sang paghari ni
Jeroboam sa Israel.
10 Sa Jerusalem *nag-estar si Asa, kag* naghari siya sa sulod sang 41 ka tuig.
Ang iya lola amo si Maaca nga apo§ ni Absalom.
11 Maayo ang ginhimo ni Asa sa panulok sang GINOO, pareho kay David
nga iya katigulangan.
12 Ginpalayas niya sa Juda ang mga lalaki kag mga babayi nga
nagabaligya sang ila lawas sa mga lugar nga ila ginasimbahan, kag
ginpakuha niya ang tanan nga dios-dios nga ginpahimo sang iya mga
katigulangan.
13 Pati ang iya lola nga si Maaca ginpahalin niya sa pagkarayna, kay
nagpahimo siya sang makangilil-ad nga *hulohaligi nga simbolo sang diosa*
nga si Ashera. Ginpautod ni Asa ini *nga hulohaligi* kag ginpasunog sa
Kidron nga ililigan sang tubig.
14 Bisan wala madula ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar,
matutom gihapon siya sa GINOO sa bilog niya nga kabuhi.
15 Gindala niya sa templo sang GINOO ang mga pilak, mga bulawan, kag
ang iban pa nga mga butang nga ginhalad niya kag sang iya amay *sa GINOO*.
16 Permi lang nagainaway si Asa kag si Baasha nga hari sang Israel
samtang nagahari sila.
17 Ginsalakay ni Baasha ang Juda, kag ginpabakod niya ang *banwa sang*
Rama para wala sing may makaguwa ukon makasulod sa teritoryo ni
Haring Asa sang Juda.
18 Ginpanguha ni Asa ang tanan nga pilak kag bulawan nga nabilin sa
mga bodega sang templo sang GINOO kag sang iya palasyo. Gin-intrigar
niya ini sa iya mga opisyal, kag ginsugo niya sila nga dal-on ini kay Haring
Ben Hadad sang Aram* nga nagaestar sa Damascus. Si Ben Hadad anak ni
Tabrimon kag apo ni Hezion.
19 Amo ini ang mensahi ni Asa kay Ben Hadad: "Maghimo kita sang
kasugtanan *nga magdampiganay kita,* pareho sang ginhimo sang aton mga
amay. Batuna ang regalo ko sa imo nga pilak kag bulawan, kag
ginapangabay ko ikaw nga untaton mo na ang imo pagpakigdampig kay
Haring Baasha sang Israel para pabay-an na niya ako."
20 Nagsugot si Ben Hadad sa ginpangabay ni Haring Asa, kag ginsugo niya
ang mga kumander sang iya mga soldado nga salakayon ang mga banwa
sang Israel. Naagaw nila ang Ion, Dan, Abel Bet Maaca, ang bilog nga
Kineret, kag ang bilog nga Naftali.
21 Sang mabatian ini ni Baasha, ginpauntat niya ang pagpabakod sang
Rama, kag nagbalik siya sa Tirza.
22 Dayon nagmando si Haring Asa sa tanan gid nga taga-Juda nga kuhaon
nila ang mga bato kag mga troso nga gin-gamit ni Baasha sa pagpabakod
sang Rama. Kag gin-gamit ini ni Haring Asa sa pagpabakod sang Geba sa
Benjamin, kag sang Mizpa.
23 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Asa, kag ang iya bantog
nga mga binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, pati ang mga banwa
nga iya ginpabakod, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang
Juda. Sang tigulang na si Asa may sakit siya sa tiil.

§ **15:10** *apo:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 2. * **15:18** *Aram:* ukon, *Syria*

24 Kag sang napatay siya, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa banwa sang iya katigulangan nga si David. Kag si
Jehoshafat nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Nadab sa Israel

25 Nangin hari sang Israel si Nadab nga anak ni Jeroboam sang ikaduha
nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Naghari si Nadab sa bilog nga Israel sa
sulod sang duha ka tuig.
26 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa
pagginawi sang iya amay kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin
kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
27 Karon, si Baasha nga anak ni Ahia, nga halin sa tribo ni Isacar,
nagplano sing malain kontra kay Nadab. Ginpapatay niya si Nadab
samtang ginasalakay ni Nadab kag sang bilog nga Israel ang Gibeton, nga
isa ka banwa sang mga Filistinhon.
28 Ang pagpatay ni Baasha kay Nadab natabo sang ikatatlo nga tuig sang
paghari ni Asa sa Juda. Kag si Baasha amo ang nagbulos kay Nadab bilang
hari.
29 Pag-umpisa gid ni Baasha nga maghari, ginpamatay niya ang bilog nga
pamilya ni Jeroboam, kag wala gid siya sing may ginbilin bisan isa. Natabo
ini suno sa ginsiling sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Ahia nga
taga-Shilo.
30 Kay nangakig ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeroboam tungod sa
iya mga sala nga ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang
mga taga-Israel.
31 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Nadab, kag ang tanan nga
iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
32 Permi lang nagainaway si Asa kag si Baasha samtang nagahari sila.

Ang Paghari ni Baasha sa Israel

33 Nangin hari sang Israel si Baasha nga anak ni Ahia sang ikatatlo nga
tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Sa Tirza *nag-estar si Baasha, kag* naghari
siya sa sulod sang 24 ka tuig.
34 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa
pagginawi ni Jeroboam kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin
kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

16

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO kontra kay Baasha nga iya ginhambal
paagi kay Jehu nga anak ni Hanani:
2 "Ginkuha ko ikaw sa manubo nga kahimtangan,* kag ginhimo nga
pangulo sang akon katawhan nga mga Israelinhon. Pero ginsunod mo ang
pagginawi ni Jeroboam kag ikaw ang nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang akon katawhan, kag ginpaakig mo ako tungod sa ila mga
sala.
3 Gani laglagon ko ikaw kag ang imo panimalay, pareho sa ginhimo ko sa
panimalay ni Jeroboam nga anak ni Nebat.
4 Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa banwa
pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma pagakaunon
sang mga pispis."

* **16:2** *Ginkuha...kahimtangan:* sa literal, *Ginpabangon ko ikaw sa duta.*

5 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Baasha, kag ang iya bantog
nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, nasulat sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
6 Sang napatay si Baasha, ginlubong siya sa Tirza. Kag si Elah nga iya
anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
7 Ato nga mensahi sang GINOO kontra kay Baasha kag sa iya panimalay
ginhambal sang GINOO paagi kay Propeta Jehu nga anak ni Hanani.
Ginhambal ato sang GINOO tungod sa tanan nga malain nga ginhimo ni
Baasha sa iya panulok. Ginpaakig ni Baasha ang GINOO tungod sa iya mga
ginhimo nga pareho sa ginhimo sang panimalay ni Jeroboam, kag tungod
sa iya nga pagpamatay sa bilog nga panimalay ni Jeroboam.

Ang Paghari ni Elah sa Israel

8 Nangin hari sang Israel si Elah nga anak ni Baasha sang ika-26 nga tuig
sang paghari ni Asa sa Juda. Sa Tirza *nag-estar si Elah, kag* naghari siya sa
sulod sang duha ka tuig.
9 Karon, si Zimri nga isa sa iya mga opisyal kag kumander sang katunga
sang iya mga manugkarwahe, nagplano sing malain kontra sa iya. Isa ka
adlaw, nagpahubog si Elah sa Tirza, didto sa balay ni Arza nga amo ang
manugdumala sang palasyo sa Tirza.
10 Nagsulod si Zimri sa balay kag ginpatay niya si Elah. Natabo ini sang
ika-27 nga tuig sang paghari ni Asa sa Juda. Kag si Zimri ang nagbulos kay
Elah bilang hari.
11 Pag-umpisa gid ni Zimri nga maghari, ginpamatay niya ang bilog nga
pamilya ni Baasha. Wala gid siya sing may ginbilin nga lalaki bisan sa mga
paryente kag mga abyan ni Baasha.
12 Ginpamatay ni Zimri ang bilog nga pamilya ni Baasha suno sa ginsiling
sang GINOO paagi kay Propeta Jehu.
13 Kay ginpaakig ni Baasha kag sang iya anak nga si Elah ang GINOO, ang
Dios sang Israel, tungod sa mga sala nga ila ginhimo, nga nangin
kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel, paagi sa pagsimba sa
mga dios-dios.
14 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Elah, kag ang tanan nga iya
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Zimri sa Israel

15 Nangin hari *sang Israel* si Zimri sang ika-27 nga tuig sang paghari ni
Asa sa Juda. Didto siya nag-estar sa Tirza, pero pito lang ka adlaw ang iya
paghari. Kay sang nagakampo ang mga soldado *sang Israel* malapit sa
Gibeton, nga isa ka banwa sang mga Filistinhon,
16 nabalitaan nila nga ginpatay ni Zimri ang hari. Gani sadto mismo nga
adlaw didto sa kampo, ginhimo nila si Omri nga hari sang Israel. Ining si
Omri amo ang kumander sang mga soldado *sang Israel*.
17 Naghalin dayon sa Gibeton si Omri kag ang iya mga kaupod nga mga
taga-Israel, kag ginsalakay nila ang Tirza.
18 Sang makita ni Zimri nga naagaw na ang banwa, nagsulod siya sa
mabakod nga parte sang palasyo kag ginsunog ang palasyo, gani napatay
siya.
19 Natabo ini tungod sa mga sala nga iya ginhimo. Malain ang iya
ginhimo sa panulok sang GINOO, kag nagsunod siya sa pagginawi ni
Jeroboam kag sa sala nga iya ginhimo, nga nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang mga taga-Israel.

20 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Zimri, kag ang parte sa iya
pagrebelde, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Omri sa Israel

21 Natunga ang katawhan sang Israel sa duha ka grupo. Ang isa ka grupo
gusto nga mangin hari si Tibni nga anak ni Ginat, kag ang isa naman ya ka
grupo gusto si Omri.
22 Pero mas mabakod ang mga nagaapin kay Omri sang sa mga nagaapin
kay Tibni nga anak ni Ginat. Napatay si Tibni, kag si Omri ang nangin hari.
23 Nangin hari sang Israel si Omri sang ika-31 nga tuig sang paghari ni
Asa sa Juda. Naghari siya sa sulod sang dose ka tuig; ang anom sini ka tuig
didto sa Tirza.
24 Ginbakal niya kay Shemer ang bukid sang Samaria sing mga 70 ka kilo
nga pilak, kag ginpatindugan niya ini sang siyudad. Dayon gin-ngalanan
niya ini nga siyudad nga Samaria, nga halin sa ngalan ni Shemer nga amo
anay ang tag-iya sang bukid.
25 Malain ang ginhimo ni Omri sa panulok sang GINOO, kag nagpakasala
siya labaw pa sa mga hari nga nauna sa iya.
26 Nagsunod siya sa pagginawi ni Jeroboam nga anak ni Nebat kag sa sala
nga iya ginhimo, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel. Ginpaakig nila ang GINOO, ang Dios sang Israel, paagi sa
pagsimba sa mga dios-dios.
27 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Omri, kag ang iya bantog
nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, nasulat sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
28 Sang napatay si Omri, ginlubong siya sa Samaria. Kag si Ahab nga iya
anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Ahab sa Israel

29 Nangin hari sang Israel si Ahab nga anak ni Omri sang ika-38 nga tuig
sang paghari ni Asa sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Ahab, kag* naghari siya
sa sulod sang 22 ka tuig.
30 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, labaw pa sa ginhimo
sang mga hari nga nauna sa iya.
31 Indi pa siya kontento sa pagsunod sa mga sala nga ginhimo ni
Jeroboam, kundi ginpangasawa pa niya si Jezebel nga anak ni Haring
Etbaal sang Sidon, kag nag-alagad siya kag nagsimba sa dios-dios nga si
Baal.
32 Nagpatindog siya sang templo kag halaran para kay Baal didto sa
Samaria.
33 Nagpahimo man siya sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si*
Ashera. Ginpaakig gid niya ang GINOO, ang Dios sang Israel, labaw pa sa
ginhimo sang mga hari sang Israel nga nauna sa iya.
34 Sang tion sang paghari ni Ahab, ginpatindog liwat ni Hiel nga
taga-Betel ang Jerico. Sang ginatukod niya ang mga pundasyon sini,
napatay ang iya kamagulangan nga anak nga si Abiram. Kag sang
ginapaobra na niya ang mga puwertahan sini, napatay ang iya
kamanghuran nga anak nga si Segub. Natabo ini tanan suno sa ginsiling
sang GINOO paagi kay Josue nga anak ni Nun.†

17

Nagdala sang Pagkaon ang Uwak kay Elias

† **16:34** Tan-awa sa Jos. 6:26.

1 Karon, *may isa ka propeta nga ang iya ngalan* si Elias. Nagaestar siya sa
Tishbe, nga sakop sang Gilead. Nagsiling siya kay Ahab, “Ginasiguro ko gid
sa imo, sa presensya sang buhi nga GINOO, ang Dios sang Israel nga akon
ginaalagaran, nga wala sing tun-og ukon ulan nga magaabot sa sulod sang
pila ka tuig kon indi ako magsiling nga magaabot ini.”
2 Nagsiling dayon ang GINOO kay Elias,
3 “Maghalin ka diri kag magpa-east kag magpanago ka sa Kerit nga
ililigan sang tubig, sa east sang *Suba sang* Jordan.
4 Didto ka mag-inom sa ililigan sang tubig, kag suguon ko ang mga uwak
sa pagdala sa imo sang pagkaon didto.”
5 Gintuman ni Elias ang sugo sang GINOO sa iya. Nagkadto siya sa Kerit
nga ililigan sang tubig, sa east sang *Suba sang* Jordan kag didto nagtiner.
6 Ginadal-an siya sang mga uwak sang tinapay kag karne kon aga kag
gab-i, kag didto siya nagainom sa ililigan sang tubig.

Ang Balo nga Babayi sa Zarefat

7 Sang ulihi naghubas ang ililigan sang tubig kay wala na nag-ulan.
8 Nagsiling dayon ang GINOO kay Elias,
9 “Magkadto ka sa Zarefat sa Sidon, kag didto magtiner. May ginsugo ako
didto nga balo nga babayi nga magpakaon sa imo.”
10 Gani nagkadto si Elias sa Zarefat. Pag-abot niya sa may puwertahan
sang banwa, may nakita siya nga balo nga babayi nga nagapangahoy.
Ginsilingan niya ang babayi, “Palihog dal-i ako sing diutay lang nga tubig
para makainom ako.”
11 Sang nagalakat ang balo sa pagkuha sini, ginsilingan pa gid siya ni
Elias, “Palihog dal-i man ako sang tinapay.”
12 Nagsiling ang balo, “Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang
buhi nga GINOO, nga imo Dios, nga wala na ako sing tinapay. Ang nabilin na
lang isa ka hakop nga harina sa yahong kag diutay nga lana sa tibod.
Nagapanguha gani ako sang pila lang ka bilog nga kahoy para dal-on sa
balay kag lutuon ang nabilin nga harina para sa akon kag sa akon anak, kag
pagkatapos sina mapatay na kami sa gutom.”
13 Nagsiling si Elias sa iya, “Indi ka magkatublag. Pauli ka, kag himua ang
imo ginsiling. Pero lutui anay ako sing gamay lang nga tinapay halin sa
nabilin mo nga harina, kag dal-a dayon diri sa akon. Pagkatapos magluto
ka man para sa imo kag sa imo anak.
14 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel, ‘Indi
maubusan sang harina ang imo yahong kag indi maubusan sang lana ang
imo tibod hasta sa adlaw nga padal-an ko na sang ulan ang duta.’ ”
15 Naglakat ang babayi kag ginhimo niya ang ginsiling ni Elias. Gani may
pagkaon adlaw-adlaw para kay Elias kag para sa balo kag sa iya anak.
16 Kay wala maubusi sing harina ang yahong kag wala man maubusi sing
lana ang tibod, suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Elias.
17 Sang ulihi nagmasakit ang anak sang babayi. Naglala ang iya balatian
hasta nga napatay siya.
18 Nagsiling ang babayi kay Elias, “Ano ang naakigan mo sa akon, alagad
sang Dios? Nagkadto ka bala diri sa pagpatay sa akon anak bilang silot sa
akon mga sala?”
19 Nagsabat si Elias, “Ihatag sa akon ang imo bata.” Ginkuha ni Elias ang
bata sa iya iloy, kag gindala ini sa ibabaw nga kuwarto, nga sa diin siya
nagaestar. Ginpahigda niya ang bata sa iya katre,

20 kag nagpanawag siya sa GINOO, “O GINOO, nga akon Dios, ngaa
ginpadal-an mo man sang trahedya ining balo nga akon ginaestaran paagi
sa pagpatay sa iya bata?”
21 Ginhap-an dayon ni Elias sing tatlo ka beses ang bata kag nagpanawag
sa GINOO, “O GINOO nga akon Dios, buhia ini nga bata!”
22 Ginsabat sang GINOO ang pangamuyo ni Elias, kag nabuhi liwat ang
bata.
23 Dayon gindala ni Elias ang bata sa idalom kag ginhatag sa iya iloy.
Nagsiling si Elias, “Tan-awa ang imo bata, buhi siya!”
24 Nagsiling dayon ang babayi kay Elias, “Karon nahibaluan ko na nga
alagad gid ikaw sang Dios, kag matuod nga nagahambal ang GINOO paagi sa
imo.”

18

Napamatud-an Liwat nga Matuod nga Propeta sang Dios si Elias

1 Tatlo ka tuig na *nga wala nag-ulan*. Kag isa sina ka tion, nagsiling ang
GINOO kay Elias, “Lakat ka kag magpakita kay Ahab, kay paulanon ko na.”
2 Gani nagkadto si Elias kay Ahab.
Karon, puwerte na gid ang gutom sa Samaria.
3 Gani ginpatawag ni Ahab si Obadias nga amo ang nagadumala sang iya
palasyo. (Si Obadias nagatahod gid sa GINOO.
4 Sang ginpamatay ni Jezebel ang mga propeta sang GINOO, gintago ni
Obadias ang 100 ka propeta sa duha ka kuweba, 50 sa kada kuweba, kag
ginhatagan niya sila sang pagkaon kag tubig.)
5 Nagsiling si Ahab kay Obadias, “Kadtuan ta ang tanan nga tuburan kag
ililigan sang tubig sa *aton* nasyon, kay basi makakita kita sang mga
hilamon para sa aton mga kabayo kag mga mula,* para indi na
kinahanglan nga patyon ta sila.”
6 Gani gintunga nila kon diin nga parte sang duta sila makadto. Dayon
naglakat sila sa tagsa nila ka direksyon.
7 Samtang nagalakat si Obadias, nasugat-an niya si Elias. Nakilala niya si
Elias, gani nagluhod siya *bilang pagtahod* sa iya, kag nagsiling, “Ikaw gid
bala ina, Sir Elias?”
8 Nagsabat si Elias, “Huo. Karon lakat ka, kag sugiri ang imo agalon *nga si
Ahab* nga ari ako diri.”
9 Pero nagsiling si Obadias, “Sir, indi pag-ibutang sa peligro ang akon
kabuhi kay Ahab, kay wala man ako sang sala nga nahimo sa imo.
10 Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang buhi nga GINOO, nga imo
Dios, nga wala sing nasyon ukon ginharian nga wala pagpadal-i sang akon
agalon sang tawo sa pagpangita sa imo. Kon magsiling gani ang mga
pangulo sang sadto nga mga nasyon kag mga ginharian nga wala ka sa ila
lugar, ginapasumpa sila ni Ahab nga wala gid man nila ikaw makita.
11 Kag karon ginasugo mo ako nga magkadto sa akon agalon kag silingon
siya nga ari ka diri?
12 Ti ano abi kon sa akon paghalin dal-on ka sang Espiritu sang GINOO sa
lugar nga wala ko mahibalui? Pag-abot diri ni Ahab nga wala ka, patyon
niya ako. Pero, sir, nagaalagad ako sa GINOO halin sang pamatan-on pa ako.
13 Wala mo bala mabalitaan ang ginhimo ko sang ginpamatay ni Jezebel
ang mga propeta sang GINOO? Gintago ko ang 100 ka propeta sang GINOO sa

* **18:5** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

duha ka kuweba, 50 sa kada kuweba, kag ginhatagan ko sila sang pagkaon kag tubig.
14 Kag karon ginasugo mo ako nga magkadto sa akon agalon kag silingon
siya nga ari ka diri? Patyon niya ako!"
15 Nagsiling si Elias, "Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga
Makagagahom, nga akon ginaalagad, nga mapakita ako kay Ahab subong
gid nga adlaw."
16 Gani nagkadto si Obadias kay Ahab kag ginsugiran niya siya nga ara si
Elias, kag naglakat si Ahab sa pagpakigkita kay Elias.
17 Sang makita ni Ahab si Elias, nagsiling siya, "Ikaw gid bala ina,
manughalit sa Israel?"
18 Nagsabat si Elias, "Indi ako ang manughalit sa Israel, kundi ikaw kag
ang pamilya sang imo amay. Kay ginsikway ninyo ang mga sugo sang
GINOO kag ginsimba ninyo ang mga *imahen ni* Baal.
19 Karon, patipuna sa akon ang tanan nga katawhan sang Israel didto sa
Bukid sang Carmel. Kag pakadtua man ang 450 ka propeta ni Baal kag ang
400 ka propeta ni Ashera, nga ginapakaon ni Jezebel."
20 Gani gintipon ni Ahab ang tanan nga katawhan sang Israel kag ang
mga propeta sa Bukid sang Carmel.
21 Nagpalapit si Elias sa mga tawo kag nagsiling, "Hasta san-o pa bala
kamo magsunod sa duha ka pagtuluohan? Kon ang GINOO amo ang Dios,
sunda ninyo siya, pero kon si Baal amo ang Dios, sunda ninyo siya." Pero
wala magsabat ang mga tawo.
22 Nagsiling liwat si Elias sa ila, "Ako na lang ang nabilin sa mga propeta
sang GINOO, pero si Baal ya may 450 ka propeta.
23 Karon dal-i ninyo kami sang duha ka turo nga baka. Dayon magpili ang
mga propeta ni Baal sang isa nga ila ihawon kag dayon ibutang sa ibabaw
sang gatong, pero indi pagsindihan ang gatong. Amo man ang himuon ko
sa isa ka baka; ibutang ko man ini sa ibabaw sang gatong kag indi ko man
pagsindihan ang gatong.
24 Dayon magpangamuyo kamo sa inyo dios, kag ako magapangamuyo
man sa GINOO. Ang magasabat paagi sa kalayo amo ang matuod nga Dios."
Kag nagsugot ang mga tawo.
25 Nagsiling dayon si Elias sa mga propeta ni Baal, "Kamo ang mag-una
kay madamo kamo. Magpili kamo sang isa ka turo nga baka kag ipreparar
ninyo. Magpangamuyo dayon kamo sa inyo dios, pero indi ninyo
pagsindihan ang gatong."
26 Gani ginkuha sang mga propeta ni Baal ang turo nga baka nga gindala
sa ila, kag ginpreparar nila ini. Dayon nagpangamuyo sila kay Baal halin sa
aga hasta sa udto. Nagsinggit sila, "O Baal, sabta kami!" Nagsaot-saot pa sila
palibot sa halaran nga ila ginhimo. Pero wala sing may nagsabat.
27 Sang udto na, ginyaguta na sila ni Elias nga nagasiling, "Sige, tuduhi pa
ninyo singgit, kay dios man bala siya! Basi nagahanduraw lang siya, ukon
nagapahuway-huway,† ukon may ginkadtuan, ukon nagakatulog kag
kinahanglan nga pukawon."
28 Gani nagsinggit pa gid sila sing tudo kag ginpilasan nila ang ila mga
lawas sang bangkaw kag espada, suno sa ila kinabatasan, hasta nga
nag-agay ang dugo.
29 Nagligad ang udto kag sige gihapon ang ila singgit hasta nga nagsobra
na ang ila oras sa paghalad,‡ pero wala gid sing may nagsabat sa ila.

† **18:27** *nagapahuway-huway:* ukon, *nagapamus-on* ‡ **18:29** *hasta nga nagsobra...paghalad:* sa literal, *hasta sa paghalad sang halad.* Ginahimo ini sang nagasalop na ang adlaw.

30 Nagsiling si Elias sa tanan nga tawo, “Palapit kamo sa akon.” Kag
nagpalapit ang mga tawo sa iya. Ginkay-o niya dayon ang halaran sang
GINOO nga naguba.
31 Nagkuha siya sang dose ka bato nga nagarepresentar sa dose ka tribo
sang mga anak ni Jacob, ang tawo nga gin-ngalanan sang GINOO nga Israel.
32 Ginhimo niya ang mga bato nga halaran para sa GINOO, kag ginkanalan
niya ang palibot sang halaran. Ang kanal sarang mabutangan sang mga
tunga sa sako nga binhi.
33 Ginplastar niya sing maayo ang gatong sa halaran kag ginhiwa-hiwa
ang baka kag ginbutang ini sa ibabaw sang gatong. Dayon nagsiling siya sa
mga tawo, “Bubui ninyo sing apat ka banga nga tubig ang halad kag
gatong.” *Sang nahimo na nila ini,*
34 nagsiling si Elias, “Bubui ninyo liwat.” Pagkatapos nila bubo, nagsiling
liwat si Elias, “Bubui pa gid ninyo sa ikatlo nga beses.” Gintuman nila ang
ginsiling ni Elias.
35 Nag-ilig ang tubig sa palibot sang halaran kag napuno ang kanal.
36 Sang tion na sang paghalad, nagpalapit si Propeta Elias sa halaran kag
nagpangamuyo. *Siling niya,* “GINOO, Dios ni Abraham, ni Isaac, kag ni
Jacob,§ pamatud-i subong nga adlaw nga ikaw ang Dios sa Israel kag ako
imo alagad, kag ginhimo ko ini tanan nga butang suno sa imo sugo.
37 Sabta ako, GINOO, para mahibaluan sang sini nga mga tawo nga ikaw
GINOO ang Dios, kag ginapabalik mo sila sa imo.”
38 Nag-abot dayon ang kalayo nga halin sa GINOO, kag ginsunog sini ang
halad, ang gatong, ang mga bato kag ang duta, kag ginpahubas ang tubig sa
kanal.
39 Sang makita ini sang tanan nga tawo, nagluhod sila kag nagsiling, “Ang
GINOO amo ang Dios! Ang GINOO amo ang Dios!”
40 Nagmando dayon si Elias sa mga tawo, “Dakpa ninyo ang mga propeta
ni Baal. Kinahanglan wala sing may makapalagyo sa ila!” Gani gindakop
nila sila kag gindala sila ni Elias sa Kishon nga ililigan sang tubig kag didto
ginpamatay.
41 Nagsiling si Elias kay Ahab, “Lakat, magkaon ka kag mag-inom, kay
nagapadulong ang mabaskog nga ulan.”
42 Gani naglakat si Ahab para magkaon kag mag-inom, pero si Elias ya
nagsaka sa putokputokan sang Carmel kag *nagpangamuyo, nga* nagaluhod
kag nagaduko sa duta.
43 Dayon nagsiling siya sa iya suluguon, “Magtaklad ka kag magtan-aw sa
dagat.” Kag gintuman ini sang suluguon.
Pagbalik niya kay Elias, nagsiling siya, “Wala ako sing may nakita.” Pito
ka beses nga nagsiling si Elias sa iya nga magbalik siya kag magtan-aw.
44 Sang ikapito na nga pagbalik niya, nagsiling siya kay Elias, “May nakita
ako nga gal-om nga daw sa palad lang sang tawo kagamay, nga
nagapaibabaw halin sa lawod.” Gani nagsiling si Elias, “Lakat, kag silinga si
Ahab nga magsakay na siya sa iya karwahe kag magpuli sa indi pa siya
maabtan sang ulan.”
45 Dugay-dugay nagdulom ang langit tungod sa mga gal-om. Naghangin
kag nag-ulan sing mabaskog, kag nagsakay si Ahab sa karwahe kag
nagkadto sa Jezreel.
46 Karon, gin-gamhan sang GINOO si Elias. Ginwagkos niya ang iya
pangguwa nga bayo sa iya hawak kag nagdalagan siya sing una kay Ahab
pakadto sa Jezreel.

§ **18:36** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

19

Nagpalagyo si Elias sa Horeb

1 Karon ginsugiran ni Ahab *ang iya asawa nga* si Jezebel sang tanan nga
ginhimo ni Elias, kag kon paano niya ginpamatay ang tanan nga propeta ni
Baal.
2 Gani nagpadala si Jezebel sang mensahero kay Elias sa pagsiling, “Kabay
pa nga silutan ako sang mga dios sing puwerte gid kon sa amo sini nga oras
buwas indi ko pa ikaw mapatay, pareho sa ginhimo mo sa mga propeta.”
3 Hinadlukan si Elias, gani nagpalagyo siya sa Beersheba nga sakop sang
Juda, kag ginbilin niya didto ang iya suluguon.
4 Dayon naglakat siya sing mga isa ka adlaw pakadto sa kamingawan.
Nagpundo siya kag nagpungko sa puno sang kahoy,* kag nagpangamuyo
nga mapatay na lang siya. Nagsiling siya, “Sobra na ini, GINOO! Kuhaa na
lang ang akon kabuhi; wala man ako sing kinalain sa akon mga
katigulangan.”
5 Dayon naghigda siya sa puno sang kahoy kag natulugan.
Sa hinali lang may anghel nga nagtandog sa iya kag nagsiling, “Bangon
kag magkaon.”
6 Pagtan-aw niya, may nakita siya sa iya uluhan nga tinapay nga ginluto
sa ginpainit nga bato, kag tubig nga nasulod sa tibod. Nagkaon siya kag
nag-inom, kag naghigda liwat.
7 Nagbalik ang anghel sang GINOO kag gintandog niya si Elias kag
nagsiling, “Bangon kag magkaon, kay malayo pa ang imo lalakton.”
8 Gani nagbangon si Elias kag nagkaon kag nag-inom. Nagbaskog siya sa
iya ginkaon, kag naglakat siya sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i,
hasta nakaabot siya sa Horeb,† ang bukid sang Dios.
9 Nagsulod siya sa isa ka kuweba kag didto nagtulog pagkagab-i.

Nagpakig-estorya ang Dios kay Elias

Karon, nagsiling ang GINOO sa iya, “Elias, ano ang ginahimo mo diri?”
10 Nagsabat siya, “O GINOONG Dios nga Makagagahom, nagaalagad gid
ako sing matutom sa imo. Pero ginsikway sang mga Israelinhon ang ila
kasugtanan sa imo, gin-guba nila ang imo mga halaran, kag ginpamatay
ang imo mga propeta. Ako na lang isa ang nabilin, kag ginatinguhaan man
nila ako nga patyon.”
11 Nagsiling ang GINOO, “Magguwa ka kag magtindog sa akon presensya
sa ibabaw sang bukid, kay maagi ako.” Dayon may nag-agi nga mabaskog
nga hangin nga nagtiphag sang mga bukid kag nagdugmok sang mga bato,
pero wala ang GINOO sa hangin. Pagkatapos sang hangin, naglinog, pero
wala man ang GINOO sa linog.
12 Pagkatapos sang linog, may kalayo nga nag-abot, pero wala gihapon
ang GINOO sa kalayo. Pagkatapos sang kalayo, may mahinay nga tingog nga
daw sa nagahutik.
13 Pagkabati sini ni Elias, gintabunan niya ang iya nawong sang iya
pangtabon nga panapton kag nagguwa siya kag nagtindog sa baba sang
kuweba. Dayon may tingog nga nagsiling sa iya, “Elias, ano ang ginahimo
mo diri?”
14 Nagsabat siya, “O GINOONG Dios nga Makagagahom, nagaalagad gid
ako sing matutom sa imo. Pero ginsikway sang mga Israelinhon ang ila
kasugtanan sa imo, gin-guba nila ang imo mga halaran, kag ginpamatay

---

* **19:4** *puno sang kahoy:* Ang kahoy diri ginatawag sa English nga broom tree. † **19:8** *Horeb:* ukon, *Sinai*

ang imo mga propeta. Ako na lang isa ang nabilin, kag ginatinguhaan man
nila ako nga patyon."
15 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Magbalik ka sa imo gin-agyan, kag
magkadto sa kamingawan sang Damascus. Pag-abot mo didto, haplasan
mo sang lana si Hazael sa pagpakita nga siya na ang hari sang Aram.‡
16 Haplasan mo man si Jehu nga anak ni Nimshi bilang hari sang Israel,
kag si Elisha§ nga anak ni Shafat, nga taga-Abel Mehola, sa pagbulos sa imo
bilang propeta.
17 Pamatyon ni Hazael ang mga nagasimba kay Baal. Ang makapalagyo sa
iya, pamatyon ni Jehu, kag ang makapalagyo kay Jehu, pamatyon ni Elisha.
18 Pero ibilin ko ang 7,000 ka Israelinhon nga wala nagluhod kag
naghalok sa *imahen ni* Baal."

Ang Pagtawag kay Elisha

19 Naghalin didto si Elias kag nakita niya si Elisha nga anak ni Shafat nga
nagaarado. May onse ka paris sang mga baka sa unahan ni Elisha nga
ginaarado *sang iya mga kaupod*, kag siya ang nagaarado sang ikadose nga
paris sang baka. Nagpalapit si Elias sa iya, kag gintaklap ni Elias ang iya
pangtabon nga panapton sa kay Elisha.
20 Ginbayaan ni Elisha ang iya mga baka kag ginlagas si Elias. Nagsiling si
Elisha, "Mahalok anay ako kay tatay kag kay nanay sa pagpaalam sa ila,
dayon maupod ako sa imo." Nagsabat si Elias, "Sige, pero indi mo
pagkalimtan ang ginhimo ko sa imo."
21 Nagbalik si Elisha, kag ginkuha niya ang iya mga baka kag gin-ihaw.
Ginhimo niya nga gatong ang mga gota kag mga arado sa pagluto sang
karne sang mga baka. Pagkaluto na, ginhatagan niya ang iya mga kaupod
nga nagaarado, kag nagkaon sila tanan. Dayon nagsunod siya kay Elias
bilang iya kabulig.

20

Ginsalakay ni Ben Hadad ang Samaria

1 Karon, gintipon ni Haring Ben Hadad sang Aram* ang tanan niya nga
soldado para magpakig-away. Nag-upod sa ila ang 32 ka hari nga kadampig
ni Ben Hadad, nga may mga kabayo kag mga karwahe. Kag naglakat sila sa
pagsalakay sa Samaria.
2 Nagpadala si Ben Hadad sang mga mensahero sa Samaria sa pagsugid
sang sini nga mensahi kay Haring Ahab sang Israel: "Amo ini ang ginsiling
ni Ben Hadad:
3 'Ang imo mga pilak kag mga bulawan akon, kag ang imo mga asawa kag
maayo nga mga kabataan akon man.'"
4 Nagpadala sang sabat si Haring Ahab nga nagasiling, "Suno sa ginsiling
mo, Mahal nga Hari, imo ako kag ang tanan nga akon."
5 Nagbalik liwat ang mga mensahero kay Ahab kag nagsiling, "Amo ini
ang ginsiling ni Ben Hadad: 'Nagsiling na ako sa imo nga ihatag mo sa akon
ang imo mga pilak, mga bulawan, mga asawa, kag mga kabataan.
6 Pero buwas sa amo sini nga oras, pakadtuon ko dira ang akon mga
opisyal sa pag-usisa sang imo palasyo kag sang mga balay sang imo mga
opisyal. Kuhaon nila ang tanan nga ginakabig mo nga malahalon.'"
7 Ginpatawag sang hari sang Israel ang tanan nga manugdumala sang
Israel kag ginsilingan, "Nagapangita gid sang paagi si Ben Hadad nga

‡ **19:15** *Aram:* ukon, *Syria* § **19:16** *Elisha:* sa iban nga mga translations, *Eliseo* * **20:1** *Aram:* ukon, *Syria*

halitan kita. Nagsugot na gani ako sang ginpangayo niya ang akon mga
asawa, mga kabataan, mga pilak, kag mga bulawan."
8 Nagsabat ang mga manugdumala kag ang katawhan, "Indi ka na
magpasugot sa iya mga ginapangayo."
9 Gani ginsilingan niya ang mga mensahero ni Ben Hadad, "Silinga ninyo
ang Mahal nga hari nga ihatag ko ang iya una nga ginpangayo, pero ining
ikaduha indi ko na mahatag." Nagpuli ang mga mensahero kag ginsugid
nila kay Ben Hadad ang sabat ni Ahab.
10 Nagpadala liwat si Ben Hadad sang mensahi kay Ahab, "Kabay pa nga
silutan ako sang mga dios sing puwerte gid kon indi ko malaglag sing
bug-os ang Samaria. Siguraduhon ko nga bisan yab-ok wala sing mabilin
nga sarang mahakop sang akon mga soldado."
11 Nagsabat ang hari sang Israel, "Silinga ninyo siya nga ang soldado nga
nagapreparar pa lang sa pagpakig-away indi dapat magpabugal pareho sa
soldado nga nakatapos na sa pagpakig-away."
12 Nabaton ni Ben Hadad ang sabat ni Ahab samtang nagainom siya kag
ang kaupod niya nga mga hari didto sa ila mga tolda.† Dayon ginmanduan
niya ang iya mga tinawo nga magpreparar sa pagsalakay sa Samaria. Kag
gintuman nila ini.

Ginpierdi ni Ahab si Ben Hadad

13 Sa pihak nga bahin, may nag-abot nga isa ka propeta kay Ahab kag
nagsiling, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Nakita mo nga puwerte
kadamo ang mga soldado ni Ben Hadad. Pero ipapierdi ko sila sa imo
subong nga adlaw, kag dayon mahibaluan mo nga ako amo ang GINOO."
14 Nagpamangkot si Ahab, "Pero sin-o ang magapierdi sa ila?" Nagsabat
ang propeta, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: 'Ang bataon nga mga
soldado, nga sa idalom sang awtoridad sang mga gobernador sang mga
probinsya, amo ang magapierdi sa ila.'" Nagpamangkot si Ahab, "Sin-o ang
una nga magsalakay?" Nagsabat ang propeta, "Kamo."‡
15 Gani ginpatawag ni Ahab ang bataon nga mga soldado, nga sa idalom
sang awtoridad sang mga gobernador sang mga probinsya—232 sila tanan.
Kag gintipon man niya ang iban pa nga mga Israelinhon—7,000 sila tanan.
16 Udto sila nagsalakay, samtang si Ben Hadad kag ang 32 ka hari nga iya
kadampig nagapahubog sa ila mga tolda.
17 Una nga nagsalakay atong bataon nga mga soldado.
Karon, ang mga ginpadala ni Ben Hadad sa pagpanilag sa Samaria
nagsugid sa iya, "May mga soldado nga nagapakadto diri halin sa Samaria."
18 Nagsiling si Ben Hadad, "Dakpa ninyo sila kon magkadto sila diri sa
pagpakig-away ukon bisan sa pagpakighusay."
19 Ang bataon nga mga soldado amo ang nagpanguna sa mga soldado
sang Israel,
20 kag ginpatay sang kada isa sa ila ang ila kaaway. Gani nagpalagyo ang
iban nga mga soldado sang Aram, kag ginlagas sila sang mga Israelinhon.
Pero si Ben Hadad kag ang iban niya nga mga kaupod nakapalagyo nga
nagasakay sa kabayo.
21 Amo ato ang pagsalakay nila ni Haring Ahab sang Israel. Madamo gid
nga mga Arameanhon ang ila ginpamatay, kag ginpanguha nila ang mga
kabayo kag mga karwahe sang mga Arameanhon.

† **20:12** *sa ila mga tolda:* ukon, *sa Sucot* ‡ **20:14** *"Sin-o ang una...Kamo":* ukon, *Sin-o ang magapanguna sa ila sa pagpakig-away? Nagsabat ang propeta, "Ikaw."*

22 Pagkatapos sadto, nagpalapit ang propeta sa hari sang Israel kag
nagsiling, “Magpreparar ka kag magplano sing maayo, kay magasalakay
liwat ang hari sang Aram sa sunod nga tuig.”
23 Sa pihak nga bahin, ang mga opisyal sang hari sang Aram nagsiling sa
iya, “Ang dios sang mga Israelinhon dios sang mga bukid; amo ina nga
nagdaog sila. Pero kon magpakig-away kita sa ila sa kapatagan, sigurado
gid nga mapierdi ta sila.
24 Kag kinahanglan nga himuon mo ini: Ang mga kumander na ang
padumalahon mo sa mga soldado kag indi ang 32 ka hari.
25 Dayon magtipon ka sang mga soldado, mga kabayo, kag mga karwahe
nga pareho kadamo sadtong mga nagkalawala. Magpakig-away dayon kita
sa mga Israelinhon sa kapatagan, kag sigurado gid nga mapierdi ta sila.”
Nagsugot si Ben Hadad, kag ginhimo niya ini.
26 Pagkasunod nga tuig, gintipon ni Ben Hadad ang mga Arameanhon,
kag nagkadto dayon sila sa banwa sang Afek sa pagpakig-away sa mga
Israelinhon.
27 Nagtipon man ang mga Israelinhon kag nagpreparar sang ila mga
kinahanglanon, kag dayon naglakat sila sa pagpakig-away sa mga
Arameanhon. Nagkampo sila nga nagaatubang sa kampo sang mga
Arameanhon. Pero pareho lang sila sa duha ka magagmay nga panong
sang mga kanding kon ikomparar sa mga Arameanhon nga nagalikop sa
kapatagan.
28 Nagkadto ang alagad sang Dios sa hari sang Israel kag nagsiling, “Amo
ini ang ginasiling sang GINOO: Nagahunahuna ang mga Arameanhon nga
dios ako sang mga bukid kag indi dios sang mga kapatagan. Gani ipapierdi
ko sa imo ang ila mga soldado nga puwerte kadamo para mahibaluan
ninyo nga ako amo ang GINOO.”
29 Nagkampo ang mga Israelinhon kag ang mga Arameanhon nga
nagaatubangay sa sulod sang pito ka adlaw. Kag sang ikapito nga adlaw
nag-away sila. Sa isa lang ka adlaw nakapatay ang mga Israelinhon sing
100,000 ka soldado nga mga Arameanhon.
30 Ang mga nabilin nga mga Arameanhon nagpalagyo sa banwa sang
Afek, nga sa diin ang 27,000 sa ila narumpagan sang pader sang banwa.
Nagpalagyo man didto si Ben Hadad, kag nagpanago sa isa ka pribado nga
kuwarto.
31 Nagsiling ang iya mga opisyal sa iya, “Nabatian namon nga maluluy-on
kuno ang mga hari sang Israel. Gani makadto kami sa hari sang Israel kag
magpaubos paagi sa pagtampi sang sako kag pagburambod sang lubid sa
amon mga ulo. Basi pa lang indi ka niya pagpatyon.”
32 Gani nagtampi sila sang sako kag ginburambudan nila sang lubid ang
ila mga ulo. Dayon nagkadto sila sa hari sang Israel kag nagsiling, “Si Ben
Hadad nga nagatahod sa imo nagapakitluoy nga kon mahimo indi mo lang
siya pagpatyon.” Nagsabat ang hari, “Buhi pa gali siya? *Daw pareho lang
nga* utod ko siya.”
33 Ginkabig sang mga opisyal ang sabat sang hari nga isa ka palatandaan
nga may paglaom sila, gani dayon man nila siling, “Huo, *si Ben Hadad daw
pareho lang nga* utod mo.” Nagsiling ang hari, “Dal-a ninyo siya sa akon.”
Pag-abot ni Ben Hadad, ginpasakay siya ni Ahab sa iya karwahe.
34 Nagsiling si Ben Hadad kay Ahab, “Iuli ko sa imo ang mga banwa nga
gin-agaw sang akon amay sa imo amay. Kag puwede ka magpatindog sang
mga balaligyaan sa Damascus, pareho sa ginhimo sang akon amay sa
Samaria.” Nagsiling si Ahab, “Sa sining gintanyag mo, buy-an ko ikaw.”
Gani naghimo sila sang kasugtanan, kag ginpalakat siya ni Ahab.

35 Karon, ginsugo sang GINOO ang isa ka tawo, nga miyembro sang mga
propeta, sa pagsiling sa iya nga kaupod, “Abi, sakita ako.” Pero nagbalibad
ang tawo.
36 Gani nagsiling siya sa tawo, “Tungod kay wala mo pagtumana ang
GINOO, pagapatyon ka sang leon paghalin mo gid diri.” Paghalin sang tawo,
nakita siya sang leon kag ginpatay siya.
37 May nakita naman ang propeta nga isa ka tawo kag nagsiling siya,
“Abi, sakita ako.” Gani ginsakit siya kag napilasan siya.
38 Dayon naglakat ang propeta kag nagtindog sa dalan nga nagahulat sa
hari *sang Israel nga mag-agi*. Nagpakuno-kuno siya paagi sa pagbutang
sang bendahi sa iya mga mata para indi siya makilal-an.
39 Pag-agi sang hari, nagsinggit ang propeta sa iya, “Sir, nag-upod ako sa
inaway, kag didto may tawo nga nagdala sa akon sang bihag kag nagsiling,
‘Bantayi ini nga tawo. Kon makapalagyo siya, patyon ikaw ukon pabayaron
sing 35 ka kilo nga pilak.’
40 Pero sang masako ako, sir, sa iban nga mga buluhaton, nakapalagyo
ang bihag.”
Nagsiling ang hari, “Dapat ka silutan suno sa imo ginsiling.”
41 Ginkuha gilayon sang propeta ang bendahi sa iya mga mata, kag
nakilal-an siya sang hari sang Israel nga isa siya sa mga propeta.
42 Nagsiling siya sa hari, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Tungod nga
ginbuy-an mo ang tawo nga ginsiling ko nga dapat patyon, patyon ka sa
baylo niya, kag patyon man ang imo katawhan sa baylo sang iya
katawhan.”
43 Nagpuli ang hari sang Israel sa iya palasyo sa Samaria nga
masinulub-on kag akig.

21

Ang Talamnan sang Ubas ni Nabot

1 Karon, may isa ka tawo nga taga-Jezreel nga ang iya ngalan si Nabot.
May talamnan siya sang ubas sa Jezreel sa tupad sang palasyo ni Haring
Ahab sang Samaria.
2 Isa sina ka tion, nagsiling si Ahab kay Nabot, “Tungod nga malapit sa
akon palasyo ang imo talamnan sang ubas, ihatag na lang ina sa akon para
himuon ko nga talamnan sang mga utan. Kag bilang baylo, hatagan ko
ikaw sang mas maayo nga talamnan sang ubas; ukon kon gusto mo,
bayaran ko ikaw sa nagakaigo nga bili sini.”
3-4 Pero nagsabat si Nabot, “Indi magtugot ang GINOO nga ihatag ko sa imo
ang ginpanubli ko sa akon mga katigulangan.”
Nagpuli si Ahab nga masinulub-on kag akig tungod sa ginsabat ni Nabot
sa iya. Naghigda siya nga nagaatubang sa dingding, kag indi magkaon.
5 Ginkadtuan siya ni Jezebel nga iya asawa kag ginpamangkot, “Ngaa nga
nagapangasubo ka? Ngaa indi ka magkaon?”
6 Nagsabat siya sa iya asawa, “Ginsilingan ko si Nabot nga baklon ko ang
iya talamnan sang ubas; ukon kon gusto niya, bayluhan ko sang mas maayo
nga talamnan sang ubas, pero wala siya magsugot.”
7 Nagsiling si Jezebel, “Indi bala nga hari ikaw sang Israel? Bangon ka kag
magkaon! Magkalipay ka kay ihatag ko sa imo ang talamnan sang ubas ni
Nabot nga taga-Jezreel.”
8 Gani nagsulat si Jezebel sa ngalan ni Ahab, kag ginselyuhan niya ini
sang selyo sang hari, kag ginpadala sa mga manugdumala kag sa iban pa
nga mga opisyal sang banwa nga sa diin nagaestar si Nabot.

9 Amo ini ang mensahi sang iya sulat: “Tipuna ninyo ang katawhan para
magpuasa, kag papungkua ninyo si Nabot sa unahan sang mga tawo.
10 Dayon papungkua ninyo sa iya atubangan ang duha ka malain nga
mga tawo para mag-akusar sa iya nga ginpakamalaot niya ang Dios kag ang
hari. Dal-a dayon ninyo siya sa guwa sang banwa kag batuhon hasta
mapatay.”
11 Ginhimo sang mga manugdumala kag sang iban pa nga mga opisyal
ang ginsiling sa ila ni Jezebel sa sulat.
12 Gintipon nila ang mga tawo para magpuasa kag ginpapungko nila si
Nabot sa unahan sang mga tawo.
13 Dayon may nag-abot nga duha ka malain nga mga tawo kag nagpungko
sa atubangan ni Nabot, kag gin-akusar nila siya sa atubangan sang mga
tawo. Siling nila, “Ginpakamalaot ni Nabot ang Dios kag ang hari.” Gani
gindala nila si Nabot sa guwa sang banwa kag ginbato hasta nga napatay.
14 Dayon nagsulat sila kay Jezebel nga ginbato nila si Nabot kag patay na.
15 Pagkahibalo ni Jezebel nga patay na si Nabot, nagsiling siya kay Ahab,
“Patay na si Nabot. Gani maglakat ka kag angkuna ang talamnan sang ubas
ni Nabot nga ginbalibad niya nga ibaligya sa imo.”
16 Pagkabati ni Ahab nga patay na si Nabot, naglakat siya gilayon sa
pag-angkon sang talamnan sang ubas ni Nabot.
17 Nagsiling ang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe,
18 “Lakat kag kadtui si Haring Ahab sang Israel, nga nagahari sa Samaria.
Ara siya sa talamnan sang ubas ni Nabot kay gusto niya ini nga angkunon.
19 Silinga siya nga amo ini ang akon ginasiling: ‘Pagkatapos nga ginpatay
mo ang tawo, kuhaon mo pa pati ang iya duta? Tungod sa imo ginhimo,
dilapan sang mga ido ang imo dugo sa guwa sang banwa, subong nga
gindilapan nila didto ang dugo ni Nabot.’”
20 Pagkakita ni Ahab kay Elias nagsiling siya, “Nakita gid man ako sang
akon kaaway!” Nagsabat si Elias, “Huo, nagkadto ako sa imo tungod kay
gintugyan mo ang imo kaugalingon sa paghimo sing malain sa panulok
sang GINOO!
21 Gani *amo ini ang ginasiling sang GINOO sa imo:* ‘Laglagon ko ikaw.
Pamatyon ko ang tanan mo nga kaliwat nga lalaki, ulipon man ukon indi.
22 Laglagon ko ang imo panimalay pareho sa ginhimo ko sa panimalay ni
Jeroboam nga anak ni Nebat, kag sa panimalay ni Baasha nga anak ni Ahia,
tungod kay ginpaakig mo ako kag ikaw ang nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang mga taga-Israel.’
23 “Kag parte kay Jezebel, nagasiling ang GINOO nga pagakaunon siya
sang mga ido sa pader sang Jezreel.
24 Ang mga miyembro sang imo panimalay nga magakalamatay sa
banwa pagakaunon sang mga ido, kag ang magakalamatay sa uma
pagakaunon sang mga pispis.”
25 (Wala gid sing tawo nga nagtugyan sang iya kaugalingon sa paghimo
sang malain sa panulok sang GINOO pareho sang ginhimo ni Ahab, nga
ginsutsot ni Jezebel nga iya asawa.
26 Naghimo siya sang makangilil-ad gid nga butang paagi sa pagsimba sa
mga dios-dios, pareho sa ginhimo sang mga Amornon nga ginpatabog sang
GINOO sa mga Israelinhon.)
27 Pagkabati ni Ahab sa ginsiling ni Elias, gin-gisi niya ang iya bayo kag
nagsuksok sang sako, kag nagpuasa. Nagtulog siya nga nagasuksok sang
sako, kag naglakat-lakat nga nagapangasubo.
28 Nagsiling ang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe,

29 “Nakita mo bala kon daw ano ang pagpaubos ni Ahab sang iya
kaugalingon sa akon atubangan? Tungod kay nagpaubos siya, indi ko
pag-ipadala ang kalaglagan sa iya panahon, kundi ipadala ko ini sa
panimalay sang iya anak kon maghari na siya.”

22

Ginpaandaman ni Micaya si Ahab
(2 Cro. 18:2-27)

1 Wala nag-inaway ang Aram* kag ang Israel sa sulod sang tatlo ka tuig.
2 Kag sang ikatatlo nga tuig nagpakigkita si Haring Jehoshafat sang Juda
sa kay Haring *Ahab* sang Israel.
3 Nagsiling si Ahab† sa iya mga opisyal, “Nahibaluan ninyo nga aton ang
Ramot Gilead. Pero ngaa wala kita nagahimo sing paagi nga mabawi ta ini
sa hari sang Aram?”
4 Gani ginpamangkot ni Ahab si Jehoshafat, “Maupod ka bala sa amon sa
pagpakig-away sa Ramot Gilead?” Nagsabat si Jehoshafat kay Ahab,
“Handa ako nga mag-upod sa imo, kag handa ako nga ipagamit sa imo ang
akon mga soldado kag mga kabayo.
5 Pero pamangkuton ta anay ang GINOO kon ano ang iya masiling.”
6 Gani ginpatawag ni Ahab ang mga propeta—mga 400 sila tanan—kag
ginpamangkot, “Malakat bala ako sa pagpakig-away sa Ramot Gilead ukon
indi?” Nagsabat sila, “Lakat, kay padaugon ka sang Ginoo!”
7 Pero nagpamangkot si Jehoshafat, “Wala na bala diri sang iban pa nga
propeta sang GINOO nga aton mapamangkutan?”
8 Nagsabat si Ahab kay Jehoshafat, “May isa pa nga puwede ta
mapamangkutan kon ano ang isiling sang GINOO—si Micaya nga anak ni
Imla. Pero akig ako sa iya kay wala gid siya sing ginapropesiya nga maayo
parte sa akon kundi puro lang malain.” Nagsabat si Jehoshafat, “Indi ka
dapat maghambal sang subong sina.”
9 Gani ginpatawag ni Ahab ang isa sa iya mga opisyal kag ginsilingan,
“Dal-a ninyo diri gilayon si Micaya nga anak ni Imla.”
10 Karon, si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring Jehoshafat sang Juda,
nga nagabayo sang ila harianon nga mga bayo, nagapungko sa ila tagsa ka
trono sa atubangan sang linasan nga ara dampi sa puwertahan sang
Samaria. Kag nagapamati sila sa ginasiling sang mga propeta.
11 Si Zedekia nga isa sa mga propeta, nga anak ni Kenaana, may ginhimo
nga sulosungay nga salsalon. Nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang
GINOO: Paagi sa sini nga sungay, laglagon mo, *Haring Ahab,* ang mga
Arameanhon hasta nga maubos sila.”
12 Amo man ang ginsiling sang tanan nga propeta. Siling nila, “Salakaya
ang Ramot Gilead, Haring Ahab, kag magadaog ka, kay itugyan ini sang
GINOO sa imo.”
13 Sa pihak nga bahin, ang ginsugo sa pagkuha kay Micaya nagsiling sa
iya, “Ang tanan nga propeta palareho nga nagsiling nga magadaog ang
hari, gani amo man ina ang imo isiling.”
14 Pero nagsiling si Micaya, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga
ihambal ko lang ang ginapahambal niya sa akon.”
15 Pag-abot ni Micaya kay Haring *Ahab* nagpamangkot ang hari sa iya,
“Micaya, salakayon bala namon ang Ramot Gilead ukon indi?” Nagsabat si

---

* **22:1** *Aram:* ukon, *Syria* † **22:3** *Ahab:* sa Hebreo, *hari sang Israel.* Amo man sa bersikulo 4-6, 8-10, 18, 30.

Micaya, “Salakaya ninyo kag magadaog kamo, kay itugyan ina sang GINOO sa imo.”
16 Pero nagsiling ang hari kay Micaya, “Pila gid bala ka beses nga
pasumpaon ko ikaw nga sugiran mo ako sing matuod sa ngalan sang
GINOO?”
17 Gani nagsiling si Micaya, “Nakita ko sa palanan-awon nga naglalapta
ang mga Israelinhon sa mga kabukiran pareho sa mga karnero nga wala
sing manugbantay, kag nagsiling ang GINOO, ‘Ini nga mga tawo wala na sing
pangulo. Papulia sila nga may kalinong.’”
18 Nagsiling si Haring Ahab kay Jehoshafat, “Indi bala ginsilingan ko na
ikaw nga wala gid siya sing maayo nga ginapropesiya sa akon kundi puro
lang malain?”
19 Nagsiling pa si Micaya, “Pamatii ang mensahi sang GINOO! Nakita ko
ang GINOO nga nagapungko sa iya trono, kag may nagatindog nga mga
langitnon nga mga tinuga sa iya tuo kag wala.
20 Kag nagsiling ang GINOO, ‘Sin-o ang magaganyat kay Ahab nga
magsalakay sa Ramot Gilead para mapatay siya didto?’ Lain-lain ang sabat
sang langitnon nga mga tinuga.
21 Sang ulihi may espiritu nga nagpalapit sa GINOO kag nagsiling, ‘Ako
ang magaganyat sa iya.’
22 Nagpamangkot ang GINOO, ‘Sa ano nga paagi?’ Nagsabat siya, ‘Malakat
ako kag pahambalon ko sing binutig ang mga propeta ni Ahab.’ Nagsiling
ang GINOO, ‘Lakat kag himua ina. Magamadinalag-on ka sa pagganyat sa
iya.’”
23 *Nagsiling dayon si Micaya,* “Amo ato ang natabo. Ginpadal-an sang
GINOO ang imo mga propeta sang espiritu nga nagpahambal sa ila sing
binutig. Ginbuot sang GINOO nga malaglag ka.”
24 Nagpalapit si Zedekia kay Micaya kag gintampa siya. Kag nagsiling si
Zedekia, “Paano ka makasiling nga ang Espiritu sang GINOO naghalin sa
akon kag nagpakighambal sa imo?”
25 Nagsabat si Micaya, “Mahibaluan mo ini sa adlaw nga *mapierdi kamo
sa inaway kag* manago ka sa pinakasulod nga kuwarto sang balay.”
26 Nagmando dayon si Haring Ahab, “Dakpa ninyo si Micaya kag dal-a
pabalik kay Amon nga pangulo sang banwa kag kay Joash nga akon anak.
27 Kag silinga ninyo sila nga nagmando ako nga prisohon ini nga tawo
kag hatagan siya sang tinapay lang kag tubig hasta makabalik ako halin sa
inaway nga wala maano.”
28 Nagsiling si Micaya, “Kon makabalik ka pa nga wala maano, ti, ang
GINOO wala naghambal paagi sa akon.” Dayon nagsiling si Micaya sa tanan
nga tawo didto, “Tandai ninyo ang akon ginsiling!”

Napatay si Ahab
(2 Cro. 18:28-34)

29 Gani nagsalakay sa Ramot Gilead si Haring *Ahab* sang Israel kag si
Haring Jehoshafat sang Juda.
30 Nagsiling si Ahab kay Jehoshafat, “Sa tion sang inaway indi ako
magpakilala nga ako ang hari, pero ikaw ya magsuksok sang imo harianon
nga bayo.” Gani nagpakuno-kuno si Ahab, kag nagpakig-away sila.
31 Karon, nagmando ang hari sang Aram sa 32 ka kumander sang iya mga
karwahe, “Indi ninyo pagsalakayon si bisan sin-o, kundi ang hari lang sang
Israel.”

32 Pagkakita sang mga kumander kay Jehoshafat, naghunahuna sila nga
siya ang hari sang Israel, gani ginsalakay nila siya. Pero sang pagsinggit ni
Jehoshafat,
33 nareyalisar sang mga kumander nga indi gali siya ang hari sang Israel,
gani nag-untat sila sa paglagas sa iya.
34 Pero sang nagapamana ang isa ka Arameanhon nga soldado sa mga
soldado sang Israel, nalagpatan nga naigo niya ang hari sang Israel sa
tinabuan sang iya panagang sa dughan. Nagsiling si Haring Ahab sa
nagadala sang iya karwahe, "Ipalayo ako sa inaway! Kay napilasan ako."
35 Puwerte na gid ang inaway sadto nga adlaw, kag ang hari sang Israel
nagasandig na lang sa iya karwahe nga nagaatubang sa mga Arameanhon.
Nagailig ang iya dugo sa karwahe, kag napatay siya pagkahapon.
36 Sang nagasalop na ang adlaw, may nagsinggit sa mga soldado sang
Israel, "Ang tagsa-tagsa magpuli sa iya lugar!"
37 Gani napatay ang hari *sang Israel* kag gindala ang iya bangkay sa
Samaria, kag didto ginlubong.
38 Ginhugasan nila ang karwahe sa palaligusan sa Samaria, nga sa diin
nagapaligo ang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, kag ang iya
dugo gindilapan sang mga ido. Natabo ini suno sa ginsiling sang GINOO.
39 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahab, kag ang tanan nga
iya ginhimo, pati ang pagpatindog niya sang matahom nga palasyo, kag
ang pagpabakod sang mga banwa, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang
mga Hari sang Israel.
40 Sang napatay si Ahab, si Ahazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoshafat sa Juda
(2 Cro. 20:31-21:1)

41 Nangin hari sang Juda si Jehoshafat nga anak ni Asa sang ikaapat nga
tuig sang paghari ni Ahab sa Israel.
42 Nagaedad si Jehoshafat sang 35 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 25 ka tuig. Ang iya
iloy amo si Azuba nga anak ni Shilhi.
43 Ginsunod gid niya ang pagginawi sang iya amay nga si Asa. Matarong
ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Pero wala niya pagkuhaa ang mga
simbahan sa mataas nga mga lugar, gani ang mga tawo padayon nga
naghalad kag nagsunog sang mga insenso didto.
44 May maayo man nga relasyon si Jehoshafat sa hari sang Israel.
45 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoshafat, kag ang iya
bantog nga mga binuhatan, kag ang iya mga pagpakig-away, nasulat sa
Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
46 Ginpalayas niya ang mga lalaki kag mga babayi nga nagabaligya sang
ila lawas sa mga lugar nga ginasimbahan, nga nabilin sang panahon sang
iya amay nga si Asa.
47 Sadto nga panahon wala sing hari sa Edom; ginadumalahan lang ini
sang isa ka pangulo *nga ginpili ni Jehoshafat*.
48 May ginpahimo si Jehoshafat nga mga barko nga pangnegosyo‡ nga
magbiyahe sa Ofir para magkuha sang bulawan. Pero wala ini nakabiyahe
kay nagkalaguba ini sa Ezion Geber.

‡ **22:48** *mga barko nga pangnegosyo:* sa Hebreo, *mga barko sang Tarshish*

49 Sadto nga tion, nagsiling si Ahazia nga anak ni Ahab kay Jehoshafat,
“Paupda ang akon mga tinawo sa imo mga tinawo sa pagbiyahe.” Pero
wala magsugot si Jehoshafat.
50 Sang napatay si Jehoshafat, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jehoram nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Ahazia sa Israel

51 Nangin hari sang Israel si Ahazia nga anak ni Ahab sang ika-17 nga tuig
sang paghari ni Jehoshafat sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Ahazia, kag*
naghari siya sa sulod sang duha ka tuig.
52 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, tungod kay nagsunod
siya sa iya amay kag iloy, kag kay Jeroboam nga anak ni Nebat, nga amo
ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
53 Nagsimba siya kag nag-alagad kay Baal, gani ginpaakig niya ang
GINOO, ang Dios sang Israel, pareho sang ginhimo sang iya amay.

Ang Ikaduha nga Libro sang mga Hari

Si Elias kag si Haring Ahazia

1 Pagkatapos nga napatay si Ahab, nagrebelde ang Moab sa Israel.

2 Isa ka adlaw, nahulog si Ahazia halin sa rehas-rehas sang ibabaw nga
kuwarto sang iya palasyo sa Samaria, kag nabalda siya. Gani nagpadala
siya sang mga mensahero sa pagpamangkot kay Baal Zebub, ang dios sang
Ekron, kon bala maulian pa siya sa iya pagkabalda.

3 Karon, nagsiling ang anghel sang GINOO kay Elias nga taga-Tishbe nga
sugataon niya ang mga mensahero sang hari sang Samaria kag ihambal ini
sa ila: "Ngaa makadto kamo sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga dios
sang Ekron? Wala bala sang Dios sa Israel?

4 Gani karon, *silinga ninyo si Ahazia nga* amo ini ang ginasiling sang
GINOO *sa iya*, 'Indi ka na makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid
nga mapatay ka!'" Gani naglakat si Elias.

5 Ang mga mensahero nagbalik sa hari. Gani ginpamangkot sila sang
hari, "Ngaa nagbalik kamo?"

6 Nagsabat sila, "May tawo nga nagsugata sa amon kag nagsiling siya nga
magbalik kami sa imo kag ihambal sa imo ining ginsiling sang GINOO:
'Ngaa nagpasugo ka sang mga tawo sa pagpamangkot kay Baal Zebub nga
dios sang Ekron? Wala bala sang Dios sa Israel? Gani indi ka na
makabangon sa imo ginahigdaan. Sigurado gid nga mapatay ka!'"

7 Nagpamangkot ang hari sa ila, "Ano ang hitsura sang tawo nga
nagsugata kag nagsiling sina sa inyo?"

8 Nagsabat sila, "Nagabayo siya sang bayo nga hinimo halin sa bulbol
sang sapat kag nagapaha sang panit." Nagsiling ang hari, "Si Elias ato nga
taga-Tishbe."

9 Dayon ginpakadto sang hari ang isa ka opisyal* kaupod ang 50 ka tawo
sa pagdakop kay Elias. Pag-abot sang opisyal kay Elias, nga nagapungko
sadto sa ibabaw sang bukid, nagsiling siya, "Alagad sang Dios, nagsiling
ang hari nga magkadto ka sa iya."

10 Nagsabat si Elias sa opisyal, "Kon alagad ako sang Dios, kabay pa nga
may magaabot nga kalayo halin sa langit nga magsunog sa imo kag sa imo
50 ka tawo!" May nag-abot dayon nga kalayo kag ginsunog ang opisyal kag
ang iya 50 ka tawo.

11 Nagpadala liwat ang hari sang isa naman ka opisyal kaupod ang 50 ka
tawo *sa pagdakop* kay Elias. Nagsiling ang opisyal kay Elias, "Alagad sang
Dios, nagsiling ang hari nga magkadto ka gilayon sa iya!"

12 Nagsabat si Elias, "Kon alagad ako sang Dios, kabay pa nga may
magaabot nga kalayo halin sa langit nga magsunog sa imo kag sa imo 50 ka
tawo!" May nag-abot dayon nga kalayo sang Dios halin sa langit kag
ginsunog ang opisyal kag ang iya 50 ka tawo.

13 Nagpadala pa gid liwat ang hari sang ikatatlo nga opisyal kaupod ang
50 ka tawo. Pag-abot sang opisyal kay Elias nagluhod siya kay Elias *bilang
pagtahod,* kag nagpakitluoy, "Alagad sang Dios, maluoy ka sa akon kag sa
akon mga tawo. Indi kami pagpatya nga imo mga alagad.

---

* **1:9** *opisyal:* ukon, *kapitan.* Amo man sa bersikulo 10, 11, 13.

14 Nahibaluan ko nga ginsunog sang kalayo nga halin sa langit ang duha
ka nahauna nga opisyal kag ang tanan nila nga mga tawo. Pero kami ya
kaluoyi!”
15 Nagsiling ang anghel sang GINOO kay Elias, “Upod ka sa iya, kag indi ka
magkahadlok.” Gani nag-upod si Elias sa opisyal pakadto sa hari.
16 Pag-abot ni Elias sa hari nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang
GINOO: ‘Ngaa nagpadala ka sang mga mensahero sa pagpamangkot kay
Baal Zebub nga dios sang Ekron? Wala bala sang Dios sa Israel nga imo
mapamangkutan? Gani indi ka na makabangon sa imo ginahigdaan.
Sigurado gid nga mapatay ka!’ ”
17 Gani napatay ang hari suno sa ginhambal sang GINOO paagi kay Elias.
Tungod kay wala sing anak nga lalaki si Ahazia, si Joram† *nga iya utod* amo
ang nagbulos sa iya bilang hari. Naghari si Joram sang ikaduha nga tuig
sang paghari ni Jehoram nga anak ni Haring Jehoshafat sang Juda.
18 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahazia, kag ang iya mga
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

2

Gindala si Elias pa-Langit

1 Sang tion nga kuhaon na sang GINOO si Elias pa-langit paagi sa isa ka
buhawi, nagalakat si Elias kag si Elisha halin sa Gilgal.
2 Nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako sang
GINOO sa Betel.” Pero nagsiling si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga
GINOO kag sa imo nga indi gid ako magbulag sa imo.” Gani nagkadto sila sa
Betel.
3 Karon, may grupo sang mga propeta didto sa Betel nga nagkadto kay
Elisha kag nagpamangkot, “Nahibaluan mo bala nga kuhaon na sang GINOO
subong nga adlaw ang imo agalon?” Nagsabat si Elisha, “Huo, nahibaluan
ko, pero indi lang naton paghambalan ina.”
4 Dayon nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako
sang GINOO sa Jerico.” Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga
GINOO kag sa imo nga indi gid ako magbulag sa imo.” Gani naglakat sila sa
Jerico.
5 Karon, may grupo sang mga propeta didto sa Jerico nga nagpalapit kay
Elisha kag nagpamangkot, “Nahibaluan mo bala nga kuhaon na sang GINOO
subong nga adlaw ang imo agalon?” Nagsabat si Elisha, “Huo, nahibaluan
ko, pero indi lang naton paghambalan ina.”
6 Dayon nagsiling si Elias kay Elisha, “Diri ka lang, kay ginapakadto ako
sang GINOO sa *Suba sang* Jordan.” Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa
buhi nga GINOO kag sa imo nga indi gid ako magbulag sa imo.” Gani
nagpadayon sila nga duha sa paglakat.
7 Karon, may 50 ka tawo nga miyembro sang grupo sang mga propeta
nga nagtindog sa ulo-unhan, nga nagaatubang sa lugar nga ginpunduhan
ni Elias kag ni Elisha sa *may Suba sang* Jordan.
8 Ginhukas ni Elias ang iya pangtabon nga panapton kag ginlukot ini kag
ginhampak sa tubig. Natunga dayon ang tubig, kag nagtabok sila nga duha
sa mamala nga duta.

† **1:17** *Joram:* ukon, *Jehoram*

9 Pagkatabok nila, nagsiling si Elias kay Elisha, “Ano ang gusto mo nga
himuon ko sa imo antes ako kuhaon sa imo?” Nagsabat si Elisha, “Gusto ko
nga mapanubli sing doble ang imo gahom.”*
10 Nagsiling si Elias, “Mabudlay inang imo ginapangayo. Pero, mabaton
mo ini kon makita mo ako nga ginakuha, pero kon indi, indi mo ini
mabaton.”
11 Samtang nagalakat sila nga nagaestoryahanay, gulpi lang nga may
nag-abot nga karwahe nga kalayo nga ginaguyod sang mga kabayo nga
kalayo. Nag-agi ini sa ila tunga kag nagseparar sa ila, kag gindala si Elias
pa-langit paagi sa isa ka buhawi.
12 Nakita ini ni Elisha kag nagsinggit siya, “Amay ko! Amay ko! Ang mga
karwahe kag mga manugkarwahe sang Israel!”† Kag sang wala na niya
makita si Elias, gin-gisi niya ang iya bayo hasta nga napihak *sa pagpakita
sang iya pagpangasubo*.
13 Dayon ginpulot niya ang pangtabon nga panapton ni Elias nga nahulog,
kag nagbalik siya sa higad *sang Suba sang* Jordan kag nagtindog didto.
14 Ginhampak niya ang tubig sang pangtabon nga panapton ni Elias kag
nagsiling, “Diin na karon ang GINOO, ang Dios ni Elias?” Sang ginhimo niya
ato, natunga ang tubig, kag nagtabok dayon siya.
15 Sang makita sang grupo sang mga propeta nga halin sa Jerico ang
natabo, nagsiling sila, “Ang gahom ni Elias ara kay Elisha!” Gani ginsugata
nila si Elisha kag nagluhod sila *bilang pagtahod* sa iya.
16 Nagsiling sila, “Sir, may kaupod kami nga 50 ka mabakod nga mga
tawo. Kon gusto mo, ipapangita ta sa ila ang imo agalon. Basi bala gindala
lang siya sang Espiritu sang GINOO sa isa ka bukid ukon sa isa ka
pulopatag.” Nagsabat si Elisha, “Indi sila pagpalakta.”
17 Pero nagpamilit gid sila hasta nga nahuya na lang siya *magpangindi*.
Gani nagsiling siya, “Sige, palakta ninyo sila.” Gani ginpalakat nila ang 50
ka tawo, kag sa sulod sang tatlo ka adlaw ginpangita nila si Elias pero wala
gid nila siya makita.
18 Pagbalik nila kay Elisha, nga ara pa sa Jerico, nagsiling si Elisha sa ila,
“Ti, indi bala nga nagsiling ako sa inyo nga indi kamo maglakat?”

Ang mga Milagro nga Ginhimo ni Elisha

19 Ang mga tawo sa banwa nagsiling kay Elisha, “Sir, nakita mo man nga
maayo ang nahamtangan sang amon banwa. Pero indi maayo ang tubig,
kag tungod sini ang mga tanom indi magtubo.”‡
20 Nagsiling si Elisha, “Dal-i ninyo ako sang bag-o nga yahong kag butangi
sang asin.” Gani gindal-an nila siya sini.
21 Naglakat dayon siya sa tuburan kag ginhaboy didto ang asin kag
nagsiling, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Gintinluan ko na ini nga
tubig, kag indi na ini makapatay ukon makapauntat sa pagtubo sang
tanom.’§”
22 Kag halin sadto, matinlo na ang tubig, suno sa ginsiling ni Elisha nga
matabo.

---

* **2:9** *Gusto…imo gahom:* Siguro ang buot silingon, *gusto ni Elisha nga hatagan siya ni Elias sang gahom nga doble sang sa ginahatag niya sa iban nga mga propeta, para siya ang magabulos kay Elias bilang pangulo sang mga propeta.* † **2:12** *Ang mga karwahe…sang Israel:* Posible ang buot silingon, *si Elias manugdepensa sang Israel ukon wala sing mahimo ang depensa sang Israel kon wala siya.* ‡ **2:19** *ang mga tanom indi magtubo:* ukon, *ang mga nagabusong nagakahulugan* § **2:21** *makapauntat sa pagtubo sang tanom:* ukon, *makapahulog sa mga ginabusong*

23 Naghalin si Elisha sa Jerico kag nagkadto sa Betel. Samtang nagalakat
siya sa dalan, may mga pamatan-on nga lalaki nga naghalin sa isa ka
banwa kag naglango-lango sa iya. Nagsiling sila, “Kalbo, halin diri!* Kalbo,
halin diri!”
24 Nagbalikid si Elisha kag gintulok niya ang mga pamatan-on kag
ginpakamalaot sa ngalan sang GINOO. Dayon may duha ka babayi nga bear
nga nagguwa halin sa kakahuyan kag ginus-ab ang 42 ka pamatan-on.
25 Nagkadto dayon si Elisha sa Bukid sang Carmel, kag pagkatapos
nagbalik siya sa Samaria.

3

Nag-inaway ang Israel kag ang Moab

1 Nangin hari sang Israel si Joram nga anak ni Ahab sang ika-18 nga tuig
sang paghari ni Jehoshafat sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Joram, kag*
naghari siya sa sulod sang dose ka tuig.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pero indi pareho kalain
sa ginhimo sang iya amay kag iloy. Ginpaguba niya ang handumanan nga
bato nga ginpahimo sang iya amay bilang pagpadungog kay Baal.
3 Pero nagsunod siya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga
nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Wala gid siya
nagbiya sa sini nga mga sala.
4 Si Haring Mesha sang Moab nagasagod sang mga karnero, kag *tungod*
nga sakop sang Israel ang ila nasyon, nagahatag siya *kada tuig* sa hari sang
Israel sang 100,000 ka bataon nga mga karnero nga lalaki, kag mga bulbol
sang 100,000 ka gulang nga mga karnero nga lalaki.
5 Pero pagkapatay ni Ahab, nagrebelde siya sa hari sang Israel.
6 Gani sadto nga tion, gintipon ni Joram ang bilog nga Israel kag nagguwa
sila sa Samaria *sa pagsalakay sa Moab*.
7 Nagpadala siya sang sini nga mensahi kay Haring Jehoshafat sang Juda:
“Nagrebelde sa akon ang hari sang Moab. Maupod ka bala sa akon sa
pagpakig-away sa ila?” Nagsabat si Jehoshafat, “Huo, handa ako nga
mag-upod sa imo, kag handa ako nga ipagamit sa imo ang akon mga
soldado kag mga kabayo.”
8 Nagpamangkot dayon si Jehoshafat, “Diin kita maagi kon magsalakay
kita?” Nagsabat si Joram, “Sa kamingawan sang Edom.”
9 Gani naglakat ang hari sang Israel kag ang hari sang Juda, pati ang hari
sang Edom. Pagkatapos sang pito ka adlaw nga paglakat, naubusan sang
tubig ang mga soldado kag ang ila mga sapat.
10 Nagsiling ang hari sang Israel, “Kaluluoy gid kita nga tatlo ka hari!
Gindala kita sang GINOO diri para itugyan lang sa *hari sang* Moab.”
11 Pero nagpamangkot si Jehoshafat, “Wala bala kita sing upod nga
propeta sang GINOO? Kon may ara, makapamangkot kita sa GINOO paagi sa
iya kon ano ang aton himuon.” Nagsabat ang isa ka opisyal sang hari sang
Israel, “Si Elisha nga anak ni Shafat ari diri. Kabulig siya sadto ni Elias.”
12 Nagsiling si Jehoshafat, “Ti, makahambal ang GINOO paagi sa iya.” Gani
nagkadto ang hari sang Israel, Juda, kag Edom kay Elisha.
13 Nagsiling si Elisha sa hari sang Israel, “Ano ang labot ko sa imo?
Magkadto ka sa mga propeta sang imo amay kag iloy!” Nagsiling ang hari
sang Israel, “Indi! Kay ang GINOO amo ang nagdala sa amon nga tatlo diri
para itugyan lang sa *hari sang* Moab.”

* **2:23** *halin diri:* sa literal, *magsaka ka*

14 Nagsiling si Elisha, “Nagasugid ako sing matuod sa presensya sang
buhi kag Makagagahom nga GINOO, nga akon ginaalagad, nga indi kuntani
ako magsapak sa imo kon indi tungod sa akon pagtahod kay Haring
Jehoshafat sang Juda.
15 Sige, dal-i ako diri sang tawo nga kahibalo magtukar sang arpa.”
Samtang ginatukar ang arpa, gin-gamhan sang GINOO si Elisha,
16 kag nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Ini nga ililigan
mapuno sang tubig.
17 Bisan wala sing ulan ukon hangin, mapuno ini nga ililigan sang tubig,
kag makainom kamo kag ang inyo mga kasapatan.
18 Mahapos lang ini nga butang para sa GINOO. Wala labot sina, ipapierdi
pa niya sa inyo ang mga Moabnon.
19 Laglagon ninyo ang ila maayo nga mga banwa nga napalibutan sang
mga pader. Panapson ninyo ang ila maayo nga mga kahoy, tabunan ang ila
mga tuburan, kag panggub-on ang ila mapatubason nga mga uma paagi sa
pagbutang sang mga bato.’”
20 Pagkasunod nga aga, sang tion sang paghalad, nag-ilig ang tubig halin
sa Edom, kag napuno sang tubig ang amo nga duta.
21 Karon, nabalitaan sang tanan nga Moabnon nga nagsalakay ang tatlo
ka hari sa ila. Gani gintipon nila ang tanan nga makasarang sa
pagpakig-away, pamatan-on man ukon tigulang, kag ginpaplastar sila sa
border *sang Moab*.
22 Pagbangon nila pagkaaga, nakita nila ang tubig nga daw sa dugo
kapula sang masilakan sang adlaw.
23 Nagsiling sila, “Dugo ina! Sigurado nga nag-inaway ang tatlo ka hari
kag nagpinatyanay. Gani kuhaon ta ang ila mga pagkabutang!”
24 Pero pag-abot sang mga Moabnon sa kampo sang mga Israelinhon,
nagguwa ang mga Israelinhon kag ginsalakay sila hasta nga nagpalalagyo
sila. Ginlagas nila sila hasta sa ila lugar kag ginpamatay sila.
25 Ginpangguba nila ang mga banwa, kag ginhabuyan sang mga bato ang
mapatubason nga mga uma hasta nga natabunan ini sang mga bato.
Ginpangtabunan nila ang mga tuburan, kag ginpangtapas ang maayo nga
mga kahoy. Sang ulihi ang Kir Hareset na lang ang nabilin, pero
ginpalibutan pa gid nila ini sang ila mga soldado nga may mga labyog kag
ginsalakay.
26 Pagkakita sang hari sang Moab nga pierdi sila sa inaway, gindala niya
ang 700 ka tawo nga may mga espada sa paglusot sa *mga soldado sang*
hari sang Edom, pero napaslawan sila.
27 Gani ginkuha niya ang kamagulangan niya nga anak nga amo kuntani
ang magabulos sa iya bilang hari, kag ginhalad niya ini sa may pader
bilang halad nga ginasunog. Tungod sini puwerte gid ang kaakig* kontra sa
mga Israelinhon, gani ginpabay-an na lang nila ang hari sang Moab kag
nagpuli sila sa ila nasyon.

4

Ang Lana sang Balo nga Babayi

1 May isa ka balo nga babayi nga ang iya bana *nga napatay* miyembro
sadto sang grupo sang mga propeta. Isa ka adlaw, nagpangayo siya sang
bulig kay Elisha. Siling niya, “Patay na ang akon bana nga imo alagad kag
nahibaluan mo nga nagatahod siya sa GINOO. Karon, ang tawo nga iya

* **3:27** *puwerte gid ang kaakig:* Indi mapat-od sa Hebreo kon kay sin-o kaakig ang ginatumod diri.

nautangan nag-abot para kuhaon ang amon duha ka anak nga lalaki para
himuon nga ulipon *bilang bayad sa utang*."
2 Nagsiling si Elisha sa iya, "Ano ayhan ang mabulig ko sa imo? Sugiri
ako, ano ang ara sa imo balay?" Nagsabat ang babayi, "Wala gid, sir, luwas
lang sa diutay nga lana sa tibod."
3 Nagsiling si Elisha, "Kadtui ang tanan mo nga kasilingan kag
magpanghulam ka sang madamo nga suludlan.
4 Dayon magsulod kamo sang imo mga anak sa inyo balay kag siraduhi
ninyo ang puwertahan. Ibubo ninyo sa tanan nga suludlan ang lana *nga
ara sa tibod.* Pagkapuno sang kada suludlan, paina dayon."
5 Gani ginhimo sang babayi ang ginsiling ni Elisha sa iya, kag
nagpanirado sila sang iya mga anak sa ila balay. Dayon gindala sang iya
mga anak ang mga suludlan sa iya, kag ginbutangan niya ini sang lana.
6 Sang napuno na ang tanan nga suludlan, nagsiling siya sa iya anak,
"Hatagi pa ako sang suludlan." Nagsabat ang iya anak, "Wala na sang
suludlan." Kag nag-untat dayon ang pag-ilig sang lana.
7 Nagkadto ang babayi kay *Elisha nga* alagad sang Dios kag ginsugiran
niya siya sa natabo. Nagsiling si Elisha sa iya, "Lakat kag ibaligya ang lana
kag bayari ang imo utang. May sobra ka pa nga kuwarta nga mabilin nga
sarang makabuhi sa imo kag sa imo mga anak."

Si Elisha kag ang Babayi nga Taga-Shunem

8 Isa ka adlaw, nagkadto si Elisha sa Shunem. May manggaranon didto
nga babayi nga nag-agda kay Elisha nga magkaon. Halin sadto, kon mag-agi
si Elisha sa Shunem, nagahapit siya sa balay sang babayi kag magkaon.
9 Karon nagsiling ang babayi sa iya bana, "Nahibaluan ko nga ining tawo
nga nagahapit diri permi sa aton isa ka balaan nga alagad sang Dios.
10 Himuan ta siya sang gamay nga kuwarto sa may atop, kag butangan ta
sang katre, lamisa, bangko, kag suga, para kon magkadto siya diri sa aton
puwede siya makatiner didto."
11 Isa ka adlaw, sang nagkadto si Elisha sa Shunem, nagsaka siya sa
kuwarto kag nagpahuway didto.
12 Ginsugo niya ang iya suluguon nga si Gehazi nga tawgon ang babayi.
Gani gintawag ni Gehazi ang babayi, kag pag-abot sang babayi,
13 nagsiling si Elisha sa iya suluguon, "Pamangkuta siya kon ano ang aton
mahimo para sa iya, sa iya maayo nga pag-atipan sa aton. Basi kon may
ipapangabay siya sa aton sa hari ukon sa kumander sang mga soldado."
Nagsabat ang babayi, "*Indi na kinahanglan, kay* maayo ang akon
kahimtangan diri upod sa akon mga kasimanwa."
14 Nagpamangkot si Elisha kay Gehazi, "Ti, ano ang aton mahimo para sa
iya?" Nagsabat si Gehazi, "Wala siya sing bata nga lalaki kag tigulang na
ang iya bana."
15 Nagsiling si Elisha, "Tawga siya liwat." Gani gintawag siya ni Gehazi,
kag nagtindog siya sa puwertahan.
16 Nagsiling si Elisha *sa iya*, "Sa amo man sini nga tion sa sunod nga tuig
may ginakugos ka na nga bata nga lalaki." Nagsabat ang babayi, "Indi ka
magbutig sa akon, sir. Alagad ka sang Dios."
17 Pero nagbusong matuod ang babayi, kag nagbata siya sing lalaki sa
amo gid nga tion sang sunod nga tuig, suno sa ginsiling sa iya ni Elisha.
18 Isa ka adlaw, sang dako na ang bata, nagkadto siya sa iya amay nga ara
sa uma nga nagaobra upod sa mga manug-ani.

19 Hinali lang nga nagsinggit siya sa iya amay, “Masakit ang ulo ko!
Masakit ang ulo ko!” Nagsiling ang iya amay sa suluguon, “Dal-a siya sa iya
iloy!”
20 Gani gindala sang suluguon ang bata sa iya iloy, kag ginsabak niya siya.
Pero pagkaudto napatay ang bata.
21 Gindala sang iloy ang bangkay sang iya anak sa kuwarto ni Elisha sa
ibabaw, kag ginbutang sa katre. Dayon nagguwa siya sa kuwarto kag
ginsira ang puwertahan.
22 Gintawag sang babayi ang iya bana kag ginsilingan, “Palihog, padal-i
ako sang isa ka suluguon kag isa ka donkey para makadali-dali ako kadto sa
alagad sang Dios, kag makabalik dayon.”
23 Nagpamangkot ang iya bana, “Ngaa makadto ka gid subong nga indi
man ini Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan ukon Adlaw nga
Inugpahuway?” Nagsabat ang babayi, “Sige lang.”
24 Gani ginbutangan niya sang pulungkuan ang donkey kag nagsiling sa
iya suluguon, “Dali na! Kag indi pagpahinaya ang donkey kon indi ako
magsiling sa imo.”
25 Gani naglakat sila, kag nakaabot sila sa Bukid sang Carmel, nga sa diin
ara ang alagad sang Dios. Pagkakita ni Elisha sa babayi sa unhan, nagsiling
siya sa iya suluguon nga si Gehazi, “Tan-awa, ara ang babayi nga
taga-Shunem!
26 Dalagan kag sugataa siya kag pamangkuta kon kamusta siya, ang iya
bana, kag ang iya anak.” Ginsugiran sang babayi si Gehazi nga maayo man
ang tanan.
27 Pero pag-abot niya kay Elisha sa bukid, *nagluhod siya kag* gin-uyatan
niya ang tiil ni Elisha. Nagpalapit si Gehazi para itikwang siya palayo, pero
nagsiling si Elisha, “Pabay-i lang siya! Kay ara siya sa kalisod, pero wala
ginsugid sang GINOO sa akon kon ngaa.”
28 Nagsiling ang babayi, “Sir, wala ako nagpangayo sa imo sang anak nga
lalaki; *ikaw mismo ang nagsiling nga makabata pa ako.* Nagsiling pa gani
ako sa imo nga indi mo ako pagpasaligon.”
29 *Sang mareyalisar ni Elisha nga may natabo sa bata,* nagsiling siya kay
Gehazi, “Magpreparar ka sa pagkadto *sa iya balay.* Dal-a ang akon sungkod
kag magdalagan. Kon may masugata ka, indi ka na magpanamyaw, kag kon
may magpanamyaw sa imo indi ka na magsabat.* *Pag-abot mo,* ibutang
dayon ang akon sungkod sa guya sang bata.”
30 Pero nagsiling ang iloy sang bata *kay Elisha,* “Nagasumpa ako sa buhi
nga GINOO kag sa imo, nga indi gid ako magpuli kon indi ka mag-upod sa
akon.” Gani naglakat si Elisha upod sa iya.
31 Nag-una si Gehazi kag ginbutang niya ang sungkod sa guya sang bata,
pero wala gid nagtingog ukon naghulag ang bata. Gani nagbalik si Gehazi
sa pagsugata kay Elisha kag nagsiling, “Wala gid mabuhi ang bata.”
32 Sang pag-abot ni Elisha sa balay, nakita niya *didto sa iya kuwarto* ang
bata nga nagahamyang sa iya katre.
33 Nagsulod siya kag ginsira ang puwertahan, kag nagpangamuyo sa
GINOO.
34 Dayon ginhap-an niya ang bata, nga ang iya baba sa baba sang bata,
ang iya mata sa mata sang bata, kag ang iya kamot sa kamot sang bata.

---

* **4:29** *Kon may masugata ka...magsabat:* Siguro amo ang sugo ni Elisha sa iya para magdali siya, nga indi na mag-usik sang panahon sa malawig nga pagpanamyaw ukon pagpakig-estorya.

Samtang ginahap-an niya ang bata, amat-amat nga nag-init ang lawas sang bata.
35 Nagtindog si Elisha, kag nagpakadto-pakari sa kuwarto. Dayon
ginhap-an niya liwat ang bata. Nagpangatsi ang bata sing makapito ka
beses, dayon ginmuklat niya ang iya mga mata.
36 Gintawag ni Elisha si Gehazi kag ginsilingan, "Tawga ang iya iloy." Gani
gintawag niya siya. Pag-abot sang babayi nagsiling si Elisha sa iya, "Kuhaa
ang imo bata."
37 Nagsulod ang babayi kag nagluhod sa tiilan ni Elisha *sa pagpasalamat*†
sa iya. Dayon ginkuha niya ang iya bata kag gindala panaog.

Ang Milagro sang Tion sang Tiggulutom

38 Sang pagbalik ni Elisha sa Gilgal, may gutom didto. *Karon,* samtang
nagapakig-estorya ang grupo sang mga propeta sa iya, nagsiling siya sa iya
suluguon, "Isun-ad ang dako nga kolon kag magluto sang sopas para sa sini
nga mga tawo."
39 Ang isa sa mga propeta nagkadto sa uma sa pagpangutan. Nakakita
siya sang utan nga nagakabod lang didto, kag nagpanguha siya sang mga
bunga sini nga sarang lang niya madala sa iya bayo. Pagpuli niya,
ginpangkihad-kihad niya ini kag ginlakot sa ginaluto nga sopas, nga wala
gani niya nahibaluan kon ano ato.
40 *Pagkaluto sang sopas,* ginserbi dayon ini sa mga tawo. Pero sang
nagkaon na sila, nagsinggit sila, "Alagad sang Dios, kalain gid sang iya
sabor!"‡ Kag indi nila ato makaon.
41 Nagsiling si Elisha, "Kuhai ako sang harina." Ginbubo niya dayon ang
harina sa kolon kag nagsiling *sa suluguon,* "Sige, iserbi na ini sa ila para
makakaon sila." Kag maayo na ang sabor sini.§
42 *Sang isa naman ka tion,* may isa ka tawo nga halin sa Baal Shalisha nga
nagdala kay *Elisha, nga* alagad sang Dios, sang sako nga may unod nga 20
ka tinapay nga hinimo halin sa nahauna nga patubas sang barley, kag
bag-o nga inani nga uyas. Nagsiling si Elisha, "Ihatag ina sa grupo sang mga
propeta* para ila kaunon."
43 Nagsiling ang iya kabulig, "Paano ko ini mapaigo sa 100 ka tawo?"
Nagsabat si Elisha, "Ihatag lang sa ila para makakaon sila. Kay nagasiling
ang GINOO nga makakaon sila kag may mabilin pa."
44 Gani ginhatag ini sang suluguon sa mga propeta kag nagkaon sila, kag
may nabilin pa, suno sa ginsiling sang GINOO.

5

Gin-ayo si Naaman sa Iya Balatian sa Panit

1 Si Naaman nga kumander sang mga soldado sang Aram* ginatahod gid
sang hari sang Aram, kay paagi sa iya ginpadaog sang GINOO ang Aram.
Maayo siya nga soldado, pero may delikado siya nga balatian sa panit.†
2 Sang nagsalakay ang mga soldado sang Aram sa Israel, may nabihag sila
nga dalagita nga nangin suluguon sang asawa ni Naaman.

---

† **4:37** *pagpasalamat:* ukon, *pagpadungog* ‡ **4:40** *kalain gid sang iya sabor:* ukon, *makahililo ini*
§ **4:41** *maayo na ang sabor sini:* ukon, *indi na ini makahililo* * **4:42** *sa grupo sang mga propeta:* sa
Hebreo, *sa mga tawo* * **5:1** *Aram:* ukon, *Syria* † **5:1** *delikado siya nga balatian sa panit:* sa iban
nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa
panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

3 Isa ka adlaw, nagsiling ining dalagita sa iya ama, “Kon magpakigkita
lang ang akon agalon *nga si Naaman* sa propeta nga didto sa Samaria,
ayuhon gid niya siya sa iya balatian sa panit.”
4 Gani ginsugiran ni Naaman ang hari parte sa ginsiling sang dalagita nga
halin sa Israel.
5 Nagsiling ang hari sang Aram, “Lakat, kag dal-on mo ang akon sulat sa
hari sang Israel.” Gani naglakat si Naaman nga may dala nga *regalo nga*
350 ka kilo nga pilak, 70 ka kilo nga bulawan kag napulo ka panid nga bayo.
6 Amo ini ang mensahi sang sulat nga gindala niya sa hari: “Ginapadala
ko dira si Naaman nga akon alagad para ayuhon mo siya sa iya balatian sa
panit.”
7 Pagkabasa sang hari sang Israel sang sulat, gin-gisi niya ang iya bayo *sa*
kalain sang buot kag nagsiling, “Ngaa sa akon niya ginpadala ining tawo
para ayuhon ang iya balatian sa panit? Ano ako, Dios? May gahom bala ako
sa pagpatay kag sa pagbuhi? Nagapangita lang siya sang kabangdanan nga
mag-away kami!”
8 Pagkahibalo ni Elisha, nga alagad sang Dios, sa natabo, nagpadala siya
sang sini nga mensahi sa hari: “Ngaa gin-gisi mo ang imo bayo? Pakadtua
diri sa akon ina nga tawo, kag mahibaluan niya nga may propeta sa Israel.”
9 Gani naglakat si Naaman upod sa iya mga kabayo kag karwahe kag
nagpundo sa puwertahan sang balay ni Elisha.
10 Nagsugo si Elisha sang mensahero sa pagsiling kay Naaman nga
magkadto siya sa *Suba sang* Jordan kag magpanghugas sang iya
kaugalingon sing makapito ka beses, kag magaayo siya.
11 Pero nangakig si Naaman kag naglakat nga nagakumod, “Abi ko
sigurado gid nga magguwa siya kag mag-atubang sa akon. Nagpaabot ako
nga magpanawag siya sa GINOO nga iya Dios kag magbayaw sang iya kamot
sa ibabaw sang akon balatian sa panit kag ayuhon ako.
12 Indi bala nga mas maayo ang mga suba sang Abana kag sang Farfar sa
Damascus sang sa iban nga mga suba diri sa Israel? Ngaa indi ako
magpanghugas didto para mag-ayo ako?” Gani naglakat siya nga akig gid.
13 Pero nagpalapit ang iya mga suluguon sa iya kag nagsiling, “Sir, kon
nagsugo ang propeta sa imo sa paghimo sang dako nga butang, indi bala
nga himuon mo? Ti, ngaa indi mo paghimuon ang iya ginsiling nga
magpanghugas ka para mag-ayo ka?”
14 Gani naglakat si Naaman sa *Suba sang* Jordan kag nagpanghugas sang
iya kaugalingon sing makapito ka beses, suno sa ginsiling sang alagad sang
Dios. Kag nag-ayo ang iya balatian kag naglimpyo ang iya panit pareho sa
panit sang isa ka gamay nga bata.
15 Dayon nagbalik si Naaman kag ang iya mga kaupod sa alagad sang
Dios. Nagtindog siya sa atubangan ni Elisha kag nagsiling, “Karon
nahibaluan ko na nga wala sing iban nga Dios sa bilog nga kalibutan luwas
sa Dios sang Israel. Gani palihog batuna ining regalo ko sa imo, sir.”
16 Nagsabat si Elisha, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO, nga akon
ginaalagad, nga indi ako magbaton sang regalo.” Ginpilit siya ni Naaman
nga batunon niya ang regalo, pero indi gid siya magbaton.
17 Nagsiling si Naaman, “Kon indi ka gid, sir, tuguti na lang ako nga
kargahan ko ang akon duha ka kabayo‡ sang duta nga halin diri, kag dal-on
ko sa amon.§ Kay sugod subong indi na ako maghalad sang mga halad nga

‡ **5:17** *kabayo:* Ang sapat nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga mule, kag kaanggid ini sa kabayo. § **5:17** Ginapatihan sang una nga ang isa ka dios dapat simbahon sa iya kaugalingon nga duta.

ginasunog kag sang iban pa nga mga halad sa iban nga dios kundi sa GINOO lang.
18 Pero kabay pa, sir, nga patawaron ako sang GINOO kon mag-upod ako sa
akon hari sa templo sang dios nga si Rimmon para magsimba didto. Dapat
lang nga himuon ko ini bilang isa ka opisyal nga ginasaligan sang hari. Pero
kabay pa nga patawaron ako sang GINOO kon magluhod man ako didto."
19 Nagsiling si Elisha, "Maayo lang nga paglakat."
Pero indi pa gani malayo ang nalaktan ni Naaman,
20 nagsiling si Gehazi *sa iya kaugalingon*, "Ginpalakat sang akon agalon si
Naaman nga Arameanhon nga wala niya pagbatuna ang regalo nga dala
niya. Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga lagson ko siya kag magkuha
sang bisan ano sa iya."
21 Gani dali-dali nga ginlagas ni Gehazi si Naaman. Pagkakita ni Naaman
kay Gehazi nga nagadalagan pakadto sa iya, nagpanaog siya sa karwahe
kag ginsugata siya. Nagpamangkot si Naaman, "May malain bala nga
natabo?"
22 Nagsabat si Gehazi, "Wala man. Ginsugo lang ako sang akon agalon
nga silingon ka nga may nag-abot bag-o lang gid nga duha ka bataon nga
tawo nga miyembro sang grupo sang mga propeta, nga halin sa kabukiran
sang Efraim. Kag nagpangabay ang akon agalon nga hatagan mo sila sang
35 ka kilo nga pilak kag duha ka panid nga bayo."
23 Nagsiling si Naaman, "Huo, ari ang 70 ka kilo nga pilak." Kag ginpilit pa
siya ni Naaman nga batunon ato. Ginsulod ni Naaman ang pilak sa duha ka
bag pati ang duha ka panid nga bayo, kag ginhatag ini sa iya duha ka
suluguon nga amo ang magdala sini para kay Gehazi.
24 Pag-abot ni Gehazi sa bukid, ginkuha niya sa mga suluguon ang duha
ka bag kag ginpabalik sila. Dayon gindala niya ato sa balay kag gintago,
25 kag nagpakita siya dayon kay Elisha. Nagpamangkot si Elisha sa iya,
"Diin ka naghalin, Gehazi?" Nagsabat si Gehazi, "Wala ako sing may
ginkadtuan."
26 Pero nagsiling si Elisha, "Wala ka bala kahibalo nga ang akon espiritu
ato didto sang nagpanaog si Naaman sa iya karwahe sa pagsugata sa imo?
Indi ini tion sa pagbaton sang kuwarta, bayo, talamnan sang olibo,
talamnan sang ubas, kasapatan, kag mga ulipon nga lalaki kag babayi.
27 Tungod nga ginhimo mo ini, ang balatian sa panit ni Naaman
magasaylo sa imo kag sa imo mga kaliwat hasta san-o." Paghalin ni Gehazi
kay Elisha nagputi gid ang iya panit tungod sa balatian.

6

Naglutaw sa Tubig ang Ulo sang Wasay

1 Isa ka tion, nagsiling kay Elisha ang grupo sang mga propeta, "Nakita
mo mismo nga gamay ining lugar nga amon ginapakigkitaan sa imo.
2 Gani makadto kita sa *Suba sang* Jordan nga sa diin may madamo nga
kahoy. Mahimo kita didto sang lugar nga aton matipunan." Nagsiling si
Elisha, "Sige, lakat na kamo."
3 Pero nagsiling ang isa sa ila, "Kon puwede, sir, mag-upod ka na lang sa
amon." Nagsabat siya, "O, sige."
4 Gani nag-upod siya sa ila.
Nagkadto sila sa *Suba sang* Jordan kag nagpangtapas sang mga kahoy.
5 Samtang ang isa sa ila nagatapas, nahulog ang ulo sang iya wasay sa
tubig, gani nagsinggit siya, "Sir, ginhulam ko lang ato!"

6 Nagpamangkot si Elisha, “Diin dampi nahulog?” Gintudlo sang tawo
kon diin dampi nahulog, kag dayon nag-utod si Elisha sang lipak kag
ginhaboy ini didto. Kag naglutaw ang ulo sang wasay.
7 Nagsiling si Elisha, “Kuhaa na.” Kag ginkuha sang tawo.

Ginpauntat ni Elisha ang Pagsalakay sang mga Arameanhon

8 Karon, nagpakig-away ang hari sang Aram sa Israel. Ginkonsulta niya
ang iya mga opisyal kon diin sila nga mga lugar makampo.
9 Ginsilingan ni *Elisha, nga* alagad sang Dios, ang hari sang Israel, “Indi
kamo makaagi sa sina nga lugar kay ara dira nagabantay ang mga
Arameanhon.”
10 Gani nagpasugo ang hari sang Israel sa sina nga lugar nga ginsiling ni
Elisha nga hambalon ang mga pumuluyo didto nga mag-andam sila. Permi
ini ginahimo ni Elisha.*
11 Tungod sini nangakig gid ang hari sang Aram. Gani ginpatawag niya
ang iya mga opisyal kag ginsilingan, “Sin-o sa inyo ang nagadampig sa hari
sang Israel?”
12 Nagsiling ang isa sang iya mga opisyal, “Wala gid sing bisan isa sa
amon, Mahal nga Hari. Si Elisha nga propeta sa Israel amo ang nagasugid
sa hari sang Israel sang tanan nga ginahambal mo bisan pa ang
ginahambal mo sa imo kuwarto.”
13 Nagmando ang hari, “Lakat, pangitaa ninyo siya para makapadala ako
sang mga tawo sa pagdakop sa iya.”
Sang ginsugiran ang hari nga si Elisha ara sa Dotan,
14 nagpadala siya didto sang madamo nga soldado nga nagasakay sa mga
kabayo kag mga karwahe. Nakaabot sila sa Dotan sang gab-i kag
ginpalibutan nila ini.
15 Pagkaaga, aga pa gid nagbugtaw ang suluguon ni Elisha, kag nakita
niya ang mga soldado nga nagasakay sa mga kabayo kag mga karwahe nga
nagapalibot sa banwa. Nagsiling siya kay Elisha, “Sir, ano na lang ang aton
himuon?”
16 Nagsabat si Elisha, “Indi ka magkahadlok. Mas madamo ang aton mga
kaupod sang sa ila.”
17 Nagpangamuyo dayon si Elisha, “GINOO, buksi ang iya mga mata para
makita niya.” Ginbuksan sang GINOO ang iya mga mata, kag nakita niya
ang kabukiran sa palibot ni Elisha nga puno sang mga kabayo kag mga
karwahe nga kalayo.
18 Samtang nagapakadto ang mga kaaway kay Elisha, nagpangamuyo
siya, “GINOO, bulaga† ini nga mga tawo.” Gani ginbulag sila sang GINOO
suno sa ginpangabay ni Elisha.
19 Nagsiling dayon si Elisha sa ila, “Indi ini amo ang dalan kag indi ini ang
banwa *sang Dotan.* Sunod kamo sa akon kay dal-on ko kamo sa tawo nga
inyo ginapangita.” Kag gindala sila ni Elisha sa Samaria.
20 Pagsulod nila sa siyudad, nagpangamuyo si Elisha, “GINOO, buksi ang
ila mga mata para makakita sila.” Ginbuksan sang GINOO ang ila mga mata,
kag nakita nila nga didto na sila sa Samaria.
21 Pagkakita sang hari sang Israel sa ila, ginpamangkot niya si Elisha,
“Ano sa imo, sir?‡ Pamatyon ko sila?”

---

* **6:10** Ukon, *Gani ginpausisa sang hari sang Israel ang lugar nga ginsiling ni Elisha. Ginpaandaman permi ni Elisha ang hari sang Israel para permi siya magbantay sa amo nga lugar.* † **6:18** *bulaga:* siguro ang buot silingon, *patalanga* ‡ **6:21** *sir:* sa Hebreo, *amay ko*

22 Nagsabat si Elisha, “Indi sila pagpatya. Bisan gani ang mga bihag sa
inaway wala ta ginapatay. Hatagi sila sang pagkaon kag tubig para
makakaon sila kag makainom, kag pagkatapos, pabalika sila sa ila hari.”§
23 Gani nagpapunsyon ang hari para sa ila, kag pagkatapos ginpapuli
niya sila sa ila hari. Kag wala na magsalakay ang mga Arameanhon sa duta
sang Israel.

Ginpalibutan ang Samaria Para Salakayon

24 Pero sang ulihi gintipon ni Haring Ben Hadad sang Aram ang iya bilog
nga mga soldado kag ginpalibutan ang Samaria.
25 Tungod sini, puwerte ang gutom sa siyudad, hasta nga *nagmalahal ang
balaklon*. Ang bili sang ulo sang donkey 80 ka bilog nga pilak, kag ang bili
sang isa ka litse nga iti sang pating* lima ka bilog nga pilak.
26 Isa ka tion, samtang nagaagi ang hari sang Israel sa ibabaw sang pader,
may isa ka babayi nga nagsinggit sa iya, “Mahal nga Hari, buligi ako!”
27 Nagsabat ang hari, “Kon indi magbulig ang GINOO sa imo ano ang akon
mahimo? Wala na ako sing trigo ukon ilimnon nga mahatag sa imo.”
28 Nagpamangkot dayon ang hari, “Ano bala ang problema mo?”
Nagsabat ang babayi, “Ini nga babayi nagsiling sa akon nga kaunon namon
ang akon bata sa isa ka adlaw kag sa sunod nga adlaw, ang iya naman nga
bata.
29 Gani ginluto namon ang akon bata kag ginkaon. Pagkasunod nga
adlaw, ginsilingan ko siya nga ang iya naman bata ang amon kaunon, pero
gintago niya ini.”
30 Pagkabati sang hari sa ginsiling sang babayi, gin-gisi niya ang iya bayo
sa puwerte nga kasubo. Kag samtang nagalakat siya sa ibabaw sang pader,
nakita sang mga tawo nga nagasuksok siya sang sako nga nasampawan
sang iya bayo *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*.
31 Nagsiling siya, “Kabay pa nga silutan ako sang Dios sing puwerte gid
kon indi ko mapautdan sang ulo si Elisha nga anak ni Shafat subong nga
adlaw!”
32 Karon, nagapungko si Elisha sa iya balay nga nagapakig-estorya sa
mga manugdumala *sang Israel*. Nagsugo ang hari sang isa ka tawo nga
mag-una sa iya *didto kay Elisha*. Pero antes mag-abot ang ginsugo sang
hari, nagsiling si Elisha sa mga manugdumala, “Ang *aton hari nga*
manugpatay nagpasugo sang tawo sa pag-utod sang akon ulo. Kon
mag-abot na gani ang tawo siraduhi ninyo ang puwertahan kag indi siya
pagpasudla. Ang *hari mismo nga* iya agalon nagasunod sa iya.”
33 Samtang nagahambal pa si Elisha sa ila, nag-abot ang ginsugo sang
hari. Kag nagsiling siya, “Ini nga katalagman nga nag-abot halin mismo sa
GINOO. Ti ngaa mahulat pa ako nga magbulig siya?”

7

1 Nagsabat si Elisha, “Pamatii ining ginasiling sang GINOO: ‘Sa amo sini
nga oras buwas, ang bili sang tatlo ka gantang nga harina, isa lang ka bilog
nga pilak, kag amo man ang bili sang anom ka gantang nga barley sa
balaligyaan* sang Samaria.’ ”
2 Nagsiling ang opisyal nga ginasaligan sang hari kay *Elisha, nga* alagad
sang Dios, “Bisan pa gani ginapaulan sang GINOO,† indi gid makapareho

§ **6:22** *hari:* sa Hebreo, *agalon* * **6:25** *iti sang pating:* Posible ngalan ini sang isa ka klase sang liso nga ulutanon. * **7:1** *balaligyaan:* sa Hebreo, *puwertahan* † **7:2** *ginapaulan sang GINOO:* sa literal, *ginabuksan sang GINOO ang mga bintana sang langit*

sina kabugana ang mga patubas.” Nagsabat si Elisha, “Makita mo nga
matabo ini, pero indi ka makakaon sini.”

Nag-untat ang mga Arameanhon sa Pagsalakay

3 Karon, may apat ka tawo nga may delikado nga balatian sa panit‡ nga
nagapungko sa may puwertahan *sang siyudad*. Naghambalanay sila, “Ngaa
magsagi kita tiner diri hasta mapatay kita?
4 Kon magsulod kita sa siyudad mapatay kita didto sa gutom, kag kon
magpungko lang kita diri, mapatay man kita gihapon. Gani makadto na
lang kita sa kampo sang mga Arameanhon kag magsurender. Kon indi nila
kita pag-anhon, maayo, pero kon patyon nila kita, bahala na.”
5 Gani pagkagab-i, nagkadto sila sa kampo sang mga Arameanhon. Pero
pag-abot nila, wala sing tawo didto.
6 Kay ginpabati sang GINOO ang mga soldado sang Aram sang ginahod
sang mga karwahe, mga kabayo, kag sang madamo nga soldado, gani
naghunahuna ang mga Arameanhon nga ginsuhulan sang hari sang Israel
ang hari sang mga Hithanon kag ang hari sang mga Egyptohanon sa
pagsalakay sa ila.
7 Amo gani nga nagpalagyo sila sang gab-i kag ginpamayaan nila ang ila
mga tolda, mga kabayo, kag mga donkey. Ginbayaan lang nila ang ila
kampo kag nagpalalagyo sila para maluwas ang ila kaugalingon.
8 Pag-abot sa kampo sang mga tawo nga may balatian sa panit, gin-isa-isa
nila sulod ang mga tolda. Sige ang ila kaon kag inom, kag panguha sang
mga pilak, mga bulawan kag mga bayo. Kag ginpanago nila ini.
9 Sang ulihi naghambalanay sila, “Indi ini husto. Dapat kuntani ginbalita
ta subong nga adlaw nga nagpalalagyo na ang mga kaaway, pero
gintago-tago ta lang ini. Kon pabuwasan pa naton ang pagsugid sini, silutan
gid kita. Dali, malakat kita subong kag ibalita naton ini sa palasyo sang
hari.”
10 Gani nagbalik sila sa siyudad *sang Samaria* kag gintawag nila ang mga
guwardya sang puwertahan sang siyudad kag ginsilingan, “Nagkadto kami
sa kampo sang mga Arameanhon kag wala gid sing tawo didto, luwas lang
sa mga kabayo kag mga donkey nga napanghigot. Kag ara pa ang mga
pagkabutang sa mga tolda.”
11 Ginsinggit sang mga guwardya ang ini nga balita sa mga tawo hasta
nga nakaabot ini sa palasyo sang hari.
12 Bisan madulom pa, nagbangon ang hari kag nagsiling sa iya mga
opisyal, “Sugiran ko kamo kon ano ang ginaplano sang mga Arameanhon.
Nahibaluan nila nga ginagutom kita, gani ginbayaan nila ang ila kampo
kag nagpanago sa mga kabukiran. Kay nagahunahuna sila nga sigurado gid
nga magguwa kita, kag dayon dakpon nila kita kag agawon ang siyudad.”
13 Nagsabat ang isa sang iya mga opisyal, “May lima pa kita ka kabayo
nga nabilin, ngaa indi kita magpasugo sang pila ka tawo sa pag-usisa kon
ano gid bala ang natabo? Bahala na kon patyon sila, total kon diri sila,
mapatay man gihapon sila upod sa aton.”
14 Gani nagpreparar sila sang duha ka karwahe nga may mga kabayo,
kag nagpadala ang hari sang mga tawo sa paghibalo kon ano gid ang
natabo sa mga soldado sang Aram.
15 Nakaabot sila hasta sa *Suba sang* Jordan, kag nakita nila sa mga dalan
ang mga bayo kag mga kagamitan nga ginpanghaboy sang mga
Arameanhon sa ila nga dali-dali nga pagpalagyo. Nagbalik ang mga
ginsugo kag ginbalita nila ini sa hari.

‡ **7:3** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 5:1.

16 Dayon nagguwa ang mga tawo *sa siyudad* kag ginpanguha nila ang mga
nagkalabilin sa kampo sang mga Arameanhon. Kag natabo matuod ang
ginsiling sang GINOO nga ang bili sang tatlo ka gantang nga harina isa lang
ka bilog nga pilak, kag amo man ang bili sang anom ka gantang nga barley.
17 Ang ginbutang sang hari *nga magkontrolar sa pagdinaguso sang mga*
tawo sa puwertahan *sang siyudad* amo ang opisyal nga iya ginasaligan.
Pero *natumba siya kag* gintapak-tapak sang mga tawo didto sa puwertahan,
kag napatay siya suno sa ginsiling *ni Elisha nga* alagad sang Dios sang
nagkadto ang hari kay Elisha.
18 Natabo man ang ginsiling sang alagad sang Dios sa hari, "Sa amo sini
nga oras buwas, ang bili sang tatlo ka gantang nga harina, isa lang ka bilog
nga pilak, kag amo man ang bili sang anom ka gantang nga barley sa
balaligyaan§ sang Samaria."
19 Nagsabat sadto ang opisyal *sang hari,* "Bisan pa gani ginapaulan sang
GINOO,* indi gid makapareho sina kabugana ang mga patubas." Kag
nagsiling si *Elisha, nga* alagad sang Dios, "Makita mo nga matabo ini, pero
indi ka makakaon sini."
20 Kag natabo matuod ini sa opisyal, kay gintapak-tapak siya sang mga
tawo *nga nagdinaguso* sa puwertahan *sang siyudad,* kag napatay siya.

8

Nagbalik ang Babayi nga Taga-Shunem

1 Ginhambalan sadto ni Elisha ang babayi nga ang iya bata ginbuhi niya,
"Dal-a ang imo pamilya kag mag-estar kamo sa iban nga lugar, kay
nagsiling ang GINOO nga may gutom nga mag-abot sa Israel sa sulod sang
pito ka tuig."
2 Gani ginsunod sang babayi ang ginsiling sa iya sang alagad sang Dios.
Naglakat siya kag ang iya pamilya kag nag-estar sa duta sang mga
Filistinhon sa sulod sang pito ka tuig.
3 Pagkatapos sang pito ka tuig, nagbalik siya sa Israel kag nagkadto siya
sa hari sa pagpakitluoy nga buligan siya nga mabalik sa iya ang iya balay
kag duta.
4 *Samtang nagapasulod siya,* nagapakighambal ang hari kay Gehazi nga
suluguon ni Elisha. Nagsiling ang hari, "Sugiri ako sang tanan nga
makatilingala nga mga butang nga ginhimo ni Elisha."
5 Kag samtang nagasugid si Gehazi sa hari kon paano ginbuhi ni Elisha
ang bata nga napatay, nagpalapit sa hari ang iloy sang bata kag
nagpakitluoy nga buligan siya nga mabalik sa iya ang iya balay kag duta.
Nagsiling si Gehazi, "Mahal nga Hari, amo ini ang babayi kag amo ini ang
iya bata nga ginbuhi ni Elisha."
6 Ginpamangkot sang hari ang babayi parte sadto, kag ginsugiran siya
sang babayi. Gani nagpatawag ang hari sang isa ka opisyal sa pagbulig sa
babayi. Nagsiling siya sa opisyal, "Buligi siya nga mabalik sa iya ang tanan
nga iya ginapanag-iyahan, pati ang tanan nga kita sang iya uma halin sang
paghalin niya hasta sang pagbalik niya."

Ginpatay ni Hazael si Ben Hadad

7 Karon, nagkadto si Elisha sa Damascus, *ang kapital sang Aram,* nga sa
diin nagamasakit si Haring Ben Hadad sang Aram.* Sang ginsugiran ang
hari nga ara ang alagad sang Dios,

§ **7:18** *balaligyaan:* sa Hebreo, *puwertahan* * **7:19** Tan-awa ang footnote sa 7:2. * **8:7** *Aram:* ukon, *Syria*

8 nagsiling siya kay Hazael, “Magdala ka sang regalo kag sugataa ang
alagad sang Dios. Kag silinga siya nga pamangkuton niya ang GINOO kon
bala magaayo pa ako sa akon sakit.”
9 Gani ginpakargahan ni Hazael ang 40 ka camel sang pinakamaayo nga
mga produkto sang Damascus kag gindala ini kay Elisha bilang regalo.
Pag-abot niya kay Elisha, nagsiling siya, “Ginsugo ako sang imo alagad† nga
si Haring Ben Hadad sang Aram, nga pamangkuton ka kon magaayo pa
bala siya sa iya sakit.”
10 Nagsabat si Elisha, “Pauli ka kag silingon mo siya nga sigurado gid nga
magaayo siya, pero nagpahayag ang GINOO sa akon nga mapatay gid siya.”
11 Gintulok niya dayon si Hazael nga wala sing pulupamisok hasta nga
nahuya ini. Kag naghibi si Elisha.
12 Ginpamangkot siya ni Hazael, “Sir, ngaa nagahibi ka?” Nagsabat siya,
“Tungod nahibaluan ko ang malain nga pagahimuon mo sa mga
Israelinhon. Pagasunugon mo ang ila napaderan nga mga banwa,
pamatyon mo ang ila mga pamatan-on sa inaway, dugmukon mo ang ila
magagmay nga mga bata, kag pagaririan mo ang tiyan sang ila
nagabulusong nga mga babayi.”
13 Nagsabat si Hazael, “Sir, paano ko ina mahimo? Wala ako sing
ikasarang sa paghimo sina.”‡ Nagsabat si Elisha, “Ginpahayag sang GINOO
sa akon nga mangin hari ka sang Aram.”
14 Nagbalik si Hazael sa iya agalon *nga si Ben Hadad,* kag ginpamangkot
siya ni Ben Hadad, “Ti, ano ang ginsiling ni Elisha sa imo?” Nagsabat si
Hazael, “Nagsiling siya sa akon nga sigurado gid nga magaayo ka.”
15 Pero pagkasunod nga adlaw, nagkuha si Hazael sang madamol nga tela
kag gintusmog ini sa tubig kag ginhaklap sa nawong sang hari hasta nga
napatay ini. Kag si Hazael ang nagbulos bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoram sa Juda
(2 Cro. 21:4-20)

16 Nangin hari sang Juda si Jehoram nga anak ni Jehoshafat sang ikalima
nga tuig sang paghari ni Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.
17 Nagaedad si Jehoram sing 32 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang walo ka tuig.
18 Nagsunod siya sa pagginawi sang mga hari sang Israel, pareho sa
ginhimo sang panimalay ni Ahab, kay ang iya napangasawa anak ni Ahab.
Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO.
19 Pero tungod kay David, wala paglaglaga sang GINOO ang Juda, kay
nagpromisa siya kay David nga hasta san-o indi madulaan si David sang
kaliwat nga magahari.§
20 Sang panahon sang paghari ni Jehoram, nagrebelde ang Edom sa Juda,
kag nagpili sila sang ila kaugalingon nga hari.
21 Gani nagkadto si Jehoram sa Zair dala ang tanan niya nga mga
karwahe. Ginlibutan siya kag ang mga kumander sang iya mga karwahe
sang mga Edomnon. Pero pagkagab-i, ginsalakay nila ang mga Edomnon,
kag nakalusot sila kag nakapalagyo. Dayon nagpalauli ang iya mga soldado.
22 Hasta subong nagarebelde pa ang Edom sa Juda. Sa amo man sadto
nga tion, nagrebelde man ang Libna.

---

† **8:9** *alagad:* sa Hebreo, *anak* ‡ **8:13** *Wala ako...sina:* sa literal, *pareho lang ako sa isa ka ido* § **8:19** *nagpromisa...magahari:* sa literal, *nagpromisa ang GINOO nga hatagan niya si David kag ang iya mga kaliwat sang suga hasta san-o*

23 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoram, kag ang tanan
nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang
Juda.
24 Sang napatay si Jehoram, ginlubong siya upod sa iya mga katigulangan
sa Banwa ni David. Kag si Ahazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

Ang Paghari ni Ahazia sa Juda
(2 Cro. 22:1-6)

25 Nangin hari sang Juda si Ahazia nga anak ni Jehoram sang ikadose nga
tuig sang paghari ni Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.
26 Nagaedad si Ahazia sang 22 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang isa ka tuig. Ang iya iloy amo si
Atalia nga apo ni Haring Omri sang Israel.
27 Nagsunod siya sa pagginawi sang pamilya ni Ahab. Malain ang iya
ginhimo sa panulok sang GINOO pareho sang ginhimo sang pamilya ni
Ahab, kay nagpangasawa siya sa isa sang mga miyembro sang pamilya ni
Ahab.
28-29 Nag-upod si Ahazia kay Joram nga anak ni Ahab sa pagpakig-away
kay Haring Hazael sang Aram. Nag-inaway sila sa Ramot Gilead, kag
napilasan si Joram. Gani nagpuli si Haring Joram sa Jezreel sa pagpaayo
sang iya mga pilas. Kag sang didto siya, nagbisita sa iya si Haring Ahazia
sang Juda.

9

Ginhimo si Jehu nga Hari sang Israel

1 Ginpatawag ni Elisha ang isa ka miyembro sang grupo sang mga
propeta kag ginsilingan, “Magpreparar ka sa pagkadto sa Ramot Gilead,
kag dal-a ining tibod sang lana.
2 Pag-abot mo didto, pangitaon mo dayon si Jehu nga anak ni Jehoshafat
kag apo ni Nimshi. Kuhaon mo siya sa iya mga kaupod kag dal-on sa isa ka
pribado nga kuwarto.
3 Dayon kuhaon mo ang lana kag bubuan mo ang iya ulo kag magsiling,
‘Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginpili ko ikaw nga hari sang Israel.’
Dayon magdali-dali ka guwa kag magdalagan.”
4 Gani nagkadto ang bataon nga propeta sa Ramot Gilead.
5 Pag-abot niya didto, nakita niya ang mga opisyal sang mga soldado nga
nagapulungko. Nagsiling siya, “May mensahi ako para sa imo, sir.”
Nagpamangkot si Jehu, “Para kay sin-o sa amon?” Nagsabat ang tawo,
“Para sa imo, sir.”
6 Nagtindog dayon si Jehu kag nagsulod sa balay. Ginbubuan siya dayon
sang propeta sang lana sa ulo, kag ginsilingan, “Amo ini ang ginasiling sang
GINOO, ang Dios sang Israel: ‘Ginpili ko ikaw nga hari sang akon katawhan
nga Israel.
7 Laglagon mo ang panimalay ni Ahab nga imo agalon, para mabalusan
ko si Jezebel sa iya nga pagpamatay sa akon mga alagad nga mga propeta
kag sa iban ko pa nga mga alagad.
8 Malaglag ang bilog nga panimalay ni Ahab. Pamatyon ko ang tanan nga
miyembro sang iya panimalay nga mga lalaki, ulipon man ukon indi.
9 Himuon ko sa panimalay ni Ahab ang akon ginhimo sa panimalay ni
Jeroboam nga anak ni Nebat, kag sa panimalay ni Baasha nga anak ni Ahia.

10 Kon parte kay Jezebel, pagakaunon siya sang mga ido didto sa duta
sang Jezreel, kag wala sing may maglubong sa iya.'" Nagguwa dayon ang
propeta kag nagdalagan.
11 Pagbalik ni Jehu sa iya mga kaupod nga mga opisyal, ang isa sa ila
nagpamangkot sa iya, "Ti, kamusta? Ngaa nagkadto sa imo atong
buang-buang nga tawo?" Nagsabat si Jehu, "Nahibaluan naman ninyo kon
sin-o siya kag kon ano ang iya mga ginahambal."
12 Nagsabat sila, "Indi ka magbutig sa amon. Sugiri kami *kon ano gid ang*
iya ginsiling." Nagsiling si Jehu, "Ginsilingan niya ako parte sa ginhambal
sang GINOO nga ginpili niya ako nga hari sang Israel."
13 Ginhukas gilayon sang mga opisyal ang ila mga pangtabon nga
panapton kag ginhumlad sa hagdanan nga ginatindugan ni Jehu.
Ginpatunog dayon nila ang budyong kag nagsinggit, "Si Jehu na ang hari!"

Ginpatay ni Jehu si Joram kag si Ahazia

14 Nagplano dayon si Jehu nga anak ni Jehoshafat kag apo ni Nimshi
kontra kay Joram. (Sini nga tion, ginadepensahan ni Joram kag sang mga
taga-Israel ang Ramot Gilead kontra kay Haring Hazael sang Aram.
15 Pero napilasan si Joram sa pagpakig-away nila sa mga Arameanhon,
gani nagpuli siya sa Jezreel sa pagpaayo sang iya mga pilas.) Nagsiling si
Jehu *sa iya kapareho nga mga opisyal*, "Kon gusto ninyo ako nga mangin
hari, indi ninyo pagtuguti nga may makaguwa sa sini nga banwa. Kay basi
may magkadto sa Jezreel kag magpanugid didto *nga ginhimo ninyo ako nga*
hari."
16 Nagsakay dayon si Jehu sa iya karwahe kag nagkadto sa Jezreel, nga sa
diin nagapahuway si Joram. Didto man si Haring Ahazia sang Juda, kay
nagbisita siya kay Joram.
17 Karon, nakita sang guwardya sa tore sang Jezreel si Jehu nga
nagapadulong kaupod ang iya mga soldado, gani nagsinggit siya, "May
nagapadulong nga mga soldado!" Nagsabat si Joram, "Magpadala ka sang
manugkabayo sa pagsugata sa ila sa paghibalo kon bala maayo ang ila tuyo
sa pagkadto diri."
18 Gani naglakat ang isa ka manugkabayo sa pagsugata kay Jehu, kag
nagsiling siya, "Gusto sang hari nga mahibaluan kon bala maayo ang inyo
tuyo sa pagkadto diri." Nagsabat si Jehu, "Ano ang imo labot? Magsunod ka
sa akon!"
Nagsinggit ang guwardya *sa hari*, "Nakaabot na sa ila ang manugkabayo
nga ginsugo mo, pero wala siya magbalik."
19 Gani nagpadala naman ang hari sang isa ka manugkabayo. Pag-abot
niya sa ila nagsiling siya, "Gusto sang hari nga mahibaluan kon bala maayo
ang inyo tuyo sa pagkadto diri." Nagsabat si Jehu, "Ano ang imo labot?
Magsunod ka sa akon!"
20 Nagsinggit liwat ang guwardya *sa hari*, "Nakaabot na sa ila ang
ikaduha nga manugkabayo nga ginsugo mo, pero wala man siya magbalik!
Kag ang *pangulo sang mga soldado* puwerte kadasig magpadalagan, pareho
kay Jehu!"
21 Nagmando si Joram, "Ipreparar ninyo ang akon karwahe." Kag sang
napreparar na, naglakat si Haring Joram sang Israel kag si Haring Ahazia
sang Juda sa pagsugata kay Jehu. Nagasakay sila sa ila tagsa ka karwahe.
Kag nasugat-an nila si Jehu sa duta ni Nabot nga taga-Jezreel.
22 Pagkakita ni Joram kay Jehu, ginpamangkot niya siya, "Maayo bala ang
imo tuyo sa pagkadto diri, Jehu?" Nagsabat si Jehu, "Paano nga mangin

maayo kon may ara gihapon sang pagbinabaylan kag pagsimba sa mga
dios-dios nga gin-umpisahan sang imo iloy nga si Jezebel?”
23 Ginpaliso dayon ni Joram ang iya kabayo kag ginpadalagan sing
madasig. Nagsinggit siya kay Ahazia, “Nagtraidor *si Jehu sa akon*!”
24 Ginkuha ni Jehu ang iya pana kag ginpana si Joram sa likod. Naglapos
ang pana sa iya tagipusuon, kag nalup-og siya sa iya karwahe.
25 Nagsiling si Jehu kay Bidkar nga iya opisyal, “Kuhaa ang bangkay ni
Joram, kag ihaboy sa uma ni Nabot nga taga-Jezreel. Nadumduman mo
bala sang nagasakay kita nga duha sa likod dampi ni Ahab nga iya amay?
Naghambal ang GINOO sang sini nga mensahi kontra sa iya:
26 ‘Nakita ko kahapon ang imo pagpatay kay Nabot kag sa iya mga anak.
Kag nagapromisa ako nga balusan ko gid ikaw diri mismo sa uma ni Nabot.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.’ Gani kuhaa siya kag ihaboy sa uma ni
Nabot suno sa ginsiling sang GINOO.”
27 Pagkakita ni Haring Ahazia sang Juda sa natabo, nagpalagyo siya
pakadto sa Bet Hagan. Ginlagas siya ni Jehu nga nagasinggit, “Patya man
ninyo siya!” Gani ginpana nila siya* sa iya karwahe sa dalan nga pakadto
sa Gur, malapit sa Ibleam. Nakapalagyo siya *nga pilason* hasta sa Megido,
pero napatay siya didto.
28 Ginkuha sang iya mga alagad ang iya bangkay kag ginkarga sa
karwahe pakadto sa Jerusalem. Ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David.
29 Nangin hari sang Juda si Ahazia sang ikaonse nga tuig sang paghari ni
Joram, nga anak ni Ahab, sa Israel.

Ginpatay si Jezebel

30 Nagkadto dayon si Jehu sa Jezreel. Pagkahibalo sini ni Jezebel,
nagpaguwapa siya kag nagtan-aw sa may bintana sang *palasyo*.
31 Pagsulod ni Jehu sa puwertahan *sang palasyo,* nagsiling si Jezebel sa
iya, “Ikaw nga pareho kay Zimri nga manugpatay sang iya agalon, maayo
bala ang imo tuyo sa pagkadto diri?”
32 Nagtangla si Jehu sa bintana kag nagpamangkot, “May ara bala dira sa
ibabaw nga dampig sa akon?” May duha dayon ukon tatlo ka opisyal nga
nagtamwa sa iya sa bintana.
33 Nagsiling si Jehu *sa ila,* “Ihulog ninyo siya!” Gani ginhulog nila si
Jezebel. Kag ang iban niya nga dugo nag-asik sa pader kag sa mga kabayo,
kag gintapak-tapak siya sang mga kabayo ni Jehu.
34 Nagsulod dayon si Jehu *sa palasyo* kag nagkaon kag nag-inom.
Pagkatapos nagsiling siya, “Kuhaa ninyo inang ginpakamalaot nga babayi
kag ilubong, kay anak man siya sang hari.”
35 Pero sang kuhaon na nila ang iya bangkay para ilubong, wala na sing
may nabilin sa iya, luwas lang sa iya bagol, mga tiil, kag mga kamot.
36 Gani nagbalik sila kag ginsugiran si Jehu. Nagsiling si Jehu, “Amo ini
ang ginsiling sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Elias nga taga-Tishbe:
‘Sa isa ka duta sang Jezreel, kan-on sang mga ido ang unod ni Jezebel.
37 Ang iya lawas magalalapta didto pareho sa ipot kag wala sing may
makakilala sa iya.’”

10

Ginpamatay ang Panimalay ni Ahab

* **9:27** *Gani ginpana nila siya:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa iban nga dumaan nga mga teksto.

1 May 70 ka kaliwat* si Ahab sa Samaria. Gani nagpadala didto sang sulat
si Jehu sa mga opisyal sang siyudad,† sa mga manugdumala, kag sa mga
manug-atipan sang mga kaliwat ni Ahab. Amo ini ang iya nga sulat:
2 "Kamo ang gintugyanan sa mga kaliwat ni Haring Ahab, kag sa mga
karwahe, sa mga kabayo, sa napaderan nga siyudad, kag sa mga armas.
3 Gani pagkabaton ninyo sini nga sulat, magpili kamo sang bagay gid nga
mangin hari halin sa mga kaliwat ni Haring Ahab, kag magpakig-away
kamo sa amon sa pagdepensa sa pamilya ni Haring Ahab."
4 Pero hinadlukan gid sila kag nagsiling, "Kon ang duha gani ka hari wala
makadaog sa iya, kita pa ayhan?"
5 Gani ang administrador sang palasyo, ang gobernador sang siyudad,
ang mga manugdumala, kag ang mga manug-atipan *sang mga kaliwat ni*
Haring Ahab nagsulat kay Jehu. Amo ini ang ila nga sulat: "Mga alagad mo
kami, kag himuon namon ang tanan nga isugo mo. Indi kami magpili sang
lain nga hari; himua ang maayo para sa imo."
6 Nagbalos sa ila si Jehu sang sini nga sulat: "Kon dampig kamo sa akon
kag handa sa pagsunod sa akon, pang-utdi ninyo sang ulo ang mga kaliwat
ni Ahab kag dal-a ninyo buwas sa akon ang ila mga ulo diri sa Jezreel, sa
amo man sini nga oras."
Karon, ang 70 ka kaliwat ni Haring Ahab ginaatipan sang mga
dungganon nga mga tawo sang siyudad sang Samaria halin sang bata pa
sila.
7 Pag-abot sang sulat *ni Jehu,* ginkuha sang sini nga mga tawo ang 70 ka
kaliwat sang hari kag ginpatay. Dayon ginsulod nila ang mga ulo sini sa
mga basket kag ginpadala kay Jehu sa Jezreel.
8 Pag-abot sang nagdala sini, ginsugiran niya si Jehu, "Ginpadala nila ang
mga ulo sang mga kaliwat sang hari." Nagmando dayon si Jehu, "Tumpuka
ini sa duha ka tumpok dira sa puwertahan sang banwa, kag pabay-i lang
dira hasta sa aga."
9 Pagkaaga, nagguwa si Jehu kag nagtindog sa atubangan sang mga tawo
kag nagsiling, "Wala kamo sing sala. Ako ang nagplano kontra sa akon
agalon kag nagpatay sa iya. Pero sin-o ang nagpatay sini sa ila tanan?
10 Sa sini mareyalisar ninyo nga ang tanan nga ginsiling sang GINOO
kontra sa panimalay ni Ahab matuman gid. Gintuman sang GINOO ang iya
ginsiling paagi kay Elias nga iya alagad."
11 Dayon ginpamatay ni Jehu ang tanan nga paryente ni Ahab sa Jezreel,
pati ang iya mga opisyal, mga abyan, kag ang iya mga pari. Wala gid sing
may nabilin sa ila nga buhi.
12 Naglakat dayon si Jehu pakadto sa Samaria. Kag samtang nagalakat
siya sa dalan, sa lugar nga ginatawag Tilipunan sang mga Manugbantay
sang Karnero,
13 nakita niya ang mga paryente ni Haring Ahazia sang Juda.
Nagpamangkot siya, "Sin-o kamo?" Nagsabat sila, "Mga paryente kami ni
Ahazia kag naglakat kami para magpangamusta sa mga kaliwat ni Haring
Ahab kag ni Rayna *Jezebel*."
14 Nagsugo dayon si Jehu *sa iya mga tinawo,* "Dal-a sila nga buhi." Gani
gindala nila sila nga buhi sa isa ka bubon sa Bet Eked, kag ginpamatay nila
sila—42 sila tanan. Wala gid sing may ginbilin nga buhi si Jehu sa ila.
15 Paghalin ni Jehu didto, nakita niya si Jehonadab nga anak ni Recab nga
nagapadulong sa pagsugata sa iya. Ginkumusta siya ni Jehu kag

* **10:1** *kaliwat:* ukon, *mga anak* † **10:1** *siyudad:* Amo ini sa iban nga mga Griego nga teksto. Sa Hebreo, *Jezreel.*

ginpamangkot, “Dampig ka bala sa akon, subong nga ako dampig sa imo?” Nagsabat si Jehonadab, “Huo.” Nagsiling dayon si Jehu, “Kon amo, idaho sa akon ang imo kamot.” Gindaho ni Jehonadab ang iya kamot kag ginpasaka siya ni Jehu sa iya karwahe.

16 Nagsiling si Jehu, “Upod ka sa akon para makita mo ang akon katutom sa GINOO.” Gani nagsakay si Jehonadab upod sa iya.

17 Pag-abot ni Jehu sa Samaria ginpamatay niya ang tanan nga nabilin sa pamilya ni Ahab, suno sa ginsiling sang GINOO paagi kay Elias.

Ginpamatay ang mga Nagaalagad kay Baal

18 Gintipon dayon ni Jehu ang tanan nga tawo kag ginsilingan, “Indi masyado matutom si Ahab sa iya nga pag-alagad kay Baal. Pero ako ya, ipakita ko nga matutom gid ako sa pag-alagad sa iya.

19 Gani pakadtua ninyo diri sa akon ang tanan nga propeta kag pari ni Baal, kag ang tanan nga nagaalagad sa iya. Kinahanglan nga ara gid sila tanan, kay magahalad ako sang dako nga halad para kay Baal. Ang indi magkadto ipapatay ko.” Pero nagapakuno-kuno lang si Jehu para mapamatay niya ang mga nagaalagad kay Baal.

20 Nagsiling si Jehu, “Maghiwat kita sang pinasahi nga pagtilipon para sa kadungganan ni Baal.” Gani ginpahibalo ini sa mga tawo.

21 Ginpatawag ni Jehu sa bilog nga Israel ang tanan nga nagaalagad kay Baal, kag nagkadto gid ang kada isa sa ila. Nagsulod sila tanan sa templo ni Baal, kag napuno ang templo.

22 Ginhambalan ni Jehu ang nagaatipan sang mga bayo nga pangsimba, “Ipasuksok ang mga bayo sa tanan nga nagaalagad kay Baal.” Gani gintuman niya ini.

23 Dayon nagsulod si Jehu kag si Jehonadab nga anak ni Recab sa templo ni Baal. Nagsiling si Jehu sa mga nagaalagad kay Baal, “Siguraduha ninyo nga wala sing may nakaimpon sa inyo nga mga tawo nga nagaalagad sa GINOO. Dapat kamo lang nga nagaalagad kay Baal ang ari diri.”

24 Kag didto sa sulod *sang templo,* naghalad sila sang mga halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga halad. Nagbutang na nga daan si Jehu sang 80 ka tawo sa guwa *sang templo* kag nagsiling sa ila, “Gintugyan ko sila sa inyo para patyon ninyo. Ang bisan sin-o sa inyo nga magpabaya nga makapalagyo ang bisan isa sa ila, patyon ko.”

25 Pagkatapos ni Jehu halad sang mga halad nga ginasunog, ginmanduan niya ang mga guwardya kag mga opisyal, “Sulod kamo kag pamatya ninyo sila! Indi ninyo pagpabay-i nga may makapalagyo sa ila!” Gani ginpamatay nila sila paagi sa espada kag ginpanghaboy ang ila mga bangkay sa guwa. Dayon nagsulod sila sa pinakasulod nga parte sang templo ni Baal

26 kag ginkuha nila didto ang handumanan nga bato kag gindala sa guwa, kag ginsunog.

27 Pagkatapos nga naguba nila ang handumanan nga bato ni Baal, ginwasak nila ang templo ni Baal, kag ginhimo ini sang mga tawo nga palamus-unan hasta subong.

28 Sa sini nga paagi, gindula ni Jehu ang pagsimba kay Baal sa Israel.

29 Pero ginsunod gihapon niya ang mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Ini amo ang pagsimba sa bulawan nga mga baka sa Betel kag sa Dan.

30 Nagsiling ang GINOO kay Jehu, “Maayo ang imo ginhimo sa akon panulok; ginsunod mo ang gusto ko nga matabo sa panimalay ni Ahab. Tungod sa imo ginhimo, paharion ko ang imo mga kaliwat hasta sa ikaapat nga henerasyon.”

31 Pero wala magtuman si Jehu sa kasuguan sang GINOO, ang Dios sang
Israel, sa bug-os niya nga tagipusuon. Sa baylo, ginsunod niya ang mga sala
ni Jeroboam, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel.
32 Sa sina nga tion, amat-amat nga ginapagamay sang GINOO ang
teritoryo sang Israel. Naagaw ni *Haring* Hazael ang mga lugar sang Israel
33 sa east sang *Suba sang* Jordan: ang bilog nga Gilead, ang Bashan, kag
ang mga lugar sa north sang banwa sang Aroer nga malapit sa Arnon nga
ililigan sang tubig. Ini nga mga lugar amo ang ginaestaran anay sang tribo
ni Gad, ni Reuben, kag ni Manase.
34 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehu, kag ang iya bantog
nga mga binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang
Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
35 Sang napatay si Jehu, ginlubong siya sa Samaria. Kag si Jehoahaz nga
iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
36 Naghari si Jehu sa Israel didto sa Samaria sa sulod sang 28 ka tuig.

11

Si Atalia kag si Joash
(2 Cro. 22:10-23:15)

1 Sang pagkahibalo* ni Atalia nga patay na ang iya anak *nga si Haring*
Ahazia sang Juda, nagdesisyon siya nga pamatyon niya ang tanan nga
miyembro sang pamilya sang hari.
2 Pero ginluwas ni Jehosheba ang anak ni *Haring* Ahazia nga si Joash sang
palatyon na siya kag ang iban pa nga mga anak sang hari. Ining si
Jehosheba utod ni Ahazia kag anak nga babayi ni Haring Jehoram. Gintago
niya si Joash kag ang iya yaya sa isa ka kuwarto *sa templo,* gani wala siya
napatay.
3 Sa sulod sang anom ka tuig, didto nagpanago sa templo sang GINOO si
Joash kag ang iya yaya samtang si Atalia ang nagagahom bilang rayna sa
Juda.
4 Sang ikapito nga tuig, ginpatawag *sang pari nga si* Jehoyada ang mga
kumander sang ginatos nga mga soldado nga mga badigard sang hari kag
mga guwardya sang palasyo sa pagkadto sa templo sang GINOO. Naghimo
siya sang kasugtanan sa ila kag ginpasumpa niya sila didto sa templo sang
GINOO. Pagkatapos ginpakita niya sa ila ang anak sang hari.
5 Nagsiling siya sa ila, "*Grupoha ninyo* sa tatlo *ang inyo kaugalingon.* Ang
isa ka grupo, nga nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway,
magguwardya sa palasyo sang hari.
6 Ang isa pa ka grupo magguwardya sa Puwertahan sang Sur. Kag ang isa
pa gid ka grupo magguwardya sa puwertahan sang palasyo sa pagbulig sa
iban pa nga mga guwardya didto.
7 Ang duha ka grupo nga wala nagaguwardya kon Adlaw nga
Inugpahuway amo ang magguwardya sa templo sang GINOO para
protektaran ang hari.
8 Dapat guwardyahan ninyo sing maayo ang hari, nga preparado ang
inyo mga armas, kag sundan ninyo siya bisan diin siya magkadto. Patyon
ninyo ang bisan sin-o nga magpalapit sa inyo."
9 Ginhimo sang mga kumander ang ginsugo ni Jehoyada nga pari.
Gintipon nila ang ila mga tinawo nga nagaguwardya kon Adlaw nga

* **11:1** *pagkahibalo:* sa literal, *pagkakita*

Inugpahuway, pati man ang wala nagaguwardya sa sina nga adlaw, kag
gindala nila kay Jehoyada.
10 Dayon ginhatagan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga bangkaw
kag mga taming nga iya sadto ni Haring David, nga gintago didto sa templo
sang GINOO.
11 Nagplastar dayon ang mga armado nga mga guwardya sa palibot sang
templo kag sang halaran, sa pagprotektar sa hari.
12 Dayon ginpaguwa ni Jehoyada si *Joash nga* anak sang hari kag
ginkoronahan. Ginhatagan niya siya sang kopya sang mga pagsulundan
parte sa pagdumala sang hari, kag ginproklamar niya siya nga hari.
Ginhaplasan niya siya sang lana *bilang pagkilala sa iya nga hari*, kag
nagpinalakpak dayon ang mga tawo kag nagsininggit, "Mabuhay ang hari!"
13 Sang pagkabati ni Atalia sang ginahod sang mga guwardya kag sang
mga tawo, nagkadto siya sa ila didto sa templo sang GINOO.
14 Kag nakita niya didto ang *bag-o nga* hari nga nagatindog malapit sa
haligi, suno sa kinabatasan *sa tion sang pagproklamar sa hari.* Ara sa tupad
sang hari ang mga kumander kag ang mga manugtrumpeta, kag ang tanan
nga tawo didto nagahinugyaw kag nagapatunog sang mga trumpeta. Sang
makita ini tanan ni Atalia, gin-gisi niya ang iya bayo *sa kalain sang iya buot,*
kag nagsinggit, "Mga traidor! Mga traidor!"
15 Ginmanduan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga soldado, "Dal-a
ninyo sa guwa si Atalia. Indi ninyo siya pagpatya diri sa sulod sang templo
sang GINOO. Kag patya ninyo ang bisan sin-o nga gusto magluwas sa iya."
16 Gani gindakop nila siya kag gindala sa guwa sang puwertahan nga
ginaagyan sang mga kabayo nga nagakadto sa palasyo sang hari, kag didto
ginpatay nila siya.

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Jehoyada
(2 Cro. 23:16-21)

17 Ginpahimo ni Jehoyada ang hari kag ang mga tawo sang kasugtanan sa
GINOO, nga mangin katawhan sila sang GINOO. Ginpahimo man niya sang
kasugtanan ang hari kag ang mga tawo.
18 Nagkadto dayon ang tanan nga tawo sa templo ni Baal kag gin-guba
nila ini. Gindugmok nila ang mga halaran kag ang mga dios-dios sini, kag
ginpatay nila si Matan nga pari ni Baal sa atubangan sang mga halaran.
Dayon nagbutang si Jehoyada sang mga guwardya sa templo sang GINOO.
19 Kag gin-upod niya ang mga kumander, ang mga badigard sang hari,
ang mga guwardya sang palasyo, kag ang tanan nga tawo, kag ila
gindul-ong ang hari sa palasyo halin sa templo sang GINOO. Didto sila
nag-agi sa puwertahan sang mga guwardya. Dayon nagpungko ang hari sa
iya trono.
20 Nagkinalipay ang mga tawo, kag malinong na ang siyudad sa tapos
ginpatay si Atalia sa palasyo sang hari.
21 Nagaedad si Joash sang pito ka tuig sang naghari siya.

12

Ang Paghari ni Joash sa Juda
(2 Cro. 24:1-16)

1 Nangin hari *sang Juda* si Joash sang ikapito nga tuig sang paghari ni
Jehu *sa Israel.* Sa Jerusalem *nag-estar si Joash, kag* naghari siya sa sulod
sang 40 ka tuig. Ang iya iloy amo si Zibia nga taga-Beersheba.

2 Matarong ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO samtang buhi siya,
kay gintudluan siya ni Jehoyada nga pari.
3 Pero wala niya pag-ipaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga
lugar, gani padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa
pagsunog sang mga insenso.
4 Nagsiling si Joash sa mga pari, "Tipuna ninyo ang tanan nga kuwarta
nga gindala sa templo sang GINOO bilang halad: ang kuwarta nga
ginkolekta sa census, ang kuwarta nga bayad sa panaad, kag ang kuwarta
nga halad nga kinabubut-on.
5 Kag gamita ninyo ini sa pagpakay-o sang templo."
6 Pero hasta sang ika-23 nga tuig sang paghari ni Joash, wala gihapon
makay-o sang mga pari ang templo.
7 Gani ginpatawag ni Haring Joash si Jehoyada kag ang iban pa nga mga
pari kag ginpamangkot, "Ngaa wala pa ninyo ginpakay-o ang templo?
Sugod subong indi na ninyo paggastuha ang kuwarta sa inyo kaugalingon
nga mga kinahanglanon. Dapat gastuhon na ini sa pagpakay-o sang
templo."
8 *Nagsugot ang mga pari kag* nagsugot *man* sila nga indi na sila ang
magpangolekta sang kuwarta halin sa mga tawo kag indi na man sila ang
magpakay-o sang templo.
9 Nagkuha si Jehoyada sang kahon kag ginbuhuan niya ang takop sini.
Dayon ginbutang niya ini sa kilid sang halaran, sa tuo dampi kon
magpasulod sa templo sang GINOO. Kon may maghatag gani sang kuwarta
sa templo, ang mga pari nga nagabantay sa puwertahan amo ang
nagasulod sini sa kahon.
10 Kag kon madamo na ang kuwarta sa kahon, nagakadto ang sekretaryo
sang hari kag ang pangulo nga pari kag ginaisip nila ini, kag pagkatapos
ginasulod sa mga bag.
11-12 Dayon ginahatag nila ang kuwarta sa mga tawo nga nagadumala sa
pagpakay-o sang templo. Kag ginabayad nila ini sa mga nagaulobra sa
templo sang GINOO—sa mga nagapreparar sang mga kahoy kag sang mga
bato, kag sa mga nagakay-o sang templo kag sang mga pader sini. Ang iban
nga kuwarta ginabakal nila sang mga kahoy kag mga bato nga nabasbasan
na, nga kinahanglanon sa pagpakay-o sang templo. Kag ginabayaran nila
ang iban pa nga mga galastuhan sa pagpakay-o.
13 Ang kuwarta nga ginhatag sa templo wala gin-gamit sa pagpahimo
sang pilak nga mga kupa, mga pang-utod sa pabilo, mga yahong, mga
trumpeta, ukon sang bisan ano nga gamit nga bulawan ukon pilak para sa
templo sang GINOO.
14 Kundi ginbayad ini sa mga nagaulobra sa templo kag sa mga
materyales.
15 Wala na ginpangitaan sang lista sang mga gastos ang mga tawo nga
nagadumala sa pagpakay-o kay masaligan sila.
16 Ang kuwarta nga ginhatag kaupod sang mga halad nga bayad sa sala
kag sang mga halad sa pagpakatinlo wala ginsulod sa kahon didto sa
templo sang GINOO, kay para lang ato sa mga pari.
17 Sadto nga tion, si Haring Hazael sang Aram* nagsalakay sa Gat kag
naagaw niya ini. Dayon nagdesisyon siya nga magsalakay man sa
Jerusalem.
18 Gintipon ni Haring Joash ang tanan nga butang nga ginhalad sang iya
mga katigulangan sa GINOO, kag pati man ang iya mga ginhalad. (Ang mga

* **12:17** *Aram:* ukon, *Syria*

katigulangan ni Joash nga naghalad sadto nga mga butang amo sila ni Jehoshafat, Jehoram, kag Ahazia, nga mga hari sang Juda.) Ini tanan ginpadala ni Joash kay Hazael, pati ang tanan nga bulawan nga ara sa mga bodega sang templo sang GINOO kag sang palasyo. Gani wala na magsalakay si Hazael sa Jerusalem.

19 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Joash, kag ang tanan nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.

20 *Sang ulihi* nagrebelde kontra kay Haring Joash ang iya mga opisyal, kag ginpatay nila siya sa Bet Millo, sa dalan pakadto sa Silla.

21 Ang mga opisyal nga nagpatay sa iya amo sila ni Jozacar† nga anak ni Shimeat kag si Jehozabad nga anak ni Shomer. Ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Amazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

13

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Israel

1 Nangin hari sang Israel si Jehoahaz nga anak ni Jehu sang ika-23 nga tuig sang paghari ni Joash, nga anak ni Ahazia, sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jehoahaz, kag* naghari siya sa sulod sang 17 ka tuig.

2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Ginsunod niya ang mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel. Kag wala gid siya nagbiya sa sini nga mga sala.

3 Gani nangakig ang GINOO sa Israel. Kag sa malawig nga tion ginpasakop niya sila kay Haring Hazael sang Aram kag sa iya anak nga si Ben Hadad.

4 Nagpangamuyo si Jehoahaz sa GINOO, kag ginpamatian siya sang GINOO, kay nakita sang GINOO ang puwerte nga pagpamigos sang hari sang Aram sa Israel.

5 Ginhatagan sila sang GINOO sang pangulo nga naghilway sa ila sa mga taga-Aram. Gani nagpuyo liwat sing malinong ang mga Israelinhon pareho sang una.

6 Pero wala sila magbiya sa pagsunod sa mga sala sang panimalay ni Jeroboam, nga nangin kabangdanan sang ila pagpakasala. Wala man nila paggub-a ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera sa Samaria.

7 Sang ulihi ang nabilin kay Jehoahaz amo na lang ang 50 ka manugkabayo, 10 ka karwahe, kag 10,000 ka soldado, kay ang iban ginpamatay sang hari sang Aram, nga daw sa yab-ok nga gintasak-tasak.

8 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoahaz, kag ang iya bantog nga mga binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

9 Sang napatay si Jehoahaz, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Samaria. Kag si Joash nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoash sa Israel

10 Nangin hari sang Israel si Jehoash nga anak ni Jehoahaz sang ika-37 nga tuig sang paghari ni Joash sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Jehoash, kag* naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig.

11 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.

† **12:21** *Jozacar:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Jozabad.*

12 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Joash, kag ang iya bantog
nga mga binuhatan kag ang tanan niya nga ginhimo, pati ang iya
pagpakig-away kay Haring Amazia sang Juda, nasulat sa Libro sang
Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
13 Sang napatay si Joash, ginlubong siya sa Samaria, didto sa ginlubngan
sang mga hari sang Israel. Kag *ang iya anak nga* si Jeroboam *II* amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.

Napatay si Elisha

14 *Sang buhi pa si Haring Joash,* nagmasakit si Elisha kag daw mapatay na
gid siya. Nagkadto si Haring Jehoash sa iya kag naghibi sa iya. Nagsiling si
Jehoash, "Amay ko, Amay ko! Ang mga karwahe kag mga manugkarwahe
sang Israel!"*
15 Nagsiling si Elisha, "Magkuha ka sang pana kag mga baslay."† Kag
gintuman ini ni Jehoash.
16 Dayon ginsilingan siya ni Elisha nga uyatan niya ang pana. Sang
ginauyatan na niya ini, ginkaptan ni Elisha ang iya kamot
17 kag ginsilingan siya, "Abrihi ang bintana sa east." Kag gin-abrihan niya
ini. Dayon ginsilingan siya ni Elisha nga magpana siya. Kag sang nagpana
siya, nagsiling si Elisha, "Ina nga baslay palatandaan nga padaugon ka sang
GINOO kontra sa Aram. Laglagon mo sing bug-os ang mga Arameanhon sa
Afek."
18 Ginsilingan liwat ni Elisha si Jehoash nga magkuha sang mga baslay.
Kag sang nagkuha siya, nagsiling si Elisha, "Panaa ang duta." Kag ginpana
niya ang duta sang tatlo ka beses, kag dayon nag-untat siya.
19 Naakig si Elisha sa iya kag nagsiling, "Kuntani lima ukon anom ka
beses mo ini ginpana para malaglag mo sing bug-os ang mga Arameanhon.
Pero karon, mapierdi mo lang sila sing tatlo ka beses."
20 Sang ulihi napatay si Elisha kag ginlubong.
Kada tuig may grupo sang mga Moabnon nga nagasalakay sa Israel.
21 Isa sina ka tion, may mga Israelinhon nga magalubong kuntani sang
patay. Pero sang makakita sila sang grupo sang mga Moabnon nga
nagasalakay, gindali-dali nila sulod ang bangkay sa kuweba nga
ginlubngan ni Elisha *kag nagpalagyo*. Pagtandog sang bangkay sa mga
tul-an ni Elisha, nabuhi ang patay kag nagtindog.
22 Ginpabudlayan ni Haring Hazael sang Aram ang Israel sa bilog nga
panahon sang paghari ni Jehoahaz.
23 Pero ginkaluoyan kag ginkabalak-an sila sang GINOO tungod sa iya
kasugtanan kay Abraham, Isaac, kag Jacob. Hasta subong wala niya sila
paglaglaga ukon pagpahalina *sa ila lugar palayo* sa iya presensya.
24 Napatay si Haring Hazael sang Aram, kag si Ben Hadad nga iya anak
amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
25 Napierdi ni Joash ang Aram sing tatlo ka beses, kag nabawi niya kay
Ben Hadad ang mga banwa nga naagaw sang amay ni Ben Hadad nga si
Hazael sang pagpakig-away niya sa amay ni Jehoash nga si Jehoahaz.

14

Ang Paghari ni Amazia sa Juda (2 Cro. 25:1-28)

* **13:14** *Ang mga karwahe...sang Israel:* Posible ang buot silingon, *si Elisha manugdepensa sang Israel ukon wala sing mahimo ang depensa sang Israel kon wala siya.* † **13:15** *pana kag mga baslay:* sa English, *bow and arrows*

1 Nangin hari sang Juda si Amazia nga anak ni Joash sang ikaduha nga
tuig sang paghari ni Jehoash, nga anak ni Jehoahaz, sa Israel.
2 Nagaedad si Amazia sing 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Jehoadin nga taga-Jerusalem.
3 Maayo ang ginhimo ni Amazia sa panulok sang GINOO, pero indi gid
pareho sa ginhimo ni David nga iya katigulangan. Ginsunod niya ang iya
amay nga si Joash.
4 Wala man niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar,
gani padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa
pagsunog sang mga insenso.
5 Sang mabakod na ang paghari ni Amazia, ginpapatay niya ang mga
opisyal nga nagpatay sa iya amay nga hari.
6 Pero wala niya ginpapatay ang ila mga anak, kay suno sa nasulat sa
Libro sang Kasuguan ni Moises, nagsiling ang GINOO, "Indi dapat
pagpatyon ang mga ginikanan tungod sa sala sang ila mga anak, kag ang
mga anak indi man dapat pagpatyon tungod sa sala sang ila mga
ginikanan. Patyon lang ang tawo tungod sa iya kaugalingon nga sala."*
7 Si Amazia amo ang nakapatay sang 10,000 ka Edomnon sa kapatagan
nga ginatawag Asin. Naagaw man niya sa inaway ang Sela, kag gintawag
niya ini nga Jokteel, kag amo gihapon ang ngalan sini hasta subong.
8 Isa ka adlaw, nagpadala si Amazia sang mga mensahero sa hari sang
Israel nga si Jehoash nga anak ni Jehoahaz kag apo ni Jehu. Ginhangkat
niya si Jehoash nga mag-inaway sila.
9 Pero ginsabat siya ni Haring Jehoash: "Didto sa Lebanon may tunukon
nga tanom nga nagpadala sang sini nga mensahi sa kahoy nga sedro:
'Ipaasawa ang imo anak nga babayi sa akon anak nga lalaki.' Pero may
nag-agi nga talunon nga sapat kag gintasak-tasak niya ang tunukon nga
tanom.
10 *Amazia,* matuod nga napierdi mo ang Edom kag ginapabugal mo ina.
Magkontento ka na lang sa imo pagdaog kag magpabilin sa imo lugar. Ngaa
gusto mo gid ang gamo nga magadala lang sang kalaglagan sa imo kag sa
Juda?"
11 Pero wala nagpamati si Amazia, gani ginsalakay siya ni Haring Jehoash
kag sang iya mga soldado. Nag-away sila sa Bet Shemesh nga sakop sang
Juda.
12 Napierdi ang Juda sa Israel, kag ang tagsa ka soldado sang Juda
nagpalagyo puli.
13 Nadakpan ni Haring Jehoash si Haring Amazia didto sa Bet Shemesh.
Dayon nagkadto si Jehoash sa Jerusalem kag gin-guba niya ang mga pader
sini halin sa Puwertahan sang Efraim pakadto sa Pamusod nga
Puwertahan, nga mga 600 feet ang kalabaon.
14 Ginpanguha niya ang tanan nga bulawan, pilak, kag kagamitan nga iya
nakita sa templo sang GINOO kag sa bodega sang palasyo sang hari.
Nagdala man siya sang mga bihag sa iya nga pagbalik sa Samaria.
15 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoash, kag ang iya
bantog nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, pati ang iya
pagpakig-away kay Haring Amazia sang Juda, nasulat sa Libro sang
Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

* **14:6** Deu. 24:16

16 Sang napatay si Jehoash, ginlubong siya sa ginlubngan sang mga hari
sang Israel sa Samaria. Kag ang iya anak nga si Jeroboam *II* amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.
17 Nagkabuhi pa si Haring Amazia sang Juda sang 15 ka tuig sa tapos nga
mapatay si Haring Jehoash sang Israel.
18 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amazia nasulat sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
19 May mga tawo sadto nga nagplano sa pagpatay kay Amazia sa
Jerusalem, gani nagpalagyo siya sa Lakish. Pero ginpasundan nila siya sa
Lakish, kag ginpatay siya didto.
20 Ang iya bangkay ginkarga sa kabayo kag gindala pabalik sa Jerusalem
kag ginlubong sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni David.
21 Ang ginbulos sang katawhan sang Juda kay Amazia bilang hari amo
ang iya anak nga si Azaria† nga nagaedad sang 16 ka tuig.
22 Siya ang nagbawi sang Elat kag nagpatindog liwat sini sa tapos
mapatay ang iya amay nga si Amazia.

Ang Paghari ni Jeroboam II sa Israel

23 Nangin hari sang Israel si Jeroboam *II* nga anak ni Jehoash sang ika-15
nga tuig sang paghari ni Amazia, nga anak ni Joash, sa Juda. Sa Samaria
nag-estar si Jeroboam II, kag naghari siya sa sulod sang 41 ka tuig.
24 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa
mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang mga taga-Israel.
25 Siya ang nagbawi sang mga lugar nga iya sadto sang Israel, halin sa
Lebo Hamat pakadto sa Patay nga Dagat.‡ Amo ini ang ginpromisa sang
GINOO, ang Dios sang Israel, paagi sa iya alagad nga propeta nga si Jonas,
nga anak ni Amitai nga taga-Gat Hefer.
26 *Ginbuot sang GINOO nga matabo ini* kay nakita niya ang puwerte nga
pag-antos sang mga Israelinhon, ulipon man ukon indi. Wala gid sing may
makabulig sa ila.
27 Kag tungod nga wala nagsiling ang GINOO nga dulaon niya ang Israel sa
kalibutan, ginluwas niya sila paagi kay Jeroboam *II,* nga anak ni Joash.
28 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jeroboam *II*, kag ang iya
bantog nga mga binuhatan kag ang iban pa niya nga ginhimo, pati ang iya
pagbawi sa Damascus kag Hamat nga parte sadto sang Juda,§ nasulat sa
Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
29 Sang napatay si Jeroboam *II*, ginlubong siya sa ginlubngan sang mga
hari sang Israel. Kag si Zacarias nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

15

Ang Paghari ni Azaria sa Juda
(2 Cro. 26:1-23)

1 Nangin hari sang Juda si Azaria* nga anak ni Amazia sang ika-27 nga
tuig sang paghari ni Jeroboam *II* sa Israel.

---

† **14:21** *Azaria:* ukon, *Uzia* ‡ **14:25** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *Dagat sang Araba* § **14:28** *Juda:* buot silingon, *ang bilog nga nasyon sang Israel sang wala pa maparte sa duha ka ginharian* * **15:1** *Azaria:* ukon, *Uzia*

2 Nagaedad si Azaria sang 16 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 52 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Jecolia nga taga-Jerusalem.
3 Maayo ang ginhimo ni Azaria sa panulok sang GINOO, pareho sa
ginhimo sang iya amay nga si Amazia
4 Pero wala niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar,
gani padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa
pagsunog sang mga insenso.
5 Ginpaantos sang GINOO si Azaria sang delikado nga balatian sa panit†
hasta sa adlaw nga napatay siya. Nag-estar siya sa isa ka naseparar nga
balay. Si Jotam nga iya anak amo ang nagpangulo sa palasyo kag sa
katawhan sang Juda.
6 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Azaria, kag ang tanan nga
iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
7 Sang napatay si Azaria, ginlubong siya malapit sa ginlubngan sang iya
mga katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jotam nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Zacarias sa Israel

8 Nangin hari sang Israel si Zacarias nga anak ni Jeroboam *II* sang ika-38
nga tuig sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Zacarias,*
kag naghari siya sa sulod sang anom ka bulan.
9 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang
iya mga katigulangan. Wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak
ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
10 Karon, nagplano sing malain si Shalum nga anak ni Jabesh kontra kay
Zacarias. Ginpatay niya si Zacarias sa atubangan sang mga tawo, kag
ginbuslan bilang hari.
11 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Zacarias nasulat sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.
12 Gani natuman ang ginsiling sang GINOO kay Jehu, “Ang imo mga
kaliwat magahari sa Israel hasta sa ikaapat nga henerasyon.”‡

Ang Paghari ni Shalum sa Israel

13 Nangin hari sang Israel si Shalum nga anak ni Jabesh sang ika-39 nga
tuig sang paghari ni Uzia§ sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Shalum, kag*
naghari siya sa sulod sang isa lang ka bulan.
14 Kay ginpatay siya ni Menahem nga anak ni Gadi kag ginbuslan bilang
hari sang nagkadto si Menahem sa Samaria halin sa Tirza.
15 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Shalum, pati ang iya plano
nga pagpatay *kay Zacarias*, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga
Hari sang Israel.
16 Sadto nga tion, ginsalakay ni Menahem ang Tifsa kag ang mga lugar sa
palibot sini hasta sa Tirza, kay ang mga pumuluyo sini indi magsurender sa
iya. Ginpamatay niya ang tanan nga pumuluyo sang Tifsa, kag
ginpangririan ang tiyan sang mga nagabulusong nga mga babayi.

Ang Paghari ni Menahem sa Israel

---

† **15:5** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 5:1. ‡ **15:12** 2 Har. 10:30 § **15:13** *Uzia:* ukon, *Azaria.* Tan-awa sa bersikulo 1.

17 Nangin hari sang Israel si Menahem nga anak ni Gadi sang ika-39 nga
tuig sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Menahem, kag*
naghari siya sa sulod sang 10 ka tuig.
18 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Sa bilog niya nga
paghari wala siya nagbiya sa mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga
nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
19 Karon, nagkadto si Haring Tiglat Piliser* sang Assyria sa Israel sa
pagsalakay sini. Ginhatagan ni Menahem si Tiglat Piliser sing mga 35 ka
tonelada nga pilak para buligan siya ni Tiglat Piliser nga magbakod pa gid
ang iya paghari.
20 Ang mga pilak ginkuha ni Menahem sa mga manggaranon sa Israel
paagi sa pagpilit sa kada isa sa ila sa paghatag sang tag-50 ka bilog nga
pilak. Gani nag-untat sa pagsalakay ang hari sang Assyria kag nagpuli siya
sa iya nasyon.
21 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Menahem, kag ang tanan
nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang
Israel.
22 Sang napatay si Menahem, si Pekaya nga iya anak amo ang nagbulos sa
iya bilang hari.

Ang Paghari ni Pekaya sa Israel

23 Nangin hari sang Israel si Pekaya nga anak ni Menahem sang ika-50
nga tuig sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Pekaya, kag*
naghari siya sa sulod sang duha ka tuig.
24 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa
mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang mga taga-Israel.
25 Karon, nagplano sing malain si Peka nga anak ni Remalia kontra kay
Pekaya. Ining si Peka amo ang kumander sang mga soldado ni Pekaya.
Upod sa 50 ka tawo nga taga-Gilead, ginpatay ni Peka si Pekaya pati si
Argob kag si Arieh, didto sa mabakod nga parte sang palasyo sa Samaria.
Kag ginbuslan ni Peka si Pekaya bilang hari.
26 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Pekaya, kag ang tanan nga
iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Peka sa Israel

27 Nangin hari sang Israel si Peka nga anak ni Remalia sang ika-52 ka tuig
sang paghari ni Azaria sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Peka, kag* naghari
siya sa sulod sang 20 ka tuig.
28 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Wala siya nagbiya sa
mga sala ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga nangin kabangdanan sang
pagpakasala sang mga taga-Israel.
29 Sang panahon sang paghari ni Peka, ginsalakay ni Haring Tiglat Piliser
sang Assyria ang Israel, kag naagaw niya ang mga banwa sang Ion, Abel Bet
Maaca, Janoa, Kedesh, kag Hazor. Naagaw man niya ang Gilead, Galilea,
kag ang bilog nga duta sang Naftali. Kag gindala niya ang mga pumuluyo
sini sa Assyria bilang mga bihag.
30 Dayon nagplano sing malain si Hoseas nga anak ni Elah kontra kay
Peka nga anak ni Remalia. Ginpatay niya si Peka kag ginbuslan bilang hari.
Natabo ini sang ika-20 nga tuig sang paghari ni Jotam, nga anak ni Uzia, sa
Juda.

---

* **15:19** *Tiglat Piliser:* sa Hebreo, *Pul,* nga isa pa ka ngalan ni Tiglat Piliser

31 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Peka, kag ang tanan nga
iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel.

Ang Paghari ni Jotam sa Juda
(2 Cro. 27:1-9)
32 Nangin hari sang Juda si Jotam nga anak ni Uzia sang ikaduha nga tuig
sang paghari ni Peka, nga anak ni Remalia, sa Israel.
33 Nagaedad si Jotam sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Jerusha nga anak ni Zadok.
34 Maayo ang ginhimo ni Jotam sa panulok sang GINOO, pareho sa
ginhimo sang iya amay nga si Uzia.
35 Pero wala niya ginpaguba ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar,
gani padayon didto ang mga tawo sa paghalad sang mga halad kag sa
pagsunog sang mga insenso. Si Jotam ang nagpatindog sang puwertahan
sang templo sang GINOO sa north.
36 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jotam, kag ang iya mga
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
37 Sang panahon sang iya paghari, nagsugod ang GINOO sa paggamit kay
Haring Rezin sang Aram kag kay Peka nga anak ni Remalia sa pagsalakay
sa Juda.
38 Sang napatay si Jotam, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David nga iya man katigulangan. Kag si Ahaz
nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

16

Ang Paghari ni Ahaz sa Juda
(2 Cro. 28:1-27)
1 Nangin hari sang Juda si Ahaz nga anak ni Jotam sang ika-17 nga tuig
sang paghari ni Peka, nga anak ni Remalia, *sa Israel*.
2 Nagaedad si Ahaz sang 20 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Malain ang iya
ginhimo sa panulok sang GINOO nga iya Dios, indi pareho sa ginhimo sang
iya katigulangan nga si David.
3 Nagsunod siya sa mga pagginawi sang mga hari sang Israel, kag bisan
gani ang iya anak ginhalad niya sa kalayo. Ginsunod niya ang
makangilil-ad nga mga ginahimo sang mga nasyon nga ginpatabog sang
GINOO sa mga Israelinhon.
4 Naghalad siya sang mga halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga
simbahan sa mataas nga mga lugar, sa ibabaw sang mga bukid kag sa
idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.
5 Samtang nagahari si Ahaz sa Juda, nagsalakay sa Jerusalem si Haring
Rezin sang Aram kag si Haring Peka sang Israel, nga anak ni Remalia, kag
ginpalibutan nila ini. Pero wala nila madaog si Ahaz.
6 Sadto nga tion, nabawi ni Haring Rezin sang Aram* ang Elat paagi sa
pagtabog sa katawhan sang Juda. Nagsaylo dayon ang iban nga mga
Arameanhon† sa Elat kag didto sila nag-estar hasta subong.
7 Nagsugo si Ahaz sang mga mensahero sa pagdala sang sini nga mensahi
kay Haring Tiglat Piliser sang Assyria: "Ako nga imo alagad luwasa sa mga

* **16:6** *Haring Rezin sang Aram:* sa Latin Vulgate, *hari sang Edom* † **16:6** *Arameanhon:* sa Septuagint kag Latin Vulgate, *Edomnon*

kamot sang hari sang Aram kag sang hari sang Israel nga nagasalakay sa
akon.”
8 Ginkuha ni Ahaz ang pilak kag bulawan sa templo sang GINOO kag sa
bodega sang palasyo kag ginpadala ini sa hari sang Assyria bilang regalo.
9 Nagsugot ang hari sang Assyria sa ginpangabay ni Ahaz, gani
ginsalakay niya ang Damascus kag gin-agaw ini. Gindala niya ang mga
pumuluyo sini sa Kir bilang mga bihag, kag ginpatay niya si Rezin.
10 Dayon nagkadto si Haring Ahaz sa Damascus sa pagpakigkita kay
Haring Tiglat Piliser sang Assyria. Sang didto siya, may nakita siya nga
halaran. Gani ginpadal-an niya ang pari nga si Uria sang modelo sang
halaran lakip na ang mga detalye sa paghimo sini.
11 Naghimo si Uria sang halaran nga suno gid sa modelo nga ginpadala sa
iya ni Ahaz, kag natapos niya ang halaran sa wala pa nakabalik si Ahaz.
12-13 Pag-abot ni Haring *Ahaz* halin sa Damascus, nakita niya ang halaran.
Nagpalapit siya sa halaran kag naghalad‡ sang halad nga ginasunog kag
halad nga regalo. Kag ginbubuan niya ang halaran sang halad nga ilimnon
kag ginwisikan sang dugo sang *sapat nga* iya ginhalad para sa maayo nga
relasyon.
14 Dayon ginpakuha niya ang daan nga halaran nga saway. Ara ini sa
presensya sang GINOO didto sa tunga sang bag-o nga halaran kag sang
templo sang GINOO. Dayon ginpabutang niya ini sa north sang bag-o nga
halaran.
15 Nagmando siya dayon kay Uria nga pari, “Gamita ang bag-o nga
halaran sa paghalad sang mga halad nga ginasunog kada aga kag sang mga
halad nga regalo kada gab-i. Gamita man ini sa paghalad sang mga halad
nga ginasunog kag mga halad nga regalo nga ginahalad sang hari kag sang
mga tawo, kag pati man sa ila mga halad nga ilimnon. Iwisik mo sa bag-o
nga halaran ang dugo sang halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga
halad. Pero ang saway nga halaran himuon ko nga akon palangamuyuan.”
16 Kag ginhimo ni Uria nga pari ang ginsugo sa iya ni Haring Ahaz.
17 Dayon ginkuha ni Haring Ahaz ang mga dingding kag mga labador
sang mga karo nga ginagamit sa paghakot sang tubig *sa templo*. Ginkuha
man niya ang *dako nga suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat sa likod
sang mga turo nga baka nga saway, kag ginbutang ini sa tulungtungan nga
bato.
18 Kag para malipay ang hari sang Assyria, ginkuha ni Ahaz sa palasyo
ang ulu-atop nga ginagamit kon Adlaw nga Inugpahuway kag ginsira ang
alagyan sang mga hari *sang Juda* pasulod sa templo.
19 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahaz, kag ang iya mga
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
20 Sang napatay si Ahaz, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Hezekia nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.

17

Ang Paghari ni Hoseas sa Israel

1 Nangin hari sang Israel si Hoseas nga anak ni Elah sang ikadose nga tuig
sang paghari ni Ahaz sa Juda. Sa Samaria *nag-estar si Hoseas, kag* naghari
siya sa sulod sang siyam ka tuig.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pero indi gid pareho sa
ginhimo sang mga hari sang Israel nga nauna sa iya.

‡ **16:12-13** *naghalad:* sa literal, *nagsaka kag naghalad*

3 Ginsalakay ni Haring Shalmaneser sang Assyria si Hoseas. Ginsakop
niya siya kag ginpabayad sang buhis.
4 Pero sang ulihi wala na nagbayad si Hoseas sang buhis pareho sang iya
ginahimo kada tuig, kag nagpangayo siya sang bulig kay Haring So sang
Egypt. Sang mahibaluan ni Shalmaneser nga nagtraidor si Hoseas,
gindakop niya siya kag ginpriso.

5 Dayon ginsalakay sang hari sang Assyria ang bilog nga Israel, kag sa
sulod sang tatlo ka tuig ginpalibutan niya ang Samaria.
6 Kag sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Hoseas, gin-agaw sang hari
sang Assyria ang Samaria, kag gindala niya ang mga taga-Israel sa Assyria
bilang mga bihag. Ginpaestar niya sila sa Hala, sa mga lugar malapit sa
Suba sang Habor sa Gozan, kag sa mga banwa sang mga Medianhon.

7 Natabo ini sa mga taga-Israel tungod kay nakasala sila sa GINOO nga ila
Dios nga nagpaguwa sa ila sa Egypt kag naghilway sa ila sa mga kamot sang
Faraon nga hari sang Egypt. Nagsimba sila sa iban nga mga dios
8 kag nagsunod sa mga pagginawi sang mga nasyon nga ginpatabog sang
GINOO sa ila. Nagsunod man sila sa mga pagginawi nga gintudlo sang mga
hari sang Israel.
9 Naghimo sila sa tago sang mga butang nga kontra sa GINOO nga ila Dios.
Naghimo man sila sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar bisan diin
sa Israel, halin sa *magagmay nga mga* baryo* hasta sa *dalagko nga mga*
banwa nga napaderan.
10 Nagpatindog sila sang handumanan nga mga bato kag mga *hulohaligi*
nga simbolo sang diosa nga si Ashera sa ibabaw sang tagsa ka bukid kag sa
idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.
11 Nagsunog sila sang mga insenso sa tagsa ka simbahan sa mataas nga
mga lugar, pareho sang ginhimo sang mga nasyon nga ginpatabog sang
GINOO sa ila. Naghimo sila sang malain nga mga butang nga nakapaakig sa
GINOO.
12 Nagsimba sila sa mga dios-dios bisan nagsiling ang GINOO, "Indi kamo
magsimba sa mga dios-dios."†
13 Ginapaandaman permi sang GINOO ang Israel kag Juda paagi sa mga
propeta kag manalagna: "Magbiya na kamo sa inyo malain nga mga
pagginawi. Tumana ninyo ang akon mga sugo kag mga pagsulundan nga
ara sa bilog nga Kasuguan nga ginpatuman ko sa inyo mga katigulangan
kag ginhatag ko sa inyo paagi sa akon mga alagad nga mga propeta."
14 Pero indi sila magtuman. Matig-a ang ila mga ulo pareho sa ila mga
katigulangan nga wala nagsalig sa GINOO nga ila Dios.
15 Ginsikway nila ang iya mga pagsulundan kag ang kasugtanan nga
ginhimo niya sa ila mga katigulangan, kag ginbaliwala nila ang iya mga
paandam sa ila. Ginsunod nila ang mga wala sing pulos nga mga dios-dios,
kag sila nangin wala man sing pulos. Ginsunod nila ang mga nasyon sa ila
palibot bisan ginmanduan sila sang GINOO nga indi sila magsunod.
Ginhimo gid nila ang mga butang nga ginbawal sa ila sang GINOO nga
himuon.
16 Ginsikway nila ang tanan nga sugo sang GINOO nga ila Dios, kag
naghimo sila para sa ila kaugalingon sang imahen sang duha ka bataon nga
baka, kag sang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Nagsimba
sila sa tanan nga butang sa kalangitan kag sa kay Baal.

---

* **17:9** *baryo:* ukon, *tore* † **17:12** Exo. 20:4, 5

17 Ginhalad nila ang ila mga bata sa kalayo; nagdangop sila sa mga
manugpakot kag mga babaylan, kag gintugyan nila ang ila kaugalingon sa
paghimo sang malain sa panulok sang GINOO, kag nakapaakig ini sa GINOO.
18 Naakig gid ang GINOO sa mga taga-Israel kag ginpahalin niya sila *sa ila*
lugar palayo sa iya presensya. Ang tribo lang ni Juda amo ang nabilin,
19 kag bisan gani ang Juda wala man nagtuman sa mga sugo sang GINOO
nga ila Dios. Ginsunod nila ang mga pagginawi nga gintudlo sa ila sang
mga taga-Israel.
20 Gani ginsikway sang GINOO ang tanan nga katawhan sang Israel.
Ginsilutan niya sila paagi sa pagtugyan sa ila sa mga nagsalakay sa ila hasta
nga ginpahalin niya sila *sa ila lugar palayo* sa iya presensya.
21 Sang ginseparar sang GINOO ang Israel sa ginharian ni David, ginhimo
sang mga taga-Israel si Jeroboam nga anak ni Nebat nga ila hari.
Gin-ganyat ni Jeroboam ang mga taga-Israel sa pagbiya sa GINOO, kag
gintulod niya sila sa paghimo sang dako nga sala.
22 Nagpadayon sa pagsunod ang mga taga-Israel sa mga sala ni Jeroboam,
kag wala gid sila nagbiya sa sini,
23 hasta nga ginpahalin sila sang GINOO sa ila lugar palayo sa iya
presensya, suno sa iya ginpaandam sa ila paagi sa iya mga alagad nga mga
propeta. Gani ginbihag ang katawhan sang Israel sa Assyria, kag didto sila
nagaestar hasta subong.

Nag-estar ang mga Taga-Assyria sa Israel

24 Nagpadala ang hari sang Assyria sang mga tawo sa Samaria halin sa
Babilonia, Cut, Ava, Hamat, kag Sefarvaim, kag ginpaestar niya sila sa mga
banwa sang Samaria sa pagbulos sa mga taga-Israel. Gani ginsakop nila
ang Samaria kag ang iban pa nga mga banwa sang Israel.
25 Sang pagsugod nila estar didto, wala sila nagsimba sa GINOO; gani
ginpadal-an sila sang GINOO sang mga leon kag ginpamatay ang iban sa ila.
26 Ini nga hitabo ginbalita sa hari sang Assyria: "Ang mga tawo nga imo
ginpadala kag ginpaestar sa mga banwa sang Samaria wala kahibalo sang
kasuguan sang dios sa amo nga lugar. Gani ginpadal-an niya sila sang mga
leon kag ginpamatay ang iban sa ila, kay wala gid sila kahibalo sang iya
kasuguan."
27 Nagmando dayon ang hari sang Assyria, "Pabalika sa Samaria ang isa
sa mga pari nga aton ginbihag, kag didto siya paestara para makatudlo siya
sa mga tawo kon ano ang kasuguan sang dios sa amo nga lugar."
28 Gani ang isa sa mga pari nga ginbihag nagbalik sa Samaria kag didto
nag-estar sa Betel, kag gintudluan niya ang mga tawo kon paano magsimba
sa GINOO.
29 Pero ining nagkalain-lain nga grupo sang mga tawo padayon nga
naghimo sang ila mga dios-dios sa tagsa ka banwa nga ila ginaestaran.
Ginbutang nila ang ila mga dios-dios sa mga simbahan sa mataas nga mga
lugar nga ginhimo sang mga taga-Samaria.
30 Ang halin sa Babilonia naghimo sang *imahen sang ila dios nga si* Sucot
Benot. Ang halin sa Cut naghimo sang *imahen sang ila dios nga si* Nergal.
Ang halin sa Hamat naghimo sang *imahen sang ila dios nga si* Ashima.
31 Ang mga Avimnon naghimo sang *imahen sang ila mga dios nga si*
Nibhaz kag si Tartak. Kag ang mga Sefarvaimnon ginsunog nila ang ila mga
kabataan bilang halad sa ila mga dios nga si Adramelec kag si Anamelec.
32 Nagsimba sila sa GINOO, pero nagpili sila sang mga pari halin mismo sa
ila mga tawo sa pagpanguna sa ila sa paghalad sa mga simbahan sa mataas
nga mga lugar.

33 Nagsimba sila sa GINOO, pero nagsimba man sila sa ila kaugalingon
nga mga dios suno sa kinabatasan sang mga nasyon nga ila ginhalinan.
34 Hasta subong ginahimo gihapon nila ini. Indi matuod ang ila pagsimba
sa GINOO, kag wala sila nagatuman sa mga sugo, mga pagsulundan, mga
pagpanudlo, kag mga kasuguan nga ginhatag sang GINOO sa mga kaliwat ni
Jacob, nga iya gin-ngalanan nga Israel.
35 Sang naghimo ang GINOO sang kasugtanan sa mga Israelinhon,
nagmando siya sa ila: "Indi kamo magsimba ukon mag-alagad sa mga
dios-dios, ukon maghalad sa ila.
36 Ako lang ang inyo simbahon, ang GINOO nga nagpaguwa sa inyo sa
Egypt paagi sa akon dako nga gahom. Ako lang ang dapat ninyo simbahon
kag halaran.
37 Dapat tumanon ninyo permi ang akon mga sugo, mga pagsulundan,
mga pagpanudlo, kag mga kasuguan nga akon ginsulat para sa inyo. Indi
gid kamo magsimba sa iban nga mga dios.
38 Indi ninyo pagkalimtan ang akon kasugtanan sa inyo, kag indi kamo
magsimba sa iban nga mga dios.
39 Ako lang gid ang inyo simbahon, ang GINOO nga inyo Dios, kay ako ang
magaluwas sa inyo sa tanan ninyo nga kaaway."
40 Pero ato nga mga tawo wala nagpamati sa GINOO, kundi nagpadayon
sila sa paghimo sang ila daan nga mga kinabatasan.
41 Samtang nagasimba sila sa GINOO, nagasimba man sila sa ila mga
dios-dios. Kag hasta subong amo ina ang ginahimo sang ila mga kaliwat.

18

Ang Paghari ni Hezekia sa Juda
(2 Cro. 29:1, 2; 31:1)
1 Nangin hari sang Juda si Hezekia nga anak ni Ahaz sang ikatatlo nga
tuig sang paghari ni Hoseas, nga anak ni Elah, sa Israel.
2 Nagaedad si Hezekia sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya
iloy amo si Abia nga anak ni Zacarias.
3 Maayo ang ginhimo ni Hezekia sa panulok sang GINOO, pareho sa
ginhimo sang iya katigulangan nga si David.
4 Ginpaguba niya ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar,
ginpadugmok ang mga handumanan nga bato, kag ginpautod ang
hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera. Ginpadugmok man niya
ang saway nga man-og nga ginhimo ni Moises, kay hasta sadto nga tion
ginasimba ato sang mga Israelinhon paagi sa pagsunog sang mga insenso.
Ining saway nga man-og gintawag nga Nehushtan.
5 Nagsalig si Hezekia sa GINOO, ang Dios sang Israel. Wala gid sing hari sa
Juda nga pareho sa iya, bisan ang mga nauna sa iya kag ang mga sunod sa
iya.
6 Matutom gid siya sa pagsunod sa GINOO, kag wala gid siya nag-untat sa
pagsunod sa iya. Kag gintuman niya ang mga sugo nga ginhatag sang
GINOO kay Moises.
7 Gin-updan siya sang GINOO, kag madinalag-on siya sa tanan niya nga
ginahimo. Nagrebelde siya sa hari sang Assyria kag wala nag-alagad sa iya.
8 Halin sa mga baryo* hasta sa mga banwa nga napaderan, ginpierdi niya
ang mga Filistinhon hasta sa Gaza kag sa mga lugar nga sakop sini.

* **18:8** *baryo:* ukon, *tore*

9 Sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Hezekia, nga amo ang ikapito nga
tuig sang paghari ni Hoseas sa Israel, nagsalakay si Haring Shalmaneser
sang Assyria sa Samaria kag ginpalibutan ini.
10 Pagkaligad sang tatlo ka tuig, sang ikaanom nga tuig sang paghari ni
Hezekia kag sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Hoseas, naagaw sang
Assyria ang Samaria.
11 Gindala sang hari sang Assyria ang mga taga-Israel sa Assyria bilang
mga bihag, kag ginpaestar sila sa Hala, sa mga lugar nga malapit sa Suba
sang Habor sa Gozan, kag sa mga banwa sang mga Medianhon.
12 Natabo ini sa mga taga-Israel tungod kay wala sila nagtuman sa GINOO
nga ila Dios, kundi ginlapas nila ang kasugtanan sang GINOO *sa ila*—ang
tanan nga sugo nga ginhatag sang GINOO paagi sa iya alagad nga si Moises.
Wala sila nagpamati ukon nagtuman sini.

Ginsalakay sang Assyria ang Juda
(2 Cro. 32:1-19; Isa. 36:1-22)

13 Sang ika-14 nga tuig sang paghari ni Hezekia, ginsalakay ni Haring
Senakerib sang Assyria ang tanan nga napaderan nga mga banwa sang
Juda kag gin-agaw niya ini.
14 Gani nagpadala sang sini nga mensahi si Haring Hezekia sa hari sang
Assyria sa Lakish: "Nakasala ako *sa akon pagrebelde sa imo*. Pero hatagan
ko ikaw sang bisan ano nga imo pangayuon, basta maghalin lang kamo sa
amon." Gani nangayo ang hari sang Assyria kay Haring Hezekia sing mga
napulo ka tonelada nga pilak kag isa ka tonelada nga bulawan.
15 Ginhatag ni Hezekia sa iya ang tanan nga pilak sa templo sang GINOO
kag sa bodega sang palasyo sang hari.
16 Ginpanguha ni Hezekia pati ang mga bulawan nga iya ginhaklap sa
mga puwertahan sang templo sang GINOO kag sa mga hamba† sini, kag
ginhatag ini sa hari sang Assyria.
17 Pero samtang didto si Senakerib sa Lakish, ginsugo niya ang iya
pangulo nga kumander, ang pangulo nga opisyal, kag ang iya kumander
nga may madamo nga soldado, nga magkadto sa Jerusalem sa pagpakigkita
kay Haring Hezekia. Sang didto na sila sa guwa sang Jerusalem, nagpundo
sila malapit sa ililigan sang ibabaw nga punong, didto dampi sa dalan
pakadto sa lugar nga ginapanglabhan.
18 Ginpatawag nila si Haring Hezekia, pero ang ginpakadto sang hari
amo si Eliakim nga anak ni Hilkia, nga administrador sang palasyo, si
Shebna nga sekretaryo, kag si Joa nga anak ni Asaf, nga manugdumala sang
mga kasulatan sang ginharian.
19 Nagsiling sa ila ang kumander, "Hambala ninyo si Hezekia nga amo ini
ang ginasiling sang gamhanan nga hari sang Assyria:
"'Ano ang imo ginasaligan?
20 Nagahunahuna ka bala nga madaog mo ang inaway sa pulong lamang
kag indi sa abilidad kag kusog sang imo mga soldado? Sin-o bala ang imo
ginasaligan nga nagrebelde ka sa akon?
21 Ang Egypt bala? Ini nga nasyon kag ang iya hari pareho lang sa bali
nga baston nga kon gamiton mo nga panukod makapilas sang imo kamot.
22 Pero basi kon magsiling kamo sa akon nga nagasalig kamo sa GINOO
nga inyo Dios. Pero indi bala nga ginpaguba mo gani ang iya mga
simbahan sa mataas nga mga lugar pati ang mga halaran sini, kag
ginhambalan mo ang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem nga dapat
magsimba sila sa *isa lang ka* halaran didto sa Jerusalem?'

† **18:16** *hamba:* sa English, *doorpost*

23 “Karon may ginatanyag sa imo ang akon agalon, ang hari sang Assyria.
Hatagan ka namon sang 2,000 ka kabayo, ina kon may 2,000 ka man ka
manugkabayo!
24 Wala ka gid padaog bisan sa pinakanubo nga opisyal sang akon agalon.
Nagasalig ka man lang sa Egypt nga maghatag sa imo sang mga karwahe
kag mga manugkabayo.
25 Nagahunahuna ka bala nga wala ako pagsugua sang GINOO sa
pagkadto diri sa paglaglag sang sini nga nasyon? Ang GINOO mismo ang
nagsugo sa akon sa pagsalakay kag sa paglaglag sang sini nga nasyon.”

26 Nagsiling si Eliakim, Shebna, kag Joa sa kumander, “Palihog
maghambal ka sa amon sa lingguahe nga Aramico, kay naintiendihan
namon ini. Indi ka maghambal sa Hebreo kay mabatian ka sang mga tawo
nga ara sa mga pader sang siyudad.”
27 Pero nagsabat ang kumander, “Ginsugo ako sang akon agalon nga
ipahibalo ini nga mga butang sa tanan nga pumuluyo sang Jerusalem, indi
lang sa inyo kag sa inyo hari. Kamo tanan *gutumon kag uhawon sa tion nga
salakayon namon kamo. Gani* kaunon ninyo ang inyo tai kag imnon ninyo
ang inyo ihi.”

28 Dayon nagtindog ang kumander kag nagsinggit sa lingguahe nga
Hebreo, “Pamatii ninyo ang mensahi sang gamhanan nga hari sang
Assyria!
29 Amo ini ang iya ginasiling: Indi kamo magpatunto kay Hezekia. Indi
siya makaluwas sa inyo sa akon mga kamot!
30 Indi kamo magpaganyat sa iya nga magsalig sa GINOO kon magsiling
siya, ‘Sigurado gid nga luwason kita sang GINOO; ini nga siyudad indi
pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.’

31 “Indi kamo magpamati kay Hezekia! Amo ini ang ginasiling sang hari
sang Assyria: ‘Indi na kamo magkontra sa akon; magsurender na lang
kamo! Dayon tugutan ko kamo nga makakaon sang bunga sang inyo ubas
kag higera, kag makainom sa inyo mga pulunduhan sang tubig,
32 hasta nga magabalik ako kag dal-on ko kamo sa duta nga pareho sang
inyo duta—ang duta nga may mga talamnan sang ubas nga makahatag sa
inyo sang duga sang ubas kag may mga uyas nga mahimo ninyo nga
tinapay, kag may ara man sang mga kahoy nga olibo kag honey. Tumana
ninyo ang akon ginasiling para mabuhi kamo kag indi mapatay. Indi kamo
magpamati kay Hezekia kay ginapatalang lang niya kamo sa iya ginasiling
nga luwason kamo sang GINOO.
33 May mga dios bala sa bisan diin nga nasyon nga nakaluwas sa ila
nasyon sa kamot sang hari sang Assyria?
34 May nahimo bala ang mga dios sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena,
kag Iva? Naluwas bala sang mga dios sang Samaria ang ila duta sa akon
mga kamot?
35 Sin-o sa mga dios sang sini nga mga nasyon ang nakaluwas sa ila
nasyon sa akon? Gani paano maluwas sang GINOO ang Jerusalem sa akon
mga kamot?’ ”
36 Pero wala nagsabat ang mga tawo kay nagmando si Haring Hezekia
nga indi sila magsabat.
37 Dayon gin-gisi ni Eliakim nga anak ni Helkia, Shebna nga sekretaryo,
kag Joa ang ila mga bayo *sa kasubo,* kag nagkadto sila kay Hezekia kag
ginsugid ang mga ginsiling sang kumander.

19

Nagpalaygay si Haring Hezekia kay Isaias
(Isa. 37:1-7)

1 Sang pagkabati ni Haring Hezekia sa ginbalita sa iya, gin-gisi niya ang
iya bayo kag nagsuksok sang sako *sa pagpakita sang iya pagpangasubo,* kag
nagkadto siya sa templo sang GINOO.
2 Ginpakadto niya kay Isaias, nga anak ni Amoz, sila ni Eliakim nga
administrador sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag ang mga
nagapangulo nga mga pari. Tanan sila nagasuksok sang sako.
3 *Pag-abot nila kay Isaias,* nagsiling sila sa iya, "Amo ini ang ginasiling ni
Hezekia: 'Nagaantos kita sa sini nga tion; ginasilutan kag ginapakahuy-an
kita. Pareho kita sa manugbata nga wala na sing kusog sa pagbun-a sang
iya bata.
4 Ginsugo sang hari sang Assyria ang iya kumander sa pagyaguta sa buhi
nga Dios. Basi pa lang talupangdon sang GINOO, nga imo Dios, ang ginsiling
sang kumander kag silutan siya sa iya mga ginhambal. Gani
magpangamuyo ka para sa aton nga nagkalabilin.'"
5 Pagkatapos hambal sang mga opisyal nga ginpadala ni Haring Hezekia,
6 nagsiling si Isaias sa ila, "Hambali ninyo ang inyo agalon *nga si Haring*
Hezekia nga amo ini ang ginasiling sang GINOO: 'Indi ka magkahadlok sa
imo nabatian nga pagyaguta sa akon sang mga bata-bata sang hari sang
Assyria.
7 Pamati! Patalangon ko* ang hari sang Assyria. Makabati siya sang
balita nga makapabalik sa iya sa iya nasyon. Kag didto ipapatay ko siya
paagi sa espada.'"

Nagpamahog Liwat ang Assyria
(Isa. 37:8-20)

8 Karon sang mabatian sang kumander sang mga soldado sang Assyria
nga naghalin na sa Lakish ang ila hari kag nagpakig-away sa Libna,
nagkadto siya didto.
9 Nabalitaan ni Haring Senakerib *sang Assyria* nga si Haring Tirhaka
sang Ethiopia† nagapadulong sa pagpakig-away sa iya. Pagkabati niya sini,
nagpadala siya sang mga mensahero kay Hezekia sa pagsiling sini:
10 "Indi ka magpatunto sa dios nga imo ginasaligan kon magsiling siya,
'Ang Jerusalem indi pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.'
11 Pamati! Ikaw mismo ang nakabati kon ano ang ginhimo sang mga hari
sang Assyria sa halos tanan nga nasyon. Ginlaglag nila sila sing bug-os. Kag
ikaw, nagahunahuna ka bala nga makaluwas ka?
12 Ginpanglaglag sang akon mga katigulangan ang mga banwa sang
Gozan, Haran, Rezef, kag ang katawhan sang Eden nga ara sa Telasar.
Naluwas bala sila sang ila mga dios?
13 May nahimo bala ang mga hari sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena,
kag Iva?"

Ang Pangamuyo ni Hezekia

14 Pagkatapos basa ni Hezekia sa sulat nga ginhatag sa iya sang mga
mensahero, nagkadto siya sa templo sang GINOO kag ginhumlad ang sulat
sa presensya sang GINOO.
15 Dayon nagpangamuyo siya, "GINOO, Dios sang Israel nga nagapungko
sa trono sa tunga-tunga sang mga kerubin, ikaw lang ang Dios nga

* **19:7** *Patalangon ko:* sa literal, *Pasudlan ko sang espiritu* † **19:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

nagadumala sa tanan nga ginharian diri sa kalibutan. Ginhimo mo ang
kalangitan kag ang kalibutan.
16 GINOO, pamatii kag tan-awa *ang nagakalatabo.* Pamatii ang tanan nga
ginsiling ni Senakerib sa pagyaguta sa imo, O buhi nga Dios.
17 Matuod, GINOO, nga ginpanglaglag sang mga hari sang Assyria ang
madamo nga nasyon
18 pati ang ila sini nga mga dios-dios paagi sa paghaboy sini sa kalayo.
Kay indi ini matuod nga mga dios kundi mga bato lang kag mga kahoy nga
ginhimo sang tawo.
19 Gani karon, GINOO nga amon Dios, luwasa kami sa kamot sang Assyria,
para ang tanan nga ginharian diri sa kalibutan makahibalo nga ikaw lang,
GINOO, ang Dios."

Ang Pagkalaglag ni Haring Senakerib sang Assyria
(Isa. 37:21-38)

20 Dayon nagpadala si Isaias nga anak ni Amoz sang sini nga mensahi kay
Hezekia: "Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel:
Nabatian ko ang imo pangamuyo parte kay Haring Senakerib sang Assyria.
21 Kag amo ini ang ginasiling ko kontra sa iya:
"'Ginakadlawan kag ginainsulto ka
sang mga pumuluyo‡ sang Zion,
ang siyudad sang Jerusalem.
Nagalungo-lungo sila sa pagyaguta sa imo
samtang nagapalagyo ka.
22 Sin-o bala ang imo gin-insulto kag ginyaguta?
Sin-o ang ginpataasan mo sang imo tingog kag ginpabugalan?
Indi bala *ako,* ang Balaan nga Dios sang Israel?
23 Paagi sa imo mga tinawo, ginyaguta mo ako.
Nagsiling ka pa, "Paagi sa akon madamo nga karwahe
nasaka ko ang mataas nga mga bukid,
ang putokputokan sang mga bukid sang Lebanon.
Ginpangtapas ko ang iya pinakamataas nga sedro
kag pinakamaayo nga sipres.
Nakaabot ako sa putokputokan sini
nga may madabong nga kakahuyan.
24 Nagpakutkot ako sang mga bubon
sa iban nga mga lugar,
kag nag-inom halin sa sini nga mga bubon.
Sa akon nga pag-agi, nagmala ang mga sapa sa Egypt."

25 "'Matuod nga ginpangguba mo ang napaderan nga mga banwa.
Pero wala ka bala nakahibalo nga madugay ko na ini nga ginpat-od?
Dugay ko na ini nga ginplano nga matabo
kag karon ginatuman ko na ini.
26 Ang mga pumuluyo *sang mga banwa nga ginpangguba mo*
nadulaan sang kusog;
nahadlok sila kag nahuy-an.
Pareho sila sa mga hilamon sa latagon
nga dali lang malaya
ukon sa mga hilamon nga nagatubo sa atop sang balay,
nga sang pag-ulhot nalaya dayon.
27 Pero nahibaluan ko kon diin ka nagatiner,

‡ **19:21** *mga pumuluyo:* sa Hebreo, *birhen nga anak nga babayi*

ukon diin ka nagahalin ukon nagakadto,
kag kon ano ang imo kaakig sa akon.
28 Tungod kay nabatian ko ang imo kaakig sa akon
kag ang imo pagpabugal,
kaw-itan ko ang imo ilong
kag busalan ko ang imo baba,
kag guyuron pabalik sa imo ginhalinan,
sa dalan nga imo gin-agyan.'"

29 *Dayon nagsiling si Isaias kay* Hezekia, "Amo ini ang tanda *nga proteksyunan sang* GINOO *ang Jerusalem sa mga taga-Assyria:* Karon nga tuig ang inyo kaunon amo ang mga bunga sang mga tanom nga nagtubo lang, kag sa sunod nga tuig ang mga bunga naman sang mga tanom nga nagtubo sa gintubuan man sadto. Pero sa ikatatlo nga tuig makatanom na kamo *sang uyas* kag makaani. Makatanom man kamo sang mga ubas kag makakaon sang bunga sini.

30 Sa liwat, ang mga nagkalabilin nga buhi sa Juda magauswag pareho sa tanom nga nagapanggamot sing madalom kag nagapamunga.

31 Kay may magakalabilin nga buhi nga magalalapta halin sa Jerusalem, ang mga naluwas halin sa Bukid sang Zion. Siguraduhon gid sang GINOO nga Makagagahom nga matuman ini.

32 "Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa hari sang Assyria: 'Indi siya makasulod sa siyudad sang Jerusalem ukon makapana sini. Indi siya makapalapit nga may taming ukon makatumpok sang duta sa kilid sang pader sang siyudad para mataklas ini.

33 Magabalik siya sa iya ginhalinan, sa dalan nga iya gin-agyan. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga indi gid siya makasulod sa sini nga siyudad.

34 Protektaran kag luwason ko ini nga siyudad para sa akon kadungganan kag tungod sa akon promisa kay David nga akon alagad.'"

35 Pagkagab-i, nagkadto ang anghel sang GINOO sa kampo sang mga taga-Assyria kag ginpatay niya ang 185,000 ka soldado. Pagkaaga, pagbugtaw sang mga nagkalabilin nga buhi, nakita nila ang madamo nga bangkay.

36 Tungod sini, nagpuli si Senakerib sa Nineve kag didto nagtiner.

37 Isa ka adlaw, samtang nagasimba si Senakerib sa templo sang iya dios nga si Nisroc, ginpatay siya sa espada sang iya duha ka anak nga lalaki nga sila ni Adramelec kag Sharezer, kag dayon nagpalagyo sila sa Ararat. Ang isa niya ka anak nga si Esarhadon amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

20

Ang Pagmasakit ni Hezekia
(2 Cro. 32:24-26; Isa. 38:1-8, 21-22)

1 Sadto nga tion, nagmasakit si Hezekia kag daw mapatay na siya. Nagkadto sa iya si Propeta Isaias nga anak ni Amoz kag nagsiling, "Nagasiling ang GINOO nga himuon mo na ang nagakadapat mo nga himuon kay indi ka na mag-ayo kundi mapatay ka."

2 Pagkabati sini ni Hezekia, nag-atubang siya sa dingding kag nagpangamuyo sa GINOO.

3 Siling niya, "GINOO, dumduma kon paano ako nagkabuhi nga matutom sa imo kag nag-alagad sing tinagipusuon, kag kon paano ako naghimo sing maayo sa imo panulok." Kag naghilibion siya sing tudo.

4 Sa wala pa makahalin si Isaias sa tunga nga ugsaran sang palasyo,
nagsiling ang GINOO sa iya,
5 "Magbalik ka kay Hezekia, nga pangulo sang akon katawhan, kag
ihambal ini: 'Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang imo
katigulangan nga si David: Nabatian ko ang imo pangamuyo kag nakita ko
ang imo mga luha. Ayuhon ko ikaw. Sa ikatatlo nga adlaw sugod subong
makabangon ka na, kag magakadto ka sa templo sang GINOO.
6 Dugangan ko pa sang 15 ka tuig ang imo kabuhi. Luwason ko ikaw kag
ang ini nga siyudad sa kamot sang hari sang Assyria. Protektaran ko ini nga
siyudad para sa akon kadungganan kag tungod kay David nga akon
alagad.'"
7 Ginsilingan ni Isaias *ang mga suluguon ni Hezekia* nga hampulan nila
ang iya hubag sang gindunot nga higos. Gintuman nila ini, kag nag-ayo
siya.
8 *Sang wala pa mag-ayo* si Hezekia, nagpamangkot siya kay Isaias, "Ano
bala ang tanda nga magapamatuod nga magaayo ako kag makakadto sa
templo sang GINOO sa ikatatlo nga adlaw *halin subong*?"
9 Nagsabat si Isaias, "Amo ini ang tanda nga ihatag sang GINOO sa
pagpamatuod nga tumanon niya ining iya promisa. *Magpili ka sa sining*
duha: magaabanse sing napulo ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan*
ukon magaisol sing napulo ka gutlo?"
10 Nagsabat si Hezekia, "Mas mahapos mag-abanse sing napulo ka gutlo
ang landong. Paisula na lang ini sing napulo ka gutlo!"
11 Gani nagpangamuyo si Propeta Isaias sa GINOO, kag ginpaisol sang
GINOO sing napulo ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan nga
ginpahimo ni Ahaz.

Ang mga Mensahero Halin sa Babilonia

12 Sang sadto nga tion, ang hari sang Babilonia nga si Merodac Baladan,
nga anak ni Baladan, nakabalita nga nagmasakit si Hezekia. Gani
nagpadala siya sang mga sulat kag regalo kay Hezekia *paagi sa mga*
mensahero.
13 Gin-abiabi ni Hezekia ang mga mensahero kag ginpakita niya sa ila
ang tanan nga butang sa iya talaguan sang manggad—ang mga pilak, mga
bulawan, mga panakot, mga maayo nga klase sang lana, ang iya mga armas
kag ang iban pa niya nga mga manggad. Wala sing bisan ano nga ara sa iya
palasyo ukon ginharian nga wala niya ginpakita sa ila.
14 Karon, nagkadto si Propeta Isaias kay Haring Hezekia kag
nagpamangkot, "Diin bala naghalin ina nga mga tawo, kag ano ang ila
kinahanglan?" Nagsabat si Hezekia, "Halin sila sa malayo nga lugar, sa
Babilonia."
15 Nagpamangkot pa gid ang propeta, "Ano ang ila nakita sa imo
palasyo?" Nagsabat si Hezekia, "Nakita nila ang tanan sa akon palasyo.
Wala gid sing bisan ano sa akon manggad nga wala ko ginpakita sa ila."
16 Dayon nagsiling si Isaias kay Hezekia, "Pamatii ining mensahi sang
GINOO:
17 Magaabot gid ang tion nga dal-on sa Babilonia ang tanan nga
pagkabutang sa imo palasyo, ang tanan nga natipon sang imo mga
katigulangan nga ara pa hasta subong. Wala gid sing may mabilin, siling
sang GINOO.

* **20:9** *orasan: Ang ginabasihan sang oras diri amo ang landong sang adlaw.*

18 Kag ang iban sa imo palaabuton nga mga kaliwat pagabihagon, kag
mangin mga alagad sila sa palasyo sang hari sang Babilonia."
19 Naghunahuna si Hezekia nga *indi ina matabo sa iya tiyempo kundi* may
kalinong kag wala sing katalagman samtang buhi pa siya. Gani nagsiling
siya kay Isaias, "Maayo inang mensahi sang GINOO nga ginhambal mo sa
akon."

Ang Katapusan sang Paghari ni Hezekia
(2 Cro. 32:32-33)
20 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Hezekia, kag ang tanan
niya nga bantog nga binuhatan kag ang iya pagpahimo sang punong kag
sang ginailigan sini pakadto sa siyudad, nasulat sa Libro sang Kasaysayan
sang mga Hari sang Juda.
21 Sang napatay si Hezekia, si Manase nga iya anak amo ang nagbulos sa
iya bilang hari.

21

Ang Paghari ni Manase sa Juda
(2 Cro. 33:1-20)
1 Nagaedad si Manase sang dose ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 55 ka tuig. Ang iya
iloy amo si Hefziba.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa
makangilil-ad nga mga buluhaton sang mga nasyon nga ginpatabog sang
GINOO sa mga Israelinhon.
3 Ginpatindog niya liwat ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga
ginpaguba sadto sang iya amay nga si Hezekia. Nagpatindog man siya sang
mga halaran para kay Baal kag nagpahimo sang *hulohaligi nga simbolo*
sang diosa nga si Ashera, pareho sang ginhimo ni Haring Ahab sang Israel.
Nagluhod siya kag nagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.
4 Nagpahimo pa gid siya sang mga halaran sa templo sang GINOO, nga
suno sa GINOO, ang templo sa Jerusalem amo ang lugar nga sa diin
padunggan siya.
5 Ginbutang niya ini nga mga halaran sa duha ka ugsaran sang templo
sang GINOO sa pagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.
6 Ginhalad niya ang iya kaugalingon nga bata sa kalayo. Ginhimo man
niya ang mga ginahimo sang mga babaylan kag mga manugpakot, kag
nagpamangkot siya sa mga espiritista nga nagapakig-estorya sa kalag sang
patay. Puwerte gid ang iya pagpakasala sa GINOO, kag nakapaakig ini sa
GINOO.
7 Ginbutang niya sa templo ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si*
Ashera nga iya ginpahimo. Kon parte sa sini nga templo nagsiling ang
GINOO kay David kag sa iya anak nga si Solomon, "Padunggan ako hasta
san-o sa sini nga templo kag sa Jerusalem, ang lugar nga akon ginpili sa
tanan nga tribo sang Israel.
8 Kon tumanon lang sang katawhan sang Israel ang tanan ko nga
kasuguan nga ginhatag sa ila sang akon alagad nga si Moises, indi ko
pagtugutan nga pahalinon sila sa sini nga duta nga ginhatag ko sa ila mga
katigulangan."
9 Pero wala nagpamati ang mga tawo. Gin-ganyat sila ni Manase sa
paghimo sang malain, kag ang ila ginhimo mas malain pa sang sa ginhimo
sang mga nasyon nga ginpalaglag sang GINOO sa mga Israelinhon.
10 Nagsiling ang GINOO paagi sa iya mga alagad nga mga propeta:

11 “Naghimo si Haring Manase sang Juda sining makangilil-ad nga mga
buluhaton, nga mas malain pa sang sa ginhimo sang mga Amornon nga
nag-estar sa sini nga duta antes mag-abot ang mga Israelinhon. Gintulod
niya ang mga taga-Juda sa pagpakasala paagi sa *pagsimba sa* iya mga
dios-dios.
12 Gani ako, ang GINOO nga Dios sang Israel, magapadala sang kalaglagan
sa Jerusalem kag Juda, nga ang tagsa-tagsa nga makabati sini mahadlukan
gid.
13 Hukman ko ang Jerusalem pareho sa paghukom ko sa Samaria kag sa
panimalay ni *Haring* Ahab. Limpyuhan ko ang Jerusalem pareho sa
pinggan nga ginpahiran kag ginpakulob.
14 Pagasikwayon ko bisan pa ang nabilin sa akon katawhan kag itugyan
ko sila sa ila mga kaaway nga magaagaw sang ila mga pagkabutang.
15 Matabo ini sa ila kay malain ang ila ginhimo sa akon panulok kag
ginpaakig nila ako, halin pa sang pagguwa sang ila mga katigulangan sa
Egypt hasta subong.”
16 Madamo gid ang ginpamatay ni Manase nga inosente nga mga tawo
hasta nga nag-ilig ang dugo sa mga karsada sang Jerusalem. Ini wala labot
sa sala nga ginhimo niya nga nangin kabangdanan sang pagpakasala sang
mga taga-Juda sa panulok sang GINOO.
17 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Manase, kag ang tanan nga
iya ginhimo, pati ang mga sala nga iya nahimo, nasulat sa Libro sang
Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
18 Sang napatay si Manase, ginlubong siya sa hardin sang iya palasyo, ang
hardin nga ginatawag Uza. Kag si Amon nga iya anak amo ang nagbulos sa
iya bilang hari.

Ang Paghari ni Amon sa Juda
(2 Cro. 33:21-25)

19 Nagaedad si Amon sang 22 ka tuig sang nangin hari siya sa Juda. Sa
Jerusalem *siya nag-estar*, *kag* naghari siya sa sulod sang duha ka tuig. Ang
iya iloy amo si Meshulemet nga anak ni Haruz nga taga-Jotba.
20 Malain ang ginhimo ni Amon sa panulok sang GINOO, pareho sa
ginhimo sang iya amay nga si Manase.
21 Ginsunod niya ang pagginawi sang iya amay. Ginsimba niya ang mga
dios-dios nga ginsimba sang iya amay,
22 kag ginsikway niya ang GINOO, ang Dios sang iya mga katigulangan.
Wala siya nagsunod sa pamaagi sang GINOO.
23 Karon, nagplano sing malain ang mga opisyal ni Amon kontra sa iya,
kag ginpatay nila siya sa iya palasyo.
24 Pero ginpamatay sang katawhan sang Juda ang tanan nga nagpatay
kay Haring Amon. Kag ginbulos nila si Josia nga anak ni Amon bilang hari.
25 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amon, kag ang iya mga
ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
26 Ginlubong si Amon sa iya lulubngan didto sa hardin nga ginatawag
Uza. Kag si Josia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

22

Ang Paghari ni Josia sa Juda
(2 Cro. 34:1-2)

1 Nagaedad si Josia sang walo ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 31 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Jedida nga anak ni Adaya nga taga-Bozkat.
2 Maayo ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO kag nagsunod siya sa
pagginawi sang iya katigulangan nga si David. Ginsunod gid niya ang
husto.

Nakita ang Libro sang Kasuguan sa Templo (2 Cro. 34:8-28)

3 Sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia, ginpakadto niya sa templo
sang GINOO ang iya sekretaryo nga si Shafan, nga anak ni Azalia kag apo ni
Meshulam. Nagsiling siya kay Shafan,
4 "Magkadto ka kay Hilkia, ang pangulo nga pari, kag ipatipon sa iya ang
kuwarta nga gindala sang mga tawo sa templo sang GINOO, nga ginkolekta
sang mga nagabantay sa puwertahan sang templo.
5 Hambali siya nga ihatag niya ini sa mga tawo nga gintugyanan nga
magdumala sa pagpakay-o sang templo, para sila ang magsuhol sa mga
nagaulobra sa templo sang GINOO—
6 sa mga nagapreparar sang mga kahoy kag sa mga nagakay-o sang
templo kag sang mga pader sini. Ang iban nga kuwarta ibakal nila sang
mga kahoy kag mga bato nga nabasbasan na, nga kinahanglan sa pagkay-o
sang templo.
7 Pero indi na kinahanglan nga pangitaan pa sila sang lista sang mga
gastos kay masaligan sila."

8 Nagsiling si Hilkia nga pangulo nga pari kay Shafan nga sekretaryo,
"Nakita ko ang Libro sang Kasuguan sa templo sang GINOO." Ginhatag ni
Hilkia ang libro kay Shafan kag ginbasa niya ini.
9 Dayon nagkadto si Shafan nga sekretaryo sa hari kag nagsiling,
"Ginkuha na sang imo mga opisyal ang kuwarta sa templo kag ginhatag sa
mga gintugyanan sa pagpakay-o sang templo."
10 Nagsiling pa gid siya sa hari, "May ginhatag sa akon nga libro si Hilkia
nga pari." Kag ginbasa niya ini sa atubangan sang hari.

11 Pagkabati sang hari sa nasulat sa Libro sang Kasuguan, gin-gisi niya
ang iya bayo *sa kasubo*.
12 Nagmando siya kay Hilkia nga pari, kay Ahikam nga anak ni Shafan,
kay Acbor nga anak ni Micaya, kay Shafan nga sekretaryo, kag kay Asaya
nga iya personal nga alagad. *Siling niya,*
13 "Magpamangkot kamo sa GINOO para sa akon kag para sa katawhan
sang Juda parte sining nasulat sa libro nga nakita. Puwerte gid ang kaakig
sang GINOO sa aton tungod kay wala nagtuman ang aton mga katigulangan
sa nasulat sa sini nga libro, nga ginapatuman man sa aton."

14 Gani nagkadto sila ni Hilkia nga pari, Ahikam, Acbor, Shafan, kag
Asaya sa isa ka propeta nga babayi nga si Hulda sa pagpamangkot sa iya.
Ining si Hulda nagaestar sa bag-o nga parte sang Jerusalem kag asawa siya
ni Shalum nga anak ni Tikva kag apo ni Harhas. Si Shalum amo ang
nagaatipan sang mga bayo sa templo.

15-16 Nagsiling si Hulda sa ila, "Silinga ninyo ang tawo nga nagpadala sa
inyo sa akon nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel:
'Laglagon ko ang ini nga lugar kag ang mga pumuluyo sini, suno sa nasulat
sa libro nga ginbasa mo.

17 Ipakita ko gid ang akon kaakig sa sini nga lugar kag indi ini mauntat,
kay ginsikway ako sang akon katawhan kag nagsunog sila sang insenso *sa*
pagsimba sa iban nga mga dios. Ginpaakig gid nila ako sa ila mga ginhimo.*'
18 "Pero silinga ninyo ang hari sang Juda, nga nagpadala sa inyo sa
pagpamangkot sa GINOO, nga indi siya matublag sa ato nga mensahi, kay
amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel:
19 Ginpamatian ko ang imo pangamuyo, kay naghinulsol ka kag
nagpaubos sang imo kaugalingon sa akon atubangan sang mabatian mo
ang akon ginsiling kontra sa sini nga lugar kag sa mga pumuluyo sini, nga
pakamalauton kag laglagon ini nga lugar. Gin-gisi mo pa gani ang imo bayo
kag naghibi sa akon atubangan *sa paghinulsol. Gani ako,* ang GINOO,
nagasiling nga
20 samtang buhi ka pa, indi mag-abot ang kalaglagan nga ipadala ko sa
sini nga lugar. Mapatay ka nga may kalinong."
Kag ginsugiran nila ang hari sang sabat ni Hulda.

23

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Josia
(2 Cro. 34:3-7, 29-33)

1 Dayon ginpatawag ni Haring *Josia* ang tanan nga manugdumala sang
Juda kag Jerusalem.
2 Nagkadto siya sa templo sang GINOO upod ang tanan nga katawhan
sang Juda kag Jerusalem halin sa pinakadungganon hasta sa pinakakubos.
Nag-upod man ang mga pari kag mga propeta. Ginbasa ni Josia sa ila ang
tanan nga nasulat sa Libro sang Kasugtanan, nga nakita sa templo sang
GINOO.
3 Dayon nagtindog si Josia sa kilid sang haligi*. Kag naghimo siya sang
kasugtanan sa presensya sang GINOO nga magsunod siya sa GINOO paagi sa
pagtuman sa iya mga sugo, pagpanudlo, kag pagsulundan sa bug-os niya
nga tagipusuon kag kalag. Sa sini nga paagi matuman ang mga
ginapatuman sang kasugtanan *sang Dios* nga nasulat sa sini nga libro. Kag
nagpromisa man ang mga tawo nga magtuman sa kasugtanan *sang Dios*.
4 Dayon ginsugo ni Haring *Josia* si Hilkia nga pangulo nga pari, ang mga
pari nga sunod sa rangko ni Hilkia, kag ang mga pari nga nagabantay sa
puwertahan sang templo, sa pagkuha sa templo sang GINOO sang tanan nga
kagamitan nga ginagamit sa pagsimba kay Baal, kay Ashera, kag sa tanan
nga butang sa kalangitan. Ginpasunog niya ini sa guwa sang Jerusalem, sa
uma sang Kidron, kag gindala dayon ang abo sa Betel.
5 Ginpahalin niya sa ila katungdanan ang mga pari nga nagaalagad sa
mga dios-dios. Ini nga mga pari gintugyanan sang mga hari sang Juda sa
pagsunog sang mga insenso sa mga simbahan sa mataas nga mga lugar
didto sa mga banwa sang Juda kag sa palibot sang Jerusalem. Nagsunog sila
sang mga insenso kay Baal kag sa adlaw, bulan, mga bituon, kag sa iban pa
nga mga butang sa kalangitan.
6 Ginpakuha man ni Haring Josia ang *hulohaligi nga simbolo sang diosa*
nga si Ashera sa templo sang GINOO kag gindala sa guwa sang Jerusalem, sa
Kidron nga ililigan sang tubig, kag ginsunog didto. Dayon ginpapudpod
niya ini sing mapino kag ginsabwag ang abo sa patyo.

---

* **22:17** *sa ila mga ginhimo:* ukon, *sa mga dios-dios nga ila ginhimo*

* **23:3** *haligi* nga masami nga ginatindugan sang hari

7 Ginpaguba man niya ang mga balay sang mga lalaki kag babayi nga
nagabaligya sang ila lawas, nga ara sa templo sang GINOO. Didto nagatahi
ang mga babayi sang mga bayo nga ginagamit sa pagsimba kay Ashera.†
8 Ginpabalik ni Josia sa Jerusalem ang tanan nga pari nga nagaestar sa
iban nga mga banwa sang Juda. Gindagtaan niya ang mga simbahan sa
mataas nga mga lugar, halin sa Geba hasta sa Beersheba, sa diin nagasunog
ang mga pari sang mga insenso. Ginpaguba niya ang mga simbahan sa
Puwertahan ni Josue, ang manugdumala sang Jerusalem. Ini nga
puwertahan ara sa wala dampi sang puwertahan sang siyudad.
9 Ang mga pari nga nag-alagad sa mga simbahan sa mataas nga mga
lugar wala gintugutan nga mag-alagad sa halaran sang GINOO sa Jerusalem,
pero gintugutan sila nga magkaon sang tinapay nga wala sing inugpahabok
upod sa iban nga mga pari.
10 Gindagtaan man ni Josia ang *halaran sang* Tofet, sa Pulopatag sang Ben
Hinom, para wala sing may maghalad didto sang iya bata sa kalayo para
kay Molek.
11 Ginkuha man niya sa puwertahan sang templo sang GINOO ang mga
kabayo‡ nga gindedikar sang mga hari sang Juda sa adlaw. Ini nga mga
kabayo ara dampi sa ugsaran sang templo, malapit sa kuwarto sang opisyal
nga si Natan Melec. Ginsunog man ni Josia ang mga karwahe nga ginhalad
sa adlaw.
12 Ginpaguba niya ang mga halaran nga ginpatindog sang mga hari sang
Juda sa *matapan nga* atop sang ibabaw nga kuwarto ni Ahaz, pati ang mga
halaran nga ginpahimo ni Manase sa duha ka ugsaran sang templo sang
GINOO. Ginpangdugmok niya ini sing mapino kag ginsabwag ang abo sa
Kidron nga ililigan sang tubig.
13 *Gindagtaan man niya* ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa
east sang Jerusalem kag sa south sang Bukid sang Kalautan. Ini nga mga
simbahan ginpatindog ni Haring Solomon sang Israel para kay Ashtoret,
ang makangilil-ad nga diosa sang mga Sidonhon, kag para kay Kemosh, ang
makangilil-ad nga dios sang mga Moabnon, kag para man kay Molec, ang
makangilil-ad nga dios sang mga Ammonhon.
14 Ginpangdugmok ni Josia ang handumanan nga mga bato kag
ginpang-utod ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera.
Dayon gindagtaan niya ato nga mga lugar paagi sa paglapta didto sang
tul-an sang mga tawo.
15 Bisan ang halaran sa simbahan sa mataas nga lugar didto sa Betel
gin-guba ni Josia. Ini nga simbahan ginpahimo ni Jeroboam nga anak ni
Nebat, nga amo ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga
taga-Israel. Gindugmok ini ni Josia sing mapino kag ginsunog, pati ang
hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera.
16 Kag samtang nagatulok siya sa palibot, nakita niya ang mga lulubngan
sa kilid sang bukid. Ginpakuha niya ang mga tul-an sa mga lulubngan kag
ginsunog niya didto sa halaran *sa Betel* sa pagdagta sini. Natabo ini suno sa
ginsiling sang GINOO paagi sa iya alagad nga nagpropesiya sini nga mga
butang.
17 Nagpamangkot si Haring Josia *parte sa isa pa ka lulubngan nga iya*
nakita, "Kay sin-o ina lulubngan?" Nagsabat ang mga tawo sang siyudad,
"Lulubngan ina sang alagad sang Dios nga taga-Juda. Siya ang
nagpropesiya sining imo ginhimo subong sa halaran sa Betel."

† **23:7** *mga bayo...kay Ashera:* ukon, *tabon para sa hulohaligi nga simbolo ni Ashera* ‡ **23:11** *mga kabayo:* Posible man nga mga estatwa ini.

18 Nagsiling ang hari, “Pabay-i lang ninyo ang iya lulubngan. Indi ninyo
pagkuhaa ang iya mga tul-an.” Gani wala nila pagkuhaa ang iya mga tul-an
kag pati ang mga tul-an sang propeta nga taga-Samaria.
19 Dayon gin-guba ni Josia ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa
Samaria, pareho sa ginhimo niya sa Betel. Ini nga mga simbahan nga
ginpahimo sang mga hari sang Israel nakapaakig gid sa GINOO.
20 Ginpamatay ni Josia ang tanan nga pari sang sadto nga mga simbahan
didto mismo sa mga halaran sini. Kag nagsunog siya sang mga tul-an sang
tawo sa sadto nga mga halaran *sa pagdagta sini*. Dayon nagbalik siya sa
Jerusalem.

Ginselebrar ni Josia ang Piesta sang Paglabay sang Anghel
(2 Cro. 35:1-19)

21 Nagmando si Josia sa tanan nga tawo, “Magsaulog kita sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel sa pagpadungog sa GINOO nga aton Dios, suno sa
nasulat diri sa Libro sang Kasugtanan.”
22 Kay wala sing pareho sina nga klase sang pagselebrar sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel sang panahon sang mga pangulo nga nagdumala sa
Israel kag sang panahon sang mga hari sang Israel kag Juda.
23 Ginsaulog ini nga piesta sa Jerusalem sa pagpadungog sa GINOO sang
ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia.
24 Gindula man ni Josia sa Juda kag Jerusalem ang mga espiritista nga
nagapakig-estorya sa kalag sang patay, ang mga dios sang mga panimalay,
ang iban pa nga mga dios-dios, kag ang tanan nga makangilil-ad nga
ginasimba sang mga tawo. Ginhimo ini ni Josia sa pagtuman sa mga sugo
nga nasulat sa libro nga nakita ni Hilkia nga pari sa templo sang GINOO.
25 Wala pa gid sing hari nga pareho kay Josia nga nagsunod sa GINOO sa
bug-os niya nga tagipusuon, sa bug-os niya nga kalag, kag sa bug-os niya
nga kusog. Gintuman gid niya ang tanan nga Kasuguan ni Moises. Kag wala
na sing pareho sa iya sa masunod nga mga hari.
26 Pero bisan pa sining tanan, wala gihapon nakuha ang puwerte nga
kaakig sang GINOO sa Juda, tungod sa tanan nga ginhimo ni Manase nga
nakapaakig sa iya.
27 Gani nagsiling ang GINOO, “Pahalinon ko ang mga taga-Juda *sa ila lugar*
palayo sa akon presensya pareho sa ginhimo ko sa mga taga-Israel. Kag
sikwayon ko ang Jerusalem, ang siyudad nga akon ginpili, pati ang ini nga
templo nga ginsiling ko nga diri ako padunggan.”§

Ang Katapusan sang Paghari ni Josia
(2 Cro. 35:20-36:1)

28 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Josia, kag ang tanan nga
iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
29 Sang nagahari pa si Josia, si Faraon Neco nga hari sang Egypt nagkadto
sa Suba sang Euphrates sa pagbulig sa hari sang Assyria. Naglakat si
Haring Josia *kag ang iya mga soldado* sa pagpakig-away kay Neco, pero
ginpatay siya ni Neco sang magkitaay sila sa Megido.
30 Ginkarga sang iya mga alagad ang iya bangkay sa karwahe kag gindala
balik sa Jerusalem kag ginlubong sa iya kaugalingon nga lulubngan. Ang
iya anak nga si Jehoahaz amo ang ginbulos sang katawhan sang Juda nga
hari paagi sa paghaplas sa iya sang lana.

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Juda
(2 Cro. 36:2-4)

---

§ **23:27** 1 Har. 8:29

31 Nagaedad si Jehoahaz sang 23 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan. Ang
iya iloy amo si Hamutal nga anak ni Jeremias nga taga-Libna.
32 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo
sang iya mga katigulangan.
33 Ginpriso siya ni Faraon Neco sa Ribla nga sakop sang duta sang Hamat,
para indi siya maghari sa Jerusalem. Ginpabayad ni Neco ang Juda sang
buhis nga mga 3,500 ka kilo nga pilak kag 35 ka kilo nga bulawan.
34 Si Eliakim nga isa pa ka anak ni Josia amo ang ginbulos ni Neco nga
hari. Gin-ilisan ni Neco ang ngalan ni Eliakim nga Jehoyakim. Si Jehoahaz
ya gindala ni Neco sa Egypt kag didto siya napatay.
35 Ginpabayad ni *Haring* Jehoyakim sang buhis ang mga taga-Juda suno
sa ila manggad, para makabayad siya sang buhis nga ginapabayad ni
Faraon Neco.

Ang Paghari ni Jehoyakim sa Juda
(2 Cro. 36:5-8)

36 Nagaedad si Jehoyakim sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya
iloy amo si Zebida nga anak ni Pedaya nga taga-Ruma.
37 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo
sang iya mga katigulangan.

24

1 Sang panahon sang paghari ni Jehoyakim, ginsalakay ni Haring
Nebucadnezar sang Babilonia ang Juda kag nangin sakop niya si
Jehoyakim sa sulod sang tatlo ka tuig. Pero sang ulihi nagrebelde si
Jehoyakim kay Nebucadnezar.
2 Nagpadala ang GINOO sang mga taga-Babilonia,* taga-Aram, taga-Moab,
kag taga-Ammon sa pagsalakay sa Juda, suno sa ginsiling sang GINOO paagi
sa iya mga alagad nga mga propeta.
3 Natabo gid man ini sa Juda suno sa ginsugo sang GINOO, para mapahalin
niya sila *sa ila lugar palayo* sa iya presensya, tungod sa mga sala nga
ginhimo ni Manase,
4 pati ang iya pagpamatay sang mga inosente nga mga tawo. Ginpaagay
niya ang ila dugo sa Jerusalem, kag indi ini mapatawad sang GINOO.
5 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoyakim, kag ang tanan
nga iya ginhimo, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang
Juda.
6 Sang napatay si Jehoyakim, si Jehoyakin nga iya anak amo ang nagbulos
sa iya bilang hari.
7 Wala na nagsalakay liwat ang hari sang Egypt, kay gin-agaw sang hari
sang Babilonia ang tanan niya nga teritoryo, halin sa ililigan sang tubig
sang Egypt hasta sa Suba sang Euphrates.

Ang Paghari ni Jehoyakin sa Juda
(2 Cro. 36:9-10)

8 Nagaedad si Jehoyakin sang 18 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan. Ang
iya iloy amo si Nehusta nga anak ni Elnatan nga taga-Jerusalem.

* **24:2** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

9 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang
iya amay nga si Jehoyakim.
10 Sang panahon sang iya paghari, ang mga opisyal ni Haring
Nebucadnezar sang Babilonia nagsalakay sa Jerusalem, kag ginpalibutan
nila ini.
11 Nagkadto mismo si Nebucadnezar sa Jerusalem samtang
ginapalibutan ini sang iya mga tinawo.
12 Kag nagsurender sa iya si Haring Jehoyakin, upod ang iya iloy, ang iya
mga alagad, ang iya dungganon nga mga tawo, kag ang iya mga opisyal.
Sang ikawalo nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia,
ginbihag niya si Jehoyakin.
13 Suno sa ginsiling sadto sang GINOO, ginpanguha ni Nebucadnezar ang
tanan nga manggad sa templo sang GINOO kag sa palasyo, kag ang tanan
nga bulawan nga kagamitan nga ginpahimo ni Haring Solomon sang Israel
para sa templo sang GINOO.
14 Kag ginbihag niya ang 10,000 ka pumuluyo sang Jerusalem, lakip na
ang tanan nga opisyal kag pinakamaayo nga mga soldado, kag ang tanan
nga eksperto nga mga trabahador kag mga platero. Ang mga pinakaimol
lang ang nabilin.
15 Ginbihag ni Nebucadnezar si Jehoyakin sa Babilonia, pati ang iya iloy,
mga asawa, mga opisyal kag ang mga dungganon nga mga tawo sa Juda.
16 Ginbihag man ni Nebucadnezar ang 7,000 ka maisog nga mga soldado
kag 1,000 ka eksperto nga mga trabahador kag mga platero nga mga
soldado man.
17 Ang ginbulos niya nga hari amo si Matania nga tiyo ni Jehoyakin. Kag
gin-islan niya ang ngalan ni Matania nga Zedekia.

Ang Paghari ni Zedekia sa Juda
(2 Cro. 36:11-12; Jer. 52:1-3)

18 Nagaedad si Zedekia sang 21 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya
iloy amo si Hamutal nga anak ni Jeremias nga taga-Libna.
19 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo ni
Jehoyakim.
20 Gani sang ulihi ginpahalin sang GINOO ang mga taga-Jerusalem kag
taga-Juda *sa ila lugar palayo* sa iya presensya. Natabo ini tungod sa kaakig
sang GINOO sa ila.

Ang Pagkalaglag sang Jerusalem
(2 Cro. 36:15-21; Jer. 52:3b-11)

Karon, nagrebelde si Zedekia sa hari sang Babilonia.

25

1 Gani sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni Zedekia, sang ikanapulo
nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, nagsalakay si Haring Nebucadnezar
sang Babilonia kag ang iya bilog nga soldado sa Jerusalem. Nagkampo sila
sa guwa sang siyudad kag naghimo sang mga tore-tore sa palibot sini.
2 Ginpalibutan nila ang siyudad hasta sang ikaonse nga tuig sang paghari
ni Zedekia.
3 Sang ikasiyam nga adlaw sang ikaapat nga bulan *sang amo nga tuig,*
puwerte na gid ang gutom sa siyudad kag wala na sing pagkaon ang mga
tawo.
4 Karon, ginrumpag *sang mga taga-Babilonia* ang *isa ka parte sang pader*
sang siyudad, gani nagplano *si Zedekia kag* ang tanan niya nga mga soldado

sa pagpalagyo. Pero tungod nga napalibutan sang mga taga-Babilonia* ang
siyudad, naghulat anay sila hasta maggab-i. Dayon nag-agi sila sa
puwertahan, sa tunga sang duha ka pader malapit sa hardin sang hari.
Nagpalagyo sila pakadto sa Kapatagan sang Jordan,†
5 pero ginlagas sila sang mga taga-Babilonia kag naabtan sila sa
kapatagan sang Jerico. Nagbululag kay Zedekia ang tanan niya nga
soldado,
6 kag nadakpan siya. Gindala siya sa hari sang Babilonia sa Ribla kag
didto ginsentensyahan.
7 Ginpamatay sa iya atubangan ang iya mga anak nga lalaki. Dayon
ginlukat ang iya mga mata, ginkadenahan siya, kag gindala sa Babilonia.

Gin-guba ang Templo kag Ginbihag ang Katawhan sang Juda (Jer. 52:12-27)

8 Sang ikapito nga adlaw sang ikalima nga bulan, sadtong ika-19 nga tuig
sang paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia, nagkadto sa Jerusalem si
Nebuzaradan nga kumander sang mga guwardya sang hari sang Babilonia.
9 Ginsunog niya ang templo sang Ginoo, ang palasyo sang hari, ang tanan
nga balay sa Jerusalem, kag ang tanan nga importante nga mga building.
10 Sa iya nga pagdumala gin-guba sang mga soldado sang Babilonia ang
mga pader nga nagapalibot sa Jerusalem.
11 Kag ginbihag niya ang nabilin nga mga tawo sa siyudad, pati ang mga
tawo nga nagdampig sa hari sang Babilonia.
12 Pero ginbilin niya ang iban sa pinakaimol nga mga tawo para
mag-atipan sa talamnan sang mga ubas kag sa mga uma.
13 Gin-guba sang mga taga-Babilonia ang ini nga mga butang sa templo
sang Ginoo: ang saway nga mga haligi, ang mga karo nga ginagamit sa
paghakot sang tubig, kag ang *dako nga suludlan sang tubig nga* saway nga
ginatawag Dagat. Kag gindala nila ang mga saway sa Babilonia.
14 Ginkuha man nila ang mga kalaha, mga pala, mga pang-utod sa pabilo,
mga tasa,‡ kag ang iban pa nga saway nga mga kagamitan sa templo.
15 Ginkuha man ni Nebuzaradan ang mga bulutangan sang baga, ang
mga yahong, kag ang iban pa nga bulawan kag pilak nga mga kagamitan.
16 Daw halos indi makilo ang mga saway nga halin sa duha ka haligi, sa
dako nga suludlan sang tubig nga ginatawag Dagat, kag sa mga karo nga
ginagamit sa paghakot sang tubig. Ini nga mga butang ginpahimo sadto ni
Solomon para sa templo sang Ginoo.
17 Ang kataason sang kada haligi 27 feet. Ang kataason sang saway nga
ulo-ulo sang kada haligi 4 feet kag 6 inches. Ini nga mga ulo-ulo
nadekorasyunan sang mga kulokadena nga nagatinabid kag napalibutan
sang mga *puloprutas nga* pomegranata nga saway.
18 Ginbihag man ni Nebuzaradan si Seraya nga pangulo nga pari, si
Zefanias nga sunod sa rangko ni Seraya, kag ang tatlo ka manugbantay sa
puwertahan *sang templo*.
19 Kag amo pa gid ini ang iya mga nakita kag ginbihag sa siyudad: ang
opisyal sang mga soldado sang Juda, ang lima sa mga manugdumala sang
hari, ang kumander nga nagapanguha sa mga tawo nga mangin soldado,
kag ang 60 pa ka pumuluyo didto.

---

* **25:4** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.
† **25:4** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba* ‡ **25:14** *mga tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

20 Gindala sila tanan ni Nebuzaradan sa hari sang Babilonia didto sa
Ribla,
21 nga sakop sang Hamat. Kag didto ginpapatay sila sang hari.
Gani ang katawhan sang Juda gindala palayo sa ila duta bilang mga
bihag.

Si Gedalia nga Gobernador sang Juda
(Jer. 40:7-9; 41:1-3)

22 Ginpili ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia si Gedalia nga anak ni
Ahikam kag apo ni Shafan bilang gobernador sang mga tawo nga nabilin sa
Juda.
23 Sang mabatian ini sang mga opisyal sang Juda kag sang ila mga tinawo,
nagkadto sila kay Gedalia didto sa Mizpa. Sila amo si Ishmael nga anak ni
Netania, si Johanan nga anak ni Karea, si Seraya nga anak ni Tanhumet nga
taga-Netofa, si Jaazania nga taga-Maaca, kag ang ila mga tinawo.
24 Nagsumpa si Gedalia sa ila kag sa ila mga tinawo, “Indi kamo
magkahadlok sa mga opisyal sang Babilonia. Mag-estar lang kamo sa sini
nga duta kag mag-alagad sa hari sang Babilonia, kag mangin maayo ang
tanan sa inyo.”
25 Pero sang ikapito nga bulan *sang sadto nga tuig,* si Ishmael nga anak ni
Netania kag apo ni Elishama, nga miyembro sang harianon nga pamilya,
nagkadto sa Mizpa upod sa napulo ka tawo kag ginpatay nila si Gedalia kag
ang iya mga kaupod nga mga taga-Juda kag mga taga-Babilonia.
26 Tungod sini, ang tanan nga tawo halin sa pinakadungganon hasta sa
pinakakubos, pati ang mga opisyal sang mga soldado, nagpalagyo sa Egypt
kay nahadlok sila kon ano ang himuon sang mga taga-Babilonia.

Ginbuy-an si Jehoyakin
(Jer. 52:31-34)

27 Sang ika-37 nga tuig sang pagkabihag ni Haring Jehoyakin sang Juda,
nangin hari sang Babilonia si Evil Merodac. Ginbuy-an niya si Jehoyakin
sang ika-27 nga adlaw sang ika-12 nga bulan sadto nga tuig.
28 Maayo siya kay Jehoyakin kag ginpadunggan niya siya labaw sang sa
iban nga mga hari nga ginbihag man didto sa Babilonia.
29 Gani wala na nagbayo si Jehoyakin sang bayo nga iya sang priso, kag
halin sadto nagakaon siya upod sa hari.
30 Kag kada adlaw ginahatagan siya sang hari sang iya mga
kinahanglanon samtang buhi pa siya.

Ang Nahauna nga Libro sang Cronica

Halin kay Adan Hasta sa mga Anak ni Noe
(Gen. 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

1 *Ang mga kaliwat ni* Adan *amo sila ni* Set, Enosh,
2 Kenan, Mahalalel, Jared,
3 Enoc, Metusela, Lamec, kag Noe.
4 *Ang mga anak nga lalaki ni* Noe *amo sila ni* Shem, Ham, kag Jafet.

Ang mga Kaliwat ni Jafet

5 Ang mga anak nga lalaki ni Jafet amo sila ni Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshec, kag Tiras.
6 Ang mga anak ni Gomer amo sila ni Ashkenaz, Rifat,* kag Togarma.
7 Ang mga anak ni Javan amo sila ni Elisha, Tarshish, Kitim, kag Rodanim.†

Ang mga Kaliwat ni Ham

8 Ang mga anak nga lalaki ni Ham amo sila ni Cush, Mizraim,‡ Put, kag Canaan.
9 Ang mga anak nga lalaki ni Cush amo sila ni Seba, Havila, Sabta, Raama, kag Sabteca. Ang mga anak ni Raama amo si Sheba kag si Dedan.
10 May isa pa ka anak si Cush nga ang iya ngalan si Nimrod. Si Nimrod nga ini nangin gamhanan nga tawo sa kalibutan.
11 Si Mizraim amo ang ginhalinan sang mga Ludhanon, Anamnon, Lehabnon, Naftunon,
12 Patrusnon, Caslunon, kag sang Caftornon§ nga amo ang ginhalinan sang mga Filistinhon.
13 Si Canaan amo ang amay ni Sidon kag ni Het.* Si Sidon amo ang magulang.
14 *Si Canaan amo man ang ginhalinan* sang mga Jebusnon, Amornon, Girgashnon,
15 Hivhanon, Arkhanon, Sinhanon,
16 Arvadnon, Zemarnon, kag Hamatnon.

Ang mga Kaliwat ni Shem

17 Ang mga anak nga lalaki ni Shem amo sila ni Elam, Ashur, Arfaxad, Lud, kag Aram.
Ang mga anak ni Aram amo sila ni† Uz, Hul, Geter, kag Meshec.‡
18 Si Arfaxad amay ni Shela.
Si Shela amay ni Eber.
19 May duha ka anak nga lalaki si Eber: ang isa gin-ngalanan nga Peleg, tungod kay sang iya panahon ang mga tawo sa kalibutan nagabinahin-bahin; ang ngalan sang iya utod amo si Joktan.
20 Si Joktan amo ang amay nila ni Almodad, Shelef, Hazarmavet, Jera,
21 Hadoram, Uzal, Dikla,

---

* **1:6** *Rifat:* ukon, *Difat* † **1:7** *Rodanim:* ukon, *Dodanim* ‡ **1:8** *Mizraim:* ukon, *Egypt* § **1:12** *Caftornon:* ukon, *Cretenhon* * **1:13** *Sidon...Het:* Si Sidon amo ang ginhalinan sang mga Sidonhon kag si Het amo ang ginhalinan sang mga Hithanon. † **1:17** *Ang mga anak...sila ni:* Wala ini sa kalabanan nga kopya sang Hebreo. ‡ **1:17** *Meshec:* ukon, *Mash*

22 Obal,§ Abimael, Sheba,
23 Ofir, Havila, kag Jobab. Sila tanan amo ang mga anak ni Joktan.
24 *Gani amo ini ang mga kaliwat nga halin kay* Shem: si Arfaxad, Shela,
25 Eber, Peleg, Reu,
26 Serug, Nahor, Tera,
27 kag si Abram (nga amo man si Abraham).

Ang mga Kaliwat ni Abraham (Gen. 25:1-4, 12-16)

28 Ang mga anak ni Abraham amo si Isaac kag si Ishmael.

Ang mga Kaliwat ni Hagar

29 Amo ini ang ila mga kaliwat:
Ang mga anak ni Ishmael amo sila ni Nebayot (ang kamagulangan),
Kedar, Adbeel, Mibsam,
30 Mishma, Duma, Masa, Hadad, Tema,
31 Jetur, Nafish, kag Kedema.
Sila ang mga anak ni Ishmael.
32 Ang mga anak nga lalaki ni Ketura nga isa pa ka asawa ni Abraham amo sila ni Zimran, Jokshan, Medan, Midian, Ishbak, kag Shua.
Ang mga anak nga lalaki ni Jokshan amo si Sheba kag si Dedan.
33 Ang mga anak nga lalaki ni Midian amo sila ni Efa, Efer, Hanoc, Abida, kag Eldaa.
Amo ini sila tanan ang mga kaliwat ni Ketura.

Ang mga Kaliwat ni Esau (Gen. 36:1-19)

34 Si Abraham amo ang amay ni Isaac.
Ang mga anak ni Isaac amo si Esau kag si Israel.
35 Ang mga anak ni Esau amo sila ni Elifaz, Reuel, Jeush, Jalam, kag Kora.
36 Ang mga anak ni Elifaz amo sila ni Teman, Omar, Zefo,* Gatam, Kenaz, kag Amalek. Si Amalek nga ini anak niya kay Timna.†
37 Ang mga anak ni Reuel amo sila ni Nahat, Zera, Shama, kag Miza.

Ang mga Edomnon (Gen. 36:20-30)

38 Ang mga anak nga lalaki ni Seir amo sila ni Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, Dishon, Ezer, kag Dishan.
39 Ang mga anak ni Lotan amo si Hori kag si Homam.‡ Mag-utod si Lotan kag si Timna *nga isa pa ka asawa ni Elifaz*.
40 Ang mga anak ni Shobal amo sila ni Alvan,§ Manahat, Ebal, Shefo,* kag Onam.
Ang mga anak ni Zibeon amo si Aya kag si Ana.
41 Ang anak ni Ana amo si Dishon.
Ang mga anak ni Dishon amo sila ni Hemdan,† Eshban, Itran, kag Keran.
42 Ang mga anak ni Ezer amo sila ni Bilhan, Zaavan, kag Akan.‡
Ang mga anak ni Dishan§ amo si Uz kag si Aran.

Ang mga Hari sang Edom (Gen. 36:31-43)

---

§ **1:22** *Obal:* ukon, *Ebal* * **1:36** *Zefo:* ukon, *Zefi* † **1:36** *Kenaz...Timna:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Kenaz, Timna, kag Amalek.* ‡ **1:39** *Homam:* ukon, *Hemam*
§ **1:40** *Alvan:* ukon, *Alian* * **1:40** *Shefo:* ukon, *Shefi* † **1:41** *Hemdan:* ukon, *Hamran* ‡ **1:42** *Akan:* ukon, *Jaakan* § **1:42** *Dishan:* ukon, *Dishon*

43 Amo ini sila ang mga hari sang Edom sang panahon nga wala pa
sang mga hari ang mga Israelinhon:
Si Bela nga taga-Dinhaba nga anak ni Beor.
44 Pagkapatay niya, ginbuslan siya ni Jobab nga anak ni Zera nga
taga-Bozra.
45 Pagkapatay ni Jobab, ginbuslan siya ni Husham nga taga-Teman.
46 Pagkapatay ni Husham, ginbuslan siya ni Hadad nga taga-Avit nga
anak ni Bedad. Si Hadad ang nakapierdi sa mga Midianhon didto sa
Moab.
47 Pagkapatay ni Hadad, ginbuslan siya ni Samla nga taga-Masreka.
48 Pagkapatay ni Samla, ginbuslan siya ni Shaul nga taga-Rehobot nga
malapit sa Suba *sang Euphrates*.
49 Pagkapatay ni Shaul, ginbuslan siya ni Baal Hanan nga anak ni Acbor.
50 Pagkapatay ni Baal Hanan, ginbuslan siya ni Hadad* nga taga-Pai.†
Ang iya asawa si Mehetabel nga anak ni Matred kag apo ni Mezahab.
51 Sang ulihi napatay man si Hadad.

Amo ini sila ang mga pangulo sang mga tribo sang Edom:
Timna, Alva,‡ Jetet,
52 Oholibama, Elah, Pinon,
53 Kenaz, Teman, Mibzar,
54 Magdiel, kag Iram.

2

Ang mga Anak ni Israel

1 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni Israel: Reuben, Simeon, Levi,
Juda, Isacar, Zebulun,
2 Dan, Jose, Benjamin, Naftali, Gad, kag Asher.

Ang mga Kaliwat ni Juda

3 May tatlo ka anak nga lalaki si Juda sa iya asawa nga si Batshua nga
Canaanhon. Sila amo si Er, Onan, kag Shela. Si Er amo ang kamagulangan.
Malain siya sa panulok sang GINOO, gani ginpatay siya sang GINOO.
4 May mga anak pa nga lalaki si Juda kay Tamar nga iya umagad. Sila
amo si Perez kag si Zera. Lima tanan ang anak ni Juda nga lalaki.
5 Ang mga anak nga lalaki ni Perez amo si Hezron kag si Hamul.
6 Ang mga anak nga lalaki ni Zera amo sila ni Zimri, Etan, Heman, Calcol,
kag Darda*—lima sila tanan.
7 Ang anak nga lalaki ni Carmi† amo si Acar.‡ Si Acar nga ini amo ang
nagdala sang kagamo sa Israel tungod sa iya pagkuha sang butang nga
gintugyan na sing bug-os sa Dios.
8 Ang anak nga lalaki ni Etan amo si Azaria.

Halin sa Apo ni Juda nga si Hezron hasta kay David

9 Ang mga anak nga lalaki ni Hezron amo sila ni Jerameel, Ram, kag
Caleb.§
10 Si Ram amay ni Aminadab, kag si Aminadab amay ni Nashon nga
pangulo sang katawhan sang Juda.

---

* **1:50** *Hadad:* ukon, *Hadar* † **1:50** *Pai:* ukon, *Pau* ‡ **1:51** *Alva:* ukon, *Alia* * **2:6** *Darda:* ukon, *Dara* † **2:7** *Carmi:* siguro anak ni Zimri ‡ **2:7** *Acar:* ukon, *Acan* § **2:9** *Caleb:* sa Hebreo, *Kelubai*

11 Si Nashon amay ni Salmon,* kag si Salmon amay ni Boaz.
12 Si Boaz amay ni Obed, kag si Obed amay ni Jesse.
13 Ang kamagulangan nga anak ni Jesse amo si Eliab, ang ikaduha si
Abinadab, ang ikatatlo si Shimea,
14 ang ikaapat si Netanel, ang ikalima si Radai,
15 ang ikaanom si Ozem, kag ang ikapito si David.
16 Ang ila mga utod nga babayi amo sila ni Zeruya kag Abigail. Si Zeruya
may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Abishai, Joab, kag Asahel.
17 Ang bana ni Abigail amo si Jeter nga Ishmaelinhon kag may anak sila
nga lalaki nga si Amasa.

Ang mga Kaliwat ni Hezron kay Caleb kag sa Iban pa Niya nga mga Anak

18 Si Caleb nga anak ni Hezron may mga anak sa iya asawa nga si Azuba
nga ginatawag man nga Jeriot.† Sila amo si Jesher, Shobab, kag Ardon.
19 Pagkapatay ni Azuba ginpangasawa ni Caleb si Efrat‡ kag may anak
sila nga si Hur.
20 Si Hur amay ni Uri, kag si Uri amay ni Bezalel.
21 Sang nagaedad si Hezron sang 60 ka tuig, ginpangasawa niya ang anak
ni Makir, ang utod nga babayi ni Gilead. May anak sila nga si Segub.
22 Si Segub amay ni Jair, nga nagdumala sang 23 ka banwa sa Gilead.
23 (Pero sang ulihi gin-agaw ni Geshur kag ni Aram ang mga banwa ni
Jair§ pati ang Kenat, kag ang mga baryo sa palibot sini. 60 tanan ka lugar.)
Tanan sila amo ang mga kaliwat ni Makir nga amay ni Gilead.
24 Wala lang dugay nga napatay si Hezron sa Caleb Efrata sang nagbata
ang iya asawa nga si Abia. Ang ila bata amo si Ashur nga amay ni Tekoa.

Ang mga Kaliwat ni Hezron kay Jerameel

25 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni Jerameel nga kamagulangan ni
Hezron: Si Ram nga kamagulangan, sunod si Buna, Oren, Ozem, kag Ahia.
26 Si Jerameel may isa pa ka asawa nga ang ngalan si Atara. Siya ang iloy
ni Onam.
27 Ang mga anak nga lalaki ni Ram nga kamagulangan ni Jerameel amo
sila ni Maaz, Jamin, kag Eker.
28 Ang mga anak nga lalaki ni Onam amo si Shamai kag si Jada. Ang mga
anak nga lalaki ni Shamai amo si Nadab kag Abishur.
29 Ang ngalan sang asawa ni Abishur amo si Abihail. May mga anak sila
nga lalaki nga amo si Aban kag si Molid.
30 Ang mga anak nga lalaki ni Nadab amo si Seled kag si Apaim. Napatay
si Seled nga wala sing bata.
31 Ang anak nga lalaki ni Apaim amo si Ishi. Si Ishi amay ni Sheshan, kag
si Sheshan amay ni Alai.
32 Ang mga anak nga lalaki ni Jada nga utod ni Shamai amo si Jeter kag si
Jonatan. Napatay si Jeter nga wala sing bata.
33 Ang mga anak nga lalaki ni Jonatan amo si Pelet kag Zaza. Ini sila ang
mga kaliwat ni Jerameel.
34 Si Sheshan wala sing anak nga mga lalaki kundi mga babayi lang. May
suluguon siya nga Egyptohanon nga ang ngalan si Jarha.
35 Ginpaasawa ni Sheshan kay Jarha ang isa sa iya mga anak nga babayi,
kag sang ulihi may anak sila nga lalaki nga si Atai.

---

* **2:11** *Salmon:* ukon, *Salma* † **2:18** *sa iya asawa...Jeriot:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **2:19** *Efrat:* ukon, *Efrata* § **2:23** *mga banwa ni Jair:* ukon, *Havot Jair*

36 Si Atai amay ni Natan, si Natan amay ni Zabad,
37 kag si Zabad amay ni Eflal. Si Eflal amay ni Obed,
38 si Obed amay ni Jehu, kag si Jehu amay ni Azaria.
39 Si Azaria amay ni Helez, si Helez amay ni Eleasa,
40 kag si Eleasa amay ni Sismai. Si Sismai amay ni Shalum,
41 si Shalum amay ni Jekamia, kag si Jekamia amay ni Elishama.

Ang Iban pa nga mga Kaliwat ni Hezron kay Caleb

42 Ang kamagulangan nga anak nga lalaki ni Caleb nga utod ni Jerameel amo si Mesha nga amay ni Zif. Ang ikaduha niya nga anak amo si Maresha nga amay ni Hebron.*
43 Ang mga anak nga lalaki ni Hebron amo sila ni Kora, Tapua, Rekem, kag Shema.
44 Si Shema amay ni Raham, kag si Raham amay ni Jorkeam. Si Rekem amay ni Shamai,
45 si Shamai amay ni Maon, kag si Maon amay ni Bet Zur.
46 Ang isa pa ka asawa ni Caleb amo si Efa nga iloy nila ni Haran, Moza, kag Gazez. Si Haran may anak nga si Gazez *man ang ngalan*.
47 Ang mga anak nga lalaki ni Jahdai amo sila ni Regem, Jotam, Geshan, Pelet, Efa, kag Shaaf.
48 Ang isa pa gid ka asawa ni Caleb amo si Maaca. May mga anak sila nga lalaki nga sila ni Sheber, Tirhana,
49 Shaaf (nga amay ni Madmana), kag Sheva (nga amay ni Macbena kag ni Gibea). Ang anak nga babayi ni Caleb amo si Acsa.
50 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Caleb.

Ang mga Kaliwat sang Anak ni Caleb nga si Hur

Si Hur ang kamagulangan nga anak *ni Caleb kag* ni Efrata. Ang mga anak nga lalaki ni Hur amo sila ni Shobal nga amay ni Kiriat Jearim,
51 si Salma nga amay ni Betlehem, kag si Haref nga amay ni Bet Gader.
52 Ang mga kaliwat ni Shobal nga amay ni Kiriat Jearim amo ang mga katawhan sang Haroe, ang katunga sang mga pumuluyo sang Menuhot†
53 kag ang mga lahi ni Kiriat Jearim nga amo ang mga Itranon, Puthanon, Shumatnon kag Mishranon. Sila ang ginhalinan sang mga Zoratnon kag mga Eshtaolinhon.
54 Ang mga kaliwat ni Salma amo ang mga taga-Betlehem, ang mga taga-Netofa, ang mga taga-Atrot Bet Joab, ang katunga sang mga Manahatnon, ang mga Zorhanon,
55 kag ang mga lahi sang mga eksperto sa pagsulat sang mga dokumento nga nagaestar sa banwa sang Jabez nga amo ang mga Tiratnon, Shimeatnon, kag Sucatnon. Amo ini sila ang mga Kenhanon nga naghalin kay Hammat, nga nagpundar sang Bet Recab.‡

3

Ang mga Anak nga Lalaki ni David

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni David nga nagkalatawo sa Hebron: Ang kamagulangan amo si Amnon nga anak niya kay Ahinoam nga taga-Jezreel. Ang ikaduha amo si Daniel* nga anak niya kay Abigail nga

* **2:42** *Ang ikaduha...Hebron:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **2:52** *mga pumuluyo sang Menuhot:* ukon, *mga Manahatnon* ‡ **2:55** *nagpundar sang Bet Recab:* ukon, *ginhalinan sang pamilya ni Recab* * **3:1** *Daniel:* ukon, *Kileab*

taga-Carmel.
2 Ang ikatatlo amo si Absalom nga anak niya kay Maaca nga anak ni
Haring Talmai sang Geshur. Ang ikaapat amo si Adonia nga anak niya kay
Hagit.
3 Ang ikalima amo si Shefatia nga anak niya kay Abital. Kag ang ikaanom
amo si Itream nga anak niya kay Egla.
4 Ini sila nga anom natawo sa Hebron, nga sa diin naghari si David sa
sulod sang pito ka tuig kag anom ka bulan.
Naghari si David sa Jerusalem sa sulod sang 33 ka tuig.
5 Kag amo ini ang iya mga anak nga natawo didto: si Shimea, Shobab,
Natan, kag Solomon. Ini sila nga apat anak ni David kay Batsheba† nga
anak ni Amiel.
6 May siyam pa gid siya ka anak nga amo sila ni Ibhar, Elishua,‡ Elifelet,
7 Noga, Nefeg, Jafia,
8 Elishama, Eliada, kag Elifelet.
9 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni David, luwas sa iban pa niya nga
mga anak nga lalaki sa iban pa niya nga mga asawa. May anak man si
David nga babayi nga si Tamar.

Ang mga Hari sang Juda

10 Amo ini ang mga kaliwat ni Solomon *nga nangin hari*: Rehoboam, Abia,
Asa, Jehoshafat,
11 Jehoram,§ Ahazia, Joash,
12 Amazia, Azaria,* Jotam,
13 Ahaz, Hezekia, Manase,
14 Amon, kag Josia.
15 Amo ini sila ang mga anak ni Josia: ang kamagulangan si Johanan, ang
ikaduha si Jehoyakim, ang ikatatlo si Zedekia, kag ang ikaapat si Shalum.
16 Ang nagbulos kay Jehoyakim bilang hari amo si Jehoyakin† nga iya
anak. Kag ang nagbulos kay Jehoyakin amo si Zedekia *nga iya tiyo*.‡

Ang mga Kaliwat ni Jehoyakin

17 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Jehoyakin, ang *hari nga* ginbihag *sa
Babilonia*: si Shealtiel,
18 Malkiram, Pedaya, Shenazar, Jekamia, Hoshama, kag si Nedabia.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Pedaya amo si Zerubabel kag si Shimei.
Ang mga anak nga lalaki ni Zerubabel amo si Meshulam kag si Hanania.
Ang ila utod nga babayi amo si Shelomit.
20 May lima *pa ka anak nga lalaki si Zerubabel nga amo* sila ni Hashuba,
Ohel, Berekia, Hasadia, kag Jushab Hesed.
21 Ang mga anak nga lalaki ni Hanania amo si Pelatia kag si Jeshaya. Si
Jeshaya amay ni Refaya, si Refaya amay ni Arnan, si Arnan amay ni
Obadias, kag si Obadias amay ni Shecania.
22 Ang mga kaliwat ni Shecania amo si Shemaya kag ang mga anak ni
Shemaya nga sila ni Hatush, Igal, Baria, Nearia, kag Shafat—anom sila
tanan.
23 Ang mga anak nga lalaki ni Nearia amo sila ni Elioenai, Hizkia, kag
Azrikam—tatlo sila tanan.

---

† **3:5** *Batsheba:* ukon, *Batshua* ‡ **3:6** *Elishua:* ukon, *Elishama* § **3:11** *Jehoram:* ukon, *Joram*
* **3:12** *Azaria:* ukon, *Uzia* † **3:16** *Jehoyakin:* ukon, *Jeconia* ‡ **3:16** *tiyo:* ukon, *utod*

24 Ang mga anak nga lalaki ni Elioenai amo sila ni Hodavia, Eliashib,
Pelaya, Akub, Johanan, Delaya, kag Anani—pito sila tanan.

4

Ang Iban pa nga mga Kaliwat ni Juda

1 Amo ini ang *iban pa nga* mga kaliwat ni Juda: si Perez, Hezron, Carmi,
Hur, kag Shobal.
2 Ang anak ni Shobal nga si Reaya amo ang amay ni Jahat. Si Jahat amo
ang amay ni Ahumai kag ni Lahad. Sila ang mga pamilya sang mga
Zoratnon.
3 Amo ini ang mga anak* ni Etam: si Jezreel, Ishma, kag Idbash. Ang
ngalan sang ila utod nga babayi amo si Hazelelponi.
4 Si Penuel ang amay ni Gedor, kag si Ezer ang amay ni Husha. Ini sila
mga kaliwat ni Hur, ang kamagulangan nga anak ni Efrata. Si Hur amo ang
katigulangan sang mga taga-Betlehem.
5 Si Ashur nga amay ni Tekoa may duha ka asawa, si Hela kag si Naara.
6 Amo ini sila ang mga anak nga lalaki ni Naara kag ni Ashur: Ahuzam,
Hefer, Temeni, kag Haahashtari.
7 Ang mga anak ya ni Hela *kag ni Ashur* amo sila ni Zeret, Izhar,† Etnan,
8 kag Koz. Si Koz nga ini amay ni Anub kag ni Hazobeba, kag siya ang
ginhalinan sang pamilya ni Aharhel nga anak ni Harum.
9 May isa ka tawo nga *ang iya ngalan* si Jabez. Dungganon siya nga tawo
sang sa iya mga utod nga lalaki. Gin-ngalanan siya sang iya iloy nga Jabez‡
kay siling sang iya iloy, "Puwerte gid kasakit sang pagbata ko sa iya."
10 Nagpangamuyo si Jabez sa Dios sang Israel, "Kabay pa nga
pakamaayuhon mo ako kag palaparon ang akon teritoryo. Updi ako kag
ilikaw sa mga katalagman para indi ako masakitan." Kag ginsabat sang
Dios ang iya pangabay.
11 Si Kelub nga utod ni Shuha amay ni Mehir. Si Mehir amay ni Eshton,
kag
12 si Eshton amay ni Bet Rafa, Pasea, kag ni Tehina. Si Tehina amay ni
Irnahash. Sila ang mga kaliwat ni Reca.§
13 Ang mga anak nga lalaki ni Kenaz amo si Otniel kag si Seraya. Ang mga
anak nga lalaki ni Otniel amo si Hatat kag si Meonotai.*
14 Si Meonotai amay ni Ofra. Si Seraya amay ni Joab, ang nagpundar sang
Pulopatag sang mga Panday.† Gintawag ini nga Pulopatag sang mga Panday
tungod kay didto nagaestar ang madamo nga panday.
15 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Caleb nga anak ni Jefune: si Iru,
Elah, kag Naam. Ang anak nga lalaki ni Elah amo si Kenaz.
16 Ang mga anak nga lalaki ni Jehalelel amo sila ni Zif, Zifa, Tiria, kag
Asarel.
17-18 Ang mga anak nga lalaki ni Ezrah amo sila ni Jeter, Mered, Efer, kag
Jalon. Si Mered may asawa nga si Bitia nga anak sang hari sang Egypt.‡ May
mga anak sila nga sila ni Miriam, Shamai, kag Ishba. Si Ishba amay ni
Eshtemoa. May asawa man si Mered nga taga-Juda kag may anak sila nga si

---

* **4:3** *mga anak:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *amay.* † **4:7** *Izhar:* ukon, *Zohar* ‡ **4:9** *Jabez:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *kasakit* § **4:12** *Sila...Reca:* ukon, *Sila ang katawhan sang Reca.* * **4:13** *Meonotai:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Latin Vulgate. † **4:14** *ang nagpundar sang Pulopatag sang mga Panday:* ukon, *nga amay ni Geharashim* ‡ **4:17-18** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

Jered (nga amay ni Gedor), Heber (nga amay ni Soco), kag Jekutiel (nga amay ni Zanoa).
19 Ginpangasawa ni Hodia ang utod ni Naham. Ang isa sa ila mga anak amo ang amay ni Keila nga Garminhon, kag ang isa amo ang amay ni Eshtemoa nga Maacatnon.
20 Ang mga anak nga lalaki ni Shimon amo sila ni Amnon, Rina, Ben Hanan, kag Tilon. Ang mga kaliwat ni Ishi amo si Zohet kag si Ben Zohet.
21 Amo ini ang mga kaliwat ni Shela nga anak ni Juda: si Er (nga amay ni Leca), si Laada (nga amay ni Maresha), kag ang mga pamilya sang mga manug-obra sang maayo nga klase nga linen sa Bet Ashbea.
22 *Mga kaliwat man ni Shela* si Jokim, ang katawhan sang Cozeba, si Joash, kag si Saraf nga nagdumala sa Moab kag Jashubi Lehem. (Ini nga lista halin sa dokumento nga dugay na.)
23 Sila ang mga manughimo sang kolon nga nagaestar sa Netaim kag Gedera. Nagaobra sila para sa hari.

Ang mga Kaliwat ni Simeon

24 Ang mga anak nga lalaki ni Simeon amo sila ni Nemuel, Jamin, Jarib, Zera, kag Shaul.
25 Si Shaul amay ni Shalum, si Shalum amay ni Mibsam, kag si Mibsam amay ni Mishma.
26 Si Mishma amay ni Hamuel, si Hamuel amay ni Zacur, kag si Zacur amay ni Shimei.
27 May 16 ka anak nga lalaki si Shimei kag anom ka anak nga babayi. Pero ang iya mga utod diutay lang ang ila mga bata, gani ang ila bilog nga tribo indi pareho kadamo sa katawhan sang Juda.
28 Nag-estar sila sa Beersheba, Molada, Hazar Shual,
29 Bilha, Ezem, Tolad,
30 Betuel, Horma, Ziklag,
31 Bet Marcabot, Hazar Susim, Bet Biri, kag Shaaraim. Amo ini ang ila mga banwa hasta sang paghari ni David.
32 Nag-estar man sila sa lima ka banwa: sa Etam, Ain, Rimmon, Token, kag Ashan,
33 kag pati man sa mga baryo sa palibot sang sini nga mga banwa hasta sa Baalat.§ Amo ini ang mga lugar nga ila gin-estaran, kag natago nila ang mga lista sang ila mga kaliwat.
Amo ini ang iban pa nga mga kaliwat ni Simeon:
34 si Meshobab, Jamlec, Josha (nga anak ni Amazia),
35 Joel, Jehu (nga anak ni Joshibia kag apo ni Seraya, kag apo sa tuhod ni Asiel),
36 Elioenai, Jaakoba, Jeshohaya, Asaya, Adiel, Jesimiel, Benaya,
37 kag Ziza (nga anak ni Shifi kag apo ni Alon, kag apo sa tuhod ni Jedaya. Ining si Jedaya anak ni Shimri kag apo ni Shemaya).
38 Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya. Nagdamo gid ang ila mga pamilya,
39 gani naglapta sila hasta sa lugar sang Gedor, sa east sang pulopatag. Nagpangita sila didto sang palahalban* para sa ila mga karnero,

§ **4:33** *Baalat:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Baal.* * **4:39** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

40 kag nakakita sila sang madabong kag maayo nga palahalban. Malapad
ini nga lugar kag malinong. Didto sang una nag-estar ang iban nga mga
kaliwat ni Ham.
41 Pero sang panahon nga si Hezekia ang hari sang Juda, ginsalakay ang
mga kaliwat ni Ham sang mga kaliwat ni Simeon nga ang ila mga ngalan
nasambit sa ibabaw. Ginsalakay man nila ang mga Meunhon nga didto
man nagaestar, kag ginlaglag nila sila sing bug-os.† Dayon sila ang nag-estar
didto hasta subong, tungod kay may palahalban didto para sa ila mga
karnero.
42 Ang 500 sa ila nagsalakay sa kabukiran sang Seir. Ginpanguluhan sila
ni Pelatia, Nearia, Refaya kag Uziel, nga mga anak ni Ishi.
43 Ginpatay nila didto ang nabilin nga mga Amaleknon, kag didto sila
nag-estar hasta subong.

5

Ang mga Kaliwat ni Reuben

1 Si Reuben amo ang kamagulangan nga anak ni Israel,* pero tungod kay
nagpakighilawas siya sa isa sa mga asawa sang iya amay, ang iya
kinamatarong bilang kamagulangan ginhatag sa mga anak ni Jose nga iya
utod. Gani wala siya nalista sa listahan sang ila mga kaliwat bilang
kamagulangan nga anak.
2 Kag bisan gamhanan si Juda sang sa iya mga utod kag ang pangulo
naghalin sa iya *tribo*, ang kinamatarong bilang kamagulangan ginhatag
kay Jose.
3 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Reuben nga kamagulangan ni
Israel: si Hanoc, Palu, Hezron, kag Carmi.
4 Amo ini ang mga kaliwat ni Joel: si Shemaya, Gog, Shimei,
5 Micas, Reaya, Baal,
6 kag Beera. Si Beera ang pangulo sang mga kaliwat ni Reuben sang
ginbihag sila ni Haring Tiglat Pileser† sang Assyria.
7 Amo ini ang mga paryente ni Beera nga nalista sa listahan sang ila mga
kaliwat suno sa ila tribo: si Jiel (ang pangulo), si Zacarias,
8 kag si Bela nga anak ni Azaz. Ining si Azaz anak ni Shema, kag apo ni
Joel. Ini *nga mga kaliwat ni Reuben* nag-estar sa lugar halin sa Aroer hasta
sa Nebo kag Baal Meon.
9 Kag tungod kay nagdamo ang ila kasapatan didto sa Gilead, nag-estar
sila hasta sa east, sa higad sang desierto pakadto sa Suba sang Euphrates.
10 Sang si Saul ang hari, nagpakig-away sila sa mga Hagarnon kag
napierdi nila ini. Ginsakop nila ang mga ginaestaran sang mga Hagarnon
sa bilog nga east sang Gilead.

Ang mga Kaliwat ni Gad

11 Nag-estar ang mga kaliwat ni Gad sa kadutaan sang Bashan nga sunod
sa kadutaan nila ni Reuben, hasta sa Saleca.
12 *Amo ini ang mga kaliwat ni Gad:* si Joel, nga amo ang pangulo sa
Bashan, ang sunod sa iya amo si Shafam, dayon si Janai kag si Shafat.
13 Ang ila mga paryente suno sa kada pamilya amo sila ni Micael,
Meshulam, Sheba, Jorai, Jacan, Zia, kag Eber—pito sila tanan.

† **4:41** *ginlaglag nila sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. * **5:1** *Israel:* ukon, *Jacob* † **5:6** *Pileser:* ukon, *Pilnesser*

14 Sila ang mga kaliwat ni Abihail nga anak ni Huri. Ining si Huri anak ni
Jaroa kag apo ni Gilead, kag apo sa tuhod ni Micael. Ining si Micael anak ni
Jeshishai kag apo ni Jado, kag apo sa tuhod ni Buz.
15 Si Ahi nga anak ni Abdiel kag apo ni Guni amo ang pangulo sang ila
mga pamilya.
16 Nag-estar sila sa Gilead didto sa Bashan kag sa mga baryo sa palibot
sini, kag sa bilog nga palahalban sang Sharon.
17 Ini sila tanan nalista sa listahan sang mga kaliwat sadtong tion sang
paghari ni Jotam sa Juda kag ni Jeroboam sa Israel.
18 May 44,760 ka soldado sa tribo ni Reuben, Gad, kag sa katunga sang
tribo ni Manase. Ginhanas sila para sa inaway kag maayo sila maggamit
sang mga taming, espada, kag pana.
19 Nagpakig-away sila sa mga Hagarnon, Jeturnon, Nafishnon, kag
Nodabnon.
20 Nagpangayo sila sang bulig sa Dios sang nagpakig-away sila, kag
ginsabat sang Dios ang ila pangamuyo tungod kay nagsalig sila sa iya. Gani
ginpadaog sila sang Dios sa mga Hagarnon kag sa tanan nga kadampig sini.
21 Ginpanguha nila ang kasapatan sang mga Hagarnon: 50,000 ka camel,
250,000 ka karnero, kag 2,000 ka donkey. Ginbihag man nila ang 100,000 ka
tawo,
22 kag madamo ang ila ginpamatay tungod kay ginbuligan sila sang Dios
sa pagpakig-away. Kag gin-estaran nila ang mga lugar sini hasta sang
ginbihag sila.

Ang Katunga nga Tribo ni Manase

23 Madamo gid ang katunga nga tribo ni Manase. Nag-estar sila sa
kadutaan halin sa Bashan pakadto sa Baal Hermon, Senir, kag Bukid sang
Hermon.
24 Amo ini ang mga pangulo sang ila mga pamilya: si Efer, Ishi, Eliel,
Azriel, Jeremias, Hodavia, kag Jadiel. Mga maayo sila nga mga soldado kag
bantog nga mga pangulo sang ila mga pamilya.
25 Pero indi sila matutom sa Dios sang ila mga katigulangan kundi
nagsimba sila sa mga dios sang mga katawhan nga ginlaglag sang Dios sa
sadto nga duta.
26 Amo ina kon ngaa ginbuot sang Dios sang Israel nga salakayon sila ni
Haring Pul sang Assyria (nga amo man si Tiglat Pileser). Ginbihag ni Pul
ang mga tribo ni Reuben, Gad kag katunga sang tribo ni Manase kag
gindala sa Hala, Habor, Hara, kag sa Suba sang Gozan, nga sa diin didto sila
hasta subong.

6

Ang mga Kaliwat ni Levi nga mga Pari

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Levi: si Gershon,* Kohat, kag Merari.
2 Ang mga anak ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.
3 Ang mga anak ni Amram amo sila ni Aaron, Moises, kag Miriam. Ang
mga anak ni Aaron amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag Itamar.
4 Si Eleazar amay ni Finehas, si Finehas amay ni Abishua,
5 kag si Abishua amay ni Buki. Si Buki amay ni Uzi,
6 si Uzi amay ni Zerahia, kag si Zerahia amay ni Merayot.
7 Si Merayot amay ni Amaria, si Amaria amay ni Ahitub,
8 kag si Ahitub amay ni Zadok. Si Zadok amay ni Ahimaaz,

* **6:1** *Gershon:* ukon, *Gershom*

9 si Ahimaaz amay ni Azaria, kag si Azaria amay ni Johanan.
10 Si Johanan amay ni Azaria nga amo ang *pangulo nga* pari sa templo nga
ginpatindog ni Solomon sa Jerusalem.
11 Si Azaria amay ni Amaria, si Amaria amay ni Ahitub,
12 kag si Ahitub amay ni Zadok. Si Zadok amay ni Shalum,
13 si Shalum amay ni Hilkia, kag si Hilkia amay ni Azaria.
14 Si Azaria amay ni Seraya, kag si Seraya amay ni Jehozadak.
15 Si Jehozadak nga ini naupod sa mga bihag sang ginpabihag sang GINOO
ang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem kay Nebucadnezar.

Ang mga Kaliwat ni Levi nga mga Levita

16 Ang mga anak nga lalaki ni Levi amo sila ni Gershon, Kohat, kag
Merari.
17 Ang mga anak ni Gershon amo si Libni kag si Shimei.
18 Ang mga anak ni Kohat amo sila ni Amram, Izhar, Hebron, kag Uziel.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Merari amo si Mali kag si Mushi.
Amo ini ang mga pamilya sang mga Levita nga ginlista suno sa ila mga
katigulangan:
20 Sa mga kaliwat ni Gershon: Libni, Jahat, Zima,
21 Joa, Iddo, Zera, kag Jeaterai.
22 Sa mga kaliwat ni Kohat: Aminadab, Kora, Asir,
23 Elkana, Ebiasaf,† Asir,
24 Tahat, Uriel, Uzia, kag Shaul.
25 Sa mga kaliwat ni Elkana: Amasai, Ahimot,
26 Elkana, Zofai, Nahat,
27 Eliab, Jeroham, Elkana, kag Samuel.‡
28 Ang mga anak ni Samuel amo si Joel,§ ang kamagulangan, kag ang
ikaduha amo si Abia.
29 Sa mga kaliwat ni Merari: Mali, Libni, Shimei, Uza,
30 Shimea, Haggia, kag Asaya.

Ang mga Musikero sa Templo

31 May mga tawo nga gintugyanan ni David sa pagkanta kag pagtukar sa
balay sang GINOO sa tapos masaylo didto ang Kahon *sang Kasugtanan.*
32 Nag-alagad sila paagi sa pagkanta didto sa Tolda nga Simbahan (*nga
ginatawag man nga* Tolda nga Ginapakigkitaan), hasta sa tion nga
napatindog ni Solomon ang templo sang GINOO sa Jerusalem. Ginhimo nila
ang ila buluhaton suno sa mga pagsulundan nga ginpatuman sa ila.
33 Amo ini sila ang mga nag-alagad upod sa ila mga anak:
Si Heman nga musikero nga kaliwat ni Kohat. (Si Heman anak ni Joel. Si
Joel anak ni Samuel. Si Samuel anak ni Elkana.
34 Si Elkana anak ni Jeroham. Si Jeroham anak ni Eliel. Si Eliel anak ni
Toa.
35 Si Toa anak ni Zuf. Si Zuf anak ni Elkana. Si Elkana anak ni Mahat. Si
Mahat anak ni Amasai.
36 Si Amasai anak ni Elkana. Si Elkana anak ni Joel. Si Joel anak ni Azaria.
Si Azaria anak ni Zefanias.
37 Si Zefanias anak ni Tahat. Si Tahat anak ni Asir. Si Asir anak ni Ebiasaf.
Si Ebiasaf anak ni Kora.

† **6:23** *Ebiasaf:* ukon, *Abiasaf* ‡ **6:27** *kag Samuel:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. § **6:28** *si Joel:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac.

38 Si Kora anak ni Izhar. Si Izhar anak ni Kohat. Si Kohat anak ni Levi. Si
Levi anak ni Israel.)
39 Si Asaf *nga kaliwat ni Gershon.* Siya ang primero nga kabulig ni
Heman. (Si Asaf anak ni Berekia. Si Berekia anak ni Shimea.
40 Si Shimea anak ni Micael. Si Micael anak ni Baasea. Si Baasea anak ni
Malkia.
41 Si Malkia anak ni Etni. Si Etni anak ni Zera. Si Zera anak ni Adaya.
42 Si Adaya anak ni Etan. Si Etan anak ni Zima. Si Zima anak ni Shimei.
43 Si Shimei anak ni Jahat. Si Jahat anak ni Gershon. Si Gershon anak ni
Levi.)
44 Si Etan nga kaliwat ni Merari. Siya ang ikaduha nga kabulig ni Heman.
(Si Etan anak ni Kishi. Si Kishi anak ni Abdi. Si Abdi anak ni Maluc.
45 Si Maluc anak ni Hashabia. Si Hashabia anak ni Amazia. Si Amazia
anak ni Hilkia.
46 Si Hilkia anak ni Amzi. Si Amzi anak ni Bani. Si Bani anak ni Shemer.
47 Si Shemer anak ni Mali. Si Mali anak ni Mushi. Si Mushi anak ni
Merari. Kag si Merari anak ni Levi.)
48 Ang ila kapareho nga mga Levita ginhatagan sang iban nga mga
buluhaton sa Tolda nga Ginapakigkitaan, ang balay sang Dios.
49 Pero si Aaron kag ang iya mga kaliwat *amo lang ang ginhimo nga mga*
pari. Sila ang nagahalad sa halaran sang halad nga ginasunog kag sa
halaran nga sulunugan sang insenso. Kag sila man ang nagahimo sang
iban pa nga buluhaton nga may kaangtanan sa Labing Balaan nga Lugar.
Nagahalad sila para matubos ang mga Israelinhon sa ila mga sala.
Ginahimo nila ini suno sa tanan nga ginsugo ni Moises nga alagad sang
Dios.
50 Amo ini ang mga kaliwat ni Aaron: si Eleazar, Finehas, Abishua,
51 Buki, Uzi, Zerahia,
52 Merayot, Amaria, Ahitub,
53 Zadok, kag Ahimaaz.

Ang mga Duta sang mga Kaliwat ni Levi

54 Amo ini ang mga lugar nga ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron nga halin
sa lahi ni Kohat. Sila ang una nga ginhatagan sang duta paagi sa
paggabot-gabot.
55 Lakip sa sini nga mga lugar amo ang Hebron sa Juda kag ang mga
palahalban sa palibot sini.
56 Pero ang mga kaumahan kag ang mga baryo sa palibot sang Hebron
ginhatag kay Caleb nga anak ni Jefune.
57-59 Gani ginhatag sa mga kaliwat ni Aaron ang masunod nga mga lugar
lakip ang mga palahalban sini: Hebron (ang dalangpan nga banwa), Libna,
Jatir, Eshtemoa, Hilen,* Debir, Ashan,† Juta,‡ kag Bet Shemesh.
60 Kag halin sa duta sang tribo ni Benjamin ginhatag sa ila ang Gibeon,§
Geba, Alemet, kag Anatot, lakip na ang mga palahalban sini. 13 tanan ka
banwa ang ginhatag sa sining mga kaliwat ni Kohat.
61 Ang nabilin nga mga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang 10 ka banwa
paagi sa paggabot-gabot halin sa kadutaan sang katunga nga tribo ni
Manase.

---

* **6:57-59** *Hilen:* ukon, *Holon* † **6:57-59** *Ashan:* ukon, *Ain* ‡ **6:57-59** *Juta:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Syriac. § **6:60** *Gibeon:* Wala sa Hebreo, pero makita sa Jos. 21:17.

62 Ang mga kaliwat ni Gershon, suno sa kada pamilya, ginhatagan sang
13 ka banwa halin sa mga tribo ni Isacar, Asher, Naftali, kag halin sa
katunga sang tribo ni Manase sa Bashan.
63 Ang mga kaliwat ni Merari, suno sa kada pamilya, ginhatagan sang 12
ka banwa halin sa tribo ni Reuben, Gad, kag Zebulun.
64 Gani ginhatag sang mga Israelinhon sa mga kaliwat ni Levi ang ini nga
mga banwa kag ang mga palahalban sini.
65 Ginhatag sa ila paagi sa paggabot-gabot ang nasambit na nga mga
banwa nga halin sa tribo ni Juda, Simeon, kag Benjamin.
66 Ang iban nga mga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang mga banwa halin
sa tribo ni Efraim.
67 Ginhatag sa ila ang Shekem (ang dalangpan nga banwa sa kabukiran
sang Efraim), Gezer,
68 Jokmeam, Bet Horon,
69 Ayalon, kag Gat Rimon, pati na ang mga palahalban sini.
70 Ang iban pa gid nga kaliwat ni Kohat ginhatagan sang ila kapareho nga
mga Israelinhon sang mga banwa halin sa katunga sang tribo ni Manase.
Ang ginhatag sa ila amo ang Aner kag Bileam pati ang mga palahalban sini.
71 Ang mga kaliwat ni Gershon ginhatagan sang masunod nga mga
banwa: Halin sa katunga sang tribo ni Manase: Golan sa Bashan kag ang
Ashtarot, pati ang mga palahalban sini.
72 Halin sa tribo ni Isacar: Kedesh, Daberat,
73 Ramot, kag Anem, pati ang mga palahalban sini.
74 Halin sa tribo ni Asher: Mashal, Abdon,
75 Hukok, kag Rehob, pati ang mga palahalban sini.
76 Halin sa tribo ni Naftali: Kedesh sa Galilea, Hamon, kag Kiriataim, pati
ang mga palahalban sini.
77 Ang nabilin nga mga kaliwat ni Merari ginhatagan sang masunod nga
kadutaan: Halin sa tribo ni Zebulun: Jokneam, Karta,* Rimmono, kag
Tabor, pati ang mga palahalban sini.
78 Halin sa tribo ni Reuben sa tabok sang Suba sang Jordan sa east sang
Jerico: Bezer sa may desierto, Jaza,†
79 Kedemot, kag Mefaat, pati ang mga palahalban sini.
80 Kag halin sa tribo ni Gad: Ramot sa Gilead, Mahanaim,
81 Heshbon, kag Jazer, pati ang mga palahalban sini.

7

Ang mga Kaliwat ni Isacar

1 Si Isacar may apat ka anak nga lalaki nga sila ni Tola, Pua, Jashub, kag
Shimron.
2 Ang mga anak ni Tola amo sila ni Uzi, Refaya, Jeriel, Jamai, Ibsam, kag
Shemuel.* Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya. Sang si David ang
hari, ang kadamuon sang maayo nga mga soldado halin sa mga kaliwat ni
Tola 22,600.
3 Ang anak nga lalaki ni Uzi amo si Izrahia. Si Izrahia kag ang iya apat ka
anak nga sila ni Micael, Obadias, Joel, kag Ishia mga pangulo *sang ila mga
pamilya.*

---

* **6:77** *Jokneam, Karta:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Septuagint kag sa Jos. 21:34. † **6:78** *Jaza:* ukon, *Jahaz* * **7:2** *Shemuel:* ukon, *Samuel*

4 Madamo sila sang asawa kag mga anak, gani suno sa lista sang ila mga
kaliwat, may ara sila sang 36,000 ka lalaki nga handa sa pagserbisyo sa
militar.
5 Ang kadamuon sang maayo nga mga soldado halin sa tanan nga
pamilya ni Isacar 87,000, suno sa listahan sang ila mga kaliwat.

Ang mga Kaliwat ni Benjamin

6 Si Benjamin may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Bela, Beker, kag
Jediel.
7 Si Bela may lima ka anak nga sila ni Ezbon, Uzi, Uziel, Jerimot, kag Iri.
Mga pangulo sila sang ila mga pamilya. Ang kadamuon sang ila maayo nga
mga soldado 22,034, suno sa listahan sang ila mga kaliwat.
8 Ang mga anak ni Beker amo sila ni Zemira, Joash, Eliezer, Elioenai,
Omri, Jeremot, Abia, Anatot, kag Alemet. Sila tanan ang mga anak ni Beker.
9 Ang kadamuon sang ila maayo nga mga soldado 20,200. Ini sila kag ang
mga pangulo sang ila mga pamilya nalista sa listahan sang ila mga kaliwat.
10 Ang anak ni Jediel amo si Bilhan. Ang mga anak ni Bilhan amo sila ni
Jeush, Benjamin, Ehud, Kenaana, Zetan, Tarshish, kag Ahishahar.
11 Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya. May 17,200 sila ka maayo
nga mga soldado nga handa sa pagserbisyo sa militar.
12 Ang mga anak ni Ir amo sila ni Shupim kag Hupim,† kag ang anak ni
Aher amo si Hushim.‡

Ang mga Kaliwat ni Naftali

13 Ang mga anak nga lalaki ni Naftali kay Bilha amo sila ni Jaziel,§ Guni,
Jezer, kag Shilem.*

Ang mga Kaliwat ni Manase

14 Si Manase may *duha ka* anak sa iya asawa nga Arameanhon. Sila amo
si Asriel kag si Makir. Si Makir amay ni Gilead,
15 kag si Makir ang nagpangita sang asawa para kay Hupim kag kay
Shupim.† May utod nga babayi si Makir nga ang ngalan si Maaca. Isa pa ka
anak ni Makir amo si Zelofehad nga ang iya mga anak puro babayi.
16 May mga anak man nga lalaki si Makir kay Maaca. Ang ngalan sang ila
mga anak amo si Peresh kag si Sheresh. Ang mga anak nga lalaki ni Peresh
amo si Ulam kag si Rakem.
17 Ang anak nga lalaki ni Ulam amo si Bedan. Amo ini sila ang mga
kaliwat ni Gilead nga anak ni Makir kag apo ni Manase.
18 Ang utod nga babayi ni Gilead‡ nga si Hamoleket may mga anak *nga
lalaki* nga sila ni Ishhod, Abiezer, kag Mala.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Shemida amo sila ni Ahian, Shekem, Likhi,
kag Aniam.

Ang mga Kaliwat ni Efraim

20 Amo ini ang mga kaliwat ni Efraim: Shutela, Bered, Tahat, Eleada,
Tahat,

---

† **7:12** *Ang mga anak...Shupim kag Hupim:* ukon, *Ang mga kaliwat ni Ir amo ang mga Shuphanon kag Huphanon.* ‡ **7:12** *ang anak ni Aher amo si Hushim:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.
§ **7:13** *Jaziel:* ukon, *Jazeel* * **7:13** *Shilem:* ukon, *Shalum* † **7:15** *kag si Makir...kay Shupim:* ukon, *kag nagpangasawa si Makir halin sa mga Huphanon kag mga Shuphanon* ‡ **7:18** *utod nga babayi ni Gilead:* Indi klaro sa Hebreo kon *utod nga babayi ni Gilead* ukon, *utod nga babayi ni Makir.*

21 Zabad, kag Shutela. Ang mga anak ni Efraim nga si Ezer kag si Elead
ginpatay sang mga tumandok sang Gat, sang nagpangawat sila sang ila
kasapatan.
22 Dugay gid nga nagpangasubo si Efraim sa ila pagkapatay, kag nagkadto
ang iya mga paryente sa paglipay sa iya.
23 Sang ulihi naghulid si Efraim sa iya asawa kag nagbusong ini kag
nagbata sing lalaki. Gin-ngalanan ni Efraim ang bata nga Beria,§ tungod
sang trahedya nga nag-abot sa ila pamilya.
24 May anak nga babayi si Efraim nga si Sheera. Ini siya amo ang
nagtukod sang idalom kag ibabaw nga parte sang Bet Horon kag sang Uzen
Sheera.
25 May mga kaliwat pa si Efraim nga sila ni Refa, Reshef, Tela, Tahan,
26 Ladan, Amihud, Elishama,
27 Nun, kag Josue.
28 Ang mga duta nga nabaton kag ginaestaran sang mga kaliwat ni
Efraim amo ang Betel kag ang palibot sini nga mga baryo, ang Naaran sa
east, ang Gezer sa west kag ang mga baryo sa palibot sini, ang Shekem kag
ang mga baryo sa palibot sini pakadto sa Aya kag sa mga baryo sini.
29 Ang mga kaliwat ni Manase amo ang nagapanag-iya sa mga banwa
sang Bet Shean, Taanac, Megido, kag Dor, kag pati sa mga baryo sa palibot
sini.
Amo ato ang mga banwa nga gin-estaran sang mga kaliwat ni Jose nga
anak ni Israel.*

Ang mga Kaliwat ni Asher

30 Ang mga anak nga lalaki ni Asher amo sila ni Imna, Ishva, Ishvi, kag
Beria. Ang ila utod nga babayi amo si Sera.
31 Ang mga anak nga lalaki ni Beria amo si Heber kag si Malkiel. Si
Malkiel amay ni Birzait.
32 Si Heber amay nila ni Jaflet, Shomer, kag Hotam. Ang ila utod nga
babayi amo si Shua.
33 Ang mga anak nga lalaki ni Jaflet amo sila ni Pasac, Bimhal, kag Ashvat.
34 Ang mga anak nga lalaki ni Shomer amo sila ni Ahi, Roga,† Huba, kag
Aram.
35 Ang mga anak nga lalaki sang utod ni Shomer nga si Helem‡ amo sila ni
Zofa, Imna, Shelesh, kag Amal.
36 Ang mga anak nga lalaki ni Zofa amo sila ni Sua, Harnefer, Shual, Beri,
Imra,
37 Bezer, Hod, Shama, Shilsha, Itran,§ kag Beera.
38 Ang mga anak nga lalaki ni Jeter amo sila ni Jefune, Pispa, kag Ara.
39 Ang mga anak nga lalaki ni Ula amo sila ni Ara, Haniel, kag Rizia.
40 Sila tanan ang mga kaliwat ni Asher nga mga pangulo sang ila mga
pamilya. Maayo sila nga mga soldado kag bantog nga mga lider. Ang
kadamuon sang mga lalaki nga kaliwat ni Asher nga handa sa pagserbisyo
sa militar 26,000, suno sa listahan sang ila mga kaliwat.

---

§ **7:23** *Beria:* posible ang buot silingon sa Hebreo, *trahedya* * **7:29** *Israel:* ang ngalan nga ginhatag sang Dios kay Jacob † **7:34** *Ang mga anak...Roga:* ukon, *Ang iya utod nga si Shomer may mga anak nga sila ni Roga* ‡ **7:35** *Helem:* Siguro amo ang isa ka ngalan ni Hotam. § **7:37** *Itran:* siguro amo ang isa ka ngalan ni Jeter

8

Ang mga Kaliwat ni Benjamin

1 Amo ini ang mga anak nga lalaki ni Benjamin halin sa kamagulangan
hasta sa kamanghuran: Bela, Ashbel, Ahara,
2 Noha, kag Rafa.
3 Ang mga anak ni Bela amo sila ni Addar, Gera, Abihud,*
4 Abishua, Naaman, Ahoa,
5 Gera, Shefufan, kag Huram.
6 Ang mga kaliwat ni Ehud, nga mga pangulo sang ila mga pamilya,
ginpahalin sa Geba kag nagsaylo sila sa Manahat.
7 Sila amo si Naaman, Ahia, kag Gera. Ining si Gera nga amay ni Uza kag
ni Ahihud amo ang nagpanguna sa ila sa pagsaylo.
8 Ginbulagan ni Shaharaim ang iya mga asawa nga si Hushim kag si
Baara. Sang ulihi nag-estar siya sa Moab, kag nakabata sila
9 sang iya asawa nga si Hodesh. Ang ila mga anak nga lalaki amo sila ni
Jobab, Zibia, Mesha, Malcam,
10 Jeuz, Sakia, kag Mirma. Ini sila nangin pangulo sang ila mga pamilya.
11 May anak man si Shaharaim sa asawa niya nga si Hushim. Sila amo si
Abitub kag si Elpaal.
12 Ang mga anak ni Elpaal amo sila ni Eber, Misham, Shemed (nga
nagtukod sang *mga banwa sang* Ono kag Lod, kag sang mga baryo sa
palibot sini),
13 Beria, kag Shema. Sila ang mga pangulo sang ila mga pamilya nga
nag-estar sa Ayalon. Sila man ang nagpahalin sang mga pumuluyo sang
Gat.
14-16 Ang mga anak ni Beria amo sila ni Ahio, Shashak, Jeremot, Zebadia,
Arad, Eder, Micael, Ishpa, kag Joha.
17-18 Ang mga anak ni Elpaal amo sila ni Zebadia, Meshulam, Hizki,
Heber, Ishmerai, Izlia, kag si Jobab.
19-21 Ang mga anak ni Shimei amo sila ni Jakim, Zicri, Zabdi, Elienai,
Ziletai, Eliel, Adaya, Beraya, kag Shimrat.
22-25 Ang mga anak ni Shashak amo sila ni Ishpan, Eber, Eliel, Abdon,
Zicri, Hanan, Hanania, Elam, Antotia, Ifdea, kag Penuel.
26-27 Ang mga anak ni Jeroham amo sila ni Shamsherai, Sheharia, Atalia,
Jaareshia, Elias, kag Zicri.
28 Ini sila mga pangulo sang ila mga pamilya suno sa listahan sang ila
mga kaliwat, kag nag-estar sila sa Jerusalem.
29 Si Jiel† nga amay ni Gibeon nag-estar sa Gibeon. Ang ngalan sang iya
asawa amo si Maaca.
30 Ang iya mga anak nga lalaki halin sa kamagulangan hasta sa
kamanghuran amo sila ni Abdon, Zur, Kish, Baal, Ner,‡ Nadab
31 Gedor, Ahio, Zeker,§
32 kag Miklot (nga amay ni Shimea).* Nag-estar sila malapit sa ila mga
paryente sa Jerusalem.
33 Si Ner amay ni Kish, si Kish amay ni Saul, kag si Saul amay nila ni
Jonatan, Malkishua, Abinadab, kag Eshbaal.†

---

* **8:3** *Gera, Abihud:* ukon, *Gera nga amay ni Ehud* † **8:29** *Jiel:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint. ‡ **8:30** *Ner:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga mga kopya sang Septuagint. § **8:31** *Zeker:* ukon, *Zacarias* * **8:32** *Shimea:* ukon, *Shimeam* † **8:33** *Eshbaal:* nga amo man si Ishboshet

34 Ang anak ni Jonatan amo si Merib Baal‡ nga amay ni Micas.
35 Ang mga anak ni Micas amo sila ni Piton, Melec, Tarea, kag Ahaz.
36 Si Ahaz amay ni Jehoada,§ kag si Jehoada amay nila ni Alemet,
Azmavet, kag Zimri. Si Zimri amay ni Moza,
37 kag si Moza amay ni Binea. Ang anak ni Binea amo si Rafa,* ang anak
ni Rafa amo si Eleasa, kag ang anak ni Eleasa amo si Azel.
38 Si Azel may anom ka anak nga sila ni Azrikam, Bokeru, Ishmael,
Shearia, Obadias, kag Hanan.
39 Ang mga anak sang utod ni Azel nga si Eshek amo sila ni Ulam ang
kamagulangan, Jeush ang ikaduha, kag Elifelet ang ikatatlo.
40 Maisog ang mga anak ni Ulam kag sagad magpana. Madamo sila sang
mga anak kag mga kaapuhan—150 tanan.
Ini sila tanan mga kaliwat ni Benjamin.

9

1 Ang tanan nga Israelinhon nalista sa listahan sang mga kaliwat sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel. Ginbihag ang katawhan sang
Juda sa Babilonia tungod kay indi sila matutom *sa GINOO*.
2 Karon, ang una nga nakabalik sa ila mga banwa sa ila kaugalingon nga
duta amo ang ordinaryo nga mga Israelinhon, mga pari, mga Levita, kag
mga suluguon sa templo.
3 Amo ini sila ang mga katawhan sang Juda, Benjamin, Efraim, kag
Manase nga nakabalik kag nag-estar sa Jerusalem:
4 Si Utai nga anak ni Amihud (si Amihud anak ni Omri; si Omri anak ni
Imri; si Imri anak ni Bani, nga kaliwat ni Perez nga anak ni Juda).
5 Sa mga Shilonhon: si Asaya nga amo ang kamagulangan, kag ang iya
mga anak.
6 Sa mga Zeranon: ang pamilya ni Jeuel.
690 *sila tanan halin sa tribo ni Juda.*
7 Sa tribo ni Benjamin:

si Salu nga anak ni Meshulam (si Meshulam anak ni Hodavia; si Hodavia
anak ni Hasenua),
8 si Ibnea nga anak ni Jeroham,
si Elah nga anak ni Uzi (si Uzi anak ni Micri),
kag si Meshulam nga anak ni Shefatia (si Shefatia anak ni Reuel; si Reuel
anak ni Ibnia).
9 Ini sila tanan mga pangulo sang ila mga pamilya. 956 tanan ka tawo
halin sa tribo ni Benjamin *ang nakabalik*, suno sa listahan sang ila mga
kaliwat.

10 Sa mga pari:
si Jedaya, Jehoyarib, Jakin,
11 si Azaria nga pinakamataas nga opisyal sa templo sang Dios (anak siya
ni Hilkia; si Hilkia anak ni Meshulam; si Meshulam anak ni Zadok; si
Zadok anak ni Merayot; si Merayot anak ni Ahitub),
12 si Adaya nga anak ni Jeroham (si Jeroham anak ni Pashur; si Pashur
anak ni Malkia),

‡ **8:34** *Merib Baal:* nga amo man si Mefiboshet § **8:36** *Jehoada:* ukon, *Jada* * **8:37** *Rafa:* ukon, *Refaya*

kag si Maasai nga anak ni Adiel (si Adiel anak ni Jazera; si Jazera anak ni
Meshulam; si Meshulam anak ni Meshilemit; si Meshilemit anak ni
Imer).
13 1,760 tanan ka pari *ang nakabalik.* Mga pangulo sila sang ila mga
pamilya, kag maayo sila nga mga pangulo. Sila ang gintugyanan sa
pag-alagad sa templo sang Dios.

14 Sa mga Levita:
si Shemaya nga anak ni Hashub (si Hashub anak ni Azrikam; si Azrikam
anak ni Hashabia nga kaliwat ni Merari),
15 si Bakbakar, Heresh, Galal, Matania (si Matania anak ni Mica; si Mica
anak ni Zicri; si Zicri anak ni Asaf),
16 si Obadias nga anak ni Shemaya (si Shemaya anak ni Galal; si Galal
anak ni Jedutun),
kag si Berekia nga anak ni Asa kag apo ni Elkana, nga nag-estar sa mga
baryo sang mga Netofanhon.

17 Sa mga guwardya sang mga puwertahan:
si Shalum, Akub, Talmon, Ahiman, kag ang ila mga paryente.
Si Shalum ang ila pangulo.
18 Hasta subong sila ang mga guwardya sang Puwertahan sang Hari sa
east *sang siyudad.* Sila sadto ang mga guwardya sa puwertahan nga
pasulod sa kampo sang mga kaliwat ni Levi.
19 Si Shalum anak ni Kore kag apo ni Ebiasaf,* nga halin sa pamilya ni
Kora. Si Shalum kag ang iya kapareho nga mga kaliwat ni Kora amo
ang gintugyanan sa pagguwardya sang puwertahan sang Tolda *nga
Ginapakigkitaan* pareho sa ila mga katigulangan nga gintugyanan man
sa pagguwardya sang puwertahan sang balay† sang GINOO.
20 Sang una si Finehas nga anak ni Eleazar amo ang nagadumala sa mga
guwardya sang puwertahan, kag gin-updan siya sang GINOO.

21 Si Zacarias nga anak ni Meshelemia guwardya *man* sa puwertahan
sang Tolda nga Ginapakigkitaan.
22 Ang mga guwardya sang puwertahan 212 tanan, kag ginlista sila suno
sa listahan sang ila mga kaliwat sa ila mga baryo. Ang naghatag sang
katungdanan sa ila mga katigulangan bilang mga guwardya sang
puwertahan (tungod kay masaligan sila) amo si David kag si Samuel nga
propeta.
23 Ini nga mga guwardya kag ang ila mga kaliwat amo ang gintugyanan
sa pagguwardya sa mga puwertahan sang balay sang GINOO—nga gintawag
man nga Tolda.
24 Nagabantay sila sa apat ka kilid: sa east, west, north, kag south.
25 Kon kaisa ang ila mga paryente nga nagaestar sa mga baryo nagabulos
sa ila sa pagbantay sa sulod sang pito ka adlaw.
26 Pero ang apat ka pangulo nga mga guwardya, nga mga kaliwat ni Levi,
amo ang responsable sa mga kuwarto kag sa mga bodega sang templo.
27 Nagapulaw sila sa pagbantay sa palibot sang templo kay kinahanglan
gid nila ini nga bantayan kag abrihan kada aga.
28 Ang iban sa ila amo ang gintugyanan sa pagtatap sang mga kagamitan
nga ginagamit sa pagsimba. Ginaisip nila ini kon ila gamiton kag ginaisip
liwat pagkatapos gamiton.

* **9:19** *Ebiasaf:* ukon, *Abiasaf* † **9:19** *balay:* sa literal, *kampo*

29 Ang iban gintugyanan sa pagtatap sang iban pa nga mga kagamitan sa
templo pati sang harina, bino, lana, insenso, kag mga panakot.
30 Pero katungdanan sang mga pari ang pagmiksla sang mga panakot.
31 Si Matitia nga kaliwat ni Levi, nga kamagulangan nga anak ni Shalum
nga kaliwat ni Kora, amo ang gintugyanan sa pagluto sang tinapay *nga*
inughalad.
32 Ang iban nga mga kaliwat ni Kora amo ang gintugyanan sa
pagpreparar kag pagplastar sang mga tinapay sa lamisa kada Adlaw nga
Inugpahuway.
33 Ang mga musikero *sa templo* mga pangulo sang mga pamilya nga mga
kaliwat ni Levi. Kag wala na sila sing iban nga mga buluhaton, tungod kay
nagahimo sila sang ila buluhaton adlaw-gab-i.
34 Ini sila tanan mga pangulo sang mga pamilya nga mga kaliwat ni Levi,
kag nalista sila sa listahan sang ila mga kaliwat. Nag-estar sila sa Jerusalem.

Ang mga Kaliwat ni Saul
(1 Cro. 8:29-38)

35 Si Jiel nga amay ni Gibeon nag-estar sa Gibeon. Ang ngalan sang iya
asawa amo si Maaca.
36 Ang iya mga anak nga lalaki halin sa kamagulangan hasta sa
kamanghuran amo sila ni Abdon, Zur, Kish, Baal, Ner, Nadab,
37 Gedor, Ahio, Zacarias, kag Miklot
38 (nga amay ni Shimeam). Nag-estar sila malapit sa ila mga paryente sa
Jerusalem.
39 Si Ner amay ni Kish, si Kish amay ni Saul, kag si Saul amay nila ni
Jonatan, Malkishua, Abinadab, kag Eshbaal.
40 Ang anak ni Jonatan amo si Merib Baal‡ nga amay ni Micas.
41 Ang mga anak ni Micas amo sila ni Piton, Melec, Tarea, kag Ahaz.§
42 Si Ahaz amay ni Jada,* kag si Jada amay nila ni Alemet, Azmavet, kag
Zimri. Si Zimri amay ni Moza,
43 kag si Moza amay ni Binea. Ang anak ni Binea amo si Refaya, ang anak
ni Refaya amo si Eleasa, kag ang anak ni Eleasa amo si Azel.
44 Si Azel may anom ka anak nga sila ni Azrikam, Bokeru, Ishmael,
Shearia, Obadias, kag Hanan.

10

Ginpatay ni Saul ang Iya Kaugalingon
(1 Sam. 31:1-13)

1 Karon, nagpakig-away ang mga Filistinhon sa mga Israelinhon sa Bukid
sang Gilboa. Madamo ang napatay *sa mga Israelinhon*, kag ang iban sa ila
nagpalalagyo.
2 Ginlagas gid sang mga Filistinhon si Saul kag ang iya mga anak nga
lalaki, kag ginpatay nila ang iya mga anak nga sila ni Jonatan, Abinadab,
kag Malkishua.
3 Puwerte gid ang inaway nila ni Saul kag sang mga Filistinhon. Naigo si
Saul sang pana kag napilasan.
4 Nagsiling si Saul sa manugdala sang iya armas, “Gabuta ang imo espada
kag patya ako, kay kon indi, sila nga mga wala nagatuo sa Dios* amo ang

‡ **9:40** *Merib Baal:* nga amo man si Mefiboshet § **9:41** *Ahaz:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Syriac kag sa Latin Vulgate. Tan-awa man sa 8:35. * **9:42** *Jada:* ukon, *Jara* * **10:4** *wala nagatuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

magpatay sa akon, kag yagutaon nila ako." Pero nahadlok magpatay sa iya ang manugdala sang iya armas, gani ginkuha ni Saul ang iya mismo espada, kag ginbuno ang iya kaugalingon.

5 Sang makita sang manugdala sang iya armas nga patay na siya ginbuno man niya ang iya kaugalingon sang iya mismo espada, kag napatay man siya.

6 Gani napatay si Saul, ang iya tatlo ka anak nga lalaki, kag ang tanan niya nga tinawo.

7 Sadto nga tion may mga Israelinhon nga nagaestar sa kapatagan *sang Jezreel.* Sang makita nila nga nagpalagyo ang mga soldado sang Israel kag napatay na si Saul kag ang iya mga anak, ginbayaan nila ang ila mga banwa kag nagpalagyo man sila. Gani ginsulod sang mga Filistinhon ini nga mga banwa kag gin-estaran.

8 Sang sunod nga adlaw, pagkatapos sang inaway, nagkadto ang mga Filistinhon sa Bukid sang Gilboa sa pagkuha sang mga kagamitan sang mga napatay. Nakita nila didto ang bangkay ni Saul kag sang iya mga anak.

9 Ginkuha nila ang mga armas ni Saul kag gin-utod ang iya ulo. Dayon nagpadala sila sang mga mensahero sa bilog nga duta sang mga Filistinhon sa pagbalita didto sa ila mga dios-dios kag sa ila mga kasimanwa *nga napatay na si Saul.*

10 Ginbutang nila ang mga armas ni Saul sa templo sang ila mga dios, kag ginpakabit ang ulo ni Saul sa templo sang *ila dios nga si* Dagon.

11 Nabalitaan sang mga taga-Jabesh Gilead ang tanan nga ginhimo sang mga Filistinhon kay Saul.

12 Gani naglakat ang tanan nila nga maisog nga mga tawo kag ginkuha ang bangkay ni Saul kag sang iya mga anak, kag gindala nila sa Jabesh. Dayon ginlubong nila ini sa idalom sang dako nga kahoy sa Jabesh, kag nagpuasa sila sing pito ka adlaw.

13 Napatay si Saul tungod kay indi siya matutom sa GINOO. Wala niya gintuman ang sugo sang GINOO, kag nagdangop pa gani siya sa mga espiritista

14 imbes mangayo siya sang laygay sa GINOO. Gani ginpatay siya sang GINOO kag ginhatag ang ginharian kay David nga anak ni Jesse.

11

Nangin Hari si David sa Israel
(2 Sam. 5:1-10)

1 Nagkadto ang tanan nga Israelinhon kay David sa Hebron kag nagsiling, "Mga kadugo mo kami.

2 Halin sang una, bisan sang si Saul pa ang amon hari, ikaw ang nagapangulo sa mga Israelinhon sa pagpakig-away. Kag nagsiling sa imo ang GINOO nga imo Dios, 'Atipanon mo ang akon katawhan nga mga Israelinhon pareho sa isa ka manug-atipan sang mga karnero. Ikaw ang mangin pangulo nila.'"

3 Gani didto sa Hebron, naghimo si David sang kasugtanan sa mga manugdumala sang Israel sa presensya sang GINOO, kag ginhaplasan nila sang lana ang ulo ni David sa pagpakita nga siya na ang hari sang Israel, suno sa ginpromisa sang GINOO paagi kay Samuel.

4 *Isa ka tion,* naglakat si David kag ang mga Israelinhon sa pagsalakay sa Jerusalem (nga amo ang Jebus sang una). Ang mga Jebusnon nga nagaestar didto

5 nagsiling kay David, “Indi gid kamo makasulod diri sa Jerusalem.” Pero
naagaw gid man nila ni David ang mabakod nga kuta sang Zion, nga
gintawag sang ulihi nga Banwa ni David.
6 Nagsiling si David, “Ang bisan sin-o nga mag-una sa pagsalakay sa mga
Jebusnon mangin kumander sang mga soldado.” Si Joab nga anak ni
Zeruya amo ang nag-una sa pagsalakay. Gani nangin kumander siya.
7 Sa tapos maagaw ni David ang mabakod nga kuta, didto siya nag-estar,
kag gintawag niya ato nga Banwa ni David.
8 Ginpadugangan niya ini sang pader sa palibot halin sa manubo nga
parte sang banwa.* Si Joab ang nagdumala sa pagkay-o sang iban nga parte
sang banwa.
9 Naggamhanan nga naggamhanan si David, tungod kay ginabuligan siya
sang GINOO nga Makagagahom.

Ang Maisog nga mga Tinawo ni David (2 Sam. 23:8-39)

10 Amo ini ang mga lider sang maisog nga mga tinawo ni David. Sila kag
ang tanan nga Israelinhon nagsuporta gid sa paghari ni David, suno sa
ginpromisa sang GINOO parte sa Israel.
11 Si Jashobeam nga anak ni Hacmoni amo ang nagapanguna sa tatlo† ka
maisog nga mga tinawo ni David. Sa isa lang ka inaway, nakapatay siya
sang 300 ka tawo paagi sa iya bangkaw.
12 Ang sunod sa iya amo si Eleazar nga anak ni Dodai‡ nga kaliwat ni
Ahoa, nga isa man sa tatlo *ka maisog nga mga tinawo ni David.*
13 Isa siya sa mga nag-upod kay David sang nagpakig-away sila sa mga
Filistinhon sa Pas Damim. Didto sila nag-away sa talamnan sang barley.
Nagpalagyo ang mga Israelinhon,
14 pero si Eleazar kag si David nagpabilin didto sa tunga sang talamnan,
kag ginpamatay nila ang mga Filistinhon. Ginpadaog gid sila sang GINOO.
15 Isa ka adlaw, nagkadto kay David ang tatlo niya ka tinawo didto sa
kuweba sang Adulam. Ini sila nga tatlo miyembro sang 30 ka maisog nga
mga tinawo ni David. Nagakampo sadto ang mga Filistinhon sa Kapatagan
sang Refaim
16 kag naagaw nila ang Betlehem. Samtang didto si David sa isa ka
mabakod nga palanaguan,
17 gin-uhaw siya. Nagsiling siya, “Maayo kuntani nga may magkuha para
sa akon sang tubig nga mainom didto sa bubon malapit sa puwertahan
sang Betlehem.”
18 Gani nagsulod sing tago atong tatlo *ka maisog nga mga tawo* sa kampo
sang mga Filistinhon kag nagkuha sila sang tubig sa bubon malapit sa
puwertahan sang Betlehem kag gindala kay David. Pero indi mag-inom si
David; sa baylo gin-ula niya ini *bilang halad* sa GINOO.
19 Nagsiling siya, “O Dios ko, indi ko gid ini mainom tungod kay pareho
ini kamahal sa dugo sang mga tawo nga nagtaya sang ila kabuhi sa
pagkuha sini.” Gani indi gid mag-inom si David.
Amo ato ang mga ginhimo sang tatlo ka maisog nga mga tinawo ni David.

---

* **11:8** *manubo nga parte sang banwa:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini. † **11:11** *tatlo:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. (Tan-awa man sa 2 Sam. 23:8.) Sa Hebreo, *30.* ‡ **11:12** *Dodai:* ukon, *Dodo*

20 Si Abishai nga utod ni Joab amo ang pangulo sang 30§ *ka maisog nga*
mga tinawo ni David. Nakapatay siya sang 300 ka Filistinhon paagi sa iya
bangkaw. Gani nangin bantog siya pareho sadtong tatlo ka maisog nga mga
tawo,
21 pero indi siya parte nila. Kag tungod nga siya ang pinakabantog sa iya
kaupod nga 30,* siya ang nangin kumander nila.
22 May isa pa ka maisog nga tawo nga ang iya ngalan si Benaya.
Taga-Kabzeel siya, kag ang iya amay amo si Jehoyada. Naghimo siya sang
pinasahi nga mga buhat, lakip na ang pagpatay sa duha ka pinakamaayo
nga soldado sang Moab. *Sa isa man ka tion, ginlagas niya ang isa ka leon.*
Bisan nagasnow *kag madanlog*, nagpanaog siya sa buho kag ginpatay niya
ang leon.
23 *Sa isa pa gid ka tion,* ginpatay niya ang isa ka Egyptohanon nga may
kataason nga 7 feet kag 6 inches. Ang armas sang Egyptohanon bangkaw
nga mabug-at kag madamol,† pero ang iya armas inuglampos lang.
Gin-agaw niya ang bangkaw sa Egyptohanon kag amo ini ang ginpatay sa
iya.
24 Amo ato ang mga ginhimo ni Benaya nga anak ni Jehoyada. Nangin
bantog man siya pareho sa tatlo ka maisog nga mga tawo,
25 pero indi siya parte nila. Kag tungod nga mas bantog siya sang sa iya
kaupod nga 30, ginhimo siya ni David nga pangulo sang iya mga badigard.
26 Amo ini ang mga maayo nga mga soldado:
si Asahel nga utod ni Joab,
si Elhanan nga anak ni Dodo nga taga-Betlehem,
27 si Shamot nga taga-Haror,‡
si Helez nga taga-Pelon,
28 si Ira nga anak ni Ikesh nga taga-Tekoa,
si Abiezer nga taga-Anatot,
29 si Sibecai nga taga-Husha,
si Ilai§ nga taga-Ahoa,
30 si Maharai nga taga-Netofa,
si Heled* nga anak ni Baanah nga taga-Netofa,
31 si Itai nga anak ni Ribai nga taga-Gibea, nga sakop sang Benjamin,
si Benaya nga taga-Piraton,
32 si Hurai† nga nagaestar malapit sa mga ililigan sang tubig sang Gaash,
si Abiel‡ nga taga-Araba,
33 si Azmavet nga taga-Baharum,§
si Eliaba nga taga-Shaalbon,
34 ang mga anak ni Hashem* nga taga-Gizon,
si Jonatan nga anak ni Shagee† nga taga-Harar,
35 si Ahiam nga anak ni Sacar‡ nga taga-Harar,
si Elifal nga anak ni Ur,
36 si Hefer nga taga-Mekerat,

---

§ **11:20** *30:* Amo ini sa Syriac kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *tatlo.* * **11:21** *30:* sa Hebreo, *tatlo.* Pero tan-awa sa bersikulo 25. † **11:23** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol (*sa English, *weaver's rod)* ‡ **11:27** *Shamot nga taga-Haror:* ukon, *Shama nga taga-Harod* § **11:29** *Ilai:* ukon, *Zalmon* * **11:30** *Heled:* ukon, *Heleb* † **11:32** *Hurai:* ukon, *Hudai* ‡ **11:32** *Abiel:* ukon, *Abi Albon* § **11:33** *Baharum:* ukon, *Bahurim* * **11:34** *Hashem:* ukon, *Jashen* † **11:34** *Shagee:* ukon, *Sama* ‡ **11:35** *Sacar:* ukon, *Sharar*

si Ahia nga taga-Pelon,
37 si Hezro nga taga-Carmel,
si Naarai§ nga anak ni Ezbai,
38 si Joel nga utod ni Natan,
si Mibhar nga anak ni Hagri,
39 si Zelek nga taga-Ammon,
si Naharai nga taga-Beerot, nga manugdala sang armas ni Joab nga anak ni Zeruya,
40 si Ira kag si Gareb nga mga taga-Jatir,*
41 si Uria nga Hithanon,
si Zabad nga anak ni Alai,
42 si Adina nga anak ni Shiza nga isa ka pangulo sa tribo ni Reuben kag may 30 siya ka tinawo,
43 si Hanan nga anak ni Maaca,
si Joshafat nga taga-Mitna,
44 si Uzia nga taga-Ashterat,
si Shama kag Jiel nga mga anak ni Hotam nga taga-Aroer,
45 si Jediel nga anak ni Shimri,
si Joha nga iya utod nga taga-Tiz,
46 si Eliel nga taga-Mahav,
si Jeribai kag Joshavia nga mga anak ni Elnaam,
si Itma nga taga-Moab,
47 si Eliel, Obed, kag Jaasiel nga taga-Mezoba.

12

Ang mga Tawo nga Nag-upod kay David kag sa Iya mga Soldado

1 Amo ini ang mga tawo nga nagkadto kay David didto sa Ziklag *kag nag-upod sa iya* sang nagapanago siya kay Saul nga anak ni Kish. Isa sila sa mga nagbulig kay David sa inaway.
2 May mga pana sila, kag sagad gid sila magpana ukon maglabyog sang bato, tuo man ukon wala nga kamot. Mga paryente sila ni Saul halin sa tribo ni Benjamin.

3 Ginpanguluhan sila ni Ahiezer kag ni Joash nga mga anak ni Shemaa nga taga-Gibeah. *Amo ini ang ila mga ngalan*:
si Jeziel kag si Pelet nga mga anak ni Azmavet,
si Beraca kag si Jehu nga taga-Anatot,
4 si Ishmaya nga taga-Gibeon, nga bantog kag maisog nga lider sang 30 *ka maisog nga mga soldado*,
si Jeremias, Jahaziel, Johanan, Jozabad nga taga-Gedera,
5 si Eluzai, Jerimot, Bealia, Shemaria, kag Shefatia nga taga-Haruf,
6 si Elkana, Ishia, Azarel, Joezer, kag Jashobeam nga mga kaliwat ni Kora,
7 si Joela kag Zebadia nga mga anak ni Jeroham nga taga-Gedor.

8 May mga tawo man nga halin sa tribo ni Gad nga nag-upod kay David didto sa mabakod nga palanaguan sa kamingawan. Mga maisog sila nga mga soldado kag sagad sila maggamit sang taming kag bangkaw. Pareho sila kaisog sa mga leon, kag pareho kadasig sa usa sa kabukiran:

§ **11:37** *Naarai:* ukon, *Paarai* * **11:40** *taga-Jatir:* ukon, *kaliwat ni Itra*

9 si Ezer amo ang ila pangulo,
si Obadias ang ikaduha,
si Eliab ang ikatatlo,
10 si Mishmana ang ikaapat,
si Jeremias ang ikalima,
11 si Atai ang ikaanom,
si Eliel ang ikapito,
12 si Johanan ang ikawalo,
si Elzabad ang ikasiyam,
13 si Jeremias ang ikanapulo,
kag si Macbanai ang ikaonse.

14 Ini sila nga mga kaliwat ni Gad mga kumander sang mga soldado. Ang pinakamaluya sa ila makadumala sang 100 ka soldado kag ang pinakamakusog sa ila makadumala sang 1,000 ka soldado.
15 Gintabok nila ang *Suba sang* Jordan sang tion sang tigbalaha sini sa una nga bulan sang tuig, kag gintabog nila ang tanan nga nagaestar sa kapatagan sa east kag sa west *sang suba*.
16 May mga tawo man nga halin sa tribo ni Benjamin kag ni Juda nga nagkadto kay David didto sa mabakod nga palanaguan.
17 Nagguwa si David sa pagsugata sa ila kag nagsiling, "Kon nagkadto kamo diri sa pagbulig sa akon bilang mga abyan, ginabaton ko kamo nga mag-upod sa amon. Pero kon nagkadto kamo diri sa pagtugyan sa akon sa akon mga kaaway bisan wala ako sing may ginhimo nga malain sa inyo, kabay pa nga makita ini sang Dios sang aton mga katigulangan kag silutan niya kamo."
18 Dayon gin-gamhan sang Espiritu si Amasai nga *sang ulihi nangin* lider sang 30 *ka maisog nga mga soldado, kag nagsiling siya*,
"Imo kami, O David nga anak ni Jesse!
Kabay pa nga magmadinalag-on ka
kag ang mga nagabulig sa imo,
kay ang imo Dios nagabulig sa imo."
Gani ginbaton sila ni David kag ginhimo nga mga opisyal sang iya mga soldado.
19 May mga tawo man nga halin sa tribo ni Manase nga nag-upod kay David sang magkadto siya sa mga Filistinhon sa pagpakig-away kay Saul. Pero ang natabo, wala magsugot ang mga Filistinhon nga mag-upod si David kag ang iya mga tinawo, kay nagahunahuna sila nga basi mag-unong liwat si David sa iya agalon nga si Saul. Gani pagkatapos nila diskusyon, ginpabalik nila si David *sa Ziklag*.
20 Amo ini ang mga tawo nga halin sa tribo ni Manase nga nag-upod kay David sa Ziklag: Adnah, Jozabad, Jediel, Micael, Jozabad, Elihu, kag Ziletai. Ang kada isa sa ila lider sang isa ka libo ka soldado sa tribo ni Manase.
21 Nagbulig sila kay David sa pagpakig-away sa mga manugsalakay, kay mga maayo sila tanan nga soldado. Amo ina nga nangin kumander sila sang mga soldado ni David.
22 Kada adlaw, may mga tawo nga nagakadto kay David sa pagbulig sa iya, hasta nga nagdamo kag nagbakod ang iya mga soldado.*

* **12:22** *hasta nga nagdamo kag nagbakod ang iya mga soldado:* ukon, *hasta nga nagdamo ang iya mga soldado, pareho sang mga soldado sang Dios*

23 Amo ini ang kadamuon sang armado nga mga soldado nga nagkadto
kay David didto sa Hebron sa pagbulig sa iya nga maagaw ang ginharian ni
Saul, suno sa ginpromisa sang GINOO:
24 Halin sa tribo ni Juda: 6,800 ka armado nga mga soldado nga may mga
bangkaw kag mga pana.
25 Halin sa tribo ni Simeon: 7,100 ka maayo nga mga soldado.
26 Halin sa tribo ni Levi: 4,600 *ka soldado*,
27 lakip na si Jehoyada nga pangulo sang pamilya ni Aaron kag ang iya
3,700 ka tinawo,
28 kag si Zadok nga isa ka bataon kag maayo nga soldado kag ang 22 ka
opisyal halin sa iya pamilya.
29 Halin sa tribo ni Benjamin nga mga paryente ni Saul: 3,000 *ka soldado*.
Kalabanan sa mga kaliwat ni Benjamin padayon nga nag-unong kay Saul.
30 Halin sa tribo ni Efraim: 20,800 ka maayo nga mga soldado kag bantog
sa ila mga pamilya.
31 Halin sa katunga nga tribo ni Manase: 18,000 *ka soldado*. Ginpadala
sila para lang sa pagbulig nga mangin hari si David.
32 Halin sa tribo ni Isacar: 200 ka pangulo upod sa ila mga paryente nga
ila ginadumalahan. Ini sila nakahibalo kon ano ang dapat himuon sang
Israel kag kon san-o nila ini himuon.
33 Halin sa tribo ni Zebulun: 50,000 ka maayo gid nga mga soldado nga
preparado sa inaway. Armado sila sang nagkalain-lain nga armas. Handa
gid sila nga magbulig kag mag-unong *kay David*.
34 Halin sa tribo ni Naftali: 1,000 ka opisyal kag 37,000 ka soldado nga
may dala nga mga taming kag mga bangkaw.
35 Halin sa tribo ni Dan: 28,600 ka mga soldado nga preparado sa inaway.
36 Halin sa tribo ni Asher: 40,000 ka maayo nga mga soldado nga
preparado sa inaway.
37 Kag halin sa mga tribo sa east sang *Suba sang* Jordan, ang tribo ni
Reuben, Gad kag katunga sang tribo ni Manase: 120,000 ka soldado nga
armado sang nagkalain-lain nga armas.
38 Ini sila tanan mga soldado nga nagbuluntar sa pagpakig-away.
Nagkadto sila sa Hebron nga determinado sa paghimo kay David nga hari
sa bilog nga Israel. Halos ang tanan nga Israelinhon gusto gid nga si David
mangin ila hari.
39 Nagpabilin sila didto sang tatlo ka adlaw upod kay David nga
nagakinaon kag nagaininom kay ginpadal-an sila sang ila mga kasimanwa
sang pagkaon.
40 Nagdala man sang pagkaon ang ila mga kadugo halin pa sa malayo nga
lugar sang Isacar, Zebulun, kag Naftali. Ginkarga nila ini sa mga donkey,
mga camel, mga mula,† kag mga baka. Madamo ang ila mga harina, mga
binulad nga higos, pasas, bino, lana, baka, kag karnero. Malipayon gid ang
tanan sa Israel.

13

Ang Pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan (2 Sam. 6:1-11)

1 Nagpakig-estorya si David sa iya mga opisyal, nga mga kumander sang
linibo kag ginatos nga soldado.

† **12:40** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

2 Dayon nagsiling siya sa bilog nga komunidad sang Israel, “Kon maayo
para sa inyo kag kon kabubut-on sang GINOO nga aton Dios, magpadala kita
sang mensahi sa tanan ta nga kasimanwa sa bilog nga teritoryo sang Israel,
pati sa mga pari kag mga Levita nga nagaestar kaupod nila sa ila mga
banwa nga may mga palahalban. Pakadtuon ta sila diri sa pagbuylog sa
aton.
3 Tion na ini nga kuhaon ta ang Kahon sang aton Dios, kay wala ta ini
ginsapak sang si Saul pa ang hari.”
4 Nagsugot ang bilog nga komunidad kay nakita nila nga amo ato ang
husto nga himuon.
5 Gani gintipon ni David ang tanan nga Israelinhon, halin sa *Suba sang*
Shihor sa Egypt hasta sa Lebo Hamat,* sa pagkuha sang Kahon sang Dios†
sa Kiriat Jearim.
6 Nagkadto si David kag ang mga Israelinhon sa Baala sa Juda (nga amo
man ang Kiriat Jearim). Ginkuha nila didto ang Kahon sang GINOONG Dios,
nga sa diin ara ang iya presensya.‡ Nagapuyo ang GINOO sa tunga sang mga
kerubin *nga ara sa ibabaw sang Kahon*.
7 Ginkuha nila ang Kahon sang Dios sa balay ni Abinadab kag ginkarga sa
bag-o nga karo. Si Uza kag si Ahio ang nagagiya sa karo.
8 Nagselebrar si David kag ang tanan nga Israelinhon sa presensya sang
Dios sa bug-os nila nga kusog. Nagakanta sila kag nagatukar sang mga
arpa, lira, tamborin, cymbals, kag trumpeta.
9 Sang pag-abot nila sa linasan ni Kidon,§ gin-uyatan ni Uza ang Kahon,
tungod nakadalin-as ang mga baka.
10 Naakig gid ang GINOO kay Uza tungod gin-uyatan niya ang Kahon. Gani
napatay siya didto sa presensya sang Dios.
11 Naakig si David tungod ginsilutan sang GINOO si Uza sa iya kaakig.
Amo ina nga hasta subong ginatawag ato nga lugar nga Perez Uza.*
12 Hinadlukan si David sa Dios sadto nga adlaw, kag nagsiling siya,
“Paano na lang madala sa akon *banwa* ang Kahon sang Dios?”
13 Gani nagdesisyon siya nga indi na lang niya pagdal-on ang Kahon sa
iya banwa.† Sa baylo, ginbilin niya ini sa balay ni Obed Edom nga taga-Gat.
14 Didto ini sa balay ni Obed Edom sa sulod sang tatlo ka bulan, kag
ginpakamaayo sang GINOO ang panimalay ni Obed Edom kag ang tanan
niya nga pagkabutang.

14

Ang Palasyo kag Pamilya ni David sa Jerusalem (2 Sam. 5:11-16)

1 Karon nagpadala si Haring Hiram sang Tyre sang mga mensahero kay
David kaupod ang mga panday kag mga mason, lakip ang mga kahoy nga
sedro, para patindugan si David sang palasyo.
2 Kag nareyalisar ni David nga ang GINOO ang nagbutang sa iya nga hari
sa Israel kag nagpauswag sang iya ginharian para sa iya katawhan nga mga
Israelinhon.
3 Didto sa Jerusalem, madamo pa gid ang ginpangasawa ni David, kag
nagdugang pa gid ang iya mga anak.

---

* **13:5** *Lebo Hamat:* ukon, *Taklaran sang Hamat* † **13:5** *Kahon sang Dios* nga amo ang Kahon sang Kasugtanan ‡ **13:6** *ara ang iya presensya:* sa literal, *ginatawag ang iya ngalan* § **13:9** *Kidon:* ukon, *Nacon* * **13:11** *Perez Uza:* buot silingon sa Hebreo, *gulpi nga kaakig kay Uza* † **13:13** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David*

4 Amo ini ang iya mga anak nga natawo didto: Shamua,* Shobab, Natan, Solomon,
5 Ibhar, Elishua, Elpelet,
6 Noga, Nefeg, Jafia,
7 Elishama, Beeliada,† kag Elifelet.

Ginpierdi ni David ang mga Filistinhon
(2 Sam. 5:17-25)

8 Sang mabalitaan sang mga Filistinhon nga si David ang ginpili nga hari sa bilog nga Israel, gintipon nila ang tanan nila nga mga soldado sa pagdakop sa iya. Pero nabalitaan ato ni David, kag naglakat siya sa pagsugata sa ila.
9 Karon, ginsalakay sang mga Filistinhon ang Kapatagan sang Refaim.
10 Gani nagpamangkot si David sa Dios, "Salakayon bala namon ang mga Filistinhon? Ipapierdi mo bala sila sa amon?" Nagsabat ang GINOO sa iya, "Huo, lakat kamo, kay ipapierdi ko gid sila sa inyo."
11 Gani nagkadto si David kag ang iya mga tinawo sa Baal Perazim, kag didto ginpierdi nila ang mga Filistinhon. Nagsiling dayon si David, "Ginlaglag sang Dios ang akon mga kaaway nga daw sa ginsalakay sang mabaskog nga baha, kag gin-gamit niya ako sa paglaglag sa ila." Amo ina kon ngaa gintawag ato nga lugar nga Baal Perazim.‡
12 Ginbayaan sang mga Filistinhon ang ila mga dios-dios didto, kag nagmando si David nga sunugon ini.
13 Ginsalakay liwat sang mga Filistinhon ang Kapatagan *sang Refaim*.
14 Gani nagpamangkot liwat si David sa Dios, kag nagsabat ang Dios sa iya, "Indi kamo magderetso salakay sa ila kundi libuti ninyo sila kag salakaya malapit sa mga kahoy nga balsam.
15 Kon mabatian ninyo ang *daw* martsa sang mga soldado sa ibabaw nga parte sang mga kahoy nga balsam, magsalakay dayon kamo kay amo ina ang tanda nga nagapanguna ako sa inyo sa pagsalakay sa mga Filistinhon."
16 Gani gintuman ni David ang ginsugo sang Dios sa iya, kag ginpamatay nila ang mga Filistinhon halin sa Gibeon pakadto sa Gezer.
17 Gani nangin bantog si David sa bisan diin, kag ginpahadlok sang GINOO sa iya ang tanan nga nasyon.

15

Ang Pagpreparar sa Pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan

1 Nagpatindog si David sang mga building para sa iya kaugalingon didto sa iya banwa.* Nagpahimo man siya sang tolda para sa Kahon sang Dios kag ginplastar niya ini sa lugar nga iya ginpreparar para sa sini.
2 Dayon nagsiling si David, "Wala sing may magdala sang Kahon sang Dios magluwas sa mga Levita, tungod kay ginpili sila sang GINOO sa pagdala sang Kahon sang GINOO kag sa pag-alagad sa iya presensya hasta san-o."
3 Gintipon ni David ang tanan nga Israelinhon sa Jerusalem sa pagdala sang Kahon sang GINOO sa lugar nga iya ginpreparar para sa sini.
4 Ginpatawag man niya ang mga pari† kag mga Levita, *nga ang ila kadamuon amo ini*:
5 Halin sa mga kaliwat ni Kora, 120, kag ginpanguluhan sila ni Uriel.

---

* **14:4** *Shamua:* ukon, *Shimea* † **14:7** *Beeliada:* ukon, *Eliada* ‡ **14:11** *Baal Perazim:* buot silingon sa Hebreo, *ang Ginoo nga gulpi nagsalakay* * **15:1** *iya banwa:* sa Hebreo, *Banwa ni David* † **15:4** *mga pari:* sa literal, *mga kaliwat ni Aaron*

6 Halin sa mga kaliwat ni Merari, 220, kag ginpanguluhan sila ni Asaya.
7 Halin sa mga kaliwat ni Gershon,‡ 130, kag ginpanguluhan sila ni Joel.
8 Halin sa mga kaliwat ni Elizafan, 200, kag ginpanguluhan sila ni Shemaya.
9 Halin sa mga kaliwat ni Hebron, 80, kag ginpanguluhan sila ni Eliel.
10 Halin sa mga kaliwat ni Uziel, 112, kag ginpanguluhan sila ni Aminadab.
11 Dayon ginpatawag ni David si Zadok kag si Abiatar nga mga pari, kag ang mga Levita nga sila ni Uriel, Asaya Joel, Shemaya, Eliel, kag Aminadab.
12 Nagsiling siya sa ila, “Kamo ang mga pangulo sang mga pamilya nga mga kaliwat ni Levi. Magpakatinlo kamo§ kag ang inyo kapareho nga mga kaliwat ni Levi, para madala ninyo ang Kahon sang GINOO, ang Dios sang Israel, sa lugar nga ginpreparar ko para sa sini.
13 Tungod indi kamo ang nagdala sang Kahon sang nahauna nga tion, ginsilutan kita sang GINOO nga aton Dios sa iya kaakig. Wala kita magpamangkot sa GINOO kon paano ini dal-on sa husto nga pamaagi.”
14 Gani nagpakatinlo* ang mga pari kag ang mga Levita para madala nila ang Kahon sang GINOO, ang Dios sang Israel.
15 Kag gindala nila ang Kahon sang Dios paagi sa tukon nga pangtuwang, suno sa ginsugo sang GINOO kay Moises.
16 Ginsugo ni David ang mga pangulo sang mga Levita sa pagpili sang mga manugkanta halin sa ila kapareho nga mga Levita, sa pagkanta sang masadya nga mga kalantahon nga ginatukaran sang mga lira, arpa, kag mga cymbals.
17 Gani ginpili sang mga Levita si Heman nga anak ni Joel, si Asaf nga anak ni Berekia, kag si Etan nga anak ni Kushaya nga kaliwat ni Merari.
18 Ang ginpili nga magbulig sa ila amo ang ila mga paryente nga sila ni Zacarias, Jaaziel, Shemiramot, Jehiel, Uni, Eliab, Benaya, Maasea, Mattitia, Elifelehu, Miknea, kag ang mga guwardya sang puwertahan *sang Tolda* nga sila ni Obed Edom kag Jiel.
19 Ang gintugyanan sa pagtukar sang mga saway nga cymbals amo sila ni Heman, Asaf, kag Etan.
20 Ang gintugyanan sa pagtukar sang mga lira sa mataas nga tunog† amo sila ni Zacarias, Aziel, Shemiramot, Jehiel, Uni, Eliab, Maasea, kag Benaya.
21 Ang gintugyanan sa pagtukar sang mga arpa sa manubo nga tunog‡ amo sila ni Mattitia, Elifelehu, Miknea, Obed Edom, Jiel, kag Azazia.
22 Ang gintugyanan sa pagpanguna sa pagkanta amo si Kenania nga pangulo nga Levita, tungod kay maayo siya magkanta.
23 Ang gintugyanan sa pagbantay sang Kahon *sang Kasugtanan* amo si Berekia kag si Elkana.
24 Ang gintugyanan sa pagpatunog sang trumpeta sa atubangan sang Kahon sang Dios amo ang mga pari nga sila ni Shebania, Joshafat, Netanel, Amasai, Zacarias, Benaya, kag Eliezer. Si Obed Edom kag si Jehia mga manugbantay man sa Kahon *sang Kasugtanan*.

Gindala sa Jerusalem ang Kahon sang Kasugtanan (2 Sam. 6:12-22)

‡ **15:7** *Gershon:* ukon, *Gershom* § **15:12** *magpakatinlo kamo:* buot silingon, *tumanon ninyo ang seremonya sang pagpakatinlo.* * **15:14** *nagpakatinlo:* buot silingon, *naghimo sila sang seremonya nga para mangin takos sila sa Dios.* † **15:20** *mataas nga tunog:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **15:21** *manubo nga tunog:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

25 Gani malipayon nga nagkadto si David, ang mga manugdumala sang
Israel, kag ang mga kumander sang linibo ka soldado sa balay ni Obed
Edom sa pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO.
26 Kag tungod ginbuligan sang Dios ang mga Levita sang ginadala nila
ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO, naghalad sila sang pito ka turo
nga baka kag pito ka karnero.
27 Si David nagabayo sang linen pati ang tanan nga Levita nga nagadala
sang Kahon *sang Kasugtanan*, ang mga manugkanta, kag si Kenania nga
amo ang gintugyanan sa pagpanguna sa pagkanta. Nagasul-ob man si
David sang espesyal nga panapton§ nga maayo nga klase nga linen.
28 Gani gindala sang tanan nga Israelinhon ang Kahon sang Kasugtanan
sang GINOO nga may paghinugyaw, pagpatunog sang mga trumpeta, mga
budyong kag mga cymbals, kag pagtukar sang mga lira kag mga arpa.
29 Sang nagapasulod na ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO sa
Banwa ni David, nagtan-aw si Mical nga anak ni Saul sa bintana. Kag sang
makita niya si Haring David nga nagasaot sa kalipay, ginkaugtan niya siya.

16

1 Ginbutang nila ang Kahon sang Dios sa sulod sang tolda nga ginpatindog
ni David para sa sini nga Kahon. Dayon naghalad sila sa GINOO sang mga
halad nga ginasunog kag sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon.
2 Pagkatapos nila ni David halad sadto, ginbendisyunan niya ang mga
tawo sa ngalan sang GINOO.
3 Dayon ginhatagan niya ang tagsa ka Israelinhon didto, lalaki kag
babayi, sang tinapay, karne,* kag mga pasas.
4 Nagpili si David sang mga Levita sa pag-alagad sa atubangan sang
Kahon sang GINOO, sa pagpangamuyo, sa pagpasalamat kag sa pagdayaw
sa GINOO, ang Dios sang Israel.
5 Si Asaf amo ang nagapanguna sa ila kag siya ang manugpatunog sang
mga cymbals. Ang sunod sa iya amo si Zacarias, dayon si Jiel, Shemiramot,
Jehiel, Matitia, Eliab, Benaya, Obed Edom, kag Jiel. Sila ang mga
manugtukar sang mga lira kag mga arpa.
6 Ang mga pari nga si Benaya kag Jahaziel amo ang manugpatunog permi
sang mga trumpeta sa atubangan sang Kahon sang Kasugtanan sang Dios.

Ang Kanta ni David sa Pagpasalamat
(Sal. 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47-48)

7 Sadto nga adlaw sa una nga tion, ginhatag ni David sa una nga tion kay
Asaf kag sa iya kapareho nga mga Levita ang ini nga kanta sa pagpasalamat
sa GINOO:
8 Pasalamati ninyo ang GINOO; simbaha ninyo siya!
Isugid sa mga katawhan ang iya mga binuhatan.
9 Kantahi ninyo siya sang mga pagdayaw;
isugid ang tanan nga makatilingala niya nga mga binuhatan.
10 Dayawa ninyo ang iya pagkabalaan.†
Magkalipay kamo nga mga nagadangop sa iya.
11 Magsalig kamo sa GINOO kag sa iya nga kusog.
Magdangop kamo permi sa iya.

12-13 Kamo nga mga pinili sang Dios kag mga kaliwat ni Israel

§ **15:27** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod* * **16:3** *karne:* Amo ini sa Syriac, pero sa Hebreo indi klaro. † **16:10** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

nga amo man si Jacob nga alagad sang Dios,
dumduma ninyo ang iya makatilingala nga mga binuhatan,
ang iya mga milagro, kag ang iya mga paghukom.
14 Siya ang GINOO nga aton Dios,
kag nagahukom siya sa bilog nga kalibutan.
15 Indi gid niya pagkalimtan ang iya kasugtanan hasta san-o,
ang iya promisa hasta sa linibo ka henerasyon.
16 Ini nga kasugtanan ginhimo niya kay Abraham
kag ginpromisa man niya kay Isaac.
17 Ginpadayon niya ini nga kasugtanan kay Jacob,
nga ginatawag man Israel,
kag magapadayon ini nga kasugtanan hasta san-o.
18 Nagsiling siya *sa tagsa sa ila*,
"Ihatag ko sa imo ang duta sang Canaan
bilang palanublion mo kag sang imo mga kaliwat."‡

19 Sadto anay diutay pa lang kaayo ang katawhan sang Dios,
kag mga pangayaw pa lang sila sa duta sang Canaan.
20 Nagsaylo-saylo sila sa mga nasyon kag sa mga ginharian.
21 Pero wala pagtuguti sang Dios nga daog-daugon sila sang iban.
Para maproteksyunan sila, ginsabdong niya ang mga hari
nga nagkontra sa ila.
Siling niya,
22 "Indi ninyo pag-anha ang akon pinili nga mga alagad;
indi ninyo paghaliti ang akon mga propeta."

23 Kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan,
magkanta kamo sa GINOO.
Isugid ninyo adlaw-adlaw ang parte sa pagluwas niya sa aton.
24 Isugid ninyo sa tanan nga katawhan sang mga nasyon
ang iya pagkagamhanan
kag ang iya makatilingala nga mga binuhatan.
25 Kay gamhanan ang GINOO, kag takos gid nga dayawon.
Dapat siya nga tahuron labaw sa tanan nga dios,
26 kay ang tanan nga dios sang iban nga mga nasyon
ginhimo man lang nila para ila simbahon,
pero ang GINOO amo ang naghimo sang kalangitan.
27 Ara sa iya ang pagkagamhanan kag pagkahalangdon;
ang kusog kag kalipay ara sa iya puluy-an.

28 Dayawa ninyo ang GINOO,
kamo nga mga katawhan sang mga nasyon.
Dayawa ninyo ang iya gahom kag kusog.
29 Ihatag sa GINOO ang pagpadungog
nga nagakadapat sa iya,
kag magdala kamo sang halad sa iya presensya.
Simbaha ninyo siya sa iya balaan nga presensya.
30 Magtahod kamo sa iya presensya,
kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan.
Ginpahamtang niya sing mabakod ang kalibutan kag indi ini mauyog.

‡ **16:18** *palanublion mo kag sang imo mga kaliwat:* sa Hebreo, *palanublion ninyo*

31 Magkalipay ang kalangitan kag ang kalibutan.
Magsugid sila sa mga nasyon, “Nagahari ang GINOO.”
32 Magkalipay man sing tudo ang kadagatan, mga latagon,
kag ang tanan nga ara sa ila.
33 Ang mga kahoy sa kagulangan magakanta sa kalipay
sa presensya sang GINOO.
Kay magaabot siya sa paghukom *sa mga tawo* sa kalibutan.

34 Pasalamati ang GINOO kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
35 Magpangamuyo kamo,
“Luwasa kami, O Dios nga amon Manluluwas;
hilwaya kami sa mga nasyon
kag tipuna kami liwat *sa amon duta*
para makapasalamat kami kag makadayaw sa imo pagkabalaan.§
36 Dalayawon ang GINOO,
ang Dios sang Israel, hasta san-o.”
Dayon nagsabat ang tanan nga katawhan, “Amen.” Kag nagdayaw sila sa GINOO.

37 Gintugyan ni David kay Asaf kag sa iya kapareho *nga mga Levita* ang pag-alagad permi sa atubangan sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO, suno sa kinahanglan nga himuon kada adlaw.
38 Lakip sa sini nga grupo amo si Obed Edom nga anak ni Jedutun, si Hosa, kag ang 68 pa ka Levita, nga amo ang mga guwardya sang puwertahan *sang Tolda*.
39 Gintugyan ni David kay Zadok nga pari kag sa iya kapareho nga mga pari ang Tolda sang GINOO didto sa mataas nga lugar sa Gibeon.
40 Sila permi ang maghalad sang mga halad nga ginasunog sa halaran, adlaw-gab-i, suno sa tanan nga nasulat sa Kasuguan sang GINOO nga iya ginhatag sa Israel.
41 Kaupod man nila si Heman, si Jedutun, kag ang iban nga ginpili sa pagkanta sang pagpasalamat sa GINOO tungod sa iya gugma nga wala sing katapusan.
42 Responsibilidad ni Heman kag ni Jedutun ang pagpatunog sang mga trumpeta, mga cymbals kag sang iban pa nga mga instrumento nga ginagamit sa pagkanta sang mga ambahanon para sa Dios. Ang mga anak ni Jedutun amo ang gintugyanan sa pagbantay sang puwertahan.
43 Dayon nagpuli ang tanan sa ila mga balay, kag si David nagpuli man sa pagbendisyon sang iya pamilya.

17

Ang Promisa sang Dios kay David (2 Sam. 7:1-17)

1 Sang nagaestar na si David sa iya palasyo, nagsiling siya kay Propeta Natan, “Ari ako nagaestar sa palasyo nga hinimo halin sa kahoy nga sedro, pero ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO ara lang sa tolda.”
2 Nagsabat si Natan kay David, “Himua ang gusto mo nga himuon, kay ang Dios nagaupod sa imo.”
3 Pero sadto mismo nga gab-i nagsiling ang Dios kay Natan,

§ **16:35** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

4 “Lakat, kag silinga ang akon alagad nga si David nga amo ini ang akon
ginasiling: ‘Indi ikaw ang magapatindog sang templo nga pagaestaran ko.
5 Wala pa ako makaestar sa templo halin sang tion nga ginpaguwa ko ang
mga Israelinhon *sa Egypt* hasta subong. Nagasaylo-saylo lang ako nga ang
akon ginaestaran tolda.
6 Sa akon pagsaylo-saylo upod sa akon katawhan nga mga Israelinhon,
wala ako magreklamo sa ila mga pangulo nga akon ginsugo sa pag-atipan
sa ila nga wala nila ako pagpatindugi sang templo nga hinimo halin sa
kahoy nga sedro.’
7 “Silinga pa gid si David nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom,
nagasiling, ‘Manugbantay ka sang una sang mga karnero, pero ginpili ko
ikaw nga magdumala sa akon katawhan nga mga Israelinhon.
8 Gin-updan ko ikaw bisan diin ka nagkadto, kag ginpapierdi ko sa imo
ang tanan mo nga kaaway. Karon, pabantugon ko ikaw pareho sa iban nga
bantog nga mga tawo sa kalibutan.
9 Ginhatagan ko na sang permanente nga lugar ang akon katawhan nga
mga Israelinhon. May kaugalingon na sila nga elistaran kag wala na sing
may magtublag sa ila. Indi na sila pagdaog-daugon sang malain nga mga
tawo pareho sang una,
10 halin sang tion nga nagbutang ako sang mga pangulo sa akon
katawhan nga mga Israelinhon. Pierdihon ko man ang tanan mo nga
kaaway. Ako, ang GINOO, nagasugid sa imo nga magahari permi ang isa
sang imo mga kaliwat.
11 Kon mapatay ka na kag ilubong upod sa imo mga katigulangan,
pabuslon ko sa imo ang isa sa imo mga anak, kag palig-unon ko ang iya
ginharian.
12 Siya ang magapatindog sang templo para sa akon, kag siguraduhon ko
nga ang iya mga kaliwat amo ang magahari hasta san-o.
13 Mangin pareho ako sa isa ka amay sa iya, kag mangin pareho siya sa
isa ka anak sa akon. Magapabilin ang akon gugma sa iya, indi pareho sa
akon ginhimo kay Saul nga imo ginbuslan nga hari.
14 Padumalahon ko siya sa akon katawhan kag ginharian, kag ang iya
mga kaliwat magahari hasta san-o.’”
15 Ginsugid ni Natan kay David ang tanan nga ginpahayag sang Dios sa
iya.

Ang Pangamuyo ni David
(2 Sam. 7:18-29)

16 Dayon nagsulod si Haring David *sa Tolda nga sa diin ara ang Kahon
sang Kasugtanan.* Nagpungko siya didto sa presensya sang GINOO kag
nagpangamuyo, “GINOONG Dios, sin-o gid bala ako kag ang akon pamilya
nga ginpakamaayo mo ako sing pareho sini?
17 Kag karon, O Dios, may promisa ka pa gid parte sa palaabuton sang
akon pamilya. Ginkabig mo ako nga daw pinakadungganon nga tawo. O
GINOONG Dios,
18 ano pa bala ang akon mahambal sa imo parte sa imo pagpadungog sa
akon? Kay nahibaluan mo naman kon sin-o gid ako nga imo alagad.
19 O GINOO, tungod sa *akon nga* imo alagad kag suno sa imo kabubut-on,
ginhimo mo ining dalagko nga mga butang kag ginpahibalo sa akon.
20 Wala gid sing pareho sa imo, GINOO, kag wala na sing iban pa nga Dios
magluwas sa imo. Wala kami sing may nabatian nga may dios nga pareho
sa imo.

21 Kag wala na sing katawhan nga pareho sa imo katawhan nga
Israelinhon. Amo lang ini nga nasyon sa kalibutan nga imo ginhilway *sa*
pagkaulipon para mangin imo katawhan. Nangin bantog ka tungod sang
gamhanan kag makatilingala nga mga butang nga ginhimo mo sang
gintabog mo ang mga nasyon paagi sa imo katawhan nga ginpaguwa mo sa
Egypt.
22 Ginhimo mo ang mga Israelinhon nga imo katawhan hasta san-o, kag
ikaw, GINOO, nangin ila Dios.
23-24 "Kag karon, GINOO, tumana ang imo promisa sa akon nga imo alagad
kag sa akon pamilya, para matabo ini kag para mangin bantog ka hasta
san-o. Dayon magasiling ang mga tawo, 'Ang GINOO nga Makagagahom
amo ang Dios sang Israel.' Kag ang akon pamilya magapadayon hasta san-o
sa imo presensya.
25 May kaisog ako sa pagpangamuyo sini sa imo nga akon Dios, tungod
kay ginpahayag mo sa akon nga imo alagad nga magahari permi ang isa sa
akon mga kaliwat.
26 "O GINOO, matuod ka nga Dios. Ginpromisa mo ining maayo nga mga
butang sa akon nga imo alagad.
27 Kag karon nalipay ka sa pagpakamaayo sa akon pamilya para
magapadayon ini hasta san-o sa imo presensya. Kay kon magpakamaayo
ka GINOO, ang imo pagpakamaayo wala sing katapusan."

18

Ang mga Pagpangdaog ni David
(2 Sam. 8:1-18)

1 Sang ulihi napierdi ni David ang mga Filistinhon, kag ginsakop niya sila.
Naagaw niya sa ila ang Gat kag ang mga baryo sa palibot sini.
2 Napierdi man ni David ang mga Moabnon, kag ginsakop niya sila kag
nagbayad sila sang buhis sa iya.
3 Nagpakig-away man si David kay Haring Hadadezer sang Zoba, hasta sa
Hamat, sang maglakat si Hadadezer sa pagsakop sang *mga duta malapit sa*
Suba sang Euphrates.
4 Naagaw nila ni David ang 1,000 niya ka karwahe, 7,000 ka
manugkarwahe, kag 20,000 ka soldado. Ginpamiang nila ni David ang mga
kabayo nga nagaguyod sang mga karwahe luwas lang sa 100 nga ginbilin
nila *para ila gamiton*.
5 Sang mag-abot ang mga Arameanhon* halin sa Damascus sa pagbulig
kay Hadadezer, ginpamatay nila ni David ang 22,000 sa ila.
6 Nagpabutang dayon si David sang mga kampo sa Damascus, ang lugar
sang mga Arameanhon. Kag nangin sakop niya sila, kag nagbayad sila sang
buhis sa iya. Ginpadaog sang GINOO si David, bisan diin siya magkadto *sa*
pagpakig-away.
7 Ginkuha ni David ang bulawan nga mga taming nga iya sang mga
opisyal ni Hadadezer, kag gindala ini sa Jerusalem.
8 Ginkuha man niya ang madamo gid nga mga saway sa Teba† kag Cun,
nga mga banwa nga sakop ni Hadadezer. Ini nga mga saway gin-gamit sang
ulihi ni Solomon sa pagpahimo sang *dako nga suludlan sang tubig nga daw*
kawa nga ginatawag Dagat, sang mga haligi, kag sang mga kagamitan nga
saway para gamiton sa templo.
9 Karon, nabalitaan ni Haring Tou‡ sang Hamat nga ginpierdi ni David

* **18:5** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* † **18:8** *Teba:* ukon, *Tibhat* ‡ **18:9** *Tou:* ukon, *Toi*

ang bilog nga soldado ni Haring Hadadezer sang Zoba.
10 Gani ginpakadto niya ang iya anak nga si Hadoram§ kay Haring David
sa pagpangamusta kag sa pagpadungog sa iya sa pagdaog niya kay
Hadadezer sa inaway. (Ining si Tou kag si Hadadezer kontrahanay halin
sang una pa.) Nagdala si Hadoram sang mga regalo nga hinimo halin sa
bulawan, pilak, kag saway.
11 Ginhalad ini ni Haring David sa GINOO, pareho sa iya ginhimo sa mga
pilak kag bulawan nga iya naagaw sa iban nga mga nasyon nga iya
ginpierdi—ang Edom, Moab, Ammon, Filistia, kag Amalek.
12 Si Abishai nga anak ni Zeruya nakapatay sang 18,000 ka Edomnon sa
kapatagan nga ginatawag Asin.
13 Nagpabutang dayon si David sang mga kampo sa Edom, kag nangin
sakop niya ang tanan nga Edomnon. Ginpadaog sang GINOO si David bisan
diin siya magkadto *sa pagpakig-away*.

Ang mga Opisyal ni David

14 Naghari si David sa bilog nga Israel, nga nagahimo sang matarong kag
husto para sa tanan niya nga katawhan.
15 Ang nagapangulo sa iya mga soldado amo si Joab nga anak ni Zeruya.
Ang nagadumala sang mga kasulatan sang ginharian amo si Jehoshafat nga
anak ni Ahilud.
16 Ang mga *pangulo nga* pari amo si Zadok nga anak ni Ahitub kag si
Ahimelec* nga anak ni Abiatar. Ang sekretaryo amo si Shavsha.†
17 Ang pangulo sang *mga badigard ni David nga* mga Keretnon kag mga
Peletnon amo si Benaya nga anak ni Jehoyada. Kag ang mga pangulo nga
mga opisyal ni David amo ang iya mga anak nga lalaki.

19

Ginpierdi ni David ang mga Ammonhon kag mga Arameanhon (2 Sam. 10:1-19)

1 Sang ulihi napatay si Nahash nga hari sang mga Ammonhon. Kag ang
iya anak *nga si Hanun* amo ang nagbulos sa iya bilang hari.
2 Nagsiling si David, "Pakitaan ko sang kaayo si Hanun tungod nga maayo
ang iya amay sa akon." Gani nagpadala si David sang mga tinawo sa
pagpakita sang iya pag-unong sa kalisod ni Hanun tungod sa pagkapatay
sang iya amay.
Pero sang pag-abot sang mga alagad ni David kay Hanun didto sa duta
sang mga Ammonhon,
3 nagsiling ang mga opisyal sang mga Ammonhon kay Hanun,
"Nagahunahuna ka bala nga ginadumdom ni David ang imo amay paagi sa
pagpadala sang mga tawo sa pag-unong sa imo kalisod? Indi ayhan
nagkadto sila diri sa pagpang-espiya sa aton duta kag laglagon ini?"
4 Gani ginpadakop ni Hanun ang mga alagad ni David kag ginpabalbasan
ang ila mga burangos. Ginpagutrab man niya ang ila mga bayo halin sa
balikawang paidalom kag dayon ginpapuli sila.
5 Nahuya gid sila nga magpuli. Sang mabalitaan ni David ang natabo sa
iya mga tinawo, nagpadala siya sang mga mensahero sa paghambal sa iya
mga tinawo nga magpabilin lang anay sila sa Jerico hasta nga magtubo ang
ila mga burangos, kag dayon makapuli na sila.

§ **18:10** *Hadoram:* ukon, *Joram* * **18:16** *Ahimelec:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Hebreo, sa Syriac, kag sa Latin Vulgate; pero sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Abimelec.* † **18:16** *Shavsha:* ukon, *Seraya*

6 Nareyalisar sang mga Ammonhon nga ginpaakig gid nila si David. Gani
nagbayad sila sing mga 35 ka tonelada nga pilak para arkilahan ang
karwahe kag mga manugkarwahe sang Aram Naharaim,* Aram Maaca,
kag Zoba.
7 Ang kadamuon sang mga karwahe kag mga manugkarwahe 32,000.
Nag-ugyon man sa ila ang hari sang Maaca kag ang iya mga soldado.
Nagkampo ini nga mga grupo malapit sa Medeba. Nagguwa man ang mga
Ammonhon sa ila mga banwa kag nagpreparar sa pagpakig-away.
8 Pagkabati sini ni David, ginpadala niya si Joab kag ang tanan nga
maisog nga mga soldado *sa pagpakig-away*.
9 Nagplastar ang mga Ammonhon sa pagpakig-away sa may puwertahan
sang ila banwa, samtang ang mga hari nga nag-ugyon sa ila nagplastar sa
kapatagan.
10 Sang makita ni Joab nga may mga kaaway sa iya atubang kag likod,
nagpili siya sang pinakamaayo nga mga soldado sang Israel, kag
ginpanguluhan niya sila sa pagpakig-away sa mga Arameanhon.
11 Ang nabilin nga mga soldado ginpapanguluhan niya kay Abishai nga
iya utod sa pagpakig-away sa mga Ammonhon.
12 Nagsiling si Joab *kay Abishai*, "Kon makita mo nga daw mapierdi na
kami sang mga Arameanhon, buligan ninyo kami, kag kon kamo man ang
daw mapierdi sang mga Ammonhon buligan namon kamo.
13 Magpakabaskog kita! Magpakig-away kita nga may kaisog para sa aton
katawhan kag sa mga banwa sang aton Dios. Himuon sang GINOO kon ano
ang maayo para sa iya."
14 Dayon nagsalakay si Joab upod sang iya mga tinawo, kag nagpalalagyo
ang mga Arameanhon sa ila.
15 Pagkakita sang mga Ammonhon nga nagapalalagyo ang mga
Arameanhon, nagpalagyo man sila kay Abishai nga utod ni Joab, kag
nagsulod sa ila banwa. Gani nagpuli sila ni Joab sa Jerusalem.
16 Sang mareyalisar sang mga Arameanhon nga napierdi sila sang mga
Israelinhon, nagpadala sila sang mga mensahero sa mga kaupod nila nga
mga Arameanhon didto sa pihak sang Suba *sang Euphrates* para
pangabayon sila nga magbulig sa ila. *Nag-abot ini nga grupo nga*
ginapanguluhan ni Shofac† nga kumander sang mga soldado ni Hadadezer.
17 Sang mahibaluan ini ni David, ginpatipon niya ang tanan nga *soldado*
sang Israel sa pagpakig-away. Dayon nagtabok sila sa *Suba sang* Jordan kag
nagplastar nga nagaatubang sa mga Arameanhon, kag dayon nag-inaway
sila.
18 Pero nagpalalagyo ang mga Arameanhon sa mga Israelinhon.
Nakapatay sila ni David sang 7,000 ka manugkarwahe kag 40,000 ka
soldado nga nagalakat lang. Napatay man nila si Shofac, ang kumander
sang mga soldado.
19 Sang makita sang mga sakop ni Hadadezer nga napierdi na sila sang
mga Israelinhon, nagpakig-abyan sila kay David kag nagpasakop sa iya.
Gani halin sadto indi na magbulig ang mga Arameanhon sa mga
Ammonhon.

20

Naagaw ang Raba
(2 Sam. 12:26-31)

* **19:6** *Aram Naharaim:* isa ka lugar sa Mesopotamia † **19:16** *Shofac:* ukon, *Shobac*

1 Sang tion nga nagalakat ang mga hari sa pagpakig-away,
ginpangunahan ni Joab ang mga soldado sa pagpakig-away. Si David ya
nagpabilin sa Jerusalem. Ginlaglag nila ni Joab ang duta sang mga
Ammonhon. Dayon ginpalibutan nila ang Raba hasta nga nalaglag nila ini.
2 *Nagkadto* si David *sa Raba, kag* ginkuha niya ang bulawan nga korona
sa ulo sang hari sang mga Ammonhon* kag ginbutang sa iya ulo.
Nagabug-at ang korona sing mga 35 ka kilo kag may malahalon ini nga mga
bato. Madamo nga pagkabutang ang nakuha ni David sa sadto nga banwa.
3 Gin-ulipon niya ang mga pumuluyo sini kag ginpaobra nga gamit ang
lagari, sadol, kag wasay. Amo ini ang ginhimo ni David sa mga pumuluyo
sang tanan nga banwa sang mga Ammonhon. Dayon nagpuli si David kag
ang tanan niya nga soldado sa Jerusalem.

Ang Inaway Batok sa mga Filistinhon
(2 Sam. 21:15-22)

4 Sang ulihi nag-inaway liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon,
kag didto ini natabo sa Gezer. Sa sini nga inaway ginpatay ni Sibecai nga
taga-Husha si Sipai,† nga isa sa mga kaliwat sang mga Rafa.‡ Kag napierdi
ang mga Filistinhon.
5 Sa isa pa nila ka inaway, ginpatay ni Elhanan nga anak ni Jair si Lami
nga utod ni Goliat nga taga-Gat. Ang bangkaw ni Lami mabug-at kag
madamol.§
6 Nag-inaway pa gid liwat ang mga Filistinhon kag mga Israelinhon kag
didto ini natabo sa Gat. Sa sini nga inaway, may tawo nga puwerte gid
kadako, nga may anom ka tudlo ang tagsa niya ka kamot kag tiil. Isa man
siya sa mga kaliwat sang mga Rafa.
7 Sang ginyaguta niya ang mga Israelinhon, ginpatay siya ni Jonatan nga
anak sang utod ni David nga si Shimea.
8 Ato nga mga Filistinhon mga kaliwat sang mga Rafa nga taga-Gat.
Ginpamatay sila ni David kag sang iya mga tinawo.

21

Gin-census ni David ang Iya mga Soldado
(2 Sam. 24:1-25)

1 Ginkontra ni Satanas* ang Israel, gani gin-ganyat niya si David nga
i-census ang mga Israelinhon.
2 Gani nagsiling si David kay Joab kag sa mga kumander sang mga
soldado, “Lakat kamo, kag isipa ninyo ang mga Israelinhon halin sa
Beersheba hasta sa Dan.† Dayon magbalik kamo diri para mahibaluan ko
kon pila sila tanan.”
3 Pero nagsabat si Joab, “Kabay pa nga padamuon sang GINOO ang imo
katawhan sing 100 ka pilo. Pero, Mahal nga Hari, ngaa nga gusto mo
himuon ini nga butang? Indi bala nga mga sakop mo sila? Ti, ngaa
dalahigon mo sila sa imo sala nga himuon?”
4 Pero nag-insister gid si David, gani ginlibot ni Joab ang bilog nga Israel,
kag dayon nagbalik sa Jerusalem.

---

* **20:2** *hari sang mga Ammonhon:* ukon, *Milcom.* Si Milcom dios sang mga Ammonhon. † **20:4** *Sipai:* ukon, *Saf* ‡ **20:4** *mga Rafa:* ukon, *mga Refaimnon.* Siguro mga mataas nga mga tawo nga nagaestar sa Canaan antes mag-abot ang mga Israelinhon. (Tan-awa sa Deu. 2:10-11.) § **20:5** *mabug-at kag madamol:* sa literal, *pareho sa likisan sang manughabol* (sa English, *weaver's rod)* * **21:1** *ni Satanas* ukon, *sang kaaway* † **21:2** *halin sa Beersheba hasta sa Dan:* buot silingon, *sa bilog nga nasyon sang Israel*

5 Ginsugid niya kay David ang kadamuon sang mga lalaki nga
makasarang magpakig-away: 1,100,000 sa Israel kag 470,000 sa Juda.
6 Pero wala pag-ilakip ni Joab sa pag-isip ang tribo ni Levi kag ni
Benjamin tungod kay naugot siya sa sugo sang hari.
7 Wala man malipay ang Dios sa sining sugo *ni David*, gani ginsilutan niya
ang Israel.
8 Dayon nagsiling si David sa Dios, "Nakasala gid ako sa akon ginhimo.
Gani nagapakitluoy ako sa imo, GINOO, nga patawaron mo ako nga imo
alagad sa akon sala, kay kabuangan gid ang akon ginhimo."
9 Nagsiling ang GINOO kay Gad nga propeta ni David,
10 "Magkadto ka kay David kag papilia siya kon sa diin sa tatlo ka silot ang
gusto niya nga himuon ko sa iya."
11 Gani nagkadto si Gad kay David kag nagsiling sa iya, "Diin sa sini ang
gusto mo:
12 Tatlo ka tuig nga gutom, tatlo ka bulan nga pagpanglaglag sa inyo sang
inyo mga kaaway, ukon tatlo ka adlaw nga kahalitan halin sa GINOO paagi
sa pagpanghalit sang anghel sang GINOO sa bilog nga duta sang Israel.
Magdesisyon ka kag pahibalua ako kon ano ang isabat ko sa *GINOO nga*
nagpadala sa akon."
13 Nagsabat si David kay Gad, "Nabudlayan gid ako magpili. Maayo pa
nga ang GINOO na lang ang magsilot sa akon sang sa mga tawo, kay
maluluy-on gid ang GINOO."
14 Gani nagpadala ang GINOO sang kahalitan sa Israel, kag 70,000 ka
Israelinhon ang napatay.
15 Dayon nagpadala ang Dios sang anghel sa paglaglag sang Jerusalem.
Pero samtang ginalaglag sang anghel ang Jerusalem, nagbaylo ang
hunahuna sang GINOO sa pagsilot sa mga tawo. Gani nagsiling siya sa
anghel nga nagapanglaglag sa mga tawo, "Tama na! Indi na sila pagsiluti."
Sadto nga tion didto nagatindog ang anghel sang GINOO sa may linasan ni
Arauna‡ nga Jebusnon.
16 Nagtangla si David kag nakita niya ang anghel sang GINOO nga
nagatindog sa kahanginan, sa tunga-tunga sang langit kag duta nga may
ginauyatan nga espada nga nagatudlo sa Jerusalem. Dayon nagluhod si
David kag ang mga manugdumala *sang Israel*, nga nagasuksok sang sako *sa*
pagpakita sang ila pagpangasubo.
17 Nagsiling si David sa Dios, "Ako ang nagsugo nga i-census ang mga
tawo. Ako ang nakasala. Ini nga mga tawo pareho sa mga karnero. Wala
sila sang may nahimo nga sala. O GINOO nga akon Dios, ako na lang kag ang
akon pamilya ang siluti. Indi pagpaantusa ang imo katawhan sa sini nga
kahalitan."
18 Dayon ginsugo sang anghel sang GINOO si Gad sa pagsiling kay David
nga magtaklad siya sa linasan ni Arauna nga Jebusnon kag maghimo didto
sang halaran para sa GINOO.
19 Gani nagtaklad si David suno sa ginsugo sang GINOO paagi kay Gad.
20 Sadto nga tion nagalinas si Arauna kag ang iya apat ka anak nga lalaki
sang trigo. Kag sang makita nila ang anghel sang GINOO, nagdalagan ang
apat ka anak ni Arauna kag nagpanago.
21 Dayon nakita ni Arauna nga nagapadulong si David. Gani naghalin
siya sa linasan kag nagluhod sa atubangan ni David *bilang pagtahod sa iya*.

‡ **21:15** *Arauna:* ukon, *Ornan*

22 Nagsiling si David sa iya, “Ibaligya sa akon ang imo linasan kay
mapatindog ako sang halaran para sa GINOO, agod mauntat na ang
kahalitan sa mga tawo. Bayaran ko ikaw kon pila gid ang iya bili.”
23 Nagsiling si Arauna kay David, “Sige, kuhaa, Mahal nga Hari. Himua
kon ano ang maayo sa imo. Hatagan ko pa ikaw sang baka para ihalad
bilang halad nga ginasunog, mga tapi nga panglinas para igatong, kag trigo
para ihalad bilang halad nga regalo. Huo, ihatag ko ini tanan sa imo.”
24 Pero nagsabat si Haring David kay Arauna, “Indi ko ini pagbatunon
nga libre. Bayaran ko ikaw kon pila ang bili sini. Indi ko mahimo nga
kuhaon lang ini sa imo kag ihalad sa GINOO. Indi ako maghalad sang halad
nga ginasunog nga wala sing bili sa akon.”
25 Gani ginbayaran ni David si Arauna sang 600 ka bilog§ nga bulawan
para sa sadto nga lugar.
26 Dayon naghimo siya didto sang halaran para sa GINOO kag naghalad
sang mga halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga
relasyon. Kag dayon nagpangamuyo siya. Ginsabat siya sang GINOO paagi
sa pagpadala sang kalayo halin sa langit sa *pagsunog sang* mga halad sa
halaran.
27 Dayon nagsiling ang GINOO sa anghel nga ibalik niya ang iya espada sa
tagub.
28 Sang nakita ni David nga ginsabat sang GINOO ang iya pangamuyo,
naghalad *pa gid* siya sang mga halad didto sa linasan ni Arauna nga
Jebusnon.
29 Sadto nga tion, ang Tolda sang GINOO kag ang halaran sang mga halad
nga ginasunog nga ginpahimo ni Moises sa kamingawan ara sa mataas nga
lugar sa Gibeon.
30 Pero indi magkadto didto si David sa pagpamangkot sa Dios, tungod
nahadlok siya sa espada sang anghel sang GINOO.

22

1 Dayon nagsiling si David, “Diri na nga lugar ibutang ang templo sang
GINOONG Dios kag ang halaran sang mga halad nga ginasunog sang Israel.”

Ang Pagpreparar para sa Pagpatindog sang Templo

2 Nagmando si David sa pagtipon sang mga pangayaw nga nagaestar sa
Israel, kag nagpili siya sa ila sang mga manugbasbas sang mga bato para sa
templo sang Dios.
3 Naghatag si David sang madamo gid nga mga salsalon para himuon nga
mga lansang kag mga bisagra para sa mga puwertahan, kag madamo gid
nga mga saway nga indi na makilo sa kabug-at.
4 Naghatag man siya sang mga kahoy nga sedro nga indi maisip ang
kadamuon. Ini nga mga kahoy gindala sa iya sang mga taga-Sidon kag mga
taga-Tyre.
5 Nagsiling si David, “Bataon pa ang akon anak nga si Solomon kag wala
pa siya sing eksperiensya. Kinahanglan nga ang templo sang GINOO nga
patindugon matahom gid kag bantog sa bilog nga kalibutan. Gani
preparahan ko gid ini subong.” Gani puwerte gid ang pagpreparar ni David
sa wala pa siya mapatay.
6 Dayon ginpatawag ni David ang iya anak nga si Solomon kag ginsugo sa
pagpatindog sang templo para sa GINOO, ang Dios sang Israel.
7 Nagsiling si David kay Solomon, “Anak, gusto ko kuntani nga
magpatindog sang templo para sa kadungganan sang GINOO nga akon Dios.

§ **21:25** *600 ka bilog:* mga pito ka kilo

8 Pero amo ini ang iya ginsiling sa akon: ‘Madamo nga tawo ang imo
napatay sa puwerte nga mga inaway nga imo naagyan. Gani indi ko ikaw
pagtugutan sa pagpatindog sang templo para sa akon kadungganan.
9 Pero hatagan ko ikaw sang anak nga lalaki nga magahari nga may
kalinong tungod nga indi siya pagdisturbuhon sang tanan niya nga kaaway
sa palibot. Ngalanan siya nga Solomon,* kay hatagan ko gid sang kalinong
ang Israel sa iya paghari.
10 Siya amo ang magapatindog sang templo para sa akon kadungganan.
Kabigon ko siya nga akon anak kag ako mangin iya amay. Ang iya mga
kaliwat magahari sa Israel hasta san-o.’
11 “Gani anak, kabay pa nga updan ka sang GINOO kag magmadinalag-on
ka sa pagpatindog sang templo sang GINOO nga imo Dios, suno sa iya
ginsiling nga himuon mo.
12 Kabay pa nga hatagan ka sang GINOO nga imo Dios sang kaalam kag
pag-intiendi para matuman mo ang iya kasuguan sa tion nga padumalahon
ka na niya sa bilog nga Israel.
13 Kag kon matuman mo sing maayo ang mga sugo kag mga pagsulundan
nga ginhatag niya sa Israel paagi kay Moises, mangin madinalag-on ka.
Gani magpakabakod ka kag magpakaisog. Indi ka magkahadlok ukon
magkaluya.
14 Ginpangabudlayan ko gid ang pagpreparar sang mga materyales para
sa pagpatindog sang templo sang GINOO—3,500 ka tonelada nga bulawan,
35,000 ka tonelada nga pilak, kag madamo gid nga mga saway kag mga
salsalon nga indi na makilo sa kabug-at. Nagpreparar man ako sang mga
kahoy kag mga bato, pero kinahanglan mo pa ini dugangan.
15 May madamo ka nga manug-obra: mga manugbasbas sang bato, mga
mason, mga panday, kag madamo gid nga mga tawo nga may abilidad sa
bisan ano nga obra,
16 sa bulawan, pilak, saway, kag salsalon. Karon, umpisahi na ang
pagpaobra, kag kabay pa nga updan ka sang GINOO.”
17 Dayon ginmanduan ni David ang tanan nga pangulo sang Israel sa
pagbulig kay Solomon nga iya anak.
18 Nagsiling siya sa ila, “Kaupod ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag
ginhatagan niya kamo sang kalinong sa *inyo mga kaaway sa* palibot. Kay
gintugyan niya sa akon ang tanan nga pumuluyo sang sini nga duta, kag
karon iya na ini sang GINOO kag sakop na ini naton nga iya katawhan.
19 Gani karon magdangop kamo sa GINOO nga inyo Dios sa bug-os ninyo
nga tagipusuon kag kalag. Umpisahi na ninyo ang pagpatindog sang
templo sang GINOONG Dios para mabutang na ninyo ang Kahon sang
Kasugtanan sang GINOO kag ang balaan nga mga kagamitan sang Dios sa
sina nga templo nga patindugon para sa iya kadungganan.”

23

Ang Obra sang mga Levita

1 Sang tigulang na gid si David, ginhimo niya nga hari sang Israel ang iya
anak nga si Solomon.
2 Ginpatipon niya ang tanan nga pangulo sang Israel, pati ang mga pari
kag mga Levita.
3 Gin-isip ang mga Levita nga nagaedad 30 paibabaw, kag ang ila
kadamuon 38,000.

---

* **22:9** *Solomon:* Ini nga ngalan posible naghalin sa Hebreo nga pulong *“shalom”* nga ang buot silingon, *“kalinong.”*

4 Nagsiling si David, “Ang 24,000 sa ila magadumala sang mga buluhaton
sa templo sang GINOO, ang 6,000 magaalagad bilang mga opisyal kag mga
hukom,
5 ang 4,000 magaalagad bilang mga guwardya sang mga puwertahan
sang templo, kag ang 4,000 pa gid magadayaw sa GINOO paagi sa mga
instrumento nga ginpahimo ko para sa sini nga buluhaton.”
6 Ginpartida ni David sa tatlo ka grupo ang mga Levita, suno sa mga
pamilya sang mga anak ni Levi nga sila ni Gershon, Kohat, kag Merari.

Ang mga Kaliwat ni Gershon

7 Ang mga anak ni Gershon amo si Ladan* kag si Shimei.
8 Si Ladan may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Jehiel, ang
pinakapangulo† *sang ila pamilya*, dayon si Zetam kag si Joel.
9 Amo ini sila ang mga pangulo sang mga pamilya ni Ladan.
Si Shimei may tatlo man ka anak nga lalaki nga sila ni Shelomot, Haziel,
kag Haran.
10-11 Sang ulihi may apat pa ka anak nga lalaki si Shimei nga sila ni Jahat,
ang pinakapangulo *sang ila pamilya*, si Zina‡ ang ikaduha, dayon si Jeush
kag si Beria. Diutay lang ang mga anak ni Jeush kag Beria, gani gin-isip sila
nga isa lang ka pamilya.

Ang mga Kaliwat ni Kohat

12 Si Kohat may apat ka anak nga lalaki nga sila ni Amram, Izhar, Hebron,
kag Uziel.
13 Ang mga anak nga lalaki ni Amram amo si Aaron kag si Moises.
Ginseparar si Aaron kag ang iya mga kaliwat sa pagdedikar sang labing
balaan nga mga butang, sa paghalad sang mga halad sa GINOO, sa
pag-alagad sa iya, kag sa pagbendisyon *sa katawhan* sa iya ngalan. *Amo ini
ang ila katungdanan* hasta san-o.
14 Ang mga anak nga lalaki ni Moises nga alagad sang Dios nalakip sa
mga Levita.
15 Ang iya mga anak nga lalaki amo si Gershom kag si Eliezer.
16 Ang isa sa mga anak nga lalaki ni Gershom amo si Shebuel§ nga
pinakapangulo *sang ila pamilya*.
17 Si Eliezer may isa lang ka anak nga lalaki nga amo si Rehabia nga
pinakapangulo *sang ila pamilya*. Madamo gid ang mga kaliwat ni Rehabia.
18 Ang isa sa mga anak nga lalaki ni Izhar amo si Shelomit nga
pinakapangulo *sang ila pamilya*.
19 Ang mga anak nga lalaki ni Hebron amo sila ni Jeria, ang
pinakapangulo *sang ila pamilya*, si Amaria ang ikaduha, si Jahaziel ang
ikatatlo, kag si Jekameam ang ikaapat.
20 Ang mga anak nga lalaki ni Uziel amo si Micas, ang pinakapangulo
sang ila pamilya, kag si Ishia ang ikaduha.

Ang mga Kaliwat ni Merari

21 Ang mga anak nga lalaki ni Merari amo si Mali kag si Mushi. Ang mga
anak nga lalaki ni Mali amo si Eleazar kag si Kish.
22 Napatay si Eleazar nga wala gid sang anak nga lalaki kundi mga babayi
lang. Ini sila ginpangasawa sang ila mga pakaisa nga mga anak ni Kish.

---

* **23:7** *Ladan:* ukon, *Libni* † **23:8** *pinakapangulo:* ukon, *kamagulangan* ‡ **23:10-11** *Zina:* ukon, *Ziza* § **23:16** *Shebuel:* ukon, *Shubael*

23 Si Mushi may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni Mali, Eder, kag
Jeremot.
24 Amo ini sila ang mga kaliwat ni Levi suno sa mga pangulo sang ila mga
pamilya. Nalista ang tagsa nila ka ngalan. Ang kada isa sa ila dapat
nagaedad 20 ka tuig paibabaw para makaalagad sa templo sang GINOO.
25 Nagsiling si David, “Ginhatagan kita sang GINOO, ang Dios sang Israel,
sang kalinong kag magaestar siya sa Jerusalem hasta san-o.
26 Karon, indi na kinahanglan sang mga Levita nga magdala-dala pa sang
Tolda nga Simbahan kag sang mga kagamitan sini.”
27 Suno sa katapusan nga sugo ni David, ang tanan nga Levita nga
nagaedad 20 ka tuig paibabaw ginlista para mag-alagad.
28 Ang katungdanan sang mga Levita amo ang pagbulig sa mga *pari nga*
mga kaliwat ni Aaron sa pag-alagad sa templo sang GINOO. Sila ang
magaatipan sang mga ugsaran sang templo kag sang mga kuwarto sa kilid,
kag sila man ang magabulig sa mga seremonya sang pagpakatinlo kag sang
iban pa nga buluhaton sa templo sang Dios.
29 Sila man ang gintugyanan sa *balaan nga* tinapay nga ginaplastar sa
lamisa, sa harina para sa mga halad nga regalo, sa tinapay nga wala sing
inugpahabok, kag sa iban pa nga ginaluto kag ginamiksla. Sila man ang
gintugyanan sa pagkilo kag sa pagtakos sang tanan *nga halad*.
30 Ila man katungdanan ang pagtindog kada aga kag kada gab-i *sa templo*
sa pagpasalamat kag sa pagdayaw sa GINOO.
31 Sila man ang magabulig sa paghalad sa GINOO sang mga halad nga
ginasunog sa mga Adlaw nga Inugpahuway, sa Piesta sang Pag-umpisa sang
Bulan, kag sa iban pa nga natalana nga mga piesta. May mga pagsulundan
kon pila ka Levita ang magahimo sini nga buluhaton kag kon paano nila ini
himuon.
32 Gani ginhimo sang mga Levita ang ila katungdanan sa pag-atipan sang
Tolda nga Ginapakigkitaan kag sa Balaan nga Lugar, kag sa pagbulig sa ila
mga paryente nga mga pari nga kaliwat ni Aaron sa pag-alagad sa templo
sang GINOO.

24

Ang mga Buluhaton sang mga Pari

1 Amo ini ang mga grupo sang mga kaliwat ni Aaron:
Ang mga anak nga lalaki ni Aaron amo sila ni Nadab, Abihu, Eleazar, kag
Itamar.
2 Pero una nga napatay si Nadab kag Abihu sang sa ila amay, kag wala sila
sang mga anak; gani ang nag-alagad bilang mga pari amo si Eleazar kag si
Itamar.
3 Sa bulig ni Zadok nga kaliwat ni Eleazar, kag ni Ahimelec nga kaliwat ni
Itamar, gin-grupo ni *Haring* David ang mga kaliwat ni Aaron suno sa ila
katungdanan.
4 Ang mga kaliwat ni Eleazar gintunga sa 16 ka grupo kag ang mga
kaliwat ni Itamar sa 8 ka grupo, kay mas madamo ang mga pangulo sang
pamilya sa mga kaliwat ni Eleazar.
5 Ang tanan nga buluhaton ginpartida sa mga grupo paagi sa
paggabot-gabot para wala sing may pinilian. Gani may mga opisyal sang
templo nga nagaalagad sa Dios halin sa mga kaliwat ni Eleazar kag sa mga
kaliwat ni Itamar.
6 Si Shemaya nga anak ni Netanel nga Levita amo ang sekretaryo.
Ginlista niya ang mga ngalan sang mga pari sa atubangan sang hari kag

sang mga opisyal nga sila ni Zadok nga pari, Ahimelec nga anak ni Abiatar,
kag mga pangulo sang mga pamilya sang mga pari kag sang mga Levita.
Naggabot-gabot sing bulos-bulos ang mga kaliwat ni Eleazar kag ni Itamar.
7 Ang una nga nagabutan amo si Jehoyarib,
ang ikaduha si Jedaya,
8 ang ikatlo si Harim,
ang ikaapat si Seorim,
9 ang ikalima si Malkia,
ang ikaanom si Miamin,
10 ang ikapito si Hakoz,
ang ikawalo si Abia,
11 ang ikasiyam si Jeshua,
ang ikanapulo si Shecania,
12 ang ika-11 si Eliashib,
ang ika-12 si Jakim,
13 ang ika-13 si Hupa,
ang ika-14 si Jeshebeab,
14 ang ika-15 si Bilga,
ang ika-16 si Imer,
15 ang ika-17 si Hezir,
ang ika-18 si Hapizez,
16 ang ika-19 si Petahia,
ang ika-20 si Jehezkel,
17 ang ika-21 si Jakin,
ang ika-22 si Gamul,
18 ang ika-23 si Delaya,
kag ang ika-24 si Maazia.
19 Ini sila naghimo sang ila mga katungdanan sa templo sang GINOO suno
sa pagsulundan nga ginhatag sang ila katigulangan nga si Aaron halin sa
GINOO, ang Dios sang Israel.

Ang mga Pangulo sang mga Pamilya sang mga Levita

20 Amo ini ang mga pangulo sang mga pamilya sang iban pa nga mga
kaliwat ni Levi:
Halin sa mga kaliwat ni Amram: si Shebuel.*
Halin sa mga kaliwat ni Shebuel: si Jedea.
21 Halin sa mga kaliwat ni Rehabia: si Ishia, ang pinakapangulo *sang ila pamilya*.
22 Halin sa mga kaliwat ni Izhar: si Shelomot.
Halin sa mga kaliwat ni Shelomot: si Jahat.
23 Halin sa mga kaliwat ni Hebron: si Jeria, ang pinakapangulo *sang ila pamilya*, si Amaria ang ikaduha, si Jahaziel ang ikatatlo, kag si Jekameam ang ikaapat.
24 Halin sa mga kaliwat ni Uziel: si Micas.
Halin sa mga kaliwat ni Micas: si Shamir.
25 Halin sa mga kaliwat ni Ishia nga utod ni Micas: si Zacarias.
26 Halin sa mga kaliwat ni Merari: si Mali kag si Mushi.
Halin sa mga kaliwat ni Jaazia: si Beno.
27 Halin sa mga kaliwat ni Merari paagi kay Jaazia: si Beno, Shoham,
Zacur, kag Ibri.

* **24:20** *Shebuel:* ukon, *Shubael*

28 Halin sa mga kaliwat ni Mali: si Eleazar, nga wala sing mga anak nga
lalaki.
29 Halin sa mga kaliwat ni Kish: si Jerameel.
30 Halin sa mga kaliwat ni Mushi: si Mali, Eder, kag Jerimot.
Amo ini ang mga Levita suno sa ila mga pamilya.
31 Pareho sang ginhimo sang mga kaliwat ni Aaron, naggabot-gabot man
sila sa paghibalo sang ila mga katungdanan, pamatan-on man ukon
tigulang. Ginhimo nila ini sa atubangan ni Haring David, Zadok, Ahimelec,
kag sang mga pangulo sang mga pamilya sang mga pari kag mga Levita.

25

Ang mga Musikero

1 Nagpili si David kag ang mga kumander sang mga soldado sang mga
tawo halin sa mga anak ni Asaf, Heman, kag Jedutun, sa pagsugid sang
mensahi sang Dios nga ginatukaran sang mga arpa, lira, kag mga cymbals.
Amo ini ang lista sang ila mga ngalan kag mga obra:
2 Halin sa mga anak nga lalaki ni Asaf: si Zacur, Jose, Netania, kag
Asarela. Nag-obra sila sa idalom sang pagdumala sang ila amay nga si Asaf.
Nagasugid si Asaf sang mensahi sang Dios kon magsugo ang hari.
3 Halin sa mga anak nga lalaki ni Jedutun: si Gedalia, Zeri, Jeshaya,
Shimei,* Hashabia, kag Mattitia, anom *sila tanan.* Nag-obra man sila sa
idalom sang pagdumala sang ila amay nga si Jedutun. Ining si Jedutun
nagasugid sang mensahi sang Dios nga ginatukaran sang arpa, nga may
pagpasalamat kag pagdayaw sa GINOO.
4 Halin sa mga anak nga lalaki ni Heman: si Bukia, Matania, Uziel,
Shebuel,† Jerimot, Hanania, Hanani, Eliata, Gidalti, Romamti Ezer,
Joshbekasha, Maloti, Hotir, kag Mahaziot.
5 Sila tanan mga anak ni Heman nga propeta sang hari. Ginpadunggan
siya sang Dios paagi sa paghatag sa iya sang 14 ka anak nga lalaki kag tatlo
ka babayi, suno sa promisa sang Dios sa iya.
6 Ini tanan nga lalaki ginadumalahan sang ila amay sa ila nga pagtukar
sang mga cymbals, lira, kag mga arpa sa ila pag-alagad sa balay sang Dios.
Si Asaf, Jedutun, kag Heman ginadumalahan sang hari.
7 Sila kag ang ila mga paryente, nga 288 tanan, mga maayo gid nga mga
musikero para sa GINOO.
8 Naggabot-gabot sila para mahibaluan ang tagsa nila ka responsibilidad,
pamatan-on man ukon tigulang, manunudlo man ukon estudyante.

9 Ang una nga nagabutan sa pamilya ni Asaf amo si Jose kag ang iya mga
anak nga lalaki kag mga paryente;‡ *dose sila tanan.*
Ang ikaduha amo si Gedalia kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
10 Ang ikatatlo amo si Zacur kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
11 Ang ikaapat amo si Izri§ kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose
man sila.
12 Ang ikalima amo si Netania kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.

---

* **25:3** *Shimei:* Wala ini sa kalabanan nga kopya sang Hebreo, pero makita sa isa ka kopya sang Hebreo kag sa pila ka kopya sang Septuagint. † **25:4** *Shebuel:* ukon, *Shubael* ‡ **25:9** *kag ang iya...paryente:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa Septuagint. § **25:11** *Izri:* ukon, *Zeri*

13 Ang ikaanom amo si Bukia kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
14 Ang ikapito amo si Jesarela* kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
15 Ang ikawalo amo si Jeshaya kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
16 Ang ikasiyam amo si Matania kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
17 Ang ikanapulo amo si Shimei kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
18 Ang ika-11 amo si Azarel† kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
19 Ang ika-12 amo si Hashabia kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
20 Ang ika-13 amo si Shebuel‡ kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
21 Ang ika-14 amo si Mattitia kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
22 Ang ika-15 amo si Jerimot§ kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
23 Ang ika-16 amo si Hanania kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
24 Ang ika-17 amo si Joshbekasha kag ang iya mga anak kag mga
paryente; dose man sila.
25 Ang ika-18 amo si Hanani kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
26 Ang ika-19 amo si Maloti kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose
man sila.
27 Ang ika-20 amo si Eliata kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose
man sila.
28 Ang ika-21 amo si Hotir kag ang iya mga anak kag mga paryente; dose
man sila.
29 Ang ika-22 amo si Gidalti* kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
30 Ang ika-23 amo si Mahaziot kag ang iya mga anak kag mga paryente;
dose man sila.
31 Ang ika-24 amo si Romamti Ezer kag ang iya mga anak kag mga
paryente; dose man sila.

26

Ang mga Guwardya sang mga Puwertahan sang Templo

1 Amo ini ang mga grupo sang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*:
Halin sa pamilya ni Kora, si Meshelemia nga anak ni Kore nga miyembro
sang pamilya ni Asaf,
2 kag ang pito niya ka anak nga lalaki nga sila ni Zacarias, ang
kamagulangan, dayon si Jediel, Zebadia, Jatniel,
3 Elam, Jehohanan, kag Eliehoenai.
4 *Kaupod man* si Obed Edom kag ang walo niya ka anak nga lalaki nga sila
ni Shemaya, ang kamagulangan, dayon si Jehozabad, Joa, Sacar, Netanel,

* **25:14** *Jesarela:* ukon, *Asarela* † **25:18** *Azarel:* ukon, *Uzziel* ‡ **25:20** *Shebuel:* ukon, *Shubael*
§ **25:22** *Jerimot:* ukon, *Jeremot* * **25:29** *Gidalti:* ukon, *Gedalti*

5 Amiel, Isacar, kag Peuletai. Ginpakamaayo sang Dios si Obed Edom.
6 Ang kamagulangan nga anak ni Obed Edom nga si Shemaya may mga
anak nga lalaki nga mga pangulo sang mga pamilya, tungod kay may mga
abilidad sila.
7 Sila amo si Otni, Refael, Obed, kag Elzabad. Ang ila paryente nga si Elihu
kag si Semakia may mga abilidad man.
8 Sila tanan ang mga kaliwat ni Obed Edom. Sila kag ang ila mga anak kag
mga paryente may ikasarang kag abilidad sa pag-obra. *Ang ila kadamuon,*
62 tanan.
9 Ang 18 ka anak kag paryente ni Meshelemia may mga abilidad man.
10 Si Hosa nga halin sa pamilya ni Merari may mga anak man. Ginhimo ni
Hosa si Shimri nga pinakapangulo *sang ila pamilya* bisan indi siya ang iya
kamagulangan nga anak.
11 Ang ikaduha kay Shimri amo si Hilkia, ang ikatatlo si Tebalia, kag ang
ikaapat si Zacarias. 13 tanan ang mga anak kag mga paryente ni Hosa *nga*
mga guwardya sa puwertahan sang templo.
12 Gin-grupo ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* suno
sa pangulo sang ila pamilya, kag may mga katungdanan sila sa pag-alagad
sa templo sang GINOO, pareho sang ila kapareho *nga mga Levita*.
13 Naggabot-gabot sila kon sa diin nga puwertahan ang
pagaguwardyahan sang ila mga pamilya, pamatan-on man ukon tigulang.
14 Ang sa east nga puwertahan nagabutan ni Shelemia,* kag ang sa north
nga puwertahan nagabutan sang iya anak nga si Zacarias. Ining si Zacarias
maalam nga manuglaygay.
15 Ang sa south nga puwertahan nagabutan ni Obed Edom, kag ang iya
mga anak gintugyanan sang mga bodega.
16 Ang sa west nga puwertahan kag ang puwertahan sang alagyan
pataklad sa templo† nagabutan ni Shupim kag ni Hosa.
May turno sila sa pagbantay:
17 Sa east anom ka guwardya ang nagabantay kada adlaw, sa north apat,
sa south apat, kag sa kada bodega tag-duha.
18 Sa west apat ang nagabantay sa alagyan pataklad sa templo kag duha
ang nagabantay sa ugsaran.
19 Amo ina sila ang grupo sang mga guwardya sang mga puwertahan
sang templo nga mga kaliwat ni Kora kag Merari.

Ang mga Tresurero kag ang Iban pa nga mga Opisyal

20 Ang iban nga Levita‡ amo ang gintugyanan sang mga bodega sang
templo sang Dios, lakip na ang mga bodega sang mga butang nga ginhalad
sa Dios.
21 Si Ladan kaliwat ni Gershon kag amay ni Jehieli. Ang iban sa mga
kaliwat ni Ladan mga pangulo *man* sang ila kaliwat.
22 Ang mga anak ni Jehieli nga si Zetam kag si Joel amo ang gintugyanan
sang mga bodega sang templo sang GINOO.
23 *Amo ini ang mga opisyal nga* halin sa mga kaliwat ni Amram, Izhar,
Hebron, kag Uziel:
Halin sa mga kaliwat ni Amram:

---

* **26:14** *Shelemia:* ukon, *Meshelemia* † **26:16** *puwertahan sang alagyan pataklad sa templo:* sa Hebreo, *Puwertahan nga Shaleket sa ibabaw nga alagyan* ‡ **26:20** *Ang iban nga Levita:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *Ang mga Levita, si Ahia.*

24 si Shebuel,§ nga kaliwat ni Gershom nga anak ni Moises, amo ang
pangulo nga opisyal sang mga bodega sang templo.
25 Ang iya mga paryente nga mga kaliwat ni Eliezer amo sila ni Rehabia,
Jeshaya, Joram, Zicri, kag Shelomit.*
26 Si Shelomit kag ang iya mga paryente amo ang gintugyanan sang tanan
nga bodega sang mga ginhalad ni Haring David, sang mga pangulo sang
mga pamilya, sang mga kumander sang linibo kag ginatos nga soldado, kag
sang iban pa nga mga kumander.
27 Ginhalad nila ang iban nga nakuha nila sa inaway para gamiton sa
templo sang GINOO.
28 Si Shelomit man kag ang iya mga paryente ang nagaasikaso sang tanan
nga ginhalad ni Propeta Samuel, ni Saul nga anak ni Kish, ni Abner nga
anak ni Ner, kag ni Joab nga anak ni Zeruya. Ang iban pa nga mga ginhalad
gin-asikaso man nila.
29 Halin sa mga kaliwat ni Izhar: si Kenania kag ang iya mga anak nga
lalaki, nga mga administrador kag mga manughukom sa Israel. Wala sila
nagatrabaho sa templo.
30 Halin sa mga kaliwat ni Hebron: si Hashabia kag ang 1,700 niya nga
mga paryente nga may mga abilidad. Gintugyanan sila sa pagdumala sang
mga kadutaan sa west sang *Suba sang* Jordan. Sila ang nagaasikaso sang
mga buluhaton sang GINOO kag sang hari sa sina nga lugar.
31 Si Jeria ang pangulo sang mga kaliwat ni Hebron suno sa listahan sang
ila mga pamilya. (Sang ika-40 nga tuig sang paghari ni David, gin-usisa ang
mga listahan, kag nadiskobrehan nga may mga kaliwat si Hebron sa Jazer
nga sakop sang Gilead, kag ini sila may mga abilidad.)
32 Si Jeria may 2,700 ka paryente nga may mga abilidad kag mga pangulo
sang mga pamilya. Sila ang ginpadumala ni Haring David sa mga kaliwat ni
Reuben, Gad, kag sa katunga nga tribo ni Manase. Kag sila ang nagaasikaso
sang tanan nga buluhaton sang Dios kag sang hari sa sina nga mga lugar.

27

Ang mga Opisyal sang mga Soldado

1 Amo ini ang lista sang mga pangulo, mga kumander, kag mga opisyal
sang mga Israelinhon nga nagaalagad sa hari bilang mga manugdumala
sang grupo sang mga soldado nga nagaalagad sing isa ka bulan kada tuig.
Ang kada grupo may 24,000 *ka soldado*.
2 Si Jashobeam nga anak ni Zabdiel amo ang kumander sang mga soldado
sa nahauna nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
3 Kaliwat siya ni Perez kag pangulo sang tanan nga opisyal sang mga
soldado sa nahauna nga bulan.
4 Si Dodai nga kaliwat ni Ahoa amo ang kumander sang mga soldado sa
ikaduha nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo. Si Miklot amo ang
pinakamataas niya nga opisyal sa iya grupo.
5 Si Benaya nga anak ni Jehoyada nga pari amo ang kumander sang mga
soldado sa ikatatlo nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
6 Ining si Benaya amo ang maisog nga lider sang 30 *ka maisog nga mga*
tinawo ni David. Ang iya anak nga si Amizabad amo ang pinakamataas niya
nga opisyal sa iya grupo.

§ **26:24** *Shebuel:* ukon, *Shubael* * **26:25** *Shelomit:* ukon, *Shelomot*

7 Si Asahel nga utod ni Joab amo ang kumander sang mga soldado sa
ikaapat nga bulan. Ang iya anak nga si Zebadia amo ang nagbulos sa iya.
May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
8 Si Shamhut* nga kaliwat ni Izra amo ang kumander sang mga soldado
sa ikalima nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
9 Si Ira nga anak ni Ikesh nga taga-Tekoa amo ang kumander sang mga
soldado sa ikaanom nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
10 Si Helez nga taga-Pelon nga kaliwat ni Efraim amo ang kumander sang
mga soldado sa ikapito nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
11 Si Sibecai nga taga-Husha nga kaliwat ni Zera amo ang kumander sang
mga soldado sa ikawalo nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
12 Si Abiezer nga taga-Anatot nga kaliwat ni Benjamin amo ang
kumander sang mga soldado sa ikasiyam nga bulan. May 24,000 *ka soldado*
sa iya grupo.
13 Si Maharai nga taga-Netofa nga kaliwat ni Zera amo ang kumander
sang mga soldado sa ikanapulo nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya
grupo.
14 Si Benaya nga taga-Piraton nga kaliwat ni Efraim amo ang kumander
sang mga soldado sa ika-11 nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.
15 Si Heldai† nga taga-Netofa nga kaliwat ni Otniel amo ang kumander
sang mga soldado sa ika-12 nga bulan. May 24,000 *ka soldado* sa iya grupo.

Ang mga Opisyal sang mga Tribo sang Israel

16 Amo ini ang mga opisyal sang mga tribo sang Israel:
Sa tribo ni Reuben: si Eliezer nga anak ni Zicri.
Sa tribo ni Simeon: si Shefatia nga anak ni Maaca.
17 Sa tribo ni Levi: si Hashabia nga anak ni Kemuel.
Sa kaliwat ni Aaron: si Zadok.
18 Sa tribo ni Juda: si Elihu nga utod ni David.
Sa tribo ni Isacar: si Omri nga anak ni Micael.
19 Sa tribo ni Zebulun: si Ishmaya nga anak ni Obadias.
Sa tribo ni Naftali: si Jerimot nga anak ni Azriel.
20 Sa tribo ni Efraim: si Hoseas nga anak ni Azazia.
Sa katunga nga tribo ni Manase: si Joel nga anak ni Pedaya.
21 Sa katunga pa gid nga tribo ni Manase sa Gilead: si Iddo nga anak ni
Zacarias.
Sa tribo ni Benjamin: si Jaasiel nga anak ni Abner.
22 Sa tribo ni Dan: si Azarel nga anak ni Jeroham.
Sila ang mga opisyal sa mga tribo sang Israel.
23 Sang gin-census ni David ang mga tawo, wala niya ginlakip ang mga
wala pa nagaedad sing 20 ka tuig, tungod nagpromisa ang GINOO nga
padamuon gid niya ang mga Israelinhon pareho sa mga bituon sa langit.
24 Ginsuguran ni Joab nga anak ni Zeruya ang pag-census sa mga tawo
pero wala niya ini matapos tungod nangakig ang Dios sa sini nga census.
Gani wala malista sa listahan ni Haring David ang kabug-usan nga
kadamuon sang mga Israelinhon.

Ang mga Opisyal sa Ginharian

25 Si Azmavet nga anak ni Adiel amo ang nagadumala sang mga bodega
sang palasyo sang hari.

---

* **27:8** *Shamhut:* ukon, *Shama* † **27:15** *Heldai:* ukon, *Heled*

Si Jonatan nga anak ni Uzia amo ang nagadumala sang mga bodega sa
mga distrito, mga banwa, mga baryo, kag sa mga tore.
26 Si Ezri nga anak ni Kelub amo ang nagadumala sang mga nagaobra sa
uma *sang hari*.
27 Si Shimei nga taga-Rama amo ang nagadumala sang mga talamnan
sang ubas *sang hari*.
Si Zabdi nga taga-Shifam amo ang nagadumala sang mga ubas kag mga
bino *sang hari*.
28 Si Baal Hanan nga taga-Geder amo ang nagadumala sang mga kahoy
nga olibo kag sikomoro sa mga bulobukid sa west.‡
Si Joash amo ang nagadumala sang mga talaguan sang lana *sang olibo*.
29 Si Shitrai nga taga-Sharon amo ang nagadumala sang mga baka nga
nagahalab sa Sharon.
Si Shafat nga anak ni Adlai amo ang nagadumala sang mga baka sa mga
kapatagan.
30 Si Obil nga Ishmaelinhon amo ang nagadumala sang mga camel.
Si Jedea nga taga-Meronot amo ang nagadumala sang mga donkey.
31 Si Jaziz nga Hagarnon amo ang nagadumala sang mga karnero.
Amo ini sila tanan ang mga opisyal nga nagadumala sang mga
pagkabutang ni Haring David.
32 Si Jonatan nga tiyo ni *Haring* David amo ang iya manuglaygay. Isa siya
ka maalamon nga tawo kag manununlat. Si Jehiel nga anak ni Hacmoni amo
ang manunudlo sang mga anak sang hari.
33 Si Ahitofel ang isa pa ka manuglaygay sang hari. Si Hushai nga
Arkhanon malapit nga abyan sang hari.
34 Sang mapatay si Ahitofel, ginbuslan siya ni Jehoyada (nga anak ni
Benaya) kag ni Abiatar. Si Joab amo ang kumander sang mga soldado sang
hari.

28

Ang Plano ni David para sa Templo

1 Karon, ginpatawag ni *Haring* David sa Jerusalem ang tanan nga opisyal
sang Israel: Ang mga opisyal sang mga tribo, ang mga kumander sang kada
grupo sang mga soldado nga nagaalagad sa hari, ang iban pa nga mga
kumander sang linibo kag ginatos nga soldado, ang mga opisyal nga
nagadumala sang tanan nga pagkabutang kag kasapatan sang hari kag
sang iya mga anak, ang mga opisyal sang palasyo, ang gamhanan nga mga
tawo, kag ang tanan nga maayo nga mga soldado.
2 *Sang nagatilipon na sila,* nagtindog si David kag nagsiling, “Pamatii
ninyo ako, mga kauturan kag katawhan ko. Gusto ko gid magpatindog sang
templo para butangan sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO nga aton
Dios, para may tulungtungan ang iya tiil. Kag nakaplano na ako sa
pagpatindog sini.
3 Pero nagsiling ang Dios sa akon, ‘Indi ikaw ang magapatindog sang
templo para sa akon kadungganan, tungod kay isa ikaw ka soldado kag
madamo ang imo ginpamatay.’
4 Pero sa pihak sina, ginpili ako sang GINOO, ang Dios sang Israel, halin sa
bilog namon nga pamilya nga mangin hari sang Israel hasta san-o.* Ginpili
niya ang tribo sang Juda bilang pangulo nga tribo. Kag halin sa sini nga

‡ **27:28** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela* * **28:4** *mangin hari sang Israel hasta san-o:* buot silingon nga may magahari permi sa mga kaliwat ni David.

tribo, ginpili niya ang akon pamilya, kag halin sa akon pamilya ginkalipay
niya ang pagpili sa akon bilang hari sang bilog nga Israel.
5 Ginhatagan niya ako sang madamo nga anak nga lalaki, kag halin sa ila,
ginpili niya si Solomon sa paghari sa iya ginharian nga amo ang Israel.
6 Nagsiling siya sa akon, 'Ang imo anak nga si Solomon amo ang
magapatindog sang akon templo kag sang iya sini mga ugsaran. Kay ginpili
ko siya nga mangin akon anak, kag ako mangin iya amay.
7 Kag kon magpadayon siya sa pagsunod sang akon mga sugo pareho
sang iya ginahimo subong, paharion ko ang iya mga kaliwat hasta san-o.'
8 "Gani karon, ginamanduan ko kamo sa atubangan sang tanan nga
Israelinhon, ang komunidad sang GINOO, kag sa presensya sang aton Dios,
nga tumana ninyo sing maayo ang tanan nga sugo sang GINOO nga inyo
Dios. Kon himuon ninyo ini, padayon ninyo nga panag-iyahan ining maayo
nga duta, kag maipapanubli ninyo ini sa inyo mga kaliwat hasta san-o.
9 "Kag ikaw, Solomon nga anak ko, kilalaha kag alagara ang Dios sang
imo amay sa bug-os mo nga tagipusuon kag hunahuna, kay nakita sang
GINOO ang tagsa ka tagipusuon kag nahibaluan niya ang aton motibo kag
panghunahuna. Kon magdangop ka sa iya, buligan ka niya; pero kon
magbiya ka sa iya, sikwayon ka niya hasta san-o.
10 *Gani* hunahunaa ini sing maayo. Ginpili ka sang GINOO sa pagpatindog
sang templo para didto siya simbahon. Magpakabakod ka, kag himua ini
nga buluhaton."
11 Dayon ginhatag ni David kay Solomon ang *tanan nga* plano sa
pagpatindog sang templo kag sa iya sini nga balkon, mga building, mga
bodega, mga kuwarto sa ibabaw, mga kuwarto sa sulod, kag ang *Labing
Balaan nga Lugar nga* sa diin ginapatawad ang mga sala *sang tawo*.
12 Ginhatag ni David ining tanan nga plano nga gintudlo sa iya sang
Espiritu† para sa pagpatindog sang mga ugsaran sang templo sang GINOO,
sang tanan nga kuwarto sa palibot sini, kag sang mga bodega sang templo
sang Dios, lakip na ang mga bodega para sa mga butang nga ginhalad.
13 Gintudluan man niya si Solomon parte sa paggrupo sang mga pari kag
mga Levita kag sa tanan nga buluhaton sa pag-alagad sa templo sang
GINOO, subong man sa tanan nga kagamitan sa pag-alagad.
14 Nagtudlo man siya kon pila kadamo nga pilak kag bulawan ang
gamiton sa paghimo sang sini nga mga kagamitan:
15 sa bulawan nga mga suga kag mga bulutangan sini; sa pilak nga mga
suga kag mga bulutangan sini;
16 sa bulawan nga mga lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga
ginahalad sa presensya sang Dios; sa pilak nga mga lamisa;
17 sa bulawan nga mga tinidor nga dalagko; sa *bulawan nga* mga yahong
kag mga pitsil; sa bulawan kag pilak nga mga pinggan;
18 kag sa bulawan nga halaran nga sulunugan sang insenso. Gintudluan
man ni David si Solomon kon paano ang paghimo sang bulawan nga
kerubin nga nagahumlad ang ila mga pakpak sa ibabaw sang Kahon sang
Kasugtanan sang GINOO.
19 *Nagsiling si Haring David,* "Ini nga mga plano ginsulat suno sa
pagtuytoy sang GINOO, kag gintudluan niya ako kon paano ini tanan
himuon."
20 Nagsiling man si David sa iya anak nga si Solomon, "Magpakabakod ka
kag magpakaisog. Suguri na ang pagpaobra. Indi ka magkahadlok ukon
magkaluya, kay ang GINOONG Dios, ang akon Dios, kaupod mo. Indi ka niya

† **28:12** *nga gintudlo sa iya sang Espiritu:* ukon, *nga iya nahunahunaan*

pagbayaan ukon pagpabay-an hasta matapos ang tanan nga obra para sa templo sang GINOO.
21 Preparado na ang grupo sang mga pari kag mga Levita para sa tanan
nga obra sa templo sang Dios, kag may mga tawo man nga may mga
abilidad sa pag-obra sa bisan ano nga buluhaton nga handa sa pagbulig sa
imo. Ang mga opisyal kag ang tanan nga tawo handa sa pagtuman sa imo."

29

Ang mga Regalo sa Pagpatindog sang Templo

1 Dayon nagsiling si Haring David sa bilog nga komunidad *sang Israel*, "Si
Solomon nga akon anak nga ginpili sang Dios bataon pa kag wala sing
eksperiensya. Dako ang buluhaton, kay ang patindugon nga building indi
para sa tawo kundi para sa GINOONG Dios.
2 Ginhimo ko ang tanan nga akon mahimo sa pagpreparar sang mga
materyales para sa templo sang akon Dios—madamo nga bulawan, pilak,
saway, salsalon, kahoy, malahalon nga mga bato nga onix, esmeralda, mga
bato nga nagkalain-lain ang kolor, kag iban pa nga matahom nga mga bato
kag mga marmol.
3 Kag tungod sa akon dedikasyon sa templo sang akon Dios, ginahatag ko
ang akon personal nga mga bulawan kag pilak para sa pagpatindog sini,
wala labot sa mga materyales nga natipon ko na para sa balaan nga templo.
4 *Ang akon ihatag* mga 100 ka tonelada nga bulawan halin sa Ofir, kag
mga 250 ka tonelada nga pilak. Ini gamiton para inughaklap sa mga
dingding sang templo,
5 kag para sa tanan nga kagamitan nga pagahimuon sang mga platero.
Karon, sin-o ang luyag maghatag para sa GINOO?"
6 Dayon naghatag sing kinabubut-on ang mga pangulo sang mga pamilya,
mga pangulo sang mga tribo sang Israel, mga kumander sang linibo kag
ginatos nga soldado, kag ang mga opisyal nga gintugyanan sa pagdumala
sang mga pagkabutang sang hari.
7 Naghatag sila para sa pag-obra sang templo sang Dios sing mga 175 ka
tonelada nga bulawan, 10,000 ka bulawan nga kuwarta, 350 ka tonelada
nga pilak, 630 ka tonelada nga saway, kag 3,500 ka tonelada nga salsalon.
8 May mga naghatag man sang mga malahalon nga mga bato, kag gintago
ini sa bodega sang templo sang GINOO nga gindumalahan ni Jehiel nga
kaliwat ni Gershon.
9 Nalipay gid ang mga tawo sa ila mga pangulo kay naghatag sila sing
kinabubut-on kag tinagipusuon para sa GINOO. Puwerte man ang kalipay
ni Haring David.

Ang Pangamuyo ni David

10 Gindayaw ni David ang GINOO sa atubangan sang bilog nga
komunidad. Siling niya:

"O GINOO, Dios sang amon katigulangan nga si Jacob,* dalayawon ka
hasta san-o.
11 Gamhanan ka gid, talahuron, dungganon, kag dalayawon. Kay imo ang
tanan nga butang sa langit kag sa duta. Ikaw ang hari, O GINOO, kag labaw
ka sa tanan.
12 Ang manggad kag dungog naghalin sa imo. Ikaw ang nagadumala sang
tanan nga butang. Gamhanan ka gid, kag ikaw ang nagapakusog kag
nagapagamhanan sa kay bisan sin-o.

* **29:10** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel. Amo man sa bersikulo 18.*

13 “Karon, O amon Dios, ginapasalamatan ka namon kag ginadayaw ang
imo talahuron nga ngalan.
14 Pero sin-o gid ako kag ang akon katawhan nga makahatag kami sing
bugana pareho sini? Tanan nga butang nagahalin sa imo, kag ginahatag
lang namon ang naghalin sa imo.
15 Nakahibalo ikaw nga pangayaw lang kami diri sa kalibutan pareho
sang amon mga katigulangan. Ang amon kabuhi pareho sa landong nga
wala nagapabilin.
16 “O GINOO nga amon Dios, ining tanan nga ginhatag namon sa
pagpatindog sang templo para sa kadungganan sang imo balaan nga
ngalan naghalin *man* sa imo. Imo ini tanan!
17 O Dios ko, nahibaluan ko nga ginausisa mo ang amon tagipusuon kag
nalipay ka kon makita mo nga matarong ini. *Amo ina nga* sinsero kag
kinabubut-on ang paghatag ko sang sini nga mga butang. Kag bisan ang
imo katawhan nga ari diri subong nakita ko nga nagahatag man sing
kinabubut-on. Gani nalipay gid ako.
18 “O GINOO, ang Dios sang amon mga katigulangan nga si Abraham,
Isaac, kag Jacob, kabay pa nga ibutang mo permi ini nga handom sa
tagipusuon sang imo katawhan, kag buligi sila nga magmatutom sa imo.
19 Kag buligi man ang akon anak nga si Solomon nga mangin matutom
gid siya sa pagtuman sang imo mga sugo, mga pagpanudlo, kag mga
pagsulundan, kag sa paghimo sang tanan nga imo ginapatuman parte sa
pagpatindog sang templo nga akon ginpreparar.”
20 Dayon nagsiling si David sa bilog nga komunidad, “Dayawa ninyo ang
GINOO nga inyo Dios.” Gani gindayaw nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan. Nagluhod sila kag nagduko sa pagpadungog sa GINOO kag sa
hari.

Ginkilala si Solomon Bilang Hari

21 Pagkadason nga adlaw naghalad sila sa GINOO sang mga halad nga
ginasunog: 1,000 ka turo nga baka, 1,000 ka gulang nga karnero nga lalaki,
kag 1,000 ka bataon nga karnero nga lalaki. Naghalad man sila sang mga
halad nga ilimnon kag sang madamo pa nga mga halad para sa bilog nga
Israel.
22 Nagkinaon sila kag nag-ininom nga malipayon sa presensya sang
GINOO sadto nga adlaw.

Kag sa liwat, gindeklarar nila nga hari si Solomon nga anak ni David.
Ginhaplasan si Solomon sang lana sa presensya sang GINOO bilang hari,
kag ginhaplasan man si Zadok bilang pari.
23 Gani nagpungko si Solomon sa trono sang GINOO bilang hari sa
pagbulos sa iya amay nga si David. Nagmainuswagon si Solomon, kag
nagtuman sa iya ang bilog nga Israel.
24 Nagpromisa ang tanan nga opisyal, ang gamhanan nga mga tawo, kag
ang tanan nga anak nga lalaki ni Haring David nga magpasakop sila kay
Haring Solomon.
25 Ginpabantog sang GINOO si Solomon sa bilog nga Israel kag ginhatagan
niya siya sang kadungganan nga wala maangkon sang iban nga mga hari
sa Israel.

Ang Pagkapatay ni David

26-27 Naghari si David nga anak ni Jesse sa bilog nga Israel sa sulod sang
40 ka tuig—7 ka tuig sa Hebron kag 33 ka tuig sa Jerusalem.

28 Nagkabuhi siya sing malawig nga manggaranon kag dungganon.
Napatay siya nga tigulang na gid, kag ginbuslan siya sang iya anak nga si
Solomon bilang hari.
29 Ang estorya parte sa paghari ni Haring David, halin sa ginsuguran
hasta sa katapusan, nasulat sa mga libro sang mga propeta nga sila ni
Samuel, Natan kag Gad.
30 Nasulat dira kon paano siya naghari, ano siya kagamhanan, kag ang
tanan nga natabo sa iya kag sa Israel, kag sa palibot nga mga ginharian.

Ang Ikaduha nga Libro sang Cronica

Nagpangayo si Solomon sang Kaalam
(1 Har. 3:1-15)

1 Nangin mabakod ang paghari ni Solomon nga anak ni David sa iya
ginharian kay kaupod niya ang GINOO nga iya Dios, kag ginhimo niya siya
nga gamhanan gid.
2 Karon, nagpakighambal si Solomon sa tanan nga Israelinhon, sa mga
kumander sang mga linibo kag ginatos nga soldado, sa mga manughukom,
sa tanan nga pangulo sang Israel, kag sa tanan nga pangulo sang mga
pamilya.
3 Dayon naglakat si Solomon kag ang bilog nga komunidad pakadto sa
simbahan sa mataas nga lugar sa Gibeon, kay didto ang Tolda nga
Ginapakigkitaan sang Dios. Ini nga Tolda ginpahimo ni Moises nga alagad
sang GINOO sa kamingawan.
4 Sadto nga tion nasaylo na ni David ang Kahon sang Dios halin sa Kiriat
Jearim pakadto sa tolda nga iya ginpreparar para sa sini didto sa Jerusalem.
5 Pero ang saway nga halaran nga ginhimo ni Bezalel nga anak ni Uri kag
apo ni Hur ara sa *Gibeon sa* atubangan sang Tolda sang GINOO. Gani didto
nagtipon si Solomon kag ang komunidad sa pagpamangkot sa GINOO.
6 Dayon nagsaka si Solomon sa saway nga halaran sa presensya sang
GINOO didto sa Tolda nga Ginapakigkitaan, kag naghalad siya sang 1,000 ka
halad nga ginasunog.

7 Sadto nga gab-i nagpakita ang Dios kay Solomon kag nagsiling sa iya,
"Pangayo sang bisan ano nga gusto mo nga ihatag ko sa imo."
8 Nagsabat si Solomon, "Ginpakitaan mo sang dako nga kaayo ang akon
amay nga si David, kag karon ginbulos mo ako sa iya bilang hari.
9 Karon, GINOONG Dios, tumana ang imo ginpromisa sa akon amay nga si
David, kay ginhimo mo ako nga hari sa katawhan nga daw pareho kadamo
sa balas.
10 Hatagi ako sang kaalam kag ihibalo para madumalahan ko ini nga
katawhan. Kay sin-o bala ang makasarang sa pagdumala sining imo
katawhan nga puwerte kadamo?"

11 Nagsiling ang Dios kay Solomon, "Tungod nagpangayo ka sang kaalam
kag ihibalo sa pagdumala sa akon katawhan nga ginapaharian ko sa imo
kag wala ka nagpangayo sang manggad ukon dungog ukon kamatayon
sang imo mga kaaway ukon malawig nga kabuhi,
12 ihatag ko sa imo ang imo ginapangayo. Kag indi lang ina kundi
hatagan ko pa ikaw sang madamo gid nga manggad kag dungog nga wala
pa maangkon ni bisan sin-o nga hari nga una sa imo kag indi man
maangkon sang masunod pa nga mga hari."

13 Dayon naghalin si Solomon sa Tolda nga Ginapakigkitaan didto sa
simbahan sa mataas nga lugar sa Gibeon, kag nagbalik sa Jerusalem. Kag
naghari siya sa Israel.

Ang Manggad ni Solomon
(1 Har. 10:26-29)

14 Nakatipon si Solomon sang 1,400 ka karwahe kag 12,000 ka kabayo.*
Ginbutang niya ang iban sini sa mga banwa nga bulutangan sang iya mga
karwahe, kag ang iban didto sa iya sa Jerusalem.
15 Sang panahon nga siya ang hari, ang pilak kag bulawan sa Jerusalem
daw pareho *lang ka ordinaryo* sa mga bato, kag ang kahoy nga sedro daw
pareho kabugana sa *ordinaryo nga mga* kahoy nga sikomoro sa mga
bulobukid sa west.†
16 Ang mga kabayo ni Solomon naghalin pa sa Egypt‡ kag sa Cilicia.§
Ginbakal ini sa Cilicia sang iya mga manugbakal sa husto nga bili.
17 Sadto nga tion ang bili sang karwahe nga halin sa Egypt 600 ka bilog
nga pilak, kag ang kabayo 150 ka bilog nga pilak. Ginbaligya man ini sang
mga tinawo ni Solomon sa tanan nga hari sang mga Hithanon kag sang
mga Arameanhon.*

2

Ang Pagpreparar sa Pagpatindog sang Templo
(1 Har. 5:1-18)

1 Karon, nagmando si Solomon sa pagpatindog sang templo para sa
kadungganan sang GINOO kag sa pagpatindog sang palasyo para sa iya
kaugalingon.
2 Nagpatipon siya sang 70,000 ka manughakot, 80,000 ka manugbasbas
sang mga bato sa kabukiran, kag 3,600 ka porman.
3 Nagpadala si Solomon sang sini nga mensahi kay Haring Hiram* sang
Tyre: "Padal-i ako sang mga kahoy nga sedro pareho sadto sang ginhimo
mo sa akon amay nga si David sang nagpatindog siya sang iya palasyo.
4 Mapatindog ako sang templo para sa kadungganan sang GINOO nga
akon Dios. Mangin balaan ini nga lugar nga sulunugan sang mahamot nga
mga insenso kag halaran permi sang balaan nga tinapay. Diri man
magahalad sang mga halad nga ginasunog kada aga kag gab-i, kag sa mga
Adlaw nga Inugpahuway, sa Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan kag sa iban
pa nga natalana nga mga piesta sa pagpadungog sa GINOO nga amon Dios.
Ini nga pagsulundan dapat tumanon sang mga Israelinhon hasta san-o.
5 "Dako gid nga templo ang patindugon ko, tungod kay gamhanan ang
amon Dios sang sa iban nga mga dios.
6 Pero sin-o gid bala ang makasarang sa pagpatindog sang templo para sa
iya? Kay indi siya gani makaigo sa langit, bisan sa pinakamataas nga parte
sang langit. Gani sin-o gid ako nga makapatindog sang templo para sa iya?
Ang mapatindog ko lang amo ang lugar nga sulunugan sang mga halad sa
iya presensya.
7 Gani karon, padal-i ako sang tawo nga maayo mag-obra sa bulawan,
pilak, saway, salsalon, kag maayo sa paghimo sang tela† nga granate,‡ pula
kag asul, kag eksperiensyado sa pag-inggrebar. Magaobra siya upod sa
akon maayo nga mga manug-obra nga taga-Juda kag taga-Jerusalem, nga
ginpili sang akon amay nga si David.
8 Padal-i man ako sang mga kahoy nga sedro, sipres, kag algum halin sa
Lebanon, kay nahibaluan ko nga maayo ang imo mga tinawo sa

---

* **1:14** *kabayo:* ukon, *manugkabayo* † **1:15** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela* ‡ **1:16** *Egypt:* ukon, *Muzur, nga isa ka lugar malapit sa Cilicia* § **1:16** *Cilicia:* sa Hebreo, *Kue.* Posible isa ka ngalan sang Cilicia. * **1:17** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* * **2:3** *Hiram:* ukon, *Huram* † **2:7** *tela:* ukon, *hilo* ‡ **2:7** *granate:* sa English, *purple*

pagpang-utod sang kahoy. Magabulig ang akon mga tinawo sa imo mga tinawo
9 sa pagpreparar sang madamo gid nga mga kahoy, tungod kay dako kag matahom ang templo nga akon patindugon.
10 Bayaran ko ang imo mga manug-utod sang kahoy sing mga 60,000 ka sako nga trigo, 60,000 ka sako nga barley, 110,000 ka galon nga bino, kag 110,000 ka galon nga lana sang olibo."
11 Amo ini ang sabat ni Haring Hiram sang Tyre kay Solomon sa sulat:
"Tungod ginahigugma sang GINOO ang iya katawhan ginhimo niya ikaw nga ila hari.
12 Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel nga naghimo sang kalangitan kag kalibutan! Ginhatagan niya si Haring David sang maalamon nga anak, nga puno sang ihibalo kag pag-intiendi, nga magapatindog sang templo para sa GINOO kag sang palasyo para sa iya kaugalingon.
13 "Ipadala ko sa imo si Huram Abi, nga isa ka maayo gid nga manug-obra.
14 Ang iya iloy halin sa Dan kag ang iya amay taga-Tyre. Eksperto siya sa pag-obra sa bulawan, pilak, saway, salsalon, bato, kag kahoy, kag sa paghimo sang tela nga granate, asul kag pula, kag maayo nga klase nga linen. Eksperiensyado siya sa bisan ano nga klase sang pag-inggrebar, kag makahimo siya sang bisan ano nga klase sang desinyo nga ipahimo mo sa iya. Magaobra siya upod sa imo mga manug-obra kag sa mga manug-obra nga ginpili sang talahuron nga si David, nga imo amay.
15 "Karon, talahuron *nga Solomon,* ipadala sa amon ang trigo, barley, bino, kag lana sang olibo nga imo ginpromisa
16 kag utdon namon ang bisan ano nga kahoy sa Lebanon nga imo kinahanglan. Dayon pangtabiron namon ini nga daw sa balsa kag palutawon sa dagat pakadto sa Jopa. Kag kamo na ang magdala sini sa Jerusalem."
17 Gin-census ni Solomon ang tanan nga pangayaw sa Israel pareho sang ginhimo ni David nga iya amay, kag ang kadamuon 153,600.
18 Ginhimo niya ang 70,000 sa ila nga mga manughakot, ang 80,000 mga manugbasbas sang mga bato sa kabukiran, kag ang 3,600 mga porman sa pagdumala sa mga trabahador.

3

Nagpatindog si Solomon sang Templo sa Jerusalem

1 Karon gin-umpisahan na ni Solomon ang pagpatindog sang templo sang GINOO sa Jerusalem didto sa Bukid sang Moria, nga sa diin nagpakita ang GINOO sa iya amay nga si David. Didto niya ini ginpatindog sa linasan ni Arauna nga Jebusnon, ang lugar nga ginpreparar ni David.
2 Gin-umpisahan niya ini patindog sang ikaduha nga adlaw sang ikaduha nga bulan, sang ikaapat nga tuig sang iya paghari.
3 Ang pundasyon sang templo sang Dios may kalabaon nga 90 feet kag kasangkaron nga 30 feet.
4 Ang kalabaon sang balkon sa atubangan sang templo 30 feet, pareho mismo sa kasangkaron sang templo, kag ang kataason 30 feet man. Ginpahaklapan ni Solomon ang sulod sini sang puro nga bulawan.
5 Ginpadingdingan niya ang mayor sang templo sang kahoy nga sipres kag ginpahaklapan sang puro nga bulawan, kag ginpadekorasyunan sang mga desinyo nga palma kag mga kadena.
6 Ginpadekorasyunan man niya ang templo sang malahalon nga mga bato kag bulawan nga naghalin pa sa Parvaim.

7 Ginpahaklapan niya sang bulawan ang mga balayan, mga puwertahan
kag mga hamba sini, kag mga dingding. Kag ginpainggreban niya sang
kerubin ang mga dingding.
8 Ang Labing Balaan nga Lugar may kasangkaron nga 30 feet kag may
kalabaon nga 30 feet man, nga pareho mismo sa kasangkaron sang templo.
Ang sulod sini ginhaklapan sing mga 21 ka tonelada nga bulawan.
9 Ang mga lansang nga gin-gamit *ginhaklapan man sang* bulawan nga
mga tunga sa kilo. Ang mga dingding sang mga kuwarto sa ibabaw
ginhaklapan man sang bulawan.
10 Nagpahimo si Solomon sa sulod sang Labing Balaan nga Lugar sang
duha ka kerubin kag ginpahaklapan niya ini sang bulawan.
11-13 Ang kada kerubin may duha ka pakpak, kag ang kada pakpak may
kalabaon nga 7 feet kag 6 inches. Gani ang bilog nga kalabaon sang
nagahumlad nga mga pakpak sang duha ka kerubin 30 feet. Ang pihak nila
nga pakpak nagatanduganay kag ang pihak pa gid nila nga pakpak
nagatandog sa dingding.
14 Ang kurtina *nga nagatabon sa Labing Balaan nga Lugar* hinimo halin sa
maayo nga klase nga linen nga ginbordahan sang delana nga asul, granate
kag pula, kag may borda nga kerubin.

Ang Duha ka Haligi nga Saway
(1 Har. 7:15-22)

15 Naghimo man si Solomon sang duha ka haligi sa atubangan sang
templo nga ang kataason sang kada isa 52 feet. Ang kada haligi may ulo-ulo
nga ang kataason 7 feet kag 6 inches.
16 Ang kada ulo-ulo nadekorasyunan sang mga kulokadena nga
nagatinabid nga may nagakabit nga mga *puloprutas nga* pomegranata. Ini
nga mga dekorasyon 100 ka bilog.
17 Ginpatindog niya ang mga haligi sa atubangan sang templo. Ang haligi
sa south gin-ngalanan niya nga Jakin, kag ang haligi sa north gin-ngalanan
niya nga Boaz.

4

Ang mga Kagamitan sang Templo
(1 Har. 7:23-51)

1 Nagpahimo man si Solomon sang saway nga halaran nga 30 feet
kuwadrado kag 15 feet ang kataason.
2 Nagpahimo man siya sang *dako nga suludlan sang tubig nga* daw kawa,
nga *ginatawag* Dagat. Ang kadalumon sini 7 feet kag 6 inches, ang
kasangkaron 15 feet, kag ang takos palibot 45 feet.
3 Napalibutan ini sang duha ka raya sang dekorasyon sa ubos lang sang
baba sini. Ini nga mga dekorasyon daw mga turo nga baka kag may ara
sang anom sini sa kada 1 foot palibot, kag naporma na ini nga daan upod sa
suludlan sang pagkahimo sini.
4 Nagatungtong ang suludlan sa likod sang dose ka turo nga baka *nga*
saway nga nagatalikdanay. Ang tatlo ka baka nagaatubang sa north, ang
tatlo sa west, ang tatlo sa south, kag ang tatlo sa east.
5 Ang kadamulon sang suludlan 3 inches, kag ang baba sini daw pareho
sa baba sang tasa nga *nagakurba paguwa* pareho sa nagabuskad nga lily.
Kag puwede ini masudlan sang mga 17,500 ka galon nga tubig.
6 Nagpahimo man siya sang napulo ka labador para hulugasan sang mga
halad nga ginasunog. Ginbutang ang lima sa south kag ang lima sa north.

Ang *tubig sa suludlan nga ginatawag* Dagat amo ang ginagamit sang mga pari para magpanghugas sang ila kaugalingon.
7 Nagpahimo man siya sang napulo ka bulutangan sang suga nga
bulawan suno sa plano, kag ginbutang ini sa templo, lima sa south kag lima
sa north.
8 Nagpahimo man siya sang napulo ka lamisa kag ginbutang ini sa
templo, lima sa south kag lima sa north. Nagpahimo man siya sang 100 ka
yahong nga bulawan *nga ginagamit sa pagpangwisik*.
9 Nagpahimo man siya sang ugsaran sang mga pari kag malapad nga
ugsaran sa guwa. Ginpahimuan niya sang mga puwertahan ang mga
alagyan pasulod sa ugsaran kag ginpahaklapan sang saway.
10 Ginbutang niya ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat sa
southeast nga corner sang templo.
11 Nagpahimo man siya sang mga kolon, mga pala, kag mga yahong *nga*
ginagamit sa pagpangwisik.

Natapos gid man ang tanan nga ginpahimo ni Solomon kay Huram para
sa templo sang Dios. *Amo ini ang iya mga ginpahimo*:
12 ang duha ka haligi;
ang duha ka daw yahong nga ulo-ulo sa ibabaw sang mga haligi;
ang duha ka nagatinabid nga mga kulokadena nga dekorasyon sa mga
ulo-ulo sang mga haligi;
13 ang 400 ka *puloprutas nga* pomegranata (nagakabit ang duha ka raya
sini sa kada nagatinabid nga mga kulokadena nga nagapalibot sa
ulo-ulo sang mga haligi);
14 ang mga karo kag mga labador sini;
15 ang *suludlan sang tubig nga ginatawag* Dagat kag ang tulungtungan
sini nga dose ka turo nga baka;
16 ang mga kolon, mga pala, mga dalagko nga mga tinidor para sa karne,
kag ang iban pa nga mga kagamitan.

Ini tanan nga butang nga para sa templo sang GINOO, nga ginhimo ni
Huram para kay Haring Solomon, puro saway nga ginpahining.
17 Ginpahimo ini ni Haring *Solomon* paagi sa hurmahan nga didto sa
Kapatagan sang Jordan, sa tunga sang Sucot kag Zaretan.
18 Tama gid kadamo ang mga saway nga gin-gamit ni Solomon, gani wala
mahibalui kon pila ini tanan ka kilo.
19 Nagpahimo man si Solomon sang sini nga mga kagamitan para sa
templo sang Dios:
ang bulawan nga halaran;
ang mga lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga ginahalad sa
presensya sang Dios;
20 ang mga tulungtungan sang suga nga puro bulawan kag ang mga suga
sini nga ginapasiga sa atubangan sang Labing Balaan nga lugar suno sa
pagsulundan parte sini;
21 ang dekorasyon nga mga bulak, ang mga suga kag ang mga kimpit, nga
puro tanan bulawan;
22 ang mga pang-utod sa pabilo, mga yahong *nga ginagamit sa*
pagpangwisik, mga suludlan sang insenso, kag mga bulutangan sang
baga, nga puro man tanan bulawan;
ang mga puwertahan sang templo kag ang mga puwertahan pasulod sa
Labing Balaan nga Lugar, nga nahaklapan sang bulawan.

5

1 Sang matapos na ni Solomon ang tanan nga obra sa templo sang GINOO,
gindala niya sa mga bodega sang templo ang mga butang nga gindedikar
sang iya amay nga si David—ang mga pilak, mga bulawan, kag ang tanan
nga kagamitan.

Gindala sa Templo ang Kahon sang Kasugtanan (1 Har. 8:1-9)

2 Ginpatawag ni *Haring* Solomon sa Jerusalem ang mga manugdumala
sang Israel kag ang tanan nga pangulo sang mga tribo kag mga pamilya sa
Israel sa pagkuha sang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO halin sa Zion,
ang Banwa ni David.*
3 Nagkadto sila tanan kay Haring *Solomon* sang tion sang Piesta *sang
Pagpatindog sang mga Payag*, sang ikapito nga bulan.
4-5 Sang makatipon na ang tanan nga manugdumala sang Israel, ginkuha
sang mga pari kag sang mga Levita ang Kahon, pati ang Tolda nga
Ginapakigkitaan kag ang mga balaan nga kagamitan sini, kag gindala nila
ini tanan pataklad *sa templo*.
6 Naghalad si Haring Solomon kag ang bilog nga komunidad sang Israel
sa atubangan sang Kahon *sang Kasugtanan*. Puwerte gid kadamo sang
karnero kag baka nga ila ginhalad; indi ini maisip.
7 Dayon gindala sang mga pari ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO
sa iya nga lugar didto sa pinakasulod sang templo, sa Labing Balaan nga
Lugar, *kag ginbutang* sa idalom sang mga pakpak sang mga kerubin.
8 Nagahumlad ang mga pakpak sang mga kerubin, gani natabunan ang
Kahon kag ang iya sini nga mga tukon nga pangtuwang.
9 Ini nga mga tukon puwerte kalaba, nga ang iya mga punta nga lapaw sa
Kahon makita sa Balaan nga Lugar, sa atubangan sang pinakasulod sang
templo, pero indi ini makita sa guwa sang Balaan nga Lugar. Kag ari pa ini
hasta subong.
10 Wala sing iban nga sulod ang Kahon luwas sa duha ka malapad nga
mga bato nga ginbutang ni Moises sang didto siya sa Horeb, sa diin ang
GINOO naghimo sang kasugtanan sa mga Israelinhon sang nagguwa sila sa
Egypt.
11 Pagkatapos sadto, nagguwa ang mga pari sa Balaan nga Lugar. Ang
tanan nga pari nga ara didto nagpakatinlo,† tion man nila sa pag-alagad
ukon indi.
12 Ang mga musikero nga mga Levita nga sila ni Asaf, Heman, Jedutun,
kag ang ila mga anak nga lalaki kag mga paryente nagtindog sa east sang
halaran. Nagabayo sila sang maayo nga klase nga linen kag nagatukar sang
mga cymbals, arpa, kag lira. Ginaupdan sila sang 120 ka pari nga
nagatrumpeta.
13 Ang mga manugkanta nagadayaw kag nagapasalamat sa GINOO nga
ginatukaran sang mga trumpeta, cymbals, kag sang iban pa nga mga
instrumento. Amo ini ang ila ginakanta:
"Maayo ang GINOO;
ang iya gugma wala sing katapusan."
Dayon may panganod nga naglikop sa templo sang GINOO.

---

* **5:2** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 9:24. † **5:11** *nagpakatinlo:* buot silingon, *naghimo sila sang seremonya nga para mangin takos sila sa Dios*

14 Indi na makahimo ang mga pari sang ila buluhaton *sa templo* tungod
sang panganod, kay ang gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa
iya templo.

6

1 Dayon nagpangamuyo si Solomon, "GINOO nagsiling ka nga mapuyo ka
sa gal-om.
2 Karon nakapahimo na ako sang matahom gid nga templo para sa imo,
nga sa diin makapuyo ka hasta san-o."

Ang Mensahi ni Solomon sa Katawhan sang Israel
(1 Har. 8:14-21)

3 Dayon nag-atubang si Haring *Solomon* sa bilog nga komunidad sang
Israel nga nagatindog didto, kag ginbendisyunan niya sila.
4 Nagsiling siya, "Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel. Gintuman
niya ang iya ginpromisa sa akon amay nga si David. Nagsiling siya sadto,
5 'Halin sang tion nga ginpaguwa ko ang akon katawhan sa Egypt, wala
ako nagpili sang siyudad sa bisan ano nga tribo sang Israel agod
patindugan sang templo para sa akon kadungganan, kag wala man ako
nagpili sang hari nga magdumala sa akon katawhan nga mga Israelinhon.
6 Pero karon ginpili ko ang Jerusalem bilang lugar nga sa diin padunggan
ako, kag ginpili ko si David nga magdumala sa akon katawhan nga mga
Israelinhon.'
7 "Gusto gid sang akon amay nga si David nga magpatindog sang templo
para sa kadungganan sang GINOO, ang Dios sang Israel.
8 Pero nagsiling ang GINOO sa iya, 'Maayo man ina nga nagahandom ka
gid sa pagpatindog sang templo para sa akon kadungganan.
9 Pero indi ikaw ang magapatindog sini kundi ang imo mismo anak. Siya
ang magapatindog sang templo para sa akon kadungganan.'
10 "Gintuman sang GINOO ang iya ginpromisa. Ako ang nagbulos sa akon
amay nga si David bilang hari sang Israel, suno sa ginpromisa sang GINOO.
Kag ginpatindog ko ang templo para sa kadungganan sang GINOO, ang Dios
sang Israel.
11 Didto ko ginbutang ang Kahon nga sa diin nabutang ang Kasugtanan
sang GINOO nga iya ginhimo sa katawhan sang Israel."

Ang Pangamuyo ni Solomon para sa Katawhan sang Israel
(1 Har. 8:22-53)

12 Sa presensya sang bilog nga komunidad sang Israel, nagtindog si
Solomon sa atubangan sang halaran sang GINOO kag ginbayaw niya ang iya
mga kamot.
13 Nagtindog siya sa saway nga entablado nga iya ginpahimo. Ini nga
entablado may kalabaon kag kasangkaron nga 7 feet kag 6 inches, kag may
kataason nga 4 feet kag 6 inches. Pagkatapos nagluhod si Solomon sa
atubangan sang komunidad sang Israel nga nagabayaw sang iya mga
kamot.
14 Kag nagpangamuyo siya:
"O GINOO, Dios sang Israel, wala sing Dios nga pareho sa imo sa langit
ukon sa duta. Ginatuman mo ang imo kasugtanan kag ginapakita mo ang
imo gugma sa imo mga alagad nga nagasunod sa imo sa bug-os nila nga
tagipusuon.
15 Gintuman mo ang imo ginpromisa sa imo alagad nga si David nga akon
amay. Ikaw mismo ang nagpromisa sina, kag ikaw man mismo ang
nagtuman sina subong nga adlaw.

16 Kag karon, GINOO, Dios sang Israel, tumana pa gid ang imo ginpromisa
sa imo alagad nga si David nga akon amay sang nagsiling ka sa iya, 'Indi ka
madulaan sang kaliwat nga magabulos sa imo bilang hari sa Israel kon
maayo lang ang pagsunod sang imo mga kaliwat sa akon kasuguan pareho
sang imo ginhimo.'
17 Gani karon, O GINOO, Dios sang Israel, tumana ang imo ginpromisa sa
imo alagad nga si David *nga akon amay*.

18 "Pero makaestar gid bala ikaw, O Dios, diri sa kalibutan upod sa mga
tawo? Indi gani ikaw makaigo sa langit bisan sa pinakamataas nga parte
sang langit, ano pa ayhan sa templo nga ginpatindog ko?
19 Pero pamatii ako nga imo alagad sa akon pagpangamuyo kag
pagpakitluoy. O GINOO nga akon Dios, pamatii ang akon pagpanawag kag
pagpangamuyo sa imo presensya.
20 Kabay pa nga bantayan mo ining templo adlaw-gab-i, ining lugar nga
nagsiling ka nga diri ikaw padunggan. Kabay pa nga pamatian mo ako nga
imo alagad sa akon pagpangamuyo nga nagaatubang sa sini nga lugar.
21 Pamatii ang akon mga pangabay kag ang mga pangabay sang imo
katawhan nga mga Israelinhon samtang nagapangamuyo kami nga
nagaatubang sa sini nga lugar. Pamatii kami dira sa imo puluy-an sa langit.
Kag kon mabatian mo kami, patawara *kami*.

22 "Kon ang isa ka tawo gin-akusar nga nakasala sa iya isigkatawo, kag
ginpakadto siya sa imo halaran sa sini nga templo sa pagsumpa *nga*
inosente siya,
23 pamatii *ini nga kaso* dira sa langit kag hukmi ang imo mga alagad.
Siluti ang nakasala suno sa iya binuhatan, kag hilwaya ang wala sing sala
para magaguwa nga inosente siya.

24 "Kon ang imo katawhan nga mga Israelinhon mapierdi sang ila mga
kaaway tungod kay nakasala sila sa imo, kag kon magbalik sila sa imo kag
magdayaw sa imo kag magpangamuyo sa sini nga templo,
25 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila sa ila sala kag dal-a sila
pabalik sa duta nga ginhatag mo sa ila mga katigulangan.

26 "Kon indi mo pagpaulanon tungod kay nakasala sa imo ang imo
katawhan, kag kon magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga lugar
kag magdayaw sa imo, kag maghinulsol sa ila mga sala tungod kay
ginsilutan mo sila,
27 pamatii sila dira sa langit. Patawara sila nga imo mga alagad, ang imo
katawhan nga mga Israelinhon. Tudlui sila sang matarong nga pagkabuhi,
kag padal-i sang ulan ang duta nga imo ginhatag sa ila nga ila
panag-iyahan.

28 "Kon may mag-abot nga gutom sa duta *sang imo katawhan*, ukon
kahalitan, ukon mainit nga hangin, ukon peste sa mga tanom pati na mga
apan kag mga ulod, ukon kibunon sila sang mga kaaway sa bisan diin sa ila
mga banwa, ukon mag-abot sa ila ang bisan ano nga balatian,
29 kag kon may ara sa ila nga magpangamuyo ukon magpangabay sa imo,
pamatii sila. Kon ginakilala nila nga tungod sa ila mga sala nag-abot ining
mga pag-antos kag kasakit sa ila, kag magpangamuyo sila nga nagabayaw
sang ila mga kamot, nga nagaatubang sa sini nga templo,
30 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Patawara sila, kag himua sa
kada isa sa ila ang nagakabagay sa ila mga binuhatan, kay nahibaluan mo
ang tagsa nila ka tagipusuon. Matuod nga ikaw gid lang ang nakahibalo
sang tagipusuon sang tanan nga tawo.

31 *Himua ina* para magtahod sila sa imo kag magsunod sa imo mga
pamaagi samtang nagaestar sila sa duta nga ginhatag mo sa amon mga
katigulangan.
32 "Kon ang *mga* indi Israelinhon nga nagaestar sa malayo nga lugar
makabati sang imo pagkabantog kag pagkagamhanan, kag magkadto sila
diri kag magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga templo,
33 pamatii sila dira sa imo puluy-an sa langit. Kag himua ang bisan ano
nga ila ginapangabay, para ang tanan nga tawo sa kalibutan makakilala sa
imo kag magtahod sa imo pareho sang imo katawhan nga mga Israelinhon,
kag para mahibaluan nila nga ginpatindog ko ini nga templo para sa imo
kadungganan.
34 "Kon ang imo katawhan magalakat sa pagpakig-away suno sa imo
mando, kag kon magpangamuyo sila sa imo nga nagaatubang sa sini nga
siyudad nga imo ginpili kag sa *templo nga* akon ginpatindog para sa imo
kadungganan,
35 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa langit, kag
hatagi sila sang kadalag-an.*
36 "Kon makasala sila sa imo—kay wala man sing bisan sin-o nga wala
nagakasala—kag sa imo kaakig ginpapierdi mo sila sa ila mga kaaway kag
ginbihag nila sila sa malayo ukon sa malapit nga lugar,
37 kag kon sa ulihi magbag-o ang ila mga tagipusuon didto, kag
maghinulsol sila kag magpakitluoy sa imo nga nagasiling, 'Nakasala kami,
kag malain ang amon mga ginhimo,'
38 *pamatii ang ila pangamuyo*. Kon magbalik sila sa imo sa bug-os nila nga
tagipusuon kag hunahuna didto sa lugar nga sa diin ginbihag sila, kag
magpangamuyo sila nga nagaatubang sa sini nga duta nga ginhatag mo sa
ila mga katigulangan, sa sini nga siyudad nga imo ginpili, kag sa templo nga
akon ginpatindog para sa imo kadungganan,
39 pamatii ang ila mga pangamuyo kag mga pangabay dira sa imo
puluy-an sa langit, kag hatagi sila sang kadalag-an. Patawara sila sa ila mga
sala kontra sa imo.
40 "O Dios ko, kabay pa nga talupangdon mo ang mga pangamuyo nga
ginahimo sa sini nga lugar.
41 "Kag karon, GINOONG Dios, kadto ka na *sa templo,* sa lugar nga imo
palahuwayan, nga sa diin nabutang ang Kahon *sang Kasugtanan nga*
simbolo sang imo gahom. Kabay pa nga maeksperiensyahan sang imo mga
pari ang imo pagluwas sa ila, kag magkalipay ang imo matutom nga
katawhan sa imo kaayo.
42 O GINOONG Dios, indi pag-isikway ang imo pinili nga hari. Dumduma
ang imo gugma kay David nga imo alagad."

7

Ang Pagdedikar sang Templo
(1 Har. 8:62-66)

1 Pagkatapos pangamuyo ni Solomon, may kalayo nga nagpanaog halin
sa langit nga naglamon sang halad nga ginasunog kag sang iban pa nga mga
halad, kag ang gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa templo.
2 Indi makasulod ang mga pari sa templo sang GINOO tungod kay ang
gamhanan nga presensya sang GINOO naglikop sa templo.

---

* **6:35** *hatagi...kadalag-an:* ukon, *himua ang husto para sa ila.* Amo man sa bersikulo 39.

3 Sang makita sang tanan nga Israelinhon ang kalayo nga nagpanaog kag
ang gamhanan nga presensya sang GINOO sa ibabaw sang templo,
nagluhod sila kag nagsimba sa GINOO nga may pagpasalamat. Siling nila,
"Maayo ang GINOO;
ang iya gugma wala sing katapusan."
4 Dayon naghalad sa GINOO si Haring *Solomon* kag ang tanan nga katawhan.
5 Naghalad sila sing 22,000 ka baka kag 120,000 ka karnero kag kanding. Sa
sini nga paagi, gindedikar sang hari kag sang tanan nga katawhan ang
templo sang Dios.
6 Nagpuwesto ang mga pari *sa templo*, kag amo man ang mga Levita nga
nagakanta, "Ang iya gugma wala sing katapusan." Ginatukaran nila ang
kanta sang mga instrumento nga ginpahimo ni Haring David sa pagdayaw
sa GINOO. Sa atubangan sang mga Levita, ang mga pari nagapatunog man
sang ila mga trumpeta samtang nagatindog ang tanan nga Israelinhon.
7 Gindedikar ni Solomon ang ugsaran nga ara sa atubangan sang templo
sang GINOO. Naghalad sila ni Solomon didto sang mga halad nga
ginasunog, mga halad nga regalo, kag mga tambok nga bilang halad para sa
maayo nga relasyon. Kay ang sawáy nga halaran nga iya ginpahimo tama
kagamay para sa sini nga mga halad.
8 Nagsaulog pa gid si Solomon kag ang tanan nga Israelinhon sang Piesta
sang Pagpatindog sang mga Payag sing pito ka adlaw. Madamo gid nga mga
katawhan ang nagtilipon halin sa Lebo Hamat *sa north* hasta sa ililigan
sang tubig sang Egypt *sa south*.
9 Sang ikawalo nga adlaw, naghiwat sila sang katapusan nga pagtilipon,
kay ginselebrar nila ang pagdedikar sang halaran *kag sang bilog nga*
templo sa sulod sang pito ka adlaw, kag ang Piesta *sang Pagpatindog sang*
mga Payag sa sulod man sang pito ka adlaw.
10 Pagkasunod nga adlaw, nga amo ang ika-23 nga adlaw sang ikapito nga
bulan, ginpapuli ni Solomon ang mga tawo. Nagpalauli sila nga malipayon
gid tungod sa *tanan nga* kaayo nga ginhimo sang GINOO kay David kag kay
Solomon, kag sa iya katawhan nga mga Israelinhon.

Nagpakita ang Dios kay Solomon
(1 Har. 9:1-9)

11 Gani natapos ni Solomon ang pagpatindog sang templo sang GINOO kag
sang iya palasyo. Nahuman niya ang tanan niya nga ginplano para sa sini.
12 Dayon isa ka gab-i, nagpakita ang GINOO sa iya kag nagsiling,
"Nabatian ko ang imo pangamuyo kag ginpili ko ini nga templo bilang
lugar nga halaran sang mga halad.
13 "Halimbawa indi ko pagpaulanon, ukon padal-an ko sang mga apan
ang duta sa pagkaon sang mga tanom sini, ukon padal-an ko ang akon
katawhan sang kahalitan,
14 kag kon ang akon katawhan nga akon gintawag* magpaubos sang ila
kaugalingon, magpangamuyo, magdangop sa akon, kag magbiya sa ila
malain nga mga ginahimo, pamatian ko sila sa langit kag patawaron ang ila
mga sala, kag dayon pakamaayuhon ko *liwat* ang ila duta.
15 Talupangdon ko sila kag pamatian ang ila mga pangamuyo sa sini nga
lugar,
16 kay ang ini nga templo ginpili ko kag ginseparar para sa akon agod
mangin lugar nga sa diin padunggan ako hasta san-o. Bantayan ko ini kag
atipanon permi.

* **7:14** *gintawag:* ukon, *ginpili;* ukon, *ginpanag-iyahan*

17 "Kag ikaw, kon magsunod ka sa akon pareho sang imo amay nga si
David, kag kon himuon mo ang tanan nga ginapahimo ko sa imo kag
tumanon ang akon mga pagsulundan kag mga sugo,
18 paharion ko ang imo mga kaliwat *hasta san-o*. Amo man ini ang akon
ginpromisa sa imo amay nga si David sang ginsilingan ko siya, 'Indi ka
madulaan sang kaliwat nga magahari sa Israel.'
19 Pero kon magtalikod kamo kag indi magtuman sang akon mga sugo
kag mga pagsulundan nga ginhatag ko sa inyo, kag kon mag-alagad kamo
kag magsimba sa iban nga mga dios,
20 pahalinon ko kamo sa akon duta nga ginhatag sa inyo, kag sikwayon ko
ining templo nga ginpili ko nga lugar nga sa diin padunggan ako. Dayon
yagutaon kag kadlawan ini sang tanan nga tawo.
21 Kag bisan matahom kag bantog ining templo, *gub-on ko ini*. Makibot
kag matingala gid ang tanan nga magaagi diri kag magasiling, 'Ngaa
ginhimo ini sang GINOO sa sini nga duta kag sa sini nga templo?'
22 Magasabat ang iban, 'Tungod kay ginsikway nila ang GINOO, ang Dios
sang ila mga katigulangan, nga nagpaguwa sa ila sa Egypt, kag nag-alagad
sila kag nagsimba sa iban nga mga dios. Amo ina nga ginpadal-an sila sang
GINOO sang sina nga mga kalaglagan.'"

8

Ang Iban pa nga Nahuman ni Solomon
(1 Har. 9:10-28)

1 Pagkatapos sang 20 ka tuig nga pagpatindog ni Solomon sang templo
sang GINOO kag sang iya palasyo,
2 ginpatindog niya liwat ang mga banwa nga ginhatag sa iya ni Hiram*
kag ginpaestaran sa mga Israelinhon.
3 Amo man ini ang tion nga ginsalakay ni Solomon kag gin-agaw ang
Hamat Zoba.
4 Ginpatindog man niya liwat ang Tadmor nga ara sa kamingawan kag
ang mga banwa sa Hamat nga bulutangan sang mga bodega.
5 Ginpabakod niya ang ibabaw kag idalom nga parte sang Bet Horon.
Ginpalibutan niya ini sang mga pader kag ginpabutangan sang mga
puwertahan nga may mga trangka.
6 Amo man ang ginhimo niya sa Baalat kag sa iban pa nga mga banwa
nga bulutangan sang iya mga bodega, mga karwahe kag mga kabayo.
Ginpatindog niya ang tanan nga luyag niya patindugon sa Jerusalem, sa
Lebanon, kag sa tanan nga duta nga sakop niya.
7-8 May mga katawhan pa nga indi Israelinhon nga nabilin sa Israel. Sila
amo ang mga kaliwat sang mga Hithanon, Amornon, Periznon, Hivhanon,
kag mga Jebusnon, nga wala maubos pamatay sang mga Israelinhon *sang*
pag-agaw nila sang duta sang Canaan. Ginhimo sila ni Solomon nga mga
ulipon kag ginpilit nga mag-obra, kag nagpabilin sila nga ulipon hasta
subong.
9 Pero wala paghimua ni Solomon nga ulipon ang bisan sin-o nga
Israelinhon. Sa baylo, ginhimo niya sila nga iya mga soldado, mga opisyal,
mga pangulo sang mga soldado, mga kumander sang iya mga karwahe, kag
mga manugkabayo.
10 Ang 250 sa ila ginhimo ni Haring Solomon nga mga opisyal nga
nagadumala sang mga nagaobra sa iya mga proyekto.

---

* **8:2** *Hiram:* ukon, *Huram*

11 Sang matapos na ang palasyo nga ginpahimo ni Solomon para sa iya
asawa nga anak sang hari sang Egypt,† ginsaylo niya ang iya asawa didto
halin sa Banwa ni David.‡ Kay siling niya, “Indi puwede nga mag-estar ang
akon asawa sa palasyo ni *Haring* David, kay balaan ini nga lugar tungod
didto anay ang Kahon sang GINOO.”
12 Dayon naghalad si Solomon sa GINOO sang mga halad nga ginasunog
didto sa halaran nga iya ginpatindog sa atubangan sang balkon sang
templo.
13 Gintuman niya ang sugo ni Moises nga maghalad suno sa kinahanglan
nga ihalad kada adlaw kag sa mga Adlaw nga Inugpahuway, sa Piesta sang
Pag-umpisa sang Bulan, kag sa sining tatlo ka natalana nga mga piesta kada
tuig: ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok, ang Piesta sang
Pag-ani, kag ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag.
14 Kag suno sa pagsulundan sang iya amay nga si David, gin-grupo niya
ang mga pari kag mga Levita para sa ila mga buluhaton. Ang mga Levita
amo ang nagapanguna sa mga tawo sa pagdayaw *sa Dios* kag sila ang
nagabulig sa mga pari sa ila buluhaton *sa templo* kada adlaw. Gin-grupo
man niya ang mga guwardya sang tagsa ka puwertahan *sang templo*, kay
amo ini ang sugo ni David nga alagad sang Dios.
15 Gintuman gid nila ni Solomon ang tanan nga sugo ni Haring *David*
parte sa mga pari kag mga Levita kag sa mga bodega.
16 Natapos ang tanan nga ginpahimo ni Solomon sa templo halin sang
pagbutang sang pundasyon hasta sang pagkahuman sini.
17 Dayon nagkadto si Solomon sa Ezion Geber kag sa Elat, sa baybayon
sang *Mapula nga Dagat, sa duta sang* Edom.
18 Ginpadal-an siya ni Hiram sang mga barko nga ginadumalahan sang
iya mismo mga opisyal nga mga eksperiensyado nga mga marinero. Ini sila
nagbiyahe upod sa mga tinawo ni Solomon pakadto sa Ofir. Kag sang
pagbalik nila may dala sila nga mga 16 ka tonelada nga bulawan, kag
gindala nila ini kay Haring Solomon.

9

Nagbisita ang Rayna sang Sheba kay Haring Solomon (1 Har. 10:1-13)

1 Sang mabatian sang rayna sang Sheba ang pagkabantog ni Solomon,
nagkadto siya sa Jerusalem para testingan ang kaalam ni Solomon paagi sa
mabudlay nga mga pamangkot. Nag-abot siya sa Jerusalem nga may upod
nga madamo nga tinawo, kag may dala siya nga mga camel nga kargado
sang mga *regalo nga* panakot, bulawan nga puwerte kadamo, kag
malahalon nga mga bato. Pagkitaay nila ni Solomon, ginpamangkot niya
siya sang tanan nga gusto niya nga ipamangkot.
2 Ginsabat ni Solomon ang tanan niya nga pamangkot kag wala gid sing
bisan ano nga butang nga indi niya mapaathag sa iya.
3 Sang mapamatud-an sang rayna sang Sheba ang kaalam ni Solomon,
kag sang makita niya ang katahom sang palasyo nga iya ginpatindog,
4 daw indi siya makapati. Amo man sang makita niya ang pagkaon sa
lamisa sang hari, ang pagdumala sang iya mga opisyal, ang pag-alagad
sang iya mga suluguon kag mga manugserbi sang iya ilimnon nga may
matahom nga mga uniporme, kag ang mga halad nga ginasunog nga iya
ginhalad sa templo sang GINOO.

† **8:11** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* ‡ **8:11** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1.

5 Nagsiling siya sa hari, “Matuod gid man ang nabatian ko sa akon nasyon
parte sa imo mga hinimuan kag kaalam.
6 Wala ako nagpati sini hasta nga nagkadto ako diri kag nakita ko ini
mismo. Ang matuod, wala gani sa katunga sang akon nabatian parte sa imo
ang akon nakita. Ang imo kaalam labaw pa sang sa akon nabatian.
7 Daw ano ka suwerte sang imo mga tinawo! Daw ano ka suwerte sang
imo mga opisyal nga nagaalagad sa imo kay permi nila mabatian ang imo
kaalam.
8 Dalayawon ang GINOO nga imo Dios, nga nalipay sa imo kag nagbutang
sa imo sa trono para maghari para sa iya. Tungod sa gugma sang imo Dios
sa Israel kag sa iya handom nga padayunon niya ini nga nasyon hasta
san-o, ginhimo niya ikaw nga hari sini, para himuon mo ang husto kag
matarong.”
9 Dayon ginhatagan niya si Haring *Solomon* sing mga lima ka tonelada
nga bulawan, madamo nga panakot kag malahalon nga mga bato. Wala na
gid sing may makatupong sa kadamuon sang panakot nga ginhatag sang
rayna sang Sheba kay Haring Solomon.
10 May dala man ang mga tinawo ni *Haring* Solomon kag ang mga tinawo
ni Hiram sang mga bulawan, mga kahoy nga almug, kag malahalon nga
mga bato halin sa Ofir.
11 Gin-gamit ni Haring *Solomon* ang mga kahoy nga almug nga mga
hagdanan sa templo sang GINOO kag sa palasyo, kag ang iban ginhimo nga
mga arpa kag mga lira para sa mga musikero. Wala gid sing pareho sina*
nga nakita sang una sa Juda.
12 Ginhatag ni Haring Solomon sa rayna sang Sheba ang bisan ano nga
ginpangayo niya. Mas sobra pa ang ginhatag ni Solomon sa iya sang sa
gindala niya. Dayon nagpuli ang rayna sa iya lugar upod sang iya mga
tinawo.

Ang Manggad ni Solomon
(1 Har. 10:14-29)

13 Kada tuig nagabaton si Solomon sing mga 23 ka tonelada nga bulawan,
14 wala labot sa mga buhis nga halin sa mga negosyante. Nagahatag man
sa iya sang mga bulawan kag pilak ang tanan nga hari sang Arabia kag ang
mga gobernador sang Israel.
15 Nagpahimo si Haring Solomon sang 200 ka dalagko nga mga taming
nga ang kada taming nahaklapan sing mga pito† ka kilo nga bulawan.
16 Nagpahimo man siya sang 300 ka magagmay nga mga taming nga ang
kada taming nahaklapan sing mga tatlo kag tunga‡ ka kilo nga bulawan.
Ginpabutang niya ini tanan didto sa parte sang palasyo nga ginatawag
Kagulangan sang Lebanon.
17 Nagpahimo man ang hari sang isa ka dako nga trono nga halin sa mga
bangkil sang mga elepante, kag ginhaklapan ini sang puro nga bulawan.
18 May anom ka halintang ang trono, kag may bulawan ini nga
tulungtungan sang tiil. Sa kada kilid sang halambuyan sini may ara nga
estatwa sang leon nga nagatindog.
19 Kag may ara man nga estatwa sang leon sa kada kilid sang halintang.
Dose tanan ka estatwa sa anom ka halintang. Wala sing may makapareho
sini nga trono sa bisan diin nga ginharian.

---

* **9:11** *sina:* Posible ang ginatumod amo ang almug, ukon ang mga instrumento, ukon ang mga hagdanan. † **9:15** *pito:* ukon, *tatlo kag tunga* ‡ **9:16** *tatlo kag tunga:* ukon, *lapit duha*

20 Ang tanan nga ilimnan ni Haring Solomon puro bulawan, kag ang
tanan nga kagamitan sa parte sang palasyo nga ginatawag Kagulangan
sang Lebanon puro man bulawan. *Wala ini ginhimo sa pilak kay* gamay
lang ang bili sang pilak sang panahon ni Solomon.
21 May mga barko man si Solomon nga pangnegosyo,§ nga ginadala sang
mga tinawo ni Hiram. Ini nga mga barko nagapuli isa ka bes sa kada tatlo
ka tuig, nga may dala nga mga bulawan, pilak, bangkil sang elepante, kag
dalagko kag magagmay nga klase sang mga amo.
22 Wala sing bisan sin-o nga hari sa kalibutan nga makatupong sa kaalam
kag sa manggad ni Haring Solomon.
23 Ang tanan nga hari sa kalibutan nagatinguha nga makita si Solomon
para makapamati sila sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa iya.
24 Kada tuig, ang kada isa nga nagabisita sa iya may dala nga mga
regalo—mga butang nga hinimo halin sa pilak kag bulawan, mga bayo, mga
armas, mga panakot, mga kabayo, kag mga mula.*
25 May 4,000 ka kuwadra si Solomon para sa iya mga kabayo kag mga
karwahe. May 12,000 siya ka kabayo† nga ginbutang niya sa mga banwa
nga bulutangan sang iya mga karwahe, kag ang iban didto sa iya sa
Jerusalem.
26 Ginsakop niya ang tanan nga hari halin sa Suba *sang Euphrates* hasta
sa duta sang mga Filistinhon kag sa border sang Egypt.
27 Sang panahon nga siya ang hari, ang pilak sa Jerusalem daw pareho
lang ka ordinaryo sa mga bato, kag ang kahoy nga sedro daw pareho
kabugana sa *ordinaryo nga mga* kahoy nga sikomoro sa mga bulobukid sa
west.
28 Ang mga kabayo ni Solomon naghalin pa sa Egypt kag sa iban pa nga
mga nasyon.

Ang Katapusan sang Paghari ni Solomon
(1 Har. 11:41-43)

29 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Solomon halin sa umpisa
hasta sa katapusan nasulat sa Sinulatan ni Propeta Natan, sa Mensahi ni
Ahia nga Taga-Shilo, kag sa Mga Palanan-awon ni Propeta Ido, nga
nagasugid man parte sa paghari ni Jeroboam nga anak ni Nebat.
30 Sa Jerusalem nag-estar si Solomon samtang nagahari siya sa bilog nga
Israel sa sulod sang 40 ka tuig.
31 Sang napatay siya, ginlubong siya sa banwa sang iya amay nga si
David. Kag si Rehoboam nga iya anak ang nagbulos sa iya bilang hari.

10

Nagrebelde ang Israel kay Rehoboam
(1 Har. 12:1-20)

1 Nagkadto si Rehoboam sa Shekem, nga sa diin nagtipon ang mga
Israelinhon sa pagproklamar sa iya nga hari.
2 Pagkabati sini ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nagbalik siya sa Israel.
(Kay sadto nga panahon didto siya nagaestar sa Egypt, nga sa diin
nagpalagyo siya kay Haring Solomon.)
3 Ginpatawag sang mga Israelinhon si Jeroboam, kag tanan sila nagkadto
kay Rehoboam kag nagsiling,

---

§ **9:21** *pangnegosyo:* sa Hebreo, *pa-Tarshish* * **9:24** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. † **9:25** *kabayo:* ukon, *manugkabayo*

4 “Mabug-at ang mga ginpatuman sang imo amay sa amon. Pero kon
pamag-anon mo, alagaran ka namon.”
5 Nagsabat si Rehoboam, “*Hatagi ninyo ako anay sang* tatlo ka adlaw *sa*
paghunahuna sini, pagkatapos balik kamo sa akon.” Gani nagpuli ang mga
tawo.
6 Nagpakigkita dayon si Haring Rehoboam sa mga manugdumala nga
nakaalagad sa iya amay nga si Solomon sang buhi pa siya. Nagpamangkot
si Rehoboam sa ila, “Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa
ginapangabay sang sadto nga mga tawo?”
7 Nagsabat sila, “Kon ipakita mo ang imo kaayo sa ila, kag ihatag mo sa ila
ang ila ginapangabay, magaalagad sila sa imo hasta san-o.”
8 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ila laygay, sa baylo
nagpakigkita siya sa iya katubo-tubo nga mga pamatan-on nga nagaalagad
sa iya.
9 Nagpamangkot siya sa ila, “Ano bala ang inyo malaygay nga isabat ko sa
ginapangabay sang sadto nga mga tawo? Nagapangabay sila sa akon nga
pamag-anan ko ang mabug-at nga mga ginpatuman sang akon amay sa ila.”
10 Nagsabat ang mga pamatan-on, “Amo ini ang isabat mo sa sadto nga
mga tawo nga nagapangabay sa imo: ‘Ang akon kamalingking mas dako pa
sa hawak sang akon amay.
11 *Ang buot ko silingon nga* mas mabug-at pa ang ipatuman ko sa inyo
sang sa ginpatuman sang akon amay. Kon ginhanot kamo sang akon amay
sang latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga
metal.*’ ”
12 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagbalik si Jeroboam kag ang mga
tawo kay Haring Rehoboam, suno sa ginsiling sang hari sa ila.
13 Pero wala pagtumana ni Rehoboam ang ginlaygay sa iya sang mga
manugdumala. Sa baylo, ginhambalan niya sing masakit ang mga tawo
14 suno sa ginlaygay sang mga pamatan-on. Nagsiling siya sa ila,
“Mabug-at ang ginpatuman sang akon amay sa inyo, pero mas mabug-at pa
gid ang ipatuman ko sa inyo. Kon ginhanot kamo sang akon amay sang
latigo, hanuton ko kamo sang putik nga may matalom nga mga metal.”
15 Gani wala magpamati ang hari sa *pangabay sang* mga tawo, kay ini
pagbuot sang Dios para matuman ang iya ginsiling kay Jeroboam nga anak
ni Nebat paagi kay Ahia nga taga-Shilo.
16 Sang mareyalisar sang mga Israelinhon nga wala sila pagpamatii sang
hari, nagsiling sila sa hari, “Wala kami labot sa *imo nga kaliwat ni* David!
Bahala ka na sa imo ginharian! Dali kamo mga Israelinhon, mapuli kita!”
Gani nagpalauli ang mga Israelinhon.
17 Ang mga Israelinhon lang nga nagaestar sa mga banwa sang Juda amo
ang padayon nga gindumalahan ni Rehoboam.
18 Karon, ginpakadto ni Haring Rehoboam *sa mga Israelinhon* si
Adoniram,† ang manugdumala sang mga tawo nga ginapilit nga mag-obra.
Pero ginbato siya sang mga Israelinhon hasta nga napatay. Dayon
nagdali-dali sakay si Haring Rehoboam sa iya karwahe kag nagpalagyo sa
Jerusalem.
19 Bisan hasta subong nagarebelde ang mga Israelinhon sa mga kaliwat
ni David.

---

* **10:11** *putik nga may matalom nga mga metal:* sa literal, *mga iwi-iwi.* Amo man sa bersikulo 14.
† **10:18** *Adoniram:* ukon, *Hadoram*

11

Ginpaandaman ni Shemaya si Rehoboam
(1 Har. 12:21-24)

1 Pag-abot ni Rehoboam sa Jerusalem, gintipon niya ang maayo gid nga
mga soldado sang mga tribo sang Juda kag Benjamin. Nakatipon siya sang
180,000 ka soldado sa pagpakig-away kontra sa katawhan sang Israel kag
sa pagbawi sang iya ginharian.
2 Pero nagsiling ang GINOO kay Shemaya nga iya alagad,
3 "Hambala si Haring Rehoboam sang Juda, nga anak ni Solomon, kag ang
tanan nga Israelinhon sa Juda kag Benjamin
4 nga *ako,* ang GINOO, nagasiling: 'Indi kamo magpakig-away sa inyo
kadugo. Magpuli kamo, kay pagbuot ko ini tanan.'" Gintuman nila ang
GINOO kag wala nila ginsalakay si Jeroboam.

5 Nagpabilin si Rehoboam sa Jerusalem kag ginpabakod niya ang ini nga
mga banwa sa pagprotektar sang Juda:
6 Betlehem, Etam, Tekoa,
7 Bet Zur, Soco, Adulam,
8 Gat, Maresha, Zif,
9 Adoraim, Lakish, Azeka,
10 Zora, Ayalon, kag Hebron. Amo ini ang napaderan nga mga banwa sa
Juda kag Benjamin.
11 Ginpapag-on niya ang mga pader sini kag nagbutang siya sang mga
kumander sa sini nga mga banwa. Ini sila ginhatagan niya sang mga
pagkaon, lana sang olibo kag bino.
12 Ginpabutangan niya ini nga mga banwa sang mga taming kag mga
bangkaw bilang dugang nga depensa. Gani ang Juda kag ang Benjamin
padayon nga nangin sakop niya.

13 Ang mga pari kag mga Levita nga nagaestar sa iban nga mga tribo sang
Israel nagdampig kay Rehoboam.
14 Ini nga mga kaliwat ni Levi naghalin sa ila balay kag duta kag nagsaylo
sa Juda kag Jerusalem tungod kay ginsikway sila ni Jeroboam kag sang iya
mga anak bilang mga pari sang GINOO.
15 Nagbutang si Jeroboam sang iya kaugalingon nga mga pari sa mga
simbahan sa mataas nga mga lugar, nga sa diin nagasimba sila sa ila mga
dios-dios nga kanding kag baka nga ginpahimo ni Jeroboam.
16 Ang mga Israelinhon sa iban nga mga tribo sang Israel nga gusto gid
magdangop sa GINOO, ang Dios sang Israel, nagsunod sa mga kaliwat ni
Levi sa Jerusalem, para makahalad sila sang mga halad sa GINOO, ang Dios
sang ila mga katigulangan.
17 Ginpabakod nila ang ginharian sang Juda, kag sa sulod sang tatlo ka
tuig ginsuportaran nila si Rehoboam nga anak ni Solomon. Nagsunod sila
sa GINOO pareho sang ila ginhimo sang paghari ni David kag ni Solomon.

Ang Pamilya ni Rehoboam

18 Ginpangasawa ni Rehoboam si Mahalat, nga ang iya amay si Jerimot
nga anak ni David kag ang iya iloy si Abihail nga anak ni Eliab kag apo ni
Jesse.
19 Si Rehoboam kag si Mahalat may tatlo ka anak nga lalaki nga sila ni
Jeush, Shemaria, kag Zaham.
20 Ginpangasawa man ni Rehoboam si Maaca nga anak ni Absalom. Ang
ila mga anak nga lalaki amo sila ni Abia, Atai, Ziza, kag Shelomit.

21 Mas palangga ni Rehoboam si Maaca sang sa iban niya nga mga asawa.
May 18 ka asawa si Rehoboam kag may 60 pa gid siya ka asawa nga
suluguon. Kag ang iya mga anak 28 ka lalaki kag 60 ka babayi.
22 Ang anak niya kay Maaca nga si Abia amo ang ginpili niya nga pangulo
sang iya mga anak nga prinsipe, nga nagakahulugan nga siya ang
magabulos sa iya bilang hari.
23 Mainalamon nga ginhatagan ni Rehoboam sang katungdanan ang iban
pa niya nga mga anak. Ginpadumala niya sila sa tanan nga napaderan nga
mga banwa sang Juda kag Benjamin. Ginhatagan niya sila sang ila mga
kinahanglanon kag sang madamo nga asawa.

12

Ginsalakay ni Haring Shishak sang Egypt ang Jerusalem
(1 Har. 14:25-28)

1 Sang mabakod na ang paghari ni Rehoboam kag gamhanan na siya,
ginsikway niya kag sang bilog nga Israel ang kasuguan sang GINOO.
2 Tungod nga indi sila matutom sa GINOO, ginsalakay ni Haring Shishak
sang Egypt ang Jerusalem sang ikalima nga tuig sang paghari ni Rehoboam.
3 May dala si Shishak nga 1,200 ka karwahe, 60,000 ka manugkabayo, kag
puwerte kadamo nga mga soldado, nga ang iban sa ila halin pa sa Libya,
Sukot, kag Ethiopia.*
4 Ginsakop ni Shishak ang napaderan nga mga banwa sang Juda kag
nagpadayon sila sa pagsalakay pakadto sa Jerusalem.
5 Dayon nagkadto si Propeta Shemaya kay Rehoboam kag sa mga pangulo
sang Juda, nga nagpalalagyo sa Jerusalem tungod sa kahadlok kay Shishak.
Nagsiling si Shemaya sa ila, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Ginsikway
ninyo ako, gani karon pabay-an ko kamo kay Shishak."
6 Nagpaubos sang ila kaugalingon ang hari kag ang mga pangulo sang
Israel. Nagsiling sila, "Matarong ang GINOO!"
7 Sang makita sang GINOO nga nagpaubos sila sang ila kaugalingon,
nagsiling ang GINOO paagi kay Shemaya, "Tungod nga nagpaubos sila sang
ila kaugalingon, indi ko sila paglaglagon kundi hilwayon ko sila sa indi
madugay. Indi ko pag-ipaagom ang akon kaakig sa Jerusalem paagi kay
Shishak.
8 Pero ipasakop ko sila sa iya para makatuon sila nga mas maayo ang
mag-alagad sa akon sang sa mag-alagad sa mga dutan-on nga mga hari."
9 Sang ginsalakay ni Haring Shishak sang Egypt ang Jerusalem,
ginpanguha niya ang mga manggad sa templo sang GINOO kag sa palasyo.
Ginkuha niya ang tanan, pati na ang mga taming nga bulawan nga
ginpahimo ni Solomon.
10 Gani nagpahimo si Haring Rehoboam sang mga taming nga saway sa
pag-ilis sadto nga mga taming, kag gin-intrigar niya ini sa mga opisyal sang
mga guwardya nga nagabantay sa puwertahan sang palasyo.
11 Kag kon magkadto ang hari sa templo sang GINOO, nagaupod sa iya ang
mga guwardya nga nagadala sang sini nga mga taming, kag pagkatapos
ginabalik man nila ini sa ila kuwarto.
12 Tungod nga nagpaubos si Rehoboam sang iya kaugalingon, nadula ang
kaakig sang GINOO sa iya, kag wala siya malaglag sing bug-os. Sa matuod
lang, may ara pa gid man nga kaayuhan sa Juda.
13 Nagbakod ang pagdumala ni Haring Rehoboam kag nagpadayon siya
sa paghari didto sa Jerusalem. Nagaedad siya sing 41 sang nangin hari siya,

* **12:3** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

kag naghari siya sing 17 ka tuig sa Jerusalem, ang siyudad nga ginpili sang GINOO sa tanan nga tribo sang Israel nga sa diin padunggan siya. Ang ngalan sang iloy ni Rehoboam amo si Naama, nga isa ka Ammonhon.
14 Naghimo sing malain si Rehoboam tungod nga wala siya naghandom
sa pagdangop sa GINOO.
15 Ang estorya parte sa paghari ni Rehoboam halin sa umpisa hasta sa
katapusan nasulat sa Libro ni Propeta Shemaya kag Libro ni Propeta Iddo,
nga listahan sang mga kaliwat. Permi lang sadto nagainaway si Rehoboam
kag si Jeroboam.
16 Sang napatay si Rehoboam, ginlubong siya sa Banwa ni David. Kag si
Abia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

13

Ang Paghari ni Abia sa Juda
(1 Har. 15:1-8)
1 Nangin hari sang Juda si Abia sang ika-18 nga tuig sang paghari ni
Jeroboam *sa Israel*.
2 Sa Jerusalem *nag-estar si Abia, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka
tuig. Ang iya iloy amo si Maaca* nga anak ni Uriel nga taga-Gibeah.
Nag-inaway si Abia kag si Jeroboam.
3 Nagsalakay si Abia upod ang 400,000 ka maisog nga mga soldado, kag
nagpreparar si Jeroboam sang 800,000 ka maisog nga mga soldado sa
pagpakig-away.
4 Pag-abot nila ni Abia sa kabukiran sang Efraim, nagtindog si Abia sa
Bukid sang Zemaraim kag nagsinggit kay Jeroboam kag sa mga taga-Israel,
"Pamati kamo sa akon.
5 Wala bala kamo kahibalo nga ang GINOO, ang Dios sang Israel, naghimo
sang wala sing katapusan nga kasugtanan kay David nga siya kag ang iya
mga kaliwat amo ang maghari sa Israel hasta san-o?
6 Pero ikaw Jeroboam nga anak ni Nebat nagrebelde sa imo agalon nga si
Solomon nga anak ni David.
7 Nag-upod sa imo ang dungol kag wala sing pulos nga mga tawo, kag
nagkontra kay Rehoboam nga anak ni Solomon sang bata pa sadto si
Rehoboam kag wala pa sing eksperiensya kag wala sing ikasarang sa
pagbato sa inyo.
8 Kag karon gusto ninyo nga kontrahon ang ginharian sang GINOO nga
gintugyan sa kaliwat ni David. *Nagapabugal* kamo nga madamo ang inyo
mga soldado kag dala ninyo ang bulawan nga mga baka nga ginpahimo ni
Jeroboam bilang inyo mga dios.
9 Ginpalayas ninyo ang mga pari sang GINOO, nga mga kaliwat ni Aaron,
kag ang mga Levita. Kag nagpili kamo sang inyo kaugalingon nga mga pari
pareho sang ginahimo sang iban nga mga nasyon. Ang bisan sin-o nga may
turo nga baka kag pito ka karnero puwede na idedikar bilang pari sang
inyo indi matuod nga mga dios.
10 "Pero kami ya, ang GINOO amo ang amon Dios, kag wala namon siya
ginsikway. Ang *amon* mga pari nga nagaalagad sa GINOO mga kaliwat ni
Aaron, kag ginabuligan sila sang mga Levita.
11 Kada aga kag gab-i nagahalad sila sa GINOO sang mga halad nga
ginasunog kag sang mahamot nga insenso. Nagabutang sila sang tinapay sa
lamisa nga ginakabig nga matinlo. Kag kada gab-i ginasindihan nila ang
mga suga nga ara sa bulawan nga mga tulungtungan. Ginatuman namon

* **13:2** *Maaca:* ukon, *Micaya*

ang mga sugo sang GINOO nga amon Dios. Pero kamo ya ginsikway ninyo siya.
12 Ang Dios kaupod namon; siya ang amon pangulo. Magapatunog ang
iya mga pari sang mga trumpeta sa pagpanguna sa amon sa pagpakig-away
sa inyo. Mga katawhan sang Israel, indi kamo magkontra kontra sa GINOO,
ang Dios sang inyo mga katigulangan, kay indi gid kamo
magmadinalag-on."
13 *Samtang nagahambal si Abia,* sekreto nga nagpadala si Jeroboam sang
mga soldado sa likod sang mga taga-Juda sa pag-ambus sa ila.
14 Sang makita sang mga taga-Juda nga ginasalakay sila sa likod kag sa
atubang, nagpangayo sila sang bulig sa GINOO. Ginpatunog dayon sang mga
pari ang mga trumpeta,
15 kag nagsinggit sing tudo ang mga taga-Juda sa pagsalakay. Sa ila
pagsinggit, ginpierdi sang Dios si Jeroboam kag ang mga soldado sang
Israel. Ginlagas sila ni Abia kag sang *mga soldado sang* Juda.
16 Nagpalagyo sila, kag gintugyan sila sang Dios sa mga taga-Juda.
17 Madamo gid ang napatay ni Abia kag sang iya mga tinawo—500,000 ka
maayo nga mga soldado sang Israel.
18 Gani napierdi sang mga taga-Juda ang mga taga-Israel sa sina nga
inaway, tungod kay nagsalig sila sa GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan.
19 Ginlagas ni Abia si Jeroboam kag naagaw niya sa iya ang mga banwa
sang Betel, Jeshana, kag Efron, kag pati ang mga baryo sa ila palibot.
20 Wala na gid mabawi ni Jeroboam ang iya gahom sang panahon ni Abia,
kag sang ulihi ginsilutan siya sang GINOO kag napatay siya.
21 Si Abia ya naggamhanan pa gid. May 14 siya ka asawa kag 22 ka anak
nga lalaki kag 16 ka anak nga babayi.
22 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Abia, ang iya mga ginsiling
kag mga ginhimo, nasulat sa Estorya ni Propeta Iddo.

14

1 Sang ulihi napatay si Abia kag ginlubong sa Banwa ni David. Si Asa nga
iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari. Kag sang si Asa ang hari, may
kalinong sa Juda sa sulod sang napulo ka tuig.

Ang Paghari ni Asa sa Juda

2 Matarong ang ginhimo ni Asa sa panulok sang GINOO nga iya Dios.
3 Ginpaguba niya ang mga halaran para sa mga dios-dios kag ang mga
simbahan sa mataas nga mga lugar. Ginpaguba man niya ang
handumanan nga mga bato kag ginpautod ang mga *hulohaligi nga simbolo
sang diosa nga si* Ashera.
4 Ginsugo niya ang katawhan sang Juda sa pagdangop sa GINOO, ang Dios
sang ila mga katigulangan, kag sa pagtuman sang iya mga kasuguan.
5 Ginpaguba niya ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag ang
mga halaran nga ginasunugan sang mga insenso sa tanan nga banwa sang
Juda. Gani may kalinong ang ginharian sang Juda sang tion sang paghari ni
Asa.
6 Kag samtang malinong, ginpabutangan ni Asa sang mga pader ang mga
banwa sang Juda. Wala sing may nagpakig-away sa iya sa sina nga tion, kay
ginhatagan siya sang GINOO sang kalinong.
7 Nagsiling si Asa sa mga taga-Juda, "Pabakuron ta ini nga mga banwa
paagi sa pagbutang sang mga pader sa palibot sini nga may mga tore, mga

puwertahan kag mga trangka. Kita gihapon ang nagapanag-iya sang sini
nga duta, tungod kay nagdangop kita sa GINOO nga aton Dios. Kag
ginhatagan niya kita sang kalinong sa *aton mga kaaway sa* palibot." Gani
ginpabakod nila ang mga banwa kag nagmainuswagon sila.
8 May 300,000 ka soldado si Asa nga mga taga-Juda, nga armado sang
dalagko nga mga taming kag mga bangkaw. Kag may ara man siya sang
280,000 ka soldado nga taga-Benjamin, nga armado sang magagmay nga
mga taming kag mga pana. Ini sila tanan mga maayo nga mga soldado.
9 Naglakat si Zera nga taga-Ethiopia* upod ang madamo gid nga mga
soldado kag 300 ka karwahe sa pagsalakay sa Juda. Nakaabot sila sa
Maresha.
10 Naglakat man sila ni Asa sa pagpakig-away kay Zera. Nagplastar sila sa
pulopatag sang Zefata malapit sa Maresha.
11 Dayon nagpangamuyo si Asa sa GINOO nga iya Dios, "O GINOO, wala na
sing iban pa nga makabulig sa mga tawo nga wala sing ikasarang kontra sa
mga gamhanan kundi ikaw lang. Buligi kami, O GINOO nga amon Dios, kay
nagasalig kami sa imo, kag sa imo ngalan nagkadto kami diri kontra sa
sining madamo gid nga mga soldado. O GINOO, ikaw ang amon Dios; indi
pag-itugot nga magdaog ang tawo kontra sa imo."
12 Gani ginpierdi sang GINOO ang mga taga-Ethiopia sa atubangan ni Asa
kag sang mga taga-Juda. Nagpalalagyo ang mga taga-Ethiopia,
13 kag ginlagas sila ni Asa kag sang iya mga soldado hasta sa Gerar.
Madamo gid ang nagkalamatay sa mga taga-Ethiopia sa bagay nga indi na
sila makapakig-away pa. Ginpierdi sila sang GINOO kag sang iya mga
soldado. Madamo gid nga pagkabutang ang nakuha sang mga soldado sang
Juda.
14 Nalaglag nila ang mga baryo sa palibot sang Gerar, tungod nga ang mga
pumuluyo sini ginpahadlok sa GINOO. Ginpanguha nila ang mga
pagkabutang sang sini nga mga baryo tungod kay madamo gid ang ila mga
pagkabutang.
15 Ginsalakay man nila ang mga kampo sang mga manugbantay sang
mga kasapatan, kag ginpanguha ang madamo nga karnero, kanding, kag
camel. Dayon nagbalik sila sa Jerusalem.

15

Ang Mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Asa

1 Karon, gin-gamhan sang Espiritu sang Dios si Azaria nga anak ni Oded.
2 Nagpakigkita siya kay Asa kag nagsiling sa iya, "Pamatii ninyo ako
Haring Asa, kag tanan kamo nga taga-Juda kag taga-Benjamin.
Magapabilin ang GINOO sa inyo samtang nagapabilin kamo sa iya. Kon
magdangop kamo sa iya, makita ninyo ang iya kaayo. Pero kon talikdan
ninyo siya, talikdan man niya kamo.
3 Sa malawig nga panahon nagkabuhi ang mga Israelinhon nga wala sing
matuod nga Dios, wala sing mga pari nga nagatudlo sa ila, kag wala sing
kasuguan.
4 Pero sa ila kalisod, nagdangop sila sa GINOO, ang Dios sang Israel, kag
ginbuligan niya sila.
5 Sadto nga tion, delikado ang pagbiyahe tungod kay nagaginamo ang
mga tawo.

* **14:9** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

6 Nagailinaway ang mga nasyon kag ang mga siyudad, tungod ginpagamo
sila sang Dios paagi sa nagkalain-lain nga kalisod.
7 Pero kamo ya, magpakaisog kamo kag indi magkaluya, kay ang inyo
mga binuhatan pagabalusan."
8 Pagkabati ni Asa sa mensahi ni Azaria nga anak ni Oded, nagpakaisog
siya. Ginpakuha niya ang makangilil-ad nga mga dios-dios sa bilog nga
Juda kag Benjamin, kag sa mga banwa nga iya naagaw sa kabukiran sang
Efraim. Ginpakay-o niya ang halaran sang GINOO nga ara sa atubangan
sang balkon *sang templo* sang GINOO.
9 Dayon ginpatipon niya ang tanan nga *katawhan sang* Juda kag
Benjamin, kag ang mga katawhan halin sa Efraim, Manase, kag Simeon nga
nag-estar upod sa ila. Madamo ang nagsaylo sa Juda halin sa Israel sang
makita nila nga si Asa ginaupdan sang GINOO nga iya Dios.
10 Nagtipon sila sa Jerusalem sang ikatatlo nga bulan sang ika-15 nga tuig
sang paghari ni Asa.
11 Kag sa sina nga tion naghalad sila sa GINOO sang mga sapat halin sa ila
naagaw sa inaway—700 ka baka kag 7,000 ka karnero kag kanding.
12 Naghimo sila sang kasugtanan nga magdangop sa GINOO, ang Dios sang
ila mga katigulangan, sa bug-os nila nga tagipusuon kag kalag.
13 Ang bisan sin-o nga indi magdangop sa GINOO, ang Dios sang Israel,
pagapatyon, bata man ukon tigulang, lalaki man ukon babayi.
14 Nagsumpa sila sa GINOO sa mabaskog nga tingog, nga may
paghinugyaw kag pagpatunog sang mga trumpeta kag mga budyong.
15 Nagkalipay gid ang tanan nga taga-Juda tungod kay nagsumpa sila sing
tinagipusuon. Nagdangop sila sa Dios nga hugot gid sa ila tagipusuon, kag
nakita nila ang iya kaayo. Kag ginhatagan sila sang GINOO sang kalinong sa
ila mga kaaway sa palibot.
16 Ginpahalin man ni Haring Asa ang iya lola nga si Maaca sa iya
pagkarayna tungod kay naghimo siya sang makangilil-ad nga *hulohaligi*
nga simbolo sang diosa nga si Ashera. Ginpautod ni Asa ini *nga hulohaligi*
kag ginpabis-ak, kag ginpasunog sa Kidron nga ililigan sang tubig.
17 Bisan wala madula ang tanan nga simbahan sa mataas nga mga lugar
sa Israel, nagpabilin nga matutom si Asa *sa GINOO* sa bug-os niya nga
kabuhi.
18 Gindala niya sa templo sang Dios ang mga pilak, mga bulawan, kag ang
iban pa nga mga butang nga gindedikar niya kag sang iya amay *sa Dios*.
19 Wala gid sing inaway hasta sa ika-35 nga tuig sang paghari ni Asa.

16

Ang Katapusan nga Tuig ni Asa
(1 Har. 15:17-24)

1 Sang ika-36 nga tuig sang paghari ni Asa, ginsalakay ni Haring Baasha
sang Israel ang Juda. Kag ginsuguran ni Haring Baasha ang pagpabakod
sang *banwa sang* Rama para wala sing may makaguwa ukon makasulod sa
teritoryo ni Haring Asa sang Juda.
2 Ginpanguha ni Asa ang mga pilak kag mga bulawan sa mga bodega
sang templo sang GINOO kag sang iya palasyo. Dayon ginhatag niya ini kay
Haring Ben Hadad sang Aram* didto sa Damascus nga sa diin siya
nagaestar. Amo ini ang mensahi ni Asa kay Ben Hadad:

* **16:2** *Aram:* ukon, *Syria*

3 "Maghimo kita sang kasugtanan *nga magdampiganay kita*, pareho sang
ginhimo sang aton mga amay. Batuna ang ginahatag ko sa imo nga pilak
kag bulawan, kag ginapangabay ko ikaw nga untaton mo na ang imo
pagpakigdampig kay Haring Baasha sang Israel para pabay-an na niya
ako."
4 Nagsugot si Ben Hadad sa ginpangabay ni Haring Asa, kag ginsugo niya
ang mga kumander sang iya mga soldado nga salakayon ang mga banwa
sang Israel. Naagaw nila ang Ion, Dan, Abel Maim, kag ang tanan nga
banwa sang Naftali nga bulutangan sang mga bodega.
5 Sang mabatian ini ni Baasha, ginpauntat niya ang pagpabakod sang
Rama.
6 Dayon nagmando si Haring Asa sa tanan *nga lalaki* sang Juda nga
kuhaon nila ang mga bato kag mga troso nga gin-gamit ni Baasha sa
pagpabakod sang Rama. Kag gin-gamit ini ni Haring Asa sa pagpabakod
sang Geba kag sang Mizpa.
7 Sadto nga tion, nagkadto si Propeta Hanani kay Haring Asa sang Juda
kag nagsiling sa iya, "Tungod nagsalig ka sa hari sang Aram kag indi sa
GINOO nga imo Dios, nadula ang inyo tsansa sa paglaglag sa mga soldado
sang hari sang Aram.
8 Nadumduman mo bala kon ano ang natabo sa mga taga-Ethiopia† kag
taga-Libya, nga ang ila mga soldado, mga karwahe, kag mga manugkabayo
puwerte kadamo? Sadto nga tion nagsalig ka sa GINOO, kag ginpapierdi
niya sila sa inyo.
9 Kay nagatan-aw gid ang GINOO sa bilog nga kalibutan para pabaskugon
ang mga tawo nga matutom gid sa iya. Binuang ang imo ginhimo! Gani
sugod subong permi ka na magapakig-away."
10 Tungod sini, nangakig gid si Asa sa propeta, gani ginpapriso niya siya.
Kag sa sina man nga tion, nagsugod sa pagpamigos si Asa sa iban niya nga
mga katawhan.
11 Ang estorya parte sa paghari ni Asa halin sa umpisa hasta sa katapusan
nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda kag sang Israel.
12 Sang ika-39 nga tuig sang paghari ni Asa, nag-antos siya sang balatian
sa tiil. Bisan grabe na ang iya balatian, wala siya nagpangayo sang bulig sa
GINOO kundi sa mga doktor.
13 Kag sang ika-41 nga tuig sang iya paghari, napatay siya.
14 Ginlubong siya sa lulubngan nga iya ginpahimo para sa iya
kaugalingon didto sa Banwa ni David. Ginhamyang nila siya sa isa ka
hiligdaan nga may nagkalain-lain nga pahamot, kag nagdabok ang mga
tawo sang dako gid nga kalayo *sa pagpadungog* sa iya.

17

Si Jehoshafat nga Hari sang Juda

1 Ang nagbulos kay Asa bilang hari amo ang iya anak nga si Jehoshafat.
Ginpabakod ni Jehoshafat ang iya ginharian para makabato siya sa Israel.
2 Ginbutangan niya sang mga soldado ang tanan nga napaderan nga mga
banwa sang Juda, kag ginbutangan niya sang mga kampo sang mga
soldado ang Juda kag ang mga banwa sang Efraim nga naagaw sang iya
amay nga si Asa.
3 Ginaupdan sang GINOO si Jehoshafat tungod kay sa una nga mga tinuig
sang iya paghari ginsunod niya ang pagkabuhi sang iya katigulangan nga si
David. Wala siya magdangop sa mga *imahen ni* Baal

† **16:8** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

4 kundi nagdangop siya sa Dios sang iya amay kag nagsunod sa iya
kasuguan sa baylo nga magsunod sa pagginawi sang mga taga-Israel.
5 Ginpabakod sang GINOO ang ginharian sa idalom sang iya paghari.
Nagdala sang mga regalo ang tanan nga taga-Juda sa iya, gani
nagmanggaranon gid siya kag nagdungganon.
6 Matutom siya sa pagsunod sa mga pamaagi sang GINOO. Ginpaguba
niya sa Juda ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar kag ang mga
hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera.
7 Sang ikatatlo nga tuig sang iya paghari, ginpadala niya ang iya mga
opisyal nga sila ni Ben Hail, Obadias, Zacarias, Netanel, kag Micaya sa
pagtudlo sa mga banwa sang Juda.
8 Kaupod nila ang iban nga mga Levita nga sila ni Shemaya, Netania,
Zebadia, Asahel, Shemiramot, Jehonatan, Adonia, Tobija, Tob Adonia, kag
ang mga pari nga sila ni Elishama kag Jehoram.
9 Gindala nila ang Libro sang Kasuguan sang GINOO kag naglibot sila sa
tanan nga banwa sang Juda kag nagpanudlo sa mga tawo.
10 Ginpahadlok sang GINOO ang tanan nga ginharian sa palibot sang Juda,
gani wala sa ila sing may nagpakig-away kay Jehoshafat.
11 Ang iban nga mga Filistinhon nagdala kay Jehoshafat sang mga regalo
kag pilak bilang buhis, kag ang mga Arabo nagdala man sa iya sang 7,700
ka karnero kag 7,700 ka kanding.
12 Gani naggamhanan pa gid si Jehoshafat. Nagpatindog siya sa Juda sang
mabakod nga mga kuta kag sang mga banwa nga bulutangan sang mga
bodega.
13 Madamo nga kinahanglanon ang gintipon niya sa mga banwa sang
Juda. Nagbutang man siya sang maayo nga mga soldado sa Jerusalem.
14 Ang iya mga soldado nalista suno sa ila mga pamilya.
Halin sa *mga kaliwat ni* Juda:
Si Adnah nga kumander sang 300,000 ka maayo nga mga soldado nga
gin-grupo sa tag-1,000.
15 Ang sunod sa iya amo si Jehohanan nga kumander sang 280,000 *ka*
soldado.
16 Sunod amo si Amasia nga anak ni Zicri, nga kumander sang 200,000
ka maayo nga mga soldado. Nagbuluntar siya para sa buluhaton
sang GINOO.
17 Halin sa *mga kaliwat ni* Benjamin:
Si Eliada nga isa ka maayo nga soldado. Siya ang kumander sang
200,000 ka soldado nga may mga taming kag mga pana.
18 Ang sunod sa iya amo si Jehozabad nga kumander sang 180,000 ka
armado nga mga soldado.

19 Amo ini sila ang mga nag-alagad kay Haring *Jehoshafat* luwas sa mga
soldado nga iya ginbutang sa napaderan nga mga banwa sa bilog nga Juda.

18

Ginpaandaman ni Micaya si Ahab
(1 Har. 22:1-28)

1 Karon, nagmanggaranon kag nagdungganon na gid si Jehoshafat, kag
nangin maayo ang iya relasyon kay *Haring* Ahab *sang Israel* tungod sa
pag-asawahay sang miyembro sang ila pamilya.
2 Pagkaligad sang pila ka tuig, nagbisita si Jehoshafat kay Ahab sa
Samaria. Nag-ihaw si Ahab sang madamo nga karnero kag baka sa

pagpapunsyon para kay Jehoshafat kag sa iya mga tinawo. Dayon ginhagad
niya si Jehoshafat sa pagsalakay sa Ramot Gilead.
3 Nagsiling siya kay Jehoshafat, “Maupod ka bala sa amon sa
pagpakig-away sa Ramot Gilead?” Nagsabat si Jehoshafat, “Handa ako nga
mag-upod sa imo, kag handa ako nga ipagamit sa imo ang akon mga
soldado. Huo, maupod kami sa inyo sa pagpakig-away.
4 Pero pamangkuton ta anay ang GINOO kon ano ang iya masiling.”
5 Gani ginpatawag ni Ahab* ang mga propeta—400 sila tanan—kag
ginpamangkot, “Malakat bala kami sa pagpakig-away sa Ramot Gilead
ukon indi?” Nagsabat sila, “Lakat, kay padaugon ka sang Dios!”
6 Pero nagpamangkot si Jehoshafat, “Wala na bala diri sang iban pa nga
propeta sang GINOO nga aton mapamangkutan?”
7 Nagsabat si Ahab kay Jehoshafat, “May isa pa nga puwede ta
mapamangkutan kon ano ang isiling sang GINOO—si Micaya nga anak ni
Imla. Pero akig ako sa iya kay wala gid siya sing ginapropesiya nga maayo
parte sa akon kundi puro lang malain.” Nagsabat si Jehoshafat, “Indi ka
dapat maghambal sang subong sina.”
8 Gani ginpatawag ni Ahab ang isa sa iya mga opisyal kag ginsilingan,
“Dal-a ninyo diri gilayon si Micaya nga anak ni Imla.”
9 Karon, si Haring *Ahab* sang Israel kag si Haring Jehoshafat sang Juda,
nga nagabayo sang ila harianon nga mga bayo, nagapungko sa ila tagsa ka
trono sa atubangan sang linasan nga ara dampi sa puwertahan sang
Samaria. Kag nagapamati sila sa ginasiling sang mga propeta.
10 Si Zedekia nga *isa sa mga propeta, nga* anak ni Kenaana, may ginhimo
nga sulosungay nga salsalon. Nagsiling siya, “Amo ini ang ginasiling sang
GINOO: ‘Paagi sa sini nga sungay, laglagon mo, *Haring Ahab,* ang mga
Arameanhon hasta nga maubos sila.’”
11 Amo man ang ginsiling sang tanan nga propeta. Siling nila, “Salakaya
ang Ramot Gilead, Haring *Ahab,* kag magadaog ka, kay itugyan ini sang
GINOO sa imo.”
12 Sa pihak nga bahin, ang ginsugo sa pagkuha kay Micaya nagsiling sa
iya, “Ang tanan nga propeta palareho nga nagsiling nga magadaog ang
hari, gani amo man dapat ang imo isiling.”
13 Pero nagsiling si Micaya, “Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga akon
Dios nga ihambal ko lang ang ginapahambal niya sa akon.”
14 Pag-abot ni Micaya kay Haring *Ahab* nagpamangkot ang hari sa iya,
“Micaya, salakayon bala namon ang Ramot Gilead ukon indi?” Nagsabat si
Micaya, “Salakaya ninyo kag magadaog kamo, kay itugyan ini sa inyo.”
15 Pero nagsiling ang hari kay Micaya, “Pila gid bala ka beses nga
pasumpaon ko ikaw nga sugiran mo ako sing matuod sa ngalan sang
GINOO?”
16 Gani nagsiling si Micaya, “Nakita ko *sa palanan-awon* nga naglalapta
ang mga Israelinhon sa mga kabukiran pareho sa mga karnero nga wala
sing manugbantay, kag nagsiling ang GINOO, ‘Ini nga mga tawo wala na sing
pangulo. Papulia sila nga may kalinong.’”
17 Nagsiling si Ahab kay Jehoshafat, “Indi bala ginsilingan ko na ikaw nga
wala gid siya sing maayo nga ginapropesiya parte sa akon kundi puro lang
malain?”
18 Nagsiling pa si Micaya, “Pamatii ang mensahi sang GINOO! Nakita ko
ang GINOO nga nagapungko sa iya trono, kag may nagatindog nga mga
langitnon nga mga tinuga sa iya tuo kag wala.

* **18:5** *Ahab:* sa Hebreo, *hari sang Israel.* Amo man sa bersikulo 7, 8, 17, 25, 29.

19 Kag nagsiling ang GINOO, 'Sin-o ang magaganyat kay Haring Ahab nga
magsalakay sa Ramot Gilead para mapatay siya didto?' Lain-lain ang sabat
sang langitnon nga mga tinuga.
20 Sang ulihi may espiritu nga nagpalapit sa GINOO kag nagsiling, 'Ako
ang magaganyat sa iya.' Nagpamangkot ang GINOO, 'Sa ano nga paagi?'
21 Nagsabat siya, 'Malakat ako kag pahambalon ko sing binutig ang mga
propeta ni Ahab.' Nagsiling ang GINOO, 'Lakat kag himua ina.
Magamadinalag-on ka sa pagganyat sa iya.' "
22 *Nagsiling dayon si Micaya,* "Amo ato ang natabo. Ginpadal-an sang
GINOO ang imo mga propeta sang espiritu nga nagpahambal sa ila sing
binutig. Ginbuot sang GINOO nga malaglag ka."
23 Nagpalapit si Zedekia kay Micaya kag gintampa siya. Kag nagsiling si
Zedekia, "Paano ka makasiling nga ang Espiritu sang GINOO naghalin sa
akon kag nagpakighambal sa imo?"
24 Nagsabat si Micaya, "Mahibaluan mo ini sa adlaw nga *mapierdi kamo
sa inaway kag* manago ka sa pinakasulod nga kuwarto *sang balay*."
25 Nagmando dayon si Ahab, "Dakpa ninyo si Micaya kag dal-a pabalik
kay Amon nga pangulo sang banwa kag kay Joash nga akon anak.
26 Kag silinga ninyo sila nga nagmando ako nga prisohon ini nga tawo
kag hatagan siya sang tinapay lang kag tubig hasta makabalik ako *halin sa
inaway* nga wala maano."
27 Nagsiling si Micaya, "Kon makabalik ka pa nga wala maano, ti, ang
GINOO wala naghambal paagi sa akon." Dayon nagsiling si Micaya sa tanan
nga tawo didto, "Tandai ninyo ang akon ginsiling!"

Napatay si Ahab
(1 Har. 22:29-35)

28 Gani nagsalakay sa Ramot Gilead si Haring *Ahab* sang Israel kag si
Haring Jehoshafat sang Juda.
29 Nagsiling si Ahab kay Jehoshafat, "Sa tion sang inaway indi ako
magpakilala nga ako ang hari, pero ikaw ya magsuksok sang imo harianon
nga bayo." Gani nagpakuno-kuno si Ahab, kag nagpakig-away sila.
30 Karon, nagmando ang hari sang Aram† sa mga kumander sang iya mga
karwahe, "Indi ninyo pagsalakayon si bisan sin-o, kundi ang hari lang sang
Israel."
31 Pagkakita sang mga kumander sang mga karwahe kay Jehoshafat,
naghunahuna sila nga siya ang hari sang Israel, gani ginsalakay nila siya.
Pero nagpangayo sang bulig sa GINOO si Jehoshafat, kag ginbuligan niya
siya paagi sa pagpalikaw sang iya mga kaaway sa iya.
32 Kay sang matalupangdan sang mga kumander sang mga karwahe nga
indi gali siya ang hari sang Israel, nag-untat sila sa paglagas sa iya.
33 Pero sang nagapamana ang isa ka Arameanhon nga soldado sa mga
soldado sang Israel, nalagpatan nga naigo niya si Haring *Ahab* sang Israel
sa tinabuan sang iya panagang sa dughan. Nagsiling si Haring *Ahab* sa
nagadala sang iya karwahe, "Ipalayo ako sa inaway! Kay napilasan ako."
34 Puwerte na gid ang inaway sadto nga adlaw, kag ang hari sang Israel
nagasandig na lang sa iya karwahe nga nagaatubang sa mga Arameanhon
hasta maghapon. Kag sang nagasalop na ang adlaw, napatay siya.

† **18:30** *Aram:* ukon, *Syria*

19

1 Sang pagbalik ni Haring Jehoshafat sa iya palasyo sa Jerusalem nga
wala maano,
2 ginsugata siya ni Propeta Jehu nga anak ni Hanani kag ginsilingan,
“Ngaa ginbuligan mo ang malain kag ginhigugma ang nagakontra sa
GINOO? Tungod sini, nangakig ang GINOO sa imo.
3 Pero may ara man nga maayo sa imo. Ginpakuha mo sa Juda ang mga
hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera kag ginhandom mo ang
pagdangop sa Dios.”

Nagpili si Jehoshafat sang mga Manughukom

4 Nag-estar si Jehoshafat sa Jerusalem, pero nagalibot-libot siya sa mga
tawo halin sa Beersheba pakadto sa kabukiran sang Efraim sa pagpabalik
sa ila sa GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.
5 Nagbutang siya sang mga manughukom sa kada napaderan nga banwa
sang Juda.
6 Ginsilingan niya sila, “Hunahunaa gid ninyo sing maayo antes kamo
maghukom kay wala kamo nagahukom para sa tawo kundi para sa GINOO.
Kag magaupod ang GINOO sa inyo sa inyo paghukom.
7 Magtahod kamo sa GINOO, kag maghukom sing maayo kay indi gusto
sang GINOO nga aton Dios ang pagpatiko sang hustisya, ang paghukom nga
may pinilian, kag ang pagbaton sang lagay.”
8 Nagbutang man sa Jerusalem si Jehoshafat sang mga Levita, mga pari,
kag mga pangulo sang mga pamilya sang mga Israelinhon sa paghusay
sang mga kaso nga may kaangtanan sa kasuguan sang GINOO kag sa
paghusay sang mga pag-ilinaway. Kag didto sila nag-estar sa Jerusalem.
9 Amo ini ang iya mando sa ila: “Kinahanglan nga mag-alagad kamo nga
matutom kag tinagipusuon, nga may pagtahod sa GINOO.
10 Kon may kaso nga mag-abot sa inyo halin sa inyo mga kasimanwa sa
bisan diin nga banwa nga may kaangtanan sa pagpatay ukon sa iban pa
nga klase sang pagsupak sa mga sugo kag mga pagsulundan, paandami
ninyo sila nga indi magpakasala sa GINOO, kay kon indi, ipaagom niya ang
iya kaakig sa inyo kag sa ila. Himua ninyo ini para indi kamo makasala.
11 Kon may mga kaso parte sa GINOO nga indi ninyo mahusay, si Amaria
nga pangulo nga pari amo ang maghusay sina. Kag kon may kaso parte sa
gobyerno nga indi ninyo mahusay, si Zebadia nga anak ni Ishmael kag
pangulo sang tribo sang Juda amo ang maghusay sina. Ang mga Levita
magabulig sa inyo para masiguro nga may ara sang hustisya. Magpakaisog
kamo sa paghimo sang inyo obligasyon. Kabay pa nga updan sang GINOO
ang mga tawo nga nagahimo sing husto.”

20

Ginpierdi ni Jehoshafat ang Moab kag Ammon

1 Sang ulihi naglakat ang mga Moabnon kag mga Ammonhon, kaupod
sang iban nga Meunhon* sa pagpakig-away kay Jehoshafat.
2 May mga tawo nga nagkadto kay Jehoshafat kag nagsiling, “May
nagapadulong nga madamo gid nga mga soldado nga magasalakay sa imo.
Ini sila halin sa Edom† sa pihak nga parte sang *Patay nga* Dagat. Ara na sila
sa Hazazon Tamar” (nga amo ang En Gedi).

---

* **20:1** *Meunhon:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *Ammonhon.* † **20:2** *Edom:* Amo ini sa isa ka kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga kopya sang Hebreo kag sa Septuagint, *Aram.*

3 Hinadlukan si Jehoshafat, kag nagdangop siya sa GINOO. Dayon
nagmando siya nga magpuasa ang tanan nga taga-Juda.
4 Gani nagtipon ang mga tawo halin sa tanan nga banwa sang Juda sa
pagpangayo sang bulig sa GINOO.
5 Nagtindog si Jehoshafat sa atubangan sang komunidad sang Juda kag
Jerusalem didto sa atubangan sang bag-o nga ugsaran sang templo sang
GINOO
6 kag nagsiling, "O GINOO, Dios sang amon mga katigulangan, indi bala
ikaw ang Dios nga ara sa langit? Ikaw ang nagagahom sa tanan nga
ginharian sa kalibutan. Gamhanan ka gid kag wala sing may makabato sa
imo.
7 O Dios namon, indi bala nga ginpatabog mo ang mga pumuluyo sang
sini nga duta sa imo katawhan nga mga Israelinhon? Kag indi bala nga
ginhatag mo ini sa *ila, nga* mga kaliwat ni Abraham nga imo abyan, *para*
mangin ila hasta san-o?
8 Gin-estaran nila ini kag ginpatindugan sang templo para sa imo
kadungganan. Nagsiling sila,
9 'Kon may kalamidad nga mag-abot sa amon pareho sang inaway, baha,‡
kahalitan, ukon gutom, magatindog kami sa imo presensya sa atubangan
sang sini nga templo nga sa diin ginapadunggan ka. Magapangayo kami sa
imo sang bulig sa amon kalisod, kag pamatian mo kami kag luwason.'
10 "Karon ginasalakay kami sang mga tawo halin sa Ammon, Moab, kag
Bukid sang Seir. Sadto anay ang ila mga teritoryo wala mo gintugot nga
sakupon sang mga Israelinhon sang pagguwa nila sa Egypt. Gani naglikaw
ang mga Israelinhon sa ila kag wala nila sila paglaglaga.
11 Pero karon, tan-awa kon ano ang ila ginabalos sa amon. Ginasalakay
nila kami para palayason kami sa duta nga imo ginhatag sa amon bilang
palanublion.
12 O Dios namon, indi mo bala sila pagsilutan? Kay wala kami sang
ikasarang sa pag-atubang sa sinang madamo nga soldado nga nagasalakay
sa amon. Indi kami kahibalo kon ano ang amon himuon, pero nagasalig
kami sa imo."
13 Samtang nagatindog didto ang tanan nga lalaki sang Juda upod sang ila
mga asawa kag mga anak, pati ang ila magagmay nga kabataan,
14 gin-gamhan sang Espiritu sang GINOO si Jahaziel nga nagatindog didto
sa komunidad. Si Jahaziel anak ni Zacarias. Si Zacarias anak ni Benaya. Si
Benaya anak ni Jiel. Kag si Jiel anak ni Matania nga Levita kag kaliwat ni
Asaf.
15 Nagsiling si Jahaziel, "Haring Jehoshafat, kag tanan kamo nga
nagaestar sa Juda kag Jerusalem, pamati kamo! Amo ini ang ginasiling sang
GINOO sa inyo, 'Indi kamo magkahadlok ukon magkaluya tungod sa sining
madamo nga soldado, kay indi kamo ang magapakig-away kundi ang Dios.
16 Buwas magdulhog kamo pakadto sa ila. Makita ninyo sila nga
nagataklad sa taklaran sang Ziz, sa punta sang ililigan sang tubig nga
nagapakadto sa kamingawan sang Jeruel.
17 Indi kinahanglan nga magpakig-away kamo. Magpreparar lang kamo
kag magpakabakod, kag tan-awa ninyo ang kadalag-an nga himuon sang
GINOO para sa inyo. Kamo nga mga taga-Juda kag taga-Jerusalem, indi
kamo magkahadlok ukon magkaluya. Atubanga ninyo sila buwas kag ang
GINOO magaupod sa inyo.'"

‡ **20:9** *baha:* Amo ini sa isa ka kopya sang Griego. Sa Hebreo, *paghukom.*

18 Nagluhod si Jehoshafat kag ang tanan nga taga-Juda kag
taga-Jerusalem sa pagsimba sa GINOO.
19 Dayon nagtindog ang iban nga mga Levita nga halin sa mga pamilya ni
Kohat kag ni Kora kag nagdayaw sa GINOO, ang Dios sang Israel, sa
mabaskog gid nga tingog.
20 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nagkadto sila *ni Jehoshafat* sa
kamingawan sang Tekoa. Samtang nagalakat sila, nagpundo si Jehoshafat
kag nagsiling, "Pamatii ninyo ako, kamo nga taga-Juda kag taga-Jerusalem!
Magtuo kamo sa GINOO nga inyo Dios, kag mangin mabakod kamo. Magtuo
kamo sa iya mga propeta, kag mangin madinalag-on kamo."
21 Pagkatapos nagpangayo siya sang laygay sa mga tawo. Dayon nagpili
siya sang mga manugkanta nga magauna sa ila kag magkanta sang mga
pagdayaw sa GINOO tungod sa iya makatilingala nga pagkabalaan. Amo ini
ang ila ginakanta: "Pasalamati ang GINOO kay ang iya gugma wala sing
katapusan."
22 Kag sang pagsugod nila kanta sang mga pagdayaw, ginpaaway sang
GINOO ang mga Ammonhon, mga Moabnon, kag mga taga-Bukid sang Seir
nga nagasalakay sa Juda. Nagkalalaglag sila
23 *kay* ginsalakay sang mga Ammonhon kag Moabnon ang mga soldado
sang mga taga-Bukid sang Seir kag ginlaglag sila sing bug-os. Pagkatapos
nila pamatay, sila naman ang nagpinatyanay.
24 Pag-abot sang mga soldado sang Juda sa mataas nga lugar nga sa diin
makita ang kamingawan sa ubos, nakita nila ang mga bangkay sang ila
mga kaaway nga nagahamyang sa duta. Wala sing bisan isa nga buhi.
25 Gani ginkadtuan ini ni Jehoshafat kag sang iya mga tinawo kag
ginpanguha ang ila mga pagkabutang. Madamo ang ila nakuha nga mga
kagamitan, mga bayo,§ kag iban pa nga malahalon nga mga butang nga
indi na nila masarangan sa pagdala. Tatlo ka adlaw gid ang ila pagpanipon
tungod sa puwerte kadamo nga mga pagkabutang.
26 Sang ikaapat nga adlaw nagtipon sila sa Kapatagan sang Beraca kag
nagdayaw sila didto sa GINOO. Amo ina kon ngaa ginatawag ini nga
Kapatagan sang Beraca* hasta subong.
27 Dayon nagbalik sila sa Jerusalem nga ginapangunahan ni Jehoshafat.
Malipayon gid sila tungod ginpadaog sila sang GINOO sa ila mga kaaway.
28 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagderetso sila sa templo sang GINOO, nga
nagatukar sang mga arpa, lira, kag mga trumpeta.
29 Sang mabatian sang tanan nga ginharian kon paano nagpakig-away
ang GINOO sa mga kaaway sang Israel, hinadlukan sila sa Dios.†
30 Gani may kalinong ang ginharian ni Jehoshafat kay ginhatagan siya
sang iya Dios sang kalinong sa *iya mga kaaway sa* palibot.

Ang Katapusan sang Paghari ni Jehoshafat (1 Har. 22:41-50)

31 Amo ato ang paghari ni Jehoshafat sa Juda. Nagaedad siya sang 35 ka
tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa
sulod sang 25 ka tuig. Ang iya iloy amo si Azuba nga anak ni Shilhi.
32 Ginsunod niya ang pagginawi sang iya amay nga si Asa kag wala siya
nagtalikod sa sini nga pagginawi. Matarong ang iya ginhimo sa panulok
sang GINOO.

---

§ **20:25** *mga bayo:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya, *mga bangkay.* * **20:26** *Beraca:* buot silingon, *pagdayaw* † **20:29** *hinadlukan sila sa Dios:* ukon, *hinadlukan sila sing puwerte gid*

33 Pero wala niya pagkuhaa ang *tanan nga* mga simbahan sa mataas nga
mga lugar, kag ang mga tawo wala gihapon nagmatutom sa pagsunod sa
Dios sang ila mga katigulangan.
34 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoshafat, halin sa
umpisa hasta sa katapusan, nasulat sa Kasaysayan ni Jehu nga Anak ni
Hanani, nga nalakip sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda.
35 Pero sang ulihi nga bahin sang paghari ni Jehoshafat sa Juda,
nagpakigdampig siya kay Haring Ahazia sang Israel, nga isa ka malain nga
tawo.
36 Nagsugtanay sila nga magpahimo sang mga barko nga pangnegosyo.‡
Ginpahimo nila ini sa Ezion Geber.
37 Pero nagsiling si Eliezer nga anak ni Dodavahu nga taga-Maresha sa
kay Jehoshafat, "Tungod nga nagpakigdampig ka kay Ahazia, gub-on sang
GINOO ang inyo ginpaobra." Gani naguba ang mga barko kag wala ini
makabiyahe para magnegosyo.§

21

1 Sang napatay si Jehoshafat, ginlubong siya sa ginlubngan sang iya mga
katigulangan sa Banwa ni David. Kag si Jehoram nga iya anak amo ang
nagbulos sa iya bilang hari.
2 Ang mga utod ni Jehoram amo sila ni Azaria, Jehiel, Zacarias, Azariahu,
Micael, kag Shefatia. Ini sila tanan mga anak ni Haring Jehoshafat sang
Juda.*
3 Ginhatagan sila ni Jehoshafat sang madamo nga regalo nga pilak kag
bulawan, malahalon nga mga pagkabutang, kag napaderan nga mga
banwa sa Juda. Pero si Jehoram ang iya ginpabulos bilang hari kay siya ang
kamagulangan.

Ang Paghari ni Jehoram sa Juda
(2 Har. 8:16-24)

4 Sang mabakod na gid ang paghari ni Jehoram sa ginharian sang iya
amay, ginpapatay niya ang tanan niya nga mga utod, pati ang iban nga mga
opisyal sang Juda.
5 Nagaedad si Jehoram sing 32 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang walo ka tuig.
6 Nagsunod siya sa pagginawi sang mga hari sang Israel, pareho sa
ginhimo sang panimalay ni Ahab, kay ang iya napangasawa anak ni Ahab.
Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO.
7 Pero tungod sa kasugtanan sang GINOO kay David, wala niya paglaglaga
ang mga kaliwat ni David. Kay nagpromisa ang GINOO kay David nga hasta
san-o indi siya madulaan sang kaliwat nga magahari.†
8 Sang panahon sang paghari ni Jehoram, nagrebelde ang Edom sa Juda,
kag nagpili sila sang ila kaugalingon nga hari.
9 Gani nagkadto si Jehoram kag ang iya mga opisyal sa Edom dala ang
tanan niya nga mga karwahe. Ginlibutan siya kag ang mga kumander sang
iya mga karwahe sang mga Edomnon. Pero pagkagab-i ginsalakay nila ang
mga Edomnon, *kag nakapalagyo sila.*
10 Hasta subong nagarebelde pa ang Edom sa Juda.

---

‡ **20:36** *pangnegosyo:* sa Hebreo, *pa-Tarshish* § **20:37** *para magnegosyo:* sa Hebreo, *pa-Tarshish*

* **21:2** *Juda:* sa Hebreo, *Israel* † **21:7** *Kay nagpromisa...magahari:* sa literal, *Nagpromisa siya nga hatagan niya si David kag ang iya mga kaliwat sang suga hasta san-o.*

Sa amo man sadto nga tion, nagrebelde man ang Libna *sa Juda*, tungod
kay ginsikway ni Jehoram ang GINOO, ang Dios sang iya mga katigulangan.
11 Nagpatindog siya sang mga simbahan sa mga kabukiran sang Juda nga
amo ang kabangdanan sang pagsimba sang mga taga-Jerusalem kag
taga-Juda sa mga dios-dios.
12 Ginpadal-an ni Propeta Elias si Jehoram sang sulat nga nagasiling:
"Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang imo katigulangan nga
si David: Wala mo ginsunod ang pagkabuhi sang imo amay nga si
Jehoshafat ukon sang *imo lolo nga si* Asa *nga nangin* hari *man* sang Juda.
13 Sa baylo, ginsunod mo ang pagkabuhi sang mga hari sang Israel.
Gin-ganyat mo ang mga taga-Juda kag mga taga-Jerusalem sa pagsimba sa
mga dios-dios pareho sa ginhimo ni Ahab. Ginpamatay mo man ang imo
mismo mga utod nga mas maayo pa sang sa imo.
14 Gani karon laglagon sang GINOO ang imo katawhan, mga anak, mga
asawa, kag ang tanan mo nga pagkabutang. Puwerte gid nga kalaglagan
ang ipadala niya sa inyo.
15 Ikaw mismo magaantos sa grabe nga balatian sa tiyan hasta nga
magguluwa ang imo tinai."
16 Dayon ginpaakig sang GINOO kontra kay Jehoram ang mga Filistinhon
kag ang mga Arabo, nga nagaestar malapit sa mga taga-Ethiopia.‡
17 Ginsalakay nila ang Juda, kag ginpanguha ang mga pagkabutang sa
palasyo sang hari, pati ang iya mga asawa kag mga anak. Ang
kamanghuran lang niya nga anak nga si Ahazia§ ang wala madala.
18 Pagkatapos sadto, ginpaantos sang GINOO si Jehoram sang balatian sa
tiyan nga wala sing kaayuhan.
19 Pagkaligad sang mga duha ka tuig, nagguwa ang iya tinai tungod sa
balatian, kag napatay siya sa puwerte nga kasakit. Wala nagdabok sang
kalayo ang iya katawhan sa pagpadungog sa iya, subong sa ila ginhimo sa
iya mga katigulangan.
20 Nagaedad si Jehoram sang 32 ka tuig sang naghari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang walo ka tuig. Wala gid sang
may nasubuan sang napatay siya. Ginlubong siya sa Banwa ni David, pero
indi sa lulubngan sang mga hari.

22

Ang Paghari ni Ahazia sa Juda
(2 Har. 8:25-29; 9:21-28)
1 Si Ahazia nga kamanghuran nga anak ni Jehoram amo ang ginhimo
sang katawhan sang Jerusalem nga ila hari. Kay ang iban nga mga anak ni
Jehoram ginpamatay sang mga Arabo nga nagsalakay sa Juda. Gani
naghari sa Juda si Ahazia nga anak ni *Haring* Jehoram.
2 Nagaedad si Ahazia sang 22* ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang isa ka tuig. Ang iya iloy amo si
Atalia nga apo ni Omri.
3 Nagsunod man si Ahazia sa pagginawi sang pamilya ni Ahab, kay
gin-ganyat siya sang iya iloy sa paghimo sang malain.
4 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO pareho sang ginhimo
sang pamilya ni Ahab, kay pagkatapos nga napatay ang iya amay, nangin
manuglaygay niya ang mga miyembro sang pamilya ni Ahab.

‡ **21:16** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* § **21:17** *Ahazia:* ukon, *Jehoahaz* * **22:2** *22:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *42.*

5-6 Ginsunod niya ang ila laygay sa pagpakigdampig kay Joram nga anak
ni Haring Ahab sang Israel. Nag-upod siya kay Joram sa pagpakig-away kay
Haring Hazael sang Aram. Nag-inaway sila sa Ramot Gilead, kag napilasan
si Joram. Gani nagpuli si Joram sa Jezreel sa pagpaayo sang iya mga pilas.
Kag sang didto siya, nagbisita sa iya si Haring Ahazia sang Juda.
7 Ini nga pagbisita ni Ahazia kay Joram gin-gamit sang Dios sa paglaglag
kay Ahazia. Sang didto si Ahazia *sa Jezreel*, ginbuligan niya si Joram sa
pagpakig-away kay Jehu nga anak ni Nimshi. Si Jehu ang ginpili sang GINOO
sa paglaglag sa panimalay ni Ahab.
8 Samtang ginalaglag ni Jehu ang pamilya ni Ahab, nakita niya ang mga
opisyal sang Juda kag ang mga anak sang mga paryente† ni Ahazia nga
nag-upod kay Ahazia. Kag ginpamatay niya sila.
9 Dayon ginpapangita ni Jehu *sa iya mga tinawo* si Ahazia, kag nakita nila
siya nga nagapanago sa Samaria. Gindala nila siya kay Jehu kag ginpatay.
Pero ginlubong nila ang iya bangkay *tungod sang ila pagtahod sa iya lolo*
nga si Jehoshafat, kay siling nila, "Apo siya ni Jehoshafat, ang *tawo nga*
nagdangop sa GINOO sa bug-os niya nga tagipusuon."
Karon wala gid sing bisan isa sa mga nabilin nga miyembro sang pamilya
ni Ahazia nga makasarang maghari.

Si Atalia kag si Joash
(2 Har. 11:1-16)

10 Sang pagkahibalo‡ ni Atalia nga patay na ang iya anak nga si Ahazia,
nagdesisyon siya nga pamatyon niya ang tanan nga miyembro sang
pamilya sang hari sang Juda.
11 Pero ginluwas ni Jehosheba§ ang anak ni Ahazia nga si Joash sang
palatyon na siya kag ang iban pa nga mga anak sang hari. Ining si
Jehosheba utod ni Ahazia kag anak nga babayi ni Haring Jehoram, kag
asawa sang pari nga si Jehoyada. Gintago niya si Joash kag ang iya yaya sa
isa ka kuwarto *sa templo*, gani wala siya napatay ni Atalia.
12 Sa sulod sang anom ka tuig, didto nagpanago sa templo sang Dios si
Joash samtang si Atalia ang nagagahom *bilang rayna* sa Juda.

23

1 Sang ikapito nga tuig, naghimo na sang tikang si Jehoyada. Naghimo
siya sang kasugtanan sa *lima ka* kumander sang ginatos *nga mga soldado*.
Sila amo si Azaria nga anak ni Jeroham, Ishmael nga anak ni Jehohanan,
Azaria nga anak ni Obed, Maasea nga anak ni Adaya, kag Elishafat nga
anak ni Zicri.
2 Ini sila naglibot sa tanan nga banwa sang Juda sa pagtipon sa mga
Levita kag sa mga pangulo sang mga pamilya.
Pag-abot nila *tanan* sa Jerusalem,
3 nagkadto sila sa templo sang Dios kag naghimo sang kasugtanan kay
Joash nga anak sang hari. Nagsiling si Jehoyada sa mga tawo, "Amo na ini
ang tion nga magahari ang anak sang hari, suno sa ginpromisa sang GINOO
nga may ara permi sang kaliwat si David nga magahari.
4 Karon amo ini ang inyo himuon: Ang isa sa tatlo ka parte sang mga pari
kag mga Levita, nga nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway,
magguwardya sa mga puwertahan *sang templo*.

---

† **22:8** *mga paryente:* ukon, *mga utod* ‡ **22:10** *pagkahibalo:* sa literal, *pagkakita* § **22:11** *Jehosheba:* ukon, *Jehoshabeat*

5 Ang isa pa sa tatlo ka parte magguwardya sa palasyo sang hari. Kag ang
isa pa gid sa tatlo ka parte magguwardya sa Puwertahan sang Pundasyon.
Ang iban nga mga tawo didto sa mga ugsaran sang templo sang GINOO.
6 Wala sing may magsulod sa templo sang GINOO, luwas lang sa mga pari
kag mga Levita nga nagaalagad sa sina nga tion. Puwede sila makasulod
tungod gindedikar sila para sa sini nga buluhaton. Pero ang iban
kinahanglan didto lang magguwardya sa guwa suno sa sugo sang GINOO.
7 Dapat guwardyahan maayo sang mga Levita ang hari, nga preparado
ang ila mga armas, kag sundan nila siya bisan diin siya magkadto. Ang
bisan sin-o nga magsulod sa templo *nga indi pari ukon Levita* dapat patyon."
8 Ginhimo sang mga Levita kag sang tanan nga taga-Juda ang ginsugo ni
Jehoyada nga pari. Gintipon sang mga kumander ang ila mga tinawo nga
nagaguwardya kon Adlaw nga Inugpahuway, pati man ang wala
nagaguwardya sa sina nga adlaw. Wala anay ginpapuli ni Jehoyada ang
mga Levita bisan natapos na ang ila turno.
9 Dayon ginhatagan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga bangkaw
kag sang dalagko kag magagmay nga mga taming nga iya sadto ni Haring
David, nga gintago didto sa templo sang Dios.
10 Ginpaplastar niya ang mga armado nga mga lalaki sa palibot sang
templo kag sang halaran, sa pagprotektar sa hari.
11 Dayon ginpaguwa ni Jehoyada kag sang iya mga anak si *Joash nga* anak
sang hari kag ginkoronahan. Ginhatagan niya siya sang kopya sang mga
pagsulundan parte sa pagdumala sang hari,* kag ginproklamar niya siya
nga hari. Ginhaplasan niya siya sang lana *bilang pagkilala sa iya nga hari*,
kag nagsininggit dayon ang mga tawo, "Mabuhay ang hari!"
12 Sang pagkabati ni Atalia sang ginahod sang mga tawo nga
nagadinalagan kag nagasininggit sa pagdayaw sa hari, nagkadto siya sa ila
didto sa templo sang GINOO.
13 Kag nakita niya didto ang *bag-o nga* hari nga nagatindog malapit sa
haligi nga masami nga ginatindugan sang mga hari sa may puwertahan
sang templo. Ara sa tupad sang hari ang mga kumander kag ang mga
manugtrumpeta, kag ang tanan nga tawo nagahinugyaw kag nagapatunog
sang mga trumpeta. Ang mga manugkanta nga may mga instrumento
nagapanguna sa pagdayaw sa Dios. Sang makita ini tanan ni Atalia, gin-gisi
niya ang iya bayo *sa kalain sang iya buot*, kag nagsinggit, "Mga traidor! Mga
traidor!"
14 Ginmanduan ni Jehoyada ang mga kumander sang mga soldado, "Dal-a
ninyo sa guwa si Atalia. Indi ninyo siya pagpatya diri sa sulod sang templo
sang GINOO. Kag patya ninyo ang bisan sin-o nga gusto magluwas sa iya."
15 Gani gindakop nila siya kag gindala sa samputan sang Puwertahan
sang mga Kabayo nga pasulod sa palasyo, kag didto ginpatay nila siya.

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Jehoyada (2 Har. 11:17-20)

16 Naghimo sang kasugtanan si Jehoyada upod sa mga tawo kag sa hari
nga sila mangin katawhan sang GINOO.
17 Nagkadto dayon ang tanan nga tawo sa templo ni Baal kag gin-guba
nila ini. Gindugmok nila ang mga halaran kag ang mga dios-dios sini, kag
ginpatay nila si Matan nga pari ni Baal sa atubangan sang mga halaran.
18 Dayon gintugyan ni Jehoyada sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi ang
pagdumala sa templo sang GINOO pareho sadto sa ginhimo ni David.

* **23:11** *mga pagsulundan parte sa pagdumala sang hari:* ukon, *mga kasuguan sang Dios*

Magahalad sila sang mga halad nga ginasunog suno sa nasulat sa Kasuguan
ni Moises, kag magahinugyaw kag magakanta suno sa ginmando ni David.
19 Nagpabutang man si Jehoyada sang mga manugbantay sa mga
puwertahan sang templo sang GINOO para wala sing may makasulod nga
tawo nga ginakabig nga mahigko.
20 Dayon gin-upod niya ang mga kumander, ang mga dungganon nga mga
tawo, ang mga opisyal kag ang tanan nga tawo, kag ila gindul-ong ang hari
sa palasyo halin sa templo sang GINOO. Didto sila nag-agi sa puwertahan sa
north. Dayon ginpapungko nila ang hari sa iya trono.
21 Nagkinalipay ang mga tawo, kag malinong na ang siyudad sa tapos
ginpatay si Atalia.

24

Ang Paghari ni Joash sa Juda
(2 Har. 12:1-16)
1 Nagaedad si Joash sang pito ka tuig sang naghari siya. Sa Jerusalem *siya*
nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 40 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Zibia nga taga-Beersheba.
2 Maayo ang ginhimo ni Joash sa panulok sang GINOO sa bilog nga
pagkabuhi ni Jehoyada nga pari.
3 Ginpangitaan siya ni Jehoyada sang duha ka asawa, kag may mga anak
siya nga lalaki kag babayi.
4 Sang ulihi nagdesisyon si Joash sa pagpakay-o sang templo sang GINOO.
5 Ginpatawag niya ang mga pari kag mga Levita kag ginsilingan,
"Magkadto kamo sa mga banwa sang Juda kag kolektaha ninyo ang mga
balayran sang mga Israelinhon kada tuig, para mapakay-o ta ang templo
sang aton Dios. Himua ninyo ini gilayon." Pero wala gilayon magtuman
ang mga Levita.
6 Gani ginpatawag ni Haring *Joash* ang pangulo nga pari nga si Jehoyada
kag ginpamangkot, "Ngaa wala mo ginpakolekta sa mga Levita ang
balayran sang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem? Indi bala nga nagsugo si
Moises nga alagad sang GINOO sa komunidad sang Israel nga ihatag nila ini
para sa Tolda nga sa diin nabutang ang Kasuguan?"
7 (Sadto anay, ang mga anak sang malain nga babayi nga si Atalia
nakasulod sa templo sang Dios kag nagpanguha sang mga balaan nga
kagamitan para gamiton sa pagsimba sa mga *imahen ni* Baal.)
8 Gani nagsugo si Haring *Joash* nga maghimo sang kahon nga bulutangan
sang kuwarta, kag ibutang ini sa guwa sang puwertahan sang templo sang
GINOO.
9 Dayon naghatag siya sang pahibalo sa Juda kag Jerusalem nga
kinahanglan dal-on sang mga tawo sa GINOO ang ila balayran suno sa
ginsugo ni Moises nga alagad sang Dios sa katawhan sang Israel sang didto
sila sa kamingawan.
10 Malipayon nga naghatag ang tanan nga opisyal kag ang mga tawo.
Ginhulog nila ang ila kuwarta sa kahon hasta nga napuno ini.
11 Kon puno na gani ang kahon, ginadala ini sang mga Levita sa mga
opisyal sang hari. Dayon ginaisip ini sang sekretaryo sang hari kag sang
opisyal sang pangulo nga pari, kag pagkatapos ginabalik nila liwat ang
kahon didto sa puwertahan sang templo. Amo ini ang ila ginahimo kada
adlaw hasta nga nagdamo ang koleksyon.
12 Dayon ginhatag ni Haring *Joash* kag ni Jehoyada ang kuwarta sa mga
tawo nga nagadumala sa pagpakay-o sang templo. Kag nagpanguha sila

sang mga panday kag sang mga trabahador nga maayo sa salsalon kag saway.
13 Mapisan gid ang mga nagadumala sa trabaho, gani madasig ang
pagtrabaho. Nakay-o nila ang templo sang Dios suno sa orihinal nga
desinyo sini, kag ginpabakod pa gid nila.
14 Pagkatapos sang obra, gin-uli nila sa hari kag kay Jehoyada ang sobra
nga kuwarta. Kag gin-gamit ini sa pagpahimo sang mga kagamitan sa
templo sang GINOO—ang mga ginagamit sa pagsimba, sa paghalad sang
mga halad nga ginasunog, pati na ang mga yahong kag mga suludlan nga
bulawan kag pilak. Kag samtang buhi si Jehoyada, padayon ang paghalad
sang mga halad nga ginasunog sa templo sang GINOO.
15 Nagkabuhi si Jehoyada sing malawig nga mga tinuig, kag napatay siya
sa edad nga 130 ka tuig.
16 Ginlubong siya sa lulubngan sang mga hari sa Banwa ni David, tungod
sa maayo nga mga ginhimo niya sa Israel para sa Dios kag sa iya templo.
17 Pero pagkatapos nga napatay si Jehoyada, nagkadto ang mga opisyal
sang Juda kay Haring *Joash*. Nagluhod sila sa hari *bilang pagtahod*, kag
dayon ginkombinsi nila siya nga magpamati sa ila.
18 Nagdesisyon sila nga pabay-an na lang ang templo sang GINOO, ang
Dios sang ila mga katigulangan, kag magsimba sa mga *hulohaligi nga*
simbolo sang diosa nga si Ashera kag sa iban pa nga mga dios-dios. Tungod
sa ila ginhimo, nangakig ang Dios sa Juda kag Jerusalem.
19 Nagpadala ang GINOO sang mga propeta sa mga tawo para pabalikon
sila sa iya. Kag bisan ginpaandaman sila sang mga propeta, wala sila
magpamati.
20 Dayon gin-gamhan sang Espiritu sang Dios si Zacarias nga anak ni
Jehoyada nga pari. Nagtindog siya sa atubangan sang mga tawo kag
nagsiling, “Amo ini ang ginasiling sang Dios: Ngaa wala ninyo ginatuman
ang mga sugo sang GINOO? Indi *gid* kamo mag-uswag. Tungod nga
ginsikway ninyo ang GINOO, ginsikway man niya kamo.”
21 Nagplano ang mga opisyal sa pagpatay kay Zacarias. Kag sa sugo
mismo sang hari, ginbato nila si Zacarias sa ugsaran sang templo sang
GINOO, kag napatay siya.
22 Ginkalimtan ni Haring Joash ang kaayo nga ginpakita sa iya ni
Jehoyada, nga amay ni Zacarias. Sa baylo, ginpapatay niya si Zacarias. Amo
ini ang ginsiling ni Zacarias sang nagahimumugto na siya, “Kabay pa nga
talupangdon sang GINOO *ang inyo ginahimo,* kag sukton niya kamo.”
23 Sang pagsugod sang bag-o nga tuig, ginsalakay sang mga soldado sang
Aram* ang Juda. Napierdi nila ang Juda kag Jerusalem, kag ginpamatay
nila ang mga opisyal sang Juda. Dayon gindala nila sa ila hari sa Damascus
ang mga pagkabutang nga ila naagaw.
24 Diutay lang ang mga soldado sang Aram nga nagsalakay kon
ikomparar sa mga soldado sang Juda. Pero ginpapierdi sang GINOO sa ila
ang Juda, tungod ginsikway nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan. Gani nag-abot ini nga silot kay Joash.
25 Paghalin sang mga taga-Aram, grabe gid ang mga pilas ni Joash. Pero
tungod sa iya nga pagpatay sa anak ni Jehoyada nga pari, nagplano ang iya
mga alagad nga patyon siya. Ginpatay nila siya sa iya hiligdaan. Ginlubong
siya sa Banwa ni David, pero indi sa lulubngan sang mga hari.

* **24:23** *Aram:* ukon, *Syria*

26 Ang mga nagpatay sa iya amo si Zabad† nga anak sang isa ka
Ammonhon nga babayi nga si Shimeat, kag si Jehozabad nga anak sang isa
ka Moabnon nga babayi nga si Shimrit.‡
27 Ang mga estorya parte sa mga anak ni Joash, sa mga propesiya parte sa
iya, kag sa pagpakay-o sang templo sang Dios nasulat sa Komentaryo Parte
sa Estorya sang Mga Hari. Si Amazia nga iya anak amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

25

Ang Paghari ni Amazia sa Juda
(2 Har. 14:1-20)

1 Nagaedad si Amazia sing 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Jehoadan* nga taga-Jerusalem.
2 Maayo ang ginhimo ni Amazia sa panulok sang GINOO, pero indi gid
bug-os ang pagsunod niya sa GINOO.
3 Sang mabakod na ang paghari ni Amazia, ginpapatay niya ang mga
opisyal nga nagpatay sa iya amay nga hari.
4 Pero wala niya ginpapatay ang ila mga anak, kay suno sa nasulat sa
Libro sang Kasuguan ni Moises, nagsiling ang GINOO, "Indi dapat
pagpatyon ang mga ginikanan tungod sa sala sang ila mga anak, kag ang
mga anak indi man dapat pagpatyon tungod sa sala sang ila mga
ginikanan. Patyon lang ang tawo tungod sa iya kaugalingon nga sala."†
5 Gin-organisar ni Amazia ang iya mga soldado nga halin sa Juda kag
Benjamin. Gin-grupo niya sila suno sa ila pamilya kag ginbutangan sang
mga kumander nga magadumala sang tag-100 kag tag-1,000 ka soldado.
Dayon gin-isip niya ang iya mga soldado nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw,
kag ang kadamuon 300,000. Ini sila maayo sa bangkaw kag taming.
6 Nagkuha man siya sang 100,000 ka maayo nga mga soldado halin sa
Israel. Nagbayad siya sing mga 3,500 ka kilo nga pilak bilang suhol sa sini
nga mga soldado.
7 Pero may isa ka alagad sang Dios nga nagkadto kay Amazia kag
nagsiling, "Mahal nga Hari, indi ka magkuha sang mga soldado halin sa
Israel, kay wala na nagaupod ang GINOO sa Israel. Ining katawhan sang
Efraim wala na ginabuligan sang GINOO.
8 Kon paupdon ninyo sila sa inaway, mapierdi gid kamo bisan mag-away
pa kamo sing maayo. Ang Dios lang ang makapadaog ukon makapalaglag
sa inyo."
9 Nagsiling si Amazia sa alagad sang Dios, "Ti paano na lang ang ginbayad
ko nga mga 3,500 ka kilo nga pilak?" Nagsabat siya, "Mas sobra pa dira ang
ihatag sang GINOO sa imo."
10 Gani ginpapuli ni Amazia ang mga soldado nga taga-Efraim. Nagpuli
sila nga akig gid sa Juda.
11 Nagpangisog si Amazia sa pagsalakay, kag ginpanguluhan niya ang iya
mga soldado sa pagkadto sa kapatagan nga ginatawag Asin, nga sa diin
nakapatay sila sang 10,000 ka Edomnon.‡
12 Nakadakop pa gid sila sang 10,000 ka soldado, kag gindala nila ini sa
isa ka pil-as kag ginhulog, kag nagkaladugmok ang mga lawas sini.

---

† **24:26** *Zabad:* ukon, *Jozabad* ‡ **24:26** *Shimrit:* ukon, *Shomer* * **25:1** *Jehoadan:* ukon, *Jehoadin*
† **25:4** Deu. 24:16 ‡ **25:11** *Edomnon:* sa Hebreo, *mga kaliwat ni Seir*

13 Sa pihak nga bahin, ang mga soldado nga ginpapuli ni Amazia kag
wala ginpaupod sa inaway nagsalakay sa mga banwa sang Juda halin sa
Samaria pakadto sa Bet Horon. Nakapatay sila sang 3,000 ka tawo, kag
madamo nga pagkabutang ang ila ginpanguha.

14 Pagbalik ni Amazia halin sa ila pagpamatay sa mga Edomnon, gindala
niya ang mga dios-dios sang mga Edomnon.§ Ginhimo niya ini nga iya
kaugalingon nga mga dios, ginsimba, kag ginhalaran sang mga halad.
15 Gani nangakig gid ang GINOO kay Amazia. Nagpadala siya sang
propeta kay Amazia sa pagsiling, "Ngaa nagadangop ka sa mga dios-dios
nga indi gani makaluwas sa ila katawhan sa imo kamot?"

16 Samtang nagahambal ang propeta, nagsabat ang hari, "Ngaa
ginalaygayan mo ako? Ginhimo ko bala ikaw nga manuglaygay? Maghipos
ka, kay kon indi ipapatay ko ikaw." Gani naghipos ang propeta pagkatapos
niya hambal sini: "Sigurado gid nga laglagon ka sang Dios tungod nga
nagsimba ka sa mga dios-dios kag wala ka nagpamati sa akon."

17 Pagkatapos estorya ni Haring Amazia sa iya mga manuglaygay,
nagpadala siya sang mensahi sa hari sang Israel nga si Jehoash nga anak ni
Jehoahaz kag apo ni Jehu. Ginhangkat niya si Jehoash nga mag-inaway sila.
18 Pero ginsabat siya ni Haring Jehoash: "Didto sa Lebanon may tunukon
nga tanom nga nagpadala sang sini nga mensahi sa kahoy nga sedro:
'Ipaasawa ang imo anak nga babayi sa akon anak nga lalaki.' Pero may
nag-agi nga talunon nga sapat kag gintasak-tasak niya ang tunukon nga
tanom.
19 *Amazia*, matuod nga napierdi mo ang Edom kag ginapabugal mo ina.
Pero magpabilin ka na lang sa imo lugar. Ngaa gusto mo gid ang gamo nga
magadala lang sang kalaglagan sa imo kag sa Juda?"

20 Pero indi magpamati si Amazia, kay nagpanghikot ang Dios nga
malaglag siya ni Jehoash tungod sa iya pagsimba sa mga dios sang Edom.
21 Gani ginsalakay siya ni Haring Jehoash *kag sang iya mga soldado*.
Nag-away sila sa Bet Shemesh nga sakop sang Juda.
22 Napierdi ang Juda sa Israel, kag ang tagsa ka soldado sang Juda
nagpalagyo puli.
23 Nadakpan ni Haring Jehoash si Haring Amazia didto sa Bet Shemesh,
kag gindala niya siya sa Jerusalem. Dayon gin-guba ni Jehoash ang mga
pader sang Jerusalem halin sa Puwertahan sang Efraim pakadto sa
Pamusod nga Puwertahan, nga mga 600 feet ang kalabaon.
24 Ginpanguha niya ang tanan nga bulawan, pilak, kag kagamitan nga iya
nakita sa templo sang Dios nga ginaatipan sadto ni Obed Edom.
Ginpanguha man niya ang mga manggad sa palasyo. Gindala niya ini kag
ang mga bihag sa iya nga pagbalik sa Samaria.

25 Nagkabuhi pa si Haring Amazia sang Juda sang 15 ka tuig sa tapos nga
mapatay si Haring Jehoash sang Israel.
26 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Amazia, halin sa umpisa
hasta sa katapusan, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang
Juda kag Israel.

27 Pagkatapos nga nagtalikod si Amazia sa GINOO, may mga tawo nga
nagplano sa pagpatay sa iya sa Jerusalem, gani nagpalagyo siya sa Lakish.
Pero ginpasundan nila siya sa Lakish, kag ginpatay siya didto.

§ **25:14** *Edomnon:* Tan-awa ang footnote sa 25:11.

28 Ang iya bangkay ginkarga sa kabayo kag gindala pabalik sa Jerusalem
kag ginlubong sa ginlubngan sang iya mga katigulangan sa Banwa ni
David.*

26

Ang Paghari ni Uzia sa Juda
(2 Har. 14:21-22; 15:1-7)

1 Ang ginbulos sang katawhan sang Juda kay Amazia bilang hari amo ang
iya anak nga si Uzia* nga nagaedad sang 16 ka tuig.
2 Siya ang nagbawi sang Elat† kag nagpatindog liwat sini sa tapos
mapatay ang iya amay nga si Amazia.
3 Nagaedad si Uzia sang 16 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 52 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Jecolia nga taga-Jerusalem.
4 Maayo ang ginhimo ni Uzia sa panulok sang GINOO, pareho sang
ginhimo sang iya amay nga si Amazia.
5 Nagdangop siya sa Dios sang panahon ni Zacarias, nga amo ang
nagtudlo sa iya sa pagtahod sa Dios. Samtang nagapadayon siya sa
pagdangop sa GINOO, ginapauswag siya sang Dios.
6 Nagpakig-away siya sa mga Filistinhon kag gin-guba niya ang mga
pader *nga nagapalibot sa mga banwa* sang Gat, Jabne, kag Ashdod. Dayon
nagpatindog siya sang bag-o nga mga banwa malapit sa Ashdod kag sa iban
pa nga mga lugar sang Filistia.
7 Ginbuligan siya sang Dios sa iya nga pagpakig-away sa mga Filistinhon,
mga Meunhon, kag sa mga Arabo nga nagaestar sa Gur Baal.
8 Nagabayad sang buhis ang mga Ammonhon sa iya, kag nangin bantog
siya hasta sa Egypt, tungod nga naggamhanan na gid siya.
9 Ginpabakod pa gid ni Uzia ang Jerusalem paagi sa pagpatindog sang
mga tore sa Pamusod nga Puwertahan, sa Puwertahan nga Nagaatubang sa
Pulopatag, kag sa likuan sang pader.
10 Nagpatindog man siya sang mga tore sa kamingawan kag nagpakutkot
sang madamo nga buho nga pulunduhan sang tubig tungod madamo ang
iya mga kasapatan sa mga bulobukid sa west kag sa kapatagan. Mahilig
man siya magpanguma. May mga tinawo siya nga nagaatipan sa iya uma
kag talamnan sang ubas sa kabukiran kag sa matambok nga kapatagan.
11 May maayo gid nga mga soldado si Uzia nga handa sa pagpakig-away.
Ini sila gin-organisar kag gin-grupo-grupo ni Jiel nga sekretaryo kag ni
Maasea nga opisyal, sa idalom sang pagdumala ni Hanania nga isa sa mga
opisyal sang hari.
12 Ang mga kumander sang maayo nga mga soldado amo ang mga
pangulo sang mga pamilya nga 2,600 tanan.
13 Ang kadamuon sang mga soldado mga 307, 500. Ini sila
eksperiensyado sa pagpakig-away, kag preparado sa pagbulig sa hari
kontra sa iya mga kaaway.
14 Ginhatagan sila ni Uzia sang mga taming, bangkaw, helmet, bayo nga
panagang sa lawas, pana, kag labyog.
15 Nagpahimo man si Uzia sang mga kagamitan‡ sa mga eksperto nga
mga manug-obra para gamiton sa pagpana kag sa paghaboy sang dalagko
nga mga bato halin sa mga tore kag sa mga corner sang mga pader. Nangin

* **25:28** *Banwa ni David:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *Banwa sang Juda* * **26:1** *Uzia:* ukon, *Azaria* † **26:2** *Elat:* ukon, *Elot* ‡ **26:15** *kagamitan:* ukon, *makinarya*

bantog si Uzia bisan diin, tungod kay ginbuligan siya sang GINOO hasta nga naggamhanan siya.
16 Pero sang nangin gamhanan na siya, nagbugalon siya. Kag amo ini ang nakapalaglag sa iya. Wala siya nagtuman sa GINOO nga iya Dios, kay nagsulod siya sa templo sang GINOO kag personal nga nagsunog sang insenso sa halaran.
17 Ginsunod siya ni Azaria *nga pangulo* nga pari kag sang 80 pa ka maisog nga mga pari sang GINOO,
18 kag ginsabdong. Siling nila, "Uzia, indi ka dapat magsunog sang insenso para sa GINOO. Ina nga buluhaton iya lang sang mga pari nga mga kaliwat ni Aaron. Sila ang ginpili *sang GINOO* nga magsunog sang insenso. Magguwa ka sa templo, kay wala ka magtuman sa GINOO. Indi ka pagpadunggan sang GINOONG Dios."
19 Naakig gid si Uzia sa mga pari. Kag samtang ginauyatan niya ang suludlan sang insenso sa may halaran didto sa templo, gintubuan sang delikado nga balatian sa panit§ ang iya agtang.
20 Sang makita ni Azaria nga pangulo nga pari kag sang kaupod niya nga mga pari nga gintubuan sang balatian sa panit ang agtang ni Uzia, ginpadali-dali nila siya paguwa *sa templo*. Siya mismo gusto magguwa gilayon, tungod kay ginsilutan siya sang GINOO.
21 May balatian sa panit si Haring Uzia hasta sa adlaw nga napatay siya. Nag-estar siya sa isa ka naseparar nga balay, kag wala siya gintugutan nga makasulod sa templo. Si Jotam nga iya anak amo ang nagpangulo sa palasyo kag sa katawhan sang Juda.
22 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Uzia, halin sa umpisa hasta sa katapusan, ginsulat ni Propeta Isaias nga anak ni Amoz.
23 Sang napatay si Uzia, ginlubong siya malapit sa ginlubngan sang mga hari nga iya mga katigulangan. *Wala siya ginsimpon sa ila,* kay may balatian siya sa panit. Si Jotam nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

27

Ang Paghari ni Jotam sa Juda
(2 Har. 15:32-38)
1 Nagaedad si Jotam sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Ang iya iloy amo si Jerusha nga anak ni Zadok.
2 Maayo ang ginhimo ni Jotam sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo sang iya amay nga si Uzia. Pero wala niya ginsunod *ang sala sang iya amay nga amo* ang pagsunog sang insenso sa templo sang GINOO. Sa pihak *sang maayo nga pagkabuhi ni Jotam*, padayon gihapon ang mga tawo sa ila malain nga mga buluhaton.
3 Si Jotam ang nagpatindog sang puwertahan sang templo sang GINOO sa north, kag madamo ang iya ginpakay-o sa pader sang *bulobukid sang* Ofel.
4 Siya man ang nagpatindog sang mga banwa sa kabukiran sang Juda, kag nagpatindog sang mabakod nga mga kuta kag sang mga tore sa mga kakahuyan.
5 Nagpakig-away si Jotam sa mga Ammonhon kag sa ila hari, kag napierdi niya sila. Sa sina mismo nga tuig, naghatag sa iya ang mga Ammonhon sing

§ **26:19** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Hebreo nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13.

mga 3,500 ka kilo nga pilak, 30,000 ka sako nga trigo, kag 30,000 ka sako nga barley. Ginhimo nila ini hasta sa ikatlo nga tuig.
6 Naggamhanan pa gid si Jotam tungod kay nagsunod siya sing matutom
sa GINOO nga iya Dios.
7 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jotam, pati ang tanan niya
nga pagpakig-away kag mga hinimuan, nasulat sa Libro sang Kasaysayan
sang mga Hari sang Israel kag Juda.
8 Nagaedad si Jotam sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig.
9 Sang napatay si Jotam, ginlubong siya sa Banwa ni David. Kag si Ahaz
nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

28

Ang Paghari ni Ahaz sa Juda
(2 Har. 16:1-4)
1 Nagaedad si Ahaz sang 20 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 16 ka tuig. Malain ang iya
ginhimo sa panulok sang GINOO, indi pareho sa ginhimo sang iya
katigulangan nga si David.
2 Nagsunod siya sa mga pagginawi sang mga hari sang Israel, kag
naghimo sang metal nga mga imahen ni Baal.
3 Nagsunog siya sang mga halad sa Pulopatag sang Ben Hinom, kag ang
iya mismo mga anak ginhalad niya sa kalayo. Ginsunod niya ang
makangilil-ad nga mga ginahimo sang mga nasyon nga ginpatabog sang
GINOO sa mga Israelinhon.
4 Naghalad siya sang mga halad kag nagsunog sang mga insenso sa mga
simbahan sa mataas nga mga lugar, sa ibabaw sang mga bukid kag sa
idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.
5 Gani gintugyan siya sang GINOO nga iya Dios sa hari sang Aram.*
Ginpierdi siya sang mga Arameanhon kag madamo sa iya katawhan ang
ginbihag pa-Damascus. Gintugyan man siya sa hari sang Israel, nga
nagpatay sang madamo niya nga katawhan.
6 Sa isa lang ka adlaw 120,000 ka soldado sang Juda ang napatay ni
Haring Peka *sang Israel*, nga anak ni Remalia. Natabo ini sa mga taga-Juda
tungod kay ginsikway nila ang GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.
7 Ginpatay ni Zicri, nga isa ka maisog nga soldado sang Israel,† si Maasea
nga anak ni Haring Ahaz, si Azrikam nga administrador sang palasyo, kag
si Elkana nga ikaduha sa hari.
8 Ginbihag sang mga taga-Israel ang 200,000 ka babayi kag kabataan
halin sa ila mga kadugo nga mga taga-Juda. Ginpanguha man nila ang mga
pagkabutang sang mga taga-Juda kag gindala puli sa Samaria.
9 Pero sang pag-abot sang mga soldado sa Samaria, ginsugata sila ni Oded
nga propeta sang GINOO, kag ginsilingan, "Gintugyan sa inyo sang GINOO
nga inyo Dios ang Juda tungod sa iya kaakig sa ila. Pero sobra ang inyo
ginhimo; ginpamatay ninyo sila nga wala sing luoy-luoy, kag nahibaluan
ini sang GINOO didto sa langit.
10 Kag karon gusto pa ninyo nga ulipunon ining mga lalaki kag babayi
nga halin sa Juda kag Jerusalem. Pero indi bala nga may sala man kamo sa
GINOO nga inyo Dios?

---

* **28:5** *Aram:* ukon, *Syria* † **28:7** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa sa mga tribo sa ginharian sang Israel kag diri nagarepresentar ini sang bilog nga ginharian sang Israel. Amo man sa bersikulo 12.

11 Pamati kamo sa akon! Akig gid ang GINOO sa inyo. Gani papulia ninyo
ang inyo mga kadugo nga inyo ginbihag."
12 Amo man ini ang ginsiling sang iban nga mga pangulo sang Israel sa
mga soldado nga nag-abot halin sa inaway. Ini nga mga pangulo amo sila ni
Azaria nga anak ni Jehohanan, Berekia nga anak ni Meshilemot, Jehizkia
nga anak ni Shalum, kag Amasa nga anak ni Hadlai.
13 Siling nila, "Indi ninyo pagdal-a diri ina nga mga bihag, kay salabton ta
gid ini sa GINOO. Dugangan pa bala ninyo ang aton sala? Madamo na gani
ang aton sala, kag akig na gid ang GINOO sa Israel."
14 Gani gintugyan sang mga soldado sa mga pangulo kag sa bilog nga
komunidad ang mga bihag kag ang mga pagkabutang nga naagaw nila sa
inaway.
15 Dayon nagpalapit sa mga bihag atong apat ka pangulo nga ginmitlang
ang ila mga ngalan, kag gin-asikaso nila ang mga bihag. Nagkuha sila sang
mga bayo halin sa mga pagkabutang nga naagaw sang mga soldado, kag
ginpasuksok ini sa mga hublas nga bihag. Ginhatagan nila ang mga bihag
sang mga bayo, sandalyas, pagkaon, ilimnon, kag bulong. Ginpasakay nila
sa mga donkey ang mga maluya, kag gindala nila pabalik ang tanan nga
bihag sa ila mga kasimanwa. Didto nila sila ginbilin sa Jerico, sa Banwa
sang mga Palma, kag pagkatapos nagpuli sila sa Samaria.

Nagpangayo sang Bulig si Ahaz sa Assyria
(2 Har. 16:7-9)

16 Sadto nga tion nagpangayo sang bulig si Haring Ahaz sa hari sang
Assyria.
17 Kay ginsalakay liwat kag gindaog sang mga Edomnon ang Juda kag
ginbihag ang iban nga mga pumuluyo sini.
18 Wala labot sini, ginsalakay man sang mga Filistinhon ang mga banwa
sang Juda nga ara sa mga bulobukid sa west kag sa Negev. Naagaw nila ang
Bet Shemesh, Ayalon, Gederot, Soco, Timnah, kag Gimzo, pati ang mga
baryo sa palibot sini; kag didto na sila nag-estar.
19 Ginpaubos sang GINOO ang Juda tungod kay gin-ganyat ni Haring Ahaz
ang mga pumuluyo sa paghimo sang kalautan, kag nagluib gid siya sa
GINOO.
20 Gani pag-abot ni Haring Tiglat Pileser sang Assyria, ginpabudlayan
niya si Ahaz imbes nga buligan.
21 Nagpanguha si Ahaz sang mga pagkabutang sa templo sang GINOO, sa
palasyo, kag sa mga balay sang mga opisyal, kag ginhatag niya ini sa hari
sang Assyria. Pero wala ini nakabulig kay Ahaz.
22 Kon mag-abot ang mga kalisod kay Haring Ahaz, mas masinupakon pa
gid siya sa GINOO.
23 Naghalad siya sang mga halad sa mga dios sang Damascus nga
nagpierdi sa iya. Kay siling niya, "Ang mga hari sang Aram ginbuligan sang
ila mga dios. Gani mahalad man ako sa sini nga mga dios para buligan man
nila ako." Pero amo ini ang nakapalaglag sa iya kag sa bilog nga Israel.
24 Ginpanguha ni Ahaz ang mga kagamitan sa templo sang Dios kag
ginpangdugmok. Ginsira niya ang mga puwertahan sang templo, kag
nagpatindog siya sang mga halaran sa tagsa ka kanto sang Jerusalem.
25 Nagpatindog man siya sang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sa
tanan nga banwa sang Juda, para maghalad sa iban nga mga dios. Kag
nakapaakig gid ini sa GINOO, ang Dios sang iya mga katigulangan.

26 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Ahaz kag sa iya pagginawi,
halin sa umpisa hasta sa katapusan, nasulat sa *Libro sang Kasaysayan sang*
mga Hari sang Juda kag Israel.
27 Sang napatay si Ahaz, ginlubong siya sa siyudad sang Jerusalem, pero
indi sa lulubngan sang mga hari sang Israel. Kag si Hezekia nga iya anak
amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

29

Ang Paghari ni Hezekia sa Juda
(2 Har. 18:1-3)

1 Nagaedad si Hezekia sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 29 ka tuig. Ang iya
iloy amo si Abia nga anak ni Zacarias.
2 Maayo ang ginhimo ni Hezekia sa panulok sang GINOO, pareho sa
ginhimo sang iya katigulangan nga si David.
3 Sang nahauna nga bulan sang nahauna nga tuig sang iya paghari,
ginpabuksan niya *liwat* ang mga puwertahan sang templo sang GINOO kag
ginpakay-o ini.
4 Ginpatawag niya ang mga pari kag ang mga Levita kag ginpatipon sa
ugsaran sa east *sang templo*.
5 Nagsiling siya sa ila, "Pamatii ninyo ako, kamo nga mga kaliwat ni Levi.
Magpakatinlo kamo* subong, kag tinlui man ninyo ang templo sang GINOO,
ang Dios sang inyo mga katigulangan. Kuhaa ninyo sa templo ang tanan
nga butang nga ginakabig nga mahigko.
6 Indi matutom ang aton mga katigulangan. Malain ang ila ginhimo sa
panulok sang GINOO nga aton Dios kag ginsikway nila siya. Gintalikdan nila
ang *templo nga* ginaestaran sang GINOO kag nagbiya sila sa iya.
7 Ginsiradhan nila ang mga puwertahan sa balkon sang templo kag
ginpamatay ang mga suga. Wala sila magsunog sang insenso ukon
maghalad sang mga halad nga ginasunog sa templo para sa Dios sang Israel.
8 Gani nangakig ang GINOO sa Juda kag Jerusalem. Kag tungod sa iya nga
silot sa aton, ginkangidlisan, ginkangil-aran, kag gin-insulto kita sang mga
tawo pareho sang inyo nakita subong.
9 Nagkalamatay ang aton mga katigulangan sa inaway, kag ginpangbihag
ang aton mga asawa kag mga kabataan.
10 Pero karon desidido ako nga maghimo sang kasugtanan sa GINOO, ang
Dios sang Israel, para madula ang iya puwerte nga kaakig sa aton.
11 Gani mga pinalangga ko,† indi na kamo magpatumbaya. Kamo ang
ginpili sang GINOO sa pagtindog sa iya presensya, sa pag-alagad, kag sa
paghalad."‡
12 Gani nagsugod dayon sa pag-obra ini nga mga Levita:
Sa pamilya ni Kohat: si Mahat nga anak ni Amasai kag si Joel nga anak ni
Azaria.
Sa pamilya ni Merari: si Kish nga anak ni Abdi kag si Azaria nga anak ni
Jehalelel.
Sa pamilya ni Gershon: si Joa nga anak ni Zima kag si Eden nga anak ni
Joa.
13 Sa mga kaliwat ni Elizafan: si Shimri kag si Jiel.

---

* **29:5** *magpakatinlo kamo:* buot silingon, *tumanon ninyo ang seremonya sang pagpakatinlo* † **29:11** *mga pinalangga ko:* sa literal, *mga anak ko* ‡ **29:11** *sa paghalad:* ukon, *sa pagsunog sang insenso*

Sa mga kaliwat ni Asaf: si Zacarias kag si Matania.
14 Sa mga kaliwat ni Heman: si Jehiel kag si Shimei.
Sa mga kaliwat ni Jedutun: si Shemaya kag si Uziel.
15 Gintipon nila ang ila kapareho nga mga Levita kag nagpakatinlo sila.§
Dayon gintinluan nila ang templo sang GINOO suno sa ginmando sang hari.
Ginsunod nila ang ginsiling sang GINOO.
16 Nagsulod ang mga pari sa templo sa pagtinlo sini. Ginpaguwa nila sa
ugsaran sang templo ang tanan nga ila nakita *nga kagamitan nga ginakabig*
nga mahigko. Dayon gindala ini sang mga Levita sa Kidron nga ililigan
sang tubig.
17 Nagsugod sila sa pagtinlo *sang templo* sa nahauna nga adlaw sang
nahauna nga bulan, kag sang ikawalo nga adlaw nakaabot sila sa balkon
sang templo. Ginpadayon nila ang pagtinlo sang templo sa sulod pa gid
sang walo ka adlaw, kag natapos nila ini sang ika-16 nga adlaw sang amo
nga bulan.
18 Pagkatapos nagkadto sila kay Haring Hezekia kag nagsiling,
"Natinluan na namon ang bilog nga templo sang GINOO pati ang halaran
sang halad nga ginasunog kag ang tanan nga kagamitan sini, kag ang
lamisa nga ginabutangan sang tinapay nga ginahalad sa presensya sang
Dios kag ang tanan man nga kagamitan sini.
19 *Nabalik man namon* ang tanan nga kagamitan nga ginkuha ni Haring
Ahaz tungod sa iya pagluib sa Dios. Gintinluan namon ini kag handa na
nga gamiton. Ara na ini subong sa atubangan sang halaran sang GINOO."
20 Aga pa sang masunod nga adlaw, gintipon ni Haring Hezekia ang mga
opisyal sang siyudad kag nagkadto sila sa templo sang GINOO.
21 Nagdala sila sang pito ka turo nga baka, pito ka gulang nga karnero nga
lalaki, pito ka bataon nga karnero nga lalaki, kag pito ka lalaki nga kanding
bilang halad sa pagpakatinlo para sa ila ginharian, sa templo, kag sa
katawhan sang Juda. Ginsugo ni Haring Hezekia ang mga pari nga mga
kaliwat ni Aaron sa paghalad sang sina nga mga halad sa halaran sang
GINOO.
22 Gani gin-ihaw sang mga pari ang mga turo nga baka kag ginwisik ang
dugo sini sa halaran; sunod ang mga gulang nga karnero kag ginwisik man
nila ang dugo sini sa halaran, dayon ang mga bataon nga karnero kag
ginwisik man ang dugo sini sa halaran.
23 Ang mga kanding nga halad sa pagpakatinlo gindala nila sa hari kag sa
komunidad, kag gintungtong nila ang ila mga kamot sa mga kanding.
24 Dayon gin-ihaw sang mga pari ang mga kanding kag ginbubo ang dugo
sini sa halaran bilang halad sa pagpakatinlo para matinluan ang sala sang
tanan nga Israelinhon. Kay nagsugo ang hari nga maghalad sang mga
halad nga ginasunog kag mga halad sa pagpakatinlo para sa tanan nga
Israelinhon.
25 Dayon nagbutang si Hezekia sang mga Levita sa templo sang GINOO
nga may mga cymbals, mga arpa, kag mga lira. Ini suno man sa mando
sang GINOO kay Haring David paagi kay Gad nga propeta ni David kag kay
Propeta Natan.
26 Nagplastar ang mga Levita nga may mga instrumento ni *Haring* David,
kag ang mga pari nga may mga trumpeta.
27 Dayon nagmando si Hezekia nga ihalad sa halaran ang mga halad nga
ginasunog. Kag samtang nagahalad, nagakanta ang mga tawo sa GINOO,

§ **29:15** *nagpakatinlo sila:* buot silingon, *naghimo sila sang seremonya nga para mangin takos sila sa Dios*

nga ginatukaran sang mga trumpeta kag iban pa nga mga instrumento ni Haring David sang Israel.
28 Ang bilog nga komunidad nagsimba *sa GINOO* samtang nagakanta ang
mga manugkanta kag nagatrumpeta ang mga manugtrumpeta hasta
natapos ang tanan nga halad nga ginasunog.
29 Pagkatapos sang mga halad, nagluhod si Haring *Hezekia* kag ang tanan
nga kaupod niya kag nagsimba *sa GINOO*.
30 Nagsugo si Haring Hezekia kag ang iya mga opisyal sa mga Levita sa
pagdayaw sa GINOO paagi sa mga kanta nga ginhimo ni *Haring* David kag ni
Asaf nga propeta. Gani nagkanta sila sang mga kanta sang pagdayaw nga
may kalipay samtang nagaluhod sila sa pagsimba *sa Dios*.
31 Dayon nagsiling si Hezekia, "Karon nga nahalad na ninyo ang inyo
kaugalingon sa GINOO, magdala kamo sang mga halad, lakip na ang mga
halad sa pagpasalamat sa templo sang GINOO." Gani nagdala ang
komunidad sang sini nga mga halad sa templo sang GINOO, kag ang iban
kabubut-on nga naghalad sang mga halad nga ginasunog.
32 Ang kadamuon sang mga halad nga ginasunog nga gindala sang
komunidad 70 ka turo nga baka, 100 gulang nga karnero nga lalaki, kag 200
ka bataon nga karnero nga lalaki.
33 Nagdala man sila sang iban pa nga mga halad nga 600 ka turo nga baka
kag 3,000 ka karnero kag kanding.
34 Pero kulang ang mga pari nga mag-ihaw sining tanan nga sapat. Gani
nagbulig sa ila ang ila mga kadugo nga mga Levita hasta nga nagdamo ang
mga pari nga nagpakatinlo sang ila kaugalingon *para magbulig* kag hasta
natapos ang amo nga obra. Kay mas matutom pa ang mga Levita sa
pagpakatinlo sang ila kaugalingon sang sa mga pari.
35 Madamo gid ang mga halad nga ginasunog, pati mga tambok sang mga
sapat nga halad para sa maayo nga relasyon, kag mga halad nga ilimnon
nga ginahalad upod sa mga halad nga ginasunog. Sa sini nga paagi, nabalik
liwat ang mga buluhaton sa templo sang GINOO.
36 Nagkalipay gid si Hezekia kag ang mga tawo tungod nga sa bulig sang
Dios nahimo nila ini tanan nga madali lang.

30

Ang Pagpreparar para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel

1 Karon, nagpadala si Hezekia sang mensahi sa tanan nga katawhan sang
Israel kag Juda, pati na sa katawhan sang Efraim kag Manase. Gin-imbitar
niya sila sa pagkadto sa templo sang GINOO sa pagselebrar sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel *bilang pagpadungog* sa GINOO, ang Dios sang Israel.
2 Nagdesisyon si Haring *Hezekia* kag ang iya mga opisyal, kag ang bilog
nga komunidad sang Jerusalem, nga saulugon ang Piesta sang Paglabay
sang Anghel sa ikaduha nga bulan.
3 Dapat kuntani nga saulugon ang ini nga piesta sa nahauna nga bulan,
pero diutay lang ang mga pari nga nagpakatinlo sa sina nga tion kag wala
makatipon ang mga tawo sa Jerusalem.
4 Ining plano sa pagselebrar sang piesta nagustuhan sang hari kag sang
bilog nga komunidad,
5 gani naghatag sila sang pahibalo sa bilog nga Israel, halin sa Beersheba
hasta sa Dan, nga magkadto ang mga tawo sa Jerusalem sa pagselebrar
sang Piesta sang Paglabay sang Anghel bilang pagpadungog sa GINOO, ang

Dios sang Israel. Sang nagliligad nga mga selebrasyon, diutay lang ang
nagatambong, pero indi dapat amo ini suno sa kasuguan.
6 Sa mando sang hari, naglakat ang mga mensahero sa bilog nga Israel
kag Juda dala ang mga sulat halin sa hari kag sa iya mga opisyal. Amo ini
ang ginasiling sang sulat:
"Katawhan sang Israel, karon nga nakaluwas kamo sa kamot sang mga
hari sang Assyria, tion na nga magbalik kamo sa GINOO, ang Dios sang inyo
mga katigulangan nga sila ni Abraham, Isaac, kag Jacob,* para magbalik
man siya sa inyo.
7 Indi ninyo pagsunda ang inyo mga katigulangan kag mga kadugo nga
indi matutom sa GINOO nga ila Dios, nga tungod sini ginhimo sila sang
GINOO nga makangilil-ad pareho sang inyo nakita sa ila.
8 Indi kamo magpakatig-a sang inyo ulo pareho sa inyo mga
katigulangan, kundi magpasakop kamo sa GINOO. Magkadto kamo sa
templo nga iya ginpakabalaan hasta san-o. Kag mag-alagad kamo sa GINOO
nga inyo Dios, para madula ang iya puwerte nga kaakig sa inyo.
9 Kay kon magbalik kamo sa GINOO, kaluoyan ang inyo mga kabataan kag
mga kaparyentihan sang mga nagbihag sa ila, kag pabalikon sila sa sini nga
duta. Kay mabinalak-on kag maluluy-on ang GINOO nga inyo Dios. Indi gid
siya magtalikod sa inyo kon magbalik kamo sa iya."
10 Nagkadto ang mga mensahero sa kada banwa sa bilog nga Efraim kag
Manase hasta sa Zebulun, pero ginkadlawan lang sila kag ginyaguta sang
mga tawo.
11 Pero may ara nga halin sa Asher, Manase, kag Zebulun nga nagpaubos
sang ila kaugalingon kag nagkadto sa Jerusalem.
12 Nagpanghikot man ang Dios sa mga taga-Juda nga mag-isa sila sa
pagtuman sang mando sang hari kag sang mga opisyal, suno sa sugo sang
GINOO.
13 Gani sang ikaduha nga bulan, madamo gid nga mga tawo ang nagtipon
sa Jerusalem sa pagselebrar sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok.
14 Ginpanguha nila ang mga halaran sa Jerusalem *nga ginahalaran para*
sa mga dios-dios, pati ang mga halaran nga ginasunugan sang insenso, kag
ginhaboy nila ini tanan sa Kidron nga ililigan sang tubig.
15 Sang ika-14 nga adlaw sang ikaduha nga bulan, gin-ihaw sang mga
tawo ang ila mga karnero para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel. Ang
mga pari kag mga Levita *nga mahigko* nahuya, gani nagpakatinlo sila kag
naghalad sang mga halad nga ginasunog sa templo sang GINOO.
16 Dayon nagplastar sila sa ila mga puwesto *sa templo*, suno sa
pagsulundan sa Kasuguan ni Moises nga alagad sang Dios. Ginwisik dayon
sang mga pari sa halaran ang dugo nga gindala sa ila sang mga Levita.
17 Tungod nga madamo sa mga tawo didto ang wala makapaninlo sang
ila kaugalingon, ang mga Levita amo ang nag-ihaw sang ila mga karnero
para mahalad ini sa GINOO.
18 Kalabanan sa mga nagkadto sa Efraim, Manase, Isacar, kag Zebulun
wala makapaninlo sang ila kaugalingon, pero nagkaon gihapon sila sang
ginhalad para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel, bisan supak ini sa
kasuguan. Pero nagpangamuyo si *Haring* Hezekia para sa ila. *Siling niya,*
"O GINOO, kabay pa nga sa imo kaayo patawaron mo ang tagsa ka tawo

* **30:6** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel*

19 nga nagahandom gid sa pagdangop sa imo, ang Dios sang iya mga
katigulangan, bisan pa nga indi siya matinlo suno sa mga pagsulundan sa
templo.”
20 Ginpamatian sang GINOO si Hezekia kag ginpatawad niya ang mga
tawo.
21 Sa sulod sang pito ka adlaw, ang mga Israelinhon nga didto sa
Jerusalem nagselebrar sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok nga may dako nga kalipay. Adlaw-adlaw nagakanta ang mga
Levita kag ang mga pari sang mga pagdayaw sa GINOO, nga ginatukaran
sang matunog nga mga instrumento nga ginagamit sa pagdayaw sa GINOO.
22 Gindayaw ni Hezekia ang tanan nga Levita sa maayo nga trabaho nga
ginpakita nila sa pag-alagad sa GINOO. Gani padayon ang ila pagselebrar sa
sulod sang pito ka adlaw. Ginkaon nila ang ila parte sa mga halad, kag
naghalad sila sang mga halad nga para sa maayo nga relasyon, kag
nagdayaw sa GINOO, ang Dios sang ila mga katigulangan.
23 Dayon nagdesisyon ang bilog nga komunidad nga magselebrar pa gid
sila sang pito pa ka adlaw. Gani ginhimo nila ini nga may dako nga kalipay.
24 Naghatag si Haring Hezekia sa komunidad sang 1,000 ka turo nga baka
kag 7,000 ka karnero kag kanding. Naghatag man ang mga opisyal sang
1,000 ka turo nga baka kag 10,000 ka karnero kag kanding. Madamo sa mga
pari ang nagpakatinlo sang ila kaugalingon.
25 Nagsinadya ang bilog nga komunidad sang Juda, ang mga pari, ang
mga Levita, kag ang tanan nga nagtipon halin sa Israel, pati ang mga
pangayaw nga nagaestar sa Israel kag Juda.
26 Puwerte gid kasadya sa Jerusalem. Wala sing pareho sini nga natabo sa
Jerusalem halin sang panahon nga si Solomon nga anak ni David ang hari
sa Israel.
27 Dayon nagtindog ang mga pari kag ang mga Levita kag
ginbendisyunan nila ang mga tawo. Kag ginpamatian ini sang Dios sa iya
balaan nga puluy-an sa langit.

31

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Hezekia

1 Pagkatapos sang piesta, ang mga Israelinhon nga nagtambong didto
nagkadto sa mga banwa sang Juda kag ginpangdugmok nila ang
handumanan nga mga bato kag ginpang-utod ang mga *hulohaligi nga
simbolo sang diosa nga si* Ashera. Ginpangguba nila ang mga simbahan sa
mataas nga mga lugar kag ang mga halaran sa bilog nga Juda kag
Benjamin, kag sa Efraim kag Manase. Pagkatapos nila tanan pangguba
nagpuli sila sa ila mga banwa kag duta.
2 Gin-grupo-grupo ni *Haring* Hezekia ang mga pari kag ang mga Levita
suno sa tagsa nila ka buluhaton—sa paghalad sang mga halad nga
ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga relasyon, sa pag-alagad *sa
templo sang GINOO*, sa pagpasalamat kag sa pagkanta sang mga pagdayaw
sa mga puwertahan sang templo.
3 Naghatag si Haring *Hezekia* sang iya kaugalingon nga mga sapat para sa
mga halad nga ginasunog aga kag hapon, kag para man sa mga Adlaw nga
Inugpahuway, sa Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag sa iban pa nga
natalana nga mga piesta, suno sa nasulat sa Kasuguan sang GINOO.
4 Ginmanduan man niya ang mga tawo nga nagaestar sa Jerusalem nga
maghatag sang parte sang mga pari kag mga Levita para makaalagad sila
sing bug-os sa Kasuguan sang GINOO.

5 Sang mapahibalo na ini sa mga tawo, maalwan nga naghatag ang mga
Israelinhon sang nahauna nga parte sang patubas sang ila mga uyas, duga
sang ubas, lana, honey, kag sang iban pa nga mga produkto sang duta.
Ginhatag nila ang ikanapulo sang tanan nila nga produkto.
6 Ang mga taga-Israel nga nagsaylo sa Juda, kag ang mga taga-Juda
mismo, naghatag man sang ikanapulo sang ila mga baka, karnero kag
kanding, kag ikanapulo sang mga butang nga ila gindedikar sa GINOO nga
ila Dios. Kag ila ini gintumpok.
7 Nag-umpisa sila sa pagtumpok sini sang ikatatlo nga bulan, kag natapos
sang ikapito nga bulan.
8 Sang makita ni Hezekia kag sang *iya* mga opisyal ang mga tinumpok,
gindayaw nila ang GINOO kag ang iya katawhan nga mga Israelinhon.
9 Ginpamangkot ni Hezekia ang mga pari kag ang mga Levita parte sa
mga tinumpok.
10 Nagsabat si Azaria, ang pangulo nga pari nga kaliwat ni Zadok, “Halin
sang magsugod dala ang mga tawo sang ila mga halad sa templo sang
GINOO bastante ang amon pagkaon kag madamo pa ang sobra, tungod kay
ginpakamaayo sang GINOO ang iya katawhan.”
11 Nagsugo si Hezekia sa paghimo sang mga bodega sa templo sang
GINOO, kag natuman ini.
12 Kag matutom nga gindala didto sang mga tawo ang ila mga halad, mga
ikanapulo, kag ang mga butang nga gindedikar nila sa GINOO. Si Conania
nga isa ka Levita amo ang gintugyanan sini nga mga butang, kag ang iya
kabulig amo ang iya utod nga lalaki nga si Shimei.
13 Nagbulig man sa pagdumala sa idalom nila sanday Jehiel, Azazia,
Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismakia, Mahat, kag Benaya. Ginpili
sila ni Haring Hezekia kag ni Azaria nga pinakamataas nga opisyal sang
templo sang Dios.
14 Si Kore nga anak ni Imna nga Levita, nga guwardya sa east nga
puwertahan sang templo, amo ang gintugyanan sa pagdumala sa mga
halad nga kinabubut-on sa Dios. Responsibilidad niya ang pagpanagtag *sa*
mga pari kag mga Levita sang mga butang nga gindedikar sa GINOO kag
sang mga balaan nga halad.
15 Ang iya matutom nga mga kabulig amo sila ni Eden, Miniamin, Jeshua,
Shemaya, Amaria, kag Shecania. Nagkadto sila sa mga banwa nga
ginaestaran sang mga pari nga ila kadugo kag ginpanagtag sa ila ang ila
parte sa mga halad, suno sa ila grupo, bata man ukon tigulang.
16 Ginhatagan ang tanan nga pari *pati ang ila nga mga anak nga lalaki* nga
nagaedad tatlo ka tuig paibabaw, nga nagakadto sa templo sa paghimo
sang ila adlaw-adlaw nga buluhaton suno sa responsibilidad sang tagsa
nila ka grupo. Nalakip man diri ang mga pari nga wala malista sa listahan
sang mga kaliwat sang mga pari.
17 *Ini sila kag* ang mga pari nga ara sa listahan ginhatagan sang ila parte,
kag amo man ang mga Levita nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw, nga
nagaalagad suno sa responsibilidad sang tagsa nila ka grupo.
18 Ginhatagan man ang mga pamilya sang mga Levita—ang ila mga
asawa, mga anak, pati ang ila magagmay nga mga kabataan. Ginhimo ini
sa tanan nga Levita nga nalista sa listahan sang mga kaliwat, kay matutom
sila sa pagpakatinlo sang ila kaugalingon.
19 Kon parte sa mga pari nga kaliwat ni Aaron nga nagaestar sa mga uma
sa palibot nga mga banwa, may mga tawo nga gintugyanan sa pagpanagtag
sang ila parte kag sang parte sang tanan nga Levita nga nalista sa listahan
sang mga kaliwat.

20 Amo ato ang ginhimo ni *Haring* Hezekia sa bilog nga Juda. Ginhimo
niya ang maayo kag husto, kag matutom siya sa atubangan sang GINOO nga
iya Dios.
21 Nagmadinalag-on siya, tungod kay sa tanan niya nga ginhimo para sa
templo sang Dios kag sa pagtuman niya sang kasuguan, nagdangop siya sa
iya Dios sa bug-os niya nga tagipusuon.

32

Ginsalakay sang Assyria ang Juda
(2 Har. 18:13-37; Isa. 36:1-22)
1 Pagkatapos nga nahimo ni Hezekia ang iya mga buluhaton nga may
katutom, ginsalakay ni Haring Senakerib sang Assyria ang Juda.
Ginpalibutan niya *kag sang iya nga soldado* ang napaderan nga mga banwa,
kay naghunahuna siya nga madaog niya ini para sa iya kaugalingon.
2 Sang makita ni Hezekia nga pati ang Jerusalem salakayon ni Senakerib,
3 nagpakig-estorya siya sa iya mga opisyal kag sa mga pangulo sang iya
mga soldado. Nagdesisyon sila nga pauntaton nila ang pag-ilig sang mga
tuburan sa guwa sang siyudad.
4 Gani nagtipon sila sang madamo gid nga mga tawo kag gintabunan nila
ang mga ginaagyan sang tubig halin sa mga tuburan nga nagailig sa
kadutaan. Kay siling nila, "Pag-abot diri sang mga hari sang Assyria, wala
sila sang may makuhaan sang tubig."
5 Dayon ginpapag-on pa gid ni Hezekia ang iya mga depensa paagi sa
pagpakay-o sang mga pader kag pagpatindog sang mga tore. Ginpalibutan
pa gid niya sang isa pa ka pader ang siyudad sa guwa sang daan nga pader,
kag ginpatumpukan niya ang manubo nga parte* sang Banwa ni David.
Nagpahimo man siya sang madamo nga armas kag taming.
6 Nagbutang siya sang mga kumander sa mga tawo, kag ginpatipon niya
sila sa plasa, sa may puwertahan dampi sang siyudad. Ginpabakod niya
sila nga nagasiling,
7 "Magpakabakod kamo kag magpakaisog. Indi kamo magkahadlok ukon
magkaluya tungod sa hari sang Assyria ukon sa iya madamo nga soldado.
Kay may mas gamhanan nga nagaupod sa aton sang sa iya.
8 Mga tawo lang ang iya kaupod, pero ang aton iya, ang GINOO nga aton
Dios. Siya ang magabulig sa aton kag magapakig-away para sa aton." Gani
nagbakod ang mga tawo tungod sa ginsiling ni Haring Hezekia sang Juda.
9 Samtang ginapalibutan ni Haring Senakerib kag sang iya mga soldado
ang *banwa sang* Lakish, ginpadala niya ang iya mga opisyal sa Jerusalem sa
pagsiling sini kay Haring Hezekia kag sa mga katawhan didto:
10 "Amo ini ang ginsiling ni Haring Senakerib sang Assyria: Ano bala ang
inyo ginasaligan, nga nagapabilin gihapon kamo sa Jerusalem bisan
ginapalibutan na kamo?
11 Nagsiling si Hezekia sa inyo nga luwason kamo sang GINOO nga inyo
Dios sa kamot sang hari sang Assyria. Pero ginapatalang lang niya kamo,
kay kon magpabilin kamo sa Jerusalem magakalamatay kamo sa gutom kag
kauhaw.
12 Indi bala nga si Hezekia mismo ang nagpaguba sang mga simbahan
sang GINOO sa mataas nga mga lugar, pati sang mga halaran sini? Nagsugo
pa siya sa inyo nga mga taga-Juda kag taga-Jerusalem nga dapat magsimba
kamo kag magsunog sang mga halad sa isa lang ka halaran.

* **32:5** *manubo nga parte:* sa Hebreo, *Millo.* Indi klaro ang buot silingon sini.

13 “Nahibaluan ninyo kon ano ang ginhimo ko kag sang akon mga
katigulangan sa mga katawhan sa iban nga mga nasyon. Ti, naluwas bala
sila sang ila mga dios sa akon kamot?
14 Wala gid sing bisan isa sa mga dios sang mga nasyon nga ginlaglag *ko*
ukon sang akon mga katigulangan nga nakaluwas sa iya katawhan sa akon
kamot. Ti, makaluwas man bala sa inyo ang inyo dios sa akon kamot?
15 Indi kamo magpatalang ukon magpatunto kay Hezekia. Indi kamo
magpati sa iya, kay wala sing dios sa bisan diin nga nasyon ukon ginharian
nga nakaluwas sa iya katawhan sa akon kamot ukon sa kamot sang akon
mga katigulangan. Kag labi na gid ang inyo dios!”
16 May gindugang pa gid nga malain nga mga pulong ang mga opisyal ni
Senakerib kontra sa GINOONG Dios kag sa iya alagad nga si Hezekia.
17 Nagpadala pa gid si Haring Senakerib sang mga sulat nga nagainsulto
sa GINOO, ang Dios sang Israel. Amo ini ang iya sulat: “Ang mga dios sang
iban nga mga nasyon wala makaluwas sang ila katawhan sa akon kamot.
Gani ang dios ni Hezekia indi man makaluwas sang iya katawhan sa akon
kamot.”
18 Ginhambal ini sing mabaskog sang mga opisyal ni Senakerib sa Hebreo
nga lingguahe para pakulbaan ang mga pumuluyo sang Jerusalem nga
nagatipon sa may pader. Kay kon mahadlok na ang mga tawo, madali nila
maagaw ang siyudad.
19 Ini nga mga opisyal naghambal *sing malain kontra* sa Dios sang
Jerusalem pareho *sa ila ginhambal kontra* sa mga dios sang iban nga mga
nasyon nga hinimo lang sang tawo.
20 Nagpanawag *sa Dios* sa langit si Haring Hezekia kag si Propeta Isaias
nga anak ni Amoz.
21 Kag nagpadala ang GINOO sang anghel nga naglaglag sang maayo nga
mga soldado, mga kumander, kag mga opisyal sang Assyria didto sa kampo
sang hari sang Assyria. Gani nagpuli si Haring Senakerib nga nahuy-an gid.
Kag sang pagsulod niya sa templo sang iya dios, ginpatay siya sang iban
niya nga mga anak paagi sa espada.
22 Gani ginluwas sang GINOO si Hezekia kag ang katawhan sang
Jerusalem sa kamot ni Haring Senakerib sang Assyria kag sa kamot sang
iban pa nila nga mga kaaway. Ginhatagan niya sila sang kalinong[†] sa *ila*
mga kaaway sa palibot.
23 Madamo nga tawo ang nagdala sang mga halad sa Jerusalem para sa
GINOO. Nagdala man sila sang mga malahalon nga mga regalo para kay
Haring Hezekia. Halin sadto ginpadunggan si Hezekia sang tanan nga
nasyon.

Ang Pagmasakit ni Hezekia
(2 Har. 20:1-11; Isa. 38:1-8)

24 Sadto nga tion nagmasakit si Hezekia kag daw mapatay na siya.
Nagpangamuyo siya sa GINOO, kag ginhatagan siya sang GINOO sang isa ka
tanda nga magaayo siya.
25 Pero nagpabugal si Hezekia kag ginbaliwala niya ang kaayo nga
ginpakita sang GINOO sa iya. Gani nangakig ang GINOO sa iya kag sa mga
taga-Juda kag taga-Jerusalem.
26 Dayon naghinulsol si Hezekia sa iya nga pagpabugal, kag amo man ang
katawhan sang Jerusalem. Gani wala ginpaagom sang GINOO ang iya
kaakig sa ila samtang buhi pa si Hezekia.

[†] **32:22** *Ginhatagan...kalinong:* Amo ini sa Septuagint kag sa Latin Vulgate. Sa Hebreo, *Gin-atipan niya sila.*

27 Manggaranon kag dungganon gid si Hezekia. Nagpahimo siya sang
mga bodega para sa iya mga pilak, bulawan, malahalon nga mga bato,
panakot, taming, kag iban pa nga malahalon nga mga butang.
28 Nagpahimo man siya sang mga bodega para sa iya mga uyas, duga
sang ubas, kag lana. Luwas sini, nagpahimo man siya sang mga toril para
sa iya mga kasapatan,
29 kay puwerte gid kadamo sang iya mga kasapatan. Nagpatindog man
siya sang mga banwa, tungod nga ginhatagan siya sang Dios sang madamo
gid nga manggad.
30 Si Hezekia ang nagsugo nga tabunan ang guluwaan sang tubig sa
ibabaw nga parte sang tuburan sang Gihon kag pailigon ini pakadto sa
west sang Banwa ni David. Nagmadinalag-on si Hezekia sa tanan nga iya
ginhimo.
31 Pero ginpabay-an siya sang Dios sang pag-abot sang mga opisyal halin
sa Babilonia nga nag-usisa parte sa makatilingala nga natabo sa Juda.
Ginhimo ini sang Dios para mahibaluan gid kon ano ang ara sa tagipusuon
ni Hezekia.

Ang Katapusan sang Paghari ni Hezekia
(2 Har. 20:20-21)

32 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Hezekia kag sa iya
paghigugma‡ sa GINOO nasulat sa Palanan-awon ni Propeta Isaias nga Anak
ni Amoz, nga parte sang Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Juda
kag Israel.
33 Sang napatay si Hezekia, ginlubong siya sa ibabaw nga parte sang
lulubngan sang mga kaliwat ni David. Ginpadunggan siya sang tanan nga
katawhan sang Juda kag Jerusalem sang pagkapatay niya. Kag ang iya anak
nga si Manase amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

33

Ang Paghari ni Manase sa Juda
(2 Har. 21:1-18)

1 Nagaedad si Manase sang dose ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 55 ka tuig.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO. Nagsunod siya sa
makangilil-ad nga mga buluhaton sang mga nasyon nga ginpatabog sang
GINOO sa mga Israelinhon.
3 Ginpatindog niya liwat ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga
ginpaguba sadto sang iya amay nga si Hezekia. Nagpatindog man siya sang
mga halaran para sa mga *imahen ni* Baal kag nagpahimo sang mga
hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si Ashera. Nagluhod siya kag
nagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.
4 Nagpahimo pa gid siya sang mga halaran sa templo sang GINOO, nga
suno sa GINOO ang *templo sa* Jerusalem amo ang lugar nga sa diin
padunggan siya hasta san-o.
5 Ginbutang niya ini nga mga halaran sa duha ka ugsaran sang templo
sang GINOO sa pagsimba sa tanan nga butang sa kalangitan.
6 Ginhalad niya ang iya mga bata sa kalayo* sa Pulopatag sang Ben
Hinom. Ginhimo man niya ang mga ginahimo sang mga babaylan,
manugpakot kag manughiwit, kag nagpamangkot siya sa mga espiritista

‡ **32:32** *paghigugma:* ukon, *katutom*
* **33:6** *Ginhalad...kalayo:* ukon, *Ginpaagi niya ang iya mga bata sa kalayo.*

nga nagapakig-estorya sa kalag sang mga patay. Puwerte gid ang iya
pagpakasala sa GINOO, kag nakapaakig ini sa GINOO.
7 Ginbutang niya sa templo sang Dios ang imahen nga iya ginpahimo.
Kon parte sa sini nga templo, nagsiling ang Dios kay David kag sa iya anak
nga si Solomon, "Padunggan ako hasta san-o sa sini nga templo kag sa
Jerusalem, ang lugar nga akon ginpili sa tanan nga tribo sang Israel.
8 Kon tumanon lang sang katawhan sang Israel ang tanan ko nga
kasuguan kag pagsulundan nga ginhatag sa ila ni Moises, indi ko
pagtugutan nga pahalinon sila sa sini nga duta nga ginhatag ko sa ila mga
katigulangan."
9 Pero gin-ganyat ni Manase ang katawhan sang Juda kag Jerusalem sa
paghimo sang malain, kag ang ila ginhimo mas malain pa sang sa ginhimo
sang mga nasyon nga ginpalaglag sang GINOO sa mga Israelinhon.
10 Bisan ginpaandaman sang GINOO si Manase kag ang iya katawhan,
wala gihapon sila magpamati sa iya.
11 Gani ginpasalakay sila sang GINOO sa mga soldado sang Assyria.
Ginbihag nila si Manase, ginkaw-itan *sa ilong*, ginkadenahan sang saway,
kag gindala sa Babilonia.
12 Sa iya kalisod, nagpaubos gid siya sang iya kaugalingon kag
nagpakitluoy sa GINOO nga iya Dios, nga Dios man sang iya mga
katigulangan.
13 Kag sang nagpangamuyo siya, ginpamatian siya sang GINOO. Natandog
ang GINOO sa iya nga pagpakitluoy. Gani ginpabalik siya sang GINOO sa
Jerusalem kag sa iya ginharian. Dayon nareyalisar ni Manase nga ang
GINOO lang ang Dios.
14 Umpisa sadto, ginpakay-o ni Manase ang pangguwa nga pader sang
Banwa ni David, halin sa west sang *tuburan sang* Gihon sa may ililigan sang
tubig hasta sa Puwertahan sang mga Isda,† paliko sa *bulobukid sang* Ofel.
Ginpataasan man niya ini. Dayon nagbutang siya sang mga kumander sa
tanan nga napaderan nga mga banwa sang Juda.
15 Ginpakuha niya ang mga dios-dios sang taga-iban nga nasyon kag ang
imahen sa templo sang GINOO. Ginpakuha man niya ang mga halaran sa
bukid nga ginatindugan sang templo kag ang mga halaran sa iban nga
parte sang Jerusalem, kag ginpahaboy ini sa guwa sang siyudad.
16 Dayon ginpakay-o niya ang halaran sang GINOO kag ginhalaran sang
mga halad nga para sa maayo nga relasyon kag mga halad sa
pagpasalamat. Ginhambalan niya ang mga pumuluyo sang Juda nga
mag-alagad sa GINOO, ang Dios sang Israel.
17 Sa gihapon nagahalad ang mga tawo sa mga simbahan sa mataas nga
mga lugar, pero ginahalad na nila ini sa GINOO nga ila Dios.
18 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Manase, pati ang iya
pangamuyo sa Dios kag ang mga ginhambal sang mga propeta sa iya sa
ngalan sang GINOO, ang Dios sang Israel, nasulat sa Libro sang Kasaysayan
sang mga Hari sang Israel.
19 Ang pangamuyo ni Manase kag ang sabat sang GINOO sa iya, pati ang
tanan niya nga sala kag pagluib *sa GINOO,* nasulat sa Libro sang mga
Propeta. Nalista man diri ang mga lugar nga ginpatindugan niya sang mga
simbahan, sang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, kag
sang iban pa nga mga dios-dios sa wala pa siya makapaubos sang iya
kaugalingon *sa Dios*.

† **33:14** *Puwertahan sang mga Isda:* Siguro diri ginapaagi ang mga isda nga ginadala sa siyudad.

20 Sang napatay si Manase, ginlubong siya sa iya palasyo. Kag si Amon
nga iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Amon sa Juda
(2 Har. 21:19-26)
21 Nagaedad si Amon sang 22 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang duha ka tuig.
22 Malain ang ginhimo ni Amon sa panulok sang GINOO, pareho sa
ginhimo sang iya amay nga si Manase. Ginsimba kag ginhalaran niya ang
mga dios-dios nga ginpahimo ni Manase.
23 Pero indi siya pareho sa iya amay, kay wala siya nagpaubos sang iya
kaugalingon sa GINOO. Sa baylo, gindugangan pa gid niya ang iya
pagpakasala.
24 Karon, nagplano sing malain ang mga opisyal ni Amon kontra sa iya,
kag ginpatay nila siya sa iya palasyo.
25 Pero ginpamatay sang katawhan sang Juda ang tanan nga nagpatay
kay Haring Amon. Kag ginbulos nila si Josia nga anak ni Amon bilang hari.

34

Ang Paghari ni Josia sa Juda
(2 Har. 22:1-2)
1 Nagaedad si Josia sang walo ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 31 ka tuig.
2 Maayo ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO kag nagsunod siya sa
pagginawi sang iya katigulangan nga si David. Ginsunod gid niya ang
husto.
3 Sang ikawalo nga tuig sang iya paghari, samtang bata pa siya, nagsugod
siya sa pagdangop sa Dios sang iya katigulangan nga si David. Kag sang
ikadose nga tuig sang iya paghari, nagsugod siya sa pagtinlo sa Juda kag
Jerusalem *paagi sa pagpaguba* sang mga simbahan sa mataas nga mga
lugar, sang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera, sang mga
dios-dios kag sang mga imahen.
4 Ginpaguba man niya ang mga halaran para sa mga *imahen ni* Baal kag
ang mga halaran nga ginasunugan sang insenso sa tupad sini.
Ginpadugmok niya ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si*
Ashera, ang mga dios-dios kag ang mga imahen, kag dayon ginsabwag niya
ini sa mga lulubngan sang mga tawo nga naghalad sa sini nga mga butang.
5 Ginpasunog man niya ang mga tul-an sang mga pari *sang sini nga mga*
dios-dios sa mga halaran nga ila ginahalaran. Sa sini nga paagi gintinluan
niya ang Juda kag Jerusalem.
6 Amo man ini ang ginhimo niya sa mga banwa sang Manase, Efraim, kag
Simeon, kag hasta sa Naftali, pati sa mga guba nga mga banwa sa palibot
sini.
7 Ginpaguba niya ang mga halaran kag ang mga *hulohaligi nga simbolo*
sang diosa nga si Ashera, kag ginpadugmok ang mga dios-dios kag ang mga
halaran nga ginasunugan sang insenso. Pagkatapos nga nahimo niya ini sa
bilog nga Israel, nagpuli siya sa Jerusalem.

Nakita ang Libro sang Kasuguan sa Templo
(2 Har. 22:3-20)
8 Sang ika-18 nga tuig sang paghari ni Josia, pagkatapos nga natinluan
niya ang duta kag ang templo, nagdesisyon siya sa pagpakay-o sang templo
sang GINOO nga iya Dios. Gintugyan niya ini nga obra kay Shafan nga anak

ni Azalia, sa gobernador sang Juda nga si Maasea, kag sa manugdumala
sang mga kasulatan sang ginharian nga si Joa, nga anak ni Joahaz.
9 Ini sila nagkadto kay Hilkia nga pangulo nga pari sa paghatag sang
kuwarta nga gindala sang mga tawo sa templo sang Dios. Ini nga kuwarta
ginkolekta sang mga Levita nga nagabantay sang puwertahan sang templo
halin sa mga katawhan sang Manase, Efraim, kag sa nabilin nga katawhan
sang Israel, kag sa mga katawhan sang Juda kag Benjamin, pati na sa mga
nagaestar sa Jerusalem.
10 Dayon ginhatag ang kuwarta sa mga tawo nga gintugyanan sa
pagdumala sang pagpakay-o sang templo sang GINOO, kag gin-gamit nila ini
sa pagsuhol sa mga manug-obra.
11 Ang iban nga kuwarta ginhatag nila sa mga manug-obra para ibakal
sang mga bato nga nabasbasan na kag sang mga kahoy para sa balayan
sang templo* nga ginpabay-an sang mga hari sang Juda nga maguba.
12 Matutom gid ang mga manug-obra sa ila trabaho. Gindumalahan sila
sang *apat ka* mga Levita nga sila ni Jahat kag Obadias, nga mga kaliwat ni
Merari, kag Zacarias kag Meshulam, nga mga kaliwat ni Kohat. Ini nga mga
Levita maayo magtukar sang mga instrumento.
13 Sila ang gintugyanan sa pagdumala sa mga manug-obra nga may
nagkalain-lain nga trabaho. Ang iban nga mga Levita nag-alagad bilang
mga sekretaryo, mga eksperto sa pagsulat sang mga dokumento, kag mga
manugbantay sang mga puwertahan *sang templo*.
14 Samtang ginakuha ang kuwarta nga ginkolekta sa templo sang GINOO,
nakita ni Hilkia nga pari ang Libro sang Kasuguan sang GINOO nga
ginhatag *sa mga Israelinhon* paagi kay Moises.
15 Ginbalita niya kay Shafan, nga sekretaryo *sang hari*, nga nakita niya
ang Libro sang Kasuguan sa templo sang GINOO. Dayon ginhatag niya ini
kay Shafan,
16 kag gindala ini ni Shafan sa hari. Nagsiling dayon siya sa hari,
"Ginhimo namon nga mga opisyal ang tanan nga ginpahimo mo sa amon.
17 Ginkuha namon ang kuwarta sa templo sang GINOO kag ginhatag sa
mga gintugyanan sa pagpakay-o sang templo."
18 Nagsiling pa gid siya sa hari, "May ginhatag sa akon nga libro si Hilkia
nga pari." Kag ginbasa niya ini sa atubangan sang hari.
19 Pagkabati sang hari sang nasulat sa Kasuguan, gin-gisi niya ang iya
bayo *sa kasubo*.
20 Nagmando dayon siya kay Hilkia, kay Ahikam nga anak ni Shafan, kay
Abdon nga anak ni Micas, kay Shafan nga sekretaryo, kag kay Asaya nga
iya personal nga alagad. *Siling niya,*
21 "Magpamangkot kamo sa GINOO para sa akon kag para sa nabilin nga
katawhan sang Israel kag Juda parte sining nasulat sa libro nga nakita.
Puwerte gid ang kaakig sang GINOO sa aton tungod kay wala nagtuman ang
aton mga katigulangan sa ginsiling sang GINOO nga sundon ang mga
nasulat sa sini nga libro."
22 Gani naglakat si Hilkia kag ang *mga ginsugo* sang hari *nga mag-upod sa
iya* sa isa ka propeta nga babayi nga si Hulda sa pagpamangkot sa iya. Ining
si Hulda nagaestar sa bag-o nga parte sang Jerusalem kag asawa siya ni
Shalum nga anak ni Tokhat kag apo ni Hasra. Si Shalum amo ang
nagaatipan sang mga bayo sa templo.

* **34:11** *templo:* ukon, *mga building*

23-24 Nagsiling si Hulda sa ila, “Silinga ninyo ang tawo nga nagpadala sa
inyo sa akon nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel:
Laglagon ko ang ini nga lugar kag ang mga pumuluyo sini. *Matabo* ang
tanan nga pagpakamalaot nga nasulat sa libro nga ginbasa sa imo
atubangan.
25 Ipakita ko gid ang akon kaakig sa sini nga lugar kag indi ini mauntat,
kay ginsikway ako sang akon katawhan kag nagsunog sila sang insenso *sa*
pagsimba sa iban nga mga dios. Ginpaakig gid nila ako sa ila mga ginhimo.†
26 “Pero silinga ninyo ang hari sang Juda nga nagpadala sa inyo sa
pagpamangkot sa GINOO *nga indi siya matublag* sa ato nga mensahi, kay
amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel:
27 Ginpamatian ko ang imo pangamuyo, kay naghinulsol ka kag
nagpaubos sang imo kaugalingon sa akon atubangan sang mabatian mo
ang akon ginsiling kontra sa sini nga lugar kag sa mga pumuluyo sini.
Gin-gisi mo pa gani ang imo bayo kag naghibi sa akon atubangan *sa*
paghinulsol. Gani ako, ang GINOO, nagasiling nga
28 samtang buhi ka pa, indi mag-abot ang kalaglagan nga ipadala ko sa
sini nga lugar kag sa mga pumuluyo sini. Mapatay ka nga may kalinong.”
Kag ginsugiran nila ang hari sang sabat ni Hulda.

Nagpromisa si Josia nga Tumanon Niya ang mga Sugo sang Dios (2 Har. 23:1-20)

29 Dayon ginpatawag ni Haring *Josia* ang tanan nga manugdumala sang
Juda kag Jerusalem.
30 Nagkadto siya sa templo sang GINOO upod ang tanan nga katawhan
sang Juda kag Jerusalem halin sa pinakadungganon hasta sa pinakakubos.
Nag-upod man ang mga pari kag mga Levita. Ginbasa ni Josia sa ila ang
tanan nga nasulat sa Libro sang Kasugtanan, nga nakita sa templo sang
GINOO.
31 Dayon nagtindog si Josia sa kilid sang haligi.‡ Kag naghimo siya sang
kasugtanan sa presensya sang GINOO nga magsunod siya sa GINOO paagi sa
pagtuman sa iya mga sugo, pagpanudlo, kag pagsulundan sa bug-os niya
nga tagipusuon kag kalag. Nagpromisa siya nga tumanon niya ang mga
ginapatuman sang kasugtanan *sang Dios* nga nasulat sa sini nga libro.
32 Kag ginpapromisa man niya ang mga katawhan sang Jerusalem kag
Benjamin nga magtuman sa kasugtanan *sang Dios*. Gani nagtuman sila sa
kasugtanan sang Dios, ang Dios sang ila mga katigulangan.
33 Dayon ginpakuha ni Josia ang tanan nga makangilil-ad nga mga
dios-dios sa bilog nga duta sang Israel, kag ginpaalagad ang mga tawo sa
GINOO nga ila Dios. Samtang buhi siya, ginsunod gid nila ang GINOO, ang
Dios sang ila mga katigulangan.

35

Ginselebrar ni Josia ang Piesta sang Paglabay sang Anghel (2 Har. 23:21-23)

1 Sang ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan, nagselebrar si *Haring*
Josia sa Jerusalem sang Piesta sang Paglabay sang Anghel bilang
pagpadungog sa GINOO. Nag-ihaw sila para sa sini nga piesta.
2 Ginhatagan ni Josia ang mga pari sang ila responsibilidad sa templo
sang GINOO, kag ginpabaskog niya sila sa ila pag-alagad.

† **34:25** *sa ila mga ginhimo:* ukon, *sa mga dios-dios nga ila ginhimo* ‡ **34:31** *haligi* nga masami nga ginatindugan sang hari

3 Ginhatagan man niya sang mga responsibilidad ang mga Levita nga
mga manunudlo sang Israel, nga gindedikar sa pag-alagad sa GINOO. Siling
niya sa ila, “Nabutang na ang balaan nga kahon sa templo nga ginpatindog
ni Solomon nga anak ni David, kag indi na kinahanglan nga dal-on pa
ninyo. Gamita na ninyo ang inyo tion sa pag-alagad sa GINOO nga inyo Dios
kag sa iya katawhan nga mga Israelinhon.
4 Himua na ninyo ang inyo mga trabaho *sa templo* suno sa
responsibilidad sang tagsa ninyo ka pamilya. Sunda ninyo ang nasulat nga
mga pagsulundan ni Haring David sang Israel, kag sang iya anak nga si
Solomon.
5 Magplastar kamo sa templo suno sa inyo grupo, kag magbulig kamo sa
mga pamilya nga nagahalad, nga gintugyan sa inyo.
6 Magpakatinlo kamo* kag magpreparar sang inyo kaugalingon sa
pag-alagad sa inyo mga kasimanwa. Dayon ihawa ninyo ang mga karnero
kag kanding para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel. Sunda ninyo ang
mga sugo sang GINOO sa inyo paagi kay Moises.”
7 Personal nga naghatag si Josia sang 30,000 ka karnero kag kanding, kag
3,000 ka baka, para sa halad sang mga tawo sa tion sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel.
8 Naghatag man sing kinabubut-on ang mga opisyal ni Josia sa mga tawo,
mga pari, kag mga Levita. Ang mga administrador sang templo nga sila ni
Hilkia, Zacarias, kag Jehiel naghatag sa ila kapareho nga mga pari sang
2,600 ka karnero kag kanding, kag 300 ka baka, bilang halad sa piesta.
9 Ang mga pangulo sang mga Levita nga sila ni Conania, ang iya mga utod
nga si Shemaya kag Netanel, si Hashabia, Jiel, kag Jozabad naghatag sa ila
kapareho nga mga Levita sang 5,000 ka karnero kag kanding, kag 500 ka
baka, bilang halad sa piesta.
10 Sang handa na ang tanan para sa piesta, nagplastar ang mga pari kag
mga Levita sa templo, suno sa responsibilidad sang tagsa nila ka grupo, kay
amo ini ang sugo sang hari.
11 Gin-ihaw sang mga Levita ang mga karnero kag mga kanding, kag
ginhatag ang dugo sa mga pari. Ginwisik-wisik ini sang mga pari sa
halaran samtang ginapanitan sang mga Levita ang mga sapat.
12 Dayon ginpartida nila sa tagsa ka grupo sang mga pamilya ang mga
halad nga ginasunog para ihalad sa GINOO, suno sa nasulat sa Libro ni
Moises. Amo man ang ginhimo nila sa mga baka.
13 Dayon ginlitson nila ang mga sapat nga pangpiesta, suno sa nasulat sa
kasuguan, kag ginlaga ang balaan nga mga halad sa mga kolon, mga
kaldero, kag mga kawa, kag ginpanagtag gilayon sa mga tawo.
14 Sang ulihi nagpreparar ang mga Levita sang pagkaon para sa ila
kaugalingon kag sa mga pari, tungod kay ang mga pari nga mga kaliwat ni
Aaron masako sa paghalad sang mga halad nga ginasunog kag sang mga
tambok sang sapat hasta maggab-i.
15 Ang mga musikero nga mga kaliwat ni Asaf ara sa ila puwesto *sa*
templo, suno sa pagsulundan nga ginhatag ni David, Asaf, Heman, kag
Jedutun nga propeta sang hari. Ang mga guwardya sang tagsa ka
puwertahan *sang templo* wala na naghalin sa ila puwesto kay ang ila
kapareho nga mga Levita amo ang nagpreparar sang ila pagkaon.
16 Natapos sadto nga adlaw ang bilog nga seremonya para sa Piesta sang
Paglabay sang Anghel nga ginselebrar para sa GINOO, pati ang paghalad

* **35:6** *magpakatinlo kamo:* Tan-awa ang footnote sa 29:5.

sang mga halad nga ginasunog sa halaran sang GINOO, suno sa ginsugo ni Haring Josia.
17 Ginsaulog sang mga nagtambong nga mga Israelinhon ang ina nga
piesta, pati ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok sa sulod
sang pito ka adlaw.
18 Halin sang panahon ni Samuel, wala maselebrar ang Piesta sang
Paglabay sang Anghel nga pareho sini. Wala gid makaselebrar ang mga
nagligad nga mga hari pareho sang pagselebrar ni *Haring* Josia kag sang
mga pari, mga Levita, mga pumuluyo sang Jerusalem, kag sang mga
katawhan sang bilog nga Juda kag Israel.
19 Ginselebrar ang ina nga piesta sang ika-18 nga tuig sang paghari ni
Josia.

Ang Katapusan sang Paghari ni Josia
(2 Har. 23:28-30)
20 Pagkatapos sining mga ginhimo ni Josia para sa templo,
ginpangunahan ni Haring Neco sang Egypt *ang iya mga soldado* sa
pagpakig-away didto sa Carkemish, sa may *Suba sang* Euphrates. Nagkadto
didto si Josia *kag ang iya mga soldado* sa pagpakig-away kay Neco.
21 Pero nagpadala si Neco sang mga mensahero kay Josia sa pagsiling,
"Ano ang labot mo sa akon, Hari sang Juda? Indi ikaw ang akon
ginasalakay kundi ang nasyon nga nagapakig-away sa akon. Kag nagsiling
ang Dios sa akon nga dali-dalion ko ang pagsalakay. Gani indi pagkontraha
ang Dios nga kaupod ko, kay basi kon laglagon ka niya."
22 Pero wala mag-atras si Josia kay Neco. Wala siya magpamati kay Neco
nga ginhambalan gid man sang Dios. Sa baylo, nagpakuno-kuno siya kag
naglakat para magpakig-away kay Neco sa patag sang Megido.
23 Ginpana si Josia *kag napilasan siya.* Siling niya sa iya mga opisyal,
"Kuhaa ninyo ako diri, kay grabe gid ang akon pilas."
24 Gani ginkuha nila siya sa iya karwahe kag ginkarga sa isa pa niya ka
karwahe kag gindala sa Jerusalem. Napatay siya didto kag ginlubong sa
lulubngan sang iya mga katigulangan. Nagpangasubo para sa iya ang
tanan nga *katawhan sang* Juda kag Jerusalem.
25 Naghimo si Jeremias sang mga panalambiton para kay Josia, kag hasta
subong ginakanta ini sang mga manugkanta sa pagdumdom sa iya. Ini nga
mga panalambiton masami nga ginakanta sa Israel, kag nasulat sa Mga
Panalambiton.
26-27 Ang iban pa nga mga estorya parte sa paghari ni Josia, halin sa
umpisa hasta sa katapusan, nasulat sa Libro sang Kasaysayan sang mga
Hari sang Israel kag Juda. Nasulat man diri ang parte sa paghigugma ni
Josia *sa GINOO* nga ginpakita niya paagi sa pagtuman sa Kasuguan sang
GINOO.

36

Ang Paghari ni Jehoahaz sa Juda
(2 Har. 23:30-35)
1 Ang anak ni Josia nga si Jehoahaz amo ang ginbulos sang mga tawo nga
hari sa Jerusalem.
2 Nagaedad si Jehoahaz sang 23 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan.
3 Sang ulihi ginpahalin siya sa trono sang hari sang Egypt *nga si Neco*, kag
ginpabayad ni Neco ang Juda sang buhis nga mga 3,500 ka kilo nga pilak
kag 35 ka kilo nga bulawan.

4 Ginbihag ni Neco si Jehoahaz sa Egypt, kag ginhimo niya si Eliakim nga
utod ni Jehoahaz nga hari sang Juda kag Jerusalem. Gin-ilisan ni Neco ang
ngalan ni Eliakim nga Jehoyakim.

Ang Paghari ni Jehoyakim sa Juda
(2 Har. 23:36-24:7)

5 Nagaedad si Jehoyakim sang 25 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Malain
ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO nga iya Dios.
6 Ginsalakay siya ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag
ginkadenahan, kag gindala sa Babilonia.
7 Gindala man ni Nebucadnezar sa Babilonia ang iban nga mga
kagamitan sang templo sang GINOO kag ginbutang sa iya palasyo.*
8 Ang iban pa nga estorya parte sa paghari ni Jehoyakim kag ang mga
makangilil-ad kag malain nga mga butang nga iya ginhimo nasulat sa Libro
sang Kasaysayan sang mga Hari sang Israel kag Juda. Kag si Jehoyakin nga
iya anak amo ang nagbulos sa iya bilang hari.

Ang Paghari ni Jehoyakin sa Juda
(2 Har. 24:8-17)

9 Nagaedad si Jehoyakin sang 18 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang tatlo ka bulan kag
napulo ka adlaw. Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO.
10 Pagsugod sang bag-o nga tuig, ginbihag ni Haring Nebucadnezar si
Jehoyakin sa Babilonia. Ginpanguha niya ang malahalon nga mga
pagkabutang sa templo sang GINOO, kag ginhimo niya ang tiyo ni Jehoyakin
nga si Zedekia nga hari sang Juda kag Jerusalem.

Ang Paghari ni Zedekia sa Juda
(2 Har. 24:18-20; Jer. 52:1-3)

11 Nagaedad si Zedekia sang 21 ka tuig sang nangin hari siya. Sa
Jerusalem *siya nag-estar, kag* naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig.
12 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO nga iya Dios kag wala
siya nagpaubos sang iya kaugalingon kay Propeta Jeremias nga
manughambal sang GINOO.
13 Nagrebelde man siya kay Haring Nebucadnezar, bisan ginpasumpa
niya siya sa ngalan sang Dios *nga indi siya magtraidor sa iya.* Matig-a gid
ang tagipusuon ni Zedekia. Indi gid siya magbalik sa GINOO, ang Dios sang
Israel.
14 Wala labot sa iya, ang tanan nga pangulo sang mga pari kag sang
katawhan nangin maluibon pa gid *sa Dios.* Ginsunod nila ang
makangilil-ad nga mga ginahimo sang iban nga mga nasyon kag
gindagtaan nila ang templo sang GINOO, nga ginpakabalaan niya sa
Jerusalem.

Ang Pagkalaglag sang Jerusalem
(2 Har. 24:20b-25:21; Jer. 52:3b-11)

15 Permi nagapakighambal sa ila ang GINOO, ang Dios sang ila mga
katigulangan, paagi sa iya mga mensahero, tungod kay naluoy siya sa ila
kag sa iya templo.
16 Pero ginyaguta nila ang mga mensahero sang Dios. Ginbaliwala nila
iya mga mensahi kag gin-insulto ang iya mga propeta. Gani nangakig ang
GINOO sa ila, kag wala sing may makapugong sa iya.

* **36:7** *palasyo:* ukon, *templo*

17 Ginpasalakay niya ang mga taga-Babilonia† sa ila. Ginpamatay sang
mga taga-Babilonia ang ila bataon nga mga lalaki bisan sa templo. Wala gid
sila sing kaluoy sa kay bisan sin-o, lalaki man ukon babayi, bata man ukon
tigulang, masakiton man ukon indi. Gintugyan sang Dios ang tanan niya
nga katawhan kay Nebucadnezar.
18 Gindala ni Nebucadnezar sa Babilonia ang tanan nga kagamitan sa
templo sang Dios, gagmay kag dalagko, kag ang tanan nga manggad sang
templo, sang hari, kag sang iya mga opisyal.
19 Ginsunog nila ang templo sang Dios kag ginrumpag ang pader sang
Jerusalem. Ginsunog man nila ang tanan nga mabakod nga parte sang
siyudad, kag gin-guba ang tanan nga malahalon nga mga butang.
20 Ginbihag ni Nebucadnezar sa Babilonia ang mga Israelinhon nga wala
mapatay, kag nangin mga ulipon niya sila kag sang iya mga anak hasta nga
naggahom ang ginharian sang Persia.
21 Gani natuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay *Propeta* Jeremias
nga mangin mamingaw ang duta kag makapahuway ini sa sulod sang 70 ka
tuig.

Ginpabalik ni Cyrus ang mga Israelinhon sa Ila Duta (Ezr. 1:1-4)

22 Sang nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Persia, gintandog sang
GINOO ang tagipusuon ni Cyrus nga magsulat sang isa ka pahibalo nga
isugid sa bilog niya nga ginharian. *Natabo ini* para matuman ang ginsiling
sang GINOO paagi kay Jeremias.‡
23 Amo ini ang pahibalo ni Haring Cyrus sang Persia:

"Ginhatag sa akon sang GINOO, ang Dios sang langit,§ ang tanan nga
ginharian diri sa kalibutan, kag gintugyanan niya ako sa pagpatindog sang
templo para sa iya didto sa Jerusalem nga sakop sang Juda. Kamo tanan
nga katawhan sang Dios, magbalik na kamo sa inyo duta. Kag kabay pa nga
updan niya kamo."

† **36:17** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.
‡ **36:22** *para matuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay Jeremias* nga mahilway ang mga Israelinhon sa pagkabihag sa Babilonia pagkaligad sang 70 ka tuig. (Tan-awa ang Jer. 25:11; 29:10.)
§ **36:23** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

Ezra

Ginpabalik ni Haring Cyrus ang mga Judio sa Ila Duta
(2 Cro. 36:22-23)

1 Sang nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Persia, gintandog sang GINOO ang tagipusuon ni Cyrus nga magsulat sang isa ka pahibalo nga
isugid sa bilog niya nga ginharian. *Natabo ini* para matuman ang ginsiling
sang GINOO paagi kay Jeremias.*
2 "Amo ini ang pahibalo ni Haring Cyrus sang Persia:
"Ginhatag sa akon sang GINOO, ang Dios sang langit,† ang tanan nga
ginharian diri sa kalibutan, kag gintugyanan niya ako sa pagpatindog sang
templo para sa iya didto sa Jerusalem nga sakop sang Juda.
3 Kamo tanan nga katawhan sang Dios, magbalik na kamo sa Jerusalem
kag patinduga ninyo liwat didto ang templo sang GINOO, ang Dios sang
Israel, nga nagapuyo sa sina nga siyudad. Kag kabay pa nga updan niya
kamo.
4 Ang mga katawhan sa mga lugar nga ginaestaran ninyo nga mga
Israelinhon nga nagkalabilin, dapat magbulig sa inyo, sa inyo nga paglakat.
Maghatag sila sang mga pilak kag bulawan, mga kinahanglanon nga mga
butang, mga sapat, kag kinabubut-on nga bulig para sa templo sang Dios sa
Jerusalem."
5 May mga Israelinhon nga gintandog sang Dios nga magbalik sa
Jerusalem. Gani nagpreparar sila sa pagkadto didto para patindugon ang
templo sang GINOO. Kaupod sa ila amo ang mga pangulo sang mga pamilya
sang tribo ni Juda kag sang tribo ni Benjamin, ang mga pari, kag ang mga
Levita.
6 Ang iban nga mga katawhan nagbulig sa ila paagi sa paghatag sang mga
kagamitan nga hinimo halin sa pilak, mga bulawan, mga kinahanglanon
nga mga butang, mga sapat, iban pa nga malahalon nga mga butang, kag
kinabubut-on nga bulig *para sa templo*.
7 Gin-uli man sa ila ni Haring Cyrus ang mga kagamitan sa templo sang
GINOO nga ginkuha ni Haring Nebucadnezar sa Jerusalem kag gindala sa
templo sang iya mga dios-dios.
8 Gintugyan ini ni Haring Cyrus kay Mitredat nga tresurero sang iya
ginharian. Gin-isip ini ni Mitredat kag ginhatag ang lista kay Sheshbazar,
ang gobernador sang Juda.
9-10 Amo ini ang gin-isip nga mga kagamitan:‡

bulawan nga mga bandehado	30
pilak nga mga bandehado	1,000
mga kutsilyo§	29
bulawan nga mga yahong	30
pilak nga mga yahong	410
iban pa nga mga kagamitan	1,000

* **1:1** *para matuman ang ginsiling sang GINOO paagi kay Jeremias* nga mahilway ang mga Israelinhon sa pagkabihag sa Babilonia pagkaligad sang 70 ka tuig. (Tan-awa ang Jer. 25:11; 29:10.) † **1:2** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* ‡ **1:9-10** Ang mga masunod indi mapat-od sa Hebreo kon ano gid nga mga kagamitan.

11 Tanan-tanan, may mga 5,400 ka kagamitan nga bulawan kag pilak.
Gindala ini tanan ni Sheshbazar sang nagbalik siya sa Jerusalem halin sa
Babilonia kaupod sang iban nga mga ginbihag.

2

Ang mga Nagbalik Halin sa Pagkabihag
(Neh. 7:4-73)

1 Ang masunod amo ang mga Israelinhon sa probinsya sang Juda
nga ginbihag sadto ni Haring Nebucadnezar sa Babilonia. Karon
naghalin na sila sa Babilonia kag nagbalik sa Jerusalem kag sa
iban pa nila nga mga banwa sa Juda.

2 Ang nagpangulo sa ila sa pagbalik amo sila ni Zerubabel, Jeshua,
Nehemias, Seraya, Reelaya, Mordecai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehum, kag
Baanah.

Amo ini ang lista sang katawhan sang Israel *nga nagbalik halin sa
pagkabihag*:

3 Mga kaliwat ni	
Parosh	2,172
4 Shefatia	372
5 Ara	775
6 Pahat Moab (halin sa mga pamilya ni Jeshua kag ni Joab)	2,812
7 Elam	1,254
8 Zatu	945
9 Zacai	760
10 Bani	642
11 Bebai	623
12 Azgad	1,222
13 Adonikam	666
14 Bigvai	2,056
15 Adin	454
16 Ater (nga ginatawag man nga Hezekia)*	98
17 Bezai	323
18 Jora	112
19 Hashum	223
20 Gibar	95

21 *Amo ini ang kadamuon sang mga tawo nga ang ila mga
katigulangan nag-estar sa sining masunod nga mga banwa:*

Betlehem	123
22 Netofa	56
23 Anatot	128
24 Azmavet	42
25 Kiriat Jearim, Kefira, kag Beerot	743
26 Rama kag Geba	621
27 Micmash	122
28 Betel kag Ai	223
29 Nebo	52
30 Magbish	156
31 ang isa pa ka Elam	1,254
32 Harim	320
33 Lod, Hadid, kag Ono	725
34 Jerico	345
35 Senaa	3,630

36 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga pari *nga nagbalik halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni	
Jedaya (halin sa pamilya ni Jeshua)	973
37 Imer	1,052
38 Pashur	1,247
39 Harim	1,017

40 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga Levita *nga nagbalik man halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni Jeshua kag Kadmiel (halin sa pamilya ni Hodavia)
41 Mga manugkanta sa templo nga mga kaliwat ni Asaf
42 Mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* nga mga kaliwat nila ni Shal

43 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga suluguon sa templo *nga nagbalik man halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni
Ziha, Hasufa, Tabaot,
44 Keros, Siaha, Padon,
45 Lebana, Hagaba, Akub,
46 Hagab, Shalmai, Hanan,
47 Gidel, Gahar, Reaya,
48 Rezin, Nekoda, Gazam,
49 Uza, Pasea, Besai,
50 Asna, Meunim, Nefusim,
51 Bakbuk, Hakufa, Harhur,
52 Bazlut, Mehida, Harsha,
53 Barkos, Sisera, Tema,
54 Nezia, kag Hatifa.

55 *Nagbalik man halin sa pagkabihag* ang mga kaliwat sang mga
suluguon ni Solomon:
Ang mga kaliwat ni
Sotai, Hasoferet, Peruda,
56 Jaala, Darkon, Gidel,
57 Shefatia, Hatil, Pokeret
Hazebaim, kag Ami.
58 Ang kadamuon nila nga *mga kaliwat sang* mga suluguon sa
templo kag mga kaliwat sang mga suluguon ni Solomon 392.

59-60 May 652 man nga nagbalik *sa Juda* halin sa mga banwa sang
Tel Mela, Tel Harsha, Kerub, Adon, kag Imer. Ini sila mga kaliwat
ni Delaya, Tobia, kag Nekoda, pero indi nila mapamatud-an nga
mga Israelinhon sila.
61-62 Indi man mapamatud-an sang mga kaliwat ni Hobaya, Hakoz,
kag Barzilai nga mga pari sila. (Sang nagpangasawa ining si
Barzilai, gindala niya ang ngalan sang iya ugangan nga si
Barzilai nga taga-Gilead.) Tungod nga indi nila makita ang lista
sang ila mga katigulangan, wala sila ginbaton nga mga pari.
63 Ginsilingan sila sang gobernador *sang Juda* nga indi sila puwede
magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa Dios hasta nga may ara sang
pari nga makapamangkot *sa Dios parte sa ila pagkapari paagi* sa Urim kag
Thumim.†

64 Ang kabilugan sang mga nagbalik halin sa pagkabihag 42,360,
65 wala labot sa mga suluguon nila nga 7,337, kag mga manugkanta
nga mga 200, nga mga lalaki kag babayi.
66 May dala sila nga 736 ka kabayo, 245 ka mula,‡
67 435 ka camel, kag 6,720 ka donkey.

68 Sang pag-abot nila sa templo sang GINOO sa Jerusalem, ang iban nga
mga pangulo sang mga pamilya naghatag sing kinabubut-on nga bulig sa
pagpatindog liwat sang templo sa ginpatindugan man sini anay.
69 Naghatag sila suno sa ila masarangan para sa sini nga buluhaton. Kag
ang kabilugan nga ila natipon mga 500 ka kilo nga bulawan, mga 3,000 ka
kilo nga pilak, kag 100 ka panid nga bayo para sa mga pari.
70 Ang tagsa sa ila nagbalik sa mga banwa nga sa diin naghalin ang ila
mga pamilya, pati ang mga pari, ang mga Levita, ang mga manugkanta, ang
mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, kag ang mga suluguon
sa templo.

3

Ang Pagpatindog sang Bag-o nga Halaran

1 Sang pag-abot sang ikapito nga bulan, sang nagaestar na ang mga
Israelinhon sa ila mga banwa, nagtipon sila tanan sa Jerusalem nga may
pag-isa.
2 Dayon ginpatindog liwat ang halaran sang Dios sang Israel para
mahalaran ini sang mga halad nga ginasunog, suno sa nakasulat sa
Kasuguan ni Moises nga iya alagad. Ang nagpatindog sini amo sila ni

† **2:63** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios.
‡ **2:66** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

Jeshua nga anak ni Jozadak kag ang iya kapareho nga mga pari, kag si
Zerubabel nga anak ni Shealtiel kag ang iya mga paryente.
3 Bisan* nahadlok sila sa mga tawo nga nagaestar na nga daan sa sina nga
duta,† ginpatindog nila ang halaran sa ginpatindugan man sini anay. Dayon
naghalad sila sa GINOO sang mga halad nga ginasunog aga kag sirom.‡
4 Ginsaulog man nila ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag suno
sa nakasulat *sa Kasuguan ni Moises*. Kag naghalad sila sang mga halad nga
ginasunog, nga ginakinahanglan nga ihalad sa kada adlaw *sang sini nga*
piesta.
5 Wala labot sa mga halad nga ginasunog nga ginahalad nila aga kag
hapon, naghalad man sila sang mga halad sa kada Piesta sang Pag-umpisa
sang Bulan kag sa iban pa nga natalana nga mga piesta sa pagsimba sa
GINOO. Kag naghalad man sila sing mga halad nga kinabubut-on para sa
GINOO.
6 Bisan wala pa naumpisahan ang pagpatindog liwat sang templo sang
GINOO, nagsugod na ang mga Israelinhon sa paghalad sang mga halad nga
ginasunog sang nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan *sang sadto nga*
tuig.

Ginpatindog Liwat ang Templo

7 Naghatag ang mga Israelinhon sang kuwarta nga ibayad sa mga
manugbasbas sang bato kag sa mga panday. Naghatag man sila sang mga
pagkaon, ilimnon, kag lana nga ibayad sa mga taga-Sidon kag taga-Tyre
para sa mga kahoy nga sedro nga halin sa Lebanon. Ini nga mga kahoy
ikarga sa mga barko kag dal-on sa Jopa. Gintugutan ini ni Haring Cyrus
sang Persia.
8 Gin-umpisahan ang pagpatindog sang templo sang ikaduha nga bulan
sang ikaduha nga tuig halin sang nakabalik ang mga Israelinhon sa
Jerusalem. Nagbuylog sa pag-obra ang tanan nga nakabalik sa Jerusalem
halin sa pagkabihag, lakip na diri sila ni Zerubabel nga anak ni Shealtiel,
Jeshua nga anak ni Jozadak kag ang iya kapareho nga mga pari, kag ang
mga Levita. Ang gintugyanan sa pagdumala sa pagpatindog sang templo
sang GINOO amo ang mga Levita nga nagaedad 20 ka tuig paibabaw.
9 Sila amo si Jeshua,§ ang iya mga anak kag mga paryente, si Kadmiel kag
ang iya mga anak. Sila tanan mga kaliwat ni Juda.* Nagbuylog man sa ila
ang mga kaliwat kag mga paryente ni Henadad nga mga Levita man.
10 Sang natapos na sang mga manug-obra ang pundasyon sang templo
sang GINOO, nagplastar ang mga pari sa pagpatunog sang mga trumpeta.
Ini sila nakasuksok sang ila mga bayo bilang mga pari. Nagplastar man ang
mga Levita, nga mga kaliwat ni Asaf, sa pagtukar sang mga cymbals para
dayawon ang GINOO suno sa pamaagi nga gintudlo sadto ni Haring David
sang Israel.
11 Dayon nagdayaw kag nagpasalamat sila sa GINOO, nga nagakanta sang,
"Maayo gid ang GINOO,
kay ang iya gugma sa Israel wala sing katapusan."
Dayon nagsinggit sing mabaskog ang tanan nga tawo sa pagdayaw sa
GINOO tungod kay natapos na ang pundasyon sang templo.

---

* **3:3** *Bisan:* ukon, *Tungod nga* † **3:3** *mga tawo nga nagaestar na nga daan sa sina nga duta:* ukon, *mga tawo nga nagaestar sa palibot nga mga lugar* ‡ **3:3** *sirom:* ukon, *sang nagasalop na ang adlaw*
§ **3:9** *Jeshua:* Siguro lain ini nga Jeshua sa bersikulo 8. Tan-awa ang 2:36 kag 2:40. * **3:9** *Juda:* Siguro siya man si Hodavia. (Tan-awa ang 2:40.)

12 Madamo didto sang mga tigulang nga mga pari, mga Levita, kag mga
pangulo sang mga pamilya nga nakakita sadto sang una nga templo. Ini sila
naghibi sing tudo sang makita nila ang pundasyon sang bag-o nga templo.
Pero madamo nga tawo didto ang nagsinggit sa kalipay.
13 Indi na mahibaluan ang singgit sang kalipay kag ang singgit sang paghibi
tungod kay puwerte gid katudo ang ginahod sang mga tawo, kag mabatian
ini sa malayo.

4

Ginkontra ang Pagpatindog sang Templo

1 Nabalitaan sang mga kaaway sang mga taga-Juda kag taga-Benjamin
nga ginapatindog liwat sang mga nagbalik halin sa pagkabihag ang templo
sang GINOO, ang Dios sang Israel.
2 Gani nagkadto sila kay Zerubabel kag sa mga pangulo sang mga
pamilya, kag nagsiling, "Buligan namon kamo sa pagpatindog sang templo
tungod kay ginasimba man namon ang inyo Dios pareho sang ginahimo
ninyo. Dugay na kami nga nagahalad sang mga halad sa iya, halin pa sang
panahon ni Haring Esarhadon sang Assyria nga amo ang nagdala sa amon
diri."
3 Pero amo ini ang sabat nila ni Zerubabel, Jeshua, kag sang mga pangulo
sang mga pamilya: "Ginsugo kami ni Haring Cyrus sang Persia nga
patindugon liwat ang templo. Pero wala kamo sing labot sa pagpatindog
sini para sa amon Dios. Kami lang ang magapatindog sini para sa GINOO,
ang Dios sang Israel."
4 Gani ginpahadlok kag ginpaluya sang mga tawo nga nagaestar na nga
daan sa sina nga lugar* ang katawhan sang Juda para indi sila
magpadayon sa pag-obra *sang templo*.
5 Ginsuhulan nila ang mga opisyal sang gobyerno sang Persia para
kontrahon ang mga plano sang katawhan sang Juda. Padayon nila nga
ginahimo ini halin sang panahon nga si Cyrus ang hari sang Persia hasta
sang panahon nga si Darius na ang hari sang Persia.

Ang Pagkontra sa Pagpatindog sang Templo sang Panahon ni Haring Artaserkses

6 Sang pagsugod sang paghari ni Ahasuerus, ang mga kaaway sang mga
pumuluyo sang Juda kag Jerusalem nagsulat sang mga akusasyon kontra sa
ila.
7 Kag bisan sang si Artaserkses na ang hari sang Persia, nagsulat man sila
sa iya. Sila amo si Bishlam, Mitredat, Tabeel, kag ang iban pa nila nga mga
kaupod. Ginsulat nila ini sa lingguahe nga Aramico kag ginbadbad ini *sa
lingguahe sang taga-Persia*.
8-11 Nagsulat man si Rehum nga gobernador kag si Shimshai nga
sekretaryo kay Haring Artaserkses kontra sa mga taga-Jerusalem. Amo ini
ang ila nga sulat:
"Mahal nga Haring Artaserkses,
"*Una sa tanan* nagapangamusta kami sa imo, kami nga imo mga alagad
diri sa *probinsya sa* west sang Euphrates. Lakip sa mga nagapangamusta
amo ang amon kaupod nga mga pangulo kag mga opisyal, ang mga
katawhan sang Tripolis, Persia, Erec, Babilonia, kag ang katawhan sang
Susa sa duta sang Elam. Nagapangamusta man ang mga katawhan nga
ginpahalin sa ila mga lugar ni Osnapar,† ang bantog kag gamhanan *nga*

* **4:4** *mga tawo nga nagaestar na nga daan sa sina nga lugar:* Tan-awa ang footnote sa 3:3. † **4:8-11** *Osnapar:* ukon, *Ashurbanipal*

hari sang Assyria. Ini nga mga katawhan ginpaestar niya sa siyudad sang
Samaria kag sa iban nga mga lugar sa west sang Euphrates.

12 "Mahal nga Hari, gusto namon nga mahibaluan mo nga ginapatindog
liwat sang mga Judio ang siyudad sang Jerusalem, nga ang mga pumuluyo
sini permi malain kag rebelde. Ini sila nag-abot sa sini nga siyudad halin sa
mga lugar nga sakop mo. Ginakay-o na gani nila ang mga pader pati ang
mga pundasyon sini.‡
13 Mahal nga Hari, kon mapatindog liwat ang ini nga siyudad kag
makay-o na ang mga pader sini, *magarebelde ang mga pumuluyo sini kag*
indi na sila magbayad sang mga buhis kag sang iban pa nga mga balayran.
Gani magagamay na ang kita sang ginharian.

14 "Tungod nga may katungdanan kami sa imo, Mahal nga Hari, kag indi
namon gusto nga mahuy-an ka, ginapahibalo namon ini sa imo
15 para usisaon mo ang mga kasulatan nga gintago sang imo mga
katigulangan. Kag sa sini, mahibaluan mo nga ang mga pumuluyo sang
siyudad sang Jerusalem rebelde halin sang una. Amo gani nga ginlaglag
ang ini nga siyudad tungod kay nangin problema ini sa mga hari kag sa
mga lugar nga luyag magsakop sini.
16 Ginapahibalo lang namon sa imo, Mahal nga Hari, nga kon
mapatindog liwat ang ini nga siyudad kag makay-o na ang mga pader sini,
madula sa imo ang probinsya nga ara sa west sang Euphrates."

17 Amo ini ang sabat nga ginpadala sang hari:

"*Nagapangamusta ako* sa imo Gobernador Rehum, sa imo Shimshai nga
sekretaryo, kag sa inyo mga kaupod nga nagaestar sa Samaria kag sa iban
pa nga mga lugar sa west sang Euphrates.

"Kabay pa nga maayo ang inyo kahimtangan.

18 "Ang sulat nga inyo ginpadala ginbadbad sa amon lingguahe samtang
ginabasa sa akon.
19 Nagmando ako nga usisaon ang mga kasulatan, kag napamatud-an
matuod nga halin sang una ang mga pumuluyo sang Jerusalem nagakontra
sa mga hari. Kinaandan na nga ginahimo sang sina nga lugar ang
pagrebelde kontra sa gobyerno.
20 *Nahibaluan ko man paagi sa mga kasulatan nga* gindumalahan ang
Jerusalem sang gamhanan nga mga hari nga naghari sa bilog nga
probinsya sa west sang Euphrates kag nagpabayad sa ila sang buhis kag
sang iban pa nga mga balayran.

21 "Karon, magmando kamo nga untaton na sang sina nga mga tawo ang
pagpatindog liwat sang siyudad hasta nga wala pa ako magmando nga
patindugon ina.
22 Himua ninyo ini gilayon para indi mahalitan ang akon ginharian."

23 Pagkatapos nga ginbasa sa ila ni Rehum, Shimshai, kag sa ila mga
kaupod ang sulat ni Haring Artaserkses, nagkadto sila gilayon sa Jerusalem
kag ginpilit ang mga Judio nga mag-untat sa pagpatindog liwat sang
siyudad.

Ginpadayon ang Pagpatindog sang Templo

24 Nauntat ang pagpatindog sang templo sang Dios sa Jerusalem hasta sa
ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius sa Persia.

‡ **4:12** *pati ang mga pundasyon sini:* ukon, *kag ang mga pundasyon sang* siyudad

5

1 Karon, ginsugo sang Dios sang Israel ang mga propeta nga si Haggai kag
si Zacarias nga apo ni Iddo sa pagsugid sang iya mensahi sa mga Judio sa
Juda kag Jerusalem.
2 Nagpamati sa ila si Zerubabel nga anak ni Shealtiel kag si Jeshua nga
anak ni Jozadak. Gani ginpadayon nila ang pagpatindog sang templo sang
Dios sa Jerusalem. Ginsuportaran gid sila sang sadtong duha ka propeta
sang Dios.
3 Pero sa wala magdugay, nag-abot sa Jerusalem si Tatenai nga
gobernador sang *probinsya sa* west sang Euphrates, si Shetar Bozenai, kag
ang ila mga kaupod. Nagpamangkot sila* sa mga Judio, "Sin-o ang nagsugo
sa inyo sa pagpatindog liwat sang sini nga templo?"
4 Nagpamangkot pa gid sila, "Sin-o ang mga ngalan sang mga tawo nga
nagaobra sini?"
5-7 Pero ginbantayan sang Dios ang mga pangulo sang mga Judio, gani
nagdesisyon si Tatenai, si Shetar Bozenai, kag ang ila mga kaupod nga mga
opisyal sang *probinsya sa* west sang Euphrates nga indi lang nila anay
pagpauntaton ang pagpatindog sang templo hasta nga makabalita sila kay
Haring Darius parte sini kag makabaton sang iya sabat.
Amo ini ang sulat nga ginpadala nila kay Haring Darius:
"Mahal nga Haring Darius,
"Kabay pa nga maayo ang imo kahimtangan.
8 "Ginapahibalo ka namon, Mahal nga Hari, nga nagkadto kami sa
probinsya sang Juda, didto sa ginapatindugan sang templo sang gamhanan
nga Dios. Dalagko nga mga bato ang ginagamit sa pagpatindog sang
templo, kag ang mga pader sini ginbutangan sang mga troso. Mapisan sila
sa ila nga pag-obra, gani madasig ang pagpatindog sini.
9 Ginpamangkot namon ang ila mga pangulo kon sin-o ang nagsugo sa ila
sa pagpatindog liwat sang templo.
10 Kag ginpamangkot man namon ang ila mga ngalan para mapahibalo
namon sa imo kon sin-o ang mga nagapangulo sa pagpatindog sang templo.
11 "Amo ini ang ila sabat sa amon: 'Mga alagad kami sang Dios sang langit
kag sang kalibutan, kag ginapatindog liwat namon ang templo nga
ginpatindog sang una sang isa ka gamhanan nga hari sang Israel.
12 Pero tungod kay ginpaakig sang amon mga katigulangan ang Dios sang
langit, ginpabay-an niya sila nga sakupon ni Nebucadnezar nga
Kaldeanhon,† nga hari sang Babilonia. Gin-guba ni Nebucadnezar ang ini
nga templo kag ginbihag niya ang amon mga katigulangan sa Babilonia.
13 Pero sang nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Babilonia,
nagmando siya nga patindugon liwat ang templo sang Dios.
14 Gin-uli man niya ang mga bulawan kag pilak nga mga kagamitan sang
templo sang Dios. Ini nga mga kagamitan ginkuha anay ni Nebucadnezar
sa templo sa Jerusalem kag ginbutang sa templo sa Babilonia. Gintugyan ni
Haring Cyrus ini nga mga kagamitan kay Sheshbazar nga ginpili niya nga
gobernador *sang Juda*.
15 Nagsiling ang hari kay Sheshbazar nga patindugon liwat ang templo
sang Dios sa Jerusalem sa ginpatindugan man sini anay, kag ibutang didto
ang mga kagamitan sini.

---

* **5:3** *sila:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Aramico, *kami.* † **5:12** *Kaldeanhon:* Amo ini kon kaisa ang tawag sa taga-Babilonia.

16 Gani nagkadto si Sheshbazar sa Jerusalem kag ginpatukod niya ang
mga pundasyon sang templo sang Dios. Hasta subong ginapatindog pa ang
templo; wala pa ini matapos.'
17 "Karon, kon mahimo, Mahal nga Hari, ipausisa ang mga kasulatan nga
ginpatago sang mga hari sang Babilonia kon matuod gid bala nga
nagmando si Haring Cyrus nga patindugon liwat ang templo sang Dios sa
Jerusalem. Kag dayon pahibalua kami kon ano ang imo desisyon parte
sini."

6

Nagsugot si Haring Darius sa Pagpatindog Liwat sang Templo

1 Gani nagmando si Haring Darius sa pag-usisa sang mga kasulatan nga
gintago sa talaguan sini sa Babilonia.
2 Pero didto nakita sa palasyo sa Ecbatana, nga sakop sang probinsya
sang Media, ang isa ka linukot nga kasulatan nga may nakasulat nga:
3 "Ang ini nga kasulatan nagapahanumdom nga sang nahauna nga tuig
sang paghari ni Cyrus, nagmando siya nga patindugon liwat ang templo
sang Dios sa Jerusalem nga sa diin ihalad ang mga halad. Dapat nga
mabakod ang pundasyon sini. Kag dapat 90 feet ang iya kataason kag 90
feet man ang iya kasangkaron.
4 Ang kada tatlo ka dalagko nga mga bato sini nga nagasampaw,
sampawan sang isa ka troso. Ang tanan nga gastos kuhaon sa kuwarta sang
ginharian.
5 Kag ang bulawan kag pilak nga mga kagamitan sa templo sang Dios nga
gindala ni Haring Nebucadnezar sa Babilonia dapat ibalik sa bulutangan
sini sa templo sa Jerusalem."
6 *Gani nagpadala si Haring Darius sang sini nga mensahi* sa ila ni Tatenai,
nga gobernador sang *probinsya sa* west sang Euphrates, Shetar Bozenai,
kag sa kapareho nila nga mga opisyal sa sina nga probinsya:
"Palayo kamo dira sa templo sang Dios.
7 Indi ninyo paghilabti ang pagpatindog sini. Pabay-i lang ninyo ang
gobernador kag ang iban pa nga mga pangulo sang mga Judio sa
pagpatindog sini sa ginpatindugan man sini anay.
8 "Nagamando man ako nga buligan ninyo ang mga pangulo sang mga
Judio paagi sa pagbayad gilayon sang tanan nga gastos para indi maatrasar
ang pag-obra. Ang bayad kuhaon ninyo sa kuwarta sang ginharian nga
naghalin sa mga buhis sa inyo probinsya.
9 Dapat hatagan ninyo adlaw-adlaw ang mga pari sa Jerusalem sang ila
kinahanglanon pareho sang bataon nga baka kag mga gulang kag bataon
nga mga karnero nga lalaki nga pagasunugon bilang halad sa Dios sang
langit,* pati man sang trigo, asin, bino, kag lana. Dapat indi gid kamo
magkapalyar† sa paghatag,
10 para makahalad sila sang mga halad nga makapalipay sa Dios sang
langit, kag makapangamuyo sila para sa akon kag sa akon mga anak.
11 "Nagamando pa gid ako nga ang bisan sin-o nga indi magtuman sini
tuhugon sang kahoy nga ginhukas sa iya nga balay, kag ang iya balay
gub-on hasta nga wala sing parte nga magkalabilin nga nagatindog.‡

---

* **6:9** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* † **6:9** *magkapalyar:* ukon, *magkapalya* ‡ **6:11** *gub-on...nagatindog:* ukon, *himuon nga halabuyan sang basura*

12 Kabay pa nga ang Dios nga nagpili sang Jerusalem nga lugar nga sa diin
padunggan siya magalaglag sa bisan sin-o nga hari ukon nasyon nga
magsupak sang sini nga mando kag magguba sina nga templo sa Jerusalem.
"Ako, si Darius, ang nagmando sini. Dapat tumanon gid ini."

Gindedikar ang Templo

13 Gintuman gid nila ni Tatenai nga gobernador, Shetar Bozenai, kag sang
ila mga kaupod ang mando ni Haring Darius.
14 Gani padayon nga nag-obra ang mga pangulo sang mga Judio samtang
ginapabakod sila sang mga mensahi sang mga propeta nga sila ni Haggai
kag Zacarias nga apo ni Iddo. Natapos nila obra ang templo suno sa sugo
sang Dios sang Israel nga ginpatuman ni Cyrus, Darius, kag Artaserkses,
nga magsunod nga mga hari sang Persia.
15 Nahuman ang templo sang ikatatlo nga adlaw sang *ikadose nga bulan,*
nga amo ang bulan sang Adar, sadtong ikaanom nga tuig sang paghari ni
Darius.
16 Malipayon nga nagsaulog sa pagdedikar sang templo sang Dios ang
katawhan sang Israel—ang mga pari, mga Levita, kag ang iban pa nga
nagbalik halin sa pagkabihag.
17 Sa sining pagdedikar sang templo sang Dios, naghalad sila sang 100 ka
turo nga baka, 200 ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 400 ka bataon nga
karnero nga lalaki. Naghalad man sila sang dose ka lalaki nga kanding
bilang halad sa pagpakatinlo sang tagsa ka tribo sang Israel.
18 Ginbutang nila ang mga pari kag ang mga Levita sa ila tagsa ka
katungdanan sa templo sa Jerusalem suno sa nasulat sa Libro ni Moises.

Ang Piesta sang Paglabay sang Anghel

19 Sang ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan, *sang masunod nga*
tuig, ginsaulog sang mga nagbalik halin sa pagkabihag ang Piesta sang
Paglabay sang Anghel.
20 Nagpakatinlo ang mga pari kag ang mga Levita para mangin takos sila
sa ila nga pagpanguna sa mga seremonya. Dayon gin-ihaw sang mga Levita
ang mga karnero nga halad sa pagsaulog sang Piesta sang Paglabay sang
Anghel. *Ginhimo nila ini* para sa tanan nga nagbalik halin sa pagkabihag,
para sa mga pari nga ila mga paryente, kag para sa ila kaugalingon.
21 Ini nga mga halad ginkaon sang tanan nga Israelinhon nga nagbalik
halin sa pagkabihag kag pati man sang iban nga mga tawo nga nagaestar
didto nga nagbiya na sa mga ginahimo sang mga tawo nga wala nagakilala
sa Dios. *Nagbiya sila sa sini nga mga butang* para simbahon ang GINOO, ang
Dios sang Israel.
22 Sa sulod sang pito ka adlaw ginsaulog nila sing malipayon ang Piesta
sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Kay ginhatagan sila sang GINOO
sang kalipay paagi sa pagtandog niya sang tagipusuon sang hari sang
Assyria§ para buligan sila sa pag-obra sang templo sang Dios, ang Dios sang
Israel.

7

Nag-abot si Ezra sa Jerusalem

1-6 Pagkaligad sang madamo nga tinuig, sang si Artaserkses ang hari sang
Persia, nag-abot si Ezra *sa Jerusalem* halin sa Babilonia. Si Ezra nga ini
anak ni Seraya. Si Seraya anak ni Azaria. Si Azaria anak ni Hilkia. Si Hilkia

§ **6:22** *hari sang Assyria:* buot silingon, *hari sang Persia,* kay ang Assyria sakop sang Persia sadto nga panahon.

anak ni Shalum. Si Shalum anak ni Zadok. Si Zadok anak ni Ahitub. Si Ahitub anak ni Amaria. Si Amaria anak ni Azaria. Si Azaria anak ni Merayot. Si Merayot anak ni Zerahia. Si Zerahia anak ni Uzi. Si Uzi anak ni Buki. Si Buki anak ni Abishua. Si Abishua anak ni Finehas. Si Finehas anak ni Eleazar. Si Eleazar anak ni Aaron nga pangulo nga pari.

Si Ezra isa ka manunudlo nga nakahibalo gid sing maayo sang Kasuguan ni Moises nga ginhatag sang GINOO, ang Dios sang Israel. Ginhatag sang hari ang tanan nga ginpangayo ni Ezra tungod kay ginabuligan siya sang GINOO nga iya Dios.

7 May nag-upod man sa iya nga mga Israelinhon sang pagbalik niya sa Jerusalem sadtong ikapito nga tuig sang paghari ni Artaserkses. Lakip sa mga nag-upod amo ang mga pari, mga Levita, mga manugkanta, mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, kag mga suluguon sa templo.

8-9 Naghalin si Ezra sa Babilonia sang nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan. Kag sa bulig sang Dios, nakaabot siya sa Jerusalem sang nahauna nga adlaw sang ikalima nga bulan, sadtong ikapito nga tuig sang paghari ni Artaserkses.

10 *Ginbuligan siya sang Dios* tungod kay nagdedikar siya sa pagtuon kag sa pagtuman sang Kasuguan sang GINOO, kag sa pagtudlo sang mga pagsulundan kag mga sugo sini sa mga Israelinhon.

Ang Sulat ni Artaserkses kay Ezra

11 Amo ini ang sulat nga ginhatag ni Haring Artaserkses kay Ezra nga pari kag manunudlo, nga nakahibalo gid sing maayo sang mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag sang GINOO sa mga taga-Israel:

12 "Ako si Haring Artaserkses nga labaw sa tanan nga hari.
Nagapangamusta ako sa imo, Ezra, nga pari kag manunudlo sang
Kasuguan sang Dios sang langit.*

13 "Nagamando ako nga ang bisan sin-o sa mga Israelinhon diri sa akon ginharian, pati mga pari kag mga Levita, nga gusto mag-upod sa imo sa pagbalik sa Jerusalem puwede makaupod.

14 Ginasugo ko ikaw kag sang akon pito ka manuglaygay nga usisaon mo ang mga nagakalatabo sa Juda kag Jerusalem kon bala ginasunod nila ang Kasuguan sang imo Dios, nga imo nahibaluan sing maayo.†

15 *Ginasugo ko man ikaw nga* dal-on mo ang mga bulawan kag mga pilak nga ginahatag ko kag sang akon mga manuglaygay sing kinabubut-on sa Dios sang Israel nga nagapuyo sa Jerusalem.

16 Dal-on mo man ang tanan nga pilak kag bulawan nga mabaton mo halin sa probinsya sang Babilonia, pati man ang kinabubut-on nga bulig sang katawhan *sang Israel* kag sang ila mga pari para sa templo sang ila Dios sa Jerusalem.

17 Siguraduhon mo nga ang ini nga kuwarta gamiton sa pagbakal sang turo nga mga baka, gulang kag bataon nga mga karnero nga lalaki, mga uyas, kag bino, nga ihalad sa halaran sang templo sang inyo Dios sa Jerusalem.

18 Ang mabilin nga bulawan kag pilak puwede ninyo gamiton sang imo mga kasimanwa sa bisan ano nga gusto ninyo suno sa kabubut-on sang inyo Dios.

---

* **7:12** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* † **7:14** *nga imo nahibaluan sing maayo:* ukon, *nga gintugyan sa imo*

19 Pero ang mga kagamitan nga gintugyan sa imo nga gamiton sa
pag-alagad sa templo sang imo Dios ihatag mo tanan sa Dios sang
Jerusalem.
20 Kon may iban ka pa nga kinahanglan para sa templo, magkuha ka lang
sang panggastos sa kuwarta sang ginharian.
21 "Ako, si Haring Artaserkses, nagmando sa tanan nga tresurero sang
probinsya sa west sang Euphrates nga ihatag gid ninyo ang bisan ano nga
pangayuon sa inyo ni Ezra nga pari kag manunudlo sang Kasuguan sang
Dios sang langit.
22 Hatagi ninyo siya hasta sa 3,500 ka kilo nga pilak, 300 ka sako nga trigo,
550 ka galon nga bino, 550 ka galon nga lana sang olibo, kag bisan ano
kadamo nga asin nga kinahanglanon.
23 Ihatag gid ninyo ang tanan nga kinahanglanon sa templo suno sa
ginmando sang Dios sang langit. Kay kon indi, mangakig siya sa akon
ginharian kag sa akon mga anak.
24 Ginapahibalo man namon kamo nga indi ninyo pagpabayaron sang
buhis kag sang iban pa nga balayran ang mga pari, mga Levita, mga
musikero, mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, mga
suluguon sa templo, kag iban pa nga nagatrabaho sa sini nga templo sang
Dios.
25 "Kag ikaw, Ezra, suno sa kaalam nga ginhatag sang Dios sa imo, magpili
ka sang mga hukom kag mga opisyal nga magdumala sa tanan nga tawo sa
probinsya sa west sang Euphrates. Dapat nakahibalo sila sang Kasuguan
sang imo Dios. Kag ang mga tawo nga wala nakahibalo sang Kasuguan
tudluan mo.
26 Ang bisan sin-o nga indi magtuman sa Kasuguan sang imo Dios ukon sa
kasuguan sang hari pagasilutan gid sang kamatayon, ukon palayason sa iya
lugar, ukon kuhaon ang iya pagkabutang, ukon prisohon."

Gindayaw ni Ezra ang Dios

27 *Nagsiling si Ezra:* Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang aton mga
katigulangan, nga nagtandog sa tagipusuon sang hari nga padunggan niya
ang templo sang GINOO sa Jerusalem.
28 Tungod sa kaayo sang GINOO sa akon, maayo ang pagtratar sa akon
sang hari kag sang iya mga manuglaygay, kag pati sang tanan niya nga
gamhanan nga mga opisyal. Kag tungod nga ginabuligan ako sang GINOO
nga akon Dios, naangkon ko ang kaisog sa pagtipon sang mga pangulo sang
Israel sa pag-upod sa akon sa Jerusalem.

8

Ang mga Nagbalik Halin sa Pagkabihag Kaupod ni Ezra

1 *Nagsiling si Ezra:* Amo ini ang mga pangulo sang mga pamilya nga
nag-upod sa akon sa Jerusalem halin sa Babilonia, sadtong paghari ni
Artaserkses:
2 si Gershom, nga halin sa pamilya ni Finehas;
si Daniel, nga halin sa pamilya ni Itamar;
si Hatush
3 nga anak ni Shecania, nga halin sa pamilya ni David;
si Zacarias kag ang mga kaupod niya nga 150 ka lalaki, nga halin sa
pamilya ni Parosh (may ara sang lista sang ila mga katigulangan);
4 si Eliehoenai nga anak ni Zerahia kag ang mga kaupod niya nga 200 ka
lalaki, nga halin sa pamilya ni Pahat Moab;

5 si Shecania nga anak ni Jahaziel kag ang mga kaupod niya nga 300 ka
lalaki, nga halin sa pamilya ni Zatu;
6 si Ebed nga anak ni Jonatan kag ang mga kaupod niya nga 50 ka lalaki,
nga halin sa pamilya ni Adin;
7 si Jeshaya nga anak ni Atalia kag ang mga kaupod niya nga 70 ka lalaki,
nga halin sa pamilya ni Elam;
8 si Zebadia nga anak ni Micael kag ang mga kaupod niya nga 80 ka lalaki,
nga halin sa pamilya ni Shefatia;
9 si Obadias nga anak ni Jehiel kag ang mga kaupod niya nga 218 ka
lalaki, nga halin sa pamilya ni Joab;
10 si Shelomit nga anak ni Josifia kag ang mga kaupod niya nga 160 ka
lalaki, nga halin sa pamilya ni Bani;
11 si Zacarias nga anak ni Bebai kag ang mga kaupod niya nga 28 ka
lalaki, nga halin sa pamilya ni Bebai;
12 si Johanan nga anak ni Hakatan kag ang mga kaupod niya nga 110 ka
lalaki, nga halin sa pamilya ni Azgad;
13 si Elifelet, si Jeuel, kag si Shemaya kag ang mga kaupod nila nga 60 ka
lalaki, nga amo ang nabilin *sa Babilonia* halin sa pamilya ni Adonikam;
14 si Utai kag si Zacur kag ang mga kaupod nila nga 70 ka lalaki, nga halin
sa pamilya ni Bigvai.

Ang Pagbalik Nila ni Ezra sa Jerusalem

15 Gintipon ko ang maupod sa akon sa Jerusalem didto sa suba nga
nagailig pakadto sa *lugar sang* Ahava. Nagkampo kami didto sing tatlo ka
adlaw. Sang gintan-aw ko ang lista sang mga tawo nga maupod sa akon,
pati na ang mga pari, nasapwan ko nga wala didto sing mga Levita.
16 Gani ginpatawag ko ang mga pangulo sang grupo nga sila ni Eliezer,
Ariel, Shemaya, Elnatan, Jarib, Elnatan, Natan, Zacarias, kag Meshulam,
kag ang duha ka maalam nga tawo nga si Joyarib kag si Elnatan.
17 Ginpakadto ko sila kay Iddo nga pangulo sang *lugar sang* Casifia para
pangabayon siya kag ang iya mga paryente nga mga suluguon sa templo
nga magpadala sila sang mga tawo nga mag-alagad sa templo sang Dios.
18 Tungod nga ginabuligan kami sang Dios, ginpadala nila sa amon si
Sherebia, kaupod ang iya mga anak kag mga utod nga lalaki nga 18 ka
bilog. Si Sherebia maabilidad nga tawo kag kaliwat siya ni Mali nga kaliwat
ni Levi. Si Levi anak ni Israel.*
19 Ginpadala man nila si Hashabia kag ang iya mga utod kag mga
hinablos nga mga lalaki nga 20 ka bilog, kaupod si Jeshaya nga halin sa
pamilya ni Merari.
20 Ginpadala pa gid nila ang 220 ka suluguon sa templo. Ang mga
suluguon sa templo ginpili sadto ni Haring David kag sang iya mga opisyal
nga magbulig sa mga Levita. Nakalista tanan ang ila mga ngalan.

Nagpuasa kag Nagpangamuyo Sila ni Ezra

21 Didto sa kilid sang Suba sang Ahava, nagsiling ako sa grupo nga
magpuasa kami kag magpaubos sang amon kaugalingon sa presensya sang
amon Dios para pangabayon siya nga bantayan niya kami sa amon
pagpanglakaton, pati ang amon mga kabataan kag mga pagkabutang.
22 Kay nahuya ako magpangayo sa hari sang mga soldado kag mga
manugkabayo nga magbantay sa amon kontra sa mga kaaway samtang
nagapanglakaton kami, tungod kay nagsiling na kami sa hari nga

* **8:18** *Israel:* ukon, *Jacob*

ginabuligan sang amon Dios ang tanan nga nagasalig sa iya, pero akig gid ang Dios sa mga nagasikway sa iya.
23 Gani nagpuasa kag nagpangamuyo kami sa amon Dios nga bantayan
niya kami, kag ginsabat niya ang amon pangamuyo.

Ang mga Halad para sa Templo

24 Nagpili ako sang dose ka tawo halin sa mga nagapangulo nga mga pari,
wala labot kay Sherebia, Hashabia, kag sa napulo ka paryente nila.
25 Pagkatapos gintugyan ko sa ila nga wala sing kulang† ang mga pilak,
bulawan, kag mga kagamitan nga ginhatag sang hari, sang iya mga
manuglaygay, sang iya mga opisyal, kag sang madamo nga Israelinhon
para bulig sa templo sang amon Dios.
26-27 Amo ini ang akon gintugyan sa ila:
22 ka tonelada nga pilak
3 ka tonelada nga kagamitan nga pilak
3 ka tonelada nga bulawan
20 ka yahong nga bulawan nga mga walo kag tunga ka kilo
2 ka yahong‡ nga saway nga ginpahining, nga ang bili pareho sa *mga yahong nga* bulawan.
28 Nagsiling ako sa mga pari, “Kamo kag ang ini nga mga kagamitan
gindedikar sa GINOO. Ang pilak kag bulawan mga halad nga kinabubut-on
para sa GINOO, ang Dios sang inyo mga katigulangan.
29 Halungi ninyo ini sing maayo hasta nga madala ninyo ini sa mga
bodega sang templo sang GINOO sa Jerusalem nga wala sing kulang,§ sa
atubangan sang mga nagapangulo nga pari, mga Levita, kag sang mga
pangulo sang mga pamilya sang mga Israelinhon.”
30 Gani ginkuha sang mga pari kag sang mga Levita ang mga pilak, mga
bulawan, kag ang mga kagamitan nga wala sing kulang, para dal-on sa
templo sang amon Dios sa Jerusalem.

Ang Pagbalik sa Jerusalem

31 Naghalin kami sa Suba sang Ahava kag naglakat pakadto sa Jerusalem
sadtong ikadose nga adlaw sang nahauna nga bulan. Ginbuligan kami sang
amon Dios kag ginprotektaran niya kami kontra sa mga kaaway kag mga
tulisan samtang nagapanglakaton kami.
32 Pag-abot namon sa Jerusalem, nagpahuway kami anay sing tatlo ka
adlaw.
33 Sang ikaapat nga adlaw, nagkadto kami sa templo sang amon Dios kag
gintugyan namon ang mga pilak, mga bulawan, kag ang mga kagamitan
nga wala sing kulang kay Meremot nga pari nga anak ni Uria. Kaupod niya
si Eleazar nga anak ni Finehas kag ang duha ka Levita nga si Jozabad nga
anak ni Jeshua kag si Noadia nga anak ni Binui.
34 Gin-isip kag ginkilo ato tanan, kag ginlista.
35 Dayon ang tanan nga nagbalik halin sa pagkabihag naghalad sa Dios
sang Israel sang mga halad nga ginasunog: 12 ka turo nga baka para sa
bilog nga Israel, 96 ka gulang nga karnero nga lalaki, kag 77 ka bataon nga
karnero nga lalaki. Naghalad man sila sang 12 ka kanding nga lalaki bilang
halad sa pagpakatinlo. Ini tanan mga halad nga ginasunog para sa GINOO.
36 Ginhatag man nila sa mga gobernador kag mga opisyal sang *probinsya sa* west sang Euphrates ang dokumento nga sa diin nakasulat ang mando

† **8:25** *gintugyan ko sa ila nga wala sing kulang:* sa literal, *ginkilo ko kag gintugyan sa ila* ‡ **8:26-27** *yahong:* sa Hebreo, *kagamitan* § **8:29** *nga wala sing kulang:* sa literal, *nga nakilo.* Amo man sa bersikulo 30 kag 33.

sang hari. Kag ini nga mga pangulo nagbulig sa katawhan *sang Israel* kag sa templo sang Dios.

9

Nagpangasawa ang mga Israelinhon sang mga Indi Israelinhon

1 *Nagsiling pa si Ezra:* Pagkatapos sini nga hitabo, nagkadto sa akon ang mga pangulo *sang mga Judio* kag nagsiling, "Madamo sa katawhan sang Israel, pati na ang mga pari kag ang mga Levita, ang nagaginawi pareho sang mga katawhan sa ila palibot. Ginahimo nila ang mga makangilil-ad nga mga buluhaton sang mga Canaanhon, Hithanon, Periznon, Jebusnon, Ammonhon, Moabnon, Egyptohanon, kag Amornon.

2 Nagpangasawa pa gani sila kag ang ila mga anak sang mga babayi nga halin sa sini nga mga katawhan. Gani ang katawhan nga pinili sang Dios nasimpunan sang iban nga mga katawhan. Kag ang *aton* mga pangulo kag mga opisyal amo pa ang nanguna sa paghimo sini."

3 Sang mabatian ko ini, gin-gisi ko ang akon bayo *sa kasubo*; gin-gan-it ko ang akon buhok kag burangos, kag nagpungko ako nga nagakaurungan.

4 Nagtipon sa akon ang mga tawo nga hinadlukan sa mensahi sang Dios sang Israel parte sa pagkadi-matutom sang ila kapareho nga mga Israelinhon nga nagbalik halin sa pagkabihag. Nagpungko lang ako nga nagakaurungan hasta nga nag-abot ang oras sang pangsirom nga halad.*

5 Pag-abot sang sina nga oras, gin-untatan ko ang akon pagpangasubo. Nagluhod ako nga gisi ang akon bayo, kag nagpangamuyo nga nagabayaw sang akon mga kamot sa GINOO nga akon Dios.

6 Siling ko, "Dios ko, nahuya gid ako. Indi ako makatangla sa imo sa kahuya, tungod kay puwerte na gid ang amon mga sala; daw lapaw na ini sa amon mga ulo kag lambot na sa langit.

7 Halin sang panahon sang amon mga katigulangan hasta subong, puwerte ang amon sala; kag tungod sini, kami kag ang amon mga hari kag mga pari permi ginasakop sang mga hari sang iban nga mga nasyon. Ginpamatay nila ang iban sa amon, kag ang iban ginbihag, ginkawatan kag ginpakahuy-an, pareho sa nagakatabo sa amon subong.

8 "Kag karon, sa malip-ot nga tion, ginkaluoyan mo kami, GINOO nga amon Dios. Gintugutan mo nga may mabilin sa amon, kag ginpaestar mo kami nga may seguridad sa sining lugar nga imo ginpili. Ginhatagan mo kami sang paglaom kag ginpahaganhagan mo ang amon kahimtangan sa amon pagkaulipon.

9 Bisan mga ulipon kami, wala mo kami ginapabay-an sa amon pagkaulipon, kundi ginapakita mo ang imo gugma sa amon paagi sa maayo nga pagtratar sang mga hari sang Persia sa amon. Ginhimo mo ini para mahatagan mo kami sang bag-o nga kabuhi, kag para mapatindog namon liwat ang imo templo nga naguba, kag para mahatagan mo kami sang proteksyon *diri* sa Juda kag Jerusalem.

10 "Pero karon nga nakasala kami, O Dios namon, ano pa ang masiling namon? Kay ginbaliwala namon ang imo mga sugo

11 nga ginhatag mo sa amon paagi sa imo mga alagad nga mga propeta. Nagsiling sila sa amon nga ang duta nga amon kadtuan para panag-iyahan mahigko nga duta tungod sang kalautan sang mga pumuluyo sini. Ginhigkuan nila ang bisan diin nga parte sang sini nga duta paagi sa ila makangilil-ad nga mga binuhatan.

---

* **9:4** *pangsirom nga halad:* Ginahimo ini sang pagsalop na sang adlaw.

12 *Nagsiling man ang mga propeta sa amon nga* indi gid kami
magpangasawa ukon magpamana sa ila, kag indi gid kami magbulig sa ila
nga mag-uswag sila, para mangin mabakod kag mainuswagon kami,† kag
para ini nga kauswagan magapabilin sa amon mga kaliwat hasta san-o.
13 Ginsilutan mo kami, O Dios namon, tungod sang amon mga sala. Pero
ang silot mo sa amon indi tuman nga bayad sa sala nga nahimo namon, kag
gintugutan mo pa nga may mabilin nga buhi sa amon.
14 Pero bisan pa sini, ginsupak liwat namon ang imo mga sugo, kag
nagpangasawa kag nagpamana kami sang mga tawo nga nagahimo sang
makangilil-ad nga mga binuhatan. Sigurado gid nga mangakig ka sa amon
kag laglagon mo kami hasta nga wala na sing may mabilin sa amon.
15 O GINOO, Dios sang Israel, matarong ikaw. Kay gintugutan mo nga may
mabilin sa amon nga buhi hasta subong. Ginatuad namon ang amon mga
sala, kay indi kami makapabilin sa imo presensya tungod sining amon mga
sala."

10

Ang Pagtuad sang mga Israelinhon sang Ila mga Sala

1 Samtang nagaluhod si Ezra didto sa atubangan sang templo sang Dios,
kag nagahibi nga nagapangamuyo kag nagatuad *sang mga sala sang*
katawhan sang Israel, madamo nga Israelinhon nga lalaki, babayi, kag
kabataan ang nagtipon sa iya palibot. Ini sila nagahilibion man sing tudo.
2 Dayon nagsiling sa iya si Shecania nga anak ni Jehiel, nga kaliwat ni
Elam, "Indi kami matutom sa aton Dios tungod kay nagpangasawa kami
sang mga babayi nga indi Israelinhon halin sa mga katawhan sa palibot
naton. Pero sa pihak sini may paglaom pa gihapon ang *katawhan sang*
Israel.
3 Gani karon, sundon namon ang laygay mo kag sang iban pa nga
nagatahod sa mga sugo sang aton Dios. Maghimo kami sang kasugtanan sa
aton Dios nga palayason ini nga mga babayi pati ang ila mga kabataan.
Tumanon namon ang ginasiling sang Kasuguan.
4 Magtindog ka, kay imo responsibilidad ang pagtuytoy sa amon sa sining
mga butang. Magpakabakod ka kag himua ang nagakadapat. Mabulig kami
sa imo."
5 Gani nagtindog si Ezra kag ginpasumpa niya ang mga nagapangulo nga
mga pari, ang mga Levita, kag ang tanan nga Israelinhon, nga himuon nila
ang ginsiling ni Shecania. Kag nagpanumpa sila.
6 Dayon naghalin si Ezra sa atubangan sang templo sang Dios kag
nagkadto sa kuwarto ni Jehohanan nga anak ni Eliashib. Kag sang didto na
siya, wala siya nagkaon kag nag-inom, kay nagpangasubo siya tungod sa
pagkadi-matutom sang mga Israelinhon nga nagbalik halin sa pagkabihag.
7-8 Nagpahibalo ang mga pangulo kag mga manugdumala sang mga
Israelinhon sa bilog nga Juda kag Jerusalem nga ang tanan nga nagbalik
halin sa pagkabihag magtipon sa Jerusalem. Kag ang bisan sin-o nga indi
magkadto sa sulod sang tatlo ka adlaw pagakuhaon sa iya ang tanan niya
nga mga pagkabutang kag indi na siya pagkabigon nga sakop sang mga
katawhan nga nagbalik halin sa pagkabihag.
9 Gani sa sulod sang tatlo ka adlaw nagtipon ang tanan nga katawhan
sang Juda kag Benjamin, kag nagpungko sila didto sa may plasa sang
templo sang Dios sa Jerusalem. Natabo ini sang ika-20 nga adlaw sang

† **9:12** *mainuswagon kami:* ukon, *makakaon kami sang pinakamaayo nga mga produkto sang duta.*

ikasiyam nga bulan. Nagapalangurog ang mga tawo tungod sa
pagkaseryuso sang ila paga-meetingan kag tungod sa mabaskog nga ulan.
10 Dayon nagtindog si Ezra nga pari kag nagsiling sa ila, “Nakasala kamo
kay nagpangasawa kamo sang mga indi Israelinhon. Gani gindugangan pa
gid ninyo ang sala sang Israel.
11 Karon, ituad ninyo ang inyo mga sala sa GINOO, ang Dios sang inyo mga
katigulangan, kag himua ninyo ang iya kabubut-on. Iseparar ninyo ang
inyo kaugalingon sa mga katawhan sa palibot ninyo, kag bulagi ninyo ang
inyo mga asawa nga indi Israelinhon.”
12 Nagsabat sing mabaskog ang bilog nga komunidad, “Husto ka gid!
Himuon namon ang isiling mo.
13 Pero ini nga butang indi matapos sa isa ukon duha lang ka adlaw, kay
madamo sa amon ang nakahimo sang sini nga sala. Tig-ululan pa subong,
kag indi kami makaagwanta nga magpaulan diri sa guwa.
14 Ang mga opisyal na lang naton ang magpabilin diri kag mag-asikaso
sini para sa bilog nga komunidad. Pakadtuon lang diri ang mga
nagpangasawa sang indi Israelinhon sa natalana nga tion upod ang mga
manugdumala kag mga hukom sang ila nga banwa. Himuon ta ini para
makuha ang puwerte nga kaakig sang Dios sa aton tungod sa butang nga
aton ginhimo.”
15 Wala sing iban nga nagsupak sa sini nga plano luwas lang kay Jonatan
nga anak ni Asahel kag ni Jazea nga anak ni Tikva. Ginsuportaran man sila
ni Meshulam kag ni Shabetai nga Levita.
16-17 Gintuman sang mga nagbalik sa pagkabihag ang ato nga plano. Gani
nagpili si Ezra nga pari sang mga lalaki nga pangulo sang mga pamilya, kag
ginlista ang ila ngalan. Kag sang nahauna nga adlaw sang ikanapulo nga
bulan, nagpungko sila kag ginsuguran nila ang pag-imbistigar parte sa
pagpangasawa sang mga Israelinhon sang mga babayi nga indi
Israelinhon. Natapos nila ang pag-imbistigar sang tanan nga kaso sang
nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan, *sang pagkasunod nga tuig*.

Ang mga Lalaki nga Nagpangasawa sang mga Indi Israelinhon

18-19 Amo ini ang mga lalaki nga nagpangasawa sang mga indi
Israelinhon, kag nagpromisa sila nga bulagan nila ining ila mga
asawa: (Naghalad ang kada isa sa ila sang lalaki nga karnero
bilang bayad sa ila nga sala.)

Sa mga pari:
si Maasea, Eliezer, Jarib, kag Gedalia, nga halin sa pamilya ni Jeshua
nga anak ni Jozadak kag sa iya mga utod;
20 si Hanani kag si Zebadia, nga halin sa pamilya ni Imer;
21 si Maasea, Elias, Shemaya, Jehiel, kag Uzia, nga halin sa pamilya ni
Harim;
22 si Elioenai, Maasea, Ishmael, Netanel, Jozabad, kag Elasa, nga halin
sa pamilya ni Pashur.

23 Sa mga Levita:
si Jozabad, Shimei, Kelaya (nga ginatawag man nga Kelita), Petahia,
Juda, kag Eliezer.
24 Sa mga musikero:
si Eliashib.
Sa mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*:
si Shalum, Telem, kag Uri.

25 Sa iban pa nga mga Israelinhon:
si Ramia, Izia, Malkia, Miamin, Eleazar, Hashabia,* kag Benaya, nga
halin sa pamilya ni Parosh;
26 si Matania, Zacarias, Jehiel, Abdi, Jeremot, kag Elias, nga halin sa
pamilya ni Elam;
27 si Elioenai, Eliashib, Matania, Jeremot, Zabad, kag Aziza, nga halin sa
pamilya ni Zatu;
28 si Jehohanan, Hanania, Zabai, kag Atlai, nga halin sa pamilya ni
Bebai;
29 si Meshulam, Maluc, Adaya, Jashub, Sheal, kag Jeremot, nga halin sa
pamilya ni Bani;
30 si Adna, Kelal, Benaya, Maasea, Matania, Bezalel, Binui, kag Manase,
nga halin sa pamilya ni Pahat Moab;
31-32 si Eliezer, Ishia, Malkia, Shemaya, Shimeon, Benjamin, Maluc, kag
Shemaria, nga halin sa pamilya ni Harim;
33 si Matenai, Matata, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manase, kag Shimei, nga
halin sa pamilya ni Hashum;
34-37 si Maadai, Amram, Uel, Benaya, Bedea, Keluhi, Vania, Meremot,
Eliashib, Matania, Matenai, kag Jaasu, nga halin sa pamilya ni Bani;
38-42 si Shimei, Shelemia, Natan, Adaya, Macnadebai, Shashai, Sharai,
Azarel, Shelemia, Shemaria, Shalum, Amaria, kag Jose, nga halin sa
pamilya ni Binui;
43 si Jiel, Matitia, Zabad, Zebina, Jadai, Joel, kag Benaya, nga halin sa
pamilya ni Nebo.

44 Ini sila tanan ang nagpangasawa sang mga babayi nga indi
Israelinhon, kag ang iban sa ila may mga kabataan sa sini nga
mga babayi.†

* **10:25** *Hashabia:* ukon, *Malkia*
† **10:44** *kag...babayi:* ukon, *kag ginpalayas nila ining ila mga asawa pati ang ila mga kabataan.*

Nehemias

1 Amo ini ang estorya parte sa mga ginpanghimo ni Nehemias nga anak
ni Hacalia.

Ang Pangamuyo ni Nehemias para sa Jerusalem

Sang *ikasiyam nga bulan, nga amo ang* bulan sang Kislev, sadtong ika-20
nga tuig *sang paghari ni Artaserkses sa Persia*, didto ako sa napaderan nga
siyudad sang Susa.
2 Nagkadto sa akon didto ang isa sa akon mga utod nga si Hanani halin sa
Juda kaupod ang pila ka lalaki. Ginpamangkot ko sila parte sa Jerusalem
kag sa mga Judio nga nagbalalik halin sa pagkabihag *sa Babilonia*.*
3 Nagsabat sila, "Ginabudlayan gid ang mga nagbalalik sa Juda, kag
ginapakahuy-an sila *sang mga katawhan sa palibot nila.* Kag hasta subong
guba ang pader sang Jerusalem kag sunog ang mga puwertahan sini."
4 Pagkabati ko sadto, nagpungko ako kag naghibi. Pila ka adlaw nga
nagpangasubo ako, nagpuasa, kag nagpangamuyo sa presensya sang Dios
sang langit.†
5 Siling ko, "GINOO, Dios sang langit, gamhanan ka kag makatilingala nga
Dios. Ginatuman mo ang *imo* kasugtanan nga may paghigugma sa mga
nagahigugma sa imo kag nagatuman sang imo mga sugo.
6 Ako nga imo alagad nagapangamuyo adlaw-gab-i para sa katawhan
sang Israel nga imo mga alagad. Pamatii ako kag sabta ang akon
pangamuyo. Ginatuad‡ ko sa imo ang mga sala sang mga Israelinhon, pati
ang akon mga sala kag ang mga sala sang akon mga katigulangan.
7 Malain gid ang amon ginhimo kontra sa imo. Wala namon gintuman
ang imo mga sugo kag mga pagsulundan nga ginhatag mo sa amon paagi
kay Moises nga imo alagad.
8 "Dumduma ining ginsiling mo sadto kay Moises: 'Kon kamo nga mga
Israelinhon indi magmatinumanon sa akon, laptahon ko kamo sa iban nga
mga nasyon.
9 Pero kon magbalik kamo sa akon kag magtuman sang akon mga sugo,
bisan maglapta pa kamo sa pinakamalayo nga lugar, tipunon ko kamo liwat
sa lugar nga akon ginpili nga padunggan ako.'
10 "Kami imo mga alagad kag katawhan nga imo ginluwas paagi sa imo
puwerte nga gahom kag kusog.
11 Ginoo, pamatii ang akon pangamuyo, nga imo alagad, kag ang
pangamuyo sang iban mo pa nga mga alagad nga nalipay sa pagtahod sa
imo. Hatagi ako subong sang kadalag-an sa akon pagpangabay sa hari. Kag
kabay pa nga pakitaan niya ako sang kaayo."
Sadto nga panahon, ako ang manugserbi sang ilimnon sang hari.

2

Nagkadto si Nehemias sa Jerusalem

1 Sang *nahauna nga bulan, nga amo ang* bulan sang Nisan, sadtong ika-20
nga tuig sang paghari ni Artaserkses, nagserbi ako sang bino sa hari. Sadto
lang niya ako nakita nga masubo.

---

* **1:2** *nga nagbalalik halin sa pagkabihag sa Babilonia:* ukon, *nga nakaluwas sa pagkabihag sa Babilonia* † **1:4** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* ‡ **1:6** *Ginatuad:* ukon, *Ginasugid*

2 Gani ginpamangkot niya ako, “Ngaa masinulub-on ka nga wala ka man
sing sakit? Siguro may problema ka.” Kinulbaan gid ako,
3 pero nagsabat ako sa hari, “Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig,
Mahal nga Hari. Masinulub-on ako tungod kay ang siyudad nga ginlubngan
sang akon mga katigulangan guba kag ang mga puwertahan sini sunog.”
4 Nagpamangkot ang hari, “Ti, ano ang imo gusto?” Nagpangamuyo ako
sa Dios sang langit,*
5 kag pagkatapos nagsabat ako sa hari, “Kon puwede, Mahal nga Hari,
kag kon nalipay ka sa akon, gusto ko kuntani nga magpuli sa Juda, para
patindugon liwat ang siyudad nga sa diin ginlubong ang akon mga
katigulangan.”
6 Nagpamangkot sa akon ang hari samtang ang rayna nagapungko sa iya
tupad, “Ano ka kadugay didto, kag san-o ka mabalik?” Nagsiling ako kon
san-o ako mabalik, kag ginsugtan niya ako.
7 Nagpangabay man ako sa hari, “Kon puwede, Mahal nga Hari, hatagi
ako sang mga sulat para sa mga gobernador sang probinsya sa west sang
Euphrates, para tugutan nila ako nga mag-agi sa ila teritoryo sa akon nga
pagpuli sa Juda.
8 Kag kon mahimo hatagi man ako sang sulat para kay Asaf, ang
nagabantay sang imo kakahuyan, para hatagan niya ako sang mga kahoy
nga gamiton sa paghimo sang puwertahan sang mabakod nga kuta sa
tupad sang templo, kag sa pagpatindog sang pader sang siyudad kag sang
balay nga akon pagaestaran.” Gintuman sang hari ang akon mga
ginpangabay sa iya tungod sa kaayo sang Dios sa akon.
9 Sang paghalin ko, ginpaupdan pa ako sang hari sang mga opisyal sang
mga soldado kag sang mga manugkabayo. Kag pag-abot ko sa west sang
Euphrates, ginhatag ko sa mga gobernador ang sulat sang hari.
10 Pero sang mabatian ni Sanbalat nga taga-Horon kag ni Tobia nga isa ka
opisyal nga Ammonhon nga nag-abot ako sa pagbulig sa mga Israelinhon,
nangakig gid sila.

Gintan-aw ni Nehemias ang mga Pader sang Jerusalem

11 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw halin sang pag-abot ko sa Jerusalem,
12 naglakat ako sang tungang gab-i upod sang pila ko ka kaupdanan.
Wala ko ginsugid bisan kay sin-o ang nabatyagan ko nga gusto ipahimo
sang Dios sa akon parte sa Jerusalem. Wala ako sing iban nga sapat nga
dala luwas lang gid sa donkey nga akon ginasakyan.
13 Nagguwa ako sa Puwertahan nga Nagaatubang sa Pulopatag kag
nagkadto sa Bubon sang Dragon† hasta sa may Puwertahan sang
Ginahabuyan sang Basura. Gintan-aw ko sing maayo ang naguba nga mga
pader sang Jerusalem kag ang mga puwertahan sini nga nagkalasunog.
14 Nagpadayon ako sa Puwertahan nga Pakadto sa Tuburan hasta sa
palaligusan sang hari, pero indi didto makaagi ang akon donkey.
15 Gani nagtaklad na lang ako sa *Kidron nga* ililigan sang tubig, kag sige
ang akon tan-aw sang mga pader sadto nga gab-i. Pagkatapos nagbalik ako
kag didto liwat nag-agi sa Puwertahan nga Nagaatubang sa Pulopatag.
16 Wala nakahibalo ang mga opisyal *sang siyudad* kon diin ako naghalin
kag kon ano ang akon ginhimo. Kay wala pa gid ako sing may ginsugiran
nga Judio parte sa akon plano, bisan ang mga pari, mga pangulo, mga
opisyal, kag ang iban pa nga ara sa administrasyon.

---

* **2:4** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* † **2:13** *Dragon:* ukon, *Man-og;* ukon, *Jackal*

17 Pero karon nagsiling ako sa ila, “Nakita ninyo ang makaluluoy nga
kahimtangan sang aton siyudad. Guba ang Jerusalem kag sunog ang iya
mga puwertahan. Patindugon ta liwat ang mga pader sang Jerusalem para
indi na kita mahuy-an.”
18 Ginsilingan ko man sila kon daw ano kaayo sang Dios sa akon kag kon
ano ang ginsiling sang hari sa akon. Nagsabat sila, “Sige, patindugon ta
liwat ang mga pader.” Gani nagpreparar sila para umpisahan ining maayo
nga buluhaton.
19 Pero sang mabalitaan ini ni Sanbalat nga taga-Horon, ni Tobia nga isa
ka opisyal nga Ammonhon, kag ni Geshem nga Arabo, ginyaguta nila kami
kag ginkadlawan. Nagsiling sila, “Ano inang inyo ginahimo? Nagaplano
bala kamo sa pagrebelde sa hari?”
20 Ginsabat ko sila, “Magmadinalag-on kami paagi sa bulig sang Dios sang
langit. Kami nga iya mga alagad magaumpisa sa pagpatindog *sang mga
pader sang Jerusalem*. Pero kamo wala gid sing labot ukon kinamatarong sa
Jerusalem, kag wala man kamo sing parte sa iya kasaysayan.”

3

Ginpatindog Liwat ang mga Pader sang Jerusalem

1 Ang nagpatindog sang Puwertahan sang mga Karnero amo sila ni
Eliashib nga pangulo nga pari kag ang iya kaupod nga mga pari.
Pagkatapos nila takod sang mga sira, gindedikar nila ini *sa Dios*.
Ginpatindog man nila kag gindedikar ang mga pader hasta sa Tore sang Isa
ka Gatos* kag sa Tore ni Hananel.
2 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo ang mga
taga-Jerico, kag sunod sa ila amo si Zacur nga anak ni Imri.
3 Ang nagpatindog sang Puwertahan sang mga Isda† amo ang mga anak
ni Hasenaa. Ginbutangan nila ini sang mga hamba, gintakod ang mga sira,
kag ginhimuan sang mga trangka.
4 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo si Meremot nga
anak ni Uria kag apo ni Hakoz. Ang sunod sa ila amo si Meshulam nga anak
ni Berekia kag apo ni Meshezabel. Ang sunod pa gid amo si Zadok nga anak
ni Baana.
5 Kag ang sunod sa iya amo ang mga taga-Tekoa. Pero ang ila mga
pangulo indi magtuman sa ginapahimo sang ila mga manugdumala sa
trabaho.
6 Ang nagpatindog sang Daan nga Puwertahan‡ amo si Joyada nga anak
ni Pasea kag si Meshulam nga anak ni Besodea. Ginbutangan nila ini sang
mga hamba, gintakod ang mga sira, kag ginhimuan sang mga trangka.
7 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo sila ni Melatia
nga taga-Gibeon, Jadon nga taga-Meronot, kag ang mga lalaki nga
taga-Gibeon kag taga-Mizpa. Ini nga mga lugar sakop sang gobernador
sang probinsya sa west sang Euphrates.
8 Ang nagpatindog sang sunod pa gid nga parte sang pader amo si Uziel
nga platero, nga anak ni Harhaya. Ang sunod sa iya amo si Hanania nga
manughimo sang pahamot. Ginpatindog nila ato nga parte sang pader sang
Jerusalem hasta sa Malapad nga Pader.

---

* **3:1** *Tore sang Isa ka Gatos:* Siguro ang “isa ka gatos” amo ang iya kataason ukon ang kadamuon sang halintang sang iya hagdanan. † **3:3** *Puwertahan sang mga Isda:* Siguro diri ginapaagi ang mga isda nga ginadala sa siyudad. ‡ **3:6** *Daan nga Puwertahan:* ukon, *Puwertahan ni Jeshana*

9 Ang sunod sa ila amo ang anak ni Hur nga si Refaya, nga pangulo sang
katunga nga distrito sang Jerusalem.
10 Ang sunod sa iya amo si Jedaya nga anak ni Harumaf. Ginpatindog
niya ang parte sang pader malapit sa iya balay. Ang sunod sa iya amo si
Hatush nga anak ni Hashabnea.
11 Ang nagpatindog sang sunod pa gid nga parte sang pader kag sang tore
nga may mga hurno amo sila ni Malkia nga anak ni Harim kag Hashub nga
anak ni Pahat Moab.
12 Ang sunod sa ila amo ang anak ni Halohesh nga si Shalum, nga pangulo
sang katunga nga distrito sang Jerusalem. Ginbuligan siya sang iya mga
anak nga babayi.
13 Ang nagpatindog sang Puwertahan nga Nagaatubang sa Pulopatag
amo si Hanun kag ang mga taga-Zanoa. Gintakod nila ang mga sira sini, kag
ginhimuan sang mga trangka. Ginpatindog man nila ang 1,500 feet nga
pader hasta sa Puwertahan sang Ginahabuyan sang Basura.§
14 Ang nagpatindog sang Puwertahan sang Ginahabuyan sang Basura
amo ang anak ni Recab nga si Malkia, nga pangulo sang distrito sang Bet
Hakerem. Gintakod niya ang mga sira sini, kag ginhimuan sang mga
trangka.
15 Ang nagpatindog sang Puwertahan nga Pakadto sa Tuburan amo ang
anak ni Col Hoze nga si Shalum, nga pangulo sang distrito sang Mizpa.
Gin-atupan niya ini, gintakod ang mga sira, kag ginhimuan sang mga
trangka. Ginpatindog man niya ang pader sang palaligusan sa Siloam,
malapit sa hardin sang hari, hasta sa hagdanan nga nagapadulhog halin sa
Banwa ni David.*
16 Ang sunod sa iya amo ang anak ni Azbuk nga si Nehemias, nga pangulo
sang katunga nga distrito sang Bet Zur. Ginpatindog niya ang pader nga
nagaatubang sa lulubngan† ni David hasta sa palaligusan nga ginpahimo
kag sa elistaran sang mga soldado.
17 Ang nagpatindog sang sunod nga parte sang pader amo ang mga Levita
nga ginapanguluhan ni Rehum nga anak ni Bani. Ang sunod sa iya amo si
Hashabia nga pangulo sang katunga nga distrito sang Keila.
18 Ang sunod sa iya amo ang iya mga kasimanwa nga ginapanguluhan
sang anak ni Henadad nga si Binui,‡ nga pangulo sang katunga nga distrito
sang Keila.
19 Ang sunod amo ang anak ni Jeshua nga si Ezer nga pangulo sang
Mizpa. Ginpatindog niya ang parte sang pader nga nagaatubang sa
talaguan sang mga armas hasta sa corner sang pader.
20 Ang sunod pa gid amo si Baruc nga anak ni Zabai. Ginpatindog niya
nga may kapisan ang parte sang pader halin sa corner sang pader hasta sa
puwertahan dampi sang balay ni Eliashib nga pangulo nga pari.
21 Ang sunod sa iya amo si Meremot nga anak ni Uria kag apo ni Hakoz.
Ginpatindog niya ang parte sang pader halin sa puwertahan dampi sang
balay ni Eliashib hasta sa kilid sang sini nga balay.
22 Ang sunod nga nagpatindog sang parte sang pader amo ang mga pari
sa palibot sang Jerusalem.

---

§ **3:13** *Basura:* ukon, *Ipot sang Sapat* * **3:15** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa man sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1 kag 9:24. † **3:16** *lulubngan:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *mga lulubngan.* ‡ **3:18** *Binui:* Amo ini sa duha ka kopya sang Hebreo, sa Septuagint, kag sa Syriac. Sa kalabanan nga kopya sang Hebreo, *Bavai.*

23 Ang sunod sa ila amo si Benjamin kag Hashub. Ginpatindog nila ang
parte sang pader nga nagaatubang sa ila mga balay. Ang sunod sa ila amo si
Azaria nga anak ni Maasea kag apo ni Anania. Ginpatindog niya ang parte
sang pader sa kilid sang iya balay.
24 Ang sunod amo si Binui nga anak ni Henadad. Ginpatindog niya ang
parte sang pader halin sa balay ni Azaria hasta sa corner sang pader.
Ikaduha na ini nga parte sang pader *nga iya ginpatindog*.
25 Ang sunod pa gid amo si Palal nga anak ni Uzai. Ginpatindog niya ang
parte sang pader halin sa corner sang pader kag sang tore nga nagalabaw
sa palasyo, malapit sa ugsaran sang mga guwardya. Ang sunod sa iya amo
si Pedaya nga anak ni Parosh,
26 kag ang mga suluguon sa templo nga nagaestar sa may *bulobukid sang*
Ofel. Ginpatindog nila ang parte sang pader pa-east, hasta sa Puwertahan
nga Pakadto sa Tubig kag sa nagalabaw nga tore.
27 Ang sunod sa ila amo ang mga taga-Tekoa. Ginpatindog nila ang parte
sang pader halin sa nagalabaw nga tore nga dako hasta sa pader sang
bulobukid sang Ofel. Ikaduha na ini nga parte sang pader *nga ila*
ginpatindog.
28 Ang nagpatindog sang parte sang pader halin sa Puwertahan sang mga
Kabayo pataklad amo ang mga pari. *Ginpatindog sang* kada isa sa ila ang
parte nga nagaatubang sa iya balay.
29 Ang sunod sa ila amo si Zadok nga anak ni Imer. Ginpatindog niya ang
parte sang pader nga nagaatubang sa iya balay. Ang sunod sa iya amo ang
anak ni Shecania nga si Shemaya, nga guwardya sang Puwertahan sa East.
30 Ang sunod sa iya amo si Hanania nga anak ni Shelemia kag si Hanun
nga ikaanom nga anak ni Zalaf. Ikaduha na ini nga parte sang pader *nga ila*
ginpatindog. Ang sunod sa ila amo si Meshulam nga anak ni Berekia.
Ginpatindog niya ang parte sang pader nga nagaatubang sa iya balay.
31 Ang sunod pa gid amo si Malkia nga isa ka platero. Ginpatindog niya
ang parte sang pader hasta sa elistaran sang mga suluguon sa templo kag
sang mga negosyante, nga nagaatubang sa Puwertahan nga Tilipunan,§
kag hasta sa kuwarto nga ara sa ibabaw sang corner sang pader.
32 Ang nagpatindog sang parte sang pader halin sa sadto nga kuwarto
hasta sa Puwertahan sang mga Karnero amo ang mga platero kag mga
negosyante.

4

Ginbalabagan ang Pagpatindog sang Pader

1 Sang mabalitaan ni Sanbalat nga ginapatindog namon liwat ang pader,
nangakig gid siya kag ginyaguta niya kami nga mga Judio.
2 Sa atubangan sang iya mga kaupod kag sang mga soldado sang
Samaria, nagsiling siya, “Ano bala ang ginahimo sining makaluluoy nga
mga Judio? Nagahunahuna bala sila nga sa isa lang ka adlaw mapatindog
nila liwat ang mga pader sang Jerusalem kag makahalad sila liwat? Abi
siguro nila magamit pa nila ang mga nasunog kag nadugmok nga mga bato
sang pader!”
3 Nagsiling man si Tobia nga Ammonhon nga ara sa tupad ni Sanbalat,
“Bisan fox lang ang magtaklas sa sina nga pader marumpag na ina!”

§ **3:31** *Tilipunan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

4 *Dayon nagpangamuyo ako,* “O Dios namon, pamatii kami kay
ginainsulto kami. Matabo kuntani sa ila ang ila mga insulto sa amon.
Kabay pa nga bihagon sila sa iban nga lugar.
5 Indi gid sila pagpatawara tungod kay gin-insulto* nila ikaw sa
atubangan namon nga mga nagaobra *sang pader*.”
6 Padayon ang amon pag-obra hasta nga katunga na sang kataason sang
pader ang amon napatindog, kay ang mga tawo nag-obra gid sing tudo.
7 Pero sang mabalitaan nila ni Sanbalat, Tobia, kag sang mga Arabo, mga
Ammonhon kag mga taga-Ashdod nga padayon ang pagpatindog sang
pader sang Jerusalem kag ang mga buho sini natabunan na, nangakig gid
sila.
8 Nagplano sila tanan nga salakayon nila ang Jerusalem para gamuhon
kami.
9 Pero nagpangamuyo kami sa amon Dios kag nagbutang sang mga
guwardya adlaw-gab-i, para protektaran ang amon kaugalingon.
10 Karon, nagsiling ang mga taga-Juda, “Ginakapoy na kami sa pag-obra.
Kadamo pa sang mga nagkalatiphag nga parte sang pader nga halakuton,
gani indi namon ini masarangan nga tapuson.”
11 Sa pihak nga bahin, nagsiling ang amon mga kaaway, “Kibuton ta lang
sila nga ara na kita sa ila lugar. Dayon pamatyon ta sila, kag mauntat na
ang ila pag-obra.”
12 Ang mga Judio nga nagaestar malapit sa ila permi nagabalita sa amon
sang ila plano nga pagsalakay.†
13 Gani nagbutang ako sang mga tawo sa pagguwardya sa pinakamanubo
nga mga parte sang pader nga madali lang sudlon. Ginpaguwardya ko sila
didto nga nagrupo sa kada pamilya, kag may mga armas sila nga mga
espada, bangkaw, kag pana.
14 Kag samtang ginahunahuna ko ang situasyon, ginpatawag ko ang mga
pangulo, mga opisyal, kag ang mga pumuluyo, kag ginsilingan, “Indi kamo
magkahadlok sa mga kaaway. Dumdumon ta lang ang makagagahom kag
makatilingala nga Ginoo. Magpakig-away kita para maluwas ta ang aton
mga paryente, mga anak, mga asawa, kag mga balay.”
15 Sang nabalitaan sang amon mga kaaway nga nahibaluan namon ang
ila plano sa pagsalakay sa amon, kag nareyalisar nila nga gin-guba sang
Dios ang ila plano, nagbalik kami tanan sa amon obra sa pader.
16 Pero halin sadto nga adlaw, katunga lang sang akon mga tinawo ang
nagaobra sang pader, kay ang katunga nagaguwardya nga may mga
bangkaw, taming, pana, kag panagang sa dughan. Ang mga opisyal
nagatindog sa likod sang katawhan sang Juda
17 nga nagaobra sang pader. Samtang nagaobra sila, ang isa ka kamot
nagakapot sang gamit pang-obra kag ang isa ka kamot nagabitbit sang
armas,
18 kag nagataklos pa sila sang espada. Ang manugpatunog sang budyong
ara sa akon tupad.
19 Nagsiling ako sa mga pangulo, mga opisyal, kag sa mga pumuluyo,
“Malapad ang aton ginaobra kag nagalayuanay kita sa pader,
20 gani kon mabatian ninyo ang tunog sang budyong, magtipon kamo diri
sa akon. Ang aton Dios amo ang magpakig-away para sa aton.”
21 Gani padayon ang amon pag-obra halin sa kaagahon hasta magsirom,
kag ang katunga sang mga tawo nagaguwardya nga armado.

* **4:5** *gin-insulto:* ukon, *ginpaakig* † **4:12** *sang ila plano nga pagsalakay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

22 Sadto nga tion, nagsiling man ako sa mga tawo nga nagaestar sa guwa
sang Jerusalem nga sila kag ang ila mga suluguon magsulod sa siyudad kon
gab-i para makaguwardya sila, kag pagkaaga makaobra naman sila.
23 *Tungod nga sige ang amon bantay,* ako kag ang akon mga paryente, mga
tinawo, kag mga guwardya wala na nag-ilis sang amon mga bayo. Kag
bisan magkadto sa tubig dala namon ang amon mga armas.‡

5

Ginbuligan ni Nehemias ang mga Imol

1 Karon nagreklamo ang iban nga mga lalaki kag ang ila mga asawa sa
kapareho nila nga mga Judio.
2 Nagsiling sila, “Dako ang amon pamilya kag nagakinahanglan kami
sang pagkaon para mabuhi.”
3 May iban man sa ila nga nagsiling, “Ginprenda na lang namon ang
amon mga uma, mga talamnan sang ubas, kag ang amon mga balay para
may makaon kami sa tion sang tiggulutom.”
4 May iban pa gid sa ila nga nagsiling, “Nakapanghulam kami sang
kuwarta para ibayad sa hari sa buhis sang amon mga uma kag mga
talamnan sang ubas.
5 Bisan kami kag ang amon mga anak kapareho nila nga mga Judio,
kinahanglan nga ipaulipon namon sa ila ang amon mga anak *para may*
kuwarta kami. Sa matuod lang, ang iban namon nga mga anak nga babayi
ginbaligya na namon nga ulipon. Pero wala kami sing may mahimo tungod
kay ang amon mga uma kag mga talamnan sang ubas ginapanag-iyahan na
sang iban.”
6 Sang mabatian ko ang ila mga reklamo nangakig gid ako.
7 Ginhunahuna ko sing maayo ang situasyon, kag dayon gin-akusar ko
ang mga pangulo kag mga opisyal. Siling ko, “Ginapabudlayan ninyo ang
inyo mga kasimanwa! Kay kon maghulam sila sa inyo sang kuwarta
ginapasakaan ninyo.” Dayon ginpatipon ko ang mga tawo para sa isa ka
meeting.
8 Siling ko, “Ginatinguhaan gid naton sa aton masarangan nga matubos
ang aton kapareho nga mga Judio nga nagbaligya sang ila kaugalingon
bilang ulipon sa mga indi Judio. Pero karon, tungod sa inyo ginahimo,
nagakapilitan naman sila nga magbaligya sang ila kaugalingon. Permi na
lang bala naton sila nga tubuson?” Naghipos lang sila kay wala sila sing
may irason.
9 Nagpadayon ako sa paghambal, “Indi maayo ang inyo ginahimo. Dapat
kuntani magkabuhi kamo nga may kahadlok sa Dios para indi kita
pagyagutaon sang iban nga mga nasyon nga aton kaaway.
10 Ako mismo kag ang akon mga paryente kag mga tinawo nagpahulam
sang kuwarta kag pagkaon* sa aton mga kasimanwa. Pero indi ta na sila
pagpabayaron sa ila mga utang!†
11 Karon mismo ibalik ninyo ang mga uma, mga talamnan sang ubas,
mga talamnan sang olibo, kag ang mga balay sang may utang sa inyo.
Ibalik man ninyo ang saka sa ginpahulam ninyo nga kuwarta, uyas, duga
sang ubas, kag lana.”

---

‡ **4:23** *kag bisan...armas:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **5:10** *pagkaon:* sa literal, *uyas.* Amo man sa bersikulo 11. † **5:10** *indi ta na sila pagpabayaron sa ila mga utang:* ukon, *indi ta na pagpasakaan ang ila utang*

12 Nagsabat sila, “Ibalik namon ato tanan sa ila. Indi na namon sila
pagsukton. Tumanon namon ang ginasiling mo.”
Dayon ginpatawag ko ang mga pari kag ginpasumpa sa ila atubangan
ang mga pangulo kag mga opisyal nga tumanon nila ang ila ginpromisa.
13 Ginwaswas ko dayon ang wagkos‡ sa akon hawak kag nagsiling,
“Kabay pa nga pareho sini ang himuon sang Dios sa inyo balay kag
pagkabutang kon indi ninyo pagtumanon ang inyo ginpromisa. Kabay pa
nga dulaon niya ini tanan sa inyo.”
Ang tanan nga tawo didto nagsabat, “Kabay pa,” kag gindayaw nila ang
GINOO. Kag gintuman sang mga pangulo kag mga opisyal ang ila
ginpromisa.

Ang Kaalwan ni Nehemias

14 Sa sulod sang dose ka tuig nga nagserbisyo ako bilang gobernador sang
Juda, halin sang ika-20 nga tuig hasta sang ika-32 nga tuig sang paghari ni
Artaserkses, wala gid ako kag ang akon mga paryente magbaton sang
pagkaon nga para sa gobernador.
15 Pero ang mga gobernador nga nauna sa akon nangin palas-anon sang
mga tawo, tungod kay nagpangayo gid sila sang ila adlaw-adlaw nga
pagkaon kag bino luwas pa sang 40 ka bilog nga pilak. Pati ang ila mga
opisyal nag-abuso sa mga tawo. Pero wala ko gid ato ginhimo, tungod kay
may pagtahod ako sa Dios.
16 Sa baylo, ginhimo ko ang tanan para mapatindog liwat ang pader sa
bulig sang akon mga tinawo. Kag wala gid ako§ nag-angkon sang duta.
17 Permi ko gani ginapakaon ang 150 ka Judio nga mga opisyal wala labot
sa mga bisita halin sa palibot nga mga nasyon.
18 Adlaw-adlaw ako nga nagapaihaw sang isa ka baka, anom ka
matambok nga mga karnero, kag madamo nga manok. Kag kada napulo ka
adlaw nagapaguwa ako sang madamo nga bino nga lain-lain sang klase.
Bisan amo ini ang akon mga galastuhan wala gid ako nagbaton sang
pagkaon nga para sa gobernador, tungod kay nahibaluan ko nga
ginabug-atan na ang mga tawo.
19 *Nagpangamuyo ako,* “O Dios ko, kabay pa nga pakamaayuhon mo ako
sa tanan nga ginhimo ko para sa sini nga katawhan.”

6

Ang Padayon nga Pagpamalabag sa Pagpatindog sang Pader

1 Karon nabalitaan ni Sanbalat, Tobia, Geshem nga Arabo, kag sang iban
pa namon nga mga kaaway nga natapos na namon ang pagpatindog sang
pader kag wala na ini sang mga buho, luwas na lang sa mga sira sini nga
wala pa matakod.
2 Gani nagpadala si Sanbalat kag si Geshem sang sini nga mensahi sa
akon: “Gusto namon nga magpakigkita sa imo sa isa sang mga baryo sa
patag sang Ono.”
Pero nahibaluan ko nga may plano sila nga malain sa akon.
3 Gani nagpadala ako sang mga mensahero sa pagsiling sa ila nga,
“Importante ang akon ginaobra subong, gani indi ako makakadto dira. Indi
ko mahimo nga untatan ang pag-obra para lang magkadto dira.”

‡ **5:13** *wagkos:* Ang mga bayo sang una wala sing bulsa, gani ang ginahimo nila nga bulsa amo ang wagkos sa ila hawak. Ang pagwaswas sini nagasimbolo sang pagkadula sang tanan. § **5:16** *ako:* Amo ini sa Syriac, sa Septuagint, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *kami.*

4 Apat ka beses nila ako ginpadal-an sang amo gihapon nga mensahi kag
apat ka beses ko man sila nga ginpadal-an sang amo gihapon nga sabat.
5 Sa ikalima nga beses ginpakadto ni Sanbalat sa akon ang iya suluguon
nga may dala nga sulat nga abri na.
6 Kag amo ini ang nakasulat: “Ginsugiran ako ni Geshem* nga bisan diin
siya magkadto mabatian niya nga ikaw kag ang mga Judio nagaplano sa
pagrebelde, kag amo ina nga ginapatindog ninyo liwat ang pader. Kag suno
sa iya nabatian, gusto mo nga mangin hari sang mga Judio,
7 kag nagpili ka pa gani sang mga propeta nga magproklamar sa imo sa
Jerusalem nga ikaw na ang hari sang Juda. Sigurado nga mabalitaan gid ini
sang hari, gani magkadto ka diri kay estoryahan ta ini nga mga butang.”
8 Amo ini ang akon sabat sa iya: “Wala sing kamatuoran inang imo mga
ginapanghambal. Ginhimo-himo mo lang ina.”
9 Nahibaluan ko nga ginapahog lang nila kami para mauntat ang amon
pag-obra. Pero nagpangamuyo ako sa Dios nga pabakuron pa gid niya ako.
10 Isa ka adlaw, nagkadto ako kay Shemaya nga anak ni Delaya kag apo ni
Mehetabel, tungod kay indi siya makahalin sa iya balay.† Nagsiling siya sa
akon, “Magkitaay kita sa sulod sang templo sang Dios, kag trangkahan ta
ang mga puwertahan. Kay magaabot ang imo mga kaaway karon nga gab-i
para patyon ka.”
11 Pero nagsabat ako, “Gobernador ako; ngaa malagyo ako kag
magpanago sa sulod sang templo sa pagluwas sang akon kabuhi? Indi ako
manago!”
12 Nareyalisar ko nga wala nagpakighambal ang Dios sa iya, kundi
ginsuhulan lang siya ni Sanbalat kag ni Tobia nga ihambal ato sa akon.
13 Gusto lang nila nga pahadlukon ako kag pahimuon sang sala paagi sa
pagsunod sa ginsiling ni Shemaya, para pakanubuon nila ako kag
pakalainon sa mga tawo.
14 *Gani nagpangamuyo ako,* “O Dios ko, indi pagkalimti *nga silutan* si
Tobia kag si Sanbalat sa ila ginhimo *nga malain*, pati ang babayi nga
propeta nga si Noadia kag ang iban pa nga mga propeta nga nagtinguha sa
pagpahadlok sa akon.”

Natapos ang Pagpatindog sang Pader

15 Natapos ang pader sang ika-25 nga adlaw sang *ikaanom nga bulan, nga
amo ang* bulan sang Elul. Nahuman ini sa sulod sang 52 ka adlaw.
16 Sang mabalitaan ini sang amon mga kaaway sa palibot nga mga
nasyon, nahadlok kag nahuy-an sila. Nareyalisar nila nga natapos ato nga
obra paagi sa bulig sang Dios.
17 Sadto nga panahon, nagasulatay si Tobia kag ang mga pangulo sang
Juda.
18 Madamo nga taga-Juda ang nagsumpa nga mag-unong kay Tobia
tungod kay umagad siya ni Shecania nga anak ni Ara. Kag isa pa,
napangasawa sang iya anak nga si Jehohanan ang anak ni Meshulam nga
anak ni Berekia.
19 Permi lang ako ginasugiran sang mga tawo parte sa maayo nga mga
binuhatan ni Tobia, kag permi man nila ginasugid sa iya ang akon
ginpanghambal. Kag padayon nga nagasulat si Tobia sa akon sa
pagpahadlok sa akon.

---

* **6:6** *Geshem:* ukon, *Gashmu* † **6:10** *tungod kay…balay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

7

Nagbutang sang mga Opisyal sa Jerusalem

1 Sang nahuman na ang pader sang siyudad, kag napangtakod na ang
mga sira sini, ginbutang sa ila katungdanan ang mga guwardya sang mga
puwertahan *sang templo*, ang mga manugkanta *sa templo*, kag ang mga
Levita.
2 Ginhatag ko ang responsibilidad sa pagdumala sa Jerusalem sa akon
utod nga si Hanani kaupod kay Hanania nga kumander sang *mga*
guwardya sa mabakod nga kuta. Ginpili ko si Hanania kay masaligan siya
kag nagatahod sa Dios labaw sa kalabanan.
3 Nagsiling ako sa ila, "Indi ninyo pagpabay-an nga bukas ang mga
puwertahan sang siyudad kon udtong-adlaw,* bisan may mga guwardya
pa nga nagabantay. Dapat siradhan gid ini kag kandaduhan. Magbutang
man kamo sang mga guwardya halin sa mga pumuluyo sang Jerusalem.
Ang iban sa ila ibutang *sa pader sang siyudad nga* malapit sa ila mga balay,
kag ang iban naman ibutang sa iban pa nga parte sang pader."

Ang mga Nagbalik Halin sa Pagkabihag
(Ezr. 2:1-70)

4 Sadto nga tion, malapad ang siyudad *sang Jerusalem* pero diutay lang
ang mga pumuluyo sini kag diutay man ang mga balay.
5 Gani ginbutang sang akon Dios sa akon hunahuna nga tipunon ang mga
pangulo, mga opisyal, kag ang iban pa nga mga pumuluyo para i-census
sila suno sa kada pamilya. Nakita ko ang lista sang mga pamilya nga una
nga nagbalik halin sa pagkabihag. Amo ini ang nakasulat didto:

> 6 Ang masunod amo ang mga Israelinhon sa probinsya sang Juda
> nga ginbihag sadto ni Haring Nebucadnezar sa Babilonia. Karon
> naghalin na sila sa Babilonia kag nagbalik sa Jerusalem kag sa
> iban pa nila nga mga banwa sa Juda.

7 Ang nagpangulo sa ila sa pagbalik amo sila ni Zerubabel, Jeshua,
Nehemias, Azaria, Raamia, Nahamani, Mordecai, Bilshan, Misperet, Bigvai,
Nehum, kag Baanah.

> Amo ini ang lista sang katawhan sang Israel *nga nagbalik halin sa*
> *pagkabihag*:

---

* **7:3** *udtong-adlaw:* Tion ini sang inugpahuway, gani posible nga ang kaaway gulpi nga magsalakay.

[8] Mga kaliwat ni Parosh	2,172
[9] Shefatia	372
[10] Ara	652
[11] Pahat Moab (halin sa mga pamilya ni Jeshua kag ni Joab)	2,818
[12] Elam	1,254
[13] Zatu	845
[14] Zacai	760
[15] Binui	648
[16] Bebai	628
[17] Azgad	2,322
[18] Adonikam	667
[19] Bigvai	2,067
[20] Adin	655
[21] Ater (nga ginatawag man nga Hezekia)†	98
[22] Hashum	328
[23] Bezai	324
[24] Harif‡	112
[25] Gibeon§	95

[26] *Amo ini ang kadamuon sang mga tawo nga ang ila mga katigulangan nag-estar sa sining masunod nga mga banwa*:

Betlehem kag Netofa	188
[27] Anatot	128
[28] Bet Azmavet	42
[29] Kiriat Jearim, Kefira, kag Beerot	743
[30] Rama kag Geba	621
[31] Micmash	122
[32] Betel kag Ai	123
[33] Nebo	52
[34] Elam	1,254
[35] Harim	320
[36] Jerico	345
[37] Lod, Hadid, kag Ono	721
[38] Senaa	3,930

[39] *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga pari *nga nagbalik halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni Jedaya (halin sa pamilya ni Jeshua)	973
[40] Imer	1,052
[41] Pashur	1,247
[42] Harim	1,017

[43] *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga Levita *nga nagbalik man halin sa pagkabihag*:

Mga kaliwat ni Jeshua kag Kadmiel (halin sa pamilya ni Hodavia)
44 Mga manugkanta *sa templo* nga mga kaliwat nila ni Asaf
45 Mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* nga mga kaliwat nila ni Shalu

46 *Amo ini ang mga kaliwat sang* mga suluguon sa templo *nga nagbalik man halin sa pagkabihag*:
Mga kaliwat ni
Ziha, Hasufa, Tabaot,
47 Keros, Sia, Padon,
48 Lebana, Hagaba, Shalmai,
49 Hanan, Gidel, Gahar,
50 Reaya, Rezin, Nekoda,
51 Gazam, Uza, Pasea,
52 Besai, Meunim, Nefushesim,
53 Bakbuk, Hakufa, Harhur,
54 Bazlut, Mehida, Harsha,
55 Barkos, Sisera, Tema,
56 Nezia, kag Hatifa.
57 Nagbalik man halin sa pagkabihag ang mga kaliwat sang mga suluguon ni Solomon:
Ang mga kaliwat ni
Sotai, Soferet, Perida,
58 Jaala, Darkon, Gidel,
59 Shefatia, Hatil,
Pokeret Hazebaim, kag Amon.*
60 Ang kadamuon nila nga mga kaliwat sang mga suluguon sa templo kag mga kaliwat sang mga suluguon ni Solomon, 392.

61-62 May 642 man nga nagbalik *sa Jerusalem* halin sa mga banwa sang Tel Mela, Tel Harsha, Kerub, Adon, kag Imer. Ini sila mga kaliwat ni Delaya, Tobia, kag Nekoda, pero indi nila mapamatud-an nga mga Israelinhon sila.

63-64 Indi man mapamatud-an sang mga kaliwat ni Hobaya, Hakoz, kag Barzilai nga mga pari sila. (Sang nagpangasawa ining si Barzilai, gindala niya ang ngalan sang iya ugangan nga si Barzilai nga taga-Gilead.) Tungod nga indi nila makita ang lista sang ila mga katigulangan, wala sila ginbaton nga mga pari.
65 Ginsilingan sila sang gobernador *sang Juda* nga indi sila puwede magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa Dios hasta nga may ara sang pari nga makapamangkot *sa Dios parte sa ila pagkapari paagi* sa Urim kag Thumim.†

66 Ang kabilugan sang mga nagbalik halin sa pagkabihag 42,360,
67 wala labot sa mga suluguon nila nga lalaki kag babayi nga 7,337 kag mga manugkanta nga lalaki kag babayi nga 245.
68 May dala sila nga 736 ka kabayo, 245 ka mula,‡

* **7:59** *Amon:* ukon, *Ami.* Tan-awa sa Ezr. 2:5. † **7:65** *Urim kag Thumim:* Duha ka butang nga ginagamit sa paghibalo sang kabubut-on sang Dios. ‡ **7:68** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

69 435 ka camel, kag 6,720 ka donkey.

70 Ang iban nga mga pangulo sang mga pamilya nag-amot para sa
pagpatindog liwat sang templo. Ang gobernador naghatag sang walo ka
kilo nga mga sensilyo nga bulawan, 50 ka yahong *nga gamiton sa templo*,
kag 530 ka panid nga bayo para sa mga pari.
71 Ang iban nga mga pangulo sang mga pamilya naghatag para sa sini
nga buluhaton sang 168 ka kilo nga mga sensilyo nga bulawan kag 1,200 ka
kilo nga pilak.
72 Ang kabilugan nga ginhatag sang iban pa nga mga tawo 168 ka kilo
nga mga sensilyo nga bulawan, 1,100 ka kilo nga pilak, kag 67 ka panid nga
bayo para sa mga pari.
73 Ang tagsa sa ila nagbalik sa mga banwa nga sa diin naghalin ang ila
mga pamilya, pati ang mga pari, ang mga Levita, ang mga manugkanta,
ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, kag ang mga
suluguon sa templo.

Ginbasa ni Ezra ang Kasuguan

Pag-abot sang ikapito nga bulan, sang nagaestar na ang mga Israelinhon
sa ila mga banwa,

8

1 nagtipon sila tanan *sa Jerusalem* nga may pag-isa, didto sa plasa nga ara
sa atubangan sang Puwertahan nga Pakadto sa Tubig. Ginpangabay nila si
Ezra nga manunudlo sang Kasuguan nga kuhaon niya *kag basahon* ang
Libro sang Kasuguan ni Moises nga ginpatuman sang GINOO sa mga
Israelinhon.
2-3 Gani *sadto nga adlaw*, ang nahauna nga adlaw sang ikapito nga bulan,
gindala ni Ezra nga pari ang Kasuguan sa atubangan sang mga tawo—mga
lalaki, mga babayi, kag mga kabataan nga may buot na. Ginbasa niya ini sa
ila sing mabaskog halin sang pagbutlak sang adlaw hasta mag-udto, didto
sa plasa nga ara sa atubangan sang Puwertahan nga Pakadto sa Tubig. Ang
tanan nga tawo nagpamati gid sing maayo sa Libro sang Kasuguan.
4 Nagtindog si Ezra nga manunudlo sa mataas nga entablado nga kahoy
nga ginpatindog para sa sadto nga okasyon. Sa iya tuo nagatindog sila ni
Matitia, Shema, Anaya, Uria, Hilkia, kag Maasea. Kag sa iya wala
nagatindog sila ni Pedaya, Mishael, Malkia, Hashum, Hashbadana,
Zacarias, kag Meshulam.
5 Makita si Ezra sang tanan tungod kay mataas ang iya ginatindugan. Kag
sang ginbuksan niya ang libro, nagtindog ang tanan nga tawo.
6 Gindayaw ni Ezra ang GINOO, ang gamhanan nga Dios! Kag nagsabat
ang mga tawo, “Amen! Amen!” samtang ginabayaw nila ang ila kamot.
Dayon nagluhod sila kag nagsimba sa GINOO.
7 Sang nagtindog na ang mga tawo, ginpaathag sa ila ang Kasuguan. Ang
nagpaathag sa ila amo ang mga Levita nga sila ni Jeshua, Bani, Sherebia,
Jamin, Akub, Shabetai, Hodia, Maasea, Kelita, Azaria, Jozabad, Hanan, kag
Pelaya.
8 Nagbasa sila sa Libro sang Kasuguan sang Dios kag ginpaathag ang
kahulugan sini,* para maintiendihan sang mga tawo.
9 Samtang nagapamati ang mga tawo sa ginasiling sang Kasuguan,
nagahibi sila. Nagsiling sa ila si Nehemias nga gobernador, si Ezra nga pari

* **8:8** *ginpaathag ang kahulugan sini:* Siguro lakip na diri ang pagtranslate sang Kasuguan halin sa Hebreo pakadto sa Aramico.

kag manunudlo sang Kasuguan, kag ang mga Levita nga nagapaathag sa ila sang Kasuguan, “Ang ini nga adlaw balaan sa GINOO nga inyo Dios, gani indi kamo maghibi.”

10 Nagsiling pa gid si Nehemias, “Magselebrar kamo kag magkaon sang manamit nga mga pagkaon kag mag-inom sang manamit nga mga ilimnon. Hatagi ninyo ang mga wala sing pagkaon, kay ang ini nga adlaw balaan sa Ginoo. Kag indi kamo magpangasubo, kay ang kalipay nga ginahatag sang GINOO makapabakod sa inyo.”

11 Nagsiling man ang mga Levita, “Maghipos kamo! Indi kamo magpangasubo! Kay balaan ang ini nga adlaw.”

12 Gani naglakat ang tanan nga tawo para magkaon kag mag-inom kag maghatag sang pagkaon sa iban. Nagselebrar sila nga may dako nga kalipay tungod kay naintiendihan nila ang mga mensahi *sang Dios* nga ginbasa sa ila.

Ang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag

13 Sang ikaduha nga adlaw sang sadto nga bulan, nagtipon kay Ezra ang mga pangulo sang mga pamilya, ang mga pari kag ang mga Levita para magtuon pa gid parte sa Kasuguan.

14 Nadiskobrehan nila sa Kasuguan nga nagsugo ang GINOO paagi kay Moises nga ang mga Israelinhon dapat mag-estar sa mga payag sa tion sang piesta nga ginahiwat sa ikapito nga bulan.

15 Kag dapat nila nga ipahibalo sa Jerusalem kag sa iban pa nila nga mga banwa ang sugo *sang GINOO* nga magkadto sila sa kabukiran kag magpanguha sang mga sanga sang olibo, mirto, palma, kag sang mga sanga sang madabong nga mga kahoy para himuon nga mga payag, suno sa nasulat *sa Kasuguan*.

16 Gani nagpanguha ang mga tawo sang mga sanga kag naghimo sang payag sa *matapan nga* atop sang ila mga balay, sa mga ugsaran sang ila mga balay, sa ugsaran sang templo sang Dios, sa plasa nga ara sa atubangan sang Puwertahan nga Pakadto sa Tubig, kag sa Puwertahan ni Efraim.

17 Tanan sila nga nagbalik halin sa pagkabihag naghimo sang mga payag kag didto nag-estar. Malipayon gid sila; wala sila makaagi selebrar nga pareho sina halin sang panahon ni Josue nga anak ni Nun.

18 Adlaw-adlaw nagabasa si Ezra sa Libro sang Kasuguan sang Dios *sa atubangan sang mga tawo,* halin sa nahauna nga adlaw *sang piesta* hasta sa katapusan nga adlaw. Ginselebrar nila ang piesta sang pito ka adlaw, kag sang ikawalo nga adlaw nagtipon sila *sa pagsimba sa GINOO,* suno sa Kasuguan.

9

Nagtuad ang mga Israelinhon sang Ila mga Sala

1 Sang ika-24 nga adlaw sang amo man nga bulan, nagtipon ang mga Israelinhon para magpuasa. Nagsuksok sila sang sako kag nagbutang sang abo sa ila ulo *sa pagpakita sang ila pagpangasubo*.

2 Wala nila ginpaintra ang mga indi Israelinhon. Nagtindog sila kag gintuad nila ang ila mga sala kag ang mga sala sang ila mga katigulangan.

3 Nagpabilin sila sa pagtindog sa sulod sang tatlo ka oras samtang ginabasa sa ila ang Libro sang Kasuguan sang GINOO nga ila Dios. Kag sa sulod sang tatlo ka oras nagtuad sila sang ila mga sala kag nagsimba sa GINOO nga ila Dios.

4 Ang iban nga mga Levita nagatindog sa hagdanan, nga nagapangamuyo
sing tudo sa GINOO nga ila Dios. Sila amo si Jeshua, Bani, Kadmiel,
Shebania, Buni, Sherebia, Bani, kag Kenani.
5 Ang mga Levita nga *nagpanawag sa mga tawo sa pagsimba amo* sila ni
Jeshua, Kadmiel, Bani, Hashabnea, Sherebia, Hodia, Shebania, kag Petahia.
Siling nila, "Tindog kamo kag dayawa ang GINOO nga inyo Dios nga
nagakabuhi hasta san-o."
Dayon nagsiling sila, "O GINOO, dalayawon ang imo pagkagamhanan!
Indi ini matupungan sang amon mga pagdayaw.
6 Ikaw lang ang GINOO. Ginhimo mo ang kalangitan, ang duta, ang dagat,
kag ang tanan nga ara sa ila. Ginahatagan mo sang kabuhi ang tanan mo
nga tinuga, kag ginasimba ka sang mga langitnon nga mga tinuga.
7 "Ikaw ang GINOONG Dios nga nagpili kay Abram kag nagdala sa iya
paguwa sa Ur nga sakop sang mga Kaldeanhon.* Kag gin-ngalanan mo siya
nga Abraham.
8 Nakita mo nga matutom siya sa imo, kag naghimo ka sang kasugtanan
sa iya nga ihatag mo sa iya mga kaliwat ang duta sang mga Canaanhon,
Hithanon, Amornon, Periznon, Jebusnon, kag sang mga Girgashnon. Kag
gintuman mo ang imo promisa sa ila, tungod kay matarong ka.
9 "Nakita mo ang pag-antos sang amon mga katigulangan sa Egypt.
Nabatian mo ang pagpangayo nila sang bulig sa imo sang didto sila sa
Mapula nga Dagat.
10 Naghimo ka sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang
kontra sa hari sang Egypt,† kag sa tanan niya nga mga opisyal kag
katawhan, kay nahibaluan mo kon paano nila gindaogdaog ang amon mga
katigulangan. Kag ang imo ngalan bantog pa hasta subong.
11 Gintunga mo ang dagat sa atubangan sang imo katawhan para
matabok nila ini nga nagalakat sa mamala nga duta. Pero ginlumsan mo
ang ila mga kaaway nga naglagas sa ila. Pareho sila sa bato nga naglugdang
sa mabaskog nga tubig.
12 Kon adlaw, gintuytuyan mo sila paagi sa panganod nga daw haligi, kag
kon gab-i, paagi sa kalayo nga daw haligi, sa paghatag sang kasanag sa ila
ginalaktan.
13 "Nagpanaog ka sa Bukid sang Sinai halin sa langit kag nagpakighambal
ka sa ila. Ginhatagan mo sila sang husto nga mga pagpanudlo kag maayo
nga mga sugo kag mga pagsulundan.
14 Gintudluan mo sila parte sa ila nga himuon sa Adlaw nga
Inugpahuway. Kag ginsugo mo sila paagi sa imo alagad nga si Moises nga
tumanon nila ang imo mga sugo, mga pagsulundan, kag mga pagpanudlo.
15 Sang gin-gutom sila, ginhatagan mo sila sang pagkaon halin sa langit.
Kag sang gin-uhaw sila, ginpainom mo sila sang tubig halin sa bato.
Ginsilingan mo sila nga sudlon nila kag panag-iyahan ang duta nga imo
ginsumpa nga ihatag sa ila.
16 Pero sila nga amon mga katigulangan nangin matinaas-taason, matig-a
sing ulo, kag indi matinumanon sa imo mga sugo.
17 Indi sila gusto magpamati *sa imo mga ginasiling,* kag ginkalimtan lang
nila ang mga milagro nga imo ginpanghimo sa ila. Nangin matig-a ang ila
mga ulo, kag nagrebelde sila sa imo paagi sa pagpili sang pangulo nga
magdala sa ila pabalik sa pagkaulipon *sa Egypt.* Pero mapinatawaron ka

* **9:7** *Kaldeanhon:* Mga katawhan nga nagaestar sang una sa south sang Babilonia. Sang ulihi nangin Kaldeanhon ang tawag sa mga taga-Babilonia. † **9:10** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

nga Dios, maluluy-on, mabinalak-on, indi dali mangakig, kag
mahigugmaon. Gani wala mo sila pagsikwaya,
18 bisan naghimo sila sang imahen nga baka, kag nagsiling, 'Amo ini ang
aton dios nga nagpaguwa sa aton sa Egypt.' Puwerte gid ang ila pag-insulto
sa imo!
19 Pero tungod sang imo dako nga kaluoy sa ila, wala mo sila pagpabay-i
sa kamingawan. Wala mo pagkuhaa ang panganod nga daw haligi nga
nagatuytoy sa ila kon adlaw, kag amo man ang kalayo nga daw haligi nga
nagahatag sang kasanag sa ila ginalaktan kon gab-i.
20 Ginhatag mo sa ila ang imo maayo nga Espiritu sa pagtudlo sa ila.
Padayon mo sila nga ginpakaon sang manna,‡ kag ginhatagan sang tubig sa
ila kauhaw.
21 Ginhatagan mo sila sang ila mga kinahanglanon sa sulod sang 40 ka
tuig sa kamingawan, gani wala gid sila makulangi. Wala magdaan ang ila
mga bayo kag wala man malap-uki ang ila mga tiil sa pagpanglakaton.
22 "Ginpapierdi mo sa ila ang mga ginharian, mga nasyon, kag ang mga
duta sa ila palibot. Gin-agaw nila ang duta sang Heshbon nga
ginadumalahan ni Haring Sihon, kag ang duta sang Bashan nga
ginadumalahan ni Haring Og.
23 Ginpadamo mo ang ila mga kaliwat, pareho sa mga bituon sa langit.
Gindala mo sila sa duta nga imo ginpromisa sa ila mga katigulangan nga
sudlon nila kag panag-iyahan.
24 Ginsulod matuod nila ini kag ginsakop. Ginpapierdi mo sa ila ang mga
Canaanhon nga nagaestar sa sadto nga duta. Gintugyan mo sa ila ang mga
Canaanhon pati ang ila mga hari para himuon sang imo katawhan ang
gusto nila nga himuon sa ila.
25 Gin-agaw sang imo katawhan ang napaderan nga mga banwa kag ang
mapatubason nga mga duta. Gin-agaw man nila ang mga balay nga puno
sang maayo nga mga butang, kag ang mga bubon, mga talamnan sang ubas,
mga talamnan sang olibo kag iban pa nga mga kahoy nga nagapamunga,
nga puwerte kadamo. Nagkaon sila hasta nga nabusog sila kag nagmayo
ang ila lawas. Nagkalipay sila sa imo puwerte nga kaayo sa ila.
26 "Pero sa pihak sina, nagsupak sila kag nagrebelde sa imo. Gintalikdan
nila ang imo Kasuguan, kag ginpatay nila ang imo mga propeta nga
nagtawag sa ila nga magbalik sa imo. Puwerte gid ang ila pag-insulto sa
imo!
27 Gani gintugyan mo sila sa ila mga kaaway nga nagpaantos sa ila. Pero
sang ginpaantos sila nagpangayo sila sang bulig sa imo, kag ginpamatian
mo pa gihapon sila didto sa langit. Kag sa dako mo nga kaluoy, ginhatagan
mo sila sang mga pangulo nga nagluwas sa ila sa kamot sang ila mga
kaaway.
28 "Pero kon maayo na gani ang ila kahimtangan nagahimo naman sila
sing malain sa imo atubangan. Dayon ginapabay-an mo sila sa kamot sang
ila mga kaaway para gamhan sila. Kag kon magpangayo naman sila liwat
sang imo bulig, ginapamatian mo sila didto sa langit. Kag sa imo kaluoy
ginaluwas mo sila permi.
29 Ginpaandaman mo sila nga magtuman liwat sila sa imo Kasuguan,
pero nangin matinaas-taason sila kag wala nila gintuman ang imo mga
sugo. Nagpakasala sila kontra sa imo mga sugo nga nagahatag sang *maayo
nga* kabuhi sa nagatuman sini. Sa katig-a sang ila mga ulo nagtalikod sila sa
imo, kag indi sila gusto magpamati sa imo.

‡ **9:20** *manna:* Tan-awa sa Exo. 16 parte sa sini nga pagkaon.

30 Sa malawig nga mga tinuig ginbatas mo sila, kag ginpaandaman sila
sang imo Espiritu paagi sa mga propeta. Pero wala sila nagsapak, gani
gintugyan mo sila sa mga katawhan sa palibot nila.
31 Pero tungod sa imo dako nga kaluoy, wala mo sila pagpabay-i ukon
paglaglaga sing bug-os, kay maluluy-on kag mabinalak-on ka nga Dios.
32 "Ikaw nga amon Dios makagagahom kag makatilingala gid.
Ginatuman mo ang imo kasugtanan kag ginapakita mo ang imo gugma.
Karon, indi pag-ibaliwala ang amon mga pag-antos. Nag-antos kami tanan
nga imo katawhan, pati ang amon mga hari, mga pangulo, mga pari, mga
propeta, kag mga katigulangan, halin pa sang tion nga ginpaantos kami
sang mga hari sang Assyria hasta subong.
33 Matarong ang ginhimo mo nga pagsilot sa amon. Matutom ka gid sa
amon, pero kami ya nagpakasala.
34 Ang amon mga hari, mga pangulo, mga pari, kag mga katigulangan
wala magtuman sang imo Kasuguan. Wala nila ginsapak ang imo mga sugo
kag mga paandam.
35 Bisan may ara sila sang ila kaugalingon nga ginharian, kag
nagaeksperiensya sang imo dako nga kaayo, kag bisan ginhatagan mo sila
sang malapad kag mapatubason nga duta, wala gihapon sila mag-alagad sa
imo kag wala magtalikod sa ila malain nga mga pangginawi.
36 Amo gani nga mga ulipon kami subong sa sini nga duta nga ginhatag
mo sa amon mga katigulangan, sa diin makakaon sila sang mga patubas
sini kag sang iban pa nga maayo nga mga produkto sini.
37 Ang bugana nga mga patubas sang duta nagakadto sa mga hari nga
ginapahari mo sa amon tungod sa amon mga sala. Ginahimo nila ang ila
luyag himuon sa amon kag sa amon mga kasapatan, kag puwerte ang amon
pag-antos.

Naghimo sang Kasugtanan ang mga Tawo

38 "Tungod sadto, kami nga mga Judio naghimo sang isa ka mabakod nga
kasugtanan. Ginsulat ini kag ginpirmahan§ sang amon mga pangulo, mga
pari, kag mga Levita."

10

1 Ang una nga nagpirma amo si Gobernador Nehemias nga anak ni
Hacalia, kag si Zedekia.
2-8 Ang mga pari *nga nagpirma amo sila ni* Seraya, Azaria, Jeremias,
Pashur, Amaria, Malkia, Hatush, Shebania, Maluc, Harim, Meremot,
Obadias, Daniel, Gineton, Baruc, Meshulam, Abia, Miamin, Maazia, Bilgai,
kag Shemaya.
9-13 Ang mga Levita *nga nagpirma amo sila ni* Jeshua nga anak ni Azania,
Binui nga halin sa pamilya ni Henadad, Kadmiel, Shebania, Hodia, Kelita,
Pelaya, Hanan, Mica, Rehob, Hashabia, Zacur, Sherebia, Shebania, Hodia,
Bani, kag Beninu.
14-27 Ang mga pangulo *nga nagpirma amo sila ni* Parosh, Pahat Moab,
Elam, Zatu, Bani, Buni, Azgad, Bebai, Adonia, Bigvai, Adin, Ater, Hezekia,
Azur, Hodia, Hashum, Bezai, Harif, Anatot, Nebai, Magpiash, Meshulam,
Hezir, Meshezabel, Zadok, Jadua, Pelatia, Hanan, Anaya, Hoseas, Hanania,
Hashub, Halohesh, Pilha, Shobek, Rehum, Hashabna, Maasea, Ahia, Hanan,
Anan, Maluc, Harim, kag Baanah.

Ang Kasugtanan

§ **9:38** *ginpirmahan:* sa literal, *ginselyuhan*

28 Ang iban pa nga mga katawhan sang Israel, pati mga pari, mga Levita,
mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, mga manugkanta, mga
suluguon sa templo, kag ang tanan nga nagseparar sang ila kaugalingon sa
mga indi Israelinhon nga nag-estar sa amon duta para magsunod sa
Kasuguan sang Dios, pati ang ila mga asawa kag mga kabataan nga may
buot na,
29 nagasumpa kaupod sang amon mga pangulo nga tumanon namon ang
Kasuguan nga ginhatag sang Dios paagi sa iya alagad nga si Moises.
Nagasumpa man kami nga batunon namon ang pagpakamalaot sang Dios
kon indi namon matuman ang amon promisa nga sundon namon ang
tanan nga sugo kag pagsulundan sang GINOO nga amon Dios.
30 Nagapromisa kami nga indi namon pagtugutan nga magpangasawa
ukon magpamana ang amon mga anak sa mga indi Israelinhon nga
nagaestar sa amon duta.
31 *Nagapromisa man kami nga* kon magbaligya ining mga indi
Israelinhon sang uyas ukon sang bisan ano nga inugbaligya sa Adlaw nga
Inugpahuway ukon sa iban nga balaan nga adlaw, indi gid kami magbakal.
Kag kada ikapito nga tuig, indi gid namon pagtamnan ang amon duta, kag
indi na namon pagsukton ang utang sang iban.

32 Nagapromisa pa gid kami nga tumanon namon ang sugo nga maghatag
kami kada tuig sang apat ka gramo nga pilak para sa buluhaton sa templo
sang amon Dios.
33 Ini para inuggasto sa tinapay nga ginahalad sa presensya sang Dios, sa
mga halad nga ginasunog kag mga halad nga regalo nga ginahalad
adlaw-adlaw, sa mga halad para sa mga Adlaw nga Inugpahuway, para sa
Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag sa iban pa nga natalana nga mga
piesta, kag sa iban pa nga mga halad nga balaan pareho sang halad sa
pagpakatinlo nga ginahalad para matubos ang katawhan sang Israel sa ila
mga sala. Ginagamit man ato nga kuwarta sa iban pa nga mga
kinahanglanon sa templo sang amon Dios.

34 Kami nga mga katawhan, pati ang amon mga pari kag mga Levita,
naggabot-gabot para mahibaluan namon kon san-o magdala sang
inuggatong ang tagsa namon ka pamilya kada tuig para panggatong sa mga
halad sa halaran sang GINOO nga amon Dios, suno sa nasulat sa Kasuguan.

35 *Nagapromisa man kami nga* dal-on namon sa templo sang GINOO kada
tuig ang una nga patubas sang amon uma kag ang una nga bunga sang
amon mga tanom.
36 Dal-on man namon sa mga pari nga nagaalagad sa templo sang amon
Dios ang amon kamagulangan nga mga anak nga lalaki, pati man ang
kamagulangan sang amon mga baka, karnero, kag kanding, suno sa
nasulat sa Kasuguan.

37 *Nagapromisa pa gid kami nga* dal-on namon sa mga pari, didto sa
bodega sang templo sang amon Dios, ang amon pinakamaayo nga klase
sang harina kag ang iban pa nga mga halad nga regalo. Dal-on man namon
ang amon pinakamaayo nga mga prutas, kag ang pinakamaayo nga bag-o
nga bino kag lana sang olibo. Dal-on man namon sa mga Levita ang
ikanapulo sang amon mga patubas, kay sila ang nagapangolekta sang mga
ikanapulo sa tanan nga banwa nga may mga uma. Kon magpangolekta na
sang mga ikanapulo ang mga Levita,
38 updan sila sang pari nga kaliwat ni Aaron. Kag ang ikanapulo nga
parte sang makolekta dal-on sang mga Levita sa bodega sang templo sang
amon Dios.

39 Ang mga Israelinhon, pati na ang mga Levita, dapat magdala sang mga
halad nga uyas, duga sang ubas kag lana didto sa bodega nga sa diin
ginabutang ang mga kagamitan sang templo kag sa diin nagatiner ang mga
pari nga nagaalagad, ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang*
templo, kag ang mga manugkanta.
Gani nagapromisa kami nga indi namon pagpabay-an ang templo sang
amon Dios.

11

Ang mga Pumuluyo sang Jerusalem

1 Sang sadto nga tion, ang mga pangulo sang katawhan *sang Israel*
nagaestar sa Jerusalem, ang balaan nga siyudad. Karon, naggabot-gabot
ang katawhan agod sa kada napulo ka pamilya may isa ka pamilya nga
mag-estar sa Jerusalem, samtang ang nabilin magpabilin sa ila mga banwa.
2 Gindayaw sang mga tawo ang tanan nga nagbuluntar nga mag-estar sa
Jerusalem.
3-4 Ang iban nga mga Israelinhon, pati mga pari, mga Levita, mga
suluguon sa templo, kag ang mga kaliwat sang mga suluguon ni Solomon,
padayon nga nag-estar sa ila kaugalingon nga mga duta sa nagkalain-lain
nga banwa sang Juda. Ang iban nga mga katawhan sang Juda kag
Benjamin nag-estar sa Jerusalem.

Amo ini ang mga pangulo sang mga probinsya *sang Juda kag*
Benjamin nga nag-estar sa Jerusalem.

Halin sa tribo ni Juda:
si Ataya nga anak ni Uzia (si Uzia anak ni Zacarias; si Zacarias anak ni
Amaria; si Amaria anak ni Shefatia; kag si Shefatia anak ni Mahalalel
nga halin sa kaliwat ni Perez);
5 si Maasea nga anak ni Baruc (si Baruc anak ni Col Hoze; si Col Hoze
anak ni Hazaya; si Hazaya anak ni Adaya; si Adaya anak ni Joyarib;
kag si Joyarib anak ni Zacarias nga halin sa kaliwat ni Shela).
6 (Sa mga kaliwat ni Perez may 468 ka maabilidad nga mga lalaki nga
nag-estar man sa Jerusalem.)
7 Halin sa tribo ni Benjamin:
si Salu nga anak ni Meshulam (si Meshulam anak ni Joed; si Joed anak
ni Pedaya; si Pedaya anak ni Kolaya; si Kolaya anak ni Maasea; si
Maasea anak ni Itiel; kag si Itiel anak ni Jeshaya);
8 ang sunod kay Salu* amo si Gabai kag si Salai.
Ang kadamuon sang mga Benjaminhon 928 *tanan*.
9 Si Joel nga anak ni Zicri amo ang ila pinakapangulo kag ang ikaduha
sa iya amo si Juda nga anak ni Hasenua.
10 Halin sa mga pari:
si Jedaya nga anak ni Joyarib, si Jakin,
11 kag si Seraya nga anak ni Hilkia (si Hilkia anak ni Meshulam; si
Meshulam anak ni Zadok;
si Zadok anak ni Merayot; kag si Merayot anak ni Ahitub nga
manugdumala sa templo sang Dios);
12 ang ila kaupod nga nagapangabudlay sa templo nga 822 ka lalaki;

* **11:8** *ang sunod kay Salu:* ukon, *ang mga paryente ni Salu*

si Adaya nga anak ni Jeroham (si Jeroham anak ni Pelalia; si Pelalia
anak ni Amzi; si Amzi anak ni Zacarias; si Zacarias anak ni Pashur;
kag si Pashur anak ni Malkia);
13 ang mga kaupod ni Adaya nga 242 ka lalaki nga mga pangulo sang
mga pamilya;
si Amashsai nga anak ni Azarel (si Azarel anak ni Azai; si Azai anak ni
Meshilemot; kag si Meshilemot anak ni Imer);
14 ang mga kaupod ni Amashsai nga 128 ka lalaki nga may mga
abilidad.
Ang ila pinakapangulo amo si Zabdiel nga anak ni Hagedolim.
15 Halin sa mga Levita:
si Shemaya nga anak ni Hashub (si Hashub anak ni Azrikam; si
Azrikam anak ni Hashabia; kag si Hashabia anak ni Buni);
16 si Shabetai kag si Jozabad, nga amo ang duha nga gintugyanan nga
magdumala sa mga buluhaton sang mga Levita sa guwa sang templo;
17 si Matania nga anak ni Mica (si Mica anak ni Zabdi, kag si Zabdi anak
ni Asaf). Si Matania amo ang nagapanguna sa mga manugkanta sa
pagkanta sang pangamuyo sang pagpasalamat;
si Bakbukia nga kaupod ni Matania;
si Abda nga anak ni Shamua (si Shamua anak ni Galal, kag si Galal
anak ni Jedutun).
18 Ang kadamuon sang mga Levita nga nag-estar sa *Jerusalem, ang*
balaan nga siyudad, 284 tanan.
19 Halin sa mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*:
si Akub kag si Talmon, kag ang ila mga kaupod nga mga guwardya nga
172 ka lalaki.

20 Ang iban nga mga Israelinhon, pati mga pari kag mga Levita, nag-estar
sa mga duta nga ginpanubli nila sa ila mga katigulangan sa nagkalain-lain
nga banwa sang Juda.
21 Pero ang mga suluguon sa templo nga ginadumalahan ni Ziha kag ni
Gishpa didto nag-estar sa *bulobukid sang* Ofel.
22 Ang pinakapangulo sang mga Levita sa Jerusalem amo si Uzi nga anak
ni Bani. (Si Bani anak ni Hashabia; si Hashabia anak ni Matania; kag si
Matania anak ni Mica.) Si Uzi isa sa mga kaliwat ni Asaf, nga amo ang mga
manugkanta sa templo sang Dios.
23 Ang hari ang nagmando sa mga manugkanta parte sa ila mga
buluhaton kada adlaw.
24 Si Petahia nga anak ni Meshezabel, nga isa sa mga kaliwat ni Zera nga
anak ni Juda, amo ang representante sang katawhan *sang Israel* sa hari
sang Persia.
25 Ang iban nga mga katawhan sang Juda nag-estar sa mga banwa nga
malapit sa ila mga uma. Ang iban sa ila nag-estar sa Kiriat Arba, Dibon,
Jekabzeel, kag sa mga baryo sa palibot sang sini nga mga banwa.
26 *Ang iban sa ila nag-estar* sa Jeshua, Molada, Bet Pelet,
27 Hazar Shual, Beersheba kag sa mga baryo sa palibot sini.
28 *May ara man sa ila nga nag-estar* sa Ziklag, sa Mecona kag sa mga baryo
sa palibot sini,
29 sa En Rimon, Zora, Jarmut,
30 Zanoa, Adulam, kag sa mga baryo sa palibot sang sini nga mga banwa.
Ang iban pa gid sa ila nag-estar sa Lakish kag sa malapit nga mga uma, kag

sa Azeka kag sa mga baryo sa palibot sini. Gani nag-estar ang katawhan
sang Juda halin sa Beersheba hasta sa Pulopatag sang Hinom.
31 Ang iban nga mga katawhan sang Benjamin nag-estar sa Geba,
Micmash, Aya, Betel kag sa mga baryo sa palibot sini.
32 *Ang iban sa ila nag-estar* sa Anatot, Nob, Anania,
33 Hazor, Rama, Gitaim,
34 Hadid, Zeboim, Nebalat,
35 Lod, Ono, kag sa Pulopatag sang mga Manug-obra.
36 Ang iban nga mga Levita nga nag-estar sa Juda ginpaestar upod sa
katawhan sang Benjamin.

12

Ang mga Pari kag ang mga Levita

1-7 Amo ini ang lista sang mga pari kag sang mga Levita nga nagbalik
halin sa pagkabihag kaupod ni Zerubabel nga anak ni Shealtiel kag ni
Jeshua *nga pangulo nga pari.* Ang mga pari amo sila ni Seraya, Jeremias,
Ezra, Amaria, Maluc, Hatush, Shecania, Rehum, Meremot, Iddo, Ginetoi,*
Abia, Miamin,† Moadia, Bilga, Shemaya, Joyarib, Jedaya, Salu, Amok, Hilkia,
kag Jedaya. Sila ang mga pangulo sang ila kapareho nga mga pari kag sang
mga kaupod sini sang panahon ni Jeshua.
8 Ang mga Levita amo sila ni Jeshua, Binui, Kadmiel, Sherebia, Juda kag
Matania. Si Matania kag ang iya mga kaupod amo ang gintugyanan sa
pagkanta sang mga kanta sang pagpasalamat.
9 Kag si Bakbukia, Uni, kag ang ila mga kaupod amo ang gintugyanan sa
pagsabat sa sadto nga kanta.

Ang mga Kaliwat sang Pangulo nga Pari nga si Jeshua

10 Si Jeshua amay ni Joyakim.
Si Joyakim amay ni Eliashib.
Si Eliashib amay ni Joyada.
11 Si Joyada amay ni Jonatan.
Kag si Jonatan amay ni Jadua.

Ang mga Pangulo sang mga Pamilya sang mga Pari

12 Sang si Joyakim ang pangulo nga pari amo ini ang mga pangulo
sang mga pamilya sang mga pari:

Si Meraya ang pangulo sang pamilya ni Seraya.
Si Hanania ang pangulo sang pamilya ni Jeremias.
13 Si Meshulam ang pangulo sang pamilya ni Ezra.
Si Jehohanan ang pangulo sang pamilya ni Amaria.
14 Si Jonatan ang pangulo sang pamilya Maluc.
Si Jose ang pangulo sang pamilya ni Shebania.‡
15 Si Adna ang pangulo sang pamilya ni Harim.
Si Helkai ang pangulo sang pamilya ni Merayot.§
16 Si Zacarias ang pangulo sang pamilya ni Iddo.
Si Meshulam ang pangulo sang pamilya ni Gineton.
17 Si Zicri ang pangulo sang pamilya ni Abia.
Si Piltai ang pangulo sang pamilya ni Miniamin kag ni Moadia.

---

* **12:1-7** *Ginetoi:* ukon, *Gineton* † **12:1-7** *Miamin:* ukon, *Miniamin* ‡ **12:14** *Shebania:* ukon, *Shecania* § **12:15** *Merayot:* ukon, *Meremot*

18 Si Shamua ang pangulo sang pamilya ni Bilga.
Si Jehonatan ang pangulo sang pamilya ni Shemaya.
19 Si Matenai ang pangulo sang pamilya ni Joyarib.
Si Uzi ang pangulo sang pamilya ni Jedaya.
20 Si Kalai ang pangulo sang pamilya ni Salu.
Si Eber ang pangulo sang pamilya ni Amok.
21 Si Hashabia ang pangulo sang pamilya ni Hilkia.
Si Netanel ang pangulo sang pamilya ni Jedaya.

Ang mga Pangulo sang mga Pamilya sang mga Levita

22 Sang panahon sang paghari ni Darius sa Persia, ginlista ang mga
ngalan sang mga pangulo sang mga pamilya sang mga pari kag sang mga
Levita, sadtong panahon *sang mga pangulo nga pari nga sila* ni Eliashib,
Joyada, Johanan, kag Jadua.
23 Ang mga pangulo sang mga pamilya sang mga Levita nalista sa Libro
sang Kasaysayan hasta sang panahon ni Johanan nga apo ni Eliashib.
24 Amo ini ang mga pangulo sang mga pamilya sang mga Levita: Si
Hashabia, Sherebia kag si Jeshua nga anak ni Kadmiel,* kag ang iban pa
nila nga mga kaupod nga nagatindog sa pihak nila sa tion sang pagkanta sa
templo sang mga pagdayaw kag pagpasalamat sa Dios. Ini sila nagasabat sa
kanta sang pihak nga grupo, suno sa sugo ni David nga alagad sang Dios.
25 Lakip na diri si Matania, Bakbukia, kag Obadias.
Ang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo* nga nagabantay
sa mga bodega nga ara sa mga puwertahan dampi amo sila ni Meshulam,
Talmon, kag Akub.
26 Ini sila nag-alagad sang panahon ni Joyakim nga anak ni Jeshua kag
apo ni Jozadak, kag sang panahon ni Nehemias nga gobernador kag ni Ezra
nga pari kag manunudlo sang Kasuguan.

Gindedikar sa Dios ang Pader sang Jerusalem

27 Sang tion sang pagdedikar sang pader sang Jerusalem, ginpatawag ang
mga Levita halin sa ila ginaestaran. Ginpakadto sila sa Jerusalem para
magpartisipar sa malipayon nga selebrasyon sang pagdedikar sang templo
paagi sa pagkanta sang mga kanta sang pagpasalamat kag pagtukar sang
mga cymbals, arpa, kag lira.
28 Ginpakadto man ang mga manugkanta halin sa mga baryo sa palibot
sang Jerusalem kag sa mga baryo sang mga Netofanhon.
29 May ara sa ila nga halin sa banwa sang Bet Gilgal, kag sa lugar sang
Geba kag Azmavet. Kay ang mga manugkanta nagtukod sang ila
kaugalingon nga mga baryo sa palibot sang Jerusalem.
30 Naghimo sang seremonya sa pagpakatinlo ang mga pari kag ang mga
Levita para matinluan sila, kag amo man ang ila ginhimo para sa mga
tawo, sa mga puwertahan sang siyudad kag sa pader sini.
31 Gindala ko ang mga pangulo sang Juda sa ibabaw sang pader, kag
nagpatipon ako didto sang duha ka dako nga grupo sang mga manugkanta
para magpasalamat *sa Dios*. Ang isa ka grupo nagmartsa didto sa ibabaw
sang pader pakadto sa Puwertahan nga Ginahabuyan sang Basura.
32 Nagasunod sa ila si Hoshaya kag ang katunga sang mga pangulo sang
Juda,
33 kaupod sila ni Azaria, Ezra, Meshulam,
34 Juda, Benjamin, Shemaya, Jeremias,

* **12:24** *Jeshua nga anak ni Kadmiel:* ukon, *Jeshua, Binui, Kadmiel*

35 kag ang pila ka pari nga nagapatunog sang trumpeta. Nagasunod man
si Zacarias nga anak ni Jonatan. (Si Jonatan anak ni Shemaya. Si Shemaya
anak ni Matania. Si Matania anak ni Micaya. Kag si Micaya anak ni Zacur
nga kaliwat ni Asaf.)
36 Nagasunod man kay Zacarias ang iya mga kaupod nga sila ni Shemaya,
Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda, kag Hanani. May dala sila nga
mga instrumento pareho sang mga ginpangtukar sadto ni *Haring* David
nga alagad sang Dios. Ini nga grupo ginapangunahan ni Ezra nga
manunudlo sang Kasuguan.
37 Pag-abot nila sa Puwertahan nga Pakadto sa Tuburan, nagsaka sila sa
hulu-hagdanan nga pakadto sa Banwa ni David.† Nag-agi sila sa palasyo ni
David hasta nakaabot sila sa Puwertahan nga Pakadto sa Tubig, sa east
sang siyudad.
38 Ang ikaduha nga grupo nagmartsa pawala sa ibabaw sang pader.
Nagsunod ako sa sini nga grupo kaupod ang katunga sang katawhan.‡
Nag-agi kami sa kilid sang Tore nga May mga Hurno pakadto sa Malapad
nga Pader.
39 Halin didto nag-agi kami sa Puwertahan ni Efraim, sa Daan nga
Puwertahan,§ sa Puwertahan sang mga Isda, sa Tore ni Hananel, kag sa
Tore sang Isa ka Gatos.* Dayon nag-agi kami sa Puwertahan sang mga
Karnero kag nagpundo sa may Puwertahan sang Guwardya.
40 Ang duha ka grupo nga nagapasalamat sa Dios samtang nagamartsa
nagderetso sa templo sang Dios. Nagderetso man ako didto kag ang
katunga sang mga opisyal nga kaupod ko.
41 Didto man ang mga pari nga nagapatunog sang trumpeta nga sila ni
Eliakim, Maasea, Miniamin, Micaya, Elioenai, Zacarias, kag Hanania,
42 kag *ang mga manugkanta nga* sila ni Maasea, Shemaya, Eleazar, Uzi,
Jehohanan, Malkia, Elam, kag Ezer. Ini sila nga mga manugkanta
ginapanguluhan ni Jezrahia.
43 Sadto nga adlaw, naghalad sila sang madamo gid nga mga halad kag
nagsinadya, tungod kay ginlipay gid sila sang Dios. Pati mga babayi kag
mga bata nagsinadya man. Gani ang gahod sang ila sinadya mabatian pa sa
malayo.
44 Sang sadto man nga adlaw, nagbutang sila sang mga lalaki nga
magdumala sang mga bodega nga bulutangan sang mga regalo, sang una
nga patubas, kag sang ikanapulo. Sila ang magkolekta sang mga halad
halin sa mga uma sa palibot nga mga banwa para sa mga pari kag sa mga
Levita, suno sa Kasuguan. Kay nalipay ang katawhan sang Juda sa mga
buluhaton sang mga pari kag sang mga Levita.
45 Ginhimo nila ang seremonya sa pagpakatinlo kag ang iban pa nga mga
buluhaton nga ginapatuman sa ila sang ila Dios. Ginhimo man sang mga
manugkanta kag sang mga guwardya sang mga puwertahan *sang templo*
ang ila mga buluhaton suno sa mga sugo ni *Haring* David kag sang iya anak
nga si Solomon.
46 Halin pa sang panahon ni *Haring* David kag ni Asaf, may ara na sang
mga nagapangulo sa mga manugkanta sang pagdayaw kag pagpasalamat
sa Dios.

---

† **12:37** *Banwa ni David:* Ini isa ka lugar nga parte sang Jerusalem. Tan-awa sa 2 Sam. 5:7 kag 1 Har. 8:1 kag 9:24. ‡ **12:38** *katawhan:* ukon, *mga opisyal* § **12:39** *Daan nga Puwertahan:* ukon, *Puwertahan ni Jeshana* * **12:39** *Tore sang Isa ka Gatos:* Siguro ang “isa ka gatos” amo ang kataason sang tore ukon ang kadamuon sang halintang sang iya hagdanan.

47 Gani sang panahon ni Zerubabel kag ni Nehemias, ang tanan nga
Israelinhon naghatag sang ila mga halad para sa mga manugkanta kag mga
guwardya sang mga puwertahan *sang templo*, kag pati man sa mga Levita.
Kag ginpartihan man sang mga Levita ang *mga pari nga* mga kaliwat ni
Aaron halin sa ila mga nabaton.

13

Ang mga Pagbag-o nga Ginhimo ni Nehemias

1 Sang ginbasa ang Libro ni Moises sa mga tawo sa sina nga adlaw,
nadiskobrehan nila nga ginabawalan ang mga Ammonhon kag mga
Moabnon sa pag-impon sa komunidad sang Dios.
2 Kay wala nila paghatagi sang pagkaon kag ilimnon ang mga Israelinhon
sang pagguwa nila sa Egypt. Sa baylo, ginsuhulan nila si Balaam nga
pakamalauton ang mga Israelinhon. Pero ang pagpakamalaot kuntani nga
ato ginhimo sang Dios nga pagpakamaayo.
3 Sang mabatian sang mga tawo ato nga kasuguan, wala nila ginpaimpon
sa ila ang indi matuod nga mga Israelinhon.
4 Antes ato natabo, si Eliashib nga pari, nga manugdumala sang mga
bodega sa templo sang amon Dios kag paryente ni Tobia,
5 nagtugot kay Tobia nga gamiton niya ang dako nga kuwarto sa templo.
Ini nga kuwarto ginagamit sadto nga bodega para sa mga halad nga regalo,
insenso, mga kagamitan sa templo, mga halad sa mga pari, mga ikanapulo
sang mga uyas, duga sang ubas, kag lana, nga suno sa Kasuguan para sa
mga Levita, sa mga manugkanta, kag sa mga guwardya sang mga
puwertahan *sang templo*.
6 Wala ako sa Jerusalem sang natabo ato, tungod kay sang ika-32 nga tuig
sang paghari ni Artaserkses sa Babilonia, nagkadto ako sa iya. Sang ulihi
ginsugtan niya ako
7 nga magbalik sa Jerusalem. Kag pag-abot ko, nahibaluan ko ang malain
nga ginhimo ni Eliashib nga amo ang pagpaestar kay Tobia sa kuwarto nga
ara sa ugsaran sang templo sang Dios.
8 Sa akon puwerte nga kaakig, ginpanghaboy ko ang tanan nga
kagamitan ni Tobia paguwa sa kuwarto.
9 Dayon nagmando ako nga tinluan ang kuwarto, kag pagkatapos
ginpabalik ko didto ang mga kagamitan sang templo pati ang mga halad
nga regalo kag ang insenso.
10 Nahibaluan ko man nga ang mga Levita wala na mahatagi sang parte
nga para sa ila, gani sila kag ang mga manugkanta nga gintugyanan sa mga
buluhaton sa templo nagpalauli na sa pagpanguma.
11 Gani ginsabdong ko ang mga opisyal kag ginsilingan, “Ngaa
ginpabay-an ninyo ang templo sang Dios?” Ginpatawag ko dayon ang mga
Levita kag ang mga manugkanta kag ginpabalik sa ila mga buluhaton sa
templo.
12 Kag sa liwat ang tanan nga katawhan sang Juda nagdala sang
ikanapulo sang ila mga uyas, duga sang ubas, kag lana didto sa mga bodega.
13 Ang ginpadumala ko sa mga bodega amo sila ni Shelemia nga pari, si
Zadok nga manunudlo sang Kasuguan, kag si Pedaya nga Levita.
Ginpabulig ko man sa ila si Hanan nga anak ni Zacur kag apo ni Matania.
Sila ang akon ginpili tungod kay masaligan sila. Gintugyan ko man sa ila
ang pagpanghatag sang mga parte sang ila kapareho nga mga
manugpangabudlay sa templo.

14 *Dayon nagpangamuyo ako,* "O Dios ko, dumduma ako kag indi gid
pagkalimti ang mga maayo nga ginhimo ko para sa imo templo kag sa mga
buluhaton sini."
15 Sadto nga tion, may nakita ako nga mga taga-Juda nga nagapuga sang
ubas sa Adlaw nga Inugpahuway. Ang iban sa ila nagakarga sa mga donkey
sang mga uyas, bino, ubas, higos,* kag iban pa nga mga butang para dal-on
sa Jerusalem *kag ibaligya.* Gani ginpaandaman ko sila nga indi sila
magbaligya sang ila mga produkto sa Adlaw nga Inugpahuway.
16 May ara man nga mga taga-Tyre nga nagaestar sa Jerusalem nga
nagdala sang mga isda kag sang iban pa nga mga inugbaligya. Kag
ginbaligya nila ini sa mga taga-Juda nga ara sa Jerusalem sa sina nga Adlaw
nga Inugpahuway.
17 Gani ginsabdong ko ang mga pangulo sang Juda kag ginsilingan, "Ano
bala ini nga kalautan nga inyo ginahimo? Wala ninyo ginapakabalaan ang
Adlaw nga Inugpahuway!
18 Indi bala nga amo man ini ang ginhimo sang inyo mga katigulangan,
gani kita kag ang ini nga siyudad ginsilutan sang aton Dios? Karon,
ginapaakig pa gid ninyo tapat ang Dios sa inyo ginahimo, kay wala ninyo
ginapakabalaan ang Adlaw nga Inugpahuway."
19 Gani nagmando ako nga siradhan ang puwertahan sang siyudad kada
Biyernes† sang hapon,‡ kag indi ini pagbuksan hasta indi matapos ang
Adlaw nga Inugpahuway. Ginpabantayan ko sa akon mga tinawo ang mga
puwertahan para wala sing bisan ano nga inugbaligya nga makasulod sa
siyudad sa Adlaw nga Inugpahuway.
20 Kon kaisa, ang mga negosyante nagatulog sa guwa sang Jerusalem kon
Biyernes sang gab-i.
21 Pero ginpaandaman ko sila. Siling ko, "Ngaa diri kamo nagatulog sa
pader sang siyudad? Kon liwaton pa ninyo ini makatilaw gid kamo sa
akon." Gani halin sadto wala na sila magbalik sa Adlaw nga Inugpahuway.
22 Dayon ginmanduan ko ang mga Levita nga magpakatinlo sila§ kag
magbantay sa mga puwertahan para kabigon sang mga tawo nga pinasahi
nga adlaw ang Adlaw nga Inugpahuway.
Dayon nagpangamuyo ako, "O Dios ko, dumduma man ining ginhimo ko,
kag kaluoyi ako suno sa imo dako nga gugma."
23 Sadto man nga mga inadlaw, nakita ko nga may mga taga-Juda nga
nagpangasawa sang mga babayi nga taga-Ashdod, taga-Ammon, kag
taga-Moab.
24 Katunga sang ila mga anak nagahambal sa lingguahe sang Ashdod
ukon sa lingguahe sang iban nga mga lugar, kag indi sila makahambal sa
lingguahe sang Juda.
25 Gani ginsabdong ko kag ginpakamalaot ini nga mga taga-Juda.
Ginhanot ko ang iban sa ila kag gin-gan-it ang ila mga buhok. Ginpasumpa
ko sila sa *ngalan sang* Dios nga sila kag ang ila mga anak indi na gid
magpangasawa ukon magpamana sang mga indi Israelinhon.
26 Dayon nagsiling ako sa ila, "Indi bala nga amo ini ang kabangdanan
sang pagpakasala ni Haring Solomon sang Israel? Wala sing hari sa bisan
diin nga nasyon nga pareho sa iya. Palangga siya sang iya Dios, kag
ginhimo siya sang Dios nga hari sa bilog nga Israel. Pero sa pihak sini

---

* **13:15** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree) † **13:19** *Biyernes:* sa Hebreo, *antes sang Adlaw nga Inugpahuway* ‡ **13:19** *hapon* sang nagasalop na ang adlaw § **13:22** *magpakatinlo sila:* buot silingon, *tumanon nila ang seremonya sang pagpakatinlo*

nagpakasala siya tungod nga gin-ganyat siya sang iya mga asawa nga indi
Israelinhon.
27 Ti, pasugtan lang bala namon ining kalautan nga ginahimo ninyo nga
amo ang pagluib sa aton Dios paagi sa pagpangasawa sang indi
Israelinhon?”
28 Si Joyada nga anak sang pangulo nga pari nga si Eliashib may anak nga
nakapangasawa sa anak ni Sanbalat nga taga-Horon, gani ginpahalin ko
siya.
29 *Dayon nagpangamuyo ako,* “O Dios ko, indi pagkalimti *nga silutan* sila
tungod nga ginbaliwala nila ang ila pagkapari kag ang ila panaad bilang
mga pari kag mga Levita.”
30 Gani ginsiguro ko nga ang katawhan sang Israel hilway na sa bisan ano
nga impluwensya sang mga indi Israelinhon. Kag ginhatagan ko sang obra
ang mga pari kag ang mga Levita suno sa tagsa nila ka buluhaton.
31 Ginsiguro ko man nga ang mga gatong *nga gamiton sa paghalad*
madala sa husto nga tion, pati ang mga nahauna nga patubas.
Dayon nagpangamuyo ako, “O Dios ko, dumduma ako kag pakamaayuha.”

Ester

Gin-ilisan Bilang Rayna si Vashti

1-2 May isa ka hari sang Persia nga ang iya ngalan si Ahasuerus.* Nagaestar siya sa iya palasyo sa napaderan nga siyudad sang Susa.
Ginadumalahan niya ang 127 ka probinsya nga halin sa India hasta sa
Ethiopia.†
3 Sang ikatatlo nga tuig sang iya paghari, nagpapunsyon siya para sa iya
mga opisyal kag iban pa nga mga alagad. Nagtambong man ang mga lider
sang mga soldado sang Persia kag Media, pati ang mga dungganon nga mga
tawo kag mga opisyal sang mga probinsya.
4 Anom ka bulan ang punsyon; kag sa sulod sang sini nga mga binulan
ginpakita ni Ahasuerus kon daw ano kamanggaranon ang iya ginharian,
kag kon daw ano siya kagamhanan kag kahalangdon.
5 Pagkatapos sadto, nagpapunsyon naman ang hari para sa tanan nga
pumuluyo sang napaderan nga siyudad sang Susa, halin sa
pinakadungganon hasta sa pinakakubos. Ginhiwat ini nga punsyon sa
ugsaran sang palasyo sang hari sa sulod sang pito ka adlaw.
6 Gindekorahan ang hardin sang puti kag asol nga mga kurtina nga
ginhigtan sang higot nga hinimo halin sa maayo nga klase nga linen nga
granate,‡ kag ginpakabit sa mga sulosingsing nga pilak sa marmol nga mga
haligi. Ang mga pulungkuan hinimo halin sa bulawan kag pilak, kag
nabutang ini sa salog nga may mga desinyo nga kristal, marmol, nakar,§
kag iban pa nga malahalon nga mga bato.
7-8 Nag-inom ang mga bisita sa bulawan nga mga ilimnan nga may
nagkalain-lain nga desinyo. Ginpagustuhan sila sang hari sang malahalon
nga bino. Nagsugo ang hari sa iya mga suluguon nga pagustuhan lang ang
mga bisita.
9 *Samtang nagapunsyon ang mga lalaki nga mga bisita,* nagpapunsyon
man si Rayna Vashti para sa mga babayi didto sa palasyo ni Haring
Ahasuerus.
10 Sang ikapito nga adlaw sang punsyon, malipayon ang hari kay
nakainom siya. Ginpatawag niya ang iya pito ka mataas nga opisyal nga
personal nga nagaalagad sa iya. Sila amo sanday Mehuman, Bizta,
Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, kag Carkas. Ginsugo niya sila
11 nga pakadtuon didto sa iya si Rayna Vashti nga nagasuksok sang iya
korona para ipakita ang iya katahom sa mga opisyal kag sa tanan nga
bisita, kay matahom gid siya.
12 Pero sang ginhambalan si Rayna Vashti sang mga alagad sang hari
parte sa ginpasugo niya, nagpangindi siya nga magkadto didto. Gani
nangakig gid ang hari.
13 Kinabatasan na sang hari nga magpangayo sang laygay sa mga
maalamon nga mga tawo nga nakahibalo sang mga kasuguan kag mga
kinabatasan sang ginharian.
14 Ang permi niya ginapangayuan sang laygay amo sila ni Carshena,
Shetar, Admata, Tarshish, Meres, Marsena, kag Memucan. Ini sila amo ang

---

* **1:1-2** *Ahasuerus:* isa pa ini ka ngalan ni Xerxes † **1:1-2** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* ‡ **1:6** *granate:* sa English, *purple* § **1:6** *nakar:* ukon, *madreperla.* Sa English, *mother-of-pearl*

pito ka pinakamataas nga mga opisyal sang ginharian sang Persia kag Media, kag dali lang sila makapalapit sa hari.

15 *Nagpamangkot ang hari sa ila,* "Suno sa kasuguan *sang Persia*, ano bala ang dapat himuon kay Rayna Vashti tungod nga wala siya nagtuman sang akon sugo nga ginpasiling ko sa akon mga alagad?"

16 Nagsabat si Memucan sa hari kag sa iya mga opisyal, "Nakasala si Rayna Vashti indi lang sa imo, Mahal nga Hari, kundi pati man sa tanan nga opisyal kag mga katawhan sang bilog mo nga ginharian.

17 Ang ginhimo ni Rayna Vashti sigurado gid nga mahibaluan sang tanan nga babayi sa ginharian, kag sundon man nila ina; indi man sila magtahod sa ila mga bana. Kay magarason sila nga si Rayna Vashti gani wala magtuman sang ginpatawag siya sang hari nga magkadto sa iya.

18 Sugod subong amo man ina ang himuon sang mga asawa sang mga opisyal sang Persia kag Media nga nakabati sang ginhimo sang rayna. Gani matabo permi nga ang mga asawa indi na magtahod sa ila mga bana, kag ang mga bana mangakig sa ila mga asawa.

19 "Gani kon gusto mo, Mahal nga Hari, maghimo ka sang isa ka sugo nga nagasiling nga indi na magpakita sa imo si Rayna Vashti, kag ang katungdanan bilang rayna ihatag na lang sa iban nga mas maayo pa sang sa iya. Ipasulat ini nga sugo kag ilakip sa mga kasuguan sang *aton ginharian nga* Persia kag Media para indi na maliwat.

20 Kag kon masugid na ini sa bilog mo nga ginharian nga puwerte kadako, tahuron sang mga asawa ang ila mga bana, halin sa pinakadungganon nga bana hasta sa pinakakubos."

21 Nagustuhan sang hari kag sang iya mga opisyal ang ginsiling ni Memucan, gani ginsunod ini sang hari.

22 Nagpadala siya sang sulat sa tanan nga probinsya nga sakop sang iya ginharian, suno sa ila mga lingguahe. Kag nakasiling sa sini nga sulat nga ang tagsa ka bana amo ang dapat magdumala sa iya pamilya.

2

Ginhimo nga Rayna si Ester

1 Sang ulihi, sang naumpawan na si Haring Ahasuerus sa iya kaakig, nadumduman niya si Vashti kag ang ginhimo niya. *Nadumduman man niya* ang sugo nga iya ginhimo kontra kay Vashti.

2 Gani nagsiling sa iya ang iya personal nga mga alagad, "Mahal nga Hari, ngaa indi ka magpapangita sang guwapa kag bataon nga mga dalaga?

3 Magpili ka sang mga opisyal sa kada probinsya nga sakop sang imo ginharian para magpangita sang guwapa kag bataon nga mga dalaga kag magdala sa ila sa elistaran sang mga babayi diri sa napaderan nga siyudad sang Susa. Ipaatipan mo ang mga dalaga kay Hegai nga imo mataas nga opisyal, nga gintugyanan mo nga mag-atipan sa mga babayi sa palasyo. Kag siya ang bahala nga maghatag sa ila sang ila mga kinahanglanon sa pagpatahom.

4 Dayon ang magustuhan mo nga dalaga amo ang ibulos mo kay Vashti bilang rayna." Nagustuhan sang hari ang ginsiling sa iya, gani ginsunod niya ini.

5 Karon, may isa ka Judio nga nagaestar sa napaderan nga siyudad sang Susa; ang iya ngalan amo si Mordecai. Ang iya amay amo si Jair, kag ang iya lolo amo si Shimei nga anak ni Kish nga halin sa tribo ni Benjamin.

6 Isa siya sa mga ginbihag *sa Babilonia* halin sa Jerusalem, kaupod ni
Haring Jehoyakin* sang Juda. Ginbihag sila ni Haring Nebucadnezar sang
Babilonia.
7 May pakaisa si Mordecai nga dalaga nga guwapa kag nami sing lawas.
Ang iya ngalan amo si Hadasa nga ginatawag man nga Ester. Sang napatay
ang mga ginikanan ni Ester, ginsapupo siya ni Mordecai kag ginpadako
bilang iya anak.
8 Sang ginsugid ang mando sang hari *parte sa guwapa nga mga dalaga*,
madamo nga dalaga ang gindala sa palasyo sang hari didto sa napaderan
nga siyudad sang Susa. Kag isa sa ila amo si Ester. Ginpaatipan sila kay
Hegai nga gintugyanan sa pag-atipan sa mga babayi sa palasyo.
9 Nanamian si Hegai kay Ester, kag maayo ang pagtratar niya sa iya.
Ginhatagan niya dayon si Ester sang pagkaon kag mga kinahanglanon sa
pagpatahom. Ginhatagan man niya siya sang pito ka suluguon nga babayi
nga halin mismo sa palasyo sang hari, kag ginpaestar niya siya kag ang iya
mga suluguon sa pinakamaayo nga kuwarto.
10 Wala magsugid si Ester nga Judio siya tungod kay ginhambalan siya ni
Mordecai nga indi gid magpanugid.
11 Adlaw-adlaw, nagalakat-lakat si Mordecai malapit sa ugsaran sang
ginaestaran sang mga babayi sa paghibalo sang kahimtangan ni Ester, kag
kon ano na ang nagakatabo sa iya.
12 Antes paatubangon ang isa ka babayi sa hari kinahanglan makompleto
anay niya ang isa ka tuig nga pagpatahom: sa sulod sang anom ka bulan
banyusan niya ang iya lawas sang lana sang mira, kag sa sulod sang anom
pa gid ka bulan butangan niya ang iya lawas sang mga pahamot kag sang
iban pa nga klase sang mga pangpatahom.
13 Kag antes siya magkadto sa hari, hatagan siya sang bisan ano nga bayo
kag alahas nga gusto niya nga isul-ob sa pag-atubang sa hari.
14 Magakadto siya sa hari sa gab-i, kag pagkaaga dal-on siya sa lain nga
elistaran nga sa diin nagaestar ang mga asawa sang hari. Ginaatipan sila ni
Shaashgaz, ang opisyal sang hari nga gintugyanan sa pag-atipan sang mga
asawa sang hari. Wala sing bisan sin-o sa ila nga makabalik sa hari luwas
lang kon gusto siya sang hari kag ipatawag niya siya.
15-16 Sang ikanapulo nga bulan, nga amo ang bulan sang Tebet, sadtong
ikapito nga tuig sang paghari ni Ahasuerus, nag-abot ang turno ni Ester†
nga magkadto sa hari didto sa palasyo. Gintuman ni Ester ang ginlaygay sa
iya ni Hegai, ang mataas nga opisyal sang hari nga gintugyanan sa
pag-atipan sa mga babayi sa palasyo. Kon ano ang ginsiling sa iya ni Hegai
nga isul-ob niya sa pagkadto sa hari amo lang ang iya ginsul-ob.
Nagadayaw sa iya ang tanan nga nakakita sa iya.
17 Nagustuhan sang hari si Ester labaw sa tanan nga babayi *nga gindala
sa iya.* Nalipay gid siya sa iya, kag gintratar niya siya sing maayo.
Ginkoronahan niya siya kag ginhimo nga rayna sa baylo ni Vashti.
18 Naghiwat dayon sang dako nga punsyon ang hari para padunggan si
Ester. Gin-imbitar niya ang tanan niya nga mga opisyal kag ang iban pa
niya nga mga alagad. Kag gindeklarar niya sa bilog nga ginharian nga
magpahuway ang mga tawo sa sadto nga adlaw. Kag sa iya kaalwan,
nagpanghatag siya sang regalo sa mga tawo.

Ginluwas ni Mordecai ang Hari

* **2:6** *Jehoyakin:* ukon, *Jeconia* † **2:15-16** *Ester:* sa Hebreo may sugpon pa nga, *ang anak ni Abihail nga tiyo ni Mordecai, nga ginsapupo ni Mordecai bilang iya anak*

19 Sang ikaduha nga pagtipon sang mga dalaga, si Mordecai *isa na ka*
opisyal nga nakapuwesto sa puwertahan sang palasyo.
20 Wala pa gid sadto nagpanugid si Ester nga Judio siya, pareho sang
ginbilin sa iya ni Mordecai. Ginatuman gihapon ni Ester si Mordecai
pareho sang iya ginahimo sadto sang ginaatipan pa siya ni Mordecai.
21 Sang sadto nga tion nga si Mordecai *isa na ka opisyal nga* nakapuwesto
sa puwertahan sang palasyo, may duha ka opisyal sang hari nga *ang ila*
ngalan amo si Bigtana‡ kag si Teresh. Sila ang nagaguwardya sa
puwertahan sang kuwarto sang hari. Karon, nangakig sila kay Haring
Ahasuerus kag nagplano sila sa pagpatay sa iya.
22 Pero nahibaluan ni Mordecai ang ila plano, gani ginsugid niya ini kay
Rayna Ester. Dayon ginsugid man ini ni Ester sa hari kag ginpahibalo nga si
Mordecai ang nakadiskobre sini.
23 Ginpaimbistigar ini sang hari. Kag sang napamatud-an nga matuod gid
man, ginpabitay§ niya si Bigtana kag si Teresh sa kahoy. Nagsugo ang hari
nga isulat ini nga hitabo sa libro sang kasaysayan sang ginharian.

3

Nagplano si Haman sa Paglaglag sa mga Judio

1 Sang ulihi ginpataas ni Haring Ahasuerus ang posisyon ni Haman nga
anak ni Hamedata nga Agagnon.* Ginhimo niya siya nga pinakamataas
nga opisyal sa iya ginharian.
2 Ang tanan nga opisyal sang hari nga nakapuwesto sa puwertahan sang
palasyo nagaluhod kay Haman bilang pagtahod sa iya, suno sa sugo sang
hari. Pero si Mordecai iya wala nagaluhod.
3 Ginpamangkot siya sang iban nga mga opisyal kon ngaa wala siya
nagatuman sa sugo sang hari.
4 Nagsabat siya nga isa siya ka Judio.† Adlaw-adlaw ginakombinsi siya
sang iya kapareho nga mga opisyal pero indi gid siya magpamati. Gani
ginsugid nila siya kay Haman para mahibaluan nila kon bala pabay-an
lang siya ni Haman.
5 Sang mahibaluan ni Haman nga indi magluhod si Mordecai sa
pagtahod sa iya, nangakig gid siya.
6 Kag sang mahibaluan pa gid niya nga isa ka Judio si Mordecai, nagplano
siya nga indi lang si Mordecai ang iya ipapatay kundi pati man ang tanan
nga Judio sa bilog nga ginharian ni Haring Ahasuerus.
7 Sang nahauna nga bulan, nga amo ang bulan sang Nisan, sadtong ika-12
nga tuig sang paghari ni Ahasuerus, nagsugo si Haman nga
maggabot-gabot para mahibaluan kon ano ang husto nga adlaw kag bulan
sa pagtuman sang iya plano. (Ang butang nga ginagamit nila sa
paggabot-gabot ginatawag nga "pur.") Ang nagabutan amo ang *ika-13 nga*
adlaw‡ *sang* ika-12 nga bulan, nga amo ang bulan sang Adar.
8 Karon, nagsiling si Haman kay Haring Ahasuerus, "May isa ka lahi sang
katawhan nga nagaestar sa nagkalain-lain nga probinsya sang imo
ginharian kag may kaugalingon sila nga kasuguan nga lain sang sa iban

‡ **2:21** *Bigtana:* ukon, *Bigtan* § **2:23** *ginpabitay:* ukon, *ginpatuhog* * **3:1** *Agagnon: Kaliwat ni Agag. Si Agag isa ka hari nga nagkontra sa mga Judio sang una. (Tan-awa ang* 1 Sam. 15:1-33.) † **3:4** Siguro indi magluhod si Mordecai kay Haman tungod kay ginakabig ni Haman ang iya kaugalingon nga dios, kag ang isa ka Judio nga matutom sa iya relihiyon indi magluhod sa tawo nga pareho sini. ‡ **3:7** *ika-13 nga adlaw:* Tan-awa sa bersikulo 13.

nga mga katawhan. Wala sila nagatuman sang imo mga kasuguan kag indi maayo para sa imo, Mahal nga Hari, nga pabay-an lang sila.
9 Kon gusto mo, Mahal nga Hari, magmando ka nga pamatyon sila. Kag magahatag ako sing 350 ka tonelada nga pilak sa mga administrador sang imo ginharian, para ibutang nila ini sa talaguan sang manggad sang ginharian."
10 Ginkuha dayon sang hari ang iya singsing nga pangmarka§ kag ginhatag kay Haman nga kaaway sang mga Judio, nga anak ni Hamedata nga Agagnon.
11 Nagsiling ang hari sa iya, "Sa imo na lang ang imo nga kuwarta, pero himua ang gusto mo nga himuon sa mga Judio."
12 Gani sang ika-13 nga adlaw sang nahauna nga bulan, ginpatawag ni Haman ang mga sekretaryo sang hari. Ginpahimo niya sila sang sulat para sa mga gobernador, mga pangulo, kag mga opisyal sang tagsa ka probinsya sang ginharian, sa ila nga mga lingguahe. Ginpahimo ang sulat sa ngalan ni Haring Ahasuerus, kag ginmarkahan sang iya singsing.
13 Ginpadala ini sa tanan nga probinsya sang ginharian paagi sa mga mensahero. Nagamando sa sini nga sulat nga pamatyon gid sa isa lang ka adlaw ang tanan nga Judio, bata man ukon tigulang, pati mga babayi kag mga kabataan, kag kuhaon ang tanan nila nga pagkabutang. Himuon ini sa ika-13 nga adlaw sang ika-12 nga bulan, nga amo ang bulan sang Adar.
14-15 Sa sugo sang hari naglakat ang mga mensahero kag ginpanghatagan nila ang kada probinsya sang kopya sang amo nga mando, kag ginpahibalo ini sa mga tawo para makahanda sila sa adlaw nga pamatyon ang tanan nga Judio. Ginpahibalo man ini nga mando sa napaderan nga siyudad sang Susa. Nagpungko ang hari kag si Haman sa pag-inom samtang ang mga tawo sa Susa nagakatingala kon ano ang nagakatabo.

4

Nagpangayo sang Bulig si Mordecai kay Ester

1 Sang mahibaluan ni Mordecai ang ginaplano kontra sa ila, gin-gisi niya ang iya bayo *sa kasubo*. Dayon nagsuksok siya sang sako, nagbutang sang abo sa iya ulo, kag nagsulod sa siyudad nga nagahilibion sing tudo gid.
2 Pero hasta lang siya sa guwa sang puwertahan sang palasyo tungod kay wala sing bisan sin-o nga ginatugutan nga magsulod sa palasyo nga nagasuksok sang sako.
3 Ang mga Judio sa kada probinsya nga nakabati sang mando sang hari naghilibion sing tudo gid. Nagpuasa sila kag naghinibi nga nagapanalambiton. Madamo sa ila ang nagsuksok sang sako kag naghigda sa abo.
4 Sang ginsugiran si Ester sang iya mga suluguon nga babayi kag sang mga opisyal nga nagaatipan sa iya parte kay Mordecai, natublag gid siya. Gani ginpadal-an niya sang bayo si Mordecai para ilisan ang sako nga iya ginasuksok. Pero wala ini ginbaton ni Mordecai.
5 Tungod sadto, ginpatawag ni Ester si Hatac, nga isa sa mga opisyal sang hari nga gintugyanan sa pag-atipan sa iya. Ginsugo niya siya nga hibaluon kon ano ang problema ni Mordecai ngaa nagaamo siya sina.
6 Gani ginkadtuan ni Hatac si Mordecai sa may plasa sang siyudad, sa atubangan sang puwertahan sang palasyo.

---

§ **3:10** *singsing nga pangmarka: Ginhatag ini sang hari kay Haman para mamarkahan ni Haman ang mando nga ipasulat niya kag ipadala sa mga tawo. (Tan-awa sa bersikulo 12.)*

7 Ginsugid ni Mordecai sa iya ang tanan nga natabo kag kon pila nga
kuwarta ang ginpromisa ni Haman nga ihatag sa talaguan sang manggad
sang ginharian, sa paglaglag sa mga Judio.
8 Ginhatagan siya ni Mordecai sang isa ka kopya sang mando sang hari
nga ginsugid sa Susa, para ipakita kay Ester. Ginsilingan man siya ni
Mordecai nga ipaathag kay Ester ang tanan nga natabo kag pangabayon si
Ester nga magkadto sa hari sa pagpakitluoy nga kaluy-an ang iya mga
kasimanwa.
9 Nagbalik si Hatac kay Ester kag ginsugid niya ang tanan nga ginsiling ni
Mordecai.
10 Dayon ginpabalik ni Ester si Hatac kay Mordecai kag ginpasiling ini:
11 "Nahibaluan sang tanan nga opisyal sang hari kag sang tanan nga tawo
sa bilog nga ginharian nga ang bisan sin-o nga magpalapit sa hari sa sulod
nga ugsaran, lalaki man ukon babayi, nga wala ginpatawag pagapatyon,
luwas lang kon untayon sang hari ang iya bulawan nga bulobaston sa sina
nga tawo. Kag ako mismo isa na ka bulan nga wala ginpatawag sang hari."
12 Sang ginsugiran si Mordecai sang ginpasiling ni Ester,
13 amo ini ang sabat nga ginpasiling niya: "Indi ka maghunahuna nga
ikaw lang ang maluwas sa tanan nga Judio tungod kay dira ka nagaestar sa
palasyo.
14 Kay bisan maghipos-hipos ka lang sa sini nga tion, may iban nga
magbulig kag magluwas sa mga Judio, pero ikaw ya kag ang imo mga
paryente malaglag. Pero basi pa lang nahimo ka nga rayna para maluwas
mo ang imo kapareho nga mga Judio."
15 Amo ini ang ginpasiling ni Ester kay Mordecai,
16 "Lakat ka, kag tipuna ang tanan nga Judio diri sa Susa kag magpuasa
kamo para sa akon. Indi kamo magkaon ukon mag-inom adlaw-gab-i, sa
sulod sang tatlo ka adlaw. Mapuasa man ako kag ang akon mga suluguon
nga babayi. Pagkatapos makadto ako sa hari bisan pa nga kontra ini sa
kasuguan. Bahala na kon patyon ako."
17 Gani naglakat si Mordecai kag gintuman niya ang tanan nga ginsiling
ni Ester.

5

Nagpangabay si Ester sa Hari

1 Sang ikatatlo nga adlaw, nagsuksok si Ester sang iya bayo nga
pangrayna kag nagtindog sa sulod nga ugsaran sang palasyo, sa atubangan
sang trono sang hari. Nagapungko sadto ang hari sa iya trono nga
nagaatubang sa puwertahan.
2 Sang nakita sang hari si Ester, nalipay siya sa iya, kag gin-untay niya ang
iya bulawan nga bulobaston kay Ester. Nagpalapit si Ester kag gintandog
ang punta sang bulobaston.
3 Nagpamangkot ang hari sa iya, "Ano ang kinahanglan mo, Mahal nga
Rayna? Isiling lang kay ihatag ko sa imo bisan ang katunga pa sang akon
ginharian."
4 Nagsabat si Ester, "Kon gusto mo, Mahal nga Hari, magkadto kamo
karon ni Haman sa panyapon nga ginpreparar ko para sa inyo."
5 Nagsiling ang hari *sa iya mga suluguon*, "Tawga gilayon si Haman para
masunod namon ang gusto ni Ester."
Gani nagkadto ang hari kag si Haman sa panyapon nga ginpreparar ni
Ester.

6 Kag samtang nagaininom sila sang bino, nagpamangkot ang hari kay
Ester, “Ano gid bala ang kinahanglan mo? Isiling lang kay ihatag ko sa imo
bisan ang katunga pa sang akon ginharian.”
7 Nagsabat si Ester, “Amo ini ang akon pangabay:
8 Kon matuod nga maayo ka sa akon kag nalipay ka sa paghatag sang
akon pangayuon, ginaimbitar ko kamo liwat ni Haman sa panyapon buwas
nga ipreparar ko sa inyo. Kag dayon isiling ko ang akon pangabay sa imo.”

Nagplano si Haman nga Patyon si Mordecai

9 Sang sina nga adlaw, malipayon si Haman nga nagguwa sa palasyo.
Pero nangakig gid siya sang makita niya si Mordecai sa puwertahan sang
palasyo nga wala man lang nagtindog ukon nagpakita sang pagtahod sa iya.
10 Pero ginpunggan lang niya ang iya kaugalingon kag nagpuli.
Pag-abot niya sa ila, ginpatawag niya ang iya asawa nga si Zeresh kag ang
iya mga abyan.
11 Ginpahambog niya sa ila ang iya madamo nga manggad kag kabataan,
kag ang tanan nga pagpadungog sa iya sang hari kag ang paghatag sa iya
sang mataas nga posisyon nga labaw sa tanan nga opisyal kag sa iban pa
nga mga alagad sang hari.
12 Nagsiling pa siya, “Indi lang ina, kundi ako lang ang gin-imbitar ni
Rayna Ester nga makaupod sa hari sa panyapon nga ginpreparar niya. Kag
sa liwat gin-imbitar naman niya ako nga magpanyapon buwas kaupod
sang hari.
13 Pero ini tanan indi gid makalipay sa akon kon makita ko pa gihapon
inang Judio nga si Mordecai nga nagapungko sa may puwertahan sang
palasyo.”
14 Nagsiling sa iya ang iya asawa kag mga abyan, “Ngaa indi ka
magpahimo sang bilitayan nga mga 75 feet ang kataason. Kag buwas sa aga
pangabaya ang hari nga ipabitay si Mordecai, para malipayon ka nga
mag-upod sa hari sa panyapon.” Nagustuhan ato ni Haman, gani
nagpahimo siya sang bilitayan.

6

Ginpadunggan si Mordecai

1 Sadto nga gab-i, indi makatulog si Haring Ahasuerus, gani ginpakuha
niya ang libro sang kasaysayan sang iya ginharian kag ginbasa ini sa iya.
2 Nabasahan sa sini nga libro ang parte sa pagsugid ni Mordecai sang
plano nila ni Bigtana kag Teresh nga pagpatay kay Haring Ahasuerus. Ining
si Bigtana kag si Teresh mga opisyal sang hari nga nagaguwardya sadto sa
puwertahan sang iya kuwarto.
3 Nagpamangkot ang hari, “Ano ang ginbalos ukon ginpadungog kay
Mordecai tungod sining iya maayo nga ginhimo sa akon?” Nagsabat ang
mga suluguon, “Wala gid, *Mahal nga Hari*.”
4 Sa sina mismo nga tion nagapasulod si Haman sa ugsaran sang palasyo
sa pagpangabay sa hari nga bitayon si Mordecai sa bilitayan nga iya
ginpahimo para kay Mordecai. Nagpamangkot ang hari, “Sin-o inang
nagatindog sa ugsaran?”
5 Nagsabat ang mga suluguon, “Si Haman.” Dayon nagsiling ang hari,
“Pasudla ninyo siya diri.”
6 Sang pagsulod ni Haman, nagpamangkot ang hari sa iya, “Ano ang
maayo nga himuon ko sa tawo nga ginakalipay ko nga padunggan?” Abi ni
Haman siya ang ginatumod sang hari,

7 gani nagsiling siya, “Amo ini, Mahal nga Hari, ang imo himuon:
8 Ipakuha ang isa sang imo harianon nga bayo nga nasuksok mo na, kag
ang isa ka kabayo nga nasakyan mo na, nga may korokorona sa iya ulo.
9 Dayon sugua ang isa sang imo opisyal nga may mataas nga posisyon nga
pasuksukan niya ang amo nga tawo sang harianon nga bayo kag pasakyon
sa imo kabayo, kag dayon ilibot niya sa siyudad. Kag samtang nagalibot sila
magsinggit ang mga nagaupod sa ila nga, ‘Amo ini ang ginahimo sa tawo
nga ginakalipay sang hari nga padunggan.’ ”
10 Nagsiling ang hari kay Haman, “Sige, kuhaa gilayon ang akon bayo kag
kabayo, kag himua ang tanan nga ginsiling mo kay Mordecai, ang Judio nga
nagapungko sa may puwertahan sang akon palasyo. Siguraduhon mo nga
matuman ang tanan nga ginsiling mo.”
11 Gani ginkuha ni Haman ang bayo kag ang kabayo, kag ginsuksukan
niya si Mordecai kag ginpasakay sa kabayo. Dayon ginlibot niya siya sa
siyudad samtang nagasinggit siya nga, “Amo ini ang ginahimo sa tawo nga
ginakalipay sang hari nga padunggan.”
12 Pagkatapos nagbalik si Mordecai sa may puwertahan sang palasyo.
Pero si Haman iya nagdali-dali puli nga nagapanabon sang iya guya tungod
sa puwerte nga kahuya.
13 Dayon ginsugid niya sa iya asawa nga si Zeresh kag sa iya mga abyan
ang tanan nga natabo. Nagsiling sa iya ang iya asawa kag ang iya mga
abyan nga iya mga manuglaygay, “Amat-amat ka na nga nagakapierdi kay
Mordecai. Indi ka makadaog sa iya tungod kay isa siya ka Judio. Sigurado
gid nga mapierdi ka sa iya.”
14 Samtang nagaestoryahanay pa sila, nag-abot ang mga opisyal sang hari
kag gindali-dali nila dala si Haman sa panyapon nga ginpreparar ni Ester.

7

Ginbitay si Haman

1 Nagpanyapon si Haring Ahasuerus kag si Haman upod kay Rayna Ester.
2 Kag samtang nagaininom sila sa sinang ikaduha nga panyapon,
nagpamangkot liwat ang hari kay Rayna Ester, “Ano gid bala ang imo
kinahanglan? Isiling lang kay ihatag ko sa imo bisan ang katunga pa sang
akon ginharian.”
3 Nagsabat si Rayna Ester, “Kon matuod nga maayo ka sa akon kag
nalipay ka sa akon, Mahal nga Hari, luwasa ako kag ang akon mga
kasimanwa. Amo ini ang akon ginapangayo sa imo.
4 Kay may premyo nga ginapromisa sa kay bisan sin-o nga magpatay sa
amon. Kon ginbaligya lang kami bilang mga ulipon, indi ko na ikaw
pagtublagon pa tungod kay indi gid man ina importante para sa imo para
disturbuhon ka pa.”
5 Nagsabat si Haring Ahasuerus sa iya, “Sin-o ang nangahas sa paghimo
sina kag diin siya subong?”
6 Nagsabat si Ester, “Ang kaaway wala sing iban kundi ining malain nga si
Haman.”
Puwerte ang kulba ni Haman sa atubangan sang hari kag sang rayna.
7 Nagtindog dayon ang hari sa puwerte nga kaakig. Ginbayaan niya ang
iya ilimnon kag nagkadto sa hardin sang palasyo. Pero nagpabilin si
Haman kag nagpakitluoy kay Rayna Ester tungod kay nahibaluan niya nga
desidido ang hari nga silutan siya.
8 Nagahapa si Haman sa higdaan nga ginahilayan ni Ester *samtang
nagapakitluoy*. Sang pagkakita sa iya sang hari nga nagbalik halin sa

hardin, nagsiling ang hari, “Aba, buot mo pa nga luguson ang rayna diri sa palasyo bisan ara ako.”

Pagkatapos lang gid hambal sang hari, gintabunan sang mga suluguon ang ulo* ni Haman.

9 Dayon nagsiling si Harbona, nga isa sa mga personal nga alagad sang hari, “Nagpahimo si Haman sang bilitayan nga mga 75 feet ang kataason didto sa tupad sang iya balay. Ginpahimo niya ato para kay Mordecai, ang tawo nga nagsugid para maluwas ang *imo kabuhi, Mahal nga* Hari.”

Dayon nagmando ang hari, “Bitaya ninyo didto si Haman!”

10 Gani ginbitay nila si Haman sa bilitayan nga ginpahimo niya para kuntani kay Mordecai. Dayon nadula ang kaakig sang hari.

8

Ang Mando sang Hari para Mabuligan ang mga Judio

1 Sa sina mismo nga adlaw, ginhatag ni Haring Ahasuerus kay Rayna Ester ang tanan nga pagkabutang ni Haman, ang kaaway sang mga Judio. Dayon ginpakadto si Mordecai sa hari tungod kay ginsugid ni Ester nga magparyentihanay sila.

2 Ginhukas sang hari ang iya singsing nga pangmarka, nga iya ginbawi kay Haman, kag ginhatag kay Mordecai. Dayon ginhimo siya ni Ester nga manugdumala sang tanan nga pagkabutang ni Haman.

3 Sa liwat nagpangabay si Ester kay Haring Ahasuerus, nga nagaluhod sa iya tiilan kag nagahibi. Nagpakitluoy siya nga indi na lang pagdayunon ang malain nga plano ni Haman nga Agagnon kontra sa mga Judio.

4 Gin-untay sang hari ang iya bulawan nga bulobaston kay Ester. Dayon nagtindog si Ester sa atubangan sang hari kag nagsiling,

5 “Kon matuod nga maayo ka sa akon, Mahal nga Hari, kag nalipay ka sa akon, himua ini kon gusto mo kag kon husto para sa imo: Magpasulat ka sang isa ka sugo nga indi pagdayunon ang mando ni Haman nga anak ni Hamedata nga Agagnon. Ining mando nga ginpasulat ni Haman nagasiling nga pamatyon ang mga Judio sa bilog nga ginharian.

6 Indi ako makabatas nga makita nga magkalamatay ang akon mga kasimanwa kag mga paryente.”

7 Nagsiling si Haring Ahasuerus kay Rayna Ester kag kay Mordecai nga Judio, “Ginpabitay ko na si Haman tungod nga gintinguhaan niya nga laglagon kamo nga mga Judio. Kag ginhatag ko na sa imo, Ester, ang iya mga pagkabutang.

8 Karon, magsulat kamo sang isa ka sugo sa akon ngalan para sa mga Judio. Isulat ninyo kon ano ang maayo para sa inyo, kag markahi dayon ninyo sang akon singsing. Kay ang bisan ano nga kasulatan nga ginsulat sa ngalan sang hari kag ginmarkahan sang iya singsing indi na gid maliwat pa.”

9 Gani sang ika-23 nga adlaw sang ikatatlo nga bulan, nga amo ang bulan sang Sivan, ginpatawag ang mga sekretaryo sang hari. Ginsulat nila ang tanan nga gindikta ni Mordecai sa ila. Ang sulat para sa mga Judio, mga gobernador, mga pangulo, kag mga opisyal sang 127 ka probinsya halin sa India hasta sa Ethiopia.* Ginsulat ini sa tagsa ka lingguahe sang mga tawo sa bilog nga ginharian, lakip na ang lingguahe sang mga Judio.

* **7:8** *gintabunan...ang ulo:* Siguro tanda ini nga pagapatyon siya.

* **8:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

10 Ginpasulat ini ni Mordecai sa ngalan ni Haring Ahasuerus, kag
ginmarkahan sang singsing sang hari. Pagkatapos ginpadala dayon niya sa
mga mensahero nga nagasakay sa madasig nga mga kabayo sang hari.
11 Paagi sa ato nga sulat, gintugutan ni Haring Ahasuerus ang mga Judio
sa kada siyudad nga mag-ugyon sa pagdepensa sang ila kaugalingon.
Puwede nila patyon ang bisan sin-o nga magsalakay sa ila halin sa bisan
ano nga nasyon ukon probinsya, pati ang ila sini mga babayi kag mga
kabataan.† Kag puwede man nila nga kuhaon ang mga pagkabutang sang
ila mga kaaway.
12 Himuon ini sang mga Judio sa tanan nga probinsya nga sakop sang
ginharian ni Haring Ahasuerus sa sulod lang sang isa ka adlaw, sa ika-13
nga adlaw sang ika-12 nga bulan nga amo ang bulan sang Adar.
13 Ini nga sulat ipadala sa kada probinsya bilang isa ka sugo, kag
ipahayag sa tanan nga tawo, para makapreparar ang mga Judio sa
pagbalos sa ila mga kaaway sa sina nga adlaw.
14 Gani sa sugo sang hari, naghalin ang mga mensahero nga nagasakay sa
madasig nga mga kabayo sang hari. Ginpahibalo man ang mando sa
napaderan nga siyudad sang Susa.
15 Nagguwa si Mordecai sa palasyo nga nagabayo sang harianon nga
bayo nga asol kag puti, kag pangguwa nga bayo nga hinimo halin sa maayo
nga klase nga linen nga granate. Kag may dako siya nga korona nga
bulawan sa iya ulo. Naghinugyaw sa kalipay ang mga tawo sa siyudad sang
Susa *tungod sa sugo*.
16 Nakahatag ini sang dako nga kalipay kag pagtahod sa mga Judio.
17 Sa kada siyudad ukon probinsya nga sa diin nakaabot ang sugo sang
hari, ang mga Judio nagakalipay gid kag nagahiwat sang piesta sa
pagselebrar. Kag madamo nga tawo ang nangin Judio tungod sang ila
kahadlok sa mga Judio.

9

Nadaog sang mga Judio ang Ila mga Kaaway

1 Karon, nag-abot na ang ika-13 nga adlaw sang ika-12 nga bulan, nga
amo ang bulan sang Adar. Amo na ini ang adlaw nga himuon ang mando
sang hari. Sa sini nga adlaw nagalaom ang mga kaaway sang mga Judio nga
malaglag nila ang mga Judio. Pero suli ang natabo; ang mga kaaway amo
ang napierdi sa mga Judio.
2 Kay sang sina nga adlaw, nagtilipon ang mga Judio sa mga lugar nga ila
ginaestaran, sa tanan nga probinsya nga sakop ni Haring Ahasuerus, para
pamatyon ang bisan sin-o nga magsalakay sa ila. Wala sing may makabato
sa ila tungod kay nahadlok sa ila ang tanan nga tawo.
3 Bisan gani ang tanan nga opisyal sang mga probinsya, pati ang ila mga
gobernador, mga pangulo kag mga administrador, nagbulig sa mga Judio
tungod kay nahadlok man sila kay Mordecai.
4 Kay si Mordecai isa na ka gamhanan nga tawo sa palasyo sang hari;
bantog na siya sa bilog nga ginharian. Kag nagdugang pa gid ang iya
pagkagamhanan.
5 Gani ginpamatay sang mga Judio ang tanan nila nga kaaway paagi sa
espada. Ginhimo nila ang ila gusto sa sining mga nagakontra sa ila.
6 Sa siyudad lang sang Susa, 500 ang ila napatay.

† **8:11** *bisan sin-o...mga kabataan:* ukon, *bisan sin-o nga halin sa bisan ano nga nasyon ukon probinsya nga magsalakay sa ila kag sa ila mga babayi kag mga kabataan*

7 Ginpatay man nila sila ni Parshandata, Dalfon, Aspata,
8 Porata, Adalia, Aridata,
9 Parmashta, Arisai, Aridai, kag Vayzata.
10 Sila amo ang napulo ka anak ni Haman nga kaaway sang mga Judio,
nga anak ni Hamedata. Pero wala pagkuhaa sang mga Judio ang mga
pagkabutang sang ila mga kaaway.
11 Sadto man nga adlaw, ginsugid sa hari ang kadamuon sang
ginpamatay sa siyudad sang Susa.
12 Kag nagsiling ang hari kay Rayna Ester, "Sa Susa lang, 500 ang napatay
sang mga Judio, kag ginpamatay man nila ang napulo ka anak ni Haman.
Ano ayhan ang natabo sa iban nga mga probinsya? Karon, ano pa gid ang
pangayuon mo kay ihatag ko sa imo."
13 Nagsiling si Ester, "Kon gusto mo, Mahal nga Hari, tuguti ang mga Judio
diri sa Susa sa pagdepensa liwat sang ila kaugalingon sa buwas, pareho
sang ila ginhimo subong. Kag ipabitay sa kahoy ang mga bangkay sang
napulo ka anak ni Haman."
14 Gani nagsugo ang hari nga himuon ang pangabay ni Ester. Ginpahibalo
sa Susa ang mando sang hari, kag ginpabitay ang mga bangkay sang napulo
ka anak ni Haman.
15 Pagkaaga, ika-14 nga adlaw sang bulan sang Adar, nagtipon liwat ang
mga Judio nga ara sa Susa, kag nakapatay sila sang 300 ka tawo. Pero wala
nila pagkuhaa ang pagkabutang *sang ila mga kaaway*.
16-17 Sang nagligad nga adlaw, nagtilipon ang mga Judio nga ara sa
nagkalain-lain nga parte sang ginharian para depensahan kag luwason ang
ila kaugalingon sa ila mga kaaway. Nakapatay sila sing 75,000 ka tawo,
pero wala nila pagkuhaa ang mga pagkabutang *sang ila mga kaaway*.
Pagkasunod nga adlaw, ika-14 nga adlaw, nagpahuway sila kag naghiwat
sang piesta nga may pagsinadya.
18 (Pero sa Susa ya, duha ka adlaw ang pagpamatay sang mga Judio sa ila
mga kaaway, sang ika-13 kag sang ika-14 nga adlaw. Kag sang ika-15 nga
adlaw, nagpahuway sila kag naghiwat man sang piesta nga may
pagsinadya).
19 Amo ina nga ang mga Judio nga nagaestar sa mga baryo nagasaulog
sang piesta kada ika-14 nga adlaw sang bulan sang Adar. Sa sina nga adlaw
nagahinatagay sila sang regalo.*

Ang Piesta nga Ginatawag "Purim"

20 Ginsulat ni Mordecai ang tanan nga natabo, kag nagpadala siya sang
sulat sa tanan nga Judio, malayo man ukon malapit, sa tanan nga
probinsya nga sakop ni Haring Ahasuerus.
21 Sa sini nga sulat, ginhambalan ni Mordecai ang mga Judio nga
saulugon nila kada tuig ang ika-14 kag ika-15 nga adlaw sang bulan sang
Adar,
22 sa pagdumdom sang tion nga nakaluwas sila sa ila mga kaaway, kag
ginbayluhan ang ila kasubo sang kalipay kag ang paghibi sang pagsinadya.
Ginhambalan man sila ni Mordecai sa sulat nga saulugon nila ang piesta
nga may pagsinadya, kag maghinatagay sila sang regalo,† kag hatagan man
nila ang mga imol.
23 Ginsunod sang mga Judio ang mando ni Mordecai nga padayunon nila
ang pagsaulog sang amo nga piesta kada tuig.

* **9:19** *regalo:* ukon, *regalo nga pagkaon* † **9:22** *regalo:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 19.

Ang Rason kon ngaa may Piesta nga Ginatawag "Purim"

24 Si Haman nga anak ni Hamedata nga Agagnon, nga kaaway sang tanan
nga Judio, nagplano sa pagpatay sa mga Judio. Naggabot-gabot siya para
mahibaluan niya kon san-o niya sila laglagon. Ang butang nga gin-gamit sa
paggabot-gabot ginatawag nga "pur."
25 Pero sang mabalitaan sang hari ang ato nga plano paagi kay Rayna
Ester, nagpasulat siya sang mando nga ang malain nga plano ni Haman
kontra sa mga Judio himuon sa iya. Kag ginbitay si Haman pati ang iya mga
anak nga lalaki.
26 Gani ang pagsaulog sang sina nga tion ginatawag nga Purim,‡ halin sa
pulong nga "pur." Kag tungod sa sulat ni Mordecai kag tungod sa ila
naeksperiensyahan,
27 nagsugtanay ang mga Judio nga saulugon nila sa husto nga tion kada
tuig ang inang duha ka adlaw *nga piesta* sa pamaagi nga ginsiling ni
Mordecai. Nagdesisyon sila nga himuon nila ini kag sang ila mga kaliwat,
kag sang tanan nga nangin Judio.
28 Ining duha ka adlaw sang Purim dumdumon kag saulugon sang kada
pamilya sang mga Judio sa kada henerasyon, sa tanan nga probinsya kag
siyudad *sang ginharian*. Indi nila ini pag-untatan ukon pagkalimtan, bisan
sang ila mga kaliwat.
29 Agod mapabakod ang sulat ni Mordecai parte sa Purim, nagsulat man
si Rayna Ester nga anak ni Abihail, parte sa sini nga piesta. Kaupod niya si
Mordecai sa pagsulat sini.
30 Ginpadala ini ni Mordecai sa 127 ka probinsya nga sakop sang
ginharian ni Haring Ahasuerus. Nakahatag ini sang kalinong kag kabakod
sa mga Judio,
31 kag nagasugo sa ila nga saulugon nila ang Purim sa husto nga tion,
pareho sang ginmando ni Mordecai, nga ginmando man ni Rayna Ester.
Sundon nila ini, subong nga ginasunod nila kag sang ila mga kaliwat ang
pagsulundan parte sa pagpuasa kag pagpangasubo.
32 Ang mando ni Ester nga nagpabakod sa mga pagsulundan parte sa
Purim ginsulat sa libro.

10

Ang Pagkagamhanan ni Haring Ahasuerus kag ni Mordecai

1 Ginpabayad ni Haring Ahasuerus sang buhis ang tanan nga tawo sa iya
ginharian, bisan atong mga nagaestar sa mga isla.*
2 Ang tanan nga gamhanan nga binuhatan ni Haring Ahasuerus nasulat
sa Libro sang Kasaysayan sang mga Hari sang Media kag Persia. Nasulat
man diri ang kabug-usan sang estorya sang pagkabantog ni Mordecai, nga
ginhatagan sang hari sang mataas nga posisyon.
3 Siya na ang ikaduha sa kay Haring Ahasuerus. Bantog gid siya sa iya
kapareho nga mga Judio, kag ginatahod nila siya kay nagahimo siya sang
mga butang nga para sa kaayuhan sang iya mga kasimanwa, kag
nagapakighambal siya *sa hari* para sa ila.

‡ **9:26** *Purim: Amo ini ang tawag sa sobra sa isa nga "pur."*

* **10:1** *isla:* ukon, *lugar nga malapit sa dagat;* ukon, *malayo nga lugar*

Job

Ang Matarong nga Kabuhi ni Job

1 May isa ka tawo nga nagaestar sa duta sang Uz nga ang iya ngalan si Job.
Matarong kag wala sing kasawayan ang iya kabuhi. Nagatahod siya sa Dios
kag nagalikaw sa paghimo sang malain.
2 May pito siya ka anak nga lalaki kag tatlo ka babayi.
3 May 7,000 siya ka karnero, 3,000 ka camel, 500 ka paris sang mga baka,
kag 500 ka donkey nga babayi. May madamo man siya nga mga suluguon.
Siya ang pinakamanggaranon sa tanan nga tawo sa east *sang Israel*.
4 Kinabatasan na sang iya mga anak nga lalaki ang pagbulos-bulos hiwat
sang punsyon sa ila mga balay kag ginaimbitar nila ang ila tatlo ka utod
nga babayi sa pagtambong.
5 Kada tapos sang punsyon, nagahalad gid si Job para matinluan ang iya
mga anak. Aga pa siya nagabugtaw kag nagahalad sang mga halad nga
ginasunog para sa tagsa niya ka anak kay nagahunahuna siya nga basi
nakasala ang iya mga anak kag nakahambal sang malain kontra sa Dios sa
ila tagipusuon. Amo ina permi ang ginahimo ni Job.

Ang Una nga Pagtilaw kay Job

6 Isa ka adlaw, nagtipon ang mga anghel* sa presensya sang GINOO, kag
nag-upod sa ila si Satanas.
7 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Diin ka naghalin?" Nagsabat si
Satanas sa GINOO, "Naglibot-libot sa kalibutan."
8 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Natalupangdan mo bala ang akon alagad
nga si Job? Wala sing pareho sa iya sa kalibutan. Matarong kag wala sing
kasawayan ang iya kabuhi. Nagatahod siya sa akon kag nagalikaw sa
paghimo sang malain."
9 Nagsabat si Satanas, "Ginatahod ka lang niya tungod kay
ginapakamaayo mo siya.
10 Ginaprotektaran mo siya kag ang iya panimalay, pati ang tanan niya
nga pagkabutang. Ginapakamaayo mo ang tanan niya nga ginahimo, gani
nagdamo ang iya kasapatan sa *bilog nga* duta.
11 Pero kuhaa bala ang tanan nga ara sa iya, kag sigurado gid nga
pakamalauton ka niya."
12 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Sige, kuhaa ang tanan nga ara sa
iya, pero indi lang siya pag-anha." Gani naghalin si Satanas sa presensya
sang GINOO.
13 Isa ka adlaw, samtang nagapunsyon ang mga anak ni Job sa balay sang
kamagulangan nila nga utod,
14 may nag-abot nga isa ka tawo kay Job kag nagbalita, "Samtang
ginaarado namon ang imo mga baka kag nagahalab ang imo mga donkey
nga babayi sa unhan lang,
15 gulpi lang nga ginsalakay kami sang mga Sabeanhon. Ginpangdala nila
ang mga sapat, kag ginpamatay ang imo mga suluguon. Ako lang gid ang
nakapalagyo sa pagsugid sa imo."
16 Samtang nagahambal pa ang tawo, nag-abot ang isa naman ka tawo
kag nagbalita, "Naigo sang kilat ang imo mga karnero kag ang mga

* **1:6** *mga anghel:* sa literal, *mga anak sang Dios*

manugbantay sini, kag nasunog sila. Ako lang gid ang nakapalagyo sa
pagsugid sa imo."
17 Samtang nagahambal pa ang tawo, nag-abot ang isa pa ka tawo kag
nagbalita, "Ginsalakay kami sang tatlo ka grupo sang mga Kaldeanhon.
Ginpamatay nila ang kaupod ko nga mga suluguon kag ginpangdala ang
imo mga camel. Ako lang gid ang nakapalagyo sa pagsugid sa imo."
18 Samtang nagahambal pa ang tawo, nag-abot pa gid ang isa ka tawo kag
nagbalita, "Samtang nagapunsyon ang imo mga anak didto sa balay sang
ila kamagulangan nga utod,
19 gulpi lang nag-abot ang mabaskog nga hangin halin sa desierto, kag
nawasak ang bilog nga balay. Narumpagan ang imo mga anak kag
nagkalamatay sila. Ako lang gid ang nakapalagyo sa pagsugid sa imo."
20 *Pagkabati sadto ni Job,* nagtindog siya kag gin-gisi niya ang iya bayo *sa
kasubo*. Dayon ginpakiskisan niya ang iya ulo kag naghapa siya sa duta *sa
pagsimba sa* GINOO.
21 Nagsiling siya, "Natawo ako nga wala sing dala kag mapatay man ako
nga wala sing dala. Ang GINOO ang naghatag *sang tanan nga ara sa akon*,
kag siya man ang nagkuha *sini*. Dalayawon ang ngalan sang GINOO!"
22 Sa pihak sang tanan nga natabo, wala makasala si Job paagi sa
pagbasol sa Dios.

2

Ang Ikaduha nga Pagtilaw kay Job

1 Isa ka adlaw, nagtipon naman ang mga anghel* sa presensya sang
GINOO, kag nag-upod naman sa ila si Satanas.
2 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Diin ka naghalin?" Nagsabat si
Satanas sa GINOO, "Naglibot-libot sa kalibutan."
3 Nagsiling ang GINOO sa iya, "Natalupangdan mo bala ang akon alagad
nga si Job? Wala sing pareho sa iya sa kalibutan. Matarong kag wala sing
kasawayan ang iya kabuhi. Nagatahod siya sa akon kag nagalikaw sa
paghimo sang malain. Kag nagpabilin gihapon siya nga matutom sa akon
bisan gin-ganyat mo ako *nga tugutan ka* sa paghalit sa iya sa wala sing
rason."
4 Nagsabat si Satanas, "Batunon sang tawo nga madula ang tanan sa iya
basta buhi lang siya.
5 Pero siya bala mismo ang haliti kag sigurado gid nga pakamalauton ka
niya."
6 Nagsiling ang GINOO kay Satanas, "Sige, himua ang gusto mo nga
himuon sa iya, pero indi lang siya pagpatya."
7 Gani naghalin si Satanas sa presensya sang GINOO kag ginhalitan niya si
Job paagi sa mga hubag nga nagtubo halin sa iya dapadapa hasta sa ulo.
8 Nagkuha si Job sang buka nga kolon kag ginkagis ang iya panit samtang
nagapungko siya sa abo.
9 Nagsiling ang iya asawa sa iya, "Matutom ka pa gihapon sa Dios?
Pakamalauta siya para mapatay ka na!"
10 Nagsabat si Job, "Wala sing pulos ang imo ginahambal. Ang mga maayo
lang bala nga mga butang ang aton batunon halin sa Dios, kag indi ang mga
malain?"
Sa pihak sang natabo sa iya, wala makasala si Job paagi sa paghambal
sing malain.

* **2:1** *mga anghel:* sa literal, *mga anak sang Dios*

Ang Tatlo ka Abyan ni Job

11 May tatlo ka abyan si Job nga sila ni Elifaz nga taga-Teman, Bildad nga
taga-Shua, kag Zofar nga taga-Naama. Sang mabatian nila ang tanan nga
kalisod nga nag-abot kay Job, nagsugtanay sila nga kadtuan siya para
ugyunan sa iya nga kasubo kag lipayon.
12 Sang medyo malayo pa sila, nakita na nila si Job, kag daw indi nila siya
halos makilala. Naghibi sila sing tudo kag gin-gisi nila ang ila mga bayo kag
ginwisikan sang yab-ok ang ila mga ulo *sa pagpakita sang ila kasubo*.
13 Dayon nagpungko sila sa duta upod kay Job sa sulod sang pito ka adlaw
kag pito ka gab-i. Wala gid sila naghambal sa iya tungod nakita nila kon
daw ano gid ang iya pag-antos.

3

Naghambal si Job

1 Sang ulihi naghambal si Job kag ginpakamalaot niya ang adlaw sang iya
pagkatawo.
2 Nagsiling siya,
3 "Ginapakamalaot ko ang adlaw sang akon pagkatawo.
4 Nangin madulom kuntani ina nga adlaw kag wala na ginsilakan pa sang
adlaw.
Wala na kuntani ina gindumdom pa sang Dios nga ara sa langit.
5 Natabunan na lang kuntani ina sang kadulom ukon sang madamol nga
gal-om,
kag ginlikupan na lang kuntani sang kadulom ang iya kasanag.
6 Nangin madulom gid kuntani ina nga gab-i *sang akon pagkatawo*,
kag wala na lang kuntani ina ginlakip sa kalendaryo.
7 Wala na kuntani ako matawo sa sina nga gab-i,
kag wala na kuntani sing may nagkinalipay sadto nga tion.
8 Kabay pa nga pakamalauton ina nga gab-i sang mga manugpakamalaot
nga kahibalo magpukaw sa *dragon nga* Leviatan.
9 Wala na kuntani magsiga sa sina nga adlaw ang mga bituon sa kaagahon,
kag wala na kuntani mag-aga.
10 *Ginapakamalaot ko ina nga adlaw* kay wala niya ginpunggan ang akon
pagkatawo
para indi ko maeksperiensyahan *ini nga mga* kalisod.

11 "Maayo pa kuntani nga napatay na lang ako sa tiyan sang akon iloy.
12 Ngaa bala ginsabak pa ako *sang akon iloy* kag ginpatiti?
13 Kon napatay lang ako sadto, malinong na kuntani ako subong,
nga nagakatulog kag nagapahuway
14 upod sa mga hari kag mga pangulo sang kalibutan nga nagpatindog sang
mga palasyo* nga guba na subong.†
15 *Nagapahuway man kuntani ako* upod sa mga manugdumala
nga ang ila mga balay puno sang bulawan kag pilak.
16 Maayo pa kuntani nga pareho na lang ako sang mga bata
nga napatay sa ila pagkatawo kag ginlubong, nga wala na makakita
sang kasanag.

---

* **3:14** *mga palasyo:* ukon, *mga building*

† **3:14** *nagpatindog...subong:* ukon, *nagpatindog liwat sang mga guba nga palasyo.*

17 Didto sa lugar sang mga patay, ang mga malain wala na nagahimo sing malain
kag ang mga kapoy nagapahuway na.
18 Kag didto, ang mga bihag nagapatawhay-tawhay na
kag indi na nila mabatian ang singgit sang mga tawo nga nagapilit sa ila sa pag-obra.
19 Ang tanan nga klase sang tawo ato didto, bantog man ukon indi.
Kag ang mga ulipon hilway na didto sa ila mga agalon.

20 "Ngaa ginatugutan pa nga mabuhi ang tawo nga nagaantos kag nagasakit ang ila buot?
21 Nagahandom sila nga mapatay, pero wala sila mapatay.
Ginapangita nila ang kamatayon nga sobra pa sa pagpangita sang tawo sang manggad nga natago.
22 Malipayon lang sila kon patay na sila kag malubong na.
23 Ngaa ginatugutan pa nga mabuhi ang tawo nga wala man lang siya kahibalo sang iya dangatan?
Ginbuot sang Dios nga indi niya mahibaluan ang iya palaabuton.
24 Indi ako makakaon sa sobra nga pagpangasubo, kag wala nagauntat ang akon pag-ugayong.
25 Ang ginakahadlukan ko natabo sa akon.
26 Wala ako sing kalinong kag katawhayan.
Kag wala ako sing kapahuwayan kundi kagamo lang."

4

Naghambal si Elifaz

1 Dayon nagsabat si Elifaz nga taga-Teman,
2 "Mangakig ka bala kon maghambal ako?
Indi mahimo nga maghipos lang ako.
3 Sadto anay madamo nga tawo ang gintudluan mo *nga magsalig sa Dios*.
Ginpabakod mo ang mga tawo nga maluya.
4 Ang imo mga pulong nakapabakod sa nagakaluya kag nagakatumba.
5 Pero karon nga ikaw naman ang nagaantos,
nagakaluya ka kag nagakatublag.
6 Indi bala nga kon nagatahod ka sa Dios kag matarong ang imo kabuhi,
may pagsalig ka kag paglaom?

7 "Karon, hunahunaa bala sing maayo.
May tawo bala nga inosente ukon matarong nga nalaglag?
8 Suno sa akon naobserbaran, ang nagahimo sang kalautan kag kagamo,
kalautan kag kagamo man ang iya dangatan.
9 Nagakalaglag sila sa isa lang ka huyop sang Dios.
Sa iya kaakig, nagakawala sila.
10 Bisan *pareho pa sila* sa isa ka makusog kag mabangis nga leon,
bingawon gihapon sang Dios ang ila mga ngipon.
11 Magakalamatay sila tungod sa gutom,
kag ang ila mga anak magalalapta.

12 "May ginsugid sa akon sa sekreto. Ginhutik ini sa akon
13 sa damgo sang isa ka gab-i
samtang nagatulog sing mahamuok ang mga tawo.

14 Hinadlukan ako kag nagkurog ang bilog ko nga lawas.
15 May espiritu nga naglabay* sa akon guya
kag nagpalanindog ang akon mga balahibo.
16 Pagkauntat sini, may nakita dayon ako nga daw sa may nagatindog,
pero indi ini klaro sa akon.
Dayon may nabatian ako nga mahinay nga tingog nga nagasiling,
17 'May tawo bala nga matarong sa atubangan sang Dios?
May tawo bala nga matinlo sa atubangan sang iya Manunuga?
18 Kon wala gani nagasalig ang Dios sa mga anghel nga iya mga alagad,
kag makakita siya sang sala sa ila,
19 ano pa ayhan sa mga tawo nga hinimo lang halin sa duta, nga madali
lang dugmukon pareho sa sapat-sapat!
20 Buhi sila sa aga, pero pagkagab-i patay na.
Indi na sila makita hasta san-o.
21 Daw sa mga tolda sila nga narumpag.
Napatay sila nga kulang sing kaalam.'

5

1 "*Job,* bisan magpangayo ka pa sang bulig, wala sing may magbulig sa imo.
Bisan ang mga anghel* indi magbulig sa imo.
2 Ang kaakig kag kaimon nagapatay sa buang-buang nga tawo, nga wala
sing kaalam.
3 Sa akon naobserbaran, posible nga ang isa ka buang-buang nga tawo
mag-uswag sa iya pangabuhi,
pero gulpi lang nga pakamalauton sang Dios ang iya panimalay.
4 Ang iya mga anak wala sing makadtuan nga makabulig sa ila,† kag
wala sing may magpangapin sa ila sa korte.
5 Ang iya mga patubas, pati ang mga bunga sang iya mga tanom nga
nagatubo sa tunukon nga mga kahoy-kahoy,
ginapanguha sang gutom nga mga tawo.
Kag ang iya manggad ginapanguha sang mga tawo nga uhaw *sa mga*
pagkabutang.
6 Ang kalisod kag kabudlayan wala nagatubo sa duta.
7 Ang tawo amo ang nagadala sang kalisod sa iya kaugalingon,
pareho nga ang pisik sang kalayo nagalupad paibabaw.

8 "Kon ako sa imo, madangop ako sa Dios kag ipresentar ko ang akon
kahimtangan sa iya.
9 *Kay* nagahimo siya sang makatilingala nga mga butang kag mga milagro
nga indi matungkad kag indi maisip.
10 Nagapadala siya sang ulan sa kalibutan kag ginapatubigan niya ang
mga uma.
11 Ginapataas niya ang mga kubos, kag ginaluwas ang mga nagakalisod.
12 Ginaguba niya ang mga plano sang madaya nga mga tawo, para indi
sila magmadinalag-on.
13 Ginadakop niya ang mga maalam sa ila pagkadayaon,
kag ginatapna niya ang padihot sang mga dayon.

---

* **4:15** *May espiritu nga naglabay:* ukon, *Naghuyop ang hangin.* * **5:1** *mga anghel:* sa literal, *mga balaan* † **5:4** *wala...ila:* ukon, *indi makaluwas sa katalagman*

14 Ginadulman sila bisan adlaw, kag nagapangapkap sila nga daw gab-i
bisan udtong-adlaw.
15 Ginaluwas sang Dios ang mga imol sa kamatayon kag sa gamhanan
nga mga tawo nga nagadaogdaog sa ila.
16 Gani may paglaom ang mga imol, pero ang mga malain ginatapna sang
Dios.

17 "Bulahan ang tawo nga ginatadlong sang Dios ang iya pamatasan.
Gani indi pagpakalaina ang pagdisiplina sang Makagagahom *nga Dios*
sa imo.
18 Kay ang iya ginapilas, iya man ginabulong;
ang iya ginasakit, iya man ginaayo.
19 Permi niya ikaw luwason sa kalamidad kag katalagman.
20 Luwason niya ikaw sa kamatayon sa tion sang gutom ukon inaway.
21 Protektaran niya ikaw sa pagpakalain sa imo sang iban,
kag wala ka sing kahadlukan kon mag-abot ang kalaglagan.
22 Kadlawan mo lang ang kalaglagan kag gutom, kag indi ka mahadlok sa
talunon nga mga sapat,
23 kay indi na ini mag-ano sa imo. Kag indi ka na mabudlayan
magtanom sa imo batuhon nga uma.
24 Makasiguro ka nga maayo ang kahimtangan sang imo panimalay, kag
wala sing may madula sa imo kasapatan.
25 Magadamo ang imo mga kaliwat pareho kadamo sang hilamon sa
duta.
26 Magakabuhi ka sing malawig, kag indi ka mapatay sa indi pa husto nga
tion.

27 "Suno sa amon pag-usisa, matuod gid ini tanan. Gani pamatii ini kag
iaplikar sa imo kabuhi."

6

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Kon makilo lang ang akon mga pag-antos kag mga kalisod,
3 mas mabug-at pa ini sang sa balas sa baybayon.
Amo ina kon ngaa nagahambal ako sang mga pulong nga wala ko
ginahunahuna sing maayo.
4 Kay daw sa ginpana ako sang Makagagahom *nga Dios* sang
makahililo nga pana,*
kag ang hilo sini naglapta sa akon bilog nga lawas.
Ang makahaladlok nga mga pana sang Dios napuntirya sa akon.
5 *Wala bala ako sing kinamatarong sa pagreklamo*?
Bisan gani ang donkey kag baka nagaima† kon wala sing hilamon ukon
kumpay.
6 Ang tawo nagareklamo man kon wala sing asin ang iya pagkaon,
labi na kon ang iya ginakaon puti sang itlog.
7 Bisan ako wala sing gana sa pagkaon sina.

8 "O kuntani ihatag sang Dios ang akon ginapangayo.

* **6:4** *makahililo nga pana:* Ang punta sang pana ginatusmog sa hilo para makapatay dayon. † **6:5** *nagaima:* ukon, *nagainga*

Kuntani mabaton ko ang akon ginahandom.
9 Ang akon ginahandom amo nga patyon na lang ako kuntani sang Dios.
10 Kag kon matabo ini, malipayon gihapon ako,
kay sa pihak sang akon mga pag-antos wala ko gid ginsikway ang mga pulong sang Balaan *nga Dios*.

11 "Wala na ako sing kusog nga maglaom pa.
Wala na man ako sing may ginalauman pa, ngaa magpadayon pa ako sa pagkabuhi?
12 May kabakod bala ako pareho sa bato?
Saway bala ang akon lawas? *Indi!*
13 Wala ako sing kusog sa pagluwas sa akon kaugalingon.
Wala na ako sing tsansa nga magmadinalag-on pa.

14 "Bilang mga abyan kuntani mag-unong kamo sa akon pag-antos,
bisan *sa inyo pagtan-aw* ginsikway ko ang Makagagahom *nga Dios*.
15 Pero kamo nga ginakabig ko nga mga utod indi masaligan;
pareho kamo sa ililigan sang tubig nga nagaawas
16 kon mapun-an sang natunaw nga yelo kag snow,
17 kag nagamala sa tion sang tig-ilinit.
18 Kon mag-agi sa sapa ang grupo sang mga tawo nga nagapanglakaton,
wala sila sing tubig nga mainom didto,
gani pag-abot nila sa desierto nagakalamatay sila.
19 Ang mga negosyante nga taga-Tema kag taga-Sheba
nga nagapanglakaton nagalaom nga makainom sila sa sapa,
20 pero napaslawan sila. Naglaom sila nga may tubig didto,
pero pag-abot nila wala gali.
21 *Huo, pareho gid kamo sa sapa*.
Wala man kamo sing may mabulig sa akon.
Hinadlukan kamo sang makita ninyo ang akon makahaladlok nga kahimtangan.
22 Pero ngaa? Nangayo bala ako sa inyo sang regalo?
Nagpangabay bala ako sa inyo nga buligan ninyo ako halin sa inyo manggad,
23 ukon luwason ninyo ako sa kamot sang mapintas nga mga kaaway?
24 *Wala! Ang ginapangabay ko lang amo nga*
sugiran ninyo ako *sing husto nga sabat sa natabo sa akon*,
kag dayon mahipos na ako.
Paintiendiha ninyo ako, diin bala ako nakasala?
25 Wala kaso kon masakit ang inyo ginahambal basta matuod lang.
Pero ang inyo ginaakusar sa akon indi matuod, kag indi ninyo mapamatud-an.
26 Gusto ninyo nga tadlungon ang akon mga ginahambal,
kay para sa inyo ang akon ginahambal bilang desperado nga tawo wala sing pulos.
27 *Ngaa, matarong gid bala kamo*?
Mahimo gani ninyo nga ipaulipon ang isa ka ilo ukon ibaligya ang isa ka abyan!
28 Tuluka ninyo ako! Mabutig bala ako sa inyo?
29 Untati na ninyo ang inyo pag-akusar sa akon, kay wala ako sing sala.

30 Nagabutig bala ako? Indi bala ako makahibalo kon ano ang malain kag
indi?

7

1 "Ang kabuhi sang tawo diri sa kalibutan mabudlay gid;
pareho kabudlay sa adlaw-adlaw nga obra sang isa ka trabahador,
2 ukon pareho sa ulipon nga nagahandom nga maghapon na para
makapahuway na siya,
ukon pareho sa trabahador nga nagapaabot gid sang iya suweldo.
3 Pareho man sina ang akon kahimtangan.
Pila na ka bulan ang akon pag-antos nga wala man lang sing pulos.
Bisan gab-i nagaantos ako.
4 Kon maghigda ako kon gab-i nagahunahuna ako kon san-o pa mag-aga.
Kahinay sang paglakat sang mga inoras.
Nagabulubaliswa lang ako hasta sang kaagahon.
5 Ang akon lawas puno sang ulod kag kugan.
Nagabuluswang ang akon mga hubag kag naganana.

Nagpanawag si Job sa Dios

6 "Nagaligad ang akon mga inadlaw nga wala sing paglaom.
Nagaligad ini nga mas madasig pa sa lansadera* sang manughabol.†
7 Dumduma, *O Dios,* nga ang akon kabuhi pareho lang sa hangin *nga
nagalabay*,
kag indi na ako makaeksperiensya pa sang kalipay.
8 Makita mo pa ako subong pero sa ulihi indi na.
Kon mangita ka sa akon indi mo na ako makita.
9 Subong nga ang gal-om nagakadula kag indi na makita,
ang nagakapatay indi na magbalik pa.
10 Indi na siya makapuli sa iya balay,
kag malimtan na siya sang mga nakakilala sa iya.

11 "Gani indi mahimo nga maghipos lang ako; sugong gid ang akon
pamatyag.
Ihambal ko ang kalain sang akon buot.
12 Ngaa ginabantayan mo gid ako, *O Dios*?
Dragon bala ako sa dagat?
13 Kon gusto ko maghigda kag magpahuway para maghaganhagan ang
akon kasakit
14 ginapahadlok mo ako paagi sa mga damgo kag palanan-awon.
15 Gani maayo pa nga makuga na lang ako kag mapatay sang sa mabuhi sa
sining lawas nakon.
16 Ginakaugtan ko ang akon kabuhi.
Indi ko gusto nga mabuhi pa.
Pabay-i na lang ako, kay wala na sing pulos ang akon kabuhi.

17 "Ano gid bala ang tawo nga imo ginakabalak-an kag ginahatagan sang
importansya?
18 Kay ginausisa mo siya kada adlaw, kag ginatilawan sa tanan nga tion.
19 Pabay-i lang bala ako bisan dali lang.
20 Nakasala bala ako?

* **7:6** *lansadera:* sa English, *shuttle* † **7:6** *manughabol:* sa English, *weaver*

Ano nga sala ang nahimo ko sa imo, O Manugbantay sang tawo?
Ngaa ginapuntirya mo gid ako?
Mabug-at bala ako nga palas-anon sa imo?
21 Kon nakasala gid man ako, ngaa indi mo na lang ako pagpatawaron?
Sa indi madugay mapatay na ako, kag bisan pangitaon mo ako, indi mo na
ako makita pa.”

8

Naghambal si Bildad

1 Dayon nagsabat si Bildad nga taga-Shua,
2 “San-o ka bala mag-untat sa imo mga ginahambal?
Kagahod sa imo kag wala sing pulos ang imo mga ginahambal.
3 Indi puwede nga lubagon sang Makagagahom nga Dios ang hustisya ukon
tikuon ang husto.
4 Nakasala ang imo mga anak sa Dios, gani dapat lang nga silutan niya
sila.
5 Pero kon magdangop ka sa Makagagahom nga Dios kag magpakitluoy sa
iya,
6 kag magkabuhi nga matinlo kag matarong,
bisan karon dayon buligan ka niya
kag ibalik ang imo maayo nga kahimtangan.
7 Kag ang manggad nga mangin imo sa palaabuton
mas dako gid kon ikomparar sa manggad mo sang una.

8 “Pamangkuta bala ang nahauna nga mga henerasyon.
Hibalua kon ano ang natun-an* sang ila mga katigulangan.
9 Kay daw bag-o lang kita natawo kag diutay lang ang aton nahibaluan,
kag umalagi lamang kita sa kalibutan pareho sa landong nga wala
nagadugay.
10 Pamatii sila, kay tudluan ka nila sang ila nahibaluan.

11 “Indi mabuhi ang tanom nga nagatubo sa tubig kon wala sing tubig.
12 Mapatay ini gilayon samtang nagatubo pa lang kag indi pa talapson.
13 Pareho man sina ang dangatan sang tanan nga tawo nga nagatalikod sa
Dios.
Wala sing paglaom ang tawo nga indi diosnon.
14 Ang tanan nga ginasaligan niya matapok pareho sa lawa sang damang.
15 Kon sandigan niya, nagakabugto dayon;
kon uyatan niya, nagakahukas.
16 *Kon tan-awon daw maayo ang iya kahimtangan,*
pareho sa tanom nga nabunyagan sing maayo kag nasilakan sang
adlaw.
Nagatubo ini sa katamnan
17 kag nagapanggamot sing maayo sa mga bato.
18 Pero kon magabot na ini, wala na sing may magsapak sini.
19 Amo ina ang katapusan sang iya kabuhi,
kag may magatubo naman nga tanom sa duta nga iya gintubuan.

20 “Sa pagkamatuod, wala ginasikway sang Dios ang tawo nga wala sing
kasawayan ang iya kabuhi,

* **8:8** *natun-an:* ukon, *nadiskobrehan;* ukon, *naeksperiensyahan*

kag wala niya ginabuligan ang malain nga tawo.
21 Pakadlawon ka niya liwat, kag pahugyawon sa kalipay.
22 Pakahuy-an niya ang imo malain nga mga kaaway, kag laglagon ang
ila mga panimalay.”

9

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 “Huo, matuod inang ginasiling mo.
Pero paano makapamatuod ang tawo nga inosente siya sa atubangan
sang Dios?
3 Bisan baison pa niya ang Dios sa korte, wala siya sing may mahimo,
kay sa isa ka libo nga pamangkot sang Dios bisan isa indi niya masabat.
4 Maalam kag gamhanan gid ang Dios.
Sin-o bala ang nagkontra sa iya kag nagmadinalag-on?

5 “Sa wala sing paandam, ginauyog niya ang mga bukid kag nagakalatiphag
ini sa iya kaakig.
6 Ginapalinog niya ang duta halin sa pundasyon sini.
7 Sa iya lang pagmando, puwede nga indi magbutlak ang adlaw kag indi
magsiga ang mga bituon.
8 Siya lang ang nagahumlad sang kalangitan, kag siya lang ang
nagapauntat sang balod.
9 Siya ang nagtuga sang *mga grupo sang mga bituon nga ginatawag* Bear,
Orion, Pleades,
kag sang mga bituon sa south.
10 Nagahimo siya sang makatilingala nga mga butang kag mga milagro nga
indi matungkad kag indi maisip.
11 Kon maglabay siya sa akon, indi ko siya makita kag mabatyagan.
12 Kon may gusto siya nga kuhaon, wala sing may makapugong sa iya.
Sin-o bala ang makareklamo sa iya ginahimo?
13 Wala ginapunggan sang Dios ang iya kaakig.
Bisan ang mga kabulig sang *dragon nga si* Rahab nagaluhod sa
kahadlok sa iya.
14 Gani paano ko madepensahan ang akon kaugalingon sa Dios?
Ano ang ihambal ko para makipagbais sa iya?
15 Bisan inosente pa ako, indi ako makadepensa sang akon kaugalingon.
Ang mahimo ko lang amo ang pagpakitluoy sa *Dios nga* akon
Manughukom.
16 Bisan pangabayon ko siya nga mag-atubangay kami kag magsugot siya,
indi gihapon niya ako pagpamatian.
17 Kay ginapaantos niya ako nga daw sa ginasalakay sang bagyo,
kag ginadugangan niya ang akon mga kasakit sa wala sing rason.
18 Daw halos indi niya ako pagpaginhawaon sing maayo sa mga kasakit
nga ginapaantos niya sa akon.
19 Kon sa pakusog lang, makusog gid siya!
Kag kon sa akusaray, sin-o ang makaakusar sa iya?
20 Bisan inosente pa ako, sentensyahan gihapon ako nga silutan
tungod sang akon ginapanghambal *sa pagdepensa sa akon kaugalingon*.
21 Bisan wala sing kasawayan ang akon kabuhi, baliwala na ini sa akon.
Ginakaugtan ko ang akon kabuhi.

22 Kay amo man lang gihapon; pareho lang nga laglagon sang Dios ang
matarong kag ang malain.
23 Nagakadlaw lang siya kon mapatay gulpi ang matarong sa
kalamidad.
24 Gintugyan *niya* ang kalibutan sa mga malain.
Ginatabunan niya ang mata sang mga manughukom.
Kon indi siya ang nagahimo sini, ti sin-o pa abi?

25 "Kadasig magligad sang mga inadlaw sang akon kabuhi;
daw mas madasig pa sang sa manugdalagan.
Nagaligad ini nga wala gid sing kalipay.
26 Huo, kadasig magligad sang akon kabuhi;
pareho kadasig sang madasig nga sakayan ukon sang agila nga
nagasibad.
27 Bisan indi na ako magreklamo kag untatan ko na ang pagpangasubo, kag
magyuhom na ako,
28 mahadlok gihapon ako sa mga pag-antos nga mag-abot sa akon.
Kay nahibaluan ko nga indi niya ako pagkabigon nga inosente.
29 Sanglit ginakabig niya ako subong nga nakasala,
ano pa ang pulos sa pagpaninguha ko nga depensahan ang akon
kaugalingon?
30 Bisan pa habunan ko ang akon bilog nga lawas para mangin matinlo ako,
31 itum-oy niya gihapon ako sa *lunangon nga* buho,
agod bisan ang akon bayo mangil-aran sa akon.
32 Indi tawo ang Dios pareho sa akon,
gani indi ako makabais sa iya kag makaakusar sa iya sa korte.
33 Kuntani may makapatunga sa amon nga duha sa paghusay sa amon.
34 Kag mapauntat niya ang paghanot sang Dios sa akon, para indi na
ako mahadlok.
35 Dayon makahambal na ako sa iya nga wala sing kahadlok, pero sa karon
indi ko pa ini mahimo.

10

1 "Ginakangil-aran ko ang akon kabuhi,
gani pagusto ako sa pagreklamo.
Magahambal ako sa kalain sang akon buot.
2 Amo ini ang ihambal ko sa Dios:
'Indi ako paghusgari nga malain ako,
kundi pahibalua ako kon ano ang imo akusasyon kontra sa akon.
3 Nalipay ka bala sa pagpaantos sa akon?
Ngaa ginasikway mo ako nga imo ginhimo
kag ginapaburan mo ang mga padihot sang mga malain?
4 Ang pagtan-aw mo bala pareho sa pagtan-aw sang tawo?
5 Pareho lang bala kalip-ot ang imo kabuhi sa tawo?
6 Ti, ngaa nagadali ka gid sa pagpangita sa akon sang sala?
7 Nahibaluan mo nga wala ako sing sala,
pero sin-o ang makadepensa sa akon sa imo?

8 "'Ikaw ang nagporma kag naghimo sa akon, kag karon laglagon mo ako?

9 Dumduma nga ginporma mo ako halin sa duta,*
kag karon ibalik mo na ako sa duta?
10 Ikaw ang nagporma sa akon sa tiyan sang akon iloy,
nga daw pareho sa keso nga naporma halin sa gatas.
11 Ginporma mo ako nga may mga tul-an kag mga ugat kag ginputos sang
unod kag panit.
12 Ginhatagan mo ako sang kabuhi kag ginpakitaan sang kaayo,
kag gintipigan mo man ang akon kabuhi.
13 Pero karon nahibaluan ko nga ang matuod mo nga plano sa akon
14 amo nga bantayan mo ako kon makasala ako,
kag dayon indi mo ako pagpatawaron.
15 Nakasala man ako ukon wala, pareho lang nga kaluluoy ako.
Kay nahuy-an gid ako kag natam-an sa akon mga pag-antos.
16 Ginatinguhaan ko nga magbangon, pero ginatiid mo ako pareho sa leon
para laglagon.
Ginapakita mo ang imo gahom kontra sa akon.
17 Sige-sige ang imo pag-akusar sa akon,
kag nagadugang nga nagadugang ang imo kaakig sa akon.
Wala sing untat ang imo pagsalakay sa akon.

18 "'Ngaa bala gintugutan mo pa nga matawo ako?
Kuntani napatay na lang ako sa wala pa sing may nakakita sa akon.
19 Kuntani wala na lang ako matuga.
Napatay na lang kuntani ako sa tiyan *sang akon iloy*
kag pagkabun-ag ginlubong deretso.
20 Diutay na lang nga tion ang nabilin sa akon,
gani pabay-i na lang ako agod sa bisan malip-ot lang nga tion malipay
man ako
21 sa wala pa ako magkadto sa lugar nga masubo kag madulom, nga sa diin
indi na ako makabalik diri.
22 Puwerte gid kadulom didto; puro lang gab-i kag wala gid sang kasanag,
kag wala didto sing kahusayan.'"

11

Naghambal si Zofar

1 Dayon nagsabat si Zofar nga taga-Naama,
2 "Dapat lang nga masabat inang imo mga ginapanghambal.
Indi mapamatud-an nga inosente ka paagi lang sa pagwakal.
3 Indi mo kami mapahipos sa imo mga ginapanghambal nga wala sing
pulos.
Nagahunahuna ka bala nga indi ka namon pagsabdungon sa imo mga
pagyaguta?
4 Nagasiling ka nga husto ang imo pagpati kag matinlo ka sa atubangan
sang Dios.
5 Maayo kuntani nga maghambal ang Dios sa imo
6 kag sugiran ka niya sang mga butang nga wala mo pa mahibaluan.
May mga butang nga nahibaluan mo na kag may mga butang nga wala pa.
Nahibaluan mo na bala nga ang silot sang Dios sa imo kulang pa sa
nagakabagay sa imo?
7 Matungkad mo bala ang tanan parte sa Makagagahom nga Dios?

* **10:9** *ginporma...duta:* ukon, *ginporma mo ako pareho sa pagporma sang lunang.*

8-9 Mas mataas pa ini sang sa langit kag mas madalom pa sang sa lugar
sang mga patay.
Malapad pa ini sang sa kalibutan kag mas masangkad pa sang sa dagat.
Ti, maabot bala ini sang imo hunahuna?

10 "Halimbawa, dakpon ka sang Dios kag dal-on sa korte kag dayon
prisohon,
sin-o ang makapugong sa iya?
11 Nahibaluan gid niya kon sin-o ang dayaon nga mga tawo
kag nakita niya ang ila kalautan.
12 Daw imposible na sa isa ka buang-buang nga magmaalamon,
subong nga imposible sa talunon nga donkey nga magbata sing tawo.*

13 "*Job*, kon maghinulsol ka lang kag magdangop sa Dios,
14 kag indi ka na magpakasala kag indi mo pagtugutan ang imo
panimalay sa pagpakasala,
15 sigurado gid nga indi ka na mahuya kag magakabuhi ka nga mabakod
kag wala sing ginakahadlukan.
16 Dayon malipatan mo na ang imo mga kasakit,
nga daw sa tubig lang ini nga naglabay.
17 Kag ang imo kabuhi mangin masanag pa sang sa silak sang adlaw sa udto.
Ang kadulom sang imo kabuhi magasanag pareho sa kaagahon.
18 Magakabuhi ka nga mabakod tungod kay may paglaom ka.
Protektaran ka *sang Dios* kag magapahuway nga wala sing
ginakahadlukan.
19 Magahigda ka nga wala sing may nagapahadlok sa imo,
kag madamo ang magapangayo sang bulig sa imo.
20 Pero ang mga malain mapaslawan, kag wala na sing mapalagyuhan pa,
kag ang ila lang paglaom amo ang kamatayon."

12

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Nagahunahuna kamo nga kamo lang ang maalam
kag wala na sing may mabilin pa nga maalam kon mapatay na kamo.
3 Pero maalam man ako pareho sa inyo; indi kamo labaw sa akon.
Nahibaluan ko man ining tanan nga inyo ginsiling.
4 Nangin kaladlawan ako sa akon mga abyan bisan matarong ako kag wala
sing kasawayan,
kag bisan ginasabat sadto sang Dios ang akon mga pangamuyo.
5 Ang mga tawo *nga pareho sa akon* nga nagaantos kag daw sa matumba na,
ginainsulto sang mga tawo nga nagapatawhay-tawhay lang.
6 Pero ang mga tulisan kag ang mga tawo nga nagapaakig sa Dios
nagakabuhi nga malinong
bisan ang ila ikasarang amo ang ila ginapakadios.*

7-8 "Magtuon ka bala sa bisan ano nga klase sang sapat—
ang nagalakat, ang nagalupad, ang nagakamang, kag ang nagalangoy.
9 Kay tanan sila nakahibalo sining ginhimo sang GINOO.

* **11:12** *tawo:* ukon, *anta na nga donkey ginhimo lang sang ila mga kamot*
* **12:6** *bisan...ginapakadios:* ukon, *bisan ang ila dios-dios*

10 Ara sa iya kamot ang kabuhi ukon ang ginhawa sang tanan nga
tinuga, pati sang tawo.
11 Kon ang dila sang tawo makahibalo kon ano ang manamit ukon indi
manamit nga pagkaon,
ang dulunggan sang tawo makahibalo man kon ano ang maayo ukon
malain nga mga pulong.
12 Madamo sing nahibaluan ang tigulang nga tawo,
kay samtang nagalawig ang iya kabuhi, nagadamo pa gid ang iya
nahibaluan.

13 "Pero ang Dios indi lamang may kaalam kundi may gahom pa,
kag sa iya lang ang *matuod nga* pag-intiendi kon ano ang dapat himuon.
14 Wala sing may makakay-o sa iya ginaguba,
kag wala sing may makahilway sa iya ginapriso.
15 Kon punggan niya ang ulan, nagamala ang duta,
kag kon pabay-an niya ang ulan, nagabaha kag nagakahalitan ang
duta.
16 Makusog siya kag madinalag-on,
kag ara sa idalom sang iya gahom ang nagapangdaya kag ang
ginadayaan.
17 Ginadula niya ang kaalam sang mga manuglaygay,
kag ginapabuang niya ang mga manughukom.
18 Ginapahalin niya ang mga hari sa ila trono kag ginapabihag.
19 Ginakuha niya ang mga pari kag ang mga tawo sa ila gamhanan nga
posisyon.
20 Ginapahipos niya ang mga ginasaligan nga mga manuglaygay,
kag ginakuha niya ang husto nga pag-intiendi sang mga tigulang.
21 Ginainsulto niya ang dungganon nga mga tawo,
kag ginakuhaan niya sang gahom ang gamhanan nga mga tawo.
22 Ginapahayag niya ang mga sekreto,
kag ginapasanag ang madulom.
23 Ginapagamhanan niya kag ginapasangkad ang mga nasyon,
pero ginapierdi man niya ini kag ginalaglag.
24 Ginahimo niya nga mga buang-buang ang *ila* mga pangulo,
kag ginapatalang-talang sila sa kamingawan.
25 Nagapangapkap sila sa madulom kag nagaduling-duling pareho sa
hubog.

13

1 "Nakita kag nabatian ko ang tanan *nga ginsiling ninyo*,
kag naintiendihan ko ini.
2 Kon ano ang inyo nahibaluan, nahibaluan ko man;
indi kamo labaw sa akon.
3 Pero indi ako magpakigbais sa inyo sang akon kaso
kundi sa Dios nga Makagagahom.
4 Kay ginatinguhaan ninyo nga bulngon ako sing mga binutig.
Tanan kamo pareho sa doktor nga wala sing pulos.
5 Mas maayo pa nga maghipos na lang kamo tanan.
Amo ina ang pinakamaayo ninyo nga himuon.

6 "Palihog pamatii ninyo ang akon mga rason.

7 Ginadepensahan bala ninyo ang Dios sa inyo nga pagbinutig?
8 Ginaapinan bala ninyo siya, nga daw sa ginadepensahan ninyo sa korte?
9 Kon usisaon kamo sang Dios, may maayo ayhan siya nga makita sa inyo?
Indi kamo maghunahuna nga madayaan ninyo siya pareho sang inyo pagdaya sa mga tawo.
10 Sigurado gid nga sabdungon kamo sang Dios bisan ginaapinan pa ninyo siya.
11 Wala bala kamo mahadlok sa iya gahom?
12 Ang inyo mga hulubaton wala sing pulos pareho sa abo;
ang inyo mga rason kapigaw pareho sa kolon.

13 "Hipos kamo samtang nagahambal ako,
kag pabay-i lang ninyo ako bisan ano ang matabo sa akon.
14 Handa ako sa pagtaya sang akon kabuhi.
15 Sigurado nga patyon ako sang Dios; wala na ako sing paglaom.*
Pero sa gihapon depensahan ko ang akon kaugalingon sa iya atubangan.
16 Basi pa lang paagi sini maluwas ako,
kay ang tawo nga indi diosnon indi gid makapalapit sa iya atubangan.

17 "Pamatii sing maayo ang akon mga ginahambal.
18 Karon nga preparado na ako sa pagdepensa sang akon kaugalingon,
nahibaluan ko nga ideklarar ako nga inosente.
19 Sin-o bala ang makaakusar sa akon nga nakasala ako?
Kon may ara gid man, mahipos na ako kag mapatay.

20 "O Dios, ihatag ining duha ka butang sa akon
kag indi na ako magpanago sa imo:
21 untati na ang pagpaantos mo sa akon,
kag indi na ako pagpahadluka sa imo makahaladlok nga ginahimo sa akon.
22 Karon, maghambal ka sa akon kag sabton ko ikaw,
ukon ako ang maghambal sa imo kag sabton mo ako.
23 Ano bala nga sala ang akon nahimo?
Ipakita sa akon ang akon mga paglapas kag mga sala.
24 Ngaa bala nagalikaw ka sa akon,
kag ginakabig mo ako nga imo kaaway?
25 Ngaa ginapahadlok kag ginalagas mo ako?
Pareho man lang ako sa dagami ukon sa dahon nga ginapalid sang hangin.
26 Nagasulat ka sang masakit nga mga akusasyon kontra sa akon,
kag ginapabayad mo ako sa mga sala nga nahimo ko sang bataon pa ako.
27 *Daw pareho lang nga* ginakadenahan mo ang akon mga tiil.
Ginabantayan mo ang tagsa ko ka tikang,
kag ginasunod mo ang agi sang akon mga tiil.
28 Gani pareho ako sa gabok nga butang nga nagakadunot ukon pareho sa bayo nga ginaut-ot sang sapat-sapat.

* **13:15** *Sigurado...paglaom:* ukon, *Bisan patyon gid man ako sang Dios, magasalig gihapon ako sa iya.*

14

1 “Kami nga mga tawo malip-ot lang ang amon kabuhi,
kag madamo kami sang kalisod.
2 Pareho kami sa bulak nga nagabuskad kag sa indi madugay nagakalaya,
ukon pareho sa landong nga nagakadula gilayon.
3 Ti ngaa ginabantayan mo gid ang tawo, *GINOO*?
Gusto mo pa siya* nga hukman.
4 May tawo bala nga makakabuhi nga matinlo gid? Wala!
Kay ang tanan natawo nga mahigko.
5 Ginpat-od mo na kon ano kalawig ang kabuhi sang tawo.
Kag indi siya makapasobra sa tion nga gintalana mo sa iya.
6 Gani indi na lang paghingabuta ang tawo,
pabay-i na lang siya para makapatawhay man siya
pareho sa isa ka trabahador pagkatapos sang obra.

7 “Kon utdon ang isa ka kahoy, may tsansa pa nga mabuhi ini kag magtubo
liwat.
8 Bisan patay na ang puno sini kag gulang na ang mga gamot,
9 kon matubigan magapanalingsing pa ini pareho sa isa ka bag-o nga
tanom.
10 Pero kon ang tawo ang mapatay, madula na ang tanan niya nga kusog.
Pagkabugto sang iya ginhawa amo na ina ang iya katapusan.
11 Subong nga nagabuhin ang tubig sa dagat kag nagahubas ang suba,
12 ang tawo nagakapatay,
kag indi na siya makabangon ukon makabugtaw sa iya pagkatulog
samtang may kalangitan pa.

13 “*O GINOO*, kabay pa kuntani nga taguon mo na lang ako sa lugar sang mga
patay hasta madula ang imo kaakig,
kag magtalana ka sang tion nga dumdumon mo ako didto.
14 Kon mapatay ang tawo mabuhi pa bala siya liwat?
Ti batason ko ang bilog nga tiyempo sang akon pag-antos hasta
mag-abot ang tion nga matapos ini.
15 Sa tion nga magpanawag ka sa akon, *GINOO*, magasabat ako.
Handumon mo ako nga imo tinuga.
16 Bisan sa sina nga tion bantayan mo ang akon mga ginahimo,
pero indi mo na pagdumdumon pa ang akon sala.
17 Daw pareho lang nga isulod mo ini sa bag para matabunan kag indi mo
na makita pa.
18 Pero subong nga nagakatiphag ang bukid kag nagakahulog ang bato
halin sa banglid,
19 kag subong man nga nagatais ang bato sa padayon nga pag-ilig sang
tubig
kag nagaab-ab ang duta tungod sa madamol nga ulan,
ginaguba mo ang paglaom sang tawo.
20 Ginadaog mo siya permi kag nagakapatay siya,
kag ginabag-o mo ang iya hitsura kon magtaliwan na siya.
21 Indi siya makahibalo kon ang iya mga anak ginapadunggan ukon
ginapakanubo.

* **14:3** *siya:* Amo ini sa Septuagint, Latin Vulgate, kag Syriac. Sa Hebreo, *ako.*

22 Ang nabatyagan lang niya amo ang iya kaugalingon nga kasakit kag
kasubo.”

15

Naghambal si Elifaz

1 Dayon nagsabat si Elifaz nga taga-Teman,
2 “*Job,* ang maalam nga tawo wala nagahambal sing wala sing pulos.
3 Wala siya nagapakigbais sa wala sing pulos nga mga pulong.
4 Pero ang imo ya mga ginapanghambal makatulod sa tawo
nga indi na magtahod kag magpangalagad sa Dios.
5 Ang imo mga ginapanghambal bunga sang imo kalautan.
Kag ginadayaan mo ang iban paagi sa imo mga pulong.
6 Indi na kinahanglan nga hukman ko pa ikaw.
Ang imo mismo ginapanghambal amo ang nagapamatuod kontra sa
imo.
7 Nagahunahuna ka bala nga ikaw ang una nga natawo?
Natawo ka na bala antes gintuga ang mga bukid?
8 Nabatian mo na bala ang mga plano sang Dios?
Ikaw lang bala ang maalam?
9 Ano bala ang imo nahibaluan nga wala man namon nahibaluan?
Ano bala ang imo naintiendihan nga wala man namon naintiendihan?
10 Nakatuon kami sa mga tawo nga tigulang na,
mas tigulang pa sa imo amay!
11 Ginhambalan ka namon sang mga pulong nga halin sa Dios
nga makapabaskog kag makapalipay sa imo.
Kulang pa bala ina?
12 Ngaa nagapadala ka sa imo balatyagon?
Ano bala ang nagpabulag sa imo *sa kamatuoran*
13 nga nangakig ka gid sa Dios
kag naghambal sinang malain nga mga pulong kontra sa iya?
14 Mahimo bala sang tawo nga magkabuhi nga matinlo kag matarong?
15 Wala gani nagasalig ang Dios sa iya mga anghel!
Kon ining langitnon nga mga tinuga* indi gani matinlo sa iya panulok,
16 ang tawo pa ayhan, nga malain kag makasasala,
kag ginauhaw sa paghimo sang malain?

17 “*Job,* pamatii ako.
Sugiran ko ikaw kag paathagan sang akon naeksperiensyahan.
18 Makasugid man parte sini ang maalamon nga mga tawo
nga nakatuon sa ila mga katigulangan.
19 *Mga maalamon gid sila,*
kay sila lang ang nagapanag-iya sang ila duta,
kag wala sing mga taga-iban nga lugar nga nagsakop sa ila.

20 “Ang malain nga tawo nagaantos sa bilog niya nga kabuhi.
21 Permi siya ginakulbaan, kag bisan sa tion nga wala sing katalagman
ginakulbaan siya
nga basi salakayon siya sang mga tulisan.
22 Nahadlok siya magkadto sa dulom kay basi patyon siya.

* **15:15** *ining langitnon nga mga tinuga:* sa literal, *ang langit*

23 Nagatalang-talang siya sa pagpangita sang pagkaon bisan diin.†
Nahibaluan niya nga malapit na siya mapatay.‡
24 Puwerte ang iya kakulba, pareho sa hari nga manugsalakay sa
inaway.
25 *Nagakatabo ini sa iya,* tungod nagarebelde siya§ sa Dios nga
Makagagahom kag nagabato sa iya.
26 Daw pareho lang nga nagauyat siya sang mabakod nga taming
kag gusto gid nga kontrahon ang Dios.
27 Bisan manggaranon kag matambok siya subong,
28 magaestar siya sa guba nga mga banwa,
sa mga balay nga wala sing may nagaestar kag daw sa marumpag na.
29 Indi na siya padayon nga magamanggaranon.
Ang iya manggad indi magdugay, kag ang iya pagkabutang indi
magdamo sa duta.
30 Indi siya makapalagyo sa kalaglagan.*
Mangin pareho siya sa kahoy nga ang mga salingsing sini masunog.
Madula ang tanan niya nga pagkabutang sa isa lang ka paghuyop sang Dios.
31 Indi niya pagdayaan ang iya kaugalingon paagi sa pagsalig sa mga
butang nga wala sing pulos,
kay wala gid siya sing may makuha sa sini.
32 Sa wala pa mag-abot ang iya tion, mabaton niya ang iya silot
kag indi na siya mag-uswag pa.†
33 Mangin pareho siya sa ubas nga nagakapulak ang iya hilaw nga mga
bunga,
ukon pareho sa kahoy nga olibo nga nagakapulak ang iya mga bulak.
34 Kay ang mga indi diosnon magakalamatay nga wala sing mga kaliwat.
Kag magakalasunog ang mga balay nga ginpatindog nila paagi sa
pagpanguwarta.
35 Nagahunahuna sila permi sa pagpanggamo, paghimo sang malain, kag
pagpangdaya.”

16

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 “Nabatian ko na ina sang una pa.
Imbes nga lipayon ninyo ako, ginapasubo pa gani ninyo ako tapat.
3 Indi na bala kamo mag-untat sa paghambal sing wala sing pulos?
Ano gid bala ang nagatublag sa inyo nga sagi kamo ka bais sa akon?
4 Kon kamo sa akon lugar, makahambal man ako pareho sa inyo
ginahambal sa akon.
Waswasan ko man kamo hambal kag magalungo-lungo sang akon ulo
sa inyo.
5 *Pero indi ko ina paghimuon. Sa baylo,* mahambal ako sang mga pulong
nga makapabaskog kag makalipay sa inyo.
6 Pero sa karon, ang akon kasakit nagapadayon bisan ano pa ang akon
ihambal.

---

† **15:23** *Nagatalang-talang...bisan diin:* ukon, *Natigana siya nga pagkaon para sa uwak.* ‡ **15:23** *malapit na siya mapatay:* sa literal, *malapit na ang adlaw sang kadulom* § **15:25** *nagarebelde siya:* sa literal, *nagaumol siya sang iya kamot* * **15:30** *kalaglagan:* sa literal, *kadulom* † **15:32** *indi na siya mag-uswag pa:* sa literal, *ang iya mga sanga indi na pagtubuan sang mga dahon.*

Kag kon maghipos man ako indi gihapon ini madula.

7 "*O Dios,* ginpakapuyan mo ako.
Ginlaglag mo ang bilog ko nga panimalay.
8 Ginpakurinot* mo ako; puwerte na sa akon kaniwang,
kag suno sa iban ini nagapamatuod nga nakasala ako.
9 Sa imo kaakig, *O Dios,* ginsalakay mo ako.
Daw pareho ka sa mabangis nga sapat nga naggus-ab sang akon unod.
Ginpabagrutan mo ako sang imo ngipon
kag gintulok sang masakit nga daw sa kaaway mo ako.

10 "Ginyaguta kag ginkadlawan ako sang mga tawo.
Gintampa nila ako sa guya sa pag-insulto sa akon.
Nag-isa sila kontra sa akon.
11 Gintugyan ako sang Dios sa kamot sang malain kag makasasala nga mga
tawo.
12 Maayo ang akon kahimtangan sadto, pero ginlaglag niya ako.
Daw sa ginkuga niya ako kag gindugmok.
Ginhimo niya ako nga iya iliguon.
13 Ginlibutan ako sang iya mga manugpana,
kag ginpana nga wala sing luoy-luoy.
Natuhog ang akon batobato,
kag nag-awas ang akon apdo sa duta.
14 Wala untat ang pagpilas niya sa akon;
daw isa siya ka soldado nga nagasalakay sa akon.
15 Nagasuksok ako sang sako
kag nagapungko sa duta *sa pagpangasubo*.
16 Nagapalamula ang akon guya sa sobra nga hibi
kag nagapalamarok ang akon mata.
17 Wala gid ako sang may nahimo nga sala,
kag sinsero gid ako sa akon pagpangamuyo.

18 "Pareho ako sa tawo nga ginpatay nga nagapangabay sa duta
nga indi pagtabunan ang iya dugo sa wala pa niya maangkon ang
hustisya.
19 Bisan karon ang akon saksi† ara sa langit.
Siya ang magasiling nga wala ako sing sala.
20 Ang akon mga abyan nagainsulto sa akon,
pero nagahibi ako sa Dios *sa pagpangayo sang bulig*.
21 Ang akon saksi amo ang magapakitluoy sa Dios para sa akon
pareho sa isa ka tawo nga nagapakitluoy para sa iya abyan.
22 Kay sa indi madugay magataliwan na ako kag indi na magbalik.

17

1 Madali na lang ako mapatay; daw sa mabugto na ang akon ginhawa.
Handa na ang lulubngan para sa akon.
2 Ginalibutan ako sang mga manug-insulto.
Bulgar gid ang ila pag-insulto sa akon.

3 "*O Dios,* buligi ako nga mahilway ako.

* **16:8** *Ginpakurinot:* ukon, *Gindakop* † **16:19** *saksi:* Posible isa ka langitnon nga tinuga.

Wala na sang iban nga makabulig sa akon kundi ikaw lang.
4 Ginlipdan mo ang panghunahuna sang akon mga abyan para indi sila
makaintiendi.
Gani indi sila pagtuguti nga magmadinalag-on *sa ila nga pag-akusar sa
akon*.
5 Pareho sila sa tawo nga nagaluib sa iya mga abyan para makakuwarta,
nga amo ang kabangdanan sang pag-antos* sang iya kabataan.

6 "Ginhimo ako sang Dios nga kaladlawan sang mga tawo,
kag ginaduplaan nila ako sa guya.
7 Nagapalangdulom na ang akon panulok sa kasubo;
daw kalag na ako kaniwang.
8 Ang mga tawo nga *nagakabig sang ila kaugalingon nga* matarong
nagakatingala sa sining natabo sa akon.
Ginapakamalaot nila ako subong sa isa ka indi diosnon nga tawo.
9 *Para sa ila* ang matarong nga tawo mabakod sa iya nga pagkabuhi
kag nagabaskog pa gid.

10 "Pero ginahangkat ko sila sa pag-usisa liwat sa akon.
Sigurado nga masapwan ko nga wala sing bisan isa sa ila nga
nakaintiendi.
11 Madali na lang matapos ang akon mga inadlaw.
Napaslawan ang akon mga plano kag mga handom.
12 Pero nagasiling sila nga basi mangin maayo man ang akon kahimtangan
sa palaabuton.
Siling nila, 'Sa pihak sang kadulom may magaabot nga kasanag.'
13 Kon maglaom gid man ako, ang akon lauman amo ang makaestar na sa
lugar sang mga patay.
Gusto ko na iplastar ang akon hiligdaan sa sining madulom nga lugar.
14 Kabigon ko na ang lulubngan nga akon amay,
kag kabigon ko ang mga ulod *nga magaut-ot sa akon* nga akon iloy kag
mga utod nga babayi.
15 May paglaom pa bala ako? Sin-o ang makasiling nga may paglaom pa
ako?
16 Ang akon paglaom magaupod sa akon sa lugar sang mga patay.
Magaupod kami didto sa idalom sang duta."

18

Naghambal si Bildad

1 Dayon nagsabat si Bildad nga taga-Shua,
2 "*Job,* san-o mo pa bala untatan inang imo ginapanghambal?
Kay-uha bala ang imo ginapanghambal kag maestorya kami sa imo.
3 Ginakabig mo bala kami nga pareho sa mga baka nga wala sing
pag-intiendi?
4 Ginahalitan mo lang ang imo kaugalingon sa imo kaakig.
Nagahunahuna ka bala nga tungod lang sa imo,
pabay-an *sang Dios* ang kalibutan
ukon sayluhon *niya* ang mga bato sa ila sini nahamtangan?

5 "Sa pagkamatuod, ang malain nga tawo sigurado gid nga mapatay.

* **17:5** *pag-antos:* sa literal, *pagkabulag*

Pareho siya sang suga nga indi na magsiga.
6 Mangin madulom ang iya tolda kay mapatay ang suga sa iya tupad.
7 Sang una sigurado ang iya mga tikang,
pero subong nagakatumba na siya.
Ang iya mismo padihot amo ang nagalaglag sa iya.
8 Siya mismo ang naglakat pakadto sa siod, kag nasiod siya.
9 Indi na makahalin ang iya tiil.
10 Ginbutang ini nga siod sa iya alagyan,
kag natago ini sa duta.
11 Nalibutan siya sang mga butang nga nagapahadlok sa iya
kag daw sa nagalagas ini sa iya.
12 Ang kalamidad *daw sa* gutom nga tawo nga gusto maglamon sa iya.
Ang kalaglagan handa sa paglaglag sa iya.
13 Ang iya panit ginaut-ot sang makamamatay nga balatian
kag nagakadunot ang iya mga tiil kag kamot.
14 Ginapahalin siya sa iya elistaran* nga nagaprotektar sa iya,
kag ginadala siya sa makahaladlok nga hari.†
15 Madula ang iya elistaran tungod masunog ini sang nagadabadaba nga asupre.
16 Mangin pareho siya sang kahoy nga malaya ang mga gamot kag mga sanga sini.
17 Wala na sing may magdumdom sa iya diri sa kalibutan. Kalimtan na gid siya.
18 Tabugon siya sa sining kalibutan nga masanag
pakadto sa *lugar sang mga patay nga* madulom.
19 Wala siya sing mga anak ukon mga kaliwat,
kag wala gid sing may mabilin nga buhi sa iya pamilya.‡
20 Ang mga tawo sa bisan diin nga lugar§
nagakatingala kag nagakahadlukan sa natabo sa iya.
21 Matuod gid nga amo ina ang dangatan sang malain nga tawo, nga wala nagakilala sa Dios.”

19

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 “Hasta san-o pa ninyo ako paantuson kag sakiton sa inyo mga ginapanghambal?
3 Pila na ka beses* nga ginainsulto ninyo ako.
Wala kamo mahuya sa pagpakalain sa akon.
4 Kon nakasala gid man ako, akon na ina problema.
5 Nagahunahuna kamo nga matarong kamo sang sa akon,
kag ginakabig ninyo ang akon pag-antos nga pamatuod nga nakasala ako.
6 Pero ang Dios ang naghimo sini sa akon.
Siya ang nagbutang sang siod sa akon palibot.

7 “Nagapanawag ako sa pagpangayo sang bulig,

* **18:14** *elistaran:* sa literal, *tolda* † **18:14** *makahaladlok nga hari:* siguro ang buot silingon, *ang kamatayon* ‡ **18:19** *pamilya:* ukon, *banwa* § **18:20** *sa bisan diin nga lugar:* sa literal, *sa east kag sa west* * **19:3** *Pila na ka beses:* sa literal, *Napulo ka beses*

pero wala sing may nagasabat sa akon.
Nagapangayo ako sang hustisya,
pero wala sing may nagahatag sini sa akon.
8 Ginbalabagan sang Dios ang akon alagyan para indi ako makaagi.
Gintabunan niya sang kadulom ang akon alagyan.
9 Ginkuha niya ang akon kadungganan kag maayo nga reputasyon.
10 Ginapaantos niya ako bisan diin ako magliso hasta nga daw sa
mapatay na ako.
Ginkuha niya ang akon paglaom nga daw sa kahoy nga gin-gabot.
11 Puwerte gid ang iya kaakig sa akon,
kag ginakabig niya ako nga isa sa iya mga kaaway.
12 *Daw pareho lang nga* ginpadal-an niya ako sang mga soldado sa
pagsalakay sa akon.
Ginapalibutan nila ako sa akon tolda.

13 "Ginpapalagyo niya sa akon ang akon mga paryente.†
Ang akon mga kilala malayo na sa akon.
14 Wala na ang mga tawo nga malapit sa akon.
Ginkalimtan na ako sang akon mga kilala.
15 Ginkabig ako sang akon mga bisita kag kabulig nga mga babayi nga
estranghero.
Ang pagtan-aw nila sa akon taga-iban nga lugar.
16 Kon magtawag ako sa akon suluguon, wala gid siya nagasabat,
bisan pa nga nagapakitluoy ako sa iya.
17 Nabahuan sang akon ginhawa ang akon asawa,
kag nangil-aran sa akon ang akon mga utod nga lalaki.
18 Bisan ang magagmay nga mga bata nagainsulto sa akon.
Kon makita nila ako,‡ ginakadlawan nila ako.
19 Ang tanan nga suod ko nga abyan nangil-aran sa akon.
Gintalikdan ako sang akon mga ginahigugma.
20 Daw sa tul-an na lang ako nga naputos sang panit,
kag daw halos mapatay na ako.

21 "Maluoy kamo mga abyan ko.
Kaluoyi ninyo ako, kay ginapaantos ako sang Dios.
22 Ngaa ginahingabot ninyo ako pareho sang ginahimo sang Dios sa akon?
Indi pa bala tuman ang inyo pagpaantos sa akon?
23 Maayo kuntani kon ginsulat ang mga ginpanghambal ko sa isa ka libro,
24 *ukon* gin-inggreb sing maayo sa bato para indi mapanas hasta san-o.

25 "Pero nahibaluan ko nga buhi ang akon manug-apin,§
kag sa ulihi magaabot siya sa duta *sa pag-apin sa akon*.
26 Kon madunot na ang akon panit kag maghalin na ako sa akon lawas,
makita ko ang Dios.*
27 Makita ko siya mismo sang akon mga mata,
kag indi na siya mangin iban sa akon.
Dako gid ang akon handom nga makita siya.

† **19:13** *mga paryente:* ukon, *mga utod* ‡ **19:18** *Kon makita nila ako:* ukon, *Kon magtindog ako sa paghambal* § **19:25** *manug-apin:* ukon, *manluluwas;* ukon, *manugdepensa* * **19:26** Ukon, *Samtang ara pa ako sa akon lawas, makita ko ang Dios bisan pa nga nagakadunot ang akon panit tungod sa akon balatian.*

28 “Kon padayunon ninyo ang pag-akusar sa akon nga nagaantos ako
tungod sa akon sala,
29 magaabot gid sa inyo ang makahaladlok nga silot† *sang Dios*.
Huo, silutan gid niya kamo tungod sa iya kaakig.
Dayon mahibaluan ninyo nga ginasentensyahan kamo *sang Dios*.”

20

Naghambal si Zofar

1 Dayon nagsabat si Zofar nga taga-Naama,
2 “Kinahanglan nga magsabat ako kay indi ako mapahamtang.
3 Ginsabdong mo ako nga may pag-insulto,
kag karon may nagatulod sa akon panghunahuna nga magsabat ako sa
imo.
4 Sigurado gid nga nahibaluan mo nga halin pa sang una, umpisa sang
pagtuga sa tawo sa kalibutan,
5 ang kalipay sang malain nga mga tawo umalagi lang.
Huo, wala nagadugay ang kalipay sang mga tawo nga indi diosnon.
6 Bisan puwerte ang iya pagkamatinaas-taason,
nga daw lambot na ini sa mga panganod ukon sa langit,
7 madula siya hasta san-o pareho sang iya tai.
Ang mga nakakilala sa iya, mamangkot kon diin na siya.
8 Madula siya pareho sang damgo ukon sang palanan-awon sa
kagab-ihon,
kag indi na gid siya makita.
9 Indi na siya makita sang nakakilala sa iya,
kag madula siya sa lugar nga iya anay ginaestaran.
10 Ang iya mga anak amo ang magabayad sa mga imol sa iya mga kinawat
sa ila.
11 Mapatay siya kag ilubong nga bataon kag makusog pa.

12 “Ang paghimo sang kalautan pareho sa pagkaon nga matam-is sa iya
baba,
13 kag ginaugom niya ini sing malawig para masaboran gid niya.
14 Pero pag-abot sini sa iya tiyan mangin mapait ini
kag magahilo sa iya pareho sa dalit sang man-og.
15 Isuka niya pareho sa pagkaon ang manggad nga iya ginkawat.
Bisan ara na ini sa iya tiyan ipasuka ini sang Dios sa iya.
16 Magasuyop siya sang dalit sang mga man-og nga amo ang magapatay sa
iya.
17 Indi na niya matilawan ang bugana nga lana, gatas kag honey,
nga daw sa sapa ukon suba nga nagailig.
18 Indi siya makabaton sing balos sa iya pagpangabudlay.
Indi siya makapangalipay sa iya manggad.
19 Kay gindaogdaog niya ang mga imol kag ginpabay-an niya sila nga
pigado.
Gin-agaw niya ang mga balay nga indi iya.
20 Wala siya nagakaayawan sa iya pagkadalok.
Ang tanan nga magustuhan niya indi makaluwas sa iya.
21 Pero wala na sing may mabilin sa iya nga iya makaon,
kay ang iya manggad madula.

† **19:29** *silot:* sa literal, *espada*

22 Sa iya kabuganaan, magaabot sa iya ang kalisod.
Puwerte gid nga pag-antos ang magaabot sa iya.
23 Kon mabusog na niya ang iya kaugalingon,
ipaagom sang Dios sa iya ang iya puwerte nga kaakig,
kag paulanan siya sang silot.
24 Bisan makapalagyo man siya sa salsalon nga armas,
matuhog gihapon siya sang saway nga pana.
25 Matuhog ang iya apdo, kag magalapos ang pana sa iya lawas.
Magaabot sa iya ang kahadlok.
26 Madula ang iya manggad sa kadudulman.
Sunugon siya kag ang tanan nga nabilin sa iya elistaran*
sang kalayo nga indi tawo ang nagpasiga.
27 Ipahayag sang langit ang iya sala
kag magasaksi ang duta kontra sa iya.
28 Pagaanuron sang baha ang iya balay
sa adlaw nga ipaagom sang Dios ang iya kaakig.
29 Amo ina ang kapalaran sang malain nga tawo
nga gintalana sang Dios para sa iya.”

21

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 “Pamatii ninyo ako sing maayo para mapalipay man ninyo ako.
3 Pamati kamo samtang nagahambal ako,
kag kon makatapos na gani ako, yagutaa gihapon *ninyo ako kon gusto ninyo*.
4 Ang akon reklamo indi kontra sa tawo *kundi sa Dios*.
Amo ini ang rason kon ngaa dali ako mangakig.
5 Tan-awa bala ninyo ako kag makapanabon gid kamo sang inyo kamot sa inyo baba sa katingala,
nga indi makapati *sa natabo sa akon*.
6 Kon hunahunaon ko ang mga nagakatabo sa akon, nagakurog ako sa kahadlok.

7 “Ngaa padayon nga nagakabuhi ang mga malain?
Nagatigulang pa sila kag nagamauswagon.
8 Kag makita pa nila ang pagdako sang ila mga anak kag mga apo.
9 Nagaestar pa sila sa ila mga balay nga wala sing katalagman kag wala sing may ginakahadlukan.
Kag wala sila ginasilutan sang Dios.
10 Wala nagakapalyar sa pagpamata ang ila mga baka,
kag wala ini nagakahulugan.
11 Ang ila mga bata madamo pareho sa mga karnero.* Nagasinaot sila,
12 nagakinanta, kag nagakinalipay sa tukar sang tamborin, arpa kag plawta.
13 Nagakabuhi sila nga mainuswagon kag nagakalamatay nga malinong.
14 Pero nagasiling sila sa Dios, ‘Pabay-i lang kami!
Wala kami nagahandom nga mahibaluan ang imo mga pamaagi.

* **20:26** *elistaran:* sa literal, *tolda bata nga daw sa mga karnero.*
* **21:11** *Ang ila…karnero:* ukon, *Ginapahampang nila ang ila mga*

15 Sin-o gid bala ikaw nga ginatawag Makagagahom?
Ngaa dapat ka namon alagaron?
Kag ano gid ang amon makuha kon magpangamuyo kami sa imo?'
16 Pero ang matuod, ang ila pag-uswag wala naghalin sa ila kaugalingon
nga pagpangabudlay.
Gani kon ano man ang ilaygay sining mga malain, indi gid ako
magpamati.

17 "Diutay lang ang nagakapatay nga malain nga mga tawo.
Talagsa lang nagaabot sa ila ang kalisod ukon ang kasakit nga
ginapadala sang Dios tungod sa iya kaakig.
18 Talagsa lang sila ginatabog nga daw sa dagami ukon upa nga ginapalid
sang mabaskog nga hangin.
19 Nagasiling kamo nga kon indi sila pagsilutan sang Dios, ang ila mga
kabataan amo ang iya silutan.
Pero nagasiling ako nga ang nakasala amo ang dapat silutan sang Dios,
para maeksperiensyahan nila
20 kag makita nila mismo ang ila kalaglagan.
Pabay-i nga matilawan nila ang kaakig sang Makagagahom *nga Dios*.
21 Kay kon patay na sila wala na sila kalibutan sa nagakalatabo sa ila
panimalay.

22 "Makatudlo bala ang tawo sa Dios, sanglit siya ang pinakamataas nga
hukom?
23 May mga tawo nga nagakapatay nga bugana kag matawhay ang ila
kahimtangan,
24 kag maayo ang ila lawas.
25 May mga tawo man nga nagakapatay nga mapait ang ila kahimtangan,
kag wala gid makatilaw sang maayo nga pangabuhi.
26 Pero pareho lang sila nga ilubong sa duta kag pagakaunon sang *mga* ulod.

27 "Nahibaluan ko gid kon ano ang inyo ginahunahuna.
Nahibaluan ko ang inyo mga padihot kontra sa akon.
28 Sugiran ninyo ako sang mga tawo nga manggaranon nga nagkalaguba
ang ila mga balay tungod sa ila kalautan.
29 Pero pamangkuta ang mga nagaalagi,
kag pamatii ang ila mga ginasiling. *Kay sugiran nila kamo*
30 nga bisan ang malain nga mga tawo nagakaluwas sa adlaw nga
mag-abot ang kalamidad
tungod sa kaakig *sang Dios*.
31 Wala gid sing may nagasabdong sing hayag sa malain nga tawo.
Wala gid sing may nagabalos sa iya ginhimo.
32 Kon ilubong na siya, may nagaguwardya pa sang iya lulubngan.
33 Madamo ang nagakumpanyar sa iya,
kag ang duta nagahatag sang kapahuwayan sa iya.

34 "Gani paano ninyo ako mapalipay sa inyo mga ginahambal nga wala sing
pulos?
Wala gid sing kamatuoran ang inyo ginasiling."

22

Naghambal si Elifaz

1 Dayon nagsabat si Elifaz nga taga-Teman,
2 "May mabulig bala ang tawo sa Dios, ukon bisan ang maalam nga tawo?
3 Mapalipay mo bala ang Makagagahom *nga Dios* kon matarong ka?
May makuha bala siya sa imo kon wala sing kasawayan ang imo kabuhi?
4 Ginasabdong ka sang Dios kag ginasentensyahan
indi tungod kay nagatahod ka sa iya,
5 kundi tungod kay puwerte na gid ang imo kalautan
kag wala na sang untat ang imo pagpakasala.
6 Kay ginakuha mo nga wala sing kaluoy ang bayo sang imo isigkatawo
bilang garantiya *sa iya utang sa imo*.
7 Wala mo ginahatagan sang tubig ang mga ginauhaw,
kag wala mo man ginahatagan sang pagkaon ang mga ginagutom.
8 Ginagamit mo ang imo pagkagamhanan kag pagkadungganon sa pag-angkon sang duta.
9 Kon magpangayo sa imo sang bulig ang mga balo nga babayi,
ginapapuli mo sila nga wala sing dala.
Pati ang mga ilo wala mo ginatratar sing maayo.
10 Amo ina kon ngaa ginalibutan ka sang mga siod,
kag nagaabot sa imo ang gulpi nga kahadlok.
11 Amo ina kon ngaa nadulman ka kag indi makakita,
kag ginalapawan sang baha.

12 "Ang Dios ara sa pinakaibabaw sang langit,
labaw pa sa pinakamataas nga mga bituon.
13 Amo ina kon ngaa nagasiling ka, 'Wala nakahibalo ang Dios sa akon ginahimo.
Natabunan siya sang gal-om, paano siya makahukom?
14 Ginalikupan siya sang madamol nga mga panganod,
gani indi niya kita makita samtang nagalakat siya sa ibabaw sang langit.'

15 "Magpadayon ka bala sa pagsunod sa pagginawi
nga dugay na nga ginasunod sang malain nga mga tawo?
16 Nagkalamatay sila sa wala pa ang ila tion;
pareho sila sa pundasyon sang balay nga gin-anod sang baha.
17 Nagsiling sila sa Makagagahom nga Dios,
'Pabay-i lang kami! Ano bala ang mahimo mo para sa amon?'
18 Pero ang Dios amo ang nagpuno sang ila mga balay sang maayo nga mga butang.
Gani kon ano man ang ilaygay sining malain nga mga tawo, indi gid ako magpamati.

19 "Kon makita sang matarong kag inosente nga mga tawo ang pagkalaglag sang malain nga mga tawo,
magakalipay sila kag magakadlaw sa ila.
20 *Magasiling sila,* 'Nalaglag gid ang aton mga kaaway,
kag ginlamon sang kalayo ang ila pagkabutang.'

21 "*Job,* magpasakop ka sa Dios kag magpakighusay sa iya para pakamaayuhon niya ikaw.

22 Batuna ang iya mga pagpanudlo kag tipigi ang iya mga pulong sa imo
tagipusuon.
23 Kon magbalik ka sa Makagagahom *nga Dios*, kag kuhaon mo ang
kalautan sa imo panimalay,
ibalik niya ang imo maayo nga kahimtangan.
24 *Indi paghatagi sang bili* ang imo mga bulawan;
kabiga ina nga daw sa balas lang ukon daw sa mga bato lang sa suba.
25 Dayon ang Makagagahom *nga Dios* mangin pareho sang bulawan kag
malahalon nga pilak sa imo.
26 Dayon masapwan mo ang kalipay nga nagahalin sa Makagagahom nga
Dios,
kag indi ka mahuya sa pagpalapit sa iya.
27 Magapangamuyo ka sa iya kag pamatian ka niya,
kag pagatumanon mo ang imo mga promisa sa iya.
28 Ano man ang ginaplano mo nga himuon, matuman ini,
kag mangin masanag ang imo alagyan.
29 Kon may ara sang tawo nga nagakaluya, kag kon magpangamuyo ka sa
Dios nga pabakuron siya,
buligan niya ang amo nga tawo.
30 Bisan ang tawo nga nakasala luwason niya paagi sa imo matarong nga
kabuhi."

23

Naghambal si Job

1 Dayon nagsiling si Job,
2 "Hasta subong puwerte gid ang akon reklamo.
Ginapaantos pa gid ako sang Dios sa pihak sang akon pag-ugayong.*
3 Kon nahibaluan ko lang kon diin ko siya pangitaon;
kon makakadto lang ako sa iya ginaestaran,
4 ihambal ko gid sa iya ang akon kaso kag ipresentar ko ang akon mga
rason.
5 Gusto ko mahibaluan kon ano ang isabat niya sa akon,
kag gusto ko intiendihon ang isiling niya.
6 Baison ayhan niya ako paagi sa iya gahom? Siyempre indi!
Pamatian niya ang akon ihambal.
7 Ang matarong nga tawo nga pareho sa akon makarason sa atubangan
sang *Dios nga* akon Manughukom,
kag hilwayon niya ako hasta san-o.

8-9 "Ginpangita ko ang Dios sa palibot—sa east, west, north, kag south—pero
wala ko siya makita.
10 Pero nahibaluan niya ang akon ginahimo.
Sa tapos nga matilawan niya ako, masapwan niya nga *matinlo* ako pareho
sa *puro nga* bulawan.
11 Ginsunod ko ang iya mga pamaagi, kag wala gid ako naglikaw sa sini.
12 Ginatuman ko permi ang iya sugo,
kag ginatipigan ko ini sa akon tagipusuon.†
13 Pero pagusto ang Dios sa iya ginahimo;

---

* **23:2** *Ginapaantos...pag-ugayong:* ukon, *Indi ko gid mapunggan ang akon pag-ugayong.* † **23:12** *ginatipigan...tagipusuon:* ukon, *ginapakamahal ko gid ini labaw pa sa akon adlaw-adlaw nga pagkaon.*

wala sing may makabalabag sa iya.
Ginahimo niya ang iya naluyagan.
14 Gani himuon niya ang iya ginplano nga himuon sa akon,
kag madamo ang iya plano sa akon.
15 Amo gani nga nahadlok ako sa iya.
Kon hunahunaon ko ini, puwerte ang akon kahadlok.
16 Ginpaluya kag ginpahadlok ako sang Dios nga Makagagahom.
17 Pero wala ako nag-untat sa pagreklamo bisan daw sa natabunan ako
sang puwerte nga kadulom.

24

Nagpamangkot si Job Kon Ngaa Wala Ginasilutan sang Dios ang Malain nga mga Tawo

1 "Ngaa wala nagatalana ang Makagagahom *nga Dios* sang tion sa
paghukom *sa malain nga mga tawo*?
Ngaa wala makita sang mga nagakilala sa iya inang tion sa paghukom?
2 Nagapanguha sang duta ang malain nga mga tawo paagi sa paghalin sang
mga muhon.*
Nagapangawat sila sang mga sapat kag ginaimpon nila sa ila mga
sapat.
3 Ginakawat nila ang mga donkey sang mga ilo,
kag ginakuha nila bilang garantiya sa utang ang baka sang balo nga
babayi.
4 Ginadaogdaog† nila ang mga imol,
gani napilitan ini nga magpanago.
5 Nagapangita sila sang ila pagkaon sa kamingawan pareho sa talunon nga
mga donkey.
Halos wala na sing iban nga lugar nga mapangitaan nila sang pagkaon
para sa ila mga anak.
6 Nagapangsipot sila sang mga patubas sa uma,
pati sa talamnan sang ubas sang malain nga mga tawo.
7 Nagatulog sila kon gab-i nga ginatugnawan,
kay wala sila sing habol kag kulang ang ila bayo.
8 Nagakabasa sila sang ulan nga nagatupa sa mga kabukiran,
kag nagadasok sila sa higad sang mga bato tungod kay wala sila sing
pasilungan.

9 "Ginakuha *sang malain nga mga tawo* ang bata sang balo kag imol nga
babayi bilang bayad sa utang.
10 Nagalakat ang mga imol nga kulang sing bayo;
ginapapas-an sila sang mga inani *nga uyas* pero gutom sila.
11 Ginapapuga sila sang olibo kag ubas, pero indi sila makatilaw sini.
12 Mabatian sa siyudad ang mga pag-ugayong sang mga tagumatayon
kag ang pagpangayo sang bulig sang mga napilasan sing grabe,
pero wala gid pagbalusi sang Dios ang naghimo sing malain sa ila.

13 "May mga tawo nga nagakontra sa kasanag.
Wala sila nagalakat sa kasanag kag wala nila ini naintiendihan.
14 Ang manugpatay nagabangon aga pa sa pagpatay sang mga imol,

* **24:2** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *landmark ukon boundary markers.*
† **24:4** *Ginadaogdaog:* sa literal, *Ginatikwang sa dalan.*

kag kon gab-i nagapangawat siya.
15 Ang nagapanginbabayi nagahulat magdulom para wala sing may
makakita sa iya.
Ginatabunan niya ang iya nawong para wala sing may makakilala sa
iya.
16 Kon gab-i nagasulod ang mga kawatan sa mga balay,
pero kon adlaw nagapanago sila, kay nagalikaw sila sa kasanag.
17 Ginakabig nila ang kadulom nga kasanag,
kay mas gusto nila ang makahaladlok nga kadulom.

Ang Sabat sang Abyan ni Job

18 "Pero indi magadugay ang malain nga mga tawo pareho sa bukal sang
tubig.
Ang duta nga ila ginapanag-iyahan ginapakamalaot *sang Dios*.
Gani wala sing may nagakadto sa ila talamnan sang ubas.
19 Subong nga ang snow nagakatunaw kag nagakadula sa init,
ang mga makasasala madula man sa kalibutan.
20 Indi na sila pagdumdumon pa kundi kalimtan na sila bisan sang ila iloy.
Laglagon sila pareho sa kahoy nga gin-utod,
kag kaunon sila sang mga ulod.
21 Kay wala nila pagtratara sing maayo ang mga baw-as nga babayi.
Kag wala nila ginakaluoyan ang mga balo nga babayi.

22 "Ginalaglag sang Dios ang gamhanan nga mga tawo paagi sa iya gahom.
Bisan mabakod sila, wala sing kasiguruhan ang ila kabuhi.
23 Posible nga tugutan sila sang Dios nga magkabuhi nga wala sing
katalagman,
pero ginabantayan gid sang Dios ang tanan nila nga hulag.
24 Sa malip-ot nga tion nagauswag sila,
pero sa indi madugay magakawala sila pareho sa bulak nga
nagakalaya
ukon pareho sa uhay nga gin-garab.
25 Kon indi husto ang akon ginasiling, sin-o ang makapamatuod nga
nagabutig ako?
Sin-o ang makasiling nga sala ako?"

25

Naghambal si Bildad

1 Dayon nagsabat si Bildad nga taga-Shua,
2 "Gamhanan kag talahuron ang Dios.
Ginapahari niya ang kalinong sa kalangitan.
3 Maisip bala ang iya mga soldado?
May lugar bala nga wala nasanagan sang iya kasanag?
4 Paano makasiling ang isa ka tawo nga matarong siya sa atubangan sang
Dios?
May ara bala nga natawo nga matinlo?
5 Kon bisan ang bulan kag ang mga bituon indi masanag sa iya panulok,
6 ano pa ayhan ang tawo nga pareho lang sa isa ka ulod."

26

Naghambal si Job

1 Dayon nagsabat si Job,
2 "Nagahunahuna ka nga nabuligan mo ako nga maluya kag wala sing
ikasarang.
3 Nagahunahuna ka nga nalaygayan mo ako nga wala sing alam paagi
sa imo puwerte nga kaalam.
4 Diin bala naghalin inang imo mga ginpanghambal?
Kay sin-o espiritu ang nagtudlo sa imo sa paghambal sina?

5 "Nagakurog sa kahadlok ang mga patay sa ila nahamtangan didto sa
idalom sang tubig.
6 Hayag gid sa Dios ang lugar sang mga patay.
Wala sing may makatabon sa lugar sang kalaglagan.
7 Ginahumlad sang Dios ang sa north *nga kalangitan* sa mahawan nga lugar,
kag ginapakabit niya ang kalibutan sa kahawaan.
8 Ginaputos niya ang ulan sa mga gal-om,
pero ang gal-om wala nagakabusdik bisan mabug-at ini.
9 Ginatabunan niya sang iya gal-om ang ugsad nga bulan.*
10 Ginhimo niya ang daw tinabuan sang langit kag sang dagat,†
bilang dulunan sang kasanag kag sang kadulom.
11 Sa iya nga pagsabdong nagatay-og ang mga haligi sang langit.
12 Sa iya nga gahom ginalabugay niya ang dagat,
kag sa iya nga kaalam ginlaglag niya *ang dragon nga* si Rahab.
13 Sa iya nga paghuyop nagtin-aw ang langit,
kag sa iya nga gahom ginpatay niya ang nagasaog nga dragon.
14 Ini simple lang nga mga butang nga iya ginhimo.
Daw isa lang ini ka hutik nga aton nabatian.
Karon, sin-o bala ang makatungkad sang pagkagamhanan sang Dios?"

27

1 Nagpadayon si Job sa paghambal,
2 "Nagasumpa ako sa buhi nga Makagagahom nga Dios
nga wala naghatag sa akon sang hustisya kag nagpalain sang akon
buot.
3 Samtang nagaginhawa pa ako, kag ginatugutan pa ako sang Dios nga
mabuhi,
4 indi gid ako maghambal sang kalautan kag indi gid ako magbutig.
5 Indi ko gid pagbatunon nga husto kamo.
Iinsister ko gid nga inosente ako hasta nga mapatay ako.
6 Tindugan ko gid nga matarong ako, kag indi gid ako mag-untat.
Samtang buhi ako limpyo ang akon konsensya.

7 "Kabay pa nga ang mga nagakontra sa akon silutan sang Dios sang silot
nga bagay sa malain nga mga tawo.
8 Kay ano bala ang paglaom sang indi diosnon nga tawo kon kuhaon na
sang Dios ang iya kabuhi?
9 Magapamati bala ang Dios sa iya pagpangayo sang bulig kon ang
katalagman magaabot sa iya?
10 Malipay ayhan siya sa Makagagahom nga Dios?
Magapanawag bala siya sa iya sa tanan nga tion?

---

* **26:9** *ugsad nga bulan:* ukon, *trono* † **26:10** *daw tinabuan sang langit kag sang dagat:* sa English, *horizon*

11 “Tudluan ko kamo parte sa gahom sang Makagagahom nga Dios.
Isugid ko gid sa inyo kon ano ang iya mga pamaagi.
12 Pero kamo tanan nakakita sini.
Ti, ngaa nagahambal pa kamo sa akon sang wala sing pulos?

13 “Amo ini ang kapalaran nga gintalana sang Dios nga Makagagahom
sa malain kag mapintas nga mga tawo:
14 Bisan madamo pa ang iya mga anak, ang iban sa ila mapatay sa inaway
ukon sa gutom.
15 Ang mabilin sa ila nga buhi mapatay sa balatian,
kag wala sing may magpangasubo sa ila kamatayon, bisan ang ila mga
asawa.

16 “Bisan magtipon pa sang madamo gid nga pilak kag bayo ang malain nga
tawo,
17 *indi siya ang makapulos sini.*
Ang matarong kag inosente nga mga tawo ang magasuksok sang iya mga
bayo,
kag partidahon nila ang iya pilak.
18 Ang ginapatindog niya nga balay pareho *kagabok sa lawa* sang damang
ukon sang kamalig sang manugbantay sang talamnan.
19 Magahigda siya nga manggaranon, pero pagbugtaw niya wala na ang
tanan niya nga manggad.
20 Magaabot sa iya ang kahadlok nga daw baha
kag paliron siya sang mabaskog nga hangin sa kagab-ihon.
21 Paliron siya sang hangin nga halin sa east, kag madula siya sa iya
ginaestaran.
22 Magahuyop ini sa iya nga wala sing luoy-luoy samtang nagatinguha
gid siya sa pagpalagyo.
23 May magapamalakpak kag magapanagitsit sa pagyaguta sa iya
tungod nga nadula siya sa iya ginaestaran.

28

Naghambal si Job Parte sa Kaalam kag Pag-intiendi

1 “May mga minahan nga sa diin makita ang mga pilak,
kag may mga lugar nga sa diin ginapapuraw ang mga bulawan.
2 Ang salsalon ginakuha sa duta, kag ang saway ginatunaw halin sa mga
bato.
3 Nagagamit ang mga tawo sang suga
para indi madulom kon magkutkot sila sa idalom gid sang duta.
Nagakutkot sila sang mga bato sa kadadalman.
4 Nagakutkot sila sang alagyan sa minahan,
sa lugar nga wala ginaestaran ukon ginaagyan sang mga tawo.
Nagapanaog sila paagi sa mga lubid nga nagahabyog-habyog.
5 Sa ibabaw sang duta *nagatubo ang mga tanom nga* ginahalinan sang
pagkaon,
pero sa idalom sang duta daw sa ginporma sang kalayo.
6 Ang mga bato sang duta may sapiro*
kag ang mga yab-ok sini may bulawan.

* **28:6** *sapiro:* isa ka klase sang malahalon nga bato

7 Ang mga alagyan *sa minahan* wala makita sang mga uwak ukon sang mga
dapay,
8 kag wala maagyan sang mapintas *nga mga sapat* ukon sang leon.
9 Ginakutkot sang mga tawo ang pinakamatig-a nga mga bato
bisan pa ang idalom nga parte sang mga bukid.
10 Nagabuho sila sang alagyan sa dalagko nga mga bato,
kag makita nila ang nagkalain-lain nga malahalon nga mga bato.
11 Nagakutkot sila sa ginahalinan† sang mga suba,
kag ginakuha nila ang natago nga mga manggad kag ginadala sa
kasanag.

12 "Pero diin bala makita ang kaalam ukon pag-intiendi?
13 Wala nakahibalo ang tawo kon diin ini makita.‡
Indi ini makita diri sa kalibutan.
14 Indi man ini makita bisan sa kadadalman sang dagat.
15 Indi ini mabakal sang puro nga bulawan ukon sang pilak.
16 Indi matupungan ang bili sini sang puro gid nga bulawan
ukon sang malahalon nga *mga bato nga* onix kag sapiro.
17 Labaw pa ini sa bulawan ukon kristal.
Indi ini mabaylo sa alahas nga bulawan.
18 Ang bili sini labaw pa sa bili sang coral, haspe, ukon rubi.
19 Indi ini matupungan sang topas nga halin sa Ethiopia§
kag indi ini mabakal sang puro nga bulawan.

20 "Ti, diin bala makita ang kaalam ukon ang pag-intiendi?
21 Wala sing buhi nga tinuga nga makakita sini bisan pa ang mga pispis.
22 Bisan ang lugar sang kalaglagan, nga amo ang lugar sang mga patay,
kuno-kuno lang ang ila nabatian parte sini.
23 Ang Dios lang gid ang nakahibalo kon sa diin makita ang kaalam.
24 Kay makita niya bisan pa ang pinakamalayo nga parte sang
kalibutan,
kag makita niya ang tanan sa idalom sang langit.
25 Sang ginhuyop niya ang hangin, kag sang gintakos niya kon ano kadamol
sang ulan nga magtupa,
26 kag sang gindesisyunan niya kon diin magtupa ang ulan kag kon diin
mag-agi ang mga kilat nga may daguob,
27 amo ato nga tion nga ginpakita niya ang kaalam kag ang kabilidhon* sini.
Gintestingan niya ini kag gin-aprobahan.
28 Dayon nagsiling siya sa mga tawo,
'May kaalam kamo kag pag-intiendi kon nagatahod kamo sa Ginoo kag
nagalikaw sa kalautan.'"

29

Ang mga Pagpakamaayo nga Nabaton ni Job Sadto

1 Nagpadayon pa gid si Job sa paghambal,
2 "Kon mabalik lang kuntani ang mga nagligad nga mga inadlaw sang
ginabantayan pa ako sang Dios,

† **28:11** *Nagakutkot sila sa ginahalinan:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *Ginatabunan nila ang.* ‡ **28:13** *kon diin ini makita:* ukon, *kon daw ano ini kamalahalon* § **28:19** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* * **28:27** *kabilidhon:* sa iban nga Bisaya, *kabililhon;* sa English, *precious*

3 sang ginasanagan pa niya ang akon dalanon samtang nagalakat ako
sa madulom.
4 Sadtong tion nga maayo pa ang akon kahimtangan, ang Dios amo ang
akon suod nga abyan,
kag ginapakamaayo niya ang akon panimalay.
5 Ginaupdan pa ako sadto sang Makagagahom *nga Dios*,
kag kaupod ko pa ang akon mga anak.
6 Sadto nga tion, ang akon mga baka nagahatag sang madamo gid nga gatas,
kag ang akon mga talamnan sang olibo nagahatag sang madamo gid
nga lana.

7 "Kon magkadto gani ako sa puwertahan sang banwa,
kag mag-upod sa mga manugdumala sang banwa kon mag-meeting
sila,
8 nagapahigad ang pamatan-on nga mga lalaki kon makita nila ako,
kag ang mga tigulang nagatindog *sa pagtahod sa akon*.
9 Nagahipos bisan ang mga pangulo
10 kag ang dungganon nga mga tawo *pagkakita nila sa akon*.
11 Ang bisan sin-o nga nakakita sa akon ukon nakabati sa akon
maghambal, nagadayaw sa akon.
12 Kay ginabuligan ko ang mga imol nga nagapangayo sang bulig
kag ang mga ilo nga wala sing dalangpan.
13 Ginapakamaayo ako sang tagumatayon nga mga tawo *nga akon
ginbuligan*,
kag nalipay gid ang mga balo nga babayi *nga akon man ginbuligan*.
14 Ginahimo ko permi ang matarong kag husto;
daw bayo kag turban ini nga akon ginasuksok.
15 Nangin pareho ako sang mata sa tawo nga bulag kag tiil sa tawo nga
piang.
16 Nangin pareho ako sang isa ka amay sa mga imol,
kag bisan ang mga estranghero ginbuligan ko sa ila mga kaso.
17 Gindula ko ang gahom sang malain nga mga tawo kag ginluwas ang ila
mga biktima.

18 "Naghunahuna ako nga magakabuhi ako sing malawig
kag mapatay nga ginalibutan sang akon pamilya.
19 Kay pareho ako sadto sang *mabakod nga* kahoy
nga nagapangalapkap ang mga gamot sa tubig kag permi ginatun-ogan
ang mga sanga.
20 Ginadayaw ako permi sang mga tawo kag permi ako mabaskog.

21 "Nagahipos ang mga tawo kag nagapamati sing maayo sa akon mga
laygay.
22 Pagkatapos ko hambal, wala na sila sang may idugang pa kay
kontento sila sa akon ginhambal.
23 Ginahandom nila ang akon mga pulong pareho sang ila paghandom sa
ulan.
Gusto gid nila ini nga pamatian.
24 Daw indi sila makapati kon magyuhom ako sa ila;*
ang akon malipayon nga nawong nakapabaskog sa ila.

* **29:24** *Daw indi...sa ila:* ukon, *Kon nadulaan sila sang paglaom, ginayuhuman ko sila.*

25 Ginatudluan ko sila sang ila himuon pareho sa isa ka pangulo.
Ginadumalahan ko sila pareho sa isa ka hari nga nagadumala sa iya mga soldado.
Ginalipay ko sila kon nagakasubo sila.

30

1 "Pero karon ginayaguta ako sang mga tawo nga bata pa sang sa akon,
nga ang ila mga amay indi gid masaligan.
Mas masaligan pa gani ang akon mga ido nga nagabantay sang akon mga karnero.
2 Ano gid bala ang makuha ko sa sini nga mga tawo nga mga maluya kag wala sing kusog?
3 Puwerte sa ila kaniwang sa sobra nga kinawad-on kag kagutom.
Nagakitkit na lang sila *sang mga kararuton** sa kamingawan bisan kon gab-i.
4 Ginapanggabot nila kag ginakaon ang mga tanom sa kamingawan,
bisan pa ang malas-ay nga gamot sang kahoy nga enebro.
5 Ginatabog sila palayo sa ila mga kasimanwa kag ginasinggitan nga daw sa mga kawatan.
6 Nagaestar na lang sila sa mamala nga mga ililigan sang tubig,
sa mga guhab sang mga bato, kag sa mga buho sa duta.
7 Daw sa mga sapat sila nga nagauwang sa kagulangan,
kag nagadas-ukanay sila sa puno sang mga kahoy-kahoy.
8 Wala sila sing pulos kag wala gani sing may nakakilala sa ila,
kag gintabog sila sa ila duta.

9 "Kag karon ginainsulto ako sang ila mga anak paagi sa kanta.
Nangin kaladlawan ako sa ila.
10 Ginakangil-aran nila ako kag nagalikaw sila sa akon.
Wala sila natahap sa pagdupla sa akon guya.
11 Karon nga ginapaluya kag ginapaantos ako sang Dios,
ginhimo nila ang ila gusto nga himuon sa akon.
12 Ginasalakay ako sang sining malain nga grupo.
Nagabutang sila sang siod sa akon dalanon,
kag ginatinguhaan gid nila ako nga laglagon.
13 Ginabalabagan nila ang akon alagyan sa paglaglag sa akon.
Nagmadinalag-on sila bisan wala sing may nagabulig sa ila.
14 Ginasalakay nila ako pareho sa mga soldado nga nagaagi sa dako nga buho sang pader nga gin-guba.
15 Puwerte ang akon kahadlok, kag nadula ang akon dungog kag manggad
pareho sa panganod nga ginpalid sang mabaskog nga hangin.

16 "Kag karon daw sa mapatay na ako; wala untat ang akon pag-antos.
17 Kon gab-i nagangutngot ang akon mga tul-an;
ang kasakit nga akon ginabatyag wala nagauntat.
18 Sa puwerte nga kusog sang Dios, ginliab niya ako.
Gin-uyatan niya ako sa kuwelyo
19 kag ginhaboy sa lunang.
Daw pareho na lang ako sa yab-ok kag abo.

* **30:3** *kararuton:* sa iban nga Bisaya, *kalaruton;* ukon, *kakaruton;* ukon, *kalalihon*

20 “Nagapanawag ako sa imo, *O Dios,* pero wala ka nagasabat.
Nagatindog ako sa imo presensya, pero ginatulok mo lang ako.
21 Nangin mapintas ka sa akon.
Gin-gamit mo ang imo puwerte nga gahom sa pagpaantos sa akon.
22 Daw pareho lang nga ginapapalid mo ako sa hangin kag
ginapabulubaliskad sa bagyo.
23 Nahibaluan ko nga ginadala mo ako sa lugar sang mga patay,
sa lugar nga gintalana mo nga kadtuan sang tanan nga tawo.

24 “Wala gid ako sing may ginhalitan nga tawo nga nagaantos kag
nagapakitluoy tungod sa kalisod.
25 Naghibi gani ako sa mga tawo nga nalisdan.
Naluoy gid ako sa *mga* imol.
26 Pero sang naglaom ako nga himuan ako sang maayo, malain ang
ginhimo sa akon.
Nagpangita ako sang kasanag, pero kadulom ang nag-abot sa akon.
27 Wala untat ang kasakit sang akon balatyagon.
Adlaw-adlaw nagaabot ang pag-antos sa akon.
28 Nag-ilitom ang akon panit indi tungod sa kainit sang adlaw *kundi sa*
balatian.
Nagatindog ako sa komunidad kag nagapangayo sang bulig.
29 Ang akon tingog daw pareho sa uwang sang talunon nga ido ukon huni
sang bukaw.
30 Nag-itom ang akon panit kag nagkalahulog ang kugan.
Puwerte gid ang akon hilanat.
31 Nangin masubo ang sunata sang akon arpa kag plawta.

31

1 “Nagpromisa ako sa akon kaugalingon
nga indi gid magtulok nga may kailigbon sa mga dalaga.
2 Kay ano nga balos ang ihatag sang Makagagahom nga Dios sa langit sa
ginahimo sang tawo?
3 Indi bala kalaglagan kag kahalitan para sa mga nagahimo sang
kalautan?
4 Nahibaluan sang Dios ang tanan ko nga ginahimo.

5 “Kon nagabinutig ako kag nagapangdaya,
6 kabay pa nga hukman ako sang Dios.
Kay siya ang nakahibalo kon nakasala ako.
7 Kon wala ako magsunod sa husto nga dalan kag ginsunod ko ang
kailigbon sang akon mga mata,
kag gindagtaan ko ang akon kaugalingon,
8 kabay pa nga magkalapierdi ang akon mga tanom ukon kaunon ini sang
iban.

9 “Kon naganyat ako sang babayi
ukon nagapangaluyag ako sa asawa sang akon tupad-balay,
10 kabay pa nga kuhaon ukon huliran sang iban nga lalaki ang akon asawa.
11 Kay ang pagpanginbabayi makahuluya nga sala,
kag dapat gid nga silutan ang nagahimo sina.
12 Pareho ini sa makahalalit nga kalayo

nga makalaglag sang tanan ko nga pagkabutang.

13 “Kon ginbaliwala ko ang kinamatarong sang akon mga suluguon sang
magreklamo sila sa akon,
14 ano ang himuon ko kon hukman ako sang Dios?
Ano ang isabat ko kon usisaon niya ako?
15 Indi bala nga ang Dios nga naghimo sa akon amo man ang naghimo
sa akon mga suluguon?

16 “Kon wala ako nagbulig sa mga imol kag sa mga balo nga babayi nga
nalisdan,
17 kag *kon* gindalukan ko sang pagkaon ang mga ilo,
kabay pa nga silutan ako sang Dios.
18 Pero halin pa sang bataon ako ginaatipan ko na ang mga ilo;
sa bilog ko nga kabuhi wala ako nagpabaya sa mga balo nga babayi.
19 Kon may makita ako nga tawo nga nagaantos sa katugnaw tungod nga
kulang siya sang bayo,
20 ginahatagan ko siya sang bayo nga pangtugnaw
nga hinimo halin sa bulbol sang akon mga karnero.
Dayon nagapasalamat siya sa akon sing tinagipusuon.
21 Kon ginsakit ko sang akon kamot ang ilo,
tungod kay nahibaluan ko nga may impluwensya ako sa korte,
22 kabay pa nga mautod ang akon butkon.
23 Indi ko mahimo ina nga mga butang kay nahadlok ako sa silot kag sa
gahom* sang Dios.

24 “Wala ako nagsalig sa akon manggad
ukon naghunahuna nga makahatag ini sa akon sang seguridad.
25 Wala ako nagpabugal sa akon madamo nga manggad
kag sa tanan nga pagkabutang nga naangkon ko.
26 Wala ako nagsimba sa adlaw nga nagasilak sing masanag,
ukon sa bulan nga nagalakat sing matahom.
27 Wala man naganyat sing sekreto ang akon tagipusuon sa pagsimba sini.
28 Kon matuod nga ginhimo ko ini nga mga sala dapat ako silutan,
kay nagluib ako sa Dios nga ara sa langit.

29 “Wala ako nagkalipay sang nalaglag ang akon mga kaaway
ukon sang nag-abot sa ila ang kalisod.
30 Wala ako nagpakasala paagi sa pagpakamalaot sa ila.
31 Nahibaluan sang akon panimalay nga ginpakaon ko sing maayo ang
mga nagbisita sa akon.
32 Wala ko ginpabay-an nga magtulog ang mga pangayaw bisan diin
kay permi bukas ang akon puwertahan para sa ila.
33 Wala ko gintago ang akon mga sala pareho sang ginahimo sang iban.
34 Wala ako naghipos-hipos lang
ukon nagpakuribong tungod sa kahadlok kon ano ang isiling sang mga
tawo.

35 “Kon may magpamati lang kuntani sa akon!
Karon, handa ako sa pagpirma sa pagpamatuod nga wala ako sing sala.

* **31:23** *gahom:* ukon, *pagkahalangdon*

Kon may iakusar ang Makagagahom *nga Dios* sa akon,
ginapangabay ko siya nga ihambal niya sa akon, kon indi gani isulat niya.
36 Kay ikabit ko ini sa akon abaga
ukon ibutang sa akon ulo nga daw sa korona
sa pagpakita nga handa ako sa pag-atubang sini.
37 Sugiran ko ang Dios sang tanan ko nga ginahimo.
Magaatubang ako sa iya pareho sa pangulo *nga wala nahuya.*

38 "Kon ginaabusuhan ko ang akon duta
ukon ginkawat ko ini sa iban,†
39 ukon ginpalain ko ang buot sang mga nagaobra sa akon duta
tungod nga ginkuha ko ang mga patubas nga wala sila pagbayari,
40 kabay pa nga magtubo sa akon duta ang tunukon nga mga kahoy-kahoy
kag ang mga hilamon sa baylo sang trigo kag barley."
Diri natapos ang hambal ni Job.

32

Si Elihu

1 Sang ulihi nag-untat man sa pagsabat kay Job ang tatlo niya ka abyan, tungod kay nag-insister gid si Job nga wala siya sing sala.
2 Karon, may isa ka tawo didto nga ang iya ngalan si Elihu. Anak siya ni Barakel nga taga-Buz nga kaliwat sang pamilya ni Ram. Naakig gid siya kay Job kay wala ginabasol ni Job ang iya kaugalingon kundi ang Dios.
3 Naakig man siya sa tatlo ka abyan ni Job kay indi nila mapamatud-an nga nakasala si Job kag nagaguwa nga ang Dios amo ang may sala.*
4 Ginhulat ni Elihu nga makatapos sila tanan sa paghambal antes siya maghambal kay Job, tungod kay mas magulang sila sang sa iya.
5 Pero sang makita niya nga ang tatlo wala na sing ihambal, nangakig gid siya.
6 Gani nagsiling siya, "Bata pa ako kag kamo tigulang na, gani natahap ako maghambal. Wala ako nangahas sa paghambal sa inyo sang akon nahibaluan.
7 Naghunahuna ako nga kamo ang dapat magtudlo, kay mga tigulang na kamo kag madamo ang inyo nahibaluan.
8 Pero ang matuod, ang espiritu sang Makagagahom *nga Dios* nga ara sa tawo amo ang nagahatag sa iya sang pag-intiendi.
9 Ang pagkatigulang indi garantiya nga ang isa ka tawo maalam kag nakahibalo kon ano ang husto.
10 Gani magpamati kamo sa akon. Magahambal man ako sang akon nahibaluan.
11 Naghulat ako samtang nagahunahuna kamo kon ano ang inyo nagakadapat nga ihambal. Nagpamati ako sang inyo mga rason.
12 Ginpamatian ko gid kamo sing maayo, pero wala gid sing isa sa inyo nga nakapamatuod nga nakasala si Job; wala gid kamo makasabat sa iya mga rason.
13 Indi kamo magsiling, 'Nasapwan namon nga mas maalam siya. Pabay-i nga ang Dios ang magsabat sa iya kag indi ang tawo.'

† **31:38** sa literal, *Kon nagareklamo ang akon duta kontra sa akon kag ang gin-arado nga duta basa sang luha.* * **32:3** *kay indi...may sala:* ukon, *kay indi sila makasabat kay Job pero gin-akusar nila siya nga nakasala.*

14 Kon ako ang ginabais ni Job, indi ko siya pagsabton pareho sang inyo
panabat.
15 Karon naurungan kamo kag wala na sang isabat.
16 Kinahanglan pa bala nga maghulat ako, karon nga naghipos na kamo
kag wala na sing isabat?
17 May ihambal man ako; isugid ko man ang akon nahibaluan.
18 Kay madamo ako sang inughambal, kag daw indi ko na gid ini
mapunggan.
19 Pareho ako sa bag-o nga panit nga suludlan sang bino nga daw
mabusdik tungod nga indi makasungaw ang bino.
20 Kinahanglan nga maghambal gid ako para maumpawan ako.
21 Wala ako sing may apinan ukon dayaw-dayawon.
22 Indi ako kahibalo magdayaw-dayaw. Kon himuon ko ini, silutan ako
gilayon sang *Dios nga* naghimo sa akon.

33

1 "Karon, Job, pamatii sing maayo ang tanan nga ihambal ko sa imo.
2 Handa na gid ako sa paghambal kag ara na sa punta sang akon dila ang
akon inughambal.
3 Magahambal ako halin sa akon matarong nga tagipusuon. Ihambal ko
sing sinsero ang akon nahibaluan.
4 Ang espiritu sang Makagagahom nga Dios amo ang naghimo sa akon
kag naghatag sa akon sang kabuhi.
5 Sabta ako, kon mahimo mo. Ihanda ang imo mga rason kag atubanga
ako.
6 Pareho lang ako sa imo sa atubangan sang Dios. Ginporma man ako
halin sa duta.
7 Gani indi ka magkahadlok sa akon ukon maghunahuna nga
daog-daugon ko ikaw.
8 "Nabatian ko gid ang mga ginpanghambal mo. Nagsiling ka,
9 'Wala ako sing sala; matinlo ako kag inosente.
10 Pero ginapangitaan sang Dios sang rason nga iya ako paantuson.
Ginakabig niya ako nga iya kaaway.
11 Ginakadenahan niya ang akon mga tiil; ginabantayan niya ang tanan
ko nga ginahimo.'
12 "Pero *Job,* sala ka gid sa imo ginsiling. Indi bala nga ang Dios labaw
sang sa tawo?
13 Ti, ngaa ginaakusar mo siya nga wala niya ginasabat ang reklamo sang
tawo?
14 Ang matuod, nagahambal permi* ang Dios, pero wala lang ini
matalupangdan sang tawo.
15 *Nagahambal siya* paagi sa damgo samtang nagakatulog sing
mahamuok ang tawo kon gab-i.
16 Nagahutik siya sa ila dulunggan sa pagpaandam sa ila, kag ini
nakapahadlok sa ila.
17 *Ginahimo niya ini* para mag-untat ang tawo sa pagpakasala kag
pagpabugal,
18 kag para maluwas siya sa kamatayon.
19 Kon kaisa ginadisiplina sang Dios ang tawo paagi sa balatian nga
nagapaantos sa iya pareho sa sige-sige nga palanakit sang tul-an,

* **33:14** *permi:* ukon, *sa nagkalain-lain nga paagi*

20 nga nagapadula sang iya gana sa pagkaon bisan sa pinakamanamit
nga pagkaon.
21 Naganiwang siya, kag nagaguluwa na ang iya mga tul-an.
22 Dali na lang siya mapatay kag magkadto sa lugar sang mga patay.
23 "Pero kon may isa lang sa linibo nga mga anghel nga magpatunga sa
iya *kag sa Dios,* kag magpadumdom sa iya kon ano ang husto nga dapat
niya himuon,†
24 kaluoyan siya sang Dios.‡ Magasiling ang Dios, 'Luwasa siya sa
kamatayon. Nakakita ako sang inugtubos sa iya.'
25 Dayon magabalik ang maayo niya nga lawas. Magabakod siya liwat
pareho sang pamatan-on pa siya.
26 Kon magpangamuyo siya sa Dios sabton niya siya. Batunon siya sang
Dios sing malipayon, kag ibalik sang Dios sa iya ang iya matarong nga
pagkabuhi.
27 Dayon magasugid siya sa mga tawo, 'Nakasala ako, kag naghimo sang
indi husto, pero wala ko mabaton ang silot nga bagay kuntani sa akon.
28 Ginluwas niya ako sa kamatayon, kag padayon ako nga magkabuhi.'
29 "Huo, permi ini ginahimo sang Dios sa tawo.
30 Ginaluwas niya ang tawo sa kamatayon para mabuhi siya.
31 Job, pamatii ako sing maayo. Maghipos ka lang, kag pabay-i ako sa
paghambal.
32 Kon may inughambal ka gid man, maghambal ka, kay gusto ko
mahibaluan kon matuod nga wala ka sing sala.
33 Pero kon wala ka sing inughambal, maghipos ka kag magpamati sa
akon kaalam."

34

1 Dayon nagsiling si Elihu,
2 "Kamo nga nagasiling nga maalamon kamo kag madamo sang
nahibaluan, pamatii ninyo ako sing maayo.
3 Kay subong nga ang dila makahibalo kon ano ang manamit kag ang indi
manamit nga pagkaon, ang dulunggan makahibalo man kon ano ang husto
ukon indi husto nga mga pulong.
4 Gani hibaluon ta kon ano ang husto; tun-an ta kon ano ang maayo.
5 Kay nagsiling si Job, 'Inosente ako pero wala ako ginhatagan sang Dios
sang hustisya.
6 Bisan matarong ako, ginakabig ako nga butigon. Bisan wala ako sing
sala nga nahimo, ginhatagan niya ako sang balatian nga wala sing
kaayuhan.'
7 "Wala sing tawo nga pareho kay Job nga ginauhaw sa pagpang-insulto.
8 Nanamian siya mag-upod sa malain kag makasasala nga mga tawo.
9 Kay nagasiling siya, 'Wala sing makuha ang tawo kon magtinguha siya
sa paglipay sa Dios.'
10 Gani magpamati kamo sa akon, kamo nga nagasiling nga nakaintiendi
kamo. Ang Makagagahom nga Dios wala nagahimo sing malain.
11 Ginabalusan niya ang tawo suno sa iya binuhatan; ginatratar niya siya
suno sa nagakabagay sa iya pamatasan.
12 Imposible nga maghimo ang Makagagahom nga Dios sing malain. Indi
niya mahimo nga tikuon ang hustisya.

† **33:23** *magpadumdom...himuon:* ukon, *magsugid nga matarong siya* ‡ **33:24** *Dios:* ukon, *anghel*

13 May nagsugo bala sa iya sa pagdumala sa bilog nga kalibutan?
Siyempre wala!
14 Kon pagbuot sang Dios nga kuhaon ang ginhawa nga ginhatag niya sa
tawo,
15 magakalamatay ang tanan nga tawo kag magabalik sa duta.

16 "Kon may pag-intiendi ka, *Job,* pamatii ining akon ihambal:
17 Makadumala bala ang Dios kon indi niya gusto ang hustisya? Ti, ngaa
ginapakalain mo ang matarong kag gamhanan nga Dios?
18 Indi bala nga kon malain kag wala sing pulos ang mga hari kag mga
opisyal ginasabdong niya sila?
19 Wala siya sing may ginapasulabi sa mga pangulo, kag wala niya
ginapaboran ang mga manggaranon sa mga imol, kay sila tanan pareho
niya nga ginhimo.
20 Bisan ang gamhanan nga mga tawo mapatay gulpi sa kagab-ihon, nga
wala sing may nagtandog sa ila.
21 Ginabantayan gid sang Dios ang tanan nga ginahimo sang tawo.
22 Wala gid sing madulom nga lugar nga sa diin makapanago ang mga
malain.
23 Indi na kinahanglan nga tawgon pa sang Dios ang tawo nga magkadto
sa iya atubangan para usisaon kag hukman.
24 Indi na kinahanglan nga mag-imbistigar pa siya kon pahalinon na niya
ang gamhanan nga mga tawo sa ila posisyon kag buslan sang iban.
25 Tungod nga nahibaluan niya ang ila ginahimo, ginakuhaan niya sila
sang gahom kag ginalaglag *bisan* sa kagab-ihon.
26 Ginasilutan niya sila sa atubangan sang mga tawo tungod sang ila
kalautan.
27 Ginahimo niya ini tungod kay nag-untat sila sa pagsunod sa iya, kag
wala nila ginasapak ang iya mga pamaagi.
28 Ginadaogdaog nila ang mga imol, kag nabatian sang Dios ang ila sini
pagpangayo sang bulig.
29 Pero bisan maghipos kag magpanago ang Dios, wala sing may
makasiling nga indi husto ang ginahimo niya. Pero ang matuod,
nagabantay ang Dios sa mga tawo kag sa mga nasyon,
30 para matapna niya ang pagdumala sang indi diosnon nga mga tawo
nga makahalit sa katawhan.

31 "*Job,* ngaa indi ka magpalapit sa Dios kag magsiling, 'Nakasala ako,
pero indi na ako magpakasala pa'
32 ukon 'Ipahayag sa akon ang akon sala. Kon nakasala ako, indi ko na ini
paghimuon liwat.'
33 Paano sabton sang Dios ang imo ginapangabay kon indi ka
maghinulsol? Ara sa imo ang desisyon, indi sa akon. Gani sugiri ako kon
ano ang masiling mo.
34 Ang mga tawo nga maalamon kag may pag-intiendi, nga nagapamati
sa akon,
35 makasiling man nga ang imo ginahambal, Job, wala sing kaalam kag
wala sing pulos.
36 Dapat tilawan ka gid man sing tudo tungod nga nagahambal ka pareho
sa malain nga tawo.
37 Gindugangan mo pa ang imo sala paagi sa pagrebelde sa Dios.
Ginayaguta kag ginainsulto mo ang Dios sa amon atubangan."

35

1 Dayon nagsiling pa gid si Elihu,
2 "Nagahunahuna ka bala nga husto ikaw sa imo pagsiling nga wala ka
sing sala sa atubangan sang Dios?
3 Pero nagapamangkot ka man, 'Ano ang makuha ko kon indi ako
magpakasala?'
4 "Sabton ko ikaw kag ang imo mga abyan.
5 Tangla sa langit kag tan-awa sing maayo kon daw ano kataas ang mga
panganod.
6 Kon nakasala ka, indi ina makaapekto sa Dios, bisan sige-sige pa ang
imo pagpakasala.
7 Kag kon matarong ka, ano nga kaayuhan ang mahatag mo sa Dios?
8 Ang maapektuhan lang sang imo maayo ukon malain nga ginahimo
amo ang imo isigkatawo.
9 "Ang mga ginadaogdaog nagapangayo sang bulig nga luwason sila sa
kamot sang gamhanan nga mga tawo.
10 Pero wala sila nagapanawag sa Dios nga naghimo sa ila kag nagahatag
sa ila sang kusog sa tion sang kalisod.*
11 *Wala sila nagadangop sa Dios* nga naghimo sa ila nga mas maalam sang
sa mga sapat kag mga pispis.
12 Kag kon magpanawag gid man sila, wala sila ginasabat sang Dios
tungod mga bugalon sila kag malain nga mga tawo.
13 Huo, wala ginapamatian sang Makagagahom nga Dios ang ila
pagpangayo sang bulig nga wala sing pulos.
14 Labi na gid nga indi niya pagpamatian ang imo pagpanawag, *Job,* kon
magsiling ka nga wala mo makita ang iya pagbulig sa imo kaso nga gindala
sa iya kag sagi ka lang hulat sa iya.
15 Nagasiling ka pa nga wala nagasilot ang Dios bisan akig na siya, kag
wala gid niya ginasapak ang kalautan nga ginahimo sang tawo.
16 Job, wala sing pulos ang imo mga ginapanghambal. Maathag *gid* nga
wala ka kahibalo kon ano ang imo mga ginapanghambal."

36

1 Nagpadayon pa gid si Elihu sa paghambal:
2 "Agwantaha pa ako sing makadali, kay may ara pa ako nga inughambal
sa pagdepensa sa Dios.
3 Madamo ako sang nahibaluan kag pamatud-an ko sa imo nga ang *Dios
nga* nagtuga sa akon husto.
4 Ginasiguro ko sa imo nga wala ako nagabutig, kay ako nga imo
ginaatubang maalam gid.
5 "Gamhanan gid ang Dios, pero wala siya sing may ginainsulto.
Nahibaluan niya ang tanan nga butang.
6 Wala niya ginatugutan nga magkabuhi ang malain, kag ginahatagan
niya sang hustisya ang ginadaogdaog nga mga imol.
7 Wala niya ginapabay-an ang mga matarong. Ginapadunggan niya sila
upod sa mga hari hasta san-o.
8 Pero kon ginapabudlayan sila, nga daw sa ginakadenahan,
9 ginapahayag sang Dios ang sala nga ginhimo nila nga may pagpabugal.

* **35:10** *kusog sa tion sang kalisod:* sa literal, *kanta sa kagab-ihon*

10 Ginapapamati niya sila sa iya nga pagpaandam, kag ginasugo niya sila
nga magbiya sa ila kalautan.
11 Kon magtuman sila kag mag-alagad sa iya, magakabuhi sila nga
mainuswagon kag malipayon sa bilog nila nga kabuhi.
12 Pero kon indi sila magtuman, mapatay sila sa inaway nga kulang sing
pag-intiendi.
13 Ang mga indi diosnon nagasupot sang kaakig sa ila tagipusuon, kag
bisan ginasilutan sila sang Dios, wala sila nagapangayo sang bulig sa iya.
14 Nagakalamatay sila sa kahuy-anan* nga bataon pa.
15 Pero paagi sa mga pag-antos, ginatudluan sang Dios ang mga tawo.
Nakatuon sila nga magpamati sa iya paagi sa mga kasakit.
16 "Ginalikaw ka sang Dios sa katalagman kag ginhatagan sang
kahilwayan kag kabuganaan, kag mapuno liwat sang manamit nga
pagkaon ang imo lamisa.
17 Pero karon ginaagom mo ang silot nga nagakabagay sa mga malain.
Indi ka gid makalikaw sa hustisya.
18 Mag-andam ka nga indi ka maganyat sa manggad kag madala sa
madamo nga kuwarta nga bilang lagay.
19 Makabulig bala ang imo manggad ukon ang imo ikasarang sa imo
kalisod?
20 Indi paghanduma ang kagab-ihon,† ang tion nga magakalaglag ang
mga nasyon.
21 Mag-andam ka nga indi ka maghimo sang kalautan. Ginapaantos ka
para makalikaw ka sa paghimo sini.
22 "Hunahunaa bala kon daw ano kagamhanan sang Dios. Wala sing
manunudlo nga pareho sa iya.
23 Wala sing may makatudlo sa iya kon ano ang iya himuon, kag wala
sing may makasiling sa iya nga nakasala siya.
24 Indi pagkalimti ang pagdayaw sa iya binuhatan pareho sang ginahimo
sang iban sa ila nga pagkanta.
25 Nakita sang tanan nga tawo ang iya binuhatan, pero sa malayo-layo.‡
26 Gamhanan gid ang Dios, kag indi ta gid matungkad ang iya
pagkagamhanan kag indi maisip kon pila na ang iya edad.
27 Ang Dios amo ang nagapasaka sang tubig halin sa duta kag ginahimo
niya dayon ini nga ulan.
28 Nagabubo ang ulan halin sa mga panganod para sa mga tawo.
29 Wala sing may nakahibalo kon paano nagalapta ang *mga* panganod,
kag kon paano nagadaguob ang langit nga sa diin nagaestar ang Dios.
30 Tan-awa kon paano niya ginapakilat sa iya palibot, kag kon paano ini
nagakirab hasta sa punta sang dagat.
31 Paagi sining *gahom sang Dios*, ginadumalahan niya ang mga nasyon
kag ginahatagan sang bugana nga pagkaon *ang mga tawo*.
32 Ginauyatan niya ang kilat kag ginasugo ini sa pag-igo sang iya iliguon.
33 Ang daguob nagapahibalo sang manug-abot nga bagyo, kag bisan ang
mga baka nakahibalo nga may bagyo nga manug-abot.

---

* **36:14** *sa kahuy-anan:* sa literal, *upod sa mga lalaki nga nagabaligya sang ila lawas sa mga templo*
† **36:20** *kagab-ihon:* siguro ang buot silingon, *ang tion sang pagsilot sang Dios* ‡ **36:25** *sa malayo-layo: Siguro ang buot silingon nga indi nila tuman nga natungkad ukon naintiendihan.*

37

1 “Nagakubakuba ang akon dughan tungod sa sina *nga bagyo*.
2 Pamatii ninyo ang tingog sang Dios nga nagadaguhob.
3 Ginpakilat niya sa kalangitan hasta sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan.
4 Dayon mabatian ang daguhob sang iya makusog nga tingog. Wala niya
ginapunggan ang pagdaguhob sang iya tingog.
5 Makatilingala gid ang nagadaguhob nga tingog sang Dios. Nagahimo
siya sang makatilingala nga mga butang nga indi ta matungkad.
6 Ginamanduan niya ang snow nga magtupa sa duta kag ang ulan nga
mag-ulan sing mabaskog,
7 para makapahuway ang mga tawo sa ila obra kag makapamalandong sa
mga ginahimo sang Dios.
8 Ang mga sapat nagapanago sa ila palanaguan kag nagapabilin sila didto
sa panahon sang bagyo.
9 Ang bagyo kag ang matugnaw nga hangin nagahalin sa ila sini talaguan.
10 Sa ginhawa sang Dios nagaporma ang yelo;* nangin yelo ang malapad
nga tubig.
11 Ginapuno niya sang tubig ang mga panganod, kag ginapakilat ini.
12 Nagalibot-libot ang mga panganod sa bilog nga kalibutan suno sa
mando sang Dios.
13 Nagapadala ang Dios sang mabaskog nga ulan sa paghatag sang tubig
sa duta, ukon sa pagdisiplina sa tawo, ukon sa pagpakita sang iya gugma.
14 “Pamatii ini, Job, kag pamalandungi ang makatilingala nga mga butang
nga ginahimo sang Dios.
15 Nakahibalo ka bala kon paano ginakontrolar sang Dios ang mga
panganod kag kon paano niya ginapakirab ang kilat?
16 Nakahibalo ka bala kon paano nagalutaw-lutaw ang mga panganod sa
ibabaw? Buhat ini sang makatilingala nga Dios nga ang iya kaalam wala
sing limitasyon.
17 Ikaw nga nagapalamalhas tungod sa mainit nga hangin halin sa south,
18 makabulig ka bala sa Dios sa paghumlad sang panganod kag himuon
ini nga matig-a pareho sa espiho nga saway?†
19 *Kon maalamon ka*, sugiri kami kon ano ang dapat namon isiling sa
Dios. Indi kami kahibalo kon paano namon ihambal ang amon rason kay
nadulman ang amon panghunahuna.
20 Indi ako magsiling sa Dios nga magpakigbais ako sa iya, kay basi
laglagon niya ako.
21 Wala sing tawo nga makatulok sa adlaw kay nagasilak ini sing
masanag sa kalangitan kon mahawanan sang hangin ang mga panganod.
22 Halin sa north nagaguwa ang Dios nga nagabadlak pareho sa bulawan
kag ang iya kasilaw makatilingala.
23 Indi ta matungkad ang Makagagahom *nga Dios* nga labaw sa tanan.
Matarong gid siya kag wala nagapamigos,
24 gani ginatahod siya sang mga tawo. Wala niya ginasapak ang mga
tawo nga nagakabig sang ila kaugalingon nga mga maalam.”

---

* **37:10** *yelo:* ang buot silingon diri, *ice* † **37:18** *panganod...saway:* Siguro ang buot silingon diri nga ang panganod makabulig bilang proteksyon sa mainit nga hangin.

38

Naghambal ang Dios

1 Dayon nagsabat ang GINOO kay Job halin sa buhawi,
2 "Sin-o ka nga magpangduhaduha sang akon kaalam? Ang imo mga
ginapanghambal nagapakita lang nga wala ka sing may nahibaluan.
3 *Karon,* ihanda ang imo kaugalingon, kag sabta ang akon mga
pamangkot.
4 Sa diin ka bala sang ginhimo ko ang pundasyon sang kalibutan? Sugiri
ako kon may nahibaluan ka.
5 Nakahibalo ka bala kon sin-o ang nagbuot sang kadakuon sang sini nga
pundasyon ukon ang nagtakos sini? Nakahibalo ka man bala!
6 Ano bala ang nagasuportar sa pundasyon sang kalibutan? Kag sin-o ang
nagbutang sang sini nga pundasyon
7 samtang nagakinanta sing tingob ang mga bituon sa kaagahon kag
nagahinugyaw sa kalipay ang tanan nga anghel?*
8 Sin-o bala ang nagpat-od sang dulunan sang dagat sang magsagawak ini
halin sa kadadalman?
9 Ako ang nagtabon sa dagat sang mga panganod kag sang kadulom.
10 Ginbutangan ko sang dulunan ang dagat; daw pareho lang nga
ginsiradhan ko ini kag gintrangkahan.
11 Ginsilingan ko *ang dagat*, 'Hasta ka lang diri kag indi ka na maglapaw
pa; hasta lang diri ang imo dalagko nga mga balod.'
12 "*Job*, sa bilog mo nga kabuhi, nakasugo ka bala sa adlaw nga
magbutlak sa kaagahon,
13 para ang kasanag sini magasilak sa bilog nga kalibutan kag
magapauntat sa kalautan nga ginahimo sa kagab-ihon?
14 Tungod sa kasanag sini, ang kalibutan maathag pareho sa marka sang
selyo ukon sang pinil-an sang bayo.
15 Ang kasanag nagadisturbo sa mga malain, kay indi sila makahalit sa
iban.
16 "Nakakadto ka na bala sa mga tuburan sa kadadalman sang dagat
ukon sa pinakamadalom nga parte sang dagat?
17 Napakita na bala sa imo ang mga puwertahan pakadto sa madulom
nga lugar sang mga patay?
18 Nakahibalo ka bala kon daw ano kadako sang kalibutan? Sugiri ako
kon nahibaluan mo ini tanan!
19 Nakahibalo ka bala kon sa diin nagahalin ang kasanag ukon ang
kadulom?
20 Kag mapabalik mo bala sila sa ila ginhalinan?
21 Nakahibalo ka man bala! Kay natawo ka man bala sang una pa kag
dugay ka na sa kalibutan!
22 "Nakakadto ka na bala sa lugar nga ginahalinan sang snow ukon ulan
nga yelo?
23 Ini nga mga yelo ginatigana ko para sa tion sang kagamo kag sa tion
sang inaway.
24 Nakahibalo ka bala kon diin ang alagyan pakadto sa lugar nga
ginahalinan sang kilat† ukon sa lugar nga ginahalinan sang hangin nga
halin sa east?
25 Sin-o bala ang naghimo sang alagyan sang ulan kag sang bagyo?

---

* **38:7** *tanan nga anghel:* sa literal, *tanan nga anak sang Dios* † **38:24** *kilat:* ukon, *kasanag*

26 Sin-o bala ang nagapadala sang ulan sa desierto, sa lugar nga wala sing
may nagaestar nga tawo?
27 Sin-o bala ang nagapadala sang ulan sa kamingawan para magtubo
ang mga hilamon?
28 Sin-o bala ang ginhalinan‡ sang ulan, sang tun-og,
29 kag sang yelo nga halin sa langit?
30 Nagayelo ang tubig pareho katig-a sang bato, pati ang ibabaw nga
parte sang dagat.
31 Mahigot mo bala ukon mahubad ang *grupo sang mga bituon nga*
ginatawag Pleades kag Orion?
32 Matuytuyan mo bala ang mga bituon sa pagguwa sa ila husto nga tion?
Matuytuyan mo man bala ang *grupo sang mga bituon nga ginatawag* Dako
kag Gamay nga mga Bear?
33 Nahibaluan mo bala ang mga sistema nga nagagahom sa kalangitan?
Maplastar mo bala ina nga mga sistema diri sa kalibutan?§
34 Makamando ka bala sa mga panganod nga paulanan ka sing madamol?
35 Makasugo ka bala sa kilat sa pagkirab? Mapatuman mo bala ini sa imo?
36 Sin-o ang nagahatag sang kaalam kag pag-intiendi sa tawo?*
37 Sin-o bala ang maalam nga makaisip sang mga panganod? Sin-o bala
ang makaula sang tubig halin sa langit
38 nga makapabilog sang yab-ok?
39 "Ikaw bala ang nagapangita sang kalan-on sang mga leon kag
nagabusog sa ila
40 samtang nagapahuway sila sa ila mga palanaguan ukon sa mga
kahoy-kahoy?
41 Sin-o bala ang nagapakaon sa mga uwak kon ginagutom sila kag kon
ang ila mga buto mangayo sang pagkaon sa akon?

39

1 "Nakahibalo ka bala kon san-o nagabata ang talunon nga mga kanding?
Nakabantay ka bala sang pagbata sang mga usa?
2 Ginaisip mo bala ang mga binulan sang ila pagbusong hasta makabata
sila? Kag nahibaluan mo bala kon san-o gid sila mabata?
3 Nagaluko sila kag nagapasakit hasta nga makabata.
4 Pagdako sang ila bata sa kamingawan, nagalakat ini kag wala na
nagabalik.
5 Sin-o bala ang naghatag sang kahilwayan sa talunon nga donkey?
6 Ako ang naghatag sa iya sang kamingawan nga iya elistaran;
ginapaestar ko siya sa duta nga ginpabay-an na.
7 Nagapalayo siya sa magahod nga siyudad kag indi niya gusto nga
antaon.
8 Nagalibot-libot siya sa kabukiran sa pagpangita sang iya mahalab.
9 "Mapaobra mo bala ang talunon nga baka? Magpabilin bala siya sa
ginapakan-an mo sa iya kon gab-i?
10 Mahigtan mo bala siya kag mapaarado sa imo uma?
11 Makasalig ka bala sa iya kusog para obrahon niya ang imo mabug-at
nga ulobrahon?

‡ **38:28** *ginhalinan:* sa literal, *amay* § **38:33** *sistema...kalangitan: Ang buot silingon sini mga laws of nature.* * **38:36** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

12 Makasalig ka bala sa iya nga tipunon niya kag hakuton ang imo
patubas pakadto sa linasan?
13 "Katahom tulukon sang pakpak sang ostrich kon magkapay-kapay ini,
pero indi ini makatupong sa katahom sang pakpak sang tulabong.
14 Ginabayaan sang ostrich ang iya mga itlog sa duta para mainit-initan
ini.
15 Wala siya nagakabalaka nga basi matapakan ini ukon matasak sang
talunon nga sapat.
16 Mapintas siya sa iya mga piso, nga daw indi ini iya. Wala siya
nagakabalaka kon ang iya pinangabudlayan mangin wala sing pulos.
17 Kay wala ko siya ginhatagan sang kaalam kag pag-intiendi.
18 Pero kon magdalagan na gani siya, ginakadlawan lang niya ang
kabayo kag ang nagasakay sini.
19 "Ikaw bala, *Job,* ang nagahatag sang kusog sa kabayo? Ikaw bala ang
naghatag sang bungay-bungay* sa iya liog?
20 Ikaw bala ang nagapalumpat sa iya pareho sa apan kag nagapahadlok
sa mga tawo sang iya pusnga?
21 Nagapangahig siya nga may kapagsik,† nga nagapabugal sang iya
kusog. Dayon nagadalagan siya pakadto sa inaway.
22 Wala siya sing may ginakahadlukan, kag wala siya nagapalagyo sa
espada.‡
23 Nagalinagatik kag nagabadlak ang mga armas sang nagasakay sa iya.
24 Puwerte ang tap-ok sang yab-ok sa kadasig sang iya pagdalagan. Indi
siya mapunggan kon magtunog na ang budyong.
25 Nagahirihiri siya pagkabati niya sang tunog sang budyong.
Makapanimaho siya sang inaway bisan malayo pa siya, kag mabatian niya
ang mga sininggit sa inaway kag ang mga mando sang mga kumander.
26 "Ikaw bala ang nagatudlo sa dapay sa paglupad kag sa pagkadto sa
south?
27 Ikaw bala ang nagamando sa agila sa paglupad kag sa paghimo sang
iya pugad sa mataas nga lugar?
28 Didto nagaestar ang agila sa pil-as; ang mataas nga mga bato amo ang
iya palanaguan.
29 Didto siya nagatan-aw sang iya mabiktima, kag makita niya ini bisan
malayo siya.
30 Kon may makita siya nga bangkay ginakadtuan niya, kag ang iya mga
buto nagasuyop sang dugo sang sini nga bangkay."

40

1 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Job,
2 "Ako ang Dios nga Makagagahom. Pero nagapakigbais ka sa akon nga
sala ako. Karon magsabat ka sa akon."
3 Gani nagsabat si Job sa GINOO,
4 "Indi ako takos *nga magsabat sa imo.* Ano ang isabat ko? Mahipos na
lang ako.*
5 Madamo na ang akon ginhambal. Indi na ako magpadayon sa
paghambal."
6 Dayon nagsiling *liwat* ang GINOO kay Job halin sa buhawi,

* **39:19** *bungay-bungay:* sa English, *mane* † **39:21** *nga may kapagsik:* ukon, *sa may patag* ‡ **39:22** *espada:* ukon, *inaway* * **40:4** *Mahipos na lang ako:* sa literal, *Tabunan ko na lang ang akon baba.*

7 “Ihanda ang imo kaugalingon, kag sabta ang akon mga pamangkot.
8 Gusto mo bala pamatud-an nga indi ako matarong para magaguwa nga
ikaw ang matarong?
9 Gamhanan ka bala pareho sa akon? Makadaguhob bala ang imo tingog
pareho sa akon?
10 Kon makahimo ka sina, ipakita ang imo pagkagamhanan,
pagkahalangdon, kag pagkadungganon.
11-12 Ipakita ang puwerte mo nga kaakig sa mga bugalon paagi sa
pagpaubos sa ila. Kag dugmuka ang mga malain sa ila ginatindugan.
13 Ilubong sila tanan sa duta, sa lugar sang mga patay.
14 Kon mahimo mo ina, ako mismo ang magdayaw sa imo, kag batunon
ko nga may ikasarang ka sa pagluwas sang imo kaugalingon.
15 “Tan-awa bala ang sapat nga Behemot,† nga gintuga ko man pareho sa
imo. Nagahalab lang siya sang hilamon pareho sa baka,
16 pero tama siya kakusog. Ang iya lawas puwerte kabakod.
17 Ang iya ikog pareho sa kahoy nga sedro, kag ang iya mga paa
maskulado.
18 Ang iya mga tul-an pareho *kabakod* sang tubo nga saway ukon kabilya.
19 Makatilingala siya sa tanan ko nga tinuga, pero ako nga nagtuga sa iya
makapierdi sa iya.
20 Nagahalab siya sa mga kabukiran samtang nagahampang ang talunon
nga mga sapat malapit sa iya.
21 Nagaluko siya sa puno sang tunukon nga mga tanom, nga natabunan
sang matag-as nga mga hilamon.
22 Ang tunukon nga mga tanom kag ang iban pa nga mga tanom sa higad
sang ililigan sang tubig nagahatag sa iya sang palasilungan.
23 Wala siya nahadlok sa nagahuganas nga suba. Kalma lang siya bisan
daw matabunan na siya sang tubig sang *Suba sang* Jordan.
24 Sin-o bala ang makadakop sa iya paagi sa pagbulag sa iya? Sin-o bala
ang makatuhog sang iya ilong paagi sa pagsiod sa iya?

41

1 “*Job,* mabunit mo bala ang *dragon nga* Leviatan? Ukon mahigtan mo
bala ang iya baba* sang kalat?
2 Matuhog mo bala sang kalat ang iya ilong? Ukon makaw-itan mo bala
sang taga ang iya sag-ang?
3 Magapakitluoy bala siya permi sa imo nga buy-an mo siya? Ukon
magapangabay bala siya sa imo nga kaluoyan mo siya?
4 Magahimo bala siya sang kasugtanan sa imo nga magpaulipon siya sa
imo sa bilog niya nga kabuhi?
5 Mahimo mo bala siya nga alaga pareho sa pispis ukon mahatag sa imo
kabataan† nga babayi *para ila hampangan*?
6 Mabakal bala siya sang mga negosyante kag kihadkiharon para
ibaligya?
7 Madutlan mo bala ang iya panit ukon ang iya ulo sang sibat?
8 Kon madakop mo siya, indi mo gid malipatan ang kabudlay sa
pagdakop sa iya, kag indi mo na ini liwat paghimuon.
9 Wala sing pulos ang pagtinguha sa pagdakop sa iya. Pagkakita mo pa
lang sa iya madulaan ka na sang kaisog.

† **40:15** *Behemot:* posible, *hippopotamus ukon elepante* * **41:1** *baba:* sa literal, *dila* † **41:5** *kabataan:* ukon, *mga suluguon*

10 Kon wala gani sing mangahas sa pagtublag sa iya, ti sin-o pa ayhan ang
mangahas sa pagkontra sa akon?
11 Sin-o ang makasiling nga may utang nga kabalaslan ako sa iya? Ang
tanan diri sa kalibutan akon.
12 "Sugiran ko pa gid ikaw parte sa lawas sang Leviatan kag kon ano siya
kagamhanan kag kakusog.
13 Sin-o bala ang makakakas sang iya panit ukon makadulot sini?
14 Sin-o bala ang makapanganga sa iya? Kay ang iya mga ngipon
makahaladlok!
15 Ang iya likod daw sa may nagaraya nga mga taming nga
nagatapikanay;
16-17 ang kada isa lapitanay gid nga bisan ang hangin indi makalusot, kag
wala sing may makakakas sini.
18 Kon magpusnga siya nagakirab, kag ang iya mga mata nagasiga pareho
sang sanag sang kaagahon.
19 Nagabuga siya sang kalayo,
20 kag nagaguwa ang aso sa iya ilong pareho sang aso sa nagabukal nga
kolon nga may nagadabadaba nga gatong.
21 Ang iya ginhawa makapabaga sang uling, kay kalayo ang nagaguwa sa
iya baba.
22 Makusog ang iya liog, kag ang makakita sa iya nahadlok gid.
23 Bisan ang iya nagawilwig nga unod matibsol kag matig-a.
24 Matig-a ang iya tagipusuon pareho sa galingan nga bato.
25 Kon magbangon siya nagasalasala sa kahadlok ang gamhanan nga
mga tawo.‡
26 Wala sing espada, bangkaw, pana ukon sibat nga makahalit sa iya.
27 Para sa iya ang salsalon daw sa dagami *lang kahumok*, kag ang saway
daw sa gabok nga kahoy.
28 Kon panaon siya wala siya nagapalagyo. Ang mga bato nga ginalabyog
sa iya daw upa lang para sa iya.
29 Ang kahoy nga inugbakol daw dagami lang para sa iya. Kag
ginakadlawan lang niya ang hagunos sang bangkaw nga ginahaboy sa iya.
30 Ang iya tiyan may mga himbis nga matalom nga daw sa buka nga
botelya. Gani kon magkamang siya sa lunang, nagamarka ang iya inagyan
nga daw sa inagyan sang tapi nga panglinas nga may mga ulounto.
31 Ginapaalimbukad niya ang dagat pareho sa nagaindakal nga tubig sa
kolon ukon sang nagabukal nga lana sa kaldero.
32 Ang tubig nga iya maagyan nagabukal sing maputi, nga kon tan-awon
daw maputi nga buhok.
33 Wala sing pareho sa iya diri sa kalibutan. Isa siya ka tinuga nga wala
sing kahadlok.
34 Ginapakanubo niya ang tanan nga bugalon *nga mga sapat*. Ginaharian
niya ang tanan nga matinaas-taason."

42

1 Dayon nagsabat si Job sa GINOO,
2 "Nahibaluan ko nga mahimo mo ang bisan ano nga butang, kag wala
sing may makapugong sa imo.
3 Ginpamangkot mo ako kon ngaa nagapangduhaduha ako sa imo
kaalam nga wala man lang ako sing may nahibaluan. Matuod nga

‡ **41:25** *gamhanan nga mga tawo:* ukon, *mga dios*

naghambal ako sang mga butang nga wala ko maintiendihan, mga butang
nga indi ko matungkad.
4 Nagpakighambal ka mismo sa akon kag nagsiling ka nga magpamati
ako sa imo kag sabton ko ang imo mga pamangkot.
5 Sadto anay nabatian ko lang sa iban ang parte sa imo, pero subong
nakita ko mismo ikaw.
6 Gani nahuya ako sang tanan ko nga ginhambal parte sa imo, kag
ginahinulsulan ko ini paagi sa pagpungko sa yab-ok kag sa abo."*

Ang Katapusan

7 Sa tapos mahambal sang GINOO kay Job ini nga mga butang, nagsiling
siya kay Elifaz nga taga-Teman, "Naakig ako sa imo kag sa imo duha ka
abyan, kay wala kamo maghambal sing husto parte sa akon pareho sang
ginhimo ni Job nga akon alagad.
8 Gani karon magkuha kamo sang pito ka turo nga baka kag pito ka
karnero nga lalaki kag magkadto kamo kay Job, kag ihalad ninyo ini bilang
halad nga ginasunog para sa inyo kaugalingon. Magapangamuyo si Job
para sa inyo kag sabton ko ang iya pangamuyo kag indi ko kamo pagsilutan
sang nagakabagay sa inyo kabuangan. Wala kamo maghambal sing husto
parte sa akon pareho sang ginhimo ni Job nga akon alagad."
9 Gani ginhimo ni Elifaz nga taga-Teman, ni Bildad nga taga-Shua, kag ni
Zofar nga taga-Naama ang ginsugo sang GINOO sa ila. Kag ginsabat sang
GINOO ang pangamuyo ni Job.
10 Sa tapos pangamuyo ni Job sa iya mga abyan, ginpauswag siya liwat
sang GINOO kag ginhatagan sing doble pa sang sa nabaton niya sang una.
11 Dayon ang tanan niya nga utod kag ang tanan niya nga abyan sadto
nagkadto sa iya balay kag nagkinaon upod sa iya. Ginlipay nila si Job
tungod sa tanan nga kalisod nga ginhatag sang GINOO sa iya. Kag ang kada
isa sa ila naghatag sa iya sang kuwarta kag bulawan nga singsing.
12 Gani ginpakamaayo sang GINOO ang ulihi nga parte sang kabuhi ni Job
sobra pa sang sa una. Ginhatagan niya siya sang 14,000 ka karnero, 6,000
ka camel, 1,000 ka paris sang mga baka, kag 1,000 ka donkey nga babayi.
13 Ginhatagan man niya siya sang pito pa ka anak nga lalaki kag tatlo pa
ka anak nga babayi.
14 Ang kamagulangan niya nga anak nga babayi amo si Jemima, sunod si
Kezia kag dayon si Keren Hapuc.
15 Wala sing babayi nga pareho sa ila kaguwapa sa bilog nila nga lugar.†
Kag ginhatagan sila ni Job sang palanublion pareho sa ila utod nga mga
lalaki.
16 Halin sadto, nagkabuhi si Job sing 140 pa ka tuig, kag nakita pa niya
ang iya mga kaliwat hasta sa ikaapat nga henerasyon.
17 Tigulang na gid siya sang mapatay siya.

* **42:6** *ginahinulsulan ko...abo:* ukon, *ginahinulsulan ko ang pagpungko sa yab-ok kag sa abo*
† **42:15** *sa bilog nila nga lugar:* ukon, *sa bilog nga kalibutan*

Mga Salmo
UNA NGA LIBRO
1

Sal. 1–41

Bulahan ang Tawo nga Matarong

1 Bulahan ang tawo nga wala nagakabuhi sa laygay sang malain nga mga tawo,
wala nagasunod sa ginahimo sang mga makasasala,
kag wala nagaupod sa mga tawo nga nagapangyaguta.
2 Sa baylo, ginakalipay niya ang pagsunod sa mga pagpanudlo
nga halin sa GINOO,
kag adlaw-gab-i ang iya pagpamalandong sini.
3 Pareho siya sa kahoy nga gintanom sa higad sang sapa
nga nagapamunga kon panahon sang tigbulunga,
kag wala nagakalaya ang iya mga dahon.
Ang tawo nga pareho sini magauswag sa iya mga ginahimo.
4 Pero indi subong sini ang malain nga mga tawo.
Sila ya *wala sing pulos*,
pareho sa upa nga ginapalid lang sang hangin.
5 Gani sa adlaw sang paghukom, silutan sila sang Dios
kag indi sila pag-isimpon sa komunidad sang mga matarong.
6 Kay ginatuytuyan sang GINOO ang mga matarong,
pero ang pagkabuhi sang mga malain nagadala sa ila sa kalaglagan.

Salmo 2

Ang Hari nga Ginpili sang Dios

1 Ngaa bala nagaplano sing malain ang mga nasyon?
Ngaa bala nagaplano sila sang wala sing pulos?
2 Ang mga hari kag mga pangulo sa kalibutan nagtilipon
kag nagpreparar sa pagpakig-away kontra sa GINOO
kag sa hari nga iya ginpili.
3 Nagasiling sila, “Indi kita magpadumala
ukon magpasakop sa ila.”
4 Pero ginakadlawan lang sila sang Ginoo
nga nagapungko sa iya trono didto sa langit.
5 Sa iya kaakig, ginapaandaman niya sila kag nagakahadlok sila.
6 Nagsiling siya, “Ginbutang ko na sa Zion,*
sa akon balaan† nga bukid, ang hari nga akon ginpili.”

7 *Nagsiling ang hari nga ginpili sang Dios,*
“Ipahayag ko ang ginsiling sa akon sang GINOO nga,
‘Ikaw ang akon anak, kag subong ipakilala ko nga ako ang imo amay.‡
8 Pangabaya ako nga ihatag ko sa imo ang mga nasyon
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan
para imo panag-iyahan, kag himuon ko ina.

* **Salmo 2:6** *Zion:* ukon, *Jerusalem* † **Salmo 2:6** *balaan:* ukon, *pinili* ‡ **Salmo 2:7** *ipakilala ko nga ako ang imo amay:* ukon, *ako nangin imo amay*

9 Dumalahan mo sila,
kag wala gid sing may makakontra sa imo pagdumala.
Mangin pareho lang sila sa kolon nga imo pagadugmukon.' "

10 Gani, kamo nga mga hari kag mga manugdumala sa kalibutan,
intiendiha ninyo ini nga mga pulong,
kag pamatii ninyo ang mga paandam kontra sa inyo.
11 Alagara ninyo ang GINOO nga may pagtahod
kag magkalipay kamo sa iya.
12 Tahura ninyo ang hari nga iya ginpili,§
kay kon indi gani, mangakig siya gilayon kag laglagon niya kamo.
Bulahan ang tagsa ka tawo
nga nagapangayo sang proteksyon sa GINOO.

Salmo 3

Pangamuyo sa Tion sang Katalagman
Ang kanta nga ginsulat ni David sang nagpalagyo siya sa iya anak nga si Absalom.
1 GINOO, kadamo sang akon kaaway;
kadamo sang nagakontra sa akon!
2 Nagasiling pa sila nga indi mo kuno ako pagluwason.*
3 Pero ang matuod, pareho ka sa taming nga nagaprotektar sa akon.
Ginapadaog mo ako *kontra sa akon mga kaaway,*
kag ginapabakod mo ako.
4 Nagapanawag ako sa imo, GINOO,
kag ginasabat mo ako sa imo balaan† nga bukid.
5 Kag tungod kay ginabantayan mo ako,
makatulog ako kag makamata pa.
6 Bisan linibo pa ka kaaway ang nagalibot sa akon,
indi ako mahadlok.

7 Sige na GINOO nga akon Dios, luwasa ako!
Kay sadto gani ginpakahuy-an mo‡ ang tanan ko nga kaaway nga malain;
ginkuha mo ang ila ikasarang sa paghalit sa akon.§
8 Ikaw, GINOO, ang nagaluwas
kag nagapakamaayo sa imo katawhan.

Salmo 4

Pagsalig sa Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 O Dios nga akon manugpangapin,
sabta ako kon magpanawag ako sa imo.
Indi bala nga ginbuligan mo ako sa akon mga kalisod?
Gani karon, pamatii ang akon mga pangamuyo kag kaluoyi ako.

---

§ **Salmo 2:12** *kag magkalipay...ginpili:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **Salmo 3:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 4 kag 8. † **Salmo 3:4** *balaan:* ukon, *pinili* ‡ **Salmo 3:7** *ginpakahuy-an mo:* sa literal, *ginhampak mo sa sag-ang* § **Salmo 3:7** *ginkuha...akon:* sa literal, *ginbingaw mo ang ila mga ngipon*

2 Kamo nga mga tawo *nga nagakontra sa akon*,
san-o pa bala kamo mag-untat sa pagpakahuya sang akon dungog?
San-o pa bala kamo mag-untat sa paghigugma sa mga butang nga wala sing pulos
kag sa pagsunod sa kabutigan?*,†
3 Dumduma ninyo nga ginpili sang GINOO ang mga diosnon nga mangin iya.
Amo gani nga pamatian niya ako kon magpanawag ako sa iya.
4 Kon mangakig kamo,‡ indi kamo magpakasala.
Kag samtang nagahigda kamo, magpakalinong kamo kag magpamalandong.
5 Magsalig kamo sa GINOO
kag maghalad sa iya sing husto nga mga halad.§

6 Madamo ang nagasiling,
"GINOO, kabay pa nga mangin bugana ang amon pangabuhi.
Ipakita ang imo kaayo sa amon!"
7 *Pero* ang kalipay nga ginahatag mo sa akon,
mas labaw pa sa kalipay sang mga tawo
nga bugana ang ila mga uyas kag duga sang ubas.
8 Gani sa akon pagtulog indi ako mahadlok
tungod kay ginabantayan mo ako, GINOO.

Salmo 5

Pangamuyo para sa Proteksyon sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Gamita ang plawta.
1 GINOO, pamatii ang akon pangamuyo nga may pag-ugayong.
2 Pamatii ang akon pagpangayo sang bulig sa imo, O Dios nga akon hari,
kay sa imo ako nagapangamuyo.
3 Sa kaagahon ginapreparar ko ang akon kaugalingon
sa pagpangamuyo sa imo.
Kag pagkatapos ko pangamuyo
nagahulat ako sang imo sabat.
4 Ikaw ang Dios nga wala malipay sa kalautan;
wala mo ginabaton ang malain nga mga tawo.
5 Indi makapalapit sa imo presensya ang mga matinaas-taason;
ginakaugtan mo ang tanan nga nagahimo sang malain.
6 Ginalaglag mo ang mga butigon
kag ginakangil-aran ang mga nagapamatay sang tawo kag ang mga traidor.
7 Pero ako ya, makasulod sa imo balaan nga templo
tungod sang imo dako nga gugma sa akon.
Kag didto simbahon ko ikaw nga may pagtahod.

8 GINOO, tungod nga madamo ang akon mga kaaway,
tuytuyi ako suno sa imo pagkamatarong,

---

* **Salmo 4:2** *sa paghigugma...kabutigan:* Siguro ang buot silingon amo ang pagsimba sa mga dios-dios.
† **Salmo 4:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 4. ‡ **Salmo 4:4** *Kon mangakig kamo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.
§ **Salmo 4:5** *maghalad...halad:* ukon, *maghalad sa iya nga husto ang inyo kabuhi*

kag himua nga mahapos ang akon pagsunod sa imo pamaagi.
9 Indi masaligan ang ginasiling sang akon mga kaaway,
kay ang ila handom amo ang paglaglag sa iban.
Ang ila mga ginahambal* *delikado pareho sang* bukas nga lulubngan.
Ang ila mga ginasugid† puro pangdaya.
10 O Dios, siluti ang akon mga kaaway.
Kabay pa nga ang ila malain nga mga plano
amo mismo ang magalaglag sa ila.
Sikwaya sila tungod sang ila madamo nga sala,
kay nagrebelde sila sa imo.
11 Pero kabay pa nga magmalipayon ang tanan
nga nagapangayo sang proteksyon sa imo.
Kabay pa nga magkinanta sila sa kalipay.
Protektari sila nga nagahigugma sa imo
para magmalipayon sila tungod sang imo ginhimo para sa ila.
12 Kay ginapakamaayo mo, GINOO, ang mga matarong.
Ang imo gugma nagaprotektar sa ila pareho sa taming.

Salmo 6

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David: Sa direktor sang mga manugkanta:
Gamita ang mga instrumento nga may walo ka kuwerdas.
1 GINOO, bisan nangakig ka sa akon, indi ako pagsiluti.
2 Kaluoyi ako kag ayuha, kay puwerte na sa akon kaluya.
3 Indi na ako mapahamtang, GINOO.
San-o mo pa bala ako ayuhon?
4 Talupangda man ako, GINOO, kag hilwaya.
Tungod sang imo gugma sa akon, luwasa ako sa kamatayon.
5 Kay kon mapatay ako indi na ako makadumdom sa imo;
indi na ako makadayaw sa imo sa lugar sang mga patay.
6 Kapoy na ako sa sobra nga pag-ugayong.
Kada gab-i basa ang akon ulunan sang luha.
7 Nagapalamarok ang akon mga mata sa hibi
tungod sang ginhimo sang tanan ko nga kaaway.

8 Palayo kamo sa akon, kamo nga nagahimo sang kalautan,
tungod kay nabatian sang GINOO ang akon mga paghibi.
9 Nabatian niya ang akon pagpangayo sang bulig.
Kag sabton niya ang akon pangamuyo.
10 Mahuy-an kag mahadlok gid ang tanan ko nga kaaway.
Gulpi lang sila magpalalagyo sa kahuya.

Salmo 7

Husto Permi ang Ginahimo sang Dios
Ang *shiggaion** ni David parte sa kay Cush nga miyembro sang tribo ni Benjamin, nga ginkanta niya sa GINOO.
1 GINOO nga akon Dios,
sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.

---

* **Salmo 5:9** *ginahambal:* sa literal, *tutunlan* † **Salmo 5:9** *ginasugid:* sa literal, *dila* * **Salmo 7:** *shiggaion:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

Luwasa ako sa mga nagasalakay sa akon,
2 kay kon indi, basi patyon nila ako
pareho sang paggus-ab sang leon sa iya biktima,
kag wala sing may makaluwas sa akon.
3 GINOO nga akon Dios,
kon nakahimo gid man ako sing malain sa akon isigkatawo,
4 ukon ginbalusan ko sing malain
ang maayo nga ginhimo sang akon abyan,
ukon gin-agawan ko sang mga pagkabutang ang akon mga kaaway
nga wala man lang sing kabangdanan,
5 pabay-i nga salakayon ako sang akon mga kaaway kag pierdihon.
Pabay-i nga tapak-tapakon nila ako hasta nga mapatay,
kag bayaan ang akon bangkay sa duta.†

6 Sige na, GINOO nga akon Dios,
ipakita ang imo kaakig sa akon mga kaaway
nga naugot gid *sa akon*,
kay hustisya man ang ginapangita mo.
7 Tipuna sa imo palibot ang tanan nga katawhan,
kag dumalahan mo sila halin sa langit.
8 Ikaw, GINOO, ang nagahukom sa mga katawhan.
Pamatud-i nga wala ako sing sala,
kay nakahibalo ka man nga matarong ako
kag wala ako sing may ginhimo nga malain.
9 Tapnaa ang kalautan nga ginahimo sang malain nga mga tawo,
kag pakamaayuha ang mga matarong,
kay matarong ka nga Dios,
kag ginausisa mo ang *amon* mga hunahuna kag tagipusuon.
10 Ikaw, O Dios, ang nagaprotektar sa akon.‡
Ginaluwas mo ang mga nagakabuhi sing husto.
11 Matarong ka nga manughukom,
kag adlaw-adlaw akig ka *sa mga malain*.
12-13 Kon indi sila magbiya sa ila mga sala
handa ka nga magsilot sa ila.
Daw pareho ka sa soldado
nga handa na ang iya makamamatay nga mga armas.
Nabaid na niya ang iya espada
kag ginabinat na niya ang pana nga may nagadabdab nga baslay.§

14 Ang malain nga mga tawo nagahunahuna sing malain kag kagamo,
amo gani nga nagapangdaya sila.
15-16 Pero tan-awa bala,
ang pagpanggamo kag pagpamintas nga ila ginahimo nagabalik sa ila.
Pareho lang nga nagakutkot sila sang buho para mahulog ang iban,
pero sila mismo ang mahulog.

17 Pasalamatan ko ikaw GINOO,
tungod sang imo pagkamatarong.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw, Labing Mataas nga Dios.

† **Salmo 7:5** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. ‡ **Salmo 7:10** *nagaprotektar sa akon:* sa literal, *akon taming* § **Salmo 7:12-13** *pana...baslay:* sa English, *bow...arrows*

Salmo 8

Daw Ano Kahalangdon ang Dios sa Bug-os nga Kalibutan
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Gamita ang “gittith.”*
1 GINOO nga amon Agalon,
daw ano ka kahalangdon sa bilog nga kalibutan!
Ang pagdayaw sa imo sang mga tawo mabatian mo dira sa langit.†
2 Bisan gani ang magagmay nga mga bata
gintudluan mo nga magdayaw sa imo,
para mahuy-an ang imo mga kaaway,
ang mga kontra nga buot magbalos.

3 Kon magtan-aw ako sa langit nga imo ginhimo,
kag makita ko ang bulan kag ang mga bituon
nga imo ginbutang sa ila nahamtangan,
4 nagapamangkot ako kon ano gid bala ang tawo nga ginadumdom mo gid.
Ahaw tawo man lang siya, ngaa ginakabalak-an mo gid?
5 Ginhimo mo siya nga mas manubo sang sa mga anghel,‡
pero ginpadunggan mo siya pareho sa hari.
6 Ginhimo mo siya nga manugdumala sang imo mga tinuga;
ginpasakop mo sa iya ini tanan nga butang,
7 *lakip na diri ang tanan nga sapat*:
ang nagalakat,
8 ang nagalupad, kag ang nagalangoy.
9 GINOO nga amon Agalon,
daw ano ka kahalangdon sa bilog nga kalibutan!
*

Salmo 9

Nagahukom ang Dios sing Husto
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Kantaha ini sa tuno sang kanta nga “Ang Pagkapatay sang Anak.”
1 Pasalamatan ko ikaw, GINOO,
sa bug-os ko nga tagipusuon.
Isugid ko ang tanan mo nga makatilingala nga mga binuhatan.
2 Labing Mataas nga Dios, magakalipay gid ako
kag magakanta sang mga pagdayaw tungod sa imo.
3 Kon atubangon mo na ang akon mga kaaway,
magapalagyo sila nga nagakalatumba,
kag magakalamatay sila.
4 Kay matarong ka nga manughukom
nga nagapungko sa imo trono;
ginhukman mo ako
kag napamatud-an mo nga wala ako sing sala.
5 Ginsentensyahan mo
kag ginlaglag ang malain nga mga nasyon
gani indi na gid sila madumduman hasta san-o.

* **Salmo 8:** *gittith:* Posible isa ini ka instrumento o tuno. † **Salmo 8:1** *Ang pagdayaw...langit:* Indi klaro ang buot silingon sini sa Hebreo. ‡ **Salmo 8:5** *mga anghel:* ukon, *Dios* * **Salmo 9:** Ang Salmo 9 kag Salmo 10 posible isa lang anay ka binalaybay nga sa diin ang mga bulos-bulos nga linya sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

6 Ginlaglag mo sing bug-os ang akon mga kaaway,
kag indi na gid sila makita hasta san-o.
Ginpangguba mo ang ila mga siyudad,
kag indi na gid sila madumduman pa.
7 Pero ikaw, GINOO, nagahari hasta san-o;
handa na ang imo trono sa paghukom.
8 Pagahukman mo sing husto ang *mga tawo sa* kalibutan,
nga wala ka sing may pinilian.
9 GINOO, ikaw ang dalangpan sang mga ginadaogdaog
sa tion sang kalisod.
10 Nagasalig sa imo ang mga tawo nga nakakilala sa imo.
Kay sila nga mga nagadangop sa imo wala mo ginasikway.

11 Kantahi ninyo sang mga pagdayaw
ang GINOO nga nagahari sa Zion![†]
Isugid ninyo sa mga nasyon ang iya mga binuhatan!
12 Wala niya ginakalimtan ang pagpanawag sang mga kubos;
ginabalusan niya ang mga nagapaantos sa ila.

13 GINOO, tan-awa kon ano ang pagpaantos sa akon sang akon mga kaaway.
Kaluoyi ako kag luwasa sa kamatayon,
14 para masugid ko sa mga tawo didto sa mga puwertahan sang Zion[‡] ang
imo mga binuhatan,
nga nangin kabangdanan nga ginadayaw ko ikaw.
Magakalipay ako *didto* tungod kay ginluwas mo ako.

15 Natabo mismo sa mga nasyon
ang ila ginplano nga malain.
Pareho lang nga nahulog sila sa buho nga ila ginkutkot
ukon nasiod sila sa siod nga ila ginbutang.
16 Nagpakilala ang GINOO kon sin-o gid siya
paagi sa iya matarong nga paghukom,
kag sila mismo nga malain nga mga tawo
ang nahalitan sang ila malain nga mga ginahimo.[§]
17 Mapatay ang malain nga mga tawo sa tanan nga nasyon,
kay ginasikway nila ang Dios.
18 Indi pagpabay-an *sang Dios* ang mga imol hasta san-o.
May paglaom gihapon ang mga kubos
nga luwason sila sang Dios.

19 Sige na GINOO,
indi pagtuguti nga mangibabaw ang ikasarang sang mga tawo.
Hukmi ang mga nasyon sa imo presensya.
20 Pahadluka sila GINOO,
kag ipareyalisar sa ila nga mga tawo lamang sila.
[*]

[†] **Salmo 9:11** *Zion:* ukon, *Jerusalem* [‡] **Salmo 9:14** *sa mga puwertahan sang Zion:* sa Hebreo, *sa mga puwertahan sang anak nga babayi sang Zion* [§] **Salmo 9:16** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 20. [*] **Salmo 10:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bulos-bulos nga linya sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

Salmo 10

Pangamuyo para sa Bulig sang Ginoo

1 GINOO, ngaa bala kalayo sa imo?
Ngaa bala nagapanago ka sa tion sang kalisod?
2 Tungod sang pagkamatinaas-taason sang mga malain,
ginapaantos nila ang mga kubos.
Kabay pa nga matabo sa ila mismo
ang ila ginaplano nga malain sa iban.
3 Kay ginapabugal nila ang ila malain nga mga handom.
Sila nga mga dalok nagapakamalaot kag nagayaguta sa imo, GINOO.†
4 Tungod sang pagkahambog nila nga mga malain,
wala sila nagadangop sa imo.
Wala gid sila nagahunahuna parte sa imo.
5 Mauswagon sila permi,
kag ginabaliwala lang nila ang imo paghukom.
Ginahikayan pa nila ang tanan nila nga kaaway.
6 Nagahunahuna sila nga indi gid sila matublag,
kundi mangin malipayon sila permi
kag wala sing malain nga matabo sa ila.
7 Ang ila ginahambal puro pagpakamalaot, binutig, kag pamahog.
Nagahambal man sila sing malain nga mga pulong
nga makahalit sa iban.
8 Sa mga banwa nagahulat sila sa ila palanaguan
nga nagabantay sa mga inosente nga magaagi para patyon nila.
9 Nagahulat sila nga nagapalipod
pareho sa leon para dakpon ang mga kubos,
kag kon madakop na gani nila ginaguyod nila dayon.
10 Paagi sa ila kusog ginadugmok nila ang mga makaluluoy
hasta nga indi na ini makabangon.
11 Nagahunahuna sila nga wala nagasapak ang Dios
kag wala gid niya makita ang ila ginahimo.

12 Sige na GINOONG Dios,
siluti na *ang mga malain*!
Indi pagpabay-i ang mga kubos.
13 O Dios, ngaa nga ginayaguta ka sang mga malain?
Nagasiling pa sila nga indi mo kuno sila pagsilutan.
14 Pero nakita mo ang mga nagaantos kag ang mga nalisdan,
kag handa ka sa pagbulig sa ila.
Nagadangop sa imo ang mga makaluluoy nga pareho sa mga ilo,
kag ginabuligan mo sila.
15 Dulaa ang kusog sang malain nga mga tawo.
Siluti sila sa ila mga kalautan hasta nga untatan na nila ini.
16 GINOO, hari ka hasta san-o.
Madula ang *malain nga* mga nasyon sa kalibutan
nga imo *gintuga*.
17 Nabatian mo, GINOO, ang pangamuyo sang mga kubos.
Sabta ang ila pangamuyo kag palig-una sila.
18 Hatagi sang hustisya ang mga ilo kag mga ginadaogdaog,

† **Salmo 10:3** *Sila...GINOO:* ukon, *Ginapakamaayo nila ang mga dalok, pero ginayaguta ka nila, GINOO.*

para indi na sila pagpahugon sang tawo nga halin man lang sa duta.

Salmo 11

Pagsalig sa Dios
Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Sa GINOO ako nagapangayo sang proteksyon.
Gani ngaa nga nagasiling kamo sa akon,
"Palagyo ka sa mga bukid pareho sa pispis,*
2 kay ginabinat na sang mga malain ang ila mga pana
sa madulom nga lugar
para panaon ang mga nagakabuhi sing husto.
3 Ti, ano ang mahimo sang mga matarong
kon wala na sing kahusayan ang banwa?"

4 Ara ang GINOO sa iya balaan nga templo;
didto sa langit ang iya trono.
Ginatan-aw niya kag ginausisa ang tanan nga tawo.
5 Ginausisa niya ang mga matarong kag ang mga malain.
Ginakaugtan niya ang mga mapintas.
6 Paulanan niya sang nagadabadaba nga mga baga kag asupre ang mga malain;
kag mabaton nila halin sa iya ang mainit nga hangin
nga magapaso sa ila.
7 Kay matarong ang GINOO
kag luyag niya ang mga buhat nga matarong.
Gani ang mga nagakabuhi sing husto makapalapit sa iya presensya.†

Salmo 12

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Gamita ang mga instrumento nga may walo ka kuwerdas.
1 GINOO, buligi ako,
kay wala na sing may nabilin nga matutom kag masaligan.
2 Halos ang tanan nagabutig sa ila isigkatawo.
Ginadayaw-dayaw nila ang iban para dayaan.
3 GINOO, kabay pa nga pahipuson mo
ang mga nagadayaw-dayaw sa iban kag ang mga nagapahambog
4 nga nagasiling,
"Mangin madinalag-on kami paagi sa amon paghambal.
Pagusto kami kon ano ang amon ihambal,
kag wala sing may makapauntat sa amon."

5 Nagasiling ang GINOO,
"Buligan ko ang mga kubos tungod kay ginadaogdaog sila
kag nagaugayong sila sa pag-antos.
Protektaran ko sila kay amo ini ang ginahandom nila."*
6 Masaligan gid ang mga promisa sang GINOO.

---

* **Salmo 11:1** *Palagyo...pispis:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Palagyo sa inyo mga bukid, pispis.* † **Salmo 11:7** *makapalapit sa iya presensya:* sa literal, *makakita sang iya nawong*
* **Salmo 12:5** *kay amo ini...nila:* ukon, *sa mga nagapakalain sa ila*

Pareho ini sang pilak nga *masaligan gid nga puro*
tungod kay ginpapuraw sa kalayo sing makapito ka beses.

7 GINOO, tipigi kami permi,
kag ilikaw kami sa mga malain sa tanan nga tion.
8 Kay bisan diin makita ang mga malain
kag ginadayaw pa sang mga tawo ang kalautan.

Salmo 13

Paghandom sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Hasta san-o pa bala, GINOO, nga indi mo ako pagsapakon?
Hasta bala sa wala sing katapusan?
Hasta san-o pa bala nga magpanago ka sa akon?
2 Hasta san-o pa bala nga magpalibog ako?
Hasta san-o pa bala nga magpangasubo permi ang akon tagipusuon?
Kag hasta san-o pa bala nga pierdihon ako sang akon mga kaaway?

3 Talupangda man ako, GINOO nga akon Dios;
sabta ang akon pangamuyo.
Ibalik ang akon kusog* para indi ako mapatay,
4 kag para indi makasiling ang akon mga kaaway nga napierdi nila ako.
Kay magakalipay gid sila kon malaglag ako.
5 GINOO, nagasalig ako sa imo paghigugma *sa akon*.
Kag magakalipay gid ako tungod kay luwason mo ako.
6 Kantahan ko ikaw, GINOO,
tungod kay halin pa sadto maayo ka sa akon.

Salmo 14

Ang Kalaot sang mga Tawo
(Sal. 53)
Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Nagasiling ang mga buang-buang sa ila kaugalingon,
"Wala sing Dios!"
Malain sila tanan kag makangilil-ad ang ila mga ginahimo.
Wala sing bisan isa sa ila nga nagahimo sing maayo.
2 Halin sa langit nagatan-aw ang GINOO sa mga tawo
sa pag-usisa kon bala may ara nga nakaintiendi *sang kamatuoran*
kag nagadangop sa iya.
3 Ang tanan nagsipak *sa matuod nga dalan*
kag palareho nga naglain ang ila kabuhi.
Wala gid sing bisan isa nga nagahimo sing maayo.

4 Wala bala nakahibalo ining malain nga mga tawo sang ila ginahimo?
Siyempre nakahibalo!
Ginakilkilan gani nila ang akon mga kasimanwa
nga daw sa nagalamon lang sila sang pagkaon,
kag wala sila nagapangamuyo sa GINOO.
5 Pero mahadlukan gid sila,
kay pangapinan sang Dios ang mga matarong.

* **Salmo 13:3** *Ibalik ang akon kusog:* sa literal, *pasanaga ang akon mga mata*

6 Ginapakahuy-an nila ang mga plano sang mga kubos,
pero ang GINOO amo ang nagaprotektar sa mga kubos.
7 Kuntani magaabot na ang magaluwas sa Israel nga halin sa Zion.
Daw ano ayhan kamalipayon ang mga Israelinhon,
ang katawhan sang GINOO,
kon ibalik na niya ang ila maayo nga kahimtangan.*

Salmo 15

Ang Gusto sang Dios sa Iya mga Manugsimba
Ang kanta nga ginsulat ni David.

1 GINOO, sin-o bala ang puwede nga makatiner* sa imo templo?
Sin-o bala ang puwede nga makapabilin† sa imo balaan‡ nga bukid?

2 *Ang sabat sang GINOO,*
"Ang tawo nga nagakabuhi nga wala sing kasawayan
kag nagahimo sing matarong.
Nagahambal siya sing matuod kag sinsero.
3 Wala siya nagabutang-butang sa iban,
kag wala siya nagahimo ukon nagahambal sing malain sa iya
isigkatawo.
4 Ginapakawalay pulos niya ang mga tawo nga akon ginasikway
pero ginapadunggan niya ang mga nagatahod sa akon.
Ginatuman gid niya ang iya promisa
bisan ano kabudlay para sa iya.
5 Nagapautang siya sang kuwarta nga wala sing saka,
kag wala siya nagabaton sang lagay
para magsaksi kontra sa wala sing sala."

Ang tawo nga nagahimo sini mangin mabakod
ang iya kahimtangan hasta san-o.

Salmo 16

Pangamuyo nga may Pagsalig sa Dios
Ang *miktam** ni David.
1 O Dios, tipigi ako,
kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
2 Ikaw ang akon GINOO,
kag sa imo lang naghalin
ang tanan nga maayo nga nabaton ko.
3 Kon parte sa imo pinili nga katawhan
sa duta *sang Israel*
nga mga maayo gid,
dako ang akon kalipay sa ila.
4 Pero ang mga nagadangop sa mga dios-dios
nagadamo ang ila mga kalisod.
Indi ako magpakig-upod sa ila nga paghalad
sang dugo sa mga dios-dios,

* **Salmo 14:7** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *pabalikon na niya sila sa ila duta halin sa pagkabihag.*
* **Salmo 15:1** *makatiner:* ukon, *makaestar* † **Salmo 15:1** *makapabilin:* ukon, *makapuyo* ‡ **Salmo 15:1** *balaan:* ukon, *pinili* * **Salmo 16:** *miktam:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

kag indi gid ako magmitlang sang mga ngalan
sang sina nga mga dios-dios.

5 GINOO, ikaw ang tanan para sa akon.
Ginahatag mo ang tanan ko nga ginakinahanglan.
Ang akon kabuhi ara sa imo mga kamot.
6 Daw ano kanami sang imo mga ginhatag sa akon.
Huo, maayo gid ang akon mga nabaton sa imo.
7 Ginadayaw ko ikaw, GINOO,
kay ginalaygayan mo ako.
Bisan kon gab-i ang akon konsensya nagatudlo sa akon.
8 Permi ko ikaw ginahunahuna, GINOO.
Kag tungod nga ara ka sa akon tupad, indi ako matublag.
9 Amo ina nga malipayon ako;
ang akon kabuhi puno sang kalipay.
Kag magakabuhi ako nga luwas sa katalagman,
10 kay indi mo ako pagpabay-an
nga magkadto sa lugar sang mga patay.
Indi mo pagtugutan nga madunot sa lulubngan
ang imo matutom nga alagad.
11 Ginatudluan mo ako kon paano ko maangkon
ang *padayon nga* kabuhi.
Tungod sang imo presensya, malipayon gid ako;
wala sing katapusan ang akon kalipay sa tupad mo.

Salmo 17

Pangamuyo sang Tawo nga Matarong
Ang pangamuyo ni David.
1 Pamatii, GINOO, ang akon nga pagpangayo sang hustisya.
Pamatii ang akon sinsero nga pangamuyo.
2 Nakahibalo ka kon ano ang husto,
gani ikaw ang makahukom nga wala ako sing sala.
3 Gin-usisa mo ang akon tagipusuon bisan kon gab-i.
Gintilawan mo ako kag wala ka sing may nakita nga sala sa akon.
Nagdesisyon ako nga indi maghambal sing malain
4 pareho sang ginahimo sang iban.
Paagi sa pagtuman ko sang imo mga sugo,
nalikawan ko ang pagpamintas.
5 Ginasunod ko permi ang imo pamaagi
kag wala ako magsipak sa sini.

6 O Dios, nagapangamuyo ako sa imo
kay nahibaluan ko nga pagasabton mo ako.
Pamatii ang akon pangamuyo.
7 Ipakita ang makatilingala mo nga gugma.
Paagi sa imo gahom, ginaluwas mo ang mga tawo
nga nagapangayo sang proteksyon sa imo tungod sang ila mga kaaway.
8 Halungi ako pareho sang paghalong sang tawo sa iya nga mata,
kag protektari ako *pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto*
sa idalom sang iya mga pakpak.
9 Protektari ako sa akon mga kaaway
nga nagasalakay sa akon palibot para patyon ako.

10 Wala sila sing kaluoy,
kag matinaas-taason kon maghambal.
11 Ginpangita nila ako
kag karon ginalibutan na nila ako.
Nagahulat sila sang kahigayunan
nga laglagon ako.
12 Pareho sila sa leon nga nagapalipod,
nga handa sa paggus-ab sa iya mabiktima.

13 Sige na, GINOO,
kontraha kag pierdiha ang akon malain nga mga kaaway.
Luwasa ako sa ila paagi sa imo gahom.*
14 Luwasa ako sa sini nga mga tawo
nga nagakabalaka lang sa mga butang diri sa kalibutan.
Siluti sila sang silot nga gintigana mo sa ila,
pati na ang ila mga kabataan.
Kag tigan-i man sang silot ang ila mga apo.†

15 Pero ako ya makakita sa imo
kay wala ako sing may nahimo nga sala.
Pagbugtaw ko malipay gid ako sa akon pagkakita sa imo.

Salmo 18

Ang Kanta ni David sa Iya nga Pagdaog
(2 Sam. 22:1-51)
Sa direktor sang mga manugkanta. Ang kanta nga ginsulat ni David nga alagad sang GINOO. Ginkanta niya ini sa GINOO sang ginluwas siya sang GINOO sa kay Saul kag sa iban pa niya nga mga kaaway.
1 Ginahigugma ko ikaw, GINOO. Ikaw ang akon kusog.
2 Ikaw, GINOO, ang akon *palalipdan nga* bato,
ang akon mabakod nga palanaguan kag manughilway.
Bilang *palalipdan nga* bato,
makapanago ako sa imo.
Ikaw ang akon taming, gamhanan nga manluluwas,
kag dalangpan.
3 Dalayawon ka, GINOO,
kay kon magpangayo ako sang bulig sa imo
ginaluwas mo ako sa akon mga kaaway.

4-5 Ang kamatayon daw pareho sa lubid nga nagburambod sa akon
kag pareho sa siod sa akon alagyan.
Ang kalaglagan daw pareho sa mabaskog nga baha
nga naglapaw sa akon.
6 Gani sa akon kalisod
nagpanawag ako sa *imo,* GINOO.
Nagpangayo ako sang bulig sa imo nga akon Dios,
kag ginpamatian mo ang akon pangamuyo sa imo templo.

7 Dayon naglinog,
kag pati ang mga pundasyon sang mga bukid nag-uyog,

* **Salmo 17:13** *gahom:* sa literal, *espada*
† **Salmo 17:14** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

tungod kay nangakig ka, GINOO.
8 Nagguwa ang aso sa imo ilong,
kag sa imo baba nagguwa ang makahalalit nga kalayo
kag nagadabadaba nga mga baga.
9 Ginbuksan mo ang langit,
kag nagpanaog ka nga nagatungtong sa madamol nga gal-om.
10 Nagsakay ka sa kerubin,
kag madasig ini nga naglupad samtang ginapalid sang hangin.
11 Ginhimo mo ang kadulom nga tabon sa imo palibot.
Nagpanago ka sa madamol nga gal-om.
12 Nagpangilat sa imo atubangan,
kag halin sa panganod nagguwa ang mga yelo
kag ang nagadabadaba nga mga baga.
13 Ang tingog mo GINOO, nga Labing Mataas nga Dios,
nagdaguob sa langit.*
14 Ginpana mo sang kilat ang imo mga kaaway,
kag nagpalalagyo sila nga nagasalasala.
15 Sa imo nga pagsabdong kag puwerte nga kaakig
nagakahubas ang dagat
kag makita ang duta sa idalom sini,
kag makita *man* ang pundasyon sang kalibutan.
16 Halin sa langit gindawat mo ako
kag ginkuha sa madalom nga tubig.
17 Ginluwas mo ako sa akon gamhanan nga mga kaaway
nga indi ko masarangan.
18 Ginsalakay nila ako sang nalisdan ako,
pero gin-apinan mo ako, GINOO.
19 Gindala mo ako sa lugar nga wala sing katalagman;
ginluwas mo ako kay nalipay ka sa akon.
20 Ginapakamaayo mo ako
tungod nga matarong ang akon kabuhi
kag wala ako sing may nahimo nga sala.
21 Kay ginasunod ko ang imo mga pamaagi
kag wala ako nagbiya sa imo GINOO, nga akon Dios.
22 Ginatuman ko ang tanan mo nga sugo
kag wala ko ginalapas ang imo mga pagsulundan.
23 Nakahibalo ka nga wala sing kasawayan ang akon kabuhi
kag ginalikawan ko nga makasala.
24 Ginapakamaayo mo ako
tungod nga nakita mo nga matarong ang akon kabuhi
kag wala ako sing may nahimo nga sala.
25 Matutom ka sa mga matutom sa imo,
kag maayo sa mga tawo nga maayo man.
26 Sinsero ka sa mga sinsero sa imo,
kag maayo ka magpadihot sa mga malain.
27 Huo, ginaluwas mo ang mga mapainubuson,
pero ginapaubos mo ang mga matinaas-taason.

28 GINOO nga akon Dios, ikaw ang akon kasanag.

* **Salmo 18:13** Ang ini nga bersikulo sa Hebreo may sugpon pa, *"nga may mga yelo kag nagadabadaba nga mga baga."* Pero wala ini sa iban nga mga kopya sang Hebreo kag sa Septuagint.

Sa kadulom ikaw ang akon suga.
29 Sa imo bulig masarangan ko nga salakayon
ang panong sang mga soldado,
kag masarangan ko nga sakaon
ang pader *nga nagapalibot sa siyudad*.
30 Ang imo pamaagi, O Dios, wala sing sala.
Ang imo pulong masaligan gid.
Pareho ka sa taming
sa tanan nga nagapangayo sang proteksyon sa imo.
31 Ikaw lang, GINOO, amo ang Dios;
ikaw lang ang amon *palalipdan nga* bato.
32 Ikaw ang nagahatag sa akon sang kusog
kag ang nagabantay sa akon dalanon.
33 Ginapabaskog mo ang akon tiil pareho sa tiil sang usa,
para maagwanta ko ang pagtaklad sa mataas nga mga lugar.
34 Ginahanas mo ako sa pagpakig-away
pareho abi sa pagbinat sang mabakod nga pana.
35 Ginaprotektaran mo ako pareho sa taming,
gani luwas ang akon kabuhi.
Ginatipigan mo ako paagi sa imo gahom,
kag paagi sa imo bulig nangin bantog ako.
36 Ginahatagan mo ako sang matawhay nga alagyan,
gani wala nagakasandad ang akon mga tiil.
37 Ginlagas ko ang akon mga kaaway
kag naabtan ko sila.
Kag wala gid ako magbalik hasta nga nalaglag ko sila.
38 Ginlaglag ko sila kag natumba sila sa akon tiilan
kag indi na sila makabangon pa.
39 Ginhatagan mo ako sang kusog sa pagpakig-away
kag ginpadaog sa akon mga kaaway.
40 Ginpatal-as mo ang akon mga kaaway
kag ginlaglag ko sila.
41 Nagpangayo sila sang bulig,
pero wala sing may nagluwas sa ila.
Nagpanawag sila sa imo,
pero wala mo sila ginsabat.
42 Gindugmok ko sila hasta nga daw pareho na lang sila sa yab-ok
nga ginapalid sang hangin.
Gintasak-tasak ko sila pareho sa lunang sa dalan.
43 Ginluwas mo ako sa rebelde nga katawhan.
Ginhimo mo ako nga pangulo sang mga nasyon.
Ang mga taga-iban nga lugar nagaalagad sa akon.
44 Pagkabati nila sa akon, nagatuman dayon sila sang akon mando.
Nagaluhod sila sa akon sa kahadlok.
45 Nadulaan sila sang kaisog,
gani nagaguwa sila sa ila mga palanaguan nga nagakurog sa kahadlok.
46 Buhi ka, GINOO!
Dalayawon ka nga akon *palalipdan nga* bato!
Ginapakataas ko ikaw, O Dios nga akon manluluwas.
47 Ginabalusan mo ang akon mga kaaway,
kag ginapasakop mo ang mga nasyon sa akon.
48 Ginaluwas mo ako sa akon mapintas nga mga kaaway,

kag ginapadaog mo ako sa ila.
49 Gani padunggan ko ikaw sa mga nasyon, O GINOO.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw.
50 Ginahatagan mo sang dalagko nga mga kadalag-an
ang imo pinili nga hari.
Ginahigugma mo si David
kag ang iya mga kaliwat hasta san-o.

Salmo 19

Ang Pagkagamhanan sang Dios kag ang Iya Kasuguan
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Ang kalangitan nagapahayag sang gahom sang Dios
kag nagapakita sang iya ginhimo.
2 Ang kada adlaw kag kada gab-i
daw sa nagasugid parte sa gahom sang Dios.
3 Wala sing pulong ukon tingog nga mabatian sa ila,
4 pero ang ila mensahi nagalambot sa bilog nga kalibutan;
nagalapnag ini sa bisan diin nga lugar.

Naghimo ang Dios sa kalangitan sang elistaran sang adlaw.
5 Kag halin didto nagaguwa ang adlaw kon aga
nga pareho sa nobyo nga malipayon
nga nagaguwa sa lugar nga sa diin siya ginkasal,
ukon pareho sa kampyon nga manugdalagan, nga handa sa pagdalagan.
6 Nagabutlak ini sa east kag nagasalop sa west.
Kag wala sing may makapanago sa iya nga init.
7 Ang kasuguan sang GINOO wala sing sala.
Nagapabaskog ini sang aton kabuhi.
Ang mga pagpanudlo sang GINOO masaligan
kag nagahatag sang kaalam sa mga wala sing alam.
8 Ang mga pagsulundan sang GINOO husto
kag nagahatag sang kalipay.
Ang mga sugo sang GINOO wala sing sala
kag nagapasanag sa hunahuna sang tawo.
9 Ang pagtahod sa GINOO maayo,
kag dapat himuon ini hasta san-o.
Ang paghukom sang GINOO sigurado kag matarong.
10 Ini nga mga butang mas malahalon pa
sang sa puro gid nga bulawan.
Kag mas matam-is pa sang sa puro gid nga honey.
11 Nagahatag man ini sang paandam
sa akon nga imo alagad, *GINOO*.
Kag kon ginatuman ko ini makabaton ako sang dako nga balos.
12 Kon kaisa indi mahibaluan sang tawo nga nakasala siya.
Gani, *GINOO,* tinlui ako sa mga sala
nga wala ko mahibalui!
13 Buligi man ako nga indi makahimo sing hungod nga sala
kag indi pag-itugot nga ulipunon ako sini,
para wala sing kasawayan ang akon kabuhi
kag hilway sa madamo nga klase sang mga sala.
14 Kabay pa nga ang akon mga ginahambal kag mga ginahunahuna
makapalipay sa imo, GINOO,

nga akon *palalipdan nga* bato kag manunubos.

Salmo 20

Pangamuyo para sa Kadalag-an

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.

1 Kabay pa nga sabton ka sang GINOO
kon ara ka sa kalisod.
Kabay pa nga protektaran ka sang Dios ni Jacob.
2 Kabay pa nga buligan niya ikaw halin sa templo didto sa Zion.
3 Kabay pa nga batunon niya ang imo mga halad,
pati na ang imo halad nga ginasunog.*
4 Kabay pa nga ihatag niya ang imo ginahandom,
kag mangin madinalag-on ka sa imo mga plano.
5 Magahinugyaw kami sa imo pagdaog
kag magaselebrar nga nagadayaw sa aton Dios.
Kabay pa nga ihatag sang GINOO ang tanan mo nga ginapangayo.
6 Karon nahibaluan ko nga ginapadaog sang GINOO ang iya pinili nga hari.
Ginasabat niya ang iya pangamuyo didto sa iya balaan nga langit,
kag permi niya siya ginapadaog paagi sa iya gahom.
7 Ang iban nagasalig sa ila mga karwahe
kag ang iban sa ila mga kabayo,
pero kami ya nagasalig sa GINOO nga amon Dios.
8 Ina nga mga tawo malaglag,
pero kami ya magadaog kag magapabilin nga mabakod.
9 Padauga ang *imo pinili nga* hari, GINOO,
kag sabta kami kon magpanawag kami† *sa imo*.

Salmo 21

Pagdayaw Tungod sang Pagdaog

Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang manugkanta.

1 Nagakalipay ang hari, GINOO,
tungod kay ginhatagan mo siya sang kusog.
Puwerte ang iya kalipay
tungod kay ginpadaog mo siya.
2 Ginhatag mo sa iya ang iya ginahandom;
wala mo siya pagdaluki sa iya ginapangayo.*
3 Ginbaton mo siya kag ginhatagan sang maayo nga mga butang.
Ginkoronahan mo siya sang korona nga puro gid bulawan.
4 Nangayo siya sa imo sang *dugang nga* kabuhi,
kag ginhatagan mo siya sang malawig gid nga kabuhi.†
5 Tungod sang imo pagpadaog sa iya
nangin bantog kag dungganon gid siya.
6 Ginhatagan mo siya sang mga pagpakamaayo
nga magapadayon hasta san-o.

---

* **Salmo 20:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 20:9** *kag sabta...kami:* Amo ini sa Septuagint kag sa Targum. Sa Hebreo, *Sabton niya (Dios ukon hari) kami kon magpanawag kami.* * **Salmo 21:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 21:4** *malawig gid nga kabuhi:* ukon, *kabuhi nga wala sing katapusan*

Ginlipay mo gid siya sang imo presensya,
7 kay nagasalig siya sa imo, GINOO,
nga Labing Mataas nga Dios.
Kag tungod sang imo paghigugma sa iya indi siya matay-og.

8 Ang imo gahom amo ang magapierdi sang tanan mo nga mga kaaway.
9 Kon magpakita ka na laglagon mo sila
kag mangin pareho sila sa nagadabadaba nga hurnohan.
Sa imo nga kaakig ipalamon mo sila sa kalayo.
10 Pamatyon mo ang tanan nila nga kaliwat,
kag wala gid sing may mabilin sa ila.
11 Nagaplano sila sing malain kontra sa imo,
pero indi gid sila magmadinalag-on.
12 Kay magapalalagyo sila kon makita nila
nga *handa ka na sa pagsilot sa ila, nga daw* ginabinat mo
kag ginapuntirya sa ila ang imo pana.
13 Dalayawon ka, GINOO,
tungod sang imo kusog.
Magakanta kami sang mga pagdayaw
tungod sang imo gahom.

Salmo 22

Buligan sang Dios ang mga Nagaantos
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Usa sa Kaagahon."
1 Dios ko, Dios ko, ngaa ginpabay-an mo ako?
Ngaa nga malayo ka sa akon?
Nagaugayong na ako sa pag-antos,
pero wala mo man lang gihapon ako ginabuligan.
2 Dios ko, adlaw-gab-i nagapanawag ako sa imo,
pero wala mo ako ginasabat,
gani wala ako sing kapahuwayan.
3 Pero balaan ka, kag nagapungko ka *sa imo trono,*
kag ginadayaw sang mga Israelinhon.
4 Nagsalig sa imo ang amon mga katigulangan kag ginluwas mo sila.
5 Nagpanawag sila sa imo kag ginbuligan mo sila.
Nagsalig sila sa imo kag wala sila mapaslawi.

6 Ginapakahuy-an ako kag ginapakalain sang mga tawo.
Nagasiling sila nga daw sa ulod* ako kag indi tawo.
7 Ang makakita sa akon nagayaguta kag nagainsulto sa akon,
kag nagalungo-lungo sila nga nagasiling,
8 "Nagasalig ka man bala sa GINOO,
ti ngaa wala ka niya pagluwasa?
Kon matuod nga nalipay siya sa imo,
ti ngaa wala ka niya pagbuligi?"
9 Pero ikaw ang nagpaguwa sa akon sa tiyan sang akon iloy,
kag halin sang lapsag pa ako ginahalungan mo na ako.
10 Halin sang akon pagkatawo,

* **Salmo 22:6** *daw sa ulod:* siguro ang buot silingon, *makaluluoy;* ukon, *wala sing pulos*

sa imo ako gintugyan kag ikaw lang ang akon Dios.
11 Gani indi ako pagbayai,
kay malapit na nga mag-abot ang kalisod
kag wala sing may magbulig sa akon.

12 Ginalibutan ako sang madamo nga kaaway;
pareho sila sa makusog nga mga turo nga baka sang Bashan.
13 Pareho man sila sang leon nga nagangurob kag naganganga,
nga handa na sa paggus-ab.

14 *Nadulaan ako sang kusog*;
pareho ako sa tubig nga ginaula,
kag ang tanan ko nga tul-an daw sa nagliw-as.
Nadulaan ako sang kaisog;
pareho ako sa kandila nga nagakatunaw.
15 Nadulaan ako sang kusog;
pareho ako sa nagabagtik nga duta,
kag ang akon dila nagapilit sa akon alingagngag.
GINOO, ginapabay-an mo ako nga daw mapatay.
16 Ginlibutan ako sang grupo sang malain nga mga tawo
nga pareho sa mga ido.
Ginbuhuan nila ang akon mga kamot kag mga tiil.†
17 Nagaguluwa na ang akon mga tul-an,
kag ginatulok lang nila ako.
18 Ginpartida nila ang akon mga bayo
kag gin-gabot-gabutan nila ang akon pangsulod nga bayo.

19 Pero ikaw, GINOO, indi magpalayo sa akon.
Ikaw nga akon kusog, buligi ako gilayon.
20 Luwasa ako sa espada *sang akon mga kaaway*;
luwasa ang akon kabuhi sa kamot sang sina nga mga ido.
21 Luwasa ako sa baba sang sina nga mga leon.
Sabta‡ ang akon pangamuyo
nga luwason mo ako sa mga sungay sinang turo nga mga baka.
22 Ipahayag ko sa akon mga kauturan§ ang imo mga ginhimo.
Dayawon ko ikaw sa ila mga pagtililipon.

23 Kamo nga nagatahod sa GINOO, dayawa ninyo siya!
Kamo nga mga kaliwat ni Israel, nga amo si Jacob,
padunggi kag kahadluki ninyo ang GINOO!
24 Kay wala niya ginabaliwala ukon ginapakalain
ang mga pag-antos sang mga kubos.
Wala niya sila ginatalikdan
kundi ginapamatian niya ang ila pagpangayo sang bulig.

25 Hatagan mo ako, *GINOO,* sang inspirasyon
nga magdayaw sa imo sa mga pagtililipon sang imo katawhan.

---

† **Salmo 22:16** *Ginbuhuan nila ang akon mga kamot kag mga tiil:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa iban pa gid nga dumaan nga mga teksto, *Ginhigtan nila ang akon mga kamot kag mga tiil.* Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Pareho sang leon ang akon mga kamot kag mga tiil.* ‡ **Salmo 22:21** *Sabta:* ukon, *Ginasabat mo* § **Salmo 22:22** *mga kauturan:* buot silingon, *mga kasimanwa*

Sa atubangan sang mga nagatahod sa imo
tumanon ko ang akon ginpromisa nga maghalad sa imo.
26 Magakaon ang mga kubos kag mabusog sila.
Ang mga nagadangop sa imo magadayaw sa imo.
Kabay pa nga mangin maayo kag malawig ang ila kabuhi.
27 Ang tanan nga *katawhan hasta sa* pinakamalayo nga parte sang kalibutan
magadumdom kag magabalik sa imo, GINOO.
Simbahon ka sang tanan nga katawhan* sang mga nasyon.
28 Kay ikaw ang nagahari,
kag ikaw ang nagadumala sang mga nasyon.
29 Sigurado nga magasimba sa imo† ang tanan nga manggaranon sa kalibutan.
Bisan ang tanan nga tawo nga daw sa mapatay na magaluhod sa imo.
Kag atong mga nagkalamatay na,
30 ang ila mga kaliwat magaalagad sa imo.
Tudluan parte sa imo, Ginoo,
ang palaabuton nga mga henerasyon.
31 Sila nga wala pa matawo pagasugiran
nga ginluwas mo ang imo katawhan,
kag ikaw gid ang naghimo sini.

Salmo 23

Ang Dios Pareho sa Isa ka Manugbantay sang Karnero
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 Ikaw, GINOO, amo ang akon manugbantay,
gani indi ako pagkulangon.
2 *Daw pareho* ako *sa karnero nga* ginapapahuway mo
sa palahalban nga bugana sang hilamon
kag ginatuytuyan sa malinaw nga tubig.
3 Ginapabaskog mo ako.
Ginatuytuyan mo ako sa husto nga dalan para mapadunggan ka.

4 Bisan pa nga maglakat ako sa patag nga may katalagman sang kamatayon,*
indi ako mahadlok, tungod kay kaupod ko ikaw.
Ang imo proteksyon kag pagtuytoy† sa akon nagapalipay
kag nagapabaskog sa akon.
5 Ginapreparahan mo ako sang punsyon
samtang nagatulok ang akon mga kaaway.
Ginbubuan mo sang lana ang akon ulo *sa pagpadungog sa akon.*
Kag ginapagustuhan mo ako sang ilimnon.
6 Sigurado gid nga ang imo kaayo kag gugma sa akon magapadayon
samtang nagakabuhi ako.
Kag magapuyo‡ ako sa imo nga balay,§ GINOO, hasta san-o.

---

* **Salmo 22:27** *katawhan:* ukon, *pamilya* † **Salmo 22:29** *Sigurado nga magasimba sa imo:* sa Hebreo, *Nagkaon sila kag magasimba.* * **Salmo 23:4** *may katalagman sang kamatayon:* ukon, *madulom gid* † **Salmo 23:4** *proteksyon kag pagtuytoy:* Ang literal sini amo ang duha ka galamiton sang manugbantay sang karnero nga ginagamit niya sa pagprotektar kag sa pagtuytoy sa mga karnero. ‡ **Salmo 23:6** *magapuyo:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *magabalik.* § **Salmo 23:6** *balay:* siguro ang buot silingon, *ang templo;* ukon, *ang puluy-an sang Dios sa langit*

Salmo 24

Ang Dios Gamhanan nga Hari
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 Ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini iya sang GINOO.
2 Kay siya ang nagtukod sang pundasyon sang kalibutan sa mga tubig.
3 Sin-o bala ang puwede nga makataklad sa bukid sang GINOO?*
Sin-o bala ang puwede nga makasulod sa iya balaan nga templo?
4 Ang tawo nga may matinlo nga mga binuhatan kag hunahuna,
wala nagasimba sa mga dios-dios,
kag wala nagasumpa sing butig.
5 Pakamaayuhon siya kag pakamatarungon sang GINOO,
ang Dios nga iya manluluwas.
6 Amo ina nga klase sang tawo ang nagadangop
kag nagasimba sa Dios ni Jacob.†,‡

7 Abrihi ang dugay na nga mga puwertahan *sang templo*
para makasulod ang gamhanan nga Hari!
8 Sin-o bala ining gamhanan nga Hari?
Siya amo ang GINOO nga makusog kag mabakod sa inaway.
9 Abrihi ang daan nga mga puwertahan *sang templo*
para makasulod ang gamhanan nga Hari!
10 Sin-o bala ining gamhanan nga Hari?
Siya amo ang GINOO nga makagagahom.
Huo, siya ang gamhanan nga Hari.
*

Salmo 25

Pangamuyo para sa Proteksyon kag Pagtuytoy sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1-2 GINOO nga akon Dios,
sa imo ako nagapangamuyo kag nagasalig.
Indi pagtuguti nga mahuy-an ako
ukon magkalipay ang akon mga kaaway sa akon pagkapierdi.
3 Ang nagasalig sa imo indi mahuy-an,
pero ang nagaluib sa imo nga wala man lang sing kabangdanan
mahuy-an.

4 GINOO, tudlui ako sang imo mga pamaagi.
5 Tudlui ako sa pagkabuhi nga suno sa imo kamatuoran,
kay ikaw ang Dios nga akon manluluwas.
Ikaw ang akon ginasaligan permi.
6 Dumduma, GINOO, ang imo kaluoy kag gugma
nga imo ginpakita halin pa gid sang una.
7 Indi na pagdumduma ang mga sala nga nahimo ko sang pamatan-on pa
ako.
Suno sa imo gugma dumduma ako, GINOO,

---

* **Salmo 24:3** *bukid sang GINOO* nga sa diin nagatindog ang templo † **Salmo 24:6** *nagasimba sa Dios ni Jacob:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *nagasimba, Jacob.* ‡ **Salmo 24:6** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 10. * **Salmo 25:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

para mapakita mo ang imo kaayo.

8 Maayo kag matarong ka, GINOO,
gani ginatudluan mo ang mga makasasala sang *imo* pamaagi.
9 Ginatuytuyan mo ang mga mapainubuson sa paghimo sang husto.
Ginatudluan mo sila sang imo pamaagi.
10 Sa tanan mo nga ginahimo, ginapakita mo ang imo gugma kag katutom
sa mga nagasunod sa ginapatuman sang imo kasugtanan.
11 Bisan madamo ang akon mga sala, GINOO, patawara ako,
para mapadunggan ka.
12 Ang mga nagatahod sa imo, GINOO,
tudluan mo sang dalan nga dapat nila agyan.
13 Magakabuhi sila nga mainuswagon
kag ang ila mga kaliwat padayon nga magaestar sa duta† *sang Israel.*
14 Malapit ka, GINOO, sa mga nagatahod sa imo
kag ginapadumdom mo sila sang imo kasugtanan.
15 Sa imo ako permi nagadangop,
kay ikaw ang nagaluwas sa akon sa katalagman.
16 Talupangda ako kag kaluoyi,
kay nagaisahanon ako kag ginadaogdaog.
17 Nagdamo na gid ang akon mga kalisod;
hilwaya ako sa akon mga pagpalibog.
18 Talupangda ang akon mga pag-antos,
kag patawara ang tanan ko nga sala.
19 Tan-awa kon daw ano kadamo ang akon mga kaaway
kag kon daw ano ang ila pagdumot sa akon.
20 Tipigi ang akon kabuhi kag luwasa ako!
Indi ako pagpakahuy-i, kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
21 Matarong ang akon kabuhi‡ kag wala sing kasawayan,
gani protektari ako.
Kay nagasalig ako sa imo.
22 Luwasa, O Dios, ang mga Israelinhon sa tanan nila nga kalisod.

Salmo 26

Pangamuyo sang Matarong nga Tawo
Ginsulat ni David.
1 Pamatud-i, GINOO, nga wala ako sing sala,
kay nagakabuhi ako nga wala sing kasawayan
kag nagasalig ako sa imo nga wala gid sing pagpangduhaduha.
2 Usisaa ako, GINOO;
usisaa ang akon hunahuna kag tagipusuon.
3 Kay permi ko madumduman ang imo gugma,
kag nagakabuhi ako nga matutom permi sa imo.
4 Wala ako nagaupod sa mga tawo nga dayaon kag hipokrito.
5 Kontra ko ang pagtilipon sang malain nga mga tawo.
Indi gid ako mag-upod sa ila.
6 Ginahinawan ko ang akon kamot
sa pagpakita nga wala ako sing sala.
Kag dayon nagalibot ako sa imo halaran

† **Salmo 25:13** *padayon...sa duta:* sa literal, *magapanubli sang duta* ‡ **Salmo 25:21** *ang akon kabuhi:* ukon, *ikaw*

sa pagsimba sa imo, GINOO,
7 samtang nagakanta ako sang mga kanta sa pagpasalamat
kag nagasugid sang tanan mo nga makatilingala nga mga binuhatan.
8 Ginahigugma ko ang templo nga ginapuy-an mo, GINOO,
ang lugar nga sa diin ara ang imo gamhanan nga presensya.
9 Indi ako paglaglaga upod sa mga makasasala,
pareho sang mga manugpatay sang tawo.
10 Ini sila nagahimo permi sang kalautan
kag ginakuwartahan nila ang iban.
11 Pero ako ya nagakabuhi nga wala sing kasawayan,
gani luwasa ako kag kaluoyi.

12 Karon, indi na ako maano,*
gani dayawon ko ikaw, GINOO,
sa pagtililipon sang imo katawhan.

Salmo 27

Pangamuyo nga may Pagdayaw
Ginsulat ni David.
1 Ang GINOO amo ang akon kasanag, manluluwas,
kag mabakod nga dalangpan,
gani wala ako sing kahadlukan.
2 Sa tion nga salakayon ako sang akon malain nga mga kaaway para patyon,
sila ang mapierdi kag indi ako.
3 Bisan pa nga libutan ako sang madamo nga soldado,
indi ako mahadlok.
Bisan pa nga salakayon nila ako,
magasalig gihapon ako *sa Dios*.
4 Nagapangayo ako sa GINOO sang isa ka butang
nga ginahandom ko gid.
Ini amo nga makapuyo ako sa iya templo
sa bilog ko nga kabuhi.
Kag didto magapamalandong ako sang iya kaayo
kag magapangayo sang iya pagtuytoy.
5 Kay sa tion sang katalagman
taguon niya ako kag protektaran sa iya templo.
Ipahamtang niya ako sa lugar nga luwas ako sa katalagman.*
6 Gani mangin madinalag-on ako kontra sa akon mga kaaway
nga nagalibot sa akon
kag magahalad ako sa templo sang GINOO
nga may paghugyaw sa kalipay.
Magakanta ako sa iya!

7 Pamatii ako, GINOO, kon magpanawag ako sa imo;
kaluoyi ako kag sabta ang akon pangamuyo.
8 Nagpanghikot ka sa akon tagipusuon nga magdangop ako sa imo,
gani nagdangop ako sa imo, GINOO.
9 Indi ka magpanago sa akon!
Indi ako pagsikwaya sa imo kaakig sa akon, nga imo alagad.

* **Salmo 26:12** *indi na ako maano:* sa literal, *nagatindog ako sa matapan nga duta.* * **Salmo 27:5** *lugar nga luwas ako sa katalagman:* sa literal, *sa mataas nga bato*

Ikaw ang nagabulig sa akon,
gani indi ako pagpabay-i ukon pagsikwaya,
O Dios nga akon manluluwas.
10 Bisan pa nga sikwayon ako sang akon amay kag iloy,
tatapon mo ako, GINOO.
11 Tudlui ako sang imo pamaagi.
Tuytuyi ako sa husto nga dalan
tungod kay ginabantayan ako sang akon mga kaaway.
12 Indi ako pag-itugyan sa ila,
kay ginaakusar nila ako sang indi matuod
kag gusto nila ako nga halitan.
13 Pero nagapati gid ako nga maeksperiensyahan ko ang imo kaayo
samtang nagakabuhi ako diri sa duta.

14 Magsalig kamo sa GINOO!
Magpakabakod kamo kag indi madulaan sang paglaom.
Magsalig lang kamo sa GINOO!

Salmo 28

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ginsulat ni David.
1 GINOO, nga akon *palalipdan nga* bato,
nagapanawag ako sa imo.
Pamatii ang akon pangamuyo!
Kay kon indi ka magpamati mangin pareho ako sa mga nagkalamatay na.
2 Pamatii ang akon pagpakitluoy sa pagpangayo sang bulig sa imo,
samtang nagaatubang ako sa imo balaan nga templo
nga nagabayaw sang akon mga kamot.
3 Indi ako pagsiluti upod sa mga malain.
Nagapakuno-kuno sila nga mga abyan sila,
pero gali nagaplano sila sing malain.
4 Balusi sila suno sa ila mga binuhatan.
Siluti sila sa ila malain nga mga ginahimo.
5 Kay ginabaliwala nila ang imo mga ginahimo.
Gani laglagon mo sila kag pabay-an sa sina nga kahimtangan.

6 Dalayawon ka, GINOO,
kay ginpamatian mo ang akon pagpakitluoy sa imo.
7 Ikaw ang nagahatag sa akon sang kusog kag nagaprotektar sa akon.*
Nagasalig ako sa imo kag ginabuligan mo ako.
Gani nagakalipay gid ako kag nagakanta sang pagpasalamat sa imo.
8 Ikaw, GINOO, ang nagahatag sang kusog sa imo katawhan.
Ikaw ang mabakod nga dalangpan kag manluluwas sang imo pinili.†
9 Luwasa kag pakamaayuha ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan.
Bantayi sila pareho sa ginahimo sang isa ka manugbantay sa iya mga karnero;
atipana sila hasta san-o.

* **Salmo 28:7** *nagaprotektar sa akon:* sa literal, *akon taming*
† **Salmo 28:8** *pinili* nga hari ukon katawhan

Salmo 29

Ang Gamhanan nga Tingog sang Dios
Ginsulat ni David.
1 Dayawa ninyo ang GINOO,
kamo nga langitnon nga mga tinuga.*
Dayawa ninyo ang iya gahom kag kusog.
2 Ihatag sa GINOO ang pagpadungog nga nagakadapat sa iya.
Simbaha ninyo siya sa iya balaan nga presensya.

3 Ang tingog sang GINOO, ang gamhanan nga Dios,
mabatian sa ibabaw sang tubig.
Nagadaguob ini sa ibabaw sang mabaskog nga dagat.
4 Ang iya tingog gamhanan kag halangdon,
5 kag makabali sang mga kahoy nga sedro sang Lebanon.
6 Ginatay-og sang GINOO ang *mga bukid sang* Lebanon
kag ang *bukid sang* Hermon,†
kag daw pareho ini sang bataon nga talunon nga baka nga nagatumbo.
7 Ang tingog sang GINOO nagapakilat
8 kag nagapatay-og sang kamingawan,
bisan pa ang kamingawan sang Kadesh.
9 Ang tingog sang GINOO nagapabata sang usa‡
kag nagapataktak sang mga dahon sang kahoy.
Kag sa iya templo nagasinggit ang tanan,
"Gamhanan *ang Dios*!"

10 Ang GINOO nagagahom sa mga baha.
Nagagahom siya bilang hari hasta san-o.
11 Ginapabaskog sang GINOO ang iya katawhan
kag ginahatagan sang maayo nga kahimtangan.

Salmo 30

Pangamuyo nga Pagpasalamat
Ang kanta nga ginsulat ni David. Ang kanta sa pagdedikar sang templo.
1 Ginadayaw ko ikaw, GINOO,
kay ginluwas mo ako *sa katalagman*
kag wala mo pagtuguti nga magkalipay ang akon mga kaaway
sa akon *kahimtangan*.
2 GINOO nga akon Dios,
nagapangayo ako sang bulig sa imo,
kag gin-ayo mo ako.
3 Ginluwas mo ako sa kamatayon.
Wala mo pagtuguti nga mapatay ako.

4 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa GINOO,
kamo nga iya matutom nga katawhan.
Dayawa ninyo siya bilang pagdumdom sa iya pagkabalaan.
5 Kay ang iya kaakig wala nagadugay,
pero ang iya kaayo nagapadayon hasta san-o.

* **Salmo 29:1** *langitnon nga mga tinuga:* ukon, *mga anak sang makagagahom nga Dios* † **Salmo 29:6** bukid sang *Hermon:* sa Hebreo, *Sirion* ‡ **Salmo 29:9** *nagapabata sang usa:* ukon, *nagapauyog sang mga kahoy nga terebinto*

Ayhan nagakasubo kita sa kagab-ihon,
pero pag-abot sang kaagahon magakalipay kita.

6 Sang mabakod ang akon kahimtangan,
nagsiling ako nga indi gid ako maano.
7 Ini tungod sa kaayo mo, GINOO.
Ginpabakod mo ako pareho sa isa ka bukid.
Pero sang nagpanago ka sa akon, hinadlukan ako.

8 Nagpanawag ako sa imo, GINOO, nga nagapakitluoy.
Siling ko,
9 "Ano bala ang makuha mo kon mapatay ako?
Makadayaw bala sa imo ang patay nga tawo?
Makasugid bala siya sang imo katutom?
10 GINOO, pamatii ako kag kaluoyi. Buligi ako!"

11 Gani, ginbayluhan mo ang akon pagpangasubo
sang *malipayon nga* pagsaot.
Ginpauba mo sa akon ang sako nga ginsul-ob ko
sang nagpangasubo ako,
kag ginhatagan mo ako sang kalipay,
12 para indi lang ako maghipos,
kundi magkanta ako sang mga pagdayaw sa imo.
GINOO nga akon Dios, pasalamatan ko ikaw hasta san-o.

Salmo 31

Pangamuyo sang Tawo nga Nagasalig sa Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOO, sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
Indi pag-itugot nga mahuy-an ako.
Luwasa ako tungod kay matarong ka.
2 Pamatii ako kag luwasa gilayon.
Protektari ako pareho sa palalipdan nga bato;
depensahi ako pareho sa mabakod nga palanaguan.
3 Tungod kay ikaw ang akon *palalipdan nga* bato
kag mabakod nga palanaguan,
tuytuyi kag ubayi ako para mapadunggan ka.
4 Ilikaw ako sa siod nga ginbutang sang akon mga kaaway para sa akon,
kay ikaw ang akon mabakod nga dalangpan.
5 Ginatugyan ko sa imo ang akon espiritu.*
Luwasa ako, GINOO, Dios nga masaligan.

6 Ginakaugtan ko ang mga nagasimba sa mga dios-dios
nga wala man lang sing pulos,
kay nagasalig ako sa imo, GINOO.
7 Magakalipay gid ako tungod sang imo gugma,
kay nakita mo ang akon mga pag-antos,
kag nahibaluan mo ang akon mga kalisod.
8 Wala mo ako gintugyan sa akon mga kaaway;
ginluwas mo ako sa katalagman.

* **Salmo 31:5** *espiritu:* ukon, *kabuhi*

9 GINOO, kaluoyi ako kay nalisdan ako.
Nagapalamarok ang akon mata sang hibi,
kag nagapalangluya na ako.
10 Puno sang kasubo ang akon kabuhi.
Pila na ka tuig nga nagahibi ako permi.
Nagapalangluya na ako tungod sang akon mga pag-antos,†
kag daw nagakamudmod na ang akon mga tul-an.
11 Ginapakahuy-an ako sang tanan ko nga kaaway,
labi na sang akon mga kasimanwa.
Bisan ang akon mga kilala nahadlok na *nga magpalapit* sa akon.
Kon makita nila ako sa dalan nagapalagyo sila.
12 Ginakalimtan na nila ako, nga daw sa napatay na ako.
Para sa ila pareho ako sa buka nga kolon
nga wala na sing pulos.
13 Mabatian ko ang paghinutikay sang madamo *nga kaaway*.
Bisan diin ako magkadto nahadlok ako,
kay nagaplano sila nga patyon ako.
14 Pero nagasalig ako sa imo, GINOO.
Ikaw ang akon Dios.
15 Ang akon kapalaran ara sa imo;
luwasa ako sa akon mga kaaway
nga nagahingabot sa akon.
16 Ipakita ang imo kaayo sa akon nga imo alagad;
tungod nga ginahigugma mo ako, luwasa ako.
17 Indi pag-itugot nga mahuy-an ako, GINOO,
kay nagapanawag ako sa imo.
Pakahuy-i ang mga malain kag *pamatya sila*
para magpakalinong sila sa lulubngan.‡
18 Pahipusa inang mga butigon,
nga nagapabugal kag nagainsulto sa mga matarong.

19 Daw ano kadako sang imo kaayo
nga ginatigana mo sa mga nagatahod sa imo.
Samtang nagatulok ang mga tawo,
ginapakitaan mo sang kaayo ang mga nagapangayo sang proteksyon sa imo.
20 Ginatago mo sila sa lugar nga ara ang imo presensya,
kag didto luwas sila sa pagpanglibak§ kag pagpang-insulto* sang mga tawo.

21 Dalayawon ka, GINOO!
Kay makatilingala gid ang pagpakita mo sang imo gugma sa akon
sang didto ako sa ginasalakay nga siyudad.
22 Sa akon kahadlok naghunahuna ako
nga ginsikway mo na ako.
Pero ginpamatian mo ang akon pagpakitluoy
sang nagpangayo ako sang bulig sa imo.

23 Higugmaa ninyo ang GINOO,

† **Salmo 31:10** *pag-antos:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *kalautan.* ‡ **Salmo 31:17** *lulubngan:* ukon, *lugar sang mga patay* § **Salmo 31:20** *pagpanglibak:* ukon, *malain nga plano*
* **Salmo 31:20** *pagpang-insulto:* ukon, *pagpang-akusar*

kamo nga iya matutom nga katawhan.
Ginatipigan sang GINOO ang mga matutom sa iya,
pero ginasilutan niya sing puwerte gid ang mga matinaas-taason.
24 Magpakabakod kamo kag magpakaisog,
kamo nga nagalaom sa GINOO.

Salmo 32

Pagtuad sang Sala kag Pagpangayo sang Patawad sa Dios

Ang *maskil*[*] nga ginsulat ni David.
1 Bulahan ang tawo nga ang iya mga paglapas ginpatawad,
nga ang iya mga sala wala na ginadumdom sang Dios.
2 Bulahan ang tawo nga ang iya mga sala indi na pag-isipon sang GINOO
kontra sa iya
kag wala sing sala nga natago sa iya tagipusuon.

3 Sang wala ko pa matuad ang akon mga sala,
nagapalangluya ako,
daw sa nagakamudmod ang akon mga tul-an,
tungod sang akon pag-ugayong sa bilog nga adlaw.
4 Kay adlaw-gab-i ginasilutan mo ako;
nawad-an na ako sang kusog,
pareho nga nabulad ako sa init sa tingadlaw.[†]
5 Dayon gintuad ko ang akon mga sala sa imo;
wala ko ini gintago.
Desidido ako sa pagtuad sang akon mga sala sa imo,
kag ginpatawad mo ako.

6 Gani ang tanan nga matutom
dapat magpangamuyo sa imo sa tion sang kalisod,[‡]
para kon mag-abot ang kalisod nga daw sa baha, indi sila maano.
7 Ikaw ang akon palanaguan;
tipigan mo ako sa tion sang kalisod,
kag palibutan mo ako sang mga nagahinugyaw sa kalipay
tungod sang imo pagluwas *sa akon*.

8 *Nagsiling ka sa akon*,
"Tudluan ko ikaw sang dalan nga dapat mo pagaagyan.
Laygayan ko ikaw samtang nagabantay ako sa imo.
9 Indi ka magpareho sa kabayo ukon mula
nga wala sing pag-intiendi,
nga kinahanglan pa anay nga busalan kag rendahan
para magtuman."
10 Madamo ang mga kalisod sang mga malain,
pero ang nagasalig sa GINOO higugmaon gid niya.
11 Gani kamo nga mga matarong,
magkalipay kamo sa GINOO!
Kamo nga nagakabuhi sing husto,
maghinugyaw kamo sa kalipay!

---

[*] **Salmo 32:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.
[†] **Salmo 32:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 5 kag 7.
[‡] **Salmo 32:6** *sa tion sang kalisod:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

Salmo 33

Kanta sa Pagdayaw

1 Kamo nga mga matarong,
maghinugyaw kamo sa kalipay
tungod sa ginhimo sang GINOO sa inyo.
Kamo nga nagakabuhi sing husto,
nagakabagay nga dayawon ninyo siya!
2 Dayawa ninyo ang GINOO paagi sa arpa.
Tukari ninyo ang GINOO sang iban pa nga mga instrumento
nga may mga kuwerdas.
3 Kantahi ninyo siya sang bag-o nga kanta;
tukari ninyo siya sing maayo,
kag maghinugyaw kamo sa kalipay.
4 Kay ang pulong sang GINOO husto,
kag masaligan ang tanan niya nga ginahimo.
5 Naluyag ang GINOO maghimo sang* matarong kag husto.
Makita sa bilog nga kalibutan ang iya gugma.
6 Paagi sa pulong sang GINOO, nahimo ang kalangitan;
kag sa iya ginhawa *natuga* ang tanan nga butang sa kalangitan.
7 Gintingob niya ang tubig sang dagat
nga daw sa ginsulod sa botelya† ukon ginbutang sa bodega.
8 Ang tanan nga tawo sa kalibutan
dapat magtahod sa GINOO.
9 Kay sang paghambal lang niya, natuga ang kalibutan.
Nagmando lang siya kag nahimo ang tanan.
10 Ginaguba sang GINOO ang mga plano sang mga nasyon.
Wala niya ginatuguti nga madayon ang ila mga katuyuan.
11 Pero ang iya mga plano nagapadayon hasta san-o;
ang iya mga katuyuan nagapabilin hasta san-o.

12 Bulahan ang nasyon nga ang iya Dios amo ang GINOO.
Bulahan ang katawhan nga ginpili sang GINOO nga mangin iya.
13 Ginatulok sang GINOO sa langit
ang tanan nga tawo.
14 Ginatan-aw niya didto sa iya ginapuy-an
ang tanan nga nagapuyo sa kalibutan.
15 Siya ang naghatag sang hunahuna sa tanan nga tawo,
kag nahibaluan niya ang tanan nila nga ginahimo.

16 Ang isa ka hari wala nagadaog sa inaway
tungod lang sang iya madamo nga soldado.
Ang isa ka soldado wala nagakaluwas sa inaway
tungod lang sang iya puwerte nga kusog.

17 Ang mga kabayo indi masaligan nga makapadaog sa inaway.
Ang ila puwerte nga kusog indi makaluwas.
18 Nagabantay ang GINOO sa mga nagatahod sa iya,
nga nagasalig sa iya gugma

---

* **Salmo 33:5** *maghimo sang:* ukon, *sa mga nagahimo sang*

† **Salmo 33:7** *nga daw sa ginsulod sa botelya:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo, *nga daw sa tinumpok nga duta.* Siguro ang buot silingon sini amo ang tubig sa mga panganod.

19 nga magaluwas sa ila sa kamatayon
kag magatipig sang ila kabuhi sa tion sang gutom.

20 Nagahulat kita nga may pagsalig sa GINOO.
Siya ang nagabulig kag nagaprotektar sa aton.‡
21 Nagakalipay kita tungod sa iya
kay nagasalig kita sa iya, ang balaan nga Dios.§

22 GINOO, kabay pa nga ang imo gugma magpabilin sa amon,
subong nga nagasalig kami sa imo.
*

Salmo 34

Ang Kaayo sang Dios
Ginsulat ini ni David sang nagpabuang-buang siya sa atubangan ni Abimelec, para tabugon siya ni Abimelec kag makahalin siya.
1 Dayawon ko permi ang GINOO;
indi ako mag-untat sa pagdayaw sa iya.
2 Ipabugal ko ang GINOO,
kag kamo nga mga ginadaogdaog magpamati kag magkalipay.
3 Mag-upod kamo sa akon sa pagdayaw sa GINOO;
mag-isa kita sa pagdayaw sa iya.
4 Nagpangamuyo ako sa GINOO kag ginsabat niya ako.
Ginkuha niya ang tanan ko nga kahadlok.
5 Nagakalipay ang mga nagasalig sa iya,
kag indi gid sila mahuy-an.
6 Nagpanawag ang kubos nga tawo sa GINOO,
kag ginsabat niya siya.
Ginluwas niya siya sa tanan niya nga kalisod.
7 Ang anghel sang GINOO nagabantay
sa mga nagatahod sa GINOO,
kag ginaluwas niya sila *sa katalagman*.

8 Tilawi bala ninyo kag hibalua
kon daw ano kaayo sang GINOO.
Bulahan ang tawo nga nagapangayo sang proteksyon sa iya.
9 Tahura ninyo ang GINOO,
kamo nga iya pinili nga katawhan.
Kay ang mga nagatahod sa iya indi gid pagkulangon.
10 Ang leon mahimo nga kulangon sang kalan-on kag gutumon,
pero ang mga nagadangop sa GINOO
indi gid pagkulangon sang maayo nga mga butang.
11 Dali kamo nga mga gusto magtuon sa akon,† pamatii ninyo ako.
Tudluan ko kamo sa pagtahod sa GINOO.
12 Ang bisan sin-o nga luyag sang malawig kag malipayon nga kabuhi
13 indi siya dapat maghambal sing malain kag indi magbinutig.
14 Dapat likawan niya ang malain kag himuon ang maayo.

‡ **Salmo 33:20** *nagaprotektar sa aton:* sa literal, *aton taming* § **Salmo 33:21** *sa iya, ang balaan nga Dios:* sa literal, *sa iya balaan nga ngalan* * **Salmo 34:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. † **Salmo 34:11** *kamo nga mga gusto magtuon sa akon:* sa literal, *mga anak*

Tinguhaan niya nga mangin maayo permi
ang iya relasyon sa iya isigkatawo.
15 Ginabantayan sang GINOO ang mga matarong,
kag ginapamatian niya ang ila pagpanawag.
16 Pero ginakontra niya ang mga nagahimo sang malain.
Laglagon niya sila hasta nga indi na sila madumduman pa
sang mga tawo sa kalibutan.
17 Nagapanawag sa iya ang mga matarong,
kag ginasabat niya sila.
Ginaluwas niya sila sa tanan nila nga kalisod.
18 Malapit ang GINOO sa mga napaslawan.
Ginaluwas niya ang mga nadulaan sang paglaom.

19 Bisan madamo ang mga kalisod sang matarong nga tawo
ginaluwas siya sang GINOO sa sining tanan.
20 Ginatipigan gid niya siya;
wala gid sing bisan isa ka tul-an nga mabali sa iya.
21 Ang malain nga mga buhat sang malain nga mga tawo
amo mismo ang magapatay sa ila.‡
Sila nga mga nagakontra sa mga matarong
pagasilutan *sang Dios*.
22 Luwason sang GINOO ang *iya katawhan nga* iya mga alagad.
Wala sing bisan isa nga nagadangop sa iya nga pagasilutan niya.

Salmo 35

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ginsulat ni David.
1 Kontraha, GINOO, ang mga nagakontra sa akon.
Awaya ang mga nagaaway sa akon.
2 Kuhaa ang imo dalagko kag magagmay nga mga taming,
kag buligi ako.
3 Ihanda ang imo gamay kag dako nga bangkaw
kontra sa mga nagalagas sa akon,
kag pasaliga ako nga luwason mo ako.
4 Kabay pa nga ang mga nagatinguha sa pagpatay sa akon mahuy-an.
Kabay pa nga ang mga nagaplano sang akon kalaglagan
magapalalagyo nga nagasalasala.
5 Kabay pa nga mangin pareho sila sa upa nga ginapalid sang hangin
samtang ginatabog sila sang imo anghel.
6 Kabay pa nga mangin madulom kag madanlog ang ila alagyan
samtang ginalagas sila sang imo anghel.
7 Bisan wala sing kabangdanan nagbutang sila sang siod sa tago
para madakpan ako
kag nagkutkot sila sang buho
para mahulog ako.
8 Kabay pa nga makibot sila sa kalaglagan nga magaabot sa ila.
Kabay pa nga sila mismo ang masiod sa siod nga ginbutang nila sa tago.
Kabay pa nga sila mismo ang mahulog sa buho nga ila ginkutkot.
9 Dayon magakalipay ako tungod sa pagluwas mo sa akon, GINOO.
10 Ang kabug-usan sang akon kabuhi magasiling,

‡ **Salmo 34:21** *Ang malain...sa ila:* ukon, *Ang mga malain mapatay sa malain nga matabo sa ila.*

“Wala gid sing pareho sa imo, GINOO.
Ginaluwas mo ang mga kubos kag mga imol
sa mga nagadaogdaog kag nagapamintaha sa ila.”

11 Ang mapintas nga mga tawo nagapanaksi kontra sa akon.
Ginaakusar nila ako sang mga sala nga wala ko mahimo.
12 Ginabalusan nila ako sang malain sa maayo nga ginahimo ko sa ila,
gani nasubuan gid ako.
13 Pero kon nagamasakit gani sila, nagapangasubo ako
paagi sa pagsuksok sang bayo nga sako kag pagpuasa.
Kag kon ang akon pangamuyo *para sa ila* wala ginasabat,*
14 nagalakat-lakat ako nga nagapangasubo
pareho nga daw nagapangasubo ako para sa akon utod ukon abyan.
Nagaduko ako nga nagapangasubo *para sa ila*
pareho sang pagpangasubo sang isa ka tawo sa iya iloy.
15 Pero sang ako na ang nalisdan, nagtipon sila nga nagakalipay.
Nagtipon sila nga mga manughalit kontra sa akon.
Bisan ang mga indi ko kilala nag-intra man,
kag wala untat ang ila pagpakalain sa akon.
16 Kaupod sang mga indi diosnon nga mahilig mangyaguta,†
ginakainitan nila ako.
17 Ginoo, hasta san-o pa bala nga magtulok lang ikaw?
Luwasa ako sa mga nagasalakay sa akon nga daw mga leon.
18 Dayon dayawon ko ikaw
kag pasalamatan sa pagtilil ipon sang imo madamo nga katawhan.
19 Indi pagtuguti nga magkalipay ang akon traidor nga mga kaaway
sa akon kapierdihan.
Indi pagtuguti nga magyaguta‡ sa akon sila nga mga nagadumot sa akon
nga wala sing kabangdanan.
20 Wala sila nagahambal sang mga pulong nga makapaayo sa iban,
kundi nagahimo sila sang estorya nga wala sing kamatuoran
kontra sa mga tawo nga nagapuyo sing malinong sa sini nga lugar.
21 Nagasinggit sila sa akon, nga nagaakusar,
“Hala ka! Nakita namon ang imo ginhimo.”
22 GINOO, nakita mo ini, gani indi ka magpabaya.
Indi ka magpalayo sa akon.
23 Sige na, Ginoo nga akon Dios,
depensahi ako sa mga nagaakusar sa akon.
24 Pamatud-i, GINOO nga akon Dios,
nga wala ako sing sala suno sa imo pagpakamatarong.
Indi pagtuguti nga kadlawan nila ako.
25 Indi pagtuguti nga magsiling sila sa ila kaugalingon,
“Ti, natuman gid ang amon ginahandom. Nalaglag namon siya!”

26 Kabay pa nga ang mga nagakalipay sa akon mga pag-antos
mahuy-an kag magasalasala.
Kabay pa nga ang tanan nga nagapakanubo sa akon
mapaslawan kag mahuy-an.

---

* **Salmo 35:13** *Kag kon...ginasabat:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **Salmo 35:16** *Kaupod...mangyaguta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **Salmo 35:19** *magyaguta:* ukon, *magdaya.* Sa literal, *magpangilay.*

27 Kabay pa nga ang mga nagakalipay sa akon pagkahilway sa mga
akusasyon
maghinugyaw sa kalipay.
Kabay pa nga magsiling sila permi nga,
"Dalayawon ang GINOO nga nagakalipay sa kaayuhan sang iya alagad."
28 Isugid ko ang imo pagkamatarong,
kag dayawon ko ikaw permi.

Salmo 36

Ang Pagkamalaot sang Tawo kag ang Kaayo sang Dios
Ginsulat ni David nga alagad sang GINOO. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Ini ang mensahi nga ginatago ko sa akon tagipusuon
parte sa pagkamakasasala sang malain nga tawo:*
Ang malain nga tawo wala sing kahadlok sa Dios.
2 Tungod kay mataas ang pagtan-aw niya sa iya kaugalingon,
indi niya makita ang iya kalaot para kaugtan niya kuntani ini.
3 Malain kag kabutigan ang iya ginahambal.
Wala na niya ginahimo kon ano ang husto kag ang maayo.
4 Bisan nagahigda siya nagaplano siya sing malain.
Desidido siya nga maghimo sang indi maayo,
kag wala niya ginasikway ang malain.

5 Ang imo gugma kag katutom, GINOO, indi matakos;
mas mataas pa ini sa kalangitan.
6 Ang imo pagkamatarong mabakod pareho sa mataas nga mga bukid.
Ang imo paghukom indi matungkad pareho sa kadadalman sang dagat.
Ginatatap mo, GINOO, ang mga tawo kag mga sapat.
7 Daw ano kabilidhon sang imo gugma, O Dios.
Ginaprotektaran mo ang mga tawo
pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto sa idalom sang
iya pakpak.
8 Nagapaayaw sila sa kabugana sang pagkaon sa imo balay;
ginapainom mo sila sa imo manami nga tubig.
9 Kay ikaw ang ginahalinan sang kabuhi.
Ginapasanagan mo kami,
kag nagakasanagan ang amon hunahuna.
10 Padayuna ang imo paghigugma sa mga nagakilala sa imo.
Padayuna ang imo paghimo sang matarong sa mga nagakabuhi sang
husto.
11 Indi pagtuguti nga pierdihon ako sang akon malain
kag bugalon nga mga kaaway.
12 Malaglag gid man inang malain nga mga tawo
kag indi na gid makabangon.
*

* **Salmo 36:1** *Ini ang mensahi...malain nga tawo:* ukon, *Nagapanghikot ang sala sa tagipusuon sang malain nga tawo.* * **Salmo 37:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga stanza nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

Salmo 37

Ang Dangatan sang Malain kag sang Maayo
Ginsulat ni David.
1 Indi ka magpanginit sa malain nga mga tawo,
ukon magkahisa sa ila nga mga nagahimo sang malain.
2 Kay sa indi madugay mangin pareho sila sa hilamon nga magakalamatay
ukon pareho sa malagtom nga mga tanom nga magakalalaya.

3 Magsalig ka sa GINOO kag maghimo sang maayo.
Magpuyo ka sa duta nga wala sing may ginakahadlukan nga
katalagman.
4 Pangitaa ang imo kalipay sa GINOO
kag ihatag niya sa imo ang imo ginahandom.
5 Itugyan ang bilog mo nga kabuhi sa GINOO;
magsalig sa iya kag himuon niya ini:
6 Ipahayag niya sang klaro nga matarong ka kag wala sing sala,
pareho ka klaro sang adlaw nga nagasilak kon udto.
7 Magpakalinong ka sa presensya sang GINOO
kag maghulat nga may pagpasensya sa iya nga himuon.
Indi ka magpanginit sa mga tawo nga mainuswagon,
nga madinalag-on sa ila malain nga mga plano.
8 Indi ka magpangakig ukon magkaugot *sa ila*.
Indi ka magpanginit, kay makapalain lang ina sa imo.
9 Kay ang malain nga mga tawo palayason *sa duta sang Israel*,
pero atong nagasalig sa GINOO padayon nga magaestar† sa *sina nga*
duta.
10 Sa indi madugay magakaladula ang mga malain.
Bisan pangitaon pa ninyo sila, indi na ninyo sila makita.
11 Pero ang mga mapainubuson padayon nga magaestar sa duta *sang Israel*
nga maayo gid ang ila kahimtangan.

12 Ang mga malain nagaplano sing malain sa mga matarong,
kag ginakainitan nila sila.
13 Pero nagakadlaw lang ang Ginoo sa mga malain,
kay nahibaluan niya nga madali na lang ang tion *nga laglagon sila*.
14 Ginagabot sang mga malain ang ila mga espada
kag ginabinat nila ang ila mga pana
para patyon ang mga kubos kag mga imol nga nagakabuhi sing husto.
15 Pero sila mismo ang matuhog sang ila mga espada,
kag ang ila mga pana pamalion.

16 Ang diutay nga iya sang matarong mas maayo pa sang sa madamo
nga manggad sang mga malain.
17 Kay kuhaon sang GINOO ang ikasarang sang mga malain,
pero buligan niya ang mga matarong.
18 Nagakabalaka ang GINOO sa mga pagkinahanglan sang mga tawo
nga ang ila kabuhi wala sing kasawayan.
Kag ang ila palanublion mangin ila hasta san-o.
19 Sa tion sang kalamidad indi sila maano,
bisan pa sa tion sang gutom may madamo sila nga pagkaon.

† **Salmo 37:9** *padayon nga magaestar:* sa literal, *magapanubli;* ukon, *magapanag-iya.* Amo man sa mga bersikulo 11, 22, 29, 34.

20 Pero ang mga malain magakalaglag.
Sila nga mga kaaway sang GINOO magakalamatay pareho sa bulak.
Magakaladula sila nga daw aso.

21 Ang mga malain nagahulam kag wala nagabayad.
Pero ang mga matarong mahinatagon.
22 Ang mga ginapakamaayo sang GINOO
padayon nga magaestar sa duta *sang Israel*.
Pero ang mga ginapakamalaot niya palayason *sa sina nga duta*.
23 Ginagiyahan sang GINOO ang mga tikang sang tawo
nga ang iya pagkabuhi makapalipay sa iya.
24 Bisan masandad siya, indi siya matumba
tungod kay ginauyatan siya sang GINOO.

25 Halin sang akon pagkabata hasta subong nga tigulang na ako,
wala pa ako makakita nga ang mga matarong ginpabay-an *sang GINOO*
ukon ang ila mga kabataan nagapangayo-ngayo sang pagkaon.
26 Permi pa gani sila nagahatag kag nagapahulam,
kag ang ila mga kabataan nangin pagpakamaayo sa iban.

27 Likawi ang malain kag himua ang maayo
para makaestar kamo *sa duta sang Israel* hasta san-o.
28 Kay naluyag ang GINOO sa hustisya
kag wala niya ginapabay-an ang mga matutom sa iya.
Pagatipigan niya sila hasta san-o,
pero ang mga kaliwat sang mga malain palayason *sa duta sang Israel*.
29 Ang mga matarong ya padayon nga magaestar sa *sina nga* duta hasta
san-o.

30 Ang ginahambal sang matarong may kaalam kag husto.
31 Ginatipigan niya ang kasuguan sang iya Dios sa iya tagipusuon
kag wala niya ginalapas ini.
32 Ang mga malain nagahulat sa pagsalakay sa mga matarong,
kag nagatinguha sila sa pagpatay sa ila.
33 Pero indi pag-itugyan sang GINOO ang mga matarong sa kamot sang mga
malain.
Indi niya pag-itugot nga ang mga matarong sentensyahan
nga silutan kon dal-on sila sa korte.

34 Magsalig ka sa GINOO kag sunda ang iya pamaagi,
kag padunggan niya ikaw kay padayon niya ikaw nga paestaron sa
duta *sang Israel*.
Makita mo kon palayason na ang mga malain sa sina nga duta.

35 May nakita ako sadto nga malain nga tawo nga nagapamigos.
Ginakabig niya ang iya kaugalingon nga labaw sang sa iban;
pareho siya sa *matag-as nga mga kahoy nga* sedro sang Lebanon.‡
36 Pero sang ulihi napatay siya;§ wala na siya.
Ginpangita ko siya, pero wala ko na siya makita.

---

‡ **Salmo 37:35** *Ginakabig...Lebanon:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo indi klaro. § **Salmo 37:36** *napatay siya:* sa Septuagint, *paglabay ko*

37 Tan-awa sing maayo ang tawo nga wala sing kasawayan kag nagakabuhi
sing husto kag malinong.
May maayo siya nga palaabuton.*
38 Pero ang tanan nga makasasala pagalaglagon;
dulaon ang ila maayo nga palaabuton.†
39 Ang kaluwasan sang mga matarong nagahalin sa GINOO.
Siya ang ila mabakod nga dalangpan sa tion sang kalisod.
40 Ginabuligan niya sila kag ginaluwas sa mga malain,
tungod kay nagapangayo sila sang proteksyon sa iya.

Salmo 38

Pangamuyo sang Tawo nga Nagaantos
Ang kanta nga ginsulat ni David nga ginakanta sa tion sang paghalad sang
halad nga bilang pagdumdom sa GINOO.
1 GINOO, indi ako pagsabdunga ukon pagsiluti sa imo kaakig.
2 Kay daw sa ginpilas mo ako sang pana kag ginsumbag.
3 Indi maayo ang pamatyag sang akon lawas tungod sang imo kaakig sa
akon mga sala.
4 Daw malumos na ako sa akon mga sala,
pareho ini sang mabug-at nga palas-anon nga indi ko masarangan.
5 Tungod sang akon kabuangan, ang akon mga pilas naghubag kag
nagbaho.
6 Nagabarikutot ako sa puwerte nga kasakit,
kag nagapangasubo ako sa bilog nga adlaw.
7 Indi maayo ang pamatyag sang akon lawas kay nagangutngot ang akon
hawak.
8 Puwerte na gid sa akon kaluya.
Nagaugayong ako sa kasakit sang akon balatyagon.
9 Ginoo, nahibaluan mo ang tanan ko nga ginahandom
kag nabatian mo ang akon pag-ugayong.
10 Nagakubakuba ang akon dughan; wala na ako sang kusog,
kag malubog na ang akon panulok.
11 Ang akon mga abyan kag mga kaupod nagalikaw sa akon tungod sang
akon balatian.
Bisan ang akon mga paryente nagapalayo sa akon.
12 Ang mga tawo nga gusto magpatay sa akon nagabutang sang siod para
dakpon ako.
Sila nga gusto magsakit sa akon nagaestoryahanay kon paano nila ako
malaglag.
Sa bilog nga adlaw nagaplano sila sa pagtraidor sa akon.

13 Nagapabungol-bungol lang ako, nga kuno indi makabati.
Nagapaapa-apa lang ako, nga kuno indi makahambal.
14 Ginapabungol-bungulan ko lang *ang ila malain nga ginaplano* kag wala
ako nagasabat,
15 kay nagasalig ako sa imo, GINOO.
Ikaw, Ginoo nga akon Dios, ang magasabat sang akon pangamuyo.
16 Gani nagapangamuyo ako nga indi mo pagtugutan ang akon mga kaaway
nga magkalipay

* **Salmo 37:37** *May maayo siya nga palaabuton:* ukon, *May mga kaliwat siya.* † **Salmo 37:38** *maayo nga palaabuton:* ukon, *mga kaliwat*

ukon magpabugal kon malaglag ako.
17 Daw malaglag na gani ako,
kag wala untat ang akon pag-antos.
18 Gani ginatuad ko ang akon mga sala nga nagapatublag sa akon.

19 Kon parte sa akon mga kaaway, mabakod kag madamo sila.
Ginakainitan nila ako nga wala sing kabangdanan.
20 Ginabalusan nila ako sing malain sa maayo nga ginahimo ko sa ila.
Kag ginakontra nila ako kay nagatinguha ako sa paghimo sang maayo.

21 GINOO nga akon Dios, indi ako pagpabay-i;
indi ka magpalayo sa akon.
22 Buligi ako gilayon, Ginoo nga akon manluluwas.

Salmo 39

Pagtuad sang Sala sang Tawo nga Nagaantos
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta nga si Jedutun.
1 Nagsiling ako sa akon kaugalingon,
"Bantayan ko gid ang akon pamatasan,
kag likawan ko nga makasala sa akon paghambal.
Punggan ko gid ang akon baba *nga magreklamo sa Dios*
samtang ara sa akon tupad ang malain nga mga tawo."
2 Gani naghipos lang ako; wala gid ako sing may ginhambal.
Pero wala ini nakabulig sa akon,*
kay nagdugang pa gid gani
ang kasakit sang akon buot.
3 Natublag gid ako katama.
Kag sa sagi ko nga hunahuna *kon bala mahipos lang ako*,
nagdugang pa gid gani ang akon pagkatublag.
Gani wala ko na mapunggan; nagsiling ako,
4 "GINOO, padumduma ako nga may katapusan ang akon kabuhi
kag naisip na ang akon mga inadlaw.
Padumduma ako nga umalagi lang ang akon kabuhi."

5 Kalip-ot sang kabuhi nga ginhatag mo sa akon.
Baliwala lang ini sa imo panulok.
Sa matuod, ang kabuhi sang tawo daw sa hangin lang nga nagaagi,†
6 ukon pareho lang sang landong nga nagakadula.
Masako ang tawo sa mga buluhaton nga wala sing pulos.
Nagatipon siya sang manggad,
pero indi siya makahibalo kon sin-o ang magapulos sini *kon mapatay na siya*.

7 Kag karon, Ginoo, wala na ako sing saligan pa.
Ang akon pagsalig ara sa imo.
8 Hilwaya ako sa tanan ko nga sala,
kag indi pagtuguti nga yagutaon ako sang mga buang-buang.
9 Mahipos na lang ako; indi na lang ako magreklamo,

* **Salmo 39:2** *Pero...akon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **Salmo 39:5** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 11.

kay ikaw ang nagapaantos sa akon.
10 Karon, indi na ako pagsiluti.
Daw sa mapatay na ako sa imo mga pagpaantos sa akon.
11 Ginadisiplina mo ang tawo paagi sa pagsaway sa iya, sa iya mga sala.
Kag pareho sa sapat-sapat nga nagapang-ut-ot, ginaubos mo ang iya malahalon nga mga pagkabutang.
Matuod gid man nga ang kabuhi sang tawo pareho sa hangin nga nagaagi lang.

12 Sabta ang akon pangamuyo, GINOO;
pamatii ang akon pagpangayo sang bulig.
Indi ka magpabungol-bungol sa akon paghibi.
Kay isa man lang ako ka pangayaw nga bisita mo *diri sa kalibutan*,
pareho sa tanan ko nga mga katigulangan.
13 Indi ka na mangakig sa akon,
para magmalipayon man ako sa wala pa ako mapatay.

Salmo 40

Kanta sa Pagdayaw
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Naglaom* ako sa GINOO nga may pagpasensya,
kag ginpamatian niya ang akon pagpangayo sang bulig.
2 Daw pareho lang nga ginbatak niya ako sa lunangon nga buho ukon lamawan.
Kag gintungtong niya ako sa bato para indi ako maano.
3 Gintudluan niya ako sang bag-o nga kanta,
kanta nga pagdayaw sa iya nga aton Dios.
Madamo nga tawo ang makakita sini,
kag magatahod sila kag magasalig sa GINOO.
4 Bulahan ang tawo nga nagasalig sa GINOO,
kag wala nagadangop sa mga matinaas-taason nga nagasunod sa kabutigan.†

5 GINOO nga akon Dios, wala sing may makapareho sa imo.
Madamo nga makatilingala nga mga butang ang ginhimo mo,
kag madamo ang imo mga plano sa amon.
Indi ko ini masugid tanan kay puwerte kadamo.
6 Wala mo nagustuhan ang nagkalain-lain nga klase sang mga halad.
Wala ka nagpangayo sang mga halad nga ginasunog kag mga halad sa pagpakatinlo.
Sa baylo, ginhimo mo ako nga matinumanon sa imo.
7 Gani nagsiling ako,
"Ari ako, handa nga magtuman sang *imo mga sugo*
suno sa nasulat sa Kasulatan parte sa akon.‡
8 O Dios ko, luyag ko nga tumanon ang imo kabubut-on.
Ang imo kasuguan ginatipigan ko sa akon tagipusuon."

9 Ginasugid ko ang imo pagluwas§ *sa akon* sa pagtililipon sang imo katawhan.

* **Salmo 40:1** *Naglaom:* ukon, *Naghulat* † **Salmo 40:4** *kabutigan:* ukon, *butigon nga mga dios-dios*
‡ **Salmo 40:7** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **Salmo 40:9** *pagluwas:* ukon, *pagkamatarong*

Nahibaluan mo, GINOO, nga indi ako mag-untat sa pagsugid sini.
10 Wala ko ginatago sa akon kaugalingon ang imo nga pagluwas *sa akon.*[*]
Ginasugid ko nga matutom ka kag nagapangluwas.
Wala ko ginahipsan ang imo gugma kag kamatuoran[†] kon magtilipon kami
sang imo katawhan
11 GINOO, indi pagpunggi ang imo kaluoy sa akon.
Kabay pa nga ang imo gugma kag kamatuoran magatipig permi sa
akon.
12 Kay ginalibutan ako sang madamo nga kalisod nga indi maisip.
Daw sa natabunan na ako sang akon mga sala,
kag indi ako makakita.
Mas madamo pa ang akon mga sala sang sa akon buhok,
kag tungod sini nadulaan ako sang kaisog.
13 GINOO, palihog luwasa ako kag buligi gilayon.
14 Kabay pa nga ang tanan nga nagatinguha sa pagpatay sa akon mahuy-an
kag magasalasala.
Kabay pa nga ang tanan nga nagahandom sang akon kalaglagan
magapalalagyo sa kahuya.
15 Kabay pa nga ang mga nagayaguta sa akon matingala gid nga nahuy-an
sila.
16 Pero kabay pa nga ang tanan nga nagadangop sa imo magkalipay gid
tungod sa imo.
Kabay pa nga ang mga naluyag sa kaluwasan nga halin sa imo
magsiling permi,
"Dalayawon ang GINOO."

17 Kon parte sa akon, kubos kag imol ako.
Kabay pa nga hunahunaon mo ako, Ginoo.
Ikaw ang akon manugbulig kag manughilway.
O Dios ko, buligi ako gilayon.

Salmo 41

Pangamuyo sang Tawo nga Nagamasakit
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Bulahan ang tawo nga nagakabalaka sa mga kubos.
Buligan siya sang GINOO sa tion sang kalisod.
2 Protektaran siya sang GINOO kag tipigan ang iya kabuhi.
Pakamaayuhon siya sang GINOO sa duta *sang Israel*;
indi siya pag-itugyan sa iya mga kaaway.
3 Buligan siya sang GINOO sa iya masakit;
ayuhon niya siya sa iya ginabatyag.
4 Nagsiling ako, "GINOO, kaluoyi ako.
Ayuha ako, kay nakasala ako sa imo."
5 Nagahambal sing malain ang akon mga kaaway parte sa akon.
Siling nila, "San-o pa bala siya mapatay para malimtan na siya?"
6 Kon magbisita sila sa akon, nagapakuno-kuno sila nga maayo ang ila tuyo,
pero nagatipon lang gali sila sang indi maayo nga mga estorya *parte sa*
akon.
Kag pagkaguwa nila ginakutsokutso nila ini sa iban.

---

[*] **Salmo 40:10** *ang imo nga pagluwas sa akon:* ukon, *ang imo pagkamatarong* [†] **Salmo 40:10** *kamatuoran:* ukon, *pagkamasaligan.* Amo man sa bersikulo 11.

7 Ang tanan nga akig sa akon nagahutikay kontra sa akon,
kag nagahunahuna sila sing malain kontra sa akon.
8 Nagasiling sila, “May malala siya nga balatian,
gani indi na gid siya makabangon pa.”
9 Bisan ang suod ko nga abyan nga ginasaligan ko gid
kag nagasalo sa akon sa pagkaon nagtraidor sa akon.
10 Pero ikaw, GINOO, kaluoyi ako;
ayuha ako para makabalos ako sa akon mga kaaway.
11 Dayon mahibaluan ko nga nalipay ka sa akon, kay wala makadaog ang
akon mga kaaway sa akon.
12 Tungod kay wala ako sing may ginahimo nga malain,
ginatipigan mo ang akon kabuhi hasta san-o.

13 Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, hasta san-o.
Amen! Amen!

IKADUHA NGA LIBRO

42

Sal. 42-72

Ang Handom sang Isa ka Tawo nga Makapalapit sa Presensya sang Dios

Ang *maskil** nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Ginakahidlawan ko ikaw, O Dios,
pareho sa usa nga ginahidlaw sang tubig sa sapa.
2 Nauhaw ako sa imo, O Dios nga buhi.
San-o pa ako makakadto *sa imo templo* sa pagpalapit sa imo presensya?
3 Adlaw-gab-i permi na lang ako nagahibi kag halos mainom ko na ang
akon mga luha
samtang sagi hambal ang mga tawo sa akon nga, “Diin na bala ang imo
Dios?”
4 Nagalain ang akon buot kon madumduman ko
nga sadto anay ginapangunahan ko ang madamo nga tawo sa
pagkadto sa imo templo.
Kag nagaselebrar kami nga may paghinugyaw sa kalipay kag
pagpasalamat sa imo.

5 Ngaa bala nga nagapangasubo kag nagakatublag gid ako?
Dapat magsalig ako sa imo. Huo, dayawon ko ikaw liwat, ikaw nga
akon manluluwas kag Dios.
6-7 Nasubuan gid ako; daw sa ginatabunan ako sang imo mga balod
nga nagaginahod pareho sa nagahuganas nga busay.
Gani ginadumdom ko ikaw diri sa duta sang Jordan kag Hermon, sa Bukid
sang Mizar.
8 Kon adlaw ginapakita mo, GINOO, ang imo gugma,
gani kon gab-i nagakanta ako bilang pangamuyo sa imo, O Dios sang
akon kabuhi.
9 O Dios nga akon *palalipdan nga* bato, nagasiling ako sa imo,
“Ngaa nga ginakalimtan mo ako?

* **Salmo 42:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

Ngaa nga kinahanglan pa nga magkasubo ako tungod sa pagpamigos sa
akon sang mga kaaway?”
10 Daw sa nagakadugmok ang akon mga tul-an
tungod sang pagpakahuya sa akon sang akon mga kaaway.
Sagi sila hambal sa akon nga, “Diin na bala ang imo Dios?”
11 Ngaa bala nga nagapangasubo kag nagakatublag gid ako?
Dapat magsalig ako sa imo kag dayawon ko ikaw liwat, ikaw nga akon
manluluwas kag Dios.
*

Salmo 43

Pangamuyo sa Tion sang Kagamo

1 Pamatud-i, O Dios, nga wala ako sing sala,
kag apini ako kontra sa mga indi diosnon nga mga tawo.
Luwasa ako sa dayaon kag malain nga mga tawo.
2 Ikaw, O Dios, ang akon mabakod nga dalangpan.
Ngaa nga ginsikway mo ako?
Ngaa nga kinahanglan pa nga magkasubo ako tungod sa pagpamigos sa
akon sang mga kaaway?
3 Pasanagi ako kag tudlui sang imo kamatuoran
para matuytuyan ako pabalik sa imo templo didto sa balaan nga bukid.
4 Dayon magapalapit ako sa imo halaran, O Dios,
ikaw nga nagahatag sa akon sang kalipay.
Nagadayaw ako sa imo paagi sa pagtukar sang arpa, O Dios ko.
5 Ngaa bala nga nagapangasubo kag nagakatublag gid ako?
Dapat magsalig ako sa imo. Huo, dayawon ko ikaw liwat, ikaw nga akon
manluluwas kag Dios.

Salmo 44

Pangamuyo para sa Pagluwas sang Dios

Ang *maskil** nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.

1 O Dios, nabatian namon ang ginsugid sang amon mga katigulangan
parte sa imo mga ginhimo sang ila nga panahon, sang dugay na nga
tiyempo,
2 nga gintabog mo ang mga katawhan nga wala nagatuo sa imo
kag ang amon mga katigulangan amo ang ginpaestar mo sa ila mga
lugar.
Ginpaantos mo ato nga mga katawhan pero ginpauswag mo ang amon mga
katigulangan.
3 Pero ang matuod, indi paagi sa armas kag ikasarang sang amon mga
katigulangan
nga nagmadinalag-on sila kag naangkon nila ang duta,
kundi paagi sa imo gahom, ikasarang, kag kaayo,
tungod kay ginahigugma mo sila.

---

* **Salmo 43:** Sa madamo nga kopya sang Hebreo, ang Salmo 42 kag 43 isa lang ka salmo. * **Salmo 44:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

4 Ikaw ang akon Hari kag Dios nga nagadeklarar† sang kadalag-an *sa amon*
nga mga kaliwat ni Jacob.
5 Paagi sa imo mapierdi namon ang amon mga kaaway.
6 Wala ako nagasalig sa akon pana ukon espada nga makapadaog sa akon.
7 Kay ikaw ang nagapadaog sa amon kontra sa amon mga kaaway.
Ginapakahuy-an mo ang mga nagakontra sa amon.
8 Ipabugal ka namon permi, O Dios,
kag dayawon namon hasta san-o.‡

9 Pero karon, ginsikway mo na kami kag ginpakanubo.
Wala mo na ginaupdi ang amon mga soldado.
10 Ginpapalagyo mo kami sa amon mga kaaway.
Kag ginpanguha nila ang amon mga pagkabutang.
11 Gintugot mo nga magkalamatay kami pareho sa mga karnero nga
ginpang-ihaw.
Ginpalapta mo kami sa mga nasyon.
12 Kami nga imo katawhan ginbaligya mo sing barato.
Daw pareho lang nga wala kami sing pulos sa imo.§
13 Ginhimo mo kami nga makahuluya kag kaladlawan sa mga katupad
namon nga mga nasyon.
14 May mga hulubaton pa sila nga nagainsulto sa amon,
kag nagalungo-lungo sila *nga nagayaguta sa amon*.
15 Permi lang ako ginapakahuy-an.
Kag wala na ako sing nawong nga iatubang,
16 tungod sang mga ginasiling sang mga nagapakahuya kag nagainsulto sa
akon,
nga amo ang akon mga kaaway nga gusto magbalos sa akon.

17 Natabo ini tanan sa amon bisan pa nga wala kami magkalipat sa imo,
ukon maglapas sa imo kasugtanan.
18 Wala kami magtalikod sa imo kag wala kami magsipak sa imo pamaagi.
19 Pero gindugmok mo kami kag ginpabay-an sa madulom gid nga lugar
nga sa diin nagaestar ang talunon nga mga ido.*
20 Kon ginkalimtan ka na namon, O Dios,
kag nagapangamuyo kami sa iban nga dios,
21 indi mo ayhan ini mahibaluan,
sanglit nahibaluan mo man ang mga sekreto sa hunahuna sang tawo?
22 Pero tungod sa amon pagtuo sa imo, ara kami permi sa katalagman sang
kamatayon.
Pareho kami sa mga karnero nga ilihawon.

23 Sige na, Ginoo, maghulag ka na!
Indi kami pagsikwaya hasta san-o.
24 Ngaa nagapanago ka sa amon kag ginakalimtan mo ang amon pag-antos
pati na ang pagpamigos sa amon?
25 Nagkalatumba kami sa duta kag indi na makabangon.
26 Sige na, buligi kami,

† **Salmo 44:4** *kag Dios nga nagadeklarar:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *O Dios; ideklarar.* ‡ **Salmo 44:8** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon.
§ **Salmo 44:12** *Daw...imo:* ukon, *Kag wala ka nakaganansya.* * **Salmo 44:19** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

luwasa kami tungod sang imo gugma sa amon.

Salmo 45

Ang Kasal sang Hari

Ang *maskil*[*] nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Kanta ini sa kasal. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga “Mga Lily.”

1 Ang akon hunahuna napun-an sang matahom nga mga pulong
samtang ginahambal ko ang akon binalaybay sa hari.
Ang akon abilidad sa paghambal pareho sa abilidad sang isa ka maayo nga
manunulat.

2 *Mahal nga Hari,* ikaw ang pinakaguwapo sa tanan nga lalaki,
kag nagahambal ka sang mga pulong nga makapaayo sa iban,
kay ginabendisyunan ka permi sang Dios.
3 Itaklos ang imo espada, maisog nga hari;
gamhanan ka kag halangdon.
4 Sa imo pagkahalangdon, magsalakay ka nga madinalag-on
para sa kamatuoran kag sa hustisya sang mga ginadaogdaog.[†]
Paagi sa imo gahom maghimo ka sang makatilingala nga mga buhat.
5 Pilasa sang imo matalom nga mga pana ang mga tagipusuon sang imo
mga kaaway.
Mapierdi ang mga nasyon sa imo.

6 Ang imo ginharian, O Dios,[‡] wala gid sing katapusan,
kag matarong ang imo pagdumala sa imo ginharian.
7 Naluyag ka sa matarong, pero naugot ka sa malain.
Gani ginpili ka sang Dios, nga imo Dios,
kag ginhatagan sang kalipay nga labaw sang sa ginhatag niya sa imo
mga kaupdanan.
8 Ang imo bayo mahamot sang pahamot nga mira, aloe kag kasia.
Ginalipay ka sang huni sang mga instrumento sa imo palasyo nga may
malahalon nga dekorasyon.[§]
9 Ang iban sang imo halangdon nga mga babayi mga anak sang mga hari.
Sa imo tuo ara nagatindog ang imo *mangin* rayna
nga nagasuksok sang alahas nga puro gid bulawan halin sa Ofir.

10 Palangasaw-on sang hari, pamatii ang akon isiling:
Kalimti ang imo mga kasimanwa kag mga paryente,
11 kay nabihag ang hari sa imo katahom.
Tahura siya kay agalon mo siya.
12 Ang mga pumuluyo sang Tyre magadala sang mga regalo sa imo para
mangin maayo ka sa ila,
pati na ang mga pinakamanggaranon sa ila.

13 Daw ano katahom sa imo sa sulod sang imo kuwarto.
Ang imo bayo may borda nga bulawan.

---

[*] **Salmo 45:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

[†] **Salmo 45:4** *hustisya sang mga ginadaogdaog:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

[‡] **Salmo 45:6** *ginharian, O Dios:* ukon, *ginharian nga halin sa Dios*

[§] **Salmo 45:8** *malahalon nga dekorasyon:* sa literal, *dekorasyon nga hinimo halin sa bangkil sang elepante*

14 Sa imo matahom nga bayo, dal-on ka sa hari.
Kag ang gindala sa imo nga mga dalaga magasunod sa imo bilang abay.
15 Malipayon gid kamo samtang nagasulod kamo sa palasyo sang hari.

16 *Mahal nga Hari,* ang imo kaliwat nga mga lalaki mangin mga hari man
pareho sang ila mga katigulangan.
Himuon mo sila nga mga pangulo sa bilog nga duta.
17 Ipadumdom ko ikaw sa tanan nga henerasyon.
Gani dayawon ka sang mga nasyon hasta san-o.

Salmo 46

Kaupod Naton ang Dios
Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa mataas nga tingog.
1 Ang Dios amo ang nagaprotektar kag nagahatag sa aton sang kusog.
Handa gid siya permi nga magbulig sa tion sang kalisod.
2 Gani indi kita magkahadlok bisan pa matay-og ang duta kag
magkalatiphag ang mga bukid
kag magkalahulog sa kadadalman sang dagat,
3 ukon bisan pa ang dagat maghuganas kag maglinagumba ang mga balod,
kag tungod sini ang mga bukid mag-uyog.*

4 May suba nga nagahatag sang kalipay sa siyudad sang Dios,
ang balaan nga puluy-an sang Labing Mataas nga Dios.
5 Ang Dios nagapuyo sa sini nga siyudad; gani indi ini malaglag.
Temprano pa magaabot ang Dios sa pagbulig sa sini nga siyudad.
6 Nagaginual ang mga nasyon; nagatay-og ang mga ginharian.
Sa singgit sang Dios *daw* matunaw *sa kahadlok ang mga tawo sa*
kalibutan.
7 Ang GINOO nga Makagagahom kaupod ta.
Ang Dios ni Jacob amo ang aton dalangpan.

8 Dali, tan-awa ang mga binuhatan sang GINOO,
ang makatilingala nga mga butang nga iya ginahimo sa kalibutan.
9 Ginapauntat niya ang mga inaway hasta sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan.
Ginapamali niya ang mga pana kag mga bangkaw,
kag ginatutdan ang mga taming.
10 *Nagasiling siya,* "Untata na ninyo ang pag-ilinaway.
Kag kilalaha ninyo ako nga Dios.
Kamo nga mga nasyon sa bilog nga kalibutan magadayaw sa akon."

11 Ang GINOO nga Makagagahom kaupod ta.
Ang Dios ni Jacob amo ang aton dalangpan.

Salmo 47

Ang Dios ang Hari sa Bug-os nga Kalibutan
Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.

* **Salmo 46:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 7 kag 11.

1 Tanan nga nasyon,
magpalakpak kamo kag maghinugyaw sa Dios tungod sa kalipay.
2 Daw ano ka talahuron ang GINOO, ang Labing Mataas nga Dios.
Gamhanan siya nga hari sa bilog nga kalibutan.
3 Ginapasakop niya sa amon *nga mga Israelinhon* ang mga nasyon.
4 Ginpili niya para sa amon ang duta nga amon panublion,
nga ginpabugal sang iya hinigugma nga si Jacob.*
5 Ang Dios nagapasaka *sa iya trono*
samtang nagahinugyaw ang mga tawo sa kalipay kag nagatunog ang mga budyong.

6 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa Dios.
Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa aton hari.
7 Kay ang Dios amo ang hari sang bilog nga kalibutan.
Dayawa ninyo siya paagi sa mga kanta.
8 Nagapungko siya sa iya balaan nga trono nga nagagahom sa mga nasyon.
9 Nagatipon ang mga pangulo sang mga nasyon upod sa katawhan sang Dios ni Abraham.
Kay ang mga pangulo sa kalibutan iya sang Dios.
Dalayawon gid siya.

Salmo 48

Zion, ang Siyudad sang Dios
Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora.
1 Gamhanan ang GINOO nga aton Dios,
kag takos gid nga dayawon sa iya siyudad* nga ara sa iya balaan nga bukid.
2 Matahom ang kataason sini
kag nagahatag sang kalipay sa bilog nga kalibutan.
Ining balaan† nga Bukid sang Zion amo
ang siyudad sang Gamhanan nga Hari.
3 Ara ang Dios sa mabakod nga mga parte sang Jerusalem
kag napakita na niya sa mga pumuluyo sini nga siya ang ila dalangpan.

4 Nagtipon ang mga hari sa pagsalakay *sa Jerusalem*,
5 pero pagkakita nila sini, natingala gid sila kag nagpalalagyo sa kahadlok.
6 Nagkurog sila sa kahadlok pareho sa babayi nga nagapasakit.
7 Ginlaglag sila sang Dios‡ pareho sa mga barko sang Tarshish
nga ginwasak sang hangin nga halin sa east.

8 Nabatian namon sadto ang mga ginpanghimo sang Dios
kag karon nakita namon ini sa siyudad sang amon Dios, ang GINOO nga Makagagahom.
Palig-unon niya ini nga siyudad hasta san-o.§

---

* **Salmo 47:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. * **Salmo 48:1** *siyudad* nga amo ang Jerusalem † **Salmo 48:2** *balaan:* sa Hebreo, *Zafon.* Ini nga bukid ginakabig sang indi mga Judio nga puluy-an sang mga dios. ‡ **Salmo 48:7** *sang Dios:* sa Hebreo, *mo* § **Salmo 48:8** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

9 O Dios, nagapamalandong kami sa imo gugma sa sulod sang imo templo.
10 Bantog ikaw kag ginadayaw sang mga tawo hasta sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan,
tungod kay madinalag-on ka paagi sa imo gahom.*
11 Nagakalipay ang mga pumuluyo sang Zion† kag ang mga pumuluyo sang
iban nga mga banwa sang Juda,
tungod sang imo *matarong nga* paghukom.

12 *Mga Israelinhon,* libuta ninyo ang Zion‡ kag isipa ang mga tore sini.
13 Tan-awa ninyo sing maayo ang mga pader kag ang mabakod nga mga
parte sang sini nga siyudad,
para masugiran ninyo ang masunod nga mga henerasyon
14 nga ang Dios nga aton ginaalagad subong amo ang aton Dios hasta san-o.
Siya ang magatuytoy sa aton hasta san-o.§

Salmo 49

Ang Kabuangan sang Pagsalig sa Manggad
Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga
manugkanta.
1 Magpamati kamo, tanan kamo nga mga katawhan nga nagapuyo diri sa
kalibutan,
2 dungganon man ukon kubos, manggaranon man ukon imol.
3 Magahambal ako nga may kaalam kag magahunahuna ako sing mga
mapuslanon.
4 Mamati ako sang mga hulubaton
kag ipaathag ko ang ila kahulugan samtang ginatukar ko ang arpa.

5 Wala ako mahadlok kon mag-abot ang katalagman,
kon libutan ako sang malain kag dayaon nga mga tawo
6 nga nagasalig kag nagapabugal sa ila manggad.
7 Ang isa ka tawo indi gid makasarang sa pagbayad sa Dios
para sa kabuhi sang iban ukon para sa iya kabuhi.
8 Tungod kay puwerte kamahal sang kabuhi;
wala gid sing bayad nga makaigo
9 para mabuhi ang tawo hasta san-o kag indi na mapatay.
10 Kay makita sang tanan nga bisan ang mga maalam nagakalamatay,
amo man ang mga buang-buang kag mga balingag.
Kag ibilin lang nila ang ila manggad sa iban.
11 Ang ila lulubngan* amo ang ila mangin balay hasta san-o.
Dira sila magaestar hasta san-o bisan nga may ginapanag-iyahan sila
nga mga duta.
12 Bisan nga manggaranon pa ang tawo, mapatay lang siya gihapon pareho
sa mga sapat.
13 Amo ini ang dangatan sang mga tawo nga nagasalig sa ila kaugalingon,

* **Salmo 48:10** *madinalag-on ka paagi sa imo gahom:* ukon, *matarong ang imo paggahom* † **Salmo 48:11** *pumuluyo sang Zion:* sa literal, *Bukid sang Zion.* Ang Zion amo ang tawag kon kaisa sa Jerusalem. ‡ **Salmo 48:12** *libuta ninyo ang Zion:* Siguro ang katuyuan sini amo nga makita nila nga wala maano ang Zion sa pihak nga ginsalakay ini. § **Salmo 48:14** *hasta san-o:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **Salmo 49:11** *lulubngan:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *hunahuna.*

kag amo man ang dangatan sang mga nagasunod kag nagapati sa ila
ginasiling.†
14 Napat-od na nga mapatay sila pareho sa mga karnero.
Kag ang kamatayon amo ang magatuytoy sa ila sa lulubngan.‡
(Sa adlaw sang pagluwas sang Dios,§ magagahom sa ila ang mga
nagakabuhi sing husto.)
Ang ila mga bangkay magakaladunot.
Ang lulubngan amo ang ila mangin elistaran.*
15 Pero ako luwason sang Dios sa gahom sang kamatayon, kay kuhaon niya
ako.

16 Indi ka magkatublag† kon ang iban nagamanggaranon,
kon ang manggad sang ila pamilya nagadugang pa gid.
17 Kay indi nila ina madala kon mapatay sila;
ang ila manggad indi nila madala sa lulubngan.
18 Bisan pa sa ila nga pagkabuhi ginakabig nila ang ila kaugalingon nga
ginpakamaayo sang Dios,
kag ginadayaw sila sang mga tawo tungod kay mainuswagon sila,
19 isimpon man sila gihapon sa ila mga katigulangan *nga nagkalamatay na*,
didto sa lugar nga indi nila makita ang kasanag.
20 Ang manggaranon nga tawo nga wala sing pag-intiendi *sa kamatuoran*
mapatay pareho sa mga sapat.

Salmo 50

Ang Matuod nga Pagsimba

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.
1 Ang GINOO, nga makagagahom nga Dios,
nagahambal kag nagapanawag sa mga tawo sa bisan diin nga parte
sang kalibutan.
2 Nagasilak siya halin sa Zion,* ang siyudad nga wala gid deperensya ang
iya katahom.
3 Magaabot ang Dios kag indi siya maghipos lang.
Sa una niya may makahalalit nga kalayo kag sa iya palibot may
mabaskog nga bagyo.
4 Ginatawag niya ang kalangitan kag ang kalibutan
nga magsaksi sa iya nga paghukom sa iya katawhan.
5 *Nagasiling siya,* "Patipuna sa akon ang akon matutom nga katawhan
nga naghimo sing kasugtanan sa akon paagi sa paghalad."
6 Nagapahayag ang kalangitan sang pagkamatarong sang Dios,
kay siya ang nagahukom.†
7 *Nagasiling pa ang Dios,* "Kamo nga akon katawhan, pamatii ninyo ang
akon isiling.
Ako ang Dios, nga inyo Dios;
magasaksi ako kontra sa inyo nga mga taga-Israel.
8 Wala ko kamo ginasaway sa inyo mga paghalad,

† **Salmo 49:13** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 15. ‡ **Salmo 49:14** *lulubngan:* ukon, *lugar sang mga patay* § **Salmo 49:14** *Sa adlaw sang pagluwas sang Dios:* sa literal, *Sa kaagahon* * **Salmo 49:14** *Ang lulubngan...elistaran:* ukon, *sa lulubngan nga malayo sa ila elistaran* † **Salmo 49:16** *magkatublag:* ukon, *mahisa* * **Salmo 50:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem* † **Salmo 50:6** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

ukon sa inyo mga halad nga ginasunog nga inyo permi ginahalad.
9 Pero wala ako nagakinahanglan sang inyo turo nga mga baka kag mga
kanding,
10 kay akon ang tanan nga sapat:
ang mga sapat sa kagulangan,
ang mga baka sa linibo ka bukid,
11 ang tanan nga pispis sa mga bukid,
kag ang mga sapat sa latagon.
12 Kon gutumon ako indi ko kamo pagpangayuan sang pagkaon,
tungod kay akon ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini.
13 Nagakaon bala ako sang karne sang turo nga baka
ukon nagainom sang dugo sang kanding? *Siyempre wala.*
14 Ang ihalad ninyo sa akon, nga Labing Mataas nga Dios, amo ang
pagpasalamat,
kag tumana ninyo ang inyo mga promisa sa akon.
15 Magpanawag kamo sa akon sa tion sang kalisod,
kay luwason ko kamo,
kag dayawon ninyo ako."
16 Pero sa mga malain amo ini ang ginasiling sang Dios,
"Wala kamo sang kinamatarong sa pagmitlang sang akon mga sugo kag
kasugtanan.
17 Ginakaugtan ninyo ang akon pagdisiplina;
wala ninyo ginasapak ang akon mga ginahambal.
18 Kon may makita kamo nga makawat nagapakig-abyan kamo sa iya,
kag nagapakig-upod man kamo sa mga nagapanginbabayi kag
nagapanginlalaki.
19 Nagahambal kamo sing malain
kag maabtik kamo maghambal sing binutig.
20 Ginapakalain ninyo permi ang inyo mga utod.
21 Sang ginhimo ninyo ini nga mga butang, naghipos lang ako,
kag naghunahuna kamo nga pareho lang ako sa inyo.
Pero sabdungon ko kamo kag ipakita ko sa inyo kon daw ano kamo kalaot.

22 "Pamatii ninyo ini, kamo nga nalipat sa Dios,
kay kon indi, laglagon ko kamo nga wala sing may makaluwas sa inyo.
23 Ang nagahalad sa akon sing pagpasalamat nagapadungog sa akon,
kag ang nagabantay sang iya pagginawi luwason ko."

Salmo 51

Pangayo Patawad sa Dios
Sa direktor sang mga manugkanta. Ang kanta nga ginsulat ni David
pagkatapos nga ginkadtuan siya ni Propeta Natan tungod sang iya
pagpanginbabayi kay Batsheba.
1 Kaluoyi ako, O Dios, suno sa imo gugma.
Panasa ang akon mga sala suno sa imo dako nga pagkabalaka sa akon.
2 Hugasi ako sa akon kalautan;
tinlui ako sa akon mga sala.
3 Kay sa tanan nga tion ginahunahuna kag ginaako ko ang akon mga sala.
4 Sa imo lang gid ako nakasala.
Ginhimo ko ang mga butang nga ginakabig mo nga malain.
Gani husto ikaw sa imo mga ginhambal *kontra sa akon.*

Wala ka nagsala sa imo paghukom *sa akon*.
5 Malain ako kag nakasala halin pa sang akon pagkatawo.
6 Ang matinud-anon nga tagipusuon amo ang imo luyag;
tudlui ako nga mangin maalamon.
7 Tinlui ako sa akon mga sala para mangin matinlo ako.
Hugasi ako para mangin maputi gid ako.*
8 Pabatia ako sang kinalipay kag sinadya;
bisan pa ginadugmok mo ang akon mga tul-an kabay pa nga malipay ako liwat.
9 Kuhaa ang akon mga sala;
panasa ang tanan ko nga kalautan.
10 Himua nga matinlo ang akon tagipusuon, O Dios,
kag hatagi liwat ako sing matutom nga espiritu.
11 Indi ako pagtabuga sa imo presensya,
kag indi pagkuhaa ang imo Espiritu Santo sa akon.
12 Ibalik sa akon ang kalipay nga nabatyagan ko sang ginluwas mo ako,
kag hatagi ako sing matinumanon nga espiritu.
13 Dayon tudluan ko ang mga makasasala sang imo mga pamaagi para magbalik sila sa imo.

14 Luwasa ako sa akon sala nga amo ang pagpatay,† O Dios nga akon manluluwas,
kag isugid ko sing mabaskog ang imo nga pagluwas.‡
15 Ginoo, buligi ako nga maghambal *sang mga pagdayaw sa imo,*
kag dayawon ko ikaw.
16 Wala ka naluyag sa mga halad.
Bisan maghalad ako sa imo sang halad nga ginasunog, indi ka malipay.
17 Ang halad nga makapalipay sa imo, O Dios, amo ang kabuhi nga nagapaubos
kag nagahinulsol sa iya mga sala.
Ini nga klase sang halad indi mo pag-isikway.

18 O Dios, pakamaayuha ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem,
kay malipay ka nga himuon ina.
Patinduga liwat ang mga pader sini.
19 Dayon magakalipay ka sa husto nga mga halad,
lakip na ang mga halad nga ginasunog sing bug-os.
Kag igahalad ang turo nga mga baka sa imo halaran.

Salmo 52

Ang Paghukom kag ang Kaluoy sang Dios

Sa direktor sang mga manugkanta. Ang *maskil** nga ginsulat ni David pagkatapos nga ginkadtuan ni Doeg nga Edomnon si Saul kag ginsugiran nga si David nagkadto sa balay ni Ahimelec.
1 Kamo nga mga gamhanan nga mga tawo,
ngaa nga ginapabugal ninyo ang inyo kalautan?
Indi bala nga ang Dios maayo permi sa inyo?

---

* **Salmo 51:7** *Tinlui ako...maputi gid ako:* sa literal, *Tinlui ako sang isopo...maputi pa ako sang sa snow.*
† **Salmo 51:14** *Luwasa...pagpatay:* ukon, *Luwasa ako sa kamatayon.* ‡ **Salmo 51:14** *pagluwas:* ukon, *pagkamatarong* * **Salmo 52:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

2 Nagaplano kamo sa paglaglag sa iban.
Ang inyo dila pareho sa matalom nga labaha.
Ang pagpangdaya amo ang inyo ginahimo.
3 Ginahigugma ninyo ang malain imbes ang maayo,
kag ang kabutigan imbes ang kamatuoran.†
4 Kamo nga mga dayaon, luyag ninyo nga pasakitan ang iban paagi sa inyo
mga pulong.
5 Sigurado nga laglagon kamo sang Dios hasta san-o.
Dakpon niya kamo kag guyuron paguwa sa inyo mga balay.
Kag bawion niya ang inyo kabuhi.
6 Makita ini sang mga matarong kag matingala sila.
Kadlawan nila kamo kag magasiling sila,
7 "Tan-awa ninyo ang mga tawo nga wala nagasalig sa Dios bilang ila
mabakod nga dalangpan.
Sa baylo nagasalig sila sa ila madamo nga manggad
kag naggamhanan pa gid sila paagi sa pagpanglaglag sa iban."

8 Pero ako ya pareho sa kahoy nga olibo nga nagatubo sa templo sang Dios.
Nagasalig ako sa iya gugma hasta san-o.

9 *O Dios,* pasalamatan ko ikaw hasta san-o tungod sang imo ginhimo.
Magasalig ako sa imo kay maayo ka sa imo matutom nga katawhan.‡

Salmo 53

Ang Kalaot sang mga Tawo
(Sal. 14)

Ang *maskil** nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Gamita ang instrumento nga *mahalat.*
1 Nagasiling ang mga buang-buang sa ila kaugalingon, "Wala sing Dios!"
Malain sila tanan kag makangilil-ad ang ila mga ginahimo.
Wala sing bisan isa nga nagahimo sing maayo.
2 Didto sa langit nagatan-aw ang Dios sa mga tawo sa pag-usisa
kon bala may ara nga nakaintiendi *sang kamatuoran* kag nagadangop
sa iya.
3 Ang tanan nagbiya sa Dios kag palareho nga naglain ang ila kabuhi.
Wala gid sing bisan isa nga nagahimo sing maayo.

4 Wala bala nakahibalo ining malain nga mga tawo sang ila ginahimo?
Siyempre nakahibalo!
Ginakilkilan gani nila ang akon mga kasimanwa nga daw sa nagalamon
lang sila sang pagkaon,
kag wala sila nagapangamuyo sa Dios.
5 Pero magakurog sila sa kahadlok nga wala pa gid nila maagyi sang una,
kay laptahon sang Dios ang ila mga tul-an.
Sila nga mga nagasalakay sa inyo *nga mga Israelinhon* pakahuy-an ninyo
tungod kay ginsikway sila sang Dios.
6 Kuntani magaabot na ang magaluwas sa Israel nga halin sa Zion.

† **Salmo 52:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 5. ‡ **Salmo 52:9** *kay maayo...katawhan:* ukon, *kay maayo ikaw. Dayawon ko ikaw sa atubangan sang imo matutom nga katawhan.* * **Salmo 53:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

Daw ano ayhan kamalipayon ang mga Israelinhon, ang katawhan sang Dios,
kon ibalik na niya ang ila maayo nga kahimtangan.†

Salmo 54

Ang Dios amo ang Manugbulig

Ang *maskil** nga ginsulat ni David pagkatapos nga ang mga taga-Zif nagkadto kay Saul kag nagsugid nga si David nagapanago sa ila lugar. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.

1 O Dios, luwasa ako;
paagi sa imo gahom pamatud-i nga wala ako sing sala.
2 Pamatii ang akon mga pangamuyo,
3 kay ang mga taga-iban nga lugar nagasalakay sa akon para patyon ako.
Mga mapintas sila kag wala nagakilala sa imo.†
4 Pero sigurado ako nga ikaw, O Dios, amo ang nagabulig sa akon.
Ikaw, Ginoo, ang akon salandigan.
5 Kabay pa nga ang kalautan nga ginahimo sang akon mga kaaway magabalik sa ila.
Sa imo katutom, *O Dios,* laglaga sila.

6 GINOO, magahalad ako sa imo sang halad nga kinabubut-on.
Dayawon ko ikaw kay maayo ikaw.
7 Kay hilwayon mo gid ako sa tanan ko nga kalisod,
kag makita ko gid ang pagkapierdi sang akon mga kaaway.

Salmo 55

Pangamuyo sang Tawo nga Ginluiban sang Iya Abyan

Ang *maskil** nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.

1 Pamatii ang akon pangamuyo, O Dios;
talupangda ang akon pagpangayo sang bulig.
2 Pamatii kag sabta ako.
Indi ako mapahamtang sa akon mga palaligban.
3 Nabalaka na ako sa mga pagpamahog kag pagpamigos sang akon malain nga mga kaaway.
Kay ginagamo nila ako kag ginadumtan sa ila kaakig.
4 Puwerte ang kubakuba sang akon dughan.
Ginakulbaan ako nga basi mapatay ako.
5 Nagakurog ako sa kahadlok, sa puwerte gid nga kahadlok.
6 Kon may pakpak lang kuntani ako pareho sa pating, malupad ako kag mangita sing palahuwayan.
7 Malupad ako pakadto sa malayo nga kamingawan kag didto magapuyo.†
8 Magadali-dali ako sa pagpangita sang akon palanaguan

† **Salmo 53:6** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *pabalikon na niya sila sa ila duta halin sa pagkabihag*

* **Salmo 54:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

† **Salmo 54:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

* **Salmo 55:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

† **Salmo 55:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 19.

para magpanago sa *kaakig sang akon mga kaaway nga daw sa* mabaskog
nga hangin ukon bagyo.

9 Ginoo, laglaga ang akon mga kaaway;
himua nga indi sila mag-intiendihanay.
Kay nakita ko ang pagpamintas kag pag-ilinaway sa siyudad.
10 Adlaw-gab-i nagakatabo ini bisan diin sa siyudad.‡
Puno sang kalaot kag kagamo ang siyudad.
11 Ang pagpanglaglag bisan diin lang;
kag wala untat ang pagpamigos kag pagpangdaya sa mga karsada.
12 Kon ang kaaway ko ang nagainsulto sa akon mabatas ko ini.
Kon ang kontra ko ang nagapakanubo sa akon malikawan ko siya.
13 Pero ang akon mismo kapareho, kaupod,
kag suod nga abyan *ang nagainsulto sa akon*.
14 Malapit kami anay sa isa kag isa,
kag nagakadto kami sa templo sang Dios kaupod sang madamo nga
tawo.

15 Kabay pa nga gulpi lang mapatay ang akon mga kaaway.
Kabay pa nga lamunon sila nga buhi sang lulubngan.
Kay ang kalautan ara sa ila kag sa ila mga puluy-an.

16 *Pero* ako ya nagapangayo sang bulig sa GINOONG Dios
kag ginaluwas niya ako.
17 Aga, udto, kag gab-i nagareklamo ako kag nagaugayong,
kag ginapamatian niya ako.
18 Luwason niya ako nga indi ako maano sa akon pagpakig-away,
bisan madamo ang nagakontra sa akon.
19 Ang Dios nga nagahari hasta san-o magapamati sa akon
kag paubuson niya ang akon mga kaaway.
Ini sila wala sing pagbag-o kag wala nagatahod sa Dios.

20 Ang akon abyan sadto nagkontra sa iya mga abyan;
wala niya gintuman ang iya mga ginpromisa.
21 Malulo kag manami siya maghambal,
pero may pagdumot sa iya tagipusuon,
kag ang iya mga ginahambal makapilas gali pareho sa matalom nga espada.

22 Itugyan sa GINOO ang imo mga palaligban,
kay atipanon niya ikaw.
Indi niya pagpabay-an nga maano ang mga matarong hasta san-o.
23 Pero ang mga manugpatay kag mga dayaon ihaboy niya sa lugar sang
mga patay,§ sa wala pa magtunga-tunga ang ila kabuhi.
Pero ako ya, magasalig sa Dios.*

‡ **Salmo 55:10** *nagakatabo...siyudad:* sa literal, *nagalibot-libot sila sa mga pader sini*
§ **Salmo 55:23** *sa lugar sang mga patay:* sa literal, *sa madalom gid nga buho*
* **Salmo 55:23** *Dios:* sa Hebreo, *iya*

Salmo 56

Pangamuyo nga may Pagsalig sa Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos nga gindakop siya sang mga Filistinhon sa Gat. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga “Ang Pating sa mga Terebinto nga sa Malayo nga Lugar.”
1 Kaluoyi ako, O Dios,
kay ginasalakay ako sang akon mga kaaway.
Wala untat ang pagpaantos nila sa akon.
2 Sige-sige ang pagsalakay sang akon mga kaaway.
Madamo ang nagakontra sa akon, Labing Mataas nga Dios.*
3 Kon nahadlok ako, magasalig ako sa imo.
4 O Dios, ginadayaw ko ikaw tungod sa imo promisa.
Indi ako mahadlok kay nagasalig ako sa imo.
Indi makahalit ang tawo sa akon.

5 Permi ginatiko sang akon mga kaaway ang akon ginasiling.
Ang ila lang permi nga ginaplano amo ang paghalit sa akon.
6 Nagatipon sila kag nagapanago,
kag ginabantayan nila ang tanan ko nga ginahimo sa tuyo nga patyon nila ako.
7 O Dios, indi sila pagpalikawa sa silot sang ila kalautan.
Sa imo kaakig laglaga ina nga mga katawhan.
8 Nahibaluan mo ang akon pagkatublag.
Ginatandaan mo ang akon mga paghibi.
Indi bala ginlista mo ini sa imo linukot nga kasulatan?
9 Kon magpanawag ako sa imo, O Dios, magapalagyo ang akon mga kaaway.
Ini naeksperiensyahan ko, tungod kay ikaw, O Dios, nagadampig sa akon.
10 GINOONG Dios, ginadayaw ko ikaw tungod sang imo promisa.
11 Indi ako mahadlok kay nagasalig ako sa imo.
Indi makahalit ang tawo sa akon.
12 Tumanon ko, O Dios, ang akon promisa sa imo.
Ihalad ko ang akon halad sang pagpasalamat sa imo.
13 Kay ginluwas mo ako sa kamatayon,
kag wala mo gintugot nga mapierdi ako,
para magkabuhi ako sa imo, O Dios, sa kabuhi nga masanag.

Salmo 57

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos nga nagpalagyo siya kay Saul sa kuweba. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga “Indi Paglaglaga.”
1 O Dios, kaluoyi ako kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon
pareho sa mga buto sang pispis nga nagapanago sa idalom sang mga pakpak sang ila iloy.
Magapangayo ako sang proteksyon sa imo hasta nga matapos ang mga katalagman.
2 Nagapanawag ako sa imo, Labing Mataas nga Dios,
sa imo nga nagatuman sang imo katuyuan sa akon.
3 Halin sa langit, magapadala ka *sang bulig* sa pagluwas sa akon.

* **Salmo 56:2** *Labing Mataas nga Dios:* ukon, *sa ila nga pagkabugalon*

Pakahuy-an mo ang mga nagasalakay sa akon.
Ipakita mo ang imo gugma kag katutom *sa akon.**

4 Ginalibutan ako sang mga kaaway nga pareho sa mga leon nga handa sa
paggus-ab.
Ang ila mga ngipon amo ang mga bangkaw kag mga pana.
Ang ila mga dila amo ang matalom nga mga espada.
5 Ipakita, O Dios, ang imo pagkagamhanan sa kalangitan kag sa bilog nga
kalibutan.

6 Indi ako mapahamtang kay nagbutang ang akon mga kaaway sang siod sa
akon mga alagyan.
Nagkutkot man sila sang buho sa akon alagyan,
pero sila man mismo ang nahulog sa sadto nga buho.
7 O Dios, nagasalig gid ako sa imo.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw.
8 Magabugtaw ako sa kaagahon,
kag ihanda ko ang akon kaugalingon
kag ang akon instrumento nga may mga kuwerdas *sa pagdayaw sa imo*.
9 Ginoo, dayawon ko ikaw sa tunga sang mga katawhan.
Kantahan ko ikaw sa tunga sang mga *taga-iban nga* nasyon.
10 Kay ang imo gugma kag katutom indi gid matakos;
mas mataas pa ini sa kalangitan.
11 Ipakita, O Dios, ang imo pagkagamhanan sa kalangitan kag sa bilog nga
kalibutan.

Salmo 58

Malaglag ang mga Malain
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta:
Kantaha ini sa tuno sang kanta nga “Indi Paglaglaga.”
1 Kamo nga mga pangulo, matarong bala ang inyo paghukom sa mga tawo?
2 Indi! Kay ang inyo lang ginahunahuna amo ang paghimo sang malain.
Nagapanghalit kamo sa inyo lugar.

3 Ang mga malain nagapalayo *sa Dios* kag nagabutig halin pa sang ila
pagkatawo.
4-5 Dalitan sila pareho sa mga man-og.
Pareho sila sa kobra nga indi magpamati sa tingog sang eksperto nga
manug-anta.
6 GINOONG Dios, *kuhaa ang ila ikasarang sa pagpanghalit*
nga daw sa nagabingaw ka sang mga ngipon sang mga leon.
7 Madula kuntani sila pareho sa tubig nga nagakahubas,
kag kon magpana sila, indi kuntani sila makaigo.*
8 Mangin pareho kuntani sila sa taklong
nga *daw sa* nagakatunaw ang iya lawas samtang nagakamang,
ukon pareho sa bata nga natawo nga patay, nga wala nakakita sang
kasanag.

9 Laglaga sila, bata man ukon tigulang.

* **Salmo 57:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 6. * **Salmo 58:7** *kag kon…makaigo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

Laglaga sila nga mas madasig pa sa pag-init sang kolon
nga ginadabukan sang tunukon nga mga kahoy-kahoy.†
10 Malipay ang mga matarong kon makita nila nga ginabalusan mo ang mga malain
kag nagaagay ang ila dugo.
11 Dayon magasiling ang mga tawo,
"Matuod gid man nga may padya para sa mga matarong;
kag may Dios nga nagahukom sa *mga tawo sa* kalibutan."

Salmo 59

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios Batok sa mga Malain
Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos nga nagpadala si Saul sang mga tinawo nga magbantay sa balay ni David para patyon siya. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Indi Paglaglaga."
1 O Dios, luwasa ako sa akon mga kaaway;
protektari ako sa mga nagakontra sa akon.
2 Luwasa ako sa malain nga mga tawo nga manugpatay.
3 GINOO, tan-awa kon paano sila nagahulat sa pagpatay sa akon
bisan wala ako nakasala sa ila.
4-5 Wala ako sing may nahimo nga sala, pero handa sila sa pagsalakay sa akon.
Sige na, GINOONG Dios nga Makagagahom, Dios sang Israel, talupangda ako kag buligi.
Siluti na ang mga katawhan nga wala nagatuo sa imo.
Indi pagkaluoyi ang malain nga mga traidor.*
6 Nagabalik sila kon gab-i nga nagangurob pareho sa ido samtang nagalibot sa siyudad.
7 Pamatii ang ila ginapanghambal;
makasakit ini pareho sa espada.
Nagasiling pa sila, "Wala sing may makabati sa amon."
8 Pero ginakadlawan mo lang sila, GINOO,
ginasuyaan mo sila tanan nga wala nagatuo sa imo.

9 O Dios, ikaw ang akon kusog;
magahulat ako sa imo kay ikaw ang akon dalangpan,
10 *kag ikaw* ang Dios nga nagahigugma sa akon.
Pangunahan mo ako kag ipakita mo sa akon ang pagkapierdi sang akon mga kaaway.
11 Pero indi sila pagpatya gulpi
para indi malipatan sang akon katawhan *kon paano mo ginasilutan ang imo mga kaaway*.
Ginoo nga amon manugprotektar, patalanga kag laglaga ang akon mga kaaway paagi sa imo gahom.
12 Nagapakasala sila sa ila ginahambal,
gani kabay pa nga masiod sila sa ila pagkabugalon.
Nagapakamalaot sila kag nagabinutig,
13 gani sa imo kaakig, laglaga sila hasta nga magakaladula sila.
Dayon mahibaluan hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan

† **Salmo 58:9** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. * **Salmo 59:4-5** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 13.

nga ikaw, O Dios, nagahari sa Israel.

14 Nagabalik ang akon kaaway kon gab-i
nga nagangurob pareho sa ido samtang nagalibot sa siyudad.
15 *Pareho* sila *sang ido nga* nagalibot-libot
sa pagpangita sang pagkaon,
kag nagataghol kon indi mabusog.
16 Pero ako ya magakanta parte sa imo kusog.
Kada aga magakanta ako sing malipayon sa pagdayaw sa imo gugma.
Tungod kay ikaw ang akon dalangpan, ang nagaprotektar sa akon sa tion sang kalisod.
17 O Dios, ikaw ang akon kusog;
magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo
kay ikaw ang akon dalangpan, ang Dios nga nagahigugma sa akon.

Salmo 60

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David pagkatapos sang iya pagpakig-away kontra sa mga taga-Aram Naharaim kag sa mga taga-Aram Zoba, kag pagkatapos nga nagpuli si Joab halin sa inaway kag nagpamatay sang mga 12,000 ka Edomnon sa kapatagan nga ginatawag Asin. Itudlo ini nga kanta. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Ang Lily para sa Kalig-unan sang Kasugtanan."
1 O Dios, ginsikway mo kami kag ginpapierdi.
Naakig ka sa amon, pero karon talupangda kami.
2 Gintay-og mo kag ginpalitik ang duta *sang Israel*,
pero karon nagapangabay ako sa imo nga kay-uhon mo ini kay daw matiphag na ini.
3 Ginapaantos mo sing puwerte gid kami nga imo katawhan.
Nagadalang-dalang kami; daw pareho lang nga ginhubog mo kami sang bino.
4 Pero ginapaandaman mo man kami nga nagatahod sa imo
para makalikaw kami sa mga pana sang kaaway.*

5 Luwasa kami paagi sa imo gahom.
Sabta ang amon mga pangamuyo para maluwas kami nga imo mga hinigugma.
6 O Dios, nagsiling ka didto sa imo templo,
"Magadaog ako; partidahon ko ang Shekem kag ang Kapatagan sang Sucot *sa akon katawhan*.
7 Akon ang Gilead subong man ang Manase.
Ang Efraim amo ang akon manugdepensa,†
kag ang Juda amo ang akon manugdumala.‡
8 Ang Moab akon suluguon§
kag ang Edom akon ginapanag-iyahan.*
Nagasinggit ako sang kadalag-an kontra sa Filistia."

---

* **Salmo 60:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 60:7** *manugdepensa:* sa literal, *helmet* ‡ **Salmo 60:7** *manugdumala:* sa literal, *sungkod sang hari* § **Salmo 60:8** *suluguon:* sa literal, *palanghinawan* * **Salmo 60:8** *akon ginapanag-iyahan:* ukon, *akon ulipon.* Sa literal, *ginahabuyan ko sang akon sandalyas.*

9 Sin-o ang magadala sa akon sa Edom kag sa siyudad sini nga
napalibutan sang mga pader?
10 Indi bala ikaw, O Dios, nga nagsikway sa amon kag wala na nagaupod sa
amon mga soldado?
11 Buligi kami kontra sa amon mga kaaway,
kay wala sing pulos ang bulig sang tawo.
12 Magadaog kami paagi sa imo bulig, O Dios,
kay pierdihon mo ang amon mga kaaway.

Salmo 61

Pangamuyo para sa Proteksyon sang Dios
Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 Pamatii ang akon pagpanawag, O Dios,
pamatii ang akon pagpangamuyo.
2 Diri sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan nagapanawag ako sa imo
tungod nga nadulaan ako sang paglaom.
Dal-a ako sa lugar nga wala sing peligro,*
3 kay ikaw amo ang nagaprotektar sa akon;
pareho ka sang tore *nga nagaprotektar sang siyudad* kontra sa mga kaaway.
4 Paestara ako sa imo templo hasta san-o kag protektari ako
pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto sa idalom sang
iya mga pakpak.†
5 Kay nabatian mo, O Dios, ang akon mga promisa sa imo
kag ginhatagan mo ako sang mga butang nga ginahatag mo sa mga
nagatahod sa imo.
6 Palawiga ang kabuhi sang hari kag paharia siya hasta san-o
paagi sa iya mga kaliwat.
7 Kabay pa nga maghari siya hasta san-o nga ginaupdan mo, O Dios.
Protektari siya sang imo gugma kag katutom.
8 Dayon magakanta ako permi sang mga pagdayaw sa imo
kag tumanon ko permi ang akon promisa sa imo.

Salmo 62

Magsalig sa Proteksyon sang Dios
Ang Kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta nga si Jedutun.
1 Sa Dios lang ako may kapahuwayan;
ang akon kaluwasan nagahalin sa iya.
2 Siya lang ang akon *palalipdan nga* bato kag manluluwas.
Siya ang akon dalangpan, gani indi gid ako matublag.

3 Kamo tanan nga akon mga kaaway,
hasta san-o pa bala ang inyo pagsalakay sa akon para laglagon ako?
Pareho ako sa pader nga daw marumpag ukon sa kudal nga nagahilay.
4 Gusto lang ninyo nga pahalinon ako sa akon mataas nga posisyon.
Nagakalipay kamo sa pagbinutig.

---

* **Salmo 61:2** *sa lugar nga wala sing peligro:* sa literal, *sa bato nga mas mataas pa sa akon* † **Salmo 61:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

Nagahambal kamo sing maayo sa akon pero sa sulod sang inyo tagipusuon
ginapakamalaot ninyo ako.*

5 Sa Dios lang ako makaangkon sang kapahuwayan kay ginahatagan niya
ako sang paglaom.
6 Siya lang ang akon *palalipdan nga* bato kag manluluwas.
Siya ang akon dalangpan, gani indi ako matublag.
7 Ara sa Dios ang akon kaluwasan kag kadungganan.
Siya ang akon mabakod nga *palalipdan nga* bato, ang akon manugprotektar.

8 Kamo nga mga katawhan *sang Dios*,
magsalig kamo sa iya sa tanan nga tion!
Isugid sa iya ang tanan ninyo nga palaligban
kay siya ang nagaprotektar sa aton.
9 Ang mga tawo, dungganon man ukon kubos, indi masaligan.
Palareho lang sila nga wala sing pulos; mamag-an pa sila sa hangin.
10 Indi kamo magsalig sa pagpanguwarta.
Indi kamo maglaom nga may makuha kamo paagi sa pagpangawat.
Bisan magdugang pa ang inyo manggad, indi ini pagsaligi.
11 Indi lang kaisa nga nabatian ko nga nagsiling ang Dios nga sa iya ang
gahom
12 kag ang gugma. Sigurado nga magabalos ang Ginoo sa mga tawo suno sa
ila mga binuhatan.

Salmo 63

Paghandom sa Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David sang didto siya sa kamingawan sang Juda.
1 O Dios, ikaw ang akon Dios.
Ginapangita ko gid ikaw.
Nauhaw ang akon bilog nga kabuhi sa imo,
pareho nga nauhaw ako samtang ara ako sa mamala nga duta nga
wala gid sing tubig.
2 Nakita ko gid ang imo pagkagamhanan kag pagkahalangdon sa imo
templo.
3 Dayawon ko ikaw tungod kay ang imo gugma mas bilidhon pa sang sa
kabuhi.
4 Pasalamatan ko ikaw samtang nagakabuhi ako.
Bayawon ko ang akon mga kamot *sa pagpangamuyo* sa imo.*
5 Mangin kontento ako pareho sa tawo nga busog gid sa punsyon.
Kag magadayaw ako sa imo nga nagahugyaw sa kalipay.†
6 Samtang nagahigda ako ginadumdom ko ikaw.
Sa bilog nga gab-i nagapamalandong ako sa imo,
7 kay ikaw ang nagabulig sa akon.
Magahugyaw ako sa kalipay‡ samtang ginaprotektaran mo ako
pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto sa idalom sang iya
mga pakpak.
8 Nagapalapit ako sa imo,

* **Salmo 62:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 8. * **Salmo 63:4** *sa imo:* sa literal, *sa imo ngalan* † **Salmo 63:5** *nagahugyaw sa kalipay:* ukon, *nagakanta sing malipayon* ‡ **Salmo 63:7** *Magahugyaw ako sa kalipay:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 5.

kag ginauyatan mo ako para indi ako maano.

9 Ang mga nagatinguha sa pagpatay sa akon magakadto sa lugar sang mga
patay.
10 Magakalamatay sila sa inaway,
kag ang ila mga bangkay kaunon sang talunon nga mga ido.§

11 Magakalipay ang hari tungod sa ginhimo sang Dios sa iya.
Magakalipay man ang tanan nga nagapromisa sa ngalan sang Dios.
Pero pahipuson sang Dios ang mga baba sang mga butigon.

Salmo 64

Silot sa mga Malain
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 O Dios, pamatii ang akon reklamo.
Tipigi ang akon kabuhi sa pagpamahog sang akon mga kaaway.
2 Protektari ako sa malain nga plano sang sinang grupo sang mga malain.
3 Masakit sila kon maghambal, daw pareho ini sa espada kag pana.
4 Maabtik sila maghambal sing masakit sa mga tawo nga wala sing
kasawayan,
kag wala sila nahadlok maghambal sini.
5 Nagahangkatanay sila nga himuon nila ang ila malain nga mga plano.
Kag ginaplanohan nila kon diin nila ibutang ang ila mga siod.
Nagasiling sila, “Wala sing may makakita sini.”
6 Nagaplano sila sing malain
kag nagasiling sila, “Maayo gid ang aton plano!”
Indi gid matungkad ang hunahuna kag tagipusuon sang tawo!
7 Pero panaon sila sang Dios,
kag sa hinali lang mapilasan sila.
8 Pagalaglagon sila sang Dios tungod sang ila mga ginapanghambal.
Ang tanan nga makakita sa ila magalungo-lungo *sa pagyaguta sa ila*.
9 Dayon mahadlok ang tanan nga tawo.
Pamalandungan nila ang mga ginhimo sang Dios.
Kag isugid nila ini.

10 Magakalipay kag magadayaw sa GINOO ang tanan nga matarong tungod
sa ginhimo niya.
Kag magapangayo sila sang proteksyon sa iya.

Salmo 65

Ginasabat sang Dios ang Pangamuyo
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 O Dios, dapat ka namon dayawon sa Zion!
Kag tumanon namon ang amon promisa sa imo.
2 Ang tanan nga tawo magapalapit sa imo kay ginasabat mo ang mga
pangamuyo.
3 Kon parte sa amon mga sala, bisan madamo ini, ginapatawad mo gihapon.
4 Bulahan ang tawo nga imo ginpili kag gin-imbitar nga magpuyo sa imo
templo.

§ **Salmo 63:10** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

Maayawan kami sang maayo nga mga butang sa imo balay nga amo
ang imo balaan nga templo.
5 O Dios nga amon manluluwas,
ginasabat mo kami paagi sa makatilingala nga pagluwas mo sa amon.
Ikaw ang paglaom sang tanan nga tawo,
bisan ang sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan kag sa
pinakamalayo nga dagat.*
6 Gamhanan ka kag ginpahamtang mo ang mga bukid paagi sa imo gahom.
7 Ginapalinong mo ang huganas sang mga balod sa dagat kag ang girinual
sang mga katawhan.
8 Nahadlok sa imo ang mga tawo bisan pa atong nagaestar sa malayo nga
lugar
tungod sang imo mga milagro.
Ang imo hinimuan makapahugyaw sa mga tawo sa bilog nga kalibutan
tungod sa kalipay.
9 Ginaatipan mo ang duta kag ginapadal-an sang ulan;
ginhimo mo ini nga mapinatubason.
Ang imo mga sapa, O Dios, wala nagakahubas,
kag ginahatagan mo sang patubas ang mga tawo.
Ginapreparar mo ang duta nga maghatag sang patubas.
10 Ginapaulanan mo sing maayo ang naarado nga duta hasta nga
maghumok ini,
kag ginapakamaayo mo ang mga tanom nga nagatubo.
11 Ginapabugana mo ang mga patubas sa tion sang tig-alani.
Ang bisan diin nga lugar nga agyan mo makaangkon sang kabuganaan.
12 Ang mga palahalban sa kamingawan bugana sang hilamon;
ang mga bukid daw sa mga tawo nga nagakalipay.
13 Ang mga palahalban puno sang mga kasapatan;†
ang mga kapatagan natabunan sang mga uhay.
Ini nga mga lugar *daw sa mga tawo nga* nagahinugyaw kag nagakanta sa
kalipay.

Salmo 66

Pagdayaw kag Pagpasalamat
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 *Kamo nga mga katawhan sa* bilog nga kalibutan,
maghinugyaw kamo sa Dios sa kalipay.
2 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa iya.
Padunggi ninyo siya paagi sa inyo mga pagdayaw.
3 Hambali ninyo siya, “O Dios, daw ano ka makatilingala ang imo mga
binuhatan.
Tungod sa imo dako nga gahom, ang imo mga kaaway nagaluhod sa
imo sa kahadlok.
4 Ang *tanan nga katawhan sa* bilog nga kalibutan magasimba sa imo.
Magakanta sila sang mga pagdayaw sa imo.”*

5 Dali kamo, kag tan-awa ninyo ang makatilingala nga mga ginhimo sang
Dios sa mga tawo.

---

* **Salmo 65:5** *dagat:* ukon, *mga dagat* † **Salmo 65:13** *puno sang mga kasapatan:* ukon, *madabong sang hilamon* * **Salmo 66:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 7 kag 15.

6 Ginpamala niya ang dagat;
kag gintabok sang aton mga katigulangan ang suba nga nagalakat lang.
Sa sadtong ginhimo sang Dios magkalipay kita.
7 Nagahari siya hasta san-o paagi sa iya gahom,
kag ginapanilagan niya ang mga nasyon.
Dapat ang mga nagarebelde sa Dios indi magpabugal sang ila kaugalingon.
8 Mga katawhan, dayawa ninyo ang Dios!
Ipabati ang inyo pagdayaw sa iya.
9 Ginatipigan niya ang aton kabuhi;
kag wala siya magtugot nga malaglag kita.

10 Sa pagkamatuod, gintilawan mo kami, O Dios;
gintinluan mo kami pareho sa pilak nga ginpapuraw sa kalayo.
11 Ginpasiod mo kami kag ginpapas-an sang mabug-at nga mga karga.
12 Ginpatapakan mo kami sa amon mga kaaway;
daw sa nag-antos kami sa kalayo ukon baha.
Pero karon ginbutang mo kami sa maayo nga kahimtangan.
13 Magahalad ako sa imo templo sang mga halad nga ginasunog.
Tumanon ko ang akon mga promisa sa imo
14 nga ginsiling ko sang ara ako sa kalisod.
15 Magahalad ako sa imo
sang matambok nga mga sapat bilang halad nga ginasunog,
pareho sang karnero, turo nga baka, kag kanding.

16 Dali kamo kag pamati, tanan kamo nga nagatahod sa Dios,
kay sugiran ko kamo kon ano ang iya ginhimo sa akon.
17 Nagpangayo ako sang bulig sa iya kag gindayaw ko siya.
18 Kon ginpabay-an ko lang ang akon mga sala wala kuntani nagpamati ang Ginoo sa akon.
19 Pero nagpamati gid ang Dios sa akon;
ginpamatian niya ang akon pangamuyo.
20 Dalayawon ang Dios, kay wala niya pagsikwaya ang akon pangamuyo,
kag ginahigugma gid niya ako.

Salmo 67

Kanta sa Pagpasalamat
Isa ka ambahanon. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 O Dios, kaluoyi kag pakamaayuha kami.
Ipakita sa amon ang imo kaayo*
2 para mahibaluan sang tanan nga nasyon sa kalibutan ang imo pamaagi kag kaluwasan.
3 Kabay pa nga dayawon ka sang tanan nga katawhan, O Dios.

4 Kabay pa nga magsinadya kag magkinanta sa kalipay ang tanan nga katawhan sa kalibutan
tungod kay matarong ang imo paghukom sa ila kag ginatuytuyan mo sila.
5 Kabay pa nga dayawon ka sang tanan nga katawhan, O Dios.

* **Salmo 67:1** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 4.

6-7 Kabay pa nga magapatubas ang duta.
Kabay pa nga pakamaayuhon kita sang aton Dios.
Kag kabay pa nga ang tanan nga katawhan
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan magatahod sa iya.

Salmo 68

Kanta Parte sa Kadalag-an
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 Sige na, O Dios, laptaha ang imo mga kaaway;
kabay pa nga magpalalagyo sila.
2 Tabuga sila pareho sa aso nga ginapalid sang hangin.
Laglaga sila nga mga malain sa imo presensya,
pareho sa kandila nga nagakatunaw sa kalayo.
3 Pero ang mga matarong magahinugyaw sa kalipay sa imo presensya.

4 Kantahi ninyo ang Dios;
kantahi ninyo siya sang mga pagdayaw.
Dayawa ninyo siya* nga nagasakay sa panganod.
Ang iya ngalan amo ang GINOO;
magkalipay kamo sa iya presensya.
5 Ang Dios, nga nagapuyo sa iya balaan nga templo, nagaatipan sa mga ilo
kag nagaprotektar sa mga balo nga babayi.
6 Ginahatagan niya sang pamilya ang mga nagaisahanon
kag ginahilway niya sing malipayon ang mga ginbihag.
Pero ang mga rebelde magaestar sa mamala kag mainit nga duta.

7 O Dios, sang ginpangunahan mo ang imo katawhan sa pagpanglakaton sa
kamingawan,†
8 nagtay-og ang duta kag nag-ulan
tungod nga nag-abot ka, O Dios sang Israel, ikaw nga nagpahayag sa
Sinai.
9 Nagpadala ka sang bugana nga ulan
kag naulanan ang mamala nga duta nga ginhatag mo sa imo katawhan.
10 Dira sila nag-estar, kag sa imo kaayo ginhatagan mo ang mga imol sang
ila mga kinahanglanon.

11 Nagpadala ka, Ginoo, sang mensahi,
kag ginpamalita ini sang madamo nga babayi:
12 "Nagpalalagyo ang mga hari kag ang ila mga soldado,
kag ang ila mga pagkabutang ginpartida sang mga babayi *sang Israel*.
13 Bisan ang mga nagpabilin sa toril sang mga karnero
ginpartihan sang mga *imahen sang* pating
nga ang mga pakpak nahaklapan sang pilak
kag ang punta sang pakpak nahaklapan sang puro nga bulawan."‡
14 Sang ginpalapta sang Dios nga Makagagahom ang mga hari,
daw sa ginpaulanan niya sang snow ang *Bukid sang* Zalmon.

15 Pagkatahom sang bukid sang Bashan; madamo ini sang mga bungtod.

---

* **Salmo 68:4** *Dayawa ninyo siya:* ukon, *ipreparar ninyo ang pagaagyan niya* † **Salmo 68:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 19 kag 32. ‡ **Salmo 68:13** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

16 Ngaa nahisa ini sa bukid nga ginpili sang Dios nga iya pagapuy-an hasta
san-o?

17 Nag-abot ang GINOONG Dios sa iya templo
halin sa Sinai kaupod ang iya linibo ka karwahe.
18 Pagsaka niya sa mataas nga lugar§ madamo nga bihag ang iya gindala
kag nagbaton siya sang mga regalo halin sa mga tawo, bisan sa rebelde
nga mga tawo.
Kag didto magapuyo ang GINOONG Dios.*

19 Dalayawon ang Ginoo, ang Dios nga aton manluluwas,
kay adlaw-adlaw ginabuligan niya kita sa aton mga problema.
20 Ang aton Dios, Dios nga nagaluwas.
Siya ang Ginoong DIOS nga nagaluwas sa aton sa kamatayon.
21 Sigurado gid nga dugmukon sang Dios ang ulo sang iya mga kaaway
nga nagapadayon sa pagpakasala.

22 Nagsiling ang Ginoo, "Pabalikon ko ang akon mga kaaway halin sa
Bashan;
pabalikon ko sila halin sa kadadalman sang dagat,
23 para *pamatyon sila kag* tasak-tasakon ninyo ang ila dugo
kag ang inyo mga ido makapaayaw sa pagdilap sang ila dugo."

24 O Dios kag Hari ko, nakita sang tanan ang imo parada sang pagdaog
pakadto sa imo templo.
25 Ara sa una ang mga manugkanta kag sa ulihi ang mga musikero;
sa tunga nila† amo ang mga dalaga nga nagapatunog sang ila mga
tamborin.
26 *Nagasinggit sila,* "Dayawa ninyo ang Dios sa inyo mga pagtililipon!
Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga mga kaliwat ni Israel!"
27 Nagauna ang gamay nga tribo ni Benjamin,
sunod amo ang mga pangulo sang Juda upod sang ila grupo,
kag sunod amo ang mga pangulo sang Zebulun kag Naftali.

28 O Dios, ipakita ang imo gahom‡ pareho sang ginhimo mo sang una sa
amon.
29 Tungod sang imo templo sa Jerusalem magadala ang mga hari sang mga
regalo sa imo.
30 Sabdunga inang nasyon§ nga pareho sa mabangis nga sapat sa matag-as
nga mga hilamon.
Sabdunga man ang mga katawhan nga pareho sa turo nga mga baka
nga kaupod sang bataon nga mga baka
hasta nga magsurender sila kag maghalad sang ila mga pilak sa imo.
Laptaha ang mga katawhan nga nalipay sa inaway.
31 Magapasakop ang mga taga-Egypt sa imo.

---

§ **Salmo 68:18** *mataas nga lugar:* ukon, *langit* * **Salmo 68:18** *kag nagbaton...Dios:* sa Syriac, *naghatag siya sang mga regalo sa mga tawo; pero ang mga rebelde nga mga tawo indi magapuyo sa presensya sang Dios.* † **Salmo 68:25** *sa tunga nila:* ukon, *sa palibot sang mga musikero* ‡ **Salmo 68:28** *O Dios...gahom:* Amo ini sa Septuagint, sa Syriac, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *Ginhatagan kamo sing kusoggahom sang inyo nga Dios.*
§ **Salmo 68:30** *nasyon:* posible amo ang Egypt

Ang mga taga-Ethiopia* magadali-dali hatag sang ila mga regalo sa imo.

32 Magkanta kamo sa Dios, kamo nga mga *pumuluyo sang* mga ginharian sa kalibutan.
Magkanta kamo sang pagdayaw sa Ginoo
33 nga nagasakay sa kalangitan nga ara na sadto pa.
Pamatii ninyo ang iya nagadaguob nga tingog.
34 Isugid ninyo ang pagkagamhanan sang Dios nga nagahari sa Israel.
Ang kalangitan nagapakita sang iya pagkagamhanan.
35 Makatilingala ang Dios sang Israel samtang nagapaguwa siya sa iya balaan nga puluy-an.
Ginahatagan niya sang gahom kag kusog ang iya katawhan.
Dalayawon ang Dios!

Salmo 69

Pangamuyo sang Tawo nga Ginahingabot
Ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta: Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Mga Lily."
1 Luwasa ako, O Dios, kay pareho ako sa tawo nga daw malumos na.
2 Daw sa nagasalop ako sa madalom nga lutak kag wala ako sing may matungtungan.
Daw ara ako sa madalom nga tubig kag ginatabunan sang mga balod.
3 Nakapoy na ako sa pagpangayo sang bulig kag masakit na ang akon tutunlan.
Nagapalangdulom na ang akon panulok sa pagpaabot sang imo bulig, O Dios ko.

4 Madamo ang nagakontra kag luyag magpatay sa akon nga wala sing kabangdanan.
Mas madamo pa sila sa akon buhok.
Ginapilit nila ako sa pag-uli sang mga butang nga wala ko ginkawat.
5 Nahibaluan mo, O Dios, ang akon mga kabuangan;
ang akon mga sala wala matago sa imo.
6 O Ginoong DIOS nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
kabay pa nga indi mahuy-an ang mga nagasalig kag nagadangop sa imo tungod sa akon.
7 Kay tungod sa imo ginainsulto kag ginapakahuy-an ako.
8 Pareho ako sang pangayaw sa akon mga kadugo;
daw estranghero ako sa akon mga utod.
9 Tungod sang akon pagpakamahal sa imo balay,* ginalaglag† ako.
Ang mga insulto sang mga tawo sa imo ginbatyag ko.
10 Kon nagahibi ako kag nagapuasa, ginapakahuy-an nila ako.
11 Kon nagasuksok ako sang sako *sa pagpakita nga nagapangasubo ako*, ginayaguta nila ako.
12 Ginalibak ako sang mga tawo nga nagapulungko sa puwertahan *sang siyudad*,
kag ang mga hubog nagakumpuso sang mga pangyaguta nga mga kanta parte sa akon.

---

* **Salmo 68:31** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* * **Salmo 69:9** *balay:* buot silingon, *templo* † **Salmo 69:9** *ginalaglag:* ukon, *malaglag*

13 Pero nagapangamuyo ako sa imo, GINOO.
Sa tion nga kaluoyan mo ako, sabta ang akon pangamuyo suno sa imo
dako nga gugma sa akon.
Tungod nga matutom ka sa pagluwas,
14 buligi ako nga indi ako magsalop sa lutak.
Luwasa ako sa mga nagakontra sa akon *nga daw sa ginaluwas mo ako* sa
madalom nga tubig.
15 Indi pagtuguti nga tabunan ako sang mga balod ukon mapatay ako.
16 Sabta ako, GINOO, tungod sang imo kaayo kag gugma sa akon.
Talupangda ako suno sa imo dako nga kaluoy sa akon.
17 Indi ka magpanago sa akon nga imo alagad.
Sabta ako gilayon kay ara ako sa kalisod.
18 Palapit ka sa akon kag luwasa ako sa akon mga kaaway.
19 Nakahibalo ka mismo kon daw ano ang pagpakahuya kag
pagpang-insulto nila sa akon.
Nakita mo ang tanan ko nga mga kaaway.
20 Nasakitan ako sang ila pagpakahuya sa akon
kag naglain ang akon buot.
Nagpaabot ako nga kaluoyan, pero wala gid sing may naluoy sa akon.
Nagpaabot ako nga lipayon, pero wala gid sing may naglipay sa akon.
21 Ginbutangan nila sang hilo ang akon pagkaon,
kag sang gin-uhaw ako ginhatagan nila ako sang langgaw.
22 Kabay pa nga ang ila mga punsyon magadala sang kalaglagan sa ila kag
sa ila mga bisita.
23 Kabay pa nga mabulag sila kag magkurog‡ permi.
24 Ipakita ang imo kaakig sa ila, *GINOO*.
Dakpa sila sa imo kaugot.
25 Kabay pa nga pabay-an na lang ang ila mga ginaestaran,
kag wala na sing may mag-estar sa ila mga tolda.
26 Kay ginahingabot nila ang mga tawo nga imo ginasilutan,
kag ginakutsokutso nila ang ila pag-antos.
27 Idugang pa gid ina sa ila mga sala kag indi sila pagluwasa.
28 Panasa ang ila mga ngalan sa libro sang mga buhi;§
indi sila paglistaha upod sa mga matarong.
29 Nasakitan ako kag nagaantos,
gani protektari ako, O Dios, paagi sa pagluwas sa akon.

30 Dayawon ko ang Dios paagi sa kanta.
Padunggan ko siya nga may pagpasalamat.
31 Mas makapalipay ini sa GINOO sang sa mga halad nga baka.
32 Kon makita ini sang mga kubos, malipay sila;
ang mga nagadangop sa Dios magabakod.
33 Ginapamatian sang GINOO ang mga kubos
kag wala niya ginakalimtan ang iya katawhan nga ginbihag.

34 Dayawa ninyo ang Dios, tanan kamo nga ara sa kalangitan, sa kalibutan,
kag sa kadagatan.
35 Kay luwason sang Dios ang Zion,*

‡ **Salmo 69:23** *magkurog:* Amo ini sa Hebreo. Sa Septuagint, *magbuluktot.* § **Salmo 69:28** *sang mga buhi:* ukon, *sang mga may kabuhi nga wala sing katapusan* * **Salmo 69:35** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

kag patindugon niya liwat ang mga banwa sang Juda.
Kag magaestar dira ang iya katawhan kag magapanag-iya sang sina nga
duta.
36 Ang mga kaliwat sang iya mga alagad amo ang magapanubli sang sina
nga duta;
ang mga nagahigugma sa iya magaestar dira.

Salmo 70

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
(Sal. 40:13-17)
Ang kanta nga ginsulat ni David nga ginakanta sa tion sang paghalad sang
halad nga bilang pagdumdom sa GINOO. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOONG Dios, luwasa ako kag buligi gilayon.
2 Kabay pa nga ang nagatinguha sa pagpatay sa akon mahuy-an kag
magasalasala.
Kabay pa nga ang tanan nga nagahandom sang akon kalaglagan
magapalalagyo sa kahuya.
3 Kabay pa nga ang mga nagayaguta *sa akon* magaatras tungod nga
nahuy-an sila.
4 Pero kabay pa nga ang tanan nga nagadangop sa imo magkalipay gid
tungod sa imo.
Kabay pa nga ang mga naluyag sa kaluwasan nga halin sa imo
magsiling permi, "Dalayawon ang Dios!"
5 Kon parte sa akon, kubos kag imol ako.
Palapit ka gilayon sa akon, O Dios!
Ikaw ang akon manugbulig kag manughilway.
GINOO, buligi ako gilayon.

Salmo 71

Isugid ang mga Ginhimo sang Dios Hasta San-o
1 GINOO, sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
Indi pag-itugot nga mahuy-an ako.
2 Buligi ako kag luwasa tungod kay matarong ka.
Pamatii ako kag luwasa.
3 Protektari ako kay pareho ka sa palalipdan nga bato;
sa imo ako permi magadangop.
Magsugo ka nga luwason ako, kay ikaw ang akon *palalipdan nga* bato
kag mabakod nga palanaguan.
4 O Dios ko, luwasa ako sa kamot sang malain kag mapintas nga mga tawo.
5 Kay ikaw ang akon paglaom, O Ginoong DIOS.
Halin sang bata pa ako, nagasalig na ako sa imo.
6 Halin sang akon pagkatawo nagasalig ako sa imo kag ginaprotektaran mo
ako.*
Dayawon ko ikaw hasta san-o.
7 Nangin halimbawa ang akon kabuhi sa madamo,
tungod kay ikaw ang akon mabakod nga manugprotektar.
8 Dayawon ko permi ang imo pagkagamhanan.
9 Indi ako pagsikwaya kon tigulang na ako.
Indi ako pagpabay-i kon maluya na ako.

* **Salmo 71:6** *ginaprotektaran mo ako:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo indi klaro.

10 Kay ang akon mga kaaway nagatipon kag nagaestoryahanay parte sa akon;
gusto nila ako nga patyon.
11 Nagasiling sila, “Ginpabay-an na siya sang Dios,
gani lagson ta siya kag dakpon
kay wala sing may magbulig sa iya.”
12 O Dios ko, indi ka magpalayo sa akon;
buligi ako gilayon.
13 Kabay pa nga ang mga nagaakusar sa akon mahuy-an kag malaglag.
Kabay pa nga ang gusto maghalit sa akon, mahuy-an kag yagutaon.
14 Pero ako ya, O Dios, magalaom permi sa imo,
kag dugangan ko pa gid ang pagdayaw sa imo.
15 Isugid ko permi ang imo matarong nga ginahimo
nga amo ang pagluwas *sa imo katawhan*,
bisan indi ko ini matungkad.
16 Magakadto ako *sa imo templo*, Ginoong Dios, *kag magdayaw sa imo*
tungod sang imo gamhanan nga mga ginhimo.
Isugid ko ang imo lamang pagkamatarong.

17 O Dios, halin sang bata pa ako,
gintudluan mo na ako parte sang imo makatilingala nga mga binuhatan,
kag hasta subong ginasugid ko ini.
18 Kag bisan tigulang na ako kag ubanon, indi ako pagpabay-i, O Dios,
samtang ginasugid ko ang imo gahom kag kusog sa masunod nga henerasyon.
19 Ang imo pagkamatarong, O Dios, indi matungkad.
Makatilingala ang imo mga ginhimo;
wala gid sing may pareho sa imo.
20 Bisan ginapaeksperiensya mo ako sang madamo nga pag-antos,
hatagan mo ako liwat sang bag-o nga kabuhi;
daw pareho ako sa patay nga buhion mo liwat.
21 Himuon mo ako nga labi pa ka dungganon,
kag lipayon mo ako liwat.
22 O Dios ko, tungod sang imo katutom dayawon ko ikaw paagi sa pagtukar sang arpa.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw nga ginatukaran sang arpa,
O Balaan *nga Dios* sang Israel.
23 Magahugyaw ako sa kalipay samtang nagakanta ako sang mga pagdayaw sa imo
tungod kay ginluwas mo ako.
24 Isugid ko permi ang imo pagkamatarong,
kay ang mga gusto maghalit sa akon nahuy-an kag nagsalasala.

Salmo 72

Pangamuyo para sa Hari
Ginsulat ni Solomon.
1 O Dios, tudlui ang hari sang imo matarong nga paghukom,*
2 para hukman niya sing matarong ang imo katawhan, labi na ang mga kubos.

* **Salmo 72:1** *matarong nga paghukom:* ukon, *paghukom kag pagkamatarong*

3 Kabay pa nga ang mga bukid maghatag sang pagpakamaayo sa imo
katawhan
tungod nga nagakabuhi ang hari sing matarong.
4 Kabay pa nga depensahan kag buligan niya ang mga kubos,
kag pierdihon niya ang mga nagadaogdaog sa ila.

5 Kabay pa nga magpadayon ang iya paghari† hasta san-o *paagi sa iya mga*
kaliwat, samtang may adlaw kag may bulan pa.
6 Kabay pa nga mangin pareho siya sa ulan nga nagahatag sang tubig sa
duta.
7 Sa tion sang iya paghari, kabay pa nga mangibabaw ang pagkamatarong‡
kag mangin maayo ang kahimtangan sang mga tawo hasta san-o.
8 Kabay pa nga maghari siya halin sa isa ka dagat hasta sa isa pa gid ka
dagat,§
kag halin sa Suba *sang Euphrates* hasta sa pinakamalayo nga parte
sang kalibutan.*
9 Kabay pa nga ang iya mga kaaway nga nagaestar sa kamingawan
magapasakop sa iya.
10 Kabay pa nga ang mga hari sang Tarshish, sang mga isla, sang Sheba,
kag sang Seba magahatag sa iya sang mga regalo
sa pagpakita nga nagapasakop sila sa iya.
11 Kabay pa nga ang tanan nga hari magapasakop sa iya
kag ang tanan nga nasyon magaalagad sa iya.
12 Kay ginabuligan niya ang mga pinabay-an nga mga kubos, nga
nagapangayo sang bulig sa iya.
13 Naluoy siya sa mga kubos kag mga imol,
kag ginabuligan niya sila.
14 Ginaluwas niya sila sa mga nagapamigos kag sa mga nagapamintas,
kay ang ila mga kabuhi bilidhon sa iya.

15 Kabay pa nga magkabuhi siya sing malawig.
Kabay pa nga hatagan siya sang bulawan halin sa Sheba.
Kabay pa nga pangamuyuan siya permi nga pakamaayuhon siya sang Dios.
16 Kabay pa nga magdamo ang mga patubas sa duta bisan sa putokputokan
sang mga bukid,
pareho sang mga patubas sa Lebanon.
Kabay pa nga magdamo ang mga pumuluyo sang mga banwa,
pareho sang mga hilamon sa mga latagon.
17 Kabay pa nga indi malimtan ang ngalan sang hari hasta san-o, samtang
may adlaw pa.
Kabay pa nga paagi sa iya, pakamaayuhon ang tanan nga nasyon,
kag ang mga nasyon magatawag sa iya nga bulahan.
18 Dalayawon ang GINOONG Dios, ang Dios sang Israel,
nga amo lang gid ang nagahimo sang sinang makatilingala nga mga
butang.
19 Dalayawon ang iya pagkagamhanan hasta san-o.

---

† **Salmo 72:5** *magpadayon ang iya paghari:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *tahuron nila.*
‡ **Salmo 72:7** *mangibabaw ang pagkamatarong:* ukon, *mag-uswag ang mga matarong*
§ **Salmo 72:8** *halin...dagat:* siguro ang buot silingon, *halin sa Patay nga Dagat hasta sa Dagat sang Mediteraneo*
* **Salmo 72:8** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel*

Kabay pa nga makita sang mga tawo sa bilog nga kalibutan ang iya
pagkagamhanan.
Amen! Amen!

20 Amo ini ang katapusan sang mga pangamuyo ni David nga anak ni Jesse.

IKATLO NGA LIBRO

73

Sal. 73-89

Ang Matarong nga Paghukom sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.

1 Maayo gid ang Dios sa Israel,
labi na gid sa mga matinlo ang tagipusuon.
2 Pero ako, diutayan lang madulaan sang pagtuo,
3 kay nahisa ako sa bugalon kag malain nga mga tawo sang makita ko
nga nagauswag sila.
4 Maayo ang ila lawas kag indi masakit ang ila kamatayon.
5 Wala sila nagaantos kag wala sila sing mga kalisod pareho sa iban nga
mga tawo.
6 Gani ginapakita-kita nila ang ila pagkabugalon kag pagpamintas.*
7 Ang ila mga tagipusuon puno sang kalautan,†
kag ang ila lang permi nga ginahunahuna amo ang paghimo sang
malain.
8 Ginayaguta nila kag ginahambalan sang malain ang iban.
Sa ila nga pagkabugalon nagapamahog sila sa pagpamigos sa iban.
9 Nagahambal sila sang malain sa Dios sa langit kag sa mga tawo sa
kalibutan.
10 Bisan ang katawhan sang Dios nagasunod sa ila,
kag nagabaton lang sa ila ginahambal.‡
11 Nagasiling sila, "Paano makahibalo ang Dios?
Wala sing inalung-ong ang Labing Mataas nga Dios."

12 Amo ina ang mga malain, wala sing palaligban kag nagamanggaranon pa
gid.
13 Gani wala bala sing pulos ang pagkabuhi ko nga matinlo kag wala sing
sala?
14 Kay permi mo ako ginapaantos, O Dios;
halos kada aga ginasilutan mo ako.
15 Kon ginyaguta ko man ikaw pareho sang ginhambal sang mga malain,
mahimo nga ginluiban ko ang imo katawhan.
16 Karon gintinguhaan ko gid nga intiendihon ini nga mga butang
pero binudlayan ako,
17 hasta nga nagkadto ako sa imo templo,
kag dayon naintiendihan ko kon ano ang matabo sa mga malain.
18 Matuod gid man nga ginabutang mo sila sa indi sigurado nga
kahimtangan,
kag laglagon mo sila.

---

* **Salmo 73:6** *ginapakita-kita...pagpamintas:* sa literal, *nagapangulintas sila sang bugal kag nagabayo sang kapintas* † **Salmo 73:7** *Ang ila...kalautan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **Salmo 73:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

19 Gulpi lang sila nga malaglag;
magakalamatay sila tanan sa ila makahaladlok nga dangatan.
20 Pareho sila sa damgo nga pagkaaga wala na.
Indi na sila madumduman pa kon silutan mo na sila, O Ginoo.

21 Sang naglain sadto ang akon buot kag nasakitan ang akon balatyagon,
22 nangin pareho ako sa sapat sa imo panulok nga balingag kag wala
nakaintiendi.
23 Pero sa gihapon nagapalapit ako sa imo kag ginatuytuyan mo ako.
24 Ginatuytuyan mo ako paagi sa imo mga paglaygay,
kag sa ulihi dal-on mo ako sa maayo gid nga kahimtangan.
25 Wala na sing iban pa sa langit nga akon ginakinahanglan kundi ikaw
lang.
Tungod kay ikaw ari sa akon, wala na ako sing iban pa nga
ginahandom sa kalibutan.
26 Bisan magluya ang akon lawas kag hunahuna, ikaw, O Dios, amo ang
akon kusog.
Ikaw lang gid ang akon ginakinahanglan hasta san-o.
27 Sigurado gid nga magakawala ang mga tawo nga nagapalayo sa imo;
laglagon mo sila nga indi matutom sa imo.
28 Pero ako ya, kabigon ko nga maayo ang pagpalapit sa imo, O Dios.
Ikaw Ginoong Dios ang ginhimo ko nga akon manugprotektar,
para masugid ko ang tanan mo nga binuhatan.

Salmo 74

Pangamuyo para sa Nasyon sa Tion sang Kalisod

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.

1 O Dios, ngaa bala nga padayon mo kami nga ginasikway?
Ngaa akig ka sa katawhan nga imo ginabantayan?
2 O Dios, dumduma ang imo katawhan nga ginpili mo sang una
nga mangin imo kag ginluwas mo para imo panag-iyahan.
Dumduma ang Bukid sang Zion nga sa diin nagapuyo ka.
3 Kadtui bala kag tan-awa ang padayon nga pagkaguba sang templo
tungod sang ginhimo sang mga kaaway.
4 Naghinugyaw ang imo mga kaaway sa imo templo* *sa pagpakita nga
nagdaog sila kontra sa imo katawhan.*
Nagbutang sila dira sang tanda sang ila pagdaog.
5 Sa ila pagguba sa templo
daw pareho sila sa mga tawo nga nagapang-utod sang mga kahoy sa
kakahuyan
paagi sa ila mga wasay.†
6 Ginwasak nila ang gin-inggreban nga mga kahoy *sang templo*
paagi sa ila mga wasay kag mga piko.
7 Ginsunog nila ang imo templo;
ginhigkuan nila ining imo ginapuy-an.
8 Nagsiling sila sa ila kaugalingon nga laglagon nila kami sing bug-os.
Ginsunog nila ang tanan nga ginatipunan sa pagsimba sa imo diri sa
duta *sang Israel.*
9 Nadula na ang tanda sang imo presensya sa amon;

* **Salmo 74:4** *templo:* sa literal, *sa lugar nga sa diin nagapakigkita ka sa amon* † **Salmo 74:5** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

wala na sing propeta nga nabilin,
kag wala sing may nakahibalo sa amon kon hasta san-o pa matapos ining
nagakalatabo sa amon.

10 O Dios, hasta san-o pa bala ang pagpakahuya sang amon mga kaaway sa
imo?
Yagutaon ka na lang bala nila hasta san-o?
11 Ngaa wala mo pa sila pagsiluti?
Pareho lang nga gintago mo ang imo kamot.
Laglaga na sila!
12 Ikaw, O Dios, ang amon hari halin pa sang una,
kag madamo nga beses nga ginluwas mo ang mga tawo sa kalibutan.‡
13 Ikaw ang nagtunga sang dagat paagi sa imo gahom,
kag ikaw ang nagdunot sang mga ulo sang dalagko nga mga sapat sa
tubig.
14 Ikaw ang nagdugmok sang mga ulo sang *dragon nga* Leviatan
kag nagpakaon sang iya bangkay sa mga sapat nga nagaestar sa
kamingawan.
15 Ikaw ang nagpatubod sang mga tuburan kag mga ililigan sang tubig.
Ikaw ang nagpahubas sa mga suba nga wala nagakahubsan.
16 Ikaw ang naghimo sang adlaw kag sang gab-i,
kag ikaw ang nagpahamtang sang adlaw kag sang bulan sa ila
nahamtangan.
17 Ikaw ang nagbutang sang tanan nga border sa kalibutan,
kag ikaw ang naghimo sang tig-ilinit kag sang tigtulugnaw.

18 Dumduma, GINOO, kon paano ka ginpakahuy-an
kag ginyaguta sang buang-buang nga mga kaaway.
19 Ang imo *katawhan nga daw pareho sa* pating
indi pag-itugyan sa *ila mga kaaway*
nga daw pareho sa mabangis nga sapat.
Indi pagkalimti hasta san-o ang imo katawhan nga ginadaogdaog.
20 Dumduma ang imo kasugtanan sa amon,
kay madamo na nga pagpamintas ang ginahimo sa madulom nga mga
lugar sa *sini nga* duta.
21 Indi pag-itugot nga mahuy-an ang mga ginadaogdaog.
Kabay pa nga dayawon ka sang mga kubos kag mga imol.
22 Sige na, O Dios, depensahi ang imo dungog.
Dumduma kon paano ka ginapakahuy-an permi sang mga
buang-buang.
23 Indi pagpabay-i ang wala sing untat nga singgit sang imo mga kaaway
sa pagpakita sang ila kaakig.

Salmo 75

Ang Dios amo ang Manughukom

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta:
Kantaha ini sa tuno sang kanta nga “Indi Paglaglaga.”
1 O Dios, nagapasalamat kami sa imo.
Nagapasalamat kami kay malapit ka sa amon.
Ginasugid sang mga tawo ang imo makatilingala nga mga binuhatan.

‡ **Salmo 74:12** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel*

2 *Nagsiling ka,* "May gintalana ako nga tion sa paghukom,
kag magahukom ako sing matarong.
3 Kon magtay-og ang kalibutan kag magkurog sa kahadlok ang mga
pumuluyo sini,
ako ang nagapabakod sang iya pundasyon.*
4 Nagasiling ako sa bugalon nga mga malain
nga indi sila magpabugal kag magpasikat sang ila ikasarang.
5 Nagasiling ako sa ila nga untatan na nila inang ila pagpadayaw-dayaw."

6 *Husto inang ginasiling sang Dios,*
kay ang pagpataas *sa tawo* wala naghalin sa bisan diin†
7 kundi sa Dios lang.
Siya ang nagahukom;
paubuson niya ang iban kag pataason ang iban.
8 Kay nagauyat ang GINOO sang kupa nga puno sang nagabula nga bino
nga tama kaisog *nga amo ang iya kaakig*.
Ginatagay niya ini, kag nagainom ang tanan nga malain sa kalibutan hasta
nga maubos nila.

9 Pero ako ya, indi mag-untat sa pagsugid parte sa Dios ni Jacob,
kag kantahan ko siya sang mga pagdayaw.
10 Dulaon niya‡ ang ikasarang sang mga malain,
pero dugangan niya ang ikasarang sang mga matarong.

Salmo 76

Madinalag-on ang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita
ang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
1 Kilala gid ang Dios sa Juda;
bantog siya sa Israel.
2 Nagapuyo siya sa *Bukid sang* Zion sa Jerusalem.*
3 Didto ginpangguba niya ang nagadabdab nga mga pana sang mga kaaway,
ang ila mga taming, mga espada, kag ang iban pa nila nga mga armas.†

4 O Dios, gamhanan kag halangdon ka samtang nagapadulhog ka halin sa
mga bukid
nga sa diin ginpamatay mo ang imo mga kaaway.‡
5 Ginpang-agaw mo sa maisog nga mga soldado ang mga pagkabutang nga
gin-agaw nila sa iban.
Kag nagkalamatay na sila tanan;
bisan ang ila mga kamot indi na nila maalsa.
6 O Dios ni Jacob, sa imo nga pagsabdong
nagkalamatay ang mga manugkabayo kag ang ila mga kabayo.
7 Ginakahadlukan ka, O Dios.
Sin-o bala ang makaagwanta sa imo kon mangakig ka?

---

* **Salmo 75:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. † **Salmo 75:6** *sa bisan diin:* sa literal, *sa east ukon sa west ukon sa kamingawan* ‡ **Salmo 75:10** *niya:* sa Hebreo, *ko*

* **Salmo 76:2** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Salem,* nga isa pa ka ngalan sang Jerusalem. Ang buot silingon sini, *"Maayo nga kahimtangan"* ukon, *"Kalinong."* † **Salmo 76:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 9. ‡ **Salmo 76:4** *samtang...kaaway:* sa Septuagint, *sang sa mga bukid nga dugay na*

8 Halin sa langit naghukom ka.
Nahadlok sa imo ang mga tawo sa kalibutan kag naghipos sila
9 sang naghukom ka, O Dios, sa pagluwas sa tanan nga ginadaogdaog sa kalibutan.
10 Sigurado nga ang imo kaakig sa mga tawo§ makahatag sang pagdayaw sa imo;
ginapunggan mo pa ang nabilin mo nga kaakig.*

11 Magpromisa kamo sa GINOO nga inyo Dios kag tumana ninyo ina.
Ang tanan nga ara sa palibot sang Dios nga talahuron, dal-a ninyo ang inyo mga regalo sa iya.
12 Ginapaubos niya ang bugalon nga mga pangulo;
ginakahadlukan siya sang mga hari sa kalibutan.

Salmo 77

Kalipay sa Tion sang Kalisod

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta nga si Jedutun.

1 Nagapanawag ako sing mabaskog sa Dios.
Nagapanawag ako sa iya para mabatian niya ako.
2 Sa tion sang kalisod nagapangamuyo ako sa Ginoo.
Kag kon gab-i ginabayaw ko ang akon mga kamot *sa pagpangamuyo*, kag wala ako ginakapoy,
pero wala gihapon ako sang kalipay.
3 Kon magpamalandong ako sa Dios nagapanghayhay ako kag nagakadulaan sang paglaom.*
4 Wala niya ako ginapatulog;
indi ako kahibalo kon ano ang akon ihambal, tungod nga indi ako mapahamtang.
5 Ginahunahuna ko ang mga inadlaw nga nagliligad kag ang madugay na nga mga tinuig.
6 Ginadumdom ko ang mga tinion nga nagakanta ako sa kagab-ihon.†
Nagapamalandong ako kag amo ini ang ginapamangkot ko sa akon kaugalingon:
7 "Isikway na lang bala ako sang Ginoo hasta san-o?
Indi na gid bala siya malipay sa akon?
8 Nadula na gid bala ang iya gugma sa akon?
Indi na gid bala niya pagtumanon ang iya promisa?
9 Nalimtan na bala niya ang pagkaluoy?
Wala na bala siya sing kaluoy tungod sang iya kaakig?"
10 Dayon nagsiling ako, "Ang nalainan sang akon buot
amo nga ang Labing Mataas nga Dios wala na nagabulig."

11 GINOO, dumdumon ko ang imo mga binuhatan.
Huo, dumdumon ko ang mga milagro nga ginpanghimo mo sang una.

---

§ **Salmo 76:10** *ang imo kaakig sa mga tawo:* ukon, *ang kaakig sang mga tawo* * **Salmo 76:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. * **Salmo 77:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 9 kag 15. † **Salmo 77:6** *Ginadumdom...kagab-ihon:* sa Septuagint kag sa Syriac, *Kon gab-i nagahunahuna ako sing madalom*

12 Hunahunaon ko kag pamalandungan ang tanan mo nga gamhanan nga
mga binuhatan.
13 O Dios, ang imo pamaagi lain sang sa iban.
Wala na sing pareho sa imo kagamhanan.
14 Ikaw ang Dios nga nagahimo sang mga milagro.
Ginapakita mo ang imo gahom sa mga katawhan.
15 Paagi sa imo gahom ginluwas mo ang imo katawhan nga mga kaliwat ni
Jacob kag ni Jose.
16 Sadto nga hitabo ang mga tubig, O Dios,
daw pareho sa tawo nga sang pagkakita sa imo hinadlukan kag
nagkulurog.
17 Nag-ulan halin sa mga panganod;
nagdaguob sa langit kag nagpangilat sa bisan diin.
18 Mabatian ang daguob sa mga bagyo;
ang mga kilat nagpasanag sa kalibutan;
kag nagtay-og ang kalibutan.
19 Gintabok mo ang dagat nga may dalagko nga mga balod,
pero indi ka makita.‡
20 Paagi kay Moises kag kay Aaron gintuytuyan mo ang imo katawhan nga
pareho sa mga karnero.

Salmo 78

Pagtuytoy sang Dios sa Iya Katawhan

Ang *maskil** nga ginsulat ni Asaf.
1 Mga kasimanwa,† pamatii ninyo ang akon mga pagpanudlo.
2 Tudluan ko kamo paagi sa mga paanggid.‡
Sugiran ko kamo sang tinago nga mga kamatuoran sang una
3 nga nahibaluan na naton,
kay ginsugid ini sa aton sang aton mga katigulangan.
4 Indi ta ini pagtaguon sa aton mga kabataan;
isugid ta ini sa masunod nga mga henerasyon.
Sugiran ta sila sang gahom sang GINOO
kag sang iya dalayawon kag makatilingala nga mga binuhatan.
5 Ginhatagan niya sang kasuguan ang katawhan sang Israel nga mga
kaliwat ni Jacob.
Ginmanduan niya ang aton mga katigulangan nga itudlo ini sa ila mga
kabataan,
6 para ang masunod nga henerasyon makahibalo man sini,
kag matudlo man nila ini sa ila mga kabataan.
7 Sa sini nga paagi magasalig sila sa Dios kag indi nila pagkalimtan ang iya
mga ginhimo
kundi tumanon nila ang iya mga sugo.
8 Indi sila mangin pareho sa ila mga katigulangan nga mga matig-a sing ulo,
indi matinumanon, indi mabakod ang ila pagsalig sa Dios, kag indi
matutom sa iya.

9 Ang mga soldado sang Efraim, bisan may armas sila nga mga pana,

---

‡ **Salmo 77:19** *indi ka makita:* sa literal, *indi makita ang agi sang imo mga tiil* * **Salmo 78:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat. † **Salmo 78:1** *Mga kasimanwa:* ukon, *Katawhan ko* ‡ **Salmo 78:2** *paanggid:* ukon, *estorya;* ukon, *hulubaton*

nagpalalagyo sang tion sang inaway.
10 Wala nila gintuman ang ila kasugtanan sa Dios;
wala nila ginsunod ang iya kasuguan.
11 Ginkalimtan nila ang iya makatilingala nga mga binuhatan nga
ginpakita sa ila.

12 Naghimo ang Dios sang milagro didto sa Zoan, sa duta sang Egypt
kag nakita ini sang aton§ mga katigulangan.
13 Gintunga niya ang dagat kag ginpaagi sila;
ginhimo niya ang tubig nga daw mga pader.
14 Kon adlaw, ginatuytuyan niya sila paagi sa panganod,
kag kon gab-i, paagi sa kasanag sang kalayo.
15 Ginpalitik niya ang mga bato sa kamingawan *kag nagtubod ang tubig*
kag ginpaayawan niya sila inom sang tubig nga daw halin sa
kadadalman sang duta.
16 Ginpatubod niya ang tubig sa bato kag nag-ilig ang tubig nga daw sa suba.

17 Pero ang aton mga katigulangan nagpadayon sa pagpakasala sa iya.
Didto sa kamingawan nagrebelde sila sa Labing Mataas nga Dios.
18 Gintilawan nila sing hungod ang Dios paagi sa pagpangayo sang kalan-on
nga gusto gid nila.
19 Gin-insulto nila ang Dios paagi sa pagsiling,
"Makapapunsyon bala ang Dios diri sa kamingawan?
20 Matuod nga ginpahampak niya ang bato kag nagsagawak ang tubig,
pero makahatag bala siya sang tinapay kag karne sa aton nga iya
katawhan?"
21 Gani nangakig ang GINOO sang mabatian niya *sila*.
Sa iya kaakig sa ila nga mga Israelinhon, nga mga kaliwat ni Jacob,
ginsalakay niya sila sang kalayo.
22 Kay wala sila sing pagtuo sa iya, kag wala sila magsalig nga luwason niya
sila.
23 Pero bisan pa sina, ginmanduan niya ang langit nga mag-abri,
24 kag ginpaulanan niya sila sang *pagkaon nga ginatawag* manna.
Ginhatag niya sa ila ini nga pagkaon nga halin sa langit para ila
kaunon.
25 Sila nga tawo nagkaon sang pagkaon sang mga anghel,
kag ginpagustuhan gid sila sang Dios sini.
26 Ginpahuyop niya ang hangin nga halin sa east kag sa south paagi sa iya
gahom.
27 Kag ginpaulanan niya sila sang mga pispis nga daw pareho kadamo sa
balas sa baybayon.
28 Ginpahugpa niya ini sa palibot sang ila mga tolda didto sa ila nga kampo.
29 Gani nagkaon sila kag nagkalabusog, kay ginhatag sang Dios sa ila ang
gusto nila.
30 Pero samtang nagapagusto sila sang kaon,
31 nangakig ang Dios sa ila.
Ginpamatay niya ang makusog nga mga pamatan-on sang Israel.
32 Bisan pa sining tanan nga ginpanghimo niya, nagpadayon sila sa
pagpakasala.
Bisan naghimo siya sang mga milagro, wala sila nagtuo sa iya.

§ **Salmo 78:12** *aton:* sa Hebreo, *ila*

33 Gani gulpi lang niya gintapos ang ila kabuhi paagi sa hinali nga
kalaglagan.
34 Sang ginpatay niya ang iban sa ila,
ang nabilin nagdangop sa iya kag naghinulsol, nga nagahandom gid sa
iya.
35 Nadumduman nila nga ang Labing Mataas nga Dios
amo ang ila *palalipdan nga* bato kag manunubos.
36 Pero nagadayaw-dayaw lang sila sa iya. Mga butigon sila.
37 Indi sila mainunungon sa iya;
indi sila matutom sa ila kasugtanan sa iya.
38 Pero bisan pa sini, maluluy-on gihapon ang Dios sa ila.
Ginpatawad niya ang ila mga sala kag wala niya sila paglaglaga.
Sa madamo nga tion ginpunggan niya ang iya kaakig bisan puwerte na
gid ang iya kaugot.
39 Naisip niya nga sila mga tawo lang, nga pareho sa nagalabay nga hangin
nga nagakadula lang.
40 Pila ka beses sila nga nagrebelde sa Dios kag nagpasubo sa iya didto sa
kamingawan.
41 Liwat-liwat nila nga gintilawan ang Dios;
ginsakit nila ang balatyagon sang Balaan nga Dios sang Israel.
42 Ginkalimtan nila ang iya gahom nga ginpakita
sadtong tion nga ginluwas niya sila sa ila mga kaaway
43 kag sang tion nga ginhimo niya ang iya mga milagro kag makatilingala
nga mga binuhatan
didto sa Zoan, sa duta sang Egypt.
44 Ginhimo niya nga dugo ang mga suba kag mga sapa sang mga
Egyptohanon,
kag tungod sini wala na sila sing mainom.
45 Nagpadala siya sang panong sang mga sapat-sapat sa pagpaantos sa ila,
kag sang mga paka sa paghalit sang ila mga duta.
46 Ginpakaon niya sa mga apan ang ila mga tanom kag mga patubas.
47 Ginpamatay niya ang ila mga ubas kag mga kahoy nga sikomoro paagi sa
ulan nga yelo.
48 Ginpamatay niya ang ila mga kasapatan paagi man sa ulan nga yelo kag
sa kilat.
49 Tungod sa iya puwerte gid nga kaakig sa ila,
ginpadal-an niya sila sang mga anghel sa paglaglag sa ila.
50 Wala niya pagpunggi ang iya kaakig;
wala niya sila pagluwasa sa kamatayon,
kundi ginpamatay niya sila paagi sa mga kahalitan.
51 Ginpamatay niya ang tanan nga kamagulangan nga lalaki sa Egypt,
nga amo ang lugar sang mga kaliwat ni Ham.
52 Dayon ginpaguwa niya sa Egypt ang iya katawhan nga pareho sa mga
karnero
kag gintuytuyan niya sila sa kamingawan.
53 Gin-ubayan niya sila, gani wala sila mahadlok.
Pero ang ila mga kaaway nagkalalumos sa dagat.
54 Gindala niya sila sa duta nga iya ginpili, didto sa bukid* nga gin-agaw
niya paagi sa iya gahom.
55 Gintabog niya ang mga pumuluyo didto palayo sa iya katawhan,

* **Salmo 78:54** *bukid:* ukon, *kabukiran*

kag ginbahin-bahin niya ang duta sa mga tribo sang Israel para ila
panag-iyahan,
kag didto niya sila ginpaestar.

56 Pero gintilawan nila ang Labing Mataas nga Dios kag nagrebelde sila sa
iya.
Wala nila gintuman ang iya mga sugo.
57 Nagpalayo sila kag nagluib sa Dios pareho sang ila mga katigulangan.
Indi sila masaligan pareho sa guba nga pana.
58 Ginpaimon kag ginpaakig nila ang Dios
tungod sang ila mga dios-dios sa mga simbahan sa mataas nga mga
lugar.

59 Nahibaluan† sang Dios ining ginhimo sang mga Israelinhon,
gani nangakig siya kag ginsikway niya sila sing bug-os.
60 Ginbayaan niya ang iya tolda sa Shilo nga iya ginpuy-an sa tunga sang
katawhan.
61 Gintugutan niya nga agawon sang kaaway ang *Kahon sang Kasugtanan
nga simbolo sang* iya pagkagamhanan kag pagkahalangdon.
62 Naakig siya sa katawhan nga iya ginapanag-iyahan,
gani ginpapatay niya sila sa inaway.
63 Ginsunog ang ila bataon nga mga lalaki,
gani nawad-an sang palamanahon ang ila mga dalaga.
64 Nagkalamatay sa inaway ang ila mga pari,
kag ang ila mga balo nga wala makapangasubo para sa ila.‡
65 Dayon daw sa nakamata ang Ginoo;
pareho siya sa isa ka makusog nga tawo nga ginpaisog sang bino.
66 Ginpatal-as niya ang iya mga kaaway;
ginpakahuy-an niya sila hasta san-o.
67 Wala niya pagpilia ang tribo ni Efraim§ nga mga kaliwat ni Jose.
68 Sa baylo, ginpili niya ang tribo ni Juda kag ang Bukid sang Zion nga iya
ginapakamahal.
69 *Didto* ginpatindog niya ang iya templo nga pareho kataas sa mga
kabukiran,
kag magapabilin ini hasta san-o pareho sang duta.

70-71 Ginpili sang Dios si David nga mangin iya alagad.
Ginkuha niya siya sa iya trabaho nga manugbantay sang karnero
kag ginhimo nga hari sang Israel, ang katawhan nga iya
ginapanag-iyahan.
Pareho si David sa isa ka manugbantay sang mga karnero,
72 gin-atipan niya ang mga Israelinhon sing sinsero
kag gindumalahan niya sila sing maayo.

Salmo 79

Pangamuyo para sa Kahilwayan sang Nasyon
Ang kanta nga ginsulat ni David.

† **Salmo 78:59** *Nahibaluan:* sa literal, *Nabatian* ‡ **Salmo 78:64** Tan-awa ang 1 Sam. 4:17-22.

§ **Salmo 78:67** *Wala...Efraim:* Siguro ang buot silingon wala niya pagpilia ang ila lugar nga mangin sentro sang pagsimba kag sa diin magahari ang iya pinili nga hari.

1 O Dios, ginsalakay sang mga taga-iban nga nasyon ang duta nga imo
ginapanag-iyahan.
Gindagtaan nila ang imo balaan nga templo kag ginlaglag ang
Jerusalem.
2 Ginpakaon nila sa mga pispis kag sa mapintas nga mga sapat
ang mga bangkay sang imo matutom nga mga alagad.
3 Ginpaagay nila ang dugo sang imo katawhan pareho sa tubig nga
nagbaha sa bilog nga Jerusalem,
kag wala sing may nabilin nga maglubong sa mga patay.

4 Ginapakahuy-an kami kag ginayaguta sang mga nasyon sa palibot namon.
5 Hasta san-o pa bala, GINOO, ang imo kaakig sa amon?
Hasta bala sa wala sing katapusan?
Magadabdab na lang bala pareho sa kalayo ang imo kaimon?
6 Ipakita ang imo kaakig sa mga nasyon kag mga ginharian
nga wala nagakilala kag nagasimba sa imo.
7 Kay ginpamatay nila ang imo katawhan* kag ginlaglag ang ila nasyon.
8 Indi kami pagsiluti tungod sa mga sala sang amon mga katigulangan.
Sa baylo, kaluoyi kami gilayon kay wala na gid kami sing may mahimo.
9 Buligi kami, O Dios nga amon manluluwas, para madayaw ka.
Luwasa kami kag patawara sa amon mga sala para mapadunggan ka.
10 Indi pagtuguti nga magsiling sa amon ang iban nga mga nasyon, "Diin na
bala ang inyo Dios?"
Samtang nagatulok kami ipareyalisar sa mga nasyon
nga balusan mo sila sa ila pagpamatay sang imo *katawhan nga imo*
mga alagad.

11 Pamatii ang mga pag-ugayong sang *imo katawhan nga* ginbihag.
Mga palatyon sila, gani hilwaya sila paagi sa imo gahom.
12 Ginoo, balusi sing pito ka pilo ang amon katupad nga mga nasyon
sa ila nga pagpakahuya sa imo.
13 Kag kami nga imo katawhan, nga imo ginabantayan pareho sa mga
karnero,
magapasalamat sa imo hasta san-o.
Dayawon ka namon permi hasta san-o.

Salmo 80

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios sa Nasyon

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta:
Kantaha ini sa tuno sang kanta nga "Ang mga Lily para sa Kalig-unan sang
Kasugtanan."
1 Pamatii kami, O Manugbantay sang Israel,
nga manugtuytoy sang mga kaliwat ni Jose nga pareho sa mga karnero.
Ikaw nga nagapungko sa imo trono sa tunga sang mga kerubin, ipakita ang
imo gahom
2 sa tribo ni Efraim, ni Benjamin, kag ni Manase.
Ipakita na ang imo gahom, kag kadtui kami kag luwasa.

3 O Dios, ibalik sa amon ang amon maayo nga kahimtangan.
Ipakita sa amon ang imo kaayo para maluwas kami.

* **Salmo 79:7** *imo katawhan:* sa literal, *si Jacob*

4 GINOONG Dios nga Makagagahom,
hasta san-o pa bala ang imo kaakig sa mga pangamuyo namon nga imo katawhan?
5 Ginpuno mo kami sang kasubo, kag halos mainom na namon ang amon mga luha.
6 Gintugot mo nga awayon kami sang amon katupad nga mga nasyon,
kag sila nga amon mga kaaway nagayaguta sa amon.

7 O Dios nga Makagagahom, ibalik sa amon ang amon maayo nga kahimtangan.
Ipakita sa amon ang imo kaayo para maluwas kami.
8 Kami nga imo katawhan daw pareho sa tanom nga ubas nga ginkuha mo sa Egypt
kag gintanom sa duta nga ang mga katawhan sini gintabog mo.
9 Ginhawanan mo ini nga duta,
kag nagpanggamot sing maayo ang ubas kag nagpangalapkap ini sa bilog nga duta.
10 Ginhandungan* sang iya mga sanga ang mga bukid kag ang dalagko nga *mga kahoy nga* sedro.
11 Naglambot ang iya mga sanga hasta sa Dagat *sang Mediteraneo*
kag hasta sa Suba *sang Euphrates*.
12 Pero ngaa gin-guba mo, *O Dios,* ang mga pader sang sini nga tanom?
Gani ginakawat sang tanan nga nagaagi ang mga bunga sini.
13 Kag ginakaon ini sang talunon nga mga baboy kag sang iban pa nga talunon nga mga sapat.

14 Balikda kami, O Dios nga Makagagahom!
Halin sa langit, tan-awa kami sing maayo.
Dumduma *kami nga imo katawhan nga*
15 *pareho sa* tanom nga ubas nga gintanom mo paagi sa imo gahom.
Dumduma kami nga imo mga anak nga imo ginpabakod para sa imo kadayawan.
16 O Dios, daw sa gintapas kami nga ubas kag ginsunog.
Gintulok mo kami nga may kaakig kag ginlaglag mo kami.
17 Pero karon buligi kami nga imo ginpili nga mangin malapit sa imo
kag ginpabakod para sa imo kadayawan,
18 kag indi na kami magbiya sa imo.
Ibalik sa amon ang amon maayo nga kahimtangan,
kag simbahon ka namon.
19 GINOONG Dios nga Makagagahom, ibalik sa amon ang maayo nga kahimtangan!
Ipakita sa amon ang imo kaayo para maluwas kami.

Salmo 81

Pagdayaw sa Kaayo sang Dios

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang "gittith."*
1 Magkanta kamo sa kalipay sa Dios nga naghatag sa aton sang kusog.
Maghinugyaw kamo sa Dios ni Jacob!

* **Salmo 80:10** *Ginhandungan:* sa iban nga Bisaya, *Ginlandungan*
* **Salmo 81:** *gittith:* Posible isa ini ka instrumento o tuno.

2 Suguri ninyo ang pagkanta;
patunuga ninyo ang tamborin,
kag patukara ang manami pamatian nga mga instrumento nga may mga kuwerdas.
3 Patunuga ninyo ang budyong sa pagsaulog sang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan kag sang piesta† nga ginahiwat naton kon bilog ang bulan.
4 Kay amo ini ang pagsulundan para sa mga taga-Israel.
Sugo ini sang Dios ni Jacob.
5 Ginhatag niya ini nga pagpanudlo sa mga kaliwat ni Jose sang ginsalakay niya ang‡ Egypt.

Nakabati ako sang tingog nga wala ko makilal-i *nga nagasiling*,
6 "*Ginhilway ko kamo sa pagkaulipon;*
ginkuha ko ang mga mabug-at nga ginapas-an kag ginabitbit ninyo.
7 Sang ara kamo sa kalisod nagpanawag kamo sa akon kag ginluwas ko kamo.
Halin sa mga gal-om ginsabat ko kamo.
Gintilawan ko kamo didto sa tuburan sang Meriba.§

8 "Katawhan ko nga mga Israelinhon, pamatii ninyo ining akon paandam sa inyo.
Magpamati kuntani kamo sa akon!
9 Dapat wala kamo sing iban nga dios;
indi gid kamo magsimba sa ila.
10 Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt.
Magpangayo kamo sa akon kag hatagan ko kamo sang inyo mga kinahanglanon.

11 "Pero kamo nga mga Israelinhon nga akon katawhan, wala kamo magpamati kag magtuman sa akon.
12 Gani ginpabay-an ko kamo sa inyo pagkabatinggilan, kag ginhimo ninyo ang inyo gusto.
13 Kon magpamati lang kuntani kamo kag magsunod sa akon mga pamaagi,
14 silutan kag pierdihon ko gilayon ang inyo mga kaaway.
15 Ang mga nagakaugot sa akon, magaluhod sa akon sa kahadlok.
Ang ila silot wala sing katapusan.
16 Pero kamo nga akon katawhan pakaunon kag busgon ko sang labing maayo nga trigo kag honey."

Salmo 82

Ang Dios Labaw sa Tanan nga Manugdumala

Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.

1 Ginapanguluhan sang Dios ang pagtilipon sang mga dios*
kag ginahukman niya sila.
2 *Siling niya,* "Hasta san-o pa bala kamo maghukom sang indi matarong?

† **Salmo 81:3** *kag sang piesta:* ukon, *ang piesta* ‡ **Salmo 81:5** *ginsalakay niya ang:* ukon, *nagguwa sila sa* § **Salmo 81:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.
* **Salmo 82:1** *mga dios:* Posible mga langitnon nga mga tinuga, ukon mga dios sang mga nasyon, ukon mga manugdumala sa kalibutan.

Hasta san-o pa bala ninyo paboran ang mga malain?†
3 Hatagi ninyo sang hustisya ang mga wala sing ikasarang kag mga ilo.
Depensahi ninyo ang kinamatarong sang ginadaogdaog nga mga kubos.
4 Luwasa ang mga wala sing ikasarang kag ang mga imol sa gahom sang
malain nga mga tawo!

5 "Wala kamo sing inalung-ong!
Wala kamo sing naintiendihan!
Nagakabuhi kamo sa kadulom, amo gani nga wala na sing kahusayan sa
kalibutan.‡
6 Ako, ang Labing Mataas nga Dios, nagsiling sa inyo nga mga dios kamo
kag tanan kamo mga anak ko.
7 Pero mapatay kamo pareho sa tawo.
Madula ang inyo kabuhi pareho sa bisan sin-o nga pangulo *sa
kalibutan*."

8 Sige na, O Dios, hukmi ang tanan nga nasyon sa kalibutan, kay imo sila.

Salmo 83

Ang Malain nga mga Nasyon
Ang kanta nga ginsulat ni Asaf.
1 O Dios, indi ka lang magpahimuyong. Maghulag ka!
2 Kay tan-awa bala ang imo mga kaaway,
nagaginual sila sa pagsalakay kag nagapahambog sila nga magadaog
sila.
3 Nagaplano sila sing tago kontra sa imo katawhan nga imo ginaatipan.
4 Nagasiling sila, "Dali kamo, laglagon ta ang nasyon sang Israel
para malimtan ini hasta san-o."

5 Nagsugtanay sila sa ila malain nga plano.
Naghimo sila sang kasugtanan sa pagkontra sa imo.
6 Sila amo ang mga Edomnon, Ishmaelinhon, Moabnon, Hagarnon,
7 Gebalnon, Ammonhon, Amaleknon, Filistinhon, kag ang katawhan sang
Tyre.
8 Nagbulig man sa ila ang Assyria nga isa ka makusog nga kaliwat ni Lot.*,†

9 Pierdiha sila, *GINOO,* pareho sang imo ginhimo sa mga Midianhon
kag kay Sisera kag kay Jabin sa Kishon nga ililigan sang tubig.
10 Nagkalamatay sila sa Endor kag ang ila mga bangkay nagkaladunot kag
nangin abuno sa duta.
11 Laglaga ang ila mga pangulo
pareho sang imo ginhimo kay Oreb kag kay Zeeb, kag kay Zeba kag kay
Zalmuna.
12 Nagsiling sila, "Agawon ta ang duta sang Dios."

---

† **Salmo 82:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. ‡ **Salmo 82:5** *wala na...kalibutan:* sa literal, *nagatay-og ang tanan nga pundasyon sang kalibutan* * **Salmo 83:8** *nga kaliwat ni Lot:* Siguro amo ang mga Moabnon kag mga Ammonhon. † **Salmo 83:8** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

13 O Dios ko, laptaha sila pareho sang yab-ok ukon sang upa nga ginapalid
sang hangin.
14-15 Lagsa sila kag pahadluka sang imo bagyo
pareho sa kalayo nga nagasunog sang mga kakahuyan sa bukid.
16 Pakahuy-i sila, GINOO, hasta nga magdangop sila sa imo.
17 Kabay pa nga mahuy-an sila kag mahadlok hasta san-o.
Kabay pa nga mapatay sila nga kahuluya!
18 Kabay pa nga mareyalisar nila nga ikaw, GINOO,
amo lang ang Labing Mataas nga Dios sa bilog nga kalibutan.

Salmo 84

Handom sa Pagkadto sa Templo sang Dios

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang "gittith."*

1 GINOO nga Makagagahom, daw ano katahom sang imo templo.
2 Gusto ko gid nga magkadto didto!
Ginahidlaw ako sa pagsulod sa imo templo, O GINOO.
Ang bilog ko nga pagkatawo magakanta nga may kalipay sa imo, O buhi
nga Dios.
3 GINOO nga Makagagahom, nga akon Hari kag Dios,
bisan ang mga maya kag mga salimbabatang may mga pugad malapit
sa halaran,
nga sa diin ginabutang nila ang ila mga buto.
4 Bulahan ang mga tawo nga nagapuyo sa imo templo;
permi sila nagakanta sang mga pagdayaw sa imo.†

5 Bulahan ang mga tawo nga nagabaton sang kusog halin sa imo,
nga nagahandom gid nga magbisita sa imo templo.
6 Samtang nagaagi sila sa Kapatagan nga Mamala,‡ ginahunahuna lang nila
nga may mga tuburan didto,
nga daw sa gin-ulanan ini nga lugar kag nagdanaw.
7 Nagabaskog pa gid sila samtang nagalakat sila,
hasta nga ang kada isa sa ila makita didto sa presensya sang Dios sa
Zion.§

8 GINOONG Dios nga Makagagahom, Dios ni Jacob, pamatii ang akon
pangamuyo!
9 Pakamaayuha, O Dios, ang amon manugprotektar* nga amo ang amon
hari nga imo ginpili.
10 Ang isa ka adlaw nga pagtiner sa imo templo
mas maayo pa sang sa isa ka libo ka adlaw *nga pagtiner sa bisan diin
nga lugar*.
Palabihon ko pa nga magtindog sa puwertahan sang imo templo, O Dios,
sang sa magpuyo sa balay sang mga malain.
11 Kay ikaw, GINOONG Dios,
pareho sang adlaw *nga nagahatag sang kasanag*,

---

* **Salmo 84:** *gittith:* Posible isa ini ka instrumento o tuno. † **Salmo 84:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. ‡ **Salmo 84:6** *Kapatagan nga Mamala:* ukon, *Kapatagan nga may Mga Kahoy nga Balsam;* ukon, *Kapatagan nga may Paghinibi* § **Salmo 84:7** *Zion:* ukon, *Jerusalem* * **Salmo 84:9** *manugprotektar:* sa literal, *taming*

kag *sang* taming *nga nagaprotektar*.
Nagahatag ka sang pagpakamaayo kag kadungganan.
Wala mo ginalikaw ang bisan ano nga maayo nga butang sa mga tawo
nga ang ila pagkabuhi wala sing kasawayan.
12 GINOO nga Makagagahom, bulahan ang mga tawo nga nagasalig sa imo.

Salmo 85

Pangamuyo para sa Kaayuhan sang Nasyon
Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOO, nangin maayo ka sa imo duta;
ginbalik mo ang maayo nga kahimtangan *sang mga kaliwat* ni Jacob.*
2 Ginpatawad mo ang kalautan sang imo katawhan;
ginkuha mo ang tanan namon nga mga sala.†
3 Gindula mo ang imo puwerte nga kaakig sa amon.

4 O Dios nga amon manluluwas, ibalik ang amon maayo nga kahimtangan.‡
Dulaa na ang imo kaakig sa amon.
5 Indi na gid bala mag-untat ang imo kaakig sa amon hasta san-o?
6 Indi mo na bala pag-ibalik liwat ang amon maayo nga kahimtangan para
magkalipay kami sa imo?
7 GINOO, ipakita sa amon ang imo gugma kag luwasa kami.

8 Pamatian ko ang isiling sang GINOONG Dios,
kay magapromisa siya sang maayo nga kahimtangan sa iya matutom
nga katawhan;
ina kon indi kita magbalik sa aton nga kabuangan.
9 Matuod gid nga luwason niya ang mga nagatahod sa iya
sa pagpakita nga nagapabilin ang iya gahom sa aton duta.
10 Ang gugma kag ang katutom nagaupdanay,
kag amo man ang pagkamatarong kag ang kalinong.
11 Ang katutom sang tawo sa duta nahibaluan sang Dios sa langit.
Kag ang pagkamatarong sang Dios sa langit mabaton sang tawo sa
duta.
12 Sigurado nga ihatag sa aton sang GINOO ang maayo,
kag magapatubas ang aton duta.
13 Ang pagkamatarong *daw sa mensahero nga* magauna sa pag-abot sang
GINOO
kag magapreparar sang iya alagyan.

Salmo 86

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang pangamuyo ni David.
1 GINOO, pamatii kag sabta ang akon pangamuyo kay kubos kag imol ako.
2 Tipigi ang akon kabuhi kay matutom ako *sa imo*.
Ikaw ang akon Dios; luwasa ako nga imo alagad nga nagasalig sa imo.
3 Kaluoyi ako, Ginoo, kay permi ako nagapanawag sa imo.

---

* **Salmo 85:1** *ginbalik...Jacob:* ukon, *ginpabalik mo ang mga kaliwat ni Jacob sa ila duta halin sa pagkabihag.* † **Salmo 85:2** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.
‡ **Salmo 85:4** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *ibalik kami sa amon duta halin sa pagkabihag.*

4 Lipaya ako, Ginoo, nga imo alagad kay sa imo ako nagapangamuyo.
5 Matuod nga maayo ka kag mapinatawaron,
kag puno ka sang paghigugma sa tanan nga nagapanawag sa imo.
6 Pamatii ang akon pangamuyo, GINOO;
pamatii ang akon pagpakitluoy sa imo.
7 Nagapanawag ako sa imo sa tion sang kalisod kay ginasabat mo ako.

8 Wala sing dios nga pareho sa imo, Ginoo;
wala sing bisan sin-o nga makahimo sang imo mga ginpanghimo.
9 Ang tanan nga nasyon* nga imo ginhimo magasimba sa imo, Ginoo.
Pagadayawon ka nila.
10 Kay gamhanan ka, kag makatilingala ang imo mga binuhatan;
kag ikaw lang ang Dios.

11 GINOO, tudlui ako sang imo pamaagi,
kag tumanon ko ini nga may katutom sa imo.†
Buligi ako nga mangin matinud-anon sa akon pagtahod sa imo.
12 Ginoo nga akon Dios, dayawon ko ikaw sa bug-os ko nga tagipusuon.
Dayawon ko ikaw hasta san-o.
13 Kay dako ang imo gugma sa akon;
ginluwas mo ako sa kamatayon.

14 O Dios, ginasalakay ako sang grupo sang bugalon nga mga tawo para patyon.
Mga mapintas sila kag wala nagakilala sa imo.
15 Pero ikaw, Ginoo, mabinalak-on kag maluluy-on nga Dios.
Mahigugmaon ka kag matutom, kag indi dali mangakig.
16 Talupangda ako kag kaluoyi;
hatagi ako sang imo kusog kag luwasa ako nga imo suluguon.
17 Hatagi ako sang tanda sang imo kaayo para makita ini sang akon mga kaaway kag mahuy-an sila.
Kay ikaw, GINOO, ang nagabulig kag nagalipay sa akon.

Salmo 87

Pagdayaw sa Jerusalem
Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora.
1-2 Gintukod sang Dios ang siyudad sang Zion* sa balaan nga mga bukid.
Ginahigugma niya ini nga siyudad labaw sa tanan nga lugar sa Israel.†
3 Maayo nga mga butang ang iya ginahambal parte sa sining iya siyudad.‡
4 *Siling niya,* "Kon listahon ko ang mga nasyon nga nagakilala sa akon,
ilakip ko ang Egypt§ kag ang Babilonia,
pati man ang Filistia, Tyre, kag Ethiopia.*
Kabigon ko ang ila mga katawhan nga mga tumandok sang Zion."

5 Matuod nga isiling ini parte sa Zion,

---

* **Salmo 86:9** *nasyon:* ukon, *katawhan* † **Salmo 86:11** *ini nga may katutom sa imo:* ukon, *ang imo kamatuoran* * **Salmo 87:1-2** *Zion:* ukon, *Jerusalem.* Amo man sa bersikulo 4, 5, 6. † **Salmo 87:1-2** *Israel:* sa Hebreo, *Jacob* ‡ **Salmo 87:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 6. § **Salmo 87:4** *Egypt:* sa Hebreo, *Rahab.* Amo ini ang tawag sa dako nga sapat nga nagarepresentar sang Egypt. * **Salmo 87:4** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

nga madamo nga katawhan ang kabigon nga iya mga tumandok.
Kag ang Labing Mataas nga Dios mismo amo ang magapabakod sang sini
nga siyudad.
6 Listahon sang GINOO ang iya mga katawhan
kag ilakip niya ang mga katawhan nga kabigon niya nga mga
tumandok sang Zion.
7 Sila tanan magasaot kag magakanta sang, “Nagahalin sa Zion ang tanan ta
nga pagpakamaayo!”

Salmo 88

Pangamuyo sang Nagaantos

Ang kanta nga ginsulat sang mga anak ni Kora. Ang *maskil** ni Heman nga Ezranhon. Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang instrumento nga *mahalat leanot.*
1 GINOO, ikaw ang Dios nga akon manluluwas.
Adlaw-gab-i nagapanawag ako sa imo.
2 Pamatii ang akon pangamuyo;
sabta ang akon pagpanawag sa imo.
3 Kay madamo sang mga kalisod nga nagaabot sa akon
kag daw sa mapatay na gid ako.
4 Isa na ako sa mga tagumatayon.
Pareho ako sa tawo nga indi na matabangan.
5 Ginpabay-an na lang ako upod sa mga patay.
Pareho ako sa mga ginpatay nga nagahamyang sa ila lulubngan,
nga ginkalimtan mo na kag indi mo na mabuligan.
6 Daw sa ginhaboy mo ako sa puwerte kadalom kag kadulom nga buho.
7 Puwerte ang imo kaakig sa akon;
daw sa mga balod ini nga nagahampak sa akon.†

8 Ginpapalayo mo sa akon ang akon mga abyan.
Ginhimo mo ako nga makangilil-ad para sa ila.
Daw napriso ako kag indi na makapalagyo.
9 Tungod sa akon mga pag-antos, nagapalangdulom ang akon panulok.
GINOO, adlaw-adlaw nagapanawag ako sa imo nga nagabayaw sang
akon mga kamot.

10 Wala ka nagahimo sang mga milagro para sa mga patay,
kag wala sila nagabangon sa pagdayaw sa imo.
11 Ang imo gugma kag katutom wala ginahambalan sa lugar sang mga
patay.
12 Indi makita ang imo mga milagro kag pagkamatarong
sa madulom nga lugar *sang mga patay*,
nga sa diin ang tanan indi na madumduman.
13 Gani, GINOO, nagapangayo ako sang bulig sa imo.
Kada aga nagapangamuyo ako sa imo.
14 Pero ngaa bala nga ginasikway mo ako, GINOO?
Ngaa bala nagapanago ka sa akon?

---

* **Salmo 88:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.
† **Salmo 88:7** Sa Hebreo may sugpon pa nga “sela,” nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 10.

15 Halin sang pamatan-on pa ako, nagaantos ako kag diutayan lang
mapatay.
Ginaantos ko ang mga makahaladlok nga ginahimo mo sa akon.
16 Ang imo kaakig *daw sa mabaskog nga hangin nga* nagahampas sa akon.
Ginalaglag mo ako sang imo makahaladlok nga ginahimo sa akon,
17 nga nagalikop permi sa akon pareho sa baha;
ginapalibutan nila ako sing bug-os.
18 Ginpalayo mo sa akon ang akon mga hinigugma kag mga abyan;
ang kadulom amo na lang ang akon kaupod.

Salmo 89

Ang Kasugtanan sang Dios kay David

Ang *maskil** nga ginsulat ni Etan nga Ezranhon.
1 GINOO, kantahon ko permi ang imo dako nga gugma.
Isugid ko ang imo katutom hasta san-o.
2 Ipahibalo ko nga mabakod ang imo gugma hasta san-o, kag magapadayon
pareho sang langit.
3 *Nagsiling ka,* "Naghimo ako sang kasugtanan sa akon alagad nga si David,
nga akon ginpili *nga mangin hari.*
Kag amo ini ang akon ginpromisa sa iya:
4 Ang tagsa ka hari sang Israel magahalin sa imo mga kaliwat hasta san-o;
ang imo ginharian magapadayon hasta san-o."†

5 GINOO, ang mga langitnon nga tinuga
nagadayaw sa imo makatilingala nga mga binuhatan kag sa imo
katutom.
6 Wala sing bisan isa sa langit nga pareho sa imo, GINOO.
Wala sing langitnon nga tinuga nga makapareho sa imo.
7 Ginatahod ka sa pagtililipon sang langitnon nga mga tinuga.
Sila tanan nga nagapalibot sa imo may kahadlok gid sa imo.
8 GINOONG Dios nga Makagagahom, wala sing bisan sin-o nga pareho sa
imo;
gamhanan ka kag matutom sa tanan mo nga ginahimo.
9 Ginagamhan mo ang mabalod nga dagat;
ginapalinaw mo ang iya dalagko nga mga balod.
10 Gindugmok mo *ang dragon nga* si Rahab kag napatay ini.
Paagi sa imo gahom ginpalapta mo ang imo mga kaaway.
11 Imo ang langit kag ang kalibutan;
gintuga mo ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini.
12 Ginhimo mo ang north kag ang south.
Ang *Bukid sang* Tabor kag ang *Bukid sang* Hermon
daw sa mga tawo nga nagakanta sa imo sa kalipay.
13 Gamhanan ka gid! Puwerte ikaw kakusog!
14 Nagahari ka nga may pagkamatarong kag hustisya, nga ginapangunahan
sang gugma kag katutom.

15 GINOO, bulahan ang mga tawo nga nakaeksperiensya sang paghinugyaw
sa imo sa kalipay,

* **Salmo 89:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.
† **Salmo 89:4** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 45 kag 48.

nga nagakabuhi sa kaayo sang imo presensya.
16 Tungod sa imo‡ nagakalipay sila permi,
kag ginadayaw nila ang imo pagkamatarong.
17 Ikaw ang ginapabugal nila nga ila kusog.

Tungod sa imo kaayo nagmadinalag-on kami.
18 GINOO, Balaan nga Dios sang Israel,
ikaw ang nagapanag-iya sang amon hari nga nagaprotektar sa amon.
19 Sang una nagpakighambal ka sa imo matutom nga mga alagad paagi sa palanan-awon.
Siling mo, “Ginbuligan ko ang isa ka soldado.
Ginpili ko siya halin sa akon katawhan para mangin hari.
20 Si David, nga akon alagad, amo ang akon ginpili nga hari
paagi sa paghaplas sa iya sang akon balaan nga lana.
21 Ang akon gahom magaupod sa iya kag magapabaskog sa iya.
22 Indi makaabuso sa iya ang iya mga kaaway;
indi makadaogdaog sa iya ang mga malain.
23 Samtang nagatulok siya dugmukon ko ang iya mga kaaway hasta nga magkalamatay sila.
24 Higugmaon ko siya kag unungan.
Kag paagi sa akon gahom magmadinalag-on siya.
25 Pagahumon ko siya halin sa Dagat *sang Mediteraneo*
hasta sa Suba *sang Euphrates*.§
26 Magasiling siya sa akon, ‘Ikaw ang akon Amay kag Dios;
ikaw ang *palalipdan nga* bato nga nagaluwas sa akon.’
27 Kabigon ko siya nga akon kamagulangan nga anak, ang labing gamhanan sa tanan nga hari.
28 Padayunon ko ang akon gugma sa iya hasta san-o,
kag ang akon kasugtanan sa iya indi gid magpalyar.
29 Ang tagsa ka hari sang Israel magahalin sa iya mga kaliwat hasta san-o;
ang iya ginharian magadugay pareho kadugay sang langit.
30-31 Pero kon ang iya mga kaliwat indi magtuman
sang akon kasuguan, mga pagsulundan, kag mga pagpanudlo,
32 silutan ko sila sing masakit tungod sang ila mga sala.
33 Pero higugmaon kag unungan ko gihapon si David.
34 Indi ko pagdulaon ang akon kasugtanan sa iya,
kag indi ko pagliwaton ang akon ginpromisa sa iya.
35 Sa akon balaan nga ngalan, nakapromisa na ako nga indi gid ako magbutig sa kay David.
36 Ang tagsa ka hari sang Israel magahalin sa iya mga kaliwat hasta san-o.
Ang iya ginharian magadugay sa akon panulok pareho kadugay sang adlaw;
37 magapadayon ini hasta san-o
pareho sang bulan nga ginakabig nga masaligan nga manugpamatuod sa langit.”

38 Pero, *GINOO*, nangakig ka sa imo pinili nga hari;
gintalikdan mo siya kag ginsikway.
39 Gindula mo ang imo kasugtanan sa iya nga imo alagad,

‡ **Salmo 89:16** *Tungod sa imo:* sa literal, *Sa imo ngalan sa mga duta sa pihak sang mga dagat kag mga suba*

§ **Salmo 89:25** *halin sa...Euphrates:* ukon,

kag ginkuha mo ang iya awtoridad bilang hari.
40 Ginrumpag mo ang mga pader sang iya siyudad.
Gin-guba mo ang iya napaderan nga mga siyudad.
41 Ang mga pagkabutang sang iya siyudad ginpanguha sang tanan nga nagaagi.
Ginpakahuy-an siya sang iya katupad nga mga nasyon.
42 Ginpadaog mo ang iya mga kaaway;
ginlipay mo sila tanan.
43 Ginhimo mo nga wala sing pulos ang iya mga armas
kag ginpapierdi mo siya sa inaway.
44 Ginkuha mo ang iya pagkagamhanan* kag ang iya awtoridad bilang hari.
45 Ginpatigulang mo siya dayon;†
kag ginpakahuy-an mo siya.

46 Hasta san-o pa bala, GINOO, nga magpanago ka?
Hasta bala sa wala sing katapusan?
Hasta san-o pa bala ang imo kaakig nga daw sa kalayo?
47 Dumduma bala kon daw ano kalip-ot sang kabuhi sang tawo;
dumduma nga ginhimo mo ang tawo nga may kamatayon.
48 Sin-o bala ang tawo nga indi mapatay?
Makalikaw bala ang tawo sa kamatayon?

49 Ginoo, diin na bala ang imo gugma nga pareho sang una,
nga ginpromisa mo kay David sa imo katutom sa iya?
50 Dumduma, Ginoo, ang pagpakahuya sang madamo nga nasyon sa imo mga alagad,‡ nga ginaagwanta ko lang.
51 Sila nga imo mga kaaway, GINOO,
amo ang nagayaguta sang imo pinili nga hari bisan diin siya magkadto.

52 Dalayawon ang GINOO hasta san-o!
Amen! Amen!

IKAAPAT NGA LIBRO

90

Sal. 90–106

Ang Dios kag ang Tawo

Ang pangamuyo ni Moises nga alagad sang Dios.
1 Ginoo, ikaw ang amon puluy-an halin pa sang una.
2 Sa wala mo pa matuga ang mga bukid kag ang kalibutan, ikaw na ang Dios,
kag ikaw gihapon ang Dios hasta san-o.
3 Ikaw ang nagabuot sa kamatayon sang tawo;
ginabalik mo siya sa duta nga amo ang iya ginhalinan.
4 Ang isa ka libo ka tuig sa amon daw isa lang ka adlaw sa imo nga nagligad na,
ukon daw malip-ot lang nga oras sa kagab-ihon.

---

* **Salmo 89:44** *pagkagamhanan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **Salmo 89:45** *Ginpatigulang mo siya dayon:* ukon, *Ginpalip-ot mo ang iya kabuhi.* ‡ **Salmo 89:50** *mga alagad:* siguro ang buot silingon, *ang katawhan sang Israel.* Sa iban nga mga kopya sang Hebreo makita ang "alagad" nga siguro ang buot silingon, *ang hari sang Israel.*

5 Ginabutangan mo sang katapusan ang amon kabuhi pareho sa damgo
6 ukon pareho sa hilamon nga nagaulhot kag nagatubo kon aga,
pero pagkahapon nagakalaya kag nagakapatay.

7 Ang imo kaakig sa amon nagapahadlok kag nagalaglag sa amon.
8 Nakita mo ang amon mga sala.
Bisan ang mga sala nga nahimo namon sa tago hayag sa imo presensya.

9 Matuod nga sa imo kaakig mapatay kami;
matapos ang amon kabuhi sa daw isa lang ka panghayhay.
10 Ang kalawigon sang amon kabuhi 70 ka tuig, ukon 80 ka tuig kon
mabakod kami.
Pero bisan pa ang pinakamaayo namon nga mga tinuig madamo sang
mga kagamo kag kalisod.
Matuod gid man nga sa indi madugay matapos ang amon kabuhi kag
madula kami.

11 Wala sing may nakaeksperiensya sang imo bug-os nga kaakig.
Kag samtang nagadugang ang amon ihibalo sa imo kaakig nagadugang
man ang amon pagtahod sa imo.
12 Paintiendiha kami nga kalip-ot lang sang amon kabuhi,
para mangin mainalamon kami sa amon pagkabuhi.

13 GINOO, hasta san-o pa bala *ang imo kaakig sa amon*?
Talupangda kag kaluoyi *kami nga* imo mga alagad.
14 Kada aga ipakita ang imo gugma sa amon para magkanta kami sa kalipay
kag mangin malipayon kami sa bilog namon nga kabuhi.
15 Hatagi kami sang kalipay nga pareho kalawig sa mga tinuig
nga ginsilutan mo kami kag ginpaantos.
16 Ipakita sa amon nga imo mga alagad, kag sa amon mga kaliwat,
ang imo makatilingala nga binuhatan kag ang imo pagkagamhanan.

17 Ginoo nga amon Dios, kabay pa nga pakamaayuhon mo kami kag
hatagan sang kadalag-an
sa tanan namon nga mga ginahimo.

Salmo 91

Ang Dios Aton nga Manugprotektar

1 Ang bisan sin-o nga magpaprotektar sa Labing Mataas nga Dios nga
Makagagahom
protektaran niya.
2 Makasiling siya* sa GINOO, "Ikaw ang akon dalangpan kag mabakod nga
palanaguan.
Ikaw ang akon Dios nga akon ginasaligan."

3 Sigurado gid nga ilikaw ka niya sa mga siod kag sa makamamatay nga
mga balatian.
4 Protektaran ka niya pareho sang pagprotektar sang pispis sa iya mga buto
sa idalom sang iya mga pakpak.
Sa iya katutom, protektaran ka niya kag apinan.

* **Salmo 91:2** *siya:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo, *ako.*

5-6 Indi ka dapat mahadlok sa mga kalahadlukan, sa pana sang mga kaaway,
sa mga balatian, kag sa mga kahalitan nga nagaabot kon gab-i ukon
adlaw.
7 Bisan linibo ka tawo ang magkalamatay sa imo palibot, indi ka maano.
8 Makita mo lang kon paano ginasilutan ang malain nga mga tawo.

9 Tungod kay ginhimo mo nga dalangpan ang GINOO,
ang Labing Mataas nga Dios nga akon manugprotektar,
10 wala sing kalamidad ukon kahalitan nga magaabot sa imo ukon sa imo
panimalay.
11 Kay suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay sa imo bisan diin
ka makadto.
12 Hakwaton† ka nila para indi mapilas ang imo tiil sa bato.‡
13 Tapakon mo ang mga leon kag ang dalitan nga mga man-og.

14 *Nagsiling ang Dios,* "Luwason ko kag protektaran
ang nagahigugma kag nagakilala sa akon.
15 Kon magpanawag siya sa akon, sabton ko siya;
kon ara siya sa kalisod, updan ko siya;
luwason ko siya kag padunggan.
16 Hatagan ko siya sang malawig nga kabuhi,
kag ipakita ko sa iya ang akon pagluwas sa iya."

Salmo 92

Kanta sa Pagdayaw sa Dios
Ang kanta sa Adlaw nga Inugpahuway.
1 GINOO nga Labing Mataas nga Dios,
maayo gid ang magpasalamat kag magkanta sang mga pagdayaw sa
imo.
2 Maayo gid ang magsugid sang imo gugma kag katutom adlaw-gab-i,
3 nga ginatukaran sang mga instrumento nga may mga kuwerdas.
4 Kay ginlipay mo ako, GINOO, paagi sa imo makatilingala nga mga
binuhatan.
Tungod sang imo mga ginhimo nagakanta ako sa kalipay.

5 Daw ano ka gamhanan ang imo mga ginhimo, GINOO!
Indi namon matungkad ang imo hunahuna.
6 Indi maintiendihan sang mga buang-buang ukon sang mga balingag
7 nga bisan mag-uswag ang mga malain pareho sa hilamon nga
nagatubo, laglagon sila hasta san-o.
8 Pero ikaw, GINOO, labaw sa tanan hasta san-o.
9 Sigurado gid nga ang tanan mo nga malain nga mga kaaway magalalapta
kag magakalamatay.
10 Ginhatagan mo ako sang kusog pareho sa kusog sang talunon nga baka,
kag ginhatagan mo ako sang kalipay.*
11 Nabatian ko kag nakita mismo ang pagkapierdi sang akon malain nga
mga kaaway.

---

† **Salmo 91:12** *Hakwaton:* ukon, *Saluon ka nila para indi ka maano.* ‡ **Salmo 91:12** *Hakwaton...bato:* buot silingon, *Protektaran* * **Salmo 92:10** *ginhatagan...kalipay:* sa literal, *ginhaplasan ako sang maayo nga klase sang lana.*

12 Ang mga matarong magauswag pareho sa *nagalambo nga* palma
kag magabakod sila pareho sa kahoy nga sedro sang Lebanon.
13 Pareho sila sa mga kahoy nga gintanom sa templo sang GINOO nga aton
Dios,
nga nagalambo†
14 kag nagapamunga gihapon bisan tigulang na,
kag padayon nga malagtom kag mabakod.
15 Nagapakita lang ini nga matarong ang GINOO nga akon *palalipdan nga*
bato;
wala gid sing kalautan sa iya.

Salmo 93

Ang Dios Aton Hari

1 Hari ikaw, GINOO;
ang imo pagkagamhanan kag pagkahalangdon amo ang imo harianon
nga bayo.
Ginpahamtang mo sing mabakod ang kalibutan kag indi ini mauyog.
2 Hari ka na halin pa sang una,
kay ara ka na sadto pa.
3 Nagadinaguhob ang dagat, GINOO,
kag nagalinagumba ang mga balod.
4 Pero mas gamhanan ka, GINOO nga ara sa langit, sang sa dinaguhob sang
dagat;
mas gamhanan ka sang sa mga balod sini.
5 GINOO, ang imo mga sugo masaligan gid
kag ang pagkabalaan amo ang nagapatahom sa imo templo hasta
san-o.

Salmo 94

Ang Dios amo ang Manughukom sang Tanan

1 GINOO, Dios ikaw nga nagabalos;
ipakita na ang imo pagbalos.
2 Ikaw ang nagahukom sa tanan nga tawo;
gani, sige na, balusi ang mga bugalon sang nagakabagay sa ila.
3 Hasta san-o pa bala ang pagsinadya sang mga malain, GINOO?
4 Sila tanan nga nagahimo sang malain puwerte magpahambog.
5 Ginadaogdaog nila ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan.
6 Ginapamatay nila ang mga balo nga babayi, ang mga ilo, kag ang mga
pangayaw.*
7 Nagasiling sila, "Indi makakita ang GINOO sa aton mga ginahimo;
ang Dios ni Jacob wala nagasapak."

8 Kamo nga mga balingag kag buang-buang nga mga tawo, san-o pa bala
kamo makaintiendi?
Abi intiendiha ninyo ini:
9 Ang Dios nga naghimo sang aton mga dulunggan kag mga mata,
indi bala siya makabati kag makakita?
10 Siya nga nagadisiplina sa mga nasyon, indi bala siya magsilot?

† **Salmo 92:13** *nagalambo:* sa English, *flourish*

* **Salmo 94:6** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel*

Siya nga nagatudlo sa mga tawo, indi bala siya makahibalo?
11 Nahibaluan sang GINOO nga ang mga ginahunahuna† sang mga tawo
wala sing pulos.

12 GINOO, bulahan ang tawo nga ginadisiplina mo
paagi sa pagtudlo sa iya sang imo kasuguan.
13 Ginatudluan mo siya para may kalinong siya sa tion sang kagamo
hasta sa tion nga silutan mo ang mga malain.
14 Kay indi mo gid pagsikwayon, GINOO, ang katawhan nga imo
ginapanag-iyahan.
15 Sigurado nga matabo liwat nga ang mga paghukom matarong,
kag suportaran ini sang tanan nga tawo nga nagakabuhi sing husto.

16 Wala sing iban nga nagabulig sa akon kontra sa malain nga mga tawo.
17 Kon wala mo ako ginabuligan siguro patay na ako subong.
18 Sang nagsiling ako *sa imo*, GINOO, nga daw mapatay na ako,
ginbuligan mo ako sang imo gugma.
19 Sang nagakabalaka ako, ginpabakod mo ako kag nalipay ako.

20 Indi puwede nga kadampig ka sang malain nga mga manughukom,‡ nga
nagahimo sang malain paagi§ sa kasuguan.
21 Nagaisa sila sa pagkontra sa mga matarong
kag ginasentensyahan nila sang kamatayon ang mga wala sing sala.
22 Pero ikaw, GINOO nga akon Dios, amo ang akon dalangpan kag palalipdan
nga bato.
23 Silutan mo sila kag laglagon tungod sang ila mga sala.
Laglagon mo gid sila, GINOO nga amon Dios.

Salmo 95

Kanta sa Pagdayaw
1 Dali, magkanta kita sa kalipay
kag maghinugyaw kita sa GINOO, ang *palalipdan nga* bato nga
nagaluwas sa aton.
2 Magpalapit kita sa iya nga may pagpasalamat,
kag maghinugyaw kita nga nagakanta sang mga pagdayaw sa iya.
3 Kay ang GINOO gamhanan nga Dios.
Gamhanan siya nga hari kag labaw sa tanan nga dios.
4 Siya ang nagapanag-iya sang mga kadadalman sang kalibutan
kag sang mga putokputokan sang mga bukid.
5 Siya man ang nagapanag-iya sang dagat kag sang duta nga iya
ginpanghimo.

6 Dali, magluhod kita sa pagsimba sa GINOO nga naghimo sa aton.
7 Kay siya ang aton Dios,
kag kita ang iya katawhan nga iya ginabantayan kag ginaatipan
pareho sa mga karnero.
Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
8 indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon

† **Salmo 94:11** *ginahunahuna:* ukon, *ginarason* ‡ **Salmo 94:20** *manughukom:* ukon, *manugdumala*
§ **Salmo 94:20** *paagi:* ukon, *nga kontra*

pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan sang una didto sa
Meriba,
subong man sang didto sila sa Masa sa may kamingawan.
9 *Nagsiling ang Dios,* “Didto gintilawan nila ako
bisan nakita na nila ang akon ginhimo *sa ila.*
10 Sa sulod sang 40 ka tuig nangakig gid ako sa sina nga henerasyon.
Kag nagsiling ako nga katawhan sila nga nagatalang
kag wala nagasunod sa akon mga ginatudlo sa ila.
11 Gani sa akon kaakig nagpanumpa ako
nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon.”*

Salmo 96

Ang Dios ang Pinakagamhanan nga Hari
(1 Cro. 16:23-33)

1 Kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan,
magkanta kamo sang bag-o nga kanta sa GINOO!
2 Magkanta kamo sa GINOO kag dayawa ninyo siya.
Isugid ninyo adlaw-adlaw ang parte sa pagluwas niya sa aton.
3 Isugid ninyo sa tanan nga katawhan sang mga nasyon ang iya
pagkagamhanan
kag ang iya makatilingala nga mga binuhatan.
4 Kay gamhanan ang GINOO, kag takos gid nga dayawon.
Dapat siya nga tahuron labaw sa tanan nga dios,
5 kay ang tanan nga dios sang iban nga mga nasyon ginhimo man lang nila
para ila simbahon,
pero ang GINOO amo ang naghimo sang kalangitan.
6 Ara sa iya ang pagkagamhanan kag pagkahalangdon;
ang kusog kag katahom ara sa iya nga templo.

7 Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga mga katawhan sang mga nasyon.
Dayawa ninyo ang iya gahom kag kusog.
8 Ihatag sa GINOO ang pagpadungog nga nagakadapat sa iya,
kag magdala kamo sang halad sa inyo pagsulod sa iya templo.
9 Simbaha ninyo siya sa iya balaan nga presensya.
Magtahod kamo sa iya presensya, kamo nga mga katawhan sa bilog
nga kalibutan.
10 Sugiri ninyo ang mga nasyon nga, “Nagahari ang GINOO.”
Ginpahamtang niya sing mabakod ang kalibutan kag indi ini mauyog.
Pagahukman niya ang mga tawo nga wala sing may pinilian.
11-12 Magkalipay ang kalangitan kag ang kalibutan,
pati na ang kadagatan, mga latagon, kag ang tanan nga ara sa ila.
Ang tanan nga kahoy sa kagulangan magakanta sa kalipay
13 sa presensya sang GINOO.
Kay sigurado nga magaabot siya sa paghukom sa mga tawo sa
kalibutan.
Pagahukman niya sila nga may pagkamatarong kag suno sa iya
kamatuoran.

* **Salmo 95:11** *kapahuwayan nga halin sa akon:* Siguro ang buot silingon, ang duta nga ginpromisa sang Dios nga ihatag sa ila.

Salmo 97

Ang Dios Labaw sa Tanan nga Pangulo

1 Nagahari ang GINOO!
Gani magkalipay ang kalibutan, pati na ang mga isla.
2 Ginalibutan siya sang madamol nga gal-om,
kag nagahari siya nga may pagkamatarong kag hustisya.
3 Nagauna sa iya ang kalayo nga nagasunog sa iya mga kaaway sa palibot.
4 Ang iya kilat nagapasanag sa kalibutan.
Pagkakita sini sang mga tawo nagakulurog sila *sa kahadlok*.
5 Nagakalatunaw ang mga bukid pareho sa kandila sa presensya sang GINOO,
ang Ginoo nga nagagahom sa bilog nga kalibutan.
6 Nagapahayag ang kalangitan nga matarong siya,
kag ang tanan nga katawhan nakakita sang iya pagkagamhanan.
7 Nagakahuy-an ang tanan nga nagasimba sa mga imahen, ang mga nagapabugal sa mga dios-dios.
Ang tanan nga dios nagaluhod sa pagsimba sa Dios.

8 GINOO, nabatian sang mga pumuluyo sang Zion* kag sang iban pa nga mga banwa sang Juda nga silutan mo ang ila mga kaaway,
gani nagakalipay sila.
9 Kay ikaw, GINOO, nga Labing Mataas nga Dios, nagagahom sa bilog nga kalibutan.
Mas labaw ka sang sa tanan nga dios.

10 Ang mga nagahigugma sa GINOO dapat nga magkaugot sa malain.
Kay ginatipigan sang GINOO ang kabuhi sang iya matutom nga katawhan
kag ginaluwas niya sila sa kamot sang mga malain.
11 Ang kaayo sang Dios daw sa adlaw nga nagasilak sa mga matarong
kag nagahatag ini sang kalipay sa ila.

12 Kamo nga mga matarong, magkalipay kamo tungod sang ginhimo sang GINOO sa inyo.
Dayawa ninyo siya bilang pagdumdom kon ano siya ka balaan.

Salmo 98

Dayawa ang Dios nga Manughukom

Isa ka kanta.
1 Magkanta kita sang bag-o nga kanta sa GINOO,
kay naghimo siya sang makatilingala nga mga butang!
Paagi sa iya kaugalingon nga gahom kag kusog napierdi niya ang aton mga kaaway.
2 Ginpakita sang GINOO sa mga nasyon nga ginbuligan niya kita kag ginpadaog.
3 Wala niya ginkalimtan ang iya gugma kag katutom sa *aton nga* katawhan sang Israel.
Nakita sang tanan nga katawhan hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan
kon paano kita ginpadaog sang aton Dios.

* **Salmo 97:8** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

4 Kamo nga mga katawhan sa bilog nga kalibutan,
maghinugyaw kamo sa GINOO tungod sa kalipay.
Magkanta kamo sing malipayon sa pagdayaw sa iya.
5-6 Magkanta kamo sang mga pagdayaw sa GINOO
nga ginatukaran sang mga arpa, mga trumpeta, kag mga budyong.
Kag maghinugyaw kamo sa kalipay sa presensya sang GINOO nga *aton* Hari.

7 Magkalipay ang kalibutan kag ang tanan nga nagapuyo sa iya,
pati na ang dagat kag ang tanan nga ara sa iya.
8 Magpalakpak ang mga suba kag magdulungan kanta sa kalipay ang mga
bukid.
9 *Magkalipay sila* sa presensya sang GINOO
kay magaabot siya sa paghukom sa mga tawo sa kalibutan.
Pagahukman niya sila sing husto, nga wala siya sing may pinilian.

Salmo 99

Ang Ginoo Balaan nga Hari

1 Nagahari ang GINOO kag nagapungko sa iya trono sa tunga sang mga
kerubin.
Gani nagakurog ang mga tawo *sa pagtahod sa iya* kag nagatay-og ang
kalibutan.
2 Gamhanan ang GINOO sa Zion;*
nagagahom siya sa tanan nga katawhan.
3 Magadayaw ang mga tawo sa iya tungod kay gamhanan kag talahuron
siya.
Balaan siya!
4 Gamhanan siya nga Hari, kag luyag niya ang hustisya.
Wala siya sing may pinilian sa iya paghukom
kag matarong kag husto ang iya ginahimo sa Israel.†

5 Dayawa ang GINOO nga aton Dios.
Simbaha siya sa iya templo.‡
Balaan siya!

6 Si Moises kag si Aaron ang duha sa iya mga pari,
kag si Samuel ang isa sa mga nagpangamuyo sa iya.
Nagpanawag sila sa iya kag ginsabat niya sila.
7 Nagpakighambal siya sa ila halin sa panganod nga daw haligi;
gintuman nila ang mga pagpanudlo kag pagsulundan nga ginhatag
niya sa ila.

8 GINOO nga amon Dios, ginsabat mo ang *mga pangamuyo sang* imo
katawhan.§
Ginpakita mo sa ila nga mapinatawaron ka nga Dios bisan ginsilutan
mo sila sa ila mga sala.

9 Dayawa ang GINOO nga aton Dios.
Simbaha siya sa iya balaan nga bukid,
kay balaan ang GINOO nga aton Dios.

---

* **Salmo 99:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem* † **Salmo 99:4** *Israel:* sa Hebreo, *Jacob* ‡ **Salmo 99:5** *iya templo:* sa literal, *tulungtungan sang iya tiil* § **Salmo 99:8** *sang imo katawhan:* sa Hebreo, *nila;* posible man nga amo sila ni Moises, Aaron, kag Samuel sa bersikulo 6.

Salmo 100

Kanta sa Pagdayaw
Kanta sa Pagpasalamat.
1 *Kamo nga mga katawhan sa* bilog nga kalibutan,
maghinugyaw kamo sa GINOO sa kalipay.
2 Alagara ninyo ang GINOO nga may kalipay.
Magpalapit kamo sa iya nga nagakanta sing malipayon.
3 Kilalaha ninyo nga ang GINOO amo ang Dios!
Siya ang naghimo sa aton kag iya kita.*
Iya kita katawhan nga ginaatipan niya pareho sa mga karnero.
4 Magsulod kamo sa iya templo nga may pagdayaw kag pagpasalamat.
Dayawa ninyo siya kag pasalamati.
5 Kay maayo ang GINOO;
ang iya gugma wala sing katapusan,
kag ang iya katutom nagapadayon hasta san-o.

Salmo 101

Ang Promisa sang Hari
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 GINOO, magakanta ako parte sa imo gugma kag hustisya.
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo.
2 Magakabuhi ako nga wala sing kasawayan.
San-o mo bala ako palapitan?
Magakabuhi ako nga wala sing kasawayan sa akon panimalay,*
3 kag indi ko pagtugutan ang kalautan.
Kontra ko gid ang mga ginahimo sang mga tawo nga nagabiya sa Dios;
indi ako maghimo sina.†
4 Magapalayo ako sa mga tawo nga tiko ang ila nga panghunahuna;
indi ako mag-intra sa ila kalautan.‡
5 Pagalaglagon ko ang bisan sin-o nga nagapanugidsugid sing malain parte sa iya isigkatawo.
Indi ko pagtugutan ang mga buhat sang mga bugalon kag matinaas-taason.
6 Pero pakitaan ko sang kaayo ang akon mga kasimanwa nga matutom *sa Dios*
kag nagakabuhi nga wala sing kasawayan.
Mangin kaupod ko sila tungod kay tugutan ko sila nga mag-alagad sa akon.
7 Ang mga tawo nga dayaon kag butigon indi makatiner sa akon palasyo.
8 Kada adlaw laglagon ko ang akon mga kasimanwa nga malain.
Madula sila sa siyudad sang GINOO.

Salmo 102

Pagpangayo sang Bulig sa Dios
Pangamuyo sang tawo nga nagaantos kag ginakapoy, kag ginpautwas niya ang iya mga reklamo sa presensya sang GINOO
1 GINOO, pamatii ang akon pangamuyo.

---

* **Salmo 100:3** *kag iya kita:* ukon, *kag indi ang aton kaugalingon* * **Salmo 101:2** *panimalay:* ukon, *ginharian* † **Salmo 101:3** *maghimo sina:* ukon, *magsapak sa ila* ‡ **Salmo 101:4** *Magapalayo...kalautan:* ukon, *Indi ako maghunahuna sang tiko; indi ako maghimo sang kalautan.*

Pamatii ang akon pagpangayo sang bulig sa imo.
2 Indi ka magpanago sa akon sa tion sang akon kalisod.
Pamatii ako kon magpanawag ako sa imo,
kag sabta ako gilayon.
3 Kay ang akon kabuhi dali lang madula pareho sa aso;
ang akon lawas* daw sa ginasunog.
4 Nagahugos ako pareho sa hilamon nga nagakalaya.
Kag nadulaan ako sang gana magkaon
5 tungod sang akon mabaskog nga pag-ugayong.
Daw sa tul-an na lang ako nga ginputos sang panit.
6 *Nagaisahanon* ako pareho sa maila nga pispis
ukon pareho sa bukaw sa guba nga lugar nga wala sing may nagaestar nga tawo.
7 Indi ako makatulog; pareho ako sa pispis nga nagaisahanon sa atop sang balay.
8 Permi ako ginapakahuy-an sang akon mga kaaway.
Ginayaguta nila ako
kag ginagamit nila nga halimbawa ang akon malain nga kahimtangan sa pagsumpa sa iban.
9 *Ginayaguta nila ako* kay wala na ako kaon-kaon
kundi nagapungko na lang sa abo† kag nagahilibion
10 tungod sang imo puwerte nga kaakig sa akon.
Ginayaguta man nila ako
kay *daw pareho* ako *sa basura nga* ginpudyot mo kag ginhaboy.
11 Ang akon kabuhi pareho sa landong *nga nagakadula*.
Kag pareho ako sa hilamon nga nagakalaya.

12 Pero ikaw ya, GINOO, nagahari hasta san-o;
dumdumon ka sang mga tawo hasta san-o.
13 Handa ka na nga kaluoyan ang Zion,‡
tungod kay nag-abot na ang natalana nga tion nga ipakita mo ang imo kaayo sa iya.
14 Kay ang ini nga siyudad, bisan wasak na, ginahigugma kag ginakabalak-an pa gihapon
sang *imo katawhan nga* imo mga alagad.

15 Ang mga nasyon magatahod sa GINOO;
ang tanan nga hari sa kalibutan magatahod sa iya nga gamhanan nga presensya.
16 Kay patindugon liwat sang GINOO ang Zion;
ipakita niya ang iya gamhanan nga presensya.
17 Pagasabton niya ang pangamuyo sang mga makaluluoy;
indi niya pag-ibaliwala ang ila pangamuyo.

18 Isulat ini para sa palaabuton nga mga henerasyon,
para magadayaw sila sa GINOO:
19 Ginatulok sang GINOO ang kalibutan didto sa iya balaan nga lugar sa langit,

* **Salmo 102:3** *lawas:* sa literal, *mga tul-an* † **Salmo 102:9** *nagapungko na lang sa abo:* Nagapakita ini sang pagpangasubo. ‡ **Salmo 102:13** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

20 para pamatian niya ang mga pag-ugayong sang *iya katawhan nga*
ginbihag
kag para hilwayon niya ang *iya katawhan nga* palatyon.
21 Kag tungod sini, ang mga ginhimo§ sang GINOO isugid sa Zion, ang
siyudad sang Jerusalem,
kag didto pagadayawon siya.
22 *Matabo ini* kon magtipon na ang mga katawhan
halin sa mga nasyon kag mga ginharian sa pagsimba sa GINOO.

23 Wala pa gani matapos ang akon kabuhi ginapaluya na ako sang GINOO;
ginapalip-ot niya ang akon kabuhi.
24 Gani nagsiling ako,
"O Dios ko nga nagakabuhi hasta san-o,
indi anay pagkuhaa ang akon kabuhi sa wala pa ako magtigulang.
25 Sang una gintuga mo ang kalibutan kag ang kalangitan.
26 Ini sila magakalawala, pero ikaw magapadayon sa gihapon.
Magagabok sila tanan pareho sa bayo.
Kag pareho man sa bayo, ilisan mo sila kag mawala sila.
27 Pero ikaw ya amo lang sa gihapon;
wala ka sing katapusan.
28 Ang mga kaliwat sang *imo katawhan nga* imo mga alagad
magakabuhi nga luwas sa katalagman kag bantayan mo sila."

Salmo 103

Ang Gugma sang Dios
Ginsulat ni David.
1 Dapat dayawon ko gid ang GINOO.
Dayawon ko ang iya pagkabalaan* sa bilog ko nga pagkatawo.
2 Dapat dayawon ko gid ang GINOO,
kag dapat indi ko pagkalimtan kon ano ang iya kaayo.
3 Ginapatawad niya ang tanan ko nga sala,
kag ginaayo niya ang tanan ko nga balatian.
4 Ginaluwas niya ako sa kamatayon,
kag ginabendisyunan niya ako sang iya gugma kag kaluoy.
5 Ginahatagan niya ako sang maayo nga mga butang samtang nagakabuhi
ako
sa bagay nga nagabataon ako kag makusog pareho sa agila.

6 Nagahukom ang GINOO pabor sa tanan nga ginadaogdaog;
ginahatagan niya sila sang hustisya.
7 Ginpahayag niya ang iya pamaagi kay Moises
kag ginpakita niya sa katawhan sang Israel ang iya gamhanan nga mga
binuhatan.
8 Mabinalak-on siya kag maluluy-on;
mahigugmaon siya kag indi dali mangakig.
9 Wala nagapadayon ang iya pagsabdong,
kag indi permanente ang iya kaakig.
10 Wala niya kita ginsilutan sang nagakabagay sa aton mga sala.
Wala siya nagbalos sa aton suno sa aton mga kalautan.

§ **Salmo 102:21** *mga ginhimo:* sa literal, *ngalan ngalan*
* **Salmo 103:1** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga*

11 Kay subong nga dako ang distansya sang langit sa duta,
dako man ang iya paghigugma sa mga nagatahod sa iya.
12 Subong nga malayo ang east sa west,
malayo man ang pagseparar niya sang aton mga sala sa aton.
13 Subong nga ang amay maluluy-on sa iya mga anak,
ang GINOO maluluy-on man sa mga nagatahod sa iya.
14 Kay nahibaluan niya kon paano kita ginhimo.
Ginadumdom niya nga ginhimo kita halin sa duta.

15 Kita nga mga tawo, ang aton kabuhi pareho sa hilamon.
Nagauswag kita pareho sa nagalambo nga bulak sa latagon.
16 Dayon nagahuyop ang hangin sa sini nga bulak,
kag nadula ini kag indi na makita.

17-18 Pero wala sing katapusan ang gugma sang GINOO sa mga nagatahod sa
iya,
sa mga nagatuman sang iya kasugtanan,
kag sa mga nagadumdom sa pagtuman sang iya mga sugo.
Kag ang iya matarong nga ginahimo magapadayon sa ila mga kaliwat.

19 Ginbutang sang GINOO ang iya trono sa langit, kag nagahari siya sa tanan.
20 Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga gamhanan niya nga mga anghel
nga nagapamati kag nagatuman sang iya mga pulong.
21 Dayawa ninyo ang GINOO, tanan kamo nga iya langitnon nga mga tinuga
nga nagaalagad sa iya kag nagatuman sang iya kabubut-on.
22 Dayawa ninyo ang GINOO, tanan kamo nga iya mga tinuga
sa tanan nga lugar nga iya ginagamhan.

Dapat dayawon ko gid ang GINOO.

Salmo 104

Pagdayaw sa Dios nga Manunuga

1 Dapat dayawon ko gid ang GINOO.

GINOO nga akon Dios, gamhanan ka gid.
Ang imo pagkadungganon kag pagkahalangdon daw amo ang imo
bayo.
2 Ginatabunan mo ang imo kaugalingon sang kasanag nga daw sa bayo
kag ginahumlad mo ang langit nga daw sa tolda.
3 Ginpatindog mo ang imo puluy-an sa ibabaw pa sang kahawaan.
Ginahimo mo ang mga panganod nga imo karwahe,
kag nagasakay ka nga ginapalid sang hangin.
4 Ginahimo mo ang hangin nga imo mga mensahero,
kag ang nagadabdab nga kalayo* nga imo mga suluguon.
5 Ginpahamtang mo ang kalibutan sa iya nga pundasyon,
kag indi ini mauyog hasta san-o.
6 Gintabunan mo ang kalibutan sang tubig nga daw sa panapton,
kag naglapaw ini sa mga bukid.
7 Sa imo nga pagsabdong nga nagadaguob, naghawa ang tubig.
8 Kag nag-ilig sila sa mga bukid kag sa mga patag,

* **Salmo 104:4** *nagadabdab nga kalayo:* ukon, *kilat*

kag sa iban pa nga mga lugar nga ginpreparar mo para sa ila.
9 Ginbutangan mo sila sang mga dulunan nga indi nila malapawan,
para indi nila liwat matabunan ang kalibutan.
10 Ginpailig mo ang mga tuburan sa mga ililigan sang tubig,
kag nag-ilig ang tubig sa gin-utlan sang mga bukid.
11 Gani ang tanan nga talunon nga mga sapat, pati ang talunon nga mga
donkey, makainom.
12 Kag malapit didto sa tubig, nagapugad ang mga pispis,
kag sa mga sanga sang kahoy nagakanta sila.

13 Halin sa imo puluy-an sa langit, ginapaulanan mo ang mga bukid.
Kag tungod sa sining imo ginahimo, nagabaton sang pagpakamaayo
ang kalibutan.
14 Ginapatubo mo ang mga hilamon para sa mga kasapatan,
kag ang mga tanom para sa mga tawo
agod may kalan-on sila halin sa mga patubas—
15 may bino nga makalipay sa ila,
may lana nga makapahining sang ila guya,
kag may tinapay nga makapabaskog sa ila.
16 Natubigan sing maayo ang imo mga kahoy nga sedro sa Lebanon nga imo
mismo gintanom.
17 Nagapugad ang mga pispis sa sina nga mga kahoy;
ang *mga pispis nga* dugwak† nagapugad sa mga kahoy nga sipres.
18 Ang talunon nga mga kanding nagaestar sa mataas nga mga bukid,
kag ang mga *sapat nga* badier‡ nagapanago sa mga kabatuhan.

19 Gintuga mo ang bulan bilang palatandaan sang panahon;
kag ang adlaw ginapasalop mo sa husto nga oras.
20 Ginhimo mo ang kadulom;
kag kon gab-i nagaguluwa ang madamo nga sapat sa kagulangan.
21 Nagangurob ang mga leon samtang nagapangita sang ila pagkaon nga
ginahatag mo sa ila.
22 Kag kon magbutlak na ang adlaw nagabalik sila sa ila palanaguan kag
didto nagaluko.
23 Ang mga tawo ya nagaguwa *sa ila mga balay* sa pag-obra hasta magsirom.

24 GINOO, kadamo sang imo mga ginhimo.
Ginhimo mo sila tanan suno sa imo nga kaalam.
Ang kalibutan puno sang imo mga ginhimo.
25 Ang dagat puwerte kalapad,
kag may madamo ini nga mga tinuga nga indi maisip, dalagko kag
magagmay.
26 Ang mga barko nagapakadto-pakari dira,
kag dira man nagalangoy-langoy ang *dragon nga* Leviatan nga imo gintuga.
27 Ang tanan nga buhi nga tinuga nagasalig sa imo sang ila pagkaon
sa tion nga kinahanglan nila.
28 Ginahatagan mo sila sang pagkaon kag ginakaon nila,
kag nagakabusog sila.
29 Pero kon pabay-an mo sila, nagakahadlok sila;
kon kuhaon mo ang ila ginhawa, nagakapatay sila

† **Salmo 104:17** *dugwak:* sa English, *stork*

‡ **Salmo 104:18** *badier:* Tan-awa ang footnote sa Lev. 11:4-8.

kag nagabalik sila sa duta nga amo ang ila ginhalinan.
30 Nagakatuga sila kon hatagan mo sila sang ginhawa.
Sa sina nga paagi ginahatagan mo sang bag-o nga mga tinuga ang kalibutan.

31 Kabay pa nga ang imo gahom, GINOO, magapadayon hasta san-o.
Kabay pa nga magkalipay ka sa imo mga ginhimo.
32 Kon tulukon mo ang kalibutan, nagatay-og ini.
Kon tandugon mo ang mga bukid, nagaaso ini.

33 Magakanta ako sa GINOO sa bilog ko nga kabuhi.
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa akon Dios samtang nagakabuhi ako.
34 Kabay pa nga malipay siya sa akon pagpamalandong.

Magakalipay ako sa GINOO;
35 pero ang mga malain kag makasasala laglagon sa kalibutan kag indi na sila makita pa.
Dapat dayawon ko gid ang GINOO.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 105

Ang Dios kag ang Iya Katawhan
(1 Cro. 16:8-22)
1 Pasalamati ninyo ang GINOO;
simbaha ninyo siya!
Isugid sa mga katawhan ang iya mga binuhatan.
2 Kantahi ninyo siya sang mga pagdayaw;
isugid ang tanan nga makatilingala niya nga mga binuhatan.
3 Dayawa ninyo ang iya pagkabalaan.*
Magkalipay kamo nga mga nagadangop sa iya.
4 Magsalig kamo sa GINOO kag sa iya nga kusog.
Magdangop kamo permi sa iya.
5-6 Kamo nga mga pinili sang Dios
kag mga kaliwat ni Abraham nga alagad sang Dios,
kag mga kaliwat man ni Jacob,
dumduma ninyo ang iya makatilingala nga mga binuhatan,
ang iya mga milagro, kag ang iya mga paghukom.
7 Siya ang GINOO nga aton Dios,
kag nagahukom siya sa bilog nga kalibutan.
8 Indi gid niya pagkalimtan ang iya kasugtanan hasta san-o,
ang iya promisa hasta sa linibo ka henerasyon.
9 Ini nga kasugtanan ginhimo niya kay Abraham kag ginpromisa man niya kay Isaac.
10 Ginpadayon niya ini nga kasugtanan kay Jacob,
kag magapadayon ini nga kasugtanan sa Israel hasta san-o.
11 Kay siling niya,
"Ihatag ko sa imo ang duta sang Canaan bilang palanublion ninyo."

12 Sadto anay diutay pa lang kaayo ang katawhan sang Dios,

* **Salmo 105:3** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

kag mga pangayaw pa lang sila sa duta sang Canaan.
13 Nagsaylo-saylo sila sa mga nasyon kag sa mga ginharian.
14 Pero wala pagtuguti sang Dios nga daog-daugon sila sang iban.
Para maproteksyunan sila, ginsabdong niya ang mga hari *nga*
nagkontra sa ila.
Siling niya,
15 "Indi ninyo pag-anha ang akon pinili nga mga alagad;
indi ninyo paghaliti ang akon mga propeta."

16 Nagpadala ang Dios sang gutom sa duta *sang Canaan*.
Gin-ubos niya kuha ang tanan nila nga pagkaon.
17 Pero ginpauna na niya si Jose *sa Egypt sa pagbulig sa ila*.
Ginbaligya didto si Jose bilang isa ka ulipon.
18 Ginkadenahan ang iya mga tiil kag ginbutangan sang salsalon ang iya
liog,
19 hasta nga natabo ang iya ginpropesiya.
Ang mensahi sang GINOO *sa iya nga natuman*
nagpamatuod *nga matarong siya*.
20 Ginbuy-an siya sang hari *sang Egypt* nga nagadumala sa madamo nga
katawhan,
21 kag ginhimo niya siya nga manugdumala sang iya palasyo kag sang
tanan niya nga pagkabutang.
22 Bilang manugdumala, may awtoridad siya sa pagdisiplina sa mga opisyal
sang hari
kag sa pagtudlo sa iya mga manuglaygay.

23 Sang ulihi nagkadto si Jacob *kag ang iya panimalay* sa Egypt,
ang duta sang mga kaliwat ni Ham,
kag didto sila nag-estar bilang mga pangayaw.
24 Ginpadamo sang GINOO ang iya katawhan;
mabudlay na sila pierdihon sang *mga taga-Egypt nga* ila mga kaaway.
25 Gintugutan sang GINOO nga kontrahon kag tuntuhon sang mga
taga-Egypt
ang iya katawhan nga iya mga alagad.
26 Dayon ginpadala niya si Moises nga iya alagad kag si Aaron nga iya pinili.
27 Ginpakita nila didto sa duta sang mga kaliwat ni Ham ang mga milagro
sang Dios.
28 Ginpadulom sang Dios ang Egypt;
pero nagsupak gihapon† ang mga taga-Egypt sa iya mga sugo.
29 Ginhimo niya nga dugo ang ila mga tubig,
gani nagkalamatay ang mga isda.
30 Napuno sang paka ang ila duta, bisan ang mga kuwarto sang ila mga
pangulo.
31 Sa pagmando sang Dios, napuno sang langaw kag lamok‡ ang ila duta.
32 Imbes ulan, yelo kag kilat ang ginpadala niya sa ila duta.
33 Ginpamierde niya ang ila mga tanom nga ubas kag ang mga kahoy nga
higera,
kag ang iban pa nga mga kahoy.

† **Salmo 105:28** *pero nagsupak gihapon:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo, *kag wala nagsupak.* ‡ **Salmo 105:31** *lamok:* ukon, *kuto.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

34 Sa iya pagmando, nag-abot ang mga apan§ nga indi maisip.
35 Kag ginpangaon sini ang tanan nga tanom sa ila duta pati na ang ila mga
patubas.
36 Ginpamatay sang Dios ang tanan nila nga kamagulangan nga lalaki.

37 Dayon ginpaguwa niya ang mga Israelinhon sa Egypt nga wala maano,
kag may dala pa sila nga mga pilak kag mga bulawan.
38 Nalipay ang mga taga-Egypt sa paghalin sang mga Israelinhon,
tungod kay nahadlok sila sa ila.
39 *Sang paglakat sang mga Israelinhon,*
nagbutang ang Dios sang panganod sa paghandong sa ila
kag sang kalayo sa paghatag sang kasanag sa ila sa kagab-ihon.
40 Nagpangayo sila* *sang pagkaon,*
kag ginpadal-an sila sang Dios sang mga pitaw,†
kag ginbusog niya sila sang pagkaon nga halin sa langit.
41 Ginbuka niya ang bato kag nagsagawak ang tubig.
Nag-ilig ini sa desierto nga daw sa suba.
42 *Ginhimo ini tanan sang Dios*
kay wala niya ginkalimtan ang iya mismo promisa kay Abraham nga
iya alagad.
43 Ginpaguwa niya *sa Egypt* ang katawhan nga iya ginpili,
nga malipayon kag nagahinugyaw sa kalipay.
44 Kag ginhatag niya sa ila ang mga duta sang iban nga mga katawhan;
ginpanubli nila ang ginpangabudlayan sang iban.
45 *Ginhimo ini sang Dios* para tumanon nila ang iya mga pagsulundan kag
mga kasuguan.

Dayawa ang GINOO.

Salmo 106

Ang Kaayo sang Dios sa Iya Katawhan

1 Dayawa ang GINOO!
Pasalamati siya kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Wala sing may makasugid ukon makadayaw sing bug-os
sang gamhanan nga mga binuhatan sang GINOO.
3 Bulahan ang tawo nga nagahimo sing husto kag matarong sa tanan nga
tion.

4 GINOO, dumduma ako kon magbulig ka sa imo katawhan;
luwasa man ako kon magluwas ka sa ila,
5 para maagom ko man ang kauswagan sang imo pinili nga nasyon
kag para makaambit man ako sang ila kalipay
kag makaupod ako sa ila pagdayaw sa imo.
6 Nakasala kami pareho sang amon mga katigulangan;
malain gid ang amon ginhimo.
7 Sang didto sa Egypt ang amon mga katigulangan,
wala nila ginsapak ang imo makatilingala nga mga binuhatan.

§ **Salmo 105:34** *mga apan:* ukon, *mga apan kag mga tibakla* * **Salmo 105:40** *sila:* sa Hebreo, *siya,* nga posible si Moises † **Salmo 105:40** *pitaw:* sa English, *quail*

Wala nila pagdumduma ang imo gugma nga ginpakita sa ila sing makapila ka beses,
kag nagrebelde sila sa imo sa Mapula nga Dagat.
8 Pero ginluwas mo sila para mapadunggan ka kag makita nila ang imo gahom.

9 Ginmanduan sang GINOO ang Mapula nga Dagat *nga magmala*, kag nagmala ini;
kag gintuytuyan niya ang iya katawhan sa pagtabok sa dagat
nga daw sa nagalakat lang sila sa desierto.
10 Ginluwas niya sila sa kamot sang mga kaaway.
11 Gintabunan sang tubig ang ila mga kaaway
kag wala gid sing may nakaluwas sa ila.
12 Gani nagtuo sila sa iya mga promisa
kag nagkanta sila sang pagdayaw sa iya.
13 Pero nalimtan dayon nila ang iya ginhimo
kag wala sila maghulat sang iya laygay.
14 Didto sa kamingawan, gintilawan nila ang Dios tungod sang ila sobra nga handom sa pagkaon.
15 Gani ginhatag niya sa ila ang ila ginpangayo,
pero ginpadal-an man niya sila sang balatian nga nagpaluya sa ila.

16 Didto sa ila nga kampo *sa kamingawan*, nahisa sila kay Moises kag kay Aaron.
Si Aaron gindedikar nga mag-alagad sa GINOO.
17 Gani nagbuka ang duta kag nahulog si Datan kag si Abiram kag ang ila mga pamilya.
18 Kag may kalayo pa gid nga nagsunog sa ila malain nga mga sumulunod.

19 Didto sa Horeb, naghimo ang mga Israelinhon sang bulawan nga bataon nga baka
kag ginsimba nila ini nga dios-dios.
20 Ginbayluhan nila ang ila dungganon *nga Dios*
sang imahen sang isa ka turo nga baka nga nagahalab sang hilamon.
21-22 Ginkalimtan nila ang Dios nga nagluwas sa ila
kag naghimo sang gamhanan kag makatilingala nga mga binuhatan didto sa Egypt,
ang duta sang mga kaliwat ni Ham, kag didto sa Mapula nga Dagat.
23 Ginlaglag na kuntani sang Dios ang iya katawhan
kon wala magpatunga si Moises nga iya alagad,
sa pagkombinsi sa iya nga punggan niya ang iya kaakig para indi niya sila malaglag.
24 Ginbaliwala pa gid nila ang maayo nga duta kay wala sila magtuo sa promisa sang Dios.
25 Nagkinumod sila sa ila mga tolda kag wala sila magtuman sa GINOO.
26 Gani nagpanumpa ang GINOO nga pamatyon niya sila sa kamingawan,
27 kag laptahon niya ang ila mga kaliwat sa iban nga mga nasyon nga sa diin magakalamatay sila.

28 Gintugyan nila ang ila kaugalingon sa *dios-dios nga si* Baal sang Peor

kag nagkaon sila sang mga halad nga ginhalad sa mga patay.*
29 Ginpaakig nila ang GINOO tungod sang ila malain nga mga binuhatan,
gani nag-abot sa ila ang kahalitan.
30 Pero nagpatunga si Finehas,
gani nag-untat ang kahalitan.
31 Ang ginhimo ni Finehas ginakabig nga matarong,
kag dumdumon ini sang mga tawo hasta san-o.

32 Didto sa tuburan sang Meriba, ginpaakig sang mga Israelinhon ang GINOO,
kag naglain gid ang buot ni Moises sa ila mga ginhimo.
33 Tungod nga ginpalain nila ang buot ni Moises,
nakahambal siya sang mga pulong nga wala niya paghunahunaa sing maayo.

34 Wala ginpamatay sang mga Israelinhon ang mga katawhan *sa Canaan*
suno sa ginsiling sa ila sang GINOO.
35 Sa baylo, nagpakig-isa sila sa sini nga mga katawhan kag ginsunod nila
ang ila pagginawi.
36 Ginsimba nila ang ila mga dios-dios kag nagdala ini sang kalaglagan sa
ila.
37 Ginhalad nila ang ila mga kabataan sa mga demonyo
38 nga mga dios-dios sang Canaan.
Tungod sang ila pagpamatay sang ila inosente nga mga kabataan,
ginhigkuan nila ang duta *sang Canaan*
39 pati ang ila kaugalingon.
Tungod sang ila ginhimo, nagluib sila sa Dios pareho sa isa ka babayi nga
nagpanginlalaki.
40 Gani nangakig ang GINOO sa katawhan nga iya ginapanag-iyahan,
kag ginkangil-aran niya sila.
41 Gintugyan niya sila sa mga nasyon nga ila mga kaaway,
kag gin-gamhan sila sang sini nga mga nasyon.
42 Gindaogdaog sila sang ila mga kaaway kag gin-ulipon.
43 Madamo nga beses nga ginluwas sila sang Dios,
pero ginahungod pa gid nila nga magrebelde sa iya,
gani nalaglag sila tungod sang ila sala.
44 Pero kon magpanawag gani sila sa Dios, ginabuligan niya gihapon sila sa
ila mga kalisod.
45 Gindumdom sang Dios ang iya kasugtanan sa ila,
kag tungod sa iya dako nga gugma *sa ila*
nagbaylo ang iya hunahuna *nga indi na niya sila pagsilutan*.
46 Ginbuot niya nga kaluoyan sila sang mga nagbihag sa ila.

47 Luwasa kami, GINOO nga amon Dios,
kag tipuna kami liwat sa *amon duta* halin sa mga nasyon,
para makapasalamat kami kag makadayaw sa imo pagkabalaan.†

48 Dalayawon ang GINOO, ang Dios sang Israel, hasta san-o.

* **Salmo 106:28** *mga patay:* ukon, *patay nga mga dios-dios* † **Salmo 106:47** *pagkabalaan:* sa literal, *balaan nga ngalan*

Ang tanan nga katawhan magsabat sang, “Amen!”

Dayawa ang GINOO!

Ikalima nga Libro

107

Sal. 107-150

Pagdayaw sa Kaayo sang Dios

1 Pasalamati ang GINOO, kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Ihambal ninyo ina, kamo nga iya ginluwas sa kamot sang mga kaaway.
3 Kay gintipon niya kamo halin sa mga duta sa east, west, north, kag south.

4 May mga tawo nga nagpanglakaton sa kamingawan;
indi nila makita ang alagyan pakadto sa siyudad nga may nagaestar
nga mga tawo.*
5 Gin-gutom sila kag gin-uhaw, kag daw mapatay na sila.
6 Sa ila nga kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginluwas niya sila.
7 Gintuytuyan niya sila sa dalan nga deretso sa siyudad nga may nagaestar
nga mga tawo.†
8 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
9 Kay ginapainom niya ang mga ginauhaw kag ginapakaon ang mga
ginagutom.

10 May mga tawo nga ginpriso nga ginakadenahan
kag nagapungko sila sa madulom gid nga prisohan.
11 Napriso sila kay nagpamatok sila sa mga ginsiling sang Labing Mataas
nga Dios
kag ginbaliwala nila ang iya mga laygay.
12 Gani ginpabudlayan niya sila sa ila mabug-at nga mga trabaho.
Nagkalatumba sila pero wala sing may nagbulig sa ila.
13 Sa ila kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginluwas niya sila.
14 Ginpamugto niya ang ila mga kadena
kag ginpanguha niya sila sa madulom gid nga prisohan.
15 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
16 Kay ginapangguba niya ang mga puwertahan nga saway
kag ginapangbali ang mga rehas nga salsalon.

17 May mga buang-buang nga nagaantos tungod sang ila mga paglapas kag
kalautan.
18 Nalainan sila sang tanan nga pagkaon kag dali na lang sila mapatay.
19 Sa ila kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginluwas niya sila.
20 Nagmando siya sang kaayuhan kag nag-alayo sila.

* **Salmo 107:4** *may nagaestar nga mga tawo:* ukon, *puwede nila estaran*
† **Salmo 107:7** *may nagaestar nga mga tawo:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 4.

Ginluwas niya sila sa kamatayon.
21 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
22 Dapat maghalad sila bilang pasalamat sa Dios;
kag samtang nagakanta sila sa kalipay isugid nila ang iya mga binuhatan.

23 May mga tawo nga nagsakay sa mga barko kag nagbiyahe sa kadagatan,
nga amo ang ila palangabuhian.
24 Nakita nila ang makatilingala nga mga binuhatan sang GINOO sa
kadagatan.
25 Sa iya nga pagmando, naghangin sing mabaskog kag nagdalagko ang
mga balod.
26 Gani nagpaibabaw ang ila sakayan kag dayon nagpaidalom.
Nadulaan sila sang kaisog sa sina nga katalagman.
27 Nagduling-duling sila pareho sa hubog
kag indi na sila makahibalo kon ano ang ila himuon.
28 Sa ila kalisod, nagpanawag sila sa GINOO,
kag ginbuligan niya sila.
29 Ginpauntat niya ang mabaskog nga hangin kag naglinaw ang dagat.
30 Nalipay sila sang maglinaw na,
kag gintuytuyan sila sang Dios sa dulungkaan nga ginahandom nila.
31 Dapat magpasalamat sila sa GINOO tungod sang iya gugma
kag sang iya makatilingala nga mga binuhatan sa mga tawo.
32 Dapat nga padunggan nila ang Dios sa ila pagtililipon
kag dayawon man nila siya sa pagtililipon sang ila mga manugdumala.

33 Ginahimo sang GINOO ang mga suba nga desierto,
kag ginahimo niya ang mga tuburan nga mamala nga duta.
34 Ginahimo niya ang maayo nga duta nga wala sing pulos,
tungod sang mga kalautan sang mga nagaestar dira.
35 Ginahimo niya ang desierto nga mga katubigan,
kag ginahimo niya ang mamala nga mga duta nga mga tuburan.
36 Ginapaestar niya ang mga ginagutom sa sina nga lugar
kag nagatukod sila dira sang siyudad nga ila estaran.
37 Nagasab-og sila sa mga latagon kag nagatanom sang ubas,
kag bugana ang ila mga patubas.
38 Ginapakamaayo sila sang Dios, kag nagadamo gid sila.
Bisan ang ila mga kasapatan wala niya ginatugutan nga magdiutay.

39 Kon nagadiutay sila kag nagakahuy-an
tungod sang pagdaog-daog, pagsakit, kag pagpaantos sa ila,
40 ginapakalain sang Dios ang mga nagadaogdaog sa ila
kag ginapatalang sa desierto nga wala sing mga dalan.
41 Pero ginabuligan niya sila nga mga kubos sa ila mga pag-antos,
kag ginapadamo niya ang ila mga pamilya pareho sa mga panong sang
kasapatan.

42 Nakita ini sang mga matarong kag nagakalipay sila,
pero ang tanan nga malain wala gid sing may masiling.

43 Ang mga maalamon dapat gid magtipig sang sini nga mga butang;
dapat hunahunaon nila ang dako nga gugma sang GINOO.

Salmo 108

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
(Sal. 57:7-11; 60:5-12)
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 O Dios, nagasalig gid ako sa imo.
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw sa bug-os ko nga tagipusuon.
2 Magabugtaw ako sa kaagahon,
kag ihanda ko ang akon mga instrumento nga may mga kuwerdas *sa pagdayaw sa imo*.
3 GINOO, dayawon ko ikaw sa tunga sang mga katawhan.
Kantahan ko ikaw sa tunga sang mga taga-iban nga nasyon.
4 Kay ang imo gugma kag katutom indi gid matakos;
mas mataas pa ini sa kalangitan.
5 Ipakita, O Dios, ang imo pagkagamhanan sa kalangitan kag sa bilog nga kalibutan.
6 Luwasa kami paagi sa imo gahom.
Sabta ang akon pangamuyo para maluwas kami nga imo mga hinigugma.
7 O Dios, nagsiling ka didto sa imo templo,
"Magadaog ako; partidahon ko ang Shekem kag ang Kapatagan sang Sucot *sa akon katawhan*.
8 Akon ang Gilead subong man ang Manase.
Ang Efraim amo ang akon manugdepensa*
kag ang Juda amo ang akon manugdumala.†
9 Ang Moab akon suluguon,‡
kag ang Edom akon ginapanag-iyahan.§
Nagasinggit ako sang kadalag-an kontra sa Filistia."

10 Sin-o ang magadala sa akon sa Edom kag sa siyudad sini nga napalibutan sang mga pader?
11 Indi bala ikaw, O Dios, nga nagsikway sa amon kag wala na nagaupod sa amon mga soldado?
12 Buligi kami kontra sa amon mga kaaway, kay wala sing pulos ang bulig sang tawo.
13 Magadaog kami paagi sa imo bulig, O Dios,
kay pierdihon mo ang amon mga kaaway.

Salmo 109

Ang Reklamo sang Tawo nga Ara sa Kalisod
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 O Dios, nga akon ginadayaw, sabta ang akon pagpanawag sa imo.
2 Kay ginaakusar ako sang malain kag dayaon nga mga tawo.
Nagahambal sila sang binutig parte sa akon.
3 Permi nila ako ginahambalan sing malain bisan wala sing kabangdanan.
4 Bisan nagapakig-abyan ako sa ila, ginakontra nila ako;
pero ginapangamuyuan ko sila.
5 Ginabalusan nila ako sing malain sa maayo nga ginahimo ko sa ila,

* **Salmo 108:8** *manugdepensa:* sa literal, *helmet* † **Salmo 108:8** *manugdumala:* sa literal, *sungkod sang hari* ‡ **Salmo 109:9** *suluguon:* sa literal, *palanghinawan* § **Salmo 109:9** *akon ginapanag-iyahan:* ukon, *akon ulipon;* sa literal, *ginahabuyan ko sang akon sandalyas*

kag ginabalusan nila ako sing kaakig sa akon pagpakig-abyan sa ila.
6 *Nagasiling sila,* * "Mangita kita sang malain nga tawo nga magkontra kag
mag-akusar sa iya sa korte.
7 Kon hukman na siya, kabay pa nga magguwa nga may sala siya.
Kag kabay pa nga ang iya pangamuyo kabigon nga sala.
8 Kabay pa nga indi magdugay ang iya kabuhi kag ihatag na lang sa iban
ang iya katungdanan.
9 Kabay pa nga *mapatay na siya para* mailo ang iya mga kabataan
kag mabalo ang iya asawa.
10 Kabay pa nga bisan diin na lang magkadto ang iya mga kabataan nga
nagapakilimos,
kag kabay pa nga palayason† sila bisan sa ila guba nga elistaran.
11 Kabay pa nga kuhaon sang iya gin-utangan ang tanan niya nga
pagkabutang,
kag kabay pa nga kuhaon sang mga pangayaw ang iya
pinangabudlayan.
12 Kabay pa nga wala sing may maluoy sa iya kag sa iya ilo nga mga
kabataan
kon mapatay na siya.
13 Kabay pa nga magkalamatay ang iya mga kaliwat
para malimtan na sila sa masunod nga henerasyon.
14-15 Kabay pa nga indi pagpatawaron kag indi pagkalimtan sang GINOO
ang sala sang iya mga ginikanan kag mga katigulangan;
kag kabay pa nga itugot sang GINOO nga malimtan na sila sa kalibutan.
16 Kay wala gid niya ginahunahuna ang paghimo sang maayo,
kundi ginahingabot niya kag ginapamatay ang mga kubos, mga imol,
kag mga nadulaan sang paglaom.
17 Luyag niya nga pakamalauton ang iban—kabay pa nga sa iya ina matabo.
Wala siya naluyag magbendisyon sa iban—kabay pa nga wala man sing
may magbendisyon sa iya.
18 Wala untat ang iya pagpakamalaot sa iban; daw bayo na ini nga iya
ginasuksok.
Kabay pa nga ang iya pagpakamalaot magabalik sa iya pareho sang
pagsulod sang tubig sa iya lawas
ukon pareho sang pagpanalupsop sang lana sa iya mga tul-an.
19 Kag kabay pa nga magpabilin ini sa iya nga daw sa bayo
nga nagatabon sa iya lawas ukon daw sa paha nga ginapaha niya
permi."

20 GINOO, kabay pa nga amo ina ang imo isilot
sa mga nagaakusar kag nagahambal sing malain sa akon.
21 Pero buligi ako, Ginoong DIOS, para mapadunggan ka.
Luwasa ako tungod sang imo kaayo kag gugma.
22 Kay kubos kag imol ako, kag nagasakit ang akon buot.
23 Nagaamat-amat na dula ang akon kabuhi pareho sa landong kon gab-i.
Daw pareho ako sa apan nga ginkahig.
24 Nagaluya ang akon tuhod tungod sa pagpuasa.
Puwerte na ako kaniwang.

---

* **Salmo 109:6** *Nagasiling sila:* Ang bersikulo 6-19 posible pulong sang mga kaaway kontra sa amo nga tawo ukon pulong sang tawo kontra sa iya mga kaaway. † **Salmo 109:10** *palayason:* Amo ini sa Septuagint, pero sa Hebreo, *mangita.*

25 Nangin talamayon ako sa akon mga kaaway.
Nagalungo-lungo sila kon makita nila ako.
26 Buligi ako, GINOO, nga akon Dios;
luwasa ako suno sa imo gugma.
27 Kag mabal-an sang akon mga kaaway nga ikaw, GINOO, ang nagluwas sa
akon.
28 Ginapakamalaot nila ako, pero ikaw magabendisyon sa akon.
Mahuy-an sila kon salakayon nila ako, pero ako nga imo alagad
magakalipay.
29 Sila nga nagaakusar sa akon matabunan sang kahuy-anan pareho sa
bayo nga nagatabon sa lawas.

30 Pasalamatan ko gid ang GINOO;
dayawon ko siya sa atubangan sang madamo nga katawhan.
31 Kay ginadepensahan niya ang mga tawo nga bululigan
para maluwas sila sa mga nagasentensya sa ila sang kamatayon.

Salmo 110

Ang GINOO kag ang Pinili Niya nga Hari
Ang kanta nga ginsulat ni David.

1 Nagsiling ang GINOO sa akon Ginoo,*
"Pungko diri sa akon tuo hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga
kaaway."

2 Halin sa Zion,† palaparon sang GINOO ang imo ginharian,
kag magagahom ka sa imo mga kaaway.
3 Sa adlaw nga magpakig-away ka sa imo mga kaaway,
magabulig sa imo sing kinabubut-on ang imo katawhan.
Ang imo pamatan-on nga mga katawhan magakadto sa imo sa balaan nga
mga bukid
pareho sa tun-og sa kaagahon.‡
4 Nagsumpa ang GINOO, kag indi gid magbaylo ang iya hunahuna,
nga pari ikaw hasta san-o, pareho sang pagkapari ni Melkizedek.§
5 Ang Ginoo ara sa imo tupad;
pagalaglagon niya ang mga hari sa tion nga ipakita niya ang iya kaakig.
6 Pagasilutan niya ang mga nasyon kag madamo ang iya pamatyon.
Pagalaglagon niya ang mga nagadumala sa bilog nga kalibutan.

7 Ikaw, Mahal nga Hari,* magainom sa ililigan sang tubig nga ara sa higad
sang dalan,
gani magabalik ang imo kusog kag magamadinalag-on ka.
*

---

* **Salmo 110:1** *Ginoo:* ukon, *agalon (nga amo ang hari).* Ini nga bersikulo gin-aplikar sa kay Cristo sa Bag-o nga Kasugtanan (tan-awa ang Mat. 22:41-44; Mar. 12:35-37). † **Salmo 110:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem* ‡ **Salmo 110:3** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. § **Salmo 110:4** Tan-awa sa Gen. 14:17-20. * **Salmo 110:7** *Ikaw, Mahal nga Hari, magainom:* sa Hebreo, *magainom siya.* Suno sa iban nga mga eksperto sa Biblia, ang "siya" amo ang GINOO (tan-awa sa bersikulo 6). Pero ang kalabanan sa ila nagasiling nga ang "siya" amo ang hari nga ginasiling sang bersikulo 1-5b. * **Salmo 111:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga linya nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

Salmo 111

Pagdayaw sa Dios

1 Dayawa ang GINOO! Pasalamatan ko ang GINOO sa bug-os ko nga
tagipusuon
sa pagtililipon sang matarong nga mga tawo.
2 Gamhanan ang mga binuhatan sang GINOO;
ginapamalandungan ini sang tanan nga naluyag sini.
3 Gamhanan kag halangdon ang mga binuhatan sang Dios,
kag ang iya pagkamatarong nagapadayon hasta san-o.
4 Ginapadumdom gid niya sa aton ang iya makatilingala nga mga
binuhatan.
Maluluy-on siya kag mabinalak-on;
5 ginahatagan niya sang pagkaon ang mga nagatahod sa iya,
kag ginadumdom niya permi ang iya kasugtanan.
6 Ginapakita niya sa iya katawhan kon ano kagamhanan ang iya mga
binuhatan,
paagi sa paghatag sa ila sang mga duta sang iban nga mga nasyon.
7 Matutom kag matarong siya sa tanan niya nga ginahimo,
kag masaligan ang tanan niya nga mga sugo.
8 Ining iya mga sugo nagapadayon hasta san-o,
kag ginhatag niya ini nga may katutom kag pagkamatarong.
9 Ginluwas niya ang iya katawhan,
kag naghimo siya sang kasugtanan sa ila nga wala sing katapusan.
Balaan siya kag makatilingala.

10 Kon ang isa ka tawo gusto nga magmaalamon, dapat magtahod siya sa
GINOO.
Ang tanan nga nagatuman sang iya mga sugo may husto nga
pag-intiendi.
Dalayawon siya hasta san-o.
*

Salmo 112

Bulahan ang Tawo nga Nagatahod sa GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Bulahan ang tawo nga nagatahod sa GINOO kag nagakalipay gid sa
pagtuman sang iya mga sugo.
2 Mangin mauswagon ang iya mga anak,
kay ang mga kaliwat sang mga tawo nga nagakabuhi sing husto
pakamaayuhon sang Dios.
3 Magamanggaranon ang iya pamilya,
kag ang iya kaayo dumdumon hasta san-o.
4 Bisan sa kadulom may kasanag gihapon para sa mga tawo
nga nagakabuhi sing husto, maluluy-on, mabinalak-on, kag matarong.
5 Pakamaayuhon ang tawo nga maalwan kag nagapahulam, kag wala
nagadaya sa iya palangabuhian.
6 Sigurado nga mangin mabakod ang iya kahimtangan hasta san-o;
ang matarong nga tawo pareho sa iya indi malimtan hasta san-o.
7 Wala siya nahadlok sa malain nga mga balita,

* **Salmo 112:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga linya nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

kay mabakod ang iya balatyagon kag nagasalig siya sa GINOO.
8 Wala siya nagakatublag kag nagakahadlok
kay sa ulihi makita niya nga mapierdi ang iya mga kaaway.
9 Nagapanagtag siya sa mga imol;
ang iya matarong nga ginahimo dumdumon hasta san-o
kag ang iya ikasarang dugangan *sang Dios* bilang pagpadungog sa iya.
10 Makita ini sang mga malain kag magabagrot ang ila mga ngipon sa kaakig,
kag daw matunaw sila *sa kahuya.*
Ang ila mga plano indi magmadinalag-on.

Salmo 113

Pagdayaw sa Kaayo sang GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Kamo nga *mga katawhan* sang GINOO nga iya mga alagad, dayawa ninyo siya!
2 Kabay pa nga dayawon siya subong kag hasta san-o.
3 Halin sa east hasta sa west* ang tanan nga tawo magdayaw sa GINOO.

4 Magagahom ang GINOO sa tanan nga nasyon, ang iya pagkagamhanan indi matupungan.
5 Wala gid sing pareho sa GINOO nga aton Dios
nga nagapungko sa iya trono didto sa kahitaasan.
6 Nagaduko siya sa pagtulok† sa kalangitan kag sa kalibutan.
7 Ginabuligan niya ang mga kubos kag mga imol sa ila kapigaduhon.
8 Kag ginapadunggan niya sila kaupod sang dungganon nga mga tawo sang iya katawhan.
9 Ginalipay niya ang baw-as nga babayi sa iya puluy-an paagi sa paghatag sa iya sang mga anak.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 114

Kanta Parte sa Pagguwa sang mga Israelinhon sa Egypt

1 Ang mga Israelinhon nga kaliwat ni Jacob nagaestar sadto sa Egypt,
nga sa diin lain ang lingguahe sang mga tawo didto.
2 *Sang nagguwa na sila sa Egypt,* ginhimo sang Dios ang Juda nga iya balaan nga lugar,
kag gindumalahan niya ang Israel.
3 Ang *Mapula nga* Dagat *naghawa nga daw sa* nagpalagyo *nga tawo.*
Ang tubig sang *Suba sang* Jordan *daw sa tawo nga* nag-isol.
4 *Nag-uyog* ang mga bukid
nga daw sa nagalukso nga mga kanding kag mga karnero.
5 Ngaa naghawa ang *Mapula nga* Dagat
kag daw sa nag-isol ang tubig sang *Suba sang* Jordan?
6 Ngaa *nag-uyog* ang mga bukid nga daw sa nagalukso nga mga kanding kag mga karnero?

---

* **Salmo 113:3** *Halin sa east hasta sa west:* ukon, *Halin sa pagbutlak sang adlaw hasta sa pagsalop sini.* † **Salmo 113:6** *Nagaduko siya sa pagtulok:* Siguro ang buot silingon nga mas mataas pa ang iya nahamtangan sang sa kalangitan, ukon nagakabalaka gid siya sa iya mga tinuga.

7 Nagatay-og ang kalibutan sa presensya sang Ginoo nga Dios ni Jacob,
8 nga naghimo sang matig-a nga bato nga mangin punong sang tubig
kag mangin tuburan nga nagailig.

Salmo 115

Isa lang gid ang Matuod nga Dios

1 GINOO, indi kami ang dapat padunggan kundi ikaw,
tungod sang imo gugma kag katutom.
2 Ngaa ginainsulto kami sang iban nga mga nasyon paagi sa pagsiling,
"Diin na bala ang inyo Dios?"

3 Ang amon Dios ara sa langit kag ginahimo niya ang bisan ano nga iya
naluyagan.
4 Pero ang ila mga dios-dios hinimo man lang sang tawo halin sa pilak kag
bulawan.
5 May mga baba ini, pero indi makahambal;
may mga mata, pero indi makakita.
6 May mga dulunggan, pero indi makabati;
may mga ilong, pero indi makapanimaho.
7 May mga kamot, pero indi makauyat;
may mga tiil, pero indi makalakat,
kag bisan tingog wala ka sing may mabatian.
8 Ang nagahimo sang sini nga mga dios-dios kag ang tanan nga nagasalig sa
ila
mangin pareho man sa ila *nga wala sing pulos*.

9-10 Kamo nga katawhan sang Israel, pati na kamo nga mga kaliwat ni
Aaron,
magsalig kamo sa GINOO.
Siya ang inyo manugbulig kag manugprotektar.
11 Kamo nga mga nagatahod sa GINOO, magsalig kamo sa iya.
Siya ang inyo manugbulig kag manugprotektar.
12 Ginadumdom kita sang GINOO, kag pakamaayuhon niya kita.
Pakamaayuhon niya ang katawhan sang Israel pati na ang mga kaliwat
ni Aaron.
13 Pakamaayuhon niya ang tanan nga nagatahod sa iya, bantog man ukon
indi.
14 Kabay pa nga kamo kag ang inyo mga kaliwat padamuon sang GINOO.
15 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang GINOO
nga nagtuga sang kalangitan kag sang kalibutan.
16 Ang kalangitan iya sang GINOO, pero ang kalibutan gintugyan niya sa
mga tawo.
17 Indi ang mga patay ang magadayaw sa GINOO, kay indi na gani sila
makatingog,
18 kundi kita nga mga buhi amo ang magadayaw sa iya subong kag hasta
san-o.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 116

Ang Dios Nagaluwas sa Tawo sa Kamatayon

1 Ginahigugma ko ang GINOO,
kay ginapamatian niya ang akon pagpangayo sang bulig sa iya.
2 Tungod kay ginapamatian niya ako,
indi ako mag-untat sa pagpanawag sa iya samtang nagakabuhi ako.

3 Nahadlok ako kay nabatyagan ko nga daw dali na lang ako mapatay;
ang kamatayon daw sa lubid nga nagaburambod sa akon.
Natublag gid ako kag nabalaka,
4 gani nagpanawag ako sa GINOO, "GINOO, luwasa ako!"

5 Ang GINOO nga aton Dios maluluy-on, matarong, kag mabinalak-on.
6 Ginaprotektaran niya ang mga wala sing alam.
Sang wala ako sing may mahimo ginluwas niya ako.

7 Dapat magpakabakod ako tungod kay maayo gid ang GINOO sa akon,
8 kay ginluwas niya ako sa kamatayon, sa kasubo* kag sa kalaglagan.†
9 Gani magakabuhi ako nga malapit sa GINOO diri sa kalibutan sang mga buhi.
10 Nagatuo gihapon ako, bisan pa nga nagsiling ako,‡ "Puwerte gid ang akon pag-antos."
11 Sa akon kahadlok nagsiling ako, "Wala gid sing tawo nga masaligan."
12 Ano bala ang maibalos ko sa GINOO sa tanan niya nga kaayo sa akon?
13 Magasimba ako sa GINOO kag magadala ako sang halad nga ilimnon
sa pagpasalamat sa iya sa pagluwas niya sa akon.
14 Tumanon ko ang akon mga promisa sa iya sa presensya sang tanan niya nga katawhan.

15 Nasakitan ang GINOO kon may mapatay sa iya matutom nga katawhan.§

16 GINOO, matuod nga suluguon mo ako.*
Ginhilway mo ako sa pagkabihag.
17 Magasimba ako sa imo
kag magahalad ako sang halad nga bilang pagpasalamat sa imo.
18 Tumanon ko ang akon mga promisa sa imo sa presensya sang tanan mo nga katawhan
19 didto sa ugsaran sang imo templo sa Jerusalem.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 117

Pagdayaw sa GINOO

1 Tanan kamo nga nasyon, dayawa ninyo ang GINOO!
Tanan kamo nga katawhan, padunggi ninyo siya!
2 Kay dako gid ang gugma sang GINOO sa aton,
kag ang iya katutom wala sing katapusan.

---

* **Salmo 116:8** *kasubo:* ukon, *kasakit.* Sa literal, *paghibi.* † **Salmo 116:8** *kalaglagan:* sa literal, *pagkasandad* ‡ **Salmo 116:10** *Nagatuo...nagsiling ako:* ukon, *Nagtuo ako, gani nagsiling ako*
§ **Salmo 116:15** *Nasakitan...katawhan:* ukon, *Bilidhon sa panulok sang GINOO ang kamatayon sang iya matutom nga katawhan.* * **Salmo 116:16** *matuod nga suluguon mo ako:* ukon, *matuod nga suluguon mo ako pareho sa akon iloy nga suluguon mo man*

Dayawa ang GINOO!

Salmo 118

Pagpasalamat Tungod sang Pagdaog

1 Pasalamati ang GINOO, kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Magsiling ang katawhan sang Israel, “Ang iya gugma wala sing
katapusan.”
3 Magsiling ang mga kaliwat ni Aaron, “Ang iya gugma wala sing
katapusan.”
4 Magsiling ang mga nagatahod sa GINOO, “Ang iya gugma wala sing
katapusan.”

5 Sa akon kalisod, nagpanawag ako sa GINOO,
kag ginsabat niya ako paagi sa paghilway sa akon.
6 Kaupod ko ang GINOO, gani indi ako mahadlok.
Ano ang mahimo sang tawo sa akon?
7 Kaupod ko ang GINOO.
Siya ang nagabulig sa akon,
kag makita ko mismo ang pagkapierdi sang akon mga kaaway.
8 Mas maayo nga magdangop sa GINOO kaysa magsalig sa tawo.
9 Mas maayo nga magdangop sa GINOO kaysa magsalig sa gamhanan nga
mga tawo.

10 Ginlibutan ako sang madamo nga nasyon *nga akon kaaway*,
pero ginpierdi ko sila paagi sa gahom sang GINOO.
11 Matuod nga ginpalibutan nila ako,
pero ginpierdi ko sila paagi sa gahom sang GINOO.
12 Ginsalakay nila ako pareho sa panong sang putyukan,
pero gintapna sila *gilayon*
pareho sa ginasunog nga dagami *nga nagakapatay dayon*.
Ginpierdi ko sila paagi sa gahom sang GINOO.
13 Ginsalakay ako sing mabaskog
kag diutayan na lang ako madaog,
pero ginbuligan ako sang GINOO.
14 Ang GINOO amo ang nagahatag sa akon sang kusog
kag siya ang akon ginakanta.
Siya ang nagluwas sa akon.

15-16 Pamatii ang paghinugyaw sang katawhan sang Dios sa ila mga tolda
tungod sang ila pagdaog:
“Ini nga kadaugan ginhimo sang GINOO paagi sa iya gahom!
Ang gahom sang GINOO amo ang nagpadaog sa aton!”

17 Indi ako mapatay, kundi magakabuhi,
kag ipanugid ko ang mga ginhimo sang GINOO.
18 Bisan pa nga puwerte gid ang silot sang GINOO sa akon,
wala niya pagtuguti nga mapatay ako.

19 Buksi ang mga puwertahan sang templo sang GINOO* para sa akon, kay
magasulod ako kag magapasalamat sa GINOO.
20 Amo ini ang puwertahan sang GINOO nga sa diin ang mga matarong lang
ang makasulod.

21 Magapasalamat ako sa imo, GINOO, kay ginsabat mo ang akon
pangamuyo.
Ikaw ang nagluwas sa akon.

22 Ang bato nga ginsikway sang mga panday amo ang nangin pundasyon
nga bato.
23 Ang GINOO ang naghimo sini kag makatilingala ini sa aton.
24 Amo ini ang adlaw nga ginpadaog kita sang GINOO,
gani magkalipay kag magsinadya kita.

25 GINOO, nagapangabay kami nga padayon mo kami nga luwason.
Palihog hatagi kami sang kadalag-an *sa amon mga ginahimo*.

26 Ginapakamaayo sang GINOO ang iya pinadala.†
Kag kamo nga mga tawo, kabay pa nga pakamaayuhon man kamo sang
GINOO
halin diri sa iya templo.‡

27 Ang GINOO, Dios; kag maayo gid siya sa aton.
Magdala kita sang mga sanga sang kahoy sa pagselebrar sang piesta,
kag maglibot kita sa halaran.

28 *GINOO,* ikaw ang akon Dios;
nagapasalamat ako kag nagadayaw sa imo.

29 Pasalamati ang GINOO, kay maayo siya;
ang iya gugma wala sing katapusan.
*

Salmo 119

Ang Kasuguan sang Dios

א *Alef*

1 Bulahan ang mga tawo nga wala sing kasawayan ang ila kabuhi,
nga nagakabuhi suno sa kasuguan sang GINOO.
2 Bulahan ang mga tawo nga nagasunod sa mga pagpanudlo sang Dios,
nga nagatuman sa iya sa ila bug-os nga tagipusuon.
3 Wala sila nagahimo sang malain kundi nagasunod sila sa mga pamaagi
sang Dios.
4 GINOO, ginhatag mo sa amon ang imo mga pagsulundan
para tumanon namon ini nga may katutom.
5 Dako gid ang akon handom nga ang akon pagkabuhi permi matutom
sa pagtuman sang imo mga pagsulundan.

* **Salmo 118:19** *puwertahan sang templo sang GINOO:* sa literal, *puwertahan sang pagkamatarong*
† **Salmo 118:26** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang GINOO* ‡ **Salmo 118:26** Suno sa mga eksperto sa Biblia ang mga pari sa templo amo ang nagahambal sa bersikulo 26 kag 27.

* **Salmo 119:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga stanza nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

6 Kon tumanon ko ang tanan mo nga mga sugo, indi ako mahuy-an.
7 Dayawon ko ikaw nga may matinlo nga tagipusuon
samtang nagatuon ako sang imo matarong nga mga sugo.
8 Tumanon ko ang imo mga pagsulundan, gani indi gid ako pagpabay-i.

ב Bet

9 Ano bala ang himuon sang isa ka pamatan-on para mangin matinlo ang
iya kabuhi?
Ang iya himuon amo ang pagsunod sa imo pulong.
10 Nagadangop ako sa imo sa bug-os ko nga tagipusuon,
gani indi pag-itugot nga talikdan ko ang imo mga sugo.
11 Ginatipigan ko ang imo pulong sa akon tagipusuon para indi ako
makasala sa imo.
12 Dalayawon ikaw, GINOO!
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
13 Ginasulit-sulit ko hambal ang tanan nga sugo nga imo ginhatag.
14 Nagakalipay ako sa pagsunod sang imo mga pagpanudlo,
labaw pa sa kalipay nga ginahatag sang manggad.
15 Nagapamalandong ako sa imo mga pagsulundan
kag ginahunahuna ko sing maayo ang imo mga pamaagi.

16 Nagakalipay ako sa imo mga pagsulundan
kag indi ko pagkalimtan ang imo pulong.

ג Gimel

17 Magmaayo ka sa akon nga imo alagad
para padayon ako nga magkabuhi kag magtuman sang imo pulong.
18 Buksi ang akon hunahuna
para maintiendihan ko ang matahom nga mga kamatuoran sa imo
kasuguan.
19 Pangayaw lang ako sa sining kalibutan,
gani ipahayag sa akon ang imo mga sugo.
20 Sa tanan nga tion nagahandom gid ako sa paghibalo sang imo mga sugo.
21 Ginasabdong mo ang mga bugalon, nga imo ginapakamalaot.
Ini sila nagatalikod sa imo mga sugo.
22 Ilikaw ako sa ila nga pagpakahuya kag pagyaguta,
kay ginatuman ko ang imo mga pagpanudlo.
23 Bisan pa magtipon ang mga manugdumala sa paglibak sa akon,
ako nga imo alagad magapamalandong sa imo mga pagsulundan.
24 Ang imo mga pagpanudlo nagahatag sa akon sang kalipay;
amo ini ang akon manuglaygay.

ד Dalet

25 Daw mapatay na ako, gani padayuna ang akon kabuhi suno sa imo
promisa.
26 Ginsugid ko sa imo ang parte sa akon kabuhi kag ginpamatian mo ako.
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
27 Paintiendiha ako sang imo mga pagsulundan
para mapamalandungan ko ang imo makatilingala nga mga
binuhatan.
28 Daw malumos ako sa kasubo, gani pabaskuga ako suno sa imo promisa.
29 Buligi ako nga indi magkabuhi nga madaya;
kag kaluoyi ako nga matuman ko ang imo kasuguan.†

† **Salmo 119:29** *nga matuman ko ang imo kasuguan:* ukon, *paagi sa imo kasuguan*

30 Ginpili ko ang husto nga dalan;
gusto ko gid nga magsunod sa imo mga sugo.
31 Ginasunod ko, GINOO, ang imo mga pagpanudlo,
gani indi pag-itugot nga mahuy-an ako.
32 Ginatinguhaan ko gid ang pagkabuhi nga matinumanon sa imo mga sugo
tungod kay ginadugangan mo ang akon pag-intiendi.‡

ה He

33 Tudlui ako, GINOO, sang imo mga pagsulundan,
kag pagatumanon ko ini hasta san-o.
34 Hatagi ako sang pag-intiendi sa imo kasuguan,
kag sundon ko ini kag tipigan sa bug-os ko nga tagipusuon.
35 Tuytuyi ako sa pagsunod sang imo mga sugo,
kay sa sini may kalipay ako.
36 Hatagi ako sang handom sa pagtuman sang imo mga pagpanudlo
sang sa paghandom nga magmanggaranon.
37 Ilikaw ako sa paghandom sang mga butang nga wala sing pulos.
Padayuna§ ang akon kabuhi suno sa imo promisa.
38 Tumana ang imo promisa sa akon nga imo alagad, nga ginapromisa mo
sa mga nagatahod sa imo.
39 Kuhaa ang mga pagpakahuya sa akon nga akon ginakahadlukan
kay *ginakabig ko nga* maayo ang imo mga sugo.
40 Luyag ko nga magtuman sang imo mga pagsulundan.
Tungod nga ikaw matarong, padayuna* ang akon kabuhi.

ו Vav

41 GINOO, ipakita ang imo paghigugma kag pagluwas sa akon, suno sa imo
promisa.
42 Dayon masabat ko ang mga nagapakahuya sa akon,
kay nagasalig ako sa imo mga pulong.
43 Pahambala ako sang imo matuod nga mga pulong sa tanan nga tion,
kay ang akon paglaom ara lamang sa imo mga sugo.
44 Permi ko tumanon ang imo kasuguan hasta san-o.
45 Magakabuhi ako nga may kahilwayan,
kay nagatinguha gid ako sa pagtuman sang imo nga pagsulundan.
46 Indi ako magkahuya sa pagsugid sang imo mga pagpanudlo sa
atubangan sang mga hari.
47 Nagakalipay gid ako sa pagsunod sa imo mga sugo nga akon
ginahigugma.
48 Ginatahod ko ang imo mga sugo nga akon ginahigugma,
kag ginapamalandungan ko ang imo mga pagsulundan.

ז Zayin

49 Dumduma ang imo promisa sa akon nga imo alagad,
kay sa sina ginahatagan mo ako sang paglaom.
50 Ang imo promisa nagapabuhi sa akon kag nagahatag sa akon sang
kalipay sa akon mga pag-antos.
51 Puwerte gid ang paghikay sa akon sang mga bugalon,
pero wala ako nagabiya sa imo kasuguan.
52 GINOO, ginadumdom ko ang imo mga sugo nga dugay mo na nga
ginhatag,

---

‡ **Salmo 119:32** *ginadugangan...pag-intiendi:* ukon, *ginapalipay mo ako* § **Salmo 119:37** *padayuna:* ukon, *bag-uha* * **Salmo 119:40** *padayuna:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 37.

kay nagahatag ini sa akon sang kalipay.
53 Akig gid ako katama tungod sa mga malain, nga nagasikway sang imo
kasuguan.
54 Nagakanta ako parte sa imo mga pagsulundan bisan diin ako mag-estar.†
55 GINOO, sa kagab-ihon ginadumdom ko ikaw kag ang imo kasuguan,
kon paano ko ini matuman.
56 Amo ini ang akon kalipay: ang pagsunod sa imo mga pagsulundan.

ח *Chet*

57 Ikaw lang gid GINOO ang akon kinahanglan.
Nagapromisa ako sa pagtuman sang imo mga pulong.
58 Ginapangabay ko ikaw sa bug-os ko nga tagipusuon nga kaluoyan mo ako
suno sa imo promisa.
59 Ginhunahuna ko kon paano ako nagkabuhi,
kag nagdesisyon ako nga magsunod sa imo mga pagpanudlo.
60 Ginatuman ko gilayon ang imo mga sugo.
61 Bisan pa ginagapos ako sang mga malain, wala ko ginakalimtan ang imo
kasuguan.
62 Bisan pa sa tungang gab-i nagamata ako sa pagpasalamat sa imo
tungod sang imo matarong nga mga sugo.
63 Abyan ako sang tanan nga nagatahod sa imo kag nagatuman sang imo
mga pagsulundan.
64 GINOO, ginahigugma mo ang tanan nga tawo sa kalibutan.
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.

ט *Tet*

65 GINOO, magmaayo ka sa akon nga imo alagad, suno sa imo promisa.
66 Hatagi ako sang kaalam kag ihibalo
kay nagasalig ako sa imo mga sugo.
67 Sang una, sang wala mo pa ako pagdisiplinaha, nagbiya ako sa imo,
pero subong ginatuman ko na ang imo pulong.
68 Maayo ka gid kag maayo ang imo mga ginahimo.
Tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
69 Bisan ginabutang-butangan ako sang mga bugalon,
ginatuman ko gihapon ang imo mga pagsulundan sa bug-os ko nga
tagipusuon.
70 Ina nga mga bugalon wala sing pag-intiendi sa imo kasuguan,
pero ako ya nagakalipay sa pagsunod sini.
71 Maayo nga ginsilutan mo ako,
kay paagi sini nakatuon ako sang imo mga pagsulundan.

72 Para sa akon, ang kasuguan nga imo ginhatag mas bilidhon pa sang sa
madamo gid nga manggad.

י *Yod*

73 Gintuga mo ako kag ginporma;
hatagi ako sang pag-intiendi para makatuon ako sang imo mga sugo.
74 Nagakalipay ang mga nagatahod sa imo kon makita nila ako,
kay nagasalig ako sa imo pulong.
75 Nakahibalo ako, GINOO, nga matarong ang imo mga sugo.
Kag tungod nga matutom ka, gindisiplina mo ako.
76 Kabay pa nga lipayon mo ako sang imo gugma suno sa imo promisa sa
akon nga imo alagad.

† **Salmo 119:54** *bisan...mag-estar:* ukon, *diri sa kalibutan nga sa diin umalagi lang ako*

77 Kaluoyi ako para padayon ako nga magakabuhi,
kay nagakalipay ako sa pagsunod sa imo kasuguan.
78 Kabay pa nga mahuy-an ang mga bugalon tungod kay
ginabutang-butangan nila ako.
Kon sa akon, magapamalandong ako sa imo mga pagsulundan.
79 Kabay pa nga magpalapit sa akon ang mga nagatahod sa imo
kag nakahibalo sang imo mga pagpanudlo.
80 Kabay pa nga tumanon ko sa bug-os ko nga tagipusuon ang imo mga
pagsulundan
para indi ako mahuy-an.

כ *Kaf*

81 Ginakapoy na ako sa paghulat sang imo pagluwas sa akon,
pero nagasalig ako sa imo pulong.
82 Nagapalangdulom na ang akon panulok sing hulat sa imo promisa.
Nagapamangkot ako, “San-o mo pa bala ako pabaskugon kag lipayon?”
83 Bisan pa pareho na ako sa indi na mapuslan nga panit nga suludlan sang
bino,
wala ko ginakalimtan ang imo mga pagsulundan.
84 Hasta san-o pa bala ang akon paghulat?
San-o mo pa bala silutan ang mga nagahingabot sa akon nga imo
alagad?
85 Nagkutkot sang mga buho sa pagsiod sa akon
ang mga bugalon nga wala nagasunod sa imo kasuguan.
86 Masaligan gid ang tanan mo nga mga sugo.
Buligi ako, kay ginahingabot ako sang mga tawo bisan wala sing
kabangdanan.
87 Diutayan na lang ako nila mapatay,
pero wala ko ginsikway ang imo mga pagsulundan.
88 Tipigi ang akon kabuhi suno sa imo gugma;
tumanon ko ang pagpanudlo nga ginhatag mo.

ל *Lamed*

89 GINOO, ang imo pulong magapadayon hasta san-o;
mabakod ini pareho sa langit.
90 Ang imo katutom nagapadayon hasta san-o.
Ginpahamtang mo sing mabakod ang kalibutan, gani nagapabilin ini.
91 Ang tanan nga butang nagapabilin hasta subong tungod sa imo pagbuot.
Kay ini sila nagaalagad sa imo.
92 Kon ang imo kasuguan wala nagalipay sa akon,
kuntani napatay na ako tungod sang akon pag-antos.
93 Indi ko gid pagkalimtan ang imo mga pagsulundan,
kay paagi sini ginapadayon‡ mo ang akon kabuhi.
94 Imo ako, gani luwasa ako!
Kay nagatinguha gid ako sa pagtuman sang imo mga pagsulundan.
95 Nagahulat ang mga malain sa pagpatay sa akon,
pero pamalandungan ko ang imo mga pagpanudlo.
96 Nakita ko nga ang tanan nga butang may limitasyon,
pero ang imo mga sugo wala.

מ *Mem*

97 Daw ano ang paghigugma ko sang imo kasuguan.
Ginapamalandungan ko gid ini permi.

‡ **Salmo 119:93** *ginapadayon:* ukon, *ginabag-o*

98 Kag tungod nga ari sa akon permi ang imo mga sugo,
mas maalam ako sang sa akon mga kaaway.
99 Madamo pa ang akon naintiendihan sang sa akon mga manunudlo,
kay ang imo pagpanudlo amo ang akon ginapamalandungan.
100 Labaw pa ang akon pag-intiendi sang sa mga tigulang,
kay ginatuman ko ang imo mga pagsulundan.
101 Ginalikawan ko ang tanan nga malain nga pagginawi para matuman ko
ang imo pulong.
102 Wala ako nagbiya sa imo mga sugo,
kay ikaw ang nagatudlo sa akon.
103 Daw ano katam-is sang imo mga promisa, mas matam-is pa ini sang sa
honey.
104 Nagakuha ako sing pag-intiendi halin sa imo mga pagsulundan,
gani ginakaugtan ko ang tanan nga malain nga pagginawi.

נ *Nun*

105 Ang imo pulong pareho sa suga nga nagahatag kasanag sa akon alagyan.
106 Tumanon ko gid ang akon ginsumpa nga magsunod sa imo matarong
nga mga sugo.
107 Puwerte gid ang akon pag-antos;
padayuna ang akon kabuhi, GINOO, suno sa imo promisa.
108 Batuna, GINOO, ang akon kinabubut-on nga pagdayaw sa imo,
kag tudlui ako sang imo mga sugo.
109 Bisan pa ara ako permi sa peligro sang kamatayon, wala ko
ginakalimtan ang imo kasuguan.
110 Nagbutang sang siod para sa akon ang mga malain,
pero wala ako magbiya sa imo mga pagsulundan.
111 Ang imo mga pagpanudlo amo ang akon bilidhon nga pagkabutang
hasta san-o,
kay amo ini ang akon kalipay.
112 Nagdesisyon ako nga tumanon ko gid ang imo mga pagsulundan hasta
san-o.

ס *Samekh*

113 Ginakaugtan ko ang mga tawo nga indi mainunungon sa imo,
pero ginahigugma ko ang imo kasuguan.
114 Ikaw ang akon palanaguan kag manugprotektar;
nagasalig ako sa imo pulong.
115 Palayo kamo sa akon, kamo nga mga nagahimo sing malain,
para matuman ko ang mga sugo sang akon Dios.
116 Hatagi ako sang kusog suno sa imo promisa
para padayon ako nga magakabuhi;
kag indi pag-itugot nga mapaslawan ako sa akon paglaom sa imo.
117 Buligi ako para maluwas ako;
kag isentro ko permi ang akon hunahuna sa imo mga pagsulundan.
118 Ginasikway mo ang tanan nga nagabiya sa imo mga pagsulundan.
Sa pagkamatuod, ang ila pagpanunto wala sing pulos.
119 Ginakabig mo nga pareho sa basura ang tanan nga malain nga mga
tawo diri sa kalibutan.
Tungod sini ginahigugma ko ang imo pagpanudlo.
120 Nagakurog ako sa kahadlok sa imo;
nahadlok gid ako sa imo paghukom.§

§ **Salmo 119:120** *nahadlok...paghukom:* ukon, *nagatahod ako sa imo mga sugo*

ע *Ayin*

121 Ginhimo ko ang matarong kag husto,
gani indi ako pagpabay-i sa akon mga kaaway.
122 Magpromisa ka nga buligan mo ako nga imo alagad;
indi pag-itugot nga daog-daugon ako sang mga bugalon.
123 Nagapalangdulom na ang akon panulok sing hulat sa imo promisa nga
luwason mo ako.
124 Himua sa akon nga imo alagad ang suno sa imo paghigugma,
kag tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
125 Alagad mo ako, gani hatagi ako sing pag-intiendi
para maintiendihan ko ang imo mga pagpanudlo.
126 GINOO, tion na ini nga maghulag ka,
kay wala na nagasunod ang mga tawo sa imo kasuguan.
127 Tungod nga ginahigugma ko ang imo mga sugo labaw pa sa bulawan,
bisan pa sa pinakapuraw nga bulawan,
128 kag tungod nga ginasunod ko ang tanan mo nga pagsulundan,
ginakaugtan ko ang tanan nga malain nga pagginawi.

פ *Pe*

129 Maayo gid ang imo mga pagpanudlo,
gani ginasunod ko ini sa bug-os ko nga tagipusuon.
130 Ang pagpahayag sang imo mga pulong nagahatag sang kasanag
sa hunahuna sang mga tawo
kag kaalam sa mga wala sing alam.
131 Puwerte gid ang akon handom sa imo mga sugo.
132 Talupangda ako kag kaluoyi, pareho sang imo ginahimo permi sa mga
nagahigugma sa imo.
133 Tuytuyi ako paagi sa imo pulong;
indi pag-itugot nga gamhan ako sang kalautan.
134 Luwasa ako sa mga nagadaogdaog sa akon
para matuman ko ang imo mga pagsulundan.
135 Ipakita ang imo kaayo sa akon nga imo alagad,
kag tudlui ako sang imo mga pagsulundan.
136 Puwerte gid ang akon hilibion tungod kay wala nagtuman ang mga tawo
sa imo kasuguan.

צ *Tsadi*

137 Matarong ka, GINOO, kag husto ang imo mga sugo.
138 Matarong kag masaligan gid ang mga pagpanudlo nga ginhatag mo.
139 Puwerte gid ang akon kaakig kay ginasikway sang akon mga kaaway
ang imo mga pulong.
140 Napamatud-an nga masaligan gid ang imo promisa,
kag ini ginahigugma ko nga imo alagad.
141 Bisan kubos ako kag ginahikayan, wala ko ginakalimtan ang imo mga
pagsulundan.
142 Wala sing katapusan ang imo pagkamatarong
kag matuod ang imo kasuguan.
143 Nag-abot sa akon ang kalisod kag kasakit,
pero ang imo mga sugo naghatag sa akon sang kalipay.
144 Matarong ang imo mga pagpanudlo hasta san-o.
Hatagi ako sang pag-intiendi *sa imo mga pagpanudlo* para padayon ako
nga magakabuhi.

ק *Qof*

145 Nagapanawag ako sa imo, GINOO, sa bug-os ko nga tagipusuon;
sabta ako, kag pagatumanon ko ang imo mga pagsulundan.
146 Nagapanawag ako sa imo;
luwasa ako, kag pagatumanon ko ang imo mga pagpanudlo.
147 Nagabugtaw ako sa wala pa magbutlak ang adlaw
kag nagapangayo ako sang bulig sa imo.
Nagasalig ako sa imo promisa.
148 Nagapulaw ako sa bilog nga gab-i sa pagpamalandong sang imo mga
promisa.
149 Pamatii ako, GINOO, suno sa imo gugma;
padayuna ang akon kabuhi suno sa imo nga paghukom.*
150 Nagapalapit sa akon ang mga malain nga nagahingabot sa akon,
nga nagasikway sang imo kasuguan.
151 Pero malapit ka sa akon, GINOO; kag masaligan† ang tanan mo nga mga
sugo.
152 Sa akon nga pagtuon sang imo mga pagpanudlo, dugay na nga
nahibaluan ko
nga ang ining imo mga pagpanudlo ginhimo mo nga magpadayon
hasta san-o.

ר *Resh*

153 Tan-awa bala ang akon pag-antos kag luwasa ako,
kay wala ko ginkalimtan ang imo kasuguan.
154 Depensahi ako sa mga nagaakusar sa akon kag luwasa ako;
padayuna ang akon kabuhi suno sa imo promisa.
155 Indi maluwas ang mga malain,
kay wala sila nagatinguha sa pagtuman sang imo mga pagsulundan.
156 Dako ang imo kaluoy, GINOO;
padayuna ang akon kabuhi suno sa imo nga paghukom.‡
157 Madamo nga kaaway ang nagahingabot sa akon,
pero wala gid ako magbiya sa imo mga pagpanudlo.
158 Ginakangil-aran ko ang mga indi matutom sa imo,
kay wala nila ginatuman ang imo pulong.
159 Tan-awa, GINOO, kon daw ano ang akon paghigugma sa imo mga
pagsulundan.
Padayuna ang akon kabuhi suno sa imo gugma.
160 Matuod ang tanan mo nga pulong,
kag wala sing katapusan ang tanan mo nga matarong nga mga sugo.

ש *Sin and Shin*

161 Ginahingabot ako sang mga manugdumala bisan wala sing
kabangdanan,
pero ang akon tagipusuon nagatahod gid sa imo pulong.
162 Nagakalipay ako sa imo promisa pareho sa isa ka tawo nga nakakita
sang dako nga manggad.
163 Ginakaugtan ko kag ginakangil-aran ang kabutigan,
pero ginahigugma ko ang imo kasuguan.
164 Makapila§ ako magdayaw sa imo sa isa ka adlaw, tungod sang imo
matarong nga mga sugo.

---

* **Salmo 119:149** *paghukom:* ukon, *mga sugo* † **Salmo 119:151** *masaligan:* ukon, *matuod*
‡ **Salmo 119:156** *paghukom:* ukon, *mga sugo* § **Salmo 119:164** *Makapila:* sa literal, *Pito ka beses*

165 Makaangkon sang maayo gid nga kahimtangan ang mga nagahigugma
sang imo kasuguan,
kag wala sing may makalaglag sa ila.
166 Nagalaom ako nga imo ako luwason, GINOO,
kag nagasunod ako sa imo mga sugo.
167 Dako gid ang akon paghigugma sa imo mga pagpanudlo,
gani ginatuman ko gid ini.
168 Nahibaluan mo ang tanan ko nga ginahimo,
gani ginatuman ko ang imo mga pagsulundan kag mga pagpanudlo.

ת Tav

169 GINOO, kabay pa nga pamatian mo ang akon pagpanawag sa imo.
Hatagi ako sang pag-intiendi suno sa imo promisa.
170 Kabay pa nga pamatian mo ang akon pangamuyo.
Luwasa ako suno sa imo promisa.
171 Magadayaw ako permi sa imo,
kay gintudluan mo ako sang imo mga pagsulundan.
172 Magakanta ako parte sa imo pulong,
kay matarong ang tanan mo nga mga sugo.
173 Kabay pa nga handa ka permi sa pagbulig sa akon,
kay ginpili ko ang pagtuman sang imo mga pagsulundan.
174 Nagahandom ako nga luwason mo ako, GINOO.
Ang imo kasuguan nagahatag sa akon sang kalipay.
175 Padayuna ang akon kabuhi para madayaw ko ikaw,
kag kabay pa nga magbulig sa akon ang imo mga sugo.
176 Nagtalang ako pareho sa nadula nga karnero,
gani pangitaa ako nga imo alagad
kay wala ko ginkalimtan ang imo mga sugo.

Salmo 120

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Sa akon kalisod, nagpanawag ako sa GINOO
kag ginsabat niya ako.

2 GINOO, luwasa ako sa mga butigon kag mga dayaon.

3 Kamo nga mga dayaon, ano ayhan ang isilot sang Dios sa inyo?
4 Silutan niya kamo sang taliwis nga pana sang soldado kag nagadababaha
nga mga baga.
5 Kaluluoy ako kay nagaestar ako upod sa *inyo*
nga pareho kalain sa mga pumuluyo sang Meshec kag sang Kedar.
6 Dugay na ang akon pag-estar upod sa inyo nga indi gusto sang kalinong.
7 Gusto ko ang kalinong pero kon maghambal gani ako *parte sina* ang inyo
gusto inaway.

Salmo 121

Ang GINOO ang Akon Manugtipig
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Nagatan-aw ako sa mga bukid;
diin bala nagahalin ang akon bulig?

2 Ang akon bulig nagahalin sa GINOO, nga naghimo sang kalangitan kag
sang kalibutan.

3 Indi niya pag-itugot nga matumba ka.
Siya nga nagatipig sa imo, wala nagakatulog.
4 Pamati! Ang manugtipig sang Israel wala nagapatuyo-tuyo ukon
nagakatulog.
5 Ang GINOO nagatipig sa imo;
ara siya sa imo tupad sa pagprotektar sa imo.
6 Ang init sang adlaw indi makahalit sa imo ukon ang siga sang bulan kon
gab-i.*
7 Tipigan ka sang GINOO sa tanan nga katalagman;
tipigan niya ang imo kabuhi.
8 Ang GINOO magatipig sa imo subong kag hasta san-o, bisan diin ka
makadto.†

Salmo 122

Pangamuyo para sa Jerusalem
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 Nalipay ako sang ginhambalan ako nga, "Makadto kita sa templo sang
GINOO."
2 Kag subong, ari na kami nagatindog sa mga puwertahan sang Jerusalem.
3 Ang Jerusalem isa ka siyudad nga ginpatindog sing maayo kag mapag-on.
4 Diri nagakadto ang mga tribo sang Israel
sa pagdayaw sa GINOO suno sa iya gintudlo sa ila.
5 Diri sa Jerusalem nagahukom ang mga hari sang Israel nga kaliwat ni
David.
6 Magpangamuyo kamo para sa maayo nga kahimtangan* sang Jerusalem
paagi sa pagsiling,
"Kabay pa nga ang nagahigugma sa sini nga siyudad magmainuswagon.
7 Kabay pa nga malinong kag maayo ang kahimtangan
sa sulod sang Jerusalem kag sa mabakod nga mga parte sini."

8 Para sa ikaayo sang akon mga paryente kag mga abyan, nagasiling ako,
"Kabay pa nga maayo lang ang kahimtangan sang Jerusalem."
9 Para sa ikaayo sang templo sang GINOO nga aton Dios,
nagapangamuyo ako nga mag-uswag ang Jerusalem.

Salmo 123

Pangamuyo para sa Kaluoy sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 *GINOO*, nagapangamuyo* ako sa imo,
sa imo nga nagapungko sa trono dira sa langit.
2 Subong nga ang ulipon nagahulat nga hatagan siya sang iya amo ukon
ama,

---

* **Salmo 121:6** Sang una nga panahon, nahibaluan na sang mga tawo nga ang sobra nga init sang adlaw makahalit, kag nagapati sila nga ang siga sang bulan makahatag sang balatian. † **Salmo 121:8** *bisan...makadto:* ukon, *sa imo paglakat kag pagbalik* * **Salmo 122:6** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang "shalom," nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, ukon kadalag-an. * **Salmo 123:1** *nagapangamuyo:* sa literal, *nagatan-aw*

kami nagahulat man nga buligan mo, GINOO nga amon Dios, hasta nga
kaluoyan mo kami.
3 Kaluoyi kami, GINOO, kay sobra na ang pag-insulto sa amon.
4 Sobra na ang pagyaguta sa amon sang mga tawo nga
nagapatawhay-tawhay lang kag mga bugalon.

Salmo 124

Ang Dios Manugprotektar sang Iya Katawhan
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 Kon wala magdampig ang GINOO sa aton, *ano ayhan ang natabo*?
Magsabat kamo mga taga-Israel!

2 "Kon wala magdampig ang GINOO sa aton sang ginsalakay kita sang mga
tawo,
3 ginpatay na kuntani nila kita sa ila puwerte nga kaakig sa aton.
4-5 Daw pareho lang kuntani nga gin-anod kita sang baha kag gintabunan
sang mabaskog nga tubig.
6 Dalayawon ang GINOO, kay wala siya magtugot nga laglagon kita sang
aton mga kaaway
nga pareho sa mapintas nga mga sapat.
7 Nakapalagyo kita pareho sa pispis nga nakabuhi sa siod nga naguba.
8 Ang aton bulig nagahalin sa GINOO nga naghimo sang kalangitan kag sang
kalibutan."

Salmo 125

Ang Seguridad sang Katawhan sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Ang mga nagasalig sa GINOO pareho sa Bukid sang Zion nga indi matay-og,
kundi nagapabilin hasta san-o.
2 Subong nga ang mga bukid sa palibot sang Jerusalem nagaprotektar sa
sini nga siyudad,
ang GINOO nagaprotektar man sa iya katawhan subong kag hasta san-o.
3 Ang malain indi gid magpadayon sa pagdumala sa duta nga para sa mga
matarong,
kay basi maghimo man sing malain ang mga matarong.
4 GINOO, himua ang maayo sa mga tawo nga maayo, nga nagakabuhi sing
husto.
5 Pero siluti kaupod sa mga malain ang imo katawhan nga nagasunod sa
indi husto nga pagginawi.

Kabay pa nga maayo lang ang kahimtangan sang Israel!

Salmo 126

Pangamuyo para sa Kahilwayan
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Sang ginbalik sang GINOO ang maayo nga kahimtangan sang Zion,* daw sa
damgo lang ini.
2 Nagkinadlaw kita kag nagkinanta sa kalipay.
Dayon nagsiling ang iban nga mga nasyon,

* **Salmo 126:1** *Sang ginbalik...Zion:* ukon, *Sang ginpabalik sang GINOO ang katawhan sang Zion sa ila duta halin sa pagkabihag.*

"Naghimo ang GINOO sang gamhanan nga mga butang sa ila."
3 Matuod nga naghimo ang GINOO sang gamhanan nga mga butang sa aton,
kag puwerte gid ang aton kalipay.

4 *Sa liwat,* GINOO, ibalik ang amon maayo nga kahimtangan†
pareho sa mamala nga mga suba nga natubigan liwat.
5 Kabay pa nga ang nagsab-og nga nagahibi magaani nga nagakalipay.
6 Ang naglakat nga nagahibi, nga nagadala sang binhi nga inugsab-og,
sa ulihi magapuli nga nagakalipay, nga nagadala sang mga inani.

Salmo 127

Pagdayaw sa Kaayo sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni Solomon.
1 Kon wala ang bulig sang GINOO,
wala sing pulos ang pagpatindog sang balay ukon ang pagbantay sang siyudad,
2 kag wala man sing pulos ang pagbugtaw sing aga pa
kag ang pagtulog sing gab-i na sa pagtrabaho para may makaon.
Kay ang GINOO amo ang nagahatag sang mga kinahanglanon sang iya mga ginahigugma,
bisan pa nga nagakatulog sila.

3 Ang mga anak grasya kag regalo halin sa GINOO.
4 Ang mga anak nga natawo sang bataon pa ang ila amay
pareho sang mga pana sa kamot sang isa ka soldado.*
5 Bulahan ang tawo nga may madamo nga anak,†
kay mabuligan siya kon mag-atubangay sila sang iya mga kaaway sa hukmanan.

Salmo 128

Ang Padya sa Pagtuman sa GINOO
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Bulahan kamo nga mga nagatahod sa GINOO, nga nagakabuhi sa iya mga pamaagi.
2 Ang inyo mga kinabudlayan magasugata sang inyo mga kinahanglanon;
mangin malipayon kamo kag mainuswagon.
3 Ang inyo asawa *nga nagatiner* sa inyo mga balay
mangin pareho sa mabinungahon nga ubas,
kag ang inyo mga anak nga nagatipon sa palibot sang inyo mga lamisa
mangin pareho sa linghod nga mga kahoy nga olibo.
4 Pareho sini ang pagpakamaayo sa mga tawo nga nagatahod sa GINOO.
5 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang GINOO halin sa *iya templo sa* Zion,
ang *siyudad sang* Jerusalem.
Kabay pa nga makita ninyo nga nagauswag ini nga siyudad samtang nagakabuhi kamo.
6 Kag kabay pa nga makita ninyo ang inyo mga apo.

---

† **Salmo 126:4** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *ibalik kami sa amon duta halin sa pagkabihag* * **Salmo 127:4** Ang buot silingon, bintaha para sa amay nga may mga kabataan siya sang bataon pa siya sang sa tigulang na siya. † **Salmo 127:5** *anak:* sa literal, *pana*

Kabay pa nga maayo lang ang kahimtangan sang Israel.

Salmo 129

Pangamuyo Batok sa mga Kaaway sang Israel
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Mga taga-Israel, ihambal ninyo kon daw ano ang pagpaantos sa inyo sang
inyo mga kaaway
halin sang pagsugod sang inyo nga nasyon.
2 "Puwerte gid ang ila nga pagpaantos sa amon halin sang pagsugod sang
amon nga nasyon.
Pero wala gid nila kami malaglag.
3 Ginpilasan nila sing madalom ang amon mga likod;
daw pareho ini sa inarado nga duta.
4 Pero matarong ang GINOO,
kay ginhilway niya kami sa pag-ulipon sa amon sang mga malain."

5 Kabay pa nga magpalalagyo sa kahuya ang tanan nga nagadumot sa Zion.*
6 Kabay pa nga mangin pareho sila sa hilamon nga nagatubo sa atop sang
balay,
nga sang pag-ulhot nalaya dayon.
7 Wala sing may nagatipon sa sini nga hilamon ukon nagadala sini nga
nabugkos.
8 Kabay pa nga wala sing may nagaagi nga magasiling sa ila,
"Kabay pa nga bendisyunan kamo sang GINOO!
Ginabendisyunan namon kamo sa ngalan sang GINOO."

Salmo 130

Pagsalig sa GINOO sa Tion sang Kalisod
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Sa puwerte nga kalisod nagapanawag ako sa imo, GINOO.
2 Pamatii ang akon pagpakitluoy sa imo.
3 GINOO, kon ginalista mo ang amon mga sala,
sin-o bala ang makapabilin sa imo presensya?*
4 Pero ginapatawad mo kami, gani ginatahod ka namon.
5 Nagahulat gid ako sa imo, GINOO,
kag nagasalig ako sa imo pulong.
6 Nagahulat ako sa imo, Ginoo, labaw pa sa mga guwardya nga nagahulat
sang kaagahon.

7 Mga taga-Israel, magsalig kamo sa GINOO,
kay mahigugmaon siya kag handa permi nga magluwas.
8 Siya mismo ang magaluwas sa inyo sa tanan ninyo nga mga sala.

Salmo 131

Pangamuyo nga may Pagsalig
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 GINOO, indi ako bugalon kag matinaas-taason.

---

* **Salmo 129:5** *Zion:* ukon, *Jerusalem makapalagyo sa imo silot*

* **Salmo 130:3** *makapabilin sa imo presensya:* ukon,

Wala ako nagahandom sang dalagko kag pinasahi nga mga butang nga
indi ko masarangan.
2 Kundi kontento ako pareho sa nalutas na nga bata
nga wala na nagahandom nga magtiti sa iya iloy.

3 Mga taga-Israel, magsalig kamo sa GINOO subong kag hasta san-o.

Salmo 132

Pagdayaw sa Templo sang Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 GINOO, indi pagkalimti si David kag ang tanan nga kabudlayan nga
ginbatas niya.
2 Dumduma ang iya promisa sa imo, GINOO, ang Gamhanan nga Dios ni
Jacob.
Nagpromisa siya nga,
3 "Indi ako magpuli ukon maghigda
4 ukon magtulog
5 hasta nga makakita ako sang lugar nga para puy-an sang GINOO,
ang Gamhanan nga Dios ni Jacob."

6 Sang didto kami sa Efrata* nakabati kami kon diin ang Kahon sang
Kasugtanan,
kag nakita namon ini sa latagon sang Jaar.
7 *Dayon nagsiling kami,* "Makadto kita sa templo sang GINOO
kag magsimba sa atubangan sang iya trono."†

8 Sige na, GINOO, kadto ka sa imo templo
upod sang Kahon *sang Kasugtanan* nga simbolo sang imo gahom.
9 Kabay pa nga magkabuhi permi sing matarong ang imo mga pari
kag magkanta sa kalipay ang imo matutom nga katawhan.
10 Tungod kay David nga imo alagad, indi pag-isikway ang imo pinili nga
hari.
11 Nagpromisa ka sadto kay David,
kag sigurado nga tumanon mo kag indi pagbawion.
Siling mo: "Ang isa sang imo mga kaliwat pabuslon ko sa imo bilang hari.
12 Kon tumanon sang imo mga kaliwat *nga mga hari* ang akon kasugtanan
kag ang mga pagpanudlo nga gintudlo ko sa ila,
ang ila mga kaliwat magahari man hasta san-o."

13 Matuod nga ginpili kag ginhandom sang GINOO ang Zion‡ nga iya puy-an.
Siling niya,
14 "Amo ini ang akon puluy-an hasta san-o;
diri ako magapuyo§ kay ginhandom ko ini.
15 Hatagan ko ang Zion sang tanan niya nga kinahanglanon,
kag bisan ang iya mga pumuluyo nga mga imol busgon ko sang
pagkaon.
16 Permi ko luwason ang iya mga pari,
kag ang iya matutom nga mga pumuluyo magakanta permi sa kalipay.

---

* **Salmo 132:6** *Efrata:* Siguro amo ini ang Betlehem. † **Salmo 132:7** *trono:* sa literal, *tulungtungan sang tiil* ‡ **Salmo 132:13** *Zion:* ukon, *Jerusalem* § **Salmo 132:14** *magapuyo:* ukon, *magahari*

17 "Paharion ko sa Zion ang hari nga kaliwat ni David kag padayunon ko
ang iya paggahom.*
18 Pakahuy-an ko ang iya mga kaaway, pero pauswagon ko ang iya
ginharian."

Salmo 133

Ang Pagpuyo nga may Pag-isa
Ang kanta samtang nagapasaka. Ginsulat ni David.
1 Daw ano kaayo kag kanami tan-awon kon ang katawhan sang Dios
nagapuyo nga may pag-isa.
2 Pareho ini sang malahalon nga lana nga ginbubo sa ulo ni Aaron
kag nag-ilig sa iya burangos hasta sa kuwelyo sang iya bayo.
3 Ukon pareho ini sang tun-og sa *Bukid sang* Hermon
nga nag-abot sa mga Bukid sang Zion.*
Kag diri sa Zion nagpromisa ang GINOO sang pagpakamaayo,
nga amo ang kabuhi nga wala sing katapusan.

Salmo 134

Panawagan sa Pagdayaw sa Dios
Ang kanta samtang nagapasaka.
1 Dayawa ninyo ang GINOO,
tanan kamo nga nagaalagad sa iya templo kon gab-i.
2 Bayawa ninyo ang inyo mga kamot *sa inyo pagpangamuyo* sa sulod sang
templo,
kag dayawa ninyo ang GINOO.
3 Kabay pa nga bendisyunan kamo sang GINOO nga ara sa Zion,
nga amo ang naghimo sang kalangitan kag sang kalibutan.

Salmo 135

Kanta sa Pagdayaw
1 Dayawa ang GINOO! Dayawa ninyo siya, kamo nga iya mga alagad
2 nga nagaalagad sa templo sang GINOO nga aton Dios.
3 Dayawa ang GINOO kay maayo siya.
Magkanta kamo sang pagdayaw sa iya kay maayo ina nga himuon.
4 *Dayawa ninyo siya*
kay ginpili niya ang katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob,
nga mangin iya espesyal nga katawhan.

5 Nakahibalo ako nga ang GINOO gamhanan,
kag labaw sa tanan nga dios.
6 Ginahimo sang GINOO ang bisan ano nga naluyagan niya sa langit,
sa duta, sa mga dagat kag sa mga kadadalman sini.
7 Ginadala niya paibabaw ang mga panganod halin sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan,
kag nagapadala siya sang mga kilat upod sa ulan.
Ginapaguwa niya ang hangin halin sa ila talaguan.

---

* **Salmo 132:17** *padayunon...paggahom:* ukon, *himuon ko siya nga suga para sa akon katawhan.* Sa literal, *ibutang ko ang suga para sa pinili ko nga hari.* * **Salmo 133:3** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

8 Ginpamatay niya ang mga kamagulangan nga lalaki sang mga
Egyptohanon
kag pati ang mga kamagulangan sang ila mga sapat.
9 Didto sa Egypt, naghimo siya sang mga milagro kag makatilingala nga
mga butang
sa pagsilot sa hari sang Egypt* kag sa tanan niya nga opisyal.
10 Ginpanglaglag niya ang madamo nga nasyon
kag ginpamatay niya ang gamhanan nga mga hari
11 pareho kay Sihon nga hari sang mga Amornon,
kay Og nga hari sang Bashan, kag ang tanan nga hari sang Canaan.
12 Kag ginhatag niya ang ila duta sa iya katawhan nga mga Israelinhon para
ila panag-iyahan.

13 GINOO, ang imo ngalan kag pagkabantog dumdumon hasta san-o.
14 Kay pamatud-an mo, GINOO, nga wala sing sala ang imo katawhan nga
imo mga alagad,
kag kaluoyan mo sila.
15 Ang mga dios-dios sang iban nga mga nasyon
hinimo man lang sang tawo halin sa pilak kag bulawan.
16 May mga baba ini, pero indi makahambal;
may mga mata, pero indi makakita,
17 may mga dulunggan, pero indi makabati,
kag wala ini nagaginhawa.
18 Ang nagahimo sang sini nga mga dios-dios kag ang tanan nga nagasalig
sa ila
mangin pareho man sa ila *nga wala sing pulos*.

19-20 Kamo nga katawhan sang Israel, pati kamo nga mga kaliwat ni Aaron
kag iban pa nga mga kaliwat ni Levi, dayawa ninyo ang GINOO!
Kamo nga nagatahod sa GINOO, dayawa ninyo siya!

21 Dayawa ang GINOO nga ara sa Zion,
ang *siyudad sang* Jerusalem nga iya puluy-an.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 136

Kanta sa Pagpasalamat

1 Pasalamati ang GINOO kay maayo siya.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
2 Pasalamati ang Dios nga labaw sa tanan nga dios.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
3 Pasalamati ang Ginoo nga labaw sa tanan nga ginoo.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
4 Siya lang gid ang nagahimo sang makatilingala nga mga butang.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
5 Paagi sa iya kaalam, ginhimo niya ang kalangitan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
6 Ginplastar niya ang duta sa ibabaw sang tubig.
Ang iya gugma wala sing katapusan.

* **Salmo 135:9** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

7 Ginhimo niya ang adlaw kag ang bulan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
8 *Ginhimo niya* ang adlaw sa paghatag kasanag kon adlaw.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
9 *Ginhimo niya* ang bulan kag ang mga bituon sa paghatag kasanag kon gab-i.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
10 Ginpamatay niya ang mga kamagulangan nga lalaki sang mga taga-Egypt.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
11 Ginpaguwa niya ang mga Israelinhon sa Egypt.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
12 *Ginpaguwa niya sila* paagi sa iya dako nga gahom.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
13 Ginpahawa niya ang Mapula nga Dagat.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
14 Kag ginpatabok niya ang iya katawhan sa tunga sini.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
15 Pero ginlumos niya ang hari sang Egypt* kag ang iya sini mga soldado didto sa Mapula nga Dagat.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
16 Gintuytuyan niya ang iya katawhan sa kamingawan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
17 Ginpanglaglag niya ang gamhanan nga mga hari.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
18 Ginpamatay niya ang bantog nga mga hari.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
19 Ginpatay niya si Sihon, ang hari sang mga Amornon.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
20 *Ginpatay man niya* si Og, ang hari sang Bashan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
21 Ginhatag niya ang ila duta *sa iya katawhan* para ila panag-iyahan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
22 Ini nga duta ginapanag-iyahan sang katawhan sang Israel nga iya mga alagad.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
23 Gindumdom niya kita sang indi maayo ang aton kahimtangan.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
24 Ginluwas niya kita sa aton mga kaaway.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
25 Ginhatagan niya sang pagkaon ang tanan niya nga tinuga.
Ang iya gugma wala sing katapusan.
26 Pasalamati ang Dios sang langit.†
Ang iya gugma wala sing katapusan.

Salmo 137

Panalambiton sang mga Israelinhon sa Ila Pagkabihag

1 Nagpungko kami sa higad sang mga suba sa Babilonia

* **Salmo 136:15** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* † **Salmo 136:26** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

kag naghilibion sang madumduman namon ang Zion.*
2 Ginsang-at na lang namon ang amon mga arpa sa mga sanga sang kahoy.
3 Ginapakanta kami sang mga nagbihag sa amon.
Ginasugo nila kami sa paglingaw sa ila.
Siling nila, "Kantahi ninyo kami sang kanta parte sa Zion!"
4 Paano kami makakanta sang mga kanta nga para sa GINOO
sa duta sang mga nagbihag sa amon?
5 Kabay pa nga indi na maghulag ang akon tuo nga kamot kon kalimtan ko
ang Jerusalem!
6 Kabay pa nga indi ako makahambal kon indi ko pagdumdumon
kag kabigon nga akon dako nga kalipay ang Jerusalem.
7 Dumduma, GINOO, kon ano ang ginhimo sang mga Edomnon
sang gin-agaw sang Babilonia ang Jerusalem.
Nagsiling sila, "Gub-a ninyo ina sing bug-os."

8 Kamo nga mga pumuluyo sang Babilonia, pagalaglagon kamo!
Bulahan ang mga tawo nga magalaglag sa inyo pareho sang inyo
ginhimo sa amon.
9 Bulahan sila nga magakuha sang inyo magagmay nga mga bata kag
magalampos sa ila sa mga bato.

Salmo 138

Pagpasalamat sa Dios
Ginsulat ni David.
1 Magapasalamat ako sa imo, GINOO, sa bug-os ko nga tagipusuon.
Magakanta ako sang mga pagdayaw sa imo sa atubangan sang mga
dios.*
2 Magaluhod ako nga nagaatubang sa imo templo
kag magadayaw sa imo tungod sang imo gugma kag katutom.
Kay ginpakita mo nga labaw ka kag ang imo pulong sa tanan nga butang.
3 Sang magpanawag ako sa imo, ginsabat mo ako;
ginpabakod mo ako paagi sa imo kusog.
4 Magadayaw sa imo, GINOO, ang tanan nga hari sa bilog nga kalibutan
kay mabatian nila ang imo pulong.
5 Magakanta sila parte sa imo mga ginhimo,
kay dako ang imo gahom.
6 Bisan labaw ka sa tanan, GINOO, nagakabalaka ka sa mga kubos;
bisan mataas ka nahibaluan mo ang tanan† dira sa malayo.
7 Bisan ara ako sa kalisod, ginatipigan mo ang akon kabuhi.
Ginasilutan mo ang akon akig nga mga kaaway.
Ginaluwas mo ako paagi sa imo gahom.
8 Tumanon mo, GINOO, ang imo mga promisa sa akon.
Ang imo gugma wala sing katapusan.
Indi pagpabay-i ang imo mga ginhimo.

Salmo 139

Ang Bug-os nga Ihibalo kag Pag-atipan sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.

* **Salmo 137:1** *Zion:* ukon, *Jerusalem*
* **Salmo 138:1** *mga dios:* Tan-awa ang footnote sa 82:1.
† **Salmo 138:6** *bisan...tanan:* ukon, *kag ang mga bugalon nahibaluan mo ang ila ginahimo*

1 GINOO, gin-usisa mo ako gani kilala mo ako.
2 Nahibaluan mo kon nagapungko ako ukon nagatindog.
Bisan ara ka sa malayo nahibaluan mo ang tanan ko nga
ginahunahuna.
3 Ginatan-aw mo ako sa akon pag-obra kag pagpahuway.
Nahibaluan mo ang tanan ko nga ginahimo.
4 GINOO, bisan wala pa ako makahambal, nahibaluan mo na ang akon
inughambal.
5 Ginalibutan mo ako,
kag ginaprotektaran mo ako sang imo gahom.
6 Ang imo nahibaluan parte sa akon tama gid ka makatilingala;
indi ko gid ini matungkad.
7 Diin bala ako makapalagyo sa imo Espiritu?*
Diin bala ako makakadto nga wala ikaw?
8 Kon magsaka man ako sa langit, didto ikaw;
kon magkadto man ako sa lugar sang mga patay, didto man ikaw.
9 Kon magkadto man ako pa-east ukon mag-estar sa pinakamalayo nga
lugar sa west,
10 didto ka gihapon sa pagtuytoy kag sa pagbulig sa akon.

11 Halimbawa, pangabayon ko ang kadulom sa pagtabon sa akon,
ukon ang kasanag nga nagalibot sa akon nga mangin gab-i.
12 Pero bisan ang kadulom indi madulom para sa imo,
kag ang gab-i pareho lang kasanag sang adlaw.
Kay ang kadulom kag ang kasanag pareho lang sa imo.

13 *Kilala mo ako* kay ikaw ang naghimo sang akon bilog nga kabuhi.
Ikaw ang nagporma sa akon sa tiyan sang akon iloy.
14 Ginadayaw ko ikaw kay makatilingala gid ang paghimo mo sa akon.
Makatilingala ang imo mga binuhatan, kag nahibaluan ko gid ina.
15 Nakita mo ang akon mga tul-an sang ginporma ako sing tago sa sulod
sang tiyan sang akon iloy.†
16 Nakita mo na ako bisan wala pa ako maporma.
Ang gintalana nga mga inadlaw nga magakabuhi ako nasulat na sa imo
libro,
bisan wala pa ini magsugod.
17 O Dios, indi ko matungkad ang imo ginahunahuna;‡
puwerte ini kadamo.
18 Kon isipon ko ini, madamo pa ini sang sa balas.
Kon magbugtaw ako ang akon hunahuna ara gihapon sa imo.

19 O Dios, kabay pa nga pamatyon mo ang mga malain!
Kabay pa nga magpalagyo sa akon ang mga manugpatay sang tawo.
20 Nagahambal sila sing malain parte sa imo.
Sila nga imo mga kaaway nagamitlang sang imo ngalan sa wala sing
pulos.
21 GINOO, ginakainitan ko ang mga nagakainit sa imo.
Ginakangil-aran ko ang mga nagakontra sa imo.

---

* **Salmo 139:7** *Espiritu:* ukon, *espiritu;* ukon, *gahom* † **Salmo 139:15** *sa sulod...iloy:* sa literal, *sa kadadalman sang duta* ‡ **Salmo 139:17** *indi...ginahunahuna:* ukon, *daw ano kabilidhon para sa akon ang imo ginahunahuna*

22 Puwerte gid ang akon kainit sa ila;
ginakabig ko sila nga akon mga kaaway.

23 Usisaa ako, O Dios, para mahibaluan mo ang akon tagipusuon.
Tilawi ako, para mahibaluan mo ang akon ginahunahuna.
24 Tan-awa kon may malain ako nga pagginawi
kag tuytuyi ako sa dalan nga dapat nakon agyan hasta san-o.

Salmo 140

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David. Sa direktor sang mga manugkanta.
1 GINOO, luwasa ako sa malain kag mapintas nga mga tawo.
2 Nagaplano sila sing malain
kag permi lang nila ginapaaway ang mga tawo.
3 Ang ila dila pareho sa dalitan nga man-og;
ang ila mga pulong* *makahalalit* pareho sang dalit sang man-og.†
4 Protektari ako, GINOO, sa kamot sang malain kag mapintas nga mga tawo,
nga nagaplano sa paglaglag sa akon.
5 Nagbutang ang mga bugalon sang siod para sa akon;
naghumlad sila sang ila mga lambat para masiod nila ako sa akon
alagyan.

6 GINOO, ikaw ang akon Dios.
Pamatii, GINOO, ang akon pagpakitluoy sa imo.
7 Ginoong DIOS, ikaw ang akon mabakod nga manluluwas;
ginaprotektaran mo ako sa tion sang inaway.
8 GINOO, indi pag-ihatag sa mga malain ang ila mga handom.
Indi pag-itugot nga magmadinalag-on ang ila mga plano,
kay basi kon magpabugal sila.
9 Kabay pa nga ang malain nga mga plano sang nagapalibot sa akon matabo
mismo sa ila.
10 Kabay pa nga mahulugan sila sang nagadabadaba nga mga baga
kag ihulog sila sa mga buho, nga indi na sila makabangon pa.
11 Kabay pa nga indi magdugay sa duta ang mga tawo nga
nagabutang-butang sa iban.
Kabay pa nga mag-abot ang kahalitan sa mapintas nga mga tawo, nga
magalaglag sa ila.

12 GINOO, nahibaluan ko nga ginaprotektaran mo ang kinamatarong sang
mga kubos;
ginahatagan mo sang hustisya ang mga imol.
13 Sigurado gid nga dayawon ikaw sang mga matarong kag magakabuhi
sila upod sa imo.

Salmo 141

Pangamuyo para sa Proteksyon sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 GINOO, nagapanawag ako sa imo; buligi ako gilayon.
Pamatii ang akon pagpanawag sa imo.

* **Salmo 140:3** *pulong:* sa literal, *bibig* † **Salmo 140:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 5 kag 8.

2 Batuna ang akon pangamuyo bilang insenso.
Batuna ang pagbayaw sang akon mga kamot
sa pagpangamuyo
bilang pangsirom nga halad.*
3 GINOO, buligi ako nga indi ako makahambal sing malain.
4 Ilikaw ako sa paghimo sing malain kag sa pag-intra sa mga ginahimo sang
mga malain.
Ilikaw ako sa pagpakigbahin sa ila mga punsyon.
5 Batunon ko kon magsabdong ukon magsaway sa akon ang matarong nga
tawo;
indi ko ina pagbalibaran kay ginahimo niya ina
sa pagpakita sang iya paghigugma kag pagbaton sa akon.†
Pero sa malain nga mga tawo permi ako nagapangamuyo kontra sa ila
malain nga ginahimo.
6 Kon ihaboy na ang ila mga manugdumala sa pil-as,
magapati sila nga ang akon mga pulong matuod.
7 *Magasiling sila,* "Magalalapta sa lulubngan ang aton mga tul-an
pareho sa mga bato nga nagguluwa sang pag-arado sa duta."‡

8 Ginoong DIOS, sa imo gid ako nagadangop;
sa imo ako nagapangayo sang proteksyon,
gani indi pag-itugot nga mapatay ako.
9 Ilikaw ako sa mga siod nga ginbutang sang mga malain para sa akon.
10 Kabay pa nga sila mismo ang masiod sa ila kaugalingon nga mga siod,
samtang ako makalikaw sini.

Salmo 142

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios

Ang *maskil** nga ginsulat ni David sang didto siya sa kuweba. Isa ini ka
pangamuyo.
1 Nagapanawag ako sing mabaskog sa imo, GINOO.
Nagapangamuyo ako nga kaluoyan mo ako.
2 Ginasugid ko sa imo ang akon mga reklamo kag mga kalisod.
3 Kon nadulaan ako sang paglaom, ara ka nga nagabantay sa mga
nagakalatabo sa akon.
Sa akon alagyan may siod nga ginbutang ang akon mga kaaway para sa
akon.
4 Tan-awa bala sa akon palibot, wala gid sing may nagabulig sa akon.
Wala sing may nagaprotektar kag nagakabalaka sa akon.
5 Nagapanawag ako sa imo, GINOO;
ikaw ang akon manugprotektar,
ikaw lang gid ang akon kinahanglan diri sa kalibutan.
6 Pamatii ang akon pagpangayo sang bulig,
kay wala na gid ako sing may mahimo.
Luwasa ako sa mga nagahingabot sa akon,
kay makusog sila para sa akon.
7 Hilwaya ako sa pagkapriso

---

* **Salmo 141:2** *pangsirom nga halad:* Ginahimo ini sang pagsalop na sang adlaw. † **Salmo 141:5** *pagbaton sa akon:* sa literal, *daw sa ginabutangan niya sang lana ang akon ulo* ‡ **Salmo 141:7** *pareho sa mga bato...duta:* ukon, *pareho sa kahoy nga ginbial kag ginpang-utod-utod* * **Salmo 142:** *maskil:* Posible ini nga pulong may kaangtanan sa musika ukon sa estilo sang pagsulat.

para madayaw ko ikaw.
Dayon magatipon sa akon ang mga matarong
tungod kay maayo ka sa akon.

Salmo 143

Pangamuyo para sa Bulig sang Dios
Ang kanta nga ginsulat ni David.
1 GINOO, pamatii ang akon pangamuyo;
pamatii ang akon pagpakitluoy.
Tungod nga matarong kag matutom ikaw, buligi ako.
2 Indi ako paghukmi nga imo alagad,
kay wala sing bisan isa nga matarong sa imo atubangan.
3 Ginahingabot gid ako sang akon mga kaaway.
Ginpierdi nila ako kag ginbutang sa madulom *nga prisohan*;
daw pareho ako sa tawo nga dugay na nga napatay.
4 Gani nadulaan ako sang paglaom kag napuno sang kahadlok ang akon
tagipusuon.
5 Nadumduman ko ang mga ginhimo mo sang una;
ginapamalandungan ko ang tanan mo nga binuhatan.
6 Ginabayaw ko ang akon mga kamot sa imo *sa akon pagpangamuyo*;
nauhaw ako sa imo pareho sa mamala nga duta nga nauhaw sa tubig.*
7 Sabta ako gilayon, GINOO.
Nadulaan na ako sang paglaom.
Indi ka magpanago sa akon, kay basi mapatay ako.
8 Kada aga, ipadumdom sa akon ang imo gugma,
kay sa imo ako nagasalig.
Ipakita sa akon ang husto nga dalan nga akon pagaagyan,
kay sa imo ako nagapangamuyo.
9 Luwasa ako sa akon mga kaaway, GINOO,
kay sa imo ako nagapangayo sang proteksyon.
10 Tudlui ako sa pagsunod sang imo kabubut-on,
kay ikaw ang akon Dios.
Kabay pa nga ang imo maayo nga Espiritu magatuytoy sa akon
sa kahimtangan nga wala sing katalagman.
11 Luwasa ako, GINOO, para mapadunggan ka.
Tungod nga matarong ka, luwasa ako sa kalisod.
12 Tungod sa imo gugma sa akon, pamatya ang akon mga kaaway,
kay ako imo alagad.

Salmo 144

Pagpasalamat sang Hari sa Dios Tungod sang Iya Pagdaog
Ginsulat ni David.
1 Dalayawon ang GINOO nga akon *palalipdan nga* bato.
Ginahanas niya ako sa pagpakig-away.
2 Siya ang akon mahigugmaon nga Dios kag mabakod nga palanaguan.
Siya ang akon dalangpan kag manughilway.
Siya ang akon taming kag sa iya ako nagapangayo sang proteksyon.

* **Salmo 143:6** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon.

Ginapasakop niya sa akon ang mga nasyon.*

3 GINOO, ano gid bala ang tawo nga ginakabalak-an mo gid?
Ahaw tawo man lang siya, ngaa ginahunahuna mo gid?
4 Pareho man lang siya sa hangin nga nagalabay
kag ang iya mga inadlaw pareho sa landong nga umalagi lang.
5 GINOO, abrihi ang langit kag magpanaog ka.
Tanduga ang mga bukid para mag-alaso.
6 Magpadala ka sang kilat nga daw sa pana para magpalalagyo ang akon
mga kaaway kag maglalapta.
7 Halin sa langit, dawata ako kag luwasa sa gahom sang mga kaaway nga
taga-iban nga lugar,
nga pareho sa mabaskog nga tubig.
8 Ini sila wala nagasugid sing matuod kag nagabutig bisan sa ila pagsumpa.

9 Kantahan ko ikaw, O Dios, sang bag-o nga kanta nga ginatukaran sang
arpa.
10 Ikaw ang nagpadaog sa mga hari kag nagluwas kay David nga imo alagad
halin sa kamatayon.
11 Luwasa ako sa gahom sang mga kaaway nga taga-iban nga lugar,
nga wala nagasugid sing matuod kag nagabutig bisan sa ila pagsumpa.

12 Kabay pa nga ang amon mga anak nga lalaki, samtang pamatan-on pa
sila,
mangin pareho sa mga tanom nga nagatubo nga mabakod,
kag ang amon mga anak nga babayi mangin pareho sa matahom nga mga
haligi sang palasyo.
13 Kabay pa nga mapuno ang amon bodega sang tanan nga klase sang
patubas.
Kabay pa nga magdamo sing linibo ang amon mga karnero sa latagon,
14 kag ang amon mga baka magkarga sing madamo nga produkto.†
Kabay pa nga indi na kami pagsalakayon sang mga kaaway
kag indi na kami pagbihagon.‡
Kag kabay pa nga wala na sing paghinibi sa kasubo sa amon mga dalan.

15 Bulahan ang mga tawo nga may kahimtangan nga pareho sina.
Bulahan ang mga tawo nga ang ila Dios amo ang GINOO.
*

Salmo 145

Kanta sa Pagdayaw
Kanta sa pagdayaw nga ginsulat ni David.
1 Dayawon ko ikaw, akon Dios nga Hari.
Dayawon ko ikaw hasta san-o.
2 Adlaw-adlaw dayawon ko ikaw,

---

* **Salmo 144:2** *mga nasyon:* ukon, *mga katawhan.* Amo ini sa Syriac, sa Targum, kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *akon katawhan.* † **Salmo 144:14** *magkarga sing madamo nga produkto:* ukon, *magpamata sing madamo* ‡ **Salmo 144:14** *indi na kami pagsalakayon...pagbihagon:* ukon, *wala sing may mahar-asan ukon mapatyan sa pagpamata*

* **Salmo 145:** Ini nga salmo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo (pati bersikulo 13b) nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

kag himuon ko ina hasta san-o.
3 Gamhanan ka, GINOO, kag takos gid nga dayawon.
Ang imo pagkagamhanan indi gid matungkad.
4 Ang kada henerasyon magasugid sa masunod nga henerasyon sang imo
gamhanan nga mga binuhatan.
5 Pamalandungan ko ang imo pagkahalangdon kag pagkagamhanan,
kag ang imo makatilingala nga mga binuhatan.
6 Ipanugid sang mga tawo ang pagkagamhanan sang imo makatilingala nga
mga binuhatan,
kag isugid ko man ang imo pagkagamhanan.
7 Ipanugid nila ang pagkabantog sang imo dako nga kaayo,
kag magakanta sila parte sa imo pagkamatarong.
8 GINOO, maluluy-on ka kag mabinalak-on;
mahigugmaon ka kag indi dali mangakig.
9 Maayo ka, GINOO, sa tanan;
mabinalak-on ka sa tanan mo nga ginhimo.
10 Pasalamatan ka, GINOO, sang tanan mo nga ginhimo;
dayawon ka sang imo matutom nga katawhan.
11 Ipanugid nila ang pagkagamhanan sang imo paghari kag ang imo gahom,
12 para mahibaluan sang tanan nga katawhan ang imo gamhanan nga mga
binuhatan
kag ang pagkagamhanan sang imo paghari.
13 Ang imo paghari wala sing katapusan.

Matutom ka gid, GINOO, sa imo mga promisa,
kag mahigugmaon ka sa tanan mo nga ginhimo.†
14 Ginabuligan mo ang tanan nga ara sa kalisod
kag ginapabakod ang tanan nga maluya.
15 Ang tanan nga buhi nga tinuga nagasalig sa imo,
kag ginahatagan mo sila sang ila pagkaon sa tion nga kinahanglan nila.
16 Ginahatagan mo sila sing husto kag nagakabusog sila.
17 Matarong ka, GINOO, sa tanan mo nga pamaagi,
kag mahigugmaon ka sa tanan mo nga ginhimo.
18 Malapit ka, GINOO, sa tanan nga nagapanawag sa imo sing sinsero.
19 Ginahatag mo ang ginahandom sang mga nagatahod sa imo;
ginapamatian mo ang ila pagpanawag,
kag ginaluwas mo sila.
20 Ginabantayan mo ang tanan nga nagahigugma sa imo,
pero ang tanan nga malain laglagon mo.
21 Dayawon ko ikaw, GINOO.
Ang tanan nga tinuga magdayaw sa imo hasta san-o.

Salmo 146

Pagdayaw sa Dios nga Manluluwas
1 Dayawa ang GINOO!
Dapat dayawon ko gid ang GINOO.
2 Dayawon ko siya sa bilog ko nga kabuhi.
Kantahan ko ang akon Dios sang mga pagdayaw samtang nagakabuhi
ako.

† **Salmo 145:13** *Matutom...ginhimo:* Wala ini sa kalabanan nga kopya sang Hebreo, pero makita sa isa ka kopya sang Hebreo, sa Dead Sea Scrolls, kag sa Syriac.

3 Indi kamo magsalig sa gamhanan nga mga tawo kag sa kay bisan sin-o,
kay indi sila makaluwas sa inyo.
4 Kon mapatay na sila nagabalik sila sa duta,
kag sa sina nga adlaw ang ila mga plano nangin wala sing pulos.
5 Bulahan ang tawo nga ang nagabulig sa iya amo ang Dios ni Jacob,
nga ang iya pagsalig ara sa GINOO nga iya Dios,
6 nga amo ang naghimo sang kalangitan kag sang duta, sang dagat kag sang
tanan nga ara sa ila.
Masaligan gid ang GINOO hasta san-o.
7 Nagahukom siya pabor sa mga ginadaogdaog,
kag nagahatag siya sang pagkaon sa mga ginagutom.
Ginahilway niya ang mga ginbihag,
8 ginaayo niya ang mga bulag para makakita,
ginapabakod niya ang mga maluya,
ginahigugma niya ang mga matarong,
9 ginabantayan niya ang mga pangayaw,*
ginabuligan niya ang mga ilo kag mga balo nga babayi,
pero ginaguba niya ang mga pamaagi sang mga malain.

10 Mga pumuluyo sang Zion,† ang GINOO nga inyo Dios nagahari hasta san-o!

Dayawa ang GINOO!

Salmo 147

Pagdayaw sa Dios nga Makagagahom

1 Dayawa ang GINOO!
Daw ano kanami ang magkanta sang mga pagdayaw sa aton Dios.
Maayo gid kag nagakabagay nga dayawon siya.
2 Ginatukod liwat sang GINOO ang Jerusalem,
kag ginatipon niya ang mga Israelinhon nga nabihag.
3 Ginaayo niya ang mga tagipusuon nga napaslawan;
ginabulong niya ang ila mga pilas.
4 Ginpat-od niya ang kadamuon sang mga bituon
kag ginhatagan niya ang kada isa sa ila sang ngalan.*

5 Gamhanan gid ang aton Ginoo;
ang iya kaalam wala sing limitasyon.
6 Ginabuligan sang GINOO ang mga kubos,
pero ginalaglag niya sing bug-os ang mga malain.
7 Magkanta kamo nga may pagpasalamat sa GINOO.
Magtukar kamo sang arpa para sa aton Dios.
8 Ginatabunan niya ang kalangitan sang mga panganod,
ginapaulanan niya ang kalibutan,
kag ginapatubo ang mga hilamon sa mga bukid.
9 Ginahatagan niya sang pagkaon ang mga kasapatan
kag ang mga buto sang uwak kon magpangayo sila sang pagkaon.
10 Ang iya kalipay indi sa makusog nga mga kabayo ukon sa madasig nga
mga soldado,

---

* **Salmo 146:9** *mga pangayaw:* buot silingon, *mga indi Israelinhon nga mga pumuluyo sang Israel*

† **Salmo 146:10** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

* **Salmo 147:4** *ginhatagan...ngalan:* ukon, *ginatawag niya ang kada isa sa ila sa ila nga ngalan*

11 kundi sa mga nagatahod sa iya, nga nagasalig sa iya nga gugma.

12 Dayawa ninyo ang GINOO nga inyo Dios,
kamo nga mga pumuluyo sang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem.
13 Kay ginapabakod niya ang mga puwertahan sang inyo siyudad,
kag ginapakamaayo niya kamo.
14 Ginahatagan niya sang kalinong ang inyo lugar,
kag ginabusog niya kamo sang pinakamaayo nga trigo.
15 Ginamanduan niya ang kalibutan,
kag nagapati ini gilayon.
16 Ginatabunan niya ang duta sang snow nga daw sa delana nga puti,
kag ginalapta niya ang mapino nga yelo† nga daw sa abo.
17 Nagapadala siya sang ulan nga yelo pareho sang magagmay nga mga bato.
Wala sing may makaagwanta sang katugnaw sini.
18 Nagmando siya kag nagkalatunaw ang yelo;
ginpahangin niya kag nag-ilig ang tubig.
19 Ginpahayag niya ang iya mga pulong, mga pagsulundan,
kag mga sugo sa mga taga-Israel nga mga kaliwat ni Jacob.
20 Wala niya ini ginhimo sa iban nga mga nasyon;
wala sila kahibalo sang iya mga sugo.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 148

Ang Panawagan sa Pagdayaw sa GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga ara sa kalangitan.
2 Dayawa ninyo siya, tanan kamo nga iya mga anghel, nga iya langitnon nga mga tinuga.
3 Dayawa ninyo siya, adlaw, bulan, kag mga bituon.
4 Dayawa ninyo siya, pinakamataas nga langit kag tubig sa ibabaw.
5 Magdayaw sila tanan sa GINOO!
Kay sa iya pagmando, natuga sila tanan.
6 Ginpahamtang niya sila sa ila mga lugar hasta san-o,
kag wala sing may makalapas sining mando niya.

7 Dayawa ninyo ang GINOO, kamo nga ara sa kalibutan,
dalagko nga mga sapat sa tubig, kag tanan nga kadadalman sang dagat.
8 *Dayawa ninyo ang GINOO,* mga kilat, ulan nga yelo,
snow, mga panganod, kag mabaskog nga hangin nga nagatuman sa iya sugo.
9 *Dayawa ninyo ang GINOO,* tanan nga mga bukid,
mga kahoy nga nagapamunga, kag tanan nga mga sedro,
10 tanan nga sapat: anta ukon indi, mga sapat nga nagakamang, kag mga nagalupad.
11 *Dayawa ninyo ang GINOO,* kamo nga mga hari,
mga opisyal, mga manugdumala, kag tanan nga katawhan sa kalibutan,
12 mga pamatan-on, mga tigulang kag mga bata.

† **Salmo 147:16** *mapino nga yelo:* ang buot silingon diri, *frost*

13 Magdayaw sila tanan sa GINOO, kay labaw siya sa tanan.
Mas gamhanan siya sang sa tanan nga ara sa kalibutan kag kalangitan.
14 Ginapabaskog niya kag ginapadunggan ang iya matutom nga katawhan,
ang Israel nga palangga gid niya.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 149

Ang Kanta sa Pagdayaw

1 Dayawa ang GINOO!
Magkanta kamo sang bag-o nga kanta sa GINOO.
Dayawa siya sa pagtililipon sang iya matutom nga katawhan.
2 Magkalipay ang mga taga-Israel tungod sang ila Manunuga.
Magsinadya ang katawhan sang Zion* tungod sang ila Hari.
3 Magdayaw sila sa iya nga may pagsinaot;
kag magtukar sila sang tamborin kag mga arpa sa pagdayaw sa iya.
4 Kay nagakalipay ang GINOO sa iya katawhan;
ginapadunggan niya sila nga mga kubos paagi sa pagpadaog sa ila.

5 Magkalipay sila nga matutom *sa iya* tungod sang ila pagdaog;
magkanta sila sa kalipay bisan sa ila mga hiligdaan.
6 Magdayaw sila sing mabaskog sa Dios samtang nagauyat sila sang
matalom nga mga espada,
7 sa pagpanimalos kag pagsilot sa mga katawhan sang mga nasyon,
8 sa pagkadena sang ila mga hari kag mga pangulo,
9 sa pagsilot sa ila suno sa ginsugo sang Dios.
Ini para sa kadayawan sang tanan nga iya matutom nga katawhan.

Dayawa ang GINOO!

Salmo 150

Dayawa ang GINOO

1 Dayawa ang GINOO!
Dayawa ninyo ang Dios sa iya templo.
Dayawa ninyo siya sa langit, ang iya mabakod nga lugar.
2 Dayawa ninyo siya tungod sang iya gamhanan nga mga binuhatan.
Dayawa ninyo siya tungod sang iya indi matupungan nga
pagkagamhanan.
3 Dayawa ninyo siya paagi sa pagpatunog sang mga budyong.
Dayawa ninyo siya paagi sa mga arpa kag mga lira.
4 Dayawa ninyo siya paagi sa mga tamborin kag pagsinaot.
Dayawa ninyo siya paagi sa mga instrumento nga may mga kuwerdas
kag mga plawta.
5 Dayawa ninyo siya paagi sa matunog nga mga cymbals.

6 Ang tanan nga nagakabuhi magdayaw sa GINOO.

Dayawa ang GINOO!

* **Salmo 149:2** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

Mga Hulubaton

Ang Kapuslanan sang mga Hulubaton

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Solomon, nga anak ni David kag hari
sang Israel.
2 Paagi sa sini nga mga hulubaton, matun-an mo ang parte sa kaalam*
kag pagtadlong sa imo pamatasan, kag maintiendihan mo ang mga pulong
nga nagahatag sang kaalam.
3 Makapatadlong ini sa imo pamatasan para mangin maalamon ka, nga
nagakabuhi sing husto, matarong, kag nagakabagay.
4 Makahatag ini sang kaalam sa mga wala sing alam, kag makahatag ini
sang ihibalo sa mga pamatan-on kon paano magdesisyon sing husto.
5 Paagi sa pagpamati sini, madugangan pa gid ang kaalam sang mga
maalamon kag matuytuyan ang mga may tinun-an,
6 para maintiendihan nila ang kahulugan sang mga hulubaton, mga
paanggid, kag mga paktakon† sang mga maalamon.
7 Kon ang isa ka tawo gusto nga magmaalamon dapat magtahod siya sa
GINOO. Ang tawo nga buang-buang‡ indi gusto sang kaalam kag indi niya
gusto nga matadlong ang iya pamatasan.

Panugod: Pagpanghangkat nga Batunon ang Kaalam

Laygay sa Paglikaw sa Malain nga mga Tawo

8 Anak,§ pamatii ang mga pagtadlong sang imo ginikanan sa imo
pamatasan,
9 kay makapaayo ina sa imo pamatasan pareho sa korokorona nga mga
bulak ukon kulintas nga makapaayo sa imo hitsura *kag makahatag sa imo
sang kadungganan.*
10 Anak, indi ka magpadala-dala sa mga temtasyon sang makasasala nga
mga tawo
11 kon magsiling sila nga, "Dali, upod ka sa amon; mamangga kita sang
mga inosente nga tawo kag patyon ta sila.
12 Buhi sila subong kag maayo ang lawas pero tudason ta sila; mangin
pareho sila sa mga nagkaladto na sa lugar sang mga patay.
13 Makakuha kita sa ila sang malahalon nga mga pagkabutang, kag
pun-on ta ang aton mga balay sang aton mga inagaw.
14 Sige na, upod sa amon, kay partidahon ta dayon ang aton mga inagaw."
15 Anak, indi ka gid mag-upod sa ila; maglikaw ka sa ila.
16 Kay maabtik sila magpakasala kag magpatay sang tawo.
17 Wala sing pulos ang pagbutang sang siod kon ang pispis nga imo
dalakpon nagatan-aw.
18 *Nakahibalo ang pispis nga masiod siya,* pero ining malain nga mga tawo
wala nakahibalo nga sila mismo ang mabiktima sa ila nga pagpamangga sa
iban. Nagahulat sila sa pagpatay pero sila mismo ang mapatay.

---

* **1:2** *kaalam:* Ang ini nga klase sang kaalam, nga ginasiling permi diri sa Hulubaton, amo ang kaalam sa maayo kag husto nga pagginawi. † **1:6** *paktakon:* sa iban nga Bisaya, *papakot.* Sa English, *riddle.* ‡ **1:7** *buang-buang:* Ang ini nga pulong nga makita permi diri sa Hulubaton nagakahulugan sang tawo nga wala sing pagkilala sa Dios kag sa iya mga sugo. § **1:8** *Anak:* Amo ini ang tawag sang manunudlo sa iya nga ginatudluan.

19 Amo ina ang dangatan sang mga tawo nga nagaangkon sang
pagkabutang sa malain nga paagi. Mapatay sila sa sina nga buluhaton.

Resulta sang Pagsikway sang Kaalam

20-21 Ang kaalam *pareho sa tawo nga* nagawali sing mabaskog sa mga
karsada, mga plasa, mga merkado, kag sa mga puwertahan sang mga
siyudad. Nagasiling siya,
22 "Kamo nga mga wala sing alam, hasta san-o pa bala kamo nga
magpabilin nga pareho sina?
Kamo nga mga nagapangyaguta, hasta san-o pa bala nga indi kamo nga
magkalipay sa pagpangyaguta?
Kamo nga mga buang-buang, hasta san-o pa bala kamo nga indi
magkagusto sa kaalam?
23 Magpamati kamo sa akon pagsabdong sa inyo.
Karon, isugid ko sa inyo ang akon ginahunahuna;*
ipahibalo ko sa inyo ang akon inughambal *kontra* sa inyo:
24 Tungod nga wala kamo magsapak sang pagtawag ko sa inyo nga
magpalapit kamo sa akon,
25 kag tungod nga ginbaliwala ninyo ang tanan ko nga mga laygay kag
pagsabdong sa inyo,
26-27 kadlawan ko kamo kon mag-abot sa inyo ang kalaglagan nga daw sa
buhawi;
yagutaon ko kamo kon mag-abot sa inyo ang kalisod
kag ang makahaladlok nga mga hitabo nga daw sa bagyo.
28 Dayon magapanawag kamo sa akon, pero indi ko kamo pagsabton.
Pangitaon ninyo ako, pero indi ninyo ako makita.
29 Kay indi kamo gusto tudluan kag wala ninyo ginpili ang pagtahod sa
GINOO.
30 Ginabaliwala ninyo ang akon mga laygay kag ginapakalain ninyo ang
akon pagsabdong sa inyo.
31 Gani pagaanihon ninyo ang bunga sang inyo mga ginahimo kag
ginaplano nga malain.
32 Kay ang pagkamalinapason sang mga wala sing alam magapatay sa ila,
kag ang pagpatawhay-tawhay sang mga buang-buang magalaglag sa ila.
33 Pero ang nagapamati sa akon magakabuhi nga luwas sa katalagman.
Indi siya maano kag wala siya sing kahadlukan."

2

Ang mga Kaayuhan sang Kaalam

1 Anak, batuna kag tipigi sa imo tagipusuon ang akon mga ginatudlo kag
ginasugo sa imo.
2 Pamatii ang parte sa kaalam kag pag-intiendi.
3 Tinguhai gid nga makaangkon ka sang pag-intiendi,
4 pareho nga daw nagapangita ka sang pilak ukon sang tinago nga
manggad.
5 Kon himuon mo ini, mahibaluan mo kon ano ang pagtahod sa GINOO,
kag maintiendihan mo ang parte sa iya.
6 Kay ang GINOO amo ang nagahatag sang kaalam. Sa iya man nagahalin
ang ihibalo kag pag-intiendi.

* **1:23** *isugid ko sa inyo ang akon ginahunahuna:* sa literal, *ibubo ko sa inyo ang akon Espiritu.*

7 Ginaprotektaran niya kag ginatigan-an sang kadalag-an* ang mga
nagakabuhi sing husto kag wala sing kasawayan.
8 Ginabantayan niya kag ginatipigan ang mga ginahimo sang mga
matarong kag matutom sa iya.
9 *Kon mamati ka sa akon,* mahibaluan mo kon ano ang maayo nga
himuon: ang husto, matarong, kag nagakabagay.
10 Kay mangin maalamon ka, kag makahatag ini sa imo sang kalipay.
11 Kon kahibalo ka magdesisyon sing husto, makaprotektar ini sa imo.
Kon may pag-intiendi ka, makatipig ini sa imo
12 kag makapalikaw sa imo sa malain nga pagginawi kag sa mga tawo
nga nagahambal sing sala.
13 Ini nga mga tawo nagbiya sa husto nga pagginawi kag nagasunod sa
pagginawi sang kadulom.
14 Nagakalipay sila sa paghimo sang malain. Nasadyahan sila sa kalain
sang ila ginahimo.
15 Indi husto ang ila pagginawi; indi tadlong ang ila ginalaktan.
16 Ang kaalam makapalikaw man sa imo sa malain nga babayi nga gusto
magtentar sa imo paagi sa matam-is niya nga mga pulong.
17 Ini nga babayi nagbiya sa lalaki nga iya ginpamana sang bataon pa
siya; ginkalimtan niya ang iya promisa sa Dios sang ginkasal siya.
18 Sa pagkamatuod, kon magkadto ka sa iya balay pareho lang nga
nagapakadto ka sa kamatayon. Ang dalan pakadto sa iya balay
nagapadulong sa lugar sang mga patay.
19 Ang bisan sin-o nga magkadto sa iya indi na makapuli; indi na niya
matultulan pa ang dalan pakadto sa lugar sang mga buhi.
20 Gani sunda ang pagkabuhi sang maayo nga mga tawo; magkabuhi ka
nga matarong.
21 Kay ang tawo nga nagakabuhi sing husto kag wala sing kasawayan
padayon nga magaestar diri sa *aton* duta.
22 Pero ang mga malain kag maluibon palayason. Panggabuton sila
pareho sa mga hilamon.

3

Dugang nga Kaayuhan sang Kaalam

1 Anak, indi gid pagkalimti ang ginatudlo ko sa imo; tipigi sa imo
tagipusuon ang mga ginasugo ko sa imo,
2 kay makapalawig ini kag makapauswag sang imo kabuhi.
3 Magpabilin ka nga maayo kag matutom; indi ina pagdulaa kundi
tipigan mo gid sa imo tagipusuon.*
4 Kon himuon mo ini, maluyag sa imo ang Dios kag ang mga tawo, kag
mangin maayo ang pagtulok nila sa imo.
5 Magsalig ka sa GINOO sa bug-os mo nga tagipusuon, kag indi ka magsalig
sa imo kaugalingon nga kaalam.
6 Dumduma ang GINOO sa tanan mo nga ginahimo, kag tuytuyan niya
ikaw sa husto nga dalan.
7 Indi ka maghunahuna nga maalam ka na gid kundi magtahod ka sa
GINOO, kag indi ka maghimo sang malain.
8 Kay makapaayo kag makapabaskog ina sa imo lawas.

* **2:7** *kadalag-an:* ukon, *husto nga kaalam kag isulat sa imo tagipusuon.*
* **3:3** *indi...tagipusuon:* sa literal, *ihigot ina sa imo liog*

9 Padunggi ang GINOO sa imo mga pagkabutang, pareho halimbawa sa
paghalad sa iya sang una nga parte sang tanan mo nga patubas.
10 Kon himuon mo ini, magasulubra ang mga patubas sa imo mga bodega
kag ang duga sang ubas sa imo mga pulugaan.
11 Anak, indi pagpakalaina ang pagdisiplina sang GINOO *sa imo*.† Indi
maglain ang imo buot kon ginasabdong ka niya.
12 Kay ginadisiplina sang GINOO ang iya mga ginapalangga pareho sang
ginahimo sang isa ka amay sa iya anak nga iya ginakalipay.
13 Bulahan ang tawo nga nakaangkon sang kaalam kag pag-intiendi.
14 Kay mas mapuslanon pa ini sang sa pilak kag bulawan,
15 kag mas malahalon pa sang sa mga alahas.‡ Kag wala gid sing bisan
ano nga butang nga imo ginahandom nga makatupong sini.
16 Makapalawig kag makapauswag ini sang imo kabuhi, kag makahatag
man sa imo sang kadungganan.
17 Makabulig gid ini sa imo kabuhi kag makapaayo sang imo
kahimtangan.
18 Bulahan ang tawo nga nagapabilin nga maalamon; ang kaalam
makapaayo kag makapalawig sang iya kabuhi.§
19-20 Paagi sa kaalam kag ihibalo, gintuga sang GINOO ang kalibutan kag
ang kalangitan, kag nagkalabukas ang mga tuburan kag naghatag ang mga
panganod sang ulan.
21 Anak, tipigi gid ang imo kaalam kag ihibalo sa pagdesisyon sing husto.
Indi pagpabay-i nga madula ini sa imo.
22 Kay makahatag ini sa imo sang malawig kag matahom nga kabuhi.
23 Kag magakabuhi ka nga luwas sa katalagman kag indi ka maano.
24 Makatulog ka nga mahamuok, nga wala sing may ginakahadlukan.
25 Gani indi ka dapat mahadlok kon gulpi lang nga mag-abot ang
makahaladlok nga mga hitabo, ukon kon laglagon na ang mga malain,
26 kay makasalig ka nga bantayan ka sang GINOO; ilikaw niya ikaw sa
katalagman.
27 Buligi ang mga dapat buligan kon masarangan mo man lang.
28 Indi na pagpabuwasi ang pagbulig sa imo isigkatawo kon mabuligan
mo man lang siya subong.
29 Indi ka magplano sing malain kontra sa imo isigkatawo nga nagasalig
sa imo bilang iya tupad-balay.
30 Indi ka magpakigbais sa imo isigkatawo sa wala sing kabangdanan,
labi na kon wala man lang siya sing may nahimo nga malain sa imo.
31 Indi ka magkahisa sa mapintas nga tawo ukon magsunod sa iya mga
ginahimo.
32 Kay ginakangil-aran sang GINOO ang mga balingag, pero nagasalig siya
sa nagakabuhi sing husto.
33 Ginapakamalaot sang GINOO ang panimalay sang mga malain, pero
ginapakamaayo niya ang panimalay sang mga matarong.
34 Ginayaguta niya ang nagapangyaguta, pero ginakaluoyan niya ang
mapainubuson.
35 Ang mga maalamon padunggan, pero ang mga buang-buang
pakahuy-an.

---

† **3:11** *pagdisiplina sang GINOO sa imo:* ukon, *pagtadlong sang GINOO sa imo pamatasan* ‡ **3:15** *alahas:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **3:18** *makapaayo...kabuhi:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi*

4

1 Mga anak, pamatii ninyo sing maayo ang mga pagtadlong sang inyo
amay sa inyo pamatasan, para may matun-an kamo.
2 Maayo ang akon ginatudlo, gani indi ninyo ini pag-ibaliwala.
3 Sang bata pa gid ako sa poder sang akon amay, paborito* ako sang akon
iloy.
4 Gintudluan ako sang akon amay. Siling niya sa akon, “Hupti sa imo
tagipusuon ang mga ginatudlo ko sa imo. Tumana ang mga sugo ko sa imo
para padayon ka nga magakabuhi.
5 Tinguhai nga makaangkon ka sang kaalam kag pag-intiendi. Indi
pagkalimti ang mga ginasiling ko sa imo, kag indi ka magbiya sa sini.
6 Indi pag-isikwaya ang kaalam, kundi hatagi ini sing importansya, kay
magatipig ini sa imo.
7 Ang kaalam ukon ang pag-intiendi amo ang pinakaimportante sa tanan,
gani tinguhaan mo gid nga maangkon mo ini bisan maubos ang tanan mo
nga pagkabutang.†
8 Pakamahala kag batuna ang kaalam, kay makahatag ini sa imo sang
kadungganan.
9 Pareho ini sa korokorona nga mga bulak nga makapatahom sa imo.”
10 Anak, pamatii kag batuna ang mga ginasiling ko sa imo, para
magalawig ang imo kabuhi.
11 Gintudluan ko na ikaw sang kaalam, kon paano ka magkabuhi sing
husto.
12 *Gani kon sundon mo ini,* wala sing may makasablag sa imo pagkabuhi,
kag indi ka maano.
13 Indi gid pagkalimti ang mga pagtadlong ko sa imo pamatasan; tipigi ini
sa imo tagipusuon kay magakabuhi ka sa sini.
14 Indi pagsunda ang ginahimo sang mga malain.
15 Likawi gid ina kag magpadayon ka *sa imo pagkabuhi nga matarong.*
16 Kay indi sila makatulog kon indi sila makahimo sang malain ukon
makapanglaglag sa iban.
17 Ang kalautan kag ang pagpamintas daw pagkaon kag ilimnon para sa
ila.
18 Ang pagkabuhi sang mga matarong pareho sa pagbutlak sang adlaw
nga nagasanag pa gid hasta mag-udto.
19 Pero ang pagkabuhi sang mga malain pareho sa kadulom, kag indi nila
mahibaluan kon ano ang kabangdanan sang ila pagkalaglag.
20 Anak, pamatii sing maayo ang mga ginatudlo ko sa imo;
21 indi gid ini pagkalimti, kundi tipigi ini sa imo tagipusuon.
22 Kay nagahatag ini sang maayo nga lawas kag *malawig nga* kabuhi sa
mga nagabaton sini.
23 Bantayi sing maayo ang imo hunahuna, kay kon ano ang imo
ginahunahuna amo man ang imo kabuhi.
24 Indi ka maghambal sing dinaya ukon binutig.
25 Isintro ang imo panulok sa maayo.
26 Hunahunaa gid sing maayo ang tanan mo nga pagahimuon para
mangin maayo ang resulta sini.
27 Magkabuhi ka sing tadlong; likawi ang paghimo sang malain.

---

* **4:3** *paborito:* ukon, *bugtong nga anak* † **4:7** *gani tinguhaan mo...pagkabutang:* ukon, *gani bisan ano man ang imo ginaangkon, tinguhaan mo gid nga maangkon ang kaalam kag ang pag-intiendi.*

5

Paandam Batok sa Pagpanginbabayi

1 Anak, pamatii sing maayo ang akon mga pulong nga may kaalam,
2 para makahibalo ka magdesisyon sing husto kag maghambal nga may kaalam.
3 Dumdumon mo nga ang pulong sang malain nga babayi matam-is pareho sa honey, kag manami pareho sa lana sang olibo.
4 Pero sa ulihi ang ibilin niya sa imo kapait kag kasakit.
5 Kon magsunod ka sa iya, dal-on niya ikaw sa lugar sang mga patay; ang dalan nga iya ginalaktan nagapakadto sa kamatayon.
6 Wala siya nagasapak sa dalan nga nagapakadto sa kabuhi. Indi tadlong ang iya ginalaktan kag wala siya makatalupangod sini.
7 Gani mga anak, pamatii ninyo ako kag tumana.
8 Palayo kamo sa babayi nga pareho sina. Indi kamo magpalapit sa iya balay.
9 Kay kon himuon ninyo ina, madula ang inyo dungog kag angkunon lang ini sang iban, kag mapatay kamo sa kamot sang mga tawo nga mapintas.*
10 Kag ang tanan ninyo nga manggad kag iban pa nga ginpangabudlayan kuhaon lang sang mga taga-iban nga lugar.
11 Magaugayong kamo kon nagahimumugto na kamo, nga hugos na gid ang bilog ninyo nga lawas.
12 Kag magasiling kamo, “Ano abi kay wala ko ginsapak ang mga pagtadlong sa akon pamatasan.
13 Wala ako mamati sa akon mga manunudlo.
14 Gani karon, ari ako sa bibi sang kamatayon sa atubangan sang komunidad.”
15 *Dapat sa imo ka lang asawa maghulid.* Kon sa tubig pa, magkuha ka lang sang imo ilimnon sa imo kaugalingon nga bubon.
16 Kay basi kon magluib man ang imo asawa.†
17 Dapat imo lang siya; indi siya dapat maghulid sa iban nga lalaki.
18 Magkalipay ka sa imo asawa, kag kabay pa nga pakamaayuhon siya sang Dios.
19 Matahom siya kag maanyag pareho sa usa, gani kabay pa nga mawili ka sa iya‡ permi kag mabihag sa iya gugma.
20 Anak, indi ka magpadala-dala sa malain nga babayi. Indi ka dapat magpakigrelasyon sa asawa sang iban.
21 Kay nakita sang Ginoo ang tanan mo nga ginahimo; kag bisan diin ka magkadto nagatan-aw siya.
22 Ang malain nga mga ginahimo sang malain nga tawo pareho sa siod nga magasiod mismo sa iya.
23 Magatalang siya tungod sang iya kabuangan, kag mapatay siya tungod kay indi siya magpatadlong sang iya pamatasan.

6

Dugang pa nga mga Pagpaandam

1 Anak, kon nagpromisa ka nga ikaw ang mabayad sang utang sang iban,
2 nasiod ka sa imo promisa,

---

* **5:9** *mapintas:* ukon, *wala sing kaluoy* † **5:16** sa literal, *Basi mag-awas ang imo tuburan sa mga karsada ukon sa mga plasa.* ‡ **5:19** *mawili ka sa iya:* sa literal, *maayawan ka sa iya titi*

3 kag may obligasyon ka sa iban. Pero amo ini ang himua nga mahilway
ka sa imo obligasyon sa iya: Kadtui siya kag magpakitluoy ka nga hilwayon
ka niya sa imo obligasyon.
4 Indi pagtulugi ukon pagpahuwayi
5 hasta nga mahilway ka, pareho sa pispis ukon usa nga nakapalagyo sa
mangangayam.
6 Kamo nga mga matamad, tan-awa ninyo kag tun-i kon paano
magkabuhi ang mga subay, para mangin maalamon kamo.
7 Bisan wala sing pangulo ukon manugdumala nga nagasugo sa ila,
8 nagatipon sila sang ila pagkaon kon tig-ilinit kag kon tig-alani, para may
pagkaon sila *kon tig-ululan*.
9 Kamo nga mga matamad magsagi na lang bala kamo katulog? San-o pa
bala kamo magbugtaw?
10 Pahuway-huway kag piyong-piyong ka pa gamay
11 kag magaabot gulpi sa inyo ang kinawad-on nga pareho sa armado nga
tulisan.
12 Ang wala sing pulos kag malain nga mga tawo nagapanugidsugid sing
kabutigan.
13 Nagapangilay pa sila kag nagasinyas paagi sa ila kamot kag tiil *sa*
pagdaya sa iban.
14 Sa ila nga pagkadayaon, permi sila nagaplano sa paghimo sang malain,
kag nagapaumpisa sila sang gamo.
15 Gani sa hinali lang laglagon sila, kag indi na gid sila matabangan.
16 May anom ukon pito pa gani ka klase sang tawo nga ginakaugtan kag
ginakangil-aran sang GINOO:
17 ang mga bugalon,
ang mga butigon,
ang mga nagapamatay sang tawo,
18 ang mga nagaplano sing malain,
ang mga maabtik maghimo sing malain,
19 ang mga nagasaksi sing butig,
kag ang mga nagapaaway sang iya kapareho.
20 Anak, sunda ang mga ginasugo kag ginatudlo sang imo ginikanan sa
imo.
21 Itanom ini sa imo hunahuna para indi mo gid malimtan.
22 Ini magatuytoy, magatipig, kag magapadumdom sa imo pagkabuhi,
bisan ano man ang imo ginahimo.*
23 Kay ining ila mga ginasugo kag ginatudlo pareho sa suga nga
magapasanag sa imo. Kag ang pagsaway nila sa imo, sa pagtadlong sang
imo pamatasan, makapaayo kag makapalawig sang imo kabuhi.
24 Makapahilayo man ini sa imo sa malain nga babayi nga makagalanyat
kon maghambal.
25 Indi ka magpatintar† sa iya kaguwapa. Indi ka magpadala-dala sa iya
pagpangilay.‡
26 Ang pagpakighilawas sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas
puwede mabayaran sa bili sang tinapay, pero ang pagpakighilawas sa
asawa sang iban bayaran mo sang imo mismo kabuhi.§

---

* **6:22** *bisan ano man ang imo ginahimo:* sa literal, *sa imo paglakat, pagtulog, kag pagbugtaw* † **6:25** *magpatintar:* sa iban nga Bisaya, *magpatintal* ‡ **6:25** *pagpangilay:* ukon, *matahom nga mata*
§ **6:26** *bayaran mo sang imo mismo kabuhi* tungod nga ang silot sini amo ang kamatayon.

27 Kon ipalapit mo ang kalayo sa imo dughan masunog ang imo bayo.
28 Kon maglakat ka sa baga mapaso ang imo tiil.
29 Gani kon magpakighilawas ka sa asawa sang iban magaantos ka.
30 *Masami* wala ginapakalain ang kawatan* nga nagapangawat tungod kay gutom siya.
31 Pero kon madakpan siya, pabayaron siya sing pito ka pilo sang iya ginkawat, bisan maubos pa ang tanan niya nga pagkabutang.
32 Ang tawo nga nagapakigrelasyon sa asawa sang iban wala sing pag-intiendi. Ginaguba lang niya ang iya kaugalingon.
33 Pagasakiton siya, kag mahuy-an siya hasta san-o.
34 Kay ang bana nga nagapangimon puwerte mangakig, kag magabalos siya nga wala sing luoy-luoy.
35 Indi siya magbaton sang bayad, bisan ano pa ini ka dako.

7

1 Anak, tipigi sa imo tagipusuon ang akon mga ginatudlo kag ginasugo sa imo.
2 Tumana ang mga ginasugo ko sa imo, para magalawig ang imo kabuhi. Tipigi sing maayo ang mga ginatudlo ko sa imo pareho sang pagtipig mo sang imo mata.
3 Itanom ini sa imo hunahuna para indi mo gid malimtan.
4 Kabiga ang kaalam subong imo utod nga babayi kag ang pag-intiendi subong imo suod nga abyan.
5 Kay makapahilayo ini sa imo sa malain nga babayi nga makagalanyat kon maghambal.

Ang Malain nga Babayi

6 Isa ka adlaw, nagpamintana ako sa balay,
7 kag nakita ko ang mga pamatan-on nga mga lalaki nga wala sing may nahibaluan sa kabuhi. Ang isa sa ila wala sing pag-intiendi.
8 Nagalakat siya sa dalan pakadto sa kanto nga sa diin ara ang balay sang isa ka malain nga babayi.
9 Sirom na sadto kag nagadulom na.
10 Dayon ginsugata siya sang babayi nga ang iya bayo pareho sa bayo sang babayi nga nagabaligya sang iya lawas. Nakaplano na siya nga daan kon ano ang iya himuon sa sadto nga lalaki.
11 Ini nga babayi palawakal kag wala sing huya. Wala siya nagapahimuyong sa iya balay.
12 Nagaistambay siya sa higad sang mga dalan ukon sa mga kanto, kag kon kaisa sa mga plasa.
13 Pagkakita niya sa lalaki, ginhakos niya siya kag ginhalukan. Kag nagsiling siya nga wala sing huya-huya,
14 "Gintuman ko subong ang akon promisa nga maghalad, kag may mga karne didto sa balay halin sa sapat nga ginhalad ko.
15 Gani ginpangita ko ikaw, kag maayo kay nakita ko ikaw.
16 Nahapinan ko na ang akon hiligdaan sang dekolor nga tela nga halin pa sa Egypt.
17 Ginbutangan ko ini sang mga pahamot nga mira, aloe, kag sinamon.
18 Gani dali, maghulid kita; magpaayaw-ayaw kita sa kalipay hasta mag-aga,

* **6:30** *Masami...kawatan:* ukon, *Wala ginahilway ang kawatan.*

19 kay wala diri ang akon bana. Naglakat siya sa malayo.
20 Madamo nga kuwarta ang iya gindala kag mga duha pa ka semana
antes siya magabalik."
21 Gani nadala niya ang lalaki paagi sa iya matam-is kag makagalanyat
nga mga pulong.
22 Sa gilayon nagsunod ang lalaki sa iya pareho sa baka nga ginaguyod sa
ilihawan ukon pareho sa usa* nga nagapadulong sa siod
23 nga sa diin patyon siya sa pana. Pareho man siya sa isa ka pispis nga
nagadali-dali pakadto sa siod nga wala kahibalo nga kamatayon gali ang
iya padulungan.
24 Gani, mga anak, pamatii ninyo sing maayo ang akon mga ginasiling.
25 Indi kamo magpadala-dala sa sini nga klase sang babayi; indi kamo
magpatalang sa iya.
26 Madamo na nga mga lalaki ang nalaglag tungod sa iya.
27 Kon magkadto kamo sa iya balay, pareho lang nga nagapadulong kamo
sa lugar sang mga patay.

8

Ginadayaw ang Kaalam

1 Ang kaalam kag pag-intiendi pareho sa tawo nga nagawali.
2 Nagatindog siya sa mataas nga mga lugar sa kilid sang dalan, sa mga
ginsang-an sang mga dalan,
3 sa mga puwertahan sang siyudad, kag sa mga alagyan. Kag nagawali
siya sing mabaskog,
4 "Tanan kamo nga katawhan, nagapakighambal ako sa inyo.
5 Kamo nga mga wala sing alam, magmaalamon kamo.
Kamo nga mga buang-buang, maghangop kamo.
6 Pamati kamo sa akon ginahambal, kay mapuslanon ini kag husto.
7 Matuod gid ang akon ginahambal kag ginakangil-aran ko ang maghambal
sing malain.
8 Matarong ang tanan ko nga ginahambal kag wala ako nagahambal sang
binutig ukon dinaya.
9 Maathag ini tanan kag wala sing sala sa mga tawo nga may pag-intiendi.
10 Palabiha ang kaalam kag ang pagtadlong ko sa imo pamatasan sang sa
pilak kag bulawan.
11 Kay ang kaalam mas bilidhon pa sang sa malahalon nga mga bato
kag wala gid sing bisan ano nga butang nga imo ginahandom nga
makatupong sini.
12 Ako, nga amo ang kaalam, nakahibalo magtimbang-timbang kon diin
ang husto ukon indi,
kag nahibaluan ko magdesisyon sing husto.
13 Ang nagatahod sa GINOO nagakaugot sa malain.
Ginakaugtan ko ang pagpabugal, ang pagpakamatinaas-taason,
ang malain nga pagginawi, kag ang pagbinutig.
14 Maayo ako maglaygay kag may husto nga kaalam. May pag-intiendi ako
kag gahom.
15 Paagi sa akon makadumala ang mga hari,
kag makahimo ang mga pangulo sang matarong nga mga kasuguan.

* **7:22** *usa:* Amo ini sa Syriac (tan-awa man sa Septuagint). Sa Hebreo, *buang-buang.*

16 Paagi sa akon makadumala ang mga manugdumala
kag mga opisyal—ang tanan nga nagadumala sing matarong.*
17 Ginahigugma ko ang mga nagahigugma sa akon;
ang mga nagapangita sa akon makakita sa akon.
18 Makahatag ako sang manggad, dungog, kauswagan kag kadalag-an nga
nagapadayon.
19 Ang makuha sa akon mas malahalon pa sang sa puro gid nga bulawan
ukon pilak.
20 Ginasunod ko ang matarong kag husto.
21 Ang nagahigugma sa akon hatagan ko sang manggad;
pun-on ko ang ginataguan nila sang manggad.
22 Sang una pa nga daan, kaupod† na ako sang GINOO antes niya gintuga ang
tanan.
23-26 Ginbuot niya nga ara na ako halin pa sang una.‡
Ara na ako sang wala pa ang kalibutan: ang dagat, ang mga tuburan,
ang mga bukid, ang mga kaumahan, kag bisan pa ang mga yab-ok.
27 Ara na ako sang pagtuga niya sang langit,
sang pagbutang niya sang *daw* tinabuan sang langit kag sang duta,§
28 sang pagtuga niya sang mga panganod,
sang pagpatubod niya sang mga tuburan sa kadadalman,
29 sang pagbutang niya sang dulunan sang dagat para indi ini maglapaw,
kag sang pagbutang niya sang mga pundasyon sang kalibutan.
30 Pareho ako sa isa ka arkitekto* sa tupad sang GINOO.
Ako ang iya kalipayan adlaw-adlaw, kag malipayon ako permi sa iya
presensya.
31 Nagakalipay ako sa kalibutan nga iya gintuga kag sa mga katawhan.
32 Gani karon mga anak, pamatii ninyo ako,
kay bulahan ang mga nagasunod sa akon mga ginasiling.
33 Pamatii ninyo ang mga pagtadlong ko sa inyo pamatasan para mangin
maalamon kamo;
kag indi gid ninyo ini pagkalimti.
34 Bulahan ang tawo nga permi nagabantay kag nagahulat sa pagpamati sa
akon.
35 Kay ang tawo nga nagapangita sa akon makaangkon sang *maayo kag
malawig nga* kabuhi,
kag pakamaayuhon siya sang GINOO.
36 Pero ang tawo nga wala nagapangita sa akon, ginahalitan lang niya ang
iya kaugalingon.
Ang tanan nga akig sa akon naluyag sang kamatayon."

9

Ang Kaalam kag ang Kabuangan

1 Ang kaalam pareho sa isa ka tawo nga nagpatindog sang dako kag
matahom nga balay.*

---

* **8:16** *mga opisyal...matarong:* sa Septuagint kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *mga opisyal nga nagadumala sa kalibutan.* † **8:22** *kaupod:* ukon, *gintuga* ‡ **8:23-26** *Ginbuot...una:* ukon, *Ginporma niya ako sang dugay na.* § **8:27** *daw tinabuan sang langit kag sang duta:* sa English, *horizon* * **8:30** *arkitekto:* ukon, *gamay nga bata;* ukon, *masaligan nga abyan* * **9:1** *dako kag matahom nga balay:* sa literal, *balay nga may pito ka haligi*

2 Nagpapunsyon siya. Ginpreparar niya ang mga pagkaon kag mga ilimnon.
3 Dayon ginsugo niya ang iya mga suluguon nga babayi sa pagkadto sa mataas nga mga lugar sang siyudad para ipahibalo ini:
4 "Kamo nga mga wala sing alam kag pag-intiendi, imbitado kamo sa punsyon.
5 Kadto kamo kag magkaon sang pagkaon kag mag-inom sang ilimnon nga akon ginpreparar.
6 Dulaa na ninyo ang inyo pagkaignorante para padayon kamo nga magakabuhi. Magkabuhi kamo nga may pag-intiendi."
7 Kon sawayon mo ang tawo nga nagapangyaguta, insultuhon ka niya. Kon sabdungon mo ang malain nga tawo, sakiton ka niya.
8 Indi pagsawaya ang tawo nga nagapangyaguta kay kainitan ka niya. Sawaya ang maalamon nga tawo kag higugmaon ka niya.
9 Kon tudluan mo ang maalamon, madugangan pa gid ang iya kaalam. Kon tudluan mo ang matarong nga tawo, madugangan pa gid ang iya natun-an.
10 Kon gusto mo nga magmaalamon, dapat magtahod ka sa GINOO. Kon ginakilala mo ang Balaan *nga Dios*, may pag-intiendi ka.
11 Paagi sa kaalam, magalawig ang imo kabuhi.
12 Kon maalamon ka, makahatag ini sa imo sang kaayuhan, pero kon ginahikayan mo ang kaalam, ginapaantos mo lang ang imo kaugalingon.
13 Ang kabuangan pareho sa isa ka babayi nga magahod, wala sing alam, kag wala sing may nahibaluan.
14 Nagapungko siya sa puwertahan sang iya balay ukon sa mataas nga mga lugar sang siyudad,
15 kag nagapanawag sa mga nagaalagi, nga nagapakadto sa ila mga trabaho.
16 *Siling niya,* "Dali kamo diri, kamo nga mga wala sing alam." Kag siling pa niya sa mga wala sing pag-intiendi,
17 "Mas manami ang tubig nga kinawat kag mas manamit ang pagkaon kon kaunon sa tago."†
18 Pero wala kahibalo ini nga mga tawo nga ang mga nagakadto sa iya nagakapatay. Ang mga nakakadto na sa iya ara na subong sa lugar sang mga patay.

Ang mga Hulubaton ni Solomon

10

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Solomon:
Ang anak nga maalamon nagahatag sang kalipay sa iya ginikanan,
pero ang anak nga buang-buang nagahatag sang kasubo sa ila.
2 Ang manggad nga nakuha sa malain nga paagi indi makahatag sang kaayuhan,
pero ang matarong nga pagkabuhi *makahatag sing kaayuhan kay* makaluwas ini sa imo sa kamatayon.
3 Indi pagpabay-an sang GINOO nga magutuman ang mga matarong,
pero ang mga malain ya indi niya pagtugutan
nga matuman ang ila *malain nga mga* handom.
4 Ang pagkatamad makapaimol sa tawo, pero ang pagkapisan makapamanggaranon sa iya.

† **9:17** Siguro ang buot silingon nga ang ginadumilian amo pa ang nami himuon.

5 Ang nagatipon sang pagkaon kon tig-alani maalamon nga tawo,* pero ang
nagasagi lang katulog makahuluya.
6 Ginapakamaayo ang matarong nga tawo; ang ginahambal sang malain
nga tawo makahalit.
7 Ang matarong nga tawo mangin pagpakamaayo sa iban kag dumdumon
siya hasta san-o,
pero ang malain nga tawo kalimtan.
8 Ang maalamon nga tawo nagatuman sang mga sugo.
Ang tawo nga nagahambal sing kabuangan malaglag.
9 Ang tawo nga nagakabuhi nga matarong indi maano,
pero ang tawo nga nagakabuhi sing indi husto mahibaluan ang iya
ginahimo.
10 Ang tawo nga nagapangdaya makahatag sing gamo,
kag ang tawo nga nagahambal sang kabuangan malaglag.
11 Ang ginahambal sang matarong nga tawo makapaayo sa kabuhi sang
iban,† pero ang ginahambal sang malain nga tawo makahalit.
12 Ang kaugot makapaumpisa sang gamo, pero ang gugma makapatawad
sang tanan nga sala.
13 Ang tawo nga may pag-intiendi nagahambal sang mga pulong nga may
kaalam,
pero ang tawo nga wala sing pag-intiendi *nagahambal sang mga pulong
nga mangin kabangdanan nga* silutan siya.
14 Ginadugangan pa gid sang mga maalamon ang ila nahibaluan,
pero ang mga buang-buang sagi hambal sang mga pulong
nga makapalaglag mismo sa ila sa indi madugay.
15 Ang manggad sang manggaranon makaprotektar sa iya,
pero ang kaimulon sang imol makalaglag sa iya.
16 Ang balos sa matarong nga tawo amo ang *maayo kag malawig nga*
kabuhi,
pero ang balos sa malain nga tawo amo ang silot.
17 Ang tawo nga nagapamati sa mga pagtadlong sa iya pamatasan magaayo
kag magalawig ang iya kabuhi,
pero ang tawo nga wala nagapamati magatalang.
18 Butigon ang tawo nga nagatago sang iya kaakig, kag buang-buang ang
mga nagapanglibak.
19 Ang tawo nga palahambal madali makasala.
Maalamon ang tawo nga makahibalo magpugong sang iya baba.
20 Ang mga pulong sang matarong nga tawo bilidhon pareho sa pilak,
pero ang hunahuna sang malain nga tawo wala sing pulos.
21 Ang pulong sang matarong nga tawo makahatag sang kaayuhan sa
madamo nga tawo
luwas sa mga buang-buang nga magakalamatay tungod kay wala sila
sing pag-intiendi.
22 Nagamanggaranon ang tawo tungod sa pagpakamaayo sang GINOO,
kag indi ini madugangan paagi sa tudo nga pagpangabudlay.‡
23 Ang kalipayan sang buang-buang amo ang paghimo sang malain,
pero ang kalipayan sang tawo nga may pag-intiendi amo ang
pagkabuhi nga mainalamon.

---

* **10:5** *tawo:* sa literal, *anak.* Tan-awa ang footnote sa 1:8. † **10:11** *makapaayo...sang iban:* sa literal, *tuburan nga nagahatag sang kabuhi* ‡ **10:22** *kag...pagpangabudlay:* ukon, *kag wala nagahatag ang GINOO sang kalisod sa iya pagmanggaranon.*

24 Subong nga ang ginakahadlukan sang malain nga tawo matabo sa iya,
ang ginahandom sang matarong nga tawo mabaton niya.
25 Kon mag-abot sa kabuhi ang *pagtilaw nga pareho sang* bagyo,
malaglag ang malain nga tawo, pero ang matarong nga tawo
magapabilin nga mabakod.
26 Subong nga ang langgaw makapangilo sa ngipon kag ang aso
makapapait sa mata,
ang matamad nga tawo makapaugtas sa nagasugo sa iya.
27 Ang nagatahod sa GINOO magakabuhi sing malawig,
pero ang malain nga tawo magakabuhi sing malip-ot.
28 Ang paglaom sang mga matarong makahatag sa ila sang kalipay,
pero ang paglaom sang mga malain wala sing katumanan.
29 Ang pagsunod sang mga matarong sa pamaagi sang GINOO
makaprotektar sa ila,
pero ang pagsupak sini sang mga malain makapalaglag sa ila.
30 Ang mga matarong indi pagpahalinon sa *aton* duta, pero ang mga malain
pahalinon.
31 Ang mga ginahambal sang matarong nga tawo may kaalam,
pero ang mga ginahambal sang dayaon nga tawo makapalaglag sa iya.
32 Ang matarong nga tawo nakahibalo kon ano ang husto nga ihambal,
pero ang malain nga tawo, ang iya lang nahibaluan nga ihambal amo
ang sala.

11

1 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga nagapangdaya sa pagkilo, pero
ginakalipay niya ang mga wala nagapangdaya.
2 Ang nagapabugal mahuy-an, pero ang nagapaubos mangin maalamon.
3 Ang tawo nga matarong makahibalo kon ano ang iya himuon tungod
nga husto ang iya nga pagkabuhi, pero ang maluibon nga tawo malaglag
tungod nga indi husto ang iya nga pagkabuhi.
4 Ang manggad indi makabulig kon silutan na sang Dios ang tawo sing
kamatayon, pero ang matarong nga pagkabuhi makaluwas sa iya sa
kamatayon.
5 Ang matarong nga pagkabuhi sang tawo nga wala sing kasawayan
makapahapos sang iya pagpangabuhi, pero ang malain nga pagkabuhi
sang malain nga tawo amo ang makapalaglag sa iya.
6 Ang matarong nga pagkabuhi sang tawo nga nagakabuhi sing husto
makaluwas sa iya, pero ang malain nga mga handom sang maluibon nga
tawo makahalit sa iya mismo.
7 Kon mapatay ang mga malain, madula ang ila paglaom; ang ila mga
ginahandom mangin wala sing pulos.
8 Ginaluwas sang Dios sa kalisod ang mga matarong pero ang mga
malain ya wala.
9 Ginahalitan sang mga indi diosnon ang ila isigkatawo paagi sa ila
ginahambal.
Nagakaluwas ang mga matarong paagi sa *ila* kaalam.
10 Nagahinugyaw sa kalipay ang mga pumuluyo sang isa ka siyudad kon
nagauswag ang mga matarong kag amo man kon nagakalamatay ang mga
malain.
11 Nagauswag ang siyudad paagi sa pagbendisyon sang mga matarong,
pero nagakalaglag ini paagi sa pagpakalain sang mga malain.

12 Ang tawo nga wala sing pag-intiendi nagayaguta sa iya isigkatawo,
pero ang tawo nga may pag-intiendi wala nagayaguta.
13 Ang palakutsokutso nagapanugid sang sekreto, pero ang masaligan
nga tawo makatago sang sekreto.
14 Malaglag ang isa ka nasyon kon wala ini sing mga manuglaygay, pero
kon may madamo ini nga mga manuglaygay, may kabakod ini.
15 Delikado kon magpromisa ka nga magbayad sang utang sang iban.
Gani kon indi mo gusto magkaproblema indi ina paghimua.
16 Ang mabuot nga babayi nagaani sang pagpadungog, pero ang
mapintas nga tawo hasta lang sa pag-angkon sang manggad.
17 Kon maayo ka sa iban, makapaayo ini sa imo, pero kon mapintas ka,
makahalit ini sa imo.
18 Ang malain nga tawo indi makabaton sang matuod nga balos, pero ang
nagahimo sang matarong makabaton sang matuod nga balos.
19 Ang tawo nga nagahimo sang matarong padayon nga magakabuhi,
pero ang nagahimo sang malain mapatay.
20 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga tawo nga tiko ang ila
panghunahuna, pero ginakalipay niya ang mga tawo nga ang ila pagkabuhi
wala sing kasawayan.
21 Sigurado gid nga pagasilutan ang mga malain, pero ang mga matarong
ya indi.
22 Ang kaguwapa sang babayi nga indi maalamon pareho lang sang
bulawan nga singsing sa sungad sang baboy.
23 Ang mga ginahandom sang mga matarong makapaayo, pero ang mga
ginahandom sang mga malain makapaakig.
24 May mga tawo nga mahinatagon pero nagadugang pa gid ang ila
manggad; may ara man nga mga dalok pero nagaimol pa gani.
25 Ang mahinatagon nga tawo magauswag. Ang tawo nga nagabulig sa
iban pagabuligan man.
26 Ginapakamalaot sang mga tawo ang nagatago sang iya baligya *para*
ibaligya ini kon magtaas na ang presyo, pero ginadayaw sang mga tawo ang
wala nagatago.
27 Ang tawo nga nagahandom sang maayo pakitaan sang kaayo, pero ang
tawo nga nagapangita sing gamo makita niya ini.
28 Mapaslawan ang tawo nga nagasalig sa manggad, pero ang matarong
magauswag pareho sa nagalambo* nga tanom.
29 Ang mga buang-buang nga nagadala sang gamo sa ila panimalay wala
gid sing may mapanubli sa ulihi. Mangin ulipon lang sila sang mga
maalamon.
30 Ang mga binuhatan sang matarong nga tawo makabulig sa iban nga
mag-ayo kag maglawig ang ila kabuhi.† Kag madala niya ang mga tawo sa
iya kaalam.‡
31 Kon ang mga matarong sa kalibutan nagabaton sang balos sa ila mga
ginahimo, labi na gid nga balusan ang mga malain kag mga makasasala.

12

1 Ang tawo nga gusto magpatadlong sang iya pamatasan gusto
magmaalamon, pero ang tawo nga indi gusto sawayon balingag.

---

* **11:28** *nagalambo:* sa English, *flourish* † **11:30** *makabulig...kabuhi:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi* ‡ **11:30** *Kag...kaalam:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

2 Ginakaluoyan sang GINOO ang maayo nga tawo, pero ginasilutan niya
ang nagapadihot *sing malain*.
3 Ang nagahimo sang kalautan wala gid sing kalig-unan, pero ang
matarong nga tawo may kalig-unan pareho sa kahoy nga madalom ang
gamot.
4 Ang maayo nga asawa bugal kag kalipay sang iya bana, pero ang
makahuluya nga asawa pareho sa balatian nga nagaut-ot sa mga tul-an
sang iya bana.
5 Ang ginahunahuna sang matarong nga tawo husto; ang ginalaygay sang
malain nga tawo *puro* pangdaya.
6 Makapatay ang mga pulong sang mga malain,* pero ang mga pulong
sang mga matarong makaluwas.
7 Pagalaglagon ang mga malain kag madula sila, pero ang mga matarong
kag ang ila mga kaliwat magapadayon sa gihapon.
8 Ginapadunggan ang maalamon nga tawo, pero ginahikayan ang tawo
nga tiko ang panghunahuna.
9 Mas maayo pa ang tawo nga simple lang, nga makasarang magsagod
sang kabulig, sang sa tawo nga nagapasin-o-sin-o nga wala man lang gali
sang kalan-on.
10 Ang matarong nga tawo nagaatipan sing maayo sa iya mga sapat, pero
ang malain nga tawo mapintas kag wala sing kaluoy sa iya mga sapat.
11 Ang mapisan nga mangunguma may bugana nga pagkaon. Ang
nagausik sang iya tiyempo sa wala sing pulos nga mga buluhaton wala sing
husto nga pag-intiendi.
12 Ang gusto lang permi himuon sang mga malain amo ang kalainan, *gani
indi mabakod ang ila kahimtangan*, pero ang mga matarong iya mabakod
pareho sa kahoy nga madalom ang iya gamot.†
13 Ang malain nga ginahambal sang malain nga tawo amo mismo ang
nagahatag sa iya sang gamo, pero ang matarong nga tawo nagalikaw sa
gamo.
14 Pagabalusan kita sang maayo nga mga butang suno sa aton
ginapanghambal kag ginapanghimo.
15 Ang buang-buang nga tawo nagahunahuna nga husto siya permi, pero
ang maalamon nga tawo nagapamati sang laygay.
16 Ginapakita gilayon sang buang-buang nga tawo ang iya kaakig *kon
insultuhon siya*, pero ang maalamon nga tawo wala nagasapak kon
insultuhon siya.
17 Ang masaligan nga saksi nagasugid sing matuod, pero ang indi
masaligan nagabutig.
18 Ang mga pulong nga wala ginhunahuna sing maayo antes ihambal
makasakit pareho sa espada, pero ang mga pulong nga ginhunahuna sing
maayo antes ihambal makapaayo.
19 Ang mga pulong nga matuod nagapadayon hasta san-o, pero ang mga
pulong nga binutig indi magdugay.
20 Pagpangdaya ang ara sa tagipusuon sang tawo nga nagaplano sang
malain, pero kalipay ang ara sa *tagipusuon sang* tawo nga nagaplano sang
maayo.

---

* **12:6** *Makapatay ang mga pulong sang mga malain* paagi sa ila pagsaksi sing butig. † **12:12** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

21 Wala sing may malain nga matabo‡ sa mga matarong, pero sa mga
malain, madamo gid sing malain nga matabo.
22 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga butigon, pero ginakalipay niya
ang mga indi butigon.
23 Ang maalamon nga tawo wala nagapahambog sang iya nahibaluan,
pero ang buang-buang nga tawo ginapakita gid niya ang iya
pagkabuang-buang.
24 Ang mapisan nga tawo makaangkon sang mataas nga posisyon, pero
ang matamad ya makaangkon sang manubo nga posisyon.§
25 Ang pagpalibog makakuha sang kalipay sang tawo; ang maayo nga
mga pulong makalipay sa iya.
26 Ang matarong nga tawo makatuytoy sa iya abyan, pero ang malain nga
tawo makapatalang.
27 Ang matamad nga tawo indi gid makalambot sang iya ginahandom,
pero ang mapisan nga tawo nagamanggaranon.*
28 Kon magkabuhi ka nga matarong, padayon ka nga magakabuhi, kag
maluwas ka sa kamatayon.

13

1 Ang maalamon nga anak nagapamati kon ginatadlong sang iya amay
ang iya pamatasan, pero ang nagayaguta nga anak wala nagapamati kon
ginasaway.
2 Ang tawo nga maayo ang iya mga ginahambal balusan sing maayo nga
mga butang, pero ang maluibon nga tawo balusan sing pagpamintas.
3 Ang nagabantay sa iya ginahambal nagahalong sang iya kabuhi, pero
ang nagapataka lang kahambal ginalaglag niya ang iya kaugalingon.
4 Kon matamad ang isa ka tawo, bisan ano pa ang iya ginahandom, indi
gid niya ini maangkon, pero kon mapisan siya, maangkon niya ang sobra
pa sa iya ginahandom.
5 Ang matarong nga tawo indi gusto sang binutig, pero ang malain nga
tawo nagahimo sang makahuluya nga mga butang.
6 Ang tawo nga wala sing kasawayan indi maano tungod sang iya
matarong nga pagkabuhi, pero ang makasasala nga tawo malaglag tungod
sang iya kalautan.
7 May mga tawo nga nagapakuno-kuno nga manggaranon, pero imol gali.
Kag may mga tawo man nga nagapakuno-kuno nga imol, pero
manggaranon gali.
8 Ang manggaranon nagabayad para magawad ang iya kabuhi *sa mga
nagapahog sa iya*, pero ang imol, wala sing may nagapahog sa iya.
9 Ang kabuhi sang matarong nga tawo pareho sa suga nga nagasiga gid
sing masanag, pero ang kabuhi sang malain nga tawo pareho sa suga nga
napatay.
10 Sa sobra nga bugal, *may mga tawo nga indi magpamati sang laygay, kag*
ini nagapaumpisa sing gamo. Kon gusto nila nga magmaalamon dapat
magpamati sila sang laygay.
11 Ang manggad nga nakuha sa malain nga paagi madali lang madula,
pero ang manggad nga ginpangabudlayan nagadugang pa gid.

---

‡ **12:21** *Wala...matabo:* ukon, *Indi madamo ang malain nga matabo.* § **12:24** *makaangkon...posisyon:* sa literal, *mangin ulipon lang* * **12:27** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

12 Ang handom sang tawo nga wala matuman nagapaluya sa iya, pero
ang iya handom nga natuman nagapabaskog kag nagapalipay sang iya
kabuhi.*
13 Ang tawo nga nagasikway sa mga ginatudlo kag ginasugo sa iya
magaantos, pero ang tawo nga nagatuman sini hatagan sang balos.
14 Ang ginatudlo sang mga maalamon makapaayo kag makapalawig sang
imo kabuhi,† kag makapalikaw sa imo sa kamatayon.
15 Ginatahod ang tawo nga may maayo nga panghunahuna. Ang
maluibon nga tawo nagapadulong sa kalaglagan.‡
16 Ang tawo nga nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto
ukon indi nagahunahuna anay antes niya himuon ang isa ka butang, pero
ang buang-buang *iya wala nagahunahuna, gani* ginapakita gid niya ang iya
pagkabuang-buang.
17 Ang malain nga mensahero nagapagamo sa mga tawo, pero ang
masaligan nga mensahero nagapaayo sang ila relasyon.
18 Ang tawo nga indi magpatadlong sang iya pamatasan magaimol kag
mahuy-an, pero ang nagapatadlong sang iya pamatasan padunggan.
19 Daw ano kanami ang mabatyagan sang tawo kon matuman ang iya
ginahandom; amo gani nga ang mga buang-buang indi man mag-untat sa
paghimo sang kalautan.
20 Kon mag-upod ka sa mga maalamon, mangin maalamon ka man, pero
kon mag-upod ka sa mga buang-buang, magaantos ka.
21 Magaabot ang kalaglagan sa mga makasasala bisan diin man sila
magkadto, pero ang mga matarong ya balusan sang maayo nga mga
butang.
22 Ang manggad sang maayo nga tawo panublion sang iya mga kaapuhan,
pero ang manggad sang makasasala panublion sang mga matarong.
23 Bisan makapatubas sing bugana ang duta sang mga imol, indi sila
makapulos sini tungod sa indi matarong nga ginahimo sang iban.
24 Wala mo ginahigugma ang imo bata kon wala mo siya ginadisiplina.
Kon ginahigugma mo siya, ginatadlong mo ang iya pamatasan.
25 Ang mga matarong magakaon nga busog gid, pero ang mga malain
gutumon.

14

1 Ang maalamon nga asawa nagapabakod sang iya panimalay, pero ang
buang-buang iya nagaguba sang iya panimalay.
2 Ang tawo nga nagakabuhi sing husto nagatahod sa GINOO, pero ang
wala nagakabuhi sing husto nagainsulto sa iya.
3 Ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo makahalit sa iya,
pero ang mga ginahambal sang maalamon nga tawo makatipig sa iya.
4 Kon wala ka sing sapat nga inug-arado wala ka sing anihon, pero kon
may sapat ka, kag makusog pa, madamo ang imo anihon.
5 Ang masaligan nga saksi wala nagabutig, pero ang indi masaligan puro
kabutigan ang iya ginahambal.
6 Ang tawo nga nagapangyaguta indi gid makaangkon sang kaalam bisan
ano pa niya katinguha, pero ang tawo nga may pag-intiendi dali lang
makatuon.

---

* **13:12** *nagapabaskog...kabuhi:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi* † **13:14** *maka-paayo...kabuhi:* sa literal, *tuburan nga nagahatag sang kabuhi* ‡ **13:15** *nagapadulong sa kalaglagan:* Amo ini sa Septuagint. Pero sa Hebreo, *ang iya pagginawi magapadayon.*

7 Likawi ang mga buang-buang kay wala ka sing may matun-an nga
maayo sa ila.
8 Ang kaalam sang tawo nga nakahibalo magtimbang-timbang kon diin
ang husto ukon indi amo ang nagahatag sa iya sang ihibalo kon ano ang iya
himuon, pero ang kabuangan sang buang-buang nga tawo nagapatalang sa
iya.
9 Daw sa wala lang sa mga buang-buang kon makasala sila, pero sa mga
matarong nga tawo nga nagakabuhi sing husto, gusto nila nga batunon sila
sang Dios.*
10 Ikaw lang ang nakahibalo kon ano ka gid kamalipayon ukon
kamasinulub-on.
11 Pagalaglagon ang panimalay sang mga malain, pero pauswagon ang
panimalay sang mga nagakabuhi sing husto.
12 Mahimo nga nagahunahuna ka nga ara ka sa husto nga dalan, pero gali
ang padulungan sini amo ang kamatayon.
13 Puwede mo matago ang imo kasubo sa imo nga pagkadlaw, pero kon
tapos ka na kadlaw ang kasubo ara man gihapon.
14 Ang tawo pagabalusan sang nagakabagay gid sa iya nga mga ginhimo,
maayo man ukon malain.
15 Ang tawo nga wala sing alam nagapati sang bisan ano; ang tawo nga
nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi nagabantay
gid sang iya mga tikang.
16 Ang maalamon nga tawo nagahalong sang iya kaugalingon kag
nagalikaw sa gamo, pero ang buang-buang nga tawo wala nagahalong
kundi nagapadasodaso.
17 Ang tawo nga dali lang mangakig nagahimo sang kabuangan. Ang
tawo nga nagapadihot *sing malain* ginakaugtan.
18 Makita ang kabuangan sa tawo nga wala sing alam, pero makita ang
kaalam sa tawo nga nakahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto
ukon indi.
19 Magasaludo kag magapakitluoy ang mga malain sa mga matarong.
20 Wala kaayo sing may nagapakig-abyan sa mga imol, bisan ang ila mga
kasilingan, pero ang mga manggaranon ya madamo sing mga abyan.
21 Makasasala ang tawo nga nagainsulto sa iya isigkatawo *nga imol*, pero
bulahan ang tawo nga maayo sa imol.
22 Makasala ka lang kon magplano ka sing malain sa imo isigkatawo,
pero kon magplano ka sing maayo, may mga tawo nga magahigugma kag
magaunong sa imo.
23 Ang pagtrabaho sing tudo may pulos, pero ang pagsagi wakal
magapaimol lang sa tawo.
24 Ang balos sa mga maalamon amo ang ila manggad, *pero ang balos sa*
mga buang-buang sa ila nga kabuangan amo ang *dugang nga* kabuangan.
25 Ang saksi nga nagasugid sang matuod makaluwas sa kabuhi sang
tawo. Traidor ang saksi nga nagabutig.
26 Ang pagtahod sa GINOO nagahatag sang sigurado nga kabakod kag
proteksyon sa tawo kag sa iya mga anak.
27 Ang pagtahod sa GINOO makapaayo kag makapalawig sang imo
kabuhi,† kag makapalikaw sa imo sa kamatayon.

---

* **14:9** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. † **14:27** *makapaayo...kabuhi:* sa literal, *tuburan nga nagahatag sang kabuhi*

28 Ang pagkagamhanan sang hari nagadepende sa kadamuon sang iya
katawhan; kon wala ang iya katawhan malaglag ang hari.
29 Ang mapinasensyahon nga tawo maalamon gid, pero ang tawo nga
dali mangakig nagapakita sang iya pagkabuang-buang.
30 Ang malinong nga panghunahuna makapaayo sa lawas, pero ang
kahisa‡ pareho sa sakit nga nagaut-ot sa mga tul-an.
31 Ang nagadaogdaog sa mga imol nagainsulto sa Dios nga naghimo sa ila,
pero ang nagakaluoy sa mga imol nagapadungog sa Dios.
32 Ginalaglag *sang Dios* ang mga malain tungod sang ila malain nga mga
binuhatan, pero ginaprotektaran niya ang mga matarong tungod sang ila
pagkadiosnon.§
33 Ang kaalam ara sa hunahuna sang tawo nga may pag-intiendi, pero
ang mga buang-buang wala sing* may nahibaluan parte sa kaalam.
34 Magauswag ang isa ka nasyon kon ang mga pumuluyo sini magkabuhi
sing matarong, pero kon magpakasala sila, mahuy-an ang ila nasyon.
35 Nagakalipay ang hari sa maalamon nga suluguon, pero ginakaugtan
niya ang suluguon nga nagapakahuya sa iya.

15

1 Ang mahinay nga sabat makapahaganhagan sang kaakig, pero ang
matigdas nga sabat makapaibwal sang kaakig.
2 Ang mga ginahambal sang maalamon nga tawo makahatag sing kaalam,
pero ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo puro kabuangan.
3 Makita sang GINOO ang tanan, bisan sa diin nga lugar. Ginatan-aw niya
ang mga ginahimo sang mga malain kag sang mga matarong.
4 Ang malulo nga mga pulong makapaayo sa kabuhi sang tawo,* pero ang
masakit nga mga pulong makapasakit sa iya tagipusuon.
5 Ang buang-buang nga tawo wala nagasapak kon ginatadlong sang iya
amay ang iya pamatasan, pero ang maalamon iya nagasapak.
6 Magadamo† ang manggad sang mga matarong, pero ang iya sang mga
malain madula.‡
7 Ginapalapnag sang mga maalamon ang kaalam; indi ini mahimo sang
mga buang-buang.
8 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga halad sang mga malain, pero
nalipay siya sa mga pangamuyo sang mga matarong.
9 Ginakangil-aran sang GINOO ang tawo nga ang iya pagginawi malain,
pero ginahigugma niya ang tawo nga nagatinguha sa paghimo sang
matarong.
10 Ang pagtadlong sa pamatasan ginakabig nga malain sang§ tawo nga
nagapalayo sa husto nga dalan. Ang tawo nga indi gusto sawayon mapatay.
11 Kon nahibaluan sang GINOO ang nagakalatabo sa lugar sang mga patay,
mas labi na gid nga nahibaluan niya ang ara sa tagipusuon sang tawo.
12 Ang tawo nga nagapangyaguta indi gusto sawayon; indi siya
magpalaygay sa mga maalamon.

---

‡ **14:30** *kahisa:* ukon, *kaimon* § **14:32** *tungod sang ila pagkadiosnon:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *sa ila kamatayon.* * **14:33** *wala sing:* Wala ini sa Hebreo, pero ara sa Septuagint kag sa Syriac. * **15:4** *makapaayo...tawo:* sa literal, *kahoy nga nagahatag sang kabuhi* † **15:6** *magadamo:* ukon, *madamo* ‡ **15:6** *madula:* ukon, *magahatag sa ila sing gamo* § **15:10** *Ang pagtadlong...sang:* ukon, *disiplinahon gid sing tudo ang*

13 Kon malipayon ang tawo, nagayuhom-yuhom siya, pero kon
nagakasubo siya, masinulub-on ang iya guya.
14 Ang tawo nga may pag-intiendi gusto gid nga magtuon, pero ang
buang-buang nga tawo gusto pa gid sang kabuangan.
15 Mabudlay permi ang kabuhi sang mga imol, pero kon magkontento
lang sila mangin malipayon gid sila permi.
16 Mas maayo pa ang imol nga nagatahod sa GINOO sang sa manggaranon
nga puno sang kagamo ang iya kabuhi.
17 Mas maayo pa nga magsud-an lang sang utan nga may
paghigugmaanay sang sa magsud-an sang karne nga may pagdinumtanay.
18 Ang pagkamainiton sang ulo nagapaumpisa sang inaway, pero ang
pagkamapinasensyahon nagapauntat sang inaway.
19 Kon matamad ka, mabudlayan ka gid sa imo kabuhi, pero kon mapisan
ka, matawhay ang imo kabuhi.
20 Ang maalamon nga anak nagahatag sang kalipay sa iya ginikanan.
Buang-buang ang anak nga nagapakalain sa iya ginikanan.
21 Ang tawo nga wala sing pag-intiendi nagakalipay sa kabuangan, pero
ang tawo nga may pag-intiendi nagakabuhi nga matarong.
22 Kon indi ka magpangayo sang laygay parte sa imo mga plano, indi ka
magmadinalag-on, pero kon magpangayo ka sang madamo nga laygay,
magmadinalag-on ang imo mga plano.
23 Nagakalipay ang tawo kon makahatag siya sang nagakabagay nga
sabat. Daw ano pa gid kanami kon makasabat siya sa husto nga tion.
24 Ginasunod sang maalamon nga tawo ang dalan nga nagapadulong sa
kabuhi para malikawan niya ang kamatayon.
25 Gub-on sang GINOO ang mga balay sang mga bugalon,* pero
protektaran niya ang mga duta sang mga balo nga babayi.
26 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga ginahunahuna sang mga malain,
pero ginakalipay niya ang mga ginahunahuna† sang mga matinlo ang
tagipusuon.
27 Ang tawo nga nagaangkon sang manggad sa malain nga paagi
nagadala sang kalisod sa iya panimalay. Ang tawo nga wala nagabaton
sang lagay padayon nga magakabuhi.
28 Ang matarong nga tawo nagahunahuna anay antes siya maghambal,
pero ang malain nga tawo nagapataka lang kahambal sing malain.
29 Malayo ang GINOO sa mga malain, pero *malapit siya* sa mga matarong
kay ginapamatian niya ang ila pangamuyo.
30 Makahatag kalipay ang manayanaya‡ nga guya, kag makapabaskog
ang maayo nga balita.
31 Ang nagapamati sa pagsabdong nga makapaayo sang kabuhi mangin
maalamon.
32 Ginapakalain sang tawo ang iya kaugalingon kon wala niya ginasapak
ang pagsaway sa iya sa pagtadlong sa iya pamatasan, pero kon magpamati
siya, makaangkon siya sang pag-intiendi.
33 Ang pagtahod sa GINOO makatudlo sa tawo nga magmaalamon, kag
ang pagpaubos makahatag sa iya sang dungog.

---

* **15:25** *mga bugalon* nga luyag mag-agaw sang duta sang mga balo nga babayi. † **15:26** *ginahunahuna:* ukon, *ginahambal* ‡ **15:30** *manayanaya:* ukon, *malipayon*

16

1 Nagaplano ang tawo, pero ang GINOO ang nagabuot kon matuman ina
nga plano ukon indi.*
2 Mahimo nga nagahunahuna kita nga husto na gid ang tanan ta nga
ginahimo, pero ang GINOO ang makahukom kon ano gid ang aton motibo.
3 Itugyan sa GINOO ang tanan nga ginaplano mo nga himuon, kag mangin
madinalag-on ka.
4 Ginhimo sang GINOO ang tanan nga may katuyuan,† bisan ang mga
malain nga gintalana niya nga malaglag.
5 Ginakangil-aran sang GINOO ang tanan nga bugalon, kag sigurado gid
nga pagasilutan sila.
6 Kon ginahigugma ta ang GINOO nga may katutom, patawaron niya ang
aton mga sala. Kon ginatahod ta siya, makalikaw kita sa kalautan.
7 Kon nalipay ang GINOO sa aton pagginawi, nagahimo siya sang paagi
nga ang aton mga kaaway magpakig-abyan sa aton.
8 Mas maayo pa ang gamay nga manggad nga ginpangabudlayan sing
husto sang sa madamo nga manggad nga ginkuha sa malain nga paagi.
9 Nagaplano ang tawo, pero ang GINOO ang nagapatigayon sa sina nga
plano.
10 Kon maghukom ang hari nga ginatuytuyan sang Dios, husto permi ang
iya paghukom.‡
11 Indi luyag sang GINOO nga magpangdaya kita sa aton negosyo.
12 Ginakangil-aran sang mga hari ang paghimo sang malain, kay ang ila
pagdumala makapadayon lamang kon maghimo sila sing matarong.
13 Nalipay ang mga hari sa mga tawo nga wala nagabutig; palangga nila
ang mga tawo nga nagasugid sing matuod.
14 Kon mangakig ang hari mahimo nga may patyon siya, gani ang
maalamon nga tawo nagatinguha gid nga indi mangakig ang hari.
15 Kon nalipay ang hari sa isa ka tawo, indi niya siya pagpatyon; pakitaan
niya siya sing kaayo nga pareho sa ulan sa tion sang tigtulubo sang mga
tanom.§
16 Mas labing maayo ang pag-angkon sang kaalam kag pag-intiendi sang
sa pag-angkon sang bulawan kag pilak.
17 Ang tawo nga nagakabuhi sing husto nagalikaw sa malain, kag ang
nagabantay sang iya kaugalingon layo sa katalagman.
18 Ang pagpabugal kag pagkamatinaas-taason sang tawo makalaglag sa
iya.
19 Mas maayo pa nga magkabuhi nga mapainubuson kaupod sa mga imol
sang sa magpartidahay sang mga inagaw kaupod sa mga bugalon.
20 Ang tawo nga nagapamati kon tudluan magauswag. Bulahan ang tawo
nga nagasalig sa GINOO.
21 Ang maalamon nga tawo ginakilala nga may husto nga pag-intiendi,
kag kon manami siya maghambal makatuon ang iban sa iya.
22 Kon may kaalam ka, makapaayo kag makapalawig ina sa imo kabuhi,*
pero kon buang-buang ka, silutan ka tungod sang imo pagkabuang-buang.

---

* **16:1** ukon, *Ang tawo nagaplano kon ano ang iya ihambal, pero ang Ginoo ang nagabuot kon ano gid ang iya ihambal.* † **16:4** *nga may katuyuan:* ukon, *sa iya katuyuan* ‡ **16:10** ukon, *Nagahukom ang hari nga may awtoridad halin sa Dios, kag husto permi ang iya paghukom.* § **16:15** *tion sang tigtulubo sang mga tanom:* sa English, *spring* * **16:22** *makapaayo...kabuhi:* sa literal, *tuburan ini nga nagahatag sang kabuhi.*

23 Ang maalamon nga tawo nagabantay gid sang iya ginahambal, gani
makatuon ang iban sa iya.
24 Ang matam-is nga mga pulong pareho sa honey; makapalipay kag
makapabaskog ini sa kabuhi sang tawo.
25 Mahimo nga nagahunahuna ka nga ara ka sa husto nga dalan, pero gali
ang padulungan sini amo ang kamatayon.
26 Ang kagutom nagatulod sa tawo nga mag-obra.
27 Ang malain nga tawo nagaplano sing malain, kag ang iya mga
ginahambal makahalit nga daw sa kalayo nga makapaso.
28 Ang manuglibak nga tawo nagapaumpisa sang inaway kag nagaguba
sang pag-abyanay.
29 Ginaganyat sang mapintas nga tawo ang iya isigkatawo nga maghimo
sang malain.
30 Mag-andam kamo sa mga tawo nga nagayuhom-yuhom kag
nagapulupangilay kay basi may malain sila nga plano.
31 Ang katigulangon isa ka kadungganan† nga maangkon sang tawo nga
may matarong nga kabuhi.
32 Mas maayo pa ang tawo nga mapinasensyahon sang sa tawo nga
gamhanan. Mas maayo pa ang tawo nga makakontrolar sang iya
kaugalingon sang sa tawo nga makakontrolar sang isa ka siyudad.
33 Nagagabot-gabot ang mga tawo *para mahibaluan nila kon ano ang ila
himuon*, pero ang GINOO ang nagabuot sa resulta sini.

17

1 Mas maayo pa nga magkaon sang tinapay lang nga may kalinong sa
sulod sang balay sang sa magpunsyon nga may ilinaway.
2 Ang maalamon nga suluguon magagahom sa makahuluya nga anak
sang iya amo, kag hatagan siya sang palanublion kaupod sa iban pa nga
mga anak sang iya amo.
3 Ginatilawan sang GINOO ang aton tagipusuon pareho sa bulawan kag
pilak nga ginatilawan sa kalayo kon bala puro ukon indi.
4 Ang malain nga tawo gusto magpamati sa kapareho niya nga malain,*
kag ang butigon gusto magpamati sa kapareho niya nga butigon.†
5 Ang nagayaguta sa imol nagainsulto sa *Dios nga* naghimo sa iya.
Pagasilutan ang tawo nga nagakalipay sa malain nga natabo sa iban.
6 Bugal sang mga tigulang ang ila mga apo, subong nga bugal man sang
mga anak ang ila mga ginikanan.
7 Wala nagakabagay nga maghambal ang buang-buang sing maayo nga
mga pulong, kag mas labi na gid nga wala nagakabagay nga magbinutig
ang isa ka pangulo.
8 Nagapati ang iban nga ang lagay pareho sa madyik nga sarang
makahimo sang bisan ano.
9 Kon patawaron mo ang imo abyan nga nakasala sa imo, magapabilin
ang inyo pag-abyanay, pero kon liwat-liwaton mo kahambal ang iya sala,
maguba ang inyo pag-abyanay.
10 Ang maalamon nga tawo makatuon sa isa lang ka pagsaway, pero ang
buang-buang nga tawo indi gid makatuon bisan kapila pa siya hanuton.

---

† **16:31** *Ang katigulangon isa ka kadungganan:* sa literal, *ang mga uban korona sang pagpadungog.*

* **17:4** *kapareho niya nga malain:* ukon, *malain nga mga estorya* † **17:4** *kapareho niya nga butigon:* ukon, *mga binutig*

11 Ang malain nga tawo gusto lang permi magpangita sang gamo, gani
padal-an siya sang mapintas nga tawo nga magsilot sa iya.
12 Mas delikado kon masugat-an mo ang buang-buang nga tawo nga
nagabinuang sang sa *masugat-an mo ang* bear nga nadulaan sang mga bata.
13 Kon malain ka sa mga maayo sa imo, permi lang may malain nga
magaabot sa imo panimalay.
14 Ang nagaumpisa pa lang nga binaisay pareho sa lusbot sa tangke sang
tubig. Tapnaa ina sa wala pa magdako.
15 Ginakangil-aran sang GINOO ang tawo nga nagasentensya nga silutan
ang wala sing sala ukon nagasentensya nga hilwayon ang may sala.
16 Wala sing pulos ang paggasto sa pagpaeskwela sa buang-buang nga
tawo kay wala man siya sing gana magtuon.
17 Ang isa ka abyan nagahigugma sa imo sa tanan nga tion, kag ang
katuyuan nga may paryente ka amo nga para may magbulig sa imo sa tion
sang kalisod.
18 Wala sing pag-intiendi ang tawo nga nagapromisa nga magbayad sang
utang sang iban.
19 Ang tawo nga luyag sang sala luyag sang gamo, kag ang bugalon nga
tawo nagapangita lang sang iya kalaglagan.
20 Indi gid magmauswagon ang tawo nga tiko ang iya panghunahuna,
kag ang butigon nga tawo makaangkon sang kalaglagan.
21 Kasubo kag kasakit ang mabatyagan sang isa ka ginikanan sa iya
buang-buang nga anak.
22 Kon malipayon ka, makapaayo ini sa imo lawas, pero kon
masinulub-on ka, makapalain ini sa imo.
23 Ang malain nga tawo nagabaton sang lagay para indi mahatag ang
hustisya.
24 Ang tawo nga may pag-intiendi nagahunahuna permi kon paano pa
gid siya magmaalamon, pero ang buang-buang nga tawo wala kahibalo
kon ano ang iya himuon.
25 Nagahatag sang kasubo kag kasakit ang buang-buang nga anak sa iya
ginikanan.
26 Indi maayo nga silutan ang inosente nga tawo ukon ang dungganon
nga tawo nga nagahimo sing husto.
27 Ang tawo nga maalamon kag may pag-intiendi indi palawakal kag indi
dasodaso.
28 Bisan ang buang-buang masal-an nga maalamon kag may pag-intiendi
kon maghipos siya.

18

1 Ang tawo nga gusto lang permi mag-isahanon nagahunahuna lang sang
iya kaugalingon, kag ginakontra niya ang husto nga ginaisip sang iban.
2 Ang buang-buang nga tawo wala gid sing handom nga makatuon; ang
iya lang gusto amo ang pagpahayag sang iya kaugalingon nga opinyon.
3 Ang paghimo sang malain kag makahuluya nga butang makahatag sang
kahuy-anan.
4 Ang pulong sang maalamon nga tawo makahatag sang kaalam sa iban;
pareho ini sa nagailig nga tubig nga halin sa madalom nga tuburan.
5 Indi maayo ang pag-apin sa nakasala kag ang indi paghatag sang
hustisya sa wala sing sala.
6 Ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo makapaumpisa sang
inaway kag makahatag sa iya sang kasakitan.

7 Ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo makahalit sa iya
mismo.
8 Ang kutsokutso daw pareho sa pagkaon nga namit usapon kag tunlon.
9 Ang matamad nga tawo pareho lang kalain sa tawo nga gusto
magpanglaglag.
10 Ang GINOO pareho sa mabakod nga tore, kag sa iya nagadangop ang
mga matarong para indi sila maano.
11 Nagahunahuna ang mga manggaranon nga ang ila manggad
makaprotektar sa ila pareho sa mataas nga mga pader nga nagapalibot sa
siyudad.
12 Ang pagpabugal sang tawo makalaglag sa iya, pero ang pagpaubos
makapadungog sa iya.
13 Balingag kag makahuluya ang tawo nga nagasabat nga wala anay
nagapamati.
14 Ang determinasyon sang tawo nga mabuhi makapabakod sa iya kon
nagamasakit siya, pero kon madula ini wala na sing may makabulig pa sa
iya.
15 Ang tawo nga maalamon kag may pag-intiendi nagatinguha pa gid nga
madugangan ang iya kaalam.
16 Madali ka nga makapakigkita sa isa ka dungganon nga tawo kon may
dala ka nga regalo para sa iya.
17 Ang una nga magpamatuod sa korte daw amo na ang husto, hasta nga
ang iya kontra naman ang mag-usisa sa iya.
18 Ang paggabot-gabot makapauntat sang binaisay, kag makahusay sang
kaso sang duha ka gamhanan nga tawo.
19 Mabudlayan ka nga magpakig-uli sa imo utod* nga naglain ang iya
buot sa imo. Daw mas mabudlay pa ini himuon sang sa magsalakay sa
napaderan nga siyudad.
Subong nga mabudlay gub-on ang mga trangka sang puwertahan sang
palasyo, mabudlay man untaton ang pag-inaway sang duha ka tawo.
20 Pagaanihon mo ang bunga sang imo mga ginahambal.†
21 Ang imo mga ginahambal makaluwas sang kabuhi ukon makapatay.
Gani kon palahambal ka, magbantay ka kay pagaanihon mo ang bunga
sang imo mga ginahambal.
22 Kon nakapangasawa ka, nakabaton ka sing maayo nga butang, kag
nagapakita ina nga maayo ang GINOO sa imo.
23 Nagapakitluoy ang imol, pero nagasabat sing matigdas ang
manggaranon.
24 May pag-abyanay nga wala nagadugay, pero may pag-abyanay man
nga mas malapit pa sang sa mag-ulutod.

19

1 Mas maayo ang imol nga nagakabuhi sing matarong sang sa
buang-buang nga butigon.
2 Indi maayo nga mapisan ka nga wala ka sing may nahibaluan. Indi man
maayo nga magpadasodaso ka kay dali ka makahimo sing sala.
3 May mga tawo nga ginahalitan nila ang ila kaugalingon tungod sang ila
kabuangan, kag ang GINOO pa ang ila ginabasol.
4 Ang manggaranon madamo sing abyan, pero ang imol ginabayaan sang
iya mga abyan.

* **18:19** *utod:* ukon, *paryente;* ukon, *isigkatawo* † **18:20** ukon, *Kon maayo ka maghambal, mabuhi ka.*

5 Ang butigon nga saksi pagasilutan, kag ang bisan sin-o nga nagabutig
indi makaluwas *sa silot*.
6 Madamo ang nagapakig-abyan sa mga kilala nga mga tawo para ayuhan
sila, kag ang tanan nagapakig-abyan sa mga mahinatagon.
7 Kon imol ka, wala ka ginasapak sang imo mga paryente, kag mas labi na
gid sang imo mga abyan. Kon ginakinahanglan mo sila, indi mo sila makita.
8 Ang tawo nga nagatinguha nga magmaalamon nagakabalaka sa iya
kaugalingon, kag ini nga tawo magauswag.
9 Ang butigon nga saksi pagasilutan, kag ang bisan sin-o nga nagabutig
malaglag.
10 Indi bagay sa buang-buang nga tawo nga magkabuhi nga
manggaranon, kag mas labi na gid nga indi bagay sa ulipon nga maggahom
sa mga manugdumala.
11 Kon mapinasensyahon ka, nagapakita lang nga maalamon ka. Kag kon
nagapatawad ka sa nakasala sa imo, makahatag ini sang kadungganan sa
imo.
12 Ang kaakig sang hari pareho sa ngurob sang leon, pero ang iya kaayo
pareho sa tun-og nga nagahatag sang tubig sa mga tanom.
13 Ang buang-buang nga anak makadala sang kalaglagan sa iya amay.
Ang asawa nga permi lang nagabais sa iya bana *makaulugot* pareho sa
nagatinulo nga atop.
14 Mapanubli sa ginikanan ang balay kag ang iban pa nga pagkabutang,
pero ang GINOO lang ang makahatag sang maalamon nga asawa.
15 Kon matamad ka kag sagi lang katulog, magutman ka.
16 Ang tawo nga nagatuman sa mga sugo *sang Dios* padayon nga
magakabuhi, pero ang wala nagatuman mapatay.
17 Kon maghatag ka sa mga imol, pareho lang nga nagapahulam ka sa
GINOO, kay magabayad ang GINOO sa imo.
18 Disiplinaha ang imo mga bata samtang may panahon pa. Kon wala mo
sila ginadisiplina, ginaguba mo ang ila kabuhi.
19 Pabay-i nga manabat sa iya ginahimo ang tawo nga dali mangakig, kay
kon buligan mo siya, liwat-liwaton lang niya ang iya ginahimo.
20 Pamatii ang mga laygay sa imo kag batuna ang mga pagtadlong sa imo
pamatasan para sa ulihi mangin maalamon ka.
21 Madamo kita sang mga plano, pero ang kabubut-on sang GINOO amo
ang matuman.
22 Ang gusto ta sa tawo, maayo siya.* Mas maayo pa ang imol nga tawo
sang sa butigon.
23 Tahura ang GINOO kag magakabuhi ka sing malawig, kontento, kag
malayo sa katalagman.
24 May mga tawo nga tama gid katamad nga bisan gani magkaon
natamaran pa.
25 Dapat silutan ang mga nagapangyaguta para ang pareho nila nga mga
wala sing alam makatuon nga magmaalamon. Ang maalamon nga tawo
nagamaalamon pa gid kon ginasaway siya.
26 Makahuluya kag talamayon ang anak nga nagapamintas sa iya amay
kag nagatabog sa iya iloy.
27 Anak, kon indi ka magpamati sa mga pagtadlong sa imo pamatasan,
ginasikway mo ang mga panudlo nga nagahatag sang kaalam.

* **19:22** *Ang gusto ta...siya:* ukon, *Ang pagkadalok sa tawo makahuluya.*

28 Ang butigon nga saksi nagabaliwala sa hustisya, kag ang malain nga
tawo nanamian gid nga maghimo sang kalautan.
29 Sigurado gid nga pagasilutan ang mga buang-buang nga
nagapangyaguta.

20

1 Ang sobra nga pag-inom sang makahulubog nga mga ilimnon
nagapamaoy sa tawo. Ang tawo nga nagapahubog indi maalamon.
2 Kon mangakig ang hari pareho siya sa nagangurob nga leon. Gani kon
paakigon mo siya, patyon ka gid niya.
3 Ginapadunggan ang tawo nga nagalikaw sa gamo; ang buang-buang
lang ang naluyag sang gamo.
4 Ang matamad mag-arado sa tion sang tigtalanom wala gid sing may
makuha sa tion sang tig-alani.
5 Mahimo nga ang panghunahuna sang isa ka tawo pareho sa tubig nga
madalom, pero kon maalamon ka, matungkad mo ini.
6 Madamo ang nagasiling nga maayo sila, pero may ara bala sa ila nga
masaligan?
7 Ang matarong nga tawo nagakabuhi nga wala sing kasawayan.
Bulahan ang iya mga anak nga nagasunod sa iya pamatasan.
8 Kon maghukom ang hari sang kaso, ginasiguro gid niya nga
mahibaluan ang naghimo sang malain.
9 Wala sing may makasiling nga matinlo na gid ang iya tagipusuon, nga
wala na gid siya sing sala.
10 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga nagapangdaya sa pagkilo ukon
pagtakos.
11 Ang mga binuhatan sang isa ka pamatan-on nagapakita sang iya
matuod nga batasan, kon bala matarong siya ukon indi.
12 Ginhatagan kita sang GINOO sang mata para makakita kag sang
dulunggan para makabati.
13 Kon magsagi ka lang katulog, pagagutumon ka, pero kon magbangon
ka kag magtrabaho, magadamo ang imo kalan-on.
14 Ginahikayan sang manugbakal ang ginabaligya para makaayo siya.
Pero kon mabakal na niya, *wala na niya ginahikayan, kundi* ginapabugal pa
gani niya.
15 Madamo ang bulawan kag ang malahalon nga mga bato, pero diutay
lang ang mga tawo nga nagahambal nga may kaalam.
16 Kon nagpromisa ang isa ka tawo nga siya ang mabayad sa imo sang
utang sang tawo nga indi niya kilala, siguraduha nga makakuha ka sa iya
sang garantiya, bisan bayo niya, para masiguro mo nga mabayad siya.
17 Nanamitan ang tawo sa pagkaon nga nakuha niya sa pagpangdaya,
pero sa ulihi mangin pareho ini sa balas sa iya baba.
18 Magpangayo ka sang laygay sa imo nga pagplano ukon antes ka
magkadto sa inaway.
19 Ang palakutsokutso nagapanugid sang sekreto, gani likawi ang tawo
nga pareho sina.
20 Ang anak nga nagapakamalaot sa iya ginikanan mapatay pareho sa
suga nga napatay sa kadulom.
21 Ang palanublion nga gindali-dali mo kuha sa indi pa husto nga tion
indi makahatag sa imo sang kaayuhan sa ulihi.
22 Indi ka magbalos. Magsalig ka lang sa GINOO, kag buligan ka niya.

23 Ginakangil-aran sang GINOO ang mga nagapangdaya sa pagkilo. Indi
ina maayo nga himuon.
24 Ang GINOO amo ang nagabuot sang aton kabuhi, gani indi ta
mahibaluan kon ano ang aton palaabuton.*
25 Delikado kon magpadasodaso ka sa pagpromisa nga ihalad mo ang isa
ka butang sa GINOO. Dapat hunahunaon mo anay antes ka magpromisa.
26 *Kon maghukom* ang maalamon nga hari, ginasiguro gid niya nga
mahibaluan ang naghimo sang malain, kag dayon ginasilutan niya.
27 Ang aton konsensya† ginagamit sang GINOO nga magpasanag sang aton
kabuhi, kag paagi sini mausisa ta ang aton pagkatawo.
28 Kon maayo kag matutom ang isa ka hari, indi siya maano kag
magapadayon ang iya paghari.
29 Bugal sang mga pamatan-on ang ila kusog, kag dungog sang mga
tigulang ang ila katigulangon.‡
30 Kon kaisa maayo nga masilutan kita para magbag-o kita.

21

1 Ang hunahuna sang mga hari pareho sa suba nga ginakontrolar sang
GINOO ang pag-ilig sini. Ginakontrolar niya ini suno sa iya gusto.
2 Mahimo nga nagahunahuna kita nga husto na gid ang tanan ta nga
ginahimo, pero ang GINOO lang ang makahukom kon ano gid ang aton
motibo.
3 Mas nalipay pa ang GINOO kon maghimo sang husto kag matarong ang
isa ka tawo sang sa maghalad siya sang mga halad.
4 Sala ang pagpabugal kag ang pagkamatinaas-taason. Makilala mo ang
malain nga mga tawo sa sina nga pamatasan.
5 Kon magplano ka sing maayo kag magmapisan, sigurado nga
magauswag ka. Kon magpadasodaso ka, sigurado nga magaimol ka.
6 Ang manggad nga nakuha sa pagpangdaya dali lang madula, kag
magadala ini sang kamatayon sa tawo.
7 Ang kapintas sang mga malain amo ang makapalaglag sa ila, kay indi
sila gusto maghimo sang matarong.
8 Indi tadlong ang pagginawi sang tawo nga may sala, pero tadlong ang
pagginawi sang tawo nga wala sing sala.
9 Mas maayo pa nga mag-estar sa ibabaw sang atop sang balay* sang sa
mag-estar sa sulod sang balay upod sa asawa nga palaaway.
10 Ang mga malain gusto lang gid permi maghimo sang malain; wala sila
sing kaluoy sa ila isigkatawo.
11 Kon silutan ang mga nagapangyaguta, ang pareho nila nga mga wala
sing alam makatuon nga magmaalamon. Ang maalamon nga tawo
nagamaalamon pa gid kon ginatudluan siya.
12 Nahibaluan sang matarong nga Dios ang ginahimo sang panimalay
sang mga malain, kag pagasilutan niya sila.
13 Kon wala mo ginasapak ang mga imol kon magpangayo sila sang bulig,
indi ka man pagsapakon kon magpangayo ka sang bulig.
14 Kon regaluhan mo sa sekreto ang tawo nga akig sa imo, madula ang iya
kaakig.

---

* **20:24** *indi ta mahibaluan kon ano ang aton palaabuton:* ukon, *indi ta gid matungkad ang mga nagakalatabo sa aton.* † **20:27** *konsensya:* ukon, *espiritu* ‡ **20:29** *katigulangon:* sa literal, *mga uban* * **21:9** *Matapan ang atop sang mga balay sang mga Israelinhon, kag puwede ini patindugan sang payag-payag.*

15 Kon mangibabaw ang hustisya, nagakalipay ang mga matarong, pero
ginakulbaan ang mga malain.
16 Kamatayon ang dangatan sang tawo nga nagalikaw sa kaalam.
17 Ang tawo nga ang gusto niya lang amo ang pagpangalipay, indi gid
magmanggaranon kundi magaimol pa gani.
18 Ginasilutan ang mga malain kag maluibon para maluwas ang mga
matarong.
19 Mas maayo pa nga mag-estar sa desierto sang sa mag-estar *sa balay*
upod sa palaaway kag mainiton nga asawa.
20 Ang maalamon nga tawo nagatigana gid para sa palaabuton, pero ang
buang-buang nga tawo nagapagusto lang kagasto.
21 Ang tawo nga nagatinguha gid nga magkabuhi nga maayo kag
matarong magakabuhi sing malawig kag madinalag-on, kag padunggan
siya sang mga tawo.
22 Ang kumander nga maayo sa taktika makaagaw sang siyudad nga may
madamo nga soldado, kag makaguba sang mga pader sini nga ginasaligan
sang sadto nga mga soldado.
23 Ang tawo nga nagahalong sa iya mga ginahambal makalikaw sa gamo.
24 Ang bugalon kag matinaas-taason nga tawo makilala mo kay
nagapangyaguta siya, kag puwerte siya magpahambog.
25 Kon madamo ang imo ginahandom pero matamad ka mag-obra,
makalaglag ina sa imo.
26 Ang matamad nga tawo permi lang nagahandom nga makabaton, pero
ang matarong nga tawo nagahatag nga wala sing hawid-hawid.
27 Ginakangil-aran *sang* GINOO ang mga halad sang mga malain, labi na
gid kon ginahalad nila ini nga may malain nga motibo.
28 Ang butigon nga saksi indi na pagpahambalon,† pero ang saksi nga
nagasugid sang matuod‡ padayon nga pahambalon.
29 Ang malain nga tawo wala nagakabalaka sa iya mga ginahimo, pero
ang matarong iya ginahunahuna niya sing maayo ang iya mga ginahimo.
30 Wala sing kaalam, pag-intiendi, ukon laygay nga makatupong sa GINOO.
31 Bisan preparado na ang mga kabayo sa inaway, ang GINOO lang ang
makapadaog.

22

1 Mas maayo nga pilion ang maayo nga reputasyon sang sa madamo nga
manggad. Ang pagtahod sang mga tawo sa imo mas bilidhon pa sang sa
bulawan kag pilak.
2 Ang manggaranon kag ang imol pareho lang nga ginhimo sang GINOO.
3 Nagalikaw ang maalamon nga tawo kon masugata niya ang
katalagman, pero wala nagalikaw ang tawo nga wala sing alam, gani
nagaantos siya.
4 Ang pagtahod sa GINOO kag ang pagpaubos makahatag sa imo sang
manggad, dungog, kag malawig nga kabuhi.
5 Nagalakat ang mga malain sa dalan nga tunukon kag may mga siod.
Maglikaw ka sa sina nga dalan kon ginatipigan mo ang imo kabuhi.
6 Tudlui ang bata sang husto nga pagginawi, kag dumdumon niya ina
bisan tigulang na siya.

† **21:28** *indi na pagpahambalon:* sa literal, *pagalaglagon* ‡ **21:28** *saksi nga nagasugid sang matuod:* sa literal, *ang tawo nga nakabati.* Siguro ang buot silingon nga kon ano ang iya nabatian amo gid ang iya ginasugid.

7 Ang mga imol ginadumalahan sang mga manggaranon, kag ang mga
nagautang ulipon sang mga nagapautang.
8 Ang nagapanggas sang kalautan magaani sang kalaglagan, kag mauntat
na ang iya pagpanghalit sa iban.
9 Pakamaayuhon *sang Dios* ang mga mahinatagon nga nagahatag sang
pagkaon sa mga imol.
10 Kon palayason ang mga tawo nga nagapangyaguta, madula na ang
pagbinaisay, pag-ilinaway, kag pag-insultuhanay.
11 Mangin amigo sang hari ang tawo nga sinsero kag malulo maghambal.
12 Ginabantayan maayo sang GINOO ang mga maalamon, pero ginaguba
niya ang mga plano sang mga maluibon.
13 Ang matamad nga tawo indi magguwa sa balay kay kuno may leon sa
guwa kag basi tukbon siya.
14 Ang mga ginahambal sang malain nga babayi *makahalit sa imo* pareho
sa madalom nga buho, kag sa sini nga buho nagakahulog ang mga
ginakaugtan sang GINOO.
15 Batasan na sang mga bata ang pagbinuang, pero matadlong ini nga
batasan kon disiplinahon sila.
16 Magaimol ang tawo nga nagahatag sa mga manggaranon ukon
nagadaogdaog sa mga imol para magmanggaranon siya.

Ang 30 ka Importante nga mga Hulubaton

-1-

17 Pamatii ang ginasiling sang maalamon nga mga tawo. Pamatii ini sing
maayo samtang ginatudlo ko ini sa imo,
18 kay magmalipayon ka gid kon mahibaluan mo kag masaulo ini.
19 Ginatudlo ko ini subong sa imo para magsalig ka sa GINOO.
20 Nagsulat ako sang 30 ka hulubaton nga makalaygay kag makahatag sa
imo sang kaalam.
21 Paagi sini mahibaluan mo kon ano ang kamatuoran, kag makahatag ka
sing masaligan nga sabat sa tawo nga magpamangkot sa imo.*

-2-

22 Indi ka magpamintaha sa mga imol, kag indi sila pagdaog-dauga sa
korte,
23 kay ang GINOO amo ang magadepensa sa ila. Kag kon ano ang inyo
himuon sa ila nga indi maayo amo man ang himuon sang GINOO sa inyo.

-3-

24 Indi ka magpakig-abyan sa tawo nga dali mangakig,
25 kay basi kon magpareho ka man sa iya, kag masiod ka sa sina nga
batasan.

-4-

26 Indi ka magpromisa nga ikaw ang magbayad sang utang sang iban.
27 Kay kon indi ka makabayad, kuhaon nila bisan ang imo hiligdaan.

-5-

28 Indi mo paghalinon ang muhon† nga ginbutang sang una sang imo
mga katigulangan.

-6-

---

* **22:21** *magpamangkot sa imo:* sa literal, *nagpadala sa imo* † **22:28** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *"landmark" ukon "boundary marker."*

29 Ang tawo nga maayo mag-obra magaalagad sa mga hari kag indi sa
ordinaryo nga mga tawo.

23

-7-
1 Kon magkaon ka upod sa isa ka pangulo, magbantay ka gid sa imo hulag.
2 Kon palakaon ka, punggi ang imo kaugalingon.
3 Indi paghanduma ang manamit nga pagkaon nga ginhanda niya, kay
basi kon ginatilawan lang niya *ang imo pagginawi*.

-8-
4 Indi pagpakapuyi ang imo kaugalingon sa sobra nga pagpaninguha nga
magmanggaranon. Sa baylo, punggi ang imo kaugalingon kag hunahunaa
kon ano ang husto.
5 Ang kuwarta madula sa isa lang ka pamisok, nga daw sa may pakpak
kag nagalupad palayo pareho sa agila.

-9-
6 Indi ka magkaon ukon maghandom sa pagkaon nga ginhanda sang
kuripot nga tawo, bisan manamit pa ini.
7 Kay ang tawo nga pareho sina nagabantay kon ano kadamo ang imo
ginakaon.* Nagasiling siya, “Sige, kaon pa.” Pero ato gali indi tinagipusuon
ang iya pagsiling.
8 Gani iluad mo ang imo kinaon kag mangin wala sing pulos ang imo mga
pagdayaw sa iya.

-10-
9 Indi ka magpakig-estorya sa mga buang-buang, kay bisan may kaalam
pa ang imo ginahambal wala lang gihapon ini sing pulos para sa ila.

-11-
10 Indi mo pag-agawon ang duta sang mga ilo paagi sa paghalin sang mga
muhon sini nga dugay na.
11 Kay ang GINOO amo ang ila gamhanan nga manugdepensa. Siya ang
magaapin sa ila kontra sa imo.

-12-
12 Magpamati ka kon ginatadlong ang imo pamatasan para makatuon ka.

-13-
13-14 Indi ka magpabaya sa pagdisiplina sang imo bata. Ang paghanot indi
makapatay sa iya, kundi makaluwas pa gani sa iya sa kamatayon.

-14-
15-16 Anak, malipay gid ako kon mangin maalamon ka kag nagahambal
sing husto.

-15-
17 Indi ka magkahisa sa mga makasasala kundi magtahod ka permi sa
GINOO.
18 Kag sigurado gid nga may maayo ka nga palaabuton, kag indi
mapaslawan ang imo mga ginahandom.

-16-
19 Anak, magpamati ka sa mga ginatudlo ko sa imo. Magmaalamon ka
kag sunda ang husto nga dalan.

---

* **23:7** *Kay...ginakaon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

20-21 Indi ka magpareho† sa mga palahubog kag palakaon, kay ina nga
klase sang mga tawo dali mag-imol. Sagi lang sila katulog, gani sa ulihi
magabayo na lang sila sang lapat.

-17-

22 Magpamati ka sa imo ginikanan nga naghatag sa imo sang kabuhi, kag
indi sila pagpakalaina kon tigulang na sila.
23 Tinguhai nga makabaton ka sang kamatuoran, kaalam, pagtadlong sa
imo pamatasan, kag pag-intiendi. Kag indi mo gid ini pag-ibaylo sa bisan
ano nga butang.
24-25 Magakalipay gid ang imo ginikanan kon matarong kag maalamon
ka. Igakalipay nila nga sila ang imo amay kag iloy.

-18-

26 Anak, pamatii ako sing maayo, kag sunda ang akon pagkabuhi.
27 Kay ang babayi nga nagabaligya sang iya lawas *makahalit sa imo*
pareho sa madalom kag makitid nga buho.
28 Pareho siya sa tulisan nga nagahulat sang mabiktima, kag siya ang
kabangdanan sang pagluib sang madamo nga bana sa ila mga asawa.

-19-

29 Sin-o ang tawo nga miserable, nagapangaway, nagareklamo,
nagakapilasan nga sarang niya kuntani malikawan, kag nagapalamula ang
iya mata?
30 Siya amo ang tawo nga palahubog, nga mahilig magtilaw sang sari-sari
nga ilimnon.
31 Indi ka magpaganyat sa maisog nga bino, nga kanami tulukon sa baso
kag suwabe imnon.
32 Kay kon mahubog ka na, *magalain ang imo pamatyag, nga* daw sa
ginkagat ka sang dalitan nga man-og.
33 Kag bisan ano na lang ang imo makita, kag indi ka makahunahuna sing
maayo.
34 Ang pamatyag mo daw ara ka sa tunga sang lawod nga nagahigda sa
ibabaw sang palo‡ sang barko.
35 Magasiling ka, "May naglampos kag nagsumbag sa akon, pero wala
lang ako kabatyag. San-o pa ako maumpawan para makainom ako liwat?"

24

-20-

1 Indi ka magkahisa sa mga malain ukon maghandom nga
magpakig-abyan sa ila.
2 Kay ang ila lang ginahunahuna kag ginahambal amo ang pagpamintas
sa iban.

-21-

3-4 Kon maalamon ka, mapundar kag mapauswag mo ang imo panimalay.

-22-

5 Dako gid ang mabulig sang maalamon nga mga tawo sa pagdugang sang
ikasarang sang mga mangangaway,
6 kay kinahanglan ang ila mga laygay sa pagpakig-away. Kag mas dako
ang tsansa nga magdaog kon madamo ang mga manuglaygay.

† **23:20-21** *magpareho:* ukon, *mag-upod* ang layag sang barko.

‡ **23:34** *palo:* Malaba ini nga kahoy nga sa diin naangot

-23-
7 Indi matungkad sang buang-buang nga tawo ang kaalam. Wala siya sing
may mahambal kon importante na nga mga butang ang ginaestoryahan.

-24-
8 Ang tawo nga nagaplano permi sang malain kilalahon nga
manugpadihot sing kalainan.
9 Sala ang bisan ano nga ginapadihot sang buang-buang nga tawo, kag
ginakangil-aran sang mga tawo ang nagapangyaguta.

-25-
10 Kon madulaan ka sang paglaom sa tion sang kalisod, nagapakita lang
nga maluya ka.
11 Indi ka magpabaya sa pagluwas sa mga tawo nga *wala sing sala nga*
ginsentensyahan nga patyon.
12 Mahimo nga magsiling ka nga wala ka nakahibalo parte sini. Pero
nahibaluan sang Dios *kon nagasugid ka sang matuod ukon wala*, kay
nagabantay siya sa imo kag nakahibalo siya kon ano gid ang ara sa imo
hunahuna. Pagabalusan ka niya suno sa imo binuhatan.

-26-
13-14 Anak, subong nga ang honey matam-is kag maayo para sa imo, amo
man ang kaalam. Kay kon maalamon ka, may maayo ka nga palaabuton
kag indi mapaslawan ang imo mga ginahandom.

-27-
15 Indi ka magpareho sa malain nga tawo, nga nagatiid sa pagsalakay sa
elistaran sang matarong nga tawo.
16 Kay bisan makapito pa malaglag ang matarong nga tawo, makabangon
man siya gihapon. Pero kon ang malain ang malaglag, indi na siya
makabangon pa.

-28-
17 Indi ka magkalipay kon malaglag ang imo kaaway.
18 Makita sang GINOO kon nagakalipay ka, kag indi niya maluyagan ina;
kag untatan na lang niya ang pagsilot sa imo kaaway.

-29-
19 Indi ka mag-ugtas ukon magkahisa sa malain nga mga tawo,
20 kay wala sila sing maayo nga palaabuton kag mangin pareho sila sa
suga nga napatay.

-30-
21 Anak, tahura ang GINOO kag ang hari. Indi ka magpakig-upod sa mga
tawo nga nagarebelde sa ila,
22 kay wala ka kahibalo kon ano nga kalaglagan ang himuon gilayon sang
GINOO ukon sang hari sa ila.

Dugang pa nga mga Hulubaton

23 Ari pa gid ang iban nga mga hulubaton sang maalamon nga mga tawo:
Indi maayo nga may pinilian ka sa paghukom.
24 Kon hilwayon mo ang nakasala, sumpaon ka kag kaugtan sang mga
tawo.
25 Pero kon silutan mo ang nakasala, pakamaayuhon ka kag magauswag
ka pa.
26 Ang indi binutig nga sabat tanda sang matuod-tuod nga pag-abyanay.

27 Preparaha anay ang imo palangabuhian, pareho abi sang imo
talamnan, antes ka magpundar sang pamilya.*
28 Indi ka magsaksi kontra sa imo isigkatawo sa wala sing kabangdanan,
ukon magsugid sang indi matuod parte sa iya.
29 Indi ka magsiling, “Balusan ko siya sa iya ginhimo sa akon. Himuon ko
man sa iya ang iya ginhimo sa akon.”
30 Nag-agi ako sa talamnan sang ubas sang isa ka matamad nga tawo nga
wala sing pag-intiendi.
31 Puno na ini sang mga hilamon kag tunukon nga mga kahoy-kahoy, kag
guba ang pulopader sini.
32 Sang makita ko ini, ginhunahuna ko sing maayo, kag nakuha ko ini nga
leksyon:
33 Pahuway-huway kag piyong-piyong ka pa gamay,
34 kag magaabot gulpi sa imo ang kinawad-on nga pareho sa armado nga
tulisan.

Ang Iban pa nga mga Hulubaton ni Solomon

25

1 Ari pa gid ang iban nga mga hulubaton ni Solomon nga ginkopya sang
mga tinawo ni Haring Hezekia sang Juda:
2 Ginapadunggan ta ang Dios tungod sa mga butang nga wala niya
ginapahayag sa aton; pero ginapadunggan ta ang mga hari tungod sa mga
butang nga ginapahayag nila sa aton.
3 Subong nga indi matakos ang kataason sang langit kag ang kadalumon
sang duta, indi man matungkad ang hunahuna sang mga hari.
4 Kinahanglan nga kuhaon anay ang mga nagasimbog sa pilak antes ini
pormahon sang platero.
5 Kinahanglan nga pahalinon ang malain nga mga katawhan* sang hari,
kag magapadayon ang iya ginharian nga may pagkamatarong.
6 Kon ara ka sa atubangan sang hari, indi pagkabiga ang imo kaugalingon
nga daw si sin-o ka na gid paagi sa pagpungko upod sa dungganon nga mga
tawo.
7 Mas maayo kon hambalan ka sang hari nga magpungko didto sang sa
hambalan ka niya nga maghalin, kag mahuy-an ka sa atubangan sang
dungganon nga mga tawo.
8 Indi ka magpadasodaso sa pagsugid sa korte sang imo nakita. Kay kon
mapamatud-an sang isa ka saksi nga sala ikaw, ano na lang ang imo
himuon?
9 Kon may ginabaisan kamo sang imo kilala, baisi lang ninyo, pero indi
ninyo pag-ipanugid ang sekreto sang kada isa sa inyo.
10 Kay kon mahibaluan ini sang iban, basi pakahuy-an nila kamo, kag ang
inyo reputasyon maguba hasta san-o.
11 Kon ang imo ginahambal nagakabagay sa okasyon, *matahom* ini
pareho sa bulawan nga mga mansanas sa pilak nga suludlan.
12 Ang pagsabdong sang maalamon nga tawo sa isa ka tawo nga luyag
magpamati mas bilidhon pa sang sa mga alahas nga bulawan.
13 Ang masaligan nga mensahero makapanami sang balatyagon sang
nagsugo sa iya, pareho sa mabugnaw nga tubig kon tig-ilinit.

---

* **24:27** *magpundar sang pamilya:* ukon, *magpatindog sang balay*
* **25:5** *mga katawhan:* ukon, *mga opisyal;* ukon, *mga manuglaygay*

14 Ang tawo nga wala nagatuman sa iya promisa pareho sa gal-om kag
hangin nga wala nagadala sang ulan.
15 Ang pagpasensya kag ang malulo nga paghambal makakombinse sa
mga manugdumala kag bisan sa mga matig-a sang tagipusuon.
16 Indi ka magpatama sing kaon sang honey kay basi kon magsululuka ka.
17 Pareho man kon magsagi ka bisita sa imo tupad-balay, basi kon
matak-an siya kag maugot sa imo.
18 Ang tawo nga nagasaksi sing butig kontra sa iya isigkatawo *makahalit*
pareho sa espada, inuglampos, kag pana.
19 Ang pagsalig sa tawo nga indi masaligan sa tion sang kalisod *wala sing*
pulos pareho sa guba nga ngipon ukon bali nga tiil.
20 Kon ginakantahan mo *sing malipayon* ang tawo nga ara sa puwerte nga
kalisod, pareho lang nga ginaubahan mo siya sang bayo sa panahon sang
tigtulugnaw ukon ginabutangan mo sang langgaw ang iya pilas.
21 Kon ang imo kaaway ginagutom, pakauna; kon ginauhaw, paimna.
22 Kay kon himuon mo ini mahuya siya sa iya ginahimo sa imo,† kag ang
GINOO magabalos sa imo.
23 Subong nga ang habagat nagadala sang ulan, ang kutsokutso nagadala
sang kaakig.
24 Mas maayo pa nga mag-estar sa atop sang balay‡ sang sa mag-estar sa
sulod sang balay upod sa asawa nga palaaway.
25 Ang maayong balita halin sa malayo nga lugar pareho sa mabugnaw
nga tubig nga makapaumpaw sa tawo nga ginauhaw.
26 Ang matarong nga tawo nga nagapasugot sa malain nga tawo pareho
sa malubog nga tuburan ukon mahigko nga bubon.
27 Indi maayo ang sobra nga pagkaon sang honey, amo man ang
pagtinguha nga dayawon ka lang permi sang mga tawo.
28 Ang tawo nga indi makapugong sang iya kaugalingon *dali lang*
malaglag pareho sa isa ka siyudad nga wala sing pader.

26

1 Subong nga wala nagakabagay nga magtupa ang snow kon tig-ilinit
ukon ang ulan kon tig-alani, wala man nagakabagay nga dayawon ang
buang-buang.
2 Ang sumpa indi makahalit sa imo kon wala ka sing sala. Pareho ini sa
pispis nga nagalabay lang kag wala nagahapon.
3 Kinahanglan nga hanuton ang kabayo kag busalan ang donkey. Amo
man ang buang-buang, kinahanglan nga silutan siya *para magtuman*.
4 Indi pagsabta ang buang-buang kon nagaestorya siya sa imo sang
binuang, kay basi kon magpareho ka man sa iya.
5 Pero *kon kaisa maayo man kon* sabton mo siya, para mahibaluan niya
nga indi siya maalamon pareho sang iya ginahunahuna.
6 Kon ginapadala mo ang imo mensahi paagi sa buang-buang, pareho
lang nga ginautod mo ang imo mga tiil; nagapangita ka lang sang kasakitan.
7 Ang hulubaton nga ginahambal sang mga buang-buang *wala sing pulos*
pareho sa tiil sang tawo nga piang.
8 Kabuangan ina kon ihigot mo sa tirador ang bato nga imo ibala; amo
man kon padunggan mo ang buang-buang.

---

† **25:22** *mahuya siya sa iya ginahimo sa imo:* sa literal, *magatumpok ka sang baga sa iya ulo.* ‡ **25:24** Tan-awa ang footnote sa 21:9.

9 Ang hulubaton nga ginahambal sang mga buang-buang *makahalit*
pareho sa tunukon nga kahoy-kahoy nga ginauyatan sang hubog.
10 Kabuangan ina kon panaon mo ang bisan sin-o lang; amo man kon
paobrahon mo ang bisan sin-o lang nga buang-buang nga nagaagi.*
11 Subong nga ginakaon sang ido ang iya suka, ginaliwat sang
buang-buang ang iya kabuangan.
12 Mas maayo pa ang dangatan sang buang-buang nga tawo sang sa tawo
nga nagakabig sang iya kaugalingon nga maalamon siya.
13 Ang matamad nga tawo indi magguwa sa balay kay kuno may leon sa
guwa.
14 Ang matamad nga tawo nagaliso-liso lang sa iya katre pareho sa
puwertahan nga nagaliso-liso sa iya bisagra.
15 May mga tawo nga tama gid katamad nga bisan magkaon natamaran
pa.
16 Nagahunahuna ang matamad nga tawo nga mas maalam pa siya sang
sa pito ka tawo nga makahatag sang husto nga rason.
17 Delikado kon magpasilabot ka sa inaway sang iban; pareho lang nga
nagdakop ka sang ido sa dulunggan.
18-19 Ang tawo nga nagadaya sa iya isigkatawo, kag dayon nagasiling siya
nga lango-lango lang niya ato, pareho siya sa lain-ulo nga tawo nga
nagapaniro sang nagadabadaba nga pana nga makamamatay.
20 Subong nga nagakapatay ang kalayo kon wala sing gatong, nagauntat
man ang inaway kon wala sing kutsokutso.
21 Subong nga ang uling makapabaga, kag ang gatong makapasiga sang
kalayo, ang palaaway makapaumpisa sang gamo.
22 Ang kutsokutso daw pareho sa pagkaon nga namit usapon kag tunlon.
23 Kon ginatago mo ang malain mo nga panghunahuna paagi sa manami
nga paghambal, pareho ka sang kolon nga ginhaklapan sang pilak nga indi
puro.†
24 Ang kaaway manami maghambal-hambal, pero gali nagahunahuna
siya sa pagpangdaya.
25 Bisan makagalanyat siya kon maghambal, indi ka magpati sa iya, kay
makangilil-ad gid ang iya mga ginahunahuna.
26 Mahimo nga magpakuno-kuno siya para matago niya ang iya kaakig,
pero makita gihapon sang tanan ang malain niya nga mga binuhatan.
27 Ang nagakutkot sang buho *para mahulog ang iban*, siya mismo ang
mahulog. Ang nagapaligid sang bato *para maligidan ang iban*, siya mismo
ang maligidan.
28 Ginakainitan sang butigon nga tawo ang mga tawo nga biktima sang
iya kabutigan.
Ang tawo nga nagadayaw-dayaw sa imo makalaglag sa imo.

27

1 Indi ka magpabugal parte sa imo himuon buwas, kay wala ka kahibalo
kon ano ang matabo sa imo buwas.
2 Indi pagdayawa ang imo kaugalingon; pabay-i nga ang iban ang
magdayaw sa imo.
3 Mabug-at ang bato kag ang balas, pero mas mabug-at batyagon kon
paakigon ka sang buang-buang nga tawo.

* **26:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. † **26:23** *ginhaklapan sang pilak nga indi puro:* ukon, *ginsilakan*

4 Delikado ang tawo nga akig, pero mas delikado ang tawo nga
nagapangimon.
5 Mas maayo pa nga sawayon mo sing prangka ang isa ka tawo sang sa
magsiling ka nga ginahigugma mo siya pero ginapabay-an mo lang siya.
6 Ang masakit nga pagsabdong sang isa ka abyan may maayo nga
katuyuan, pero ang halok sang kaaway indi masaligan.
7 Kon ang isa ka tawo busog na, bisan ang honey daw wala na sing sabor
para sa iya; pero kon gutom siya, bisan ang mapait nga pagkaon matam-is
para sa iya.
8 Ang tawo nga naglayas sa iya balay pareho sa pispis nga naglayas sa iya
pugad.
9 Subong nga ang pahamot kag ang insenso makapalipay sa tawo, ang
sinsero nga laygay sang isa ka abyan makapalipay man.*
10 Indi pagkalimti ang imo abyan, ukon ang abyan sang imo amay. Kag
kon ara ka sa kalisod, indi ka na magpangayo sang bulig sa imo utod† *nga
didto sa malayo*. Ang malapit nga kasilingan mas maayo pa sang sa malayo
nga utod.
11 Anak, magmaalamon ka para malipay man ako, kag para may isabat
ako sa nagapakahuya sa akon.
12 Nagalikaw ang maalamon nga tawo kon masugata niya ang
katalagman, pero wala nagalikaw ang tawo nga indi maalamon, gani
nagaantos siya.
13 Kon magpromisa ang isa ka tawo nga siya ang mabayad sa imo sang
utang sang tawo nga indi niya kilala,‡ siguraduha nga makakuha ka sa iya
sang garantiya, bisan bayo niya, para masiguro mo nga mabayad siya.
14 Kon disturbuhon mo aga pa ang imo tupad-balay sang imo magahod
nga bendisyon,§ kabigon niya ina nga pagpakamalaot.
15 Ang asawa nga permi lang nagabais sa iya bana *makaulugot* pareho sa
nagatinulo nga atop kon tig-ululan.
16 Indi mo siya mapahipos, pareho sang hangin nga indi mo mapunggan
ukon sang lana nga indi mo makaptan.
17 Subong nga ang salsalon mapatalom sang salsalon man, ang tawo
makatuon sa iya kapareho nga tawo.
18 Kon tatapon mo ang kahoy nga higera, makakaon ka sang iya bunga.
Pareho man kon tatapon mo ang imo amo, padunggan ka niya.
19 Subong nga makita ang imo hitsura sa tubig, makita mo man ang imo
pagkatawo sa imo tagipusuon.
20 Wala nagakaayawan ang kamatayon; amo man ang handom sang
tawo.
21 Subong nga ang bulawan kag ang pilak matestingan kon puro ukon
indi paagi sa kalayo, ang aton kabuhi matestingan paagi sa pagdayaw sang
iban nga tawo sa aton.
22 Bisan anhon mo ka silot ang buang-buang nga tawo, indi mo gid
makuha ang iya pagkabuang-buang.
23 Bantayi kag tatapa sing maayo ang imo kasapatan,
24 kay ang manggad kag dungog wala nagadugay.

---

* **27:9** *ang sinsero...man:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **27:10** *utod:* ukon, *paryente*
‡ **27:13** Tan-awa ang footnote sa 20:16. § **27:14** *bendisyon:* ukon, *pagpangamusta*

25 Pang-utda ang mga hilamon; kag samtang nagatubo ini liwat,
pang-utda naman ang mga hilamon sa mga bukid, *para may kalan-on permi ang imo kasapatan.*
26 Makahimo ka sang mga bayo halin sa bulbol sang mga karnero, kag
puwede mo ibaligya ang iban mo nga mga kanding para makabakal ka
sang duta.
27 Makakuha ka man sang madamo nga gatas halin sa imo mga kanding
para sa imo pamilya pati na sa imo mga suluguon nga babayi.

28

1 Ang malain nga tawo nagapalagyo bisan wala sing may nagalagas sa
iya, pero ang matarong nga tawo maisog pareho sa leon.
2 Kon ang isa ka nasyon nagapakasala, ang pangulo sini permi ginailisan.
Pero magapadayon nga mabakod ang isa ka nasyon kon ang pangulo sini
maalamon.
3 Ang imol nga tawo nga nagapamigos sa iya kapareho nga imol pareho
sa mabaskog nga ulan nga nagapierdi sang mga tanom.
4 Ang mga wala nagatuman sa Kasuguan nagadayaw sa mga malain, pero
ang mga nagatuman, nagakontra sa mga malain.
5 Ang malain nga mga tawo indi makaintiendi sang hustisya, pero ang
mga nagadangop sa GINOO nakaintiendi gid sini sing maayo.
6 Mas maayo pa ang imol nga nagakabuhi nga wala sing kasawayan sang
sa manggaranon nga indi husto ang iya pagginawi.
7 Maalamon ang anak nga nagatuman sa Kasuguan, pero ang anak nga
nagapakig-barkada sa mga burara* nagapakahuya sa iya ginikanan.
8 Kon nagamanggaranon ka paagi sa pagpasaka sang kuwarta, ang imo
manggad magakadto sa tawo nga mabinuligon sa mga imol.
9 Ang bisan sin-o nga indi magtuman sa Kasuguan, kangil-aran sang Dios
bisan ang iya pangamuyo.
10 Ang tawo nga nagapadihot nga magpakasala ang matarong nga tawo
mabiktima sa iya kaugalingon nga padihot. Pero ang tawo nga ang iya
kabuhi wala sing kasawayan magauswag.
11 Nagahunahuna ang mga manggaranon nga mga maalamon na gid sila,
pero ang imol nga tawo nga may pag-intiendi nakahibalo kon ano gid sila
nga klase sang tawo.
12 Kon ang mga matarong ang magdumala, nagakalipay ang mga tawo,
pero kon ang mga malain na gani, nagapalanago sila.
13 Indi ka gid magmauswagon kon indi mo pag-ituad ang imo mga sala,
pero kon ituad mo ini kag talikdan, kaluoyan ka sang Dios.
14 Bulahan ang tawo nga nagatahod permi sa GINOO, pero ang tawo ya
nga matig-a sang tagipusuon malaglag.
15 Ang malain nga tawo nga nagadumala sa mga imol kaangay sang
nagangurob nga leon ukon bear nga nagapangita sang mabiktima.
16 Ang manugdumala nga wala sing pag-intiendi puwerte kapintas.
Ang manugdumala nga indi gusto magmanggaranon sa malain nga paagi
magalawig ang iya kabuhi.
17 Ang tawo nga ginakonsensya† tungod sa iya nga pagpatay sa isa ka
tawo magapalagyo sa bisan diin hasta mapatay siya. Indi ninyo siya
pagbuligi.

---

* **28:7** *burara:* ukon, *palakaon* † **28:17** *ginakonsensya:* ukon, *ginahingabot*

18 Ang tawo nga nagakabuhi nga wala sing kasawayan indi maano, pero
ang tawo nga indi husto ang iya pagginawi malaglag gulpi.
19 Ang mapisan nga mangunguma may bugana nga pagkaon, pero ang
nagausik sang iya tiyempo sa wala sing pulos nga mga buluhaton
magaimol.
20 Pakamaayuhon gid *sang Dios* ang masaligan nga tawo, pero ang tawo
nga nagadali nga magmanggaranon pagasilutan.
21 Indi maayo kon may pinilian ka. Pero may mga tawo nga nagahimo
sini tungod kay nadala sila sa lagay, bisan gamay lang ini.
22 Ang tawo nga dalok sa kuwarta nagadali gid nga magmanggaranon,
pero wala siya kahibalo nga magaimol gali siya.
23 Pasalamatan ka pa sa ulihi sang tawo kon sabdungon mo siya sang sa
dayaw-dayawon mo siya.
24 Ang tawo nga nagapangawat sa iya ginikanan kag nagasiling nga indi
ina sala, kaupod siya sang mga kriminal.
25 Ang maiyaiyahon nga tawo nagapaumpisa lang sang gamo, pero ang
tawo nga nagasalig sa GINOO magauswag.
26 Ang tawo nga nagasalig lang sa iya kaugalingon buang-buang.
Ang tawo nga nagakabuhi nga maalamon indi maano.
27 Ang tawo nga mahinatagon sa mga imol indi gid mawad-an, pero ang
wala nagabulig sa mga imol makabaton sang madamo nga pagpakamalaot.
28 Nagapalanago ang mga tawo kon ang mga malain ang magdumala.
Pero kon malaglag sila, ang mga matarong naman ang magadumala.

29

1 Ang tawo nga nagapatig-a pa gid sang iya tagipusuon bisan kapila na
siya sabdungon malaglag gulpi kag indi na makabangon pa.
2 Kon ang mga matarong ang magdumala, nagakalipay ang mga tawo;
pero kon ang mga malain na gani, nagakasubo gid sila.
3 Ang tawo nga luyag sang kaalam nagahatag kalipay sa iya amay.
Ang tawo nga nagasagi upod sa mga babayi nga nagabaligya sang ila
lawas nagausik lang sang iya kuwarta.
4 Kon ang ginakabalak-an sang hari amo ang hustisya, ginapabakod niya
ang iya ginharian, pero kon ang ginakabalak-an niya amo ang lagay,
ginalaglag niya ang iya ginharian.
5 Ang tawo nga nagadayaw-dayaw sa iya isigkatawo nagaplano sing
malain sa iya.
6 Ang malain nga tawo masiod sa iya kaugalingon nga sala, pero ang
matarong nga tawo magakanta sing malipayon.
7 Nagakabalaka ang matarong nga tawo sa kinamatarong sang mga imol.
Indi ini maintiendihan sang malain nga tawo.
8 Ang mga tawo nga nagapangyaguta nagapaumpisa sang gamo sa isa ka
siyudad, pero ang maalamon nga mga tawo nagapauntat sini.
9 Wala gid sing padulungan kon iakusar sang maalamon nga tawo ang isa
ka buang-buang, kay magasagi lang wakal ang buang-buang kag
magpangyaguta.
10 Ginakaugtan kag ginatinguhaan nga patyon sang mga manugpatay
ang mga tawo nga nagakabuhi sing husto kag wala sing kasawayan.
11 Ang buang-buang nga tawo indi makapugong sang iya kaakig, pero
ang maalamon nga tawo makapugong sang iya kaugalingon.
12 Kon ang isa ka pangulo nagapati sa mga kabutigan, ang tanan niya nga
mga opisyal mangin malain.

13 Ang imol kag ang nagadaogdaog sa iya pareho lang nga ginhatagan
sang GINOO sang mata.*
14 Kon matarong ang paghukom sang isa ka hari sa mga imol,
magapadayon ang iya pagdumala.
15 Ang paghanot sa bata sa pagdisiplina sa iya makatudlo sa iya nga
magmaalamon, pero kon pabay-an lang siya, makahatag siya sang
kahuy-anan sa iya ginikanan.
16 Kon ang mga malain ang magdumala, nagadugang ang mga kalautan.
Pero ini sila malaglag, kag makita ini sang mga matarong.
17 Disiplinaha ang imo anak, kag hatagan niya ikaw sang kalinong kag
kalipay.
18 Kon wala sing mensahi sang Dios nga magtuytoy sa katawhan,
nagapinagusto ini. Bulahan ang mga tawo nga nagatuman sa mga
ginatudlo† sang Dios.
19 May ara nga suluguon nga indi mo matudluan paagi lang sa
paghambal sa iya, kay bisan naintiendihan niya ikaw, indi siya magpamati.
20 Mas maayo pa ang dangatan sang buang-buang nga tawo sang sa tawo
nga nagapataka lang kahambal.
21 Kon ginapagustuhan mo lang ang imo suluguon halin sang bata pa
siya, sa ulihi mangin problema mo siya.‡
22 Ang tawo nga dali mangakig nagapaumpisa sang gamo, kag permi lang
siya makasala.
23 Ang pagpabugal sang tawo makahatag sa iya sang kahuy-anan, pero
ang pagpaubos sang tawo makahatag sa iya sang kadungganan.
24 Ang tawo nga kasabwat sang makawat nagahalit sang iya kaugalingon.
Bisan ginpasumpa siya *nga magsugid sang matuod*, indi gid siya magsugid.
25 Delikado kon mahinadlukon kita.§ Pero kon magsalig lang kita sa
GINOO, indi gid kita maano.
26 Madamo ang nagapangayo sang pabor sa isa ka pangulo, pero ang
GINOO gid lang ang makahatag sang hustisya.
27 Ginakangil-aran sang mga matarong ang mga malain, kag
ginakangil-aran sang mga malain ang mga matarong.

Ang mga Hulubaton ni Agur

30

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Agur nga anak ni Jake nga taga-Masa. Iya
ini ginsiling kay Itiel kag kay Ucal:*
2 "Ako ang pinakabalingag sa tanan nga tawo.
Ang akon panghunahuna daw indi iya sang tawo.
3 Wala gid ako magtuon nga magmaalamon,
kag wala ako sing may nahibaluan parte sa Dios.
4 May tawo bala nga nakasaka sa langit kag nakapanaog sa kalibutan?
May tawo bala nga nakadakop sang hangin ukon nakaputos sang tubig sa
iya bayo?
May tawo bala nga nakabutang sang mga dulunan sang kalibutan?

---

* **29:13** Ang buot silingon, pareho lang sila nga gintuga sang Dios. † **29:18** *mga ginatudlo:* ukon, *Kasuguan* ‡ **29:21** *mangin problema mo siya:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **29:25** *mahinadlukon kita:* ukon, *nahadlok kita sa tawo* * **30:1** *nga taga-Masa...Ucal:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

Kon may kilala ka, sugiri ako sang iya ngalan kag sang ngalan sang iya mga
anak.
5 Ang tagsa ka pulong sang Dios masaligan gid.
Pareho siya sa taming sa mga nagapangayo sang proteksyon sa iya.
6 Indi pagdugangi ang iya mga pulong,
kay kon himuon mo ini, sabdungon ka niya kag ipakita niya nga butigon
ka.”
7 GINOO, may duha ako ka butang nga pangayuon sa imo. Kon mahimo
ihatag ini sa akon sa wala pa ako mapatay.
8 Una, buligi ako nga indi ako magbutig. Ikaduha, indi ako
pagpamanggaruna ukon pagpaimula, kundi hatagi lang ako sang akon
ginakinahanglan.
9 Kay kon manggaranon ako, basi kon indi ko ikaw pagkilalahon; kag kon
imol ako, basi kon mangawat ako kag mapahuy-an ko ikaw.

Dugang pa nga mga Hulubaton

10 Indi pagpakalaina ang isa ka ulipon sa atubangan sang iya amo, kay
pakamalauton ka niya kag magaantos ka.
11 May mga kabataan nga wala nagapangamuyo nga pakamaayuhon
sang Dios ang ila mga ginikanan kundi ginapakamalaot pa gani nila.
12 May mga tawo nga ang pagtan-aw nila sang ila kaugalingon perpekto
na gid, pero ang matuod mahigko ang ila kabuhi.
13 May mga tawo nga tama gid ka bugalon, nga kon magtulok daw si sin-o
gid.
14 May mga tawo man nga daw buaya, nga puwerte kapintas sa ila nga
pagpamintaha sa mga imol.
15 Ang tawo nga dalok-dalok pareho sa linta.† Permi lang siya nagasiling,
“Hatagi ako!”‡

May tatlo ukon apat pa gani ka butang nga wala nagakaayawan:
16 ang lugar sang mga patay,§
ang baw-as nga babayi,
ang duta nga wala sing tubig,
kag ang kalayo.

17 Ang tawo nga nagayaguta kag wala nagatuman sa iya ginikanan
tuhakon sang mga uwak ang iya mga mata, kag kaunon sang mga agila ang
iya bangkay.

18 May tatlo ukon apat pa gani ka butang nga makatilingala para sa akon
kag indi ko maintiendihan:
19 Kon paano nga ang agila makalupad sa kahawaan,
kon paano nga ang man-og makakamang sa kabatuhan,
kon paano nga ang barko makalutaw sa dagat,
kag kon paano nga ang lalaki makapangaluyag sa babayi.

20 Amo ini ang ginahimo sang babayi nga nagapanginlalaki:
Nagapakighilawas siya sa iban nga lalaki, pagkatapos siya nga maligo,
nagasiling siya nga wala siya sing may nahimo nga malain.

---

† **30:15** *linta:* sa iban nga Bisaya, *alimatok nga pareho nga ginatawag, “Hatagi ako!”*

‡ **30:15** sa literal, *Ang linta may duha ka anak nga babayi*

§ **30:16** *lugar sang mga patay:* ukon, *lulubngan;* ukon, *kamatayon*

21 May tatlo ukon apat pa gani ka butang nga indi maagwantahan sang
mga tawo sa kalibutan:
22-23 Ang ulipon nga nangin hari,
ang buang-buang nga may bugana nga pagkaon,
ang makaulugot nga babayi nga nakapamana,
kag ang ulipon nga babayi nga nagbulos sa iya ama.

24 May apat ka sapat diri sa kalibutan nga magagmay pero tama kaalam:
25 Ang mga subay, nga bisan maluya sila, nagatipon sila sang ila
pagkaon kon tig-ilinit,
26 ang mga badier,* nga bisan indi sila makusog, nagahimo sila sang ila
puluy-an sa mga bato,
27 ang mga apan, nga bisan wala sila sing pangulo, nagatingob sila kon
maglupad,
28 ang mga tiki, nga bisan puwede mo sila dakpon sang imo kamot,
makita sila sa mga palasyo.

29 May tatlo ukon apat pa gani ka tinuga nga daw si sin-o kon maglakat:
30 ang leon, nga pinakamakusog sa tanan nga sapat kag wala sing may
ginakahadlukan,
31 ang sulog nga manok,
ang lalaki nga kanding,
kag ang hari nga nagapanguna sa iya mga soldado.†

32 Kon sa imo pagkabuang-buang nagapabugal ka kag nagaplano sang
malain, untata na ina!
33 Indi bala nga kon sige mo kalugay ang malapuyot nga gatas‡ mahimo
ini nga butter? Kag indi bala nga kon sumbagon mo ang ilong sang isa ka
tawo madugo ini? Amo man kon paakigon mo ang isa ka tawo,
makapaumpisa ina sang gamo.

Ang mga Hulubaton ni Haring Lemuel

31

1 Amo ini ang mga hulubaton ni Haring Lemuel nga taga-Masa,* nga
gintudlo sa iya sang iya iloy:
2 Anak ko, natawo ka bilang sabat sa akon mga pangamuyo. Nagasiling
ako sa imo nga indi mo
3 pag-usikan ang imo tiyempo kag kuwarta sa mga babayi, kay sila ang
kabangdanan nga nalaglag ang mga hari.
4 Lemuel, indi dapat mag-inom ang mga hari sang bino. Indi dapat
maghandom ang mga manugdumala sang makahulubog nga mga ilimnon.
5 Kay kon mahubog na gani sila, nagakalipat sila sa mga kasuguan, kag
ginalapas nila ang kinamatarong sang mga imol.
6-7 Pabay-i nga mag-inom ang mga tawo nga nadulaan na sang paglaom†
kag nagasakit ang ila buot, para malimtan nila ang ila kaimulon kag mga
kalisod.
8 Depensahi ang kinamatarong sang mga tawo nga makaluluoy, nga indi
makadepensa sang ila kaugalingon.

---

* **30:26** *badier:* Tan-awa ang footnote sa Lev. 11:4-8. † **30:31** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **30:33** *malapuyot nga gatas:* sa English, *cream* * **31:1** *nga taga-Masa:* ukon, *Isa ini ka mensahi* † **31:6-7** *nadulaan na sang paglaom:* ukon, *tagumatayon*

9 Maghukom ka nga wala sing may pinilian, kag depensahi ang
kinamatarong sang mga imol.

Ang Maayo nga Asawa

10 ‡ Mabudlay pangitaon ang maayo nga asawa. Mas bilidhon pa siya
sang sa malahalon nga mga bato.
11 Nagasalig gid ang iya bana sa iya, kag wala na sing pangitaon pa ang
iya bana sa iya.
12 Samtang nagakabuhi siya, puro kaayuhan ang ginahimo niya sa iya
bana kag indi kalainan.
13 Mapisan siya maghimo sang *mga tela nga* delana kag linen.
14 Pareho siya sa barko sang mga negosyante; nagadala siya sang
pagkaon bisan halin pa siya sa malayo nga lugar.
15 Aga pa gid siya nagabugtaw para magpreparar sang pagkaon para sa
iya pamilya, kag para hambalan ang iya mga suluguon nga babayi kon ano
ang ila ulobrahon.
16 Makahibalo siya magpili sang duta, kag ginabakal niya ini. Dayon
ginapatamnan niya ini sang ubas halin sa kuwarta nga iya natipon.
17 Mabakas siya, mapisan, kag mabaskog.
18 Maayo siya magnegosyo, kag nagaobra siya hasta sa gab-i.
19 Siya lang mismo ang nagahimo sang tela para himuon nga bayo.
20 Maalwan siya sa mga imol kag mga bululigan.
21 Kon tigtulugnaw, wala siya nagakabalaka kay may madamol siya nga
mga panapton para sa iya pamilya.
22 Siya lang mismo ang nagahimo sang inughapin sa ila mga katre. Kag
ang iya mga bayo matahom kag malahalon.
23 Kilala ang iya bana bilang isa sa mga opisyal sa ila lugar.
24 Nagapanghimo siya sang mga bayo kag mga paha, kag ginabaligya
niya ini sa mga negosyante.
25 Mabakod siya kag ginatahod, kag wala siya mahadlok sa palaabuton.
26 Nagahambal siya nga may kaalam, kag nagatudlo siya nga may kaayo.
27 Mapisan siya, kag ginatatap gid niya sing maayo ang iya panimalay.
28 Ginadayaw siya sang iya mga anak, kag amo man sang iya bana nga
nagasiling,
29 “Madamo ang maayo nga mga asawa, pero ikaw ang pinakamaayo sa
ila tanan!”
30 Ang pagkaingganyusa makadaya, kag ang kaguwapa umalagi lang.
Pero ang babayi nga nagatahod sa GINOO amo ang dapat nga dayawon.
31 Dapat balusan siya sa iya maayo nga mga binuhatan kag padunggan sa
publiko.

‡ **31:10** Ang Hul. 31:10-31 isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang tagsa ka bersikulo nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

Ang Manugwali

Wala sing Pulos ang Tanan

1 Amo ini ang mga ginsiling sang isa ka manugwali* nga anak ni David
kag hari sang Jerusalem:
2 Wala sing pulos! Wala gid sing pulos ang tanan!
3 Ano bala ang makuha sang tawo sa iya pagpangabudlay diri sa
kalibutan?
4 Nagataliwan ang isa ka henerasyon kag nagabulos naman ang isa, pero
ang kalibutan amo lang gihapon.
5 Nagabutlak ang adlaw, kag dayon nagasalop; nagabalik-balik lang ini sa
iya ginahalinan.
6 Nagahuyop ang hangin sa south kag dayon sa north; nagalibot-libot
lang ini kag nagabalik-balik.
7 Ang tanan nga suba nagailig sa dagat, pero wala ini nagakapuno bisan
sige-sige ang ilig sang suba.†
8 Ina tanan nga butang makatalaka—ang pagkatalaka nga indi
maeksplikar. Wala nagakaayawan ang aton mga mata kag mga dulunggan
sa aton makita kag mabatian.
9 Ang mga natabo sang una matabo man liwat. Ang mga ginhimo sang
una himuon man liwat. Wala gid sing bag-o nga nagakatabo sa kalibutan.
10 May butang bala nga masiling mo nga bag-o naman? Pero ara na ina
sang una pa, bisan sang wala pa kita matawo.
11 Wala ginadumdom sang mga tawo ang mga nagligad; amo man ang
palaabuton, indi man ini pagdumdumon sang mga tawo sa ulihi.

Ang Kaalam sang Tawo Wala sing Pulos

12 Ako nga isa ka manugwali naghari sa Israel, *kag* sa Jerusalem *ako
nag-estar*.
13 Sa akon kaalam, gintun-an ko gid sing maayo ang tanan nga
nagakalatabo diri sa kalibutan. Isa ini ka makatalaka nga buluhaton nga
ginhatag sang Dios nga kabalak-an sang tawo.
14 Nakita ko ang tanan nga ginahimo diri sa kalibutan, kag ini tanan wala
sing pulos; daw pareho lang nga nagalagas ako sa hangin.
15 Ang tiko indi mo mapatadlong, kag ang wala indi mo maisip.
16 Nagsiling ako sa akon kaugalingon, “Mas maalam gid ako sang sa tanan
nga naghari sa Jerusalem antes sa akon. Madamo gid ako sang
nahibaluan.”
17 Gintun-an ko sing maayo ang kinalain sang kaalam kag kabuangan,
pero nareyalisar ko nga ini wala man sing pulos; daw pareho lang nga
nagalagas ako sa hangin.
18 Kay sang nagdugang ang akon nahibaluan, nagdugang man ang kalain
sang akon buot.

2

Ang Pagpangalipay Wala sing Pulos

* **1:1** *manugwali:* ukon, *manunudlo;* ukon, *maalamon nga tawo* † **1:7** *bisan sige-sige ang ilig sang suba:* ukon, *dayon nagabalik ang tubig sa iya ginahalinan kag nagailig ini liwat sa dagat*

1 Gintilawan ko nga magpangalipay para mahibaluan ko kon ano ang
maayo sa kabuhi. Pero nareyalisar ko nga ini wala man gihapon sing pulos.
2 Ang pagkadlaw kag pagpangalipay kabuangan lang kag wala sing pulos.
3 Gintilawan ko nga lipayon ang akon kaugalingon paagi sa pag-inom
sang bino. Sa pihak sang akon pagkamaalamon, gintilawan ko nga
maghimo sang kabuangan. Naghunahuna ako nga basi amo ini ang
pinakamaayo nga himuon sang tawo sa iya malip-ot nga pagkabuhi diri sa
kalibutan.
4 Naghimo ako sang dalagko nga mga butang: nagpatindog ako sang akon
mga balay kag nagtanom sang mga ubas.
5 Nagpahimo ako sang mga talamnan kag ginpatamnan ko ini sang
nagkalain-lain nga klase sang mga prutas.
6 Nagpahimo ako sang mga irigasyon sa pagpatubig sini.
7 Nagbakal ako sang mga ulipon nga lalaki kag babayi, kag may mga
ulipon man ako nga natawo sa akon panimalay. Kag ako ang may
pinakamadamo nga kasapatan sa tanan nga nakaestar sa Jerusalem.
8 Madamo ang akon natipon nga mga bulawan kag mga pilak kag iban pa
nga mga manggad halin sa mga hari kag sa mga lugar nga akon
ginagamhan. Madamo ang akon mga manugkanta, lalaki kag babayi, kag
madamo man ang akon mga asawa*—ang kalipayan sang mga lalaki.
9 Ako ang pinakamanggaranon nga tawo nga nakaestar sa Jerusalem, kag
padayon ako nga maalamon.
10 Ginkuha ko ang bisan ano nga gusto ko. Ginhimo ko ang bisan ano nga
makalipay sa akon. Nalipay gid ako sa tanan ko nga ginhimo, kag amo ina
ang balos sa tanan ko nga pagpangabudlay.
11 Pero sang ginhunahuna ko sing maayo ang tanan ko nga ginhimo,
nareyalisar ko nga ini tanan wala sing pulos; daw pareho lang nga
nagalagas ako sa hangin. Wala gid sing pulos ang pagpangabudlay diri sa
kalibutan.
12 Ano pa ang mahimo sang masunod nga mga hari? Ano pa kundi ang
mga nahimo na sang una.
Gintilawan ko man nga ikomparar ang kaalam kag ang kabuangan.
13 Kag nakita ko nga maayo ang kaalam sang sa kabuangan, subong nga
ang kasanag maayo sang sa kadulom.
14 Ang maalamon nga tawo nakahibalo kon diin siya nagapakadto, pero
ang buang-buang ya wala. Pero nareyalisar ko nga pareho man lang sila
nga duha nga mapatay.
15 Gani nagsiling ako sa akon kaugalingon, “Kon ano ang matabo sa
buang-buang amo man ang matabo sa akon. Gani ano ang makuha ko nga
kaayuhan sa akon pagkamaalamon? Wala man ini sing pulos!
16 Kita tanan, maalam man ukon buang-buang, mapatay sa ulihi, kag
palareho nga malimtan.”
17 Gani ginkaugtan ko ang kabuhi, kay ang mga buluhaton diri sa
kalibutan nagadala lang sa akon sang kalisod. Ini tanan wala sing pulos;
daw pareho lang nga nagalagas ako sa hangin.
18 Ginkaugtan ko ang tanan nga ginpangabudlayan ko diri sa kalibutan,
kay ibilin ko man lang ini sa tawo nga magabulos sa akon.
19 Kag sin-o ang nakahibalo kon maalamon ina nga tawo ukon
buang-buang? Pero bisan ano pa siya, siya gihapon ang magapanag-iya

* **2:8** *mga asawa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

sang tanan ko nga ginpangabudlayan sa bug-os ko nga kusog kag kaalam. Wala man ini sing pulos!
20 Gani desperado ako sa tanan nga ginpangabudlayan ko diri sa kalibutan.
21 Kay bisan magpangabudlay ka pa sa bug-os mo nga kaalam kag abilidad, ibilin mo man lang ang tanan nga ginpangabudlayan mo sa tawo nga wala nagpangabudlay sini. Wala man ini sing pulos, kag tama kalain.
22 Ano bala ang makuha sang tawo sa iya pagpangabudlay kag paghimakas diri sa kalibutan?
23 Ang tanan nga ginahimo niya sa bilog niya nga kabuhi nagapalain lang sang iya buot. Bisan kon gab-i indi makapahuway ang iya hunahuna. Wala man ini sing pulos!
24 Ang labing maayo nga himuon sang tawo amo ang pagkaon kag pag-inom, kag ang pagpangalipay sa iya ginpangabudlayan. Kag nareyalisar ko nga bisan ini halin sa Dios,
25 kay paano kita makakaon kag makapangalipay *sa aton ginpangabudlayan* kon indi ini pag-ihatag sang Dios?†
26 Sa pagkamatuod, ginahatagan sang Dios sang kaalam, ihibalo kag kalipay ang tawo nga nagahatag sang kalipay sa iya. Pero ang mga makasasala ginapapangabudlay niya sa pagtipon sang manggad, para ang ila matipon ihatag niya sa mga tawo nga nagahatag sang kalipay sa iya. Ang pagpangabudlay sang mga makasasala wala man sing pulos; daw pareho lang nga nagalagas sila sa hangin.

3

May Tagsa ka Tion ang Tanan nga Buluhaton

1 May tagsa ka tion ang tanan nga buluhaton diri sa kalibutan:
2 May tion sa pagkatawo kag may tion man sa pagkapatay,
may tion sa pagtanom kag may tion man sa pag-ani,
3 may tion sa pagpatay kag may tion man sa pagbulong,
may tion sa pagguba kag may tion man sa pagpatindog,
4 may tion sa paghibi kag may tion man sa pagkadlaw,
may tion sa pagpangasubo kag may tion man sa pagsinaot,
5 may tion sa paglapta sang mga bato kag may tion man sa pagtipon sini,
may tion sa pagkitaay,* kag may tion man sa pagbulagay,
6 may tion sa pagpangita kag may tion man sa pagdula,
may tion sa pagtago kag may tion man sa pagpilak,
7 may tion sa paggisi kag may tion man sa pagtahi,
may tion sa paghipos kag may tion man sa paghambal,
8 may tion sa paghigugma kag may tion man sa pagkaugot,
may tion sa pag-inaway kag may tion man sa pag-abyanay.
9 *Kon ang ini nga mga tion gintalana na sang Dios,* ano bala ang pulos sang pagpangabudlay sang tawo?
10 Nakita ko ang mga buluhaton nga ginhatag sang Dios nga kabalak-an sang tawo.
11 Kag ini tanan gintalana sang Dios nga matabo sa husto nga tion. Ginhatagan niya kita sang handom nga mahibaluan ang palaabuton, pero indi gid naton matungkad ang iya mga ginhimo halin sang umpisa hasta sa katapusan.

† **2:25** *kay paano...Dios:* ukon, *Wala gid sing may makalabaw sa akon sa pagkaon kag pagpangalipay.*
* **3:5** *pagkitaay:* sa literal, *paghaksanay*

12 Nahibaluan ko nga ang labing maayo nga himuon sang tawo samtang
buhi pa siya amo ang pagkalipay, ang paghimo sang maayo,
13 ang pagkaon kag pag-inom, kag ang pagpangalipay sa iya
ginpangabudlayan. Ini nga mga butang grasya sang Dios.
14 Nahibaluan ko nga ang tanan nga ginahimo sang Dios magapadayon
hasta san-o, kag indi ini maliwat. Ginahimo ini sang Dios para magtahod
ang tawo sa iya.
15 Ang nagakatabo subong kag ang matabo sa ulihi natabo na sang una.
Ginaliwat-liwat lang sang Dios ang mga nagakatabo.
16 Nakita ko man diri sa kalibutan nga ang kalautan amo ang nagagahom
imbes ang hustisya kag pagkamatarong.
17 Nagsiling ako sa akon kaugalingon, "Hukman sang Dios ang matarong
kag ang malain nga mga tawo, kay may gintalana siya nga tion sa tagsa ka
buluhaton.
18 Ginatestingan sang Dios ang mga tawo para ipakita sa ila nga pareho
lang sila sa sapat.
19 Pareho man lang ang dangatan sang tawo kag sang sapat; pareho sila
nga mapatay. Pareho man lang sila nga may ginhawa, gani ang tawo wala
sing bintaha sa sapat. Matuod gid man nga ang tanan wala sing pulos.
20 Pareho lang ang padulungan sang tanan *nga buhi nga tinuga.* Sila
tanan halin sa duta, kag sa duta man sila magabalik.
21 Wala sing may nakahibalo kon ang espiritu sang tawo† nagasaka
paibabaw kag ang espiritu sang sapat‡ nagapanaog sa idalom sang duta."
22 Gani nareyalisar ko nga ang labing maayo nga himuon sang tawo amo
ang pagpangalipay sa iya ginpangabudlayan, kay para gid man ina sa iya.
Wala sing may makasugid sa tawo kon ano ang matabo sa tapos siya
mapatay.§

4

1 Nakita ko pa gid ang mga pagpamigos diri sa kalibutan. Nakita ko ang
mga paghibi sang mga ginadaogdaog, kag wala sing may nagalipay kag
nagapabakod sa ila. Gamhanan ang mga nagapamigos sa ila.
2 Gani nakasiling ako nga mas maayo pa ang mga patay sang sa mga buhi.
3 Pero mas maayo pa gid ang mga wala pa matawo, nga wala makakita
sang mga kalautan diri sa kalibutan.
4 Nakita ko man nga ang tawo nagapangabudlay kag nagahimo gid sa iya
masarangan kay nahisa siya sa iya isigkatawo. Wala man ini sing pulos;
daw pareho lang nga nagalagas ka sa hangin.
5 Ang buang-buang nga tawo nagatinamad, kag tungod sini ginaguba
niya ang iya kaugalingon.
6 Mas maayo pa nga diutay lang ang imo pagkaon nga may kalinong ka
sang sa madamo ang imo pagkaon nga nagpangabudlay ka gid, *nga wala
man lang sing pulos.* Daw pareho lang nga nagalagas ka sa hangin.
7 May nakita pa ako diri sa kalibutan nga wala sing pulos:
8 May isa ka tawo nga nagaisahanon lang. Wala siya sing anak ukon utod,
pero wala sing untat ang iya pagpangabudlay, kag indi siya kontento sa iya
manggad. *Nagsiling siya sa iya kaugalingon,* "Indi na ako makapangalipay

† **3:21** *espiritu sang tawo:* siguro ang buot silingon, *ang ginhawa nga nagapabuhi sa tawo* ‡ **3:21** *espiritu sang sapat:* siguro ang buot silingon, *ang ginhawa nga nagapabuhi sa sapat* § **3:22** *kon ano ang matabo sa tapos siya mapatay:* Siguro ang buot silingon, ang matabo diri sa kalibutan ukon ang matabo sa iya sa tapos siya mapatay.

sa sobra nga pagpangabudlay. Pero wala man ako sing may bilinan sang
akon pinangabudlayan." Wala ini sing pulos! Masubo ini nga klase sang
pagpangabuhi!
9 Mas maayo kon may upod ka sang sa isa ka lang, kay amo ini ang maayo
nga mahimo kon may upod ka:
10 kon ara ka sa kalisod, mabuligan ka sang imo upod. Pero makaluluoy
ka kon ara ka sa kalisod nga wala sing may magbulig sa imo.
11 Kag kon matugnaw, makahuliray kamo sang imo upod kag
makapainit-init. Pero paano ka makapainit-init kon ikaw lang isa?
12 Mahapos ka pierdihon kon ikaw lang isa, pero kon may upod ka
mabudlay kamo pierdihon. Pareho bala sang lubid; kon tatlo ini ka doble,
mabudlay ini bugtuon.
13 Mas maayo pa ang pamatan-on nga imol nga maalamon sang sa
tigulang nga hari nga buang-buang, nga indi gusto laygayan.
14 Kag mahimo nga ang ato nga pamatan-on mangin hari bisan napriso
siya, kag ang ato nga hari mangin imol bisan natawo siya sa harianon nga
pamilya.*
15 Pero nareyalisar ko nga bisan madamo gid nga mga tawo diri sa
kalibutan ang magsunod sa sadto nga pamatan-on nga nagbulos sa hari,
16 kag indi maisip ang mga tawo nga iya dumalahan, mahimo nga indi
malipay sa iya ang ulihi nga mga henerasyon. Ini wala man sing pulos; daw
pareho lang nga nagalagas ka sa hangin.

5

Indi Ka Magpadasodaso sa Pagpromisa sa Dios

1 Maghalong ka sa imo ginahimo kon magkadto ka sa templo sang Dios.
Mas maayo pa nga magpalapit ka didto nga handa nga magtuman sa Dios*
sang sa maghalad ka pareho sang paghalad sang mga buang-buang nga
wala kahibalo nga sala ang ila ginahimo.
2 Indi ka magpadasodaso sa paghambal. Hunahunaa anay sing maayo
antes ka magpromisa sa Dios. Dumduma nga ang Dios ara sa langit kag
ikaw ya diri lang sa duta, gani indi ka magpataka sing hambal.
3 Subong nga dali ka magdamgo kon magsagi ka palibog, dali ka man
makahambal sing kabuangan kon magpataka ka lang sing hambal.
4 Kon magpromisa ka sa Dios, indi pagpadugaya ang pagtuman sini.
Tumana gid ang imo ginpromisa sa iya kay wala siya nagakalipay sa mga
buang-buang *nga wala nagatuman sang ila promisa*.
5 Mas maayo pa nga indi ka na lang magpromisa sang sa magpromisa ka
nga indi mo man lang pagtumanon.
6 Indi ka magpakasala sa imo paghambal, kag indi ka magsiling sa pari†
sa templo nga indi mo ini hungod, kay mangakig ang Dios kon isiling mo
ina kag gub-on niya ang imo ginpangabudlayan.
7 Ang sobra mo nga damgo kag hambal wala gid sing pulos. Gani
magtahod ka sa Dios.

Ang Manggad Wala sing Pulos

8 Indi ka matingala kon makita mo sa inyo lugar ang mga imol nga
ginadaogdaog, nga wala ginahatagan sang hustisya kag ginabaliwala ang

---

* **4:14** *kag ang ato nga hari...pamilya:* ukon, *kag natawo siya nga imol sa ginharian sang sadto nga hari* * **5:1** *magtuman sa Dios:* ukon, *magpamati* † **5:6** *pari:* sa literal, *mensahero ukon anghel.* Sa Septuagint kag Syriac, *Dios.*

ila kinamatarong. Kay ang opisyal *nga nagadaogdaog sa ila* protektado sang mas mataas pa nga opisyal, kag lining duha protektado sang mas mataas pa gid nga opisyal.
9 Pero mas labaw nga makabintaha ang hari sa duta *sang mga imol* sang
sa ila tanan *nga opisyal*.‡
10 Ang bisan sin-o nga nagahigugma sa kuwarta kag sa iban pa nga
manggad indi makontento sini. Ini wala man sing pulos.
11 Kon nagadugang ang imo manggad, nagadugang man ang nagaubos
sini, kag indi ka makapulos sang imo manggad.
12 Ang trabahador makatulog sing maayo bisan gamay ukon madamo
ang iya pagkaon, pero ang manggaranon iya, sa sobra nga manggad, indi
makatulog sing maayo.
13 May nakita ako nga indi gid maayo diri sa kalibutan: Ang manggad nga
natipon sang tawo makahalit sa iya
14 ukon madula ini sa indi maayo nga negosyo, kag wala na sing may
mabilin para sa iya mga kabataan.
15 Natawo kita nga wala sing dala, kag mapatay kita nga wala man sing
dala. Wala gid kita sing may madala sa aton nga ginpangabudlayan.
16 Indi gid ini maayo! Mapatay kita *nga wala sing dala* pareho sang aton
pagkatawo. Ti ano ang makuha ta sa aton pagpangabudlay nga wala man
lang sing pulos?
17 Ang aton kabuhi puno sang kalisod,§ pagkatublag, balatian, kag kaakig.
18 Gani nareyalisar ko nga ang labing maayo nga himuon sang tawo sa
iya malip-ot nga kabuhi nga ginhatag sang Dios sa iya amo ang pagkaon,
pag-inom, kag pagpangalipay sa iya ginpangabudlayan diri sa kalibutan,
kay para gid man ina sa iya.
19 Ginhatagan sang Dios ang tawo sang pagkabutang kag sang iban pa
nga manggad, kag gintugutan niya siya nga makapulos sini, para mabaton
niya ang para sa iya kag makapangalipay siya sa iya ginpangabudlayan.
Regalo ini sang Dios sa iya.
20 Kag tungod nga ginapasako permi sang Dios ang tawo sa pagkalipay,
wala nagakabalaka ang tawo sa kalip-ot sang iya kabuhi.

6

1 May nakita pa gid ako nga indi maayo diri sa kalibutan nga
nagapabug-at sa tawo:
2 May mga tawo nga ginhatagan sang Dios sang tanan nila nga
ginahandom: dungog, pagkabutang kag iban pa nga manggad. Pero wala
sila pagtuguti sang Dios nga makapulos sini kundi ang iban nga tawo. Wala
ini sing pulos, kag indi gid maayo.
3 Mahimo nga ang isa ka tawo madamo gid sing kabataan kag malawig
ang iya pagkabuhi, pero bisan malawig ang iya pagkabuhi, kon wala man
lang siya sing kalipay sa maayo nga mga butang nga nabaton niya kag wala
siya ginlubong *sang napatay siya*, mas maayo pa ang bata nga natawo nga
patay sang sa iya.
4 Bisan wala sing pulos ang pagkatawo sang bata, kag bisan nagkadto
siya sa lugar sang mga patay* nga sa diin indi na siya madumduman pa,
5 kag bisan wala siya makakita sang kasanag sang adlaw ukon
makahibalo sang kabuhi, may kalinong pa siya sang sa ato nga tawo

‡ **5:9** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. § **5:17** *kalisod:* sa literal, *kadulom* * **6:4** *sa lugar sang mga patay:* sa literal, *sa kadulom*

6 nga wala sing kalipay sa maayo nga mga butang nga nabaton niya kag
bisan magkabuhi pa siya sing puwerte kalawig. Indi bala nga ang tanan
pareho lang sing lugar nga padulungan?
7 Ang tawo nagapangabudlay para may kaunon, pero indi siya gihapon
makontento.
8 Gani ano bala ang bintaha sang maalamon nga tawo sa buang-buang
nga tawo? Ano bala nga kaayuhan ang makuha sang imol nga tawo kon
kahibalo siya mag-atubang sang kabuhi?
9 Wala ini sing pulos; daw pareho lang nga nagalagas ka sa hangin. Gani
mas maayo pa nga magkontento ka na lang kon ano ang ara sa imo sang sa
magsagad ka handom sang iban pa.
10 Napat-od na *sang Dios* ang tanan sang una pa, kag nahibaluan na niya
kon mangin ano kita. Gani indi kita makalalis sa *Dios parte sa aton
kapalaran, kay* mas makusog siya sang sa aton.
11 Kon nagasagi pa kita kalalis, nagadugang pa gid gani ang aton
paghambal sang wala sing pulos, kag wala ini nagahatag sang kaayuhan sa
aton.
12 Wala sing may nakahibalo kon ano gid ang maayo para sa tawo sa iya
malip-ot kag wala sing pulos nga kabuhi nga umalagi lang pareho sa
landong. Wala sing may makasugid sa iya kon ano ang matabo sa kalibutan
sa tapos siya mapatay.

7

Mga Laygay sa Kabuhi

1 Subong nga ang maayo nga reputasyon mas maayo sang sa malahalon
nga pahamot, ang adlaw sang pagkapatay mas maayo sang sa adlaw sang
pagkatawo.
2 Mas maayo pa nga magkadto sa balay nga may nagapangasubo *sa patay*
sang sa magkadto sa balay nga may punsyon, kay ang dangatan sang tanan
amo ang kamatayon. Dapat dumdumon ini permi sang mga buhi.
3 Ang kasubo mas maayo pa sang sa kalipay tungod kay ang kasubo
makapatadlong sa kabuhi sang tawo.
4 Ang maalamon nga tawo nagahunahuna permi parte sa kamatayon,
pero ang buang-buang nga tawo nagahunahuna permi parte sa kalipayan.
5 Mas maayo pa nga magpamati ka sa pagsaway sa imo sang maalamon
nga tawo sang sa magpamati ka sa pagdayaw sa imo sang buang-buang nga
tawo.
6 Ang kadlaw sang buang-buang nga tawo pareho sa mga tunok nga
nagabitibiti sa kalayo. Wala ini sing pulos.
7 Sigurado nga mangin pareho sa buang-buang ang maalamon nga tawo
kon magpanguwarta* siya. Kon magbaton ka sang lagay ginaguba mo lang
ang imo kaugalingon.
8 Mas maayo pa ang katapusan sang isa ka butang sang sa umpisa sini.
Ang pagpasensya mas maayo pa sang sa pagpabugal.
9 Indi ka magdali-dali pangakig, kay ang kaakig amo ang kinaandan nga
ginahimo sang buang-buang nga tawo.
10 Indi ka magpamangkot, “Ngaa mas maayo sang una sang sa subong?”
Kay indi ina husto nga pamangkot.
11 Ang kaalam maayo nga butang pareho sa palanublion. Makabulig gid
ini sa mga nagakabuhi diri sa kalibutan,

* **7:7** *magpanguwarta:* ukon, *magpangdaya*

12 kag makaprotektar ini pareho sa kuwarta. Gani makabulig gid ang
kaalam; makatipig ini sa kabuhi sang tawo nga may ara sini.
13 Hunahunaa bala kon ano ang ginhimo sang Dios. Sin-o bala ang
makatadlong sa ginpatiko sang Dios?
14 Kon maayo ang imo kahimtangan, magkalipay ka. Pero kon ara ka sa
kalisod, dumduma nga ang Dios indi lamang nagahatag sang maayo nga
kahimtangan kundi sang kalisod man. Gani indi ta mahibaluan kon ano
ang matabo sa palaabuton.
15 Sa sining akon kabuhi nga wala sing pulos, nakita ko ini tanan: ang
mga matarong nga nagakalamatay sa pihak sang ila matarong nga kabuhi
kag ang mga malain nga nagakabuhi sing malawig sa pihak sang ila malain
nga kabuhi.
16 Indi ka magsobra kaayo ukon kaalam. Kon himuon mo ina, ginaguba
mo lang ang imo kaugalingon.
17 Indi ka *man* magsobra kalaot, kag indi ka magbinuang-buang. Kon
himuon mo ina, mapatay ka sa wala pa ang imo tion.
18 Indi ka magpasobra sa sadto nga mga butang; dapat sa tunga-tunga ka
lang, kay ang nagatahod sa Dios wala nagapasobra.
19 Dako ang mahimo sang kaalam sa isa ka tawo sang sa mahimo sang
napulo ka pangulo sa isa ka siyudad.
20 Wala gid sing tawo diri sa kalibutan nga nagahimo permi sang
matarong kag wala nagakasala.
21 Indi pagpamatii ang tanan nga ginasiling sang tawo, kay basi kon
mabatian mo nga ginapakamalaot ka sang imo suluguon.
22 Kay nahibaluan mo mismo nga kadamo nga beses nga ginpakamalaot
mo man ang iban.
23 Gintestingan ko nga intiendihon ang tanan nga nagakalatabo diri sa
kalibutan paagi sa akon kaalam. Naghunahuna ako nga maintiendihan ko,
pero ato gali indi.
24 Indi ko matungkad ang mga nagakalatabo; mabudlay gid ini
intiendihon. Wala gid sing may makaintiendi sini.
25 Pero padayon ako nga nagtuon kag nag-usisa, para makaangkon ako
sang kaalam kag sabat sa akon mga pamangkot, kag para mahibaluan ko
kon daw ano gid ka buang-buang ang tawo nga nagahimo sang malain kag
daw ano kalain sing ulo ang tawo nga nagabinuang.
26 Nasapwan ko nga ang babayi nga nagapangtentar mapait pa sang sa
kamatayon. Ang iya gugma pareho sa siod, kag ang iya mga kamot nga
nagahakos sa imo pareho sa kadena. Makapalagyo sa iya ang tawo nga
maayo sa panulok sang Dios, pero ang makasasala iya masiod niya.
27-28 Ako nga manugwali nagsiling, "Ginahunahuna ko gid sing maayo
ang tagsa ka butang sa akon nga pagpangita sang sabat sa akon mga
pamangkot. Sa gihapon wala ko makita ang mga sabat. Pero amo ini ang
akon nasapwan: sa 1,000 ka lalaki isa lang ang matarong,† pero sa 1,000 ka
babayi wala gid sing matarong.
29 Labaw sa tanan, nasapwan ko nga ginhimo sang Dios ang tawo nga
matarong pero madamo sang ginapadihot ang tawo *nga indi matarong*."

8

1 Wala sing may makapareho sa maalamon nga tawo, nga nakahibalo
magpaathag sang mga butang. Ang kaalam sang tawo nagapanayanaya sa
iya guya, kag nagakuha sang iya pagkurisong.

† **7:27-28** *matarong:* ukon, *maalam*

Tumana ang Hari

2 Tumana ang sugo sang hari tungod nga ginpromisa mo sa Dios nga
himuon mo ini.
3 Indi pagpabay-i ang imo katungdanan sa hari, kag indi ka mag-upod sa
mga nagaplano sing malain kontra sa iya,* kay mahimo sang hari ang
bisan ano nga luyag niya.
4 May awtoridad ang mga sugo sang hari, kag wala sing may
makapamatok sini.
5 Indi maano ang bisan sin-o nga nagatuman sini. Ang maalamon nga
tawo nakahibalo kon san-o kag paano niya himuon ang isa ka butang.
6 Kay ang tagsa ka butang may husto nga tion kag pamaagi sa paghimo
sini sa pihak sang madamo nga kalisod nga ginaatubang sang tawo.
7 Tungod nga wala sing tawo nga nakahibalo sang palaabuton, wala sing
may makasugid sa kay bisan sin-o kon ano ang matabo.
8 Subong nga indi mapunggan sang tawo ang hangin,† indi man niya
mapunggan ang iya kamatayon. Pareho ini sa inaway nga indi siya
makapalagyo. Kag ang iya kalautan indi gid makaluwas sa iya sa
kamatayon.
9 Nakita ko ini tanan samtang ginahunahuna ko ang parte sa mga butang
nga ginahimo diri sa kalibutan, pareho kon ang isa ka tawo may gahom sa
paghalit sang iya isigkatawo.
10 Nakita ko man ang mga malain nga ginlubong. Ini sila permi
nagasulod sadto sa balaan nga siyudad *sang Jerusalem* nga sa diin naghimo
sila sang kalautan. Kag sa sini mismo nga lugar ginadayaw‡ sila sang mga
tawo. Wala man ini sing pulos.
11 Kon indi dayon masentensyahan ang tawo nga nakasala,
nagahunahuna ang iban sa paghimo sang malain.
12 Bisan makasala ang tawo sing madamo gid,§ mahimo nga magakabuhi
siya gihapon sing malawig. Pero nahibaluan ko nga maayo ang dangatan
sang tawo nga nagatahod sa Dios,
13 kag malain ang dangatan sang malain nga tawo nga wala nagatahod sa
Dios, kag indi maglawig ang iya kabuhi kundi mangin pareho ini sa
landong nga dali lang madula.
14 Ang problema lang diri sa kalibutan, kon kaisa ang matarong nga mga
tawo amo ang nagabaton sang silot nga para kuntani sa mga malain, kag
ang malain nga mga tawo amo ang nagabaton sang padya nga para
kuntani sa mga matarong. Makasiling ako nga wala man ini sing pulos.
15 Gani para sa akon, mas maayo pa sa tawo nga magkalipay siya sa iya
kabuhi. Wala sing iban nga maayo sa iya diri sa kalibutan kundi ang
magkaon, mag-inom kag magkalipay samtang nagatrabaho siya sa bilog
niya nga kabuhi nga ginhatag sang Dios sa iya diri sa kalibutan.
16 Adlaw-gab-i wala ako nagatulog sa pagpaninguha nga makaangkon
sang kaalam para maintiendihan ko ang mga nagakalatabo sa kalibutan.
17 Nakita ko ang tanan nga ginahimo sang Dios diri sa kalibutan, kag
wala gid sing tawo nga makaintiendi sini. Bisan ano pa ang pagpaninguha
sang tawo nga intiendihon ini, indi niya maintiendihan. Bisan magsiling pa

---

* **8:3** *Indi...iya:* ukon, *Maghalin ka sa presensya sang hari; indi ka magtiner sa sining delikado nga lugar.*
† **8:8** *ang hangin:* ukon, *ang iya espiritu kon maghalin na* ‡ **8:10** *ginadayaw:* Amo ini sa Septuagint kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, *ginakalimtan.*
§ **8:12** *madamo gid:* sa literal, *isa ka gatos*

ang maalamon nga tawo nga naintiendihan niya, ang matuod indi gid niya maintiendihan.

9

1 Ginpamalandungan ko gid ato tanan nga butang kag nareyalisar ko nga
ara sa pagbuot sang Dios ang ginahimo sang matarong kag maalamon nga
tawo. Pero wala nakahibalo ang ini nga tawo kon gugma ukon kaugot ang
nagahulat sa iya.
2 Pareho lang ang dangatan sang tanan nga klase sang tawo—ang
matarong kag ang malaot, ang maayo kag ang malain,* ang matinlo kag
ang mahigko,† kag ang nagahalad kag ang wala nagahalad. Pareho lang
ang maayo nga tawo kag ang makasasala, kag pareho lang ang
nagapanumpa kag ang wala nagapanumpa.
3 Amo ini ang indi maayo sa tanan nga nagakalatabo sa kalibutan:
pareho lang ang dangatan sang tanan. Indi lang ina, kundi puro lang
kalautan kag kabuangan ang ginahunahuna sang tawo samtang
nagakabuhi siya; kag sa ulihi mapatay man siya.
4 Subong nga ang buhi nga ido mas maayo sang sa patay nga leon, *ang
buhi nga tawo mas maayo sang sa patay nga tawo*. Kay ang buhi may
paglaom pa,
5 kag nahibaluan niya nga mapatay siya. Pero ang patay wala sing may
nahibaluan kag wala na siya sing balos pa nga batunon, kag nalimtan na
siya.
6 Ang iya gugma, kaugot kag kaimon nadula na. Wala na siya sing labot
hasta san-o sa tanan nga nagakalatabo diri sa kalibutan.
7 Sige, magkaon ka kag mag-inom sang bino nga may kalipay, kay ginbuot
na sang Dios sang una pa nga himuon mo ini.
8 Magmasinadyahon kag magmalipayon ka permi.‡
9 Magpangalipay ka upod sa imo hinigugma nga asawa sa bilog mo nga
kabuhi nga wala sing pulos, nga ginhatag sang Dios sa imo diri sa
kalibutan. Kay para ina sa imo, sa imo pagpangabudlay diri sa kalibutan.
10 Himua ang bisan ano nga imo ginahimo sa imo masarangan, kay didto
sa lugar sang mga patay, nga sa diin ikaw nagapakadto, wala na sing
trabaho. Wala na man sing pagplano didto, kag wala man sing kaalam
ukon ihibalo.
11 May nakita pa gid ako diri sa kalibutan: Indi tanan nga madasig
magdalagan nagadaog sa palumba, kag indi tanan nga makusog nagadaog
sa inaway. Indi tanan nga maalamon makakita sang palangabuhian, indi
tanan nga maalam nagamanggaranon, kag indi tanan nga may abilidad
ginapaboran. Kay nagaabot sa tagsa ka tawo ang iya kapalaran.
12 Indi lang ina, kundi wala man siya nakahibalo kon san-o magaabot ang
iya tion.§ Pareho siya sa pispis nga nasiod ukon sa isda nga napukot;
nagakabiktima siya sa malain nga tion nga gulpi lang nagaabot sa iya.

Ang Kaalam mas Maayo pa sang sa Kabuangan

13 Nakita ko man diri sa kalibutan ang isa ka halimbawa sang kaalam nga
nanamian ko gid:

---

* **9:2** *kag ang malain:* Wala ini sa Hebreo, pero makita sa iban nga dumaan nga mga teksto. † **9:2** *matinlo kag ang mahigko:* Ang takos kag ang indi takos nga magpartisipar sa mga seremonya sang relihiyon sang mga Israelinhon. ‡ **9:8** *Magmasinadyahon...permi:* sa literal, *magsuksok ka sang bayo nga puti kag haplasan mo ang imo ulo sang lana.* § **9:12** *ang iya tion* sang kamatayon ukonkag kalisod.

14 May isa ka gamay nga siyudad, kag gamay lang ang mga pumuluyo
sini. Ginpalibutan ini sang isa ka gamhanan nga hari *kaupod ang iya mga*
soldado. Naghimo sila sang dalagko nga pangwasak sa pader, kag dayon
ginsalakay nila ang siyudad.
15 Didto sa amo nga siyudad may isa ka tawo nga imol pero maalamon,
nga sarang kuntani makaluwas sa sini nga siyudad paagi sa iya kaalam.
Pero wala gid sing may nakadumdom sa iya.*
16 Nagsiling ako nga mas maayo pa ang kaalam sang sa kusog, pero ang
kaalam sang imol nga tawo wala ginahatagan sang importansya kag wala
sing may nagasapak sa iya ginahambal.
17 Mas maayo pa nga magpamati sa hinay nga hambal sang maalamon
nga tawo sang sa magpamati sa singgit sang buang-buang nga pangulo.†
18 Ang kaalam mas maayo pa sang sa mga armas sa inaway. Pero ang isa
ka makasasala makaguba sa madamo nga kaayuhan.

10

1 Subong nga ang patay nga mga langaw makapabaho sa pahamot, ang
gamay nga kabuangan makaguba sa kaalam kag dungog.
2 Ang maalamon nga tawo gusto maghimo sang maayo, pero ang
buang-buang nga tawo gusto maghimo sang malain.
3 Bisan sa paglakat sang buang-buang makita nga wala siya sing
pag-intiendi. Ginapakita gid niya sa tanan ang iya pagkabuang-buang.
4 Kon akig sa imo ang isa ka manugdumala indi pagbayai ang imo
katungdanan. Kay kon madula na ang iya kaakig basi pa lang patawaron
ka niya bisan dako pa nga sala ang imo nahimo.
5 May isa pa ka indi maayo nga butang nga nakita ko diri sa kalibutan,
kag ini ginahimo sang mga pangulo:
6 Ang mga buang-buang ginahatagan sang mataas nga posisyon, pero ang
mga manggaranon* ya ginahatagan sang manubo nga posisyon.
7 Nakita ko man nga ang mga ulipon nagasakay sa kabayo samtang ang
dungganon nga mga tawo nagalakat lang pareho sa mga ulipon.
8 Kon magkutkot ka sang buho, basi kon mahulog ka. Kon maglusot ka sa
buho sang pader, basi kon kadton ka sang man-og.
9 Kon maglukat ka sang bato ukon magbial sang kahoy, basi kon mapilas
ka.
10 Kon mahabol ang imo wasay kag wala mo ini ginabaid, magpangusog
ka gid sing tudo sa paggamit sini. Bintaha kon maalamon ka kay paagi sini
magmadinalag-on ka.
11 Wala sing pulos ang abilidad mo sa pag-anta sang man-og kon makagat
ka man lang niya.
12 Ang mga ginahambal sang maalamon nga tawo makahatag sa iya sang
kaayuhan, pero ang mga ginahambal sang buang-buang nga tawo
makalaglag sa iya.
13 Sa umpisa pa lang kabuangan na ang iya mga ginahambal, kag sa ulihi
malain na gid, nga daw wala na siya sa iya kaugalingon.
14 Kag wala siya nagauntat hambal.
Wala gid sing may nakahibalo sang palaabuton, kag wala sing may
makasugid sa aton kon ano ang matabo sa tapos kita mapatay.

---

* **9:15** *nga sarang...sa iya:* ukon, *kag ginluwas niya ang ato nga siyudad paagi sa iya kaalam. Pero pagkatapos sadto, wala na siya pagdumduma sang mga tawo.* † **9:17** *buang-buang nga pangulo:* ukon, *pangulo sang mga buang-buang* * **10:6** *manggaranon:* ukon, *dungganon*

15 Ginakapoy ang buang-buang sa iya trabaho, gani nagahunahuna siya
nga indi na lang siya magkadto sa banwa *sa pagtrabaho*.†
16 Kaluluoy ang nasyon nga ang hari sini ulipon sadto anay, kag ang mga
pangulo sini nagapunsyon lang sa bilog nga adlaw.
17 *Pero* bulahan ang nasyon nga ang hari sini natawo sa dungganon nga
pamilya kag ang mga pangulo sini nagapunsyon sa husto nga tion nga may
pagpugong sa ila kaugalingon kag wala sila nagapahubog.
18 Kon tamad ang isa ka tawo sa pagkay-o sang atop sang iya balay,
magatulo ini kag marumpag.
19 Ang pagkinaon kag pag-ininom makahatag sing kalipay sa tawo; kag
ang kuwarta makahatag sang tanan niya nga kinahanglanon.
20 Indi pagpakamalauta ang hari bisan sa hunahuna mo lang, ukon ang
manggaranon bisan sa tago lang, kay basi kon may makasugid sini sa ila.‡

11

Ang Ginahimo sang Maalamon nga Tawo

1 Inegosyo ang imo kuwarta kay sa ulihi may maganansya ka.*
2 Ibutang ang imo kuwarta sa nagkalain-lain† nga negosyo,‡ kay wala ka
kahibalo kon ano nga kalamidad ang magaabot sa kalibutan.
3 Kon ang gal-om madamol na, nagaulan. Kag kon diin matumba ang
kahoy, didto ini nagapabilin.§
4 Kon ang panahon lang ang imo ginabantayan, indi ka gid makatanom
kag wala ka sing patubas.
5 Subong nga indi mo mahibaluan kon paano nagasugod ang kabuhi sang
bata* sa tiyan sang iya iloy, indi mo man maintiendihan ang mga ginahimo
sang Dios nga manughimo sang tanan nga butang.
6 Magtanom ka sa bilog nga adlaw, kay wala ka kahibalo kon ang tanan
magatubo sing maayo ukon ang iban lang.
7 Maayo gid kon buhi ka pa.
8 Bisan ano man kalawig ang imo kabuhi, magkalipay ka sa bilog mo nga
kabuhi. Dumdumon mo nga ang kamatayon magaabot kag magadugay ini.
Wala sing pulos ang tanan nga matabo sa palaabuton.
9 Ikaw nga pamatan-on, magkalipay ka sa imo kabuhi samtang bataon ka
pa. Himua ang gusto mo nga himuon, pero dumdumon mo nga
pagahukman ka sang Dios sa tanan mo nga ginahimo.
10 Indi ka magpalibog ukon magkalisod kay ang pagkabataon umalagi
lang.

12

1 Dumduma ang imo Manunuga samtang bataon ka pa, sa wala pa
mag-abot ang mga tion sang kalisod nga magasiling ka, “Wala ako nalipay
sa akon kabuhi.”

---

† **10:15** *gani...pagtrabaho:* ukon, *indi siya makatultol magkadto sa banwa.* ‡ **10:20** *basi...ila:* sa literal, *basi kon may pispis nga magsugid sini* * **11:1** Ukon, *Magmahinatagon ka, kay sa ulihi pagabalusan ka.* † **11:2** *sa nagkalain-lain:* sa literal, *sa pito kag sa walo man* ‡ **11:2** *Ibutang...negosyo:* ukon, *Maghatag ka sa madamo nga tawo.* § **11:3** Siguro ang buot silingon sini nga bersikulo nga ang mga nagakalatabo diri sa kalibutan, labi na ang mga kalamidad, indi makontrolar sang tawo. * **11:5** *kon paano...bata:* ukon, *kon diin nagapakadto ang hangin, kag paano maporma ang bata*

2 *Dumduma siya* sa wala pa magdulom sa imo ang kasanag sang adlaw,
bulan kag mga bituon, kag sa wala pa magdulom sa imo ang imo palibot
nga daw sa nadulman permi sang gal-om.
3 Magaabot ang adlaw nga ang imo mga butkon* magakulurog kag ang
imo mga tiil† magaluya. Ang imo mga ngipon‡ indi na makausang tungod
kay pila na lang ini ka bilog, kag ang imo mga mata§ indi na makakita sing
maayo.
4 Ang imo mga dulunggan* indi na kaayo makabati, bisan sang gahod
sang galingan ukon huni sang mga pispis ukon sang sunata.
5 Mahadlok ka na magsaka sa mataas nga lugar ukon maglakat-lakat sa
karsada. Magaputi na ang imo mga buhok kag madula ang imo kapagros
kag mga handom. Sa ulihi magakadto ka sa lugar nga imo puy-an hasta
san-o, kag madamo ang magapangasubo para sa imo sa mga karsada.
6 *Gani dumduma ang Dios sa wala ka pa mapatay,* sa wala pa mabugto ang
kadena nga pilak kag mabuka ang suludlan nga bulawan, ukon sa wala pa
mabugto ang higot sang tibod nga ginatimba sa bubon, kag mawasak ang
tibod.
7 Magabalik ka sa duta nga amo ang imo ginhalinan, kag ang imo
espiritu† magabalik sa Dios nga amo ang naghatag sini.
8 Ako nga manugwali‡ nagasiling, "Wala gid sing pulos! Wala gid sing
pulos ang tanan!"

Tahura kag Tumana ang Dios

9 Wala labot nga maalamon ang amo nga manugwali, ginatudluan man
niya ang mga tawo parte sa iya nahibaluan. Gintun-an niya sing maayo ang
madamo nga hulubaton nga iya ginplastar diri.
10 Gintinguhaan niya nga magamit ang ensakto nga mga pulong, kag ang
iya mga ginsulat diri husto kag matuod.
11 Ang mga pulong sang maalamon nga tawo pareho sa taliwis nga
baston nga ginagamit sa pagtuytoy sa mga sapat, kag pareho man ini sang
lansang nga nagadulot sing maayo. Ginhatag ini sang isa ka Manugbantay.
12 Anak, mag-andam ka sa sining isa pa ka butang: Ang pagsulat sang
mga libro wala sing katapusan, kag ang sobra nga pagtuon makapakapoy
sa imo.
13 Karon nga nabasahan§ mo ini tanan, amo ini ang akon masiling sa
katapusan: Magtahod ka sa Dios kag tumana ang iya mga sugo, kay amo ini
ang *katungdanan sang* tagsa ka tawo.
14 Kay hukman sang Dios ang tanan ta nga ginahimo, maayo man ukon
malain, pati ang mga ginahimo ta sa tago.

---

* **12:3** *mga butkon:* sa literal, *mga manugtipig sang balay* † **12:3** *mga tiil:* sa literal, *mga makusog nga mga tawo* ‡ **12:3** *mga ngipon:* sa literal, *mga babayi nga nagagaling* § **12:3** *mga mata:* sa literal, *mga babayi nga nagapamintana* * **12:4** *mga dulunggan:* sa literal, *mga puwertahan malapit sa karsada* † **12:7** *espiritu:* ukon, *ginhawa.* Tan-awa sa Sal. 104:29 kag Job 12:10. ‡ **12:8** *manugwali:* ukon, *manunudlo;* ukon, *maalamon nga tawo* § **12:13** *nabasahan:* sa Hebreo, *nabatian.* Sadto anay nagatuon ang mga Israelinhon sang kasulatan paagi sa pagpamati sa manunudlo.

Ang Kanta ni Solomon

1 Ang pinakamatahom nga kanta ni Solomon.*

Babayi

2 Paligui ako sang mga halok, kay ang imo gugma mas matam-is pa sang
sa *manamit nga* ilimnon.
3 Mahamot gid ang imo mga pahamot, kag daw ano kanami sang imo
ngalan. Indi makatilingala nga ang mga dalaga naluyag sa imo.
4 Dal-a ako, kag magdali-dali kita lakat. Ikaw ang hari ko. Dal-a ako sa
imo kuwarto.

Mga Babayi sang Jerusalem

Nagakalipay gid kami sa imo!† Mas gusto namon ang imo gugma sang sa
bino.

Babayi

Dapat lang nga maluyag sila sa imo!
5 Mga babayi sang Jerusalem, maitom ako pareho sa mga tolda sa Kedar,
pero guwapa ako pareho sa mga kurtina *sa palasyo* ni Solomon.
6 Indi ninyo paghikayi‡ ang akon kaitom sa sobra nga painit. Naakig sa
akon ang akon mga utod nga lalaki, kag ginpaobra nila ako sa talamnan
sang ubas. Gani wala na ako sang tion sa pag-atipan sang akon
kaugalingon.§
7 Sugiri ako, palangga ko, sa diin mo bala pahalbon ang imo mga
karnero? Sa diin mo bala sila papahuwayon sa udto? *Sugiri ako* para indi
na ako magpangita pa sa imo didto sa imo mga abyan nga nagapahalab
man sang mga karnero. Kay basi masal-an pa nila ako nga isa ka babayi
nga nagabaligya sang iya lawas.*

Lalaki

8 Kon wala ka kahibalo, O pinakaguwapa nga babayi, sunda ang agi sang
akon mga karnero pakadto sa mga tolda sang mga manugbantay sang mga
karnero, kag didto pahalba ang imo mga kanding.
9 O palangga ko, pareho ka sa babayi nga kabayo *nga nagustuhan sang
lalaki nga kabayo nga nagaguyod* sang karwahe sang hari sang Egypt.†
10 Kaguwapa sang imo hitsura, nga ginpaanyag pa gid sang imo mga
aritos. Katahom sang imo liog nga may kulintas.
11 Himuan ka namon sang aritos nga bulawan nga may tampok nga pilak.

Babayi

12 Nagahilay ang hari sa iya sofa, kag napanimahuan niya ang akon
pahamot.
13 Ang akon hinigugma mahamot pareho sa mira samtang nagaulon siya
sa akon dughan.
14 Pareho siya sa pinungpong nga mga bulak nga henna, nga
nagapamukadkad sa mga talamnan sang ubas sa En Gedi.

Lalaki

---

* **1:1** *ni Solomon:* ukon, *para kay Solomon;* ukon, *parte kay Solomon* † **1:4** *sa imo:* buot silingon, *sa lalaki* ‡ **1:6** *paghikayi:* ukon, *pagtuluka* § **1:6** *sang akon kaugalingon:* sa literal, *sang akon kaugalingon nga talamnan sang ubas* * **1:7** *Sugiri ako para…lawas:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **1:9** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

15 Daw ano gid kaguwapa sa imo, palangga ko. Mapungay ang imo mga
mata pareho sa *mata sang* mga pating.
Babayi
16 Daw ano gid ka guwapo sa imo, palangga ko. Makawiwili ka gid
samtang nagahigda kita sa malagtom nga hilamon
17 nga ginahandungan sang mga kahoy nga sedro kag sipres.

2

Babayi
1 Daw bulak ako sang Sharon kag daw lily sa mga kapatagan.
Lalaki
2 *Huo,* kon ikomparar sa iban nga mga babayi, ang akon palangga pareho
sa lily sa tunga sang tunukon nga mga kahoy-kahoy.
Babayi
3 Kon ikomparar sa iban nga bataon nga mga lalaki, ang akon hinigugma
pareho sa puno sang mansanas sa tunga sang mga kahoy sa kagulangan.
Nanamian ako magpasilong sa iya handong kag matam-is ang iya bunga.
4 Gindala niya ako sa punsyon para makita sang tanan kon daw ano ang
iya paghigugma sa akon.
5 Pabaskuga ninyo ako sang mga pasas kag mga mansanas, kay
nagapalangluya ako tungod sa gugma.
6 Ang iya wala nga kamot akon ginaunlan, kag ang iya tuo nagahakos sa
akon.
7 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo paagi sa mga
usa kag mga gasela nga indi ninyo pagpukawon ang gugma sa wala pa ang
husto nga tion.
8 Nabatian ko ang tingog sang akon hinigugma. Nagapadulong siya nga
nagalukso-lukso sa kabukiran
9 pareho sa usa. Tan-awa, ara siya *sa guwa* nga nagatindog sa kilid sang
amon dingding kag nagalingling sa akon sa bintana.
10 Nagsiling siya sa akon, “Dali na, palangga ko. Upod ka sa akon, O
guwapa ko nga nobya.
11 Tapos na ang tigtulugnaw kag ang tingulan.
12 Nagapamukadkad na ang mga bulak sa latagon, kag tion na ini sang
pagkanta. Mabatian na ang huni sang mga pating sa kaumahan.
13 Bagnas* na ang mga higera kag nagapaninghamot na ang
nagapamukadkad nga mga ubas. Dali na, palangga ko. Upod ka sa akon, O
guwapa ko nga nobya.”
Lalaki
14 Pareho ka sang pating nga nagapanago sa guhab sang banglid. Ipakita
sa akon ang imo guwapa nga hitsura kag ipabati sa akon ang imo malulo
nga tingog.
Mga Babayi sang Jerusalem
15 Dali! Dakpa ang magagmay nga mga fox nga nagaguba sang amon mga
talamnan sang ubas nga nagapamukadkad.
Babayi
16 Akon lang ang akon hinigugma, kag ako iya lang. Ginapahalab niya
ang iya kasapatan sa may mga lily.

* **2:13** *Bagnas:* ukon, *Nagapamunga*

17 Sa wala pa magsanag sa kaagahon kag wala pa madula ang kadulom,
magbalik ka *sa akon*, palangga ko. *Magbalik ka* nga daw pareho *kadasig*
sang usa sa nalupyakan sang duha ka bukid.

3

1 Sa gab-i, samtang nagahigda ako, ginkahidlawan ko ang akon
hinigugma. Nahidlaw ako sa iya, pero wala siya.
2 Gani nagbangon ako kag ginlibot ko ang siyudad, ang mga dalan, kag
mga plasa. Ginpangita ko ang akon hinigugma pero wala ko siya makita.
3 Nakita ako sang mga guwardya samtang nagaronda sila sa siyudad.
Ginpamangkot ko sila, "Nakita bala ninyo ang akon hinigugma?"
4 Wala lang dugay sang maghalin ako sa mga guwardya, nakita ko ang
akon hinigugma. Ginhakos ko siya sing tudo, kag wala ko na siya ginbuy-an
hasta nga nadala ko siya sa balay sang akon iloy, didto sa kuwarto nga sa
diin ako ginbusong.
5 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo paagi sa mga
usa kag mga gasela nga indi ninyo pagpukawon ang gugma sa wala pa ang
husto nga tion.

Mga Babayi sang Jerusalem

6 Sin-o bala ining nagapadulong halin sa kamingawan nga daw sa
madamol nga aso nga may kahamot sang mira kag insenso—mga pahamot
nga ginabaligya sang negosyante?
7 Ina ang karwahe ni Solomon nga ginalibutan sang 60 ka pinakamaayo
nga mga soldado sang Israel.
8 Nagataklos sila tanan sang espada, kag eksperiensyado sila sa inaway.
Preparado sila kon may magsalakay, bisan sa kagab-ihon.
9 Ini nga karwahe nga ginpahimo ni Haring Solomon hinimo halin sa
mga kahoy nga halin sa Lebanon.
10 Ang mga hulohaligi sini nahaklapan sang pilak kag ang tabon sini
ginbordahan sang bulawan. Ang kotson sang pulungkuan naputos sang
tela nga granate.* Ang sulod sang karwahe ginpatahom sang mga babayi
sang Jerusalem.

Babayi

11 Guwa kamo mga babayi sang Jerusalem,† kag tan-awa ninyo si Haring
Solomon nga nagasuksok sang korona. Ginkorona ini sang iya iloy sang
adlaw nga puno siya sang kalipay—ang adlaw sang iya kasal.

4

Lalaki

1 Daw ano kaguwapa sa imo, palangga ko. Ang imo mga mata nga
natabunan sang imo belo daw pareho sa *mata sang* pating. Ang imo buhok
daw pareho sa panong sang mga kanding nga nagapadulhog halin sa Bukid
sang Gilead.
2 Ang imo mga ngipon daw pareho *kaputi* sa karnero nga bag-o lang
naguntingan kag napaliguan. Kompleto ini kag maayo ang pagkaplastar.
3 Ang imo bibig daw pareho sa mapula nga laso. Daw ano ini katahom.
Ang imo guya nga natabunan sang belo daw pareho sa *prutas nga*
pomegranata *nga mapula-pula.*
4 Ang imo liog daw pareho sa tore ni David nga ginpatindog sing
matahom. May kulintas ini nga daw sa linibo ka taming sang mga soldado.

---

* **3:10** *granate:* sa English, *purple* † **3:11** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

5 Ang imo duha ka titi daw pareho sa kapid nga bata sang usa nga
nagahalab sa may mga lily.
6 Sa wala pa magsanag sa kaagahon kag wala pa madula ang kadulom,
magapabilin ako sa *imo dughan nga daw sa* mga bukid nga mahamot sang
mira kag insenso.
7 Daw ano kaguwapa sa imo, palangga ko. Wala ka gid sang deperensya.
8 Upod ka sa akon halin sa Lebanon, nobya ko. Madulhog kita halin sa
putokputokan sang *mga bukid sang* Amana, Senir, kag Hermon, nga
ginaestaran sang mga leon kag mga leopard.
9 O palangga ko nga nobya, ginbihag mo ang akon tagipusuon sa isa mo
lang ka pagtulok kag sa isa lang ka bato sang imo kulintas.
10 Daw ano katam-is sang imo paghigugma, palangga ko nga nobya. Mas
matam-is pa ini sang sa *manamit nga* ilimnon. Ang imo pahamot mas
mahamot pa sang sa bisan ano nga klase sang pahamot.
11 Daw honey katam-is sang imo mga halok, nobya ko. *Huo,* ang imo dila
daw may honey kag gatas. Ang kahamot sang imo bayo daw pareho
kahamot sang *kahoy nga sedro sang* Lebanon.
12 O palangga ko nga nobya, daw pareho ka sa ginsiradhan nga katamnan
nga may tuburan.
13 Nagapamunga ini sang mga pomegranata kag iban pa nga maayo nga
mga bunga. *Bugana ini sang mga pahamot nga* henna, nardo,
14 asapran, kalamo, sinamon, nagkalain-lain nga klase sang insenso,
mira, aloe, kag iban pa nga malahalon nga mga pahamot.
15 *Huo,* daw pareho ka sa katamnan nga may tuburan nga nagailig halin
sa *mga kabukiran sang* Lebanon.

Babayi

16 Kamo nga south kag north nga hangin, maghuyop kamo sa akon
katamnan para maglapta ang kahamot sini. Pakadtua ang akon hinigugma
sa iya katamnan kag magkaon sang pinakamaayo nga mga bunga sini.

5

Lalaki

1 Nagsulod ako sa akon katamnan, sa palangga ko nga nobya. Gintipon ko
ang akon mira kag mga pahamot. Nagkaon ako sang akon honey kag
nag-inom sang akon bino kag gatas.

Mga Babayi sang Jerusalem

Kamo nga nagahigugmaanay, magkaon kamo kag mag-inom.

Babayi

2 Samtang nagakatulog ako nagdamgo ako. Nabatian ko nga
nagapanuktok ang akon hinigugma. Nagsiling siya, “Buksi ako, O palangga
ko nga guwapa gid. Kay basa na ang akon ulo sang tun-og.”
3 *Pero nagsiling ako,* “Nauba ko na ang akon bayo, sul-ubon ko pa bala ini
liwat? Nakapanghinaw na ako sang akon tiil, higkuan ko pa bala ini liwat?”
4 Ginkuot sang akon hinigugma ang trangka *sang puwertahan*, kag daw
maano ako sa kalipay.
5 Nagbangon ako sa pagpasulod sa iya. Kag sang gin-uyatan ko ang pintal
sang puwertahan, nagtulo sa akon kamot ang mira.
6 Ginbuksan ko ang akon hinigugma, pero wala na siya. Gusto ko gid
mabatian ang iya tingog. Gani gintawag ko siya, pero wala siya magsabat.
Ginpangita ko siya, pero wala ko siya makita.

7 Nakita ako sang mga guwardya samtang nagaronda sila sa siyudad.
Ginlampusan nila ako, kag napilasan ako. Ginkuha* nila ang akon
pangtabon nga panapton.
8 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo nga kon
makita ninyo ang akon hinigugma sugiri ninyo siya nga nagapalangluya
ako tungod sa gugma.
Mga Babayi sang Jerusalem
9 O pinakaguwapa nga babayi, ano gid bala ang maayo sa imo hinigugma
nga ginapasumpa mo gid kami? Mas maayo gid bala siya sang sa iban?
Babayi
10 Guwapo kag mapula-pula ang akon hinigugma. Isa lang siya sa mga
napulo ka libo.
11 Mas bilidhon pa ang iya ulo sang sa bulawan. Kulong-kulongon ang iya
buhok kag daw pareho kaitom sa uwak.
12 Ang iya mata daw pareho *katahom* sa *mata sang* pating nga daw gatas
kaputi, nga ara sa higad sang suba. Kag pareho man ini katahom sa
malahalon nga mga bato.
13 Ang iya guya mahamot pareho sa katamnan nga puno sang mga tanom
nga ginahimo nga pahamot. Ang iya mga bibig daw pareho sa mga lily nga
nagailig ang mira.
14 Ang iya mga butkon daw kabilya nga bulawan nga may malahalon nga
mga bato. Ang iya lawas daw pareho sa ginpahining nga bangkil sang
elepante nga nadekorasyunan sang mga *bato nga* sapiro.
15 Ang iya mga paa daw pareho sa mga haligi nga marmol nga
nagatindog sa pundasyon nga puro bulawan. Katahom sa iya tan-awon,
pareho sa mga kahoy nga sedro sa Lebanon.
16 Manami halukan ang iya bibig, kag guwapo gid siya katama. Siya ang
akon hinigugma, O mga babayi sang Jerusalem. Siya ang akon amigo.

6

Mga Babayi sang Jerusalem
1 O pinakaguwapa nga babayi, diin na bala ang imo hinigugma? Sa diin
bala siya nagkadto kay buligan ka namon sa pagpangita sa iya?
Babayi
2 Nagkadto ang akon hinigugma sa iya katamnan, nga puno sang mga
tanom nga ginahimo nga pahamot. Nagapahalab siya didto *sang iya
kasapatan*, kag nagatipon sang mga lily.
3 Akon lang ang akon hinigugma, kag ako iya lang. Ginapahalab niya *ang
iya kasapatan* sa may mga lily.
Lalaki
4 Katahom sa imo, palangga ko. Daw pareho ka katahom sang *siyudad
sang* Tirza kag sang Jerusalem. Nagakatingala ako sa imo katahom pareho
sa mga soldado nga may mga bandera.
5 Indi ako pagtuluka kay daw maano ako sa imo. Ang imo buhok daw
pareho sa panong sang mga kanding nga nagapadulhog halin sa *Bukid sang*
Gilead.
6 Ang imo mga ngipon daw pareho *kaputi* sa karnero nga bag-o lang
napaliguan. Kompleto ini kag maayo ang pagkaplastar.
7 Ang imo guya nga natabunan sang belo daw pareho sa *prutas nga*
pomegranata *nga mapula-pula*.

* **5:7** *Ginkuha:* ukon, *Gin-gisi*

8 Bisan may ara pa ako sang 60 ka asawa nga mga rayna, 80 ka ordinaryo
nga mga asawa, kag madamo nga dalaga *nga ipakasal sa akon*,
9 isa lang gid ang akon palangga. Matahom gid siya kag wala gid sing
deperensya. Isa lang siya nga anak nga babayi sang iya iloy kag paborito
siya sang iya iloy. Kon makita siya sang mga babayi ginapadunggan nila
siya, kag bisan ang mga rayna kag mga asawa nagadayaw sa iya.
10 *Nagasiling sila,* "Sin-o bala ini nga kon tan-awon daw pareho sa
kaagahon ang iya katahom? Ang iya katahom daw pareho sa bulan, kag
ang iya kaanyag daw pareho sa adlaw. Makakulunyag gid siya pareho sa
mga bituon."*
11 Nagdulhog ako sa talamnan sang kahoy nga almendro sa pagtan-aw
sang bag-o nga mga tanom nga nagtubo sa may ililigan sang tubig, kag sa
pagtan-aw kon nagpanalingsing na ang mga ubas kag kon nagpamulak na
ang mga pomegranata.
12 Wala ko matalupangdan nga ara na gali ako sa harianon nga hiligdaan
kaupod sang akon pinalangga.†

Mga Babayi sang Jerusalem

13 Magbalik ka, dalaga sang Shulam, magbalik ka para makita ka namon.‡

Lalaki

Ngaa gusto gid ninyo makita ang dalaga sang Shulam nga nagasaot sa
tunga sang mga tumalan-aw?

7

1 O babayi nga dungganon, daw ano katahom sang imo mga tiil nga may
sandalyas. Maayo gid ang korte sang imo mga paa. Daw pareho ini sa mga
alahas nga ginhimo sang eksperto nga manug-obra.
2 Ang imo pusod daw pareho sa kupa nga wala nagakawad-an sang
manamit nga bino. Ang imo hawak daw pareho sa binugkos nga trigo nga
napalibutan sang mga lily.
3 Ang imo duha ka titi daw pareho sa kapid nga bata sang usa.
4 Ang imo liog daw pareho sa tore nga hinimo halin sa mga bangkil sang
elepante. Ang imo mga mata daw pareho *katin-aw* sa palaligusan sang
Heshbon, sa may puwertahan sang Bat Rabim. Ang imo ilong daw pareho
katahom sa tore sang Lebanon nga nagaatubang sa Damascus.
5 Ang imo ulo daw pareho *katahom* sa Bukid sang Carmel. Ang imo
buhok daw pareho *kahining* sa harianon nga panapton nga granate.
Nabihag ang hari sa katahom sini.
6 Daw ano kaguwapa sa imo, palangga ko, daw ano ka kamakawiwili.
7 Ang imo tindog daw pareho sa kahoy nga palma, kag ang imo mga titi
daw pareho sa pinungpong nga bunga sini.
8 Nagsiling ako, "Masaka ako sa palma kag magauyat sa iya mga bunga."
O, ang imo mga titi daw pareho sa pinungpong nga ubas kag ang kahamot
sang imo ginhawa daw pareho sa mansanas.
9 Ang imo halok pareho katam-is sa pinakamaayo nga bino. Ini nga bino
nagailig sing hinay-hinay sa mga bibig kag ngipon sang akon hinigugma.

Babayi

10 Iya ako sang akon hinigugma kag ako lang ang iya ginahandom.

---

* **6:10** *mga bituon:* ukon, *mga soldado nga may mga bandera* † **6:12** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **6:13** Ukon, *Magtiyog ka, dalaga sang Shulam, magtiyog ka. Patan-awa kami sang imo pagsaot.*

11 Dali, palangga ko, makadto kita sa uma, kag didto kita matulog sa may
mga bulak nga henna.*
12 Aga pa kita mabangon kag magkadto sa talamnan sang ubas, kag
tan-awon ta kon nagapamukol kag nagapamukadkad na ang ubas.
Tan-awon ta man kon nagapamulak na ang pomegranata. Kag didto
ipabatyag ko sa imo ang akon gugma.
13 Mapanimahuan ang kahamot sang *tanom nga* mandragora, kag
malapit sa aton puwertahan ara ang tanan nga maayo nga mga prutas, ang
daan kag ang bag-o. Kay gintigana ko ini sa imo, palangga ko.

8

1 Kon utod ko lang kuntani ikaw nga ginpatiti sang akon iloy, halukan ko
ikaw bisan diin nga lugar kag wala sing may magmalisya sa akon.
2 Dal-on ko ikaw sa balay sang akon iloy, kag didto tudluan mo ako *sang
gugma.* Paimnon ko ikaw sang mahamot nga bino nga halin sa duga sang
akon *prutas nga* pomegranata.
3 Unlan ko ang imo wala nga kamot kag ang imo tuo ihakos sa akon.
4 Kamo nga mga babayi sang Jerusalem, magsumpa kamo nga indi ninyo
pagpukawon ang gugma sa wala pa ang husto nga tion.
Mga Babayi sang Jerusalem
5 Sin-o bala ining nagapadulong halin sa kamingawan nga nagasandig sa
iya hinigugma?
Babayi
Ginpukaw ko ang imo balatyagon sa idalom sang puno sang mansanas,
nga sa diin ka natawo.
6 Ako lang ang higugmaon sang imo tagipusuon, kag ako lang ang hakson
sang imo mga butkon. Kay ang gugma pareho kagamhanan sa kamatayon;
ang mainit nga balatyagon indi mapunggan pareho sa pag-abot sang
kamatayon. Ang gugma daw pareho sa nagadabadaba kag nagaibwal nga
kalayo.
7 Indi ini mapatay bisan sang madamo nga tubig. Bisan bahaan pa, indi
gihapon ini mapatay. Indi ini mabakal bisan ibayad pa sang tawo ang
tanan niya nga manggad.
Mga Utod nga Lalaki sang Babayi
8 May utod kami nga babayi nga bataon pa kag gamay pa ang iya titi. Kon
may magpangaluyag sa iya ano ang amon himuon?
9 Birhen man siya ukon indi, protektaran namon siya.*
Babayi
10 Birhen ako kag ang akon titi daw pareho sa mga tore. Kag kontento ang
akon nobyo sa akon.
11 May talamnan sang ubas si Solomon sa Baal Hamon nga
ginpaarkilahan niya sa mga mangunguma didto. Ang kada isa sa ila
nagahatag kay Solomon sang 1,000 ka bilog nga pilak bilang iya parte halin
sa produkto sang talamnan.
12 Pagusto ka, Solomon, kon ang imo parte 1,000 ka bilog nga pilak kag
ang parte sang mga mangunguma 200 ka bilog nga pilak. Pero pagusto ako
sang akon talamnan.
Lalaki

---

* **7:11** *may mga bulak nga henna:* ukon, *mga baryo* * **8:9** sa literal, *Kon pader siya, patindugan namon siya sang mga tore nga pilak. Kon puwertahan siya, himuan namon siya sang sira halin sa tapi nga sedro.*

13 Pabatia ako sang imo tingog, *palangga ko*, subong nga nagapamati sang
imo tingog ang imo mga abyan samtang nagalagaw-lagaw kamo sa hardin.
Babayi
14 Magdali-dali ka *diri sa akon*, palangga ko, nga daw pareho *kadasig* sang
usa *nga nagalukso-lukso* sa mga bukid nga puno sang mga tanom nga
ginahimo nga pahamot.

Isaias

1 Ini nga libro parte sa ginpahayag *sang Dios* kay Isaias nga anak ni
Amoz. Ini parte sa Juda kag Jerusalem sadtong panahon nga naghari sa
Juda si Uzia, *dayon* si Jotam, si Ahaz, kag si Hezekia.

Ang Makasasala nga Nasyon

2 Pamati, langit kag duta, kay nagsiling ang GINOO, “Ginsagod ko kag
ginpadako ang *mga Israelinhon nga akon* mga anak, pero nagbato sila sa
akon.
3 Bisan gani ang mga baka nakakilala sang ila amo, ang mga donkey
nakatultol sang ginapakan-an sa ila sang ila amo, pero ang Israel nga akon
katawhan wala nakakilala sa akon.”
4 Kaluluoy ining makasasala nga nasyon, katawhan nga puno sang
kalautan, kaliwat sang mga manughimo sang malain kag manughalit.
Ginsikway nila kag ginyaguta ang GINOO, ang Balaan *nga Dios* sang Israel,
kag nagtalikod sila sa iya.
5 *Mga taga-Israel*, ngaa nagapadayon kamo sa pagrebelde? Gusto pa bala
ninyo nga silutan? Pareho kamo sa tawo nga ang iya ulo puro na lang pilas
kag ang iya tagipusuon puno sang kasakit.
6 Halin sa ulo hasta sa dapadapa wala gid sang parte nga maayo, puro na
lang pilas, lagob kag hubag. Wala ini nahugasan, ukon nabugkusan, ukon
nabulong.
7 Nangin mamingaw ang inyo nga nasyon; ang inyo mga banwa
nagkalasunog. Samtang nagatulok kamo, ginapanguha sang taga-iban nga
lugar ang mga bunga sang mga tanom sa inyo mga uma. Ginalaglag nila
ang inyo duta hasta nga indi na ini mapuslan.
8 Wala sing may nabilin kundi ang Zion.* Pareho siya sa palasilungan sa
talamnan sang ubas ukon sang payag-payag sa talamnan sang pipino *nga*
amo lang ang nagatindog. Pareho man siya sang siyudad nga ginapalibutan
sang mga kaaway.
9 Kon ang GINOO nga Makagagahom wala sing may ginbilin sa aton nga
buhi, pareho na kuntani kita sa Sodom kag Gomora.
10 Kamo nga mga manugdumala kag mga katawhan sang *Jerusalem, nga*
pareho sa mga taga-Sodom kag Gomora, pamatii ninyo ang mensahi ukon
kasuguan sang GINOO nga aton Dios.
11 Nagasiling siya, “Baliwala sa akon ang madamo ninyo nga mga halad.
Natak-an na ako sang inyo mga halad nga ginasunog— ang mga karnero
kag ang tambok sang mga sapat nga inyo ginpatambok. Wala ako nalipay
sa dugo sang mga turo nga baka, mga karnero, kag mga kanding.
12 Sin-o bala ang nagsugo sa inyo nga dal-on ninyo ini *tanan* kon
magsimba kamo sa akon? Sin-o bala ang nagsugo sa inyo nga maglapak sa
akon templo?
13 Mag-untat na kamo sa pagdala sang mga halad nga wala sing pulos.
Ginakangil-aran ko ang inyo insenso. Indi ko na maagwanta ang inyo mga
pagtilipon kon Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan kag kon Adlaw nga
Inugpahuway, kay bisan nagatipon kamo nagahimo kamo sang kalainan.

* **1:8** *Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion.* Ang Zion amo man ang Jerusalem.

14 Ginakaugtan ko ang inyo mga Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan kag
iban pa ninyo nga natalana nga mga piesta. Nangin pabug-at ini sa akon;
indi ko ini maagwanta.
15 "Kon magpangamuyo kamo indi ako magsapak sa inyo. Indi ako
mamati bisan makapila pa kamo magpangamuyo, tungod kay madamo
kamo sang ginpamatay nga tawo.
16 Magpakatinlo kamo! Mag-untat na kamo sa paghimo sang malain sa
akon atubangan.
17 Magtuon kamo sa paghimo sang maayo, kag paluntara ninyo ang
hustisya. Sabdunga ninyo ang mga nagapangdaogdaog,† kag depensahi
ninyo ang kinamatarong sang mga ilo kag mga balo nga babayi."
18 Nagasiling pa ang GINOO, "Dali kamo, husayon ta ini. Bisan ano
kahigko sang inyo mga sala, limpyuhan ko ina para mangin matinlo kamo.
19 Kon magtuman lang kamo *sa akon*, pakamaayuhon ko gid kamo.‡
20 Pero kon magsupak kamo kag magrebelde, sigurado gid nga
magkalamatay kamo. Kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Makasasala nga Siyudad

21 Tan-awa bala ninyo ang siyudad *sang Jerusalem. Sadto anay* matutom,
pero subong pareho na sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas. *Sang una*
matarong nga mga tawo ang nagaestar dira, pero subong mga manugpatay.
22 *Jerusalem, sang una malahalon* ka pareho sa pilak, *pero subong* wala na
sing pulos. *Sadto anay* pareho ka sang *puro nga* bino, *pero subong*
nasimbugan na sang tubig.
23 Ang imo mga pangulo mga rebelde kag kaupod sang mga makawat.
Gusto nila permi nga may lagay, kag nagapangayo sila sang mga regalo.
Wala nila ginadepensahan ang kinamatarong sang mga ilo kag wala nila
ginapamatian ang reklamo sang mga balo nga babayi.
24 Gani nagasiling ang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO sang Israel:
"Magabalos ako sa inyo nga *mga taga-Jerusalem, nga* akon mga kaaway,
para indi na ako matublag sa inyo ginahimo.
25 Silutan ko kamo para malimpyuhan kamo, pareho sa pilak nga
ginapapuraw sa kalayo.
26 Hatagan ko kamo liwat sang mga pangulo kag mga manuglaygay nga
pareho sang una. Kag sa ulihi ang inyo siyudad pagatawgon nga siyudad
sang mga matarong kag matutom nga mga tawo."
27 Paagi sa matarong nga paghukom *sang Dios*, luwason *niya* ang
Jerusalem§ kag ang mga pumuluyo sini nga nagahinulsol.
28 Pero pagalaglagon niya ang mga malinapason kag mga makasasala,
nga nagasikway sa GINOO.
29 Mahuy-an kamo *nga mga taga-Jerusalem* tungod sa inyo pagsimba sa
mga kahoy nga terebinto kag sa mga pinili ninyo nga mga katamnan.
30 Mangin pareho kamo sa kahoy nga terebinto nga nagakalaya, kag sa
katamnan nga wala mabunyagi.
31 Ang mga gamhanan sa inyo mangin pareho sa mamala nga kahoy nga
madali lang masunog, kag ang ila *malain nga* mga binuhatan mangin
pareho sa igrab nga amo ang magasunog sa ila, kag wala sing may
makapauntat sina nga kalayo.

---

† **1:17** *Sabdunga ninyo ang mga nagapangdaogdaog:* ukon, *Buligi ninyo ang mga ginadaogdaog.*
‡ **1:19** *pakamaayuhon ko gid kamo:* ukon, *makakaon kamo sang pinakamaayo nga mga produkto sang duta.* § **1:27** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

2

Kalinong sa Kalibutan
(Mic. 4:1-3)

1 Amo ini ang ginpahayag *sang Dios* kay Isaias nga anak ni Amoz parte sa
Juda kag Jerusalem:
2 Sa palaabuton nga mga inadlaw, ang bukid nga ginatindugan sang
templo sang GINOO mangin pinakaimportante sa tanan nga bukid. Kag
magadagsa sa sini nga bukid ang madamo nga tawo nga halin sa tanan nga
nasyon.
3 Magasiling sila, “Dali, mataklad kita sa bukid sang GINOO, didto sa
templo sang Dios ni Jacob. Kay tudluan niya kita sang iya mga pamaagi
para tumanon ta ini.” Gani magapuli ang mga tawo halin sa Zion, ang
siyudad sang Jerusalem, nga dala ang kasuguan ukon mensahi sang GINOO.
4 Kag *paagi sa iya nga kasuguan,* husayon niya ang mga pagbinais-bais
sang madamo nga nasyon. Gani indi na mag-ilinaway ang mga nasyon, kag
indi na man sila maghanas sang mga tawo sa pagpakig-away. Himuon na
lang nila nga tagad ang ila mga espada, kag himuon na lang nila nga mga
inughagbas ang ila mga bangkaw.
5 Dali, kamo nga mga kaliwat ni Jacob, magkabuhi kita sa kamatuoran*
nga ginahatag sang GINOO sa aton.

Ang Adlaw nga Magasilot ang Dios

6 Matuod nga ginsikway mo, *GINOO,* ang imo katawhan, ang mga kaliwat
ni Jacob, kay nagapati sila sa mga *pagtuluohan nga* halin sa east kag sa mga
manugpakot pareho sang mga Filistinhon. Nagasunod sila sa mga
pagginawi sang mga taga-iban nga lugar.
7 Madamo gid ang ila duta sang pilak kag bulawan, kag wala nagakaubos
ang ila manggad. Madamo gid ang ila mga kabayo, kag wala nagakaubos
ang ila mga karwahe.
8 Madamo sila sang mga dios-dios. Nagasimba sila sa sini nga mga butang
nga ginhimo lang nila.
9 Gani paubuson mo ang tagsa-tagsa sa ila kag pakahuy-an. Indi sila
pagpatawara, *GINOO!*
10 *Mga Israelinhon,* magpalagyo kamo pakadto sa mga kuweba ukon sa
mga buho para magpanago sa kaakig sang GINOO kag sa iya puwerte nga
gahom.
11 Magaabot ang adlaw nga ang GINOO lang gid ang pagadayawon.
Paubuson niya ang mga bugalon kag matinaas-taason.
12 Kay may adlaw nga gintalana ang GINOO nga Makagagahom sa
pagpaubos sa tanan nga bugalon, matinaas-taason, kag nagakabig sang ila
kaugalingon nga gamhanan.
13 Tapson niya ang tanan nga mataas nga kahoy nga sedro sang Lebanon,
kag ang tanan nga kahoy nga terebinto sang Bashan.
14 Tapanon niya ang tanan nga mataas nga mga bukid,
15 kag rumpagon niya ang tanan nga mataas nga mga tore kag mga pader.
16 Lunuron niya ang tanan nga barko sang Tarshish kag ang matahom
nga mga sakayan.
17 Sa sina nga adlaw, ang GINOO lang gid ang pagadayawon. Paubuson
niya ang mga bugalon kag mga matinaas-taason.
18 Kag madula sing bug-os ang mga dios-dios.

* **2:5** *kamatuoran:* sa literal, *kasanag*

19 Magapalagyo ang mga tawo pakadto sa mga kuweba sa banglid kag sa
mga buho sa duta para magpanago sa kaakig sang GINOO kag sa iya
puwerte nga gahom kon uyugon na niya ang kalibutan.
20 Sa sina nga adlaw, ipanghaboy nila sa mga ilaga kag sa mga kabog ang
mga dios-dios nga pilak kag bulawan nga ila ginhimo para simbahon.
21 Magapalagyo sila pakadto sa mga kuweba sa banglid kag sa dalagko
nga mga bato para magpanago sa kaakig sang GINOO kag sa iya gahom kon
uyugon na niya ang kalibutan.
22 Indi kamo magsalig sa tawo nga mapatay man lang. Ano gid bala ang
iya mabulig?

3

Ang Silot sa Jerusalem kag Juda

1 Pamati! Kuhaon sang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO, ang tanan
nga ginasaligan sang mga tawo sa Jerusalem kag Juda: ang ila kalan-on kag
tubig,
2 ang ila bantog nga mga tawo, mga soldado, mga manughukom, mga
propeta, mga manugpakot, mga manugdumala,
3 mga pangulo sang ila mga soldado, mga dungganon nga mga tawo, mga
manuglaygay, kag ang ila eksperto nga mga madyikero* kag mga babaylan.
4 Pagamhan sila sang GINOO† sa mga pamatan-on.
5 Daog-daugon sang tagsa ka tawo ang iya isigkatawo. Ang mga bata
magabato sa mga tigulang kag ang mga kubos sa mga dungganon.
6-7 Sa sina nga tion kadtuan sang isa ka tawo ang iya paryente kag
silingon, "Tungod nga maayo pa man ang bayo mo, ikaw na lang ang
magpangulo sa amon sa sining tion nga guba ang aton lugar." Pero
magasabat siya, "Indi ko kamo mabuligan. Wala man gani sing kalan-on
ukon bayo ang akon panimalay, gani indi ninyo ako paghimua nga
pangulo."
8 Sigurado nga malaglag ang Jerusalem kag ang Juda, tungod kay ang ila
mga ginahimo kag ginahambal kontra sa GINOO. Nagarebelde sila sa
gamhanan nga presensya sang GINOO.
9 Ang ila hitsura nagasaksi kontra sa ila. Nagapakasala sila sing hayag
pareho sang ginhimo sang taga-Sodom. Wala nila ini ginatago. Kaluluoy
sila! Sila mismo ang nagdala sang kalaglagan sa ila kaugalingon.
10 Hambali ninyo ang mga matarong nga masuwerte sila, kay anihon nila
ang bunga sang ila *maayo nga* mga binuhatan.
11 *Pero* kaluluoy ang mga malain, kay magaabot sa ila ang kahalitan.
Balusan sila sa ila mga ginhimo.
12 Ginadaogdaog sang mga pamatan-on ang akon kasimanwa.
Ginagamhan sila sang mga babayi. Mga kasimanwa ko, ginapatalang kamo
sang inyo mga pangulo. Ginatuytuyan nila kamo sa indi husto nga dalan.
13 Handa na ang GINOO nga maghukom sa iya katawhan.‡
14 Hukman niya ang mga manugdumala kag mga pangulo sang iya
katawhan. *Amo ini ang iya akusasyon sa ila,* "Gin-guba ninyo ang akon
talamnan sang ubas *nga amo ang akon katawhan.* Ang inyo mga balay puno
sang mga butang nga ginpanguha ninyo sa mga imol.

---

* **3:3** *madyikero:* ukon, *panday* † **3:4** *Pagamhan sila sang GINOO:* sa Hebreo, *Pagamhan ko sila*
‡ **3:13** *iya katawhan:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac; pero sa Hebreo, *mga katawhan*

15 Ngaa ginapabudlayan ninyo ang akon katawhan kag ginadaogdaog ang
mga imol?" Amo ini ang ginsiling sang Ginoong DIOS nga Makagagahom.
16 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Bugalon ang mga babayi sa Jerusalem.§
Daw si sin-o sila kon maglakat, kag ginapakalas pa nila ang mga alahas sa
ila tiil. Kag kon magtulok sila dala pangilay.
17 Gani hatagan ko sila sang katol sa ulo, kag makalbo sila."
18 Sa sina nga tion, kuhaon sang Ginoo ang ila mga alahas sa ila tiil, ulo,
kag liog.
19 *Kuhaon man sa ila ang ila* mga aritos, pulseras, bandana,
20 turban, alahas sa butkon, wagkos, pahamot, kag anting-anting.
21 *Kuhaon pa gid ang ila* mga singsing sa tudlo kag sa ilong,
22 ang ila malahalon nga mga bayo, ang ila kapa, pangtabon nga
panapton, kahita,
23 espiho, bayo nga linen, turban, kag belo.
24 Sa baylo nga mahamot sila, magabaho sila. Lubid ang ila ipaha, kag
kalbuhon ang matahom nila nga buhok. Ang malahalon nila nga bayo
ilisan sang sako, kag madula ang ila katahom.
25 Magakalamatay sa inaway ang mga lalaki sang Jerusalem bisan pa ang
maisog nila nga mga soldado.
26 May pagpangasubo kag paghinibi sa mga puwertahan sang siyudad.
Kag ang siyudad mismo mangin pareho sa isa ka babayi nga nagalumpiga
sa duta, nga nadula ang tanan niya nga pagkabutang.

4

1 Sa sina nga tion, pito ka babayi ang magaagaway sa isa ka lalaki kag
magasiling sila, "Kami na ang bahala sa amon pagkaon kag bayo, asawaha
lang kami para indi kami mahuy-an nga wala kami sing bana."

Pakamaayuhon Liwat ang Jerusalem

2 Magaabot ang adlaw nga pabuganaon kag patahumon sang GINOO ang
mga tanom* sa Israel, kag ang mga patubas sang duta mangin dungog kag
kalipay sang mga nagkalabilin nga mga tawo sa Israel.
3 Pagatawgon nga balaan ang mga tawo nga nagkalabilin nga buhi sa
Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem.
4 Limpyuhan sang Ginoo ang mahigko nga buhat sang mga babayi sa
Jerusalem kag ang pagpamatay didto. Himuon niya ini paagi sa iya
nagadabdab nga silot.
5 Dayon magatuga ang GINOO sang panganod nga magahandong sa
Jerusalem† kag sa mga nagatipon didto. Kag magatuga man siya sang
nagadabadaba nga kalayo nga magapasanag kon gab-i. Magatabon ini sila
sa Jerusalem pareho sa isa ka malapad nga tolda.
6 Kag pareho ini sa payag-payag nga magahatag sang handong sa init
sang adlaw kag palasilungan kon may bagyo kag ulan.

5

Ang Kanta Parte sa Talamnan sang Ubas

1 Magakanta ako para sa akon hinigugma, parte sa iya talamnan sang
ubas:

---

§ **3:16** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* * **4:2** *mga tanom:* sa literal, *sanga* † **4:5** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion*

May talamnan sang ubas ang akon hinigugma
sa bukid nga ang duta maayo.
2 Gin-arado niya ini kag ginkuhaan sang mga bato,
kag gintamnan sang maayo gid nga mga ubas.
Nagpatindog siya sang isa ka balantayan sa tunga sang sini nga talamnan
kag nagpabuho sa bato para pulugaan sang ubas.
Nagpaabot siya nga magbunga ini sing matam-is,
pero nagbunga ini sing maaslom.

3 *Amo ini ang ginsiling sang tag-iya sang talamnan sang ubas*:
"Kamo nga mga pumuluyo sang Jerusalem kag Juda,
husgari ninyo ako kag ang akon talamnan.
4 Ano pa bala ang nalimtan ko nga himuon sa akon talamnan? Nagpaabot
ako nga magbunga ini sing matam-is, pero nagbunga ini sing
maaslom.
5 Karon sugiran ko kamo kon ano ang akon himuon sa akon talamnan.
Kuhaon ko ang mga tanom sa palibot sini nga nagaserbi nga kudal
kag panggub-on ang mga pulopader sini
para halbon ini sang mga sapat kag tasakon.
6 Pabay-an ko na lang ini nga talamnan.
Indi ko ini pagpang-utdan sang mga sanga ukon kultibahon.
Tubuan na lang ini sang mga hilamon kag tunukon nga mga
kahoy-kahoy.
Kag manduan ko ang mga panganod
nga indi ini pag-ulanan."
7 Ang talamnan sang ubas sang GINOO nga Makagagahom nga iya
gin-atipan
kag kalipay niya amo ang katawhan sang Israel kag sang Juda.
Nagpaabot siya nga paluntaron nila ang hustisya,
pero sa baylo, nagpamatay sila.
Nagpaabot siya nga himuon nila ang matarong,
pero sa baylo, nagpamigos sila.

Ang Kalautan nga Ginhimo sang mga Tawo

8 Kaluluoy kamo nga nagapadamo sang balay kag nagapalapad sang inyo
duta hasta nga wala na sing lugar ang iban kag kamo na lang ang nabilin
nga nagaestar sa *sini nga* duta.
9 Nabatian ko nga nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Inang
dalagko kag matahom nga mga balay indi na pag-estaran.
10 Ang duha ka hektarya nga talamnan sang ubas magapatubas lang sang
mga anom ka galon nga bino. Kag ang napulo ka gantang nga binhi
magapatubas lang sang isa ka gantang."
11 Kaluluoy kamo nga aga pa nga nagabangon para magsugod sa
pag-inom, kag hasta sa gab-i ang inyo pagpahubog.
12 Sa inyo mga punsyon may mga banda kamo kag bino. Pero wala ninyo
ginasapak ang mga ginahimo sang GINOO.
13 Gani kamo nga akon katawhan pagabihagon tungod nga wala kamo
nakaintiendi sa akon mga ginahimo. Magakalamatay kamo kag ang inyo
mga pangulo tungod sa kagutom kag kauhaw.
14 Nagaabri na sing dako ang lulubngan. Nagapaabot na ini nga isulod
ang dungganon nga mga tawo sang Jerusalem pati ang mga pumuluyo sini
nga nagahinugyaw kag nagakinalipay.

15 Gani paubuson ang tanan nga tawo, labi na ang mga bugalon.
16 Pero ang GINOO ya nga Makagagahom pagadayawon sa iya nga
paghukom. Paagi sa iya matarong nga paghukom, ginapakita niya nga
balaan siya nga Dios.
17 Ang naguba nga mga siyudad, sa diin nag-estar ang mga manggaranon,
mangin palahalban* sang mga karnero.
18 Kaluluoy kamo nga mga nagahimo sang sala kag kalautan paagi sa
pagbinutig.
19 Nagayaguta pa kamo, "Dali-dalion sang Balaan nga Dios sang Israel
ang iya pagsilot suno sa iya ginsiling nga iya himuon, para makita namon.
Matabo na kuntani ang iya plano para mahibaluan namon ini."
20 Kaluluoy kamo nga mga nagakabig sang malain nga maayo kag sang
maayo nga malain. Ang kadulom ginatawag ninyo nga kasanag kag ang
kasanag ginatawag ninyo nga kadulom. Ang mapait ginahimo ninyo nga
matam-is kag ang matam-is ginahimo ninyo nga mapait.
21 Kaluluoy kamo nga mga nagahunahuna nga maalam kamo kag
mautak.
22 Kaluluoy kamo nga puwerte paimnon sang bino, kag sagad magtimpla
sang mga ilimnon.
23 Ginahilway ninyo ang mga may sala tungod sa lagay, pero wala ninyo
ginahatagan sing hustisya ang mga wala sing sala.
24 Gani pareho sang dagami kag laya nga hilamon nga madali lang
maduktan kag maupos sang kalayo, *malaglag kamo gilayon*. Mangin
pareho kamo sa tanom nga ang iya mga gamot nadunot kag ang iya mga
bulak ginpalid nga daw sa yab-ok, tungod kay ginsikway ninyo ang
Kasuguan sang GINOO nga Makagagahom, ang Balaan nga Dios sang Israel.
25 Gani tungod sa puwerte nga kaakig sang GINOO sa inyo nga iya
katawhan, silutan niya kamo. Magkalatay-og ang mga bukid kag
maglalapta sa karsada ang inyo mga bangkay pareho sa mga basura. Pero
ang kaakig sang GINOO indi pa gid mag-untat. Handa pa gihapon siya sa
pagsilot sa inyo.
26 Sinyasan niya ang mga nasyon sa malayo; magapanihol siya *sa
pagtawag* sa mga nagaestar sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan, kag
sa gilayon magaabot sila *sa pagsalakay sa inyo*.
27 Wala sing isa sa ila nga kapuyon ukon makadusmo, kag wala sing isa
nga tuyuhon ukon magtulog. Wala sing paha nga mahukas sa ila, ukon
higot sang sandalyas nga mabugto.
28 Taliwis ang ila mga baslay† kag preparado ang ila mga pana. Ang kuko
sang ila mga kabayo pareho sa matig-a gid nga bato, kag ang pagtiyog sang
rueda sang ila mga karwahe pareho sa buhawi.
29 *Sa ila nga pagsalakay* nagasinggit sila pareho sa nagangurob nga leon.
Ang ila mabiktima ginadala nila palayo kag wala sing may makaluwas sini
sa ila.
30 Sa tion nga magsalakay sila sa Israel magasinggit sila nga daw sa
huganas sang dagat. Kag kon magtan-aw ang tawo sa duta *sang Israel*, ang
makita niya amo ang kadulom kag kalisod. Ang kasanag magadulom kay
tabunan sang madamol nga mga panganod.

6

Ang Pagtawag kay Isaias

* **5:17** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban* † **5:28** *baslay:* sa English, *arrow*

1 Sang tuig nga napatay si Haring Uzia, nakita ko ang Ginoo nga
nagapungko sa mataas gid nga trono. Ang iya malaba nga bayo naglikop sa
templo.
2 May mga langitnon nga tinuga* sa iya uluhan. Ang kada isa sini may
anom ka pakpak: ang duha ka pakpak nagatabon sa ila guya, ang duha
nagatabon sa ila mga tiil, kag ang duha pa ginagamit nila sa paglupad.
3 Nagasiling sila sa isa kag isa:
"Balaan, balaan, balaan ang GINOO nga Makagagahom!
Ang iya gamhanan nga presensya nagalikop sa bilog nga kalibutan."
4 Sa ila nga tingog, nag-uyog ang mga pundasyon sang templo kag napuno
sang aso ang templo.
5 Nagsiling ako, "Kaluluoy ako! Sigurado gid nga laglagon ako, tungod kay
malain ang akon ginapanghambal kag nagapuyo ako kaupod sa mga tawo
nga malain man ang ila ginapanghambal. Kag karon, nakita ko gid ang
Hari, ang GINOO nga Makagagahom."
6 Dayon ang isa sa mga langitnon nga tinuga naglupad pakadto sa akon
nga nagadala sang baga nga ginkimpit niya sa halaran.
7 Ginpatandog niya ang baga sa akon baba kag nagsiling, "Gintandog sini
ang imo bibig, kag wala ka na sing sala kay ginpatawad ka na."
8 Dayon nabatian ko ang tingog sang Ginoo nga nagasiling, "Sin-o bala
ang akon ipadala? Sin-o bala ang malakat para sa amon?" Nagsabat ako,
"Ari ako! Ako ang ipadala."
9 Nagsiling siya, "Lakat kag hambali ang katawhan sang Israel, 'Sige lang
kamo pamati, pero indi kamo makaintiendi. Sige lang kamo tulok, pero
indi kamo makakita.'"
10 *Dayon nagsiling pa gid siya,* "Patig-aha ang tagipusuon sang sini nga
mga tawo. Pabungula sila kag bulaga, kay basi makakita sila kag makabati,
kag makaintiendi sila kag magbalik sa akon, kag mag-ayo sila."
11 Nagpamangkot ako, "Ano kadugay, Ginoo?" Nagsabat siya, "Hasta
magkalaguba ang mga banwa *sang Israel* kag wala na sing tawo. Hasta
wala na sing may mag-estar sa mga balay, kag ang duta malaglag sing
bug-os.
12 Hasta nga palayason ko ang mga Israelinhon kag ang ila duta daw
pinabay-an na.
13 Bisan mabilin pa ang ikanapulo nga parte sang mga Israelinhon sa
duta sang Israel, laglagon gihapon sila. Pero may ginpili ako sa ila nga
mabilin. Pareho sila sa tuod sang kahoy nga terebinto nga gintapas."

7

Ang Mensahi para kay Haring Ahaz

1 Sang si Ahaz nga anak ni Jotam kag apo ni Uzia ang hari sang Juda,
ginsalakay ang Jerusalem. Ang nagsalakay amo si Haring Rezin sang
Aram* kag si Haring Peka sang Israel, nga anak ni Remalia. Pero wala nila
maagaw ang Jerusalem.
2 Sang nabalitaan sang hari sang Juda† nga nag-isa ang Aram kag ang
Israel,‡ nagkurog siya kag ang iya mga tawo sa kahadlok. Nagkulurog sila
pareho sa mga kahoy nga ginauyog sang hangin.

---

* **6:2** *mga langitnon nga tinuga:* sa Hebreo, *serafim* * **7:1** *Aram:* ukon, *Syria* † **7:2** *hari sang Juda:* sa literal, *panimalay ni David* ‡ **7:2** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa ka tawag sa ginharian sang Israel.

3 Nagsiling ang GINOO kay Isaias, “Upda ang imo anak nga si Shear
Jashub§ kag sugataa ninyo si Ahaz sa may punta sang ililigan sang ibabaw
nga punong, didto dampi sa dalan pakadto sa lugar nga ginapanglabhan.
4 Amo ini ang isiling mo sa iya: ‘Maghanda ka! Magkalma ka lang kag
indi magkahadlok. Indi ka magpakulba tungod lang sa puwerte nga kaakig
ni *Haring* Rezin sang Aram kag *ni Haring Peka nga* anak ni Remalia. Ini sila
pareho lang sa duha ka tuod sang kahoy nga nagaaso pero wala sing kalayo.
5 Nagplano sila sa paglaglag sa imo. Nagsiling sila,
6 “Salakayon ta ang Juda kag pierdihon. Pamartidahon ta ang kadutaan
sini kag himuon dayon naton nga hari didto ang anak ni Tabeel.”
7 “ ‘Pero nagasiling ang Ginoong DIOS: Indi gid ini matabo.
8-9 Kay ang Damascus amo lang ang kapital sang Aram, kag si Rezin
nagahari lang sa Damascus. Kag ang Samaria amo lang ang kapital sang
Israel, kag si Peka nga anak ni Remalia nagahari* lang sa Samaria.
Malaglag ang Israel sa sulod sang 65 ka tuig, gani indi na ini matawag nga
isa ka nasyon. Kon indi mabakod ang inyo pagtuo malaglag gid kamo.’ ’”
10 Karon, nagsiling liwat ang GINOO kay Ahaz,
11 “Magpangayo ka sang tanda sa akon, ang GINOO nga imo Dios, *sa*
pagpamatuod nga tumanon ko ang akon promisa. Bisan pa maghalin man
ini sa idalom, didto sa lugar sang mga patay, ukon sa ibabaw, didto sa
langit.”
12 Nagsabat si Ahaz, “Indi ako magpangayo *sang tanda.* Indi ko
pagtilawan ang GINOO.”
13 Nagsiling si Isaias, “Pamati kamo, kaliwat ni David! Indi pa bala tuman
ang pagpaugtas ninyo sa mga tawo? Kag karon ang akon Dios naman ang
inyo ginapaugtas!
14 Gani ang Ginoo mismo ang maghatag sa inyo sang tanda. Kag amo ini
ang tanda: Magabusong ang isa ka bataon nga babayi† kag magabata sing
lalaki. Kag pagatawgon niya ang bata nga ‘Emmanuel.’‡
15 Sa tion nga matubuan na sing buot ang bata, magakaon siya sing keso§
kag honey.
16 Pero antes siya matubuan sang buot, ang duta sang duha ka hari nga
ginakahadlukan mo, *Ahaz,* malaglag kag pabay-an na lang.
17 *Sa ulihi,* ikaw kag ang imo katawhan, pati ang imo harianon nga
pamilya, ipasalakay sang GINOO sa hari sang Assyria. Kag maagyan ninyo
ang kalisod nga wala pa ninyo maagyan halin sang nagseparar ang Israel
sa Juda.
18 “Sa sina nga tion, magapanihol ang GINOO *sa pagtawag* sa mga
taga-Egypt kag taga-Assyria. Kag magaabot ang mga taga-Egypt nga daw sa
mga langaw halin sa malayo nga mga suba sang Egypt, kag magaabot man
ang mga taga-Assyria nga daw sa mga putyukan.
19 Magaabot ini sila kag magaestar sa bisan diin: sa madalom nga mga
ililigan sang tubig, sa mga buho sang dalagko nga mga bato, sa tunukon nga
mga kahoy-kahoy, kag sa mga palahalban.
20 “Sa sina nga tion, gamiton sang Ginoo ang hari sang Assyria sa
paglaglag sing bug-os sa inyo duta. Pareho siya sa barbero nga halin sa
tabok sang Suba *sang Euphrates* nga ginsuhulan sa pagkiskis sang inyo
buhok, balahibo, kag pati sang inyo mga burangos.

---

§ **7:3** *Shear Jashub:* buot silingon sa Hebreo, *ang nagkalabilin magabalik* * **7:8-9** *kapital…nagahari:* sa literal, *ulo…ulo* † **7:14** *bataon nga babayi:* sa Septuagint, *birhen* ‡ **7:14** *Emmanuel:* buot silingon, *ang Dios kaupod naton* § **7:15** *keso:* o, *yogurt*

21 “Sa sina nga tion, ang masagod sang mga tawo tig-isa lang ka bataon
nga babayi nga baka kag duha ka kanding,
22 nga amo *lang* ang ila kuhaan sang ila gatas. Gatas kag honey ang
mangin pagkaon sang tanan nga mabilin sa Juda.
23 Sa sina man nga tion, ang talamnan sang ubas nga may 1,000 ka puno
nga nagabili sing 1,000 ka pilak mapuno sang tunukon nga mga
kahoy-kahoy kag mangin masiot na.
24 Magapangayam ang mga tawo didto dala ang ila mga pana kag
bangkaw, tungod kay masiot na ini kag puno sang tunukon nga mga
kahoy-kahoy.
25 Wala na sing may magkadto sa mga bukid didto nga sang una anay
ginatamnan, tungod sa kahadlok nga masiot na ini kag puno sang tunukon
nga mga kahoy-kahoy. Mangin palahalban na lang ini sang mga baka,
karnero kag kanding.”

8

Natawo ang Isa ka Bata nga Lalaki ni Isaias

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, “Magkuha ka sang isa ka malapad nga
sululatan, kag isulat ini nga mga pulong nga mabasahan: ‘Maher Shalal
Hash Baz.’*
2 Dayon nagkuha ako sang duha ka masaligan nga saksi nga magtestigo
nga ginsulat ko ini. Sila amo si Uria nga pari kag si Zacarias nga anak ni
Jeberekia.”
3 Karon, naghulid ako sa *akon asawa nga* propeta, kag nagbusong siya
kag nagbata sing lalaki. Nagsiling ang GINOO sa akon, “Ngalani ang bata
nga Maher Shalal Hash Baz.
4 Antes makahibalo ang bata magtawag ‘tatay’ ukon ‘nanay,’ ang
manggad sang Damascus kag ang mga ginpang-agaw sang Samaria
pagakuhaon sang hari sang Assyria.”
5 Nagsiling pa gid liwat ang GINOO sa akon,
6 “Tungod kay ginsikway sang sini nga katawhan ang tubig sang Shiloa
nga nagailig sing mahinay,† kag nagakalipay sila *sa pagpakigdampig* kay
Haring Rezin kag kay Haring Peka,
7 ipasalakay ko sila sa hari sang Assyria kag sa iya mga soldado nga
pareho sa baha sang Suba *sang Euphrates* nga nagapalanglapaw sa iya mga
pangpang.
8 Magahagunos sila sa Juda pareho sa baha nga ang tubig nagataas hasta
sa liog kag nagatabon sa bilog nga duta.”
Pero sa gihapon ang Dios kaupod namon!‡
9 Kamo nga mga nasyon, bisan magtipon man kamo, maglalapta gihapon
kamo. Pamati kamo nga ara sa mga malayo! Bisan maghanda pa kamo sa
pagpakig-away, mapierdi gihapon kamo.
10 Kon ano man ang inyo ginaplano kontra sa amon, indi ini mangin
madinalag-on, tungod kay ang Dios kaupod namon.§

Panawagan sa Pagsalig sa Dios

---

* **8:1** *Maher Shalal Hash Baz:* buot silingon, *abtik-kuha, dasig-agaw.* Amo man sa bersikulo 3. † **8:6** *ang tubig sang Shiloa nga nagailig sing mahinay:* Siguro ang buot silingon sini amo ang proteksyon sang Dios. ‡ **8:8** *ang Dios kaupod namon:* sa Hebreo, *Emmanuel* § **8:10** *ang Dios kaupod namon:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 8.

11 Ginpaandaman gid ako sang GINOO nga indi ako magsunod sa
pagginawi sang akon mga kasimanwa. Nagsiling *pa gid* siya,
12 "Indi pagpatihi ang ginasiling nila nga mga traidor kamo.* Indi kamo
magkahadlok sa ila ginakahadlukan, kag indi kamo magpakulba.
13 Ako, ang GINOO nga Makagagahom, dapat kilalahon ninyo nga balaan.
Ako ang dapat ninyo kahadlukan.
14 Ako ang inyo mangin dalangpan. Pero para sa Israel kag Juda, pareho
ako sa bato nga nagapasandad kag nagapadasma sa ila, kag para sa
katawhan sang Jerusalem, pareho ako sa siod.
15 Madamo sa ila ang masandad, matumba, kag malaglag. Masiod sila
kag madakpan."
16 Kamo nga akon mga sumulunod, tipigi ninyo ang *akon* mga
pagpanudlo.
17 Magalaom ako sa GINOO bisan pa nga nagtalikod siya sa mga kaliwat ni
Jacob. Magasalig gid ako sa iya.
18 Ari ako kag ang mga anak nga ginhatag sang GINOO sa akon. Mga tanda
kami para sa Israel† halin sa GINOO nga Makagagahom nga nagaestar sa
Bukid sang Zion.
19 Kon may magsiling sa inyo nga magpangayo kamo sang mensahi halin
sa mga patay paagi sa mga babaylan kag espiritista, indi ninyo paghimuon.
Magpamangkot kamo sa inyo Dios. Ina sila nagakutib-kutib lang sang ila
baba. Kag ngaa mamangkot kamo sa mga patay para sa mga buhi?
20 Dapat ang kasuguan kag pagpanudlo sang GINOO amo ang inyo
pamatian. Kon may mga tawo nga maghambal sang mga butang nga
kontra sa mga ginatudlo sang GINOO, ina nga mga tawo wala nasanagan
ang ila hunahuna.
21 Magalakat sila nga ginabudlayan kag gutom. Kag tungod sa ila
kagutom, mangakig sila kag pakamalauton nila ang ila hari kag ang ila
Dios. Magtangla man sila sa langit
22 ukon magtan-aw sa duta, wala sila sing may makita kundi kalisod kag
kadulom. Kag didto sila dal-on sa makahaladlok nga kadulom.

9

Ang Palaabuton nga Hari

1 Pero magaabot ang tion nga madula na ang kadulom sa *sina nga duta
nga* ara sa kalisod. Sang una ginpakahuy-an sang GINOO ang duta sang
Zebulun kag Naftali, pero sa ulihi padunggan niya ini nga mga lugar nga
alagyan pakadto sa dagat* kag ara sa tabok sang *Suba sang* Jordan. *Ini nga
mga lugar sakop sang* Galilea nga ginaestaran sang mga indi Judio.
2 Ang mga tawo dira nga nadulman makakita sang puwerte nga kasanag.
Ang mga nadulman nga ginahadlukan nga mapatay masanagan.
3 *GINOO,* hatagan mo sila sing dako gid nga kalipay. Magakalipay sila sa
imo presensya pareho sa mga tawo nga nagakalipay kon tig-alani ukon
pareho sa mga tawo nga nagakalipay sa ila nga pagpartida sang mga
pagkabutang nga naagaw nila sa inaway.
4 Kay hilwayon mo sila sa mga nagadaogdaog sa ila. Pareho sila sa sapat
nga balion mo ang gota nga iya ginapas-an kag ang baston nga ginahanot

* **8:12** *Indi pagpatihi ang ginasiling nila nga mga traidor kamo* tungod nga indi kamo gusto nga magpakigdampig ang Juda sa Assyria. † **8:18** *Mga tanda kami para sa Israel:* Ang buot silingon, may kahulugan ang ila mga ngalan para sa Israel. * **9:1** *alagyan pakadto sa dagat:* ukon, *malapit sa dagat*

sa iya. Ang imo himuon sa ila pareho sa imo ginhimo sadto anay sang
napierdi ang mga taga-Midian.†
5 *Magakalipay man sila* kay *mauntat na ang pag-ilinaway*. Pagasunugon
ang mga uniporme sang mga soldado nga nabulit sang dugo, pati na ang ila
mga botas.
6 Matawo ang isa ka bata nga lalaki kag magahari siya sa amon.
Pagatawgon siya, "Makatilingala nga Manuglaygay,‡ Makagagahom nga
Dios, Wala sing Katapusan nga Amay, kag Pangulo sang Kalinong!"
7 Wala sing katapusan ang pag-uswag sang iya pagdumala, kag permi
lang ini may kalinong. Magapanubli siya sang ginharian ni David.
Palig-unon niya ini kag pagaharian nga may hustisya kag pagkamatarong
hasta san-o. Siguraduhon gid sang GINOO nga Makagagahom nga matuman
ini.

Ang Kaakig sang Dios sa Israel

8 Nagsiling ang Ginoo nga silutan niya ang Israel, ang mga kaliwat ni
Jacob.
9 Kag nahibaluan§ ini sang tanan nga tawo sa Israel,* pati na sa Samaria
nga iya kapital. Karon nagapabugal pa sila kag nagapahambog nga
nagasiling,
10 "Nagkalarumpag ang amon mga balay nga hinimo halin sa tisa† kag
kahoy nga sikomoro, pero ilisan namon ini sang *mabakod kag matahom nga*
mga balay nga hinimo halin sa bato nga binasbasan kag kahoy nga sedro."
11 Gani ipasalakay sila sang GINOO sa *mga taga-Assyria, nga* mga kaaway
ni *Haring* Rezin.
12 Laglagon sila sang mga Arameanhon‡ sa east kag sang mga Filistinhon
sa west, *nga pareho sa mabangis nga sapat* nga handa na sa paglamon. Pero
ang kaakig sang GINOO indi pa gid mag-untat. Handa pa gihapon siya sa
pagsilot sa ila.
13 Pero ang katawhan *sang Israel* indi gihapon magbalik sa GINOO nga
Makagagahom nga nagsilot sa ila.
14 Gani sa hinali lang§ silutan sang GINOO ang bilog nga Israel. Mangin
pareho sila sa sapat nga utdan sang ikog kag ulo.
15 Ang ulo amo ang mga manugdumala kag mga dungganon nga mga
tawo, kag ang ikog amo ang butigon nga mga propeta.
16 Ang mga nagapangulo sa katawhan sang Israel nagapatalang sa ila,
kag ini nga katawhan nagatalang-talang.
17 Gani indi malipay ang Ginoo sa ila pamatan-on nga mga lalaki, kag indi
niya pagkaluoyan ang ila mga ilo kag mga balo nga babayi. Kay ang tanan
malain kag indi diosnon; puro makahuluya ang ila ginapanghambal.
Pero ang kaakig sang Ginoo indi pa gid mag-untat. Handa pa gihapon
siya sa pagsilot sa ila.
18 Kay ang ila kalautan pareho sa kalayo nga nagasunog sang tunukon
nga mga kahoy-kahoy. Nagadabadaba ini pareho sa kalayo nga nagasunog
sang kakahuyan, kag ang madamol nga aso nagatub-ok paibabaw.
19 Tungod sa kaakig sang GINOO nga Makagagahom, masunog ang *ila*
duta, kag mangin gatong sila nga lamunon sang kalayo.
Indi nila pagkaluoyan bisan ang ila kapareho nga Israelinhon.

---

† **9:4** *sang napierdi ang mga taga-Midian:* Tan-awa ang estorya sa Huk. 7–8. ‡ **9:6** *Makatilingala nga Manuglaygay:* ukon, *Makatilingala, Manuglaygay* § **9:9** *nahibaluan:* ukon, *mahibaluan* * **9:9** *Israel:* Tan-awa ang footnote sa 7:2. † **9:10** *tisa:* sa English, *brick* ‡ **9:12** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon* § **9:14** *sa hinali lang:* sa literal, *sa sulod sang isa ka adlaw*

20 Bisan ano nga pagkaon ang ila makita sa palibot kuhaon nila kag
kaunon, pero indi gihapon sila mabusog. Pagakaunon nila pati ang ila mga
kabataan.*
21 Magaaway ang Manase kag ang Efraim, kag dayon sila nga duha
magasalakay sa Juda. Pero ang kaakig sang GINOO indi pa gid mag-untat.
Handa pa gihapon siya sa pagsilot sa ila.

10

1-2 Kaluluoy kamo nga nagahimo sang indi husto nga mga kasuguan nga
nagadaogdaog sa mga imol ko nga kasimanwa, kag nagabaliwala sang ila
kinamatarong kag nagakuha sang hustisya sa ila. Paagi man sa sini nga
mga kasuguan ginakuha ninyo ang pagkabutang sang mga balo nga babayi
kag mga ilo.
3 Ano ang himuon ninyo sa adlaw nga silutan kamo? Ano ang himuon
ninyo pag-abot sang katalagman halin sa malayo? Sin-o ang pangayuan
ninyo sang bulig? Kag sa diin ninyo taguon ang inyo manggad?
4 Wala sing may mabilin sa inyo kundi mabihag kamo ukon
magakalamatay. Pero ang kaakig sang GINOO indi pa gid mag-untat. Handa
pa gihapon siya sa pagsilot sa inyo.

Ang Silot sang Dios sa mga Taga-Assyria

5 *Nagsiling ang GINOO,* "Kaluluoy ang mga taga-Assyria. Sila ang gamiton
ko nga balakol sa pagsilot sa mga ginakaugtan ko.
6 Suguon ko sila nga magsalakay sa indi diosnon nga nasyon nga
ginakaugtan ko, para laglagon ini pareho sa lutak sa karsada nga
ginatasak-tasak, kag para kuhaon nila ang tanan nga pagkabutang sang
sini nga nasyon."
7 Pero indi makahibalo ang hari sang Assyria nga ginagamit lang sila
sang GINOO. Abi niya ginalaglag lang niya ang madamo nga nasyon.
8 Nagapahambog siya, "Ang mga kumander sang akon mga soldado *daw*
sa mga hari.
9 Ano bala ang kinalain sang Carkemish sa Calno, sang Arpad sa Hamat,
kag sang Damascus sa Samaria? *Palareho lang nga naagaw ko ini nga mga*
siyudad.
10 Ari na sa kamot ko ang mga ginharian nga nagasimba sa mga dios-dios,
nga labaw pa* sang sa mga dios-dios sa Jerusalem kag sa Samaria.
11 Ginlaglag ko na ang Samaria kag ang mga dios-dios sini. Amo man ang
himuon ko sa Jerusalem kag sa mga dios-dios sini."
12 Pero amo ini ang ginsiling sang Ginoo nga matabo kon matapos na niya
ang iya himuon kontra sa Bukid sang Zion kag sa Jerusalem: "Silutan ko ang
hari sang Assyria tungod sa iya pagkamatinaas-taason kag pagkabugalon!
13 Kay nagasiling siya, 'Nahimo ko ini tungod sa akon kusog kag kaalam:
Ginpang-agaw ko ang madamo nga nasyon, kag ang ila mga manggad.
Pareho ako sa turo nga baka; ginpangpierdi ko ang ila mga hari.
14 Ginpanguha ko ang manggad sang mga nasyon pareho nga daw
nagapanguha lang ako sang mga itlog sa ginbayaan nga pugad. Wala sing
may nagpalakpalak ukon may nag-iyagak.'"
15 Mas labaw pa bala ang wasay ukon ang lagari sa nagagamit sa iya?
Makaalsa bala ang balakol sa nagakapot sa iya?

---

* **9:20** *kabataan:* ukon, *mga butkon.* Sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *utod ukon paryente.* Sa Targum, *isigkatawo.* * **10:10** *nga labaw pa:* ukon, *mas madamo pa*

16 Gani ang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO, magapadala sang
balatian nga makapaluya sa mga soldado sang hari sang Assyria, nga mga
maayo sing lawas. Sunugon sang GINOO ang iya manggad sa nagadabadaba
nga kalayo.
17 Ang GINOO, nga amo ang suga sang Israel kag ila balaan nga Dios,
mangin pareho sa nagadabadaba nga kalayo. Sunugon niya sa hinali lang†
ang ini nga tunukon nga mga kahoy-kahoy.
18 Kon paano ginaguba sang balatian ang lawas sang tawo, gub-on man
sang GINOO ang mga kagulangan kag mga kaumahan sang hari sang
Assyria.
19 Diutay lang ang mabilin nga mga kahoy sa iya kagulangan. Bisan ang
bata gani sarang makaisip sini.

Paglaom Para sa Katawhan sang Dios

20-21 Magaabot ang adlaw nga ang nagkalabilin nga mga kaliwat ni Israel,
nga amo si Jacob, indi na magsalig sa Assyria nga nagpaantos sa ila, kundi
sa GINOO, ang Balaan nga Dios sang Israel. Magabalik sila sa Makagagahom
nga Dios.
22-23 Bisan matuod nga daw pareho sa balas sa baybayon ang kadamuon
sang mga kaliwat ni Israel, pero diutay lang sa ila ang magabalik. Natalana
na nga laglagon ang *ila nga* duta. Indi na mapunggan ang matarong nga
pagsilot sang Ginoong DIOS nga Makagagahom. Tumanon gid niya ini.
24 Gani nagsiling ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, "Kamo nga akon
katawhan nga nagaestar sa Jerusalem,‡ indi kamo magkahadlok sa mga
taga-Assyria bisan pa nga ginapaantos nila kamo pareho sang ginhimo
sang mga taga-Egypt sa inyo.
25 Tungod kay sa indi madugay matapos na ang kaakig ko sa inyo kag sa
ila ko na man ipakita ang akon kaakig hasta magkalamatay sila."
26 Silutan sila sang GINOO pareho sa iya ginhimo sa mga taga-Midian didto
sa Bato sang Oreb kag sa mga taga-Egypt sang ginlunod niya sila sa dagat.
27 Sa sina nga adlaw, hilwayon niya kamo sa gahom sang Assyria nga
daw sa mabug-at nga dala sa inyo abaga kag daw sa gota nga nagapabug-at
sa inyo liog. Mahilway kamo sa iya gahom tungod nga mangin gamhanan
kamo.§

Nagsalakay ang Assyria

28 Ginsalakay sang mga taga-Assyria ang Ayat. Didto sila nag-agi sa
Migron kag ginbilin nila sa Micmash ang ila mga dala.
29 Nag-agi sila sa talabukan, kag didto nagtulog sa Geba. Hinadlukan ang
mga taga-Rama, kag nagpalagyo ang mga pumuluyo sang Gibea nga amo
ang banwa ni *Haring* Saul.
30 Magsinggit kamo, mga taga-Galim! Magpamati kamo nga mga
taga-Laish kag kamo nga mga taga-Anatot nga mga kaluluoy!
31 Nagpalagyo na ang mga pumuluyo sang Madmena kag Gebim.
32 Sa sini nga adlaw, maabot ang mga taga-Assyria sa Nob. Kag
magasenyas sila sa pagsalakay sa bukid sang Zion,* ang Bukid sang
Jerusalem.
33 Pamati! Ang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO, magalaglag sa mga
taga-Assyria paagi sa iya puwerte nga gahom, pareho sang pagpang-utod

† **10:17** *sa hinali lang:* sa literal, *sa sulod sang isa ka adlaw* ‡ **10:24** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*
§ **10:27** *tungod nga mangin gamhanan kamo:* sa literal, *tungod sa katambok* * **10:32** *Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion*

sang mga sanga sa puno. Paubuson niya sila nga mga bugalon pareho sang
pagpang-utod sang mataas nga mga kahoy.
34 Panglaglagon niya sila pareho sang pagpang-utod sang mga kahoy sa
kagulangan paagi sa wasay. Sila nga pareho sang mga kahoy sa Lebanon,
laglagon sila sang gamhanan *nga Dios*.

11

Ang Malinong nga Ginharian

1 Ang harianon nga mga kaliwat ni David* pareho sa kahoy nga gin-utod.
Pero subong nga nagapanalingsing ang puno sang kahoy nga gin-utdan,
magaabot man ang isa ka bag-o nga hari halin sa kaliwat ni David.
2 Magagahom sa iya ang Espiritu sang GINOO sa paghatag sa iya sang
kaalam, pag-intiendi, abilidad sa pagplano, gahom, ihibalo, kag pagtahod
sa GINOO.
3 Kag igakalipay niya ang pagtahod sa GINOO. Indi siya maghukom suno
lang sa iya nakita ukon sa mga sugid-sugid lang.
4 Hatagan niya sang matarong nga paghukom ang mga imol kag apinan
niya sila sa ila kinamatarong. Paagi sa iya pagmando, silutan niya ang
kalibutan kag magakalamatay ang malain nga mga tawo.
5 Ara permi sa iya ang pagkamatarong kag pagkamasaligan† pareho sang
wagkos ukon paha nga ginasuksok.
6 *May kalinong sa iya nga paghari.* Magapuyo ang wolf upod sa karnero.
Magaluko ang leopard upod sa kanding. Magaupod ang bata sang baka kag
ang bata sang leon, kag isa ka gamay nga bata ang magaatipan‡ sa ila.
7 Magaupod kaon ang baka kag ang bear, kag ang ila mga bata
magaupdanay sa pagluko. Ang leon magaharab sang dagami pareho sa
baka.
8 Bisan maghampang ang lapsag malapit sa buho sang dalitan nga
man-og, ukon bisan pa igulo sang bata ang iya kamot sa buho sang man-og,
indi siya maano.
9 Wala na sing may magpanghalit ukon magpangguba sa akon balaan
nga bukid. Kay ang *mga tawo sa* kalibutan mapun-an sang ihibalo parte sa
GINOO, subong nga ang dagat puno sang tubig.
10 Magaabot ang adlaw nga ang bag-o nga hari nga kaliwat ni David§
mangin pareho sa isa ka bandera nga tanda sa mga nasyon nga magtipon
sila. Magatipon sila sa iya, kag mangin bantog ang iya ginaestaran.
11 Sa sina man nga adlaw, gamiton liwat sang Ginoo ang iya gahom sa
pagpabalik sang mga nabilin niya nga katawhan sa Assyria, Egypt, Patros,
Ethiopia,* Elam, Babilonia, Hamat, kag sa mga isla.†
12 Bayawon sang GINOO ang isa ka bandera sa pagpakita sa mga nasyon
nga ginatipon na niya ang katawhan sang Israel kag Juda halin sa
nagkalain-lain nga parte sang kalibutan.
13 Madula na ang kahisa sang Israel sa Juda kag ang kainit sang Juda sa
Israel.
14 Magaisa sila sa pagsalakay sa mga Filistinhon sa west. Salakayon man
nila ang mga nasyon sa east kag panguhaon ang mga pagkabutang sini.

---

* **11:1** *David:* sa Hebreo, *Jesse,* nga amo ang amay ni David † **11:5** *pagkamasaligan:* ukon, *pagkamatutom* ‡ **11:6** *magaatipan:* ukon, *magatuytoy* § **11:10** *David:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 1. * **11:11** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **11:11** *isla:* ukon, *lugar nga malapit sa dagat;* ukon, *malayo nga lugar*

Sakupon nila ang Edom kag Moab, kag ang mga Ammonhon magapasakop
man sa ila.
15 Pamalahon sang GINOO ang Dagat sang Egypt, kag padal-an niya sang
mainit nga hangin ang Suba *sang Euphrates* para mahimo na lang ini nga
pito ka magagmay nga mga ililigan sang tubig nga puwede matabok sang
tawo nga ginaubog lang.
16 Subong nga may malapad nga dalan nga gin-agyan ang katawhan sang
Israel sang paghalin nila sa Egypt, may malapad man nga dalan para sa
mga nabilin niya nga katawhan sa Assyria.

12

Kanta sa Pagpasalamat

1 Pag-abot sang sina nga adlaw, magakanta kamo:

"GINOO, ginadayaw* ko ikaw.
Naakig ka sa akon,
pero karon nadula na ang imo kaakig,
kag ginalipay mo ako.
2 Ikaw, O Dios, amo ang akon manluluwas.
Magasalig ako sa imo kag indi magkahadlok.
Ikaw, GINOO, amo ang nagahatag sa akon sang kusog,
kag ikaw ang akon ginakanta.
Ikaw ang nagluwas sa akon."

3 Subong nga ang mabugnaw nga tubig nagahatag kalipay sa ginauhaw,
magakalipay kamo kon luwason na kamo sang GINOO.
4 Pag-abot sang sina nga adlaw, magakanta kamo:

"Dayawa† ninyo ang GINOO!
Simbaha ninyo siya!
Isugid sa mga katawhan ang iya mga binuhatan.
Ipanugid ninyo nga dalayawon siya.
5 Kantahi ninyo ang GINOO
tungod kay makatilingala ang iya mga ginhimo.
Ipahibalo ninyo ini sa bilog nga kalibutan.
6 Maghinugyaw kamo kag magkanta sa kalipay,
kamo nga katawhan sang Jerusalem.‡
Kay gamhanan ang Balaan nga Dios sang Israel nga inyo kaupod."

13

Ang Mensahi Parte sa Babilonia

1 Amo ini ang mensahi parte sa Babilonia nga ginpahayag *sang GINOO* kay
Isaias nga anak ni Amoz:
2 Bayawa ang isa ka bandera didto sa putokputokan sang mahawan nga
bukid. Dayon magsinggit kamo sing mabaskog sa mga soldado kag
magsenyas sa ila para salakayon nila ang mga puwertahan sang *siyudad*
sang dungganon nga mga tawo.
3 Ginsugo ko na ang akon pinili nga mga soldado sa pagsilot sa mga tawo
nga akon ginakaugtan. Ini nga mga soldado nagakalipay kay nagasalig gid
sila nga himuon ko ini nga pagsilot.

---

* **12:1** *ginadayaw:* ukon, *ginapasalamatan* † **12:4** *Dayawa:* ukon, *Pasalamati* ‡ **12:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

4 Pamatii ninyo ang ginahod sa mga bukid sang puwerte kadamo nga
mga tawo. Pamatii ninyo ang ginahod sang mga ginharian kag mga nasyon
nga nagatilipon. Ginatipon sang GINOO nga Makagagahom ang iya mga
soldado para sa inaway.
5 Nagahalin sila sa malayo gid nga mga lugar. Laglagon sang GINOO kag
sang iya mga soldado ang bilog nga duta.
6 Maghibi kamo tungod kay malapit na lang ang adlaw sang GINOO, ang
adlaw sang pagpanglaglag sang Makagagahom nga Dios.
7 Sa sina nga tion, magaluya ang tanan nga kamot. Madulaan sing kaisog
ang tanan nga tawo.
8 Magakurog sila sa kahadlok. Mabatyagan nila ang puwerte nga kasakit
pareho sang pagpasakit sang babayi nga manugbata. Magatinulukay sila sa
isa kag isa, kag ang ila mga guya mamula sa kahuya.
9 Pamati! Magaabot na ang adlaw sang GINOO, ang adlaw sang kapintas
kag puwerte nga kaakig. Laglagon ang duta hasta nga indi na maestaran,
kag pati ang mga makasasala dira laglagon.
10 Indi na magsiga ang mga bituon. Magaguwa ang adlaw nga madulom,
kag pati ang bulan indi na magsanag.
11 *Nagasiling ang GINOO,* "Silutan ko ang kalibutan tungod sang iya
kalautan, kag ang mga makasasala tungod sang ila mga sala. Tapnaon ko
ang mga bugalon, kag pauntaton ko ang pagkamatinaas-taason sang mga
tawo nga wala sing kaluoy.
12 Diutay lang ang mabilin nga mga tawo. Mas mabudlay pa sila
pangitaon sang sa puro nga bulawan nga halin sa Ofir.
13 Uyugon ko ang langit kag ang kalibutan. Himuon ko ini sa sina nga
adlaw nga ipakita ko ang akon puwerte nga kaakig."
14 Ang mga pangayaw *sa Babilonia* magapalagyo pabalik sa ila
tagsa-tagsa ka lugar nga pareho sa usa nga ginalagas. Magapuli sila nga
daw sa karnero nga wala sing manugbantay.
15 Ang kada madakpan patyon paagi sa espada hasta mapatay.
16 Dugmukon ang ila magagmay nga mga bata sa ila atubangan. Kuhaon
ang ila mga pagkabutang sa ila mga balay kag luguson ang ila mga asawa.
17 Pamati! Ipasalakay ko ang Babilonia sa mga taga-Media nga wala
nagasapak sa pilak kag bulawan.
18 Pamatyon nila paagi sa pana ang pamatan-on nga mga lalaki *sang*
Babilonia. Indi nila pagkaluoyan ang mga kabataan pati ang mga lapsag.
19 Pagalaglagon ko pareho sang Sodom kag Gomora ang Babilonia, ang
labing matahom nga ginharian sa tanan, ang bugal kag dungog sang mga
pumuluyo sini.*
20 Indi na gid ini pag-estaran pa hasta san-o. Wala sing Arabo nga
magpatindog didto sang iya tolda. Kag wala man sing manugbantay sang
karnero nga magpaharab sang iya mga karnero didto.
21 Estaran na lang ini sang talunon nga mga sapat. Ang ila mga balay
estaran sang mga bukaw kag sang iban pa nga mga sapat. Magalukso-lukso
didto ang talunon nga mga kanding.
22 Ang mga sapat nga daw mga ido magauwang sa mga tore kag mga
palasyo sang Babilonia. Dali na lang ang katapusan sang Babilonia; indi na
ini magdugay.

---

* **13:19** *sang mga pumuluyo sini:* sa literal, *sang mga Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

14

Magabalik ang mga Israelinhon Halin sa Pagkabihag

1 Sa pagkamatuod, kaluoyan sang GINOO ang Israel kag pilion niya liwat
sila *bilang iya katawhan.* Paestaron niya liwat sila sa ila kaugalingon nga
duta, kag may mga pangayaw nga magaestar upod sa ila.
2 Buligan sang iban nga mga nasyon ang katawhan sang Israel para
makabalik sila sa lugar nga ginhatag sang GINOO sa ila. Kag mangin ulipon
nila didto ang taga-iban nga nasyon. Mangin bihag nila ang mga nagbihag
sa ila sang una, kag sakupon nila ang mga nagdaogdaog sa ila.

Mapatay ang Hari sang Babilonia

3 *Mga taga-Israel,* sa adlaw nga papahuwayon kamo sang GINOO sa inyo
mga pag-antos, kabudlayan, kag pagkaulipon,
4 yagutaon ninyo ang hari sang Babilonia. Amo ini ang inyo isiling:
"Nalaglag na ang nagapamigos nga hari. Natapos na ang iya
pagpabugal.*
5 Gindula na sang GINOO ang awtoridad sang malain nga mga pangulo,
6 nga sa ila kaakig wala untat ang ila pagpaantos sa mga tawo, kag wala
pugong-pugong ang ila paghingabot sa mga nasyon.
7 *Sa katapusan,* malinong na ang bilog nga kalibutan, kag ang mga tawo
nagakanta sa kalipay.
8 Bisan ang mga kahoy nga sipres kag sedro sang Lebanon nagakalipay
tungod sa natabo sa hari. Daw sa tawo sila nga nagasiling, 'Karon nga wala
ka na, wala na sing may mag-utod sa amon!'
9 "Ang lugar sang mga patay daw maano na sa imo pag-abot; handa na ini
para sugataon ka. Ang mga kalag sang mga tawo nga gamhanan sang una
sa kalibutan nagaginual sa pag-abiabi sa imo. Nagtindog ang mga kalag
sang mga hari sa ila mga trono sa pagsugata sa imo.
10 Magasiling sila tanan sa imo: 'Maluya ka na karon pareho sa amon.
Palareho na kita.
11 Karon nga patay ka na, ang imo pagkagamhanan nadula na pati ang
tinukar sang imo mga arpa. Ulod ang imo hiligdaan kag ulod man ang imo
habol.'
12 "Nahulog ka halin sa langit, ikaw nga ginatawag bituon sa kaagahon.
Ginpilak ka sa duta, ikaw nga nagpanglaglag sa mga nasyon.
13 Nagsiling ka sa imo kaugalingon, 'Masaka ako sa langit, kag ibutang ko
ang akon trono sa ibabaw sang mga bituon sang Dios. Mapungko ako sa
ibabaw sang bukid nga ginatipunan sang mga dios didto sa north.
14 Masaka ako sa ibabaw sang mga panganod; tupungan ko ang Labing
Mataas nga Dios.'
15 "Pero *ang matabo sa imo*, pagadal-on ka sa lugar sang mga patay, sa
kadadalman sang buho.
16 Himutaran ka sang mga patay kag magahunahuna sila, 'Indi bala nga
amo ini ang tawo nga nagpakurog sa mga tawo sa kalibutan kag
nagpahadlok sa mga ginharian?
17 Kag indi bala nga siya ang nagguba sang mga siyudad kag naghimo
sang kalibutan nga daw desierto, kag wala naghilway sang iya mga
ginbihag?'
18 "Ang tanan nga hari sa kalibutan nagahamyang nga may dungog sa ila
kaugalingon nga lulubngan.

* **14:4** *pagpabugal:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

19 Pero ikaw ya, indi pag-ilubong sa imo lulubngan kundi ihaboy ang imo
bangkay pareho sa sanga nga wala sing pulos. Tabunan ka sang mga
bangkay sang mga soldado nga napatay sa inaway, kag ihulog ka kaupod
nila sa buho kag tampukan sang mga bato. Mangin pareho ka sa bangkay
nga ginatasak-tasak lang.
20 Indi ka pag-ilubong pareho sang iban nga mga hari, kay ginlaglag mo
ang imo nasyon kag ginpamatay ang imo katawhan. Wala sing may
mabilin nga buhi sa imo malain nga pamilya.
21 "Preparaha na ang lugar nga pagapatyan sang iya mga anak tungod sa
mga sala sang ila mga katigulangan! Indi na sila dapat magpanakop sang
mga duta ukon magpatindog sang mga siyudad sa bilog nga kalibutan."
22 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Salakayon ko kag laglagon
ang Babilonia. Wala ako sing may ibilin nga buhi sa sini nga lugar. Wala gid
sing may mabilin sa ila mga kaliwat.
23 Himuon ko ini nga kamingawan, nga madamo sang danaw. Laglagon
ko ini pareho nga daw silhigon ko. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang
nagasiling sini."

Ang Mensahi Parte sa Assyria

24 Nagpanumpa ang GINOO nga Makagagahom, "Matuman gid ang akon
plano kag tinutuyo.
25 Laglagon ko ang mga taga-Assyria kon ara sila sa *Israel nga* akon duta.
Tasak-tasakon ko sila sa akon mga bukid. Indi na nila pag-ulipunon ang
akon katawhan.
26 Amo ini ang plano nga himuon ko sa bilog nga kalibutan. Amo ini ang
silot nga ipakita ko sa tanan nga nasyon."
27 Sin-o bala ang makaliwat sa plano sang GINOO nga Makagagahom?
Sin-o bala ang makapugong sa iya pagsilot?

Ang Mensahi Parte sa mga Filistinhon

28 Ang ini nga mensahi ginpahayag *sang Dios* sadtong tuig nga napatay si
Haring Ahaz:
29 Mga Filistinhon, indi kamo magkalipay tungod nga napatay ang hari
nga nagsalakay sa inyo.† Kay magabulos sa iya ang iya anak nga mas
makahalalit sang sa iya, pareho sa isa ka man-og nga natawo sa iya ang
mas dalitan pa nga man-og nga *daw* nagalupad.
30 Ang akon katawhan nga mga imol atipanon ko kag papahuwayon nga
wala sing may mag-ano sa ila. Pero pamatyon ko ang inyo mga kaliwat sa
gutom. Kag ang mabilin sa ila pamatyon ko man.
31 Maghibi kamo sing tudo, kamo nga mga pumuluyo sang mga banwa
sang Filistia. Kay magasalakay sa inyo ang inyo kaaway nga daw sa aso nga
halin sa north. Tanan sila maisog.
32 Ano ang isabat ta sa mga mensahero sang *sina nga* nasyon? Sugiran ta
sila nga ang GINOO amo ang nagtukod sang Jerusalem‡ kag dalangpan ini
sang iya katawhan nga nagaantos.

15

Ang Mensahi Parte sa Moab

1 Ini nga mensahi parte sa Moab:
Sa isa lang ka gab-i naguba ang mga banwa sang Ar kag Kir nga sakop
sang Moab.

† **14:29** *napatay...sa inyo:* sa literal, *nabali ang baston nga ginhampak sa inyo* ‡ **14:32** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

2 Nagtaklad ang mga taga-Dibon sa ila templo kag sa ila mga simbahan sa
mataas nga mga lugar para maghibi didto. Ginahibian sang mga taga-Moab
ang Nebo kag Medeba. Kada isa sa ila nagpakalbo kag nagpabarbas sang ila
mga burangos *sa pagpakita sang ila pagpangasubo*.
3 Nagasuksok sila sang sako samtang nagalakat sa karsada. Nagahinibi
sila sing tudo sa atop sang ila mga balay kag sa mga plasa.
4 Nagahinibi ang mga taga-Heshbon kag ang mga taga-Eleale, kag
mabatian ini hasta sa Jahaz. Gani ang mga soldado sang Moab nagasinggit
sa kahadlok.
5 Nasubuan gid ako *sa natabo* sa Moab. Nagpalalagyo ang iya katawhan
sa Zoar hasta sa Eglat Shelishiya. Nagahinibi sila nga nagataklad sa Luhit.
Ang iban sa ila nagagurahab pakadto sa Horonaim tungod sa ila nga
nadangatan.
6 Nagmala ang sapa* sang Nimrim kag nalaya ang mga hilamon. Wala na
sing may nagatubo nga tanom.
7 Gani gindala nila sa tabok sang ililigan sang tubig sang Arabim ang mga
pagkabutang nga ila ginpangabudlayan kag ang ila mga natipon.
8 Mabatian ang ila paghinibi sa border sang Moab hasta sa Eglaim kag sa
Beer Elim.
9 Nagpula sa dugo ang tubig sang Dibon,† pero may ipadala pa ako nga
sobra pa gid sa sina: isa ka leon nga magatukob sa mga nagpalalagyo halin
sa Moab kag sa mga nagkalabilin dira.

16

1 Ang mga taga-Moab nga nagpalalagyo sa Sela, nga isa ka banwa sa
kamingawan, nagpadala sang bataon nga mga karnero sa nagahari sa
bukid sang Zion* bilang regalo.
2 Ang mga babayi sang Moab nga ara sa talabukan sang Arnon pareho sa
mga pispis nga gintabog sa ila nga pugad.
3 *Nagsiling ang mga taga-Moab sa mga taga-Juda*: “Laygayi ninyo kami
kon ano ang amon himuon. Protektari ninyo kami, pareho sang
paghandong sang kahoy kon udtong-adlaw. Nagpalalagyo kami sa amon
lugar kag wala na kami sang amon kaugalingon nga elistaran. Tagua ninyo
kami kag indi ninyo kami pagpabay-i.
4 Paestara ninyo kami nga mga taga-Moab sa inyo duta. Protektari ninyo
kami sa gusto maglaglag sa amon.”
Magauntat ang pagpamigos kag ang pagpanglaglag. Madula na ang
nagapamigos sa duta *sang Israel*.
5 Kag magahari ang isa ka kaliwat ni David nga may katutom kag
paghigugma. Sa iya nga paghukom, gusto niya gid nga maghatag sang
hustisya. Kag maabtik siya maghimo sang matarong.
6 Nabalitaan namon kon daw ano ka bugalon ang mga taga-Moab. Mga
hambog sila kag matinaas-taason, pero wala ini sing pulos.
7 Gani hibian nila ang ila nasyon. Magahibi sila tanan tungod sa
pagkadula sang ila manamit nga pagkaon sa Kir Hareset.
8 Nagkalaguba ang mga uma sa Heshbon kag pati ang mga talamnan sang
ubas sa Sibma. Gin-guba sang mga pangulo sang mga nasyon ining mga
talamnan sang ubas† nga nagalambot sa Jazer, pakadto sa desierto, kag
nagalambot pa gid hasta sa *Patay nga* Dagat.

---

* **15:6** *sapa:* ukon, *mga sapa* † **15:9** *Dibon:* ukon, *Dimon* * **16:1** *Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion* † **16:8** *Gin-guba...ubas:* ukon, *nga ang bino sini naghubog sa mga pangulo sang mga nasyon*

9 Gani nagahibi ako, subong nga nagahibi ang taga-Jazer, tungod sang
talamnan sang ubas sang Sibma. Ginahibian ko ang Heshbon kag Eleale
kay indi na mabatian ang paghinugyaw sa kalipay sa ila mga patubas.
10 Nadula ang kalipay kag ang kasadya sa mapatubason nga mga uma.
Wala na sing may nagakanta ukon nagahinugyaw sa mga talamnan sang
ubas. Wala na sing may nagapuga sang ubas para himuon nga bino.
Ginpauntat na sang GINOO‡ ang ila paghinugyaw.
11 Gani nagakasubo ako sa nadangatan sang Moab pareho sa *masubo nga*
tunog sang arpa. Nagakasubo man ako sa nadangatan sang Kir Hareset.
12 Kapuyon lang ang mga taga-Moab sa ila pagbalik-balik sa ila mga
simbahan sa mataas nga mga lugar. Wala sing pulos ang ila pagkadto sa
templo sa pagpangamuyo.
13 Amo ato ang ginsiling sang una sang GINOO parte sa Moab.
14 Kag karon, amo naman ini ang iya ginasiling, "Sa sulod sang tatlo gid
ka tuig, madula ang manggad sang Moab kag mahuy-an ang iya katawhan.
Diutay lang ang mabilin nga buhi sa iya katawhan kag ini sila mga maluya
pa."

17

Ang Mensahi Parte sa Damascus

1 Ini nga mensahi parte sa Damascus:*
"Pamati! Indi na mangin isa ka siyudad ang Damascus tungod kay
maguba ini.
2 Wala na gid sing may mag-estar sa mga banwa sang Aroer. Mangin
palahalban na lang ini sang mga sapat, kag wala sing may magatabog sini
sa ila.
3 Magakalaguba ang napaderan nga mga banwa sang Israel,† kag madula
ang pagkagamhanan sang Damascus. Ang dangatan sang mga nagkalabilin
nga mga taga-Aram‡ mangin pareho sa gindangatan sang mga Israelinhon.
Ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini.
4 "Pag-abot sang sina nga adlaw, mauntat na ang pagkagamhanan sang
Israel, kag ang iya pagkamanggaranon pagabayluhan sang kaimulon.
5 Mangin pareho siya sa talamnan nga ang mga uhay gin-garab sang
manug-ani, pareho sa talamnan sa Kapatagan sang Refaim matapos nga
gin-anihan.
6 Diutay lang ang mabilin sa iya katawhan. Pareho bala sa kahoy nga
olibo pagkatapos nga gindugos ang mga bunga sini: duha ukon tatlo lang
ka bunga ang mabilin sa pinakamataas nga mga sanga; apat ukon lima lang
ka bunga sa iban nga mga sanga. *Ako,* ang GINOO nga Dios sang Israel, ang
nagasiling sini."
7 Sa sina nga adlaw, magadangop ang mga tawo sa nagtuga sa ila, sa
Balaan nga Dios sang Israel.
8 Indi na sila magdangop sa mga halaran nga sila man lang mismo ang
naghimo. Indi na nila pagsapakon ang mga *hulohaligi nga simbolo sang*
diosa nga si Ashera, kag ang mga halaran nga ginasunugan nila sang
insenso, nga ginhimo man lang nila.

---

‡ **16:10** *Ginpauntat na sang GINOO:* sa Hebreo, *Ginpauntat ko na.* Nagahambal diri ang GINOO paagi kay Isaias. * **17:1** *Damascus:* Ang Damascus amo ang kapital sang Syria kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Syria. † **17:3** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa ka tawag sa ginharian sang Israel. ‡ **17:3** *Aram:* ukon, *Syria*

9 Sa sina nga adlaw, ang ila napaderan nga mga banwa maguba kag
bayaan na lang nila. Pareho sa mga banwa sang mga Amornon kag
Hivhanon§ nga ginbayaan nila sang nag-abot ang mga Israelinhon.
10 *Matabo ini sa inyo mga taga-Israel,* kay ginkalimtan ninyo ang Dios nga
inyo manluluwas kag ang inyo palalipdan nga bato. Gani bisan magtanom
kamo sang maayo nga klase sang mga tanom, pareho sang ubas nga halin
pa sa iban nga lugar,
11 kag bisan magtubo man ini kag mamulak sa sina mismo nga adlaw nga
gintanom ninyo, wala kamo sing bunga nga makuha kundi puro lang
kabudlayan kag wala untat nga kasakit.
12 Abaw! Ang girinual sang madamo nga katawhan daw sa huganas sang
dalagko nga mga balod.
13 Pero bisan pareho pa sila sa dalagko nga mga balod nga nagahuganas,
magapalagyo sila kon sabdungon sila sang Dios. Pareho sila sa upa sa
bukid nga ginapalid sang hangin, kag pareho sang dagami nga ginapalid
sang buhawi.
14 Sa gab-i nagadala sila sang kahadlok, pero pagkaaga nagakalaglag sila.
Amo ina ang matabo sa mga nagasalakay sa aton, ang dangatan sang
nagapanguha sang aton pagkabutang.

18

Ang Mensahi Parte sa Ethiopia

1 Kaluluoy ang lugar nga ara dampi sa mga suba sang Ethiopia,* nga
mabatian ang huni sang mga pakpak sang mga sapat-sapat.†
2 Halin sa sini nga lugar, may mga mensahero nga ginasugo nga
nagasakay sa sakayan nga hinimo halin sa tigbaw kag nagaagi sa Suba *sang
Nilo*.
Kamo nga madasig nga mga mensahero, magbalik na kamo sa inyo duta
nga nabahin-bahin sang mga suba. Magbalik kamo sa inyo mga katawhan
nga mga mataas kag mapino sing supat,‡ mga katawhan nga gamhanan kag
ginakahadlukan bisan diin.
3 Kamo tanan nga nagaestar sa kalibutan, bantayi ninyo ang pagbayaw
sang bandera sa ibabaw sang bukid, kag pamatii ninyo ang tunog sang
budyong.
4 Kay amo ini ang ginsiling sang GINOO sa akon: "Halin sa akon
ginapungkuan, nagabantay lang ako kag nagahulat sing malinong pareho
sang pagsilak sang adlaw kon udto kag sang pagporma sang tun-og sa
magin-ot nga panahon sang tig-alani."
5 Sa wala pa ang tig-alani, sa tion pa lang sang pagpamulak sang ubas kag
nagaamat-amat pa lang luto ang mga bunga sini, tapson sang Dios ang mga
sanga sini gamit ang inughagbas.
6 *Huo, laglagon niya ang mga taga-Ethiopia, kag* pabay-an ang ila mga
bangkay sa mga pispis kag sa mapintas nga mga sapat. Mangin kalan-on
sila sang mga pispis sa tion sang tingadlaw kag sang mapintas nga mga
sapat sa tion sang tigtulugnaw.
7 Pero magaabot ang tion nga magabaton ang GINOO nga Makagagahom
sang regalo halin sa sini nga duta nga nabahin-bahin sang mga suba. Ang
mga katawhan sini mga mataas, mapino sing supat, gamhanan kag

§ **17:9** *mga banwa sang mga Amornon kag Hivhanon:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *sa kakahuyan kag mga kahoy-kahoy.* * **18:1** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **18:1** *mabatian...sapat-sapat:* ukon, *ang ila mga sakayan may katig* ‡ **18:2** *mapino sing supat:* sa iban nga Bisaya, *mapino sing panit*

ginakahadlukan bisan diin. Pagadal-on nila ang ila mga regalo sa Bukid
sang Zion, nga sa diin ginapadunggan ang GINOO nga Makagagahom.

19

Ang Mensahi Parte sa Egypt

1 Ini nga mensahi parte sa Egypt:
Pamati! Nagasakay ang GINOO sa panganod kag madasig nga
nagapakadto sa Egypt. Sa iya pag-abot, nagakurog sa kahadlok ang mga
dios-dios sang Egypt, kag ginakulbaan ang mga Egyptohanon.
2 *Nagsiling ang GINOO,* "Paawayon ko ang mga Egyptohanon: utod kontra
sa utod, kasilingan kontra sa kasilingan, banwa kontra sa banwa, kag
ginharian kontra sa ginharian.
3 Madulaan sang kaisog ang mga Egyptohanon, kag pasalahon ko sila sa
ila mga plano. Magadangop sila sa mga dios-dios, sa mga kalag sang mga
patay, sa mga babaylan kag sa mga espiritista.
4 Ipasakop ko sila sa gahom sang isa ka mapintas nga hari." Amo ini ang
ginsiling sang Ginoo, ang Makagagahom nga GINOO.
5 Magahubas ang Suba *sang Nilo* hasta nga magmala ini.
6 Ang mga ginailigan sang suba magalang-og kag magamala.
Magakalalaya ang mga matag-as nga mga hilamon,
7 pati ang mga tanom sa higad sang Suba sang Nilo. Magabagtik ang
tanan nga uma malapit sa Suba sang Nilo, kag magakalamatay ang mga
tanom sini.
8 Magahibi, magapanalambiton, kag magapalangluya ang mga
manugpangisda sa Suba sang Nilo,
9 kag magapangasubo ang mga manughimo sang tela nga linen.
10 Masubuan gid ang mga manughabol* kag ang iban pa nga mga
trabahador.
11 Mga buang-buang ang mga opisyal sang Zoan! Ginakilala sila nga mga
pinakamaalam sa mga manuglaygay sang hari sang Egypt, pero ang ila
mga ginalaygay wala sing pulos. Paano sila makasiling sa hari sang Egypt,†
"Mga kaliwat kami sang mga maalamon nga mga tawo kag sang mga hari
sang una nga panahon."
12 Hari sang Egypt, diin na karon ang imo maalamon nga mga tawo? Kon
maalamon gid man sila, pasugira sila kon ano ang plano sang GINOO nga
Makagagahom sa Egypt.
13 Mga buang-buang gid man ang mga opisyal sang Zoan, kag ang mga
opisyal sang Memfis‡ mga ilintuon. Sila nga mga pangulo amo kuntani ang
magatuytoy sa katawhan sang Egypt, pero sila pa ang nagapatalang.
14 Daw sa ginapalingin sang GINOO ang ulo sang mga taga-Egypt.
Nagatalang-talang sila sa tanan nila nga ginahimo. Pareho sila sa hubog
nga nagaduling-duling kag nagasuluka.
15 Wala sing bisan sin-o sa Egypt nga makabulig sang iya nasyon,
manggaranon man ukon imol, dungganon man ukon kubos.
16 Sa sina nga tion, ang mga Egyptohanon mangin *maluya* pareho sa
babayi. Magakurog sila sa kahadlok sa silot sang GINOO nga Makagagahom
sa ila.
17 Mahadlok sila sa Juda, bisan mamitlang lang ang ngalan sini. *Matabo
ini sa ila* tungod sang plano sang GINOO nga Makagagahom kontra sa ila.

---

* **19:10** *manughabol:* sa English, *weaver* † **19:11** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* ‡ **19:13** *Memfis:* sa Hebreo, *Nof*

18 Sa sina man nga tion, lima ka banwa sang Egypt magasunod sa GINOO
nga Makagagahom, kag magahambal sila sa lingguahe nga Hebreo.§ Ang
isa sa sini nga mga banwa pagatawgon, Banwa sang Adlaw.*
19 Sa sina nga tion, patindugon ang isa ka halaran para sa GINOO sa tunga
sang duta sang Egypt, kag patindugon man ang isa ka handumanan nga
bato sa border sini.
20 Mangin tanda ini kag pamatuod sang presensya sang GINOO nga
Makagagahom sa duta sang Egypt. Kon magpangayo sang bulig ang mga
Egyptohanon sa GINOO tungod nga ginapaantos sila sang mga nagapamigos
sa ila, padal-an niya sila sang magaluwas kag magadepensa sa ila.
21 Ipakilala sang GINOO ang iya kaugalingon sa ila, kag sa sina nga tion
kilalahon nila ang GINOO. Simbahon nila siya paagi sa nagkalain-lain nga
halad. Magapromisa sila sa GINOO, kag tumanon nila ang ila mga promisa.
22 Silutan sang GINOO ang mga Egyptohanon sang kahalitan, pero ayuhon
niya sila. Magadangop sila sa iya, kag pamatian niya ang ila mga
pangamuyo kag ayuhon niya sila.
23 Sa sina nga tion, may ara sang malapad nga dalan halin sa Egypt
pakadto sa Assyria. Ang mga Egyptohanon kag mga Assyrians
magapakadto-pakari sa Egypt kag sa Assyria, kag magasimba sila sing
tingob.
24 Sa sina nga tion, magaisa ang Israel sa Egypt kag sa Assyria, kag ining
tatlo ka nasyon mangin pagpakamaayo sa kalibutan.
25 Bendisyunan sila sang GINOO nga Makagagahom nga nagasiling,
"Ginapakamaayo ko ang Egypt nga akon katawhan, ang Assyria nga akon
gintuga, kag ang Israel nga akon ginapanag-iyahan."

20

Ang Mensahi Parte sa Egypt kag sa Ethiopia

1 Suno sa sugo ni Haring Sargon sang Assyria, ginsalakay sang kumander
sang mga soldado sang Assyria ang Ashdod, kag gin-agaw ini.
2 Antes ini natabo, nagsiling ang GINOO kay Isaias nga anak ni Amoz,
"Ubaha ang imo bayo nga sako pati ang imo sandalyas." Gintuman ini ni
Isaias, kag naglakat-lakat siya nga wala sing bayo kag nagatiniil.
3 *Sang ulihi* nagsiling ang GINOO, "Ang akon alagad nga si Isaias
naglakat-lakat nga wala sing bayo kag nagatiniil sa sulod sang tatlo ka tuig.
Ini isa ka simbolo nga nagapaandam sa Egypt kag sa Ethiopia.*
4 Kay pagabihagon sang hari sang Assyria ang mga taga-Egypt kag
taga-Ethiopia,† bata man ukon tigulang. Pagabihagon sila, nga wala sing
bayo kag nagatiniil. Makita ang ila mga buli, kag mahuy-an gid ang Egypt.
5 Ang mga nagasalig sa Ethiopia kag nagapabugal sa Egypt matublag kag
mahuy-an.
6 Sa tion nga matabo ini, magasiling ang mga Filistinhon,‡ 'Tan-awa ang
natabo sa mga nasyon nga ginsaligan ta kag ginpangayuan sang bulig sa
pagluwas sa aton sa hari sang Assyria. Ti, paano na kita maluwas?'"

---

§ **19:18** *sa lingguahe nga Hebreo:* sa Hebreo, *sa lingguahe sang Canaan* * **19:18** *Banwa sang Adlaw:* Amo ini sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo. Sa iban nga mga kopya sang Hebreo kag sa Latin Vulgate, *Banwa sang Kalaglagan.* * **20:3** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **20:4** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* ‡ **20:6** *Filistinhon:* sa literal, *nagaestar sa mga lugar nga malapit sa dagat*

21

Ang Mensahi Parte sa Babilonia

1 Ini nga mensahi parte sa Babilonia:*
Magasalakay ang mga kaaway nga daw sa buhawi nga nagaagi sa Negev.
Magahalin ini sa kamingawan, sa makahaladlok nga duta.
2 Nakita ko ang isa ka terible nga palanan-awon
parte sa pagtraidor kag pagpanglaglag.
Kamo nga mga taga-Elam kag taga-Media,
libuti ninyo ang Babilonia kag salakaya.
Pauntaton sang Dios ang pagpaantos niya sa iban nga mga nasyon.

3 Ining nakita kag nabatian ko sa palanan-awon,
nakapahadlok gid sa akon kag nakapasakit sang akon lawas,
pareho sang pagpasakit sang babayi nga manugbata.
4 Nagakubakuba ang akon dughan,
kag nagakurog ako sa kahadlok.
Indi ako makapahuway sa kagab-ihon,
kay ginakulbaan gihapon ako.

5 Nagapreparar sang punsyon ang mga opisyal.
Nagabutang sila sang mga hapin para makapungko sila.
Nagakaon sila kag nagainom, *kag sa hinali may nagsinggit sa ila,*
"Dali, magpreparar kamo sa inaway!"
6 Nagsiling ang Ginoo sa akon,
"Magbutang ka sang guwardya sa siyudad,
kag pasugira siya sang iya makita.
7 Dapat magbantay gid siya sing maayo
kag kon makakita siya sang mga karwahe nga ginaguyod sang duha ka
kabayo,
kag sang mga soldado nga nagasakay sa mga donkey kag mga camel,
magpahibalo siya dayon."
8 Nagsinggit ang guwardya,
"Sir, adlaw-gab-i ang akon pagbantay sa tore.
9 Kag karon, tan-awa!
May nagaabot nga mga karwahe kag mga manugkabayo nga
paris-paris."
Dayon nagsiling pa ang guwardya,
"Nalaglag na ang Babilonia!
Ang tanan nga imahen sang iya mga dios-dios ara sa duta kag puro
wasak."

10 *Dayon nagsiling ako,*
"Mga kasimanwa ko nga mga Israelinhon,
nga pareho sa trigo nga ginlinas,†
ginasugid ko sa inyo ang mga butang nga akon nabatian sa GINOO
nga Makagagahom, ang Dios sang Israel."

Ang Mensahi Parte sa Edom

11 Ini nga mensahi parte sa Edom:‡
May tawo nga halin sa Edom§ nga nagasagi pamangkot sa akon,

---

* **21:1** *Babilonia:* sa literal, *kamingawan malapit sa baybay* † **21:10** *pareho sa trigo nga ginlinas:* buot silingon, *nag-antos sing puwerte gid* ‡ **21:11** *Edom:* sa Hebreo, *Duma* § **21:11** *Edom:* sa Hebreo, *Seir. Ini isa ka ngalan sang Edom.*

"Guwardya, san-o pa bala mag-aga?"
12 Nagsabat ako, "Sa indi madugay magaaga na,
pero magagab-i naman dayon.
Kon gusto mo magpamangkot liwat,
magbalik ka kag magpamangkot."

Ang Mensahi Parte sa Arabia

13 Ini nga mensahi parte sa Arabia:
Kamo nga katawhan sang Dedan,
nga ang inyo mga grupo sang mga negosyante
nga nagapanglakaton nagakampo sa kamingawan sang Arabia,
14 maghatag kamo sang tubig sa mga ginauhaw.
Kamo nga nagaestar sa Tema,
maghatag kamo sang pagkaon sa mga tawo nga nagpalalagyo sa ila lugar.
15 Nagpalalagyo sila sa puwerte nga inaway;
ginalagas sila sang ila mga kaaway sang espada kag pana.
16 Nagsiling ang Ginoo sa akon, "Sa sulod gid sang isa ka tuig, ang pagkagamhanan sang Kedar madula.
17 Diutay lang ang mabilin sa iya maisog nga mga manugpana. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO nga Dios sang Israel, ang nagasiling sini."

22

Ang Mensahi Parte sa Jerusalem

1 Ini nga mensahi parte sa pulopatag nga sa diin makita ang mga palanan-awon:* Ano ang nagakatabo? Ngaa nagasalaka kamo tanan sa mga atop?
2 Nagasinalasala kag nagasininggit ang mga tawo sa bilog nga siyudad.
Ang mga nagkalamatay sa inyo wala napatay sa inaway.
3 Nagpalalagyo ang tanan ninyo nga pangulo, kag nadakpan sila nga wala sing gamo. Ang iban sa inyo nagtinguha nga magpalagyo, pero nadakpan man sila.
4 Karon, pabay-i ninyo ako nga maghibi sa akon mga kasimanwa nga nagkalamatay. Indi ninyo ako pag-uloulohi.
5 Kay gintalana sang Ginoong DIOS nga Makagagahom ang ini nga tion sang paggirinual, pagdinalagan, kag pagsinalasala sang mga tawo sa pulopatag nga sa diin makita ang mga palanan-awon. Ang mga pader sini nagakalaguba, kag ang pagsininggit sang mga tawo mabatian hasta sa mga bukid.
6 Nagasalakay ang mga soldado sang Elam nga may mga pana kag nagasakay sa mga kabayo. Ang mga soldado sang Kir nagasalakay man nga may ginauyatan nga mga taming.
7 Ginalikupan nila ang inyo mapatubason nga mga kapatagan, kag nagatipon sila sa mga puwertahan sang inyo siyudad.
8 Naagaw nila ang mga depensa sang Juda. Nagkuha kamo sang inyo mga armas sa talaguan sini.
9 Gintan-aw ninyo ang mga pader sang Banwa ni David para mahibaluan ninyo kon diin ang mga guba sini. Nagtipon kamo sang tubig halin sa punong sa ubos.

* **22:1** *pulopatag nga sa diin makita ang mga palanan-awon:* Siguro amo ang Jerusalem.

10 Gintan-aw ninyo ang mga balay sa Jerusalem kag gin-guba ang iban
sini para gamiton ang mga bato sa pagkay-o sa pader sang siyudad.
11 Naghimo kamo sang pulunduhan sang tubig sa tunga sang duha ka
pader, kag ginpuno ninyo ini sang tubig halin sa daan nga punong. Pero
wala kamo nagsalig kag nagsapak sa Dios nga amo ang nagplano sini sang
una pa, kag nagbuot nga matabo ini.
12 Nagtawag sa inyo ang Ginoong DIOS nga Makagagahom nga
magpangasubo kag maghibi kamo. Ginhambalan niya kamo nga
magpakalbo kag magsuksok sang sako *sa pagpakita sang inyo*
pagpangasubo.
13 Sa baylo, nagsinadya kag nagselebrar kamo. Nag-ihaw kamo sang mga
baka kag mga karnero, kag nagkinaon sang karne kag nag-ininom sang
bino. *Kay ang inyo rason, "Magpagusto kita,* magkaon kita kag mag-inom,
kay basi kon mapatay na kita buwas."
14 Nagsiling sa akon ang GINOO, ang Ginoong DIOS nga Makagagahom,
nga ining sala ninyo indi gid niya pagpatawaron hasta nga mapatay kamo.

Ang Mensahi para kay Shebna

15 Ginsugo ako sang Ginoong DIOS nga Makagagahom nga kadtuan ko si
Shebna, ang administrador sang palasyo, kag ihambal ini sa iya:
16 "Sin-o ka gid bala nga magguhab sa banglid kag maghimo sang imo
lulubngan upod sa mga dungganon? Sin-o ang nagtugot sa imo sa paghimo
sini?
17 Mag-andam ka! Bisan gamhanan ka pa, dakpon ka sang GINOO kag
ihaboy.
18 Tipulunon niya ikaw nga daw sa bola kag ihaboy sa isa ka malapad nga
lugar. Didto ka mapatay, kag didto man magkalaguba ang ginapabugal mo
nga mga karwahe. Nagahatag ka sang kahuy-anan sa panimalay sang imo
agalon."
19 *Nagasiling ang GINOO sa imo,* "Pahalinon ko ikaw sa imo obra!
20 "Sa sina nga adlaw, ipatawag ko ang akon alagad nga si Eliakim nga
anak ni Hilkia.
21 Ipasuksok ko sa iya ang imo pang-opisyal nga bayo kag wagkos, kag
ihatag ko sa iya ang imo awtoridad. Mangin pareho siya sa isa ka amay sa
mga taga-Jerusalem kag mga taga-Juda.
22 Itugyan ko sa iya ang yabi sang ginharian ni David. Kon abrihan niya
ang puwertahan, wala sing may makasirado; kag kon siradhan niya, wala
sing may makaabri.
23 Palig-unon ko siya sa iya posisyon pareho sang kalabitan sa dingding.
Kag magahatag siya sang dungog sa iya pamilya.
24 Ang iya mga kabataan kag mga paryente magadepende sa iya. Pareho
siya sa kalabitan nga may nagakalabit nga nagkalain-lain nga suludlan nga
magagmay, halin sa mga yahong hasta sa mga tibod.
25 "Sa sina nga tion *nga damo na ang nagakalabit sa iya*, mahulog siya kag
magakalawasak ang tanan nga nagakabit sa iya. *Matabo gid ini,* kay *ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini."

23

Ang Mensahi Parte sa Tyre kag Sidon

1 Ini nga mensahi parte sa Tyre:

Maghibi kamo nga mga nagasakay sa mga barko sang Tarshish! Kay
naguba na ang inyo pantalan sa Tyre. Ginsugid na ini sa inyo sang mga
naghalin sa Cyprus.*
2 Maghipos kamo nga mga nagaestar sa isla† pati na kamo nga mga
negosyante sang Sidon. Ang inyo mga negosyante nga
nagapamanggaranon sa inyo nagabiyahe
3 sa mga kadagatan sa pagbakal kag pagbaligya sang mga patubas sang
Shihor nga sakop sang Suba sang Nilo. Kag nagapakignegosyo sa inyo ang
mga nasyon.
4 Mahuya ka, Sidon, nga dalangpan sang mga tawo nga nagaestar malapit
sa dagat. Ginasikway ka na sang kadagatan nga nagasiling, "Wala na ako
sing bata; wala ako sing may ginasagod nga bata nga lalaki ukon babayi."
5 Masakitan ang mga Egyptohanon kon mabatian nila ang natabo sa Tyre.
6 Maghinibi kamo nga mga nagaestar sa isla. Tabok kamo sa Tarshish!
7 Sadto anay malipayon ining siyudad *sang Tyre* nga gintukod sang una
nga panahon, nga ang iya katawhan nakaabot sa malayo nga mga lugar kag
nagsakop sang sini nga mga lugar. Pero karon ano na ang natabo sa iya?
8 Sin-o bala ang nagplano sini sa Tyre, ang siyudad nga nagpanakop sang
mga lugar, nga ang mga dungganon niya nga mga negosyante bantog sa
kalibutan?
9 Ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagplano sini para paubuson
ang nagapabugal sa iya pagkagamhanan kag ang mga ginakilala nga
bantog sa kalibutan.
10 Kamo nga mga pumuluyo sang Tarshish, mag-agi kamo sing hilway sa
Tyre pareho sa *Suba sang* Nilo *nga nagailig sing hilway*, tungod kay wala na
sing may magpugong sa inyo.
11 Gin-untay sang GINOO ang iya kamot sa dagat *sa paglaglag sini*, gani
nagakulurog sa kahadlok ang mga ginharian. Nagmando siya nga gub-on
ang mabakod nga depensa sang Fenicia.‡
12 Nagsiling ang GINOO, "Mga pumuluyo§ sang Sidon, tapos na ang inyo
pagpangalipay. Nalaglag na kamo! Bisan magpalagyo kamo sa Cyprus,
wala gihapon kamo sing kapahuwayan didto."
13 Tan-awa bala ninyo ang duta sang mga taga-Babilonia.* Diin na karon
ang katawhan sini? Ginhimo sang Assyria ang Babilonia nga elistaran sang
talunon nga mga sapat. Kay ginsalakay nila ini, ginwasak ang mabakod nga
mga parte sini, kag ginpabay-an nga guba.
14 Maghibi kamo nga mga nagabiyahe sa Tarshish, kay naguba na ang
siyudad nga inyo dalangpan.
15 Pagakalimtan ang Tyre sa sulod sang 70 ka tuig, ang kalawigon sang
kabuhi sang hari. Pero pagkatapos sina, mangin pareho siya sa isa ka
babayi nga nagabaligya sang iya lawas nga ginasambit sa sini nga kanta:
16 "Ikaw nga babayi nga nagabaligya sang imo lawas, ginkalimtan ka na.
Gani kuhaa ang imo arpa, kag tukara ini sing maayo samtang nagalibot ka
sa siyudad. Damua ang imo kanta, para madumduman ka."
17 Pagkatapos sang 70 ka tuig, dumdumon sang GINOO ang Tyre. Pero
himuon liwat sang Tyre ang ginhimo niya sang una, nga pareho sang

---

* **23:1** *Cyprus:* sa Hebreo, *Kitim* † **23:2** *isla:* ukon, *lugar nga malapit sa dagat;* ukon, *malayo nga lugar.* Amo man sa bersikulo 6. ‡ **23:11** *Fenicia:* sa Hebreo, *Canaan* § **23:12** *Mga pumuluyo:* sa literal, *Birhen nga anak nga babayi* * **23:13** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

ginahimo sang babayi nga nagabaligya sang iya lawas. Himuon niya ang
malain para makakuwarta siya sa tanan nga ginharian sang kalibutan.
18 Pero sa ulihi ang iya maginansya indi pagtaguon kundi ihalad niya sa
GINOO para ibakal sang madamo nga pagkaon kag sang maayo nga klase
sang mga bayo para sa mga tawo nga nagaalagad sa GINOO.

24

Pagasilutan sang Dios ang Kalibutan

1 Pamati! Laglagon sang GINOO ang kalibutan* hasta nga indi na ini
mapuslan, kag laptahon niya ang mga pumuluyo sini.
2 Isa lang ang dangatan sang tanan—pari ukon pumuluyo, agalon ukon
ulipon, manugbaligya ukon manugbakal, manugpautang ukon
manug-utang.
3 Malaglag gid sing bug-os ang kalibutan kag magakalaubos ang mga
butang diri. *Matabo gid ini,* kay ang GINOO mismo ang nagsiling sini.
4 Magamala kag magatig-a ang duta. Magaluya ang mga tawo sa bilog nga
kalibutan, pati ang dungganon nga mga tawo.
5 Ginhigkuan ang kalibutan sang mga pumuluyo sini, tungod nga wala
nila gintuman ang mga kasuguan kag mga pagsulundan sang Dios.
Ginlapas nila ang wala sing katapusan nga kasugtanan *sang Dios sa ila.*
6 Gani pakamalauton sang Dios ang kalibutan, kag magapanabat ang
mga pumuluyo sini tungod sa ila mga sala. Sunugon sila, kag diutay lang
ang mabilin sa ila.
7 Magakalaya ang mga ubas, kag maubos ang duga sang ubas.
Magapangasubo ang mga nagakalipay,
8 kag indi na mabatian ang masadya nga tinukar sang mga tamborin kag
mga arpa, kag ang paghinugyaw sang mga tawo nga nagaselebrar.
9 Wala na sing kinanta sa ila pag-ininom, kag ang ilimnon mangin mapait.
10 Mawasak ang siyudad kag indi na mapuslan. Siraduhon ang
puwertahan sang kada balay para wala sing may makasulod.
11 Magasininggit ang mga tawo sa karsada, nga nagapangayo sang bino.
Ang ila kalipay bayluhan sang kasubo. Wala na sing kinalipay sa kalibutan.
12 Ang siyudad magapabilin nga guba, nga wasak ang mga puwertahan
sini.
13 Diutay na lang nga tawo ang mabilin sa tanan nga nasyon sa kalibutan,
pareho sa olibo ukon ubas matapos nga gindugos.
14 Ang mga tawo nga magkalabilin magahinugyaw sa kalipay. Ang ara sa
west magasugid sang pagkagamhanan sang GINOO.
15 Gani ang mga tawo sa east kag sa mga lugar nga malapit sa dagat†
dapat magdayaw sa GINOO, ang Dios sang Israel.
16 Mabatian bisan sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan nga
nagakanta sang, "Dayawon ang Matarong nga Dios!"
Pero kaluluoy ako! Nagapalangluya na ako! Kay padayon gihapon ang
pagluib sang mga traidor nga tawo.
17 Kamo nga mga katawhan sang kalibutan, nagahulat sa inyo ang
kahadlok, buho, kag siod.
18 Ang magapalagyo sa kahadlok mahulog sa buho, kag ang magguwa sa
buho masiod.

---

* **24:1** *ang kalibutan:* ukon, *ang duta sang Canaan kag ang mga lugar sa palibot sini* † **24:15** *mga lugar nga malapit sa dagat:* ukon, *mga isla;* ukon, *malayo nga mga lugar*

Magaulan sing mabaskog, kag magatay-og ang pundasyon sang
kalibutan.
19 Magalitik ang duta, kag mapihak ini.
20 Daw sa magaduling-duling ini pareho sa hubog. Magauyog-uyog ini
pareho sa payag nga ginahuyop sang hangin. Mabug-atan ini tungod sa
sala, kag malaglag kag indi na makabangon liwat.
21 Sa sina nga tion, silutan sang GINOO ang langitnon nga mga tinuga,‡ kag
ang mga hari sa kalibutan.
22 Tipunon sila tanan sa buho pareho sa mga priso. Prisohon sila, kag sa
ulihi silutan.
23 Magadulom ang adlaw kag bulan kay magahari ang GINOO nga
Makagagahom sa Bukid sang Zion, sa Jerusalem. Kag didto mapahayag ang
iya gahom sa atubangan sang mga manugdumala sang iya katawhan.

25

Dalayawon ang Dios

1 GINOO, ikaw ang akon Dios! Dayawon kag padunggan ko ikaw, kay
makatilingala gid ang imo mga ginhimo. Gintuman mo gid ang imo mga
ginplano sang una nga panahon.
2 Gin-guba mo ang napaderan nga mga banwa sang mga taga-iban nga
nasyon. Ginwasak mo ang mabakod nga mga parte sang ila mga banwa,
kag indi na ini mapatindog liwat.
3 Gani padunggan ka sang gamhanan nga mga katawhan, kag tahuron
sang mapintas nga mga nasyon.
4 Ikaw ang mabakod nga dalangpan sang mga imol sa tion sang kalisod.
Palasilungan ka sa mabaskog nga ulan kag init. Kay ang pagsalakay sang
mapintas nga mga tawo pareho sang bagyo nga nagahampak sa pader,
5 kag pareho sang init sa desierto. Pero ginpahipos mo ang pagsininggit
sang mga taga-iban nga nasyon. Ginpauntat mo ang pagkinanta sang
mapintas nga mga tawo, pareho sang init nga nadula kay gintabunan sang
panganod.
6 Diri sa Bukid *sang Zion*, magapreparar ang GINOO nga Makagagahom
sang isa ka punsyon para sa tanan nga katawhan. Mga manamit nga
pagkaon kag ilimnon ang iya ipreparar.
7 Kag sa sini man nga bukid, pagakuhaon niya ang kasubo* sang mga
katawhan sa tanan nga nasyon.
8 Dulaon sang Ginoong DIOS ang kamatayon kag pahiran niya ang mga
luha sang tanan nga tawo. Kuhaon niya ang kahuy-anan sang iya
katawhan sa bilog nga kalibutan. *Matabo gid ini,* kay ang GINOO mismo ang
nagsiling sini.
9 Kon matabo na ini, magasiling ang mga tawo: "Siya ang aton Dios!
Nagsalig kita sa iya, kag ginluwas niya kita. Siya ang GINOO nga aton
ginsaligan. Magkalipay kita kag magsinadya kay ginluwas niya kita."
10 Sa pagkamatuod, buligan sang GINOO ining Bukid *sang Zion*, pero
silutan niya ang Moab. Tasakon niya ini pareho sa dagami nga ginatasak sa
ipot.
11 Tinguhaan nila nga makaluwas sa sina nga kahimtangan pareho sa
tawo nga nagakapaykapay sa tubig. Pero bisan maayo pa sila maglangoy,

‡ **24:21** *langitnon nga mga tinuga:* ukon, *mga soldado sa mataas nga mga lugar* * **25:7** *kasubo:* sa literal, *tabon,* nga ginasuksok sang mga tawo sang una nga panahon sa tion sang pagpangasubo.

lumsan gihapon sila sang GINOO; paubuson sila sang GINOO sa ila
pagkabugalon.
12 Rumpagon niya ang ila mataas kag mabakod nga mga pader hasta nga
maglalapta ini sa duta.

26

Kanta sa Pagdayaw sa Dios

1 Sa sina nga tion, ini nga kanta pagakantahon sa Juda:

Mapag-on na ang aton siyudad.
Ang kaluwasan sang Dios pareho sa pader nga nagapalibot sa aton.
2 Abrihi ang mga puwertahan *sang siyudad*
para makasulod ang matarong nga nasyon,
ang nasyon nga matutom sa GINOO.
3 Hatagan mo, *GINOO,* sang kompleto nga kalinong
ang tawo nga ang iya hunahuna nasintro sa imo,
kay nagasalig siya sa imo.
4 Magsalig kamo permi sa GINOO
kay ang GINOO amo ang aton *palalipdan nga* bato hasta san-o.
5 Sa pagkamatuod, ginpaubos niya ang mga bugalon.
Ginlaglag niya ang ila siyudad hasta nga nagkalarumpag ini sa duta.
6 Gintapak-tapak ini sang gindaogdaog nga mga imol.

7 Matapan ang dalanon sang mga matarong,
kag ikaw, Matarong nga Dios, ang nagtapan sini.
8 GINOO, ginasunod namon ang imo mga sugo,
kag nagasalig kami sa imo.
Ang amon handom amo nga mapadunggan ka.
9 Ginahandom ko gid ikaw kon gab-i,
sa bug-os ko nga tagipusuon.
Matuod nga kon maghukom ka sa mga tawo sa kalibutan,
makatuon sila nga magkabuhi nga matarong.
10 Bisan ginakaluoyan mo ang malain nga mga tawo,
wala gihapon sila nagatuon sa pagkabuhi nga matarong.
Bisan nagaestar sila sa duta sang mga matarong,
padayon gihapon sila sa paghimo sang malain,
kag wala nila ginakilala ang imo pagkagamhanan.
11 GINOO, handa ka na nga magsilot sa ila,
pero wala sila kahibalo.
Pahibalua sila, *GINOO*!
Pakahuy-i sila paagi sa pagpakita sa ila kon daw ano ang imo paghigugma
sa imo katawhan.
Sila nga imo mga kaaway laglaga sang imo kalayo.

12 GINOO, hatagan mo kami sang maayo nga kahimtangan.
Kay ang tanan nga hinimuan namon nahimo namon tungod sa imo
bulig.
13 GINOO, nga amon Dios,
gin-gamhan kami sang iban,
pero ikaw lang gid ang amon ginasimba.
14 Patay na sila subong kag indi na mabuhi liwat.
Ginsilutan mo sila kag ginlaglag;

kag ginkalimtan na sila.
15 GINOO, ginpadako mo ang amon nasyon;
ginpasangkad mo ang mga border sini,
kag naghatag ini sang kadungganan sa imo.

16 GINOO, gindisiplina mo ang imo katawhan,
kag sa ila kalisod nagdangop sila kag nagpanawag* sa imo.
17 Nakita mo, GINOO, ang amon pag-antos.
Pareho kami sa babayi nga manugbata,
nga nagasinggit tungod sa puwerte nga kasakit.
18 Nag-ugayong kami sa kasakit,
pero wala man kami sing may ginbata.
Wala kami sing may nahimo para luwason ang *amon* duta,†
kag wala man namon nalaglag ang mga katawhan sa kalibutan *nga amon mga kaaway*.‡
19 Pero mabanhaw ang imo mga katawhan nga nagkalamatay.
Magabangon ang ila mga bangkay kag magakanta sa kalipay.
Subong nga ang tun-og sa kaagahon nagapabugnaw sang duta,
ikaw GINOO magabanhaw sang mga patay.

20 Mga kasimanwa, magsulod kamo sa inyo mga balay kag siraduhi ninyo
ang inyo mga puwertahan. Panago anay kamo hasta madula ang kaakig
sang GINOO.
21 Kay nagaabot na siya halin sa iya ginaestaran para silutan ang mga
pumuluyo sang kalibutan tungod sa ila mga sala. Ipahayag na sang duta
ang mga tawo nga ginpamatay; indi na niya ini pagtaguon pa.

27

Ang Paluwas sang Israel

1 Sa sina nga tion, gamiton sang GINOO ang iya matalom kag gamhanan
nga espada sa pagpatay sa Leviatan, ang nagasaog nga dragon sa dagat.
2 Sa sina man nga tion, magakanta kamo parte sa mabungahon nga
talamnan sang ubas.
3 Ako, ang GINOO, ang nagaatipan sining talamnan sang ubas.
Ginabunyagan ko ini permi. Ginabantayan ko ini adlaw-gab-i para wala
sing may makahalit.
4 Wala na ako nangakig sa sini nga talamnan. Pero sa tion nga may
makita ako sa iya nga tunukon nga mga kahoy-kahoy, kontrahon ko siya
kag sunugon.
5 Pero maluwas lang siya kon magpakig-abyan siya sa akon, kag
magpangayo sang proteksyon sa akon.
6 Magaabot ang adlaw nga ang katawhan sang Israel, ang mga kaliwat ni
Jacob, magapanggamot pareho sa tanom. Magapanalingsing ini kag
magapamulak. Magapamunga ini sang madamo nga bunga nga magapuno
sang bilog nga kalibutan.
7 Wala ginsilutan kag ginpamatay sang GINOO ang Israel pareho sang
pagsilot kag pagpamatay niya sa mga kaaway sini.

---

* **26:16** *nagpanawag:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **26:18** *ang amon duta:* ukon, *ang kalibutan* ‡ **26:18** *wala man...kaaway:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

8 Ginpabihag sang GINOO ang iya katawhan bilang silot sa ila. Gintabog
niya sila paagi sa mabaskog nga hangin halin sa east.*
9 Mapatawad lang sila kon gub-on nila ang ila mga halaran nga bato kag
pudpuron nila ini sing mapino, kag dulaon nila ang mga *hulohaligi nga*
simbolo sang diosa nga si Ashera, kag ang mga halaran nga ginasunugan
nila sang insenso.
10 Nawasak na ang napaderan nga siyudad. Pareho na ini sang
kamingawan; wala na sing may nagaestar diri. Nangin palahalban kag
palahuwayan na lang ini sang mga baka. Ginaubos halab sang mga baka
ang mga dahon sang mga sanga.
11 Kag sang nagkalalaya kag nagkalabali ang mga sanga, ginapangtipon
ini sang mga babayi para igatong. Tungod kay ang mga katawhan sini wala
sing pag-intiendi, indi sila pagkaluoyan sang Dios nga nagtuga sa ila.
12 Sa sina nga tion, tipunon sang GINOO ang mga Israelinhon halin sa
Suba *sang Euphrates* hasta sa ililigan sang tubig sang Egypt pareho sang
pagtipon sang ginlinas nga trigo.
13 Pagtunog sang budyong sing mabaskog, magabalik sa Jerusalem ang
mga Israelinhon nga nagaantos sa pagkabihag sa Assyria kag Egypt. Kag
simbahon nila ang GINOO, sa balaan nga bukid sa Jerusalem.

28

Ang Mensahi Parte sa Samaria

1 Kaluluoy ang Samaria, nga pareho sa korokorona nga bulak, nga
dungog sang palahubog *nga mga pangulo* sang Israel.* Ini nga siyudad
nahamtang sa mapatubason nga patag, pero ang iya katahom madula
pareho sa bulak nga nagakalaya.
2 Pamati! May ginapreparar ang Ginoo nga isa ka makusog kag
gamhanan *nga nasyon* nga magalaglag sa Samaria. Pareho ini sa
makahalalit nga bagyo kag nagahuganas nga baha.
3 Pagatasakon niya ang Samaria, nga pareho sa korokorona nga bulak,
nga dungog sang palahubog *nga mga pangulo* sang Israel.
4 Ini nga siyudad nahamtang sa mapatubason nga patag, pero ang iya
katahom madula pareho sa bulak nga nagakalaya. Malaglag ini gilayon
pareho sa nahauna nga mga bunga sang higera nga ginakuha kag ginakaon
dayon sang kada may makakita.
5 Sa sina nga tion, ang GINOO nga Makagagahom mangin pareho sa
matahom nga korokorona nga bulak sa iya nagkalabilin nga mga
katawhan.
6 Hatagan niya sang handom ang mga manughukom nga paharion nila
ang hustisya. Kag hatagan niya sang kaisog ang mga soldado nga
nagaguwardya sa siyudad kontra sa mga kaaway.
7 Pero karon nagaduling-duling sa kahubog ang mga pari kag mga
propeta kag wala na sa husto nga paminsaron. Ang mga propeta sala na
ang ila pag-intiendi sa palanan-awon, kag ang mga pari indi na husto ang
ila desisyon.
8 Ang ila mga lamisa puno sang ila mga suka. Wala gid sing parte sang
lamisa nga matinlo.

---

* **27:8** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

* **28:1** *Israel:* Tan-awa ang footnote sa 7:2.

9 *Nagareklamo pa sila nga nagasiling,* “Ano bala ang hunahuna niya sa
aton, mga bata nga bag-o lang nalutas? Ngaa amo ina ang panudlo niya sa
aton?
10 Kon magtudlo siya, litra por litra, linya por linya, leksyon por leksyon.”
11 Tungod nga indi sila magpamati, magapakighambal ang GINOO sa sini
nga mga tawo paagi sa mga taga-iban nga lugar nga lain ang lingguahe.
12 Amo ini ang iya ihambal: “Makaangkon kuntani kamo sang
kapahuwayan sa inyo duta. Pero indi kamo gusto magpamati sa akon.”
13 Gani tudluan sila sang GINOO litra por litra, linya por linya, leksyon por
leksyon. Kag matumba sila sa ila paglakat, mapilasan, masiod, kag
madakpan.
14 Gani kamo nga mga nagapangyaguta nga mga manugdumala sang
katawhan sang Jerusalem, pamatii ninyo ang ginasiling sang GINOO!
15 Kay nagapabugal kamo nga nagasiling, “Nakahimo kami sang
kasugtanan sa kamatayon *nga indi ini mag-ano sa amon*, kag nagsugtanay
kami sang lugar sang mga patay *nga indi kami pagdal-on didto*. Gani indi
kami maano bisan mag-abot man ang katalagman nga daw sa baha, kay
nagasalig kami nga ang amon pagbinutig kag pagpangdaya makaprotektar
sa amon.”
16 Gani amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: “Pamati! Mabutang
ako sa Zion† sang bato nga pundasyon; isa ka bato nga masaligan,
mabakod, kag malahalon. Ang nagatuo sa iya indi magpadasodaso‡ sa ila
mga ginahimo.
17 Himuon ko nga inugtakos kag inugtunton ang hustisya kag
pagkamatarong. Ipapalid ko sa bagyo kag ipaanod sa baha ang kabutigan
nga inyo ginasaligan nga makaprotektar sa inyo.
18 Mangin wala sing pulos ang inyo kasugtanan sa kamatayon, kag ang
inyo ginkasugtan sang lugar sang mga patay. Kay kon mag-abot ang
katalagman nga daw sa baha, malaglag kamo.
19 Magaabot ini permi kada adlaw, aga kag gab-i, kag magalaglag gid ini
sa inyo.”
Mahadlok gid kamo kon maintiendihan ninyo ini nga mensahi.
20 Kay pareho kamo sa tawo nga kabos ang iya ginahigdaan kag makitid
ang iya habol.§
21 Sa pagkamatuod, magasalakay ang GINOO pareho sa iya ginhimo sa
Bukid sang Perazim kag sa Kapatagan sang Gibeon. Himuon niya ang
butang nga wala ginapaabot sang iya katawhan.
22 Gani karon indi na kamo magyaguta, kay basi kon dugangan pa niya
ang iya silot sa inyo. Kay nabatian ko gid mismo ang ginmando sang
Ginoong DIOS nga Makagagahom nga laglagon niya ang inyo bilog nga duta.
23 Pamatii ninyo sing maayo ang akon ginasiling.
24 Magsagi na lang bala arado ang mangunguma, kag indi magtanom?
25 Indi bala nga kon handa na ang duta, ginasab-ugan niya ini sang
nagkalain-lain nga binhi sa tagsa ka talamnan sini, pareho sang binhi sang
mga panakot, trigo, barley kag espelta?*
26 Nahibaluan niya kon ano ang husto nga himuon kay ginatudluan siya
sang Dios.

---

† **28:16** *Zion:* ukon, *Jerusalem* ‡ **28:16** *indi magpadasodaso:* sa Septuagint, *indi mahuy-an* § **28:20** Siguro ang buot silingon nga ang kasugtanan sang Juda sa Egypt indi makahatag sang seguridad kontra sa mga kaaway. * **28:25** *espelta:* Ang Hebreo sini nagatumod sa isa ka klase sang uyas.

27 Wala niya ginagamitan sang tapi nga panglinas nga may mga ulounto
ang mga inani nga mga panakot kundi ginahampas niya ini sang lipak.
28 Ang uyas nga ginahimo nga tinapay madali madugmok, gani wala niya
ini ginasagi linas. Ginagamitan niya ini sang karo nga may mga kabayo sa
paglinas, pero ginasiguro niya nga indi ini magkaladugmok.
29 Ini nga kaalam halin sa GINOO nga Makagagahom. Maayo gid ang iya
laygay kag puwerte gid ang iya kaalam.

29

Ang Mensahi Parte sa Jerusalem

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Kaluluoy ang Jerusalem,* ang siyudad nga
ginpuy-an ni David! Sige, magselebrar ini *nga siyudad* sang iya mga piesta
kada tuig.
2 Pero salakayon ko ini, kag magahinibi kag magapanalambiton ang iya
sini mga pumuluyo. Kag para sa akon, ang bilog nga siyudad mangin
pareho sa halaran nga nabulit sang dugo.†
3 Kibunon ko ang siyudad sang Jerusalem. Palibutan ko ini sang mga
tore-tore sa pagsalakay sini, kag magatumpok ako sang mga duta sa kilid
sang pader para mataklas ini.
4 Malaglag ini, kag mangin pareho sa isa ka murto nga nagapanawag
halin sa idalom sang duta, nga ang iya tingog hungaw.
5 Pero sa ulihi ang iya madamo nga kaaway nga mapintas mangin pareho
sa yab-ok ukon upa nga palidon sang hangin. Gulpi lang ini matabo sa ila.
6 Dumdumon sang GINOO nga Makagagahom ang Jerusalem, *kag
magaabot siya* nga may daguob, linog, ginahod, buhawi, bagyo, kag
nagadabadaba nga kalayo.
7-8 Madula pareho sa isa ka damgo ang madamo nga nasyon nga
nagasalakay sa Jerusalem‡ kag nagaguba sang mga pader sini. Pareho sila
sa tawo nga nagadamgo nga nagakaon, pero pagbugtaw niya gutom siya,
ukon pareho sa tawo nga nagadamgo nga nagainom, pero pagbugtaw niya
uhaw siya."
9 *Kamo nga mga taga-Juda,* buanga ninyo ang inyo kaugalingon kag
magpakabuang kamo. Bulaga ninyo ang inyo kaugalingon kag
magpakabulag kamo. Hubog kamo kag nagaduling-duling pero indi tungod
sa bino.
10 Kay daw sa ginpatulog kamo sang GINOO sing mahamuok. Gintabunan
niya ang inyo mga ulo kag mga mata nga wala sing iban kundi ang inyo
mga propeta.
11 Para sa inyo, ini tanan nga ginpahayag sa inyo daw sa linukot nga
kasulatan nga sirado. Kon ipabasa mo ini sa tawo nga kahibalo magbasa,
masiling siya, "Indi ko ina mabasa tungod kay sirado."
12 Kag kon ipabasa mo sa indi kahibalo magbasa, masiling siya, "Indi ako
kahibalo magbasa."
13 Nagasiling ang Ginoo, "Ini nga katawhan nagadayaw kag
nagapadungog sa akon sa baba lang, pero ang ila tagipusuon malayo sa
akon. Kag ang ila pagsimba sa akon suno lang sa mga pagsulundan sang
tawo.

---

* **29:1** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Ariel* † **29:2** *halaran nga nabulit sang dugo:* sa Hebreo, *Ariel* ‡ **29:7-8** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion*

14 Gani patingalahon ko liwat ang ini nga katawhan sang sunod-sunod
nga makatilingala nga mga butang. Kag dulaon ko ang kaalam sang mga
tawo nga maalam kag ang pag-intiendi sang mga may tinun-an."
15 Kaluluoy kamo nga mga nagatago sang inyo mga plano sa GINOO.
Nagahimo kamo sang inyo mga buluhaton sa madulom, kag nagasiling
kamo, "Wala sing may makakita ukon makahibalo sang aton ginahimo."
16 Mga balingag kamo! Ginakabig ninyo nga daw sa kolon ang
manughimo sang kolon.§ Makasiling bala ang hinimo nga butang sa
naghimo sa iya, "Indi ikaw ang naghimo sa akon?" Makasiling bala ang
kolon sa nagporma sa iya, "Wala ikaw sang may nahibaluan?"
17 Sa indi madugay ang *kagulangan sang* Lebanon mangin mapatubason
nga latagon, kag ang mapatubason nga latagon mangin kagulangan.
18 Sa sina nga tion, ang bungol makabati sa ginabasa halin sa linukot nga
kasulatan. Kag ang bulag, nga ang iya lang makita amo ang kadulom,
makakita.
19 Magakalipay liwat ang mga mapainubuson kag ang mga imol tungod
sa GINOO, ang Balaan nga Dios sang Israel.
20 Tungod kay madula ang mga mapintas kag nagapangyaguta nga mga
tawo. Magakalamatay ang tanan nga mahilig sa pagpakasala
21 pati ang tanan nga nagaakusar sang indi matuod, ang mga
nagapadihot para makombinsi ang mga hukom, kag ang mga nagabinutig
nga saksi para indi mahatagan sang hustisya ang mga inosente.
22 Gani ang GINOO, ang Dios nga nagluwas kay Abraham nagsiling parte
sa mga kaliwat ni Jacob, "Sugod karon, wala na sila sing dapat ikahuya
ukon kahadlukan.
23 Kay kon makita nila nga mga kaliwat ni Jacob ang akon mga binuhatan
sa ila, tahuron nila ako, ang Balaan nga Dios ni Jacob, kag kilalahon nila
ang akon pagkabalaan. Kahadlukan nila *ako* nga Dios sang Israel.
24 Ang mga nalibugan makaintiendi na sang kamatuoran, kag ang mga
nagareklamo magakalipay na kon tudluan."

30

Wala sing Pulos ang Kasugtanan sang Juda sa Egypt

1 Nagsiling ang GINOO, "Kaluluoy ang *akon* mga anak nga mga rebelde.
Nagahimo sila sang mga plano nga indi halin sa akon. Nagahimo sila sang
kasugtanan nga wala ko ginatuguti. Gani nagadugang pa gid ang ila sala.
2 Nagkadto sila sa Egypt para magpangayo sang proteksyon sa hari, nga
wala man lang sila nagpamangkot sa akon.
3 Pero mahuy-an lang sila sa ila pagpangayo sang proteksyon sa hari sang
Egypt.
4 Kay bisan nagagahom ang hari sang Egypt hasta sa Zoan kag Hanes,
5 mahuy-an lang ang Juda tungod nga ang katawhan sang Egypt wala gid
sing may ibulig sa ila kundi nagadala lang sang kahuy-anan."
6 Amo ini ang mensahi sang Dios parte sa mga sapat sa Negev: Gilatas
sang mga taga-Juda ang kamingawan nga mabudlay agyan, nga may mga
leon, kag dalitan nga mga man-og, nga ang iban *daw* nagalupad. Ginakarga
nila ang ila mga manggad sa mga donkey kag mga camel para iregalo sa
nasyon nga indi man lang makabulig sa ila.

§ **29:16** *Ginakabig...kolon:* buot silingon, *ginakabig nila nga daw sa tinuga ang Dios nga Manununga.*

7 Ini nga nasyon amo ang Egypt, nga ang iya bulig wala sing pulos. Gani
ginatawag ko ini nga "Dragon* nga Nagaluko."
8 *Nagsiling ang* GINOO *sa akon,* "Dali, isulat sa malapad nga bato ukon sa
linukot nga sululatan *ang akon akusasyon kontra sa mga Israelinhon* para
permanente ini nga magapamatuod sa palaabuton nga panahon kon ano
kalaot sa ila.
9 Kay mga rebelde sila, mga butigon, kag indi nila gusto nga magpamati
sa akon mga ginatudlo.
10 Nagasiling sila sa mga propeta, 'Indi na ninyo kami pagsugiri sang mga
ginpahayag sang Dios sa inyo. Indi na ninyo kami pagsugiri sang husto.
Sugiri kami sang mga butang nga makapalipay sa amon kag mga
palanan-awon nga indi matabo.
11 Halin kamo sa amon alagyan; indi ninyo kami paglambayi. Indi na
kami pagsugiri parte sa Balaan nga Dios sang Israel.'"
12 Gani nagasiling ang Balaan nga Dios sang Israel, "Tungod nga
ginsikway ninyo ang akon mensahi kag nagsalig sa pagpamigos kag
pagpangdaya,
13 malaglag kamo gilayon. Ang inyo sala pareho sa litik nga
makaparumpag gulpi sa mataas nga pader.
14 Madugmok kamo pareho sa kolon, nga tungod sa puwerte nga
pagkadugmok wala gid sing parte nga mabutangan sang baga ukon
magamit para isandok sang tubig."
15 Nagasiling pa gid ang Ginoong DIOS, ang Balaan nga Dios sang Israel,
"Magbalik kamo sa akon kag magkalma kay luwason ko kamo.
Magpakalinong kamo kag magsalig sa akon kay pabaskugon ko kamo. Pero
indi ninyo gusto himuon ini.
16 Nagsiling kamo, 'Magapalagyo kami *sa amon mga kaaway* paagi sa
madasig nga mga kabayo.' Huo, magapalagyo kamo, pero mas madasig pa
gid ang magalagas sa inyo.
17 Ang isa lang sa ila makapatal-as sa isa ka libo ninyo nga mga soldado.
Kag ang lima sa ila makapatal-as sa inyo tanan. Mangin pareho kamo sa
tukon sang bandera nga nagaisahanon sa putokputokan sang bukid."
18 Pero nagahulat ang GINOO nga magpalapit kamo sa iya para kaluoyan
niya kamo. Handa siya nga ipakita ang iya pagkabalaka sa inyo. Kay ang
GINOO matarong nga Dios, kag bulahan ang tanan nga nagasalig sa iya.
19 Kamo nga katawhan sang Zion, nga mga pumuluyo sang Jerusalem,
indi na kamo maghibi liwat! Kaluoyan gid kamo sang GINOO, kon
magpangayo kamo sang bulig sa iya. Kon mabatian niya ang inyo
pangamuyo, sabton niya kamo.
20 Bisan ginhatagan kamo sang GINOO sang kasakit kag kabudlayan nga
daw inyo kalan-on kag ilimnon, siya nga inyo manunudlo indi na
magpanago sa inyo. Makita ninyo siya
21 kag mabatian ninyo ang iya tingog nga nagatuytoy sa inyo sa husto nga
dalan, bisan diin pa kamo.
22 Kahigkuan ninyo ang inyo mga dios-dios, nga nahaklapan sang pilak
kag bulawan. Ihaboy ninyo ini nga daw mahigko nga panapton kag
magsiling, "Indi ko gusto nga makita pa kamo!"
23 Hatagan kamo sang GINOO sang ulan sa tion sang tigtalanom, kag
magabugana ang inyo patubas. Sa sina nga tion, magahalab ang inyo mga
sapat sa malapad nga mga palahalban.

* **30:7** *Dragon:* sa Hebreo, *Rahab*

24 Ang inyo mga baka kag mga donkey nga ginaarado magahalab sang
manami nga kumpay.
25 Sa sina nga tion nga pamatyon ang inyo mga kaaway kag panggub-on
ang ila mga tore, magailig ang tubig halin sa tagsa ka mataas nga bukid.
26 Magasanag ang bulan pareho sang adlaw, kag ang adlaw naman
magasanag sing pito ka pilo, pareho sang sanag sa pito ka adlaw nga
gintingob sa isa lang ka adlaw. Matabo ini sa tion nga bulngon kag ayuhon
sang GINOO ang pilas nga ginhatag niya sa inyo nga iya katawhan.
27 Pamati! Nagaabot ang GINOO halin sa malayo nga puwerte ang iya
kaakig kag nalikupan siya sang aso. Ang iya mga pulong nga may kaakig
daw sa nagadabadaba nga kalayo.
28 Ang iya ginhawa daw sa baha nga nagalab-ot sa liog. Ginalaglag niya
ang mga nasyon nga daw ginaayag nga trigo. Pareho sila sa sapat nga
ginbusalan kag gin-guyod.
29 Pero kamo nga katawhan sang Dios magakanta pareho sang ginahimo
ninyo sa gab-i nga nagasaulog kamo sang piesta sa pagpadungog sa GINOO.
Magakalipay kamo pareho sang mga tawo nga nagamartsa sa tunog sang
plawta samtang nagapakadto sila sa Bukid sang GINOO sa pagsimba sa iya
nga amo ang *palalipdan nga* bato sang Israel.
30 Ipabati sang GINOO ang iya nagadaguhob nga tingog, kag ipakita niya
ang iya kamot nga handa na nga magsilot sa sobra nga kaakig. Pagaupdan
ini sang nagadabadaba nga kalayo, hinali nga pagbundak† sang ulan,
daguob kag pangilat, kag pag-ulan sang yelo nga daw mga bato.
31 Sigurado nga mahadlukan ang mga taga-Assyria kon mabatian nila
ang tingog sang GINOO. Silutan niya sila sing puwerte gid.
32 Salakayon niya sila sa inaway. Kag sa kada hampak sang GINOO sa ila,
dungan ini sa tunog sang tamborin kag arpa.
33 Dugay na nga napreparar ang lugar nga pagasunugan para sa hari
sang Assyria. Malapad kag madalom ini nga lugar, kag natangkas na sing
mataas ang mga gatong. Ang ginhawa sang GINOO nga daw sa
nagadabadaba nga asupre amo ang magapadabdab sa mga gatong.

31

Kaluluoy ang mga Nagasalig sa Egypt

1 Kaluluoy kamo nga nagapangayo sang bulig sa Egypt. Nagasalig kamo
sa madasig nila nga mga kabayo, sa madamo nila nga mga karwahe, kag sa
makusog nila nga mga manugkabayo. Pero wala kamo nagasalig sa GINOO,
ang Balaan nga Dios sang Israel, kag wala kamo nagapangayo sang bulig sa
iya.
2 Sa kaalam sang GINOO magapadala siya sang kalaglagan; indi niya gid
pagbawion ang iya ginhambal. Silutan niya ang panimalay sang malain
nga mga tawo kag ang mga nagabulig sa ila.
3 Ang mga Egyptohanon mga tawo lang kag indi Dios. Ang ila mga kabayo
indi mga espiritu kundi pareho man sa iban nga mga kabayo. Kon magsilot
na gani ang GINOO, malaglag ang Egypt pati ang mga nasyon nga
ginabuligan sini. Pareho sila nga malaglag.
4 Amo ini ang ginsiling sang GINOO sa akon, "Wala sing may makapugong
sa leon sa pagtukob sang iya mabiktima bisan magsinggit pa ang mga
manugbantay sang sapat. Pareho man sa akon, wala sing may
makapugong sa akon sa pagprotektar sa Jerusalem.*

† **30:30** *pagbundak:* sa iban nga Bisaya, *pagbukbok ukon pagbunok*

* **31:4** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion*

5 *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, magabantay sini pareho sa pispis
nga nagabantay sang iya pugad. Protektaran kag luwason ko ang
Jerusalem."
6 Mga Israelinhon, magbalik na kamo sa GINOO nga ginkontra gid ninyo.
7 Kay magaabot ang tion nga isikway ninyo ang inyo mga dios-dios nga
pilak kag bulawan, nga ginhimo ninyo sa inyo pagkamakasasala.
8 Magakalamatay ang mga taga-Assyria, pero indi paagi sa espada sang
tawo. Magapalagyo sila sa inaway, kag mangin ulipon ang ila mga
pamatan-on.
9 Magapalagyo ang ila mga soldado† sa kahadlok kag magasalasala ang
ila mga opisyal kon makita nila ang bandera sang ila mga kaaway. Amo ini
ang ginsiling sang GINOO, nga ang iya kalayo nagadababaha sa Zion, ang
siyudad sang Jerusalem.‡

32

Ang Matarong nga Hari

1 May isa ka hari nga magahari sing matarong, kag ang iya mga opisyal
magadumala sing husto.
2 Ang tagsa sa ila pareho sang palalipdan sa makusog nga hangin kag
bagyo. Pareho man sila sa sapa nga nagailig sa desierto, kag sa handong
sang dako nga bato sa mainit kag mamala nga lugar.
3 Magapangita kag magapamati ang mga tawo *sa Dios*.
4 Ang nagapadasodaso magahunahuna sing maayo para mahibaluan
niya kon ano ang iya himuon. Ang tawo nga indi makahibalo kon ano ang
iya ihambal, makahambal sing maayo kag klaro.
5 Ang mga buang-buang indi na pagtawgon nga dungganon, kag ang mga
dayaon indi na pagtahuron.
6 Kay kabuangan ang ginahambal sang buang-buang, kag ang malain
niya nga hunahuna nagaplano sa paghimo sang mga indi diosnon nga mga
buluhaton.Nagasugid siya sang kabutigan parte sa GINOO, kag
ginapabay-an niya ang mga ginagutom kag ginauhaw.
7 Malain ang mga pamaagi sang dayaon nga tawo. Nagapadihot siya sa
paglaglag sang mga imol paagi sa pagbinutig, bisan sa tion nga
magpangayo sang hustisya ang mga imol.
8 Pero ang matuod nga dungganon nga tawo nagaplano sa paghimo sang
dungganon nga mga butang, kag ginahimo gid niya ini permi.
9-10 Kamo nga mga babayi nga nagapatawhay-tawhay lang kag wala sing
may ginakabalak-an, pamatii ninyo ang akon ihambal sa inyo! Sa wala pa
matapos ang isa ka tuig,* matublag kamo tungod kay indi na magpamunga
ang ubas, kag wala gid kamo sing may maharvest.
11 Magkurog kamo sa kahadlok, kamo nga mga babayi nga
nagapatawhay-tawhay lang kag wala sing may ginakabalak-an. Ubaha
ninyo ang inyo mga bayo kag magtampi kamo sang sako.
12 Pukpuka ninyo ang inyo mga dughan sa kasubo tungod sa matabo sa
inyo mapatubason nga uma kag talamnan sang ubas.

† **31:9** *mga soldado:* sa literal, *bato* ‡ **31:9** *ang iya kalayo...Jerusalem:* Siguro ang kalayo diri amo ang kalayo sa halaran sa Jerusalem. Posible man nga ang kalayo diri nagasimbolo sang iya kaakig.
* **32:9-10** *Sa wala pa matapos ang isa ka tuig:* ukon, *Sa mga isa ka tuig* ukon sulosobra sa isa ka tuig.

13 Ang duta sang akon katawhan pagatubuan sang mga tunukon nga mga
kahoy-kahoy kag mga hilamon. Kag madula ang malipayon nga mga
panimalay kag masadya nga siyudad.
14 Ang masako nga siyudad indi na pag-estaran kag ang mabakod nga
parte sini pabay-an na lang. Ang bulobukid kag tore sini mangin pareho sa
kamingawan hasta san-o. Magalagaw-lagaw diri ang mga donkey kag
magahalab ang mga kasapatan.
15 Matabo ini hasta nga ipadala sa aton ang Espiritu halin sa langit.
Dayon ang kamingawan mangin mapatubason nga latagon, kag ang
mapatubason nga latagon mangin kagulangan.
16 Magapabilin ang hustisya kag pagkamatarong sa kamingawan kag sa
mapatubason nga latagon.
17 Ang bunga sang pagkamatarong amo ang maayo nga kahimtangan,
kalinong, kag kasiguruhan hasta san-o.
18 Kamo nga mga katawhan sang Dios magaestar sa malinong nga mga
puluy-an, nga wala sing katalagman. Kag wala sing may magtublag sa inyo.
19 Bisan magkalaguba ang kagulangan kag ang mga siyudad tungod sang
mga yelo nga daw mga bato,
20 pakamaayuhon kamo sang Dios. Mangin bugana ang tubig para sa inyo
mga tanom, kag hilway ang inyo mga kasapatan sa paghalab bisan diin.

33

Pagabuligan sang Dios ang Iya Katawhan

1 Kaluluoy kamo nga mga manuglaglag nga wala pa makaagi nga
ginlaglag. Kaluluoy kamo nga mga traidor, nga wala pa makaagi nga
gintraiduran. Kon matapos na ang inyo pagpanglaglag kag pagpangtraidor,
kamo na man ang laglagon kag traiduran.
2 GINOO, kaluoyi kami. Nagasalig kami sa imo. Pabaskuga kami
adlaw-adlaw, kag luwasa kami sa tion sang kalisod.
3 Nagapalalagyo ang mga tawo sa imo tingog nga nagadaguhob. Kon
magtindog ka *sa pagsilot* nagalalapta ang mga nasyon.
4 Panguhaon ang ila mga pagkabutang; mangin pareho sila sa tanom nga
ginsalakay sang apan.
5 Ang GINOO labaw sa tanan! Nagapuyo siya sa langit. Paluntaron niya
ang hustisya kag pagkamatarong sa Jerusalem.*
6 Palig-unon niya kamo† sa inyo nga panahon. Permi niya kamo luwason
kag hatagan sang kaalam kag ihibalo. Ang inyo bilidhon nga manggad amo
ang pagtahod sa GINOO.
7 Pamati! Ang inyo maisog nga mga tawo nagasinggit sa pagpangayo *sang
bulig* sa mga karsada; nagahilibion ang inyo mga embahador nga
nagatinguha nga mapahari ang kalinong.
8 Wala na sing may nagaagi sa karsada; wala na sing mga tawo nga
nagalakat dira. Ginalapas na ang kasugtanan kag ginabaliwala ang mga
saksi sini.‡ Wala na sing tawo nga ginatahod.
9 Kaluluoy ang duta *sang Israel.* Nagkalalaya ang kakahuyan sa Lebanon,
kag nahuy-an ini. Nangin kamingawan ang *kapatagan sang* Sharon.
Nagkaladagas ang mga dahon sang mga kahoy sa Bashan kag Carmel.

---

* **33:5** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **33:6** *kamo:* sa Hebreo, *ikaw* ‡ **33:8** *ang mga saksi sini:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls. Sa Masoretic Text, *ang mga banwa.* Ukon sa iban nga mga translations, *ang mga nasulat sini.*

10 Nagasiling ang GINOO, “Amo na ini ang tion nga magahulag ako, kag
padunggan ako sang mga tawo.
11 Kamo nga mga taga-Assyria, wala sing pulos ang inyo mga ginaplano
kag ginahimo. Ang inyo kaakig§ nga daw sa kalayo amo ang magalaglag sa
inyo.
12 Masunog kamo hasta nga mangin pareho kamo sa apog. Mangin
pareho kamo sa tunukon nga mga kahoy-kahoy nga ginpang-utod kag
ginsunog.
13 Kamo nga mga nasyon sa malayo kag sa malapit, pamatii ninyo ang
akon mga ginhimo kag kilalaha ninyo ang akon pagkagamhanan.”
14 Nagakulurog sa kahadlok ang mga makasasala sa Jerusalem.*
Nagasiling sila, “Ang Dios pareho sa nagadabadaba nga kalayo nga indi
mapatay. Sin-o sa aton ang makaestar diri sa presensya sang Dios?”
15 Ang makaestar diri amo lang ang mga tawo nga nagakabuhi sing
matarong kag nagasugid sing matuod. Wala sila nagapanguwarta, kag
wala nagabaton sang lagay. Wala sila nagapartisipar sa plano sa pagpatay
kag sa paghimo sang iban pa nga malain nga butang.
16 Amo ini nga klase sang mga tawo ang *mahilway sa katalagman, nga
daw* magaestar sila sa mataas nga mga lugar, nga ang ila palalipdan amo
ang mga dalagko nga mga bato. Indi sila mawad-an sang pagkaon kag
tubig.
17 *Mga Israelinhon,* makita ninyo† ang isa ka hari nga gamhanan, nga ang
iya ginharian puwerte kalapad.
18 Madumduman ninyo ang makahaladlok nga tion nga nagkadto sa inyo
ang mga opisyal sang Assyria kag nag-isip kon pila ang inyo mga tore kag
kon pila ang makuha nila nga mga pagkabutang sa inyo.
19 Pero indi na ninyo makita inang bugalon‡ nga mga tawo, nga ang ila
lingguahe indi ninyo maintiendihan.
20 Tan-awa ninyo ang Zion, ang Jerusalem, ang siyudad nga ginahiwatan
ta sang aton natalana nga mga piesta. Makita ninyo ini nga malinong kag
mabakod. Pareho ini sa tolda nga ang iya mga palpal indi magabot kag ang
mga higot indi mabugto.
21 Sa sini nga lugar ipakita sang GINOO sa aton nga gamhanan siya. Ang
Jerusalem mangin pareho sa isa ka lugar nga may malapad nga mga suba
kag mga sapa nga indi matabok sang sakayan sang mga kaaway.
22 Himuon ini sang GINOO tungod kay siya amo ang aton manughukom,
manughimo sang kasuguan,§ kag hari. Siya ang magaluwas sa aton.
23 Karon ang Jerusalem pareho sa sakayan nga halog ang mga higot kag
halog ang palo,* kag indi mahumlad ang mga layag. Pero magaabot ang
tion nga madamo gid nga pagkabutang ang maagaw sang Jerusalem sa iya
mga kaaway. Bisan gani ang mga piang mapartihan.
24 Wala sing pumuluyo sa Jerusalem nga magasiling, “Masakiton ako.”
Patawaron sang Dios ang ila mga sala.

34

Silutan sang Dios ang Iya mga Kaaway

§ **33:11** *kaakig:* sa literal, *ginhawa* ukon, *espiritu* * **33:14** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **33:17** *ninyo:* sa Hebreo, *mo* ‡ **33:19** *bugalon:* ukon, *mapintas* § **33:22** *manughimo sang kasuguan:* ukon, *manugdumala* * **33:23** *palo:* Ang mataas nga tukon nga sa diin naangot ang layag.

1 Kamo nga mga nasyon, palapit kamo kag magpamati sing maayo.
Magpamati ang bilog nga kalibutan kag ang tanan nga ara sa iya.
2 Kay akig ang GINOO sa tanan nga nasyon, naugot siya sa ila mga
soldado. Gani laglagon niya sila sing bug-os.* Pamatyon gid niya sila tanan.
3 Indi pag-ilubong ang ila mga bangkay, gani magasungaw ang baho sini,
kag ang mga bukid magapula sang ila mga dugo.
4 Matunaw ang tanan nga butang sa kalangitan, kag *madula mismo* ang
kalangitan nga daw sa linukot nga papel. Magakalahulog ang mga bituon
pareho sa mga dahon sang ubas ukon higera nga nagkalalaya kag
nagkaladagas.
5 Pagkatapos gamit sang GINOO sang iya espada sa kalangitan, matupa
naman ini sa Edom, ang katawhan nga iya laglagon sa pagsilot sa ila.
6 Ang espada sang GINOO mabulit sang dugo kag tambok, nga daw sa
gin-gamit sa pag-ihaw sang mga halad nga kanding kag karnero. Ini tungod
kay pamatyon sang GINOO ang mga tawo sa Bozra bilang halad. Damo ang
iya pamatyon sa iban pa nga mga banwa sang Edom.
7 Pamatyon man ang ila gamhanan nga mga tawo nga pareho sa talunon
nga mga baka kag makusog nga turo nga baka. Ang ila duta mapuno sang
dugo kag tambok.
8 Kay may ginatigana nga tion ang GINOO nga magabalos siya sa iya mga
kaaway sa pagbulig sa Jerusalem.†
9 Ang mga sapa sa Edom mangin alkitran kag ang duta mangin asupre.
Ang bilog nga nasyon mangin alkitran nga nagadabadaba.
10 Indi ini mapatay adlaw-gab-i. Ang aso sini magatub-ok sa wala sing
katapusan. Wala na sing may mag-estar kag mag-agi sa Edom hasta san-o.
11 Pagaestaran ini sang mga bukaw kag mga uwak.‡ Nagplano na ang
GINOO nga himuon niya ang Edom nga wala sing porma kag mahawan.
12 Pagatawgon ini nga "Wala sing Pulos nga Ginharian." Madula ang
tanan niya nga mga manugdumala.
13 Magatubo ang mga tunukon nga mga kahoy-kahoy sa ila napaderan
nga mga banwa kag sa mabakod nga mga parte sini. Kag dira magaestar
ang mga bukaw kag ang talunon nga mga ido.§
14 Ang talunon nga mga sapat kag ang mga hyena magakilita didto. Ang
maila nga mga kanding didto magatawag sa ila mga kaupod, kag ang
demonyo nga nagaguwa kon gab-i magakadto didto sa pagpahuway.
15 Ang mga bukaw magapugad didto, magaitlog, magabuto, kag
protektaran nila ang ila mga buto sa idalom sang ila mga pakpak. Ang mga
uwak magatipon man didto nga nagaparis-paris.
16 Tan-awa ninyo sa linukot nga kasulatan sang GINOO kag basaha. *Wala
sing bisan isa sa mga ginhambal ko nga indi matuman.* Wala sing isa sa sadto
nga mga sapat nga madula, kag wala sing isa sa ila nga wala sing pares. Kay
ginbuot ini sang GINOO, kag siya mismo* amo ang magatipon sa ila.
17 Siya ang magapartida sang duta sa mga sapat. Panag-iyahan nila ini
hasta san-o, kag didto sila magaestar sa wala sing katapusan.

---

* **34:2** *laglagon niya sila sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. † **34:8** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **34:11** *mga bukaw kag mga uwak:* Indi klaro sa Hebreo kon ano gid ini nga mga sapat. § **34:13** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* * **34:16** *siya mismo:* ukon, *ang iya Espiritu*

35

Ang Kalipay sang mga Ginluwas

1 Magakalipay ang desierto nga daw sa tawo. Magapamuskad* ang mga
bulak sa kamingawan.
2 Magakanta kag magahugyaw sa kalipay ang kamingawan nga daw sa
tawo, kag magapamuskad sing madamo ang mga bulak sini. Mangin
matahom ini pareho sa Bukid sang Lebanon. Kag mangin mapatubason
pareho sa latagon sang Carmel kag Sharon. Makita dira ang gahom kag
pagkahalangdon sang GINOO nga aton Dios.
3 Gani pabaskuga ninyo ang mga nagakaluya.
4 Hambali ang mga ginahadlukan nga, "Magpakabakod kamo kag indi
magkahadlok. Nagaabot ang inyo Dios sa pagbalos sa inyo mga kaaway,
kag luwason niya kamo."
5 Dayon makakita na ang bulag kag makabati ang bungol.
6 Magatumbo-tumbo ang piang pareho sa usa, kag magasinggit sa kalipay
ang apa. Magasagawak ang tubig sa desierto, kag magailig ang mga sapa sa
kamingawan.
7 Ang mainit nga balas mangin katubigan, kag ang mamala nga duta
mangin tuburan. Magatubo ang sari-sari nga mga hilamon sa mga lugar
nga ginaestaran sadto sang talunon nga mga ido.†
8 Pagabutangan sang malapad nga dalan sa sadto nga desierto, kag
pagatawgon ini nga dalan nga "Balaan nga Dalan." Wala sing makasasala
kag buang-buang nga makaagi didto. Ang mga tawo lang nga nagasunod sa
mga pamaagi sang Dios ang makaagi.
9 Wala sing mga leon ukon sang bisan ano nga klase sang mapintas nga
mga sapat nga makaagi didto. Ang mga ginluwas‡ lang sang GINOO ang
makaagi didto.
10 Ini sila magabalik sa Jerusalem§ nga nagakinanta. Magakalipay gid
sila permi; madula na ang ila mga kasubo kag paghibi.

36

Ginsalakay sang Assyria ang Juda
(2 Har. 18:13-27; 2 Cro. 32:1-19)
1 Sang ika-14 nga tuig sang paghari ni Hezekia *sa Juda*, ginsalakay ni
Haring Senakerib sang Assyria ang tanan nga napaderan nga mga banwa
sang Juda, kag gin-agaw niya ini.
2 Kag samtang didto si Senakerib sa Lakish, ginsugo niya ang iya
kumander upod sa madamo nga soldado nga magkadto sa Jerusalem sa
pagpakigkita kay Haring Hezekia. *Sang didto na ang kumander sa guwa*
sang Jerusalem, nagpundo siya *kag ang iya mga soldado* malapit sa ililigan
sang ibabaw nga punong, didto dampi sa dalan pakadto sa lugar nga
ginapanglabhan.
3 Nagkadto sa iya si Eliakim nga anak ni Hilkia, nga administrador sang
palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag si Joa nga anak ni Asaf, nga
manugdumala sang mga kasulatan sang ginharian.
4 Nagsiling sa ila ang kumander, "Hambala ninyo si Hezekia, nga amo ini
ang ginasiling sang gamhanan nga hari sang Assyria:
"Ano bala ang imo ginasaligan?

---

* **35:1** *Magapamuskad:* sa iban nga Bisaya, *Magapamuskag* † **35:7** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* ‡ **35:9** *ginluwas:* ukon, *gintubos* § **35:10** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

5 Nagahunahuna ka bala nga madaog mo ang inaway sa pulong lamang
kag indi sa abilidad kag kusog sang imo mga soldado? Sin-o bala ang imo
ginasaligan nga nagrebelde ka sa akon?
6 Ang Egypt bala? Ini nga nasyon kag ang iya hari pareho lang sa bali nga
baston nga kon gamiton mo nga panukod makapilas sang imo kamot.
7 Pero basi kon magsiling ka sa akon nga nagasalig kamo sa GINOO nga
inyo Dios. Pero indi bala nga ginpaguba mo gani ang iya mga simbahan sa
mataas nga mga lugar pati ang mga halaran sini, kag ginhambalan mo ang
mga taga-Juda kag taga-Jerusalem nga dapat magsimba sila sa isa lang ka
halaran?"
8 *Nagsiling pa gid ang kumander,* "Karon, silinga ninyo si Hezekia nga may
ginatanyag sa iya ang akon agalon, ang hari sang Assyria. Hatagan siya
namon sang 2,000 ka kabayo, ina kon may 2,000 man siya ka manugkabayo!
9 Wala gid siya padaog bisan sa pinakanubo nga opisyal sang akon
agalon. Nagasalig man lang siya sa Egypt nga maghatag sa iya sang mga
karwahe kag mga manugkabayo.
10 Nagahunahuna bala siya nga wala ako pagsugua sang GINOO sa
pagkadto diri sa paglaglag sang sini nga nasyon? Ang GINOO mismo ang
nagsugo sa akon sa pagsalakay kag sa paglaglag sang sini nga nasyon."
11 Nagsiling si Eliakim, Shebna, kag Joa sa kumander, "Palihog
maghambal ka sa amon sa lingguahe nga Aramico, kay naintiendihan
namon ini. Indi ka maghambal sa Hebreo kay mabatian ka sang mga tawo
nga ara sa mga pader sang siyudad."
12 Pero nagsabat ang kumander, "Ginsugo ako sang akon agalon nga
ipahibalo ini nga mga butang sa tanan nga pumuluyo sang Jerusalem, indi
lang sa inyo kag sa inyo hari. Kamo tanan *gutumon kag uhawon sa tion nga*
salakayon namon kamo. Gani kaunon ninyo ang inyo tai kag imnon ninyo
ang inyo ihi."
13 Dayon nagtindog ang kumander kag nagsinggit sa lingguahe nga
Hebreo, "Pamatii ninyo ang mensahi sang gamhanan nga hari sang
Assyria!
14 Amo ini ang iya ginasiling: Indi kamo magpatunto kay Hezekia. Indi
siya makaluwas sa inyo!
15 Indi kamo magpaganyat sa iya nga magsalig sa GINOO kon magsiling
siya, 'Sigurado gid nga luwason kita sang GINOO; ini nga siyudad indi
pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.'
16 "Indi kamo magpamati kay Hezekia! Amo ini ang ginasiling sang hari
sang Assyria: Indi na kamo magkontra sa akon; magsurender na lang
kamo! Dayon tugutan ko kamo nga makakaon sang bunga sang inyo ubas
kag higera, kag makainom sa inyo mga pulunduhan sang tubig,
17 hasta nga magabalik ako kag dal-on ko kamo sa duta nga pareho sang
inyo duta—ang duta nga may mga talamnan sang ubas nga makahatag sa
inyo sang bino, kag may mga uyas nga mahimo ninyo nga tinapay.
18 Indi kamo magpatalang kay Hezekia kon magsiling siya nga luwason
kamo sang GINOO. May mga dios bala sa bisan diin nga nasyon nga
nakaluwas sa ila nasyon sa kamot sang hari sang Assyria?
19 May nahimo bala ang mga dios sang Hamat, Arpad kag Sefarvaim?
Naluwas bala sang mga dios* sang Samaria ang ila duta sa akon mga
kamot?

* **36:19** *sang mga dios:* ukon, *sang sina nga mga dios*

20 Sin-o sa mga dios sang sini nga mga nasyon ang nakaluwas sa ila
nasyon sa akon? Gani paano maluwas sang GINOO ang Jerusalem sa akon
mga kamot?”
21 Pero wala nagsabat ang mga tawo, kay nagmando si Haring Hezekia
nga indi sila magsabat.
22 Dayon gin-gisi ni Eliakim nga anak ni Helkia, Shebna nga sekretaryo,
kag Joa ang ila mga bayo *sa kasubo*, kag nagkadto sila kay Hezekia kag
ginsugid ang mga ginsiling sang kumander.

37

Nagpalaygay si Haring Hezekia kay Isaias
(2 Har. 19:1-7)

1 Sang pagkabati ni Haring Hezekia sa ginbalita sa iya, gin-gisi niya ang
iya bayo kag nagsuksok sang sako *sa pagpakita sang iya pagpangasubo*, kag
nagkadto siya sa templo sang GINOO.
2 Ginpakadto niya kay Isaias nga anak ni Amoz sila ni Eliakim nga
administrador sang palasyo, si Shebna nga sekretaryo, kag ang mga
nagapangulo nga mga pari. Tanan sila nagasuksok sang sako.
3 Pag-abot nila kay Isaias, nagsiling sila sa iya, “Amo ini ang ginasiling ni
Hezekia: Nagaantos kita sa sini nga tion; ginasilutan* kag ginapakahuy-an
kita. Pareho kita sa manugbata nga wala na sing kusog sa pagbun-a sang
iya bata.
4 Ginsugo sang hari sang Assyria ang iya kumander sa pagyaguta sa buhi
nga Dios. Basi pa lang talupangdon sang GINOO nga imo Dios ang ginsiling
sang kumander kag silutan siya sa iya mga ginhambal. Gani
magpangamuyo ka para sa aton nga nagkalabilin.”
5 Pagkatapos hambal sang mga opisyal nga ginpadala ni Haring Hezekia,
6 nagsiling si Isaias sa ila, “Hambali ninyo ang inyo agalon *nga si Haring*
Hezekia nga amo ini ang ginasiling sang GINOO: Indi ka magkahadlok sa
imo nabatian nga pagyaguta sa akon sang mga bata-bata sang hari sang
Assyria.
7 Pamati! Patalangon ko† ang hari sang Assyria. Makabati siya sang balita
nga makapabalik sa iya sa iya nasyon. Kag didto ipapatay ko siya paagi sa
espada.”

Nagpamahog Liwat ang Assyria
(2 Har. 19:8-19)

8 Karon, sang mabatian sang kumander sang mga soldado sang Assyria
nga naghalin na sa Lakish ang ila hari kag nagpakig-away sa Libna,
nagkadto siya didto.
9 Nabalitaan ni Haring Senakerib *sang Assyria* nga si Haring Tirhaka
sang Ethiopia‡ nagapadulong sa pagpakig-away sa iya. Pagkabati niya sini,
nagpadala siya sang mga mensahero kay Hezekia sa pagsiling sini:
10 “Indi ka magpatunto sa dios nga imo ginasaligan kon magsiling siya,
‘Ang Jerusalem indi pag-itugyan sa kamot sang hari sang Assyria.’
11 Pamati! Ikaw mismo ang nakabati kon ano ang ginhimo sang mga hari
sang Assyria sa halos tanan nga nasyon. Ginlaglag nila sila sing bug-os. Kag
ikaw, nagahunahuna ka bala nga makaluwas ka?

---

* **37:3** *ginasilutan:* ukon, *ginainsultuhan* † **37:7** *Patalangon ko:* sa literal, *Pasudlan ko sang espiritu*
‡ **37:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

12 Ginpanglaglag sang akon mga katigulangan ang mga banwa sang
Gozan, Haran, Rezef, kag ang katawhan sang Eden nga ara sa Telasar.
Naluwas bala sila sang ila mga dios?
13 May nahimo bala ang mga hari sang Hamat, Arpad, Sefarvaim, Hena,
kag Iva.”

Ang Pangamuyo ni Hezekia

14 Pagkatapos basa ni Hezekia sa sulat nga ginhatag sa iya sang mga
mensahero, nagkadto siya sa templo sang GINOO kag ginhumlad ang sulat
sa presensya sang GINOO.
15 Dayon nagpangamuyo siya,
16 “GINOO nga Makagagahom, Dios sang Israel nga nagapungko sa trono
sa tunga-tunga sang mga kerubin, ikaw lang ang Dios nga nagadumala sa
tanan nga ginharian diri sa kalibutan. Ginhimo mo ang kalangitan kag ang
kalibutan.
17 GINOO, pamatii kag tan-awa *ang nagakalatabo*. Pamatii ang tanan nga
ginsiling ni Senakerib sa pagyaguta sa imo, O buhi nga Dios.
18 Matuod, GINOO, nga ginpanglaglag sang mga hari sang Assyria ang
madamo nga nasyon,
19 pati ang ila sini mga dios-dios paagi sa paghaboy sini sa kalayo. Kay
indi ini matuod nga mga dios kundi mga bato lang kag mga kahoy nga
ginhimo sang tawo.
20 Gani karon, GINOO nga amon Dios, luwasa kami sa kamot sang Assyria,
para ang tanan nga ginharian diri sa kalibutan makahibalo nga ikaw lang,
GINOO, ang Dios.”

Ang Pagkalaglag ni Haring Senakerib sang Assyria (2 Har. 19:20-37)

21 Dayon nagpadala si Isaias nga anak ni Amoz sang sini nga mensahi kay
Hezekia: Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang Israel: Tungod
kay nagpangamuyo ka parte kay Haring Senakerib sang Assyria,
22 amo ini ang ginasiling sang GINOO kontra sa iya: “Ginakadlawan kag
ginainsulto ka sang mga pumuluyo sang Zion,§ ang siyudad sang
Jerusalem. Nagalungo-lungo sila sa pagyaguta sa imo samtang
nagapalagyo ka.
23 Sin-o bala ang imo gin-insulto kag ginyaguta? Sin-o bala ang
ginpataasan mo sang imo tingog kag ginpabugalan? Indi bala *ako,* ang
Balaan nga Dios sang Israel?
24 Paagi sa imo mga alagad, ginyaguta mo ako. Nagsiling ka pa, ‘Paagi sa
akon madamo nga karwahe nasaka ko ang mataas nga mga bukid, ang
putokputokan sang mga bukid sang Lebanon. Ginpangtapas ko ang iya
pinakamataas nga sedro kag pinakamaayo nga sipres.* Nakaabot ako sa
putokputokan sini nga may madabong nga kakahuyan.
25 Nagpakutkot ako sang mga bubon sa iban nga mga lugar,† kag
nag-inom halin sa sini nga mga bubon. Sa akon nga pag-agi, nagmala ang
mga sapa sa Egypt.’
26 “Matuod nga ginpangguba mo ang napaderan nga mga banwa. Pero
wala ka bala nakahibalo nga madugay ko na ini nga ginpat-od? Dugay ko
na ini nga ginplano nga matabo, kag karon ginatuman ko na ini.

---

§ **37:22** *mga pumuluyo sang Zion:* sa literal, *birhen nga anak nga babayi sang Zion* * **37:24** *sedro…sipres:* mga klase ini sang mga kahoy † **37:25** *sa iban nga mga lugar:* Ara ini sa Dead Sea Scrolls, pero wala sa Masoretic Text.

27 Ang mga pumuluyo sang mga banwa nga ginpangguba mo nadulaan
sang kusog; nahadlok sila kag nahuy-an. Pareho sila sa mga hilamon sa
latagon ukon sa mga hilamon nga nagatubo sa atop sang balay, nga sang
pag-ulhot nalaya dayon.
28 "Pero nahibaluan ko kon diin ka nagatiner, ukon diin ka nagahalin
ukon nagakadto, kag kon ano ang imo kaakig sa akon.
29 Tungod kay nabatian ko ang imo kaakig sa akon kag ang imo
pagpabugal, kaw-itan ko ang imo ilong kag busalan ang imo baba, kag
guyuron pabalik sa imo ginhalinan, sa dalan nga imo gin-agyan."
30 *Dayon nagsiling si Isaias kay* Hezekia, "Amo ini ang tanda *nga*
proteksyunan sang GINOO *ang Jerusalem sa mga taga-Assyria*: Karon nga
tuig ang inyo kaunon amo ang mga bunga sang mga tanom nga nagtubo
lang, kag sa sunod nga tuig amo ang mga bunga naman sang mga tanom
nga nagtubo sa gintubuan man sadto. Pero sa ikatatlo nga tuig makatanom
na kamo sang uyas kag makaani. Makatanom man kamo sang mga ubas
kag makakaon sang bunga sini.
31 Sa liwat, ang mga nagkalabilin nga buhi sa Juda magauswag pareho sa
tanom nga nagapanggamot sing madalom kag nagapamunga.
32 Kay may magakalabilin nga buhi nga magalalapta halin sa Jerusalem,
ang mga naluwas halin sa Bukid sang Zion. Siguraduhon gid sang GINOO
nga Makagagahom nga matuman ini.
33 "Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa hari sang Assyria: Indi
siya makasulod sa siyudad sang Jerusalem ukon makapana sini. Indi siya
makapalapit nga may taming ukon makatumpok sang duta sa kilid sang
pader sang siyudad para mataklas ini.
34 Magabalik siya sa iya ginhalinan, sa dalan nga iya gin-agyan. *Ako,* ang
GINOO, nagasiling nga indi gid siya makasulod sa sini nga siyudad.
35 Protektaran kag luwason ko ini nga siyudad para sa akon
kadungganan kag tungod sa akon promisa kay David nga akon alagad."
36 Dayon nagkadto ang anghel sang GINOO sa kampo sang mga
taga-Assyria kag ginpatay niya ang 185,000 ka soldado. Pagkaaga,
pagbugtaw sang mga nagkalabilin nga buhi, nakita nila ang madamo nga
bangkay.
37 Tungod sini, nagpuli si Senakerib sa Nineve kag didto nagtiner.
38 Isa ka adlaw, samtang nagasimba si Senakerib sa templo sang iya dios
nga si Nisroc, ginpatay siya paagi sa espada sang iya duha ka anak nga
lalaki nga sila ni Adramelec kag Sharezer, kag dayon nagpalagyo sila sa
Ararat. Ang isa niya ka anak nga si Esarhadon amo ang nagbulos sa iya
bilang hari.

38

Ang Pagmasakit ni Hezekia
(2 Har. 20:1-11; 2 Cro. 32:24-26)

1 Sadto nga tion, nagmasakit si Hezekia kag daw mapatay na siya.
Nagkadto sa iya si Propeta Isaias nga anak ni Amoz kag nagsiling,
"Nagasiling ang GINOO nga himuon mo na ang nagakadapat mo nga
himuon kay indi ka na mag-ayo kundi mapatay ka."
2 Pagkabati sini ni Hezekia, nag-atubang siya sa dingding kag
nagpangamuyo sa GINOO.
3 Siling niya, "GINOO, dumduma kon paano ako nagkabuhi nga matutom
sa imo kag nag-alagad sing tinagipusuon, kag kon paano ako naghimo sing
maayo sa imo panulok." Kag naghilibion siya sing tudo.

4 Nagsiling ang GINOO kay Isaias
5 nga magbalik siya kay Hezekia kag ihambal ini: “Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios sang imo katigulangan nga si David: Nabatian ko ang
imo pangamuyo kag nakita ko ang imo mga luha. Dugangan ko pa sang 15
ka tuig ang imo kabuhi.
6 Luwason ko ikaw kag ang ini nga siyudad sa kamot sang hari sang
Assyria. Protektaran ko ini nga siyudad.
7 Amo ini ang tanda nga akon ihatag sa pagpamatuod nga tumanon ko
ining akon promisa:
8 Pabalikon ko sing napulo ka gutlo ang landong sang adlaw sa orasan
nga ginpahimo ni Ahaz.” Kag natuman ini.
9 Amo ini ang ginsulat ni Haring Hezekia sang Juda sang nag-ayo na siya
sa iya sakit:
10 Abi ko nga mapatay na ako nga bataon pa, kag magpabilin sa lugar
sang mga patay.
11 Abi ko indi ko na makita ang GINOO diri sa kalibutan sang mga buhi,
ukon indi ko na makita ang mga tawo sa sini nga kalibutan.
12 Diutayan lang madula ang akon kabuhi pareho sa tolda sang
manugbantay sang karnero nga ginpalid. Abi ko mautod na ang akon
kabuhi pareho sa tela nga gin-utod sa teral.* Halin sa aga hasta sa gab-i
naghulat ako nga tapuson mo na ang akon kabuhi.
13 Naghulat ako nga mapainubuson hasta sa kaagahon, nga
nagahunahuna nga mapatay ako nga daw sa ginadugmok sang leon ang
akon mga tul-an. Halin sa aga hasta sa gab-i naghulat ako nga tapuson mo
na ang akon kabuhi.
14 Nagpangayo ako sang bulig nga ang akon tingog daw sa huni sang
salimbabatang ukon dugwak. Nag-ugayong ako nga daw sa huni sang
pating. Ginkapoy ang akon mga mata sa pagtangla sa langit. GINOO, buligi
ako sa sini nga kalisod.
15 Pero ano pa ang masiling ko? Kay ginsabat na niya ako kag siya mismo
ang nag-ayo sa akon. Magakabuhi ako sing mapainubuson tungod sa
mapait nakon nga inagyan.
16 Paagi sini, Ginoo, nagabaskog ang kabuhi sang tawo, kag ako mismo
nagbaskog. Gin-ayo mo ako kag gintugutan nga mabuhi.
17 Matuod nga ang akon gin-antos para sa akon kaayuhan. Tungod sa imo
gugma, ginluwas mo ako sa kalaglagan kag ginpatawad mo ang akon mga
sala.
18 Kay paano pa ako makadayaw sa imo kon patay na ako? Ang mga patay
indi na makadayaw sa imo ukon makalaom sang imo pagkamatutom.
19 Ang mga buhi amo lang ang makadayaw sa imo pareho sang akon
ginahimo subong. Ang tagsa ka henerasyon magasugid sa masunod nga
henerasyon sang imo katutom.
20 GINOO, ikaw ang akon manluluwas, gani sa bilog namon nga kabuhi,
magakanta kami sa imo templo nga nagatukar sang mga instrumento.
21 *Sang wala pa mag-ayo si Hezekia,* ginsilingan siya ni Isaias nga
pahampulan niya sa iya mga suluguon ang iya hubag sang gindunot nga
higos† para mag-ayo siya.
22 Nagpamangkot si Hezekia, “Ano bala ang tanda nga magapamatuod
nga *magaayo* ako *kag* makakadto sa templo sang GINOO?”

---

* **38:12** *teral:* ukon, *hablanan (*sa English, *loom).* Ginagamit ini sa paghimo sang tela. † **38:21** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree)

39

Ang mga Mensahero Halin sa Babilonia

1 Sang sadto nga tion, ang hari sang Babilonia nga si Merodac Baladan,
nga anak ni Baladan, nakabalita nga nag-ayo na si Hezekia sa iya sakit.
Gani nagpadala siya sang mga sulat kag regalo kay Hezekia *paagi sa mga*
mensahero.
2 Gin-abiabi ni Hezekia ang mga mensahero kag ginpakita niya sa ila ang
tanan nga butang sa iya talaguan sang manggad—ang mga pilak, mga
bulawan, mga panakot, mga maayo nga klase sang lana, ang iya mga
armas, kag ang iban pa niya nga mga manggad. Wala sing bisan ano nga
ara sa iya palasyo ukon ginharian nga wala niya ginpakita sa ila.
3 Karon, nagkadto si Propeta Isaias kay Haring Hezekia kag
nagpamangkot, "Diin bala naghalin ina nga mga tawo, kag ano ang ila
kinahanglan?" Nagsabat si Hezekia, "Halin sila sa malayo nga lugar, sa
Babilonia."
4 Nagpamangkot pa gid ang propeta, "Ano ang ila nakita sa imo palasyo?"
Nagsabat si Hezekia, "Nakita nila ang tanan sa akon palasyo. Wala gid sing
bisan ano sa akon manggad nga wala ko ginpakita sa ila."
5 Dayon nagsiling si Isaias kay Hezekia, "Pamatii ining mensahi sang
GINOO nga Makagagahom:
6 Magaabot gid ang tion nga dal-on sa Babilonia ang tanan nga
pagkabutang sa imo palasyo, ang tanan nga natipon sang imo mga
katigulangan nga ara pa hasta subong. Wala gid sing may mabilin, siling
sang GINOO.
7 Kag ang iban sa imo palaabuton nga mga kaliwat, pagabihagon kag
mangin mga alagad sila sa palasyo sang hari sang Babilonia."
8 Naghunahuna si Hezekia nga may kalinong kag wala sing katalagman
samtang buhi pa siya. Gani nagsiling siya kay Isaias, "Maayo inang
mensahi sang GINOO nga ginhambal mo sa akon."

40

Ang Paglipay sa mga Katawhan sang Dios

1 Nagsiling ang Dios, "Lipaya ninyo kag pabaskuga ang akon katawhan.
2 Hambali ninyo sing malulo ang katawhan sang Jerusalem. Ibalita sa ila
nga tapos na ang ila pag-antos, kag ang ila mga sala napatawad na. Kay
ginsilutan ko sila sing tuman sa tanan nila nga mga sala."
3 May nagawali sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,* "Ipreparar
ninyo ang alagyan para sa GINOO. Tadlunga ang dalan nga pagaagyan sang
aton Dios.
4 Ang tagsa ka nalupyakan tampukan, kag ang tagsa ka bukid tapanon,
pati ang mga lugar nga kudolkudol.
5 Dayon igapahayag ang gamhanan nga presensya sang GINOO, kag
makita ini sang tanan nga tawo. *Matabo gid ini,* kay ang GINOO mismo ang
nagsiling sini."
6 May nagsiling sa akon, "Magwali ka!" Nagsabat ako, "Ano ang akon
iwali?" Nagsiling siya, "Iwali nga ang tanan nga tawo pareho sang hilamon,
kag ang ila pagkabantog pareho sang iya bulak.
7 Ang hilamon nagakalaya kag ang iya bulak nagakahulog tungod kay
ginahuyop ini sang hangin nga ginapadala sang GINOO. Matuod nga ang
tawo pareho sang hilamon.
8 Ang hilamon nagakalaya kag ang iya bulak nagakahulog, pero ang
pulong sang aton Dios nagapadayon sa gihapon."

9 Kamo nga nagadala sang maayong balita sa Zion, ang *siyudad sang*
Jerusalem, magsaka kamo sa mataas nga bukid, kag isugid ninyo sing
mabaskog ang maayong balita. Indi kamo magkahadlok sa pagsugid.
Hambali ninyo ang mga banwa sang Juda nga ara na ang ila Dios.
10 Huo, nagaabot na ang Ginoong DIOS nga may gahom, kag magahari
siya nga gamhanan. Nagaabot siya nga dala ang balos *nga para sa iya*
katawhan.
11 Atipanon niya ang iya katawhan pareho sa pag-atipan sang
manugbantay sa mga karnero: ginakugos niya ang mga bata sang mga
karnero kag ginatuytuyan niya sing mahinalungon ang ila mga iloy.

12 Sin-o bala ang makasukob sang tubig sa dagat paagi sa iya kamot, ukon
makatakos sang langit paagi sa iya pagdangaw sini? Sin-o bala ang
makasulod sang tanan nga duta sa suludlan ukon makakilo sang mga
bukid?
13 Sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang GINOO? Sin-o bala ang
makatudlo sa iya kon ano ang iya dapat himuon?
14 Sa kay sin-o bala siya nagpalaygay para paintiendihon siya kag sin-o
bala ang nagtudlo sa iya sang husto nga dalan? Sin-o bala ang nagtudlo sa
iya sang kaalam ukon nagtuytoy sa iya sa pag-intiendi? *Wala gid!*
15 Ang matuod, ang mga nasyon pareho gid lang sang isa ka tulo sa timba,
ukon yab-ok sa kilohan. Para sa Dios, ang mga isla daw pareho lang
kamag-an sa mga yab-ok.
16 Ang mga kasapatan sa Lebanon indi makaigo nga ihalad para sa iya,
kag ang mga kahoy sini indi makaigo nga igatong sa mga halad.
17 Wala gid ang mga nasyon kon ikomparar sa iya. Para sa iya, baliwala
ang mga nasyon.
18 Gani sa kay sin-o bala ninyo ikomparar ang Dios? Ukon sa ano bala
ninyo siya ipaanggid?
19 Sa dios-dios bala nga ginahimo lang sang platero, kag ginahaklapan
sang bulawan kag ginadekorasyunan sang pilak nga mga kadena?
20 Ukon sa dios-dios bala nga kahoy *nga matig-a* nga indi dali maggabok,
nga ginapahimo sang imol nga tawo bilang halad? Ginapahimo niya ini sa
isa ka maayo nga panday para indi matumba.

21 Wala bala kamo makahibalo ukon makabati? Wala bala sing may
nagsugid sa inyo halin sang ginsuguran? Wala gid bala ninyo
maintiendihan kon paano ginhimo ang kalibutan?
22 Ginhimo ini sang Dios nga nagapungko sa trono sa ibabaw sang
kalibutan, kag ang katawhan sa idalom daw pareho lang kagagmay sa mga
tibakla sa iya panulok. Ginhumlad niya ang langit nga daw sa kurtina.
Ginhumlad niya ini nga daw sa tolda para puy-an.
23 Ginakuhaan niya sang gahom ang mga pangulo sa kalibutan kag
ginpakawalay pulos sila.
24 Pareho sila sa tanom nga bag-o lang gintusok, nga halos wala pa gani
makapanggamot. Kag ginhuyop sila sang GINOO kag nalaya sila, dayon
ginpalid sila sang buhawi pareho sa upa.

25 Nagsiling ang Balaan nga Dios, “Sa kay sin-o bala ninyo ako ipaanggid?
May ara bala sang pareho sa akon?”
26 Tangla bala kamo! Sin-o ang nagtuga sinang mga butang sa
kalangitan? Ang nagtuga sina amo ang Dios nga nagapaguwa sa kada isa sa
ila samtang ginatawag niya sila sa ila mga ngalan. Sa iya pagkagamhanan
wala sing isa sa ila nga nadula.

27 Kamo nga katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob, ngaa bala
nga nagareklamo kamo nga ang inyo mga plano* kag kinamatarong
ginabaliwala sang Dios?
28 Wala bala kamo makahibalo ukon makabati nga ang GINOO amo ang
wala sing katapusan nga Dios nga nagtuga sang dulunan sang kalibutan?
Wala siya ginakapoy ukon nagakaluya, kag wala sing may makatungkad
sang iya hunahuna.
29 Ginahatagan niya sang kusog ang mga maluya kag ang mga ginakapoy.
30 Bisan ang mga pamatan-on ginakapoy, ukon nagakaluya, kag
nagakatumba sila,
31 pero ang mga nagasalig sa GINOO makaangkon liwat sang kusog. Daw
sa magalupad sila pareho sa agila; kon magdalagan sila indi sila
pagkapuyon; kon maglakat sila indi sila pagluyahon.

41

Buligan sang Dios ang Israel

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Kamo nga mga katawhan sa malayo nga mga
lugar,* maghipos kamo kag magpamati sa akon. Kamo nga mga nasyon,
magpakabakod kamo kag magpalapit sa akon, kag ihambal ninyo ang inyo
mga reklamo. Magtipon kita kag husayon ta ini.
2 Sin-o bala ang nagtawag sa matarong nga mandadaog halin sa east para
ini siya mag-alagad sa iya? Sin-o bala ang nagapasakop sang mga nasyon
kag mga hari sa sini nga mandadaog? Ginalaglag niya sila paagi sa iya
espada kag pana; pareho sila sa yab-ok ukon upa nga ginpalid sang hangin.
3 Ginalagas niya sila kag wala sing may nagabalabag sa iya, bisan sa lugar
nga wala pa niya makadtui.
4 Sin-o bala ang naghimo sining tanan? Sin-o bala ang nagbuot sang
tanan nga nagakalatabo halin pa sa una nga henerasyon? Kundi ako, ang
GINOO nga ara na sa pag-umpisa sang kalibutan kag ara man ako gihapon
sa katapusan sini."
5 Ang mga tawo sa malayo nga mga lugar, bisan sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan, nakakita sang akon binuhatan, kag nagkurog sila sa
kahadlok. Nagtipon sila,
6 kag ang kada isa nagabuligay kag nagapabakod sa isa kag isa.
7 Ang mga panday, platero, kag iban pa nga mga trabahador† nga
nagahimo sang mga dios-dios nagapabakod sa isa kag isa, nga nagasiling,
"Maayo gid ang aton obra." Dayon ginalansang nila ang dios-dios sa iya sini
bulutangan para indi matumba.
8 "Pero ikaw, Israel nga akon alagad kag pinili, nga ang imo katawhan
mga kaliwat ni Abraham nga akon abyan,
9 gintawag ko ikaw kag ginkuha halin sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan. Ginsilingan ko ikaw, 'Ikaw ang akon alagad.' Ginpili ko ikaw kag
wala ko ikaw pagsikwaya.
10 Indi ka magkahadlok kay kaupod mo ako. Indi ka magkabalaka kay
ako ang imo Dios. Pabaskugon ko ikaw kag buligan. Proteksyunan ko ikaw
paagi sa akon gahom nga magaluwas sa imo.
11 Ang tanan nga nagakaakig sa imo sigurado gid nga mahuy-an kag
magasalasala. Magakalawala ang mga nagakontra sa imo.

* **40:27** *plano:* ukon, *kabudlayan* * **41:1** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat.* Amo man sa bersikulo 5. † **41:7** *iban pa nga mga trabahador:* Indi klaro sa Hebreo kon ano ini nga klase sang mga trabahador.

12 Bisan pangitaon mo ang imo mga kaaway indi mo na sila makita. Sila
nga nagapakig-away sa imo mangin wala sing pulos.
13 Kay ako, ang GINOO nga imo Dios, nagapabakod sa imo kag nagasiling
sa imo nga indi ka magkahadlok kay buligan ko ikaw.
14 Bisan gamay ka lang kag maluya,‡ indi ka magkahadlok kay ako mismo
ang magabulig sa imo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini. Ako ang imo
Manluluwas, ang balaan nga Dios sang Israel.
15 Pamati! Himuon ko ikaw nga pareho sa tapi nga panglinas nga bag-o
kag may matalom nga mga ulounto. Linason kag dugmukon mo ang mga
bukid kag himuon nga daw sa mga upa.
16 Pahanginan mo sila kag mapalid sila; laptahon sila sang buhawi. Pero
ikaw magakalipay sa GINOO; magadayaw ka sa Balaan nga Dios sang Israel.
17 "Kon magpangita sang tubig ang akon katawhan nga mga imol, kag
wala sila sing may makita kag magmala ang ila tutunlan sa kauhaw, ako
nga GINOO magabulig sa ila; ako nga Dios sang Israel indi magsikway sa ila.
18 Pailigon ko ang mga suba sa mahawan nga mga bukid kag ang mga
tuburan sa mga patag. Himuon ko ang desierto nga katubigan, kag ang
mamala nga duta nga mga tuburan.
19 Patubuon ko sa desierto ang mga kahoy nga sedro, akasya, mirto, olibo,
pino, enebro, kag sipres,
20 para makita, mahibaluan, kag maintiendihan sang katawhan nga *ako,*
ang GINOO, ang Balaan nga Dios sang Israel, amo ang naghimo sini."

Wala sing Pulos ang mga Dios-dios

21 Nagsiling ang GINOO, ang Hari sang Israel,§ *sa mga dios-dios*, "Sige,
magreklamo kag magrason kamo!
22-23 Palapit kamo kag singgana kami kon ano ang matabo sa palaabuton.
Isugid sa amon ang ginhambal ninyo sadto nga matabo para mabinagbinag
namon kon bala natuman ini. Isugid sa amon kon ano ang matabo sa
palaabuton para mahibaluan namon nga mga dios kamo. Maghimo kamo
sing maayo ukon malain para matingala kag mahadlok kami sa inyo.
24 Pero ang matuod, wala kamo sing pulos, kag wala gid kamo sing may
nahimo. Ang mga nagapili sa pagsimba sa inyo makangilil-ad.
25 Ginpili ko nga magdumala ang isa ka tawo halin sa north. Nagadangop
siya sa akon; kag karon nagaabot siya halin sa east. Laglagon niya ang mga
manugdumala pareho sang pagtasak sang manughimo sang kolon sa
lunang nga pormahon niya.
26 "Sin-o bala sa inyo ang nagsugid sang una pa nga matabo ini para
makahibalo kami kag makasiling nga husto siya? Wala gid sing isa nga may
nagsugid sa inyo, kag wala sing may nakabati nga may ginhambal kamo.
27 Ako, *ang GINOO,* amo ang una nga nagsugid sini sa Zion, ang *siyudad*
sang Jerusalem. Nagpadala ako sa sini nga siyudad sang isa ka mensahero
sa pagsugid sang maayong balita nga ara na ang magabulig sa ila.
28 Gintan-aw ko kon may ara nga dios-dios nga makalaygay, pero wala gid
ako sing may nakita. Wala gid sing isa sa ila nga makasabat sa akon mga
pamangkot.
29 Tanan sila wala sing pulos, kag wala gid sila sing may mahimo. Pareho
sila sa hangin nga umalagi lang."

‡ **41:14** *maluya:* sa literal, *daw ulod* § **41:21** *Hari sang Israel:* sa literal, *Hari ni Jacob*

42

Ang Alagad sang GINOO

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Ari ang akon alagad nga akon ginapabaskog.
Ginpili ko siya kag nalipay ako sa iya. Gamhan ko siya sang akon Espiritu,
kag paharion niya ang hustisya sa mga nasyon.
2 Indi siya magsinggit ukon maghambal sing mabaskog sa mga dalan.
3 Indi niya pagpabay-an ang mga maluya sa pagtuo* ukon pagtalikdan
ang mga nadulaan na sang paglaom. Sa iya katutom paharion gid niya ang
hustisya.
4 Indi gid siya magkaluya ukon madulaan sang paglaom hasta nga
mapahari niya ang hustisya sa kalibutan. Bisan ang mga tawo sa malayo
nga mga lugar† magalaom sa iya mga pagpanudlo."
5 Amo ini ang ginasiling sang Dios, ang GINOO nga nagtuga sang
kalangitan nga daw sa tela nga iya ginhumlad. Ginporma niya ang
kalibutan kag ang tanan nga ara sa sini. Siya man ang naghatag sang
ginhawa sa mga tawo kag sa tanan nga tinuga nga nagakabuhi sa kalibutan.
6 *Nagsiling siya sa iya nga alagad,* "Ako, ang GINOO, amo ang nagtawag sa
imo sa pagpakita sang akon pagkamatarong. Buligan kag protektaran ko
ikaw kag paagi sa imo mahimo ako sang kasugtanan sa mga tawo. Himuon
ko ikaw nga pareho sa suga nga magapasanag sa mga nasyon,
7 para magpamuklat sa mga bulag kag maghilway sa mga nabihag, nga
napriso sa madulom nga prisohan.
8 Ako ang GINOO, amo ina ang akon ngalan! Indi ko pag-ihatag ang akon
kadungganan sa kay bisan sin-o ukon ang pagdayaw nga para sa akon sa
mga dios-dios.
9 Ang akon mga ginpropesiya natuman, kag karon ipahayag ko ang mga
bag-o nga mga butang antes ini matabo."

Kanta sa Pagdayaw sa Dios

10 Magkanta kamo sang bag-o nga kanta sa GINOO! Magkanta kamo sang
mga pagdayaw sa iya, bisan kamo nga ara sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan. *Dayawa ninyo siya,* kamo nga nagapanakayon kag tanan kamo
nga mga tinuga sa dagat, kag kamo nga nagaestar sa malayo nga mga lugar.
11 Dayawa ninyo siya, kamo nga ara sa mga banwa sang kamingawan kag
kamo nga mga pumuluyo sang Kedar. Magkanta kamo sa kalipay, kamo
nga katawhan sang Sela. Maghinugyaw kamo sa putokputokan sang mga
bukid.
12 Padunggi ninyo kag dayawa ang GINOO, kamo nga ara sa malayo nga
mga lugar.
13 Magapakig-away ang GINOO pareho sa isa ka soldado nga handa na gid
sa pagpakig-away. Magasinggit siya bilang tanda sa pagsalakay, kag
magadaog siya kontra sa iya mga kaaway.
14 *Nagasiling siya,* "Sa malawig nga tion naghipos lang ako kag
ginpunggan ko ang akon kaugalingon. Pero subong, *ipakita ko ang akon
kaakig*. Masinggit ako nga nagahangos pareho sa manugbata nga
ginasakitan.
15 Laglagon ko ang mga bukid, kag palayaon ang mga tanom. Himuon ko
ang mga suba nga mamala nga duta kag pamalahon ko ang mga katubigan.

---

* **42:3** *mga maluya sa pagtuo:* ukon, *mga ginadaogdaog* † **42:4** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat.* Amo man sa bersikulo 10 kag 12.

16 Tuytuyan ko ang *akon katawhan nga* mga bulag *sa kamatuoran* sa
dalan nga wala pa nila maagyan. Pasanagan ko ang ila madulom nga
alagyan, kag tapanon ko ang mga kudolkudol nga mga lugar nga ila
pagalaktan. Himuon ko ini nga mga butang, kag indi ko sila pag-isikway.
17 Pero ang mga nagasalig sa mga dios-dios, nga nagakabig sa mga
imahen nga ila dios-dios, magapalagyo sa kahuya."

Ang Israel Pareho sang Bungol kag Bulag

18 *Nagsiling ang* GINOO *sa iya katawhan,* "Kamo nga pareho sa bungol kag
bulag, pamati kamo kag magtulok!
19 Alagad ko kamo kag akon pinili. Ginapadala ko kamo bilang akon
mensahero, pero wala sing may makapareho sa inyo sa pakabulag kag
pagkabungol.
20 Madamo na ang inyo nakita pero wala ninyo ini ginasapak. Makabati
kamo kuntani pero wala kamo nagapamati."
21 Luyag gid sang GINOO nga padunggan ang iya kasuguan para mapakita
niya ang iya pagkamatarong.‡
22 Pero karon ang iya katawhan ginkawatan, gin-agawan sang mga
pagkabutang, ginpriso sa buho ukon sa prisohan, kag wala gid sing may
nagbulig sa ila.
23 May ara bala sa inyo nga luyag magpamati ukon magsapak sining inyo
nabatian halin karon?
24 Sin-o bala ang nagtugot nga kawatan kag agawan sang pagkabutang
ang Israel? Indi bala ang GINOO, nga sa iya nakasala kita? Kay wala ta
pagsunda ang iya mga pamaagi kag wala ta pagtumana ang iya kasuguan.
25 Gani ginpakita sang GINOO ang iya puwerte nga kaakig sa aton paagi sa
pagpaantos sa aton sa inaway. Ang iya kaakig pareho sa kalayo nga
naglikop kag nagsunog sa aton, pero wala ta ini ginhunahuna kag ginsapak.

43

Nagpromisa ang Dios sa Pagluwas sa Israel

1 Pero karon amo ini ang ginasiling sang GINOO nga nagtuga sa imo, O
Israel: "Indi ka magkahadlok kay luwason ko gid ikaw;* gintawag ko ikaw
sa imo ngalan, kag akon ikaw.
2 Kon mag-agi ka sa tubig, magaupod ako sa imo. Kon magtabok ka sa
mga suba indi ka malumos. Kon mag-agi ka sa kalayo, indi ka mapaso; ang
dabdab sini indi makaano sa imo.
3 Kay ako ang GINOO nga imo Dios, ang Balaan nga Dios sang Israel, nga
imo Manluluwas. Itugyan ko *sa iban nga nasyon* ang Egypt, Ethiopia,† kag
Seba sa baylo mo.
4 Itugyan ko ang iban nga mga katawhan sa baylo mo, tungod kay
bilidhon kag dungganon ka sa akon panulok, kag tungod kay ginahigugma
ko ikaw.
5 Indi ka magkahadlok kay kaupod mo ako. Tipunon ko ang imo mga
kaliwat halin sa east kag west.
6 Hambalan ko ang mga nasyon sa north kag sa south nga pabay-an ang
imo mga kaliwat nga magbalik sa ila duta, nga papulion sila halin sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
7 Sila ang mga katawhan nga akon gintawag; gintuga ko sila para sa akon
kadungganan."

---

‡ **42:21** *mapakita niya ang iya pagkamatarong:* ukon, *luwason niya ang iya katawhan*
* **43:1** *luwason ko gid ikaw:* ukon, *ginluwas ko na ikaw*
† **43:3** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

8 *Nagsiling pa gid ang GINOO,* "Tawga ang akon katawhan nga may mga
mata pero indi makakita, nga may mga dulunggan pero indi makabati!
9 Patipuna sing tingob ang tanan nga katawhan sang nasyon. Sin-o sa ila
mga dios-dios ang makapropesiya sang palaabuton? Sin-o sa ila ang
nagsugid sang una sang mga nagakalatabo subong? Padal-a sila sang mga
saksi sa pagpamatuod nga husto sila para makabati sini ang iban kag
magsiling nga matuod gid man.
10 *Mga katawhan sang Israel,* kamo ang akon mga saksi. Ginpili ko kamo
nga akon alagad para makilala ninyo ako kag magtuo kamo sa akon, kag
maintiendihan ninyo nga ako lang ang Dios. Wala na sing iban pa nga Dios
nga nag-una sa akon ukon magsunod pa sa akon.
11 Ako lang gid ang GINOO kag luwas sa akon wala na sing iban pa nga
Manluluwas.
12 Nagpahibalo ako nga luwason ko kamo, kag gintuman ko ini. Wala sing
iban nga dios nga naghimo sini sa inyo; kamo ang akon mga saksi."
Nagsiling pa ang GINOO, "Ako ang Dios.
13 Halin pa sang una ako na ang Dios. Wala sing may makapalagyo sa
akon mga kamot. Wala sing may makaliwat sang akon mga ginahimo."

Nagpromisa ang Dios nga Buligan Niya ang Iya Katawhan

14 Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang inyo Manluluwas, ang Balaan
nga Dios sang Israel, "Agod maluwas kamo, ipasalakay ko ang Babilonia sa
mga soldado sang isa ka nasyon, kag magapalalagyo ang mga
taga-Babilonia‡ sa mga barko nga ila ginapabugal.§
15 Ako ang GINOO, ang inyo Balaan nga Dios, ang manunuga sang Israel,
ang inyo Hari.
16 Ako ang GINOO nga naghimo sang alagyan sa tunga sang dagat.
17 Gintipon ko ang mga karwahe, mga kabayo, kag mga soldado *sang*
Egypt, kag ginlaglag sila didto sa dagat, kag indi na gid sila makabangon pa.
Pareho sila sa suga nga napatay.
18 Pero indi na ninyo sagi paminsar ang mga nagligad,
19 kay bag-o naman nga butang ang akon himuon. Nagakalatabo na gani
ini. Wala bala ninyo ini nakita? Magahimo ako sang dalan kag mga
tuburan sa desierto.
20 Bisan ang talunon nga mga sapat magapadungog sa akon pati ang
talunon nga mga ido* kag ang mga bukaw, kay magahatag ako sang mga
tuburan sa desierto, para may mainom ang akon pinili nga katawhan.
21 Sila ang katawhan nga akon gintuga para mangin akon, kag para
magdayaw sa akon.
22 "Pero wala ka magpangayo sang bulig sa akon, Israel, kundi gintak-an
ka na sa akon.
23 Wala ka maghalad sa akon sang mga karnero bilang halad nga
ginasunog. Wala mo ako ginpadunggan sang imo mga halad bisan wala ko
ikaw ginpabudlayan kag ginpatak-an sa akon pagpangayo sa imo sang mga
halad nga regalo kag mga insenso.
24 Wala mo ako pagbakli sang insenso ukon pagpaayawi sang tambok
sang imo mga halad. Sa baylo, ginpabudlayan kag ginpatak-an mo ako sang
imo mga sala.

---

‡ **43:14** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.
§ **43:14** *kag magapalalagyo...ginapabugal:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **43:20** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

25 “Ako mismo amo ang nagapanas sang imo sala para sa akon
kadungganan, kag indi ko na ini pagdumdumon pa.
26 Hunahunaon ta ang mga nagliligad; maghusayay kita. Ipahayag ang
imo kaso sa pagpamatuod nga inosente ka.
27 Nakasala ang imo nahauna nga katigulangan, kag nagrebelde sa akon
ang imo mga pangulo.
28 Gani ginpakahuy-an ko ang imo mga pari kag gintugyan ko ikaw,
Israel, sa kalaglagan kag kahuy-anan.

44

Ang Promisa sang Dios sa Israel

1 “Pero karon, pamati, O Israel nga akon alagad, ang katawhan nga akon
pinili, nga mga kaliwat ni Jacob.
2 *Ako,* ang GINOO, amo ang naghimo kag nagbulig sa imo. Indi ka
magkahadlok, ikaw nga akon alagad kag pinili ko nga katawhan.
3 Kay hatagan ko ikaw sang tubig nga magapaumpaw sang imo kauhaw
kag magabasa sang imo mamala nga duta. Gamhan ko sang akon Espiritu
ang imo mga kaliwat kag pakamaayuhon ko sila.
4 Magauswag sila pareho sa nagalambo nga tanom nga bugana sang
tubig ukon mga kahoy sa higad sang mga sapa.
5 May ara nga magasiling, ‘Ako iya sang GINOO,’ kag may iban nga
magasiling, ‘Kaliwat ako ni Jacob.’ May ara man nga magasulat sa ila kamot
sang ngalan sang GINOO, kag magakabig sang ila kaugalingon nga sakop
sila sang katawhan sang Israel.

Wala sing Pulos ang mga Dios-dios

6 “Amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Hari kag Manluluwas sang
Israel, ang Makagagahom nga GINOO: Ako amo ang ginsuguran kag ang
katapusan sang tanan. Luwas sa akon wala na sing iban pa nga Dios.
7 Sin-o bala ang pareho sa akon? Isugid niya sa akon atubangan kon ano
ang nagkalatabo halin sang gintukod ko nga isa ka nasyon ang akon
katawhan sang una nga panahon. Kag isugid man niya kon ano ang
magakalatabo sa palaabuton.
8 Indi kamo magkahadlok ukon magpakulba. Indi bala nga ginpahibalo
ko na sang una pa ang akon katuyuan sa inyo? Kamo mismo ang akon mga
saksi. May iban pa bala nga Dios luwas sa akon? Wala gid! Wala na ako sing
may nahibaluan pa nga *palalipdan nga* bato *luwas sa akon*.”
9 Wala sing pulos ang tanan nga nagahimo sang mga dios-dios. Kag ining
mga dios-dios nga ila ginapakamahal wala sing bili. Sila mismo
makapamatuod nga wala ini sing bili. Kay indi ini makakita kag wala sing
may nahibaluan. Amo gani nga nagakahuy-an ang mga nagasimba sini.
10 Buang-buang ang tawo nga nagahimo sang mga dios-dios nga indi man
lang niya mapuslan.
11 Pamati! Mahuy-an ang tanan nga nagasimba sa mga dios-dios, kay ang
naghimo sini mga tawo man lang. Patipuna sila tanan sa pagdepensa sang
ila kaugalingon. Mahadlok gid sila kag mahuy-an.
12 Ang panday sang metal nagabutang sang metal sa baga. Dayon
ginamaso niya ini sing tudo para pormahon nga dios-dios. Nagaluya siya sa
kagutom kag daw malipong sa kauhaw.
13 Ang panday sang kahoy nagatakos sang isa ka utod nga kahoy.
Ginakuritan niya sa dagway sang dios-dios, kag dayon ginakurtihan niya

paagi sa iya mga gamit. Ginaporma niya ini sa matahom nga dagway sang
tawo para ibutang sa isa ka templo.
14 Agod may gamiton siya nga kahoy, nagautod siya sang sedro, ukon
sipres, ukon terebinto. Ini nga mga kahoy ginapatubo niya sa kagulangan.
Nagatanom man siya sang kahoy nga pino, kag paagi sa ulan nagatubo ini.
15 Ginagamit niya ang iban nga mga kahoy nga gatong, para makapainit
siya kag makaluto sang tinapay. Kag ang iban nga mga kahoy ginahimo
niya nga dios-dios, kag ginaludhan niya kag ginasimba.
16 Ginasunog niya ang iban nga mga kahoy kag nagasugba siya sang
karne sa baga sini. Dayon nagakaon siya sang sinugba kag nagakabusog.
Nagapainit-init man siya sa kalayo kag nagasiling, "Hay, maayo kay
nainitan ako."
17 Kag ang iban nga mga kahoy, ginahimo niya nga dios-dios. Nagaluhod
siya kag nagasimba sa sini nga mga dios-dios, kag nagapangamuyo nga
nagasiling, "Luwasa ako, kay ikaw ang akon dios."
18 Ini nga mga tawo wala makahibalo ukon makaintiendi sa ila ginahimo.
Ang ila mga mata natabunan kag indi sila makakita. Ang ila mga hunahuna
natakpan, kag indi sila makaintiendi.
19 Wala gid sila nagapamalandong kag nagahunahuna sa pagsiling,
"Gin-gatong ko ang iban nga mga kahoy, kag nagluto ako sang tinapay kag
nagsugba sang karne sa baga sini, kag ginkaon ko ini. Kag karon himuon ko
bala nga makangilil-ad nga butang ang nabilin nga kahoy? Magasimba
bala ako sa isa ka utod nga kahoy?"
20 Daw pareho lang nga nagkaon siya sang abo. Ang nadulman niya nga
hunahuna nagpatalang sa iya, kag indi niya maluwas ang iya kaugalingon.
Indi niya mabaton nga ang dios-dios nga ara sa iya indi matuod nga dios.

21 *Nagsiling ang* GINOO, "Dumduma ini nga mga butang, O Israel, kay
alagad ko ikaw. Ginhimo ko ikaw para mag-alagad sa akon, kag indi ko gid
ikaw pagkalimtan.
22 Dulaon ko na ang imo mga sala pareho sang gal-om ukon ambon. Balik
ka sa akon, kay luwason ko gid ikaw."

23 Magkanta ka sa kalipay, O kalangitan! Singgit sing matunog, O
kalibutan! Magkanta kamo nga mga bukid, kag mga kahoy sa kagulangan.
Kay himuon gid ini sang GINOO. Luwason niya ang mga kaliwat ni Jacob;
ipakita niya ang iya pagkagamhanan sa Israel.

24 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga inyo Manluluwas, nga nagtuga
sa inyo: Ako ang GINOO nga naghimo sang tanan nga butang. Ako lang gid
ang naghumlad sang kalangitan kag nagtuga sang kalibutan.
25 Ginpaslaw ko ang mga propesiya sang butigon nga mga propeta. Kag
ginapabuang ko ang mga manugpakot. Ginabaliskad ko ang mga
ginahambal sang mga maalamon, kag ginahimo nga wala sing pulos ang ila
nahibaluan.
26 Ginatuman ko ang mga propesiya sang akon alagad* kag mga
mensahero. Nagasiling ako nga ang Jerusalem pagaestaran liwat, kag ang
iban pa nga mga banwa sang Juda nga nagkalaguba patindugon liwat.
27 Kon magmando ako nga magmala ang suba, nagamala ini.
28 Nagasiling ako kay Cyrus, "Ikaw ang manugbantay sang akon
katawhan, kag himuon mo ang tanan ko nga naluyagan. Magamando ka
nga patindugon liwat ang Jerusalem kag ang templo sini."

* **44:26** *alagad:* ukon, *mga alagad*

45

Ginpili sang Dios si Cyrus

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Cyrus nga iya pinili, nga ang
awtoridad sini iya ginpabakod, “Sakupon mo ang mga nasyon kag
pierdihon mo ang mga hari. Buksan mo ang mga puwertahan sang ila mga
banwa *sa pag-agaw sini* kag indi na ini pagsiradhan.
2 Ako ang magapreparar sang imo alagyan, kag tapanon ko ang mga
bukid. Gub-on ko ang mga puwertahan nga saway kag ang mga trangka
sini nga salsalon.
3 Ihatag ko sa imo ang mga tinago nga mga manggad, para mahibaluan
mo nga ako amo ang GINOO, ang Dios sang Israel nga nagtawag sa imo.
4 Gintawag ko ikaw para buligan mo ang Israel nga akon alagad, ang
katawhan nga akon ginpili. Ginpadunggan ko ikaw bisan wala ka
makakilala sa akon.
5 Ako amo ang GINOO, kag wala na sing iban pa; luwas sa akon wala na
sing iban pa nga Dios. Hatagan ko ikaw sang kusog bisan wala ka
makakilala sa akon,
6 para ang mga katawhan sa bilog nga kalibutan makahibalo nga wala na
sing iban pa nga Dios luwas sa akon. Ako amo ang GINOO, kag wala na sing
iban pa.
7 Ako ang naghimo sang kasanag kag sang kadulom. Ako ang nagadala
sang kaayuhan kag sang katalagman. Ako, ang GINOO, ang naghimo sini
tanan.
8 “Magahatag ako sang kadalag-an nga may pagkamatarong, pareho sang
paghatag sang kalangitan ukon sang gal-om sang ulan. Kag batunon ini
sang mga tawo sa kalibutan. Magalapnag ang kaluwasan kag ang
kadalag-an nga may pagkamatarong pareho sang tanom nga nagatubo.
Ako, ang GINOO, ang magahimo sini.
9 Kaluluoy ang nagapakigbais sa Dios nga iya Manunuga. Pareho man
lang siya sa kolon. Makareklamo bala ang lunang sa manughimo sang
kolon kon ano ang iya himuon? Ukon makareklamo bala siya nga pigaw
ang manughimo sang kolon?
10 Kaluluoy ang anak nga nagasiling sa iya ginikanan, ‘Ngaa ginbata
ninyo ako sing subong sini?’ ”
11 Amo ini ang ginsiling sang GINOO, ang Balaan nga Dios sang Israel kag
ang iya Manunuga, “Nagareklamo bala kamo sa akon mga ginahimo?
Ginamanduan bala ninyo ako sa dapat ko himuon?
12 Ako ang naghimo sang kalibutan, kag nagtuga sang tawo sa pag-estar
sa kalibutan. Ang akon mga kamot amo ang naghumlad sang kalangitan,
kag ako ang nagmando *nga magguwa* ang mga butang sa kalangitan.
13 Ako mismo ang nagpadumala kay Cyrus sa pagtuman sang akon
matarong nga tinutuyo. Himuon ko nga husto ang tanan niya nga mga
pamaagi. Patindugon niya liwat ang akon siyudad kag hilwayon niya ang
akon katawhan nga ginbihag. Himuon niya ini indi tungod nga ginsuhulan
ukon ginpremyuhan siya. Ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang
nagasiling sini.”
14 Nagsiling ang GINOO *sa Israel*, “Mangin sakop mo ang mga taga-Egypt
kag taga-Ethiopia,* pati ang mga taga-Seba nga ang ila mga lalaki matag-as.
Magapalapit sila sa imo nga dala ang ila mga manggad kag mga produkto.
Mangin bihag mo sila. Magaluhod sila sa imo kag magapakitluoy nga
nagasiling, ‘Matuod nga ang Dios nagaupod sa imo kag siya lang ang Dios!’ ”

* **45:14** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

15 O Dios kag Manluluwas sang Israel, matuod nga wala mo ginapakita
ang imo kaugalingon.
16 Mahuy-an gid ang tanan nga nagahimo sang mga dios-dios.
17 Pero luwason mo, GINOO, ang Israel, kag ang ila kaluwasan wala sing
katapusan. Kag indi na gid sila mahuy-an hasta san-o.
18 Ikaw, GINOO, amo ang Dios. Gintuga mo ang kalangitan kag ang
kalibutan. Wala mo ginhimo ang kalibutan nga mahawan, kundi ginhimo
mo ini para puy-an. Nagasiling ka, "Ako amo ang GINOO, kag wala na sing
iban pa.
19 Wala ako naghambal sa tago, nga wala sing may nakahibalo. Wala ako
nagsiling sa mga kaliwat ni Jacob nga magdangop sila sa akon nga wala
man lang sila sing may mabaton. Ako, ang GINOO, nagahambal sang
kamatuoran. Ginapahayag ko kon ano ang husto."
20 *Nagsiling pa ang GINOO,* "Magtipon kamo sing tingob kag magpalapit sa
akon, kamo nga mga nakapalagyo halin sa mga nasyon. Wala gid sing may
nahibaluan ang mga nagadala sang ila mga dios-dios nga kahoy.
Nagapangamuyo sila sa sini nga mga dios-dios nga indi makaluwas sa ila.
21 Magkonsultahanay kamo, kag ipahayag ninyo ang inyo kaso. Sin-o
bala ang nagpropesiya sang una sa mga butang nga matabo? Indi bala ako,
ang GINOO? Wala na sing iban nga Dios kundi ako lang—ang matarong nga
Dios kag Manluluwas.
22 "Magdangop kamo sa akon, tanan kamo nga ara sa pinakamalayo nga
parte sang kalibutan para maluwas kamo, kay ako Dios, kag wala na sing
iban pa.
23 Nagsumpa ako sa akon kaugalingon, kag ang akon mga
ginpanghambal masaligan kag indi na maliwat: Magaluhod ang tanan nga
tawo sa akon kag magasumpa sila *nga magaunong sila sa akon*.
24 Magasiling sila, 'Paagi lang gid sa GINOO makaangkon ang tawo sang
kusog kag kadalag-an nga may pagkamatarong.'" Ang tanan nga
nagadumot sa GINOO magapalapit sa iya kag mahuy-an.
25 Sa *bulig sang* GINOO ang tanan nga kaliwat ni Israel makaangkon sang
kadalag-an nga may pagkamatarong kag magadayaw sila sa iya.

46

Ang mga Dios-dios sang Babilonia

1 Ang mga dios-dios sang Babilonia nga sila ni Bel kag Nebo
nagahamyang samtang ginakarga sa karwahe nga ginaguyod sang mga
donkey. Mabug-at sila nga karga sa ginakapoy nga mga donkey.
2 Nagahamyang sila, kag indi nila masarangan nga luwason ang
nagadala sa ila. Pati sila ginbihag.
3 Pamati kamo sa akon, kamo nga mga kaliwat ni Jacob, kamo tanan nga
nagkalabilin sa katawhan sang Israel. Gin-atipan ko kamo halin sang inyo
pagkatawo.
4 Bisan magtigulang na kamo kag mag-ubanon, ako ang magaatipan sa
inyo. Ginhimo ko kamo kag tatapon ko gid kamo. Buligan ko kamo kag
luwason.
5 Sa kay sin-o bala ninyo ako ipaanggid? May ara bala nga pareho sa
akon?
6 Ang iban nga mga tawo nagapaguwa sang ila bulawan ukon pilak kag
nagasuhol sang platero para himuon ini nga dios-dios kag ila dayon
simbahon.

7 Ginapas-an nila ini, kag dayon ginatungtong sa iya bulutangan, kag
nagapabilin ini didto. Indi na ini makahalin didto. Kon may
magpangamuyo sa sini, indi ini makasabat; indi ini makaluwas sa iya mga
kalisod.
8 Kamo nga mga rebelde, tandai ninyo ini kag itanom gid sa inyo
hunahuna.
9 Dumduma man ninyo ang akon mga ginhimo sang una nga panahon.
Ako lang ang Dios, kag wala na sing iban pa nga pareho sa akon.
10 Sa umpisa pa lang ginpahayag ko na ang palaabuton. Halin sang una,
ginpropesiya ko na kon ano ang matabo. Matuman gid ang akon mga
plano; himuon ko ang tanan nga akon nagustuhan.
11 Magatawag ako sang isa ka tawo halin sa east sa isa ka malayo nga
lugar, kag tumanon niya ang akon plano. Magasulip siya pareho sa pispis
nga nagapangdagit. Kon ano ang akon ginhambal kag ginplano tumanon
ko ini.
12 Pamati kamo sa akon, kamo nga mga matig-a sing ulo. Indi gid kamo
makaangkon sang kadalag-an nga may pagkamatarong.*
13 Sa indi madugay, hatagan ko na sang kadalag-an nga may
pagkamatarong ang Jerusalem.† *Huo,* malapit ko na ini nga luwason, kag
padunggan ko ang Israel.

47

Ang Pagkalaglag sang Babilonia

1 *Nagsiling ang* GINOO*,* "Magapungko ka sa duta, Babilonia.
Magapungko ka nga wala sing trono.
Ikaw nga pareho sa birhen nga babayi indi na pagtawgon nga mahinhin
kag maluming.
2 *Ulipon ka na subong, gani* magkuha ka sang galingan kag maggaling
sang trigo.
Huksa ang imo belo, kag alsaha ang imo bayo
para makita ang imo paa samtang nagatabok ka sa suba.
3 Makita ang imo pagkahublas kag mahuy-an ka.
Magabalos ako sa imo kag indi ko ikaw pagkaluoyan."*

4 Ang aton Manluluwas, nga ang iya ngalan GINOO nga Makagagahom,
amo ang Balaan nga Dios sang Israel.

5 *Nagsiling pa gid ang* GINOO*,*
"Babilonia, magpungko ka sing malinong sa madulom nga lugar.
Indi ka na pagtawgon nga rayna sang mga ginharian.
6 Naakig ako sa katawhan nga akon ginpanag-iyahan, kag ginsikway ko sila.
Gani gintugyan ko sila sa imo kamot, kag wala mo sila pagkaluoyi.
Bisan gani ang mga tigulang sa ila ginpintasan mo.
7 Nagsiling ka pa nga ang imo pagkarayna wala sing katapusan!
Pero wala mo paghunahunaa ining imo mga ginhimo kag kon ano ang
mangin resulta sini sa imo.
8 Gani karon pamatii ini, ikaw nga mahilig sa pagpangalipay kag
nagahunahuna nga indi ka maano.

---

* **46:12** *Indi...pagkamatarong:* ukon, *Indi gid kamo maghimo sang matarong.* † **46:13** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* * **47:3** *indi ko ikaw pagkaluoyan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

Nagasiling ka sa imo kaugalingon nga ikaw ang Dios, kag wala na sing
iban pa.
Nagahunahuna ka nga indi ka gid mabalo ukon madulaan sang mga anak.†
9 Pero sa hinali lang matabo ini sa imo:
Mabalo ka kag madulaan sang mga anak.
Matabo gid ini tanan sa imo bisan madamo ka pa sang nahibaluan nga
madyik ukon binabaylan.
10 Nagasalig ka nga indi ka maano sa imo pagkamalaot,
kay nagahunahuna ka nga wala sing may nakakita sa imo.
Ang imo kaalam kag ihibalo nagapatalang sa imo,
kag nagatulod sa imo sa pagsiling, 'Ako ang Dios, kag wala na sing iban
pa.'
11 Gani magaabot sa imo ang katalagman
kag indi ka makahibalo kon paano mo ini matabog sang imo nga
madyik.
Magaabot sa imo ang kalamidad nga indi mo mabayaran para mag-untat.
Hinali lang nga magaabot sa imo ang kalaglagan nga wala mo
ginahunahuna.
12 Sige, padayuna ang imo mga madyik kag mga binabaylan
nga imo ginahimo halin sang bata ka pa.
Basi pa lang magmadinalag-on ka, ukon basi pa lang kulbaan ang imo mga
kaaway.
13 Ginakapoy ka na sa imo madamo nga padihot.
Pabuliga sa imo ang imo mga tinawo nga nagatuon parte sa mga bituon
kag nagapropesiya kada bulan sang mga butang nga matabo sa imo.
14 Sa pagkamatuod, pareho lang sila sa dagami nga dali lang masunog.
Indi gani sila makaluwas sang ila kaugalingon sa kalayo.
Indi puwede makapainit-init sa sini nga kalayo, *kay puwerte ini kainit*.
15 Ti ano ang mahimo sang mga tawo nga ginapangayuan mo sang
laygay halin sang bata ka pa?
Ang kada isa sa ila nagtalang kag indi sila makaluwas sa imo.

48

Matig-a sing Ulo ang mga Israelinhon

1 "Pamati kamo nga mga kaliwat ni Jacob, kamo nga ginatawag Israel,
kag naghalin sa tribo ni Juda. Nagasumpa kamo sa ngalan sang GINOO, kag
nagatawag kamo sa Dios sang Israel. Pero indi ini sinsero, kay indi
matarong ang inyo kabuhi.
2 Ginatawag pa ninyo ang inyo kaugalingon nga mga pumuluyo sang
balaan nga siyudad kag nagasiling kamo nga nagasalig kamo sa Dios sang
Israel, nga ang iya ngalan GINOO nga Makagagahom."
3 *Nagasiling siya sa inyo,* "Ginpropesiya ko na sang una kon ano ang
matabo sa palaabuton. Kag sa hinali lang gintuman ko ini.
4 Nahibaluan ko kon ano katig-a sang inyo ulo. Ang inyo liog daw pareho
katig-a sang salsalon kag ang inyo agtang daw pareho katig-a sa saway.
5 Amo gani nga ginsugid ko na nga daan sa inyo ang akon himuon. Sa
wala pa ini matabo ginpahibalo ko na ini sa inyo para indi kamo
makasiling nga ang inyo mga dios-dios nga hinimo halin sa kahoy kag
metal amo ang nagpropesiya kag nagtuman sini.

† **47:8** *Nagahunahuna...anak:* Siguro ang buot silingon, nagahunahuna siya nga indi siya madulaan sang manugprotektar ukon manugbulig.

6 Nabatian ninyo ang akon mga ginpropesiya kag nakita ninyo ang
katumanan sini, pero indi ninyo pagbatunon nga ako ang naghimo sini.
Sugod subong sugiran ko kamo sang bag-o nga mga butang nga wala ko pa
ginpahayag sa inyo; wala pa ninyo mahibaluan.
7 Karon ko pa lang ini ginahimo kag wala pa sang una, para indi kamo
makasiling nga nahibaluan na ninyo ini.
8 Wala kamo makabati ukon makaintiendi sini nga mga butang kay halin
pa sang una nagpabungol-bungol kamo. Nahibaluan ko kon ano kamo ka
maluibon, kay halin pa sang inyo pagkatawo mga rebelde na kamo.
9 Para sa akon kadungganan, punggan ko ang akon kaakig sa inyo, agod
indi kamo malaglag.
10 Pamati! Tinluan ko kamo, pero indi pareho sa ginahimo sa pilak, kay
tinluan ko kamo paagi sa pag-antos.
11 Himuon ko ini para sa akon kadungganan. Indi gid ako magtugot nga
mahuy-an ako kag mapadunggan ang iban nga dios.
12 "Pamati kamo sa akon, kamo nga taga-Israel nga akon ginpili. Ako ang
Dios; ako ang ginsuguran kag ang katapusan sang tanan.
13 Ako mismo ang nagbutang sang pundasyon sang kalibutan kag
naghumlad sang kalangitan. Kon magmando ako sa ila, ginatuman nila.
14 "Magtipon kamo tanan kag magpamati: Sin-o bala sa mga dios-dios
ang nagpropesiya nga salakayon sang akon abyan* ang Babilonia sa
pagtuman sang akon plano kontra sa sini nga nasyon? *Wala gid!*
15 Ako mismo ang naghambal kag nagtawag sa iya. Suguon ko siya kag
magmadinalag-on siya sa iya himuon.
16 Magpalapit kamo sa akon kag pamatii ini: Halin sang ginsuguran wala
ako naghambal sa tago, kag sang tion nga natabo ang akon mga ginhambal,
ara ako."
Kag karon ang Ginoong DIOS kag ang iya Espiritu nagpadala sa akon *sa
pagsugid sini nga mensahi*:
17 Nagasiling ang GINOO nga inyo Manluluwas, ang Balaan nga Dios sang
Israel: "Ako ang GINOO nga inyo Dios nga nagtudlo sa inyo kon ano ang
maayo para sa inyo kag nagtuytoy sa inyo sa husto nga dalan.
18 Kon nagpati lang kamo sa akon mga sugo, kuntani nag-ilig pareho sa
suba ang mga kaayuhan sa inyo, kag nagsinunod-sunod lang kuntani ang
inyo mga kadalag-an† pareho sa mga balod nga nagadapya sa higad.
19 Ang inyo mga kaliwat mangin pareho kuntani kadamo sa balas nga
indi maisip, kag indi gid sila malaglag sa akon atubangan."
20 Maghalin kamo sa Babilonia! Isugid ninyo sing malipayon hasta sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan nga ginluwas sang GINOO ang iya
alagad, ang katawhan sang Israel.‡
21 Wala sila pag-uhawa sang ginpangunahan sila sang Dios sa mga
kamingawan, kay ginpatubod niya ang tubig sa bato para sa ila. Ginbuka
niya ang bato kag nagsagawak ang tubig.
22 Pero nagasiling ang GINOO nga ang mga malain indi makaangkon sang
maayo nga kahimtangan.

49

Ang Buluhaton sang Alagad sang GINOO

* **48:14** *abyan:* Siguro si Haring Cyrus. † **48:18** *kadalag-an:* ukon, *pagkamatarong* ‡ **48:20** *ang katawhan sang Israel:* sa Hebreo, *nga si Jacob*

1 Pamati kamo sa akon, kamo nga ara sa malayo nga mga lugar.* Sa wala
pa ako matawo gintawag na ako sang GINOO nga mag-alagad sa iya.
2 Ginhimo niya ang akon mga pulong nga pareho katalom sang espada.
Ginprotektaran niya ako sang iya gahom. Ginhimo niya ako nga pareho sa
mahining nga pana nga handa na nga gamiton.
3 Nagsiling siya sa akon, "Israel, ikaw ang akon alagad. Paagi sa imo,
padunggan ako sang mga tawo."
4 Pero nagsiling ako, "Ang akon pagpangabudlay wala man lang sing
pulos; gin-usikan ko ang akon kusog sa wala sing kapuslanan." Pero
ginatugyan ko lang ini sa GINOO nga akon Dios; siya ang magabalos sa akon
mga ginhimo.
5 Ang GINOO amo ang naghimo sa akon nga mangin iya alagad para
pabalikon kag tipunon ko ang mga Israelinhon sa iya. Ginpadunggan ako
sang GINOO kag siya nga akon Dios amo ang nagahatag sa akon sang kusog.
6 Nagsiling siya, "Ikaw nga akon alagad, may dako pa ako nga buluhaton
nga ipabuhat sa imo, luwas sa pagpabalik mo sa mga Israelinhon nga akon
ginaprotektaran. Himuon ko pa ikaw† nga pareho sa suga nga
magapasanag sa mga nasyon, agod paagi sa imo makaabot ang akon
kaluwasan hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan."
7 Nagsiling ang GINOO, ang Manluluwas kag Balaan nga Dios sang Israel,
sa tawo nga ginainsulto kag ginakangil-aran sang mga nasyon, kag alagad
sang mga pangulo, "Makita sang mga hari kon sin-o ka gid kag magatindog
sila *sa pagtahod sa imo*. Ang mga pangulo magasaludo *sa pagpadungog sa
imo*. Matabo ini tungod sa *akon, ang* GINOO nga matutom, ang Balaan nga
Dios sang Israel. Ako ang nagpili sa imo."

Patindugon Liwat ang Jerusalem

8 Amo ini ang ginsiling sang GINOO: "Sa husto nga tion‡ nga luwason ko
ikaw, sabton kag buligan ko ikaw. Protektaran ko ikaw kag paagi sa imo
mahimo ako sang kasugtanan sa mga tawo. Tukuron mo liwat ang duta
sang Israel nga naguba, kag ihatag mo ini liwat sa akon katawhan.
9 Magasiling ka sa mga *Israelinhon nga* ginbihag kag ginpriso sa
madulom nga lugar, 'Guwa kamo! Hilway na kamo!'
"Mangin pareho sila sa mga karnero nga magahalab sa higad sang mga
alagyan ukon sa mga bukid nga mahawan sadto.
10 Indi na sila paggutumon ukon pag-uhawon. Indi sila maano sang init
sang adlaw ukon sang mainit nga hangin sang desierto. Kay ako nga
nagakabalaka sa ila magatuytoy sa ila sa mga tuburan.
11 Himuon ko nga dalan *nila* ang tanan ko nga mga bukid. Ang mataas
nga mga lugar mangin karsada.
12 Magaabot ang akon katawhan halin sa malayo—ang iban halin sa
north, ang iban sa west, kag ang iban pa gid halin sa Sinim."§

13 Magkanta ka sa kalipay, O kalangitan!
Magkalipay ka O kalibutan!
Magkanta kamo nga mga bukid!
Kay kaluoyan kag lipayon sang GINOO
ang iya katawhan nga nagaantos.

---

* **49:1** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat* † **49:6** *Himuon ko pa ikaw:* ukon, *Ginhimo ko ikaw* ‡ **49:8** *Sa husto nga tion:* ukon, *Sa tion nga ipakita ko ang akon kaayo* § **49:12** *Sinim:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *Aswan,* nga isa ka lugar sa south sang Egypt

14 Pero nagsiling ang katawhan sang Jerusalem,* “Ginsikway na kami
sang GINOO; ginkalimtan na niya kami.”
15 *Pero nagsabat ang GINOO,* “Malipat bala ang isa ka iloy sa iya anak? Indi
niya bala pagkabalak-an ang iya ginbata? Bisan malipat siya, indi gid ako
malipat sa inyo!
16 O *Jerusalem indi ko gid ikaw malimtan.* Ginsulat ko ang imo ngalan sa
akon mga palad. Ginahunahuna ko permi nga mapatindog liwat ang imo
mga pader.
17 Madali na lang mag-abot ang magapatindog liwat sa imo,† kag ang mga
naglaglag sa imo magahalin na sa imo.
18 Tan-awa sa imo palibot, ang imo katawhan nagatipon na kag
nagapalapit sa imo. Ako, ang GINOO nga buhi, nagasumpa nga ipabugal mo
sila pareho sang pagpabugal sang kalaslon nga babayi sa mga alahas nga
iya ginasuksok.
19 “Nalaglag ka kag nangin mamingaw, pero karon *puy-an ka na sang imo
katawhan, kag* halos indi sila makaigo sa imo. Kag atong mga naglaglag sa
imo magapalayo.
20 Ang imo katawhan nga natawo sang panahon sang imo
pagpangasubo‡ magasiling sa imo, ‘Tama ini kagamay nga lugar para sa
amon. Kinahanglan namon ang mas dako pa nga lugar.’
21 Dayon masiling ka sa imo kaugalingon, ‘Sin-o bala ang nagbata sini sa
ila para sa akon? Nagkalamatay ang kadam-an sang akon katawhan,§ kag
tungod sini nagpangasubo ako. Ang iban sa ila ginbihag sa iban nga lugar,
kag nag-isahanon na lang ako. Gani diin ini sila naghalalin? Sin-o ang
nagsagod sa ila?’ ”
22 Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: “Pamati! Sinyasan ko ang
mga nasyon, kag ibalik nila sa imo ang imo katawhan nga daw sa mga bata
nga ginakugos.*
23 Magaalagad sa imo ang mga hari kag mga rayna; sila ang magaatipan
sa imo. Magaluhod sila sa imo *bilang pagtahod*, kag magapasakop gid sila
sa imo.† Dayon mahibaluan mo nga ako amo ang GINOO, kag ang mga
nagasalig sa akon indi gid mapaslawan.”
24 Makuha mo bala ang mga ginpang-agaw sang mapintas‡ nga mga
soldado? Maluwas mo bala ang mga ginpangbihag nila?
25 Pero amo ini ang ginasiling sang GINOO: “Huo, maluwas mo ang mga
ginpangbihag sang mapintas nga mga soldado kag makuha mo ang mga
ginpang-agaw nila. Kay magapakig-away ako sa mga nagapakig-away sa
imo kag luwason ko ang imo katawhan.§
26 Ipakaon ko sa mga nagadaogdaog sa imo ang ila kaugalingon nga
lawas, kag daw sa mahubog sila sa ila kaugalingon nga dugo. Dayon
mahibaluan sang tanan nga tawo nga ako amo ang GINOO, ang imo
Manluluwas kag Manughilway, ang Makagagahom nga Dios ni Jacob.”

---

* **49:14** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **49:17** *magapatindog liwat sa imo:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *ang imo mga anak (ukon kaliwat).* ‡ **49:20** *panahon sang imo pagpangasubo:* Ang buot silingon, ang panahon sang pagkalaglag sang Jerusalem kag pagkabihag sang katawhan sini. § **49:21** *katawhan:* sa literal, *mga anak.* Amo man sa bersikulo 22. * **49:22** *nga daw sa mga bata nga ginakugos* tungod nga buligan sila sang mga taga-Persia sa ila nga pagpuli. † **49:23** *magapasakop gid sila sa imo:* sa literal, *dilapan nila ang yab-ok sa imo mga tiil* ‡ **49:24** *mapintas:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls, Syriac, kag Latin Vulgate. Sa Masoretic Text, *matarong.* § **49:25** *katawhan:* sa literal, *mga anak*

50

1 Nagsiling ang GINOO *sa iya katawhan,* "Ginsikway ko bala ang
Jerusalem* pareho sang isa ka bana nga nagbulag sa iya asawa? Pamatud-i
ninyo!† Ginpabihag ko bala kamo pareho sang isa ka tawo nga ginpaulipon
niya ang iya mga anak sa iya gin-utangan bilang bayad sa iya utang? *Wala!*
Ginbihag kamo tungod sang inyo mga sala; ginsikway ang Jerusalem
tungod sang inyo mga paglapas.
2 Ngaa bala wala kamo magsapak sang pag-abot ko? Ngaa wala kamo
magsabat sang nagpanawag ako? Indi bala ako makasarang sa pagluwas sa
inyo? Masarangan ko gani nga pamalahon ang dagat sa isa lang ka
pagmando kag himuon nga desierto ang mga suba, nga mangin
kabangdanan sang pagkalamatay sang mga isda.
3 Masarangan ko man nga padulmon ang langit pareho kaitom sang bayo
sa paglalaw."

Ang Matinumanon nga Alagad sang GINOO

4 Gintudluan ako sang Ginoong DIOS kon ano ang akon ihambal para
mapabaskog ko ang mga ginakapoy. Ginapukaw niya ako kada aga sa
pagpamati sang iya itudlo sa akon.
5 Naghambal ang Ginoong DIOS sa akon kag nagpamati ako. Wala ako
magsupak ukon magpalagyo sa iya.
6 Ginataya ko ang akon likod sa mga nagahanot sa akon kag ang akon
guya sa mga nagagabot sang akon bungot. Ginapabay-an ko sila sa
pagpakahuya sa akon kag sa pagdupla sa akon guya.
7 Pero wala ako nakabatyag sang kahuya, kay ginabuligan ako sang
Ginoong DIOS. Gani nagpakatig-a lang ako pareho sa matig-a gid nga bato,‡
kay nahibaluan ko nga indi ako mahuy-an.
8 Malapit sa akon ang Dios nga nagapamatuod nga inosente ako. Ti sin-o
ang mangahas sa pag-akusar sa akon? Magpakita siya kag mag-atubang sa
akon!
9 Pamati! Ang Ginoong DIOS amo ang nagabulig sa akon. Sin-o bala ang
makasiling nga nakasala ako? Mangin pareho sila sa panapton nga
magagabok, nga ut-uton sang mga sapat-sapat.
10 Sin-o bala sa inyo ang nagatahod sa GINOO kag nagatuman sang mga
ginatudlo sang iya alagad? Dapat magsalig siya sa GINOO nga iya Dios bisan
nagalakat man siya sa kadulom nga wala gid sing kasanag.
11 Pero mag-andam kamo nga nagapadihot sa paglaglag sa iban;
malaglag kamo sa inyo kaugalingon nga padihot!§ Ang GINOO mismo amo
ang magasilot sa inyo; magakalamatay kamo sa puwerte nga silot.

51

Panawagan sa Pagsalig sa Dios

1-2 *Nagsiling ang GINOO,* "Magpamati kamo sa akon, kamo nga gusto
maluwas* kag nagadangop sa akon. Dumduma ninyo si Abraham kag si
Sara nga inyo mga katigulangan. Pareho sila sa bato nga sa diin gintiphag
kamo ukon sa guhab nga sa diin ginkali kamo. Sang gintawag ko si
Abraham, isa lang siya, pero ginbendisyunan ko siya kag ginhatagan sang
madamo nga kaliwat.

---

* **50:1** *Jerusalem:* sa literal, *ang inyo iloy* † **50:1** *Pamatud-i ninyo:* sa literal, *Diin na ang kasulatan sang pagbulagay?* ‡ **50:7** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling* § **50:11** *kamo nga nagapadihot...padihot:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **51:1-2** *gusto maluwas:* ukon, *gusto nga mangin matarong*

3 Kaluoyan ko gid ang Jerusalem† nga naguba. Ang mga desierto sini
himuon ko nga pareho sa Eden nga akon katamnan. Makita ang kalipay
kag kasadya sa Jerusalem kag may pagpasalamat kag mga pagkinanta man.
4 "Pamati kamo sa akon, O katawhan ko. Talupangda ninyo ako, O nasyon
ko. Ihatag ko ang akon kasuguan kag magapasanag ini sa mga nasyon.
5 Madali ko na lang kamo hatagan sang kadalag-an nga may
pagkamatarong. Sa indi madugay luwason ko kamo. Pagadumalahan ko
ang mga nasyon. Ang ara sa malayo nga mga lugar‡ magahulat sa akon kag
magalaom sang akon gahom.
6 Tan-awa ninyo ang kalangitan kag ang kalibutan. Madula ang
kalangitan pareho sa aso, kag magagabok ang kalibutan pareho sa
panapton, kag magakalamatay ang mga pumuluyo sini pareho sa mga
sapat-sapat. Pero ang kaluwasan nga ihatag ko magapadayon sa wala sing
katapusan. Ang kadalag-an nga may pagkamatarong nga halin sa akon
mangin inyo hasta san-o.
7 "Pamatii ninyo ako, kamo nga nakahibalo kon ano ang husto kag
nagatuman sang akon kasuguan! Indi kamo magkahadlok sa mga
pagpakahuya ukon mga pagyaguta sang mga tawo sa inyo.
8 Kay mangin pareho sila sa panapton nga gin-ut-ot sang mga
sapat-sapat. Pero ang kadalag-an nga may pagkamatarong nga ihatag ko
magapadayon sa wala sing katapusan. Ang kaluwasan nga halin sa akon
mangin inyo hasta san-o."
9 Sige na, GINOO, buligi kami. Gamita ang imo gahom sa pagluwas sa
amon. Buligi kami pareho sa imo ginhimo sang una. Indi bala ikaw ang
nag-utod-utod sa dragon nga si Rahab?§
10 Indi bala nga ikaw man ang nagpamala sang dagat sa paghimo sang
alagyan sa tunga sini para makatabok ang *imo katawhan nga imo* ginluwas
sa Egypt?
11 Magabalik sa Jerusalem ang imo mga ginluwas nga nagakinanta, nga
wala untat ang ila kalipay. Madula na ang ila kasubo, kag magaawas ang ila
kalipay.
12 *Nagsabat ang GINOO,* "Ako amo ang nagapabakod kag nagapalipay sa
inyo. Gani ngaa mahadlok kamo sa inyo kapareho nga tawo nga mapatay
man lang pareho sa hilamon?
13 Ginkalimtan na bala ninyo ako nga naghimo sa inyo? Ako ang
naghumlad sang kalangitan kag nagbutang sang mga pundasyon sang
kalibutan. Ngaa nagakabuhi kamo nga permi lang nahadlok sa kaakig sang
mga nagadaogdaog sa inyo kag gusto maglaglag sa inyo? Ang ila kaakig
indi na makaano sa inyo.
14 Sa indi madugay buy-an ang mga ginbihag sa inyo. Indi sila mapatay sa
ginprisohan sa ila, kag indi sila mawad-an sang pagkaon.
15 Kay ako, ang GINOO nga inyo Dios, ang nagalabugay sang dagat kag
nagapalinagumba sang mga balod. Makagagahom nga GINOO ang akon
ngalan.
16 Gintudlo ko sa inyo kon ano ang akon ipahambal, kag ginaprotektaran
ko kamo sang akon gahom. Ako ang nagpahamtang sang kalangitan kag
ang nagbutang sang mga pundasyon sang kalibutan, kag ako ang nagsiling
sa Jerusalem, 'Ikaw ang akon katawhan.'"

† **51:3** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion.* Amo man sa bersikulo 11 kag 16. ‡ **51:5** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat* § **51:9** *Rahab:* Ang dako nga sapat nga nagarepresentar sang Egypt.

17 Magbangon ka, Jerusalem! Ang kaakig sang GINOO pareho sa ilimnon
nga gin-ubos mo inom hasta nga nagduling-duling ka sa kahubog.
18 Wala sing isa sa imo katawhan* nga magatuytoy sa imo; wala sing isa
sa ila nga magabulig sa imo.
19 Natabo sa imo ining duha ka kalamidad: naguba ka tungod sa inaway
kag nag-antos sa kagutom ang imo katawhan. Wala sing may nabilin sa
imo katawhan nga mag-uloulo kag maglipay sa imo.
20 Nagkalalipong sila kag nagahamyang sa eskina sang tagsa ka dalan.
Pareho sila sa usa nga nasiod sa lambat. Naaguman nila ang puwerte nga
kaakig sang GINOO; ginsabdong sila sang imo Dios.
21 Gani pamatii ninyo ini, kamo nga mga nagaantos kag nagkalahubog
indi tungod sang bino.
22 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga inyo Dios nga nagaapin sa inyo:
"Pamati! Ginkuha ko na ang akon kaakig nga pareho sa ilimnon nga
nakapahubog sa inyo. Indi ko na kamo pagpaimnon sini liwat.
23 Ihatag ko ini sa mga nagapaantos sa inyo, nga nagsugo sa inyo nga
maghapa para tapakan ang inyo mga likod nga daw sa nagaagi sila sa
dalan."

52

Luwason sang Dios ang Jerusalem

1 Magbangon ka, O Zion, kag magpakabakod! Ipakita ang imo
pagkagamhanan, O balaan nga siyudad sang Jerusalem. Kay ang *imo mga
kaaway nga* mga indi Israelinhon,* nga ginakabig nga mga mahigko, indi
na liwat makasulod sa imo.
2 Indi ka na magpangasubo pareho sang tawo nga masinulub-on nga
nagapungko sa duta, kundi magbangon ka kag magdumala liwat. Kag
kamo nga mga pumuluyo sang Zion,† hilwaya ang inyo kaugalingon sa
pagkabihag.
3-4 Kay amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS, "Ginbihag kamo pareho
sa tawo nga ginbaligya nga ulipon nga wala sing bayad, gani tubuson ko
kamo nga wala man sing bayad. Sang una nagkadto kamo sa Egypt para
didto mag-estar, *kag gindaogdaog kamo didto*. Sang ulihi ang Assyria
naman ang nagdaogdaog sa inyo.
5 Kag karon ano naman ang natabo sa inyo? Ginbihag kamo *sang
Babilonia* nga wala man lang sing kapuslanan. Ginadumalahan nila kamo
kag ginayaguta. Permi pa nila ginainsulto ang akon ngalan.
6 Pero magaabot ang tion nga mahibaluan ninyo kon sin-o gid ako, kay
ako mismo ang nagahambal sa inyo. Huo, ako gid mismo."
7 Daw ano kanami kon makita mo ang mga mensahero nga nagalatas sa
mga bukid sa pagsugid sang maayong balita nga may kalinong na ang
Jerusalem kag mangin maayo na ang kahimtangan sini tungod nga
luwason ini sang Dios. Nagasiling sila sa mga taga-Jerusalem, "Nagahari
ang inyo Dios!"
8 Magasinggit sa kalipay ang mga guwardya sang siyudad kay makita gid
nila ang pagbalik sang GINOO sa Jerusalem.
9 Magsinggit sa kalipay ang Jerusalem nga naguba, kay lipayon kag
pabaskugon sang GINOO ang iya katawhan. Luwason niya ang Jerusalem!
10 Ipakita sang GINOO ang iya pinasahi‡ nga gahom sa tanan nga nasyon,

* **51:18** *katawhan:* sa literal, *kabataan* * **52:1** *mga indi Israelinhon:* sa literal, *mga wala matuli*
† **52:2** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* ‡ **52:10** *pinasahi:* ukon, *balaan*

kag makita sang tanan nga ara sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan
ang pagluwas sa aton sang aton Dios.
11 Kamo nga mga nagadala sang mga kagamitan sang *templo sang* GINOO,
maghalin na kamo sa Babilonia! Magguwa na kamo dira! Indi kamo
magtandog sa mga ginakabig nga mahigko. Magguwa na kamo sa
Babilonia, kag magpakabalaan.
12 Pero sa sini nga tion indi na kinahanglan nga magdali-dali kamo sa
paghalin, nga daw sa nagapalagyo kamo, kay magauna ang GINOO sa inyo.
Ang Dios sang Israel amo ang magaprotektar sa inyo.

Ang Nagaantos nga Alagad sang GINOO

13 *Nagsiling ang GINOO,* "Pamati! Magmauswagon ang akon alagad,
mangin bantog siya kag padunggan.
14 Madamo ang natingala sa iya, kay naguba gid ang iya hitsura kag daw
indi na ini hitsura sang tawo.
15 Pati mga nasyon matingala sa iya. Indi makahambal ang mga hari
tungod sa iya, kay makita nila ang mga butang nga wala ginsugid sa ila, kag
maintiendihan nila ang mga butang nga wala pa nila mabatian."

53

1 Sin-o bala ang nagpati sa amon mensahi? Sin-o bala sa mga ginpakitaan
sang GINOO sang iya gahom ang nagtuo?
2 Kabubut-on sang GINOO nga ang iya alagad mangin pareho sa tanom
nga nagatubo, nga nagapanggamot sa mamala nga duta. Wala siya sing
katahom ukon kaambong nga manamian kita sa iya.
3 Ginyaguta siya kag ginsikway sang mga tawo. Madamo ang iya mga
kasakit kag mga pag-antos. Gintalikdan ta siya, gin-insulto, kag
ginbaliwala.
4 Sa pagkamatuod, siya ang nag-antos sang mga kasakit kag mga
pag-antos nga para kuntani sa aton.* Abi ta ginsilutan siya sang Dios
tungod sa iya mga sala.
5 Ang matuod, ginpilas siya tungod sa aton mga paglapas; ginhanot siya
tungod sa aton mga kalautan. Ang silot nga iya gin-antos amo ang
nakahatag sa aton sang maayo nga kahimtangan kag paagi sa iya mga pilas
gin-ayo kita.
6 Tanan kita pareho sa mga karnero nga nagtalang; kada isa sa aton
nagpagusto kon ano ang iya luyag himuon. Pero siya ang ginpaantos sang
GINOO sang silot nga para kuntani sa aton tanan.
7 Gindaogdaog siya kag ginsakit, pero wala gid siya nagreklamo. Pareho
siya sang karnero nga ginadala sa ilihawan para ihawon, ukon sang
karnero nga samtang ginaguntingan wala gid nagatingog.
8 Gindakop siya, ginhukman, kag ginpatay. Wala gid sa iya henerasyon
ang nakatalupangod nga ginpatay siya tungod sang ila mga sala, nga
gin-antos niya ang silot nga para kuntani sa ila.
9 Bisan wala siya sing sala nga nahimo kag bisan wala siya
nagpangdaya,† ginlubong siya nga daw isa ka kriminal; ginlubong siya
upod sa mga manggaranon.
10 Pero kabubut-on sang GINOO nga sakiton kag paantuson siya. Bisan
ginhimo sang GINOO ang iya kabuhi bilang halad nga bayad sa sala, makita

---

* **53:4** *siya...aton:* ukon, *siya ang nagkuha sang aton mga masakit kag nagbatyag sang aton mga pag-antos.* † **53:9** *nagpangdaya:* ukon, *nagbutig*

niya ang iya mga kaliwat kag makabaton siya sing malawig nga kabuhi,
kag paagi sa iya matuman ang kabubut-on sang GINOO.
11 Kon makita niya ang mga nahimo sang iya mga pag-antos, malipay
siya. *Nagsiling ang GINOO,* "Paagi sa kaalam sang akon matarong nga alagad
madamo ang iya pakamatarungon; magaantos siya para sa ila mga sala.
12 Gani ihatag ko sa iya ang kadungganan nga para sa bantog kag
gamhanan nga mga tawo, kay ginhatag niya ang iya kabuhi: Ginkabig siya
nga isa sa mga makasasala.‡ Nag-antos siya para sa madamo nga
makasasala kag nagpangamuyo siya nga patawaron ko sila."

54

Ang Gugma sang Dios sa Jerusalem

1 Nagsiling ang GINOO, "Magkalipay ka, baw-as nga babayi. Maghugyaw
ka sa kalipay, ikaw nga wala pa gid makaagi sing pasakit sa pagbata.
Tungod nga bisan ginbayaan ka sang imo bana, mas madamo pa ang imo
mabata sang sa babayi nga nagapuyo upod sa iya bana.
2 Pasangkara kag pabakura* ang imo puluy-an.† Indi pagpunggi ang
pagpalapad sini.
3 Kay magasangkad ang imo mga border, sakupon sang imo katawhan
ang iban nga mga nasyon, kag puy-an nila ang mga banwa sini nga
ginpabay-an na.
4 "Indi ka magkahadlok, kay indi ka mahuy-an. Sigurado nga malipatan
mo na ang kahuy-anan sang imo pagkabataon kag subong man sang imo
pagkabalo.
5 Kay *ako nga* imo Manunuga mangin pareho sa isa ka bana sa imo.
Makagagahom nga GINOO ang akon ngalan. *Ako,* ang Balaan nga Dios sang
Israel, amo ang imo Manluluwas. Ginatawag ako nga 'Dios sang bilog nga
kalibutan.'
6 *Jerusalem*, pareho ka sa bataon pa nga asawa nga nagapangasubo
tungod nga ginbayaan siya sang iya bana. Pero karon ginatawag ko ikaw
nga magbalik sa akon.
7 Sa malip-ot nga tion ginbayaan ko ikaw, pero sa dako ko nga kaluoy
kuhaon ko ikaw liwat.
8 Tungod sa puwerte ko nga kaakig sa imo gintalikdan ko ikaw sa malip-ot
nga tion, pero tungod sa akon wala sing katapusan nga gugma, kaluoyan ko
ikaw. *Ako,* ang GINOO nga imo Manluluwas, ang nagasiling sini.
9 "Para sa akon, pareho ini sang panahon‡ ni Noe sang nagpromisa ako
nga indi na gid pagtabunan sang baha ang kalibutan. Karon, nagapromisa
ako nga indi na gid ako mangakig ukon magsilot sa imo, *O Jerusalem*.
10 Bisan magkalatiphag pa ang mga bukid, ang akon gugma indi gid
madula, subong man ang akon kasugtanan sa imo nga hatagan ko ikaw
sang maayo nga kahimtangan. *Ako,* ang GINOO nga naluoy sa imo, ang
nagasiling sini.
11 "O Jerusalem, daw ginbagyuhan ka. Nag-antos ka kag wala gid sing
may naglipay kag nagpabaskog sa imo. Pero tukuron ko liwat ikaw sa mga
pundasyon nga halin sa mga *bato nga* sapiro kag gamiton ko ang malahalon
nga mga bato sa paghimo sang mga dingding sang imo mga balay.

---

‡ **53:12** *makasasala:* ukon, *rebelde;* ukon, *kriminal* * **54:2** *pabakura:* sa literal, *palabaa ang imo mga banting kag papag-una ang imo mga palpal.* † **54:2** *puluy-an:* sa literal, *tolda* ‡ **54:9** *panahon:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *tubig.*

12 Gamiton ko ang mga *bato nga* rubi sa paghimo sang imo mga tore, kag
gamiton ko ang matahom nga mga bato sa paghimo sang imo mga
puwertahan kag mga pader.
13 Ako mismo ang magatudlo sa imo katawhan,§ kag mangin maayo gid
ang ila kahimtangan.
14 Mangin mabakod ka tungod nga magakabuhi sing matarong ang imo
katawhan. Magapalagyo sa imo ang imo mga kaaway, gani wala ka sing
kahadlukan. Indi na makapalapit sa imo ang imo mga kaaway nga
nagapahadlok sa imo.
15 Kon may magsalakay sa imo, indi ina akon kagustuhan. Magasurender
sa imo ang magasalakay sa imo.
16 "Pamati! Ako mismo ang naghimo sang mga panday sang metal, nga
nagadabok sang kalayo kag nagahimo sang armas. Kag ako man ang
naghimo sang mga manuglaglag nga nagagamit sang sini nga mga armas sa
pagpanglaglag.
17 Wala sing armas nga ginhimo nga magadaog sa imo, kag masabat mo
ang mga akusasyon kontra sa imo. Amo ina ang maangkon sang akon mga
alagad. Mabaton nila ang kadalag-an nga may pagkamatarong halin sa
akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

55

Ang Kaluoy nga Ginatanyag sang Dios

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Palapit kamo, tanan kamo nga ginauhaw, ari ang
tubig! Bisan wala kamo sing kuwarta, magbakal kamo kag magkaon! Dali
kamo, magbakal kamo sang bino kag gatas nga wala sing bayad!
2 Ngaa nagagasto kamo sang inyo kuwarta sa indi kalan-on? Ngaa
ginagasto ninyo ang inyo mga suweldo sa indi man lang makabusog sa
inyo? Pamati kamo sa akon kag makakaon kamo sang manamit nga
pagkaon kag mabusog gid kamo.
3 Magpalapit kamo kag magpamati sa akon para magkabuhi kamo.
Magahimo ako sang wala sing katapusan nga kasugtanan sa inyo. Ipakita
ko sa inyo ang akon dako nga gugma kag katutom nga ginpromisa ko kay
David.
4 Ginhimo ko siya nga pangulo sang mga nasyon, kag paagi sa iya
ginpakita ko ang akon gahom sa ila.
5 Tawgon ninyo ang mga nasyon nga indi ninyo kaupod, kag
magadali-dali sila kadto sa inyo tungod kay *ako,* ang GINOO nga inyo Dios,
ang Balaan nga Dios sang Israel, nagpadungog sa inyo."
6 Magdangop kamo sa GINOO kag magpanawag sa iya samtang ara pa siya
nga magbulig sa inyo.
7 Magbiya na ang mga malain sa ila kalainan kag magbaylo na sa ila
malain nga panghunahuna. Magbalik na sila sa GINOO nga aton Dios kay
kaluoyan niya sila kag patawaron.
8 Nagsiling ang GINOO, "Ang akon panghunahuna indi pareho sa inyo
panghunahuna, kag ang akon pagginawi indi pareho sa inyo pagginawi.
9 Subong nga layo ang distansya sang langit sa duta, layo man ang akon
pagginawi kag panghunahuna sa inyo.
10 Ang ulan kag ang snow nagahalin sa langit, kag wala ini nagabalik
didto kon indi ini anay makahatag sang tubig sa kalibutan kag makapatubo
sang mga tanom para maghatag ini sang binhi sa mga manugpanggas kag
kalan-on sa mga tawo.

§ **54:13** *katawhan:* sa literal, *mga anak*

11 Amo man ang mga pulong nga akon ginahambal, indi ini mangin wala
sing pulos, kundi magahimo ini sang akon nga plano; magatuman ini sang
akon katuyuan sa pagpadala sini.
12 *Mga Israelinhon,* magahalin kamo *sa Babilonia* nga malipayon, kag
pagatuytuyan ko kamo nga indi kamo maano. Daw sa magakanta sa
kalipay ang mga bukid, kag daw sa magapalakpak ang tanan nga
kakahuyan.
13 Magatubo ang mga kahoy nga sipres kag mirto sa ginatubuan karon
sang tunukon nga mga kahoy-kahoy. Ang ini nga mga hitabo magahatag
sang kadungganan sa akon; mangin tanda ini hasta san-o sang akon
pagkagamhanan."

56

Ang Pagpakamaayo sa Tanan nga Nasyon

1 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Ipakita ninyo ang hustisya kag
maghimo kamo sing matarong, kay sa indi madugay luwason ko na kamo
kag hatagan sang kadalag-an nga may pagkamatarong.
2 Bulahan ang tawo nga nagahimo sini kag ang nagatuman sa
ginapahimo ko sa Adlaw nga Inugpahuway kag wala nagabaliwala sini.
Kag bulahan man ang tawo nga wala nagahimo sang malain."
3 Ang mga indi Israelinhon nga nagtugyan sang ila kabuhi sa GINOO indi
dapat maghunahuna nga indi gid sila pag-isimpon sang GINOO sa iya
katawhan. Kag ang mga tawo nga ginkapon indi man dapat maghunahuna
nga *tungod* indi sila makabata* *indi sila puwede nga mangin parte sang
katawhan sang Dios*.
4 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: "*Pakamaayuhon ko* ang mga
tawo nga ginkapon nga nagatuman sa akon mga ginapahimo sa mga Adlaw
nga Inugpahuway, kag nagahimo sang mga butang nga makapalipay sa
akon kag nagatuman sang akon kasugtanan.
5 Tugutan ko sila nga magsulod sa akon templo kag hatagan ko sila sang
kadungganan nga labaw pa sa kadungganan nga mabaton nila kon may
mga kabataan sila. Tugutan ko nga dumdumon sila sang mga tawo hasta
san-o.
6 *Pakamaayuhon ko man* ang mga indi Israelinhon nga nagtugyan sang
ila kabuhi sa akon para alagaron ako, higugmaon, kag simbahon, kag
nagatuman sila sa akon mga ginapahimo sa Adlaw nga Inugpahuway kag
wala nagabaliwala sini, kag matutom sila sa akon kasugtanan.
7 Dal-on ko sila sa akon balaan nga bukid, kag lipayon ko sila didto sa
akon balay nga palangamuyuan.† Batunon ko sa akon halaran ang ila mga
halad nga ginasunog kag iban pa nga mga halad; kay ang akon balay
tawgon nga balay nga palangamuyuan para sa tanan nga nasyon."
8 Nagsiling pa ang Ginoong DIOS nga nagtipon sang mga ginbihag nga
mga Israelinhon, "Tipunon ko pa gid ang iban, wala labot sadtong natipon
ko na."

Ang Akusasyon sang Dios Batok sa mga Pangulo sang Israel

9 Palapit kamo, tanan kamo nga mga nasyon nga pareho sa mapintas nga
mga sapat, kag laglaga ninyo ang katawhan sang Israel.
10 Kay ang mga pangulo sang Israel nga manugbantay kuntani sang sini
nga nasyon daw mga bulag kag wala sila sing may nahibaluan. Pareho sila

* **56:3** *indi sila makabata:* sa literal, *pareho sila sa patay nga kahoy*
† **56:7** *balay nga palangamuyuan:* buot silingon, *ang templo*

sa mga bantay nga mga ido nga wala nagataghol. Gusto lang nila nga magligid, magtulog, kag magdamgo.
11 Pareho sila sa mga ido nga dalok-dalok nga wala sing kabulusgan. Sila nga mga manug-atipan sang Israel wala sing pag-intiendi. Ang kada isa sa ila nagapagusto kon ano ang iya luyag himuon kag nagapangita sang iya kaugalingon nga kaayuhan.
12 Nagasiling pa sila, “Dali, makuha kita sang ilimnon kag magpahubog! Mas madamo pa ini buwas sang sa subong.”

57

Ginpakalain ang mga Dios-dios sang Israel

1 Kon mapatay ang isa ka matarong nga tawo, wala kaayo sing may nagapamangkot kon ngaa. Wala kaayo sing may nakaintiendi nga ginakuha sang Dios ang mga diosnon nga mga tawo para makalikaw sila sa mga malain.
2 Kay kon mapatay ang isa ka matarong nga tawo, may kalinong kag kapahuwayan na siya.
3 Pero kamo nga mga kaliwat sang mga babaylan, sang mga nagapanginbabayi, kag sang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, palapit kamo *para masentensyahan kamo*.
4 Ginayaguta ninyo ang mga matarong; ginapakiwian kag ginapadiwalan ninyo sila. Mga kaliwat kamo sang mga rebelde kag mga butigon.
5 Ginasimba ninyo ang inyo mga dios-dios paagi sa pagpakighilawas sa idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy. Ginahalad pa ninyo ang inyo mga bata sa mga ililigan sang tubig sa idalom sang mga banglid.
6 Ang mahining nga mga bato sa mga ililigan sang tubig amo ang inyo mga dios. Ginasimba ninyo ini paagi sa paghalad sang mga halad nga ilimnon kag mga halad nga regalo. Malipay bala ako sa sining ginahimo ninyo?
7 Nagataklad kamo sa mataas nga bukid kag maghalad sang inyo mga halad didto kag magpakighilawas.
8 Ginabutang pa ninyo ang mga imahen sang inyo mga dios-dios sa puwertahan dampi sang inyo mga balay. Ginasikway ninyo ako; pareho kamo sa babayi nga nagapanginlalaki nga nagsaka sa malapad nga katre, nga nagapasugot nga maghulid sila sang iya kerido. Nanamian gid siya nga magpakighilawas sa iya lalaki; ginapagustuhan niya ang iya kailigbon.
9 Nagkadto kamo sa inyo dios-dios nga si Molec nga may dala nga lana kag madamo nga pahamot. Nagpasugo pa kamo nga magpangita sang mga dios-dios sa malayo nga mga lugar para inyo simbahon. Bisan ang lugar sang mga patay daw pakadtuan pa ninyo.
10 Bisan ginakapuyan na kamo sa pagpangita sang mga dios-dios, wala gihapon kamo nagakadulaan sang paglaom. Ginapabaskog ninyo ang inyo kaugalingon, gani wala gid kamo nagaluya.
11 *Nagasiling ang Ginoo*, “Sin-o bala ining mga dios-dios nga inyo ginakahadlukan nga nagbutig kamo sa akon? Ginkalimtan ninyo ako kag wala nagasapak sa akon. Ano bala ang rason kon ngaa wala na kamo nagatahod sa akon? Tungod bala nga daw sa naghipos lang ako sa sulod sang malawig nga tion?
12 Nagahunahuna kamo nga matarong na gid ang inyo mga ginahimo, pero ipakita ko kon ano gid kamo nga klase sang tawo. Kag indi makabulig sa inyo ang inyo mga dios-dios.

13 Huo, indi gid makabulig ang mga dios-dios kon magpangayo kamo
sang bulig sa ila. Palidon sila tanan sang hangin; mapalid sila sa isa lang ka
huyop. Pero ang mga nagasalig sa akon magapuyo sa duta* kag magasimba
sa akon sa balaan nga bukid.
14 Magasiling ako, 'Kay-uha ang dalan. Kuhaa ang mga nagasablag sa
dalan nga pagaagyan sang akon katawhan.'"
15 Amo pa gid ini ang ginasiling sang Labing Mataas nga Dios, ang Balaan
nga Dios nga nagakabuhi hasta san-o: "Nagapuyo ako sa mataas kag balaan
nga lugar, pero nagapuyo man ako upod sa mga tawo nga mapainubuson
kag mahinulsulon, para mapabaskog ko sila.
16 Sa pagkamatuod, indi ako magkontra ukon magkaakig hasta san-o, kay
kon himuon ko ini, magkalamatay ang mga tawo nga akon ginhimo.
17 Naakig ako tungod sa sala kag pagkadalok sang Israel, gani ginsilutan
ko sila kag gintalikdan. Pero padayon gihapon sila sa pagpakasala.
18 Nakita ko ang ila pagginawi, pero ayuhon ko sila. Tuytuyan ko sila, kag
lipayon ko ang mga nagapangasubo sa ila.
19 Kag dayon magadayaw sila sa akon. Hatagan ko sila sang maayo nga
kahimtangan, bisan sa malayo sila ukon sa malapit. Ayuhon ko gid sila.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
20 Pero ang mga malain wala sing kalinong; pareho sila sa mabalod nga
dagat nga nagadala sang mga sagbot kag higko sa higad.
21 Indi gid makaangkon ang mga malain sang maayo nga kahimtangan."
Amo ini ang ginasiling sang akon Dios.

58

Ang Matuod-tuod nga Pagpuasa

1 *Nagasiling ang GINOO,* "Magsinggit kamo sing tudo nga daw pareho
katunog sa budyong! Indi ninyo ini pagpunggi! Ipahibalo sa akon
katawhan nga mga kaliwat ni Jacob ang ila mga sala kag mga paglapas.
2 Nagadangop sila sa akon adlaw-adlaw, kag daw gusto gid nila nga
makahibalo sang akon mga pamaagi. Kon tan-awon daw matarong sila nga
nasyon kag wala nagasikway sang akon mga sugo. Ginapakita nila nga daw
gusto gid nila nga magpalapit sa akon kag magpangayo sang matarong nga
paghukom.
3 Nagasiling pa sila *sa akon,* 'Nagpuasa kami, pero wala mo man lang
ginsapak. Nagpenetensya kami, pero wala mo ini gintalupangod.'
"*Amo ini ang akon sabat*: Ang matuod, samtang nagapuasa kamo, ang
inyo kaugalingon lang nga kalipayan ang ginahunahuna ninyo; kag
ginaabuso pa ninyo ang inyo mga trabahador.
4 Nagapuasa kamo matuod, pero nagailinaway kag nagabinaisay kamo,
kag nagasumbaganay pa gani. Indi kamo maghunahuna nga ang pagpuasa
nga ginahimo ninyo subong makabulig para pamatian ko ang inyo mga
pangamuyo.
5 Kon magpuasa kamo, nagapenetensya kamo. Nagaduko ang inyo mga
ulo nga daw sa mga kugon, kag nagahigda kamo sa abo nga nagasuksok
sang sako. Amo bala ina ang ginatawag ninyo nga puasa? Nagahunahuna
bala kamo nga makapalipay ina sa akon?
6 "Ang klase sang puasa nga luyag ko amo ang puasa nga *ginaupdan*
sining matarong nga mga pagginawi: Ginauntatan ninyo ang

* **57:13** *duta:* siguro ang buot silingon, *duta sang Israel*

pagpang-abuso kag ang pagpangpriso sa mga inosente, kag ginahilway
ninyo ang mga ginadaogdaog.
7 Ginahatagan ninyo sang pagkaon ang mga ginagutom, ginapaestar
ninyo sa inyo mga balay ang mga wala sing elistaran, ginapabayuan ninyo
ang mga wala sing bayo, kag ginabuligan ninyo ang inyo mga paryente.
8 Kon himuon ninyo ini, magaabot sa inyo ang kaluwasan* pareho sang
nagabutlak nga adlaw, kag ayuhon ko kamo gilayon. Ako, nga inyo
matarong nga Dios, magauna sa inyo kag protektaran ko kamo sang akon
gamhanan nga presensya.
9 Kon magpanawag kamo sa akon sa pagpangayo sang bulig, sabton ko
kamo.
"Kon untatan na ninyo ang pagpamigos, ang pag-akusar sang indi
matuod, kag ang paghambal sang malain,
10 kag kon pakaunon ninyo ang mga ginagutom kag hatagan ang mga
imol sang ila mga kinahanglanon, magaabot sa inyo ang kaluwasan nga
magapasanag sang inyo madulom nga kahimtangan subong udtong-adlaw.
11 Tuytuyan ko kamo permi, kag hatagan ko kamo sang kabulusgan bisan
mabudlay ang inyo kahimtangan.† Pabaskugon ko kamo, kag mangin
pareho kamo sa katamnan nga bugana ang tubig, ukon pareho sa tuburan
nga wala nagakahubas.
12 Patindugon liwat sang inyo mga kaliwat ang inyo mga banwa nga
dugay na nga nagkalaguba, kag kay-uhon nila ang daan na nga mga
pundasyon. Kilalahon kamo nga katawhan nga nagkay-o sang ila
nagkalaguba nga mga pader kag mga balay.
13 "Tumana ninyo ang akon mga ginapahimo sa Adlaw nga
Inugpahuway. Indi ninyo paghunahunaa ang inyo kaugalingon lang nga
kalipayan sa sinang pinasahi nga adlaw. Ikalipay ninyo ang Adlaw nga
Inugpahuway, kag padunggi ninyo ini paagi sa pagpugong sang inyo
kaugalingon nga gusto kag kalipayan, kag sa pag-untat sa paghambal sang
mga wala sing pulos.
14 Kon himuon ninyo ini, mangin malipayon kamo sa inyo pagpangalagad
sa akon. Padunggan ko pa kamo sa bilog nga kalibutan. Busgon ko kamo
sang mga patubas sang duta nga ginpanubli sang inyo katigulangan nga si
Jacob. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

59

Mga Paandam Batok sa mga Makasasala

1 Pamati! Indi maluya ang GINOO nga indi siya makaluwas sa inyo, ukon
indi siya bungol nga indi siya makabati *kon magpanawag kamo sa iya.*
2 Ang inyo mga sala amo ang nagapaseparar sa inyo sa Dios kag amo ang
kabangdanan nga nagtalikod siya sa inyo kag indi na magpamati sang inyo
mga pangamuyo.
3 Kay nagapamatay kamo sang tawo, kag nagahimo sang iban pa nga
kalautan. Nagabutig kamo kag nagahambal sang malain.
4 Wala kamo nagahunahuna sang hustisya; ang inyo mga akusasyon sa
inyo isigkatawo wala sing kamatuoran. Nagasalig kamo sa kabutigan kag
nagabinutig mismo. Nagaplano kamo sing malain, kag dayon ginahimo
ninyo ini.

---

* **58:8** *kaluwasan:* sa literal, *suga.* Amo man sa bersikulo 10. † **58:11** *bisan mabudlay ang inyo kahimtangan:* sa literal, *sa mainit nga lugar*

5-6 Ang inyo malain nga mga plano pareho sa itlog sang dalitan nga
man-og, nga ang magkaon sini mapatay. Pareho man ini sa lawa sang
damang nga indi puwede mahimo nga bayo, gani wala sing pulos ang inyo
malain nga mga plano. Malain ang inyo mga ginahimo, kag nagapamintas
kamo.
7 Nagadali kamo sa paghimo sang sala kag maabtik kamo nga magpatay
sang mga inosente. Malain ang inyo mga ginahunahuna, kag bisan diin
kamo magkadto nagapanglaglag kamo.
8 Wala kamo sing may nahibaluan parte sa kalinong.* Ginabaliwala
ninyo ang hustisya kag ginatiko pa gani ninyo ini. Ang nagasunod sa sining
ginahimo ninyo indi man makaeksperiensya sang kalinong.
9 Amo ina nga wala pa pagsiluti sang Dios ang aton mga kaaway, kag wala
pa niya kita ginhatagan sang kadalag-an nga may pagkamatarong.
Naghulat kita sang kasanag, pero kadulom ang nag-abot. Amo ina nga
nagalakat kita sa kadulom.
10 Nagapangapkap kita pareho sa bulag, kag nagakasandad kita bisan
udtong-adlaw nga daw sa nagalakat kita sa kadulom. Pareho man kita sa
mga bangkay kon ikomparar sa makusog nga mga tawo.
11 Nagaugayong kita sa kasubo pareho sa nagauwang nga bear kag
pareho sa huni sang pating. Nagapaabot kita nga silutan sang Dios ang aton
mga kaaway kag luwason niya kita, pero wala gihapon natabo.
12 Kay madamo na ang aton mga sala sa atubangan sang Dios, kag amo
ini ang nagapamatuod nga dapat kita silutan. Huo, nakahibalo kita nga
permi kita nagapakasala.
13 Nagrebelde kita kag nagluib sa GINOO; nagtalikod kita sa aton Dios.
Nagplano kita sang pagpang-abuso kag pagrebelde. Ginahunahuna ta sing
maayo kon paano naton himuon ang aton pagbinutig.
14 Amo ina nga wala pa pagsiluti sang Dios ang aton mga kaaway kag
wala pa niya kita ginhatagan sang kadalag-an nga may pagkamatarong.
Kay indi na makita ang kamatuoran bisan diin; ang mga tawo indi na
masaligan.
15 Huo, nadula na ang kamatuoran, kag ang mga nagalikaw sa paghimo
sang malain ginahingabot.
Nakita ini sang GINOO, kag wala siya malipay nga wala na sing hustisya.
16 Natingala siya sa iya nakita nga wala gid sing bisan isa nga nagbulig sa
mga ginadaogdaog. Gani paagi sa iya nga gahom ginluwas niya sila, kag
ang iya pagkamatarong nakabulig sa iya.
17 Gin-gamit niya bilang panagang sa dughan ang pagkamatarong kag
bilang helmet ang kaluwasan. Ginsuksok niya bilang bayo ang pagbalos
kag ang puwerte nga kaakig.
18 Balusan niya ang iya mga kaaway suno sa ila binuhatan; pati atong sa
malayo nga mga lugar.† Maagom gid nila ang iya kaakig.
19 Bisan diin tahuron kag padunggan siya sang mga tawo, kay magaabot
siya pareho sa nagahuganas nga tubig, nga ginahuyop sang mabaskog nga
hangin.‡
20 Nagsiling ang GINOO, "Magaabot sa Zion§ ang magaluwas sa inyo nga
mga kaliwat ni Jacob, kag luwason niya ang nagabiya sa ila mga sala.
21 Kag amo ini ang akon kasugtanan sa inyo: Indi gid madula ang akon
Espiritu nga ara sa inyo kag ang akon mga pulong nga akon ginpahambal

* **59:8** *kalinong:* ukon, *maayo nga pag-inupdanay* † **59:18** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat* ‡ **59:19** *mabaskog nga hangin:* ukon, *Espiritu sang Dios;* ukon, *hangin nga halin sa Dios* § **59:20** *Zion:* ukon, *Jerusalem*

sa inyo. Isugid ninyo ini sa inyo mga kabataan, kag dayon isugid man nila
ini sa ila mga kabataan hasta sa palaabuton nga henerasyon. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini."

60

Ang Palaabuton nga Kagamhanan sang Jerusalem

1 "Magbangon ka, O Jerusalem, kag magsilak, kay nag-abot na ang imo
kaluwasan;* magasilak sa imo ang gamhanan nga presensya sang GINOO.
2 Pagatabunan sang puwerte nga kadulom ang mga nasyon sa kalibutan,
pero ikaw ya pagasilakan sang gamhanan nga presensya sang GINOO.
3 Magapalapit sa imo kasanag ang mga nasyon kag ang ila mga hari.
4 "Tan-awa sa imo palibot; nagatipon na ang imo katawhan sa pagpuli
halin sa malayo; pareho sila sa mga bata nga ginakugos.†
5 Kon makita mo na ini mangin malipayon ka, kag magaawas gid ang imo
kalipay, kay ang mga manggad sang mga nasyon pagadal-on sa imo.
6 Mapuno ang imo duta sang mga camel sang mga taga-Midian kag sang
mga taga-Efa. Magaabot sila sa imo halin sa Sheba nga may dala nga mga
bulawan kag mga insenso para magsimba sa GINOO.
7 Dal-on sang taga-Kedar kag sang taga-Nebayot ang ila mga karnero sa
imo, kag ihalad ini sa halaran sang GINOO para malipay siya. Himuon pa
gid sang GINOO ang iya templo nga halangdon.
8-9 "Magabiyahe ang mga barko nga daw sa mga panganod nga
nagalupad, kag daw sa mga pating nga nagapadulong sa ila mga pugad. Ini
nga mga barko iya sang mga tawo nga nagaestar sa malayo nga mga lugar,‡
nga nagalaom sa GINOO.§ Pangunahan sila sang mga barko sang Tarshish
sa pagdala sang imo katawhan pabalik sa imo halin sa malayo nga mga
lugar. Magadala pa sila sang mga bulawan kag mga pilak para sa GINOO nga
imo Dios, ang Balaan nga Dios sang Israel, kay ginapadunggan ka niya."
10 *Nagasiling ang GINOO sa imo,* "Patindugon sang mga taga-iban nga
lugar ang imo mga pader, kag ang ila mga hari magaalagad sa imo. Bisan
ginsilutan ko ikaw sa akon kaakig, kaluoyan ko ikaw tungod sa akon kaayo.
11 Permi lang nga mangin bukas ang imo puwertahan adlaw-gab-i, sa
pagbaton sang mga manggad sang mga nasyon. Magaparada ang mga hari
pasulod sa imo.
12 Kay malaglag gid sing bug-os ang mga nasyon ukon ginharian nga indi
mag-alagad sa imo.
13 "Ang manggad sang Lebanon mangin imo—ang ila mga kahoy nga
sipres, enebro, kag pino*—para mapatahom ang templo nga akon
ginapuy-an.
14 Ang mga kaliwat sang mga nagadaogdaog sa imo magapalapit sa imo
nga nagasaludo. Magaluhod sa imo tiilan ang mga nagainsulto sa imo, kag
tawgon ka nila nga 'Siyudad sang GINOO,' ukon 'Zion *nga Siyudad* sang
Balaan *nga Dios* sang Israel.'
15 "Bisan ginsikway ka kag gindumtan, kag wala sing may nagsapak sa
imo, himuon ko ikaw nga halangdon hasta san-o, kag igakalipay ka sang
tanan nga henerasyon.

---

* **60:1** *kaluwasan:* sa literal, *suga* † **60:4** *pareho sila sa mga bata nga ginakugos* tungod nga ginabuligan sila sang mga taga-Persia sa ila nga pagpuli. ‡ **60:8-9** *malayo nga mga lugar:* ukon, *mga isla;* ukon, *mga lugar nga malapit sa dagat* § **60:8-9** *sa GINOO:* sa Hebreo, *sa akon* * **60:13** *pino:* sa English, *pine tree*

16 Tatapon ka sang mga nasyon kag sang ila mga hari pareho sa isa ka
bata nga ginapatiti sang iya iloy. Dayon mahibaluan mo nga ako amo ang
GINOO, ang imo Manluluwas kag Manughilway, ang Makagagahom nga
Dios ni Jacob.
17 Bayluhan ko ang mga materyales sang imo templo: ang mga saway
bayluhan ko sang bulawan, ang mga salsalon bayluhan ko sang mga pilak,
ang mga kahoy bayluhan ko sang saway, kag ang mga bato bayluhan ko
sang salsalon. Kag mangibabaw sa inyo ang kalinong kag pagkamatarong.
18 Wala na sing pagpamintas nga mabatian sa imo duta. Wala na sing
mga kalaglagan nga magaabot sa imo. Magapalibot sa imo ang kaluwasan
nga daw sa mga pader, kag magadayaw sa akon ang magasulod sa imo mga
puwertahan.
19 "Ang adlaw kag ang bulan indi na mangin kasanag sa imo kon adlaw
kag gab-i, kay *ako,* ang GINOO, amo na ang imo kasanag hasta san-o. *Ako*
nga imo Dios amo na ang imo katahom.
20 Ako ang imo mangin adlaw kag bulan nga indi na magsalop; ako ang
imo kasanag hasta san-o. Kag mauntat na ang imo mga pag-antos.
21 Ang tanan mo nga katawhan mangin matarong, kag panag-iyahan nila
ang duta *sang Israel* hasta san-o. Ginhimo ko sila; pareho sila sa tanom nga
akon gintanom para sa akon kadungganan.
22 Diutay lang sila, pero magadamo gid sila. Mga kubos sila, pero mangin
gamhanan sila nga nasyon. Ako, ang GINOO, ang magahimo sini gilayon sa
husto nga tion."

61

Pagaluwason sang Dios ang Iya Katawhan

1 Ang Espiritu sang Ginoong DIOS ari sa akon. Kay ginpili niya ako nga
magwali sang maayong balita sa mga imol. Ginpadala niya ako sa paglipay
sa mga nasakitan kag sa pagsugid sa mga bihag kag mga priso nga hilway
na sila.
2-3 Ginpadala man niya ako sa pagsugid nga amo na ini ang tion nga
luwason sang GINOO ang iya katawhan kag silutan ang ila mga kaaway.
Ginpadala pa niya ako sa paglipay sa mga nagapangasubo sa Jerusalem,*
para imbes nga magbutang sila sang abo sa ila ulo sa pagpakita nga
nagapangasubo sila, magbutang sila sang korokorona nga bulak sa ila ulo
ukon haplasan nila sang lana ang ila ulo, sa pagpakita nga malipayon sila.
Mangin pareho sila sa *mabakod nga* kahoy nga terebinto, nga gintanom
sang GINOO. Pagatawgon sila nga mga matarong para sa kadungganan sang
GINOO.
4 Patindugon nila liwat ang ila mga banwa nga dugay na nga
nagkalaguba.
5 *Mga katawhan sang Dios, magaalagad sa inyo* ang mga taga-iban nga
lugar. Bantayan nila ang inyo mga kasapatan, kag magatrabaho sila sa inyo
mga uma kag mga talamnan sang ubas.
6 Tawgon kamo nga mga pari sang GINOO, mga alagad sang aton Dios.
Mabusog kamo sa manggad sang mga nasyon, kag malipay kamo nga
maangkon ninyo ini.
7 Sa baylo nga mahuy-an kamo, madoble pa ang pagpakamaayo nga
mabaton ninyo sa inyo duta, kag malipay gid kamo sa inyo mabaton. Ang
inyo kalipay magapadayon hasta san-o.

* **61:2-3** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

8 "Kay ako, ang GINOO, naluyag sang hustisya. Ginakaugtan ko ang
pagpangawat kag ang iban pa nga kalautan. Sa akon katutom hatagan ko
sang balos ang akon katawhan kag mahimo ako sang wala sing katapusan
nga kasugtanan sa ila.
9 Mangin bantog ang ila mga kaliwat sa mga nasyon. Ang tanan nga
makakita sa ila magakilala nga katawhan sila nga akon ginapakamaayo."
10 Nagakalipay gid ako sa GINOO nga akon Dios, kay pareho lang nga
ginpabayuan niya ako sang kaluwasan kag kadalag-an nga may
pagkamatarong. Pareho ako sa nobyo nga may matahom nga turban
pareho sang pari ukon nobya nga may mga alahas.
11 Kay subong nga ang duta nagapatubo sang binhi, ang Ginoong DIOS
nagahatag sang kadalag-an nga may pagkamatarong, kag dayawon siya
sang mga nasyon.

62

1 Tungod nga palangga ko ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, indi ako
maghipos hasta nga mag-abot sa iya ang kadalag-an nga may
pagkamatarong, nga daw sa nagabutlak nga adlaw, kag hasta nga
maangkon niya ang iya kaluwasan nga daw sa nagadabdab nga sulo.
2 *O Jerusalem,* makita sang mga nasyon kag sang ila mga hari ang imo
kadalag-an nga may pagkamatarong kag ang imo pagkagamhanan.
Hatagan ka sang GINOO sang bag-o nga ngalan.
3 Mangin pareho ka sang isa ka matahom nga korona sa kamot sang
GINOO nga imo Dios.
4 Indi ka na pagtawgon nga "Sinikway" ukon "Pinabay-an," kundi tawgon
ka na nga "Kalipay sang Dios" ukon "Ginkasal *sa Dios*," kay nalipay ang
GINOO sa imo kag daw pareho lang nga kaslon ka sa iya.
5 Siya nga naghimo sa imo* magapangasawa sa imo pareho sang isa ka
bataon nga lalaki nga nagpangasawa sang isa ka birhen. Kag subong nga
ang nobyo nalipay sa iya nobya, ang imo Dios malipay man sa imo.
6 Nagbutang ako sang mga guwardya sa imo mga pader, O Jerusalem.
Indi gid sila mag-untat adlaw-gab-i sa pagpaandam sa imo katawhan.
Kamo nga nagapangamuyo sa GINOO, indi gid kamo mag-untat sa
pagpangamuyo.
7 Indi ninyo pag-untati ang GINOO hasta nga patindugon niya liwat ang
Jerusalem kag himuon niya ini nga dalayawon nga lugar sa kalibutan.
8 Nagsumpa ang GINOO nga himuon niya ini nga butang paagi sa iya
gahom: "Indi ko na gid pag-ipakaon ang inyo mga uyas sa inyo mga kaaway
nga taga-iban nga lugar. Indi na nila pag-imnon ang duga sang inyo mga
ubas nga inyo ginpangabudlayan.
9 Kamo nga mga nag-ani sang trigo amo ang magakaon sini, kag
magadayaw kamo sa akon. Kamo nga mga nagpangharvest sang mga ubas
amo ang magainom sang duga sini didto sa akon templo."
10 *Mga katawhan sang Jerusalem,* magguwa kamo sa mga puwertahan
sang inyo siyudad, kag ipreparar ninyo ang alagyan para sa iban pa ninyo
nga kasimanwa. Hawani ninyo ini; kuhaa ninyo ang mga bato, kag
patinduga ang bandera nga tanda sa mga tawo *nga ginapabalik na sang*
GINOO ang iya katawhan.

* **62:5** *Siya nga naghimo sa imo:* sa Hebreo, *Ang imo mga anak nga lalaki*

11 Pamati! Nagpadala ang GINOO sang sini nga mensahi hasta sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan: “Sugiri ang mga pumuluyo sang
Zion† nga ang ila Manluluwas nagaabot na, kag may dala siya nga padya.
12 Pagatawgon sila nga ‘Pinili nga Katawhan’ kag ‘Mga Ginluwas sang
GINOO,’ kag ang Jerusalem pagatawgon nga ‘Ginahandom nga Siyudad’ kag
‘Wala na Ginasikway nga Siyudad.’ ”

63

Balusan sang Dios ang Iya mga Kaaway

1 Sin-o bala ining nagaabot halin sa Bozra nga sakop sang Edom, nga ang
iya matahom nga bayo may mga mantsa nga pula? Nagapadulong siya nga
may puwerte nga gahom.
Siya amo *ang GINOO nga* nagasugid nga maangkon na sang iya katawhan
ang kadalag-an nga may pagkamatarong. May gahom siya sa pagluwas.
2 Ngaa tama kapula ang iya bayo pareho sa bayo sang tawo nga nagalinas
sa pulugaan sang ubas?
3 *Nagsabat ang GINOO,* “Sa akon kaakig ginlinas ko ang mga *nasyon nga
daw sa mga* ubas. Ako lang ang naglinas; wala sing may nag-upod sa akon.
Ang ila dugo nag-agsik sa akon bayo; amo ina nga namantsahan ang akon
bayo.
4 *Ginhimo ko ini* kay nag-abot na ang adlaw nga balusan ko ang akon mga
kaaway kag luwason ko ang akon katawhan.
5 Natingala ako sang makita ko nga wala gid sing bisan isa nga nagbulig
sa akon. Gani ako lang ang nagluwas sa akon katawhan paagi sa akon
gahom. Ang akon kaakig amo ang nagtulod sa akon sa pagsilot sa akon mga
kaaway.
6 Sa akon kaakig, gintapak-tapak ko ang mga nasyon, kag
ginpaduling-duling ko sila pareho sa hubog. Ginpaagay ko ang ila dugo sa
duta.”

Ang Kaayo sang Dios

7 Isugid ko ang gugma sang GINOO. Dayawon ko siya sa tanan niya nga
ginhimo sa aton. Madamo nga maayo nga mga butang ang iya ginhimo sa
aton nga mga katawhan sang Israel tungod sa iya dako nga kaluoy kag
gugma.
8 Nagsiling ang GINOO, “Matuod gid nga sila ang akon katawhan; mga
anak ko sila nga indi magluib sa akon.” Gani ginluwas niya sila.
9 Sa tanan nila nga mga pag-antos, nagaantos man siya, kag ginluwas
niya sila paagi sa anghel nga nagpahayag sang iya presensya. Sa iya gugma
kag kaluoy ginluwas niya sila; gin-atipan niya sila sa tanan nga adlaw sang
una nga panahon.
10 Pero nagrebelde sila kag ginpasubo nila ang iya Espiritu Santo. Gani
ginkontra sila sang GINOO, kag nangin kaaway nila siya.
11 Pero sang ulihi nadumduman nila ang mga nagligad nga panahon nga
ginpaguwa ni Moises ang iya katawhan sa Egypt. Nagpamangkot sila, “Diin
na bala ang GINOO nga nagpatabok sa aton sa dagat upod sa aton pangulo
nga si Moises nga pareho sang isa ka manugbantay sang mga karnero? Diin
na bala ang GINOO nga nagpadala sa aton* sang iya Espiritu Santo?
12 *Diin na bala ang GINOO* nga naghatag sang gahom kay Moises, kag
nagpihak sang dagat sa aton atubangan, para mabantog siya hasta san-o.

† **62:11** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion*
* **63:11** *sa aton:* ukon, *sa kay Moises*

13 *Diin na bala siya* nga nagtuytoy sa aton sa pagtabok sa dagat? Wala gid
kita masandad pareho sa mga kabayo nga nagaagi sa mahawan nga lugar.
14 Ginhatagan kita sang Espiritu sang GINOO sang kapahuwayan pareho
sang mga baka nga nagadulhog sa palahalban sa patag."
GINOO, gintuytuyan mo kami nga imo katawhan, para padunggan ka.
15 Tan-awa kami halin sa langit, ang balaan kag dungganon mo nga
puluy-an. Diin na bala ang imo pagkabalaka sa amon kag ang imo gahom
nga ginpakita mo sadto sa amon? Diin na bala ang imo gugma kag kaluoy?
16 Kay ikaw ang amon Amay bisan indi kami pagkilalahon ni Abraham
kag ni Jacob† *nga ila mga kaliwat*. Huo, ikaw, GINOO, ang amon Amay. Ikaw
ang amon Manluluwas halin pa sang una.
17 GINOO, ngaa bala ginatugot mo nga indi kami magsunod sa imo mga
pamaagi? Ngaa ginapatig-a mo ang amon mga tagipusuon, nga tungod sini
nadula ang amon pagtahod sa imo? Talupangda kami liwat, kay mga
alagad mo kami kag imo kami ginapanag-iyahan.
18 Malip-ot lang nga tion nga ginpanag-iyahan sang imo balaan nga
katawhan‡ ang imo templo; kag karon gin-guba ini sang amon mga kaaway.
19 Imo kami halin pa sang una. Pero ginakabig mo kami nga daw indi
imo, nga daw wala mo ginadumalahan.

64

1 Pihaka ang langit, *GINOO,* kag magpanaog ka, kag magatay-og ang mga
bukid sa imo presensya.
2 Subong nga ang kalayo nagapadukot sang mga sanga nga laya kag
nagapabukal sang tubig, ang imo pag-abot magapakurog sa mga nasyon
nga imo mga kaaway, kag makilala nila kon sin-o ka.
3 Sang nagpanaog ka sang una kag naghimo sang makatilingala nga mga
butang nga wala namon ginpaabot, nagkurog ang mga bukid sa imo
presensya.
4 Halin sang una hasta subong wala pa gid sing may nakabati ukon may
nakakita sang Dios nga pareho sa imo nga nagabulig sa mga nagasalig sa
iya.
5 Ginabaton mo ang nagakalipay sa paghimo sang matarong kag
nagasunod sang imo mga pamaagi. Pero nangakig ka sa amon kay padayon
kami nga nagasupak sa imo mga pamaagi. Gani paano kami maluwas?
6 Nangin pareho kami tanan sa mahigko nga butang, kag ang tanan
namon nga maayo nga mga binuhatan daw pareho lang sa mahigko nga
panapton. Pareho kami tanan sa dahon nga nalaya, kag ang amon kalautan
pareho sa hangin nga nagapalid sa amon.
7 Wala gid sing bisan isa sa amon nga nagadangop sa imo kag
nagapaninguha sa pagkapot sa imo. Kay nagtalikod ka sa amon, kag
ginpabay-an mo kami nga magkalamatay* tungod sa amon mga sala.
8 Pero sa gihapon ikaw ang amon Amay, GINOO. Pareho ka sa manughimo
sang kolon, kag kami pareho sa lunang. Ikaw ang naghimo sa amon tanan.
9 GINOO, indi pagpatam-i ang imo kaakig sa amon; indi pagdumduma ang
amon mga sala hasta san-o. Nagapangabay kami sa imo nga talupangdon
mo kami, kay kami tanan imo katawhan.
10 Ang imo balaan nga mga banwa, pati ang Jerusalem, nangin pareho sa
kamingawan nga wala sing may nagaestar.

† **63:16** *Jacob:* sa Hebreo, *Israel* ‡ **63:18** *imo balaan nga katawhan:* ukon, *katawhan nga ginseparar mo para sa imo* * **64:7** *magkalamatay:* sa literal, *magkalatunaw*

11 Nasunog ang amon balaan kag matahom nga templo, nga sa diin
ginasimba ka sang amon mga katigulangan. Naguba ang tanan nga butang
nga amon ginpakamahal.
12 Bisan pa sa sining tanan, indi mo pa gihapon kami pagbuligan, GINOO?
Maghipos ka na lang bala, kag patam-an mo na lang bala kami sang silot?

65

Silot kag Kaluwasan

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Nagpakilala ako sa mga tawo nga wala
nagpamangkot parte sa akon. Nakita nila ako bisan wala sila nagpangita sa
akon. Ginpahayag ko ang akon kaugalingon bisan wala sila nagpanawag sa
akon.
2 Sige ang akon paabot nga magbalik sa akon ang *akon* katawhan nga
mga matig-a sing ulo, nga wala nagasunod sa maayo nga pagginawi, kundi
ang ila lang hunahuna ang ila ginasunod.
3 Ginapaakig nila ako; ginapakita gid nila sa akon atubangan ang ila wala
untat nga *pagsimba sa ila mga dios-dios paagi sa* paghalad sa mga
katamnan kag pagsunog sang insenso sa atop sang ila mga balay.
4 Kon gab-i nagapungko sila sa mga lulubngan kag sa mga tago nga lugar
para magpakig-estorya sa mga kalag sang mga patay. Nagakaon pa sila sang
karne sang baboy kag sang iban pa nga pagkaon nga ginadumilian sa ila
nga kaunon.
5 Nagasiling sila sa iban, 'Indi ka magpalapit sa akon kay basi kon
mahigkuan mo ako. Mas balaan ako sang sa imo!' Ini nga mga tawo
nagapaugot sa akon permi. Ang akon kaakig sa ila pareho sa kalayo nga
nagadababada sa bilog nga adlaw."
6-7 Nagsiling pa ang GINOO, "Pamati! Nasulat na ang akon sentensya
kontra sa akon katawhan. Indi lang ako maghipos, kundi magbalos ako.
Balusan ko gid sila sing nagakadapat sa ila mga sala kag sa mga sala sang
ila mga katigulangan. Kay nagsunog sila sang insenso kag nagyaguta sa
akon sa mga bukid. Gani balusan ko gid sila sing nagakadapat sa ila mga
ginhimo."
8 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Wala ginapierdi ang pinungpong nga mga
ubas nga may malain nga mga bunga kay ang maayo nga mga bunga
mapuslan pa. Amo man sina ang himuon ko sa akon katawhan, indi ko sila
paglaglagon tanan; luwason ko ang mga nagaalagad sa akon.
9 May ibilin ako nga mga buhi sa mga kaliwat ni Jacob pati na sa tribo ni
Juda, kag sila ang magapanubli sang akon duta nga may madamo nga
bukid. Sila nga akon mga pinili kag mga alagad magaestar sa sini nga duta.
10 Pakamaayuhon ko sila nga nagadangop sa akon. Ang kapatagan sang
Sharon kag sang Acor mangin palahalban sang ila mga kasapatan.
11 "Pero *silutan ko* kamo nga nagasikway sa akon kag wala nagasapak sa
akon balaan nga bukid kundi nagahalad sa mga dios-dios nga ginapatihan
ninyo nga nagahatag sa inyo sang suwerte kag maayo nga kapalaran.
12 Ang inyo kapalaran amo ang kamatayon, kag magakalaubos kamo
patay. Kay sang nagpanawag ako wala kamo nagsabat; sang naghambal
ako wala kamo nagpamati. Naghimo kamo sang kalautan sa akon
atubangan; kag kon ano ang indi ko nagustuhan, amo ang inyo ginahimo.
13 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ang akon mga alagad
magakaon kag magainom, pero kamo ya gutumon kag uhawon.
Magakalipay sila, pero kamo ya pakahuy-an.

14 Magakanta sila sa kalipay, pero kamo ya magahibi sa kasubo kag
kalain sang buot.
15 Sila nga akon mga pinili magagamit sang inyo ngalan sa
pagpakamalaot, kag *ako,* ang Ginoong DIOS, magapatay sa inyo. Pero sila
nga akon mga alagad pagahatagan ko sang bag-o nga ngalan.
16 Ang bisan sin-o sa duta *sang Israel* nga magbendisyon ukon magsumpa,
magahimo sini sa akon ngalan—ang Dios nga masaligan.* Kay kalimtan ko
na ang nagligad nga mga kalisod; dulaon ko na ini sa akon panulok.
17 "Pamati! Mahimo ako sang bag-o nga langit kag bag-o nga duta. Ang
daan nga langit kag duta malimtan na.
18 Gani magkalipay kamo kag magsinadya hasta san-o sa akon himuon.
Kay himuon ko ang Jerusalem nga kalipayan sang mga tawo, kag ang iya
katawhan magahatag man sing kalipay.
19 Magakalipay ako sa Jerusalem kag sa iya katawhan. Indi na mabatian
ang mga paghinibi didto ukon ang pagpangayo sang bulig.
20 "Wala na didto sang mapatay nga lapsag pa ukon bataon pa. Ang
mapatay nga 100 ka tuig ang iya edad kabigon nga bataon pa, kag ang
mapatay nga wala makaabot sa 100 kabigon nga ginsilutan ko.
21 *Sa sina nga tion* magapatindog ang akon katawhan sang ila balay kag
estaran nila ini. Magatanom sila sang mga ubas kag kaunon nila ang mga
bunga sini.
22 Indi na ang ila mga kaaway ang makapulos sang ila mga balay kag mga
tanom. Kay subong nga nagakabuhi sing malawig ang kahoy, magakabuhi
man sing malawig ang akon katawhan, kag makapulos gid sila sa ila mga
ginpangabudlayan.
23 Indi sila magpangabudlay sa wala sing pulos, ukon magbata sang mga
bata nga dimalason sa ulihi. Kay sila nga katawhan kag ang ila mga kaliwat
ginpakamaayo ko.
24 Sa wala pa sila makapangayo ukon samtang nagapangayo pa lang sila,
sabton ko na sila.
25 Magakaon ang wolf upod sa karnero. Ang leon magaharab sang
dagami pareho sa baka. Kag ang man-og indi na magpangagat. Wala na
sing may magpanghalit ukon magpangguba sa akon balaan nga bukid. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini."

66

Hukman sang Dios ang mga Nasyon

1 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Ang langit amo ang akon trono, kag
ang duta amo ang tulungtungan sang akon mga tiil. *Gani* ano nga klase
sang balay ang patindugon ninyo para sa akon? Diin bala ang lugar nga
inyo papahuwayan sa akon?
2 Indi bala ako ang naghimo sang tanan nga butang?
"*Ako,* ang GINOO, nagasiling: Ginahatagan ko sang pagtalupangod ang
mga tawo nga mapainubuson, mahinulsulon, kag nagakahadlok sa akon
pulong.
3 Pero amo ini ang akon pagtratar sa mga tawo nga nagasunod sa ila lang
gusto kag nagakalipay sa mga ginahimo nila nga makangilil-ad: Kon
magpatay sila sang baka para ihalad, kabigon ko ini nga daw sa nagpatay
sila sang tawo. Kon maghalad sila sang karnero, kabigon ko ini nga daw sa
nagpatay sila sang ido. Kon maghalad sila sang halad nga regalo, kabigon

* **65:16** *Dios nga masaligan:* ukon, *Dios nga nagasugid sang matuod*

ko ini nga daw sa naghalad sila sang dugo sang baboy. Kag kon magsunog
sila sang insenso bilang pagdumdom sa akon, kabigon ko ini nga daw sa
nagbendisyon sila sa dios-dios.
4 Wala labot sina, padal-an ko sila sang silot nga makapahadlok gid sa ila.
Kay sang nagpanawag ako, wala sila nagsabat; sang naghambal ako, wala
sila nagpamati. Naghimo sila sang kalautan sa akon atubangan, kag kon
ano ang indi ko nagustuhan amo ang ila ginahimo."
5 Kamo nga nagakahadlok sa mensahi sang GINOO, pamatii ninyo ang iya
pulong: "Tungod nga matutom kamo sa akon, ang iban ninyo nga mga
kasimanwa nagadumot kag nagasikway sa inyo. Nagayaguta sila sa inyo
nga nagasiling, 'Magpakita ang GINOO sang iya gahom para makita namon
ang inyo kalipay!' " Pero pakahuy-an sila.
6 Nabatian bala ninyo ang ginahod sa siyudad kag sa templo? Gahod ina
sang GINOO samtang ginabalusan niya ang iya mga kaaway.
7 *Nagasiling pa ang GINOO,* "Ang Jerusalem mangin pareho sa isa ka
manugbata nga wala pa gani siya masakiti nagbata na siya.
8 Sin-o bala ang nakabati kag nakakita sang pareho sini? Mahimo bala
ang isa ka pungsod ukon nasyon sa malip-ot lang gid nga tiyempo? Pero
sang manugsugod pa lang ang pagpasakit sang Jerusalem,* matawo ang iya
katawhan.†
9 Ginbuot ko nga malapit na lang sila matawo. Kag karon, indi ko bala
sila pagtugutan nga matawo? Siyempre tugutan! Indi ko gid pagpunggan
nga matawo sila. *Ako,* ang GINOO nga inyo Dios, ang nagasiling sini."
10 Kamo tanan nga nagahigugma sa Jerusalem kag nagapangasubo
tungod sa iya, magkalipay kamo kag magsinadya upod sa iya,
11 para makatilaw kamo sang iya kauswagan pareho sang bata nga
nagatiti sa iya iloy kag nabusog.
12 Kay nagasiling ang GINOO: "Pauswagon ko ang Jerusalem; pagadal-on
sa iya ang mga manggad sang mga nasyon pareho sang nagaawas nga
ililigan sang tubig. Sagudon kag atipanon kamo sang Jerusalem pareho sa
bata nga ginakugos, ginapatiti, kag ginasabak sang iya iloy.
13 Lipayon ko kamo sa Jerusalem pareho sa iloy nga nagalipay sa iya
anak."
14 Kon makita na ninyo ini, magakalipay gid kamo, kag magabaskog
kamo pareho sa nagalambo nga tanom. Ipakita sang GINOO ang iya gahom
sa iya mga alagad, pero ipakita niya ang iya kaakig sa iya mga kaaway.
15 Pamati! Magaabot ang GINOO nga may kalayo. Magasakay siya sa iya
mga karwahe nga daw buhawi. Ipakita niya ang iya kaakig sa iya mga
kaaway, kag silutan niya sila sang nagadabadaba nga kalayo.
16 Kay paagi sa kalayo kag sa iya espada, silutan sang GINOO ang tanan
nga tawo *nga makasasala*, kag madamo ang iya pamatyon.
17 Nagsiling ang GINOO, "Magakalamatay sing tingob ang mga
nagapakabalaan kag nagapakatinlo sang ila kaugalingon sa ila pagsimba
sa mga dios-dios sa katamnan. Magakalamatay gid sila nga nagakaon sang
baboy, sang ilaga, kag sang iban pa nga pagkaon nga makangilil-ad.
18 "Nahibaluan ko ang ila mga ginahimo kag ginahunahuna. Gani
magaabot ako kag tipunon ko ang mga katawhan sang tanan nga nasyon,
kag makita nila ang akon gahom.
19 Magapakita ako sang milagro sa ila. Kag ang magkalabilin sa ila
ipadala ko bilang mensahero sa mga nasyon sang Tarshish, Pul, Lud (nga

* **66:8** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion sang Dios ang nasyon sang Israel*
† **66:8** *matawo ang iya katawhan:* buot silingon, *tukuron liwat*

ang mga katawhan sini bantog nga mga manugpana), Tubal, Greece‡ kag sa
iban pa nga malayo nga mga lugar nga wala makabati sang akon
pagkabantog kag wala makakita sang akon gahom. Isugid nila ang akon
gahom sa mga nasyon.
20 Kag dal-on nila pabalik halin sa mga nasyon ang tanan ninyo nga mga
kasimanwa, nga nagasakay sa mga kabayo, mga mula§ kag mga camel, kag
sa mga karwahe kag karo. Dal-on nila sila sa akon balaan nga bukid sa
Jerusalem bilang halad sa akon, pareho sang ginahimo sang mga
Israelinhon nga nagahalad sa akon templo sang mga halad nga regalo nga
nasulod sa matinlo nga suludlan.
21 Kag himuon ko ang iban sa ila nga mga pari kag mga Levita. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini."
22 Nagsiling pa ang GINOO, "Subong nga ang bag-o nga langit kag ang
bag-o nga duta nga akon himuon magapadayon hasta san-o, ang inyo mga
kaliwat magapadayon man hasta san-o, kag indi gid kamo malipatan.
23 Sa kada umpisa sang bulan kag sa kada Adlaw nga Inugpahuway
magasimba ang tanan nga tawo sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini.
24 Kag samtang nagapaguwa sa Jerusalem ang mga nagsilimba didto,
makita nila ang mga bangkay sang mga tawo nga nagrebelde kontra sa
akon. Ang mga ulod nga nagakaon sa ila indi mapatay, kag ang kalayo nga
nagasunog sa ila indi man mapatay. Kag kangil-aran sila sang tanan nga
tawo."

‡ **66:19** *Greece:* sa Hebreo, *Javan* § **66:20** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo.

Jeremias

1 Amo ini ang mga mensahi ni Jeremias nga anak ni Hilkia. Si Hilkia isa
sa mga pari sa Anatot nga ara sa duta ni Benjamin.
2 Ginhatagan sang GINOO sang mensahi si Jeremias sang ika-13 nga tuig
sang paghari ni Josia sa Juda. Ining si Josia anak ni Amon.
3 Padayon nga ginhatagan sang GINOO sang mensahi si Jeremias hasta
sang panahon sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia, hasta pa gid
sang ika-11 nga tuig sang paghari ni Zedekia nga anak *man* ni Josia. Sang
ikalima nga bulan sang sini nga tuig ginbihag ang katawhan sang
Jerusalem.

Ang Pagtawag kay Jeremias

4 Nagsiling ang GINOO sa akon,
5 "Sa wala ko pa ikaw maporma sa tiyan sang imo iloy ginpili* ko na ikaw.
Sa wala ka pa matawo, ginseparar ko na ikaw. Ginpili ko ikaw bilang isa ka
propeta sa mga nasyon."
6 Nagsabat ako, "O Ginoong DIOS, indi ako maayo maghambal; bataon pa
ako."
7 Pero nagsiling ang GINOO sa akon, "Indi ka maghambal nga bataon ka
pa. Kinahanglan nga maglakat ka bisan diin ko ikaw ipadala, kag
maghambal ka sang bisan ano nga ipahambal ko sa imo.
8 Indi ka magkahadlok sa mga tawo kay kaupod mo ako kag buligan ko
ikaw. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
9 Dayon gintandog sang GINOO ang akon baba kag nagsiling, "Ginahatag
ko sa imo subong ang akon mga pulong nga imo igahambal.
10 Ginpili ko ikaw subong nga adlaw sa paghambal nga may awtoridad sa
mga nasyon kag mga ginharian. Hambalan mo sila nga ang iban sa ila
malaglag gid, kag ang iban sa ila magabangon kag magatindog liwat."
11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "Jeremias, ano bala ang nakita
mo?" Nagsabat ako, "Sanga sang kahoy nga almendro."
12 Nagsiling ang GINOO, "Husto ang imo nakita, kag nagakahulugan ina
nga nagabantay† ako nga ang akon pulong matuman."
13 Nagpamangkot liwat ang GINOO sa akon, "Ano pa ang nakita mo?"
Nagsabat ako, "Isa ka kolon nga nagabukal, kag daw sa maula ini halin sa
north."
14 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "*Tama, kay* halin sa north may
katalagman nga magaabot sa tanan nga nagaestar sa sini nga duta.
15 Pamati! Ipadala ko ang mga soldado sang mga ginharian halin sa north
sa pagsalakay sa Jerusalem. Ang ila mga hari magabutang sang ila mga
trono sa mga puwertahan sang Jerusalem. Salakayon nila ang mga pader
sa palibot sini kag ang iban pa nga mga banwa sang Juda.
16 Silutan ko ang akon katawhan tungod sa ila kalautan. Ginsikway nila
ako paagi sa paghalad sang insenso sa mga dios-dios. Huo, ginsimba nila
ang mga dios-dios nga ila ginhimo.
17 "Karon, ipreparar ang imo kaugalingon. Maglakat ka kag ihambal sa
ila ang tanan nga isugo ko sa imo. Indi ka magkahadlok sa ila. Kay kon
mahadlok ka, pahadlukon ko pa gid ikaw sa ila atubangan.

---

* **1:5** *ginpili:* ukon, *kilala* † **1:12** *nagabantay:* Ang Hebreo sini daw pareho sa pulong nga almendro.

18 Pamati! Pabakuron ko ikaw subong nga adlaw pareho sang isa ka
napaderan nga siyudad ukon salsalon nga haligi ukon saway nga pader.
Wala sing mga hari, mga opisyal, mga pari, ukon katawhan sang Juda nga
makadaog kontra sa imo.
19 Kontrahon ka nila, pero indi ka nila madaog, tungod kay kaupod mo
ako kag buligan ko ikaw. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

2

Ginsikway sang Israel ang Dios

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Lakat ka kag ihambal ini sa mga taga-Jerusalem: Nadumduman ko kon
daw ano ang inyo katutom kag pagpalangga sa akon sang una pareho sang
isa ka bataon nga babayi nga bag-o lang ginkasal. Nagsunod kamo sa akon
bisan pa sa kamingawan nga wala sing mga tanom.
3 Kamo nga mga Israelinhon ginseparar para sa akon. Kaangay kamo sa
nahauna nga parte sang patubas nga ginahatag sa akon. Ang mga naghalit
sa inyo ginsilutan ko, kag nalaglag sila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini."
4 Kamo nga katawhan sang Israel nga mga kaliwat ni Jacob, pamatii
ninyo ang ginasiling sang GINOO.
5 Amo ini ang iya ginasiling: "Ano bala nga sala ang nakita sang inyo mga
katigulangan sa akon nga nagpalayo gid sila sa akon? Nagsunod sila sa mga
dios-dios nga wala sing pulos, kag tungod sini nangin wala man sila sing
pulos.
6 Wala na sila nagpangita sa akon bisan ako pa ang nagpaguwa sa ila sa
Egypt kag nagpanguna sa ila sa kamingawan nga wala sing mga
tanom—ang duta nga desierto, may mga buho, mamala, delikado, kag wala
sing tawo nga nagaestar ukon nagaagi.
7 Gindala ko kamo sa maayo nga duta sa pagpulos sang maayo nga mga
patubas sini. Pero pag-abot ninyo didto, ginhigkuan ninyo ang duta nga
akon ginapanag-iyahan, kag ginhimo ninyo ini nga makangilil-ad.
8 Bisan ang mga pari wala nagpangita sa akon. Ang mga nagatudlo sang
kasuguan wala makakilala* sa akon. Ang mga pangulo nagrebelde kontra
sa akon. Kag ang mga propeta naghambal sang mga mensahi sa ngalan ni
Baal, kag nagsunod sa mga dios-dios nga wala sing pulos.
9 Gani akusaron ko kamo liwat kag ang inyo mga kaliwat sa palaabuton.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
10 "Magkadto kamo *sa west,* sa mga isla sang Kitim, kag magkadto man
kamo *sa east,* sa *duta sang* Kedar. Usisaa ninyo kon may natabo nga pareho
sini:
11 May nasyon bala nga nagbaylo sang iya dios, bisan pa nga indi ini
matuod nga dios? Pero ang akon katawhan ginbaylo nila ako nga ila
dungganon *nga Dios* sa mga dios nga wala sing pulos.
12 Naurungan ang kalangitan sa ginhimo sang akon katawhan; daw sa
nagkurog ini tungod sa puwerte nga kahangawa. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.
13 "Ang akon katawhan nakahimo sang duha ka sala: Ginsikway nila ako,
ang tuburan nga nagahatag sang kabuhi, kag *ginsimba nila ang iban nga
mga dios, nga daw pareho lang nga* nagbuho sila sang pulunduhan sang
tubig nga nagakahubas.

* **2:8** *makakilala:* ukon, *malapit nga relasyon*

14 Ang Israel wala natawo nga ulipon. Ngaa nga ginabiktima siya sang
mga kaaway?
15 Ang iya mga kaaway daw leon nga nagangurob sa iya. Ginlaglag nila
ang iya duta, kag ginsunog ang iya mga banwa, kag wala na ini ginaestaran.
16 Ang mga tawo sang Memfis kag Tapanhes ang naglaglag sa iya.†
17 "Kamo mismo nga mga Israelinhon ang nagdala sang sini nga
kalaglagan sa inyo. Kay ginsikway ninyo *ako,* ang GINOO nga inyo Dios,
sang ginpangunahan ko kamo sa dalanon.
18 Karon, ano ang inyo nakuha sa pagdangop ninyo sa Egypt kag sa
Assyria? Ngaa nagakadto pa kamo sa Suba sang Nilo‡ kag sa Suba *sang*
Euphrates?
19 Tungod sa inyo kalautan kag pagtalikod sa akon, silutan ko kamo.
Hunahunaa ninyo sing maayo kon daw ano kalain kag kapait nga
sikwayon ninyo ang GINOO nga inyo Dios kag indi pagtahuron. *Ako,* ang
Ginoong DIOS nga Makagagahom, ang nagasiling sini.
20 "Sadto anay, sang gin-ulipon kamo, *pareho* kamo *sa baka nga* may gota
ukon *sa priso nga* may kadena, pero sang ginhilway ko na kamo, indi kamo
mag-alagad sa akon. Sa baylo, *nagsimba kamo sa mga dios-dios* sa tagsa ka
mataas nga bukid kag sa idalom sang tagsa ka madabong nga kahoy.
Pareho kamo sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
21 Gintanom ko kamo pareho sang isa ka maayo gid nga klase sang ubas.
Pero ngaa nangin isa kamo ka dunot kag wala sing pulos nga ubas?
22 Bisan magpaligo pa kamo kag magpanghabon sing tudo makita ko man
gihapon ang higko sang inyo sala. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling
sini.
23 "Paano kamo makasiling nga wala kamo mahigkui kag wala kamo
nagsimba sa mga *imahen ni* Baal? Hunahunaa ninyo kon ano nga
pagpakasala ang ginhimo ninyo sa pulopatag *sang Hinom.* Talupangda ang
sala nga inyo nahimo. Pareho kamo sa isa ka babayi nga camel nga
nagapahigal,§ nga wala nagapahimunong.
24 Pareho man kamo sa isa ka babayi nga donkey nga talunon nga
nagaaliwasa kay gusto na gid magpakasta. Kon magpahigal siya wala sing
may makapugong sa iya. Indi na mabudlayan sa pagpangita sa iya ang
lalaki nga donkey sa tion sang tigkalasta.
25 "*Mga Israelinhon,* nagkalaupod na ang inyo mga sandalyas, kag
nagmalala na ang inyo mga tutunlan *sa pagsunod sa iban nga mga dios.*
Pero nagsiling kamo, 'Indi mahimo nga talikdan namon ang iban nga mga
dios. Ginahigugma namon sila kag magasunod kami sa ila.'
26 "Pareho sang isa ka kawatan nga mahuy-an kon siya madakpan,
mahuy-an man kamo nga katawhan sang Israel. Huo, mahuy-an kamo kag
ang inyo mga hari, mga opisyal, mga pari, kag mga propeta.
27 Nagasiling kamo nga ang kahoy inyo amay kag ang bato inyo iloy.
Nagtalikod kamo sa akon, pero kon ara kamo sa kalisod nagapangayo
kamo sing bulig sa akon.
28 Diin na ang mga dios nga inyo ginhimo para sa inyo kaugalingon?
Palapita sila kon matuod nga maluwas nila kamo sa inyo kalisod. Kadamo
gid sang inyo mga dios, pareho kadamo sang mga banwa sa Juda.
29 Ngaa magreklamo kamo sa akon? Indi bala nga kamo ang nagrebelde
sa akon?

† **2:16** *naglaglag sa iya:* sa Syriac, *nagbuka sang iya ulo* ‡ **2:18** *Nilo:* sa Hebreo, *Shihor,* nga isa ka parte sang Suba sang Nilo. § **2:23** *nagapahigal:* buot silingon, *gusto magpakasta*

30 Ginsilutan ko ang inyo mga anak, pero wala ini sang maayo nga
nahimo sa ila. Indi sila gusto nga disiplinahon. Kamo mismo ang
nagpamatay sang inyo mga propeta, pareho sang *pagpatay sang* gutom nga
leon *sa iya biktima.*
31 "Kamo nga katawhan sa sini nga henerasyon, pamatii ang akon
ginasiling. Pareho bala ako sang isa ka desierto sa inyo nga mga taga-Israel,
ukon pareho sang isa ka lugar nga tama kadulom? Ti, ngaa nagasiling
kamo, 'Pagusto na kami sa amon himuon. Indi na kami magpalapit sa Dios.'
32 "Malimtan bala sang isa ka dalaga ang iya alahas, ukon ang iya bayo sa
kasal? Pero kamo nga akon katawhan, ginkalimtan ninyo ako sa malawig
nga tion.
33 Maayo gid kamo maglagas sa inyo mga ginapalangga *nga mga*
dios-dios. Bisan ang babayi nga eksperiensyado sa pagbaligya sang iya
lawas makatuon sa inyo.
34 Ang inyo mga bayo may mantsa sang dugo sang inosente nga mga imol.
Ginpamatay ninyo sila bisan wala sila nadakpan nga nagsulod sa inyo
balay sa pagpangawat. Pero bisan ginhimo ninyo ini,
35 nagsiling pa kamo, 'Wala kami sing sala. Ang GINOO indi akig sa amon.'
Pero pagasilutan ko gid kamo tungod nga nagsiling kamo nga wala kamo
sing sala.
36 "Ordinaryo lang sa inyo ang pagbaylo-baylo sang mga kadampig nga
nasyon. Pero pakahuy-an gid kamo sang Egypt *nga inyo kadampig* pareho
sang pagpakahuya sa inyo sang Assyria.
37 Pahalinon kamo sa sini nga duta* nga ang inyo mga kamot
nagatungtong sa inyo mga ulo *sa dako nga kasubo.* Kay ginsikway ko ang
mga nasyon nga inyo ginasaligan. Ini nga mga nasyon indi makabulig sa
inyo.

3

1 "Kon bulagan sang bana ang iya asawa kag magpamana liwat ang iya
asawa, indi niya siya pagbawion, kay makapahigko gid ini sa *inyo* duta.
Kamo nga mga Israelinhon nagakabuhi pareho sang babayi nga
nagabaligya sang iya lawas. Madamo ang inyo mga ginahigugma *nga mga*
dios-dios. Pero sa pihak sini, ginatawag ko gihapon kamo sa pagbalik sa
akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
2 "Tan-awa ang mahawan nga mga bukid *nga ginasimbahan ninyo.* May
lugar pa bala didto nga wala ninyo mahigkuan? Ginhigkuan ninyo ang
duta sa inyo kalautan. Pareho kamo sa babayi nga nagabaligya sang iya
lawas, nga nagapungko sa higad sang dalan nga nagahulat sang lalaki.
Pareho man kamo sang hurong* nga nagahulat sang iya mabiktima sa
kamingawan.
3 Amo ini kon ngaa wala mag-ulan sa tion sang tig-ululan. Kay pareho na
gid kamo sa isa ka babayi nga nagabaligya sang iya lawas, nga wala na gid
sing huya.
4 Kag karon nagasiling kamo sa akon, 'Amay ko, kaupod† ko ikaw halin
sang bata pa ako.
5 Permi ka na lang bala akig *sa akon*? Ang imo bala kaakig magpadayon
hasta san-o?' Amo ina ang inyo ginahambal, pero ginahimo ninyo ang
tanan nga malain nga inyo mahimo."

---

* **2:37** *Pahalinon kamo sa sini nga duta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **3:2** *hurong:* sa Hebreo, *Arabo* † **3:4** *kaupod:* ukon, *abyan*

Ginsunod sang Juda ang Israel

6 Sang panahon sang paghari ni Josia, nagsiling ang GINOO sa akon,
"Nakita mo bala ang ginhimo sang indi matutom nga Israel? Nagsimba siya
sa mga dios-dios sa tagsa ka mataas nga bukid kag sa idalom sang tagsa ka
madabong nga kahoy. Pareho siya sa babayi nga nagpanginlalaki.
7 Abi ko pagkatapos nga nahimo niya ini tanan magabalik siya sa akon,
pero wala siya magbalik. Kag nakita ini sang iya maluibon nga utod nga
amo ang Juda.
8 Ginbulagan ko ang Israel kag ginpalakat tungod sang iya
pagpanginlalaki *nga amo ang pagsimba sa mga dios-dios.* Pero nakita ko
nga ang iya maluibon nga utod nga amo ang Juda wala mahadlok sa pihak
sini. Nagpanginlalaki man siya
9 *paagi* sa *pagsimba sa mga dios-dios nga* bato kag kahoy, gani ginhigkuan
niya ang duta. Ginsunod niya ini kay wala man lang sing kaso sa iya ang
pagsimba sa mga dios-dios.
10 Sa pihak sina tanan, wala nagbalik sa akon sing sinsero ang maluibon
nga Juda. Nagpakuno-kuno lang siya nga nagbalik sa akon. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini."
11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, "Bisan indi matutom ang Israel *sa*
akon mas maayo pa sila sang sa maluibon nga Juda.
12 *Karon,* lakat ka, kag isugid ini nga mensahi sa Israel:‡ *Ako,* ang GINOO,
nagasiling: Magbalik ka, Israel nga indi matutom, kay maluluy-on ako. Indi
ako mangakig sa imo hasta san-o.
13 Akuon mo lang ang imo sala nga nagrebelde ka sa GINOO nga imo Dios
kag nagsunod sa iban nga mga dios paagi sa pagsimba sa ila sa idalom sang
tagsa ka madabong nga kahoy. *Akuon mo nga* wala ka magtuman sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."
14 Nagsiling pa ang GINOO, "Magbalik kamo, mga anak nga indi matutom,
kay akon kamo.§ Kuhaon ko ang isa ukon duha sa inyo halin sa kada
banwa ukon tribo, kag dal-on sa Israel.*
15 Dayon, hatagan ko kamo sang mga pangulo nga akon naluyagan nga
magapangulo sa inyo nga may ihibalo kag may pag-intiendi.
16 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga kon mag-abot na ang tion nga
magdamo na gid kamo sa sina nga duta, indi na ninyo paghandumon pa
ang Kahon sang Kasugtanan sang GINOO. Indi na ninyo ini paghunahunaon
ukon pagdumdumon. Indi na ninyo ini pagkahidlawan, kag indi na kamo
maghimo liwat sang sini nga kahon.
17 Sa sina nga tion, pagatawgon ninyo ang Jerusalem nga 'Trono sang
GINOO' kag ang tanan nga nasyon magatipon sa Jerusalem sa pagpadungog
sa ngalan sang GINOO. Indi na nila pagpasundan ang katig-a sang ila
malain nga tagipusuon.
18 Sa sina nga mga inadlaw, ang katawhan sang Juda kag sang Israel
magaupod sa pagbalik halin sa *pagkabihag sa* north pakadto sa duta nga
ginhatag ko sa ila mga katigulangan bilang palanublion.
19 Ako mismo ang nagsiling, 'Malipayon gid ako nga kabigon kamo nga
akon mga anak kag hatagan sang maayo nga duta, nga amo ang
pinakamatahom nga palanublion sa bilog nga kalibutan.' Abi ko tawgon
ninyo ako nga 'Amay' kag indi na kamo magbiya sa akon.

---

‡ **3:12** *Israel:* sa Hebreo, *north*
Jerusalem; sa Hebreo, *Zion*

§ **3:14** *akon kamo:* sa literal, *ako inyo agalon*

* **3:14** *Israel:* ukon,

20 Pero, pareho sang isa ka asawa nga maluibon sa iya bana, amo man
kamo sa akon, katawhan sang Israel. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
21 Mabatian ang ginahod sa ibabaw sang mahawan nga mga bukid.
Nagahilibion kag nagapakitluoy ang katawhan sang Israel. Kay malain na
ang ila pagginawi kag ginkalimtan nila *ako,* ang GINOO nga ila Dios.
22 "Katawhan nga indi matutom, magbalik kamo sa akon kay ayuhon ko
ang inyo pagkabalingag."
Nagsabat sila, "Huo, magapalapit kami sa imo kay ikaw ang GINOO nga
amon Dios.
23 Matuod gid nga ang amon pagsimba sa mga dios-dios sa mga bukid sala
gid. Sa imo gid lang ang kaluwasan sang Israel, O GINOO nga amon Dios.
24 Halin sang pamatan-on pa kami ang makahuluya nga mga dios-dios
amo ang nagpulos sang bunga sang kinabudlayan sang amon mga
katigulangan, nga amo ang ila mga kasapatan kag mga kabataan.
25 Dapat kami magpanago sa kahuya kay kami kag ang amon mga
katigulangan nakasala kontra sa imo, O GINOO nga amon Dios. Halin sang
pamatan-on pa kami hasta subong, wala kami nagsunod sa imo."

4

1 Nagsiling ang GINOO, "O Israel, kuntani magbalik ka na sa akon. Kon
isikway mo ang imo makangilil-ad nga mga dios-dios kag indi ka na
magbiya sa akon,
2 kag kon magsumpa ka sa akon lang ngalan kag magkabuhi nga
masaligan, husto kag matarong, mangin pagpakamaayo ka sa mga nasyon,
kag padunggan ka nila."*
3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO sa katawhan sang Juda kag
Jerusalem: "*Bag-uha ninyo ang inyo kaugalingon, pareho bala nga daw*
mag-arado kamo sang inyo duta nga wala pa maarado. Kag indi
pag-isabwag ang inyo maayo nga binhi sa tunukon nga mga hilamon.
4 Bag-uha ninyo ang inyo tagipusuon sa atubangan sang GINOO, kamo nga
katawhan sang Juda kag Jerusalem, kay kon indi, maagom ninyo ang akon
kaakig pareho sang kalayo nga indi mapatay tungod sa kalautan nga inyo
ginpanghimo.

Ang Silot nga Magaabot sa Juda

5 "Silinga ang Juda kag Jerusalem nga patunugon nila ang budyong sa
bilog nga duta! Isinggit sing mabaskog nga magpalagyo sila kag mapanago
sa napaderan nga mga banwa.
6 Magpahibalo ka sa mga taga-Jerusalem† nga magpalagyo sila gilayon,
kay magapadala ako sang puwerte nga kalaglagan halin sa north."
7 Nagguwa na sa pagsalakay ang manuglaglag sang mga nasyon pareho
sang isa ka leon nga nagguwa sa iya palanaguan. Nakahalin na siya sa iya
lugar sa paglaglag sang inyo duta. Ang inyo mga banwa magakalaguba
hasta nga indi na ini maestaran.
8 Gani magsuksok kamo sang sako *sa pagpakita sang inyo pagpangasubo*.
Maghilibion kamo kay ara pa gihapon ang puwerte nga kaakig sang GINOO
sa aton.
9 Nagsiling ang GINOO, "Sa sina nga adlaw, ang hari kag ang *iya* mga
opisyal madulaan sang kaisog, ang mga pari maurungan, kag ang mga
propeta matingala gid."

---

* **4:2** *mangin pagpakamaayo...nila:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **4:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

10 Dayon nagsiling ako, “O Ginoong Dios, nadayaan gid ang mga tawo sa
imo ginsiling sadto, kay nagpromisa ka sang kalinong sa Jerusalem. Pero
ang espada gali handa na sa pagpatay sa ila.”
11 Magaabot ang tion nga magasiling ang Ginoo sa katawhan sang
Jerusalem, “Magahuyop ang mainit nga hangin halin sa mahawan nga mga
bukid sa desierto pakadto sa akon katawhan. Pero indi para
makapahangin sila *sang ila trigo*.
12 Ining tama kabaskog nga hangin naghalin sa akon. Karon, ihambal ko
na ang akon silot sa ila.”
13 Tan-awa! Ang aton kaaway nagapadulong nga daw sa mga panganod.
Ang iya mga karwahe daw sa buhawi, kag ang iya mga kabayo madasig pa
sang sa mga agila. Kaluluoy kita! Malaglag gid kita.
14 “Mga taga-Jerusalem, tinlui ang inyo tagipusuon sa kalautan para
maluwas kamo. Hasta san-o kamo maghunahuna sang malain?
15 Ang inyo kalaglagan ginpahibalo sang mga mensahero halin sa Dan
kag sa mga kabukiran sang Efraim.
16 Ginsugo sila nga paandaman ang mga nasyon kag ang Jerusalem nga
may nagasalakay nga mga soldado halin sa malayo nga lugar nga
nagapanghangkat sang inaway kontra sa mga banwa sang Juda.
17 Ginalibutan nila ang Jerusalem pareho sang mga tawo nga nagabantay
sang uma, tungod kay kamo nga mga taga-Jerusalem nagrebelde sa akon.
Ako, ang Ginoo, ang nagasiling sini.
18 Ang inyo mismo pagginawi kag pamatasan amo ang nagdala sini sa
inyo. Amo ini ang inyo silot. Daw ano ini kasakit! Daw ginbuno ang inyo
tagipusuon.”

Naghibi si Jeremias para sa Iya Kasimanwa

19 Puwerte ang akon kasakit. Indi ko ini maagwanta! Puwerte gid ang
akon pag-ugayong. Ang dughan ko nagakubakuba kag indi ako
mapahamtang. Kay nabatian ko ang tunog sang budyong kag ang singgit
sang inaway.
20 Nagasulunod-sunod lang ang kalaglagan. Ang bilog nga duta
nagkalaguba. Bisan ang akon mga tolda naguba gilayon, kag ang mga
kurtina sini nagkalagisi.
21 Hasta san-o ko pa bala makita ang bandera sang inaway kag mabatian
ang tunog sang budyong?
22 *Nagsiling ang Ginoo,* “Buang-buang ang akon katawhan; wala sila
makakilala sa akon. Mga balingag sila nga mga kabataan; indi sila
makaintiendi. Sagad sila maghimo sang kalautan, pero indi sila
makahibalo maghimo sang maayo.”

Ang Palanan-awon ni Jeremias Parte sa Manug-abot nga Kalaglagan

23 Nakita ko ang kalibutan kag wala na ini sing porma kag mahawan na.
Nakita ko man ang kalangitan kag wala na ini sing kasanag.
24 Nakita ko nga ang mga bukid nagauyog.
25 Nakita ko man nga wala sing mga tawo, kag ang tanan nga pispis
naglulupad palayo.
26 Nakita ko nga ang mapatubason nga duta nangin desierto. Ang tanan
nga banwa nalaglag tungod sa puwerte nga kaakig sang Ginoo.
27 Amo ini ang ginasiling sang Ginoo: “Ang bilog nga duta magakalaguba,
pero indi ko ini paglaglagon sing bug-os.

28 Ang kalibutan magapangasubo kag ang kalangitan magadulom, kay
nahambal ko na *ang silot,* kag indi ko na ini pagbawion pa. Nakadesisyon
na ako kag indi na magbaylo ang akon hunahuna."
29 Sa gahod sang *mga* manugkabayo kag *mga* manugpana, nagpalalagyo
sa kahadlok ang *mga pumuluyo sang* tagsa ka banwa. Ang iban
nagpalalagyo sa kakahuyan, kag ang iban nagsaka sa mga kabatuhan.
Ginbayaan ang tanan nga banwa kag wala na sing may nagaestar sa sini.
30 Ano ang ginahimo mo, *Jerusalem,* nga malapit na nga laglagon? Ngaa
nagasuksok ka pa sang matahom nga bayo kag sang alahas? Ngaa
nagapamutang ka pa sang kolorete sa imo mga mata? Ang imo
pagpatahom wala na sing pulos. Ang imo mga hinigugma *nga mga nasyon*
nga imo kadampig nagsikway na sa imo kag gusto ka nila nga patyon.
31 Nabatian ko ang hibi kag ugayong, pareho sang isa ka babayi nga
nagabata sang iya kamagulangan nga anak. Ini hibi sang mga pumuluyo
sang Zion‡ nga daw nagalagas sang ila pagginhawa. Nagabayaw sila sang
ila mga kamot kag nagasiling, "Kaluluoy sa amon; daw malipong na kami.
Kay ara na ang *amon* mga *kaaway nga* magapatay sa amon."

5

Ang mga Sala sang Jerusalem

1 *Nagsiling ang* GINOO, "Mga pumuluyo sang Jerusalem, kadto kamo sa
inyo mga dalan! Tan-awa ang mga plasa! Kon may makita kamo bisan isa
lang ka tawo nga matarong kag masaligan, patawaron ko ang inyo siyudad.
2 Bisan nagasumpa kamo sa akon ngalan, nagabutig gihapon kamo."
3 O GINOO, indi bala nga nagapangita ka sang tawo nga masaligan?
Ginsakit mo ang imo katawhan pero wala sila masakitan. Ginsilutan mo
sila, pero indi sila gusto disiplinahon. Nagkabalan na ang ila mga guya, kag
indi na sila magbiya sa ila mga sala.
4 Nakasiling ako sadto, "Abi ko mga imol lang ini sila nga wala makatuon,
gali mga buang-buang sila. Kay wala sila makahibalo sang mga pamaagi
sang GINOO nga ila Dios nga ginapatuman sa ila.
5 Gani makadto ako sa ila mga pangulo kag magpakighambal sa ila.
Sigurado nga nakahibalo sila sang mga pamaagi sang GINOO nga ila Dios
nga ginapatuman sa ila." Pero bisan sila nagsikway man sa mga
ginapatuman sang Dios.*
6 Gani salakayon sila sang ila mga kaaway nga pareho sang leon nga
halin sa kagulangan ukon pareho sang wolf nga halin sa kamingawan,
ukon pareho sang leopard nga nagabantay malapit sa ila mga banwa sa
paggus-ab sa kay bisan sin-o nga magguwa. *Matabo ini sa ila* kay puwerte
na ang ila pagrebelde sa Dios kag madamo na nga beses nga nagtalikod sila
sa iya.
7 *Nagsiling ang* GINOO, "Ngaa patawaron ko kamo? Kay bisan ang inyo
mga kabataan nagsikway sa akon kag nagsumpa sa ngalan sang indi
matuod nga mga dios. Ginhatag ko ang ila mga kinahanglanon pero
nahimo pa nila ang pagpanginbabayi kag ang pagdinas-ok sa mga balay
sang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas.
8 Pareho sila sa mga mapagros nga kabayo nga lalaki, nga ginsagod sing
maayo. Kada isa sa ila nagahandom sa asawa sang iban.

---

‡ **4:31** *mga pumuluyo sang Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion* * **5:5** *nagsikway man sa mga ginapatuman sang Dios:* sa literal, *ginbali nila ang gota kag ginbugto ang mga gapos.*

9 Indi bala nga dapat lang nga silutan ko sila tungod sini? Indi bala nga
dapat lang nga balusan ko ang nasyon nga pareho sini? *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini.
10 "*Kamo nga mga kaaway sang mga Israelinhon,* laglaga ninyo ang ila
mga talamnan sang ubas, pero indi lang pag-ubusa. Pangtapsa ninyo ang
mga sanga sini, kay ang ini nga katawhan indi na akon.
11 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga ang mga katawhan sang Israel kag sang
Juda indi na gid matutom sa akon.
12 Wala sila naghambal sing matuod parte sa akon. Siling nila, 'Indi kita
pag-anhon sang GINOO! Wala sing katalagman nga magaabot sa aton. Indi
kita makaeksperiensya sang inaway ukon gutom.
13 Wala sing pulos ang mga *ginahambal sang mga* propeta kay ang ila mga
mensahi wala naghalin sa Dios. Kabay pa nga matabo sa ila ang *mga*
kalaglagan nga ila ginpropesiya.'"
14 Gani amo ini ang ginsiling *sa akon* sang GINOONG Dios nga
Makagagahom: "Tungod kay amo ini ang ginhambal sang sini nga mga
tawo, hatagan ko ikaw sang mensahi nga pareho sang kalayo nga
magasunog sa ila. Mangin pareho sila sa kahoy nga nasunog."
15 Nagsiling ang GINOO, "Mga katawhan sang Israel, magapadala ako sang
mga tawo halin sa malayo nga nasyon sa pagsalakay sa inyo. Ini isa ka
madugay na gid nga nasyon, nga ang ila lingguahe indi ninyo
maintiendihan.
16 Ang ila mga armas makamamatay, kag sila tanan mga mangangaway.
17 Ubuson nila ang inyo mga patubas, mga pagkaon, pati ang inyo mga
ubas kag mga higera. Pamatyon nila ang inyo mga kasapatan kag mga
kabataan. Gub-on nila ang inyo napaderan nga mga banwa, nga
ginasaligan ninyo *nga makadepensa sa inyo*.
18 Pero bisan sa sina nga mga inadlaw, indi ko kamo paglaglagon sing
bug-os. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
19 Kon mamangkot ang mga tawo, 'Ngaa ginhimo ini tanan sa aton sang
GINOO nga aton Dios?' Silinga sila, 'Kay ginsikway ninyo ang GINOO kag
nag-alagad kamo sa iban nga mga dios sa inyo mismo duta. Gani karon
magaalagad kamo sa mga taga-iban nga lugar sa duta nga indi inyo.'
20 "Ipahibalo ini sa mga katawhan sang Israel† kag sang Juda:
21 Pamatii ninyo ini, kamo nga mga buang-buang kag balingag nga mga
katawhan. May mga mata kamo pero indi makakita, may mga dulunggan
pero indi makabati.
22 *Ako,* ang GINOO, nagasiling: Wala bala kamo sang kahadlok sa akon? Ti
ngaa wala kamo nagakurog sa akon atubangan? Ginhimo ko ang baybayon
nga border sang dagat. Ini permanente nga border nga indi malapawan.
Mahampak ini sang mga balod pero indi nila ini malapawan.
23 Pero ini nga mga katawhan matig-a sing ulo kag mga rebelde.
Nagtalikod sila kag nagpalayo sa akon.
24 Wala gid sila nagahambal halin sa ila tagipusuon nga, 'Tahuron ta ang
GINOO nga aton Dios nga nagahatag sang ulan sa husto nga tion kag
nagahatag sa aton sang patubas sa tion sang tig-alani.'
25 Ang inyo mga kalautan amo ang nagpalayo sang sini nga mga butang
sa inyo. Ang inyo mga sala amo ang kabangdanan nga indi ninyo mabaton
ini nga mga pagpakamaayo.

† **5:20** *katawhan sang Israel:* sa Hebreo, *balay ni Jacob*

26 “May malain nga mga tawo sa akon katawhan nga nagahulat sang ila
mabiktima pareho sang tawo nga nagapaniod sang pispis. Nagabutang sila
sang mga siod para sa iban nga mga tawo.
27 Pareho sang hawla nga puno sang mga pispis, ang balay sining malain
nga mga tawo puno man sang manggad halin sa ila pagpanunto. Gani
nagmanggaranon sila kag nangin gamhanan.
28 Nagtalambok sila kag nagbalakod ang ila mga lawas. Wala sing
pugong-pugong ang ila paghimo sang mga kalautan. Wala nila ginahatagan
sang hustisya ang mga ilo, kag wala nila ginapangapinan ang
kinamatarong sang mga imol.
29 *Ako,* ang GINOO, nagasiling: Indi bala nga dapat lang nga silutan ko sila
tungod sini? Indi bala nga dapat lang nga balusan ko ang nasyon nga
pareho sini?
30 Makahaladlok kag makakulugmat nga butang ang natabo sa sini nga
duta:
31 Ang mga propeta nagpanagna sing butig. Ang mga pari nagadumala sa
ila lang kaugalingon nga awtoridad. Kag gusto ini sang akon katawhan.
Pero ano ang ila himuon kon mag-abot na ang katapusan?

6

Ginpalibutan ang Jerusalem sang Iya mga Kaaway

1 “Mga kaliwat ni Benjamin, magpalagyo kamo kag magpanago!
Maghalin kamo sa Jerusalem! Patunuga ang budyong sa Tekoa kag
maghatag sang senyales sa Bet Hakerem. Kay magaabot ang puwerte nga
kalaglagan halin sa north.
2 Gub-on ko ang matahom nga siyudad sang Zion.*
3 Palibutan ini sang mga kumander kag sang ila mga soldado.†
Magapatindog sila sang ila mga tolda sa palibot sini kag didto sila
magapuwesto.
4 *Magasiling ang mga kumander,* ‘Magpreparar kamo sa pagsalakay sa
Jerusalem. Salakayon ta sila sa udto.’ *Pero sang hapon na, magasiling ang
mga kumander*, ‘Sayang, nagahinunod na ang adlaw kag nagadulom na.
5 Gani magsalakay na lang kita sa gab-i kag gub-on ta ang mabakod nga
mga parte sang sini nga siyudad.’ ”
6 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom: “Mag-utod kamo
sang mga kahoy *nga pangwasak sa mga pader sang Jerusalem*, kag
magtumpok kamo sang duta sa kilid sang pader para mataklas ninyo ini.
Dapat silutan na ini nga siyudad, kay lapnag na sa sini nga lugar ang
pagpamigos.
7 Pareho sang isa ka tuburan nga padayon ang pag-ilig sang tubig,
padayon man ang iya paghimo sang kalautan. Permi mabatian sa sini nga
siyudad ang pagpamintas kag pagpanglaglag. Ang iya balatian kag mga
pilas amo permi ang akon makita.
8 Paandam ini sa imo, Jerusalem, kag kon indi ka pa magpamati,
magatalikod gid ako sa imo; kag himuon ko ang imo duta nga mamingaw,
nga wala na sing may mag-estar dira.”
9 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom: “Ang
mabilin nga buhi sa Israel ipasipot ko *sa mga kaaway*, pareho sang pagsipot

---

* **6:2** *siyudad sang Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion* † **6:3** *mga kumander kag sang ila mga soldado:* sa literal, *mga manugbantay kag sang ila mga kasapatan*

sang manugharvest sang ubas. Ginatan-aw niya liwat ang mga sanga sini
kag ginakuha ang nabilin nga mga bunga."
10 Pero sin-o bala, *GINOO,* ang akon paandaman? Sin-o ang mamati sa
akon? Gintakpan nila ang ila mga dulunggan para indi sila makabati.
Ginakangil-aran nila ang pulong sang GINOO, gani indi sila luyag
magpamati.
11 Puwerte man ang akon kaakig pareho sa GINOO kag indi ko na gid
mapunggan.

Nagsiling ang GINOO, "Ipaagom ang akon kaakig bisan sa mga kabataan
nga nagahampang sa dalan, sa mga pamatan-on nga lalaki nga nagatilipon,
sa mga bana kag mga asawa, kag pati sa mga tigulang na gid.
12 Ang ila mga balay igahatag sa iban, pati ang ila mga uma kag mga
asawa. Matabo ini kon silutan ko na ang mga katawhan nga nagaestar sa
sini nga duta. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.

13 "Halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon, nagapangdaya sila
para makakuwarta. Bisan *mga* propeta kag *mga* pari nagapangdaya man.
14 Wala nila ginabulong sing seryuso ang pilas sang akon katawhan, bisan
grabe na ini. Nagasiling sila nga maayo ang tanan bisan pa nga indi maayo.
15 Nahuya bala sila sa ila makangilil-ad nga batasan? Wala! Kay wala na
sila sing huya! Wala na gani sila nagapanghilaw-hilaw. Gani malaglag sila
pareho sa iban. Madugmok sila sa tion nga silutan ko sila. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini."

16 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: "Magtindog kamo sa
ginsang-an sang mga dalan kag mag-usisa sing maayo. Magpamangkot
kamo kon diin ang daan kag maayo nga alagyan, kag didto kamo mag-agi.
Kag makaangkon kamo sang kalinong. Pero nagsiling kamo, 'Indi kami
mag-agi dira.'
17 Nagpili ako sang mga manugbantay sa pagsiling sa inyo, 'Pamatii ninyo
ang pagtunog sang budyong *bilang paandam.*' Pero nagsiling kamo, 'Indi
kami mamati.'
18 "Gani magpamati kamo nga mga nasyon. Panilagi ninyo ang akon
katawhan kon ano ang matabo sa ila.
19 Pamati, O kalibutan! Magapadala ako sang kalaglagan sa sini nga mga
tawo bilang silot sa ila *malain nga* mga plano. Kay wala sila nagpamati sa
akon mga pulong kag ginsikway nila ang akon kasuguan.
20 Baliwala sa akon ang ginahalad nila nga insenso nga halin pa sa Sheba,
ukon ang mga pahamot nga naghalin pa sa malayo nga lugar. Indi ko
pagbatunon ang ila mga halad nga ginasunog. Ang ila mga halad wala
makapalipay sa akon.
21 Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga magabutang ako sang
makapalaglag sa sini nga mga tawo. Tungod sini, malaglag ang mga amay
kag mga bata nga lalaki, pati mga mag-abyan kag magkaingod."

22 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: "Tan-awa, may mga soldado
nga nagapadulong halin sa duta sa north, isa ka gamhanan nga nasyon
halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan nga handa sa pagsalakay.
23 Armado sila sang mga pana kag mga bangkaw. Mga mapintas sila kag
wala sing kaluoy. Ang ila gahod pareho sang mabaskog nga balod samtang
nagasakay sila sa ila mga kabayo. Magaabot sila nga handa sa pagsalakay
sa inyo nga mga pumuluyo sang Zion."‡

‡ **6:23** *mga pumuluyo sang Zion:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion*

24 Nakabati kami sang balita parte sa sina nga mga soldado kag
nagpalamuypoy ang amon mga kamot. Kahadlok kag kasakit ang amon
nabatyagan pareho sang pagpasakit sang babayi nga manugbata.
25 Indi kamo magkadto sa *mga* uma ukon maglakat sa *mga* dalan, kay
may *mga* kaaway nga handa sa pagpatay sa aton. Makahaladlok bisan diin
sa palibot ta.
26 Mga kasimanwa, magsuksok kamo sang sako kag magligid sa abo *sa*
pagpakita sang inyo pagpangasubo. Magpangasubo kamo sing tudo nga
daw sa napatay ang inyo bugtong nga anak nga lalaki. Kay gulpi lang nga
magsalakay ang manuglaglag sa aton.
27 *Nagsiling ang* GINOO *sa akon,* "Ginhimo ko ikaw nga daw manugtesting
sang metal para matestingan mo ang pagginawi sang akon katawhan.
28 Tanan sila mga rebelde kag mga matig-a sing ulo, pareho katig-a sang
saway kag salsalon. Ang ila ginahimo amo ang pagpakalain kag
pagpanunto sa iban.
29 Ginapainit sing tudo ang hurnohan para mapapuraw ang pilak. Pero
wala sing pulos ang pagpapuraw sa akon katawhan, kay ang mga malain
wala gihapon makuha.
30 Pagatawgon sila nga 'Ginsikway nga Pilak' kay ginsikway ko sila."

7

Nagwali si Jeremias

1 Amo pa gid ini ang ginsiling sang GINOO kay Jeremias:
2 "Magtindog ka sa puwertahan sang akon templo kag ihambal ini nga
mensahi: 'Kamo nga katawhan sang Juda nga nagasulod diri sa pagsimba
sa GINOO, magpamati kamo.
3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel: Bag-uha na ninyo ang inyo pagginawi kag pamatasan, para padayon
ko kamo nga paestaron sa sini nga lugar.
4 Indi kamo magpadaya sa mga tawo nga nagasulit-sulit hambal nga indi
kamo kuno maano tungod ari sa aton ang templo sang GINOO.
5 "'Bag-uha na gid ninyo ang inyo pagginawi kag pamatasan. Tratara
ninyo sing husto ang isa kag isa,
6 kag indi na ninyo pagdaog-daugon ang mga ilo, mga balo nga babayi,
kag ang mga pangayaw. Indi ninyo pagsentensyahan nga patyon ang mga
inosente, kag indi ninyo pagsimbahon ang iban nga mga dios nga
makahalit lang sa inyo.
7 *Kon tumanon ninyo ini,* padayon ko kamo nga paestaron sa sini nga
lugar, sa duta nga ginhatag ko sa inyo mga katigulangan hasta san-o.
8 "'Pero tan-awa, nagasalig kamo sa butig nga mga pulong nga wala sing
pulos.
9 Nagapangawat kamo, nagapamatay, nagapanginbabayi ukon
nagapanginlalaki, nagasaksi sing butig, nagasunog sang insenso kay Baal,
kag nagasimba sa iban pa nga mga dios nga wala gani ninyo makilal-i.
10 Kag dayon, nagapalapit kamo kag nagatindog sa akon presensya sa sini
nga templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan ako, kag nagasiling
kamo, "Wala kita maano." Kag pagkatapos, padayon ninyo nga ginahimo
atong makangilil-ad nga mga butang.
11 Nagahunahuna bala kamo nga ining templo nga akon ginpili nga lugar
para padunggan ako palanaguan sang mga tulisan? Nakita ko ang mga
ginahimo dira. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.

12 “‘Kadto kamo sa Shilo nga amo ang una nga lugar nga akon ginpili para
padunggan ako, kag tan-awa ninyo kon ano ang akon ginhimo sa sadto nga
lugar tungod sa kalautan sang akon katawhan nga mga Israelinhon.
13 Samtang ginahimo ninyo ining *malain nga* mga butang, ginsulit-sulit
ko ang pagpaandam sa inyo, pero wala kamo magpamati. Nagpanawag ako
sa inyo, pero wala kamo magsabat.
14 Gani kon ano ang akon ginhimo sa Shilo amo man ang akon himuon
subong sa templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan ako, ang
templo nga inyo ginasaligan, nga ginhatag ko sa inyo kag sa inyo mga
katigulangan.
15 Pahalinon ko kamo *sa inyo lugar palayo* sa akon presensya pareho sa
ginhimo ko sa inyo mga paryente, ang katawhan sang Israel.*’
16 “Gani ikaw, *Jeremias,* indi ka magpangamuyo para sa sini nga mga
tawo. Indi ka gid magpakitluoy ukon magpangabay sa akon para sa ila, kay
indi ko ikaw pagpamatian.
17 Wala mo bala nakita kon ano ang ila ginahimo sa mga banwa sang
Juda kag sa mga dalan sang Jerusalem?
18 Ang mga kabataan nagapangahoy, ang mga amay nagadabok sang
kalayo, kag ang mga babayi nagamasa sang harina, para maghimo sang
tinapay para sa Rayna sang Langit.† Nagahalad man sila sang ilimnon sa
iban nga mga dios sa pagpaakig sa akon.
19 Pero ako bala ang ila ginahalitan? Indi! Ang ila kaugalingon ang ila
ginahalitan kag ginapakahuy-an.
20 Gani *ako,* ang Ginoong Dios, nagasiling: Ipaagom ko ang akon puwerte
nga kaakig sa sini nga lugar—sa mga tawo kag mga kasapatan, sa mga
kahoy kag sa mga patubas. Ang akon kaakig pareho sang kalayo nga indi
mapatay.”
21 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoo nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel, “Kuhaa na lang ninyo ang inyo mga halad nga ginasunog kag ang
iban pa ninyo nga mga halad. Kamo na lang ang magkaon sang karne sina!
22 Sang ginpaguwa ko ang inyo mga katigulangan sa Egypt wala lang ako
nagsugo sa ila nga maghalad sang mga halad nga ginasunog kag sang iban
pa nga mga halad,
23 kundi nagsugo man ako sini sa ila: ‘Tumana ninyo ako, kag mangin
Dios ako ninyo kag mangin katawhan ko kamo. Magkabuhi kamo sa mga
pamaagi nga ginsugo ko sa inyo para mangin maayo ang inyo
kahimtangan.’
24 “Pero wala sila magtuman ukon magsapak sa akon ginsiling. Sa baylo,
ginsunod nila ang dikta sang ila matig-a kag malain nga tagipusuon. Imbes
nga magpalapit sila sa akon, nagtalikod pa gani sila.
25 Halin sang pagguwa sang inyo mga katigulangan sa Egypt hasta
subong padayon ako nga nagapadala sa inyo sang akon mga alagad nga
mga propeta.
26 Pero wala kamo magpamati ukon magsapak sa ila. Mas matig-a pa ang
inyo mga ulo kag mas malain pa gid ang inyo ginhimo sang sa inyo mga
katigulangan.
27 “*Jeremias,* kon ihambal mo ini tanan sa ila, indi sila mamati sa imo.
Kon tawgon mo sila *nga magpalapit sa akon,* indi sila magsabat.

---

* **7:15** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim,* nga nagarepresentar sang ginharian sang Israel. † **7:18** *Rayna sang Langit:* Isa sa mga diosa nga ginasimba sang una nga panahon.

28 Gani isiling ini sa ila: Amo ini ang nasyon nga ang iya katawhan indi
magtuman sa GINOO nga ila Dios, kag indi magpadisiplina. Wala na sa ila
ang kamatuoran; indi na sila maghambal sing matuod.
29 *Mga taga-Jerusalem,* magpakiskis kamo sang inyo ulo kag ihaboy
dayon ang inyo buhok *sa pagpakita sang inyo pagpangasubo*.
Magpanalambiton kamo didto sa mahawan nga mga bukid, kay ginsikway
kag ginpabay-an sang GINOO ang inyo henerasyon nga nagpaakig sa iya."

Ang Pulopatag nga Palatyan

30 Nagsiling ang GINOO, "Naghimo sang kalautan ang katawhan sang
Juda. Didto nila ginbutang ang ila makangilil-ad nga mga dios-dios sa
templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan ako, kag tungod sini
nadagtaan ini.
31 Nagpatindog man sila sang simbahan sa Tofet, sa Pulopatag sang Ben
Hinom, para didto nila sunugon ang ila mga anak bilang mga halad. Wala
gid ako magsugo sini sa ila; wala gani ini magsulod sa akon hunahuna.
32 Gani mag-andam kamo, kay *ako,* ang GINOO, nagasiling nga magaabot
ang tion nga ang mga tawo indi na magtawag sa sini nga lugar nga Tofet
ukon Pulopatag sang Ben Hinom kundi Pulopatag nga Palatyan. Kay didto
ipanglubong ang *madamo gid nga* mga patay hasta wala na sing lugar nga
malubngan.
33 Ang mga bangkay sang sini nga katawhan pagakaunon sang mga
pispis kag talunon nga mga sapat, kag wala sing may magtabog sa ila.
34 Pauntaton ko na ang pagkinalipay kag pagsinadya sa mga dalan sang
Jerusalem. Ang malipayon nga tingog sang bag-ong kasal indi na mabatian
sa mga banwa sang Juda. Kay ini nga duta mangin mamingaw."

8

1 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, "Sa sina nga tion, panguhaon sa
mga lulubngan ang mga tul-an sang mga hari kag sang mga opisyal sang
Juda, pati ang mga tul-an sang mga pari, sang mga propeta, kag sang
katawhan sang Jerusalem.
2 Dayon laptahon ini sa duta, sa atubang sang adlaw, bulan, kag sang iban
pa nga mga butang sa kalangitan nga ila ginhigugma, gin-alagad, ginsunod,
ginpamangkutan, kag ginsimba. Indi na pagtipunon liwat ang ila mga
tul-an kag ilubong, kundi laptahon na lang sa duta nga daw mga ipot.
3 Ang nabilin nga buhi sa sining malain nga nasyon laptahon ko sa iban
nga mga nasyon, kag didto gustuhon pa nila nga mapatay sang sa mabuhi.
Ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

Ang Sala kag ang Silot

4 Nagsiling ang GINOO sa akon nga ihambal ko ining iya mensahi sa mga
tawo: "Kon matumba ang tawo, indi bala nga nagabangon siya? Kon
magtalang siya, indi bala nga nagabalik siya?
5 Ti, ngaa kamo nga taga-Jerusalem padayon na lang nga nagtalikod sa
akon? Ngaa nga indi ninyo mabayaan ang *mga dios-dios nga* nagadaya sa
inyo kag magbalik sa akon?
6 Ginpamatian ko sing maayo *ang inyo mga ginhambal* kag wala kamo
naghambal sing husto. Wala sing bisan isa sa inyo nga nagbiya sa iya
kalautan. Wala sing may nagsiling, 'Ano ining akon ginhimo?' Sa baylo, ang
kada isa sa inyo madasig nga nagapakasala, pareho sang kabayo nga
nagapakadto sa inaway.

7 Ang tulabong, ang pating, ang salimbabatang, kag ang dugwak
nakahibalo kon san-o maglupad pakadto sa iban nga mga lugar kag kon
san-o sila magbalik, pero kamo ya nga akon katawhan wala kahibalo kon
ano ang akon mga pagsulundan.
8 "Paano bala kamo makasiling, 'Maalamon kami tungod kay nahibaluan
namon ang kasuguan sang GINOO,' kon ang matuod, ginliwat ini sang inyo
mga manunudlo?
9 Mahuy-an gid ang mga *nagakabig sang ila kaugalingon nga* maalamon.
Mahadlok gid sila kay bihagon sila, tungod nga ginsikway nila ang akon
mga pulong. Ti, maalamon gid bala sila?
10 Gani ihatag ko sa iban nga mga tawo ang ila mga asawa kag mga uma.
Tungod kay halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon,
nagapangdaya sila para makakuwarta. Bisan mga propeta kag mga pari
nagapangdaya man.
11 Wala nila ginabulong sing seryuso ang pilas sang akon katawhan, *bisan
grabe na ini.* Nagasiling sila nga maayo ang tanan bisan pa nga indi maayo.
12 Nahuya bala sila sa ila makangilil-ad nga batasan? Wala! Kay wala na
sila sing huya! Wala na gani sila nagapanghilaw-hilaw. Gani *ako,* ang
GINOO, nagasiling nga malaglag sila pareho sa iban. Paubuson sila sa tion
nga silutan sila.
13 Kuhaon ko ang ila mga patubas* nga mga ubas kag mga higos.† Bisan
ang mga dahon sini magakalaya. Ang mga ginhatag ko sa ila pagakuhaon
sa ila.
14 "*Dayon magasiling sila,* 'Ti, ano pa ang aton ginahulat? Dali malagyo
kita sa napaderan nga mga banwa, kag didto kita magpakamatay. Kay
ginsentensyahan na kita nga patyon sang GINOO nga aton Dios. *Daw pareho
lang nga* ginhatagan niya kita sang tubig nga may hilo para imnon ta,
tungod kay nakasala kita sa iya.
15 Naghandom kita sang kalinong, pero wala sing kalinong nga nag-abot.
Naghandom kita sang kaayuhan, pero kahadlok ang nag-abot.
16 Ang pusnga sang mga kabayo sang mga kaaway mabatian halin sa
Dan. Sa hirihiri lang sang ila mga kabayo nagakurog na sa kahadlok ang
bilog nga duta. Nag-abot sila sa paglaglag sang *sini nga* duta kag sa tanan
nga ara dira—ang mga banwa kag ang tanan nga pumuluyo sini.'"
17 Nagsiling ang GINOO, "Pamati! Ipadala ko ining mga kaaway sa inyo
nga daw sa dalitan nga mga man-og nga wala sing may makaanta, kag
kadton nila kamo."
18 *Nagsiling si Jeremias:* Indi gid makuha ang akon kasubo. Nagasakit gid
ang akon balatyagon.
19 Pamatii ang paghinibi sang akon kasimanwa; mabatian ini sa bilog nga
duta. *Nagasiling sila,* "Wala na bala ang GINOO sa Jerusalem?‡ Wala na bala
dira ang *Dios nga* Hari sang Jerusalem?" *Nagsabat ang GINOO,* "Ngaa nga
ginpaakig ninyo ako paagi sa pagsimba sa mga dios-dios nga wala sing
pulos?"
20 *Nagreklamo ang mga tawo,* "Tapos na ang tig-alani kag ang tig-ilinit,
pero wala gihapon kami maluwas."
21 Nagasakit ang akon balatyagon tungod sa mga kasakit sang akon mga
kasimanwa. Nagapangasubo ako kag naurungan gid.

---

* **8:13** *Kuhaon...patubas:* ukon, *Laglagon ko sila pati ang ila mga patubas.* † **8:13** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon "fig tree") ‡ **8:19** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

22 Wala bala sing bulong sa Gilead? Wala bala sing manugbulong didto?
Ngaa bala wala mag-ayo ang pilas sang akon mga kasimanwa?

9

1 Kuntani ang akon mga mata tuburan sang mga luha para makahibi ako
adlaw-gab-i tungod sa akon mga kasimanwa nga ginpamatay.
2 Kuntani may dalayunan ako didto sa kamingawan para makapalayo
ako sa akon mga kasimanwa, kay tanan sila mga maluibon *sa GINOO*
pareho sang mga babayi nga nagapanginlalaki.
3 Nagsiling ang GINOO, "Handa sila permi nga magbutig pareho sang
pana nga handa nga ipana. Kabutigan ang nagapangibabaw sa *sini nga*
duta kag indi kamatuoran. Nagalala na gid ang ila pagpakasala, kag wala
nila ako ginakilala.
4 "Mag-andam kamo sa inyo mga kapareho, kag indi magsalig bisan sa
inyo paryente, kay ang kada isa dayaon kag nagabutang-butang sang
estorya.
5 Ang kada isa nagadaya sa iya kapareho, kag wala sing isa nga nagasugid
sang matuod. Naanad na ang ila mga dila nga magbinutig, kag
ginapakapuyan nila ang ila kaugalingon sa pagpakasala.
6 Puro na lang pangdaya ang ila ginahimo, kag sa ila pagkadayaon wala
na sila nagakilala sa akon.
7 Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga purawon ko
ang akon katawhan pareho sang metal, kag testingan ko sila. Ano pa ang
mahimo ko sa ila?
8 Kay ang ila dila pareho sang makamamatay nga pana, nga puro lang
pangdaya ang ila ginahambal. Nagahambal sila sing maayo sa ila
kapareho, pero sa sulod sang ila tagipusuon nagaplano sila sa paghalit sa
ila.
9 Ti, indi ko bala sila pagsilutan tungod sini? Indi ko bala pagbalusan ang
nasyon nga pareho sini? *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
10 *Nagsiling si Jeremias:* Magahibi ako sing tudo para sa mga bukid;
magapanalambiton ako para sa mga palahalban.* Kay mamingaw na ini
kag wala na sing may nagaagi. Indi na mabatian ang ima sang mga baka,
kag nagpalalagyo na ang mga pispis kag mga sapat.
11 *Kay nagsiling ang GINOO,* "Laglagon ko ang Jerusalem, kag mangin
puluy-an na lang ini sang talunon nga mga ido.† Himuon ko nga mamingaw
ang mga banwa sang Juda kag wala na sing may magaestar dira."
12 *Nagpamangkot ako sa GINOO,* "Sin-o bala nga maalamon nga tawo ang
makaintiendi sini *nga mga hitabo*? Sin-o bala ang ginsugiran mo parte sini
nga makapaathag sini? Ngaa nalaglag ang *ini nga* duta kag nangin pareho
sang kamingawan nga wala na ginaagyan?"
13 Nagsabat ang GINOO, "Natabo ini tungod kay wala nila pagtumana ang
akon kasuguan nga akon ginhatag sa ila. Wala sila magtuman sa akon ukon
magsunod sa akon kasuguan.
14 Sa baylo, ginsunod nila ang katig-a sang ila tagipusuon. Nagsimba sila
sa mga *imahen ni* Baal pareho sang gintudlo sang ila mga katigulangan sa
ila.
15 Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
nagasiling nga pakan-on ko ini nga mga tawo sang mapait nga pagkaon kag
paimnon sang tubig nga may hilo.

---

* **9:10** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban* † **9:11** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

16 Laptahon ko sila sa iban nga mga nasyon nga wala nila makilal-i ukon
sang ila mga katigulangan. Ipasalakay ko sila sa ila mga kaaway hasta nga
magkalaubos sila pamatay."
17 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Hunahunaa
ninyo kon ano ang nagakatabo! Tawga ninyo ang mga babayi nga
manughibi, labi na gid atong maayo gid maghibi.
18 Padalia gid sila sa pagkadto sa paghibi para sa akon katawhan hasta
nga magtululo gid ang ila mga luha.‡
19 Pamatii ang mga paghinibi sa Jerusalem.§ *Nagasiling ang mga tawo,*
'Nalaglag kita! Makahuluya ining natabo sa aton! Kinahanglan nga bayaan
ta ang aton duta kay nagkalaguba na ang aton mga balay.'"
20 Karon, kamo nga mga babayi, pamatii ninyo ang ginasiling sang
GINOO. Pamatii gid ninyo ini sing maayo. Tudlui ninyo ang inyo mga anak
nga babayi kag ang inyo isigkatawo sa pagpanalambiton kag sa pagkanta
sang mga ambahanon sa patay.
21 Nag-abot ang kamatayon sa aton panimalay kag sa mabakod nga mga
parte sang aton siyudad. Ginpamatay ang mga kabataan *nga nagahampang*
sa mga dalan kag ang mga pamatan-on nga lalaki *nga nagatilipon* sa mga
plasa.
22 Kag nagsiling ang GINOO, "Magalalapta ang mga bangkay pareho sang
mga ipot sa palahalban, ukon pareho sang mga uhay nga nabilin sang mga
manug-ani, nga wala na sing may magpanguha sini."
23 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Indi dapat magpabugal ang maalamon
sang iya kaalam, ukon ang makusog sang iya kusog, ukon ang
manggaranon sang iya manggad.
24 Kon gusto niya magpabugal, dapat ipabugal *lamang* niya nga
naintiendihan kag nakilal-an niya ako, nga ako ang GINOO nga
mahigugmaon, nga nagahimo sang husto kag matarong diri sa kalibutan,
kay amo ini ang akon kalipay. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
25 Nagsiling pa ang GINOO, "Magaabot ang tion nga silutan ko ang tanan
nga natuli nga ang ila kabuhi wala nagbag-o—
26 ang mga katawhan sang Egypt, Juda, Edom, Ammon, Moab, kag ang
tanan nga nagaestar sa kamingawan sa malayo nga mga lugar.* Sa matuod
lang, ini tanan nga nasyon kag pati ang bilog nga katawhan sang Israel daw
pareho lang nga wala matuli."

10

Nagadala sang Kalaglagan ang Pagsimba sa mga Dios-dios

1 Kamo nga katawhan sang Israel, pamatii ninyo ang ginasiling sang
GINOO.
2 Nagasiling siya, "Indi ninyo pagsunda ang pagginawi sang iban nga mga
nasyon. Ini sila nahadlok sa mga palatandaan sa langit. Pero kamo ya indi
magkahadlok sa sini nga mga palatandaan.
3 Wala gid sing pulos ang kinabatasan sang sina nga mga tawo. Nagatapas
sila sang kahoy sa kagulangan kag ginapakortihan nila ini sa panday.
4 Ginadekorasyunan dayon ini sang pilak kag bulawan, kag
ginalansangan sing maayo para indi matumba.

---

‡ **9:18** *sa akon katawhan...ang ila mga luha:* sa Hebreo, *sa amon...ang amon mga luha* § **9:19** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* * **9:26** *sa malayo nga mga lugar:* sa literal, *nga nagapautod sang ila patilya*

5 Ini nga mga dios-dios pareho sang tawo-tawo sa tunga sang talamnan
sang pipino nga indi makahambal. Kinahanglan pa ini nga hakwaton kay
indi ini makalakat. Indi kamo magkahadlok sa sini nga mga dios-dios kay
indi ini makahalit. Indi man ini makahimo sing maayo."
6 O GINOO, wala gid sing pareho sa imo. Gamhanan ka kag halangdon ang
imo ngalan.
7 Sin-o ang indi magtahod sa imo, O Hari sang mga nasyon? Kay takos ka
gid nga tahuron. Wala gid sing pareho sa imo sa tanan nga maalamon sa
nagkalain-lain nga nasyon, ukon sa tanan nila nga mga hari.
8 Mga balingag sila tanan kag buang-buang. Ang mga pagpanudlo parte
sa ila mga dios-dios nga kahoy wala sing pulos.
9 Nagpahimo sila sa mga panday kag platero sang mga dios-dios nga
ginhaklapan sang pilak nga halin sa Tarshish kag sang bulawan nga halin
sa Ufaz. Dayon ginpabayuan nila ini sang asol kag granate* nga mga
panapton nga gintahi sang eksperto nga mga manugtahi.
10 Pero ang GINOO amo ang matuod nga Dios. Siya ang buhi nga Dios kag
wala sing katapusan nga Hari. Kon mangakig siya, nagatay-og ang
kalibutan kag wala sing nasyon nga makaagwanta sang iya kaakig.
11 Isiling ini sa mga nagasimba sa iban nga mga dios: "Ang inyo mga dios
nga wala nagtuga sang kalibutan kag kalangitan madula sa kalibutan."
12 Pero ang Dios amo ang naghimo sang kalangitan kag kalibutan paagi
sa iya gahom kag kaalam.
13 Sa iya pagmando nagahagunos ang tubig sa langit. Siya ang
nagapaguwa sang mga panganod halin sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan. Ginapakilat niya samtang nagaulan, kag nagapadala siya sang
hangin halin sa talaguan sini.
14 Ang tanan nga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios mga balingag kag
wala sing kaalam. Mahuy-an lang ang mga platero sang ila mga dios-dios,
kay indi ini matuod. Wala ini sing kabuhi.
15 Wala ini sing pulos kag talamayon. Magaabot ang tion nga malaglag
sila tanan.
16 Pero ang Dios ni Jacob† indi pareho sina. Siya ang naghimo sang tanan
nga butang, pati sang Israel, ang katawhan nga iya ginapanag-iyahan.
GINOO nga Makagagahom ang iya ngalan.

Ang Palaabuton nga Kalaglagan

17 *Mga katawhan sang Jerusalem,* himusa ninyo ang inyo mga gamit kag
maghalin, kay malapit na nga kibunon ang inyo siyudad.
18 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: "Pamati! Pahalinon ko kamo sa
sini nga duta. Paantuson ko kamo para makita ninyo *ang akon kaakig*."‡
19 Kaluluoy kita tungod sa sining aton kalaglagan. Indi na ini
maumpawan. Pero kinahanglan nga batason ta ini.
20 Guba na ang aton mga tolda; nagkalabugto na ang tanan nga higot sini.
Wala na ang aton mga anak; wala na sing may nabilin nga magpatindog
liwat sang aton mga tolda nga aton ginaestaran.
21 *Natabo ini sa aton* kay mga balingag ang aton mga pangulo; wala sila
nagadangop sa GINOO. Gani wala sila nagauswag, kag ang tanan nila nga
tinawo naglalapta.

---

* **10:9** *granate:* sa English, *purple* † **10:16** *Dios ni Jacob:* sa literal, *Parte ni Jacob* ‡ **10:18** *para...kaakig:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

22 Pamatii ninyo ang puwerte nga ginahod sang mga soldado halin sa
north! Pagalaglagon nila ang mga banwa sang Juda, kag mangin puluy-an
na lang ini sang talunon nga mga ido.§

Ang Pangamuyo ni Jeremias

23 O GINOO, nahibaluan ko nga ang kabuhi sang tawo indi iya. Indi siya
makabuot sang iya palaabuton.
24 Disiplinaha kami,* O GINOO, pero ang ensakto lang. Himua ini indi
tungod sa kaakig kay basi wala sing may mabilin sa amon.
25 Ipaagom ang imo kaakig sa mga nasyon nga wala nagakilala sa imo, sa
mga tawo nga wala nagadangop sa imo. Kay ginlaglag gid nila ang mga
kaliwat ni Jacob kag ginpangguba ang ila mga puluy-an.

11

Wala Gintuman sang Juda ang Kasugtanan

1 Nagsiling liwat ang GINOO kay Jeremias,
2 "Padumduma ang mga taga-Juda kag taga-Jerusalem sang mga
tulumanon sang amon kasugtanan.
3 Silinga sila nga *ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagasiling nga
pakamalauton ko ang tawo nga indi magtuman sa mga tulumanon sa sini
nga kasugtanan.
4 Ini nga mga tulumanon ginpatuman ko sa inyo mga katigulangan sang
ginpaguwa ko sila sa Egypt, ang lugar nga pareho sa nagadabadaba nga
hurnohan nga tunawan sang salsalon. Nagsiling ako sa ila, 'Kon tumanon
ninyo ako kag ang tanan ko nga mga sugo, mangin katawhan ko kamo kag
ako mangin Dios ninyo.
5 Dayon tumanon ko ang akon ginsumpa sa inyo mga katigulangan nga
hatagan ko sila sang maayo kag mapatubason nga duta*—ang duta nga
inyo ginapanag-iyahan subong.'"
Nagsabat ako, "Kabay pa, GINOO."
6 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, "Isugid ini nga mga mensahi sa mga
banwa sang Juda kag sa mga dalan sang Jerusalem: 'Dumduma ninyo kag
tumana ang mga tulumanon sa sini nga kasugtanan.
7 Halin pa sang tion nga ginpaguwa ko ang inyo mga katigulangan sa
Egypt hasta subong, liwat-liwat ko sila nga ginpaandaman nga tumanon
nila ako.
8 Pero wala gid sila magpamati ukon magsapak. Sa baylo, ginsunod nila
ang katig-a sang ila malain nga tagipusuon. Ginsugo ko sila nga tumanon
nila ang kasugtanan, pero wala gid nila pagtumana. Gani ginpadal-an ko
sila sang tanan nga pagpakamalaot nga nasulat sa sini nga kasugtanan.'"
9 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon, "May nagplano kontra sa akon sa
mga pumuluyo sang Juda kag Jerusalem.
10 Ginsunod nila ang mga sala sang ila mga katigulangan nga indi gid
magpamati sa akon mga pulong. Nagsimba sila sa mga dios-dios. Pareho
nga ginlapas sang katawhan sang Israel kag sang Juda ang kasugtanan nga
ginhimo ko sa ila mga katigulangan.
11 Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga padal-an ko sila sang kalaglagan
nga indi nila malikawan. Bisan magpangayo pa sila sang bulig sa akon indi
ko sila pagpamatian.

§ **10:22** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* * **10:24** *kami:* sa Hebreo, *ako.* Nagahambal diri si Jeremias para sa iya mga kasimanwa. * **11:5** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

12 Magapangayo na lang sila sang bulig sa mga dios-dios nga ila
ginasunugan sang insenso, pero indi gid ini makabulig sa ila kon mag-abot
na ang kalaglagan.
13 "Kamo nga mga taga-Juda, kadamo gid sang inyo mga dios, pareho
kadamo sang inyo mga banwa. Kag kon ano kadamo ang mga dalan sa
Jerusalem amo man kadamo ang mga halaran nga inyo ginpatindog para
sunugan sang insenso para sa makangilil-ad nga dios-dios nga si Baal.
14 "Gani *Jeremias*, indi ka magpangamuyo para sa sini nga mga tawo. Indi
ka magpakitluoy sa akon para sa ila, kay indi ko sila pagpamatian kon
magpanawag sila sa akon sa tion sang ila kalisod.
15 Ang katawhan nga akon ginhigugma naghimo sang madamo nga
malain nga mga butang. Ti, ano ang ila kinamatarong sa pagkadto sa akon
templo? Makapugong bala ang ila mga halad sa kalaglagan nga magaabot
sa ila? Kon maghimo sila sang kalautan nagakalipay pa sila!"
16 Sang una anay ginapaanggid kamo sang GINOO sa madabong nga
kahoy sang olibo nga madamo sang maayo nga mga bunga. Pero sa singgit
sang mabaskog nga tingog, sunugon niya kamo, kag ang inyo mga sanga
indi na gid mapuslan.
17 Ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagtukod sang Juda kag Israel,
pero karon nagmando siya nga laglagon ini tungod sa malain nga inyo
ginhimo. Ginpaakig ninyo siya paagi sa pagsunog ninyo sang insenso kay
Baal.

Ang Plano Batok kay Jeremias

18 Ginsugiran ako sang GINOO sang plano sang mga kaaway kontra sa
akon.
19 Pareho ako sa isa ka mahagop nga karnero nga wala kahibalo nga
ginadala na sa ilihawan. Wala ako kahibalo nga may plano gali sila sa
pagpatay sa akon. Nagasiling sila, "Patyon ta siya pareho sang pagtapas
sang kahoy nga may mga bunga, para madula siya sa kalibutan kag
malimtan na."
20 Pero *nagpangamuyo ako*, "O GINOO nga Makagagahom, matarong ang
imo paghukom, kag nahibaluan mo ang hunahuna kag tagipusuon sang
tawo. Ipakita sa akon ang imo pagbalos sa ila, kay gintugyan ko sa imo ang
akon kaso."
21-22 Gusto sang katawhan sang Anatot nga patyon ako kon indi ako
mag-untat sa pagsugid sang mensahi sang GINOO. Gani amo ini ang
ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, "Pagasilutan ko sila.
Magakalamatay sa inaway ang ila mga pamatan-on nga mga lalaki, kag
magakalamatay sa gutom ang ila mga kabataan.
23 Wala gid sing may mabilin nga buhi sa mga taga-Anatot, kay padal-an
ko sila sang kalaglagan sa tion nga silutan sila."

12

Ang mga Reklamo ni Jeremias

1 O GINOO, kon may reklamo ako kontra sa imo, nagaguwa nga husto ka.
Pero karon may pamangkot ako parte sa imo hustisya: Ngaa bala nga
nagauswag ang mga malain? Ngaa nagakabuhi nga matawhay ang mga
tawo nga nagaluib sa imo?
2 Ginpakamaayo mo sila pareho sang kahoy nga nakapanggamot, nga
nagtubo kag nagpamunga. Ginadayaw ka nila sa ila lang baba kag indi
halin sa ila tagipusuon.

3 Pero kilala mo ako, O GINOO. Nakita mo ang akon mga ginahimo kag
nahibaluan mo kon ano ang akon pagkilala sa imo. Guyura ini nga mga
tawo pareho sang mga karnero nga ilihawon. Paina sila para ihawon.
4 Hasta san-o pa bala ang pagmala sang duta kag ang pagkalaya sang mga
hilamon? Nagakalamatay ang mga sapat kag ang mga pispis tungod sa
kalautan sang mga katawhan nga nagaestar sa sini nga duta. Nagasiling pa
sila, "Wala nagapahilabot ang Dios sa aton madangatan."

Ang Sabat sang Dios

5 *Nagsabat ang GINOO, "Jeremias,* kon ginakapuyan ka gani sa
pagpalumba sa mga tawo, ano pa ayhan sa mga kabayo? Kon nagakadasma
ka gani sa mahawan nga lugar, ano pa ayhan sa kagulangan *nga malapit sa*
Suba sang Jordan?
6 Bisan ang imo mga utod nga lalaki kag mga paryente nagluib sa imo.
Nagreklamo sila kag nagplano sing malain kontra sa imo. Indi ka magsalig
sa ila bisan maayo pa ang ila ihambal sa imo.

7 "Sikwayon ko ang akon katawhan, ang nasyon nga akon
ginapanag-iyahan. Itugyan ko ang akon hinigugma *nga katawhan* sa kamot
sang ila mga kaaway.
8 Nagbato sila sa akon pareho sang nagangurob nga leon sa kagulangan,
gani ginakaugtan ko sila.
9 Nangin makangilil-ad sila sa akon pareho sang pispis nga
nagapangdagit. Kag sila mismo ginalibutan sang mga pispis nga
nagapangdagit. Ipatipon ko ang tanan nga mapintas nga mga sapat sa
pagkaon sa ila.
10 Laglagon sang madamo nga pangulo ang *Juda nga ginakabig ko nga*
akon talamnan sang ubas. Tasak-tasakon nila ining matahom ko nga duta
kag himuon nga kamingawan.
11 Himuon nila ini nga isa ka mamingaw nga lugar kag wala na sing pulos
sa akon atubangan. Mangin kamingawan ini, kay wala na sing may
magakabalaka sini.
12 Magaabot ang mga manuglaglag sa mahawan nga mga bukid sa
desierto sa paglaglag sang bilog nga duta, kag wala gid sing may
makapalagyo.
13 Magatanom ang akon katawhan sang trigo, pero magaani sila sang
mga tunok. Magapangabudlay sila sing tudo-tudo, pero wala sila sing may
makuha. Magaani sila sang kahuy-anan tungod sa akon puwerte nga
kaakig."

14 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Amo ini ang himuon ko sa tanan nga
malain nga nasyon sa palibot sang Israel, nga nagahingabot sa duta nga
ginhatag ko sa akon katawhan bilang ila palanublion: Pahalinon ko sila sa
ila duta, subong nga pahalinon ko ang mga taga-Juda sa ila duta.
15 Pero sa ulihi kaluoyan ko liwat ini nga mga nasyon kag ibalik ko sila sa
ila kaugalingon nga duta.
16 Kag kon batunon nila sing tinagipusuon ang pagtuluohan sang akon
katawhan kag magsumpa sa akon ngalan, subong nga gintudluan nila
sadto ang akon katawhan sa pagsumpa sa ngalan ni Baal, mangin parte
man sila sang akon katawhan.
17 Pero kon may ara nga nasyon nga indi magtuman *sa akon,* pahalinon
ko gid sila sa ila duta kag laglagon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

13

Ang Paanggid Parte sa Linen nga Wagkos

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, “Lakat kag bakal sang linen nga wagkos,
kag iwagkos ini sa imo hawak. Pero indi mo ini paglabhan.”
2 Gani nagbakal ako sang wagkos kag ginwagkos ini sa akon hawak, suno
sa ginsiling sang GINOO.
3 Dayon nagsiling liwat ang GINOO sa akon,
4 “Huksa ang wagkos nga imo ginbakal kag maglakat ka sa may *Suba sang*
Euphrates* kag tagua didto ang wagkos sa may guhab sang bato.”
5 Gani nagkadto ako sa *Suba sang* Euphrates kag gintago ko ini didto suno
sa ginsiling sang GINOO sa akon.
6 Pagkaligad sang malawig nga tion, nagsiling liwat ang GINOO sa akon,
“Magkadto ka sa *Suba sang* Euphrates kag kuhaa ang wagkos nga ginpatago
ko sa imo didto.”
7 Gani nagkadto ako sa *Suba sang* Euphrates kag ginkuha ko ang wagkos
sa gintaguan ko sini, pero gabok na ini kag indi na gid mapuslan.
8-9 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, “Pareho man sina ang matabo sa
bugal sang Juda kag sa dako nga bugal sang Jerusalem.
10 Ining malain nga mga tawo indi magtuman sa akon mga pulong.
Ginasunod nila ang katig-a sang ila tagipusuon, kag nagaalagad kag
nagasimba sila sa iban nga mga dios. Gani mangin pareho gid sila sa
wagkos nga indi na gid mapuslan.
11 Subong nga ang wagkos nagahugot sa hawak sang isa ka tawo, gusto ko
man nga ang bilog nga katawhan sang Israel kag Juda mag-uyat sing hugot
sa akon. Ginhimo ko sila nga akon katawhan para sa akon kadayawan kag
kadungganan, pero indi sila magpamati sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.

Ang Paanggid Parte sa Panit nga Suludlan sang Bino

12 “Jeremias, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang GINOO, ang
Dios sang Israel nagasiling, ‘Ang tanan ninyo nga panit nga suludlan sang
bino mapuno sang bino.’ Kag kon magsiling sila sa imo, ‘Nahibaluan na
namon nga mapuno sang bino ang tanan namon nga panit nga suludlan,’
13 sabton mo sila nga amo ini ang buot ko silingon: ‘*Silutan ko* ang tanan
nga pumuluyo sang sini nga duta *pareho nga daw* hubugon ko sila sang
bino. *Huo, silutan ko,* ang mga hari nga kaliwat ni David, mga pari, mga
propeta kag ang tanan nga pumuluyo sang Jerusalem.
14 Bungguon ko sila sa isa kag isa, ginikanan kag kabataan. Indi gid ako
maluoy sa pagpamatay sa ila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.’”

Paandam Batok sa Pagpabugal

15 Magpamati kamo sing maayo, kag indi kamo magpabugal, kay
naghambal ang GINOO.
16 Padunggi ninyo ang GINOO nga inyo Dios samtang wala pa niya
mapadala ang kadulom, kag samtang wala pa kamo masandad sa
madulom nga mga bukid. Ang kasanag nga inyo ginalauman himuon niya
nga puwerte nga kadulom.
17 Kon indi pa gid gani kamo magpamati, magahibi ako sa tago tungod sa
inyo bugal. Magahibi ako sing tudo nga nagatululo ang akon mga luha, kay
pagabihagon kamo nga katawhan sang GINOO.

---

* **13:4** *Suba sang Euphrates:* sa Hebreo, *Perath.* Amo man sa bersikulo 5, 6, 7.

18 *Ginsugo ako sang* GINOO *nga* silingon ang hari kag ang iya iloy nga
magpanaog sa ila trono kay madali na lang kuhaon sa ila ulo ang ila
matahom nga mga korona.
19 Pagasiradhan ang mga puwertahan sang mga banwa sang Negev; wala
na sing may makasulod ukon makaguwa didto. Pagabihagon ang tanan
nga katawhan sang Juda kag maubos sila.
20 Tan-awa ang mga kaaway nga nagapadulong halin sa north. *Jerusalem,*
diin na bala ang imo mga pumuluyo nga imo ginapabugal, nga gintugyan
ko sa imo nga imo tatapon?
21 Ano ang batyagon mo kon ang imo kadampig nga nasyon magagahom
sa imo? Indi ayhan magabatyag ka sing kasakit pareho sa isa ka babayi nga
manugbata?
22 Kon magpamangkot ka sa imo kaugalingon kon ngaa ginlaglag ka
pareho sang babayi nga gin-gisi ang iya bayo kag ginhimuslan, ini tungod
sa imo madamo nga sala.
23 Mailisan bala sang isa ka maitom nga tawo† ang kolor sang iya panit?
Mailisan man bala sang leopard ang iya mga pintok-pintok? *Siyempre indi!*
Gani kamo man, *mga taga-Jerusalem,* indi kamo makahimo sing maayo,
kay nangin batasan na ninyo ang paghimo sing malain.
24-25 Nagsiling ang GINOO, "Laptahon ko kamo pareho sang upa nga
ginapalid sang hangin nga halin sa desierto. Amo ini ang inyo kapalaran
nga ginbuot ko para sa inyo, tungod kay ginkalimtan ninyo ako, kag
nagsalig kamo sa indi matuod *nga mga dios*.
26 Ubahan ko kamo para pakahuy-an.
27 Nakita ko ang inyo makangilil-ad nga mga buhat *nga amo ang*
pagsimba sa mga dios-dios sa mga bukid kag sa mga uma. Pareho kamo sa
babayi nga nagpanginlalaki nga puwerte ang kailigbon, ukon pareho sa
makahuluya nga babayi nga nagabaligya sang iya lawas. Kaluluoy kamo,
mga taga-Jerusalem! Hasta san-o pa bala kamo magpabilin nga mahigko?"

14

Ang Puwerte nga Tingadlaw sa Juda

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO sa akon parte sa malawig nga
tingadlaw:
2 "Nagapangasubo gid ang Juda; ang iya sini mga banwa nagapalangluya.
Nagapungko ang mga pumuluyo sini sa duta nga nagapangasubo, kag
mabatian ang mga paghinibi sa Jerusalem.
3 Ginsugo sang mga manggaranon ang ila mga suluguon sa pagsag-ob.
Nagakadto sila sa mga buho nga pulunduhan sang tubig pero wala sing
tubig. Gani nagabalik sila nga wala sing sulod ang ila suludlan. Tungod sa
puwerte nga kahuya, ginatabunan nila ang ila mga ulo.
4 Naglitik ang duta kay wala sing ulan. Kag tungod sa kahuya,
ginatabunan sang mga mangunguma ang ila mga ulo.
5 Bisan ang usa ginbayaan niya ang iya bag-o lang natawo nga bata kay
wala na sing hilamon.
6 Ang talunon nga mga donkey nagatindog sa mahawan nga mga bukid
kag nagahangos pareho sang ginauhaw nga talunon nga mga ido.*
Nagapalangdulom ang ila panulok tungod kay wala na sila sing halalbon."

---

† **13:23** *maitom nga tawo:* sa Hebreo, *taga-Cush;* ukon, *taga-Ethiopia*

* **14:6** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

7 *Nagsiling ang mga tawo,* “O GINOO, nakasala kami sa imo. Permi kami
nagatalikod sa imo, kag takos kami nga silutan. Pero buligi kami para sa
imo kadungganan.
8 O GINOO, ikaw lang ang paglaom sang Israel. Ikaw ang iya manluluwas
sa tion sang kalisod. Ngaa nga daw sa pangayaw ka lang sa amon? Ngaa
nga daw sa nagaagi ka lang sing isa ka gab-i sa amon nasyon?
9 Pareho bala ikaw sa tawo nga wala sing may mahimo?† Pareho man
bala ikaw sa isa ka soldado nga wala sing ikasarang sa pagbulig? Kaupod
ka namon, O GINOO, kag imo kami katawhan; gani indi kami pagpabay-i.”
10 Amo ini ang sabat sang GINOO sa mga tawo: “Luyag gid ninyo nga
magpalayo sa akon; ginapagustuhan lang ninyo ang inyo kaugalingon.
Gani indi ko na kamo pagbatunon *bilang akon katawhan.* Dumdumon ko
ang inyo mga kalautan kag silutan ko kamo.”
11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon, “Indi ka magpangamuyo para sa
kaayuhan sang sini nga mga tawo.
12 Bisan magpuasa pa sila, indi ko sila pagpamatian sa ila pagpangayo
sang bulig sa akon. Bisan maghalad pa sila sang halad nga ginasunog kag
halad nga regalo, indi ko ina pagbatunon. Sa baylo, pamatyon ko sila paagi
sa inaway, sa gutom, kag sa mga kahalitan.”
13 Pero nagsiling ako, “O Ginoong DIOS, nahibaluan mo nga permi sila
ginahambalan sang mga propeta nga wala kuno sing magaabot nga inaway
ukon gutom, tungod kay nagsiling ka nga hatagan mo sila sang kalinong sa
ila nasyon.”
14 Nagsabat ang GINOO, “Ina nga mga propeta nagapanagna sing butig sa
akon ngalan. Wala ko sila ginpadala ukon ginsugo, kag wala ako
nagpakighambal sa ila. Ang ginasugid nila sa inyo nga mga palanan-awon
wala naghalin sa akon; ang ila mga ginapropesiya wala sing pulos nga
halin lang sa ila madaya nga tagipusuon.
15 Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga silutan ko ining *butigon nga* mga
propeta nga nagapanagna sa akon ngalan bisan wala ko sila ginsugo.
Nagasiling sila nga wala kuno sing inaway ukon gutom nga magaabot sa
sini nga nasyon. Ina nga mga propeta malaglag paagi sa inaway kag gutom.
16 Kag kon parte sa mga tawo nga ila ginasugiran sang ila mga mensahi,
ang ila mga bangkay ipanghaboy sa mga dalan sang Jerusalem.
Magakalamatay sila tungod sa inaway kag gutom. Wala sing may
maglubong sa ila, sa ila mga asawa, kag sa ila mga kabataan. Ipaagom ko sa
ila ang silot nga nagakabagay sa ila.
17 “*Jeremias,* isiling ini sa mga tawo: ‘Adlaw-gab-i wala untat ang akon
paghibi kay grabe ang pilas sang akon katawhan nga *ginakabig ko nga akon*
birhen nga bata, kag nasakitan gid sila.
18 Kon magkadto ako sa mga uma kag mga banwa, makita ko ang mga
bangkay sang nagkalamatay sa inaway kag sa gutom. Ang mga propeta kag
mga pari nagapadayon sa ila buluhaton, pero wala sila nakahibalo kon ano
ang ila ginabuhat.‡’”

Nagdangop ang mga Tawo sa Dios

19 *O GINOO,* ginsikway mo na gid bala ang Juda? Ginakaugtan mo gid bala
ang Jerusalem?§ Ngaa bala nga ginpilasan mo kami sing tama gid, sa bagay
nga indi na kami mag-ayo? Naglaom kami nga hatagan mo kami sang

† **14:9** *wala sing may mahimo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **14:18** *nagapa-dayon...ginabuhat:* ukon, *gindala sa duta nga wala nila mahibaluan* § **14:19** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

kalinong, pero wala nag-abot. Naglaom kami nga ayuhon mo kami, pero kahadlok ang nag-abot sa amon.
20 O GINOO, ginaako namon ang amon kalautan kag ang sala sang amon
mga katigulangan. Nakasala gid kami kontra sa imo.
21 Para sa kadungganan sang imo ngalan indi kami pag-isikway. Indi
pagpakahuy-i ang imo halangdon nga trono. Dumduma ang imo
kasugtanan sa amon, kag indi paggub-a.
22 Wala sing bisan isa nga dios-dios sang mga nasyon nga makapaulan.
Bisan ang langit mismo indi makapaulan kundi ikaw lang gid, GINOO nga
amon Dios. Ikaw lang ang makahimo sini, gani sa imo kami nagalaom.

15

Ang Silot para sa Katawhan sang Juda

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Bisan si Moises kag si Samuel pa ang
magpakitluoy sa akon para sa sini nga mga tawo, indi ko gid sila
pagkaluoyan. Gani ipalayo sila sa akon presensya. Pahalina sila!
2 Kon magpamangkot sila kon sa diin sila pakadto, silinga sila nga amo ini
ang akon ginasiling: Ang natalana nga mapatay, mapatay gid. Ang iban
natalana nga mapatay sa inaway, kag ang iban sa gutom. Ang iban
natalana nga bihagon.
3 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga padal-an ko sila sang apat ka klase sang
manuglaglag: Pamatyon sila sa inaway, tabanon sang mga ido ang ila mga
bangkay, kag ubuson sila kaon sang mga pispis, kag sang talunon nga mga
sapat.
4 Himuon ko sila nga makangilil-ad sa tanan nga ginharian sa kalibutan
tungod sa ginhimo ni Manase (nga anak ni Hezekia) sa Jerusalem, sang siya
ang hari sa Juda.
5 "*Kamo nga katawhan sang* Jerusalem, sin-o ayhan ang maluoy sa inyo?
Sin-o ayhan ang magpangasubo para sa inyo? Kag sin-o ayhan ang
magpamangkot kon ano na ang inyo kahimtangan?
6 Ginsikway ninyo ako; permi kamo nagatalikod sa akon. Gani *ako,* ang
GINOO, nagasiling nga iuntay ko ang akon mga kamot sa paglaglag sa inyo.
Natak-an na ako sa pagkaluoy sa inyo.
7 Silutan ko kamo nga daw sa mga upa nga ginpahanginan sa mga
puwertahan sang siyudad. Laglagon ko kamo kag ang inyo mga kabataan,
tungod kay wala kamo magbiya sa inyo malain nga pagginawi.
8 Padamuon ko ang inyo mga balo nga babayi, nga *daw* mas madamo pa
sang sa balas sa baybayon. Sa udtong-adlaw padal-an ko sang manuglaglag
ang mga iloy sang inyo mga kabataan nga lalaki. Sa hinali magaabot sa ila
ang kasubo kag kahadlok.
9 Malipong kag haluson na makaginhawa ang iloy nga mapatyan sang
pito ka anak nga lalaki. Ang iya *mga anak pareho sang* adlaw *nga* nagsalop
sang temprano pa. Mahuy-an gid siya *kay mawad-an siya sang mga anak.*
Kag ang mabilin nga buhi ipapatay ko pa sa ila mga kaaway. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini."

Nagreklamo si Jeremias

10 Kaluluoy gid sa akon! Kuntani wala na lang ako gintawo sang akon
iloy. Ginakontra ako bisan diin sa bilog nga Juda. Wala ako sing may
gin-utangan ukon ginpautang, pero ginapakamalaot ako sang tanan.

11 Nagsiling ang GINOO *sa akon,* "Sa pagkamatuod, mangin maayo ang
tanan para sa imo. Magapangabay ang imo mga kaaway nga
pangamuyuan mo sila sa tion sang kalisdanan kag kahalitan.
12 "*Subong nga* wala sing may makabali sang kabilya nga salsalon ukon
saway, *wala man sing may makapierdi sang mga kaaway* nga halin sa north.
13 Ipaagaw ko sa mga kaaway ang inyo mga manggad kag mga
pagkabutang tungod sa tanan ninyo nga sala nga nahimo sa bilog nga
nasyon.
14 Ipaulipon ko kamo sa inyo mga kaaway sa lugar nga wala ninyo
mahibalui, kag ipaagom ko sa inyo ang akon kaakig nga pareho sang
nagadabadaba nga kalayo."
15 *Nagsiling si Jeremias,* "O GINOO, nahibaluan mo ang tanan! Dumduma
kag buligi ako. Balusi ang mga nagahingabot sa akon. *Nakahibalo ako nga*
indi ka dali mangakig, gani indi pagkuhaa ang akon kabuhi. Dumduma kon
paano ako nag-antos sa kahuy-anan tungod sa imo.
16 Sang naghambal ka sa akon, ginpamatian ko ikaw. Ang imo mga
pulong amo ang akon kalipay, kay imo ako, O GINOONG Dios nga
Makagagahom.
17 Wala ako mag-upod sa iban sa pagpangalipay kag pagsinadya.
Nag-isahanon lang ako tungod nga nagpakighambal ka sa akon, kag
ginsugiran mo ako sang imo kaakig.
18 Ngaa bala nga wala sing katapusan ang akon kasakit? Ngaa bala nga
indi na mag-ayo ang akon pilas? Indi na bala ini mabulong? Paslawon mo
bala ako pareho sang sapa nga nagamala kon tingadlaw?"
19 Gani nagsiling ang GINOO *sa akon,* "Kon magbiya ka sa imo sala,
pabalikon ko ikaw sa akon para padayon ka nga makaalagad sa akon. Kon
maghambal ka sang mapuslanon nga mga butang kag indi mga butang nga
wala sing pulos, mangin manughambal ko ikaw. Kinahanglan nga sila ang
magdangop sa imo, kag indi ikaw ang magdangop sa ila.
20 Himuon ko ikaw nga pareho sang mapag-on nga pader nga saway sa
sini nga mga tawo. Magapakig-away sila sa imo, pero indi sila makadaog sa
imo, kay kaupod mo ako, kag protektaran kag luwason ko ikaw.
21 Luwason ko gid ikaw sa mga kamot sang malain kag mapintas nga mga
tawo."

16

Wala Gintugutan si Jeremias sa Pagpangasawa

1 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
2 "Indi ka gid magpangasawa ukon magpamata sa sini nga lugar.
3 Kay sugiran ko ikaw kon ano ang matabo sa mga bata nga natawo sa
sini nga lugar kag sa ila sini mga ginikanan.
4 Magakalamatay sila sa grabe nga balatian. Wala sing may
magpangasubo ukon maglubong sa ila. Maglalapta ang ila mga bangkay
pareho sang mga ipot sa palahalban. Ang iban sa ila magakalamatay sa
inaway kag sa gutom, kag ang ila mga bangkay kaunon sang mga pispis kag
talunon nga mga sapat."
5 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Indi ka magsulod sa balay nga may
nagapangasubo sa patay. Indi ka magpangasubo ukon magpakita sang imo
kaluoy para kay bisan sin-o. Kay ginbawi ko na ang akon pagpakamaayo,
paghigugma, kag kaluoy sa sini nga mga tawo.
6 Magakalamatay ang bisan sin-o sa sini nga duta, manggaranon man
ukon imol, kag wala sing may maglubong sa ila. Wala sing may magpilas

sang iya kaugalingon ukon magpakiskis sang iya ulo sa pagpakita sang iya
pagpangasubo sa napatay.
7 Wala sing may maghatag sang pagkaon ukon ilimnon para lipayon ang
mga nagapangasubo sa patay, bisan pa gani sa namatyan sang amay ukon
iloy.
8 Indi ka man magsulod sa balay nga may punsyon kag magkaon kag
mag-inom didto.
9 Kay *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling:
'Makita mo mismo sa imo tiyempo nga untaton ko ang pagkinalipay kag
pagsinadya sa sini nga lugar, pati ang pagkinalipay sang bag-ong kasal.'
10 "Kon isugid mo ini nga mga butang sa mga tawo kag magpamangkot
sila, 'Ano bala nga sala ang aton nahimo sa GINOO nga aton Dios nga
ginpaandaman niya kita nga magaabot sa aton ining puwerte nga
kalaglagan?'
11 silingon mo sila nga amo ini ang akon sabat: Tungod kay ginsikway
ako sang inyo mga katigulangan. Nag-alagad sila kag nagsimba sa iban nga
mga dios. Ginsikway nila ako kag wala nila pagtumana ang akon kasuguan.
12 Kag kamo mas malain pa sang sa inyo mga katigulangan. Ginsunod
ninyo ang katig-a sang inyo malain nga tagipusuon imbes nga magsunod
kamo sa akon.
13 Gani palayason ko kamo sa sini nga duta pakadto sa duta nga wala
ninyo mahibalui ukon sang inyo mga katigulangan. Kag didto pagusto
kamo sa pag-alagad sa iban nga mga dios; kag indi ko gid kamo
pagkaluoyan.
14 "Pero magaabot ang tion nga ang mga tawo indi na magsumpa sing
pareho sini: 'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagpaguwa sa mga
Israelinhon sa Egypt.'
15 Sa baylo, magasiling sila, 'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga
nagpaguwa sa mga Israelinhon halin sa nasyon sa north kag sa tanan nga
nasyon nga sa diin ginpalapta niya sila.' Kay ibalik ko sila sa duta nga
ginhatag ko sa ila mga katigulangan.
16 "Pero karon padal-an ko sila anay sang madamo nga kaaway nga
pareho sang mangingisda nga magadakop sa ila. Ang ila mga kaaway
pareho man sa mga mangangayam nga magapangita sa ila sa mga bukid
kag sa mga kuweba.
17 Nakita ko ang tanan nila nga pagginawi. Wala gid sing may natago sa
akon. Nakita ko ang ila mga sala.
18 Gani pabayaron ko sila sing doble sa ila kalautan kag sala, tungod kay
gindagtaan nila ang duta nga akon ginapanag-iyahan paagi sa pagsimba sa
ila makangilil-ad kag patay nga mga dios-dios."
19 *Nagsiling ako,* "O GINOO, ikaw ang akon kusog kag mabakod nga
dalangpan sa tion sang kalisod. Magapalapit sa imo ang mga nasyon halin
sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan kag magasiling, 'Wala sing pulos
ang mga dios-dios sang amon mga katigulangan. Wala gid ini sing may
nahimo nga kaayuhan sa ila.
20 Makahimo bala ang tawo sang iya dios? Kon makahimo, indi ina
matuod nga dios!'"
21 *Nagsiling ang GINOO,* "Gani karon ipakita ko sa ila ang akon gahom kag
ikasarang para mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

17

Ang Sala sang Juda kag ang Silot sa Iya

1 *Nagsiling ang* GINOO, "Kamo nga katawhan sang Juda, ang inyo mga sala
gin-inggreb sa inyo matig-a nga mga tagipusuon, pareho sang mga pulong
nga gin-inggreb sa malapad nga bato ukon sa mga sulosungay *sa mga*
corner sang inyo mga halaran.
2 Bisan ang inyo mga kabataan nagasimba sa inyo mga halaran kag sa
mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera sa idalom sang
madabong nga mga kahoy kag sa ibabaw sang mga bukid,
3 pati na sa mga bukid sa uma. Gani ipakuha ko sa inyo mga kaaway ang
inyo mga manggad kag mga pagkabutang, pati na ang inyo mga simbahan
sa mataas nga mga lugar, tungod sa sala nga nahimo sang bilog ninyo nga
nasyon.
4 Madula sa inyo ang duta nga ginhatag ko sa inyo. Ipaulipon ko kamo sa
inyo mga kaaway sa duta nga wala ninyo mahibalui, tungod kay ginpaakig
gid ninyo ako pareho sang nagadababadaba nga kalayo nga indi mapatay."
5 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Pakamalauton ko ang tawo nga nagabiya
sa akon kag nagasalig sa tawo lang.
6 Pareho siya sa kahoy-kahoy sa desierto nga wala sing maayo nga
palaabuton. Magaestar siya sa mamala kag maasin nga duta nga wala sing
may nagaestar.
7 "*Pero* bulahan ang tawo nga nagasalig sa akon, nga ang iya paglaom ara
lang sa akon.
8 Pareho siya sa kahoy nga gintanom sa higad sang sapa, nga
nagapangalapkap ang iya mga gamot pakadto sa tubig. Ini nga kahoy wala
mahadlok kon mag-abot ang tig-ilinit ukon ang malawig nga tingadlaw.
Ang iya mga dahon permi lang berde kag wala untat ang iya pagpamunga.
9 "Dayaon gid ang tagipusuon sang tawo kag puwerte gid kalaot. Wala
sing may makatungkad *kon daw ano gid ini kalaot*.
10 *Pero* ako, ang GINOO, nakahibalo kon ano ang ara sa tagipusuon kag
hunahuna sang tawo. Balusan ko ang kada isa suno sa iya pagginawi kag
mga binuhatan."
11 Ang tawo nga nakaangkon sang manggad sa malain nga paagi pareho
siya sang pispis nga naglumlom sa itlog nga indi iya. Sa ulihi, sa
tunga-tunga sang iya pagpangabuhi, madula ang iya manggad kag
magaguwa nga buang-buang siya.
12 *O GINOO,* ang imo templo amo ang imo matahom nga trono halin pa
sang una.
13 Ikaw GINOO, ang paglaom sang Israel. Mahuy-an gid ang tanan nga
nagabiya sa imo. Ilubong gid sila sa idalom sang duta, kay ginsikway nila
ikaw, ang tuburan nga nagahatag sang kabuhi.
14 O GINOO, ayuha ako kag magaayo ako; luwasa ako kag maluwas ako.
Kay ikaw ang akon ginadayaw.
15 Nagasiling ang mga tawo sa akon, "Diin na atong ginasiling sang
GINOO? Ngaa nga wala pa ini matabo?"
16 O GINOO, wala ako magpatumbaya sa akon buluhaton bilang
manugbantay sang imo katawhan. Wala gid ako nagpilit sa imo nga
padal-an sila sang kalaglagan. Nahibaluan mo ang akon mga ginsiling.
17 Indi ako pagpahadluka, kay ikaw ang akon dalangpan sa tion sang
kalaglagan.
18 Pakahuy-i kag pahadluka ang mga nagahingabot sa akon, pero ako ya
indi. Padal-i sila sang kalaglagan para malaglag sila sing bug-os.

Ang Adlaw nga Inugpahuway

19 Nagsiling ang GINOO sa akon, “Magtindog ka sa mga puwertahan sang
Jerusalem. Didto ka mag-una tindog sa puwertahan nga ginaagyan sang
mga hari sang Juda, kag dayon sa iban pa nga puwertahan.
20 Kag silinga ang mga tawo, ‘Pamatii ninyo ang mensahi sang GINOO,
kamo nga mga hari kag katawhan sang Juda, kag kamo tanan nga
nagaestar sa Jerusalem nga nagaagi sa sini nga mga puwertahan.
21 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Kon ginahatagan ninyo sang bili
ang inyo kaugalingon, indi kamo magdala sang inyo mga balaligya sa
puwertahan sang Jerusalem sa Adlaw nga Inugpahuway.
22 Huo, indi gid kamo mag-obra ukon magdala sang inyo mga balaligya
halin sa inyo nga balay sa sini nga adlaw. Kabiga ninyo ini nga isa ka
pinasahi nga adlaw. Ginmando ko ini sa inyo mga katigulangan,
23 pero wala gid sila magpamati sa akon. Mga matig-a sila sang ulo! Indi
nila pagbatunon ang akon pagdisiplina sa ila.
24 Pero kon magtuman lang kamo sa akon, nga indi kamo mag-obra ukon
magdala sang inyo mga balaligya sa mga puwertahan sang Jerusalem sa
Adlaw nga Inugpahuway, kundi kabigon ninyo ini nga isa ka pinasahi nga
adlaw,
25 *pakamaayuhon ko kamo*. May ara gid permi nga hari nga magagahom
diri sa Jerusalem nga kaliwat ni David. Magasakay ang hari kag ang iya
mga opisyal sa mga karwahe kag mga kabayo kag magaparada pasulod sa
mga puwertahan sang siyudad, kaupod sang katawhan sang Juda kag
Jerusalem. Kag ini nga siyudad *sang Jerusalem* pagaestaran hasta san-o.
26 Magasimba ang mga tawo sa templo sang GINOO halin sa mga lugar sa
palibot sang Jerusalem kag sa mga banwa sang Juda kag Benjamin, kag
halin sa mga bulobukid sa west,* sa mga kabukiran, kag sa Negev.
Magadala sila sa templo sang mga halad nga ginasunog kag sang iban pa
nga mga halad, pareho sang halad nga regalo, halad sa pagpasalamat, kag
mga insenso.
27 Pero kon indi kamo magsunod sa akon kag indi ninyo pagkabigon nga
pinasahi nga adlaw ang Adlaw nga Inugpahuway, kag magdala kamo sang
inyo mga balaligya sa mga puwertahan sang Jerusalem sa sina nga adlaw,
pagasunugon ko ang mga puwertahan sang Jerusalem pati ang mabakod
nga mga parte sang sini nga siyudad, kag wala gid sing may makapatay sa
sini nga kalayo.’”

18

1 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
2 “Magkadto ka sa balay sang manughimo sang kolon, kag didto ko
ihambal sa imo ang akon mensahi.”
3 Gani nagkadto ako sa balay sang manughimo sang kolon kag nakita ko
nga nagahimo siya sang kolon.
4 Kon indi gani maayo ang korte sang kolon nga iya ginahimo, ginaliwat
niya ini hasta nga maluyagan niya.
5 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,
6 “Kamo nga katawhan sang Israel, indi bala nga mahimo ko sa inyo ang
pareho sa ginhimo sang manughimo sang kolon sa lunang? Subong nga
ang lunang ara sa kamot sang manughimo sang kolon, kamo ara man sa
akon mga kamot.
7 Kon gindeklarar ko na nga ang isa ka nasyon ukon ginharian magabot,
marumpag, kag malaglag,

* **17:26** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

8 kag ina nga nasyon ukon ginharian magbiya sa iya kalautan, indi ko na
pagdayunon ang kalaglagan nga akon ginplano para sa iya.
9 Kag kon gindeklarar ko na nga magabangon kag magatindog liwat ang
isa ka nasyon ukon ginharian,
10 kag ina nga nasyon ukon ginharian maghimo sang kalautan kag indi
magtuman sa akon, indi ko na pagdayunon ang kaayuhan nga akon
ginplano para sa iya.
11 "Gani silinga ang katawhan sang Juda kag sang Jerusalem nga amo ini
ang akon ginasiling: 'Pamati! May kalaglagan ako nga ginapreparar kag
ginaplano kontra sa inyo. Gani magbiya na kamo sa inyo malain nga
pagginawi. Magbag-o na ang kada isa sa inyo sa iya mga pagginawi kag
mga ginahimo.'
12 Pero magasabat* ang mga tawo, 'Indi ina mahimo! Padayunon namon
ang amon ginahimo; sundon namon ang katig-a sang amon malain nga
tagipusuon.'"
13 Gani amo ini ang ginsiling sang GINOO: "May ara bala sa iban nga mga
nasyon nga nagsiling sang pareho sina? Ang Israel nga pareho sa isa ka
birhen nga babayi naghimo sang makangilil-ad nga butang.
14 Nagakatunaw bala ang snow sa batuhon nga mga bukid sang
Lebanon? Nagakahubsan bala ang iya sini matugnaw nga mga sapa? *Wala!*
15 Pero ang akon katawhan nalipat na sa akon. Nagasunog sila sang
insenso sa wala sing pulos nga mga dios-dios. Ginbayaan nila ang *husto kag*
dugay na nga dalan kag naglakat sa indi maayo nga dalan nga sa diin
nasandad sila.
16 Mangin mamingaw ang ila duta kag talamayon hasta san-o. Ang tanan
nga magaagi maurungan gid kag magalungo-lungo.
17 Laptahon ko sila sa atubangan sang ila mga kaaway, pareho sang
yab-ok nga ginapalid sang hangin nga halin sa east. Talikdan ko sila kag
indi pagbuligan sa tion sang ila kalaglagan."
18 Dayon nagsiling ang mga tawo, "Dali, mangita kita sang paagi nga
mapauntat si Jeremias! May mga pari man kita nga magtudlo sa aton sang
kasuguan, kag may maalamon kita nga mga tawo nga maglaygay sa aton,
kag may mga propeta man kita nga magpahayag sa aton sang mensahi
sang Dios. Gani maghimo-himo kita sang estorya kontra sa iya kag indi na
kita magpamati sa iya mga ginahambal."
19 *Gani nagpangamuyo ako,* O GINOO, buligi ako! Pamatii kon ano ang
ginaplano sang akon mga kaaway kontra sa akon.
20 Maayo ang ginahimo ko sa ila, pero ginabalusan nila ako sing malain.
Nagkutkot sila sang buho para mahulog ako, bisan nagdangop ako sa imo
kag nagpakitluoy para sa ila agod indi mo sila pagsilutan tungod sa imo
kaakig sa ila.
21 Pero karon, pabay-i nga magkalamatay ang ila kabataan sa gutom kag
sa inaway. Pabay-i nga mabalo ang ila mga babayi kag madulaan sang
kabataan. Pabay-i nga magkalamatay ang ila mga lalaki sa balatian kag ang
ila mga pamatan-on sa inaway.
22 Pasiyagita sila sa kahadlok kon ipasalakay mo gulpi sa mga kaaway
ang ila mga balay. Kay nagkutkot sila sang buho para mahulog ako, kag
nagbutang sang siod para masiod ako.
23 Pero nahibaluan mo, O GINOO, ang tanan nila nga plano sa pagpatay sa
akon. Gani indi sila pagpatawara sa ila mga sala kag kalautan. Ipapierdi

* **18:12** *magasabat:* ukon, *nagsabat*

sila *sa ila mga kaaway* samtang nagatulok ka. Siluti sila tungod sa imo kaakig.

19

Ang Buka nga Banga

1 Nagsiling ang GINOO *sa akon*, "Magbakal ka sang banga sa manughimo
sang kolon. Dayon maghagad ka sang mga manugdumala sang katawhan
kag mga manugdumala sang mga pari,
2 kag magkadto kamo sa Pulopatag sang Ben Hinom, malapit sa
Puwertahan sang Ginahabuyan sang mga Buka nga mga Kolon. Kag didto
isugid ang akon ginasiling sa imo.
3 Magsiling ka, 'Mga hari sang Juda kag katawhan sang Jerusalem,
pamatii ninyo ang mensahi sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel. Amo ini ang iya ginasiling: Magapadala ako sang kalaglagan sa sini
nga lugar nga ang bisan sin-o nga makabati parte sini maurungan gid.
4 *Himuon ko ini,* kay ginsikway ako sang akon katawhan, kag ini nga
pulopatag ginhimo nila nga halaran sang mga halad nga ginasunog para sa
iban nga mga dios. Ini nga mga dios wala gani nila makilala ukon sang ila
mga katigulangan ukon sang mga hari sang Juda. Nagpamatay pa sila sang
mga inosente *nga mga kabataan* sa sini nga lugar.
5 Nagpatindog sila sang mga simbahan para kay Baal, nga sa diin
ginsunog nila ang ila mga kabataan bilang halad para sa iya. Wala gid ako
magsugo sini sa ila; wala gani ini magsulod sa akon hunahuna.
6 Gani, mag-andam kamo, kay *ako,* ang GINOO, nagasiling nga magaabot
ang tion nga ang mga tawo indi na magtawag sa sini nga lugar nga Tofet
ukon Pulopatag sang Ben Hinom, kundi Pulopatag nga Palatyan.
7 Diri mismo sa sini nga lugar gub-on ko ang plano sang Juda kag
Jerusalem. Ipapatay ko sila sa ila mga kaaway paagi sa inaway, kag ipakaon
ko ang ila mga bangkay sa mga pispis kag talunon nga mga sapat.
8 Ipalaglag ko ini nga siyudad kag mangin talamayon ini. Maurungan gid
ang tanan nga nagaagi, kag magapanagutsot sila tungod sa natabo sini.
9 Kibunon ini nga siyudad sang mga kaaway hasta nga maubusan ang
mga pumuluyo sang pagkaon. Gani kaunon na lang nila ang ila isigkatawo,
bisan ang ila mismo kabataan.'"
10 *Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,* "Buk-a ang banga samtang
nagatan-aw ang mga tawo nga nag-upod sa imo.
11 Silinga sila nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling,
'Laglagon ko ang nasyon *sang Juda* kag ang siyudad *sang Jerusalem* pareho
sang pagkadugmok sang sini nga banga nga indi na makay-o pa.
Ipanglubong nila ang *madamo gid nga* mga patay sa Tofet hasta nga wala
na sing lugar nga malubngan.
12 Amo ina ang himuon ko sa Jerusalem kag sa iya sini mga pumuluyo.
Kabigon ini nga siyudad nga *mahigko* pareho sang Tofet.
13 Huo, ang mga balay sa Jerusalem, pati ang mga palasyo sang mga hari
sang Juda, kabigon nga mahigko pareho sang Tofet. Sa atop sang sini nga
mga balay nagsunog ang mga tawo sang mga insenso *sa pagsimba* sa tanan
nga butang sa kalangitan, kag naghalad sang mga halad nga ilimnon para
sa iban pa nga mga dios.'"
14 Dayon naghalin si Jeremias sa Tofet, nga sa diin ginpadala siya sang
GINOO para maghambal sang iya mensahi. Nagkadto siya sa ugsaran sang
templo sang GINOO kag nagsiling sa mga tawo,

15 “Pamati kamo, kay amo ini ang ginasiling sang GINOO nga
Makagagahom, ang Dios sang Israel: Ipadala ko sa sini nga siyudad kag sa
mga baryo sa palibot sini ang mga kalaglagan nga akon ginsiling kontra sa
ila, tungod kay matig-a ang ila ulo kag wala nagapamati sa akon mga
pulong.”

20

Si Jeremias kag si Pashur

1 Ang pari nga si Pashur, nga anak ni Imer, amo sadto ang pinakamataas
nga opisyal sa templo sang GINOO. Sang mabatian niya ang mga
ginpanghambal ni Jeremias,
2 ginpahanot niya siya kag ginpapriso didto sa puwertahan sang templo
sang GINOO nga ginatawag Puwertahan ni Benjamin.
3 Pagkaaga, ginpaguwa ni Pashur si Jeremias. Nagsiling si Jeremias sa
iya, “Pashur, gin-ilisan na sang GINOO ang imo ngalan. Tawgon ka na
subong nga Magor Misabib.*
4 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: Kahadlukan mo ang imo
kahimtangan kag ang kahimtangan sang tanan mo nga abyan. Makita mo
mismo sila nga pamatyon sang ila mga kaaway sa inaway. Itugyan ko ang
bilog nga Juda sa hari sang Babilonia. Ang iban nga mga pumuluyo sini iya
pamatyon kag ang iban pagabihagon.
5 Ipaagaw ko sa mga kaaway ang tanan nga manggad sang sini nga
siyudad *sang Jerusalem*—ang tanan nila nga pinangabudlayan, ang tanan
nga malahalon nga mga butang pati ang tanan nga manggad sang mga hari
sang Juda. Dal-on ini tanan sang mga kaaway sa Babilonia.
6 Kag pati ikaw, Pashur, kag ang bilog mo nga panimalay, pagadal-on sa
Babilonia. Didto ka mapatay kag ilubong, pati ang tanan mo nga abyan nga
imo gintagnaan sing butig.”

Nagreklamo si Jeremias sa Dios

7 O GINOO, gindayaan kag gindaog mo ako. Nangin kaladlawan ako sa
mga tawo, kag wala sing untat ang ila pagyaguta sa akon.
8 Kon maghambal ako ginasinggit ko gid ang *mensahi* parte sa
pagpamintas kag pagpanglaglag. Kag ining imo mensahi amo ang naghimo
sa akon nga kaladlawan kag talamayon permi.
9 Kon kaisa nagasiling ako nga indi na ako maghambal parte sa imo ukon
magsugid sang imo mga mensahi. Pero indi ko mapunggan, kay ang imo
pulong daw sa kalayo nga nagadabdab sa akon tagipusuon kag mga tul-an.
Ginakapoy na ako sa pagpugong sini.
10 Nabatian ko ang mga pagyaguta sang mga tawo. *Ginasunod-sunod nila
ang akon mga ginahambal nga,* “Makahaladlok ang nagapalibot sa aton!”
Nagasiling pa sila, “Isugid ta siya *sa iya nga pagtraidor*.” Bisan ang tanan ko
nga abyan nagahulat sang akon pagkalaglag. Nagasiling sila, “Basi kon
madayaan siya. Dayon madaog ta siya kag mabalusan.”
11 Pero kaupod ko ikaw, GINOO. Pareho ka sa maisog nga soldado, gani
ang mga nagahingabot sa akon malaglag kag indi magdaog. Mahuy-an gid
sila kag indi magmadinalag-on, kag indi gid malimtan ang ila kahuy-anan
hasta san-o.
12 O GINOO nga Makagagahom, nahibaluan mo kon sin-o ang matarong.
Nahibaluan mo ang tagipusuon kag hunahuna sang tawo. Ipakita sa akon
ang imo pagbalos sa ila, kay gintugyan ko sa imo ang akon kaso.

* **20:3** *Magor Misabib:* buot silingon sa Hebreo, *napalibutan sang kahadlok*

13 Magkanta kita kag magdayaw sa GINOO! Kay ginaluwas niya ang mga
bululigan sa kamot sang malain nga mga tawo.
14 Ginapakamalaot ko ang adlaw nga natawo ako! Wala ko
ginapakamaayo ang adlaw nga ginbata ako sang akon iloy!
15 Ginapakamalaot ko ang tawo nga nagbalita sa akon amay nga, "Lalaki
ang imo anak!" nga nakapalipay gid sa akon amay.
16 Kabay pa nga ina nga tawo mangin pareho sang mga banwa nga
ginlaglag sang GINOO nga wala sing luoy-luoy. Kabay pa nga mabatian niya
ang mga singgit kag pag-ugayong sang mga tawo sa inaway sa bilog nga
adlaw.
17 Kay wala niya ako pagpatya sang ara pa ako sa tiyan sang akon iloy.
Kuntani ang tiyan sang akon iloy amo na lang ang akon lulubngan, ukon
ginbusong na lang niya kuntani ako hasta san-o.
18 Ngaa nga natawo pa ako? Agod lang bala makita ko ang kagamo kag
kalisod, kag mapatay ako sa kahuya?

21

Ginpropesiya ang Kapierdihan sang Jerusalem

1 Naghambal ang GINOO paagi kay Jeremias sang ginpadala ni Haring
Zedekia kay Jeremias si Pashur nga anak ni Malkia kag ang pari nga si
Zefanias nga anak ni Maasea. Ini sila nagsiling kay Jeremias,
2 "Palihog pangabaya ang GINOO sa pagbulig sa amon, kay ginasalakay
kami ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia. Basi pa lang maghimo sang
milagro ang GINOO pareho sang iya ginhimo sang una, para mauntat ang
pagsalakay ni Nebucadnezar."
3 Pero nagsabat si Jeremias,
4 "Silinga ninyo si Zedekia nga amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang
Dios sang Israel: Himuon ko nga wala sing pulos ang inyo mga armas nga
inyo ginagamit sa pagpakig-away kay Nebucadnezar kag sa iya mga
soldado* nga ara sa guwa sang pader nga nagapalibot sa inyo. Tipunon ko
sila† sa sini nga siyudad.
5 Ako mismo ang magpakig-away kontra sa inyo paagi sa akon gahom,
tungod sa akon puwerte nga kaakig.
6 Pamatyon ko ang tanan nga nagaestar sa sini nga siyudad, tawo man
ukon sapat. Magakalamatay sila sa grabe nga balatian.
7 Dayon, ikaw Haring Zedekia sang Juda, kag ang imo mga opisyal, kag
ang mga tawo nga nabilin nga wala nagkalamatay sa balatian, sa inaway,
kag sa gutom, itugyan ko kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag sa
iban pa ninyo nga kaaway nga gusto magpatay sa inyo. Pamatyon kamo ni
Nebucadnezar nga wala gid sing luoy-luoy. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini.
8 "Silinga man ninyo ang katawhan *sang Jerusalem* nga amo ini ang
ginasiling sang GINOO: Pamati! Magpili kamo sa kabuhi ukon kamatayon.
9 Ang bisan sin-o nga magapabilin sa sini nga siyudad mapatay sa
inaway, sa gutom ukon sa balatian. Pero ang magsurender sa mga
taga-Babilonia‡ nga nagapalibot sa siyudad ninyo magakabuhi. Huo,
maluwas sang magsurender ang iya kabuhi.

---

* **21:4** *iya mga soldado:* sa literal, *mga Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 9. † **21:4** *sila:* ukon, *ang inyo mga armas* ‡ **21:9** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon*

10 Nakadesisyon na ako nga padal-an ini nga siyudad sang kalaglagan kag
indi kaayuhan. Itugyan ko ini sa hari sang Babilonia, kag sunugon niya ini.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
11-12 "Silinga man ninyo ang harianon nga pamilya sang Juda, nga mga
kaliwat ni David, nga pamatian nila ining ginasiling sang GINOO: Paharion
ninyo permi ang hustisya. Buligi ninyo ang mga ginkawatan; luwasa ninyo
sila sa mga nagadaogdaog sa ila. Kay kon indi, magadabadaba ang akon
kaakig pareho sang kalayo nga wala sing may makapatay tungod sa inyo
malain nga mga ginahimo.
13 Kontra ko kamo, mga taga-Jerusalem, kamo nga nagaestar sa mabakod
nga lugar sa patag sa ibabaw sang bukid. *Nagapabugal* kamo nga
nagasiling, 'Indi kita maano diri! Wala sing may makasalakay sa aton
mabakod nga lugar!'
14 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga silutan ko kamo suno sa inyo mga
binuhatan. Sunugon ko ang inyo mga kagulangan hasta nga magkalasunog
ang tanan sa palibot sini."

22

Ang Silot sang Dios sa mga Hari sang Juda

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Magpanaog ka sa *templo kag magkadto sa*
palasyo sang hari sang Juda kag ihambal ini nga mensahi:
2 'Hari sang Juda, nga kaliwat ni David, pamatii ining mensahi sang
GINOO. Magpamati man ang imo mga opisyal kag katawhan nga nagaagi sa
sini nga puwertahan.
3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Maghimo kamo sang matarong kag
husto. Buligi ninyo ang mga ginkawatan; luwasa ninyo sila sa mga
nagadaogdaog sa ila. Indi ninyo paghimui sing malain ukon pagpintasi ang
mga ilo, mga balo nga babayi, kag ang mga pangayaw. Kag indi ninyo
pagsentensyahan nga patyon ang mga inosente.
4 Kay kon tumanon lang ninyo ini nga mga sugo, may ara gid permi nga
hari nga kaliwat ni David nga magagahom sa inyo diri sa Jerusalem.
Magasakay ang hari sa mga karwahe kag mga kabayo, kag magaparada
pasulod sa puwertahan sang palasyo kaupod sang iya mga opisyal kag
katawhan.
5 Pero kon indi gani ninyo pagtumanon ini nga mga sugo, magasumpa
ako sa akon kaugalingon nga malaglag ini nga palasyo.'"
6 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa palasyo sang hari sang
Juda:
"Pareho ka katahom sang Gilead ukon sang putokputokan *sang bukid*
sang Lebanon para sa akon. Pero sigurado gid nga himuon ko ikaw nga isa
ka desierto, pareho sang isa ka banwa nga wala sing may nagaestar.
7 Padal-an ko ikaw sang mga tawo nga magaguba sa imo. Ang kada isa sa
ila may mga gamit sa pagpang-utod sang imo mga haligi nga sedro, kag
dayon ihaboy nila ini sa kalayo.
8 Ang mga tawo nga naghalin sa nagkalain-lain nga nasyon nga mag-agi
sa sini nga siyudad magapamangkot sa isa kag isa, 'Ngaa ginhimo ini sang
GINOO sa sining bantog nga siyudad?'
9 Kag amo ini ang sabat, 'Tungod kay ginsikway nila ang kasugtanan sang
GINOO nga ila Dios, kag nagsimba sila kag nag-alagad sa iban nga mga
dios.'"

Ang Mensahi Parte kay Jehoahaz

10-11 *Mga katawhan sang Juda,* indi kamo maghibi kay Haring Josia nga
patay na, kundi maghibi kamo sing tudo para sa iya anak nga si Jehoahaz
nga nagbulos sa iya bilang hari sang Juda. Kay ginbihag siya kag indi na gid
siya makabalik. Indi na niya makita liwat ang duta nga iya natawhan. Kay
nagsiling mismo ang GINOO nga indi na gid siya makabalik.
12 Mapatay siya sa lugar nga sa diin siya ginbihag. Indi na niya makita
liwat ini nga duta.

Ang Mensahi Parte kay Jehoyakim

13 "Kaluluoy ka, *Jehoyakim,* nga nagapatindog sang imo palasyo sa indi
matarong nga paagi. Ginapaobra mo ang imo isigkatawo nga wala sing
bayad.
14 Nagasiling ka, 'Magapatindog ako sang palasyo nga may malapad nga
mga kuwarto sa ibabaw. Pabutangan ko ini sang dalagko nga mga bintana
kag padingdingan sang sedro, kag dayon papintahan sang pula.'
15 "Nagahunahuna ka bala nga mangin bantog ka nga hari kon sedro ang
imo palasyo? Ngaa indi ka magsunod sa imo amay? Husto kag matarong
ang iya mga ginhimo, gani nagmainuswagon siya kag maayo ang iya
pagkabuhi.
16 Ginprotektaran niya ang kinamatarong sang mga imol, gani nangin
maayo gid ang tanan sa iya. Amo ina ang husto nga pagkilala sa akon.
17 Pero ikaw ya, ang imo handom amo lang ang pagpangdaya,
pagpamatay sang mga inosente, pagpamigos kag pagpanguwarta."
18 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO parte kay Haring Jehoyakim
sang Juda, nga anak ni Josia: "Wala sing may magpangasubo sa iya *kon
mapatay siya.* Ang iya pamilya, mga opisyal, kag mga tinawo indi
magpangasubo sa iya.
19 Ilubong siya pareho sa paglubong sang *patay nga* donkey; guyuron siya
kag ihaboy sa guwa sang puwertahan sang Jerusalem."
20 "*Kamo nga katawhan sang Juda,* magsinggit kamo sa kahadlok kay
wala na ang inyo kadampig nga mga nasyon. Pangitaa ninyo sila sa
Lebanon. Tawga ninyo sila sa Bashan kag sa Abarim.
21 Ginpaandaman ko kamo sang maayo pa ang inyo kahimtangan, pero
indi kamo magpamati. Amo na gid ina ang inyo batasan halin sang bata pa
kamo; indi gid kamo magtuman sa akon.
22 Laptahon ko ang tanan ninyo nga pangulo pareho sang upa nga
ginapalid sang hangin, kag ang inyo kadampig *nga mga nasyon*
pagabihagon. Mahuy-an gid kamo tungod sang tanan ninyo nga kalautan.
23 "Kamo nga nagaestar sa *palasyo sang Jerusalem nga* hinimo halin sa
mga *kahoy nga* sedro nga halin sa Lebanon, magaugayong kamo kon
mag-abot na ang mga kasakit sa inyo, pareho sang pag-ugayong sang isa ka
babayi nga manugbata.

Ang Mensahi Parte kay Jehoyakin

24 "Ako, ang buhi nga GINOO, nagasumpa nga sikwayon ko ikaw, Haring
Jehoyakin sang Juda, nga anak ni Jehoyakim. Bisan pareho ka sa singsing
sa akon tuo nga kamot* husluon ko gid ikaw.
25 Itugyan ko ikaw sa mga nagatinguha sa pagpatay sa imo nga imo
ginakahadlukan. Huo, itugyan ko ikaw kay Haring Nebucadnezar sang
Babilonia kag sa iya mga soldado.†

---

* **22:24** *singsing sa akon tuo nga kamot:* Tanda ini nga ang hari representante sang Dios. † **22:25** *iya mga soldado:* sa literal, *mga Kaldeanhon*

26 Itapok ko ikaw kag ang imo iloy sa iban nga lugar nga indi ninyo
natawhan, kag didto kamo mapatay.
27 Indi na gid kamo makabalik sa duta nga inyo ginahandom nga balikan.
28 Jehoyakin, pareho ka sang buka nga kolon nga ginhaboy kay indi na
mapuslan. Amo ina kon ngaa ikaw kag ang imo kabataan itapok sa lugar
nga wala ninyo mahibalui."
29 O duta *sang Juda,* pamatii gid ang pulong sang GINOO.
30 Kay amo ini ang iya ginasiling: "Isulat nga ang ini nga tawo *nga si
Jehoyakin* daw wala sing anak, kay wala sing bisan isa sa iya mga anak nga
magapungko sa trono ni David bilang hari sang Juda. Ini nga tawo indi gid
magmauswagon sa iya kabuhi."

23

Ang Paglaom sa Palaabuton

1-2 Nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, "Kaluluoy kamo nga mga
pangulo sang akon katawhan! Pareho kamo sa mga manugbantay sang
karnero nga nagapamatay kag nagapalapta sang mga karnero. Gani
tungod nga ginpalapta ninyo ang akon katawhan kag wala gin-atipan,
silutan ko kamo. *Oo, silutan ko kamo* tungod sa kalautan nga inyo ginhimo.
3 Ako mismo ang magatipon sa mga nabilin ko nga katawhan halin sa
nagkalain-lain nga lugar nga sa diin ginpalapta ko sila, kag dal-on ko sila
pabalik sa ila duta, kag didto magadamo gid sila.
4 Hatagan ko sila sang mga pangulo nga mag-atipan sa ila, kag indi na sila
mahadlok ukon makulbaan, kag wala na sing may madula sa ila. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini."
5 Nagsiling pa ang GINOO, "Magaabot ang tion nga paharion ko ang isa ka
matarong nga hari nga kaliwat ni David. Magahari siya nga may kaalam,
kag himuon niya ang matarong kag husto sa sini nga duta.
6 Amo ini ang ngalan nga itawag sa iya: 'Ang GINOO amo ang Nagahatag
sa Aton sang Pagkamatarong.*'
Kag sa sina nga tion maluwas ang Juda kag
makaangkon sang kalinong ang Israel.
7 "Kag sa sina man nga tion ang mga tawo indi na magsumpa nga
nagasiling, 'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga nagpaguwa sa mga
Israelinhon sa Egypt.'
8 Sa baylo, magasiling sila, 'Nagasumpa ako sa buhi nga GINOO nga
nagpaguwa sa mga kaliwat sang Israel halin sa nasyon sa north kag sa
tanan nga nasyon nga sa diin ginpalapta niya sila.' Dayon magaestar sila sa
ila kaugalingon nga duta."

Ang Silot sa Butigon nga mga Propeta

9 Daw sa mabuka ang akon tagipusuon tungod sa *butigon nga* mga
propeta. Nagapalangurog ang akon mga tul-an, kag daw sa hubog ako
tungod sa balaan nga mensahi sang GINOO *kontra sa ila.*
10 Puno na gid ang duta sang mga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios,†
kay ang mga propeta nagahimo sang kalautan kag nagaabuso sang ila
gahom. Tungod sini ginsumpa sang GINOO ang duta, gani nagmala ini kag
nagkalalaya ang mga tanom.

---

* **23:6** *Pagkamatarong:* ukon, *Kaluwasan;* ukon, *Kadalag-an*
† **23:10** *nagasimba sa mga dios-dios:* sa literal, *nagapanginbabayi ukon nagapanginlalaki*

11 Kay amo ini ang ginasiling sang GINOO: “Ang mga pari pareho man sa
mga propeta. Indi sila diosnon kag nagahimo sila sang kalautan bisan sa
akon templo mismo.
12 Gani mangin madanlog kag madulom ang ila dalan. Magakalasandad
kag magakalatumba sila, kay padal-an ko sila sang kalaglagan sa tion nga
silutan ko sila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
13 “Nakita ko nga puwerte kalaot sang mga propeta sang Samaria, kay
nagapanagna sila sa ngalan ni Baal kag ginpatalang nila ang akon
katawhan nga mga Israelinhon.
14 Pero nakita ko nga mas malain pa gid ang mga propeta sang Jerusalem,
kay nagasimba sila sa mga dios-dios kag nagabutig pa. Ginaganyat nila ang
mga malain sa paghimo pa gid sang malain, gani wala sila nagabiya sa ila
kalautan. Ang katawhan sang Jerusalem pareho kalaot sa katawhan sang
Sodom kag Gomora.
15 “Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling parte sa sini nga
mga propeta: Pakan-on ko sila sang mapait nga pagkaon kag paimnon sang
tubig nga may hilo; kay tungod sa ila naglapta ang kalautan sa bilog nga
duta.”
16 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom *sa katawhan sang Jerusalem*,
“Indi kamo magpamati sa ginasiling sang *sining butigon nga* mga propeta.
Ginapasalig lang nila kamo sang indi matuod. Ang ginasugid nila sa inyo
nga mga palanan-awon wala naghalin sa akon kundi halin lang sa ila
hunahuna.
17 Amo ini ang ila ginahambal permi sa mga tawo nga nagainsulto sa
akon kag nagasunod sa ila matig-a nga mga tagipusuon: ‘Mangin maayo gid
ang inyo kahimtangan, siling sang GINOO. Wala sing malain nga matabo sa
inyo.’
18 Pero sin-o sa sining mga propeta ang nakahibalo sa akon hunahuna?
Wala gani sila nagpamati sa akon pulong ukon nagsapak sa akon ginsiling.
19 Pamati! Ang akon kaakig pareho sang bagyo ukon buhawi nga
magahampas sa ulo sang *sining* malain nga mga tawo.
20 Indi gid madula ang akon kaakig hasta mahimo ko ang akon luyag nga
himuon. Kag sa palaabuton nga mga inadlaw, maintiendihan ninyo ini sing
maayo.
21 Wala ko ginpadala ini nga mga propeta, pero naglakat gihapon sila.
Wala ako magpakighambal sa ila, pero nagpanagna sila.
22 Pero kon nahibaluan lang nila kon ano ang ara sa akon hunahuna,
ginsugid kuntani nila ang akon mga pulong sa akon katawhan, para
magbiya sila sa ila malain nga mga pagginawi kag mga binuhatan.
23 Dios ako nga ara sa bisan diin kag indi lang sa isa ka lugar.
24 Wala sing may makapanago sa sekreto nga mga lugar nga indi ko
makita. Wala bala kamo kahibalo nga ara ako bisan diin sa langit kag sa
duta? *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
25 “Nabatian ko kon ano ang ginpanghambal sang mga propeta nga
nagahambal sang kabutigan sa akon ngalan. Nagasiling sila nga kuno
ginhatagan ko sila sang mensahi sa damgo.
26 Hasta san-o pa bala sila maghambal sang kabutigan nga halin sa ila
madaya nga tagipusuon?
27 Paagi sa pagsugid nila sang sini nga mga damgo, ginatulod nila ang
akon katawhan nga kalimtan ako, subong nga ginkalimtan ako sang ila
mga katigulangan paagi sa pagsimba kay Baal.

28 Pabay-i nga magsugid ini nga mga propeta sang ila damgo, pero atong
mga propeta nga nakabati sang akon pulong dapat magsugid sini nga may
katutom. *Kay may kinalain ang ila damgo sa akon pulong, subong nga* ang
dagami lain sang sa uyas.
29 Indi bala nga *gamhanan* ang akon pulong? Pareho ini sa kalayo *nga*
makasunog ukon sa martilyo nga makadugmok sang bato.
30 "Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga kontra ko ang mga propeta nga
nagakuha lang sang ila mensahi halin sa iban nga mga propeta kag
nagasiling nga halin kuno ina sa akon.
31-32 Kontra ko man inang mga propeta nga nagahambal lang sang ila
kaugalingon nga mga mensahi kag nagasiling nga ako kuno ang
naghambal. Nagasugid sila sang mga damgo nga indi matuod, kag
ginapatalang nila ang akon katawhan sa ila mga kabutigan nga
ginahambal nila sing padasodaso. Wala ko gid sila pag-ipadala ukon
pagsugua sa paghambal. Gani wala gid sila sing may mahatag nga
kaayuhan sa katawhan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
33 "*Jeremias,* kon may magpamangkot sa imo nga pumuluyo ukon propeta
ukon pari kon ano ang akon mensahi, silinga sila nga sikwayon ko sila.
34 Kon may propeta ukon pari ukon bisan sin-o nga magsiling nga may
mensahi siya kuno halin sa akon, silutan ko ina nga tawo kag ang iya
panimalay.
35 Mas maayo pa nga ang tagsa-tagsa magpamangkot na lang sa iya mga
abyan ukon mga paryente kon ano ang akon mensahi
36 sang sa magsiling nga, 'May mensahi ako halin sa GINOO.' Kay
ginagamit lang ini sang iban para mapapati nila ang ila isigkatawo, gani
ginapatiko nila ang mga mensahi sang buhi nga Dios, ang GINOO nga
Makagagahom.
37 "Jeremias, halimbawa magpamangkot ka sa isa ka propeta kon may
mensahi siya halin sa akon
38 kag magsiling siya, 'Huo, may mensahi ako halin sa GINOO.' Dapat
hambalan mo siya nga amo ini ang akon ginasiling: 'Tungod nga nagsiling
ka nga may mensahi ka halin sa akon, bisan gindumilian ko ikaw sa
pagmitlang sini,
39 kalimtan ko gid ikaw kag tabugon sa akon presensya. Kag pabay-an ko
ini nga siyudad nga ginhatag ko sa inyo mga katigulangan.
40 Pakahuy-an ko gid kamo hasta san-o, nga indi gid malimtan.'"

24

Ang Duha ka Basket nga Higos

1 May ginpakita ang GINOO sa akon *nga palanan-awon* sa tapos nga
ginbihag ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia si Haring Jehoyakin sang
Juda, nga anak ni Jehoyakim. Gindala si Jehoyakin sa Babilonia pati ang iya
mga opisyal kag ang eksperto nga mga panday kag mga trabahador. Ang
nakita ko sa akon palanan-awon duha ka basket nga higos* nga ara sa
atubangan sang templo sang GINOO.
2 Ang mga higos sa isa ka basket maayo gid kag luto, nga bag-o lang
ginharvest. Pero ang mga higos sa isa ka basket kalain gid kag indi gid
makaon.

* **24:1** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon "fig tree")

3 Dayon nagpamangkot ang GINOO sa akon, “Jeremias, ano ang imo
nakita?” Nagsabat ako, “Mga higos. Ang iban maayo gid, pero ang iban
kalain gid kag indi gid makaon.”
4 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,
5 “*Ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagasiling nga kabigon ko nga
pareho sa maayo nga mga higos ang mga Israelinhon nga ginpabihag ko sa
mga taga-Babilonia.†
6 Bantayan ko sila para maayo ang ila kahimtangan, kag dal-on ko sila
pabalik sa sini nga duta. Pabangunon ko sila liwat kag indi paglaglagon.
Palig-unon ko sila kag indi paggabuton.
7 Hatagan ko sila sang handom nga kilalahon nila ako nga amo ang
GINOO. Mangin katawhan ko sila, kag ako mangin ila Dios, kay magabalik
sila sa akon sa bug-os nila nga tagipusuon.
8 “Pero kabigon ko nga pareho sa malain nga mga higos nga indi makaon
si Haring Zedekia sang Juda kag ang iya mga opisyal, pati ang tanan nga
Israelinhon nga nabilin nga buhi sa Jerusalem ukon sa Egypt.
9 Himuon ko sila nga makangilil-ad sa tanan nga ginharian sa kalibutan.
Insultuhon sila kag hikayan, yagutaon kag pakamalauton sa tanan nga
lugar nga sa diin tabugon ko sila.
10 Padal-an ko sila sang inaway, gutom, kag balatian hasta nga malaglag
sila sing bug-os sa duta nga ginhatag ko sa ila kag sa ila mga katigulangan.”

25

Ang 70 ka Tuig nga Pagkabihag

1 Ini nga mensahi nga para sa katawhan sang Juda ginhatag sang GINOO
kay Jeremias sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni
Josia sa Juda. Ini amo ang nahauna nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar
sa Babilonia.
2 Nagsiling si Propeta Jeremias sa tanan nga katawhan sang Juda kag sa
tanan nga nagaestar sa Jerusalem:
3 Sa sulod sang 23 ka tuig—halin sang ika-13 nga tuig sang paghari ni Josia
nga anak ni Amon sa Juda hasta subong—nagapakighambal ang GINOO sa
akon. Kag padayon ko nga ginasugid sa inyo ang iya ginasiling, pero wala
gid kamo magpamati.
4 Kag bisan padayon nga ginpadala sang GINOO sa inyo ang tanan niya
nga alagad nga mga propeta, wala gihapon kamo magsapak ukon
magpamati.
5 Nagsiling *ang GINOO paagi sa sini nga mga propeta*, “Magbiya na kamo sa
inyo malain nga pagginawi kag mga binuhatan para padayon kamo nga
makaestar hasta san-o sa duta nga ginhatag ko sa inyo kag sa inyo mga
katigulangan.
6 Indi kamo mag-alagad kag magsimba sa mga dios-dios. Indi ninyo ako
pagpaakiga sa mga dios-dios nga inyo lang ginhimo, para indi ko kamo
pagsilutan.”
7 Pero wala gid kamo magpamati sa GINOO. Ginpaakig gid ninyo siya
paagi sa inyo ginhimo nga mga dios-dios. Gani kamo mismo ang nagdala
sang silot sa inyo kaugalingon.
8 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom: “Tungod
wala kamo magpamati sa akon mga mensahi,
9 ipasalakay ko kamo sa mga katawhan sa north nga ginapanguluhan
sang akon suluguon nga si Haring Nebucadnezar sang Babilonia.

† **25:5** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon*

Salakayon nila ini nga duta kag ang tanan nga pumuluyo sini, pati ang
tanan nga nasyon sa palibot sini. Laglagon ko kamo sing bug-os, kag
maurungan gid ang mga tawo *sa matabo* sa inyo kag insultuhon nila kamo.
Huo, malaglag gid kamo hasta san-o.
10 Indi na kamo magsinadya ukon magkinalipay. Indi na mabatian ang
pagsinadya sang bag-ong kasal. Wala na sing may maggaling *sang trigo*
ukon magpasiga sang suga *kon gab-i*.
11 Mangin mamingaw ining bilog nga duta. Ini nga nasyon kag ang mga
nasyon sa palibot sini magaalagad sa hari sang Babilonia sa sulod sang 70
ka tuig.
12 "Pero pagkatapos sang 70 ka tuig, silutan ko ang hari sang Babilonia
kag ang iya katawhan tungod sa ila sala. Himuon ko man nga mamingaw
ang ila nasyon hasta san-o.
13 Ipaagom ko sa ila nasyon ang tanan nga butang nga ginhambal ko
kontra sa ila kag sa iban nga mga nasyon, nga ginpanghambal ni Jeremias
kag nasulat sa sini nga libro.
14 Ulipunon sila sang madamo nga nasyon kag sang gamhanan nga mga
hari. Silutan ko sila suno sa ila mga ginhimo."

Ang Kupa nga Puno sang Kaakig sang Dios

15 Nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel sa akon, "Kuhaa sa akon
kamot ining kupa nga puno sang akon kaakig kag ipainom sa tanan nga
nasyon nga sa diin ginapadala ko ikaw.
16 Kon makainom sila sini, magaduling-duling sila nga daw sa buang
tungod sa inaway nga ipadala ko sa ila."
17 Gani ginkuha ko ang kupa sa kamot sang GINOO kag ginpainom sa
tanan nga nasyon nga sa diin ginpadala niya ako.
18 Ginpainom ko ang Jerusalem, kag ang mga banwa sang Juda, pati ang
ila mga hari kag mga opisyal, para malaglag sila. Maurungan gid ang mga
tawo *sa matabo* sa ila. Insultuhon sila kag pakamalauton, subong man sang
ginahimo karon sa ila.
19 *Ginpainom ko man* ang Faraon nga hari sang Egypt, ang iya mga
opisyal, mga pangulo kag ang tanan niya nga katawhan,
20 pati ang tanan nga indi Egyptohanon nga nagaestar didto. *Ginpainom
ko man* ang mga hari *kag mga katawhan* sang masunod nga mga lugar: Uz,
mga banwa sang Filistia (nga ang mga hari sini nagdumala sa Ashkelon,
Gaza, Ekron, kag Ashdod),
21 Edom, Moab, Ammon,
22 Tyre, Sidon, mga lugar sa tabok sang dagat,
23 Dedan, Tema, Buz, mga malayo nga lugar,*
24 Arabia, mga tribo sa desierto,
25 Zimri, Elam, Media,
26 mga lugar sa north, malayo man ukon malapit—ang tanan nga
ginharian sa kalibutan. Kag ang katapusan nga ginpainom amo ang
Babilonia.†
27 *Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,* "Ihambal sa sini nga mga nasyon
nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling:
Sige, mag-inom kamo *sa kupa sang akon kaakig* hasta nga magkalahubog
kamo, magsululuka, magkalatumba kag indi na makabangon pa, tungod
kay padal-an ko kamo sang inaway.

---

* **25:23** *mga malayo nga lugar:* sa literal, *ang mga nagapautod sang ila patilya*
† **25:26** *Babilonia:* sa Hebreo, *Sheshac.*

28 “Pero kon indi gani sila mag-inom, silinga sila nga *ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, nagasiling: Kinahanglan nga mag-inom kamo!
29 Tan-awa ninyo! Ginasuguran ko na ang pagpadala sang kalaglagan sa
Jerusalem, ang siyudad nga akon ginpili para padunggan ako. Karon
nagahunahuna bala kamo nga indi ko kamo pagsilutan? Silutan ko gid
kamo! Kay paawayon ko ang tanan nga nasyon sa bilog nga kalibutan. *Ako,*
ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini.
30 “Jeremias, isugid sa ila ang tanan ko nga ginsiling, kag silinga sila:
Magangurob ang GINOO halin sa langit; ang iya tingog magadaguob halin sa
iya balaan nga puluy-an. Magangurob siya sing mabaskog sa iya katawhan.
Magasinggit siya sa tanan nga nagaestar sa kalibutan pareho sang tawo
nga nagasinggit samtang nagalinas *sang ubas*.
31 Ang iya tingog mabatian hasta sa pinakamalayo nga parte sang
kalibutan, kay iakusar niya ang mga nasyon. Sentensyahan niya ang tanan
nga katawhan, kag pamatyon ang mga malain sa inaway. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini.”
32 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom: “Mag-andam
kamo! Ang kalaglagan magaabot sa nagkalain-lain nga nasyon pareho sang
mabaskog nga bagyo nga halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.”
33 Sa sina nga adlaw madamo ang pamatyon sang GINOO, sa bagay nga
ang mga bangkay magalalapta sa punta kag punta sang kalibutan. Wala gid
sing may magpangasubo ukon magtipon ukon maglubong sa ila. *Pabay-an*
lang sila pareho sang mga ipot sa palahalban.
34 Kamo nga mga pangulo, maghibi kamo sing tudo kag magligid sa
yab-ok *sa pagpakita sang inyo pagpangasubo*. Kay nag-abot na ang tion sa
pagpatay sa inyo pareho sang pag-ihaw sang karnero. Malaglag kamo
pareho sang espesyal nga kolon nga nabuka.
35 Wala gid kamo sing lugar nga mapalagyuhan ukon madalaganan.
36 Mabatian ang inyo mga paghibi kag pag-ugayong, kay ginlaglag sang
GINOO ang inyo katawhan.
37 Ang mabuganaon nga palahalban mangin desierto tungod sa puwerte
nga kaakig sang GINOO.
38 Pareho siya sang leon nga nagguwa sa iya palanaguan *sa pagpangita*
sang tulukbon. Mangin mamingaw ang inyo duta tungod sa pagsalakay
sang kaaway, kag tungod sa puwerte nga kaakig sang GINOO.

26

Nakaluwas si Jeremias sa Kamatayon

1-2 Sang bag-o pa lang naghari si Jehoyakim nga anak ni Josia sa Juda,
nagsiling ang GINOO sa akon, “Magtindog ka sa ugsaran sang akon templo
kag maghambal sa tanan nga katawhan sang mga banwa sang Juda nga
nagakadto diri sa akon templo sa pagsimba. Isugid sa ila ang tanan nga
isugo ko sa imo, kag indi mo gid ini pagbuhinan.
3 Basi pa lang mamati sila sa imo kag magbiya sa ila malain nga
pagginawi. Kon himuon nila ina, indi ko pagpadayunon ang kalaglagan
nga ginplano ko nga himuon sa ila tungod sa ila malain nga mga ginahimo.
4 Silinga sila nga amo ini ang akon ginasiling: Kon indi kamo magpamati
sa akon kag magtuman sa akon kasuguan nga ginhatag ko sa inyo,
5 kag kon indi kamo magpamati sa ginasiling sang akon mga alagad nga
mga propeta, nga permi ko ginapadala sa inyo pero wala ninyo
ginapamatii,

6 laglagon ko ini nga templo, subong nga ginlaglag ko ang Shilo. Kag ini
nga siyudad pakamalauton sang tanan nga nasyon sa bilog nga kalibutan."
7 Ang mga pari, mga propeta, kag ang tanan nga tawo nakabati sining
mga ginhambal ni Jeremias sa templo sang GINOO.
8 Pero pagkatapos hambal ni Jeremias sini, ginpalibutan siya sang mga
pari, mga propeta kag mga tawo, kag ginsilingan, "Dapat ka nga mapatay!
9 Ngaa nagsiling ka sa ngalan sang GINOO nga ining templo laglagon
pareho sang Shilo, kag ining siyudad mangin mamingaw kag indi na
pag-estaran?" Gani gindakop nila si Jeremias didto sa templo sang GINOO.
10 Sang mabatian ini sang mga opisyal sang Juda, naghalin sila sa palasyo
kag nagkadto sa templo. Nagpungko sila didto sa alagyan sang Bag-o nga
Puwertahan sang templo *sa paghukom*.
11 Dayon nagsiling ang mga pari kag mga propeta sa mga opisyal kag sa
tanan nga tawo *didto*, "Ini nga tawo dapat nga sentensyahan sang
kamatayon tungod kay naghambal siya kontra sa sini nga siyudad. Kamo
mismo ang nakabati sa iya!"
12 Nagsiling si Jeremias sa tanan nga opisyal kag sa tanan nga tawo *didto*:
"Ginpadala ako sang GINOO sa paghambal kontra sa sini nga templo kag
siyudad, pareho sang inyo nabatian.
13 Gani magbag-o na kamo sa inyo pagginawi kag pamatasan, kag
magtuman sa GINOO nga inyo Dios. Kay kon himuon ninyo ina, indi
pagpadayunon sang GINOO ang kalaglagan nga iya ginsiling kontra sa inyo.
14 Kon parte sa akon, wala ako sing may mahimo. Himua ninyo sa akon
kon ano ang maayo kag husto para sa inyo.
15 Pero tandai ninyo ini: kon patyon ninyo ako, may salabton kamo kag
ang mga tawo sa sini nga siyudad tungod sa inyo pagpatay sa tawo nga
wala sing sala, kay sa pagkamatuod ginpadala ako sang GINOO sa
paghambal sining tanan nga butang nga inyo nabatian subong."
16 Dayon nagsiling ang mga opisyal kag ang mga tawo sa mga pari kag
mga propeta, "Ini nga tawo indi dapat sentensyahan sang kamatayon, kay
naghambal siya sa aton sa ngalan sang GINOO nga aton Dios."
17 May pila ka manugdumala nga nagtindog sa atubangan kag nagsiling
sa bilog nga komunidad,
18 "Sang si Hezekia ang hari sang Juda, si Micas nga taga-Moreshet
nagsugid sang mensahi sang GINOO sa tanan nga katawhan sang Juda.
Siling niya, 'Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom nga *pagalaglagon* ang
Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem. Mangin pareho ini sa gin-arado nga
uma, kag mangin tinumpukan sang mga nagkalaguba. Kag mangin
kagulangan ang bukid nga ginatindugan sang templo.'
19 Ginpatay bala siya ni Hezekia ukon sang bisan sin-o sa Juda? Wala! Sa
baylo, nagtahod si Hezekia sa GINOO kag nagdangop sa iya. Gani wala
pagpadayuna sang GINOO ang kalaglagan nga iya ginsiling kontra sa ila.
Karon, kon patyon ninyo si Jeremias, kamo mismo ang magadala sang grabe
nga silot sa inyo kaugalingon."
20 Sadto nga tion, may isa man ka tawo nga nagasugid sang mensahi sang
GINOO. Ang iya ngalan si Uria nga anak ni Shemaya nga taga-Kiriat Jearim.
Naghambal man siya kontra sa sini nga siyudad kag nasyon pareho sang
ginsiling ni Jeremias.
21 Sang mabatian ni Haring Jehoyakim kag sang tanan niya nga mga
opisyal kag mga pangulo ang ginsiling ni Uria, gintinguhaan nila nga
patyon siya. Pero nabalitaan ini ni Uria, gani nagpalagyo siya sa Egypt
tungod sa kahadlok.

22 Pero ginsugo ni Haring Jehoyakim si Elnatan nga anak ni Acbor kag
ang iban pa nga mga tawo sa pagkadto sa Egypt.
23 Ginkuha nila si Uria didto kag gindala kay Haring Jehoyakim, kag
ginpapatay siya ni Haring Jehoyakim paagi sa espada kag ginpahaboy ang
iya bangkay sa pampubliko nga lulubngan.
24 Pero si Jeremias ya ginbuligan ni Ahikam nga anak ni Shafan, gani
wala siya gintugyan sa mga tawo para patyon.

27

Nagtakod si Jeremias sang Gota sa Iya Liog

1-2 Sang bag-o pa lang naghari si Zedekia nga anak ni Josia sa Juda,
nagsiling ang GINOO sa akon, "Jeremias, maghimo ka sang gota kag tabang*
nga panit kag itakod sa imo liog.
3 Dayon isugid ini nga mensahi sa mga hari sang Edom, Moab, Ammon,
Tyre, kag Sidon paagi sa ila mga embahador nga nagkadto sa Jerusalem sa
pagpakigkita kay Haring Zedekia sang Juda.
4 Ihatag sa ila ini nga mensahi para sa ila mga hari: 'Amo ini ang
ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
5 Paagi sa akon puwerte nga gahom gintuga ko ang kalibutan, ang mga
katawhan, kag ang mga kasapatan, kag pagusto ako kon sin-o ang akon
padumalahon sini.
6 Gani karon itugyan ko ang inyo mga nasyon sa akon alagad nga si
Haring Nebucadnezar sang Babilonia. Bisan ang talunon nga mga sapat
ipasakop ko sa iya pagdumala.
7 Magaalagad ang tanan nga nasyon sa iya, sa iya anak, kag sa iya apo,
hasta sa tion nga malaglag ang Babilonia. Kag sa sina nga tion, ang
Babilonia naman ang magaalagad sa madamo nga nasyon kag sa
gamhanan nga mga hari.
8 " 'Pero kon may nasyon ukon ginharian nga indi mag-alagad ukon
magpasakop kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia, silutan ko ina nga
nasyon paagi sa inaway, gutom, kag balatian hasta nga mapasakop ko sila
kay Nebucadnezar. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
9 Gani indi kamo magpamati sa inyo mga propeta, mga manugpakot, mga
nagapaathag sang kahulugan sang mga damgo, mga manugbabaylan ukon
espiritista, nga nagasiling nga indi kamo pagsakupon sang hari sang
Babilonia.
10 Kabutigan ang ila ginasiling sa inyo. Kag kon patihan ninyo, pahalinon
ko kamo sa inyo duta. Tabugon ko kamo kag laglagon.
11 Pero ang nasyon nga magpasakop kag mag-alagad sa hari sang
Babilonia magapabilin sa ila kaugalingon nga duta, kag magapadayon sila
sa pag-estar dira kag sa pagpanguma. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.' "
12 Amo man nga mensahi ang ginsiling ko kay Haring Zedekia sang Juda.
Nagsiling ako, "Magpasakop kamo sa hari sang Babilonia. Mag-alagad
kamo sa iya kag sa iya katawhan kag magakabuhi kamo.
13 Kay kon indi, ikaw kag ang imo katawhan mapatay sa inaway, sa
gutom, kag sa balatian, pareho sang ginsiling sang GINOO nga matabo sa
nasyon nga indi mag-alagad sa hari sang Babilonia.
14 Indi kamo magpamati sa ginasiling sang mga propeta nga indi kamo
pagsakupon sang hari sang Babilonia, kay kabutigan ang ila ginasiling sa
inyo.

* **27:1-2** *tabang:* lubid nga ginatakod sa gota.

15 Amo ini ang ginasiling sang GINOO: ‘Wala ko ginpadala ina nga mga
propeta. Nagahambal sila sing butig sa akon ngalan. Gani kon magpati
kamo sa ila, tabugon ko kamo kag laglagon, pati ang ina nga mga propeta.’ ”
16 Dayon nagsiling ako sa mga pari kag sa tanan nga tawo, “Nagasiling
ang GINOO nga indi kamo magpamati sa mga propeta nga nagasiling nga sa
indi madugay ibalik na ang mga kagamitan sang templo halin sa Babilonia.
Kabutigan ang ila ginasiling sa inyo.
17 Indi kamo magpamati sa ila, kundi mag-alagad kamo sa hari sang
Babilonia, kag magakabuhi kamo. Indi na lang kuntani malaglag ini nga
siyudad!
18 Kon matuod nga mga propeta sila kag ang ila ginahambal halin sa
GINOO, magpakitluoy sila sa GINOO nga Makagagahom nga ang mga
kagamitan nga nabilin sa templo, sa palasyo sang hari sang Juda, kag sa
Jerusalem indi na pagdal-on sa Babilonia.
19 Kay nagasiling ang GINOO nga Makagagahom nga ang *saway nga* mga
haligi *sang templo*, ang *suludlan sang tubig nga ginatawag nga* Dagat, mga
karo nga ginagamit sa paghakot sang tubig, kag ang iban pa nga mga
kagamitan sa sini nga siyudad *pagadal-on sa Babilonia*.
20 Ini nga mga kagamitan wala ginpangdala ni Haring Nebucadnezar sa
Babilonia sang ginbihag niya halin sa Jerusalem si Haring Jehoyakin sang
Juda nga anak ni Jehoyakim, kaupod ang mga opisyal sang Juda kag
Jerusalem.
21-22 Pero karon, amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom,
ang Dios sang Israel, ‘Ini nga mga kagamitan pagadal-on sa Babilonia kag
magpabilin didto hasta sa tion nga kuhaon ko kag dal-on pabalik sa
Jerusalem.’ ”

28

Si Jeremias kag si Propeta Hanania

1 Sa amo gihapon nga tuig, sa ikalima nga bulan sang ikaapat nga tuig
sang paghari ni Zedekia sa Juda, may ginsiling sa akon si Propeta Hanania
nga anak ni Azur nga taga-Gibeon. Natabo ini didto sa templo sang GINOO,
sa atubangan sang mga pari kag sang tanan nga tawo didto. Siling niya,
2 “Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel: Dulaon ko na ang gahom sang hari sang Babilonia.
3 Sa sulod sang duha ka tuig ibalik ko sa sini nga lugar ang tanan nga
kagamitan sang akon templo nga ginpanguha ni Haring Nebucadnezar kag
gindala sa Babilonia.
4 Pabalikon ko man diri si Haring Jehoyakin sang Juda nga anak ni
Jehoyakim, kag ang tanan nga taga-Juda nga ginbihag sa Babilonia, kay
dulaon ko na ang gahom sang hari sang Babilonia. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.”
5 Dayon nagsabat si Propeta Jeremias kay Propeta Hanania didto sa
atubangan sang mga pari kag sang mga tawo nga nagatindog sa templo
sang GINOO.
6 Nagsiling siya, “Amen! Kabay pa nga himuon ina sang GINOO! Kabay pa
nga tumanon sang GINOO ang imo ginsiling nga dal-on niya pabalik diri ang
mga kagamitan sang templo kag ang tanan nga ginbihag sa Babilonia.
7 Pero pamatii ining akon isiling sa imo kag sa tanan nga tawo nga
nagapamati.

8 Ang mga propeta nga nahauna sa aton nagpanagna sadto nga may
magaabot nga inaway, gutom kag balatian sa madamo nga nasyon kag sa
gamhanan nga mga ginharian.
9 Ang propeta nga magpanagna sang kalinong dapat pamatud-an. Kon
matabo ang iya ginsiling, kilalahon siya nga matuod nga ginpadala sang
GINOO."
10 Dayon ginkuha ni Propeta Hanania ang gota sa liog ni Jeremias kag
ginbali ini.
11 Nagsiling dayon siya sa mga tawo didto: "Amo ini ang ginasiling sang
GINOO: Ang mga nasyon nga ginsakop ni Haring Nebucadnezar sang
Babilonia daw pareho lang nga gintakdan niya sang gota. Pero gub-on ko
ang gota sa sulod sang duha ka tuig." Dayon naglakat si Jeremias.
12 Wala madugay, pagkatapos nga ginbali ni Propeta Hanania ang gota sa
liog ni Jeremias, nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
13 "Lakat, silinga si Hanania nga amo ini ang akon ginasiling: Ginbali mo
ang gota nga kahoy pero ilisan ko ini sang gota nga salsalon.
14 *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel nagasiling:
Ipapas-an ko ining gota nga salsalon sa tanan nga nasyon, para mag-alagad
sila kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia. Bisan ang talunon nga mga
sapat ipasakop ko sa iya pagdumala."
15 Dayon nagsiling si Propeta Jeremias kay Propeta Hanania, "Hanania,
pamati! Ang GINOO wala nagpadala sa imo, pero ginapapati mo ini nga
nasyon sang kabutigan.
16 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO: Dulaon ko ikaw sa kalibutan.
Karon mismo nga tuig mapatay ka kay gintudluan mo ang mga tawo nga
magrebelde sa akon."
17 Kag sang ikapito nga bulan sadto nga tuig, napatay si Propeta Hanania.

29

Ang Sulat ni Jeremias sa mga Ginbihag

1 Didto sa Jerusalem, nagsulat si Jeremias para sa mga manugdumala,
mga pari, mga propeta, kag sa iban pa nga ginbihag ni Nebucadnezar sa
Babilonia halin sa Jerusalem.
2 *Ginsulat niya ini* pagkatapos nga ginbihag si Haring Jehoyakin, ang iya
iloy, ang mga opisyal sang palasyo, ang mga pangulo sang Juda kag
Jerusalem, kag ang eksperto nga mga panday kag mga trabahador.
3 Ginhatag ni Jeremias ang sulat kay Elasa nga anak ni Shafan kag kay
Gemaria nga anak ni Hilkia. Ini sila ginpadala ni Haring Zedekia sang Juda
kay Nebucadnezar sa Babilonia. Amo ini ang iya sulat:
4 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel, sa tanan nga taga-Jerusalem nga iya ginpabihag sa Babilonia:
5 "Magpatindog kamo sang mga balay kag dira mag-estar. Magpananom
kamo kag magkaon sang inyo patubas.
6 Magpangasawa kag magpamana kamo, kag magpamata. Paasawaha
ukon papamanaha man ninyo ang inyo mga anak para magpamata man
sila. Magmuad kag magdamo kamo.
7 Buligi ninyo nga magmaayo kag magmainuswagon ang siyudad nga sa
diin ginpabihag ko kamo. Pangamuyui ninyo ini, kay kon mag-uswag ini,
mag-uswag man kamo."
8 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
"Indi kamo magpatalang sa mga propeta ukon sa mga manugpakot nga
kaupod ninyo. Indi man kamo magpamati sa ila mga damgo,

9 kay nagasugid sila sang kabutigan sa akon ngalan. Wala ko sila ginpadala.
10 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga pagkatapos sang 70 ka tuig nga pagpanakop sang Babilonia, balikan ko kamo kag tumanon ko ang akon ginpromisa nga dal-on kamo pabalik sa inyo nga lugar.
11 Nahibaluan ko kon paano ko tumanon ang akon mga plano para sa inyo—plano sa pagpauswag sa inyo kag indi sa paghalit, plano sa paghatag sa inyo sang paglaom nga may maayo kamo nga palaabuton.
12 Dayon magapanawag kamo kag magapangamuyo sa akon, kag pamatian ko kamo.
13 Kon magadangop kamo sa akon sing tinagipusuon, buligan ko kamo.
14 Huo, buligan ko gid kamo kag pabalikon ko kamo sa inyo duta halin sa pagkabihag.* Tipunon ko kamo halin sa nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin ginpalapta ko kamo, kag ibalik sa inyo kaugalingon nga duta. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
15 "Basi masiling kamo nga ginpadal-an ko kamo sang mga propeta dira sa Babilonia.
16 Pero amo ini ang ginasiling ko parte sa hari nga naghalin sa kaliwat ni David kag sa tanan ninyo nga mga kasimanwa nga nabilin sa siyudad *sang Jerusalem,* nga wala mabihag kaupod ninyo:
17 Padal-an ko sila sang inaway, gutom kag balatian. Mangin pareho sila sa dunot nga higos nga indi gid makaon.
18 Huo, lagson ko sila sang inaway, gutom kag balatian, kag mangin makangilil-ad sila sa tanan nga ginharian. Tabugon ko sila sa bisan diin nga nasyon, kag didto pakamalauton sila, kangil-aran, insultuhon, kag yagutaon.
19 Kay wala sila magpamati sa akon mga pulong nga permi ko ginahambal sa ila paagi sa akon mga alagad nga mga propeta. Kag bisan kamo nga mga ginbihag wala man magpamati. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
20 Gani pamati kamo sa ginasiling sang GINOO, kamo nga mga ginpabihag niya halin sa Jerusalem pa-Babilonia.
21 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, parte kay Ahab nga anak ni Kolaya kag kay Zedekia nga anak ni Maasea, "Ini nga mga tawo nagasugid sa inyo sang kabutigan sa akon ngalan. Gani itugyan ko sila kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag ipapatay niya sila sa inyo mismo atubangan.
22 Ang ila dangatan gamiton sang mga taga-Juda nga ginbihag sa Babilonia sa pagpakamalaot sa iban. Magasiling sila, 'Kabay pa nga patyon ka sang GINOO pareho kay Zedekia kag kay Ahab nga ginsunog sang hari sang Babilonia.'
23 Matabo ini sa ila kay nakahimo sila sang makahuluya nga butang sa Israel. Nagpanginbabayi sila sa asawa sang iban kag naghambal sang kabutigan sa akon ngalan, nga wala ko gid ginsugo nga himuon nila. Nahibaluan ko gid ining ila mga ginhimo kag makapamatuod ako kontra sa ila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi para kay Shemaya

24 Ginsugo ako sang GINOO nga ihambal ini nga mensahi kay Shemaya nga taga-Nehelam:

* **29:14** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang inyo maayo nga kahimtangan.*

25 “Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel: Nagpadala ka sang sulat sa imo lang awtoridad kay Zefanias nga
anak ni Maasea nga pari, kag nagpadala ka sang mga kopya sa iban pa nga
mga pari, kag sa tanan nga katawhan sang Jerusalem. Amo ini ang imo
sulat kay Zefanias,
26 ‘Ginpili ka sang GINOO sa pagbulos kay Jehoyada bilang pari nga
manugdumala sang templo. Katungdanan mo ang pagdakop kag
pagkadena sa kay bisan sin-o nga buang-buang nga nagapakapropeta.
27 Ti ngaa wala mo pagtapnaa si Jeremias nga taga-Anatot, nga
nagapakapropeta dira sa inyo?
28 Nagsulat pa gani siya sa amon diri sa Babilonia nga madugay pa kami
kuno diri. Suno sa iya, magpatindog kami sang mga balay kag diri
mag-estar, kag magpananom kag magkaon sang amon patubas.’ ”
29 Sang mabaton ni Zefanias nga pari ang sulat ni Shemaya, ginbasa niya
ini kay Propeta Jeremias.
30 Dayon nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
31 “Ipadala ining akon mensahi sa tanan nga ginbihag. Silinga sila nga
amo ini ang akon ginasiling parte kay Shemaya nga taga-Nehelam: Wala ko
ginpadala si Shemaya nga maghambal sa inyo. Ginpapati niya kamo sa iya
kabutigan.
32 Gani ako, ang GINOO, nagasiling nga silutan ko gid siya kag ang iya mga
kaliwat. Wala gid sing bisan isa sa iya mga kaliwat nga mabilin ukon
makakita sang maayo nga mga butang nga akon pagahimuon sa inyo, kay
gintudluan niya kamo nga magrebelde sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini.”

30

Ang mga Promisa sang Dios sa Iya Katawhan

1-2 Nagsiling ang GINOO kay Jeremias, “*Ako,* ang GINOO, ang Dios sang
Israel, nagasiling nga isulat mo sa libro ang tanan nga ginsiling ko sa imo.
3 Kay magaabot ang tion nga pabalikon ko ang akon katawhan nga
taga-Israel kag taga-Juda sa ila duta halin sa pagkabihag.* Huo, pabalikon
ko sila sa duta nga ginhatag ko sa ila mga katigulangan nga ila
panag-iyahan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.”
4-5 Amo pa gid ini ang ginsiling sang GINOO parte sa Israel kag Juda:
“Mabatian ang pagsininggit *sang mga tawo* sa kahadlok. Puwerte ang *ila*
kakulba kag wala *sila* sang kalinong.
6 Karon may pamangkot ako sa inyo. Makabata bala ang mga lalaki? Ti,
ngaa nakita ko ang mga lalaki nga nagapalanglapsi kag nagauyat sa ila
tiyan pareho sang babayi nga nagapasakit?
7 Daw ano ka makahaladlok ang ina nga adlaw kon mag-abot na! Wala
gid sing may makapareho sa sina nga adlaw. Tion ina sang kalisod sa mga
kaliwat ni Jacob, pero sa ulihi maluwas sila sa sina nga kahimtangan.
8 *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga sa sina nga tion, indi
na sila pag-ulipunon sang mga taga-iban nga lugar. Daw pareho lang nga
balion ko ang gota sa ila mga liog kag panghukson ang ila mga kadena.
9 Magaalagad na sila sa *akon, ang* GINOO nga ila Dios, kag sa ila hari nga
kaliwat ni David nga akon ipadala sa ila.

---

* **30:3** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang akon katawhan nga taga-Israel kag taga-Juda.*

10 "Gani indi kamo magkahadlok ukon magpakulba, kamo nga mga
kaliwat ni Jacob nga akon alagad. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga kuhaon
ko gid kamo dira sa malayo nga lugar nga sa diin ginbihag kamo. Dayon
magakabuhi kamo nga may kalinong. Indi na kamo maano kag wala na
sing may magpahadlok sa inyo.
11 Kay kaupod ninyo ako kag luwason ko kamo. Laglagon ko sing bug-os
ang tanan nga nasyon nga sa diin ginpalapta ko kamo, pero indi ko ini
paghimuon sa inyo. Pero wala nagakahulugan nga indi ko na kamo
pagsilutan. Disiplinahon ko kamo sing nagakaigo. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."
12-13 Nagsiling pa gid ang GINOO sa iya katawhan: "Ang inyo mga pilas
indi na mag-ayo kay grabe na gid ini. Wala gid sing may makabulig ukon
makabulong sa inyo. Wala gid sing bulong para sa inyo.
14 Ginkalimtan na kamo sang inyo kadampig nga mga nasyon; wala na
sila nagasapak sa inyo. Ginsalakay ko kamo pareho sang pagsalakay sang
kaaway. Puwerte gid ang akon pagsilot sa inyo tungod kay grabe ang inyo
mga sala kag puwerte kadamo.
15 Ngaa nagareklamo kamo nga ang inyo pilas wala nagaayo? Ginhimo
ko ina sa inyo tungod kay grabe ang inyo mga sala kag puwerte kadamo.
16 "Pero ang tanan nga maglaglag sa inyo laglagon man; ang tanan ninyo
nga mga kaaway pagabihagon. Ang tanan nga nagsalakay kag nagpanguha
sang inyo mga pagkabutang salakayon kag panguhaon man ang ila mga
pagkabutang.
17 Pero kamo ayuhon ko, kag bulngon ko ang inyo mga pilas, tungod kay
nagasiling ang iban nga kamo nga mga taga-Jerusalem† ginsikway kag
ginpabay-an. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
18 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Pabalikon ko *ang mga kaliwat ni* Jacob sa
ila mga banwa halin sa pagkabihag.‡ Kaluoyan ko ang ila mga banwa.
Patindugon nila liwat ang ila mga banwa§ kag ang mabakod nga mga parte
sini didto mismo sa ginpatindugan sadto.
19 Dayon magakanta sila sang mga pagpasalamat kag magahinugyaw sa
kalipay. Padamuon ko sila kag padunggan.
20 Ang ila mga kabataan magauswag pareho sang una. Palig-unon ko sila
sa akon presensya, kag silutan ko ang bisan sin-o nga magdaogdaog sa ila.
21 Ang ila pangulo magahalin mismo sa ila. Papalapiton ko siya sa akon,
kag magapalapit siya. Kay wala sing tawo nga mangahas nga magpalapit sa
akon kon indi ko papalapiton. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga
22 mangin katawhan ko sila kag ako mangin ila Dios."
23 Pamati! Ang kaakig sang GINOO pareho sang bagyo ukon buhawi nga
magahampas sa ulo sang malain nga mga tawo.
24 Indi gid madula ang iya puwerte nga kaakig hasta mahimo niya ang
iya luyag nga himuon. Kag sa ulihi maintiendihan ninyo ini.

31

Ang Pagbalik sang mga Israelinhon

1 Nagpadayon ang GINOO sa pagsiling, "Sa sina nga tion, mangin Dios ako
sang tanan nga pamilya sang Israel, kag mangin katawhan ko sila.

† **30:17** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **30:18** *Pabalikon...pagkabihag:* ukon, *Ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang mga banwa sang mga kaliwat ni Jacob.* § **30:18** *ang ila mga banwa:* ukon, *ang Jerusalem*

2 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga tatapon ko ang mga nagkalabilin sa ila
nga buhi sa inaway samtang nagapanglakaton sila sa kamingawan.
Magabalik ako sa paghatag sang kapahuwayan sa Israel."
3 Sang una* nagpakita ang GINOO sa mga Israelinhon kag nagsiling,
"Ginahigugma ko gid kamo sang wala sing katapusan nga gugma. Sa akon
kaayo, ginpapalapit ko kamo sa akon.
4 Patindugon ko kamo liwat, O katawhan sang Israel nga pareho sa isa ka
birhen nga babayi. Sa liwat magasaot kamo sa kalipay nga nagatukar sang
inyo mga tamborin.
5 Magatanom kamo liwat sang mga ubas sa mga bukid sang Samaria, kag
magapulos sa mga bunga sini.
6 Magaabot ang tion nga ang mga manugbantay didto sa mga bukid sang
Efraim magasinggit, 'Dali kamo, mataklad kita sa Jerusalem† sa pagsimba
sa GINOO nga aton Dios.'"
7 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Magkanta kamo kag maghinugyaw sa
kalipay para sa Israel,‡ ang labaw sa tanan nga nasyon. Magdayaw kamo
kag magsinggit, 'O GINOO, luwasa ang imo katawhan, ang nabilin nga buhi
sa mga Israelinhon.'
8 Pamati! Ako mismo ang magakuha kag magatipon sa ila halin sa duta sa
north kag sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan. Pati ang mga bulag
kag mga piang magaupod sa ila, subong man ang mga nagabulusong kag
ang mga manugbata. Isa ka dako nga grupo ang magapauli.
9 Magahibi sila kag magapangamuyo samtang ginadala ko sila puli.
Dal-on ko sila sa mga ililigan sang tubig, kag magaagi sila sa maayo nga
dalan nga indi sila makasandad. Kay ako ang amay sang Israel, kag si
Efraim§ ang akon kamagulangan nga anak.
10 "O mga nasyon, pamatii ninyo ang akon ginasiling, kag isugid ini sa
malayo nga mga lugar: Ginpalapta ko ang mga Israelinhon, pero tipunon
ko sila, kag bantayan ko sila pareho sang manugbantay sang mga karnero.
11 Luwason ko sila nga mga kaliwat ni Jacob sa kamot sang mga tawo nga
mas gamhanan sang sa ila.
12 Magakadto sila sa Bukid sang Zion kag magahinugyaw sa kalipay.
Magakalipay sila tungod sa mga pagpakamaayo ko sa ila. Mangin bugana
ang ila uyas, duga sang ubas, lana, kag mga kasapatan. Mangin pareho sila
sa katamnan nga permi ginabunyagan, kag indi na gid sila magkasubo pa.
13 Magasaot sa kalipay ang ila mga dalaga kag mga soltero pati ang mga
tigulang. Bayluhan ko ang ila paghinibi sang kalipay. Imbes nga
magpangasubo sila, lipayon ko sila.
14 Hatagan ko ang mga pari sang bugana nga mga halad. Pun-on ko ang
akon katawhan sang mga pagpakamaayo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini."
15 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "May nabatian nga
paghinibi kag pagpanalambiton sa Rama. Nagahibi si Raquel tungod sa iya
mga kabataan. Nagahibi siya kag indi na gid maulo-ulohan tungod kay ang
iya mga kabataan nagkalamatay."
16 Pero karon nagasiling ang GINOO, "Indi ka na maghibi kay balusan ko
ikaw sa imo mga binuhatan. Magabalik ang imo mga anak halin sa duta
sang mga kaaway.

---

* **31:3** *Sang una:* ukon, *Halin sa malayo* † **31:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* ‡ **31:7** *Israel:* sa Hebreo, *Jacob* § **31:9** *Efraim:* Ang nagapanguna nga tribo sang ginharian sang Israel sa north kag nagarepresentar sang sini nga ginharian.

17 Gani may paglaom sa imo palaabuton. Kay magabalik gid ang imo mga
anak sa ila kaugalingon nga duta. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
18 Nabatian ko gid ang paghilibion sang mga taga-Efraim. Nagasiling sila,
"*O GINOO,* pareho kami sang bataon nga baka nga wala maanad sang gota,
pero gintudluan mo kami nga magtuman sa imo. Ikaw ang GINOO nga
amon Dios, gani ibalik kami sa amon duta.
19 Nagbiya kami sadto sa imo, pero karon nagahinulsol na kami. Sang
nakamarasmas kami nga nakasala kami ginpukpok namon ang amon
dughan *sa paghinulsol.* Nahuya gid kami sa amon mga ginhimo sang
bataon pa kami."
20 Nagsabat ang GINOO, "*Kamo katawhan sang* Efraim akon gid
pinalangga nga anak. Bisan permi ako nagahambal kontra sa inyo,
palangga ko gihapon kamo. Ginakahidlawan ko kamo kag naluoy gid ako
sa inyo.
21 "Magbutang kamo sang mga tanda sa dalan. Tandai ninyo sing maayo
ang dalan nga inyo ginaagyan *kay diri man kamo magaagi sa inyo pagbalik.*
O Israel nga pareho sa isa ka birhen nga babayi, magbalik na kamo sa inyo
mga banwa.
22 San-o pa kamo mabalik sa akon, O mga anak ko nga nagtalang.
Magahimo ako sang bag-o nga butang sa kalibutan, pareho bala nga ang
babayi amo na ang nagapangaluyag* sa lalaki."

Ang Palaabuton nga Kauswagan sang Israel

23 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, "Kon
pabalikon ko na ang katawhan sang Juda sa ila duta halin sa pagkabihag,†
magasiling sila liwat, 'Kabay pa nga pakamaayuhon sang GINOO ang balaan
nga bukid *sang Jerusalem,* nga sa diin siya nagaestar.'
24 Magaestar ang mga tawo sa Juda kag sa mga banwa sini, pati ang mga
mangunguma kag ang mga bakiro.
25 Kay papahuwayon ko ang mga ginakapoy kag busgon ko ang tanan nga
nagakaluya sa kagutom. *Gani magasiling sila,*‡
26 'Nakabugtaw ako, kag manami gid ang akon tulog.'"
27 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, "Magaabot ang tion nga
padamuon ko ang katawhan sang Israel kag Juda pati ang ila mga
kasapatan.
28 Sang una ginsiguro ko gid nga magabot sila, marumpag, mawasak, kag
malaglag, pero sa ulihi tukuron kag patindugon ko sila liwat. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.
29 Sa sina nga tion ang mga tawo indi na magsiling nga, 'Nagkaon ang
ginikanan sang maaslom nga ubas, kag ang kaaslom sini matilawan sang
ila mga kabataan.'
30 Sa baylo, kon sin-o ang nagkaon sang maaslom nga ubas, siya lang
mismo ang makatilaw sang kaaslom sini. Ang tawo lang nga nakasala amo
ang mapatay."
31 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "Magaabot ang tion nga
magahimo ako sang bag-o nga kasugtanan sa katawhan sang Israel kag
sang Juda,
32 *kag ini* indi na pareho sang *una nga* kasugtanan nga akon ginhimo sa
ila mga katigulangan sadtong gintuytuyan ko sila paguwa sa Egypt. Bisan

---

* **31:22** *nagapangaluyag:* ukon, *nagaprotektar* † **31:23** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko na ang maayo nga kahimtangan sang katawhan sang Juda.* ‡ **31:25** *Gani magasiling sila:* ukon, *Dayon nagsiling si Jeremias.*

tuod pareho ako sang bana sa ila, wala gid sila magtuman sang akon *una nga* kasugtanan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
33 Nagsiling pa ang GINOO, "Ang *bag-o nga* kasugtanan nga akon himuon
sa katawhan sang Israel sa palaabuton nga mga inadlaw amo ini: Ibutang
ko ang akon mga sugo sa ila hunahuna, kag isulat ko ini sa ila tagipusuon.
Ako mangin ila Dios, kag sila mangin akon katawhan.
34 Wala na sing may magsiling pa sa iya kasimanwa ukon sa iya utod nga
dapat kilalahon niya ang GINOO. Tungod kay sila tanan magakilala sa akon,
halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon. Kay patawaron ko sila sa
ila mga malain nga nahimo, kag indi ko na pagdumdumon ang ila mga sala.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."
35 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Ako amo ang nagamando sa adlaw nga
magsanag kon adlaw, kag sa bulan kag mga bituon nga magsanag kon
gab-i. Kag ako ang nagalabugay sa dagat kag nagapalinagumba sang mga
balod. GINOO nga Makagagahom ang akon ngalan.
36 Samtang nagapabilin ang langit kag ang kalibutan, magapabilin man
ang katawhan sang Israel hasta san-o.
37 Subong nga indi matakos ang langit kag indi matungkad ang
pundasyon sang kalibutan, indi ko man mahimo nga sikwayon ang tanan
nga kaliwat sang Israel tungod sa *mga sala nga* ila ginhimo. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini."
38 Nagsiling pa ang GINOO, "Magaabot ang tion nga ang siyudad *sang
Jerusalem* pagatukuron liwat halin sa Tore ni Hananel pakadto sa Pamusod
nga Puwertahan.
39 Halin sa sina nga mga lugar, ang border magapadayon sa bukid sang
Gareb dayon paliko sa Goa.
40 Ang bilog nga pulopatag nga ginahabuyan sang mga bangkay kag mga
basura, mangin balaan para sa akon, kag pati man ang tanan nga uma sa
Kidron nga ililigan sang tubig sa east kag hasta sa Puwertahan sang mga
Kabayo. Indi na gid malaglag ukon maguba liwat ang ini nga siyudad."

32

Nagbakal si Jeremias sang Uma

1 May ginhambal ang GINOO kay Jeremias sang ika-10 nga tuig sang
paghari ni Zedekia sa Juda, nga amo ang ika-18 nga tuig sang paghari ni
Nebucadnezar sa Babilonia.
2 Sadto nga tion, ginapalibutan sang mga soldado sang Babilonia ang
Jerusalem, kag si Propeta Jeremias napriso sa ugsaran sang mga guwardya
sa palasyo sang hari sang Juda.
3 Ginpapriso siya ni Haring Zedekia tungod sa iya ginhambal. Kay
nagsiling si Jeremias, "Amo ini ang ginasiling sang GINOO: Itugyan ko ini
nga siyudad sa hari sang Babilonia, kag maagaw niya ini.
4 Indi makapalagyo si Haring Zedekia sa mga taga-Babilonia,* kundi
itugyan gid siya sa hari sang Babilonia kag magaatubang sa iya *para
sentensyahan.*
5 Dal-on si Zedekia sa Babilonia, kag magapabilin siya didto hasta nga
matapos ang pagsilot ko sa iya. Bisan magpakig-away kamo sa mga
taga-Babilonia indi gihapon kamo magdaog. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."
6 Nagsiling si Jeremias, "Ginhambalan ako sang GINOO nga

* **32:4** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 5, 24, 25, 28 kag 43.

7 si Hanamel nga anak ni Shalum nga akon tiyo magakadto sa akon kag
magasiling, 'Bakla ang akon uma sa Anatot. Tungod nga ikaw ang
pinakamalapit ko nga paryente, may kinamatarong ka kag katungdanan sa
pagbakal sini.'
8 "Kag suno sa ginsiling sang GINOO, nagkadto sa akon si Hanamel nga
akon pakaisa didto sa ugsaran sang mga guwardya. Nagsiling siya, 'Bakla
ang akon uma sa Anatot sa kadutaan sang *tribo ni* Benjamin. May
kinamatarong ka kag katungdanan sa pagpanag-iya sini, gani bakla ini.'
"Nahibaluan ko nga ang GINOO gid ang nagsiling sadto,
9 gani ginbakal ko ato nga uma kay Hanamel sa bili nga 17 ka bilog nga
pilak.
10 Ginpirmahan ko kag ginselyuhan ang papeles sa pagbakal sa
atubangan sang mga saksi. Ginkilo ko dayon ang pilak kag ginbayad *kay
Hanamel*.
11 Dayon ginkuha ko ang papeles nga naselyuhan kag ang kopya sini nga
wala naselyuhan, nga sa diin nasulat ang mga kasugtanan sang pagbakal.
12 Kag ginhatag ko ini kay Baruc nga anak ni Neria kag apo ni Masea, sa
presensya ni Hanamel kag sang mga saksi nga nagpirma sang sini nga
papeles, kag sa presensya sang tanan nga Judio nga nagapungko didto sa
ugsaran sang mga guwardya.
13 "Kag sa atubangan nila ginsilingan ko si Baruc,
14 'Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel: Kuhaa inang papeles nga naselyuhan kag ang wala naselyuhan, kag
isulod ini sa bulobanga para mapreserbar ini sa malawig nga panahon.
15 *Kay magaabot ang tion nga magaangkon liwat sang mga pagkabutang*
ang mga tawo sa sini nga lugar. Magabinaklanay sila sang mga balay, mga
uma, kag mga talamnan sang ubas. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang
Dios sang Israel, ang nagasiling sini.'"
16 Pagkatapos ko hatag sang papeles kay Baruc nga anak ni Neria, amo ini
ang akon pangamuyo:
17 "O Ginoong DIOS, gintuga mo ang kalangitan kag ang kalibutan paagi
sa imo puwerte nga gahom. Wala gid sing butang nga indi mo mahimo.
18 Ginapakita mo ang imo gugma sa madamo nga henerasyon, pero
ginasilutan mo man ang mga anak tungod sa sala sang ila mga ginikanan.
Daw ano ikaw ka makagagahom nga Dios, nga ang ngalan GINOO nga
Makagagahom.
19 Maayo gid ang imo mga plano kag makatilingala ang imo mga
binuhatan. Makita mo ang tanan nga ginahimo sang mga tawo, kag
ginabalusan mo sila suno sa ila pagginawi kag mga binuhatan.
20 Naghimo ka sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang didto
sa Egypt kag ginapadayon mo ini hasta subong diri sa Israel kag sa iban nga
mga nasyon. Kag paagi sini nangin bantog ka sa gihapon.
21 Paagi sa mga milagro kag makatilingala nga mga butang, kag sa imo
gahom nga nakapahadlok sa mga Egyptohanon, ginpaguwa mo ang imo
katawhan nga mga Israelinhon sa Egypt.
22 Ginhatag mo sa ila ining maayo kag mapatubason nga duta† nga imo
ginpromisa nga ihatag sa ila mga katigulangan.
23 Ginpanag-iyahan nila ini, pero wala sila magtuman sa imo ukon
magsunod sa imo kasuguan. Wala sila maghimo sang imo ginpahimo sa ila.
Gani ginpadal-an mo sila sang kalaglagan.

† **32:22** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey*

24 Kag karon nagatumpok ang mga taga-Babilonia sang duta sa kilid sang
pader sang Jerusalem para *mataklas nila ini kag* maagaw ang siyudad. Kag
tungod sa inaway, gutom, kag balatian, maagaw sang mga taga-Babilonia
ang siyudad suno gid sa imo ginsiling.
25 Pero sa pihak sini, O Ginoong DIOS, ginsugo mo ako sa pagbakal sang
uma sa atubangan sang mga saksi, bisan madali na lang maagaw sang mga
taga-Babilonia ang ini nga siyudad."
26 Dayon nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
27 "Ako ang GINOO, ang Dios sang tanan nga katawhan. May butang bala
nga indi ko mahimo?
28 Gani, itugyan ko ini nga siyudad sa mga taga-Babilonia kag sa ila hari
nga si Nebucadnezar, kag maagaw nila ini.
29 Sunugon nila ini, pati ang mga balay nga ang mga atop sini
ginasunugan sang mga insenso kay Baal kag ginahalaran sang halad nga
ilimnon para sa iban nga mga dios, nga nakapaakig gid sa akon.
30 "*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga halin pa gid sang una, wala sing iban
nga ginahimo ang katawhan sang Israel kag Juda kundi puro lang
pagpakasala. Ginpaakig nila ako paagi sa ila mga ginpanghimo.
31 Halin sang pagtukod sang sini nga siyudad hasta subong, ginapaakig
ako sang mga pumuluyo sini. Gani laglagon ko gid ini.
32 Ginapaakig ako sang katawhan sang Israel kag Juda tungod sa tanan
nga malain nga ila ginahimo—*tanan gid sila*: ang ila mga hari kag mga
opisyal, ang ila mga pari kag mga propeta, kag ang katawhan sang Juda kag
Jerusalem.
33 Nagtalikod sila sa akon bisan sige-sige ang akon pagtudlo sa ila. Indi
sila magpamati kag indi gusto tudluan.
34 Gindagtaan nila ang templo nga akon ginpili nga lugar para padunggan
ako paagi sa pagbutang sang makangilil-ad nga mga dios-dios didto.
35 Nagpatindog sila sang mga simbahan para kay Baal didto sa Pulopatag
sang Ben Hinom, kag didto man nila ginahalad ang ila mga anak kay Molek.
Wala gid ako magsugo sini sa ila; wala gani ini magsulod sa akon hunahuna
nga himuon nila ining makangilil-ad nga mga butang nga nangin
kabangdanan sang pagpakasala sang katawhan sang Juda.
36 "Nagasiling kamo nga paagi sa inaway, gutom, kag balatian itugyan ini
nga siyudad sa hari sang Babilonia. Pero karon nagasiling *ako,* ang GINOO,
ang Dios sang Israel, nga
37 pagatipunon ko ang akon katawhan halin sa tanan nga lugar nga sa
diin ginpalapta ko sila tungod sa puwerte ko nga kaakig sa ila. Dal-on ko
sila liwat sa sini nga lugar kag magakabuhi sila nga malinong.
38 Mangin katawhan ko sila kag mangin Dios nila ako.
39 Himuon ko nga mangin isa sila sa tinutuyo kag pagkabuhi, agod
magtahod sila permi sa akon para sa ila kaugalingon nga kaayuhan kag sa
kaayuhan man sang ila mga kaliwat.
40 Magahimo ako sa ila sang kasugtanan nga wala sing katapusan, nga
indi ako mag-untat sa paghimo sang maayo sa ila. Hatagan ko sila sang
handom sa pagtahod sa akon, para indi sila magbiya sa akon.
41 Magakalipay ako sa paghimo sang maayo sa ila, kag paestaron ko sila
sa sini nga duta nga hugot gid sa akon tagipusuon."
42 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Subong nga ginpadal-an ko sang puwerte
nga kalaglagan ini nga katawhan, padal-an ko man sila sang mga kaayuhan
nga akon ginpromisa sa ila.

43 *Sa liwat* magbinaklanay sang mga uma sa sini nga duta nga sa karon
mamingaw kag wala sing may nagaestar, tawo man ukon sapat, kay
gintugyan ini sa mga taga-Babilonia.
44 "Huo, magbinaklanay *liwat* sang mga uma. Pirmahan, selyuhan, kag
saksihan ang mga papeles sang pagbakal sini. Pagahimuon ini sa kadutaan
ni Benjamin, sa mga baryo sa palibot sang Jerusalem, sa mga banwa sang
Juda, sa mga banwa nga ara sa kabukiran, sa mga banwa sa bulobukid sa
west, kag sa mga banwa sa Negev. *Matabo ini* tungod nga pabalikon ko ang
akon katawhan sa ila duta halin sa pagkabihag.‡ *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."

33

Mga Promisa sang Pagpakamaayo

1 Samtang didto pa si Jeremias sa prisohan sa ugsaran sang mga
guwardya *sang palasyo*, nagsiling ang GINOO sa iya sa ikaduha nga beses.
2 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga nagtuga sang kalibutan,
nagporma sini kag nagbutang sa iya nahamtangan—GINOO ang iya ngalan:
3 "Magpanawag ka sa akon kay buligan ko ikaw, kag ipahayag ko sa imo
ang makatilingala kag sekreto nga mga butang nga wala mo pa
mahibaluan.
4 Kay *ako,* ang GINOO, ang Dios sang Israel, nagasiling: Bisan
ginpangguba pa ang mga balay sa Jerusalem kag ang palasyo sang hari
sang Juda para himuon nga mga pamakod sa mga pader agod indi masulod
sang mga kaaway,
5 sudlon gihapon ini sang mga taga-Babilonia.* Madamo ang mapatay sa
sini nga siyudad tungod kay laglagon ko ini sa akon puwerte nga kaakig sa
inyo. Isikway ko ini nga siyudad tungod sa tanan nga kalautan sini.
6 "Pero magaabot ang tion nga ayuhon ko ini nga siyudad kag ang mga
pumuluyo sini. Dayon magakabuhi sila nga mauswagon kag malinong.
7 Pabalikon ko ang mga taga-Israel kag taga-Juda sa ila duta halin sa
pagkabihag,† kag patindugon ko liwat ang ila mga banwa pareho sang una.
8 Tinluan ko sila kag patawaron sa tanan nila nga sala nga nahimo kontra
sa akon.
9 Kon matabo na ini, ang siyudad sang Jerusalem magahatag sa akon
sang kadungganan, kalipay, kag kadayawan. Kag ang tagsa ka nasyon sa
kalibutan magakurog sa kahadlok kon mabatian nila ang maayo nga mga
butang nga akon ginahimo sa sini nga siyudad, pati ang pagpauswag ko sini
kag paghatag sang kalinong."
10 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, "Nagasiling kamo nga mamingaw
kag wala sing mga tawo kag mga kasapatan ang Juda kag Jerusalem. Pero
sa ulihi mabatian liwat sa sini nga mga lugar
11 ang mga pagkinalipay kag pagsinadya. Mabatian ang pagkinalipay
sang bag-ong kasal, kag sang mga tawo nga nagadala sang mga halad sang
pagpasalamat sa templo sang GINOO. Magasiling sila,
"'Magpasalamat sa GINOO nga Makagagahom,
kay maayo gid siya.
Ang iya gugma wala sing katapusan.'

‡ **32:44** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang akon katawhan.*

* **33:5** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon* † **33:7** *Pabalikon...pagkabihag:* ukon, *Ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang mga taga-Israel kag taga-Juda.*

Huo, magakinalipay ang mga tawo kay ibalik ko ang maayo nga
kahimtangan sang sini nga duta pareho sang una. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."
12 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Bisan mamingaw ini
nga duta subong kag wala sing mga tawo kag mga kasapatan, sa ulihi may
mga palahalban na sa tanan nga banwa nga pagadal-an sang mga
manugbantay sang ila mga karnero.
13 Sa liwat magadamo ang ila mga kasapatan sa mga banwa nga ara sa
kabukiran, sa mga bulobukid sa west, sa Negev, sa kadutaan ni Benjamin,
sa mga baryo sa palibot sang Jerusalem, kag sa mga banwa sang Juda. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini."
14 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Magaabot ang tion nga tumanon ko gid
ang akon maayo nga promisa sa katawhan sang Israel kag Juda.
15 Sa sina nga tion, padumalahon ko ang isa ka matarong nga hari nga
kaliwat ni David. Himuon niya ang matarong kag husto sa bilog nga duta.
16 Sa sina man nga tion maluwas ang Juda kag makaangkon sang
kalinong ang Jerusalem. Ang Jerusalem pagatawgon nga, 'Ang GINOO amo
ang Nagahatag sa Aton sang Pagkamatarong.[‡]'"
17 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO, "May ara permi si David sang
kaliwat nga maghari sa katawhan sang Israel.
18 Kag may ara man permi sang pari sa mga kaliwat ni Levi nga
magaalagad sa akon kag magahalad sang mga halad nga ginasunog, mga
halad nga regalo, kag iban pa nga mga halad."
19 Dayon nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
20 "Subong nga indi na maliwat ang akon kasugtanan sa adlaw kag sa
gab-i nga magguwa sila sa husto nga tion,
21 indi na man maliwat ang akon kasugtanan kay David nga akon alagad
nga may ara siya permi sang kaliwat nga magahari. Kag amo man sa mga
pari nga mga kaliwat ni Levi, nga magaalagad sa akon sa gihapon.
22 Padamuon ko ang mga kaliwat ni David kag ni Levi pareho kadamo sa
mga bituon sa langit kag sa mga balas sa baybayon nga indi maisip."
23 Nagsiling pa gid ang GINOO kay Jeremias,
24 "Wala ka bala makabati nga ginainsultuhan sang mga tawo ang akon
katawhan? Nagasiling sila, 'Ginsikway sang GINOO ang duha ka ginharian
nga iya ginpili.' Gani ginainsulto nila ang akon katawhan kag wala na nila
ini ginakabig nga nasyon.
25 Pero nagasiling ako nga subong indi na maliwat ang akon kasugtanan
sa adlaw kag sa gab-i kag ang akon mga sistema nga nagagahom sa langit
kag sa duta,
26 indi man maliwat ang akon kasugtanan sa mga kaliwat ni Jacob kag
kay David nga akon alagad. Magapili gid ako halin sa mga kaliwat ni David
sang magahari sa mga kaliwat ni Abraham, Isaac, kag Jacob. Kaluoyan ko
gid ang akon katawhan kag pabalikon ko sila sa ila duta halin sa
pagkabihag."[§]

34

Ang Paandam kay Zedekia

1-2 Ginsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia ang Jerusalem kag
ang mga banwa sa palibot sini. Kaupod niya sa pagsalakay ang tanan niya

[‡] **33:16** *Pagkamatarong:* ukon, *Kaluwasan;* ukon, *Kadalag-an* ukon, *ibalik ko ang ila maayo nga kahimtangan.*

[§] **33:26** *pabalikon...pagkabihag:* ukon, *ibalik ko ang ila maayo nga kahimtangan.*

nga soldado pati ang mga soldado halin sa tanan nga ginharian nga sakop
niya. Sadto nga tion nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay
Jeremias: “Magkadto ka kay Haring Zedekia sang Juda kag silinga siya nga
ako, ang GINOO, nagasiling: Itugyan ko ini nga siyudad sa hari sang
Babilonia kag pagasunugon niya ini.
3 Indi ka gid makapalagyo sa iya, kundi madakpan ka kag itugyan sa iya.
Magaatubang ka sa iya *para sentensyahan,* kag dayon bihagon ka
pa-Babilonia.
4 Pero Haring Zedekia, pamatii ining akon promisa sa imo: Indi ka
mapatay sa inaway,
5 kundi mapatay ka nga malinong. Magasunog ang imo katawhan sang
insenso sa pagpadungog sa imo, pareho sa ila ginhimo sang paglubong
sang imo mga katigulangan nga naghari antes sa imo. Magapangasubo sila
sa imo kag magasiling, ‘Abaw, *patay na ang amon* hari!’ *Matabo gid ini,* kay
ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.”
6 Ginhambal ini tanan ni Jeremias kay Haring Zedekia sang Juda didto sa
Jerusalem.
7 Nagasalakay na sadto ang mga soldado sang hari sang Babilonia sa
Jerusalem, Lakish, kag Azeka. Amo na lang ini ang nabilin nga mga banwa
sang Juda nga napalibutan sang pader.

Ang Paghilway sa mga Ulipon

8 May ginsiling pa gid ang GINOO kay Jeremias sadtong tion nga naghimo
sang kasugtanan si Haring Zedekia sa tanan nga katawhan sang Jerusalem
nga hatagan niya sang kahilwayan ang mga ulipon.
9 *Nagsugo si Zedekia nga* ang bisan sin-o nga may mga ulipon nga Hebreo,
lalaki man ukon babayi, kinahanglan nga hatagan nila sang kahilwayan.
Wala sing kapareho nila nga mga Judio nga magapabilin nga ulipon.
10 Gani ang tanan nga tawo, pati ang mga opisyal, nagsugot sa sini nga
kasugtanan kag ginhilway nila ang ila mga ulipon, lalaki man ukon babayi.
11 Pero sang ulihi nagbaylo ang ila hunahuna kag gin-ulipon nila liwat
ang mga ulipon nga ila ginhilway.
12-13 Gani nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeremias,
“Naghimo ako sang kasugtanan sa inyo mga katigulangan sang ginpaguwa
ko sila sa duta sang Egypt nga sa diin gin-ulipon sila. Nagsiling ako sa ila,
14 ‘Sa kada pito ka tuig kinahanglan nga hilwayon ninyo ang inyo
kapareho nga Hebreo nga ginbaligya sa inyo bilang ulipon. Pagkatapos nga
nakaalagad siya sa inyo sing anom ka tuig, kinahanglan nga hilwayon gid
ninyo siya.’ Pero wala gid magtuman ukon magpamati ang inyo mga
katigulangan sa akon.
15 Sang nagligad nga mga inadlaw nagbiya kamo sa inyo mga sala kag
ginhimo ninyo ang husto sa akon panulok. Nagsugot kamo sa paghilway
sang inyo mga kasimanwa *nga gin-ulipon ninyo*. Naghimo pa gani kamo
sang kasugtanan sa akon *parte sini* didto mismo sa templo nga akon ginpili
nga lugar para padunggan ako.
16 Pero nagbaylo ang inyo hunahuna kag wala ninyo ako pagtahura.
Gin-ulipon ninyo liwat ang mga ulipon nga inyo ginhilway. Gusto gid nila
ang kahilwayan, pero ginpilit ninyo sila nga mangin ulipon ninyo liwat.
17 “Gani *ako,* ang GINOO, nagasiling nga tungod nga wala ninyo ako
pagtumana kag wala ninyo paghatagi sang kahilwayan ang inyo mga
kasimanwa *nga gin-ulipon ninyo*, hatagan ko kamo sang
kahilwayan—kahilwayan nga mapatay sa inaway, gutom kag balatian.
Himuon ko kamo nga makangilil-ad sa tanan nga ginharian sa kalibutan.

18-19 Ang mga opisyal sang Juda kag Jerusalem kag ang mga opisyal sang
palasyo, pati ang mga pari kag ang tanan nga pumuluyo naghimo sang
kasugtanan sa akon paagi sa ila nga paglakat sa tunga sang ginpihak nga
bataon nga baka. Pero wala nila pagtumana ang ila kasugtanan sa akon,
gani himuon ko man sa ila ang ila ginhimo sa bataon nga baka.
20 Itugyan ko sila sa ila mga kaaway nga gusto magpatay sa ila. Kag ang ila
mga bangkay mangin kalan-on sang mga pispis kag talunon nga mga sapat.
21 "Itugyan ko gid si Haring Zedekia sang Juda kag ang iya mga opisyal sa
mga soldado sang hari sang Babilonia nga ila kaaway nga gusto magpatay
sa ila. Bisan nag-untat na sila sa pagsalakay sa inyo,
22 manduan ko sila sa pagsalakay liwat sa inyo siyudad. Salakayon nila
ini kag agawon, kag dayon sunugon. Himuon ko nga mamingaw ang mga
banwa sang Juda kag wala na sing may mag-estar sa sini. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini."

35

Ang mga Recabnon

1 Sang si Jehoyakim nga anak ni Josia ang hari sang Juda, nagsiling ang
GINOO kay Jeremias,
2 "Magkadto ka sa mga pamilya sang mga Recabnon kag hambala sila nga
magkadto sa isa sa mga kuwarto sang templo kag paimna sila didto sang
bino."
3 Gani ginkadtuan ko si Jaazania, nga anak sang *akon tukayo nga si*
Jeremias nga anak ni Habazinia, kag ang tanan niya nga mga utod kag mga
anak. Ini sila tanan ang mga pamilya sang mga Recabnon.
4 Gindala ko sila sa templo sang GINOO, didto sa kuwarto sang mga anak
nga lalaki ni Hanan nga anak ni Igdalia nga alagad sang Dios. Ini nga
kuwarto tupad sang kuwarto sang mga opisyal kag ara sa ibabaw sang
kuwarto ni Maasea nga anak ni Shalum, nga manugbantay sang
puwertahan sang templo.
5 Dayon nagbutang ako sang mga pitsil nga may bino kag mga kupa sa
atubangan sang mga Recabnon kag ginsilingan sila nga mag-inom.
6 Pero nagsabat sila, "Wala kami nagainom sang bino. Ang amon
katigulangan nga si Jonadab nga anak ni Recab nagmando sa amon kag sa
amon mga kaliwat nga indi gid mag-inom sang bino.
7 Kag amo pa gid ini ang iya ginmando sa amon: 'Indi kamo magpatindog
sang mga balay ukon magpanguma ukon magtanom sang ubas; indi gid
kamo magpanag-iya sang sini nga mga butang. Kinahanglan nga sa mga
tolda lang kamo maestar. Kag kon tumanon ninyo ini, magakabuhi kamo
sing malawig sa bisan diin nga duta nga inyo estaran.'
8 Gintuman namon ang tanan nga ginsugo sa amon sang amon
katigulangan nga si Jonadab. Kami kag ang amon mga asawa kag mga
kabataan wala gid mag-inom sang bino,
9 ukon magpatindog sang mga balay para estaran, ukon magpanag-iya
sang mga talamnan sang ubas kag mga uma.
10 Nag-estar kami sa mga tolda kag gintuman gid namon ang tanan nga
ginsugo sa amon ni Jonadab.
11 Pero sang ginsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia ang ini
nga nasyon, hinadlukan kami sa mga soldado sang Babilonia kag sang
Aram,* gani nagdesisyon kami nga magpalagyo diri sa sulod sang
Jerusalem. Amo ina kon ngaa ari kami diri."

* **35:11** *Aram:* ukon, *Syria*

12-13 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
kay Jeremias, "Maglakat ka kag silinga ang katawhan sang Juda kag
Jerusalem: Ngaa nga indi kamo magpamati kag magtuman sa akon mga
pulong?
14 Si Jonadab nga anak ni Recab nagmando sa iya mga kaliwat nga indi
sila mag-inom sang bino, kag nagtuman sila. Hasta subong wala sila
nagainom sang bino kay ginatuman nila ang sugo sang ila katigulangan.
Pero kamo ya wala gid magtuman sa akon bisan kapila ako maghambal sa
inyo
15 paagi sa mga propeta nga akon mga alagad. Nagasiling sila sa inyo,
'Magbiya na kamo sa inyo malain nga pagginawi kag bag-uha na ninyo ang
inyo pamatasan kag indi na kamo magsimba ukon mag-alagad sa mga
dios-dios. Dayon magakabuhi kamo sa duta nga ginhatag ko sa inyo kag sa
inyo mga katigulangan.' Pero wala gid kamo magtuman ukon magpamati
sa akon.
16 Ang mga kaliwat ni Jonadab nga anak ni Recab nagtuman sa ginsugo
sa ila sang ila katigulangan, pero kamo ya wala gid magtuman sa akon.
17 Gani *ako,* ang GINOONG Dios nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
nagasiling: Pamati! Kamo nga katawhan sang Juda kag Jerusalem padal-an
ko sang mga kalaglagan nga akon ginsiling kontra sa inyo.
Nagpakighambal ako sa inyo pero wala kamo magpamati; nagpanawag
ako sa inyo pero wala kamo magsabat."
18 Dayon ginsilingan ni Jeremias ang mga pamilya sang mga Recabnon
parte sa ginsiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel:
"Ginsunod gid ninyo ang tanan nga ginsugo sang inyo katigulangan nga si
Jonadab.
19 Gani nagapromisa ako nga si Jonadab nga anak ni Recab indi
madulaan sang kaliwat nga nagaalagad sa akon. *Ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, ang Dios sang Israel, ang nagasiling sini."

36

Ginbasa ni Baruc ang Mensahi sang Dios

1 Sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia sa
Juda, nagsiling ang GINOO kay Jeremias,
2 "Magkuha ka sang linukot nga sululatan* kag isulat ang tanan nga
ginsiling ko sa imo parte sa Israel, Juda kag sa tanan nga nasyon. Isulat ang
tanan nga ginsiling ko halin sang nahauna nga tion nga nagpakighambal
ako sa imo, sang si Josia pa ang hari sang Juda, hasta subong.
3 Basi pa lang magbiya sa ila malain nga pagginawi ang katawhan sang
Juda kon mabatian nila ang mga kalaglagan nga ginplano ko nga himuon
kontra sa ila. Kon matabo ini, patawaron ko sila sa ila mga kalautan kag
mga sala."
4 Gani ginpatawag ni Jeremias si Baruc nga anak ni Neria kag gindikta sa
iya ang tanan nga ginsiling sang GINOO, kag ginsulat ini ni Baruc sa linukot
nga sululatan.
5 Nagsiling dayon si Jeremias kay Baruc, "Ginabawalan ako sa pagkadto
sa templo sang GINOO.
6 Gani ikaw na lang ang magkadto sa templo sa adlaw sang pagpuasa.
Magatipon didto ang katawhan sang Juda halin sa ila mga banwa. Basahon
mo sa ila ang mensahi sang GINOO sa sini nga kasulatan nga ginsulat mo
samtang ginadikta ko sa imo.

* **36:2** *linukot nga sululatan:* sa English, *scroll*

7 Basi pa lang paagi sini magdangop sila sa GINOO, kag magbiya na sila sa
ila malain nga pagginawi. Kay ginpaandaman na sila sang GINOO nga
silutan sila sa iya puwerte nga kaakig."

8 Gani gintuman ni Baruc ang tanan nga ginsugo sa iya ni Jeremias.
Ginbasa niya didto sa templo ang mensahi sang GINOO sa linukot nga
kasulatan.
9 Natabo ini sang adlaw sang pagpuasa sa presensya sang GINOO, sadtong
ikasiyam nga bulan sang ikalima nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga
anak ni Josia sa Juda. Nagtipon didto sa templo ang mga pumuluyo sang
Jerusalem kag sang mga banwa sang Juda.
10 Ginbasa ni Baruc sa mga tawo ang mensahi ni Jeremias nga nasulat sa
linukot nga kasulatan. Ginhimo ini ni Baruc didto sa templo, sa may
kuwarto ni Gemaria nga sekretaryo nga anak ni Shafan. Ining kuwarto ni
Gemaria ara sa ibabaw nga ugsaran sang templo, malapit sa alagyan sang
Bag-o nga Puwertahan.

11 Sang mabatian ni Micaya nga anak ni Gemaria kag apo ni Shafan ang
mensahi sang GINOO nga nasulat sa linukot nga kasulatan,
12 nagkadto siya sa palasyo, didto sa kuwarto sang sekretaryo nga sa diin
nagatipon ang tanan nga opisyal. Ato didto si Elishama nga sekretaryo, si
Delaya nga anak ni Shemaya, si Elnatan nga anak ni Acbor, si Gemaria nga
anak ni Shafan, si Zedekia nga anak ni Hanania, kag ang iban pa nga mga
opisyal.
13 Ginsugid sa ila ni Micaya ang tanan nga iya nabatian nga ginbasa ni
Baruc sa mga tawo halin sa linukot nga kasulatan.
14 Dayon ginsugo sang mga opisyal si Jehudi nga anak ni Netania kag apo
ni Shelemia kag apo sa tuhod ni Cushi sa pagkadto kay Baruc kag sa
pagsiling, "Dal-a ang kasulatan nga imo ginbasa sa katawhan kag magkadto
ka diri sa amon." Gani nagkadto didto si Baruc dala ang kasulatan.

15 Pag-abot ni Baruc, nagsiling ang mga opisyal sa iya, "Pungko kag
basaha sa amon ang linukot nga kasulatan." Gani ginbasa ato ni Baruc sa
ila.
16 Pagkabati nila sini tanan nagtinulukay sila sa kahadlok kag nagsiling
kay Baruc, "Kinahanglan nga ibalita ta ini sa hari."
17 Dayon ginpamangkot nila si Baruc, "Abi sugiri kami kon paano mo ini
ginsulat. Gindiktahan ka bala ni Jeremias?"

18 Nagsabat si Baruc, "*Huo*, gindikta ini tanan sa akon ni Jeremias, kag
ginsulat ko ini sa tinta sa sini nga kasulatan."
19 Dayon nagsiling ang mga opisyal kay Baruc, "Magpanago kamo ni
Jeremias kag indi kamo magsugid sa kay bisan sin-o kon diin kamo."

20 Ginbutang sang mga opisyal ang linukot nga kasulatan didto sa
kuwarto ni Elishama nga sekretaryo kag nagkadto dayon sila sa hari didto
sa ugsaran sang palasyo, kag ginbalita ang tanan.
21 Ginsugo dayon sang hari si Jehudi nga kuhaon ang linukot nga
kasulatan. Ginkuha ini ni Jehudi didto sa kuwarto ni Elishama kag ginbasa
sa hari kag sa tanan nga opisyal nga nagatindog sa iya tupad.
22 Tigtulugnaw sadto, kag ang hari didto sa iya kuwarto nga para sa
tigtulugnaw, kag nagapungko siya nga nagaatubang sa kalayo.
23 Kada makatapos basa si Jehudi sing tatlo ukon apat ka column,
ginautod dayon sang hari ang ato nga parte paagi sa kutsilyo kag
ginahaboy sa kalayo, hasta nga naubos sunog ang bilog nga kasulatan.

24 Wala gid mahadlok ang hari kag ang iya mga opisyal sang mabatian
nila ang mensahi sang kasulatan. Wala gani nila paggisia ang ila mga bayo
bilang tanda sang pagpangasubo.
25 Bisan pa nagpangabay sila ni Elnatan, Delaya, kag Gemaria sa hari nga
indi pagsunugon ang kasulatan, wala gid magpamati ang hari.
26 Sa baylo, ginmanduan sang hari si Jerameel nga iya anak, si Seraya nga
anak ni Azriel, kag si Shelemia nga anak ni Abdeel sa pagdakop kay Baruc
nga sekretaryo kag kay Propeta Jeremias. Pero gintago sila sang GINOO.
27 Sa tapos masunog sang hari ang linukot nga kasulatan nga may
mensahi nga gindikta ni Jeremias kay Baruc, nagsiling ang GINOO kay
Jeremias,
28 "Magkuha ka sang isa pa ka sululatan kag isulat liwat ang tanan nga
nasulat sa nahauna nga kasulatan nga ginsunog ni Haring Jehoyakim sang
Juda.
29 Silinga dayon ang hari nga amo ini ang akon ginasiling, 'Ginsunog mo
ang linukot nga kasulatan kay nagasiling didto nga laglagon gid sang hari
sang Babilonia ang ini nga duta kag pamatyon ang mga tawo kag mga
kasapatan.
30 Gani amo ini ang akon ginasiling parte sa imo, Haring Jehoyakim sang
Juda: Wala ka sing kaliwat nga maghari sa ginharian ni David. Patyon ka,
kag ang imo bangkay ihaboy lang nga mainitan kon adlaw kag matun-ugan
kon gab-i.
31 Silutan ko ikaw kag ang imo mga anak, pati ang imo mga opisyal
tungod sa inyo kalautan. Ipaagom ko sa inyo kag sa katawhan sang
Jerusalem kag Juda ang tanan nga kalaglagan nga akon ginsiling kontra sa
inyo tungod kay wala kamo magpamati sa akon.'"
32 Gani nagkuha si Jeremias sang isa pa ka sululatan kag ginhatag ini kay
Baruc nga anak ni Neria, kag ginsulat ni Baruc ang tanan nga gindikta sa
iya ni Jeremias, pareho sang ginhimo nila sa nahauna nga kasulatan nga
ginsunog ni Haring Jehoyakim sang Juda. Pero madamo pa sang gindugang
si Jeremias nga mensahi nga pulopareho sa una nga ginsulat.

37

Ginpatawag ni Zedekia si Jeremias

1 Si Zedekia nga anak ni Josia ginhimo ni Haring Nebucadnezar sang
Babilonia nga hari sang Juda bilang bulos kay Jehoyakin nga anak ni
Jehoyakim.
2 Pero si Zedekia kag ang iya mga opisyal, kag ang mga tawo nga iya
ginadumalahan, wala magpamati sa mensahi sang GINOO nga ginhambal
ni Propeta Jeremias.
3 Karon, ginsugo ni Haring Zedekia si Jehucal nga anak ni Shelemia kag
ang pari nga si Zefanias nga anak ni Maasea nga magkadto kay Propeta
Jeremias sa pagpangabay sa iya nga magpangamuyo siya sa GINOO nga ila
Dios para sa ila.
4 Sadto nga tion wala pa si Jeremias napriso, gani hilway siya sa pagkadto
bisan diin.
5 Sa sina man nga tion nagasalakay ang mga taga-Babilonia* sa
Jerusalem, pero sang mabatian nila nga nagapadulong na ang mga soldado
sang hari sang Egypt,† nag-untat sila sa pagsalakay.

---

* **37:5** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 8, 9, 11, 13 kag 14. † **37:5** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* Amo man sa bersikulo 6 kag 11.

6-7 Dayon nagsiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, kay Jeremias, “Silinga
si Haring *Zedekia* sang Juda nga nagsugo sa imo sa pagpamangkot sa akon
kon ano ang matabo, ‘Nagapadulong ang mga soldado sang hari sang Egypt
sa pagbulig sa inyo, pero magabalik sila sa Egypt.
8 Dayon magabalik ang mga taga-Babilonia sa sini nga siyudad. Sakupon
nila ini kag dayon sunugon.
9 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO: Indi ninyo pagdayai ang inyo
kaugalingon paagi sa paghunahuna nga indi na magbalik ang mga
taga-Babilonia. Kay magabalik gid sila.
10 Bisan mapierdi pa ninyo ang bilog nga soldado sang Babilonia nga
nagasalakay sa inyo, kag ang nabilin lang sa ila amo ang pilason nga ara sa
ila mga tolda, magasalakay gihapon sila sa inyo kag sunugon nila ini nga
siyudad.’ ”

Ang Pagpriso kay Jeremias

11 Sang magpalagyo ang mga soldado sang Babilonia halin sa Jerusalem
tungod sa mga soldado sang hari sang Egypt,
12 naghalin si Jeremias sa Jerusalem kag nagkadto sa duta ni Benjamin sa
pagkuha sang iya parte sa duta sang iya pamilya.
13 Pero pag-abot niya sa Puwertahan ni Benjamin, gindakop siya sang
kapitan sang mga guwardya nga si Iria nga anak ni Shelemia kag apo ni
Hanania. Ginsilingan siya sang kapitan, “Nagaapin ka sa mga
taga-Babilonia!”
14 Nagsabat si Jeremias, “Indi ina matuod! Wala ako nagaapin sa mga
taga-Babilonia.” Pero indi gid magpati si Iria, gani gindakop niya si
Jeremias kag gindala sa mga opisyal.
15 Naakig sila kay Jeremias, kag ginpahanot nila siya kag dayon ginpriso
didto sa balay ni Jonatan nga sekretaryo. Ato nga balay ginhimo nila nga
prisohan.
16 Ginsulod nila si Jeremias sa selda nga ara sa idalom sang duta kag
dugay siya didto.
17 Sang ulihi ginpakuha siya ni Haring Zedekia kag gindala sa palasyo.
Nagpamangkot si Zedekia sa iya sa sekreto, “May mensahi ka bala halin sa
GINOO?” Nagsabat si Jeremias, “Huo, may ara. Itugyan ka sa hari sang
Babilonia.”
18 Dayon nagpamangkot si Jeremias sa hari, “Ano bala ang sala nga akon
nahimo sa imo, sa imo mga opisyal, kag sa mga tawo nga ginpapriso mo
ako?
19 Diin na bala ang inyo mga propeta nga nagpanagna nga indi
pagsalakayon sang hari sang Babilonia ang ini nga siyudad?
20 Mahal nga Hari, kon mahimo pamatii man ako. Nagapakitluoy ako sa
imo nga indi na ako pag-ibalik didto sa balay ni Jonatan nga sekretaryo, kay
mapatay gid ako didto.”
21 Gani nagmando si Haring Zedekia nga ibutang na lang si Jeremias
didto sa ugsaran sang mga guwardya *sang palasyo*. Nagmando man ang
hari nga hatagan si Jeremias sang tinapay kada adlaw samtang may nabilin
pa nga tinapay sa siyudad. Gani nagpabilin *nga priso* si Jeremias didto sa
ugsaran sang mga guwardya.

38

Ginhulog si Jeremias sa Buho nga Pulunduhan sang Tubig

1 Nakabati sila ni Shefatia nga anak ni Matan, si Gedalia nga anak ni
Pashur, si Jehucal nga anak ni Shelemia, kag si Pashur nga anak ni Malkia
sa ginsiling ni Jeremias sa mga tawo. Amo ini ang ginsiling ni Jeremias,
"Nagasiling ang GINOO nga
2 ang bisan sin-o nga magpabilin sa sini nga siyudad mapatay sa inaway,
gutom, kag balatian. Pero ang bisan sin-o nga magsurender sa mga
taga-Babilonia* indi mapatay kundi maluwas kag mabuhi.
3 Nagasiling man ang GINOO nga sigurado gid nga maagaw ini nga
siyudad sang mga taga-Babilonia kag sakupon nila ini."
4 Gani ato nga mga opisyal nagsiling sa hari, "Dapat patyon ini nga tawo.
Ginapaluya lang niya ang mga soldado nga nabilin sa sini nga siyudad, pati
ang tanan nga tawo, tungod sang iya ginapanghambal sa ila. Wala siya
nagahandom sang kaayuhan sang mga tawo kundi sang ila kalaglagan."
5 Nagsabat si Haring Zedekia, "Pagusto kamo kon ano ang himuon ninyo
sa iya. Indi ako makapamalabag."
6 Gani ginkuha nila si Jeremias kag gintunton sa buho nga pulunduhan
sang tubig didto sa ugsaran sang mga guwardya. Ini nga pulunduhan sang
tubig ginapanag-iyahan ni Malkia nga anak sang hari. Wala ini sing tubig
pero may lunang, kag halos nalubong didto si Jeremias.
7-8 Pero sang mabatian ni Ebed Melec nga taga-Ethiopia†, nga isa sa mga
opisyal sang palasyo, nga ginsulod si Jeremias sa buho nga pulunduhan
sang tubig, nagkadto siya sa hari didto sa palasyo. Nagapungko sadto ang
hari sa Puwertahan ni Benjamin. Nagsiling siya sa hari,
9 "Mahal nga Hari, malain ang ginhimo sang sina nga mga tawo kay
Jeremias. Ginhulog nila siya sa buho, kag mapatay gid siya didto sa gutom
kon maubos na ang pagkaon sa siyudad."
10 Dayon nagmando ang hari kay Ebed Melec, "Upda ang 30 sa akon mga
tinawo kag kuhaa ninyo si Jeremias sa buho para indi siya mapatay."
11 Gani gin-upod ni Ebed Melec ang mga tawo kag nagkadto sila sa
bodega sang palasyo. Nagkuha si Ebed Melec didto sang mga lapat kag
gintunton dayon nila ini upod sa lubid didto kay Jeremias sa buho.
12 Nagsiling si Ebed Melec kay Jeremias, "Ihapin sa imo ilok ang mga
lapat para indi ka masakitan sang lubid." Ginhimo ato ni Jeremias,
13 kag dayon ginbatak nila siya paguwa sa buho. Kag nagpabilin *nga*
priso si Jeremias didto sa ugsaran sang mga guwardya.

Ginpatawag Liwat ni Haring Zedekia si Jeremias

14 Karon, ginpatawag ni Haring Zedekia si Jeremias didto sa ikatatlo nga
puwertahan sang templo sang GINOO. Nagsiling si Zedekia kay Jeremias,
"May ipamangkot ako sa imo, kag gusto ko nga sugiran mo ako sing
matuod."
15 Nagsiling si Jeremias kay Zedekia, "Kon sugiran ko ikaw sing matuod,
ipapatay mo ako. Bisan laygayan ko pa ikaw, indi ka gihapon magpamati sa
akon."
16 Pero nagsumpa sing sekreto si Haring Zedekia kay Jeremias. Siling
niya, "Nagasumpa ako sa GINOO nga buhi, nga naghatag sa aton sang
kabuhi, nga indi ko ikaw pagpatyon ukon pag-itugyan sa gusto magpatay sa
imo."
17 Nagsiling si Jeremias kay Zedekia, "Amo ini ang ginasiling sang
GINOONG Dios nga Makagagahom, ang Dios sang Israel: Kon magsurender

---

* **38:2** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 18, 19 kag 23. † **38:7-8** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush*

ka sa mga opisyal sang hari sang Babilonia, maluwas mo ang imo kabuhi
kag indi pagsunugon ini nga siyudad. Ikaw kag ang imo panimalay mabuhi.
18 Pero kon indi ka gani magsurender, itugyan ini nga siyudad sa mga
taga-Babilonia, kag sunugon nila ini kag indi ka gid makapalagyo sa ila."
19 Nagsiling si Haring Zedekia, "Nahadlok ako sa mga Judio nga
nagadampig sa mga taga-Babilonia. Basi kon itugyan ako sang mga
taga-Babilonia sa ila kag sakiton nila ako."
20 Nagsabat si Jeremias, "Indi ka pag-itugyan sa ila kon tumanon mo lang
ang GINOO. Kon sundon mo ang akon ginasiling, maluwas ang imo kabuhi,
kag wala sing may matabo sa imo.
21 Pero kon indi ka gani magsurender, amo ini ang ginpahayag sang
GINOO sa akon nga matabo sa imo:
22 Ang tanan nga babayi nga nabilin sa imo palasyo pagadal-on sang mga
opisyal sang hari sang Babilonia. Ini nga mga babayi magasiling sa imo:
'Gintunto ka lang sang imo suod nga mga abyan. Karon nga ang imo mga
tiil nagalubong sa lunang, ginbayaan ka nila.'
23 "Ang tanan mo nga asawa kag kabataan pagabihagon sang mga
taga-Babilonia. Ikaw mismo indi makapalagyo sa ila; bihagon ka sang hari
sang Babilonia, kag pagasunugon ini nga siyudad."
24 Dayon nagsiling si Zedekia kay Jeremias, "Indi ka gid magpanugid sang
aton gin-estoryahan para indi ka mapatay.
25 Basi kon mabalitaan sang mga opisyal nga nag-estoryahanay kita kag
mamangkot sila sa imo, 'Ano ang inyo gin-estoryahan sang hari? Kon indi
ka manugid patyon ka namon.'
26 Kon matabo ini, silingon mo sila, 'Nagpakitluoy ako sa hari nga indi
niya ako pag-ibalik sa balay ni Jonatan para mapatay didto.'"
27 Nagkadto matuod ang mga opisyal kay Jeremias kag ginpamangkot
siya. Ginsabat niya sila suno sa ginsiling sang hari sa iya. Gani wala na sila
magsagi pangusisa, kay wala man sing may nakabati sang
pag-estoryahanay ni Jeremias kag sang hari.
28 Nagpabilin *nga priso* si Jeremias didto sa ugsaran sang mga guwardya
hasta sang adlaw nga naagaw ang Jerusalem.

Ang Pagkasakop sang Jerusalem

Amo sini ang pagkasakop sang Jerusalem:

39

1 Sang ikanapulo nga bulan sang ikasiyam nga tuig sang paghari ni
Zedekia sa Juda, nagsalakay si Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag
ang iya bilog nga soldado sa Jerusalem.
2 Kag sang ikasiyam nga adlaw sang ikaapat nga bulan sang ikaonse nga
tuig sang paghari ni Zedekia, naguba sang mga taga-Babilonia ang mga
pader sang siyudad.
3 Sang masulod na nila ang Jerusalem, nagpungko ang mga opisyal sang
hari sang Babilonia sa Tunga nga Puwertahan.* Sila amo si Nergal
Sharezer nga taga-Samgar, si Nebo Sarsekim nga isa ka pangulo nga
opisyal, kag ang isa pa ka Nergal Sharezer nga isa man ka mataas nga
opisyal, kag ang iban pa nga mga opisyal sang hari sang Babilonia.
4 Sang makita ini ni Haring Zedekia kag sang tanan niya nga soldado
nagpalagyo sila. Naghalin sila sa siyudad sang kagab-ihon, kag didto sila

* **39:3** *nagpungko...sa Tunga nga Puwertahan* sa pagpakita nga naagaw na nila ang siyudad kag sila na ang nagakontrolar sini.

nag-agi sa hardin sang hari, sa may puwertahan sa tunga sang duha ka
pader, kag nagderetso sila sa Kapatagan sang Jordan.†
5 Pero ginlagas sila sang mga soldado sang Babilonia, kag naabtan sila sa
kapatagan sang Jerico. Gindakop nila si Zedekia kag gindala kay Haring
Nebucadnezar sa Ribla sa duta sang Hamat, kag didto ginsentensyahan
siya ni Nebucadnezar.
6 Didto sa Ribla, ginpapatay ni Nebucadnezar ang mga anak nga lalaki ni
Zedekia sa iya mismo atubangan. Ginpapatay man niya ang tanan nga
opisyal sang Juda.
7 Ginpalukat niya ang mga mata ni Zedekia kag ginpakadenahan siya kag
gindala sa Babilonia.
8 Sa pihak nga bahin, ginsunog sang mga taga-Babilonia ang palasyo sang
hari kag ang mga balay sa Jerusalem, kag ginpangguba nila ang mga pader
sang siyudad.
9 Sa pagpangulo ni Nebuzaradan nga pangulo sang mga guwardya,
ginpangdala sa Babilonia ang mga tawo nga nabilin sa siyudad, pati atong
mga nagdampig kay Nebuzaradan.
10 Pero ginbilin ni Nebuzaradan sa Juda ang pila ka imol gid nga mga
tawo nga wala sing duta, kag ginhatagan niya sila sang mga talamnan sang
ubas kag mga uma.
11 Karon, si Haring Nebucadnezar sang Babilonia nagmando kay
Nebuzaradan nga pangulo sang mga guwardya parte kay Jeremias. Siling
niya,
12 "Tatapa si Jeremias, kag indi siya pag-anha. Himua ang bisan ano nga
iya ginapangabay."
13 Gani gintuman ini ni Nebuzaradan nga pangulo sang mga guwardya,
ni Nebushazban nga pangulo nga opisyal, ni Nergal Sharezer nga isa man
ka mataas nga opisyal, kag sang iban pa nga mga opisyal sang hari sang
Babilonia.
14 Ginpakuha nila si Jeremias didto sa ugsaran sang mga guwardya kag
gintugyan kay Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo ni Shafan, nga amo ang
nagdala sa iya puli sa iya balay. Gani nagpabilin si Jeremias *sa Juda* upod
sang iban niya nga mga kasimanwa.
15 Sang didto pa si Jeremias sa prisohan sa ugsaran sang mga guwardya,
nagsiling ang GINOO sa iya:
16 "Magkadto ka kay Ebed Melec nga taga-Ethiopia kag silinga siya nga
ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, nagasiling,
'Tumanon ko na ang akon ginsiling kontra sa sini nga siyudad. Indi ko ini
pagpauswagon kundi laglagon. Makita mo gid mismo ini nga matabo.
17 Pero luwason ko ikaw sa sina nga tion. Indi ka pag-itugyan sa mga
tawo nga imo ginakahadlukan.
18 Luwason ko gid ikaw. Indi ka mapatay sa inaway kundi maluwas ka,
tungod kay nagasalig ka sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.'"

40

Ginbuy-an si Jeremias

1 May ginhambal ang GINOO kay Jeremias pagkatapos nga ginbuy-an siya
ni Nebuzaradan nga pangulo sang mga guwardya didto sa Rama.
Nakadenahan sadto si Jeremias upod sa mga bihag nga mga taga-Jerusalem
kag taga-Juda nga pagadal-on sa Babilonia.

† **39:4** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

2 Sang makita ni Nebuzaradan si Jeremias, nagsiling siya kay Jeremias,
“Ang GINOO nga imo Dios nagsiling nga laglagon niya ang Jerusalem.
3 Kag karon natabo ini; ginhimo gid sang GINOO ang iya ginsiling. Natabo
ini tanan tungod kay nagpakasala ang imo mga kasimanwa sa GINOO kag
wala sila magtuman sa iya.
4 Pero karon, hukason ko ang imo mga kadena kag buy-an ko ikaw. Kon
gusto mo, upod ka sa akon sa Babilonia kag tatapon ko ikaw. Pero kon indi
ka, wala sing kaso. Pili ka lang sa bilog nga lugar kag pagusto ka kon diin ka
makadto.
5 Kon magpabilin ka gid man, magbalik ka kay Gedalia nga anak ni
Ahikam kag apo ni Shafan. Ginhimo siya sang hari sang Babilonia nga
manugdumala sa mga banwa sang Juda. Mag-estar ka upod sa iya kag sa
iya mga katawhan, ukon pagusto ka kon diin ka makadto.”
Dayon ginhatagan siya ni Nebuzaradan sang mga pagkaon kag regalo
kag ginpalakat.
6 Kag nagkadto si Jeremias kay Gedalia didto sa Mizpa, kag nag-estar siya
didto upod sa mga tawo nga nagkalabilin.

Ang Pagdumala ni Gedalia sa Juda
(2 Har. 25:22-24)

7 May pila ka opisyal sang mga soldado sang Juda kaupod sang ila mga
tinawo *nga wala magsurender sa Babilonia.* Didto sila sa kaumahan
nagtiner. Nakabalita sila nga ginhimo sang hari sang Babilonia si Gedalia
nga gobernador sang tanan nga tawo sa Juda nga wala ginbihag
pa-Babilonia, nga puwerte kaimol.
8 Gani nagkadto ini nga mga opisyal kay Gedalia sa Mizpa. Ini nga mga
opisyal amo sila ni Ishmael nga anak ni Netania, Johanan kag Jonatan nga
mga anak ni Karea, Seraya nga anak ni Tanhumet, ang mga anak nga lalaki
ni Efai nga taga-Netofa, kag si Jaazania nga taga-Maaca. Nag-upod man sa
ila ang ila mga tinawo.
9 Nagsumpa si Gedalia sa ila kag sa ila mga tinawo, “Indi kamo mahadlok
sa pagpasakop sa mga taga-Babilonia.* Mag-estar lang kamo sa sini nga
duta kag mag-alagad sa hari sang Babilonia, kag mangin maayo ang tanan
sa inyo.
10 Ako mismo magatiner diri sa Mizpa sa pagrepresentar sa inyo sa mga
taga-Babilonia kon mag-abot sila diri sa aton. Mag-estar kamo sa bisan diin
nga banwa nga naagaw ninyo, kag magpangharvest kamo sang mga ubas,
mga olibo, kag iban pa nga mga prutas, kag tagua ninyo ini sa inyo mga
suludlan.”
11 Nabalitaan man sang tanan nga Judio *nga nagpalagyo* sa Moab,
Ammon, Edom, kag sa iban nga mga nasyon nga may ginbilin si Haring
Nebucadnezar nga mga tawo sa Juda kag ginhimo niya nga gobernador
nila si Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo ni Shafan.
12 Gani nagbalik sila tanan sa Juda halin sa nagkalain-lain nga lugar nga
sa diin sila naglalapta, kag nagkadto sila kay Gedalia sa Mizpa. Dayon
nagpangharvest sila sang madamo gid nga mga ubas kag iban pa nga mga
prutas.
13 Sang ulihi si Johanan nga anak ni Karea kag ang iban pa nga mga
opisyal sang mga soldado nga wala magsurender sa Babilonia nagkadto
kay Gedalia sa Mizpa

* **40:9** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 10.

14 kag nagsiling, “Wala ka bala makahibalo nga si Haring Baalis sang
Ammon nagsugo kay Ishmael nga anak ni Netania sa pagpatay sa imo?”
Pero indi magpati si Gedalia sa ila.
15 Pagkatapos sadto, nagpakigkita si Johanan kay Gedalia sa sekreto kag
nagsiling, “Patyon ko si Ishmael nga wala sing may makahibalo. Ngaa
pabay-an ta lang siya sa pagpatay sa imo? Amo ina ang mangin
kabangdanan nga maglalapta kag magkaladula ang mga Judio nga
nagkalabilin diri sa Juda nga ginadumalahan mo.”
16 Pero nagsiling si Gedalia kay Johanan, “Indi ina paghimua. Indi
matuod ang imo ginasiling parte kay Ishmael.”

41

Ginpatay si Gedalia

1 Ining si Ishmael anak ni Netania kag apo ni Elishama. Miyembro siya
sang harianon nga pamilya kag isa sa mga opisyal sang hari sadto anay.
Karon, sang ikapito nga bulan sang sadto nga tuig, nagkadto si Ishmael kay
Gedalia didto sa Mizpa kaupod sang napulo ka tawo. Kag samtang
nagakaon sila,
2 nagtindog si Ishmael kag ang napulo ka tawo nga kaupod niya kag
ginpatay nila si Gedalia paagi sa espada. Gani napatay ang ginhimo sang
hari sang Babilonia nga gobernador sa Juda.
3 Ginpamatay man nila ni Ishmael ang tanan nga *opisyal sang mga* Judio
didto sa Mizpa, pati ang mga soldado nga taga-Babilonia.*
4 Pagkaaga, sa wala pa sing may nakahibalo nga ginpatay si Gedalia,
5 may 80 ka tawo nga nagapakadto sa Mizpa halin sa Shekem, Shilo, kag
Samaria. Ginbarbasan nila ang ila mga burangos, gin-gisi ang mga bayo,
kag ginpilas ang ila mga lawas, *tungod kay nagapangasubo sila.* May dala
sila nga mga halad nga regalo kag insenso para ihalad sa templo sang
GINOO.
6 Ginsugata sila ni Ishmael nga nagahilibion halin sa Mizpa. Nagsiling si
Ishmael sa ila, “Dali kamo, tan-awa ninyo ang natabo kay Gedalia.”
7 Pag-abot nila sa siyudad, ang iban sa ila ginpamatay ni Ishmael kag
sang iya mga kaupod, kag pagkatapos ginhulog ang ila mga bangkay sa
buho nga pulunduhan sang tubig.
8 Ang napulo sa ila wala ginpamatay kay nagsiling sila kay Ishmael, “Indi
kami pagpatya! Ihatag namon sa imo ang amon mga trigo, barley, lana kag
honey nga natago sa uma.”
9 Ang buho nga ginhulugan ni Ishmael sang mga bangkay nga iya
ginpamatay upod sa bangkay ni Gedalia ginpakutkot sadto ni Haring Asa
sang ginasalakay sila ni Haring Baasha sang Israel. Ginpuno ini ni Ishmael
sang mga bangkay.
10 Ginpamihag dayon ni Ishmael ang mga tawo nga nabilin sa
Mizpa—ang mga anak nga babayi sang hari kag ang mga katawhan nga
gintugyan ni Nebuzaradan kay Gedalia nga iya tatapon. Dayon naglakat si
Ishmael pabalik sa Ammon dala ini nga mga bihag.
11 Karon, nabalitaan ni Johanan nga anak ni Karea kag sang mga kaupod
niya nga mga opisyal sang mga soldado ang pagpamatay ni Ishmael.
12 Gani gintipon nila ang tanan nila nga tinawo kag naglakat sa
pagpakig-away kay Ishmael. Naabtan nila siya malapit sa dako nga punong
sa Gibeon.

* **41:3** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 18.

13 Pagkakita sang mga bihag ni Ishmael kay Johanan kag sa kaupod niya
nga mga opisyal, nalipay sila.
14 Tanan sila nga ginbihag ni Ishmael halin sa Mizpa nagdalagan pakadto
kay Johanan.
15 Pero si Ishmael kag ang iya walo ka tinawo nagpalagyo sa Ammon.
16 Dayon gintipon ni Johanan kag sang kaupod niya nga mga opisyal ang
tanan nga ginbihag ni Ishmael halin sa Mizpa pagkatapos sang pagpatay
niya kay Gedalia nga anak ni Ahikam. Halin didto sa Gibeon,
17 nagkadto sila sa Gerut Kimham malapit sa Betlehem, nga sa diin
nagpreparar sila sa pagkadto sa Egypt.
18 Kay nahadlok sila sa mga taga-Babilonia tungod kay ginpatay ni
Ishmael si Gedalia nga ginhimo sang hari sang Babilonia nga gobernador
sang Juda.

42

Nagpangabay ang Katawhan kay Jeremias nga Magpangamuyo Siya para sa Ila

1 Karon, nagpalapit kay Jeremias si Johanan nga anak ni Karea, si Jezania
nga anak ni Hoshaya, kag ang mga kaupod nila nga mga opisyal sang mga
soldado, pati ang tanan nga tawo halin sa pinakakubos hasta sa
pinakadungganon.
2 Nagsiling sila kay Jeremias, “Nagapangabay kami sa imo nga
magpangamuyo ka sa GINOO nga imo Dios para sa amon nga mga nabilin.
Nakita mo nga madamo kami sang una, pero subong diutay na lang.
3 Magpangamuyo ka sa GINOO nga imo Dios nga ipahayag niya sa amon
kon diin kami makadto kag kon ano ang dapat namon himuon.”
4 Nagsabat si Jeremias, “Sige, mangamuyo ako sa GINOO nga inyo Dios
para sa inyo ginapangabay, kag sugiran ko kamo kon ano ang iya isiling.
Wala gid ako sing itago sa inyo.”
5 Dayon nagsiling sila kay Jeremias, “Kabay pa nga ang GINOO nga imo
Dios mangin matuod kag masaligan nga saksi kontra sa amon kon indi
namon pagtumanon ang tanan nga isiling niya sa amon paagi sa imo.
6 Bisan magustuhan man namon ini ukon indi, tumanon gid namon ang
GINOO nga aton Dios, para mangin maayo ang tanan para sa aton.”
7 Pagkaligad sang napulo ka adlaw, naghambal ang GINOO kay Jeremias.
8 Gani ginpatawag ni Jeremias si Johanan kag ang tanan nga kaupod niya
nga mga opisyal sang mga soldado, pati ang tanan nga katawhan halin sa
pinakakubos hasta sa pinakadungganon.
9 Nagsiling si Jeremias sa ila, “Ginpangabay ninyo ako sa
pagpakighambal sa GINOO, ang Dios sang Israel, kag amo ini ang iya sabat:
10 ‘Kon magpabilin kamo sa sini nga duta pabangunon ko kamo kag
patindugon *liwat* kag indi ko kamo paglaglagon. Kay nagkasubo gid ako sa
kalaglagan nga ginpadala ko sa inyo.
11 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga indi na kamo magkahadlok sa hari
sang Babilonia kay kaupod ninyo ako kag luwason ko kamo sa iya.
12 Kaluoyan ko kamo. Hikuton ko siya nga kaluoyan niya kamo, nga
tugutan niya nga magpabilin kamo sa inyo duta.’
13 “Pero kon indi kamo magtuman sa GINOO nga inyo Dios kag magsiling
kamo nga, ‘Indi kami magpabilin sa sini nga duta
14 kundi makadto kami sa Egypt kag didto mag-estar kay wala gid didto
sang inaway ukon gutom,’

15 amo ini ang isiling sa inyo sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios
sang Israel: 'Kamo nga mga nabilin nga katawhan sang Juda, kon desidido
gid man kamo nga didto mag-estar sa Egypt,
16 ang inaway kag gutom nga inyo ginakahadlukan magasunod sa inyo,
kag didto mapatay kamo.
17 Huo, ang tanan nga gusto mag-estar sa Egypt mapatay sa inaway,
gutom, kag balatian. Wala gid sing bisan isa sa ila nga makaluwas ukon
makapalagyo sa kalaglagan nga ipadala ko sa ila.'
18 "Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios
sang Israel, 'Subong nga ang akon puwerte nga kaakig ginpaagom ko sa
katawhan sang Jerusalem, ipaagom ko man ang akon kaakig sa inyo kon
magkadto kamo sa Egypt. Pakamalauton kamo kag kangil-aran sang mga
tawo. Pakalainon nila kamo kag yagutaon, kag indi na gid kamo makabalik
sa inyo duta.'
19 "Kamo nga mga nabilin nga katawhan sang Juda, nagasiling ang GINOO
nga indi gid kamo magkadto sa Egypt. Tandai gid ninyo ining ginapaandam
ko sa inyo subong.
20 Indi gid maayo ining inyo ginhimo! Nagpangabay kamo sa akon nga
magdangop ako sa GINOO nga inyo Dios para sa inyo kag nagsiling pa kamo
nga tumanon gid ninyo ang tanan nga isiling niya sa inyo.
21 Pero karon nga ginsugid ko sa inyo ang tanan nga ginsiling sang GINOO
nga inyo Dios, wala ninyo ini pagtumana.
22 Gani ginasiguro ko sa inyo nga mapatay gid kamo sa inaway, gutom,
kag balatian didto sa Egypt, nga sa diin gusto ninyo mag-estar."

43

Gindala si Jeremias sa Egypt

1 Pagkatapos hambal ni Jeremias sa tanan nga tawo sang ginsiling sang
GINOO nga ila Dios parte sa ila,
2 nagsiling sa iya si Azaria nga anak ni Hoshaya, si Johanan nga anak ni
Karea, kag ang iban pa nga mga hambog nga tawo, "Nagabutig ka! Ang
GINOO nga aton Dios wala nagpadala sa imo sa pagsiling sa amon nga indi
kami magkadto sa Egypt sa pag-estar didto.
3 Si Baruc nga anak ni Neria nagasulsol sa imo nga itugyan kami sa mga
taga-Babilonia, para patyon nila kami ukon bihagon pa-Babilonia."
4 Gani si Johanan kag ang mga kaupod niya nga mga opisyal sang mga
soldado, kag ang tanan nga tawo, wala magtuman sa sugo sang GINOO nga
magpabilin sa Juda.
5 Sa baylo, gindala ni Johanan kag sang mga kaupod niya nga mga opisyal
ang mga tawo pakadto sa Egypt. Ini nga mga tawo amo anay ang nagbalik
sa Juda halin sa nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin sila naglalapta.
6 Lakip sa ila amo ang mga lalaki, babayi, kabataan, mga anak nga babayi
sang hari *sang Juda*, kag iban pa nga gintugyan ni Nebuzaradan nga
pangulo sang mga guwardya kay Gedalia nga anak ni Ahikam kag apo ni
Shafan. Gindala man nila si Propeta Jeremias kag si Baruc nga anak ni
Neria.
7 Wala nila pagtumana ang GINOO kag nagkadto gid sila sa Egypt, hasta sa
Tapanhes.
8 Didto sa Tapanhes, nagsiling ang GINOO kay Jeremias,

9 "Samtang nagatan-aw ang katawhan sang Juda, magkuha ka sang
dalagko nga mga bato kag ilubong sa duta, sa tunga sang alagyan* pasulod
sa palasyo sang hari sang Egypt† sa Tapanhes.
10 Magsiling ka dayon sa ila nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang
Dios sang Israel, nagasiling, 'Ipadala ko ang akon alagad nga si Haring
Nebucadnezar sang Babilonia, kag iplastar ko ang iya trono kag harianon
nga tolda sa sini nga mga bato nga ginpalubong ko sa tunga sang alagyan.
11 Salakayon niya ang Egypt kag patyon ang mga natalana nga patyon
kag bihagon ang mga natalana nga bihagon. Patyon sa inaway ang
natalana nga mapatay sa inaway.
12 Sunugon niya ang mga templo sang mga dios-dios sang Egypt, kag ang
mga dios-dios mismo magakalasunog. Dayon bihagon niya ang mga tawo
pa-Babilonia. Limpyuhan niya ang duta sang Egypt sang mga tawo pareho
sang paglimpyo sang manugbantay sang karnero sang iya bayo nga may
mga kuto. Kag magahalin si Nebucadnezar nga indi maano.
13 Panggub-on niya ang ginapakabalaan nga mga haligi sa Heliopolis‡ sa
Egypt. Sunugon gid niya ang mga templo sang mga dios-dios sa Egypt.'"

44

Ang Mensahi sang Dios sa mga Israelinhon sa Egypt

1 Nagsiling ang GINOO kay Jeremias parte sa tanan nga Judio nga
nagaestar sa north sang Egypt—sa mga banwa sang Migdol, Tapanhes, kag
Memfis—kag pati ang sa south sang Egypt.
2 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel: "Kamo mismo nakakita sang grabe nga kalaglagan nga ginpadala ko
sa Jerusalem kag sa tanan nga banwa sang Juda. Guba na ini subong kag
wala na sing may nagaestar
3 tungod sa kalautan nga ginhimo sang ila mga pumuluyo. Ginpaakig nila
ako paagi sa pagsunog sang insenso kag pagsimba sa mga dios-dios nga
wala gani nila makilal-i ukon sang ila mga katigulangan.
4 Permi ko sila ginapadal-an sang mga propeta nga akon mga alagad sa
pagpaandam sa ila nga indi nila paghimuon inang makangilil-ad nga
butang nga akon ginakaugtan.
5 Pero wala gid sila magpamati ukon magtuman *sa mga propeta.* Wala
sila magbiya sa ila kalautan ukon mag-untat sa pagsunog sang insenso sa
iban nga mga dios.
6 Gani ginpaagom ko sa ila ang akon puwerte nga kaakig. Daw sa kalayo
ini nga naglamon sa mga banwa sang Juda kag sa Jerusalem, kag nangin
mamingaw ini nga mga lugar kag guba hasta subong.
7 "Gani *ako,* ang GINOONG Dios nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
nagapamangkot: Ngaa ginalaglag ninyo ang inyo kaugalingon? Gusto bala
ninyo nga maubos ang mga tawo sang Juda—ang mga lalaki, babayi,
kabataan kag mga lapsag?
8 Ngaa nga ginapaakig gid ninyo ako sa inyo ginhimo nga mga dios-dios?
Ginasunugan pa ninyo ini sang insenso diri sa Egypt, nga inyo ginaestaran
subong. Ginalaglag lang ninyo ang inyo kaugalingon kag ginahimo nga
kangil-aran kag kahuy-anan sa tanan nga nasyon sa kalibutan.
9 Nalimtan na bala ninyo ang mga kalautan nga ginhimo sang inyo mga
katigulangan kag sang mga hari kag mga rayna sang Juda, kag ang mga

---

* **43:9** *sa duta, sa tunga sang alagyan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **43:9** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon.* ‡ **43:13** *Heliopolis:* sa literal, *balay sang adlaw*

kalautan nga ginhimo ninyo kag sang inyo mga asawa sa Juda kag Jerusalem?
10 Hasta subong wala kamo magpaubos sang inyo kaugalingon kag
magtahod sa akon. Wala man kamo magtuman sa akon kasuguan kag mga
pagsulundan nga akon ginhatag sa inyo kag sa inyo mga katigulangan.

11 "Gani ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, handa
na sa paglaglag sa inyo kag sa bilog nga Juda.
12 Kamo nga mga nabilin nga buhi sa Juda nga nagpamilit gid nga
magkadto kag mag-estar diri sa Egypt, mapatay kamo tanan halin sa
pinakakubos hasta sa pinakadungganon. Huo, mapatay kamo diri sa
inaway ukon gutom. Pakamalauton kamo, kangil-aran, pakalainon, kag
yagutaon.
13 Himuon ko sa inyo diri sa Egypt ang akon ginhimo sa Jerusalem.
Silutan ko man kamo paagi sa inaway, gutom, kag balatian.
14 Mapatay kamo tanan, kamo nga mga nabilin nga buhi sa Juda nga
nag-estar diri sa Egypt. Indi na kamo makabalik pa sa Juda, nga sa diin
gusto ninyo makabalik liwat kag makaestar. Wala sing may makabalik sa
inyo luwas sa pila lang nga makapalagyo."

15 Madamo gid nga mga Judio ang nagtipon sa pagpamati kay Jeremias.
Ini sila nagaestar sa north kag sa south sang Egypt. Karon, ang tanan nga
lalaki nga nakahibalo nga ang ila mga asawa nagasunog sang insenso sa
iban nga mga dios, kag ang tanan nga babayi nga nagatipon didto,
nagsiling kay Jeremias,
16 "Indi kami magpamati sa ginasiling mo sa amon sa ngalan sang GINOO!
17 Himuon gid namon ang tanan nga gusto namon himuon: Magasunog
kami sang insenso sa *amon diosa nga* 'Rayna sang Langit' kag magahalad
kami sa iya sang halad nga ilimnon pareho sang ginhimo namon sa mga
banwa sang Juda kag sa mga dalan sang Jerusalem. Amo man ini ang
ginhimo sang amon mga katigulangan kag sang amon mga hari kag mga
opisyal. Sadto nga tion maayo ang amon kahimtangan; madamo kami sang
pagkaon kag wala sing may malain nga natabo sa amon.
18 Pero sang mag-untat kami sunog sang insenso sa Rayna sang Langit
kag wala na maghalad sang halad nga ilimnon sa iya, nawad-an kami sang
tanan, kag nagakalamatay sa inaway kag gutom."

19 Nagsiling man ang mga babayi, "Sang nagsunog kami sang insenso sa
Rayna sang Langit kag naghalad sang halad nga ilimnon sa iya, kag nagluto
sang tinapay sa iya dagway, nahibaluan ini sang amon bana."

20 Dayon nagsiling si Jeremias sa ila tanan, sa mga lalaki kag mga babayi
nga nagabulos-bulos sabat sa iya,
21 "Nagahunahuna bala kamo nga ang GINOO wala nakahibalo nga kamo
kag ang inyo mga katigulangan, ang inyo mga hari kag mga opisyal, kag
ang tanan nga pumuluyo nagsunog sang insenso sa mga banwa sang Juda
kag sa mga dalan sang Jerusalem?
22 Kag sang indi na mabatas sang GINOO ang inyo kalautan kag ang inyo
makangilil-ad nga mga binuhatan, ginhimo niya ang inyo duta nga
talamayon kag mamingaw, nga wala na sing may nagaestar, pareho sang
natabo subong.
23 Natabo ini nga kalaglagan sa inyo tungod kay nagsunog kamo sang
insenso kag nagpakasala sa GINOO. Wala kamo magtuman sa iya kasuguan
ukon magsunod sa iya mga pagsulundan kag mga pagpanudlo."

24 Nagsiling pa si Jeremias sa tanan nga tawo didto, pati sa mga babayi,
"Pamatii ninyo ang mensahi sang GINOO, kamo nga katawhan sang Juda
nga nagaestar diri sa Egypt.
25 Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel: 'Gintuman gid ninyo kag sang inyo mga asawa ang inyo ginpromisa
nga magsunog sang insenso kag maghalad sang halad nga ilimnon sa
Rayna sang Langit. Sige, padayuna ninyo ang inyo ginahimo. Tumana gid
ninyo ang inyo ginpromisa.
26 Pero pamatii ninyo ang akon ginasiling, kamo nga katawhan sang Juda
nga nagaestar diri sa Egypt. Ginasumpa ko sa akon kaugalingon nga wala
na sing may makagamit sa inyo sang akon makagagahom nga ngalan. Wala
na sing may makasumpa sing pareho sini: "Nagasumpa ako sa ngalan sang
buhi nga Ginoong DIOS."
27 Kay imbes nga bantayan ko kamo para sa inyo kaayuhan, halitan ko
kamo. Magakalamatay kamo diri sa Egypt paagi sa inaway ukon gutom
hasta nga wala sing may mabilin sa inyo.
28 Kon may mabilin gid man sa inaway kag makabalik sa Juda, diutay gid
lang. Dayon mahibaluan sang mga nabilin nga katawhan sang Juda nga
nagaestar subong diri sa Egypt kon kay sin-o pulong ang natuman—ang
akon ukon ang ila.
29 Amo ini ang tanda nga silutan ko gid kamo sa sini nga lugar, para
mahibaluan ninyo nga matuman gid ang kalaglagan nga ginsiling ko
kontra sa inyo:
30 Itugyan ko si Faraon Hofra nga hari sang Egypt sa iya mga kaaway nga
gusto magpatay sa iya, subong nga gintugyan ko si Haring Zedekia sang
Juda sa iya kaaway nga si Haring Nebucadnezar sang Babilonia nga gusto
man magpatay sa iya.'"

45

Ang Mensahi kay Baruc

1 Sang ikaapat nga tuig sang paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia sa
Juda, ginsulat ni Baruc sa linukot nga sululatan ang gindikta sa iya ni
Propeta Jeremias.
2 Siling ni Jeremias, "Baruc, amo ini ang ginasiling sang GINOO, ang Dios
sang Israel, sa imo:
3 'Nagsiling ka nga kaluluoy ka, kay ginadugangan sang GINOO ang imo
kasakit. Ginakapoy ka na sa pag-ugayong kag wala sing kapahuwayan.'
4 "Baruc, nagasiling pa gid ang GINOO, 'Gub-on ko ang ini nga nasyon nga
akon ginpatindog. Gabuton ko ang akon gintanom. Himuon ko ini sa bilog
nga duta.
5 Ti, magahandom ka pa sang dalagko nga mga butang para sa imo
kaugalingon? Indi na lang, kay padal-an ko sang kalaglagan ang tanan nga
katawhan, pero ikaw ya luwason ko bisan diin ka makadto. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.'"

46

Ang Mensahi para sa mga Nasyon

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa mga
nasyon:
2 Ang Mensahi Parte sa Egypt:
Amo ini ang mensahi kontra sa mga soldado ni Faraon Neco nga hari
sang Egypt. Ini sila ginpierdi ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia didto

sa Carkemish malapit sa Suba sang Euphrates, sang ikaapat nga tuig sang
paghari ni Jehoyakim nga anak ni Josia sa Juda:
3 "Ipreparar ninyo ang inyo mga taming, dalagko kag gagmay, kag
maglakat kamo sa inaway!
4 Ipreparar man ninyo ang inyo mga kabayo kag sakyi ninyo. Isuksok ang
inyo mga helmet, baira ang inyo mga bangkaw, kag itakod ang inyo mga
panaming.
5 Pero ano ining akon nakita? Nahadlok kamo kag nagaisol. Napierdi
kamo kag nagpalalagyo sing madasig nga wala sing bulobalikid tungod sa
kahadlok.
6 Makusog kamo kag madasig magdalagan, pero indi gihapon kamo
makapalagyo. Malaglag gid kamo malapit sa Suba sang Euphrates.
7 "Ano ina nga nasyon nga *nagagamhanan,* pareho sang Suba sang Nilo
nga nagaawas ang tubig hasta sa pangpang?
8 Ina amo ang Egypt; nagagamhanan ini pareho sang Suba sang Nilo nga
nagataas ang tubig hasta sa pangpang. Nagsiling ang Egypt,
'Nagagamhanan ako kag *mangin pareho sa baha nga* magatabon sa
kalibutan. Laglagon ko ang mga siyudad kag mga katawhan sini.'
9 "Sige, mga taga-Egypt, padalagana na ninyo ang inyo mga kabayo kag
mga karwahe! Magsalakay na kamo pati ang tanan ninyo nga kadampig
halin sa Ethiopia,* Put, kag Lydia, nga mga sagad sa paggamit sang mga
taming kag mga pana.
10 Pero magadaog ang Ginoong DIOS nga Makagagahom sa sini nga
inaway. Sa sini nga adlaw magabalos siya sa iya mga kaaway. Ang iya
espada *daw sa gutom nga sapat nga* magalamon sa ila kag magainom sang
ila dugo hasta nga mabusog. Ang ila mga bangkay daw sa mga halad para
sa Ginoong DIOS nga Makagagahom didto sa kadutaan sa north, malapit sa
Suba sang Euphrates.
11 "Kamo nga mga pumuluyo† sang Egypt, bisan magkadto pa kamo sa
Gilead sa pagpangita sang bulong, ang tanan ninyo nga bulong wala sing
pulos kag indi makaayo sa inyo.
12 Mahibaluan sang mga nasyon sa bilog nga kalibutan ang inyo
kahuy-anan kag paghibi. Ang inyo mga soldado magakalatumba nga
nagasinampawanay."
13 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa
pagsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia sa Egypt:
14 "*Jeremias*, isugid ini sa Egypt. Isugid ini sa Migdol, sa Memfis kag sa
Tapanhes: Magpreparar kamo kay ang espada handa na sa paglaglag sa
inyo.
15 Ngaa bala nga nagpalalagyo ang inyo maisog nga mga soldado?‡
Nagpalalagyo sila tungod kay gintabog sila sang GINOO.
16 Ang inyo mga soldado magakalatumba nga nagasinampawanay.
Magasiling sila, 'Dali na, mapuli kita sa aton mga kasimanwa, sa duta nga
aton natawhan, para makalikaw kita sa espada sang aton kaaway.'
17 Kag didto magasiling sila, 'Ang Faraon nga hari sang Egypt palawakal
lang, kag ginpaligad niya ang iya kahigayunan.'
18 "Ako, ang buhi nga Hari, ang GINOO nga Makagagahom, nagasumpa
nga may magasalakay *sa Egypt nga labaw gid sang sa iya,* pareho sang

---

* **46:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* † **46:11** *mga pumuluyo:* sa literal, *birhen nga anak nga babayi*
‡ **46:15** *maisog nga mga soldado:* ukon, *gamhanan nga dios nga si Apis*

Bukid sang Tabor sa tunga sang kabukiran, ukon sang *Bukid sang* Carmel sa
higad sang baybay.
19 Kamo nga mga pumuluyo sang Egypt, maghimos na kamo sang inyo
dalal-on, kay bihagon kamo. Malaglag ang Memfis kag mangin mamingaw
ini kag wala sing may mabilin nga tawo.
20 Ang Egypt pareho sang bataon nga babayi nga baka, pero may
sapat-sapat nga magasalakay sa iya halin sa north.
21 Bisan ang iya ginbayaran nga mga soldado magaisol kag
magapalalagyo. Daw pareho lang sila sa bataon nga mga baka nga
ginpatambok para ihawon. Matabo ini kay tion na nga silutan kag laglagon
ang mga taga-Egypt.
22 Magapalagyo ang mga taga-Egypt nga daw sa man-og nga nagasagirit
samtang nagasalakay ang mga kaaway. Ini sila magasalakay nga may mga
wasay pareho sang mga tawo nga nagapanapas sang kahoy.
23 Pamatyon nila ang mga taga-Egypt nga daw sa nagapanapas sila sang
mga kahoy nga madabong. Madamo pa sila sang sa mga apan; indi sila
maisip.
24 Mahuy-an gid ang mga taga-Egypt. Itugyan sila sa mga kamot sang mga
katawhan sa north."
25 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel, "Silutan ko na si Amon, ang dios-dios sang Tebes, kag ang iban pa
nga dios-dios sang Egypt. Silutan ko man ang hari sang Egypt§ kag ang iya
mga pangulo, pati ang mga nagasalig sa iya.
26 Itugyan ko sila kay Haring Nebucadnezar sang Babilonia kag sa iya
mga opisyal nga gusto magpatay sa ila. Pero sa ulihi pagaestaran liwat ang
Egypt pareho sang una. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
27 "Pero kamo nga mga Israelinhon *nga mga kaliwat sang* akon alagad
nga si Jacob, indi kamo magkahadlok ukon magpakulba. Kay luwason ko
gid kamo halin sa malayo nga lugar nga sa diin ginbihag kamo. Magkabuhi
kamo liwat nga malinong kag wala sing katalagman, kag wala na sing may
magpahadlok sa inyo.
28 Gani indi gid kamo mahadlok, *kamo nga mga kaliwat sang* akon alagad
nga si Jacob, kay kaupod ninyo ako. Laglagon ko sing bug-os ang tanan nga
nasyon nga sa diin ginpalapta ko kamo, pero kamo indi ko paglaglagon sing
bug-os. Disiplinahon ko kamo, pero suno sa nagakabagay sa inyo. Indi
puwede nga indi ko kamo pagsilutan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

47

Ang Mensahi Parte sa Filistia

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa Filistia
sa wala pa ginsalakay sang hari sang Egypt* ang Gaza:
2 "May nasyon nga magasalakay halin sa north nga daw sa nagaawas nga
ililigan sang tubig. Lapawan niya ang duta kag ang tanan nga ara sa sini,
gani malaglag ang mga banwa kag ang mga pumuluyo sini. Magasinggit
ang mga tawo sa kahadlok, kag magahibi sila sing mabaskog.
3 Mabatian nila ang paglinagapak sang tiil sang mga kabayo kag ang
gahod sang mga karwahe. Ang mga amay indi na magbalikid sa pagbulig sa
ila kabataan. Magahuyhoy na lang ang ila mga abaga.†

§ **46:25** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* * **47:1** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* † **47:3** *abaga:* sa literal, *kamot*

4 Kay nag-abot na ang tion nga laglagon ang tanan nga Filistinhon
kaupod ang ila mga kadampig halin sa Tyre kag Sidon. Laglagon gid sang
GINOO ang mga Filistinhon, ang katawhan nga naghalin sa isla sang Caftor.‡
5 Ang mga taga-Gaza magapakalbo sa pagpakita sang ila pagpangasubo,
kag ang mga taga-Ashkelon magahipos *sing masinulub-on.* Kamo nga mga
pumuluyo sa kapatagan, hasta san-o pa bala ang pagpilas ninyo sang inyo
kaugalingon *sa pagpakita sang inyo pagpangasubo*?
6 Nagapamangkot kamo kon san-o pa ako mag-untat sa pagsilot sa inyo
paagi sa akon espada? Ginasilingan ninyo ako nga ibalik ko ini sa iya tagob
kag pabay-an lang kamo.
7 Pero paano ini mag-untat kay ginamanduan ko ini sa pagsalakay sa
Ashkelon kag sa *katawhan nga* nagaestar malapit sa dagat?"

48

Ang Mensahi Parte sa Moab

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang
Israel, parte sa Moab:
"Kaluluoy ang Nebo kay pagalaglagon ini. Mahuy-an kag agawon ang
Kiriataim, kag ang iya dalangpan sa mataas nga lugar magakalarumpag.
2 Indi na pagdayawon ang Moab. Didto sa Heshbon nagaplano ang
kaaway sa paglaglag sang Moab. Nagasiling sila, 'Dali, laglagon ta ang
Moab.' Ang *banwa sang* Madmen salakayon man sang mga kaaway kag
mangin mamingaw ini.
3 Pamatii ninyo ang pagsinggit sa Horonaim tungod sa puwerte nga
inaway kag kalaglagan.
4 Malaglag gid ang Moab, kag magahinibi ang mga kabataan.
5 Ang mga pumuluyo sang Moab magahinibi sing tudo samtang
nagapataklad sila sa Luhit kag nagapadulhog sa Horonaim. Huo, mabatian
ang ila paghinibi tungod sa kalaglagan.
6 "Luwasa ang inyo kaugalingon! Magpalagyo kamo sa kamingawan.
7 *Kamo nga mga taga-Moab,* nagasalig kamo sa inyo abilidad kag
manggad, gani bihagon kamo pati *ang inyo dios-dios nga* si Kemosh kag ang
iya sini nga mga pari kag mga opisyal.
8 "Magaabot ang manuglaglag sa kada banwa kag wala sing banwa nga
makaluwas. Malaglag pati ang *mga banwa sa* kapatagan kag sa pulopatag
sa ibabaw sang bukid. *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini.
9 May pakpak lang kuntani ang Moab para makalupad siya palayo,* kay
indi na pag-estaran ang mga banwa sini kag mangin mamingaw na ini.
10 Pakamalauton ang tawo nga nagapatumbaya sa paghimo sang
buluhaton sang GINOO *kontra sa Moab.* Pakamalauton ang tawo nga wala
nagapatay *sa mga taga-Moab.*
11 Matawhay ang pagkabuhi sang Moab halin sang una. Wala gid ini
mabihag. Pareho ini sa bino nga wala pagtanduga ukon pag-ihuwad halin
sa isa ka suludlan pakadto sa isa. Gani ang iya sabor amo gihapon.
12 "Pero magaabot ang tion nga magapadala ako sang mga kaaway nga
magaula sang Moab halin sa iya suludlan kag magadugmok sini.
13 Dayon ikahuya sang Moab *ang dios-dios nga* si Kemosh, subong nga
ginkahuya sang katawhan sang Israel ang ila pagsalig sa dios-dios sa Betel.

‡ **47:4** *Caftor:* ukon, *Crete* * **48:9** *May pakpak lang...palayo:* ukon, *Asini ang Moab para wala sing may magtubo nga mga tanom.*

14 Nagapabugal ang mga taga-Moab nga mga maisog ang ila mga soldado
sa inaway.
15 Pero malaglag gid ang Moab kag ang mga banwa sini. Pamatyon ang
pinakamaayo nila nga mga pamatan-on. *Ako,* ang GINOO nga
Makagagahom nga Hari, ang nagasiling sini.

16 "Madali na lang ang kalaglagan sang Moab.
17 Magpangasubo kamo, tanan kamo nga kadampig sang Moab![†]
Magsiling kamo, '*Tapos na ang Moab!* Nabali na ang iya baston, ang baston
nga simbolo sang iya pagkagamhanan kag pagkabantog.'

18 "Kamo nga mga pumuluyo sang Dibon, magpaubos kamo kag
magpungko sa yab-ok, kay ang manuglaglag sang Moab magasalakay *man*
sa inyo kag panggub-on niya ang inyo napaderan nga mga banwa.
19 Kamo nga nagaestar sa Aroer, magtindog kamo sa higad sang dalan
kag magbantay. Magpamangkot kamo sa mga nakapalagyo kon ano ang
natabo.
20 *Magasabat sila,* 'Nalaglag kag nahuy-an ang Moab. Gani
magpangasubo kamo kag maghibi. Isinggit ninyo sa Arnon nga nalaglag
ang Moab.'

21 "Pagasilutan man ang *mga banwa sa* pulopatag sa ibabaw sang bukid:
ang Holon, Jaza, Mefaat,
22 Dibon, Nebo, Bet Diblataim,
23 Kiriataim, Bet Gamul, Bet Meon,
24 Keriot kag Bozra. Magaabot na ang silot sa tanan nga banwa sang
Moab, sa malayo man ukon sa malapit.
25 Wala na sing gahom ang Moab, gani maluya na ini subong. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.

26 "Hubuga ang Moab, kay nagrebelde siya sa akon. Magaligid siya sa iya
kaugalingon nga suka kag mangin kaladlawan siya.
27 *Kamo nga mga pumuluyo sang Moab,* indi bala nga ginyaguta ninyo ang
Israel? Ngaa, nadakpan bala siya sa pagpangawat? Ti, ngaa
nagalungo-lungo gid kamo sa pagyaguta sa iya?
28 Maghalin na kamo sa inyo mga banwa kag mag-estar sa pil-as,[‡] pareho
sa mga pating nga nagapugad sa mga pangpang.
29 Puwerte gid kamo ka bugalon. Nabatian ko kon daw ano kamo ka
bugalon kag matinaas-taason.
30 Ako, ang GINOO, nakahibalo kon daw ano kamo kahambog, pero wala
ini sing pulos.

31 Gani magahibi ako para sa Moab kag sa mga taga-Kir Hareset.[§]
32 Magahibi man ako para sa katawhan sang Sibma, sobra pa sa paghibi
ko sa mga taga-Jazer. Sibma, pareho ka sang tanom nga ubas nga ang imo
mga sanga naglambot sa tabok sang *Patay nga* Dagat hasta sa Jazer. Pero
karon gin-ubos panguha sang manuglaglag ang imo mga bunga.
33 Wala na sing may mabatian nga kinalipay kag sinadya sa mga uma kag
sa mga talamnan sang ubas sa duta sang Moab. Wala na nagailig ang bino
sa pulugaan sang ubas. Wala na sing may nagalinas sang ubas nga
nagasininggit sa kalipay. May pagsininggit matuod pero indi pagsininggit
sa kalipay.

[†] **48:17** *kadampig sang Moab:* ukon, *nagaestar sa palibot sang Moab.* [‡] **48:28** *pil-as:* ukon, *kabatuhan* [§] **48:31** *Kir Hareset:* ukon, *Kir Heres*

34 Ang paghinibi sang mga taga-Heshbon mabatian hasta sa Eleale kag sa
Jahaz. Ang paghinibi sang mga taga-Zoar mabatian hasta sa Horonaim kag
sa Eglat Shelishiya. Kay bisan ang sapa sang Nimrim nagmala na.
35 Pauntaton ko sa Moab atong mga nagahalad sa mga simbahan sa
mataas nga mga lugar kag nagasunog sang insenso sa ila mga dios-dios.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
36 "Gani nagapangasubo gid ako para sa Moab kag sa mga taga-Kir
Hareset, pareho sang masubo nga *sunata sang* plawta *sa patay*. Wala na
ang manggad nga ila naangkon.
37 Ang tagsa-tagsa *nagapakita sang pagpangasubo paagi sa* pagpakalbo,
pagpamarbas, pagpilas sang ila mga kamot, kag pagsuksok sang sako.
38 Nagahinibi ang mga tawo sa atop sang ila mga balay kag sa mga plasa,
kay ginlaglag ko ang Moab nga daw sa banga nga ginbuka kay wala na sing
may naluyag.
39 Daw ano ang pagkalaglag sang Moab! Pamatii ang paghinibi sang iya
mga pumuluyo. Nahuy-an gid ang Moab, kag ginayaguta ini kag
ginakangil-aran sang tanan *nga nasyon* sa palibot sini."
40 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "Tan-awa! Ang kaaway
sang Moab pareho sang agila nga nagalupad sa pagdagit sini.
41 Maagaw ang mga banwa* kag ang mabakod nga mga kuta *sang Moab*.
Sa sina nga tion ang mga soldado sang Moab makulbaan pareho sang isa ka
babayi nga manugbata.
42 Malaglag gid ang Moab tungod sa iya pagrebelde sa akon.
43 Ang dangatan sang mga taga-Moab amo ang kahadlok, buho, kag siod.
44 Ang bisan sin-o nga magpalagyo sa kahadlok mahulog sa buho. Ang
bisan sin-o nga magguwa sa buho madakpan gihapon sa siod, kay silutan
ko gid ang Moab sa gintalana nga tion. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
45 Ang makaluluoy nga mga nakapalagyo gusto magpanago sa Heshbon.
Pero ining Heshbon nga gin-gamhan anay ni Haring Sihon nagadabadaba
sa kalayo. Ginalamon sang kalayo ang mga bukid nga ginapanaguan sang
mga taga-Moab nga gusto sang inaway.
46 "Kaluluoy gid kamo, mga taga-Moab! Nalaglag kamo nga nagasimba sa
dios-dios nga si Kemosh, kag ginbihag ang inyo kabataan.
47 Pero sa ulihi ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang Moab. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini." Amo ato ang mensahi parte sa Moab.

49

Ang Mensahi Parte sa Ammon

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO parte sa mga Ammonhon:
"Kamo nga mga tawo nga nagasimba sa dios-dios nga si Molec, ngaa
ginaestaran ninyo ang mga banwa sang duta ni Gad? Wala bala sing mga
kaliwat si Israel nga magpanubli sang sini nga duta?
2 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga magaabot ang tion nga ipasalakay ko sa
mga kaaway ang Raba. Ining inyo siyudad pagagub-on kag ang mga baryo
sa palibot sini pagasunugon. Sa sini nga paagi mapalayas sang mga
Israelinhon ang mga nagpalayas *man* sa ila.
3 "Maghibi kamo sing tudo, kamo nga taga-Heshbon, kay nalaglag ang Ai.
Maghibi man kamo nga taga-Raba! Magsuksok kamo sang sako kag
magpakadto-pakari sa kilid sang pader sa pagpakita sang inyo

* **48:41** *mga banwa:* ukon, *Keriot*

pagpangasubo. Kay bihagon ang inyo dios-dios nga si Molec upod sa iya
mga pari kag mga opisyal.
4 Kamo nga mga maluibon, ngaa ginapabugal gid ninyo ang inyo
mapatubason nga mga kapatagan? Nagasalig kamo sa inyo manggad kag
nagasiling nga wala sing may magsalakay sa inyo.
5 *Ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, magapadala sa inyo sang
mga kaaway halin sa mga nasyon sa palibot ninyo sa pagpahadlok sa inyo.
Palayason nila kamo sa inyo duta, kag wala gid sing may magbulig sa inyo
nga mga nagpalagyo.
6 Pero sa ulihi ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang mga
Ammonhon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi Parte sa Edom

7 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom parte sa Edom:
"Diin na bala ang mga maalamon sang Teman? Wala na bala sing may
nabilin nga maayo maglaygay?
8 Kamo nga nagaestar sa Dedan magpalagyo kamo kag magpanago sa
madalom nga mga kuweba. Kay padal-an ko sang kalaglagan ang mga
kaliwat ni Esau sa tion nga silutan ko sila.
9 Indi bala nga ang mga nagapangharvest sang ubas wala nila ginaubos
kuha ang mga bunga kundi ginabilinan nila? Kag indi bala nga ang mga
kawatan ginakuha lang nila ang ila kinahanglan?
10 Pero ubuson gid kuha ang tanan nga pagkabutang sang mga kaliwat ni
Esau. Kuhaan ko sang tabon ang ila palanaguan para wala sila sing
panaguan. Magakalamatay ang ila kabataan, mga paryente, kag mga
kasilingan. Wala sing may mabilin sa ila.
11 Pero ibilin sa akon ang inyo mga ilo kay tatapon ko sila. Kag ang inyo
mga balo nga babayi makasalig gid sa akon."
12 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang GINOO, "Kon ang mga inosente
gani magaantos, kamo pa ayhan? Silutan gid kamo!
13 Ginasumpa ko gid sa akon kaugalingon nga ang Bozra malaglag.
Maurungan gid ang mga tawo sa kahimtangan sini kag yagutaon nila ini
kag pakamalauton. Ang tanan nga banwa sini mangin guba hasta san-o.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."
14 Nabatian ko ang balita halin sa GINOO, nga nagpadala siya sang
mensahero sa mga nasyon sa pagpreparar sa ila sa inaway kag sa
paghangkat sa ila sa pagsalakay sa nasyon sang Edom.
15 Kay siling sang GINOO *sa mga taga-Edom,* "Himuon ko kamo nga mas
kubos sang sa iban nga mga nasyon, kag pakalainon nila kamo.
16 Nagapabugal kamo nga nagaestar kamo sa batuhon kag mataas nga
lugar. Pero sa inyo nga pagpabugal nga ina kag sa inyo pagpamahog sa
iban, ginadayaan lang ninyo ang inyo kaugalingon. Kay bisan nga
parehuon ninyo kataas sa pugad sang agila ang inyo ginaestaran, laglagon
ko gihapon kamo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
17 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Maurungan gid ang mga tawo sa
kahimtangan sang Edom. Ang tanan nga magaagi matingala nga daw sa
indi makapati sa natabo sa sini nga nasyon.
18 Subong nga nalaglag ang Sodom kag Gomora kag ang mga banwa sa
palibot sini, laglagon man ang Edom. Kag wala na gid sing tawo nga may
mag-estar didto. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
19 Salakayon ko gulpi ang Edom pareho sang leon nga halin sa kakahuyan
sang *Suba sang* Jordan nga nagapakadto sa palahalban *nga may madamo
nga karnero.* Magapalalagyo sila kag padumalahan ko ang Edom sa tawo

nga akon ginpili. Sin-o ang mapaanggid sa akon? Sin-o ang mangahas sa
pagkontra sa akon? Sin-o ang pangulo nga magpamatok sa akon?
20 Gani pamatii ninyo ang ginaplano ko nga himuon kontra sa Edom,
lakip na sa mga pumuluyo sang Teman: Ang ila mga kabataan bihagon, kag
ang ila duta laglagon tungod sang ila ginhimo.*
21 Sa puwerte nga pagkalaglag sang Edom magatay-og ang duta, kag ang
ila paghinibi mabatian hasta sa Mapula nga Dagat.
22 Tan-awa! Ang kaaway pareho sang agila nga nagalupad sa pagdagit sa
Bozra. Sa sina nga tion ang mga soldado sang Edom makulbaan pareho
sang isa ka babayi nga manugbata."

Ang Mensahi Parte sa Damascus

23 Amo ini ang mensahi parte sa Damascus: "Kinulbaan ang mga
taga-Hamat kag taga-Arpad sa malain nga balita nga ila nabatian. Natublag
sila kag indi mapahamtang pareho sang mabalod nga dagat.
24 Nagluya ang mga taga-Damascus kag nagpalagyo tungod sa kahadlok.
Kakulba kag kasakit ang ila nabatyagan pareho sang isa ka babayi nga
manugbata.
25 Ang bantog kag masinadyahon† nga siyudad *sang Damascus*
ginsikway!
26-27 Ang iya pamatan-on nga mga lalaki magakalamatay sa mga karsada,
pati ang tanan niya nga mga soldado. Sunugon ko ang mga pader sang
Damascus kag ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad ni *Haring*
Ben Hadad. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

Ang Mensahi Parte sa Kedar kag Hazor

28 Amo ini ang ginsiling sang GINOO parte sa Kedar kag sa mga ginharian
sang Hazor nga ginsalakay ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia:
"Magpreparar kamo kag salakaya ninyo ang Kedar! Laglaga ninyo ini
nga katawhan sa east!
29 Pagaagawon ang ila mga tolda, mga pagkabutang kag mga kasapatan,
pati mga camel. Magasinggit sila, 'Ginalibutan kita sang *aton*
makahaladlok *nga mga kaaway*.'
30 "Mga taga-Hazor, magdali-dali kamo sa pagpalagyo! *Ako,* ang GINOO,
nagasiling nga magpanago kamo sa mga kuweba. Nagplano sang malain
kontra sa inyo si Haring Nebucadnezar sang Babilonia.
31 *Ako,* ang GINOO, nagsugo sa ila, 'Salakaya ang katawhan nga
nagapatawhay-tawhay lang kag wala sing libog. Ang ila siyudad wala sing
mga puwertahan ukon mga trangka kag nagakabuhi sila nga sila-sila lang.
32 Ang ila mga camel kag ang tanan nila nga kasapatan mangin inyo.
Palaptahon ko bisan diin ini nga katawhan nga nagaestar sa malayo nga
mga lugar‡ kag padal-an ko sila sang kalaglagan halin sa bisan diin lang.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
33 Mangin mamingaw nga lugar ang Hazor hasta san-o kag wala sing
tawo nga mag-estar didto kundi ang talunon nga mga ido.§'"

Ang Mensahi Parte sa Elam

34 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias parte sa Elam
sadtong mag-umpisa sa paghari si Zedekia sa Juda.

---

* **49:20** *Ang ila...ginhimo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **49:25** *masinadyahon:* ukon, *akon ginakalipay* ‡ **49:32** *nagaestar sa malayo nga mga lugar:* sa literal, *nagautod sang ila patilya* § **49:33** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

35 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, “Pamatyon ko ang mga
manugpana sang Elam—ang pinakamaayo nila nga mga soldado.
36 Salakayon ang Elam sang mga kaaway halin sa tanan nga direksyon,
kag palaptahon ko ang iya mga pumuluyo bisan diin. Pagabihagon sila sa
tanan nga nasyon sa kalibutan.
37 Laglagon ko sila paagi sa ila mga kaaway nga gusto magpatay sa ila.
Huo, laglagon ko sila sa akon puwerte nga kaakig. *Ako,* ang GINOO,
nagasiling nga ipasalakay ko sila sa mga kaaway hasta nga madula sila
tanan.
38 Laglagon ko ang hari kag mga opisyal sang Elam, kag pagaharian ko
ina nga lugar.
39 Pero sa ulihi ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang Elam. *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini.”

50

Ang Mensahi Parte sa Babilonia

1 Amo ini ang ginsiling sang GINOO kay Jeremias parte sa Babilonia kag sa
katawhan sini:
2 “Isugid sa mga nasyon ang balita nga wala sing lipod-lipod! Kag ibayaw
ang bandera bilang tanda nga maagaw ang Babilonia! Magakaladugmok
kag mahuy-an gid ang iya mga dios-dios pati na si Bel kag si Marduk.
3 Kay salakayon ang Babilonia sang isa ka nasyon halin sa north, kag
mangin mamingaw ini nga lugar. Wala sing may mag-estar diri kay
magpalalagyo ang mga tawo kag mga sapat.
4 “*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa sina nga tion, ang katawhan sang
Israel kag Juda magahibi sa pagdangop sa akon, ang GINOO nga ila Dios.
5 Magapamangkot sila sang dalan pakadto sa Jerusalem* kag magakadto
sila didto. Kag magahimo sila sang wala sing katapusan nga kasugtanan sa
akon, kag indi gid nila ini pagkalimtan.
6 “Ang akon katawhan pareho sang nadula nga mga karnero.
Ginpabay-an sila sang ila mga manugbantay didto sa kabukiran kag indi na
sila makatultol magpuli.
7 Ginasalakay sila sang makakita sa ila. Nagasiling ang ila mga kaaway,
‘Nakasala sila sa GINOO nga amo ang ila matuod nga palahuwayan kag ang
paglaom sang ila mga katigulangan, gani wala kita sing sala sa aton
pagsalakay sa ila.’
8 “Magpalagyo kamo halin sa Babilonia! Bayai ninyo ina nga nasyon!
Mag-una kamo sa pagpalagyo!
9 Kay ipasalakay ko ang Babilonia sa grupo sang gamhanan nga mga
nasyon halin sa north. Salakayon nila ang Babilonia kag maagaw nila ini.
Matanda sila nga mga manugpana nga nagaigo gid sa ila ginapana.
10 Agawon nila ang mga pagkabutang sang Babilonia, kag makapagusto
gid sila. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
11 “*Kamo nga katawhan sang Babilonia,* ginpanguhaan ninyo sang mga
pagkabutang ang katawhan nga akon ginapanag-iyahan. Nagakalipay
kamo kag nagasinadya pareho sang bataon nga babayi nga baka sa
palahalban ukon sang kabayo nga nagahirihiri.
12 Pero pakahuy-an ko gid ang inyo nasyon.† Mangin pinakakubos ini sa
tanan nga nasyon, kag mangin isa ka mamingaw kag desierto nga nasyon.

* **50:5** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* † **50:12** *nasyon:* sa literal, *iloy*

13 Tungod sa akon kaakig, wala gid sing may mag-estar sa Babilonia kag
mangin mamingaw gid ini nga lugar. Ang tanan nga magaagi maurungan
gid kag magapanagutsot tungod sa tanan nga natabo sa sini nga nasyon.
14 "Kamo nga mga manugpana, magposisyon na kamo sa palibot sang
Babilonia. Pan-a ninyo siya kay nakasala siya sa GINOO.
15 Magsinggit kamo kontra sa iya sa tanan nga direksyon. Tan-awa!
Nagsurender na ang Babilonia! Nagkalarumpag na ang iya mga tore kag
nagkalaguba ang iya mga pader. Pagbalos ini sang GINOO sa iya, gani balusi
ninyo siya kag himua sa iya ang ginhimo niya sa iban.
16 Dulaa sa Babilonia ang mga manugtanom kag mga manug-ani. Luwasa
ang mga bihag sa espada sang mga kaaway kag papalagyuha sila puli sa ila
kaugalingon nga mga lugar.
17 "Ang mga Israelinhon pareho sang naglalapta nga mga karnero nga
ginlagas sang mga leon. Una, gintukob sila sang hari sang Assyria, kag
dayon ginkitkit ni Haring Nebucadnezar sang Babilonia ang ila mga tul-an.
18 "Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
nagasiling, 'Silutan ko ang hari sang Babilonia, subong nga ginsilutan ko
ang hari sang Assyria.
19 Pero pabalikon ko ang mga Israelinhon sa ila nasyon. Mangin pareho
sila sa mga karnero nga magahalab sa Carmel, sa Bashan, kag sa mga
kabukiran sang Efraim kag Gilead, kag mabusog gid sila.
20 Sa sina nga tion, indi na makita ang mga sala kag paglapas sang mga
nabilin nga katawhan sang Israel kag Juda, kay patawaron ko sila. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.' "

Ang Silot sang Dios sa Babilonia

21 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Salakaya ninyo ang Merataim kag ang
Pekod. Pamatya sila kag laglaga sing bug-os.‡ Himua ang tanan nga
ginasugo ko sa inyo.
22 Mabatian ang singgit sang inaway kag ang gahod sang puwerte nga
kalaglagan.
23 Ang Babilonia pareho sang martilyo nga nagpangdugmok sa mga
nasyon, pero karon nadugmok na ini. Naurungan gid ang mga nasyon sang
makita nila ang pagkalaglag sang Babilonia!
24 "Babilonia, nasiod ka sa ginbutang ko nga siod sa imo. Nadakpan ka
tungod kay nagkontra ka sa akon.
25 Ginbuksan ko ang talaguan sang akon mga armas kag ginpaguwa ko
ang mga armas sa akon kaakig. Kay *ako,* ang Ginoong DIOS nga
Makagagahom, may pagahimuon sa imo, Babilonia.
26 "*Mga kaaway sang Babilonia* nga halin sa malayo nga lugar, salakaya
na ninyo ang Babilonia! Buksi ninyo ang iya mga bodega. Tumpuka ninyo
ang inyo mga nakuha pareho sang pagtumpok sang uyas. Laglaga ninyo
sing bug-os ang mga taga-Babilonia kag wala gid kamo sing ibilin.
27 Pamatya ninyo ang tanan nila nga *mga soldado nga pareho sa* bataon
nga baka. Ihawa ninyo sila. Kaluluoy sila kay nag-abot na ang tion nga
silutan sila.
28 "Pamatii ang mga tawo nga nakapalagyo halin sa Babilonia. Nagasugid
sila sa Jerusalem§ kon daw ano ang pagbalos sang GINOO nga aton Dios
tungod sa ginhimo sang mga taga-Babilonia sa iya templo.

‡ **50:21** *laglaga sing bug-os:* Ang Hebreo nga pulong sini nagakahulugan sang mga gintugyan sa Ginoo paagi sa paghalad ukon paglaglag sini. § **50:28** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

29 “Ipatawag ninyo ang mga manugpana sa pagsalakay sa Babilonia!
Libuti ninyo ini para wala sing may makapalagyo. Balusi ninyo siya sa iya
ginhimo. Himua ninyo sa iya ang iya ginhimo sa iban, kay ginkontra niya
ang GINOO, ang Balaan nga Dios sang Israel.
30 Gani ang iya pamatan-on nga mga lalaki magakalamatay sa mga
karsada. Sa sina nga tion, malaglag ang tanan niya nga soldado.

31 “*Ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, nagasiling nga kontra ko
ikaw, *Babilonia nga* bugalon! Nag-abot na ang tion nga silutan ko ikaw.
32 Ikaw nga bugalon malaglag gid kag wala sing may magbulig sa
pagpabangon sa imo. Sunugon ko ang imo mga banwa kag ang tanan nga
baryo sa palibot sini.”

33 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, “Gindaogdaog ang
katawhan sang Israel kag Juda. Ginbihag sila kag ginbantayan gid sing
maayo nga indi makabalik sa ila lugar.
34 Pero gamhanan ako nga ila Manunubos; GINOO nga Makagagahom ang
akon ngalan. Apinan ko sila kag hatagan sang kalinong, pero gamuhon ko
ang mga pumuluyo sang Babilonia.

35 “*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga ang espada sang kalaglagan magatupa
sa katawhan sang Babilonia, pati sa iya mga opisyal kag maalamon nga
mga tawo!
36 Magatupa man ini sa iya butigon nga mga propeta, kag
magabuang-buang sila. Kag amo man sa iya mga soldado, kag mahadlukan
gid sila!
37 Magatupa pa gid ini sa iya mga kabayo kag mga karwahe, kag sa tanan
nga pangayaw nga kadampig niya. Kag *magaluya* sila pareho sa babayi!
Magatupa man ini sa iya mga manggad, kag panguhaon ini.
38 Magamala ang tanan niya nga katubigan. Tungod kay ang Babilonia
lugar nga may madamo gid nga mga makahaladlok nga dios-dios nga
nagapabuang sa mga tawo.

39 “Pagaestaran na lang ang Babilonia sang talunon nga mga sapat, sang
mga hyena, kag sang mga bukaw. Indi na gid mag-estar liwat ang mga tawo
didto hasta san-o.
40 Subong nga ginlaglag ko ang Sodom kag Gomora, kag ang mga banwa
sa palibot sini, *laglagon ko man ang Babilonia.* Wala na gid sing tawo nga
may mag-estar didto. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.

41 “Tan-awa! May mga soldado nga nagapadulong halin sa duta sa north.
Isa ka gamhanan nga nasyon kag madamo nga hari halin sa pinakamalayo
nga parte sang kalibutan ang magakontra sa Babilonia.
42 Armado sila sang mga pana kag mga bangkaw. Mga mapintas sila kag
wala sing kaluoy. Ang ila gahod pareho sang mabaskog nga balod samtang
nagasakay sila sa ila mga kabayo. Magaabot sila nga handa sa pagsalakay
sa inyo nga mga pumuluyo sang Babilonia.
43 Nabalitaan ini sang hari sang Babilonia, kag nagpalamuypoy ang iya
mga kamot. Kahadlok kag kasakit ang iya nabatyagan pareho sang
pagpasakit sang babayi nga manugbata.

44 “Salakayon ko gulpi ang Babilonia pareho sang leon nga halin sa
kakahuyan sang Jordan nga nagapakadto sa palahalban *nga may madamo*
nga karnero. Magapalalagyo sila kag padumalahan ko ang Babilonia sa
tawo nga akon ginpili. Sin-o ang mapaanggid sa akon? Sin-o ang mangahas
sa pagkontra sa akon? Sin-o ang pangulo nga magpamatok sa akon?

45 Gani pamatii ang ginaplano ko nga himuon kontra sa Babilonia. Bisan
ang ila mga kabataan bihagon kag ang ila duta malaglag.*
46 Sa puwerte nga pagkalaglag sang Babilonia magatay-og ang duta, kag
ang ila paghinibi mabatian sa iban nga mga nasyon."

51

Dugang nga Silot sa Babilonia

1 Amo pa gid ini ang ginsiling sang GINOO parte sa Babilonia: "Hangkaton
ko ang manuglaglag sa pagsalakay sa Babilonia kag sa iya katawhan.*
2 Padal-an ko ang Babilonia sang mga taga-iban nga lugar sa pagsalakay
kag paglaglag sa iya, pareho sang upa nga ginpapalid sa hangin. Salakayon
nila ang Babilonia sa tanan nga direksyon sa sina nga tion sang kalaglagan.
3 Indi na nila paghatagan sang kahigayunan ang mga manugpana sang
Babilonia nga makagamit sang ila mga pana ukon sang ila mga taming.
Wala gid sila sing may ibilin nga pamatan-on nga mga lalaki. Laglagon gid
nila sing bug-os ang mga soldado sang Babilonia.
4 Magahamyang ang ila mga bangkay nga pilason sa mga dalan.
5 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS nga Makagagahom, ang Balaan nga Dios
sang Israel, wala nagsikway sa Israel kag Juda bisan ang ila mga duta puno
sang kalautan.
6 "Palagyo kamo halin sa Babilonia! Luwasa ninyo ang inyo kabuhi! Indi
pagpabay-i ang inyo kaugalingon nga mapatay tungod sang sala sang
Babilonia. Tion na nga balusan ko siya suno sa nagakabagay sa iya
ginhimo.
7 Pareho siya sa kupa nga bulawan sa akon kamot nga puno sang bino.
Ginpainom niya ang mga nasyon sa bilog nga kalibutan kag nagkalahubog
sila kag nagbuluang.
8 Malaglag gulpi ang Babilonia! Magpangasubo kamo sa iya! Magkuha
kamo sang bulong para sa iya mga pilas kay basi pa lang mag-ayo siya."
9 *Nagsiling ang mga Israelinhon nga nagaestar didto,* "Gintinguhaan
namon nga bulngon ang Babilonia pero indi na gid ini mabulong. Bayaan
ta na lang siya kag magpuli kita sa tagsa-tagsa ta ka lugar. Kay lambot na sa
langit ang iya mga sala; gani silutan na siya sang GINOO.
10 Nagbalos ang GINOO para sa aton. Dali kamo, makadto kita sa
Jerusalem† kag isugid ta ang ginhimo sang GINOO nga aton Dios."
11 Magabalos ang GINOO sa Babilonia tungod sa pagguba nila sa iya
templo. Ginhangkat sang GINOO ang mga hari sang Media sa paglaglag sa
Babilonia kay amo ini ang iya tuyo. *Siling niya,* "Baira ninyo ang inyo mga
pana kag ihanda ang inyo mga taming.
12 Ibayaw ang bandera bilang tanda sa pagsalakay sa Babilonia. Dugangi
pa gid ninyo ang mga guwardya kag ibutang na sa ila mga puwesto ang
mga manugbantay. Kibuna ninyo ang siyudad! Tion na nga himuon sang
GINOO ang iya ginplano kontra sa katawhan sang Babilonia."
13 *Babilonia,* madamo ang imo katubigan kag puwerte ang imo manggad.
Pero nag-abot na ang imo katapusan, ang tion sang imo kalaglagan.
14 Nagsumpa ang GINOO nga Makagagahom sa iya kaugalingon nga
nagasiling, "Ipasalakay ko gid kamo sa madamo nga kaaway nga pareho
kadamo sa mga apan, kag magasinggit sila sing kadaugan kontra sa inyo."

---

* **50:45** *Bisan...malaglag:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

* **51:1** *iya katawhan:* sa Hebreo, *sa katawhan sang Leb Kamai,* nga isa pa ka ngalan sang Babilonia.

† **51:10** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

Mga Pagdayaw sa Dios

15 Ginhimo sang Dios ang kalangitan kag ang kalibutan paagi sa iya
gahom kag kaalam.
16 Sa iya pagmando, nagadaguob ang langit. Siya ang nagapaguwa sang
mga gal-om halin sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan. Ginapakilat
niya kon mag-ulan, kag nagapadala siya sang hangin halin sa iya mga
talaguan.
17 Ang tanan nga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios mga balingag kag
wala sing kaalam. Mahuy-an lang ang mga platero sang ila mga dios-dios,
kay indi ini matuod. Wala ini sing kabuhi.
18 Wala ini sing pulos, kag talamayon. Magaabot ang tion nga malaglag
sila tanan.
19 Pero ang Dios ni Jacob‡ indi pareho sina. Siya amo ang naghimo sang
tanan, pati sang katawhan nga iya ginapanag-iyahan. GINOO nga
Makagagahom ang iya ngalan.

Ang Martilyo sang Dios

20 *Nagsiling ang GINOO,* "Ikaw§ ang akon panglampos, ang akon armas sa
inaway. Paagi sa imo laglagon ko ang mga nasyon kag mga ginharian,
21 ang mga kabayo kag mga manugkabayo, ang mga karwahe kag mga
manugkarwahe.
22 Laglagon ko man paagi sa imo ang mga lalaki kag mga babayi, mga
tigulang kag mga bata, kag mga soltero kag mga dalaga.
23 Laglagon ko pa gid paagi sa imo ang mga kasapatan kag ang mga
manugbantay sini, ang mga mangunguma kag ang mga baka, kag ang mga
pangulo kag mga opisyal.
24 "*Mga katawhan ko,* ipakita ko sa inyo ang pagbalos ko sa Babilonia kag
sa iya katawhan sa tanan nila nga malain nga ginhimo sa Jerusalem.* *Ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini.
25 "Kontra ko ikaw, *Babilonia,* ikaw nga ginatawag Bukid nga
Manuglaglag! Ginalaglag mo ang bilog nga kalibutan. Gamiton ko ang akon
gahom sa pagkakas sa imo kag sunugon ko ikaw.
26 Wala gid sing bato nga makuha sa imo nga gamiton sa pagpatindog
sang building. Mangin mamingaw ka hasta san-o. *Ako,* ang GINOO, ang
nagasiling sini."
27 Ibayaw ang bandera bilang senyales sa pagsalakay! Patunuga ang
budyong sa mga nasyon! Preparaha sila sa pagsalakay sa Babilonia.
Pasalakaya ang mga soldado sang Ararat, Mini kag Ashkenaz. Magpili
kamo sang pangulo sa pagsalakay sa Babilonia. Magpadala kamo sang mga
kabayo nga pareho kadamo sa mga apan.
28 Papreparaha ang mga hari sang Media sa pagsalakay sa Babilonia, pati
ang ila mga manugdumala kag mga opisyal, kag ang tanan nga nasyon nga
sakop nila.
29 Ang Babilonia mangin pareho sa tawo nga nagakurog kag
nagapamilipit sa kasakit tungod kay himuon sang GINOO ang iya ginplano
kontra sa iya, nga wala na sing may mag-estar sa sini nga lugar kag mangin
mamingaw na.
30 Magauntat ang mga soldado sang Babilonia sa pagpakig-away kag
magapabilin na lang sila sa ila mga kuta. Madulaan sila sang kusog kag

‡ **51:19** *Dios ni Jacob:* sa literal, *Parte ni Jacob* § **51:20** *Ikaw:* Posible si Cyrus, nga gin-gamit sang GINOO sa paglaglag sa Babilonia. * **51:24** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion*

daw sa mga babayi na lang sila *nga maluya.* Masunog ang mga balay sa
Babilonia kag maguba ang mga trangka sang iya mga puwertahan.
31 Magasunod-sunod ang mga mensahero sa pagsugid sa hari sang
Babilonia nga ang iya bilog nga siyudad naagaw na.
32 Naagaw ang mga talabukan sang suba. Nasunog ang mga palanaguan,
kag nahadlok ang mga soldado.
33 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel, "Ang
Babilonia pareho sang trigo nga madali na lang anihon kag linason."
34-35 Nagsiling ang mga taga-Jerusalem, "Si Haring Nebucadnezar sang
Babilonia daw sa dragon nga naglamon sa amon. Ginbusog niya ang iya
tiyan sang amon mga manggad. Ginbayaan niya ang amon siyudad nga
wala na gid sing nabilin pareho sang banga nga wala sing unod. Gintabog
niya kami kag nagsalasala kami. Kabay pa nga himuon man sa Babilonia
ang iya ginhimo sa amon kag sa amon kabataan. Kabay pa nga sukton ang
mga pumuluyo sang Babilonia sa ila pagpamatay."
36 Gani nagsiling ang GINOO, "*Mga katawhan sang Jerusalem,* apinan ko
gid kamo, kag magabalos gid ako para sa inyo. Pamalahon ko ang dagat kag
ang mga tuburan sang Babilonia.
37 Mangin guba ini nga nasyon! Mangin makangilil-ad kag talamayon ina
nga lugar, kag wala sing may mag-estar dira luwas lang sa talunon nga mga
ido.†
38 Ang mga taga-Babilonia magangurob pareho sang mga leon.
39 Kag sanglit gutom sila, papunsyonan ko sila. Hugbon ko sila, lipayon
kag patulugon nga indi na makabugtaw pa. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling
sini.
40 Dal-on ko sila sa ilihawan para ihawon pareho sa mga karnero kag
mga kanding.
41 Daw ano ang pagkalaglag sang Babilonia,‡ ang nasyon nga ginadayaw
sa bilog nga kalibutan! Maurungan gid ang mga nasyon sa matabo sa iya!
42 Lapawan sang nagalinagumba nga mga balod ang Babilonia.
43 Mangin mamingaw ang iya mga banwa, pareho sang desierto nga wala
sing may nagaestar ukon bisan may nagaagi.
44 Silutan ko si Bel *nga dios-dios* sang Babilonia. Ipasuka ko sa iya ang iya
mga ginpanglamon.§ Indi na magdagsa ang mga nasyon *sa pagsimba* sa
iya. Kag ang mga pader sang Babilonia magkalarumpag.
45 "Mga katawhan ko, magpalagyo kamo halin sa Babilonia! Luwasa
ninyo ang inyo kabuhi antes ko ipaagom ang akon kaakig.
46 Pero indi kamo magkahadlok ukon magkaluya kon mag-abot na ang
mga balita parte sa inaway. Kay ang balita parte sa pag-ilinaway sang mga
hari magaabot kada tuig.
47 Magaabot gid ang tion nga silutan ko ang mga dios-dios sang Babilonia.
Mahuy-an gid ang bilog nga Babilonia, kag magahalamyang ang tanan nga
bangkay sang iya katawhan.
48 Dayon magasinggit sa kalipay ang langit kag ang kalibutan, kag ang
tanan nga ara sa sini, sa pagkalaglag sang Babilonia. Kay salakayon ini
sang mga manuglaglag halin sa north. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
49 "Kinahanglan gid nga laglagon ang Babilonia tungod sa iya nga
pagpamatay sa mga Israelinhon kag sa iban pa nga mga tawo sa kalibutan.

---

† **51:37** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* ‡ **51:41** *Babilonia:* sa Hebreo, *Sheshac* § **51:44** *ang iya mga ginpanglamon:* Siguro ang buot silingon, ang mga tawo nga ginbihag sang Babilonia kag ang mga pagkabutang nga iya ginpanguha.

50 Kamo nga nagkalabilin nga buhi, magpalagyo na kamo halin sa
Babilonia kag indi kamo magpundo-pundo! Dumduma ninyo ang GINOO
kag ang Jerusalem bisan dira kamo sa malayo nga lugar.
51 *Nagasiling kamo,* 'Nahuya kami. Gin-insulto kami kag ginpakahuy-an
tungod kay ang templo sang GINOO gindagtaan sang mga indi Israelinhon.'
52 Pero magaabot gid ang tion nga silutan ko ang mga dios-dios sang
Babilonia. Kag ang mga pag-ugayong sang mga napilasan nga mga
taga-Babilonia mabatian sa bilog nila nga lugar.
53 Bisan lab-ot pa ang mga pader sang Babilonia sa kahawaan, kag bisan
pag-unon pa niya ini, padal-an ko gihapon siya sang mga manuglaglag.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

54 "Mabatian sa Babilonia ang mga paghinibi tungod sa pagkalaglag sini.
55 Laglagon ko ang Babilonia, kag magahipos ini. Magasalakay sa iya ang
mga kaaway nga daw sa nagahuganas nga mga balod. Mabatian ang
pagsininggit sang ila pagsalakay.
56 Magaabot ang manuglaglag sang Babilonia kag madakpan ang iya mga
soldado, kag magakalabali ang ila mga pana. Kay *ako,* ang GINOO, amo ang
Dios nga nagasilot sa malain. Kag silutan ko gid ang Babilonia sa
nagakabagay sa iya.
57 Hugbon ko ang iya mga opisyal, mga maalamon nga mga tawo, mga
manugdumala, mga kumander, kag ang iya mga soldado. Matulugan sila
kag indi na makabugtaw pa. *Ako,* ang Hari, ang nagasiling sini. GINOO nga
Makagagahom ang akon ngalan."

58 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Pagarumpagon ang
madamol nga mga pader sang Babilonia, kag pagasunugon ang mataas
niya nga mga puwertahan. Ang tanan nga ginpangabudlayan sang iya
katawhan mangin wala sing pulos, kay masunog man lang ini."

Ang Mensahi ni Jeremias para sa Babilonia

59 Amo ini ang mensahi nga ginsiling ni Jeremias kay Seraya nga isa sa
mataas nga opisyal ni Haring Zedekia. Si Seraya anak ni Neria kag apo ni
Masea. Ini nga mensahi ginsiling ni Jeremias sang nagkadto si Seraya sa
Babilonia upod kay Haring Zedekia. Ikaapat sadto nga tuig sang paghari ni
Zedekia sa Juda.
60 Ginsulat ni Jeremias sa linukot nga sululatan ang tanan nga kalaglagan
nga magaabot sa Babilonia—ang tanan gid nga matabo sa Babilonia.
61 Amo ini ang ginsiling ni Jeremias kay Seraya, "Kon mag-abot ka sa
Babilonia, siguruha nga mabasa mo *sing mabaskog* sa mga tawo ang
nasulat sa sini nga kasulatan.
62 Dayon magpangamuyo ka, 'O GINOO, nagsiling ka nga laglagon mo ini
nga lugar, para wala sing bisan sapat ukon tawo nga mag-estar diri kag
mangin mamingaw ini hasta san-o.'
63 Pagkatapos mo basa sini, tabiri ini sang bato kag ihaboy dayon sa *Suba*
sang Euphrates.
64 Dayon magsiling ka, 'Amo sina ang matabo sa Babilonia—malugdang
ini kag indi na gid makabutwa tungod sang kalaglagan nga ipaagom sang
GINOO sa iya. Magakalamatay gid ang iya katawhan.'"

Diri natapos ang mensahi ni Jeremias.

52

Ang Pagkalaglag sang Jerusalem
(2 Har. 24:18-25:30; 2 Cro. 36:11-21)

1 Nagaedad si Zedekia sang 21 ka tuig sang nangin hari siya. Sa Jerusalem
siya nag-estar, kag naghari siya sa sulod sang 11 ka tuig. Ang iya iloy amo si
Hamutal nga anak ni Jeremias nga taga-Libna.
2 Malain ang iya ginhimo sa panulok sang GINOO, pareho sa ginhimo ni
Jehoyakim.
3 Gani sang ulihi ginpahalin sang GINOO ang mga taga-Jerusalem kag
taga-Juda *sa ila lugar palayo* sa iya presensya. Natabo ini tungod sa kaakig
sang GINOO sa ila.
Karon, nagrebelde si Zedekia sa hari sang Babilonia.
4 Gani sang ikasiyam nga tuig sang iya paghari, sang ikanapulo nga
adlaw sang ikanapulo nga bulan, nagsalakay si Haring Nebucadnezar sang
Babilonia kag ang iya bilog nga soldado sa Jerusalem. Nagkampo sila sa
guwa sang siyudad kag naghimo sang mga tore-tore sa palibot sini.
5 Ginpalibutan nila ang siyudad hasta sang ikaonse nga tuig sang paghari
ni Zedekia.
6 Sang ikasiyam nga adlaw sang ikaapat nga bulan *sang amo nga tuig,*
puwerte na gid ang gutom sa siyudad kag wala na sing pagkaon ang mga
tawo.
7 Karon, ginrumpag sang mga taga-Babilonia* ang isa ka parte sang
pader sang siyudad, gani nagplano *si Zedekia* kag ang tanan niya nga mga
soldado sa pagpalagyo. Pero tungod nga napalibutan sang mga
taga-Babilonia ang siyudad, naghulat anay sila hasta maggab-i. Dayon
nag-agi sila sa puwertahan, sa tunga sang duha ka pader malapit sa hardin
sang hari. Nagpalagyo sila pakadto sa Kapatagan sang Jordan†,
8 pero ginlagas sila sang mga soldado sang Babilonia, kag naabtan sila sa
kapatagan sang Jerico. Nagbululag kay Zedekia ang tanan niya nga
soldado,
9 kag nadakpan siya. Gindala siya sa hari sang Babilonia sa Ribla, sa duta
sang Hamat, kag didto ginsentensyahan.
10 Didto sa Ribla, ginpapatay sang hari sang Babilonia ang mga anak nga
lalaki ni Zedekia sa iya mismo atubangan. Ginpapatay man niya ang tanan
nga opisyal sang Juda.
11 Ginpalukat niya ang mga mata ni Zedekia kag ginpakadenahan siya
kag gindala sa Babilonia. Didto siya ginpriso hasta nga napatay.

Gin-guba ang Templo kag Ginbihag ang Katawhan sang Juda
(2 Har. 25:8-21)

12 Sang ikanapulo nga adlaw sang ikalima nga bulan, sadtong ika-19 nga
tuig sang paghari ni Nebucadnezar sa Babilonia, nagkadto sa Jerusalem si
Nebuzaradan nga kumander sang mga guwardya sang hari sang Babilonia.
13 Ginsunog niya ang templo sang GINOO, ang palasyo, ang tanan nga
balay sa Jerusalem, kag ang tanan nga importante nga mga building.
14 Sa iya nga pagdumala gin-guba sang mga soldado sang Babilonia ang
mga pader nga nagapalibot sa Jerusalem.
15 Kag ginbihag niya ang nabilin nga mga tawo sa siyudad, pati ang iban
nga pinakaimol nga mga tawo kag ang mga tawo nga nagdampig sa hari
sang Babilonia.

---

* **52:7** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo man sa bersikulo 8, 14 kag 17. † **52:7** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

16 Pero ginbilin niya ang iban sa pinakaimol nga mga tawo para
mag-atipan sa talamnan sang mga ubas kag sa mga uma.
17 Gin-guba sang mga taga-Babilonia ang ini nga mga butang sa templo
sang GINOO: ang saway nga mga haligi, ang saway nga mga karo nga
ginagamit sa paghakot sang tubig, kag ang *dako nga suludlan sang tubig nga*
saway nga *ginatawag* Dagat. Kag gindala nila ang mga saway sa Babilonia.
18 Ginkuha man nila ang mga kalaha, mga pala, mga pang-utod sa pabilo,
mga yahong, mga tasa,‡ kag ang iban pa nga saway nga kagamitan sa
templo.
19 Ginkuha man ni Nebuzaradan ang mga labador, mga bulutangan sang
baga, mga yahong, mga kolon, mga bulutangan sang suga, mga tasa, mga
yahong nga ginagamit sa pag-ula sang mga halad nga ilimnon, kag ang iban
pa nga bulawan kag pilak nga mga kagamitan.
20 Daw halos indi makilo ang mga saway nga halin sa duha ka haligi, sa
dako nga suludlan sang tubig nga ginatawag Dagat, sa dose ka turo-turo nga
baka nga tulungtungan sini, kag sa mga karo nga ginagamit sa paghakot
sang tubig. Ini nga mga butang ginpahimo sadto ni Solomon para sa templo
sang GINOO.
21 Ang kataason sang kada haligi 27 feet kag ang palibot nga takos 18 feet.
Guhab ini sa sulod, kag ang kadamulon sang saway mga 4 inches.
22 Ang kataason sang saway nga ulo-ulo sang kada haligi 7 feet kag 6
inches. Ini nga mga ulo-ulo nadekorasyunan sang mga kulokadena nga
nagatinabid kag napalibutan sang mga *puloprutas nga* pomegranata nga
saway.
23 Sa kilid sang kada haligi may 96 ka *puloprutas nga* pomegranata, kag
may isa ka gatos tanan ka *puloprutas nga* pomegranata nga nagapalibot sa
kulokadena nga nagatinabid sa ulo-ulo sang haligi.
24 Ginbihag man ni Nebuzaradan si Seraya nga pangulo nga pari, si
Zefanias nga sunod sa rangko ni Seraya, kag ang tatlo ka manugbantay sa
puwertahan *sang templo*.
25 Kag amo pa gid ini ang iya mga nakita kag ginbihag sa siyudad: ang
opisyal sang mga soldado sang Juda, ang pito sa mga manugdumala sang
hari, ang kumander nga nagapanguha sa mga tawo nga mangin soldado,
kag ang 60 pa ka pumuluyo didto.
26 Gindala sila tanan ni Nebuzaradan sa hari sang Babilonia didto sa
Ribla,
27 nga sakop sang Hamat. Kag didto ginpapatay sila sang hari.
Gani ang katawhan sang Juda gindala palayo sa ila duta bilang mga
bihag.
28-30 Amo ini ang kadamuon sang mga Israelinhon nga ginbihag ni
Haring Nebucadnezar:
Sang ika-7 nga tuig sang iya paghari, 3,023 ka tawo.
Sang ika-18 nga tuig sang iya paghari, 832 ka tawo.
Sang ika-23 nga tuig sang iya paghari, 745 ka tawo. (Si Nebuzaradan nga
kumander sang mga guwardya sang hari ang nagbihag sa ila.)
4,600 tanan ka tawo ang ginbihag.

Ginbuy-an si Jehoyakin
(2 Har. 25:27-30)

‡ **52:18** *mga tasa:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

31 Sang ika-37 nga tuig sang pagkabihag ni Haring Jehoyakin sang Juda,
nangin hari sang Babilonia si Evil Merodac. Ginbuy-an niya si Jehoyakin
sang ika-25 nga adlaw sang ika-12 nga bulan sadto nga tuig.
32 Maayo siya kay Jehoyakin, kag ginpadunggan niya siya labaw sang sa
iban nga mga hari nga ginbihag man didto sa Babilonia.
33 Gani wala na nagbayo si Jehoyakin sang bayo nga iya sang priso, kag
halin sadto nagakaon siya upod sa hari.
34 Kag kada adlaw ginahatagan siya sang hari sang Babilonia sang iya
mga kinahanglanon hasta sa tion nga napatay siya.

Mga Panalambiton

Kasubo sa Jerusalem[*]

1 Daw ano kamingaw sang Jerusalem, nga sang una madamo sang tawo.
Bantog ini anay sa bilog nga kalibutan, pero subong pareho na sa isa ka
balo nga babayi. Sang una amo ini ang nagapanguna nga siyudad, pero
subong pareho na ini sa ulipon.
2 Pareho siya sa babayi nga nagahibubun-ot sa bilog nga gab-i; ang iya
mga luha nagaililig sa iya guya. Wala gid sang bisan isa sa iya mga nobyo
nga naglipay sa iya. Gintraiduran siya sang tanan niya nga abyan kag
nangin kaaway niya sila.
3 Ginpaantos ang Juda kag ginbihag ang iya katawhan. Didto na sila
nagaestar sa iban nga mga nasyon nga sa diin mabudlay ang ila
kahimtangan. Ginlagas sila sang ila mga kaaway kag wala sila sang
palagyuhan.
4 Ang mga dalan pakadto sa Jerusalem[†] masubo, tungod kay wala na sing
may nagakadto didto sa pagsimba sa natalana nga mga piesta. Mamingaw
ang tanan nga puwertahan sini. Ang mga pari nagaugayong kag ang mga
dalaga nagapangasubo gid. Daw ano kasubo sang Jerusalem.
5 Ang iya mga kaaway amo na ang nagapangulo sa iya, kag ini sila
nagmainuswagon. Ginpaantos sang GINOO ang Jerusalem tungod sa iya
madamo nga sala. Ang iya mga pumuluyo ginbihag sang *iya* mga kaaway.
6 Nadula na ang katahom sang Jerusalem.[‡] Ang iya mga pangulo daw
pareho sa gutom nga usa nga nagapangita sang halalbon pero wala sila
sing may makita. Wala na sila sang kusog samtang nagapalagyo sila sa mga
nagalagas *sa ila*.
7 Karon nga ara sa kalisod ang Jerusalem kag nagatalang-talang,
nadumduman niya ang tanan niya nga manggad sang una. Sang nahulog
siya sa kamot sang iya mga kaaway, wala sing may nagbulig sa iya.
Ginyaguta siya kag ginkadlawan sang iya mga kaaway sa iya pagkalaglag.
8 Dako gid ang sala sang Jerusalem, gani nangin mahigko ini. Ang tanan
nga nagpadungog sa iya sadto nagainsulto na sa iya, tungod nakita nila ang
iya kahuy-anan.[§] Nagaugayong siya kag nagtalikod *sa kahuya*.
9 Ang iya pagkahigko nakita sang tanan. Wala niya ginhunahuna ang iya
dangatan. Puwerte gid ang iya pagkalaglag, kag wala gid sing may nagbulig
sa iya. *Gani nagsiling siya,* "O GINOO, talupangda ang akon pag-antos, kay
nadaog ako sang kaaway."
10 Ginpanguha sang kaaway ang tanan niya nga manggad. Nakita niya
nga nagsulod ang mga indi Israelinhon sa iya templo—mga tawo nga
ginbawalan sang GINOO nga magsulod sa templo.
11 Ang iya katawhan nagaugayong samtang nagapangita sila sang
pagkaon. Ginbaylo nila sang pagkaon ang ila manggad para mabuhi lang
sila. *Nagsiling ang Jerusalem,* "O GINOO, talupangda ako, kay
ginapakahuy-an ako."

---

[*] **1:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. [†] **1:4** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Zion* [‡] **1:6** *Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* [§] **1:8** *kahuy-anan:* sa literal, *pagkahublas*

12 *Nagsiling man siya* sa mga tawo nga nagalabay, “Baliwala lang bala ini
sa inyo? Tan-awa ninyo kon may makita kamo nga nagaantos pareho sa
akon. Ini nga pag-antos ginhatag sang GINOO sa akon sa tion sang iya
puwerte nga kaakig.
13 Halin sa langit nagpadala siya sang kalayo nga daw sa nagsunog sa
akon mga tul-an. Ginbutangan niya sang siod ang akon alagyan kag nasiod
ako. Ginhimo niya ako nga mamingaw, nga nagaantos sa bilog nga adlaw.
14 Gintipon niya ang akon mga sala kag daw sa ginhimo nga higot. Kag ini
ang nagguyod sa akon sa pagkabihag. Daw pareho lang nga ginbutangan
ako sang gota sa liog. Ginpaluya ako sang Ginoo kag gintugyan sa *akon* mga
kaaway nga indi ko masarangan.
15 Ginsikway sang Ginoo ang tanan ko nga soldado. Nagtipon siya sang
mga soldado sa paglaglag sang akon pamatan-on nga mga lalaki. Ang mga
pumuluyo* sang Juda daw sa mga ubas lang nga gintasak-tasak sang Ginoo
sa pulugaan sang ubas.
16 Amo ina nga nagatululo ang akon mga luha sa paghibi. Wala gid sing
may nagalipay kag nagapabaskog sa akon. Kaluluoy ang mga pumuluyo
kay ginpierdi sila sang kaaway.”
17 Nagpangayo sang bulig ang Jerusalem, pero wala gid sing may
nagbulig sa iya. Ginbuot sang GINOO nga ang mga nasyon sa palibot sang
mga kaliwat ni Jacob mangin ila kaaway. Kabigon nila ang Jerusalem nga
isa ka mahigko nga butang.
18 *Nagsiling ang Jerusalem,* † “Matarong ang GINOO; pero ginsupak ko ang
iya sugo. Tanan kamo nga katawhan, pamati kamo kag tan-awa ninyo ang
akon pag-antos. Ginbihag ang akon pamatan-on nga mga babayi kag lalaki.
19 Nagpangayo ako sang bulig sa akon mga kadampig pero gintraiduran
nila ako. Nagkalamatay ang akon mga pari kag mga manugdumala sa
siyudad samtang nagapangita sila sang pagkaon para mabuhi lang sila.
20 “Tan-awa, GINOO, kon daw ano ang akon kasubo! Puwerte gid ang akon
kasakit nga daw sa ginakumos ang akon tagipusuon, tungod kay nangin
masinupakon gid ako sa imo. May pagpamatay sa *akon mga* karsada, kag
bisan sa sulod sang balay may nagakapatay.
21 Nabatian sang mga tawo ang akon pag-ugayong, pero wala gid sing isa
nga nagalipay sa akon. Nabatian sang tanan ko nga kaaway ang akon
pag-antos, kag nagkinalipay sila sa sining imo ginhimo sa akon. Kabay pa
nga mag-abot na ang adlaw nga imo ginpromisa *nga silutan mo sila*, para
mangin pareho man sila sa akon.
22 Tan-awa ang ila malain nga ginahimo, kag siluti sila pareho sang
pagsilot mo sa akon tungod sang tanan ko nga sala. Wala untat ang akon
pag-ugayong kag nagasakit ang akon balatyagon.”

2

*Ang Kaakig sang Ginoo sa Sala**

1 Sa kaakig sang Ginoo gintabunan niya sang gal-om ang Jerusalem†.
Ginpaubos niya ang dungganon nga Israel nga daw sa ginhaboy niya sa
duta halin sa langit. Tungod sa iya kaakig ginpabay-an niya bisan pa ang
iya templo.

---

* **1:15** *Ang mga pumuluyo:* sa literal, *Ang birhen nga anak nga babayi* † **1:18** *Jerusalem:* sa Hebreo, *Bukid sang Zion* * **2:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo. † **2:1** *Jerusalem:* sa literal, *anak nga babayi sang Zion.* Amo man sa bersikulo 8 kag 10.

2 Ginlaglag niya nga wala sing luoy-luoy ang tanan nga balay sang mga
kaliwat ni Jacob. Sa iya kaakig ginpangguba niya ang napaderan nga mga
banwa sang mga pumuluyo‡ sang Juda. Ginpaubos niya kag
ginpakahuy-an ang ini nga ginharian kag ang mga pangulo sini.
3 Sa puwerte niya nga kaakig gindula niya ang tanan nga gahom sang
Israel. Wala niya ini pagbuligi sang ginsalakay sang kaaway. Pareho siya sa
kalayo nga naglamon sa mga kaliwat ni Jacob kag sa tanan nga butang sa
ila palibot.
4 Ginapuntirya niya ang iya pana sa iya katawhan, subong nga kaaway
niya. Ginpamatay niya ang tanan nga ginapakamahal sang iya katawhan.
Ginpaagom niya ang iya puwerte nga kaakig nga daw sa kalayo sa mga
pumuluyo sang Jerusalem.§
5 Ginlaglag sang Ginoo ang Israel nga daw pareho siya sa kaaway.
Gin-guba niya ang napaderan nga mga banwa sang Israel kag ang tanan
nga mabakod nga parte sini. Gindugangan pa gid niya ang kasubo kag
paghinibi sa Juda.
6 Gin-guba niya ang iya templo nga daw sa payag lang sa uma. Ginbuot
niya nga kalimtan sang katawhan sang Jerusalem ang natalana nga mga
piesta kag mga Adlaw nga Inugpahuway. Sa iya puwerte nga kaakig
ginsikway niya ang *mga* hari kag *mga* pari.
7 Ginsikway sang Ginoo ang iya halaran kag ang iya templo. Ginpaguba
niya sa mga kaaway ang mga pader sang mabakod nga mga parte sang
Jerusalem. Nagsininggit ini nga mga kaaway sa templo sang GINOO nga
daw nagasaulog sila sang piesta.
8 Determinado ang GINOO sa pagguba sang mga pader sa palibot sang
Jerusalem. Ginplano niya sing maayo ang pagguba sini, kag ginhimo gid
niya ini. Gani nagkalaguba ang mga depensa kag mga pader.
9 Natabunan sang duta ang mga puwertahan sang siyudad. Nagkalaguba
ang mga trangka sini, kay ginpangbali ini sang GINOO. Ginpangbihag ang
hari kag ang dungganon nga mga tawo sang Jerusalem. Wala na *ginatudlo*
ang kasuguan. Kag wala na sing mensahi ang mga propeta halin sa GINOO.
10 Ang mga manugdumala sang Jerusalem nagapungko sa duta nga wala
gid nagahambal. Ginbutangan nila sang mga yab-ok ang ila mga ulo kag
nagsuksok sila sang sako *sa pagpakita sang ila pagpangasubo*. Ang
pamatan-on nga mga babayi sang Jerusalem nagaduko *sa kahuya*.
11 Nagapalamarok ang akon mga mata sa paghibi. Nagasakit ang akon
balatyagon. Daw sa mabuka ang akon dughan tungod sa kalaglagan sang
akon kasimanwa. Nagakalalipong sa mga karsada sang siyudad ang mga
kabataan kag mga lapsag.
12 Nagahinibi sila nga nagapangayo sang pagkaon kag ilimnon sa ila mga
iloy. Nagakalipong sila sa mga karsada sang siyudad pareho sang mga
soldado nga napilasan. Kag amat-amat sila nga nagakalamatay sa sabak
sang ila iloy.
13 Mga pumuluyo sang Jerusalem*, ano bala ang masiling ko sa inyo? Sa
ano ko ikomparar ang inyo pag-antos? Ang inyo pilas daw pareho kadalom
sa dagat. Paano ko ikaw mapabaskog? Sin-o bala ang makaayo sa inyo?
14 Ang mga mensahi sang inyo mga propeta indi matuod, wala sing pulos
kag nagapatalang sa inyo. Wala nila ginpahayag ang inyo *mga* sala para
indi kuntani kamo mabihag.

‡ **2:2** *mga pumuluyo:* sa literal, *anak nga babayi sa tolda sang anak nga babayi sang Zion*
§ **2:4** *mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa Hebreo, *sang Jerusalem*
* **2:13** *Mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa literal, *anak nga babayi sang Jerusalem...birhen nga anak nga babayi sang Zion.*

15 Ang tanan nga nagaagi sa inyo nagapamalakpak, nagapanagutsot, kag
nagalungo-lungo sa pagyaguta sa Jerusalem. *Siling nila,* "Amo bala ini ang
siyudad nga ginatawag 'Pinakamatahom' kag 'Kalipay sang Bug-os nga
Kalibutan?'"
16 Ang tanan ninyo nga kaaway nagayaguta sa inyo. Nagapanagutsot sila
kag nagabagrot sang ila ngipon kag nagasiling, "Nalaglag na naton ang
Jerusalem! Amo na ini ang adlaw nga aton ginahulat; kag karon nakita gid
naton!"
17 Ginhimo sang GINOO ang iya ginplano nga himuon. Gintuman gid niya
ang iya ginsiling sang una. Ginlaglag niya kamo nga wala sing luoy-luoy.
Ginpalipay niya ang inyo *mga* kaaway sa inyo kalaglagan kag gintugutan
niya nga magpabugal sila sa ila ikasarang.
18 Mga pumuluyo sang Jerusalem,† magpanawag kamo sa Ginoo. Pailiga
ang inyo mga luha pareho sang suba nga nagailig adlaw-gab-i. Indi kamo
mag-untat sa paghibi.
19 Magbangon kamo sa gab-i kag magpangayo sang bulig sa Ginoo.
Ipautwas ang tanan ninyo nga balatyagon sa iya, nga daw sa nagabubo
kamo sang tubig. Ibayaw ang inyo mga kamot sa pagpangamuyo para sa
kabuhi sang inyo mga kabataan nga nagakalipong sa gutom sa mga
karsada.
20 O GINOO, tan-awa kami. Hunahunaa bala kon sin-o ang ginpaantos mo
nga pareho sini. Sa puwerte nga kagutom, ginkaon sang mga iloy ang ila
mga kabataan nga ila gin-atipan. Ang *mga* pari kag *mga* propeta
ginpamatay sa imo templo.
21 Nagahalamyang sa mga karsada ang mga bangkay sang mga bata kag
tigulang. Nagkalamatay sa inaway ang mga pamatan-on nga mga lalaki kag
babayi. Ginpamatay mo sila nga wala sing luoy-luoy tungod sa imo kaakig.
22 Gin-imbitar mo ang mga kaaway sa pagsalakay sa akon palibot nga
daw sa nagaimbitar ka lang sa punsyon. Sa adlaw nga ginpakita mo ang
imo kaakig, wala gid sing may nakapalagyo ukon nabuhi. Ginpamatay sang
akon mga kaaway ang akon mga kabataan nga gin-atipan kag ginpadako.

3

*Pagsalig sa Katutom sang Ginoo**

1 Isa ako nga nakaeksperiensya sang pagsilot sang GINOO tungod sa iya
kaakig.
2 Gintabog niya ako palayo kag ginpalakat sa kadulom imbes sa kasanag.
3 Ginsilutan niya ako nga wala sing untat adlaw-gab-i.
4 Ginpaluya niya ang bilog ko nga lawas, kag ginbali ang akon mga tul-an.
5 Ginsalakay niya ako kag puwerte ang akon kasakit kag kabudlayan.
6 Ginpaestar niya ako sa kadudulman pareho sadtong madugay na nga
napatay.
7 Ginpakadenahan niya ako kag ginpalibutan sang pader para indi ako
makapalagyo.
8 Bisan magpangayo pa ako sang bulig, wala niya ako ginapamatian.
9 Ginbalabagan niya sang mga bato nga binasbasan ang akon alagyan,
kag ginpaliko-liko niya ang akon ginaagyan.

---

† **2:18** *Mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa Hebreo, *pader sang anak nga babayi sang Zion*
* **3:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sang kada stanza nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

10 Pareho siya sa bear ukon leon nga nagapanago kag nagahulat sa
pagtukob sa akon.
11 Gin-guyod niya ako palayo sa dalan, dayon ginus-ab kag ginbayaan.
12 Ginbinat niya ang iya pana kag ginpuntirya sa akon.
13 Ginpana niya ako kag naglapos gid sa akon tagipusuon.
14 Nangin kaladlawan ako sa akon mga kasimanwa. Ginayaguta nila ako
sa bilog nga adlaw paagi sa kanta.
15 Puro lang kasakit ang ginhatag niya sa akon.
16 Nagkalabingaw ang akon mga ngipon tungod ginpakaon niya ako sang
graba, kag ginlapak-lapak niya ako sa duta.
17 Ginkuha niya sa akon ang maayo nga kahimtangan, kag wala ko na
maeksperiensyahan ang kabuganaan.
18 Nadula na ang akon kadungganan kag ang tanan nga ginlauman ko sa
GINOO.
19 Mapait panumdumon ang akon pag-antos kag pagtalang-talang.
20 Kon panumdumon ko ini permi, nagapalangluya ako.
21 Pero nagabalik ang akon paglaom kon madumduman ko nga
22 ang gugma kag kaluoy sang GINOO wala sing katapusan. Amo ina nga
wala kita malaglag sing bug-os.†
23 Matutom gid ang GINOO. Ginapakita niya ang iya kaluoy kada adlaw.
24 Nagasiling ako sa akon kaugalingon, “Ang GINOO amo ang tanan sa
akon, gani magalaom ako sa iya.”
25 Ang GINOO maayo sa mga nagalaom kag nagadangop sa iya.
26 Maayo nga maghulat kita nga may pagbatas sa pagluwas sang GINOO sa
aton.
27 Maayo para sa isa ka tawo ang magpadisiplina samtang bataon pa siya.
28 Kon ginadisiplina kita sang GINOO magpungko kita nga nagaisahanon
kag magpamalandong.
29 Magpaubos kita sang aton kaugalingon *sa atubangan sang GINOO* kag
indi madulaan sang paglaom.
30 Kon may magtampa sa imo, itaya ang imo guya. Kag batuna ang
pag-insulto sang imo mga kaaway.
31 Kay ang Ginoo indi magsikway sa aton hasta san-o.
32 Bisan tuod nagahatag siya sang kalisod, ginapakita niya gihapon ang
kaluoy tungod sa iya dako nga gugma nga wala sing katapusan.
33 Kay wala siya nagakalipay sa pagpaantos kag sa pagsakit sa aton.
34-35 Indi gusto sang Labing Mataas nga Dios nga pintasan ang mga priso
ukon ibaliwala ang kinamatarong sang tawo.
36 Indi man gusto sang Ginoo nga indi paghatagan sang hustisya si bisan
sin-o. Nakita niya ini tanan nga butang.
37 Wala sing may makasiling nga matabo ang isa ka butang kon indi ini
pag-itugot sang Gínoo.
38 Indi bala nga ang Labing Mataas nga Dios ang nagabuot kon matabo
ang isa ka malain ukon maayo nga butang?
39 Ngaa bala nagareklamo kita kon ginasilutan kita tungod sang aton mga
sala?
40 Dapat usisaon ta ang aton pagginawi kag magbalik sa GINOO.
41 Buksan ta ang aton mga tagipusuon kag ibayaw ang aton mga kamot sa
Dios sa langit *kag magsiling*,

† **3:22** *Amo...bug-os:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

42 “Nakasala kami kag nagrebelde, *GINOO,* kag wala mo kami
pagpatawara.
43 Naakig ka gid kag ginlagas mo kami kag ginpamatay nga wala sing
luoy-luoy.
44 Nagpanabon ka sang panganod, para indi mo mabatian ang amon
pangamuyo.
45 Ginhimo mo kami nga daw basura sa panulok sang iban nga mga
nasyon.
46 Ginyaguta kami sang tanan namon nga kaaway.
47 Nag-antos kami sa kahadlok, katalagman, kapierdihan, kag
kalaglagan.”
48 Nagaililig ang akon mga luha tungod nalaglag ang akon mga
kasimanwa.
49 Padayon nga magailig ang akon luha
50 hasta talupangdon kita sang GINOO halin sa langit.
51 Nagasakit ang akon balatyagon sa gindangatan sang mga babayi sa
amon‡ siyudad.
52 Daw pareho ako sa pispis nga ginlagas sang akon mga kaaway bisan
wala ako sing may nahimo nga sala sa ila.
53 Gintinguhaan nila ako nga patyon *paagi sa paghulog sa akon* sa buho
kag pagbato sa akon.
54 Daw sa malumos ako sa tubig, kag abi ko mapatay na ako.
55 Halin sa kadadalman sang buho nagpanawag ako sa imo, O GINOO.
56 Ginpamatian mo ang akon pagpakitluoy kag ang pagpangayo sang
bulig.
57 Nag-abot ka sang nagpanawag ako sa imo, kag nagsiling ka nga indi
ako magkahadlok.
58 Ginoo, ginbuligan mo ako sa akon kaso kag ginluwas mo ang akon
kabuhi.
59 Nakita mo, GINOO, ang kalautan nga ginhimo sa akon *sang akon mga
kaaway*, gani hatagi ako sang hustisya.
60 Nahibaluan mo kon daw ano ang ila pagbalos sa akon kag ang tanan
nila nga plano kontra sa akon.
61 O GINOO, nabatian mo ang pagpang-insulto nila sa akon. Nahibaluan
mo ang tanan nila nga plano kontra sa akon—
62 ang mga padihot nga ila ginaestoryahan sa bilog nga adlaw kontra sa
akon.
63 Tan-awa sila! Ginayaguta nila ako paagi sa kanta, nagapungko man
sila ukon nagatindog.
64 Siluti sila, GINOO, suno sa nagakabagay sa ila ginhimo.
65 Patig-aha ang ila tagipusuon kag pakamalauta sila.
66 Lagsa sila kag laglaga sa imo kaakig para madula sila sa kalibutan.

4

*Ginpaagom sang Dios ang Iya Kaakig**

1-2 Ang mga pumuluyo sang Zion daw pareho sa puro nga bulawan nga
naglubad ukon sa malahalon nga mga bato nga naglalapta sa mga karsada.

‡ **3:51** *amon:* sa Hebreo, *akon* * **4:** Ini nga kapitulo isa ka klase sang binalaybay nga sa diin ang mga bersikulo sini nagasugod sa mga letra sang alpabeto sang Hebreo.

Pareho sila sadto sa malahalon nga bulawan, pero subong ginakabig sila
nga daw mga kolon nga hinimo *lang* sang mga manughimo sang kolon.
3 Bisan ang talunon nga mga ido† nagapatiti sang ila mga bata, pero ang
akon ya katawhan nagapabaya sa ila mga bata pareho sang mga ostrich‡ sa
desierto.
4 Tungod sa kauhaw ang dila sang *ila* mga lapsag nagapilit sa ila mga
alingagngag. Nagapangayo ang mga kabataan sang pagkaon, pero wala gid
sing may nagahatag sa ila.
5 Ang mga tawo nga nagakaon anay sang manamit nga pagkaon,
nagapangayo na lang subong sang pagkaon sa mga tawo sa dalan. Atong
mga nagdako nga manggaranon, nagaukay na lang subong sang pagkaon
sa basurahan.
6 Ang silot sa akon mga kasimanwa mas sobra pa sa silot sang Sodom, nga
gulpi lang nga ginlaglag sang Dios nga wala gid sing may nagbulig sa ila.
7 Sadto anay, ang mga pangulo sang Jerusalem *maayo gid ang lawas*.
Masilaw ang ila kaputi pareho sang snow ukon gatas. Mapula-pula ang ila
supat pareho sang rubi; ang ila hitsura pareho sang malahalon nga mga
bato.
8 Pero karon mas maitom pa sila sang sa uling, kag indi na sila makilala
sa mga dalan. Daw sa mga tul-an na lang sila nga naputos sang panit, kag
daw sa laya nga kahoy.
9 Mas maayo pa ang mga nagkalamatay sa inaway sang sa nagkalamatay
sa gutom. Amat-amat sila nga nagkalamatay sa gutom tungod nga wala gid
sing pagkaon.
10 Pag-abot sang kalaglagan sa akon mga kasimanwa, *bisan* ang
mabinalak-on nga mga iloy nagluto sang ila kaugalingon nga mga anak
para kaunon *tungod sa puwerte nga kagutom*.
11 Ginpaagom sang GINOO ang iya bug-os nga kaakig sa Zion. Gani
ginsunog niya ini hasta ang mga pundasyon sini.
12 Indi makapati ang mga hari sa bilog nga kalibutan kag ang ila mga
katawhan nga makasulod ang mga kaaway sa mga puwertahan sang
Jerusalem.
13 Pero natabo ini tungod sa mga sala sang ila mga propeta kag mga pari,
nga nagpamatay sang inosente nga mga tawo.
14 Kag karon nagapangapkap sila sa mga karsada pareho sang bulag.
Nabulit sang dugo ang ila mga bayo, gani wala sing may nagapangahas nga
magtandog sa ila.
15 Ginasinggitan sila sang mga tawo, “Palayo kamo! Mga mahigko kamo!
Indi ninyo kami pagtanduga.” Gani nagpalagyo sila kag bisan diin na lang
sila nga nasyon nagkadto; pero wala gid sang may nagbaton sa ila.
16 Ang GINOO mismo ang nagpalapta sa ila, wala na sila ginasapak sang
GINOO. Wala na ginarespeto kag ginapakitaan sang kaayo ang mga pari kag
mga manugdumala.
17 Nagapalangdulom na ang amon mga panulok sa paghulat sang bulig
sang amon kadampig nga mga nasyon, pero wala gid sila nagbulig sa
amon. Nagbantay kami sa amon mga tore sa pag-abot sang nasyon nga indi
man lang makaluwas sa amon.
18 Ginabantayan sang mga kaaway ang amon mga hulag. Indi kami
makalakat sa mga dalan. Dali na lang ang amon katapusan. Naisip na ang
amon mga inadlaw.

† **4:3** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals* ‡ **4:3** *ostrich:* Tan-awa ang Job 39:13-18 parte sa kinaiya sang sini nga pispis.

19 Mas madasig pa sang sa mga agila ang amon mga kaaway nga
nagalagas sa amon. Ginalagas nila kami hasta sa mga bukid. Kag bisan sa
kamingawan kami didto man sila nagahulat sa pagsalakay sa amon.
20 Nadakpan nila sa ila patibong ang *amon hari nga* ginpili sang GINOO,
nga ginasaligan namon nga magprotektar sa amon *kontra* sa *mga kaaway*
nga mga nasyon.
21 Sige, magkalipay kamo kag magsinadya, kamo nga katawhan sang
Edom nga nagaestar sa duta sang Uz. Pero ipainom man sa inyo ang kupa
sang silot sang GINOO, kag mahubog kamo kag mahublasan.
22 Mga pumuluyo sang Jerusalem,§ matapos na ang inyo silot. Madali na
lang kamo papulion sang GINOO halin sa pagkabihag. Pero kamo nga
katawhan sang Edom silutan sang GINOO tungod sa inyo mga sala kag
ipahayag niya ang inyo kalautan.

5

Pangamuyo nga Ibalik ang Maayo nga Kahimtangan

1 O GINOO, dumduma kon ano ang natabo sa amon. Tan-awa ang amon
kahuy-anan.
2 Ang amon mga duta kag mga balay ginkuha sang mga taga-iban nga
lugar.
3 Nangin ilo kami, kag ang amon mga iloy nangin balo.
4 Kinahanglan pa namon nga baklon ang tubig nga amon ginainom kag
ang kahoy nga amon ginagatong.
5 Ginapaobra kami nga daw sa mga sapat nga ginagutahan. Kag wala gid
kami ginapapahuwaya.
6 Nagpasakop kami sa mga taga-Egypt kag taga-Assyria para lang may
pagkaon kami.
7 Nagpakasala ang amon mga katigulangan nga patay na subong, kag
kami ang nagaantos tungod sang ila sala.
8 Ginadumalahan kami sang mga ulipon kag wala sing may makahilway
sa amon sa ila mga kamot.
9 Sa amon pagpangita sang pagkaon nabutang sa peligro ang amon
kabuhi sa mga armado nga mga tawo sa kamingawan.
10 Ginahilanat kami sa puwerte nga kagutom, kag ang amon lawas daw
hurnohan kainit.
11 Ginpanglugos ang *amon* mga asawa kag mga anak nga babayi sa Zion
kag sa mga banwa sang Juda.
12 Ginbitay sa kamot ang *amon* mga pangulo, kag wala pagtahura ang
amon mga tigulang.
13 Ang *amon* mga pamatan-on nga mga lalaki ginpilit nga maggaling *nga*
daw mga ulipon, kag ang mga kabataan nagakaladusmo sa pagpas-an sang
mabug-at nga mga kahoy.
14 Ang mga tigulang wala na nagapungko sa puwertahan sang siyudad *sa*
paghatag sang laygay, kag ang pamatan-on nga mga lalaki wala na
nagatukar sang sunata.
15 Wala na kami sang kalipay. Imbes nga magsinaot kami,
nagapangasubo kami.
16 Wala na ang amon kadungganan. Kaluluoy kami, tungod kay nakasala
kami.

§ **4:22** *Mga pumuluyo sang Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion*

17 Tungod sini nagasakit ang amon balatyagon kag nagapalangdulom
ang amon panulok.
18 Kay mamingaw na ang Bukid sang Zion, kag ginalagawan na lang ini
sang talunon nga mga ido.*
19 O GINOO, nagahari ka sa wala sing katapusan. Ang imo paghari
nagapadayon hasta san-o.
20 Ngaa permi mo kami ginakalimtan? Ngaa ginsikway mo kami sing
malawig?
21 O GINOO, pabalika kami sa imo kag magabalik kami. Ibalik sa amon
ang amon maayo nga kahimtangan sang una.
22 Sobra na bala ang imo kaakig sa amon nga ginsikway mo na gid kami?

* **5:18** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

Ezekiel

Ang Una nga Palanan-awon ni Ezekiel

1-3 Ako si Ezekiel nga pari nga anak ni Buzi, kag isa ako sa mga ginbihag sa
Babilonia. Isa ka adlaw, sang nagaestar ako sa higad sang Suba sang Kebar
kaupod sang iban nga mga bihag, nag-abri ang langit kag gin-gamhan ako
sang GINOO, kag dayon ginpakitaan niya ako sang mga palanan-awon.
Natabo ini sang ikalima nga adlaw sang ikaapat nga bulan sang ika-30 nga
tuig.* Ikalima ini nga tuig sang pagkabihag kay Haring Jehoyakin.
4 Samtang nagatulok ako, may nakita ako nga bagyo nga halin sa north.
Nagapangilat halin sa madamol nga gal-om, gani nagsanag ang palibot.
Ang kilat sa tunga sang gal-om nagasiga nga daw sa nagabadlak nga metal.
5 May nakita man ako sa tunga sang gal-om nga apat ka buhi nga mga
tinuga nga daw sa mga tawo,
6-8 pero ang kada isa sa ila may apat ka guya kag apat ka pakpak. Tadlong
ang ila mga paa, kag ang ila mga tiil daw sa tiil sang bataon nga baka kag
nagaidlak pareho sang ginpahining nga saway. May ara sang kamot sang
tawo sa idalom sang tagsa nila ka pakpak,
9 kag ang ila mga pakpak nagatanduganay. Nagalupad sila sing dungan
sa bisan diin nga direksyon, nga wala nagaliso-liso.
10 Amo ini ang hitsura sang ila mga guya: sa atubangan, hitsura sang
tawo; sa tuo, hitsura sang leon; sa wala, hitsura sang turo nga baka; kag sa
likod, hitsura sang agila.
11 Ang duha nila ka pakpak nagahumlad kag nagatanduganay, kag ang
duha pa gid nila ka pakpak nagatabon sa ila mga lawas.
12 Nagalupad sila sing dungan sa bisan diin nga direksyon, nga wala
nagaliso-liso. Kon diin sila dal-on sang espiritu† didto man sila nagakadto.
13 Ang ila hitsura pareho sang nagadabadaba nga mga baga, kag may
nagalabay-labay sa ila tunga nga daw sa nagasiga nga sulo. Ini nga sulo
tama kasanag, kag halin sa sini nga sulo may nagakirab nga kilat.
14 Ining buhi nga mga tinuga nagapakadto-pakari nga daw sa kilat.
15 Samtang nagatan-aw ako sa apat ka buhi nga mga tinuga, may nakita
ako sa idalom‡ nila nga *apat ka rueda*—isa ka rueda sa tagsa sa ila. Kag ini
nga mga rueda nagatungtong sa duta.
16 Amo ini ang hitsura sang mga rueda: nagaidlak ini pareho sang
malahalon nga bato nga krisolito, kag palareho ang ila hitsura. Ang kada
rueda may ara pa gid sang isa ka rueda sa sulod nga nagakrus,
17 *gani* makakadto ini kag ang buhi nga mga tinuga sa bisan diin nga
direksyon nga indi na kinahanglan nga magliso pa.
18 Ang palibot sang kada rueda malapad kag makahaladlok, kay puno ini
sang mga mata.
19 Kon maglakat gani ang buhi nga mga tinuga nagaupod man sa ila ang
mga rueda, kag kon magpaibabaw gani sila, nagapaibabaw man ang mga
rueda.
20 Ang espiritu sang buhi nga mga tinuga ara sa mga rueda. Gani kon diin
magkadto ang espiritu, didto man nagakadto ang buhi nga mga tinuga kag
ang mga rueda.

---

* **1:1-3** *ika-30 nga tuig:* Indi mapat-od kon ano gid nga tuig ang ginatumod sini.
† **1:12** *espiritu:* Siguro ang ila espiritu ukon ang Espiritu Santo.
‡ **1:15** *sa idalom:* ukon, *sa kilid*

21 Kon maglakat gani ang buhi nga mga tinuga, nagaupod man sa ila ang
mga rueda, kag kon magpundo gani sila, nagapundo man ang mga rueda.
Kag kon magpaibabaw sila, nagapaibabaw man ang mga rueda, kay ang ila
espiritu ara sa mga rueda.
22 May nagatabon sa ibabaw sang buhi nga mga tinuga nga daw sa mga
kristal nga nagabadlak, kag makatilingala ini tan-awon.
23 Sa idalom sini nagahumlad ang duha ka pakpak sang kada buhi nga
tinuga, kag nagatanduganay ang ila mga pakpak. Ang duha pa gid nila ka
pakpak nagatabon sa ila mga lawas.
24 Kon maglakat gani ang buhi nga mga tinuga, ang gahod sang ila mga
pakpak daw sa huganas sang tubig, ukon daw sa tingog sang
Makagagahom *nga Dios*, ukon daw sa ginahod sang madamo nga soldado.
Kag kon magpundo sila, ginakipot nila ang ila mga pakpak.
25 Samtang nagakipot ang ila mga pakpak, may tingog nga halin sa
ibabaw sadtong nagatabon sa ila.
26 Kag may ara didto nga daw sa trono nga hinimo halin sa bato nga
sapiro, kag may nagapungko sa sini nga trono nga daw sa tawo.
27 Halin sa iya hawak paibabaw, pareho siya sang nagabadlak nga metal
nga daw sa nagasiga nga kalayo. Kag halin sa iya hawak paidalom, pareho
siya sang nagadabadaba nga kalayo, kag napalibutan siya sang kasanag
nga puwerte kasilaw.
28 Ang kasanag sa iya palibot daw sa balangaw sa panahon nga maulan.
Pareho sadto ang gamhanan nga presensya sang GINOO. Pagkakita ko
sadto nagluhod ako kag may nabatian ako nga tingog nga
nagapakighambal *sa akon*.

2

Ang Pagtawag kay Ezekiel nga Mangin Propeta

1 Nagsiling ang tingog sa akon, "Anak sang tawo,* tindog ka kay may
isiling ako sa imo."
2 Sang naghambal siya sa akon gin-gamhan ako sang Espiritu kag
ginpatindog. Nagpamati ako sa *tingog nga* nagahambal sa akon.
3 Siling niya, "Anak sang tawo, ipadala ko ikaw sa katawhan sang Israel,
sa nasyon nga nagarebelde sa akon. Ang ila mga katigulangan nagrebelde
sa akon sang una, kag hasta subong nagarebelde pa sila sa akon.
4 Mga matig-a sila sing ulo kag mga batinggilan. Ginapadala ko ikaw sa
ila sa pagsugid sa ila sang mensahi nga halin sa akon, ang Ginoong DIOS.
5 Magpamati man ini nga mga rebelde ukon indi, mahibaluan nila nga
may propeta gali dira sa ila.
6 Kag ikaw nga anak sang tawo, indi ka magkahadlok sa ila. Indi ka
magkahadlok bisan pa nga ang ila mga ginapanghambal masakit pareho
sang tunok sang kahoy-kahoy ukon kinadtan sang iwi-iwi. Indi ka gid
magkahadlok sa ila kag sa ila mga ginapanghambal. Mga rebelde gid man
sila nga katawhan.
7 Ihambal mo gid ang akon mensahi sa ila, mamati man ini nga mga
rebelde ukon indi.

---

* **2:1** *Anak sang tawo:* sa Hebreo, *ben adam.* Ang buot silingon sini "tawo." Pero gin-translate ini diri sa Ezekiel nga "anak sang tawo" tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga "Anak sang Tawo" nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan.

8 “Pero ikaw nga anak sang tawo, pamatii ang akon ginasiling sa imo.
Indi ka magrebelde sa akon pareho sa ila. Nganga kag kauna ang akon
ginahatag sa imo.”
9 Dayon nakita ko ang isa ka kamot nga nagaduhol sa akon sang isa ka
linukot nga kasulatan.
10 Ginhumlad niya ini sa akon atubangan, kag may sulat ini nga mga
pulong sang pagpangasubo kag mga panalambiton sa atubang kag sa likod.

3

1 Nagsiling pa gid ang tingog sa akon, “Anak sang tawo, kauna ining
linukot nga kasulatan, kag maglakat ka kag maghambal sa katawhan sang
Israel.”
2 Gani nagnganga ako, kag ginpakaon niya sa akon ang linukot nga
kasulatan.
3 Nagsiling siya sa akon, “Anak sang tawo, kauna ina hasta nga mabusog
ka.” Kag sang ginkaon ko na, pareho ini katam-is sang honey.
4 Nagsiling siya dayon sa akon, “Anak sang tawo, lakat na sa katawhan
sang Israel kag ihambal ang akon mensahi para sa ila.
5 Wala ko ikaw ginapadala sa katawhan nga lain ang ila lingguahe kag
mabudlay intiendihon, kundi sa katawhan sang Israel.
6 Kon ipadala ko ikaw sa katawhan nga lain ang ila lingguahe kag
mabudlay intiendihon, sigurado nga mamati sila sa imo.
7 Pero ang katawhan sang Israel indi magpamati sa imo, kay indi sila
gusto magpamati sa akon. Tanan sila mga matig-a sing ulo kag batinggilan.
8 Pero himuon ko ikaw nga mas matig-a kag mas kabalan sang sa ila,
9 pareho sa matig-a gid nga bato.* Gani indi ka gid magkahadlok sa ila.
Mga rebelde gid man sila nga katawhan.”
10 Nagsiling pa gid siya sa akon, “Anak sang tawo, pamatii sing maayo kag
hupti sa imo tagipusuon ang tanan nga ginasiling ko sa imo.
11 Karon, magkadto ka sa imo mga kasimanwa nga kaupod mo nga mga
bihag, kag isugid sa ila ang mensahi nga halin sa akon, ang Ginoong Dios.
Himua ini bisan mamati man sila ukon indi.”
12 Dayon gin-alsa ako sang Espiritu, kag may nabatian ako sa akon likod
nga tingog nga nagadaguhob nga nagasiling, “Dalayawon ang gamhanan
nga presensya sang Ginoo sa langit!”
13 Kag nabatian ko man ang huni sang mga pakpak sang buhi nga mga
tinuga nga nagasag-iranay, kag ang gahod sang mga rueda sa tupad sini nga
daw sa nagadaguhob.
14 Gin-alsa ako sang Espiritu kag gindala palayo. Akig ako kag nagalain
ang akon buot, pero ginkontrolar ako sang Ginoo.
15 Nakaabot ako sa Tel Aviv, sa higad sang Suba sang Kebar nga sa diin
nagaestar ang mga bihag. Nagpabilin ako didto sa ila sa sulod sang pito ka
adlaw. Indi ako mapahamtang sa sadtong mga butang nga akon nakita.

Ginhimo sang Dios si Ezekiel nga Manugbantay sang Israel (Eze. 33:1-9)

16 Pagkaligad sang pito ka adlaw, nagsiling ang Ginoo sa akon,
17 “Anak sang tawo, ginpili ko ikaw nga manugbantay sang katawhan
sang Israel. Gani kon ano man nga paandam ang mabatian mo sa akon
isiling mo sa ila.

---

* **3:9** *matig-a gid nga bato:* sa iban nga Bisaya, *bato bantiling*

18 Kon magsiling ako nga ang isa ka malain nga tawo mapatay gid pero
wala mo siya ginpaandaman nga magbiya sa iya malain nga pagginawi
para maluwas siya, mapatay ang amo nga tawo tungod sa iya sala, kag
sukton ko ikaw sa iya kamatayon.
19 Pero kon ginpaandaman mo ang ato nga malain nga tawo kag wala
siya magbiya sa iya malain nga pagginawi, mapatay siya tungod sa iya sala,
pero wala ka sing salabton sa akon.
20 Kon ang matarong nga tawo magtalikod sa matarong nga kabuhi kag
pabay-an ko lang siya sa paghimo sina, mapatay siya. Kon wala mo siya
ginpaandaman, mapatay siya tungod sa iya sala, kag indi ko
pagdumdumon ang maayo niya nga mga binuhatan. Pero sukton ko ikaw
sa iya kamatayon.
21 Pero kon ginpaandaman mo siya nga indi na magpakasala, kag
nag-untat siya sa pagpakasala, indi siya mapatay kag wala ka sing salabton
sa akon."
22 Gin-gamhan ako sang GINOO kag nagsiling siya sa akon, "Magkadto ka
gilayon sa patag, kay didto may ihambal ako sa imo."
23 Gani nagkadto ako gilayon sa patag, kag nakita ko ang gamhanan nga
presensya sang GINOO nga pareho sang nakita ko sa higad sang Suba sang
Kebar, kag nagluhod ako.
24 Dayon gin-gamhan ako sang Espiritu kag ginpatindog, kag ginsilingan,
"Pauli ka kag magpanirado sa imo balay!
25 Didto, gapuson ikaw nga anak sang tawo sang lubid para indi ka
makapakig-upod sa imo mga kasimanwa.
26 Paapaon ko ikaw para indi ka makapaandam sa sining rebelde nga
katawhan.
27 Pero sa tion nga magpakighambal ako sa imo, makahambal ka na. Kag
isugid mo sa ila ang mensahi nga halin sa akon, ang Ginoong DIOS. Ang iban
sa ila mamati, pero ang iban indi, kay mga rebelde sila nga katawhan."

4

Ginpakita ni Ezekiel Kon Paano Kibunon ang Jerusalem

1 *Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,* "Karon, ikaw nga anak sang tawo,
magkuha ka sang tisa* kag ibutang ini sa imo atubangan, kag idrowing dira
ang Jerusalem.
2 Dayon himua ini nga daw sa ginapalibutan sang mga kaaway. Butangi
ini sang mga pangsalakay: mga tore-tore, talaklasan sa pader, tinumpok
nga duta para mataklas ang pader, kag sang mga kahoy nga pangwasak sa
pader. Kag palibuti ini sang mga kampo.
3 Dayon magkuha ka sang malapad nga salsalon kag ibutang ini sa tunga
mo kag sang siyudad bilang pader. Mag-atubang ka sa siyudad nga daw
ginasalakay mo ini. Mangin tanda ini sa katawhan sang Israel.
4 "Pagkatapos maghigda ka nga nagatakilid sa wala bilang simbolo nga
ginapas-an mo ang sala sang katawhan sang Israel. Pas-anon mo ang ila
sala suno sa kadamuon sang mga adlaw sang imo paghigda.
5 Ang isa ka adlaw nagarepresentar sang isa ka tuig. Gani sa sulod sang
390 ka adlaw pas-anon mo ang ila sala.
6 Pagkatapos magliso ka sa tuo kag pas-ana naman ang sala sang
katawhan sang Juda sa sulod sang 40 ka adlaw; ang isa ka adlaw
nagarepresentar man gihapon sang isa ka tuig.

* **4:1** *tisa:* sa English, *brick*

7 Tuluka liwat ang *larawan sang* Jerusalem nga ginapalibutan sang
kaaway, kag maghambal ka kontra sa Jerusalem nga nagakalukos ka sang
pako† sang imo bayo.
8 Gapuson ko ikaw sang lubid para indi ka makaliso-liso hasta nga
matapos ang pagpakita mo nga ginapalibutan ang siyudad sang kaaway.
9 "Karon, kuha ka sang trigo, barley, mga liso nga ulutanon, balatong,
dawa kag espelta,‡ kag ibutang ini tanan sa isa ka suludlan kag amo ina ang
himuon mo nga tinapay. Amo ina ang kaunon mo sa sulod sang 390 ka
adlaw nga nagahigda ka nga nagatakilid *sa wala*.
10 Mga 14 kilo *lang* nga pagkaon ang imo kaunon kada adlaw sa natalana
nga mga oras.
11 Kag mga tunga sa litro *lang* nga tubig ang imo imnon *kada adlaw* sa
natalana man nga mga oras.
12 Magluto ka sang tinapay *kada adlaw* samtang nagatulok ang mga tawo.
Lutua ina pareho sa pagluto sang tinapay nga barley. Gamita nga
panggatong ang mamala nga tai sang tawo. Kag dayon kauna ang tinapay.
13 Kay pareho man sini ang matabo sa katawhan sang Israel, magakaon
sila sang mga pagkaon nga ginakabig nga mahigko sa mga lugar nga sa diin
ipabihag ko sila."
14 Pero nagsiling ako, "O Ginoong DIOS, wala ko gid paghigkui ang akon
kaugalingon halin sang bata pa ako hasta subong. Wala gid ako makakaon
sang sapat nga napatay lang ukon ginpatay sang iban nga sapat. Wala man
ako makakaon sang sapat nga ginakabig nga mahigko."
15 Nagsabat ang GINOO, "Sige, ipot na lang sang baka ang gamiton mo nga
panggatong sa baylo sang tai sang tawo."
16 Nagsiling pa gid ang GINOO, "Anak sang tawo, paiwaton ko ang
pagkaon sa Jerusalem. Takson sang mga pumuluyo sang Jerusalem ang ila
pagkaon kag tubig kag magakaon sila kag magainom nga nagapalibog kag
nagapangasubo
17 tungod sa kaiwat sang pagkaon kag tubig. Magatinulukay sila nga
nagakaurungan, kag amat-amat sila nga magakalamatay tungod sa ila
sala."

5

Ang Palaabuton nga Kalaglagan sang Jerusalem

1 *Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,* "Anak sang tawo, kuha ka sang
matalom nga espada kag gamita nga pangkiskis sa imo buhok kag
burangos. Dayon kiluha ang imo buhok kag burangos sa pagpartida sini sa
tatlo ka parte.
2 Ibutang ang isa ka parte sa tisa nga gindrowingan mo sang Jerusalem,
kag sunuga ini dira sa tunga sang siyudad pagkatapos sang pagpakita mo
nga ginapalibutan ini sang kaaway. Ibutang ang isa pa ka parte sa palibot
sang siyudad kag pang-utda-utda ini sang imo espada. Ang nabilin nga
parte isabwag sa kahanginan, kay laptahon ko ang akon katawhan paagi sa
espada.
3 Pero magbilin ka sang diutay lang nga buhok kag putsa ini sa imo bayo.
4 Dayon kuhai ini sang pila ka bilog kag ihaboy sa kalayo para masunog.
Halin sa sini magalapta ang kalayo kag magasunog sa bilog nga Israel.

† **4:7** *pako:* sa iban nga Bisaya kag sa Tagalog, *manggas* ‡ **4:9** *espelta:* Ang Hebreo sini nagatumod sa isa ka klase sang uyas.

5 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga amo ato ang dangatan sang
Jerusalem, ang siyudad nga ginhimo ko nga pinakaimportante nga lugar sa
kalibutan.
6 Ginlapas niya ang akon mga sugo, kag mas malain pa siya sang sa iban
nga mga nasyon sa iya palibot. Ginsikway niya ang akon mga sugo kag mga
pagsulundan.
7 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: *Kamo nga mga taga-Jerusalem,*
mas malain pa kamo sang sa iban nga mga nasyon sa inyo palibot. Wala
ninyo pagtumana ang akon mga sugo kag mga pagsulundan, kag wala man
gani ninyo pagtumana* ang mga pagsulundan sang mga nasyon sa inyo
palibot.
8 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagakontra sa inyo. Silutan ko kamo nga
makita sang mga nasyon.
9 Tungod sa inyo makangilil-ad nga mga ginahimo, himuon ko sa inyo
ang wala ko pa mahimo kag ang indi ko na paghimuon pa.
10 Kaunon sang mga ginikanan ang ila mga anak, kag kaunon sang mga
anak ang ila mga ginikanan. Silutan ko gid kamo, kag ang mga mabilin sa
inyo laptahon ko sa bilog nga kalibutan.
11 Ako, ang buhi nga Ginoong DIOS, nagasumpa nga laglagon ko kamo nga
wala sing luoy-luoy tungod nga ginhigkuan ninyo ang akon templo paagi sa
pagsimba sa mga dios-dios kag sa paghimo sang makangilil-ad nga mga
butang.
12 Partihon ko kamo sa tatlo ka parte. Ang isa ka parte magakalamatay
paagi sa gutom kag mga balatian dira sa siyudad. Ang isa pa ka parte
magakalamatay paagi sa espada sa guwa sang siyudad. Kag ang mabilin
nga parte laptahon ko sa bilog nga kalibutan kag padayon ko sila nga
hingabuton.†
13 "Kon matabo na ini maumpawan na ako sa akon puwerte nga kaakig
sa inyo, kag makabalos na ako. Kon mapatilaw ko na kamo sang akon
kaakig, mahibaluan ninyo nga ako, ang GINOO, nagpakighambal sa inyo
tungod sa akon puwerte nga balatyagon sa inyo.
14 Gub-on ko ang inyo siyudad kag pakahuy-an kamo sang mga nasyon sa
inyo palibot kag sang mga nagaalagi *sa inyo lugar*.
15 Pakahuy-an, yagutaon, kag kangidlisan kamo sang mga nasyon sa inyo
palibot. Mangin paandam kamo sa ila sa tion nga silutan ko kamo sa akon
puwerte nga kaakig. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
16 Padal-an ko kamo sang gutom nga pareho sang pana nga magalaglag
sa inyo. Magagrabe nga magagrabe ang gutom hasta nga wala na kamo
sang may makaon.
17 Wala labot sa gutom padal-an ko man kamo sang mapintas nga mga
sapat kag pamatyon nila ang inyo mga anak. Magakalamatay man kamo sa
mga balatian kag sa inaway. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

6

Ang Mensahi Batok sa mga Bukid sang Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa mga bukid sang Israel kag
magsiling kontra sa ila:

---

* **5:7** *wala man gani ninyo pagtumana:* Amo ina sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo. Pero sa iban nga mga kopya sini kag sa Syriac, *gintuman ninyo.* Tan-awa man sa 11:12. † **5:12** *padayon ko sila nga hingabuton:* sa literal, *lagson ko sila sang espada.*

3 O mga bukid sang Israel, mga ililigan sang tubig kag mga patag, pamatii
ninyo ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Padal-an ko kamo sang inaway,
kag panggub-on ko ang inyo mga simbahan sa mataas nga mga lugar.
4 Magakalaguba ang inyo mga halaran pati ang mga halaran nga
ginasunugan sang mga insenso, kag pamatyon ko ang inyo mga pumuluyo
sa atubangan sang inyo mga dios-dios.
5 Ihal-id ko ang mga bangkay ninyo nga mga Israelinhon sa atubangan
sang inyo mga dios-dios kag laptahon ko ang inyo mga tul-an sa palibot
sang inyo mga halaran.
6 Ang tagsa ninyo ka banwa pagalaglagon. Magakaladugmok ang inyo
mga simbahan sa mataas nga mga lugar, mga dios-dios, mga halaran, pati
ang mga halaran nga ginasunugan sang mga insenso, kag ang iban pa nga
pareho sini nga inyo ginpanghimo.
7 Magakalamatay ang inyo mga pumuluyo, kag mahibaluan ninyo nga
ako amo ang GINOO.
8 "Pero indi ko kamo pag-ubuson pamatay. Kay ang iban sa inyo
makaluwas sa inaway kag magalalapta sa iban nga mga nasyon
9 bilang mga bihag. Didto dumdumon nila ako, kag mareyalisar nila nga
ginpasubo nila ako sang ila pagluib kag pagpasulabi sa mga dios-dios.
Kangil-aran nila ang ila kaugalingon tungod sa ila malain kag
makangilil-ad nga ginpanghimo.
10 Kag mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO, kag seryuso ako sa akon
paandam nga himuon ko ini nga katalagman sa ila."
11 Dayon nagsiling ang Ginoong DIOS *sa akon*, "Isumbag ang imo inumol
sa imo palad, magpudag-pudag ka, kag magsinggit, 'Abaw!'* sa katawhan
sang Israel, tungod sa tanan nga malain kag makangilil-ad nga
ginpanghimo nila. Amo ini ang kabangdanan nga magakalamatay sila
paagi sa inaway, gutom kag balatian.
12 Atong ara sa malayo mapatay sa balatian. Ang ara sa malapit mapatay
sa inaway. Kag ang mabilin mapatay sa gutom. Sa sini nga paagi
mabatyagan nila ang akon kaakig sa ila.
13 Kag mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO kon ang mga bangkay
sang ila mga kasimanwa maglalapta upod sa ila mga dios-dios sa palibot
sang ila mga halaran, sa mga bukid, sa putokputokan sang mga bukid, sa
puno sang dalagko nga mga kahoy, kag sa puno sang madabong nga mga
kahoy nga terebinto, sa diin nagahalad sila sang mahamot nga insenso sa
ila mga dios-dios.
14 Silutan ko sila bisan diin sila mag-estar, kag himuon ko nga mamingaw
ang ila duta halin sa desierto pakadto sa Dibla. Dayon mahibaluan nila nga
ako amo ang GINOO."

7

Malapit na ang Katapusan sang Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa nasyon sang
Israel, 'Amo na ini ang katapusan sang bilog nga duta *sang Israel*.
3 Tapos na kamo, kay ipaagom ko na ang akon kaakig sa inyo. Hukman ko
kamo suno sa inyo mga pagginawi. Balusan ko kamo sa tanan ninyo nga
makangilil-ad nga binuhatan.

* **6:11** *Abaw:* Ini nga pulong nagapahayag sang kasubo kag kaakig.

4 Indi ko gid kamo pagkaluoyan. Balusan ko gid kamo sa inyo mga
pagginawi kag sa inyo makangilil-ad nga mga binuhatan, para mahibaluan
ninyo nga ako amo ang GINOO.'
5 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling pa gid: Magaabot ang sunod-sunod
nga kalaglagan.
6 Amo na ini ang katapusan! Tapos na gid kamo,
7 kamo nga mga nagaestar sa duta *sang Israel*. Amo na ini ang inyo
kalaglagan. Malapit na gid ang tion nga magasalasala kamo. Tapos na ang
malipayon ninyo nga adlaw sa kabukiran.
8 Sa indi madugay ipaagom ko na sa inyo ang puwerte ko nga kaakig.
Hukman ko kamo suno sa inyo mga pagginawi. Balusan ko kamo sa tanan
ninyo nga makangilil-ad nga binuhatan.
9 Indi ko gid kamo pagkaluoyan. Balusan ko kamo sa inyo pagginawi kag
sa inyo makangilil-ad nga mga binuhatan. Dayon mahibaluan ninyo nga
ako, ang GINOO, amo ang nagasilot sa inyo.
10 "Malapit na gid ang adlaw sang kalaglagan! Puwerte na gid ang
kalautan kag ang pagpabugal sang mga tawo.
11 Ang ila pagpamintas magabalik sa ila bilang silot sa ila kalautan. Wala
sing may mabilin sa ila, kag ang tanan nila nga manggad madula.
12 *Huo,* malapit na gid ang tion *sang pagsilot*. Indi na magkalipay ang
mga nagapamakal *nga nakaayo sila*, kag indi naman magkasubo ang mga
nagapamaligya *nga napierdi sila*, kay ang akon kaakig maagom sang tanan.
13 Kon may mga negosyante pa nga mabilin indi na sila makabalik sa ila
negosyo, kay ang akon ginsiling parte sa matabo sa bilog nga katawhan
sang Israel indi na maliwat. Ang bisan sin-o nga nagahimo sang kalautan
indi makaluwas sang iya kabuhi.
14 Bisan patunugon pa nila ang trumpeta sa pagpreparar sa tanan sa
pagpakig-away, wala sing may mag-upod sa pagpakig-away, kay ang akon
kaakig maagom sang tanan.
15 "Ang mga tawo sa guwa sa siyudad mapatay sa inaway. Ang
magpabilin sa sulod sang siyudad mapatay sa balatian kag gutom.
16 Ang mga makaluwas sa kamatayon kag makapalagyo sa mga bukid
magahibi pareho sang huni sang mga pating, tungod sa ila mga sala.
17 Magapalamuypoy ang ila mga kamot kag magapalangluya ang ila mga
tuhod.
18 Magasuksok sila sang sako kag kiskisan nila ang ila mga ulo *sa
pagpakita sang ila pagpangasubo*. Mahadlok gid sila kag mahuy-an.
19 Ipanghaboy nila ang ila mga pilak kag mga bulawan sa mga karsada
pareho sa isa ka mahigko nga butang. Indi ini makaluwas sa ila sa adlaw
nga ipakita ko ang akon kaakig. Indi ini makabusog sa ila kay amo ini ang
kabangdanan nga nagpakasala sila.
20 Nagpabugal pa sila sang ila matahom nga mga alahas, kag gin-gamit
nila ini sa paghimo sang makangilil-ad nila nga mga dios-dios. Gani
himuon ko ang ila mga manggad nga mahigko nga mga butang para sa ila.
21 Ipaagaw ko ini sa malain nga mga tawo halin sa iban nga lugar, kag ila
ini nga dagtaan.
22 Pabay-an ko lang sila samtang ginadagtaan kag ginaagawan nila sang
mga pagkabutang ang akon ginapakamahal nga lugar.
23 "Pagabihagon ang akon katawhan kay permi lang may pinatyanay kag
kinagamo sa ila siyudad.

24 Ipaagaw ko ang ila mga balay sa pinakamalaot nga mga nasyon.
Pauntaton ko ang pagpabugal sang ila gamhanan nga mga tawo,* kag
padagtaan ko ang ila mga simbahan.
25 Magaabot sa ila ang kahadlok kag mangita sila sang kalinong, pero indi
nila ini maangkon.
26 Magaabot sa ila ang sunod-sunod nga mga katalagman kag malain nga
mga balita. Magapangayo sila sang mensahi sa mga propeta *pero wala sila
sing may mabaton.* Indi sila pagtudluan sang mga pari parte sa kasuguan,
kag indi man sila paglaygayan sang mga manugdumala.
27 Magapangasubo ang hari kag madulaan siya sang paglaom, kag
magakulurog ang mga tawo sa kahadlok. Hukman ko sila suno sa ila mga
pagginawi kag suno man sa ila paghukom sa iban. Dayon mahibaluan nila
nga ako amo ang GINOO."

8

Ang Pagsimba sa mga Dios-dios sa Jerusalem

1 Sang ikalima nga adlaw sang ikaanom nga bulan, sadtong ikaanom nga
tuig *sang amon pagkabihag*, gin-gamhan ako sang Ginoong DIOS.
Nagapungko ako sadto sa akon balay kag nagapakig-estorya sa akon ang
mga manugdumala sang Juda.
2 May nakita ako nga daw sa tawo. Halin sa iya hawak paidalom pareho
siya sang kalayo, kag halin sa iya hawak paibabaw pareho siya sang
nagabadlak nga metal.
3 Gin-untay niya ang iya daw kamot kag ginkaptan niya ako sa buhok.
Gin-alsa ako sang Espiritu sa kahanginan kag gindala sa Jerusalem paagi sa
palanan-awon nga ginhatag sang Dios. *Didto ako gindala* sa puwertahan sa
north, sa sulod nga ugsaran sang templo, nga sa diin nabutang ang isa ka
dios-dios nga nakapaakig gid sa Dios.
4 Dayon nakita ko didto ang gamhanan nga presensya sang Dios sang
Israel, pareho sang nakita ko sa patag.

5 Dayon nagsiling ang Dios sa akon, "Anak sang tawo, magtan-aw ka sa
north." Gani nagtan-aw ako, kag nakita ko sa tupad sang puwertahan
malapit sa halaran ang dios-dios nga nakapaakig gid sa Dios.
6 Nagsiling ang Dios sa akon, "Anak sang tawo, nakita mo bala ang
ginahimo sang katawhan sang Israel? Nakita mo bala ang makangilil-ad
gid nga ginahimo nila diri, sa pagtabog sa akon palayo sa akon templo?
Pero makita mo pa gid ang mas sobra pa ka makangilil-ad."

7 Dayon gindala niya ako sa puwertahan sang ugsaran sang templo, kag
pagtan-aw ko, may nakita ako nga buho sa pader.
8 Nagsiling siya sa akon, "Anak sang tawo, padakua ang buho sang
pader." Gani ginpadako ko ini, kag nakita ko ang isa ka puwertahan.
9 Nagsiling naman siya sa akon, "Sulod kag tan-awa ang makangilil-ad
gid nga ila ginahimo."
10 Gani nagsulod ako kag nakita ko nga ang pader palibot puno sang
nagkalain-lain nga larawan sang sapat nga nagakamang kag sang iban pa
nga mga sapat nga ginakabig nga mahigko. Nakita ko man didto ang tanan
nga dios-dios sang katawhan sang Israel.

---

* **7:24** *Pauntaton...tawo:* ukon, *Gub-on ko ang ila napaderan nga mga banwa nga ila ginapabugal.*

11 Nagatindog didto ang 70 ka manugdumala sang Israel, kag isa sa ila
amo si Jaazania nga anak ni Shafan. Ang kada isa may ginauyatan nga
suludlan sang insenso, kag ang aso sang insenso nagatub-ok.
12 Dayon nagsiling ang Dios sa akon, “Anak sang tawo, ti nakita mo na
kon ano ang ginahimo sang mga manugdumala sang Israel sa sekreto?
Kada isa sa ila ara sa kuwarto sang iya dios-dios. Nagasiling sila, ‘Wala
nagatulok ang GINOO sa aton; ginsikway na niya ang Israel.’ ”
13 Nagsiling pa gid ang Dios, “Makita mo pa gid ang mas sobra pa ka
makangilil-ad nga ginahimo nila.”
14 Dayon gindala niya ako sa puwertahan sang templo sang GINOO sa
north, kag didto nakita ko ang mga babayi nga nagapungko kag nagahibi
para sa *dios nga si* Tamuz.
15 Nagsiling siya sa akon, “Anak sang tawo, nakita mo bala ina? Makita
mo pa gid ang mas sobra pa dira ka makangilil-ad.”
16 Dayon gindala niya ako sa sulod nga ugsaran sang templo sang GINOO.
Kag didto sa puwertahan sang templo, sa tunga-tunga sang balkon kag
halaran, may mga 25 ka tawo. Nagatalikod sila sa templo kag nagaatubang
sa east kag nagaluhod sa *nagabutlak nga* adlaw.
17 Dayon nagsiling ang Dios sa akon, “Anak sang tawo, nakita mo na bala
ina? Ordinaryo lang bala para sa katawhan sang Juda ang paghimo sinang
makangilil-ad nga mga butang diri? Wala labot sina ginahimo pa nila ang
pagpamintas sa bilog nga nasyon, gani ginapaakig gid nila ako. Tan-awa
kon daw ano ang ila pagyaguta sa akon!*
18 Gani matilawan nila ang akon kaakig. Indi ko gid sila pagkaluoyan.
Bisan magsinggit pa sila sing tudo sa akon, indi ko sila pagpamatian.”

9

Ginpamatay ang mga Nagasimba sa mga Dios-dios

1 Dayon nabatian ko ang Dios nga naghambal sa mabaskog nga tingog,
“Dali *kamo sa Jerusalem,* kamo nga mga tawo nga magasilot sa sini nga
siyudad kag dal-a ang inyo armas.”
2 Dayon may anom ka tawo nga nagsulod sa puwertahan sang templo sa
north, nga ang kada isa may dala nga armas. May upod sila nga tawo nga
nagabayo sang linen kag nagataklos sang gamit nga inugsulat. Nagtindog
sila sa kilid sang halaran nga saway.
3 Halin sang una ang gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel ara
sa ibabaw sang mga kerubin *sa sulod sang templo*, pero subong naghalin ini
didto kag nagsaylo sa puwertahan sang templo. Dayon gintawag sang
GINOO ang tawo nga nagabayo sang linen kag nagataklos sang gamit nga
inugsulat,
4 kag ginsilingan, “Libuta ang Jerusalem kag markahi ang agtang sang
mga nagapangasubo tungod sang tanan nga makangilil-ad nga ginahimo sa
siyudad.”
5 Dayon nabatian ko ang Dios nga nagsiling sa anom ka tawo, “Sunda
ninyo siya sa siyudad kag pamatya ang mga tawo *nga wala sing marka sa*
agtang. Indi gid sila pagkaluoyi.
6 Pamatya ninyo ang mga tigulang, mga bataon nga mga lalaki kag mga
babayi, mga iloy, kag mga bata, pero indi pag-anha ang may mga marka.
Mag-umpisa kamo sa akon templo.” Gani gin-una nila pamatay ang mga
manugdumala nga ara sa atubangan sang templo.

* **8:17** *Tan-awa...sa akon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

7 Dayon nagsiling ang Dios sa ila, “Higkui ninyo ang templo paagi sa
pagtumpok sang mga bangkay sa mga ugsaran, kag maglakat dayon kamo.”
Gani naglakat sila kag nagpamatay sa bilog nga siyudad.
8 Samtang nagapamatay sila, nabilin ako nga nagaisahanon. Naghapa
ako kag nagpanawag, “O Ginoong DIOS, ubuson mo bala pamatay ang mga
nabilin sa Israel tungod sa imo kaakig sa Jerusalem?”
9 Nagsabat siya sa akon, “Puwerte na gid ang sala sang katawhan sang
Israel kag Juda. Puwerte na ang pagpinatyanay kag wala na sing hustisya
sa siyudad. Nagasiling pa sila, ‘Wala nagatulok ang GINOO sa aton;
ginsikway na niya ang Israel.’
10 Gani indi ko gid sila pagkaluoyan kundi himuon ko man sa ila ang ila
ginhimo sa iban.”
11 Dayon ang tawo nga nagabayo sang linen kag nagataklos sang gamit
nga inugsulat nagbalik kag nagsiling *sa GINOO*, “Natuman ko na ang imo
ginsugo sa akon.”

10

Naghalin ang Gamhanan nga Presensya sang Dios sa Templo

1 Samtang nagatan-aw ako, may nakita ako nga daw isa ka trono nga
hinimo halin sa *bato nga* sapiro. Ara ini sa ibabaw sang tabon *nga kristal* sa
ibabaw sang ulo sang mga kerubin.
2 Nagsiling ang GINOO sa tawo nga nagabayo sang linen, “Magkadto ka sa
tunga sang mga rueda sa idalom sang mga kerubin, kag maghakop ka didto
sang mga baga kag isabwag ini sa siyudad.” Kag nakita ko nga nagkadto
siya.
3 Ang mga kerubin nagatindog sa south sang templo sang magsulod ang
tawo, kag may panganod nga naglikop sa sulod nga ugsaran sang templo.
4 Dayon naghalin ang gamhanan nga presensya sang GINOO sa ibabaw
sang mga kerubin kag nagsaylo sa puwertahan sang templo. Ginlikupan
sang panganod ang templo, kag ang ugsaran nagsanag tungod sa
gamhanan nga presensya sang GINOO.
5 Ang huni sang mga pakpak sang mga kerubin pareho sa tingog sang
Makagagahom nga Dios, kag mabatian ini hasta sa guwa nga ugsaran.
6 Sang ginsugo sang GINOO ang tawo nga nagabayo sang linen nga
magkuha sang baga sa tunga sang mga rueda sa idalom sang mga kerubin,
nagkadto siya didto kag nagtindog sa kilid sang isa ka rueda.
7 Dayon ang isa sa mga kerubin nagkuha sang baga sa kalayo kag
ginbutang ini sa kamot sang tawo nga nagabayo sang linen. Gindala ini
sang tawo kag nagguwa.
8 Ang tagsa ka kerubin may ara sang daw kamot sang tawo sa idalom
sang ila mga pakpak.
9 May nakita man ako nga apat ka rueda sa kada kilid sang *apat ka*
kerubin. Nagaidlak ini pareho sang *malahalon nga bato nga* krisolito,
10 kag palareho ang ila hitsura. Ang kada rueda may ara pa gid sang isa
ka rueda sa sulod nga nagakrus,
11 gani makakadto ini kag ang kerubin sa bisan diin nga direksyon nga
indi na kinahanglan nga magliso pa.
12 Ang bilog nga lawas sang mga kerubin, ang ila likod, kamot, kag
pakpak, puno sang mata, kag amo man ang mga rueda.
13 Kag nabatian ko nga ginatawag ang ini nga mga rueda nga “nagatiyog
nga mga rueda.”

14 Ang kada kerubin may apat ka guya. Ang hitsura sang nahauna nga
guya kerubin, ang ikaduha tawo, ang ikatatlo leon, kag ang ikaapat agila.
15 Dayon nagpaibabaw ang mga kerubin. Amo ini sila ang mga buhi nga
tinuga nga akon nakita sa Suba sang Kebar.
16 Kon maglakat gani ang mga kerubin, nagaupod man sa ila ang mga
rueda, kag kon maglupad sila, nagaupod man ang mga rueda.
17 Kon magpundo gani sila, nagapundo man ang mga rueda, kag kon
magpaibabaw sila, nagapaibabaw man ang mga rueda, kay ang ila espiritu
ara sa mga rueda.
18 Dayon ang gamhanan nga presensya sang GINOO naghalin sa
puwertahan sang templo kag nagsaylo sa ibabaw sang mga kerubin.
19 Kag samtang nagatan-aw ako, naglupad ang mga kerubin, kag
nag-upod man sa ila ang mga rueda. Nagpundo sila sa puwertahan sang
templo sang GINOO sa east, kag ang gamhanan nga presensya sang Dios
sang Israel ara sa ibabaw nila.
20 Amo ato ang buhi nga mga tinuga nga nakita ko sa idalom sang Dios
sang Israel didto sa Suba sang Kebar. Kag nahibaluan ko nga ang ini nga
mga tinuga mga kerubin.
21 Ang kada isa sa ila may apat ka guya kag apat ka pakpak, kag sa idalom
sang ila pakpak may daw kamot sang tawo.
22 Ang ila hitsura pareho man sang hitsura sang buhi nga mga tinuga nga
nakita ko sa Suba sang Kebar. Ang kada isa nagalakat sing deretso.

11

Silutan sang Dios ang Jerusalem

1 Gin-alsa ako sang Espiritu kag gindala sa puwertahan sang templo sang
GINOO nga nagaatubang sa east. Didto sa puwertahan may 25 ka tawo, kag
ang duha sa ila amo si Jaazania nga anak ni Azur kag si Pelatia nga anak ni
Benaya, nga mga pangulo sang katawhan.
2 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, sila amo ang mga
nagaplano sing malain kag nagalaygay sang indi maayo sa mga tawo sa sini
nga siyudad.
3 Nagasiling sila, 'Maayo ini nga tion nga magpatindog sang mga balay.*
Wala sing may mag-ano sa aton. Ang aton siyudad pareho sang kaldero kag
kita pareho sang karne sa sulod sini *nga indi masunog sang kalayo*.'
4 Gani, anak sang tawo, maghambal ka kontra sa ila."
5 Dayon gin-gamhan ako sang Espiritu sang GINOO kag ginsilingan niya
ako nga ihambal ko ini: "Amo ini ang ginasiling sang GINOO sa inyo nga
katawhan sang Israel: Nahibaluan ko kon ano ang inyo ginasiling kag
ginahunahuna.
6 Madamo ang inyo ginpamatay sa sini nga siyudad kag naglalapta lang
ang mga bangkay sa karsada.
7 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sini sa inyo: Matuod nga ini nga
siyudad pareho sang kaldero, pero ang mga bangkay nga ginlapta ninyo sa
siyudad amo ang karne.† Kag kamo ya palayason ko sa sini nga siyudad.
8 Nahadlok kamo sa inaway,‡ pero ipasalakay ko kamo sa inyo nga
kaaway. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.

---

* **11:3** *Maayo...balay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **11:7** *karne:* Subong nga ang karne amo ang maayo nga parte sang sapat, ang mga inosente nga mga tawo nga ginpamatay amo ang maayo nga parte sang nasyon. ‡ **11:8** *inaway:* sa literal, *espada*

9 Palayason ko kamo sa sini nga siyudad kag ipabihag sa mga taga-iban
nga lugar kag ipasilutan ko kamo sa ila.
10 Mapatay kamo sa inaway hasta sa border sang Israel. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
11 Ining siyudad indi mangin pareho sang kaldero para sa inyo, kag kamo
indi mangin pareho sang karne sa sulod sini. Kay silutan ko kamo hasta sa
border sang Israel.
12 Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO. Himuon ko ini kay
wala kamo nagtuman sa akon mga sugo kag mga pagsulundan. Ang inyo
gintuman amo ang mga pagsulundan sang mga nasyon sa palibot ninyo."
13 Samtang nagasugid ako sang mensahi sang Dios, napatay si Pelatia nga
anak ni Benaya. Naghapa dayon ako kag nagsinggit sing mabaskog, "O
Ginoong DIOS, ubuson mo gid bala kalaglag ang nabilin nga mga
Israelinhon?"
14 Nagsiling ang GINOO sa akon,
15 "Anak sang tawo, ang mga katawhan nga nabilin sa Jerusalem
nagahambal parte sa ila mga kadugo nga ginbihag, kag amo ini ang ila
ginasiling, 'Malayo sila sa GINOO; kag ang ini nga duta ginhatag na sang
GINOO sa aton nga aton panag-iyahan.'
16 "Gani silinga *ang kaupod mo nga mga bihag* nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling, 'Ginpabihag ko kamo kag ginpalapta sa iban nga mga nasyon,
pero bisan paano ara ang akon presensya sa inyo sa sina nga mga lugar.
17 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga tipunon ko kamo halin sa
mga nasyon nga sa diin naglalapta kamo, kag ihatag ko liwat sa inyo ang
duta sang Israel.
18 Sa inyo pagbalik sa inyo lugar, kuhaon ninyo ang tanan nga
makangilil-ad nga mga dios-dios didto.
19 Bag-uhon ko ang inyo tagipusuon kag ang inyo panghunahuna. Indi na
mangin matig-a ang inyo mga ulo kundi mangin matutom na kamo sa akon.
20 Tumanon na ninyo ang akon mga sugo kag mga pagsulundan. Mangin
katawhan ko kamo, kag ako mangin inyo Dios.
21 Pero atong nagasimba sa ila makangilil-ad nga mga dios-dios, silutan
ko sila suno sa ila binuhatan. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.'"
22 Dayon naglupad ang mga kerubin upod ang mga rueda sa kilid nila,
kag ang gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel ara sa ibabaw nila.
23 Dayon nagpaibabaw ang gamhanan nga presensya sang GINOO halin
sa siyudad, kag nagpundo sa bukid sa east sang siyudad.
24 Dayon nakita ko sa palanan-awon nga ginhatag sa akon sang Espiritu
sang Dios nga gin-alsa niya ako kag gindala *pabalik* sa mga bihag sa
Babilonia. Kag nadula ang palanan-awon nga akon nakita.
25 Dayon ginsugiran ko ang mga bihag sang tanan nga ginpakita sang
GINOO sa akon.

12

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, nagaestar ka upod sa mga rebelde nga katawhan.
May mga mata sila pero indi makakita, may mga dulunggan sila pero indi
makabati, kay mga rebelde sila nga katawhan.
3 Gani, anak sang tawo, magpakita ka nga daw sa ginabihag ka.
Maghimos ka sang imo dalal-on kag maglakat sa isa ka lugar. Himua ini sa
adlaw para makita sang mga tawo. Basi pa lang nga sa sini nga paagi
mareyalisar nila nga mga rebelde sila nga katawhan.

4 Samtang adlaw pa maghimos ka sang imo dalal-on para makita nila.
Kag pagkagab-i, samtang nagatan-aw sila, maglakat ka nga daw isa ka
bihag.
5 Busluti ang dingding sang imo balay samtang nagatan-aw sila, kag dira
ka mag-agi kag ang imo dala.
6 Samtang nagatan-aw sila, pas-ana ang imo dala kag maglakat sa
kagab-ihon. Tabuni ang imo guya para indi mo makita ang duta. Ang imo
himuon isa ka paandam sa katawhan sang Israel."
7 Gani gintuman ko ang iya ginsugo. Sang adlaw, naghimos ako sang
akon dalal-on, kag pagkagab-i ginbuslutan ko ang dingding paagi sa akon
kamot. Kag samtang nagatan-aw sila, ginpas-an ko ang akon dala kag
naglakat sa kagab-ihon.
8 Pagkaaga nagsiling ang GINOO sa akon,
9 "Anak sang tawo, karon nga nagapamangkot ang mga rebelde nga
katawhan sang Israel parte sa imo ginhimo,
10 silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, may mensahi para sa pangulo
sang Jerusalem kag sa tanan nga katawhan sang Israel.
11 Silinga sila nga ang imo ginhimo isa ka paandam para sa ila nga
mabihag sila.
12 Bisan ang ila pangulo magaagi sa dingding nga ginbuslutan para sa iya
kag magapas-an siya sang iya dala kag magalakat sa kagab-ihon.
Magapanabon siya para indi niya makita ang duta.
13 Siuron ko siya sang lambat *nga daw sapat* kag dal-on sa Babilonia sa
duta sang mga Kaldeanhon. Pero indi niya ini makita,* kag mapatay siya
didto.
14 Laptahon ko sa bisan diin ang tanan niya nga tinawo—ang iya mga
alagad kag mga guwardya—kag bisan diin sila magkadto ipapatay ko sila.
15 Kag kon laptahon ko na sila sa mga nasyon, mahibaluan nila nga ako
amo ang GINOO.
16 Pero tugutan ko ang pila sa ila nga maluwas sa inaway, sa gutom, kag
sa mga balatian para isugid nila sa mga nasyon nga ila pagakadtuan ang ila
makangilil-ad nga mga ginhimo. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO."
17 Nagsiling ang GINOO sa akon,
18 "Anak sang tawo, magkurog ka sa kahadlok samtang nagakaon ka kag
nagainom.
19 Kag silinga ang mga pumuluyo sang Jerusalem kag sang bilog nga
Israel nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga magapalibog sila kag
magakurog sa kahadlok samtang nagakaon sila kag nagainom, kay agawon
ang mga pagkabutang sang ila nasyon tungod sang ila pagpamintas.
20 Laglagon ang ila mga banwa kag mangin mamingaw ini. Dayon
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."
21 Nagsiling *liwat* ang GINOO sa akon,
22 "Anak sang tawo, ngaa may hulubaton sa Israel nga nagasiling,
'Nagaligad ang mga tinion, pero wala man nagakatuman ang mga
propesiya'?
23 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, magapauntat sini nga
hulubaton kag indi na gid nila ini pag-imitlang sa Israel. Silinga sila nga
madali na lang gani matuman ang mga propesiya.

* **12:13** *indi niya ini makita:* Suno sa 2 Har. 25:6, 7 ang hari sang Juda nga si Zedekia ginbulag antes siya gindala sa Babilonia.

24 Sigurado nga madula na sa Israel ang indi matuod nga mga
palanan-awon ukon binutig nga mga propesiya.
25 Kay kon ako, ang GINOO, maghambal matuman gid ini. Sa labing
madali matuman na ang akon ginsiling kontra sa mga rebelde nga
katawhan. Matabo ini sa inyo panahon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini."
26 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
27 "Anak sang tawo, nagasiling ang katawhan sang Israel nga ang imo
mga palanan-awon kag mga propesiya madugay pa nga matabo.
28 Gani isiling ini sa ila: '*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga sa labing
madali matuman na ang akon ginsiling. *Huo,* matabo na ini.'"

13

Silutan ang Indi Matuod nga mga Propeta

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, maghambal ka kontra sa *indi matuod nga* mga
propeta sang Israel nga nagapanagna sang ila-ila lang. Silinga sila nga
magpamati sining akon mensahi:
3 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kaluluoy ang buang-buang nga
mga propeta nga nagahimo-himo lang sang ila mga propesiya, kag wala
man sila sing nakita nga palanan-awon.
4 O Israel, ang imo mga propeta pareho sang talunon nga mga ido* nga
ara sa guba nga mga lugar.
5 *Wala nila ginapaandaman ang mga tawo. Daw pareho lang nga* wala nila
pagkay-uha ang naguba nga mga pader sang Israel para mangin mabakod
ini pag-abot sang inaway, sa adlaw nga magsilot ang GINOO.
6 Indi matuod ang ila palanan-awon kag binutig ang ila mga propesiya.
Nagasiling sila nga halin sa GINOO ang ila ginapanghambal, pero ang
matuod wala ko sila ginpadala. Kag nagapaabot pa sila nga matuman ang
ila ginpanghambal.
7 Indi matuod ang ila palanan-awon kag binutig ang ila mga propesiya.
Nagasiling sila nga amo ato ang akon ginsiling, pero wala ako naghambal
sadto.
8 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontrahon ko sila, kay
binutig ang ila mga propesiya kag indi matuod ang ila palanan-awon.
9 Silutan ko ini nga mga propeta nga ang ila palanan-awon indi matuod
kag ang ila ginapropesiya binutig. Indi sila pagkabigon nga sakop sang
akon katawhan kag ang ila mga ngalan indi pag-isulat sa listahan sang
katawhan sang Israel, kag indi man sila makasulod sa duta sang Israel.
Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang Ginoong DIOS.
10 "Ini nga mga propeta nagapatalang sa akon katawhan paagi sa
pagsiling nga maayo ang tanan, pero indi gali maayo. Daw pareho lang nga
nagapatindog ang mga tawo sang pigaw nga pader, kag ginapulupintahan
lang ini sang mga propeta sang apog.
11 Silinga inang mga nagapulupinta nga ang ila pader marumpag, kay
magapadala ako sing mabaskog nga ulan. Ang ulan nga yelo nga daw mga
bato magatupa sa sina nga pader, kag waswasan ini sang mabaskog nga
hangin.
12 Kag kon marumpag na gani ini mamangkot ang mga tawo sa ila, 'Ano
bala ang nabulig sang inyo ginpulupinta nga apog?'

* **13:4** *talunon nga mga ido:* sa English, *jackals*

13 “Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Sa akon puwerte nga kaakig,
rumpagon *ko ang mga pader* paagi sa mabaskog nga hangin, ulan nga yelo
nga daw mga bato, kag mabaskog nga ulan.
14 *Huo,* rumpagon ko ang pader nga inyo ginpulupintahan lang sang
apog. Rumpagon ko gid ini hasta nga magguluwa ang pundasyon sini. Kag
kon marumpag na gani, mapilpilan kamo kag magakalamatay. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
15 Ipaagom ko ang akon kaakig sa pader kag sa mga nagpulupinta sini.
Dayon ipahibalo ko nga wala na ang pader pati ang mga nagpulupinta sini
16 nga amo ang mga propeta sang Israel nga nagapanagna kag may mga
palanan-awon nga mangin maayo kuno ang kahimtangan sang Jerusalem,
bisan indi gali. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
17 “Karon, ikaw nga anak sang tawo, maghambal ka man kontra sa mga
babayi nga nagapanagna nga ila-ila lang.
18 Silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kaluluoy kamo nga
mga babayi nga nagapangbiktima sa akon katawhan, bata man ukon
tigulang, paagi sa mga anting-anting. Ginabutangan ninyo sila sang
bendahi sa ila mga butkon kag belo sa ila mga ulo bilang mga
anting-anting. Gusto ninyo nga biktimahon ang kabuhi sang akon
katawhan para sa inyo kaugalingon nga kaayuhan.
19 Wala ninyo ako ginarespeto sa atubangan sang akon katawhan tungod
lang sa pila ka hakop nga barley kag pila ka bilog nga tinapay. Paagi sa inyo
pagbinutig, ginadeklarar ninyo nga mapatay ang indi dapat mapatay, kag
ginadeklarar man ninyo nga indi mapatay ang dapat mapatay. Kag
nagapati ang akon katawhan sa inyo binutig.
20 “Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga akig gid ako sa inyo mga
anting-anting nga inyo ginagamit sa pagbiktima sa mga tawo, nga daw sa
mga pispis nga ginsiod. Lalason ko ini nga mga anting-anting sa inyo mga
butkon, kag buy-an ko ang mga tawo nga daw sa mga pispis nga ginsiod
ninyo.
21 Lalason ko man ang inyo mga belo, kag luwason ko ang akon
katawhan halin sa inyo mga kamot, kag indi na ninyo sila mabiktima liwat.
Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
22 “Ginapasubo ninyo ang mga matarong paagi sa inyo binutig, nga bisan
ako gani mismo wala nagpasubo sa ila. Ginakombinsi ninyo ang mga
malain nga indi sila magbiya sa ila malain nga pagginawi paagi sa
pagpromisa sa ila nga maluwas sila sa kamatayon.†
23 Gani madula na ang inyo indi matuod nga palanan-awon kag ang inyo
pagpangbabaylan. Luwason ko ang akon katawhan halin sa inyo mga
kamot. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.”

14

Ang Pagsimba sang mga Manugdumala sang Israel sa mga Dios-dios

1 Isa ka tion, nagkadto sa akon ang mga manugdumala sang Israel kag
nagpungko sa akon atubangan *sa pagpangayo sang mensahi halin sa GINOO.*
2 Nagsiling ang GINOO sa akon,
3 “Anak sang tawo, ina sila nagapakamahal sang ila mga dios-dios nga
amo ang nagadala sa ila sa pagpakasala, gani ngaa tugutan ko sila nga
magpangayo sang mensahi halin sa akon?

† **13:22** *paagi...kamatayon:* ukon, *nga amo kuntani ang makaluwas sa ila sa kamatayon*

4 Karon, silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Ang bisan
sin-o nga Israelinhon nga magpakamahal sang iya mga dios-dios nga
magadala sa iya sa pagpakasala kag magpangayo sang mensahi sa propeta,
ako, ang GINOO, amo mismo ang magsabat sa iya *paagi sa silot* suno sa
kadamuon sang iya mga dios-dios.
5 Himuon ko ini para magbalik sa akon ang tanan nga Israelinhon nga
nagpalayo sa akon tungod sa ila mga dios-dios.

6 "Gani karon, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling: Maghinulsol kamo kag isikway ang inyo mga dios-dios,
kag bayai ang tanan ninyo nga makangilil-ad nga mga binuhatan.
7 Ang bisan sin-o nga Israelinhon ukon pangayaw nga nagaestar sa Israel,
nga magbiya sa akon kag magpakamahal sang iya mga dios-dios nga
magadala sa iya sa pagpakasala, kag magpangayo siya sang mensahi sa
akon paagi sa propeta, ako, ang GINOO, amo mismo ang magsabat sa iya
paagi sa silot.
8 Kontrahon ko siya kag himuon nga isa ka paandam sa mga tawo, kag
pagaestoryahan nila siya. Iseparar ko siya sa akon katawhan. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.

9 "Pero kon ang isa ka propeta naganyat nga maghatag *sa sina nga tawo*
sang mensahi halin sa akon, ini tungod kay ako, ang GINOO, amo ang
nagganyat sa iya. Silutan ko siya kag dulaon sa akon katawhan nga mga
Israelinhon.
10 Pareho nga silutan ang ina nga propeta kag ang tawo nga nagapangayo
sa iya sang mensahi.
11 Himuon ko ini para indi na magbiya sa akon ang mga Israelinhon, kag
indi na nila paghigkuan ang ila kaugalingon paagi sa pagpakasala. Mangin
akon sila nga katawhan, kag ako mangin ila Dios. *Ako,* ang Ginoong DIOS,
ang nagasiling sini."

12 Nagsiling ang GINOO sa akon,
13 "Anak sang tawo, kon makasala gani sa akon ang *mga pumuluyo sang*
isa ka nasyon paagi sa pagluib sa akon, silutan ko sila, kag kuhaon ko ang
ginahalinan sang ila pagkaon. Padal-an ko sila sang gutom para
magkalamatay sila kag ang ila mga kasapatan.
14 Bisan ara pa dira si Noe, si Daniel, kag si Job, sila lang ang maluwas
tungod sang ila pagkamatarong. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling
sini.

15 "Ukon halimbawa, padal-an ko sang mapintas nga mga sapat ang ina
nga nasyon sa pagpamatay sang iya mga pumuluyo, kag mangin
mamingaw ina nga lugar kag wala na sing may mag-agi dira tungod sa
kahadlok sa mapintas nga mga sapat.
16 Bisan ara pa dira atong tatlo ka tawo, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi,
nagasumpa nga indi nila maluwas bisan ang ila mga anak, kundi ang ila
lang kaugalingon. Kag ang amo nga nasyon mangin mamingaw.

17 "Ukon halimbawa, padal-an ko sang inaway ang ina nga nasyon sa
pagpamatay sang iya mga pumuluyo kag mga kasapatan.
18 Bisan ara pa dira atong tatlo ka tawo, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi,
nagasumpa nga indi gid nila maluwas bisan ang ila mga anak, kundi ang
ila lang kaugalingon.

19 "Ukon halimbawa, sa akon kaakig padal-an ko sang balatian ang ina
nga nasyon sa pagpamatay sang iya mga pumuluyo kag mga kasapatan.

20 Bisan ara pa dira si Noe, si Daniel kag si Job, ako, ang Ginoong DIOS nga
buhi, nagasumpa nga indi gid nila maluwas bisan ang ila mga anak, kundi
ang ila lang kaugalingon tungod sang ila pagkamatarong.
21 "Sa pagkamatuod, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kaluluoy ang
Jerusalem kon padal-an ko na ini sang apat ka mabug-at nga mga
silot—inaway, gutom, mapintas nga mga sapat, kag mga balatian—nga
magapatay sa iya mga pumuluyo kag mga kasapatan.
22 Pero may mabilin nga buhi sa ila, kag pagadal-on sila diri sa Babilonia
para isimpon sa inyo bilang mga bihag. Makita ninyo kon daw ano *kalaot*
ang ila pagginawi kag ang ila mga ginahimo, kag madula ang kalain sang
inyo buot sa akon pagsilot sa Jerusalem.
23 *Huo,* madula ang kalain sang inyo buot kon makita ninyo ang ila
pagginawi kag ang ila mga ginahimo, kag mareyalisar ninyo nga may rason
gali kon ngaa ginhimo ko ato sa Jerusalem. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini."

15

Ang Jerusalem Pareho sang Sanga sang Ubas nga Wala sing Pulos

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mas maayo bala ang sanga sang ubas sang sa sanga
sang iban nga mga kahoy?
3 Puwede bala mahimo ang iya sanga nga bisan ano? Mahimo bala ini
nga salab-itan?
4 *Siyempre indi!* Puwede lang ini nga igatong; pero bisan pa gani madali
lang ini maupos.
5 Gani wala ini sing pulos sa wala pa masunog kag labi na kon nasunog
na!
6 "Karon, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ang mga pumuluyo sang
Jerusalem pareho sang ubas nga nagatubo upod sa mga kahoy sa
kagulangan. Tungod nga wala sila sing pulos, sunugon ko sila.
7 *Huo,* silutan ko gid sila, kag bisan makapalagyo sila sa isa ka kalayo,
lamunon gihapon sila sang lain nga kalayo. Dayon mahibaluan nila nga
ako amo ang GINOO.
8 Himuon ko nga mamingaw nga lugar ang ila nasyon tungod kay nagluib
sila sa akon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

16

Ang Jerusalem Pareho sang Babayi nga Nagapanginlalaki

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, pahibalua ang Jerusalem sa iya makangilil-ad nga
mga binuhatan.
3 Silinga siya nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa iya: 'Isa ikaw ka
Canaanhon! Ang imo amay isa ka Amornon, kag ang imo iloy isa ka
Hithanon.
4 Kag sang imo pagkatawo wala sing may *nag-atipan sa imo. Wala sing*
may nag-utod sang imo pusod, wala sing may naghugas sa imo, ukon
naghaplas sa imo sang asin, ukon nagputos sa imo sang lampin.
5 Wala gid sing may nagkabalaka sa paghimo sini nga mga butang sa imo;
wala gid sing may naluoy sa imo. Sa baylo, ginhaboy ka sa latagon, kag
ginpakamalaot ka halin sang adlaw sang imo pagkatawo.

6 “‘Pero sang maagyan ko ikaw nga nagaligid sa imo dugo, ginsilingan ko
ikaw nga mabuhi ka gid.
7 Ginpadako ko ikaw pareho sa isa ka tanom sa latagon. Nagdako ka kag
nangin dalaga.* Nagdako ang imo mga titi kag nagtubo ang imo balahibo,†
pero hublas ka lang gihapon.
8 “‘Sang maagyan ko ikaw liwat, nakita ko nga puwede ka na
pangasaw-on. Gani gintabunan ko sang akon pangtabon nga panapton ang
imo pagkahublas, kag nagpromisa ako sa imo *nga palanggaon ko ikaw*.
Naghimo ako sang kasugtanan sa imo, kag nangin akon ikaw. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
9 “‘Dayon ginhugasan ko ang mga dugo sa imo lawas, kag ginhaplasan ko
ikaw sang lana.
10 Dayon ginpabayuan ko ikaw sang malahalon nga bayo nga linen kag
seda nga binordahan, kag ginpasuksukan sang panit nga sandalyas.
11 Ginpasuksukan ko ikaw sang mga alahas: mga pulseras kag kulintas.
12 Ginpasuksukan ko man ikaw sang singsing para sa ilong, mga aritos,
kag korona.
13 Gani ginpatahom ko ikaw sang bulawan kag pilak. Ang imo bayo linen
kag seda nga binordahan, kag ang imo pagkaon halin sa maayo nga klase
nga harina, honey, kag lana sang olibo. Puwerte sa imo katahom, kag daw
sa rayna ka.
14 Nangin bantog ka sa mga nasyon tungod sa imo puwerte nga katahom
nga akon ginhatag sa imo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
15 “‘Pero nagsalig ka sa imo katahom, kag gin-gamit mo ang imo
pagkabantog sa imoral nga pagpakigrelasyon. Nagpagamit ka sa bisan
sin-o lang nga lalaki nga nagaagi, kag nagpaayaw sila sa imo.‡
16 Gin-gamit mo ang iban mo nga mga bayo sa pagpatahom sa mga
simbahan sa mataas nga mga lugar, nga sa diin ginahimo mo ang imo
imoral nga pagpakigrelasyon. Indi kuntani ina dapat matabo.
17 Gin-gamit mo man ang mga bulawan kag pilak nga mga alahas nga
ginhatag ko sa imo sa pagpahimo sang mga dios-dios nga lalaki kag
ginsimba mo ini. Pareho lang nga nagpanginlalaki ka!
18 Ginpabayuan mo ini nga mga dios-dios sang imo mga bayo nga
binordahan, kag ginhalad mo sa ila ang akon lana kag insenso.
19 Ginhalad mo man sa ila ang pagkaon nga ginhatag ko sa imo halin sa
maayo nga klase nga harina, honey, kag lana sang olibo. Ginhalad mo ini
bilang halad nga mahamot. *Huo,* amo gid ina ang natabo. *Ako,* ang Ginoong
DIOS, ang nagasiling sini.
20 “‘Ginkuha mo man ang imo mga anak nga lalaki kag babayi nga imo
ginbata sa akon kag ginhalad mo bilang pagkaon sa mga dios-dios. Indi ka
pa bala kontento sa imo imoralidad?
21 Ginpamatay mo ang akon mga anak kag ginhalad sa mga dios-dios.
22 Sa tanan mo nga makangilil-ad nga ginahimo kag imoralidad wala mo
gid gindumdom *kon daw ano ang pagtatap ko sa imo* sang bataon ka pa,
sadtong tion nga hublas ka pa kag nagaligid sa imo dugo.
23 “‘*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kaluluoy ka gid! Wala labot
sining tanan nga kalautan nga imo ginhimo,
24 nagpatindog ka pa sang mga simbahan para sa imo mga dios-dios sa
mga plasa

---

* **16:7** *dalaga:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **16:7** *nagtubo…balahibo:* ukon, *naglaba ang imo buhok* ‡ **16:15** *kag nagpaayaw sila sa imo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

25 kag sa mga kanto sang mga dalan. Kag didto gindagtaan mo ang imo
katahom, kag nagpagamit ka sa kay bisan sin-o lang nga lalaki nga nagaagi
didto. Nagadugang nga nagadugang ang imo imoralidad.
26 Nagpakigrelasyon ka sa mga Egyptohanon, ang imo kasilingan nga
makihilawason. Nakapaakig gid sa akon ang imo padayon nga imoralidad.
27 Gani ginsilutan ko ikaw kag ginpagamay ang imo teritoryo. Gintugyan
ko ikaw sa imo mga kaaway nga mga Filistinhon, kag bisan sila natingala
sang imo binastos nga pagginawi.
28 "'Nagpakigrelasyon ka man sa mga taga-Assyria, kay wala ka pa gid
maayawi. Kag pagkatapos sina, wala ka pa gihapon maayawi.
29 Nagdugang pa gid ang imo imoralidad kay nagpakigrelasyon ka man
sa mga taga-Babilonia, ang lugar sang mga negosyante, pero wala ka pa gid
maayawi.
30 "'*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kadali sa imo madala. Amo
gani nga nahimo mo ato nga mga butang pareho sang isa ka lampingasan
nga babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
31 Nagpatindog ka sang mga simbahan para sa imo mga dios-dios, sa mga
kanto sang mga dalan kag sa mga plasa. Sobra ka pa kalain sang sa mga
babayi nga nagabaligya sang ila lawas tungod kay wala ka nagapabayad sa
paghulid sa imo.
32 Isa ikaw ka babayi nga nagapanginlalaki! Mas gusto mo pa nga
maghulid sa iban nga lalaki sang sa imo bana.
33 Nagapabayad ang mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, pero
ikaw ya amo pa ang nagahatag sang regalo sa imo mga kerido para
maganyat mo sila nga magpalapit sa imo sa pagpakighilawas.
34 Lain ka sang sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas. Wala sing
may nagahagad sa imo sa pagpakighilawas; *ikaw mismo ang*
nagapanghagad. Wala ka nagapabayad; ikaw pa gani ang nagabayad. Gani
lain ka gid ya.
35 "'Gani, ikaw nga imoral, pamatii ang akon mensahi.
36 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Ginpakita mo ang imo pagkahublas
kag ginhatag mo ang imo lawas sa imo mga kerido tungod sa imo
imoralidad. Ginsimba mo ang imo makangilil-ad nga mga dios-dios, kag
ginpamatay mo ang imo mga anak bilang halad sa ila.
37 Tungod sining imo mga ginhimo, tipunon ko ang tanan mo nga mga
kerido nga imo ginkawilihan—ang imo ginhigugma pati man ang imo
ginkainitan. Tipunon ko sila halin sa bisan diin sa pagkontra sa imo, kag
ubahan ko ikaw sa ila atubangan kag makita nila ang imo pagkahublas.
38 Silutan ko ikaw sa imo pagpanginlalaki kag pagpamatay. Kag sa akon
puwerte nga kaakig, patyon ko ikaw.
39 Itugyan ko ikaw sa mga kamot sang imo mga kerido, kag panggub-on
nila ang imo mga simbahan nga para sa imo mga dios-dios. Ubahan ka nila
kag panguhaon ang matahom mo nga mga alahas, kag bayaan ka nila nga
hublas.
40 Ipasalakay ka nila sa grupo sang mga tawo nga magabato sa imo kag
magatadtad sa imo sang espada.
41 Sunugon nila ang imo mga balay kag silutan ka nila sa atubangan sang
madamo nga babayi. Untaton ko ang imo imoral nga pagpakigrelasyon kag
ang imo pagbayad sa imo mga kerido.
42 Dayon maumpawan na ako sa akon puwerte nga kaakig sa imo, kag
indi na ako mangakig sa imo.

43 “‘Ginkalimtan mo kon daw ano ang pagtatap ko sa imo sang bataon ka
pa. Sa baylo, ginpaakig mo ako sa imo mga ginhimo. Gani *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling nga silutan ko gid ikaw suno sa imo mga ginhimo. Indi
bala naghimo ka sang binastos nga buhat dugang sa tanan mo nga
makangilil-ad nga mga binuhatan?
44 “‘May mga tawo nga nagasiling sini nga hulubaton sa imo: “Kon ano
ang iloy amo man ang anak.”
45 Pareho ka gid sa imo iloy nga nag-insulto sa iya bana kag mga anak.
Kag pareho ka man sa imo mga utod nga babayi nga nag-insulto sa ila mga
bana kag mga anak. Ang imo iloy isa ka Hithanon kag ang imo amay isa ka
Amornon.
46 Ang magulang mo nga babayi amo ang Samaria nga ara nagaestar sa
north upod sa iya mga anak nga babayi.§ Ang imo manghod nga babayi
amo ang Sodom, nga ara nagaestar sa south upod sa iya mga anak nga
babayi.
47 Ginsunod mo ang ila pagginawi kag ang ila makangilil-ad nga mga
binuhatan. Kag sa malip-ot lang nga tion sobra pa ang imo ginhimo sang sa
ila.
48 Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasugid sing matuod nga ang
Sodom nga imo utod kag ang iya mga anak nga babayi wala makahimo
sang pareho sang ginhimo mo kag sang imo mga anak nga babayi.
49 Ang sala sang Sodom nga imo utod amo ang pagkamatinaas-taason.
Siya kag ang iya mga anak nga babayi bugana sang pagkaon kag matawhay
ang pangabuhi, pero wala gid sila nagbulig sa mga kubos kag imol.
50 Sa ila pagkamatinaas-taason naghimo sila sang makangilil-ad nga mga
butang sa akon panulok, gani ginlaglag ko sila sang makita ko ang ila
ginhimo.
51 “‘Bisan ang Samaria wala makahimo sang katunga sang imo mga sala.
Mas madamo nga makangilil-ad nga mga butang ang imo ginhimo sang sa
imo mga utod nga babayi, gani daw mas matarong pa sila sang sa imo
tungod sa tanan nga kalautan nga imo ginhimo.
52 Dapat mahuya ka tungod nga ang imo sala puwerte kalain sang sa sala
sang imo nga utod nga babayi. Kon ikomparar, daw mas matarong pa sila
sang sa imo.
53 Pero magaabot ang tion nga ibalik ko ang maayo nga kahimtangan
sang Sodom kag sang Samaria, pati sang ila mga anak nga babayi. Ibalik ko
man ang imo maayo nga kahimtangan, *pero* kaupod nila,
54 para mahuya ka sa tanan mo nga ginhimo, kay tungod sining mga
malain nga ginhimo mo nagguwa nga daw mas maayo sila sang sa imo.
55 *Huo,* ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang imo mga utod nga
babayi—ang Sodom kag Samaria, pati ang ila mga anak nga babayi. Kag
amo man ini ang matabo sa imo kag sa imo mga anak nga babayi.
56 Ginhikayan mo sadto ang Sodom sang bugalon ka pa
57 kag sang wala pa mabuyagyag ang imo pagkamalaot. Pero karon
pareho ka na sa iya; ginahikayan ka man sang mga pumuluyo sang Edom*
kag sang mga lugar sa palibot sini, kag sang mga pumuluyo sang Filistia.
Ini sila nga ara sa imo palibot nagayaguta sa imo.

---

§ **16:46** *iya mga anak nga babayi:* buot silingon, *ang iya mga pumuluyo;* ukon, *ang mga baryo sa iya palibot. Amo man sa bersikulo 48, 49, 53, 55, 57.* * **16:57** *Edom:* Amo ini sa Syriac kag sa iban nga mga kopya sang Hebreo. Sa kalabanan nga mga kopya sang Hebreo, sa Septuagint, kag sa Latin Vulgate, *Aram.*

58 Pagaantuson mo ang silot tungod sa imo binastos kag makangilil-ad
nga mga binuhatan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.'"
59 Amo pa gid ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: "Silutan ko ikaw sing
bagay sa imo, kay ginbaliwala mo ang *akon* ginpanumpa paagi sa paglapas
sang *aton* kasugtanan.
60 Pero tumanon ko ang kasugtanan nga akon ginhimo sa imo sang
bataon ka pa, kag magahimo ako sa imo sang kasugtanan nga
magapadayon hasta san-o.
61 Dayon madumduman mo kon daw ano ang imo pagginawi sang una
kag mahuya ka, labi na kon himuon ko ang imo mga utod nga babayi, ang
Samaria kag Sodom, nga mangin imo mga anak, bisan tuod indi sila sakop
sang akon kasugtanan sa imo.
62 Palig-unon ko ang akon kasugtanan sa imo, kag mahibaluan mo nga
ako amo ang GINOO.
63 Dumdumon mo ang imo mga sala kag mahuya ka, kag daw indi ka na
maghambal sa puwerte nga kahuya kon patawaron ko na ang tanan mo
nga ginhimo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

17

Ang Paanggid Parte sa mga Agila kag sa Ubas

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, isugid ini nga paanggid sa katawhan sang Israel,
3 kag silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagpasugid sini: May isa
ka dako nga agila nga naglupad pa-Lebanon. Malapad ang iya mga pakpak
kag madamol ang iya mga bulbol nga lain-lain sing kolor. Naghapon ini sa
ibabaw sang kahoy nga sedro,
4 kag gin-utod niya ang ugbos sang pinakaibabaw nga sanga. Dayon
gindala niya ini sa lugar sang mga negosyante kag gintanom didto.
5 "Pagkatapos nagkuha ang agila sang liso sa duta *sang Israel* kag
gintanom ini sa matambok nga duta sa higad sang suba nga sa diin
magatubo ini sing madasig.
6 Nagtubo ini nga isa ka manubo nga tanom nga nagagapa. Ang mga
sanga sini nagakalap pakadto sa agila, kag nagapanggamot ini sang
madalom. Nagpananga pa gid ini kag nagpanalingsing.
7 "Pero may isa ka dako nga agila nga nag-abot. Malapad man ang iya sini
nga mga pakpak kag madamol sing bulbol. Ang mga gamot kag mga sanga
sang sadto nga tanom naggapa pakadto sa sini nga agila para mapatubigan
siya sang agila labaw pa sa tubig sang duta nga gintamnan sa iya.
8 Ginhimo ini sang tanom bisan nga natanom na siya sa maayo nga duta,
nga sa diin may bugana nga tubig nga makapatubo, makapabunga, kag
makapatahom sa iya.
9 "Karon, *ako,* ang Ginoong DIOS nagapamangkot: Padayon bala ini nga
magtubo? Indi! Gabuton ini kag panguhaon ang iya mga bunga, kag
pabay-an nga malaya. Indi na kinahanglan ang makusog nga tawo ukon
ang madamo nga tawo sa paggabot sini.
10 Bisan itanom pa ini liwat sa lain nga lugar indi na ini magtubo. Malaya
ini sing bug-os kon huyupon sang mainit nga hangin halin sa east. *Huo,*
malaya ini sa iya ginatubuan."

Ang Kahulugan sang Paanggid

11 Dayon nagsiling ang GINOO sa akon,

12 “Pamangkuta ining rebelde nga katawhan *sang Israel* kon nahibaluan
nila kon ano ang kahulugan sang sadto nga paanggid. Silinga sila nga *amo*
ini ang kahulugan: Nagkadto ang hari sang Babilonia sa Jerusalem kag
ginbihag niya ang hari sini kag ang mga opisyal, kag gindala niya sila
pa-Babilonia.
13 Nagpili siya sang isa ka kaliwat sang hari *sang Juda* kag naghimo siya
sang kasugtanan sa iya kag ginpasumpa niya siya nga mag-alagad sa iya.
Ginbihag man niya ang mga dungganon nga mga tawo *sang Juda*
14 para ini nga ginharian indi na makabangon liwat kag indi na
makabato sa iya. Makapabilin lang ini nga ginharian kon padayunon niya
ang iya kasugtanan sa Babilonia.
15 Pero nagrebelde ang hari *sang Juda* sa hari sang Babilonia paagi sa
pagpadala sang mga tinawo sa Egypt sa pagkuha sang mga kabayo kag
madamo nga soldado. Magmadinalag-on bala siya? Makapalagyo bala siya
kag makaluwas sa silot sa paglapas niya sa iya kasugtanan sa Babilonia?
16 *Indi!* Kay ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga ining hari
sang Juda sigurado gid nga mapatay sa Babilonia, kay ginlapas niya ang
kasugtanan nga iya ginsumpaan sa hari sang Babilonia nga naghimo sa iya
nga hari.
17 Indi makabulig sa iya sa inaway ang hari sang Egypt* kag ang iya
gamhanan kag madamo nga soldado kon magsalakay na† ang mga
taga-Babilonia sa pagpamatay sang madamo nga kabuhi.
18 Ginlapas sang hari sang Juda ang kasugtanan nga iya ginsumpaan nga
tumanon *sa hari sang Babilonia*, gani indi gid siya makaluwas.
19 “Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga silutan ko gid siya
tungod kay ginlapas niya ang akon kasugtanan nga iya ginsumpaan sa
akon ngalan.
20 Dakpon ko siya sang lambat kag dal-on sa Babilonia, kag didto silutan
ko siya tungod kay indi siya matutom sa akon.
21 Magakalamatay ang iya mga soldado nga nagapalalagyo, kag ang mga
mabilin sa ila magalalapta sa bisan diin nga lugar. Dayon mahibaluan
ninyo nga ako, ang GINOO, ang nagsiling sini.”

Ang Maayo nga Palaabuton nga Ginpromisa sang Dios

22-23 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, “Makuha ako sang ugbos sang
pinakaibabaw nga sanga sang sedro kag itanom ko ini sa putokputokan
sang mataas nga bukid sang Israel. Magapananga ini kag magapamunga,
kag mangin isa ka matahom nga sedro. Magapugad sa sini nga kahoy ang
tanan nga klase sang pispis, kag makapasilong sila sa mga sanga sini.
24 Kag ang tanan nga kahoy sa duta makahibalo nga ako amo ang GINOO
nga nagautod sa matag-as nga mga kahoy kag nagapataas sa manubo nga
mga kahoy. Ako man ang nagapalaya sa malagtom nga mga kahoy kag
nagabuhi sa mga laya nga kahoy. Ako, ang GINOO, ang nagpromisa sini, kag
tumanon ko gid ini.”

18

Mapatay ang Nagapakasala

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,

---

* **17:17** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* † **17:17** *kon magsalakay na:* sa literal, *kon magtumpok na sang duta nga talaklasan sa pader kag maghimo sang mga tore-tore.*

2 “Ngaa bala ginahambal ninyo ini nga hulubaton sa Israel: ‘Nagkaon ang
ginikanan sang maaslom nga ubas, kag ang kaaslom sini matilawan pati
sang ila mga kabataan?’
3 “Ako, ang Ginoong Dios nga buhi, nagasumpa nga indi na ninyo
pag-ihambal ini nga hulubaton sa Israel.
4 Pamatii ninyo ini! Ang tanan nga kabuhi akon—ang kabuhi sang
ginikanan kag sang kabataan. Ang tawo lang nga nakasala amo ang
mapatay.
5 Halimbawa, may isa ka tawo nga matarong kag husto ang iya mga
ginahimo.
6 Wala siya nagasimba sa mga dios-dios sang Israel ukon nagakaon *sang
mga halad sa mga simbahan* sa mga bukid. Wala siya nagahulid sa asawa
sang iban ukon sa babayi nga ginaregla.
7 Wala siya nagapamigos, kag ginauli niya ang garantiya sang mga
nakautang sa iya. Wala siya nagapangawat, kundi ginapakaon niya ang
mga ginagutom kag ginahatagan sang bayo ang mga wala sing bayo.
8 Wala siya nagapasaka kon magpautang siya. Wala siya nagahimo sang
malain, kag wala siya sang may ginapaboran sa iya nga paghukom.
9 Ginasunod niya sing maayo ang akon mga pagsulundan kag mga sugo.
Matarong ina nga tawo kag padayon siya nga mabuhi. *Ako,* ang Ginoong
Dios, ang nagasiling sini.
10 “Pero halimbawa, ina nga tawo may anak nga lalaki nga mapintas kag
nagapamatay ukon ginahimo niya ini nga mga butang
11 nga wala ginahimo sang iya amay: Nagakaon siya *sang mga halad sa
mga simbahan* sa mga bukid, kag nagahulid siya sa asawa sang iban.
12 Ginadaogdaog niya ang mga kubos kag imol. Nagapangawat siya, kag
wala niya ginauli ang garantiya sang mga nakautang sa iya. Nagasimba
siya sa mga dios-dios, kag nagahimo sang makangilil-ad nga mga butang.
13 Nagapautang siya nga may saka. Ti, mabuhi ayhan siya? Indi! Mapatay
gid ini nga tawo tungod sa tanan nga makangilil-ad nga mga butang nga iya
ginhimo. Siya ang responsable sa iya kamatayon.
14 “Pero halimbawa, ina nga tawo may anak nga lalaki, kag nakita sang
sini nga anak ang tanan nga sala nga ginhimo sang iya amay, pero wala
niya pagsunda.
15 Wala siya nagasimba sa mga dios-dios sang Israel ukon nagakaon *sang
mga halad sa mga simbahan* sa mga bukid. Wala siya nagahulid sa asawa
sang iban.
16 Wala siya nagapamigos, kag wala siya nagakuha sang garantiya sang
mga nakautang sa iya. Wala siya nagapangawat kundi ginapakaon niya
ang mga ginagutom kag ginahatagan sang bayo ang mga wala sing bayo.
17 Wala siya nagahimo sang malain, kag wala siya nagapasaka kon
magpautang siya. Ginatuman niya ang akon mga sugo kag mga
pagsulundan. Ini nga tawo indi mapatay tungod sa sala sang iya amay
kundi padayon siya nga mabuhi.
18 Pero ang iya amay mapatay tungod sa iya sala, kay nagpanguwarta
siya, nagpangawat kag naghimo sing malain sa iya kasimanwa.
19 “Pero basi mamangkot kamo, ‘Ngaa bala indi dapat silutan ang anak
tungod sa sala sang iya amay?’ Kon ang anak nagahimo sing matarong kag
husto, kag ginasunod niya sing maayo ang akon mga pagsulundan,
padayon siya nga mabuhi.
20 Ang tawo lang nga nakasala amo ang mapatay. Ang anak indi dapat
silutan tungod sa sala sang iya amay, kag ang amay indi dapat silutan

tungod sa sala sang iya anak. Ang matarong nga tawo pagabalusan sa iya
matarong nga mga ginahimo, kag ang malain nga tawo pagasilutan sa iya
malain nga mga ginahimo.
21 "Pero kon ang malain maghinulsol sa tanan nga sala nga iya nahimo
kag magtuman sang akon pagsulundan kag maghimo sing matarong kag
husto, sigurado nga mabuhi siya; indi siya mapatay.
22 Indi na siya pagsukton sa tanan nga sala nga iya nahimo, kag tungod sa
iya matarong nga ginahimo, *padayon* siya *nga* mabuhi.
23 *Ako,* ang Ginoong DIOS, wala nalipay kon mapatay ang isa ka malain
nga tawo. Malipay ako kon maghinulsol siya kag *padayon nga* magkabuhi.
24 "Pero kon ang isa ka matarong nga tawo magbiya sa iya matarong nga
kabuhi kag magpakasala, kag maghimo sang makangilil-ad nga mga
butang nga ginahimo sang mga malain, padayon bala siya nga mabuhi?
Siyempre indi! Kalimtan na ang iya matarong nga mga ginhimo. Kag tungod
sa iya pagluib sa akon kag sa mga sala nga iya nahimo, mapatay siya.
25 "Pero basi magsiling kamo, 'Indi matarong ang pamaagi sang Ginoo.'
Pamati kamo, katawhan sang Israel: Ang akon bala pamaagi ang indi
matarong ukon ang inyo?
26 Kon ang matarong nga tawo magbiya sa iya matarong nga kabuhi kag
maghimo sang malain, mapatay siya tungod sa iya sala.
27 Kag kon ang malain nga tawo magbiya sa iya kalainan kag maghimo
sing husto kag matarong, maluwas niya ang iya kabuhi.
28 Indi siya mapatay kundi padayon siya nga mabuhi tungod kay
nareyalisar niya ang tanan niya nga sala kag ginbayaan niya ini.
29 Pero basi magsiling kamo mga katawhan sang Israel, 'Indi matarong
ang pamaagi sang Ginoo.' Katawhan sang Israel, ang akon bala mga
pamaagi ang indi matarong ukon ang inyo?
30 "Gani nagasiling ako sa inyo, katawhan sang Israel, nga *ako,* ang
Ginoong DIOS, magahukom sa kada isa sa inyo suno sa iya binuhatan.
Karon, maghinulsol na kamo kag bayai na ang tanan ninyo nga mga sala
para indi kamo malaglag.
31 Katawhan sang Israel, ngaa gusto ninyo nga mapatay? Untati na ninyo
ang pagpakasala kag bag-uha na ninyo ang inyo kabuhi.
32 Wala ako nalipay kon may mapatay. Gani maghinulsol na kamo para
padayon kamo nga mabuhi. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

19

Ang Panalambiton Parte sa mga Pangulo sang Israel

1 *Nagsiling ang GINOO sa akon,* "Kantaha ining panalambiton parte sa
mga pangulo sang Israel:
2 "Ang imo iloy pareho sa isa ka leon nga nagasagod sang iya mga bata
kaupod sang iban nga mga leon.
3 Gin-atipan niya ang isa niya ka bata kag nangin makusog nga leon.
Nakatuon ini magpanukob, kag nagapangaon sang tawo.
4 Sang mahibaluan ini sang iban nga mga nasyon ginsiod nila siya kag
gindala sa Egypt nga nakaw-itan.
5-6 "Sang mareyalisar sang iloy sang sini nga leon nga ang iya handom
para sa iya bata napaslawan, ginpadako niya naman ang isa niya ka bata
kag nangin makusog man ini nga leon. Nag-upod ini sa iban nga mga leon
kag nakatuon ini magpanukob, kag nagapangaon sang tawo.

7 Ginpangguba niya ang mabakod nga mga lugar sang mga kaaway* kag
ginlaglag ang ila mga banwa. Hinadlukan ang mga pumuluyo sini sang
mabatian nila ang iya pagngurob.
8 "Nagtipon ang mga nasyon sa pagpakig-away sa iya, kag ginpalibutan
nila siya. Ginladlad nila ang ila lambat kag ginsiod siya.
9 Ginkaw-itan nila siya kag gin-guyod pasulod sa hawla, kag gindala sa
hari sang Babilonia. Ginpriso nila siya, gani indi na mabatian ang iya
pagngurob sa kabukiran sang Israel.
10 "Ang imo iloy pareho man sa ubas nga gintanom sa higad sang tubig.
Madamo ini sang sanga kag bunga tungod kay bugana ang tubig.
11 Mabakod ang iya sini nga mga sanga kag daw puwede himuon nga
bulubaston sang hari. Nagtaas gid ang ubas, labaw pa sang sa madabong
nga mga tanom. Kitaon ini tungod sa iya kataason kag sa kadabong sang
iya mga sanga.
12 Pero may naggabot sini tungod sa kaakig, kag ginhaboy sa duta.
Nahuyos ang iya mga bunga tungod sang *mainit nga* hangin halin sa east.
Nalaya ang iya mabakod nga mga sanga kag dayon gintutdan ini.
13 Karon gintanom ini *liwat* sa desierto, sa lugar nga mamala kag wala
sing tubig.
14 Nasunog ang isa sang iya mga sanga kag naglapta ang kalayo sa iban
pa nga mga sanga, kag nasunog man ang mga bunga sini. Gani wala na sing
mabakod nga sanga nga nabilin nga puwede himuon nga bulubaston sang
hari.
"Ini nga panalambiton dapat nga kantahon sa sini nga panahon."

20

Ang mga Rebelde nga mga Israelinhon

1 Sang ikanapulo nga adlaw sang ikalima nga bulan, sang ikapito nga tuig
sang amon pagkabihag, may pila ka manugdumala sang Israel nga
nagkadto sa akon kag nagpungko sa akon atubangan sa pagpangayo sang
mensahi halin sa GINOO.
2 Nagsiling ang GINOO sa akon,
3 "Anak sang tawo, silinga ang mga manugdumala sang Israel nga *ako,*
ang Ginoong DIOS, nagasiling: 'Nagkadto bala kamo sa pagpangayo sang
mensahi sa akon? Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga indi ko
kamo paghatagan sang mensahi.'
4 "Anak sang tawo, sige na, sentensyahi sila. Ipareyalisar sa ila ang
makangilil-ad nga mga butang nga ginhimo sang ila mga katigulangan.
5 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: 'Sang tion nga ginpili
ko ang Israel nga mga kaliwat ni Jacob kag ginpakilala ko ang akon
kaugalingon sa ila didto sa Egypt, nagsumpa ako sa ila nga nagasiling, "Ako
amo ang GINOO nga inyo Dios."
6 Sadto nga tion nagsumpa ako nga paguwaon ko sila sa Egypt kag dal-on
sa duta nga ginpili ko para sa ila—isa ka maayo kag mapatubason nga
duta,* ang labing maayo nga duta sa tanan.
7 Dayon nagsiling ako sa ila, "Isikway na ninyo ang inyo makangilil-ad
nga mga dios-dios. Indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa
pagsimba sa mga dios-dios sang Egypt, kay ako amo ang GINOO nga inyo
Dios."

* **19:7** *Ginpangguba...kaaway:* ukon, *Ginlugos niya ang mga asawa sang iya mga kaaway nga ginpamatay niya.* * **20:6** *maayo...duta:* sa literal, *duta nga nagailig ang gatas kag honey.* Amo man sa bersikulo 15.

8 “‘Pero nagrebelde sila sa akon, kag wala sila nagpamati. Wala nila
ginsikway ang makangilil-ad nga mga dios-dios sang Egypt. Gani nagsiling
ako nga ipaagom ko sa ila ang akon puwerte nga kaakig didto sa Egypt.
9 Pero wala ko ini paghimua, tungod kay mahuy-an ang akon ngalan sa
mga nasyon sa palibot sang Israel nga nakahibalo nga nagpahayag ako sa
mga Israelinhon nga paguwaon ko sila sa Egypt.
10 Gani ginpaguwa ko sila sa Egypt kag gindala sa kamingawan.
11 *Didto*, ginhatag ko sa ila ang akon mga sugo kag mga pagsulundan agod
nga ang bisan sin-o nga magtuman sini magakabuhi.
12 Ginpatuman ko man sa ila ang mga Adlaw nga Inugpahuway bilang
tanda sang amon kasugtanan. Ini magapahanumdom sa ila nga ako, ang
GINOO, ang nagpili sa ila bilang akon katawhan.
13 “‘Pero nagrebelde gihapon sila sa akon didto sa kamingawan. Wala
nila pagtumana ang akon mga sugo kag mga pagsulundan, nga ang bisan
sin-o nga magtuman sini magakabuhi. Kag wala gid nila ginpakabalaan
ang mga Adlaw nga Inugpahuway nga ginpatuman ko sa ila. Gani nagsiling
ako nga ipaagom ko sa ila ang akon kaakig para malaglag sila sing bug-os
didto sa kamingawan.
14 Pero wala ko ini paghimua tungod kay mahuy-an ang akon ngalan sa
mga nasyon nga nakahibalo nga ginpaguwa ko ang mga Israelinhon sa
Egypt.
15 Pero nagsumpa ako sa ila didto sa kamingawan nga indi ko sila
pagdal-on sa duta nga ginhatag ko *sa ila*—ang duta nga maayo kag
mapatubason, ang labing maayo nga duta sa tanan.
16 Ginsumpa ko ini sa ila tungod kay wala nila pagtumana ang akon mga
sugo kag mga pagsulundan, kag wala nila ginpakabalaan ang mga Adlaw
nga Inugpahuway nga akon ginpatuman sa ila. Ginpasulabi pa nila ang
pagsimba sa ila mga dios-dios.
17 “‘Pero bisan pa sining ila ginhimo, ginkaluoyan ko gihapon sila, kag
wala ko sila paglaglaga sing bug-os didto sa kamingawan.
18 Ginsilingan ko ang ila mga anak didto sa kamingawan, “Indi ninyo
pagsunda ang mga pagsulundan kag pagginawi sang inyo mga ginikanan,
kag indi ninyo paghigkui ang inyo kaugalingon paagi sa pagsimba sa ila
mga dios-dios.
19 Ako amo ang GINOO nga inyo Dios. Sunda ninyo sing maayo ang akon
mga sugo kag mga pagsulundan.
20 Pakabalaana ninyo ang mga Adlaw nga Inugpahuway kay tanda ini
sang aton kasugtanan, kag nagapahanumdom ini sa inyo nga ako amo ang
GINOO nga inyo Dios.”
21 “‘Pero ang *ila* mga kabataan nagrebelde man sa akon. Wala nila
pagtumana ang akon mga sugo kag mga pagsulundan, nga ang bisan sin-o
nga magtuman sini magakabuhi. Kag wala nila pagpakabalaana ang Adlaw
nga Inugpahuway nga ginpatuman ko sa ila. Gani nagsiling ako nga
ipaagom ko ang akon puwerte nga kaakig sa ila didto sa kamingawan.
22 Pero wala ko ini paghimua tungod kay mahuy-an ang akon ngalan sa
mga nasyon nga nakahibalo nga ginpaguwa ko ang mga Israelinhon sa
Egypt.
23 Pero nagsumpa ako sa ila didto sa kamingawan nga laptahon ko sila sa
nagkalain-lain nga nasyon,
24 tungod kay wala nila pagtumana ang akon mga sugo kag mga
pagsulundan, kag wala nila pagpakabalaana ang mga Adlaw nga

Inugpahuway nga akon ginpatuman sa ila. Ginpasulabi pa nila ang
pagsimba sa mga dios-dios sang ila mga katigulangan.
25 Ginpabay-an ko sila nga tumanon nila ang mga sugo kag mga
pagsulundan nga indi maayo kag indi makahatag sa ila sang maayo nga
kabuhi.
26 Ginpabay-an ko man sila nga higkuan nila ang ila kaugalingon paagi sa
ila mga halad *sa mga dios-dios* lakip na diri ang paghalad nila sang ila
kamagulangan nga mga anak nga lalaki. Gintugutan ko ini para
maurungan kag mahadlukan gid sila kag mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO.'
27 "Gani, anak sang tawo, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang
Ginoong DIOS, nagasiling: 'Ang inyo mga katigulangan padayon nga
nag-insulto kag nagluib sa akon.
28 Kay sang gindala ko sila sa duta nga akon ginpromisa nga ihatag sa ila,
naghalad sila sang mga halad, mga mahamot nga insenso, kag mga ilimnon
sa mataas nga mga lugar kag sa madabong nga mga kahoy nga ila makita.
Gani nangakig gid ako sa ila.
29 Nagpamangkot ako sa ila, "Ano gid bala inang mataas nga lugar nga
inyo ginakadtuan?"' (Hasta subong ato nga lugar ginatawag nga 'simbahan
sa mataas nga lugar'.)
30 "Karon, silinga ang katawhan sang Israel nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling: 'Higkuan man bala ninyo ang inyo kaugalingon pareho sang
ginhimo sang inyo mga katigulangan, kag magsimba man bala kamo sa ila
makangilil-ad nga mga dios-dios?
31 Karon gani ginahigkuan ninyo ang inyo kaugalingon paagi sa paghalad
sa inyo mga dios-dios lakip na diri ang paghalad ninyo sa inyo mga anak
nga lalaki sa kalayo. Gani, katawhan sang Israel, ako, ang Ginoong DIOS nga
buhi, indi gid maghatag sang mensahi sa inyo bisan magpangayo pa kamo.
32 "'Indi gid matabo ang ara sa inyo hunahuna nga mangin pareho kamo
sa iban nga mga nasyon nga ang ila katawhan nagasimba sa dios-dios nga
hinimo halin sa bato kag kahoy.
33 Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga magagahom ako sa
inyo paagi sa akon puwerte nga gahom kag kaakig.
34 *Huo,* sa akon puwerte nga gahom kag kaakig, kuhaon ko kamo halin sa
nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin naglalapta kamo,
35 kag dal-on sa kamingawan sang mga katawhan. Kag didto, atubangon
ko kamo kag hukman.
36 Hukman ko kamo, subong nga ginhukman ko ang inyo mga
katigulangan sa kamingawan sang Egypt. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini.
37 Painon ko ang mga malain sa inyo, kag palig-unon ko ang akon
kasugtanan sa inyo.
38 Iseparar ko sa inyo ang mga nagarebelde sa akon. Bisan paguwaon ko
pa sila sa nasyon nga sa diin sila nabihag, indi gihapon sila makabalik sa
duta sang Israel. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.'"
39 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS sa katawhan sang Israel, "Sige,
padayon kamo sa pag-alagad sa inyo mga dios-dios kon indi kamo gusto
magtuman sa akon. Pero magaabot ang tion nga indi na gid ninyo
pagpakahuy-an ang akon ngalan paagi sa paghalad sa inyo mga dios-dios.
40 Kay didto sa akon balaan nga bukid, sa mataas nga bukid sang Israel,
ang tanan nga katawhan sang Israel magaalagad sa akon. Didto
pagabatunon ko kamo kag pangabayon nga maghalad sang nagkalain-lain
nga halad kag espesyal nga mga regalo.

41 Kon makuha ko na kamo sa nagkalain-lain nga nasyon nga sa diin
naglalapta kamo, batunon ko kamo pareho sang mahamot nga halad.
Ipakita ko sa inyo ang akon pagkabalaan samtang nagatulok ang iban nga
mga nasyon.
42 Kag kon madala ko na kamo sa duta sang Israel nga akon ginsumpa
nga ihatag sa inyo mga katigulangan, mahibaluan ninyo nga ako amo ang
GINOO.
43 Kag didto madumduman ninyo ang inyo mga ginhimo nga
nakapahigko sa inyo, kag kaugtan ninyo ang inyo kaugalingon tungod sa
tanan ninyo nga malain nga mga binuhatan.
44 Mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO, O katawhan sang Israel,
kon trataron ko kamo sing maayo tungod sa akon ngalan sa pihak sang
inyo malain kag mahigko nga mga binuhatan. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini."

Ang Mensahi sang Dios Batok sa South sang Juda

45 Nagsiling ang GINOO sa akon,
46 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa south kag maghambal kontra sa
sini nga lugar nga may mga kakahuyan.
47 Ihambal sa sini nga lugar nga ako, ang Ginoong DIOS, magadabok sang
kalayo nga magasunog sang iya kakahuyan laya man ukon hilaw. Indi gid
mapatay ang nagadabadaba nga kalayo. Sunugon sini ang tanan nga
butang halin sa south hasta sa north.
48 Makita sang tanan nga ako, ang GINOO, amo ang nagtutod sini, kag indi
gid ini mapatay."
49 Dayon nagsiling ako, "O Ginoong DIOS, ang mga tawo nagasiling nga
nagahambal lang ako sang mga paanggid."

21

Ang Babilonia Gamiton sang Dios Bilang Espada sa Pagsilot sa Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Jerusalem kag maghambal kontra
sa Israel kag sa mga simbahan sini.
3 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko kamo!
Gabuton ko ang akon espada kag pamatyon ko kamo tanan, maayo man
ukon malain.
4 *Huo,* pamatyon ko kamo tanan sang akon espada halin sa south hasta sa
north.
5 Dayon mahibaluan sang tanan nga ako amo ang GINOO. Gin-gabot ko
ang akon espada, kag indi ko ini pag-ibalik sa iya tagob *hasta nga indi
matapos ang pagpamatay sini.*
6 "Gani, anak sang tawo, mag-ugayong ka sa puwerte nga kasubo kag
kasakit sang tagipusuon. Mag-ugayong ka sa ila atubangan.
7 Kon mamangkot sila kon ngaa nagaugayong ka, silinga sila nga tungod
sa balita nga makapakurog, makapaluya, makapahadlok kag
makapalipong sa ila. Matabo gid ini nga mga butang sa indi madugay. *Ako,*
ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
8 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon,
9-10 "Anak sang tawo, ihambal ang akon mensahi sa mga tawo. Silinga
sila nga *ako,* ang GINOO, nagasiling: Ginbaid ko ang akon espada para sa
pagpamatay sa inyo. Ginpahining ko gid ini para mag-igrab pareho sang

kilat. Ti magakalipay pa bala kamo? Yagutaon pa bala ninyo ang akon mga
pagdisiplina sa inyo?*
11 Ginbaid ko ang akon espada kag ginpahining, kag handa na ini nga
gamiton sa pagpamatay.
12 "Anak sang tawo, maghibi ka sing tudo kag pukpuka ang imo dughan
sa kasubo kay ina nga espada magapatay sa akon katawhan nga mga
Israelinhon kag sa ila mga pangulo.
13 Ini isa ka pagtilaw sa akon katawhan. Indi sila maghunahuna nga indi
ko pagpadayunon ang akon pagdisiplina nga ginayaguta nila. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
14 Gani, anak sang tawo, magsugid ka sang akon mensahi. Isumbag ang
imo inumol sa imo palad *sa kaakig*, kag magkuha ka sang espada kag ilabo
ini sing duha ukon tatlo ka beses bilang simbolo nga madamo ang
magakalamatay sa ila sa inaway.
15 Magakurog sila sa kahadlok kag madamo ang malaglag sa ila.
Ginbutang ko na ang espada sa mga puwertahan sang ila siyudad sa
pagpatay sa ila. Nagaigrab ini pareho sang kilat kag handa sa pagpamatay.
16 O espada, magpanglabo ka sa wala kag sa tuo. Magpanglabo ka bisan
diin ka magliso.
17 Isumbag ko man ang akon inumol sa akon palad *sa kaakig*, kag dayon
madula ang akon kaakig. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."
18 Nagsiling ang GINOO sa akon,
19 "Anak sang tawo, maghimo ka sang mapa kag markahi ini sang duha
ka dalan nga pagaagyan sang hari sang Babilonia nga may dala nga espada.
Ining duha ka dalan magaumpisa sa Babilonia. Magbutang ka sang
karatula sa ginsang-an sang duha ka dalan para mahibaluan kon diin
pakadto ining duha ka dalan.
20 Ang isa ka dalan pakadto sa Raba, ang kapital sang Ammon, kag ang isa
pakadto sa Jerusalem, ang napaderan nga kapital sang Juda.
21 Kay ang hari sang Babilonia magatindog sa ginsang-an sang duha ka
dalan kag hibaluon niya kon sa diin siya nga dalan maagi paagi sa
paggabot-gabot sang pana,† pagpamangkot sa mga dios-dios, kag
pagtan-aw sing maayo sa atay *sang sapat nga ginhalad*.
22 Ang iya magabot nga pana amo ang may marka nga Jerusalem. Dayon
magasinggit siya sa pagsalakay sa Jerusalem kag sa pagpamatay sang mga
pumuluyo sini. Magabutang siya sang dalagko nga mga kahoy nga
pangwasak sa puwertahan sang Jerusalem. Magahimo siya sang tore-tore
kag magatumpok sang duta sa kilid sang pader sang siyudad para mataklas
ini.
23 Indi makapati ang mga taga-Jerusalem nga matabo ini sa ila tungod
kay may kasugtanan sila sa Babilonia. Pero ang hari sang Babilonia
magapadumdom sa ila sang ila mga sala, kag dayon pagabihagon niya sila.
24 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling *sa ila:* Ang inyo mga sala
nabuyagyag, kag ginapakita gid ninyo kon daw ano kamo ka rebelde kag
makasasala. Tungod nga ginahimo ninyo ini, ipabihag ko kamo.
25 "Ikaw nga malain kag makasasala nga pangulo sang Israel, nag-abot na
ang tion nga silutan ka!

---

* **21:9-10** *Yagutaon...sa inyo?:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **21:21** Ang mga pana ginabutangan sang ngalan sang tawo ukon lugar, dayon ginauyog, kag pagkatapos ginagabot ang isa.

26 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kuhaa ang imo turban kag korona,
kay ang tanan lain na. Ang mga kubos mangin dungganon, kag ang mga
dungganon mangin kubos.
27 Laglagon ko gid ang Jerusalem! Indi ini pagpatindugon liwat hasta nga
mag-abot ang akon pinili nga magahukom sa sini nga siyudad; kay siya ang
akon gintugyanan sini.
28 "Kag ikaw nga anak sang tawo, silinga ang mga Ammonhon nga
nagainsulto sa Israel nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa ila: Handa
na ang espada sa pagpamatay. Ginpahining gid ini para mag-igrab pareho
sang kilat.
29 Indi matuod ang mga palanan-awon kag mga propesiya nga nabaton
ninyo parte sa espada. Ang matuod, handa na ang espada sa pag-utod sang
mga liog sang mga malain nga tawo. Ang tion sang pagsilot sa ila nag-abot
na.
30 Ibalik ko bala ang espada sa tagob? *Indi!* Sentensyahan ko kamo sa
inyo mismo nasyon, sa lugar nga sa diin kamo natawo.
31 Ipaagom ko sa inyo ang akon puwerte nga kaakig, kag itugyan ko kamo
sa mapintas nga mga tawo, nga hanas sa pagpamatay.
32 Mangin gatong kamo, kag ang inyo dugo magaagay sa inyo duta. Wala
sing may magdumdom sa inyo. *Matabo gid ini,* kay ako, ang GINOO, ang
nagasiling sini."

22

Ang mga Sala sang Jerusalem

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, handa ka na bala sa pagsentensya sa Jerusalem?
Handa ka na bala sa pagsentensya sa sini nga siyudad sang mga kriminal?
Pahibalua siya sa tanan niya nga makangilil-ad nga binuhatan,
3 kag silinga siya nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Siyudad sang
mga kriminal, magaabot sa imo ang kalaglagan. Ginadagtaan mo ang imo
kaugalingon paagi sa paghimo sang mga dios-dios.
4 May salabton ka tungod sang imo pagpamatay kag tungod sa pagdagta
mo sang imo kaugalingon paagi sa paghimo sang mga dios-dios. Nag-abot
na ang imo katapusan. Gani kadlawan ka kag yagutaon sang mga nasyon.
5 Siyudad nga bantog sa kalautan kag puwerte nga kagamo, yagutaon ka
gid sang mga nasyon nga ara sa malayo kag sa malapit.
6 Tan-awa bala ang tagsa ka pangulo sang Israel nga nagaestar sa imo,
ginagamit nila ang ila gahom sa pagpamatay.
7 Dira sa imo wala na ginatahod ang mga ginikanan. Ang mga pangayaw
nga nagaestar sa imo ginapanguwartahan, kag ang mga ilo kag mga balo
nga babayi wala ginatratar sing maayo.
8 Wala mo ginatahod ang akon balaan nga mga butang kag wala mo
ginapakabalaan ang mga Adlaw nga Inugpahuway nga ginapatuman ko.
9 May mga tawo dira sa imo nga nagabinutig para ipapatay ang iban. May
ara man nga nagakaon *sang mga halad sa mga dios-dios sa mga simbahan*
sa mga bukid kag nagahimo sang binastos nga mga buluhaton.
10 May ara man dira nga nagapakighilawas sa asawa sang ila amay ukon
nagapanglugos sa babayi nga ginaregla.
11 May ara man nga nagapakighilawas sa asawa sang iban, ukon sa iya
umagad nga babayi, ukon sa iya utod nga babayi.

12 Ang iban nagabaton sang suhol sa pagpatay sang tawo, nagapautang
sang sakaan nga sobra-sobra, kag nagamanggaranon paagi sa
pagpanguwarta. Nalimtan na gid nila ako. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini.
13 "*Mga taga-Jerusalem,* isumbag ko ang akon inumol sa akon palad *sa*
kaakig tungod sa inyo pagpanguwarta kag pagpamatay.
14 Ano, makapadayon bala ang inyo kaisog kag kabaskog sa tion nga
silutan ko kamo? Ako, ang GINOO, ang nagasiling *nga silutan ko gid kamo,*
kag himuon ko gid ini.
15 Palaptahon ko kamo sa nagkalain-lain nga nasyon, kag pauntaton ko
ang inyo mga ginahimo nga nagapahigko sa inyo.
16 Pakahuy-an kamo sang iban nga mga nasyon, kag dayon mahibaluan
ninyo nga ako amo ang GINOO."

17 Nagsiling naman ang GINOO sa akon,
18 "Anak sang tawo, ang katawhan sang Israel nangin wala sing pulos
para sa akon. Pareho sila sa saway, lata, salsalon, ukon tingga nga nabilin
sa hurnohan matapos mapapuraw ang pilak.
19 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Tungod kay nangin wala kamo
sing pulos, pagatipunon ko kamo sa Jerusalem,
20-21 pareho sang tawo nga nagatipon sang pilak, saway, salsalon, tingga
ukon lata para tunawon sa nagadabadaba nga hurnohan. *Huo,*
pagatipunon ko kamo sa Jerusalem sa akon puwerte nga kaakig, kag didto
silutan ko kamo nga daw sa mga metal nga ginatunaw.
22 Subong nga ang pilak ginatunaw sa hurnohan, daw pareho man sina
ang himuon ko sa Jerusalem, kag dayon mahibaluan ninyo nga ako, ang
GINOO, nagpaagom sang akon kaakig sa inyo."

23 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon,
24 "Anak sang tawo, silinga ang mga Israelinhon nga tungod nga indi sila
magtugot nga tinluan ko sila indi ko gid sila pagkaluoyan* sa adlaw nga
ipakita ko sa ila ang akon kaakig.
25 Ang ila mga pangulo nagaplano sing malain. Pareho sila sa
nagangurob nga leon nga nagagus-ab sang iya biktima. Nagapamatay sila
sang mga tawo, nagapanguha sang manggad kag malahalon nga mga
butang, kag madamo nga babayi ang nabalo tungod sang ila pagpamatay.
26 Ang ila mga pari wala nagatuman sang akon kasuguan, kag gindagtaan
nila ang akon balaan nga mga butang. Para sa ila, pareho lang ang balaan
kag ang indi balaan, ang matinlo kag ang mahigko, kag wala nila
ginasunod ang akon mga ginapatuman sa mga Adlaw nga Inugpahuway.
Gani wala nila ako ginatahod.
27 Ang ila mga opisyal pareho sang mabangis nga mga ido† nga
nagagus-ab sang ila mga biktima. Nagapamatay sila para lang nga
makapanguwarta.
28 Ang ila mga propeta nagatabon-tabon pa sang ila mga sala paagi sa indi
matuod nga mga palanan-awon kag mga panagna. Nagasiling sila nga amo
kuno ato ang ginsiling sang Ginoong DIOS bisan wala magsiling ang GINOO.
29 Ang mga tawo nagapanguwarta kag nagapangawat. Ginadaogdaog
nila ang mga imol kag ang mga pangayaw. Wala nila sila ginahatagan sang
hustisya.

---

* **22:24** *pagkaluoyan:* sa literal *pag-ulanan* † **22:27** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves*

30 “Nagpangita ako sang isa ka tawo nga makadepensa sang siyudad kag
makapatunga sa akon kag sa mga tawo para indi ko paggub-on ini nga
siyudad, pero wala ako sing may nakita.
31 Gani ipaagom ko sa ila ang akon puwerte nga kaakig. Laglagon ko sila
tungod sang ila mga ginhimo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.”

23

Ang Duha ka Mag-utod nga Babayi nga mga Malain

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 “Anak sang tawo, sadto anay may duha ka mag-utod nga babayi.
3 Sang bataon pa sila, nagabaligya sila sang ila lawas sa Egypt.
Ginapabay-an lang nila ang mga lalaki nga magpaayaw sa ila mga lawas.
4 Ang ngalan sang magulang amo si Ohola, kag ang manghod amo si
Oholiba. Ginpangasawa ko sila nga duha kag may mga anak kami. Si Ohola
amo ang Samaria, kag si Oholiba amo ang Jerusalem.
5 “Bisan asawa ko na si Ohola, nagapadayon gihapon siya sa pagbaligya
sang iya lawas, kag nagalagas gid siya sa iya mga kerido nga mga
taga-Assyria nga malapit sa iya.
6 Mga guwapo sila kag bataon nga mga lalaki. Mga kapitan sila kag mga
kumander nga nakauniporme sang asol, kag mga manugkabayo pa.
7 Nagpakighilawas si Ohola sa tanan nga opisyal sang Assyria, kag
gindagtaan niya ang iya kaugalingon paagi sa pagsimba sa ila mga
dios-dios.
8 Wala gid siya nag-untat sa pagbaligya sang iya lawas halin sang didto pa
siya sa Egypt. Sang bataon pa siya nagpakighilawas na siya, kag ang mga
lalaki nagpaayaw sa iya lawas.
9 “Gani gintugyan ko siya sa kamot sang iya mga kerido nga mga
taga-Assyria nga ginalagas gid niya.
10 Gin-ubahan nila siya, ginpatay paagi sa espada, kag ginbihag ang iya
mga anak. Ang natabo nga pagsilot sa iya amo ang ginahambalan sang mga
kababayihan.
11 “Bisan pa nga nakita ni Oholiba ang natabo sa iya utod, nagpadayon
gihapon siya sa pagbaligya sang iya lawas, kag nangin mas malain pa siya
nga babayi sang sa iya utod.
12 Naglagas man siya sa mga taga-Assyria nga mga guwapo kag bataon
nga mga lalaki. Ini sila mga kapitan kag mga kumander nga
nakauniporme, kag mga manugkabayo pa.
13 Nakita ko nga pareho siya sa iya utod; gindagtaan man niya ang iya
kaugalingon.
14-15 “Nagdugang pa gid ang pagbaligya ni Oholiba sang iya lawas.
Naluyag man siya sa manugkarwahe nga mga opisyal sang Babilonia sang
makita niya ang ila larawan sa mga dingding. Ini nga mga opisyal
nakauniporme sang pula, may mga wagkos sa hawak, kag may mga turban.
16 Tungod nga naluyag siya sa ila, nagpasugo siya sa Babilonia sa
pag-imbitar sa sini nga mga opisyal sa pagkadto sa iya.
17 Gani nagkadto sila sa iya kag nagpakighilawas sa iya. Sa ila nga
pagpakighilawas sa iya, gindagtaan nila siya. Pero sang ulihi tinak-an siya
kag nagbulag siya sa ila.
18 “Ginkangil-aran kag gintalikdan ko si Oholiba pareho sang akon
ginhimo sa iya utod tungod kay nagapadayon siya sa pagbaligya sang iya
lawas sing hayag.

19 Pero sa pihak sini, padayon pa gid siya nga nagbaligya sang iya lawas
pareho sang iya ginhimo didto sa Egypt sang bataon pa siya.
20 Nagalagas gid siya sa iya mga kerido nga ang ila kinatawo pareho
kadako sang iya sang mga donkey kag ang ila semilya pareho *kadamo* sang
iya sang mga kabayo.
21 Gani, *Oholiba,* nagbalik ka sa imo binastos nga buluhaton nga imo
ginhimo sadto sa Egypt sang bataon ka pa. Didto nagpaayaw ang mga lalaki
sa imo lawas.
22 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa imo Oholiba, ipasalakay ko
ikaw sa imo mga kerido nga imo gintalikdan sang tinak-an ka na sa ila.
23 Sila amo ang mga taga-Babilonia kag ang mga Kaldeanhon nga halin sa
Pekod, Shoa, Koa, kag ang mga taga-Assyria. Ini sila mga guwapo kag
bataon nga mga lalaki. Mga kapitan sila, mga kumander, mga
manugkarwahe nga mga opisyal, kag iban pa nga mataas nga opisyal. Mga
manugkabayo pa sila tanan.
24 Magasalakay sila sa imo halin sa north nga may madamo nga soldado,
mga kabayo, kag mga karwahe. May mga taming sila kag mga helmet, kag
libutan ka nila. Itugyan ko ikaw sa ila para silutan, kag silutan ka nila sang
silot nga suno sa ila bagay sa imo.
25 Sa akon puwerte nga kaakig sa imo, pasilutan ko ikaw sa ila. Kag sa ila
kaakig utdon nila ang imo ilong kag mga dulunggan. Bihagon nila ang imo
mga anak, kag ang mabilin sa imo pamatyon nila sa espada ukon sunugon.
26 Ubahan man nila ikaw kag kuhaon ang imo mga alahas.
27 Mauntat na dayon ang imo binastos nga buluhaton nga amo ang
pagbaligya sang imo lawas, nga gin-umpisahan mo sa Egypt. Indi mo na
pagdumdumon ina, kag kalimtan mo na ang Egypt.
28 Kay ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling nga itugyan ko ikaw sa kamot
sang mga tawo nga imo ginadumtan; atong imo mga gintalikdan sang
tinak-an ka na sa ila.
29 Silutan ka nila sa ila kaakig, kag kuhaon nila ang tanan mo nga mga
ginpangabudlayan. Bayaan ka nila nga hublas, kag makita sang mga tawo
ang makahuluya mo nga kahimtangan tungod sang imo binastos nga
buluhaton nga amo ang pagbaligya sang imo lawas.
30 Amo ini ang nagdala sa imo sa kalaglagan, kay nagpakighilawas ka sa
mga taga-iban nga mga nasyon kag ginhigkuan mo ang imo kaugalingon
paagi sa pagsimba sa ila mga dios-dios.
31 Ginsunod mo ang ginhimo sang imo utod nga babayi, gani silutan ko
man ikaw pareho sang akon pagsilot sa iya.
32 "*Huo, ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga silutan ko ikaw pareho
sang akon pagsilot sa imo utod nga babayi. Ang akon silot pareho sang
ilimnon sa kupa nga dako kag madalom. Kag kon mainom mo na ini nga
kupa nga puno sang akon kaakig, pagayagutaon kag pagainsultuhon ka.
33 Mahubog ka kag masubuan, kay ang kupa nga ini puno sang
kalaglagan. Amo ini ang kupa *sang pag-antos nga nainom* sang imo utod
nga Samaria.
34 Siputon mo gid ini inom, kag dayon buk-on mo ang kupa, kag
pukpukon mo ang imo dughan *sa kasubo*. *Matabo gid ini,* kay ako, ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
35 Kag tungod kay ginkalimtan mo ako kag gintalikdan, *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling nga magaantos ka gid tungod sang imo binastos nga
buluhaton nga amo ang pagbaligya sang imo lawas."

36 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, “Anak sang tawo, sentensyahi si
Ohola kag si Oholiba. Ipahibalo sa ila ang ila makangilil-ad nga mga
binuhatan.
37 Kay nagpanginlalaki sila kag nagpamatay. Nagpanginlalaki sila paagi
sa pagsimba sa mga dios-dios, kag ang ila mga anak mismo, nga gindedikar
nila sa akon sang natawo sila, ginhalad nila sa mga dios-dios bilang
pagkaon sini.
38-39 Wala labot sina, gindagtaan pa nila ang akon templo kag ang mga
Adlaw nga Inugpahuway nga ginapatuman ko sa ila. Sang adlaw nga
ginhalad nila ang ila mga anak sa ila dios-dios, nagsulod sila sa akon
templo, kag Adlaw pa ato nga Inugpahuway.
40 Nagpasugat pa gani sila sang mga tinawo halin sa malayo nga mga
lugar. Kag sang pag-abot sini nga mga lalaki, nagpaligo sila kag
nagpaguwapa, kag nagsuksok sang mga alahas.
41 Nagpungko dayon sila sa matahom nga katre, nga sa atubang sini may
lamisa. May ginbutang sila didto sa lamisa nga insenso kag lana nga ihalad
kuntani sa akon.
42 Mabatian sa ila kuwarto ang ginahod sang mga hubog kag
nagapatawhay-tawhay nga mga tawo, nga naghalin sa kamingawan.
Ginpasuksukan sila sang sini nga mga tawo sang pulseras kag ginbutangan
sang matahom nga korona.
43 Dayon nagsiling ako *sa akon kaugalingon*, ‘Pagusto sila nga
magpakighilawas sa sina nga mga babayi nga nagtigulang na lang sa
pagbaligya sang ila lawas.’
44 Amo gani ang ila ginhimo. Naghulid sila sa kay Ohola kag kay Oholiba,
ang duha ka bastos nga mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas.
45 Pero ini nga mga babayi silutan sang matarong nga mga tawo sing silot
nga nagakabagay gid sa ila nga pagpanginlalaki kag pagpamatay.
46 “*Ako,* ang Ginoong DIOS, magasugo sang mga tawo nga magasalakay sa
ila. Ini nga mga tawo magapahadlok sa ila, magaagaw sang ila mga
pagkabutang,
47 magabato sa ila, kag magapatay sa ila sa espada. Pamatyon man ang ila
mga kabataan kag sunugon ang ila mga balay.
48 Sa sini nga paagi mapauntat ko ang binastos nga buluhaton sa sini nga
nasyon. Kag ini mangin paandam man sa iban nga indi gid magsunod sa ila
ginhimo.
49 Kag kamo nga duha ka mag-utod, magaantos gid kamo tungod sa inyo
binastos nga buluhaton kag pagsimba sa mga dios-dios. Dayon mahibaluan
ninyo nga ako amo ang Ginoong DIOS.”

24

Ang Tuktukon nga Kaldero

1 Sang ikanapulo nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, sang ikasiyam
nga tuig *sang amon pagkabihag*, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 “Anak sang tawo, isulat ang petsa subong nga adlaw kay amo gid ini nga
adlaw nga nagasugod sa pagsalakay ang hari sang Babilonia sa Jerusalem.
3 Dayon isugid ini nga paanggid sa katawhan *sang Israel* nga mga
rebelde, kag pahibalua sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini:
“Magbutang ka sang tubig sa kaldero kag isun-ad.
4 Butangi ini sang maayo nga parte sang karne—mga abaga kag mga paa.
Ilakot man ang mga tul-an.

5 Ang karne lang sang pinakamaayo nga karnero ang imo gamiton.
Gatungi ang kaldero kag lagaa ang karne kag mga tul-an.
6 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kaluluoy ang siyudad *sang*
Jerusalem nga ang mga pumuluyo sini mga manugpatay. Pareho ini sa
tuktukon nga kaldero nga wala malimpyuhi. Gani kuhaa sing tag-isa-isa
ang sulod sini kag indi pagpilia.
7 Kay ang iya pagpamatay hayag sa tanan. Ang dugo sang iya ginpamatay
ginpabay-an lang niya sa mga bato nga makita sang tanan. Wala gid niya
ini gintabunan sang duta.
8 Nakita ko ini nga dugo kag ginpabay-an ko ini nga makita sang tanan.
Daw sa nagasinggit ini sa akon nga magbalos ako.
9 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: 'Kaluluoy ang siyudad *sang*
Jerusalem nga ang mga pumuluyo sini mga manugpatay! Ako mismo ang
magatumpok sang gatong *para sunugon siya.*
10 Sige, dugangi pa gid ninyo ang gatong, kag dayon sindihan. Lagaa ang
karne hasta nga mahubsan* kag mabatok ang mga tul-an.
11 Itungtong dayon ang kaldero nga wala na sing sulod sa mga baga hasta
nga magbaga man ini. Sa sini nga paagi, malimpyuhan *kuntani* ang kaldero
kag masunog ang mga tuktok.
12 Pero bisan anhon mo pa, ang tuktok indi gid makuha sang kalayo.
13 " '*Jerusalem,* ang imo binastos nga buluhaton amo ang nagdagta sa imo.
Gintinguhaan ko nga limpyuhan ka, pero indi ka magpalimpyo. Gani
magapabilin ka nga mahigko hasta indi madula ang akon kaakig sa imo.
14 Ako, ang GINOO, nagasiling nga nag-abot na ang tion nga maghulag na
ako, kag wala sing may makapugong sa akon. Indi ko gid kamo
pagkaluoyan, kag indi na magliwat ang akon hunahuna. Pagahukman
kamo suno sa inyo pagginawi kag binuhatan. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini.' "

Ang Pagkapatay sang Asawa ni Ezekiel

15 Nagsiling ang GINOO sa akon,
16 "Anak sang tawo, kuhaon ko gulpi ang babayi nga palangga mo gid.
Pero indi mo siya paghibian kag pagpangasubuan.
17 Mag-ugayong ka lang sing hinay. Indi mo pag-ipakita nga
nagapangasubo ka. Indi paghuksa ang imo turban kag sandalyas, kag indi
pagtabuni ang imo guya. Indi ka man magkaon sang kalan-on nga
ginakaon sang mga nagapangasubo *sa patay*."
18 Gani sang aga ginhambal ko ato sa mga tawo, kag pagkagab-i napatay
ang akon asawa. Kag pagkasunod nga aga gintuman ko ang ginsugo sa
akon.
19 Dayon nagpamangkot ang mga tawo sa akon, "Ano bala ang buot mo
silingon sa ginahimo mo nga ina?"
20-21 Nagsabat ako sa ila, "Nagsiling ang Ginoong DIOS sa akon nga
ihambal ko ini sa katawhan sang Israel: Handa na ako sa pagdagta sang
akon templo nga inyo dalangpan, nga inyo ginapabugal, ginapakamahal,
kag ginakalipay. Mapatay sa inaway ang inyo mga kabataan nga
nagkalabilin *sa Jerusalem*.
22 Kag pagahimuon ninyo ang ginhimo ni Ezekiel. Indi ninyo pagtabunan
ang inyo guya, kag indi kamo magkaon sang kalan-on nga ginakaon sang
mga nagapangasubo *sa patay*.

* **24:10** *hasta nga mahubsan:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *kag butangi sang mga panakot.*

23 Indi man ninyo paghukson ang inyo mga turban kag mga sandalyas.
Indi kamo maghibi ukon magpangasubo. Magapalangluya kamo nga
nagaugayong sa isa kag isa tungod sa inyo mga sala.
24 Si Ezekiel mangin isa ka halimbawa sa inyo. Kon ano ang iya ginahimo,
pagahimuon man ninyo. Kon matabo na ina *nga silot* mahibaluan ninyo
nga ako amo ang Ginoong DIOS."
25 *Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO sa akon,* "Anak sang tawo, sa tion
nga gub-on ko na ang *templo nga* ila dalangpan, nga ila ginapabugal,
ginapakamahal kag ginakalipay, kag pamatyon ko na ang ila mga kabataan,
26 may isa ka tawo nga makapalagyo *halin sa Jerusalem* nga magasugid
sini sa imo.
27 Sa sina nga tion, makahambal ka na liwat kag magaestoryahanay
kamo nga duha. Mangin paandam ka sa mga tawo, kag mahibaluan dayon
nila nga ako amo ang GINOO."

25

Ang Mensahi Batok sa Ammon

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Ammon kag magwali kontra sa
sini nga lugar.
3 Silinga ang iya mga pumuluyo nga magpamati sa akon kay *ako,* ang
Ginoong DIOS, nagasiling, 'Tungod kay nalipay kamo sang pagkaguba sang
akon templo kag sang pagkalaglag sang Israel, kag sang pagkabihag sang
katawhan sang Juda,
4 ipasakop ko kamo sa mga tawo sa east, kag panag-iyahan nila kamo.
Magakampo sila sa inyo, kag kaunon nila ang inyo mga prutas kag imnon
ang inyo gatas.
5 Himuon ko nga palahalban* sang mga camel ang Raba, kag ang bilog
nga Ammon himuon ko nga palahuwayan sang mga karnero. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.'
6 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling, 'Tungod kay nagpamalakpak kamo
kag nagtumbo-tumbo sa kalipay sa pag-insulto sa Israel,
7 silutan ko gid kamo. Itugyan ko kamo sa iban nga mga nasyon nga
magaagaw sang inyo mga pagkabutang. Laglagon ko gid kamo sing bug-os
hasta nga wala na sing may mabilin sa inyo nga mangin isa ka nasyon.
Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.'"

Ang Mensahi Batok sa Moab

8 Nagsiling ang Ginoong DIOS, "Ang Moab, nga ginatawag man nga Seir,
nagsiling nga ang Juda pareho man lang sang iban nga mga nasyon.
9 Gani ipasalakay ko ang mga banwa sa border sang Moab, pati na ang
mga nagapanguna nila nga mga banwa pareho sang Bet Jeshimot, Baal
Meon, kag Kiriataim—ang mga banwa nga ila ginapabugal.
10 Ipasakop ko man sila sa mga tawo sa east, kag panag-iyahan sila,
pareho sa mga taga-Ammon. Kag subong nga ang mga taga-Ammon indi na
pagkabigon nga isa sa mga nasyon, *amo man ang Moab*.
11 Silutan ko gid ang Moab, dayon mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO."

Ang Mensahi Batok sa Edom

* **25:5** *palahalban:* sa iban nga Bisaya, *pahalalban*

12 Nagsiling ang Ginoong DIOS, “Nagbalos ang Edom sa Juda, kag tungod
sini nakasala ang Edom.
13 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga silutan ko ang Edom kag
pamatyon ang iya katawhan kag mga kasapatan. Himuon ko ini nga
mamingaw halin sa Teman hasta sa Dedan, kag magakalamatay ang ila
mga pumuluyo sa inaway.
14 Magabalos ako sa Edom paagi sa akon katawhan nga mga Israelinhon.
Silutan nila ang mga taga-Edom suno sa akon puwerte nga kaakig, kag
mahibaluan sang mga taga-Edom kon paano ako magbalos. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.”

Ang Mensahi Batok sa Filistia

15 Nagsiling ang Ginoong DIOS, “Nagplano ang Filistia sa paglaglag sa Juda
bilang pagbalos kag tungod sa dugay na nila nga pagdumtanay.
16 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga silutan ko ang mga
Filistinhon. Pamatyon ko ang mga Keretnon kag ang iban pa nga mga
nagaestar malapit sa dagat.
17 Sa akon kaakig balusan ko gid sila kag silutan. Kag kon mabalusan ko
na sila, mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.”

26

Ang Mensahi Batok sa Tyre

1 Karon, sang nahauna nga adlaw sang bulan,* sang ikaonse nga tuig
sang amon pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 “Anak sang tawo, nagkalipay ang mga taga-Tyre sa pagkalaglag sang
Jerusalem. Nagsiling sila, ‘Nalaglag na ang *importante nga* alagyan *sang*
mga negosyante sang mga nasyon. Kag karon kita naman ang kabigon nga
importante. Kag tungod nga nalaglag na ang Jerusalem, kita naman ang
magauswag.’
3 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontrahon ko ang Tyre.
Ipasalakay ko ini sa madamo nga nasyon nga daw sa mga balod nga
nagahuganas.
4 Gub-on nila ang iya mga pader kag rumpagon ang iya mga tore.
Kagison nila ang iya duta hasta nga bato na lang ang mabilin.
5 Mangin bululadan na lang ini sang mga pukot sa higad sang baybay.
Matabo gid ini, kay ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini. Itugyan ko
ang Tyre sa iban nga mga nasyon nga magaagaw sang iya mga
pagkabutang,
6 kag ang iya mga pumuluyo sa kaumahan pamatyon paagi sa espada.
Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.”
7 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, “Mga taga-Tyre, ipasalakay
ko sa inyo si Haring Nebucadnezar sang Babilonia, ang hari nga labaw sa
tanan nga hari. Magasalakay siya halin sa north nga may madamo nga
soldado, mga karwahe, mga kabayo, kag mga manugkabayo.
8 Ipapatay niya ang inyo mga pumuluyo sa kaumahan paagi sa espada.
Magasalakay ang iya mga soldado nga may mga tore-tore, kag mga taming,
kag magatumpok sila sang duta sa kilid sang inyo mga pader sa pagtaklas
sini.
9 Ipawasak niya ang inyo mga pader paagi sa dalagko nga mga troso kag
iparumpag ang inyo mga tore paagi sa mga maso.

* **26:1** *nahauna nga adlaw sang bulan:* Wala mabutang sa Hebreo kon ano nga bulan.

10 Tabunan kamo sang yab-ok nga nagatap-ok halin sa mga tiil sang iya
mga kabayo nga puwerte kadamo. Magatay-og ang inyo mga pader tungod
sa iya nagahinagunos nga mga kabayo kag mga karwahe nga nagapasulod
sa mga puwertahan sang inyo naguba nga siyudad.
11 Tasak-tasakon sang iya mga kabayo ang tanan ninyo nga mga karsada.
Ipapatay niya ang inyo mga pumuluyo paagi sa espada, kag ang inyo
mapag-on nga mga haligi magakalarumpag.
12 Pang-agawon nila ang inyo mga manggad kag ang inyo mga baligya.
Panggub-on nila ang inyo mga pader kag ang manami ninyo nga mga balay,
kag ihaboy dayon nila sa dagat ang mga bato, mga kahoy kag ang tanan nga
nabilin sa nagkalaguba.
13 Pauntaton ko ang inyo pagkinanta kag pagtinukar sang mga arpa.
14 Himuon ko na lang ang inyo lugar nga isa ka malapad nga bato nga
bululadan sang mga pukot. Indi na gid pagtukuron liwat ang inyo siyudad.
Matabo gid ini, kay ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
15 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS sa mga taga-Tyre, "Ang mga
nagaestar malapit sa dagat magakulurog sa kahadlok kon mabatian nila
ang inyo pagkalaglag kag pagkalamatay, kag ang pag-inugayong sang mga
napilasan sa inyo.
16 Ang mga pangulo sang mga lugar nga malapit sa dagat magapanaog sa
ila trono kag magauba sang ila harianon nga bayo kag sang ila pangsulod
nga bayo nga matahom. Kag magapungko sila sa duta nga nagakurog sa
kahadlok tungod sa inyo gindangatan.
17 Dayon magapanalambiton sila sini para sa inyo: 'Daw ano ang imo
pagkalaglag, ikaw nga bantog nga siyudad nga ginaestaran sang mga tawo
nga ang ila palangabuhian ara sa dagat. Gamhanan gid ikaw sa kadagatan
kag nahadlok sa imo ang tanan nga nagaestar malapit sa dagat.
18 Karon, nagakulurog sa kahadlok ang mga nagaestar malapit sa dagat
tungod sa imo pagkalaglag.'"
19 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "*Tyre,* mangin mamingaw ka nga
siyudad nga wala na sing may nagaestar. Palapawan ko ikaw sang
madalom nga tubig.
20 Ilubong ko ikaw sa kadadalman kaupod sadtong mga tawo sang una
nga panahon. Magapabilin ka nga guba sa idalom sang duta kaupod
sadtong mga tawo nga nagkaladto sa kadadalman. Indi ka na makabalik sa
lugar sang mga buhi.
21 Tapuson ko na ikaw, kag makahaladlok ang imo katapusan. Madula ka
na; bisan pangitaon ka, indi ka na gid makita. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang
nagasiling sini."

27

Ang Panalambiton Parte sa Tyre

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, magpanalambiton ka parte sa Tyre,
3 ang *siyudad nga* dulungkaan sang mga barko* kag sentro sang negosyo
sang mga nagaestar malapit sa dagat. Silinga siya nga ako, ang Ginoong
DIOS, nagasiling, 'Tyre, nagapabugal ka nga matahom ka kag wala gid sing
deperensya.
4 Ginpalapad mo ang imo teritoryo sa dagat. Ginpatahom ka gid sang
mga nagtukod sa imo.

* **27:3** *dulungkaan sang mga barko:* ukon, *ara sa higad sang dagat*

5 Pareho ka sa dako nga sakayan nga hinimo halin sa kahoy nga sipres
nga halin sa Senir. Ang imo palo hinimo halin sa kahoy nga sedro nga halin
sa Lebanon.
6 Ang imo mga bugsay hinimo halin sa kahoy nga terebinto nga halin sa
Bashan. Kag ang imo salog hinimo halin sa kahoy nga sipres nga halin sa
isla† sang Kitim,‡ kag ginhaklapan ini sang dekorasyon nga halin sa bangkil
sang elepante.
7 Ang imo layag binordahan nga linen nga halin sa Egypt, kag daw sa
bandera ini tan-awon. Ang imo trapal asol kag granate§ nga halin sa isla*
sang Elisha.†
8 Ang imo mga manugbugsay mga taga-Sidon kag taga-Arvad, kag ang
imo hanas nga mga tripulante halin mismo sa imo.
9 Mga eksperiensyado nga mga panday halin sa Gebal ang nagakay-o
sang imo mga guba. Nagakadto sa imo ang mga tripulante sang iban nga
mga sakayan kag nagapakignegosyo sa imo.
10 Ang imo mga soldado taga-Persia, Lydia kag Put. Ginasab-it nila ang ila
mga taming kag mga helmet sa imo *dingding*, kag nakahatag ini sa imo sang
kadungganan.
11 Mga taga-Arvad kag taga-Helec ang nagabantay sang imo mga pader sa
palibot, kag ang mga taga-Gammad ang nagabantay sang imo mga tore.
Ginasab-it nila ang ila mga taming palibot sa imo dingding, kag nakahatag
ini sa imo sang kompleto nga kadungganan.
12 "'Nagapakignegosyo ang Tarshish sa imo kay madamo ang imo
manggad. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya pilak, salsalon, lata, kag
tingga.
13 Nagapakignegosyo man sa imo ang Greece,‡ Tubal kag Meshec. Ang ila
ginbayad sa imo mga baligya mga ulipon kag mga saway nga kagamitan.
14 Ang ginbayad naman sang mga taga-Bet Togarma sa imo mga baligya
mga kabayo nga inug-obra, mga kabayo nga para sa inaway, kag mga
mula.§
15 "'Nagapakignegosyo man sa imo ang mga taga-Dedan,* kag madamo
ang imo mga suki sa mga lugar nga malapit sa dagat. Ang ila ginbayad sa
imo mga bangkil sang elepante kag matig-a kag maitom nga mga kahoy.
16 "'Nagapakignegosyo man sa imo ang Aram† tungod sang imo madamo
nga produkto. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya mga turquiso, granate
nga mga tela, binordahan nga mga tela, maayo nga klase nga linen, koral,
kag mga rubi.
17 "'Nagapakignegosyo man sa imo ang Juda kag Israel. Ang ila ginbayad
sa imo mga baligya trigo nga halin sa Minnit, higos,‡ honey, lana, kag
balanyos.
18 "'Nagapakignegosyo man sa imo ang Damascus tungod sang imo
madamo nga manggad kag produkto. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya
bino nga halin sa Helbon kag delana§ nga halin sa Zahar.
19 Ang taga-Dan kag taga-Javan nga halin sa Uzal *nagapakignegosyo man*
sa imo. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya mga salsalon kag mga panakot.

---

† **27:6** *isla:* ukon, *baybayon* ‡ **27:6** *Kitim:* ukon, *Cyprus* § **27:7** *granate:* sa English, *purple*
* **27:7** *isla:* ukon, *baybayon* † **27:7** *Elisha:* ukon, *Cyprus* ‡ **27:13** *Greece:* sa Hebreo, *Javan*
§ **27:14** *mula:* sa English, mule. Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. * **27:15** *Dedan:* sa Septuagint,
Rodes † **27:16** *Aram:* ukon, *Syria* ‡ **27:17** *higos:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.
§ **27:18** *delana:* sa English, *wool*

20 “‘Ang ginbayad sang mga taga-Dedan sa imo mga baligya mga tela nga
panghapin sa pulungkuan sa likod sang sapat.
21 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang mga taga-Arabia kag ang tanan
nga pangulo sang Kedar. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya mga karnero
kag mga kanding.
22 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang mga negosyante sang Sheba kag
Raama. Ang ila ginbayad sa imo mga baligya tanan nga klase sang maayo
nga mga panakot, mga malahalon nga mga bato, kag bulawan.
23 “‘Nagapakignegosyo man sa imo ang mga taga-Haran, Cane, Eden, ang
mga negosyante sa Sheba, Ashur, kag Kilmad.
24 Ang ila ginbayad sa imo mga baligya mga malahalon nga mga bayo,
asol nga mga tela, binordahan nga mga tela, kag mga carpet nga lain-lain
sing kolor nga maayo ang pagkatahi.
25 “‘Ang mga barko sang Tarshish amo ang mga manugkarga sang imo
mga balaligya. Pareho ka sa barko nga puno sang mga kargaminto
samtang nagabiyahe sa kadagatan.
26 Pero dal-on ka sang imo mga manugbugsay sa lawod, kag wasakon ka
sang *mabaskog nga* hangin halin sa east.
27 Ang tanan nga ara sa imo magakalalunod: ang imo manggad, mga
baligya, mga tripulante, mga marinero, mga panday, mga negosyante, kag
ang tanan mo nga mga soldado. Magakalalunod ini tanan sa lawod sa
adlaw nga mawasak ka.
28 “‘Magakurog sa kahadlok ang mga nagaestar malapit sa dagat kon
mabatian nila ang sininggit sang mga tripulante *nga nagakalalunod*.
29 Bayaan sang mga manugbugsay ang ila mga sakayan kag magatindog
sila sa baybayon kaupod sang mga marinero kag mga tripulante,
30 kag magahibi sila sing tudo tungod sa natabo sa imo. Sabwagan nila
sang yab-ok ang ila mga ulo kag magligid sila sa abo *sa pagpakita sang ila
pagpangasubo*.
31 Kiskisan nila ang ila mga ulo kag magsuksok sang sako samtang
nagahibi sila sing tudo sa kasubo.
32 Sa ila pagpangasubo magapanalambiton sila sini: “O Tyre, wala sing
may nalunod sa lawod pareho sa natabo sa imo.
33 Nagbiyahe ka nga dala ang imo mga baligya, kag ini nakabulig sa mga
kinahanglanon sang madamo nga nasyon. Nagmanggaranon ang mga hari
sa kalibutan tungod sang imo manggad kag mga baligya.
34 Pero karon wasak ka na kag nalunod sa lawod pati ang imo mga
baligya kag ang tanan mo nga mga tripulante.
35 Ang tanan nga nagaestar malapit sa dagat natingala gid sa imo
gindangatan. Ang ila mga hari hinadlukan, kag makita gid ini sa ila mga
nawong.
36 Nagapanagutsot *sa katingala* ang mga negosyante sa mga nasyon
tungod sa imo gindangatan. Makahaladlok ang imo katapusan, kag madula
ka na hasta san-o.”’”

28

Ang Mensahi Batok sa Hari sang Tyre

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 “Anak sang tawo, silinga ang pangulo sang Tyre nga ako, ang Ginoong
DIOS, nagasiling: Sa imo pagkabugalon nagasiling ka nga ikaw isa ka dios
nga nagapungko sa trono sa tunga sang kadagatan. Pero ang matuod, bisan

nagahunahuna ka nga maalam ka pareho sa isa ka dios, indi ikaw dios
kundi tawo lang.
3 Nagahunahuna ka nga mas maalam ka pa sang sa kay Daniel, nga wala
sing sekreto nga indi mo mahibaluan.
4 Paagi sa imo kaalam kag ihibalo nagmanggaranon ka kag nakatipon
sang bulawan kag pilak sa imo talaguan sang manggad.
5 Paagi man sa imo abilidad sa pagnegosyo, nagdugang pa gid ang imo
manggad, kag tungod sang imo manggad nagbugalon ka.
6 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga tungod kay nagahunahuna
ka nga maalam ka pareho sa isa ka dios,
7 ipasalakay ko ikaw sa taga-iban nga lugar nga pinakamapintas sa tanan
nga nasyon. Panglaglagon nila ang imo matahom nga mga pagkabutang
nga imo naangkon paagi sa imo kaalam. Kag madula ang imo
kadungganan.
8 Masakit ang imo kamatayon; itagbong ka nila sa kadadalman sang
dagat.
9 Ti, makasiling ka pa bala gihapon nga ikaw isa ka dios sa atubangan
sang mga magapatay sa imo? Para sa ila tawo ka lang kag indi isa ka dios.
10 Mapatay ka sa kamot sang taga-iban nga lugar pareho sa kamatayon
sang isa ka tawo nga wala nagtuo sa akon.* *Matabo gid ini,* kay *ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
11 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon,
12 "Anak sang tawo, magpanalambiton ka parte sa hari sang Tyre. Silinga
siya nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Sadto anay isa ikaw ka
halimbawa sang pagkaperpekto. Maalam ka kag matahom gid.
13 Ara ka sadto sa Eden, sa katamnan sang Dios. Nadekorasyunan ka sang
nagkalain-lain nga klase sang malahalon nga mga bato: rubi, topas,
emeralda, krisolito, onix, jasper, sapiro, turquiso kag berilo.
Nadekorasyunan ka man sang bulawan† nga ginpreparar na para sa imo sa
adlaw sang imo pagkatawo.
14 Ginpili ko ikaw bilang kerubin nga manugbantay sa akon balaan nga
bukid. Nagalakat ka sa tunga sang nagabadlak‡ nga mga bato.
15 Wala sing ikasaway sa imo pagginawi halin sang imo pagkatawo hasta
sang ulihi nga naghimo ka sang malain.
16 Ang imo madamo nga negosyo nangin kabangdanan sang imo
pagpamintas kag pagpakasala. Gani gintabog ko ikaw halin sa balaan ko
nga bukid; ginpahalin ko ikaw sa nagabadlak nga mga bato.
17 Nangin bugalon ka tungod sang imo katahom, kag gin-gamit mo sa
kabuangan ang imo kaalam para mangin bantog ka. Amo ini nga ginhaboy
ko ikaw sa duta, kag nangin talan-awon ka sang *iban nga* mga hari.
18 Tungod sang imo madamo nga sala kag pagpangdaya sa negosyo,
gindagtaan mo ang mga lugar nga imo ginasimbahan. Gani sa atubangan
sang tanan nga nagatan-aw sa imo, gintutdan ko ang imo lugar kag
nasunog ka hasta nga nangin abo ka na lang sa duta.
19 Ang tanan nga nasyon nga nakakilala sa imo hinadlukan sa imo
gindangatan. Makahaladlok ang imo katapusan, kag nadula ka na hasta
san-o."

Ang Mensahi Batok sa Sidon

* **28:10** *wala nagtuo sa akon:* sa literal, *wala matuli* † **28:13** *Nadekorasyunan ka man sang bulawan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **28:14** *nagabadlak:* ukon, *nagakalayo.* Amo man sa bersikulo 16.

20 Nagsiling ang GINOO sa akon,
21 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Sidon kag magwali kontra sa iya.
22 Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko ikaw,
Sidon. Dayawon ako sang mga tawo kon silutan ko na ikaw, kag
mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO. Sa sini nga paagi, mapakita ko sa
imo ang akon pagkabalaan.
23 Padal-an ko ikaw sang kahalitan, kag tungod sini magailig ang dugo
dira sa imo mga karsada. Salakayon ka palibot, kag madamo gid ang
mapatay sa imo mga pumuluyo. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO.
24 "Dayon wala na sang katupad nga mga nasyon ang katawhan sang
Israel nga magapangyaguta sa ila, nga magasakit sa ila nga daw sa matalom
nga mga tunok. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang Ginoong DIOS."
25 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Tipunon ko na ang katawhan sang
Israel halin sa mga nasyon nga sa diin naglalapta sila. Paagi sa sining
himuon ko sa ila, mapakita ko ang akon pagkabalaan sa mga nasyon.
Maestar na dayon ang mga Israelinhon sa ila mismo nga duta, ang duta nga
ginhatag ko sa akon alagad nga si Jacob.
26 Magaestar sila didto nga wala sing katalagman. Magapatindog sila
sang mga balay kag magatanom sang mga ubas. Wala na sing may
maggamo pa sa ila kon silutan ko na ang tanan nila nga katupad nga mga
nasyon nga nagayaguta sa ila. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO nga ila Dios."

29

Ang Mensahi Batok sa Egypt

1 Sang ikadose nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, sang ikanapulo nga
tuig *sang amon pagkabihag*, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Egypt, kag maghambal kontra sa
Faraon nga hari sang Egypt, kag sa bilog niya nga katawhan.
3 Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko ikaw,
Faraon nga hari sang Egypt. Pareho ka sa dako nga buaya nga nagaubog sa
imo suba. Nagasiling ka nga imo ang *Suba sang* Nilo, kag ginhimo mo ini
para sa imo kaugalingon.
4 Pero kaw-itan ko sang mga taga ang imo sag-ang, kag guyuron ka
patakas halin sa imo suba. Kag samtang ginapatakas ka, may mga isda nga
nagatapik sa imo hulohimbis nga panit.
5 Ihaboy ko ikaw kag ang mga isda sa desierto, kag magahamyang ka sa
duta nga wala sing may magkuha kag maglubong sa imo. Ipakaon ko ikaw
sa talunon nga mga sapat kag sa mga pispis.
6 Dayon mahibaluan sang tanan nga nagaestar sa Egypt nga ako amo ang
GINOO. Kay pareho *man lang* ikaw sang tigbaw *nga ginsaligan* sang
katawhan sang Israel.
7 Sang maghamboy sila sa imo nabiak ka, kag napilas ang ila mga butkon.
Sang magsandig sila sa imo nabali ka, *gani natumba sila* kag nabali ang ila
balikawang.
8 Gani *ako*, ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ipasalakay ko ikaw sa mga
tawo nga magapatay sang imo katawhan kag sang ila mga kasapatan.
9 Mangin mamingaw nga lugar ang Egypt. Dayon mahibaluan ninyo nga
ako amo ang GINOO.
"Tungod nga nagasiling ka nga imo ang *Suba sang* Nilo kag ikaw ang
naghimo sini,

10 kontra ko ikaw kag ang imo suba. Laglagon ko ang Egypt kag mangin
mamingaw na ini halin sa Migdol pakadto sa Aswan, hasta sa border sang
Ethiopia.*
11 Wala sing tawo ukon sapat nga mag-agi dira, kag wala sing may
mag-estar sa sulod sang 40 ka tuig.
12 Himuon ko ang Egypt nga pinakamamingaw sa tanan nga nasyon. Sa
sulod sang 40 ka tuig, ang iya mga banwa mangin pinakamamingaw sa
tanan nga banwa. Kag laptahon ko ang mga Egyptohanon sa nagkalain-lain
nga nasyon."
13 Pero nagsiling man ang Ginoong DIOS, "Sa tapos sang 40 ka tuig,
tipunon ko ang mga Egyptohanon halin sa mga nasyon nga sa diin sila
naglalapta.
14 Ibalik ko sila sa Patros *sa south sang Egypt*, sa duta nga ila ginhalinan.
Pero mangin kubos na sila nga ginharian—
15 pinakakubos sa tanan nga ginharian. Kag indi na gid sila maglabaw pa
liwat sa iban nga mga nasyon. Himuon ko sila nga maluya gid *nga*
ginharian para indi na sila makagahom pa liwat sa iban nga mga nasyon.
16 Indi na gid magsalig liwat ang katawhan sang Israel sa Egypt. Ang
gindangatan sang Egypt magapadumdom sa Israel sang ila sala, nga amo
ang pagpangayo sang bulig sa Egypt. Dayon mahibaluan sang mga
Israelinhon nga ako amo ang Ginoong DIOS."
17 Sang nahauna nga adlaw sang nahauna nga bulan, sang ika-27 nga tuig
sang amon pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
18 "Anak sang tawo, ang mga soldado ni Haring Nebucadnezar sang
Babilonia nagpakig-away sing tudo sa mga soldado sang Tyre hasta nga
nagkalalbo sila kag nagkalatuklap ang panit sa ila mga abaga. Pero wala
gid sing may naagaw si Nebucadnezar kag ang iya mga soldado sa mga
taga-Tyre.
19 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga itugyan ko ang Egypt kay
Nebucadnezar, ang hari sang Babilonia. Agawon niya ang tanan nga
manggad sang Egypt bilang bayad sa iya mga soldado.
20 Itugyan ko sa iya ang Egypt bilang premyo ko sa iya nga
pagpangabudlay, tungod kay ginhimo niya ato kag sang iya mga soldado
para sa akon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
21 "*Ezekiel,* sa tion nga matabo na ina, pabakuron ko liwat ang Israel, kag
mareyalisar sang mga Israelinhon nga matuod ang imo mga ginhambal.
Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

30

Ang Pagsilot sa Egypt

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, isugid mo ang akon mensahi *sa mga taga-Egypt*.
Silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Maghibi kamo sing tudo
tungod sa inyo palaabuton nga kalaglagan.
3 Kay madali na lang mag-abot ina nga adlaw, ang adlaw nga magahukom
ang GINOO. Magal-om kag madulom ina nga adlaw para sa mga nasyon.
4 Pagasalakayon ang Egypt, kag magaantos ang Ethiopia.* Madamo ang
mapatay sa Egypt, kag panguhaon ang iya sini nga manggad, kag gub-on
ini.

* **29:10** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* * **30:4** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush.* Amo man sa bersikulo 5 kag 9.

5 Sa sina nga inaway, magakalamatay ang mga taga-Ethiopia, Put, Lydia,
Arabia, Libya, kag ang iban pa nga mga nasyon nga kadampig sang Egypt.
6 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga malaglag gid ang mga kadampig
sang Egypt, kag madula ang ginapabugal niya nga gahom. Magakalamatay
ang iya mga pumuluyo halin sa Migdol pakadto sa Aswan.†
7 Mangin pinakamamingaw ang Egypt sa tanan nga nasyon, kag ang iya
mga banwa mangin pinakaguba sa tanan nga banwa.
8 Kon sunugon ko na ang Egypt kag magkalamatay ang tanan nga
nagadampig sa iya, mahibaluan sang iya mga pumuluyo nga ako amo ang
GINOO.
9 "Sa sina nga tion, mapadala ako sang mga mensahero nga nagasakay sa
mga sakayan sa pagpahadlok sa mga taga-Ethiopia nga
nagapatawhay-tawhay lang. Mahadlok gid sila sa tion nga laglagon ang
Egypt, kay sigurado gid nga magaabot ina nga tion."
10 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Gamiton ko si Haring
Nebucadnezar sang Babilonia sa pagpamatay sang madamo nga katawhan
sang Egypt.
11 Siya kag ang iya mga soldado, nga pinakamapintas sa tanan nga
nasyon, ipadala ko sa Egypt sa paglaglag sini. Salakayon nila ini, kag
magalalapta ang mga patay bisan diin.
12 Pamalahon ko ang *Suba sang* Nilo, kag itugyan ko ang Egypt sa malain
nga mga tawo. Ipalaglag ko ang bilog nga nasyon *sang Egypt* kag ang tanan
nga ara dira paagi sa taga-iban nga lugar. Ako, ang GINOO, ang nagasiling
sini."
13 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Laglagon ko man ang mga imahen
sang mga dios-dios sa Memfis.‡ Wala na sing may maggahom sa Egypt, kag
pahadlukon ko ang tanan nga pumuluyo sini.
14 Himuon ko nga mamingaw ang Patros, sunugon ko ang Zoan, kag
silutan ko ang Tebes.§
15 Ipaagom ko ang akon kaakig sa Pelusium,* ang mabakod nga depensa
sang Egypt, kag pamatyon ko ang madamo nga katawhan sang Tebes.
16 Sunugon ko ang Egypt! Magaugayong sa kasakit ang Pelusium.
Malaglag ang Tebes, kag permi lang mahadlok ang Memfis.
17 Magakalamatay sa inaway ang pamatan-on nga mga lalaki sang
Heliopolis† kag sang Bubastis,‡ kag ang magkalabilin nga mga tawo sa sini
nga mga banwa pagabihagon.
18 Kon laglagon ko na ang gahom sang Egypt, mangin madulom ina nga
adlaw para sa Tapanhes. Madula na ang ginapabugal nga gahom sang
Egypt. Pagatabunan siya sang gal-om, kag ang mga pumuluyo sang iya mga
banwa pagabihagon.
19 Amo sina ang akon pagsilot sa Egypt, kag mahibaluan dayon sang iya
mga pumuluyo nga ako amo ang GINOO."
20 Karon, sang ikapito nga adlaw sang nahauna nga bulan, sang ikaonse
nga tuig *sang amon pagkabihag*, nagsiling ang GINOO sa akon,
21 "Anak sang tawo, ginbali ko ang butkon sang Faraon nga hari sang
Egypt. Kag wala gid sing may nagbulong sini para mag-ayo kag magbakod
liwat sa pag-uyat sang espada.

---

† **30:6** *Aswan:* ukon, *Syene* ‡ **30:13** *Memfis:* sa Hebreo, *Nof.* Amo man sa bersikulo 16. § **30:14** *Tebes:* sa Hebreo, *No.* Amo man sa bersikulo 15, 16. * **30:15** *Pelusium:* sa Hebreo, *Sin.* Amo man sa bersikulo 16. † **30:17** *Heliopolis:* sa Hebreo, *Awen* ‡ **30:17** *Bubastis:* sa Hebreo, *Pi Beset*

22 Gani silinga siya nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontra ko
siya. Balion ko ang duha niya ka butkon, ang maayo kag ang bali na nga
daan, para mabuy-an niya ang *iya* espada.
23 Palaptahon ko ang mga Egyptohanon sa nagkalain-lain nga nasyon.
24 Pabakuron ko ang mga butkon sang hari sang Babilonia kag pauyatan
ko sa iya ang akon espada. Pero balion ko ang mga butkon sang hari sang
Egypt,§ kag magaugayong gid siya nga pilason kag daw mapatay na sa
atubangan sang hari sang Babilonia.
25 Pabakuron ko gid ang mga butkon sang hari sang Babilonia, pero ang
mga butkon iya sang hari sang Egypt mangin inutil. Kon pauyatan ko na
ang akon espada sa hari sang Babilonia kag iya ini gamiton kontra sa Egypt,
mahibaluan dayon sang mga Egyptohanon nga ako amo ang GINOO.
26 Palaptahon ko ang mga Egyptohanon sa nagkalain-lain nga nasyon,
dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO."

31

Ginpaanggid ang Egypt sa Kahoy nga Sedro

1 Sang nahauna nga adlaw sang ikatatlo nga bulan, sang ikaonse nga tuig
sang amon pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, ihambal ini sa Faraon nga hari sang Egypt, kag sa iya
katawhan:
"Sa kay sin-o ko bala ipaanggid ang imo pagkagamhanan?
3 Ah, ipaanggid ko gali ikaw sa Assyria, ang nasyon nga pareho sa kahoy
nga sedro sa Lebanon. Ini nga kahoy may matahom nga mga sanga nga
nagahandong sa kakahuyan kag nagalabaw sa iban nga madabong nga
mga kahoy.
4 May bugana nga tubig halin sa madalom nga tuburan nga nagabulig
patubo sini. (Nagailig man ini nga tubig sa tanan nga kahoy sa kagulangan.)
5 Ini nga kahoy nagalabaw sa tanan nga kahoy sa kakahuyan. Ang iya
mga sanga nagdabong kag naglaba pa gid tungod sa bugana nga tubig.
6 Ang tanan nga klase sang mga pispis nagpugad sa iya mga sanga, kag
ang tanan nga klase sang talunon nga mga sapat nagbata sa idalom sang iya
mga sanga. Ang tanan nga bantog nga mga nasyon nagpahandong sa iya.
7 Matahom gid ini nga kahoy kag malaba ang mga sanga, kay ang iya mga
gamot nagalambot sa madalom kag bugana nga tubig.
8 Bisan gani ang mga kahoy nga sedro sa katamnan sang Dios indi
makatupong sa *katahom sang* sini nga kahoy. Bisan ang mga kahoy nga
sipres kag mga kahoy nga platano indi mapaanggid sa *katahom sang* iya
mga sanga. Wala gid sing kahoy sa katamnan sang Dios nga makatupong sa
katahom sang sini nga kahoy.
9 Ginpatahom ko ini nga kahoy nga may madabong nga mga sanga. Gani
nahisa sa iya ang tanan nga kahoy sa katamnan sang Dios."
10 Gani karon, nagsiling ang Ginoong DIOS, "Tungod kay ginpataas sang
sini nga kahoy ang iya kaugalingon kag ginpalabaw sa iban nga madabong
nga mga kahoy, kag tungod kay nagpabugal siya,
11 itugyan ko siya sa pinakagamhanan nga nasyon nga amo ang magsilot
sa iya sing nagakabagay sa iya kalautan. *Huo,* sikwayon ko siya;
12 tapson siya sang taga-iban nga lugar nga pinakamapintas sa tanan nga
nasyon, kag dayon pabay-an. Magalalapta ang iya nagkalabali nga mga

§ **30:24** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

sanga sa mga bukid, mga patag, kag sa mga ililigan sang tubig. Magahalin
sa iya atong mga nasyon nga nagapahandong sa iya.
13 Magahapon ang tanan nga klase sang mga pispis sa puno sini nga
natumba, kag magaluko ang talunon nga mga sapat sa mga sanga sini.
14 Gani dapat wala na sing kahoy nga magtaas pa kag maglabaw sa iban
nga madabong nga mga kahoy, bisan bugana pa ini sa tubig. Kay mapatay
ang tanan nga kahoy pareho sang tawo, kag magapadulong sa kadadalman
sang duta."
15 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sa adlaw nga
dal-on na ini nga kahoy sa lugar sang mga patay, tabunan ko ang madalom
nga mga tuburan bilang tanda sang pagpangasubo. Indi na mag-ilig ang
tubig sa mga suba, kag wala na sing bugana nga tubig. Tungod sini,
magadulom ang Lebanon kag magakalalaya ang tanan nga kahoy sa
latagon.
16 Magakurog sa kahadlok ang mga nasyon kon mabatian nila ang
pagkalaglag sang sadto nga kahoy, sa tion nga dal-on ko ini sa lugar sang
mga patay upod sadtong mga nagkalamatay. Dayon ang tanan nga kahoy
sang Eden kag ang tanan nga maayo kag matahom nga kahoy sang
Lebanon nga napatubigan sing maayo malipay didto sa idalom sang duta.
17 Ang mga nasyon nga nagapasilong kag nagadampig sa iya magaupod
man sa iya sa lugar sang mga patay upod didto sa mga nagkalamatay sa
inaway.
18 "*Hari sang Egypt,* wala gid sing kahoy sa Eden nga makatupong sa imo
katahom kag kagamhanan. Pero ihulog ka man sa idalom sang duta upod
sa mga kahoy sang Eden. Didto magaupod kamo sadtong mga tawo nga
wala nagtuo sa Dios* nga nagkalamatay sa inaway.
"Amo sini ang matabo sa hari sang Egypt† kag sa iya katawhan. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

32

Ginpaanggid ang Hari sang Egypt sa Buaya

1 Sang nahauna nga adlaw sang ikadose nga bulan, sang ikadose nga tuig
sang amon pagkabihag, nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, magpanalambiton ka parte sa Faraon nga hari sang
Egypt. Isiling ini sa iya: Nagahunahuna ka nga pareho ka sang leon *nga*
nagapakadto-pakari sa mga nasyon. Pero ang matuod, pareho ka lang sang
buaya nga nagalangoy-langoy sa imo mga suba. Ginalabugay mo sang imo
tiil ang tubig kag nagalubog ini.
3 Karon, amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Pukuton ko ikaw kag
ipaguyod patakas paagi sa madamo nga tawo.
4 Ipilak ko ikaw sa duta kag ipakaon sa mga pispis kag sa talunon nga
mga sapat.
5 Laptahon ko ang imo mga unod sa mga bukid kag sa mga patag.
6 Bas-on ko sang imo nagailig nga dugo ang duta hasta ang mga bukid,
kag paagayon ko ini sa mga ililigan sang tubig.
7 Kon dulaon ko na ikaw, lipdan ko sang mga panganod ang langit, gani
indi na magsanag ang mga bituon, pati ang adlaw kag ang bulan.
8 Padulmon ko ang tanan nga nagasiga sa langit. Gani magadulom gid sa
bilog mo nga nasyon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.

---

* **31:18** *wala nagtuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli* † **31:18** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

9 "Matublag ang mga katawhan sang mga nasyon nga indi mo kilala kon
laglagon ko na ikaw.
10 Madamo nga nasyon ang akon pahadlukon sa matabo sa imo, pati ang
ila mga hari magakurog sa kahadlok. Magakurog gid ang kada isa sa ila sa
kahadlok kon ibalabad ko ang akon espada sa ila sa tion sang imo
pagkalaglag.
11 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga salakayon ka sang espada sang
hari sang Babilonia.
12 Ipapatay ko ang imo madamo nga katawhan paagi sa espada sang
gamhanan nga mga tawo nga pinakamapintas sa tanan nga nasyon.
Laglagon gid nila ang tanan nga katawhan sang Egypt pati ang mga butang
nga ginapabugal sang sini nga nasyon.
13 Pamatyon ko ang tanan nga kasapatan sang Egypt sa higad sang
bugana nga tubig.* Gani wala na sang tawo ukon sapat nga maglubog sang
tubig.
14 Dayon patin-awon ko ang tubig sang Egypt, kag magailig ini pareho
sang pag-ilig sang lana. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
15 Kon himuon ko na nga mamingaw ang Egypt, kag laglagon ang tanan
nga ara dira pati ang iya mga pumuluyo, mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO.
16 "Amo ato ang panalambiton sang mga pumuluyo sang mga nasyon
para sa Egypt kag sa tanan niya nga mga pumuluyo. *Ako,* ang Ginoong
DIOS, ang nagasiling sini."
17 Karon, sang ika-15 nga adlaw sang amo gihapon nga bulan kag tuig,
nagsiling ang GINOO sa akon,
18 "Anak sang tawo, magpangasubo ka para sa mga pumuluyo sang Egypt
kag sa mga pumuluyo sang iban pa nga gamhanan nga mga nasyon. Kay
itagbong ko sila sa idalom sang duta kag makaupod nila didto ang mga
nagkalamatay na.
19 Silinga sila, 'Mas labaw pa bala kamo sang sa iban? Itagbong man kamo
sa kadadalman kag makaupod ninyo didto ang mga wala nagtuo sa Dios†
20 nga nagkalamatay sa inaway.' Malaglag ang mga Egyptohanon kay
handa na ang espada sang mga kaaway sa pagpatay sa ila. Guyuron ang
Egypt kag ang iya katawhan *pakadto sa kalaglagan.*
21 Didto sa lugar sang mga patay, abiabihon sang gamhanan nga mga
pangulo ang Egypt kag ang iya kadampig nga mga nasyon. Magasiling sila,
'Nagpanaog man sila diri! Kaupod na nila subong ang mga wala nagtuo sa
Dios nga nagkalamatay sa inaway.'
22-23 "Didto man ang *hari sang* Assyria nga napalibutan sang lulubngan
sang iya mga soldado nga nagkalamatay sa inaway. Ang ila mga lulubngan
ara sa pinakamadalom nga parte sang kadadalman. Ini nga mga katawhan
nga ginakahadlukan sadto sang mga tawo nagkalamatay sa inaway.
24 "Didto man ang *hari sang* Elam. Napalibutan ang iya lulubngan sang
lulubngan sang iya katawhan. Nagkalamatay sila tanan sa inaway.
Nagpanaog sila didto sa lugar sang mga patay upod sa iban nga mga wala
nagtuo sa Dios. Sang buhi pa sila ginpahadlok nila ang mga tawo sa ila,
pero subong ginpakahuy-an sila upod sa iban nga mga nagkalamatay.
25 May ginahamyangan didto ang *hari sang* Elam upod sa mga
nagkalamatay sa inaway. Napalibutan ang iya lulubngan sang lulubngan
sang iya katawhan. Sila tanan nga wala nagtuo sa Dios nagkalamatay sa

* **32:13** *bugana nga tubig:* posible ang Suba sang Nilo. † **32:19** *wala nagtuo sa Dios:* sa literal, *wala matuli*

inaway. Kay sang buhi pa sila ginpahadlok nila ang mga tawo sa ila, pero subong ginpakahuy-an sila kag nagahamyang upod sa mga nagkalamatay sa inaway.
26 "Didto man ang *hari sang* Meshec kag ang *hari sang* Tubal. Napalibutan ang ila lulubngan sang lulubngan sang ila katawhan. Sila tanan nga wala nagtuo sa Dios nagkalamatay sa inaway. Kay sang buhi pa sila ginpahadlok nila ang mga tawo sa ila.
27 Wala sila ginhatagan sang dungganon nga lubong pareho sang iban nga mga bantog nga tawo nga wala nagatuo sa Dios, nga sang paglubong sa ila ang ila mga espada ara sa ila uluhan kag ang ila mga taming ara sa ila dughan.‡ *Ini sila nagkalamatay man sa inaway,* kay sang buhi pa sila ginpahadlok man nila ang mga tawo sa ila.
28 "Kag ikaw *nga hari sang Egypt,* malaglag man kag magahamyang upod sa mga wala nagtuo sa Dios nga nagkalamatay sa inaway.
29 "Ara man didto *sa lugar sang mga patay* ang mga hari sang Edom kag ang tanan nga opisyal sini. Gamhanan sila sadto, pero subong nagahamyang sila sa lugar sang mga patay upod sa mga wala nagtuo sa Dios nga nagkalamatay sa inaway.
30 "Didto man ang tanan nga opisyal sang mga lugar sa north kag ang mga taga-Sidon. Kay sang buhi pa sila ginpahadlok man nila ang mga tawo sa ila. Gamhanan man sila sadto, pero subong ginpakahuy-an sila kag nagahamyang sa lugar sang mga patay upod sa mga wala nagtuo sa Dios nga nagkalamatay sa inaway.
31 Kon makita sang hari sang Egypt§ ining mga nagkalamatay *didto sa lugar sang mga patay*, malipay siya kag ang iya mga soldado tungod kay indi lang gali sila ang napatay sa inaway.
32 Bisan ginbuot ko nga kahadlukan sila sang mga tawo sang buhi pa sila, *mapatay sila kag* magahamyang upod sa mga wala nagtuo sa akon nga nagkalamatay sa inaway. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

33

Ginhimo sang Dios si Ezekiel nga Manugbantay sang Israel (Eze. 3:16-21)

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, ihambal ini sa imo mga kasimanwa: Kon ipasalakay ko *sa mga kaaway* ang isa ka lugar, ang mga pumuluyo sang sina nga lugar nagapili sang isa sa ila kasimanwa nga mangin manugbantay sang ila siyudad.
3 Kon makita sang sina nga manugbantay nga nagapadulong na ang mga kaaway, patunugon niya ang budyong sa pagpaandam sa mga tawo.
4 Ang bisan sin-o nga nakabati sang budyong pero wala magsapak sini, kag napatay siya sang ginsalakay sila, siya ang may salabton sa iya kamatayon.
5 Kay sang mabatian niya ang budyong wala siya magsapak. Gani siya gid ang may salabton sa iya kamatayon. Kay kon nagsapak lang siya, kuntani naluwas niya ang iya kaugalingon.
6 Pero kon nakita sang manugbantay nga nagapadulong na ang mga kaaway pero wala niya pagpatunuga ang budyong sa pagpaandam sa mga tawo, kag ginsalakay sila kag may napatay sa ila, sukton ko ang

‡ **32:27** *kag ang ila mga taming ara sa ila dughan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.
§ **32:31** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

manugbantay sa ila kamatayon bisan napatay sila tungod sa ila *man nga* sala.”

7 *Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoo,* “Anak sang tawo, ginpili ko ikaw
nga manugbantay sang katawhan sang Israel. Gani kon ano man nga
paandam ang mabatian mo sa akon isiling mo sa ila.

8 Kon magsiling ako sa malain nga tawo nga mapatay gid siya tungod sa
iya sala pero wala mo siya ginpaandaman nga magbiya sa iya malain nga
pagginawi, mapatay ang amo nga tawo tungod sa iya sala, kag sukton ko
ikaw sa iya kamatayon.

9 Pero kon ginpaandaman mo ang ato nga malain nga tawo sa pagbiya sa
iya malain nga pagginawi, pero wala siya magsapak sa imo ginsiling,
mapatay siya tungod sa iya sala, pero wala ka sing salabton sa iya
kamatayon.

10 “Anak sang tawo, nagareklamo ang katawhan sang Israel nga indi nila
maagwanta ang silot sa ila mga sala. Nagpalangluya na sila kag daw sa
mapatay na kuno sila tungod sini.

11 Karon, silinga sila nga ako, ang Ginoong Dios nga buhi, nagasumpa nga
wala ako nagakalipay kon may mapatay nga malain nga tawo. Ang gusto
ko, magbiya siya sa iya malain nga pagginawi para mabuhi siya. Gani
kamo nga katawhan sang Israel, magbiya na kamo sa inyo malain nga
pagginawi. Ngaa bala luyag ninyo nga mapatay?

12 “Anak sang tawo, silinga ang imo mga kasimanwa nga kon ang
matarong nga tawo magpakasala, ang maayo niya nga mga binuhatan indi
makaluwas sa iya. Kag kon ang malain nga tawo magbiya sa iya malain
nga mga binuhatan, indi siya pagsilutan sa iya mga ginhimo nga malain.

13 Kon magsiling ako sa matarong nga tawo nga sigurado nga mabuhi
siya, pero sa ulihi magpakasala siya kay nagasalig siya nga ang iya maayo
nga mga binuhatan sang una makaluwas sa iya, ina nga tawo mapatay
tungod sang iya mga sala. Indi ko pagdumdumon ang iya maayo nga mga
binuhatan.

14 Kag kon magsiling ako sa malain nga tawo nga sigurado nga mapatay
siya, pero sa ulihi magbiya siya sa iya malain nga binuhatan kag maghimo
sang husto kag matarong—

15 halimbawa, gin-uli niya ang gin-garantiya sa iya ukon ang iya
ginkawat, ginsunod niya ang mga pagsulundan nga nagahatag sang
kabuhi, kag wala siya nagahimo sang malain—sigurado nga mabuhi siya;
indi siya mapatay.

16 Ang bisan ano nga sala nga iya ginhimo indi na pagdumdumon kontra
sa iya. Tungod nga naghimo siya sang husto kag matarong, sigurado nga
mabuhi siya.

17 “Pero ang imo mga kasimanwa, *Ezekiel,* nagareklamo nga indi kuno
husto ang akon pamaagi. Pero ang ila pamaagi amo ang indi husto.

18 Kon ang matarong nga tawo magbiya sa iya matarong nga kabuhi kag
maghimo sang malain, mapatay siya tungod sa iya sala.

19 Kag kon ang malain nga tawo magbiya sa iya kalainan kag maghimo
sing husto kag matarong, magakabuhi siya.

20 Katawhan sang Israel, nagasiling kamo nga ang akon pamaagi indi
husto. Hukman ko gani ang kada isa sa inyo suno sa inyo mga binuhatan.”

Ang Paathag Parte sa Paglaglag sang Jerusalem

21 Sang ikalima nga adlaw sang ikanapulo nga bulan, sang ikadose nga
tuig sang amon pagkabihag, may isa ka tawo nga nakapalagyo halin sa

Jerusalem nga nagkadto sa akon kag nagsiling, “Nalaglag na ang siyudad *sang Jerusalem*!”
22 Sang gab-i nga wala pa mag-abot ato nga tawo, gin-gamhan ako sang GINOO kag nakahambal ako liwat. Gani pag-abot sadto nga tawo pagkaaga, makahambal na ako.
23 Nagsiling ang GINOO sa akon,
24 “Anak sang tawo, ang mga tawo nga nagaestar didto sa guba nga mga banwa sang Israel nagasiling, ‘Isa lang si Abraham, kag ginhatag sa iya ang bilog nga duta. Madamo kita, gani sigurado nga panag-iyahan ta ini nga duta.’
25 Silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling, ‘Nagahunahuna bala kamo nga panag-iyahan ninyo ang amo nga duta bisan nagakaon kamo sang karne nga may dugo pa, kag nagasimba sa inyo mga dios-dios, kag nagapamatay sang tawo?
26 Nagasalig kamo sa inyo espada,* nagahimo kamo sang makangilil-ad nga mga butang, kag nagapanginbabayi, kag karon nagahunahuna kamo nga panag-iyahan ninyo ang duta?
27 Ako, ang buhi nga Ginoong DIOS, nagasumpa nga sigurado nga magakalamatay sa inaway atong nagkalabilin nga buhi sa naguba nga mga banwa. Ang mga nagkalabilin nga buhi sa mga uma pagakaunon sang mapintas nga mga sapat, kag ang iban sa ila nga ara sa mga palanaguan kag sa mga kuweba magakalamatay sa balatian.
28 Himuon ko nga mamingaw ang duta *sang Israel*, kag dulaon ko ang pagpabugal niya sa iya ikasarang. Bisan ang iya mga bukid mangin mamingaw, kag wala na gid sing may mag-agi didto.
29 Kon himuon ko na nga mamingaw ang duta tungod sa tanan nga makangilil-ad nga mga ginahimo sang mga pumuluyo sini, mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.’”
30 *Nagsiling ang GINOO sa akon,* “Anak sang tawo, ang imo mga kasimanwa nagaestorya parte sa imo kon magtipon sila sa pader sang siyudad ukon sa puwertahan sang ila balay. Nagasiling sila sa isa kag isa, ‘Dali, pamatian ta abi *si Ezekiel* kon ano ang *iya* ihambal halin sa GINOO!’
31 Gani nagapalapit ang akon mga katawhan sa imo kag daw sinsero gid sila nga nagapamati sa imo, pero ang matuod wala nila ginatuman ang imo ginahambal. Maayo lang sila maghambal nga ginahigugma nila ako, pero ang sa sulod sang ila tagipusuon amo ang pagpanguwarta.
32 Para sa ila, daw pareho ka lang sa isa ka manugkanta nga manami sang tingog, nga nagakanta sang ambahanon parte sa paghigugma, kag maayo magtukar sang instrumento. Nagapamati lang sila sa imo mensahi, pero wala nila ini ginatuman.
33 Pero kon matabo na ining silot sa ila—kag sigurado gid ini nga matabo—mahibaluan nila nga may propeta gid man gali sa ila.”

34

Ang mga Manugbantay sang Israel

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 “Anak sang tawo, maghambal ka kontra sa mga manugbantay sang Israel.* Silinga sila nga *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kaluluoy kamo nga mga manugbantay sang Israel. Ang inyo lang kaugalingon ang inyo

* **33:26** *Nagasalig kamo sa inyo espada:* ukon, *Nagapamatay kamo.*
* **34:2** *mga manugbantay sang Israel:* buot silingon, *mga pangulo sang Israel*

ginatatap! Indi bala nga ang mga manugbantay dapat magtatap sang iya
mga karnero?
3 Ginainom ninyo ang ila gatas, ginahimo nga bayo ang ila bulbol, kag
ginaihaw ang pinakamaayo sa ila, pero wala ninyo sila ginatatap.
4 Wala ninyo pagpabaskuga ang mga maluya sa ila. Wala ninyo
pagbulunga ang mga nagamasakit ukon pagbugkusi ang mga may pilas.
Wala ninyo pagpangitaa ang mga nagtalang ukon ang mga nadula. Sa
baylo, ginpintasan ninyo sila sing puwerte gid.
5 Tungod kay wala sila sing manugbantay, naglalapta sila kag
ginpanukob sang mapintas nga mga sapat.
6 Nagtalalang ang akon mga karnero sa mga bukid. Naglalapta sila sa
bilog nga kalibutan, kag wala gid sing may nagpangita sa ila.
7 "Gani kamo nga mga manugbantay, pamatii ninyo ang akon ginasiling.
8 Ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga *silutan ko kamo*
tungod kay wala ninyo pagbantayi ang akon mga karnero, gani ginsalakay
sila kag ginpanukob sang mapintas nga mga sapat. Wala ninyo sila
pagpangitaa kundi ang inyo lang kaugalingon ang inyo ginatatap.
9 Gani kamo nga mga manugbantay, pamatii ninyo ang akon ginasiling.
10 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga kontra ko kamo, kag may
salabton kamo sa akon sa natabo sa akon mga karnero. Indi ko na
pag-ipatatap sa inyo ang *akon* mga karnero, kay ang inyo lang kaugalingon
ang inyo ginatatap. Luwason ko ang akon mga karnero sa inyo, kag indi na
ninyo sila pagkaunon.
11 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ako mismo ang magapangita
sang akon mga karnero kag magatatap sa ila.
12 Mangin pareho ako sa manugbantay nga nagapangita sang iya mga
karnero nga naglalapta. Pagaluwason ko sila sa tanan nga lugar nga sa diin
sila naglalapta sadtong tion sang kagamo.†
13 Pagakuhaon ko sila sa nagkalain-lain nga nasyon, kag pagadal-on sa ila
kaugalingon nga duta. Pahalbon ko sila sa mga bukid sang Israel, sa higad
sang mga suba, kag sa mga duta nga ginaestaran sang mga tawo.
14 Pahalbon ko sila sa maayo nga palahalban sa mga bukid sang Israel.
Didto magaluko sila kag magahalab.
15 Ako mismo, ang Ginoong DIOS, ang magatatap sa akon mga karnero,
kag papahuwayon ko sila.
16 Pangitaon ko atong mga nagkaladula kag nagtalang. Bugkusan ko ang
mga may pilas kag pabaskugon ang mga maluya. Pero pagalaglagon ko ang
mga matambok kag mabaskog. Himuon ko sa ila kon ano ang matarong.
17 "*Mga katawhan sang Israel nga* akon mga karnero, *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling *sa inyo* nga pagahukman ko kamo. Painon ko ang maayo
sa malain, ang mga karnero sa mga kanding.
18 Ang iban sa inyo indi ayawan sa paghalab sang maayo nga palahalban;
ginatasak pa ninyo ang iban nga mga palahalban. Indi kamo ayawan sa
pag-inom sang matin-aw nga tubig; ginalubog pa ninyo ang iban nga tubig.
19 Magahalab lang bala ang iban ko nga mga karnero sang gintasak ninyo
nga palahalban? Magainom lang bala sila sang ginlubog ninyo nga tubig?
20 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa inyo nga ako mismo ang
magaseparar sang matambok nga mga karnero sa maniwang nga mga
karnero.

† **34:12** *sadtong tion sang kagamo:* sa literal, *sa magal-om kag madulom nga adlaw.* Ini amo ang adlaw nga gin-agaw sang Babilonia ang Jerusalem kag ginbihag ang mga pumuluyo sini.

21 Kay kamo nga mga matambok, ginadis-og kag ginasungay lang ninyo
ang mga maluya hasta nga magpalayo sila.
22 Pagaluwason ko ang akon mga karnero, kag indi na sila pag-abusuhan
pa liwat. Painon ko ang mga maayo sa mga malain.
23 Hatagan ko sila sang isa ka manugbantay nga kaliwat sang akon alagad
nga si David. Siya ang magatatap kag magabantay sa ila.
24 Ako, ang GINOO, mangin ila Dios, kag ang kaliwat sang akon alagad nga
si David mangin ila pangulo. Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
25 "Magahimo ako sang kasugtanan sa ila nga mangin maayo na ang ila
kahimtangan. Pagatabugon ko ang mapintas nga mga sapat sa ila duta para
makaestar sila sa kamingawan kag makatulog sa kagulangan nga luwas sa
katalagman.
26 Pakamaayuhon ko sila kag ang mga lugar sa palibot sang akon *balaan*
nga bukid. Padal-an ko sila sang ulan sa nagakaigo nga panahon bilang
pagpakamaayo ko sa ila.
27 Magapamunga ang ila mga kahoy kag mga tanom, kag magakabuhi
sila nga luwas sa katalagman. Mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO kon
hilwayon ko sila sa kamot sang mga nag-ulipon sa ila.
28 Indi na sila pag-abusuhan sang iban nga mga nasyon kag indi na sila
pagkaunon sang talunon nga mga sapat. Magakabuhi sila nga luwas sa
katalagman kag wala sing may magapahadlok sa ila.
29 Hatagan ko sila sang duta nga mapatubason para indi na sila
mag-antos sing gutom ukon pagyagutaon sang iban nga mga nasyon.
30 Dayon mahibaluan nila nga ako, ang GINOO nga ila Dios, nagaupod sa
ila, kag sila nga katawhan sang Israel, akon katawhan. *Ako,* ang Ginoong
DIOS, ang nagasiling sini.
31 "Kamo ang akon mga karnero sa akon palahalban. Kamo ang akon
katawhan, kag ako ang inyo Dios. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling
sini."

35

Ang Mensahi Batok sa Edom

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, mag-atubang ka sa Bukid sang Seir,* kag magwali
kontra sa iya *mga pumuluyo*.
3 Silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kontra ko kamo, mga
taga-Bukid sang Seir. Silutan ko kamo kag mangin mamingaw ang inyo
lugar.
4 Maguba ang inyo mga banwa kag mangin mamingaw ini. Dayon
mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
5 Dugay na ang inyo dumot sa mga taga-Israel, kag ginpabay-an lang
ninyo sila nga salakayon sang tion sang ila kalisod, ang tion nga ginsilutan
na sila *tungod sa ila mga sala*.
6 Gani, ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga ipapatay ko gid
kamo bisan diin man kamo magkadto. *Huo,* lagson gid kamo sang mga
manugpatay, kay wala kamo nalainan sang pagpamatay.
7 Himuon ko nga mamingaw ang Bukid sang Seir, kag pamatyon ko ang
tanan nga nagapakadto-pakari didto.
8 Ang mga magakalamatay sa inyo sa inaway magalalapta sa inyo mga
bukid, mga patag, kag mga ililigan sang tubig.

* **35:2** *Bukid sang Seir:* Amo ini ang isa ka tawag sa Edom.

9 Himuon ko ang inyo lugar nga mamingaw hasta san-o. Wala na sing
may mag-estar sa inyo mga banwa. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo
ang GINOO.
10 "Nagasiling kamo nga ang Juda kag Israel mangin inyo, kag
panag-iyahan ninyo ini bisan ako, ang GINOO, kaupod nila.
11 Gani ako, ang Ginoong DIOS nga buhi, nagasumpa nga balusan ko
kamo sa inyo kaakig, kahisa, kag kaugot nga ginpakita ninyo sa akon
katawhan. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO samtang
ginasilutan ko kamo.
12 Sa sina nga paagi, mahibaluan man ninyo nga ako, ang GINOO,
nakabati sang tanan ninyo nga pagpakamalaot sa mga bukid sang Israel.
Kay nagsiling kamo, 'Nalaglag ini kag gintugutan kita nga agawon ini.'
13 Nagpahambog man kamo kag bisan ano na lang ang inyo ginahambal
kontra sa akon, kag nabatian ko man ini.
14 "Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga magakalipay ang bilog
nga kalibutan kon himuon ko na nga mamingaw ang inyo lugar,
15 tungod kay nalipay kamo sang nangin mamingaw ang duta nga
ginpanubli sang katawhan sang Israel. Gani amo man sina ang matabo sa
inyo; mangin mamingaw ang Bukid sang Seir kag ang bilog nga Edom.
Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO."

36

Ang Mensahi sa mga Bukid sang Israel

1 *Nagsiling ang GINOO,* "Anak sang tawo, maghambal ka sa mga bukid
sang Israel. Silinga sila, 'O mga bukid sang Israel, pamatii ninyo ang
mensahi sang GINOO.
2 Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Nagsiling ang inyo mga
kaaway nga ila na ang inyo madugay na nga mga bukid.'
3 "Gani, *tawo,* silinga *ang mga bukid sang Israel* nga *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling: Ginsalakay kamo sang mga nasyon sa bisan diin nga
direksyon, kag karon ginapanag-iyahan nila kamo. Ginayaguta kag
ginapakahuy-an pa nila kamo.
4-5 Gani, kamo nga mga bukid, mga ililigan sang tubig, mga patag, mga
nagkalaguba nga mga lugar, kag mga mamingaw nga mga banwa nga
ginsalakay kag ginyaguta sang mga nasyon sa palibot ninyo, pamatii ninyo
ang akon ginasiling. *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga puwerte gid
ang akon kaakig sa sina nga mga nasyon labi na gid sa Edom, kay gin-agaw
nila ang akon duta nga may kalipay kag pagyaguta, kay gusto gid nila nga
maangkon ang mga palahalban sini.
6-7 "Gani, tawo, maghambal ka sa duta sang Israel. Silinga ang mga bukid,
mga ililigan sang tubig, kag mga patag, nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling: Nag-antos kamo sa pagpakahuya sang mga nasyon sa palibot
ninyo. Gani sa puwerte ko nga kaakig, *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasumpa
nga mahuy-an man ina nga mga nasyon.
8 Pero kamo, mga bukid sang Israel, may mga kahoy nga magtubo sa
inyo, kag magapamunga ini para sa akon katawhan nga mga Israelinhon,
kay madali na lang sila nga magpuli.
9 Pamati! Tatapon ko kamo. Araduhon ko ang inyo duta kag tamnan.
10 Padamuon ko ang inyo mga pumuluyo—ang bilog nga katawhan sang
Israel. Patindugon liwat ang inyo mga banwa nga nagkalaguba, kag
pagapuy-an ini *sang akon katawhan.*

11 Padamuon ko ang inyo mga tawo kag ang inyo mga sapat. Paestaron ko
liwat ang mga tawo sa inyo pareho sang una, kag pauswagon ko kamo
sobra pa sang sa una. Dayon mahibaluan ninyo nga ako amo ang GINOO.
12 Ibalik ko ang akon katawhan nga mga Israelinhon sa inyo.
Panag-iyahan nila kamo, kag indi na gid ninyo liwat pagdulaon ang ila mga
kabataan."
13 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Nagasiling ang mga tawo
sa inyo nga ginahalitan* ninyo ang inyo mga pumuluyo kag ginadula ninyo
ang mga kabataan sa inyo nasyon.
14 Pero sugod subong, indi na ninyo paghalitan ang inyo mga pumuluyo.
Kag indi na ninyo pagdulaon ang mga kabataan sa inyo nasyon. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
15 Indi ko na pagtugutan nga yagutaon kamo ukon pakahuy-an sang iban
nga mga nasyon. Kag indi ko na pagtugutan nga malaglag ang inyo nasyon.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
16 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon:
17 "Anak sang tawo, sang nagaestar pa ang mga Israelinhon sa ila duta,
ginhigkuan nila ini paagi sa ila *malain nga* pagginawi kag binuhatan. Sa
akon panulok, ang ila pagginawi pareho kahigko sang babayi nga ara ang
iya pamulanon.
18 Gani ginpaagom ko sa ila ang akon kaakig tungod sang ila pagpamatay
sa duta *sang Israel*, kag tungod sang ila pagsimba sa mga dios-dios nga
nakapahigko sang sini nga duta.
19 Ginpalapta ko sila sa iban nga mga nasyon. Ginhimo ko sa ila ang
nagakabagay sa ila pagginawi kag binuhatan.
20 Bisan diin sila magkadto nga mga nasyon, nagakahuy-an ang akon
balaan nga ngalan. Kay nagasiling ang mga tawo, 'Mga katawhan sila sang
GINOO, pero ginpahalin niya sila sa iya duta.'
21 Nagakabalaka gid ako sa akon balaan nga ngalan nga ginahatagan
sang kahuy-anan sang katawhan sang Israel bisan diin sila magkadto nga
mga nasyon.
22 Gani silinga ang katawhan sang Israel nga ako, ang Ginoong DIOS,
nagasiling: O katawhan sang Israel, ginapabalik ko kamo sa inyo duta indi
tungod nga takos kamo nga magbalik didto. Ginahimo ko ini tungod sa
akon balaan nga ngalan, nga inyo ginahatagan sang kahuy-anan bisan diin
kamo magkadto nga mga nasyon.
23 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ipakita ko ang pagkabalaan
sang akon dungganon nga ngalan nga ginhatagan ninyo sang kahuy-anan
sa mga nasyon. Dayon mahibaluan sang sina nga mga nasyon nga ako amo
ang GINOO kon ipakita ko ang akon pagkabalaan sa ila paagi sa himuon ko
sa inyo.
24 Kay kuhaon ko kamo sa nagkalain-lain nga nasyon kag pabalikon sa
inyo kaugalingon nga duta.
25 Wisikan ko kamo sang limpyo nga tubig para mangin limpyo kamo sa
tanan nga kahigkuan, kag indi na kamo magsimba sa mga dios-dios.
26 Hatagan ko kamo sang bag-o nga tagipusuon kag bag-o nga espiritu.
Ang matig-a ninyo nga tagipusuon mangin matinumanon na nga
tagipusuon.
27 Hatagan ko man kamo sang akon Espiritu para masunod ninyo sing
maayo ang akon mga sugo kag mga pagsulundan.

* **36:13** *ginahalitan:* sa literal, *ginalamon.* Amo man sa bersikulo 14.

28 Magaestar kamo sa duta nga ginhatag ko sa inyo mga katigulangan.
Mangin katawhan ko kamo kag mangin Dios ninyo ako.
29 Limpyuhan ko kamo sa tanan ninyo nga kahigkuan. Hatagan ko kamo
sang bugana nga uyas, kag indi na kamo magaantos sing gutom.
30 Pabungahon ko sing madamo ang mga kahoy kag pabuganaon ko ang
inyo mga patubas, para indi na kamo pagpakahuy-an sang iban nga mga
nasyon tungod sa gutom.
31 Dayon madumduman ninyo ang inyo malain nga pagginawi kag
pamatasan, kag kangil-aran ninyo ang inyo kaugalingon tungod sa inyo
mga sala kag makangilil-ad nga mga binuhatan.
32 Pero gusto ko nga mahibaluan ninyo, O katawhan sang Israel, nga
ginahimo ko ini indi tungod sa inyo. Dapat gid kamo nga mahuya sa inyo
nga pagginawi. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
33 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sa tion nga matinluan ko
na kamo sa tanan ninyo nga mga sala, paestaron ko kamo liwat sa inyo mga
banwa, kag patindugon *ninyo* ang mga nagkalaguba nga mga lugar.
34 Ang duta nga sadto anay mamingaw, pagaaraduhon na, kag ang tanan
nga makakita sini
35 magasiling, 'Ang duta nga sadto anay wala sing pulos, karon nangin
pareho na sa katamnan sang Eden. Ang mga banwa nga sadto anay
nagkalaguba kag mamingaw, karon may mga pader na kag ginaestaran na!'
36 Dayon ang mga nasyon sa inyo palibot nga nagkalabilin makahibalo
nga ako, ang GINOO, amo ang nagpatindog sang mga nagkalaguba kag
nagpatanom sa nangin mamingaw nga duta. Ako, ang GINOO, ang
nagasiling sini, kag himuon ko gid ini."
37-38 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Pamatian ko
liwat ang pagpakitluoy sang katawhan sang Israel, kag amo ini ang himuon
ko sa ila: Padamuon ko sila pareho kadamo sang karnero nga ginahalad sa
Jerusalem sa tion sang natalana nga mga piesta. Gani ang nagkalaguba nga
mga banwa pagaestaran na sang madamo nga tawo. Dayon mahibaluan
nila nga ako amo ang GINOO."

37

Ang Patag nga May Madamo nga Tul-an

1 Karon, gin-gamhan ako sang GINOO kag gindala ako sang iya Espiritu sa
tunga sang patag nga puno sang tul-an.
2 Ginlibot ako sang GINOO didto, kag nakita ko ang puwerte kadamo nga
mga tul-an nga nagalapta didto sa patag. Mamala gid ang mga tul-an.
3 Nagpamangkot ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, mabuhi pa bala ini
nga mga tul-an?" Nagsabat ako, "O Ginoong DIOS, ikaw gid lang ang
nakahibalo sina."
4 Nagsiling siya liwat sa akon, "Silinga inang mamala nga mga tul-an nga
magpamati sila sa akon ginasiling.
5 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling sa ila: Paginhawaon ko kamo,
kag mabuhi kamo.
6 Hatagan ko kamo sang mga ugat kag mga unod, kag putson ko kamo
sang panit. Paginhawaon ko kamo, kag mabuhi kamo. Dayon mahibaluan
ninyo nga ako amo ang GINOO."
7 Gani gintuman ko ang ginmando sa akon. Kag samtang nagahambal
ako, nabatian ko ang linagatok, kag ang mga tul-an nag-alalangot.
8 Nakita ko dayon nga may mga ugat kag mga unod na ini kag naputos
sang panit, pero wala pa sila nagaginhawa.

9 Nagsiling ang GINOO sa akon, “Anak sang tawo, silinga ang hangin nga
ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: O hangin, maghuyop kamo halin sa apat
ka direksyon sa paghatag sang ginhawa sa sinang patay nga mga lawas
para mabuhi sila.”
10 Kag amo ato ang akon ginsiling, suno sa iya ginmando sa akon.
Nakabaton sang ginhawa ang patay nga mga lawas kag nabuhi sila.
Nagtindog sila, kag puwerte sa ila kadamo, daw isa ka batalyon nga mga
soldado.
11 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, “Anak sang tawo, ina nga mga
tul-an nagarepresentar sang bilog nga katawhan sang Israel. Nagasiling
sila, ‘Mala na ang amon mga tul-an, kag wala na kami sing paglaom;
ginlaglag na kami.’
12 Gani silinga sila nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: O katawhan ko,
buksan ko ang inyo mga lulubngan kag banhawon ko kamo, kag ibalik sa
duta sang Israel.
13 Dayon mahibaluan ninyo, O katawhan ko, nga ako amo ang GINOO, kon
buksan ko na ang inyo mga lulubngan kag banhawon ko kamo.
14 Ihatag ko ang akon Espiritu sa inyo kag mabuhi kamo, kag paestaron
ko kamo sa inyo kaugalingon nga duta. Dayon mahibaluan ninyo nga ako
amo ang GINOO. Kon ano ang akon ginahambal, ginatuman ko. *Ako,* ang
GINOO, ang nagasiling sini.”

Ang Pag-isa sang Juda kag Israel

15 Nagsiling ang GINOO sa akon,
16 “Anak sang tawo, magkuha ka sang lipak kag sulati ini sang, ‘Ang
ginharian sang Juda.’ Dayon magkuha ka sang isa pa ka lipak kag sulati
sang, ‘Ang ginharian sang Israel.’
17 Sugpuna ining duha ka lipak para mangin isa na lang ini sa imo kamot.
18 Kon pamangkuton ka gani sang imo mga kasimanwa kon ano ang buot
silingon sina,
19 sabta sila, ‘Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Sugpunon ko ang
lipak nga nagarepresentar sang Israel kag ang lipak nga nagarepresentar
sang Juda, kag mangin isa na lang ini sa akon kamot.’
20 “Samtang ginauyatan mo ang lipak nga imo ginsulatan, ipakita ini sa
mga tawo,
21 kag silinga sila, ‘Amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS: Kuhaon ko
ang mga Israelinhon sa tanan nga nasyon nga sa diin sila naglalapta, kag
dal-on ko sila pabalik sa ila kaugalingon nga duta.
22 Isahon ko na lang sila ka nasyon sa duta sang Israel. Isa lang ka hari
ang magahari sa ila, kag indi na sila matunga pa liwat sa duha ka nasyon
ukon ginharian.
23 Indi na nila paghigkuan ang ila kaugalingon paagi sa pagsimba sa ila
makangilil-ad nga mga dios-dios, ukon sa paghimo sang bisan ano nga sala.
Kay luwason ko sila sa tanan nila nga pagpakasala, kag tinluan ko sila.
Mangin katawhan ko sila, kag mangin Dios nila ako.
24 Magahari sa ila ang *hari nga kaliwat sang* akon alagad nga si David.
May isa lang sila tanan ka manugbantay. Pagasundon nila sing maayo ang
akon mga sugo kag mga pagsulundan.
25 Magaestar sila sa duta nga akon ginhatag sa akon alagad nga si Jacob,
ang duta nga sa diin nag-estar ang ila mga katigulangan. Didto sila kag ang
ila mga kaliwat magaestar hasta san-o, kag magahari sa ila ang *hari nga
kaliwat sang* akon alagad nga si David sa wala sing katapusan.

26 Magahimo ako sang kasugtanan sa ila nga mangin maayo ang ila
kahimtangan, kag ini nga kasugtanan magapadayon hasta san-o.
Paestaron ko sila sa ila duta* kag padamuon ko sila, kag patindugon ko ang
akon templo sa ila tunga hasta san-o.
27 Magapuyo ako upod sa ila. Mangin Dios nila ako, kag mangin
katawhan ko sila.
28 Kag kon magpabilin na ang akon templo sa ila hasta san-o, mahibaluan
sang mga nasyon nga ako, ang GINOO, amo ang nagpili sa mga Israelinhon
nga mangin akon.'"

38

Ang Mensahi Batok kay Gog

1 Nagsiling ang GINOO sa akon,
2 "Anak sang tawo, maghambal ka kontra kay Gog nga taga-Magog, nga
pangulo sang Meshec kag sang Tubal.
3 Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling: Gog, pangulo sang
Meshec kag sang Tubal, kontra ko ikaw.
4 Palisuon ko ikaw kag kaw-itan sang mga taga ang imo sag-ang, kag
guyuron upod sang bilog mo nga puwersa—ang imo mga kabayo, mga
manugkabayo nga armado, kag ang imo madamo nga soldado nga may
dalagko kag magagmay nga mga taming kag puro armado sang espada.
5 Magaupod sa ila ang mga soldado sang Persia, Ethiopia,* kag Put, nga
may mga taming kag helmet,
6 pati man ang Gomer kag ang Bet Togarma sa north kag ang tanan nila
nga mga soldado. Madamo nga nasyon ang magaupod sa imo.
7 "Sige na, magpreparar ka kag ang tanan mo nga soldado. Panguluhi sila
sa pagpakig-away.
8 Kay sa palaabuton manduan ko kamo sa pagsalakay sa Israel. Sa sina
nga tion napatindog na liwat ang Israel pagkatapos nga naguba ini sa
inaway kag nangin mamingaw sing malawig. *Kag sa sina man nga tion*
nakabalik na ang mga pumuluyo sini halin sa mga nasyon kag nagapuyo
na sila nga malinong.
9 Ikaw kag ang imo mga soldado, kag ang imo kaupod nga mga nasyon,
magasalakay sa Israel nga daw sa bagyo, kag likupan ninyo ini pareho sang
paglikop sang panganod."
10 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sa sina nga tion
magaplano ka sing malain.
11 Magasiling ka: Salakayon ko ang Israel nga ang mga banwa sini wala
sing pader, puwertahan, kag trangka, kag ang mga pumuluyo sini
nagapuyo nga malinong kag wala sing may ginakahadlukan nga
katalagman.
12 Agawon ko ang mga pagkabutang sang sini nga mga banwa nga
mamingaw sadto, nga karon puno na sang mga tawo nga nagbalik halin sa
mga nasyon. Madamo ang ila mga kasapatan kag mga pagkabutang, kag
ginakabig nila ang ila nasyon nga amo ang pinakaimportante nga nasyon
sa kalibutan.
13 "Magasiling sa imo ang katawhan sang Sheba kag sang Dedan, kag ang
mga negosyante sa mga banwa sang Tarshish, 'Gintipon mo na bala ang

* **37:26** *Paestaron ko sila sa ila duta:* ukon, *Pakamaayuhon ko sila.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **38:5** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

imo madamo nga soldado para kuhaon ang mga pilak, bulawan,
kasapatan, kag mga pagkabutang *sang mga Israelinhon*?'
14 "Gani, anak sang tawo, silinga si Gog nga *ako,* ang Ginoong DIOS,
nagasiling: Sa tion nga magpuyo na nga malinong ang akon katawhan nga
mga Israelinhon, mahibaluan mo ini.
15 Dayon salakayon mo sila halin sa imo malayo nga lugar sa north, upod
sang imo madamo kag gamhanan nga mga soldado nga nagasakay sa
kabayo.
16 Salakayon mo ang akon katawhan nga mga Israelinhon pareho sang
panganod nga magalikop sa ila. *Huo,* Gog, ipasalakay ko sa imo ang akon
duta sa palaabuton. Paagi sa ipahimo ko sa imo, mapakita ko ang akon
pagkabalaan sa mga nasyon. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang
GINOO."
17 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Sang una nga panahon,
ginpahayag ko, paagi sa mga propeta sang Israel nga akon mga alagad, nga
sa ulihi nga mga inadlaw may magasalakay sa Israel. Kag ikaw ang buot ko
sadto silingon.
18 Pero sa sina nga tion nga salakayon mo, Gog, ang Israel, magaibwal ako
sa kaakig. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
19 Kag sa puwerte ko nga kaakig, ginasumpa ko nga sa sina nga tion
magalinog sing mabaskog sa duta sang Israel.
20 Magakurog sa akon presensya ang tanan nga tawo sa kalibutan kag
ang tanan nga klase sang sapat: ang nagalakat, ang nagalupad, ang
nagakamang, kag ang nagalangoy. Magakalatiphag ang mga bukid kag ang
mga banglid, kag magakalarumpag ang mga pader.
21 *Ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga ipapatay ko ikaw, Gog, didto sa
akon mga bukid, kag ang imo mga soldado magapinatyanay.
22 Silutan ko ikaw kag ang imo mga soldado, kag ang imo kaupod nga
mga nasyon. Silutan ko kamo sang balatian kag pagpinatyanay. Paulanan
ko kamo sang mabaskog nga ulan, sang yelo nga daw mga bato, kag sang
nagadabadaba nga asupre.
23 Sa sini nga paagi ipakita ko ang akon pagkagamhanan kag
pagkabalaan sa tanan nga nasyon. Dayon mahibaluan nila nga ako amo
ang GINOO."

39

Ang Pagkalaglag ni Gog kag sang Iya mga Soldado

1 *Nagsiling ang GINOO sa akon,* "Anak sang tawo, maghambal ka kontra
kay Gog. Silinga siya nga ako, ang Ginoong DIOS, nagasiling, 'Kontra ko
ikaw, Gog, pangulo sang Meshec kag sang Tubal.
2 Palisuon ko ikaw kag guyuron halin sa malayo nga lugar sa north hasta
nga makaabot ka sa mga bukid sang Israel.
3 Dayon kuhaan ko ikaw sang armas,
4 kag malaglag ka sa mga bukid sang Israel, pati ang tanan mo nga mga
soldado kag ang kaupod mo nga mga nasyon. Ipakaon ko ang inyo mga
bangkay sa nagkalain-lain nga klase sang mga pispis nga nagapangaon
sang bangkay, kag sa mapintas nga mga sapat.
5 Malaglag gid kamo sa latagon kay ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling
sini.
6 Sunugon ko ang Magog kag ang mga nasyon nga malapit sa dagat, nga
ang mga pumuluyo sini nagakabuhi nga wala sing ginakahadlukan nga
katalagman. Dayon mahibaluan nila nga ako amo ang GINOO.

7 Ipahibalo ko sa akon katawhan nga mga Israelinhon nga balaan ang
akon ngalan, kag indi ko na pagtugutan nga mahuy-an pa ini. Dayon
mahibaluan sang mga nasyon nga ako amo ang GINOO, ang balaan *nga Dios*
sang Israel.
8 Magaabot gid ang ina nga tion nga akon ginasiling. *Ako,* ang Ginoong
DIOS, ang nagasiling sini.
9 "'Kon mag-abot na ina nga tion, tipunon sang mga katawhan sang Israel
nga nagaestar sa mga banwa ang inyo mga armas—ang dalagko kag
gagmay nga mga taming, ang mga pana, mga inuglampos, kag mga
bangkaw—kag ila ini nga gamiton nga gatong sa sulod sang pito ka tuig.
10 Indi na kinahanglan nga magpangahoy pa sila sa latagon ukon sa
kagulangan, kay may mga armas na man sila nga inuggatong. Gani agawan
man nila atong nag-agaw sa ila. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
11 "'Sa sina nga tion, ilubong ko si Gog kag ang iya madamo nga tinawo
didto sa Israel, sa Pulopatag sang mga Nagapanglakaton, sa east sang *Patay*
nga Dagat. *Mangin dako gid* ini nga lulubngan, gani indi na makaagi ang
mga nagapanglakaton didto. Kag pagatawgon na ini nga Pulopatag sang
Madamo nga Tinawo ni Gog.*
12 "'Pito gid ka bulan ang paglubong sa ila sang mga Israelinhon para
malimpyuhan ang duta.
13 Ang tanan nga pumuluyo magabulig sa paglubong. Kag ina nga tion
indi gid malipatan sang mga Israelinhon, kay sa sina nga paagi
napadunggan ako. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
14 Pagkatapos sang pito ka bulan, may mga tawo nga pilion nga maghimo
sang sini lang gid nga buluhaton: libuton nila ang ato nga lugar para
tan-awon kon may bangkay pa nga nabilin, kag ila ini nga ipalubong, para
malimpyuhan ang duta.
15 Kon may makita gani sila nga tul-an sang tawo, ila ini nga tandaan
para mahibaluan sang mga manuglubong kag malubong nila sa "Pulopatag
sang Madamo nga Tinawo ni Gog."
16 (May banwa man nga malapit didto nga pagatawgon nga "Madamo
nga Tawo."†) Sa sina nga paagi malimpyuhan nila ang duta.'"
17-18 Nagpadayon sa pagsiling ang Ginoong DIOS *sa akon*, "Anak sang
tawo, tipuna ang tanan nga klase sang mga pispis kag mapintas nga mga
sapat didto sa mga bukid sang Israel, kay magapapunsyon ako sa ila sang
madamo nga halad. Magakaon sila sang unod kag magainom sang dugo
sang maisog nga mga soldado kag mga pangulo, nga daw pareho lang nga
nagakaon sila sang mga karnero, mga baka kag mga kanding nga
ginpatambok halin sa Bashan.
19-20 Sa sini nga punsyon nga ginpreparar ko sa ila, magapaayaw sila
kaon kag inom hasta nga mabusog gid sila kag magkalahubog.
Magapaayaw gid sila kaon sang mga kabayo, mga manugkabayo, kag sang
maisog nga mga soldado. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
21 "Kon silutan ko na ang mga nasyon, makita nila kon ano ako ka
gamhanan.
22 Kag halin sa sina nga tion, mahibaluan sang katawhan sang Israel nga
ako amo ang GINOO nga ila Dios.
23 Mahibaluan man sang iban nga mga nasyon nga ginbihag ang
katawhan sang Israel tungod sang ila mga sala, kay wala sila nagtuman sa

* **39:11** *Madamo nga Tinawo ni Gog:* sa Hebreo, *Hamon Gog* † **39:16** *Madamo nga Tawo:* sa Hebreo, *Hamon*

akon. Gintalikdan ko sila kag ginpabay-an nga salakayon sang mga kaaway
kag pamatyon.
24 Ginhimo ko lang sa ila ang nagakabagay sa ila ginhimo nga mahigko
kag malain. Gintalikdan ko gid sila."
25 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Pero karon,
kaluoyan ko ang katawhan sang Israel, *ang mga kaliwat ni* Jacob, kag ibalik
ko ang ila maayo nga kahimtangan,‡ para mapadunggan ang akon balaan
nga ngalan.
26 Kon magaestar na sila sa ila duta nga malinong kag wala sing may
ginakahadlukan, kalimtan na nila ang ila kahuy-anan kag ang ila pagluib
sa akon.
27 Kuhaon ko sila sa mga duta sang ila mga kaaway, kag sa sini nga paagi
makita sang madamo nga nasyon ang akon pagkabalaan.
28 Dayon mahibaluan sang akon katawhan nga ako amo ang GINOO nga
ila Dios. Kay bisan ginpabihag ko sila sa iban nga mga nasyon, ginbalik ko
man sila *tanan* sa ila duta nga wala gid sing isa nga nabilin.
29 Indi ko na gid sila pagpabay-an kay ipadala ko ang akon Espiritu sa ila.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

40

Ang Bag-o nga Templo

1-2 Sang ikanapulo nga adlaw sang nahauna nga bulan, sang ika-25 nga
tuig sang amon pagkabihag—ika-14 nga tuig halin sang pagkalaglag sang
Jerusalem—gin-gamhan ako sang GINOO kag ginpakitaan sang
palanan-awon. Kag sa amo nga palanan-awon, gindala niya ako sa mataas
nga bukid sa Israel. Pagtan-aw ko sa south, may nakita ako nga mga
building nga daw isa ka siyudad.
3 Gindala ako sang GINOO didto kag may nakita ako nga isa ka tawo nga
ang iya hitsura daw *nagabadlak nga* saway. Nagatindog siya sa may
puwertahan nga nagauyat sang duha ka inugtakos: ang isa linen nga higot
kag ang isa kahoy.
4 Nagsiling ang tawo sa akon, "Anak sang tawo, magpamati ka, kag
tan-awa sing maayo ang tanan nga ipakita ko sa imo kay amo ini ang rason
kon ngaa gindala ka diri. Isugid dayon sa katawhan sang Israel ang tanan
nga makita mo."

Ang sa East nga Alagyan

5 Nakita ko ang templo nga napalibutan sang pader. Ginkuha sang tawo
ang iya kahoy nga inugtakos, nga ang kalabaon 10 feet suno sa opisyal nga
talaksan. Gintakos niya ang pader; 10 feet ang kataason sini kag ang
kadamulon.
6 Dayon nagkadto ang tawo sa may alagyan *sang templo* nga
nagaatubang sa east. Nagsaka siya sa hagdan kag gintakos niya ang
samputan sang alagyan, kag 10 feet ang kalabaon sini.
7 Sa kada kilid sang sini nga alagyan may ara sang tatlo ka kuwarto nga
sa diin nagabantay ang mga guwardya. Ini nga mga kuwarto 10 feet
kuwadrado, kag ang kadamulon sang pader sa tunga nila 8 feet. Sunod sa
sini nga mga kuwarto may samputan naman nga pakadto sa balkon nga
nagaatubang sa templo. Ini nga samputan may kalabaon nga 10 feet.
8 Gintakos man sang tawo ang balkon,

‡ **39:25** *ibalik...kahimtangan:* ukon, *pabalikon ko sila sa ila duta halin sa pagkabihag*

9 kag 14 feet ang kalabaon sini. Ang magtimbang nga pader sa alagyan
sang balkon may kadamulon nga 3 feet.
10 Ang tatlo ka kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga guwardya
palareho ang kadakuon, kag ang mga pader sa tunga nila palareho man
ang kadamulon.
11 Gintakos sang tawo ang kasangkaron sang *sini nga* alagyan *sa east*, kag
22 feet ini. Ang kasangkaron sang puwertahan sini 17 feet lang.
12 Sa atubangan sang kada kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga
guwardya, may pader nga 20 inches *ang kataason* kag 20 inches *ang*
kadamulon. Ini nga mga kuwarto 10 feet kuwadrado.
13 Dayon gintakos sang tawo ang bilog nga kasangkaron sang alagyan,
kag 42 feet ini. Ang pagtakos sini halin sa likod sang pader sang kuwarto
nga sa diin nagabantay ang guwardya pakadto sa pihak nga pader sang
pareho man nga kuwarto.
14 Gintakos niya ang pihak kag pihak nga pader sa sulod sang alagyan
halin sa puwertahan pakadto sa balkon nga nagaatubang sa guwa nga
ugsaran, kag ang bilog nga kalabaon sini 100 feet.*
15 Ang kalabaon sang alagyan halin sa puwertahan pakadto sa punta
sang balkon 85 feet.
16 May magagmay nga mga bintana sa tanan nga kuwarto nga sa diin
nagabantay ang mga guwardya kag subong man sa mga pader sa tunga
sang sini nga mga kuwarto. Ini nga mga pader may dekorasyon nga mga
palma nga gintigib.

Ang sa Guwa nga Lagwerta sang Templo

17 Dayon gindala ako sang tawo sa guwa nga ugsaran. Didto may nakita
ako nga 30 ka kuwarto nga nagaraya sa alagyan nga bato nga nagapalibot
sa ugsaran.
18 Ining alagyan nga sa ubos nagalambot hasta sa kilid sang mga alagyan
nga pasulod sa ugsaran. Ang kasangkaron sang alagyan nga bato tupong sa
kalabaon sang sina nga mga alagyan.
19 Dayon gintakos sang tawo ang distansya halin sa alagyan nga pasulod
sa guwa nga ugsaran hasta sa alagyan nga pakadto sa sulod nga ugsaran,
kag 170 feet ang distansya sini.

Ang Alagyan sa North

20 Dayon gintakos sang tawo ang kalabaon kag kasangkaron sang
alagyan sa north. Ini nga alagyan nagapakadto sa guwa nga ugsaran.
21 Ang kada kilid sang alagyan may ara man sang tatlo ka kuwarto nga sa
diin nagabantay ang mga guwardya. Ang kadakuon sang sini nga mga
kuwarto kag sang mga pader sa tunga sini, kag pati sang balkon sini,
pareho man sa alagyan sa east. Ang kalabaon sang alagyan sa north 85 feet
kag ang iya kasangkaron 42 feet kag 6 inches.
22 Ang iya mga bintana, balkon, kag dekorasyon nga mga palma pareho
man sa alagyan sa east. May pito ka halintang pasaka sa alagyan, kag may
balkon sa punta sini.
23 Ang sa sulod nga ugsaran may alagyan nga nagaatubang sa alagyan sa
north, pareho sa alagyan sa east. Gintakos man sang tawo ang distansya
sang duha ka alagyan, kag 170 feet ini.

Ang Alagyan sa South

* **40:14** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

24 Dayon gindala ako sang tawo sa south, kag didto may nakita ako nga
alagyan. Gintakos niya ang balkon sini kag ang mga pader sa sulod, kag
pareho man ang takos sini sa iban.
25 May mga bintana man sa palibot sang alagyan kag sang balkon pareho
sa iban. Ang kalabaon sang alagyan 85 feet kag ang iya kasangkaron 42 feet
kag 6 inches.
26 May pito man ka halintang pasaka sa alagyan kag may balkon man sa
punta sini. Ang mga pader sa kilid sang alagyan may dekorasyon nga mga
palma nga gintigib.
27 May ara man nga alagyan ang sulod nga ugsaran, nga nagaatubang sa
south. Gintakos sang tawo ang distansya halin sa sini nga alagyan pakadto
sa guwa nga alagyan sa south, kag 170 feet ini.

Ang mga Alagyan Pakadto sa Sulod nga Lagwerta

28 Dayon gindala ako sang tawo sa sulod nga ugsaran. Didto kami nag-agi
sa alagyan sa south. Gintakos niya ang alagyan, kag pareho man ini kadako
sa iban.
29 May ara man ini sang mga kuwarto, nga sa diin nagabantay ang mga
guwardya. Ang kadakuon sang sini nga mga kuwarto kag sang mga pader
sa tunga sini, kag pati sang balkon sini, pareho man kadako sa iban. May
mga bintana man sa palibot sang alagyan kag sang balkon. Ang kalabaon
sang alagyan 85 feet kag ang iya kasangkaron 42 feet kag 6 inches.
30 (Ang mga balkon sang mga alagyan nga nagapalibot sa sulod nga
ugsaran may kalabaon nga 8 feet kag may kasangkaron nga 42 feet kag 6
inches.)
31 Ang balkon sang alagyan *sa south* nagaatubang sa guwa nga ugsaran,
kag may dekorasyon ini nga mga palma nga gintigib sa iya magtimbang
nga pader. May walo ka halintang pasaka sa sini nga alagyan.

32 Dayon gindala *liwat* ako sang tawo sa sulod nga ugsaran. Didto kami
nag-agi sa alagyan sa east. Gintakos niya ang alagyan kag pareho man ini
kadako sa iban.
33 May ara man ini sang mga kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga
guwardya. Ang kadakuon sang sini nga mga kuwarto kag sang mga pader
sa tunga sini, kag pati sang balkon sini, pareho man kadako sa iban. May
mga bintana man sa palibot sang alagyan kag sang balkon. Ang kalabaon
sang alagyan 85 feet kag ang iya kasangkaron 42 feet kag 6 inches.
34 Ang balkon sini nagaatubang sa guwa nga ugsaran, kag may
dekorasyon ini nga mga palma nga gintigib sa iya magtimbang nga pader.
May walo ka halintang pasaka sa sini nga alagyan.

35 Dayon gindala ako sang tawo sa alagyan sa north. Gintakos niya ini
nga alagyan kag pareho man ini kadako sa iban.
36 May ara man ini nga mga kuwarto nga sa diin nagabantay ang mga
guwardya. Ang kadakuon sang sini nga mga kuwarto kag sang mga pader
sa tunga sini, kag pati sang balkon sini, pareho man kadako sa iban. May
mga bintana man sa palibot sang alagyan. Ang kalabaon sang alagyan 85
feet kag ang iya kasangkaron 42 feet kag 6 inches.
37 Ang balkon sini nagaatubang sa guwa nga ugsaran, kag may
dekorasyon ini nga mga palma nga gintigib sa iya magtimbang nga pader.
May walo ka halintang pasaka sa sini nga alagyan.

Ang mga Kuwarto nga Ginapreparahan sang mga Halad

38 May nakita dayon ako nga kuwarto nga may puwertahan, sa tupad
sang balkon sang alagyan *sa north*. Didto ginahugasan ang mga halad nga
sunugon.
39 Sa kada kilid sang sina nga balkon may duha ka lamisa nga sa diin
ginaihaw ang mga sapat nga bilang halad nga ginasunog, halad sa
pagpakatinlo, kag halad nga bayad sa sala.
40 May duha pa gid ka lamisa sa kada kilid sang hagdan nga pasaka sa
alagyan sa north.
41 Gani may walo tanan ka lamisa nga ginaihawan sang mga halad, apat
sa balkon kag apat sa kilid sang alagyan.
42 May apat man didto ka lamisa nga hinimo halin sa bato nga
binasbasan, nga sa diin ginabutang ang mga galamiton para sa pag-ihaw
sang mga halad nga sunugon kag iban pa nga mga halad. Ini nga mga
lamisa 30 inches kuwadrado kag 20 inches ang kataason.
43 Sa palibot sang pader sang balkon may mga salang-atan nga 3 inches
ang kalabaon. Kag *nakita ko* sa mga lamisa ang mga karne nga ihalad.

Ang mga Kuwarto sang mga Pari

44 May duha ka kuwarto sa sulod nga ugsaran. Ang isa ara sa kilid sang
alagyan sa north kag nagaatubang sa south, kag ang isa ara sa kilid sang
alagyan sa south kag nagaatubang sa north.
45 Nagsiling ang tawo sa akon, “Ang kuwarto nga nagaatubang sa south
para ini sa mga pari nga nagadumala sa templo,
46 kag ang kuwarto nga nagaatubang sa north para sa mga pari nga
nagadumala sa halaran. Ini sila mga kaliwat ni Zadok, kag sila lang sa mga
kaliwat ni Levi ang gintugutan nga makapalapit sa presensya sang GINOO
kag makaalagad sa iya.
47 Dayon gintakos sang tawo ang sulod nga ugsaran, kag 170 feet ini
kuwadrado. Ang halaran ara sa atubangan sang templo.”

Ang Templo

48 Dayon gindala ako sang tawo sa balkon sang templo. Gintakos niya ang
magtimbang nga pader sa alagyan sang balkon, kag ang kada pader may
kasangkaron nga 8 feet kag may kadamulon nga 5 feet. Ang kasangkaron
sang alagyan sang balkon 24 feet.
49 Ang balkon 34 feet ang kalabaon kag 20 feet ang kasangkaron. May
napulo ka halintang pasaka sa balkon, kag may haligi sa kada kilid.

41

1 Dayon gindala ako sang tawo sa Balaan nga Lugar *sang templo*.
Gintakos niya ang magtimbang nga pader *sang alagyan sang Balaan nga
Lugar*, kag ang kada pader may kasangkaron nga 10 feet
2 kag may kadamulon nga 8 feet. Ang kasangkaron sang alagyan 17 feet.
Gintakos man niya ang Balaan nga Lugar, kag 68 feet ang kalabaon sini kag
34 feet ang kasangkaron.
3 Dayon nagsulod ang tawo sa Labing Balaan nga Lugar. Gintakos niya
ang magtimbang nga pader sang alagyan *sang Labing Balaan nga Lugar*,
kag ang kada pader may kasangkaron nga 12 feet kag may kadamulon nga
3 feet. Ang kasangkaron sang alagyan 10 feet.
4 Gintakos niya ang Labing Balaan nga Lugar, kag 34 feet ini kuwadrado.
Nagsiling dayon ang tawo sa akon, “Amo ini ang Labing Balaan nga Lugar.”

5 Dayon gintakos sang tawo ang pader sang templo, kag 10 feet ang
kadamulon sini. Sa sini nga pader, may nagaraya nga mga kuwarto nga ang
kasangkaron 7 feet.
6 Ini nga mga kuwarto may tatlo ka panalgan, kag ang kada panalgan
may 30 ka kuwarto. Ang pader sang templo nagaamat-amat nipis sa kada
panalgan para makatungtong ang mga kuwarto sa pader nga indi na
kinahanglan sang mga sintas.
7 Ini nga mga kuwarto sa palibot sang templo nagaamat-amat sangkad
halin sa una nga panalgan hasta sa ikatlo nga panalgan. May hagdanan
halin sa una nga panalgan pakadto sa ikaduha nga panalgan hasta sa ikatlo
nga panalgan.
8 Nakita ko nga ang templo napasad sa mataas nga lugar nga 10 feet ang
kataason, kag amo man bali ini ang pundasyon sang mga kuwarto sa kilid.
9 Ang sa guwa nga pader sang mga kuwarto 8 feet ang kadamulon. May
bakante nga lugar sa tunga sang sini nga mga kuwarto
10 kag sang isa pa ka building nga puro man kuwarto. Ang kasangkaron
sang sini nga bakante nga lugar 34 feet, kag nagapalibot ini sa templo.
11 May duha ka puwertahan pasulod sa sadto nga mga kuwarto sa kilid
sang templo. Ini nga mga puwertahan nagaatubang sa bakante nga lugar;
ang isa sa north kag ang isa sa south. Sa tupad sang bakante nga lugar may
alagyan nga ang kasangkaron 8 feet palibot.
12 May isa ka building nga nagaatubang sa sulod nga ugsaran sang
templo sa west. Ang kasangkaron sini 118 feet kag ang kalabaon 150 feet,
kag ang kadamulon sang pader sini 8 feet.
13 Dayon gintakos sang tawo ang templo, kag 170 feet ang kalabaon sini.
Ang distansya halin sa likod sang templo pakadto sa pihak nga pader sang
building *sa west* 170 feet.
14 Ang kasangkaron sang sulod nga ugsaran sa east, sa atubangan sang
templo, 170 feet man.
15 Dayon gintakos sang tawo ang kasangkaron sang building *sa west*, nga
nagaatubang sa sulod nga ugsaran sa likod sang templo, pati ang mga
pader sini sa kada kilid, kag 170 feet man ini. Ang Balaan nga Lugar, ang
Labing Balaan nga Lugar, kag ang balkon sang templo
16 nahaklapan sang tapi,* pati ang palibot sang magagmay nga mga
bintana. Ang tatlo ka kuwarto sa pihak kag pihak nga kilid sang alagyan
nahaklapan man sang tapi halin sa salog pakadto sa bintana. Ini nga mga
bintana puwede masira.
17 Ang dingding sa ibabaw sang puwertahan nga pasulod sa Labing
Balaan nga Lugar nahaklapan man sang tapi. Ang bilog nga dingding sa
sulod sang templo
18 nadekorasyunan sang mga kerubin nga duha ang guya kag sang mga
palma.
19 Ang isa ka guya sang kerubin iya sang tawo, kag nagaatubang ini sa
palma. Ang isa naman ka guya sang kerubin iya sang leon, kag
nagaatubang man ini sa pihak nga palma. Ini nga mga dekorasyon gintigib
sa bilog nga dingding sang templo
20 halin sa salog hasta sa ibabaw, pati sa guwa nga dingding sang Balaan
nga Lugar.

* **41:16** *nahaklapan sang tapi:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *ang samputan sang puwertahan*

21 Kuwadrado ang mga hamba† sang puwertahan sang Balaan nga Lugar.
Sa atubangan sang puwertahan sang Labing Balaan nga Lugar may ara
sang daw
22 halaran nga kahoy nga 3 feet kuwadrado kag 5 feet ang kataason. Ang
iya sini mga corner, pundasyon, kag mga kilid puro kahoy. Nagsiling ang
tawo sa akon, "Amo ini ang lamisa sa presensya sang GINOO."
23 Ang Balaan nga Lugar kag ang Labing Balaan nga Lugar may tag-duha
ka sira,
24 nga ang kada sira may duha ka parte nga puwede mapilo-pilo.
25 Ang mga sira sang Balaan nga Lugar may dekorasyon nga kerubin kag
mga palma nga gintigib, pareho sa mga dingding. Kag ang balkon may
atop-atop nga kahoy.
26 Sa kada kilid sang balkon may magagmay nga mga bintana nga may
dekorasyon nga mga palma sa tupad sini. Ang mga kuwarto sa kilid sang
templo may mga atop-atop man.‡

42

Ang Balaan nga Mga Kuwarto

1 Dayon gindala ako sang tawo sa guwa nga ugsaran sang templo. Didto
kami nag-agi sa alagyan sa north. Kag didto ginpakita niya sa akon ang mga
kuwarto nga ara sa north sang sulod nga ugsaran kag sang building *sa west*.
2 Ini nga mga kuwarto nga nagaatubang sa north 170 feet ang kalabaon
kag 85 feet ang kasangkaron.
3 May antad nga 34 feet ang ini nga mga kuwarto kag ang templo, kag
nagaatubang ini sa alagyan nga bato sa guwa nga ugsaran. Ini nga mga
kuwarto may tatlo ka panalgan*
4 kag sa atubangan sini may ara sang alagyan nga 17 feet ang
kasangkaron kag 170 feet ang kalabaon. Ang mga puwertahan sang mga
kuwarto nagaatubang sa north.
5 Ang mga kuwarto sa ikatatlo nga panalgan mas makitid sang sa
ikaduha nga panalgan, kag ang mga kuwarto sa ikaduha nga panalgan mas
makitid sang sa nahauna nga panalgan, kay nagakinahanglan sang
alagyan ang sa ibabaw nga panalgan.
6 Ang tatlo ka panalgan wala sing mga haligi, indi pareho sang mga
ugsaran. Kag tungod nga nagatungtunganay lang ini, nagaamat-amat
pagamay ang mga kuwarto halin sa ibabaw paidalom.
7 Ini nga building naseparar sa guwa nga ugsaran paagi sa pader nga 85
feet ang kalabaon.
8 Kay *kon wala ang ini nga pader,* ang katunga sang building nga 85 feet
kitaon sa guwa nga ugsaran. Ang bilog nga kalabaon sang building, nga 170
feet, kitaon sa templo.†
9 May alagyan pasulod sa idalom nga panalgan sang sini nga building
halin sa guwa nga ugsaran sa east.
10 May ara man sang mga kuwarto sa south‡ nga pader sang sulod nga
ugsaran. Ini nga mga kuwarto sa tupad sang sulod nga ugsaran malapit
man sa building *sa west*.

† **41:21** *hamba:* sa English, *doorpost* ‡ **41:26** *Ang mga kuwarto...may mga atop-atop man:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **42:3** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. † **42:8** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. ‡ **42:10** *south:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *east.*

11 May ara man sang alagyan sa atubangan sang sini nga mga kuwarto,
pareho sa mga kuwarto sa north. Ang ila kalabaon kag kasangkaron
pareho man, pati ang ila mga alagyan kag ang takos§ sini. Ang mga
puwertahan sang mga kuwarto sa north
12 pareho man sa mga kuwarto sa south. May puwertahan pagsampot
mismo sa alagyan nga pasulod sa sina nga building. May pader sa kilid
sang sini nga alagyan kon magsulod ka halin sa east.
13 Nagsiling ang tawo sa akon, "Ining mga kuwarto sa south kag sa north,
sa tupad sang sulod nga ugsaran, balaan nga mga kuwarto. Kay ang mga
pari nga nagahalad sa GINOO dira magakaon sang labing balaan nga mga
halad. Gamiton man nila ang ini nga mga kuwarto nga bulutangan sang
mga halad nga regalo, mga halad sa pagpakatinlo, kag mga halad nga
bayad sa sala. Kay ini nga mga kuwarto balaan.
14 Kon magguwa na gani ang mga pari sa sining balaan nga mga
kuwarto,* indi sila dapat magderetso sa guwa nga ugsaran. Kinahanglan
ubahon nila anay ang ila mga bayo nga ila gin-gamit sang nag-alagad sila,
kay balaan ini nga mga bayo. Kinahanglan nga mag-ilis anay sila sang lain
nga bayo antes sila magkadto sa parte sang templo nga para sa mga tawo."
15 Pagkatapos takos sang tawo sa sulod sang templo, gindala niya ako
paguwa. Didto kami nag-agi sa alagyan sa east, kag gintakos niya dayon
ang bilog nga kalaparon sang templo.
16 Gintakos niya sang iya kahoy nga inugtakos ang sa east, kag 850 feet
ang kalabaon sini.
17-19 Gintakos man niya ang sa north, sa south, kag sa west, kag pareho
man ang kalabaon sini nga 850 feet.
20 Gani ang templo kuwadrado, kag napalibutan sang pader nga
nagaseparar sa balaan nga lugar kag sa ordinaryo nga lugar.

43

Ang Gamhanan nga Presensya sang Dios Nagbalik sa Templo

1 Pagkatapos sadto, gindala naman ako sang tawo sa alagyan sa east.
2 Kag didto nakita ko ang gamhanan nga presensya sang Dios sang Israel
nga nagapadulong halin sa east. Ang tunog sang iya pag-abot daw sa
huganas sang mabaskog nga tubig, kag ang duta nagabanaag sang iya
gamhanan nga presensya.
3 Ini nga palanan-awon nga akon nakita pareho man sadtong
palanan-awon nga nakita ko sang ginlaglag sang Dios ang siyudad *sang
Jerusalem,* kag pareho man sang palanan-awon nga nakita ko didto sa
higad sang Suba sang Kebar. *Pagkakita ko sadto,* naghapa dayon ako sa
duta.
4 Dayon nagsulod ang gamhanan nga presensya sang GINOO sa templo.
Didto ini nag-agi sa alagyan sa east.
5 Ginpabangon ako sang Espiritu kag gindala sa sulod nga ugsaran. Didto
nakita ko nga ang templo nalikupan sang gamhanan nga presensya sang
GINOO.
6 Samtang nagatindog ang tawo sa akon tupad, may nabatian ako nga
tingog halin sa templo
7 nga nagsiling sa akon, "Anak sang tawo, amo ini ang akon trono kag ang
tulungtungan sang akon mga tiil. Diri ako magapuyo upod sa mga

§ **42:11** *takos:* ukon, *pagkaplastar* * **42:14** *sa sining balaan nga mga kuwarto:* ukon, *sa Balaan nga Lugar;* ukon, *sa Templo*

Israelinhon hasta san-o. Indi na gid liwat pagpakahuy-an sang mga
Israelinhon ukon sang ila mga hari ang balaan ko nga ngalan paagi sa
pagsimba sa mga dios-dios* ukon sa pagsimba sa mga monumento sang ila
mga hari nga nagkalamatay na.
8 Sadto anay nagpatindog sila sang halaran nga para sa ila mga dios-dios
sa tupad sang akon halaran, nga pader lang ang ulot. Gindagtaan nila ang
akon balaan nga ngalan paagi sa sinang mga makangilil-ad nga binuhatan.
Gani sa akon kaakig, ginlaglag ko sila.
9 Karon, kinahanglan nga mag-untat na sila sa pagsimba sa mga dios-dios
kag sa mga monumento sang ila mga hari nga nagkalamatay na, kag
magapuyo ako upod sa ila hasta san-o."
10 *Nagpadayon sa pagsiling ang tingog,* "Anak sang tawo, ilarawan sa
katawhan sang Israel ang templo *nga ginpakita ko sa imo.* Isugid sa ila ang
hitsura sini para mahuya sila sa ila mga sala.
11 Kon mahuya na gani sila sa tanan nila nga mga binuhatan, ilarawan sa
ila ang pagpaobra sini, pati ang iya mga alagyan kag mga puwertahan, kag
ang iya bilog nga porma. Isulat mo ang mga pagsulundan sa pagpaobra sini
samtang nagatulok sila para masunod gid nila sing maayo.
12 Kag amo ini ang *nagapanguna nga* kasuguan sang templo: Dapat
balaan gid ang palibot sang ibabaw sang bukid nga sa diin napatindog ang
templo.

Ang Halaran

13 "Amo ini ang takos sang halaran suno sa opisyal nga talaksan: Palibot
sa pundasyon sang halaran may kulokanal nga 20 inches ang kadalumon
kag 20 inches ang kasangkaron, nga may border sa palibot nga 6 inches ang
kataason.
14-17 *Ang halaran may tatlo ka panalgan.* Ang sa ubos gid nga panalgan 27
feet kuwadrado, kag 3 feet ang kataason. Ang sa tunga nga panalgan 24 feet
kuwadrado, kag 7 feet ang kataason. May kulokanal ini sa palibot nga 20
inches ang kadalumon kag may border sa palibot nga 10 inches ang
kataason. Ang sa ibabaw nga panalgan 20 feet kuwadrado, kag 7 feet ang
kataason, kag diri ginasunog ang mga halad. Ang apat ka corner sini daw sa
mga sungay sang sapat. May hagdanan pasaka sa halaran sa may east sini."
18 Nagsiling pa gid ang tingog sa akon, "Anak sang tawo, amo ini ang
ginasiling sang Ginoong DIOS: Kon matapos na gani ang halaran, idedikar
ini paagi sa paghalad sang mga halad nga ginasunog kag sa pagwisik sang
dugo sang mga sapat nga ginahalad.
19 Ang mga pari nga nagaalagad sa akon, nga halin sa tribo ni Levi kag
mga kaliwat ni Zadok, hatagan sang bataon nga baka nga ila ihalad bilang
halad sa pagpakatinlo.
20 Magkuha ka sang dugo sini kag ilamhit sa apat ka sulosungay *sa mga
corner* sang halaran kag sa mga corner sang ikaduha nga panalgan sang
halaran kag sa border sini. Sa sini nga paagi matinluan ang halaran.
21 Dayon kuhaon mo ang bataon nga baka nga halad sa pagpakatinlo, kag
sunugon mo ini sa lugar nga sulunugan sa guwa sang templo.
22 Sa ikaduha nga adlaw, maghalad ka sang lalaki nga kanding nga wala
sing deperensya bilang halad sa pagpakatinlo para matinluan ang halaran,
pareho sa ginhimo mo sa bataon nga baka.
23 Pagkatapos magkuha ka sang isa ka bataon nga baka kag isa ka
karnero nga pareho nga wala sing deperensya,

* **43:7** *pagsimba sa mga dios-dios:* sa literal, *pagpanginbabayi*

24 kag ihalad mo sa presensya sang GINOO. Wisikan ini sang mga pari
sang asin kag ihalad nila sa GINOO bilang halad nga ginasunog.
25 "Kada adlaw, sa sulod sang isa ka semana, maghalad ka sang isa ka
lalaki nga kanding, isa ka bataon nga baka, kag isa ka karnero nga wala
tanan sing deperensya bilang halad sa pagpakatinlo.
26 Sa sini nga paagi matinluan ang halaran kag puwede na nga gamiton.
27 Halin sa ikawalo nga adlaw, magahalad na sa halaran ang mga pari
sang inyo mga halad nga ginasunog kag mga halad nga para sa maayo nga
relasyon. Dayon batunon ko kamo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling
sini."

44

Mga Pagsulundan sa Templo

1 Gindala ako liwat sang tawo sa guwa nga alagyan sang templo, nga
nagaatubang sa east, pero sirado ini.
2 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Ini nga alagyan dapat permi sirado. Indi
gid ini pagbuksan para wala sing may mag-agi diri, kay *ako,* ang GINOO, ang
Dios sang Israel, nag-agi diri.
3 Ang pangulo lang sang Israel ang makapungko sa sini nga alagyan sa
pagkaon sang ginhalad sa akon, pero didto siya mag-agi sa balkon sang
alagyan, kag didto man siya magguwa."
4 Dayon gindala ako sang tawo sa atubangan sang templo. Didto kami
nag-agi sa alagyan sa north. Nakita ko didto ang gamhanan nga presensya
sang GINOO nga nagalikop sa iya templo, kag naghapa dayon ako.
5 Nagsiling pa gid ang GINOO sa akon, "Anak sang tawo, pamatii gid sing
maayo ang tanan nga ihambal ko sa imo parte sa tanan nga pagsulundan
parte sa akon templo. Hibalua sing maayo kon sin-o ang makasulod sa
templo kag ang indi makasulod.
6 Silinga ang rebelde nga katawhan sang Israel nga *ako,* ang Ginoong
DIOS, nagasiling, 'O katawhan sang Israel, untati na ninyo ang tanan nga
makangilil-ad ninyo nga ginahimo.
7 Ginapasulod ninyo sa akon templo ang mga indi Israelinhon nga wala
nagatuo sa akon.* Sa sini nga paagi ginahigkuan ninyo ang akon templo
samtang nagahalad kamo sang pagkaon, tambok, kag dugo. Wala labot sa
inyo makangilil-ad nga mga binuhatan, ginalapas pa ninyo ang akon
kasugtanan *sa inyo*.
8 Imbes nga kamo ang magdumala sang akon balaan nga mga butang *sa
templo*, iban ang inyo ginpadumala.
9 Gani *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling nga wala sing mga indi
Israelinhon nga wala nagatuo sa akon ang makasulod sa akon templo,
bisan ang mga indi Israelinhon nga nagaestar upod sa inyo.'
10 "Kon parte sa mga kaliwat ni Levi nga nagbiya sa akon kag nag-upod sa
iban nga mga Israelinhon nga nagsimba sa ila mga dios-dios, magaantos
sila tungod sa ila mga sala.
11 Puwede sila makaalagad sa akon templo bilang mga guwardya sa
puwertahan kag manug-ihaw sang mga halad nga ginasunog kag sang iban
pa nga mga halad sang mga tawo. Kag puwede sila makaalagad sa mga
tawo sa templo.
12 Pero tungod kay nag-alagad sila sa mga tawo sa presensya sang ila mga
dios-dios, kag tungod sini nagpakasala ang katawhan sang Israel,

* **44:7** *wala nagatuo sa akon:* sa literal, *wala matuli*

nagasumpa ako nga mag-antos gid sila tungod sa ila nga sala. *Ako,* ang
Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
13 Sugod subong indi ko na sila pagtugutan nga mag-alagad sa akon
bilang mga pari. Indi man sila makatandog sa balaan ko nga mga butang
ukon sa balaan ko nga mga halad. Kinahanglan nga mag-antos sila sa
kahuy-anan tungod sang ila makangilil-ad nga mga binuhatan.
14 Himuon ko na lang sila nga mga manugbulig sa tanan nga ulobrahon
sa templo.
15 "Pero ang mga pari nga halin sa tribo ni Levi kag mga kaliwat ni Zadok
nga matinumanon nga nag-alagad sa akon sa templo sang nagbiya sa akon
ang mga Israelinhon, makaalagad sila sa akon. Sila ang magahalad sa akon
sang tambok kag dugo. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
16 Sila lang ang makasulod sa akon templo kag makapalapit sa akon
halaran sa pag-alagad sa akon. Sila lang ang makahimo sa akon mga
ginapatuman sa templo.
17 Kon magsulod sila sa alagyan pakadto sa sulod nga ugsaran sang
templo, kinahanglan nga magbayo sila sang linen. Indi sila magbayo sang
delana samtang nagaalagad sila sa sulod nga ugsaran ukon sa sulod mismo
sang templo.
18 Kinahanglan nga mag-turban sila sang linen kag magsuksok sang
pang-idalom nga panapton nga hinimo man sa linen. Indi sila magsuksok
sang bisan ano nga makapabalhas sa ila.
19 Kon magguwa sila sa guwa nga ugsaran nga sa diin didto ang mga
tawo, kinahanglan nga ubahon anay nila ang ila mga bayo nga ginagamit
sa pag-alagad kag ibutang didto sa balaan nga mga kuwarto, kag dayon
magsuksok sila sang ordinaryo lang nga bayo. Sa sina nga paagi, ang
pagkabalaan sang ila bayo indi makaapekto sa mga tawo.†
20 "Kinahanglan indi sila magpakiskis sang ila ulo ukon magpalaba sang
ila buhok, kundi guntingan lang nila ini permi.
21 Indi man sila mag-inom sang bino kon magkadto sila sa sulod nga
ugsaran.
22 Indi man sila magpangasawa sang balo ukon sang babayi nga
ginbulagan sang iya bana. Ang ila pangasaw-on amo lang atong birhen nga
mga Israelinhon, ukon ang mga balo sang mga pari.
23 Kinahanglan tudluan nila ang akon katawhan kon ano ang balaan kag
ang indi balaan, kon ano ang matinlo kag ang mahigko.
24 Kon may mga pagbinais, ang mga pari amo ang magahukom kag
magadesisyon suno sa akon nga mga kasuguan. Kinahanglan nga tumanon
sang mga pari ang akon mga sugo kag mga pagsulundan parte sa natalana
nga mga piesta, kag pakabalaanon nila ang mga Adlaw nga Inugpahuway.
25 Indi nila dapat pagdagtaan ang ila kaugalingon paagi sa pagtandog
sang bangkay‡ luwas lang kon ang napatay iya nga amay ukon iloy, ukon
iya nga anak, ukon iya utod nga lalaki, ukon iya utod nga babayi nga wala
pa sing bana.
26 *Kon makatandog siya sang bangkay,* kinahanglan nga magpakatinlo
siya§ kag maghulat anay sang pito ka adlaw.

---

† **44:19** *makaapekto sa mga tawo:* Ginadumilian sadto ang mga ordinaryo nga mga tawo sa pagtandog sa balaan nga mga butang, kay basi may matabo sa ila. ‡ **44:25** *pagtandog sang bangkay:* ukon, *pagpalapit sa bangkay* § **44:26** *magpakatinlo siya:* buot silingon, *tumanon niya ang seremonya sang pagpakatinlo*

27 Kag kon magsulod na siya sa sulod nga ugsaran sang templo sa
pag-alagad didto, dapat maghalad anay siya sang halad sa pagpakatinlo
para sa iya kaugalingon. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."
28 *Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO,* "Wala sing duta nga panublion
ang mga pari sa Israel, kay ako mismo ang magahatag sang ila mga
kinahanglanon.
29 Ang ila kalan-on magahalin sa mga halad nga regalo, mga halad sa
pagpakatinlo, kag mga halad nga bayad sa sala. Kag ang mga butang nga
gintugyan na sing bug-os sa akon mangin ila.
30 Ang pinakamaayo sang inyo una nga patubas kag ang espesyal ninyo
nga mga regalo sa akon mangin iya sang mga pari. Hatagan man ninyo
sang inyo pinakamaayo nga harina ang mga pari, para pakamaayuhon ang
inyo panimalay.
31 Indi dapat magkaon ang mga pari sang bisan ano nga pispis ukon sapat
nga napatay lang ukon ginpatay sang iban nga sapat."

45

Ang Pagpartida sang Duta

1 *Nagsiling pa gid ang GINOO,* "Kon partidahon na ninyo ang duta para sa
tagsa ka tribo sang Israel, hatagan ninyo ako sang parte bilang espesyal nga
regalo sa akon. Ang kalabaon sini dose ka kilometro kag ang kasangkaron
napulo ka kilometro.* Ini nga duta kabigon nga balaan.
2 Sa sini nga duta, magseparar kamo sang 875 feet kuwadrado nga para
patindugan sang templo, kag sa palibot sang templo may bakante nga lugar
nga 87 feet ang kasangkaron.
3-4 Ang katunga sang duta nga para sa akon, nga dose ka kilometro ang
kalabaon kag lima ka kilometro ang kasangkaron, iseparar para sa mga
pari nga nagaalagad sa akon sa templo. Patindugan ini sang ila mga balay
kag sang templo nga amo ang pinakabalaan nga lugar.
5 Ang katunga pa nga duta, nga dose ka kilometro ang kalabaon kag lima
ka kilometro ang kasangkaron, iya sang mga Levita. Ila ini panag-iyahan,
para may mga banwa sila nga pagaestaran.†
6 "Sa tupad sang duta nga para sa akon, magpain kamo sang duta nga
dose ka kilometro ang kalabaon kag duha kag tunga ka kilometro ang
kasangkaron. Ini himuon nga banwa nga sa diin makaestar ang bisan sin-o
nga mga Israelinhon.
7 Painan man sing duha ka parte sang duta ang pangulo sang Israel. Ang
isa ka parte halin sa west nga border sang duta nga para sa akon kag sang
duta nga himuon nga banwa pakadto sa Dagat sang Mediteraneo, kag ang
isa pa ka parte halin sa east nga border pakadto sa Suba sang Jordan. Ang
border sini sa east kag sa west tupong sa border sang mga duta nga
ginpartida sa mga tribo sang Israel.
8 Ini nga duta amo ang mangin parte sang pangulo sang Israel.

Ang mga Kasuguan para sa mga Pangulo sang Israel

"Ang akon mga pangulo indi na magpamigos sa akon katawhan. Tugutan
nila ang katawhan sang Israel nga magpanag-iya sa duta nga ginahatag sa
ila suno sa ila tribo.
9 Kay *ako,* ang Ginoong DIOS, nagasiling: Kamo nga mga pangulo sang
Israel, sobra na ang inyo mga ginahimo! Untati na ninyo ang inyo

* **45:1** *napulo ka kilometro:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *lima ka kilometro.* † **45:5** *Ila ini...pagaestaran:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *Ila panag-iyahan ang 20 ka kuwarto.*

pagpamintas kag pagpamigos, kag himua ninyo ang matarong kag husto.
Indi na ninyo pagkuhaa ang duta sang akon katawhan.
10 Gamita ninyo ang husto nga kilohan, talaksan, ukon sulukban.
11 Ang homer‡ amo ang dapat basihan sa pagtakos sang kadamuon. Ang
isa ka homer napulo ka epa§ ukon napulo ka bat.*
12 Ang shekel† amo ang dapat basihan sa pagtakos sang kabug-aton. Ang
isa ka shekel 20 ka geras, kag ang 60 ka shekel isa ka mina.

Ang Parte sa mga Halad kag mga Espesyal nga Adlaw

13 "Amo ini ang mga halad nga dapat ninyo dal-on *sa pangulo sang Israel*:
Ika-60 nga parte sang inyo patubas nga trigo kag barley,
14 ika-100 nga parte sang inyo lana *nga olibo* (ang basihan sa pagtakos
sini amo ang bat; ang napulo ka bat isa ka homer ukon isa ka cor),
15 kag isa ka karnero sa kada 200 halin sa inyo kasapatan. Mga halad ini
nga regalo, mga halad nga ginasunog, kag mga halad nga para sa maayo
nga relasyon, para matubos kamo sa inyo mga sala. *Ako,* ang Ginoong Dios,
ang nagasiling sini.
16 Tanan nga Israelinhon magdala sini nga mga halad para gamiton sang
pangulo sang Israel.
17 Katungdanan sang pangulo ang paghatag sang mga halad nga
ginasunog, halad nga regalo, halad nga ilimnon, halad sa pagpakatinlo, kag
halad nga para sa maayo nga relasyon sa tion sang mga piesta pareho sang
Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, mga Adlaw nga Inugpahuway, kag iban
pa nga natalana nga mga piesta sang mga Israelinhon. Ihalad ini nga mga
halad para matubos ang katawhan sang Israel sa ila mga sala."

Ang mga Piesta
(Exo. 12:1-20; Lev. 23:33-43)

18 Nagsiling pa gid ang Ginoong Dios, "Sa nahauna nga adlaw sang
nahauna nga bulan, maghalad kamo sang bataon nga baka nga wala sing
deperensya para matinluan ang templo.
19 Ang pari magkuha sang dugo sining halad sa Pagpakatinlo kag
lamhitan niya ang hamba‡ sang puwertahan sang templo, ang apat ka
corner sang halaran, kag ang hamba sang puwertahan sang sulod nga
ugsaran.
20 Amo man ini ang inyo himuon sa ikapito nga adlaw sang amo man nga
bulan para sa kay bisan sin-o nga nakasala nga indi hungod ukon nakasala
nga wala niya mahibalui. Sa sini nga paagi matinluan ang templo.
21 "Sa ika-14 nga adlaw sang nahauna nga bulan, saulugon ninyo ang
Piesta sang Paglabay sang Anghel. Saulugon ninyo ini sa sulod sang pito ka
adlaw, kag magkaon lang kamo sang tinapay nga wala sing inugpahabok.
22 Sa nahauna nga adlaw sang inyo pagsaulog, maghalad ang pangulo
sang bataon nga baka bilang halad sa pagpakatinlo para sa iya kaugalingon
kag sa tanan nga Israelinhon.
23 Kada adlaw sa sulod sang pito ka adlaw sang inyo pagsaulog, maghalad
sa akon ang pangulo sang pito ka bataon nga baka kag pito ka lalaki nga
karnero nga wala sing deperensya bilang halad nga ginasunog. Maghalad
man siya sang isa ka lalaki nga kanding bilang halad sa pagpakatinlo.

---

‡ **45:11** *homer:* Ang isa ka homer mga 100 ka gantang. § **45:11** *epa:* Amo ang takos sa mga trigo, barley, kag iban pa nga mga uyas. * **45:11** *bat:* Amo ang takos sa mga lana, bino, kag iban pa nga mga ilimnon. † **45:12** *shekel:* Ang isa ka shekel mga dose ka gramo. ‡ **45:19** *hamba:* sa English, *doorpost*

24 Sa kada bataon nga baka kag kada lalaki nga karnero kinahanglan nga
may upod ini nga halad nga regalo, nga ang kadamuon mga tunga sa sako
nga harina kag mga isa ka galon nga lana sang olibo.
25 Magahalad man ang pangulo sa tion sang Piesta *sang Pagpatindog sang*
mga Payag, nga nagasugod sa ika-15 nga adlaw sang ika-7 nga bulan. Kag sa
sulod man sang pito ka adlaw, magahalad siya sang pareho man nga mga
halad *nga iya ginhalad sang Piesta sang Paglabay sang Anghel*: mga halad sa
pagpakatinlo, mga halad nga ginasunog, mga halad nga regalo, kag lana."

46

1 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Ang alagyan pakadto sa sulod nga
ugsaran nga nagaatubang sa east kinahanglan sirado sa sulod sang anom
ka adlaw nga tig-ulobra, pero abrihan ini sa Adlaw nga Inugpahuway kag
sa tion sang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan.
2 Ang pangulo magaagi sa alagyan *nga nagaatubang sa east* kag
magatindog siya sa tupad sang puwertahan samtang nagahalad ang mga
pari sang iya halad nga ginasunog kag sang iya halad nga para sa maayo
nga relasyon. Magasimba ang pangulo didto sa may puwertahan kag
pagkatapos magaguwa siya, pero ang puwertahan indi pagsiradhan hasta
maggab-i.
3 Sa kada Adlaw nga Inugpahuway kag sa kada Piesta sang Pag-umpisa
sang Bulan, ang katawhan sang Israel magasimba man sa akon didto sa
atubangan sang puwertahan.
4 Sa kada Adlaw nga Inugpahuway, magahalad ang pangulo sa akon sang
isa ka gulang nga karnero nga lalaki kag anom ka bataon nga karnero nga
lalaki nga wala sing deperensya bilang halad nga ginasunog.
5 Ang halad nga regalo nga iupod sa gulang nga karnero tunga sa sako
nga harina, pero pagusto ang pangulo kon pila ang iya iupod *nga harina* sa
kada bataon nga karnero. Sa kada tunga sa sako *nga harina nga iupod niya*
sa mga halad nga karnero, maghalad man siya sang isa ka galon nga lana
sang olibo.
6 "Sa kada Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan magahalad ang pangulo
sang isa ka bataon nga baka, isa ka gulang nga karnero nga lalaki, kag
anom ka bataon nga karnero nga lalaki, nga wala tanan sing deperensya.
7 Ang halad nga regalo nga iupod sang pangulo sa bataon nga baka kag sa
gulang nga karnero tig-tunga sa sako *nga harina*, pero pagusto siya kon pila
ang iya iupod *nga harina* sa kada bataon nga karnero. Sa kada tunga sa
sako *nga harina nga iupod niya sa mga halad nga sapat*, maghalad man siya
sang isa ka galon nga lana sang olibo.
8 Kon magsulod ang pangulo sa paghalad, didto siya mag-agi sa balkon
sang alagyan, kag didto man siya magguwa.
9 "Kon magsimba sa akon ang katawhan sang Israel *sa templo* sa natalana
nga mga piesta, ang magsulod sa north nga alagyan kinahanglan nga sa
south nga alagyan magguwa, kag ang magsulod sa south kinahanglan nga
sa north magguwa. Wala sing may magsulod-guwa sa amo lang gihapon
nga alagyan, kundi kinahanglan nga sa pihak siya nga alagyan magguwa
kon sa pihak siya nagsulod.
10 Madungan ang pangulo sa ila kon magsulod sila kag kon magguwa.
11 "Sa tion sang nagkalain-lain nga piesta, ang halad nga regalo nga iupod
sa bataon nga baka kag sa gulang nga karnero tig-tunga sa sako *nga harina*,
pero pagusto ang manughalad kon pila ang iya iupod *nga harina* sa kada
bataon nga karnero. Sa kada tunga sa sako *nga harina nga iupod niya sa*

mga halad nga sapat, maghalad man siya sang isa ka galon nga lana sang olibo.
12 Kon maghalad ang pangulo sang halad nga ginasunog ukon halad nga
para sa maayo nga relasyon bilang halad nga kinabubut-on, buksan para
sa iya ang alagyan nga nagaatubang sa east. Kag ihalad niya ang iya mga
halad pareho sang iya paghalad sa Adlaw nga Inugpahuway. Pagguwa
niya, siradhan dayon ang puwertahan.
13 "Kada aga, dapat may ginahalad sa akon nga karnero nga isa ka tuig
nga wala sing deperensya bilang halad nga ginasunog.
14 Iupod sa sini nga karnero ang halad nga regalo nga tatlo ka kilo nga
harina, kag isa ka litro nga lana sang olibo nga inugmiksla sa harina. Ini
nga pagsulundan parte sa halad nga regalo dapat tumanon hasta san-o.
15 Gani kada aga, dapat may ginahalad sa akon nga karnero, harina, kag
lana sang olibo bilang pang-adlaw-adlaw nga halad nga ginasunog."
16 Nagpadayon pa gid sa pagsiling ang Ginoong DIOS, "Kon ang pangulo
maghatag sang palanublion nga duta sa isa sa iya mga anak, ina nga duta
mangin iya lang sang iya mga kaliwat hasta san-o.
17 Pero kon ihatag niya ini sa isa sang iya mga suluguon, mangin iya ini
sang suluguon hasta lang sa Tuig sang Paghilway kag Pag-uli. Sa sina nga
tuig, ibalik sang suluguon ang duta sa pangulo. Ang mga anak gid lang sang
pangulo ang makapanag-iya sang iya nga duta hasta san-o.
18 Ang pangulo indi dapat nga magkuha sang duta sang mga tawo. Kon
maghatag siya sang duta sa iya mga anak, dapat ang iya lang gid nga duta
ang iya ihatag, para ang akon katawhan indi madulaan sang duta."
19 Pagkatapos sadto gindala ako sang tawo sa balaan nga mga kuwarto
sang mga pari nga nagaatubang sa south. Didto kami nag-agi sa
puwertahan nga ara sa kilid sang alagyan. Didto ginpakita niya sa akon
ang lugar nga ara sa west *sang sini nga mga kuwarto*.
20 Nagsiling siya sa akon, "Dira nga lugar ang mga pari magaluto sang
halad nga bayad sa sala, halad sa pagpakatinlo, kag sang halad nga regalo.
Dira nila ina lutuon para malikawan nila ang pagdala sang mga halad sa
guwa nga ugsaran. Sa sini nga paagi indi maapektuhan ang mga tawo sang
pagkabalaan sini."*
21-22 Gindala niya dayon ako sa guwa nga ugsaran, kag ginpakita sa akon
ang apat ka corner sini. Sa kada corner may magagmay nga ugsaran nga 68
feet ang kalabaon kag 50 feet ang kasangkaron. Palareho ang kadakuon
sang mga ugsaran.
23 Ang kada isa sini napalibutan sang manubo nga pader nga mga bato,
kag sa kilid sang pader may mga dapog.
24 Nagsiling dayon ang tawo sa akon, "Ina ang mga kusina nga sa diin ang
mga nagaalagad sa templo magaluto sang mga halad sang mga tawo."

47

Ang Tuburan nga Nagailig Halin sa Templo

1 Dayon gindala ako sang tawo pabalik sa may puwertahan sang templo,
kag didto may nakita ako nga tubig nga nagailig pa-east halin sa samputan
sang puwertahan sang templo. (Ang templo nagaatubang sa east.) Dayon
nagliko ang tubig patuo, sa south sang halaran.

* **46:20** *maapektuhan...pagkabalaan sini:* Tan-awa ang 44:19 kag ang footnote sini.

2 Gindala dayon ako sang tawo sa guwa sang templo. Didto kami nag-agi
sa alagyan sa north. Kag ginlibot niya ako didto sa guwa pakadto sa alagyan
sa east. Didto nakita ko ang tubig nga nagailig halin sa north sang alagyan.
3 Naglakat kami sang tawo pa-east sa higad sang tubig, kag sige ang iya
takos. Sang mga 1,700 feet na ang amon nalakat, ginpaubog niya ako sa
tubig nga hasta pa lang sa akon bukobuko.
4 Nagtakos liwat ang tawo sing mga 1,700 feet kag ginpaubog niya ako
liwat sa tubig nga hasta na sa akon tuhod. Nagtakos siya liwat sing mga
1,700 feet kag ginpaubog niya ako liwat sa tubig nga hasta na sa akon
hawak.
5 Nagtakos pa gid siya sing mga 1,700 feet, pero indi ko na ini maubog kay
tama na kadalom. Kinahanglan na ini nga languyon.
6 Nagsiling ang tawo sa akon, "Anak sang tawo, tandai sing maayo ang
imo nakita." Dayon gindala niya ako pabalik nga nagaagi sa higad sang
sadto nga suba.
7 Sang nagaagi kami didto, may nakita ako nga madamo gid nga mga
kahoy sa magtimbang nga pangpang.
8 Dayon nagsiling siya sa akon, "Ini nga tubig nagailig sa kadutaan sa east
padulhog sa Kapatagan sang Jordan* pakadto sa *Patay nga* Dagat. Kag ang
Patay nga Dagat nangin manami na, *kag indi na maasin.*
9 Bisan diin mag-ilig ato nga tubig, madamo gid nga mga isda kag iban pa
nga mga sapat sa tubig ang magakabuhi, kay ginapanami sini ang maasin
nga tubig.
10 Madamo ang magapangisda sa Patay nga Dagat halin sa En Gedi
pakadto sa En Eglaim. Ang baybayon mapuno sang mga pukot nga
ginabulad sa init. Magadamo ang nagkalain-lain nga isda sa Patay nga
Dagat pareho sa Dagat sang Mediteraneo.
11 Pero ang mga katubigan sa palibot sini maasin lang gihapon, para may
makuhaan sang asin ang mga tawo.
12 Magatubo sa pihak kag pihak sang suba ang nagkalain-lain nga kahoy
nga nagapamunga. Indi malaya ang ila mga dahon kag indi maubos ang ila
mga bunga. Magapamunga ini kada bulan kay ginailigan ini sang tubig nga
halin sa templo. Ang ila mga bunga para pagkaon kag ang ila mga dahon
para bulong."

Ang mga Border sang Duta

13 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS, "Amo ini ang mga border sang duta
nga inyo partidahon sa dose ka tribo sang Israel bilang ila nga palanublion.
Hatagan ninyo sang duha ka parte ang tribo ni Jose.
14 Dapat palareho ang inyo pagpartida sang duta, kay nagsumpa ako sa
inyo mga katigulangan nga ihatag ko ini sa ila kag panublion ninyo.
15 Amo ini ang mga border:
"Ang border sa north magasugod sa Dagat sang Mediteraneo pakadto sa
Hetlon, sa Lebo Hamat, sa Zedad,
16 sa Berota, sa Sibraim nga ara sa border sang Damascus kag Hamat,
hasta sa Hazer Haticon nga ara sa border sang Hauran.
17 Gani ang border sa north magasugod sa Dagat sang Mediteraneo hasta
sa Hazar Enan, nga ara sa border sang Damascus kag sang Hamat sa north.
Amo ato ang border sa north.
18 "Ang border sa east magasugod sa border sang Hauran kag sang
Damascus pakadto sa *Suba sang* Jordan (nga nagaseparar sang Gilead kag

* **47:8** *Kapatagan sang Jordan:* sa Hebreo, *Araba*

sang duta sang Israel) pakadto sa Patay nga Dagat† hasta sa Tamar.‡ Amo
ato ang border sa east.
19 "Ang border sa south magasugod sa Tamar pakadto sa tuburan sang
Meriba Kadesh§ deretso sa ililigan sang tubig hasta sa Dagat sang
Mediteraneo. Amo ato ang border sa south.
20 "Ang border sa west amo mismo ang Dagat sang Mediteraneo hasta sa
lugar nga nagaatubang sa Lebo Hamat. Amo ato ang border sa west.
21 "Partidahon ninyo ini nga mga duta para sa inyo tagsa ka tribo.
22 Palanublion ninyo ini kag sang mga pangayaw nga nagaestar upod sa
inyo nga ang ila mga kabataan natawo sa Israel. Kabigon ninyo sila nga
tumandok nga mga Israelinhon, kag partihan man ninyo sila sang
palanublion *nga duta* sang tribo sang Israel.
23 Kon diin sila nga tribo nagaestar, didto man sila partihan sang ila duta.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

48

Ang Pagpartida sang Duta sa mga Tribo

1 Amo ini ang lista sang mga tribo sang Israel *kag ang mga duta nga ila batunon*:
Ang duta sang *tribo ni* Dan ara sa north. Ang border sini magasugod sa
Hetlon pakadto sa Lebo Hamat hasta sa Hazar Enan nga ara sa border sang
Damascus kag sang Hamat sa north. Ang kasangkaron sang duta sang *tribo ni* Dan magahalin sa east hasta sa west *sang Israel*.
2 Ang duta sang *tribo ni* Asher ara sa south sang duta sang *tribo ni* Dan,
kag ang kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang Israel*.
3 Ang duta sang *tribo ni* Naftali ara sa north sang duta sang *tribo ni* Asher,
kag ang kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang Israel*.
4 Ang duta sang *tribo ni* Manase ara sa south sang duta sang *tribo ni*
Naftali, kag ang kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang Israel*.
5-7 Ang masunod pa nga mga duta amo ang iya sang tribo ni Efraim, ni
Reuben, kag ni Juda, nga ang ila mga kasangkaron halin man sa east hasta
sa west *sang Israel*.
8 Ang duta sa north sang Juda ihatag ninyo sa GINOO bilang espesyal nga
regalo. Dose ka kilometro ang kalabaon sini, kag ang kasangkaron halin
man sa east hasta sa west *sang Israel* pareho sa mga tribo *sang Israel*. Ang
templo patindugon sa tunga sang sini nga duta.
9 Ang parte sang duta nga inyo ihatag sa GINOO *para patindugan sang templo* dose ka kilometro ang kalabaon kag lima ka kilometro ang
kasangkaron.
10 Ang katunga sang sini nga duta ihatag sa mga pari. Ang kalabaon sini
halin sa east pakadto sa west dose ka kilometro, kag ang kasangkaron sini
halin sa north pakadto sa south lima ka kilometro. Sa tunga sini amo ang
templo sang GINOO.
11 Ini nga duta para sa pinili nga mga pari, nga amo ang mga kaliwat ni
Zadok, nga matinumanon nga nag-alagad sa akon kag wala nagbiya sa
akon pareho sa ginhimo sang iban nga mga kaliwat ni Levi nga nag-upod sa
mga Israelinhon nga nagbiya sa akon.

† **47:18** *Patay nga Dagat:* sa literal, *dagat sa east* ‡ **47:18** *hasta sa Tamar:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *magatakos ka.* § **47:19** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh*

12-13 Ini nga duta espesyal nga regalo para sa mga pari, kag ini ang
pinakabalaan nga duta. Sa tupad sini amo ang duta nga para sa iban nga
mga kaliwat ni Levi, nga dose ka kilometro ang kalabaon kag lima ka
kilometro ang kasangkaron.
14 Kinahanglan nga indi gid nila ini pag-ibaligya ukon pag-ibaylo bisan
gamay lang nga parte sini, kay amo ini ang labing maayo nga duta kag
balaan ini para sa GINOO.
15 Ang nabilin nga duta nga ang kalabaon dose ka kilometro kag ang
kasangkaron duha kag tunga ka kilometro para sa publiko. Puwede ini
estaran sang mga tawo kag pahalban sang ila mga sapat. Sa tunga sini amo
ang banwa
16 nga duha ka kilometro kuwadrado.
17 Napalibutan ini sang mahawan nga lugar nga 125 ka metros
kuwadrado.
18 Sa guwa sang banwa may ara nga uma nga ang kalabaon lima ka
kilometro pa-east kag lima man ka kilometro pa-west. Ara ini sa border
sang balaan nga duta. Ang mga patubas sa sini nga duta para pagkaon sang
mga nagaobra sa banwa.
19 Ang bisan sin-o nga magaobra sa banwa halin sa nagkalain-lain nga
tribo sang Israel puwede makapanguma sa sini nga duta.
20 Gani ang bilog nga duta nga inyo ihatag sa GINOO bilang espesyal nga
regalo, lakip na ang balaan nga duta kag ang banwa, dose ka kilometro
kuwadrado.
21-22 Ang nabilin nga mga duta, sa east kag sa west sang balaan nga duta
kag sang banwa, mangin iya sang pangulo. Ini nga mga duta may
kasangkaron nga dose ka kilometro kag nagalambot ini hasta sa border
sang Israel sa east kag sa west. Gani sa tunga sang duta nga para sa pangulo
amo ang akon balaan nga duta, ang templo, ang duta sang mga kaliwat ni
Levi, kag ang banwa. Ang duta nga para sa pangulo ara sa tunga sang duta
nga para sa *tribo ni* Juda kag sang duta nga para sa *tribo ni* Benjamin.
23 Amo ini ang mga duta nga batunon sang nabilin nga mga tribo:
Ang duta sang *tribo ni* Benjamin ara sa south sang duta sang pangulo, kag
ang kasangkaron sini halin sa east hasta sa west *sang Israel*.
24 Ang duta sang *tribo ni* Simeon ara sa south sang duta sang *tribo ni*
Benjamin, kag ang kasangkaron sini halin man sa east hasta sa west *sang*
Israel.
25-27 Ang masunod pa nga mga duta amo ang iya *sang mga tribo* ni Isacar,
ni Zebulun, kag ni Gad, nga ang ila mga kasangkaron halin man sa east
hasta sa west *sang Israel*.
28 Ang border sang *tribo ni* Gad sa south magasugod sa Tamar pakadto sa
tuburan sang Meriba Kadesh* deretso sa ililigan sang tubig sang Egypt
hasta sa Dagat sang Mediteraneo.
29 Amo ato ang mga duta nga batunon sang mga tribo sang Israel bilang
ila nga palanublion. *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.

Ang mga Puwertahan sang Siyudad sang Jerusalem

30-34 Ang apat ka pader nga nagapalibot sa siyudad *sang Jerusalem* may
ara sing tig-tatlo ka puwertahan. Ang mga puwertahan sang pader sa north
pagatawgon nga Reuben, Juda, kag Levi. Ang mga puwertahan sang pader
sa east pagatawgon nga Jose, Benjamin, kag Dan. Ang mga puwertahan
sang pader sa south pagatawgon nga Simeon, Isacar, kag Zebulun. Kag ang

* **48:28** *Meriba Kadesh:* ukon, *Meriba sa Kadesh*

mga puwertahan sang pader sa west pagatawgon nga Gad, Asher, kag
Naftali. Ang tagsa ka pader may kalabaon nga 2,250 ka metros,
35 gani ang bilog nga kalabaon sang pader 9,000 ka metros. Kag halin sa
sina nga tion ang siyudad pagatawgon, “Ang GINOO Ari Diri!”

Daniel

Ang Pagtuon ni Daniel kag sang iya mga Abyan sa Babilonia

1 Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Jehoyakim sa Juda, ginsalakay ni
Haring Nebucadnezar sang Babilonia *kag sang iya mga soldado* ang
Jerusalem.
2 Ginbihag niya si Haring Jehoyakim suno sa kabubut-on sang Ginoo.
Ginpanguha man niya ang iban nga mga butang sa templo sang Dios kag
gindala sa Babilonia.* Dayon ginbutang niya ini sa talaguan sang manggad
didto sa templo sang iya dios.
3 Karon, nagsugo si Nebucadnezar kay Ashpenaz nga pangulo sang iya
mga opisyal nga magpili sang pila ka pamatan-on halin sa mga bihag nga
Israelinhon, nga naghalin sa harianon kag dungganon nga mga pamilya.
4 Ini sila kinahanglan gid nga mga guwapo, maayo sing lawas, maalam,
maabtik kag madali lang tudluan, para bagay sila nga mag-alagad sa hari.
Ginsugo man niya si Ashpenaz nga tudluan sila sang lingguahe kag
balasahon sang taga-Babilonia.†
5 Nagsugo pa gid ang hari nga hatagan sila kada adlaw sang iya mismo
pagkaon kag ilimnon. Pagkatapos sang tatlo ka tuig, magaalagad na sila sa
iya.
6 Upod sa mga ginpili nga halin sa tribo ni Juda amo sila ni Daniel,
Hanania, Mishael, kag Azaria.
7 Gin-ilisan ni Ashpenaz ang ila mga ngalan. Si Daniel amo na si
Belteshazar, si Hanania amo na si Shadrac, si Mishael amo na si Meshac,
kag si Azaria amo na si Abednego.
8 Pero nagdesisyon si Daniel nga indi siya magkaon sang pagkaon sang
hari ukon mag-inom sang iya ilimnon, para indi siya mahigkuan.‡ Gani
nagpangabay siya kay Ashpenaz nga kon mahimo indi lang siya
paghatagan sinang makapahigko sa iya.
9 Ginbuot sang Dios nga magmaayo si Ashpenaz kay Daniel kag magsugot
sa iya pangabay.
10 Pero nagsiling si Ashpenaz sa iya, “Nahadlok ako sa hari. Siya ang
nagsiling kon ano ang ipakaon kag ipainom sa inyo, kag kon makita niya
nga indi maayo ang inyo lawas kon ikomparar sa iban nga mga
pamatan-on basi ipapatay niya ako.”
11 Nagsiling dayon si Daniel sa guwardya nga ginbutang ni Ashpenaz nga
mag-atipan sa iya kag sa ila ni Hanania, Mishael, kag Azaria,
12 “Abi, testingi kami nga pakan-on lang sang utan kag paimnon lang
sang tubig sa sulod sang napulo ka adlaw,
13 kag ipaanggid dayon kami sa iban nga mga pamatan-on nga nagakaon
sang pagkaon sang hari. Kon ano ang imo makita nga resulta, bahala ka na
kon ano ang gusto mo nga himuon sa amon.”
14 Gani nagsugot siya kag gintestingan sila sa sulod sang napulo ka adlaw.
15 Pagkatapos sang napulo ka adlaw, nakita nga mas maayo pa ang ila
lawas kon ikomparar sa mga pamatan-on nga nagakaon sang pagkaon
sang hari.

---

* **1:2** *Babilonia:* sa Hebreo, *Shinar.* Amo ini ang isa pa ka ngalan sang Babilonia. † **1:4** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia. ‡ **1:8** *mahigkuan:* may mga pagkaon nga ginabawal sang mga Judio nga kaunon suno sa ila pagsulundan.

16 Gani ginpadayon na lang sang guwardya ang pagpakaon sa ila sang
utan sa baylo sang pagkaon kag ilimnon sang hari.
17 Ginhatagan sang Dios ining apat ka pamatan-on sang kaalam labi na
gid sa nagkalain-lain nga balasahon kag pagtulun-an. Wala labot sini,
ginhatagan niya si Daniel sang kaalam sa pagpaathag sang mga
palanan-awon kag mga damgo.
18 Pagkatapos sang tatlo ka tuig *nga pagtudlo sa ila* suno sa ginsiling ni
Haring Nebucadnezar, gindala sila ni Ashpenaz sa iya.
19 Nagpakighambal ang hari sa ila, kag nakita sang hari nga sa tanan sa
ila nga mga pamatan-on wala sing may makapareho sa ila ni Daniel,
Hanania, Mishael, kag Azaria. Gani sila ang ginpili nga mag-alagad sa iya.
20 Sa tanan nga ginpamangkot sang hari sa ila, nakita niya nga ang ila
kaalam napulo ka pilo sang sa kaalam sang mga madyikero ukon babaylan
sa bilog niya nga ginharian.
21 Nagpadayon sa pag-alagad si Daniel *kay Nebucadnezar* hasta sa
nahauna nga tuig sang paghari ni Cyrus.§

2

Ang Damgo ni Nebucadnezar

1 Sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Nebucadnezar, kapila siya
nagdamgo. Nakapalibog gid sa iya ang iya mga damgo gani indi siya
makatulog.
2 Ginpatawag niya ang iya mga madyikero, babaylan, sorhano, kag mga
manugpakot,* para ipaathag ang iya mga damgo.
3 Pag-abot nila nagsiling ang hari sa ila, “Nagdamgo ako kag nakapalibog
gid ini sa akon, gani ginpatawag ko kamo kay gusto ko mahibaluan kon ano
ang kahulugan sang sadto nga damgo.”
4 Nagsabat ang mga manugpakot sa hari sa lingguahe nga Aramico,†
“Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga Hari. Sugiri kami
nga imo mga alagad sang imo damgo, kag ipaathag namon sa imo ang
kahulugan.”
5 *Pero* nagsiling siya sa ila, “Amo ini ang akon desisyon: Kon indi ninyo
mapakot kon ano ang akon damgo kag ang kahulugan sini, ipahiwa-hiwa
ko ang inyo mga lawas kag ipaguba ang inyo mga balay.
6 Pero kon mapakot gani ninyo ang akon damgo kag mapaathag ang
kahulugan sini, regaluhan ko kamo kag hatagan sang dako nga
kadungganan. Sige, pakta na ninyo kag ipaathag dayon ang kahulugan.”
7 Nagsabat liwat sila sa hari, “Mahal nga Hari, sugiri na lang kami sang
imo damgo kay ipaathag namon sa imo ang kahulugan.”
8 Nagsiling ang hari, “Nakahibalo ako nga ginapadugay-dugay lang ninyo
ang oras kay nakahibalo kamo nga tumanon ko gid ang akon ginsiling sa
inyo,
9 nga kon indi gani ninyo mapakot kag mapaathag ang akon damgo
silutan ko gid kamo sadtong akon ginsiling. Nagsugtanay kamo nga
magbutig sa akon kay nagapinsar kamo nga magbag-o pa ang situasyon.
Pakta na ninyo kon ano ang akon damgo para mapati ako nga makahibalo
gid kamo magpaathag sang kahulugan sini.”

---

§ **1:21** *Cyrus:* hari sang Persia nga nag-agaw sa Babilonia * **2:2** *manugpakot:* sa literal, *Kaldeanhon*
† **2:4** Halin sa sini nga bersikulo hasta sa katapusan sang kapitulo 7 ang gin-gamit nga lingguahe sa pagsulat amo ang Aramico.

10 Nagsabat sila sa hari, “Wala gid sing tawo sa bilog nga kalibutan nga
makahimo sinang imo ginapangayo. Kag wala man sing hari, bisan ano pa
siya ka gamhanan, nga nagasugo sa mga madyikero, babaylan, ukon
manugpakot sa paghimo sang pareho sina.
11 Kabudlay gid sang imo ginapangayo, Mahal nga Hari. Ang mga dios
lang gid ang makahimo sina, pero wala man sila nagapuyo upod sa mga
tawo.”
12 Tungod sa ila ginsabat, puwerte gid ang kaakig sang hari. Kag
nagmando siya nga pamatyon ang tanan nga maalamon‡ nga mga tawo sa
Babilonia.
13 Sang ginpaguwa ang sugo nga ang mga maalamon pamatyon,
ginpangita si Daniel kag ang iya mga kaupod para patyon man.
14-15 Karon, nagpalapit si Daniel kay Arioc nga kapitan sang mga
guwardya sang hari. Ining si Arioc amo ang ginsugo sang hari sa pagpatay
sa maalamon nga mga tawo sang Babilonia. Mahinalungon nga
nagpamangkot si Daniel sa iya kon ano ang kabangdanan sining mabug-at
nga mando sang hari. Gani ginsugiran siya ni Arioc sang natabo.
16 Dayon nagkadto si Daniel sa hari kag nagpangabay nga hatagan siya
sang tion para mapaathag niya ang kahulugan sang damgo sini.
17 *Nagsugot ang hari, gani* nagpuli dayon si Daniel kag ginsugiran niya
ang iya mga kaupdanan nga sila ni Hanania, Mishael, kag Azaria parte sa
natabo.
18 Ginsilingan sila ni Daniel nga magpangamuyo para kaluoyan sila sang
Dios sang langit§ nga mahibaluan nila ang kahulugan sang damgo sang
hari, para indi sila pagpatyon upod sang iban pa nga maalamon nga mga
tawo sa Babilonia.
19 Sadto nga gab-i, ginpahayag sang Dios kay Daniel ang damgo sang hari
kag ang kahulugan sini paagi sa palanan-awon. Gindayaw dayon ni Daniel
ang Dios sang langit.
20 Nagsiling siya,
“Ang Dios maalam kag gamhanan;
dayawon ta siya hasta san-o.
21 Siya ang nagabaylo sang mga panahon.
Siya ang nagabuot kon sin-o ang magahari
kag siya man ang nagailis sa ila.
Siya ang nagahatag sang kaalam sa mga maalamon.
22 Ginapahayag niya ang kahulugan
sang madalom nga mga butang
mabudlay intiendihon.
Ara sa iya ang kasanag, kag kahibalo
siya kon ano ang ara sa kadulom.
23 Gani ginadayaw ko ikaw kag ginapasalamatan,
O Dios sang akon mga katigulangan.
Ikaw ang naghatag sa akon sang kaalam kag ikasarang.
Kag ginhatag mo ang amon ginpangayo sa imo
paagi sa pagpahayag mo sa amon
sang kahulugan sang damgo sang hari.”

Ginpaathag ni Daniel ang Kahulugan sang Damgo sang Hari

‡ **2:12** *maalamon:* ang mga tawo nga pareho sa ginasiling sang bersikulo 2 § **2:18** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

24 Dayon nagbalik si Daniel kay Arioc nga amo ang gintugyanan sang hari
sa pagpatay sa maalamon nga mga tawo sa Babilonia. Nagsiling si Daniel sa
iya, "Indi anay pagpatya ang maalamon nga mga tawo, kundi updi anay
ako sa hari kay ipaathag ko sa iya ang kahulugan sang iya damgo."

25 Gani dali-dali nga gindala ni Arioc si Daniel sa hari. Nagsiling si Arioc,
"*Mahal nga Hari,* may nakita ako nga bihag nga halin sa Juda nga
makapaathag kon ano ang kahulugan sang imo damgo."

26 Ginpamangkot sang hari si Daniel nga ginatawag man nga Belteshazar,
"Masugid mo bala sa akon kon ano ang akon damgo kag mapaathag ang iya
kahulugan?"

27 Nagsabat si Daniel, "*Mahal nga Hari,* wala sing bisan sin-o nga
maalamon, babaylan, madyikero, ukon manughimalad nga makapaathag
sang imo damgo.

28 Pero may Dios sa langit nga nagapahayag sang mga tinago nga
kamatuoran. Paagi sa imo damgo, Mahal nga Hari, ginpahibalo sang Dios
sa imo kon ano ang matabo sa palaabuton. Karon, isugid ko sa imo ang mga
palanan-awon nga nakita mo sa imo damgo.

29 "Samtang nagakatulog ka, Mahal nga Hari, nagdamgo ka parte sa
matabo sa palaabuton. Ginpahibalo ina sa imo sang Dios nga nagapahayag
sang mga tinago nga kamatuoran.

30 Kag ang imo damgo ginpahayag sa akon sang Dios, indi tungod nga
mas maalam ako sang sa iban nga mga tawo, kundi para mapaathag ko sa
imo kag maintiendihan mo kon ano ang kahulugan sang nag-abot sa imo
hunahuna.

31 "*Ang imo damgo amo ini:* May nakita ka nga isa ka dako nga estatwa
nga nagatindog sa imo atubangan. Puwerte ini kasilaw kag makahaladlok
tan-awon.

32 Ang iya sini nga ulo puro nga bulawan kag ang iya dughan kag mga
kamot pilak,* kag halin sa iya tiyan hasta sa paa saway.

33 Ang iya mga batiis salsalon kag ang iya mga tiil salsalon kag tisa.†

34 Kag samtang nagatan-aw ka sa estatwa, may isa ka bato nga gintiphag,
pero indi tawo ang nagtiphag. Nagtupa ini nga bato sa salsalon kag tisa nga
mga tiil sang estatwa, kag nadugmok ang iya mga tiil.

35 Sa gilayon nagkaladugmok ang salsalon, tisa, saway, pilak, kag
bulawan. Kag nangin pareho na lang ini sang upa sa linasan nga ginapalid
sang hangin kon diin-diin. Pero ang bato nga nagdugmok sa tiil sang
estatwa nangin dako nga bukid kag naglikop sa bilog nga kalibutan.

36 "Amo ato ang imo damgo, kag amo ini ang iya kahulugan:

37 Mahal nga Hari, ikaw ang hari nga labaw sa tanan nga hari. Ginhimo
ka nga hari sang Dios sang langit, kag ginhatagan ka niya sang gahom,
kusog, kag kadungganan.

38 Ginpagamhan niya sa imo ang mga tawo, mga sapat, kag mga pispis,
bisan diin man sila. Ikaw amo ang ginarepresentar sadtong bulawan nga
ulo *sang estatwa.*

39 "Ang masunod sa imo nga ginharian indi pareho kagamhanan sa imo
ginharian. Ang ikatatlo nga ginharian amo ang ginarepresentar sadtong
saway nga parte sang estatwa, kag magagahom ini nga ginharian sa bilog
nga kalibutan.

---

* **2:32** *pilak:* sa English, *silver* † **2:33** *tisa:* sa iban nga Bisaya, *daga.* Sa English, *clay.*

40 Kag *ang sunod amo* ang ikaapat nga ginharian nga daw pareho sang
salsalon. Kay subong nga ang salsalon makadugmok sang tanan, ini nga
ginharian magadugmok sang iban nga mga ginharian.
41 Kag subong nga ang mga tiil *sang estatwa* salsalon kag tisa, ini nga
ginharian matunga. Pero magapabilin ini nga mabakod, tungod kay nakita
mo man nga ang mga tiil *sang estatwa* may lakot nga salsalon.
42 Ang salsalon kag tisa nga mga tudlo sang mga tiil nagakahulugan nga
may parte sang sini nga ginharian nga mabakod kag may parte man nga
maluya.
43 Ang pag-impon sang salsalon kag tisa nagakahulugan man nga
magaisa *ang mga hari sang sini nga ginharian* paagi sa pag-inasawahay.
Pero indi magdugay ang ila pag-isa, pareho bala sang salsalon kag tisa nga
indi puwede mikslahon.
44 "Sa panahon sang sini nga mga hari, magatukod ang Dios sang langit
sang isa ka ginharian nga indi gid malaglag hasta san-o. Indi gid ini
madaog sang iban, kundi laglagon pa gani niya ang tanan nga ginharian
kag magapabilin ini hasta san-o.
45 Pareho bala sang imo nakita nga bato nga gintiphag halin sa bukid
(pero indi tawo ang nagtiphag) nga nagdugmok sang estatwa nga salsalon,
saway, tisa, pilak, kag bulawan.
"Mahal nga Hari, nagpahayag ang gamhanan nga Dios sa imo kon ano
ang matabo sa palaabuton. Amo ato ang imo damgo kag ang iya
kahulugan. Matuod gid ang tanan ko nga ginsiling."
46 Nagluhod dayon si Haring Nebucadnezar sa pagpadungog kay Daniel.
Pagkatapos nagmando siya nga maghalad kag magsunog sang insenso kay
Daniel.
47 Nagsiling siya kay Daniel, "Tungod sang imo pagsugid sang akon
damgo kag pagpaathag sang iya kahulugan, matuod gid man nga ang imo
Dios labaw sa tanan nga dios. Siya ang *dapat kilalahon nga* Ginoo sang mga
hari. Kag siya *gid lang* ang makapahayag sang mga tinago nga
kamatuoran."
48 Ginhatagan dayon sang hari si Daniel sang madamo kag matahom nga
mga regalo. Kag ginhatagan man niya siya sang mataas nga posisyon
bilang manugdumala sang bilog nga probinsya sang Babilonia kag pangulo
sang tanan nga maalamon didto.
49 Ginpangabay ni Daniel sa hari nga himuon sila ni Shadrac, Meshac,
kag Abednego nga kabulig niya sa pagdumala sang probinsya sang
Babilonia. Kag nagsugot man ang hari. Si Daniel ya nagpabilin didto sa
palasyo sang hari.

3

Nagmando si Nebucadnezar nga Simbahon ang Estatwa

1 Karon, nagpahimo si Nebucadnezar sang estatwa nga bulawan.* Ang
iya sini kataason 90 feet kag ang kasangkaron 9 feet. *Kag sang natapos na,*
ginpatindog niya ini sa patag sang Dura didto sa probinsya sang Babilonia.
2-3 Pagkatapos ginpatawag ni Haring Nebucadnezar ang mga gobernador,
mga mayor, mga komisyoner, mga manuglaygay, mga tresurero, mga
hukom, mga pangulo, kag ang iban pa nga mga opisyal sang mga probinsya
para magtambong sa pagdedikar sang estatwa. Sang didto na sila
nagatindog sa atubangan sang estatwa,

* **3:1** *estatwa nga bulawan:* buot silingon, *estatwa nga ginhaklapan sang bulawan*

4 nagsinggit ang manugbalita, “Kamo nga naghalin sa nagkalain-lain nga
nasyon, lahi, kag lingguahe,
5 kon mabatian na gani ninyo ang tunog sang budyong, plawta, kudyapi,
arpa, kag iban pa nga mga instrumento, magluhod kamo dayon kag
magsimba sa estatwa nga bulawan nga ginpatindog ni Haring
Nebucadnezar.
6 Ang bisan sin-o nga indi magsimba ihaboy gilayon sa nagadabadaba
nga hurnohan.”
7 Gani pagkabati nila sang tunog sang mga instrumento nagluhod dayon
sila kag nagsimba sa estatwa.
8 Sang sadto nga tion, may pila ka taga-Babilonia† nga nagpalapit sa hari
kag ginpakalain nila ang mga Judio.
9 Nagsiling sila kay Haring Nebucadnezar, “Kabay pa nga magkabuhi ka
sing malawig, Mahal nga Hari.
10 Indi bala nga nagmando ka nga kon sin-o ang makabati sang tunog
sang mga instrumento magluhod dayon kag magsimba sa estatwa nga
bulawan,
11 kag ang indi magsimba ihaboy sa nagadabadaba nga hurnohan?
12 Pero wala nagtuman sang imo sugo ang mga Judio nga sila ni Shadrac,
Meshac, kag Abednego nga ginpadumala mo sa probinsya sang Babilonia.
Wala sila nagaalagad sa imo mga dios, kag wala sila nagasimba sa estatwa
nga bulawan nga imo ginpatindog.”
13 Pagkabati sadto sang hari puwerte gid ang iya kaakig. Ginpatawag
niya dayon sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego.
14 *Pag-abot nila* ginpamangkot sila sang hari, “Matuod bala nga wala
kamo nagaalagad sa akon mga dios kag wala kamo nagasimba sa estatwa
nga bulawan nga akon ginpatindog?
15 Karon, ginamanduan ko kamo nga magsimba sa estatwa kon mabatian
ninyo ang tunog sang mga instrumento. Kay kon indi gani, ihaboy kamo
gilayon sa nagadabadaba nga hurnohan. Tan-awon ta lang kon may dios
nga makaluwas sa inyo.”
16 Nagsabat sila nga tatlo, “Mahal nga Hari, wala kami sing may masiling
parte sina.
17 Kon amo gid man ina ang matabo luwason kami sang Dios nga amon
ginaalagaran sa sina nga nagadabadaba nga hurnohan. Luwason kami
sang Dios sa imo mga kamot.
18 Pero kon indi gid man niya kami pagluwason, gusto namon nga
mahibaluan mo nga indi gid kami mag-alagad sa imo mga dios ukon
magsimba sa estatwa nga bulawan nga imo ginpatindog.”
19 Tungod sa ila sabat puwerte gid ang kaakig sang hari sa ila, kag makita
ini sa iya hitsura. Gani nagmando siya nga painiton pa gid sing pito ka pilo
ang hurnohan.
20 Dayon nagsugo siya sang iya pinakamakusog nga mga soldado nga
gapuson sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego kag ihaboy sa
nagadabadaba nga hurnohan.
21 Gani gin-gapos sila kag ginhaboy sa hurnohan nga may mga bayo pa.
22 Kag tungod nga ginpainit gid ang hurnohan suno sa mando sang hari,
napatay ang mga soldado nga naghaboy sa ila tungod sa ibwal sang kalayo.
23 Kag sila nga tatlo nga nakagapos nagtupa sa nagadabadaba nga
hurnohan.

† **3:8** *taga-Babilonia:* ukon, *mga manugpakot;* sa literal, *Kaldeanhon*

24 *Samtang nagatan-aw* si Haring Nebucadnezar gulpi siya nga tumindog
sa puwerte nga katingala. Nagpamangkot siya sa iya mga opisyal, “Indi
bala nga tatlo lang ka tawo ang aton gin-gapos kag ginhaboy sa kalayo?”
Nagsabat sila, “Huo, Mahal nga Hari.”
25 Nagsiling dayon ang hari, “Tan-awa ninyo! Apat ang nakita ko nga
nagalakat-lakat sa kalayo. Wala na sila nakagapos kag wala sila masunog.
Ang isa sa ila daw isa ka dios.”‡
26 Gani, nagpalapit si Nebucadnezar sa puwertahan sang nagadababaha
nga hurnohan kag nagpanawag, “Shadrac, Meshac, kag Abednego, nga mga
alagad sang Labing Mataas nga Dios, guwa kamo dira! Dali kamo diri!” Kag
nagguwa sila nga tatlo.
27 Dayon nagtilipon sa ila ang mga gobernador, mga mayor, mga
komisyoner, kag ang iban nga mga opisyal sang hari. Kag nakita nila nga
wala sila maano sang kalayo. Bisan gani ang ila buhok ukon bayo wala gid
masunog, kag bisan baho na lang sang aso wala gid.
28 Tungod sadto nagsiling ang hari, “Dayawon ang Dios nila ni Shadrac,
Meshac, kag Abednego. Ginpadala niya ang iya anghel para luwason ang
iya mga alagad nga nagsalig sa iya. Ini sila wala magsunod sa akon sugo
nga magsimba sa estatwa, kundi ginpakamaayo pa nila nga ihaboy sila sa
kalayo sang sa magsimba sa bisan sin-o nga dios luwas sa ila nga Dios.
29 Gani nagamando ako nga ang bisan sin-o nga tawo sang bisan ano man
nga nasyon, lahi, ukon lingguahe nga maghambal sing malain kontra sa
Dios nila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego pagahiwa-hiwaon kag gub-on
ang ila mga balay. Kay wala na gid sing iban pa nga Dios nga makaluwas
pareho sini.”
30 Kag ginhatagan sang hari sila ni Shadrac, Meshac, kag Abednego sang
mas mataas pa gid nga posisyon sa probinsya sang Babilonia.

4

Ang Ikaduha nga Damgo ni Nebucadnezar

1 *Naghimo* si Haring Nebucadnezar *sang isa ka pahayag* para sa tanan
nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag lingguahe sa kalibutan.
Amo ini ang nakasulat:
“Kabay pa nga magmaayo gid ang inyo kahimtangan.
2 “Gusto ko nga sugiran kamo sang mga milagro kag makatilingala nga
mga butang nga ginhimo sa akon sang Labing Mataas nga Dios.
3 “Daw ano ka makatilingala kag gamhanan
ang mga milagro *nga ginpakita* sang Dios!
Ang iya paghari wala sing katapusan.
4 “Kon parte sa akon kahimtangan diri sa palasyo, maayo kag
mauswagon ang akon kabuhi.
5 Pero may damgo ako nga nakapahadlok sa akon. Ang mga
palanan-awon nga nakita ko samtang nagakatulog ako makahaladlok gid.
6 Gani nagmando ako nga dal-on sa akon ang tanan nga maalamon sa
Babilonia para mapaathag nila sa akon ang kahulugan sang akon damgo.
7 Pag-abot sang mga madyikero, babaylan, manugpakot,* kag
manughimalad, ginsugiran ko sila sang akon damgo, pero indi sila
makapaathag sa akon sang kahulugan sini.

---

‡ **3:25** *isa ka dios:* ukon, *isa ka anghel.* Tan-awa ang bersikulo 28.

* **4:7** *manugpakot:* sa literal, *Kaldeanhon*

8 “Sang ulihi nagkadto si Daniel sa akon. (Gin-ngalanan siya Belteshazar
nga amo ang ngalan sang akon dios. Kag ara sa iya ang espiritu sang balaan
nga mga dios.†)
Ginsugiran ko siya sang akon damgo.
9 Siling ko, ‘Belteshazar, pangulo sang mga madyikero, nakahibalo ako
nga ang espiritu sang mga dios ara sa imo, kag madali mo mahibaluan ang
mga tinago nga kamatuoran. Abi ipaathag sa akon kon ano ang kahulugan
sang mga palanan-awon nga nakita ko sa akon damgo.
10 Amo ini ang akon mga palanan-awon samtang nagakatulog ako:
Nakita ko ang isa ka mataas gid nga kahoy sa tunga sang kalibutan.
11 Nagdako kag nagtaas pa gid ini hasta nakalambot sa langit kag makita
bisan sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.
12 Matahom ang iya mga dahon kag madamo ang iya mga bunga nga
sarang makapakaon sa tanan. Nagpahandong ang mga sapat sa iya kag
nagpugad ang mga pispis sa iya mga sanga. Didto nagkuha ang tanan nga
tinuga sang ila pagkaon.’
13 “Kag nakita ko man ang isa ka anghel‡ nga nagpanaog halin sa langit.
14 Nagsinggit siya, ‘Tapsa ninyo ang kahoy kag pang-utda ang iya mga
sanga. Panguhaa ang iya mga dahon kag ipanghaboy ang iya mga bunga.
Tabuga man ninyo ang mga sapat nga nagapahandong dira kag ang mga
pispis nga nagapugad sa iya mga sanga.
15 Pero pabay-i lang ninyo ang iya tuod dira sa latagon nga nahigtan sang
salsalon kag saway.’

“*Ang tawo nga ginarepresentar sang sadto nga kahoy* mabasa *permi* sang
tun-og kag magakaon sang hilamon upod sang mga sapat.
16 Sa sulod sang pito ka tuig madulaan siya sang panghunahuna sang
tawo, kag ang iya panghunahuna mangin iya sang sapat.
17 Amo ini ang sentensya nga ginsugid sang mga anghel, para
mahibaluan sang tanan nga ang Labing Mataas *nga Dios* may gahom sa
mga ginharian sang mga tawo. Kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan
sin-o nga gusto niya, bisan pa sa pinakakubos sa tanan nga tawo.

18 “Amo ato ang akon damgo. Gani ako, si Haring Nebucadnezar,
nagsiling kay Belteshazar, ‘Sugiri ako sang kahulugan sini kay wala gid sing
bisan isa sa mga maalamon sang akon ginharian nga makasugid sa akon
sang kahulugan sini. Pero makasugid ka kay ang espiritu sang balaan nga
mga dios§ ara sa imo.’”

Ginpaathag ni Daniel ang Kahulugan sang Damgo

19 Natublag kag nahadlok gid si Daniel (nga ginatawag man nga
Belteshazar) *pagkabati niya sang ginsiling sang hari.* Gani nagsiling ang
hari sa iya, “Belteshazar, indi ka magkatublag sa akon damgo kag sa
kahulugan sini.” Nagsabat si Belteshazar, “Mahal nga Hari, kuntani ang imo
damgo kag ang iya kahulugan matabo sa imo mga kaaway kag indi sa imo.
20 Ang kahoy nga nakita mo nga nagdako kag nagtaas hasta nakalambot
sa langit kag makita sa bisan diin nga parte sang kalibutan,
21 nga matahom ang iya mga dahon kag madamo ang iya mga bunga nga
sarang makapakaon sa tanan, kag sa diin nagpahandong ang mga sapat
kag nagpugad ang mga pispis sa iya mga sanga,

† **4:8** *mga dios:* ukon, *dios;* posible man nga, *Dios* ‡ **4:13** *anghel:* sa literal, *balaan nga manugbantay*
§ **4:18** *mga dios:* ukon, *dios;* posible man nga, *Dios*

22 amo ikaw, Mahal nga Hari. Kay nangin gamhanan ka hasta nga ang
imo pagkagamhanan nakalambot sa langit,* kag ang imo paghari
nakalambot sa bisan diin nga parte sang kalibutan."
23 *Nagsiling pa gid si Daniel,* "Nakita mo man, Mahal nga Hari, ang isa ka
anghel nga nagpanaog halin sa langit nga nagasinggit, 'Tapsa ninyo ang
kahoy pero pabay-i lang ninyo ang iya tuod dira sa latagon nga nahigtan
sang salsalon kag saway. Pabay-i lang ninyo nga mabasa siya sang tun-og
kag magakaon upod sang talunon nga mga sapat sa sulod sang pito ka tuig.'
24 "Mahal nga Hari, amo ini ang buot silingon sadto *nga palanan-awon*
nga ginbuot sang Labing Mataas *nga Dios* nga matabo sa imo:
25 Pagatabugon ka palayo sa mga tawo kag magapuyo ka upod sa talunon
nga mga sapat. Magahalab ka sang hilamon pareho sang baka kag mabasa
ka *permi* sang tun-og. Pagkatapos sang pito ka tuig, kilalahon mo nga ang
Labing Mataas *nga Dios* may gahom sa mga ginharian sang mga tawo kag
puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya.
26 Parte naman sadtong ginsiling sang anghel nga pabay-an lang ang
tuod, ang buot silingon sadto nga ibalik sa imo ang imo ginharian kon
kilalahon mo nga ang Dios amo gid ang nagahari sa tanan.
27 Gani, Mahal nga Hari, kabay pa nga batunon mo ining akon laygay sa
imo: Mag-untat ka sa pagpakasala kag maghimo sang matarong, kag
magmaluluy-on ka sa mga imol. Kon himuon mo ina basi pa lang nga
magmauswagon gihapon ikaw."
28 Ini tanan natabo matuod sa kabuhi ni Haring Nebucadnezar.
29 Kay pagkaligad sang isa ka tuig *halin sang pagpaathag ni Daniel sang*
kahulugan sang damgo, amo ini ang natabo:
Samtang nagadayan-dayan si Haring Nebucadnezar sa atop sang iya
palasyo sa Babilonia
30 nagsiling siya, "Daw ano ka gamhanan sang Babilonia nga akon
ginhimo nga harianon nga puluy-an paagi sa akon kusog kag para sa akon
kadungganan."
31 Wala pa gani siya makatapos hambal, may tingog halin sa langit nga
nagsiling, "Haring Nebucadnezar, pamatii ini: Ginabawi na sa imo ang
awtoridad bilang hari.
32 Pagatabugon ka palayo sa mga tawo kag magapuyo ka upod sa talunon
nga mga sapat. Magahalab ka sang hilamon pareho sang baka. Pagkatapos
sang pito ka tuig, kilalahon mo nga ang Labing Mataas *nga Dios* may gahom
sa mga ginharian sang mga tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay
bisan sin-o nga gusto niya."
33 Sa gilayon natabo ini kay Nebucadnezar. Gintabog siya palayo sa mga
tawo kag naghalab sang hilamon pareho sang baka. Nabasa *permi* ang iya
lawas sang tun-og, kag naglaba ang iya balahibo pareho sang balahibo sang
agila kag ang iya kuko pareho sang kuko sang pispis.
34 "Pagkatapos sang pito ka tuig, ako, si Nebucadnezar, nagdangop sa
Dios,† kag nagbalik ang akon maayo nga panghunahuna. Gani gindayaw ko
kag ginpadunggan ang Labing Mataas *nga Dios* nga buhi hasta san-o.
Nagsiling ako,
"'Ang iya paghari wala sing katapusan.
35 Baliwala ang mga tawo sa kalibutan kon ikomparar sa iya.
Ginahimo niya ang iya gusto sa mga anghel

---

* **4:22** *ang imo pagkagamhanan nakalambot sa langit:* siguro ang buot silingon, gusto ni Nebucadnezar nga labawan ang Dios. † **4:34** *nagdangop sa Dios:* sa literal, *nagtangla sa langit*

sa langit kag sa mga tawo sa duta.
Wala sing may makapugong ukon makapamalabag sa iya.'
36 "Sang magbalik na ang akon maayo nga panghunahuna ginbalik man
sa akon ang akon dungog kag kadayawan bilang hari. Ginbaton ako liwat
sang akon mga opisyal kag mga manuglaygay, kag nangin mas gamhanan
pa ako sang sa una.
37 Gani karon ginadayaw ko kag ginapadunggan ang Hari sang langit,
tungod kay husto kag matarong ang tanan niya nga ginahimo kag
ginapaubos niya ang bisan sin-o nga nagapabugal."

5

Nagpapunsyon si Haring Belshazar

1-3 Sang si Belshazar ang hari *sang Babilonia*, naghiwat siya sang dako
nga punsyon para sa iya isa ka libo ka dungganon nga mga tawo. Samtang
nagaininom sila sang bino, ginpakuha ni Belshazar ang bulawan kag pilak
nga mga ilimnan nga nakuha sang iya amay* nga si Nebucadnezar sa
templo sang Dios sa Jerusalem. *Ginpakuha niya ini* para imnan nila sang iya
dungganon nga mga bisita, sang iya mga asawa, kag sang iban pa niya nga
mga asawa nga suluguon. Gani sang gindala na sa iya ang mga ilimnan,
gin-imnan nila ini.
4 Kag samtang nagaininom sila sang bino, ginadayaw nila ang mga dios
nga hinimo halin sa bulawan, pilak, saway, salsalon, kahoy, kag bato.
5 Sa hinali lang, may nakita ang hari nga kamot nga nagasulat sa
dingding sang palasyo nga malapit sa suga.
6 Tungod sadto, nagpalangurog kag nagpalanglapsi ang hari sa kahadlok.
7 Gani nagsinggit siya nga tawgon ang maalamon nga mga tawo sang
Babilonia: ang mga babaylan, mga manugpakot,† kag mga manughimalad.
Pag-abot nila, nagsiling siya sa ila, "Kon sin-o ang makabasa sinang
nakasulat sa dingding kag makapaathag sang kahulugan sina, pabayuan ko
sang harianon nga bayo kag pakulintasan sang bulawan. Kag mangin
ikatatlo siya sa pinakamataas nga opisyal sang akon ginharian."
8 Nagpalapit ang mga maalamon sa pagbasa sadtong nakasulat sa
dingding. Pero indi nila mabasa ukon mapaathag sa hari ang kahulugan
sini.
9 Gani hinadlukan na gid si Haring Belshazar kag nagdugang pa gid ang
iya pagpalanglapsi. Naglibog man ang ulo sang iya dungganon nga mga
tawo.
10 Karon, pagkabati sang rayna‡ sang ila pagginahod, nagpalapit siya sa
ila kag nagsiling, "Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal nga
Hari. Indi ka magkahadlok ukon magkabalaka,
11 kay may isa ka tawo sa imo ginharian nga ang espiritu sang balaan nga
mga dios§ ara sa iya. Sang panahon ni Haring Nebucadnezar nga imo
amay, nagpakita ini nga tawo sang iya kaalam nga pareho sa kaalam sang
mga dios. Ginhimo siya sang imo amay nga pangulo sang mga madyikero,
mga babaylan, mga manugpakot, kag mga manughimalad.
12 Siya si Daniel nga gin-ngalanan sang imo amay nga Belteshazar. May
pinasahi siya nga abilidad kag kaalam. Makahibalo siya magpaathag sang
kahulugan sang mga damgo, magpakot sang mga paktakon,* kag

* **5:1-3** *amay:* siguro ang buot silingon, *katigulangan* † **5:7** *manugpakot:* sa literal, *Kaldeanhon*
‡ **5:10** *rayna:* ukon, *rayna nga iloy sang hari* § **5:11** *mga dios:* Tan-awa ang footnote sa 4:8. * **5:12**
paktakon: ukon, *papakot.* Sa English, *riddle.*

magsolbar sang mabudlay nga mga problema. Gani ipatawag siya kag ipaeksplikar sa iya kon ano ang kahulugan sinang nasulat sa dingding.”
13 Gani ginpatawag si Daniel. Kag sang nag-abot na siya, nagsiling ang hari sa iya, “Ikaw gali si Daniel nga isa sang mga bihag nga Judio nga gindala diri sang akon amay halin sa Juda?
14 Nakabati ako nga ang espiritu sang mga dios ara sa imo kag may pinasahi ka nga abilidad kag kaalam.
15 Ginpatawag ko na ang mga maalamon, pati ang mga babaylan para ipabasa kag ipaeksplikar sa ila ang kahulugan sinang nasulat *sa dingding*, pero indi sila kahibalo.
16 Pero nabatian ko nga kahibalo ka maghatag sang interpretasyon, kag kahibalo ka man magsolbar sang mabudlay nga mga problema. Karon, kon mabasa mo inang nasulat kag mapaathag ang kahulugan sina, pabayuan ko ikaw sang harianon nga bayo kag pakulintasan sang bulawan. Kag himuon ko pa ikaw nga ikatatlo sa pinakamataas nga opisyal sang akon ginharian.”
17 Nagsabat si Daniel, “Sa imo na lang ina nga mga regalo, Mahal nga Hari, ukon ihatag na lang sa iban. Pero basahon ko gihapon para sa imo inang nakasulat sa dingding kag ipaathag kon ano ang kahulugan sina.
18 “Mahal nga Hari, ginhimo sang Labing Mataas nga Dios ang imo amay nga si Nebucadnezar nga hari. Nangin gamhanan siya kag ginpadunggan *sang mga tawo*.
19 Tungod sa gahom nga ginhatag sang Dios sa iya, nahadlok ang mga tawo sa iya sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, kag lingguahe. Mahimo niya nga patyon ang bisan sin-o nga gusto niya nga patyon. Mahimo man niya nga indi pagpatyon ang bisan sin-o nga indi niya gusto nga patyon. Mapataas niya ang posisyon sang tawo nga gusto niya pataason; mapanubo man niya ang posisyon sang tawo nga gusto niya panubuon.
20 Pero tungod kay nagpabugal siya kag nagmatinaastaason, ginpahalin siya sa iya pagkahari
21 kag gintabog palayo sa mga tawo. Kag nangin pareho sang sapat ang iya panghunahuna. Nagpuyo siya upod sa talunon nga mga donkey kag naghalab sang hilamon pareho sang baka. Kag nabasa *permi* ang iya lawas sang tun-og. Amo ato ang iya situasyon hasta nga ginkilala niya nga ang Labing Mataas nga Dios may gahom sa mga ginharian sang mga tawo kag puwede niya sila ipasakop sa kay bisan sin-o nga gusto niya.
22 “Kag ikaw, *Haring* Belshazar nga iya anak, bisan nahibaluan mo na ini tanan, wala ka gihapon nagpaubos sang imo kaugalingon,
23 kundi ginkabig mo ang imo kaugalingon nga labaw sa Ginoo sang langit. Ginpakuha mo ang mga ilimnan nga halin sa templo sang Dios kag gin-imnan ninyo ini sang imo dungganon nga mga bisita, mga asawa, kag iban pa nga mga asawa nga suluguon. Luwas pa sina, ginsimba mo ang mga dios nga hinimo halin sa pilak, bulawan, saway, salsalon, kahoy, kag bato—mga dios nga indi makakita, indi makabati, kag indi makaintiendi. Pero wala mo gindayaw ang Dios nga nagakapot sang imo kabuhi kag nagabuot sang tanan mo nga ginahimo.
24-25 Gani ginpadala niya ato nga kamot para magsulat sang sini nga mga pulong:

MENE, MENE, TEKEL, PARSIN.

26 “Amo ini ang ila kahulugan:
“Ang Mene nagakahulugan nga naisip na sang Dios ang nabilin nga inadlaw sang imo paghari, tungod kay tapuson na niya ini.
27 “Ang Tekel nagakahulugan nga gintimbang-timbang ka *sang Dios*, kag nasapwan nga nagkulang ka.

28 “Ang Parsin† nagakahulugan nga matunga ang imo ginharian kag
ihatag sa Media kag Persia.”
29 *Pagkatapos hambal sini ni Daniel,* nagmando dayon si Belshazar nga
pabayuan si Daniel sang harianon nga bayo kag pakulintasan sang
bulawan. Ginproklamar dayon si Daniel nga ikatatlo nga pinakamataas
nga opisyal sa ginharian *sang Babilonia*.
30 Sang sadto mismo nga gab-i, ginpatay si Belshazar nga hari sang mga
taga-Babilonia.‡
31 Ang nagbulos sa iya nga hari amo si Darius nga Medianhon, nga
nagaedad sadto sing 62 ka tuig.

6

Ginhulog si Daniel sa Buho nga may mga Leon

1 Karon, nagpili si *Haring* Darius sang 120 ka gobernador sa pagdumala
sa bilog niya nga ginharian.
2 Ini nga mga gobernador ginadumalahan sang tatlo ka administrador,
nga ang isa sa ila amo si Daniel. Amo ini ang ginhimo para indi
mabudlayan ang hari sa iya pagdumala.
3 Si Daniel amo ang labing maayo gid sa ila tanan tungod sa iya pinasahi
nga abilidad, gani nagplano ang hari nga padumalahon niya si Daniel sa
bilog niya nga ginharian.
4 Tungod sadto, ang duha niya ka kaupod nga administrador kag ang
mga gobernador nagpangita sang sala sa pagdumala ni Daniel para may
iakusar sila kontra sa iya. Pero wala gid sila sing may nakita nga sala
tungod kay masaligan gid si Daniel kag maayo ang iya pagdumala.
5 Gani nagsiling sila, “Wala gid kita sing may iakusar kontra sa iya, luwas
kon pangitaan ta siya sang sala nga may kaangtanan sa Kasuguan sang iya
Dios.”
6 Gani nagkadto sila sa hari kag nagsiling, “Kabay pa nga magkabuhi ka
sing malawig, Mahal nga Hari.
7 Kami nga mga administrador, mga mayor, mga gobernador, mga
manuglaygay, kag mga komisyoner sang imo ginharian nagkasugot nga
pangabayon ka nga maghimo sang isa ka sugo, nga sa sulod sang 30 ka
adlaw wala gid sing may magpangamuyo sa kay bisan sin-o nga dios ukon
tawo kundi sa imo lang. Kag dapat nga tumanon gid ini, kay ang bisan sin-o
nga maglapas sang sini nga sugo ihaboy sa buho nga may mga leon.
8 Gani Mahal nga Hari, ipatuman ini nga kasuguan. *Ipasulat na ini* kag
pirmahe dayon para indi na gid ini maliwat ukon mabaliwala, suno sa
kasuguan sang *aton ginharian nga* Media kag Persia.”
9 Nagsugot si Haring Darius, gani ginpirmahan niya ato nga kasuguan.
10 Pagkahibalo ni Daniel nga nagpirma ang hari, nagpuli siya.
Sa ibabaw nga kuwarto sang balay ni Daniel, may mga bintana nga
nagaatubang sa Jerusalem. Didto siya nagaluhod, nagapangamuyo kag
nagapasalamat sa iya Dios sing tatlo ka beses sa isa ka adlaw, suno sa iya
kinabatasan.
11 Pero ginbantayan siya sang mga opisyal nga nagakontra sa iya, kag
nakita nila siya nga nagapangamuyo kag nagapangayo sang bulig sa Dios.
12 Gani nagkadto sila sa hari para isugid ang paglapas ni Daniel sa
kasuguan. Nagsiling sila sa hari, “Indi bala, Mahal nga Hari, nga nagpirma

† **5:28** *Parsin:* sa Aramico nga teksto, *Peres.* Ang Peres amo ang “singular” sang *Parsin.* ‡ **5:30** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

ka sang kasuguan nga sa sulod sang 30 ka adlaw wala sing may
magpangamuyo sa kay bisan sin-o nga dios ukon tawo kundi sa imo lang?
Kag ang bisan sin-o nga maglapas sang sadto nga sugo ihulog sa buho nga
may mga leon?" Nagsabat ang hari, "*Matuod ina,* kag suno sa kasuguan
sang *aton ginharian nga* Media kag Persia, indi na gid ina puwede liwaton
ukon dulaon."
13 Dayon nagsiling sila sa hari, "Si Daniel nga isa sang mga bihag nga
halin sa Juda wala nagatuman sa imo sugo. Nagapangamuyo siya sa iya
Dios sing tatlo ka beses sa isa ka adlaw."
14 Pagkabati sini sang hari, nabalaka gid siya. Gusto niya nga buligan si
Daniel. Gani nagpangita siya sang paagi nga maluwas si Daniel, hasta nga
nahapunan siya.
15 Nagtipon *liwat* ang mga opisyal sa hari kag nagsiling, "Nakahibalo ka,
Mahal nga Hari, nga suno sa kasuguan sang *aton ginharian nga* Media kag
Persia, ang kasuguan nga gindeklarar sang hari indi na puwede liwaton."
16 Gani ginpadakop sang hari si Daniel kag ginpahulog sa buho nga may
mga leon. Nagsiling ang hari kay Daniel, "Kabay pa nga luwason ka sang
imo Dios nga padayon mo nga ginaalagad."
17 Dayon gintakpan sang isa ka dako nga bato ang buho *nga ginhulugan*
kay Daniel, kag ginmarkahan ini sang hari sang iya singsing kag sang
singsing sang iya dungganon nga mga tawo para wala sing may mag-abri
sini.
18 Dayon nagpuli si Haring Darius sa palasyo. Wala siya nagkaon sadto
nga gab-i kag wala man siya nagpangayo sang kalingawan. Kag wala siya
makatulog.
19 Sang kaagahon, nagdali-dali kadto ang hari didto sa buho nga may mga
leon.
20 Pag-abot niya didto, masinulub-on siya nga nagsinggit, "Daniel, alagad
sang buhi nga Dios, ginluwas ka bala sa mga leon sang imo Dios nga
padayon mo nga ginaalagad?"
21 Nagsabat si Daniel, "Kabay pa nga magkabuhi ka sing malawig, Mahal
nga Hari.
22 Wala ako pag-anha sang mga leon tungod kay nagpadala ang akon Dios
sang mga anghel kag ginkipot nila ang baba sang mga leon. Ginhimo ini
sang Dios tungod kay nahibaluan niya nga matinlo ang akon kabuhi kag
wala ako sing may nahimo nga malain kontra sa imo."
23 *Pagkabati sang hari,* nalipay gid siya kag nagsugo siya nga kuhaon si
Daniel sa buho. Sang nakuha na si Daniel, wala gid sila sing may nakita nga
bisan gamay gid lang nga pilas ukon bagras sa iya lawas, tungod kay
nagsalig siya sa Dios.
24 Dayon nagmando ang hari nga ang tanan nga nag-akusar kay Daniel
ihulog sa buho nga may mga leon pati ang ila mga asawa kag mga anak.
Sang ginhulog na sila, wala pa gani sila makatupa sa idalom ginlumpatan
na sila sang mga leon kag ginpanggus-ab.
25 Dayon nagsulat si Haring Darius sa tanan nga tawo sa nagkalain-lain
nga nasyon, lahi, kag lingguahe sa kalibutan. *Amo ini ang iya ginsulat:*
"Kabay pa nga maayo gid ang inyo kahimtangan.
26 "Nagamando ako nga ang tanan nga katawhan nga sakop sang akon
ginharian magkahadlok kag magtahod sa Dios ni Daniel.
"Kay siya ang buhi nga Dios kag nagakabuhi hasta san-o.
Magapadayon ang iya paghari hasta san-o,
kag wala sing may makalaglag sini.

27 Nagaluwas siya kag nagahimo sang mga milagro
kag makatilingala nga mga butang didto sa langit kag diri sa duta.
Ginluwas niya si Daniel sa mga leon.”
28 Nagmainuswagon si Daniel sang paghari ni Darius kag sang paghari ni
Cyrus nga Persianhon.

7

Ang Damgo ni Daniel Parte sa Apat ka Sapat

1 Sang nahauna nga tuig sang paghari ni Belshazar sa Babilonia, nakakita
si Daniel sang mga palanan-awon sa iya damgo. Amo ini ang damgo nga iya
ginsulat:
2 Isa ka gab-i, may nakita ako sa akon palanan-awon nga isa ka malapad
nga dagat nga ginahampas sang mabaskog nga hangin halin sa apat ka
direksyon sang kalibutan.
3 Gulpi lang nagbutwa sa tubig ang apat ka sapat nga lain-lain ang
hitsura.
4 Ang primero nga sapat daw leon, pero may pakpak sang agila. Samtang
nagatan-aw ako, gin-utod ang iya pakpak. Ginpatindog siya nga daw sa
tawo kag ginhatagan sang panghunahuna nga pareho sang tawo.
5 Ang ikaduha nga sapat daw bear. Nagatindog ini sa iya duha ka
pangulihi nga tiil* kag may ginakagat nga tatlo ka gusok. May tingog nga
nagsiling sa iya, “Hala, magpaayaw ka sang karne.”
6 Dayon nakita ko ang ikatatlo nga sapat nga daw leopard. May apat ini
ka pakpak sa likod kag may apat ka ulo. Kag ginhatagan siya sang
awtoridad sa pagdumala.
7 Sa sina man nga gab-i, nakita ko sa akon palanan-awon ang ikaapat nga
sapat. Makahaladlok gid ini tan-awon kag makusog gid. May mga dalagko
ini nga mga ngipon nga salsalon. Ginapang-it kag ginakaon niya *ang iya
mabiktima*, kag kon may mabilin pa, ginatasak-tasak niya. Lain siya sang sa
tatlo ka sapat, kag may napulo siya ka sungay.
8 Samtang ginatulok ko ang mga sungay, nakita ko nga may nag-ulhot nga
gamay nga sungay kag nagpungal sang tatlo ka sungay. Ini nga sungay may
mata nga daw iya sang tawo kag may baba nga nagapabugal.
9 Dayon nakita ko nga may ginbutang nga mga trono, kag nagpungko *sa
iya trono* ang *Dios nga* nagakabuhi halin pa sang una. Masilaw ang iya bayo
kag buhok tungod sa kaputi. Nagadababdaba ang iya trono nga may mga
rueda.
10 Kag halin sa iya may nagailig nga kalayo. Linibo kag minilyon nga
anghel ang nagaalagad sa iya. Handa na siya sa paghukom, gani ginbuksan
ang mga libro *nga basihan sang iya paghukom*.
11 Sige ang akon tan-aw samtang nagapabugal ato nga sungay hasta nga
nakita ko nga ginpatay ang ikaapat nga sapat. Ginhaboy siya sa kalayo kag
nasunog ang iya lawas.
12 Ang nabilin nga tatlo ka sapat ginbawian sang gahom, pero gintugutan
sila nga magkabuhi sa malip-ot nga tion.
13 Dayon nakita ko ang daw sa anak sang tawo† nga ginlikupan sang
panganod. Nagpalapit siya sa *Dios nga* nagakabuhi halin pa sang una.

---

* **7:5** *Nagatindog...nga tiil:* ukon, *Mas mataas ang pihak nga parte sang iya lawas sang sa isa.* † **7:13** *anak sang tawo:* sa Aramico, *bar enash.* Ang buot silingon sini “tawo.” Pero gin-translate ini diri nga “anak sang tawo” tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga “Anak sang Tawo” nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan.

14 Ginpadunggan siya kag ginhatagan sang awtoridad sa paghari, kag
nag-alagad sa iya ang tanan nga tawo sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi,
kag lingguahe. Magapadayon ang iya paghari hasta san-o kag wala sing
may makalaglag sini.

Ang Kahulugan sang mga Damgo

15 Natublag gid ako sa sadtong akon nakita.
16 Gani nagpalapit ako sa isa sa mga nagatindog didto kag nagpamangkot
kon ano ang kahulugan sadtong akon nakita.
17 Siling niya, "Atong apat ka sapat nagakahulugan sang apat ka hari nga
magahari sa kalibutan.
18 Pero ang mga balaan‡ sang Labing Mataas *nga Dios* amo ang hatagan
sang awtoridad sa paghari nga nagapadayon hasta san-o."
19 Dayon ginpamangkot ko pa gid siya kon ano ang kahulugan sadtong
ikaapat nga sapat nga lain gid sang sa tatlo ka sapat. Makahaladlok gid ato
tan-awon, kag ang iya mga ngipon salsalon kag ang mga kuko saway.
Ginapang-it kag ginakaon niya ang iya mabiktima, kag kon may mabilin pa,
ginatasak-tasak niya.
20 *Ginpamangkot ko man siya* kon ano ang kahulugan sadtong napulo ka
sungay sang ikaapat nga sapat kag sang isa pa ka sungay nga nag-ulhot kag
nagpungal sang tatlo ka sungay. Ini nga sungay may mga mata kag may
baba nga nagapabugal, kag kon tan-awon mas gamhanan siya sang sa iban
nga mga sungay.
21 Nakita ko ini nga sungay nga nagapakig-away sa mga balaan sang Dios,
kag nagadaog siya.
22 Dayon nag-abot ang nagakabuhi halin pa sang una, ang Labing Mataas
nga Dios, kag naghukom siya pabor sa iya mga balaan. Kag nag-abot ang
tion sang paghari sang mga balaan.
23 Karon, amo ini ang iya ginpaathag sa akon: "Ang ikaapat nga sapat
amo ang ikaapat nga ginharian diri sa kalibutan nga lain sang sa iban nga
mga ginharian. Salakayon niya kag laglagon ang bilog nga kalibutan.
24 Ang napulo ka sungay amo ang napulo ka hari nga magahari sa sadto
nga ginharian. Magabulos sa ila ang isa ka hari nga lain sang sa ila, kag
pierdihon niya ang tatlo ka hari.
25 Magahambal siya sang mga pulong nga kontra sa Labing Mataas *nga*
Dios, kag hingabuton niya ang mga balaan sang Dios. Tinguhaan niya nga
liwaton ang mga piesta kag Kasuguan. Kag ipasakop sa iya ang mga balaan
sang Dios sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga.
26 Pero pagkatapos, pagahukman siya, kuhaon ang iya gahom, kag
laglagon hasta san-o.
27 Dayon ihatag sa balaan nga katawhan sang Labing Mataas *nga Dios*
ang pagdumala kag paggahom sang mga ginharian sa bilog nga kalibutan.
Gani magahari sila hasta san-o, kag ang tanan nga ginharian§ magaalagad
kag magatuman sa ila."
28 Amo ato ang akon damgo. Natublag gid ako kag nagpalanglapsi *sa*
kakulba. Pero wala ko gid ini ginsugid bisan kay sin-o.

8

Ang Palanan-awon ni Daniel Parte sa Karnero kag sa Kanding

‡ **7:18** *mga balaan:* siguro ang buot silingon, *mga anghel ukonkag mga katawhan sang Dios.*
§ **7:27** *ginharian:* ukon, *pangulo*

1 Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Belshazar, may palanan-awon
liwat ako.
2 Sa akon palanan-awon nakita ko nga nagatindog ako sa higad sang Suba
sang Ulai didto sa napaderan nga siyudad sang Susa, sa probinsya sang
Elam.
3 Dayon may nakita ako nga isa ka lalaki nga karnero nga nagatindog sa
higad sang suba. May duha siya ka malaba nga sungay. Pero sang ulihi
naglaba pa gid ang isa ka sungay sang sa isa.
4 Nakita ko siya nga nagapanungay sa bisan diin nga lugar. Wala sing iban
nga sapat nga makapugong sa iya, kag wala man sing may makapalagyo sa
iya. Gani pagusto lang siya sa iya ginahimo kag nangin gamhanan siya.
5 Samtang ginatan-aw ko ato, gulpi lang nga may nag-abot nga kanding
halin sa west. Naglibot ini sa kalibutan nga wala nagadapat ang iya mga tiil
sa duta *sa kadasigon*. May pinasahi siya nga sungay sa ulot sang iya mga
mata.
6 Ginsalakay niya sang bug-os niya nga kusog ang lalaki nga karnero nga
may duha ka sungay, nga nakita ko nga nagatindog sa higad sang suba.
7 Sa iya puwerte nga kaakig, wala niya pag-untati salakay ang karnero
hasta nga napungal ang duha ka sungay sini. Indi na makabato ang
karnero, gani natumba ini kag gintasak-tasak sang kanding. Wala gid sing
may nakabulig sa iya.
8 Nangin gamhanan pa gid ang kanding. Pero sang puwerte na gid ang
iya pagkagamhanan, napungal ang iya sungay. Pero gintubuan ini sang
apat ka pinasahi nga mga sungay nga nagapuntirya sa apat ka direksyon
sang kalibutan.
9 Ang isa sang apat gintubuan sang gamay nga sungay. Nangin gamhanan
ini nga sungay sa south kag sa east kag sa matahom nga duta *sang Israel*.
10 Ang iya pagkagamhanan naglambot hasta sa kalangitan kag
ginpanghulog niya ang iban nga langitnon nga mga tinuga kag mga bituon,
kag dayon gintasak-tasak niya.
11 Ginkabig niya ang iya kaugalingon nga mas gamhanan sang sa Pangulo
sang langitnon nga mga tinuga.* Ginpauntat niya ang adlaw-adlaw nga
paghalad sa *templo sang* Dios, kag ginhalitan niya ang templo.
12 Sa sini nga paglapas niya, ginpasakop sa iya ang langitnon nga mga
tinuga kag ang adlaw-adlaw nga paghalad. Ginbaliwala niya ang
kamatuoran, kag nagmadinalag-on siya sa iya mga ginhimo.
13 Dayon nabatian ko ang duha ka anghel nga nagaestoryahanay.
Nagpamangkot ang isa ka anghel sa isa, "Ano ayhan kalawig ang
katumanan sang palanan-awon parte sa *pagpauntat sang* adlaw-adlaw nga
paghalad, sa paglapas sa templo nga mangin kabangdanan nga pabay-an
ini, sa pagtugyan sa templo *sa mga kaaway*, kag sa pagtasak-tasak sang
langitnon nga mga tinuga?"†
14 Nagsabat sa iya ang isa ka anghel, "Matabo ini sa sulod sang 2,300 ka
aga kag hapon‡ kag dayon limpyuhan ang templo."

Ginpaathag ni Gabriel ang Kahulugan sang Damgo

* **8:11** *Pangulo sang langitnon nga mga tinuga:* posible ang Dios † **8:13** *sa pagtugyan...tinuga:* ukon, *sa pagtugyan sa templo kag sa langitnon nga mga tinuga para tasak-tasakon.* ‡ **8:14** *2,300 ka aga kag hapon:* Siguro ang 2,300 amo ang kadamuon sang pang-aga kag panghapon nga mga halad sa sulod sang 1,150 ka adlaw. (Tan-awa man sa Ezr. 3:3 parte sa sini nga mga halad.) Ang panghapon nga halad ginahimo sang nagasalop na ang adlaw.

15 Samtang nagatan-aw ako sang sadto nga palanan-awon kag
nagahunahuna kon ano ang iya kahulugan, gulpi lang nga may nagtindog
sa akon atubangan nga daw sa tawo.
16 Dayon may nabatian ako nga tingog sang tawo halin sa Suba sang Ulai
nga nagsiling, "Gabriel, ipaathag sa iya ang kahulugan sang palanan-awon
nga iya nakita."
17 Sang nagpalapit si Gabriel sa akon, nagluhod ako sa kahadlok. Pero
nagsiling siya, "Anak sang tawo,§ dapat maintiendihan mo nga ang imo
palanan-awon parte sa katapusan nga tion."
18 Samtang nagapakighambal siya sa akon, nalipong ako nga nagahapa
sa duta. Pero gin-uyatan niya ako kag ginpabangon.
19 Nagsiling siya, "Sugiran ko ikaw kon ano ang matabo sa palaabuton
kon ipakita na sang Dios ang iya kaakig, kay gintalana na ina nga
katapusan nga tion.
20 Atong karnero nga may duha ka sungay nagarepresentar sang mga
ginharian sang Media kag Persia.
21 Atong kanding nagarepresentar sang ginharian sang Greece, kag ang
dako nga sungay sa ulot sang iya mga mata nagarepresentar sang nahauna
nga hari.
22 Ang apat ka sungay nga nagtubo sang mapungal ang nahauna nga
sungay nagarepresentar sang apat ka ginharian sang Greece nga
nagbinahin-bahin. Pero ang ila mga hari indi pareho kagamhanan sa hari
nga nauna sa ila.
23 "Sa ulihi nga mga inadlaw sang paggahom sang sini nga mga hari, sa
tion nga ang ila pagpakasala puwerte na gid, magahari ang isa ka mapintas
kag madaya nga hari.
24 Mangin gamhanan siya, pero indi pareho kagamhanan sa hari nga
nauna sa iya.* Matingala ang mga tawo sa himuon niya nga pagpanglaglag,
kag mangin madinalag-on siya sa bisan ano nga iya pagahimuon. Laglagon
niya ang gamhanan nga mga tawo kag ang pinili nga katawhan *sang Dios*.
25 Tungod sa iya abilidad, mangin madinalag-on siya sa iya pagpangdaya.
Magapabugal siya sang iya kaugalingon, kag madamo nga tawo ang
pamatyon niya nga wala sing pulupaandam. Magabato pa gid siya sa
Pangulo sang mga pangulo. Pero *sa ulihi* laglagon siya indi sa gahom sang
tawo *kundi sa gahom sang Dios*.
26 "*Daniel,* matuod gid ang ginsugid *ko* sa imo parte sa *pagpauntat sang*
aga kag hapon† *nga mga paghalad.* Pero indi mo lang anay pag-ipanugid ini
kay madugay pa man ini matabo."
27 *Pagkatapos sadto,* ako, si Daniel, nagpalangluya kag nagmasakit sing
mga pila ka adlaw. Pag-ayo ko, nagbalik ako sa trabaho nga gintugyan sa
akon sang hari. Pero sige gihapon ang akon palibog sadtong palanan-awon
nga akon nakita. Mabudlay ato intiendihon.

9

Nagpangamuyo si Daniel para sa mga Israelinhon

§ **8:17** *Anak sang tawo:* sa Hebreo, *ben adam.* Ang buot silingon sini "tawo." Pero gin-translate ini diri nga "anak sang tawo" tungod posible nga may kaangtanan ini sa titulo nga "Anak sang Tawo" nga gin-gamit kay Jesus sa Bag-o nga Kasugtanan. * **8:24** *pero indi...sa iya:* ukon, *pero indi paagi sa iya gahom* † **8:26** *hapon* sang nagasalop na ang adlaw.

1-2 Si Darius nga Medianhon nga anak ni Ahasuerus* amo sadto ang hari
sa bilog nga Babilonia. Sang nahauna nga tuig sang iya paghari, nahibaluan
ko sa mga Kasulatan nga magapabilin nga guba ang Jerusalem sa sulod
sang 70 ka tuig, pareho sang ginsiling sang GINOO kay Propeta Jeremias.
3 Tungod sadto, nagdangop ako sa Ginoong Dios sa pangamuyo.
Nagpuasa ako, nagsuksok sang sako, kag nagbutang sang abo sa akon ulo.†
4 Amo ini ang akon ginsiling sang nagpangamuyo ako sa GINOO nga akon
Dios kag nagtuad *sang akon mga sala kag sang sala sang mga Israelinhon*:
"Ginoo, gamhanan ka kag makatilingala nga Dios. Matutom ka sa
pagtuman sang imo promisa nga higugmaon mo ang nagahigugma sa imo
kag nagatuman sang imo mga sugo.
5 Nakasala kami sa imo. Naghimo kami sang mga kalautan kag ginsikway
namon ang imo mga sugo kag pagsulundan.
6 Wala kami namati sa imo mga alagad nga mga propeta nga ginsugo mo
nga magpakighambal sa amon mga hari, mga pangulo, mga katigulangan,
kag sa tanan nga katawhan sang Israel.
7 "Matarong ka gid, Ginoo, pero kami ya makahuluya bisan subong.
Matuod ini sa tanan nga pumuluyo sang Juda kag Jerusalem, kag sa tanan
nga Israelinhon nga ginlapta mo sa malapit kag sa malayo nga mga lugar
tungod sang ila paglapas sa imo.
8 Makahuluya kami, GINOO, pati ang amon mga hari, mga pangulo, kag
mga katigulangan, tungod nga nakasala kami sa imo.
9 Pero maluluy-on gihapon ikaw kag mapinatawaron bisan pa nga
naglapas kami sa imo.
10 Wala kami nagtuman sa imo tungod wala kami nagsunod sa mga sugo
nga ginhatag mo sa amon paagi sa imo mga alagad nga mga propeta.
11 Naglapas ang tanan nga Israelinhon sa imo mga sugo; indi nila luyag
magtuman sa imo ginsiling. Kag tungod sang amon pagpakasala, nag-abot
sa amon ang pagpakamalaot nga nasulat sa Kasuguan ni Moises nga imo
alagad.
12 Gintuman mo ang imo ginsiling kontra sa amon kag sa amon mga
pangulo nga silutan mo kami sing puwerte gid. Gani wala gid sing natabo
diri sa kalibutan pareho sang natabo sa Jerusalem.
13 Nag-abot ini nga silot sa amon suno sa nasulat sa Kasuguan ni Moises.
Pero GINOO nga amon Dios, bisan amo ini ang natabo sa amon wala
gihapon kami nagtinguha sa paglipay sa imo paagi sa pagtalikod sa amon
mga sala kag pagsapak sa imo kamatuoran.
14 Handa ka nga silutan kami; kag ginhimo mo na gani tungod kay husto
ka sa tanan mo nga ginahimo. Pero sa gihapon wala kami nagtuman sa imo.
15 "O Ginoo nga amon Dios, ginpakita mo ang imo gahom paagi sa
paghilway mo sa imo katawhan halin sa Egypt, kag tungod sini nangin
bantog ka hasta subong. Ginaako namon nga nakasala kami kag naghimo
sang kalautan.
16 Gani, Ginoo, suno sa imo husto nga ginahimo, nagapakitluoy ako nga
kuhaon mo na ang imo kaakig sa Jerusalem, ang imo siyudad kag balaan‡
nga bukid. Tungod sang amon mga sala kag sang sala sang amon mga
katigulangan, ginapakahuy-an kami kag ang Jerusalem sang mga tawo sa
amon palibot.

---

* **9:1-2** *Ahasuerus:* isa pa ini ka ngalan ni Xerxes. † **9:3** *nagsuksok sang sako, kag nagbutang sang abo sa akon ulo:* Ginahimo ini sang mga Judio sa pagpakita nga sila nagapangasubo kag nagahinulsol sang ila mga sala. ‡ **9:16** *balaan:* ukon, *pinili*

17 "Gani, O Dios, pamatii ang akon pangamuyo kag pagpakitluoy. Para
mapadunggan ka Ginoo, patinduga liwat ang imo templo§ nga *naguba kag*
ginpabay-an na lang.
18 O Dios, pamatii ako. Tan-awa ang amon makaluluoy nga kahimtangan
kag ang pagkaguba sang imo siyudad nga sa diin ginakilala ka *nga Dios*.
Wala kami nagapangamuyo sa imo tungod kay matarong kami, kundi
tungod kay nahibaluan namon nga maluluy-on ka gid.
19 Pamatii kami, Ginoo, kag patawara. Buligi kami sa gilayon para
mapadunggan ka, kay ginakilala ka nga Dios sa imo siyudad kag sang imo
katawhan."

Ginpaathag ni Gabriel ang Kahulugan sang Propesiya

20 Padayon ako nga nagapangamuyo kag nagatuad sang akon mga sala
kag sang sala sang akon mga kasimanwa nga mga Israelinhon.
Nagapakitluoy ako sa GINOO nga akon Dios para sa iya balaan nga bukid.
21 Kag samtang nagapangamuyo ako, madasig nga naglupad pakadto sa
akon si Gabriel nga nakita ko anay sa akon palanan-awon. Oras sadto sang
pangsirom nga halad.*
22 Ginpaintiendi niya ako, siling niya, "Daniel, nagkadto ako diri para
paintiendihon ka *parte sa propesiya*.
23 Kay sang pagsugod mo pa lang pangamuyo may ginpahayag na ang
Dios, kag nagkadto ako diri para isugid ini sa imo, tungod kay palangga ka
sang Dios. Gani pamatian mo kag intiendihon ang ipaathag ko sa imo:
24 "Nagtalana sang 490 ka tuig† sa balaan nga siyudad kag sa imo mga
kasimanwa para mauntat ang ila pagrebelde kag pagpakasala, para
matubos sila sa ila mga sala, para mapahari ang pagkamatarong nga
magapadayon hasta san-o, para matuman ang palanan-awon kag
propesiya, kag para madedikar liwat ang templo *sa Dios*.
25 "Dapat mo mahibaluan kag maintiendihan nga halin sa tion sang
pagmando nga patindugon liwat ang Jerusalem hasta sa pag-abot sang
pangulo nga pinili *sang Dios*, magaligad ang 49 *ka tuig*.‡ Kag sa sulod sang
434 *ka tuig*§ patindugon liwat ang Jerusalem nga may mga plasa kag
depensa. Ina nga panahon magamo.
26 Pagkatapos sang 434 *ka tuig*,* pagapatyon ang *pangulo nga* pinili *sang*
Dios nga wala sing may magbulig sa iya.† Dayon magaabot ang isa ka hari
kag halitan‡ sang iya mga tinawo ang siyudad kag ang templo. Kag suno sa
gintalana *sang Dios*, ang kalaglagan kag ang pag-ilinaway magapadayon
hasta sa katapusan. Ang katapusan nga mga inadlaw magaabot nga daw sa
baha.
27 Ato nga hari magahimo sang mabakod nga kasugtanan sa madamo
nga katawhan sa sulod sang pito ka tuig. Pero pagkaligad sang tatlo ka tuig
kag tunga, pauntaton niya ang mga paghalad kag ibutang niya sa templo
ang makangilil-ad nga butang nga mangin kabangdanan nga pabay-an *ang*
templo. Magapabilin ini didto hasta nga mag-abot ang katapusan sang sina
nga hari, suno sa gintalana *sang Dios*."

---

§ **9:17** *patinduga liwat ang imo templo:* sa literal, *pasilaka ang imo nawong sa imo templo.* * **9:21** *pangsirom nga halad:* Ginahimo ini sang pagsalop na sang adlaw. † **9:24** *490 ka tuig:* sa literal, *7 ka 70* ‡ **9:25** *49 ka tuig:* sa literal, *7 ka 7* § **9:25** *434 ka tuig:* sa literal, *7 ka 62* * **9:26** *434 ka tuig:* Tan-awa ang ikaduha nga footnote sa bersikulo 25. † **9:26** *nga wala sing may magbulig sa iya:* ukon, *kag wala sing may mabilin sa iya* ‡ **9:26** *halitan:* ukon, *dagtaan*

10

Ang Palanan-awon ni Daniel sa Higad sang Suba sang Tigris

1 Sang ikatatlo nga tuig sang paghari ni Cyrus sa Persia, may ginpahayag
nga mensahi kay Daniel, nga ginatawag man nga Belteshazar. Matuod ang
mensahi, kag parte ini sa puwerte nga inaway. Ginpaintiendi ini kay Daniel
sa isa ka palanan-awon.
2 *Amo ini ang natabo suno kay Daniel:*
Sadto nga tion, tatlo ka semana ang akon pagpangasubo.
3 Wala gid ako magkaon sang manamit nga pagkaon ukon karne, wala
ako mag-inom sang bino, kag wala gid ako nagbutang sang pahamot sa
akon lawas hasta matapos ang tatlo ka semana.
4 Sang ika-24 nga adlaw sang nahauna nga bulan, didto ako nagatindog
sa higad sang dako nga Suba sang Tigris.
5 Kag didto may nakita ako nga *daw sa* tawo nga nagabayo sang linen, kag
may wagkos sa iya hawak nga puro nga bulawan.
6 Ang iya lawas nagaidlak pareho sang isa ka malahalon nga bato. Ang
iya nawong nagaigrab pareho sang kilat, kag ang iya mata nagasiga pareho
sang suga. Ang iya mga kamot kag tiil nagaidlak nga daw sa ginpahining
nga saway, kag ang iya tingog *mabaskog gid* nga daw sa ginahod sang
madamo nga tawo.
7 Ako lang gid ang nakakita sang sadto nga palanan-awon. Ang akon mga
kaupod wala nakakita sini, pero ginkulbaan sila kag nagpalanago tungod
sa kahadlok.
8 Gani ako lang gid isa ang nabilin nga nagatan-aw sa sadtong
makatilingala nga palanan-awon. Nagpalanglapsi ako kag nagpalangluya.
9 Dayon nabatian ko nga naghambal ato nga tawo. Kag samtang
nagahambal siya, nalipong ako kag natumba sa duta.
10 Dayon gin-uyatan niya ako kag ginbuligan nga makaluhod kag
makapanukod samtang nagapalangurog ako.
11 Nagsiling siya, “Daniel, palangga ka sang Dios. Tindog ka kag
magpamati sing maayo sa akon ihambal sa imo, kay ginpadala ako diri
sang Dios sa imo.” Sang paghambal niya sadto, nagtindog ako nga
nagapalangurog.
12 Nagsiling siya dayon, “Daniel, indi ka magkahadlok. Kay sang nahauna
pa lang nga adlaw sang imo pagpaubos sa Dios kag paghandom nga
maintiendihan mo ang mga palanan-awon, ginsabat na *sang Dios* ang imo
pangamuyo. Gani nagkadto ako diri sa pagdala sang sabat sa imo
pangamuyo.
13 Ugaling wala dayon ako makaabot diri, tungod kay sa sulod sang 21 ka
adlaw ginsablagan ako sang pangulo* sang ginharian sang Persia. Maayo
lang gani kay ginbuligan ako ni Micael nga isa sa mga pangulo sang mga
anghel, tungod kay ako lang ang nagapakig-away kontra sa pangulo sang
Persia.
14 Karon, ari ako para ipaintiendi sa imo kon ano ang matabo sa imo
kapareho nga mga Israelinhon sa palaabuton, kay ang imo palanan-awon
parte sa matabo sa palaabuton.”
15 Samtang nagahambal siya sadto, nagluhod ako, kag indi ako
makahambal.
16 Dayon, ini siya nga daw sa tawo, gintandog niya ang akon bibig kag sa
liwat nakahambal ako. Nagsiling ako sa iya nga nagatindog sa akon

* **10:13** *pangulo:* buot silingon diri, isa ka malain nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa ginharian sang Persia.

atubangan, “Sir, lain gid ang akon pamatyag kag nagapalangluya ako
tungod sadtong akon nakita nga palanan-awon.
17 Paano pa ako makapakighambal sa imo kay wala na ako sang kusog
kag halos indi na ako makaginhawa?”
18 Gani gintandog niya liwat ako kag nagbalik ang akon kusog.
19 Nagsiling siya sa akon, “Ikaw nga palangga sang Dios, indi ka
magkahadlok ukon magkabalaka. Magpakabaskog ka gid.” Sang
paghambal niya sadto sa akon, nagbaskog ako. Dayon nagsiling ako sa iya,
“Sir, padayuna ang imo paghambal kay ginpabaskog mo na ako.”
20 Nagsabat siya, “Kinahanglan nga magbalik ako sa pagpakig-away sa
pangulo sang Persia. Paghalin ko *sa sina nga pagpakig-away*, magaabot ang
pangulo† sang Greece. Pero nakahibalo ka bala kon ngaa nagkadto ako diri
sa imo?
21 Nagkadto ako para ipaathag sa imo kon ano ang nasulat sa Libro sang
Kamatuoran. Sa akon nga pagpakig-away, wala sing iban nga nagabulig sa
akon kundi si Micael gid lang, ang pangulo‡ sang Israel.

11

1 Sadtong nahauna nga tuig sang paghari ni Darius nga Medianhon, ako
ang nagbulig kag nagdepensa kay Micael.

Ang mga Hari sa South kag sa North

2 “Karon, isugid ko na sa imo ang kamatuoran: May tatlo pa ka hari nga
magahari sa Persia. Ang ikaapat nga hari nga magasunod sa ila nga tatlo
mas manggaranon pa sang sa ila. Paagi sa iya manggad, mangin gamhanan
siya, kag pagasulsulan niya ang iban nga mga ginharian nga
magpakig-away kontra sa ginharian sang Greece.
3 Pagkatapos may isa ka gamhanan nga hari nga magaabot. Madamo nga
nasyon ang iya pagasakupon, kag himuon niya ang gusto niya himuon.
4 Kon maggamhanan na gid siya, maguba ang iya ginharian kag matunga
sa apat ka direksyon sang kalibutan, pero indi ang iya mga kaliwat ang
magahari. Ang magabulos nga mga hari indi makadumala nga pareho sang
iya pagdumala. Kuhaon matuod ang iya ginharian kag ihatag sa iban, indi
sa iya mga kaliwat.
5 “Ang hari sa south* mangin gamhanan. Pero ang isa sa iya mga heneral
mangin mas gamhanan sang sa iya. *Kag sa ulihi* magahari man ini nga
heneral kag mangin gamhanan ang iya nga ginharian.
6 Pagkaligad sang pila ka tuig, magadampiganay ining duha ka
ginharian. Tungod kay ipaasawa sang hari sa south ang iya anak nga
babayi sa hari sa north.† Pero indi magdugay ang gahom sang babayi kag
pati ang gahom sang hari sa north. Kay sa sina nga tion, pagapatyon ang
babayi kag ang iya bana kag bata,‡ pati ang mga nagaatipan sa iya.§
7 “Sa ulihi, ang utod sang babayi mangin hari *sang ginharian sa south*.
Siya ang magabulos sa iya amay. Salakayon niya ang mga soldado sang

† **10:20** *pangulo:* buot silingon diri, isa ka malain nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa ginharian sang Greece. ‡ **10:21** *pangulo:* buot silingon diri, isa ka maayo nga anghel nga nagagahom ukon nagabulig sa Israel. * **11:5** *ang hari sa south:* siguro ang buot silingon, *ang hari sang Egypt.* Amo man halin sa bersikulo 6 hasta sa 40. † **11:6** *hari sa north:* siguro ang buot silingon, *ang hari sang Syria.* Amo man halin sa bersikulo 7 hasta sa 40. ‡ **11:6** *bata:* Amo ini sa iban nga dumaan nga mga teksto. Sa Hebreo, *amay.* § **11:6** *ang mga nagaatipan sa iya:* ukon, *ang mga nagasuporta sa iya*

hari sa north kag sudlon ang napaderan nga banwa* sini. Magapakig-away
siya sa ila kag magadaog siya.
8 Dal-on niya pabalik sa Egypt ang mga imahen sang ila mga dios kag ang
ila malahalon nga mga pagkabutang nga bulawan kag pilak. Sa sulod sang
pila ka tuig, indi na siya magpakig-away sa hari sa north.
9 Pero sa ulihi salakayon siya sang hari sa north, pero *mapierdi* ining hari
sa north *kag* magapuli sa iya lugar.
10 "Magatipon sang madamo nga soldado ang mga anak sang hari sa
north para magpreparar sa pagpakig-away. Ang isa sa ila magasalakay nga
daw sa baha nga indi mapunggan. Magasalakay siya hasta sa napaderan
nga banwa sang hari sa south.
11 Kag tungod sa kaakig sang hari sa south, magapakig-away siya sa hari
sa north, kag pierdihon niya ang madamo nga soldado sini.
12 Tungod sang iya pagdaog, magapabugal siya kag madamo pa gid ang
iya pamatyon, pero indi siya magapabilin nga madinalag-on.
13 Kay magatipon liwat ang hari sa north sang mas madamo pa gid nga
mga soldado sang sa una. Kag pagkaligad sang pila ka tuig, magasalakay
siya liwat kaupod sang iya madamo kag armado gid nga mga soldado.
14 "Sa sina nga panahon, madamo ang magakontra sa hari sa south. Isa
na sa magakontra amo ang mga kapareho mo nga mga Israelinhon nga
mapintas. Himuon nila ini bilang katumanan sang palanan-awon, pero
mapierdi sila.
15 Dayon salakayon sang hari sa north ang isa ka napaderan nga banwa
sang ginharian sa south. Kibunon nila ini kag sudlon. Wala gid sang may
mahimo ang mga soldado sang *ginharian sa* south pati na ang ila
pinakamaayo nga mga soldado, tungod kay indi nila masarangan ang
kaaway.
16 Gani himuon sang hari sa north ang bisan ano nga gusto niya nga
himuon, kag wala gid sing may makapugong sa iya. Sakupon niya ang
matahom nga duta *sang Israel*, kag magapasakop ini sing bug-os sa iya nga
gahom.†
17 Determinado gid ang hari sa north nga magsalakay *sa ginharian sa*
south sa bug-os nga kusog sang iya ginharian. Pero magapakigdampig anay
siya sa hari sa south paagi sa pagpaasawa sang iya anak sa hari, agod paagi
sa iya anak malaglag ang ginharian *sa south*. Pero indi magakontra ang
babayi *sa ginharian sa south* kag indi siya magaapin sa iya amay.
18 Gani ang mga banwa na lang anay nga malapit sa dagat ang salakayon
sang hari sa north, kag madamo sa ila ang iya sakupon. Pero pauntaton
sang isa ka pangulo ang iya pagpakahuya sa iban, kag sa baylo siya mismo
amo ang mahuy-an.
19 Gani magapuli siya sa napaderan nga mga banwa sang iya nasyon.
Pero mapierdi siya, kag amo na ato ang iya katapusan.
20 "Ang magabulos sa iya nga hari magasugo sang isa ka opisyal nga
magapuwersa sa mga tawo nga magbayad sang buhis para sa dugang nga
manggad sang iya ginharian. Pero sa indi madugay mapatay ang ini nga
hari, pero indi sa inaway ukon tungod nga may naakig sa iya.
21 "Ang magabulos sa iya nga hari isa ka tawo nga talamayon, kag wala
kuntani sang kinamatarong sa paghari. Sa wala gid ginalaumi sang mga
tawo, gulpi lang nga pagaagawon niya ang paggahom sa ginharian paagi sa
daya.

---

* **11:7** *napaderan nga banwa:* ukon, *mabakod nga depensa.* Amo man sa bersikulo 10, 19, 38 kag 39.
† **11:16** *magapasakop...gahom:* ukon, *may gahom siya sa paglaglag sini*

22 Madamo nga kaaway nga mga soldado ang iya pagalaglagon, kag
patyon niya pati ang pangulo nga pari.‡
23 Magapakigdampig ang iban nga mga nasyon sa iya, pero sa ulihi
dayaan niya sila. Mangin gamhanan siya bisan gamay lang ang iya
ginharian.
24 Sa wala gid ginalaumi sang mga tawo, gulpi lang nga magasalakay siya
sa mauswagon nga mga lugar sang isa ka probinsya. Himuon niya ang
wala mahimo sadto sang iya mga katigulangan. Partidahon niya sa iya mga
sumulunod ang mga butang nga maagaw niya sa inaway. Magaplano pa
siya sa pagsalakay sa napaderan nga mga banwa, pero sa malip-ot lang nga
tion.
25 "Kaupod sang madamo niya nga mga soldado, magapangisog siya sa
pagpakig-away sa hari sa south. Pero magapakig-away sa iya ang hari sa
south nga may madamo nga soldado nga armado gid. Mapierdi ang hari sa
south tungod sa malain nga padihot sang iya mga kaaway kontra sa iya.
26 Laglagon siya sang iya mismo mga tinawo. Gani mapierdi ang iya mga
soldado kag madamo sa ila ang magakalamatay.
27 "Magaayuhay ining duha ka hari pero pareho sila nga magabutig kag
magahunahuna sang malain kontra sa isa kag isa. Indi magmadinalag-on
ang ila katuyuan kontra sa isa kag isa. *Kag magapadayon ang ila pag-inaway*
tungod kay wala pa mag-abot ang katapusan sa natalana nga tion.
28 Magapuli ang hari sa north sa iya lugar dala ang madamo nga
pagkabutang *nga nakuha niya sa inaway*. Pero *sa wala pa siya makapuli,*
hingabuton niya ang katawhan sang Dios kag ang ila relihiyon.§
Pagkatapos sini, magapuli siya sa iya lugar.
29 "Sa natalana nga tion, salakayon niya liwat ang *ginharian sa* south,
pero ang matabo sa sina nga tion indi na pareho sang natabo sang una.
30 Kay salakayon siya sang mga barko nga halin sa west. Kag tungod sa
kahadlok, magaatras siya kag magapuli. Ipaupok niya ang iya kaakig sa
katawhan sang Dios kag sa ila relihiyon, pero mangin maayo siya sa mga
nagsikway sang ila relihiyon.*
31 "Suguon sang hari sa north ang iya mga soldado sa pagdagta sang
napaderan nga templo. Pauntaton niya ang adlaw-adlaw nga paghalad kag
ipabutang *sa templo* ang makangilil-ad nga butang nga mangin
kabangdanan nga pabay-an *ang templo*.
32 Intuon niya ang mga nagsikway sang ila relihiyon sa paghimo sang
mahigko nga mga butang. Pero magapangisog sa pagpamatok sa iya ang
mga tawo nga nakakilala gid sa Dios.
33 "Ang mga nakaintiendi *sang kamatuoran* magatudlo sa madamo nga
tawo, pero hingabuton sila sa sulod sang pila ka adlaw. Ang iban sa ila
patyon sa espada ukon sunugon, kag ang iban bihagon ukon kuhaan sang
mga pagkabutang.
34 Sa sina nga paghingabot sa ila, diutay lang ang magabulig sa ila, pero
madamo nga tawo nga indi sinsero ang magaupod sa ila.
35 Hingabuton ang iban nga nakaintiendi *sang kamatuoran* para mangin
putli ukon matinlo ang ila kabuhi hasta mag-abot ang katapusan, nga
magaabot sa natalana nga tion.

---

‡ **11:22** *pangulo nga pari:* sa literal, *pangulo sang kasugtanan* § **11:28** *ang katawhan sang Dios kag ang ila relihiyon:* sa literal, *balaan nga kasugtanan* * **11:30** *nagsikway sang ila relihiyon:* siguro ang buot silingon, *ang mga malain nga mga Israelinhon.* Amo man sa bersikulo 32.

36 “Himuon sang hari *sa north* ang bisan ano nga luyag niya himuon.
Kabigon niya ang iya kaugalingon nga labaw sa tanan nga dios, kag
magapabugal siya kontra sa Dios nga labaw sa tanan nga dios.
Magamadinalag-on siya hasta sa tion nga ipakita sang Dios ang iya kaakig,
tungod kay kinahanglan gid nga matabo ang mga butang nga gintalana
sang Dios nga matabo.
37-38 Indi niya pagkilalahon ang mga dios sang iya mga katigulangan
ukon ang dios nga ginapalangga sang mga babayi. Sa baylo, kabigon niya
ang iya kaugalingon nga labaw sa ila tanan. Wala siya sing iban nga
padunggan nga dios magluwas sa dios *nga manugsalakay* sang napaderan
nga mga banwa. Padunggan niya ini nga dios nga indi gani kilala sang iya
mga katigulangan. Halaran niya ini sang bulawan, pilak, malahalon nga
mga bato, kag iban pa nga malahalon nga mga regalo.
39 Salakayon niya ang pinakamabakod nga mga banwa sa bulig sang
sadto nga dios nga indi kilala sang iya mga katigulangan. Padunggan niya
ang mga tawo nga maayo sa iya paagi sa pagpadumala sa ila sa madamo
nga katawhan. Kag hatagan niya sila sang duta bilang balos sa ila.
40 “Pag-abot sang katapusan, magapakig-away ang hari sa south sa hari
sa north. Pero salakayon siya sang hari sa north nga may mga karwahe kag
mga manugkabayo kag madamo nga barko. Ini siya magasalakay nga daw
sa baha sa madamo nga nasyon kag panglaglagon niya sila.
41 Salakayon niya pati ang matahom nga duta *sang Israel*, kag madamo
nga tawo ang mapatay. Pero makapalagyo sa iya ang Edom, ang Moab, kag
ang mga pangulo sang mga Ammonhon.
42 Madamo nga nasyon ang iya salakayon, isa na ang Egypt.
43 Mangin iya ang mga bulawan, mga pilak, kag ang tanan nga manggad
sang Egypt. Sakupon niya ang taga-Libya kag taga-Ethiopia.†
44 Pero may mga balita halin sa east kag north nga makapakulba sa iya.
Gani magasalakay siya sa puwerte nga kaakig, kag madamo nga tawo ang
iya pamatyon.
45 Magapatindog siya sang iya harianon nga tolda sa tunga-tunga sang
dagat‡ kag sang matahom kag balaan nga bukid.§ Pero *sa ulihi* mapatay
siya nga wala gid sing may magabulig sa iya.”

12

Ang Pahayag Parte sa Katapusan nga Tion

1 *Nagsiling pa ang daw sa tawo,* “Sa sina nga tion,* magapamatok† si
Micael, ang gamhanan nga pangulo‡ nga manug-apin sang imo mga
kasimanwa. Mangin mabudlay gid ang situasyon sa sina nga tion, kag ina
nga kabudlayan wala pa gid natabo halin sang pagsugod sang mga
nasyon.§ Pero pagaluwason *sa sina nga kabudlayan* ang kapareho mo nga
mga Israelinhon nga ang ila mga ngalan nasulat sa libro *nga ginlistahan
sang mga may kabuhi nga wala sing katapusan*.
2 Pagabanhawon ang madamo nga nagkalamatay. Ang iban sa ila
magabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan, pero ang iban
pakamalauton kag pakahuy-an hasta san-o.

---

† **11:43** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* ‡ **11:45** *dagat* sang Mediteraneo § **11:45** *matahom kag balaan nga bukid* sa diin nagatindog ang templo. * **12:1** *Sa sina nga tion:* ang katapusan nga tion, nga amo ang tion nga magakalatabo ang ginasiling sa 11:40-45 † **12:1** *magapamatok:* sa literal, *magatindog* ‡ **12:1** *pangulo:* ukon, *anghel* § **12:1** *mga nasyon:* ukon, *nasyon sang Israel*

3 Atong mga nakaintiendi kag nagatudlo sa mga tawo nga magkabuhi
sing matarong magasilak pareho sang mga bituon sa langit hasta san-o.
4 Pero Daniel, isira lang anay ini nga libro, kag indi lang anay
pag-ipanugid ang mensahi sini hasta mag-abot ang katapusan. *Samtang*
wala pa ini mapahayag, madamo ang magatinguha sa pag-intiendi sang
mga nagakalatabo."
5 Pagkatapos niya hambal sadto, may nakita pa gid ako nga duha ka tawo
nga nagatindog sa pihak kag pihak sang suba.
6-7 Nagpamangkot ang isa sa ila sa tawo nga nagabayo sang linen nga
nagatindog sa ibabaw sang suba, "Ano ayhan kadugay antes matapos inang
makatilingala nga mga hitabo?"
Ginbayaw sang tawo nga nagabayo sang linen ang duha niya ka kamot
kag nabatian ko siya nga nagpanumpa sa ngalan sang Dios nga nagakabuhi
hasta san-o. Siling niya, "Matapos ina pagkaligad sang tatlo ka tuig kag
tunga, pagkatapos sang pagpaantos sa katawhan sang Dios."
8 Wala ko naintiendihan ang iya sabat. Gani nagpamangkot ako sa iya,
"Sir, ano gid bala ang mangin resulta sang sina nga mga hitabo?"
9 Nagsabat siya, "Daniel, maglakat ka na, kay ang sabat sa pamangkot mo
magapabilin nga sekreto kag indi dapat ipanugid hasta mag-abot ang
katapusan.
10 Madamo sa mga nakaintiendi *sang kamatuoran* ang pagatinluan ang
ila kabuhi, kag makaintiendi sila *sa mga butang nga ginsugid ko*. Pero ang
mga malain magapadayon sa paghimo sang kalautan, kag indi sila
makaintiendi *sa mga butang nga ginsugid ko*.
11 "Magaligad ang 1,290 ka adlaw halin sa tion sang pagpauntat sang
adlaw-adlaw nga paghalad kag pagbutang sang makangilil-ad nga butang
nga mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo hasta sa pag-abot sang*
katapusan.
12 Bulahan ang nagahulat kag nagapabilin hasta makaligad ang 1,335 ka
adlaw.
13 "Kag ikaw Daniel, padayuna ang imo mga ginahimo. Mapatay ka, pero
pagabanhawon ka sa katapusan nga mga inadlaw para mabaton mo ang
balos nga gintigana para sa imo."

Hoseas

1 Ini ang mensahi nga ginpahayag sang GINOO kay Hoseas nga anak ni
Beeri sang panahon nga naghari sa Juda si Uzia, *dayon* si Jotam, si Ahaz,
kag si Hezekia, kag sang panahon nga naghari sa Israel si Jeroboam nga
anak ni Joash.

Ang Asawa kag mga Anak ni Hoseas

2 Ang una nga ginhambal sang GINOO kay Hoseas amo ini:
"Magpangasawa ka sang babayi nga magapanginlalaki,* kag ang inyo
kabataan kabigon nga mga anak sang babayi nga nagapanginlalaki. Kay
magapakita ini nga ang akon katawhan daw nagapanginlalaki man paagi
sa ila pagsikway sa GINOO *kag pagsimba sa mga dios-dios*."
3 Gani ginpangasawa ni Hoseas si Gomer nga anak ni Diblaim. Sang ulihi
nagbusong si Gomer. Kag sang natawo ang ila anak nga lalaki,
4 nagsiling ang GINOO kay Hoseas, "Ngalani ang bata nga Jezreel,† kay sa
indi madugay pagasilutan ko ang hari sang Israel tungod sang mga
pagpamatay nga ginhimo sang iya katigulangan nga si Jehu sa *banwa sang*
Jezreel. Dulaon ko ang ginharian sang Israel.
5 Sa sina nga tion ipapierdi ko ang mga soldado sang Israel sa Kapatagan
sang Jezreel."
6 Nagbusong liwat si Gomer kag nagbata sing babayi. Nagsiling ang
GINOO kay Hoseas, "Ngalani ang bata nga Lo Ruhama,‡ kay indi ko na
pagkaluoyan ukon pagpatawaron ang katawhan sang Israel.
7 Pero kaluoyan ko ang katawhan sang Juda. *Ako,* ang GINOO nga ila Dios,
magaluwas sa ila paagi sa akon gahom kag indi paagi sa inaway—sa pana,
sa espada, sa mga kabayo ukon sa mga manugkabayo."
8 Sang malutas na ni Gomer ang iya bata nga si Lo Ruhama, nagbusong
liwat siya kag nagbata sing lalaki.
9 Nagsiling ang GINOO *kay Hoseas,* "Ngalani ang bata nga Lo Ami,§ kay
ang katawhan sang Israel indi akon katawhan kag ako indi ila *Dios*.
10 Pero magaabot ang tion nga *kaluoyan ko sila kag pakamaayuhon*;
mangin pareho sila kadamo sa balas sa baybayon nga indi masukob ukon
maisip. Sa karon ginatawag sila nga, 'Indi akon katawhan,' pero sa ulihi
pagatawgon sila nga, 'Mga anak sang buhi nga Dios.'
11 Magaisa liwat ang mga katawhan sang Juda kag sang Israel, kag
magapili sila sang isa ka pangulo. Magauswag sila liwat sa ila duta.* Daw
ano kasadya ang ina nga tion para sa Jezreel.

2

1 "Gani tawga ninyo ang inyo kapareho nga mga Israelinhon nga 'Akon
katawhan'* kag 'Ginkaluoyan.'†

---

* **1:2** *magapanginlalaki:* ukon, *nagabaligya sang iya lawas* † **1:4** *Jezreel:* buot silingon sa Hebreo, *nagasab-og ang Dios,* nga nagakahulugan sang pagtubo kag kauswagan (tan-awa sa bersikulo 11). Pero sa sini nga bersikulo ang ini nga ngalan nagakahulugan nga laptahon sang Dios ang mga Israelinhon tungod sang ila kalautan. ‡ **1:6** *Lo Ruhama:* buot silingon sa Hebreo, *wala pagkaluoyi*
§ **1:9** *Lo Ami:* buot silingon sa Hebreo, *indi akon katawhan* * **1:11** *Magauswag...duta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **2:1** *Akon katawhan:* sa Hebreo, *Ami* † **2:1** *Ginkaluoyan:* sa Hebreo, *Ruhama*

Nagpanginlalaki si Gomer

2 "Mga anak, sawaya ninyo ang inyo iloy bisan nga indi ko na siya asawa,
kag indi na niya ako bana. Sawaya ninyo siya nga untaton na niya ang
pagpanginlalaki.
3 Kon indi gani siya mag-untat ubahan ko siya kag mangin hublas siya
pareho sang iya pagkatawo. Himuon ko siya nga pareho sang kamingawan
ukon desierto, kag mapatay siya sa kauhaw.
4-5 Kag kamo nga iya mga anak indi ko pagkaluoyan, kay mga anak kamo
sang babayi nga nagapanginlalaki. Makahuluya ang ginahimo sang inyo
iloy nga nagbata sa inyo. Nagsiling pa siya, 'Magalagas ako sa akon mga
lalaki nga amo ang nagahatag sa akon sang akon pagkaon, tubig, mga tela
nga delana‡ kag linen, lana, kag bino.'
6 "Gani kudalan ko siya sang tunukon nga mga kahoy-kahoy para indi
siya makaguwa.
7 Lagson niya ang iya mga lalaki pero indi niya sila maabtan. Pangitaon
niya sila pero indi niya makita. Dayon magasiling siya, 'Mabalik na lang
ako sa akon una nga bana, kay mas maayo pa ang akon kahimtangan sadto
sang sa subong.'
8 "Wala niya ginahunahuna nga ako ang naghatag sa iya sang mga uyas,
duga sang ubas, lana, kag sang madamo nga pilak kag bulawan nga
ginhimo nila nga *imahen ni* Baal.§
9 Gani sa tion sang tig-alani bawion ko ang mga uyas kag duga sang ubas
nga ginhatag ko. Kag bawion ko man ang mga tela nga delana kag linen nga
ginhatag ko para itabon sa iya pagkahublas.
10 Kag karon ubahan ko siya sa atubangan sang iya mga lalaki, kag wala
sing may makaluwas sa iya sa akon kamot.
11 Pauntaton ko na ang tanan niya nga mga selebrasyon, ang natalana
nga mga tion sang pagsimba nga ginasaulog niya kada tuig, kada bulan,
kag kada semana.*
12 Pierdihon ko ang iya mga tanom nga ubas kag mga kahoy nga higera
nga siling niya ginbayad sa iya sang iya mga lalaki. Himuon ko ang mga
talamnan sini nga masiot nga kakahuyan, kag ang mga bunga sini kaunon
sang talunon nga mga sapat.
13 Silutan ko siya tungod nga may mga tion nga nagasunog siya sang
insenso sa mga *imahen ni* Baal. Nagsuksok siya sang mga alahas kag
naglagas sa iya mga lalaki, pero ako ya ginkalimtan niya. *Ako,* ang GINOO,
ang nagasiling sini.
14 "Pero karon, dal-on ko siya sa kamingawan kag pangaluyagan *liwat*
hasta nga mapaluyag ko siya.
15 Paghalin namon didto ibalik ko sa iya ang iya mga talamnan sang ubas,
kag himuon ko ang Kapatagan sang Acor† nga alagyan nga
magapadumdom sang maayo nga palaabuton. Sabton niya ako pareho
sang iya ginhimo sadtong bataon pa siya, sang pagguwa niya sa Egypt."
16 Nagsiling ang GINOO *sa mga Israelinhon*, "Sa sina nga tion *nga*
magabalik kamo sa akon, pagatawgon ninyo ako nga inyo bana, kag indi na
ninyo ako pagatawgon nga inyo Baal.‡

‡ **2:4-5** *delana:* sa English, *wool* § **2:8** *ginhimo...Baal:* ukon, *gin-gamit nila sa pagsimba kay Baal.*
* **2:11** *kada bulan, kag kada semana:* sa literal, *Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan, kag Adlaw nga Inugpahuway* † **2:15** *Acor:* buot silingon sa Hebreo, *kagamo* ‡ **2:16** *Baal:* Ngalan ini sang isa ka dios sa Canaan nga ginpangalan sang mga Israelinhon sa GINOO. Ang Baal nagakahulugan man nga "agalon."

17 Indi ko na gid kamo pagpamitlangon sang mga ngalan ni Baal.
18 Sa sina nga tion magahimo ako sang kasugtanan sa tanan nga klase
sang sapat *nga indi nila kamo pag-anhon.* Dulaon ko sa duta sang Israel ang
mga armas sa inaway pareho sang pana kag espada. Kag tungod nga wala
na sing inaway, magatulog kamo nga wala sing may ginakahadlukan nga
katalagman.
19 "Kabigon ko kamo nga akon asawa hasta san-o. Himuon ko sa inyo ang
matarong kag husto. Higugmaon ko kamo kag kaluoyan,
20 kag mangin matutom ako sa inyo. Gani kilalahon na gid ninyo ako nga
GINOO.
21 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa sina nga adlaw sabton ko ang inyo
pangamuyo. Paulanon ko para magtubo sa duta
22 ang mga uyas, ubas kag olibo para sa inyo nga ginatawag nga Jezreel.§
23 Paestaron ko kamo sa inyo duta bilang akon katawhan. Ipakita ko ang
akon kaluoy sa inyo nga ginatawag nga Lo Ruhama.* Kag kamo nga
ginatawag man nga Lo Ami† tawgon ko nga akon katawhan, kag magasiling
kamo nga ako ang inyo Dios."

3

Si Hoseas kag ang Iya Asawa

1 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Ipakita liwat ang imo gugma sa imo
asawa bisan pa nga nagapanginlalaki siya. Higugmaa siya pareho sang
paghigugma ko sa katawhan sang Israel bisan pa nga nagasimba sila sa
iban nga mga dios paagi sa paghalad sang mga tinapay nga may mga
pasas."
2 Gani ginbakal ko siya* sa kantidad nga 15 ka bilog nga pilak kag apat ka
sako nga barley.†
3 Kag ginsilingan ko siya, "Magpuyo ka upod sa akon‡ sa malawig nga
tion. Indi ka gid maghulid sa iban nga lalaki. Bisan ako indi anay maghulid
sa imo."§
4 Kay *nagakahulugan ini nga* sa malawig nga tion magakabuhi ang
katawhan sang Israel nga wala sing hari, opisyal, halad, handumanan nga
bato, espesyal nga panapton* *nga ginagamit sa pagpamakot,* kag mga
dios-dios.
5 Pero sa ulihi magadangop sila liwat sa GINOO nga ila Dios kag sa ila hari
nga *kaliwat ni* David. Magapalapit sila sa GINOO nga may pagtahod tungod
sa iya kaayo.

4

Ang Akusasyon sang Dios Batok sa Israel kag sa Iya mga Pari

§ **2:22** *Jezreel:* Si Jezreel (bersikulo 22), si Lo Ruhama kag si Lo Ami (bersikulo 23) mga anak ni Hoseas kag ni Gomer (1:3-9), kag ang ila mga ngalan ginpangalan sa Israel. * **2:23** *Lo Ruhama:* buot silingon sa Hebreo, *wala pagkaluoyi* † **2:23** *Lo Ami:* buot silingon sa Hebreo, *indi akon katawhan* * **3:2** *ginbakal ko siya:* Indi mapat-od kon ngaa kinahanglan nga baklon siya. Nagkalain-lain ang interpretasyon parte sini. † **3:2** *apat ka sako nga barley:* sa Septuagint, *tatlo ka sako nga barley kag pila ka litro nga bino* ‡ **3:3** *Magpuyo ka upod sa akon:* ukon, *Maghulat ka sa akon.* § **3:3** *Bisan...imo:* ukon, *Magapuyo ako upod sa imo;* ukon, *Magahulat ako sa imo* * **3:4** *espesyal nga panapton:* sa Hebreo, *efod*

1 Kamo nga mga Israelinhon nga nagaestar sa duta *sang Israel*, pamatii
ninyo ining akusasyon sang GINOO kontra sa inyo: “Wala na sing tawo sa
inyo duta nga matutom, nagahigugma, kag nagakilala sa akon.
2 Sa baylo, ang inyo ginahimo amo ang pagpakamalaot sa iban,
pagbinutig, pagpamatay, pagpangawat kag pagpanginlalaki ukon
pagpanginbabayi. Lapnag na ini bisan diin, kag nagasunod-sunod lang ang
pagpinatyanay.
3 Tungod sini nagakamala ang inyo duta kag ang tanan nga nagaestar
dira nagakalamatay, pati ang *tanan nga* sapat—ang nagalakat, ang
nagalupad kag ang nagalangoy.
4 “Pero wala sing basta-basta mag-akusar ukon magpasibangod sa kay
bisan sin-o, kay kamo nga mga pari amo ang dapat akusaron.*
5 Kamo kag ang mga propeta malaglag, adlaw man ukon gab-i. Kag
laglagon ko man ang inyo mga iloy.†
6 “Nagkalalaglag ang akon katawhan tungod kay kulang sila sa ihibalo
parte sa akon. Kay kamo mismo *nga mga pari* ginsikway ninyo ang ihibalo
parte sa akon, gani isikway ko man kamo bilang akon mga pari.
Ginkalimtan ninyo ang akon Kasuguan, gani kalimtan ko man ang inyo
mga kabataan.
7 Samtang nagadamo kamo nga mga pari, nagadamo man ang inyo sala
sa akon. Gani himuon ko nga makahuluya ang inyo ginapabugal.‡
8 Gusto ninyo nga magpakasala ang akon katawhan para makakaon
kamo sang ila mga halad sa pagpakatinlo.§
9 Gani subong nga silutan ko ang katawhan, silutan ko man kamo nga
mga pari.* Silutan ko kamo sa inyo batasan; balusan ko kamo sa inyo mga
ginahimo.
10 Nagakaon kamo matuod, pero indi kamo mabusog. Nagasimba kamo
sa mga dios-dios† *nga ginapatihan ninyo nga makahatag sang bata*, pero
indi kamo makapabata tungod kay ginsikway ninyo ako
11 para simbahon ang mga dios-dios.

Ginapakamalaot sang Dios ang Pagsimba sa mga Dios-dios

“Katawhan ko, ang bag-o kag ang daan nga bino nagakuha sang inyo
maayo nga panghunahuna.
12 Nagapangayo kamo sang laygay sa *inyo dios-dios nga* kahoy. Kag suno
sa inyo, nagasabat ini. Ginapatalang kamo sang espiritu nga nagatulod sa
inyo sa pagsimba sa mga dios-dios, gani gintalikdan ninyo ako pareho sang
babayi nga nagpanginlalaki.
13 Nagahalad kamo kag nagasunog sang insenso sa putokputokan sang
mga bukid, didto sa idalom sang mataas kag madabong nga mga kahoy, kay
maayo ini pasilungan. Gani ang inyo mga anak nga dalaga
nagapakighilawas kag ang inyo mga umagad nga babayi nagapanginlalaki.
14 Pero indi ko sila pagsilutan sa ila ginahimo kay kamo mismo nga mga
lalaki nagapakighilawas man sa mga babayi nga nagabaligya sang ila

---

* **4:4** *kay kamo...akusaron:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **4:5** *mga iloy:* ukon, *iloy,* nga ang buot silingon ang nasyon sang Israel. ‡ **4:7** *Gani...ginapabugal:* ukon, *Ginbaylo ninyo ang inyo dungganon nga Dios sa makahuluya nga mga dios-dios.* § **4:8** Suno sa Lev. 6:26; 10:17, ang mga pari may parte sa sini nga klase sang halad. * **4:9** *Gani...pari:* ukon, *Subong nga malain kamo nga mga pari, malain man ang katawhan.* † **4:10** *Nagasimba kamo sa mga dios-dios:* sa literal, *Nagapanginlalaki kamo.* Amo ini ang buluhaton ni Gomer nga asawa ni Hoseas, kag si Gomer nagarepresentar sang nasyon sang Israel.

lawas sa templo, kag nagahalad pa kamo upod sa ila sang mga halad *para sa mga dios-dios*. Gani tungod nga kamo nga katawhan wala sing pag-intiendi *parte sa kamatuoran*, pagalaglagon kamo.

15 "Mga taga-Israel, bisan gintalikdan ninyo ako pareho sang babayi nga nagpanginlalaki, indi ninyo pagdalahiga ang mga taga-Juda.

"Kag *kamo nga mga taga-Juda*, indi kamo magkadto sa Gilgal kag sa Bet Aven‡ *para magsimba sa akon* ukon maghimo sang panaad sa akon ngalan.

16 Mga matig-a sing ulo ang mga taga-Israel, pareho sang tingkuyan nga babayi nga baka. Gani paano ko sila maatipan pareho sang mga karnero sa latagon?

17 Nabuyo na sila§ sa mga dios-dios. Pabay-i na lang sila!

18 Pagkatapos nila ininom, bira-bira sila pakighilawas. Ang ila mga manugdumala gusto gid nga maghimo sang makahuluya nga mga buluhaton.*

19 Laglagon gid sila nga daw sa ginapalid sang mabaskog nga hangin, kag mahuy-an sila sa ila nga paghalad *sa mga dios-dios*."

5

1 *Nagsiling pa ang* GINOO, "Pamati kamo, katawhan sang Israel, pati na kamo nga mga pari kag mga miyembro sang pamilya sang hari, kay ini nga paghukom kontra sa inyo: Daw pareho kamo sa siod, kay ginhalitan ninyo ang mga katawhan sang Mizpa kag sang Tabor.

2 Nagarebelde kamo sa akon kag nagatinguha gid sa pagpamatay,* gani disiplinahon ko kamo tanan.

3 Nahibaluan ko ang tanan parte sa inyo nga mga taga-Israel;† wala kamo sing may matago sa akon. Nagasimba kamo sa mga dios-dios‡ gani nangin mahigko kamo.

4 "Ang inyo mga binuhatan nagapugong sa inyo sa pagbalik sa akon nga inyo Dios. Kay ara sa inyo tagipusuon ang espiritu nga nagatulod sa inyo sa pagsimba sa mga dios-dios, kag wala ninyo ako ginakilala nga GINOO.

5 Ang inyo pagkamatinaas-taason nagapamatuod nga dapat kamo silutan. Kag tungod sa inyo mga sala malaglag kamo nga mga taga-Israel kaupod ang mga taga-Juda.

6 Magahalad kamo sang mga karnero, kanding kag baka sa pagdangop sa akon, pero indi ninyo maeksperiensyahan ang akon presensya kay gintalikdan ko na kamo.

7 Ginluiban ninyo ako tungod kay ang inyo mga anak indi akon. Gani karon, laglagon ko kamo kag ang inyo mga duta sa isa lang ka bulan.§

Ang Inaway sang Juda kag sang Israel

‡ **4:15** *Bet Aven:* buot silingon sa Hebreo, *balay sang kalautan.* Amo ini ang tawag sa lugar sang Betel bilang pagyaguta. Ang buot silingon sang Betel, "balay sang Dios." § **4:17** *sila:* sa Hebreo, *Efraim.* Isa sa mga tribo sa ginharian sang Israel, kag sa sini nga libro nagarepresentar ini sang bilog nga ginharian sang Israel. * **4:18** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. * **5:2** *nagatinguha gid sa pagpamatay:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **5:3** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa bersikulo 5, 9, 11-14 sa Hebreo. Tan-awa ang footnote sa 4:17. ‡ **5:3** *Nagasimba kamo sa mga dios-dios:* sa literal, *Nagapanginlalaki kamo.* § **5:7** *sa isa lang ka bulan:* ukon, *sa Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan*

8 "Patunuga ang mga budyong kag mga trumpeta *sa pagpaandam sa mga tawo* sa Gibea kag sa Rama! Ipabati ang singgit sang inaway sa Bet Aven!
Magbantay kamo nga katawhan sang Benjamin!*
9 Malaglag ang Israel sa adlaw sang pagsilot. Sigurado nga matabo ang
akon ginasiling kontra sa mga tribo sang Israel!
10 Ang mga pangulo sang Juda pareho sa mga tawo nga nagapangbalhin
sang mga muhon† *kay gin-agawan nila sang duta ang Israel.* Gani ibubo ko
sa ila ang akon kaakig pareho sang baha.
11 Ginadaogdaog ang Israel kag ginalaglag tungod nga ginasilutan ko
siya. Kay padayon gid siya nga nagasunod sa mga dios-dios.‡
12 Daw pareho ako sa sapat-sapat nga nagaut-ot sa Israel kag sa Juda.
13 "Sang makita sang Israel kag sang Juda ang ila indi maayo nga
kahimtangan,§ nagpangayo sang bulig ang Israel sa gamhanan nga hari
sang Assyria. Pero indi siya makabulig sa ila.*
14 Kay salakayon ko ang Israel kag Juda pareho sang leon *nga nagagus-ab*
sang iya biktima. Ako gid mismo ang magalaglag sa ila. Dal-on ko sila *sa*
iban nga mga nasyon, kag wala sing may makaluwas sa ila.
15 Pagkatapos mabalik ako sa akon lugar, hasta nga akuon nila ang ila
mga sala. Kag magadangop gid sila sa akon sa ila nga pag-antos."

6

Indi Tinagipusuon ang Paghinulsol sang mga Israelinhon

1 *Naghambalanay ang mga Israelinhon,* "Dali, mabalik na kita sa GINOO.
Siya ang naglaglag sa aton kag siya man ang magabulig sa aton.*
2 Daw pareho kita sa patay nga buhion niya gilayon. Sa indi madugay†
pabangunon niya kita, kag magakabuhi kita sa iya presensya.
3 Tinguhaan ta nga makilala ang GINOO. Magaabot siya kag sigurado gid
ini pareho sang pagbutlak sang adlaw. Magaabot siya pareho sang ulan nga
nagahatag sang tubig sa duta."
4 *Pero nagsiling ang GINOO,* "*Mga katawhan sang* Israel‡ kag Juda, ano
bala ang himuon ko sa inyo? Ang inyo paghigugma sa akon dali lang
madula pareho sang ambon ukon tun-og sa kaagahon.
5 Amo gani nga ginapaandaman ko kamo paagi sa akon mga propeta nga
malaglag kamo kag magakalamatay. Ipahayag ko gid ang akon paghukom
pareho sang kilat kasanag.
6 Kay indi ang *inyo mga* halad ang akon luyag kundi ang *inyo* gugma.§
Mas gusto ko pa nga kilalahon *ninyo* ako sang sa *maghalad kamo sang* mga
halad nga ginasunog.

---

* **5:8** *katawhan sang Benjamin:* Ang Gibea, Rama, Bet Aven parte sadto sang tribo ni Benjamin (Jos. 18:21-28). † **5:10** *muhon:* Tanda ini sang border sang duta. Kon sa English, *landmark ukon boundary marker.* ‡ **5:11** *dios-dios:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. § **5:13** *indi maayo nga kahimtangan:* sa literal, *balatian kag pilas* * **5:13** *indi siya makabulig sa ila:* sa literal, *indi siya makaayo sang ila pilas.* * **6:1** *Siya...aton:* sa literal, *Siya ang naggus-ab sa aton kag siya man ang magaayo sa aton; siya ang nagpilas sa aton kag siya man ang magabugkos sang aton mga pilas.* † **6:2** *gilayon...indi madugay:* sa literal, *pagkatapos sang ikaduha nga adlaw ukon sa ikatatlo nga adlaw.* ‡ **6:4** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 10. Tan-awa ang footnote sa 4:17. § **6:6** *gugma:* posible ang buot silingon, *gugma sa Dios* ukon, *gugmakaluoy sa isigkatawo*

7 Pareho kay Adan, ginbaliwala ninyo ang *akon* kasugtanan *sa inyo*.
Nagluib kamo sa akon dira *sa inyo lugar*.*
8 Ang siyudad sang Gilead ginaestaran sang malain nga mga tawo pati
sang mga manugpatay.
9 Ang inyo mga pari daw sa grupo sang mga tulisan nga nagabantay sang
mabiktima. Nagapamatay sila sa dalan nga pakadto sa Shekem,† kag kon
ano pa nga makahuluya nga mga buluhaton ang ila ginahimo.
10 Mga taga-Israel, terible ang nakita ko sa inyo; nagasimba kamo sa mga
dios-dios, gani nangin mahigko‡ kamo.
11 Kag bisan kamo nga mga taga-Juda, napat-od na nga silutan kamo.
"Gusto ko kuntani nga ibalik ang maayo nga kahimtangan sang akon
katawhan.

7

1 Gusto ko kuntani nga ayuhon ang mga taga-Israel. Pero ang makita ko
sa ila amo ang ila* kalautan. Nagapangdaya sila, nagasulod *sa mga balay*
kag nagapangawat, kag nagapanghold-ap sa mga karsada.
2 Pero wala nila ginabutang sa ila hunahuna nga nadumduman ko ang
tanan nila nga kalautan. Sa gihapon gapos sila sa ila mga sala kag nakita ko
ini tanan.
3 "Napalipay nila ang *ila* hari kag mga opisyal sa ila kalautan kag
kabutigan.
4 Tanan sila maluibon;† daw pareho sila sa mainit nga pugon nga indi na
kinahanglan pamakutan sang panadero halin sa paglamas hasta sa
paghabok sang linamas nga harina *nga iya lutuon*.
5 Sang kaadlawan‡ sang ila§ hari, ginhubog nila ang iya sini mga opisyal.
Kag pati ang hari nagpakig-inom man sa mga maoy *niya nga mga opisyal*.
6 Kag samtang nagapalapit sila *sa pagpatay sa hari kag sa iya mga opisyal*,
daw pareho sa pugon ang kasingkal sang ila kaakig. *Kay* sang nagahulat pa
lang sila nga magsalakay, bilog nga gab-i ang pagpugong nila sang ila
kaakig, kag pagkaaga nagasingkal ini nga daw sa kalayo.
7 Tanan sila nagasingkal gid sa kaakig pareho sang mainit nga pugon,
gani ginpamatay nila ang ila mga manugdumala. Nalaglag ang tanan nila
nga hari, pero wala gid sing bisan isa sa ila nga nagpangayo sang bulig sa
akon.
8 "Nagapakigsimpon ang Israel* sa iban nga mga nasyon. *Indi sila*
mapuslan kay pareho sila sa manipis nga tinapay nga wala mabaliskad.†
9 Ginakuha sang taga-iban nga mga nasyon ang ila ikasarang, pero wala
nila ini matalupangdi. Pareho sila sa tigulang nga nagaputi na ang iya
buhok pero wala niya matalupangdi.

---

* **6:7** *Pareho kay Adan...sa inyo lugar:* ukon, *Sa lugar sang Adan...sa sina nga lugar.* † **6:9** *Shekem:* Isa ini sa mga banwa nga sa diin makapalagyo ang bisan sin-o nga nakapatay sang tawo nga indi niya hungod, kag dira wala sing may mag-ano sa iya. ‡ **6:10** *mahigko:* buot silingon, *indi na takos nga magpartisipar sa mga seremonya sa templo.* * **7:1** *ila:* sa Hebreo, *Efraim kag Samaria.* Ini sila nagarepresentar sang ginharian sang Israel. † **7:4** *maluibon:* ukon, *nagapanginbabayi.* Posible man nga ang buot silingon, nagasimba sa mga dios-dios. ‡ **7:5** *kaadlawan:* ukon, *adlaw sang pagkorona.* § **7:5** *ila:* Amo ini sa Targum. Sa Hebreo, *aton.* * **7:8** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 11. Tan-awa ang footnote sa 4:17. † **7:8** *wala mabaliskad:* Siguro ang buot silingon nabatok ukon ang pihak nga parte wala maluto.

10 Ang ila pagkamatinaas-taason nagapamatuod nga dapat sila silutan.
Pero bisan pa nga nagakalatabo ini tanan sa ila, wala gihapon sila nagbalik
kag nagdangop sa akon nga ila Dios.
11 Daw pareho sila sa pating; dali lang matunto kag wala sing
pag-intiendi. Nagapangayo sila sang bulig sa Egypt, kag kon kaisa sa
Assyria.
12 Pero samtang nagapakadto sila *sa sini nga mga lugar*, tapnaon‡ ko sila
pareho sang pispis nga ginsiod sang pukot kag ginbutong paidalom. Silutan
ko sila suno sa ginsiling ko na sa ila mga pagtilipon.§
13 Kaluluoy sila tungod kay nagpalayo sila sa akon. Laglagon ko sila
tungod kay nagrebelde sila sa akon. Gusto ko kuntani nga luwason sila
pero nagahambal sila sing binutig parte sa akon.
14 Indi sinsero ang ila pagpanawag sa akon. Samtang nagahibi sila sa ila
mga katre sa pagpangayo sa mga dios-dios sang mga uyas kag duga sang
ubas, ginapilasan nila ang ila lawas.* Nagapalayo sila sa akon.
15 Gindisiplina ko sila para magbakod sila, pero nagplano pa sila sing
malain kontra sa akon.
16 Nagadangop sila sa butang nga wala sing pulos.† Pareho sila sa guba
nga pana *nga indi mapuslan*. Mapatay sa inaway ang ila mga pangulo
tungod kay wala sila sing respeto‡ kon maghambal. Tungod sini yagutaon
sila sang mga taga-Egypt.

8

Ginsilutan sang GINOO ang Israel Tungod sang Ila Pagsimba sa mga Dios-dios

1 "Patunuga ang budyong sa pagpaandam sa akon katawhan nga ang
Israel nga ginakabig ko nga akon puluy-an* salakayon sang kaaway nga
daw sa agila *kadasig*. Kay ginbaliwala nila ang akon kasugtanan *sa ila* kag
ginlapas nila ang akon Kasuguan.
2 Nagapanawag sila sa akon *nga nagasiling*, 'Dios sang Israel, ginakilala
ka namon.'
3 Pero ginsikway nila ang maayo, gani lagson sila sang ila kaaway.
4 Nagpili sila sang mga hari kag mga opisyal nga wala ko ginpili.
Naghimo sila sang mga dios-dios halin sa ila mga pilak kag mga bulawan.
Kag ini nga mga dios-dios amo ang nagdala sang kalaglagan sa ila.
5 Ginasikway ko† ang dios-dios nga baka sang mga taga-Samaria.
Nagasingkal ang akon kaakig sa ila. Hasta san-o pa bala antes sila
magkabuhi nga matinlo?
6 Ang dios-dios nga baka sang Samaria ginhimo man lang sang platero
nga taga-Israel. Indi ina Dios! Sigurado gid nga pagadugmukon ina.
7 "Pareho lang nga nagapanggas sila sang hangin kag nagaani sang
buhawi.‡ Pareho man sa trigo nga wala sing uhay, indi ini makahatag sang
kalan-on. Pero bisan makahatag man, ang mga taga-iban nga lugar amo
ang magalamon sini.

---

‡ **7:12** *tapnaon:* ukon, *laglagon;* ukon, *ipabihag* § **7:12** *Silutan...pagtilipon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **7:14** *ginapilasan nila ang ila lawas:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *nagatipon sila.* † **7:16** *butang nga wala sing pulos:* Pareho sini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo indi klaro. Ang "butang nga wala sing pulos" posible amo ang mga dios-dios. ‡ **7:16** *wala sila sing respeto:* ukon, *akig gid sila* * **8:1** *Israel...puluy-an:* ukon, *akon templo* † **8:5** *ko:* sa Hebreo, *niya* ‡ **8:7** *Pareho...buhawi:* Siguro ang buot silingon, sa ila mga ginahimo nga wala sing pulos, dako nga silot ang ibalos sa ila.

8 Ang Israel daw sa ginlamon sang iban nga mga nasyon. Kag karon nga
nagaimpon na siya sa ila, nangin pareho siya sa galamiton nga wala sing
pulos.
9 Daw pareho siya sa maila nga donkey nga nagaisahanon kag
nagatalang-talang. Nagpangayo siya sang bulig sa Assyria; nagbayad siya§
sa iban nga mga nasyon *para buligan siya.*
10 Pero bisan nagpasakop siya sa sini nga mga nasyon, tipunon ko karon
ang iya mga katawhan *kag silutan.* Kag magasugod na ang ila pag-antos sa
pagdaog-daog sa ila sang isa ka hari kag sang *iya* mga opisyal.*
11 Matuod nga naghimo sila sang madamo nga halaran para sa mga halad
sa pagpakatinlo, pero ini nga mga halaran nangin lugar nga sa diin sila
nagapakasala.
12 Ginpasulat ko ang madamo nga kasuguan para sa ila, pero ginkabig
nila ini nga para sa iban kag indi nga para sa ila.
13 Nagahalad sila sa akon kag ginakaon nila ang karne *sang sapat nga ila*
ginahalad,† pero wala ako malipay sa ila. Kag karon dumdumon ko ang ila
mga kalautan; silutan ko sila tungod sang ila mga sala. Magabalik sila sa
Egypt.
14 Ginkalimtan nila nga mga taga-Israel ang nagtuga sa ila. Sila kag ang
mga taga-Juda nagpatindog sang mga palasyo‡ kag sang madamo nga
banwa nga napalibutan sang pader. Pero sunugon ko ang ila mga banwa
kag ang mabakod nga mga parte sini."

9

Ang Silot para sa Israel

1 *Nagsiling si Hoseas,* "Kamo nga mga taga-Israel, untati ninyo ang inyo
pagsinadya nga pareho sa ginahimo sang iban nga mga nasyon. Kay
nagasimba kamo sa mga dios-dios* kag nagapalayo sa inyo Dios. Sa bisan
diin nga linasan sang mga uhay nagakalipay kamo sa mga patubas nga
ginakabig ninyo nga bayad sa inyo sang mga dios-dios tungod sa inyo nga
pagsimba sa ila.
2 Pero sa ulihi mawad-an kamo sang mga uyas kag duga sang ubas.
3 Magahalin kamo sa *Israel, ang* duta sang GINOO, kag magabalik kamo†
sa Egypt. *Ang iban sa inyo* mapa-Assyria, kag didto magakaon kamo sang
mga pagkaon nga ginakabig ninyo nga mahigko.
4 Indi na kamo pagtugutan nga maghalad sang bino sa GINOO. Ang inyo
mga halad indi makapalipay sa iya. Ang bisan sin-o nga magkaon sang sina
nga mga halad kabigon nga mahigko, kay pareho lang ina sa pagkaon sa
namatyan.‡ Ang inyo nga pagkaon para lang sa inyo kaugalingon; indi ina
mahalad sa templo sang GINOO.

---

§ **8:9** *siya:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 11. Tan-awa ang footnote sa 4:17. * **8:10** *isa ka hari...opisyal:* ukon, *mga hari kag mga pangulo;* ukon, *gamhanan nga hari* † **8:13** *ginakaon...ginahalad:* Suno sa Lev. 7:11-18, ang karne sang halad nga para sa maayo nga relasyon kaunon sang pamilya sang manughalad kag sang mga pari. ‡ **8:14** *palasyo:* ukon, *templo* * **9:1** *nagasimba...dios-dios:* sa literal, *nagapanginlalaki.* Tan-awa ang footnote sa 4:10. † **9:3** *kamo:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 8, 11, 13 kag 16. Tan-awa ang footnote sa 4:17. ‡ **9:4** *Ang bisan...namatyan:* Ang pagkaon sa namatyan ginakabig sang mga Israelinhon nga mahigko. Kay ang lugar nga sa diin ara ang patay nangin mahigko, kag ang tanan nga ara dira nangin mahigko man. Tan-awa sa Num. 19:14.

5 *Tungod nga ang inyo mga halad indi pagbatunon sang* GINOO, ti ano ang
inyo himuon sa pag-abot sang natalana nga mga piesta nga ginasaulog
ninyo sa pagpadungog sa GINOO?
6 Bisan makapalagyo pa kamo sa kalaglagan, tipunon gihapon kamo sa
Egypt kag ilubong sa Memfis.§ Matabunan na lang sang hilamon ang inyo
malahalon nga mga kagamitan nga pilak* kag tubuan sang tunukon nga
mga kahoy-kahoy ang inyo mga tolda.
7 "Mga taga-Israel, nag-abot na ang tion nga silutan kamo, ang tion nga
balusan kamo sa inyo mga ginhimo. Kag mahibaluan gid ninyo *nga*
nag-abot na ini. Nagasiling kamo parte sa akon nga, 'Ina nga propeta
buang-buang! Ina siya nga ginagamhan sang espiritu malain sing ulo!'
Amo ina ang ginasiling ninyo sa akon tungod kay madamo na ang inyo sala
kag akig gid kamo sa akon.
8 Bilang propeta, ginaupdan ako sang akon Dios sa pagbantay sa inyo nga
mga taga-Israel. Pero bisan diin ako makadto gusto ninyo ako nga halitan;
daw pareho ako sa pispis nga gusto ninyo siuron. Akig ang mga tawo sa
akon *sa Israel, nga ginakabig* sang akon Dios nga iya puluy-an.†
9 Puwerte na gid kamo kalaot, pareho sang una sa mga lalaki sa Gibea.‡
Dumdumon sang Dios ang inyo kalautan; silutan niya kamo tungod sang
inyo mga sala."

10 *Nagsiling ang* GINOO, "Mga taga-Israel, sang ginpili§ ko ang inyo mga
katigulangan *nga mangin akon katawhan, nalipay gid ako*. Daw pareho *sa*
tawo nga nalipay gid sang nakakita *siya* sang ubas nga nagatubo sa desierto
ukon sang nakakita *siya* sang nahauna nga mga bunga sang higera. Pero
sang magkadto sila sa Baal Peor, gindedikar nila ang ila kabuhi sa
makahuluya nga dios-dios kag nangin pareho sila kangil-ad sa sinang
dios-dios nga ila ginahigugma.
11 Mga taga-Israel, ang inyo pagkagamhanan madula nga daw sa pispis
nga naglupad. Indi na makabusong kag makapamata *ang inyo mga babayi*.
12 Bisan pa nga makapamata sila, kuhaon ko ang tanan nila nga bata kag
magapangasubo kamo. Kaluluoy gid kamo kon bayaan ko na kamo.
13 "Ang pagtan-aw ko sadto sa inyo daw pareho sa mga kahoy nga palma
nga natanom sa maayo nga duta.* Pero karon dapat nga dal-on ninyo ang
inyo mga anak sa inaway para magkalamatay."
14 *Nagsiling si Hoseas,* "GINOO, amo ini ang himua sa imo katawhan: Indi
pagtuguti nga makabata ukon makapatiti sang lapsag ang ila mga babayi."
15 *Nagsiling ang* GINOO, "Ang tanan nga kalautan sang akon katawhan
nagsugod sa Gilgal. Didto pa lang ginkaugtan ko na sila. Kag tungod sang
ila kalautan pahalinon ko sila sa *Israel nga ginakabig ko nga* akon puluy-an.
Indi ko na sila paghigugmaon; ang tanan nila nga mga pangulo nagrebelde
sa akon.
16 Pareho sila sa tanom nga ang gamot sini nalaya, gani wala
nagapamunga. Bisan magpamata pa sila, patyon ko ang pinalangga nila
nga mga bata."

---

§ **9:6** *Memfis:* Isa ka siyudad sang Egypt nga may bantog nga mga lulubngan. * **9:6** *pilak:* sa English, *silver* † **9:8** *sa Israel...puluy-an:* ukon, *sa templo sang akon Dios* ‡ **9:9** *mga lalaki sa Gibea:* Ginlugos nila kag ginpatay ang isa ka babayi. (Tan-awa ang Huk. 19.) § **9:10** *sang ginpili:* sa literal, *sang makita* * **9:13** *Ang pagtan-aw...duta:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

17 *Nagsiling si Hoseas,* "Sikwayon sang akon Dios ang mga taga-Israel
tungod kay wala sila magtuman sa iya. Gani bisan diin na lang sila nga
nasyon makadto."

10

1 "Ang mga taga-Israel pareho sa tanom nga ubas nga madabong kag
madamo sing bunga. Samtang nagauswag sila madamo man ang ila
ginapatindog nga mga halaran, kag ginapatahom nila ang handumanan
nga mga bato nga ila ginasimba.
2 Mga madaya sila,* kag karon dapat nga mag-antos sila tungod sang ila
mga sala. Gub-on sang GINOO ang ila mga halaran kag handumanan nga
mga bato.
3 Sigurado nga masiling sila sa ulihi: Wala kami sing hari tungod kay
wala kami nagtahod sa GINOO. Pero bisan may hari pa kami, wala man siya
sing may mahimo nga maayo para sa amon.
4 Sagi man lang sila† hambal *pero wala man sila sing may hinimuan.*
Nagasumpa sila sing butig kag nagahimo sang kasugtanan *nga wala man*
lang nila ginatuman. Gani ang hustisya nangin pareho sa makahililo nga
hilamon nga nagatubo sa gin-arado nga duta.
5 "Mahadlok ang mga pumuluyo sang Samaria tungod *nga madula ang*
mga dios-dios nga babayi nga mga baka sa Bet Aven. Sila kag ang ila mga
pari nga nagakalipay sa katahom sang sini nga mga dios-dios
magapangasubo gid tungod kuhaon ini sa ila
6 kag dal-on sa Assyria bilang regalo sa gamhanan nga hari. Mahuy-an
ang Israel sa iya nga pagsalig sa kahoy nga mga dios-dios.‡
7 Malaglag kag mawala ang iya§ hari nga daw sa kahoy-kahoy nga
gin-anod sang tubig.
8 Pagagub-on ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar sang Aven,*
nga amo ang nangin kabangdanan sang pagpakasala sang mga taga-Israel.
Magatag-as ang tunukon nga mga tanom kag magatabon sa ila mga
halaran. Dayon magasiling sila sa mga bukid, 'Tiphagi kami kag tabuni!' "

Ginsentensyahan sang Dios ang Israel nga Silutan

9 *Nagsiling ang GINOO,* "Kamo nga katawhan sang Israel nagapadayon sa
pagpakasala halin pa sang tion *nga nagpakasala ang inyo mga katigulangan*
sa Gibea. Wala gid kamo nagbaylo. Gani kamo nga mga kaliwat sang mga
malain salakayon sa Gibea.†
10 Sa akon kagustuhan silutan ko kamo. Magatingob ang mga nasyon sa
pagsilot sa inyo‡ tungod sang inyo sige-sige nga pagpakasala.
11 *Sadto anay nagapatawhay-tawhay lang kamo;* pareho kamo sa bataon
nga babayi nga baka nga nahanas sa paglinas kag naluyag sa sini nga
trabaho. Pero subong pabudlayan ko kamo nga mga taga-Israel§ kag pati
ang mga taga-Juda; mangin pareho kamo sa bataon nga babayi nga baka
nga takdan sang gota ang iya liog nga wala pa sing kibol, kag dayon
paaraduhon.

---

* **10:2** *Mga madaya sila:* ukon, *Dali magbag-o ang ila hunahuna.* † **10:4** *sila:* ang nagliligad nga mga hari ukon ang mga tawo. ‡ **10:6** *sa iya...dios-dios:* ukon, *sa laygay nga ginsunod niya* § **10:7** *iya:* sa Hebreo, *Samaria.* Amo ini ang kapital sang Israel kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Israel. * **10:8** *Aven:* Amo man ini ang Bet Aven ukon Betel. Tan-awa ang footnote sa 4:15. † **10:9** *Wala gid...Gibea:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **10:10** *sa pagsilot sa inyo:* ukon, *sa pagbihag sa inyo* § **10:11** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Tan-awa ang footnote sa 4:17.

12 *Nagsiling ako sa inyo,* 'Pahumuka ang inyo tagipusuon pareho sang
duta nga gin-arado. Magtanom kamo sang pagkamatarong kag mag-ani
sang paghigugma. Kay tion na ini nga magdangop kamo sa akon hasta nga
mag-abot ako, kag padal-an ko kamo sang kaluwasan* nga daw pareho sa
ulan.'
13 "Pero nagtanom kamo sang kalautan, gani nag-ani man kamo sang
kalautan. Nagbutig kamo, kag ina bunga sang inyo kalautan. Kag tungod
kay nagsalig kamo sa inyo ikasarang, pareho abi sa inyo madamo nga
soldado,
14 magaabot ang inaway sa inyo mga katawhan kag magakalaguba ang
inyo napaderan nga mga banwa. Himuon sang inyo mga kaaway ang
pareho sang ginhimo ni Shalman† sa *banwa sang* Bet Arbel—gindugmok
niya ang mga iloy kag ang ila mga kabataan.
15 Amo man sina ang matabo sa inyo nga mga taga-Betel tungod nga
puwerte ang inyo kalautan. Sa kaagahon, sigurado gid nga mapatay ang
hari sang Israel."

11

Ang Gugma sang Dios para sa Israel

1 *Nagsiling ang* GINOO, "Sang pareho pa ang Israel sa isa ka bata,*
ginhigugma ko siya. Gintawag ko siya halin sa Egypt bilang akon anak.†
2 Pero karon, bisan sige ang tawag ko‡ sa ila nga mga taga-Israel, labi na
gid gani nga nagapalayo sila sa akon.§ Nagahalad sila sang mga halad kag
nagasunog sang mga insenso sa mga *imahen ni* Baal.
3 Ako *ang nag-atipan sa ila; daw pareho lang nga* gin-uyatan ko sila* sa
kamot kag gintudluan sa paglakat, pero wala nila ginkilala nga ako ang
nag-atipan† sa ila.
4 Gintuytuyan ko sila nga may pagpalangga pareho sang pagpalangga
sang isa ka tawo sa iya nga baka. Daw pareho lang nga ginkuha ko ang gota
sa ila liog kag nagduko sa pagpakaon sa ila.
5 Pero tungod nga indi nila gusto nga magbalik sa akon, sigurado nga
magabalik sila sa Egypt, kag pagadumalahan sila sang Assyria.
6 Salakayon sang mga kaaway ang ila mga banwa kag gub-on ang mga
trangka sang mga puwertahan sini. Gub-on sang ila mga kaaway ang ila
mga plano.
7 Sila nga akon katawhan desidido nga magpalayo sa akon. Gani bisan
magpanawag pa sila sing tingob sa akon indi ko sila pagluwason.‡
8 "Mga taga-Israel, indi ko mahimo nga sikwayon kamo ukon pabay-an
na lang. Indi ko mahimo *nga laglagon kamo sing bug-os* pareho sang
ginhimo ko sa *mga banwa sang* Adma kag Zeboyim. Indi maagwanta sang
akon balatyagon nga himuon ini sa inyo. Naluoy gid ako sa inyo.

---

* **10:12** *kaluwasan:* ukon, *kadalag-an;* ukon, *pagkamatarong* † **10:14** *Shalman:* Posible isa ka hari sang mga Moabnon. * **11:1** *Sang pareho...bata:* sa literal, *Sang bata pa ang Israel.* Ini ang panahon nga ara ang mga Israelinhon sa Egypt ukon sa kamingawan. † **11:1** *Gintawag...anak:* ukon, *Gintawag ko ang akon anak halin sa Egypt.* ‡ **11:2** *ko:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Septuagint. Sa Hebreo, *nila.* § **11:2** *akon:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *ila.* * **11:3** *sila:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 8, 9 kag 12. Tan-awa ang footnote sa 4:17. † **11:3** *nag-atipan:* sa literal, *nag-ayo* ‡ **11:7** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

9 Indi ko na pag-ipakita ang akon puwerte nga kaakig; indi ko na
paggub-on ang Israel, kay Dios ako kag indi tawo. Ako ang Balaan nga Dios
nga kaupod ninyo, kag indi ako magkadto sa inyo nga akig.
10 "Magasunod kamo sa akon sa tion nga magangurob ako pareho sang
leon. Sigurado gid nga magangurob ako, kag magadali-dali§ kamo puli
halin sa west.
11 Magaabot kamo sing madasig* pareho sang mga pispis nga halin sa
Egypt ukon pareho sang mga pating nga halin sa Assyria. Paestaron ko
kamo *liwat* sa inyo mga balay. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

Silutan ang Israel kag ang Juda

12 Permi lang ako ginabutigan kag ginatunto sang mga taga-Israel. Ang
mga taga-Juda padayon nga nagapalayo sa Dios nga balaan kag matutom.†

12

1 Ang mga taga-Israel* nagasalig sa mga butang nga wala sing pulos. Ang
ginalagas nila sa bilog nga adlaw amo ang mga butang nga makahalit sa ila.
Nagadugang ang ila pagbinutig kag pagpamintas. Nagahimo sila sang
kasugtanan sa Assyria kag *sa Egypt, amo gani nga* nagadala sila sang lana
sa Egypt *bilang regalo*.
2 May akusasyon man ang GINOO kontra sa mga taga-Juda nga mga
kaliwat man ni Jacob. Silutan niya sila suno sa ila mga pamatasan; balusan
niya sila suno sa ila mga hinimuan.
3 Sang ara pa lang *ang ila katigulangan nga* si Jacob sa tiyan sang iya iloy,
gusto na niya nga labawan ang iya kapid.† Kag *sang nagdako na siya,*
nagpakigdumog siya sa Dios
4 paagi sa pagpakigdumog sa isa ka anghel,‡ kag nagdaog siya. Nagahibi
siya samtang nagapangayo sang bendisyon sa anghel. Nakita niya ang Dios
sa Betel, kag didto nagpakighambal sa iya§ ang Dios.
5 Siya ang GINOONG Dios nga Makagagahom; GINOO ang iya bantog nga
ngalan.
6 Gani kamo nga mga kaliwat ni Jacob, magbalik na kamo sa inyo Dios,
kag ipakita ninyo ang gugma kag ang hustisya. Kag padayon kamo nga
magsalig sa inyo Dios.

Ang Dugang nga mga Akusasyon Batok sa Israel

7 Mahilig mangdaya ang inyo mga negosyante; nagagamit sila sang indi
husto nga kilohan.
8 Nagapabugal pa kamo nga mga taga-Israel, "Nakatipon kami sang
manggad kag puwerte na kami ka manggaranon. Wala sing may
makaakusar sa amon nga nakatipon kami sang manggad sa malain nga
paagi, *kay* sala ina nga buluhaton."
9 "Gani ako, ang GINOO nga inyo Dios *nga nagpaguwa sa inyo* sa Egypt,
magapaestar liwat sa inyo sa mga payag, pareho sang ginahimo ninyo sa
panahon sang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag.*

§ **11:10** *magadali-dali:* ukon, *magakurog* * **11:11** *sing madasig:* ukon, *nga nagakurog* † **11:12** *padayon...matutom:* ukon, *padayon nga nagasunod kag matutom sa Dios nga balaan.* * **12:1** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Makita man ang pulong nga Efraim sa Hebreo sa bersikulo 8 kag 14. Tan-awa ang footnote sa 4:17. † **12:3** *gusto...kapid:* sa literal, *gin-uyatan niya ang tikod sang iya utod.* ‡ **12:4** *anghel:* ukon, *pinadala sang Dios* § **12:4** *iya:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *aton.* * **12:9** Tan-awa ang Lev. 23:41-43.

10 "Nagpakighambal ako sa mga propeta kag ginhatagan ko sila sang
madamo nga palanan-awon. Paagi sa ila ginpaandaman ko kamo nga
malaglag kamo."†
11 Pero sa gihapon ang katawhan sang Gilead mga malain kag wala gid
sing pulos, kag ang katawhan sang Gilgal nagahalad sang mga turo nga
baka *sa mga dios-dios*. Sigurado gid nga pagagub-on ang ila mga halaran
kag mangin pareho ini sa mga tinumpok nga mga bato nga ginpanguha sa
gin-arado nga duta.
12 Nagpalagyo si Jacob sa Aram,‡ kag didto nagserbisyo siya bilang
manug-atipan sang mga sapat para maangkon niya ang iya pangasaw-on.
13 Paagi sa isa ka propeta, ginpaguwa sang GINOO ang mga Israelinhon sa
Egypt kag gin-atipan.
14 Pero ginpaakig gid nila ang ila Ginoo tungod sang ila pagpamatay, gani
silutan niya sila. Balusan niya sila sang ila pagpakamalaot *sa iya*.

13

1 Sang una kon maghambal na gani ang tribo sang Efraim nagakurog sa
kahadlok ang iban nga mga tribo sang Israel, kag ginadayaw nila siya. Pero
nakasala ang iya katawhan tungod sang ila pagsimba kay Baal. Amo gani
nga nagkalamatay* sila.
2 Karon, kamo *nga ginatawag Efraim*† padayon nga nagapakasala.‡ Kay
nagahimo kamo sang mga imahen nga mga dios-dios halin sa inyo mga
pilak para inyo simbahon. Pero ini tanan hinimo man lang sang tawo kag
suno man lang sa iya nga naisipan. Nagasiling pa kamo nga magahalad
kamo sang tawo sa sini nga mga dios-dios nga baka kag magahalok sa ila.
3 Gani madula kamo pareho sang ambon ukon tun-og sa kaagahon, ukon
pareho sang upa sa linasan nga ginapalid sang hangin ukon sang aso nga
nagaguwa sa simboryo.
4 "Ako ang GINOO nga inyo Dios *nga nagpaguwa sa inyo* sa Egypt.§ Wala
na kamo sing kilalahon pa nga Dios kag Manluluwas kundi ako lang.
5 Gin-atipan ko kamo sa desierto, sa mamala gid nga lugar.
6 Pero sang ginpakamaayo ko kamo kag nag-uswag kamo, nangin
bugalon kamo kag ginkalimtan na ninyo ako.
7-8 Gani salakayon ko kamo kag laglagon pareho sang pagsalakay kag
paggus-ab sang mapintas nga sapat sa iya biktima, pareho sang ginahimo
sang leon ukon sang bear nga gin-agawan sang mga anak. Magabantay ako
sa mga dalan sa pagsalakay sa inyo pareho sang leopard.
9 Laglagon ko kamo nga mga taga-Israel, tungod kay kontra ninyo ako
nga inyo manugbulig.
10 Ti diin na ang inyo hari kag ang mga pangulo sang inyo mga banwa
nga magaluwas sa inyo? Ginpangayo ninyo sila sa akon,
11 gani sa akon kaakig ginhatag ko sila sa inyo, kag sa akon man kaugot
ginkuha ko sila.
12 Ang inyo* mga sala *indi ko gid pagkalimtan*, daw pareho ina sa
kasulatan nga ginputos kag gintago.

---

† **12:10** *ginpaandaman...kamo:* ukon, *ginsugiran ko kamo sang mga paanggid.* ‡ **12:12** *Aram:* isa ka lugar sa Mesopotamia. * **13:1** *nagkalamatay:* ukon, *magakalamatay* † **13:2** *kamo nga ginatawag Efraim:* buot silingon, *ang mga taga-Israel* ‡ **13:2** *padayon nga nagapakasala:* ukon, *nagadugang pa gid ang inyo pagpakasala.* § **13:4** *nga nagpaguwa sa inyo sa Egypt:* ukon, *halin pa sang tion nga didto kamo sa Egypt* * **13:12** *inyo:* sa Hebreo, *Efraim. Tan-awa ang footnote sa* 4:17.

13 "May kahigayunan kamo nga magkabuhi *liwat*. Pero tungod kay wala
kamo sing pag-intiendi, *ginabaliwala ninyo ini.* Pareho kamo sa bata nga
indi gusto magguwa sa tiyan sa tion nga inugguwa na niya.
14 Luwason ko bala kamo sa kamatayon? *Indi! Hambalon ko pa gani ang*
kamatayon, 'Diin na ang imo kahalitan, O kamatayon? Diin na ang imo
kalaglagan *para sa sini nga mga tawo*?'
"Indi ko gid kamo pagkaluoyan.
15 Bisan pa nga mas mauswagon kamo sang sa inyo mga kadugo, *laglagon*
ko kamo. Ipadala ko ang mainit nga hangin halin sa desierto sa east kag
magakalahubas ang inyo mga tuburan kag mga bubon. Kag pagaagawon
ang inyo malahalon nga mga pagkabutang.
16 Dapat nga silutan ang mga taga-Samaria tungod sang ila nga
pagrebelde sa akon nga ila nga Dios. Magakalamatay sila sa inaway.
Pagadugmukon ang ila magagmay nga mga bata, kag pagaririan ang tiyan
sang ila nagabulusong nga mga babayi."

14

Ang Pakitluoy ni Hoseas sa mga Taga-Israel

1 *Nagsiling si Hoseas,* "Mga taga-Israel, magbalik kamo sa GINOO nga inyo
Dios, kay nalaglag kamo tungod sang inyo mga sala.
2 Magbalik kamo sa GINOO kag magsiling sa iya, '*GINOO,* patawara ang
tanan namon nga mga sala kag batuna kami suno sa imo kaayo, para
makahalad kami sa imo sang mga pagdayaw halin sa amon mga bibig.
3 Indi na kami magpangayo sang bulig sa Assyria kag indi na kami
magsalig sa mga kabayo nga para sa inaway. Indi na man namon
pagtawgon nga amon Dios ang *mga dios-dios nga* amon ginhimo. Kay
ginakaluoyan mo kami nga pareho sa mga ilo.'"
4 *Nagsiling ang GINOO,* "Pagaayuhon ko ang akon katawhan sa ila
pagkamalinapason, kag higugmaon ko sila sing kinabubut-on. Kay nadula
na ang akon kaakig sa ila.
5 *Pakamaayuhon ko ang* mga taga-Israel; mangin pareho ako sa tun-og
nga nagahatag sang tubig sa mga tanom. Magauswag sila pareho sang lily
nga nagapamulak. *Magabakod* sila pareho sang *kahoy nga sedro sa*
Lebanon nga ang iya gamot madalom.
6 *Magadamo* sila pareho sang mga sanga nga nagapanalingsing. *Mangin*
dungganon sila pareho sang kahoy nga olibo nga matahom kag sang *kahoy*
nga sedro sang Lebanon nga mahamot.
7 Sa liwat magapuyo sila nga ginaprotektaran ko. *Magauswag* sila pareho
sang uhay nga nagalambo,* ukon sang ubas nga nagapamulak. Kag
mangin bantog sila pareho sang bino sang Lebanon.
8 "Mga taga-Israel,† indi na kamo magdangop pa sa mga dios-dios. Ako
ang magasabat *sang inyo mga pangamuyo* kag magaatipan sa inyo.
Protektaran ko kamo; pareho ako sa kahoy nga sipres nga madabong, *nga*
nagahatag sang handong. Ako ang nagapauswag sa inyo."‡

Katapusan nga Laygay

9 Kabay pa nga ang may pag-intiendi sa inyo makahibalo kag
makaintiendi sang mga nasulat diri. Husto gid ang mga pamaagi sang

---

* **14:7** *nagalambo:* sa English, *flourish* † **14:8** *Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Tan-awa ang footnote sa 4:17. ‡ **14:8** *nagapauswag sa inyo:* ukon, *nagahatag sang inyo mga kinahanglanon.*

GINOO kag ginasunod ini sang mga matarong, pero nangin kasandaran ini
sa mga malinapason.

Joel

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO nga iya ginpahayag kay Joel nga anak
ni Petuel.

Ginpierdi sang mga Apan ang mga Tanom

2 Kamo nga mga manugdumala sang Juda kag ang tanan nga pumuluyo
sini, pamatii ninyo ining isugid ko sa inyo. Wala pa sing may natabo nga
pareho sini sang panahon sang inyo mga katigulangan ukon sang inyo
panahon subong.
3 Kinahanglan nga isugid ini sa kada henerasyon sang inyo mga kaliwat:
4 Sunod-sunod nga nagsalakay ang mga panong sang mga apan. Ang
nabilin nga mga tanom nga wala maubos sang isa ka panong ginkaon
naman sang masunod nga panong hasta nga nagkalaubos ang mga tanom.*
5 Kamo nga mga palahubog, bangon kamo kag maghibi sing tudo! Kay
wala na kamo sing mainom; wala na sing *mga ubas nga hilimuon nga* bag-o
nga bino.
6 Kay ang duta sang GINOO† ginsalakay sang terible nga mga apan‡ nga
puwerte kadamo. Matalom ang ila mga ngipon pareho sa ngipon sang leon.
7 Ginpamierde nila ang mga tanom nga ubas sang GINOO kag ang iya mga
kahoy nga higera.§ Ginkitkit nila ang mga panit sini hasta nga nagpuluti
ang mga sanga.
8 Maghibi kamo pareho sang isa ka dalaga* nga nagasuksok sang sako sa
pagpakita nga nagapangasubo siya sa pagkapatay sang iya palamanahon.
9 *Kay* wala na sing mga uyas kag mga bino nga ihalad sa templo sang
GINOO; *amo gani nga* nagapangasubo ang mga pari nga nagaalagad sa
GINOO.
10 Nagkalapierdi ang kaumahan kag daw sa tawo ini nga nagapangasubo.
Nagkalapierdi ang mga uyas kag wala na sang duga sang ubas kag lana.
11 Kamo nga mga mangunguma, magkasubo† kamo! Kamo nga
nagaatipan sang talamnan sang ubas, maghibi kamo sing tudo! Kay
nagkalapierdi ang mga patubas sa kaumahan—ang mga trigo kag mga
barley.
12 Kag nalaya ang mga tanom nga ubas kag ang tanan nga kahoy pati na
ang mga higera, pomegranata, palma, kag mansanas. Matuod gid man nga
nadula ang kalipay sang mga tawo.

Ang Panawagan sa Paghinulsol

13 Kamo nga mga pari nga nagaalagad sa halaran sang akon Dios,
magsuksok kamo sang sako kag magkadto sa templo kag maghibi sa bilog
nga gab-i. Kay wala na sing mga uyas kag mga bino nga ihalad sa templo
sang inyo Dios.

---

* **1:4** Posible man nga nagasugid ang ini nga bersikulo sang apat ka klase sang apan ukon apat ka "stages" sang pagdako sang apan. † **1:6** *duta sang GINOO:* sa literal, *akon duta,* nga amo ang Juda. ‡ **1:6** *mga apan:* sa literal, *nasyon.* Posible nga ang ini nga mga apan nagarepresentar sang nasyon nga magasalakay sa Juda. § **1:7** *ang mga tanom...higera:* sa literal, *ang akon mga tanom nga ubas kag ang akon mga kahoy nga higera* * **1:8** *dalaga:* ukon, *birhen* † **1:11** *magkasubo:* ukon, *mahuya*

14 Hambali ninyo ang mga manugdumala sang Juda kag ang tanan nga
pumuluyo sini, nga magtipon sila tanan sa templo sang GINOO nga inyo
Dios kag magpuasa. Magpangayo sila sang bulig sa GINOO.
15 Abaw, malapit na ang adlaw nga magapanglaglag ang GINOO nga
Makagagahom.
16 Nakita ta mismo kon paano kita nawad-an sang pagkaon kag kon
paano nadula ang kasadya sa templo sang Dios.
17 Nagkalamatay ang mga binhi sa duta.‡ Kag tungod nga naghuyos ang
mga uyas, wala na sing unod ang mga bodega, gani nagkalaguba na lang
ini.
18 Nagaugayong ang mga kasapatan *sa kagutom.* Nagadalang-dalang ang
mga baka kay wala na sila sing halalbon; pati ang mga karnero nagaantos.
19 *Nagpangamuyo si Joel. Siling niya,* "Nagapanawag ako sa imo, GINOO,
kay nagkalalaya ang mga palahalban kag ang tanan nga kahoy sa
kaumahan nga daw sa ginlamon sang kalayo.
20 Bisan ang talunon nga mga sapat nagahulat sang imo bulig, kay mala
na gid ang mga suba kag mga sapa, kag nagkalalaya ang mga palahalban
nga daw sa ginlamon sang kalayo."

2

Ang Pagsilot sang Dios nga Pareho sa Pagsalakay sang mga Apan

1 Patunuga ninyo ang budyong sa pagpaandam *sa mga tawo* sa Zion,* ang
balaan† nga bukid sang GINOO. Tanan kamo nga nagaestar sa Juda,
magkurog kamo sa kahadlok, kay malapit na gid ang adlaw *nga magasilot*
ang GINOO.
2 Madulom kag magal-om ang ina nga adlaw. Ang terible nga mga apan‡
nga puwerte kadamo nagalinapta sa mga bukid pareho sa paglapta sang
silak sang adlaw sa kaagahon. Wala gid sing may natabo nga pareho sina
halin sang una, kag indi na matabo ang pareho sina hasta san-o.
3 Sunod-sunod nga nagsalakay ang mga apan nga daw sa kalayo.§ Sa
wala pa sila magsalakay ang duta daw pareho sang katamnan sang Eden,
pero sang masalakay na nila, daw pareho na ini sang desierto. Wala gid
sing tanom nga nakaluwas sa ila.
4 Daw sa kabayo ang ila hitsura kag nagasibad sila pareho sa mga kabayo
nga pang-inaway.
5 Ang gahod sang ila paglukso-lukso sa ibabaw sang mga bukid daw
pareho sang nagadalagan nga karwahe ukon ginasunog nga dagami. Daw
pareho sila sa gamhanan nga mga soldado nga handa na sa pagpakig-away.
6 Ang mga tawo nga makakita sa ila mahadlukan kag magapalanglapsi.
7-8 Nagasalakay sila kag nagataklas sa mga pader pareho sang mga
soldado. Deretso sila kon maglakat kag wala nagaliw-as sa ila alagyan.
Wala sila nagadis-uganay; kag bisan masugata nila ang mga armas wala
sila nagaalaplaag.

---

‡ **1:17** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **2:1** *Zion:* Amo ang isa ka tawag sa Jerusalem.
† **2:1** *balaan:* ukon, *pinili* ‡ **2:2** *mga apan:* sa literal, *katawhan.* Posible nga ang ini nga mga apan nagarepresentar sang katawhan nga magasalakay sa Juda. § **2:3** *Sunod-sunod...kalayo:* sa literal, *Sa ila atubangan kag sa likod may kalayo nga nagapanunog.* Siguro ang buot silingon, sa atubangan kag sa likod sang isa ka panong sang mga apan may ara man nga mga panong sang mga apan. Tan-awa ang 1:4 kag 2:20.

9 Ginasalakay nila ang siyudad kag ginataklas ang pader sini. Ginasaka
nila ang mga balay kag nagasulod sila sa mga bintana pareho sang
kawatan.
10 Nagauyog ang kalibutan kag ang kalangitan sa ila nga pag-abot. Kag
nagadulom ang adlaw kag ang bulan kag wala na nagasiga ang mga bituon.
11 Nagamando ang GINOO sa *sining mga apan nga* iya mga soldado, kag
nagatuman sila sa iya nga sugo. Terible ini nga mga apan kag puwerte
kadamo. Makahaladlok gid ang adlaw nga magasilot ang GINOO; wala gid
sing may makaagwanta sini.

Ginapabalik sang Dios ang Iya mga Katawhan sa Iya

12 Nagasiling ang GINOO nga tion na ini nga magbalik kamo sa iya nga
hugot gid sa inyo tagipusuon, nga nagapuasa kag nagapangasubo nga may
paghibi.
13 Maghinulsol kamo sing tinagipusuon kag indi nga pakita-kita lang nga
paghinulsol paagi sa paggisi sang inyo mga bayo. Magbalik kamo sa GINOO
nga inyo Dios, kay maluluy-on siya kag mabinalak-on. Mahigugmaon siya
kag indi dali mangakig. Handa siya nga magbaylo sang iya hunahuna nga
indi na magpadala sang kalaglagan.
14 Basi pa lang magbaylo ang hunahuna sang GINOO nga inyo Dios kag
pakamaayuhon niya *ang inyo mga patubas*, para makahalad na kamo sa iya
sang mga uyas kag bino.
15 Patunuga ninyo ang budyong sa Zion sa pagpahibalo sa mga tawo nga
magtipon sila kag magpuasa.
16 Himua ninyo ang seremonya sa pagpakatinlo kag magtipon kamo
tanan, bata man ukon tigulang. Pati mga lapsag dal-on man, kag ang bag-o
ginkasal mag-intra man.
17 Ang mga pari nga nagaalagad sa GINOO maghibi sa tunga-tunga sang
halaran kag sang balkon sang templo, kag magpangamuyo sila sang pareho
sini: "GINOO, kaluoyi ang katawhan nga imo ginapanag-iyahan. Indi
pagtuguti nga pakahuy-an sila kag yagutaon* sang iban nga mga nasyon
paagi sa pagsiling, 'Diin na bala ang inyo Dios?'"

Pakamaayuhon Liwat sang Dios ang Duta sang Juda

18 Nagakabalaka gid ang GINOO sa iya duta, kag naluoy siya sa iya
katawhan.
19 Kag bilang sabat sa ila pangamuyo magasiling siya sa ila, "Hatagan ko
kamo sang mga uyas, duga sang ubas, kag lana; kag maayawan gid kamo.
Indi ko na pagtugutan nga pakahuy-an kamo sang iban nga mga nasyon.
20 Pahalinon ko ang mga manugsalakay sa inyo nga halin sa north, kag
tabugon ko sila sa desierto. Ang nauna nila nga panong tabugon ko sa
Patay nga Dagat† kag ang ulihi nila nga panong tabugon ko sa Dagat sang
Mediteraneo.‡ Magabalaho ang ila mga bangkay."
Makatilingala gid ang mga ginhimo sang GINOO.
21 Indi dapat magkahadlok ang duta *sang Juda*, kundi magkasadya ini kay
makatilingala gid ang mga ginhimo sang GINOO.
22 Indi man dapat magkahadlok ang mga sapat, kay nagadabong na ang
mga palahalban sa kamingawan kag nagapamunga na ang mga kahoy pati
ang higera. Nagapamunga na man ang mga ubas.
23 Kamo nga katawhan sang Zion, magkalipay kamo sa ginhimo sa inyo
sang GINOO nga inyo Dios. Kay ginhatagan niya kamo sang nahauna nga

* **2:17** *yagutaon:* ukon, *dumalahan* † **2:20** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *dagat sa east* ‡ **2:20** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west*

ulan sa pagpakita nga matarong siya.§ Ginpadal-an niya kamo sang
nahauna nga ulan kag sang masunod pa nga ulan pareho sang una.
24 Mapuno sang mga uyas ang mga linasan kag magaawas ang duga sang
ubas kag ang lana sa mga pulugaan sini.
25 *Kay nagasiling ang* GINOO*,* "Ibalik ko ang mga nagkalapierdi sa inyo
sadtong mga tinuig nga ginsalakay ang inyo mga tanom sang sunod-sunod
nga mga panong sang mga apan. Ako ang nagpadala sa inyo sining
madamo nga apan nga akon mga soldado.
26 Karon magadamo na ang inyo kalan-on kag mabusog gid kamo. Kag
tungod sini, pagadayawon ninyo ako nga inyo Dios, nga naghimo sang
makatilingala nga mga butang sa inyo. Kag kamo nga akon katawhan indi
na gid mahuy-an hasta san-o.
27 Dayon mahibaluan ninyo nga ara ako sa inyo nga mga taga-Israel, kag
ako lang ang GINOO nga inyo Dios kag wala na sing iban pa. Kag kamo nga
akon katawhan indi na gid mahuy-an hasta san-o.

Mga Espiritual nga Pagpakamaayo

28 "Kag sa ulihi ihatag ko ang akon Espiritu sa tanan nga klase sang tawo.
Ang inyo mga anak nga lalaki kag babayi magasugid sang akon mga
mensahi. Ang inyo tigulang nga mga lalaki padamguhon *ko*. Ang inyo
pamatan-on nga mga lalaki makakita sang mga palanan-awon.
29 Sa sina nga mga inadlaw, ihatag ko man ang akon Espiritu sa mga
ulipon* nga lalaki kag babayi.
30 Magapakita ako sang mga makatilingala nga mga butang sa langit kag
sa duta: *May makita nga* dugo, kalayo kag madamol nga aso.
31 Magadulom ang adlaw, kag ang bulan magapula pareho sang dugo. Ini
matabo sa wala pa mag-abot ang makatilingala gid nga adlaw *sang*
paghukom sang GINOO."
32 Pero ang bisan sin-o nga magdangop sa GINOO maluwas. Kay suno sa
ginsiling sang GINOO, may mabilin nga mga Israelinhon sa Bukid sang Zion,
ang Jerusalem. Ini sila ginpili sang GINOO nga maluwas.

3

Pagasilutan ang mga Nasyon

1 *Nagsiling ang* GINOO*,* "Sa sina nga tion nga ibalik ko ang maayo nga
kahimtangan sang Juda kag Jerusalem,*
2 tipunon ko ang mga nasyon kag padulhugon ko sila sa Kapatagan ni
Jehoshafat.† Didto pagahukman ko sila tungod sang ila ginhimo sa mga
Israelinhon, ang katawhan nga akon ginapanag-iyahan. Ginpalapta nila
ang akon katawhan sa iban nga mga nasyon kag ginpartida nila ang akon
duta.
3 Gin-gabot-gabutan nila ang akon katawhan *para partidahon*, kag
ginbaligya nila nga mga ulipon ang mga bata nga lalaki kag babayi, para
ibayad nila sa ilimnon kag sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas.
4 "Kamo nga mga katawhan sang Tyre, Sidon, kag sang tanan nga lugar
sang Filistia, ano ining ginahimo ninyo kontra sa akon?‡ Ginabalusan bala

§ **2:23** *Kay ginhatagan...matarong siya:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **2:29** *mga ulipon:* sa iban nga mga kopya sang Septuagint, *akon mga ulipon* * **3:1** *ibalik...Jerusalem:* ukon, *pabalikon ko ang katawhan sang Juda kag Jerusalem sa ila duta halin sa pagkabihag.* † **3:2** *Jehoshafat:* buot silingon sa Hebreo, *nagahukom ang* GINOO ‡ **3:4** Ang ginahimo sang sini nga mga nasyon kontra sa Israel pareho lang nga ginahimo nila kontra sa GINOO.

ninyo ako sa butang nga akon nahimo? Kon ginabalusan ninyo ako,
balusan ko kamo gilayon sa inyo ginahimo.
5 Kay ginkuha ninyo ang akon malahalon nga mga pagkabutang,§ pati
ang mga pilak kag bulawan, kag gindala ninyo ini sa inyo mga templo.
6 Ginbaligya ninyo sa mga Griego ang katawhan sang Juda kag Jerusalem
bilang mga ulipon, para mapalayo ninyo sila sa ila kaugalingon nga duta.
7 Pero buligan ko sila nga makahalin sa mga lugar nga ginbaligyaan
ninyo sa ila, kag pagahimuon ko sa inyo ang inyo ginhimo *sa ila*.
8 Ibaligya ko ang inyo mga anak sa katawhan sang Juda, kag ibaligya nila
sila sa mga taga-Saba,* nga nagaestar sa malayo nga lugar. *Matabo gid ini,*
kay *ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

9 Ipahibalo ini sa mga nasyon: Magpreparar kamo sa pagpakig-away.
Hangkata ninyo ang inyo mga soldado nga magsalakay.
10 Himua ninyo nga mga espada ang inyo mga tagad kag himua ninyo nga
mga bangkaw ang inyo mga inughagbas. Bisan ang mga maluya
kinahanglan nga magpakig-away.
11 Dali, palapit kamo, tanan kamo nga mga nasyon sa palibot. Kag
magtipon kamo didto *sa Kapatagan ni Jehoshafat*. GINOO, padulhuga na
didto ang imo mga soldado!†
12 *Nagsiling ang GINOO,* "Kinahanglan nga mahangkat ang mga nasyon sa
palibot sa pagkadto sa Kapatagan ni Jehoshafat, kay hukman ko sila didto.
13 Daw pareho sila sa alanihon nga dapat garabon na tungod kay luto na,
ukon daw pareho sa ubas nga dapat pugaon na tungod kay puno na sang
ubas ang pulugaan. Masyado na sila kalaot; ang ila mga sala daw pareho sa
duga sang ubas nga nagaawas sa suludlan sini."
14 Puwerte kadamo sang tawo nga nagaginahod sa Kapatagan sang
Paghukom, kay malapit na mag-abot dira ang adlaw sang pagsilot sang
GINOO.
15 Magadulom ang adlaw kag ang bulan, kag indi na magsiga ang mga
bituon.
16 Magangurob ang GINOO halin sa Zion;‡ ang iya tingog magadaguob
halin sa Jerusalem. Kag tungod sini magauyog ang kalibutan kag ang
kalangitan. Pero mabakod nga dalangpan ang GINOO para sa mga
Israelinhon nga iya katawhan.

Ang mga Pagpakamaayo para sa Katawhan sang Dios

17 *Mga taga-Juda,* mahibaluan ninyo nga ako, ang GINOO nga inyo Dios,
nagapuyo sa Zion, ang akon balaan nga bukid. Kag *sa liwat* mangin balaan
ang Jerusalem; indi na gid ini liwat pagsalakayon sang taga-iban nga mga
nasyon.
18 Sa sina nga tion *pakamaayuhon ko kamo*. Mangin bugana ang inyo
bag-o nga bino *halin sa madamo nga ubas* sa kabukiran. Mangin bugana
man ang inyo gatas *halin sa madamo nga baka kag kanding nga nagahalab*
sa mga bulobukid. Indi gid mamalhan ang inyo mga sapa. Kag magailig
ang tuburan halin sa templo sang GINOO kag magapatubig ini sa *hubas nga*
ililigan sang tubig nga may mga acacia.§

---

§ **3:5** *akon...pagkabutang:* Ang mga pagkabutang sang mga Israelinhon iya sang GINOO. * **3:8** *Saba:* Isa ka lugar sa southwest sang Arabia. † **3:11** *GINOO...soldado:* sa Syriac, *Kag didto laglagon sang GINOO ang inyo mga soldado.* ‡ **3:16** *Zion:* Amo ang isa ka tawag sa Jerusalem. § **3:18** *nga may mga acacia:* ukon, *sang Shitim*

19 “Ang Egypt mangin mamingaw nga lugar kag ang Edom mangin
desierto tungod kay ginpintasan nila ang katawhan sang Juda; ginpamatay
nila ang mga inosente.
20 Pero ang Juda kag ang Jerusalem pagaestaran hasta san-o.
21 Magabalos ako para sa mga ginpamatay sa akon katawhan; silutan ko
gid ang naghimo sini sa ila.* *Ako* ang GINOO nga nagapuyo sa Zion.”

* **3:21** *Magabalos...sa ila:* Pareho sini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *Kabigon ko nga inosente ang mga ginpamatay sa ila nga wala ko pa makabig nga inosente;* ukon, *Patawaron ko ang pagpamatay nila nga wala ko pa mapatawad.*

Amos

1 Amo ini ang mensahi ni Amos nga taga-Tekoa nga manugbantay sang
mga karnero. Ini nga mensahi parte sa Israel. Kag ginpahayag ini sa iya
sang Dios duha ka tuig antes matabo ang linog, sadtong panahon nga si
Uzia amo ang hari sang Juda kag si Jeroboam nga anak ni Joash amo ang
hari sang Israel.

2 Nagsiling si Amos, "Nagangurob ang GINOO halin sa Zion;* ang iya
tingog nagadaguhob halin sa Jerusalem. Kag tungod sini nagakalaya ang
mga palahalban sang mga manugbantay sang karnero pati ang *mga tanom
sa* putokputokan sang *Bukid sang* Carmel."

Ang Silot sa Nasyon sang Syria

3 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Syria*:
"Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Damascus,†
pagasilutan ko gid sila.
Kay *ginpintasan* nila ang mga taga-Gilead *nga daw sa* gin-agyan sang
tapi nga panglinas
nga may mga ulounto nga salsalon.
4 Gani pagasunugon ko ang palasyo ni *Haring* Hazael
kag ang mabakod nga mga parte sang Damascus nga ginpahimo *sang
iya anak nga si Haring* Ben Hadad.
5 Pagagub-on ko ang puwertahan sang Damascus
kag pagalaglagon ko ang pangulo sang Kapatagan sang Aven kag sang
Bet Eden.‡
Pagabihagon sa Kir ang katawhan sang Syria.§
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Silot sa Nasyon sang Filistia

6 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Filistia*:
"Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Gaza,* pagasilutan ko
gid sila.
Kay ginbihag nila ang bilog nga pumuluyo sang mga banwa
kag ginbaligya nga ulipon sa Edom.
7 Gani pagasunugon ko ang mga pader† sang Gaza
kag ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad.
8 Pagalaglagon ko ang mga pangulo sang Ashdod kag sang Ashkelon,
kag pagasilutan ko ang mga taga-Ekron.‡
Ang mga Filistinhon nga makapalagyo sa silot magakalamatay man.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

Ang Silot sa Nasyon sang Tyre

9 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Tyre*:
"Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Tyre, pagasilutan ko
gid sila.

---

* **1:2** *Zion:* Amo ang isa ka tawag sa Jerusalem. † **1:3** *Damascus:* Amo ini ang kapital sang Syria kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Syria. ‡ **1:5** *Kapatagan sang Aven...Bet Eden:* Mga lugar ini nga sakop sang Syria. § **1:5** *Syria:* sa Hebreo, *Aram* * **1:6** *Gaza:* Ang Gaza isa sa mga nagapanguna nga siyudad sang Filistia kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Filistia. † **1:7** *pagasunugon ko ang mga pader:* Posible nga may mga parte sang sini nga pader nga masunog sang kalayo ukon ang kalayo diri nagasimbolo sang kalaglagan. ‡ **1:8** *Ashdod...taga-Ekron:* Mga lugar ini nga sakop sang Filistia.

Kay ang bilog nga pumuluyo sang mga banwa ginbaligya nila nga
ulipon sa Edom.
Kag wala nila pagtumana ang ila kasugtanan sa sini nga mga tawo bilang
mag-abyan.
10 Gani pagasunugon ko ang mga pader sang Tyre
kag ang mabakod nga mga parte sang sini nga siyudad.”

Ang Silot sa Nasyon sang Edom

11 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Edom*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Edom, pagasilutan ko
gid sila.
Kay ginpanglagas nila ang ila kadugo *nga mga Israelinhon*
kag ginpamatay nga wala sing luoy-luoy.
Indi gid madula ang ila kaakig sa mga Israelinhon.
12 Gani pagasunugon ko ang Teman kag ang mabakod nga mga parte
sang Bozra.”§

Ang Silot sa Nasyon sang Ammon

13 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Ammon*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Ammon, pagasilutan
ko gid sila.
Kay ginpangririan nila ang tiyan sang nagabulusong nga mga babayi
sang Gilead,
para lang nga maglapad ang ila nga duta.
14 Gani pagasunugon ko ang mga pader sang Raba* kag ang mabakod nga
mga parte sang sini nga siyudad
samtang nagasininggit ang ila mga kaaway nga nagasalakay sa ila,
nga nagahagunos pareho sang bagyo.
15 Kag pagabihagon ang hari sang Ammon pati ang iya mga opisyal.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.”

2

Ang Silot sa Nasyon sang Moab

1 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Moab*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Moab, pagasilutan ko
gid sila.
Kay ginsunog nila ang mga tul-an sang hari sang Edom hasta nga
nangin abo ini.
2 Gani pagasunugon ko ang Moab pati ang mabakod nga mga parte sang
Keriot.*
Mapatay ang mga taga-Moab samtang nagasininggit kag nagapatunog
sang mga budyong ang ila kaaway nga nagasalakay sa ila.
3 Mapatay pati ang ila hari kag ang tanan niya nga mga opisyal.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.”

Ang Silot sa Nasyon sang Juda

4 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Juda*:
“Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Juda, pagasilutan ko
gid sila.

§ **1:12** *Teman...Bozra:* Mga lugar ini nga sakop sang Edom. * **1:14** *Raba:* Amo ini ang kapital sang Ammon. * **2:2** *Keriot:* Lugar ini nga sakop sang Moab.

Kay ginsikway nila ang akon mga kasuguan kag wala nila pagtumana
ang akon mga pagsulundan.
Ginpatalang sila sang *ila pag-alagad sa* mga dios-dios nga gin-alagad man
sang ila mga katigulangan.
5 Gani pagasunugon ko ang Juda pati ang mabakod nga mga parte sang
Jerusalem."

Ang Silot sa Nasyon sang Israel

6 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *parte sa Israel*:†
"Tungod sa sige-sige nga pagpakasala sang mga taga-Israel, pagasilutan ko
gid sila.
Kay ginabaligya nila *nga mga ulipon* ang mga tawo nga wala sing sala,
tungod lang sa ila utang.
Ginahimo nila ini sa mga imol bisan ang ila utang ahaw isa ka paris nga
sandalyas.
7 Ginadaogdaog nila ang mga imol kag wala nila sila ginahatagan sang
hustisya.
Nagakatabo dira sa ila nga ang amay kag ang iya anak nga lalaki
nagapakighilawas sa isa lang ka babayi.
Tungod sini ginapakahuy-an nila ang akon balaan nga ngalan.
8 Nagatulog sila sa mga lugar nga ila ginasimbahan‡
nga nagasuksok sang bayo nga ginprenda sa ila *sang mga imol*.§
Kag nagaininom sila sa akon templo sang bino nga bilang bayad *sang
mga imol* sa *ila nga* utang.
9 Pero ako, ang ginhimo ko para sa ila *nga mga taga-Israel*,
ginpanglaglag ko ang mga Amornon,
bisan pa ini nga mga tawo mataas nga daw *kahoy nga* sedro
kag mabakod nga daw *kahoy nga* terebinto.
Ginpanglaglag ko sila hasta nga wala sing may nabilin sa ila.
10 Ginpaguwa ko man ang mga katigulangan sang mga taga-Israel sa Egypt,
kag sa sulod sang 40 ka tuig gintuytuyan ko sila sa kamingawan,
para makuha nila ang duta sang mga Amornon.
11 Ginpili ko pa gani ang iban sang ila mga kaliwat
nga mangin mga propeta kag mga Nazareo.
Indi bala nga matuod ini, mga taga-Israel?
12 Pero ano ang inyo ginhimo?
Ginpainom ninyo sang bino ang mga Nazareo*
kag ginmanduan ninyo ang mga propeta nga indi sila magsugid sang
akon mensahi.
13 Gani pamati kamo!
Pabug-atan ko kamo pareho sang karo nga puno sang patubas.†
14 Gani bisan pa ang madasig magdalagan *sa inyo* indi makapalagyo,
ang makusog magaluya,
kag ang mga soldado indi makaluwas sang ila kaugalingon.
15 Bisan ang mga manugpana *sa inaway* magaisol.
Ang mga *soldado nga* madasig magdalagan indi makapalagyo,

† **2:6** *Israel:* Sang natunga sa duha ka ginharian ang bilog nga Israel (1 Har. 12), ang isa gintawag nga Israel kag ang isa Juda. ‡ **2:8** *sa mga lugar nga ila ginasimbahan:* sa literal, *sa tupad sang kada halaran* § **2:8** Suno sa Exo. 22:26, 27 kag Deu. 24:12, 13, ang bayo nga ginprenda sang imol dapat nga iuli sa iya pagkagab-i. * **2:12** *Ginpainom ninyo sang bino ang mga Nazareo* para indi nila matuman ang ila panaad sa Dios nga indi gid sila mag-inom sang bino. † **2:13** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

kag ang mga manugkabayo indi makaluwas sang ila kaugalingon.
16 Sa sina nga adlaw *nga silutan ko kamo*,
bisan pa ang pinakamaisog *ninyo* nga mga soldado magapalagyo nga hublas.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

3

1 Kamo nga mga taga-Israel, nga *ang inyo mga katigulangan* ginpaguwa
sang GINOO sa Egypt, pamatii ninyo ining ginasiling niya kontra sa inyo:
2 "Sa tanan nga nasyon sa bilog nga kalibutan
kamo lang gid ang akon ginpili nga mangin akon katawhan.
Gani pagasilutan ko gid kamo tungod sa tanan ninyo nga mga sala."

Ginbuot sang Dios ang Buluhaton sang mga Propeta

3 Magaupdanay bala ang duha ka tawo sa paglakat
kon wala anay sila magsugtanay?
4 Magangurob bala ang leon sa kagulangan
kon wala man lang siya sang tulukbon?
Kag magangurob bala siya sa iya palanaguan
kon wala man lang siya sing may nadakpan?
5 Masiod bala ang pispis
kon wala ginbutangan sang paon ang siod?
Mapisik bala ang siod
kon wala ini sing may nasiod?
6 Indi bala nagakurog sa kahadlok ang mga tawo
kon patunugon ang mga budyong *sa pagpahibalo nga may mga kaaway nga nagasalakay*?
Kon mag-abot ang kalamidad sa isa ka siyudad,
indi bala ang GINOO amo ang nagpadala sini?

7 Sa pagkamatuod, wala nagahimo ang Ginoong DIOS sang bisan ano
kon indi niya anay ini mapahayag sa iya mga alagad nga mga propeta.

8 Sin-o bala ang indi mahadlok
kon magngurob na ang leon?
Sin-o bala ang indi makasugid sang mensahi sang Ginoong DIOS
kon ang Ginoong DIOS na ang magpahambal sa iya?

Ang Paghukom sang Dios Batok sa Samaria

9 Hambala ninyo *ang mga pangulo nga nagaestar* sa mabakod nga mga
parte sang Ashdod* kag sang Egypt
nga magtipon sila sa mga bukid *sa palibot* sang Samaria†
kag tan-awon nila ang puwerte nga kagamo sa sini nga siyudad
kag ang pagpaantos sa mga pumuluyo sini.
10-11 Kay amo ini ang ginasiling sang Ginoong DIOS *kontra sa Samaria*:
"Indi sila kahibalo maghimo sang matarong,
kag ang mabakod nga mga parte sang ila siyudad
puno sang mga butang nga kinawatan kag inagawan.
Gani salakayon sila sang mga kaaway
kag panggub-on ang ila mga depensa.

* **3:9** *Ashdod:* Ang Ashdod isa sa mga nagapanguna nga siyudad sang Filistia kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Filistia. † **3:9** *Samaria:* Amo ini ang kapital sang Israel kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Israel.

Kuhaon sang mga kaaway ang mga pagkabutang
sa mabakod nga mga parte sang ila siyudad.”
12 Amo pa gid ini ang ginasiling sang GINOO:
“Ang maluwas sang manugbantay sang karnero sa sapat nga ginagus-ab
sang leon
posible nga amo lang ang duha ka paa ukon isa ka dulunggan.
Pareho man sina sa inyo nga mga Israelinhon nga nagaestar sa Samaria;
ang maluwas sa inyo amo lang ang mga parte sang inyo matahom nga
mga katre.”‡
13 Nagasiling ang Ginoong DIOS, ang Dios nga Makagagahom, “Pamatii
ninyo ining ihambal ko kag isugid ninyo ini sa mga kaliwat ni Jacob:

14 “Sa adlaw nga silutan ko ang mga taga-Israel tungod sang ila mga sala,
gub-on ko ang mga halaran sa Betel.§
Pungalon ko ang mga sulosungay *sa mga corner* sang halaran*
kag magakalahulog ini sa duta.
15 Pagagub-on ko ang ila mga balay nga para sa tigtulugnaw
kag mga balay nga para sa tig-ilinit.
Pagagub-on ko man ang ila malahalon nga mga balay.†
Gani madamo sang ila mga balay ang magakalaguba.‡
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.”

4

1 Kamo nga mga dungganon nga mga babayi sang Samaria,
pareho kamo sa mga baka sa Bashan *nga ginasagod sing maayo*.
Ginadaogdaog ninyo kag ginapintasan ang mga imol,
kag ginasugo pa ninyo ang inyo mga bana nga dal-an kamo sang
ilimnon.
Gani pamatii ninyo ining
2 ginasiling sang Ginoong DIOS:
“Sa akon nga pagkabalaan, nagapanumpa ako nga maabot gid ang adlaw
nga bihagon kamo sang inyo mga kaaway pareho sang pagbunit sang
isda.*
3 Paguwaon nila kamo *sa inyo siyudad*
paagi sa mga buho sang mga pader nga nagkalaguba,
kag dal-on nila kamo sa *lugar sang* Harmon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

4 “Kamo nga mga Israelinhon, lakat kamo sa *ginasimbahan ninyo* sa Betel
kag sa Gilgal
kag magpakasala pa gid kamo.
Magdala kamo sang inyo mga halad kada aga
kag magdala kamo sang inyo ikanapulo kada tatlo ka adlaw.
5 Magsunog kamo sang tinapay nga may inugpahabok

---

‡ **3:12** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa ulihi nga parte sang sini nga bersikulo. § **3:14** *Betel:* Isa ka lugar sa Israel nga ginasimbahan. * **3:14** *Pungalon...halaran:* suno sa 1 Har. 1:50 kag 1 Har. 2:28, ang tawo nga ginahingabot ang iya kabuhi puwede nga magkapot sa mga sulosungay sang halaran, kag wala sing may mag-ano sa iya. Gani ang mga ginasaligan sang mga taga-Israel nga magprotektar sa ila gub-on sang Ginoo. † **3:15** *malahalon nga mga balay:* sa literal, *mga balay nga may mga parte nga hinimo halin sa bangkil sang elepante* ‡ **3:15** *Gani madamo sang ila mga balay ang magakalaguba:* ukon, *Kag pagagub-on ko ang ila dalagko nga mga balay.* * **4:2** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa ulihi nga parte sang sini nga bersikulo.

bilang halad sa pagpasalamat *sa akon*.
Sige, ipahambog ninyo ina pati ang inyo mga halad nga kinabubut-on,
kay amo man bala ina ang gusto ninyo.
Ako, ang Ginoong Dios, ang nagasiling sini.

6 "Ako ang nagpadala sa inyo sang gutom sa tanan ninyo nga mga banwa,
pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

7 "Ako ang nagpugong sang ulan tatlo ka bulan antes mag-abot ang tig-alani.
Ginapaulanan ko ang iban nga mga banwa pero ang iban ya wala.
Ginapaulanan ko ang iban nga mga talamnan
pero ang iban ya nagakamalhan.
8 Tungod sa kaluya nagaduling-duling kamo sa pagpangita sang tubig
halin sa isa ka banwa pakadto sa isa ka banwa,
pero indi bastante ang inyo makuha.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

9 "Madamo na nga beses nga ginpierdi ko ang inyo mga talamnan
paagi sa mainit nga hangin kag mga peste.
Ginsalakay sang mga apan ang inyo mga kahoy nga higera kag olibo.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

10 "Ginpadal-an ko kamo sang mga kahalitan
pareho sang ginpadala ko sadto sa Egypt.
Ginpapatay ko ang inyo mga pamatan-on nga mga lalaki sa inaway
kag ginpabihag ko ang inyo mga kabayo.
Kag ginpaantos ko kamo sa baho sang mga patay sa inyo mga kampo.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

11 "Ginlaglag ko ang iban sa inyo pareho sa ginhimo ko sa Sodom kag
Gomora.
Kag ang iban sa inyo nga nakaluwas daw pareho sa kahoy nga
ginsabnit sa kalayo.
Pero wala gihapon kamo magbalik sa akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.

12 "Gani himuon ko pa gid ini nga mga silot sa inyo nga mga taga-Israel.
Kag tungod nga himuon ko ini, magpreparar kamo sa pag-atubang sa
akon nga inyo Dios."

13 Ang Dios amo ang naghimo sang mga bukid kag nagtuga sang hangin,†
kag siya man ang nagabaylo sang kaagahon sa kagab-ihon.
Ginapahayag niya sa tawo ang iya mga plano,
kag siya ang nagagahom sa bilog nga kalibutan.
Ang iya ngalan amo ang GINOONG Dios nga Makagagahom.

5

Ang Panawagan sa Paghinulsol

† **4:13** *hangin:* ukon, *espiritu sang tawo*

1 Katawhan sang Israel, pamatii ninyo ining masubo nga panalambiton
parte sa inyo:
2 Ang Israel, nga pareho sa isa ka birhen nga babayi,
nalaglag kag indi na gid makabangon liwat.
Ginpabay-an siya sa iya nga duta
kag wala na gid sing may magpabangon sa iya.
3 Gani nagasiling ang Ginoong Dios,
"Sa 1,000 nga mga soldado nga ipadala sang isa ka siyudad sang Israel,
100 na lang ang mabilin.
Kag sa 100 nga mga soldado nga iya ipadala,
10 na lang ang mabilin.
4 Gani magdangop kamo sa akon,
kamo nga katawhan sang Israel, para mabuhi kamo.
5 Indi na kamo magkadto sa Betel, sa Gilgal, ukon sa Beersheba *para
magsimba.*
Kay sigurado gid nga pagabihagon ang katawhan sang Gilgal, kag ang
Betel mawala.
6 Magdangop kamo sa akon, kamo nga mga kaliwat ni Jose, para mabuhi
kamo.
Kay kon indi, magasalakay ako sa inyo nga daw pareho sa kalayo.
Gani malaglag ang Betel kag wala sing may makatapna sini.*
7 Ang hustisya *nga maayo* ginahimo ninyo nga malain†
kag ginabaliwala ninyo ang matarong."

8 Ang Dios amo ang nagtuga sang *mga grupo sang mga bituon nga
ginatawag* Pleades kag Orion.
Siya ang nagabaylo sang kadulom sa kasanag, kag sang adlaw sa gab-i.
Siya ang nagatipon sang tubig sang dagat *sa mga panganod*
kag ginapaulan niya ini sa duta.
Ang iya ngalan amo ang Ginoo.
9 Siya ang nagapadala sing hinali nga kalaglagan sa depensa sang siyudad,‡
kag ginaguba niya ang napaderan nga siyudad.

10 Kamo nga mga taga-Israel, akig kamo sa nagahukom sing husto
kag nagasugid sing matuod sa korte.
11 Ginadaogdaog ninyo ang mga imol kag ginapilit nga maghatag sa inyo
sang ila patubas.§
Gani indi kamo makaestar sa ginpatindog ninyo nga mga mansyon,
kag indi kamo makainom sang bino halin sa gintanom ninyo nga mga
ubas.
12 Kay nahibaluan ko* kon daw ano kadamo kag kon daw ano kagrabe ang
inyo mga sala.
Ginadaogdaog ninyo ang mga tawo nga wala sing sala
kag ginapanguwartahan pa ninyo.
Wala ninyo ginahatagan sang hustisya ang mga imol sa korte.
13 Gani tungod sa kalaot sang sini nga panahon,
ang mga tawo nga nakaintiendi *sang kabubut-on sang Dios* nagahipos
na lang.

---

* **5:6** *Gani malaglag...makatapna sini:* sa literal, *Gani masunog ang Betel kag wala sing may makapatay sini.* † **5:7** *malain:* sa literal, *mapait nga tanom* ‡ **5:9** *depensa sang siyudad:* ukon, *makusog nga mga soldado* § **5:11** *maghatag sa inyo sang ila patubas* bilang buhis ukon arkila sa duta. * **5:12** *ko:* ukon, *sang Dios*

14 Karon, himua ninyo ang maayo kag indi ang malain
para mabuhi kamo kag magaupod sa inyo ang GINOONG Dios nga Makagagahom,
pareho sang ginasiling ninyo.
15 Likawi ninyo ang malain kag himua ang maayo,
kag maghukom kamo sing husto sa korte.
Basi pa lang nga maluoy ang GINOONG Dios nga Makagagahom
sa mga magakalabilin sa inyo nga mga kaliwat ni Jose.
16 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOONG Dios nga Makagagahom:
"*Magaabot ang tion* nga may mga paghinibi kag pagtiyabaw
sa inyo mga dalan kag mga plasa.
Ang mga mangunguma ipatawag para maghibi *sa mga patay*†
upod sa mga tawo nga sinuhulan nga maghibi.
17 May mga paghinibi man sa inyo mga talamnan sang ubas.‡
Matabo ini sa inyo tungod kay silutan ko kamo.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini."

Ang Adlaw sang Paghukom sang Dios

18 Kaluluoy kamo nga nagapaabot sang adlaw sang GINOO.
Indi kamo maghunahuna nga adlaw ina nga maluwas kamo§ kundi silutan kamo.*
19 Daw pareho kamo sa isa ka tawo nga nagahunahuna nga nakaluwas na siya
tungod kay nakapalagyo siya sa leon,
pero ato gali nasugata niya ang bear.
Ukon nagahunahuna siya nga wala na sing may mag-ano sa iya
tungod kay ara na siya sa sulod sang *iya* balay,
pero ato gali sang paghamboy niya sang iya kamot sa dingding
ginkagat ini sang man-og.
20 Matuod nga ang adlaw sang GINOO magadala sang silot kag indi kaluwasan;
daw pareho ini sa kadulom nga wala gid sing bisan diutay nga kasanag.

Ang Luyag sang Dios nga Himuon sang Iya Katawhan

21 "Ginakaugtan ko gid ang inyo mga piesta;†
wala gid ako malipay sa sinang inyo mga pagtilipon.
22 Gani bisan dal-an pa ninyo ako sang nagkalain-lain nga halad,
bisan ang pinakamaayo pa nga halad,
indi ko ina pagbatunon.
23 Untati na ninyo ang magahod ninyo nga mga kanta.
Indi ako luyag nga magpamati sang sunata sang inyo mga arpa.
24 Pero ipakita ninyo ang hustisya kag himua ninyo ang matarong;
indi ninyo ini pag-untati pareho sang suba nga wala untat ang pag-ilig.

25 "Katawhan sang Israel, sang didto sa kamingawan ang inyo mga
katigulangan sa sulod sang 40 ka tuig,

† **5:16** *Ang mga mangunguma...maghibi sa mga patay:* Ang buot silingon, ang mangunguma magakumpanyar sa mga nagdaogdaog sa ila. ‡ **5:17** Ang talamnan sang ubas, nga lugar nga may sinadya labi na gid kon tighalarvest, mangin lugar nga may paghinibi. § **5:18** *maluwas kamo* sa silot sang Dios ukon sa inyo kaaway nga mga nasyon. * **5:18** *maluwas kamo...silutan kamo:* sa literal, *masanag...madulom* † **5:21** *mga piesta:* Ang buot silingon, ang mga piesta sang ila relihiyon.

ako bala ang ila ginhalaran sang ila mga halad? *Indi!*
26 Kag karon ginadala-dala pa ninyo si Sakut, ang *dios-dios nga*
ginapakahari ninyo,
kag si Kaywan, ang inyo dios-dios nga bituon.
Ginhimo ninyo ini nga mga imahen para simbahon.
27 Gani ipabihag ko kamo sa unhan pa sang Damascus."
Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga ginatawag Dios nga Makagagahom.

6

Ang Kalautan sang mga Pangulo sang Israel

1 Kaluluoy kamo nga mga pangulo sang Zion kag sang Samaria,
nga nagapatawhay-tawhay lang kag wala sing may ginakabalak-an.
Ginakabig ninyo ang inyo kaugalingon
nga dungganon nga mga tawo sang nagapanguna nga nasyon,
kag sa inyo nagadangop ang inyo mga pumuluyo.
2 Tan-awa ninyo ang *natabo sa siyudad sang* Calne,
ang dako nga *siyudad sang* Hamat,
kag ang Gat nga sakop sang Filistia.
Indi bala mas gamhanan pa sila sang sa inyo ginharian,
kag mas malapad pa ang ila duta sang sa inyo?
3 *Kaluluoy kamo* nga wala nagapinsar nga may magaabot nga adlaw nga
silutan kamo.
Pero *sa malain nga ginahimo ninyo,*
ginapadali pa gani ninyo *ang ina nga adlaw*
nga magahari ang paghalit.
4 *Kaluluoy kamo* nga nagahigda-higda lang sa inyo malahalon nga mga
katre,*
kag nagapagusto lang kaon sang karne sang bata sang karnero
kag sang pinatambok nga bata sang baka.
5 *Kaluluoy kamo* nga nagakomposo sang mga kanta samtang nagatukar
sang arpa
kag mahilig maghimo sang mga sunata paagi sa mga instrumento,†
pareho kay David.
6 *Kaluluoy kamo* nga puwerte mag-inom sang bino
kag nagagamit sang malahalon nga mga pahamot,
pero wala nagakasubo sa palaabuton nga kalaglagan sang inyo
nasyon.‡
7 Gani kamo nga mga pangulo amo ang una nga pagabihagon,
kag matapos na ang inyo mga piesta kag pagpatawhay.

Ginakaugtan sang Dios ang Pagkamatinaas-taason sang Israel

8 Nagpanumpa ang Ginoong DIOS, ang Dios nga Makagagahom. Siling
niya,
"Ginakaugtan ko ang pagkamatinaas-taason *sang mga kaliwat* ni Jacob,
kag ginapakamalaot ko ang mabakod nga mga parte sang ila siyudad.
Gani itugyan ko sa kaaway ang ila siyudad kag ang tanan nga ara dira."
9 Kon may napulo ka tawo nga mabilin sa isa ka balay, sila *tanan* mapatay
man.

---

* **6:4** *malahalon nga mga katre:* sa literal, *mga katre nga may mga parte nga hinimo halin sa bangkil sang elepante.* † **6:5** *sang mga sunata paagi sa mga instrumento:* ukon, *sang mga instrumento sa musika* ‡ **6:6** *kalaglagan sang inyo nasyon:* sa literal, *kalaglagan ni Jose,* nga ang buot silingon ang mga kaliwat ni Jose ukon ang nasyon sang Israel.

10 Ang bangkay sang isa nga napatay kuhaon sang iya paryente para
sunugon. Kag mamangkot siya sa nagapanago§ sa sulod sang balay, “May
iban ka pa bala dira nga upod?”* Kon masabat siya nga wala, masiling
dayon ang tawo nga nagpamangkot, “Hipos na! Kay basi mamitlang mo pa
ang ngalan sang GINOO *kag masilutan kita*.”

11 Sa pagkamatuod, kon ang GINOO na gani ang magmando,
pagadugmukon niya ang *tanan nga* mga balay,
gagmay man ini ukon dalagko.

12 Makadalagan bala ang mga kabayo sa batuhon nga banglid?
Makaarado bala ang baka sa dagat?† *Siyempre indi!*
Pero ang hustisya ginhimo ninyo nga makahalit sa tawo,‡
kag ang matarong ginhimo ninyo nga malain.§
13 Nagakalipay kamo sa inyo kadalag-an kontra sa *mga banwa sang* Lo
Debar kag Karnaim,
kag nagasiling kamo, “Napierdi ta sila paagi sa aton kaugalingon nga
kusog.”

14 Sa pagkamatuod nagasiling ang GINOONG Dios nga Makagagahom,
“Kamo nga katawhan sang Israel ipasalakay ko sa isa ka nasyon.
Daog-daugon nila kamo kag sakupon ang inyo lugar halin sa Lebo Hamat
pakadto sa ililigan sang tubig sang Araba.”

7

Ang Palanan-awon ni Amos Parte sa Apan, Kalayo, kag Tunton

1 Amo ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko nga
nagtipon ang GINOO sang madamo gid nga mga apan sa tapos mahatag sa
hari ang iya parte* *halin sa una nga ani* kag sang manugsugod na ang
ikaduha nga ani.†
2 Dayon ginkaon sang mga apan ang tanan nga tanom, kag wala gid sing
may nabilin. Kag dayon nagsiling ako, “Ginoong DIOS, nagapangabay ako
sa imo nga patawaron mo ang mga kaliwat ni Jacob. Paano sila mabuhi *kon
matabo ina nga silot*? Maluya sila kag wala sing ikasarang.”
3 Gani nagbaylo ang hunahuna sang GINOO kag nagsiling siya, “Ang imo
nakita indi na matabo.”
4 Amo pa ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko nga
nagpreparar ang Ginoong DIOS sa pagsilot *sa iya katawhan* paagi sa kalayo.
Dayon ginpamala sang kalayo ang ginahalinan sang tubig sa idalom sang
duta, kag ginsunog sini ang tanan nga ara sa duta sang Israel.
5 Kag dayon nagsiling ako, “Ginoong DIOS, nagapangabay ako sa imo nga
indi ina paghimua. Paano mabuhi ang mga kaliwat ni Jacob *kon matabo
ina*? Maluya sila kag wala sing ikasarang.”
6 Gani nagbaylo ang hunahuna sang GINOO kag nagsiling siya, “Ang imo
nakita indi na man matabo.”

---

§ **6:10** *nagapanago:* ukon, *nabilin* * **6:10** *May...upod:* ukon, *May bangkay pa bala dira?* † **6:12** *sa dagat:* ukon, *sa kabatuhan* ‡ **6:12** *makahalit sa tawo:* sa literal, *hilo* § **6:12** *malain:* sa literal, *mapait nga tanom* * **7:1** *ang iya parte* nga amo ang mga uyas ukon ang mga kumpay nga para sa iya mga kabayo. † **7:1** *manugsugod na ang ikaduha nga ani:* ukon, *nagatubo naman ang mga pananom.*

7 Amo pa gid ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko ang
Ginoo nga nagatindog malapit sa pader kag may ginauyatan siya nga
tunton‡ nga gin-gamit sa pagtakos sa pader kon bala tadlong ang
pagkahimo sini.
8 Nagpamangkot ang GINOO sa akon, "Amos, ano ang nakita mo?"
Nagsabat ako, "Tunton." Dayon nagsiling siya, "Suno sa akon nga
pagtunton, indi tadlong ang kabuhi sang akon katawhan nga taga-Israel.
Gani sa sini nga tion indi ko na sila pagkaluoyan pa.
9 Gub-on ko ang mga simbahan sa mataas nga mga lugar nga
ginasimbahan sang mga taga-Israel nga kaliwat ni Isaac. Kag ipasalakay ko
sa mga kaaway ang *Israel*, ang ginharian ni *Haring* Jeroboam."

Si Amos kag si Amazia

10 Karon, si Amazia nga pari sang Betel nagpadala sang mensahi kay
Haring Jeroboam sang Israel. Siling niya, "Nagaplano si Amos sing malain
kontra sa imo diri mismo sa Israel. Indi na maagwantahan sang mga tawo
ang iya mga ginapanghambal.
11 Kay amo ini ang iya ginasiling: 'Mapatay si Jeroboam sa inaway, kag
sigurado gid nga bihagon ang mga taga-Israel sa iban nga nasyon.'"
12 Dayon nagsiling si Amazia kay Amos, "Ikaw nga propeta, halin ka diri
kag magbalik sa Juda. Didto himua ang imo palangabuhian bilang propeta.
13 Indi ka na magsugid sang mensahi sang Dios diri sa Betel, kay ari diri
ang templo nga ginasimbahan sang hari, ang templo sang *iya* ginharian."
14 Nagsabat si Amos kay Amazia, "Indi ako propeta *sadto* ukon
sumulunod§ sang isa ka propeta, kundi manugbantay ako sang karnero
kag manug-atipan sang mga kahoy nga sikomoro.
15 Pero ginhambalan ako sang GINOO nga bayaan ko ang akon trabaho
bilang manugbantay sang karnero kag magsugid ako sang iya mensahi sa
inyo nga mga taga-Israel nga iya katawhan.
16-17 Karon, ikaw nga nagasiling nga indi ako magsugid sang mensahi
sang Dios sa mga taga-Israel nga kaliwat ni Isaac, pamatii ining ginasiling
sang GINOO *kontra sa imo*:
"'Ang imo asawa magabaligya sang iya lawas sa siyudad
kag ang imo mga anak mapatay sa inaway.
Ang imo nga kadutaan partidahon *sang mga kaaway nga magaagaw sini*,
kag mapatay ka sa mahigko nga nasyon.
Kag sigurado gid nga bihagon ang mga taga-Israel
kag dal-on sa iban nga nasyon.'"

8

Ang Palanan-awon ni Amos Parte sa Alat nga may Luto nga mga Prutas

1 Amo ini ang ginpakita sang Ginoong DIOS sa akon: Nakita ko ang isa ka
alat nga may luto nga mga prutas.
2 Nagpamangkot ang GINOO sa akon, "Amos, ano ang nakita mo?"
Nagsabat ako, "Isa ka alat nga may luto nga mga prutas." Dayon nagsiling
ang GINOO sa akon, "Nag-abot na ang katapusan* sang akon katawhan nga
taga-Israel. Indi ko na sila pagkaluoyan pa.

---

‡ **7:7** *tunton:* higot nga may pamug-at sa punta, nga ginagamit sa paghibalo kon tadlong ukon indi.

§ **7:14** *sumulunod:* sa literal, *anak*

* **8:2** *katapusan:* Sa Hebreo, ang pulong nga "luto nga mga prutas" kag "katapusan" daw pareho kon ihambal.

3 Sa sina nga adlaw *nga silutan sila*, ang *masadya nga* pagkinanta sa templo† mangin paghinibi kay madamo nga patay ang magalinapta bisan diin. Kag dayon wala na gid sing may mabatian nga gahod.‡ *Ako,* ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini."

Ang Sala sang mga Manggaranon nga Taga-Israel

4 Pamatii ninyo ini, kamo nga nagapamigos sa mga imol
kag nagatinguha sa paglaglag sa ila.
5 Nagadali kamo nga matapos ang Piesta sang Pag-umpisa sang Bulan ukon
ang Adlaw nga Inugpahuway
para makabaligya na kamo sang uyas kag makadaya sa inyo nga
pagsukob, pagtakos, kag pagkilo.
6 *Nagadali kamo* nga makabaligya sang uyas nga may miksla nga upa,
kag makabakal sang imol nga tawo nga ginbaligya nga ulipon
tungod nga indi siya makabayad sang iya utang,
bisan ang iya utang ahaw isa ka paris nga sandalyas.

7 Gani nagapanumpa ang GINOO,
ang Dios nga ginapabugal ninyo nga mga kaliwat ni Jacob,
"Indi ko gid pagkalimtan ang tanan nga kalautan nga ginhimo ninyo.
8 Tungod sini palinugon ko ang inyo duta kag magahinibi kamo.
Mauyog ang inyo duta sing puwerte gid,
nga daw pareho sang pag-awas kag paghubas sang Suba sang Nilo sa
Egypt.
9 Sa sina nga adlaw *nga silutan ko kamo*,
pasalupon ko ang adlaw sa kaudtuhon,
gani magadulom bisan adlaw pa.
Ako, ang Ginoong DIOS, ang nagasiling sini.
10 Himuon ko nga paghinibi ang inyo mga piesta,
kag himuon ko nga pagpanalambiton ang inyo nga pagkinanta.
Pabayuan ko kamo sang sako kag suguon nga magpakalbo
sa pagpakita nga nagapangasubo kamo,
pareho sang mga *ginikanan nga* nagahibi sa pagkapatay sang ila
bugtong nga anak.
Pero mas masakit pa gid ang katapusan sang sini nga mga silot."

11 Nagsiling pa gid ang Ginoong DIOS,
"Magaabot ang tion nga padal-an ko sang gutom ang inyo duta.
Pero indi ini kagutom sa pagkaon ukon kauhaw sa tubig,
kundi kagutom *kag kauhaw* sa pagpamati sang akon mensahi.
12 Magaduling-duling kamo *sa kakapoy*
sa pagpangita *sang tawo nga makasugid sa inyo* sang akon mensahi,
pero indi gid ninyo ini makita bisan diin kamo magkadto.
13 Sa sina nga adlaw *nga silutan ko kamo*,
bisan ang inyo guwapa nga mga pamatan-on nga mga babayi
kag ang inyo pamatan-on nga mga lalaki
magakalalipong sa kauhaw.
14 Kamo nga nagapanumpa sa ngalan sang mga dios-dios sang Samaria,
Dan, kag Beersheba,
pagalaglagon kamo kag indi na gid kamo makabangon pa."

† **8:3** *templo:* ukon, *palasyo* ‡ **8:3** *Kag...gahod:* sa literal, *Hipos!*

9

Wala sing may Makapalagyo sa Silot sang Dios

1 Nakita ko ang Ginoo nga nagatindog sa may halaran kag nagsiling siya,
"Lampusi ang ulo-ulo sang mga haligi sang templo para marumpag ang
atop*
kag mahulugan ang mga tawo.
Ang indi mapatay sa ila patyon ko sa inaway.
Wala sing bisan isa sa ila nga makalikaw ukon makapalagyo.
2 Bisan magpanago pa sila sa idalom sang duta, didto sa lugar sang mga
patay,
kuhaon ko sila didto.
Bisan magsaka pa sila sa kalangitan,
butungon ko sila paidalom.
3 Bisan magpanago pa sila sa putokputokan sang *Bukid sang* Carmel,
pangitaon ko sila didto kag dakpon.
Bisan magpanago pa sila sa idalom sang dagat,
suguon ko ang man-og didto sa pagkagat sa ila.
4 Bisan bihagon pa sila sang ila mga kaaway,
ipapatay ko gihapon sila.
Kay determinado gid ako nga laglagon sila kag indi nga buligan."

5 Kon tandugon sang Ginoong DIOS nga Makagagahom ang duta,
nagauyog† ini kag ang tanan nga pumuluyo sini nagahinibi.
Ang pag-uyog sini pareho sang pag-awas kag paghubas
sang Suba sang Nilo sa Egypt.
6 Ang Dios ang naghimo sang iya *kaugalingon nga* elistaran sa langit.
Kag siya ang naghimo sang kahawaan sa ibabaw sang duta.
Siya ang nagatipon sang tubig sang dagat *sa mga panganod*
kag ginapaulan niya ini sa duta.
Ang iya ngalan amo ang GINOO.

7 Nagsiling ang GINOO, "Ang pagtulok ko sa inyo nga mga taga-Israel pareho
lang sa mga taga-Ethiopia.‡
Matuod nga ginpaguwa ko kamo sa Egypt,
pero ginpaguwa ko man ang mga Filistinhon sa Caftor§ kag ang mga
Arameanhon* sa Kir.

8 "*Ako,* ang Ginoong DIOS, nagapanilag sa inyo malain nga ginharian.
Kag laglagon ko kamo hasta nga madula kamo sa kalibutan.
Pero may mabilin sa inyo nga mga kaliwat ni Jacob.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
9 Tan-awa! Magamando na ako;
pagaayagon ko kamo nga katawhan sang Israel kaupod sang tanan nga
nasyon,
pareho sang pag-ayag sang uyas.
Subong nga ang mga bato-bato indi makalusot sa ayagan,
10 ang mga malain sa inyo *indi man makalusot sa akon silot kundi*
mapatay sila tanan sa inaway.
Amo ini sila ang nagasiling nga wala kuno sing malain nga magaabot sa ila.

* **9:1** *marumpag ang atop:* ukon, *matay-og ang pundasyon* † **9:5** *nagauyog:* ukon, *nagakatunaw*
‡ **9:7** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* § **9:7** *Caftor:* ukon, *Crete* * **9:7** *Arameanhon:* ukon, *Syrianhon*

Patindugon Liwat ang Israel

11 "Magaabot ang adlaw nga patindugon ko liwat ang ginharian ni David
nga pareho sang payag nga nawasak.
Kay-uhon ko ini sa iya nga pagkaguba,
kag patindugon ko ini liwat nga pareho sang una,
12 para masakop sang mga Israelinhon ang nabilin nga duta sang Edom
kag ang iban pa nga mga nasyon nga ginakabig ko nga akon.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini,
kag himuon ko ini nga mga butang."
13 Nagsiling pa gid ang GINOO *parte sa mga taga-Israel,*
"Magaabot ang tion nga *mangin bugana gid ang ila mga patubas,*
sa bagay nga ang ila pag-ani indi pa matapos hasta sa tion sang
pag-arado.
Kag ang ila pagpuga sang ubas indi pa matapos
hasta sa tion sang pagtanom naman sang ubas.†
Kon tan-awon ang puwerte kadamo nga mga ubas sa mga bukid
daw sa nagailig ini nga bag-o nga bino.
14 Pabalikon ko ang akon katawhan nga mga taga-Israel sa ila duta halin sa
pagkabihag.‡
Patindugon nila liwat ang naguba nila nga mga banwa kag didto na
sila maestar.
Magatanom sila sang mga ubas kag magainom sang bino sini.
Magatanom sila sa ila mga talamnan kag magakaon sang mga bunga
sini.
15 Paestaron ko sila liwat sa ila duta,
kag indi na sila pagpahalinon liwat sa duta nga ginhatag ko sa ila."
Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga inyo Dios.

† **9:13** Sa Israel, ang tion sang tig-alani sang trigo amo ang Abril kag Mayo, kag ang tigtalanom sini amo ang Oktobre kag Nobyembre. Ang tion sang pagpuga sang mga ubas, nga para himuon nga bino, amo ang Setyembre, kag ang tigtalanom naman sang ubas amo ang Nobyembre kag Disyembre.
‡ **9:14** *Pabalikon...pagkabihag:* ukon, *Ibalik ko ang maayo nga kahimtangan sang akon katawhan nga mga taga-Israel.*

Obadias

1 Amo ini ang ginsiling sang Ginoong DIOS parte sa *nasyon sang* Edom,
nga iya ginpahayag kay Obadias.

Pagasilutan sang Dios ang Edom

Nabatian ta *nga mga Israelinhon* ang balita halin sa GINOO, nga
nagpadala siya sang mensahero sa mga nasyon sa paghagad sa ila sa
pagpakig-away kontra sa nasyon sang Edom.
2 *Kay siling sang GINOO sa mga taga-Edom,* "Pamati! Himuon ko kamo nga
mas kubos sang sa iban nga mga nasyon, kag pakalainon gid nila kamo.
3 Nagasiling kamo nga wala sing may makasalakay sa inyo tungod kay
nagaestar kamo sa batuhon kag mataas nga lugar. Pero sa pagpabugal
ninyo nga ina ginadayaan lang ninyo ang inyo kaugalingon.
4 Kay bisan pa nga parehuon ninyo kataas sa pugad sang agila ang inyo
ginaestaran, ukon palab-uton pa ninyo ini sa mga bituon, laglagon ko
gihapon kamo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.
5 "Indi bala nga ang mga kawatan *wala nila ginaubos kuha ang sa sulod*
sang balay kundi ginakuha lang nila ang ila kinahanglan? Kag indi bala nga
ang mga nagapangharvest sang ubas wala nila ginaubos kuha ang mga
bunga kundi ginabilinan nila ini?* Pero kamo ubuson gid laglag *sang inyo*
mga kaaway.
6 Pangitaon nila kag kuhaon ang mga manggad ninyo *nga mga kaliwat ni*
Esau.
7 Dayaan kamo sang inyo kadampig nga mga nasyon. Ini sila nga
nagpakig-abyan sa inyo amo man ang magasalakay sa inyo, kag palayason
nila kamo sa inyo lugar. Ini sila nga nagkaon upod sa inyo amo man ang
magabutang sang siod sa inyo nga indi ninyo matalupangdan.†
8 *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa tion nga silutan ko na kamo, laglagon
ko ang inyo maalam nga mga tawo. Madula ang kaalam sa Edom nga
ginatawag Bukid ni Esau.
9 Magakurog sa kahadlok ang inyo mga soldado sa Teman, gani mapatay
kamo tanan *nga nagaestar* sa Bukid ni Esau.

Ang Sala sang mga Taga-Edom

10 "Tungod sa pagpamintas nga ginhimo ninyo sa mga kaliwat ni Jacob,
nga inyo kadugo, mahuy-an kamo kag pagalaglagon hasta san-o.
11 Nagpabaya lang kamo sadtong tion nga ginsalakay ang Jerusalem sang
taga-iban nga mga nasyon. Ginpabay-an lang ninyo nga kuhaon nila ang
mga pagkabutang sang Jerusalem kag partidahon paagi sa paggabot-gabot.
Pareho lang kamo sa ila *nga mga kaaway sang Israel*.
12 Wala kuntani kamo nagkalipay sang tion sang kalamidad sang
katawhan sang Juda, nga inyo kadugo. Wala kuntani kamo nagkasadya
sang tion sang pagkalaglag nila. Kag wala kuntani kamo nagpabugal sang
tion sang ila kalisod.

---

* **1:5** Kinaandan sang mga Israelinhon sa tion sang patubas nga may ginabilin sila nga mga bunga para sa mga imol. Tan-awa ang Lev. 19:10; Deu. 24:21. Posible nga amo man ini ang kinaandan sang mga taga-Edom. † **1:7** *nga indi ninyo matalupangdan:* ukon, *Ti, diin na karon ang inyo ginapabugal nga kaalam?*

13 Wala kuntani kamo nagsulod sa siyudad sang akon katawhan sang
tion sang ila kalaglagan, kag nagpanguha sang ila pagkabutang. Kag wala
kuntani kamo nagkalipay sang tion sang ila pag-antos.
14 Wala kuntani kamo nagtindog sa ginsang-an sang mga dalan sa
pagpamatay sang mga nagpalagyo halin sa Jerusalem. Kag wala kuntani
ninyo sila gintugyan *sa mga kaaway* sang tion sang ila kalisod.

Pagasilutan sang Dios ang mga Nasyon

15 "*Wala kuntani ninyo ginhimo ato sa Jerusalem* tungod kay malapit na
lang ang tion nga magahukom ako sa tanan nga nasyon. Kag kon ano ang
ginhimo ninyo sa iban, amo man ina ang pagahimuon sa inyo. Kon ano ang
pagtratar ninyo sa iban, amo man ina ang ibalos sa inyo.
16 Subong nga ginsilutan ang akon katawhan‡ sa akon balaan nga bukid,§
pagasilutan man sing padayon ang tanan nga nasyon. Silutan ko gid sila
sing tama hasta nga magakalawala sila.

Mangin Madinalag-on ang Israel

17 "Pero may mabilin nga mga Israelinhon sa Bukid sang Zion, kag *sa*
liwat mangin balaan ini nga lugar. Kag maangkon *liwat* sang mga kaliwat
ni Jacob ang *mga duta nga* ila anay ginapanag-iyahan.
18 Ang mga kaliwat ni Jacob kag ni Jose* mangin pareho sang kalayo nga
magalaglag sang mga kaliwat ni Esau, pareho sang pagsunog sang dagami.
Kag wala sing may mabilin sa mga kaliwat ni Esau. *Matabo gid ini,* kay *ako,*
ang GINOO, ang nagasiling sini.
19 "Pagasakupon sang mga *Israelinhon nga* taga-Negev† ang Bukid ni
Esau. Kag pagasakupon sang mga *Israelinhon nga* nagaestar sa mga
bulobukid sa west‡ ang *duta sang* mga Filistinhon. Pagasakupon sang mga
Israelinhon ang duta sang Efraim kag Samaria. Kag pagasakupon sang *mga*
kaliwat ni Benjamin ang Gilead.
20 *Pagasakupon sang* madamo nga Israelinhon nga halin sa pagkabihag
ang *duta sang* mga Canaanhon hasta sa Zarefat. Kag pagasakupon sang
mga taga-Jerusalem nga halin sa pagkabihag sa Sefarad ang mga banwa
sang Negev.
21 Magataklad ang mga manughilway *sang Israel* sa Bukid sang Zion, sa
pagdumala sa *katawhan nga nagaestar sa* Bukid ni Esau. Kag *ako,* ang
GINOO, amo ang magahari."

---

‡ **1:16** *ang akon katawhan:* sa Hebreo, *kamo* § **1:16** *balaan nga bukid:* ukon, *Bukid sang Zion*
* **1:18** *mga kaliwat ni Jacob kag ni Jose:* Si Jacob nagarepresentar sang katawhan sang Juda, kag si Jose nagarepresentar sang katawhan sang Israel. † **1:19** *Negev:* Ang south sang Juda. ‡ **1:19** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela*

Jonas

Wala Nagtuman si Jonas sa Dios

1 Karon, naghambal ang GINOO kay Jonas nga anak ni Amitai. Siling niya,
2 "Magkadto ka gilayon sa Nineve, ang dako nga siyudad, kag ipahibalo sa
mga tawo didto nga nakaabot na sa akon ang ila kalautan."
3 Pero naglakat gilayon si Jonas agod magpalagyo sa GINOO* sa Tarshish.
Nagdulhog siya sa Jopa kag nakakita siya didto sang barko nga mabiyahe
pa-Tarshish. Gani nagbayad siya sang pamasahe kag nagsakay sa barko
upod sa mga tripulante para magpalagyo sa GINOO.
4 *Sang nagabiyahe na sila,* nagpadala ang GINOO sang mabaskog nga
hangin sa dagat, kag nagbagyo sing mabaskog hasta nga daw maguba na
ang barko.
5 Gani hinadlukan ang mga tripulante, kag ang kada isa sa ila
nagpangayo sang bulig sa ila mga dios. Ginhaboy nila ang ila mga
kargaminto sa dagat para magmag-an ang barko.
Si Jonas ya nakapanaog na sadto sa idalom nga parte sang barko kag
naghigda didto hasta nga natulugan siya sing mahamuok.
6 Karon, nagkadto sa iya ang kapitan sang barko kag nagsiling, "Ano ka
imo nga nagatulog ka pa! Bangon, kag magpangayo bulig sa imo dios! Basi
pa lang talupangdon niya kita para indi kita mapatay."
7 Karon, naghambalanay ang mga tripulante, "Dali magabot-gabot kita
para mahibaluan ta kon sin-o ang kabangdanan sang sini nga kalamidad
nga nag-abot sa aton." Gani naggabot-gabot sila, kag ang nagabutan amo
ang ngalan ni Jonas.
8 Dayon nagsiling sila sa iya, "Palihog sugiri kami kon sin-o gid bala ang
kabangdanan sang sini nga kalamidad nga nag-abot sa aton, kag kon ano
ang imo trabaho kag kon sa diin ka naghalin. *Sugiri man kami* kon ano ang
imo nasyon kag rasa."
9 Nagsabat si Jonas, "Hebreo ako kag nagasimba ako sa GINOO, ang Dios
sang langit† nga naghimo sang dagat kag sang duta."
10 Gani hinadlukan gid ang mga tripulante tungod kay ginsugid na sa ila
nga daan ni Jonas nga nagpalagyo siya sa GINOO. Nagsiling sila sa iya, "Indi
maayo ang ginhimo mo."
11 Sang nagamadlos na gid, nagsiling ang mga tripulante kay Jonas, "Ano
ang himuon namon sa imo para magkalma ang dagat kag indi na
makaperwisyo sa amon?"
12 Nagsabat siya sa ila, "Hakwata ninyo ako kag ihulog sa dagat, kag
dayon magakalma ang dagat kag indi na ini makaperwisyo sa inyo. Kay
nahibaluan ko nga ako ang kabangdanan kon ngaa nag-abot ining
mabaskog nga bagyo sa inyo."
13 *Wala nila ginsunod si Jonas,* sa baylo, nagpamugsay sila pabalik sa
higad. Pero binudlayan sila kay nagamadlos na gid tapat.
14 Gani nagpanawag sila sa GINOO. Siling nila, "O GINOO, nagapakitluoy
kami sa imo, indi kami pagpatya tungod sa amon pagahimuon kay Jonas.
Indi kami pagsukta sa amon pagpatay sa iya nga wala pa man namon

---

* **1:3** *magpalagyo sa GINOO:* siguro ang buot silingon, *magpalagyo sa pagtawag sang GINOO sa iya;* ukon, *magpalagyo sa Israel nga sa diin nagapuyo ang GINOO sa iya templo.* † **1:9** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

masiguro nga nakasala siya matuod. Pero nahibaluan namon nga ining
nagakalatabo suno sa imo pagbuot."
15 Gani ginhakwat nila si Jonas kag ginhulog sa dagat, kag nagkalma ang
mabaskog nga balod.
16 Tungod sini nga hitabo, dako gid ang pagtahod sang mga tawo sa
GINOO. Gani naghalad sila sa iya kag nagpromisa nga magapadayon sila sa
pagsimba kag paghalad sa iya.

Ang Pangamuyo ni Jonas

17 Nagpadala ang GINOO sang dako nga isda sa pagtulon kay Jonas. Kag
didto siya sa tiyan sang isda sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i.

2

1 Nagpangamuyo si Jonas sa GINOO nga iya Dios sa sulod sang isda.
2 Siling niya,
"Nagpanawag ako sa *imo,* GINOO, sa akon kalisod
kag ginsabat mo ako.
Nagpangayo ako sang bulig sa imo sa bibi sang kamatayon,*
kag ginpamatian mo ako.
3 Gintagbong mo ako sa kadadalman sang dagat.
Ginlikupan ako sang tubig
kag gintabunan sang mga balod nga ginpadala mo.
4 Gintabog *mo* ako sa imo presensya,
pero nagalaom ako nga makapalapit liwat *sa imo, didto*
sa imo balaan nga templo.
5 Ginlapawan ako sang tubig kag daw malumos na gid ako.
Gintabunan ako sang tubig
kag ginsamburan ang akon ulo sang tanom sa dagat.
6 Naglugdang ako hasta sa duta sang idalom sang dagat,
daw pareho lang nga ginpriso ako
sa kadadalman sang duta hasta san-o.
Pero ginkuha mo ako sa sina nga kadadalman,
O GINOO nga akon Dios.
7 Sang daw mapatay na gid ako,† nagpanawag ako sa imo, GINOO.
Kag ginpamatian mo ang akon pangamuyo
didto sa imo balaan nga templo.
8 Ang mga tawo nga nagasimba sa mga dios-dios nga wala sing pulos
nagasikway sang ila paghigugma *sa imo*.
9 Pero ako ya magahalad sa imo nga nagakanta sang pagpasalamat.
Tumanon ko ang ginpromisa ko *nga maghalad sa imo*.
Ikaw, GINOO, ang nagaluwas!"
10 Karon, ginsugo sang GINOO ang isda *nga iluad si Jonas*. Gani ginluad
niya si Jonas sa baybayon.

3

Nagkadto si Jonas sa Nineve

1 Naghambal liwat ang GINOO kay Jonas.
2 Siling niya, "Magkadto ka gilayon sa Nineve, ang dako nga siyudad, kag
isugid sa mga tawo didto ang mensahi nga ginhatag ko sa imo."

---

* **2:2** *bibi sang kamatayon:* sa literal, *sa kadadalman sang lugar sang mga patay* † **2:7** *Sang daw mapatay na gid ako:* ukon, *Sang ginkapoy na gid ako;* ukon, *Sang daw madulaan na gid ako sang paglaom.*

3 Sa gilayon nagkadto si Jonas sa Nineve suno sa ginsiling sang GINOO.
Dako gid nga siyudad ang Nineve; mga tatlo ini ka adlaw kon lakton.
4 Nagsulod si Jonas sa Nineve. Kag pagkatapos sang isa ka adlaw nga
pagpanglakaton, nagsiling siya *sa mga tawo didto*, "40 ka adlaw na lang ang
nabilin kag pagalaglagon ang Nineve!"
5 Nagtuo ang mga taga-Nineve sa Dios. Tanan sila, halin sa
pinakadungganon hasta sa pinakakubos, nagsul-ob sang sako kag
nagpuasa *sa pagpakita nga nagahinulsol sila.*
6 Kay sang pagkabati sang hari sa mensahi *ni Jonas*, nagtindog siya sa iya
trono kag gin-uba niya ang iya pangtabon nga panapton kag nagsul-ob sang
sako, kag dayon nagpungko siya sa duta *sa pagpakita nga nagahinulsol siya*.
7 Naghimo siya sang pahibalo sa mga taga-Nineve nga nagasiling, "Suno
sa mando sang hari kag sang iya mga opisyal, wala sing bisan isa sa inyo
nga magkaon ukon mag-inom, bisan ang inyo mga baka, karnero, ukon
kanding.
8 Magsul-ob kamo tanan sang sako, pati ang mga sapat, kag
magpangamuyo kamo sa Dios sing tinagipusuon. Magtalikod kamo sa inyo
malain nga pagkabuhi kag sa pagpamintas nga inyo ginahimo.
9 Basi pa lang magbaylo ang hunahuna sang Dios kag kalimtan na niya
ang iya puwerte nga kaakig sa aton para indi kita mapatay."
10 Nakita sang Dios ang ila ginhimo, kon paano sila nagtalikod sa ila
malain nga pagkabuhi. Gani nagbaylo ang iya hunahuna kag wala na lang
niya sila paglaglaga suno sa iya ginsiling nga iya himuon.

4

Ang Kaakig ni Jonas sa Kaluoy sang Dios

1 Indi nagustuhan ni Jonas ang pagpatawad sang GINOO sa Nineve, kag
nangakig gid siya.
2 Siling niya sa GINOO sang nagpangamuyo siya, "O GINOO, wala gid ako
magsala sa ginsiling ko sang didto pa ako sa amon lugar *nga kaluoyan mo
ang mga taga-Nineve kon maghinulsol sila*, tungod nahibaluan ko nga
maluluy-on ka kag mabinalak-on nga Dios. Mahigugmaon ka kag indi dali
mangakig. Kag handa ka nga magbaylo sang imo hunahuna nga indi na
magpadala sang kalaglagan. Amo ina ang kabangdanan nga nagpalagyo
ako pa-Tarshish.
3 Gani GINOO, kuhaa na lang ang akon kabuhi, kay mas maayo pa nga
mapatay na lang ako sang sa mabuhi."
4 Nagsabat ang GINOO, "Puwerte gid bala ang imo kaakig tungod sa
ginhimo ko sa Nineve?"
5 Nagguwa si Jonas sa east sang siyudad kag nagpungko didto. Naghimo
siya sang payag-payag kag nagpahandong samtang nagahulat siya kon ano
ang matabo sa siyudad.
6 Pero nainitan gihapon si Jonas, gani ginpatubo sang GINOONG Dios ang
isa ka tanom kag ginpalapaw ini kay Jonas para mahandungan siya.
Nalipay gid si Jonas tungod sa tanom.
7 Pero sang kaagahon sang sunod nga adlaw, ginpakaon sang Dios sa
ulod* ang tanom kag nalaya ini.
8 Sang nagbutlak na gid ang adlaw, nagpadala ang Dios sang mainit nga
hangin halin sa east. Daw sa malipong si Jonas sang nainitan ang iya ulo

* **4:7** *ulod:* ukon, *mga ulod*

sang adlaw. Gusto na lang niya nga mapatay, gani nagsiling siya, “Mas
maayo pa nga mapatay na lang ako sang sa mabuhi.”
9 Nagsiling ang Dios sa iya, “Puwerte gid bala ang imo kaakig tungod sa
natabo sa tanom?” Nagsabat siya, “Huo, puwerte gid, gani gusto ko na lang
nga mapatay!”
10 Nagsiling ang GINOO, “Naluoy ka gani sa sinang tanom nga nagtubo sa
isa lang ka gab-i kag napatay man dayon sa isa lang ka gab-i, bisan pa nga
indi ikaw ang nagtanom ukon nagpatubo sina.
11 Ako pa ayhan ang indi maluoy sa Nineve, sa sinang dako nga siyudad
nga may sobra 120,000 ka tawo nga wala makahibalo parte sa akon mga
kasuguan,† kag may madamo pa nga mga kasapatan?”

† **4:11** *nga wala makahibalo parte sa akon mga kasuguan:* sa literal, *nga wala makahibalo kon diin ang ila tuo ukon wala nga kamot*

Micas

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO parte sa Samaria kag sa Jerusalem.*
Ginpahayag niya ini kay Micas nga taga-Moreshet sang panahon nga
naghari sa Juda si Jotam, *dayon* si Ahaz kag si Hezekia.
Nagsiling si Micas:
2 Pamati kamo sing maayo, tanan kamo nga mga katawhan nga ara sa
kalibutan!† Kay magasaksi ang Ginoong DIOS kontra sa inyo halin sa iya
balaan nga templo.‡

Pagasilutan ang Israel kag ang Juda

3 Pamati! Magaguwa ang GINOO halin sa iya ginaestaran. Magapanaog
siya kag magatapak sa mataas nga mga lugar sang kalibutan.
4 Matunaw ang mga bukid nga iya matapakan pareho sang kandila sa
kalayo, kag magaluhob§ ang mga kapatagan *nga iya matapakan* pareho
sang inagyan sang tubig nga nagailig sa banglid.
5 Matabo ini tanan tungod kay nagpakasala ang mga katawhan sang
Israel kag sang Juda.* Ang mga taga-Samaria amo ang nagatulod sa iban
nga mga pumuluyo sang Israel nga magpakasala. Ang mga taga-Jerusalem
amo ang nagatulod sa iban nga mga pumuluyo sang Juda nga magsimba sa
mga dios-dios.
6 Gani *nagasiling ang GINOO,* "Laglagon ko ang Samaria kag indi na ini
maestaran kundi pagatamnan na lang sang ubas. Paligiron ko ang mga
bato sini pakadto sa patag hasta nga magguluwa ang mga pundasyon sini.
7 Magkaladugmok ang tanan nga imahen sang mga dios-dios sang
Samaria, kag magkalasunog ang tanan nga ginbayad sang ila mga lalaki sa
pagpakighilawas sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa templo.†
Nakatipon ang Samaria *sang mga imahen* paagi sa mga ginbayad sa mga
babayi nga nagabaligya sang ila lawas sa templo, gani *karon kuhaon sang
iya mga kaaway ang mga pilak kag mga bulawan nga ginhaklap sa iya mga
imahen para* gamiton man *sang iya mga kaaway* nga pangbayad sa
pagpakighilawas sa mga babayi sa ila nga templo."
8 *Nagsiling si Micas,* "Tungod sa kalaglagan sang Samaria, magahibi ako
kag magapanalambiton. Magalagaw ako nga nagatiniil kag wala sing bayo
sa pagpakita sang akon pagpangasubo. Magawawaw ako pareho sang
pag-uwang sang talunon nga ido‡ kag sang paghuni sang bukaw.§
9 Kay ang kalaglagan sang Samaria daw pareho sang pilas nga indi na
mag-ayo, kag matabo man ini sa Juda. Magaabot ini sa Jerusalem, ang
kapital nga siyudad* sang akon mga kasimanwa.

---

* **1:1** *sa Samaria kag sa Jerusalem:* Ang Samaria amo ang kapital sang Israel kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Israel. Ang Jerusalem amo ang kapital sang Juda kag nagarepresentar sang bilog nga ginharian sang Juda. † **1:2** *mga katawhan nga ara sa kalibutan:* ukon, *mga Israelinhon nga ara sa Israel* ‡ **1:2** *balaan nga templo:* Siguro ang iya templo sa Jerusalem ukon ang iya puluy-an sa langit. § **1:4** *magaluhob:* sa iban nga Bisaya, *magalupyak* * **1:5** *Israel kag sang Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel* † **1:7** *ginbayad...sa templo:* Sa sini nga templo, nagapakighilawas ang mga lalaki sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas bilang pagsimba sa ila mga dios-dios. Ang bayad sa mga babayi ginagamit sa mga buluhaton sa templo. ‡ **1:8** *talunon nga ido:* sa English, *jackal* § **1:8** *bukaw:* ukon, *ostrich* * **1:9** *kapital nga siyudad:* sa literal, *puwertahan*

10 “*Mga taga-Juda,* indi ninyo pagsugiri ang *aton mga kaaway nga*
taga-Gat *parte sa kalaglagan nga maabot sa aton.* Indi sila pagpakitaa nga
nagahibi kamo. Ipakita ninyo ang inyo kasubo sa Bet Leafra† paagi sa
pagligid sa duta.
11 “Mga pumuluyo sang Shafir, pagabihagon kamo kag dal-on nga hublas,
gani mahuy-an kamo. Ang mga pumuluyo sang Zaanan mahadlok nga
magguwa sa ila nga lugar *sa pagbulig sa inyo.* Ang mga taga-Bet Ezel nga
magahibi *sa ila nga pagkalaglag* indi man makapangapin sa inyo.
12 Sa pagkamatuod, ang mga pumuluyo sang Marot mabinalak-on nga
nagahulat sa pag-untat sang inaway. Pero gintugot pa gani sang GINOO nga
makapalapit ang mga kaaway sa puwertahan sang Jerusalem.
13 “Mga pumuluyo sang Lakish, takdi ninyo sang mga karwahe ang inyo
mga kabayo *kag magpalagyo.* Ginsunod ninyo ang sala sang Israel, kag
tungod sa inyo nagpakasala man ang mga pumuluyo sang Zion.‡
14 “Kag karon, mga taga-Juda, magpaalam na kamo§ sa *banwa sang*
Moreshet Gat *kay pagabihagon na ini sang kaaway. Pagabihagon man* ang
banwa* sang Aczib, *gani* wala sing may makuha nga bulig ang inyo mga
hari nga nagapaabot nga buligan sila sang sini nga banwa.
15 “Mga pumuluyo sang Maresha, padal-an kamo sang GINOO† sang
kaaway nga magaagaw sang inyo banwa.
“Mga taga-Juda,‡ ang inyo mga pangulo magapanago sa *kuweba sang*
Adulam.
16 Ang inyo hinigugma nga mga kabataan§ kuhaon sa inyo kag dal-on sa
iban nga lugar, gani magpangasubo kamo para sa inyo mga kabataan kag
ipakita ninyo ini paagi sa pagkiskis sang inyo ulo pareho sang ulo sang
agila.”

2

Pagasilutan sang Dios ang mga Nagapamigos sa mga Imol

1 Kaluluoy kamo nga nagapulaw sa pagplano sing malain. Pagkaaga
ginahimo ninyo ang inyo ginplano nga malain tungod nga may gahom
kamo sa paghimo sini.
2 Ginaagaw ninyo ang mga uma kag mga balay nga inyo nagustuhan.
Ginadayaan ninyo ang mga tawo para makuha ninyo ang ila balay kag ang
ila duta nga ginpanubli.
3 Gani amo ini ang ginasiling sang GINOO *sa inyo,* “Pamati kamo!
Nagaplano ako nga laglagon ko kamo kag indi gid kamo makaluwas. Indi
na kamo makapahambog kay sa sina nga tion laglagon kamo.
4 Sa sina nga adlaw yagutaon kamo sang mga tawo paagi sa masubo gid
nga panalambiton nga nagasiling, ‘Ginlaglag kami sing bug-os! Ginkuha
sang GINOO ang amon duta kag ginhatag sa mga traidor.’”
5 Gani wala na kamo sing mga kaliwat nga magbaton sang inyo parte sa
tion nga partidahon sang komunidad sang GINOO ang duta *nga ibalik sa ila.*

---

† **1:10** *Bet Leafra:* Ang ini nga lugar kag ang iban pa nga mga lugar sa bersikulo 11-15 posible nga sakop sang Juda. ‡ **1:13** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* § **1:14** *magpaalam na kamo:* sa literal, *maghatag kamo sang regalo bilang pagpaalam.* * **1:14** *banwa:* sa literal, *mga balay* † **1:15** *sang GINOO:* sa Hebreo, *ko* ‡ **1:15** *Juda:* sa Hebreo, *Israel.* Siguro ang buot silingon sini amo ang nasyon sang Juda. § **1:16** *mga kabataan:* Posible man nga ini amo ang mga banwa sang Juda nga ginmitlang sa bersikulo 10-15.

6 *Karon* ginawalihan pa ninyo kami. *Nagasiling kamo,* “Indi na kami
pagwalihi parte sa sina nga kalaglagan nga ginasiling ninyo, kay indi gid
kami mahuy-an.
7 Ngaa, ginapakamalaot bala sang GINOO ang mga kaliwat ni Jacob?*
Naubos na bala ang iya pasensya? Buluhaton bala niya ang
pagpanglaglag?”
Amo ini ang sabat sang GINOO sa inyo: “Kon maayo lang ang inyo
ginahimo, mabaton gid ninyo ang akon mga promisa.
8 Pero ang inyo ginahimo, ginasalakay ninyo ang akon *imol nga*
katawhan nga daw mga kaaway. Nagahunahuna sila nga sa pagpuli nila sa
ila lugar halin sa inaway wala na sing may mag-ano sa ila, pero gali, ara
kamo nga magaagaw sang ila pangtabon nga panapton.
9 Ginatabog ninyo ang ila mga babayi sa ila ginapakamahal nga mga
balay. Kag ginakuha ninyo ang mga pagpakamaayo nga ginhatag ko sa ila
mga kabataan, gani indi na nila ini mabaton hasta san-o.
10 *Karon,* halin kamo diri *sa Israel* kay ini nga lugar indi na makahatag sa
inyo sang kapahuwayan, tungod kay ginhigkuan ninyo ini *sang inyo mga
sala.* Malaglag gid ini nga lugar kag indi na mapuslan.†
11 Ang gusto ninyo nga manugwali amo ang nagasugid sang wala sing
pulos, dayaon kag butigon, kag amo ini ang ginawali: ‘Magabugana ang
inyo bino kag ang iban pa nga ilimnon.’”

Ang Ginpromisa nga Kahilwayan sa mga Katawhan sang Israel kag Juda

12 *Nagsiling ang GINOO,* “Kamo nga mga katawhan sang Israel kag sang
Juda‡ nga nagkalabilin nga buhi, pagatipunon ko gid kamo pareho sang
mga karnero sa toril ukon pareho sang panong sang kasapatan sa
palahalban. Mapuno ang inyo duta sang mga tawo.
13 Pagabuksan ko ang puwertahan sang siyudad nga sa diin kamo
ginbihag, kag pangunahan ko kamo sa pagguwa. Ako, ang GINOO nga inyo
hari, amo ang magapanguna sa inyo.”

3

Ginsaway ni Micas ang mga Pangulo kag ang mga Propeta sang Israel kag sang Juda

1 Nagsiling si Micas,* “Kamo nga mga pangulo sang Israel kag sang Juda,†
pamati kamo! Indi bala nga kamo kuntani ang dapat magpahari sang
hustisya?
2-3 Pero ginakaugtan ninyo ang maayo kag ginahigugma ang malain.
Ginadaogdaog ninyo ang akon mga kasimanwa; daw pareho lang nga
ginapanitan ninyo sila, ginakuha ang ila mga unod sa ila mga tul-an,
ginapang-utod-utod ang ila mga tul-an, ginapangkihad-kihad ang ila mga
unod, ginaluto, kag dayon ginakaon.
4 Sa tion nga pagasilutan kamo magapangayo kamo sang bulig sa GINOO,
pero indi niya kamo pagbuligan; talikdan niya kamo tungod sang inyo
malain nga mga binuhatan.
5 “Amo ini ang ginasiling sang GINOO parte sa mga propeta nga
nagapatalang sa iya katawhan, nga nagapromisa sang maayo nga
kahimtangan sa mga nagapakaon sa ila, pero nagapamahog sang
kalaglagan sa mga wala nagapakaon sa ila:

---

* **2:7** *Ngaa...Jacob:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **2:10** *Malaglag...mapuslan:* ukon, *Malaglag gid kamo sing bug-os.* ‡ **2:12** *Israel...Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel* * **3:1** *si Micas:* sa Hebreo, *ako* † **3:1** *Israel...Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel*

6 Tungod sang inyo pagpatalang sa akon katawhan, indi na kamo
makakita sang palanan-awon kag indi naman kamo makapamakot. Daw
pareho lang nga ara kamo sa kadulom ukon sa kagab-ihon *nga wala kamo
sing may makita*.
7 Mahuy-an gid kamo nga mga propeta kag mga manugpakot.
Pagatabunan ninyo ang inyo guya *sa kahuya*, tungod nga wala kamo sing
may nabaton nga mensahi halin sa Dios.
8 "Pero ako ya, puno sang Espiritu sang GINOO nga amo ang nagahatag sa
akon sang gahom sa pagpahari sang hustisya kag sang kaisog sa pagsugid
sa mga katawhan sang Israel kag sang Juda nga nakasala sila.
9 "Kamo nga mga pangulo sang Israel kag sang Juda, pamati kamo!
Ginakaugtan ninyo ang hustisya kag ginatiko ang husto.
10 Ginatukod ninyo ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, sa malain nga
paagi. Handa kamo nga magpatay sang tawo basta matukod lang ini.
11 Nagahukom kamo pabor sa nagahatag sa inyo sang lagay. Kag kamo
nga mga pari, nagapanudlo kamo tungod lang kay ginabayaran kamo. Amo
man sa inyo nga mga propeta, nagapamakot kamo tungod lang sa kuwarta.
Nagasalig pa kamo nga buligan kamo sang GINOO, kay nagasiling kamo,
'Kaupod namon ang GINOO. Gani wala sing malain nga matabo sa amon.'
12 Gani tungod sa inyo *pagalaglagon* ang Zion, ang *siyudad sang*
Jerusalem. Mangin pareho ini sa gin-arado nga uma, kag mangin
tinumpukan sang mga nagkalaguba. Kag mangin kagulangan ang bukid
nga ginatindugan sang templo."

4

Ang Kasuguan sang Dios Magahatag sang Kalinong (Isa. 2:2-4)

1 Sa palaabuton nga mga inadlaw, ang bukid nga ginatindugan sang
templo sang GINOO mangin pinakaimportante* sa tanan nga bukid. Kag
magadagsa sa sini nga bukid ang mga tawo nga halin sa madamo nga
nasyon.
2 Magasiling sila, "Dali, mataklad kita sa bukid sang GINOO, didto sa
templo sang Dios ni Jacob. Kay tudluan niya kita sang iya mga pamaagi
para tumanon ta ini."
Gani magapuli ang mga tawo halin sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem,
nga dala ang mga kasuguan sang GINOO.
3 Kag *paagi sa iya nga kasuguan,* husayon niya ang mga pagbinais-bais
sang madamo nga nasyon, bisan pa atong gamhanan nga mga nasyon sa
malayo. Gani indi na mag-ilinaway ang mga nasyon, kag indi na man sila
maghanas sang mga tawo sa pagpakig-away. Himuon na lang nila nga
tagad ang ila mga espada kag himuon na lang nila nga mga inughagbas ang
ila mga bangkaw.
4 Ang kada tawo magapungko sa idalom sang iya tanom nga ubas kag
kahoy nga higera nga wala sing may ginakahadlukan. *Matabo gid ini,* kay
ang GINOO mismo nga Makagagahom ang nagsiling sini.
5 Pero bisan magsunod pa ang iban nga mga katawhan sa ila mga
dios-dios, kami ya magasunod sa GINOO nga amon Dios hasta san-o.

Magabalik ang mga Israelinhon sa Ila nga Lugar Halin sa Pagkabihag

6-7 Nagsiling ang GINOO, "Sa palaabuton nga mga inadlaw, pagatipunon
ko ang akon katawhan nga akon ginsilutan, *nga daw pareho sa mga karnero*

* **4:1** *pinakaimportante:* sa literal, *pinakamataas*

nga nagkalapiang kag naglalapta. Himuon ko ang mga nagkalabilin sa ila
nga isa ka gamhanan nga nasyon. Kag magahari ako sa ila sa Bukid sang
Zion halin sa sina nga tion hasta san-o.
8 Ang Zion† nga pareho sang isa ka mataas nga balantayan sang mga
kasapatan,‡ mangin gamhanan liwat. Ini nga *siyudad, nga ginatawag man*
nga Jerusalem, magapanguna liwat sa tanan nga siyudad sang Israel
pareho sang una.
9-10 "Karon, ngaa kamo nga mga pumuluyo sang Zion§ nagaugayong
pareho sang babayi nga manugbata nga ginasakitan? Ara pa man ang inyo
hari kag wala man nagkalamatay ang iya sini mga manuglaygay. Sige,
maglubid kamo sa kasakit pareho sang babayi nga ginasakitan. Kay sa indi
madugay magahalin kamo sa inyo siyudad kag magatiner sa latagon, kag
dayon dal-on kamo sa Babilonia. Pero luwason ko kamo didto sa inyo mga
kaaway.
11 Karon madamo nga nasyon ang nagtipon sa pagpakig-away sa inyo.
Nagasiling sila, 'Pakahuy-an* ta ang Zion! Kag dayon tan-awon ta ang
makahuluya nga situasyon sini.'
12 Pero ini nga mga nasyon wala makahibalo sang akon hunahuna. Wala
sila makaintiendi sang akon plano, nga gintipon ko sila para silutan pareho
sang mga uhay nga gintipon para linason.
13 "Mga pumuluyo sang Zion,† lakat kamo kag laglaga ninyo ang inyo mga
kaaway pareho sang paglinas sang mga uhay. Kay himuon ko kamo nga
pareho sang turo nga baka nga may salsalon nga mga sungay kag may
saway nga mga kuko. Pagadugmukon ninyo ang madamo nga nasyon *nga*
nagtipon sa pagpakig-away sa inyo. Kag ang ila mga manggad nga nakuha
nila paagi sa pagpamintas ihalad ninyo sa akon, ang Ginoo nga nagagahom
sa bilog nga kalibutan."

5

1 Karon, mga taga-Jerusalem, ipreparar ninyo ang inyo mga soldado* kay
ginapalibutan kamo sang kaaway. Hampakon nila sang baston ang guya
sang pangulo sang Israel.

Ang Ginpromisa nga Pangulo Halin sa Betlehem

2 *Nagsiling ang* GINOO, "Ikaw, Betlehem Efrata, isa sa pinakagamay† nga
banwa sa Juda. *Pero* magahalin sa imo ang isa ka tawo nga magaalagad sa
akon bilang pangulo sang Israel, nga ang iya mga katigulangan bantog nga
mga tawo sang una gid nga panahon."
3 Gani itugyan sang GINOO ang katawhan sang Israel sa ila mga kaaway,
pero hasta lang sa tion nga ang babayi nga nagapasakit‡ magabata *sang*
lalaki nga magapangulo sa Israel. Kag ang iya sini mga kasimanwa nga
nabihag sa iban nga lugar magabalik sa ila kapareho nga mga Israelinhon.
4 Magadumala ang ini nga pangulo kag tipigan niya *ang katawhan sang*
Israel pareho sa isa ka manugbantay sang mga karnero. Himuon niya ini sa

† **4:8** *Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* ‡ **4:8** *pareho...kasapatan:* Siguro ang buot silingon nga ang Zion amo ang lugar nga sa diin ang Dios nagabantay sa iya katawhan pareho sang isa ka manugbantay sang mga kasapatan. § **4:9-10** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* * **4:11** *Pakahuy-an:* ukon, *Dagtaan* † **4:13** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* * **5:1** *Karon...soldado:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **5:2** *pinakagamay:* ukon, *pinakakubos* ‡ **5:3** *ang babayi nga nagapasakit:* Siguro amo ang Jerusalem. (Tan-awa ang 4:9-10.) Sa tiyempo nga ginadumalahan sang kaaway ang mga Israelinhon, matawo ang ila pangulo nga magaluwas sa ila.

kusog kag sa gahom sang GINOO nga iya Dios. Kag magakabuhi ang iya katawhan nga wala sing may ginakahadlukan tungod kay kilalahon sang mga tawo hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan ang iya pagkagamhanan.

5 Hatagan niya sang maayo nga kahimtangan§ ang iya katawhan.

Kahilwayan kag Kalaglagan

Kon salakayon sang mga taga-Assyria ang aton duta kag sudlon nila ang mabakod nga mga parte sang aton siyudad, mapakig-away kita sa ila nga ginapangunahan sing maayo sang aton mga pangulo.

6 Pierdihon nila kag dumalahan ang Assyria, ang duta ni Nimrod, paagi sa ila mga armas. Gani luwason nila* kita kon salakayon gid man sang mga taga-Assyria ang aton duta.

7 "Ang nagkalabilin nga mga Israelinhon magadala sang pagpakamaayo sa madamo nga nasyon. Mangin pareho sila sa tun-og kag ulan nga ginapadala sang GINOO sa pagpatubo sang mga tanom. Magasalig sila sa Dios kag indi sa tawo.

8 Pero magadala man sila sang kalaglagan sa mga nasyon. Mangin pareho sila sa leon nga maisog magsalakay sa mga kasapatan sa kagulangan kag sa panong sang mga karnero *sa palahalban*. Kag kon magsalakay ini ginalumpatan niya ang iya biktima kag ginagus-ab, kag indi ini makaluwas sa iya.

9 Magamadinalag-on ang mga Israelinhon kontra sa ila mga kaaway. Laglagon gid nila sila tanan."

Pagalaglagon sang Dios ang mga Ginasaligan sang mga Israelinhon

10 Nagsiling ang GINOO, "Sa palaabuton nga mga inadlaw, ipapatay ko ang inyo mga kabayo kag gub-on ko ang inyo mga karwahe.

11 Gub-on ko ang inyo mga banwa pati na ang napaderan nga mga banwa.

12 Gub-on ko ang inyo mga anting-anting kag madula ang inyo mga manugbabaylan.

13 Indi na kamo makasimba sa mga imahen kag sa handumanan nga mga bato nga inyo ginhimo, kay gub-on ko ini

14 pati ang mga *hulohaligi nga simbolo sang diosa nga si* Ashera. Kag laglagon ko gid ang inyo mga banwa.

15 Sa akon puwerte nga kaakig, magabalos ako sa mga nasyon nga wala nagtuman sa akon."

6

Ang Akusasyon sang Dios Batok sa mga Israelinhon

1 *Nagsiling si Micas,* "Pamatii ninyo ang isiling sang GINOO *sa inyo nga mga Israelinhon.* Sige na, ipresentar ninyo ang inyo kaso; pabatia ninyo ang mga bukid* sa inyo ihambal.

2 Kag kamo nga mga bukid kag mabakod nga mga pundasyon sang kalibutan, pamatii ninyo ang akusasyon sang GINOO kontra sa mga Israelinhon nga iya katawhan. Amo ini ang iya akusasyon:

3 "Mga katawhan ko, ano bala nga sala ang nahimo ko sa inyo? Ginpabudlayan ko bala kamo? Sabta ninyo ako.

---

§ **5:5** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang "shalom," nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, kadalag-an. * **5:6** *nila:* sa Hebreo, *niya.* Posible ang pangulo nga ginasiling sa Mic. 5:2-5. * **6:1** *pabatia...bukid:* Ang mga bukid nagaserbi nga mga testigo sa kaso.

4 Ginpaguwa ko pa gani kamo kag ginhilway sa Egypt nga sa diin
gin-ulipon kamo. Kag ginpili ko si Moises, Aaron kag si Miriam sa
pagpangulo sa inyo.
5 Mga katawhan ko, dumduma ninyo nga ginsugo ni Haring Balak sang
Moab si Balaam nga anak ni Beor nga pakamalauton kamo pero
ginpahambal ko si Balaam sang mga pagpakamaayo sa inyo. *Dumduma
man ninyo kon paano ko kamo ginbuligan sang nagpanglakaton kamo* halin
sa Shitim hasta sa Gilgal, para mareyalisar ninyo ang pagluwas† ko sa inyo."
6 *Nagsabat ang isa sa mga Israelinhon,* "Ano bala ang ihalad ko sa GINOO,
ang Dios nga sa langit, kon magsimba ako sa iya? Mahalad bala ako sang
baka nga isa ka tuig bilang halad nga ginasunog?
7 Malipay ayhan ang GINOO kon halaran ko siya sang linibo ka karnero
kag madamo gid nga lana? Ihalad ko bala sa iya ang akon kamagulangan
nga anak bilang bayad sa akon mga sala?"
8 *Nagsabat si Micas,* "Gintudluan kita sang GINOO kon ano ang maayo.
Kag amo ini ang iya gusto nga ipatuman sa aton: Himuon ta kon ano ang
matarong, pasulabihon ta ang pagkaluoy sa iban, kag magsunod kita sa
aton Dios nga may pagpaubos."

Silutan sang Dios ang mga Israelinhon

9 Pamati kamo sa ginasiling sang GINOO sa siyudad *sang Jerusalem,* kay
ang nagatahod sa iya amo ang may husto nga kaalam:
"Kamo nga mga miyembro sang tribo *sang Juda*, magtipon kamo sa
siyudad *sang Jerusalem* kag magpamati.‡
10 Malaot kamo nga katawhan! Indi ko malimtan ang mga manggad nga
natipon ninyo sa malain nga paagi. Nagagamit kamo sang indi husto nga
talaksan—ang buluhaton nga akon ginapakamalaot.
11 Indi puwede nga pabay-an ko lang kamo sa inyo nga pagpangdaya sa
inyo kilohan.
12 Mapintas ang inyo manggaranon nga mga tawo, kag mga butigon
kamo.
13 Gani tungod sang inyo mga sala gin-umpisahan ko na ang pagsilot sa
inyo para laglagon kamo.
14 Matuod nga makakaon kamo, pero indi kamo mabusog; permi gihapon
kamo gutumon. Magatipon kamo sang mga patubas, pero indi ninyo ini
mapuslan, kay ipakuha ko ini sa inyo mga kaaway sa tion sang inaway.
15 Magatanom kamo, pero indi kamo ang magaani sini. Magapuga kamo
sang mga olibo, pero indi kamo ang magapulos sang lana sini. Magalinas
kamo sang mga ubas, pero indi kamo ang magainom sang bino sini.
16 Matabo ini sa inyo tungod kay ginsunod ninyo ang malain nga mga
binuhatan, mga pagsulundan, kag mga laygay ni *Haring* Omri kag sang
panimalay ni *Haring* Ahab. Gani laglagon ko kamo, kag insultuhon kamo
kag yagutaon sang iban nga mga nasyon."

7

Ang Kalautan sang mga Israelinhon

† **6:5** *pagluwas:* ukon, *matarong nga buhat* sang Hebreo sini.

‡ **6:9** *Kamo...magpamati:* Indi klaro ang buot silingon

1 *Nagsiling si Micas,* "Kaluluoy ako! Pareho ako sa tawo nga gutom nga
nagapangita sang mga nabilin nga mga bunga* sang ubas ukon higera pero
wala siya sing may nakita.
2 *Ang buot ko silingon,* wala na ako sing may nakita nga tawo sa Israel nga
matutom sa Dios. Wala na sing may nabilin nga matarong nga tawo. Ang
kada isa nagahulat sang kahigayunan sa pagpatay sang iya kasimanwa,
pareho sang tawo nga nagahulat sa pagsiod sang sapat nga iya dalakpon.
3 Sagad sila sa paghimo sang malain. Ang mga pangulo kag mga huwis
nagabaton sang lagay. Kag nagasunod lang sila sa luyag sang mga kilala
kag gamhanan nga mga tawo. Nagaisa sila *sa pagtiko sang hustisya.*
4 Ang pinakamatarong sa ila daw pareho lang sa tunukon nga mga
hilamon *nga wala sing pulos*. Nag-abot na ang tion nga silutan sang Dios ini
nga mga tawo pareho sang iya ginpaandam sa ila paagi sa *mga propeta nga*
pareho sa mga manugbantay sa tore. Gani karon magasalasala sila.
5 "*Tungod nga lapnag na ang kalautan,* indi na kamo magsalig sa inyo mga
abyan, bisan pa ang malapit ninyo nga mga abyan. Kag maghalong man
kamo sa inyo ginasugid bisan sa inyo pinalangga nga asawa.
6 Kay *sa sini nga tiyempo,* ang anak nga lalaki wala nagatahod sa iya
amay, ang anak nga babayi nagabato sa iya iloy, kag ang umagad nga
babayi nagabato sa iya ugangan nga babayi. Ang kontra sang isa ka tawo
amo mismo ang miyembro sang iya kaugalingon nga panimalay.
7 "Pero ako ya magasalig gid sa GINOO nga akon Dios. Magahulat ako sa
iya nga luwason niya ako. Kag pamatian gid niya ang akon pangamuyo."

Pagaluwason sang Dios ang mga Israelinhon

8 *Nagsiling ang mga Israelinhon,* "Indi dapat magyaguta ang aton mga
kaaway sa aton. Kay bisan nalaglag kita mabangon kita liwat. Kag bisan
ara kita sa kadulom ang GINOO amo ang aton kasanag.
9 Tungod nga nakasala kita sa GINOO, dapat lang nga antuson ta ang iya
silot sa aton hasta nga apinan niya kita kag hatagan sang hustisya. Makita
ta ang iya pagluwas sa aton† paagi sa pagdala niya sa aton sa kasanag.
10 Makita ini sang aton mga kaaway kag mahuy-an sila. Kay nagayaguta
sila sang una sa aton nga nagasiling, 'Diin na bala ang GINOO nga inyo
Dios?' Sa indi madugay makita ta ang ila pagkalaglag. Mangin pareho sila
sa lutak nga ginatasak-tasak sa karsada."
11 *Nagsiling si Micas sa mga taga-Jerusalem,* "Magaabot ang tion nga
patindugon ninyo liwat ang inyo mga pader kag sa sina nga tion magalapad
pa gid ang inyo teritoryo.
12 Sa sina man nga tion magakadto sa inyo ang mga tawo halin sa Assyria
kag sa mga banwa sang Egypt, kag sa mga lugar nga halin sa Egypt pakadto
sa Suba *sang Euphrates*, kag halin sa malayo nga mga lugar.‡
13 Mangin mamingaw ang *mga nasyon* sa kalibutan tungod sang kalautan
sang mga pumuluyo sini."

Nagpangamuyo ang mga Israelinhon nga Kaluoyan Sila sang Dios

14 *Nagpangamuyo ang mga Israelinhon,* "GINOO, bantayi kami nga imo
katawhan nga imo ginapanag-iyahan, pareho sang pagbantay sang
manugbantay sang mga karnero. Ang mga duta sa palibot namon bugana

---

* **7:1** *nabilin nga mga bunga:* Kinabatasan sang mga Israelinhon ang pagbilin sang mga nagkalabilin nga mga bunga para siputon sang mga imol, balo, ukon mga pangayaw. † **7:9** *pagluwas sa aton:* ukon, *pagkamatarong* ‡ **7:12** *halin sa malayo nga mga lugar:* sa literal, *halin sa isa ka dagat pakadto sa isa ka dagat kag halin sa isa ka bukid pakadto sa isa ka bukid.*

sang palahalban, pero kami nagakabuhi nga kamihanon lang sa
kamingawan. Palapara *liwat* ang amon teritoryo hasta sa Bashan kag sa
Gilead pareho sang una.
15 Magpakita ka sa amon sang mga milagro pareho sang imo ginhimo
sang una sang ginpaguwa mo kami sa Egypt.
16 Makita ini sang iban nga mga nasyon kag mahuy-an sila sa pihak sang
ila pagkagamhanan. Kag indi na sila maghambal kag magpamati *sang mga*
pagyaguta sa amon.
17 Magakamang sila sa duta pareho sang man-og *tungod sa kahuya*.
Magaguwa sila sa ila mga palanaguan nga nagakurog sa kahadlok sa imo,
GINOO nga amon Dios.
18 Wala na sing iban nga dios nga pareho sa imo. Ginpatawad mo ang
mga sala sang imo nabilin nga katawhan nga imo ginapanag-iyahan. Wala
ka nagapabilin nga akig hasta san-o tungod kay ginakalipay mo ang
paghigugma sa amon.
19 Sa liwat kaluoyan mo kami kag *kuhaon mo* ang tanan namon nga mga
sala. *Daw pareho lang nga* tasakon mo ini kag dayon ihaboy sa kadadalman
sang dagat.
20 Ipakita mo ang imo katutom kag paghigugma sa amon nga mga
kaliwat ni Abraham kag ni Jacob, pareho sang imo ginpromisa sa ila sang
una nga panahon.”

Nahum

1 Ang mensahi sang sini nga libro parte sa Nineve.* Ginpahayag ini *sang*
GINOO kay Nahum nga taga-Elkosh.

Ang Kaakig sang Dios sa Nineve

2 Indi gid gusto sang GINOONG Dios nga may ginasimba ang mga tawo nga
iban. Akig siya sa iya mga kaaway kag ginabalusan niya sila.
3 Indi siya tuod dali mangakig, pero puwerte siya kagamhanan kag
silutan gid niya ang nakasala. Kon mag-agi siya nagahagunos ang hangin
kag nagabagyo. Ang mga panganod daw sa yab-ok nga nagatap-ok sa iya
mga tiil.
4 Sa iya nga pagmando nagamala ang mga dagat kag ang mga suba,
nagakalaya ang mga tanom sa Bashan, sa *Bukid sang* Carmel, kag sa
Lebanon.†
5 Tungod sang iya presensya nagauyog ang kalibutan, pati na ang mga
bukid, kag pati ang mga tawo sa kalibutan nagakurog.
6 Sin-o bala ang makaagwanta sang iya puwerte nga kaakig? Kon
mangakig siya daw nagabuga siya sang kalayo, kag ang mga bato
nagakalabuka sa iya atubangan.
7 Maayo ang GINOO; mabakod siya nga dalangpan sa tion sang kalisod,
kag ginatatap niya ang nagadangop sa iya.
8 Pareho siya sa mabaskog nga baha nga magaubos laglag sang iya mga
kaaway. Lagson niya ang iya mga kaaway hasta nga mapatay niya sila.‡
9 *Mga taga-Assyria,* kon ano man ang inyo malain nga ginaplano kontra
sa *katawhan sang* GINOO, dulaon ina sang GINOO, kag indi na ina maliwat
pa.
10 Daw pareho kamo sa tawo nga hubog nga nasalawid sa tunukon nga
mga kahoy-kahoy. Laglagon gid kamo pareho sang pagsunog sang dagami.§
11 Ang isa sang inyo mga pangulo nagplano sing malain kontra sa
katawhan sang GINOO. Ang iya ginalaygay malain.
12 Amo ini ang ginasiling sang GINOO *sa mga taga-Juda*: "Bisan madamo
kag makusog ang inyo kaaway nga mga taga-Assyria, pagalaglagon ko sila
hasta nga mawala sila. Bisan tuod nga ginpaantos ko kamo indi ko na ina
paghimuon pa liwat.
13 Kay karon hilwayon ko na kamo sa gahom sang mga taga-Assyria."
14 Amo ini ang ginasiling sang GINOO sa mga taga-Assyria: "Dulaon ko ang
inyo mga kaliwat kag gub-on ko ang mga imahen nga kahoy ukon metal sa
templo sang inyo mga dios-dios. Ipreparar ko na ang inyo mga lulubngan
kay indi kamo dapat mabuhi."
15 Tan-awa bala ninyo nga mga taga-Juda! May mensahero nga nagalatas
sa mga kabukiran sa pagdala *sa inyo* sang maayong balita nga may
kalinong na sa inyo nga lugar. Gani sauluga ninyo ang inyo mga piesta kag
tumana ninyo ang inyo mga panaad *sa GINOO*. Kay ang malain *nga nasyon*
sang Assyria indi na gid magsalakay sa inyo, kay pagalaglagon sila sing
bug-os.

---

* **1:1** *Nineve:* Amo ini ang kapital sang Assyria kag nagarepresentar sang bilog nga nasyon sang Assyria. † **1:4** *Bashan...Lebanon:* Kilala ang ini nga mga duta sa ila nga pagkamapatubason. ‡ **1:8** *hasta nga mapatay niya sila:* sa literal, *hasta sa kadadalman,* nga ang buot silingon ang lugar sang mga patay. § **1:10** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

2

Ang Pagkalaglag sang Nineve

1 Mga taga-Nineve, ginasalakay na kamo sang inyo kaaway nga
magapalapta sa inyo. Gani guwardyahi ninyo ang mga pader sang inyo
siyudad kag bantayi ninyo ang mga dalan. Tipuna ninyo ang inyo mga
soldado kag magpreparar kamo sa pagpakig-away.
2 Kay bisan tuod nga ginlaglag ninyo ang Israel kag ang Juda* nga daw sa
mga tanom sang ubas nga ginpamatay,† ibalik sang GINOO ang
pagkagamhanan sang Israel.
3 Pula ang taming kag ang bayo sang mga soldado nga kaaway ninyo. Kag
sa tion nga magasalakay sila nagainggat ang metal sang ila mga karwahe
kag nagasirbe ang ila mga kabayo.‡
4 Nagahagunos ang ila mga karwahe sa mga karsada, nga
nagapakadto-pakari sa mga plasa. Nagaidlab ini pareho sang sulo kag
nagaigrab pareho sang kilat.
5 Ginasugo sang hari ang mga opisyal sang mga soldado. Nagakaladasma
sila sa sobra nga dali-dali sa pagpalapit sa inyo mga pader para ipatakod
ang panagang nga para sa mga soldado nga nagawasak sang pader.§
6 Mabuksan ang mga puwertahan sang inyo siyudad sa may suba dampi
kag marumpag ang inyo palasyo.
7 Nadeklarar na nga pagabihagon kamo* kag dal-on sa iban nga lugar.†
Magaugayong ang inyo mga ulipon nga babayi nga daw sa mga pating
samtang ginapukpok nila ang ila dughan *sa pagpangasubo*.
8 Ang *mga tawo nga nagapalagyo halin sa* Nineve daw sa tubig nga
nagailig halin sa nawasak nga punong. Ang mga nagapalagyo ginapabalik
sang ila mga upod pero wala gid sing may nagbalik.
9 *Kamo nga nagasalakay sa Nineve,* panguhaa ninyo ang mga pilak kag
bulawan sa sini nga siyudad kay puno ini sang manggad.
10 Malaglag, maguba, mawasak na ang Nineve! Gani ginakulbaan ang iya
mga pumuluyo; nagapalangurog ang ila bilog nga lawas pati ang ila mga
tuhod, kag nagapalanglapsi sila.
11-12 Ang Nineve daw pareho sa kuweba nga ginaestaran sang isa ka leon
kag sang iya paris nga leon, kag sang ila mga bata. Wala sing may makaano
sa ila dira sa kuweba. Ginapatay kag ginagus-ab sang leon ang iya biktima
kag ginapanagtag ini sa iya paris kag sa ila mga bata. Ginapuno niya ang iya
kuweba sang unod sang iya biktima.‡ Pero karon, ang Nineve laglagon na.
13 Kay nagasiling ang GINOO nga Makagagahom, "Pamati kamo *mga
taga-Nineve*! Kontra ko kamo! Gani sunugon ko ang inyo mga karwahe kag
mapatay ang inyo mga soldado§ sa inaway. Untaton ko na ang inyo

---

* **2:2** *Israel...Juda:* sa Hebreo, *Jacob...Israel* † **2:2** *nga daw sa mga tanom...ginpamatay:* ukon, *kag ginpamatay ang ila mga tanom sang ubas;* ukon, *kag gindula ang ila mga kanta.* ‡ **2:3** *nagasirbe ang ila mga kabayo:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *ginabalabad nila ang mga (bangkaw nga hinimo halin sa) kahoy nga sipres.* § **2:5** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo. * **2:7** *pagabihagon kamo:* ukon, *kuhaon ang mga pagkabutang sang inyo siyudad.* Sa literal, *ubahan kamo.* † **2:7** *Nadeklarar na...lugar:* Ang Hebreo sang pulong nga "Nadeklarar na," suno sa iban, ngalan sang rayna sang Nineve ukon ngalan sang imahen sang diosa nga si Ishtar. Kon amo ini, ang rayna (ukon ang diosa) pagaubahan kag dal-on sa iban nga lugar. ‡ **2:11-12** Ang buot silingon sini nga paanggid amo nga ang mga taga-Nineve nagasalig nga wala sing may makaano sa ila. Ginasalakay nila ang iban nga mga nasyon kag ginakuha nila ang mga pagkabutang sini kag ginadala nila sa ila lugar para makabenipisyo ang ila mga pumuluyo. § **2:13** *mga soldado:* sa literal, *mga bataon nga leon*

pagpangbiktima sa kalibutan. Indi na kamo makapadala sang mga
mensahero sa iban nga mga nasyon sa paghambal sa ila kon ano ang inyo
gusto nga ipatuman sa ila.”

3

Kaluluoy ang Nineve

1 Kaluluoy ang siyudad *sang Nineve. Ang iya pumuluyo* madamo sang
ginpamatay nga mga tawo, kag mga butigon sila. Madamo sila sang mga
pagkabutang nga gin-agaw sa iban, kag wala sila nagakawad-an sang
mabiktima.
2 *Salakayon gid sila sang ila kaaway. Mabatian nila* ang paglagapak sang
latigo *sa mga kabayo*, ang pagrinungkadol sang mga rueda sang mga
karwahe, ang paglinagapak sang mga tiil sang mga kabayo, kag ang
pagdinaguldol* sang mga karwahe.
3 *Makita nila* ang mga nagasaruso nga mga manugkabayo, ang
nagainggat nga mga espada kag mga bangkaw, kag ang puwerte kadamo
nga mga patay nga ginpangtumpok. Nagakasandad gani ang mga soldado
sa mga patay.
4 Matabo ini sa Nineve tungod nga pareho siya sa babayi nga makapila na
nga nagbaligya sang iya lawas, nga makatilintar kag nagapanglumay. Gani
naganyat niya ang mga nasyon nga magpasakop sa iya.
5 Karon, nagasiling ang GINOO nga Makagagahom, “Pamati kamo *nga*
mga taga-Nineve! Kontra ko kamo! Gani pakahuy-an ko kamo sa iban nga
mga nasyon kag mga ginharian pareho sang babayi nga gin-alsa ang iya
bayo hasta sa ulo kag nakita ang iya pagkahublas.
6 Pakamalauton ko kamo pareho sang isa ka tawo nga ginahabuyan sang
basura. Gani magatulok sa inyo ang mga tawo nga naham-ot.
7 Kag ang tanan nga makakita sa inyo magalikaw kag magasiling, ‘Guba
na ang Nineve. Wala sing may magahibi para sa iya. Wala gid sing may
magalipay sa iya.’ ”
8 Mas labaw pa bala ang Nineve sang sa Tebes nga malapit sa *Suba sang*
Nilo? Ini nga suba nagaprotektar sa Tebes pareho sang mga pader sa
palibot sini.
9 Ang Ethiopia† kag ang *bilog nga* Egypt amo ang puwersa sang Tebes, kag
abi niya magapabilin ini hasta san-o. Ang Put kag ang Libya kadampig niya
nga mga nasyon.
10 Pero sa pihak sina ginbihag ang iya mga katawhan kag gindala sa iban
nga lugar. Ginpangdugmok ang ila magagmay nga mga bata sa mga
karsada. Ginpangkadenahan ang ila dungganon nga mga tawo kag
ginpartida *nga mangin mga ulipon* paagi sa paggabot-gabot.
11 Amo man sa inyo *nga mga taga-Nineve*, mangin pareho kamo sa hubog
nga wala sing kalibutan kon ano ang nagakatabo sa iya. Salakayon man
kamo sang inyo kaaway kag magapangita kamo sang palanaguan nga indi
kamo madakpan.
12 Ang tanan ninyo nga napaderan nga mga banwa mangin pareho sa
kahoy nga higera nga ang iya premiro nga mga bunga luto na; kag kon
uyugon gani nagakahulog lang ang mga bunga kag puwede na dayon
kaunon.

---

* **3:2** *pagdinaguldol:* sa iban nga Bisaya, *pagdinagaldal* † **3:9** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush*

13 Tan-awa bala ninyo ang inyo mga soldado—daw mga babayi sila! Ang
mga trangka sang puwertahan sang inyo siyudad magakalasunog, gani
mahapos na ini sudlon sang inyo mga kaaway.
14 *Sige, magpreparar kamo* sa pag-abot sang inyo mga kaaway. Magtipon
kamo sang tubig para may imnon kamo. Pabakura pa gid ninyo ang mga
pader sa palibot sang inyo siyudad; maghimo kamo sang mga tisa‡ kag
kay-uha ninyo ini nga mga pader.
15 Pero dira mismo sa inyo lugar magakalamatay kamo sa kalayo kag sa
espada, pareho sang mga talamnan nga ginsalakay sang mga apan.
Nagdamo kamo pareho sang mga apan!
16 Ginpadamo ninyo ang inyo mga negosyante nga daw sobra pa sa
kadamuon sang mga bituon sa langit. Pero mangin pareho sila sa mga apan
nga sang pagkaubos nila sang mga tanom naglulupad sila palayo.
17 Ang inyo mga guwardya kag mga opisyal daw pareho sang mga apan
nga puwerte kadamo, nga nagatiner sa mga pader kon matugnaw ang
panahon. Pero kon magbutlak na gani ang adlaw, nagalupad sila palayo
kag wala sing may nakahibalo kon sa diin sila nagkadto.§
18 Hari sang Assyria, magakalamatay ang imo mga manugdumala.
Magalinapta ang imo katawhan sa mga bukid, kag wala na sing may
magtipon sa ila.
19 Mangin pareho ka sa pilason nga tawo nga ang iya pilas indi na
mag-ayo. Ang tanan nga makabati sang balita sang imo pagkalaglag
magapalakpak sa kalipay, kay tanan sila permi mo nga ginapintasan.

‡ **3:14** *tisa:* sa English, *brick* § **3:17** Ang buot silingon sang sini nga mga bersikulo amo nga ang mga negosyante, mga guwardya, kag mga opisyal sang Nineve indi masaligan. Sa tion nga salakayon ang Nineve magapalagyo lang sila.

Habakuk

1 Amo ini ang mensahi ni Propeta Habakuk nga ginpahayag sa iya *sang*
GINOO.

Ang Una nga Reklamo ni Habakuk

2 *Nagsiling si Habakuk,* "O GINOO, hasta san-o pa bala ako magpangayo
sang bulig sa imo kag pamatian mo ako? San-o mo pa bala kami luwason sa
mga tawo nga nagapamintas sa amon?
3 Ngaa ginapakita mo pa sa akon ini nga kalautan kag kagamo? Bisan
diin lang makita ko ang pagpinatyanay, pagpamintasanay, pag-ilinaway
kag pagbinaisay.
4 Gani nangin wala na sing pulos ang kasuguan. Kag wala na man
ginapahari ang hustisya tungod kay ang mga tawo nga may sala amo ang
nagadaog sa korte kag indi ang mga tawo nga wala sing sala. Gani natiko
ang hustisya."

Ang Sabat sang Dios kay Habakuk

5 *Nagsabat ang Dios,* "Tan-awa ninyo sing maayo ang nagakalatabo sa
mga nasyon kag matingala gid kamo sa inyo makita. Kay may himuon ako
sa inyo tiyempo nga indi gid kamo magpati bisan may magsugid pa sini sa
inyo.
6 Kay pagahumon ko ang mga taga-Babilonia.* Ini nga katawhan
puwerte kapintas kag nagapadasodaso sa pagsalakay sa iban nga mga
nasyon para agawon ang mga lugar nga indi ila.
7 Ginakahadlukan gid sila sang mga tawo. Ginahimo nila ang ila
naluyagan kag wala sing may makapugong sa ila.
8 Ang ila mga kabayo mas madasig pa sa leopard kag mas mapintas pa sa
wolf nga nagapangita sang iya kalan-on kon gab-i. Nagadalagan ini halin sa
malayo nga mga lugar, nga daw sa nagalupad nga agila nga nagasibad sa
pagdagit sang iya biktimahon.
9 Nagapadulong ang panong sang ila mga soldado nga handa sa
pagpamintas. Daw pareho ini sa mabaskog nga hangin nga halin sa east.
Ang ila mga nabihag daw pareho kadamo sa balas.
10 Ginayaguta lang nila ang mga hari kag mga pangulo. Kag
ginakadlawan lang nila ang tagsa ka napaderan nga siyudad, kay mataklas
nila ini paagi sa pagtumpok sang duta sa kilid sang pader, kag dayon
maagaw nila ang siyudad.
11 Pagkatapos mahalin sila nga daw sa hangin lang nga naglabay. Ini sila
nakasala, *kay* wala sila sing iban nga ginapakadios kundi ang ila lang nga
ikasarang."

Ang Ikaduha nga Reklamo ni Habakuk

12 *Nagsiling si Habakuk,* "O GINOO, Dios ikaw halin sang una. Ikaw ang
akon balaan nga Dios kag wala ka sing kamatayon. O GINOO nga *palalipdan*
nga bato, ginpili mo ang mga taga-Babilonia sa pagsilot sa amon.
13 Tungod nga matarong ka, indi ka makabatas nga magtulok sa kalautan
kag kagamo. Pero ngaa ginapabay-an mo lang ang mga traidor *nga*
taga-Babilonia? Ngaa ginatugutan mo nga laglagon nila ang mga tawo nga
indi gani masyado kalaot kon ikomparar sa ila?

---

* **1:6** *taga-Babilonia:* sa literal, *Kaldeanhon.* Amo ini kon kaisa ang tawag sa mga taga-Babilonia.

14 Ginhimo mo ang ila mga kaaway nga daw pareho sa mga isda, nga
wala sing pangulo *nga magpangapin sa ila.*
15 Nagakinalipay kag nagasinadya ang mga taga-Babilonia sa ila nga
pagbihag sang ila mga kaaway nga daw pareho lang sa mga isda nga
nadakpan paagi sa bunit ukon pukot.
16 Kag tungod nga madamo ang ila nabihag, *ginadayaw nila ang ila*
ikasarang pareho sang mangingisda nga nagapadungog sang iya bunit ukon
pukot paagi sa pagsunog sang insenso bilang halad sa sini nga mga butang.
Kay paagi sa iya bunit ukon pukot nagmanggaranon siya kag nakapagusto
siya sang manamit nga pagkaon.
17 Gani, *GINOO,* sigihon na lang bala nila ang wala luoy-luoy nga
pagpamihag kag pagpanglaglag sa mga nasyon?"

2

1 *Nagsiling dayon si Habakuk,* "Masaka ako sa tore, sa akon balantayan,
kag hulaton ko kon ano ang isiling sa akon sang GINOO kag kon ano ang iya
isabat sa akon reklamo."*

Ang Sabat sang Dios kay Habakuk

2 Amo ini ang sabat sang GINOO kay Habakuk: "Isulat sing maathag sa
malapad nga bato ang igapahayag ko sa imo para mahapos ini basahon.
3 *Isulat lang anay ini* kay wala pa mag-abot ang gintalana nga tion nga
matabo ini. Pero matabo gid ini sa indi madugay kag indi ini mapaslaw.
Kon daw madugay-dugay ini hulata lang, kay sigurado gid nga matabo ini
kag indi maatrasar.
4 *Amo ini ang isulat:*
"Tan-awa ang mga bugalon! Mga malain sila nga mga tawo. Pero ang
matarong nga tawo magakabuhi tungod sang iya pagtuo.†
5 Sa pagkamatuod, ang manggad‡ indi masaligan. Kag ang bugalon nga
mga tawo nga dalok sa manggad indi mapahamtang kag indi kontento.
Pareho sila sa kamatayon nga wala nagakaayawan. Amo ina kon ngaa
ginabihag nila ang madamo nga nasyon.
6 Pero yagutaon sila sang sina nga mga nasyon paagi sa masakit nga
binalaybay nga nagasiling,
"'Kaluluoy kamo nga nagapanguha sang mga butang nga indi inyo kag
nagatipon sang manggad paagi sa pagpanguwarta. Hasta san-o pa bala
ninyo ina himuon?'
7 Pero ang matuod, gulpi lang kamo nga balusan sang mga nasyon nga
ginbihag ninyo,§ kag tungod sa ila magakurog kamo sa kahadlok, kag sila
naman ang magaagaw sang inyo mga pagkabutang.
8 Tungod nga madamo nga nasyon ang gin-agawan ninyo sang mga
pagkabutang, kamo naman ang agawan sang mga tawo nga nagkalabilin sa
sini nga mga nasyon. Matabo ini sa inyo tungod sa pagpamatay ninyo sang
mga tawo kag sa pagpanghalit ninyo sang ila mga duta kag mga banwa.
9 "Kaluluoy kamo nga nagapatindog sang mga balay* halin sa kuwarta
nga nakuha ninyo sa malain nga paagi. Ginapapag-on pa ninyo ang inyo
mga balay para indi kamo maano kon mag-abot ang katalagman.

---

* **2:1** *kon ano...reklamo:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **2:4** *Pero...pagtuo:* ukon, *Pero ang tawo nga ginpakamatarong tungod sang iya pagtuo magakabuhi.* ‡ **2:5** *manggad:* Amo ini sa Dead Sea Scrolls. Sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *bino.* § **2:7** *mga nasyon nga ginbihag ninyo:* sa literal, *ang mga gin-utangan ninyo;* ukon, *ang mga nag-utang sa inyo* * **2:9** *nagapatindog sang mga balay:* ukon, *nagapauswag sang ginharian*

10 Tungod sang pagpamatay ninyo sang madamo nga tawo, kamo
pagapatyon man kag pagagub-on ang inyo mga balay.†
11 Ang mga bato sa dingding kag ang mga balayan sang inyo mga balay
daw sa magasinggit sa pagpangayo sang bulig *kay maguba na ang balay*.
12 "Kaluluoy kamo nga nagatukod sang banwa sa mapintas nga paagi.
Handa kamo nga magpatay sang tawo basta matukod lang ini.
13 Pero inang ginpatukod ninyo sa mga katawhan *nga ginbihag ninyo*
pagasunugon man lang, gani mangin wala sing pulos ang ila
pinangabudlayan. Gintalana na ini sang GINOO nga Makagagahom.
14 Kay ang *mga tawo sa* kalibutan mapun-an sang ihibalo parte sa gahom
sang GINOO, subong nga ang dagat puno sang tubig.
15 "Kaluluoy kamo! *Kay sa inyo kaakig ginapakahuy-an ninyo* ang inyo
katupad nga mga nasyon. Daw pareho lang nga ginahubog ninyo sila sang
bino para makita ninyo ang ila pagkahublas.
16 Karon kamo naman ang mahuy-an imbes nga padunggan, kay
pagasilutan gid kamo sang GINOO. Daw pareho lang nga paimnon niya
kamo sang bino para kon hubog na gani kamo makita ang inyo
pagkahublas‡ kag mahuy-an gid kamo.
17 Ginpangtapas ninyo ang mga kahoy sa Lebanon, kag tungod sini
nagkalamatay ang mga sapat didto. Gani halitan man kamo kag magakurog
kamo sa kahadlok. Matabo ini sa inyo tungod sa pagpamatay ninyo sang
mga tawo kag sa pagpanghalit ninyo sang ila mga duta kag mga banwa.
18 "Ano bala ang pulos sang mga dios-dios? Ginhimo man lang ina sang
tawo halin sa kahoy ukon metal, kag indi man ina makasugid sang matuod.
Kag ngaa bala nga ginapatihan gid ina sang mga tawo nga naghimo sina?
Indi gani ina makahambal.
19 Kaluluoy kamo nga nagasiling sa imahen nga kahoy ukon bato,
'Magbugtaw ka kag buligi kami.' Indi gani ina makatudlo sa inyo. Kag bisan
tuod nga nahaklapan ina sang bulawan kag pilak, pero wala ina sang
kabuhi.
20 Pero ang GINOO iya ara sa iya balaan nga templo *sa langit*. Gani ang
tanan nga ara sa kalibutan maghipos sa iya presensya."

3

Ang Pangamuyo ni Habakuk

1 Pangamuyo ni Propeta Habakuk suno sa "shigionot"*
2 O GINOO, nabatian ko ang imo mga ginpanghimo,
kag tungod sini nagatahod ako sa imo.
Karon himua ini liwat sa amon nga tiyempo.
Kag sa tion nga ipakita mo na ang imo kaakig, kaluoyi kami.

3 Ikaw ang Dios nga Balaan nga magaabot† halin sa Teman kag sa Bukid
sang Paran.‡,§

† **2:10** *balay:* ukon, *ginharian* ‡ **2:16** *makita ang inyo pagkahublas:* sa literal, *makita ang inyo kinatawo nga wala matuli.* Sa iban nga dumaan nga mga teksto, *magaduling-duling kamo.* * **3:1** *suno sa "shigionot":* Indi klaro ang buot silingon sini. Posible nagasugid ini kon paano kantahon ang ina nga pangamuyo ukon ano nga instrumento ang tukaron kon kantahon ina. † **3:3** *magaabot:* ukon, *nag-abot.* Ang masunod nga mga verbs puwede man nga past tense. ‡ **3:3** *Teman...Bukid sang Paran:* Mga lugar ini sa south sang Juda nga parte sang mga lugar nga gin-agyan sang mga Israelinhon sang pagguwa nila sa Egypt, kag sa diin naeksperiensyahan nila ang presensya sang Ginoo. § **3:3** Sa Hebreo may sugpon pa nga "sela," nga indi klaro ang buot silingon. Makita man ini sa bersikulo 9 kag 13.

Kag ang imo gahom* makita sa kalangitan,
kag tungod sini dayawon ka sang mga tawo sa kalibutan.
4 Ang kasilaw sang imo pag-abot daw pareho sang adlaw;
nagasilak ang imo mga kamot nga sa diin natago ang imo gahom.
5 Magadala ka sang kahalitan sa imo nga pag-abot.
6 Kon magtindog ka nagauyog ang kalibutan,
kag kon magtulok ka nagakurog sa kahadlok ang mga katawhan
kag nagakatiphag ang madugay na nga mga bukid.
Ang imo mga pamaagi magapadayon hasta san-o.
7 Nakita ko ang mga pumuluyo sang Cushan nga ara sa kalisod; ang
mga nagaestar sa Midian nagakurog sa kahadlok.

8-9 GINOO, daw pareho ka sa soldado nga nagasakay sa karwahe
nga makapadaog gid sa inaway.
Preparado ka na nga magpana.
Pero sin-o bala ang imo ginakaugtan?
Ang mga suba bala kag ang mga dagat?
Ginpihak mo ang duta kag nag-ilig dira ang tubig.
10 Ang mga bukid *daw pareho sa mga tawo nga* nagkurog sang pagkakita
nila sa imo.
Nag-ulan sing mabaskog; naghuganas ang tubig sa dagat
kag nagdalagko ang mga balod.
11 Nagpundo ang adlaw kag ang bulan sa ila nahamtangan
sa kirab sang imo nagahuganas nga mga pana
kag sa kasilaw sang imo nagaidlak nga bangkaw.†

12 Tungod sa imo puwerte nga kaakig ginlatas mo ang kalibutan
kag gintasak-tasak ang mga nasyon,
13 para luwason mo ang imo pinili nga katawhan.
Ginpatay mo ang pangulo sang malain nga ginharian
kag ginlaglag mo sing bug-os ang iya katawhan.
14 Gintuhog mo ang ulo sang kumander sang iya mga soldado
kag ang pana mismo sang kumander ang imo gin-gamit.
Ginhimo mo ini sang ginsalakay nila kami nga daw pareho sang bagyo para
maglapta kami.
Kay ang ila kalipayan amo ang paglaglag sa *amon nga* mga makaluluoy,
nga nagapanago *sa kahadlok*.
15 Daw pareho ka sa soldado nga ang iya kabayo ginpatarag niya sa dagat sa
paglabugay sini.

16 Sang mabatian ko *ining ginpahayag sang GINOO sa akon*,
nagkurog ang akon bilog nga lawas pati ang akon bibig tungod sa
kahadlok.
Nagpalangluya ako kag nagkurog ang akon mga tiil.
Kag tungod sa sining ginpahayag sang GINOO,
hulaton ko nga may pagbatas ang panahon nga silutan niya ang mga
nagsalakay sa amon.
17 Bisan indi magpamunga ang kahoy nga higera, ang ubas, ukon ang kahoy
nga olibo,

* **3:3** *gahom:* ukon, *kasilaw* † **3:11** Ang buot silingon, natabunan sang panganod ang adlaw kag ang bulan gani ang ila kasanag wala makadaog sa kasanag sang kilat.

kag bisan indi magpatubas ang duta, kag bisan magkalapatay ang mga
kasapatan sa toril,
18 magakalipay gihapon ako tungod kay ang GINOONG Dios amo ang
nagaluwas sa akon.
19 Siya ang nagahatag sa akon sang kusog.
Ginapabaskog niya ang akon mga tiil pareho sa tiil sang usa,
para mataklad ko ang mataas nga mga lugar.
Sa direktor sang mga manugkanta: Gamita ang mga instrumento nga may
kuwerdas.

Zefanias

1 Amo ini ang mensahi nga ginpahayag sang GINOO kay Zefanias sang
panahon nga si Josia nga anak ni Amon amo ang hari sang Juda. Si Zefanias
anak ni Cushi, si Cushi anak ni Gedalia, si Gedalia anak ni Amaria, kag si
Amaria anak ni Hezekia.

Ang Palaabuton nga Kalaglagan

2 Nagsiling ang GINOO,
"Laglagon ko sing bug-os ang tanan nga ara sa duta—
3 ang mga tawo, ang mga sapat pati na ang mga pispis kag mga isda.
Dulaon ko ang mga nagatulod sa mga tawo sa pagpakasala
pati man ang mga makasasala.*
Laglagon ko gid ang tanan nga tawo sa duta.
Ako, ang GINOO, ang nagasiling sini.
4 Silutan ko ang mga pumuluyo sang Juda
pati na ang tanan nga pumuluyo sang Jerusalem.
Laglagon ko ang mga nagkalabilin nga mga manugsimba sang dios-dios
nga si Baal
pati na ang mga pari nga nagaalagad sini,
para indi na sila madumduman pa.
5 *Laglagon ko man* ang mga nagasaka sa atop sang ila balay
sa pagsimba sa adlaw, bulan kag mga bituon.
Laglagon ko ang mga nagasimba kag nagasumpa nga mag-alagad
indi lang sa akon kundi sa *dios-dios man nga si* Molec.†
6 *Laglagon ko* ang mga nagatalikod sa akon
ukon ang mga wala nagadangop sa akon."

7 Maglinong kamo sa presensya sang Ginoong DIOS,
kay malapit na ang adlaw nga magasilot siya.
Ginpreparar na sang GINOO ang *iya katawhan*
nga pamatyon pareho sang sapat nga inughalad.
Ginseparar na niya ang mga *kaaway nga* iya gintawag *nga magsalakay sa*
Juda.

8 "Sa sina nga adlaw, pamatyon ko ang *mga taga-Juda pareho sang* sapat nga
inughalad.
Silutan ko ang *ila* mga opisyal kag ang mga anak sang *ila* hari,
kag ang tanan *sa ila* nga nagasunod sa *malain nga mga* pangginawi
sang mga taga-iban nga nasyon.‡
9 Silutan ko man sa sina nga adlaw ang tanan nga nagasunod sa mga
seremonya
sang mga wala nakakilala sa akon§
kag ang mga nagapamintas kag nagapangdaya
para mapuno nila *sang mga pagkabutang* ang balay sang ila agalon.*

---

* **1:3** *ang mga nagatulod...makasasala:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **1:5** *Molec:* sa Hebreo, *Malcam,* nga amo ang isa ka ngalan ni Molec. ‡ **1:8** *nagasunod...nasyon:* sa literal, *nagasuksok sang bayo sang taga-iban nga nasyon.* § **1:9** *nagasunod...sa akon:* sa literal, *wala nagatapak sa may puwertahan dampi.* * **1:9** *ang balay sang ila agalon:* ukon, *ang templo sang ila dios*

10 "*Ako,* ang GINOO, nagasiling nga sa sina nga adlaw
mabatian ang paghinibi sa Puwertahan sang mga Isda† *sang siyudad sang Jerusalem*
kag sa bag-o nga parte sang siyudad.
Mabatian man ang puwerte nga gahod
sang mga nagkalarumpag nga mga balay sa mga bukid.
11 Maghibi kamo nga nagaestar sa ubos nga parte‡ *sang Jerusalem*
tungod kay magakalamatay ang tanan ninyo nga mga negosyante.

12 "Sa sina man nga tion usisaon ko sing maid-id§ ang mga taga-Jerusalem
kag silutan ko ang mga tawo nga nagapatawhay-tawhay lang
nga nagasiling sa ila kaugalingon,
'Wala sing himuon ang GINOO nga maayo ukon malain.'
13 Agawon ang ila mga pagkabutang
kag bayaan nila ang ila mga balay.
Indi sila ang magaestar sa mga balay nga ila ginpatindog.
Kag indi sila ang magainom sang bino nga halin sa ila gintanom nga mga ubas."

Ang Makahaladlok nga Adlaw nga Magasilot ang GINOO

14 Malapit na lang gid ang makahaladlok nga adlaw
nga magasilot ang GINOO.
Dali na lang ini mag-abot!
Mapait ang ina nga adlaw,
kay bisan gani ang mga soldado magasinggit *sa pagpangayo sang bulig*.
15 Amo ina nga adlaw nga ipakita sang Dios ang iya kaakig.
Adlaw ina sang kalisod, kasakitan, kalaglagan, kag kapierdihan.
Madulom kag magal-om ang ina nga adlaw,
16 kag mabatian ang pagpatunog sang mga budyong
kag ang pagsininggit sang mga soldado
samtang nagasalakay sila sa napaderan nga mga banwa
kag sa mataas nga mga tore sini.

17 *Nagasiling ang GINOO,*
"Padal-an ko sang sina nga kalisod ang mga tawo
kag magalakat sila nga daw sa mga bulag,
tungod kay nakasala sila kontra sa akon.
Magailig ang ila dugo pareho sang tubig,*
kag magakaladunot ang ila mga bangkay pareho sang ipot.†
18 Indi makaluwas sa ila ang ila mga pilak kag mga bulawan
sa sina nga adlaw nga ipakita ko ang akon kaakig
nga pareho sang kalayo nga magalamon sang bilog nga duta.
Gulpi ko lang nga laglagon ang tanan nga nagaestar sa duta."

2

Ang Panawagan sa Paghinulsol

1 "Wala huya nga nasyon, magtipon kamo *kag maghinulsol*

† **1:10** *Puwertahan sang mga Isda:* Siguro diri ginapaagi ang mga isda nga ginadala sa siyudad.
‡ **1:11** *ubos nga parte:* ukon, *merkado* § **1:12** *sing maid-id:* sa literal, *paagi sa mga suga* * **1:17** *tubig:* sa Hebreo, *balas* † **1:17** *magakaladunot...ipot:* ukon, *magaguwa ang ila mga tinai sa ila lawas pareho sang ipot.*

2 sa wala pa mag-abot ang gintalana nga tion nga tabugon kamo palayo*
pareho sang mga upa nga ginpalid. *Maghinulsol kamo* sa wala pa mag-abot
ang puwerte nga kaakig sang GINOO.
3 Kamo man nga mapainubuson nga mga tawo, nga nagasunod sa mga
sugo sang GINOO, magdangop man kamo sa iya. Padayuna ninyo ang
paghimo sang matarong kag ang pagpaubos. Kay basi pa lang indi kamo
maano sa adlaw nga ipakita sang GINOO ang iya kaakig.

Ang Silot sa Nasyon sang Filistia

4 "Wala na sing may magaestar sa Gaza kag sa Ashkelon. Ang *mga*
pumuluyo sang Ashdod palayason sa sulod lang sang tunga sa adlaw, kag
ang *mga pumuluyo sang* Ekron palayason man sa ila nga banwa.
5 Kaluluoy kamo nga mga Filistinhon† nga nagaestar malapit sa dagat.
Amo ini ang ginasiling sang GINOO kontra sa inyo: 'Kamo nga mga
Filistinhon sa Canaan, laglagon ko kamo, kag wala sing may mabilin sa
inyo.'
6 Gani ang inyo duta nga malapit sa dagat mangin palahalban kag toril
sang mga karnero.
7 Ang inyo duta sakupon sang mga nagkalabilin nga mga katawhan sang
Juda. Dira sila magapahalab sang ila mga kasapatan, kag kon gab-i dira sila
matulog sa mga balay sa Ashkelon. Dumdumon sila sang GINOO nga ila Dios
kag ibalik niya ang ila maayo nga kahimtangan."

Ang Silot sa Nasyon sang Moab kag sa Nasyon sang Ammon

8-9 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, ang Dios sang Israel,
"Nabatian ko ang pagpakahuya kag pagpangyaguta sang mga taga-Moab
kag taga-Ammon sa akon katawhan. Nagapahambog pa sila nga
masarangan nila nga agawon ang duta sang akon katawhan.‡ Gani
nagapanumpa ako sa akon kaugalingon nga laglagon ko gid ang Moab kag
Ammon pareho sang Sodom kag Gomora. Ang ini nga mga duta indi na
mapuslan hasta san-o. Matabunan na lang ini sang mga tunukon nga mga
hilamon kag mapuno sang mga buho nga ginahimuan sang asin. Agawon
ini sang akon nagkalabilin nga katawhan kag kuhaon nila ang mga
pagkabutang sini."
10 *Nagsiling si Zefanias,* "Amo ina ang balos sa pagpabugal sang mga
taga-Moab kag taga-Ammon. Kay ginapakahuy-an nila kag ginayaguta ang
katawhan sang GINOO nga Makagagahom.
11 Pahadlukon gid sila sang GINOO kay laglagon niya ang tanan nga
dios-dios sa kalibutan. Kag dayon magasimba sa iya ang mga tawo sang
kada nasyon sa ila kaugalingon nga lugar."

Ang Silot sa Nasyon sang Ethiopia kag sa Nasyon sang Assyria

12 *Nagsiling ang GINOO,* "Kamo man nga mga taga-Ethiopia,§ ipapatay ko
kamo sa inaway.
13 "Silutan ko man ang mga taga-Assyria nga ara sa north. Mangin
mamingaw ang Nineve* kag mangin pareho ka mala sa desierto.
14 Dira magaluko ang mga baka, kanding, kag ang iban pa nga
nagkalain-lain nga sapat. Magahulon ang mga bukaw sa mga nagkalaguba

---

* **2:2** *nga tabugon kamo palayo:* ukon, *nga magaligad* † **2:5** *Filistinhon:* sa Hebreo, *Keretnon.* Mga katawhan ini nga sakop sang Filistia. Kag sa diri nga bersikulo nagarepresentar sila sa bilog nga mga Filistinhon. ‡ **2:8-9** *Nagapahambog...katawhan:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.
§ **2:12** *taga-Ethiopia:* sa Hebreo, *taga-Cush* * **2:13** *Nineve:* Amo ini ang kapital sang Assyria.

nga haligi, kag ang ila nga huni mabatian sa mga bintana. Magakalaguba
ang mga puwertahan kag magakalahukas ang mga kahoy nga sedro.
15 Amo ina ang matabo sa siyudad sang Nineve, nga ang iya mga
pumuluyo nagapabugal nga wala sing may mag-ano sa ila, kag nagasiling
sila sa ila kaugalingon, 'Wala na sang iban pa nga pareho sa aton
kagamhanan!' Pero malaglag sing bug-os ini nga siyudad kag pagaestaran
na lang sang talunon nga mga sapat. Kag ang tanan nga tawo nga magaagi
sa sina nga siyudad magapakita sang ila pagyaguta sa iya."

3

Ang Palaabuton sang Jerusalem

1 *Nagsiling si Zefanias,* "Kaluluoy ang Jerusalem! Ang iya mga pumuluyo
nagarebelde sa Dios kag nagahimo sang mahigko nga mga butang, kag ang
iya mga pangulo nagapamigos.
2 Wala sila nagatuman bisan kay sin-o, kag indi sila gusto nga tudluan.
Wala sila nagasalig ukon nagapalapit sa GINOO nga ila Dios.
3 Ang ila mga opisyal daw pareho sa nagangurob nga leon. Ang ila mga
pangulo daw pareho sa mabangis nga ido* nga nagapangita sang iya
tulukbon kon gab-i, kag ang iya biktima ginaubos niya kag wala na sing
bilin pagkaaga.
4 Ang ila mga propeta mga dasodaso kag indi masaligan. Ginahigkuan
sang ila mga pari ang templo kag ginalapas nila ang Kasuguan *sang Dios*.
5 *Pero* ara gihapon ang presensya sang GINOO sa ila nga siyudad.
Ginahimo sang GINOO ang husto kag wala siya nagahimo sang indi husto.
Adlaw-adlaw ginapakita niya kon ano ang husto, kag wala niya ini
ginauntatan. Pero ang malain nga mga tawo *nagapadayon gihapon sa
paghimo sang malain kag* wala sila nahuya.
6 "*Karon, nagasiling ang GINOO,* 'Ginlaglag ko ang mga nasyon; gin-guba
ko ang ila mga siyudad pati ang mga pader kag mga tore sini. Wala sing
may nabilin sa ila mga pumuluyo, gani wala na sang tawo nga makita nga
nagalakat sa ila mga karsada.
7 Tungod sa sining akon ginhimo naghunahuna ako nga tahuron na ako
sang akon katawhan kag batunon na nila ang akon pagsaway sa ila, para
indi malaglag ang ila siyudad suno sa gintalana ko sa ila. Pero nagpakasala
pa gid gani sila tapat.
8 "'Gani *kamo nga matutom nga mga taga-Jerusalem,* hulata lang ninyo
ang adlaw nga iakusar ko ang mga nasyon. Tungod kay nagdesisyon na ako
nga tipunon ko ang mga nasyon kag mga ginharian para ipakita ko sa ila
ang akon puwerte nga kaakig nga pareho sang kalayo nga magalamon sang
bilog nga kalibutan.
9 Kag dayon bag-uhon ko ang mga tawo† para tanan sila magadangop sa
akon kag magaisa sa pag-alagad sa akon.
10 Ang akon katawhan nga naglalapta sa unhan sang mga suba sang
Ethiopia‡ magadala sa akon sang mga halad.
11 "'Sa sina nga adlaw *nga magasilot ako,* kamo *nga mga taga-Jerusalem*
indi mahuy-an sa tanan nga sala nga ginhimo ninyo sa akon. Kay kuhaon
ko sa inyo ang mga tawo nga bugalon kag matinaas-taason. Kag indi na
kamo magpabugal liwat didto sa akon balaan nga bukid.§

---

* **3:3** *mabangis nga ido:* sa English, *wolf* † **3:9** *bag-uhon...tawo:* sa literal, *bayluhan ko ang baba sang mga tawo sang matinlo nga baba.* ‡ **3:10** *Ethiopia:* sa Hebreo, *Cush* § **3:11** *balaan nga bukid:* ukon, *Bukid sang Zion*

12 Pero bilinan ko ang Jerusalem sang mga tawo nga pigado kag kubos,
nga magapangayo sang bulig* sa akon.
13 Ini sila nga nagkalabilin nga mga Israelinhon indi maghimo sang
malain; indi sila magbutig ukon magpangdaya. Magakaon sila kag
magatulog nga wala sing may ginakahadlukan.'"

Magkalipay ang mga Israelinhon

14 *Nagsiling si Zefanias,* "Kamo nga mga pumuluyo sang Israel,
maghinugyaw kamo! Kamo nga mga pumuluyo sang Zion, ang siyudad
sang Jerusalem,† magkanta kamo kag magkalipay sa bug-os ninyo nga
tagipusuon!
15 *Kay* indi na kamo pagsilutan sang GINOO. Tabugon niya ang inyo mga
kaaway. Kaupod ninyo ang GINOO, ang Hari sang Israel, gani wala na kamo
sing kahadlukan nga katalagman.
16 "Sa sina nga adlaw magasiling ang mga tawo sa inyo nga mga
taga-Jerusalem, '*Mga pumuluyo sang* Zion, indi kamo magkahadlok; indi
kamo magkaluya.
17 *Kay* kaupod ninyo ang GINOO nga inyo Dios. Pareho siya sa isa ka
gamhanan nga soldado nga magaluwas sa inyo. Malipay gid siya sa inyo,
kag paagi sa iya gugma bag-uhon niya ang inyo kabuhi.‡ Magakanta siya
kag magahugyaw sa kalipay tungod sa inyo,
18 pareho sang *tawo nga nagakalipay sa* adlaw sang piesta.'
"*Nagasiling ang GINOO,* 'Kuhaon ko ang inyo pag-antos para indi na kamo
mahuy-an.§
19 Sa sina nga tion, silutan ko ang tanan nga nagadaogdaog sa inyo.
Luwason kag tipunon ko kamo nga *pareho sa mga karnero nga*
nagkalapiang kag naglalapta. Ginpakahuy-an kamo sadto, pero padunggan
ko kamo kag himuon nga bantog sa bilog nga kalibutan.
20 *Huo,* tipunon ko kamo sa sina nga tion, kag papulion ko kamo sa inyo
duta. Padunggan ko kamo kag himuon nga bantog sa bilog nga kalibutan.
Matabo ini sa tion nga ibalik ko ang inyo maayo nga kahimtangan, nga
makita ninyo mismo. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini.'"

---

* **3:12** *magapangayo sang bulig:* ukon, *magasalig* † **3:14** *Mga pumuluyo sang Zion, ang siyudad sang Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion…anak nga babayi sang Jerusalem* ‡ **3:17** *bag-uhon…kabuhi:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *magahipos siya.* § **3:18** Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sa sini nga bersikulo.

Haggai

Ang Panawagan sang Dios sa Pagpatindog sang Templo

1 Sang nahauna nga adlaw sang ikaanom nga bulan, sadtong ikaduha
nga tuig sang paghari ni Darius *sa Persia*, may ginhambal ang GINOO kay
Zerubabel kag kay Josue paagi kay Propeta Haggai. Si Zerubabel nga anak
ni Shealtiel amo ang gobernador sang Juda, kag si Josue nga anak ni
Jehozadak amo ang pangulo nga pari.
2-3 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom paagi kay
Propeta Haggai: "Nagasiling kamo nga indi pa ini ang tion nga patindugon
liwat ang akon templo.
4 Mabatas bala ninyo nga mag-estar sa matahom nga mga balay samtang
guba ang templo?
5 Hunahunaa bala ninyo ang mga nagakalatabo sa inyo.
6 Madamo ang inyo ginatanom, pero diutay lang ang inyo ginaani. May
pagkaon kamo, pero indi bastante. May ilimnon kamo, pero kulang-kulang
ini. May bayo kamo, pero indi tuman nga makakuha sang tugnaw. May
ginabaton kamo nga suweldo, pero madali lang ini maubos.
7 Gani hunahunaa ninyo ang mga nagakalatabo sa inyo.
8 *Karon,* magtaklad kamo sa bukid kag magkuha sang mga kahoy kag
patinduga liwat ninyo ang templo, para sa sini nga paagi malipay ako kag
mapadunggan. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."
9 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Dako ang inyo
ginapaabot *nga patubas* pero diutay lang *ang inyo naani.* Kag sang gindala
ninyo ini puli ginpierdi ko ini. Ginhimo ko ini tungod kay guba ang akon
templo samtang ang kada isa sa inyo masako sa pag-obra sang iya balay.
10 Gani tungod sa inyo indi na maghatag sing tun-og ang langit kag indi
na magpatubas ang duta.
11 Ginapamala ko ang mga duta kag ang mga bukid. *Gani*
nagakaapektuhan ang mga uyas, duga sang ubas, lana, ang iban pa nga mga
patubas, pati ang mga tawo, kag ang ila mga kasapatan kag mga gintanom."
12 Nagtuman sa GINOO si Zerubabel nga anak ni Shealtiel, si Josue nga
anak ni Jozadak, kag ang tanan nga kapareho nila nga mga Israelinhon nga
nakabalik sa Israel halin sa pagkabihag sa Babilonia. Kay ginpamatian nila
ang ginsiling sang GINOO nga ila Dios paagi kay Propeta Haggai nga
ginpadala sang GINOO *sa ila.* Sa sini nga paagi gintahod nila ang GINOO.
13 Karon, nagsiling sa mga Israelinhon si Haggai nga manughambal sang
GINOO, "Nagasiling ang GINOO nga kaupod ninyo siya."
14 Gani gintandog sang GINOO si Zerubabel nga anak ni Shealtiel, si Josue
nga anak ni Jozadak, kag ang tanan nga kapareho nila nga mga Israelinhon
nga nakabalik sa Israel, sa pagpatindog sang templo sang ila Dios, ang
GINOO nga Makagagahom.
15 *Ginsuguran nila ang pagpatindog* sang ika-24 nga adlaw sang ikaanom
nga bulan, sadtong ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius.

Ang Ginpromisa nga Katahom sang Bag-o nga Templo

Sang ika-21 nga adlaw sang sunod nga bulan.*

* **1:15** *sunod nga bulan:* sa literal, *ikapito nga bulan*

2

1-2 Ginsugo sang GINOO si Propeta Haggai nga ihambal ini kay Zerubabel,
kay Josue, kag sa iban pa nga mga Israelinhon nga nakabalik sa Israel:
3 "Sin-o sa inyo ang nakakita anay sang katahom sang sini nga templo?
Ano ang pagtan-aw ninyo sini subong kon ikomparar sadto? Siguro daw
wala-wala ini sa inyo.
4 Pero magpakabakod kamo! Obraha lang ninyo ang templo kay kaupod
ninyo ako, ang GINOO nga Makagagahom.
5 Amo man ini ang ginpromisa ko sa inyo *mga katigulangan* sang
nagguwa sila* sa Egypt. Kag karon ang akon Espiritu padayon nga
nagapabilin sa inyo, gani indi kamo magkahadlok.
6 "*Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga sa indi madugay
uyugon ko sing kaisa pa gid ang kalangitan kag ang kalibutan, ang duta kag
ang dagat.
7 Uyugon ko ang tanan nga nasyon kag pagadal-on nila diri sa templo ang
ila mga manggad, gani mapuno ang templo sang malahalon nga mga
butang.
8 Kay ang mga pilak kag mga bulawan akon.
9 Mas mangin matahom pa ang bag-o nga templo sang sa una. Kag
hatagan ko sang maayo nga kahimtangan† ang ini nga lugar.‡ *Ako,* ang
GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

Ang Promisa sang Dios nga Pagpakamaayo

10 May ginhambal ang GINOO kay Propeta Haggai sang ika-24 nga adlaw
sang ikasiyam nga bulan, sadtong ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius.
11 Siling niya, "Pamangkuta ang mga pari kon ano ang ginasiling sang
kasuguan parte sini:
12 Halimbawa, nagadala ang isa ka tawo sang balaan nga karne§ sa iya
nga bayo. Karon, nakatandog ang iya bayo sa tinapay, ukon sa sopas, bino,
lana ukon sa bisan ano nga klase sang pagkaon. Ti, mangin balaan man
bala ina nga mga pagkaon?"* *Sang ginpamangkot ni Haggai ang mga pari*
ang sabat nila, "Indi."
13 Dayon nagpamangkot si Haggai, "Ti ano abi kon ang ini nga mga
pagkaon natandog sang tawo nga ginakabig nga mahigko tungod kay
nagtandog siya sa patay, mangin mahigko man bala ini nga mga pagkaon?"
Nagsabat ang mga pari, "Huo."
14 Dayon nagsiling si Haggai, "Amo man sadto sa katawhan sang Israel,
siling sang GINOO. *Tungod nga nangin mahigko ang ila kabuhi,* ang bisan
ano nga ginhimo nila kag ginhalad *sa halaran* nangin mahigko sa panulok
sang GINOO.
15 Sugod subong hunahunaa bala ninyo ang mga nagkalatabo sa inyo
antes ninyo gin-umpisahan ang pagpatindog sang templo sang GINOO.
16 Kay sadto anay kon magkadto kamo sa tinumpukan sang mga trigo nga
nagapaabot nga makakuha sang 20 ka sukob, ang makuha ninyo 10 lang.
Kag kon magkadto kamo sa pulugaan sang ubas nga nagapaabot nga
makakuha sang 50 ka galon nga bino, ang makuha ninyo 20 lang.

---

* **2:5** *sila:* sa Hebreo, *kamo* † **2:9** *maayo nga kahimtangan:* Ang Hebreo sini amo ang "shalom," nga nagakahulugan sang kalinong, kauswagan, maayo nga relasyon, kalipay, kadalag-an. ‡ **2:9** *ini nga lugar* nga amo ang templo ukon ang Jerusalem § **2:12** *balaan nga karne:* balaan tungod kay ginhalad na sa Ginoo. * **2:12** *mangin balaan...pagkaon:* Siguro ang buot silingon sang pamangkot nga kon bala ina nga mga pagkaon iseparar para indi na pagkaunon ukon ihalad na lang sa Dios.

17 Ginpierdi sang GINOO ang inyo mga gintanom paagi sa mainit nga
hangin, peste, kag pagpaulan sang yelo nga daw mga bato, pero wala kamo
gihapon magbalik sa iya.
18 Ika-24 subong nga adlaw sang ikasiyam nga bulan, kag subong natapos
ang pundasyon sang templo. Tan-awa ninyo kon ano ang matabo sugod
subong.
19 Bisan wala na sang nabilin nga trigo, kag wala na sing bunga ang ubas
kag ang mga kahoy nga higera, pomegranata, kag olibo, sugod subong
pakamaayuhon kamo sang GINOO."

Ang Promisa sang Dios kay Zerubabel

20 Naghambal liwat ang GINOO kay Haggai sang sadto mismo nga adlaw.†
21 Siling niya, "Hambala si Zerubabel nga uyugon ko ang kalangitan kag
ang kalibutan.
22 Pagalaglagon ko ang mga ginharian kag dulaon ko ang ila gahom.
Baliskaron ko ang *ila* mga karwahe kag ang mga nagasakay sini.
Magakalamatay ang mga kabayo kag magapinatyanay ang mga
manugkabayo nga silahanon man lang.
23 Hambala man si Zerubabel nga akon alagad nga padumalahon ko siya
sa sina nga adlaw. Magadumala siya paagi sa akon awtoridad, kay siya ang
akon pinili. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

† **2:20** *sang sadto mismo nga adlaw:* sa literal, *sang ika-24 nga adlaw sang sadto nga bulan*

Zacarias

Ang Panawagan sa Pagbalik sa Dios

1 May ginhambal ang GINOO kay Propeta Zacarias sang ikawalo nga
bulan sang ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius *sa Persia.* Si Zacarias
nga ini anak ni Berekia kag apo ni Iddo.
2-3 Ginsugo sang GINOO nga Makagagahom si Zacarias nga ihambal ini sa
katawhan *sang Israel*:
"Akig gid ako sa inyo mga katigulangan. Karon, magbalik kamo sa akon
kag magabalik* ako sa inyo.
4 Indi ninyo pagsunda ang ginhimo sang inyo mga katigulangan. Ginsugo
ko sadto ang mga propeta nga hambalan sila nga talikdan na nila ang ila
malain nga mga ginahimo, pero wala sila nagpati. Wala gid sila nagtuman
sa akon.
5 Ang inyo mga katigulangan kag ang ato nga mga propeta nagkalamatay
na.
6 Natabo gid man sa inyo mga katigulangan ang akon mga pulong kag
mga paandam nga ginpasugid ko sa akon mga alagad nga mga propeta.
Dayon naghinulsol sila kag nagsiling, 'Ginsilutan kita sang GINOO nga
Makagagahom suno sa aton mga ginhimo, pareho sang iya ginplano nga
himuon sa aton.' "

Ang Palanan-awon Parte sa mga Kabayo

7-8 May ginhambal ang GINOO kay Zacarias paagi sa isa ka palanan-awon.
Natabo ini sang gab-i sang ika-24 nga adlaw sang bulan sang Shebat (ika-11
nga bulan), sadtong ikaduha nga tuig sang paghari ni Darius. *Kag amo ini
ang pahayag ni Zacarias*:
Nakita ko ang isa ka tawo nga nagasakay sa pula nga kabayo nga
nagapundo sa isa ka patag nga may mga kahoy nga mirto. Sa likod niya
may *mga tawo nga nagasakay sa* pula, kaki, kag puti nga mga kabayo.
9 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, "Sir, ano
ang buot silingon sang sini nga mga manugkabayo?" Nagsabat siya,
"Ipaathag ko sa imo ang buot silingon sini."
10 Dayon ang tawo nga ara sa may mga kahoy nga mirto amo ang
nagpaathag sini sa akon. Siling niya, "Inang mga manugkabayo ginpadala
sang GINOO sa paglibot sa bilog nga kalibutan."
11 Dayon nagpanugid ang mga manugkabayo sa anghel sang GINOO nga
ara sa may mga kahoy nga mirto. Siling nila, "Nalibot namon ang bilog nga
kalibutan kag nakita namon nga malinong ini."†
12 Dayon nagsiling ang anghel sang GINOO, "GINOO nga Makagagahom, sa
sulod sang 70 ka tuig akig ka sa Jerusalem kag sa iban pa nga mga banwa
sang Juda. Hasta san-o mo pa bala sila nga indi pagkaluoyan?"
13 Nagsabat ang GINOO sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon. Ang iya
sabat maayo kag makapalipay.
14 Ini nga anghel nagsiling sa akon nga isugid ko ining ginsiling sang
GINOO nga Makagagahom: "Nagakabalaka gid ako sa Jerusalem nga
ginatawag man nga Zion,

---

* **1:2-3** *magabalik:* ukon, *magabulig* † **1:11** *kag nakita namon nga malinong ini:* ukon, *kag nakita namon ang mga nasyon nga nagapatawhay-tawhay lang.*

15 pero akig gid ako sa mga nasyon nga nagapatawhay-tawhay lang.‡
Sadto indi masyado ang akon kaakig sa ila, pero gindabukan nila ini.
16 Gani magabalik§ ako sa Jerusalem nga may kaluoy, kag patindugon ko
liwat* ini nga siyudad pati na ang akon templo. *Ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, ang nagasiling sini."
17 Nagsiling ang anghel nga isugid ko pa gid ining ginsiling sang GINOO
nga Makagagahom: "Magauswag liwat ang akon mga banwa *sa Juda.* Kag
lipayon ko liwat ang Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, kag kabigon ko ini
liwat nga akon pinili nga siyudad."

Ang Palanan-awon Parte sa Apat ka Sungay kag Apat ka Panday

18 Dayon nakita ko ang apat ka sungay.
19 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, "Ano ang
buot silingon sang sini nga mga sungay?" Nagsabat siya sa akon, "Ini nga
mga sungay amo ang mga nasyon nga nagpalapta sa mga taga-Israel kag
taga-Juda, pati na sa mga taga-Jerusalem."
20 Dayon ginpakita sang GINOO sa akon ang apat ka panday.
21 Nagpamangkot ako, "Ano ang ila himuon?" Nagsabat siya,
"Pahadlukon nila kag wasakon ang mga sungay. Ini nga mga sungay amo
ang mga nasyon nga naglaglag sing bug-os sa Juda kag nagpalapta sang iya
mga pumuluyo."

2

Ang Palanan-awon Parte sa Tawo nga may Higot nga Inugtakos

1 Dayon nakita ko ang isa ka tawo nga may ginauyatan nga higot nga
inugtakos.*
2 Nagpamangkot ako, "Diin ka makadto?" Nagsabat siya sa akon, "Sa
Jerusalem, sa pagtakos kon daw ano ini kasangkad kag kalaba."
3 Dayon naghalin ang anghel nga nagapakig-estorya sa akon. Ginsugata
siya sang isa pa gid ka anghel
4 kag nagsiling sa iya, "Dali, hambala atong pamatan-on *nga may higot*
nga inugtakos nga ang Jerusalem mangin isa ka siyudad nga wala sing mga
pader tungod sa sobra nga kadamuon sang iya mga pumuluyo kag mga
kasapatan.
5 Nagsiling ang GINOO nga siya mismo ang mangin pader nga kalayo nga
magapalibot sa siyudad sang Jerusalem, kag siya ang mangin gahom sang
sini nga siyudad."

Ginapabalik sang Dios ang Iya mga Katawhan sa Ila nga Lugar

6-7 Nagsiling ang GINOO *sa mga Israelinhon,* "Ginpalapta ko kamo sa apat
ka direksyon sang kalibutan. Pero karon, dali magpalagyo kamo, pati
kamo nga ginbihag sa Babilonia, kag magbalik kamo sa Zion."
8 Pagkatapos nga nakita ko atong mga palanan-awon,† ginsugo ako sang
GINOO nga maghambal kontra sa mga nasyon nga nagsalakay kag
nagpanguha sang inyo mga pagkabutang. Kay ang bisan sin-o nga maghalit
sa inyo nagahalit sa ginapalangga sang GINOO. Kag amo ini ang ginsiling
sang GINOO nga Makagagahom *kontra sa sadto nga mga nasyon*:

---

‡ **1:15** *nagapatawhay-tawhay lang* samtang ginapabudlayan nila ang iban nga mga nasyon labi na ang siyudad sang Jerusalem. § **1:16** *magabalik:* ukon, *magabulig* * **1:16** *patindugon ko liwat:* sa literal, *pagatakson sang higot nga inugtakos* * **2:1** *inugtakos:* sa iban nga Bisaya, *inugsukat* † **2:8** *Pagkatapos...palanan-awon:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

9 "Silutan ko gid sila; salakayon sila sang ila mga ulipon kag kuhaon ang
ila mga pagkabutang."
Kon matabo na ini, mahibaluan ninyo nga ang GINOO nga Makagagahom
amo ang nagpadala sa akon.
10-11 Nagsiling ang GINOO, "Maghinugyaw kamo sa kalipay, kamo nga mga
pumuluyo sang Zion,‡ kay magaabot ako kag magapuyo upod sa inyo. Kag
sa sina nga tion, madamo nga nasyon ang magapasakop sa akon. Kag sila
mangin akon katawhan."
Kon matabo na ini mahibaluan ninyo nga ang GINOO nga Makagagahom
amo ang nagpadala sa akon sa inyo.
12 Panag-iyahan *liwat* sang GINOO ang Juda bilang iya parte sa balaan nga
duta *sang Israel*. Kag kabigon niya liwat ang Jerusalem nga iya pinili nga
siyudad.
13 Maglinong ang tanan nga tawo sa presensya sang GINOO, kay
nagapadulong siya halin sa iya balaan nga puluy-an.

3

Ang Palanan-awon Parte kay Josue nga Pangulo nga Pari

1 Dayon ginpakita sang GINOO sa akon ang pangulo nga pari nga si Josue
nga nagatindog sa atubangan sang anghel sang GINOO. Nagatindog sa iya
tuo nga kilid si Satanas nga handa sa pag-akusar sa iya.*
2 Pero nagsiling ang *anghel sang* GINOO kay Satanas, "Suno sa GINOO nga
nagpili sang Jerusalem, sala ka gid Satanas. Kay ining tawo *nga si Josue*
ginluwas niya sa pagkabihag pareho sa gatong nga ginsabnit sa kalayo."
3 Mahigko ang bayo ni Josue samtang nagatindog siya sa atubangan sang
anghel.
4 Gani nagsiling ang anghel sa *iban nga* mga *anghel nga* nagatindog sa
atubangan niya, "Ubaha ninyo ang iya mahigko nga bayo." Dayon nagsiling
siya kay Josue, "Ginkuha ko na ang imo mga sala. Karon, suksukan ko ikaw
sang bag-o nga bayo."†
5 Kag nagsiling ako, "Suksuki man ninyo siya sang limpyo nga turban sa
ulo." Gani ginpasuksukan nila siya sang bayo kag sang limpyo nga turban
samtang nagatindog ang anghel sang GINOO nga nagatan-aw.
6 Dayon ginbilinan sang anghel sang GINOO si Josue
7 sang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom: "Kon magsunod ka sa
akon mga pamaagi kag magtuman sang akon mga ginapatuman,
magapangulo ka sa akon templo kag sang mga ugsaran sini. Kag tugutan ko
ikaw nga makapalapit sa akon presensya pareho sang sini nga mga *anghel*
nga nagatindog diri.
8 Karon, pamati ka Josue nga pangulo nga pari: Ikaw kag ang imo
kapareho nga mga pari tanda sang palaabuton nga mga hitabo.
Igapahayag ko ang akon alagad nga ginatawag Sanga.‡
9 Josue, tan-awa ang bato nga ginbutang ko sa imo atubangan, may pito
ini ka mata.§ Painggreban ko ini, kag pagakuhaon ko ang sala sang duta
sang Israel sa isa lang ka adlaw.*

---

‡ **2:10-11** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion* * **3:1** Ginaakusar ni Satanas ang pangulo nga pari nga si Josue pati ang iya kapareho nga mga Israelinhon tungod sang ila mga sala, kag nagahunahuna si Satanas nga indi na sila pagkaluoyan sang GINOO. † **3:4** *bag-o nga bayo:* ukon, *malahalon nga bayo;* ukon, *bayo sang pari* ‡ **3:8** *Sanga:* Isa ini ka tawag sa Mesias (ang hari nga ginapaabot sang mga Israelinhon). § **3:9** *mata:* ukon, *tuburan* * **3:9** *sa isa lang ka adlaw:* ukon, *sa isa lang ka bes*

10 Sa sina nga adlaw *magakabuhi kamo nga malinong.* Ang kada isa sa
inyo magaagda sang iya kasilingan sa pagpungko sa idalom sang iya tanom
nga ubas kag kahoy nga higera. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang
nagasiling sini."

4

Ang Palanan-awon Parte sa Bulawan nga Bulutangan sang Suga kag sa Duha ka Kahoy nga Olibo

1 Nagbalik ang anghel nga nagpakig-estorya sa akon kag ginpukaw niya
ako kay daw sa natulugan ako.
2 Nagpamangkot siya sa akon, "Ano ang nakita mo?" Nagsabat ako,
"Nakita ko ang isa ka bulawan nga bulutangan sang suga.* Sa ibabaw sini
may yahong nga bulutangan sang lana. Sa palibot sang yahong may pito ka
suga nga ang kada isa may pito ka tubo nga ginaagyan sang lana.
3 May duha ka kahoy nga olibo sa kilid sini; ang isa sa tuo sang yahong
kag ang isa sa wala."
4 Dayon nagpamangkot ako sa anghel, "Sir, ano ang buot silingon sina?"
Nagsabat siya,
5 "Wala ka bala kahibalo kon ano ang buot silingon sina?" Nagsabat ako,
"Wala, sir."
6 Dayon nagsiling siya sa akon, "*Antes ko sabton ang imo pamangkot,*
pamatii ining mensahi sang GINOO nga Makagagahom nga isugid mo kay
Zerubabel:†
"*Zerubabel, matapos mo ang pagpatindog sang templo* indi paagi sa kusog
ukon ikasarang sang tawo kundi paagi sa akon Espiritu.‡
7 Bisan pareho kadako sa bukid ang kasablagan nga imo ginaatubang,
pagatapanon ina. *Matapos gid ang templo,* kag samtang ginabutang ang
katapusan nga bato sini, magasinggit ang mga tawo, 'GINOO, pakamaayuha
ini!' "§
8 Gani *paagi sa anghel,* ginhambal sang GINOO sa akon
9 nga matapos ang templo sa pagdumala ni Zerubabel, subong nga
natukod ang pundasyon sini sa iya nga pagdumala. Kag kon matabo na ina
mahibaluan ninyo nga ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagpadala
sa akon sa inyo.
10 May mga tawo nga nagayaguta tungod diutay pa lang ang nahimo sa
pagpatindog sang templo. Pero magakalipay sila kon makita nila nga
ginabutang na ni Zerubabel ang katapusan kag pinili nga bato sang
templo.*
Dayon *nagsiling sa akon ang anghel,* "Inang pito ka suga nagarepresentar
sang mata sang GINOO nga nagatan-aw sa bilog nga kalibutan."
11 Nagpamangkot ako sa anghel, "Ano ang buot silingon sinang duha ka
kahoy nga olibo sa tuo kag sa wala sang bulutangan sang suga?
12 Kag ano ang buot silingon sinang duha ka sanga sang kahoy nga olibo
sa kilid sang duha ka bulawan nga tubo nga ginaagyan sang lana nga kolor
bulawan?"

---

* **4:2** *bulutangan sang suga:* ukon, *kandelero* † **4:6** *Zerubabel:* Gobernador sang Juda sang panahon nga ginpadayon ang pagpatindog liwat sang templo. ‡ **4:6** *Espiritu:* ukon, *espiritu;* ukon, *gahom* § **4:7** *GINOO, pakamaayuha ini:* ukon, *Katahom gid* * **4:10** *kon makita...templo:* ukon, *kon makita nila sa kamot ni Zerubabel ang tunton (higot nga pangtakos nga may pamug-at sa punta),* nga ang buot silingon, nagapadayon sa pag-obra sila ni Zerubabel.

13 Nagsabat siya, “Wala ka bala kahibalo kon ano ang buot silingon sina?”
Nagsabat ako, “Wala, sir.”
14 Gani nagsiling siya, “Nagakahulugan ina sang duha ka tawo† nga
ginpili sa pag-alagad sa Ginoo nga nagagahom sa bilog nga kalibutan.”

5

Ang Palanan-awon Parte sa Linukot nga Kasulatan nga Nagalupad

1 Nakita ko pa gid ang linukot nga kasulatan nga nagalupad.
2 Nagpamangkot ang anghel sa akon, “Ano ang nakita mo?” Nagsabat
ako, “Nakita ko ang linukot nga kasulatan nga nagalupad, nga may
kalabaon nga mga 30 feet kag may kasangkaron nga mga 15 feet.”
3 Dayon nagsiling ang anghel sa akon, “Nasulat sa sini nga kasulatan ang
pagpakamalaot nga magaabot sa bilog nga duta *sang Israel*. Sa pihak sang
kasulatan nagasiling nga ang tagsa ka makawat pagadulaon *sa Israel*, kag
sa pihak naman nagasiling nga ang kada isa nga nagasumpa sing butig
pagadulaon man.
4 Nagasiling ang Ginoo nga Makagagahom, ‘Ipadala ko ini nga
pagpakamalaot kag magasulod ini sa balay sang makawat kag sa balay
sang nagasumpa sing butig sa akon ngalan. Magapabilin ini sa ila mga
balay hasta nga magkalaguba ina.’”

Ang Palanan-awon Parte sa Babayi nga sa Sulod sang Kaing

5 Nagpakita liwat ang anghel nga nagpakig-estorya sa akon kag nagsiling,
“Tan-awa bala kon ano inang nagapadulong.”
6 Nagpamangkot ako, “Ano ina?” Nagsabat siya, “Kaing.” Kag nagsiling pa
gid siya, “Nagakahulugan ina sang sala* sang mga tawo sa bilog nga duta
sang Israel.”
7 Ang kaing may takop nga tingga. Kag sang pag-alsa sang takop, nakita
ko nga may babayi nga nagapungko sa sulod sang kaing.
8 Nagsiling ang anghel, “Ina nga babayi nagarepresentar sang kalautan.”
Kag ginduso niya ang babayi pabalik sa kaing kag ginsira dayon ang takop.
9 Dayon nakita ko ang duha ka babayi nga nagalupad sing madasig, nga
may *malapad nga* mga pakpak nga pareho sang iya ka dugwak.† Gin-alsa
nila ang kaing kag gindala paibabaw.
10 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, “Diin
nila dal-on ang kaing?”
11 Nagsabat siya, “Sa Babilonia,‡ nga sa diin pagahimuan ang kaing sang
templo. Kag kon matapos na ang templo, ibutang ini didto sa iya
tulungtungan *para simbahon*.”

6

Ang Palanan-awon Parte sa Apat ka Karwahe

1 Nakita ko pa gid ang apat ka karwahe nga nagapaguwa sa tunga sang
duha ka bukid nga saway.
2 Ang una nga karwahe ginaguyod sang pula nga mga kabayo, ang
ikaduha ginaguyod sang itom nga mga kabayo,
3 ang ikatatlo ginaguyod sang puti nga mga kabayo, kag ang ikaapat
ginaguyod sang kambang nga mga kabayo. Makusog sila tanan.

---

† **4:14** *duha ka tawo:* Si Josue kag si Zerubabel. * **5:6** *sala:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac. Sa Hebreo, *mata.* † **5:9** *dugwak:* sa English, *stork* ‡ **5:11** *Babilonia:* sa Hebreo, *Shinar*

4 Nagpamangkot ako sa anghel nga nagapakig-estorya sa akon, “Sir, ano
ang buot silingon sinang mga karwahe?”
5 Nagsabat ang anghel sa akon, “Ina sila amo ang apat ka hangin sa
kahawaan* nga nagapadulong halin sa presensya sang Ginoo sang bilog
nga kalibutan.
6 Ang karwahe nga ginaguyod sang itom nga mga kabayo nagapakadto sa
isa ka lugar sa north. Ang karwahe nga ginaguyod sang puti nga mga
kabayo nagapakadto sa west.† Kag ang karwahe nga ginaguyod sang
kambang nga mga kabayo nagapakadto sa isa ka lugar sa south.”
7 Sang nagapadulong pa lang ang makusog nga mga kabayo, nagadali sila
sa paglibot sa bilog nga kalibutan. Nagsiling ang anghel‡ *sa ila,* “Sige, libuta
na ninyo ang bilog nga kalibutan.” Gani ginlibot nila ang bilog nga
kalibutan.
8 Dayon naghambal sing mabaskog ang GINOO§ sa akon, “Tan-awa ang
mga kabayo nga nagapakadto sa isa ka lugar sa north. Sila ang magahatag
sang kapahuwayan sa akon Espiritu* sa sina nga lugar sa north.”

Ang Korona Para kay Josue

9 Nagsiling ang GINOO sa akon,
10 “Kuhaa *ang mga pilak kag mga bulawan nga regalo* nila ni Heldai, Tobia
kag Jedaya, kag lakat ka dayon sa balay ni Josia nga anak ni Zefanias. Ini
sila *nga apat* nakabalik halin sa pagkabihag sa Babilonia.
11 Ipahimo mo nga korona inang mga pilak kag mga bulawan. Dayon
ibutang mo ang korona sa ulo sang pangulo nga pari nga si Josue nga anak
ni Jehozadak.
12-13 Kag silinga siya nga *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling,
‘Ang tawo nga ginatawag Sanga magauswag sa iya kahimtangan subong,†
kag patindugon niya liwat ang akon templo. Padunggan siya bilang hari
kag magadumala siya. Ang pari magatindog sa kilid sang iya trono‡ kag
mangin maayo ang ila relasyon nga duha.’
14 Mangin handumanan ang korona sa akon templo sa pagdumdom
kanday Heldai,§ Tobia, Jedaya, kag Josia* nga anak ni Zefanias.”
15 Ang mga tawo nga halin sa malayo nga mga lugar magakadto sa Israel
kag magbulig sa pagpatindog sang templo sang GINOO. Kon matabo na ini,
mahibaluan ninyo nga ang GINOO nga Makagagahom amo ang nagpadala
sa akon sa inyo. Kag matabo gid ini kon tumanon ninyo sing maayo ang
GINOO nga inyo Dios.

7

Ginapakamalaot sang Dios ang Indi Sinsero nga Pagpuasa

1 May ginhambal ang GINOO kay Zacarias sang ikaapat nga adlaw sang
bulan sang Kislev (ikasiyam nga bulan), sadtong ikaapat nga tuig sang
paghari ni Darius.
2-3 *Natabo ini pagkatapos nga* ginpadala sang katawhan sang Betel si
Sharezer kag si Regem Melec, upod ang ila mga tinawo, sa pagpangabay sa
mga pari sa templo kag sa mga propeta nga pamangkuton ang GINOO kon

---

* **6:5** *hangin sa kahawaan:* ukon, *espiritu sa langit* † **6:6** *nagapakadto sa west:* sa Hebreo, *nagasunod sa ila* ‡ **6:7** *anghel:* ukon, *GINOO* § **6:8** *GINOO:* ukon, *anghel* * **6:8** *Espiritu:* ukon, *espiritu* † **6:12-13** *magauswag...subong:* sa literal, *magatubo sa iya ginahamtangan.* ‡ **6:12-13** *magatindog...trono:* ukon, *magapungko sa iya trono.* § **6:14** *Heldai:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *Helem.* * **6:14** *Josia:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *Hen.*

bala kinahanglan pa nga magpangasubo kag magpuasa sila sa ikalima nga bulan *sa pagdumdom sang pagkaguba sang templo*, pareho sa ginahimo nila sa malawig na nga mga tinuig.

4 Kag amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom kay Zacarias:

5 "Hambala ang tanan nga katawhan sang Israel pati ang mga pari, nga ang ila pagpuasa kag pagpangasubo sa kada ikalima kag ikapito nga bulan sa sulod sang 70 ka tuig wala nila ginahimo para sa akon.

6 Kag kon magkaon sila kag mag-inom, ginahimo nila ina para lang sa ila kaugalingon nga kalipayan.

7 Amo man ini ang mensahi nga ginpahambal ko sa mga propeta sadto, sang panahon nga mainuswagon pa ang Jerusalem kag madamo pa ini sang tawo pati ang mga banwa sa palibot sini, kag pati ang Negev* kag ang mga bulobukid sa west."†

8 Nagsiling liwat ang GINOO kay Zacarias,

9 "Amo ini ang akon ginsiling *sa akon katawhan*: 'Maghukom kamo sing husto. Ipakita ninyo ang kaayo kag kaluoy sa isa kag isa.

10 Indi ninyo pagdaog-daugon ang mga balo nga babayi, mga ilo, mga imol, kag ang mga pangayaw. Indi kamo maghunahuna sing malain kontra sa isa kag isa.'

11 "Pero wala gid sila magsapak sa akon ginsiling. Ginsikway nila ini kag wala nila ginpamatian.

12 Ginpatig-a nila ang ila mga tagipusuon pareho sang bato, kag wala sila magpamati sa Kasuguan kag sa mga pulong nga ginpasugid sang akon Espiritu sa mga propeta sadto. Gani *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, akig gid katama.

13 Kag tungod nga wala sila magpamati sang akon ginsiling, indi man ako magpamati kon magpanawag sila sa akon.

14 Daw pareho ako sa buhawi nga nagpalapta sa ila sa iban nga mga nasyon nga wala pa nila makadtui. Ginbayaan nila ang ila maayo nga duta nga indi na mapuslan kag indi na maestaran."

8

Nagpromisa ang Dios nga Pakamaayuhon Niya ang Jerusalem

1-2 Nagsiling liwat ang GINOO nga Makagagahom kay Zacarias, "Nagakabalaka gid ako sa Zion. Kag tungod sa akon dako nga pagkabalaka, akig gid ako sa iya mga kaaway.

3 Mabalik ako sa Zion, ang *siyudad sang* Jerusalem, kag magaestar dira. Dayon pagatawgon ang Jerusalem nga Matutom nga Siyudad kag pagatawgon ang akon bukid* nga Balaan nga Bukid.

4 Sa liwat magapungko sa mga plasa sang Jerusalem ang mga tigulang nga nagasungkod sa puwerte nga katigulangon.

5 Kag mapuno ang mga plasa sang mga kabataan nga nagahampang."†

6 Nagsiling pa ang GINOO nga Makagagahom, "Siguro daw imposible ini para sa akon katawhan nga nagkalabilin, pero indi ini imposible sa akon.

7 Luwason ko ang akon katawhan nga ginbihag sa mga duta sa east kag sa west.

---

* **7:7** *Negev:* Ang south sang Juda. † **7:7** *mga bulobukid sa west:* sa Hebreo, *Shefela* * **8:3** *bukid:* Ang Bukid sang Zion nga sa diin nagatindog ang templo. † **8:5** Ang buot silingon sang sini nga mga bersikulo, hatagan sang Dios ang iya katawhan sang malawig nga kabuhi kag madamo nga kabataan.

8 Dal-on ko sila pabalik sa Jerusalem kag paestaron didto. *Sa liwat* sila
mangin akon katawhan kag ako mangin ila Dios nga matutom kag
matarong."
9 Nagsiling pa gid ang GINOO nga Makagagahom, "Ini nga mensahi
ginhambal man sang mga propeta sang tion nga gintukod *liwat* ang
pundasyon sang akon templo. Kag karon nga nabatian naman ninyo ini,
magpakabakod kamo para matapos ninyo ang pagpatindog sang templo.
10 Sang wala pa masugdan ang pagpatindog liwat sang templo, mabudlay
ang inyo kahimtangan pati ang kahimtangan sang mga sapat. Wala kamo
sing suweldo kag delikado bisan diin tungod kay ginpaaway ko ang mga
tawo.
11 Pero karon, *ako,* ang GINOO nga Makagagahom, nagasiling nga indi ko
na ina paghimuon sa inyo nga mga nagkalabilin.
12 Magatanom kamo nga may kalinong.‡ Magapamunga ang mga ubas,
magapatubas ang duta, kag may tun-og na. Ihatag ko ini tanan sa inyo nga
mga nagkalabilin, kag mangin inyo gid ini.
13 Mga katawhan sang Juda kag Israel, ginapakamalaot kamo sang iban
nga mga nasyon. Pero luwason ko kamo kag mangin pagpakamaayo kamo
sa ila. Gani indi kamo magkahadlok kundi magpakabakod kamo."
14 Nagsiling pa ang GINOO nga Makagagahom, "Sang ginpaakig ako sang
inyo nga katigulangan, nagdesisyon ako nga silutan ko kamo kag indi
pagkaluoyan.
15 Pero karon nagdesisyon ako nga magmaayo ako liwat sa Jerusalem kag
Juda. Gani indi kamo magkahadlok.
16 Amo ini ang dapat ninyo himuon: Magsugid kamo sing matuod sa isa
kag isa. Maghukom kamo sing husto sa korte para sa kaayuhan sang tanan.
17 Indi kamo magplano sing malain kontra sa inyo isigkatawo, kag indi
kamo magsagi sumpa sing butig. Kay ginakaugtan ko ina tanan nga
butang."
18-19 Nagsiling liwat ang GINOO nga Makagagahom kay Zacarias, "Ang
pagpuasa sa ikaapat, ikalima, ikapito, kag ikanapulo nga bulan mangin
masinadyahon nga okasyon para sa katawhan sang Juda. Gani higugmaa
ninyo ang kamatuoran kag ang kalinong.§
20 Madamo nga katawhan halin sa nagkalain-lain nga siyudad ang
magakadto *sa Jerusalem.*
21 Ang mga pumuluyo sang isa ka siyudad magakadto sa isa ka siyudad
kag magasiling, 'Malakat kami sa pagpangamuyo kag sa pagdangop sa
GINOO nga Makagagahom. Dali, upod kamo!'
22 "Madamo nga katawhan halin sa gamhanan nga mga nasyon ang
magakadto sa Jerusalem sa pagpangamuyo kag sa pagdangop sa akon.
23 Kag sa sina nga tion, ang napulo ka tawo nga halin sa iban nga mga
nasyon nga may nagkalain-lain nga lingguahe magakadto sa isa ka Judio
kag magasiling, 'Gusto gid namon nga mag-upod sa inyo, tungod nabatian
namon nga ang Dios kaupod ninyo.'"

9

Pagasilutan sang Dios ang mga Kaaway nga mga Nasyon sang Israel

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO:

‡ **8:12** *Magatanom...kalinong:* ukon, *Magatubo sing maayo ang mga binhi.* § **8:18-19** *kalinong:* ukon, *maayo nga relasyon sa isa kag isa*

Nagasiling ang GINOO nga silutan niya ang mga siyudad sang Hadrac kag
Damascus,* tungod nga dapat magtulok *ukon magdangop* sa GINOO ang
tanan nga katawhan kag *labi na* ang mga tribo sang Israel.†
2 Silutan man sang GINOO ang Hamat, nga katupad nga siyudad sang
Hadrac kag sang Damascus, kag ang mga siyudad sang Tyre kag Sidon,
bisan pa nga ang mga pumuluyo sini maabilidad.
3 Nagpatindog ang mga pumuluyo sang Tyre sang pamakod nga mga
pader, kag nagtipon sila sang mga pilak kag mga bulawan nga pareho lang
nga nagtumpok sila sang duta.
4 Pero kuhaon sang GINOO ang ila mga pagkabutang kag ihaboy niya ang
ila manggad sa dagat. Kag ang ila siyudad pagalamunon sang kalayo.
5 Makita ina sang mga pumuluyo sang Ashkelon kag mahadlukan sila.
Magalubid sa kasakit ang mga pumuluyo sang Gaza, kag amo man ang mga
pumuluyo sang Ekron kay ang ila ginasaligan madula. Mapatay ang hari
sang Gaza, kag ang Ashkelon indi na maestaran.
6 Ang Ashdod pagaestaran sang mga tawo nga nagkalain-lain ang lahi.
Pagalaglagon sang GINOO ang ginapabugal sang mga Filistinhon.
7 Indi na sila magkaon sang karne nga may dugo‡ ukon sang mga
pagkaon nga ginabawal nga kaunon. Ang mabilin sa ila kabigon sang aton
Dios nga iya katawhan, nga daw isa ka grupo sang katawhan sa Juda. Ang
mga pumuluyo sang Ekron mangin parte sang katawhan sang GINOO
pareho sang mga Jebusnon.§
8 Protektaran sang GINOO ang iya templo* kontra sa mga manugsalakay.
Wala na sing may magdaogdaog sa iya katawhan, kay ginabantayan niya
sila subong.

Ang Magaabot nga Hari sang Jerusalem

9 *Nagsiling ang GINOO,* "Maghinugyaw kamo sing tudo sa kalipay, kamo
nga mga pumuluyo sang Zion, ang siyudad sang Jerusalem,† kay ang inyo
hari magaabot. Matarong siya kag madinalag-on. Mapainubuson siya, kag
magaabot nga nagasakay sa bataon nga donkey.
10 *Dulaon ko na ang pag-ilinaway*. Kuhaon ko ang pang-inaway nga mga
karwahe kag mga kabayo sa Israel kag sa Juda‡. Ang mga pana nga
ginagamit sa inaway pagabalion. Ang magaabot nga hari magahambal sa
mga nasyon nga untatan na nila ang pag-ilinaway. Magahari siya halin sa
isa ka dagat hasta sa isa pa gid ka dagat§, kag halin sa Suba *sang Euphrates*
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan*."

Hilwayon sang Dios ang mga Israelinhon nga Nabihag

11 *Nagsiling pa ang GINOO,* "Kon parte sa inyo *nga mga Israelinhon*,
hilwayon ko ang mga nabihag sa inyo. Daw pareho sila sa tawo nga

---

* **9:1** *Hadrac kag Damascus:* Ang Hadrac isa ka siyudad sa north sang Damascus (ang kapital sang Syria) kag sang Hamat. (Tan-awa ang bersikulo 2.) † **9:1** *dapat...Israel:* ukon, *nagatulok ang GINOO sa tanan nga katawhan, kag labi na sa mga tribo sang Israel.* ‡ **9:7** *magkaon...dugo:* ukon, *mag-inom sang dugo* § **9:7** *Jebusnon:* Ang tumandok nga mga pumuluyo sang Jerusalem nga ginsakop ni David pagkatapos nga naagaw niya ang siyudad (2 Sam. 5:6-10). * **9:8** *templo:* ukon, *Jerusalem;* ukon, *bilog nga nasyon sang Israel* † **9:9** *mga pumuluyo sang Zion, ang siyudad sang Jerusalem:* sa Hebreo, *anak nga babayi sang Zion...anak nga babayi sang Jerusalem* ‡ **9:10** *sa Israel kag sa Juda:* sa Hebreo, *sa Efraim kag sa Jerusalem.* Ang Efraim nagarepresentar sang ginharian sang Israel kag ang Jerusalem nagarepresentar sang ginharian sang Juda. § **9:10** *halin...dagat:* siguro ang buot silingon, *halin sa Patay nga Dagat hasta sa Dagat sang Mediteraneo* * **9:10** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel*

ginhulog sa bubon nga wala sing tubig. *Hilwayon ko sila* tungod sang akon kasugtanan sa inyo nga ginpabakod paagi sa dugo.
12 Kamo nga mga nabihag nga nagalaom nga mahilway, magbalik na
kamo sa inyo mabakod nga mga lugar. Karon nagasiling ako sa inyo nga
ibalik ko sing doble ang mga nadula sa inyo.
13 Gamiton ko ang Juda nga daw pareho sang pana kag ang Israel nga daw
pareho sang baslay.† Himuon ko ang katawhan sang Zion nga daw pareho
sang espada sang soldado, kag laglagon nila ang katawhan sang Greece."

Buligan sang Dios ang Iya Katawhan

14 Dayon magapakita ang GINOO sa ibabaw sang iya katawhan.
Magakirab ang iya baslay pareho sang kilat. Patunugon sang Ginoong DIOS
ang budyong; kag magaabot siya upod sa bagyo nga halin sa south.
15 Protektaran sang GINOO nga Makagagahom ang iya katawhan.
Tasak-tasakon lang nila ang mga bato nga ginalabyog sa ila *sang ila mga*
kaaway. Magakinaon sila kag magainginom *sa pagselebrar sang ila*
kadalag-an. Magahinugyaw sila nga daw sa mga hubog. Mapuno ang ila
tiyan sang ilimnon pareho sang yahong nga puno sang dugo nga
ginawisik-wisik sa mga corner sang halaran.
16-17 Sa sina nga adlaw luwason sila sang GINOO nga ila Dios bilang iya
mga karnero. Daw ano sila kanami kag katahom tulukon sa ila nga duta.
Daw pareho sila sa malahalon nga mga bato nga nagaigpat sa korona.
Mangin bugana ang ila mga uyas kag mga ubas nga magahatag sang kusog
sa ila mga pamatan-on.

10

Ang Kaluoy sang Dios sa Juda kag Israel

1 Pangayo sa GINOO sang ulan sa tion sang inugtubo sang mga tanom,*
kay siya ang nagahimo sang gal-om. Ginahatagan niya sang ulan ang mga
tawo kag ang tagsa ka tanom sa latagon.
2 Sa pagkamatuod, indi mapatihan ang mga dios-dios kag ang mga
manugpakot. Nagasugid sila sang sala nga kahulugan sang mga damgo.
Wala sing pulos ang pagpabakod nga ginahatag nila. Gani
nagatalang-talang ang katawhan *sang Israel* pareho sang karnero.
Nabudlayan sila tungod nga wala sila sing pangulo.†
3 *Nagsiling ang GINOO,* "Akig gid ako sa mga nagapangulo‡ sa akon
katawhan; silutan ko gid sila. Kay dumdumon ko ang akon mga karnero,
nga amo ang katawhan sang Juda. Himuon ko sila nga daw pareho sa mga
kabayo sa inaway nga madinalag-on.
4 Magahalin sa ila ang mga manugdumala nga pareho sang pamusod nga
bato, palpal sang tolda, kag pana nga para sa inaway.
5 Magaisa ang katawhan sang Juda kag mangin pareho sila sa makusog
nga mga soldado nga magapierdi sang ila mga kaaway nga daw sa lutak
nga ginatasak-tasak sa karsada. Magapakig-away sila tungod kaupod nila
ako, kag pierdihon nila ang mga manugkabayo.
6 "Pabakuron ko ang katawhan sang Juda kag pagaluwason ko ang
katawhan sang Israel.§ Pabalikon ko sila sa ila lugar tungod nga naluoy ako

† **9:13** *pana...baslay:* sa English, *bow...arrow* * **10:1** *tion sang inugtubo sang mga tanom:* sa English, *spring time* † **10:2** *pangulo:* sa literal, *manugbantay sang karnero* ‡ **10:3** *mga nagapangulo:* posible, *mga taga-iban nga lugar nga nagapangulo.* § **10:6** *Israel:* sa Hebreo, *Jose,* nga nagarepresentar sang ginharian sang Israel.

sa ila. Kag tungod nga ako ang GINOO nga ila Dios, sabton ko ang ila
pangamuyo. Gani daw pareho lang nga wala ko sila ginsikway.
7 Ang katawhan sang Israel* mangin pareho sa makusog nga mga
soldado. Mangin malipayon sila pareho sa tawo nga nakainom sang bino.
Madumduman sang ila mga kaliwat ini nga kadalag-an kag magakalipay
sila tungod sang akon ginhimo.
8 Pagatawgon ko ang akon katawhan kag tipunon ko sila. Hilwayon ko
gid sila, kag magadamo sila pareho sang una.
9 Bisan ginlapta ko sila sa iban nga mga nasyon, madumduman nila ako
didto. Magapabilin sila nga buhi pati ang ila mga kabataan, kag magapuli
sila sa ila lugar.
10 Papulion ko sila halin sa Egypt kag Assyria, kag paestaron ko sila *sa ila*
lugar hasta sa Gilead kag sa Lebanon. Magasulubra sila sa ila nga duta.
11 Magatabok sila sa dagat nga mabalod pero magauntat ang mga balod.
Kag bisan ang Suba sang Nilo magamala. Ang ginapabugal sang Assyria
paubuson kag ang gahom sang Egypt madula.
12 Pabakuron ko ang akon katawhan tungod nga ara sila sa akon, kag
magasunod sila sa akon. *Ako,* ang GINOO, ang nagasiling sini."

11

Silutan sang Dios ang Lebanon kag ang Bashan

1 Kamo nga mga pumuluyo sang Lebanon, buksi ninyo ang mga
puwertahan sang inyo mga banwa para makasulod ang kalayo nga
magasunog sang inyo mga kahoy nga sedro.
2 Kag subong nga nagkalapierdi ang matahom kag madabong nga mga
kahoy nga sedro, magakalapierdi man ang mga kahoy nga sipres kag ang
mga kahoy nga terebinto sang Bashan.*
3 Nagahibi ang mga manugbantay sang karnero kay nagkalapierdi ang
ila matambok nga mga palahalban. Nagangurob ang mga leon† kay
nagkalapierdi ang kagulangan sa Jordan *nga ila ginaestaran.*

Ang Duha ka Manugbantay sang Karnero

4 Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga akon Dios:
"Tatapa ang ilihawon nga mga karnero.‡
5 Ang mga nagabakal kag nagaihaw sa ila wala ginasiluti. Ang mga
nagabaligya sa ila nagasiling, 'Dalayawon ang GINOO! Manggaranon na
ako!' Bisan ang ila mga manugbantay wala naluoy sa ila.
6 "*Tatapa ang akon katawhan* kay *ako,* ang GINOO, nagasiling nga indi ko
na pagkaluoyan ang mga tawo sa kalibutan.§ Ako mismo ang magtulod sa
kada tawo nga magpasakop sa iya isigkatawo kag sa iya hari. Kag ini sila
nga nagagahom sa iban magadala sang kalaglagan sa kalibutan, kag indi ko
pagluwason ang mga tawo sa ila mga kamot."
7 Gani gintatap ko ang mga karnero nga ilihawon sang mga negosyante
sang mga karnero.* Nagkuha ako sang duha ka baston; ang isa gintawag ko
nga Kaayo† kag ang isa gintawag ko nga Pag-isa.

---

* **10:7** *katawhan sang Israel:* sa Hebreo, *Efraim.* Tan-awa ang una nga footnote sa 9:10.
* **11:2** Ang mga kahoy diri nagarepresentar sang gamhanan nga mga nasyon ukon sang mga hari sini.
† **11:3** *mga manugbantay sang karnero...mga leon:* siguro ang buot silingon, *mga pangulo sang Israel*
‡ **11:4** *mga karnero:* buot silingon, *ang mga Israelinhon*
§ **11:6** *kalibutan:* ukon, *duta sang Israel*
* **11:7** *sang...karnero:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *labi na gid ang pigaw nga mga karnero.*
† **11:7** *Kaayo:* ukon, *Katahom*

8 Ginpahalin ko ang tatlo ka manugbantay sang karnero sa sulod sang isa
ka bulan. Kay naubusan ako sang pasensya sa ila,‡ kag sila mismo akig sa
akon.
9 Dayon nagsiling ako *sa mga karnero*, "Indi na ako ang inyo
manugbantay. Pabay-i nga mapatay ang daw mapatay na sa inyo, kag
pabay-i nga malaglag ang daw malaglag na sa inyo. Kag ang nabilin pabay-i
nga magkan-anay sang unod sang isa kag isa."
10 Dayon ginkuha ko ang baston nga ginatawag Kaayo kag ginbali ko ini
bilang simbolo nga gindula sang GINOO ang iya kasugtanan sa tanan nga
katawhan.
11 Gani sa sina nga adlaw gindula ang ina nga kasugtanan. Kag ang mga
negosyante sang mga karnero§ nga nagatan-aw sa akon nakahibalo nga
may mensahi ang GINOO paagi sa sining akon ginhimo.
12 Ginsilingan ko sila, "Kon sa hunahuna ninyo dapat ako suhulan, ihatag
ninyo ang akon suhol. Pero kon indi, sa inyo na lang ina." Gani ginbayaran
nila ako sang 30 ka bilog nga pilak bilang akon suhol.
13 Nagsiling ang GINOO sa akon, "Ipilak ang ina nga kuwarta sa talaguan
sang kuwarta* *sa templo*." Gani ginkuha ko ang 30 ka bilog nga pilak, nga
sa hunahuna nila hustuhan ini nga suhol para sa akon, kag ginpilak ko ini
sa talaguan sang kuwarta sa templo sang GINOO.
14 Dayon ginbali ko ang ikaduha nga baston nga ginatawag Pag-isa bilang
simbolo nga nautod ang maayo nga relasyon sang Juda kag Israel.
15 Nagsiling liwat ang GINOO sa akon, "Magpakuno-kuno ka nga isa ikaw
ka manugbantay sang karnero nga wala sing pulos.
16 Kay may ibutang ako nga pangulo sa duta *sang Israel* nga pareho sa isa
ka manugbantay sang karnero *nga wala sing pulos*: indi niya pagbuligan
ang mga karnero nga daw mapatay na,† ukon pangitaon ang mga
nagtalang,‡ ukon bulungon ang mga pilason, ukon pahalbon ang mga
maniwang.§ Pero kaunon niya ang karne sang matambok nga karnero kag
hukason ang mga kuko sini *para siputon*.
17 Kaluluoy inang manugbantay sang karnero nga wala sing pulos.
Ginapabay-an lang niya ang mga karnero! Labuon sang espada ang iya
kamot kag tuslukon sang espada ang iya tuo nga mata, kag indi na gid
mapuslan ang iya kamot kag indi na gid makakita ang iya tuo nga mata."

12

Pagalaglagon ang mga Kaaway sang Jerusalem

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO parte sa Israel: "Ako ang GINOO nga
naghimo sang kalangitan kag sang kalibutan, kag naghatag sang kabuhi sa
tawo.
2 Pagahimuon ko ang Jerusalem nga pareho sa ilimnon nga magahubog
sa mga nasyon sa palibot sini. Kag kon salakayon na nila ang Jerusalem,
salakayon man nila ang iban nga mga banwa sang Juda.
3 Sa sina nga adlaw, himuon ko ang Jerusalem nga pareho sang mabug-at
nga bato, kag ang bisan ano nga nasyon nga maghakwat sini masakitan gid.
Ang tanan nga nasyon sa kalibutan magatipon sa pagsalakay sa Jerusalem.

‡ **11:8** *sa ila:* ukon, *sa mga karnero* § **11:11** *mga negosyante sang mga karnero:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *pigaw nga mga karnero.* * **11:13** *talaguan sang kuwarta:* Amo ini sa Syriac. Sa Hebreo, *manughimo sang kolon.* Amo man sa 13b. † **11:16** *daw mapatay na:* ukon, *nadula* ‡ **11:16** *nagtalang:* Pareho sini sa Septuagint kag sa Latin Vulgate. Sa Hebreo, *bataon.* § **11:16** *maniwang:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini.

4 Pero pahadlukon ko ang tanan nila nga mga kabayo kag pasalasalahon
ko ang ila mga manugkabayo. *Ako,* ang GINOO, nagasiling nga bantayan ko
ang katawhan sang Juda, pero bulagon ko ang tanan nga kabayo sang mga
nasyon.
5 Kag magasiling ang mga pangulo* sang Juda sa ila kaugalingon,
'Makusog ang katawhan sang Jerusalem tungod ang GINOO nga
Makagagahom amo ang ila Dios.'
6 "Sa sina man nga adlaw, himuon ko ang mga pangulo sang Juda nga
daw pareho sang nagakalayo nga balagahan sa may tinumpok nga mga
kahoy ukon pareho sang nagadababada nga sulo sa may binugkos nga mga
uhay. Laglagon nila ang mga nasyon sa palibot nila. Pero indi maano ang
katawhan sang Jerusalem sa ila lugar.
7 Una nga padaugon ko ang *iban nga mga banwa sang* Juda, para indi
maglabaw ang dungog sang mga kaliwat ni David kag sang pumuluyo sang
Jerusalem sang sa *iban nga mga banwa sang* Juda.
8 Sa sina nga adlaw, protektaran sang GINOO ang mga nagaestar sa
Jerusalem agod bisan pa ang pinakamaluya sa ila mangin daw pareho kay
David *kakusog*. Ang mga kaliwat ni David mangin daw pareho sa Dios,†
daw pareho sa anghel sang GINOO nga nagapanguna sa ila.
9 Sa sina nga adlaw, laglagon ko ang tanan nga nasyon nga nagasalakay
sa Jerusalem.
10 "Hatagan ko ang mga kaliwat ni David kag ang mga pumuluyo sang
Jerusalem sang espiritu nga maluluy-on kag mapinangamuyuon.
Tan-awon nila ako‡ nga ila ginbuno kag magahibi sila pareho sa ginikanan
nga nagahibi sa pagkapatay sang ila bugtong nga anak ukon
kamagulangan nga anak.
11 Sa sina nga adlaw puwerte gid ang paghinibi sa Jerusalem, pareho
sang paghinibi para kay Hadad Rimon§ sa patag sang Megido.
12-14 Magahibi ang tagsa ka pamilya sa duta *sang Israel*: ang mga pamilya
nga kaliwat ni David, ni Natan, ni Levi, ni Shimei, kag ang iban pa gid nga
mga pamilya. Magahibi sila nga separar ang mga lalaki sa babayi."

13

Tinluan ang mga Israelinhon sa Ila mga Sala

1-2 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Sa sina nga adlaw,
pagabuksan ang tuburan para sa mga kaliwat ni David kag sa mga
pumuluyo sang Jerusalem, sa pagtinlo sa ila sa ila nga sala kag pagkahigko.
Dulaon ko ang mga dios-dios* sa duta *sang Israel* kag indi na gid sila
madumduman pa. Pahalinon ko sa Israel ang *indi matuod nga* mga propeta
kag ang malain nga mga espiritu *nga nagagahom sa ila.*
3 Kag kon may ara pa nga magpakapropeta, ang iya amay kag iloy
magpaandam sa iya nga dapat siya patyon, tungod kay nagasugid siya sang
butig kag nagasiling pa siya nga ina halin sa GINOO. Kon magpakapropeta
pa siya, bun-on siya sang iya amay ukon iloy.
4 Ina nga mga propeta mahuy-an sa ila ginasiling nga palanan-awon. Indi
na sila magsuksok sang bayo sang propeta nga hinimo halin sa bulbol sang
sapat para magpangdaya

---

* **12:5** *mga pangulo:* ukon, *mga pamilya.* Amo man sa bersikulo 6. † **12:8** *Dios:* ukon, *dios* ‡ **12:10** *ako:* sa iban nga mga kopya sang Hebreo, *siya* § **12:11** *Hadad Rimon:* Posible isa ka dios-dios.
* **13:1-2** *mga dios-dios:* sa literal, *mga ngalan sang mga dios-dios*

5 kundi magasiling sila, ‘Indi ako propeta. Mangunguma ako, kag amo ini
ang akon trabaho halin sang bata pa ako.†’
6 Kon may magpamangkot sa ila parte sa mga pilas‡ sa ila lawas, ang
sabat nila, ‘Nakuha ko ini sa balay sang akon mga abyan.’ ”

Mapatay ang Manugbantay sang mga Karnero kag Magalapta ang Iya mga Karnero

7 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, “Ipreparar ang espada! Patya
ang akon manugbantay sang mga karnero,§ nga akon kabulig. Patya siya
kag magaalaplaag ang mga karnero, ang *akon* kubos *nga katawhan. Kag ini
sila* silutan ko.
8 Mapatay ang duha sa tatlo ka parte* sang katawhan sang bilog nga duta
sang Israel.
9 Ang ikatatlo nga parte nga mabilin pagatinluan ko pareho sang pilak
nga ginapapuraw sa kalayo. Kag tilawan ko sila pareho sang bulawan nga
ginatilawan sa kalayo kon puro ukon indi. Magapangamuyo sila sa akon
kag pamatian ko sila. Magasiling ako, ‘Sila ang akon katawhan,’ kag
magasiling man sila, ‘Ang GINOO ang amon Dios.’ ”

14

Magaabot ang GINOO kag Magahari

1 Magaabot ang adlaw nga magahukom ang GINOO. Partidahon *sang mga
kaaway* ang mga pagkabutang nga ginpang-agaw nila sa inyo *nga mga
taga-Jerusalem*, kag magatulok lang kamo.
2 Kay pagatipunon sang GINOO ang tanan nga nasyon sa pagpakig-away
sa Jerusalem. Agawon nila ang ini nga siyudad, kuhaon nila ang mga
pagkabutang sa mga balay, kag luguson nila ang mga babayi. Dal-on sa
iban nga lugar ang katunga sang mga pumuluyo sang siyudad, pero ang
iban ibilin sa siyudad.
3 Dayon magapakig-away ang GINOO kontra sa sadto nga mga nasyon,
pareho sang pagpakig-away niya sang una.
4 Sa sina nga adlaw, magatindog siya sa Bukid sang mga Olibo, sa east
sang Jerusalem. Mapihak ang ini nga bukid halin sa east pakadto sa west.
Ang katunga sang bukid maidog pa-north kag ang katunga pa gid maidog
pa-south, kag mangin malapad nga patag ang sa tunga sini.
5 Magapalagyo kamo *nga mga taga-Jerusalem* paagi sa sini nga patag, kay
ini nga patag magalambot hasta sa Azel. Magapalagyo kamo pareho sang
ginhimo sang inyo mga katigulangan sang maglinog sang panahon ni
Haring Uzia sang Juda. Kag magaabot ang GINOO nga akon Dios kaupod
sang tanan niya nga anghel.
6 Sa sina nga adlaw wala sing init kag tugnaw.*
7 Pinasahi ini nga adlaw, kay wala sing gab-i kundi permi lang adlaw. Ang
GINOO lang ang nakahibalo kon san-o† ini matabo.
8 Sa sina man nga adlaw magailig ang preska nga tubig halin sa
Jerusalem. Ang katunga sini magailig sa Patay nga Dagat‡ kag ang katunga

† **13:5** *kag...ako:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **13:6** *pilas:* Siguro ginahanot nila ang ila lawas sa ila nga pagsimba sa mga dios-dios. § **13:7** *ang akon manugbantay sang mga karnero:* siguro ang buot silingon, *ang akon pinili nga pangulo* * **13:8** *duha sa tatlo ka parte:* sa English, *two-thirds* * **14:6** *init kag tugnaw:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. † **14:7** *kon san-o:* ukon, *kon paano* ‡ **14:8** *Patay nga Dagat:* sa Hebreo, *dagat sa east*

sa Dagat sang Mediteraneo.§ Magapadayon ini sa pag-ilig sa tingadlaw kag
sa tig-ululan.
9 Ang GINOO ang mangin hari sang bilog nga kalibutan. Siya lang ang
kilalahon nga Dios kag wala na sing iban pa.
10-11 Pagatapanon ang bilog nga duta halin sa Geba *sa north* pakadto sa
Rimmon sa south sang Jerusalem. Gani magalabaw ang Jerusalem sa iya
nahamtangan. Kag pagaestaran ini halin sa Puwertahan ni Benjamin
pakadto sa lugar nga sa diin ara ang Una nga Puwertahan, kag pakadto sa
Pamusod nga Puwertahan; kag halin sa Tore ni Hananel pakadto sa
pulugaan sang ubas sang hari. Indi na gid paglaglagon liwat ang Jerusalem,
kag ang mga pumuluyo sini magaestar nga luwas sa katalagman.
12 Amo ini ang kahalitan nga ipadala sang GINOO sa tanan nga nasyon
nga nagpakig-away sa Jerusalem: Magakadunot ang ila lawas, mata kag
dila samtang buhi pa sila.
13-15 Pareho man sini nga kahalitan ang magaabot sa tanan nga sapat sa
ila mga kampo pati na sa mga kabayo, mula,* camel, kag donkey.
Sa sina nga adlaw, pahadlukon gid sang GINOO ina nga mga katawhan.
Ang kada isa sa ila magasalakay sa iya isigkatawo, kag sila-sila mismo
magailinaway. Magapakig-away man ang iban nga mga banwa sang Juda
para† sa Jerusalem. Pagatipunon nila ang mga manggad sang tanan nga
nasyon sa ila palibot—ang puwerte kadamo nga mga bulawan, mga pilak
kag mga bayo.
16 Dayon ang tanan nga mabilin sa mga nasyon nga nagsalakay sa
Jerusalem magataklad sa sini nga siyudad kada tuig sa pagsimba sa Hari,
ang GINOO nga Makagagahom, kag sa pagselebrar sang Piesta sang
Pagpatindog sang mga Payag.
17 Ang mga katawhan nga indi magkadto sa Jerusalem sa pagsimba sa
Hari, ang GINOO nga Makagagahom, indi pagpadal-an sang ulan.
18 Ang mga katawhan sang Egypt nga indi magkadto *sa Jerusalem*
padal-an‡ sang GINOO sang kahalitan nga pareho sa ipadala niya sa mga
nasyon nga indi magkadto sa pagselebrar sang Piesta sang Pagpatindog
sang mga Payag.
19 Amo ina ang silot sa Egypt kag sa tanan nga nasyon nga indi magkadto
sa *Jerusalem sa* pagselebrar sang Piesta sang Pagpatindog sang mga Payag.
20 Sa sina nga adlaw *nga magsimba ang mga nasyon sa GINOO*, igasulat sa
mga kilingkiling sang mga kabayo ang mga pulong nga GINDEDIKAR SA
GINOO§ Ang mga lulutuan sa templo* sang GINOO mangin pareho kabalaan
sa mga yahong nga ginagamit sa halaran.
21 Kag ang tagsa ka lulutuan sa Jerusalem kag Juda mangin balaan para
sa GINOO nga Makagagahom. Gamiton ini sang mga manughalad para

---

§ **14:8** *Dagat sang Mediteraneo:* sa Hebreo, *dagat sa west* * **14:13-15** *mula:* sa English, *mule.* Ini nga sapat kaanggid sa kabayo. † **14:13-15** *para:* ukon, *kontra* ‡ **14:18** *padal-an:* Amo ini sa Septuagint kag sa Syriac, pero sa Hebreo, *indi pagpadal-an.* Siguro ang buot silingon sang Hebreo indi pagpadal-an sang GINOO ang Egypt sang kahalitan nga pareho sa bersikulo 17 tungod nga ang Egypt wala nagadepende sa ulan kundi sa tubig sang Suba sang Nilo. Lain nga kahalitan ang magaabot sa iya; posible ang pareho sa bersikulo 12. § **14:20** *igasulat...GINOO:* Ang buot silingon, ang mga kabayo indi na paggamiton sa inaway kundi gamiton na para sa pagdala sang mga tawo sa Jerusalem sa pagsimba sa GINOO. * **14:20** *mga lulutuan sa templo:* Ini ang ginagamit sang mga manughalad sa pagluto sang karne nga parte nila sa mga halad (Exo. 38:3; Lev. 7:15-16).

lutuan sang ila mga halad. Kag sa sina nga adlaw wala na sing mga
negosyante† sa templo sang GINOO nga Makagagahom.

† **14:21** *mga negosyante:* Siguro ang mga nagabaligya sang mga pangtemplo nga mga lulutuan ukon ang mga negosyante nga dayaon.

Malakias

1 Amo ini ang mensahi sang GINOO para sa mga taga-Israel paagi kay
Malakias.

Ginahigugma sang Dios ang mga Israelinhon

2 Nagsiling ang GINOO, "Ginahigugma ko kamo. Pero nagapamangkot pa
kamo, 'Paano mo kami ginahigugma?' Dumduma ninyo nga bisan
mag-utod si Esau kag si Jacob, ginhigugma* ko si Jacob
3 pero si Esau ya wala. Ginlaglag ko ang iya mga kabukiran, gani nangin
elistaran na lang ini sang talunon nga mga ido.
4 "Kon magsiling ang mga Edomnon *nga mga kaliwat ni Esau*, 'Bisan
naguba ang amon lugar patindugon namon ini liwat,' *ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, magasiling nga, 'Bisan patindugon pa nila ang ila lugar
gub-on ko man ini gihapon. Pagatawgon sila nga "malain nga nasyon" kag
"katawhan nga permi ginakaugtan sang GINOO."
5 Makita gid ninyo ang ila pagkalaglag kag magasiling kamo, "Gamhanan
ang GINOO bisan sa guwa sang Israel."' "

Ginsabdong sang Dios ang mga Pari

6 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom sa mga pari, "Ang anak
nagatahod sa iya amay, kag ang ulipon nagatahod sa iya amo. Pero ngaa
ako nga inyo amay kag agalon wala ninyo ginatahod? Ginainsulto pa ninyo
ako. Pero nagapamangkot pa kamo, 'Paano ka namon ginainsulto?'
7 Ginainsulto ninyo ako paagi sa paghalad sang mahigko† nga mga halad
sa akon halaran. Pero nagapamangkot pa kamo, 'Paano namon ginhigkuan
ang amon mga halad?'‡ Ginhigkuan ninyo ang inyo mga halad paagi sa
pagsiling nga wala sing pulos ang akon halaran.
8 Amo gani nga nagahalad kamo sang mga sapat nga bulag, piang, ukon
masakiton. Indi ina husto! Tilawi bala ninyo nga hatagan ang inyo
gobernador sang pareho sina nga klase sang mga sapat. Sigurado gid nga
indi siya malipay sa inyo kag indi niya kamo pagpakitaan sang kaayo."
Amo ini ang ginsiling sang GINOO nga Makagagahom.
9 *Nagsiling si Malakias,* "Karon, kamo nga mga pari, pangabaya ninyo ang
Dios nga kaluoyan niya kita. Pero sa sina nga klase sang mga halad nga
ginahalad ninyo sa iya, sigurado gid nga indi niya kamo pagpakitaan sang
kaayo. Amo ini ang ginasiling sang GINOO nga Makagagahom."
10 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Kuntani may isa sa inyo nga
mga pari nga magsira sang mga puwertahan *sang akon templo*, para indi na
kamo magpadukot sang wala sing pulos nga kalayo sa akon halaran. Indi
ko pagbatunon ang inyo mga halad, tungod kay wala ako malipay sa inyo.
11 Sa pagkamatuod, ginadayaw ang akon ngalan sang mga nasyon, halin
sa east hasta sa west.§ Bisan diin nga lugar nagasunog ang mga tawo sang
insenso kag nagahalad* sang matinlo† nga mga halad sa akon, ang GINOO
nga Makagagahom.

---

* **1:2** *ginhigugma:* ukon, *ginpili* † **1:7** *mahigko:* buot silingon, *indi takos nga ihalad sa Dios*
‡ **1:7** *Paano...halad?:* Amo ini sa Septuagint. Sa Hebreo, *Paano ka namon ginhigkuan?* § **1:11**
halin sa east hasta sa west: sa literal, *halin sa pagbutlak hasta sa pagsalop sang adlaw* * **1:11**
ginadayaw...nagasunog...nagahalad: ukon, *dayawon...magasunog...magahalad* † **1:11** *matinlo:* buot
silingon, *takos nga ihalad sa Dios*

12 Pero kamo ya ginapakahuy-an ninyo ang akon ngalan paagi sa
pagsiling nga mahigko ang akon halaran‡ kag wala sing pulos ang mga
ginahalad dira.
13 Kag nagasiling pa kamo nga natak-an na kamo sa paghalad sa akon,
ang GINOO nga Makagagahom, kag ginapakawalay pulos ninyo ang akon
halaran.§ Amo gani nga ginahalaran ninyo ako sang mga sapat nga
pilason,* piang ukon masakiton. Nagahunahuna bala kamo nga batunon
ko ina?
14 Pakamalauton ko ang dayaon sa inyo, nga nagpromisa nga maghalad
sang maayo nga sapat pero ang iya ginhalad sa akon may deperensya.
Pakamalauton ko siya kay ako ang gamhanan nga hari kag ginatahod ako
sang mga nasyon. Ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."

2

Ang Silot sa Indi Matinumanon nga mga Pari

1-2 Nagpadayon sa pagsiling ang GINOO nga Makagagahom sa mga pari,
"Amo ini ang akon paandam sa inyo: Kon indi kamo magpamati sa akon,
kag indi ninyo paghatagan sang importansya ang pagpadungog sa akon,
pakamalauton ko kamo pati ang mga pagpakamaayo nga ginabaton ninyo
*bilang mga pari.** Sa pagkamatuod, ginhimo ko na ini kay wala ninyo
paghatagan sang importansya ang pagpadungog sa akon.
3 "Pamati kamo! Tungod sa inyo pagasilutan ko ang inyo mga kaliwat.
Kag laptahon ko sa inyo mga guya ang ipot sang mga sapat nga inyo
ginhalad, kag ihaboy man kamo sa halabuyan sang ipot.†
4 Dapat mahibaluan ninyo nga ginapaandaman ko kamo sini para
makapadayon ang akon kasugtanan sa *inyo katigulangan nga si* Levi.
5 Sa akon kasugtanan kay Levi, ginpromisahan ko siya sang kabuhi‡ kag
kalinong, basta tahuron niya ako. Kag gintahod niya gani ako.
6 Gintudlo niya ang kamatuoran kag indi ang kabutigan. Maayo ang iya
relasyon sa akon kag nagkabuhi siya nga matarong. Kag madamo nga tawo
ang iya ginbuligan nga indi na magpakasala.
7 "Sa pagkamatuod, katungdanan ninyo nga mga pari ang pagtudlo sa
mga tawo nga mahibaluan nila ang parte sa akon. Kag dapat magpatudlo
sila sa inyo kay kamo ang akon mga mensahero.
8 Pero wala ninyo pagsunda ang akon pamaagi. Ang inyo pagpanudlo
nagtulod sa madamo nga tawo sa pagpakasala. *Ako,* ang GINOO nga
Makagagahom, nagasiling nga ginlapas ninyo ang akon kasugtanan sa *inyo
katigulangan nga si* Levi.
9 Gani gintugutan ko nga insultuhon kamo kag pakahuy-an sang tanan
nga tawo tungod kay wala ninyo pagsunda ang akon mga pamaagi, kag
may ginapaboran pa kamo sa inyo pagpanudlo."

Indi Matutom ang mga Israelinhon

10 *Nagsiling si Malakias sa mga Israelinhon,* "Indi bala nga tanan kita may
isa lang ka amay?§ Kag indi bala nga isa lang ka Dios ang nagtuga sa aton?

---

‡ **1:12** *mahigko ang akon halaran* kay ginahalaran sang mahigko nga mga halad. § **1:13** *ang akon halaran:* ukon, *ako* * **1:13** *pilason:* ukon, *kinawatan* * **2:1-2** *pakamalauton...pari:* ukon, *pakamalauton ko kamo kag himuon ko nga pagpakamalaot ang bendisyon nga ginahatag ninyo sa mga tawo.* † **2:3** *ihaboy...ipot:* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. ‡ **2:5** *kabuhi:* siguro ang buot silingon, *maayo ukonkag malawig nga kabuhi* § **2:10** *amay:* Siguro ang buot silingon si Abraham. Posible man nga "Amay," nga ang buot silingon, ang Dios.

Ti ngaa nagaluib kita sa isa kag isa? Sa sinang ginahimo ta, ginabaliwala
naton ang kasugtanan sang *Dios sa* aton mga katigulangan.
11 "Nagluib ang mga taga-Juda; naghimo sila sang makangilil-ad nga
butang sa Jerusalem kag sa *bilog nga nasyon sang* Israel. Kay ginhigkuan
nila ang templo* nga ginahigugma sang GINOO paagi sa pagpangasawa
sang mga babayi nga nagasimba sa iban nga mga dios.
12 Kabay pa nga ang tawo nga nagahimo sini indi na pagkabigon nga
sakop sang katawhan sang Israel, pati ang iya mga anak kag mga apo,†
bisan maghalad pa siya sa GINOO nga Makagagahom.
13 "Amo pa gid ini ang inyo ginhimo: Nagasagi kamo hibi sing mabaskog
sa halaran sang GINOO kay wala na niya ginasapak ukon ginakalipay ang
inyo mga halad.
14 Nagapamangkot kamo kon ngaa *wala na niya ginasapak ang inyo mga*
halad. Ina tungod kay saksi ang GINOO nga nagluib kamo sa inyo asawa nga
inyo ginpakaslan sang bataon pa kamo. Ginlapas ninyo ang inyo
kasugtanan sa inyo asawa nga magmatutom kamo sa ila.
15 Indi bala nga gin-isa na kamo sang GINOO sa lawas kag sa espiritu para
mangin iya kamo?‡ Kag ngaa nga gin-isa niya kamo? Kay gusto niya nga
makapamata kamo sang mga kabataan nga diosnon. Gani siguraduhon
ninyo nga indi ninyo pagluiban ang inyo asawa nga inyo ginpakaslan sang
bataon pa kamo.
16 Kay nagasiling ang GINOO, ang Dios sang Israel, 'Indi ko gusto nga
magbulagay ang mag-asawa. Kon bulagan sang bana ang iya asawa,
ginapintasan niya siya.'
"Gani siguraduhon ninyo nga indi ninyo pagluiban *ang inyo asawa.*"

Ang Adlaw nga Magasilot ang Dios

17 *Nagsiling pa gid si Malakias sa mga Israelinhon,* "Ginapatak-an ninyo
ang GINOO sa inyo mga ginahambal. Pero nagapamangkot pa kamo, 'Ngaa,
ano ang amon ginahambal nga natak-an siya?' Nagahambal kamo nga ang
tanan nga nagahimo sang malain maayo sa panulok sang GINOO kag
nalipay siya sa ila. *Nagayaguta pa kamo* nga nagasiling, 'Diin na ang Dios
sang katarungan?'"

3

1 Pamati kamo sa ginasiling sang GINOO nga Makagagahom, "Ipadala ko
ang akon mensahero sa pagpreparar sang akon alagyan. Dayon ang Ginoo
nga inyo ginapaabot gulpi lang nga magaabot sa iya templo. Magaabot ang
ginahandom ninyo nga mensahero nga magapatigayon sang akon
kasugtanan."
2-3 Pero sin-o ang makaantos sa adlaw sang iya pag-abot? Sin-o ang
makaagwanta kon magpakita na siya? Kay pareho siya sa kalayo nga
nagapapuraw sang metal ukon pareho sang habon nga nagapatinlo.
Pagatinluan niya ang *mga pari nga* mga kaliwat ni Levi pareho sang
pagpuraw sang pilak kag bulawan, para mangin matarong ang ila kabuhi
sa ila paghalad sa GINOO.*
4 Gani malipay na ang GINOO sa mga halad sang *katawhan sang* Juda kag
Jerusalem, pareho sang una.

---

* **2:11** *templo:* ukon, *pinili nga katawhan* † **2:12** *mga anak kag mga apo:* Amo ini sa Syriac kag sa Targum, pero sa Hebreo indi klaro. ‡ **2:15** *Indi bala...iya kamo:* ukon, *Wala sing tawo nga magahimo sina kon ginatuytuyan siya sang Espiritu bisan gamay lang.* Indi klaro ang buot silingon sang Hebreo sini. * **3:2-3** *para...GINOO:* ukon, *para magahalad sila sang husto nga mga halad sa GINOO*

5 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom *sa mga Israelinhon,* "Magaabot
ako sa paghukom sa inyo. Magasaksi ako gilayon kontra sa mga babaylan,
sa mga nagapanginbabayi ukon sa mga nagapanginlalaki, sa mga
nagasaksi sang butig, sa mga nagaabuso sa mga trabahador kag sa mga
balo nga babayi kag mga ilo, kag sa mga nagabaliwala sa kinamatarong
sang mga pangayaw. Himuon ko ini sa inyo nga wala nagatahod sa akon."

Ang Paghatag sang Ikanapulo

6 Nagsiling pa ang GINOO nga Makagagahom, "Ako, ang GINOO, wala
nagabaylo. Gani kamo nga mga kaliwat ni Jacob wala malaglag.
7 Pareho kamo sa inyo mga katigulangan; wala kamo nagasunod kag
nagatuman sa akon mga pagsulundan. Karon, magbalik kamo sa akon, ang
GINOO nga Makagagahom, kag magabalik† ako sa inyo. Pero
nagapamangkot kamo, 'Paano kami makabalik sa imo?'
8 Mamangkot man ako sa inyo, mahimo bala sang tawo nga kawatan ako?
Daw imposible! Pero kamo, ginakawatan ninyo ako. Kag karon
nagapamangkot pa kamo, 'Paano ka namon ginakawatan?' *Ginakawatan
ninyo ako kay wala kamo nagahatag sang inyo* ikanapulo‡ kag mga halad.
9 Amo ina nga ginapakamalaot ko ang inyo bilog nga nasyon.
10 Karon, ginahangkat ko kamo nga tilawan ninyo *ako,* ang GINOO nga
Makagagahom. Dal-a ninyo ang inyo bilog nga ikanapulo sa bodega sang
templo para may pagkaon sa akon templo. Kon himuon ninyo ini, padal-an
ko na kamo sang ulan§ kag hatagan sang sobra-sobra nga pagpakamaayo.
11 Indi ko pagtugutan nga kaunon sang peste ang inyo mga pananom.
Kag ang inyo mga ubas indi magkalapulak.
12 Tawgon kamo nga bulahan* sang tanan nga nasyon kay maayo ang
inyo duta. *Ako,* ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini."
13 Nagsiling *pa sa ila* ang GINOO, "Masakit ang inyo ginpanghambal parte
sa akon. Pero nagapamangkot pa kamo, 'Ano bala ang ginhambal namon
parte sa imo?'
14 Nagsiling kamo, 'Wala sing pulos ang pag-alagad sa Dios. Ano bala ang
aton makuha kon tumanon ta ang iya mga ginapatuman sa aton? Kag ano
ang aton makuha kon maglakat-lakat kita nga nagapangasubo sa pagpakita
sa GINOO nga Makagagahom *nga nagahinulsol kita sa aton mga sala*?
15 Makasiling kita nga bulahan pa gani ang bugalon nga mga tawo. Kay
sa pagkamatuod, sila nga mga nagahimo sing malain nagauswag. Kag
bisan ginatilawan nila ang pasensya sang Dios wala man sila ginasilutan.'"
16 Dayon atong mga nagatahod sa GINOO naghambalanay. Nagpamati sa
ila ang GINOO kag nabatian niya *ang ila ginahambalan.* Ginsulat ang ila mga
ngalan† sa libro nga ara sa atubangan sang GINOO, para madumduman
niya sila nga nagatahod kag nagadumdom permi sa iya.
17 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom *parte sa mga tawo nga
nagatahod sa iya*, "Mangin akon sila espesyal nga katawhan sa adlaw nga
magahukom ako. Indi ko sila pagsilutan pareho sang ginahimo sang isa ka
amay nga indi magsilot sa iya anak nga nagatuman sa iya.

---

† **3:7** *magabalik:* ukon, *magabulig* ‡ **3:8** *ikanapulo:* Katungdanan sang mga Israelinhon nga maghatag sang ikanapulo sang ila mga patubas kag mga kasapatan sa GINOO (Lev. 27:30-33; Deu. 14:22-29). § **3:10** *padal-an...ulan:* sa literal, *buksan ko ang mga bintana sang langit.* Tan-awa ang kahulugan sini sa Gen. 7:11. * **3:12** *bulahan:* ukon, *ginpakamaayo* † **3:16** *mga ngalan:* ukon, *maayo nga mga binuhatan;* ukon, *mga ginahambalan parte sa ila nga pagtahod sa GINOO*

18 Kag sa liwat makita sang mga tawo ang kinalain sang matarong kag
sang malain, ang kinalain sang nagaalagad sa akon kag sang wala
nagaalagad sa akon."

4

Ang Adlaw nga Magasilot ang Dios

1 Nagsiling ang GINOO nga Makagagahom, "Sigurado gid nga magaabot
ang adlaw *nga magasilot ako*. Mangin pareho ini sang nagadababada nga
hurnohan. Silutan ko ang tanan nga bugalon kag nagahimo sing malain
pareho sang pagsunog sang dagami. Mangin pareho sila sa ginsunog nga
kahoy nga wala gid sing may nabilin nga sanga kag gamot.
2 Pero kamo ya nga nagatahod sa akon, maeksperiensyahan ninyo ang
pagluwas ko sa inyo. Daw pareho ini sa pagbutlak sang adlaw* nga ang iya
silak nagahatag sang kaayuhan. Kag magalukso-lukso kamo sa kalipay
pareho sang bataon nga mga baka nga ginpaguwa sa toril.
3 Sa pag-abot sang adlaw nga himuon ko na ini nga mga butang, laglagon
ninyo ang mga malain nga daw sa yab-ok lang nga tapak-tapakon ninyo.
Ako, ang GINOO nga Makagagahom, ang nagasiling sini.
4 "Tumana† ninyo ang Kasuguan sang akon alagad nga si Moises. Ina nga
mga sugo kag mga pagsulundan ginhatag ko sa iya didto sa Bukid sang
Sinai‡ para ipatuman sa tanan nga katawhan sang Israel.
5 "Pamati kamo! Sa indi pa mag-abot ang makahaladlok gid nga adlaw
nga magasilot ako, ipadala ko sa inyo si Propeta Elias.
6 Ibalik niya ang maayo nga relasyon sang mga ginikanan kag sang mga
kabataan, para sa pag-abot ko indi ko pagpakamalauton ang inyo duta."

* **4:2** *pagluwas...adlaw:* sa literal, *adlaw sang katarungan*
† **4:4** *Tumana:* sa literal, *Dumduma*
‡ **4:4** *Bukid sang Sinai:* sa Hebreo, *Horeb*

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Mateo

Ang mga Katigulangan ni Jesu-Cristo
(Luc. 3:23-38)

1 Amo ini ang lista sang mga katigulangan ni Jesu-Cristo nga kaliwat ni
David. Si David nga ini kaliwat ni Abraham.
2 Si Abraham amay ni Isaac, si Isaac amay ni Jacob, kag si Jacob amay ni
Juda kag sang iya mga utod nga lalaki.
3 Si Juda amay ni Perez kag ni Zera, kag si Tamar ang ila iloy. Si Perez
amay ni Hezron, kag si Hezron amay ni Ram.*
4 Si Ram amay ni Aminadab, si Aminadab amay ni Nashon, kag si Nashon
amay ni Salmon.
5 Si Salmon amay ni Boaz, kag si Rahab ang iya iloy. Si Boaz amay ni
Obed, kag si Ruth ang iya iloy. Si Obed amay ni Jesse,
6 kag si Jesse amay ni Haring David.
Si David amay ni Solomon kag ang iya iloy asawa anay ni Uria.
7 Si Solomon amay ni Rehoboam, si Rehoboam amay ni Abia, kag si Abia
amay ni Asa.
8 Si Asa amay ni Jehoshafat, si Jehoshafat amay ni Joram, kag si Joram
amay ni Uzia.
9 Si Uzia amay ni Jotam, si Jotam amay ni Ahaz, kag si Ahaz amay ni
Hezekia.
10 Si Hezekia amay ni Manase, si Manase amay ni Amos,† si Amos amay ni
Josia,
11 kag si Josia amay ni Jeconia‡ kag sang iya mga utod nga lalaki. Sang
sadto nga panahon, ginbihag ang mga taga-Israel pa-Babilonia.
12 *Amo naman ini ang sa lista* pagkatapos nga mabihag ang mga
taga-Israel pa-Babilonia: si Jeconia amay ni Shealtiel, si Shealtiel amay ni
Zerubabel,
13 si Zerubabel amay ni Abiud, si Abiud amay ni Eliakim, kag si Eliakim
amay ni Azor.
14 Si Azor amay ni Zadok, si Zadok amay ni Akim, kag si Akim amay ni
Eliud.
15 Si Eliud amay ni Eleazar, si Eleazar amay ni Matan, si Matan amay ni
Jacob,
16 si Jacob amay ni Jose nga bana ni Maria. Si Maria amo ang iloy ni Jesus
nga ginatawag Cristo.
17 Gani may 14 ka henerasyon halin kay Abraham hasta kay David. Kag
may 14 man ka henerasyon halin kay David hasta sa pagbihag sa mga
taga-Israel pa-Babilonia. Halin sa pagbihag pa-Babilonia may 14 pa gid ka
henerasyon hasta kay Cristo.

Ang Pagkatawo ni Cristo
(Luc. 2:1-7)

18 Amo ini ang *estorya sang* pagkatawo ni Jesu-Cristo: Si Maria nga iya
iloy kalaslon na kay Jose. Pero sa wala pa sila mag-upod nasapwan ni
Maria nga nagabusong na siya paagi sa Espiritu Santo.

---

* **1:3** *Ram:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Aram.* † **1:10** *Amos:* ukon, *Amon* ‡ **1:11** *Jeconia:* ukon, *Jehoyakin*

19 Karon, si Jose nga mangin iya bana isa ka matarong nga tawo kag indi
siya luyag nga mahuy-an si Maria sa mga tawo. Gani ginpakamaayo niya
nga bulagan si Maria sa tago lang.
20 Samtang ginahunahuna ini ni Jose, nagpakita sa iya sa damgo ang
anghel sang Ginoo nga nagasiling, "Jose, kaliwat ni David, indi ka
magkahadlok nga magpangasawa kay Maria, kay nagabusong siya paagi sa
Espiritu Santo.
21 Magabata siya sing lalaki kag ngalanan mo ang bata nga Jesus,§ kay
luwason niya ang iya katawhan sa ila mga sala."
22 Natabo ini para matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta
nga nagsiling,
23 "Magabusong ang isa ka birhen kag magabata sing lalaki. Kag
pagatawgon ang ini nga bata nga Emmanuel"* (nga kon sayuron, "Ang Dios
kaupod ta").
24 Gani pagbugtaw ni Jose gintuman niya ang ginsiling sang anghel sang
Ginoo, kag ginpangasawa niya si Maria.
25 Pero wala niya gintandog si Maria samtang wala pa ini makabata.
Sang nakabata na si Maria, gin-ngalanan ni Jose ang bata nga Jesus.

2

Ginsimba si Jesus sang mga Lalaki nga Halin sa East

1 Natawo si Jesus sa Betlehem nga sakop sang Judea sang panahon nga si
Herodes ang hari. May nag-abot nga mga tawo sa Jerusalem halin sa east
nga mga eksperto sa kahulugan sang mga bituon.*
2 Nagpamangkot sila, "Diin bala natawo ang hari sang mga Judio? Nakita
namon ang iya bituon sa east, gani nagkadto kami diri sa pagsimba sa iya."
3 Sang pagkabati sini ni Haring Herodes, indi siya mapahamtang, pati
ang tanan nga tawo sa Jerusalem.
4 Gani ginpatawag niya ang tanan nga manugdumala nga mga pari kag
mga manunudlo sang Kasuguan, kag nagpamangkot siya sa ila kon diin
matawo ang Cristo.
5 Nagsabat sila, "Didto sa Betlehem nga sakop sang Judea, kay amo ini ang
ginsulat sang isa ka propeta,
6 " 'Ikaw, Betlehem, sa duta sang Juda,
indi ikaw ang pinakakubos sa nagapanguna nga mga banwa sa Juda;
kay dira sa imo magahalin ang pangulo
nga magaatipan sa akon katawhan nga Israelinhon.'†"
7 *Pagkabati sadto ni* Herodes, ginpatawag niya sing sekreto ato nga mga
eksperto‡ kag ginpamangkot sila kon san-o gid nagguwa ang bituon nga ila
nakita.
8 Pagkatapos ginpakadto niya sila sa Betlehem. Nagsiling siya, "Lakat
kamo kag pangitaa ninyo sing maayo ang bata. Kag kon makita ninyo siya,
pahibalua ninyo ako, para makakadto man ako kag makasimba sa iya."
9-10 Sang mahambal ini sang hari, naglakat ang mga eksperto. Samtang
nagalakat sila nakita nila ang bituon nga ila anay nakita. Gani nalipay gid
sila. Nag-una sa ila ang bituon hasta sa lugar nga sa diin nahamtang ang
bata.

---

§ **1:21** *Jesus:* buot silingon sang sini nga ngalan sa Hebreo, *Nagaluwas ang Ginoo.* * **1:23** Isa. 7:14
* **2:1** *eksperto sa kahulugan sang mga bituon:* sa Griego, magoi. Indi gid sigurado ang kahulugan sang sini nga pulong. † **2:6** Mic. 5:2 ‡ **2:7** *ato nga mga eksperto:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 1.

11 Pagsulod nila sa balay, nakita nila ang bata kag ang iya iloy nga si
Maria. Nagluhod sila kag nagsimba sa bata. Dayon ginbuksan nila ang ila
dala, kag naghalad sila sa bata sang bulawan, insenso, kag *pahamot nga*
mira.
12 Pagpuli nila nag-agi sila sa lain nga dalan kay ginpaandaman sila paagi
sa damgo nga indi na sila magbalik kay Herodes.

Ang Pagpalagyo sa Egypt

13 Sang makahalin na ang mga tawo nga halin sa east, nagpakita ang
anghel sang Ginoo kay Jose sa damgo kag nagsiling, "Bangon ka, dal-a ang
bata kag ang iya iloy kag magpalagyo kamo sa Egypt. Didto lang anay kamo
magpabilin hasta nga magsiling ako sa inyo nga puwede na kamo
makabalik, kay pangitaon ni Herodes ang bata para patyon siya."
14 Gani sadto gid nga gab-i, nagbangon si Jose kag gindala niya ang
mag-iloy didto sa Egypt.
15 Nagtiner sila didto hasta napatay si Herodes.
Ini natabo para matuman ang ginsiling sang Ginoo paagi sa propeta nga
nagsiling, "Gintawag ko ang akon anak halin sa Egypt."§

Ang Pagpamatay sa mga Bata

16 Sang mahibaluan ni Herodes nga gindayaan siya sang mga eksperto,
nangakig gid siya. Nagmando siya nga pamatyon ang tanan nga bata nga
lalaki sa Betlehem kag sa palibot sini, nga nagaedad sang duha ka tuig
paidalom. Kay suno sa iya nahibaluan sa mga eksperto, mga duha na ka
tuig ang nakaligad halin sang ila pagkakita sang bituon.
17 Sa sina nga pagpamatay sa mga bata, natuman ang ginpropesiya ni
Propeta Jeremias nga nagasiling,
18 "May nabatian nga paghinibi kag pagpanalambiton sa Rama.
Nagahibi si Raquel tungod sa iya mga kabataan.
Nagahibi siya kag indi na gid maulo-ulohan,
tungod kay ang iya mga kabataan nagkalamatay."*

Ang Pagbalik halin sa Egypt

19 Sang patay na si Herodes, nagpakita ang anghel sang Ginoo kay Jose sa
damgo didto sa Egypt.
20 Nagsiling siya, "Bangon ka, dal-a ang bata kag ang iya iloy kag
magbalik kamo sa duta sang Israel, tungod kay napatay na ang mga
nagatinguha nga magkuha sang kabuhi sang bata."
21 Gani nagbangon si Jose kag gindala niya ang mag-iloy pabalik sa duta
sang Israel.
22 Pero sang pagkabati ni Jose nga si Arkelaus amo ang nagbulos sa iya
amay nga si Herodes bilang hari sa Judea, hinadlukan siya nga magpuli
didto. Sang mapaandaman pa gid siya paagi sa damgo, nagderetso siya sa
probinsya sang Galilea,
23 kag didto sila nag-estar sa banwa sang Nazaret. Gani natuman ang
ginsiling sang mga propeta sang una nga tawgon ang Cristo nga
Nazaretnon.

3

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso (Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28)

§ **2:15** Hos. 11:1 * **2:18** Jer. 31:15

1 Karon, nag-abot ang tion nga si Juan nga manugbautiso nagkadto sa
kamingawan sang Judea, kag nagsugod siya sa pagwali.
2 Nagsiling siya, “Maghinulsol kamo sa inyo mga sala, kay malapit na*
ang paghari sang Dios!”†
3 Si Juan amo ang ginhambal ni Propeta Isaias sang nagsiling siya,
“May nagawali sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,*
‘Ipreparar ninyo ang alagyan para sa Ginoo.
Tadlunga ang dalan nga iya pagaagyan.’”‡
4 Ang bayo ni Juan hinimo halin sa bulbol sang camel kag ang iya paha
panit. Ang iya pagkaon apan kag honey.
5 Madamo gid nga mga tawo ang nagkadto sa iya halin sa Jerusalem, sa
tanan nga banwa sang Judea, kag sa tanan nga lugar sa pihak kag pihak
sang *Suba sang* Jordan.
6 Gintuad nila ang ila mga sala kag ginbautisohan sila ni Juan sa Suba
sang Jordan.
7 Nakita ni Juan nga madamo nga Pariseo kag Saduceo ang nagkadto sa
pagpabautiso. Nagsiling siya sa ila, “Kamo nga mga kaliwat sang mga
man-og! Sin-o ang nagsiling sa inyo nga makapalagyo kamo sa palaabuton
nga kaakig *sang Dios*?
8 Kon matuod nga naghinulsol kamo sa inyo mga sala, pamatud-i ninyo
ini sa inyo mga binuhatan.
9 Indi kamo magsiling nga indi kamo pagsilutan tungod kay kamo mga
kaliwat ni Abraham. Kay bisan ang mga bato nga ini sarang mahimo sang
Dios nga mga anak ni Abraham.
10 Tandai ninyo ini: ang wasay handa na sa pagtapas sa puno sang mga
kahoy. Ang tagsa ka kahoy nga wala nagapamunga sang maayo nga bunga
pagatapson kag ihaboy sa kalayo.
11 “Ako nagabautiso sa inyo sa tubig sa pagpakilala nga nagahinulsol na
kamo sa inyo mga sala, pero may magaabot nga nagasunod sa akon nga
mas gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya
ulipon.§ Siya magabautiso sa inyo sa Espiritu Santo kag sa kalayo.
12 *Pareho siya sa tawo* nga nagapahangin sang iya inani para painon ang
tinggas sa upa. Ang tinggas ibutang niya sa bodega, pero ang upa sunugon
niya sa kalayo nga indi gid mapatay.”

Ang Pagbautiso kay Jesus
(Mar. 1:9-11; Luc. 3:21-22)

13 Karon, naghalin si Jesus sa Galilea kag nagkadto kay Juan didto sa *Suba*
sang Jordan para magpabautiso.
14 Indi kuntani magbautiso si Juan sa iya, kay siling niya, “Ngaa
magpabautiso ka sa akon? Ako gani ang kinahanglan magpabautiso sa
imo.”
15 Pero nagsiling si Jesus sa iya, “Sige lang, tungod nga amo ini ang dapat
ta nga himuon para matuman ang gusto sang Dios.” Gani nagsugot si Juan
nga bautisohan si Jesus.
16 Sang mabautisohan na si Jesus, nagtakas siya sa tubig. Dayon nag-abri
ang langit kag nakita ni Jesus ang Espiritu sang Dios nga naghugpa sa iya
pareho sang pating.

---

* **3:2** *malapit na:* ukon, *nag-abot na* † **3:2** *Dios:* sa literal, *langit.* Bilang pagtahod sa ngalan sang Dios, ginagamit sang mga Judio ang pulong nga “langit” sa baylo sang ngalan sang Dios. ‡ **3:3** Isa. 40:3 § **3:11** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi gani ako takos nga magbitbit sang iya sandalyas.*

17 Kag may tingog nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, “Amo ini
ang akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya.”

4

Ang Pagtentar kay Jesus
(Mar. 1:12, 13; Luc. 4:1-13)

1 Pagkatapos sadto, gindala sang Espiritu *Santo* si Jesus sa kamingawan
para tentaron sang yawa.
2 Sa sulod sang 40 ka adlaw kag 40 ka gab-i nagpuasa si Jesus, kag
gin-gutom siya.
3 Nagpalapit sa iya ang manugtentar *nga si Satanas* kag nagsiling, “Kon
ikaw ang Anak sang Dios, himua ini nga mga bato nga mangin tinapay.”
4 Pero nagsabat si Jesus sa iya, “Nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi lang sa
pagkaon mabuhi ang tawo, kundi sa tagsa ka pulong sang Dios.’”*
5 Dayon gindala siya sang yawa sa *Jerusalem, ang* balaan nga siyudad,
didto sa pinakamataas nga parte sang templo.
6 Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Kon ikaw ang Anak sang Dios, lukso ka
paidalom. Kay nagasiling ang Kasulatan,
“‘Suguon sang Dios ang iya mga anghel sa pagbantay sa imo.
Saluon ka nila para indi mapilas ang imo tiil sa bato.’”†
7 *Pero* ginsabat siya ni Jesus, “Nagasiling ang Kasulatan, ‘Indi pagtestingi
ang Ginoo nga imo Dios.’”‡
8 Sa liwat gindala pa gid siya sang yawa sa mataas gid nga bukid, kag
ginpakita sa iya ang tanan nga ginharian sang kalibutan kag ang iya sini
gahom kag manggad.
9 Nagsiling ang yawa sa iya, “Ini tanan ihatag ko sa imo kon magluhod ka
kag magsimba sa akon.”
10 Dayon nagsiling si Jesus, “Palayo ka Satanas! Nagasiling ang Kasulatan,
‘Simbahon mo ang Ginoo nga imo Dios kag siya gid lang ang imo
alagaron.’”§
11 Dayon naghalin ang yawa, kag nag-abot ang mga anghel sang Dios kag
nag-alagad kay Jesus.

Nagsugod si Jesus sang Iya Buluhaton sa Galilea
(Mat. 1:14, 15; Luc. 4:14, 15)

12 Sang mabatian ni Jesus nga napriso si Juan *nga manugbautiso*,
nagbalik siya sa Galilea.
13 Wala siya nagtiner sa Nazaret kundi nagderetso siya sa Capernaum.
Ini *nga banwa* ara sa higad sang Dagat* sang Galilea kag sakop sang
Zebulun kag Naftali.
14 Natabo ini para matuman ang ginpropesiya ni Propeta Isaias nga
nagasiling,
15 “Ang duta sang Zebulun kag sang Naftali
alagyan pakadto sa dagat†
kag ara sa tabok sang *Suba sang* Jordan.
Ini nga mga lugar sakop sang Galilea
nga ginaestaran sang mga indi Judio.
16 Ang mga tawo dira nga nadulman

* **4:4** Deu. 8:3 † **4:6** Sal. 91:11, 12 ‡ **4:7** Deu. 6:16 § **4:10** Deu. 6:13 * **4:13** *Dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.* † **4:15** *alagyan pakadto sa dagat:* ukon, *malapit sa dagat*

makakita sang puwerte nga kasanag.
Ang mga nadulman nga ginahadlukan nga mapatay masanagan.”‡
17 Halin sadto nagsugod si Jesus sa pagwali. *Siling niya,* “Maghinulsol
kamo sa inyo mga sala, kay malapit na§ ang paghari sang Dios.”

Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda (Mar. 1:16-20; Luc. 5:1-11)

18 Sang nagalakat si Jesus sa higad sang Dagat sang Galilea, nakita niya
ang mag-utod nga si Simon nga ginatawag Pedro kag si Andres nga
nagaladlad sang pukot. Mga mangingisda sila.
19 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sunod kamo sa akon kag himuon ko kamo nga
mga mangingisda sang mga tawo.”
20 Sa gilayon ginbayaan nila ang ila mga pukot kag nagsunod sa iya.
21 Pagkatapos sadto, nagpadayon si Jesus sa paglakat, kag sa unhan
nakita niya ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan nga mga anak ni
Zebedee. Nagakay-o sila sang ila pukot didto sa sakayan kaupod sang ila
amay. Gintawag ni Jesus ang mag-utod,
22 kag sa gilayon ginbayaan nila ang ila sakayan kag ang ila amay kag
nagsunod sila kay Jesus.

Nagpanudlo kag Nagpang-ayo si Jesus (Luc. 6:17-19)

23 Naglibot si Jesus sa bilog nga Galilea nga nagapanudlo sa mga
simbahan sang mga Judio. Ginwali niya sa ila ang Maayong Balita parte sa
paghari *sang Dios*, kag ginpang-ayo niya ang tanan nga klase sang balatian
sang mga tawo.
24 Nangin bantog siya sa bilog nga Syria, gani nagdala ang mga tawo sang
tanan nga masakiton sa iya: bisan ang mga nagaantos sing tama sa ila mga
masakit, ang mga ginagamhan sang mga demonyo, ang mga kuyapon, kag
ang mga paralitiko. Ginpang-ayo sila tanan ni Jesus.
25 Madamo gid nga mga tawo ang nagsunod kay Jesus halin sa Galilea,
Decapolis, Jerusalem, Judea, kag sa tabok sang *Suba sang* Jordan.

5

Ang Pagpanudlo ni Jesus sa Bukid

1 Sang makita ni Jesus ang madamo nga tawo, nagtaklad siya sa bukid
kag nagpungko didto. Nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod,
2 kag nagpanudlo siya sa ila. Siling niya,
3 “Bulahan ang mga tawo nga nagakilala
nga imol sila sa espiritual nga mga butang,
kay sakop sila sa paghari sang Dios.*
4 Bulahan ang mga nagakasubo,
kay lipayon sila sang Dios.
5 Bulahan ang mga mapainubuson,†
kay mangin ila ang kalibutan.‡
6 Bulahan ang mga tawo nga luyag gid magtuman
sang kabubut-on sang Dios,
kay buligan sila *sang Dios* sa pagtuman sina nga handom.

---

‡ **4:16** Isa. 9:1-2 § **4:17** *malapit na:* ukon, *nag-abot na* * **5:3** *Dios:* Amo man sa bersikulo 10, 19 kag 20. Tan-awa ang “footnote” sa 3:2. † **5:5** *mapainubuson:* ukon, *malulo* ‡ **5:5** *kalibutan:* siguro ang buot silingon, *ang bag-o nga kalibutan sa palaabuton.* Tan-awa ang 2 Ped. 3:13 kag Pah. 21:1.

7 Bulahan ang mga maluluy-on,
kay kaluoyan sila *sang Dios*.
8 Bulahan ang mga tawo nga matinlo ang ila tagipusuon,
kay makita nila ang Dios.
9 Bulahan ang mga tawo nga nagabulig nga mapahari ang kalinong,
kay pagatawgon sila nga mga anak sang Dios.
10 Bulahan ang mga tawo nga ginahingabot
tungod sa ila pagsunod sa kabubut-on sang Dios,
kay sakop sila sa paghari sang Dios.
11 "Bulahan kamo kon tungod sa inyo pagsunod sa akon ginayaguta
kamo, ginahingabot, kag ginabutang-butangan sang tanan nga kalainan.
12 Amo man ini ang ila ginhimo sang una sa mga propeta. Gani
magkalipay gid kamo tungod nga mabaton ninyo ang dako nga balos sa
langit.

Asin kag Suga
(Mar. 9:50; Luc. 14:34-35)

13 "Pareho kamo sang asin diri sa kalibutan. Pero kon maglain ang sabor
sang asin, wala na sing may mahimo para mapabalik pa ang iya sabor. Gani
indi na mapuslan kundi ginapilak na lang kag ginatapakan sang mga tawo.
14 "Pareho kamo sang suga nga nagahatag kasanag sa *mga tawo sa*
kalibutan. Kag ini makita gid pareho sang banwa nga ginpatindog sa
ibabaw sang bukid nga indi matago.
15 Wala sing may nagasindi sang suga kag takluban lang dayon ini sang
sulukban, kundi ginabutang ini sa tulungtungan para masanagan ang
tanan sa sulod sang balay.
16 Gani amo man ang inyo himuon. Pasigaha ninyo ang inyo suga sa mga
tawo, para makita nila ang inyo maayo nga mga binuhatan kag para
dayawon nila ang inyo Amay sa langit.

Ang Pagpanudlo Parte sa Kasuguan

17 "Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa pagbaliwala sang
Kasuguan *ni Moises* kag sang mga *sinulatan sang mga* propeta. Nagkadto
ako diri sa pagtuman sini.
18 Sa pagkamatuod, samtang ara pa ang langit kag ang duta, wala gid sing
bisan gamay nga parte sang Kasuguan nga mabaliwala hasta wala pa
matuman ang tanan.§
19 Gani ang bisan sin-o nga maglapas sang bisan labing gamay nga parte
sang Kasuguan kag magtudlo sa iban nga maglapas man, siya ang labing
kubos sa *mga nasakop sa* paghari sang Dios. Pero ang bisan sin-o nga
magtuman sang Kasuguan, kag magtudlo sini sa iban nga magtuman man,
kabigon siya nga dungganon sa *mga nasakop sa* paghari sang Dios.
20 Gani ginasugiran ko kamo nga kinahanglan ang inyo pagtuman sa
kabubut-on sang Dios maglabaw pa sa pagtuman sang mga manunudlo
sang Kasuguan kag sang mga Pariseo, kay kon indi, indi gid kamo masakop
sa paghari sang Dios."

Ang Pagpanudlo Parte sa Kaakig

---

§ **5:18** *hasta wala pa matuman ang tanan:* posible ang buot silingon, *hasta wala pa matuman ang tanan nga katuyuan sang Kasuguan;* ukon, *hasta wala pa matuman ang tanan nga magakalatabo sa palaabuton.*

21 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Nabatian ninyo nga ginsiling sang una sa aton
mga katigulangan nga indi sila magpatay,* kay ang bisan sin-o nga
magpatay pagasilutan.
22 Pero ako nagasiling sa inyo nga ang bisan sin-o nga nagakaakig sa iya
kapareho pagasilutan. Kag ang bisan sin-o nga nagapakalain sa iya
kapareho sa pagsiling 'Wala ka sing pulos,' dal-on siya sa korte para silutan.
Kag ang bisan sin-o nga magsiling sa iya kapareho 'Buang,' pagasilutan siya
sa nagadabadaba nga kalayo sa impyerno.
23 Gani bisan ara ka na sa halaran nga nagadala sang imo halad sa Dios
kag madumduman mo nga ang imo utod may malain nga buot sa imo,
24 ibilin mo anay ang imo nga inughalad malapit sa halaran kag kadtuan
mo gilayon ang imo utod kag magpakighusay sa iya. Dayon magbalik ka sa
halaran kag maghalad sang imo inughalad sa Dios.
25 "Kon may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka gilayon sa iya
samtang nagapakadto pa lang kamo sa korte. Kay kon didto na kamo sa
korte, itugyan ka sang huwis sa opisyal para prisohon.
26 Sa pagkamatuod, indi ka gid makaguwa kon indi mo anay mabayaran
ang tanan.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpanginbabayi

27 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga indi dapat
magpanginbabayi.†
28 Pero ako nagasiling sa inyo nga kon ang lalaki magtulok sa babayi nga
may handom sa pagpakighilawas sa iya, pareho lang nga
nagapanginbabayi na siya sa iya hunahuna sa sina nga babayi.
29 Gani kon ang imo tuo nga mata amo ang kabangdanan sang imo
pagpakasala, lukata ina kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka
parte sang imo lawas sang sa kompleto ang imo lawas pero ipilak ka man
lang sa impyerno.
30 Kon ang imo tuo nga kamot amo ang kabangdanan sang imo
pagpakasala, utda ina kag ipilak. Kay maayo pa nga madula ang isa ka
parte sang imo lawas sang sa kompleto ang imo lawas pero makadto ka
man lang sa impyerno.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagbulagay (Mat. 19:9; Mar. 10:11-12; Luc. 16:18)

31 "Ginsiling man *sang una* nga kon ang lalaki luyag magbulag sa iya
asawa, dapat maghatag siya sa iya asawa sang kasulatan sang pagbulagay.‡
32 Pero ako nagasiling sa inyo nga kon bulagan sang lalaki ang iya asawa
nga wala man lang naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon,§ siya
mismo ang nagatulod sa iya asawa nga magpakasala *kay magapamana ini
liwat*; kag ang bisan sin-o nga magpangasawa sa sadto nga babayi nga
ginbulagan nagapanginbabayi.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagsumpa

33 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* sa aton mga katigulangan nga
kon ang tawo may ginpromisa kag ginsumpaan pa niya sa ngalan sang
Ginoo, kinahanglan iya gid ini tumanon.*

---

* **5:21** Exo. 20:13; Deu. 5:17 † **5:27** Exo. 20:14; Deu. 5:18 ‡ **5:31** Deu. 24:1 § **5:32** *naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon:* posible ang buot silingon, *nagpanginlalaki* * **5:33** Lev. 19:12; Num. 30:2; Deu. 23:21

34 Pero ako nagasiling sa inyo nga kon magpromisa kamo, indi kamo
magsumpa. Indi kamo magsiling nga 'Saksi ang langit' kay amo ini ang
trono sang Dios,
35 ukon 'Saksi ang duta' kay amo ini ang tulungtungan sang iya tiil. Indi
man kamo maggamit sang ngalan sang Jerusalem sa inyo pagsumpa
tungod kay amo ini ang siyudad sang bantog nga Hari.
36 Kag indi man kamo magsiling nga, 'Bisan mapatay pa ako,' kay bisan
pa gani ang isa lang ka buhok indi mo mapaputi ukon mapaitom.
37 Dapat magsiling ka lang 'Huo' kon huo kag 'Indi' kon indi; kay kon
magsumpa pa kamo halin na ina kay Satanas.

Indi Kamo Magbalos sa Inyo Isigkatawo (Luc. 6:29-30)

38 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga 'Ang maglukat sang mata
sang iya isigkatawo, lukaton man ang iya mata; kag ang magbingaw sang
ngipon sang iya isigkatawo, bingawon man.'†
39 Pero ako nagasiling sa inyo nga indi ninyo pagbalusi sing malain ang
nagahimo sing malain sa inyo. Kon tampaon ka sa tuo nga guya, itaya pa
ang imo wala nga guya.
40 Kon may magdemanda sa imo para kuhaon ang imo bayo, ihatag pati
ang imo pangtabon nga panapton.
41 Kon may soldado nga magpilit sa imo nga magpas-an sang iya karga
sang isa ka kilometro, himua nga duha.
42 Hatagi ang nagapangayo sa imo, kag pahulama ang nagahulam sa imo.

Higugmaa ang Inyo mga Kaaway (Luc. 6:27-28, 32-36)

43 "Nabatian ninyo nga ginsiling *sang una* nga 'Higugmaa ninyo ang inyo
kapareho‡ kag dumti ninyo ang inyo mga kaaway.'
44 Pero ako nagasiling sa inyo nga higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway.
Bisan pa ang mga nagahingabot sa inyo pangamuyuan ninyo.
45 Kag kon himuon ninyo ini, mangin *matuod* kamo nga mga anak sang
inyo Amay sa langit.§ Kay indi lang ang mga maayo nga mga tawo ang iya
ginapasilakan sang adlaw kundi pati man ang mga malain. Kag indi lang
ang mga matarong ang iya ginahatagan sang ulan kundi pati man ang mga
indi matarong.
46 Kon ang nagahigugma sa inyo amo lang ang inyo ginahigugma,
makabaton bala kamo sang balos *halin sa Dios? Indi gid!* Kay bisan ang
mga manugsukot sang buhis *nga ginakabig ninyo nga makasasala*
nagahimo man sina.
47 Kag kon ang inyo mga kapareho lang ang inyo ginabugno, ano gid ang
inyo ginahimo nga labaw sa iban? Bisan ang mga tawo nga wala nagakilala
sa Dios nagahimo man sina.
48 Gani dapat wala kamo sing pinilian pareho sang inyo Amay sa langit."

6

Ang Paghatag sa Iban

1 "Mag-andam kamo kay basi kon ang inyo pagkadiosnon pakita-kita lang
sa mga tawo. Kay kon pakita-kita lang, wala gid kamo sing may mabaton
nga balos halin sa inyo Amay sa langit.

† **5:38** Exo. 21:24; Lev. 24:20; Deu. 19:21 ‡ **5:43** Lev. 19:18 § **5:45** *mangin matuod kamo nga mga anak sang inyo Amay sa langit tungod nga pareho kamo sa iya nga maayo ang iya pagtratar sa tanan.*

2 “Gani kon nagalimos kamo, indi ninyo pag-ipanugid pareho sang
ginahimo sang mga hipokrito sa mga simbahan kag sa mga dalan.
Ginahimo nila ina para dayawon sila sang mga tawo. Sa pagkamatuod,
nabaton na nila ang ila balos.*
3 Kon nagalimos kamo, indi ninyo pagpahibalua bisan pa ang inyo suod
nga abyan
4 para sekreto ang inyo paghatag. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang
inyo ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pangamuyo (Luc. 11:2-4)

5 “Kon magpangamuyo kamo, indi kamo magsunod sa ginahimo sang
mga hipokrito. Luyag nila magpangamuyo nga nagatindog sa mga
simbahan kag sa mga kanto sang mga dalan para makita sang mga tawo. Sa
pagkamatuod, nabaton na nila ang ila balos,† *gani wala na sila sing may
mabaton halin sa Dios*.
6 Pero kon kamo magpangamuyo, magsulod kamo sa inyo kuwarto kag
magpanirado. Didto kamo magpangamuyo sa inyo Amay nga indi makita.‡
Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo ginahimo sa sekreto amo ang
magabalos sa inyo.
7 “Kon nagapangamuyo kamo, indi kamo maggamit sang madamo nga
pulong nga wala sing pulos. Amo ina ang ginahimo sang mga tawo nga
wala nagakilala sa Dios. Kay nagahunahuna sila nga sabton sila sang Dios
kon malawig ang ila mga pangamuyo.
8 Indi ninyo pagsunda ang ila ginahimo. Kay nakahibalo na ang aton
Amay sang aton mga kinahanglan sa wala pa kita makapangayo.
9 Gani magpangamuyo kamo sing pareho sini:
“‘Amay namon nga sa langit,
kabay pa nga tahuron ka sang mga tawo.§
10 Kabay pa nga maghari ka diri sa amon.
Kag subong nga ang imo kabubut-on ginatuman dira sa langit,
kabay pa nga tumanon man diri sa kalibutan.
11 Hatagi kami sang amon kinahanglanon
nga pagkaon sa sini nga adlaw.
12 Patawara kami sang amon mga sala,
kay ginapatawad man namon ang nakasala sa amon.
13 Indi mo kami pag-ipadaog sa mga temtasyon,
kundi luwasa kami kay Satanas.*
Tungod nga ikaw ang Hari, ang Makagagahom,
kag ang Dalayawon hasta san-o. Amen.’†
14 Kon ginapatawad ninyo ang mga tawo nga nakasala sa inyo, patawaron
man kamo sang inyo Amay nga ara sa langit.
15 Pero kon indi kamo magpatawad sa ila, ang inyo Amay indi man
magpatawad sa inyo.

Ang Pagpanudlo Parte sa Pagpuasa

16 “Kon magpuasa kamo, indi kamo magsunod sa mga hipokrito.
Nagalagaw sila nga wala nagapanghilam-os kag wala nagapanghusay para

---

* **6:2** *ang ila balos:* nga amo ang pagdayaw sang mga tawo sa ila † **6:5** *ang ila balos:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 2. ‡ **6:6** *nga indi makita:* ukon, *sa tago* § **6:9** *tahuron ka sang mga tawo:* sa literal, *tahuron ang ngalan mo* * **6:13** *Satanas:* sa literal, *Malain* † **6:13** *Tungod...Amen:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

mahibaluan sang iban nga nagapuasa sila. Sa pagkamatuod, nabaton na
nila ang ila balos.
17 Pero kon kamo magpuasa, magpanghilam-os kamo kag magpanghusay,
18 para wala sing may makahibalo nga nagapuasa kamo luwas lang sa
inyo Amay nga indi makita. Kag ang inyo Amay nga nakakita sang inyo
mga ginahimo sa sekreto amo ang magabalos sa inyo.

Ang Manggad sa Langit
(Luc. 12:33-34)

19 "Indi kamo magtipon sang manggad para sa inyo kaugalingon diri sa
kalibutan, tungod kay ang mga sapat-sapat kag ang tuktok magaut-ot sini,
ukon mahimo nga sudlon sang makawat ang inyo balay kag kawaton ini.
20 Sa baylo, magtipon kamo sang inyo manggad didto sa langit, kay didto
wala sing sapat-sapat kag tuktok nga nagaut-ot, kag wala sing makawat nga
makasulod.
21 Kay kon diin ang inyo manggad didto man ang inyo tagipusuon.

Ang Mata amo ang Suga sang Lawas
(Luc. 11:34-36)

22 "Ang aton mata amo ang suga sang aton lawas. Gani kon masanag ang
imo panulok, masanagan ang imo bilog nga lawas.
23 Pero kon madulom ang imo panulok madulman ang imo bilog nga
lawas. Gani kon ang ginasiling nga suga nga ara sa imo wala nagahatag
sang kasanag, tama gid kadulom ang imo nga kahimtangan.

Sin-o ang Aton dapat Alagaron, Ang Dios ukon ang Manggad?
(Luc. 16:13; 12:22-31)

24 "Wala sing tawo nga makaalagad sing dungan sa duha ka agalon, kay
magasikway siya sa isa kag magahigugma sa isa; magadampig siya sa isa
kag magapakalain sa isa. Indi man kamo makaalagad sing dungan sa Dios
kag sa manggad.
25 "Amo gani nga nagasiling ako sa inyo nga indi kamo magpalibog sa
inyo pagpangabuhi, kon ano ang inyo kaunon ukon imnon kag kon ano ang
inyo bayuon. Kay kon ginhatagan kamo sang Dios sang kabuhi kag lawas,
indi mahimo nga indi niya kamo paghatagan sang pagkaon kag bayo.
26 Tan-awa bala ninyo ang mga pispis sa kahanginan. Wala sila
nagatanom, wala sila nagaani, kag wala sila nagatipon sang pagkaon sa
bodega, pero ginapakaon sila sang inyo Amay. Indi bala mas labaw pa
kamo sang sa mga pispis?
27 Sin-o sa inyo ang makapalawig sang inyo kabuhi bisan diutay lang
paagi sa inyo pagpalibog? *Wala gid!*
28 "Kag ngaa nagapalibog gid kamo kon sa diin kamo makuha sang inyo
bayo? Talupangda ninyo kon paano nagatubo ang mga bulak sa latagon.
Wala sila nagapangabudlay ukon nagahimo sang ila bayo.
29 Sa pagkamatuod, bisan ang bantog kag manggaranon nga hari nga si
Solomon, ang iya mga bayo indi makatupong sa katahom sang bisan isa
lang sa sini nga mga bulak.
30 Kon ginapatahom sang Dios ang mga hilamon nga buhi subong, pero
sa ulihi *malaya kag* tutdan man lang, indi bala nga mas labi pa gid nga
pabayuan niya kamo? Kadiutay sang inyo pagtuo!
31 Gani indi kamo magpalibog kon ano ang inyo kaunon kag imnon, kag
kon ano ang inyo bayuon.

32 Amo ina ang ginapalibugan sang mga tawo nga wala nagakilala sa
Dios. Pero nakahibalo ang inyo Amay sa langit nga kinahanglan ninyo ina
nga mga butang.
33 Gani unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sang Dios kag ang
pagtuman sa iya kabubut-on, kag ihatag gid niya ang tanan ninyo nga mga
kinahanglanon.
34 Gani indi kamo magpalibog parte sa buwas, kay ang buwas may
kaugalingon nga palaligban. Indi kinahanglan nga dugangan pa ninyo ang
palaligban nga nagaabot sa kada adlaw.”

7

Ang Paghukom sa Iban
(Luc. 6:37-38, 41-42)
1 “Indi ninyo paghukman ang iban para indi man kamo paghukman *sang*
Dios.
2 Kay kon paano ang paghukom ninyo sa iban pareho man sina ang
paghukom *sang Dios* sa inyo. Ang basihan ninyo sa paghukom sa iban amo
man ang basihan *sang Dios* sa paghukom sa inyo.
3 Ngaa ginahimutaran mo gid ang gamay nga puling sa mata sang imo
isigkatawo, pero wala mo gani ginasapak ang imo puling nga daw troso
kadako?
4 Paano ka makasiling sa iya, ‘Abi kuhaon ko ang imo puling,’ kon sa imo
mata mismo may puling nga daw troso kadako?
5 Hipokrito! Kuhaa anay ang puling nga daw troso kadako sa imo mata,
para masanag ang imo pagkuha sang gamay nga puling sa mata sang imo
isigkatawo.
6 “Indi ninyo pag-ipilak ang balaan nga mga butang sa mga ido, kay basi
balikdon kamo kag kadton. Kag indi ninyo pag-ipilak ang inyo mga perlas
sa mga baboy, kay pagatasakon lang nila.*

Magpangayo, Magpangita, kag Magpanuktok
(Luc. 11:9-13)
7 “Magpangayo kamo *sa Dios* kag hatagan *niya* kamo. Pangitaa ninyo *sa*
iya ang inyo ginapangita kag makita ninyo. Magpanuktok kamo kag
pagabuksan *niya* kamo.
8 Kay ang tanan nga nagapangayo, nagabaton. Ang mga nagapangita,
makakita. Kag ang mga nagapanuktok, pagabuksan.
9 Kamo nga mga ginikanan, kon magpangayo sang pagkaon ang inyo bata
hatagan bala ninyo sang bato?
10 Kon magpangayo siya sang isda hatagan bala ninyo sang man-og?
Siyempre indi!
11 Ti kon kamo nga mga malain makahibalo maghatag sang maayo nga
mga butang sa inyo mga bata, daw ano pa gid ang inyo Amay sa langit!
Ihatag gid niya ang maayo nga mga butang sa mga nagapangayo sa iya.
12 “Himua ninyo sa inyo isigkatawo ang luyag ninyo nga himuon man
nila sa inyo. Amo ini ang husto nga pagtuman sa Kasuguan *ni Moises* kag sa
mga *sinulatan sang mga* propeta.

Ang Makitid nga Puwertahan
(Luc. 13:24)

* **7:6** Siguro ang buot silingon ni Jesus sa sini nga bersikulo, indi kamo magtudlo sang pulong sang Dios sa mga tawo nga indi luyag magpamati.

13 “Magsulod kamo sa makitid nga puwertahan, tungod kay masangkad
ang puwertahan kag malapad ang dalan nga nagapakadto sa kalaglagan,
kag madamo ang nagaagi sa sina nga dalan.
14 Pero makitid ang puwertahan kag mabudlay ang dalan nga
nagapakadto sa kabuhi *nga wala sing katapusan*, kag diutay lang ang
nagaagi sa sina nga dalan.

Ang Kahoy Makilala sa Iya Bunga
(Luc. 6:43-44)

15 “Mag-andam kamo sa indi matuod nga mga propeta. Nagapalapit sila
sa inyo nga daw sa *mabuot nga* mga karnero, pero ang matuod pareho sila
sa mabangis nga mga ido.†
16 Makilala ninyo sila paagi sa ila mga buhat. Pareho bala sang tunukon
nga kahoy-kahoy, wala ini nagapamunga sang higos ukon ubas.
17 Ang maayo nga kahoy nagapamunga sang maayo. Pero ang malain nga
kahoy nagapamunga sang malain.
18 Ang maayo nga kahoy indi makapamunga sang malain, kag ang
malain nga kahoy indi makapamunga sang maayo.
19 Ang tanan nga kahoy nga wala nagapamunga sang maayo ginatapas
kag ginasunog dayon.
20 Gani ang indi matuod nga mga propeta makilala ninyo sa ila mga
buhat.

Ang Nagahimo sang Malain Indi Pagkilalahon sang Dios
(Luc. 13:25-27)

21 “Madamo nga tawo ang nagatawag sa akon, ‘Ginoo,’ pero wala
nagakahulugan nga masakop sila sa paghari sang Dios.‡ Ang mga tawo
lamang nga nagatuman sang kabubut-on sang akon Amay sa langit amo
ang masakop sa iya paghari.
22 Sa adlaw sang paghukom madamo ang magasiling sa akon, ‘Ginoo, sa
imo ngalan§ nagwali kami sang imo pulong, nagtabog sang mga demonyo,
kag naghimo sang madamo nga milagro.’
23 Dayon magasiling ako sa ila, ‘Wala ako makakilala sa inyo. Palayo
kamo sa akon, kamo nga nagahimo sing malain!’

Ang Paanggid Parte sa Duha ka Tawo nga Nagpatindog sang Balay
(Luc. 6:47-49)

24 “Gani ang bisan sin-o nga nagapamati kag nagatuman sang akon mga
ginatudlo, pareho siya sa tawo nga maalam nga nagpatindog sang iya balay
sa *pundasyon nga* bato.
25 Sang nag-ulan sing tudo kag nagbaha, kag nagwaswas ang mabaskog
nga hangin sa balay, wala ini maguba tungod nga ginpatindog sa
pundasyon nga bato.
26 Pero ang tawo nga nakabati sang akon mga ginatudlo pero wala
nagatuman, pareho siya sa tawo nga buang-buang nga nagpatindog sang
iya balay sa balas.
27 Sang nag-ulan sing tudo kag nagbaha, kag nagwaswas ang mabaskog
nga hangin sa balay, natumba ang balay, kag nagrinagamak hasta
nawasak.”

Ang Awtoridad ni Jesus

---

† **7:15** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves* ‡ **7:21** *Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:2. § **7:22** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

28 Pagkatapos hambal ni Jesus sini nga mga butang, natingala gid ang
mga tawo sa iya pagpanudlo,
29 tungod nga nagatudlo siya nga may awtoridad, kag indi pareho sang
ila mga manunudlo sang Kasuguan.

8

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit (Mar. 1:40-45; Luc. 5:12-16)

1 Sang nagpanaog na si Jesus sa bukid, madamo nga tawo ang nagsunod
sa iya.
2 Dayon, may nagpalapit sa iya nga isa ka tawo nga may delikado nga
balatian sa panit.* Nagluhod ang tawo sa iya kag nagsiling, "Ginoo,† kon
gusto mo, mapaayo mo ako sa akon balatian para makabig ako nga
matinlo."
3 Dayon gintandog siya ni Jesus nga nagasiling, "Gusto ko. Magmatinlo
ka!" Sa gilayon nagtinlo siya‡ sa iya balatian.
4 Kag nagsiling si Jesus sa iya, "Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o
parte sini, kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya.§ Dayon
maghalad ka sang halad nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga
tawo *nga matinlo ka na.*"

Gin-ayo ni Jesus ang Suluguon sang Kapitan (Luc. 7:1-10)

5 Karon, sang nagapasulod si Jesus sa Capernaum, ginsugata siya sang isa
ka kapitan sang mga soldado nga Romanhon. Nagpakitluoy siya nga
nagasiling,
6 "Ginoo,* ang akon suluguon nagamasakit didto sa balay. Indi na siya
makahulag kag puwerte gid ang iya pag-antos."
7 Nagsiling si Jesus sa iya, "Sige, kadtuan ko siya kag ayuhon."
8 Pero nagsabat ang kapitan, "Ginoo, indi ako takos nga magpasulod sa
imo sa akon balay. Maghambal ka lang kag magaayo ang akon suluguon.
9 Nahibaluan ko ini tungod kay ako sa idalom man sang mga opisyal, kag
may mga soldado man sa idalom ko. Gani kon magmando ako sa isa 'lakat,'
nagalakat siya, kag kon magmando ako sa isa, 'kadto diri,' nagakadto siya.
Kag kon ano ang akon ginasugo sa akon ulipon, ginahimo niya."†
10 Pagkabati sadto ni Jesus natingala gid siya. Kag nagsiling siya sa mga
tawo nga nagasunod sa iya, "Sa pagkamatuod, wala pa gid ako nakakita
sang tawo sa Israel nga may pagtuo nga pareho sini.
11 Gani tandai ninyo ini! Madamo nga indi Judio halin sa bisan diin nga
parte sang kalibutan‡ ang magapungko sa punsyon upod kay Abraham,
Isaac, kag Jacob sa paghari sang Dios.

---

* **8:2** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Griego nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13. † **8:2** *Ginoo:* ukon, *Sir* ‡ **8:3** *nagtinlo siya:* buot silingon, *matinlo na ang iya panit kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.* § **8:4** *magpatan-aw sa iya* para makita sang pari nga nadula na ang iya balatian kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon. * **8:6** *Ginoo:* ukon, *Sir* † **8:9** Ang iya buot silingon, nagatuo siya nga kon ano ang ihambal ni Jesus matuman. ‡ **8:11** *sa bisan diin nga parte sang kalibutan:* sa literal, *sa east kag sa west*

12 Pero madamo nga Israelinhon nga amo kuntani ang masakop sa
paghari *sang Dios* ang ipilak sa kadudulman nga sa diin magahinibi sila
kag magabagrot ang ila mga ngipon."§
13 Nagsiling si Jesus sa kapitan, "Pauli ka, matabo ang imo ginatuohan."
Kag sa sadto gid nga tion nag-ayo ang suluguon sang kapitan.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus (Mar. 1:29-34; Luc. 4:38-41)

14 Nagkadto si Jesus sa balay ni Pedro. Pag-abot niya didto, nakita niya
ang ugangan ni Pedro nga babayi nga nagahigda nga may hilanat.
15 Gintandog ni Jesus ang iya kamot, kag sa gilayon nag-ayo siya.
Nagbangon siya kag ginhimusan niya sang pagkaon sila ni Jesus.
16 Sang sirom na, madamo nga tawo nga ginagamhan sang mga demonyo
ang gindala kay Jesus. Sa isa lang niya ka paghambal naghalalin ang
malain nga mga espiritu, kag ang tanan nga masakiton ginpang-ayo niya.
17 Ginhimo niya ini para matuman ang ginsiling ni Propeta Isaias,
"Siya ang nagkuha sang aton mga masakit,
kag nag-ayo sang aton mga balatian."*

Ang Pagsunod kay Jesus (Luc. 9:57-62)

18 Sang makita ni Jesus nga madamo nga tawo ang nagtilipon didto sa iya,
ginsugo niya ang iya mga sumulunod nga magtabok sa pihak sang dagat.†
19 Karon, may manunudlo sang Kasuguan nga nagpalapit sa iya kag
nagsiling, "Manunudlo, maupod ako sa imo bisan diin ka makadto."
20 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ang mga fox may mga buho nga ginapulian
kag ang mga pispis may mga pugad, pero *ako nga* Anak sang Tawo wala
sing kaugalingon nga balay nga akon mapahuwayan."
21 May isa pa ka sumulunod ni Jesus nga nagsiling, "Ginoo, mapuli anay
ako sa paglubong sang akon amay."‡
22 Nagsabat si Jesus sa iya, "Upod ka sa akon kag pabay-i ang mga patay§
sa paglubong sang ila mga patay."

Ginpauntat ni Jesus ang Mabaskog nga Hangin (Mar. 4:35-41; Luc. 8:22-25)

23 Dayon nagsakay si Jesus sa sakayan, kag nag-upod sa iya ang iya mga
sumulunod.
24 *Samtang nagabiyahe sila,* hinali lang nga nagbaskog ang hangin, kag
daw indi na kitaon ang ila sakayan tungod sa kadalagko sang mga balod.
Pero nagakatulog sadto si Jesus.
25 Gani ginpalapitan siya sang iya mga sumulunod kag ginpukaw,
"Ginoo,* luwasa kami! Malumos kita!"
26 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ngaa bala nahadlok gid kamo? Kadiutay sang
inyo pagtuo!" Dayon nagbangon siya kag ginmanduan niya ang hangin kag
ang mga balod nga mag-untat. Kag sa gilayon naglinaw.
27 Natingala gid ang iya mga sumulunod kag nagsiling sila, "Ano bala ini
nga tawo nga bisan ang hangin kag ang mga balod nagatuman sa iya?"

---

§ **8:12** *magabagrot ang ila mga ngipon:* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit * **8:17** Isa. 53:4
† **8:18** *dagat:* Tan-awa ang footnote sa 4:13. ‡ **8:21** *mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay:* Siguro ang buot silingon sang tawo, mapuli anay siya sa wala pa mapatay ang iya amay, kag kon patay na kag nalubong na, masunod siya kay Jesus. § **8:22** *mga patay:* siguro ang buot silingon, *mga patay sa panulok sang Dios* * **8:25** *Ginoo:* ukon, *Sir*

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Tawo nga May Malain nga mga Espiritu
(Mar. 5:1-20; Luc. 8:26-39)

28 Pag-abot nila sa tabok sang dagat, sa lugar sang mga Gadarenhon,† ginsugata si Jesus sang duha ka tawo nga naghalin sa mga *kuweba nga* lulubngan. Ining duha ka tawo ginagamhan sang mga demonyo. Mabangis sila kaayo, gani nahadlok ang mga tawo nga mag-agi didto.

29 Pagkakita nila kay Jesus nagsinggit sila, “Ikaw nga Anak sang Dios, ano ang imo labot sa amon? Nagkadto ka bala diri para silutan kami sa wala pa ang tion?”

30 Didto sa unhan may madamo nga baboy nga nagakaon.

31 Nagpakitluoy ang mga demonyo nga nagasiling, “Kon tabugon mo gid man kami, tuguti na lang kami nga magsulod sa sina nga mga baboy.”

32 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sige, lakat kamo!” Gani nagguwa sila *sa duha ka tawo* kag nagsulod sa mga baboy. Dayon nagdinaguso ang mga baboy padulhog sa banglid deretso sa tubig kag nagkalalumos.

33 Nagdinalagan ang mga manugsagod sang mga baboy pakadto sa banwa kag nagpanugid kon ano ang natabo sa mga baboy kag sa duha ka tawo nga gin-gamhan sang mga demonyo.

34 Gani ang tanan nga tawo sa banwa nagkadto kay Jesus kag nagpakitluoy nga maghalin siya sa ila lugar.

9

Gin-ayo ni Jesus ang Paralitiko
(Mar. 2:1-12; Luc. 5:17-26)

1 Gani nagsakay si Jesus kag ang iya kaupdanan sa sakayan pabalik sa tabok sang dagat. Pag-abot nila didto nagpuli dayon si Jesus sa iya banwa.

2 Sang didto na siya, gindala sa iya ang isa ka paralitiko nga ara sa hiligdaan. Pagkakita ni Jesus nga may pagtuo sila, nagsiling siya sa paralitiko, “Anak, indi ka magkabalaka, *kay* ginpatawad na ang imo mga sala.”

3 Karon, may mga manunudlo sang Kasuguan didto nga nakabati, gani nagsiling sila sa ila kaugalingon, “Ginainsulto sang sini nga tawo *ang Dios*.”

4 Nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna, gani nagsiling siya sa ila, “Ngaa bala malain ang inyo ginahunahuna?

5 Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling, ‘Ginpatawad na ang imo mga sala,’ ukon ang magsiling, ‘Magtindog ka kag maglakat’?

6 Karon pamatud-an ko sa inyo *paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko nga ako* nga Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang mga sala.” Dayon nagsiling siya sa paralitiko, “Magtindog ka, dal-a ang imo hiligdaan kag magpuli.”

7 Nagbangon dayon ang paralitiko kag nagpuli.

8 Pagkakita sadto sang mga tawo hinadlukan sila,* kag gindayaw nila ang Dios kay naghatag siya sa mga tawo sang gahom nga pareho sadto.

Gintawag ni Jesus si Mateo
(Mar. 2:13-17; Luc. 5:27-32)

9 Sang paghalin ni Jesus didto, nakita niya ang manugsukot sang buhis nga si Mateo nga nagapungko sa balayaran sang buhis. Nagsiling si Jesus sa iya, “Dali, sunod ka sa akon.” Kag nagtindog si Mateo kag nagsunod kay Jesus.

---

† **8:28** *Gadarenhon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Gerasenhon;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Gergesenhon*
* **9:8** *hinadlukan sila:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *natingala gid sila*

10 Karon, samtang nagakaon si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa balay
ni Mateo, madamo nga manugsukot sang buhis kag *iban pa nga ginakabig*
nga mga makasasala ang nag-abot kag nag-upod kaon sa ila.
11 Nakita ini sang mga Pariseo. Gani ginpamangkot nila ang iya mga
sumulunod, "Ngaa nagaupod kaon ang inyo manunudlo sa mga
manugsukot sang buhis kag sa *iban pa nga* mga makasasala?"
12 Nabatian ni Jesus ang ila pamangkot, gani ginsabat niya sila, "Ang tawo
nga maayo ang lawas wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang
nagamasakit lang.
13 Usisaa ninyo kon ano ang *kahulugan sang ginasiling sa Kasulatan*, 'Indi
ang *inyo mga* halad ang akon luyag kundi ang *inyo* kaluoy *sa inyo*
isigkatawo.'† Wala ako nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga*
sila matarong, kundi sa mga makasasala."

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa (Mar. 2:18-22; Luc. 5:33-39)

14 May mga sumulunod si Juan *nga manugbautiso* nga nagkadto kay Jesus
kag nagpamangkot, "Kami kag ang mga Pariseo permi nagapuasa. Pero
ngaa ang imo mga sumulunod wala nagapuasa?"
15 Nagsabat si Jesus sa ila, "Mahimo bala nga magpangasubo ang mga
bisita samtang kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre indi! Pero magaabot
ang tion nga kuhaon ang nobyo sa ila kag amo na ina ang ila pagpuasa."
16 *Siling pa ni Jesus,* "Indi maayo nga itukap ang bag-o nga tela sa daan
nga bayo, kay *kon malabhan* magakulo ang bag-o nga tela kag magadako pa
gid ang gisi.
17 Indi man maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan
nga panit. Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang bino, kag ang
suludlan indi na mapuslan. Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o
nga suludlan nga panit, kag ining duha magadugay."‡

Ang Patay nga Bata nga Babayi kag ang Babayi nga Nagtandog kay Jesus (Mar. 5:21-43; Luc. 8:40-56)

18 Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang isa ka manugdumala
sang simbahan sang mga Judio. Nagluhod siya kay Jesus kag nagpakitluoy,
"Ang akon anak nga babayi bag-o gid lang napatay, pero kon kadtuan mo
siya kag itungtong mo ang imo kamot sa iya, nagatuo ako nga mabuhi siya
liwat."
19 Gani nagtindog si Jesus kag nag-upod sa iya. Nag-upod man ang mga
sumulunod ni Jesus.
20-21 Samtang nagalakat sila, may babayi nga nagpalapit sa likod ni Jesus.
Ini nga babayi ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang dose na ka tuig.
Naghunahuna siya nga kon matandog lang niya ang bayo ni Jesus magaayo
gid siya. Gani gintandog niya ang gaway-gaway§ sang bayo ni Jesus.
22 Nagliso dayon si Jesus kag pagkakita niya sa babayi nagsiling siya,
"Anak, indi ka magkabalaka. Ang imo pagtuo nag-ayo* sa imo." Sa gilayon
nag-ayo siya.
23 Nagpadayon si Jesus sa balay sang manugdumala. Sang pagsulod niya,
nakita niya nga didto ang mga manugplawta *nga nagatukar sa lubong* kag
ang mga tawo nga nagaginahod.

† **9:13** Hos. 6:6 ‡ **9:17** Nagsugid si Jesus sini nga mga paanggid para itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio.
§ **9:20-21** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5.
* **9:22** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas*

24 Gani nagsiling siya sa mga tawo, “Guwa kamo anay! Kay indi patay ang
bata kundi nagakatulog lang.” Ginkadlawan nila si Jesus.
25 Sang napaguwa na ang mga tawo, nagsulod dayon si Jesus sa kuwarto
sang bata. Gin-uyatan niya ang kamot sang bata kag nagbangon ini.
26 Kag ang balita parte sini naglapnag sa tanan nga banwa sa sina nga
lugar.

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag

27 Paghalin ni Jesus sa sadto nga lugar, may duha ka bulag nga nagsunod
sa iya nga nagasinggit, “Kaliwat ni David,† kaluoyi kami!”
28 Sang pag-abot ni Jesus sa balay nga iya ginadayunan, nagpalapit sa iya
atong duha ka bulag. Ginpamangkot niya sila, “Nagatuo bala kamo nga
sarang ko kamo maayo?” Nagsabat sila, “Huo, Ginoo.”‡
29 Dayon gintandog ni Jesus ang ila mga mata kag nagsiling, “Suno sa inyo
pagtuo pagahimuon ina sa inyo.”
30 Sa gilayon nag-ayo ang ila mga mata kag nakakita na sila.
Ginpaandaman sila ni Jesus nga indi gid sila magpanugid bisan kay sin-o.
31 Pero naglakat sila kag ginpanugid nila sa bilog nga lugar kon ano ang
ginhimo ni Jesus sa ila.

Gin-ayo ni Jesus ang Apa

32 Sang nagapapuli na sila, may gindala kay Jesus nga apa tungod kay
ginagamhan siya sang demonyo.
33 Pagkatapos nga natabog ni Jesus ang demonyo, nakahambal dayon ang
apa. Natingala gid ang mga tawo. Nagsiling sila, “Halin pa sang una wala
kita sing may nakita nga pareho sini sa bilog nga Israel.”
34 Pero nagsiling ang mga Pariseo, “Nagatabog siya sang mga demonyo
paagi sa gahom nga ginhatag sa iya sang pangulo sang mga demonyo.”

Naluoy si Jesus sa mga Tawo

35 Naglibot si Jesus sa mga banwa kag mga baryo, kag nagpanudlo siya sa
mga simbahan sang mga Judio. Ginwali niya ang Maayong Balita parte sa
paghari sang Dios, kag ginpang-ayo niya ang tanan nga klase sang balatian.
36 Pagkakita niya sa madamo nga tawo, naluoy gid siya sa ila tungod nga
madamo ang ila mga palaligban pero wala sing may nagabulig sa ila.
Pareho sila sa mga karnero nga wala sing manugbantay.
37 Gani nagsiling siya sa iya mga sumulunod, “Malapad ang alanihon,§
pero diutay gid lang ang manug-ani.
38 Gani magpangamuyo kamo sa Ginoo, ang tag-iya sang alanihon, nga
magpadala siya sang mga manug-ani sa iya alanihon.”

10

Ang Dose ka Apostoles
(Mar. 3:13-19; Luc. 6:12-16)

1 Gintawag ni Jesus ang iya dose ka sumulunod kag ginhatagan niya sila
sing awtoridad sa pagtabog sang mahigko nga mga espiritu kag sa pag-ayo
sang tanan nga klase sang balatian.

---

† **9:27** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manununbli sang iya ginharian. ‡ **9:28** *Ginoo:* ukon, *Sir* § **9:37** *Malapad ang alanihon:* buot silingon, *Madamo nga tawo nga handa na sa pagbaton sang Maayong Balita. Pareho sila sa alanihon nga husto na gid anihon.*

2 Amo ini ang ngalan sang dose ka apostoles: si Simon (nga ginatawag
Pedro) nga amo ang nagapanguna sa ila, si Andres nga iya utod, ang duha
ka anak ni Zebedee nga si Santiago kag si Juan,
3 si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si Mateo (nga manugsukot sang buhis),
si Santiago nga anak ni Alfeus, si Tadeus,
4 si Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang Roma), kag si Judas
Iscariote* nga amo ang nagtraidor kay Jesus.

Ang Buluhaton sang Dose ka Apostoles
(Mar. 6:7-13; Luc. 9:1-6)

5 Sa wala pa mapalakat ni Jesus ang dose *ka apostoles* ginsilingan niya
sila, "Indi kamo magkadto sa mga lugar sang mga indi Judio ukon sa mga
banwa sang mga Samariahanon,
6 kundi kadtui ninyo ang katawhan sang Israel nga pareho sa mga
karnero nga nagtalang.
7 Isugid ninyo sa ila nga malapit na† ang paghari sang Dios.
8 Ayuha ninyo ang mga masakiton, banhawa ninyo ang mga patay, ayuha
ninyo ang mga tawo nga may delikado nga balatian sa panit‡ para makabig
sila nga matinlo, kag tabuga ninyo ang mga demonyo. Nakabaton kamo sa
Dios nga wala sing bayad, gani maghatag man kamo nga wala sing bayad.
9 Indi kamo magbalon sang kuwarta,§
10 ukon bag, ukon ilislan nga bayo, ukon sandalyas, ukon baston, kay ang
nagapangabudlay dapat gid man nga hatagan sang iya mga kinahanglanon.
11 "Kon magsulod kamo sa isa ka banwa ukon sa isa ka baryo,
magpangita kamo sang tawo nga maalwan nga magbaton sa inyo sa iya
balay. Kag didto kamo magdayon hasta maghalin kamo sa sina nga lugar.
12 Sa inyo pagsulod sa sina nga balay, bendisyunan ninyo ang mga
nagaestar didto.
13 Kon matuod nga ginabaton kamo sang tagbalay, bendisyuni ninyo sila,
pero kon indi, indi ninyo pagbendisyuni.
14 Kon may mga panimalay ukon banwa nga indi gid magbaton sa inyo
ukon indi gid magpamati sa inyo, bayai na lang ninyo sila. Paghalin ninyo,
taktaka ninyo ang yab-ok sa inyo tiil *bilang paandam kontra sa ila*.
15 Sa pagkamatuod, sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang
mabaton nila sang sa mga taga-Sodom kag mga taga-Gomora.

Ang Palaabuton nga mga Paghingabot
(Mar. 13:9-13; Luc. 12:12-17)

16 "Tandai ninyo ini! Pareho kamo sa mga karnero nga akon ginapadala
sa mabangis nga mga ido.* Gani magmaalamon kamo pareho sang mga
man-og, kag magmabuot pareho sang mga pating.
17 Mag-andam kamo sa mga tawo, kay pagadakpon nila kamo kag dal-on
sa mga hukmanan kag pagahanuton nila kamo sa ila mga simbahan.
18 Iakusar nila kamo sa mga gobernador kag mga hari tungod sang inyo
pagsunod sa akon. Kag didto magasugid kamo sang Maayong Balita sa ila
kag sa mga indi Judio.

---

* **10:4** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.* † **10:7** *malapit na:* ukon, *nag-abot na* ‡ **10:8** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 8:2. § **10:9** *kuwarta:* sa literal, *bulawan, pilak kag saway.* Ang ila mga kuwarta hinimo halin sa sini nga mga materyales. * **10:16** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves*

19 Kon imbistigaron na kamo, indi kamo magpalibog kon ano ang inyo
ihambal, kag kon paano kamo magsabat. Kay kon kamo didto na, ang
Espiritu Santo amo ang magatudlo sa inyo kon ano ang inyo isabat.
20 Gani ang inyo ihambal indi inyo kundi iya sang Espiritu nga halin sa
inyo Amay. Siya ang magahambal paagi sa inyo.
21 "*Sa sina nga mga inadlaw* may mga tawo nga magapapatay sang ila
mga utod. May mga amay nga magapapatay sang ila mga anak. Kag may
mga anak nga magakontra sa ila mga ginikanan, kag ipapatay nila sila.
22 Dumtan kamo sang tanan tungod sang inyo pagsunod sa akon. Pero
ang nagapadayon *sa pagsunod* hasta sa katapusan amo ang maluwas.
23 Kon hingabuton kamo sa isa ka banwa, magpalagyo kamo pakadto sa
isa ka banwa. Kay sa pagkamatuod, sa wala pa ninyo malibot ang tanan
nga banwa sang Israel, *ako nga* Anak sang Tawo magabalik.
24 "Wala sing estudyante nga labaw pa sa iya maestro, kag wala sing
ulipon nga labaw pa sa iya amo.
25 Gani tuman na sa estudyante nga mangin pareho sa iya maestro, kag
sa ulipon nga mangin pareho sa iya amo. Kon ako nga nagapamuno sa inyo
gintawag nga Satanas,† ano pa gid ayhan kalain ang ila itawag sa inyo nga
akon mga sumulunod.

Ang Dapat Kahadlukan
(Luc. 12:2-7)

26 "Gani indi kamo magkahadlok sa mga tawo. Kay wala sing tinago nga
indi mahibaluan sa ulihi, kag wala sing sekreto nga indi mabuyagyag.‡
27 Ang mga butang nga sa inyo ko lang ginasugid, isugid ninyo sa tanan.
Kag ang mga butang nga akon ginahutik sa inyo, ipahibalo ninyo sa mga
tawo.
28 Indi kamo magkahadlok sa mga tawo nga makapatay sa inyo lawas
pero indi makapatay sa inyo kalag. Ang Dios amo ang dapat ninyo
kahadlukan, tungod nga siya ang sarang makalaglag sa inyo lawas kag sa
inyo kalag sa impyerno.
29 Indi bala barato lang kon baklon ang duha ka maya? Pero wala sing isa
sa ila nga mahulog sa duta nga indi suno sa pagbuot sang inyo Amay.
30 Kag kon parte sa inyo, bisan pa ang inyo buhok sa ulo naisip niya tanan.
31 Gani indi kamo magkahadlok, kay mas mahal pa kamo sang sa
madamo nga maya.

Ang Pagkilala kay Cristo
(Luc. 12:8-9)

32 "Ang bisan sin-o nga nagakilala sa akon sa atubangan sang mga tawo,
kilalahon ko man siya sa atubangan sang akon Amay sa langit.
33 Pero ang bisan sin-o nga wala nagakilala sa akon sa atubangan sang
mga tawo, indi ko man pagkilalahon sa atubangan sang akon Amay sa
langit.

Ang mga Miyembro sang Panimalay Magakontrahanay Tungod kay Cristo
(Luc. 12:51-53; 14:26-27)

34 "Indi kamo maghunahuna nga nagkadto ako diri sa kalibutan para
mangin maayo ang relasyon sang isa kag isa. Nagkadto ako diri para
magkontrahanay sila.§

† **10:25** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul* ‡ **10:26** Ang tinago ukon sekreto nga ginamitlang diri posible amo ang parte sa paghari sang Dios ukon sa Maayong Balita nga kinahanglan nga ipahayag. § **10:34** *para magkontrahanay sila:* sa literal, *para magdala sang espada*

35 Kay tungod sa akon, magakontra ang anak nga lalaki sa iya amay, ang
anak nga babayi sa iya iloy, kag ang umagad nga babayi sa iya ugangan nga
babayi.
36 Ang mangin kontra sang isa ka tawo amo mismo ang miyembro sang
iya kaugalingon nga panimalay.*
37 "Ang nagahigugma sang iya amay ukon sang iya iloy labaw sa akon
indi takos sa akon. Kag ang nagahigugma sang iya mga anak labaw sa akon
indi takos sa akon.
38 Ang bisan sin-o nga indi magsunod sa akon tungod kay nahadlok siya
nga mapatay para sa akon† indi takos sa akon.
39 Ang nagapaniguro nga indi madula ang iya kabuhi madula pa gani.
Pero ang nagasikway sang iya kabuhi tungod sa iya pagsunod sa akon
makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan.

Ang mga Balos
(Mar. 9:41)
40 "Ang tawo nga nagabaton sa inyo nagabaton man sa akon. Kag ang
nagabaton sa akon nagabaton man sa nagpadala sa akon.
41 Ang tawo nga nagabaton sang propeta tungod sa pagkapropeta sini
magabaton sang balos halin sa Dios pareho sang pagabatunon sang
propeta. Kag ang nagabaton sang matarong nga tawo tungod sa
pagkamatarong sini magabaton sang balos halin sa Dios pareho sang
pagabatunon sang matarong nga tawo.
42 Kag ang bisan sin-o nga maghatag sang bisan isa lang ka baso nga tubig
sa isa sang *akon* labing kubos *nga sumulunod* tungod kay ini siya akon
sumulunod, ina nga tawo sigurado nga magabaton sang iya balos."

11

Si Jesus kag si Juan nga Manugbautiso
(Luc. 7:18-35)
1 Pagkatapos nga natudluan ni Jesus ang iya dose ka sumulunod,
naghalin siya sa sadto nga lugar kag nagkadto sa palibot nga mga banwa
para magtudlo kag magwali sa mga tawo.
2 Sang ara pa si Juan *nga manugbautiso* sa sulod sang prisohan, nabatian
niya ang parte sa mga ginhimo ni Cristo, gani ginpakadto niya kay Cristo
ang iya mga sumulunod
3 sa pagpamangkot sa iya, "Sugiri kami, ikaw bala ang amon ginapaabot
ukon mahulat pa kami sang iban?"
4 Ginsabat sila ni Jesus, "Magbalik kamo kay Juan kag sugiri ninyo siya
sang inyo nakita kag nabatian.
5 Sugiri ninyo siya nga ang mga bulag nakakita, ang mga piang nakalakat,
ang mga may delikado nga balatian sa panit* *nag-ayo kag* nakabig na nga
matinlo, ang mga bungol nakabati, ang mga patay nabanhaw, kag ang
Maayong Balita ginawali sa mga imol.
6 Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha sa akon."
7 Sang makahalin na ang mga sumulunod ni Juan, nagpamangkot si Jesus
sa mga tawo, "Sang pagkadto ninyo kay Juan sa kamingawan, ano ang inyo
ginapaabot nga makita? Nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang

* **10:36** Mic. 7:6 † **10:38** *nahadlok siya nga mapatay para sa akon:* sa literal, *indi siya magpas-an sang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus. * **11:5** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 8:2.

tawo nga nagapaayon-ayon lang pareho sang kugon nga ginahapay-hapay sang hangin?
8 Ukon nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang tawo nga
nagabayo sang malahalon? Pero ang mga nagabayo sang malahalon
nagaestar sa mga palasyo sang mga hari.
9 Abi sugiri ninyo ako kon ngaa nagkadto kamo didto. Indi bala para
makita ninyo ang isa ka propeta? Huo, kag labaw pa gani siya sa propeta.
10 Kay siya amo ang ginasiling *sang Dios* sa Kasulatan, 'Ipadala ko ang
akon mensahero una sa imo sa pagpreparar sang imo alagyan.'"†
11 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa pagkamatuod, hasta subong wala pa gid
sing may natawo nga maglabaw pa kay Juan. Pero karon ang bisan sin-o
nga labing kubos sa mga nagapasakop sa paghari sang Dios‡ mas labaw pa
kay Juan.
12 Halin sang pagwali ni Juan hasta subong, nagapamilit ang mga tawo
nga masakop sila sa paghari sang Dios.
13 Kay sa wala pa mag-abot si Juan, ginpahayag na sa tanan *nga sinulatan*
sang mga propeta kag sa Kasuguan *ni Moises ang parte sa paghari sang Dios*.
14 Kag kon patihon ninyo ang ila mga mensahi, si Juan amo si Elias nga
ginpropesiya nga magaabot.
15 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo
nabatian.
16 "Karon, sa ano ko bala ipaanggid ang *mga tawo* sa sini nga
henerasyon? Pareho sila sa mga bata nga nagapungko sa plasa *nga*
nagahampang. Ang isa ka grupo nagasiling sa isa,
17 'Gintukaran namon kamo sang sunata nga para sa kasal,§ pero wala
kamo magsaot. Ginkantahan namon kamo sang kanta nga para sa patay,
pero wala man kamo maghibi.'
18 *Ang mga tawo sa sini nga henerasyon pareho man sa ila,* kay sang
pag-abot ni Juan, nakita nila nga nagapuasa siya kag wala nagainom sang
bino, gani nagasiling sila nga ginagamhan siya sang demonyo.
19 Kag *ako nga* Anak sang Tawo, pag-abot *ko*, nakita nila nga nagakaon
kag nagainom, gani nagasiling sila nga palakaon ako kag palainom.
Nagasiling man sila nga abyan ako sang mga manugsukot sang buhis kag
sang *iban pa nga* mga makasasala. Pero indi bali, ang mga tawo nga
nagasunod sa kabubut-on sang Dios nagakomporme nga husto ang
ginapahimo sang Dios sa amon."*

Ang mga Banwa nga Indi Magtuo kay Jesus (Luc. 10:13-15)

20 Pagkatapos sadto, naghambal si Jesus kontra sa mga banwa sa diin
naghimo siya sang madamo nga milagro, tungod kay wala sila maghinulsol
sang ila mga sala.
21 Nagsiling siya, "Kaluluoy kamo nga mga taga-Corazin! Kaluluoy man
kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga akon ginhimo
sa inyo ginhimo ko sa Tyre kag sa Sidon, dugay na kuntani sila nagsuksok
sang sako kag nagbutang sang abo sa ila mga ulo sa pagpakita nga
nagahinulsol sila sa ila mga sala.
22 Gani dumduma ninyo nga sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga
silot ang mabaton ninyo sang sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon.

† **11:10** Mal. 3:1 ‡ **11:11** *Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:2. § **11:17** *sunata nga para sa kasal:* sa literal, *plawta* * **11:19** *ang mga tawo...sa amon:* ukon, *ang kaalam nga ginatudlo namon napamatud-an nga husto tungod sa resulta sini sa kabuhi sang mga nagbaton sini.*

23 Kag kamo nga mga taga-Capernaum nagahunahuna nga dayawon
kamo bisan didto sa langit. Pero sa impyerno† gid kamo itagbong! Kay kon
ang mga milagro nga akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Sodom, kuntani
ang Sodom ara pa hasta subong!
24 Gani dumduma ninyo nga sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga
silot ang mabaton ninyo sang sa mga taga-Sodom."

May Kapahuwayan kay Jesus
(Luc. 10:21-22)

25 Sang sadto nga tion nagpangamuyo si Jesus, "Amay, nga tag-iya sang
langit kag sang duta, ginadayaw ko ikaw tungod nga ang kamatuoran nga
gintago mo sa mga *tawo nga ginakabig nga mga* maalam kag may mga
tinun-an ginpahayag mo sa mga tawo nga pareho sang mga bata *nga diutay*
lang ang kaalam.
26 Amay, salamat gid nga amo ina ang imo kabubut-on."
27 *Pagkatapos sadto, nagsiling si Jesus sa mga tawo,* "Ang tanan nga
butang gintugyan sa akon sang akon Amay. Ang Amay lang ang nakakilala
sa *akon nga iya* Anak. Kag ang nakakilala sa Amay ako gid lang nga iya
Anak kag ang mga tawo nga buot ko nga ipakilala sa Amay.
28 "Palapit kamo sa akon, tanan kamo nga ginabudlayan kag
ginabug-atan kag papahuwayon ko kamo.
29 Magsunod kamo kag magpatudlo sa akon kay mabuot ako kag
mapainubuson. Makapahuway kamo,
30 kay ang akon mga sugo mahapos nga tumanon kag mamag-an lang ang
akon ginapahimo."

12

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mar. 2:23-28; Luc. 6:1-5)

1 Isa sadto ka tion, sa Adlaw nga Inugpahuway, nagaagi sila ni Jesus sa
kaumahan sang trigo. Gutom gid ang iya mga sumulunod, gani namuksi
sila sang mga uhay sang trigo kag nagkaon.
2 Pagkakita sadto sang mga Pariseo nagsiling sila kay Jesus, "Tan-awa ang
imo mga sumulunod! Ginahimo nila ang ginabawal nga himuon sa Adlaw
nga Inugpahuway."
3 Ginsabat sila ni Jesus, "Wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan* ang
ginhimo ni David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom?
4 Nagsulod siya sa balay sang Dios kag ginkaon niya kag sang iya mga
kaupod ang tinapay nga ginhalad sa Dios, bisan pa nga ginabawal *sang*
Kasuguan ang magkaon sadto luwas lang sa mga pari.
5 Kag isa pa, wala bala ninyo mabasahi sa Kasuguan nga ang mga pari
nagaobra sa templo bisan Adlaw nga Inugpahuway? Isa ini ka pagsupak sa
pagsulundan sa Adlaw nga Inugpahuway, pero wala sila nakasala.
6 Ang matuod may ari diri nga mas importante pa sa templo.
7-8 Kay *ako nga* Anak sang Tawo may gahom sa pagsiling kon ano ang
husto nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway. Kon naintiendihan ninyo
ining *ginasiling sang Dios sa Kasulatan,* 'Indi ang *inyo mga* halad ang akon
luyag kundi ang *inyo* kaluoy *sa inyo isigkatawo*,'* wala ninyo kuntani
pagpakalaina ang mga tawo nga wala sing sala."

† **11:23** *impyerno:* ukon, *lugar sang mga patay.* Sa Griego, *Hades.*
* **12:7-8** Hos. 6:6

Ang Tawo nga Pingkaw ang Kamot
(Mar. 3:1-6; Luc. 6:6-11)

9 Naghalin si Jesus sa sadto nga lugar kag nagkadto sa simbahan sang
mga Judio.
10 May tawo didto nga pingkaw† ang kamot. Kag may mga Pariseo man
didto nga nagapangita sang kabangdanan nga maakusar nila si Jesus. Gani
nagpamangkot sila kay Jesus, “Tugot bala ang pagpang-ayo sa Adlaw nga
Inugpahuway?”
11 Nagsabat si Jesus sa ila, “Abi may karnero kamo nga nahulog sa buho
sa Adlaw nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang bala ninyo tungod kay
Adlaw nga Inugpahuway? Siyempre, kuhaon ninyo!
12 Pero ang tawo mas importante pa sang sa karnero. Gani ginatugot
sang Kasuguan ang pagbulig sa isigkatawo bisan pa sa Adlaw nga
Inugpahuway.”
13 Dayon nagsiling si Jesus sa tawo *nga pingkaw*, “Untaya ang imo kamot.”
Gin-untay niya, kag nag-ayo ini pareho sang isa niya ka kamot.
14 Dayon nagguwa ang mga Pariseo kag nagplano sila kon paano nila
mapatay si Jesus.

Ang Pinili nga Alagad sang Dios

15 Sang mahibaluan ni Jesus ang plano sang mga Pariseo, naghalin siya sa
sadto nga lugar. Madamo nga tawo ang nagsunod sa iya kag gin-ayo niya
ang tanan nga masakiton.
16 Ginpaandaman niya sila nga indi magpanugid sa iban parte sa iya.‡
17 Katumanan ini sang ginsiling sang *Dios paagi kay* Propeta Isaias:
18 “Ari ang akon ginpili nga alagad.
Palangga ko siya kag nalipay ako sa iya.
Gamhan ko siya sang akon Espiritu,
kag ipahayag niya ang hustisya sa mga nasyon.
19 Indi siya magpakigbais ukon magsinggit,
kag indi mabatian ang iya tingog sa mga dalan.
20 Indi niya pagpabay-an ang mga maluya sa pagtuo§
ukon pagtalikdan ang mga nadulaan na sang paglaom.
Indi siya mag-untat hasta nga mapahari niya ang hustisya.
21 Kag ang mga tawo sa tanan nga nasyon magalaom sa iya.”*

Si Jesus kag si Satanas
(Mar. 3:20-30; Luc. 11:14-23)

22 Karon may gindala kay Jesus nga tawo nga bulag kag apa tungod kay
ginagamhan siya sang demonyo. Gin-ayo ni Jesus ang tawo kag dayon
nakahambal na siya kag nakakita.
23 Natingala ang tanan, kag nagsiling sila, “Siya ayhan ang kaliwat ni
David?”†
24 Pagkabati sang mga Pariseo nagsiling sila, “Ina nga tawo nagatabog
sang mga demonyo paagi sa gahom nga ginhatag sa iya ni Satanas‡ nga
amo ang pangulo sang mga demonyo.”
25 Nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna, gani nagsiling siya sa ila, “Kon
ang *mga pumuluyo sang* isa ka ginharian magbinahin-bahin kag
mag-ilinaway, ina nga ginharian malaglag. Amo man ang matabo sa bisan

† **12:10** *pingkaw:* ukon, *paralisado* ‡ **12:16** *parte sa iya:* ukon, *kon sin-o siya* § **12:20** *maluya sa pagtuo:* ukon, *mga ginadaogdaog* * **12:21** Isa. 42:1-4 † **12:23** *kaliwat ni David:* Tan-awa ang footnote sa 9:27. ‡ **12:24** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul*

ano nga banwa ukon panimalay kon *ang mga nagaestar dira* magbinahin-bahin kag mag-ilinaway.
26 Gani kon si Satanas mismo ang nagatabog sang iya mga sakop,
nagapakita lang ina nga nagabinahin-bahin sila kag nagailinaway. Ti
paano pa makapadayon ang iya ginharian?
27 Kag kon si Satanas ang nagahatag sa akon sang gahom para magtabog
sang mga demonyo, sin-o ang nagahatag sang gahom sa inyo mga
sumulunod nga nagatabog man sang mga demonyo? Ang inyo mga
sumulunod mismo nagapamatuod nga sala gid kamo.
28 Karon, tungod kay nagatabog ako sang mga demonyo paagi sa Espiritu
sang Dios, nagapamatuod ini nga ang paghari sang Dios nag-abot na sa
inyo.
29 "Ang matuod, wala sing tawo nga sarang makasulod sa balay sang
makusog nga tawo sa pagkuha sang iya mga pagkabutang kon indi niya
anay paggapuson inang makusog nga tawo. Pero kon magapos na niya,
makapagusto na siya sa pagkuha sang mga pagkabutang sa sina nga balay.§
30 "Ang wala nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wala nagabulig
sa akon sa pagtipon *sang mga tawo sa Dios* nagapalapta lang.
31 Gani sugiran ko kamo; ang bisan ano nga sala kag pagpakalain,
mapatawad. Pero ang nagapakalain sa Espiritu *Santo* indi gid mapatawad.
32 Ang bisan sin-o nga maghambal sing malain kontra sa *akon nga* Anak
sang Tawo mapatawad, pero ang magpakalain sa Espiritu Santo indi gid
mapatawad sa sini nga panahon ukon sa palaabuton nga panahon.

Ang Kahoy Makilala Paagi sa Iya Bunga (Luc. 6:43-45)

33 "Kon maayo ang kahoy maayo man ang iya bunga; kon malain ang
kahoy malain man ang iya bunga. Ang kahoy makilala sa iya bunga.
34 Mga kaliwat kamo sang man-og! Kag tungod nga kamo malain, paano
kamo makahambal sang maayo? Kay kon ano ang ara sa tagipusuon amo
man ang nagaguwa sa baba.
35 Ang maayo nga tawo nagahambal sang maayo, kay maayo ang iya
ginahunahuna. Pero ang malain nga tawo nagahambal sang malain, kay
malain ang iya ginahunahuna.
36 Sa pagkamatuod, sa adlaw sang paghukom, ang kada isa magapanabat
sa Dios sa iya mga ginahambal nga wala sing pulos.
37 Kay ibasi sa imo mga ginahambal kon silutan ka ukon indi."

Ginpangayuan si Jesus sang Milagro (Mar. 8:11-12; Luc. 11:29-32)

38 May mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo nga nagsiling
kay Jesus, "Manunudlo, abi pakitai kami sang isa ka milagro bilang
pamatuod *nga ginpadala ka sang Dios*."
39 Nagsabat si Jesus sa ila, "*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon,
tama kalaot kag indi matutom sa pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo
sang milagro, pero wala sing milagro nga ipakita sa inyo luwas sa milagro
nga pareho sang natabo kay Propeta Jonas.
40 Subong nga si Jonas tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa tiyan sang dako
nga isda, amo man ang matabo sa *akon nga* Anak sang Tawo. Kay
magapabilin ako sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tatlo ka gab-i sa idalom
sang duta.

---

§ **12:29** Ang buot silingon ni Jesus, napierdi na niya si Satanas. Amo ina nga natabog niya ang iya mga sinakpan.

41 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw* ang mga taga-Nineve upod sa
inyo nga mga tawo sa sini nga henerasyon kag basulon nila kamo. Kay
pagkabati sang mga taga-Nineve sadto sang wali ni Jonas, naghinulsol sila.
Karon may ari diri nga labaw pa kay Jonas, *pero wala kamo naghinulsol*
sang nagwali siya sa inyo.
42 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw *man* ang rayna nga halin sa
south† upod sa *inyo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon kag basulon niya
kamo. Kay naghalin pa siya sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan sa
pagpamati sa kaalam ni *Haring* Solomon. Karon may ari diri nga labaw pa
kay Solomon, *pero wala kamo nagpamati sa iya*.

Kon Magguwa ang Mahigko nga Espiritu
(Luc. 11:24-26)
43 "Kon magguwa ang mahigko nga espiritu sa tawo nga iya ginsudlan,
nagalibot siya sa mga lugar nga wala sing tubig kay nagapangita siya sang
lugar nga iya mapahuwayan. Kon indi siya makakita sang palahuwayan
44 magahunahuna siya nga magbalik na lang sa iya ginhalinan. Kag kon
sa iya pagbalik makita niya nga ang iya ginhalinan wala sing may
nagaestar, matinlo kag nahimos ang tanan,
45 malakat siya dayon kag manghagad sang pito pa gid ka espiritu nga
mas malain pa sang sa iya. Magasulod sila sa sadto nga tawo kag didto
mag-estar. Kag ang kahimtangan sang tawo mangin grabe pa gid sang sa
una. Amo man ina ang matabo sa sining malain nga henerasyon;
magadugang pa gid ang ila kalaot."

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mar. 3:31-35; Luc. 8:19-21)
46 Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang iya iloy kag ang iya mga
utod. Nagahulat sila sa guwa kay luyag nila nga magpakighambal sa iya.
47 May isa ka tawo nga nagsiling sa iya, "Ang imo iloy kag mga utod
nagahulat sa guwa. Luyag nila nga magpakighambal sa imo."
48 Nagsabat si Jesus sa iya, "Nahibaluan mo bala kon sin-o ang akon iloy
kag mga utod?"
49 Dayon gintudlo niya ang iya mga sumulunod kag nagsiling, "Amo ini
sila ang akon iloy kag mga utod!
50 Kay ang bisan sin-o nga nagahimo sang kabubut-on sang akon Amay sa
langit amo ang akon iloy kag mga utod."

13

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mar. 4:1-9; Luc. 8:4-8)
1 Sa amo man nga adlaw, nagguwa si Jesus sa balay kag nagkadto siya sa
higad sang dagat* kag nagpungko didto.
2 Pero tungod kay gintipunan siya sang madamo nga tawo, nagsakay siya
sa sakayan nga nagapundo kag didto siya nagpungko sa pagtudlo. Ang mga
tawo didto sa higad sang dagat nagapamati samtang nagatudlo siya.
3 Madamo nga butang ang iya gintudlo sa ila paagi sa mga paanggid.
Siling niya:
"May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi.

---

* **12:41** *mabanhaw:* ukon, *magatindog.* Amo man sa bersikulo 42. † **12:42** *rayna nga halin sa south:* Amo ang rayna sang Sheba suno sa 1 Har. 10. * **13:1** *dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga "lake" ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.*

4 Sa iya pagsab-og, ang iban nagtupa sa higad sang dalan, kag gintuka ini
sang mga pispis.
5 Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Hapaw lang ang duta sini, gani madali
nga nagtubo ang binhi tungod kay manabaw ang duta.
6 Pero nalayong ini sang nainitan sang adlaw, kag tungod nga diutay lang
ang gamot, nalaya.
7 Ang iban nga mga binhi nagtupa kag nagtubo sa duta nga may mga
tunukon nga hilamon, pero pagdabong sang mga hilamon nalumos ang
tanom.
8 Ang iban pa gid nga mga binhi nagtupa sa maayo nga duta, *nagtubo* kag
nagpamunga. Ang iban 100, ang iban 60, kag ang iban 30 *ka pilo ang bunga*.
9 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo
nabatian."

Ang Katuyuan sang mga Paanggid (Mar. 4:10-12; Luc. 8:9-10)

10 Dayon nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag
nagpamangkot, "Ngaa nagahambal ka sa mga tawo paagi sa mga
paanggid?"
11 Nagsabat si Jesus sa ila, "Ang mga tinago nga kamatuoran parte sa
paghari sang Dios† ginasugid sa inyo *nga maintiendihan ninyo*, pero sa iban
wala ginasugid *nga maintiendihan nila*.
12 Kay ang tawo nga nagatuman sang iya nabatian nga kamatuoran
pagahatagan pa gid sang pag-intiendi, kag madamo gid ang idugang sa iya.
Pero ang tawo nga wala nagatuman sa kamatuoran, bisan ang diutay nga
iya naintiendihan, kuhaon pa sa iya.
13 Gani nagahambal ako sa ila paagi sa mga paanggid tungod kay
nagatulok sila pero indi makakita, kag nagapamati sila pero indi
makaintiendi.
14 Gani natuman sa ila ang ginsiling *sang Dios paagi kay Propeta* Isaias,
"'Sige lang kamo pamati, pero indi kamo makaintiendi.
Sige lang kamo tulok, pero indi kamo makakita.
15 Kay matig-a ang tagipusuon sang sini nga mga tawo.
Gintakpan nila ang ila mga dulunggan,‡
kag ginpiyong nila ang ila mga mata.
Kay basi makakita sila kag makabati,
kag makaintiendi kag magbalik sa akon,
kag ayuhon ko sila.'§
16 Pero bulahan kamo nga nagasunod sa akon, kay nakakita kamo kag
nakabati.
17 Sa pagkamatuod, madamo nga propeta kag matarong nga mga tawo sang
una ang naghandom nga makakita kag makabati sang inyo nakita kag
nabatian subong, pero wala natabo ini sa ila tiyempo.

Ginpaathag ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid (Mar. 4:13-20; Luc. 8:11-15)

18 "Gani, pamatii ninyo kag tun-i kon ano ang kahulugan sang paanggid
parte sa manugsab-og.
19 Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
nagapamati sang pulong parte sa paghari *sang Dios,* pero wala sila

† **13:11** *Dios:* sa literal, *langit.* Amo man sa bersikulo 24, 31, 33, 44, 45, 47 kag 52. Tan-awa ang footnote sa 3:2. ‡ **13:15** *dulunggan:* sa iban nga Bisaya, *dalunggan* § **13:15** Isa. 6:9-10

nakaintiendi. Nag-abot si Satanas kag gin-agaw ang pulong sa ila tagipusuon.
20 Ang kabatuhan nga manabaw lang ang duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila ini gilayon nga may kalipay.
21 Pero indi hugot sa ila tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo. Pag-abot sang pag-antos ukon paghingabot tungod sa pulong *sang Dios nga ila ginbaton*, nagbiya sila sa ila pagtuo.
22 Ang duta nga may mga hilamon nga tunukon nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios*. Ugaling tungod sa mga palaligban sa sini nga panahon kag paghimulat nga makamanggad nalipatan nila ang pulong *sang Dios* nga ila nabatian kag wala ini namunga *sa ila kabuhi*.
23 Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga nagpamati kag nakaintiendi sang pulong *sang Dios*. Gani namunga gid ang pulong *sa ila kabuhi*. Ang iban 100, ang iban 60, kag ang iban 30 *ka pilo ang bunga*."

Ang Paanggid Parte sa Matag-as nga mga Hilamon

24 Nagpadayon si Jesus sa iya pagtudlo sa mga tawo paagi sa paanggid. Nagsiling siya, "Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya: May* tawo nga nagsab-og sang maayo nga binhi sa iya duta.
25 Pagkagab-i, samtang ang mga tawo nagakatulog, ang iya kaaway nagkadto didto kag nagsab-og sang *liso sang* matag-as nga mga hilamon* kag nagpuli.
26 Sang nagtubo ang trigo kag nagpamunga, nagtubo man ang mga hilamon.
27 Gani nagkadto sa iya ang iya mga ulipon kag nagsiling, 'Indi bala maayo nga binhi ang aton ginsab-og sa imo duta? Diin naghalin ang mga hilamon?'
28 Nagsabat siya, 'Ang kaaway amo ang naghimo sini.' Gani ginpamangkot siya sang mga ulipon, 'Gabuton bala namon ang mga hilamon?'
29 Nagsabat siya, 'Indi lang, kay basi samtang ginagabot ninyo ang hilamon magabot ninyo pati ang trigo.
30 Pabay-i lang ninyo hasta mag-abot ang tig-alani. Sa tig-alani suguon ko ang mga manug-ani nga panggabuton anay ang mga hilamon kag bugkuson para sunugon. Pagkatapos ipatipon ko sa ila ang trigo kag dal-on sa akon bodega.'"

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa (Mar. 4:30-32; Luc. 13:18-19)

31 Ginsugiran pa gid niya sila sini nga paanggid, "Ang paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa† nga ginpanggas sang isa ka tawo sa iya duta.
32 Ang binhi sang mustasa amo ang pinakagamay sa tanan nga binhi. Pero kon magtubo na gani amo ang pinakamataas sa mga ulutanon, kag pareho na sa kahoy ang iya kataason. Bisan gani ang mga pispis sarang makapugad sa iya mga sanga."

Ang Paanggid Parte sa Inugpahabok sa Tinapay (Luc. 13:20-21)

---

* **13:25** *matag-as nga mga hilamon:* Ini isa ka klase sang hilamon nga may liso nga makahililo.
† **13:31** *mustasa:* Ini isa ka klase sang mustasa nga dako gid.

33 Ginsugiran naman niya sila sini nga paanggid, “Ang paghari sang Dios
pareho man sa inugpahabok‡ nga ginmiksla§ sang babayi sa isa ka labador
nga harina nga iya masahon, kag naghabok dayon ang bilog nga linamas.”

Kon Ngaa Paanggid ang Gin-gamit ni Jesus sa Pagtudlo (Mar. 4:33-34)

34 Naggamit si Jesus sang mga paanggid sa tanan niya nga pagpanudlo
parte sa paghari sang Dios. Wala siya sing may ginhambal sa mga tawo nga
indi paagi sa paanggid.
35 Katumanan ini sang ginsiling sang Dios paagi sa iya propeta:
“Tudluan ko kamo paagi sa mga paanggid.
Sugiran ko kamo sang mga kamatuoran nga wala pa gid mahibalui
halin pa sang pagtuga sang kalibutan.”*

Ginpaathag ni Jesus ang Kahulugan sang Paanggid Parte sa Matag-as nga mga Hilamon

36 Pagkatapos sadto ginbayaan ni Jesus ang mga tawo kag nagsulod siya
sa balay. Nagsulod man didto ang iya mga sumulunod kag nagpamangkot
sa iya, “Sugiri kami kon ano ang kahulugan sang paanggid parte sa
matag-as nga mga hilamon.”
37 Nagsiling siya, “Ang tawo nga nagsab-og sang maayo nga binhi *amo
ako nga* Anak sang Tawo.
38 Ang duta nga ginsab-ugan amo ang kalibutan. Ang maayo nga binhi
amo ang mga tawo nga nagapasakop sa paghari sang Dios. Kag ang mga
hilamon amo ang mga tawo nga sakop ni Satanas.
39 Ang yawa amo ang kaaway nga nagsab-og sang mga hilamon. Ang
tig-alani amo ang katapusan sang sini nga panahon, kag ang mga
manug-ani amo ang mga anghel.
40 Subong nga ang hilamon ginagabot kag ginasunog dayon, amo man
ang magakalatabo sa katapusan sang sini nga panahon.
41 *Ako nga* Anak sang Tawo magapadala sang akon mga anghel para
tipunon kag paguwaon halin sa mga sakop sang akon paghari ang tanan
nga nagahimo sang malain nga nangin kabangdanan sang pagpakasala
sang iban.
42 Dayon ipilak sila sa nagadababadaba nga kalayo.† Kag didto magahibi
sila kag magabagrot ang ila mga ngipon.‡
43 Ang mga matarong magasilak pareho sang adlaw sa paghari sang ila
Amay. Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo
nabatian.

Ang Paanggid Parte sa Manggad nga Ginlubong

44 “Ang paghari sang Dios pareho man sa manggad nga ginlubong sa duta
nga nasapwan sang isa ka tawo. Ang iya ginhimo, gintampukan niya ini
liwat, kag nagpuli siya nga malipayon. Ginbaligya niya ang tanan niya nga
pagkabutang kag ginbakal niya dayon ato nga duta.

Ang Paanggid Parte sa Perlas

45 “Ang paghari sang Dios pareho man sa negosyante nga nagapangita
sang mga perlas.

---

‡ **13:33** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.* § **13:33** *ginmiksla:* sa iban nga Bisaya, *ginmiskla* * **13:35** Sal. 78:2 † **13:42** *nagadababa nga kalayo:* sa literal, *nagadababa nga hurnohan.* Siguro ang buot silingon sini amo ang impyerno. Amo man sa bersikulo 50. ‡ **13:42** *magabagrot ang ila mga ngipon:* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit

46 Sang makakita siya sang malahalon gid nga perlas, nagpuli siya kag
ginbaligya ang tanan niya nga pagkabutang kag ginbakal niya dayon ato
nga perlas.

Ang Paanggid Parte sa Pukot

47 "Ang paghari sang Dios pareho man sa pukot nga ginladlad sa dagat,
kag sari-sari nga mga isda ang nakuha.
48 Sang madamo na ang isda sa pukot ginbutong ini sang mga
mangingisda pahigad. Dayon nagpungko sila para pilion ang mga isda. Ang
maayo nga mga isda ginbutang nila sa mga alat, pero ang malain§
ginpamilak nila.
49 Pareho man sini ang matabo sa katapusan sang sini nga panahon.
Magaabot diri ang mga anghel para painon ang mga tawo nga malain sa
mga tawo nga matarong.
50 Kag ang mga tawo nga malain ipilak sa nagadabadaba nga kalayo.
Magahibi sila kag magabagrot ang ila ngipon."
51 Dayon nagpamangkot si Jesus sa ila, "Naintiendihan bala ninyo ang
tanan ko nga ginpanghambal?" Nagsabat sila, "Huo."
52 Sa liwat nagsiling si Jesus, "Gani ang kada manunudlo nga may
natun-an parte sa paghari sang Dios pareho sang tagbalay nga *may
madamo nga pagkabutang sa iya bodega*. Indi lang ang daan nga mga
butang ang iya ginapaguwa sa bodega kundi pati ang mga bag-o man."*

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mar. 6:1-6; Luc. 4:16-30)

53 Pagkatapos nga nagtudlo si Jesus sining mga paanggid, naghalin siya sa
sina nga lugar
54 kag nagkadto sa iya banwa. Nagpanudlo siya didto sa simbahan sang
mga Judio. Natingala sa iya ang mga tawo kag nagpinamangkutanay, "Diin
bala siya nagkuha sina nga kaalam kag sang gahom sa paghimo sang mga
milagro?
55 Indi bala nga anak siya sang panday? Indi bala si Maria ang iya iloy
kag ang mga utod niya amo sila ni Santiago, Jose, Simon, kag Judas?
56 Indi bala ang iya mga utod nga babayi nagaestar diri? Diin bala siya
nagkuha sang iya abilidad?"
57 Gani indi gid sila magtuo sa iya. Nagsiling si Jesus sa ila, "Ginatahod
ang propeta bisan diin luwas lang sa iya kaugalingon nga banwa kag
panimalay."
58 Gani wala naghimo si Jesus sang madamo nga milagro didto tungod
nga indi sila magtuo *sa iya*.

14

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbautiso
(Mar. 6:14-29; Luc. 9:7-9)

1 Sa sadtong mga inadlaw, nakabalita si Herodes nga manugdumala *sang
Galilea* parte kay Jesus.
2 Gani nagsiling siya sa iya mga opisyal, "Siya amo si Juan nga
manugbautiso. Nabanhaw siya! Amo ina nga may gahom siya sa paghimo
sang mga milagro."

---

§ **13:48** *maayo...malain:* ukon, *puwede kaunon...indi puwede kaunon* * **13:52** *Indi lang...bag-o man:* buot silingon, *Indi lang ang daan nga mga butang ang iya ginatudlo kundi pati ang mga bag-o man.*

3-4 Sadto anay, ginpadakop ni Herodes si Juan tungod nga ginsilingan siya
ni Juan, “Bawal ang imo pagpuyo upod kay Herodias.” Kay si Herodias
asawa ni Felipe nga utod ni Herodes. Tungod sa dumot ni Herodias kay
Juan, ginpadakop siya ni Herodes kag ginpapriso.
5 Ipapatay kuntani ni Herodes si Juan, ugaling nahadlok siya sa mga
Judio tungod nga ginakabig nila si Juan nga propeta.
6 Pag-abot sang kaadlawan ni Herodes, nagsaot ang dalaga nga anak ni
Herodias para sa mga bisita nga nagtambong didto, kag nalipay gid si
Herodes.
7 Gani nagsiling siya sa dalaga, “Sige, magpangayo ka sa akon bisan ano,
kag ginasumpa ko nga ihatag ko gid ina sa imo.”
8 Sa impluwensya sang iya iloy nagsabat ang dalaga, “Ihatag mo sa akon
subong ang ulo ni Juan nga manugbautiso nga nabutang sa bandehado.”
9 Pagkabati sadto ni Haring Herodes nagkasubo gid siya. Pero tungod nga
nakapanumpa siya kag nabatian mismo sang iya mga bisita, nagsugo siya
nga himuon ang ginapangayo sang dalaga.
10 Ginpautod niya ang ulo ni Juan didto sa prisohan.
11 Ginbutang nila dayon sa bandehado kag gindala sa dalaga. Kag
ginhatag niya ini sa iya iloy.
12 Ang lawas ni Juan ginkuha sang iya mga sumulunod kag ginlubong
nila dayon. Pagkatapos nagkadto sila kay Jesus kag ginsugid sa iya ang
natabo kay Juan.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka Tawo
(Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Sang pagkabati sadto ni Jesus, nagsakay siya sa sakayan kag nagtabok
pakadto sa kamingawan. Pagkabati sang mga tawo halin sa nagkalain-lain
nga banwa *nga si Jesus nakahalin na*, naglakat sila pakadto sa iya
kaladtuan.
14 Sang pagpanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang madamo gid nga
mga tawo. Naluoy gid siya sa ila, kag ginpang-ayo niya ang mga masakiton
nga ila gindala didto.
15 Sang lapit na magsirom, nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod.
Nagsiling sila, “Hapon na gid, kag ari kita diri sa kamingawan. Palakta na
ang mga tawo sa mga baryo para makabakal sila sang ila pagkaon.”
16 Nagsiling si Jesus sa ila, “Indi kinahanglan nga palakton sila. Kamo
mismo ang maghatag sang pagkaon sa ila.”
17 Nagsabat sila, “Lima gid lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka
isda.”
18 Nagsiling si Jesus sa ila, “Abi dal-a ninyo diri sa akon.”
19 Ginsilingan niya ang mga tawo nga magpungko sa hilamon. Dayon
ginkuha niya ang lima ka tinapay kag duha ka isda, kag nagtangla siya sa
langit kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ang
tinapay kag ginhatag sa iya mga sumulunod kag ginpanagtag nila ini sa
mga tawo.
20 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. *Pagkatapos kaon*, gintipon nila
ang mga nabilin, kag dose pa ka alat ang napuno.
21 Mga 5,000 ka lalaki ang nakakaon, wala labot ang mga babayi kag mga
bata.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig
(Mar. 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Pagkatapos sadto, ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga
magsakay sa sakayan kag mag-una didto sa tabok samtang ginapapuli niya
ang mga tawo.
23 Sang nakahalin na ang mga tawo nagtaklad siya nga isahanon lang sa
bukid para magpangamuyo. Nagab-ihan siya didto.
24 Sa amo man nga tion ang sakayan nga ginasakyan sang iya mga
sumulunod malayo na sa baybayon kag ginabulubalinsay sang balod,
tungod kay sugata sa hangin.
25 Sang kaagahon na, nagkadto si Jesus didto sa ila nga nagalakat sa
ibabaw sang tubig.
26 Pagkakita sang iya mga sumulunod nga may nagalakat sa ibabaw sang
tubig hinadlukan sila, kag nagsinggit, "Bagat!"
27 Sa gilayon nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo magkahadlok, ako ini!
Magpakaisog kamo!"
28 Nagsiling dayon si Pedro, "Ginoo, kon ikaw ina, pakadtua ako sa imo
nga nagalakat man sa ibabaw sang tubig."
29 Nagsiling si Jesus sa iya, "Sige, dali!" Gani nagpanaog si Pedro sa
sakayan kag naglakat sa ibabaw sang tubig pakadto kay Jesus.
30 Pero sang matalupangdan ni Pedro nga mabaskog ang hangin,
hinadlukan siya kag amat-amat siya nga naglugdang. Gani nagsinggit siya,
"Ginoo, buligi ako!"
31 Sa gilayon gindawat siya ni Jesus kag gin-uyatan nga nagasiling,
"Kadiutay sang imo pagtuo! Ngaa bala nagaduhaduha ka?"
32 Pagsakay nila nga duha sa sakayan nag-untat dayon ang *mabaskog nga*
hangin.
33 Ginsimba siya sang mga tawo sa sakayan nga nagasiling, "Matuod gid
nga ikaw ang Anak sang Dios."

Gin-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret (Mar. 6:53-56)

34 Pag-abot nila sa pihak, nagdungka sila sa baybayon sa Genesaret.
35 Nakilala dayon si Jesus sang mga tawo didto kag ginpahibalo nila sa
palibot nga mga lugar nga ara si Jesus. Gani ginpangdala sang mga tawo
ang tanan nga masakiton sa iya.
36 Ginpangabay nila si Jesus nga tugutan niya ang mga masakiton nga
tandugon siya bisan sa gaway-gaway* na lang sang iya bayo. Kag ang tanan
nga nakatandog nag-ayo.

15

Mga Tradisyon sang mga Katigulangan (Mar. 7:1-13)

1 Pagkatapos sadto may mga Pariseo kag mga manunudlo sang Kasuguan
halin sa Jerusalem nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot,
2 "Ngaa bala ang imo mga sumulunod wala nagasunod sa tradisyon sang
aton mga katigulangan? Wala nila ginahimo ang *ritual sang* pagpanghinaw
sang kamot antes magkaon."
3 Ginsabat sila ni Jesus, "Kamo man, ngaa ginalapas ninyo ang sugo sang
Dios tungod sa inyo tradisyon nga ina?

* **14:36** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5.

4 Halimbawa, nagsiling ang Dios, ‘Tahura ang imo amay kag iloy,’* kag
‘Ang bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat patyon.’†
5 Pero kamo ya nagatudlo nga kon ang tawo maghambal sa iya ginikanan
nga ang bulig nga ihatag kuntani niya sa ila natigana na nga ihatag sa Dios,
6 indi na kinahanglan nga magbulig siya sa ila. Ginapakawalay pulos
ninyo ang pulong sang Dios tungod sa inyo tradisyon.
7 Mga hipokrito! Matuod gid ang ginsiling *sang Dios* parte sa inyo *paagi*
kay Propeta Isaias,
8 “‘Ang mga tawo nga ini nagapadungog sa akon sa baba lang,
pero ang ila tagipusuon malayo sa akon.
9 Wala sing pulos ang ila pagsimba sa akon,
kay ang ila mga ginatudlo
mga pagsulundan nga ginhimo lang sang tawo.’”‡

Ang Nagapahigko sa Tawo
(Mar. 7:14-23)

10 Gintawag ni Jesus ang mga tawo kag ginsilingan niya sila, “Pamati
kamo kag intiendiha ninyo ang akon ihambal.
11 Ang mga butang nga nagasulod sa baba sang tawo wala nagapahigko§
sa iya, kundi ang mga nagaguwa sa iya baba.”
12 Dayon nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod kag nagsiling,
“Nahibaluan mo bala nga nagsakit ang buot sang mga Pariseo sa mga
ginhambal mo nga ato?”
13 Nagsabat si Jesus, “Ang kada tanom nga wala gintanom sang akon
Amay sa langit pagagabuton.
14 Pabay-i lang ninyo sila. Mga bulag sila nga manugtuytoy. Kag kon ang
bulag magatuytoy sa bulag, sila nga duha mahulog sa buho.”
15 Dayon nagsiling si Pedro kay Jesus, “Sugiri kami sang kahulugan sadto
nga paanggid.”
16 Nagsiling si Jesus sa ila, “Wala pa bala kamo makaintiendi?
17 Wala bala kamo kahibalo nga ang bisan ano nga nagasulod sa baba
nagaderetso sa tiyan kag sa ulihi nagaguwa sa lawas?
18 Pero ang nagaguwa sa baba nagahalin sa tagipusuon, kag amo ang
nagapahigko sa tawo.
19 Kay sa tagipusuon sang tawo nagahalin ang malain nga mga
panghunahuna nga amo ang nagatulod sa iya sa pagpatay,
pagpanginbabayi ukon pagpanginlalaki, pagpakigrelasyon nga imoral,
pagpangawat, pagtestigo sang butig, kag pagyaguta *sa iya isigkatawo*.
20 Amo ini ang nagapahigko sa tawo. Pero ang magkaon nga wala nahimo
ang *ritual sang* pagpanghinaw sang kamot indi makapahigko sa tawo.”

Ang Pagtuo sang Babayi nga Canaanhon
(Mar. 7:24-30)

21 Naghalin si Jesus sa sadto nga lugar kag nagkadto sa mga lugar nga
malapit sa Tyre kag Sidon.
22 May isa ka babayi nga Canaanhon nga nagaestar didto. Nagpalapit siya
kay Jesus nga nagapakitluoy. Siling niya, “Ginoo, kaliwat ni David,* kaluoyi

---

* **15:4** Exo. 20:12; Deu. 5:16 † **15:4** Exo. 21:17; Lev. 20:9 ‡ **15:9** Isa. 29:13 § **15:11** *butang...nagapahigko:* May mga pagkaon nga ginabawal sang mga Judio nga kaunon para indi sila makabig nga mahigko. * **15:22** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian.

ako! Ang akon anak nga babayi ginagamhan sang demonyo kag nagaantos gid siya."
23 Pero wala nagsabat si Jesus. Ang iya mga sumulunod nagpalapit sa iya
kag nagpangabay gid nga nagasiling, "Pahalina ang babayi nga ina, kay sige
lang ang iya sunod sa aton kag kagahod sa iya."
24 Dayon nagsiling si Jesus, "Ginpadala ako diri sa pagbulig sa mga
Israelinhon nga pareho sa mga karnero nga nagkaladula."
25 Pero nagpalapit pa gid ang babayi kay Jesus kag nagluhod sa iya nga
nagasiling, "Ginoo, buligi ako!"
26 Nagsiling si Jesus sa iya *sa paanggid*, "Indi maayo nga kuhaon ang
pagkaon sang mga anak kag ihaboy sa mga ido."†
27 Kag nagsiling ang babayi, "Husto ina Ginoo, pero bisan pa ang mga ido
nagakaon sang mga usik nga nagakalahulog sa lamisa sang ila amo."
28 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Kadako sang imo pagtuo! Gani
mabaton mo ang imo ginapangayo sa akon." Kag sa amo gid nga tion
nag-ayo ang iya anak.

Madamo ang Ginpang-ayo ni Jesus

29 Naghalin didto si Jesus kag naglakat sa higad sang Dagat‡ sang Galilea.
Sang ulihi nagtaklad siya sa bukid kag nagpungko didto.
30 Madamo nga tawo ang nagpalapit sa iya nga may dala nga mga piang,
pingkaw, bulag, apa kag madamo pa nga mga masakiton. Ginpamutang
sila sa tiilan ni Jesus kag ginpang-ayo niya sila tanan.
31 Natingala gid ang mga tawo kay nakita nila nga ang mga apa
makahambal na, maayo na ang kamot sang mga pingkaw, ang mga piang
makalakat na kag ang mga bulag makakita na. Kag gindayaw nila ang Dios
sang Israel.

Ginpakaon ni Jesus ang 4,000 ka Tawo (Mar. 8:1-10)

32 Gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag ginsilingan, "Naluoy gid
ako sa sina nga mga tawo. Tatlo na ka adlaw nga nagaupod-upod sila sa
akon kag wala na sila sing kalan-on. Indi ko gusto nga magpuli sila nga
wala kakaon kay basi kon malipong sila sa dalan."
33 Nagsiling ang iya mga sumulunod sa iya, "Diin bala kita makakuha
sang pagkaon diri sa kamingawan para sa sining madamo nga tawo?"
34 Nagpamangkot si Jesus sa ila, "Pila ka bilog ang inyo tinapay dira?"
Nagsabat sila, "Pito, kag pila ka magagmay nga isda."
35 Dayon ginpapungko ni Jesus ang mga tawo sa duta.
36 Ginkuha niya ang pito ka tinapay kag ang mga isda kag nagpasalamat
sa Dios. Pagkatapos ginpamihak-pihak niya ini kag ginhatag sa iya mga
sumulunod. Kag sila amo ang nagpanagtag sa mga tawo.
37 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. Pagkatapos gintipon nila ang
tinapay nga sobra, kag nakapuno sila sang pito ka alat.
38 Mga 4,000 ka lalaki ang nagkalaon wala labot ang mga babayi kag mga
bata.
39 Pagkatapos sadto ginpapuli ni Jesus ang mga tawo. Dayon nagsakay
siya sa sakayan kag nagtabok sa lugar sang Magadan.

---

† **15:26** Ang buot silingon ni Jesus, nga buligan niya anay ang mga Judio kag indi lang anay ang mga indi Judio. ‡ **15:29** *Dagat:* Tan-awa ang footnote sa 13:1.

16

Nagpangayo sang Milagro ang mga Pariseo kag mga Saduceo
(Mar. 8:11-13; Luc. 12:54-56)

1 May mga Pariseo kag mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus sa pagtilaw
sa iya. Nagpangabay sila sa iya nga magpakita siya sang milagro halin sa
Dios* bilang pamatuod *nga ginpadala siya sang Dios*.
2 Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon nagasalop ang adlaw kag ang langit
mapula, nagasiling kamo nga 'Maayo ang tiyempo buwas.'
3 Kag kon aga pa kag ang langit magal-om, nagasiling kamo nga 'Maulan
subong nga adlaw.' Nahibaluan ninyo kon magaulan ukon indi paagi sa
pagtan-aw sa langit, pero indi kamo kahibalo sang kahulugan sang mga
nagakalatabo subong.
4 *Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon, tama kalaot kag indi
matutom sa pagsunod sa Dios. Nagapangayo kamo sing milagro, pero wala
sing milagro nga ipakita sa inyo luwas sa milagro nga pareho sang natabo
kay Jonas." Dayon naghalin siya.

Ang Paandam ni Jesus Parte sa mga Pariseo kag mga Saduceo
(Mar. 8:14-21)

5 Nagtabok *si Jesus kag ang iya* mga sumulunod sa pihak sang dagat, pero
ang iya mga sumulunod nalipat magbalon sang pagkaon.
6 Nagsiling si Jesus sa ila, "Mag-andam gid kamo sa inugpahabok† sa
tinapay sang mga Pariseo kag mga Saduceo."
7 Pagkabati sadto sang iya mga sumulunod nagsiling sila, "Siguro
ginhambal niya ato tungod kay wala kita nakadala sang tinapay."
8 Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginahunahuna. Gani nagsiling
siya sa ila, "Ngaa nagabinaisay kamo nga wala kamo nakadala sang
tinapay? Kadiutay sang inyo pagtuo!
9 Wala pa bala ninyo maintiendihi *nga indi kita dapat magpalibog parte sa*
tinapay? Wala bala ninyo madumdumi ang lima ka bilog nga tinapay nga
akon ginpamihak-pihak para makakaon ang 5,000 ka tawo? Nalipatan bala
ninyo kon pila ka alat ang inyo napuno sa mga nabilin nga tinapay?
10 Wala bala ninyo madumdumi nga sa pito ka bilog nga tinapay
ginpakaon ko ang 4,000 ka tawo, kag pila pa ka alat ang sobra?
11 Ti ngaa wala kamo makaintiendi nga indi tinapay ang akon buot
hambalon sang pagsiling ko nga, 'Mag-andam kamo sa inugpahabok sa
tinapay sang mga Pariseo kag mga Saduceo'?"
12 Gani naintiendihan nila nga indi gali ang inugpahabok sa tinapay ang
ila dapat likawan kundi ang pagpanudlo sang mga Pariseo kag mga
Saduceo.

Sin-o si Jesus Suno kay Pedro
(Mar. 8:27-30; Luc. 9:18-21)

13 Karon, sang didto na sila ni Jesus sa lugar sang Cesarea Filipos
nagpamangkot siya sa iya mga sumulunod, "Suno sa mga tawo, sin-o bala
ako nga Anak sang Tawo?"
14 Nagsabat sila, "May nagasiling nga ikaw si Juan nga manugbautiso.
Ang iban nagasiling nga ikaw si Elias. May iban pa gid nga nagasiling nga
ikaw si Jeremias, kag kon indi, basta isa sa mga propeta."
15 Nagsiling si Jesus sa ila, "Pero suno sa inyo, sin-o bala ako?"

---

* **16:1** *Dios:* sa literal, *langit* † **16:6** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.*

16 Nagsabat si Simon Pedro, “Ikaw ang Cristo, ang Anak sang Dios nga
buhi!”
17 Nagsiling si Jesus sa iya, “Simon nga anak ni Jonas, bulahan ka, tungod
kay ang nagsugid sa imo sini nga butang indi tawo kundi ang akon Amay sa
langit.
18 Kag tungod sini ginatawag ko ikaw nga Pedro, *nga kon sayuron ‘bato.’*
Kag sa sini nga bato pagatukuron ko ang akon iglesya, kag bisan ang gahom
sang kamatayon‡ indi makadaog sa iya.
19 Ihatag ko sa imo ang awtoridad sa paghari sang Dios.§ Ang bisan ano
nga indi mo pagtugutan diri sa kalibutan amo man ang indi pagtugutan
sang Dios, kag ang bisan ano nga tugutan mo amo man ang tugutan sang
Dios.”*
20 Dayon ginpaandaman ni Jesus ang iya mga sumulunod nga indi gid sila
magpanugid bisan kay sin-o nga siya amo ang Cristo.

Ginsugid ni Jesus nga Magaantos Siya kag Patyon (Mar. 8:31-9:1; Luc. 9:22-27)

21 Halin sadto ginpaathag ni Jesus sa iya mga sumulunod kon ano ang
matabo sa iya. Nagsiling siya, “Kinahanglan gid nga magkadto ako sa
Jerusalem. Didto magaantos gid ako sa himuon sa akon sang mga
manugdumala sang mga Judio, sang manugdumala nga mga pari, kag sang
mga manunudlo sang Kasuguan. Ipapatay nila ako, pero sa ikatlo nga
adlaw mabanhaw ako.”
22 Sang pagsiling niya sadto gindala siya ni Pedro sa ulo-unhan kag
ginsaway, “Ginoo, ipalayo lang sa imo ang ginhambal mo nga ina. Indi
pag-itugot sang Dios nga matabo ina sa imo.”
23 Nagliso si Jesus kag nagsiling sa iya, “Palayo ka sa akon, Satanas!
Ginabalabagan mo ako nga maghimo sang kabubut-on sang Dios tungod
kay ang imo hunahuna indi iya sang Dios kundi iya sang tawo!”
24 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Kon may tawo nga
gusto magsunod sa akon, indi niya dapat pagpasulabihon ang iya
kaugalingon. Kag dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon† sa iya
nga pagsunod sa akon.
25 Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya
ini. Pero ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon
makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.
26 Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga
butang diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? Wala gid! Kay wala
gid sang butang nga sarang niya mahatag para mapabalik niya ang iya
kabuhi.
27 Kay *ako nga* Anak sang Tawo magabalik diri sa kalibutan nga nagasilak
sa gahom sang akon Amay, kag kaupod ko ang iya mga anghel. Dayon
balusan ko ang tagsa-tagsa suno sa iya mga binuhatan.
28 Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita
nila *ako nga* Anak sang Tawo nga nagabalik diri bilang Hari.”

---

‡ **16:18** *gahom sang kamatayon:* sa literal, *mga puwertahan sang lugar sang mga patay* § **16:19** *awtoridad sa paghari sang Dios:* sa literal, *mga yabi sang ginharian sang langit* * **16:19** *indi pagtugutan sang Dios...tugutan sang Dios:* ukon, *wala gintugutan sang Dios...gintugutan sang Dios,* kay sa Griego future periphrastic perfect ina (kon sa English, shall not have been permitted...shall have been permitted). † **16:24** *dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon:* sa literal, *dapat pas-anon niya ang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

17

Ang Pagbalhin Sang Dagway ni Jesus
(Mar. 9:2-13; Luc. 9:28-36)

1 Pagligad sang anom ka adlaw gindala ni Jesus si Pedro kag ang
mag-utod nga si Santiago kag si Juan sa mataas nga bukid nga silahanon
lang.
2 Samtang nagatulok sila kay Jesus, nagbalhin ang iya dagway. Ang iya
guya nagsilak pareho sang adlaw, kag ang iya bayo nagputi nga nagasilak.
3 Hinali lang nakita nila si Moises kag si Elias nga nagapakig-estorya sa
iya.
4 Dayon nagsiling si Pedro kay Jesus, "Ginoo, maayo nga ari kami* diri.
Kon luyag mo, mahimo ako diri sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang
isa para kay Moises, kag ang isa pa gid para kay Elias."
5 Wala pa siya makatapos hambal ginlikupan sila sang masilaw nga
panganod. Kag may nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga
nagasiling, "Amo ini ang akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa iya.
Pamatii ninyo siya!"
6 Pagkabati sadto sang mga sumulunod, nagluhod sila sa tuman nga
kahadlok.
7 Ginpalapitan sila ni Jesus kag gintandog nga nagasiling, "Tindog kamo!
Indi kamo magkahadlok!"
8 Sang pagtangla nila wala sila sing iban nga nakita didto kundi si Jesus
gid lang.
9 Sang nagapadulhog na sila sa bukid, ginmanduan sila ni Jesus, "Indi gid
kamo magpanugid bisan kay sin-o parte sa inyo nakita samtang *ako nga*
Anak sang Tawo wala pa mabanhaw."
10 Pagkatapos nagpamangkot sa iya ang iya mga sumulunod, "Ngaa bala
nagasiling ang mga manunudlo sang Kasuguan nga kinahanglan mag-abot
anay si Elias *sa wala pa mag-abot ang Cristo*?"
11 Nagsabat si Jesus, "Husto ina, kinahanglan nga mag-abot anay si Elias
para ipreparar niya ang tanan nga butang.
12 Pero sugiran ko kamo, si Elias nag-abot na. Ugaling wala lang siya
nakilala sang mga tawo kag ginhimo nila ang ila gusto sa iya. Kag amo man
ang ila himuon sa *akon nga* Anak sang Tawo. Paantuson man nila ako."
13 Dayon naintiendihan sang iya mga sumulunod nga si Juan nga
manugbautiso amo ang iya ginatumod.

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga may Malain nga Espiritu
(Mar. 9:14-29; Luc. 9:37-43)

14 Sang pag-abot nila sa madamo nga tawo may isa ka lalaki nga
nagpalapit kay Jesus kag nagluhod nga nagasiling,
15 "Ginoo,† kaluoyi man ang akon bata nga lalaki. Kuyapon siya kag kon
abuton siya gani grabe gid ang iya pag-antos. Permi siya nagakatumba sa
kalayo kag permi nagakahulog sa tubig.
16 Gindala ko siya sa imo mga sumulunod, pero indi sila makapaayo sa
iya."
17 Dayon nagsiling si Jesus, "*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon
wala sing pagtuo kag mga balingag. Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos
sa inyo? Dal-a ninyo diri sa akon ang bata!"
18 Ginsabdong dayon ni Jesus ang demonyo sa bata kag sa gilayon
nagguwa ini. Sa sadto gid nga tion nag-ayo ang bata.

---

* **17:4** *kami:* ukon, *kita* † **17:15** *Ginoo:* ukon, *Sir*

19 Sang silahanon na lang nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod
kag nagpamangkot, “Ngaa bala indi namon matabog ang espiritu *sa bata*?”
20 Nagsabat si Jesus sa ila, “Tungod kay kulang ang inyo pagtuo. Sa
pagkamatuod, kon may pagtuo kamo nga pareho sa binhi sang mustasa,
sarang kamo makasiling sa sini nga bukid, ‘Saylo ka didto!’ Kag ang bukid
masaylo. Wala gid sang butang nga indi ninyo mahimo.”
21 Pero ini nga klase sang espiritu indi ninyo matabog kon indi kamo
magpangamuyo kag magpuasa.‡

Ginsambit Liwat ni Jesus ang Parte sa Iya Kamatayon (Mar. 9:30-32; Luc. 9:43b-45)

22 Samtang nagatilipon ang iya mga sumulunod didto sa Galilea,
nagsiling si Jesus sa ila, “*Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan na§ nga
itugyan sa mga tawo
23 nga magapatay sa akon. Pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.”
Nagkasubo gid ang mga sumulunod *ni Jesus sa iya ginsiling*.

Ang Pagbayad sang Buhis para sa Templo

24 Sang pag-abot nila ni Jesus sa Capernaum, ginpalapitan si Pedro sang
mga manugsukot sang buhis sa templo kag ginpamangkot, “Nagabayad
bala ang inyo manunudlo sang buhis para sa templo?”
25 Nagsabat si Pedro sa iya, “Huo, nagabayad siya.”
Pagsulod ni Pedro sa balay ginpamangkot siya dayon ni Jesus, “Simon,
kon sa imo abi, sin-o bala ang ginapabayad sang mga hari diri sa kalibutan
sang buhis, ang ila bala mga anak ukon ang iban?”
26 Nagsabat si Pedro, “Siyempre ang iban.” Dayon nagsiling si Jesus, “Kon
amo sina, nagakahulugan nga ang mga anak indi kinahanglan nga
magbayad.*
27 Ugaling kon indi kita magbayad basi kon maglain ang ila buot sa aton,
gani magkadto ka sa dagat kag magpamunit. Abrihan mo ang baba sang
una nga isda nga imo makuha kag makita mo didto ang kuwarta nga
sarang ta ibayad para sa aton buhis nga duha. Kuhaon mo ang kuwarta kag
ibayad dayon sa mga nagasukot sang buhis para sa templo.”

18

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan? (Mar. 9:33-37; Luc. 9:46-48)

1 Sang sadto nga tion, nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag
nagpamangkot, “Sin-o gid bala ang labaw sa tanan nga nasakop sa paghari
sang Dios?”*
2 Gintawag ni Jesus ang bata nga gamay kag ginpatindog niya sa ila tunga.
3 Dayon nagsiling siya, “Sa pagkamatuod, kon indi kamo magbag-o kag
mangin pareho sa magagmay nga mga bata, indi gid kamo masakop sa
paghari sang Dios.
4 Kay ang tawo nga nagapaubos pareho sa sini nga bata, amo ang labaw
sa tanan nga nasakop sa paghari sang Dios.

---

‡ **17:21** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **17:22** *kinahanglan na:* ukon, *malapit na* * **17:26** Ang buot silingon ni Jesus, tungod nga sila mga anak sang Dios, indi kinahanglan nga magbayad sila sang buhis para sa templo sang Dios. * **18:1** *Dios:* sa literal, *langit.* Amo man sa bersikulo 3, 4 kag 23. Tan-awa ang footnote sa 3:2.

5 “Kag ang bisan sin-o nga nagabaton sa bata nga pareho sini tungod sa
akon,† nagabaton man sa akon.
6 Pero ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sining
magagmay nga mga kabataan nga nagatuo sa akon, maayo pa sa iya nga
higtan ang iya liog sang galingan nga bato kag itagbong siya sa lawod.

Mga Kabangdanan sang Pagpakasala
(Mar. 9:42-48; Luc. 17:1-2)
7 “Kaluluoy ang mga tawo diri sa kalibutan tungod sa mga butang nga
mangin kabangdanan sang ila pagpakasala. Kon sa bagay ini nga mga
butang nagaabot gid man. Pero kaluluoy gid ang tawo nga mangin
kabangdanan sang pagpakasala sang iya isigkatawo.
8 “Kon ang imo kamot ukon tiil amo ang kabangdanan sang imo
pagpakasala, utda ina kag ipilak! Mas maayo pa nga isa lang ang imo
kamot ukon tiil pero may kabuhi ka nga wala sing katapusan sang sa duha
ang imo kamot ukon tiil pero ipilak ka man lang sa kalayo nga
nagadabadaba sa wala sing katapusan.
9 Kag kon ang imo mata amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala,
lukata ina kag ipilak! Mas maayo pa nga isa lang ang imo mata pero may
kabuhi ka nga wala sing katapusan sang sa duha ang imo mata pero ipilak
ka man lang sa kalayo sa impyerno.

Ang Paanggid Parte sa Karnero nga Nadula
(Luc. 15:3-7)
10 “Mag-andam kamo nga indi gid ninyo pag-ibaliwala bisan ang isa sa
sining magagmay nga mga bata. Kay ang matuod, ang mga anghel sang
Dios nga nagabantay sa ila ara permi sa atubangan sang akon Amay sa
langit.
11 Kay *ako nga* Anak sang Tawo nagkadto *diri sa kalibutan* sa pagluwas sa
mga tawo nga nagkaladula *tungod sa ila mga sala*.‡
12 “Kon ang isa ka tawo may 100 ka karnero kag nadula ang isa, ano bala
ang iya himuon? Sigurado gid nga bayaan niya ang 99 nga nagahalab sa
mga bukid kag pangitaon niya ang karnero nga nadula.
13 Kag kon iya ini makita malipay gid siya. Sa pagkamatuod, mas dako
ang iya kalipay sa isa nga nadula nga iya nakita sang sa 99 nga wala nadula.
14 Amo man ina ang balatyagon sang inyo Amay sa langit. Indi gid niya
luyag nga madula ang bisan isa lang ka gamay nga bata.

Kon Nakasala sa Imo ang Kapareho Mo nga Tumuluo
15 “Kon ang imo kapareho nga tumuluo nakasala sa imo, kadtuan mo siya
kag sugiran mo dayon sang iya ginhimo nga sala. Pero ini himuon mo nga
kamohanon lang. Kon magpamati siya sa imo, magaayuhay kamo liwat,
kag mapabalik mo siya sa Dios.
16 Pero kon indi siya magpamati sa imo, magdala ka sang isa ukon duha
man ka tumuluo para ‘ang akusasyon mapamatud-an sang duha ukon tatlo
ka saksi,’§ *suno sa Kasulatan*.
17 Pero kon indi pa gid siya magpamati sa ila, isugid ini sa iglesya. Kag
kon indi pa gid siya magpamati sa ila, indi na ninyo siya pagsapaka kundi
kabiga ninyo siya nga pareho sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios
ukon pareho sang mga manugsukot sang buhis.*

† **18:5** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* ‡ **18:11** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **18:16** Deu. 19:15 * **18:17** *manugsukot sang buhis:* ginakabig sila sang mga Judio nga mga makasasala.

Ang Ginadumilian kag ang Ginatugutan

18 "Sa pagkamatuod, ang bisan ano nga indi ninyo pagtugutan diri sa kalibutan amo man ang indi pagtugutan sang Dios, kag ang bisan ano nga tugutan ninyo amo man ang tugutan sang Dios.†
19 "Kag sa pagkamatuod, kon ang duha sa inyo diri sa kalibutan magsugtanay parte sa bisan ano nga inyo pangayuon sa pangamuyo, himuon ina sa inyo sang akon Amay sa langit.
20 Kay kon diin ang duha ukon tatlo nga nagatipon tungod sa akon,‡ ako kaupod nila."

Ang Paanggid Parte sa Ulipon nga Indi Magpatawad

21 Nagpalapit si Pedro kay Jesus kag nagpamangkot, "Ginoo, kon ang akon utod§ permi lang makasala sa akon, kapila ko gid bala siya patawaron? Kapito gid bala?"
22 Nagsabat si Jesus sa iya, "Indi lang kapito, kundi ka-77.*
23 Kay ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya: May* isa ka hari nga nagahusay sang mga utang sang iya mga ulipon.
24 Samtang nagahusay siya sang ila mga utang, may gindala sa iya nga ulipon nga ang iya utang minilyon.
25 Tungod nga indi siya makabayad nagsugo ang hari nga ibaligya siya pati ang iya asawa kag ang iya mga bata. Kag ibaligya man ang tanan niya nga pagkabutang para mabayaran niya ang iya utang.
26 Ang ginhimo sang ulipon, nagluhod siya sa hari kag nagpakitluoy nga nagasiling, 'Pasensyaha lang ako anay kay bayaran ko gid ikaw sang tanan!'
27 Naluoy ang hari sa iya, gani ginpatawad siya kag wala na pagpabayara sang iya utang, kag ginpapuli siya.†
28 "Pagpuli sang ato nga ulipon, nasugata niya ang kapareho niya nga ulipon nga may utang sa iya nga gamay gid lang. Gindakop niya siya kag ginkuga dayon nga nagasiling, 'Bayari ako sang imo utang!'
29 Nagluhod sa iya ang iya kapareho nga ulipon nga nagapakitluoy, 'Pasensyaha lang ako anay kay bayaran ko gid ikaw!'
30 Pero wala gid siya nagpasugot. Ginpapriso gid niya ang ulipon nga ato hasta makabayad.
31 Pagkakita sadto sang iban pa gid nga mga ulipon naglain ang ila buot, gani nagkadto sila sa ila hari kag ginsugid ang parte sa natabo.
32 Ginpatawag sang hari ang ulipon kag nagsiling, 'Masyado ka kalain nga ulipon. Ginpatawad ko ikaw sa imo utang sa akon tungod kay nagpakitluoy ka sa akon.
33 Ngaa bala wala mo pagkaluoyi ang imo kapareho nga ulipon pareho sang akon pagkaluoy sa imo?'
34 Naakig gid ang hari sa iya, gani ginpapriso siya kag ginpasilutan hasta mabayaran ang tanan niya nga utang."
35 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Amo man ini ang himuon sa inyo sang akon Amay sa langit kon indi kamo magpatawad sa inyo kapareho sing tinagipusuon."

---

† **18:18** *indi pagtugutan sang Dios...tugutan sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 16:19. ‡ **18:20** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* § **18:21** *utod:* siguro ang buot silingon, *kapareho nga tumuluo* * **18:22** *ka-77:* ukon, *ka-70 ka pito (70 x 7)* † **18:27** *ginpapuli siya:* ukon, *ginhilway siya sa prisohan*

19

Ang Pagpanudlo ni Jesus Parte sa Pagbulagay sang Mag-asawa (Mar. 10:1-12)

1 Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sadto nga mga butang, naghalin
siya sa Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga sakop sang Judea sa tabok
sang *Suba sang* Jordan.
2 Madamo nga tawo ang nagsunod sa iya, kag ginpang-ayo niya sila sa ila
mga masakit.
3 Karon, may mga Pariseo nga nagkadto man didto sa iya sa pagtilaw* sa
iya. Gani nagpamangkot sila, "Tugot bala sa Kasuguan nga bulagan sang
lalaki ang iya asawa sa bisan ano nga kabangdanan?"
4 Nagsabat si Jesus, "Wala bala kamo nakabasa sa Kasulatan nga sang
ginsuguran 'ginhimo sang Dios ang tawo nga lalaki kag babayi'†?
5 Pagkatapos nagsiling ang Dios, 'Amo ina ang rason nga bayaan sang
lalaki ang iya amay kag iloy kag mag-upod sa iya asawa, kag sila nga duha
mangin isa.'‡
6 Indi na sila duha kundi isa. Gani indi dapat bulagon sang tawo ang
gin-isa sang Dios."
7 Liwat nagsiling ang mga Pariseo sa iya, "Ngaa nagsiling si Moises nga
puwede bulagan sang lalaki ang iya asawa, basta hatagan lang niya sang
kasulatan sang pagbulagay?"§
8 Nagsiling si Jesus sa ila, "Gintugutan kamo ni Moises nga bulagan ninyo
ang inyo asawa tungod kay matig-a ang inyo ulo. Pero indi amo ina ang
plano sang Dios halin sang ginsuguran.
9 Amo ina nga nagasiling ako sa inyo nga kon bulagan sang lalaki ang iya
asawa nga wala man lang naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon,*
kag pagkatapos magpangasawa siya sang iban, nagapanginbabayi siya.
Kag ang magpangasawa sa babayi nga ginbulagan nagapanginbabayi
man."†
10 Dayon nagsiling ang mga sumulunod ni Jesus, "Kon amo ina ang
pagsulundan sa mag-asawa, maayo pa nga indi na lang magpangasawa."
11 Nagsabat si Jesus, "Ini nga pagtulun-an indi mabaton sang tanan luwas
sang mga tawo nga ginhatagan sini *sang Dios*.
12 May madamo nga kabangdanan kon ngaa may mga lalaki nga indi
makapangasawa: ang iban natawo nga indi makapangasawa; ang iban
indi makapangasawa tungod nga ginkapon sila; kag ang iban pa gid indi
magpangasawa tungod sa ila pagpasulabi sa paghari sang Dios.‡ Gani, ang
makasarang nga indi magpangasawa, indi magpangasawa."

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata (Mar. 10:13-16; Luc. 18:15-17)

13 Karon, may mga tawo nga nagdala sang magagmay nga mga bata kay
Jesus para tungtungan niya sang iya kamot kag pangamuyuan. Pero
ginsaway sila sang mga sumulunod ni Jesus.
14 Nagsiling si Jesus sa ila, "Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga
magpalapit sa akon. Indi ninyo sila pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila
nasakop sa paghari sang Dios."

---

* **19:3** *pagtilaw:* ukon, *pagdakop-dakop* † **19:4** Gen. 1:27; 5:2 ‡ **19:5** Gen. 2:24 § **19:7** Deu. 24:1 * **19:9** *naghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon:* posible ang buot silingon, *nagpanginlalaki* † **19:9** *Kag ang...nagapanginbabayi man:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **19:12** *Dios:* sa literal, *langit.* Amo man sa bersikulo 14 kag 23. Tan-awa ang footnote sa 3:2.

15 Dayon gintungtong ni Jesus ang iya kamot sa mga bata kag
ginbendisyunan niya sila. Pagkatapos sadto naglakat siya.

Ang Tawo nga Manggaranon
(Mar. 10:17-31; Luc. 18:18-30)
16 May isa ka tawo nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot,
"Manunudlo, ano bala ang maayo nga dapat ko himuon para maangkon ko
ang kabuhi nga wala sing katapusan?"
17 Nagsabat si Jesus sa iya, "Ngaa nagpamangkot ka sa akon kon ano ang
maayo? Isa lang ang maayo, kag wala sing iban kundi ang Dios. Kon gusto
mo nga makabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan tumanon mo ang
mga sugo."
18 Nagpamangkot siya liwat, "Ano nga mga sugo?" Nagsiling si Jesus sa
iya, "Indi ka magpatay, indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki,
indi ka magpangawat, indi ka magsaksi sing butig,
19 tahuron mo ang imo amay kag iloy,§ kag higugmaon mo ang imo
isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon."*
20 Nagsabat ang pamatan-on, "Ina tanan ginatuman ko. Ano pa bala ang
kulang sa akon?"
21 Nagsabat si Jesus, "Kon gusto mo nga wala ka na gid sing kakulangan
sa panulok sang Dios, magpuli ka kag ibaligya ang imo mga pagkabutang,
kag ang kuwarta ipanagtag mo sa mga imol. Sa sini nga paagi makaangkon
ka sang manggad sa langit. Dayon, magbalik ka kag magsunod sa akon."
22 Pagkabati sadto sang pamatan-on naghalin siya nga masinulub-on kay
madamo ang iya manggad.
23 Gani nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Sa pagkamatuod,
mabudlay gid para sa isa ka manggaranon nga magpasakop sa paghari
sang Dios.
24 Mas mahapos pa nga mag-agi ang camel sa buho sang dagom sang sa
magpasakop ang manggaranon sa paghari sang Dios."
25 Pagkabati sadto sang iya mga sumulunod, natingala gid sila. Gani
nagpamangkot sila, "Ti kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?"
26 Gintulok sila ni Jesus kag ginsilingan, "Kon sa tawo lang indi gid ini
mahimo, pero kon sa Dios ang tanan nga butang mahimo."
27 Dayon nagsiling si Pedro sa iya, "Ti kami, ginbayaan namon ang tanan
kag nagsunod sa imo. Karon, ano bala ang amon mabaton nga balos?"
28 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, magaabot ang adlaw nga
bag-uhon sang Dios ang kalibutan, kag *ako nga* Anak sang Tawo
magapungko sa akon harianon nga trono. Sa sina nga adlaw, kamo nga
nagsunod sa akon magapungko sa dose ka trono para hukman ninyo ang
dose ka tribo sang Israel.
29 Kag ang bisan sin-o nga nagbiya sa iya balay, mga utod, amay, iloy, mga
bata, ukon mga duta tungod sa akon magabaton sang madamo pa gid nga
balos, kag magapanubli sang kabuhi nga wala sing katapusan.
30 Madamo nga dungganon subong nga sa ulihi mangin kubos, kag
madamo nga kubos subong nga sa ulihi mangin dungganon."

20

Ang mga Nagaobra sa Talamnan sang Ubas

§ **19:19** Exo. 20:12-16; Deu. 5:16-20 * **19:19** Lev. 19:18

1 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga estorya: May* isa ka tawo nga may talamnan sang ubas. Naglakat siya aga pa gid sa pagpangita sang mga tawo nga maobra sa iya talamnan.
2 *Sang makakita siya sang mga trabahador,* nagkasugot sila nga ang ibayad sa ila suno man sa inadlaw nga suhol. Dayon ginpakadto niya sila sa iya talamnan.
3 Sang mga alas nuwebe na sang aga, naglakat naman ang tag-iya kag may nakita siya nga mga tawo nga nagaistambay lang sa merkado tungod nga wala sila sing obra.
4 Nagsiling siya sa ila, ‘Mag-obra kamo didto sa akon talamnan, kay suhulan ko kamo sing husto.’
5 Gani nagkadto sila didto kag nag-obra. Sang udto na, naglakat naman ang tag-iya, *kag nakakita naman siya sang mga trabahador*. Amo man ang iya ginhimo pag-abot sang mga alas tres sang hapon.
6 Pag-abot sang alas singko, naglakat naman siya, kag may nakita naman siya nga mga nagaistambay. Nagsiling siya sa ila, ‘Ngaa bala nagaistambay lang kamo diri sa bilog nga adlaw?’
7 Nagsabat sila, ‘Ti ano man ang amon himuon, kay wala sing may nagapaobra sa amon.’ Gani ginsilingan niya sila nga magkadto sa iya talamnan kag mag-obra.
8 “Sang sirom na, nagsiling ang tag-iya sang talamnan sa iya engkargado, ‘Tawga ang mga nagaulobra kag suwelduhan. Unahon mo bayad ang naulihi gid nga nag-obra kag pasunod hasta sa mga nahauna nga nag-obra.’
9 Ang mga nag-obra sugod sang mga alas singko ginhatagan sang suweldo para sa isa ka adlaw nga obra.
10 Sang suhulan na ang mga aga pa gid nag-umpisa obra, naghunahuna sila nga dako ang ila mabaton sang sa mga tawo nga naulihi nga nag-obra. Pero ang kada isa sa ila ginsuhulan man sang para sa isa ka adlaw nga obra.
11 Pagkabaton nila sadto, nagreklamo sila sa tag-iya.
12 Siling nila, ‘Ang mga naulihi isa ka oras lang ang ila obra, pero kami ya isa ka adlaw gid ang amon pagpabalhas kag pagpainit, pero palareho lang ang imo suhol sa amon!’
13 Nagsiling siya sa isa sa ila, ‘Amigo, wala ko ikaw pagdayai. Indi bala nagkasugot kita nga bayaran ko ikaw suno sa inadlaw nga suhol?
14 Batuna ang kantidad nga para sa imo inobrahan kag magpuli. Kay akon ini gusto nga hatagan ang naulihi nga nag-obra pareho sa akon ginhatag sa imo.
15 Indi bala makapagusto ako sang akon himuon sa akon kuwarta kay akon ini? Ayhan nahisa ka lang tungod kay maayo ako sa ila.’
16 “Gani amo man ina *ang matabo*. Ang mga kubos subong amo ang mangin dungganon sa ulihi, kag ang mga dungganon subong amo ang mangin kubos sa ulihi.”

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa iya Kamatayon (Mar. 10:32-34; Luc. 18:31-34)

17 Sang nagapakadto na sila ni Jesus sa Jerusalem, ginpain niya ang dose *ka apostoles* sa mga tawo kay may inugsugid siya sa ila.
18 Nagsiling siya, “Pamati kamo! Nagapataklad kita sa Jerusalem kag *ako nga* Anak sang Tawo itugyan didto sa manugdumala nga mga pari kag mga manunudlo sang Kasuguan, kag sentensyahan nila ako nga patyon.
19 Dayon itugyan nila ako sa mga indi Judio para yagutaon, hanuton, kag ilansang sa krus. Pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw ako.”

Ang Pangabay sang Asawa ni Zebedee
(Mar. 10:35-45)

20 Nagpalapit kay Jesus ang asawa ni Zebedee upod ang iya duha ka anak
nga lalaki. Nagluhod siya kay Jesus kay may ipangabay siya.
21 Gani nagsiling si Jesus sa iya, “Ano ang imo gusto?” Nagsabat ang
asawa ni Zebedee, “Kon mahimo, kon maghari ka na, papungkuon mo ang
akon duha ka anak sa imo tupad; ang isa sa tuo kag ang isa sa wala.”
22 Pero ginsabat sila ni Jesus, “Wala kamo makahibalo kon ano ang inyo
ginapangayo. Masarangan bala ninyo ang mga pag-antos nga antuson
ko?”* Nagsiling sila, “Huo, masarangan namon.”
23 Nagsiling si Jesus sa ila, “Masarangan ninyo gani, pero indi ako ang
nagapili kon sin-o ang mapungko sa akon tuo kag sa akon wala. Kay may
ara na nga gintigan-an sini ang akon Amay.”
24 Pagkabati sang napulo ka sumulunod kon ano ang ila ginpangayo,
nangakig gid sila sa mag-utod.
25 Gani gintawag sila tanan ni Jesus kag ginsilingan, “Nahibaluan ninyo
nga ang mga manugdumala sang mga nasyon may gahom sa ila mga sakop
kag pagusto lang sila kon ano ang ila himuon sa ila.
26 Pero indi amo ini ang sa inyo. Kay kon sin-o sa inyo ang gusto nga
mangin gamhanan, dapat mangin suluguon siya ninyo.
27 Kag kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, dapat mangin
ulipon siya sang tanan.
28 Bisan pa gani *ako nga* Anak sang Tawo wala nagkadto diri sa kalibutan
para alagaran kundi mag-alagad kag maghatag sang akon kabuhi para
matubos ang madamo nga tawo.”

Gin-ayo ni Jesus ang Duha ka Bulag
(Mar. 10:46-52; Luc. 18:35-43)

29 Sang nagapaguwa na sila ni Jesus sa Jerico, madamo nga tawo ang
nagsunod sa iya.
30 Karon, may duha didto ka bulag nga nagapungko sa higad sang dalan.
Nabatian nila nga nagaagi si Jesus, gani nagsinggit sila, “Ginoo,† kaliwat ni
David,‡ kaluoyi kami!”
31 Ginsaway sila sang mga tawo nga maghipos. Pero gintuduhan pa gid
gani nila singgit, “Ginoo, kaliwat ni David, kaluoyi kami!”
32 Nagpundo si Jesus, gintawag niya sila kag ginpamangkot, “Ano ang
inyo gusto nga himuon ko sa inyo?”
33 Nagsabat sila, “Ginoo, gusto namon nga makakita!”
34 Naluoy si Jesus sa ila, gani gintandog niya ang ila mga mata, kag sa
gilayon nakakita sila. Dayon nagsunod sila sa iya.

21

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerusalem kag nakaabot na sa *baryo*
sang Betfage, sa Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha niya ka
sumulunod.

---

* **20:22** *Masarangan...antuson ko:* sa literal, *Mainom bala ninyo ang ilimnon nga pagaimnon ko?*
† **20:30** *Ginoo:* ukon, *Sir* ‡ **20:30** *kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias
ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manununbli sang
iya ginharian.

2 Nagsiling siya sa ila, “Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo.
Pagsulod ninyo, may makita kamo nga donkey nga nahigot kag ara man
ang iya bata. Hubari ninyo kag dal-a diri sa akon.
3 Kon may magpamangkot sa inyo, sabta ninyo, ‘Kinahanglan ini sang
Ginoo,’ kag ipadala niya dayon sa inyo.”
4 Ini natabo para matuman ang ginhambal sang propeta:

5 “Sugiri ang mga pumuluyo sang Zion* nga ang ila hari nagaabot na.
Mapainubuson siya, kag *nagaabot nga*
nagasakay sa bataon nga donkey.”†
6 Gani naglakat ang duha ka sumulunod kag gintuman nila ang sugo ni
Jesus.
7 Gindala nila ang donkey upod ang bata sini didto kay Jesus. Ginhapinan
nila ini sang ila mga panapton kag ginsakyan dayon ni Jesus.
8 Madamo gid nga tawo ang naghumlad sang ila mga panapton sa dalan,
kag ang iban nagtapas sang mga sanga sang mga kahoy kag ginladlad ini sa
dalan *bilang pagpadungog kay Jesus*.
9 Nagsinggit ang mga tawo nga nagauna kag ang nagasunod sa iya,
“Dayawon ta ang kaliwat ni David!”‡

“Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala!”§*

“Dayawon ta ang Dios!”
10 Sang pagsulod ni Jesus sa Jerusalem naggirinual ang mga tawo didto.
Nagsiling sila, “Sin-o bala ang tawo nga ina?”
11 Nagsabat ang mga tawo nga kaupod ni Jesus, “Amo ini ang propeta nga
si Jesus nga taga-Nazaret nga sakop sang Galilea.”

Nagkadto si Jesus sa Templo
(Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Nagkadto si Jesus sa templo kag gintabog niya ang mga tawo nga
nagapamakal kag nagabaligya didto. Ginpamaliskad niya ang mga lamisa
sang mga manugbaylo sang kuwarta kag ang mga pulungkuan sang mga
manugbaligya sang mga pating *nga inughalad*.
13 Nagsiling siya sa ila, “Nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan, ‘Ang akon
balay tawgon nga balay nga palangamuyuan.’† Pero ginhimo ninyo nga
palanaguan sang mga tulisan!”‡
14 May mga bulag kag mga lupog nga nagpalapit sa iya didto sa templo
kag gin-ayo niya sila.
15 Naakig ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang
Kasuguan sang makita nila ang makatilingala nga mga butang nga iya
ginahimo kag sang mabatian nila ang mga kabataan didto sa templo nga
nagasinggit, “Dayawon ta ang kaliwat ni David!”
16 Gani nagsiling sila kay Jesus, “Nabatian mo man bala ang ila
ginasiling?” Nagsabat si Jesus, “Huo. Ngaa, wala bala kamo kabasa *sa*
sining ginasiling sang Kasulatan:
“‘Bisan gani ang magagmay nga mga bata
gintudluan mo nga magdayaw sa imo’§?”

---

* **21:5** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Griego, *anak nga babayi sang Zion* † **21:5** Zac. 9:9 ‡ **21:9** *kaliwat ni David:* Tan-awa ang footnote sa 9:27. § **21:9** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* * **21:9** Sal. 118:26 † **21:13** Isa. 56:7 ‡ **21:13** Jer. 7:11 § **21:16** Sal. 8:2

17 Dayon ginbayaan sila ni Jesus. Nagguwa siya sa siyudad *sang*
Jerusalem kag nagpa-Betania kag didto nagtulog.

Ginpakamalaot ni Jesus ang Kahoy nga Higera
(Mar. 11:12-14, 20-24)
18 Pagkaaga, sang nagapabalik na si Jesus sa siyudad sang Jerusalem
gin-gutom siya.
19 Karon, may nakita siya nga kahoy nga higera sa higad sang dalan. Gani
ginpalapitan niya ini, pero wala siya sing may nakita nga bunga kundi mga
dahon lang. Nagsiling siya dayon sa kahoy, "Indi ka na makapamunga
hasta san-o!" Kag sa gilayon nalaya ang higera.
20 Sang makita ini sang iya mga sumulunod natingala gid sila. Nagsiling
sila, "Ngaa nalaya gilayon ang higera?"
21 Nagsabat si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, kon may pagtuo kamo kag
wala nagaduhaduha, mahimo man ninyo ang ginhimo ko sa kahoy nga
higera. Kag indi lang ina kundi makasiling kamo bisan pa sa sini nga bukid,
'Maghalin ka kag magsaylo sa dagat,' kag matabo ina.
22 Ang bisan ano nga inyo pangayuon sa pangamuyo mabaton gid ninyo,
kon nagatuo kamo."

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mar. 11:27-33; Luc. 20:1-8)
23 Nagkadto liwat si Jesus sa templo. Kag samtang nagatudlo siya didto,
nagpalapit sa iya ang mga manugdumala nga mga pari kag mga
manugdumala sang mga Judio kag nagpamangkot, "Ano bala ang imo
awtoridad sa paghimo sang mga butang nga imo ginahimo diri sa templo?
Sin-o ang naghatag sa imo sang sini nga awtoridad?"
24 Nagsabat si Jesus sa ila, "Mamangkot man ako sa inyo. Kag kon
masabat ninyo ini, sabton ko man kamo kon ano ang akon awtoridad sa
paghimo sini nga mga butang.
25 Kay sin-o bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios*
bala ukon sa tawo?" Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat. Siling nila,
"Kon magsiling kita nga halin sa Dios, masiling siya, 'Ti ngaa wala kamo
nagpati kay Juan?'
26 Pero kon magsiling kita nga halin sa tawo, delikado kita sa mga tawo
kay nagapati sila nga si Juan propeta *sang Dios*."
27 Gani nagsabat sila kay Jesus, "Wala kami kahibalo." Dayon nagsiling si
Jesus sa ila, "Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay sin-o awtoridad
ginahimo ko ini nga mga butang."

Ang Paanggid Parte sa Duha Ka Mag-utod nga Lalaki
28 *Nagsiling liwat si Jesus sa ila,* "Suno sa inyo hunahuna, ano ang buot
silingon sini? May isa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki.
Ginkadtuan niya ang magulang kag ginsilingan, 'Toto, magkadto ka subong
sa aton talamnan sang ubas kag mag-obra.'
29 Nagsabat siya, 'Indi ko!' Pero sang ulihi nagbaylo ang iya hunahuna
kag nagkadto siya sa ila talamnan kag nag-obra.
30 Nagkadto man ang amay sa manghod kag ginsilingan man niya siya
pareho sang iya ginsiling sa magulang. Nagsabat ang manghod, 'Huo, tay,'
pero wala siya nagtuman.
31 Ti, diin sa duha ang nagtuman sang sugo sang iya amay?" Nagsabat
sila, "Ang magulang." Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, nauna pa

* **21:25** *Dios:* sa literal, *langit*

sa inyo nga nagapasakop sa paghari sang Dios ang mga manugsukot sang
buhis kag ang mga babayi nga nagbaligya sang ila lawas.
32 Kay si Juan *nga manugbautiso* nagkadto diri kag nagtudlo sa inyo sang
husto nga paagi para mangin matarong kamo, pero wala kamo nagpati sa
iya. Ang mga manugsukot sang buhis kag ang mga babayi nga nagbaligya
sang ila lawas nagpati sa iya. Kag bisan nakita ninyo ini, wala gid kamo
nagbag-o sang inyo hunahuna kag nagpati sa iya."

Ang Paanggid Parte sa mga Agsador (Mar. 12:1-12; Luc. 20:9-19)

33 *Nagsiling si Jesus sa ila,* "Pamatii ninyo ang isa pa gid ka paanggid. May
isa ka tawo nga may duta nga ginpatamnan niya sang ubas. Ginpakudalan
niya ini, kag nagpahimo siya sang buho sa dako nga bato para pulugaan
sang ubas. Nagpatindog man siya sang isa ka balantayan. Pagkatapos
ginpaagsahan niya ang iya talamnan kag naglakat sa malayo nga lugar.
34 Sang tion na sang pagpangharvest sang ubas, ginsugo niya ang iya mga
ulipon sa mga agsador† sa pagkuha sang iya parte.
35 Pero pag-abot didto sang mga ulipon, ginpangdakop sila sang mga
agsador. Ginbunal nila ang isa, ginpatay ang isa, kag ginbato pa gid nila ang
isa.
36 Pagkatapos sadto nagsugo ang tag-iya sang madamo pa gid nga mga
ulipon sang sa nauna. Pero amo man gihapon ang ginhimo sa ila.
37 Sang ulihi ginpadala niya ang iya anak. Naghunahuna siya nga
tahuron nila ang iya anak.
38 Pero pagkakita sang mga agsador sa iya anak, nagsiling sila, 'Ari na ang
manunubli. Dali, patyon ta siya para mangin aton ang iya palanublion.'
39 Gani gindakop nila siya kag gindala didto sa guwa sang talamnan kag
ginpatay."

40 *Dayon nagpamangkot si Jesus,* "Kon magbalik ang tag-iya sang
talamnan, ano bala ang iya himuon sa sadto nga mga agsador?"
41 Nagsabat sila, "Pamatyon niya atong malain nga mga agsador kag indi
gid niya pagkaluoyan. Dayon paagsahan niya ang iya talamnan sa mga
agsador nga magahatag sang iya parte sa kada patubas."
42 Nagsiling pa si Jesus sa ila, "Wala bala ninyo ini mabasahi sa
Kasulatan?

"'Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato.
Ang Ginoo ang naghimo sini
kag makatilingala ini sa aton!'"‡

43 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Amo ina nga indi na kamo ang pagaharian
sang Dios kundi ang katawhan nga nagatuman sang iya mga ginapahimo.
44 Ang bisan sin-o nga mahulog sa sini nga bato mabali, pero ang
mahulugan sang amo nga bato madugmok gid."§

45 Pagkabati sang manugdumala nga mga pari kag mga Pariseo sang mga
paanggid ni Jesus, naintiendihan nila nga sila ang iya ginatumod.
46 Gani gusto na gid nila nga dakpon si Jesus, pero nahadlok sila sa mga
tawo tungod kay ginakilala nila nga propeta si Jesus.

---

† **21:34** *agsador:* sa English, *tenant* ‡ **21:42** Sal. 118:22-23 § **21:44** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

22

Ang Paanggid Parte sa Punsyon
(Luc. 14:15-24)

1 Nagtudlo liwat si Jesus sa ila paagi sa paanggid.

2 Nagsiling siya, “Ang paghari sang Dios* mapaanggid sa *sini nga estorya: May* isa ka hari nga nagpreparar sang punsyon para sa kasal sang iya anak nga lalaki.

3 Ginsugo niya ang iya mga ulipon nga tawgon na ang mga tawo nga iya ginpang-imbitar. Pero ang mga inimbitar indi magtambong.

4 Ginsugo naman niya ang iban pa gid nga mga ulipon. Siling niya, ‘Silingon ninyo ang mga ginpang-imbitar nga naihaw ko na ang mga baka kag ang iban nga mga sapat nga akon ginpatambok kag preparado na ang pagkaon. Gani magkadto na sila diri kag magpamunsyon.’

5 Pero ang mga tawo nga ginpang-imbitar wala nagsapak. Ang isa nagkadto sa iya uma, kag ang isa sa iya negosyo.

6 Ang iban ya, gindakop nila ang mga ginsugo sang hari, ginpakahuy-an nila kag ginpatay.

7 Gani nangakig gid ang hari. Ginsugo niya ang iya mga soldado nga pamatyon ang nagpamatay sang iya mga ulipon kag sunugon ang ila banwa.

8 Dayon gintawag niya ang iya mga ulipon kag nagsiling, ‘Preparado na ang punsyon sa kasal, ugaling ang mga ginpang-imbitar indi takos.

9 Gani kadto na lang kamo sa mga karsada nga may madamo nga nagaagi kag imbitara ninyo ang tanan nga inyo masugata.’

10 Naglakat ang mga ulipon kag nagkadto sa mga karsada, kag ang tanan nga ila nasugata, maayo ukon malain man, ginpang-imbitar nila. Kag napuno sang tawo ang kalan-an sa punsyon.

11 “Sang ulihi nagsulod ang hari kay gusto niya nga makita ang mga bisita. May nakita siya didto nga isa ka tawo nga wala nakailis sang bayo nga para sa punsyon.

12 Gani nagsiling ang hari sa iya, ‘Amigo, ngaa nakasulod ka diri nga wala nakasuksok sang bayo nga para sa punsyon?’ Pero ang tawo wala gid nagtingog kay wala siya sang isabat.

13 Dayon nagsiling ang hari sa iya mga suluguon, ‘Gapusa ninyo ang iya kamot kag tiil kag ihaboy didto sa guwa sa madulom. Didto magahibi siya kag magabagrot ang iya ngipon.†’ ”

14 Pagkatapos nagsiling si Jesus, “Madamo ang ginaimbitar *nga magpasakop sa paghari sang Dios*, pero diutay lang ang mga ginapili *nga masakop*.”

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mar. 12:13-17; Luc. 20:20-26)

15 Naghalin ang mga Pariseo kag nagplano sila kon paano nila madakop si Jesus paagi sa iya ginapanghambal.

16 Dayon ginsugo nila ang iban sang ila mga sumulunod kag ang pila ka miyembro sang partido ni Herodes. Nagpamangkot sila kay Jesus, “Manunudlo, nahibaluan namon nga matuod ang imo ginasugid. Ginatudlo mo ang kamatuoran parte sa kabubut-on sang Dios sa mga tawo. Kag wala ka nagapadala-dala sa mga tawo bisan sin-o pa sila.

---

* **22:2** *Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:2. † **22:13** *magabagrot ang iya ngipon* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit

17 Ano bala sa imo, husto bala nga *kita nga mga Judio* magbayad sang
buhis sa Emperador sang Roma‡ ukon indi?"
18 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila malain nga tinutuyo, gani nagsiling
siya sa ila, "Mga hipokrito! Ngaa bala ginatilawan ninyo ako nga dakpon
paagi sa sini nga pamangkot?
19 Abi pakitai ninyo ako sang kuwarta nga ginagamit sa pagbayad sang
buhis." Kag ginpakita nila ang kuwarta.§
20 Nagsiling si Jesus sa ila, "Kay sin-o bala ini hitsura kag ngalan?"
21 Nagsabat sila, "Iya sang Emperador." Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Ti
kundi ihatag ninyo sa Emperador ang iya sang Emperador, kag sa Dios ang
iya sang Dios."
22 Pagkabati nila sang sabat ni Jesus natingala gid sila. Gani ginbayaan na
lang nila siya.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mar. 12:18-27; Luc. 20:27-40)

23 Sa amo man nga adlaw may mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. (Ini
nga mga tawo wala nagapati nga may pagkabanhaw.) Nagpamangkot sila,
24 "Manunudlo, nagsiling si Moises nga kon mapatay ang lalaki nga wala
sila bata sang iya asawa, dapat ang iya utod ang magpangasawa sa nabalo
para makapabata siya para sa iya utod nga napatay.*
25 Karon, may pito diri anay ka mag-ulutod nga lalaki. Ang
kamagulangan nagpangasawa, kag napatay nga wala sing bata. Gani ang
balo ginpangasawa sang sunod nga utod.
26 Ini siya napatay man nga wala sila sang bata. Gani ang balo
ginpangasawa naman sang ikatlo kag amo man ang natabo sa iya kag sa
tanan nga mag-ulutod hasta sa ikapito.
27 Sang ulihi ang babayi napatay man.
28 Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya asawa
sang pito *ka mag-ulutod*, kay sila tanan nagpangasawa sa iya?"
29 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sala gid kamo, tungod nga wala kamo
nakaintiendi sang Kasulatan kag sang gahom sang Dios.
30 Sa adlaw sang pagkabanhaw, ang mga tawo indi na mag-asawahay
tungod nga pareho na sila sang mga anghel sa langit.
31 Kon parte sa pagkabanhaw, wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan*
ang ginsiling sang Dios sa inyo nga
32 'Ako ang Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob'†? *Ti buhi sila, kay* ang Dios
indi Dios sang mga patay kundi Dios sang mga buhi."
33 Pagkabati sadto sang mga tawo natingala gid sila sang iya pagpanudlo.

Ang Labing Importante nga Sugo
(Mar. 12:28-34; Luc. 10:25-28)

34 Pagkabati sang mga Pariseo nga ang mga Saduceo wala gid sing may
mahimo kay Jesus, nagtipon sila liwat kag nagpalapit sa iya.
35 Isa sang mga manunudlo sang Kasuguan ang nagpamangkot kay Jesus
sa pagtilaw‡ sa iya.
36 Siling niya, "Manunudlo, ano gid bala ang labing importante nga sugo
sa Kasuguan?"

---

‡ **22:17** *Emperador sang Roma:* sa literal, *Cesar* § **22:19** *kuwarta:* sa literal, *denarius,* nga kuwarta sang mga Romano * **22:24** Deu. 25:5 † **22:32** Exo. 3:6 ‡ **22:35** *pagtilaw:* ukon, *pagdakop-dakop*

37 Nagsabat si Jesus sa iya, “ ‘Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa
bug-os mo nga tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, kag sa bug-os mo nga
hunahuna.’§
38 Amo ini ang labing importante nga sugo sa tanan.
39 Kag ang ikaduha nga labing importante pareho man sini, ‘Higugmaon
mo ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.’*
40 Ang bilog nga Kasuguan *ni Moises* kag ang mga *sinulatan sang mga*
propeta napasad sa sining duha ka sugo.”

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mar. 12:35-37; Luc. 20:41-44)
41 Sa wala pa nagbululag ang mga Pariseo, nagpamangkot si Jesus sa ila,
42 “Ano bala ang inyo pagkilala sa Cristo? Kay sin-o bala siya kaliwat?”
Nagsabat sila, “Kay David.”
43 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Kon kaliwat *lang* siya ni David, ngaa si
David nga gintuytuyan sang Espiritu *Santo* nagtawag sa iya nga Ginoo? Kay
nagsiling siya,
44 “ ‘Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,
Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.’†
45 Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat
lang ni David?”
46 Wala gid sing may nakasabat kay Jesus sa iya pamangkot. Halin sadto
wala na gid sing may nangahas nga magpamangkot sa iya.

23

Mag-andam sa mga Pariseo kag sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mar. 12:38-39; Luc. 11:43, 46; 20:45-46)
1 Dayon naghambal si Jesus sa mga tawo kag sa iya mga sumulunod.
2 Siling niya, “Ang mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo amo
ang ginsaligan nga magpaathag sang Kasuguan ni Moises.
3 Gani tumana ninyo ang ila ginatudlo sa inyo, pero indi kamo magsunod
sang ila ginahimo tungod kay lain ang ila ginahimo sang sa ila ginahambal.
4 Nagahimo sila sang mga mabudlay nga mga pagsulundan para sa mga
tawo, pero wala sila nagabulig bisan diutay lang para matuman ang ila
ginsugo.*
5 Ang tanan nga ginahimo nila pakita-kita lang sa mga tawo.
Ginapalapad nila ang mga kahon-kahon nga bulutangan sang mga ginpili
nga mga pulong halin sa Kasulatan nga ila ginabugkos sa ila agtang kag sa
ila butkon. Kag ginapalaba pa nila ang mga gaway-gaway† sa punta sang ila
mga bayo *para silingon nga mga diosnon gid sila*.
6 Sa mga punsyon kag sa mga simbahan, gusto gid nila nga magpungko sa
mga pulungkuan nga para sa mga dungganon.
7 Sa mga lugar nga madamo sang tawo,‡ gusto nila nga tamyawon sila kag
tawgon nga mga ‘Manunudlo.’
8 Pero kamo inyo, indi dapat magpatawag nga ‘Manunudlo,’ kay
mag-ulutod kamo kag isa lang ang inyo manunudlo.

§ **22:37** Deu. 6:5 * **22:39** Lev. 19:18 † **22:44** Sal. 110:1 * **23:4** *pero...ginsugo:* ukon, *pero sila mismo wala nagatinguha bisan gamay lang sa pagtuman sa sini nga mga pagsulundan.* † **23:5** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39 kag Deu. 22:12. ‡ **23:7** *mga lugar nga madamo sang tawo:* sa literal, *mga merkado*

9 Indi man kamo magtawag ‘Amay’ sa bisan kay sin-o diri sa duta, kay isa
lang gid ang inyo Amay, ang Amay nga ara sa langit.
10 Kag indi kamo magpatawag, ‘Agalon,’§ kay isa lang ang inyo agalon kag
siya amo ang Cristo.
11 Kon sin-o sa inyo ang nagaalagad sa iya kaupod amo ang labaw sa
tanan.
12 Ang nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson *sang Dios*. Pero ang
nagapaubos sang iya kaugalingon pataason *sang Dios*.

Ginapakamalaot sang Dios ang Ila Pagkahipokrito (Mar. 12:40; Luc. 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo,
kamo nga mga hipokrito! Ginabalabagan ninyo ang mga tawo nga
magpasakop sa paghari sang Dios. Kamo mismo indi magpasakop, kag
ginapunggan pa ninyo ang mga tawo nga nagatinguha nga magpasakop.
14 “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo,
kamo nga mga hipokrito! Ang inyo pagtuo sa Dios pakita-kita lang.
Ginaubos ninyo kuha ang mga pagkabutang sang mga balo nga babayi, kag
ginatabon-tabunan lang ninyo ang inyo ginahimo paagi sa malawig nga
mga pagpangamuyo. Gani mas dako ang silot nga inyo pagabatunon!*
15 “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo,
kamo nga mga hipokrito! Nagakadto kamo sa bisan diin nga lugar kag
nagatabok pa sa mga dagat para maconvert ninyo ang bisan isa lang ka
tawo sa inyo relihiyon. Pero kon maconvert na ninyo ginahimo ninyo siya
nga sobra pa sa inyo kalain kag bagay gid sa impyerno.
16 Kaluluoy kamo nga mga bulag nga manugtuytoy. Nagatudlo kamo nga,
‘Kon ang tawo magsumpa sa templo, indi kinahanglan nga tumanon niya
ang iya ginsumpa. Pero kon magsumpa siya sa bulawan didto sa templo,
kinahanglan tumanon gid niya ang iya ginsumpa.’
17 Buang-buang kag bulag kamo. Diin ang mas importante, ang bulawan
ukon ang templo nga nagapabalaan sa bulawan?
18 Nagatudlo man kamo nga ‘kon ang tawo magsumpa sa halaran, indi
kinahanglan nga tumanon niya ang iya ginsumpa. Pero kon magsumpa
siya sa halad nga ara sa halaran kinahanglan tumanon gid niya ang iya
ginsumpa.’
19 Mga bulag gid kamo! Diin ang mas importante, ang halad ukon ang
halaran nga nagapabalaan sa halad?
20 Amo ina nga kon ang tawo magsumpa sa halaran, nagasumpa siya sa
halaran kag sa tanan nga halad sa halaran.
21 Kag kon ang tawo magsumpa sa templo, nagasumpa siya sa templo kag
sa Dios nga nagapuyo didto.
22 Kag kon ang tawo magsumpa sa langit, nagasumpa siya sa trono sang
Dios, kag sa Dios nga nagapungko didto.
23 “Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo,
kamo nga mga hipokrito! Nagahatag kamo sa Dios sang inyo ikanapulo
bisan sa mga panakot sa pagkaon, pero ginabaliwala ninyo ang mas
importante nga mga sugo parte sa matarong nga pagkabuhi,
pagkamaluluy-on, kag pagkamasaligan. Maghatag kamo sang inyo
ikanapulo pero indi ninyo pag-ibaliwala ang mas importante nga mga sugo.

§ **23:10** *Agalon:* ukon, *Maestro;* ukon, *Lider*

* **23:14** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

24 Bulag gid kamo nga mga manunudlo. Nagasala kamo sang sapat-sapat
sa inyo ilimnon, pero ginatulon ninyo ang camel.†
25 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo,
kamo nga mga hipokrito! Kay ginahugasan ninyo ang sa guwa *lang* nga
parte sang tasa kag pinggan *bilang ritual*, pero ang sa sulod ninyo puno
sang kadalok kag kahisa.‡
26 Bulag kamo nga mga Pariseo! Tinlui ninyo anay ang sa sulod nga parte
sang tasa kag pinggan, kag ang sa guwa mangin matinlo man.§
27 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo,
kamo nga mga hipokrito! Pareho kamo sa mga lulubngan nga ginpintahan
sang puti kag matahom tulukon sa guwa, pero sa sulod puro lang tul-an
sang patay kag iban pa nga mahigko nga mga butang.
28 Pareho gid kamo sina kay kon tulukon kamo sang mga tawo daw husto
man ang inyo ginahimo pero ang matuod, puro pakita-kita lang, kay sa
sulod sang inyo tagipusuon malain gid kamo.

Ginpropesiya ni Jesus nga Silutan Sila (Luc. 11:47-51)

29 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan kag mga Pariseo,
kamo nga mga hipokrito! Ginapakay-o ninyo sing maayo kag ginapatahom
ang lulubngan sang mga matarong kag mga propeta,
30 kag nagasiling kamo, 'Kon buhi kami sang tiyempo sang amon mga
katigulangan, wala kami nagpartisipar sa ila nga pagpamatay sang mga
propeta.'
31 Gani, ginaako ninyo nga mga kaliwat kamo sang mga tawo nga
nagpamatay sang mga propeta.*
32 Sige, tapusa ninyo ang ginsuguran sang inyo mga katigulangan!
33 Pareho kamo sa mga man-og, mga kaliwat kamo sang mga dalitan nga
mga man-og. Indi gid kamo makapalagyo sa silot sa impyerno.
34 Gani pamati kamo! Magapadala ako sa inyo sang mga propeta kag
maalam nga mga tawo kag mga manunudlo. Ang iban sa ila pamatyon
ninyo. Ipalansang ninyo sila sa krus. Kag ang iban hanuton ninyo sa inyo
mga simbahan. Kag kon bisan diin nga lugar sila magpalagyo lagson ninyo.
35 Amo ina nga silutan kamo sa inyo pagpamatay sa tanan nga tawo nga
matarong halin kay Abel hasta kay Zacarias nga anak ni Barakia, nga inyo
ginpatay sa tunga sang templo kag sang halaran.
36 Sa pagkamatuod, *kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon amo ang
manabat sa sining tanan nga sala.

Nagkasubo si Jesus sa mga Taga-Jerusalem (Luc. 13:34-35)

37 "Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngaa ginabato ninyo kag ginapamatay
ang mga propeta nga ginpadala *sang Dios* sa inyo? Permi ko ginahandom
nga tipunon kamo *kag atipanon* pareho sang munga nga nagatipon sang
iya mga piso sa idalom sang iya mga pakpak, pero indi kamo gusto sini!
38 Karon, bahala kamo sa inyo kaugalingon.

---

† **23:24** *sapat-sapat...camel:* Ang iban nga mga sapat-sapat kag mga sapat pareho sang camel ginakabig sang mga Judio nga mahigko. ‡ **23:25** *pero...kahisa:* ukon, *pero ang sa sulod sini puno sang mga butang nga nakuha ninyo tungod sang inyo kadalok kag kahisa.* § **23:26** *Tinlui...matinlo man:* buot silingon, *Dapat mangin matinlo ang inyo mga hunahuna, kag mangin matinlo man ang inyo mga ginahimo kag ginahambal.* * **23:31** Bilang kaliwat napanubli nila ang ila malain nga ugali.

39 Kay indi na gid ninyo ako makita hasta sa pag-abot sang adlaw nga
magasiling kamo, ‘Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala.†’‡”

24

Ginpropesiya ni Jesus nga Maguba ang Templo
(Mar. 13:1-2; Luc. 21:5-6)

1 Nagguwa si Jesus sa templo kag samtang nagalakat siya nagpalapit sa
iya ang iya mga sumulunod kag gintudlo nila sa iya ang templo.
2 Nagsiling si Jesus sa ila, “Tan-awa ninyo ini tanan. Sa pagkamatuod,
magakalaguba ini kag wala gid sing may mabilin nga mga bato nga
nagasalampaw.”

Mga Kagamo kag mga Paghingabot
(Mar. 13:3-13; Luc. 21:7-19)

3 Sang nagapungko si Jesus didto sa Bukid sang mga Olibo, nagpalapit sa
iya ang iya mga sumulunod nga silahanon lang. Nagsiling sila, “Sugiri kami
kon san-o matabo ang mga butang nga imo ginsiling. Kag ano bala ang
tanda sang imo pagbalik diri kag sang katapusan sang sini nga panahon?”
4 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mag-andam kamo nga wala sing may
makapatalang sa inyo.
5 Kay madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, ang
Cristo, kag madamo ang ila mapatalang.
6 Makabati kamo sang mga gira nga malapit sa inyo kag makabalita kamo
nga didto sa malayo nagagira man. Pero indi kamo magkahadlok.
Kinahanglan gid nga matabo ini, pero indi pa ini ang katapusan.
7 Magailinaway ang mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian.
May magaabot nga mga gutom kag mga linog sa nagkalain-lain nga lugar.
8 Ini tanan umpisa pa lang sang mga kabudlayan nga magaabot.
9 “Sa sina nga mga inadlaw dumtan kamo sang *mga tawo sa* tanan nga
nasyon tungod sang inyo pagsunod sa akon. Dakpon nila kamo kag itugyan
sa mga tawo nga magasilot sa inyo, kag ang iban sa inyo pagapatyon.
10 Kag kon mag-abot na ang mga paghingabot, madamo ang magatalikod
sa ila pagtuo. Dumtan nila kag traiduran ang ila kapareho nga mga
tumuluo.
11 Magaguwa ang indi matuod nga mga propeta kag madamo ang ila
patalangon.
12 Kag tungod sang pagdugang sang kalautan, ang gugma sang madamo
nga tumuluo magalas-ay.
13 Pero ang nagapadayon *sa pagsunod sa akon* hasta sa katapusan amo
ang maluwas.
14 Kag sa wala pa magaabot ang katapusan, iwali sa bilog nga kalibutan
ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios para mahibaluan ini sang
tanan nga katawhan.”

Ang Makangilil-ad nga Butang
(Mar. 13:14-23; Luc. 21:20-24)

15 Nagpropesiya si Propeta Daniel parte sa makangilil-ad nga butang nga
mangin kabangdanan nga pabay-an *ang templo*.* (Kamo nga nagabasa,
intiendihon ninyo kon ano ang kahulugan sini!) Kon makita ninyo ini nga
ara na sa templo,†

---

† **23:39** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* ‡ **23:39** Sal. 118:26 * **24:15** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 † **24:15** *templo:* sa literal, balaan nga lugar

16 kamo nga ara sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran.
17 Ang *matabuan nga* ara sa guwa sang iya balay indi na magsulod pa sa
pagkuha sang iya mga pagkabutang.
18 Ang *matabuan nga* ara sa iya uma indi na magpuli pa sa pagkuha sang
iya bayo.
19 Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga
mga inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*.
20 Magpangamuyo kamo nga ang inyo pagpalagyo indi matabo sa
tigtulugnaw ukon sa Adlaw nga Inugpahuway.
21 Kay sa sina nga tiyempo magaabot ang puwerte nga pag-antos nga
wala pa gid matabo halin sang pagtuga sang kalibutan kag wala sing may
matabo pa nga pareho sina hasta san-o.
22 Kon ina nga mga inadlaw wala ginpalip-ot *sang Ginoo*, wala gid sing
may mabilin nga tawo. Pero tungod sang *iya kaluoy sa iya* mga pinili,
palip-uton *niya* ina nga mga inadlaw.
23 "Gani kon may magsiling sa inyo, 'Ari na ang Cristo!' ukon 'Didto siya!'
indi kamo magpati.
24 Kay magaguwa ang indi matuod nga mga Cristo kag ang indi matuod
nga mga propeta. Magahimo sila sang mga milagro kag makatilingala nga
mga butang sa katuyuan nga patalangon, kon mahimo, bisan pa ang mga
pinili *sang Dios*.
25 Gani tandai gid ninyo ini! Ginasugid ko na sa inyo nga daan ini nga
mga butang sa wala pa matabo.
26 "Gani kon may mga tawo nga magsiling sa inyo, 'Si Cristo ato sa
kamingawan,' indi kamo magkadto didto. Kag kon may magsiling, 'Ara siya
sa sulod,'‡ indi gid kamo magpati.
27 Kay kon *ako nga* Anak sang Tawo magbalik na, *makakita ang tanan
tungod kay* mangin pareho ini sa kilat nga sa diin ang iya kirab makita
halin sa east hasta sa west.
28 "*May hulubaton nga nagasiling,* 'Kon diin may patay nga lawas, didto
man nagatilipon ang mga uwak.'

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan
(Mar. 13:24-27; Luc. 21:25-28)

29 "Pagkatapos sang pag-antos sa sina nga tiyempo,
"'ang adlaw magadulom,
ang bulan indi na magsanag,
kag ang mga bituon magakalahulog.
Ang mga butang§ sa langit
pagapatalangon sa ila kinaandan nga alagyan.'*†
30 "Dayon makita sa langit ang tanda sang akon pagbalik, kag magahibi
ang tanan nga katawhan sa kalibutan. Kag makita nila *ako nga* Anak sang
Tawo sa mga panganod nga magaabot nga may gahom kag puwerte nga
kadungganan.‡
31 Sa mabaskog nga tunog sang trumpeta suguon ko ang akon mga anghel
sa pagtipon sang akon mga pinili halin sa tanan nga lugar sang kalibutan.

Ang Kahoy nga Higera
(Mar. 13:28-31; Luc. 21:29-33)

‡ **24:26** *Ara siya sa sulod:* siguro ang buot silingon, *ara siya upod sa iya sekreto nga grupo.* § **24:29** *butang:* sa literal, *gahom* * **24:29** *pagapatalangon...alagyan:* ukon, *uyugon* † **24:29** Isa. 13:10; 34:4 ‡ **24:30** *gahom kag puwerte nga kadungganan:* ukon, *gahom nga nagasilak gid*

32 “Magtuon kamo sang leksyon sa kahoy nga higera. Kon ang iya mga
sanga nagapanalingsing na, mahibaluan ninyo nga madali na lang ang
tig-ilinit.
33 Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini
tanan nga butang *nga akon ginasugid sa inyo*, mahibaluan ninyo nga
madali na lang ako mag-abot.
34 Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga butang sa wala pa
mapatay ang *mga tawo sa* sini nga henerasyon.
35 Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid
madula *kundi matuman gid ini*.

Wala sing may Nakahibalo kon San-o gid Mabalik si Jesus (Mar. 13:32-37; Luc. 17:26-30, 34-36)

36 “Kon parte sa adlaw ukon oras sang akon pag-abot, wala gid sing may
nakahibalo bisan ang mga anghel sa langit ukon *ako nga* Anak *sang Dios*,
kundi ang Amay gid lang.
37 Kon ano ang ginhimo sang mga tawo sang tiyempo ni Noe amo man
ang himuon sang mga tawo kon mag-abot na *ako nga* Anak sang Tawo.
38 Kay sa wala pa mag-abot ang grabe gid nga baha ang mga tawo *wala na
sing iban pa nga ginapinsar kundi magpangalipay*. Sige lang ang ila kaon,
inom, kag inasawahay hasta sa adlaw nga nagsulod si Noe sa barko.
39 Wala gid sila kahibalo kon ano ang matabo hasta nag-abot ang baha
kag nagkalalumos sila tanan. Pareho man sini ang matabo kon *ako nga*
Anak sang Tawo mag-abot na.
40 Sa sina nga mga inadlaw, kon matabuan nga may duha ka lalaki nga
nagaobra sa talamnan, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.
41 Kag kon may duha ka babayi nga nagagaling; ang isa kuhaon kag ang
isa ibilin.
42 Gani magbantay kamo, kay wala kamo kahibalo kon san-o magaabot
ang inyo Ginoo.
43 Tandai ninyo ini: kon nahibaluan sang tagbalay kon ano nga oras sa
gab-i maabot ang makawat, sigurado nga magbantay siya para indi
makasulod ang makawat sa iya balay.
44 Gani magbantay gid kamo, kay sa oras nga wala ninyo ginapaabot, *ako
nga* Anak sang Tawo magaabot.

Ang Ulipon nga Masaligan (Luc. 12:41-48)

45 “Ang masaligan kag maalam nga ulipon amo ang ginapili sang amo
nga magdumala sa iya kaupod nga mga ulipon. Siya ang nagahatag sa ila
sang ila pagkaon sa husto nga oras.
46 Bulahan ato nga ulipon nga sa pagbalik sang iya amo maabtan siya nga
nagahimo sang iya buluhaton.
47 Sa pagkamatuod, padumalahon siya sa tanan nga pagkabutang sang
iya amo.
48 Pero kaluluoy ang indi maayo nga ulipon nga sa paglakat sang iya amo
magahunahuna siya nga madugay pa siya magbalik,
49 gani magasugod siya sa pagpamintas sa iya kaupod nga mga ulipon
kag magaupod kaon kag inom sa mga palahubog.
50 Magaabot ang iya amo sa oras nga wala gid niya ginahunahuna

51 kag grabe ang silot nga iya agumon.§ Ibutang siya sa isa ka lugar upod
sa mga hipokrito. Didto may paghinibi kag pagbinagrot sang mga ngipon.”

25

Ang Paanggid Parte sa Napulo ka Dalaga

1 “Pag-abot sang sina nga adlaw,* ang paghari sang Dios† mapaanggid sa
sini nga estorya: May napulo ka dalaga nga nagdala sang ila mga suga kay
masugata sila sa nobyo nga kalaslon.
2 Ang lima sa ila maalamon kag ang lima indi maalamon.‡
3 Ang mga indi maalamon nagdala sang ila mga suga, ugaling wala sila
nagdala sang reserba nga lana para kon maubos ang lana sa ila suga may
inugtughong pa sila.
4 Ang mga maalamon nagdala man sang ila mga suga kag nagdala pa gid
sang reserba nga lana sa suludlan.
5 Kag tungod nga madugay mag-abot ang nobyo gintuyo sila kag
natulugan sila tanan.
6 “Sang tungang gab-i na may nagsinggit, ‘Ari na ang nobyo! Dali kamo,
sugataa ninyo siya.’
7 Ang napulo ka dalaga nagbugtaw kag ginpreparar nila ang ila mga suga.
8 Dayon ang mga *dalaga nga* indi maalamon nagsiling sa mga maalamon,
‘Hatagi kami sang inyo lana kay nagapiraw na ang amon suga.’
9 Nagsabat sila, ‘Indi mahimo, kay kon hatagan namon kamo pareho kita
nga kulangon. Magkadto na lang kamo sa mga tindahan kag magbakal
sang para sa inyo.’
10 Paghalin nila para magbakal sang lana amo man ang pag-abot sang
nobyo. Ang lima nga nakapreparar nag-upod sa iya sa punsyon. Pagsulod
nila, ginsiradhan dayon ang puwertahan.
11 “Dugay-dugay nag-abot man ang lima ka dalaga nga nagbakal sang
lana, kag nagpanawag, ‘Sir, sir, pasudla kami.’
12 Pero nagsabat ang nobyo, ‘Sa pagkamatuod, wala ako makakilala sa
inyo.’ ”
13 *Dayon nagsiling si Jesus,* “Amo ina nga kinahanglan nga magbantay
kamo kay wala kamo kahibalo kon san-o nga adlaw ukon oras ako maabot.”

Ang Paanggid Parte sa Tatlo ka Ulipon
(Luc. 19:11-27)

14 *Nagsiling pa gid si Jesus, “Ang paghari sang Dios* mapaanggid sa *sini nga
estorya: May* isa ka tawo nga manuglakat sa iban nga lugar. Gani gintawag
niya ang iya mga ulipon kag gintugyan sa ila ang iya kuwarta *para inegosyo
nila*.
15 Ang kada isa sa ila ginhatagan niya suno sa ila masarangan sa
pagnegosyo. Ang isa ginhatagan niya sing 5,000, ang isa 2,000, kag ang isa
pa gid ginhatagan niya sing 1,000. Dayon naglakat siya.
16 Ang ulipon nga nakabaton sang 5,000 nagnegosyo dayon kag
nakaganansya siya sing 5,000.
17 Amo man ang ginhimo sang nakabaton sang 2,000, kag nakaganansya
siya sing 2,000.

---

§ **24:51** *kag grabe ang silot nga iya agumon:* sa literal, *kag tadtaron siya* * **25:1** *Pag-abot sang sina nga adlaw:* siguro ang buot silingon, ang pagbalik ni Ginoong Jesus. Tan-awa ang 24:36. † **25:1** *Dios:* sa literal, *langit* ‡ **25:2** *maalamon...indi maalamon:* ukon, *mainandamon...indi mainandamon*

18 Pero ang nakabaton sang 1,000 naglakat kag nagkutkot sa duta, kag
ginlubong niya ang kuwarta nga ginhatag sang iya amo *para inegosyo*.
19 "Sang ulihi nagbalik ang ila amo kag gintawag niya ang iya mga ulipon
para magsuma sila sang iya kuwarta nga ginpanegosyo sa ila.
20 Ang ulipon nga nakabaton sing 5,000 nagpalapit kag ginhatag niya sa
iya amo ang 5,000 nga kapital pati ang 5,000 nga iya ganansya. Nagsiling
siya, 'Indi bala ginhatagan mo ako sang 5,000? Ti ari ang sa akon.
Nakaganansya pa gid ako sing 5,000.'
21 Kag nagsiling ang iya amo, 'Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Kag
tungod nga masaligan ka kag maayo magpatikang sang diutay nga
kantidad, karon itugyan ko sa imo ang mas dako pa gid nga kantidad. Dali,
magkalipay ka upod sa akon!'
22 Ang ulipon nga nakabaton sing 2,000 nagpalapit man. Nagsiling siya sa
iya amo, 'Indi bala nga ginhatagan mo ako sing 2,000? Ari, nakaganansya
man ako sing 2,000!'
23 Nagsiling ang iya amo, 'Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Kag
tungod nga masaligan ka kag maayo magpatikang sang diutay nga
kantidad, karon itugyan ko sa imo ang mas dako pa gid nga kantidad. Dali,
magkalipay ka upod sa akon!'
24 Nagpalapit man ang ulipon nga nakabaton sing 1,000. Nagsiling siya,
'Sir, nahibaluan ko nga masyado ka kaestrikto kag wala kaluoy nga tawo,
kay ginakuha mo ang patubas bisan indi ikaw ang nagtanom, kag ginakuha
mo ang ganansya sang pinangabudlayan sang iban.
25 Gani ginhadlukan ako. Amo ina nga ginlubong ko na lang sa duta ang
imo kuwarta. Ari ang imo kuwarta.'
26 Nagsiling ang iya amo, 'Malain ka kag matamad nga ulipon!
Nahibaluan mo gali nga ginakuha ko ang patubas bisan indi ako ang
nagtanom, kag ginakuha ko ang ganansya sang pinangabudlayan sang
iban.
27 Ti ngaa wala mo pag-ibutang sa bangko ang akon kuwarta para sa
akon pagbalik makuha ko ang akon kuwarta nga may saka pa?'
28 *Nagsiling siya dayon sa iban pa nga mga ulipon*, 'Sige kuhaa ninyo ang
iya kuwarta kag ihatag sa ulipon nga may kantidad nga 10,000.
29 Kay ang bisan sin-o nga may ara hatagan pa. Pero ang wala iya, bisan
ang diutay nga ara sa iya kuhaon pa.
30 Ang ulipon nga wala sing pulos ihaboy ninyo sa kadudulman didto sa
guwa. Didto magahibi siya kag magabagrot ang iya mga ngipon.§'

Ang Katapusan nga Paghukom

31 "Kon *ako nga* Anak sang Tawo mag-abot na bilang Hari, nga ginaupdan
sang tanan nga anghel, magapungko ako dayon sa akon trono nga
harianon.
32 Ang tanan nga katawhan sa kalibutan pagatipunon para mag-atubang
sa akon. Dayon tungaon ko sila sa duha ka grupo pareho sang pagseparar
sang manugbantay sang sapat sa mga karnero kag mga kanding.
33 Ang mga karnero, *nga amo ang mga matarong,* ibutang ko sa akon tuo,
kag ang mga kanding, *nga amo ang mga malain,* ibutang ko sa akon wala.
34 Kag bilang Hari, magasiling ako sa mga tawo sa akon tuo, 'Kamo nga
ginpakamaayo sang Dios nga akon Amay, batuna ninyo ang inyo parte sa
paghari *sang Dios*, nga ginpreparar para sa inyo halin pa sang pagtuga sang
kalibutan.

§ **25:30** *magabagrot ang iya mga ngipon* siguro tungod sa kaakig ukon sa kasakit.

35 Kay sang gin-gutom ako ginpakaon ninyo ako, kag sang gin-uhaw ako
ginpainom ninyo ako. Sang nangin pangayaw ako ginpadayon ninyo ako sa
inyo balay;
36 sang wala ako sang bayo ginpabayuan ninyo ako; sang nagmasakit ako
gin-atipan ninyo ako; kag sang ginpriso ako ginbisitahan ninyo ako.'
37 Dayon magasabat ang mga matarong sa akon tuo, 'Ginoo, san-o ka bala
namon nakita nga gutom kag ginpakaon namon, ukon nauhaw kag
ginpainom namon?
38 San-o ka bala namon nakita nga nangin pangayaw kag ginpadayon ka
namon sa amon balay, ukon wala sing bayo kag ginpabayuan namon?
39 San-o ka bala namon nakita nga nagmasakit ukon napriso kag
ginbisitahan namon?'
40 Ako nga Hari magasabat, 'Sa pagkamatuod, kon ginhimo ninyo ini sa
isa sang akon labing kubos nga mga utod, pareho man nga ginhimo ninyo
ini sa akon.'
41 "Dayon magasiling ako sa mga tawo sa akon wala, 'Halin kamo diri sa
akon, kamo nga ginpakamalaot sang Dios! Didto kamo sa kalayo nga
nagadabadaba sa wala sing katapusan nga ginpreparar para sa yawa kag
sa iya mga anghel.
42 Kay gin-gutom ako pero wala ninyo ako ginpakaon, gin-uhaw ako pero
wala ninyo ako ginpainom.
43 Sang pangayaw ako wala ninyo ako pagpadayuna sa inyo balay; sang
wala ako bayo wala ninyo ako pagpabayui; pagmasakit ko kag sang
pagkapriso ko wala ninyo ako pag-atipana.'
44 Dayon magasabat sila, 'Ginoo, san-o ka namon nakita nga gin-gutom
ukon gin-uhaw, ukon wala dalayunan, ukon wala bayo, ukon nagmasakit,
ukon napriso nga wala kami nagbulig sa imo?'
45 Kag ako nga Hari magasabat, 'Sa pagkamatuod, kon wala ninyo
pagbuligi ang isa sang akon labing kubos nga mga utod, pareho lang ina
nga wala ninyo ako pagbuligi.'
46 Kag ini sila pahalinon kag silutan sa wala sing katapusan. Pero ang
mga matarong hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan."

26

Ang Plano nga Patyon si Jesus
(Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pagkatapos sang pagpanudlo ni Jesus sang sini nga mga butang,
nagsiling siya sa iya mga sumulunod,
2 "Nahibaluan ninyo nga duha na lang ka adlaw antes mag-abot ang
Piesta sang Paglabay sang Anghel, kag *ako nga* Anak sang Tawo itugyan sa
mga tawo para ilansang sa krus."
3 Kag sa amo man nga oras didto sa palasyo ni Caifas nga pangulo nga
pari, nagtilipon ang manugdumala nga mga pari kag ang mga
manugdumala sang mga Judio.
4 Gin-meetingan nila kon paano nila madakop si Jesus nga indi
mahibaluan sang mga tawo, kag pagkatapos patyon dayon.
5 Nagsiling sila, "Indi ta lang pagtabuon sa piesta kay basi kon
magkinagamo ang mga tawo."

Ginbubuan si Jesus sang Pahamot sa Betania
(Mar. 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Sang didto si Jesus sa Betania, sa balay ni Simon nga *sadto anay* may
delikado nga balatian sa panit,*
7 may nagpalapit sa iya nga isa ka babayi. May dala siya nga tibod-tibod
nga may sulod nga malahalon gid nga pahamot. Samtang nagakaon si Jesus
ginbubuan niya sang pahamot ang ulo ni Jesus.†
8 Pagkakita sadto sang iya mga sumulunod nangakig sila kag nagsiling,
"Ngaa ginausikan lang niya ina?
9 Sarang kuntani mabaligya ina sa dako nga kantidad kag ang iya bili
ihatag sa mga imol!"
10 Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ila ginhambal, gani nagsiling siya sa
ila, "Ngaa ginahilabtan ninyo siya? Maayo ining iya ginhimo sa akon.
11 Ang mga imol permi ninyo makaupod, pero ako indi ninyo permi
makaupod.
12 Ginbubuan niya sang pahamot ang akon lawas bilang pagpreparar sa
akon lubong.
13 Sa pagkamatuod, bisan diin iwali ang Maayong Balita sa bilog nga
kalibutan, ang iya ginhimo sa akon isugid man bilang handumanan sa iya."

Nagsugot si Judas nga Itugyan si Jesus
(Mar. 14:10-11; Luc. 22:3-6)

14 Karon, ang isa sang dose *ka apostoles* nga ginatawag Judas Iscariote‡
nagkadto sa manugdumala nga mga pari.
15 Nagsiling siya sa ila, "Pila ang inyo ibayad sa akon kon itugyan ko sa
inyo si Jesus?" Ginhatagan nila dayon si Judas sing 30 ka bilog nga pilak.
16 Kag halin sadto nagpangita siya sing kahigayunan kon paano niya
matugyan si Jesus sa ila.

Nagsugid si Jesus nga Itugyan Siya
(Mar. 14:12-21; Luc. 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

17 Sang nahauna nga adlaw sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok, nagpalapit kay Jesus ang iya mga sumulunod kag
nagpamangkot, "Sa diin ang imo gusto nga magpreparar kami sang
panyapon sa Piesta sang Paglabay sang Anghel?"
18 Nagsabat si Jesus sa ila, "Kadto kamo sa siyudad *sang Jerusalem*, didto
sa tawo nga akon ginsugid sa inyo, kag silingon ninyo siya, 'Nagsiling ang
Manunudlo nga nag-abot na ang oras nga pagapatyon siya, kag gusto niya
nga magselebrar sang Piesta sang Paglabay sang Anghel diri sa imo balay
kaupod sang iya mga sumulunod.'"
19 Gintuman sang mga sumulunod ang ginsugo ni Jesus, kag ginpreparar
nila didto ang panyapon para sa piesta.
20 Sang sirom na, nagpanyapon si Jesus kag ang dose *ka apostoles*.
21 Samtang nagakaon sila, nagsiling si Jesus, "Sa pagkamatuod, ang isa sa
inyo magatraidor sa akon."§
22 *Pagkabati sang mga apostoles*, nagkasubo gid sila kag nagbulos-bulos
sila pamangkot sa iya, "Ginoo, indi ako, di bala?"
23 Nagsabat si Jesus sa ila, "Ang isa nga nagsawsaw *sang tinapay* sa
yahong upod sa akon amo ang magatraidor sa akon.

---

* **26:6** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 8:2. † **26:7** Siguro ginhimo niya ini bilang pagpadungog kay Jesus. ‡ **26:14** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.* § **26:21** *magatraidor sa akon:* buot silingon, *magatugyan sa akon sa akon mga kaaway*

24 *Ako nga* Anak sang Tawo pagapatyon suno sa ginasiling sang
Kasulatan, pero kaluluoy ang tawo nga magatraidor sa akon. Maayo pa
para sa iya nga wala siya natawo."
25 Dayon nagsiling si Judas nga traidor, "Manunudlo, indi ako, di bala?"
Nagsabat si Jesus sa iya, "Ikaw ang nagsiling sina."

Ang Balaan nga Panihapon
(Mar. 14:22-26; Luc. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-25)

26 Samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay.
Ginpasalamatan niya ini *sa Dios* kag ginpamihak-pihak. Dayon ginhatag
niya sa iya mga sumulunod kag nagsiling, "Kuha kamo kag magkaon, amo
ini ang akon lawas."
27 Pagkatapos nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag
ginhatag sa ila nga nagasiling, "Tanan kamo mag-inom sini,
28 tungod nga amo ini ang akon dugo nga iula para mapatawad ang mga
sala sang madamo nga tawo. Ini nagapamatuod nga may bag-o na nga
kasugtanan ang Dios sa mga tawo.
29 Sugiran ko kamo, indi na ako mag-inom liwat sang ilimnon nga halin
sa ubas hasta sa adlaw nga magainom ako sang bag-o nga klase sang
ilimnon kaupod ninyo sa paghari sang akon Amay."
30 Dayon nagkanta sila sang mga pagdayaw sa Dios, kag pagkatapos
nagkadto sila sa Bukid sang mga Olibo.

Ginpropesiya ni Jesus nga Ipanginwala Siya ni Pedro
(Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Nagsiling si Jesus sa ila, "Karon sa gab-i tanan kamo magabiya sa akon,
kay nagsiling ang *Dios sa* Kasulatan, 'Patyon ko ang manugbantay sang
mga karnero, kag magaalaplaag ang mga karnero.'*
32 Pero sa tapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa inyo didto sa Galilea."
33 Nagsiling si Pedro kay Jesus, "Bisan sila tanan magbiya sa imo, ako indi
gid!"
34 Nagsiling si Jesus sa iya, "Sa pagkamatuod, sa sini nga gab-i, sa wala pa
makapamalo ang manok, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses."
35 Nagsabat si Pedro, "Indi ko gid ikaw ipanginwala bisan patyon pa nila
ako upod sa imo!" Amo man ang ginsiling sang tanan nga sumulunod.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane
(Mar. 14:32-42; Luc. 22:39-46)

36 Dayon nagkadto sila sa lugar nga ginatawag Getsemane. Pag-abot nila
didto, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Magpungko kamo diri
samtang nagapangamuyo ako didto sa ulo-unhan."
37 Gindala niya si Pedro kag ang duha ka anak ni Zebedee. Natublag kag
nagpangalisod gid si Jesus.
38 Kag nagsiling siya sa ila, "Daw sa mapatay ako sa kalisod. Pabilin kamo
diri kag magpulaw upod sa akon."
39 Dayon nagkadto pa gid siya sa ulo-unhan; nagluhod siya kag
nagpangamuyo. Siling niya, "Amay, kon mahimo ilikaw ang pag-antos nga
nagaabot sa akon. Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman kundi ang
imo."
40 Pagbalik niya sa iya *tatlo ka* sumulunod naabtan niya sila nga
nagakatulog. Nagsiling siya kay Pedro, "Indi gid bala kamo makapulaw
upod sa akon bisan isa lang ka oras?

* **26:31** Zac. 13:7

41 Magpulaw kamo kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang
temtasyon. Luyag sang *inyo* espiritu *nga magsunod* ugaling maluya ang
inyo lawas."
42 Naglakat liwat si Jesus sa ulo-unhan kag nagpangamuyo, "Amay, kon
kinahanglan nga atubangon ko ang pag-antos nga ini, ang imo kabubut-on
amo ang matuman."
43 Nagbalik siya liwat sa iya mga sumulunod kag naabtan naman niya
sila nga nagakatulog, kay natuyo gid sila.
44 Sa liwat ginbayaan sila ni Jesus, naglakat siya sa ulo-unhan kag
nagpangamuyo. Ikatlo na niya ini nga pagpangamuyo kag amo man
gihapon nga pangamuyo.
45 Dayon nagbalik siya sa iya mga sumulunod kag nagsiling,
"Nagakatulog pa bala kamo gihapon kag nagapahuway-huway? Pamati!
Amo na ini ang tion nga *ako nga* Anak sang Tawo itugyan sa mga
makasasala!
46 Dali na! Ari na ang tawo nga magatraidor sa akon!"

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Samtang nagahambal pa si Jesus, nag-abot si Judas nga isa sa dose *ka*
apostoles. Kaupod niya ang madamo nga tawo nga may dala nga mga
espada kag mga inuglampos. Ginsugo sila sang manugdumala nga mga
pari kag mga manugdumala sang mga Judio.
48 Nakasiling na nga daan ang traidor *nga si Judas* sa mga manugdakop
kon ano ang iya senyales: "Ang tawo nga akon halukan amo ang inyo
ginapangita. Dakpa ninyo siya."
49 Gani pag-abot ni Judas, nagderetso siya kay Jesus kag nagsiling,
"Manunudlo, maayong gab-i." Kag ginhalukan niya siya.
50 Nagsiling si Jesus sa iya, "Amigo, sige, himua na kon ano ang imo
ginkadto diri." Ginpalapitan nila si Jesus kag gindakop.
51 Ang isa sang mga kaupod ni Jesus naggabot sang iya espada kag ginlabo
niya ang ulipon sang pangulo nga pari kag nautod ang dulunggan sini.
52 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ibalik sa tagob ang imo espada! Ang
nagagamit sang espada sa espada man mapatay.
53 Wala ka siguro kahibalo nga sarang ako makapangayo sing bulig sa
akon Amay kag sa gilayon padal-an niya ako sing dose ka batalyon nga mga
anghel?
54 Ugaling kon himuon ko ina, paano matuman ang Kasulatan nga amo
ini ang kinahanglan matabo?"
55 Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Ano, tulisan bala ako nga
kinahanglan gid nga magdala pa kamo sang mga espada kag mga
inuglampos sa pagdakop sa akon? Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga
nagatudlo. Ti ngaa wala ninyo ako pagdakpa?
56 Pero ini tanan nagakalatabo para matuman ang ginsulat sang mga
propeta sa Kasulatan." Dayon ginbayaan siya sang iya mga sumulunod kag
nagpalagyo sila tanan.

Gindala si Jesus sa Korte
(Mar. 14:53-63; Luc. 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Dayon gindala si Jesus sang mga nagdakop sa iya sa *balay ni* Caifas nga
pangulo nga pari. Nagtilipon didto ang mga manunudlo sang Kasuguan
kag ang mga manugdumala sang mga Judio.

58 Si Pedro nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad kay Jesus.
Nagsulod siya sa ugsaran sang balay sang pangulo nga pari kag nagpungko
upod sa mga guwardya para makita niya kon ano ang matabo kay Jesus.
59 Ang manugdumala nga mga pari kag ang tanan nga miyembro sang
Korte sang mga Judio nagpangita sang mga butig nga ebidensya kontra kay
Jesus para ipapatay nila siya.
60 Pero bisan madamo ang nagpalapit kag nagsugid sang butig kontra kay
Jesus, wala sila sing may nakita *nga ebidensya para ipapatay siya.* Sang ulihi
may duha ka tawo nga nagpalapit
61 kag nagsiling sila, “Nabatian namon ini nga tawo nga nagsiling,
‘Sarang ko maguba ang ini nga templo sang Dios kag sa sulod sang tatlo ka
adlaw patindugon ko liwat!’ ”
62 Gani nagtindog ang pangulo nga pari kag nagpamangkot kay Jesus,
“Wala ka bala sing isabat sa sini nga mga akusasyon kontra sa imo?”
63 Wala gid nagsabat si Jesus. Nagsiling liwat ang pangulo nga pari,
“Sugiri kami sa atubangan sang buhi nga Dios. Ikaw bala ang Cristo nga
Anak sang Dios?”
64 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ginasiling mo. Kag sugiran ko kamo, halin
subong makita ninyo *ako nga* Anak sang Tawo nga nagapungko sa tuo sang
Makagagahom *nga Dios*, kag makita man ninyo ako sa mga panganod sa
kalangitan nga nagabalik *diri sa kalibutan*.”
65 Pagkabati sadto sang pangulo nga pari gin-gisi niya ang iya bayo *sa*
kaakig kag nagsiling, “Gin-insulto niya *ang Dios*! Indi na kinahanglan sang
mga testigo! Nabatian ninyo ang pag-insulto niya *sa Dios*.
66 Ano bala sa inyo?” Nagsabat sila, “Dapat siya patyon.”
67 Dayon ginduplaan nila siya sa guya kag ginsumbag, kag ang mga
nagtampa sa iya
68 nagsiling, “Kon ikaw ang Cristo, pakta abi kon sin-o ang nagtampa sa
imo.”

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mar. 14:66-72; Luc. 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Si Pedro didto pa sa ugsaran nga nagapungko. May nagpalapit sa iya
nga babayi nga suluguon sang pangulo nga pari kag nagsiling, “Indi bala
kaupod ka man ni Jesus nga taga-Galilea?”
70 Pero ginpanginwala ni Pedro ini sa tanan nga tawo didto sa guwa.
Siling niya, “Wala ako kahibalo kon ano ang imo ginahambal.”
71 Dayon nagkadto siya sa may puwertahan. Nakita siya sang isa naman
ka suluguon nga babayi, kag nagsiling sa mga tawo didto, “Ini nga tawo
kaupod man ni Jesus nga taga-Nazaret.”
72 Sa liwat ginpanginwala ini ni Pedro kag nagsiling, “Ginasumpa ko,
wala ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling!”
73 Sa wala madugay nagpalapit kay Pedro ang mga tawo didto kag
nagsiling, “Kaupod ka gid ni Jesus, kay ang imo panghambal pareho sa iya.”
74 Pero nagpanumpa gid si Pedro nga nagasiling, “Bisan mapatay pa ako,
wala gid ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling.” Dayon nagpamalo ang
manok,
75 kag nadumduman ni Pedro ang ginsiling ni Jesus sa iya, “Sa wala pa
makapamalo ang manok, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.” Dayon
nagguwa siya kag naghilibion.

27

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mar. 15:1; Luc. 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nag-meeting ang tanan nga
manugdumala nga mga pari kag ang mga manugdumala sang mga Judio
kon ano ang ila himuon para ipapatay si Jesus.
2 Gin-gapos nila siya kag gindala didto kay Gobernador Pilato* para
itugyan sa iya.

Ang Kamatayon ni Judas
(Bin. 1:18-19)

3 Pagkahibalo ni Judas nga traidor nga si Jesus ginsentensyahan na nga
patyon, ginbasol niya ang iya kaugalingon. Nagkadto siya sa
manugdumala nga mga pari kag manugdumala nga mga Judio para iuli
ang 30 ka bilog nga pilak.
4 Nagsiling siya, "Nakasala ako tungod nga gintugyan ko sa inyo ang tawo
nga wala sing sala." Nagsabat sila, "Ano ang amon labot? Imo ina salabton!"
5 Ginpilak ni Judas ang kuwarta didto sa sulod sang templo. Dayon
nagguwa siya kag ginbitay niya ang iya kaugalingon.
6 Ginpamulot sang manugdumala nga mga pari ang kuwarta kag
nagsiling, "Bawal ini ibutang sa bulutangan sang kuwarta sa templo tungod
kay amo ini ang kuwarta nga ginbayad para ipapatay ang isa ka tawo."
7 Nagsugtanay sila nga ang kuwarta ibakal sang duta sang manughimo
sang kolon para himuon nila nga lulubngan para sa mga indi Judio.
8 Amo ina nga hasta subong ang duta nga ato ginatawag nga "Duta sang
Dugo."†
9 Sa sadto nga hitabo natuman ang ginpropesiya ni Propeta Jeremias nga
nagasiling, "Ginkuha nila ang 30 ka bilog nga pilak nga ginkasugtan sang
mga kaliwat ni Israel nga ibakal sa iya,
10 kag ang kuwarta ginbakal nila sang duta sang manughimo sang kolon,
suno sa ginsugo sa akon sang Ginoo."‡

Gin-imbistigar ni Pilato si Jesus
(Mar. 15:2-5; Luc. 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Karon, sang didto na si Jesus kay Pilato ginpamangkot siya ni Pilato,
"Ikaw bala ang hari sang mga Judio?" Nagsabat si Jesus, "Ginasiling mo."
12 Pero wala siya magsabat sa mga akusasyon sang manugdumala nga
mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio.
13 Gani nagsiling si Pilato sa iya, "Ngaa bala wala ka nagasabat sa ila mga
akusasyon kontra sa imo?"
14 Pero wala gid nagsabat si Jesus bisan isa ka tinaga, gani natingala gid
ang gobernador.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mar. 15:6-15; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

15 Kinabatasan sang gobernador nga kada Piesta sang Paglabay sang
Anghel nagahilway siya sang isa ka priso nga ginapangayo sang mga tawo.
16 Sang sadto nga tion, may isa ka bantog nga priso nga ang iya ngalan si
Barabas.

---

* **27:2** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea. † **27:8** *Duta sang Dugo:* Amo ina ang tawag sa duta tungod nga ang kuwarta nga ginbakal sa sini nga duta amo ang ginbayad para ipapatay si Jesus. ‡ **27:10** Zac. 11:12-13; Jer. 19:1-13; 32:6-9

17 Sang nagatilipon ang mga tawo, nagpamangkot si Pilato, “Sin-o ang
inyo gusto nga akon buy-an, si Barabas ukon si Jesus nga ginatawag nga
Cristo?”
18 Nahibaluan ni Pilato nga nahisa ang mga manugdumala kay Jesus,
amo gani nga gin-akusar nila si Jesus sa iya.
19 Samtang nagapungko si Pilato sa hukmanan, ginpasuguan siya sang
iya asawa nga nagasiling, “Indi mo paghilabtan inang matarong nga tawo,
kay kagab-i indi gid ako mapahamtang tungod sa akon damgo parte sa iya.”
20 Pero ang ginhimo sang manugdumala nga mga pari kag sang mga
manugdumala sang mga Judio, ginsutsot nila ang mga tawo nga si Barabas
ang ila pangayuon nga buy-an kag ipapatay si Jesus.
21 Gani nagpamangkot liwat ang gobernador, “Sin-o sa duha nga ini ang
inyo gusto nga akon buy-an?” Nagsabat sila, “Si Barabas!”
22 Nagsiling si Pilato, “Ti ano karon ang akon himuon kay Jesus nga
ginatawag Cristo?” Nagsabat sila tanan, “Ilansang siya sa krus!”
23 Nagpamangkot si Pilato sa ila, “Ngaa, ano bala nga sala ang iya
nahimo?” Pero gintuduhan pa gid gani nila singgit, “Ilansang siya sa krus!”
24 Sang pagkakita ni Pilato nga wala na siya sing may mahimo kay basi
magkinagamo ang mga tawo, nagpakuha siya sang tubig kag
nagpanghinaw sa atubangan sang mga tawo. Nagsiling siya, “Wala ako
sang labot sa kamatayon sang sini nga tawo. Inyo ina salabton! Limpyo ang
akon kamot.”
25 Nagsabat ang mga tawo, “Kami kag ang amon mga anak amo ang
manabat sang iya kamatayon!”
26 Dayon ginbuy-an ni Pilato si Barabas. Pero si Jesus ginpahanot niya
kag gintugyan *sa mga soldado* para ilansang sa krus.

Ginyaguta sang mga Soldado si Jesus
(Mar. 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Dayon gindala sang mga soldado si Jesus sa sulod sang palasyo sang
gobernador, kag ginpatipon didto sa iya ang bilog nga batalyon sang mga
soldado.
28 Gin-ubahan nila siya kag ginsukluban sang kapa nga pula.
29 Pagkatapos naghimo sila sang korokorona nga tunukon kag ginsuksok
ini sa ulo ni Jesus. Ginpakaptan nila sa iya tuo nga kamot ang bulobaston
nga pareho sang iya sang hari. Dayon nagluhod-luhod sila sa iya kag
nagyaguta nga nagasiling, “Mabuhay ang Hari sang mga Judio!”
30 Ginduplaan nila siya kag ginkuha ang ginakaptan niya nga bulobaston
kag ginlampos sa iya ulo.
31 Sa tapos sang ila pagyaguta, gin-uba nila ang kapa kag ginsuksukan
nila siya liwat sang iya bayo. Dayon gindala nila siya sa guwa *sang siyudad*
para ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Sang nagapaguwa pa lang sila *sa siyudad,* may nasugata sila nga tawo
nga si Simon nga taga-Cyrene. Ginpilit nila siya nga magpas-an sang krus ni
Jesus.
33 Pag-abot nila sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon sayuron, lugar
sang bagol),§

§ **27:33** *lugar sang bagol:* siguro tungod nga ang lugar daw dagway sang bagol ukon tungod nga madamo ang ginpamatay didto.

34 ginhatagan nila si Jesus sang bino nga may simbog nga mapait. Pero
pagkatilaw niya sadto, wala niya pag-imna.
35 Dayon ginlansang nila siya sa krus, kag ginpartida nila ang iya mga
bayo paagi sa paggabot-gabot.
36 Pagkatapos sadto nagpungko sila kag nagbantay sa iya.
37 Sa ibabaw sang iya ulo nagbutang sila sang karatula. Ginsulat nila
didto ang akusasyon kontra sa iya nga nagasiling:
AMO INI SI JESUS NGA HARI SANG MGA JUDIO.
38 May duha man didto ka tulisan nga ginlansang sa krus upod kay Jesus.
Ang isa sa tuo niya kag ang isa sa wala.
39 Ang mga tawo nga nagaalagi didto nagalungo-lungo nga nagainsulto
kag nagayaguta kay Jesus.
40 Siling nila, “Ikaw nga nagasiling nga gub-on mo ang templo kag sa
sulod sang tatlo ka adlaw patindugon mo liwat, luwasa ang imo
kaugalingon! Kon ikaw ang Anak sang Dios, panaog ka sa krus!”
41 Pareho man sina ang yaguta sang manugdumala nga mga pari, mga
manunudlo sang Kasuguan, kag mga manugdumala sang mga Judio.
42 Nagsiling sila, “Ginluwas niya ang iban, pero indi siya makaluwas sang
iya kaugalingon! Indi bala hari siya kuno sang Israel? Kon makapanaog
siya sa krus, matuo kita sa iya.
43 Nagasiling siya nga nagasalig siya sa Dios. Ti, tan-awon ta kon gusto
siya sang Dios nga luwason, kay siling man niya nga Anak siya sang Dios!”
44 Kag pareho man sina ang pagyaguta sa iya sang mga tulisan nga
ginlansang upod sa iya.

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mar. 15:33-41; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Sugod sang alas dose sang udto, nagdulom ang bug-os nga duta sa
sulod sang tatlo ka oras.
46 Pag-alas tres sang hapon nagsinggit si Jesus sing mabaskog, *“Eli, Eli,
lema sabactani?”* nga kon sayuron, “Dios ko, Dios ko, ngaa ginpabay-an mo
ako?”*
47 Pagkabati sang iban nga nagatilindog didto nagsiling sila, “Ginatawag
niya si Elias!”
48 May isa ka tawo didto nga nagdalagan kag nagkuha sang espongha.†
Gintusmog niya ini sa maaslom nga bino kag gintakod sa *punta sang* tukon
kag gintunghol sa baba ni Jesus para supsupon niya.
49 Pero ang iban nagsiling, “Pabay-i lang siya! Tan-awon ta kon maabot si
Elias sa pagluwas sa iya.”
50 Liwat nagsinggit sing mabaskog si Jesus kag nabugto ang iya ginhawa.
51 Sa amo man nga oras, napihak ang kurtina sa sulod sang templo sa
Jerusalem halin sa ibabaw paidalom. Naglinog, kag ang mga bato
nagkalabuka,
52 hasta ang mga lulubngan nagkalaabri. Madamo nga katawhan sang
Dios nga patay na ang nagkalabanhaw.
53 Nagguwa sila sa ila mga lulubngan, pagkatapos nga nabanhaw si Jesus.
Dayon nagsulod sila sa balaan nga siyudad *sang Jerusalem* kag madamo
nga tawo ang nakakita sa ila.
54 Ang kapitan kag ang mga soldado nga nagabantay kay Jesus kinulbaan
gid sang mabatyagan nila ang paglinog kag sang makita nila ang mga
nagkalatabo. Nagsiling sila, “Matuod gid nga siya amo ang Anak sang Dios!”

---

* **27:46** Sal. 22:1 † **27:48** *espongha:* sa English, *sponge*

55 Sa ulo-unhan may madamo nga babayi nga nagatan-aw sa
nagakalatabo. Ini sila ang nagsunod kag nag-atipan kay Jesus halin pa sa
Galilea.
56 Kaupod nila si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga iloy ni Santiago
kag ni Jose, kag ang asawa ni Zebedee.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Pagkahapon may nag-abot nga isa ka manggaranon nga tawo nga
taga-Arimatea. Ang iya ngalan si Jose kag nangin sumulunod siya ni Jesus.
58 Ginkadtuan niya si Pilato kag ginpangayo ang bangkay ni Jesus. Dayon
nagmando si Pilato nga ihatag sa iya.
59 Ginkuha ni Jose ang bangkay ni Jesus kag ginsamburan niya sang bag-o
nga tela nga linen.
60 May bag-o nga lulubngan si Jose nga gin-guhab sa banglid nga iya
ginpahimo para sa iya kaugalingon. Didto niya ginbutang ang bangkay ni
Jesus. Dayon ginpaligid niya ang dako nga bato sa pagtakop sang
puwertahan sang lulubngan. Pagkatapos naglakat siya.
61 Nagpabilin didto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa gid ka
Maria. Nagapungko sila nga nagaatubang sa lulubngan.

Ginpaguwardyahan ang Lulubngan

62 Sang sunod nga adlaw, adlaw ato nga Sabado, nagkadto ang
manugdumala nga mga pari kag ang mga Pariseo kay Pilato.
63 Nagsiling sila, “Halangdon nga Gobernador, nadumduman namon nga
sang buhi pa atong manugpatalang, nagsiling siya nga mabanhaw siya
kuno pagkaligad sang tatlo ka adlaw.
64 Gani maayo siguro pabantayan mo ang lulubngan niya sa sulod sang
tatlo ka adlaw, kay basi kon ang iya bangkay kawaton sang iya mga
sumulunod kag dayon ipanugid nila sa mga tawo nga nabanhaw siya. Kag
kon matabo ining kabutigan mangin mas malain pa ini sang sa nahauna.”
65 Nagsiling si Pilato sa ila, “May mga guwardya kamo. Kamo mismo ang
magpabantay suno sa inyo nahibaluan.”
66 Gani nagkadto sila sa lulubngan, kag ginmarkahan nila ang bato *nga
nagatakop sa lulubngan* para mahibaluan nila kon may nagbukas. Dayon
ginbilin nila didto ang ila mga guwardya.

28

Nabanhaw si Jesus
(Mar. 16:1-10; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Sang kaagahon sang Domingo, pagkatapos sang Adlaw nga
Inugpahuway, nagkadto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa ka Maria
didto sa lulubngan kay gusto nila magtan-aw.
2 Karon, gulpi lang nga naglinog sing mabaskog, kay ang anghel sang
Ginoo halin sa langit nagpaligid sang bato *nga nagatakop sa lulubngan* kag
ginpungkuan niya dayon ini.
3 Ang iya hitsura masyado kasilaw nga daw kilat, kag ang iya bayo
maputi gid kaayo.
4 Ang mga guwardya *sang lulubngan* nagkulurog sa kahadlok kag
nagkalatumba nga daw sa mga patay.
5 Nagsiling ang anghel sa mga babayi, “Indi kamo magkahadlok.
Nahibaluan ko kon ngaa nagkadto kamo diri. Ginapangita ninyo si Jesus
nga ginlansang sa krus.

6 Wala na siya diri, kay nabanhaw siya pareho sang iya ginsiling *sa inyo*.
Dali kamo diri, tan-awa ninyo ang ginhamyangan sa iya."
7 *Pagkatapos sadto nagsiling ang anghel sa ila,* "Kadto kamo gilayon sa iya
mga sumulunod, kag sugiri ninyo sila nga nabanhaw na siya, kag mauna
siya sa inyo didto sa Galilea. Didto ninyo siya makita. Indi ninyo
pagkalimtan ang ginsugid ko nga ini sa inyo."
8 Gani dali-dali sila nga naghalin didto sa lulubngan. Bisan hinadlukan
sila, nalipay gid sila *sa ginbalita sa ila sang anghel.* Kag nagdalagan sila
para sugiran ang mga sumulunod ni Jesus.
9 Dugay-dugay nasugata nila si Jesus nga nagapangamusta sa ila. Dayon
nagpalapit sila kay Jesus kag nagluhod sa iya. Ginhakos nila ang tiil ni Jesus
kag nagsimba sila sa iya.
10 Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo magkahadlok. Kadtui ninyo ang
akon mga utod* kag silingon ninyo sila nga magkadto didto sa Galilea.
Didto makita nila ako."

Ang Sugid sang mga Guwardya

11 Paghalin sang mga babayi sa lulubngan, ang iban nga mga guwardya
naglakat man kag nagkadto sa siyudad kag ginsugid nila sa manugdumala
nga mga pari ang tanan nga natabo didto sa lulubngan.
12 Gani nag-meeting ang manugdumala nga mga pari kaupod ang mga
manugdumala sang mga Judio. Nagkasugot sila nga hatagan nila sang
madamo nga kuwarta ang mga soldado para indi sila magsugid kon ano gid
ang matuod nga natabo.
13 Gintudluan nila ang mga soldado kon ano ang ila isugid sa mga tawo.
Nagsiling sila, "Sugiran ninyo ang mga tawo nga samtang nagakatulog
kamo kagab-i, nag-abot ang iya mga sumulunod kag ginkuha nila ang
bangkay ni Jesus.
14 Kon mabatian ini sang gobernador kami ang bahala nga magpaathag
sa iya para indi kamo maano."
15 Gani ginbaton nila ang kuwarta kag gintuman nila ang ginsiling sa ila.
Gani hasta subong amo ini nga estorya ang ginapalapnag sang mga Judio.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod
(Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49; Juan 20:19-23; Bin. 1:6-8)

16 Karon, nagkadto ang onse ka sumulunod *ni Jesus* didto sa Galilea, sa
bukid nga iya ginsiling sa ila.
17 Pagkakita nila sa iya nagsimba sila sa iya, pero ang iban
nagpangduhaduha *kon si Jesus gid bala ang ila nakita*.
18 Nagpalapit si Jesus sa ila kag nagsiling, "Ginhatag sa akon ang tanan
nga gahom sa langit kag sa duta.
19 Gani kadtui ninyo ang tanan nga katawhan kag himuon ninyo sila nga
akon mga sumulunod. Bautisohan ninyo sila sa ngalan sang Amay, sang
Anak, kag sang Espiritu Santo.
20 Tudlui ninyo sila nga tumanon ang tanan nga akon ginsugo sa inyo.
Dumdumon ninyo nga kaupod ninyo ako permi hasta sa katapusan sang
sini nga panahon."

---

* **28:10** *mga utod:* buot silingon, *ang mga sumulunod ni Jesus.* Tan-awa sa bersikulo 16.

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Marcos

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso
(Mat. 3:1-12; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Amo ini ang Maayong Balita parte kay Jesu-Cristo nga Anak sang Dios.
Nagsugod ini
2 sang matuman ang ginsulat ni Propeta Isaias *parte sa ginhambal sang*
Dios sa iya Anak nga nagasiling, "Ipadala ko ang akon mensahero una sa
imo sa pagpreparar sang imo alagyan.*
3 Magawali siya sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,* 'Ipreparar
ninyo ang alagyan para sa Ginoo. Tadlunga ang dalan nga iya pagaagyan.' "†
4 *Kag natuman ini sang* pag-abot ni Juan nga manugbautiso didto sa
kamingawan, nga sa diin nagwali siya sa mga tawo nga magpabautiso sila
sa pagpakita sang ila paghinulsol para mapatawad ang *ila* mga sala.
5 Madamo gid nga mga tawo ang nagkadto kay Juan halin sa Jerusalem
kag sa bilog nga *probinsya sang* Judea. Gintuad nila ang ila mga sala kag
ginbautisohan sila ni Juan sa Suba sang Jordan.
6 Ang bayo ni Juan hinimo halin sa bulbol sang camel, kag ang iya paha
panit. Ang iya ginakaon apan kag honey.
7 Amo ini ang iya ginapahibalo: "May magaabot nga nagasunod sa akon
nga mas gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos nga mangin iya
ulipon."‡
8 *Nagsiling pa gid siya,* "Ako nagabautiso sa inyo sa tubig, pero siya
magabautiso sa inyo sa Espiritu Santo."

Ang Pagbautiso kag Pagtentar kay Jesus
(Mat. 3:13-4:11; Luc. 3:21-22; 4:1-13)

9 Sang sadto nga tion, nag-abot si Jesus halin sa Nazaret nga sakop sang
Galilea, kag nagpabautiso siya kay Juan sa *Suba sang* Jordan.
10 Pagtakas ni Jesus sa tubig, nakita niya dayon nga nag-abri ang langit,
kag naghugpa sa iya ang Espiritu *Santo* sa dagway sang pating.
11 Kag may tingog nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, "Ikaw ang
akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa imo."
12 Sa gilayon ginpakadto siya sang Espiritu *Santo* sa kamingawan.
13 Kag didto siya nagtiner sa sulod sang 40 ka adlaw nga ginatentar ni
Satanas. May mapintas nga mga sapat didto, pero ginbuligan siya sang mga
anghel.

Gintawag ni Jesus ang Apat ka Mangingisda
(Mat. 4:12-22; Luc. 4:14-15; 5:1-11)

14 Sang napriso si Juan *nga manugbautiso*, nagkadto si Jesus sa Galilea
kag nagwali sang Maayong Balita nga halin sa Dios.
15 Nagsiling siya, "Nag-abot na ang tion nga ginpropesiya sang mga
propeta sang una. Malapit na§ ang paghari sang Dios. Gani maghinulsol
kamo sa inyo mga sala kag magtuo sa Maayong Balita."

---

* **1:2** Mal. 3:1 † **1:3** Isa. 40:3 ‡ **1:7** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi gani ako takos nga magduko sa paghubad sang higot sang iya sandalyas.* § **1:15** *Malapit na:* ukon, *Nag-abot na*

16 *Isa sadto ka adlaw,* sang nagalakat si Jesus sa higad sang Dagat* sang
Galilea, nakita niya ang mag-utod nga si Simon kag si Andres nga
nagaladlad sang pukot. Mga mangingisda sila.
17 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sunod kamo sa akon kag himuon ko kamo nga
mga mangingisda sang mga tawo."
18 Sa gilayon ginbayaan nila ang ila mga pukot kag nagsunod sa iya.
19 Pagkatapos sadto, nagpadayon si Jesus sa paglakat, kag sa unhan
nakita niya ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan nga mga anak ni
Zebedee. Ara sila sa ila sakayan nga nagakay-o sang ila pukot.
20 Gintawag dayon sila ni Jesus. Ginbayaan nila didto sa sakayan ang ila
amay nga si Zebedee kag ang mga trabahador nila, kag nagsunod sila kay
Jesus.

Ang Tawo nga may Malain nga Espiritu
(Luc. 4:31-37)

21 Nagkadto sila ni Jesus sa Capernaum. Pag-abot sang Adlaw nga
Inugpahuway, nagsulod si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag
nagpanudlo.
22 Natingala gid ang mga tawo sa iya pagpanudlo, tungod nga nagatudlo
siya nga may awtoridad, kag indi pareho sang mga manunudlo sang
Kasuguan.
23 Sa mga tawo didto nga nagatilipon may isa nga ginagamhan sang
mahigko nga espiritu nga nagsinggit,
24 "Jesus nga taga-Nazaret, ano ang labot mo sa amon? Nagkadto ka bala
diri sa paglaglag sa amon? Kilala ko ikaw. Ikaw ang Balaan *nga ginpadala*
sang Dios."
25 Pero ginsabdong ni Jesus ang espiritu, "Maghipos ka kag magguwa sa
iya!"
26 Ang ato nga tawo ginpakurog sang mahigko nga espiritu nga
nagasinggit samtang nagaguwa sa iya.
27 Natingala gid ang mga tawo didto, gani nagsiling sila, "Ano ini? Bag-o
ini nga klase sang pagpanudlo nga may gahom. Bisan ang mahigko nga
mga espiritu ginamanduan niya kag nagatuman sa iya."
28 Gani madasig nga naglapnag ang balita parte kay Jesus sa bilog nga
probinsya sang Galilea.

Ginpang-ayo ni Jesus ang Madamo nga Tawo
(Mat. 8:14-17; Luc. 4:38-41)

29 Naghalin sila sa simbahan sang mga Judio kag nagkadto sa balay nila
ni Simon kag ni Andres. Nag-upod man si Santiago kag si Juan.
30 Sang sadto nga tion, nagahigda ang ugangan nga babayi ni Simon, kay
may hilanat siya. Kag ginsugid dayon nila ini kay Jesus.
31 Gani ginpalapitan siya ni Jesus kag gin-uyatan sa kamot kag
ginpabangon. Nag-ayo dayon siya, kag ginhimusan niya sang pagkaon sila
ni Jesus.
32 Pagkasalop sang adlaw, gindala sang mga tawo kay Jesus ang tanan
nga nagamasakit kag ang mga ginagamhan sang mga demonyo.
33 Madamo gid nga mga tawo sa banwa ang nagtilipon sa puwertahan
sang balay.

---

* **1:16** *Dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga "lake" ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.*

34 Gin-ayo ni Jesus ang madamo nga nagamasakit sang nagkalain-lain
nga balatian, kag gintabog niya ang madamo nga demonyo. Wala niya
pagtuguti nga maghambal ang mga demonyo, kay kilala nila kon sin-o siya.

Nagwali si Jesus sa Galilea
(Luc. 4:42-44)
35 Sang sunod nga adlaw, sang madulumdulom pa, nagbangon si Jesus
kag nagkadto sa kamingawan kag nagpangamuyo.
36 Ginpangita siya ni Simon kag sang iya mga kaupod.
37 Pagkakita nila kay Jesus nagsiling sila, "Ginapangita ka sang tanan."
38 Pero nagsiling siya sa ila, "Malakat kita sa malapit nga mga banwa para
makawali man ako didto, kay amo ini ang kabangdanan nga nagkadto ako
diri sa kalibutan."
39 Gani ginlibot ni Jesus ang bilog nga Galilea nga nagawali sa mga
simbahan sang mga Judio kag nagatabog sang mga demonyo *sa mga tawo
nga ila ginsudlan*.

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit
(Mat. 8:1-4; Luc. 5:12-16)
40 May nagpalapit kay Jesus nga isa ka tawo nga may delikado nga
balatian sa panit.† Nagluhod siya kay Jesus kag nagpakitluoy, "Kon gusto
mo, mapaayo mo ako sa akon balatian para makabig ako nga matinlo."
41 Naluoy gid si Jesus sa iya. Gani gintandog niya siya kag nagsiling,
"Gusto ko. Magmatinlo ka!"
42 Sa gilayon nadula ang iya balatian kag nagtinlo siya.‡
43 Ginpalakat dayon siya ni Jesus pagkatapos nga ginpaandaman niya
siya. Siling niya,
44 "Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o parte sini, kundi magderetso
ka sa pari kag magpatan-aw sa iya.§ Dayon maghalad ka sang halad nga
ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa mga tawo nga matinlo ka na."
45 Pero ato nga tawo naglakat kag nagsagi panugid parte sa natabo sa iya.
Gani naglapnag ang balita *parte sa natabo sa tawo* hasta indi na makasulod
si Jesus sa mga banwa, kay nagadinaguso ang mga tawo pakadto sa iya.
Didto na lang siya nagtiner sa kamingawan. Pero padayon pa gihapon ang
pagkadto sang mga tawo sa iya halin sa iban nga mga lugar.

2

Gin-ayo ni Jesus ang Paralitiko
(Mat. 9:1-8; Luc. 5:17-26)
1 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbalik si Jesus sa Capernaum.
Naglapnag ang balita nga ara siya sa iya ginaestaran.
2 Gani madamo nga tawo ang nagtilipon didto hasta nga napuno ang
balay, kag bisan pa sa may puwertahan nagaginutok sila. Ginwali ni Jesus
sa ila ang pulong *sang Dios*.
3 Karon may mga tawo nga nag-abot kag gindala sa iya ang isa ka
paralitiko nga ginatuwangan sang apat ka tawo.

† **1:40** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Griego nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13. ‡ **1:42** *nagtinlo siya:* buot silingon, *matinlo na ang iya panit kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.*
§ **1:44** *magpatan-aw sa iya* para makita sang pari nga nadula na ang iya balatian kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.

4 Pero tungod nga nagaginutok ang mga tawo indi sila makapalapit kay
Jesus. Gani gin-guhaban nila ang atop sa ibabaw sang ginatindugan ni
Jesus. Pagkatapos gintunton nila ang paralitiko nga nagahigda sa iya
hiligdaan.
5 Pagkakita ni Jesus nga may pagtuo sila *sa iya*, nagsiling siya sa
paralitiko, "Anak, ginpatawad na ang imo mga sala."
6 Sang mabatian ini sang mga manunudlo sang Kasuguan nga
nagapungko didto, nagsiling sila sa ila kaugalingon,
7 "Paano nga makahambal siya sang subong sina? Pag-insulto ina *sa Dios*.
Wala sing bisan sin-o nga makapatawad sang mga sala kundi ang Dios
lang."
8 Sa gilayon nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna. Gani nagsiling siya sa
ila, "Ngaa nagahunahuna kamo sang subong sina?
9 Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling sa paralitiko, 'Ginpatawad
na ang imo mga sala,' ukon ang magsiling, 'Magtindog ka, dal-a ang imo
hiligdaan kag maglakat'?
10 Karon pamatud-an ko sa inyo *paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko
nga ako* nga Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang
mga sala."
11 Gani nagsiling siya sa paralitiko, "Magtindog ka, dal-a ang imo
hiligdaan kag magpuli!"
12 Samtang nagatan-aw sila, nagbangon ang paralitiko kag gindala niya
ang iya hiligdaan kag nagguwa. Natingala gid sila tanan kag gindayaw nila
ang Dios. Siling nila, "Wala pa kami sing may nakita nga pareho sini."

Gintawag ni Jesus si Levi
(Mat. 9:9-13; Luc. 5:27-32)

13 Pagkatapos sadto nagbalik liwat si Jesus sa higad sang Dagat *sang
Galilea*. Madamo nga tawo ang nagpalapit sa iya, gani gintudluan niya sila.
14 Kag samtang nagalakat siya, nakita niya *ang manugsukot sang buhis
nga* si Levi nga anak ni Alfeus. Didto siya nagapungko sa balayaran sang
buhis. Nagsiling si Jesus sa iya, "Dali, sunod ka sa akon." Kag nagtindog si
Levi kag nagsunod kay Jesus.
15 Karon, samtang nagakaon si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa balay
ni Levi, madamo nga manugsukot sang buhis kag *iban pa nga ginakabig nga*
mga makasasala ang nag-upod sa ila kaon, kay madamo na ang nagasunod
sa iya.
16 May mga manunudlo sang Kasuguan nga mga Pariseo nga didto man.
Nakita nila si Jesus nga nagakaon upod sa mga manugsukot sang buhis kag
sa *iban pa nga ginakabig nga* mga makasasala pareho sa mga manugsukot
sang buhis. Nagpamangkot sila sa iya mga sumulunod, "Ngaa nagakaon
siya upod sa mga tawo nga pareho sina?"
17 Nabatian ni Jesus ang ila pamangkot, gani ginsabat niya sila, "Ang tawo
nga maayo ang lawas wala nagakinahanglan sang doktor, kundi ang
nagamasakit lang. Gani wala ako nagkadto diri sa pagtawag sa mga
nagakilala nga sila matarong, kundi sa mga makasasala."

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mat. 9:14-17; Luc. 5:33-39)

18 Ang mga sumulunod ni Juan *nga manugbautiso* kag ang mga Pariseo
nagapuasa.* May mga tawo nga nagpalapit kay Jesus kag nagpamangkot,

* **2:18** *nagapuasa* suno sa ginatudlo sang mga Judio.

“Ngaa ang mga sumulunod ni Juan kag ang mga sumulunod sang mga
Pariseo nagapuasa pero ang imo ya wala?”
19 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mahimo bala nga magpuasa ang mga bisita sa
kasal samtang kaupod pa nila ang nobyo? Siyempre, indi!
20 Pero magaabot ang tion nga ang nobyo kuhaon sa ila, kag amo na ina
ang ila pagpuasa.”
21 *Siling pa ni Jesus,* “Indi maayo nga itukap ang bag-o nga tela sa daan
nga bayo, kay *kon malabhan* magakulo ang bag-o nga tela kag magadako pa
gid ang gisi.
22 Indi man maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan
nga panit. Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang bino, kag pareho
nga indi na mapuslan. Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o nga
suludlan nga panit.”†

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway
(Mat. 12:1-8; Luc. 6:1-5)

23 Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, samtang nagaagi sila ni Jesus sa
kaumahan sang trigo, namuksi ang iya mga sumulunod sang mga uhay
sang trigo.
24 Gani nagsiling ang mga Pariseo kay Jesus, “Tan-awa *ang imo mga*
sumulunod! Ngaa ginahimo nila ang ginabawal nga himuon sa Adlaw nga
Inugpahuway?”
25 Ginsabat sila ni Jesus, “Wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan* ang
ginhimo ni David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom kag
nagkinahanglan sang pagkaon?
26 Nagsulod si David sa balay sang Dios sadtong panahon nga si Abiatar
ang pangulo nga pari. Ginkaon ni David ang tinapay nga ginhalad sa Dios,
kag ginpakaon man niya ang iya mga kaupod, bisan pa nga bawal ang
magkaon sadto luwas lang sa mga pari.”
27 Kag nagsiling pa gid si Jesus, “Ginhimo ang Adlaw nga Inugpahuway
para sa kaayuhan sang tawo. Wala ginhimo ang tawo para sa kaayuhan
sang Adlaw nga Inugpahuway.
28 Gani, *ako nga* Anak sang Tawo may gahom sa *pagsiling kon ano ang*
husto nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway.”

3

Ang Tawo nga Pingkaw ang Kamot
(Mat. 12:9-14; Luc. 6:6-11)

1 Sa liwat nagbalik si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag may tawo
didto nga pingkaw* ang kamot.
2 Tungod nga ang mga Pariseo nagapangita gid sang kabangdanan nga
maakusar nila si Jesus, ginabantayan nila kon bala ayuhon niya ang ato
nga tawo sa Adlaw nga Inugpahuway.
3 Nagsiling si Jesus sa tawo nga pingkaw, “Magpalapit ka diri sa
atubangan.”
4 Pagkatapos nagpamangkot siya sa mga Pariseo, “Ano bala ang ginatugot
sang aton Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway: ang paghimo sang maayo
sa mga tawo ukon ang paghimo sang malain? Ang pagluwas sang ila
kabuhi ukon ang pagpatay?” Pero wala gid sing may nagsabat.

† **2:22** Nagsugid si Jesus sina nga paanggid para itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio. * **3:1** *pingkaw:* ukon, *paralisado*

5 Gintulok sila ni Jesus nga may kaakig, pero nasubuan man siya tungod
sang katig-a sang ila balatyagon. Dayon nagsiling siya sa tawo nga
pingkaw, “Untaya ang imo kamot!” Gin-untay niya, kag nag-ayo ini.
6 Pagkatapos sadto, nagguwa ang mga Pariseo kag nagpakigkita sa mga
miyembro sang partido ni Herodes. Nagplano sila kon paano nila mapatay
si Jesus.

Madamo nga Tawo ang Nagtipon kay Jesus

7 Nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa higad sang Dagat *sang
Galilea.* Nagsunod sa ila ang madamo nga tawo nga halin sa Galilea kag sa
Judea.
8 Madamo man ang naghalin sa Jerusalem, sa Idumea, sa tabok sang *Suba
sang* Jordan, kag sa palibot sang Tyre kag Sidon, kay nabatian nila ang iya
ginpanghimo.
9 Tungod sa kadamuon sang mga tawo ginsilingan niya ang iya mga
sumulunod nga magpreparar sang sakayan para sa iya, agod nga kon
magdinaguso sa iya ang mga tawo may masakyan siya.
10 Tungod nga madamo ang iya ginpang-ayo, ang tanan nga may masakit
nagdinasok para makatandog sa iya.
11 Kag kon makita siya sang mga *tawo nga ginagamhan sang* mahigko nga
mga espiritu, nagaluhod sila kag nagasinggit, “Ikaw ang Anak sang Dios!”
12 Pero ginpaandaman gid niya ang mahigko nga mga espiritu nga indi
magpanugid kon sin-o siya.

Ginpili ni Jesus ang Dose ka Apostoles
(Mat. 10:1-4; Luc. 6:12-16)

13 Pagkatapos sadto, nagtaklad si Jesus sa bukid kag gintawag niya ang
luyag niya nga pilion. Gani nagpalapit sila sa iya.
14 Dayon nagpili siya sang dose nga iya man gintawag nga mga apostoles†
para mangin kaupod niya kag ipadala niya sa pagpangwali.
15 Ginhatagan niya sila sing gahom para magtabog sang mga demonyo.
16 Amo ini ang dose nga iya ginpili:‡ si Simon (nga iya gin-ngalanan nga
Pedro),
17 si Santiago kag ang iya utod nga si Juan nga mga anak ni Zebedee
(gin-ngalanan sila nga Boanerges nga ang buot silingon, mga anak sang
daguob),
18 si Andres, si Felipe, si Bartolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago nga
anak ni Alfeus, si Tadeus, si Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang
Roma),
19 kag si Judas Iscariote§ nga amo ang nagtraidor kay Jesus.

Si Jesus kag si Satanas
(Mat. 12:22-32; Luc. 11:14-23; 12:10)

20 Dayon, nagpuli sila ni Jesus. Kag nagtilipon liwat ang mga tawo didto,
gani si Jesus kag ang iya mga sumulunod wala na sing tiyempo bisan
magkaon.
21 Pagkabati sang iya pamilya parte sa mga ginahimo ni Jesus, nagkadto
sila didto para kuhaon siya, kay nagsiling ang mga tawo nga buang siya.

---

† **3:14** *nga iya...apostoles:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **3:16** *Amo in...ginpili:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. § **3:19** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.*

22 Ang mga manunudlo sang Kasuguan nga nag-abot halin sa Jerusalem
nagsiling, “Ginsudlan siya ni Satanas* nga pangulo sang mga demonyo.
Gani paagi sa gahom ni Satanas nagatabog siya sang mga demonyo.”
23 Gintawag ni Jesus ang mga tawo nga magpalapit sa iya, kag naghambal
siya sa ila paagi sa sini nga mga paanggid, “Indi mahimo nga si Satanas
magtabog sang iya mga kaupod.
24 Kon ang *mga pumuluyo sang* isa ka ginharian magbinahin-bahin kag
mag-ilinaway, ina nga ginharian indi makapadayon.
25 Amo man ang matabo sa isa ka panimalay kon *ang mga nagaestar dira*
magbinahin-bahin kag mag-ilinaway.
26 Gani kon si Satanas kag ang iya mga sakop magbinahin-bahin kag
mag-ilinaway, ang iya ginharian indi man makapadayon kundi malaglag
ini.
27 “Ang matuod, wala sing tawo nga sarang makasulod sa balay sang
makusog nga tawo sa pagkuha sang iya mga pagkabutang kon indi niya
anay paggapuson inang makusog nga tawo. Pero kon magapos na niya,
makapagusto na siya sa pagkuha sang mga pagkabutang sa sina nga balay.†
28 “Nagasiling pa gid ako sing matuod, nga ang tanan nga klase sang sala
kag pagpakalain mapatawad.
29 Pero ang bisan sin-o nga nagapakalain sa Espiritu Santo indi gid
mapatawad. Ini nga sala indi gid mapatawad hasta san-o.”
30 Ginhambal ini ni Jesus kay nagasiling ang mga manunudlo sang
Kasuguan nga ginagamhan siya kuno sang mahigko nga espiritu.

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mat. 12:46-50; Luc. 8:19-21)

31 Dayon nag-abot ang iloy kag ang mga utod ni Jesus. Samtang
nagatindog sila didto sa guwa sang balay ginpatawag nila siya.
32 Madamo nga tawo didto ang nagapungko sa palibot ni Jesus. Siling
sang mga tawo sa iya, “Ang imo iloy kag mga utod ara sa guwa kag
ginapatawag ka nila.”
33 Siling niya, “Nahibaluan bala ninyo kon sin-o ang akon iloy kag mga
utod?”
34 Nagtulok siya sa mga tawo nga nagapungko sa palibot niya kag
nagsiling, “Amo ini sila ang akon iloy kag mga utod!
35 Ang bisan sin-o nga nagahimo sang kabubut-on sang Dios amo ang
akon iloy kag mga utod.”

4

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:1-9; Luc. 8:4-8)

1 Nagpanudlo liwat si Jesus sa higad sang dagat. Madamo gid nga mga
tawo ang nagtilipon sa iya palibot. Gani nagsakay siya sa sakayan nga
nagapundo kag nagpungko siya didto. Kag ang mga tawo nagpabilin sa
higad sang dagat.
2 Madamo nga butang ang iya gintudlo sa ila paagi sa mga paanggid.
3 Siling niya, “Magpamati kamo! May isa ka mangunguma nga nagsab-og
sang binhi.
4 Sa iya pagsab-og, ang iban nagtupa sa higad sang dalan, kag gintuka ini
sang mga pispis.

* **3:22** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul* † **3:27** Ang buot silingon ni Jesus, napierdi na niya si Satanas. Amo ina nga matabog niya ang iya mga sinakpan.

5 Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Hapaw lang ang duta sini, gani madali
nga nagtubo ang binhi tungod kay manabaw ang duta.
6 Pero nalayong ini sang nainitan sang adlaw, kag tungod nga diutay lang
ang gamot, nalaya.
7 Ang iban nga mga binhi nagtupa *kag nagtubo* sa duta nga may mga
tunukon nga hilamon, pero pagdabong sang mga hilamon nalumos ang
tanom, gani wala nakapamunga.
8 Ang iban pa gid nga mga binhi nagtupa sa maayo nga duta, kag nagtubo
ini kag nagpamunga. Ang iban 30, ang iban 60, kag ang iban 100 *ka pilo ang*
bunga."
9 Siling pa ni Jesus sa ila, "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid
ninyo ining inyo nabatian."

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mat. 13:10-17; Luc. 8:9-10)
10 Pagpalauli sang mga tawo, ang dose *ka apostoles* kag ang iban pa gid
nga nagaupod kay Jesus nagpamangkot sa iya kon ano ang kahulugan sang
sadto nga paanggid.
11 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ang mga tinago nga kamatuoran parte sa
paghari sang Dios ginasugid sa inyo *nga maintiendihan ninyo*, pero sa iban,
ang tanan nga butang *parte sa paghari sang Dios* ginasugid sa ila paagi sa
mga paanggid,
12 para *matuman ang ginasiling sang Kasulatan* nga,
"'Sige lang ang ila tulok, pero indi sila makakita.
Sige lang ang ila pamati, pero indi sila makaintiendi.
Kay kon makaintiendi sila,
magahinulsol sila kag patawaron sila sang Dios.'"*

Ginpaathag ni Jesus ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:18-23; Luc. 8:11-15)
13 Nagpamangkot dayon si Jesus sa ila, "Kon indi kamo makaintiendi
sadto nga paanggid, paano ninyo maintiendihan ang iban ko pa nga mga
paanggid?
14 *Ang kahulugan sang akon paanggid amo ini*: ang ginsab-og sang
mangunguma amo ang pulong *sang Dios*.
15 Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
sang pagkabati nila sang pulong *sang Dios*, nag-abot man dayon si Satanas
kag gin-agaw niya ang pulong sa ila tagipusuon.
16 Ang kabatuhan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga sang
pagkabati nila sang pulong *sang Dios*, ginbaton nila dayon ini nga may
kalipay,
17 pero indi hugot sa ila tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo.
Pag-abot sang pag-antos ukon paghingabot tungod sa *ila nga pagbaton sa*
pulong *sang Dios*, nagbiya sila gilayon sa ila pagtuo.
18 Ang duta nga may mga tunukon nga hilamon nga gintup-an sang binhi
amo ang mga tawo nga nakabati sang pulong *sang Dios*.
19 Ugaling tungod sa mga palaligban sa sini nga panahon kag paghimulat
nga makamanggad, kag tungod sa sobra nga handom sang iban nga mga
butang, nalipatan nila ang pulong *sang Dios* nga ila nabatian kag wala ini
namunga *sa ila kabuhi*.

* **4:12** Isa. 6:9, 10

20 Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo
nga nagpamati sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila sa ila tagipusuon
kag namunga *sa ila kabuhi.* Ang iban 30, ang iban 60, kag ang iban 100 *ka*
pilo ang bunga."

Ang Paanggid Parte sa Suga
(Luc. 8:16-18)

21 Nagpadayon pa gid sa paghambal si Jesus sa ila, "Kon ang tawo
magsindi sang suga, wala niya ginatakluban sang sulukban ukon
ginabutang sa idalom sang katre, kundi ginabutang niya sa tulungtungan.
22 Amo man ina nga wala sing tinago nga indi magguwa sa ulihi, kag wala
sing sekreto nga indi mabuyagyag.†
23 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo
nabatian."
24 Nagsiling pa gid siya, "Pamatii ninyo ako sing maayo! Magahatag ang
Dios sa inyo sing pag-intiendi suno sa inyo pagpamati, kag iya pa gani ini
dugangan.
25 Kay ang tawo nga nagatuman sang iya nabatian nga kamatuoran
pagahatagan pa gid sang pag-intiendi. Pero ang tawo nga wala nagatuman
sa kamatuoran, bisan ang diutay nga iya naintiendihan kuhaon pa sa iya."

Ang Paanggid Parte sa Binhi nga Nagtubo

26 Siling pa gid ni Jesus, "Ang paghari sang Dios mapaanggid sa *sini nga*
estorya: May isa ka tawo nga nagsab-og sang binhi sa iya uma.
27 Samtang nagapadayon siya sa iya obra kada adlaw kag samtang
nagatulog siya kada gab-i, ang mga binhi nga iya ginsab-og nagatubo bisan
wala niya mahibalui kon paano.
28 Ang duta mismo amo ang *nagapatubo kag* nagapabunga sang mga
tanom: nahauna ang dahon, dason ang uhay, kag sa ulihi ang matinggas
nga bunga.
29 Kag kon luto na, ginaani sang tag-iya kay alanihon na."

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mat. 13:31-32, 34; Luc. 13:18-19)

30 Nagpamangkot si Jesus *sa ila*, "Sa ano ta mapaanggid ang paghari sang
Dios? Ano nga paanggid ang aton gamiton para mapaathag ini?
31 Ang paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa.‡ Pinakagamay
ini sa tanan nga binhi,
32 pero kon matanom na, nagatubo kag nagalabaw pa sa tanan nga
ulutanon nga bisan ang mga pispis sarang makapugad sa iya mahandong
nga mga sanga."
33 Madamo pa gid nga mga paanggid nga pareho sini ang gin-gamit ni
Jesus sa iya pagpanudlo sa mga tawo, suno lang sa ila maintiendihan.
34 Wala siya sing may ginhambal sa mga tawo nga indi paagi sa paanggid,
pero ginapaathag niya ini tanan sa iya mga sumulunod kon silahanon na
lang.

Ginpauntat ni Jesus ang Bagyo
(Mat. 8:23-27; Luc. 8:22-25)

35 Sang sirom na sadto nga adlaw, nagsiling si Jesus sa iya mga
sumulunod, "Dali, matabok kita sa pihak sang dagat."

† **4:22** Ang tinago ukon sekreto nga ginamitlang diri posible amo ang parte sa paghari sang Dios ukon sa Maayong Balita nga kinahanglan nga ipahayag. ‡ **4:31** *mustasa:* Ini isa ka klase sang mustasa nga dako gid.

36 Gani ginbayaan sang iya mga sumulunod ang madamo nga tawo nga
nagatilipon, kag naglarga sila kaupod ni Jesus nga didto na sa sakayan.
May mga sakayan man didto nga nagdungan sa ila.
37 Kag *samtang nagabiyahe sila,* hinali lang nga nagbaskog ang hangin.
Sige ang basya sang dalagko nga mga balod, kag daw sa mapuno na ang
sakayan.
38 Pero si Jesus didto sa buli sang sakayan nga nagakatulog nga may
ulunan. Ginpukaw nila siya. Siling nila, "Manunudlo, wala ka bala
nagakabalaka nga malunod na kita?"
39 Gani nagbangon siya kag ginsabdong niya ang hangin kag ang balod.
Siling niya, "Untat!" Kag nag-untat ang hangin kag naglinaw ang dagat.
40 Siling dayon ni Jesus sa ila, "Ngaa bala nahadlok kamo? Ano, wala pa
gid bala kamo sing pagtuo *sa akon*?"
41 Kinulbaan gid sila, kag nagpinamangkutanay sila, "Sin-o gid ayhan ini
nga bisan ang hangin kag ang mga balod nagatuman sa iya?"

5

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga may Malain nga mga Espiritu (Mat. 8:28-34; Luc. 8:26-39)

1 Pagkatapos sadto nakaabot sila sa tabok sang Dagat* *sang Galilea,* sa
lugar sang mga Gerasenhon.†
2 Sang nakapanaog na si Jesus sa sakayan, ginsugata siya sang isa ka tawo
nga halin sa mga *kuweba nga* lulubngan. Ini nga tawo ginagamhan sang
mahigko nga espiritu
3 kag didto siya nagaestar sa mga lulubngan. Wala na gid sing may
makagapos sa iya, bisan makakadena sa iya.
4 Kay madamo na nga tion nga gin-gapos sang kadena ang iya mga tiil kag
mga kamot, pero ginapamugto lang niya ini. Wala gid sing may
makapugong sa iya.
5 Adlaw-gab-i, bisan ara siya sa mga kuweba nga lulubngan ukon sa mga
bukid man, permi siya nagasinggit kag ginapilas niya ang iya lawas sang
bato.
6 Pagkakita niya kay Jesus sa malayo, nagdalagan siya pakadto sa iya kag
nagluhod.
7-8 Dayon nagsiling si Jesus sa espiritu nga nagagahom sa sadto nga tawo,
"Ikaw nga mahigko nga espiritu, magguwa ka sa sini nga tawo!" Nagsinggit
ang tawo, "Jesus, Anak sang Labing Mataas nga Dios, ano ang imo labot sa
akon? Nagapakitluoy ako sa imo sa ngalan sang Dios nga indi mo ako
pagsilutan."
9 Ginpamangkot siya dayon ni Jesus, "Ano ang imo ngalan?" Nagsabat
siya, "Ang akon ngalan si Panong kay madamo kami."
10 Kag sige ang iya pagpakitluoy kay Jesus nga indi lang sila pagtabugon
sa sadto nga lugar.
11 Malapit didto, may madamo nga baboy nga nagakaon sa banglid.
12 Nagpakitluoy kay Jesus ang mga demonyo nga nagasiling, "Tuguti na
lang kami nga magsulod sa sina nga mga baboy."
13 Gani gintugutan niya sila. Kag nagguluwa ang mahigko nga mga
espiritu sa tawo kag nagsulod sa mga baboy. Dayon ang tanan nga baboy

---

* **5:1** *Dagat:* Tan-awa ang footnote sa 1:16 † **5:1** *Gerasenhon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Gadarenhon;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Gergesenhon*

didto nga mga duha ka libo nagdinaguso padulhog sa banglid deretso sa tubig kag nagkalalumos.

14 Nagdinalagan ang mga manugsagod sang mga baboy kag ginpanugid
nila sa mga tawo sa banwa kag sa kaumahan ang mga natabo nga ato. Gani
nagkadto ang mga tawo didto kay Jesus para tan-awon kon ano ang natabo.
15 Pag-abot nila kay Jesus nakita nila ang tawo nga sadto anay
gin-gamhan sang panong sang mga demonyo. Nagapungko siya nga may
bayo kag husto na ang iya paminsaron. Gani hinadlukan sila.
16 Ang mga nakakita mismo sa natabo nagsugid sa mga tawo kon ano ang
natabo sa tawo nga gin-gamhan anay sang mga demonyo kag ang natabo sa
mga baboy.
17 Gani tungod sa sini nga hitabo, nagpakitluoy sila kay Jesus nga
maghalin sa ila lugar.
18 Sang manugsakay na si Jesus sa sakayan, ang tawo nga gin-gamhan
anay sang mga demonyo nagpakitluoy sa iya nga kon mahimo paupdon
siya.
19 Pero wala siya pagtuguti ni Jesus, kundi ginsilingan siya, "Magpuli ka
sa imo pamilya kag sugiran mo sila kon ano ang ginhimo sang Ginoo sa imo
kag kon paano siya naluoy sa imo anay kahimtangan."
20 Gani naglakat ang tawo kag nagkadto sa Decapolis. Kag didto
ginpanugid niya ang ginhimo ni Jesus sa iya. Natingala gid ang tanan nga
nakabati sa iya.

Ang Bata ni Jairus kag ang Babayi nga Nagtandog sang Bayo ni Jesus (Mat. 9:18-26; Luc. 8:40-56)

21 Pagtabok liwat ni Jesus sa pihak sang dagat, madamo naman nga mga
tawo ang nagtilipon didto sa iya.
22-23 Nag-abot man didto si Jairus nga isa ka manugdumala sang
simbahan sang mga Judio. Pagkakita niya kay Jesus, nagluhod siya sa iya
kag nagpakitluoy, "Ang akon bata nga dalagita daw mapatay na. Kon
mahimo kadtui siya *didto sa balay* kag itungtong ang imo kamot sa iya, para
mag-ayo siya kag mabuhi!"
24 Gani nag-upod si Jesus sa iya. Madamo gid nga mga tawo ang nag-upod
kay Jesus kag nagadinaguso sila sa iya.
25 May babayi didto nga ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang dose
na ka tuig.
26 Puwerte gid ang iya pag-antos sa pihak sang iya pagpabulong sa
nagkalain-lain nga manugbulong. Nagasto na niya ang tanan niya nga mga
pagkabutang, pero wala gid siya mag-ayo. Nagdugang pa gid gani ang iya
masakit.
27 Nabatian niya ang mga balita parte kay Jesus, gani nagdasok siya sa
mga tawo sa likod dampi ni Jesus kag gintandog niya ang bayo ni Jesus,
28 kay naghunahuna siya, "Kon matandog ko lang bisan ang iya bayo,
magaayo gid ako."
29 Sa gilayon nag-untat ang pagpangguwa sang dugo sa iya, kag
nabatyagan niya nga nag-ayo na siya sa iya masakit.
30 Nabatyagan ni Jesus nga may gahom nga nagguwa sa iya, gani nagliso
siya kag nagsiling, "Sin-o ang nagtandog sa akon bayo?"
31 Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Kadamo sang tawo nga
nagadinaguso sa imo, ngaa nagapamangkot ka pa kon sin-o ang nagtandog
sa imo?"
32 Pero nagpanulok-tulok pa gid siya kon sin-o ang nagtandog sa iya.

33 Tungod nga nahibaluan sang babayi kon ano ang natabo sa iya,
nagpalapit siya kay Jesus nga nagakurog sa kahadlok. Nagluhod siya kag
nagsugid sang matuod.
34 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, “Anak, ang imo pagtuo nag-ayo‡ sa imo.
Magpuli ka nga may kalinong, kay maayo ka na.”
35 Samtang nagahambal pa siya sa babayi, may nag-abot nga pila ka tawo
halin sa balay ni Jairus. Siling nila kay Jairus, “Patay na ang imo bata. Indi
na pagdisturbuha ang manunudlo.”
36 Pero wala nagsapak si Jesus sa sadto nga balita. Nagsiling siya kay
Jairus, “Indi ka magkahadlok. Magtuo ka lang.”
37 *Gani nagpadayon gid sila.* Pero wala siya sang may ginpaupod luwas
kay Pedro kag ang mag-utod nga si Santiago kag si Juan.
38 Pag-abot nila sa balay ni Jairus, nakita ni Jesus nga nagaginahod ang
mga tawo. Ang iban nagahinibi kag ang iban nagapanalambiton.
39 Nagsulod sila ni Jesus sa balay, kag nagsiling siya sa mga tawo, “Ngaa
nagaginahod kag nagahinibi kamo? Indi patay ang bata, kundi
nagakatulog lang.”
40 Ginkadlawan nila si Jesus. Gani ginpaguwa niya ang tanan nga tawo
kag ginpasulod niya sa kuwarto sang bata ang iya sini amay kag iloy, kag
ang tatlo nga iya kaupod.
41 Dayon gin-uyatan niya ang kamot sang bata kag nagsiling, *“Talitha,
Koum,”* nga kon sa aton pa, “Day, magbangon ka!”
42 Kag nagbangon dayon ang dalagita kag naglakat-lakat. (Ang dalagita
nagaedad sang dose ka tuig). Tungod sa natabo, dako gid ang ila
pagkatingala.
43 Pero ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid magpanugid bisan kay sin-o
parte sa natabo. Dayon ginsilingan niya sila nga hatagan sang pagkaon ang
bata.

6

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mat. 13:53-58; Luc. 4:16-30)

1 Pagkatapos sadto, nagpuli si Jesus sa iya banwa, kag nag-upod sa iya
ang iya mga sumulunod.
2 Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway nagpanudlo siya sa simbahan
sang mga Judio. Madamo nga tawo didto ang nakabati sa iya kag natingala
gid sila. Siling nila, “Ngaa madamo sang nahibaluan ang tawo nga ini? Sa
diin bala siya nakakuha sini nga kaalam? Kag ngaa makahimo siya sang
mga milagro?
3 Indi bala siya ang panday nga anak ni Maria kag utod nila ni Santiago,
Jose, Judas kag Simon? Kag indi bala ang mga utod niya nga mga babayi
diri man nagapuli?” Gani indi gid sila magtuo sa iya.
4 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Ginatahod ang propeta bisan diin luwas
lang sa iya kaugalingon nga banwa kag sa iya mga paryente kag
panimalay.”
5 *Amo ina nga* wala siya makahimo sang mga milagro sa sadto nga lugar,
luwas lang sa pila ka masakiton nga iya gintandog sang iya kamot kag
nag-ayo.
6 Natingala siya nga indi sila magtuo sa iya.

‡ **5:34** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas*

Ginpadala ni Jesus ang Dose Niya ka Apostoles (Mat. 10:5-15; Luc. 9:1-6)

Pagkatapos sadto naglibot si Jesus nga nagapanudlo sa mga baryo.
7 Gintawag niya ang dose *niya ka apostoles* kag ginpadala niya sila sing
tagduha-duha. Ginhatagan niya sila sing awtoridad sa pagtabog sang
mahigko nga mga espiritu.
8 Ginmanduan niya sila, “Indi kamo magdala sang bisan ano sa inyo
paglakat kundi baston gid lang. Indi man kamo magdala sang pagkaon,
kuwarta ukon bag.
9 Puwede kamo makasuksok sang sandalyas, pero indi kamo magdala
sang ilislan nga bayo.
10 Kon padayunon kamo sa isa ka balay, dira gid lang kamo magdayon
hasta maghalin kamo sa sina nga lugar.
11 Pero kon ang mga tawo sa isa ka lugar indi magbaton sa inyo kag indi
magpamati sang inyo ginawali, bayai lang ninyo sila, kag sa paghalin
ninyo, taktaka ninyo ang yab-ok sa inyo tiil bilang paandam kontra sa ila.”
12 Gani naglakat sila kag nagwali nga dapat maghinulsol ang mga tawo sa
ila mga sala.
13 Madamo nga demonyo ang ila gintabog kag madamo nga masakiton
ang ila ginhaplasan sang lana nga nag-alayo.

Ang Pagpatay kay Juan nga Manugbautiso (Mat. 14:1-12; Luc. 9:7-9)

14 Nakaabot kay Haring Herodes ang mga balita parte kay Jesus tungod
nga nagbantog na siya. Ang iban nagasiling nga si Jesus amo si Juan nga
manugbautiso nga nabanhaw, amo ina nga may gahom siya sa paghimo
sang mga milagro.
15 Pero nagasiling ang iban nga siya si Propeta Elias. Kag nagasiling pa
gid ang iban nga siya isa ka propeta nga pareho sang mga propeta sang una.
16 Pero pagkabati ni Herodes sina nga mga balita, nagsiling siya,
“Nabanhaw si Juan nga akon ginpapugutan sang ulo.”
17-18 Ginpapugutan ni Herodes sang ulo si Juan tungod sang dumot ni
Herodias sa iya, kay amo ini ang natabo: Ginpangasawa ni Herodes si
Herodias nga asawa sang iya utod nga si Felipe. Permi lang ginahambalan
ni Juan si Herodes nga indi husto ang iya pagpangasawa sa asawa sang iya
utod. Gani tungod kay Herodias, ginpadakop ni Herodes si Juan kag
ginpapriso.
19 Kag tungod sa dumot ni Herodias kay Juan gusto niya nga ipapatay
siya, pero indi niya mahimo *tungod nga indi magsugot si Herodes*.
20 Kay nahadlok si Herodes kay Juan tungod nga nahibaluan niya nga si
Juan diosnon kag matarong nga tawo. Gani gin-apinan ni Herodes si Juan
para indi maano. Gusto ni Herodes nga magpamati sa mga wali ni Juan
bisan matuod nga ang iya mga nabatian nagapalibog sang iya ulo.
21 Sang ulihi nag-abot gid man ang tion nga ginahulat ni Herodias.
Natabo ini sa kaadlawan ni Herodes. Nagpapunsyon si Herodes kag
gin-imbitar niya ang mga opisyal sang Galilea, ang mga kumander *sang
Romanhon nga mga soldado*, kag ang mga kilala nga mga tawo didto.
22 Sa tion na sang punsyon, nagsulod ang dalaga nga anak ni Herodias
kag nagsaot. Nalipay gid si Herodes kag ang iya mga bisita. Gani nagsiling
si Herodes sa dalaga, “Pangayo ka sa akon sang bisan ano nga imo
naluyagan kag ihatag ko sa imo.”

23 Kag siling pa gid niya sa dalaga, “Ginasumpa ko nga bisan ano ang imo
pangayuon sa akon ihatag ko sa imo, bisan katunga pa sang akon
ginharian.”
24 Nagguwa ang dalaga kag nagpamangkot sa iya iloy kon ano ang iya
pangayuon. Nagsabat ang iya iloy nga pangayuon niya ang ulo ni Juan nga
manugbautiso.
25 Dayon nagdali-dali siya balik sa hari. Pag-abot niya didto nagsiling
siya, “Gusto ko nga ihatag mo sa akon subong gid ang ulo ni Juan nga
manugbautiso nga nabutang sa bandehado.”
26 Pagkabati sadto sang hari nagkasubo gid siya. Pero tungod nga
nakapanumpa siya kag nabatian mismo sang iya mga bisita, indi niya
gusto nga maguba ang iya promisa sa dalaga.
27 Sa gilayon ginsugo niya ang isa ka soldado nga dal-on sa iya ang ulo ni
Juan. Gani naglakat ang soldado sa prisohan kag ginpugutan sang ulo si
Juan.
28 Pagkatapos ginbutang niya sa bandehado ang ulo ni Juan kag ginhatag
sa dalaga, kag ginhatag man sang dalaga sa iya iloy.
29 Pagkabati sang mga sumulunod ni Juan parte sa natabo, ginkadtuan
nila kag ginkuha ang lawas ni Juan kag ginbutang sa lulubngan.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka Tawo
(Mat. 14:13-21; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Ang mga apostoles nga naglakat sa pagwali nagbalik kay Jesus.
Ginsugid nila sa iya ang tanan nila nga ginhimo kag mga ginpanudlo.
31 Tungod sa kadamuon sang mga tawo nga nagapakadto-pakari, wala na
gid sila sang tiyempo bisan sa pagkaon. Gani nagsiling si Jesus sa iya mga
sumulunod, “Dali, makadto kita sa kamingawan para
makapahuway-huway kamo bisan dali lang.”
32 Gani nagsakay sila sa sakayan kag nagkadto sa kamingawan.
33 Pero nakilal-an sila sang madamo nga tawo nga nakakita sang ila
paghalin. Gani nagdalagan ang mga tawo halin sa nagkalain-lain nga
banwa pakadto sa lugar nga ginapakadtuan nila ni Jesus, kag nauna pa sila
abot didto.
34 Sang pagpanaog ni Jesus sa sakayan, nakita niya ang madamo gid nga
mga tawo. Naluoy gid siya sa ila, kay daw pareho sila sa mga karnero nga
wala sing manugbantay. Gani gintudluan niya sila sang madamo nga
butang.
35 Sang hapon na gid, nagpalapit sa iya ang iya mga sumulunod. Siling
nila, “Hapon na gid, kag ari kita diri sa kamingawan.
36 Palakta na ang mga tawo sa mga baryo kag sa mga sityo sa palibot para
makabakal sila sang ila pagkaon.”
37 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Kamo mismo ang maghatag sang
pagkaon sa ila.” Nagsabat sila kay Jesus, “Mga walo ka bulan nga suweldo
ang magasto sa tinapay nga ipakaon sa ila. Malakat bala kami kag
magbakal sang sina nga kantidad sang tinapay?”
38 Nagsiling si Jesus sa ila, “Pila ka bilog ang inyo tinapay dira? Abi,
tan-awa ninyo.” Sang mausisa nila nagsiling sila, “Lima ka tinapay, kag
may duha ka isda.”
39 Dayon ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga papungkuon sing
grupo-grupo ang mga tawo sa hilamon.
40 Gani nagpulungko ang mga tawo sa tag-100 kag tag-50.
41 Dayon ginkuha ni Jesus ang lima ka tinapay kag duha ka isda, kag
nagtangla siya sa langit kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos

ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag ginhatag sa iya mga sumulunod
para ipanagtag sa mga tawo. Kag ginpartida man niya ang isda sa tanan.
42 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog.
43 *Pagkatapos kaon,* gintipon nila ang mga nabilin nga tinapay kag isda,
kag dose pa ka alat ang napuno.
44 Ang kadamuon sang mga lalaki lang nga nagkalaon 5,000.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig (Mat. 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Pagkatapos sadto, ginsugo ni Jesus ang iya mga sumulunod nga
magsakay sa sakayan kag mag-una didto sa Betsaida, sa tabok sang dagat,
samtang ginapapuli niya ang mga tawo.
46 Sang nakahalin na ang mga tawo, nagtaklad siya sa bukid para
magpangamuyo.
47 Pagkagab-i, ang sakayan didto na sa tunga sang dagat, pero si Jesus
didto pa sa takas nga nagaisahanon lang.
48 Nakita niya nga ginabudlayan sila sa pagbugsay, kay nagasugata ang
hangin. Sang kaagahon na, nagkadto siya didto sa ila nga nagalakat sa
ibabaw sang tubig. Maagi lang siya kuntani sa ila,
49-50 pero pagkakita nila nga may nagalakat sa ibabaw sang tubig,
hinadlukan gid sila kag nagsinggit, “Bagat!” Pero nagsiling si Jesus sa ila,
“Indi kamo magkahadlok, ako ini! Magpakaisog kamo!”
51 Dayon nagsakay siya sa sakayan kag nag-untat ang *mabaskog nga*
hangin. Kag natingala gid sila,
52 tungod kay bisan nakita na nila ang milagro nga ginhimo niya sa
tinapay, wala pa gid sila makaintiendi sang kahulugan sadto, kay
nadulman pa ang ila hunahuna.

Ginpang-ayo ni Jesus ang mga Masakiton sa Genesaret (Mat. 14:34-36)

53 Pag-abot nila sa pihak, nagdungka sila sa baybayon sa Genesaret sa
diin ginpundo nila ang sakayan.
54 Pagpanaog nila, nakilala dayon sang mga tawo si Jesus.
55 Gani nagdali-dali ang mga tawo sa pagkadto sa palibot nga mga lugar
kag ginpamutang nila sa mga hiligdaan ang mga masakiton kag gindala
nila sa mga lugar nga mabatian nila nga didto si Jesus.
56 Bisan sa diin siya magkadto, sa mga sityo, sa mga baryo ukon sa mga
banwa man, basta mabatian sang mga tawo nga didto siya, ginadala nila
ang ila mga masakiton sa lugar nga ginatipunan permi sang mga tawo.
Ginpangabay nila si Jesus nga tugutan niya ang mga masakiton nga
tandugon siya bisan sa gaway-gaway* na lang sang iya bayo. Kag ang tanan
nga nakatandog nag-ayo.

7

Mga Tradisyon sang mga Katigulangan (Mat. 15:1-9)

1 May mga Pariseo kag pila ka manunudlo sang Kasuguan nga nag-abot
halin sa Jerusalem nga nagtipon sa palibot ni Jesus.
2 Nakita nila nga ang iban sang mga sumulunod ni Jesus nagakaon nga
wala nila ginhimo ang *ritual sang* pagpanghinaw sang kamot.

* **6:56** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5.

3 Ang mga Judio, labi na ang mga Pariseo, indi magkaon kon indi anay
sila makapanghinaw sang ila mga kamot suno sa tradisyon sang ila mga
katigulangan.
4 Indi man sila magkaon sang bisan ano nga naghalin sa tindahan kon
indi anay sila makapanghinaw. Madamo pa gid ang ila mga pagsulundan
pareho sang pagpanghugas sang mga tasa, kolon, kag mga saway nga mga
lulutuan.
5 Gani nagpamangkot kay Jesus ang mga Pariseo kag ang mga
manunudlo sang Kasuguan, "Ngaa ang imo mga sumulunod wala
nagasunod sa tradisyon sang aton mga katigulangan? Nagakaon sila nga
wala nila ginhimo ang *ritual sang* pagpanghinaw sang kamot."
6 Ginsabat sila ni Jesus, "Matuod gid ang ginsiling *sang Dios* parte sa inyo
nga mga hipokrito suno sa ginsulat ni *Propeta* Isaias,
"'Ang mga tawo nga ini nagapadungog sa akon sa baba lang,
pero ang ila tagipusuon malayo sa akon.
7 Wala sing pulos ang ila pagsimba sa akon,
kay ang ila mga ginatudlo mga pagsulundan
nga ginhimo lang sang tawo.'*
8 Ginasikway ninyo ang sugo sang Dios, kag ang mga tradisyon sang tawo
amo ang inyo ginatuman."
9 Nagsiling pa gid si Jesus, "Maayo gid kamo magpadihot sa pagsikway
sang ginapatuman sang Dios para masunod ninyo ang inyo mga tradisyon.
10 Pareho abi sini: nagsiling si Moises, 'Tahura ang imo amay kag iloy,'†
kag 'Ang bisan sin-o nga magpakamalaot sa iya amay ukon iloy dapat
patyon.'‡
11 Pero kamo ya nagatudlo nga kon ang tawo maghambal sa iya
ginikanan nga ang bulig nga ihatag kuntani niya sa ila Korban (buot
silingon, inughatag sa Dios),
12 wala na ninyo siya ginaobligar nga magbulig sa ila.
13 Ginapakawalay pulos ninyo ang pulong sang Dios tungod sa inyo
tradisyon nga ginpanubli ninyo *sa inyo mga katigulangan*. Kag madamo pa
gid nga pareho sini ang inyo ginahimo."

Ang Nagapahigko sa Tawo
(Mat. 15:10-20)

14 Gintawag liwat ni Jesus ang mga tawo kag ginsilingan, "Pamati kamo
tanan sa akon, kag intiendiha ninyo ang akon ihambal.
15 Wala sing butang nga nagasulod sa tawo nga nagapahigko sa iya, kundi
ang mga nagaguwa sa iya.
16 Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo
nabatian!"§
17 Pagkatapos ginbayaan niya ang mga tawo kag nagsulod siya sa balay.
Sang sa sulod na siya, ang iya mga sumulunod nagpamangkot sa iya kon
ano ang kahulugan sadtong paanggid.
18 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ngaa, wala man bala kamo makaintiendi?
Wala bala ninyo mahibalui nga ang bisan ano nga ginakaon indi
makapahigko sa tawo?*

---

* **7:7** Isa. 29:13 † **7:10** Exo. 20:12; Deu. 5:16 ‡ **7:10** Exo. 21:17; Lev. 20:9 § **7:16** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. * **7:18** *bisan ano nga ginakaon indi makapahigko sa tawo:* May mga pagkaon nga ginabawal sang mga Judio nga kaunon para indi sila makabig nga mahigko.

19 Kay wala man ina nagasulod sa iya tagipusuon kundi sa iya tiyan kag
nagaguwa man sa iya lawas." *Sa sining ginhambal ni Jesus* ginapahayag
niya nga puwede kaunon ang tanan nga pagkaon.
20 Nagsiling pa gid siya, "Ang nagaguwa sa tawo amo ang nagapahigko sa
iya.
21 Kay sa tagipusuon sang tawo nagahalin ang malain nga mga
panghunahuna nga amo ang nagatulod sa iya sa pagpakigrelasyon nga
imoral, pagpangawat, pagpatay,
22 pagpanginlalaki ukon pagpanginbabayi, pagkahisa, paghimo sang
tanan nga kalainan, pagpangdaya, pagpagusto himo sang kalautan,
pagkamahisaon, pagyaguta *sa iya isigkatawo*, pagpabugal, kag paghimo
sang mga kabuangan.
23 Ini tanan nga kalainan nagahalin sa sulod sang tagipusuon sang tawo,
kag amo ini ang nagapahigko sa iya."

Ang Pagtuo sang Isa ka Babayi (Mat. 15:21-28)

24 Dayon naghalin si Jesus sa Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga
malapit sa Tyre.† Pag-abot niya didto nagdayon siya sa isa ka balay, kag indi
niya gusto nga mahibaluan sang mga tawo nga didto siya; pero indi gid ini
matago.
25-26 Karon, may babayi nga Griego nga nakabati nga didto si Jesus. Ini
nga babayi taga-Fenicia nga sakop sang Syria, kag ang iya lingguahe
Griego. May anak siya nga babayi nga ginagamhan sang mahigko nga
espiritu. Gani nagkadto siya kay Jesus kag nagluhod, kag nagpakitluoy nga
kon mahimo tabugon niya ang demonyo sa iya anak.
27 Pero nagsiling si Jesus sa iya *sa paanggid*, "Kinahanglan nga pakaunon
anay ang mga anak, kay indi maayo nga kuhaon ang pagkaon sang mga
anak kag ihaboy sa mga ido."‡
28 Gani nagsiling ang babayi sa iya, "Husto ina Ginoo, pero bisan pa ang
mga ido sa idalom sang lamisa nagakaon sang mga usik sang mga anak."
29 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Tungod sa imo sabat, sarang ka na
makapuli. Nagguwa na ang demonyo sa imo anak."
30 Nagpuli ang babayi kag naabtan niya ang iya anak nga nagahigda sa
katre, kag ang demonyo nakaguwa na sa iya.

Gin-ayo ni Jesus ang Bungol kag Apa

31 Paghalin ni Jesus sa mga lugar nga sakop sang Tyre, nag-agi siya sa
Sidon kag sa mga lugar nga sakop sang Decapolis. Pagkatapos nagderetso
siya sa Dagat sang Galilea.
32 May tawo didto nga bungol kag apa nga gindala sang mga tawo kay
Jesus. Nagpakitluoy sila sa iya nga itungtong niya ang iya kamot sa sini nga
tawo.
33 Ginpain siya ni Jesus sa kadam-an, kag gin-gulo ni Jesus ang iya mga
tudlo sa mga dulunggan sang tawo. Pagkatapos nagdupla siya kag
gintandog ang dila sadtong lalaki.
34 Dayon nagtangla si Jesus sa langit kag nagginhawa sing madalom, kag
nagsiling sa iya, *"Effata!"* Kon sa aton pa, "Magbukas ka!"
35 Pagkatapos sadto nakabati na siya kag maathag na ang iya paghambal.

† **7:24** *Tyre:* sa iban nga mga dumaan nga kopya sang Griego, *Tyre kag Sidon* ‡ **7:27** Ang buot silingon ni Jesus, nga buligan niya anay ang mga Judio kag indi lang anay ang mga indi Judio.

36 Dayon ginbilinan niya ang mga tawo nga indi sila magpanugid bisan
kay sin-o parte sa natabo. Pero bisan ginabawalan sila, nagdugang pa gani
ang ila pagpalapnag sang balita sa mga tawo.
37 Dako gid ang katingala sang mga tawo. Siling nila, “Daw ano kaayo
sang iya mga ginahimo! Bisan ang mga bungol napabati niya kag ang mga
apa napahambal niya!”

8

Ginpakaon ni Jesus ang 4,000 ka Tawo
(Mat. 15:32-39)

1 Pagkatapos sang pila ka adlaw, nagtilipon naman ang madamo nga
tawo didto kay Jesus. Sang wala na sila sang pagkaon, gintawag ni Jesus
ang iya mga sumulunod kag ginsilingan,
2 “Naluoy gid ako sa sina nga mga tawo. Tatlo na ka adlaw nga
nagaupod-upod sila sa akon kag wala na sila sing kalan-on.
3 Kon papulion ko sila nga gutom basi malipong sila sa dalan kay malayo
gid ang ginhalinan sang iban sa ila.”
4 Nagsabat ang iya mga sumulunod, “Diin bala kita makakuha sang
pagkaon diri sa kamingawan para ipakaon sa sini nga mga tawo?”
5 Pero nagpamangkot si Jesus sa ila, “Pila ka bilog ang inyo tinapay dira?”
Nagsabat sila, “Pito.”
6 Dayon ginpapungko ni Jesus ang mga tawo sa duta. Ginkuha niya ang
pito ka tinapay kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos ginpamihak-pihak
niya ini kag ginhatag sa iya mga sumulunod para ipanagtag sa mga tawo.
7 May pila man sila ka bilog nga magagmay nga mga isda.
Ginpasalamatan man niya ini kag ginhatag sa iya mga sumulunod para
ipanagtag sa mga tawo.
8 Nagkaon sila kag nagkalabusog. Pagkatapos gintipon nila ang tinapay
nga sobra, kag nakapuno sila sang pito ka alat.
9 Ang mga lalaki lang nga nagkalaon mga 4,000. Pagkatapos sadto,
ginpapuli ni Jesus ang mga tawo
10 kag nagsakay siya sa sakayan kaupod sang iya mga sumulunod kag
nagkadto sa Dalmanuta.

Ginpangayuan si Jesus sang Milagro
(Mat. 16:1-4; Luc. 11:29-32)

11 Pag-abot nila didto, may mga Pariseo nga nagkadto kay Jesus kag
nagpakigbais sa iya. Gusto nila nga tilawan si Jesus gani nagpangayo sila sa
iya sang milagro halin sa Dios* bilang pamatuod *nga ginpadala siya sang
Dios*.
12 Pero nagpanghayhay si Jesus kag nagsiling, “Ngaa bala nagapangayo
sang milagro ang *mga tawo* sa sini nga henerasyon? Sa pagkamatuod, wala
gid sang milagro nga ipakita sa ila!”
13 Dayon ginbayaan niya ato nga mga Pariseo. Nagbalik siya sa sakayan
kag nagtabok liwat sa pihak sang dagat.

Ang Inugpahabok sang mga Pariseo kag ni Herodes
(Mat. 16:5-12)

14 Nalipatan sang iya mga sumulunod nga magdala sang tinapay luwas sa
isa lang ka bilog nga nadala nila sa sakayan.

* **8:11** *Dios:* sa literal, *langit*

15 Ginpaandaman sila ni Jesus *paagi sa paanggid*, “Mag-andam gid kamo
sa inugpahabok† sa tinapay sang mga Pariseo kag ni *Haring* Herodes.”‡
16 Nagbinaisay sila nga nagasiling, “Ginhambal niya ato kay wala kita
nakadala sang tinapay.”
17 Nahibaluan ni Jesus kon ano ang ginabaisan nila. Gani nagsiling siya
sa ila, “Ngaa ginabaisan ninyo nga wala kamo tinapay? Indi pa gid bala
kamo makaintiendi? Mabudlay bala gihapon kamo paintiendihon?
18-19 May mga mata kamo, pero indi kamo makakita. May mga dulunggan
kamo, pero indi kamo makabati. Wala gid bala ninyo madumdumi ang
pagpamihak-pihak ko sang lima ka tinapay para sa 5,000 ka tawo? Pila bala
ka alat ang napuno sang inyo natipon nga sobra?” Nagsabat sila, “Dose!”
20 *Nagpamangkot pa gid si Jesus,* “Kag ang pagpamihak-pihak ko sang pito
ka tinapay para sa 4,000, pila bala ka alat ang napuno sang inyo natipon
nga sobra?” Nagsabat sila, “Pito!”
21 Dayon nagsiling si Jesus, “Indi pa gihapon ninyo maintiendihan *ang*
ginhambal ko parte sa inugpahabok?”

Gin-ayo ni Jesus ang Isa ka Bulag sa Betsaida

22 Pag-abot nila sa Betsaida may mga tawo didto nga nagdala sang bulag
nga lalaki kay Jesus. Nagpakitluoy sila sa iya nga tandugon niya ang bulag
para makakita.
23 Gani gin-uyatan niya ang kamot sang bulag kag gintuytuyan pakadto
sa guwa sang Betsaida. Pag-abot nila sa guwa ginduplaan niya ang mga
mata sang bulag. Dayon gintungtong niya ang iya mga kamot sa bulag kag
nagpamangkot, “May nakita ka na bala?”
24 Nagtangla ang lalaki kag nagsiling, “Nakakita na ako sang mga tawo,
pero daw sa mga kahoy nga nagalakat.”
25 Gani gintungtong liwat ni Jesus ang iya kamot sa mga mata sang bulag.
Pagkatapos naghimutad sing maayo ang bulag kag nag-ayo ang iya mga
mata. Maathag na ang tanan sa iya panulok.
26 Ginpapuli siya ni Jesus kag ginsilingan, “Indi ka na magbalik sa
Betsaida.”§

Ang Ginhambal ni Pedro Parte kay Jesus (Mat. 16:13-20; Luc. 9:18-21)

27 Pagkatapos sadto, nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa
mga baryo nga sakop sang Cesarea Filipos. Samtang nagalakat sila
nagpamangkot si Jesus sa iya mga sumulunod, “Suno sa mga tawo, sin-o
bala ako?”
28 Nagsabat sila, “*May mga nagasiling nga ikaw* si Juan nga
manugbautiso. Ang iban *nagasiling nga ikaw* si Elias, kag ang iban pa gid
nagasiling nga ikaw isa sa mga propeta.”
29 Dayon nagpamangkot siya sa ila, “Pero suno sa inyo sin-o bala ako?”
Nagsabat si Pedro, “Ikaw ang Cristo!”
30 Dayon ginpaandaman sila ni Jesus nga indi gid magpanugid bisan kay
sin-o parte sa iya.

Naghambal si Jesus Parte sa Iya Kamatayon kag Pagkabanhaw (Mat. 16:21-28; Luc. 9:22-27)

† **8:15** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast* ‡ **8:15** Ang buot silingon ni Jesus, nga dapat indi sila magsunod sa malain nga batasan sang mga Pariseo kag ni Haring Herodes. § **8:26** *Indi ka na magbalik sa Betsaida:* Siguro indi gusto ni Jesus nga magpanugid ang bulag sa mga tawo sa Betsaida nga gin-ayo niya siya.

31 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "*Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan
gid nga mag-antos sa pagahimuon sa akon sang mga manugdumala sang
mga Judio, sang manugdumala nga mga pari, kag sang mga manunudlo
sang Kasuguan. Sikwayon nila ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw
mabanhaw ako."
32 Ginpaathag gid niya ini sa ila. Pagkabati sadto ni Pedro, gindala niya si
Jesus sa ulo-unhan kag ginsaway *nga indi maghambal sina*.
33 Pero nagliso si Jesus, nagtulok sa iya mga sumulunod, kag ginsabdong
si Pedro, "Palayo ka sa akon, Satanas! Kay ang imo hunahuna indi iya sang
Dios kundi iya sang tawo."
34 Dayon gintawag niya ang mga tawo kaupod sang mga sumulunod niya
nga magpalapit. Nagsiling siya sa ila, "Kon may tawo nga gusto magsunod
sa akon, indi niya dapat pagpasulabihon ang iya kaugalingon. Kag dapat
handa siya sa pag-atubang sa kamatayon* sa iya nga pagsunod sa akon.
35 Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya
ini. Pero ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon kag
sa Maayong Balita makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.
36 Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga
butang diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? *Wala gid!*
37 Kay wala gid sang butang nga sarang niya mahatag para mapabalik
niya ang iya kabuhi.
38 Ang bisan sin-o nga nagakahuya sa akon kag sa akon mga ginatudlo sa
sini nga henerasyon, nga ang mga tawo malain kag indi diosnon,
igakahuya ko man kon *ako nga* Anak sang Tawo magbalik na nga nagasilak
sa gahom sang akon Amay, kag kaupod ko ang balaan nga mga anghel."

9

1 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga
indi pa mapatay hasta makita nila ang paghari sang Dios nga magaabot nga
may gahom."

Ang Pagbalhin sang Dagway ni Jesus
(Mat. 17:1-13; Luc. 9:28-36)

2 Pagkaligad sang anom ka adlaw, gindala ni Jesus sila ni Pedro, Santiago,
kag Juan sa mataas nga bukid nga silahanon lang. Samtang nagatulok sila
kay Jesus, nagbalhin ang iya dagway.
3 Ang iya bayo nagputi gid kag masilaw. Wala sing bisan sin-o diri sa
kalibutan nga makapaputi pareho sadto.
4 Dayon nakita nila si Elias kag si Moises nga nagapakig-estorya kay Jesus.
5 Nagsiling si Pedro kay Jesus, "Manunudlo, maayo nga ari kami* diri.
Mahimo kami sing tatlo ka payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay
Moises, kag ang isa pa gid para kay Elias."
6 Amo ini ang iya ginsiling kay indi siya kahibalo kon ano ang iya dapat
ihambal tungod kay ginkulbaan gid sila.
7 Dayon may nag-abot nga panganod kag ginlikupan sila. Kag may
nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga nagasiling, "Amo ini ang
akon hinigugma nga Anak. Pamatii ninyo siya!"
8 Sa gilayon nagtulok sila sa palibot, pero wala sila sing may nakita kundi
si Jesus lang.

---

* **8:34** *dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon:* sa literal, *dapat pas-anon niya ang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus. * **9:5** *kami:* ukon, *kita*

9 Sang nagapadulhog na sila sa bukid, ginmanduan sila ni Jesus, “Indi gid
kamo magpanugid bisan kay sin-o parte sa inyo nakita samtang *ako nga*
Anak sang Tawo wala pa mabanhaw.”
10 Gani wala gid nila ginpanugid ang mga natabo nga ato. Pero sang
silahanon na lang, nagpinamangkutanay sila kon ano ang kahulugan sang
iya ginsiling nga mabanhaw.
11 Nagpamangkot sila kay Jesus, “Ngaa bala nagasiling ang mga
manunudlo sang Kasuguan nga kinahanglan mag-abot anay si Elias *sa*
wala pa mag-abot ang Cristo?”
12-13 Nagsabat si Jesus sa ila, “Husto ina, kinahanglan nga mag-abot anay
si Elias para ipreparar niya ang tanan nga butang. Pero sugiran ko kamo, si
Elias nag-abot na. Ginhimo sang mga tawo sa iya ang ila gusto suno sa
nasulat parte sa iya. Pero ngaa bala nasulat man nga *ako nga* Anak sang
Tawo kinahanglan nga mag-agi sing madamo nga pag-antos kag sikwayon
sang mga tawo?”

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga may Malain nga Espiritu (Mat. 17:14-21; Luc. 9:37-43)

14 Pagbalik nila ni Jesus sa mga sumulunod nga nabilin, nakita nila nga
madamo nga tawo ang nagatipon didto sa ila. Didto man ang pila ka
manunudlo sang Kasuguan nga nagapakigbais sa mga sumulunod ni Jesus.
15 Pagkakita sang mga tawo kay Jesus natingala gid sila, gani
nagdinalagan sila pakadto sa iya para abiabihon siya.
16 Dayon nagpamangkot si Jesus sa ila, “Ano ang inyo ginabaisan?”
17 May isa ka tawo didto nga nagsabat, “Manunudlo, gindala ko diri sa
imo ang akon bata nga lalaki kay ginagamhan siya sang espiritu nga
nagapaapa sa iya.
18 Kon atakihon siya sang espiritu nagakatumba siya sa duta, nagabura
ang iya baba, kag nagabagrot ang iya mga ngipon, pagkatapos nagatiskog
siya dayon. Ginpangabay ko ang imo mga sumulunod nga tabugon nila ang
espiritu pero indi sila makasarang.”
19 Dayon nagsiling si Jesus, “*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon
wala gid sing pagtuo! Hasta san-o pa bala ang akon pag-antos sa inyo?
Dal-a ninyo diri ang bata.”
20 Gani gindala nila ang bata didto sa iya. Pagkakita sang espiritu kay
Jesus, ginpakurog niya ang bata, gintumba kag ginpaligid sa duta nga
nagabura ang iya baba.
21 Ginpamangkot ni Jesus ang amay sang bata, “San-o pa nga nagaamo
sini ang bata?” Nagsabat ang amay, “Halin sang gamay pa siya.
22 Permi lang siya ginahaboy sa kalayo kag ginatagbong sa tubig sang
malain nga espiritu para patyon. Pero kon may mahimo ka, kaluoyi kag
buligi man kami!”
23 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ngaa nagasiling ka nga kon may mahimo
ako? Ang tanan nga butang mahimo *ko* sa tawo nga nagatuo *sa akon*.”
24 Dayon nagsabat ang amay sang bata, “Nagatuo ako, pero buligi ako sa
akon pagpangduhaduha.”
25 Pagkakita ni Jesus nga nagdinaguso na ang mga tawo pakadto sa iya,
nagsiling siya sa mahigko nga espiritu, “Ikaw nga espiritu nga nagapaapa
kag nagapabungol sa bata, ginamanduan ko ikaw nga magguwa sa iya kag
indi na gid magbalik sa iya!”
26 Nagsinggit ang espiritu kag ginpakurog niya sing mabaskog ang bata
kag nagguwa. Ang bata daw patay na, gani nagsiling ang kadam-an, “Patay
na siya!”

27 Pero gin-uyatan ni Jesus ang kamot sang bata kag ginpabangon, kag
nagtindog ang bata.
28 Sang pagsulod ni Jesus sa balay nga ila ginadayunan, nagpamangkot sa
iya ang iya mga sumulunod sang silahanon na lang, “Ngaa bala indi namon
matabog ang espiritu *sa bata*?”
29 Nagsabat siya sa ila, “Ato nga klase *sang espiritu* mapaguwa lang paagi
sa pangamuyo.”

Naghambal Liwat si Jesus Parte sa Iya Kamatayon (Mat. 17:22-23; Luc. 9:43b-45)

30 Naghalin sila sa sadto nga lugar kag nag-agi sa Galilea. Indi niya luyag
nga mahibaluan sang mga tawo nga didto siya,
31 kay nagatudlo siya sa iya mga sumulunod. Nagsiling siya sa ila, “*Ako
nga* Anak sang Tawo itugyan sa mga tawo nga magapatay sa akon. Pero
pagkatapos sang tatlo ka adlaw mabanhaw ako.”
32 Ang iya mga sumulunod wala makaintiendi kon ano ang iya buot
silingon. Pero natahap sila nga magpamangkot sa iya.

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan? (Mat. 18:1-5; Luc. 9:46-48)

33 Nag-abot sila sa Capernaum. Sang didto na sila sa balay,
nagpamangkot si Jesus sa ila, “Ano bala ang inyo ginabaisan sa dalan
samtang nagalakat kamo?”
34 Pero naghipos lang sila tungod kay nagbinaisay sila kon sin-o gid sa ila
ang labaw sa tanan.
35 Gani nagpungko si Jesus kag gintawag niya ang dose *ka apostoles*.
Dayon nagsiling siya sa ila, “Kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin
pangulo, kinahanglan magpaubos siya kag mangin suluguon sang tanan.”
36 Dayon nagkuha siya sang bata nga gamay kag ginbutang niya sa ila
tunga. Ginsabak niya dayon ang bata kag nagsiling sa ila,
37 “Ang bisan sin-o nga nagabaton sa bata nga pareho sini tungod sa
akon,† nagabaton man sa akon. Kag ang nagabaton sa akon nagabaton man
sa *akon Amay nga* nagpadala sa akon.”

Ang Indi Kontra sa Aton Nagadampig sa Aton (Luc. 9:49-50)

38 Nagsiling si Juan sa iya, “Manunudlo, nakakita kami sang isa ka tawo
nga nagatabog sang mga demonyo sa imo ngalan.‡ Ginpauntat namon siya
kay indi naton siya kaupod.”
39 Pero nagsiling si Jesus, “Pabay-i lang ninyo siya kay wala sing may
nagahimo sang milagro sa akon ngalan nga maghambal man dayon sang
malain kontra sa akon.
40 Ang bisan sin-o nga wala nagakontra sa aton nagadampig sa aton.
41 Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga maghatag sa inyo sang bisan isa
lang ka baso nga tubig tungod kay kamo iya ni Cristo, ina nga tawo
magabaton gid sang iya balos.

Mga Kabangdanan sang Pagpakasala (Mat. 18:6-9; Luc. 17:1-2)

42 “Pero ang bisan sin-o nga mangin kabangdanan sang pagpakasala
sining magagmay nga mga kabataan nga nagatuo sa akon, maayo pa sa iya
nga higtan ang iya liog sang galingan nga bato kag itagbong siya sa dagat.

† **9:37** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* ‡ **9:38** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

43-44 Kon ang imo kamot amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala,
utda ina! Mas maayo pa nga isa lang ang imo kamot pero may kabuhi ka
nga wala sing katapusan sang sa duha ang imo kamot pero makadto ka
man lang sa impyerno. Ang kalayo didto indi gid mapatay.§
45-46 Kon ang imo tiil amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala, utda
ina! Mas maayo pa nga isa lang ang imo tiil pero may kabuhi ka nga wala
sing katapusan sang sa duha ang imo tiil pero ipilak ka sa impyerno.*
47 Kag kon ang imo mata amo ang kabangdanan sang imo pagpakasala,
lukata ina! Mas maayo pa nga isa lang ang imo mata pero masakop ka sa
paghari sang Dios sang sa duha ang imo mata pero ipilak ka man lang sa
impyerno.
48 Ang mga ulod didto wala sing kamatayon kag ang kalayo wala
nagakapatay.†
49 "Kay pagaasinan ang tanan paagi sa kalayo.‡
50 Ang asin maayo, pero kon maglain ang iya sabor, wala na sing may
mahimo para mapabalik pa ang iya sabor. *Kag kon paano ang asin
nagabulig sa aton,* dapat pareho man kamo sa asin nga nagabulig sa isa kag
isa nga mangin maayo ang inyo relasyon."

10

Ang Pagpanudlo ni Jesus Parte sa Pagbulagay
(Mat. 19:1-12; Luc. 16:18)

1 Dayon naghalin si Jesus sa Capernaum kag nagkadto sa mga lugar nga
sakop sang Judea, kag nagtabok siya sa *Suba sang* Jordan. Madamo naman
nga mga tawo ang nagtilipon didto sa iya kag gintudluan niya sila pareho
sang masami niya nga ginahimo.
2 May mga Pariseo nga nagkadto man didto sa pagtilaw* kay Jesus. Gani
nagpamangkot sila, "Tugot bala sa Kasuguan nga bulagan sang lalaki ang
iya asawa?"
3 Ginsabat sila ni Jesus *paagi sa isa ka pamangkot*, "Ano bala ang sugo sa
inyo ni Moises?"
4 Nagsabat sila, "Nagtugot si Moises nga puwede bulagan sang lalaki ang
iya asawa, basta makahimo lang siya sang kasulatan sang pagbulagay."†
5 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ginsulat ni Moises sa inyo ini nga sugo tungod
nga matig-a ang inyo ulo.
6 Pero sang ginsuguran, sang pagtuga sa kalibutan, 'ginhimo sang Dios
ang tawo nga lalaki kag babayi.'‡
7 'Amo ina ang rason nga bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy kag
mag-upod sa iya asawa,
8 kag sila nga duha mangin isa.'§ Indi na sila duha kundi isa.
9 Gani indi dapat bulagon sang tawo ang gin-isa sang Dios."
10 Pag-abot nila sa balay, nagpamangkot naman ang mga sumulunod
parte sa sadto nga butang.

---

§ **9:43-44** Sa iban nga mga kopya sang Griego gindugang diri ang mga pulong nga makita sa bersikulo 48. * **9:45-46** Sa iban nga mga kopya sang Griego gindugang diri ang mga pulong nga makita sa bersikulo 48. † **9:48** Isa. 66:24 ‡ **9:49** Posible ini nga bersikulo nagakahulugan sang paglimpyo sa kabuhi sang mga tumuluo paagi sa mga pag-antos. Posible man nga nagakahulugan ini sang pagsilot sa mga indi tumuluo. * **10:2** *pagtilaw:* ukon, *pagdakop-dakop* † **10:4** Deu. 24:1 ‡ **10:6** Gen. 1:27; 5:2 § **10:8** Gen. 2:24

11 Nagsiling si Jesus sa ila, “Kon bulagan sang lalaki ang iya asawa kag
magpangasawa sang iban, nagapanginbabayi siya kag nakasala sa iya una
nga asawa.
12 Kag kon bulagan sang babayi ang iya bana kag magpamana sang iban,
nagapanginlalaki siya.”

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata (Mat. 19:13-15; Luc. 18:15-17)

13 May mga tawo nga nagdala sang ila magagmay nga mga bata kay Jesus
para tungtungan niya sang iya kamot *kag bendisyunan.* Pero ginsaway sila
sang mga sumulunod ni Jesus.
14 Pagkakita ni Jesus sa natabo, nangakig siya kag nagsiling sa iya mga
sumulunod, “Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga magpalapit sa akon. Indi
ninyo sila pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila nasakop sa paghari sang
Dios.
15 Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga indi magpasakop sa paghari sang
Dios pareho sang pagpasakop sang mga bata nga ini indi gid malakip sa
paghari sang Dios.”
16 Dayon ginpangkugos niya ang mga bata, gintungtong niya ang iya
kamot sa ila kag ginbendisyunan sila.

Ang Tawo nga Manggaranon (Mat. 19:16-30; Luc. 18:18-30)

17 Sang manuglakat na si Jesus, may tawo nga nagdalagan palapit sa iya
kag nagluhod. Dayon nagpamangkot ang tawo, “Maayo nga Manunudlo,
ano bala ang akon himuon para maangkon ko ang kabuhi nga wala sing
katapusan?”
18 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ngaa nagasiling ka nga maayo ako? Wala gid
sing bisan sin-o nga maayo kundi ang Dios lang.
19 *Kon parte sa imo pamangkot,* nahibaluan mo naman ang ginasiling
sang Kasuguan: ‘Indi ka magpatay, indi ka magpanginbabayi ukon
magpanginlalaki, indi ka magpangawat, indi ka magsaksi sing butig, indi
ka magpangdaya, tahuron mo ang imo amay kag iloy.’ ”*
20 Nagsabat siya kay Jesus, “Manunudlo, ina tanan ginatuman ko halin
sang bata pa ako.”
21 Gintulok siya ni Jesus nga may paghigugma kag ginsilingan, “Isa pa ka
butang ang kulang sa imo. Pauli ka kag ibaligya ang imo mga pagkabutang,
kag ang kuwarta ipanagtag mo sa mga imol. Sa sini nga paagi makaangkon
ka sang manggad sa langit. Dayon magbalik ka kag magsunod sa akon.”
22 Nagkasubo gid ang tawo sang pagkabati niya sadto kag naghalin siya
nga masinulub-on, kay madamo ang iya manggad.
23 *Sang makahalin na ang tawo,* nagpanulok-tulok si Jesus sa palibot kag
nagsiling sa iya mga sumulunod, “Mabudlay gid para sa mga manggaranon
nga magpasakop sa paghari sang Dios.”
24 Natingala ang mga sumulunod sa iya ginhambal. Gani nagpadayon
siya sa pagsiling, “Mga anak, daw ano kabudlay ang magpasakop sa
paghari sang Dios.
25 Mas mahapos pa nga mag-agi ang camel sa buho sang dagom sang sa
magpasakop ang manggaranon sa paghari sang Dios.”
26 Natingala gid sila kag nagsiling, “Ti kon amo sina, sin-o na lang ang
maluwas?”

---

* **10:19** Exo. 20:12-16; Deu. 5:16-20

27 Gintulok sila ni Jesus kag ginsilingan, “Kon sa tawo lang indi gid ini
mahimo, pero indi ini mabudlay sa Dios, kay ang tanan nga butang
mahimo niya.”
28 Nagsiling si Pedro sa iya, “Ti kami, ginbayaan namon ang tanan kag
nagsunod sa imo.”
29 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, wala sing tawo nga nagbiya
sa iya balay, mga utod, iloy, amay, mga bata, ukon mga duta tungod sa akon
kag sa Maayong Balita,
30 nga indi makabaton sang madamo pa gid nga balos sa sini nga
panahon: mga balay, mga utod, mga iloy, mga bata, mga duta, kag pati mga
paghingabot; kag sa palaabuton makabaton man sang kabuhi nga wala
sing katapusan.
31 Madamo nga dungganon subong nga sa ulihi mangin kubos, kag
madamo nga kubos subong nga sa ulihi mangin dungganon.”

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa Iya Kamatayon (Mat. 20:17-19; Luc. 18:31-34)

32 Samtang nagataklad sila pakadto sa Jerusalem, nagauna si Jesus sa ila.
Ginakulbaan ang iya mga sumulunod, kag ginahadlukan gid ang iban nga
nagasunod sa iya. Ginpain niya liwat ang iya dose *ka apostoles* kag
ginsugiran niya sila kon ano ang matabo sa iya.
33 Nagsiling siya sa ila, “Pamati kamo! Nagapataklad kita sa Jerusalem
kag *ako nga* Anak sang Tawo itugyan didto sa manugdumala nga mga pari
kag mga manunudlo sang Kasuguan. Sentensyahan nila ako nga patyon
kag itugyan sa mga tawo nga indi Judio.
34 Yagutaon nila ako, duplaan, hanuton, kag dayon patyon. Pero
pagkaligad sang tatlo ka adlaw mabanhaw ako.”

Ang Ginapangayo ni Santiago kag ni Juan (Mat. 20:20-28)

35 Nagpalapit sa iya si Juan kag si Santiago nga mga anak ni Zebedee kag
nagsiling, “Manunudlo, may pangayuon kuntani kami sa imo.”
36 Nagsabat si Jesus sa ila, “Ano ang inyo pangayuon sa akon?”
37 Nagsiling sila, “Kon maghari ka na, *palihog* papungkua kami nga duha
sa imo tupad; ang isa sa tuo kag ang isa sa wala.”
38 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Wala kamo kahibalo kon ano ang inyo
ginapangayo. Masarangan bala ninyo ang mga pag-antos nga antuson ko?
Kag masarangan man bala ninyo ang mga kalisod nga pagaagyan ko?”†
39 Nagsabat sila, “Huo, masarangan namon.” Nagsiling si Jesus sa ila,
“Masarangan ninyo gani,
40 pero indi ako ang nagapili kon sin-o ang mapungko sa akon tuo kag sa
akon wala, kay may ara na nga gintigan-an para sini.”
41 Pagkabati sang napulo ka sumulunod kon ano ang ila ginpangayo,
nangakig gid sila kay Santiago kag kay Juan.
42 Gani gintawag sila tanan ni Jesus kag ginsilingan, “Nahibaluan ninyo
nga ang mga manugdumala sang mga nasyon may gahom sa ila mga sakop
kag pagusto lang sila kon ano ang ila himuon sa ila.
43 Pero indi amo ini ang sa inyo. Kay kon sin-o sa inyo ang gusto nga
mangin gamhanan, dapat mangin suluguon siya ninyo.
44 Kag kon sin-o sa inyo ang gusto nga mangin pangulo, dapat mangin
ulipon siya sang tanan.

† **10:38** *Masarangan...pagaagyan ko:* sa literal, *Mainom bala ninyo ang ilimnon nga pagaimnon ko? Magpabautiso bala kamo sa bautiso nga batunon ko?*

45 Kay bisan pa gani *ako nga* Anak sang Tawo wala nagkadto diri sa
kalibutan para alagaran, kundi mag-alagad kag maghatag sang akon
kabuhi para matubos ang madamo nga tawo."

Gin-ayo ni Jesus ang Bulag nga si Bartimeus
(Mat. 20:29-34; Luc. 18:35-43)

46 Nag-abot sila *ni Jesus* sa Jerico. Kag sang nagapaguwa na si Jesus sa sini
nga banwa kaupod sang iya mga sumulunod kag sang madamo nga tawo,
may isa ka bulag didto nga nagapungko kag nagapakilimos sa higad sang
dalan. Siya si Bartimeus nga anak ni Timeus.
47 Pagkabati niya nga nagaagi si Jesus nga taga-Nazaret, nagsinggit siya,
"Jesus, kaliwat ni David,‡ kaluoyi ako!"
48 Madamo nga tawo didto ang nagsaway sa iya nga maghipos. Pero
gintuduhan pa gid gani niya singgit, "Kaliwat ni David, kaluoyi ako!"
49 Nagpundo si Jesus kag nagsiling, "Dal-a ninyo siya diri sa akon." Gani
gintawag nila ang bulag, kag nagsiling sila, "Magkalipay ka, tindog kay
ginatawag ka ni Jesus."
50 Ginhaboy niya ang iya pangtabon nga panapton kag nagdali-dali siya
palapit kay Jesus.
51 Dayon nagsiling si Jesus sa iya, "Ano bala ang imo gusto nga himuon ko
sa imo?" Nagsabat ang bulag, "Manunudlo, gusto ko nga makakita."
52 Dayon ginsilingan siya ni Jesus, "Lakat ka; ang imo pagtuo nag-ayo§ sa
imo." Sa gilayon nakakita siya kag nagsunod kay Jesus sa dalan.

11

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mat. 21:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerusalem kag nakaabot na sa *mga baryo*
sang Betfage kag Betania, sa Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang
duha niya ka sumulunod kag
2 ginsilingan, "Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo. Pagsulod ninyo,
may makita kamo nga bataon nga donkey nga nahigot. Wala pa gid ini
masakyi. Hubari ninyo kag dal-a diri.
3 Kon may magpamangkot sa inyo, 'Ngaa ginahimo ninyo ina?' sabton
ninyo, 'Kinahanglan ini sang Ginoo kag iuli man ini dayon.'"
4 Gani naglakat sila, kag *pag-abot nila didto sa baryo* nakita nila ang
bataon nga donkey sa higad sang dalan nga nahigot sa puwertahan sang
isa ka balay. Sang ginahubaran na nila ang donkey,
5 ginpamangkot sila sang mga tawo nga nagatilindog didto, "Hoy, ano ang
inyo ginahimo dira? Ngaa ginahubaran ninyo ang donkey?"
6 Kag ginsabat nila ang mga tawo suno sa ginsiling ni Jesus. Gani
ginpabay-an sila sang mga tawo.
7 Pagkatapos sadto gindala sang duha ka sumulunod ang donkey kay
Jesus. Pag-abot didto, ginhapinan nila ini sang ila mga panapton kag
ginsakyan dayon ni Jesus.
8 Madamo nga tawo ang naghumlad sang ila mga panapton sa dalan, kag
ang iban nagladlad sang mga sanga nga ila gintapas halin sa uma *bilang*
pagpadungog kay Jesus.
9 Ang nagauna kay Jesus kag ang nagasunod nagasinggit,

‡ **10:47** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. § **10:52** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas*

“Dayawon ta ang Dios!”

“Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala!”*†

10 “Ginapakamaayo sang Dios ang palaabuton nga ginharian sang aton
katigulangan nga si David!”

“Dayawon ta ang Dios!”
11 Pag-abot ni Jesus sa Jerusalem, nagkadto siya sa templo. Nagpanan-aw
tan-aw siya sa tanan nga butang didto. Pagkatapos, tungod nga madali na
lang magsalop ang adlaw, nagguwa siya kag nagkadto sa Betania upod sa
iya dose *ka apostoles*.

Ginpakamalaot ni Jesus ang Kahoy nga Higera (Mat. 21:18-19)

12 Pagkaaga, sang paghalin nila sa Betania *pabalik sa Jerusalem*,
gin-gutom si Jesus.
13 May nakita siya nga kahoy nga higera nga madabong ang dahon. Gani
ginkadtuan niya kon may bunga. Pero wala siya sing may nakita nga bunga
kundi puro lang dahon, kay indi pa ato tion nga inugpamunga.
14 Dayon nagsiling si Jesus sa higera, “Wala na sing may makakaon sang
imo bunga hasta san-o!” Nabatian sang iya mga sumulunod ang iya
ginhambal.

Nagkadto si Jesus sa Templo (Mat. 21:12-17; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagkadto si Jesus sa templo. Gintabog niya
ang mga tawo nga nagapamakal kag nagabaligya didto. Ginpamaliskad
niya ang mga lamisa sang mga manugbaylo sang kuwarta kag ang mga
pulungkuan sang mga manugbaligya sang mga pating *nga inughalad*.
16 Indi siya magtugot nga manglaktod ang mga tawo sa templo nga
nagadala sang ila mga inugbaligya.
17 Dayon gintudluan niya ang mga tawo didto sa templo. Siling niya, “Indi
bala nga nagsiling *ang Dios* sa Kasulatan, ‘Ang akon balay tawgon nga balay
nga palangamuyuan para sa tanan nga nasyon’‡? Pero ginhimo ninyo nga
palanaguan sang mga tulisan.§”
18 *Ang ginhimo nga ato ni Jesus* nabatian sang manugdumala nga mga
pari kag sang mga manunudlo sang Kasuguan. Gani nagpangita sila sang
paagi para patyon siya. Pero hinadlukan sila sa iya kay natingala gid ang
mga tawo sa iya mga ginapanudlo.
19 Sang sirom na, nagguwa si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa
siyudad.

Ang Leksyon Parte sa Kahoy nga Higera (Mat. 21:20-22)

20 Pagkaaga, sang nagapabalik sila pa-Jerusalem, didto naman sila
nag-agi sa kahoy nga higera, kag nakita nila nga nalaya ini kag patay na
halin sa gamot.
21 Nadumduman ni Pedro ang natabo. Gani nagsiling siya kay Jesus,
“Manunudlo, tan-awa ang kahoy nga higera nga imo ginpakamalaot!
Nalaya na!”

---

* **11:9** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* † **11:9** Sal. 118:26 ‡ **11:17** Isa. 56:7 § **11:17** Jer. 7:11

22 Nagsiling si Jesus sa ila, “Magtuo kamo sa Dios!
23 Ang matuod, kon may pagtuo kamo, sarang kamo makasiling sa sini
nga bukid, ‘Maghalin ka kag magsaylo sa dagat,’ kag kon wala kamo
nagapangduhaduha sa inyo tagipusuon kundi nagatuo nga ini matabo,
matuman ina suno sa inyo ginhambal.
24 Gani ginasugiran ko kamo nga bisan ano ang inyo pangayuon sa
pangamuyo, magtuo kamo nga nabaton na ninyo, kag mabaton gid ninyo.
25 Kag kon nagapangamuyo kamo, patawara ninyo anay ang mga
nakahimo sing sala sa inyo, para ang inyo mga sala patawaron man sang
inyo Amay nga ara sa langit.
26 Kay kon wala kamo nagapatawad sa iban, indi man kamo
pagpatawaron sang inyo Amay nga ara sa langit.”*

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mat. 21:23-27; Luc. 20:1-8)

27 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagbalik si Jesus sa templo. Kag samtang
nagalakat siya sa *ugsaran sang* templo, nagpalapit sa iya ang
manugdumala nga mga pari, mga manunudlo sang Kasuguan kag mga
manugdumala sang mga Judio.
28 Nagpamangkot sila kay Jesus, “Ano bala ang imo awtoridad sa
paghimo sang mga butang nga imo ginahimo diri sa templo? Sin-o ang
naghatag sa imo sang awtoridad sa paghimo sini?”
29 Nagsabat si Jesus sa ila, “Mamangkot man ako sa inyo. Sabton anay
ninyo ako, pagkatapos sabton ko man kamo kon ano ang akon awtoridad sa
paghimo sini nga mga butang.
30 Kay sin-o bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios†
bala ukon sa tawo? Sabta ninyo ako!”
31 Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat, “Kon magsiling kita nga halin
sa Dios, masiling siya, ‘Ti ngaa wala kamo nagpati kay Juan?’
32 Pero kon magsiling kita nga halin sa tawo, *mangakig sa aton ang mga
tawo*.” (Hinadlukan sila sa mga tawo kay nagapati ang mga tawo nga si
Juan propeta *sang Dios*.)
33 Gani nagsabat sila kay Jesus, “Wala kami kahibalo.” Dayon nagsiling si
Jesus sa ila, “Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay sin-o awtoridad
ginahimo ko ini nga mga butang.”

12

Ang Paanggid Parte sa mga Agsador
(Mat. 21:33-46; Luc. 20:9-19)

1 Dayon naghambal si Jesus sa ila paagi sa mga paanggid, “May isa ka
tawo nga may duta nga ginpatamnan niya sang ubas. Ginpakudalan niya
ini, kag nagpahimo siya sang buho sa dako nga bato para pulugaan sang
ubas. Nagpatindog man siya sang isa ka balantayan. Pagkatapos
ginpaagsahan niya ang iya talamnan kag naglakat sa malayo nga lugar.
2 Sang tion na sang pagpangharvest sang ubas, ginsugo niya ang isa ka
ulipon sa mga agsador* sa pagkuha sang iya parte.
3 Pero pag-abot didto sang ulipon, gindakop siya sang mga agsador kag
ginbunal, kag ginpapuli nga wala gid sing dala.

---

* **11:26** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. † **11:30** *Dios:* sa literal, *langit.* Amo man sa bersikulo 30. * **12:2** *agsador:* sa English, *tenant*

4 Ginpadala naman sang tag-iya ang isa pa ka ulipon, pero
ginpakahuy-an nila kag ginlampusan sa ulo.
5 Nagpadala pa gid siya sang isa pa ka ulipon, kag ila ini ginpatay.
Madamo pa gid ang ginpadala sang tag-iya. Ang iban ginbunal nila, kag ang
iban ginpatay.
6 Sa katapusan, wala na siya sang ulipon nga ipadala. Gani ginpadala
niya ang iya pinalangga nga anak. Kay naghunahuna siya nga tahuron nila
ang iya anak.
7 Pero pagkakita sang mga agsador sa iya anak, nagsiling sila, 'Ari na ang
manunubli. Dali, patyon ta siya para mangin aton ang iya palanublion.'
8 Gani gindakop nila siya kag ginpatay. Ginhaboy nila ang iya bangkay sa
guwa sang talamnan sang ubas."
9 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Ti ano bala ang himuon sang tag-iya sang
talamnan? Sigurado gid nga kadtuan niya ang mga agsador kag pamatyon.
Dayon paagsahan niya sa iban ang iya talamnan.
10 Wala bala ninyo ini mabasahi sa Kasulatan?
"'Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato.
11 Ang Ginoo ang naghimo sini
kag makatilingala ini sa aton!'"†
12 Nahibaluan sang manugdumala nga mga Judio nga sila gid ang
ginatumod sang sadto nga paanggid. Gani gusto nila nga dakpon si Jesus,
pero nahadlok sila sa mga tawo. Gani ginpabay-an na lang nila siya, kag
naglakat sila.

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis (Mat. 22:15-22; Luc. 20:20-26)

13 Ginsugo nila ang pila ka Pariseo kag pila ka miyembro sang partido ni
Herodes sa pagdakop-dakop kay Jesus paagi sa iya paghambal *para
maakusar nila siya.*
14 Gani nagkadto sila kay Jesus kag nagpamangkot, "Manunudlo,
nahibaluan namon nga matuod ang imo ginasugid. Kay wala ka
nagapadala-dala sa mga tawo bisan sin-o pa sila, kundi kon ano ang
kamatuoran parte sa kabubut-on sang Dios sa mga tawo amo gid ang imo
ginatudlo. *Ano bala sa imo,* husto bala nga *kita nga mga Judio* magbayad
sang buhis sa Emperador sang Roma? Dapat bala kita magbayad ukon
indi?"
15 Pero nahibaluan ni Jesus nga nagapakuno-kuno sila, gani nagsiling
siya sa ila, "Ngaa bala ginatilawan ninyo ako nga dakpon paagi sa sini nga
pamangkot? Abi dal-i ninyo ako diri sang kuwarta‡ kay tan-awon ko."
16 Gani gindal-an nila siya. Dayon nagpamangkot siya sa ila, "Kay sin-o
bala ini hitsura kag ngalan?" Nagsabat sila, "Iya sang Emperador."
17 Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang
iya sang Emperador, kag sa Dios ang iya sang Dios." Kag natingala gid sila
sa iya.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw (Mat. 22:23-33; Luc. 20:27-40)

18 Dayon may mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. Ini nga mga tawo
wala nagapati nga may pagkabanhaw.
19 Nagpamangkot sila, "Manunudlo, suno sa ginsulat ni Moises sa aton,
kon mapatay ang lalaki nga wala sila bata sang iya asawa, dapat ang iya

† **12:11** Sal. 118:22-23 ‡ **12:15** *kuwarta:* sa literal, *denarius,* nga kuwarta sang mga Romanhon

utod ang magpangasawa sa nabalo para makapabata siya para sa iya utod *nga napatay*.§
20 Karon, may pito ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan
nagpangasawa, kag napatay nga wala sing bata.
21 Gani ang balo ginpangasawa sang sunod nga utod. Ini siya napatay
man nga wala sila sang bata. Gani ang balo ginpangasawa naman sang
ikatlo kag amo man ang natabo,
22 hasta sa ikapito. Nagkalamatay sila tanan nga wala gid nakapabata sa
sadto nga babayi. Sang ulihi ang babayi napatay man.
23 Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya nga
asawa, kay sila nga pito nagpangasawa sa iya?"
24 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sala gid kamo, tungod nga wala kamo
nakaintiendi sang Kasulatan kag sang gahom sang Dios.
25 Kay kon mabanhaw na ang mga patay, indi na sila mag-asawahay,
tungod nga pareho na sila sang mga anghel sa langit.
26 Kon parte sa mga patay nga mabanhaw, wala bala kamo nakabasa
sang sinulatan ni Moises parte sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy, sa diin
nagsiling ang Dios kay Moises, 'Ako ang Dios ni Abraham, Isaac, kag
Jacob'*?
27 *Ti buhi sila, kay* ang Dios indi Dios sang mga patay kundi Dios sang mga
buhi. Gani sala gid kamo."

Ang Labing Importante nga Sugo (Mat. 22:34-40; Luc. 10:25-28)

28 May isa ka manunudlo sang Kasuguan didto nga nakabati sang ila
diskusyon. Nabatian niya nga maayo ang sabat ni Jesus. Gani nagpalapit
siya kag nagpamangkot man, "Ano gid bala ang labing importante nga
sugo?"
29 Nagsabat si Jesus, "Ang labing importante nga sugo amo ini: 'Pamati,
katawhan sang Israel! Ang Ginoo nga aton Dios amo lang ang Ginoo.
30 Gani higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os mo nga
tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, sa bug-os mo nga hunahuna kag sa
bug-os mo nga kusog.'†
31 Ang sunod nga labing importante nga sugo amo ini: 'Higugmaon mo
ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo kaugalingon.'‡
Wala na sing sugo nga labaw pa sa sining duha."
32 Nagsiling ang manunudlo sang Kasuguan sa iya, "Husto ka
manunudlo! Matuod ang imo ginasiling nga may isa lang ka Dios kag wala
na sing iban pa.
33 Kag ang paghigugma sa iya sa bug-os nga tagipusuon, sa bug-os nga
hunahuna, kag sa bug-os nga kusog, kag ang paghigugma sa aton
isigkatawo pareho sang paghigugma naton sa aton kaugalingon mas
importante sang sa tanan nga halad nga ginasunog kag iban pa nga mga
halad."
34 Pagkabati ni Jesus nga husto gid ang iya mga sabat, nagsiling siya sa
iya, "Malapit ka na nga masakop sa paghari sang Dios." Halin sadto wala na
gid sing may nangahas nga magpamangkot kay Jesus.

Ang Pamangkot Parte sa Cristo (Mat. 22:41-46; Luc. 20:41-44)

§ **12:19** Deu. 25:5 * **12:26** Exo. 3:6 † **12:30** Deu. 6:4-5 ‡ **12:31** Lev. 19:18

35 Sang nagapanudlo si Jesus sa templo nagsiling siya, “Ngaa nagasiling
ang mga manunudlo sang Kasuguan nga ang Cristo kaliwat *lang* ni David?
36 Si David mismo nga gintuytuyan sang Espiritu Santo nagsiling,
“ ‘Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,
Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.’§
37 Kon gintawag siya ni David nga iya Ginoo, paano bala nga siya kaliwat
lang ni David?”

Nagpaandam si Jesus Batok sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mat. 23:1-36; Luc. 20:45-47)

Naluyag magpamati kay Jesus ang madamo gid nga mga tawo.
38 Sa iya mga pagpanudlo nagsiling siya, “Mag-andam kamo sa mga
manunudlo sang Kasuguan nga gusto maglagaw-lagaw nga nagasuksok
sang espesyal nga bayo.* Sa mga lugar nga madamo sang tawo,† gusto nila
nga tamyawon sila.
39 Sa mga simbahan ukon sa mga punsyon, ginapili gid nila ang mga
pulungkuan nga para sa mga dungganon.
40 Ginaubos nila kuha ang mga pagkabutang sang mga balo nga babayi,
kag ginatabon-tabunan lang nila ang ila ginahimo paagi sa malawig nga
mga pagpangamuyo. Ini sila magabaton sang mas dako nga silot.”

Ang Halad sang Balo nga Babayi
(Luc. 21:1-4)

41 Nagpungko si Jesus sa tupad sang ginahulugan sang kuwarta didto sa
templo kag ginpanilagan niya ang mga tawo nga nagahulog sang ila mga
kuwarta. Madamo nga manggaranon ang nagahulog sang dalagko nga mga
kantidad.
42 May nagpalapit nga isa ka imol nga balo nga babayi kag naghulog sang
duha lang ka sinsilyo.
43 Gintawag ni Jesus ang iya mga sumulunod kag nagsiling sa ila, “Sa
pagkamatuod, mas madamo ang ginhulog sang imol nga balo sa
ginahulugan sang kuwarta sang sa tanan nga naghatag.
44 Kay sila madamo ang ila kuwarta kag ang ila ginhatag baliwala lang sa
ila; pero ang balo, bisan imol siya, ginhatag niya ang tanan nga iya
ginasaligan para mabuhi.”

13

Naghambal si Jesus Parte sa Pagguba sang Templo
(Mat. 24:1-2; Luc. 21:5-6)

1 Sang nagapaguwa na si Jesus sa templo, ang isa sang iya mga
sumulunod nagsiling, “Manunudlo, tan-awa bala ini nga templo. Ang
gin-gamit nga mga bato dalagko kag katahom sang pagpatindog sini.”
2 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ini nga templo nga ginhimo sa dalagko nga
mga bato magakalaguba sa palaabuton kag wala gid sing may mabilin nga
mga bato nga nagasalampaw.”

Mga Kagamo kag mga Paghingabot
(Mat. 24:3-14; Luc. 21:7-19)

---

§ **12:36** Sal. 110:1 * **12:38** *espesyal nga bayo:* sa literal, *malaba nga bayo* † **12:38** *mga lugar nga madamo sang tawo:* sa literal, *mga merkado*

3 Sang nagapungko si Jesus didto sa Bukid sang mga Olibo nga
nagaatubang sa templo, nagpalapit si Pedro, si Santiago, si Juan, kag si
Andres kag nagpamangkot sa iya nga silahanon lang.
4 *Siling nila,* "Sugiri kami kon san-o matabo ang mga butang nga imo
ginsiling? Kag ano bala ang tanda nga madali na lang ini tanan matabo?"
5 Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Mag-andam kamo nga wala sing may
makapatalang sa inyo.
6 Kay madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo ako, kag
madamo ang ila mapatalang.
7 Kon makabati kamo sang mga gira nga malapit sa inyo kag makabalita
kamo nga didto sa malayo nagagira man, indi kamo magkahadlok.
Kinahanglan gid nga matabo ini, pero indi pa ini ang katapusan.
8 Magailinaway ang mga nasyon kag magailinaway ang mga ginharian.
May magaabot nga mga linog sa nagkalain-lain nga lugar kag may
magaabot nga mga gutom. Pero ini nga mga butang umpisa pa lang sang
mga kabudlayan nga magaabot.
9 "Mag-andam kamo, kay pagadakpon kamo kag dal-on sa mga
hukmanan. Pagahanuton kamo sa mga simbahan sang mga Judio.
Magaatubang kamo sa mga gobernador kag sa mga hari tungod sang inyo
pagsunod sa akon. Kag didto magasugid kamo sang Maayong Balita sa ila.
10 *Sa wala pa mag-abot ang katapusan,* kinahanglan iwali anay ang
Maayong Balita sa tanan nga nasyon.
11 Kon dal-on kamo *sa korte* kag imbistigaron, indi kamo magpalibog kon
ano ang inyo isabat, kay kon sa oras nga kinahanglan kamo maghambal,
ihambal lang ninyo ang ginapahambal sa inyo *sang Espiritu Santo*. Kay indi
kamo ang magahambal kundi ang Espiritu Santo *paagi sa inyo*.
12 *Sa sina nga mga inadlaw,* may mga tawo nga magapapatay sang ila mga
utod. May mga amay nga magapapatay sang ila mga anak. Kag may mga
anak nga magakontra sa ila mga ginikanan, kag ipapatay nila sila.
13 Dumtan kamo sang tanan tungod sang inyo pagsunod sa akon. Pero
ang nagapadayon *sa pagsunod* hasta sa katapusan amo ang maluwas.

Ang Makangilil-ad nga Butang
(Mat. 24:15-28; Luc. 21:20-24)

14 "Makita ninyo ang makangilil-ad nga butang nga mangin
kabangdanan nga pabay-an *ang templo*.* Nabutang ini *sa templo,* sa lugar
nga indi dapat tindugan sini. (Kamo nga nagabasa, intiendihon ninyo kon
ano ang kahulugan sini!) Kon matabo na ini, ang mga ara sa Judea dapat
magpalagyo sa kabukiran.
15 Ang *tawo nga matabuan nga* ara sa guwa sang iya balay indi na
magsulod pa sa pagkuha sang bisan ano.
16 Ang *matabuan nga* ara sa iya uma indi na magpuli pa sa pagkuha sang
iya bayo.
17 Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga
mga inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*.
18 Magpangamuyo kamo nga indi ini matabo sa tigtulugnaw.
19 Kay sa sina nga mga inadlaw magaabot ang pag-antos nga wala pa gid
matabo halin sang pagtuga sang Dios sang kalibutan hasta subong, kag
wala sing may matabo pa nga pareho sina hasta san-o.

---

* **13:14** Dan. 9:27; 11:31; 12:11

20 Kon ina nga mga inadlaw wala ginpalip-ot sang Ginoo wala gid sing
may mabilin nga tawo. Pero tungod sang *iya kaluoy sa* iya mga pinili,
ginpalip-ot niya ina nga mga inadlaw.
21 "Kon may magsiling sa inyo, 'Ari na ang Cristo!' ukon 'Didto siya!' indi
kamo magpati.
22 Kay magaguwa ang indi matuod nga mga Cristo kag ang indi matuod
nga mga propeta. Magahimo sila sang mga milagro kag makatilingala nga
mga butang sa katuyuan nga patalangon, kon mahimo, bisan pa ang mga
pinili *sang Dios*.
23 Gani magbantay kamo! Ginasugid ko na sa inyo nga daan ini nga mga
butang sa wala pa matabo.

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan (Mat. 24:29-31; Luc. 21:25-28)

24 "Pagkatapos sang pag-antos sa sina nga tiyempo, ang adlaw
magadulom, ang bulan indi na magsanag,
25 kag ang mga bituon magakalahulog. Ang mga butang† sa langit
pagapatalangon sa ila kinaandan nga alagyan.
26 Dayon *ako nga* Anak sang Tawo makita sa mga panganod nga
nagabalik *diri sa kalibutan* nga may puwerte nga gahom kag
kadungganan.‡
27 Suguon ko ang akon mga anghel sa pagtipon sang akon mga pinili halin
sa tanan nga lugar sang kalibutan.

Ang Leksyon sa Kahoy nga Higera (Mat. 24:32-35; Luc. 21:29-33)

28 "Magtuon kamo sang leksyon sa kahoy nga higera. Kon ang iya mga
sanga nagapanalingsing na, mahibaluan ninyo nga madali na lang ang
tig-ilinit.
29 Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini nga
mga butang, mahibaluan ninyo nga madali na lang ako mag-abot.
30 Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga butang sa wala pa
mapatay ang *mga tawo sa* sini nga henerasyon.
31 Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid
madula *kundi matuman gid ini*.

Wala sing may Nakahibalo kon San-o gid Mabalik si Jesus (Mat. 24:36-44)

32 "Kon parte sa adlaw ukon oras sang akon pag-abot, wala gid sing may
nakahibalo bisan ang mga anghel sa langit ukon *ako nga* Anak *sang Dios*,
kundi ang Amay gid lang.
33 Gani magbantay kamo kag mag-andam, kay wala kamo kahibalo kon
san-o ako maabot.
34 Pareho man ini sa tawo nga naglakat sa malayo nga lugar. Antes siya
maghalin sa iya balay, ginbilinan niya sang mga ulobrahon ang tagsa niya
ka ulipon kag ginhambalan ang guwardya sa puwertahan nga magbantay
sa iya nga pag-abot.
35 Gani magbantay kamo, kay wala kamo kahibalo kon san-o mabalik ang
tag-iya sang balay; mahimo nga sa hapon, sa tungang gab-i, sa kaagahon
ukon sa pagbutlak sang adlaw.
36 Basi kon sa iya pagbalik maabtan niya kamo nga nagakatulog.

† **13:25** *butang:* sa literal, *gahom* ‡ **13:26** *puwerte nga gahom kag kadungganan:* ukon, *puwerte nga gahom nga nagasilak*

37 Ang ginasiling ko sa inyo ginasiling ko sa tanan: Magbantay kamo!”

14

Ang Plano Batok kay Jesus
(Mat. 26:1-5; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Duha na lang ka adlaw kag magaabot ang Piesta sang Paglabay sang
Anghel kag Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok. Ang
manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang Kasuguan may
tuyo nga patyon si Jesus. Gani nagapangita sila sang paagi kon paano nila
madakop si Jesus nga indi mahibaluan sang mga tawo.
2 Nagsiling sila, “Indi ta lang pagtabuon sa piesta kay basi kon
magkinagamo ang mga tawo.”

Ginbubuan sang Pahamot ang Ulo ni Jesus
(Mat. 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Sang didto si Jesus sa Betania, samtang nagakaon siya sa balay ni Simon
nga *sadto anay* may delikado nga balatian sa panit,* may isa ka babayi nga
nag-abot. May dala siya nga tibod-tibod nga may sulod nga malahalon gid
nga pahamot. Ini nga puro nga pahamot halin sa tanom nga “nardo.”
Pagpalapit niya kay Jesus gin-utod niya ang liog sang tibod-tibod kag
ginbubo niya ang pahamot sa ulo ni Jesus.
4 May mga tawo didto nga nangakig kag nagsiling, “Ngaa bala ginausikan
lang niya ang pahamot?
5 Sarang kuntani ina mabaligya sa kantidad nga bali isa ka tuig nga
suweldo kag ang bili ihatag sa mga imol.” Kag gin-akigan nila ang babayi.
6 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Ngaa ginahilabtan ninyo siya? Pabay-i
lang ninyo siya. Maayo ining iya ginhimo sa akon.
7 Ang mga imol permi ninyo makaupod kag sarang kamo makabulig sa
ila sa bisan ano nga oras nga gusto ninyo, pero ako indi ninyo permi
makaupod.
8 Ini nga babayi naghimo sang iya masarangan para sa akon. Ginbubuan
niya sang pahamot ang akon lawas bilang pagpreparar sa akon lubong.
9 Sa pagkamatuod, bisan diin iwali ang Maayong Balita sa bilog nga
kalibutan, ang iya ginhimo sa akon isugid man bilang handumanan sa iya.”

Nagsugot si Judas sa Pagtugyan kay Jesus
(Mat. 26:14-16; Luc. 22:3-6)

10 Si Judas Iscariote† nga isa sang dose *ka apostoles* nagkadto sa
manugdumala nga mga pari para itugyan si Jesus sa ila.
11 Pagkabati sang manugdumala nga mga pari kon ano ang katuyuan ni
Judas nalipay gid sila kag nagpromisa sila sa paghatag sa iya sang kuwarta.
Kag halin sadto nagpangita siya sing kahigayunan kon paano niya
matugyan si Jesus sa ila.

Ang Panihapon nila ni Jesus sa Piesta sang Paglabay sang Anghel
(Mat. 26:17-25; Luc. 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

12 Nag-abot ang una nga adlaw sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok. Amo ini ang adlaw nga ginahalad ang mga karnero nga
ginakaon para sa Piesta sang Paglabay sang Anghel. Gani nagpamangkot
ang mga sumulunod ni Jesus sa iya, “Sa diin ang imo gusto nga
magpreparar kami sang panyapon sa Piesta sang Paglabay sang Anghel?”

---

* **14:3** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 1:40. † **14:10** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.*

13 Ginsugo niya ang iya duha ka sumulunod. Siling niya, “Kadto kamo sa
siyudad *sang Jerusalem*. Pag-abot ninyo didto may masugata sa inyo nga
tawo nga nagadala sang banga nga may tubig. Sunda ninyo siya
14 kon diin nga balay siya masulod. Kag magsiling kamo sa tagbalay,
‘Nagapamangkot ang Manunudlo kon diin ang kuwarto nga pagakaunan
niya upod sang iya mga sumulunod sa pagselebrar sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel.’
15 Ipakita niya sa inyo ang malapad nga kuwarto sa ibabaw nga kompleto
sang kagamitan kag preparado na. Didto kamo maghimos sang aton
panyapon.”
16 Naglakat ang mga sumulunod, kag pag-abot nila sa siyudad nakita nila
ang tanan suno sa ginsiling ni Jesus sa ila. Kag ginpreparar nila didto ang
panyapon para sa piesta.
17 Sang sirom na, nag-abot si Jesus kag ang *iya* dose *ka apostoles*.
18 Sang nagakaon na sila sa lamisa, nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod,
ang isa sa inyo nga kaupod ko diri sa pagkaon magatraidor sa akon.”‡
19 Nagkasubo gid sila kag kada isa sa ila nagpamangkot sa iya, “Indi ako,
di bala?”
20 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ang magatraidor sa akon isa sa inyo nga
dose—ang nagasawsaw *sang tinapay* sa yahong upod sa akon.§
21 *Ako nga* Anak sang Tawo pagapatyon suno sa ginasiling sang
Kasulatan, pero kaluluoy ang tawo nga magatraidor sa akon. Maayo pa
para sa iya nga wala siya natawo.”

Ang Panihapon sang Ginoo
(Mat. 26:26-30; Luc. 22:15-20; 1 Cor. 11:23-25)

22 Samtang nagakaon sila, nagkuha si Jesus sang tinapay.
Ginpasalamatan niya *sa Dios* kag ginpamihak-pihak. Dayon ginhatag niya
sa iya mga sumulunod kag nagsiling, “Kauna ninyo; amo ini ang akon
lawas.”
23 Pagkatapos nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag
ginhatag sa ila. Kag sila tanan nag-inom.
24 Nagsiling si Jesus, “Amo ini ang akon dugo nga iula para sa madamo
nga tawo. Ini nagapamatuod nga may bag-o na nga kasugtanan ang Dios sa
mga tawo.
25 Sa pagkamatuod, indi na ako mag-inom liwat sang ilimnon nga halin
sa ubas hasta sa adlaw nga magainom ako sang bag-o nga klase sang
ilimnon sa paghari sang Dios.”
26 Dayon nagkanta sila sang mga pagdayaw sa Dios, kag pagkatapos
nagkadto sila sa Bukid sang mga Olibo.

Ginpropesiya ni Jesus ang Pagpanginwala ni Pedro
(Mat. 26:31-35; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Nagsiling si Jesus sa ila, “Tanan kamo magabiya sa akon, kay nagsiling
ang Dios sa Kasulatan, ‘Patyon ko ang manugbantay sang mga karnero, kag
magaalaplaag ang mga karnero.’*
28 Pero sa tapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa inyo didto sa Galilea.”
29 Nagsiling si Pedro kay Jesus, “Bisan sila tanan magbiya sa imo, ako indi
gid!”

---

‡ **14:18** *magatraidor sa akon:* buot silingon, *magatugyan sa akon sa akon mga kaaway*
§ **14:20** *ang nagasawsaw sang tinapay sa yahong upod sa akon:* ukon, *nga nagakaon upod sa akon*
* **14:27** Zac. 13:7

30 Nagsiling si Jesus sa iya, “Sa pagkamatuod, sa sini nga gab-i, sa wala pa
makapamalo ang manok sing makaduha, ipanginwala mo ako sing tatlo ka
beses.”
31 Pero nag-insister pa gid si Pedro nga nagasiling, “Indi ko gid ikaw
ipanginwala bisan patyon pa nila ako upod sa imo.” Amo man ang ginsiling
sang tanan nga sumulunod.

Nagpangamuyo si Jesus sa Getsemane
(Mat. 26:36-46; Luc. 22:39-46)

32 Dayon nagkadto sila sa lugar nga ginatawag Getsemane. *Pag-abot nila
didto,* nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Magpungko kamo diri
samtang nagapangamuyo ako.”
33 Gindala niya sila ni Pedro, Santiago, kag Juan *sa ulo-unhan.* Natublag
kag nagpangalisod gid si Jesus.
34 Kag nagsiling siya sa ila, “Daw sa mapatay ako sa kalisod. Pabilin kamo
diri kag magpulaw.”
35 Dayon nagkadto pa gid siya sa ulo-unhan, nagluhod siya sa duta kag
nagpangamuyo nga kon mahimo ipaiway lang ang pag-antos nga iya
ginaatubang.
36 Nagpangamuyo siya, “Amay, ang tanan nga butang mahimo mo. Gani
ilikaw mo ini nga pag-antos nga nagaabot sa akon. Pero indi ang akon
luyag ang dapat matuman kundi ang imo.”
37 Pagbalik niya *sa iya tatlo ka sumulunod,* naabtan niya sila nga
nagakatulog. Nagsiling siya kay Pedro, “Simon, nagakatulog ka bala? Indi
ka bala makapulaw bisan isa lang ka oras?
38 Magpulaw kamo kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang
temtasyon. Luyag sang *inyo* espiritu *nga magsunod* ugaling maluya ang
inyo lawas.”
39 Naglakat liwat si Jesus sa ulo-unhan kag nagpangamuyo. Amo man
gihapon ang iya pangamuyo.
40 Pagkatapos nagbalik siya liwat sa iya mga sumulunod kag naabtan
naman niya sila nga nagakatulog, kay natuyo gid sila. *Kag sang ginpukaw
niya sila, nahuya sila* kag indi sila kahibalo kon ano ang ila isabat sa iya.
41 Sa ikatlo nga pagbalik niya sa ila nagsiling siya, “Nagakatulog pa bala
kamo gihapon kag nagapahuway-huway? Husto na ina! Amo na ini ang
tion nga *ako nga* Anak sang Tawo itugyan sa mga makasasala.
42 Dali na! Ari na ang tawo nga magatraidor sa akon.”

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mat. 26:47-56; Luc. 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Samtang nagahambal pa si Jesus nag-abot si Judas nga isa sa dose *ka
apostoles*. Kaupod niya ang madamo nga tawo nga may dala nga mga
espada kag mga inuglampos. Ginsugo sila sang manugdumala nga mga
pari, mga manunudlo sang Kasuguan kag mga manugdumala sang mga
Judio.
44 Nakasiling na nga daan ang traidor *nga si Judas* sa mga manugdakop
kon ano ang iya senyales: “Ang tawo nga akon halukan amo ang inyo
ginapangita. Dakpa ninyo siya kag dal-a nga ginaguwardyahan gid sing
maayo.”
45 Gani pag-abot ni Judas, nagderetso siya kay Jesus kag nagsiling,
“Manunudlo!” Kag ginhalukan niya siya.
46 Dayon gindakop nila si Jesus.

47 Pero ang isa sang mga kaupod ni Jesus naggabot sang iya espada kag
ginlabo niya ang ulipon sang pangulo nga pari kag nautod ang iya
dulunggan.
48 Nagsiling si Jesus sa mga nagdakop sa iya, “Ano, tulisan bala ako nga
kinahanglan gid nga magdala pa kamo sang mga espada kag mga
inuglampos sa pagdakop sa akon?
49 Adlaw-adlaw didto ako sa templo nga nagatudlo kag kamo didto man.
Ti ngaa wala ninyo ako pagdakpa? Pero kinahanglan nga matabo ini para
matuman ang mga nasulat sa Kasulatan *parte sa akon*.”
50 Dayon ginbayaan siya sang iya mga sumulunod kag nagpalagyo sila
tanan.
51 May isa ka pamatan-on nga lalaki didto nga nagsunod kay Jesus nga
nagapanampi lang sang tela nga linen. Gindakop siya sang mga soldado,
52 ugaling nanginpadlos siya kag nagpalagyo nga hublas, kay nahawiran
nila ang iya ginatampi.

Si Jesus sa Atubangan sang Korte
(Mat. 26:57-68; Luc. 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Gindala nila si Jesus sa *balay sang* pangulo nga pari. Nagtilipon didto
ang manugdumala nga mga pari, ang mga manugdumala sang mga Judio,
kag ang mga manunudlo sang Kasuguan.
54 Si Pedro nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad kay Jesus.
Nagsulod siya sa ugsaran sang balay sang pangulo nga pari kag nagpungko
upod sa mga guwardya para magpainit-init malapit sa kalayo.
55 Karon, ang manugdumala nga mga pari kag ang tanan nga miyembro
sang Korte sang mga Judio nagpangita sang mga ebidensya kontra kay
Jesus para ipapatay nila siya, pero wala gid sila sing may nakita.
56 Madamo ang nagtestigo sang butig kontra sa iya pero wala nagsinanto
ang ila mga sugid.
57 May iban pa gid didto nga nagtestigo sang butig kontra kay Jesus.
Nagsiling sila,
58 “Nabatian namon siya nga nagsiling, ‘Gub-on ko ini nga templo nga
ginpatindog sang tawo, kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon ko ang
lain nga templo nga indi tawo ang magahimo.’ ”
59 Pero ang ila mga sugid wala nagsinanto.
60 Nagtindog sa tunga ang pangulo nga pari kag nagpamangkot kay Jesus,
“Wala ka bala sing isabat sa sini nga mga akusasyon kontra sa imo?”
61 Wala gid nagsabat si Jesus. Gani ginpamangkot siya liwat sang pangulo
nga pari, “Ikaw bala ang Cristo nga Anak sang Dalayawon *nga Dios*?”
62 Nagsabat si Jesus sa iya, “Huo, ako matuod, kag *ako nga* Anak sang
Tawo makita ninyo nga nagapungko sa tuo sang Makagagahom *nga Dios*,
kag makita man ninyo ako sa mga panganod sa kalangitan nga nagabalik
diri sa kalibutan.”
63 Pagkabati sadto sang pangulo nga pari, gin-gisi niya ang iya bayo *sa
kaakig* kag nagsiling, “Indi na kinahanglan sang mga testigo!
64 Nabatian ninyo ang pag-insulto *niya sa Dios*. Ano bala sa inyo?” Kag
ginsentensyahan nila siya nga patyon.
65 Ang iban sa ila nagdupla kay Jesus. Ginbuta-butahan nila siya kag
ginsumbag. Dayon nagsiling sila, “Pakta abi kon sin-o ang nagsumbag sa
imo?” Pagkatapos ginkuha siya sang mga guwardya kag sige ang ila tampa
sa iya.

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:69-75; Luc. 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Sang si Pedro didto pa sa ugsaran, nag-agi ang isa sa mga babayi nga
suluguon sang pangulo nga pari.
67 Pagkakita niya kay Pedro nga nagapainit-init *malapit sa kalayo*,
ginhimutaran niya siya kag nagsiling, “Kaupod ka man ni Jesus nga
taga-Nazaret.”
68 Pero nagpanginwala siya nga nagasiling, “Wala ako kahibalo kon ano
ang imo ginahambal.” Dayon nagkadto siya sa puwertahan paguwa. Sa
sadto gid nga oras nagpamalo ang manok.
69 Didto nakita naman siya sang suluguon nga babayi, kag nagsiling siya
liwat sa mga tawo didto, “Ini nga tawo isa sang mga kaupod ni Jesus.”
70 Pero nagpanginwala naman si Pedro. Dugay-dugay nagsiling ang mga
tawo didto, “Kaupod ka gid niya kay taga-Galilea ka man.”
71 Pero nagpanumpa gid si Pedro nga nagasiling, “Bisan mapatay pa ako,
wala gid ako kakilala sa tawo nga inyo ginasiling.”
72 Dayon nagpamalo naman ang manok, kag nadumduman ni Pedro ang
ginsiling ni Jesus sa iya, “Sa wala pa makapamalo ang manok sing
makaduha, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.” Kag naghilibion gid
siya.

15

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mat. 27:1-2, 11-14; Luc. 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Aga pa gid sang sunod nga adlaw, nag-meeting ang manugdumala nga
mga pari kaupod ang mga manugdumala sang mga Judio, ang mga
manunudlo sang Kasuguan, kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang
mga Judio. Gin-gapos nila si Jesus kag gindala didto kay *Gobernador* Pilato*
para itugyan sa iya.
2 Ginpamangkot siya ni Pilato, “Ikaw bala ang hari sang mga Judio?”
Nagsabat si Jesus sa iya, “Ginasiling mo.”
3 Madamo ang mga akusasyon sang manugdumala nga mga pari kontra
kay Jesus.
4 Gani ginpamangkot siya liwat ni Pilato, “Wala ka bala sing isabat sa mga
akusasyon nga ina? Madamo gid ang ila akusasyon kontra sa imo.”
5 Pero wala gid nagsabat si Jesus, gani natingala gid si Pilato.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mat. 27:15-26; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16)

6 Kinabatasan ni Pilato nga kada Piesta *sang Paglabay sang Anghel*
nagahilway siya sang isa ka priso nga ginapangayo sang mga tawo.
7 May isa ka priso didto nga si Barabas. Ini nga tawo ginpriso kaupod
sadtong mga nakapatay sang pagrebelde nila kontra sa gobyerno.
8 Madamo nga tawo ang nagpalapit kay Pilato kag nagpangayo nga
himuon niya liwat sa sadto nga tuig ang kinabatasan niya nga ginahimo.
9 Nagpamangkot siya sa ila, “Gusto bala ninyo nga buy-an ko ang hari
sang mga Judio?”
10 Nahibaluan ni Pilato nga nahisa ang manugdumala nga mga pari, amo
gani nga gin-akusar nila si Jesus sa iya.

* **15:1** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea.

11 Pero ginsutsot sang manugdumala nga mga pari ang mga tawo nga si
Barabas lang ang ila pangayuon nga buy-an kag indi si Jesus.
12 Ginpamangkot ni Pilato ang mga tawo, “Ano ang akon himuon sa tawo
nga inyo ginasiling nga hari sang mga Judio?”
13 Nagsinggit sila, “Ilansang siya sa krus!”
14 Nagsiling si Pilato sa ila, “Ngaa, ano bala nga sala ang iya nahimo?”
Pero gintuduhan pa gid gani nila singgit, “Ilansang siya sa krus!”
15 Gani tungod nga gusto ni Pilato nga paayunan ang mga tawo,
ginbuy-an niya si Barabas. Pero si Jesus ginpahanot niya kag gintugyan *sa*
mga soldado para ilansang sa krus.

Ginyaguta sang mga Soldado si Jesus
(Mat. 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Gindala sang mga soldado si Jesus sa sulod sang palasyo sang
gobernador kag ginpatipon didto ang bilog nga batalyon sang mga soldado.
17 Pagkatapos ginsukluban nila si Jesus sang kapa nga granate† kag
naghimo sila sang korokorona nga tunukon kag ginsuksok nila sa iya ulo.
18 Dayon nagsaludo sila sa iya nga nagasiling, “Mabuhay ang Hari sang
mga Judio!”
19 Kag sige ang ila lampos sang bulobaston sa iya ulo kag ginaduplaan pa
nila siya. Ginluhod-luhuran nila siya kag ginsulusimba.
20 Sa tapos sang ila pagyaguta, gin-uba nila ang kapa nga granate kag
ginsuksukan nila siya *liwat* sang iya bayo. Dayon gindala nila siya sa guwa
sang siyudad para ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mat. 27:32-44; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 *Sang nagalakat na sila,* nasugata nila ang isa ka tawo nga halin sa uma.
(Ang iya ngalan amo si Simon nga taga-Cyrene, nga amay ni Alexander kag
ni Rufus.) Ginpilit nila siya nga magpas-an sang krus ni Jesus.
22 Dayon gindala nila si Jesus sa lugar nga ginatawag Golgota (nga kon
sayuron, lugar sang bagol).‡
23 Pag-abot nila didto ginhatagan nila si Jesus sang bino nga may simbog
nga mira,§ pero indi mag-inom si Jesus.
24 Dayon ginlansang nila siya sa krus, kag ginpartida nila ang iya mga
bayo paagi sa paggabot-gabot, para mahibaluan kon ano nga parte ang
makuha sang kada isa.
25 Mga alas nuebe sadto sang aga sang ginlansang nila si Jesus sa krus.
26 May karatula *sa ibabaw sang krus* kag amo ini ang nakasulat nga
akusasyon kontra sa iya:

ANG HARI SANG MGA JUDIO.

27 May duha man didto ka tulisan nga ginlansang sa krus upod kay Jesus.
Ang isa sa tuo niya kag ang isa sa wala.
28 Sa sini nga paagi natuman ang nasulat sa Kasulatan nga nagasiling,
“Ginkabig siya nga isa sa mga kriminal.”*
29 Ang mga tawo nga nagaalagi didto nagalungo-lungo nga nagainsulto
kag nagayaguta kay Jesus. Siling nila, “Gali ha! Ikaw nga nagasiling nga

† **15:17** *granate:* sa English, *purple* ‡ **15:22** *lugar sang bagol:* siguro tungod nga ang lugar daw dagway sang bagol ukon tungod nga madamo ang ginpamatay didto. § **15:23** *mira:* posible pangkuha ini sa hapdi ukon sakit. * **15:28** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

gub-on mo ang templo kag sa sulod sang tatlo ka adlaw patindugon mo liwat,
30 panaog ka sa krus kag luwasa ang imo kaugalingon!”
31 Pareho man sina ang yaguta sang manugdumala nga mga pari kag mga
manunudlo sang Kasuguan. Nagsiling sila sa isa kag isa, “Ginluwas niya
ang iban, pero indi siya makaluwas sang iya kaugalingon!
32 Tan-awon ta abi karon kon makapanaog sa krus ang Cristo nga hari
sang Israel, kag kon makapanaog siya matuo kita sa iya.” Pati ang iya mga
kaupod nga ginlansang nagyaguta man sa iya.

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mat. 27:45-56; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Sang udto na, nagdulom ang bug-os nga duta sa sulod sang tatlo ka
oras.
34 Pag-alas tres sang hapon nagsinggit si Jesus sing mabaskog, *“Eloi, Eloi
lema sabactani?”* nga kon sayuron, “Dios ko, Dios ko, ngaa ginpabay-an mo
ako?”†
35 Pagkabati sang iban nga nagatilindog didto nagsiling sila, “Pamatii
ninyo, ginatawag niya si Elias.”
36 Sa gilayon nagdalagan ang isa ka tawo kag nagkuha sang espongha.
Gintusmog niya ini sa maaslom nga bino kag gintakod sa *punta sang* tukon
kag gintunghol sa baba ni Jesus para supsupon niya. Nagsiling siya,
“Pabay-an ta lang siya anay. Tan-awon ta kon maabot si Elias sa pagkuha sa
iya sa krus.”
37 Nagsinggit sing mabaskog si Jesus kag nabugto ang iya ginhawa.
38 Sa amo man nga oras, napihak ang kurtina sa sulod sang templo sa
Jerusalem halin sa ibabaw paidalom.
39 Ang kapitan sang mga soldado nga nagatindog sa atubangan sang krus
nakakita kon paano nabugto ang ginhawa ni Jesus. Nagsiling siya, “Matuod
gid nga ang ini nga tawo amo ang Anak sang Dios!”
40 Sa ulo-unhan may mga babayi nga nagatan-aw sa nagakalatabo.
Kaupod nila si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga iloy ni Jose kag sang
iya manghod nga si Santiago, kag si Salome.
41 Sang didto pa si Jesus sa Galilea, ini nga mga babayi nagaupod kag
nagabulig sa iya. May iban pa nga mga babayi nga didto man nga
nakaupod kay Jesus sa Jerusalem.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mat. 27:57-61; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42)

42 *Napatay si Jesus* sa adlaw nga inugpreparar para sa piesta. Tungod nga
hapon na gid kag ang sunod nga adlaw amo ang Adlaw nga Inugpahuway,
43 nangisog si Jose nga taga-Arimatea nga magkadto kay Pilato para
pangayuon ang bangkay ni Jesus. Si Jose nga ini ginatahod nga miyembro
sang Korte sang mga Judio kag isa sa mga nagapaabot sa paghari sang Dios.
44 Pagkabati ni Pilato nga si Jesus patay na, natingala siya. Gani
ginpatawag niya ang kapitan sang mga soldado kag ginpamangkot niya
kon patay na si Jesus.
45 Sang mabatian ni Pilato ang ginsugid sang kapitan nga patay na si
Jesus, gintugutan niya si Jose nga kuhaon ang bangkay.
46 Gani nagbakal si Jose sang tela nga linen. Dayon ginkuha niya ang
bangkay ni Jesus sa krus kag ginsamburan sang tela nga iya ginbakal.
Ginbutang niya ang bangkay sa lulubngan nga gin-guhab sa banglid. Kag

† **15:34** Sal. 22:1

ginpaligid niya ang dako nga bato sa pagtakop sang puwertahan sang lulubngan.
47 Nagatan-aw didto si Maria nga taga-Magdala kag si Maria nga iloy ni
Jose, gani nakita nila kon diin ginlubong si Jesus.

16

Ang Pagkabanhaw
(Mat. 28:1-8; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Pagkatapos sang Adlaw nga Inugpahuway, si Maria nga taga-Magdala, si
Maria nga iloy ni Santiago, kag si Salome nagbakal sing pahamot kay
makadto sila sa lulubngan sa paghaplas sang bangkay ni Jesus.
2 Aga pa gid sang Domingo, sang manugbutlak na ang adlaw, nagkadto
sila sa lulubngan.
3-4 *Samtang nagalakat sila,* nagpinamangkutanay sila, "Sin-o ang aton
pangabayon nga magpaligid sang bato nga nagatakop sa puwertahan sang
lulubngan?" (Kay masyado kadako sang bato.) Pero pag-abot nila didto,
nakita nila nga napaligid na ang bato.
5 Gani nagsulod sila sa lulubngan kag nakita nila ang isa ka bataon nga
lalaki nga nagapungko sa tuo dampi nga may maputi nga bayo.
Hinadlukan gid sila.
6 Dayon nagsiling ang lalaki sa ila, "Indi kamo magkahadlok! *Nahibaluan
ko nga* ginapangita ninyo si Jesus nga taga-Nazaret nga ginlansang sa krus.
Wala na siya diri! Nabanhaw siya! Tan-awa bala ninyo ang ginhamyangan
sa iya."
7 *Dayon nagsiling siya,* "Lakat kamo, sugiri ninyo ang iya mga sumulunod
labi na gid si Pedro nga mauna si Jesus sa inyo didto sa Galilea. Didto ninyo
siya makita suno sa iya ginsiling sa inyo."
8 Gani nagguwa ang mga babayi sa lulubngan kag nagdalagan, kay
nagakurog sila sa kakulba. Wala sila sang may ginsugiran, kay hinadlukan
gid sila.*
9 Aga pa gid sang Domingo nabanhaw si Jesus. Una gid siya nagpakita kay
Maria nga taga-Magdala nga iya gintabugan sang pito ka demonyo.
10 Dayon ginkadtuan ni Maria ang mga sumulunod ni Jesus nga
nagakasubo kag nagahilibion, kag ginsugiran niya sila.
11 Pero wala sila nagpati sa iya ginsugid nga buhi si Jesus kag nagpakita
sa iya.
12 Pagkatapos sadto, nagpakita si Jesus sa lain nga dagway sa iya duha ka
sumulunod sang nagapakadto sila sa uma.
13 Gani nagbalik sa Jerusalem ining duha ka sumulunod kag ginsugiran
nila ang iban nga mga kaupod nila nga si Jesus nagpakita sa ila, pero wala
man sila nagpati.
14 Sang ulihi nagpakita naman si Jesus sa onse *ka apostoles* sang
nagakaon sila. Ginsabdong niya sila tungod nga wala sila sing pagtuo kag
tungod sang katig-a sang ila mga tagipusuon, kay wala sila nagpati sa
ginsugid sang mga nakakita sa iya sa tapos siya nabanhaw.

* **16:8** Sa iban nga kopya sang Griego, makita ang masunod nga mga pulong sa tunga sang bersikulo 8 kag 9, kag sa isa ka kopya makita lang ini pagkatapos sang bersikulo 8 kag wala na sang sugpon nga bersikulo 9-20: *Dayon dali-dali nila ini tanan nga ginbalita kay Pedro kag sa iya mga kaupod. Pagkatapos sadto, ginpadala sila ni Jesus halin sa east hasta sa west sa pagsugid sang pinasahi kag indi madula nga mensahi sang kaluwasan nga nagadala sang kabuhi nga wala sing katapusan. Amen.*

15 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Lakat kamo sa bilog nga kalibutan kag
iwali ang Maayong Balita sa tanan nga tawo.
16 Ang bisan sin-o nga magtuo kag magpabautiso maluwas, pero ang indi
magtuo pagasilutan.
17 Ini nga mga tanda makita sa mga tawo nga nagatuo sa akon: paagi sa
akon ngalan† magatabog sila sang mga demonyo; magahambal sila sang
iban nga mga lingguahe nga wala nila matun-i;
18 kon makauyat sila sang mga man-og ukon makainom sang bisan ano
nga hilo indi sila maano; kag kon itungtong nila ang ila mga kamot sa mga
nagamasakit, magaayo ini.”

Gindala si Jesus pa-Langit
(Luc. 24:50-53; Bin. 1:9-11)

19 Sa tapos makahambal si Ginoong Jesus sa ila, gindala siya pa-langit kag
nagpungko sa tuo sang Dios.
20 Dayon nagwali ang iya mga sumulunod sa bisan diin nga lugar.
Ginbuligan sila sang Ginoo, kag ginpamatud-an niya ang ginawali sang
mga sumulunod paagi sa mga tanda nga ila ginhimo.

† **16:17** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Lucas

Panguna

1-3 Talahuron nga Teofilus:
Madamo na ang mga nagsulat parte sa mga butang nga nagkalatabo sa aton. *Ginsulat nila ang parte kay Jesus* nga gin-estorya man sa aton sang mga tawo nga nagsugid sang Maayong Balita kag nakakita mismo sang mga nagkalatabo halin pa gid sang una. Gin-usisa ko gid ini tanan halin pa sang una, kag naisipan ko nga isulat ini sang ensakto kag detalyado para sa imo
4 para masiguro mo nga matuod gid ang mga butang nga ginsugid sa imo.

Nagpakita ang Anghel kay Zacarias

5 Sang si Herodes ang hari sa Judea, may pari didto nga ang iya ngalan si Zacarias nga halin sa linya sang pagkapari ni Abia. Ang iya asawa si Elizabet nga kaliwat man ni Aaron.
6 Ining mag-asawa nagkabuhi sing matarong sa atubangan sang Dios. Ginasunod nila nga may katutom ang tanan nga sugo kag mga pagsulundan sang Ginoo.
7 Pero wala sila sing bata, kay baw-as si Elizabet kag tigulang na sila.
8 Karon, nag-abot ang adlaw nga ang grupo nila ni Zacarias amo na ang magaalagad sa Dios didto sa templo.
9 Naggabot-gabot ang mga pari suno sa ila kinabatasan, kag si Zacarias amo ang napilian nga magsunog sang insenso sa halaran. Gani nagsulod siya sa templo sang Ginoo.
10 Samtang nagasunog siya sang insenso didto sa sulod, madamo nga tawo sa guwa ang nagapangamuyo sa Dios.
11 Dayon nagpakita sa iya ang anghel sang Ginoo nga nagatindog sa tuo dampi sang halaran nga iya ginasunugan sang insenso.
12 Sang pagkakita ni Zacarias sa anghel nagulpihan siya kag hinadlukan.
13 Pero nagsiling ang anghel sa iya, “Zacarias, indi ka magkahadlok! Ginsabat sang Dios ang imo pangamuyo; si Elizabet nga imo asawa magabata sang lalaki. Ngalanan mo siya nga Juan.
14 Magamalipayon ka gid tungod sa iya, kag madamo ang magakalipay tungod sang pagkatawo niya.
15 Kay mangin gamhanan siya sa atubangan sang Ginoo. Indi siya dapat mag-inom sang bino ukon bisan ano nga ilimnon nga makahulubog. Halin pa sa tiyan sang iya iloy ang Espiritu Santo ara na sa iya.
16 Kag pabalikon niya ang madamo nga Israelinhon sa Ginoo nga ila Dios.
17 Magauna siya sa Ginoo para ipreparar niya ang mga tawo para sa pag-abot sang Ginoo. Himuon niya ini sa bulig sang Espiritu *Santo* kag sa gahom nga pareho sang iya sadto ni Elias. Pabalikon niya ang kalulo sang mga ginikanan* sa ila mga kabataan, kag pabalikon man niya ang mga tawo nga wala nagatuman sa Dios sa matarong nga panghunahuna.”
18 Nagsiling si Zacarias sa anghel, “Paano ko masiguro nga matuman ang ginhambal mo, kay kami nga mag-asawa tigulang na?”
19 Nagsabat ang anghel, “Ako si Gabriel nga nagaalagad sa atubangan gid sang Dios. Ginpadala niya ako para magsugid sa imo sining maayong balita.

* **1:17** *ginikanan:* sa literal, *amay*

20 Pero tungod nga wala ka nagpati sang akon ginsugid, magaapa ka
hasta sa adlaw nga matuman ang akon ginhambal sa imo. Kag matuman
gid ini kon mag-abot na ang adlaw nga gintalana sang Dios."
21 Ang mga tawo sa guwa nagapadayon sa paghulat kay Zacarias.
Natingala gid sila ngaa nga kadugay gid sa iya sa sulod sang templo.
22 Sang pagguwa na niya indi na siya makahambal kag nagasinyas na
lang siya sa mga tawo. Naintiendihan nila nga may ginpakita sa iya ang
Dios didto sa sulod sang templo. Halin sadto nangin apa siya.
23 Pagkatapos sang iya turno sa pag-alagad sa templo, nagpuli siya.
24 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbusong si Elizabet nga iya asawa. Sa
sulod sang lima ka bulan wala gid siya nagguwa-guwa sa ila balay.
25 Nagsiling siya, "Ginkaluoyan gid man ako sang Ginoo, kay sa sini nga
tion ginkuha niya ang akon kahuy-anan sa mga tawo *bilang isa ka baw-as*."

Nagpakita ang Anghel kay Maria

26 Sang anom na ka bulan *ang pagbusong ni Elizabet*, ginsugo *liwat* sang
Dios ang anghel nga si Gabriel nga magkadto sa Nazaret, nga isa sang mga
banwa sa Galilea.
27 Ginpadala siya didto sa isa ka birhen nga ang ngalan si Maria. Si Maria
kalaslon na kay Jose, nga isa sang mga kaliwat ni *Haring* David.
28 Pag-abot sang anghel kay Maria, nagsiling siya, "*Maria,* magkalipay ka,
kay ang Ginoo kaupod mo kag ginpakamaayo niya ikaw."†
29 Pagkabati sini ni Maria naglibog gid ang iya ulo, kag ginhunahuna niya
kon ano bala ang kahulugan sini.
30 Gani nagsiling ang anghel sa iya, "Maria, indi ka magkahadlok, kay
ginpakita sang Dios ang iya kaayo sa imo.
31 Magabusong ka kag magabata sang lalaki, kag ngalanan mo siya nga
Jesus.
32 Mangin bantog siya kag kilalahon nga Anak sang Labing Mataas nga
Dios. Ihatag sa iya sang Ginoong Dios ang ginharian sang iya katigulangan
nga si David.
33 Magahari siya sa mga kaliwat ni Jacob hasta san-o; ang iya paghari
wala sing katapusan."
34 Nagsiling si Maria sa anghel, "Paano bala ang pagkahimo sini, kay
birhen pa ako?"
35 Nagsabat ang anghel, "Magaabot sa imo ang Espiritu Santo, kag
magalikop sa imo ang gahom sang Labing Mataas nga Dios. Gani ang
balaan nga bata nga matawo sa imo kilalahon nga Anak sang Dios.
36 Tan-awa bala ang imo paryente nga si Elizabet. Nagsiling ang iban nga
indi na siya makabata kay tigulang na gid siya. Pero karon anom na ka
bulan ang iya ginabusong,
37 tungod kay sa Dios, ang tanan sarang mahimo."
38 Gani nagsiling si Maria, "Alagad lang ako sang Ginoo. Kabay pa nga
matuman sa akon ang imo ginsiling." Dayon naghalin ang anghel.

Nagbisita si Maria kay Elizabet

39 Pagkatapos sang pila ka adlaw, naghimos si Maria kag nagdali-dali
kadto sa isa ka banwa sa kabukiran sang Judea.
40 Nagsulod siya sa balay nila ni Zacarias kag nangamusta kay Elizabet.

† **1:28** *Maria...ikaw:* ukon, *Kamusta ka na, Maria, ikaw nga ginpakamaayo sang Ginoo kag ginaupdan niya.*

41 Pagkabati ni Elizabet sang pagpangamusta ni Maria, naghulag sing
mabaskog ang bata sa iya tiyan. Gin-gamhan si Elizabet sang Espiritu
Santo,
42 kag sa mabaskog nga tingog naghambal siya, “Sa tanan nga babayi
ikaw lang ang ginbendisyunan sang Dios sang pareho sini!
Ginbendisyunan man niya ang imo ginabusong!
43 Dako gid ini nga kadungganan nakon tungod kay ginbisitahan ako
sang iloy sang akon Ginoo.
44 Kay bisan mismo ang bata sa akon tiyan malipayon nga naghulag sing
mabaskog sang mabatian ko ang imo pagpangamusta.
45 Bulahan gid ikaw nga nagtuo nga matuman sa imo ang ginhambal
sang Ginoo!”

Ang Pagdayaw ni Maria sa Dios

46 Nagsiling si Maria,
“Nagadayaw gid ako sa Ginoo!
47 Kag nagakalipay ang akon espiritu sa Dios nga akon Manluluwas.
48 Kay gindumdom niya ako nga iya kubos‡ nga alagad.
Sugod subong, magasiling ang tanan nga henerasyon nga bulahan ako,
49 tungod sang makatilingala nga mga butang
nga ginhimo sa akon sang gamhanan nga Dios.
Balaan siya *nga Dios*!
50 Nagakaluoy siya sa mga tawo
nga nagatahod sa iya sa kada henerasyon.
51 Naghimo siya sang puwerte nga mga buhat paagi sa iya gahom.
Gintabog niya ang mga tawo
nga mataas ang ila pagtan-aw sa ila kaugalingon.
52 Ginlaglag niya ang gamhanan
nga mga hari halin sa ila mga trono.
Kag ginbayaw niya ang mga kubos.
53 Ginbusog niya sang maayo nga mga butang ang mga ginagutom.
Pero ang mga manggaranon ginpahalin niya nga wala gid sing dala.
54-55 Ginbuligan niya kita nga mga kaliwat ni Israel,
nga iya mga suluguon.
Kay wala niya pagkalimti ang iya promisa
sa aton mga katigulangan—kay Abraham
kag sa iya mga kaliwat—
nga kaluoyan niya sila hasta san-o!”
56 Kag nagtiner si Maria didto sa ila ni Elizabet sang mga tatlo ka bulan
antes siya magpuli.

Ang Pagkatawo ni Juan nga Manugbautiso

57 Karon nag-abot na ang tion nga inugbata ni Elizabet, kag nagbata siya
sang lalaki.
58 Pagkabati sang iya mga kasilingan kag mga paryente nga dako ang
kaluoy sang Ginoo sa iya, nagkalipay sila kaupod niya.
59 Sang walo na ka adlaw ang bata, nagtambong ang mga kasilingan kag
mga paryente sa pagtuli sa iya. Kuntani ngalanan nila siya nga Zacarias
pareho sang iya amay,
60 pero indi komporme si Elizabet. Nagsiling siya, “Indi mahimo, dapat
Juan ang ingalan sa iya.”

---

‡ **1:48** *kubos:* sa iban nga Bisaya, *ubos;* ukon, *kabos*

61 Nagsiling sila, “Pero wala gid kamo sang paryente nga pareho sina ang
ngalan.”
62 Kag ginsinyasan nila ang amay kon ano ang iya gusto nga ingalan sa
iya bata.
63 Nagsinyas siya nga hatagan siya sang sululatan. Dayon nagsulat siya,
“Ngalanan siya nga Juan.” Natingala gid sila tanan.
64 Sa gilayon nakahambal si Zacarias kag nagdayaw siya sa Dios.
65 Ginkulbaan ang tanan nila nga mga kasilingan sa balita parte sa tanan
nga nagkalatabo, kag nangin bantog man ini sa tanan nga kabukiran sang
Judea.
66 Ang tanan nga tawo nga nakabati sini nagpamalandong kag
nagpamangkot, “Mangin ano ayhan ini nga bata kon magdako na siya?”
Kay maathag nga ang gahom sang Ginoo ara sa iya.

Ang Propesiya ni Zacarias

67 Gin-gamhan sang Espiritu Santo si Zacarias nga amay ni Juan kag amo
ini ang iya ginhambal,
68 “Dayawon ta ang Ginoo nga Dios sang Israel!
Kay gindumdom kag ginhilway niya kita nga iya katawhan.
69 Ginpadala niya sa aton ang makagagahom nga manluluwas
nga kaliwat sang iya alagad nga si David.
70 Amo man ini ang iya ginsiling sang una nga panahon
paagi sa iya pinili nga mga propeta.
71 Nagpromisa siya nga luwason niya kita sa aton mga kaaway
kag sa mga tawo nga nagadumot sa aton.
72 *Nagsiling man siya nga* kaluoyan niya
ang aton mga katigulangan kag dumdumon niya
ang iya balaan nga kasugtanan
73 nga ginsumpa niya sa aton katigulangan nga si Abraham.
74 Ina nga kasugtanan amo nga luwason gid niya kita
sa aton mga kaaway
para makasimba§ kita nga wala sing kahadlok,
75 kag mangin balaan kag matarong kita
sa iya atubangan sa adlaw-adlaw ta nga pagkabuhi.”
76 *Dayon naghambal man si Zacarias sa iya bata,*
“Ikaw Juan, pagatawgon ka nga propeta sang Labing Mataas nga Dios.
Kay magauna ka sa Ginoo para ipreparar mo
ang mga tawo para sa iya pag-abot.
77 Magatudlo ka sa iya katawhan nga maluwas sila.
Patawaron sila sang Dios sa ila mga sala,
78 kay ang aton Dios maluluy-on kag mahigugmaon.
Ipadala niya ang manluluwas halin sa langit
nga pareho sa nagabutlak nga adlaw,
79 nga magasilak sa mga tawo nga ara sa kadudulman
kag nahadlok sa kamatayon.
Magatudlo siya sa aton kon paano mangin maayo
ang aton relasyon sa Dios kag sa aton isigkatawo.”
80 Karon, ang bata nga si Juan nagdako kag nangin mabaskog sa espiritu.
Nag-estar siya sa kamingawan hasta sa adlaw nga nagsugod siya sa iya
pagpanudlo sa mga Israelinhon.

§ **1:74** *makasimba:* ukon, *makaalagad*

2

Ang Pagkatawo ni Jesus
(Mat. 1:18-25)

1 Sang sadto nga panahon *nga natawo si Juan,* naghimo ang Emperador
sang Roma nga si Augustus sang kasuguan nga ang mga pumuluyo sang
tanan nga nasyon sa iya ginharian dapat magpalista.
2 (Amo ato ang una nga census sang si Quirinius ang gobernador sang
probinsya sang Syria.
3 Gani nagpuli ang mga tawo sa ila kaugalingon nga banwa para
magpalista.)
4 Amo ini ang kabangdanan nga nagkadto si Jose sa Betlehem nga sakop
sang Judea, ang lugar nga sa diin natawo si *Haring* David, tungod nga isa
siya sang mga kaliwat ni David. Nagaestar sadto si Jose sa banwa sang
Nazaret nga sakop sang Galilea sang nagkadto siya sa Betlehem.
5 Gindala ni Jose si Maria nga iya palangasaw-on para magpalista man.
Nagabusong na sadto si Maria.
6 Kag sang didto sila sa Betlehem, nag-abot ang tion nga inugbata na niya.
7 Nagbata siya sang lalaki nga amo ang iya kamagulangan nga bata.
Ginputos niya sang lampin kag ginpahigda sa kalan-an sang sapat, tungod
nga wala gid sing lugar para sa ila sa mga balay nga dalayunan.

Nagpakita ang mga Anghel sa mga Manugbantay sang mga Karnero

8 Malapit sa banwa sang Betlehem may mga manugbantay sang mga
karnero nga nagapulaw sa latagon sa pagbantay sang ila mga karnero.
9 Sa hinali lang nagpakita sa ila ang isa ka anghel sang Ginoo kag
ginlikupan sila sang kasanag sang Ginoo. Hinadlukan gid sila,
10 pero naghambal ang anghel, “Indi kamo magkahadlok, kay nagkadto
ako diri sa inyo para sugiran ko kamo sang maayong balita nga magahatag
sang dako nga kalipay sa tanan nga tawo.
11 Kay subong nga adlaw sa banwa ni *Haring* David natawo ang inyo
manluluwas. Siya ang pinadala nga hari, nga amo ang Ginoo.
12 Amo ini ang tanda sang akon ginasiling: makita ninyo ang bata nga
naputos sang lampin kag nagahigda sa kalan-an sang sapat.”
13 Pagkatapos *hambal sang anghel*, hinali lang nga nagpakita ang
madamo gid nga mga anghel sa langit kag nag-upod sa iya nga nagadayaw
sa Dios. Siling nila,
14 “Dalayawon ang Dios sa langit.
May kalinong na diri sa duta,
sa mga tawo nga iya nahamut-an!”
15 Sang makahalin na ang mga anghel pabalik sa langit, naghambalanay
ang mga manugbantay sang mga karnero, “Dali, malakat kita sa Betlehem
kag tan-awon ta ang natabo nga ginpahayag sa aton sang Ginoo!”
16 Gani dali-dali sila nga nagkadto sa Betlehem kag nakita nila si Maria
kag si Jose, kag ang bata nga nagahigda sa kalan-an sang sapat.
17 Dayon ginsugid nila ang ginhambal sang anghel parte sa bata.
18 Natingala gid ang tanan nga nakabati sa ginbalita sang mga
manugbantay sang mga karnero.
19 Gintipigan ni Maria ini nga mga butang sa iya tagipusuon kag
ginapamalandungan niya permi.
20 Nagbalik ang mga manugbantay sang mga karnero nga dako ang ila
pagdayaw sa Dios tungod sang tanan nga ila nabatian kag nakita, nga suno
gid sa ginsugid sang anghel sa ila.

Gin-ngalanan ang Bata nga Jesus

21 Sang ikawalo nga adlaw nga natawo ang bata, gintuli nila siya kag
gin-ngalanan Jesus. Amo ini ang ngalan nga ginsiling sang anghel sa wala
pa siya ginbusong.

Ginhalad si Jesus sa Templo

22 Karon, nag-abot ang adlaw nga magahalad si Jose kag si Maria sa
templo sa Jerusalem para tumanon ang Kasuguan ni Moises parte sa
babayi nga bag-o nagbata para makabig siya nga matinlo. Kag gindala man
nila ang bata sa Jerusalem para ihalad sa Ginoo.
23 Kay nasulat sa Kasuguan sang Ginoo, “Ang tagsa ka kamagulangan nga
lalaki idedikar sa Ginoo.”*
24 Kag para makabig si Maria nga matinlo, naghalad sila suno sa
ginasiling sang Kasuguan sang Ginoo, “Duha ka pating ukon duha ka
bataon nga tukmo.”†
25 Didto sa Jerusalem may tawo nga ang iya ngalan si Simeon. Ini nga
tawo matarong kag diosnon kag nagahulat siya nga matuman ang
propesiya nga pagaluwason sang Dios ang Israel paagi sa hari nga iya
ipadala. Ara sa iya ang Espiritu Santo,
26 kag ginpahayag sa iya sang Espiritu Santo nga indi siya mapatay sa
wala pa niya makita ang hari‡ nga ipadala sang Ginoo.
27 Dayon, ginpasulod siya sang Espiritu *Santo* didto sa *ugsaran sang*
templo. Didto man gindala si Jesus sang iya mga ginikanan sa pagtuman
sang ginsiling sang Kasuguan.
28 *Pagkakita ni Simeon sa bata,* ginkugos niya kag nagdayaw siya sa Dios
nga nagasiling,

29 “Karon Ginoo, puwede mo na ako kuhaon,
kay natuman na ang imo ginpromisa sa akon.
Matawhay na ang akon hunahuna,
30 kay subong nga adlaw nakita ko na ang Manluluwas
31 nga imo ginpreparar para sa tanan nga tawo.
32 Siya ang magahatag sang kasanag sa mga hunahuna
sang mga tawo nga indi Judio nga wala nakakilala sa imo,
kag magahatag man sang kadungganan
sa imo katawhan nga mga Israelinhon.”

33 Natingala gid ang amay kag iloy sang bata sa ginhambal ni Simeon
parte sa bata.
34 Pagkatapos nga mabendisyunan sila ni Simeon, nagsiling siya kay
Maria nga iloy sang bata, “Ini nga bata ginpili sang Dios sa paglaglag kag sa
pagluwas§ sang madamo sa Israel. Mangin tanda siya nga halin sa Dios.
Madamo ang magahambal sang malain kontra sa iya.
35 Gani ikaw mismo magabatyag sing kasubo nga daw ginabuno ang imo
tagipusuon. Ipahayag man niya ang malain nga mga hunahuna sang mga
tawo.”
36 May propeta man didto nga babayi nga ang iya ngalan si Ana. Anak
siya ni Fanuel nga kaliwat ni Asher. Tigulang na gid siya kaayo. Pito lang ka
tuig ang pag-upod nila sang iya bana

---

* **2:23** Exo. 13:2, 12 † **2:24** Lev. 12:8 ‡ **2:26** *hari:* sa literal, *Cristo* § **2:34** *sa paglaglag kag sa pagluwas:* sa literal, *sa pagpaubos kag sa pagpataas*

37 kag nabalo siya. 84 na ka tuig ang iya edad* kag permi gid siya didto sa
templo, kay adlaw-gab-i nagasimba siya sa Dios nga nagapuasa kag
nagapangamuyo.
38 Sa sina mismo nga tion nagpalapit siya *sa ila ni Jose* kag nagpasalamat
sa Dios tungod sa bata. Naghambal man siya parte kay Jesus sa mga tawo
nga nagapaabot sang adlaw nga luwason sang Dios ang Jerusalem.†

Ang Pagbalik sa Nazaret

39 Sang natuman na ni Jose kag ni Maria ang tanan nga dapat nila
tumanon suno sa Kasuguan sang Ginoo, nagpuli sila sa ila banwa, sa
Nazaret nga sakop sang Galilea.
40 Nagdako kag nagbakod ang bata, kag nangin maalam siya; kag
ginpakamaayo siya sang Dios.

Sa Templo si Jesus

41 Kada tuig nagakadto ang mga ginikanan ni Jesus sa Jerusalem para
magpamiesta sa Piesta sang Paglabay sang Anghel.
42 Sang dose na ka tuig si Jesus, nagpamiesta sila pareho sang ila
kinaandan nga ginahimo.
43 Pagkatapos sang piesta, nagpuli sila, pero si Jesus ya nagpabilin sa
Jerusalem. Wala ini nahibalui sang iya mga ginikanan.
44 Ang hunahuna nila nga nagaupod si Jesus sa ila mga kaupdanan nga
nagapapuli man. Isa gid ka adlaw ang ila pagpanglakaton. Sang ulihi
ginpangita nila si Jesus sa ila mga paryente kag mga abyan.
45 Nasapwan nila nga wala gali makaupod si Jesus sa ila. Gani nagbalik
sila sa Jerusalem para pangitaon siya.
46 Sa ikatlo nga adlaw nakita nila si Jesus didto sa templo nga
nagapungko kaupod sa mga manunudlo *sang Kasuguan.* Nagapamati siya
kag nagapamangkot sa ila.
47 Ang tanan nga nagapamati sa iya natingala gid sa iya mga nahibaluan
kag mga pagsabat.
48 Pagkakita sang iya mga ginikanan sa iya, natingala gid sila. Nagsiling
ang iya iloy, “Anak, ngaa nga ginhimo mo ini sa amon? Ginkulbaan gid
kami sa amon pagpangita sa imo!”
49 Nagsabat si Jesus sa ila, “Ngaa bala ginapangita gid ninyo ako? Wala
bala kamo nakahibalo nga dapat diri ako sa balay sang akon Amay?”
50 Pero wala sila nakaintiendi sang iya buot silingon.
51 Nag-upod si Jesus sa iya mga ginikanan puli sa Nazaret, kag padayon
siya nga nangin matinumanon sa ila. Ini tanan nga butang gintipigan ni
Maria sa iya tagipusuon.
52 Nagdugang pa gid ang kaalam ni Jesus kag padayon ang iya pagdako,
kag nalipay gid sa iya ang Dios kag ang mga tawo.

3

Ang Pagwali ni Juan nga Manugbautiso (Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Juan 1:19-28)

1-2 Pagkaligad sang pila ka tuig, may ginhambal ang Dios kay Juan nga
anak ni Zacarias didto sa kamingawan. Natabo ini sang ika-15 nga tuig
sang pagdumala ni Tiberius nga Emperador sang Roma. Sa sini man nga
tion, si Poncio Pilato ang gobernador sang Judea, kag si Herodes ang

---

* **2:37** *84 na ka tuig ang iya edad:* ukon, *84 na ka tuig nga siya nabalo* † **2:38** *Jerusalem:* buot silingon, *mga Israelinhon*

pangulo sang Galilea. Si Felipe nga utod ni Herodes ang pangulo sang
Iturea kag Traconitis; kag si Lysanias ang pangulo sang Abilene. Si Anas
kag si Caifas ang pangulo nga mga pari.
3 *Tungod sang ginhambal sang Dios kay Juan,* nagkadto siya sa tanan nga
lugar sa pihak kag pihak sang *Suba sang* Jordan kag nagwali. Nagsiling siya
sa mga tawo, “Maghinulsol kamo sa inyo mga sala kag magpabautiso, para
patawaron kamo sang Dios.”
4 Sa sini nga iya ginahimo natuman ang sinulatan ni Propeta Isaias,
“May nagawali sing mabaskog sa kamingawan.
Siling niya,
‘Ipreparar ninyo ang alagyan para sa Ginoo.
Tadlunga ang dalan nga iya pagaagyan!
5 Ang tagsa ka nalupyakan tampukan,
kag ang tagsa ka bukid tapanon.
Ang mga tiko nga dalan tadlungon,
kag ang mga batsihon nga dalan kay-uhon.
6 Dayon makita sang tanan nga tawo
kon ano ang himuon sang Dios sa pagluwas sa ila.’ ”*
7 Madamo sang tawo ang nagkadto kay Juan para magpabautiso.
Nagsiling si Juan sa ila, “Kamo nga mga kaliwat sang mga man-og! Sin-o
ang nagsiling sa inyo nga makapalagyo kamo sa palaabuton nga kaakig
sang Dios?
8 Kon matuod nga naghinulsol kamo sa inyo mga sala, pamatud-i ninyo
ini sa inyo mga binuhatan. Indi kamo magsiling nga indi kamo pagsilutan
tungod kay kamo mga kaliwat ni Abraham. Kay bisan ang mga bato nga ini
sarang mahimo sang Dios nga mga anak ni Abraham.
9 Tandai ninyo ini: ang wasay handa na sa pagtapas sa puno sang mga
kahoy. Ang tagsa ka kahoy nga wala nagapamunga sang maayo nga bunga
pagatapson kag ihaboy sa kalayo.”
10 Nagpamangkot ang mga tawo kay Juan, “Ti ano ang amon himuon?”
11 Nagsabat si Juan, “Kon sin-o sa inyo ang may duha ka panid nga bayo,
ihatag ang isa sa wala sing bayo. Kag kon sin-o sa inyo ang may pagkaon,
hatagi ang wala.”
12 May mga manugsukot sang buhis nga nagkadto man kay Juan para
magpabautiso. Nagsiling sila kay Juan, “Manunudlo, ano ang amon
himuon?”
13 Nagsabat si Juan, “Kon nagasukot kamo sang buhis, indi kamo
magsukot sing sobra sa ginapasukot sa inyo *sang gobyerno*.”
14 May mga soldado man nga nagpamangkot. Siling nila, “Ti, kami ya, ano
man ang amon himuon?” Nagsabat si Juan sa ila, “Indi kamo magpamahog
ukon magbutang-butang para makapanguwarta. Magkontento kamo sa
inyo suweldo.”
15 Pagkabati sang mga tawo sa mga pagpanudlo ni Juan, naghunahuna
sila nga basi kon si Juan amo na ang Cristo nga ila ginapaabot.
16 Pero nagsiling si Juan sa ila, “Ako nagabautiso sa inyo sa tubig, pero
may magaabot nga mas gamhanan pa sang sa akon kag indi gani ako takos
nga mangin iya ulipon.† Siya magabautiso sa inyo sa Espiritu Santo kag sa
kalayo.

---

* **3:6** Isa. 40:3-5 † **3:16** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi ako takos nga maghubad sang higot sang iya sandalyas*

17 Pareho siya sa tawo nga nagapahangin sang iya inani para painon ang
tinggas sa upa. Ang tinggas ibutang niya sa bodega, pero ang upa sunugon
niya sa kalayo nga indi gid mapatay."
18 Samtang ginawali ni Juan ang Maayong Balita sa mga tawo, madamo
pa siya sang mga ginpangtudlo nga nakapabakod sa ila.
19 Pero si Herodes nga pangulo sang Galilea ginsaway ni Juan tungod nga
ginhimo niya nga kerida ang iya bayaw nga si Herodias kag tungod sang
madamo pa nga kalainan nga iya ginhimo.
20 Sang ulihi nagdugang pa gid ang sala ni Herodes, kay ginpapriso niya
si Juan.

Ang Pagbautiso kay Jesus
(Mat. 3:13-17; Mar. 1:9-11)

21 May adlaw sadto nga pagkatapos nga nabautisohan ni Juan ang mga
tawo, si Jesus nagpabautiso man. Sang nagapangamuyo si Jesus, nag-abri
ang langit
22 kag naghugpa sa iya ang Espiritu Santo sa dagway sang pating. Dayon
may tingog nga nabatian halin sa langit nga nagasiling, "Ikaw ang akon
hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa imo."

Ang mga Katigulangan ni Jesus
(Mat. 1:1-17)

23 Mga 30 na ang edad ni Jesus sang nagsugod siya sang iya buluhaton. Sa
hunahuna sang mga tawo, anak siya ni Jose nga anak ni Eli.
24 Si Eli anak ni Matat. Si Matat anak ni Levi. Si Levi anak ni Melki. Si
Melki anak ni Janai. Si Janai anak ni Jose.
25 Si Jose anak ni Matatias. Si Matatias anak ni Amos. Si Amos anak ni
Nahum. Si Nahum anak ni Esli. Si Esli anak ni Nagai.
26 Si Nagai anak ni Maat. Si Maat anak ni Matatias. Si Matatias anak ni
Semin. Si Semin anak ni Josec. Si Josec anak ni Joda.
27 Si Joda anak ni Joanan. Si Joanan anak ni Resa. Si Resa anak ni
Zerubabel. Si Zerubabel anak ni Shealtiel. Si Shealtiel anak ni Neri.
28 Si Neri anak ni Melki. Si Melki anak ni Adi. Si Adi anak ni Cosam. Si
Cosam anak ni Elmadam. Si Elmadam anak ni Er.
29 Si Er anak ni Josue. Si Josue anak ni Eliezer. Si Eliezer anak ni Jorim. Si
Jorim anak ni Matat. Si Matat anak ni Levi.
30 Si Levi anak ni Simeon. Si Simeon anak ni Juda. Si Juda anak ni Jose. Si
Jose anak ni Jonam. Si Jonam anak ni Eliakim.
31 Si Eliakim anak ni Melea. Si Melea anak ni Mena. Si Mena anak ni
Matata. Si Matata anak ni Natan. Si Natan anak ni David.
32 Si David anak ni Jesse. Si Jesse anak ni Obed. Si Obed anak ni Boaz. Si
Boaz anak ni Salmon.‡ Si Salmon anak ni Nashon.
33 Si Nashon anak ni Aminadab. Si Aminadab anak ni Admin. Si Admin
anak ni Arni. Si Arni anak ni Hezron. Si Hezron anak ni Perez. Si Perez
anak ni Juda.
34 Si Juda anak ni Jacob. Si Jacob anak ni Isaac. Si Isaac anak ni Abraham.
Si Abraham anak ni Tera. Si Tera anak ni Nahor.
35 Si Nahor anak ni Serug. Si Serug anak ni Reu.§ Si Reu anak ni Peleg. Si
Peleg anak ni Eber. Si Eber anak ni Shela.*
36 Si Shela anak ni Cainan. Si Cainan anak ni Arfaxad. Si Arfaxad anak ni
Shem. Si Shem anak ni Noe. Si Noe anak ni Lamec.

‡ **3:32** *Salmon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Sala* § **3:35** *Reu:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Ragau.* * **3:35** *Shela:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Sala.*

37 Si Lamec anak ni Metusela. Si Metusela anak ni Enoc. Si Enoc anak ni
Jared. Si Jared anak ni Mahalalel. Si Mahalalel anak ni Kenan.†
38 Si Kenan anak ni Enosh. Si Enosh anak ni Set. Si Set anak ni Adan. Si
Adan anak sang Dios.

4

Ang Pagtentar kay Jesus
(Mat. 4:1-11; Mar. 1:12-13)

1 Si Jesus nga gin-gamhan sang Espiritu Santo naghalin sa *Suba sang*
Jordan. Kag gindala siya sang Espiritu *Santo* sa kamingawan.
2 Didto gintentar siya sang yawa sa sulod sang 40 ka adlaw. Sa sadtong
mga inadlaw wala gid siya magkaon, gani gin-gutom siya.
3 Nagsiling ang yawa sa iya, "Kon ikaw ang Anak sang Dios, himua ini nga
bato nga mangin tinapay."
4 Pero nagsabat si Jesus sa iya, "Nagasiling ang Kasulatan, 'Indi lang sa
pagkaon mabuhi ang tawo.'"*
5 Dayon gindala sang yawa si Jesus sa mataas nga lugar, kag sa isa lang ka
pamisok ginpakita niya kay Jesus ang tanan nga ginharian sang kalibutan.
6 Dayon nagsiling siya kay Jesus, "Ihatag ko sa imo ang tanan nga gahom
kag manggad sang sini nga mga ginharian, tungod kay ini tanan ginhatag
sa akon kag puwede ko man ihatag sa kay bisan sin-o nga gusto ko hatagan.
7 Gani ini tanan mangin imo kon magsimba ka sa akon."
8 Ginsabat siya ni Jesus, "Nagasiling ang Kasulatan, 'Simbahon mo ang
Ginoo nga imo Dios kag siya gid lang ang imo alagaron.'†"
9 Sa tapos sini gindala sang yawa si Jesus didto sa Jerusalem kag
ginpatindog sa pinakamataas nga parte sang templo. Dayon nagsiling siya
kay Jesus, "Kon ikaw ang Anak sang Dios, lukso ka paidalom.
10 Kay nagasiling ang Kasulatan, 'Suguon sang Dios ang iya mga anghel sa
pagbantay sa imo.
11 Saluon ka nila para indi mapilas ang imo tiil sa bato.'"‡
12 Pero ginsabat siya ni Jesus, "Nagasiling ang Kasulatan, 'Indi pagtestingi
ang Ginoo nga imo Dios.'"§
13 Pagkakita sang yawa nga indi gid niya matentar si Jesus ginbayaan
niya anay siya.

Ginsuguran ni Jesus ang Iya Buluhaton
(Mat. 4:12-17; Mar. 1:14-15)

14 Dayon nagbalik si Jesus sa Galilea nga ang gahom sang Espiritu *Santo*
ara sa iya. Ang balita parte sa iya naglapnag sa bilog nga Galilea kag sa
tanan nga lugar sa palibot sini.
15 Nagpanudlo siya sa mga simbahan sang mga Judio kag gindayaw siya
sang tanan.

Ginsikway si Jesus sa Nazaret
(Mat. 13:53-58; Mar. 6:1-6)

16 Dayon nagkadto si Jesus sa Nazaret. Amo ini ang lugar sa diin siya
nagdako. Nagkadto siya sa simbahan sang mga Judio sang Adlaw nga
Inugpahuway suno sa iya kinabatasan. Nagtindog siya para magbasa sang
Kasulatan.

---

† **3:37** *Kenan:* Amo ini sa Hebreo. Sa Griego, *Cainam.* * **4:4** Deu. 8:3 † **4:8** Deu. 6:13 ‡ **4:11** Sal. 91:11-12 § **4:12** Deu. 6:16

17 Ginhatag sa iya ang sinulatan ni Propeta Isaias. Ginhumlad niya ini
kag pagkakita niya sang parte sang Kasulatan nga iya ginapangita, ginbasa
niya dayon nga nagasiling:
18 “Ang Espiritu sang Ginoo ari sa akon.
Kay ginpili niya ako nga magwali sang maayong balita sa mga imol.
Ginpadala niya ako sa pagsugid sa mga bihag nga hilway na sila,
kag sa mga bulag nga makakita na sila.
Ginpadala niya ako sa paghilway sa mga ginadaogdaog,
19 kag sa pagsugid nga amo na ini ang tion
nga luwason sang Ginoo ang iya katawhan.”*
20 Dayon ginlukot ni Jesus ang Kasulatan kag ginbalik sa manugbulig
sang simbahan. Nagpungko siya dayon *para magsugod sa pagtudlo*. Ang
tanan nga tawo nagtulok gid sa iya.
21 Siling ni Jesus sa ila, “Ini nga parte sang Kasulatan natuman na subong
nga adlaw samtang ginapamatian ninyo ang pagbasa sini.”
22 Gindayaw siya sang tanan kag dako gid ang ila katingala sa iya
matahom nga mga pulong. Siling nila, “Indi bala anak lang siya ni Jose?”
23 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sigurado gid nga sambiton ninyo sa akon ang
hulubaton nga nagasiling, ‘Manugbulong, bulunga anay ang imo
kaugalingon, *nga ang buot silingon,* ang mga butang nga amon nabatian
nga imo ginpanghimo sa banwa sang Capernaum dapat himuon mo man
diri sa amon lugar.’ ”
24 Dayon nagsiling si Jesus, “Sa pagkamatuod, wala sing propeta nga
ginakilala sa iya kaugalingon nga banwa.
25 *Hunahunaa ninyo ang natabo sang una* sang panahon ni *Propeta* Elias.
Wala pagpaulana sang Dios sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga kag dako
gid ang gutom sa bug-os nga duta. Matuod nga madamo ang mga balo nga
babayi sa bilog nga Israel sa sadto nga tion sang gutom.
26 Pero wala gid pagsugua sang Dios si Elias para buligan ang bisan sin-o
sa ila; kundi ginpadala siya sa isa ka balo nga babayi *nga indi Judio* nga
nagaestar sa banwa sang Zarefat nga sakop sang Sidon.
27 Amo man ini ang natabo sang panahon ni Propeta Elisha. Madamo
sang tawo didto sa Israel nga may delikado nga balatian sa panit,† pero
wala gid sing may gin-ayo sa ila. Si Naaman *nga indi Judio* nga taga-Syria
amo ang gin-ayo.”
28 Pagkabati sadto sang mga tawo sa simbahan nangakig gid sila.
29 Nagtilindog sila kag gin-guyod nila si Jesus paguwa sa banwa, didto sa
may pil-as dampi (kay ang ila banwa sa ibabaw sang bukid). Gusto nila nga
itiklod si Jesus didto sa pil-as.
30 Pero naglusot si Jesus sa tunga nila kag ginbayaan sila.

Ang Tawo nga may Malain nga Espiritu (Mar. 1:21-28)

31 Halin didto, nagdulhog si Jesus sa banwa sang Capernaum nga sakop
sang Galilea. Sang Adlaw nga Inugpahuway nagtudlo siya sa *simbahan
sang* mga Judio.
32 Natingala gid ang mga tawo sa iya pagpanudlo tungod nga may
awtoridad siya kon maghambal.

---

* **4:19** Isa. 61:1-2 † **4:27** *delikado nga balatian sa panit:* sa iban nga mga translations, *aro.* Ang Griego nga pulong sini ginagamit sa pila ka klase sang balatian sa panit nga ginakabig nga mahigko, suno sa Lev. 13

33 Didto sa simbahan may tawo nga ginsudlan sang espiritu sang
mahigko nga demonyo. Nagsinggit siya sing mabaskog,
34 "Jesus nga taga-Nazaret, ano ang labot mo sa amon? Nagkadto ka bala
diri sa paglaglag sa amon? Kilala ko ikaw. Ikaw ang Balaan *nga ginpadala*
sang Dios."
35 Pero ginsabdong ni Jesus ang demonyo. Siling niya, "Maghipos ka kag
magguwa sa iya!" Sa tunga sang kadam-an gintumba sang demonyo ang
tawo kag nagguwa siya, pero wala siya makahalit sa tawo.
36 Natingala gid ang mga tawo didto kag nagsiling sa isa kag isa, "Ano
ining iya ginpanghambal? May awtoridad siya kag gahom sa pagmando sa
mahigko nga mga espiritu nga magguwa, kag nagatuman sila."
37 Dayon ang balita parte kay Jesus naglapnag sa tanan nga lugar sa
palibot.

Gin-ayo ni Jesus ang mga Masakiton
(Mat. 8:14-17; Mar. 1:29-34)

38 Nagguwa si Jesus sa simbahan sang mga Judio kag nagkadto sa balay ni
Simon. Ang ugangan nga babayi ni Simon may mataas nga hilanat, gani
ginpangabay nila si Jesus nga kon mahimo ayuhon niya siya.
39 Nagpalapit si Jesus kag nagtindog sa kilid sang iya ginahigdaan kag
ginsabdong ang hilanat, kag nag-ayo siya. Nagbangon siya dayon kag
ginhimusan niya sang pagkaon sila ni Jesus.
40 Sang nagasalop na ang adlaw, madamo gid nga mga tawo ang nagdala
sang ila mga masakiton didto kay Jesus. Gintungtong ni Jesus ang iya
kamot sa tagsa-tagsa sa ila kag nag-alayo sila tanan.
41 Pati ang mga demonyo ginpaguwa niya sa madamo nga tawo. Samtang
nagaguwa ang mga demonyo, nagasinggit sila *kay Jesus*, "Ikaw ang Anak
sang Dios!" Pero ginsaway sila ni Jesus nga indi sila maghambal tungod kay
nahibaluan nila nga siya amo ang Cristo.
42 Sang kaagahon na, nagguwa si Jesus sa sadto nga banwa kag nagkadto
sa kamingawan. Ginpangita siya sang mga tawo. Kag sang pagkakita nila
sa iya, nagpakitluoy sila nga indi anay siya maghalin didto sa ila.
43 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Kinahanglan iwali ko man sa iban nga
mga banwa ang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios, kay amo ina
ang rason kon ngaa ginpadala ako."
44 Gani nagpadayon si Jesus sa pagwali sa mga simbahan sang mga Judio
didto sa Judea.

5

Gintawag ni Jesus ang Iya Nahauna nga mga Sumulunod
(Mat. 4:18-22; Mar. 1:16-20)

1 Isa sadto ka adlaw, nagatindog si Jesus sa higad sang Dagat* sang
Genesaret.† Nagdinaguso sa iya ang madamo nga tawo tungod nga luyag
nila magpamati sang pulong sang Dios.
2 May nakita si Jesus nga duha ka sakayan nga ara sa higad kag ang
mangingisda nakapanaog na sa paghugas sang ila mga pukot.
3 Ang isa ka sakayan iya ni Simon. Ginsakyan ini ni Jesus kag
ginpangabay niya si Simon nga itulod diutay ang sakayan palayo sa higad.
Nagpungko si Jesus kag nagpanudlo sa mga tawo.

---

* **5:1** *Dagat:* Ang tubig nga ginmitlang diri ginatawag sa English nga "lake" ukon sa iban nga Bisaya, "linaw" † **5:1** *Dagat sang Genesaret:* Amo man ini ang Dagat sang Galilea.

4 Pagkatapos niya panudlo, nagsiling siya kay Simon, “Ipalawod ninyo
ang inyo sakayan kag iladlad ang inyo mga pukot para makakuha kamo
sang mga isda.”
5 Nagsiling si Simon kay Jesus, “Manunudlo,‡ isa gid ka gab-i ang amon
pagpangisda pero wala gid kami sang may nakuha. Pero tungod kay
nagsiling ka nga iladlad ang pukot, ti iladlad ko.”
6 Nagpalawod sila kag ginladlad nila ang ila mga pukot. Madamo gid nga
mga isda ang ila nakuha kag daw magisi na ang ila mga pukot.
7 Gani ginpaypay nila ang ila mga kaupod sa isa ka sakayan para buligan
sila. Pag-abot sang ila mga kaupod ginpuno nila sang isda ang duha ka
sakayan, kag daw malunod sila *tungod sa kadamuon sang isda*.
8 Pagkakita sadto ni Simon Pedro, nagluhod siya kay Jesus kag nagsiling,
“Ginoo, palayo ka sa akon kay makasasala ako nga tawo.”
9 Kay natingala gid si Simon pati ang iya mga kaupdanan tungod sa
kadamuon sang isda nga ila nakuha.
10 Natingala man ang mga kasusyo ni Simon nga si Santiago kag si Juan
nga mga anak ni Zebedee. Dayon nagsiling si Jesus kay Simon, “Indi ka
magkahadlok. Sugod subong *indi na isda ang* imo pangitaon *kundi* ang mga
tawo *para madala sila sa Dios*.”
11 Sang napahigad na nila ang ila mga sakayan, ginbayaan nila ang tanan
kag nagsunod kay Jesus.

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit (Mat. 8:1-4; Mar. 1:40-45)

12 Sang didto si Jesus sa isa ka banwa, may tawo didto nga ang iya lawas
puno sang delikado nga balatian sa panit.§ Pagkakita niya kay Jesus
nagpalapit siya kag nagluhod nga nagapakitluoy, “Ginoo* kon gusto mo,
mapaayo mo ako sa akon balatian para makabig ako nga matinlo.”
13 Dayon gintandog siya ni Jesus nga nagasiling, “Gusto ko. Magmatinlo
ka!” Sa gilayon nadula ang iya balatian sa panit.
14 Pagkatapos ginmanduan siya ni Jesus, “Indi ka gid magpanugid bisan
kay sin-o parte sini, kundi magderetso ka sa pari kag magpatan-aw sa iya.†
Dayon maghalad ka sang halad nga ginsugo ni Moises sa pagpamatuod sa
mga tawo nga matinlo ka na.”
15 Bisan amo ato ang ginmando sa tawo naglapnag gihapon ang balita
parte kay Jesus, kag madamo gid ang mga tawo nga nagtilipon sa
pagpamati sa iya kag sa pagpabulong sang ila mga balatian.
16 Pero permi nagakadto si Jesus sa kamingawan kag nagapangamuyo
didto.

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga Paralitiko (Mat. 9:1-8; Mar. 2:1-12)

17 Isa ka adlaw sang si Jesus nagapanudlo, may mga Pariseo kag mga
manunudlo sang Kasuguan nga nagapungko malapit sa iya. Ini nga mga
tawo naghalin pa sa nagkalain-lain nga baryo sang Galilea kag Judea, kag
pati sa Jerusalem. Ara kay Jesus ang gahom sang Ginoo sa pag-ayo sang
mga masakiton.
18 May mga tawo nga nag-abot nga dala ang isa ka paralitiko nga ara sa
hiligdaan. Ginhimulatan nila nga dal-on siya kay Jesus sa sulod sang balay.

---

‡ **5:5** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon* § **5:12** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 4:27. * **5:12** *Ginoo:* ukon, *Sir* † **5:14** *magpatan-aw sa iya* para makita sang pari nga nadula na ang iya balatian kag makabig na siya nga matinlo sa ila relihiyon.

19 Pero tungod sa kadamuon sang mga tawo wala gid sila sing may
maagyan pasulod. Gani nagsaka sila sa atop sang balay kag gin-guhaban
nila ang atop. Pagkatapos gintunton nila ang paralitiko nga ara sa
hiligdaan sa atubangan ni Jesus.
20 Pagkakita ni Jesus nga may pagtuo sila *sa iya*, nagsiling siya *sa*
paralitiko, "Abyan,‡ ginpatawad na ang imo mga sala."
21 Ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan nagsiling sa
ila kaugalingon, "Sin-o gid bala ang ini nga tawo nga nagainsulto *sa Dios*?
Wala sing bisan sin-o nga makapatawad sang mga sala kundi ang Dios
lang."
22 Nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna, gani nagsiling siya sa ila,
"Ngaa bala nagahunahuna kamo sang subong sina?
23 Diin bala ang mas mahapos, ang magsiling, 'Ginpatawad na ang imo
mga sala,' ukon ang magsiling, 'Magtindog ka kag maglakat'?
24 Karon pamatud-an ko sa inyo *paagi sa pag-ayo sa sini nga paralitiko*
nga ako nga Anak sang Tawo may gahom diri sa duta sa pagpatawad sang
mga sala." Dayon nagsiling siya sa paralitiko, "Magtindog ka, dal-a ang imo
hiligdaan kag magpuli!"
25 Sa gilayon nagtindog ang paralitiko sa atubangan nila. Dayon gindala
niya ang iya hiligdaan kag nagpuli nga nagadayaw sa Dios.
26 Natingala gid ang tanan nga tawo didto. Gindayaw nila ang Dios nga
may kahadlok. Siling nila, "Makatilingala nga mga butang ang aton nakita
subong."

Gintawag ni Jesus si Levi
(Mat. 9:9-13; Mar. 2:13-17)

27 Pagkatapos sadto, naghalin si Jesus didto kag nakita niya ang
manugsukot sang buhis nga si Levi nga nagapungko sa balayaran sang
buhis. Nagsiling si Jesus sa iya, "Dali, sunod ka sa akon."
28 Nagtindog si Levi, ginbayaan niya ang tanan kag nagsunod kay Jesus.
29 Dayon naghiwat si Levi sang dako nga punsyon para kay Jesus didto sa
iya balay. Madamo nga manugsukot sang buhis kag iban pa nga mga tawo
ang nagtambong nga nangin kaupod nila sa pagkaon.
30 Pagkakita sini sang mga Pariseo kag sang ila mga kaupod nga mga
manunudlo sang Kasuguan nagreklamo sila sa mga sumulunod ni Jesus.
Siling nila, "Ngaa nagaupod kamo kaon kag inom sa mga manugsukot sang
buhis kag sa *iban pa nga* mga makasasala?"
31 Si Jesus ang nagsabat sa ila, "Ang tawo nga maayo ang lawas wala
nagakinahanglan sang doktor, kundi ang nagamasakit lang.
32 Wala ako nagkadto diri sa pagtawag sa mga *nagakilala nga sila*
matarong, kundi sa mga makasasala para maghinulsol sila."

Ang Pamangkot Parte sa Pagpuasa
(Mat. 9:14-17; Mar. 2:18-22)

33 May mga tawo didto nga nagsiling kay Jesus, "Ang mga sumulunod ni
Juan *nga manugbautiso* kag ang mga sumulunod sang mga Pariseo masami
nga nagapuasa kag nagapangamuyo, pero ang imo mga sumulunod sige
lang ang kaon kag inom."
34 Nagsabat si Jesus sa ila, "Mahimo bala nga magpuasa ang mga bisita sa
kasal samtang kaupod pa nila ang nobyo? *Siyempre, indi!*
35 Pero magaabot ang tion nga ang nobyo kuhaon sa ila, kag amo na ina
ang ila pagpuasa."

‡ **5:20** *Abyan:* sa literal, *Tawo*

36 Ginsugiran pa gid sila ni Jesus sang mga paanggid, “Indi maayo nga
maggisi sang bag-o nga bayo para itukap sa daan nga bayo, kay luwas nga
magisi ang bag-o, ang gintukap indi magbagay sa daan nga bayo.
37 Indi man maayo nga isulod ang bag-o nga bino sa daan nga suludlan
nga panit. Kay mabusdik ang suludlan kag mausik ang bino, kag ang
suludlan indi na mapuslan.
38 Sa baylo, ginasulod ang bag-o nga bino sa bag-o nga suludlan nga
panit.”§
39 *Nagsiling pa si Jesus*, “Wala sing tawo nga anad na sa daan nga bino nga
magpangita sang bag-o, kay suno sa iya, mas manami ang daan nga bino.”

6

Ang Pamangkot Parte sa Adlaw nga Inugpahuway (Mat. 12:1-8; Mar. 2:23-28)

1 Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, samtang nagaagi sila ni Jesus sa
kaumahan sang trigo, namuksi ang iya mga sumulunod sang mga uhay
sang trigo, kag ginpiripis nila ini kag ginkaon.
2 Pero may mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus, “Ngaa ginahimo ninyo
ang ginabawal nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway?”
3 Ginsabat sila ni Jesus, “Wala bala ninyo mabasahi *sa Kasulatan* ang
ginhimo ni David sang siya kag ang iya mga kaupod gin-gutom?
4 Nagsulod siya sa balay sang Dios kag nagkuha sang tinapay nga
ginhalad sa Dios kag ginkaon niya. Ginpakaon man niya ang iya mga
kaupod, bisan pa nga ginabawal *sang Kasuguan* ang magkaon sadto luwas
lang sa mga pari.”
5 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, “*Ako nga* Anak sang Tawo may gahom sa
pagsiling kon ano ang husto nga himuon sa Adlaw nga Inugpahuway.”

Ang Tawo nga Pingkaw ang Kamot (Mat. 12:9-14; Mar. 3:1-6)

6 Sang isa naman ka Adlaw nga Inugpahuway, nagsulod si Jesus sa
simbahan sang mga Judio sa pagpanudlo. May tawo didto nga pingkaw*
ang tuo niya nga kamot.
7 Tungod nga ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo
nagapangita gid sang kabangdanan nga maakusar nila si Jesus,
ginabantayan nila kon bala ayuhon niya ang ato nga tawo sa Adlaw nga
Inugpahuway.
8 Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ara sa ila hunahuna. Gani
nagsiling siya sa tawo nga pingkaw, “Tindog ka kag magpalapit diri sa
atubangan.” Kag nagtindog siya kag nagkadto kay Jesus.
9 Dayon siling ni Jesus sa mga manunudlo sang Kasuguan kag sa mga
Pariseo, “Ano bala ang ginatugot sang aton Kasuguan sa Adlaw nga
Inugpahuway: ang paghimo sang maayo sa mga tawo, ukon ang paghimo
sang malain? Ang pagluwas sang ila kabuhi, ukon ang pagpatay?”
10 Nagtulok si Jesus sa ila tanan. Dayon naghambal siya sa tawo nga
pingkaw, “Untaya ang imo kamot.” Gin-untay niya, kag nag-ayo ini.
11 Pero nangakig gid ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga
Pariseo, gani nag-estorya sila kon ano ang himuon nila kay Jesus.

---

§ **5:38** Nagsugid si Jesus sina nga mga paanggid para itudlo sa ila nga indi mahimo nga simpunon ang iya mga pagpanudlo kag ang daan nga mga pagpanudlo sang mga Judio. * **6:6** *pingkaw:* ukon, *paralisado*

Ginpili ni Jesus ang Dose ka Apostoles (Mat. 10:1-4; Mar. 3:13-19)

12 Sang sadto nga panahon, nagtaklad si Jesus sa bukid para
magpangamuyo. Kag nagpangamuyo siya didto sa sulod sang isa gid ka
gab-i.
13 Pagkaaga gintawag niya ang iya mga sumulunod, kag nagpili siya sa ila
sang dose, kag gintawag niya sila nga mga apostoles.
14 Ang ila mga ngalan amo si Simon (nga gin-ngalanan ni Jesus nga
Pedro), si Andres nga iya utod, si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome,
15 si Mateo, si Tomas, si Santiago nga anak ni Alfeus, si Simon (nga sang
una rebelde sa gobyerno sang Roma),
16 si Judas nga anak sang isa pa ka Santiago, kag si Judas Iscariote† nga
amo ang nagtraidor kay Jesus.

Nagpanudlo si Jesus kag Nagpang-ayo (Mat. 4:23-25)

17 *Pagkatapos sadto,* nagdulhog sila sa patag. Nagtilipon didto ang iya
mga sumulunod kag ang madamo nga tawo nga halin sa mga banwa sang
Judea kag sa Jerusalem. May mga tawo man didto nga halin pa sa Tyre kag
Sidon nga malapit sa dagat.
18 Nagkadto sila didto para magpamati sa mga ginatudlo ni Jesus kag
magpabulong sang ila mga masakit. Ang mga tawo nga ginapaantos sang
mahigko nga mga espiritu gin-ayo man niya.
19 Kag ang tanan nga tawo didto nagatinguha gid nga makatandog sa iya,
kay may gahom nga nagaguwa sa iya nga nagaayo sa ila tanan.

Ang Bulahan kag ang Kaluluoy (Mat. 5:1-12)

20 Dayon nagtulok si Jesus sa iya mga sumulunod kag nagsiling,
"Bulahan kamo nga mga imol,
kay sakop kamo sa paghari sang Dios.
21 Bulahan kamo nga ginagutom,
kay magaabot ang panahon nga indi na gid kamo paggutumon.
Bulahan kamo nga nagahibi,
kay magakadlaw kamo.
22 Bulahan kamo kon tungod sa inyo pagsunod
sa *akon nga* Anak sang Tawo mangakig ang mga tawo sa inyo,
sikwayon kamo, yagutaon,
kag pakalainon ang inyo ngalan.
23 "Amo man ini ang ginhimo sang ila mga katigulangan sa mga propeta
sang una. Gani kon himuon nila ini sa inyo, magkalipay gid kamo tungod
nga mabaton ninyo ang dako nga balos sa langit.
24 "Pero kaluluoy kamo nga mga manggaranon,
kay naangkon na ninyo ang inyo kalipay.
25 Kaluluoy kamo nga mga busog subong,
kay magaabot ang adlaw nga gutumon kamo.
Kaluluoy kamo nga nagakadlaw subong,
kay magaabot ang adlaw nga magapangasubo kamo kag magahilibion.
26 Kaluluoy man kamo kon ginadayaw kamo sang tanan,
kay amo man ini ang ginhimo sang ila mga katigulangan
sa mga indi matuod nga mga propeta.

† **6:16** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.*

Higugmaa Ninyo ang Inyo mga Kaaway (Mat. 5:38-48; 7:12)

27 “Pero kamo nga nagapamati sa akon, nagasiling ako sa inyo nga
higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway kag maghimo sang maayo sa mga
wala nagahigugma sa inyo.
28 Pakamaayuha ang mga nagapakamalaot sa inyo, kag pangamuyui ang
mga nagaabusar sa inyo.
29 Kon tampaon ka sa isa ka guya, itaya mo pa gid ang pihak mo nga guya.
Kon may magkuha sang imo bayo, ihatag pati ang imo pangtabon nga
panapton.
30 Hatagi ang bisan sin-o nga nagapangayo sa imo; kag kon may magkuha
sang imo pagkabutang indi na pagbawia.
31 Himua ninyo sa inyo isigkatawo ang luyag ninyo nga himuon man nila
sa inyo.
32 “Kon ang nagahigugma sa inyo amo lang ang inyo ginahigugma,
makabaton bala kamo sang balos *halin sa Dios? Indi gid!* Kay bisan pa ang
mga makasasala nagahigugma man sa mga nagahigugma sa ila.
33 Kag kon nagahimo kamo sing maayo sa mga tawo lang nga maayo sa
inyo, makabaton bala kamo sing balos *halin sa Dios*? Bisan ang mga
makasasala nagahimo man sina.
34 Kon nagapahulam kamo sa mga tawo nga ginaekspektar ninyo nga
makabayad, makabaton bala kamo sang balos *halin sa Dios*? Bisan ang mga
makasasala nagapahulam man sa ila kapareho nga mga makasasala basta
nahibaluan nila nga makabayad sila.
35 Amo ini ang inyo himuon: Higugmaa ninyo ang inyo mga kaaway kag
himua ang maayo sa ila. Kon magpahulam kamo, pahulamon ninyo nga
wala nagapaabot nga bayaran kamo. Kon amo ini ang inyo ginahimo,
mabaton ninyo ang dako nga balos kag takos kamo nga tawgon nga mga
anak sang Labing Mataas nga Dios. Kay siya maayo gid bisan pa sa mga
tawo nga malain kag wala sing kabalaslan.
36 Magmaluluy-on kamo pareho sang inyo Amay.

Indi Ninyo Paghukman ang Iban (Mat. 7:1-5)

37 “Indi ninyo paghukman ang iban para indi man kamo paghukman
sang Dios. Indi kamo magsiling nga dapat sila silutan, para indi man kamo
pagsilutan *sang Dios*. Patawara ninyo ang mga nakasala sa inyo para
patawaron man kamo *sang Dios*.
38 Maghatag kamo para pagahatagan man kamo *sang Dios*. Kon
maghatag ang Dios sa inyo, ginasukob gid niya sing maayo, ginauyog,
ginadasok, kag nagaawas pa antes ibubo sa inyo suludlan. Kay kon paano
ang inyo paghatag sa iban amo man ina ang paghatag *sang Dios* sa inyo.”
39 Pagkatapos sadto ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid, “Wala sing
bulag nga sarang makatuytoy sa iya kapareho nga bulag, kay sila nga duha
mahulog sa kanal.
40 Wala sing estudyante nga labaw pa sa iya maestro, pero kon natudluan
gid siya sing maayo kag nakatapos sang iya pagtuon, magapareho man siya
sa iya maestro.
41 “Ngaa ginahimutaran mo gid ang gamay nga puling sa mata sang imo
isigkatawo, pero wala mo gani ginasapak ang imo puling nga daw troso
kadako?

42 Paano ka makasiling sa iya, ‘Abi, kuhaon ko ang imo puling,’ kon indi
mo gani makita ang imo puling nga daw troso kadako? Hipokrito! Kuhaa
anay ang puling nga daw troso kadako sa imo mata, para masanag ang imo
pagkuha sang gamay nga puling sa mata sang imo isigkatawo.

Makilala ang Tawo sa Iya Binuhatan
(Mat. 7:16-20; 12:33-35)
43 “Ang maayo nga kahoy wala nagapamunga sang malain, kag ang
malain nga kahoy wala nagapamunga sang maayo.
44 Ang tagsa ka kahoy makilala mo sa iya bunga. Ang tunukon nga
kahoy-kahoy wala nagapamunga sang higos‡ ukon ubas.
45 *Ang tawo pareho sina.* Ang maayo nga tawo nagahambal sang maayo
kay maayo ang iya tagipusuon. Pero ang malain nga tawo nagahambal
sang malain kay malain ang iya tagipusuon. Kon ano ang sa tagipusuon
sang tawo amo man ang nagaguwa sa iya baba.

Ang Matuod nga Sumulunod
(Mat. 7:24-27)
46 “Ngaa nagatawag kamo sa akon, ‘Ginoo’? Wala man kamo nagatuman
sang ginasiling ko sa inyo.
47 Ipakita ko sa inyo ang halimbawa sang tawo nga nagapalapit sa akon,
kag nagapamati kag nagatuman sang akon mga ginatudlo.
48 Pareho siya sang isa ka tawo nga nagkutkot sing madalom kag
nagpatindog sang balay sa pundasyon nga bato. Sang nag-awas ang suba
kag nagbaha, gin-agyan sang tubig ang balay, pero wala gid ini maano
tungod kay mapag-on ang iya pundasyon.
49 Pero ang tawo nga nakabati sang akon mga ginatudlo pero wala
nagatuman, pareho siya sa isa ka tawo nga nagpatindog sang balay nga
wala sing mapag-on nga pundasyon. Pag-awas sang suba, gin-agyan sang
tubig ang balay. Natumba dayon ini kag nawasak.”

7

Gin-ayo ni Jesus ang Ulipon sang Kapitan
(Mat. 8:5-13)
1 Pagkatapos panudlo ni Jesus sa mga tawo, nagkadto siya sa Capernaum.
2 May kapitan didto sang mga soldado nga Romanhon nga may ulipon
nga nagamasakit kag daw mapatay na. Palangga gid niya ang iya ulipon.
3 Gani pagkabati sang kapitan parte kay Jesus, ginsugo niya ang pila ka
manugdumala sang mga Judio sa pagpangabay kay Jesus nga magkadto
didto sa iya balay kag ayuhon ang iya ulipon.
4 Pag-abot nila kay Jesus nagpakitluoy gid sila sa iya. Nagsiling sila, “Kon
mahimo buligi ang kapitan, kay maayo gid siya nga tawo.
5 Palangga niya kita nga mga Judio kag nagpatindog pa gani siya sang
simbahan para sa aton.”
6 Gani nag-upod si Jesus sa ila. Sang malapit na sila sa balay sang kapitan,
ginsugo sang kapitan ang pila ka amigo niya para sugataon si Jesus kag
silingon, “Ginoo, indi na pagpabudlayi ang imo kaugalingon. Indi ako takos
nga magpasulod sa imo sa akon balay.
7 Amo gani nga indi ako ang nagkadto sa imo kay indi ako takos nga
magpalapit sa imo. Maghambal ka lang kag magaayo ang akon suluguon.
8 Nahibaluan ko ini tungod kay ako sa idalom man sang mga opisyal, kag
may mga soldado man sa idalom ko. Gani kon magmando ako sa isa,

‡ **6:44** *higos:* ang bunga sang kahoy nga higera (ukon, fig tree)

‘Lakat,’ nagalakat siya, kag kon magmando ako sa isa, ‘Kadto diri,’ nagakadto siya. Kag kon ano ang akon ginasugo sa akon ulipon, ginahimo niya.”
9 Pagkabati sadto ni Jesus natingala gid siya. Nag-atubang siya sa mga tawo nga nagaupod sa iya kag nagsiling, “Wala pa gid ako nakakita sang tawo sa Israel nga may pagtuo nga pareho sini.”
10 Ang mga ginpadala sang kapitan nagbalik sa iya balay kag pag-abot nila, nakita nila nga maayo na ang ulipon.

Ginbanhaw ni Jesus ang Anak sang Balo nga Babayi

11 Sang wala madugay nagkadto si Jesus sa banwa sang Nain. Nag-upod sa iya ang iya mga sumulunod kag ang madamo nga tawo.
12 Sang malapit na sila sa puwertahan sang banwa *sang Nain*, nasugata nila ang madamo nga tawo nga nagakumpanyar. Ang napatay bugtong nga anak sang balo nga babayi.
13 Pagkakita ni Ginoong *Jesus* sa iloy sang napatay, naluoy gid siya. Siling niya, “Indi ka maghibi.”
14 Dayon nagpalapit si Jesus sa ginakargahan sang patay kag gintandog niya para magpundo ang mga nagadala sini. Nagsiling si Jesus sa patay, “Noy, magbangon ka!”
15 Nagbangon ang patay, nagpungko kag naghambal. Dayon ginhatag siya ni Jesus sa iya iloy.
16 Sang makita ato sang mga tawo natingala gid sila, kag gindayaw nila ang Dios. Nagsiling sila, “Gindumdom sang Dios ang iya katawhan. Ginhatagan niya kita sang gamhanan nga propeta.”
17 Ang balita parte sa ginhimo ni Jesus naglapnag sa bilog nga Judea kag sa tanan nga lugar sa palibot sini.

Si Jesus kag si Juan nga Manugbautiso (Mat. 11:2-19)

18 Ini tanan nga hitabo ginbalita kay Juan sang iya mga sumulunod.
19 Gani gintawag ni Juan ang duha sang iya mga sumulunod kag ginsugo niya nga magkadto sa Ginoo sa pagpamangkot, “Ikaw bala ang amon ginapaabot ukon mahulat pa kami sang iban?”
20-21 Gani nagkadto sila kay Jesus. Pag-abot nila didto madamo ang ginapang-ayo ni Jesus nga mga masakiton, bisan ang mga grabe gid nga mga balatian, kag ang mga ginagamhan sang malain nga espiritu. Madamo man nga mga bulag ang iya ginpang-ayo. Karon, nagpamangkot kay Jesus ang duha ka sumulunod ni Juan. Siling nila, “Ginsugo kami ni Juan nga manugbautiso sa pagpamangkot sa imo kon ikaw bala ang amon ginapaabot ukon mahulat pa kami sang iban?”
22 Ginsabat sila ni Jesus, “Magbalik kamo kay Juan kag sugiri ninyo siya sang inyo nakita kag nabatian. Sugiri ninyo siya nga ang mga bulag nakakita, ang mga piang nakalakat, ang mga may delikado nga balatian sa panit* *nag-ayo kag* nakabig na nga matinlo, ang mga bungol nakabati, ang mga patay nabanhaw, kag ang Maayong Balita ginawali sa mga imol.
23 Bulahan ang mga tawo nga wala nagaduhaduha sa akon.”†
24 Sang makahalin na ang mga ginsugo ni Juan, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo, “Sang pagkadto ninyo kay Juan sa kamingawan, ano ang inyo ginapaabot nga makita? Nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang

* **7:22** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 4:27. † **7:23** *wala nagaduhaduha sa akon:* ukon, *wala nadula ang iya pagtuo sa akon*

tawo nga nagapaayon-ayon lang pareho sang kugon nga ginahapay-hapay sang hangin?
25 Ukon nagkadto bala kamo didto para makita ninyo ang tawo nga
nagabayo sang malahalon? Pero ang mga nagabayo sang malahalon kag
nagapagusto sang ila pangabuhi nagaestar sa mga palasyo.
26 Abi sugiri ninyo ako kon ngaa nagkadto kamo didto. Indi bala para
makita ninyo ang isa ka propeta? Huo, kag labaw pa gani siya sa propeta.
27 Kay siya amo ang ginasiling *sang Dios* sa Kasulatan, 'Ipadala ko ang
akon mensahero una sa imo sa pagpreparar sang imo alagyan.'"‡
28 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa pagkamatuod, hasta subong wala pa gid
sing may natawo nga maglabaw pa kay Juan. Pero karon ang bisan sin-o
nga labing kubos sa mga nagapasakop sa paghari sang Dios mas labaw pa
kay Juan."
29 Pagkabati sang mga tawo, pati sang mga manugsukot sang buhis sa
mga pagpanudlo ni Jesus, nagkomporme sila sa ginapahimo sang Dios, kay
ini sila nagpabautiso na kay Juan.
30 Pero ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan wala
nagkomporme sa katuyuan sang Dios para sa ila, kay ini sila wala
magpabautiso kay Juan.
31 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Sa ano ko bala ipaanggid ang *mga tawo* sa sini
nga henerasyon?
32 Pareho sila sa mga bata nga nagapungko sa plasa *nga nagahampang*.
Ang isa ka grupo nagasiling sa isa, 'Gintukaran namon kamo sang sunata
nga para sa kasal, pero wala kamo magsaot. Ginkantahan namon kamo
sang kanta nga para sa patay, pero wala man kamo maghibi!'
33 *Kamo pareho man sa ila,* kay sang pag-abot ni Juan, nakita ninyo nga
nagapuasa siya kag wala nagainom sang bino, gani nagasiling kamo nga
ginagamhan siya sang demonyo.
34 Kag *ako nga* Anak sang Tawo, pag-abot ko, nakita ninyo nga nagakaon
kag nagainom, gani nagasiling kamo nga palakaon ako kag palainom.
Nagasiling man kamo nga abyan ako sang mga manugsukot sang buhis kag
sang *iban pa nga* mga makasasala.
35 Pero indi bali, ang mga tawo nga nagasunod sa kabubut-on sang Dios
nagakomporme nga husto ang ginapahimo sang Dios sa amon."§

Si Jesus sa Balay ni Simon nga Pariseo

36 Karon, may isa ka Pariseo nga nag-agda kay Jesus nga magkaon sa iya
balay. Gani nagkadto si Jesus kag nagkaon didto.
37 Sa sina nga banwa may isa ka babayi nga kilala gid nga makasasala.
Pagkabati niya nga didto si Jesus sa balay sang Pariseo nagkadto man siya
didto. May dala siya nga pahamot nga nasulod sa tibod-tibod nga hinimo
halin sa *bato nga* alabastro.
38 Nagpalapit siya sa likod ni Jesus, sa may tiilan dampi.* Kag didto
nagahibi siya nga nagatulo ang iya mga luha sa tiil ni Jesus. Ginpahiran
niya ini sang iya buhok kag ginhalukan. Pagkatapos ginbubuan niya sang
pahamot ang tiil ni Jesus.
39 Sang pagkakita sadto sang Pariseo nga nag-agda kay Jesus, nagsiling
siya sa iya kaugalingon, "Kon ini nga tawo matuod nga propeta, kuntani

‡ **7:27** Mal. 3:1 § **7:35** ukon, *Pero indi bali, ang kaalam nga ginatudlo namon napamatud-an nga husto tungod sa resulta sini sa kabuhi sang mga nagbaton sini.* * **7:38** Sang nagakaon sila ni Jesus sadto, nagahigda sila nga nagatakilid.

nahibaluan niya kon sin-o kag kon ano nga klase sang babayi ang
nagatandog sa iya, kay ang babayi nga ina makasasala."
40 Pero nahibaluan ni Jesus kon ano ang ara sa iya hunahuna, gani
nagsiling siya, "Simon, may isugid ako sa imo." Nagsabat si Simon, "Ano
ina, manunudlo?"
41 Nagsiling si Jesus, "May duha ka tawo nga nag-utang sang kuwarta sa
manugpautang. Ang isa nag-utang 500, kag ang isa 50.
42 Sang ulihi, tungod nga indi sila makabayad, wala na lang sila
pagpabayara sang nagpautang sa ila. Ti, sin-o ayhan sa ila nga duha ang
magahigugma sing labi sa ila nautangan?"
43 Nagsabat si Simon, "Siguro ang may dako nga utang." Nagsiling si
Jesus, "Husto ang imo pagbinagbinag."
44 Dayon ginbalikid niya ang babayi kag nagsiling kay Simon, "Nakita mo
bala ang ginhimo sang babayi nga ini? Pagsulod ko diri sa imo balay wala
mo ako paghatagi sang tubig nga inughugas sa akon tiil. Pero ang babayi
nga ini, ginhugasan niya ang akon tiil paagi sa iya luha, kag ang iya buhok
amo pa ang ginhimo niya nga inugpahid.
45 Wala mo ako paghaluki *bilang pag-abiabi.* Pero ini nga babayi, halin pa
sang akon pag-abot diri wala untat ang iya paghalok sa akon tiil.
46 Wala mo pagpatului sang lana ang akon ulo *bilang pagbaton mo sa*
akon, pero ini nga babayi, ang malahalon gid nga pahamot ang iya ginbubo
sa akon tiil.
47 Gani sugiran ko ikaw, nga ang dako nga gugma nga ginpakita niya sa
akon nagapamatuod nga ang iya madamo nga sala ginpatawad na; pero sa
tawo nga diutay lang ang sala nga ginpatawad, diutay lang ang
paghigugma nga iya ginapakita."
48 Naghambal dayon si Jesus sa babayi, "Ginpatawad na ang imo mga
sala."
49 Ang mga nagakaon kaupod ni Jesus nagsiling sa ila kaugalingon, "Sin-o
bala ini nga bisan ang mga sala mapatawad niya?"
50 Dayon nagsiling si Jesus sa babayi, "Ang imo pagtuo nagluwas sa imo.
Magpuli ka nga may kalinong."

8

Ang mga Babayi nga Nagabulig kay Jesus

1 Pagkatapos sadto, naglibot si Jesus sa mga banwa kag mga baryo nga
nagawali sang Maayong Balita parte sa paghari sang Dios. Upod sa iya ang
dose *ka apostoles*,
2 kag ang iban nga mga babayi nga iya gin-ayo sa malain nga mga espiritu
kag mga balatian. Ang isa sa ila amo si Maria nga taga-Magdala nga pito gid
ka demonyo ang ginpaguwa sa iya.
3 Upod man nila amo si Juana nga asawa ni Cuza nga amo ang
ginasaligan ni Herodes *sa iya palasyo*. Si Susana isa man sa ila kag may
madamo pa gid nga mga babayi. Amo ini sila ang nagahatag sang mga
kinahanglanon nila ni Jesus halin sa ila pagkabutang.

Ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:1-9; Mar. 4:1-9)

4 May adlaw nga madamo gid nga mga tawo halin sa mga banwa ang
padayon nga nag-inabot kag nagtilipon kay Jesus. Ginsugiran sila ni Jesus
sini nga paanggid:

5 “May isa ka mangunguma nga nagsab-og sang binhi. Sa iya pagsab-og,
ang iban nagtupa sa higad sang dalan, kag natapakan ini sang mga
nagaalagi kag gintuka sang mga pispis.
6 Ang iban nagtupa sa kabatuhan. Nagtubo ini pero nalaya dayon kay
mala ang duta.
7 Ang iban nagtupa sa duta nga may mga tunukon nga hilamon, kag
dungan nga nagtubo ining hilamon kag ang binhi. Gani sang ulihi nalumos
sang hilamon ang nagtubo nga binhi.
8 Ang iban nagtupa sa maayo nga duta, nagtubo kag nagpamunga sing
100 ka pilo.” Nagsiling pa si Jesus sa ila, “Kamo nga nagapamati, dapat
intiendihon gid ninyo ining inyo nabatian.”

Ang Katuyuan sang mga Paanggid
(Mat. 13:10-17; Mar. 4:10-12)

9 Ginpamangkot siya sang iya mga sumulunod kon ano ang kahulugan
sang sadto nga paanggid.
10 Nagsabat siya, “Ang mga tinago nga kamatuoran parte sa paghari sang
Dios ginasugid sa inyo nga maintiendihan ninyo, pero sa iban ginasugid ini
paagi sa mga paanggid para,
“ ‘bisan sige lang sila tulok
indi sila makakita,
kag bisan sige lang sila pamati
indi sila makaintiendi.’ ”*

Ginpaathag ni Jesus ang Paanggid Parte sa Manugsab-og
(Mat. 13:18-23; Mar. 4:13-20)

11 *Dayon ginpaathag ni Jesus* ang kahulugan sang paanggid. Nagsiling
siya, “Ang binhi amo ang pulong sang Dios.
12 Ang higad sang dalan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
nakabati *sang pulong sang Dios*, pero nag-abot ang yawa kag ginkuha niya
ang pulong sa ila mga tagipusuon, para indi sila magtuo kag maluwas.
13 Ang kabatuhan nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo nga
nakabati man sang pulong *sang Dios* kag ginbaton nila nga may kalipay,
pero indi hugot sa ila mga tagipusuon. Gani wala magdugay ang ila pagtuo,
kay sang pag-abot sang mga pagtilaw nagtalikod sila dayon.
14 Ang duta nga may mga tunukon nga hilamon nga gintup-an sang binhi
amo ang mga tawo nga nakabati *sang pulong sang Dios*, pero nadaog sila
sang ila mga palaligban, mga manggad, kag mga kalipayan sa sini nga
kalibutan, gani wala sila nagpamunga.
15 Pero ang maayo nga duta nga gintup-an sang binhi amo ang mga tawo
nga nagpamati sang pulong *sang Dios*, kag ginatipigan nila ini sa ila maayo
kag sinsero nga mga tagipusuon kag nagatinguha sila sa pagtuman sini
hasta nga nagpamunga ini *sa ila kabuhi*.”

Ang Paanggid Parte sa Suga
(Mar. 4:21-25)

16 *Nagsiling pa gid si Jesus*, “Wala sing may nagasindi sang suga kag
takluban lang dayon sang suludlan ukon ibutang lang sa idalom sang katre,
kundi ginabutang ini sa tulungtungan para masanagan ang mga nagasulod
sa balay.

* **8:10** Isa. 6:9

17 Amo man ina nga wala sing tinago nga indi magguwa sa ulihi, kag wala
sing sekreto nga indi mahibaluan kag mabuyagyag.†
18 "Gani pamatii ninyo ako sing maayo, kay ang tawo nga nagatuman
sang iya nabatian nga kamatuoran pagahatagan pa gid sang pag-intiendi.
Pero ang tawo nga wala nagatuman sa kamatuoran, bisan ang
ginahunahuna niya nga iya naintiendihan, kuhaon pa sa iya."

Ang Iloy kag ang mga Utod ni Jesus
(Mat. 12:46-50; Mar. 3:31-35)

19 Karon, nag-abot ang iloy kag ang mga utod ni Jesus. Tungod sa
kadamuon sang mga tawo indi sila makapalapit sa iya.
20 Gani may nagsugid kay Jesus, "Ang imo iloy kag mga utod nagahulat sa
guwa. Gusto nila nga magpakigkita sa imo."
21 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Ang mga nagapamati kag nagatuman
sang pulong sang Dios amo ang akon iloy kag mga utod."

Ginpauntat ni Jesus ang Hangin kag Balod
(Mat. 8:23-27; Mar. 4:35-41)

22 Isa sadto ka adlaw nagsakay si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa
sakayan. Nagsiling siya sa ila, "Dali, matabok kita sa pihak sang dagat."‡
Kag nagbiyahe sila.
23 Samtang nagabiyahe sila natulugan si Jesus. Hinali lang nga
nagbaskog ang hangin kag sige sulod ang tubig sa ila sakayan. Tama na gid
ka delikado ang ila kahimtangan.
24 Gani ginpalapitan nila si Jesus kag ginpukaw, "Manunudlo!§
Manunudlo! Malunod na kita!" Nagbangon si Jesus kag ginmanduan niya
ang hangin kag ang mga balod nga mag-untat. Kag sa gilayon naglinaw.
25 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Diin bala ang inyo
pagtuo?" Natingala gid ang iya mga sumulunod nga may kakulba. Siling
nila sa isa kag isa, "Sin-o gid ayhan ini nga bisan ang hangin kag ang mga
balod ginamanduan niya kag nagatuman sa iya?"

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga May Malain nga mga Espiritu
(Mat. 8:28-34; Mar. 5:1-20)

26 Nagpadayon sila sa pagbiyahe hasta nakaabot sila sa lugar sang mga
Gerasenhon* nga nagaatubang sa Galilea.
27 Pagtakas ni Jesus, ginsugata siya sang isa ka tawo nga ginagamhan
sang mga demonyo. Ini nga tawo permi lang nagauba kag wala nagapuli sa
iya balay sa banwa. Didto siya nagaestar sa mga *kuweba nga* lulubngan.
28 Sang makita niya si Jesus nagsinggit siya kag nagluhod sa atubangan
niya. Dayon naghambal siya sa mabaskog nga tingog, "Jesus, Anak sang
Labing Mataas nga Dios, ano ang imo labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa
imo nga indi mo ako pagsilutan."
29 Amo ini ang ginsiling niya tungod kay ginsugo na ni Jesus ang mahigko
nga espiritu nga magguwa sa iya. Kapila siya ka beses nga sudlan sang
espiritu. Kag bisan ginagapos sang mga tawo ang iya mga kamot kag tiil
sang mga kadena, kag ginabantayan gid siya, ginapamugto lang niya ini,
kag ginadala siya sang demonyo sa kamingawan.

---

† **8:17** Ang tinago ukon sekreto nga ginamitlang diri posible amo ang parte sa paghari sang Dios ukon sa Maayong Balita nga kinahanglan nga ipahayag. ‡ **8:22** *dagat:* Tan-awa ang footnote sa 5:1 § **8:24** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon.* Amo man sa bersikulo 45. * **8:26** *Gerasenhon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Gadarenhon;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Gergesenhon*

30 Ginpamangkot siya ni Jesus, “Sin-o ang imo ngalan?” Nagsabat siya,
“Ako si Panong.” Amo ina ang sabat niya tungod kay madamo ang mga
demonyo nga nagsulod sa iya.
31 Kag nagpakitluoy ang mga demonyo nga indi lang sila pagtabugon sa
kadadalman *nga sa diin sila silutan*.
32 Malapit didto, may madamo nga baboy nga nagakaon sa banglid.
Nagpakitluoy kay Jesus ang mga demonyo nga tugutan na lang sila nga
magsulod sa mga baboy. Kag gintugutan sila ni Jesus.
33 Gani nagguwa ang mga demonyo sa tawo kag nagsulod sa mga baboy.
Dayon nagdinaguso ang mga baboy padulhog sa banglid deretso sa tubig
kag nagkalalumos.
34 Sang makita sang mga manugsagod sang mga baboy ang natabo,
nagdinalagan sila, kag ginpanugid nila ini sa mga tawo sa banwa kag sa
kaumahan.
35 Gani nagkadto ang mga tawo kay Jesus kay gusto nila nga makita ang
natabo. Pag-abot nila didto, nakita nila ang tawo nga sadto anay
gin-gamhan sang mga demonyo. Nagapungko siya sa tiilan ni Jesus nga
may bayo kag husto na ang iya paminsaron. Gani hinadlukan sila.
36 Ang mga nakakita sa natabo nagsugid sa mga tawo kon paano nag-ayo
ang tawo nga gin-gamhan anay sang mga demonyo.
37 Dayon ang tanan nga Gerasenhon† kag ang mga tawo nga nagaestar sa
palibot nila nagpangabay kay Jesus nga maghalin siya didto sa ila, kay dako
gid ang ila kahadlok. Gani nagsakay si Jesus sa sakayan kag nagbalik sa iya
ginhalinan.
38 Ang tawo nga gin-gamhan anay sang mga demonyo nagpakitluoy kay
Jesus nga mag-upod sa iya. Pero nagsiling si Jesus sa iya,
39 “Magpuli ka sa inyo kag isugid mo ang mga ginhimo sang Dios sa imo.”
Gani nagpuli ang tawo, kag naglibot siya sa bilog nga banwa nga
nagapanugid sang tanan nga ginhimo ni Jesus sa iya.

Ang Babayi nga Bata ni Jairus kag ang Babayi nga Ginapangguwaan sang Dugo
(Mat. 9:18-26; Mar. 5:21-43)

40 Sang pagdungka ni Jesus sa tabok sang dagat, nalipay gid ang mga
tawo sa pag-abiabi sa iya tungod kay tanan sila nagapaabot sa iya.
41 Dugay-dugay may nag-abot nga tawo nga ang iya ngalan si Jairus. Isa
siya ka manugdumala sang simbahan sang mga Judio. Sang pagpalapit
niya kay Jesus nagluhod siya kag nagpakitluoy nga magkadto siya didto sa
iya balay,
42 tungod kay daw mapatay na ang iya bugtong nga bata. Ining babayi
nga bata nagaedad sang dose ka tuig. Sang nagapakadto sila ni Jesus sa
balay ni Jairus, nagadinaguso ang madamo nga tawo sa iya.
43 Karon, may babayi didto nga ginapangguwaan sang dugo sa sulod sang
dose na ka tuig. Naubos na niya gasto ang tanan niya nga pagkabutang sa
pagpabulong.‡ Pero wala gid sang may nakaayo sa iya.
44 Nagdasok siya sa mga tawo hasta nakapalapit siya sa likod ni Jesus.
Dayon gintandog niya ang gaway-gaway§ sang bayo ni Jesus, kag sa gilayon
nag-untat ang pagpangguwa sang dugo sa iya.

† **8:37** *Gerasenhon:* Tan-awa ang footnote sa bersikulo 26.
‡ **8:43** *Naubos...pagpabulong:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.
§ **8:44** *gaway-gaway:* sa English, *tassel.* Tan-awa sa Num. 15:37-39; Deu. 22:12, kag sa Mat. 23:5.

45 Dayon nagsiling si Jesus, “Sin-o ang nagtandog sa akon?” Tanan sila
naghambal nga wala sila makatandog sa iya. Gani nagsiling si Pedro,
“Manunudlo, nahibaluan mo man nga kadamo sang tawo nga
nagadinas-ukanay sa imo palibot.”
46 Pero nagsabat si Jesus, “May nagtandog gid sa akon, tungod nga
nabatyagan ko nga may gahom nga nagguwa sa akon.”
47 Sang matalupangdan sang babayi nga nahibaluan ni Jesus ang
ginhimo niya, nagpalapit siya nga nagakurog kag nagluhod kay Jesus. Sa
atubangan sang tanan ginsugid niya kay Jesus kon ngaa gintandog niya
siya kag kon paano siya nag-ayo dayon.
48 Nagsiling si Jesus sa iya, “Anak, ang imo pagtuo nag-ayo* sa imo.
Magpuli ka nga may kalinong.”
49 Samtang nagahambal pa siya sa babayi may nag-abot halin sa balay ni
Jairus. Siling niya *kay Jairus*, “Patay na ang imo bata. Indi na
pagdisturbuha ang manunudlo.”
50 Pero pagkabati sadto ni Jesus nagsiling siya kay Jairus, “Indi ka
magkahadlok, magtuo ka lang kag magaayo siya.”
51 Pag-abot nila sa balay ni Jairus wala niya pagtuguti ang iban nga
mag-upod sa iya sa sulod luwas lang sa ila ni Pedro, Juan, kag Santiago, kag
ang amay kag iloy sang bata.
52 Sige ang hinibi sang mga tawo didto. Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Indi
kamo maghibi, kay indi patay ang bata kundi nagakatulog lang.”
53 Ginkadlawan nila si Jesus tungod kay nahibaluan nila nga patay na gid
ang bata.
54 Nagpalapit si Jesus sa bata kag gin-uyatan niya ang kamot kag
nagsiling, “Day, magbangon ka!”
55 Kag dayon nagbalik ang iya espiritu kag nagbangon siya gilayon.
Nagsugo si Jesus nga pakan-on ang bata.
56 Natingala gid ang iya mga ginikanan, pero ginmanduan sila ni Jesus
nga indi gid magpanugid sa bisan kay sin-o parte sa natabo.

9

Ginpadala ni Jesus ang Iya Dose ka Apostoles (Mat. 10:5-15; Mar. 6:7-13)

1 Gintipon ni Jesus ang dose *niya ka apostoles*. Ginhatagan niya sila sang
awtoridad kag gahom sa pagtabog sang tanan nga demonyo kag sa
pagpang-ayo sang mga balatian.
2 Dayon ginsugo niya sila nga magpangwali parte sa paghari sang Dios
kag magpang-ayo *sang mga masakiton*.
3 Ginsilingan niya sila, “Indi kamo magbalon sang bisan ano sa inyo
pagpanglakaton: bisan baston, bag, pagkaon, kuwarta, ukon ilislan nga
bayo.
4 Kon padayunon kamo sa isa ka balay, dira gid lang kamo magdayon
hasta maghalin kamo sa sina nga lugar.
5 Pero kon ang mga tawo sa isa ka lugar indi magbaton sa inyo, bayai
ninyo ina nga lugar; kag sa paghalin ninyo, taktaka ninyo ang yab-ok sa
inyo tiil bilang paandam kontra sa ila.”
6 Dayon naglakat ang iya mga apostoles kag naglibot sa mga baryo nga
nagawali sang Maayong Balita kag nagapang-ayo sang mga masakiton.

* **8:48** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas*

Naglibog ang Ulo ni Herodes Parte kay Jesus (Mat. 14:1-12; Mar. 6:14-29)

7 Ang balita parte sa ginahimo nila ni Jesus nakaabot kay Herodes nga
pangulo *sang Galilea*. Naglibog gid ang ulo ni Herodes kay may mga tawo
nga nagasiling, “Nabanhaw si Juan *nga manugbautiso*.”
8 May iban man nga nagasiling, “Siya si *Propeta* Elias sang una nga
nag-abot subong.” Kag may iban pa gid nga nagasiling, “Nabanhaw ang isa
sa mga propeta.”
9 Nagsiling si Herodes, “Ginpapugutan ko sing ulo si Juan. Pero sin-o
ayhan ini nga tawo? Kay makatilingala nga mga butang ang akon nabatian
parte sa iya.” Gani nagtinguha gid si Herodes nga makita niya si Jesus.

Ginpakaon ni Jesus ang 5,000 ka Tawo (Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Pagbalik sang mga apostoles ni Jesus, ginsugid nila sa iya kon ano ang
ila mga nahimo. Dayon gindala sila ni Jesus sa banwa sang Betsaida. Wala
siya sing may ginpaupod nga iban.
11 Pero pagkahibalo sang mga tawo nga nakahalin na sila ni Jesus,
nagsunod sila. *Pag-abot nila didto,* ginbaton sila ni Jesus kag ginhambalan
parte sa paghari sang Dios. Kag ginpang-ayo man niya ang mga masakiton.
12 Sang lapit na lang magsalop ang adlaw, nagpalapit sa iya ang *iya* dose
ka apostoles kag nagsiling, “Palakta na ang mga tawo sa mga baryo kag sa
mga sityo sa palibot para makapangita sila sang ila pagkaon kag tululugan,
kay ari kita diri sa kamingawan.”
13 Pero nagsiling si Jesus, “Kamo mismo ang maghatag sang pagkaon sa
ila.” Nagsabat sila, “Lima gid lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka
isda. Indi ini makaigo, luwas kon magbakal kita sang pagkaon para sa ila
tanan.”
14 (Ang kadamuon sang mga lalaki lang mga 5,000.) Gani nagsiling si
Jesus sa iya mga sumulunod, “Papungkua ninyo ang mga tawo sing
grupo-grupo, tag-50 kada grupo.”
15 Gintuman nila ang sugo ni Jesus kag ginpapungko nila ang tanan nga
tawo.
16 Dayon ginkuha ni Jesus ang lima ka tinapay kag duha ka isda, kag
nagtangla siya sa langit kag nagpasalamat *sa Dios*. Pagkatapos
ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag ginhatag sa iya mga sumulunod
para ipanagtag sa mga tawo.
17 Nakakaon sila tanan kag nagkalabusog. Dayon gintipon nila ang mga
nabilin, kag dose pa ka alat ang napuno.

Ang Ginpabutyag ni Pedro Parte kay Jesus (Mat. 16:13-19; Mar. 8:27-29)

18 Isa ka adlaw nagapangamuyo si Jesus nga siya lang. Ang iya mga
sumulunod ara sa iya tupad. Nagpamangkot si Jesus sa ila, “Suno sa mga
tawo, sin-o bala ako?”
19 Nagsabat sila, “May nagasiling nga ikaw si Juan nga manugbautiso.
Ang iban nagasiling nga ikaw si Elias, kag ang iban pa gid nagasiling nga
ikaw isa sa mga propeta sang una nga nabanhaw.”
20 Nagsiling si Jesus sa ila, “Pero suno sa inyo sin-o bala ako?” Nagsabat si
Pedro, “Ikaw ang Cristo nga ginpromisa sang Dios nga magahari.”

Naghambal si Jesus Parte sa Iya Palaabuton nga Pag-antos kag Kamatayon (Mat. 16:20-28; Mar. 8:30–9:1)

21 Dayon ginmanduan sila ni Jesus nga indi gid sila magpanugid bisan
kay sin-o nga siya amo ang Cristo.
22 Nagsiling siya, "*Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan gid nga
mag-antos sa pagahimuon sa akon sang mga manugdumala sang mga
Judio, sang manugdumala nga mga pari, kag sang mga manunudlo sang
Kasuguan. Sikwayon nila ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw
mabanhaw ako."
23 Dayon nagsiling si Jesus sa tanan nga tawo didto, "Kon may tawo nga
gusto magsunod sa akon, indi niya dapat pagpasulabihon ang iya
kaugalingon. Kag dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon* sa iya
nga pagsunod sa akon adlaw-adlaw.
24 Kay ang bisan sin-o nga luyag magluwas sang iya kabuhi madula niya
ini. Pero ang bisan sin-o nga maghalad sang iya kabuhi tungod sa akon
makaangkon sang kabuhi *nga wala sing katapusan*.
25 Ano gid bala ang makuha sang tawo kon maangkon niya ang tanan nga
butang diri sa kalibutan, pero mawala ang iya kabuhi? *Wala gid!*
26 Kay ang bisan sin-o nga nagakahuya sa akon kag sa akon mga
ginatudlo, igakahuya ko man kon *ako nga* Anak sang Tawo magbalik na
nga nagasilak sa gahom nga halin sa akon kag sa Amay kag sa balaan nga
mga anghel.
27 Sa pagkamatuod, may mga tawo diri nga indi pa mapatay hasta makita
nila ang paghari sang Dios."

Ang Pagbalhin sang Dagway ni Jesus (Mat. 17:1-8; Mar. 9:2-8)

28 Mga walo ka adlaw pagkatapos nga ginhambal ni Jesus ini, gindala
niya si Pedro, si Juan, kag si Santiago pataklad sa bukid para
magpangamuyo.
29 Sang nagapangamuyo si Jesus nagbalhin ang iya dagway, kag ang iya
bayo nagputi gid kag masilaw.
30 Hinali lang may nagpakita nga duha ka tawo nga nagapakighambal sa
iya. Sila amo si Moises kag si Elias.
31 Nagasilak man sila kag nagapakighambal sila kay Jesus parte sa iya
kamatayon nga madali na lang matuman sa Jerusalem.
32 Nagakatulog sila ni Pedro sing mahamuok. Pero nakamata sila, kag
nakita nila si Jesus nga nagasilak kag ang duha ka tawo nga nagatindog sa
iya tupad.
33 Sang manughalin na ang duha ka tawo kay Jesus, nagsiling si Pedro sa
iya, "Manunudlo,† maayo nga ari kami‡ diri. Mahimo kami sing tatlo ka
payag, ang isa para sa imo, ang isa para kay Moises, kag ang isa para kay
Elias." (Ang matuod, wala nakahibalo si Pedro kon ano ang iya
ginahambal.)
34 Wala pa makatapos hambal si Pedro ginlikupan sila sang panganod.
Hinadlukan sila ni Pedro sang magtabon sa ila ang panganod.
35 Dayon may nabatian sila nga tingog halin sa panganod nga nagasiling,
"Amo ini ang akon pinili nga Anak. Pamatii ninyo siya!"

---

* **9:23** *dapat handa siya sa pag-atubang sa kamatayon:* sa literal, *dapat pas-anon niya ang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus. † **9:33** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon.* Amo man sa bersikulo 49. ‡ **9:33** *kami:* ukon, *kita*

36 Sang nag-untat na ang tingog, nakita nila nga si Jesus na lang ang
nabilin. Ginhipsan lang anay nila ni Pedro ang ila nakita pagkasunod nga
mga inadlaw.

Gin-ayo ni Jesus ang Bata nga May Malain nga Espiritu
(Mat. 17:14-18; Mar. 9:14-27)
37 Sang sunod nga adlaw, nagdulhog sila halin sa bukid. Madamo nga
tawo ang nagsugata kay Jesus.
38 Didto sa kadam-an may isa ka tawo nga nagsinggit, "Manunudlo, kon
mahimo tan-awa anay ang akon bugtong nga bata nga lalaki.
39 Ginagamhan siya sang *malain nga* espiritu. Kon mag-abot gani, gulpi
lang siya nagasiagit, nagakurog, kag nagabura ang iya baba. Indi maghalin
sa iya ang espiritu kon indi niya anay masakit sing tudo gid ang akon bata.
40 Ginpangabay ko ang imo mga sumulunod nga tabugon ini, pero indi
sila makasarang."
41 Dayon nagsiling si Jesus, "*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon
wala gid sing pagtuo kag mga balingag. Hasta san-o pa bala ang akon
pag-antos sa inyo? Dal-a diri ang imo bata."
42 Sang nagapalapit kay Jesus ang bata, ginlampos siya sang demonyo sa
duta kag ginpakurog. Pero gintabog ni Jesus ang mahigko nga espiritu kag
gin-ayo niya ang bata. Dayon ginbalik niya siya sa iya amay.
43 Natingala gid ang tanan nga tawo sa dako nga gahom sang Dios.

Naghambal Liwat si Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mat. 17:22-23; Mar. 9:30-32)
Sang nagakatingala pa ang mga tawo sa tanan nga ginhimo ni Jesus,
nagsiling siya sa iya mga sumulunod,
44 "Tandaan gid ninyo ini: *Ako nga* Anak sang Tawo kinahanglan na§ nga
itugyan sa mga tawo *nga nagakontra sa akon*."
45 Pero wala sila makaintiendi sini kay ginlipod ini sa ila hunahuna para
indi nila maintiendihan. Kag natahap sila magpamangkot sa iya parte sa
sini nga butang.

Sin-o gid ang Labaw sa Tanan?
(Mat. 18:1-5; Mar. 9:33-37)
46 *May isa ka tion nga* nagbinaisay ang iya mga sumulunod kon sin-o gid
sa ila ang labaw sa tanan.
47 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila ginahunahuna. Gani nagkuha siya
sang gamay nga bata kag ginpatindog sa iya kilid.
48 Dayon nagsiling siya, "Ang bisan sin-o nga nagabaton sa bata nga
pareho sini tungod sa akon,* nagabaton man sa akon. Kag ang nagabaton
sa akon nagabaton man sa nagpadala sa akon. Kay ang labing kubos sa
inyo amo ang labaw sa tanan."

Ang Indi Kontra sa Inyo Kadampig Ninyo
(Mar. 9:38-40)
49 Nagsiling si Juan kay Jesus, "Manunudlo, nakakita kami sang isa ka
tawo nga nagatabog sang mga demonyo sa imo ngalan.† Ginpauntat
namon siya kay indi naton siya kaupod."
50 Pero nagsiling si Jesus sa iya, "Pabay-i lang ninyo siya, kay ang bisan
sin-o nga wala nagakontra sa inyo nagadampig sa inyo."

§ **9:44** *kinahanglan na:* ukon, *malapit na* * **9:48** *tungod sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan* † **9:49** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

Wala Pagbatuna si Jesus sa isa ka Baryo sa Samaria

51 Sang madali na lang ang adlaw nga si Jesus dal-on pa-langit,
nagdesisyon siya nga magkadto na sa Jerusalem.
52 Gani may ginpauna siya nga mga tawo sa isa ka baryo sa Samaria para
magpreparar sang iya dalayunan.
53 Pero ang mga tawo sa sadto nga baryo wala magbaton sa iya kay
nahibaluan nila nga makadto siya sa Jerusalem.
54 Pagkahibalo sini sang iya mga sumulunod nga si Santiago kag si Juan,
nagsiling sila kay Jesus, "Ginoo, luyag mo bala nga mangayo kami sang
kalayo halin sa langit para sunugon sila?"
55 Pero ginbalikid sila ni Jesus kag ginsaway.‡
56 Kag nagderetso na lang sila sa iban nga baryo.

Ang mga Sumulunod ni Jesus (Mat. 8:19-22)

57 Sang nagapadayon sila sa ila pagpanglakaton, may isa ka tawo nga
nagsiling kay Jesus, "Maupod ako sa imo bisan diin ka makadto."
58 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ang mga fox may mga buho nga ginapulian
kag ang mga pispis may mga pugad, pero *ako nga* Anak sang Tawo wala
sing kaugalingon nga balay nga akon mapahuwayan."
59 Dayon nagsiling si Jesus sa isa, "Upod ka sa akon!" Nagsabat ang tawo,
"Ginoo, mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay."§
60 Nagsabat si Jesus sa iya, "Pabay-i ang mga patay* sa paglubong sang ila
mga patay. Pero ikaw ya maglakat kag iwali ang parte sa paghari sang
Dios."
61 May isa pa gid nga nagsiling kay Jesus, "Ginoo, maupod ako sa imo;
pero tuguti ako anay nga magpuli kag maglisensya sa akon pamilya."
62 Nagsabat si Jesus sa iya, "Ang tawo nga nagaarado nga nagabulobalikid
indi mapuslan *ang iya pagpangalagad* sa idalom sang paghari sang Dios."†

10

Ginpadala ni Jesus ang 72 Niya ka Sumulunod

1 Pagkatapos sadto, nagpili ang Ginoo sang 72* pa gid ka tawo kag
ginpadala niya sila sing tagduha-duha sa mga banwa nga iya pagakadtuan.
2 Nagsiling siya sa ila, "Malapad ang alanihon pero diutay gid lang ang
manug-ani. Gani magpangamuyo kamo sa Ginoo, ang tag-iya sang
alanihon, nga magpadala siya sang mga manug-ani sa iya alanihon.
3 Lakat kamo! Pero mag-andam kamo, kay pareho kamo sa mga karnero
nga akon ginapadala sa mabangis nga mga ido.†

---

‡ **9:55** Ang iban nga mga kopya sang Griego may sugpon pa sa bersikulo 55 kag 56: *Wala kamo kahibalo kon ano nga klase sang espiritu ang yara sa inyo. Kay nagkari ang Anak sang Tawo indi sa paglaglag sa mga tawo kundi sa pagluwas sa ila.* § **9:59** *mapuli anay ako sa paglubong sang akon amay:* Siguro ang buot silingon sang tawo, mapuli anay siya sa wala pa mapatay ang iya amay, kag kon patay na kag nalubong na, masunod siya kay Jesus. * **9:60** *mga patay:* siguro ang buot silingon, *mga patay sa panulok sang Dios* † **9:62** Ang buot silingon, ang tawo nga nagaarado nga nagabulobalikid, indi mapuslan ang iya pag-arado. Pareho man sina ang tawo nga nagasunod kay Jesus nga may ginapamalikdan, indi mapuslan ang iya pag-alagad sa idalom sang paghari sang Dios. * **10:1** *72:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *70* † **10:3** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves*

4 Indi kamo magdala sang kahita, bag, ukon sandalyas. Indi man kamo
magdulog sa dalan kag magpanamyaw sa inyo masugata‡
5 Kon magsulod kamo sa isa ka balay, magsiling kamo, 'Kabay nga
bendisyunan sang Dios ini nga pamilya.'
6 Kag kon bagay sila nga magbaton sa inyo pagbendisyon, bendisyunan
sila sang Dios. Pero kon indi, indi man sila pagbendisyunan sang Dios.
7 Magdayon kamo sa una nga balay nga nagabaton sa inyo, kag indi kamo
magsaylo-saylo sang inyo dalayunan. Batuna ninyo ang ila ginapakaon sa
inyo, kay ang nagapangabudlay dapat lang nga suhulan.
8 Kag kon diin kamo nga lugar magkadto nga ang mga tawo magabaton
sa inyo, kauna ninyo ang bisan ano nga ila ginapakaon sa inyo.
9 Ayuha ninyo ang mga nagamasakit kag sugiri ninyo sila nga malapit
na§ ang paghari sang Dios sa ila.
10 Pero kon mag-abot kamo sa isa ka banwa nga ang mga tawo indi
magbaton sa inyo, magkadto kamo sa mga karsada kag magsiling,
11 'Tungod nga indi kamo magbaton sa amon, bisan ang yab-ok sang inyo
banwa nga nagatapik sa amon tiil amon taktakon bilang paandam kontra
sa inyo. Tandai ninyo ini: malapit na ang paghari sang Dios.'"
12 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Sugiran ko kamo, sa adlaw sang paghukom,
mas labaw pa nga silot ang mabaton nila sang sa mga taga-Sodom."

Ang mga Banwa nga Wala Naghinulsol (Mat. 11:20-24)

13 *Dayon nagsiling si Jesus,* "Kaluluoy kamo nga mga taga-Corazin!
Kaluluoy man kamo nga mga taga-Betsaida! Kay kon ang mga milagro nga
akon ginhimo sa inyo ginhimo ko sa Tyre kag sa Sidon, dugay na kuntani
sila nagsuksok sang sako kag nagbutang sang abo sa ila mga ulo sa
pagpakita nga nagahinulsol sila sa ila mga sala.
14 Gani sa adlaw sang paghukom, mas labaw pa nga silot ang mabaton
ninyo sang sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon.
15 Kag kamo nga mga taga-Capernaum nagahunahuna nga dayawon
kamo bisan didto sa langit. Pero sa impyerno* gid kamo itagbong!"
16 *Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga inugpadala,* "Ang nagapamati sa
inyo nagapamati man sa akon, kag ang nagasikway sa inyo nagasikway
man sa akon, kag ang nagasikway sa akon nagasikway man sa nagpadala
sa akon."

Ang Pagbalik sang 72 ka Sumulunod

17 Pagbalik sang 72 nga ginpadala sang Ginoo malipayon gid sila, kag
nagsiling sila kay Jesus, "Ginoo, bisan ang mga demonyo nagtuman sa
amon paagi sa imo ngalan!"†
18 Nagsiling si Jesus sa ila, "Nakita ko ang pagkahulog ni Satanas halin sa
langit nga daw kilat kadasig.
19 Ginhatagan ko kamo sang awtoridad para madaog ninyo ang mga
demonyo kag ang tanan nga gahom sang aton kaaway nga si Satanas,‡ kag
wala sing may makahalit sa inyo.

---

‡ **10:4** *Indi man kamo...masugata:* Siguro amo ang sugo ni Jesus para magdali sila, nga indi sila mag-usik sang panahon sa malawig nga pagpanamyaw ukon pagpakig-estorya. § **10:9** *malapit na:* ukon, *nag-abot na.* Amo man sa bersikulo 11. * **10:15** *impyerno:* ukon, *lugar sang mga patay.* Sa Griego, *Hades.* † **10:17** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* ‡ **10:19** sa literal, *Ginhatagan ko kamo sang awtoridad sa pagtapak sa mga man-og kag mga iwi-iwi, kag sa tanan nga gahom sang kaaway.*

20 Pero indi kamo magkalipay tungod nga ang *malain nga* mga espiritu
nagtuman sa inyo, kundi magkalipay kamo tungod nga ang inyo ngalan
nasulat na didto sa langit."

Ginlipay si Jesus sang Espiritu Santo
(Mat. 11:25-27; 13:16-17)

21 Sang sadto nga tion, ginlipay gid si Jesus sang Espiritu Santo. Nagsiling
si Jesus, "Amay, nga tag-iya sang langit kag sang duta, ginadayaw ko ikaw
tungod nga ang kamatuoran nga gintago mo sa mga *tawo nga ginakabig*
nga mga maalam kag may mga tinun-an ginpahayag mo sa mga tawo nga
pareho sang mga bata *nga diutay ang kaalam*. Amay, salamat gid nga amo
ina ang imo kabubut-on."

22 *Pagkatapos sadto, nagsiling si Jesus sa mga tawo,* "Ang tanan nga
butang gintugyan sa akon sang akon Amay. Ang Amay lang ang nakakilala
sa *akon nga iya* Anak. Kag ang nakakilala sa Amay ako gid lang nga iya
Anak kag ang mga tawo nga buot ko nga ipakilala sa Amay."

23 Dayon nag-atubang si Jesus sa iya mga sumulunod kag naghambal sa
ila nga silahanon lang, "Bulahan kamo tungod nga nakita gid ninyo ang
mga butang nga akon ginapanghimo.

24 Sa pagkamatuod, madamo nga propeta kag mga hari sang una ang
naghandom nga makakita kag makabati sang inyo nakita kag nabatian
subong, pero wala natabo ini sa ila tiyempo."

Ang Maayo nga Samariahanon

25 May isa didto ka manunudlo sang Kasuguan nga nagtindog kag
nagpamangkot sa pagdakop-dakop kay Jesus, "Manunudlo, ano ang akon
dapat himuon para maangkon ko ang kabuhi nga wala sing katapusan?"

26 Nagsabat si Jesus sa iya, "Ano bala ang ginasiling sang Kasuguan suno
sa imo nabasahan?"

27 Nagsabat ang tawo, "Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bug-os
mo nga tagipusuon, sa bug-os mo nga kalag, sa bug-os mo nga kusog, kag sa
bug-os mo nga hunahuna.§ Kag higugmaon mo ang imo kapareho pareho
sang paghigugma mo sa imo kaugalingon."*

28 Nagsiling si Jesus sa iya, "Husto gid ang imo sabat. Himua ina para may
kabuhi ka *nga wala sing katapusan*."

29 Pero indi gusto sang manunudlo sang Kasuguan nga mahuy-an siya,
gani nagpamangkot pa gid siya, "Sin-o bala ang akon kapareho?"

30 Ginsabat siya ni Jesus *paagi sa isa ka estorya*. Siling niya, "May isa ka
tawo nga nagdulhog pa-Jerico halin sa Jerusalem. Samtang nagalakat siya,
hinali lang nga ginbanggaan siya sang mga tulisan. Ginkuha nila ang iya
pagkabutang pati ang iya bayo, ginbakol nila siya, kag ginbayaan nga
lipong kag daw patay na.

31 Natabuan man nga may pari nga nagdulhog sa amo nga dalan.
Pagkakita niya sang tawo *nga nagahamyang*, naglikaw siya sa pihak sang
dalan kag gin-agyan lang niya siya.

32 Nag-agi man didto ang isa ka Levita. Pagkakita niya sang tawo
naglikaw man siya kag nag-agi lang.

33 Sang ulihi may nakaagi nga Samariahanon. Pagkakita niya sa tawo *nga*
ginbakol naluoy gid siya.

34 Gani ginpalapitan niya siya kag ginbulong. Ginbutangan niya sang
lana kag bino ang iya pilas kag ginbugkusan. Dayon ginpasakay niya siya

§ **10:27** Deu. 6:5 * **10:27** Lev. 19:18

sa iya ginasakyan nga sapat kag gindala sa isa ka dalayunan. Didto,
gin-atipan pa gid niya siya.
35 Sang sunod nga adlaw, ginhatagan niya sing kuwarta ang tag-iya sang
dalayunan kag nagsiling, ‘Atipanon mo siya, kag kon kulangon pa ang akon
ginhatag sa imo dugangan ko lang ini sa akon pagbalik diri.’ ”
36 *Dayon naghambal si Jesus sa manunudlo sang Kasuguan,* “Ti sa imo,
sin-o bala sa ila nga tatlo ang nagpakita nga siya ang kapareho sang
ginbanggaan sang mga tulisan?”
37 Nagsiling ang manunudlo sang Kasuguan, “Ang tawo nga nagpakita
sang kaluoy sa iya.” Nagsiling dayon si Jesus, “Himua man ang pareho sang
ginhimo niya.”

Nagbisita si Jesus sa Ila ni Marta kag Maria

38 Nagpadayon sa paglakat si Jesus kag ang iya mga sumulunod, kag
nakaabot sila sa isa ka baryo. May babayi didto nga ang iya ngalan si
Marta. Ginpadayon niya sila sa iya balay.
39 May utod siya nga si Maria nga nagpungko didto sa tiilan ni Ginoong
Jesus kay gusto niya magpamati sang iya mga ginatudlo.
40 Pero si Marta nagapalibog gid sa paghimos sang pagkaon nila ni Jesus.
Gani nagpalapit siya kay Jesus kag nagsiling, “Ginoo, wala lang bala sing
kaso sa imo nga ginapabay-an lang ako sang akon utod sa paghimos sang
pagkaon? Abi hambali man siya nga buligan niya ako!”
41 Nagsabat ang Ginoo sa iya, “Ikaw Marta, madamo nga butang ang imo
ginapaligban.
42 Isa ka butang gid lang ang kinahanglan kag amo ini ang ginpili ni
Maria nga labing maayo, kag wala sing may makakuha sini sa iya.”

11

Nagtudlo si Jesus Parte sa Pangamuyo (Mat. 6:9-13; 7:7-11)

1 Isa sadto ka adlaw, sang pagkatapos pangamuyo ni Jesus, ang isa sang
iya mga sumulunod nagpalapit sa iya kag nagsiling, “Ginoo, si Juan *nga
manugbautiso* nagtudlo sa iya mga sumulunod sa pagpangamuyo. Tudlui
man kami magpangamuyo.”
2 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Magpangamuyo kamo pareho sini:

“ ‘Amay, kabay pa nga tahuron ka sang mga tawo.*
Kabay pa nga maghari ka diri sa amon.
3 Hatagi kami sang amon kinahanglanon nga pagkaon adlaw-adlaw.
4 Patawara kami sang amon mga sala,
kay ginapatawad man namon ang tanan nga nakasala sa amon.
Kag indi mo kami pag-ipadaog sa mga temtasyon.’ ”
5 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, “Abi kon may amigo ka, kag sa tungang
gab-i magkadto ka sa iya balay kag magsiling sa iya, ‘Amigo, pahulama ako
anay sang pagkaon,†
6 kay may amigo ako nga bag-o lang nag-abot kag wala gid ako sang
ipakaon sa iya.’
7 Dayon magsabat siya sa sulod, ‘Indi na ako pagdisturbuha. Nasiradhan
na namon ang puwertahan kag nagahigda na ako kag ang akon mga bata,
gani mabudlay na sa akon ang pagbangon para hatagan ka.’

---

* **11:2** *tahuron ka sang mga tawo:* sa literal, *tahuron ang ngalan mo* † **11:5** *pagkaon:* sa literal, *tatlo ka tinapay*

8 Pero ang matuod, bisan daw indi siya magbangon kag maghatag sa imo,
bisan amigohay pa kamo, magabangon gid siya kag magahatag sang imo
ginakinahanglan tungod kay wala ka nagahuyahuya sa pagpilit sa iya.
9 Gani ginasilingan ko kamo: Magpangayo kamo *sa Dios* kag hatagan *niya*
kamo. Pangitaa ninyo *sa iya ang inyo ginapangita* kag makita ninyo.
Magpanuktok kamo kag pagabuksan *niya* kamo.
10 Kay ang tanan nga nagapangayo, nagabaton. Ang mga nagapangita,
makakita. Kag ang mga nagapanuktok, pagabuksan.
11 Kamo nga mga ginikanan,‡ kon magpangayo ang inyo bata sang isda
hatagan bala ninyo sang man-og?
12 Kon magpangayo siya sang itlog, hatagan bala ninyo sang iwi-iwi?
Siyempre indi!
13 Ti kon kamo nga mga malain makahibalo maghatag sang maayo nga
mga butang sa inyo mga bata, daw ano pa gid ang inyo Amay sa langit!
Ihatag gid niya ang Espiritu Santo sa mga nagapangayo sa iya."

Si Jesus kag ang Hari sang Malain nga mga Espiritu (Mat. 12:22-30; Mar. 3:20-27)

14 Isa sadto ka tion nagtabog si Jesus sang demonyo nga nagsulod sa isa
ka tawo nga nangin kabangdanan sang iya pagkaapa. Sang napaguwa niya
ang demonyo, nakahambal dayon ang apa. Natingala gid ang mga tawo.
15 Pero may mga tawo didto nga nagsiling, "Nagatabog siya sang mga
demonyo paagi sa gahom nga ginhatag sa iya ni Satanas§ nga amo ang
pangulo sang mga demonyo."
16 Ang iban didto gusto nga tilawan si Jesus, gani nagpangayo sila sa iya
sang milagro halin sa Dios* bilang pamatuod *nga ginpadala siya sang Dios*.
17 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila hunahuna, gani nagsiling siya sa ila,
"Kon ang *mga pumuluyo sang* isa ka ginharian magbinahin-bahin kag
mag-ilinaway, ina nga ginharian malaglag. Amo man ang matabo sa
panimalay kon *ang mga nagaestar dira* magbinahin-bahin kag
mag-ilinaway.
18 Gani kon si Satanas kag ang iya mga sakop magbinahin-bahin kag
mag-ilinaway, paano makapadayon ang iya ginharian? Kay nagasiling man
bala kamo nga nagatabog ako sang mga demonyo paagi sa gahom nga
ginhatag sa akon ni Satanas.
19 Kon si Satanas ang nagahatag sa akon sang gahom para magtabog sang
mga demonyo, sin-o ang nagahatag sang gahom sa inyo mga sumulunod
nga nagatabog man sang mga demonyo? Ang inyo mga sumulunod mismo
nagapamatuod nga sala gid kamo.
20 Karon, tungod kay nagatabog ako sang mga demonyo paagi sa gahom
sang Dios, nagapamatuod ini nga ang paghari sang Dios nag-abot na sa
inyo."
21 *Ginsugiran sila ni Jesus sang isa pa ka paanggid,* "Kon nagaguwardya
ang makusog nga tawo sa iya balay, nga kompleto ang armas, indi gid
maano ang iya mga pagkabutang.
22 Pero kon sulungon siya sang mas makusog pa sang sa iya, mapierdi
siya. Ang iya ginasaligan nga mga armas kuhaon sa iya, kag pati ang tanan
niya nga mga pagkabutang pamartidahon pa."

---

‡ **11:11** *ginikanan:* sa literal, *amay langit* § **11:15** *Satanas:* sa Griego, *Beelzebul* * **11:16** *Dios:* sa literal,

23 *Pagkatapos nagsiling si Jesus,* "Ang wala nagaapin sa akon, kontra sa
akon. Kag ang wala nagabulig sa akon sa pagtipon *sang mga tawo sa Dios*
nagapalapta lang.

Ang Pagbalik sang Mahigko nga Espiritu (Mat. 12:43-45)

24 "Kon ang mahigko nga espiritu magguwa sa tawo nga iya ginsudlan,
nagalibot siya sa mga lugar nga wala sing tubig kay nagapangita siya sang
lugar nga iya mapahuwayan. Kon indi siya makakita sang palahuwayan,
magahunahuna siya nga magbalik na lang sa iya ginhalinan.
25 Kag kon sa iya pagbalik makita niya nga ang iya ginhalinan matinlo na
kag nahimos ang tanan,
26 malakat siya dayon kag manghagad sang pito pa gid ka espiritu nga
mas malain pa sang sa iya. Magasulod sila sa sadto nga tawo kag didto
mag-estar. Kag ang kahimtangan sang tawo mangin grabe pa gid sang sa
una."

Ang Matuod nga Pagkabulahan

27 Pagkatapos hambal ni Jesus sadto, may babayi didto sa kadam-an nga
nagsinggit sa iya, "Bulahan ang babayi nga nagbusong kag nagpatiti sa
imo!"
28 Nagsabat si Jesus, "Pero mas bulahan ang mga tawo nga nagapamati
kag nagatuman sang pulong sang Dios."

Ginpangayuan si Jesus sang Milagro (Mat. 12:38-42; Mar. 8:11-12)

29 Samtang nagadamo pa gid ang mga tawo nga nagatilipon kay Jesus,
nagsiling siya, "*Kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon tama kalaot.
Nagapangayo kamo sang milagro bilang pamatuod *nga ginpadala ako sang
Dios*. Pero wala sing milagro nga ipakita sa inyo luwas sa milagro nga
pareho sang natabo kay Jonas.
30 Subong nga si Jonas nangin tanda sa mga taga-Nineve, ang matabo sa
akon nga Anak sang Tawo mangin tanda man sa inyo.
31 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw† ang rayna nga halin sa south‡
upod sa *inyo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon kag basulon niya kamo.
Kay naghalin pa siya sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan sa
pagpamati sa kaalam ni *Haring* Solomon. Karon may ari diri nga labaw pa
kay Solomon, *pero wala kamo nagpamati sa iya*.
32 Sa adlaw sang paghukom, mabanhaw *man* ang mga taga-Nineve upod
sa *inyo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon kag basulon man nila kamo.
Kay pagkabati sang mga taga-Nineve sadto sang wali ni Jonas, naghinulsol
sila. Karon may ari diri nga labaw pa kay Jonas, *pero wala kamo
naghinulsol sang nagwali siya sa inyo*."

Ang Suga nga Ara sa Aton (Mat. 5:15; 6:22-23)

33 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Wala sing tawo nga nagasindi sang suga kag
taguon lang niya ini dayon ukon takluban sang sulukban, kundi
ginabutang ini sa tulungtungan para masanagan ang mga nagasulod *sa
balay*.

† **11:31** *mabanhaw:* ukon, *magatindog.* Amo man sa bersikulo 32. ‡ **11:31** *rayna nga halin sa south:* Amo ang rayna sang Sheba suno sa 1 Har. 10

34 Ang aton mata amo ang suga sang aton lawas. Kon masanag ang imo
panulok, masanagan ang imo bilog nga lawas. Pero kon madulom ang imo
panulok, madulman ang imo bilog nga lawas.
35 Gani siguruhon mo nga nasanagan ka gid, kay basi nga ang imo
ginasiling nga masanag madulom.
36 Kag kon ang imo bilog nga lawas nasanagan kag wala gid sing parte nga
nadulman, masanagan ang tanan, pareho sang pagsiga sang suga sa imo.”

Ang mga Ginpanghambal ni Jesus Kontra sa mga Pariseo kag mga Manunudlo sang Kasuguan (Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40)

37 Pagkatapos hambal ni Jesus, may isa ka Pariseo nga nag-agda sa iya
nga magkaon sa iya balay. Gani nag-upod si Jesus kag nagkaon.
38 Natingala ang Pariseo sang makita niya nga wala nagpanghugas si
Jesus antes magkaon *suno sa ila ritual*.
39 Gani naghambal ang Ginoo sa iya, “Kamo nga mga Pariseo,
ginahugasan ninyo ang sa guwa *lang* nga parte sang tasa kag pinggan
bilang ritual, pero ang sa sulod ninyo puno sang kadalok kag kalautan.
40 Mga buang-buang! Indi bala nga ang Dios nga naghimo sang guwa nga
parte amo man ang naghimo sang sulod nga parte?
41 Gani para mangin matinlo kamo, kaluoyi ninyo ang mga imol kag indi
ninyo pagdaluki kon ano man ang ila mga kinahanglanon.
42 “Kaluluoy kamo nga mga Pariseo! Ginahatag ninyo ang inyo ikanapulo
bisan sang inyo mga panakot, pero ginabaliwala ninyo ang paghimo sang
matarong sa inyo isigkatawo kag ang paghigugma sa Dios. Maghatag kamo
sang inyo ikanapulo pero indi ninyo pag-ibaliwala ang paghimo sang
sinang mas importante nga mga butang.
43 “Kaluluoy kamo nga mga Pariseo! Kay kon ara kamo sa mga simbahan,
gusto gid ninyo magpungko sa mga pulungkuan nga para sa mga
dungganon. Kag sa mga lugar nga madamo sang tawo, gusto gid ninyo nga
magtamyaw sila sa inyo.
44 Kaluluoy kamo! Pareho kamo sa lulubngan nga wala sing tanda kag
ginatapakan lang sang mga tawo nga wala kahibalo nga lulubngan gali
ato.”§
45 Nagsiling ang isa ka manunudlo sang Kasuguan, “Manunudlo, sa imo
panghambal ginainsultuhan mo man kami.”
46 Nagsabat si Jesus, “Kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan,
kaluluoy man kamo! Kay ginapabug-atan ninyo ang mga tawo sa madamo
nga pagsulundan nga ginadugang ninyo sa Kasuguan, pero kamo mismo
wala gani nagatuman.
47 Kaluluoy kamo! Nagapakay-o kamo sang mga lulubngan sang mga
propeta nga ginpamatay sang inyo mga katigulangan.
48 Gani nagapamatuod kamo kag nagakomporme man sang ila mga
ginhimo. Kay sila ang nagpamatay sang mga propeta kag kamo ang
nagapakay-o sang ila mga lulubngan.
49 Amo gani nga suno sa kaalam sang Dios nagsiling siya, ‘Magapadala
ako sa ila sang mga propeta kag mga apostoles; ang iban sang akon ipadala
pagapatyon nila, kag ang iban hingabuton nila.’

§ **11:44** Sa hunahuna sang mga Judio, kon matandugan nila ang lulubngan, mahigko na sila kag indi na makapalapit sa Dios. Gani ang buot silingon sang sini nga bersikulo, ang mga Pariseo pareho sang mga lulubngan nga nagapahigko sa mga tawo. Ginalatnan nila ang mga tawo sang ila ginahimo nga malain.

50 Gani *kamo nga mga tawo sa* sini nga henerasyon pagasilutan man sang
Dios tungod sang ila pagpamatay sang mga propeta sang una, halin pa sang
pagtuga sang kalibutan—
51 halin kay Abel hasta kay Zacarias nga ginpatay sa tunga sang halaran
kag sang templo. Huo, nagasiling ako sa inyo, *kamo nga mga tawo sa* sini
nga henerasyon silutan gid tungod sang ila mga ginhimo.
52 "Kaluluoy kamo nga mga manunudlo sang Kasuguan! Kay ginatago
ninyo ang yabi sa pag-intiendi sang kamatuoran. Indi lang nga wala kamo
nagasunod sa kamatuoran, kundi ginabalabagan pa ninyo ang iban nga
gusto magsunod."
53 Pagkatapos nga naghalin si Jesus sa balay, ang mga manunudlo sang
Kasuguan kag ang mga Pariseo nagsugod na nga magdumot gid sa iya. Sige
ang ila pamangkot sa iya parte sa nagkalain-lain nga butang
54 sa pagdakop-dakop sa iya mga pulong.

12

Mag-andam sa mga Tawo nga Pakita-kita lang ang Ila Ginahimo (Mat. 10:26-27)

1 Sang nagdugok ang linibo-libo nga mga tawo *kay Jesus* kag nagaginutok
sila, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Mag-andam kamo, kay basi
malatnan kamo sang batasan* sang mga Pariseo nga puro pakita-kita lang.
2 Pero wala sing tinago nga indi mahibaluan sa ulihi.
3 Gani, bisan ano ang inyo ginahambal sa madulom, mabatian sa
masanag, kag ang inyo ginahutik sa sirado nga kuwarto, mahibaluan sang
tanan.

Ang Dapat Kahadlukan (Mat. 10:28-31)

4 "Mga abyan, indi kamo magkahadlok sa mga tawo nga makapatay lang
sang inyo lawas, kag pagkatapos wala na sila sing mahimo pa sa inyo.
5 Sugiran ko kamo kon sin-o ang inyo kahadlukan: kahadlukan ninyo ang
Dios, kay pagkatapos nga mapatay niya ang lawas sang tawo may gahom
pa gid siya sa paghaboy sang iya kalag sa impyerno. Amo gani nga
ginapaandaman ko kamo nga ang Dios dapat ninyo kahadlukan.
6 Indi bala nga barato lang ang *pispis nga* maya? Pero wala sing isa sa ila
nga ginakalimtan sang Dios.
7 Gani labi pa gid kamo, kay bisan ang inyo buhok sa ulo naisip niya
tanan. Gani indi kamo magkahadlok, kay mas mahal pa kamo sang sa
madamo nga maya."

Ang Pagkilala kay Jesus (Mat. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Ang bisan sin-o nga nagakilala sa akon
sa atubangan sang mga tawo nga ako iya Ginoo, *ako nga* Anak sang Tawo
magakilala man sa iya sa atubangan sang mga anghel sang Dios.
9 Pero ang wala nagakilala sa akon sa atubangan sang mga tawo, indi ko
man pagkilalahon sa atubangan sang mga anghel sang Dios.
10 Ang bisan sin-o nga maghambal sing malain kontra sa *akon nga* Anak
sang Tawo mapatawad; pero ang magpakalain sa Espiritu Santo indi gid
mapatawad.

---

* **12:1** *batasan:* sa literal, *inugpahabok ukon lebadura.* Sa English, *yeast.*

11 “Kon tungod sa inyo pagtuo pagadal-on kamo sa simbahan sang mga
Judio ukon sa mga manugdumala sang banwa para imbistigaron, indi
kamo magpalibog kon ano ang inyo isabat.
12 Kay sa sina nga tion tudluan kamo sang Espiritu Santo kon ano ang
inyo dapat ihambal.”

Ang Paanggid Parte sa Manggaranon nga Nagsalig sa Iya Manggad

13 May tawo didto nga nagsiling, “Manunudlo, silinga ang akon utod nga
partihan niya ako sang amon palanublion.”
14 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ano ako, huwis ukon manugpartida sang inyo
pagkabutang?”
15 Dayon naghambal si Jesus sa mga tawo, “Mag-andam kamo sa tanan
nga klase sang pagkamainangkunon, kay ang matuod nga pagkabuhi wala
nagadepende sa madamo nga manggad.”
16 Kag ginsugiran niya sila sang isa ka paanggid, “May isa ka tawo nga
manggaranon nga may duta nga madamo gid ang patubas.
17 Gani nagsiling siya sa iya kaugalingon, ‘Ano ang akon himuon? Wala
na ako butangan sang akon patubas!
18 Maayo pa siguro nga ipaguba ko ang akon mga bodega kag ipatindog
ang mas dako pa gid, kag dira ko ibutang ang akon mga patubas kag mga
pagkabutang.
19 Kag tungod kay madamo na ang akon natipon para sa palaabuton nga
mga tinuig, mapahuway-huway lang ako anay, magkaon, mag-inom, kag
magpangalipay!’
20 Pero nagsiling ang Dios sa iya, ‘Buang-buang! Karon nga gab-i bawion
ko sa imo ang imo kabuhi. Ti sin-o ang magapulos sang imo gintipon nga
manggad?’
21 Amo man ina ang matabo sa tawo nga nagatipon sang manggad para
lang sa iya kaugalingon pero pobre sa atubangan sang Dios.”

Magsalig sa Dios
(Mat. 6:25-34)

22 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Gani nagasiling ako sa
inyo nga indi kamo magpalibog sa inyo pagpangabuhi, kon ano ang inyo
kaunon kag kon ano ang inyo bayuon.
23 Kay kon ginhatagan kamo sang Dios sang kabuhi kag lawas, indi
mahimo nga indi niya kamo paghatagan sang pagkaon kag bayo.
24 Tan-awa ninyo ang mga uwak: wala sila nagatanom, wala nagaani, kag
wala sila sang bodega nga ginatipunan sang ila pagkaon, pero ginapakaon
sila sang Dios. Indi bala mas labaw pa kamo sang sa mga pispis?
25 Sin-o sa inyo ang makapalawig sang inyo kabuhi bisan diutay lang
paagi sa inyo pagpalibog? *Wala gid!*
26 Gani, tungod nga wala man kamo sang may mahimo sa pagpalawig
sang inyo kabuhi, ngaa magpalibog pa gid kamo sang iban nga mga butang?
27 Talupangda ninyo kon paano nagatubo ang mga bulak; wala sila
nagapangabudlay ukon nagahimo sang ila bayo. Sa pagkamatuod, bisan
ang bantog kag manggaranon nga hari nga si Solomon, ang iya mga bayo
indi makatupong sa katahom sang bisan isa lang sa sini nga mga bulak.
28 Kon ginapatahom sang Dios ang mga hilamon nga buhi subong, pero
sa ulihi *malaya kag* tutdan man lang, indi bala nga mas labi pa gid nga
pabayuan niya kamo? Kadiutay sang inyo pagtuo!
29 Indi kamo magpalibog kon ano ang inyo kaunon kag imnon.

30 Amo ina ang ginapalibugan sang mga tawo nga wala nagakilala sa
Dios. Pero nakahibalo ang inyo Amay sa langit nga kinahanglan ninyo ina
nga mga butang.
31 Gani unaha ninyo ang pagpasakop sa paghari sang Dios kag ihatag gid
niya ang inyo mga kinahanglanon.

Mga Manggad sa Langit
(Mat. 6:19-21)

32 "Kamo nga nagasunod sa akon pila lang gid,† pero indi kamo
magkahadlok kay ginbuot sang inyo Amay nga paharion kamo sa iya
ginharian.
33 Ibaligya ninyo ang inyo pagkabutang, kag ihatag ang kuwarta sa mga
imol para makatipon kamo sang manggad didto sa langit. Ini indi gid
mabuhinan ukon madunot, tungod nga wala didto sing makawat nga
makapalapit kag wala man sing mga sapat-sapat nga makaut-ot.
34 Kay kon diin ang inyo manggad didto man ang inyo tagipusuon.

Magpreparar sa Pagbalik sang Ginoo

35-36 "Magpreparar kamo sa tanan nga tion para indi kamo makibot sa
pagbalik sang inyo Ginoo. Sunda ninyo ang mga ulipon nga nagahulat sa
pagbalik sang ila amo nga nagtambong sa punsyon. Nagabantay sila kag
wala nila ginapatay ang ila mga suga. Gani bisan ano nga oras mag-abot
ang ila amo, kon magpanuktok, mabuksan nila dayon ang puwertahan.
37 Bulahan ato nga mga ulipon nga maabtan sang ila amo nga
nagabugtaw kag nagabantay sa iya pag-abot. Ang matuod, magapreparar
ang ila amo sa pagserbisyo sa ila. Papungkuon niya sila sa iya lamisa kag
siya mismo ang magaserbi sa ila.
38 Bulahan gid sila kon maabtan sila nga nakapreparar sa iya pag-abot
bisan sa tungang gab-i ukon kaagahon.
39 Tandai ninyo ini: kon nahibaluan sang tagbalay kon ano nga oras
maabot ang makawat, bantayan gid niya para indi makasulod ang
makawat sa iya balay.
40 Gani magbantay gid kamo, kay sa oras nga wala ninyo ginapaabot, *ako
nga* Anak sang Tawo magaabot."

Ang Masaligan kag ang Indi Masaligan nga Ulipon
(Mat. 24:45-51)

41 Nagpamangkot si Pedro, "Ginoo, para bala kay sin-o ang paanggid nga
ina, sa amon bala ukon sa tanan?"
42 Ginsabat siya ni Jesus *paagi sa isa ka paanggid*, "Indi bala nga kon sin-o
ang masaligan kag maalam nga ulipon amo ang ginapili sang amo nga
magdumala sa iya kaupod nga mga ulipon? Siya ang nagahatag sa ila sang
ila pagkaon sa husto nga oras.
43 Bulahan ato nga ulipon nga sa pagbalik sang iya amo maabtan siya nga
nagahimo sang iya buluhaton.
44 Sa pagkamatuod, padumalahon siya sa tanan nga pagkabutang sang
iya amo.
45 Pero kaluluoy ang ulipon nga sa paglakat sang iya amo magahunahuna
siya nga madugay pa siya magbalik, gani magasugod siya sa pagpamintas
sa iya kaupod nga mga ulipon, lalaki kag babayi man, kag magapagusto
siya sang kaon, inom kag pahubog.

† **12:32** *Kamo nga nagasunod sa akon pila lang gid:* sa literal, *Gamay nga panong sang mga karnero*

46 Magaabot ang iya amo sa oras nga wala gid niya ginahunahuna, kag
grabe ang silot nga iya agumon.‡ Ibutang siya sa isa ka lugar upod sa mga
tawo nga indi gid masaligan.
47 "Ang ulipon nga nakahibalo kon ano ang luyag sang iya amo pero wala
nagatuman, madamo nga hanot ang iya pagaagumon.
48 Kag ang ulipon nga wala nakahibalo kon ano ang luyag sang iya amo
kag nakahimo sang mga butang nga indi maayo hanuton man, pero diutay
lang. Kay ang bisan sin-o nga ginhatagan sang madamo, madamo man ang
ginapaabot sa iya. Mas madamo ang ginapaabot sa tawo nga gintugyanan
sang madamo."

Si Jesus ang Kabangdanan sang Pagbinahin-bahin
(Mat. 10:34-36)
49 *Nagsiling pa gid si Jesus sa ila,* "Nagkadto ako diri sa kalibutan sa
pagdala sang *silot nga daw* kalayo, kag luyag ko nga magdabdab na ini.
50 Pero sa wala pa ini matabo madamo anay nga mga pag-antos ang akon
maagyan. Kag indi gid ako mapahamtang samtang wala pa ini matapos.
51 "Nagahunahuna bala kamo nga nagkadto ako diri sa kalibutan para
mangin maayo ang relasyon sang isa kag isa? Ang matuod, nagkadto ako
diri para magbinahin-bahin ang mga tawo.
52 Kay halin subong, *tungod sa akon,* may lima ka tawo sa pamilya nga
magabinahin-bahin. Ang tatlo kontra sa duha kag ang duha kontra sa tatlo.
53 Ang amay kag ang iya anak nga lalaki magakontrahanay. Ang iloy kag
ang iya anak nga babayi magakontrahanay, kag ang ugangan nga babayi
kag ang iya umagad nga babayi magakontrahanay."

Panilagi Ninyo ang mga Nagakalatabo Karon
(Mat. 16:2-3)
54 Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, "Kon makita ninyo ang gal-om sa
west nagasiling kamo nga magaulan, kag amo gani ang matabo.
55 Kag kon maghuyop na ang habagat nagasiling kamo nga magainit, kag
amo man ang matabo.
56 Mga hipokrito! Makahibalo kamo magpakot kon ano ang matabo paagi
sa inyo pagtan-aw sa duta kag sa langit, pero ngaa indi kamo makapakot
sang mga nagakalatabo subong?

Magpakig-uli ka sa Imo Kaaway
(Mat. 5:25-26)
57 "Ngaa wala gid ninyo ginabinagbinag kon ano ang husto?
58 Kon may mag-akusar sa imo, tinguhai gid sa pagpakighusay samtang
nagapakadto pa lang kamo sa korte. Kay basi piliton gid niya ikaw nga
dal-on sa huwis kag itugyan ka dayon sang huwis sa opisyal para prisohon.
59 Kag indi ka gid makaguwa kon indi mo anay mabayaran ang tanan."

13

Maghinulsol Kamo
1 May mga tawo didto nga nagbalita kay Jesus parte sa mga taga-Galilea
nga ginpapatay ni Pilato sang nagahalad sila sang mga sapat *sa templo.*
2 Nagsiling si Jesus sa ila, "Siguro nagahunahuna kamo nga natabo ato sa
ila tungod nga mas makasasala sila sang sa iban nga mga taga-Galilea.
3 Pero indi! Pero sugiran ko kamo, kon indi kamo maghinulsol kag
magtalikod sa inyo mga sala, kamo tanan mapatay man.

‡ **12:46** *kag grabe ang silot nga iya agumon:* sa literal, *kag tadtaron siya*

4 Ti, ano karon atong 18 ka tawo nga natumbahan sang tore sa Siloam kag
nagkalamatay. Siguro nagahunahuna man kamo nga sila ang
pinakamalaot sa tanan nga taga-Jerusalem.
5 Pero indi! Pero sugiran ko kamo, kon indi kamo maghinulsol kag
magtalikod sa inyo mga sala, kamo tanan mapatay man."

Ang Kahoy nga Wala Nagapamunga

6 Dayon ginsugiran sila ni Jesus sang isa ka paanggid, "May isa ka tawo
nga may gintanom nga higera sa iya talamnan sang ubas. Ginkadtuan niya
ini nga tanom kag gintan-aw kon bala may bunga, pero wala gid siya sing
may nakita.
7 Gani ginhambalan niya ang nagaatipan sang iya talamnan, 'Tatlo na ka
tuig ang akon pagbalik-balik diri nga nagatan-aw kon may bunga na ang
higera, pero wala gid makapamunga. Maayo pa tapson mo na lang ina.
Ginakuha lang niya ang abuno sang duta.'
8 Pero nagsiling ang manug-atipan, 'Sir, pabay-an ta lang anay sa sini nga
tuig kay kutkutan ko ang iya palibot kag abunuhan.
9 Basi pa lang nga magpamunga sa sunod nga tuig. Pero kon indi pa gid
siya magpamunga amo na ina ang pagtapas ta.'"

Gin-ayo ni Jesus ang Buktot nga Babayi

10 Sang isa ka Adlaw nga Inugpahuway, nagkadto si Jesus sa simbahan
sang mga Judio kag nagpanudlo.
11 May babayi didto nga nangin buktot tungod nga ginapamasakit siya
sang *malain nga* espiritu. Sa sulod sang 18 ka tuig indi gid siya
makatadlong sang iya lawas.
12 Sang makita siya ni Jesus, gintawag niya siya kag ginsilingan, "Tyay,
maayo ka na sa imo masakit."
13 Dayon gintungtong niya ang iya mga kamot sa babayi, kag sa gilayon
nagtadlong ang iya likod kag nagdayaw siya sa Dios.
14 Pero nangakig gid ang manugdumala sang simbahan, tungod kay
nagpang-ayo si Jesus sa Adlaw nga Inugpahuway. Nagsiling siya sa mga
tawo, "Sa isa ka semana may anom ka adlaw para mag-obra. Sa sina nga
mga adlaw magkadto kamo diri sa pagpabulong, pero indi sa Adlaw nga
Inugpahuway."
15 Nagsabat ang Ginoo sa iya, "Mga hipokrito kamo! Indi bala nga kon
may baka kamo ukon kabayo, ginahubaran ninyo kag ginaguyod sa mga
palaimnan bisan sa Adlaw nga Inugpahuway?
16 Kon ginahimo ninyo ina sa sapat, ngaa indi ko paghimuon ang maayo
sa sini nga babayi nga isa man sang mga kaliwat ni Abraham? Gin-gapos
siya ni Satanas sa sulod sang 18 ka tuig, gani dapat nga hilwayon siya sa
gahom ni Satanas bisan sa Adlaw nga Inugpahuway."
17 Sa sabat nga ini ni Jesus nahuy-an ang mga nagakontra sa iya. Sa pihak
nga bahin, nalipay gid ang mga tawo tungod sa makatilingala nga mga
butang nga iya ginpanghimo.

Ang Paanggid Parte sa Binhi sang Mustasa
(Mat. 13:31-32; Mar. 4:30-32)

18 Nagpadayon pa gid si Jesus sa paghambal, "Sa ano ko bala ipaanggid
ang paghari sang Dios?
19 Ang paghari sang Dios pareho sa binhi sang mustasa* nga ginpanggas
sang isa ka tawo sa iya katamnan. Nagtubo ini kag nagdako nga daw sa

* **13:19** *mustasa:* isa ka klase sang mustasa nga dako gid.

kahoy ang iya kataason, kag ginpugaran sang mga pispis ang iya mga
sanga.”

Ang Paanggid Parte sa Inugpahabok sang Tinapay
(Mat. 13:33)

20 Dayon nagsiling pa gid si Jesus, “Sa ano ko pa gid bala ipaanggid ang
paghari sang Dios?
21 Pareho ini sa inugpahabok nga ginmiksla sang babayi sa isa ka labador
nga harina nga iya masahon, kag naghabok dayon ang bilog nga linamas.”

Ang Makitid nga Puwertahan
(Mat. 7:13-14, 21-23)

22 Sang nagapakadto si Jesus sa Jerusalem, nagapanudlo siya sa mga
baryo kag mga banwa nga iya ginaagyan.
23 Karon, may nagpamangkot sa iya, “Ginoo, diutay lang bala ang
maluwas?” Nagsabat si Jesus,
24 “Magtinguha gid kamo sa pagsulod sa makitid nga puwertahan. Kay
ang matuod, madamo ang gusto nga magsulod, pero indi sila makasulod.
25 Kon nakapanirado na ang tagbalay magatindog gid lang kamo sa guwa
kag magapanuktok nga nagasiling, ‘Ginoo, pasudla kami.’ Pero sabton niya
kamo, ‘Wala ako makakilala sa inyo.’
26 Dayon magasiling kamo, ‘Indi bala nga nag-upod kita sa pagkaon, kag
nagtudlo ka sa mga kalye sang amon banwa?’
27 Pero magasabat siya sa inyo, ‘Wala gid ako makakilala sa inyo. Palayo
kamo sa akon, tanan kamo nga nagahimo sang malain!’
28 Magahibi kamo kag magabagrot ang inyo mga ngipon† kon makita
ninyo si Abraham, Isaac, Jacob kag ang tanan nga propeta nga nasakop sa
paghari sang Dios, pero kamo ya wala nasakop.
29 Kag makita ninyo ang mga indi Judio nga naghalin sa tanan nga parte
sang kalibutan‡ nga magapungko sa punsyon sa paghari sang Dios.
30 May mga tawo nga kubos subong, pero sa ulihi mangin dungganon.
Kag may mga dungganon subong, pero sa ulihi mangin kubos.”

Ang Paghigugma ni Jesus sa Jerusalem
(Mat. 23:37-39)

31 Sang sadto nga tion, may mga Pariseo nga nagpalapit kay Jesus kag
nagsiling, “Kinahanglan maghalin ka na diri kay gusto ni Herodes nga
patyon ka.”
32 Pero ginsabat sila ni Jesus, “Lakat, sugiri ninyo inang madaya§ nga
Herodes nga nagatabog ako sang mga demonyo kag nagapang-ayo sang
mga masakiton subong hasta buwas, kag sa ikatlo nga adlaw matapos ko
na ang akon obra.
33 Basta kinahanglan gid nga padayunon ko ang akon paglakat subong, sa
buwas, kag sa sunod nga adlaw, kay indi nagakabagay nga ang propeta
patyon sa iban nga lugar luwas sa Jerusalem.
34 “Kamo nga mga taga-Jerusalem, ngaa ginabato ninyo kag ginapamatay
ang mga propeta nga ginpadala *sang Dios* sa inyo? Permi ko ginahandom
nga tipunon kamo *kag atipanon* pareho sang munga nga nagatipon sang
iya mga piso sa idalom sang iya mga pakpak, pero indi kamo gusto sini.

† **13:28** *magabagrot ang inyo mga ngipon:* siguro tungod sa kaakig ukon kasakit. ‡ **13:29** *sa tanan nga parte sang kalibutan:* sa literal, *sa east, west, north, kag south* § **13:32** *madaya:* ang literal sini sa English, *fox*

35 Karon, bahala kamo sa inyo kaugalingon. Indi na gid ninyo ako makita
hasta sa pag-abot sang adlaw nga magasiling kamo, 'Ginapakamaayo sang
Ginoo ang iya pinadala.*'†"

14

Gin-ayo ni Jesus ang Masakiton nga Tawo

1 Isa sadto ka Adlaw nga Inugpahuway, gin-imbitar si Jesus sang isa ka
manugdumala sang mga Pariseo nga magkaon sa iya balay. Pag-abot ni
Jesus didto, ginbantayan siya sang mga tawo nga nagakontra sa iya *kon
bala lapason niya ang Kasuguan*.
2 Karon, may tawo didto nga nagapalamanog ang bilog niya nga lawas.
3 Nagpamangkot si Jesus sa mga manunudlo sang Kasuguan kag sa mga
Pariseo, "Ginatugot bala sang aton Kasuguan nga magpang-ayo *sang mga
masakiton* sa Adlaw nga Inugpahuway ukon wala?"
4 Pero naghipos lang sila. Dayon ginkaptan ni Jesus ang tawo kag gin-ayo.
Pagkatapos ginpalakat niya.
5 Kag nagsiling siya sa mga tawo didto, "Abi may bata kamo ukon baka
nga mahulog sa bubon sa Adlaw nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang
bala ninyo tungod kay Adlaw nga Inugpahuway? Siyempre, kuhaon
ninyo!"
6 Pero wala gid sing may nakasabat sa iya pamangkot.

Ang Pagpaubos kag ang Pagkamaabiabihon

7 Napanilagan ni Jesus nga ang mga tawo nga ginpang-imbitar nagapili
sang mga pulungkuan nga para sa dungganon nga mga tawo. Gani
ginsugiran niya sila sini nga paanggid,
8 "Kon imbitaron ka sa punsyon sang kasal, indi mo pagpilion ang
pulungkuan nga para sa dungganon nga mga tawo. Kay basi may
gin-imbitar nga mas dungganon pa gid sang sa imo.
9 Kag ang nag-imbitar sa inyo nga duha magapalapit sa imo kag
magsiling, 'Abi halin ka anay dira, kay napreparar na ini nga pulungkuan
sa sini nga tawo.' Ti mahuy-an ka kag mapungko ka na lang sa pulungkuan
nga para sa ordinaryo nga mga tawo.
10 Pero kon imbitaron ka, pilion mo ang pulungkuan nga para sa
ordinaryo nga mga tawo, para sa pag-abot sang nag-imbitar sa imo
palapitan ka niya kag papungkuon sa pulungkuan nga para sa dungganon
nga mga tawo. Kundi mapadunggan ka pa sa atubangan sang tanan nga
ginpang-imbitar.
11 Kay ang bisan sin-o nga nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson,
pero ang nagapaubos sang iya kaugalingon pataason."
12 Dayon nagsiling si Jesus sa tawo nga nag-imbitar sa iya, "Kon
mag-imbitar ka sang mga tawo nga magpanyaga ukon magpanyapon sa
inyo, indi *lang* pag-imbitara ang imo mga amigo ukon ang imo mga utod
ukon ang imo mga paryente ukon ang imo mga kasilingan nga
manggaranon, kay basi kon imbitaron ka man nila kag mabaton mo na ang
imo balos.
13 Kon magpapunsyon ka, imbitaron mo *man* ang mga imol, ang mga
pingkaw, ang mga piang, kag ang mga bulag.

---

* **13:35** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* † **13:35** Sal. 118:26

14 Mangin bulahan ka tungod kay indi sila makabalos sa imo. Ang Dios
amo ang magabalos sa imo sa pag-abot sang panahon sang pagkabanhaw
sang mga matarong."

Ang Paanggid Parte sa Punsyon
(Mat. 22:1-10)

15 Sang pagkabati sadto sang isa nga nakaupod kay Jesus sa pagkaon,
nagsiling siya, "Bulahan atong mga tawo nga magakaon sa punsyon sa
paghari sang Dios!"
16 Dayon gin-estoryahan siya ni Jesus, "May isa ka tawo nga nagpreparar
sang dako nga punsyon, kag madamo ang iya ginpang-imbitar.
17 Pag-abot sang oras nga inugkaon na, ginsugo niya ang iya ulipon nga
kadtuan ang mga ginpang-imbitar kag silingon, 'Magkadto na kamo kay
preparado na ang tanan!'
18 Pero kada isa sa ila nagbalibad nga indi sila makakadto. Nagsiling ang
isa, 'Bag-o lang ako nakabakal sang duta kag kinahanglan nga kadtuan ko
kag tan-awon. Gani nagapangabay ako nga pasensyaha lang anay ako.'
19 Nagsiling pa gid ang isa, 'Indi ako makakadto kay bag-o lang ako
nakabakal sang napulo ka baka kag tilawan ko na kon bala maayo iarado.
Gani pasensyaha lang anay ako.'
20 Nagsiling pa gid ang isa, 'Bag-o gid lang ako ginkasal, gani indi ako
makakadto.'
21 Pagkatapos nagbalik ang ulipon sa iya amo kag ginsugiran niya siya
kon ngaa indi sila makakadto. Pagkabati sang amo nangakig siya. Gani
nagsiling siya sa iya ulipon, 'Kadto didto sa mga karsada kag mga kalye
sang aton banwa kag dal-a diri ang mga imol, mga pingkaw, mga bulag, kag
mga piang.'
22 Sang mahimo ato sang ulipon, nagsiling siya sa iya amo, 'Sir, natuman
ko na ang imo sugo, pero may bakante pa gid sa kalan-an.'
23 Gani nagsiling ang amo sa iya, 'Kadto didto sa mga dalan sa guwa sang
banwa kag piliton mo ang mga tawo nga imo makita nga magkadto diri
para mapuno ang akon balay.
24 Sugiran ko kamo sang matuod, sa mga tawo nga akon gin-imbitar, wala
gid sing may makatilaw sa ila sang akon ginpreparar nga pagkaon.'"

Ang Pagsunod sa Ginoo
(Mat. 10:37-38)

25 Sang nagapadayon si Jesus sa iya paglakat *pakadto sa Jerusalem*,
madamo nga tawo ang nag-upod sa iya. Ginbalikid niya sila kag nagsiling,
26 "Kon may tawo nga luyag magsunod sa akon, pero mas palangga pa
niya ang iya mga ginikanan, asawa, mga bata, mga utod, ukon ang iya
kaugalingon sang sa akon, indi siya takos nga mangin akon sumulunod.
27 Ang bisan sin-o nga indi magsunod sa akon tungod kay nahadlok siya
nga mapatay para sa akon* indi takos nga mangin akon sumulunod.
28 Ang tawo nga luyag magsunod sa akon pareho siya sang isa ka tawo
nga nagaplano nga magpatindog sang tore. Una, bantaon niya anay kon
pila ang magasto niya kag kon bala makaigo ang iya kuwarta nga gastuhon
hasta mahuman ini.

---

* **14:27** *nahadlok siya nga mapatay para sa akon:* sa literal, *indi siya magpas-an sang iya krus.* Ang krus diri nagasimbolo sang kamatayon, kay isa sa mga paagi sa pagsilot sa mga kriminal sadto nga panahon amo ang kamatayon sa krus.

29 Kay kon indi niya ini paghimuon basi pundasyon pa lang ang iya
maobra kag maubos na ang iya kuwarta kag indi na niya mahuman. Gani
kadlawan gid siya sang mga tawo nga makakita.
30 Magasiling sila, ‘Nagsagi lang patindog nga indi man lang
makapahuman.’
31 Pareho man sa isa ka hari nga magapakig-away sa iban nga hari.
Kinahanglan planohon niya anay kon bala ang iya mga soldado nga 10,000
makasarang magpakig-away sa hari nga may 20,000 ka soldado.
32 Kon banta niya nga indi siya makasarang, maayo pa nga samtang wala
pa ang away magsugo siya sang pila sang iya mga tinawo sa pagpangabay
sa iya kontra nga hari nga luyag na lang niya nga magpakighusay.
33 Gani binagbinagon man ninyo anay ang inyo pagsunod sa akon, kay
kon indi ninyo pagbayaan ang tanan nga inyo ginapasulabi diri sa
kalibutan, indi man kamo takos nga mangin akon sumulunod.

Ang Asin
(Mat. 5:13; Mar. 9:50)
34 “Ang asin maayo, pero kon maglain ang iya sabor, wala na sing may
mahimo para mapabalik pa ang iya sabor.
35 Indi na mapuslan bisan ilakot pa sa mga higko para iabuno, gani
ginapilak na lang. Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo
ining inyo nabatian.”

15

Ang Nadula nga Karnero
(Mat. 18:12-14)
1 Madamo nga manugsukot sang buhis kag *iban pa nga ginakabig nga*
mga makasasala ang nagpalapit kay Jesus sa pagpamati sang iya mga
pagpanudlo.
2 Nagkumod ang mga Pariseo kag ang mga manunudlo sang Kasuguan.
Siling nila, “Ini nga tawo nagabaton sang mga makasasala, kag nagaupod
sa ila sa pagkaon!”
3 Gani ginsugiran sila ni Jesus sang *mga* paanggid. Siling niya,
4 “Halimbawa, may tawo nga may 100 ka karnero. Ang isa nadula. Ti ano
ang iya himuon? Siyempre bayaan niya anay ang 99 sa palahalban kag
pangitaon ang nadula hasta nga makita niya ini.
5 Kon makita na niya magakalipay siya kag pas-anon niya ini puli.
6 Pag-abot niya sa ila balay panawgon niya ang iya mga abyan kag mga
kasilingan kag magsiling, ‘Dali kamo, magkalipay kita, kay nakita ko na ang
akon karnero nga nadula.’ ”
7 Dayon nagsiling si Jesus, “Pareho man sina didto sa langit. Mas dako
ang kalipay tungod sa isa ka makasasala nga nagahinulsol sang sa 99 nga
mga matarong nga indi kinahanglan nga maghinulsol.

Ang Nadula nga Kuwarta
8 “Ukon halimbawa may isa ka babayi nga may napulo ka sinsilyo. Ano
ayhan ang iya himuon kon madula ang isa? Siyempre sindihan niya ang
suga kag silhigan sing maayo ang iya balay para pangitaon ang sinsilyo
hasta nga makita niya ini.
9 Kon makita na niya ini, panawgon niya ang iya mga amiga kag mga
kasilingan kag magsiling, ‘Magkalipay kita, kay nakita ko na ang akon
sinsilyo nga nadula.’ ”

10 Dayon nagsiling si Jesus, “Pareho man sina ang kalipay sang mga
anghel sang Dios sa langit kon ang isa ka makasasala maghinulsol.”

Ang Nadula nga Anak

11 May isa pa gid ka paanggid nga ginsugid si Jesus. Nagsiling siya, “May
isa ka tawo nga may duha ka anak nga lalaki.
12 Nagsiling ang manghod sa iya amay, ‘Tay, ihatag na sa akon ang akon
parte nga palanublion.’ Gani ginpartida niya ang iya mga pagkabutang sa
ila nga duha.
13 Pagligad sang pila ka adlaw, ginpamaligya sang manghod ang iya parte
kag naglakat sa malayo nga lugar. Kag didto nagpagusto siya gasto sang iya
kuwarta sa wala gid sing kapuslanan.
14 Sang naubos na niya gasto ang iya kuwarta, nag-abot ang puwerte nga
gutom sa sadto nga lugar. Binudlayan gid siya.
15 Gani nag-obra na lang siya sa uma sang tawo nga taga-didto bilang
manugbahog sang baboy.
16 Kon kaisa gusto niya nga magkaon sang kalan-on sang baboy para
mauli-ulian ang iya kagutom, kay wala gid sing may nagahatag sang
pagkaon sa iya.
17 “Sang ulihi nakatalupangod siya sa iya kahimtangan. Nadumduman
niya nga didto sa ila pagusto sa pagkaon ang mga trabahador sang iya
amay, pero siya ya daw mapatay na sa kagutom.
18 Gani nagsiling siya, ‘Maayo pa mapuli na lang ako didto kay tatay kag
magsiling sa iya, “Tay nakasala ako sa Dios kag sa imo.
19 Karon indi na ako takos nga tawgon nga imo anak, kabiga na lang ako
nga isa sang imo mga trabahador.”’
20 Gani nagpuli siya.
“Sang malayo pa siya, nakita siya sang iya amay. Naluoy gid ang amay sa
iya anak, gani nagdalagan siya pakadto sa iya anak kag ginhakos niya siya
kag ginhalukan.
21 “Dayon naghambal ang iya anak sa iya, ‘Tay, nakasala ako sa Dios kag
sa imo. Indi na ako takos nga tawgon nga imo anak. Kabiga na lang ako nga
isa sang imo mga trabahador.’*
22 “Gintawag sang amay ang iya mga ulipon kag nagsiling, ‘Dali, kuha
kamo sang pinakamatahom nga bayo kag ipabayo sa iya. Suksuki man
ninyo siya sang singsing kag sandalyas.
23 Dayon kuhaa ninyo ang ginpatambok nga bataon nga baka kag ihawa.
Magapunsyon kita.
24 Tungod kay ining akon anak, *nga ginakabig ko* nga patay na, karon
nabuhi. Nadula siya pero karon nakita.’ Gani nagsugod sila sa pagsinadya.
25 “Natabo ini sang sa uma pa ang magulang niya nga bata. Sang nagpuli
na siya, kag malapit na sa balay, nabatian niya ang sunata kag may
nagasinaot.
26 Gani gintawag niya ang isa sang mga suluguon kag nagpamangkot,
‘May ano diri sa balay?’
27 Ginsugiran siya sang suluguon, ‘Ang imo utod nagpuli na kag
ginpaihaw ni tatay mo ang ginpatambok nga bataon nga baka, kay
nagbalik siya nga maayo ang iya lawas kag wala man maano.’
28 “Pagkabati niya sadto nangakig siya kag indi siya magsulod sa balay.
Gani nagguwa ang iya amay kag gin-uloulohan siya.

* **15:21** *Kabiga...trabahador:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

29 Pero nagsabat siya sa iya amay, ‘Dumduma bala kon pila na ka tuig ang
akon pag-alagad sa imo. Wala gid ako magsupak sa mga sugo mo. Pero
bisan isa lang ka bataon nga kanding wala mo gid ako paghatagi para
magkalipay ako upod sa akon mga amigo.
30 Karon, pag-abot sang imo anak nga nagwaldas sang imo pagkabutang
upod sa mga babayi nga nagabaligya sang ila lawas, ginpaihawan mo pa
siya sang ginpatambok nga bataon nga baka.’
31 “Pero nagsabat ang iya amay, ‘Ikaw permi diri sa akon, kag ang tanan
nga akon imo man.
32 Dapat kita magkalipay, kay ang imo utod *nga ginkabig ta* nga patay na,
karon nabuhi. Nadula siya pero karon nakita na.’ ”

16

Ang Dayaon nga Tinugyanan

1 Nagsugid si Jesus *sang isa ka paanggid* sa iya mga sumulunod. *Siling
niya,* “May isa ka manggaranon nga may suluguon nga gintugyanan niya
sang iya mga pagkabutang. Karon may nagsugid sa manggaranon nga ang
iya mga pagkabutang ginausikan lang sang iya tinugyanan nga suluguon.
2 Gani ginpatawag niya siya kag ginhambalan, ‘Ano ining nabatian ko
nga ginausikan mo lang ang akon pagkabutang? Maayo pa magsumahay
kita parte sa akon pagkabutang kay halin subong pahalinon ko na ikaw.’
3 Tungod nga ginapahalin na siya sang iya amo, nagsiling siya sa iya
kaugalingon, ‘Ano bala ang akon himuon? Indi ako makasarang sang
mabug-at nga obra pareho sang pagkutkot sang buho, kag nahuya man ako
nga magpakilimos.
4 Ah, nahibaluan ko na kon ano ang akon himuon agod bisan pahalinon
ako sang akon amo may makadtuan ako nga mga tawo nga magabaton sa
akon sa ila mga balay.’
5 Ang iya ginhimo, isa-isa niya nga ginpatawag ang mga may utang sa iya
amo. Nagpamangkot siya sa nahauna, ‘Pila ang imo utang sa akon amo?’
6 Nagsabat siya, ‘100 ka banga* nga lana sang olibo.’ Nagsiling ang
tinugyanan sa iya, ‘Sige, ari ang lista sang imo utang, pungko kag isulat 50.’
7 Pagkatapos nagpamangkot siya sa ikaduha, ‘Pila ang imo utang sa akon
amo?’ Nagsabat siya, ‘100 ka sako nga trigo.†’ ‘Sige, ari ang lista sang imo
utang, isulat nga 80 lang ka sako.’
8 *Pagkahibalo sang* amo *sang iya ginhimo,* gindayaw niya ang dayaon nga
tinugyanan tungod nga maayo siya magpadihot. Kay ang mga tawo sa sini
nga panahon mas maayo magpadihot sa ila isigkatawo sang sa mga tawo
nga ginpasanagan na *sang Dios*.
9 “Gani sugiran ko kamo, bisan matuod nga ang manggad ginagamit sa
pagpangdaya, gamita ninyo ini sa pagpakig-amigo, para pag-abot sang
adlaw nga wala na ini nga manggad, batunon nila‡ kamo didto sa puluy-an
nga wala na sing katapusan.
10 Ang tawo nga masaligan sa gagmay nga mga butang masaligan man sa
dalagko nga mga butang. Kag ang tawo nga nagadaya sa gagmay nga mga
butang, nagadaya man sa dalagko nga mga butang.
11-12 Gani kon indi kamo masaligan sa manggad sa kalibutan nga indi gid
inyo, sin-o ang magatugyan sa inyo sang matuod gid nga manggad nga
napreparar para sa inyo?

---

* **16:6** *100 ka banga:* ukon, *800 ka galon* † **16:7** *trigo:* sa English, *wheat* ‡ **16:9** *nila:* ukon, *mga anghel*

13 "Wala sing suluguon nga makaalagad sa duha ka agalon. Kay
magasikway siya sa isa kag magahigugma sa isa; magadampig siya sa isa
kag magapakalain sa isa. Indi man kamo makaalagad sing dungan sa Dios
kag sa manggad."

Ang Iban pa gid nga mga Butang nga Gintudlo ni Jesus (Mat. 11:12-13; 5:31-32; Mar. 10:11-12)

14 Pagkabati sadto sang mga Pariseo, ginyaguta nila si Jesus kay dalok gid
sila sa kuwarta.
15 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ginapakita-kita lang ninyo sa mga tawo nga
maayo kamo. Pero nahibaluan sang Dios kon ano gid ang sa inyo
tagipusuon. Kay ang mga butang nga ginapasulabi sang tawo
ginakahigkuan sang Dios.
16 "Sa wala pa mag-abot si Juan *nga manugbautiso*, ang Kasuguan *ni
Moises* kag ang *mga sinulatan sang* mga propeta amo ang ginasunod sang
mga tawo. Halin sang pag-abot ni Juan ginawali na ang Maayong Balita
parte sa paghari sang Dios, kag madamo gid ang nagapamilit nga
magpasakop.
17 Pero *wala ini nagakahulugan nga nadula na ang Kasuguan*. Mahapos pa
nga madula ang langit kag ang duta sang sa mangin wala sing pulos bisan
ang pinakagamay nga parte sang Kasuguan.
18 "Gani kon bulagan sang lalaki ang iya asawa kag magpangasawa sang
iban, nagapanginbabayi siya. Kag ang magpangasawa sa babayi nga
ginbulagan nagapanginbabayi man.

Si Lazarus kag ang Manggaranon

19 "Sang una may isa ka manggaranon nga ang iya bayo malahalon gid
kag nagapagusto siya sa manamit nga mga pagkaon adlaw-adlaw.
20 May isa man ka tawo nga imol nga ang iya ngalan si Lazarus. Ang iya
lawas puno sang katol. Ginadala siya didto sa puwertahan sang balay sang
manggaranon.
21 Gusto niya nga makakaon kuntani bisan sang mga pagkaon na lang
nga nagakalahulog sa lamisa sang manggaranon. Ginapalapitan siya sang
mga ido kag ginadilapan ang iya mga katol.
22 Sang ulihi napatay si Lazarus kag gindala siya sang mga anghel didto
sa tupad gid ni Abraham. Ang manggaranon napatay man kag ginlubong.
23 Kag sang nagaantos siya sing puwerte gid sa impyerno§ nakita niya sa
malayo si Abraham kag didto sa iya tupad si Lazarus.
24 Gani nagsinggit ang manggaranon kay Abraham, 'Amay Abraham,
kaluoyi man ako! Sugua si Lazarus nga itum-oy niya sa tubig bisan ang iya
na lang tudlo kag patuluan ang akon dila para mabugnawan, kay puwerte
gid ang akon pag-antos sa sini nga kalayo.'
25 Pero ginsabat siya ni Abraham, 'Anak, sang nagakabuhi ka pa sa
kalibutan maayo gid ang imo kahimtangan, kag si Lazarus ya nag-antos.
Pero subong ginalipay siya diri kag ikaw nagaantos.
26 Luwas pa sina, ang imo ginapangayo indi gid mahimo, tungod may
dako nga kadadalman nga nagaseparar sa aton, nga ang bisan sin-o diri sa
amon nga gusto magsaylo dira indi gid makatabok, kag wala man sang may
makatabok nga halin dira sa inyo pakadto diri sa amon.'
27 Dayon nagsiling ang manggaranon, 'Amay Abraham, kon amo gali
sina, nagapangabay ako sa imo nga kon mahimo ipadala mo si Lazarus sa
balay sang akon amay,

§ **16:23** *impyerno:* ukon, *lugar sang mga patay.* Sa Griego, *Hades.*

28 kay may lima pa ako ka utod nga lalaki, kag paandaman niya sila para
indi sila makakadto sa sini nga lugar nga puro lang pag-antos.'
29 Pero nagsabat si Abraham, 'Ato man didto sa ila ang mga ginsulat ni
Moises kag sang mga propeta. Dapat pamatian nila ina.'
30 Nagsabat ang manggaranon, 'Pero amay Abraham, indi sila magpati.
Pero kon may napatay nga magkadto didto sa ila, magahinulsol sila sa ila
mga sala.'
31 Pero nagsiling si Abraham, 'Kon indi gani sila magpati sa mga ginsulat
ni Moises kag sang mga propeta, ti indi man sila magpati bisan pa may
mabanhaw nga patay!'"

17

Mga Kabangdanan sang Pagpakasala
(Mat. 18:6-7, 21-22; Mar. 9:42)

1 Nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, "Indi mahimo nga indi
mag-abot ang mga butang nga mangin kabangdanan sang pagpakasala
sang tawo. Pero kaluluoy ang tawo nga mangin kabangdanan sang
pagpakasala sang iya isigkatawo.
2 Mas maayo pa sa iya nga higtan ang iya liog sang galingan nga bato kag
itagbong siya sa dagat sang sa mangin kabangdanan siya sang pagpakasala
sang isa sining mga kubos.*
3 Gani mag-andam kamo!
"Kon makasala ang imo utod sa imo, sawaya siya. Kag kon maghinulsol
siya, patawara siya.
4 Kon sa sulod sang isa ka adlaw makapito siya makasala sa imo, kag
kada makasala siya nagapangayo siya sing patawad, patawara siya."

Ang Pagtuo

5 Nagsiling ang mga apostoles sa iya, "Ginoo, dugangi ang amon pagtuo!"
6 Nagsabat ang Ginoo sa ila, "Kon may pagtuo kamo nga pareho sa binhi
sang mustasa, sarang kamo makasiling sa sini nga kahoy, 'Gabuta ang imo
kaugalingon kag magsaylo sa dagat!' Kag mapati ini sa inyo."

Ang Katungdanan sang Ulipon

7 *Nagsiling pa gid si Jesus sa ila,* "Halimbawa, may ulipon ka nga
nagaarado ukon nagabantay sang imo mga sapat, kag bag-o lang siya
makapuli halin sa iya obra. Bilang amo magasiling bala ikaw sa iya, 'Dali
kaon na'?
8 Siyempre indi, kundi magasiling ka, 'Abi, himusi ako sang akon
panyapon kag magserbi ka sa akon. Pagkatapos ikaw naman ang
magkaon.'
9 Wala ginapasalamati ang ulipon tungod kay ginahimo lang niya ang iya
katungdanan.
10 Gani kamo man, sa tapos nga inyo mahimo ang ginapahimo sa inyo,
hunahunaon ninyo nga kamo mga ulipon lang nga nagatuman sang inyo
katungdanan."

Gin-ayo ni Jesus ang Napulo ka Tawo nga May Delikado nga Balatian sa Panit

11 Sang nagapanglakaton si Jesus pakadto sa Jerusalem, nag-agi siya sa
border sang Samaria kag Galilea.

---

* **17:2** *mga kubos:* posible ang buot silingon, *mga imol;* ukon, *mga bag-o pa lang sa pagtuo;* ukon, *mga kabataan*

12 Sang nagapasulod siya sa isa ka baryo, ginsugata siya sang napulo ka
tawo nga may delikado nga balatian sa panit.† Nagtindog lang sila sa
ulo-unhan,‡
13 kag nagasinggit, “Jesus, Manunudlo!§ Maluoy ka sa amon!”
14 Pagkakita ni Jesus sa ila, nagsiling siya, “Kadto kamo sa mga pari kag
magpatan-aw sa ila.”*
Sang nagalakat pa lang sila, naglimpyo na ang ila panit.
15 Pagkakita sang isa sa ila nga naayo na siya, nagbalik siya kay Jesus nga
nagasinggit sang pagdayaw sa Dios.
16 Nagluhod siya kag nagpasalamat kay Jesus. Ato nga tawo
Samariahanon.
17 Dayon nagsiling si Jesus, “Indi bala nga napulo ang nag-alayo? Diin na
ang siyam?
18 Ngaa wala nagbalik ang iban para magpasalamat sa Dios luwas sa
sining tawo nga indi Judio?”
19 Kag nagsiling si Jesus sa iya, “Tindog ka kag magpuli. Ang imo pagtuo
nagluwas† sa imo.”

Ang Parte sa Paghari sang Dios (Mat. 24:23-28, 37-41)

20 May mga Pariseo nga nagpamangkot kay Jesus kon san-o magaabot
ang paghari sang Dios. Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagsugod sang paghari
sang Dios wala sing tanda nga makita.
21 Gani wala sing may makasiling, ‘Diri nagahari ang Dios!’ ukon, ‘Didto
siya nagahari!’ kay ang paghari sang Dios ara mismo sa inyo.”
22 Dayon nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod, “Magaabot ang tion
nga magahandom kamo nga kuntani makita ninyo *ako nga* Anak sang
Tawo bisan isa lang ka adlaw, pero indi pa ina matabo.
23 May mga tawo nga magasiling sa inyo, ‘Didto siya!’ ukon ‘Ari siya!’ Indi
kamo magpati sa ila ukon magpangita sa akon.
24 Kay *ako nga* Anak sang Tawo magabalik pareho sang kilat nga
nagakirab sa palibot.‡
25 Pero madamo anay nga mga pag-antos ang akon dapat pagaagyan.
Pagasikwayon ako sang *mga tawo sa* sini nga henerasyon.
26 “Kon ano ang ginhimo sang mga tawo sang tiyempo ni Noe amo man
ang himuon sang mga tawo sa tiyempo nga mag-abot na *ako nga* Anak sang
Tawo.
27 *Sang tiyempo ni Noe,* ang mga tawo *wala na sing iban pa nga ginapinsar
kundi magpangalipay*. Sige lang ang ila kaon, inom, kag inasawahay hasta
sa adlaw nga nagsulod si Noe sa barko. Dayon nag-abot ang grabe gid nga
baha kag nalumos sila tanan.
28 Ang himuon sang mga tawo mangin pareho man sang ginhimo sang
mga tawo sang tiyempo ni Lot. Ang mga tawo sadto sige lang kaon, inom,
pamakal, pamaligya, pananom, kag patindog sang ila mga balay.

---

† **17:12** *delikado nga balatian sa panit:* Tan-awa ang footnote sa 4:27. ‡ **17:12** Wala sila nagpalapit kay Jesus kay bawal sa ila ang magpalapit sa mga tawo, kay basi madagtaan nila ang mga tawo sang ila pagkahigko. § **17:13** *Manunudlo:* sa literal, *Agalon* * **17:14** *magpatan-aw sa ila* para makita sang mga pari nga nadula na ang ila balatian kag makabig na sila nga matinlo sa ila relihiyon. † **17:19** *nagluwas:* ang buot silingon sini sa Griego, *nagluwas* ukonkag *nag-ayo* ‡ **17:24** Ang buot silingon ni Jesus, kon magbalik siya, makita gid sang tanan.

29 Pero sang adlaw nga si Lot nakaguwa na sa Sodom, nag-ulan didto
sang kalayo kag asupre.§ Kag nagkalamatay sila tanan.
30 Amo man ina ang matabo kon *ako nga* Anak sang Tawo mag-abot na.
31 Sa sina nga adlaw, ang tawo nga matabuan nga ara sa guwa sang iya
balay indi na magsulod pa sa pagkuha sang iya mga pagkabutang. Kag ang
didto sa talamnan indi na magpuli pa sa iya balay.
32 Dumduma ninyo ang natabo sa asawa ni Lot.
33 Ang bisan sin-o nga nagatinguha nga indi madula ang iya kabuhi
madula pa gani. Pero ang bisan sin-o nga nagasikway sang iya kabuhi
tungod sa iya pagsunod sa akon makabaton sang kabuhi nga wala sing
katapusan.
34 Ang matuod, sa sina nga gab-i, kon matabuan nga may duha ka tawo
nga nagahulid nga nagakatulog, ang isa kuhaon kag ang isa ibilin.
35 Kon may duha ka babayi nga nagagaling, ang isa kuhaon kag ang isa
ibilin.
36 Kag kon may duha ka tawo nga nagaobra sa uma, ang isa kuhaon kag
ang isa ibilin."*
37 Dayon nagpamangkot ang iya mga sumulunod, "Ginoo, diin bala ini
matabo?" Ginsabat niya sila sa paanggid, "Kon diin may patay nga lawas,
didto man nagatilipon ang mga uwak."

18

Ang Balo nga Babayi kag ang Huwis

1 Ginsugiran pa gid ni Jesus ang iya mga sumulunod sang isa ka paanggid
para tudluan sila sa pagpangamuyo permi kag indi madulaan sing
paglaom.
2 Nagsiling siya, "May isa ka huwis sa isa ka siyudad nga wala
nagakahadlok sa Dios kag baliwala lang sa iya ang iya isigkatawo.
3 Kag didto man sa sina nga siyudad may isa ka balo nga babayi nga
permi nagabalik-balik sa huwis kag nagasiling, 'Hatagi ako sang hustisya
kontra sa akon kaaway.'
4-5 Sang premiro indi magbulig ang huwis. Pero sang ulihi, tungod nga
sige ang pagbalik-balik sang balo kag ginadisturbo siya permi,
naghunahuna siya nga bisan wala siya nagakahadlok sa Dios kag baliwala
lang sa iya ang iya isigkatawo, magabulig na lang siya para makuha sang
balo ang hustisya agod indi na siya matak-an sa iya nga pagbalik-balik."
6 Dayon nagsiling si Ginoo *ng Jesus* sa ila, "Ti nakita ninyo ang ginhimo
sang huwis nga indi gani matarong?
7 Ang Dios pa ayhan! Indi gid mahimo nga indi niya paghatagan hustisya
ang iya katawhan nga nagapanawag sa iya adlaw-gab-i. Sigurado gid nga
indi niya sila pagpabay-an.
8 Ang matuod, buligan niya sila gilayon. Pero kon magbalik na *ako nga*
Anak sang Tawo diri sa kalibutan, may makita ayhan ako nga mga tawo
nga nagatuo?"

Ang Paanggid Parte sa Pariseo kag sa Manugsukot sang Buhis

9 May mga tawo didto nga nagasalig nga sila gid lang ang matarong kag
nagainsulto sila sa iban. Gani ginsugiran sila ni Jesus sining paanggid:

§ **17:29** *asupre:* sa English, *sulfur*
* **17:36** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

10 “May duha ka tawo nga nagkadto sa templo sa pagpangamuyo. Ang isa
Pariseo kag ang isa manugsukot sang buhis.
11 Nagtindog ang Pariseo kag nagpangamuyo parte sa iya kaugalingon
sing subong sini, ‘Dios ko, nagapasalamat ako sa imo nga indi ako pareho
sang iban nga mga tawo, nga mga kawatan, dayaon, kag babahedor. Kag
salamat nga indi man ako pareho sa sini nga manugsukot sang buhis.
12 Kaduha ako magpuasa kada semana, kag ginahatag ko ang ikanapulo
sang tanan ko nga kinitaan.’
13 Ang manugsukot sang buhis nagtindog sa malayo kag indi gani siya
magtangla sa langit, kundi ginapukpok niya ang iya dughan sa paghinulsol
nga nagasiling, ‘Dios ko, kaluoyi ako nga makasasala!’
14 Sa pagkamatuod, ining tawo nagpuli sa iya balay nga
ginpakamatarong *sang Dios* sang sa isa. Kay ang bisan sin-o nga
nagapakataas sang iya kaugalingon paubuson *sang Dios*, pero ang
nagapaubos sang iya kaugalingon pataason.”

Ginbendisyunan ni Jesus ang Magagmay nga mga Bata (Mat. 19:13-15; Mar. 10:13-16)

15 May mga tawo nga nagdala sang ila magagmay nga mga bata kay Jesus
para tungtungan niya sang iya kamot *kag bendisyunan*. Sang makita ini
sang mga sumulunod *ni Jesus*, ginsaway nila ang mga tawo.
16 Pero gintawag ni Jesus ang mga bata nga magpalapit sa iya, kag
nagsiling siya *sa iya mga sumulunod*, “Pabay-i lang ninyo ang mga bata nga
magpalapit sa akon. Indi ninyo sila pagpunggi, kay ang mga pareho sa ila
nasakop sa paghari sang Dios.
17 Sa pagkamatuod, ang bisan sin-o nga indi magpasakop sa paghari sang
Dios pareho sang pagpasakop sang mga bata nga ini indi gid malakip sa
paghari sang Dios.”

Ang Tawo nga Manggaranon (Mat. 19:16-30; Mar. 10:17-31)

18 May isa ka manugdumala sang mga Judio nga nagpamangkot kay
Jesus, “Maayo nga Manunudlo, ano bala ang akon himuon para maangkon
ko ang kabuhi nga wala sing katapusan?”
19 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ngaa nagasiling ka nga maayo ako? Wala gid
sing bisan sin-o nga maayo kundi ang Dios lang.
20 Kon parte sa imo pamangkot, nahibaluan mo naman ang ginasiling
sang Kasuguan: ‘Indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki, indi ka
magpatay, indi ka magpangawat, indi ka magsaksi sing butig, tahuron mo
ang imo amay kag iloy.’”*
21 Nagsabat ang tawo, “Ina tanan ginatuman ko halin sang bata pa ako.”
22 Sang pagkabati ni Jesus sang iya sabat, nagsiling siya, “Isa pa ka butang
ang kulang sa imo. Ibaligya ang imo mga pagkabutang, kag ang kuwarta
ipanagtag sa mga imol. Kag makaangkon ka sang manggad sa langit. Dayon
magbalik ka kag magsunod sa akon.”
23 Pero sang pagkabati niya sadto, nagkasubo siya tungod kay
manggaranon gid siya.
24 Sang makita ni Jesus nga nagkasubo siya, nagsiling siya, “Mabudlay gid
para sa mga manggaranon nga magpasakop sa paghari sang Dios.
25 Mas mahapos pa nga mag-agi ang camel sa buho sang dagom sang sa
magpasakop ang manggaranon sa paghari sang Dios.”

* **18:20** Exo. 20:12-16; Deu. 5:16-20

26 Dayon nagpamangkot ang mga nakabati sang ginhambal ni Jesus, “Ti
kon amo sina, sin-o na lang ang maluwas?”
27 Ginsabat sila ni Jesus, “Ang indi mahimo sang tawo mahimo sang Dios.”
28 Dayon nagsiling si Pedro, “Ti kami, ginbayaan namon ang amon mga
pagkabutang kag nagsunod sa imo.”
29 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, wala gid sing tawo nga
nagbiya sang iya balay, asawa, mga utod, ginikanan, ukon mga bata tungod
sang iya pagpasakop sa paghari sang Dios,
30 nga indi makabaton sa sini nga panahon sang madamo pa gid sang sa
iya ginbayaan, kag sa palaabuton makabaton man sang kabuhi nga wala
sing katapusan.”

Ang Ikatlo nga Paghambal ni Jesus Parte sa Iya Kamatayon
(Mat. 20:17-19; Mar. 10:32-34)

31 Ginpain ni Jesus ang *iya* dose *ka apostoles* kag ginsilingan, “Pamati
kamo! Nagapataklad kita sa Jerusalem, kag didto matuman ang mga
ginsulat sang mga propeta parte sa *akon nga* Anak sang Tawo.
32 Kay itugyan ako sa mga tawo nga indi Judio. Yagutaon nila ako,
pakahuy-an kag duplaan.
33 Hanuton man nila ako kag patyon, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw
ako.”
34 Pero wala gid makaintiendi ang mga apostoles kon ano ang buot
silingon ni Jesus, kay ginlipod sa ila ang kahulugan sang iya ginhambal.

Gin-ayo ni Jesus ang Bulag nga Manugpakilimos
(Mat. 20:29-34; Mar. 10:46-52)

35 Sang malapit na sila ni Jesus sa Jerico, may isa ka bulag nga
nagapungko sa higad sang dalan nga nagapakilimos.
36 Pagkabati niya nga nagaalagi ang madamo nga tawo, nagpamangkot
siya kon ano ato.
37 Ginsugiran nila siya nga nagaagi si Jesus nga taga-Nazaret.
38 Pagkahibalo niya sadto nagsinggit siya, “Jesus, kaliwat ni David,†
kaluoyi ako!”
39 Ginsaway siya sang mga tawo nga maghipos. Pero gintuduhan pa gid
gani niya singgit, “Kaliwat ni David, kaluoyi ako!”
40 Dayon nagpundo si Jesus kag nagsugo nga dal-on ang bulag sa iya.
Pag-abot sang bulag ginpamangkot siya ni Jesus,
41 “Ano bala ang imo gusto nga himuon ko sa imo?” Nagsabat ang bulag,
“Ginoo,‡ gusto ko nga makakita.”
42 Nagsiling si Jesus sa iya, “Makakita ka na. Ang imo pagtuo nag-ayo§ sa
imo.”
43 Kag sa gilayon nakakita siya. Dayon nagsunod siya kay Jesus nga
nagadayaw sa Dios. Pagkakita sang mga tawo sini, nagdayaw sila sa Dios.

19

Si Zakeus

1 Nagsulod si Jesus sa Jerico kay didto siya maagi *pakadto sa Jerusalem*.
2 May isa ka tawo didto nga manggaranon nga ang iya ngalan si Zakeus.
Siya amo ang pangulo sang mga manugsukot sang buhis.

---

† **18:38** *Kaliwat ni David:* Amo ini ang tawag sang mga Judio sa Mesias ukon Cristo tungod nga nagapati sila nga siya magahalin sa lahi ni Haring David kag manunubli sang iya ginharian. ‡ **18:41** *Ginoo:* ukon, *Sir* § **18:42** *nag-ayo:* ukonkag *nagluwas*

3 Gusto gid niya nga makita kon sin-o gid si Jesus. Pero putot si Zakeus
kag tungod sa kadamuon sang mga tawo indi siya makakita kay Jesus.
4 Gani nagdalagan siya sa unhan kag nagsaka sa kahoy nga sikomoro
para makita niya si Jesus, kay didto gid siya dampi maagi.
5 Pag-abot ni Jesus didto nagtangla siya kag nagsiling, “Zakeus, dali-dali
ka nga magpanaog, kay subong nga adlaw kinahanglan didto ako madayon
sa imo balay.”
6 Gani dali-dali nga nagpanaog si Zakeus, kag ginbaton niya si Jesus sing
malipayon gid.
7 Sang makita sang mga tawo nga didto nagadayon si Jesus sa balay ni
Zakeus, nagkumod sila nga nagasiling, “Ngaa dira gid siya nagadayon sa
balay sinang tawo nga makasasala?”
8 *Didto sa iya balay* nagtindog si Zakeus kag nagsiling, “Ginoo, ipanagtag
ko sa mga imol ang katunga sang akon pagkabutang. Kag kon may
gindayaan ako, ibalik ko sa iya ang apat ka pilo.”
9 Nagsiling si Jesus sa iya, “Karon ginluwas ini nga pamilya, tungod nga
kaliwat man siya ni Abraham.
10 Kay *ako nga* Anak sang Tawo nagkadto diri sa kalibutan sa pagpangita
kag sa pagluwas sang mga nagtalang.”*

Ang Paanggid Parte sa Tatlo ka Ulipon (Mat. 25:14-30)

11 Samtang nagapamati pa ang mga tawo, ginsugiran sila ni Jesus sang
paanggid tungod kay malapit na sila sa Jerusalem kag ang hunahuna sang
mga tawo masugod na gid ang paghari sang Dios.
12 Nagsiling si Jesus sa ila, “May isa ka dungganon nga tawo nga naglakat
sa malayo nga lugar sa pagbaton sang awtoridad bilang hari *sa iya lugar*,
kag magabalik man siya dayon.
13 Pero *sa wala pa siya makahalin* ginpatawag niya ang iya napulo ka
ulipon kag ginpanghatagan ang kada isa sa ila sang palareho nga kantidad
sang kuwarta, kag nagsiling siya sa ila, ‘Gamita ninyo sa negosyo ang akon
ginhatag sa inyo samtang wala ako.’
14 “Karon, ang iya mga kasimanwa wala naluyag sa iya. Gani sang
nakahalin na siya, nagpadala sila sing mga representante sa ginkadtuan
niya sa pagsiling nga indi nila gusto nga maghari siya sa ila.
15 Pero ginhimo man siya gihapon nga hari. Pagbalik niya sa iya lugar,
ginpatawag niya ang mga ulipon nga iya ginpanghatagan sang kuwarta
nga inegosyo, para mahibaluan niya kon pila ang ila naganansya.
16 Ang premiro nga nag-abot nagsiling sa iya, ‘Sir, ang imo kuwarta nga
ginhatag sa akon nakaganansya sang napulo ka pilo.’
17 Nagsiling ang hari, ‘Maayo gid! Maayo ka nga ulipon. Tungod nga
masaligan ka sa diutay nga butang, padumalahon ko ikaw sa napulo ka
siyudad.’
18 Ang ikaduha nga ulipon nag-abot man kag nagsiling, ‘Sir, ang imo
kuwarta nga ginhatag sa akon nakaganansya sing lima ka pilo.’
19 Nagsabat ang hari sa iya, ‘Padumalahon ko ikaw sa lima ka siyudad.’
20 Kag nag-abot ang isa pa gid kag nagsiling, ‘Sir, ari ang imo kuwarta.
Ginputos ko gid ini kag gintago,
21 kay nahadlok ako sa imo tungod masyado ka kaestrikto. Ginakuha mo
ang ganansya sang pinangabudlayan sang iban, kag ginakuha mo ang
patubas bisan indi ikaw ang nagtanom.’

* **19:10** *nagtalang* sa matuod nga dalan, ukon sa relasyon sa Dios.

22 Nagsiling ang hari sa iya, ‘Wala ka sing pulos nga ulipon! Ang imo
ginhambal amo mismo ang akon gamiton sa pagsentensya sa imo.
Nahibaluan mo gali nga estrikto ako kag ginakuha ko ang ganansya sang
pinangabudlayan sang iban, kag ginakuha ko ang patubas bisan indi ako
ang nagtanom.
23 Ti ngaa wala mo pag-ibutang sa bangko ang akon kuwarta para sa
akon pagbalik makuha ko ang akon kuwarta nga may saka pa?’
24 Kag nagsiling ang hari sa mga tawo nga nagatindog didto, ‘Kuhaa
ninyo sa iya ang kuwarta kag ihatag sa tawo nga nakaganansya sing
napulo ka pilo.’
25 Pero nagsabat sila, ‘Sir, may napulo na siya ka pilo.’
26 Nagsabat ang hari, ‘Sugiran ko kamo, ang bisan sin-o nga may ara
hatagan pa. Pero ang wala iya, bisan ang diutay nga ara sa iya kuhaon pa.
27 Kon parte sa sadto nga mga tawo nga nagakontra sa akon kag indi
gusto nga maghari ako sa ila, dal-a ninyo sila diri sa akon kag pamatyon!’ ”

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem (Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Pagkatapos niya hambal sadto, nagpadayon sila ni Jesus sa paglakat
pakadto sa Jerusalem.
29 Sang malapit na sila sa *mga baryo sang* Betfage kag Betania, sa bukid
nga ginatawag Bukid sang mga Olibo, ginpauna ni Jesus ang duha sang iya
mga sumulunod.
30 Nagsiling siya sa ila, “Mag-una kamo didto sa sunod nga baryo.
Pagsulod ninyo, may makita kamo nga bataon nga donkey nga nahigot.
Wala pa gid ini masakyi. Hubari ninyo kag dal-a diri.
31 Kon may magpamangkot sa inyo kon ngaa ginahubaran ninyo ang
donkey, sabton ninyo nga kinahanglan sang Ginoo.”
32 Gani naglakat sila nga duha, kag ang ginsiling ni Jesus sa ila natuman
gid.
33 Sang ginahubaran nila ang bataon nga donkey ginpamangkot sila sang
tag-iya, “Ngaa ginahubaran ninyo ina?”
34 Nagsabat sila, “Kinahanglan ini sang Ginoo.”
35 Gindala nila dayon kay Jesus. Pag-abot didto, ginhapinan nila ang
donkey sang ila mga panapton kag ginpasakay si Jesus.
36 Sang nagasakay siya *pakadto sa Jerusalem*, ginhumlad sang mga tawo
ang ila mga panapton sa dalan *bilang pagpadungog sa iya*.
37 Kag sang nagapadulhog na siya halin sa Bukid sang mga Olibo,
nagakalipay ang iya mga sumulunod kag nagasinggit sa pagdayaw sa Dios
tungod sang mga milagro nga ila nakita.
38 Nagsiling sila,
“Ginapakamaayo sang Ginoo ang Hari nga iya pinadala!”†

“Maayo na ang aton relasyon sa Dios.‡
Dayawon ta ang Dios!”
39 Sa kadam-an may mga Pariseo nga nagsiling kay Jesus, “Manunudlo,
pahipusa ang imo mga sumulunod.”
40 Nagsabat si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, kon maghipos sila, ang mga
bato amo ang magasinggit sang mga pagdayaw.”

Naghibi si Jesus Para sa mga Taga-Jerusalem

† **19:38** Sal. 118:26 ‡ **19:38** *Maayo na ang aton relasyon sa Dios:* ukon, *May kalinong na nga halin sa Dios.*

41 Sang malapit na si Jesus sa siyudad sang Jerusalem, kag sang makita
niya ini, naghibi siya para sa mga pumuluyo sini.
42 Nagsiling siya, “Kuntani nahibaluan ninyo subong nga adlaw kon ano
ang makahatag sa inyo sang kalinong! Ugaling nalipdan ang inyo
pag-intiendi.
43 Magaabot ang adlaw nga ang inyo siyudad libutan sang kuta sang inyo
mga kaaway. Kibunon nila kamo sa tanan nga direksyon para indi gid
kamo makapalagyo.
44 Pamatyon nila kamo, kag gub-on nila ang inyo siyudad nga wala na gid
sang may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw. *Ini tanan matabo sa*
inyo tungod nga wala ninyo pagsapaka ang tion nga luwason na kuntani
kamo sang Dios.”

Gintabog ni Jesus ang mga Nagabaligya sa Templo
(Mat. 21:12-17; Mar. 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 *Pag-abot nila sa Jerusalem,* nagkadto si Jesus sa templo kag gintabog
niya ang mga nagabaligya didto.
46 Nagsiling siya sa ila, “Nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan, ‘Ang akon
balay lugar nga palangamuyuan.’§ Pero ginhimo ninyo nga palanaguan
sang mga tulisan.”*
47 Halin sadto, nagatudlo siya sa templo adlaw-adlaw. Ang manugdumala
nga mga pari, ang mga manunudlo sang Kasuguan, kag ang mga opisyal
sang banwa nagtinguha sa pagpatay sa iya.
48 Pero wala sila sing kahigayunan sa paghimo sini tungod kay nawili ang
mga tawo sa pagpamati sang iya mga pagpanudlo.

20

Ang Pamangkot Parte sa Awtoridad ni Jesus
(Mat. 21:23-27; Mar. 11:27-33)

1 Isa ka adlaw, samtang nagatudlo si Jesus kag nagawali sang Maayong
Balita sa mga tawo didto sa templo, nagpalapit sa iya ang manugdumala
nga mga pari, ang mga manunudlo sang Kasuguan, kag ang mga
manugdumala sang mga Judio.
2 Nagpamangkot sila, “Sugiri kami kon ano ang imo awtoridad sa
paghimo sang mga butang nga imo ginahimo diri sa templo. Sin-o ang
naghatag sa imo sang sini nga awtoridad?”
3 Nagsabat si Jesus sa ila, “May pamangkot man ako sa inyo. Sugiri ninyo
ako,
4 kay sin-o bala naghalin ang awtoridad ni Juan sa pagbautiso, sa Dios*
bala ukon sa tawo?”
5 Nagbinaisay sila kon ano ang ila isabat, “Kon magsiling kita nga halin sa
Dios, masiling siya, ‘Ti ngaa wala kamo nagpati kay Juan?’
6 Pero kon magsiling kita nga halin sa tawo, batuhon kita sang mga tawo,
kay nagapati sila nga si Juan propeta *sang Dios*.”
7 Gani nagsabat sila kay Jesus, “Wala kami kahibalo kon kay sin-o
naghalin *ang awtoridad ni Juan*.”
8 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, “Ti indi ko man kamo pagsugiran kon kay
sin-o awtoridad ginahimo ko ini nga mga butang.”

§ **19:46** Isa. 56:7 * **19:46** Jer. 7:11 * **20:4** *Dios:* sa literal, *langit*

Ang Paanggid Parte sa Agsador
(Mat. 21:33-46; Mar. 12:1-12)

9 Dayon nagsugid si Jesus sa mga tawo sini nga paanggid: “May isa ka
tawo nga may duta nga ginpatamnan niya sang ubas. Pagkatapos
ginpaagsahan niya ini kag naglakat sa malayo nga lugar kag nagtiner didto
sing malawig.
10 Sang tion na sang pagpangharvest sang ubas, ginsugo niya ang isa ka
ulipon sa mga agsador† sa pagkuha sang iya parte. Pero pag-abot didto
sang ulipon, ginbunal siya sang mga agsador kag ginpapuli nga wala gid
sing dala.
11 Dayon nagsugo liwat ang tag-iya sang isa pa ka ulipon. Pero pag-abot
sang ulipon sa mga agsador, ginbunal man siya kag ginpakahuy-an kag
ginpabalik man nila nga wala gid sing dala.
12 Ginsugo pa gid sang tag-iya ang ikatlo nga ulipon, pero pag-abot niya
didto ginsakit nila siya kag gintabog pauli.
13 Gani nagsiling ang tag-iya sang talamnan, ‘Ano na lang ang akon
himuon? Ah, ipadala ko na lang ang akon pinalangga nga anak. Kay siguro
tahuron nila siya.’
14 Pero pagkakita sang mga agsador sa iya anak, nagsiling sila, ‘Ari na ang
manunubli. Dali, patyon ta siya para mangin aton ang iya palanublion.’
15 Gani gindala nila siya sa guwa sang talamnan kag ginpatay.”
Dayon nagsiling si Jesus sa mga tawo, “Ti ano ayhan ang himuon sang
tag-iya sa ila?
16 Sigurado gid nga kadtuan niya ang mga agsador kag pamatyon. Dayon
paagsahan niya sa iban ang iya talamnan.” Pagkabati sadto sang mga tawo
nagsiling sila, “Kabay pa nga indi lang pag-itugot sang Dios nga matabo ang
pareho sina!”
17 Pero gintulok sila ni Jesus kag ginpamangkot, “Ano bala ang kahulugan
sang Kasulatan nga nagasiling,
“‘Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato’‡?
18 Ang bisan sin-o nga mahulog sa sadto nga bato mabali, pero ang
mahulugan sang amo nga bato madugmok gid.”

Ang Pamangkot Parte sa Pagbayad sang Buhis
(Mat. 22:15-22; Mar. 12:13-17)

19 Sa sadto gid nga tion dakpon na siya kuntani sang mga manunudlo
sang Kasuguan kag sang manugdumala nga mga pari, kay nahibaluan nila
nga sila gid ang iya ginatumod sa iya nga paanggid. Pero nahadlok sila sa
mga tawo.
20 Gani naghulat pa gid sila sing kahigayunan. Nagpadala sila sing mga
espiya nga nagpakuno-kuno nga maayo ang ila tuyo, para kon may makita
sila nga sala sa iya ginapanghambal iakusar nila siya sa gobernador.
21 Nagpamangkot ini nga mga espiya kay Jesus, “Manunudlo, nahibaluan
namon nga husto ang imo ginapanghambal kag ginapanudlo. Kag wala ka
sing may ginapasulabi bisan sin-o, kundi kon ano ang kamatuoran parte sa
kabubut-on sang Dios sa mga tawo amo gid ang imo ginatudlo.
22 Ano bala sa imo, husto bala nga kita *nga mga Judio* magbayad sang
buhis sa Emperador sang Roma ukon indi?”
23 Pero nahibaluan ni Jesus ang ila madaya nga tinutuyo, gani nagsiling
siya sa ila,

† **20:10** *agsador:* sa English, *tenant* ‡ **20:17** Sal. 118:22

24 “Abi pakitai ninyo ako sang kuwarta.§ Kay sin-o bala hitsura kag
ngalan ang nabutang dira?” Nagsabat sila, “Iya sang Emperador.”
25 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Ti kundi ihatag ninyo sa Emperador ang
iya sang Emperador kag sa Dios ang iya sang Dios.”
26 Gani sa atubangan sang tanan wala gid nila siya madakpi sa iya mga
paghambal. Kag tungod nga natingala sila sa sabat ni Jesus, naghipos na
lang sila.

Ang Pamangkot Parte sa Pagkabanhaw
(Mat. 22:23-33; Mar. 12:18-27)

27 May mga Saduceo nga nagpalapit kay Jesus. Ini nga mga tawo wala
nagapati nga may pagkabanhaw.
28 Nagpamangkot sila, “Manunudlo, suno sa ginsulat ni Moises sa aton,
kon mapatay ang lalaki nga wala sila sing bata sang iya asawa, dapat ang
iya utod ang magpangasawa sa nabalo para makapabata siya para sa iya
utod nga napatay.*
29 Karon, may pito ka mag-ulutod nga lalaki. Ang kamagulangan
nagpangasawa, kag napatay nga wala sing bata.
30 Gani ang balo ginpangasawa sang sunod nga utod. Pero napatay man
siya nga wala sila sang bata.
31 Amo man ang natabo sa ikatlo nga utod, hasta sa ikapito.
Nagkalamatay sila tanan nga wala gid nakapabata sa sadto nga babayi.
32 Sang ulihi ang babayi napatay man.
33 Karon, kon mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid siya nga
asawa? Kay sila nga pito nagpangasawa sa iya.”
34 Ginsabat sila ni Jesus, “Ang mga tawo sa sini nga panahon
nagaasawahay.
35 Pero ang bisan sin-o nga suno sa Dios takos nga banhawon kag
magkabuhi sa palaabuton nga panahon indi na magaasawahay.
36 Indi na sila mapatay tungod nga mangin pareho na sila sang mga
anghel; mga anak sila sang Dios, kay ginbanhaw sila.
37 Kon parte sa pagbanhaw sang mga patay, bisan gani ang ginsiling ni
Moises didto sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy nagapamatuod sini. Indi
bala nga gintawag niya ang Ginoo nga ‘Dios ni Abraham, Isaac, kag Jacob’†?
38 *Ti buhi sila, kay* ang Dios indi Dios sang mga patay kundi Dios sang mga
buhi, kay kon sa iya, buhi ang tanan.”
39 Nagsiling ang iban nga mga manunudlo sang Kasuguan, “Manunudlo,
husto ang imo sabat.”
40 Kag wala na gid sing may nangahas nga magpamangkot sa iya.

Ang Pamangkot Parte sa Cristo
(Mat. 22:41-46; Mar. 12:35-37)

41 Karon, nagpamangkot si Jesus sa mga tawo, “Ngaa nagasiling sila nga
ang Cristo kaliwat *lang* ni David?
42 Kay si David mismo nagsiling sa Libro sang mga Salmo:
“ ‘Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo,
Pungko diri sa akon tuo
43 hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.’‡
44 Kon gintawag siya ni David nga *iya* Ginoo, paano bala nga siya kaliwat
lang ni David?”

---

§ **20:24** *kuwarta:* sa literal, *denarius,* nga kuwarta sang mga Romanhon. * **20:28** Deu. 25:5
† **20:37** Exo. 3:6 ‡ **20:43** Sal. 110:1

Nagpaandam si Jesus Parte sa mga Manunudlo sang Kasuguan
(Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40)

45 Sang nagapamati ang mga tawo kay Jesus, nagsiling siya sa iya mga
sumulunod,
46 "Mag-andam kamo sa mga manunudlo sang Kasuguan nga gusto
maglagaw-lagaw nga nagasuksok sang espesyal nga bayo.§ Sa mga lugar
nga madamo sang tawo,* gusto nila nga tamyawon sila. Sa mga simbahan
ukon sa mga punsyon ginapili gid nila ang mga pulungkuan nga para sa
mga dungganon.
47 Ginaubos nila kuha ang mga pagkabutang sang mga balo nga babayi,
kag ginatabon-tabunan lang nila ang ila ginahimo paagi sa malawig nga
mga pagpangamuyo. Ini sila magabaton sang mas dako nga silot."

21

Ang Halad sang Balo nga Babayi
(Mar. 12:41-44)

1 Sang ulihi nagpanan-aw tan-aw si Jesus kag nakita niya ang mga
manggaranon nga nagahulog sang ila kuwarta sa ginahulugan sini.
2 Kag nakita man niya ang isa ka imol nga balo nga babayi nga nagahulog
sang duha lang ka sinsilyo.
3 Dayon nagsiling si Jesus, "Sa pagkamatuod, mas madamo ang ginhulog
sang imol nga balo sang sa ila tanan.
4 Kay sila madamo ang ila kuwarta kag ang ila ginhatag baliwala lang sa
ila; pero ang balo, bisan imol siya, ginhatag niya ang tanan nga iya
ginasaligan para mabuhi."

Ang Parte sa Pagkaguba sang Templo
(Mat. 24:1-2; Mar. 13:1-2)

5 May mga tawo didto nga nagaestorya parte sa matahom nga mga bato
sang templo kag sa mga dekorasyon sini nga ginregalo sang mga tawo. Pero
nagsiling si Jesus sa ila,
6 "Magaabot ang adlaw nga ang mga butang nga ini nga inyo nakita
gub-on, kag wala gid sing may mabilin nga mga bato nga nagasalampaw."

Ang Parte sa Palaabuton nga mga Inadlaw
(Mat. 24:3-14; Mar. 13:3-13)

7 Nagpamangkot sila kay Jesus, "Manunudlo, san-o bala matabo ang mga
butang nga imo ginsiling? Ano bala ang tanda nga madali na lang ini
matabo?"
8 Nagsiling si Jesus sa ila, "Mag-andam kamo nga indi kamo
pagpatalangon. Kay madamo ang magaabot kag magasiling nga sila amo
ako, kag magasiling man sila nga nag-abot na ang tion. Pero indi kamo
magpati ukon magsunod sa ila.
9 Kon makabati kamo nga may mga gira kag mga ginamo, indi kamo
magkahadlok, kay ina kinahanglan nga matabo anay, pero wala
nagakahulugan nga magaabot na ang katapusan."
10 Kag nagsiling pa gid si Jesus sa ila, "Magailinaway ang mga nasyon kag
magailinaway ang mga ginharian.
11 May magaabot nga mabaskog nga mga linog, kag may mga gutom kag
mga kahalitan nga magaabot sa nagkalain-lain nga lugar. Kag makita man

§ **20:46** *espesyal nga bayo:* sa literal, *malaba nga bayo*
* **20:46** *mga lugar nga madamo sang tawo:* sa literal, *mga merkado*

ninyo ang mga makahaladlok kag makatilingala nga mga tanda halin sa langit.
12 "Pero sa wala pa ini matabo, pagadakpon kamo kag hingabuton sang
mga tawo. Pagadal-on nila kamo sa mga simbahan sang mga Judio *para*
sentensyahan kag prisohon. Pagadal-on man nila kamo sa mga hari kag
mga gobernador *para imbistigaron.* Ini tanan himuon nila sa inyo tungod
sang inyo pagsunod sa akon.
13 Pero ini mangin kahigayunan ninyo sa pagsugid sa ila sang Maayong
Balita.
14 Gani itanom ninyo sa inyo hunahuna nga kon matabo ini, indi kamo
magpalibog kon ano ang inyo isabat,
15 kay hatagan ko kamo sang kaalam sa pagsabat para indi makasabat
kontra sa inyo ang inyo mga kaaway.
16 Itugyan kamo sa inyo mga kaaway sang inyo mismo mga ginikanan,
mga utod, mga paryente, kag sang inyo mga amigo. Kag ang iban sa inyo
patyon gid nila.
17 Dumtan kamo sang tanan tungod sang inyo pagsunod sa akon.
18 Pero *indi gid kamo maano;* wala sing bisan isa ka buhok ninyo nga
madula.
19 Kay kon magpadayon kamo makaangkon kamo sang kabuhi *nga wala*
sing katapusan.

Ang Parte sa Pagkaguba sang Jerusalem (Mat. 24:15-21; Mar. 13:14-19)

20 "Kon makita ninyo nga ang Jerusalem ginalibutan na sang mga
soldado, mahibaluan ninyo nga madali na lang ang iya kalaglagan.
21 Gani ang nagaestar sa Judea dapat magpalagyo sa kabukiran. Kag ang
ara sa siyudad sang Jerusalem magpalagyo man. Ang mga tawo sa uma
dapat indi magsulod sa Jerusalem.
22 Kay amo na ina ang mga inadlaw nga silutan sang Dios ang Jerusalem
sa pagtuman sang ginasiling sang Kasulatan.
23 Makaluluoy ang mga nagabulusong kag ang mga nagapatiti sa sina nga
mga inadlaw *tungod nga mabudlayan sila sa pagpalagyo*. Magaabot ang
puwerte nga pag-antos sa sini nga lugar, kay dako ang kaakig sang Dios sa
sini nga mga tawo.
24 Ang iban sa ila magakalamatay sa gira, kag ang iban pagabihagon sa
iban nga mga nasyon. Kag ini nga siyudad sang Jerusalem pagagub-on kag
pagadumalahan sang mga indi Judio samtang ginatugutan sang Dios.

Ang Pagbalik ni Jesus Diri sa Kalibutan (Mat. 24:29-31; Mar. 13:24-27)

25 "Matabo man nga may mga tanda nga makita sa adlaw, sa bulan, kag sa
mga bituon. Diri sa kalibutan makulbaan ang mga nasyon tungod sang
dalagko nga mga balod nga nagalinagumba.
26 Magakalalipong ang mga tawo sa kahadlok kon ano ang matabo sa sini
nga kalibutan. Kay ang mga butang sa langit* pagapatalangon sa ila
kinaandan nga alagyan.†
27 Dayon *ako nga* Anak sang Tawo makita sa panganod nga nagabalik *diri*
sa kalibutan nga may gahom kag puwerte nga kadungganan.‡

---

* **21:26** *mga butang sa langit:* sa literal, *mga gahom sa langit* † **21:26** *pagapatalangon...alagyan:* ukon, *uyugon* ‡ **21:27** *gahom kag puwerte nga kadungganan:* ukon, *gahom nga nagasilak gid*

28 Kon ini nga mga butang magasugod na nga magkalatabo, maglaom
kamo kag maghulat§ kay madali na lang ang pagluwas sa inyo."

Ang Leksyon sa Kahoy nga Higera
(Mat. 24:32-35; Mar. 13:28-31)
29 Dayon ginsugiran sila ni Jesus sini nga paanggid: "Tan-awa ninyo ang
kahoy nga higera kag ang iban pa nga mga kahoy.
30 Indi bala nga kon makita ta nga nagapang-ugbos na nagasiling kita nga
madali na lang ang tig-ilinit?
31 Sa amo man nga bagay, kon makita ninyo nga nagakalatabo na ini nga
mga butang nga akon ginasugid sa inyo, mahibaluan ninyo nga malapit na*
ang paghari sang Dios.
32 Sa pagkamatuod, magakalatuman ini tanan nga butang sa wala pa
mapatay ang *mga tawo* sa sini nga henerasyon.
33 Madula ang langit kag ang duta, pero ang akon mga pulong indi gid
madula *kundi matuman gid ini*.

Mag-andam Kamo
34 "Gani bantayan ninyo ang inyo kaugalingon nga indi kamo mawili sa
pagpangalipay, sa pagpahubog, kag sa pagpalibog sa inyo pagpangabuhi,
kay basi kon hinali lang nga mag-abot ato nga adlaw *nga wala kamo
makabantay*,
35 nga daw sa nasiod kamo. Kay *gulpi lang* ini nga magaabot sa tanan nga
nagaestar diri sa kalibutan.
36 Gani magpreparar kamo permi kag magpangamuyo nga kon matabo
na ini tanan, may kabakod kamo para indi kamo maano, kag makaatubang
kamo sa *akon nga* Anak sang Tawo *nga indi mahuya*."
37 Adlaw-adlaw nagakadto si Jesus sa templo kag nagapanudlo. Kon
gab-i, nagatulog siya sa Bukid sang mga Olibo.
38 Aga pa gid nagakadto ang mga tawo sa templo sa pagpamati sa iya.

22

Ang Plano sa Pagpatay kay Jesus
(Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Juan 11:45-53)
1 Malapit na lang ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok
nga ginatawag man nga Piesta sang Paglabay sang Anghel.
2 Ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang
Kasuguan nagapangita sing paagi kon paano nila mapatay si Jesus *nga indi
magkinagamo*, kay nahadlok sila sa mga tawo.

Nagsugot si Judas sa Pagtraidor kay Jesus
(Mat. 26:14-16; Mar. 14:10-11)
3 Nagsulod si Satanas kay Judas nga ginatawag Iscariote, nga isa sang
dose *ka apostoles ni Jesus*.
4 Gani naglakat siya kag nagpakigkita sa manugdumala nga mga pari kag
sa mga opisyal sang mga guwardya sa templo. Ginhambalan nila kon
paano niya matugyan si Jesus sa ila.
5 Nalipay gid sila kag nagsugot nga bayaran siya.

---

§ **21:28** *maglaom kamo kag maghulat:* sa literal, *magtindog kamo kag magtangla na:* ukon, *nag-abot na*

* **21:31** *malapit na:* ukon, *nag-abot na*

6 Nagsugot man si Judas, kag halin sadto nagpangita siya sing
kahigayunan kon paano niya matugyan si Jesus sa ila nga indi mahibaluan
sang mga tawo.

Nagsugo si Jesus nga Magpreparar sang Panihapon Para sa Piesta
(Mat. 26:17-25; Mar. 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Karon, nag-abot na ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok. Amo ini ang adlaw nga kinahanglan *sang mga Judio* nga
maghalad sing mga karnero *nga ila pagakaunon* para sa Piesta sang
Paglabay sang Anghel.
8 Gani ginsugo ni Jesus si Pedro kag si Juan. Siling niya, "Mag-una kamo
kag magpreparar sang aton panyapon para sa Piesta sang Paglabay sang
Anghel."
9 Nagpamangkot sila sa iya, "Diin bala ang gusto mo nga magpreparar
kami sini?"
10 Nagsabat si Jesus sa ila, "Pag-abot ninyo sa siyudad *sang Jerusalem*,
may masugata sa inyo nga tawo nga nagadala sang banga nga may tubig.
Sunod kamo sa iya sa balay nga iya pagasudlan,
11 kag magsiling kamo sa tagbalay, 'Nagapamangkot ang Manunudlo kon
diin ang kuwarto nga pagakaunan niya upod sang iya mga sumulunod sa
pagselebrar sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.'
12 Ipakita niya sa inyo ang malapad nga kuwarto sa ibabaw nga kompleto
sang kagamitan. Didto kamo maghimos sang aton panyapon."
13 Naglakat ang duha nga iya ginsugo, kag nakita nila ang tanan suno sa
ginsiling ni Jesus sa ila. Kag ginpreparar nila didto ang panyapon para sa
piesta.

Ang Panihapon sang Ginoo
(Mat. 26:26-30; Mar. 14:22-26; 1 Cor. 11:23-25)

14 Pag-abot sang tion nga inugpanyapon na, nagpungko si Jesus kaupod
sang iya mga apostoles para magkaon.
15 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Dako gid ang akon handom nga sa wala
pa ako mag-antos, mag-ulupod kita anay sa pagkaon sa pagselebrar sining
Piesta sang Paglabay sang Anghel.
16 Kay ang matuod, indi na ako magkaon liwat sini hasta matuman ang
iya matuod nga kahulugan sa paghari sang Dios."
17 Dayon nagkuha siya sang ilimnon, nagpasalamat sa Dios, kag
nagsiling, "Palibuta ninyo ini kag bulus-bulusan inom.
18 Sugiran ko kamo, indi na ako mag-inom liwat sang ilimnon nga halin
sa ubas hasta mag-abot ang paghari sang Dios."
19 Nagkuha siya sang tinapay kag ginpasalamatan niya sa Dios.
Ginpamihak-pihak niya dayon, kag ginpanagtag sa ila nga nagasiling,
"Amo ini ang akon lawas nga ginahatag para sa inyo. Himua ninyo ini sa
pagdumdom sa akon."
20 Pagkatapos nila kaon sang tinapay, amo man ang iya ginhimo sa
ilimnon: *ginkuha niya ini, ginpasalamatan, kag* nagsiling, "Ini nga ilimnon
amo ang bag-o nga kasugtanan nga patigayunon paagi sa akon dugo nga
iula para sa inyo.
21 "Pero pamati kamo! Kaupod ta diri sa pagkaon ang tawo nga
magatraidor sa akon.*

* **22:21** *magatraidor sa akon:* buot silingon, *magatugyan sa akon sa akon mga kaaway*

22 Kay *ako nga* Anak sang Tawo pagapatyon suno sa plano sang Dios, pero
kaluluoy ang tawo nga magatraidor sa akon."
23 Pagkabati nila sadto nagpinamangkutanay sila kon sin-o ayhan sa ila
ang magahimo sina.

Ang Pagbinais-bais kon Sin-o ang Labaw sa Tanan

24 Sang ulihi nagbinais-bais ang mga apostoles kon sin-o gid sa ila ang
labaw sa tanan.
25 Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Ang mga hari sang mga nasyon may
gahom sa ila mga sakop. Kag gusto sang sini nga mga manugdumala nga
tawgon sila nga mga 'manugbulig sa mga tawo.'
26 Pero sa inyo ya indi pareho sina. Kay kon sin-o sa inyo ang may mataas
nga katungdanan, dapat magpaubos siya. Kag kon sin-o sa inyo ang
nagadumala, dapat mangin pareho siya sa suluguon.
27 Sin-o sa duha ang mas labaw, ang ginaserbihan sang pagkaon ukon
ang nagaserbi? Indi bala mas labaw ang ginaserbihan? Pero ako mismo
ang nagaserbi sa inyo bisan ako ang inyo agalon.
28 "Kamo ang nagaunong sa akon sa mga pagtilaw nga akon ginaagyan.
29 Gani tungod nga ginhatagan ako sang akon Amay sang gahom sa
paghari, hatagan ko man kamo sang gahom sa paghari.
30 Mangin kaupod ko kamo sa pagkaon kag pag-inom sa akon paghari.
Magadumala kag magahukom kamo sa dose ka tribo sang Israel."

Naghambal si Jesus nga Ipanginwala Siya ni Pedro (Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 *Dayon naghambal si Jesus kay Pedro,* "Simon, pamati bala! Naglisensya
si Satanas nga tilawan gid niya kamo nga daw sa ginaayag nga trigo.
32 Pero ginpangamuyuan ko gid ikaw nga indi madula ang imo pagtuo.
Kag kon makapanumbalik ka na, palig-unon mo ang pagtuo sang imo mga
utod."
33 Nagsabat si Pedro, "Ginoo, handa gid ako nga mag-unong sa imo bisan
sa prisohan ukon sa kamatayon."
34 Nagsiling si Jesus sa iya, "Pedro, sugiran ko ikaw sing matuod, sa wala
pa makapamalo ang manok karon nga gab-i ipanginwala mo ako sing tatlo
ka beses nga wala ka makakilala sa akon."

Sa Panahon sang Kabudlayan

35 Dayon ginpamangkot ni Jesus ang iya mga apostoles, "Sang ginsugo ko
kamo anay nga maglakat sa pagwali, ginsilingan ko kamo nga indi magdala
sing kahita, bag, ukon sandalyas. Ti ano, ginkulang bala kamo?" Nagsabat
sila, "Wala gid."
36 Nagsiling si Jesus, "Pero karon, ang bisan sin-o nga may kahita ukon
bag, dapat dal-on niya. Kag kon sin-o sa inyo ang wala sing espada,
magbaligya siya sang iya bayo kag magbakal sing espada.
37 Sa pagkamatuod, dapat matuman ang ginasiling sang Kasulatan parte
sa akon nga, 'Ginkabig siya nga isa sang mga kriminal.'† Ang nasulat gani sa
Kasulatan parte sa akon nagakatuman na."
38 Nagsiling ang mga apostoles, "Ginoo, ari may duha ka espada diri."
Nagsabat si Jesus, "Husto na ina."

Nagpangamuyo si Jesus sa Bukid sang mga Olibo (Mat. 26:36-46; Mar. 14:32-42)

† **22:37** Isa. 53:12

39 Sang paghalin didto ni Jesus, nagkadto siya sa Bukid sang mga Olibo
pareho sang permi niya nga ginahimo. Nag-upod sa iya ang iya mga
sumulunod.
40 Pag-abot nila didto nagsiling siya, “Magpangamuyo kamo nga indi
kamo madaog sang temtasyon.”
41 Nagpalayo siya sa ila kag nagkadto sa ulo-unhan. Didto nagluhod siya
kag nagpangamuyo.
42 Siling niya, “Amay, kon luyag mo, ilikaw ini nga pag-antos nga
nagaabot sa akon. Pero indi ang akon luyag ang dapat matuman kundi ang
imo.”
43 Nagpakita sa iya ang anghel halin sa langit kag nagpabakod sa iya.
44 Tungod sang dako nga kasakit nga iya ginabatyag, nagpangamuyo pa
gid siya sing hugot sa iya tagipusuon, kag ang iya balhas daw sa dugo nga
nagatulo sa duta.‡
45 Pagkatapos niya pangamuyo, nagtindog siya kag nagbalik sa iya mga
sumulunod. Naabtan niya sila nga nagakatulog tungod kay ginkapoy sila
sang puwerte gid nga pagpangasubo.
46 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ngaa nagakatulog kamo? Magbangon kamo
kag magpangamuyo nga indi kamo madaog sang temtasyon.”

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Sang nagahambal pa si Jesus, nag-abot ang madamo gid nga mga tawo.
Si Judas mismo nga isa sa dose *ka apostoles* ang nagapanguna sa ila.
Nagpalapit si Judas kay Jesus sa paghalok sa iya.
48 Nagsiling si Jesus sa iya, “Judas, traiduran mo bala *ako nga* Anak sang
Tawo paagi sa isa ka halok?”
49 Sang makita sang mga upod ni Jesus nga may himuon na sa iya ang
mga tawo, nagsiling sila, “Ginoo, panglabuon bala namon *sila*?”
50 Kag ginlabo sang isa sang mga sumulunod ni Jesus ang ulipon sang
pangulo nga pari, kag nautod ang iya tuo nga dulunggan.
51 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “Husto na ina!” Dayon ginbalik ni Jesus
ang nautod nga dulunggan sang tawo kag gin-ayo niya.
52 Dayon nagsiling si Jesus sa manugdumala nga mga pari, sa mga opisyal
sang mga guwardya sa templo, kag sa iban nga mga manugdumala sang
mga Judio nga nagkadto didto sa pagdakop sa iya, “Ano, tulisan bala ako
nga kinahanglan gid nga magdala pa kamo sang mga espada kag mga
inuglampos sa pagdakop sa akon?
53 Adlaw-adlaw didto ako sa templo kag kamo didto man. Ti ngaa wala
ninyo ako pagdakpa? Pero amo na ini ang inyo tion nga *dakpon ako. Kag sa
sini nga tion* nagahari ang kadulom.”

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:57-58, 69-75; Mar. 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Gindakop nila si Jesus kag gindala sa balay sang pangulo nga pari. Si
Pedro nagsunod man, pero malayo-layo ang iya antad.
55 Didto sa tunga sang ugsaran nagadabok sang kalayo ang mga tawo kag
nagapungko sa malapit para magpainit-init. Nagpalapit man si Pedro didto
sa ila kag nagpungko.

‡ **22:44** Ini nga mga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

56 May isa ka suluguon nga babayi nga nakakita kay Pedro nga
nagapungko malapit sa kalayo. Ginhimutaran niya si Pedro, kag nagsiling
dayon, “Ini nga tawo kaupod man sadtong tawo.”
57 Pero nagpanginwala si Pedro. Siling niya, “Day, wala gani ako
makakilala sa iya.”
58 Dugay-dugay may nakakita naman sa iya nga lalaki nga nagsiling,
“Ikaw isa man sang iya mga kaupod.” Pero nagsabat si Pedro, “Indi ako iya
kaupod.”
59 Pagkaligad sang mga isa ka oras may nagsiling naman, “Matuod gid
nga ining tawo kaupod niya kay siya taga-Galilea man.”
60 Pero nagsabat si Pedro, “Wala ako kahibalo sang imo
ginapanghambal.” Sang nagahambal pa si Pedro, nagpamalo ang manok.
61 Nagbalikid ang Ginoo kag gintulok niya si Pedro. Dayon nadumduman
ni Pedro ang ginsiling sang Ginoo sa iya, “Sa wala pa makapamalo ang
manok karon, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.”
62 Gani nagguwa si Pedro kag naghilibion gid.

Ginyaguta kag Ginbunal si Jesus
(Mat. 26:67-68; Mar. 14:65)

63 Ginyaguta kag ginbunal si Jesus sang mga tawo nga nagaguwardya sa
iya.
64 Ginbuta-butahan nila siya *kag ginsumbag,* kag ginsilingan, “Pakta abi
kon sin-o ang nagsumbag sa imo?”
65 Kag madamo pa gid ang ila ginpanghambal nga malain kontra sa iya.

Gindala si Jesus sa Korte sang mga Judio
(Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pagkaaga, nagtilipon ang mga manugdumala sang mga Judio. Ang iban
sa ila manugdumala nga mga pari, kag ang iban mga manunudlo sang
Kasuguan. Gindala nila si Jesus sa ila Korte.
67 Nagsiling sila kay Jesus, “Sugiri kami kon ikaw bala ang Cristo.”
Nagsabat siya, “Bisan sugiran ko kamo indi man gihapon kamo magpati.
68 Kag kon may pamangkot ako sa inyo indi man kamo magsabat.
69 Pero halin subong, *ako nga* Anak sang Tawo magapungko na sa tuo
sang makagagahom nga Dios.”
70 Nagsiling sila tanan, “Kon amo, ikaw gali ang Anak sang Dios.”
Nagsabat si Jesus, “Ti kamo mismo ang nagasiling.”
71 Gani nagsiling sila, “Ti ano pa gid nga mga ebidensya ang aton
kinahanglan? Kita na mismo ang nakabati sang iya ginhambal.”

23

Gindala si Jesus kay Pilato
(Mat. 27:1-2; 11:14; Mar. 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pagkatapos sadto, nagtindog sila tanan kag gindala nila si Jesus kay
Pilato.*
2 Dayon gin-akusar nila si Jesus kay Pilato. Siling nila, “Ini nga tawo
nadakpan namon nga nagapatalang sang amon kasimanwa nga mga Judio,
kay ginasilingan niya sila nga indi magbayad sing buhis sa Emperador, kag
nagasiling pa gid siya nga siya amo ang Cristo. Ang buot niya silingon nga
siya isa ka hari.”

* **23:1** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea.

3 Gani ginpamangkot siya ni Pilato, “Ikaw bala ang hari sang mga Judio?”
Nagsabat si Jesus sa iya, “Ginasiling mo.”
4 Dayon nagsiling si Pilato sa manugdumala nga mga pari kag sa mga
tawo, “Wala ako sang nakita nga sala sa sini nga tawo para silutan siya.”
5 Pero nagpamilit gid sila nga nagasiling, “Nagadala siya sang gamo sa
mga tawo sa bilog nga Judea paagi sa iya mga pagpanudlo, halin sa Galilea
hasta diri sa Jerusalem.”

Gindala si Jesus kay Herodes

6 Pagkabati sadto ni Pilato, nagpamangkot siya kon taga-Galilea bala si
Jesus.
7 Sang pagkahibalo niya nga si Jesus halin sa lugar nga sakop sang
ginadumalahan ni Herodes, ginpadala niya si Jesus sa iya, kay sang sadto
nga tion ato man si Herodes sa Jerusalem.
8 Pagkakita ni Herodes kay Jesus nalipay gid siya, kay dugay na ang iya
handom nga makita si Jesus tungod kay madamo na ang iya nabatian parte
sa iya, kag ginaekspektar niya nga maghimo siya sang milagro para makita
niya.
9 Madamo ang mga pamangkot ni Herodes kay Jesus, pero wala gid siya
magsabat.
10 Ang manugdumala nga mga pari kag ang mga manunudlo sang
Kasuguan nagatindog didto kag kon anu-ano pa ang ila mga akusasyon kay
Jesus.
11 Gin-insulto kag ginyaguta siya ni Herodes kag sang iya mga guwardya.
Kag dugang pa gid nga pagyaguta, ginpasuksukan nila siya sang matahom
gid nga bayo, nga daw isa ka dungganon nga tawo, kag ginpabalik didto
kay Pilato.
12 Sa sadto nga adlaw nag-amigohay si Pilato kag si Herodes, kay sadto
anay nagakontrahanay sila.

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mat. 27:15-26; Mar. 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

13 Ginpatawag ni Pilato ang manugdumala nga mga pari, ang mga
manugdumala sang banwa, kag ang mga tawo.
14 Dayon nagsiling siya sa ila, “Gindala ninyo diri sa akon ining tawo nga
ginasiling ninyo nga nagapatalang sa mga tawo. Pero sa akon pag-usisa sa
iya sa atubangan mismo ninyo, wala gid ako sing may nakita nga sala sa iya
nga pareho sang inyo ginasugid.
15 Bisan si Herodes gani wala man sing may nakita nga sala sa sining
tawo. Amo gani nga ginpabalik niya siya diri. Wala gid sing may nahimo ini
nga tawo nga takos sang kamatayon.
16 Gani ipahanot ko lang siya kag buy-an.”
17 Sa tagsa ka Piesta sang Paglabay sang Anghel kinahanglan ni Pilato nga
maghilway sang isa ka priso.[†]
18 Pero nagsinggit ang mga tawo, “Patya ang tawo nga ina kag buy-i sa
amon si Barabas!”
19 (Napriso si Barabas tungod nga kaupod siya nga nagrebelde sa
Jerusalem kag nakapatay pa siya.)
20 Gusto kuntani ni Pilato nga buy-an si Jesus, gani ginhambalan pa gid
niya ang mga tawo.

---

† **23:17** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

21 Pero sige ang singgit sang mga tawo, “Ilansang siya sa krus! Ilansang
siya sa krus!”
22 Naghambal pa gid sa ila si Pilato sa ikatlo, “Ngaa, ano gid bala nga sala
ang nahimo niya? Wala ako sing may nakita nga sala sa iya nga takos sang
kamatayon. Ipahanot ko siya kag buy-an dayon.”
23 Pero sige pa gid ang ila sininggit nga ilansang siya sa krus. Kag sang
ulihi ginpamatian gid man sila.
24 Nagdesisyon si Pilato nga pasugtan ang gusto sang mga tawo *nga
ilansang si Jesus sa krus*.
25 Ginbuy-an niya ang tawo nga napriso tungod sang iya pagrebelde sa
gobyerno kag pagpamatay, kay amo ato ang ginpangayo sang mga tawo.
Pero si Jesus ya, gintugyan niya sa ila para mahimo nila ang ila gusto sa iya.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Sang ginadala nila si Jesus sa lugar nga pagalansangan sa iya, may
nasugata sila nga tawo nga si Simon nga taga-Cyrene. Nagapasulod siya sa
siyudad halin sa uma. Ginhawiran nila siya, kag ginpapas-an nila sang
krus, kag ginpasunod kay Jesus.
27 Madamo nga tawo ang nagsunod kay Jesus. May mga babayi didto nga
nagahilibion kag nagapanalambiton tungod nga naluoy gid sila kay Jesus.
28 Pero ginbalikid sila ni Jesus kag ginsilingan, “Kamo nga mga babayi
nga taga-Jerusalem, indi kamo maghibi tungod sa akon. Hibii ninyo ang
inyo kaugalingon kag ang inyo mga anak.
29 Tungod nga magaabot ang mga inadlaw nga magasiling ang mga tawo,
‘Bulahan ang mga babayi nga baw-as kag wala sing may ginapatiti.’
30 Sa sina nga tion magasiling ang mga tawo sa mga bukid, ‘Tiphagi kami
kag tabuni!’‡
31 Kay kon ginahimo nila ini sa akon nga wala gani sing sala, ti ano pa gid
ayhan kalain ang ila himuon sa tawo nga may sala?”§
32 Luwas kay Jesus may duha pa ka tawo nga mga kriminal nga ila
gindala para pagapatyon.
33 Pag-abot nila sa lugar nga ginatawag “Bagol,” ginlansang nila si Jesus
sa krus upod ang duha ka kriminal. Ang isa ginbutang nila sa tuo ni Jesus
kag ang isa sa wala.
34 Nagsiling si Jesus, “Amay, patawara sila kay wala sila kahibalo sang ila
ginahimo.”* Kag naggabot-gabot ang mga soldado para partidahon ang
mga bayo ni Jesus.
35 Nagatilindog didto ang mga tawo nga nagatulok. Ginyaguta siya sang
mga manugdumala sang banwa. Siling nila, “Ginluwas niya ang iban,
luwason man niya ang iya kaugalingon kon siya amo ang Cristo nga pinili
sang Dios.”
36 Nagyaguta man sa iya ang mga soldado samtang nagapalapit sila para
paimnon siya sang maaslom nga bino.
37 Siling nila, “Kon ikaw ang Hari sang mga Judio, luwasa ang imo
kaugalingon!”
38 Kag may ginbutang sila nga karatula didto sa iya uluhan nga
nagasiling:

AMO INI ANG HARI SANG MGA JUDIO.

---

‡ **23:30** Hos. 10:8 § **23:31** sa literal, *Kay kon ginhimo nila ini sa buhi pa nga kahoy, ano pa gid ayhan sa laya na nga kahoy?* * **23:34** *Nagsiling...ginahimo:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

39 Ang isa sa mga kriminal nga nalansang sa krus nagyaguta man kay
Jesus. Siling niya, “Indi bala nga ikaw ang Cristo? Luwasa ang imo
kaugalingon kag kami man!”
40 Pero ginsaway siya sang isa ka kriminal. Siling niya, “Wala ka bala
nahadlok sa Dios? Pareho man lang kita nga ginasilutan.
41 Kita nga duha dapat lang nga silutan tungod sang aton mga sala. Pero
ini nga tawo wala gid sing sala.”
42 Dayon nagsiling siya kay Jesus, “Jesus, dumduma man ako kon
maghari ka na!”
43 Nagsiling si Jesus sa iya, “Matuod ining ginasiling ko sa imo nga subong
nga adlaw mangin kaupod ko ikaw sa Paraiso.”

Ang Pagkapatay ni Jesus
(Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Juan 19:28-30)

44-45 Sang mga alas dose na sang udto, wala na nagsilak ang adlaw kag
nagdulom ang bug-os nga duta sa sulod sang tatlo ka oras. Napihak ang
kurtina sang templo *halin sa ibabaw paidalom*.
46 Nagsinggit sing mabaskog si Jesus, “Amay, ginatugyan ko sa imo ang
akon espiritu!”† Sang makahambal siya sadto nabugto ang iya ginhawa.
47 Pagkakita sang kapitan sang natabo, nagdayaw siya sa Dios. Siling
niya, “Matuod gid nga wala sing sala ini nga tawo!”
48 Ang mga tawo nga nagtilipon sa pagtan-aw sang nagakalatabo
nagpalauli nga nagapamukpok sang ila dughan *tungod sang dako nga
kasubo*.
49 Ang mga nakakilala kay Jesus kag ang mga babayi nga nag-upod sa iya
halin pa sa Galilea nagtindog sa malayo kag nakita man nila ang
nagkalatabo.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 May isa ka tawo nga ang iya ngalan si Jose nga taga-Arimatea nga
sakop sang Judea. Miyembro siya sang Korte sang mga Judio, pero wala
siya nagsugot sa ila plano sa pagpatay kay Jesus. Maayo kag matarong siya
nga tawo, kag nagapaabot siya sa paghari sang Dios.
52 Nagkadto siya kay Pilato kag ginpangayo niya ang bangkay ni Jesus.
53 Dayon ginkuha niya ang bangkay ni Jesus sa krus kag ginsamburan
sang tela nga linen. Ginbutang niya ang bangkay sa lulubngan nga
gin-guhab sa banglid nga wala pa gid malubngi.
54 Biyernes sadto kag adlaw sang pagpreparar para sa Adlaw nga
Inugpahuway.
55 Ang mga babayi nga nag-upod kay Jesus halin sa Galilea nagsunod
man kay Jose kag nakita nila ang ginlubngan kag kon paano ang pagbutang
sang bangkay ni Jesus.
56 Dayon nagpuli sila kag nagpreparar sing mga pahamot nga inughaplas
sa bangkay ni Jesus.
Pero sa Adlaw nga Inugpahuway, nagpahuway sila suno sa Kasuguan.

24

Ang Pagkabanhaw
(Mat. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Aga pa gid sang nahauna nga adlaw sang semana, nagkadto ang mga
babayi sa lulubngan nga dala ang ginpreparar nila nga pahamot.

† **23:46** Sal. 31:5

2 Pag-abot nila didto, nakita nila nga ang bato nga gintakop sa lulubngan
napaligid na.
3 Nagsulod sila, pero wala nila makita ang bangkay ni Ginoong Jesus.
4 Sang nagapalibog sila kon ano ang natabo, hinali lang nga may
nagtindog nga duha ka lalaki sa tupad nila. Ang ila mga bayo masyado
kasilaw.
5 Hinadlukan gid ang mga babayi, gani nagduko na lang sila. Pero
nagsiling ang duha ka lalaki, "Ngaa ginapangita ninyo ang buhi diri sa mga
patay?
6 Wala na siya diri. Nabanhaw siya! Indi bala nagsiling siya sa inyo sang
didto pa siya sa Galilea,
7 nga siya nga Anak sang Tawo kinahanglan itugyan sa mga makasasala
kag ilansang sa krus, pero sa ikatlo nga adlaw mabanhaw siya?"
8 Kag nadumduman sang mga babayi ang ginhambal ni Jesus.
9 Gani nagpuli sila halin sa lulubngan kag ginsugiran nila ang onse *ka*
apostoles kag ang iban pa nga mga sumulunod.
10 Ang mga babayi nga nagsugid sa mga apostoles amo sila ni Maria nga
taga-Magdala, si Juana, si Maria nga iloy ni Santiago, kag ang iban pa gid
nga mga babayi.
11 Pero wala nagpati ang mga apostoles, kay ang hunahuna nila nga
himo-himo lang ini sang mga babayi.
12 Pero nagdalagan si Pedro pakadto sa lulubngan. Pag-abot niya didto
nagduko siya kag naglingling sa sulod, kag nakita niya nga ang mga tela
nga linen nga ginputos kay Jesus amo na lang ang nabilin. Gani nagpuli
siya nga natingala kon ano gid ang natabo.

Sa Dalan nga Pakadto sa Emaus
(Mar. 16:12-13)

13 Sa sadto gid nga adlaw, may duha ka sumulunod ni Jesus nga nagalakat
pakadto sa baryo nga ginatawag Emaus, nga mga onse ka kilometro halin
sa Jerusalem.
14 Nagaestorya sila parte sa mga nagkalatabo sa Jerusalem.
15 Sang nagaestorya sila kag nagabaisay *parte sadto nga mga butang*,
nagpalapit si Jesus kag nag-upod sa ila.
16 Wala sila makakilala sa iya tungod kay ginlipod ini sa ila mga panulok.
17 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ano ang inyo ginahambalan samtang
nagalakat kamo?" Nagpundo ang duha kag ang ila dagway nagapakita nga
nagapangasubo sila.
18 Ang isa sa ila nga ang iya ngalan si Cleopas nagsabat, "Ikaw lang siguro
ang pangayaw sa Jerusalem nga wala kahibalo kon ano ang mga
nagkalatabo didto sa sining mga inadlaw."
19 Nagpamangkot si Jesus sa ila, "Ngaa, ano bala ang natabo?" Nagsabat
sila, "Parte bala kay Jesus nga taga-Nazaret. Makagagahom siya nga
propeta sa panulok sang Dios kag sang mga tawo paagi sa iya mga
pagpanudlo kag gamhanan nga mga hinimuan.
20 Gin-akusar siya sang aton manugdumala nga mga pari kag sang iban
pa gid naton nga mga manugdumala para sentensyahan sang kamatayon.
Kag ginlansang siya sa krus.
21 Naglaom kami nga siya amo na ang amon ginahulat nga magabawi
sang aton nasyon nga Israel *sa kamot sang mga taga-Roma.* Ugaling ikatlo
na ini subong nga adlaw halin sang ginpatay siya.
22-23 Pero ang katingalahan pa gid, ginsugiran kami sang amon mga
kaupdanan nga mga babayi nga sa ila pagkadto didto sa lulubngan ni Jesus,

temprano pa gid kaina sang aga, wala nila makita ang iya bangkay. Ginsugid man nila nga may nakita sila nga mga anghel nga nagsiling sa ila nga buhi si Jesus.
24 Pagkatapos, ang iban sang amon mga kaupod nagkadto man sa lulubngan, kag ang ginsugid sang mga babayi amo man ang ila nakita. Wala gid nila makita si Jesus didto."
25 Dayon nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkabalingag gid sang inyo mga panghunahuna! Ngaa bala wala ninyo pagpatihi dayon ang tanan nga ginhambal sang mga propeta *sa Kasulatan*?
26 Indi bala nga kinahanglan nga mag-antos anay ang Cristo sang mga butang nga ini sa wala pa siya mapadunggan sang Dios?"
27 Kag ginpaathag sa ila ni Jesus ang tanan nga ginasiling sang Kasulatan parte sa iya, halin sa *mga ginsulat ni* Moises hasta sa mga *ginsulat sang mga* propeta.
28 Pag-abot nila sa baryo nga ila kaladtuan, ginpakita ni Jesus nga daw magapadayon siya sa iya paglakat.
29 Pero ginpilit gid nila nga hawiran siya. Siling nila, "Diri ka lang anay sa amon kay nagasalop na ang adlaw. Dugay-dugay gab-i na." Gani nag-upod siya sa ila.
30 Sang nagapungko na sila para magkaon, nagkuha si Jesus sang tinapay kag nagpasalamat sa Dios. Dayon ginpamihak-pihak niya kag ginhatag sa ila.
31 Kag ginbuksan na ang ila panulok kag nakilala nila nga si Ginoong Jesus gali ato, pero hinali lang nga nadula siya sa ila panulok.
32 Nagsiling sila, "Amo gali nga kanami gid sang aton balatyagon sang ginpaathagan niya kita sang Kasulatan samtang nagalakat kita sa dalan."
33 Dayon nagbalik sila sa Jerusalem kag naabtan nila ang onse *ka apostoles* kag ang iban pa gid nga mga sumulunod nga nagatilipon
34 kag nagasiling, "Matuod gid man nga nabanhaw ang Ginoo! Nagpakita siya kay Simon."
35 Kag nagsugid man ang duha kon ano ang natabo sa ila didto sa dalan pa-Emaus kag kon paano nila nakilala si Jesus sang nagapamihak-pihak siya sang tinapay.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod
(Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Juan 20:19-23; Bin. 1:6-8)

36 Samtang ginaestoryahan nila ini, hinali lang nga nagtindog si Jesus didto sa tunga nila kag nagsiling, "Kabay pa nga ang kalinong ara sa inyo."
37 Kinulbaan kag hinadlukan gid sila kay abi nila kalag ang ila nakita.
38 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Ngaa bala natublag gid kamo? Kag ngaa bala nagapangduhaduha kamo nga ako ini?
39 Tan-awa bala ninyo ang *agi sang mga lansang sa* akon mga kamot kag mga tiil. Hikapa ninyo ako. Indi ako kalag. Ang kalag wala sing lawas pero ako ya may lawas kag makita gid ninyo."
40 Pagkatapos niya hambal sini ginpakita niya sa ila ang *mga pilas sa* iya mga kamot kag mga tiil.*
41 Sa ila dako nga kalipay kag katingala daw indi sila makapati sang ila nakita. Kag nagpamangkot si Jesus sa ila, "May pagkaon bala kamo diri?"
42 Ginhatagan nila siya sang isa ka gulot nga sinugba nga isda.
43 Ginkuha niya kag ginkaon samtang nagatulok sila.

* **24:40** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

44 Pagkatapos nagsiling siya sa ila, “Amo ini ang akon ginsiling sa inyo
sang nagaupdanay pa kita, nga ang tanan nga nasulat parte sa akon sa
Kasuguan ni Moises, sa mga *sinulatan sang mga* propeta, kag sa mga salmo
kinahanglan gid nga matuman.”
45 Dayon ginbuksan ni Jesus ang ila mga hunahuna para maintiendihan
nila ang Kasulatan.
46 Siling niya sa ila, “Nagasiling ang Kasulatan nga ang Cristo
kinahanglan gid nga mag-antos kag mapatay, pero mabanhaw siya sa
ikatlo nga adlaw.
47 Kag kinahanglan nga isugid sa tanan nga nasyon halin sa Jerusalem
nga tungod sa iya† patawaron sang Dios ang mga tawo nga nagahinulsol
sang ila mga sala.
48 Kamo ang mga saksi sa sini nga mga butang.
49 Ipadala ko sa inyo ang *Espiritu Santo nga* ginpromisa sang akon Amay.
Pero indi kamo anay maghalin diri sa Jerusalem samtang wala pa ninyo
mabaton ang gahom nga halin sa langit.”

Gindala si Jesus pa-Langit
(Mar. 16:19-20; Bin. 1:9-11)

50 Dayon gindala sila ni Jesus sa Betania. Pag-abot nila didto ginbayaw
niya ang iya mga kamot kag ginbendisyunan sila.
51 Samtang nagabendisyon siya sa ila amat-amat siya nga nagbulag sa ila
kag gindala pa-langit.
52 Ginsimba nila siya kag nagbalik sila sa Jerusalem nga may dako nga
kalipay.
53 Kag permi sila didto sa templo nga nagadayaw sa Dios.

† **24:47** *tungod sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan*

Ang Maayong Balita Parte kay Jesu-Cristo Suno kay Juan

Ang Pulong nga Ginahalinan sang Kabuhi

1 Sang una pa nga daan,* ara na ang *ginatawag nga* Pulong. Ang Pulong
kaupod na sang Dios, kag ang Pulong mismo Dios.
2 Halin pa gid sang una ang Pulong kaupod na sang Dios.
3 Paagi sa iya, ginhimo ang tanan nga butang, kag wala gid sing may
nahimo nga indi paagi sa iya.
4 Ang Pulong amo ang ginahalinan sang kabuhi. Kag ini nga kabuhi
pareho sa suga tungod kay amo ini ang nagapasanag sa hunahuna sang
mga tawo.
5 Ini nga suga nagapasanag sa kadulom† kag ang iya kasanag wala
nadaog sang kadulom.‡
6 Karon may tawo nga ginpadala sang Dios. Ang iya ngalan si Juan.
7 Ginpadala siya sang Dios sa pagsugid kon sin-o ang suga, agod paagi sa
iya magatuo ang tanan nga tawo.
8 Indi si Juan ang suga, kundi nag-abot siya sa pagsugid kon sin-o ang
suga.
9 Si Jesu-Cristo amo ang matuod nga suga nga nag-abot diri sa kalibutan
kag nagapasanag sa hunahuna sang tanan nga tawo.
10 Nag-abot siya diri sa kalibutan. Kag bisan ginhimo ang kalibutan paagi
sa iya, ang *mga tawo sang* kalibutan§ wala nagkilala sa iya.
11 Nagkadto siya sa iya mismo *mga kasimanwa*, pero ang kalabanan sa ila
wala magbaton sa iya.
12 Pero ang bisan sin-o nga nagbaton kag nagtuo sa iya* ginhatagan niya
sing kinamatarong† nga mangin anak sang Dios.
13 Nangin anak sila sang Dios indi paagi sa lawasnon nga pagkatawo
ukon sa pagbuot sang tawo, kundi paagi sa pagbuot sang Dios.
14 Ang Pulong nagpakatawo kag nagpakig-upod diri sa aton. Nakita
namon ang iya kadungganan bilang bugtong nga Anak sang Amay. Puno
siya sang kaayo kag puro kamatuoran ang iya ginasugid.
15 Nagpamatuod si Juan parte sa iya. Nagsiling siya, “Siya amo ang akon
ginasiling nga magaabot nga ulihi sa akon. Pero labaw pa siya sang sa
akon, kay sa wala pa ako natawo, ara na siya nga daan.”
16 Tungod sa dako nga kaluoy ni Cristo ang iya mga pagpakamaayo sa
aton tanan nagasinunod-sunod lang.
17 Ang Kasuguan ginhatag sang Dios sa aton paagi kay Moises, pero ang
bugay kag ang kamatuoran nag-abot sa aton paagi kay Jesu-Cristo.
18 Wala gid sing bisan sin-o nga tawo nga nakakita sa Dios *nga Amay*.
Pero ginpakilala siya sa aton sang bugtong nga Anak nga Dios nga kaupod
permi sang Amay.‡

---

* **1:1** *Sang una pa nga daan:* ukon, *Sang wala pa matuga ang kalibutan* † **1:5** *kadulom:* buot silingon, *kalibutan nga nadulman tungod sang sala* ‡ **1:5** *wala nadaog sang kadulom:* ukon, *wala naintiendihan sang mga ara sa kadulom* § **1:10** *mga tawo sang kalibutan:* buot silingon, *mga tawo nga nagasunod sa malain nga pagginawi kag prinsipyo sang kalibutan* * **1:12** *sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan* † **1:12** *kinamatarong* ukon, *katungod* ‡ **1:18** *nga kaupod permi sang Amay:* ukon, *nga ginahigugma sang Amay;* sa literal, *nga ara sa dughan sang Amay*

Ang Mensahi ni Juan nga Manugbautiso (Mat. 3:1-12; Mar. 1:2-8; Luc. 3:1-18)

19 Nagpamatuod si Juan *parte kay Jesus* sang ginpakadto sa iya sang mga *lider sang mga* Judio sa Jerusalem ang pila ka pari kag Levita para
pamangkuton siya kon sin-o gid siya.
20 Ginprangka sila ni Juan, "Indi ako ang Cristo *nga inyo ginahulat*."
21 Nagpamangkot sila, "Kon indi ikaw ang Cristo, sin-o? Si Elias *nga propeta*?" Nagsabat si Juan, "Indi ako si *Elias*." *Gani nagsiling sila liwat,*
"Siguro ikaw ang *ginasiling nga* Propeta *nga magaabot*?" Pero nagsabat naman si Juan nga indi siya *ang Propeta nga ila ginasiling*.
22 Gani nagsiling sila, *"Ti sugiri kami kon* sin-o gid ikaw para may isugid man kami sa mga nagsugo sa amon. Ano ang masiling mo parte sa imo kaugalingon?"
23 Nagsabat si Juan, "Ako ang tawo nga ginhambal ni Propeta Isaias sang nagsiling siya,
"'May nagawali sing mabaskog sa kamingawan. *Siling niya,*
Tadlunga ang alagyan nga pagaagyan sang Ginoo!'"§
24 Ang mga nagsugo gali sa ato nga mga tawo nga nagkadto kay Juan amo ang mga Pariseo.*
25 Ginpamangkot nila liwat si Juan, "Ngaa nga nagapangbautiso ka sang mga tawo kon indi ikaw ang Cristo, ukon si Elias, ukon ang Propeta *nga amon ginahulat nga mag-abot*?"
26 Nagsabat si Juan, "Ako nagapangbautiso sa tubig, pero may ara sa inyo subong nga wala ninyo makilala.
27 Siya ang *ginasiling ko nga* magaabot nga nagasunod sa akon, pero indi gani ako takos nga mangin iya ulipon."†
28 Natabo ini sa Betania, sa tabok sang *Suba sang* Jordan, nga sa diin nagapangbautiso si Juan.

Ang Karnero sang Dios

29 Sang sunod nga adlaw nakita ni Juan si Jesus nga nagapalapit sa iya. Nagsiling dayon si Juan *sa mga tawo*, "Ari na ang Karnero sang Dios nga magkuha sang sala sang *mga tawo sa* kalibutan.
30 Siya amo ang akon ginasiling nga magaabot nga ulihi sa akon, pero labaw pa siya sang sa akon, kay sa wala pa ako natawo, ara na siya nga daan.
31 Sang una bisan gani ako wala makakilala kon sin-o gid siya. Pero nagkadto ako diri nga nagapangbautiso sa tubig para ipakilala siya sa mga taga-Israel.
32 Nagapamatuod ako nga nakita ko ang Espiritu *Santo* nga nagpanaog sa iya halin sa langit nga pareho sang pating kag nagpabilin sa iya.
33 Sang una bisan gani ako wala makakilala kon sin-o gid siya, pero ang Dios nga nagsugo sa akon nga magbautiso sa tubig amo ang nagsiling nga daan sa akon nga kon makita ko na gani ang Espiritu *Santo* nga magpanaog kag magpabilin sa isa ka tawo, ina nga tawo amo ang magabautiso sa Espiritu Santo.
34 Kag ina nakita ko gid. Gani napamatud-an ko gid nga siya amo ang Anak sang Dios."

---

§ **1:23** Isa. 40:3 * **1:24** Ukon, *Ang iban sa mga ginsugo nga mga tawo nga magkadto kay Juan mga Pariseo.* † **1:27** *indi gani ako takos nga mangin iya ulipon:* sa literal, *indi gani ako takos sa paghubad sang iya sandalyas*

Ang Nahauna nga mga Sumulunod ni Jesus

35 Sang sunod nga adlaw, didto naman si Juan kaupod ang duha ka tawo
nga iya sumulunod.
36 Pagkakita niya kay Jesus nga nagalabay, nagsiling siya, “Ari na ang
Karnero sang Dios.”‡
37 Pagkabati sadto sang duha niya ka sumulunod, nagsunod sila dayon
kay Jesus.
38 Pagbalikid ni Jesus, nakita niya sila nga nagasunod. Gani
nagpamangkot siya, “Ano bala ang inyo kinahanglan?” Nagsabat sila,
“Rabbi, sa diin ka bala nagaestar?” (Ang buot silingon sang Rabbi
“Manunudlo.”)
39 Nagsiling siya, “Dali, upod kamo sa akon para makita ninyo.” Gani
nag-upod sila kag nakita nila ang iya ginaestaran. Mga alas kuwatro na
sadto sang hapon, gani didto na lang sila nagpabilin hasta mag-aga.
40 Ang isa sa duha nga nakabati sa ginsiling ni Juan kag nagsunod kay
Jesus amo si Andres nga utod ni Simon Pedro.
41 *Pagkaaga,* ginpangita niya dayon ang iya utod nga si Simon kag
ginsugiran niya nga nakita nila ang Mesias. (Ang buot silingon sang Mesias
“Cristo.”)
42 Dayon gindala niya si Simon kay Jesus. Pag-abot nila kay Jesus,
gintulok ni Jesus si Simon kag nagsiling, “Ikaw si Simon nga anak ni Juan.
Pero halin subong tawgon ka na nga Cefas.” Ang Cefas pareho man sa
ngalan nga Pedro.§

Gintawag ni Jesus si Felipe kag si Natanael

43 Sang sunod nga adlaw, nagdesisyon si Jesus nga magkadto sa Galilea.
Pag-abot niya didto, nakita niya si Felipe kag ginsilingan, “Dali, sunod sa
akon!”
44 (Si Felipe nga ini taga-Betsaida.* Taga-didto man si Andres kag si
Pedro.)
45 Dayon ginpangita ni Felipe si Natanael. Kag *sang nakita na niya,*
nagsiling siya sa iya, “Nakita na namon ang tawo nga ginmitlang ni Moises
sa Kasuguan kag *ginmitlang man sa ginsulat* sang mga propeta. Siya gali
amo si Jesus nga taga-Nazaret nga anak ni Jose.”
46 Nagsiling si Natanael, “May ara bala nga maayo halin sa Nazaret?”
Nagsabat si Felipe, “Dali, upod bala para makita mo.”
47 Pagkakita ni Jesus kay Natanael nga nagapalapit sa iya, nagsiling siya,
“Ari ang matuod nga Israelinhon nga wala gid nagadaya.”†
48 Nagsiling dayon si Natanael sa iya, “Ngaa kilala mo ako?” Nagsabat si
Jesus, “Sa wala ka pa gintawag ni Felipe, nakita ko na ikaw didto sa idalom
sang kahoy nga higera.”
49 Gani nagsiling si Natanael, “Manunudlo,” matuod gid nga ikaw ang
Anak sang Dios! Ikaw ang hari sang Israel.
50 Nagsiling dayon si Jesus sa iya, “Nagatuo ka bala sa akon tungod kay
nagsiling ako sa imo nga nakita ko ikaw didto sa idalom sang kahoy nga
higera? Mas sobra pa dira ang imo makita sa pila ka adlaw.”
51 Kag nagsiling pa gid si Jesus sa iya, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa
inyo nga magaabot ang adlaw nga makita ninyo ang langit nga nagaabri

‡ **1:36** *Karnero sang Dios:* buot silingon, si Jesus pareho sang karnero nga ihalad para sa kapatawaran sang sala sang mga tawo. § **1:42** *Pedro:* ang buot silingon “bato” * **1:44** *Betsaida:* isa ka lugar sa probinsya sang Galilea. † **1:47** *wala gid nagadaya:* ukon, *wala gid nagabutig*

kag makita man ninyo ang mga anghel sang Dios nga nagasaka-panaog pakadto‡ sa *akon nga* Anak sang Tawo."

2

Ang Kasal sa Banwa sang Cana

1 Pagkaligad sang duha ka adlaw, may kasal sa Cana nga sakop sang
Galilea. Didto ang iloy ni Jesus.
2 Gin-imbitar man si Jesus kag ang iya mga sumulunod.
3 Kag natabuan nga naubos ang bino *didto sa punsyon.* Gani nagsiling ang
iloy ni Jesus sa iya, "Naubusan sila sing bino."
4 Nagsabat si Jesus, "Babayi,* indi kinahanglan nga singganan mo pa ako
kon ano ang akon dapat himuon. Wala pa mag-abot ang akon tion."
5 Nagsiling dayon ang iloy ni Jesus sa mga suluguon, "Himua lang ninyo
ang bisan ano nga isugo niya."
6 May mga pagsulundan ang mga Judio sa pagpanghinaw antes magkaon.
Gani may anom didto ka tadyaw nga ang kada tadyaw sarang masudlan
sang mga 20 ukon 30 ka galon nga tubig.
7 Nagsiling si Jesus sa mga suluguon, "Pun-a ninyo sing tubig ang mga
tadyaw." Gani ginpuno nila ini.
8 Pagkatapos nagsiling si Jesus sa ila, "Sige, magsandok kamo kag dal-a sa
nagadumala sang punsyon." Gani nagsandok sila kag gindala didto sa
nagadumala,
9 kag gindimdiman dayon sang nagadumala ang tubig nga nahimo nga
bino. Wala siya nakahibalo kon diin naghalin ang bino. (Pero nakahibalo
ang mga suluguon nga nagsandok sang tubig.) Gani gintawag niya ang
nobyo
10 kag ginsilingan, "Kalabanan sa mga tawo nagaserbi sang maayo nga
klase nga bino sa umpisa kag kon damo na gani ang nainom sang mga
bisita, amo na ang ila paghatag sang ordinaryo nga bino. Pero ikaw ya lain,
kay subong mo lang ginpaguwa ang maayo nga klase nga bino."
11 Ang natabo nga ini sa Cana nga sakop sang Galilea amo ang una nga
milagro nga ginhimo ni Jesus. *Sa iya ginhimo nga ini* ginpakita niya ang iya
gahom, kag nagtuo sa iya ang iya mga sumulunod.
12 Pagkatapos sang kasal, nagpa-Capernaum si Jesus kaupod sang iya iloy,
mga utod, kag mga sumulunod, kag nagtiner sila didto sing pila ka adlaw.

Nagkadto si Jesus sa Templo
(Mat. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luc. 19:45-46)

13 Malapit na ang piesta sang mga Judio nga ginatawag nga Piesta sang
Paglabay sang Anghel. Gani nagpa-Jerusalem si Jesus.
14 Kag *didto* may nakita siya nga mga tawo sa templo nga nagabaligya
sang mga inughalad nga mga baka, mga karnero kag mga pating. May mga
tawo man didto nga nagapangbaylo sang kuwarta sa ila mga lamisa.
15 Gani naghimo siya sing halanot nga lubid. Pagkatapos ginpanabog
niya ang mga karnero kag mga baka paguwa sa templo. Ginpangwas-ag
man niya ang mga kuwarta sang mga manugbaylo sang kuwarta kag
ginpamaliskad ang ila mga lamisa.
16 Nagsiling siya sa mga nagabaligya sang pating, "Kuhaa ninyo ini diri!
Indi ninyo paghimua nga balaligyaan ang balay sang akon Amay!"

---

‡ **1:51** Gen. 28:12 * **2:4** *Babayi:* Indi klaro kon ngaa gintawag ni Jesus ang iya iloy nga "Babayi," pero wala ini siguro nagakahulugan nga wala niya ginatahod ang iya iloy.

17 Sa sining iya ginhimo, nadumduman sang iya mga sumulunod ang
ginasiling sang Kasulatan, “Tungod sang akon pagpakamahal sa imo balay
malaglag ako.”†
18 Tungod sang iya ginhimo, nagpamangkot ang mga *lider sang mga* Judio
sa iya, “Ano nga milagro ang imo mahimo nga ipakita sa amon nga ikaw
may awtoridad sa paghimo sini?”
19 Nagsabat si Jesus, “Gub-a ninyo ang templo nga ini kag sa sulod sang
tatlo ka adlaw patindugon ko liwat.”
20 Nagsiling sila, “Ang templo nga ini ginpatindog sa sulod sang 46 ka tuig
kag patindugon mo lang sa sulod sang tatlo ka adlaw?”
21 Pero *wala sila nakaintiendi, kay* ang ginatumod ni Jesus nga templo
amo ang iya lawas.
22 Gani sang nabanhaw siya, nadumduman sang iya mga sumulunod nga
ginhambal niya ini. Kag nagpati sila *sa ginpropesiya* sang Kasulatan kag sa
iya ginsiling *parte sa iya pagkabanhaw*.

Nahibaluan ni Jesus kon ano ang sa Tagipusuon sang Tanan nga Tawo

23 Sang didto si Jesus sa Jerusalem, sang tiyempo sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel, madamo ang nakakita sang mga milagro nga iya
ginpanghimo kag madamo sa ila ang nagtuo sa iya.‡
24 Pero si Jesus wala nagsalig sa ila pagtuo sa iya kay nahibaluan man
niya ang tanan nga tawo.
25 Indi na kinahanglan nga sugiran pa siya parte sa mga tawo, kay
nahibaluan na niya nga daan kon ano gid ang sa sulod sang ila tagipusuon.

3

Si Jesus kag si Nicodemus

1 May isa ka tawo nga ang iya ngalan si Nicodemus. Ini nga tawo isa sa
mga manugdumala sang mga Judio, kag miyembro siya sang grupo nga
ginatawag nga Pariseo.
2 Isa sadto ka gab-i, nagkadto siya kay Jesus kag nagsiling sa iya, “Rabbi,*
nahibaluan namon nga ikaw manunudlo nga ginpadala sang Dios, tungod
kay wala sing may makahimo sang mga milagro nga pareho sang imo
ginapanghimo kon ang Dios wala nagaupod sa iya.”
3 Nagsabat si Jesus, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga wala sing
tawo nga masakop sa paghari sang Dios† kon indi siya matawo liwat.”‡
4 Nagpamangkot si Nicodemus, “Ti, paano ang pagkatawo liwat sang
tawo kon tigulang na siya? Indi na siya puwede nga magsulod sa tiyan sang
iya iloy para magpakatawo liwat.”
5 Nagsabat si Jesus, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga wala sing
tawo nga masakop sa paghari sang Dios kon indi siya matawo paagi sa
tubig kag sa Espiritu *Santo*.
6 Ang ginbata paagi sa tawo, tawhanon, pero ang ginbata paagi sa gahom
sang Espiritu *Santo*, espirituhanon.
7 Gani indi ka matingala sa akon ginsiling sa imo nga kinahanglan
matawo kamo liwat.
8 Nagahuyop ang hangin sa bisan diin nga iya gusto. Mabatian ta ang iya
huni, pero wala kita kahibalo kon diin ini nagahalin kag kon diin ini
nagapakadto. Pareho man sini sa tawo nga natawo paagi sa Espiritu *Santo*.”

---

† **2:17** Sal. 69:9 ‡ **2:23** *sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan* * **3:2** *Rabbi:* buot silingon, *manunudlo*
† **3:3** *masakop sa paghari sang Dios:* sa literal, *makakita sang ginharian sang Dios* ‡ **3:3** *matawo liwat:* ukon, *matawo halin sa ibabaw*

9 Gani nagpamangkot si Nicodemus, “Ti paano bala ang pagkahimo sini?”
10 Nagsabat si Jesus, “Bantog ka nga manunudlo sa Israel, pero wala ka
kahibalo sini?
11 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa imo nga ang mga butang nga amon
nahibaluan kag nakita amo ang amon ginasugid. Ugaling indi kamo
magpati sa amon ginasugid.
12 Karon, kon wala gani kamo nagapati sa akon ginasugid sa inyo parte sa
mga butang diri sa kalibutan, mas indi na gid kamo magpati sa akon kon
sugiran ko kamo parte sa mga butang didto sa langit.
13 Kag wala sing bisan sin-o nga nakasaka sa langit kundi *ako lang gid nga*
Anak sang Tawo, kay didto man *ako* naghalin sa langit.”
14 *Nagsiling pa gid si Jesus,* “Pareho sang ginhimo ni Moises sa iya
pagbayaw sang man-og sa kamingawan, sa amo man nga paagi, *ako nga*
Anak sang Tawo kinahanglan nga pagabayawon man,§
15 para ang kada isa nga magtuo sa akon makaangkon sang kabuhi nga
wala sing katapusan.”
16 Kay ginahigugma gid sang Dios ang *mga tawo sa* kalibutan, amo gani
nga ginhatag niya ang iya bugtong nga Anak, para ang bisan sin-o nga
magtuo sa iya indi mawala* kundi hatagan sang kabuhi nga wala sing
katapusan.
17 Kay ang Dios wala nagpadala sang iya Anak diri sa kalibutan para
sentensyahan ang mga tawo *nga silutan*, kundi ginpadala niya siya sa
pagluwas sang mga tawo.
18 *Gani* ang bisan sin-o nga tawo nga nagatuo sa iya indi pagsentensyahan
nga silutan, pero ang bisan sin-o nga wala nagatuo *sa iya* nasentensyahan
na tungod nga wala siya nagtuo sa bugtong nga Anak sang Dios.†
19 Silutan sila tungod kay nag-abot siya diri sa kalibutan bilang suga‡
pero mas gusto pa sang mga tawo nga magpabilin sa kadulom sang sa
magpalapit sa *iya nga nagahatag sang* kasanag, kay malain ang ila mga
ginahimo.
20 Ang tawo nga malain ang iya ginahimo wala naluyag sa kasanag.
Nagalikaw pa gani siya sa kasanag kay basi kon mahibaluan ang iya
ginahimo nga malain.
21 Pero ang tawo nga nagaginawi suno sa kamatuoran nagapalapit sa
kasanag, para makita nga ang iya maayo nga hinimuan nahimo niya paagi
sa bulig sang Dios.

Si Jesus kag si Juan

22 Pagkatapos sini nagkadto si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa
kaumahan sang Judea. Nagtiner sila didto nga nagapangbautiso sa mga
tawo.
23 Nagapangbautiso man si Juan didto sa Enon, malapit sa Salim, kay
madamo ang tubig didto. Nagkaladto ang mga tawo kay Juan para
magpabautiso.
24 (Wala pa sadto napriso si Juan.)

---

§ **3:14** Sa Num. 21:8-9, ginhimo ni Moises ang man-og nga saway kag ginhigot ini sa kahoy nga malaba kag ginbandira. Ang bisan sin-o nga ginkagat sang man-og magaayo kon magtulok sining man-og nga saway. * **3:16** *mawala:* sa English, *perish, be destroyed* † **3:18** *sa bugtong nga Anak sang Dios:* sa literal, *sa ngalan sang bugtong nga Anak sang Dios* ‡ **3:19** *bilang suga* para maghatag sing kasanag sa mga hunahuna sang mga tawo.

25 Karon ang iban sa mga sumulunod ni Juan kag ang isa ka Judio
nagbinaisay parte sa bautiso.§
26 Sang ulihi nagkadto sila kay Juan kag nagsiling, “Manunudlo,
nadumduman mo bala atong tawo nga upod mo anay didto sa tabok sang
Suba sang Jordan, nga imo ginpakilala sa mga tawo? Nagapangbautiso na
siya subong kag halos ang tanan nga tawo didto na nagakadto sa iya!”
27 Nagsabat si Juan, “Wala gid sing sarang mahimo ang tawo kon indi
pagbuot sang Dios.
28 Kamo mismo makapamatuod nga nagsiling ako nga indi ako ang
Cristo, kundi ginpadala lang ako *sang Dios* una sa iya *para magbalita nga
siya magaabot na*.
29 *Pareho bala kon may kasal*: ang nobya para gid lang sa nobyo, kag ang
amigo sang nobyo nga nagatambong kag nagahulat nagakalipay kon
mabatian niya nga ara na ang nobyo. Pareho man sa akon subong, nalipay
gid ako *nga ang mga tawo nagakadto na kay Jesus*.
30 Kinahanglan magdugang pa gid ang pagkabantog ni Jesus, kag ako ya
dapat na nga kalimtan.”

Ang Naghalin sa Langit

31 Si Cristo halin sa langit, gani labaw siya sa tanan. Taga-diri kita sa
kalibutan kag ang mga butang nga aton ginahambal amo ang diri lang gid
sa kalibutan. Pero siya nga halin sa langit labaw sa tanan.
32 Nagasugid siya parte sa mga butang nga iya nakita kag nabatian sa
langit, pero diutay gid lang ang nagapati sa iya ginasugid.
33 Pero ang mga nagapati sa iya nga ginasugid nagapamatuod nga ang
ginasugid sang Dios matuod.
34 Kay si Cristo nga ginpadala sang Dios *diri sa kalibutan* nagasugid sa
aton kon ano ang ginasugid sang Dios sa iya, tungod kay wala sing
limitasyon ang paghatag sang Dios sa iya sang Espiritu *Santo*.
35 Ginahigugma sang Amay ang iya Anak kag gintugyan niya sa iya ang
tanan.
36 Ang bisan sin-o nga nagatuo sa Anak *sang Dios* may kabuhi nga wala
sing katapusan. Pero ang bisan sin-o nga indi magtuman sa Anak *sang Dios*
indi gid paghatagan sang kabuhi *nga wala sing katapusan*, kundi ang
kaakig sang Dios magapabilin sa iya.

4

Si Jesus kag ang Babayi nga Taga-Samaria

1-3 Karon, nakabati ang mga Pariseo nga mas madamo na ang mga
sumulunod ni Jesus sang sa kay Juan, kag mas madamo na ang iya
ginpangbautisohan. (Sa pagkamatuod, indi si Jesus mismo ang
nagapangbautiso, kundi ang iya mga sumulunod.) Pagkahibalo ni Jesus
nga nahibaluan na ini sang mga Pariseo, naghalin siya sa Judea kag
nagbalik sa Galilea.
4 *Sa ila pagpakadto sa Galilea* kinahanglan gid nga mag-agi sila sa
Samaria.
5 Sang nagaagi na sila sa Samaria, nakaabot sila sa banwa nga ginatawag
Sicar, malapit sa duta nga ginhatag ni Jacob sa iya anak nga si Jose.

§ **3:25** *bautiso:* ukon, *ritual sang pagpanghugas*

6 May bubon didto nga ginhimo ni Jacob. Kag tungod nga udtong-adlaw
na kag nakapoy na gid si Jesus sa iya paglakat, nagpungko na lang siya sa
higad sang bubon.
7-8 Ang iya mga sumulunod nagderetso sa banwa para magbakal sang
pagkaon. Karon, nag-abot ang isa ka babayi nga taga-Samaria para
magsag-ob. Nagsiling si Jesus sa iya, "Abi paimna man ako."
9 Nagsiling ang babayi sa iya, "Indi bala nga ikaw Judio kag ako
Samariahanon, kag babayi pa.* Ngaa mangayo ka sa akon sang tubig?"
(Amo ini ang iya ginsiling tungod kay ang mga Judio wala nagasapak sa
mga Samariahanon.)
10 Nagsiling si Jesus sa babayi, "Kon nahibaluan mo lang kon ano ang
ginahatag sang Dios, kag kon sin-o ang nagapangayo sa imo sang tubig,
ikaw pa kuntani ang mangayo sa akon para hatagan ko ikaw sang tubig nga
nagahatag sang kabuhi."
11 Nagsiling ang babayi sa iya, "Sir, wala ka sing timba kag madalom ang
bubon. Diin bala ikaw makakuha sang tubig nga nagahatag sang kabuhi?
12 Ang aton katigulangan nga si Jacob amo ang nagkutkot sini nga bubon.
Siya kag ang iya mga anak pati ang iya mga kasapatan nag-inom sa sini nga
bubon. Ano, sobra ka pa bala sa aton katigulangan nga si Jacob?"
13 Nagsabat si Jesus, "Ang bisan sin-o nga nagainom sa sini nga tubig
pagauhawon liwat.
14 Pero ang bisan sin-o nga magainom sang tubig nga akon ihatag indi na
pag-uhawon hasta san-o. Kay ang tubig nga akon ihatag sa iya mangin
pareho sang buhi nga tuburan dira sa iya nga magahatag sang kabuhi nga
wala sing katapusan."
15 Gani nagsiling ang babayi kay Jesus, "Sir, hatagi man ako sina nga tubig
nga imo ginasiling para indi na ako pag-uhawon liwat, kag para indi na
kinahanglan nga magbalik-balik pa ako diri para magsag-ob."
16 Nagsiling si Jesus sa iya, "Ti kadtui ang imo bana kag dal-a diri."
17 Nagsabat ang babayi, "Wala ako sing bana." Nagsiling si Jesus, "Husto
ina. Wala matuod ikaw sing bana,
18 kay sadto lima ang imo nangin bana, kag ang lalaki nga imo ginapuyo
subong indi mo matuod nga bana. Gani matuod ang ginasiling mo nga ina."
19 Nagsiling ang babayi sa iya, "Sir, siguro propeta ka.
20 Ang amon mga katigulangan nagsimba sa Dios sa sini nga bukid, pero
kamo *nga mga Judio* nagasiling nga ang mga tawo dapat magsimba sa Dios
sa Jerusalem."
21 Nagsiling si Jesus sa babayi, "Pamati bala anay! Magaabot ang tion nga
indi na kamo magsimba sa Amay sa sini nga bukid ukon sa Jerusalem.
22 Kamo *nga mga Samariahanon* wala gid kamo makakilala kon sin-o ang
inyo ginasimba. Pero kami nga mga Judio nakakilala kon sin-o ang amon
ginasimba, kay paagi sa amon luwason sang Dios ang mga tawo.
23 Sa pagkamatuod, magaabot ang adlaw kag nag-abot na gani, nga ang
matuod nga mga manugsimba magasimba sa Amay paagi sa espiritu kag
kamatuoran. Kag amo ini nga klase sang mga manugsimba ang gusto sang
Dios nga magasimba sa iya.
24 Ang Dios espiritu, gani ang nagasimba sa iya dapat magsimba paagi sa
espiritu kag kamatuoran."

---

* **4:9** Sadto anay ang mga Judio kag ang mga Samariahanon wala nagasapakay, labi na gid ang lalaki sa babayi.

25 Nagsiling ang babayi, “Nahibaluan ko nga magaabot ang Mesias nga
ginatawag man nga Cristo. Kag kon mag-abot na siya, sugiran niya kita
parte sa tanan nga butang.”
26 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ako nga nagapakighambal sa imo subong
amo ang ginasiling mo nga magaabot.”
27 Pagkasiling niya sini nag-abot dayon ang iya mga sumulunod.
Natingala gid sila sang nakita nila nga nagapakighambal siya sa isa ka
babayi. Pero wala gid sing bisan sin-o sa ila nga nagpamangkot sa babayi
kon ano ang iya kinahanglan. Wala man sila nagpamangkot kay Jesus kon
ngaa nagapakighambal siya sa babayi.
28 Dayon ginbilin sang babayi ang iya banga nga salag-uban kag nagbalik
sa banwa. *Pag-abot niya didto* nagsiling dayon siya sa mga tawo,
29 “Dali bala kamo, tan-awa ninyo ang tawo nga nakahibalo sang tanan
ko nga ginpanghimo. Basi kon amo na ini ang Cristo.”
30 Gani nagkadto ang mga tawo didto kay Jesus.
31 Samtang wala pa nag-alabot ang mga tawo didto kay Jesus,
ginpangabay si Jesus sang iya mga sumulunod nga magkaon na.
32 Pero nagsiling si Jesus sa ila, “May pagkaon ako nga wala ninyo
mahibalui.”
33 Gani nagpinamangkutanay ang iya mga sumulunod kon bala may
nagdala sa iya sing pagkaon.
34 Nagsiling dayon si Jesus sa ila, “Ang akon kalan-on amo ang pagtuman
sang kabubut-on sang nagpadala sa akon kag ang pagtapos sang buluhaton
nga iya ginpahimo sa akon.
35 Indi bala nagasiling man kamo nga apat pa ka bulan bag-o mag-abot
ang tig-alani. Pero kon sa akon lang, tig-alani na ini. Tan-awa bala ninyo
ang madamo nga tawo nga nagaalabot! Kon sa mga alanihon pa, ina luto
na gid, kag alanihon na.†
36 Kamo nga bilang mga manug-ani may pagabatunon kamo nga balos
halin sa Dios. Kag ang *mga tawo, nga bilang* inyo ginaani, pagahatagan *niya*
sing kabuhi nga wala sing katapusan. Gani ang mga nagatanom *sang*
pulong sang Dios kag ang mga nagaani sang bunga pareho nga
magakalipay.
37 Matuod gid man ang ginasiling nga ‘lain ang nagatanom kag lain man
ang nagaani.’
38 Ang inyo halimbawa pareho sa mga manug-ani nga akon ginpadala
nga mag-ani sa mga alanihon nga indi kamo ang nagtanom. Kay iban ang
nagtudlo anay sa ila, kag kamo ang nakapulos sang ila pinangabudlayan.”
39 Madamo nga Samariahanon sa sadto nga lugar ang nagtuo kay Jesus
tungod sa ginsugid sang babayi nga nahibaluan ni Jesus ang tanan niya nga
ginpanghimo.
40 Gani pag-abot sang mga Samariahanon didto kay Jesus, ginpangabay
gid nila siya nga kon mahimo magtiner siya anay didto sa ila. Gani nagtiner
siya didto sing duha ka adlaw.
41 Tungod sa iya mga ginpanudlo, madamo pa gid nga mga tawo didto
ang nagtuo sa iya.
42 Nagsiling dayon ang mga tawo sa babayi, “Karon nagatuo kami sa iya
indi lang tungod sa imo ginsugid sa amon, kundi kami gid mismo nakabati
sa iya. Kag nahibaluan namon nga siya amo ang Manluluwas sang
kalibutan.”

† **4:35** *ang madamo...alanihon na:* sa literal, *mga uma nga maputi na nga alanihon*

Gin-ayo ni Jesus ang Anak sang Isa ka Opisyal

43 Pagkatapos sang duha ka adlaw nga pagtiner nila ni Jesus didto,
nagpa-Galilea dayon sila.
44 (Si Jesus mismo ang nagsiling nga ang propeta wala ginatahod sa iya
kaugalingon nga banwa.)
45 Karon pag-abot nila sa Galilea, maayo ang pagbaton sa ila sang mga
tawo. Kay ang ini nga mga tawo didto man sang pagpiesta sa Jerusalem kag
nakita nila ang tanan nga iya ginpanghimo didto.
46 Nagbalik liwat si Jesus sa Cana nga sakop sang Galilea, sa lugar nga sa
diin ginhimo niya nga bino ang tubig. Karon, may isa ka opisyal sang
gobyerno didto nga ang iya anak nga lalaki nagamasakit didto sa
Capernaum.
47 Pagkabati niya nga si Jesus nagbalik sa Galilea halin sa Judea, nagkadto
dayon siya kay Jesus kag ginpangabay niya siya nga magkadto *sa*
Capernaum kag ayuhon ang iya anak nga daw mapatay na gid.
48 Nagsiling si Jesus sa iya, "Kon indi kamo anay makakita sang mga
milagro kag makatilingala nga mga butang, indi pa kamo magtuo sa akon."
49 Pero nagsiling ang opisyal nga nagapakitluoy, "Sir, kon mahimo upod
man anay sa akon samtang buhi pa ang akon anak."
50 Nagsiling si Jesus sa iya, "Magpuli ka na. Maayo na ang imo bata."
Nagpati ang opisyal sa ginhambal ni Jesus sa iya, gani nagpuli siya dayon.
51 Samtang nagapapuli siya, ginsugata siya sang iya mga ulipon kag
ginsugiran nga ang iya anak maayo na.
52 Gani nagpamangkot siya kon ano nga oras nag-ayo ang iya anak.
Nagsiling ang mga ulipon, "Mga ala una kahapon sang hapon wala na siya
sing hilanat."
53 Nadumduman dayon sang opisyal nga amo gid ato nga oras sang
nagsiling si Jesus sa iya nga ang iya anak maayo na. Gani siya kag ang iya
bilog nga panimalay nagtuo *kay Jesus*.
54 Amo ini ang ikaduha nga milagro nga ginhimo ni Jesus sa Galilea sang
paghalin niya sa Judea.

5

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo sa Betsaida

1 Pagkatapos sadto, nagpa-Jerusalem naman si Jesus sa pagtambong sa
isa ka piesta sang mga Judio.
2 Sa isa ka puwertahan sang pader sang Jerusalem, nga alagyan sang mga
karnero, may tubig nga palaligusan nga kon sa Hebreo nga pulong
ginatawag nila nga Betesda.* Sa palibot sang tubig may lima ka
palasilungan
3 nga sa diin nagahiligda ang madamo nga masakiton—mga bulag, mga
piang kag mga paralitiko.
4 Nagahulat sila nga maghulag ang tubig. Kay kon kaisa, may anghel sang
Dios nga nagapanaog didto kag ginaukay niya ang tubig. Ang makauna
lusong sa tubig sa tapos ini maukay sang anghel nagaayo bisan ano pa ang
iya masakit.†
5 Karon, may isa ka tawo didto nga ang iya masakit 38 na ka tuig.

* **5:2** *Betesda:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *Betzata;* sa iban pa gid nga mga kopya, *Betsaida*
† **5:4** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

6 Nakita siya ni Jesus nga nagahigda didto, kag nahibaluan ni Jesus nga
ang iya masakit amo na sadto kadugay. Gani nagsiling si Jesus sa iya,
“Gusto mo bala nga mag-ayo?”
7 Nagsabat ang masakiton, “Kuntani, sir, pero wala sing tawo nga
magdala sa akon sa tubig kon ginaukay na. Samtang nagapakadto pa lang
ako sa tubig ginaunahan ako permi sang iban.”
8 Nagsiling si Jesus sa iya, “Bangon, dal-a ang imo hiligdaan kag
maglakat.”
9 Sa gilayon nag-ayo ang tawo sa iya masakit, kag gindala niya ang iya
hiligdaan kag naglakat.

Natabo ini sang Adlaw nga Inugpahuway.
10 Gani nagsiling ang mga *lider sang mga* Judio sa tawo nga gin-ayo,
“Adlaw ini nga Inugpahuway kag wala ikaw ginatugot nga magdala sang
imo hiligdaan.”
11 Nagsiling ang tawo nga gin-ayo. “Ang tawo nga nag-ayo sa akon amo
ang nagsiling sa akon nga dal-on ko ang akon hiligdaan kag maglakat.”
12 Gani ginpamangkot nila siya kon sin-o bala nga tawo ang nagsugo sa
iya nga magdala sang iya hiligdaan kag maglakat.
13 Pero wala siya makakilala kon sin-o ang nag-ayo sa iya, kay nadula
man lang si Jesus tungod sa kadamuon sang mga tawo.
14 Sang ulihi nakita liwat ni Jesus ang tawo nga iya gin-ayo nga didto sa
templo, kag nagsiling si Jesus sa iya, “Ti maayo ka na subong. Indi ka na
magpakasala, kay basi mas malain pa gid ang matabo sa imo.”
15 Naglakat dayon ang tawo kag nagkadto sa mga *lider sang mga* Judio.
Ginsugiran niya sila nga si Jesus ang nag-ayo sa iya.
16 Gani halin sadto ang mga *lider sang mga* Judio nag-umpisa na nga
maghingabot kay Jesus, tungod kay nagpang-ayo siya sa Adlaw nga
Inugpahuway.
17 Pero may rason si Jesus, siling niya sa ila, “Ang akon Amay
nagapadayon sa pag-obra, gani ako nagaobra man.”
18 Tungod sa sining ginhambal ni Jesus nagtinguha pa gid gani ang mga
lider sang mga Judio nga patyon siya, tungod kay indi lang nga ginlapas
niya ang kasuguan parte sa Adlaw nga Inugpahuway, kundi nagsiling pa
gid siya nga ang Dios amo ang iya gid mismo nga Amay, nga
nagakahulugan nga nagapakigtupong siya sa Dios.

Ang Awtoridad sang Anak sang Dios

19 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo
nga ako nga Anak *sang Dios* wala gid sing may mahimo kon sa akon lang,
kundi kon ano ang akon nakita nga ginahimo sang akon Amay amo man
ina ang akon ginahimo. Gani kon ano ang ginahimo sang akon Amay, amo
man ina ang akon ginahimo bilang Anak.
20 Palangga sang Amay ang Anak, gani ginapakita niya sa akon nga iya
Anak ang tanan nga iya ginahimo. Kag sobra pa gid sa sini nga mga butang
ang ipakita sang Amay sa akon *nga akon himuon* para matingala kamo
tanan.
21 Kon ang Amay nagabanhaw sang mga patay kag nagahatag sa ila sing
kabuhi, ako nga iya Anak nagahatag man sing kabuhi sa kay bisan sin-o
nga akon gusto hatagan.
22 Indi ang Amay ang magahukom sa mga tawo; kundi *ako nga iya* Anak
amo ang ginhatagan sang awtoridad nga maghukom,

23 para ang tanan magpadungog sa Anak pareho sang ila pagpadungog sa
Amay. Gani ang wala nagapadungog sa akon wala man nagapadungog sa
Amay nga nagpadala sa akon.
24 "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang tawo nga nagatuman
sang akon mga pulong kag nagatuo sa nagpadala sa akon may kabuhi nga
wala sing katapusan. Indi na siya pagsilutan tungod kay ginsaylo na siya
halin sa kamatayon pakadto sa kabuhi.
25 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga magaabot ang tiyempo, kag
nag-abot na gani, nga ang mga patay‡ makabati sang pulong sang Anak
sang Dios, kag ang magbaton sang iya pulong§ hatagan sang kabuhi.
26 Tungod nga ang Amay may gahom sa paghatag sang kabuhi, *ako nga*
iya Anak makahatag man sang sina nga kabuhi, kay ginhatagan man niya
ako sing gahom sa paghatag sina sa mga tawo.
27 Ginhatagan man niya ako sing awtoridad nga maghukom tungod kay
ako amo ang Anak sang Tawo.
28 Indi kamo matingala sa sini nga mga butang, kay magaabot ang tion
nga ang tanan nga patay makabati sang akon pulong,
29 kag magaguwa sila sa ila lulubngan. Ang mga tawo nga naghimo sing
maayo banhawon kag hatagan sing kabuhi *nga wala sing katapusan*, kag
ang mga tawo nga naghimo sing malain banhawon man pero silutan."

Ang mga Nagapamatuod Parte kay Jesus

30 *Nagsiling pa gid si Jesus,* "Wala ako sing sarang mahimo kon ako lang.
Nagahukom ako matuod, pero ang akon paghukom suno sa ginsugid sang
Dios sa akon. Gani ang akon paghukom matarong tungod kay wala ako
nagahimo sang akon gusto, kundi ang gusto sang nagpadala sa akon.
31 Karon, kon ako lang gid ang nagasugid parte sa akon kaugalingon
makaduda kamo sa akon ginahambal.
32 Pero may isa nga nagapamatuod parte sa akon, kag nahibaluan ko nga
ang iya ginahambal masaligan.
33 Nagpamatuod man si Juan *nga manugbautiso* parte sa akon. Indi bala
may mga ginsugo kamo kay Juan para pamangkuton siya? Kag nagsugid
siya sang matuod.
34 Kon sa bagay wala ako nagakinahanglan sang pagpamatuod sang tawo
parte sa akon. Ginasambit ko lang si Juan para *magtuo* kamo *sa akon kag*
maluwas.
35 Ang halimbawa ni Juan pareho sang suga nga nagasiga kag nagasanag;
kag indi bala nalipay kamo, bisan dali lang, sa iya mga ginpasanag sa inyo?
36 Pero may nagapamatuod pa gid parte sa akon nga sobra pa kay Juan.
Ini wala sing iban kundi ang mga butang nga ginahimo ko nga ginapahimo
sang Amay sa akon. Nagapamatuod ini nga ang Amay amo ang nagpadala
sa akon.
37 Kag ang Amay nga nagpadala sa akon amo man mismo ang
nagpamatuod parte sa akon. Pero wala gid ninyo siya nakita ukon
nabatian nga nagahambal,
38 kag wala man ninyo ginbaton ang iya pulong, tungod kay wala kamo
nagapati sa akon nga iya ginpadala.
39 Ginatun-an ninyo sing maayo ang Kasulatan kay nagahunahuna kamo
nga sa sini nga paagi maangkon ninyo ang kabuhi nga wala sing
katapusan. Ang Kasulatan mismo nagapamatuod parte sa akon.

---

‡ **5:25** Sa panulok sang Dios ang tanan nga tawo patay na tungod sang ila mga sala. § **5:25** *pulong:* sa literal, *tingog*

40 Pero indi man gihapon kamo magpalapit sa akon para maangkon
ninyo ang kabuhi *nga wala sing katapusan*.
41 "Wala ko ginapangita nga dayawon ako sang mga tawo.
42 Kilala ko gid kamo kag nahibaluan ko nga sa inyo mga tagipusuon wala
kamo sing paghigugma sa Dios.
43 Nagkadto ako diri nga may awtoridad halin sa Amay, pero wala kamo
nagabaton sa akon. Pero kon may iban nga mag-abot nga nagagamit sang
iya kaugalingon nga awtoridad, amo ang inyo batunon.
44 Paano ang inyo pagtuo sa akon kon ang pagdayaw sang inyo mga
kapareho amo lang ang inyo ginapangita kag wala ninyo ginapangita ang
pagdayaw nga halin sa Dios, nga amo lang ang matuod nga Dios?
45 Indi kamo maghunahuna nga ako ang magaakusar sa inyo sa Amay. Si
Moises mismo nga inyo ginasaligan amo ang magaakusar sa inyo.
46 Kon matuod nga nagapati kamo kay Moises, kuntani magpati man
kamo sa akon, tungod nga si Moises mismo nagsulat parte sa akon.
47 Pero tungod kay wala kamo nagapati sa iya mga ginsulat, amo ina nga
indi man kamo magpati sa akon ginasiling sa inyo."

6

Ginpakaon ni Jesus ang Lima 5,000 ka Tawo
(Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17)

1 Pagkatapos sadto, nagtabok liwat si Jesus sa Dagat sang Galilea nga
ginatawag man nga Dagat sang Tiberias.
2 Madamo nga tawo ang nagsulunod sa iya, tungod kay nakita nila ang
iya mga ginpanghimo nga mga milagro sa iya pagpang-ayo sang mga
masakiton.
3 Nagtaklad si Jesus kag ang iya mga sumulunod sa bukid kag didto
nagpungko.
4 (Malapit na lang sadto ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta
sang Paglabay sang Anghel.)
5 Pagtan-aw ni Jesus, nakita niya nga madamo nga tawo ang nagapalapit
sa iya. Gani nagsiling siya kay Felipe, "Sa diin bala kita makabakal sang
pagkaon* para makakaon ini nga mga tawo?"
6 (Amo ini ang iya pamangkot tungod kay gusto niya nga tilawan si
Felipe. Pero sa pagkamatuod, may plano na siya nga daan kon ano ang iya
himuon.)
7 Nagsiling si Felipe sa iya, "Sa kadamuon sang mga tawo nga ini, bisan
gamay lang ang aton ihatag, ang walo ka bulan nga suweldo sang isa ka
tawo kulang pa nga ibakal sang ila pagkaon."
8 Pero nagsiling ang utod ni Simon Pedro nga si Andres nga isa man sa
mga sumulunod ni Jesus,
9 "May bata diri nga lalaki nga may lima ka tinapay† nga barley kag duha
ka isda. Pero ano ang pulos sini sa amo nga kadamuon sang mga tawo?"
10 Nagsiling si Jesus, "Papungkua ninyo ang mga tawo." Kag ginpapungko
nila sila, kay hilamunon man ato nga lugar. Ang mga lalaki lang mga 5,000
nga daan.

---

* **6:5** *pagkaon:* sa literal, *tinapay.* Amo man sa bersikulo 7. Tan-awa ang footnote sa bersikulo 9.
† **6:9** *tinapay:* Ang tinapay sa ila nga kultura amo ang pinakapagkaon nila pareho sang kan-on sa aton nga kultura.

11 Pagkatapos ginkuha ni Jesus ang tinapay kag nagpasalamat *sa Dios*,
kag ginpanagtag niya ini sa mga tawo nga nagapungko didto. Amo man
ang iya ginhimo sa isda, kag nabusog sila tanan.
12 Pagkatapos nila kaon, nagsiling si Jesus sa iya mga sumulunod,
"Tipuna ninyo ang mga nabilin para wala gid sing may mausik."
13 Gani gintipon nila ang tanan nga nabilin. Kag halin sa lima ka tinapay
nga barley nga ginpakaon sa mga tawo, nakapuno pa sila sang dose ka alat.
14 Pagkakita sang mga tawo sadto nga milagro nga ginhimo ni Jesus,
nagsiling sila, "Amo na gid ini matuod ang Propeta nga aton ginahulat nga
magaabot diri sa kalibutan!"
15 Nakahibalo na nga daan si Jesus nga may tuyo sila nga kuhaon siya kag
piliton nga mangin hari nila. Gani naghalin siya didto kag nagtaklad balik
sa bukid nga siya lang.

Naglakat si Jesus sa Ibabaw sang Tubig (Mat. 14:22-33; Mar. 6:45-52)

16 Sang sirom na, nagdulhog sa baybay ang iya mga sumulunod
17 kag nagsakay sa sakayan. Gab-i na, pero wala pa makabalik si Jesus
didto sa ila. Gani nag-umpisa na lang sila nga magtabok pabalik sa
Capernaum.
18 *Samtang nagatabok sila,* hinali lang nga nagbaskog ang hangin kag
nagdalagko ang mga balod.
19 Pagkaantad nila sing mga lima ukon anom ka kilometro, nakita nila si
Jesus nga nagalakat sa ibabaw sang tubig pakadto sa ila sakayan, kag
hinadlukan sila.
20 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Indi kamo magkahadlok, ako ini!"
21 Gani ginpasakay nila siya. Pagkasakay ni Jesus, nakaabot sila dayon sa
ila kaladtuan.

Ginpangita sang mga Tawo si Jesus

22-23 Sang sunod nga adlaw, ang mga tawo wala pa gid naghalin didto sa
lugar nga ginpakaunan sa ila sang Ginoo sang tinapay nga iya
ginpasalamatan sa Dios. Nahibaluan nila nga sang gab-i nga nagligad may
isa lang ka sakayan, kag amo ato ang ginsakyan sang mga sumulunod ni
Jesus. Nahibaluan man nila nga si Jesus wala nagsakay upod sa iya mga
sumulunod. Karon, may nag-abot didto nga mga sakayan nga halin sa
Tiberias.
24 Gani pagkahibalo sang mga tawo nga wala na didto si Jesus kag ang iya
mga sumulunod, nagsakay sila sa mga sakayan kag nagpa-Capernaum para
pangitaon si Jesus.

Ang Tinapay nga Nagahatag sang Kabuhi

25 Pag-abot nila didto sa Capernaum nakita nila si Jesus. Nagsiling sila,
"Manunudlo, san-o ka pa diri?"
26 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga
ginapangita ninyo ako indi tungod sa mga milagro nga inyo nakita, kundi
tungod kay ginpakaon ko kamo sang tinapay kag nabusog kamo.
27 Pero indi kamo magpangabudlay para sa pagkaon nga madunot man
lang, kundi *magpangabudlay kamo* para sa pagkaon nga nagapadayon
hasta san-o, nga nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan. *Ako nga*
Anak sang Tawo amo ang magahatag sa inyo sini nga pagkaon, kay ako ang
ginhatagan sang Dios nga Amay sang awtoridad nga maghatag sini."
28 Gani nagpamangkot sila sa iya, "Ti ano ang dapat namon nga himuon
para masunod namon ang gusto nga ipahimo sang Dios?"

29 Nagsabat si Jesus, “Ang gusto sang Dios nga inyo himuon amo ini:
magtuo kamo sa akon nga iya ginpadala.”
30 Nagsiling man sila, “Ti, ano nga milagro ang imo mapakita sa amon
para magtuo kami sa imo?
31 Sadto anay ang aton mga katigulangan nagkaon sang manna sang
didto pa sila sa kamingawan. Kay nagasiling ang Kasulatan nga ginhatagan
sila ni Moises sang tinapay nga halin sa langit.”‡
32 Nagsiling si Jesus sa ila, “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga
indi si Moises ang naghatag sang tinapay nga halin sa langit kundi ang
akon Amay. Kag siya amo man ang nagahatag sa inyo sang matuod nga
tinapay nga halin sa langit.
33 Kay ang tinapay nga ginahatag sang Dios wala sing iban kundi siya nga
naghalin sa langit kag nagahatag sang kabuhi sa *mga tawo diri sa*
kalibutan.”
34 Nagsiling dayon ang mga tawo, “Ti, sir, hatagi man kami permi sina
nga tinapay nga imo ginasiling.”
35 Nagsiling si Jesus, “Ako amo ang tinapay§ nga nagahatag sang kabuhi.
Ang nagapalapit sa akon kag nagatuo indi na gid paggutumon ukon
pag-uhawon.
36 “Pero pareho bala sang ginsiling ko anay sa inyo, indi gihapon kamo
magtuo sa akon bisan nakita na ninyo *ang mga milagro nga akon ginhimo*.*
37 Ang tanan nga tawo nga ginahatag sang Amay sa akon magapalapit sa
akon, kag ang mga nagapalapit sa akon indi ko gid pagsikwayon.
38 Kay nagkadto ako diri halin sa langit indi para tumanon ko ang akon
kaugalingon nga kabubut-on, kundi para tumanon ko ang kabubut-on sang
Amay nga nagpadala sa akon.
39 Kag ang kabubut-on sang nagpadala sa akon amo ini: nga indi ko
pagpabay-an nga mawala ang bisan isa ka tawo nga iya gintugyan sa akon,
kundi nga banhawon ko sila sa katapusan nga adlaw.
40 Kay amo ini ang gusto sang akon Amay: nga ang tanan nga nagakilala
kag nagatuo sa *akon nga iya* Anak makaangkon sang kabuhi nga wala sing
katapusan, kag banhawon ko sila sa katapusan nga adlaw.”
41 Karon, nagkulumuron ang mga Judio kontra kay Jesus, kay nagsiling
siya nga siya amo ang tinapay nga naghalin sa langit.
42 Nagsiling sila, “Si Jesus man lang ina nga anak ni Jose. Ngaa nagasiling
siya nga halin siya sa langit, kay kilala ta man gani ang iya amay kag iloy?”
43 Ginsabat sila ni Jesus, “Indi kamo magsagi kumod dira.
44 Wala sing tawo nga makapalapit sa akon kon indi pagtandugon ang iya
tagipusuon sang Amay nga nagpadala sa akon. Kag ang mga tawo nga
magpalapit sa akon banhawon ko sa katapusan nga adlaw.
45 Nagsiling ang isa sa mga propeta, ‘Tudluan sila tanan sang Dios.’† Gani
ang tanan nga nagapamati sa mga ginatudlo sang Amay magapalapit sa
akon.
46 Wala ini nagakahulugan nga may tawo na nga nakakita sa Amay. Ako
nga naghalin sa Dios nga Amay amo gid lang ang nakakita sa iya.
47 “Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagatuo *sa akon* may
kabuhi na nga wala sing katapusan,
48 tungod kay ako amo ang tinapay nga nagahatag sang kabuhi.

---

‡ **6:31** Exo. 16:4; Neh. 9:15; Sal. 78:24 § **6:35** *tinapay:* ukon, *pagkaon* * **6:36** *bisan nakita na ninyo...ginhimo:* sa iban nga mga teksto, *bisan nakita na ninyo ako* † **6:45** Isa. 54:13

49 Ang inyo mga katigulangan nagkaon sang manna sang didto pa sila sa
kamingawan, pero nagkalamatay gihapon sila.
50 Pero may ara sang tinapay nga naghalin sa langit, kag ang bisan sin-o
nga magkaon sini indi na mapatay.
51 Ako amo ang buhi nga tinapay nga naghalin sa langit. Ang bisan sin-o
nga magkaon sa sini nga tinapay magakabuhi hasta san-o. Tungod kay ang
tinapay nga akon ihatag sa iya wala sing iban kundi ang akon lawas. Ini
nga lawas ihatag ko para makabaton ang *mga tawo diri sa* kalibutan sang
kabuhi *nga wala sing katapusan*."
52 Nagbinaisay ang mga Judio *nga nagapamati kay Jesus*. Nagsiling sila,
"Paano bala ang paghatag sang tawo nga ini sa aton sang iya lawas para
kaunon ta?"
53 Nagsiling si Jesus sa ila, "Sa pagkamatuod, ginasiling ko sa inyo nga kon
indi kamo magkaon sang lawas sang Anak sang Tawo kag kon indi kamo
mag-inom sang iya dugo, indi gid kamo makabaton sang kabuhi *nga wala
sing katapusan*.
54 Pero ang bisan sin-o nga nagakaon sang akon lawas kag nagainom
sang akon dugo may kabuhi nga wala sing katapusan, kag banhawon ko
siya sa katapusan nga adlaw.
55 Kay ang akon lawas kag ang akon dugo amo ang matuod nga tinapay
kag matuod nga ilimnon.‡
56 Ang bisan sin-o nga nagakaon sang akon lawas kag nagainom sang
akon dugo nagapabilin sa akon kag ako nagapabilin man sa iya.
57 Ang *Dios nga* Amay nga nagpadala sa akon amo ang ginahalinan sang
kabuhi, kag tungod sa iya nagakabuhi ako. Pareho man sini ang matabo sa
mga nagakaon sa akon, magakabuhi man sila tungod sa akon.
58 Ako ang tinapay nga naghalin sa langit. Indi ini pareho sa manna nga
ginkaon sang inyo mga katigulangan, kay nagkalamatay gihapon sila. Ang
nagakaon sang sini nga tinapay nga akon ginasiling sa inyo magakabuhi
hasta san-o."
59 Ini nga mga butang ginahambal ni Jesus sang siya nagapanudlo didto
sa simbahan sang mga Judio sa Capernaum.

Ang mga Pulong nga Nagahatag sang Kabuhi nga Wala sing Katapusan

60 Madamo sa iya mga sumulunod ang nakabati sa iya gintudlo, kag
nagsiling sila, "Tama kabudlay ining ginatudlo niya, sin-o bala ang
makabaton sini?"
61 Bisan wala sing may nagsugid kay Jesus, nahibaluan niya nga ang iya
mga sumulunod mismo nagakulumuron tungod sang iya pagpanudlo nga
ato. Gani nagsiling si Jesus sa ila, "Nasakitan bala kamo sa akon
ginahambal?
62 Ti paano na lang kon *ako nga* Anak sang Tawo makita ninyo nga
nagsaka pabalik sa akon ginhalinan?
63 Ang Espiritu *Santo* amo ang nagahatag sang kabuhi. Ang tawo indi
makahimo sini. Ang akon mga ginahambal sa inyo halin sa Espiritu *Santo*,
kag nagahatag sang kabuhi.
64 Pero may ara sa inyo nga wala nagatuo sa akon." (Nagsiling siya sini
tungod kay nahibaluan na niya nga daan kon sin-o atong mga indi magatuo
kag kon sin-o ang magatraidor sa iya.)

‡ **6:55** *matuod nga tinapay kag matuod nga ilimnon* nga nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan.

65 Kag nagsiling pa gid siya, “Amo ini ang kabangdanan kon ngaa
nagsiling ako sa inyo nga wala sing may makapalapit sa akon kon indi siya
pagtugutan sang Amay.”
66 Halin sadto, madamo sa mga sumulunod ni Jesus ang nagbiya sa iya
kag wala na magsagi upod.
67 Gani nagsiling si Jesus sa iya dose *ka apostoles*, “Ti, mabiya man bala
kamo sa akon?”
68 Nagsabat si Simon Pedro sa iya, “Ginoo, sa kay sin-o pa bala kami
makadto? Ikaw lang ang may mensahi nga makahatag sang kabuhi *nga
wala sing katapusan*.
69 Nagatuo kami sa imo tungod kay nahibaluan namon nga ikaw amo gid
ang Balaan nga ginpadala sang Dios.”
70 Nagsiling si Jesus sa ila, “Indi bala ginpili ko kamo nga dose? Pero ang
isa sa inyo yawa!”§
71 Ang ginatumod ni Jesus amo si Judas nga anak ni Simon Iscariote.* Kay
bisan tuod si Judas isa sa dose *ka apostoles*, pero siya amo ang magatraidor
kay Jesus.

7

Si Jesus kag ang Iya mga Utod nga Lalaki

1 Pagkatapos sadto, naglibot-libot si Jesus sa Galilea. Ginlikawan niya nga
magkadto sa Judea tungod kay ang mga *lider sang mga* Judio nagtinguha sa
pagpatay sa iya.
2 Karon, sang malapit na ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta
sang Pagpatindog sang mga Payag,
3 nagsiling ang mga utod ni Jesus sa iya, “Ngaa indi ka maghalin diri kag
magkadto sa Judea para makita sang imo mga sumulunod ang mga milagro
nga imo ginahimo?
4 Kay wala sing tawo nga nagatago sang iya ginabuhat kon gusto siya
makilala sang tanan. Gani kon nagahimo gid man ikaw sang mga milagro,
ipakita mo na lang ini sa tanan!”
5 (Amo ini ang ginhambal sang mga utod ni Jesus kay bisan gani sila wala
man nagtuo sa iya.)
6 Nagsiling si Jesus sa ila, “Kamo puwede maghimo sang inyo gusto bisan
ano nga oras, pero kon sa akon, indi pa ini ang husto nga tion nga himuon
ko ang dapat ko nga himuon.
7 Kamo indi pagdumtan sang *mga tawo sang* kalibutan, pero ako
ginadumtan nila kay ginabuyagyag ko ang ila malain nga mga ginahimo.
8 Kamo lang ang magpamiesta. Pero indi lang ako kay wala pa mag-abot
ang akon tiyempo.”
9 Pagkahambal niya sini sa ila nagpabilin siya sa Galilea.

Nagkadto si Jesus sa Piesta

10 Pagkahalin sang mga utod ni Jesus para magpamiesta, nagsunod man
si Jesus sa ila. Wala siya mag-upod sa kadam-an tungod kay indi niya gusto
nga mahibaluan sang mga tawo nga didto siya.
11 Didto sa piesta, ginpangita siya sang mga *lider sang mga* Judio.
Nagsiling sila, “Diin bala siya?”

---

§ **6:70** *yawa:* buot silingon, *gin-usar sang yawa* * **6:71** *Simon Iscariote:* Indi apelyido ni Simon ang “Iscariote.” Siguro ang buot silingon, *Simon nga taga-Keriot.*

12 Naghinuring-huring ang mga tawo parte sa iya. Ang iban nagsiling,
“Maayo siya nga tawo.” Pero may iban man nga nagsiling, “Indi ina
matuod, kay ginatunto lang niya ang mga tawo.”
13 Pero sekreto gid lang ang ila pag-estorya parte sa iya, kay nahadlok sila
sa mga *lider sang mga* Judio.
14 Sang nagatunga-tunga na ang piesta, nagkadto si Jesus sa templo kag
nagpanudlo.
15 Natingala gid ang mga *lider sang mga* Judio. Siling nila, “Sa diin bala
nakakuha sang kaalam ang tawo nga ini? Wala gani siya nakaeskwela.”*
16 Nagsiling si Jesus sa ila, “Ang mga ginatudlo ko sa inyo wala naghalin
sa akon, kundi naghalin sa Amay nga nagpadala sa akon.
17 Ang bisan sin-o nga gusto magtuman sang kabubut-on sang Dios,
makahibalo kon ining akon ginatudlo halin sa Dios ukon akon-akon lang.
18 Ang tawo nga nagatudlo sa iya kaugalingon nga kaalam nagapadungog
sa iya lang kaugalingon. Pero ang nagapadungog sa nagpadala sa iya, amo
ang mapatihan kag wala sing kalautan sa iya.
19 Indi bala nga ginhatag sa inyo ni Moises ang Kasuguan? Pero wala gid
sing bisan isa sa inyo nga nagatuman sang Kasuguan, tungod kay kon
nagatuman kamo, ngaa gusto ninyo ako nga patyon?”
20 Nagsiling ang mga tawo, “Ginagamhan ka siguro sang demonyo! Ngaa,
sin-o bala ang gusto magpatay sa imo?”
21 Nagsiling si Jesus, “Natingala kamo tungod kay may tawo ako nga
gin-ayo sa Adlaw nga Inugpahuway.
22 *Pero hunahunaa bala ninyo*: gintudluan kamo ni Moises nga dapat
tulion ninyo ang inyo mga kabataan. (Kon sa bagay ini wala nag-umpisa
kay Moises kundi sa inyo mga katigulangan sang una pa gid). Gani ginatuli
ninyo sila bisan Adlaw nga Inugpahuway.
23 Kon ginatuli gani ninyo ang bata sa Adlaw nga Inugpahuway para indi
ninyo malapas ang Kasuguan ni Moises,† ti ngaa bala nangakig kamo sa
akon tungod nga gin-ayo ko ang isa ka tawo sa Adlaw nga Inugpahuway?
24 Indi kamo magsiling nga ang ginahimo sang tawo malain kon wala
kamo makausisa. Usisaa ninyo anay siya para mahibaluan ninyo kon ano
ang husto.”

Nagahunahuna ang mga Tawo Kon si Jesus amo na ang Cristo

25 May mga taga-Jerusalem nga nagsiling, “Indi bala amo ini ang tawo
nga ginahingabot sang aton mga lider nga patyon?
26 Pero ari siya nagahambal sa mga tawo, kag ang aton mga lider wala
man lang nagahambal kontra sa iya. Basi kon nahibaluan na gid man nila
nga siya amo ang Cristo.
27 Pero nahibaluan ta gid kon diin naghalin ang tawo nga ini. Pero kon
ang Cristo na ang mag-abot wala sing may makahibalo kon diin siya
maghalin.”
28 Gintuduhan dayon ni Jesus ang iya tingog didto sa templo. Nagsiling
siya, “Ti ano, nakilala na ninyo kon sin-o gid ako, kag kon diin ako
naghalin? Sa matuod lang, wala ako nagkadto diri sa kalibutan suno sa
akon kaugalingon nga gusto, kundi ang matuod nga Dios amo ang
nagpadala sa akon. Wala ninyo siya makilala.

---

* **7:15** *Wala gani siya nakaeskwela:* siguro ang buot silingon, wala siya nakaeskwela para mangin isa ka manunudlo. † **7:23** Suno sa Kasuguan ni Moises, dapat tulion sang mga Judio ang ila mga bata sa ikawalo nga adlaw halin sang ila pagkatawo. Ginatuli nila sila bisan pa nga ang ikawalo nga adlaw nagtupa sa Adlaw nga Inugpahuway.

29 Pero ako ya, kilala ko siya, tungod kay didto ako naghalin sa iya, kag
siya mismo ang nagpadala sa akon."
30 Tungod sa sining ginhambal ni Jesus, dakpon na siya kuntani sang mga
lider sang mga Judio. Pero wala sing may nagdakop sa iya, kay wala pa
mag-abot ang iya tion.‡
31 Sa pihak sina, madamo pa gid sa mga tawo ang nagtuo sa iya. Nagsiling
sila, "Siya na gid siguro ang Cristo, kay wala sing may makadaog sa iya sa
mga milagro nga iya ginahimo."

Ginsugo ang mga Guwardya sa Pagdakop kay Jesus

32 Nabatian sang mga Pariseo ang mga hinuring-huring sang mga tawo
parte kay Jesus, gani sila kag ang mga manugdumala nga mga pari nagsugo
sa mga guwardya sang templo nga dakpon si Jesus.
33 Nagsiling si Jesus, "Malip-ot na lang ang tion nga magpakig-upod ako sa
inyo tungod kay magabalik na ako sa nagpadala sa akon.
34 Pangitaon ninyo ako, pero indi na ninyo ako makita, tungod kay indi
kamo makakadto sa akon kaladtuan."
35 Nagpinamangkutanay ang mga *lider sang mga* Judio, "Sa diin bala siya
makadto nga indi ta siya makita? Ano, makadto bala siya sa mga siyudad
sang mga Griego (nga sa diin ang iban nga mga Judio naglalapta) para
magpanudlo sa mga Griego?
36 Kay ngaa nagasiling siya nga 'Pangitaon ninyo ako, pero indi na ninyo
ako makita, tungod kay indi kamo makakadto sa akon kaladtuan'?"

Ang Tubig nga Nagahatag sang Kabuhi

37 Karon, nag-abot ang katapusan nga adlaw sang piesta. Amo ini ang
pinakaimportante nga adlaw sang piesta. Sa sadto nga adlaw nagtindog si
Jesus kag naghambal sing mabaskog, "Ang bisan sin-o nga ginauhaw
magpalapit sa akon kag mag-inom.
38 Kay nagasiling ang Kasulatan nga ang bisan sin-o nga magtuo sa akon,
magailig halin sa iya tagipusuon ang tubig nga nagahatag sang kabuhi."
39 (Ang buot silingon ni Jesus sa tubig nga nagahatag sang kabuhi amo
ang Espiritu *Santo* nga madali na lang ihatag sa mga tawo nga nagatuo sa
iya. Sadto nga tiyempo wala pa mahatag ang Espiritu *Santo*, tungod kay
wala pa makabalik si Jesus sa langit.)

Lain-lain ang Pagpati sang mga Tawo Parte kay Jesus

40 Madamo sa mga tawo ang nakabati sang ginhambal ni Jesus, kag
nagsiling ang iban, "Ini nga tawo amo na gid ang Propeta *nga aton*
ginapaabot."
41 Nagsiling man ang iban, "Amo na ini ang Cristo!" Pero nagsiling pa gid
ang iban, "Indi, kay indi mahimo nga ang Cristo magahalin sa Galilea.
42 Indi bala nagasiling ang Kasulatan nga ang Cristo magahalin sa kaliwat
ni David, kag matawo sa Betlehem, ang baryo nga ginhalinan ni David?"
43 Gani lain-lain ang pagpati sang mga tawo parte kay Jesus.
44 Ang iban didto gusto magdakop sa iya, pero wala gid sing may
nagpangisog sa pagdakop sa iya.

Indi Magtuo kay Jesus ang mga Lider sang mga Judio

45 Karon, nagbalik ang mga guwardya sang templo sa mga manugdumala
nga mga pari kag mga Pariseo nga nagsugo sa ila para dakpon si Jesus.
Pag-abot sang mga guwardya, nagsiling dayon ang nagsugo sa ila, "Ngaa
wala ninyo siya pagdakpa kag dal-on diri?"

‡ **7:30** *ang iya tion:* buot silingon, *ang kabubut-on sang Dios*

46 Nagsiling ang mga guwardya, “Karon pa gid lang kami nakabati sang
tawo nga nagahambal pareho sadto.”
47 Nagsiling ang mga Pariseo, “Ang buot ninyo silingon pati kamo
natunto man niya?
48 May nakita bala kamo nga mga Pariseo kag mga manugdumala nga
nagatuo sa iya?
49 Wala gid! Ang mga tawo lang gid nga wala kahibalo sang Kasuguan *ni
Moises* ang nagatuo sa iya. Pakamalauton gid sila sang Dios.”
50 Ang isa sini sa ila nga mga Pariseo amo si Nicodemus. Amo ini siya ang
tawo nga nagpakigkita anay kay Jesus.
51 Nagsiling siya sa iya mga kaupod, “Indi bala nga kontra sa aton
kasuguan ang pagsentensya sa tawo nga wala ta pa nabatian sa iya mismo
kon ano ang iya ginhimo?”
52 Nagsiling sila kay Nicodemus, “Ano, daw sa taga-Galilea ka man.
Usisaa bala *ang Kasulatan* kag makita mo nga wala gid sing propeta sang
Dios nga magahalin sa Galilea.”
53 Pagkatapos sadto nagpalauli sila tanan.§

8

Ang Babayi nga Nadakpan nga Nagpanginlalaki

1 Nagkadto si Jesus sa Bukid sang mga Olibo.
2 Sang kaagahon, nagbalik siya liwat sa templo. Madamo nga tawo ang
nagtilipon didto sa iya. Gani nagpungko siya kag nagpanudlo sa ila.
3 Karon, ang mga manunudlo sang Kasuguan kag ang mga Pariseo
nagdala didto kay Jesus sang isa ka babayi nga nadakpan nga
nagapanginlalaki, kag ginpatindog nila siya sa atubangan sang tanan nga
tawo.
4 Nagsiling sila dayon kay Jesus, “Manunudlo, nadakpan ang ini nga
babayi sa akto mismo nga nagapanginlalaki.
5 Suno sa Kasuguan ni Moises, ang pareho sini nga klase sang babayi
dapat batuhon hasta mapatay. Ti, ano sa imo?”
6 Amo ato ang ila pamangkot tungod kay ginatilawan lang nila si Jesus,
para kon magsala siya sa iya sabat may iakusar sila kontra sa iya. Pero ang
ginhimo ni Jesus, nagduko siya kag nagsulat sa duta paagi sa iya tudlo.
7 Pero tungod kay sige gihapon ang ila pamangkot sa iya, nagtindog si
Jesus kag nagsiling sa ila, “Kon sin-o sa inyo ang wala sing sala amo ang
mag-una haboy sa iya sing bato.”
8 Pagkatapos niya hambal sadto, nagpungko siya kag nagduko, kag
nagsulat liwat sa duta.
9 Pagkabati sadto sang mga manunudlo sang Kasuguan kag sang mga
Pariseo, isa-isa sila nga naghalin umpisa sa mga tigulang, hasta nga si Jesus
na lang ang nabilin kag ang babayi nga nagatindog pa didto.
10 Nagtindog si Jesus kag nagsiling sa babayi, “Ti diin na sila? Wala gid
sing may nagsentensya sa imo?”
11 Nagsiling ang babayi, “Wala gid, sir.” Nagsiling si Jesus sa iya, “Ako
wala man nagasentensya sa imo. Magpuli ka na, pero indi ka na
magpakasala liwat.”

---

§ **7:53** Ang mga daan kag masaligan nga mga kopya sang orihinal nga teksto wala sang Juan 7:53–8:11. May pila ka kopya nga may ara sang sini nga mga bersikulo, ukon parte lang sang sini nga mga bersikulo, pagkatapos sang Juan 7:36, Juan 21:25, Luc. 21:38 ukon Luc. 24:53.

Si Jesus amo ang Suga sang mga Tawo sa Kalibutan

12 Nagsiling liwat si Jesus sa mga tawo, “Ako ang suga sang *mga tawo sa*
kalibutan. Ang nagasunod sa akon, indi na magakabuhi sa kadulom, kundi
masanagan siya sang suga nga nagahatag sang kabuhi.”
13 Pagkabati sadto sang mga Pariseo, nagsiling sila, “Ikaw man lang ang
nagasugid parte sa imo kaugalingon, gani indi ka mapatihan.”
14 Nagsiling si Jesus sa ila, “Bisan tuod nga nagasugid ako parte sa akon
kaugalingon, ang akon ginasugid matuod, tungod kay nahibaluan ko kon
diin ako naghalin kag kon diin ako makadto. Pero kamo wala kahibalo kon
diin ako naghalin kag kon diin ako makadto.
15 Ang inyo pagsentensya indi masaligan tungod kay ina suno gid lang sa
hunahuna sang tawo. Pero ako wala nagasentensya kay bisan sin-o.
16 Kag kon magsentensya gid man ako, ang akon sentensya husto, tungod
kay indi lang ako ang magasentensya kundi *duha kami*, ako kag ang Amay
nga nagpadala sa akon.
17 Indi bala nasulat sa inyo Kasuguan nga kon magsinanto ang sugid sang
duha ka tawo, ang ila sugid matuod?
18 Ako nagapamatuod parte sa akon kaugalingon kag ang Amay nga
nagpadala sa akon nagapamatuod man parte sa akon.”
19 Nagsiling ang mga Pariseo sa iya, “Ti, sa diin bala ang imo amay?”
Nagsiling si Jesus, “Wala kamo makakilala sa akon ukon sa akon Amay. Kon
nakilala kuntani ninyo ako, makilala man ninyo ang akon Amay.”
20 Ini tanan ginhambal ni Jesus sang nagatudlo siya sa templo, malapit sa
ginabutangan sang kuwarta. Pero wala sing may nagdakop sa iya, kay wala
pa mag-abot ang iya tion.

Si Jesus Indi Taga-diri sa Kalibutan

21 Nagsiling liwat si Jesus sa mga lider sang mga Judio, “Malakat ako, kag
pangitaon ninyo ako, pero magakalamatay lang kamo nga nagapadayon sa
pagpakasala. Kag indi kamo makakadto sa akon kaladtuan.”
22 Gani nagpinamangkutanay sila,* “Ano bala ang buot niya silingon nga
kita kuno indi makakadto sa iya kaladtuan? Ano, mahikog bala siya?”
23 Nagsiling si Jesus sa ila, “Kamo kalibutanon, pero ako langitnon. Kamo
iya sang kalibutan, pero ako ya indi.
24 Amo ina nga nagsiling ako sa inyo nga magakalamatay lang kamo nga
wala mapatawad ang inyo mga sala. Kay kon indi kamo magtuo nga ako
amo ang Cristo, sigurado gid nga magakalamatay lang kamo nga
nagapadayon sa pagpakasala.”
25 Nagsiling sila, “Ngaa, sin-o ka gid bala?” Nagsiling si Jesus, “Indi bala
ginsugiran ko na kamo halin pa sang una kon sin-o gid ako?
26 Madamo ang akon inugsentensya kontra sa inyo mga ginahimo. Sa
pagkamatuod, ang mga butang nga akon ginasugid sa mga tawo amo lang
ang mga butang nga ginapahambal sa akon sang nagpadala sa akon. Kag
ang tanan nga iya ginasugid matuod.”
27 Wala sila makaintiendi nga naghambal siya sa ila parte sa Amay.
28 Gani nagsiling si Jesus sa ila, “Kon ibayaw† na ninyo *ako nga* Anak sang
Tawo, mahibaluan na ninyo nga ako gali amo *ang Cristo*. Sa sina nga tion
mahibaluan man ninyo nga ang tanan nga akon ginahimo kag ginasugid
wala sing iban kundi ang mga butang nga ginapahimo kag ginapasugid sa
akon sang Amay.

---

* **8:22** *sila:* sa literal, *ang mga Judio* † **8:28** *ibayaw:* buot silingon, *ilansang sa krus*

29 Ang nagpadala sa akon nagaupod permi sa akon kag wala niya gid ako
ginapabay-an, tungod kay kon ano ang iya gusto amo man ang akon
ginahimo."
30 Pagkabati sang mga tawo sa sining mga ginhambal ni Jesus, madamo
sa ila ang nagtuo sa iya.

Ang Kamatuoran nga Nagahilway sa Tawo

31 Karon, nagsiling si Jesus sa mga Judio nga nagtuo sa iya, "Kon padayon
kamo nga nagatuman sa akon mga ginatudlo, matuod gid nga kamo akon
mga sumulunod.
32 Mahibaluan ninyo ang kamatuoran kag ang kamatuoran amo ang
magahilway sa inyo."
33 Nagsiling sila sa iya, "Mga kaliwat kami ni Abraham, kag wala pa gid
sing may nakaulipon sa amon. Ngaa nagasiling ka nga mahilway kami?"
34 Nagsiling si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang
bisan sin-o nga nagapakasala, ulipon sang sala.
35 Ang isa ka ulipon umalagi lang sa panimalay, pero ang anak ya
permanente.
36 Gani kon ang Anak *sang Dios* amo ang magahilway sa inyo, mahilway
gid kamo.
37 Nahibaluan ko nga mga kaliwat kamo ni Abraham, pero
ginatinguhaan ninyo nga patyon ako tungod kay indi kamo magbaton sang
akon mga ginatudlo.
38 Ginasugid ko sa inyo ang mga butang nga akon nakita sa Amay; pero
kamo, ginahimo ninyo ang inyo nabatian sa inyo amay."
39 Nagsiling sila kay Jesus, "Ang amon amay amo si Abraham." Nagsiling
si Jesus, "Kon matuod nga mga kaliwat kamo ni Abraham, kuntani
ginahimo ninyo ang *maayo pareho sang* iya mga ginhimo.
40 Pero ang inyo ginahimo, ginatinguhaan ninyo nga patyon ako, bisan
nagsugid man lang ako sa inyo sang kamatuoran nga akon nabatian halin
sa Dios. Si Abraham wala gid nakahimo pareho sining inyo ginahimo.
41 Ang inyo ginahimo pareho man sa ginahimo sang inyo amay."
Nagsiling sila, "Indi kami mga anak sa guwa.‡ Ang Dios amo ang amon
Amay."
42 Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon matuod nga ang Dios amo ang inyo Amay,
kuntani palanggaon ninyo ako, kay ako naghalin sa Dios. Wala ako
nagkadto diri sa kalibutan sa akon lang luyag, kundi siya amo ang
nagpadala sa akon.
43 Indi ninyo maintiendihan ang akon mga ginahambal tungod kay indi
kamo makaagwanta sa pagpamati sang akon pulong.
44 Ang yawa amo ang inyo amay kag kon ano ang gusto sang inyo amay
amo man ang inyo gusto nga himuon. Manugpatay siya sang tawo halin pa
sang una. Wala sing pulos para sa iya ang kamatuoran tungod kay wala gid
sing kamatuoran sa iya. Batasan niya ang magbutig, tungod kay butigon
siya kag siya amo ang ginahalinan sang tanan nga kabutigan.
45 Pero ako, ang kamatuoran amo ang akon ginasugid sa inyo, kag amo
ina nga indi kamo magpati sa akon.
46 Sin-o bala sa inyo ang makapamatuod nga nakahimo ako sang sala?
Wala gid! Ti ngaa indi kamo magpati sa akon kon nagasugid ako sang
kamatuoran?

‡ **8:41** *Indi kami mga anak sa guwa:* buot silingon, *Indi si Satanas ang amon amay*

47 Ang mga tawo nga iya sang Dios nagapati sa pulong sang Dios. Pero
tungod kay kamo indi iya sang Dios, amo ina nga indi kamo magpati sa
akon."

Si Jesus kag si Abraham

48 Nagsabat kay Jesus ang mga *lider sang mga* Judio, "Matuod gali ang
amon ginasiling nga ikaw isa ka Samariahanon,§ kag ginagamhan sang
demonyo."
49 Nagsiling si Jesus, "Wala ako ginagamhan sang demonyo.
Ginapadunggan ko lang ang akon Amay, pero kamo, ginapakahuy-an ninyo
ako.
50 Wala ako nagahandom sang kadungganan para sa akon kaugalingon.
Ang Amay amo ang nagahandom *nga padunggan ako sang mga tawo*, kag
siya ang makahukom *kon matuod ang akon ginasugid*.
51 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang mga nagatuman sang
akon mga pagpanudlo indi na mapatay hasta san-o."
52 Nagsiling sa iya ang mga *lider sang mga* Judio, "Sigurado na gid kami
nga ginagamhan ka sang demonyo. Bisan si Abraham napatay, kag ang
mga propeta nagkalamatay man. Pero nagasiling ka nga ang nagatuman
sang imo mga pagpanudlo indi na gid mapatay hasta san-o.
53 Ano, mas maayo ka pa bala kay Abraham? Napatay gani siya. Kag ang
mga propeta nagkalamatay man. Ngaa, sin-o ka gid haw?"
54 Nagsiling si Jesus sa ila, "Kon ako lang gid ang magpadungog sa akon
kaugalingon, wala ini sing pulos. Pero ang akon Amay amo gid ang
nagapadungog sa akon. Siya amo ang inyo ginasiling nga inyo Dios.
55 Ugaling wala ninyo siya makilala. Pero ako ya, kilala ko siya. Karon,
kon magsiling ako nga wala ako makakilala sa iya, magaguwa nga butigon
ako pareho sa inyo. Pero ang matuod, kilala ko gid siya kag ginatuman ko
ang iya pulong.
56 Nalipay gid ang inyo amay nga si Abraham nga makita niya ang akon
tion. Kag nakita niya gani kag nalipay gid siya."
57 Nagsiling ang mga *lider sang mga* Judio sa iya, "Ti, paano ang imo
pagkakita kay Abraham nga wala pa gani 50 ang imo edad?"
58 Nagsiling si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga sang
wala pa matawo si Abraham, ara na ako nga daan."
59 Tungod sa sining ginhambal ni Jesus nagpulot sila sing bato para
habuyon siya. Pero nagpanago* si Jesus kag naghalin sa templo.

9

Gin-ayo ni Jesus ang Tawo nga Natawo nga Bulag

1 Samtang nagalakat sila ni Jesus, may nakita sila nga tawo nga bulag
halin pa sang iya pagkatawo.
2 Karon ginpamangkot si Jesus sang iya mga sumulunod, "Manunudlo,
kay sin-o bala sala nga natawo siya nga bulag? Iya bala sala ukon sala sang
iya mga ginikanan?"
3 Nagsabat si Jesus, "Indi tungod sang iya sala ukon sang sala sang iya
mga ginikanan, kundi nabulag siya para makita sang mga tawo ang gahom
sang Dios *paagi sa pag-ayo* sa iya.

---

§ **8:48** *Samariahanon:* Ini sila ginapakanubo sang mga Judio ang mga Samariahanon. Mga makasasala sila sa ila panulok. * **8:59** *nagpanago:* ukon, *gintago*

4 Dapat himuon ta ang ginapahimo sang *Dios nga* nagpadala sa akon
samtang adlaw pa. Kay magaabot ang gab-i nga indi ta na mahimo ang iya
ginapahimo.
5 Samtang ari pa ako sa kalibutan ako ang suga nga nagahatag sang
kasanag sa mga tawo."
6 Pagkahambal niya sadto nagdupla siya dayon sa duta. Ginmiksla niya
ang dupla sa duta kag ginlamhit niya ini sa mga mata sang bulag.
7 Nagsiling siya dayon sa bulag, "Kadto ka sa palaligusan sa Siloam kag
magpanghilam-os didto." (Ang buot silingon sang Siloam "Ginpadala.")
Gani nagkadto ang bulag sa Siloam kag nagpanghilam-os. Pagkatapos
nagbalik siya dayon nga nakakita na.
8 Nagsiling ang iya mga kasilingan kag ang mga tawo nga nakakita anay
sa iya nga nagapakilimos, "Indi bala nga ang ina nga tawo amo anay ang
nagasagi pungko nga nagapakilimos?"
9 Nagsiling ang iban, "Amo ina siya!" Pero may iban nga nagsiling, "Indi
ina siya! Kundi pareho lang sila sing hitsura." Gani ang tawo mismo
nagsiling, "Ako gid ang tawo nga inyo ginasiling."
10 Gani ginpamangkot nila siya, "Paano bala nga makakita ka na
subong?"
11 Nagsiling siya, "Ang tawo nga ginatawag nga si Jesus naghimo sang
lunang.* Pagkatapos ginlamhit niya ini sa akon mga mata kag ginsilingan
niya ako dayon nga magkadto sa palaligusan sa Siloam kag
magpanghilam-os. Gani nagkadto ako didto kag pagkatapos ko
panghilam-os, nakakita na ako."
12 Ginpamangkot nila siya kon diin na ang tawo nga nag-ayo sa iya.
Nagsiling siya, "Ambot, wala ako kahibalo."

Gin-imbistigar sang mga Pariseo ang Tawo nga Gin-ayo

13 Gindala nila dayon sa mga Pariseo ang ato nga tawo, nga sadto anay
bulag.
14 Adlaw sadto nga Inugpahuway sang pagmiksla ni Jesus sang duta kag
sang pag-ayo niya sa mata sang tawo nga bulag.
15 Gani ginpamangkot man siya sang mga Pariseo kon paano nga
makakita na siya. Kag ginsugiran niya sila, "Ginlamhitan ni Jesus sing
lunang ang akon mga mata kag pagkatapos nagpanghilam-os ako, kag
subong makakita na ako."
16 May mga Pariseo nga nagsiling, "Ang tawo nga naghimo sini indi halin
sa Dios, tungod kay wala siya nagatuman sang kasuguan parte sa Adlaw
nga Inugpahuway." Pero nagsiling ang iban, "Kon siya tawo nga
makasasala indi siya makahimo sang mga milagro nga pareho sini." Gani
nagbinahin-bahin sila.
17 Nagpamangkot pa gid liwat ang mga Pariseo sa tawo nga sadto anay
bulag, "Siling mo gin-ayo ka niya, ti karon, ano ang masiling mo parte sa
iya?" Nagsiling siya, "Kon sa akon lang, isa siya ka propeta."
18 Pero indi magpati ang mga *lider sang mga* Judio nga bulag siya anay
kag subong makakita na, gani ginpatawag nila ang iya mga ginikanan.
19 Pagkatapos ginpamangkot nila sila, "Inyo bala anak ini? Matuod gid
man bala nga natawo siya nga bulag? Ngaa makakita na siya subong?"
20 Nagsabat ang iya mga ginikanan, "Kilala namon nga siya amon anak
kag matuod nga natawo siya nga bulag.

* **9:11** *lunang:* sa iban nga Bisaya, *lutak*

21 Pero kon paano nga makakita na siya kag kon sin-o ang nag-ayo sang
iya mga mata, ina ang wala namon mahibalui. Pamangkuta ninyo siya kay
may buot naman na siya kag sarang makasabat para sa iya kaugalingon."
22 Amo sadto ang sabat sang iya mga ginikanan tungod kay nahadlok sila
sa mga *lider sang mga* Judio. Kay ang ini nga mga *lider* nagsugtanay na nga
daan nga ang bisan sin-o nga magkilala kay Jesus nga siya amo ang Cristo
indi na nila pagpasudlon sa ila simbahan.
23 Amo gani nga ang iya mga ginikanan nagsiling, "Pamangkuta ninyo
siya kay may buot naman na siya."
24 Gani gintawag nila liwat ang tawo nga sadto anay bulag kag
ginsilingan, "Padunggi ang Dios *paagi sa pagsugid sang matuod parte sadto*
nga tawo. Kon sa amon lang, nahibaluan namon nga siya makasasala."
25 Nagsabat ang tawo, "Wala ako kahibalo kon makasasala siya ukon indi.
Basta nahibaluan ko nga sang una bulag ako pero subong makakita na."
26 Nagpamangkot naman sila, "Ano bala ang iya ginhimo sa imo? Paano
niya gin-ayo ang imo mga mata?"
27 Nagsabat siya, "Indi bala nga ginsugiran ko na kamo? Pero indi kamo
magpati. Ti ngaa nagapamangkot pa kamo liwat? Ano, gusto man bala
ninyo nga mangin iya mga sumulunod?"
28 Gani nangakig sila kag ginbuyayaw nila siya kag ginsilingan, "Ikaw iya
nga sumulunod, pero kami mga sumulunod ni Moises.
29 Nahibaluan namon nga nagpakighambal ang Dios kay Moises sang
una, pero kon parte sa tawo nga ina, wala gani kami kahibalo kon diin siya
naghalin!"
30 Nagsabat dayon ang tawo, "Katingalahan! Siya ang nag-ayo sa akon,
pagkatapos nagasiling kamo nga wala kamo kahibalo kon sa diin siya
naghalin.
31 Nahibaluan ta nga wala nagasabat ang Dios sa mga makasasala. Pero
ginasabat niya ang mga tawo nga nagatahod sa iya kag nagatuman sang iya
kabubut-on.
32 Halin sang una wala pa gid kita makabati nga may tawo nga nag-ayo
sang mata sang isa ka tawo nga bulag halin sang iya pagkatawo.
33 Kon indi siya naghalin sa Dios, indi siya kuntani makahimo sing
pareho sini."
34 Nagsabat ang mga lider sang mga Judio, "Natawo ka kag nagdako sa
sala, kag karon tudluan mo pa kami?" Kag ginsilingan nila siya nga indi na
siya pagtugutan nga magsulod *sa ila mga simbahan*.

Ang Espiritual nga Pagkabulag

35 Karon, nabalitaan ni Jesus nga indi na nila pagpasudlon *sa ila mga*
simbahan ang tawo nga sadto anay bulag. Gani ginpangita niya ang tawo.
Pagkakita niya sa iya ginpamangkot niya siya, "Nagatuo ka bala sa Anak
sang Tawo?"
36 Nagsabat siya, "Sir, sugiri man ako kon sin-o siya para makatuo ako sa
iya!"
37 Nagsiling si Jesus, "Nakita mo na siya, kay siya mismo ang
nagapakighambal sa imo subong."
38 Nagsiling dayon ang tawo, "Ginoo, nagatuo ako sa imo!" Kag nagluhod
siya dayon kag nagsimba kay Jesus.
39 Nagsiling si Jesus, "Nagkadto ako diri sa kalibutan para hukman ang
mga tawo. Ang mga *nagakilala nga sila* bulag *sa kamatuoran* ayuhon ko

para makakita sila. Kag ang mga *nagasiling nga sila kuno* indi bulag, magaguwa nga *sila amo ang* bulag."
40 Karon, may mga Pariseo didto nga malapit sa iya nga nakabati sang iya ginhambal. Kag nagpamangkot sila, "Ang buot mo silingon pati kami mga bulag man?"
41 Ginsabat sila ni Jesus, "Kon *ginabaton ninyo nga* bulag kamo *sa kamatuoran*, wala kamo kuntani sing sala. Pero tungod kay nagasiling kamo nga indi kamo bulag, *ini nagakahulugan lang nga* may sala pa gihapon kamo."

10

Ang Matuod nga Manugbantay sang mga Karnero

1 "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga kon ang tawo nagasulod sa toril sang mga karnero pero wala nagaagi sa puwertahan kundi nagataklas sa kudal, ina nga tawo kawatan kag tulisan.
2 Pero ang tawo nga nagasulod paagi sa puwertahan amo ang manugbantay sang mga karnero.
3 Ginapasulod siya sang bantay sa puwertahan kag ang iya tingog kilala sang mga karnero. Ginatawag niya ang iya mga karnero sa ila mga ngalan, kag ginadala niya dayon sila paguwa.
4 Kon makaguwa na sila, nagauna siya sa ila kag ang iya mga karnero nagasunod sa iya tungod kay kilala nila ang iya tingog.
5 Indi magsunod ang mga karnero sa tawo nga indi nila kilala, kundi magapalagyo gani sila tungod kay wala sila nakakilala sang iya tingog."
6 Ginsugid sa ila ni Jesus ini nga paanggid, pero wala gid sila nakaintiendi kon ano ang buot silingon sini.

Si Jesus ang Maayo nga Manugbantay

7 Gani nagsiling liwat si Jesus, "Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ako amo ang puwertahan sang mga karnero.*
8 May mga nauna sa akon nga *mga manunudlo nga ang ila kahalimbawa pareho sa* mga kawatan kag mga tulisan. Pero ang akon mga karnero wala nagpati sa ila.
9 Ako amo ang puwertahan. Ang nagasulod paagi sa akon maluwas. Pareho siya sa karnero nga nagasulod kag nagaguwa, kag makakita siya sing halalbon.
10 Ang katuyuan sang kawatan amo ang pagpangawat, ang pagpatay kag ang pagpangguba. Pero ako ya nagkadto diri sa kalibutan para mahatagan ko ang mga tawo sing kabuhi kag ini wala gid sing kulang.
11 "Ako amo ang maayo nga manugbantay sang mga karnero. Ang maayo nga manugbantay desidido nga maghatag sang iya kabuhi para sa iya mga karnero.
12 Indi siya pareho sa tawo nga ginasuhulan lang nga magbantay. Kay ang tawo nga ginasuhulan lang nagapalagyo kon makita na niya nga nagaabot ang wolf kag bayaan lang niya ang mga karnero. Gani nagalalapta ang mga karnero kag ang iban sa ila tukbon.
13 Ang sinuhulan nagapalagyo, tungod kay sinuhulan man lang siya kag baliwala lang sa iya kon ano ang matabo sa mga karnero.
14-15 Pero ako amo ang maayo nga manugbantay sang mga karnero. Kon paano ang pagkakilala sa akon sang Amay kag ang akon pagkakilala sa iya,

* **10:7** *mga karnero* nga amo ang mga tawo nga nagasunod kay Cristo.

pareho man sina ang akon pagkakilala sa akon mga karnero kag ang ila
pagkakilala sa akon. Kag ihatag ko ang akon kabuhi para sa ila.
16 May iban pa man ako nga mga karnero nga wala diri sa inyo grupo *nga
mga Judio*. Dapat pasudlon ko man sila. Magapamati man sila sa akon, kag
ang tanan nga nagapamati sa akon mangin isa lang ka grupo nga may isa
ka manugbantay.
17 "Ginapalangga ako sang Amay tungod kay ginahatag ko ang akon
kabuhi *para sa ila*, kag pagkatapos mabuhi man ako liwat.
18 Wala sing may makapatay sa akon kon indi ko ini pag-itugot. Pero
kabubut-on ko nga ginahatag ang akon kabuhi. May awtoridad ako sa
paghatag sini, kag may awtoridad man ako sa pagbawi sini. Amo ini ang
ginsiling sang Amay sa akon."
19 Tungod sa ginhambal nga ato ni Jesus nagbinahin-bahin liwat ang mga
Judio.
20 Madamo sa ila ang nagsiling, "Ang tawo nga ini ginagamhan sang
demonyo kag buang-buang. Ngaa nagasagi kamo pamati sa iya?"
21 Pero nagsiling ang iban, "Ang tawo nga ginagamhan sang demonyo
indi makatudlo sing pareho sina. Kag isa pa, paano makapaayo ang isa ka
tawo sang bulag kon ginagamhan siya sang demonyo?"

Ginsikway si Jesus sang mga Judio

22 Karon, nag-abot ang tiyempo sa pagsaulog sa Jerusalem sang Piesta
sang Pagdedikar sang Templo. Tigtulugnaw sadto,
23 kag nagalakat-lakat si Jesus didto sa templo sa ginatawag nga Balkon ni
Solomon.
24 Nagtilipon ang mga Judio sa iya kag nagsiling sila, "Ngaa ginatago-tago
mo pa sa amon kon sin-o gid ikaw? Sugiri kami sing deretso kon ikaw amo
ang Cristo."
25 Nagsiling si Jesus sa ila, "Ginsugiran ko na kamo kon sin-o gid ako pero
indi kamo magpati sa akon. Ang mga milagro nga ginahimo ko sa
awtoridad nga halin sa akon Amay nagapamatuod man kon sin-o gid ako.
26 Pero indi kamo magpati sa akon tungod kay indi kamo kaupod sa akon
mga karnero.
27 Ang akon mga karnero nagapamati sa akon. Kilala ko sila kag
nagasunod sila sa akon.
28 Ginahatagan ko sila sang kabuhi nga wala sing katapusan, kag indi gid
sila mawala. Wala gid sing may makaagaw sa ila sa akon kamot.
29 Ginhatag sila sa akon sang akon Amay nga gamhanan sa tanan, kag
wala gid sing may makaagaw sa ila sa kamot sang Amay.
30 Ako kag ang Amay isa lang."
31 *Pagkabati sadto sang* mga Judio nagpulot liwat sila sang mga bato para
batuhon siya.
32 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Madamo ang ginhimo ko nga maayo nga
inyo mismo nakita. Kag ginpahimo ini sa akon sang Amay. Sa diin bala sa
sining akon mga ginpanghimo ang nangin kabangdanan nga inyo ako
batuhon?"
33 Ginsabat siya sang mga Judio, "Indi kami magbato sa imo tungod sang
imo maayo nga mga hinimuan, kundi batuhon ka namon tungod sa imo
pag-insulto *sa Dios*! Kay ikaw tawo man lang, pero nagasiling ka nga ikaw
Dios."
34 Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi bala nasulat sa inyo Kasuguan nga
nagsiling ang Dios nga kamo mga dios[†]?

[†] **10:34** Sal. 82:6

35-36 Kag nahibaluan ta nga matuod permi ang ginasiling sang Kasulatan.
Gani kon nagsiling ang Dios nga mga dios ang mga tawo nga ginhatagan
sang iya mensahi, ti ngaa nagasiling kamo nga gin-insulto ko *siya* tungod
kay nagsiling ako nga ako Anak sang Dios? Ang Amay mismo ang nagpili
kag nagpadala sa akon diri sa kalibutan.
37 Kon wala ako nagahimo sang ginapahimo sang Amay sa akon, indi
dapat nga magpati kamo sa akon.
38 Pero kon ginahimo ko ang ginapahimo sang Amay sa akon, bisan indi
ninyo gusto nga magpati sa akon *mga ginasiling*, dapat patihan ninyo ang
akon mga hinimuan, para mahibaluan gid ninyo nga ang Amay ari sa akon
kag ako ara sa iya."
39 Gintinguhaan nila liwat nga dakpon si Jesus, pero nakalikaw siya sa ila.
40 Nagtabok liwat si Jesus sa *Suba sang* Jordan kag nagkadto sa lugar nga
sa diin nagpangbautiso si Juan. Kag didto siya dayon nagtiner.
41 Madamo nga tawo ang nagpalapit sa iya kag nagsiling, "Wala matuod
nakahimo sing mga milagro si Juan, pero ang tanan nga iya ginhambal
parte sa sini nga tawo matuod."
42 Gani madamo sa mga tawo didto ang nagtuo kay Jesus.

11

Ang Pagkapatay ni Lazarus

1 May isa ka tawo nga nagamasakit nga ang iya ngalan si Lazarus.
Nagaestar siya sa Betania, ang baryo nga ginaestaran man sang iya mga
utod nga si Maria kag si Marta.
2 Si Maria nga ini amo ang nagbubo sang pahamot sa tiil sang Ginoo kag
iya dayon ginpahiran sang iya buhok. Ang iya utod nga si Lazarus
nagamasakit.
3 Gani nagpadala ang mag-utod nga babayi sang balita kay Jesus nga ang
iya pinalangga nga amigo nagamasakit.
4 Pagkabati ni Jesus nga si Lazarus nagamasakit, nagsiling siya, "Ini nga
masakit indi magaresulta sang kamatayon. Ang katuyuan nga nagamasakit
siya kay para mapadunggan ang Dios tungod sa iya gahom kag para ako
nga Anak sang Dios mapadunggan man."
5 Palangga ni Jesus si Marta, si Maria kag si Lazarus.
6 Pero ginpaligad pa niya ang duha ka adlaw pagkatapos nga iya
nabalitaan nga si Lazarus nagamasakit.
7 Dayon, nagsiling siya sa iya mga sumulunod, "Dali kamo, mabalik na
kita sa Judea."
8 Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Manunudlo, indi bala nga pila pa
lang ka adlaw nga batuhon ka kuntani didto sang mga Judio? Kag karon
mabalik ka pa didto?"
9 Nagsiling si Jesus, "Indi bala nga may dose ka oras kon adlaw? Gani kon
maglakat ang tawo kon adlaw indi siya makasandad, tungod kay masanag
pa.
10 Pero kon maglakat siya kon gab-i makasandad siya kay madulom."*
11 Pagkatapos nagsiling pa gid si Jesus, "Ang aton amigo nga si Lazarus
nagakatulog. Pero kadtuan ko siya kag pukawon."
12 Nagsabat ang iya mga sumulunod, "Ginoo, kon nagakatulog siya,
magaayo pa siya."

* **11:10** Ginhambal ni Jesus ini nga paanggid para ipahibalo sa ila nga wala pa sing may malain nga matabo sa ila didto sa Judea.

13 Abi nila nagakatulog lang matuod si Lazarus, pero ang buot silingon ni
Jesus nga patay na si Lazarus.
14 Gani ginsilingan sila ni Jesus sing maathag, “Patay na si Lazarus.
15 Pero nagapasalamat ako nga wala ako didto kay para ini sa inyo
kaayuhan, *tungod kay may himuon ako* para magdugang pa gid ang inyo
pagtuo *sa akon*. Dali, kadtuan ta siya.”
16 Karon, si Tomas nga ginatawag nga si Kapid nagsiling sa iya mga
kaupod, “Ti, maupod na lang kita bisan kon patyon kita upod sa iya.”

Si Jesus amo ang Nagahatag sang Kabuhi

17 Sang pag-abot ni Jesus *sa Betania*, nabalitaan niya nga apat na ka
adlaw sa lulubngan si Lazarus.
18 Ang Betania mga tatlo lang ka kilometro halin sa Jerusalem.
19 Gani madamo nga Judio *nga taga-Jerusalem* ang nagkadto didto sa
paglipay kay Marta kag kay Maria sa pagkapatay sang ila utod.
20 Pagkabati ni Marta nga nagapadulong si Jesus, nagguwa siya sa
pagsugata sa iya, pero si Maria nagpabilin sa balay.
21 Pag-abot ni Marta kay Jesus, nagsiling siya, “Ginoo, kon diri ka lang,
wala kuntani napatay ang akon utod.
22 Pero nahibaluan ko nga bisan subong magahatag ang Dios sa imo sang
bisan ano nga imo pangayuon sa iya.”
23 Nagsiling si Jesus sa iya, “Mabanhaw ang imo utod.”
24 Nagsabat si Marta, “Nahibaluan ko nga mabanhaw siya sa katapusan
nga adlaw kon banhawon na ang mga patay.”
25 Nagsiling si Jesus sa iya, “Ako ang nagabanhaw sang mga patay, kag
ako man ang nagahatag sang kabuhi. Ang nagatuo sa akon, bisan mapatay
pa siya, mabuhi siya liwat.
26 Ang bisan sin-o nga nagakabuhi kag nagatuo sa akon indi na mapatay
hasta san-o. Ti, nagapati ka bala sini?”
27 Nagsabat si Marta, “Huo, Ginoo! Nagapati gid ako nga ikaw amo ang
Cristo, ang Anak sang Dios nga *amon ginahulat nga* magaabot diri sa
kalibutan.”

Naghibi si Jesus

28 Pagkahambal sadto ni Marta, nagbalik siya sa ila balay kag gintawag
niya ang iya utod nga si Maria kag ginhutikan, “Ari na ang Manunudlo kag
ginapatawag ka niya.”
29 Pagkabati sadto ni Maria, nagtindog siya kag nagdali-dali guwa kag
nagkadto didto kay Jesus.
30 (Wala pa makasulod si Jesus sa banwa sang Betania. Didto pa lang siya
sa lugar nga sa diin ginsugata siya ni Marta.)
31 Pagkakita sang mga Judio, nga kaupod ni Maria sa balay nga
nagaunong sa iya, nga nagtindog siya kag magdali-dali guwa, ginsunod nila
siya kay abi nila makadto siya sa lulubngan para didto maghibi.
32 Pag-abot ni Maria didto kay Jesus, nagluhod siya kag nagsiling, “Ginoo,
kon diri ka lang, wala kuntani napatay ang akon utod.”
33 Pagkakita ni Jesus nga nagahibi si Maria kag pati ang iya mga kaupod
nga mga Judio, natandog gid ang iya tagipusuon.
34 Nagpamangkot siya dayon sa ila, “Sa diin ninyo siya ginlubong?”
Nagsabat sila, “Dali Ginoo, itudlo namon sa imo.”
35 Naghibi si Jesus.

36 Gani nagsiling ang mga Judio, “Kita ninyo kon daw ano ang iya
pagpalangga kay Lazarus!”
37 Pero nagsiling ang iban, “Indi bala nga gin-ayo niya ang mga mata sang
bulag? Ti ngaa wala niya mapunggi ang kamatayon ni Lazarus?”

Ginbanhaw ni Jesus si Lazarus

38 Natandog liwat ang tagipusuon ni Jesus. Kag nagkadto siya dayon
didto sa ginlubngan kay Lazarus. Isa ini ka kuweba nga natakpan sang isa
ka bato.
39 *Pag-abot nila didto,* nagsiling si Jesus, “Kuhaa ninyo ang bato.” Pero
nagsiling si Marta nga utod sang napatay, “Ginoo, mabaho na siya subong,
kay apat na ka adlaw nga siya ginlubong!”
40 Nagsiling si Jesus sa iya, “Indi bala nga nagsiling ako sa imo nga kon
magtuo ka, makita mo ang gahom sang Dios?”
41 Gani ginkuha nila ang bato. Nagtangla si Jesus sa langit kag nagsiling,
“Amay, nagapasalamat ako sa imo tungod kay ginpamatian mo ako.
42 Nahibaluan ko nga permi mo ako ginapamatian, pero nagasiling ako
sing pareho sini para sa mga tawo nga diri subong sa akon palibot, para
magpati sila nga ikaw amo ang nagpadala sa akon.”
43 Pagkatapos niya hambal sini, nagsinggit siya, “Lazarus, guwa ka!”
44 Kag nagguwa matuod ang patay nga ang iya kamot kag tiil may
nagasambod pa nga mga tela nga linen, kag ang iya guya naputos man sang
panyo. Nagsiling si Jesus sa ila, “Hubari ninyo siya kag palakta.”

Nagplano ang mga Lider sang mga Judio nga Patyon si Jesus
(Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2)

45 Madamo sa mga Judio nga nagbisita sa ila ni Maria ang nagtuo kay
Jesus pagkakita nila sa iya ginhimo.
46 Pero ang iban sa ila nagkadto sa mga Pariseo kag nagsugid sang
ginhimo ni Jesus.
47 Gani gintawag sang mga Pariseo kag sang mga manugdumala nga mga
pari ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio. Kag sang
nagatilipon na sila, nagsiling sila, “Ano bala ang aton himuon? Madamo
nga milagro ang ginahimo sang sini nga tawo.
48 Kon pabay-an ta lang siya, ang tanan magatuo na sa iya *nga siya amo*
ang hari sang Israel. Kag kon amo ini ang matabo, sulungon kita sang mga
Romanhon kag gub-on nila ang aton templo kag ang aton bilog nga
nasyon!”
49 Pero ang isa sa mga kaupod nila nga si Caifas, nga pangulo nga pari
sadto nga tuig, nagsiling, “Wala gid kamo sing nahibaluan!
50 Wala bala ninyo mahunahunai nga mas maayo pa nga isa lang ka tawo
ang mapatay para sa aton nasyon kaysa ang bilog nga nasyon ang madula?”
51 Wala niya ato ginhambal nga iya-iya lang, kundi bilang pangulo nga
pari sadto nga tuig, naghambal ang Dios paagi sa iya nga kinahanglan nga
mapatay si Jesus para sa mga Judio.
52 Kag indi lang para sa sina nga katawhan, kundi para man sa tanan nga
anak sang Dios nga naglalapta sa iban nga mga lugar, para matipon sila kag
mangin isa sila tanan.
53 Halin sadto nga adlaw nagplano ang mga lider sang mga Judio nga
patyon si Jesus.
54 Gani wala na nagsagad† pakita si Jesus sa mga *banwa sang mga* Judio,
kundi nagkadto siya sa lugar nga malapit sa kamingawan, sa isa ka banwa

† **11:54** *nagsagad:* sa iban nga Bisaya, *nagsagay ukon naghagad*

nga ginatawag Efraim. Didto siya nagtiner kaupod sang iya mga sumulunod.
55 Karon, malapit na lang ang piesta sang mga Judio nga ginatawag Piesta
sang Paglabay sang Anghel. Gani madamo nga tawo ang nagpa-Jerusalem
para sa indi pa mag-abot ang piesta makapakatinlo sila sang ila
kaugalingon *suno sa pagsulundan sang ila relihiyon.*
56 Ginpangita nila si Jesus, pero wala nila makita. Gani samtang
nagatindog sila didto sa templo, nagpinamangkutanay sila, "Ano bala sa
banta ninyo? Indi gid siya siguro magpamiesta, di bala?"
57 Sadto gali nga tion nagsugo na nga daan ang mga manugdumala nga
mga pari kag ang mga Pariseo nga ang bisan sin-o nga makahibalo kon diin
si Jesus dapat magsugid sa ila para madakop nila siya.

12

Ginbubuan ni Maria sang Pahamot si Jesus
(Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9)

1 Karon, sang anom na lang ka adlaw bag-o mag-abot ang piesta,
nagkadto si Jesus sa Betania, sa lugar ni Lazarus nga iya ginbanhaw.
2 Nagpreparar sila sing panyapon para kay Jesus. Si Lazarus isa sa mga
kaupod ni Jesus nga nagakaon sa lamisa. Si Marta amo ang nagaserbi.
3 Si Maria iya nagkuha sing mga tunga sa litro nga malahalon nga
pahamot. Puro ini *nga pahamot nga halin sa tanom* nga nardo. Ginbubo
niya ini sa tiil ni Jesus. Pagkatapos ginpahiran niya sang iya buhok. Kag
napuno ang bilog nga balay sang kahamot sang sadto nga pahamot.
4 Pero ang isa sa mga sumulunod ni Jesus nga si Judas Iscariote,* nga amo
ang magatraidor sa iya,† nagsiling,
5 "Ang bili sang sina nga pahamot mga isa gid ka tuig nga suweldo sang
isa ka tawo. Ngaa wala ina pag-ibaligya kag ang bili ipanghatag sa mga
imol?"
6 Ginsiling niya ini, indi tungod kay naluoy siya sa mga imol, kundi
tungod kay kawatan siya. Siya amo ang nagauyat sang ila kuwarta kag
permi niya ini ginakuhaan.
7 Pero nagsiling si Jesus, "Pabay-i lang siya! Ipatago lang sa iya ang
nabilin *nga pahamot* para itigana sa akon lubong.‡
8 Ang mga imol permi ninyo makaupod, pero ako indi ninyo permi
makaupod."

Ang Plano nga Patyon si Lazarus

9 Madamo nga Judio ang nakabalita nga didto si Jesus sa Betania, gani
nagkadto sila didto. Nagkadto sila indi lang tungod kay Jesus, kundi gusto
man nila nga makita si Lazarus nga iya ginbanhaw.
10 Gani ginplano sang mga manugdumala nga mga pari nga patyon man
si Lazarus,
11 kay tungod sa iya, madamo na nga mga Judio ang nagbiya sa ila kag
nagtuo kay Jesus.

Ang Madinalag-on nga Pagsulod ni Jesus sa Jerusalem
(Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40)

---

* **12:4** *Judas Iscariote:* Indi apelyido ni Judas ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Judas nga taga-Keriot.* † **12:4** *magatraidor sa iya:* buot silingon, *magatugyan sa iya sa iya mga kaaway* ‡ **12:7** *Ipatago...lubong:* ukon, *Ginbubo niya ini para ipreparar ako sa adlaw nga ilubong ako.*

12 Sang sunod nga adlaw, nabalitaan sang madamo nga tawo nga
nag-alabot sa pagpamiesta nga si Jesus nagapakadto na sa Jerusalem.
13 Gani nagkuha sila sang mga dahon sang palma kag ginsugata nila si
Jesus nga nagasinggit,
"Dayawon ta ang Dios!"

"Ginapakamaayo sang Ginoo ang iya pinadala!"§*

"Ginapakamaayo niya ang Hari sang Israel!"
14 Nakakita si Jesus sang isa ka bataon pa nga donkey kag amo ato ang iya
ginsakyan. Sa iya ginhimo nga ato natuman ang Kasulatan nga nagasiling,
15 "Kamo nga mga pumuluyo sang Zion,† indi kamo magkahadlok. Pamati
kamo! Nagaabot na ang inyo hari, nga nagasakay sa bataon nga donkey."‡
16 Sadto nga tiyempo, ang mga sumulunod ni Jesus wala pa makaintiendi
kon ano ang kahulugan sang mga nagakalatabo nga ato. Pero pagkatapos
nga si Jesus nakabalik na sa langit, amo pa lang nila napinsaran nga ang
ginhimo sang sadto nga mga tawo amo gid gali ang nakasulat sa Kasulatan.
17 Madamo nga tawo ang nakakita sang pagtawag kag pagbanhaw ni
Jesus kay Lazarus halin sa iya lulubngan. Kag ini nga mga tawo
nagpamalita sa natabo.
18 Gani madamo nga tawo ang nagsugata kay Jesus, tungod kay
nabalitaan nila ato nga milagro nga iya ginhimo.
19 Gani naghambalanay ang mga Pariseo, "Ti tan-awa ninyo, nagasunod
na sa iya ang tanan nga tawo. Wala na gid kita sing may mahimo!"

May mga Griego nga Nagpangita kay Jesus

20 May mga Griego man nga nag-alabot *sa Jerusalem* para magpamiesta
kag magsimba sa Dios.
21 Nagkadto sila kay Felipe nga taga-Betsaida nga sakop sang Galilea.
Nagpangabay ang mga Griego, "Sir, gusto namon kuntani nga magpakigkita
kay Jesus."
22 Ginsugiran ni Felipe si Andres kag duha sila ang nagkadto kay Jesus
para sugiran siya.
23 Nagsiling dayon si Jesus sa ila, "Karon nag-abot na ang tion nga
padunggan *ako nga* Anak sang Tawo, makita na ang akon gahom.
24 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga kon ang isa ka binhi indi
pag-ilubong sa duta kag mapatay, ina magapabilin gid lang nga isa ka binhi.
Pero kon *ilubong kag* mapatay, *magatubo ini kag* magapamunga sing
madamo.§
25 Ang tawo nga sobra ang iya paghigugma sa iya kabuhi madula niya ini,
pero ang tawo nga wala nagakanugon sang iya kabuhi sa sini nga kalibutan
tungod sa akon makaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.
26 Ang bisan sin-o nga gusto mag-alagad sa akon kinahanglan magsunod
sa akon, para kon diin ako didto man ang akon suluguon. Ang tawo nga
nagaalagad sa akon padunggan sang akon Amay."

Naghambal si Jesus Parte sa iya Kamatayon

27 *Nagsiling pa si Jesus,* "Karon nagalibog ang akon hunahuna. Ano bala
ang akon isiling? Ano, masiling bala ako sa Amay nga luwason na lang niya

§ **12:13** *ang iya pinadala:* sa literal, *ang nagakari sa ngalan sang Ginoo* * **12:13** Sal. 118:26 † **12:15** *mga pumuluyo sang Zion:* sa Griego, *anak nga babayi sang Zion* ‡ **12:15** Zac. 9:9 § **12:24** Ang buot silingon ni Jesus nga siya pareho sina, tungod kay kon mapatay na siya, madamo ang mahatagan sing bag-o nga kabuhi.

ako sa sini nga tion? Pero amo ini ang katuyuan sang akon pagkadto diri,
nga mag-antos sang mga kasakit sa sini nga tion."
28 *Nagsiling dayon si Jesus sa Amay*, "Amay, ipakita ang imo gahom sa mga
tawo." May naghambal dayon halin sa langit, "Ginpakita ko na *paagi sa*
imo, kag ipakita ko pa liwat."
29 Ang mga tawo nga nagtalambong didto nakabati sang tingog. Nagsiling
sila, "Nagapangdaguob!" Pero nagsiling ang iban, "Nagapakighambal sa iya
ang anghel!"
30 Pero nagsiling si Jesus sa ila, "Ginpabati ato sang Dios indi para sa akon
kundi para sa inyo.
31 Halin subong sentensyahan na niya ang *mga tawo sang* kalibutan. Kag
mapierdi na niya *si Satanas nga amo* ang nagagahom sa sini nga kalibutan.
32 Kag kon ibayaw na gani ako halin sa duta, papalapiton ko ang tanan
nga tawo sa akon."
33 (Sa iya paghambal sadto, ginsugid niya kon ano nga klase sang
kamatayon ang iya pagaantuson.)
34 Nagsabat ang mga tawo sa iya, "Suno sa amon Kasuguan magakabuhi
ang Cristo hasta san-o. Gani ngaa bala nagasiling ka nga ang Anak sang
Tawo kinahanglan nga mapatay? Sin-o gid ina nga Anak sang Tawo ang
imo ginasiling?"
35 Nagsiling si Jesus sa ila, "Madali na lang madula ang suga sa tunga
ninyo. Gani magkabuhi kamo sa sini nga suga samtang diri pa, kay basi
bala kon maabtan kamo sang kadulom. Tungod kay ang nagalakat sa
kadulom indi makahibalo kon diin siya nagapadulong.
36 Gani magtuo kamo sa *akon nga amo ang* suga samtang diri pa *ako* sa
inyo, para masanagan ang inyo hunahuna."*

Indi Magpati ang mga Judio kay Jesus

Pagkatapos niya hambal sadto naglakat siya kag nagpanago sa ila.
37 Bisan nakita na gid nila ang madamo nga milagro nga ginpanghimo ni
Jesus, wala pa gihapon sila nagtuo sa iya.
38 Gani natuman ang ginsiling ni Propeta Isaias,
"Ginoo, sin-o bala ang nagpati sa amon mensahi?
Sin-o bala sa mga ginpakitaan mo sang imo gahom ang nagtuo?"†
39 Ginhambal pa ni Isaias nga indi sila magtuo tungod nga:
40 "Ginbulag sila sang Dios para indi sila makakita,
kag gintakpan niya ang ila mga hunahuna para indi sila makaintiendi,
kay basi pa kon magbalik sila sa Dios kag ayuhon niya sila."‡
41 Ginhambal ato ni Isaias tungod kay nakita niya ang gahom ni Jesus kag
nagsugid siya parte sa iya.
42 Pero bisan amo sina, madamo nga lider *sang mga Judio* ang nagtuo kay
Jesus. Pero wala lang sila nagpabutyag sang ila pagtuo tungod kay
nahadlok sila nga indi na sila pagpasudlon sang mga Pariseo sa mga
simbahan sang mga Judio.
43 Kay ginpasulabi nila ang pagdayaw sang mga tawo sang sa pagdayaw
sang Dios.

Ang Pulong ni Jesus amo ang Magasentensya sa mga Tawo

44 Naghambal sing mabaskog si Jesus, "Kon ang tawo magtuo sa akon, indi
lang siya nagatuo sa akon kundi nagatuo man siya sa nagpadala sa akon.

---

* **12:36** *para masanagan ang inyo hunahuna:* sa literal, *para mangin mga anak kamo sang kasanag*
† **12:38** Isa. 53:1 ‡ **12:40** Isa. 6:10

45 Ang nakakita sa akon nakakita man sa nagpadala sa akon.
46 Nagkadto ako diri sa kalibutan sa pagpasanag sa hunahuna sang mga
tawo, para ang bisan sin-o nga magatuo sa akon indi magapabilin sa
kadulom.
47 Kon may ara nga nakabati sang akon mga pagpanudlo pero wala
nagatuman, indi ako ang magasentensya sa iya *nga silutan.* Kay wala ako
nagkadto diri sa kalibutan para sentensyahan ang mga tawo kundi para
luwason.
48 May ara nga magasentensya sa mga tawo nga nagasikway sa akon kag
wala nagabaton sa akon mga pagpanudlo; ang mga pulong nga akon
gintudlo amo ang magasentensya sa ila sa katapusan nga adlaw!
49 Kay ang akon mga pagpanudlo indi halin sa akon kundi halin sa Amay
nga nagpadala sa akon. Siya amo ang nagsugo sa akon kon ano ang akon
itudlo.
50 Kag nahibaluan ko nga ang iya mga pagpanudlo, nga iya ginsiling sa
akon nga ipanudlo, nagahatag sang kabuhi nga wala sing katapusan. Gani
ginasugid ko sa inyo ang tanan nga ginapasugid sang Amay."

13

Ginhugasan ni Jesus ang mga Tiil sang iya mga Sumulunod

1 Sa wala pa mag-abot ang adlaw sang Piesta sang Paglabay sang Anghel,
nahibaluan na nga daan ni Jesus nga nag-abot na ang tion nga mahalin na
siya sa sini nga kalibutan kag mabalik sa Amay. Palangga gid niya ang iya
mga sumulunod diri sa kalibutan, kag hasta sa katapusan ginpakita niya
ang iya pagpalangga.
2 *Sang gab-i na,* nagpanyapon si Jesus kag ang iya mga sumulunod.
Karon, napasulod na nga daan sang yawa sa hunahuna ni Judas nga anak
ni Simon Iscariote* ang handom nga traiduran niya si Jesus.
3 Nahibaluan ni Jesus nga ang tanan *nga gahom* ginhatag na sang Amay
sa iya. Nahibaluan man niya nga sa Dios siya naghalin kag sa Dios man siya
mabalik.
4 Samtang sa lamisa pa ang iya mga sumulunod, nagtindog siya kag
nag-uba sang iya pangguwa nga bayo. Pagkatapos nagkuha siya sang
tuwalya kag ginwagkos niya ini sa iya hawak.
5 Ginbubuan dayon niya sang tubig ang labador kag ginpanghugasan
niya ang mga tiil sang iya mga sumulunod. Ang kada mahugasan niya nga
tiil, ginapahiran dayon niya sang tuwalya nga iya ginwagkos sa iya hawak.
6 Pag-abot niya kay Simon Pedro, nagsiling si Simon sa iya, "Ginoo,
hugasan mo bala ang akon mga tiil?"
7 Ginsabat siya ni Jesus, "Karon indi mo pa maintiendihan kon ano ang
kahulugan sining akon ginahimo, pero maintiendihan mo man ini sa ulihi."
8 Nagsiling si Pedro, "Indi matabo hasta san-o nga ikaw ang maghugas
sang akon mga tiil." Pero nagsiling si Jesus sa iya, "Ti kon indi ka
magpahugas sang imo mga tiil sa akon, indi ka na akon kaupod."
9 Gani nagsiling si Simon Pedro, "*Ti kon amo sina* Ginoo, indi lang ang
akon mga tiil ang imo hugasan, kundi pati man ang akon mga kamot kag
ang akon ulo."
10 Pero nagsiling si Jesus, "Ang nakapaligo, limpyo na ang iya bilog nga
lawas, kag indi na kinahanglan nga hugasan pa luwas lamang sa iya mga
tiil. Limpyo na kamo, pero indi tanan kamo."

* **13:2** *Simon Iscariote:* Indi apelyido ni Simon ang "Iscariote." Siguro ang buot silingon, *Simon nga taga-Keriot.*

11 (Nagsiling siya nga indi limpyo ang tanan tungod kay nahibaluan niya
kon sin-o ang magatraidor sa iya.)
12 Sang nahugasan na ni Jesus ang ila mga tiil, ginsuksok niya liwat ang
iya pangguwa nga bayo kag nagbalik sa lamisa. Nagpamangkot dayon siya
sa ila, "Ti, naintiendihan bala ninyo kon ano ang kahulugan sang akon
ginhimo sa inyo?
13 Ginatawag ninyo ako nga Manunudlo kag Ginoo, kag husto ina, kay
ako gid man ang inyo Manunudlo kag Ginoo.
14 Ti kon ako gani nga inyo Ginoo kag Manunudlo naghugas sang inyo
mga tiil, dapat man nga maghinugasay kamo sang inyo mga tiil.
15 Ginhimo ko ini bilang halimbawa para sundon ninyo. Gani himuon
man ninyo sa isa kag isa ining akon ginhimo sa inyo.
16 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga wala sing ulipon nga labaw
pa sa iya amo, kag wala sing sinugo nga labaw pa sa nagsugo sa iya.
17 Karon nga nahibaluan na ninyo ini nga mga butang, bulahan kamo
kon inyo ini himuon.
18 "Wala ako nagasiling nga bulahan kamo tanan, kay kilala ko ang akon
mga ginpili. Pero kinahanglan nga matuman ang ginasiling sang Kasulatan
nga 'ang tawo nga nagasalo sa akon sa pagkaon amo pa ang nagtraidor sa
akon.'†
19 Ginasugid ko na ini nga daan sa inyo samtang wala pa matabo, para
kon matabo na magapati kamo nga ako amo gid man ang Cristo.
20 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagabaton sa mga tawo
nga akon ginapadala nagabaton man sa akon, kag ang nagabaton sa akon
nagabaton man sa nagpadala sa akon."

Nagsugid si Jesus nga may Magatraidor sa Iya (Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luc. 22:21-23)

21 Pagkahambal sadto ni Jesus, nagkasubo gid siya. Siling niya, "Sa
pagkamatuod, ang isa sa inyo magatraidor sa akon."
22 Gani nagtinulukay ang iya mga sumulunod nga nagalibog ang ila ulo
kon sin-o sa ila ang iya ginatumod.
23 Karon, ang isa sa mga sumulunod nga palangga gid ni Jesus
nagapungko didto sa iya tupad.
24 Gani ginsinyasan siya ni Simon Pedro nga pamangkuton si Jesus kon
sin-o ang iya ginatumod.
25 Gani nagpalapit pa gid siya kay Jesus kag nagpamangkot kon sin-o ang
magatraidor sa iya.
26 Nagsabat si Jesus, "Itusmog ko ang tinapay nga ini, kag kon sin-o ang
akon hatagan, siya amo ang magatraidor sa akon." Dayon gintusmog niya
ang tinapay kag ginhatag kay Judas nga anak ni Simon Iscariote.
27 Pagkabaton ni Judas sadto nga tinapay, nagsulod si Satanas sa iya.
Nagsiling dayon si Jesus sa iya, "Sige, himua na sa gilayon ang imo himuon."
28 (Didto sa mga nagapanyapon, wala gid sing may nakaintiendi kon ngaa
naghambal si Jesus sadto kay Judas.
29 Ang hunahuna sang iban nga mga sumulunod nga ginsugo lang siya ni
Jesus nga magbakal sang ila mga kinahanglanon para sa piesta, ukon
maghatag sing limos sa mga imol, kay si Judas amo ang nagauyat sang ila
kuwarta.)
30 Sang nakaon na ni Judas ang tinapay nagguwa siya dayon. Gab-i na
sadto.

† **13:18** Sal. 41:9

Ang Bag-o nga Sugo

31 Sang nakahalin na si Judas, nagsiling si Jesus, “Karon, *ako nga* Anak
sang Tawo padunggan na, kag paagi sa akon ang Dios padunggan man.
32 Kag kon paagi sa akon dayawon ang Dios, ipakita man niya nga ako
dalayawon man. Kag ini himuon niya dayon.”
33 *Nagsiling pa gid si Jesus*, “Kamo nga ginakabig ko nga akon mga anak,
indi na ako makapakig-upod sa inyo sing madugay. Magapangita kamo sa
akon, pero pareho sang akon ginsiling sa mga *lider sang mga* Judio,
ginasiling ko man sa inyo subong nga indi kamo makakadto sa akon
kaladtuan.
34 Gani karon ginahatag ko sa inyo ang isa ka bag-o nga sugo:
maghigugmaanay kamo. Kon paano ang akon paghigugma sa inyo dapat
pareho man sina ang inyo paghigugma sa isa kag isa.
35 Kon nagahigugmaanay kamo, ina mahibaluan sang tanan nga kamo
akon mga sumulunod.”

Ginpropesiya ni Jesus ang Pagpanginwala ni Pedro
(Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34)

36 Karon, ginpamangkot siya ni Simon Pedro, “Ginoo, sa diin ka bala
makadto?” Nagsabat si Jesus, “Indi ka subong makaupod sa akon kon diin
ako makadto, pero sa ulihi magasunod ka man didto.”
37 Pero nagpamangkot si Pedro, “Ginoo, ngaa indi ako makaupod sa imo
subong? Kay desidido man ako nga maghatag sang akon kabuhi para sa
imo.”
38 Ginsabat siya ni Jesus, “Ano, desidido ka gid bala nga maghatag sang
imo kabuhi para sa akon? Sa pagkamatuod, sa wala pa makapamalo ang
manok, ipanginwala mo ako sing tatlo ka beses.”

14

Si Jesus ang Dalan Pakadto sa Amay

1 *Nagsiling si Jesus sa ila,* “Indi kamo magsagi palibog. Magsalig kamo sa
Dios kag magsalig man kamo sa akon.
2 Didto sa balay sang akon Amay may madamo nga kuwarto. Magauna
ako didto para magpreparar sang lugar para sa inyo. Indi ako magsiling
sini sa inyo kon indi ini matuod.
3 Kon didto na ako kag nakapreparar na sang lugar para sa inyo, mabalik
ako para kuhaon ko kamo, para kon diin ako didto man kamo.
4 Kag nahibaluan ninyo ang dalan pakadto sa lugar nga akon
pagakadtuan.”
5 Nagsiling si Tomas sa iya, “Ginoo, wala kami kahibalo kon diin ka
makadto, gani paano namon mahibaluan ang dalan?”
6 Nagsabat si Jesus sa iya, “Ako amo ang dalan, ang kamatuoran, kag ang
kabuhi. Wala sing may makakadto sa Amay kon indi paagi sa akon.
7 Kon kilala ninyo ako, kilala na man ninyo ang akon Amay. Kag halin
gani subong kilala na ninyo siya kag nakita na.”
8 Nagsiling si Felipe sa iya, “Ginoo, ipakita sa amon ang Amay kag tama
na ina para sa amon.”
9 Nagsabat si Jesus, “Dugay na ang aton pag-inupdanay, Felipe, pero wala
pa gid gali ikaw makakilala sa akon? Ang nakakita sa akon nakakita man sa
Amay. Ngaa nagasiling ka pa nga ipakita ko sa inyo ang Amay?
10 Ano, wala bala ikaw nagapati nga ako ara sa Amay kag ang Amay ari sa
akon? Ang mga pulong nga akon ginhambal sa inyo indi ina halin sa akon.

Ang Amay nga ari sa akon amo ang nagahimo sang mga butang nga akon
ginahimo.
11 Magpati kamo sa akon nga ako ara sa Amay kag ang Amay ari sa akon.
Kon indi ninyo gusto magpati sa akon ginasugid, patihi na lang ninyo ako
tungod sa akon mga hinimuan.
12 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang nagatuo sa akon
magahimo man sang mga butang nga akon ginahimo kag mas sobra pa gid
ang iya himuon, tungod kay mabalik na ako sa Amay.
13-14 Buhaton ko ang bisan ano nga inyo pangayuon sa akon, para
mapadunggan ang Amay paagi sa Anak. Bisan ano ang inyo pangayuon sa
akon ngalan* himuon ko ina.

Ang Espiritu Santo nga Ginpromisa ni Jesus

15 "Kon ginahigugma ninyo ako, tumanon ninyo ang akon mga sugo.
16-17 Kag pangabayon ko ang Amay nga ipadala niya sa inyo ang isa na
man ka Manugbulig. Ang Manugbulig nga ini wala sing iban kundi ang
Espiritu Santo nga amo ang magatudlo sa inyo sang kamatuoran. Kag
magapabilin siya sa inyo hasta san-o. Indi siya pagbatunon sang *mga tawo
sa* kalibutan tungod kay indi nila siya makita kag wala sila makakilala sa
iya. Pero kilala ninyo siya tungod kay siya kaupod ninyo, kag permi siya
magapuyo sa inyo.
18 "Indi ko kamo pagbayaan nga wala sing upod; mabalik man ako sa
inyo.
19 Madali na lang ako madula sa panan-aw sang *mga tawo diri sa*
kalibutan, pero kamo makakita sa akon. Kag tungod kay ako nagakabuhi,
kamo magakabuhi man.†
20 Pag-abot sina nga adlaw‡ mahibaluan gid ninyo nga ako ara sa akon
Amay, kag kamo ari sa akon, kag ako ara man sa inyo.
21 "Ang tawo nga nagabaton kag nagatuman sang akon mga sugo amo
ang nagahigugma sa akon. Kag ang nagahigugma sa akon higugmaon man
sang akon Amay. Higugmaon ko man siya kag ipakilala ko sa iya kon sin-o
gid ako."
22 Karon ginpamangkot siya ni Judas (indi ini si Judas Iscariote), "Ginoo,
ngaa sa amon ka lang mapakilala kon sin-o ka gid? Ngaa indi ka
magpakilala sa tanan?"
23 Nagsabat si Jesus sa iya, "Ang nagahigugma sa akon magatuman sang
akon mga pulong; higugmaon siya sang akon Amay, kag kami magapuyo sa
iya mismo.
24 *Pero* ang wala nagahigugma sa akon wala nagatuman sang akon mga
pulong. Ini nga mga pulong nga inyo ginapamatian indi halin sa akon,
kundi halin sa Amay nga nagpadala sa akon.
25 "Ini nga mga butang ginasugid ko nga daan sa inyo samtang kaupod pa
ninyo ako.
26 Pero *kon makahalin na gani ako,* ang Manugbulig nga amo ang Espiritu
Santo amo ang ipadala sang Amay nga magbulos sa akon.§ Siya ang
magatudlo sa inyo sang tanan nga butang, kag magapadumdom siya sa
inyo sang tanan nga akon ginsiling sa inyo.

---

* **14:13-14** *sa akon ngalan:* siguro ang buot silingon, *tungod nga kamo ara sa akon.* † **14:19** *tungod kay ako nagakabuhi, kamo magakabuhi man:* buot silingon, *tungod kay ako may kabuhi nga wala sing katapusan, kamo may kabuhi man nga wala sing katapusan.* ‡ **14:20** *sina nga adlaw:* buot silingon, *ang iya pagkabanhaw* § **14:26** *nga magbulos sa akon:* sa literal, *sa akon ngalan*

27 “Indi kamo magpalibog kag indi man kamo magkahadlok, tungod kay
ang kalinong ginabilin ko sa inyo. Ang akon kalinong mismo ginahatag ko
sa inyo; indi ini pareho sang kalinong nga ginahatag sang kalibutan.
28 Nabatian ninyo ang akon ginsiling sa inyo nga mahalin ako pero
mabalik man ako sa inyo. Kon ginahigugma ninyo ako, kuntani
nagakalipay kamo nga makakadto ako sa Amay nga mas gamhanan pa
sang sa akon.
29 Ginasugid ko nga daan ini sa inyo samtang wala pa matabo, para kon
matabo na magabaskog pa gid ang inyo pagtuo sa akon.
30 Indi na ako makapadugay sa paghambal sa inyo, tungod kay nagaabot
na *si Satanas nga amo* ang nagagahom sa sini nga kalibutan. Sa matuod,
wala siya sing gahom sa akon.
31 Pero para mahibaluan sang tanan nga tawo nga ginahigugma ko ang
Amay, ginasunod ko ang tanan nga iya ginapahimo sa akon. Dali na.
Malakat na kita.”

15

Si Jesus ang Matuod nga Puno sang Ubas

1 *Nagsiling pa si Jesus,* “Ako amo ang matuod nga puno sang ubas, kag ang
akon Amay amo ang manug-atipan.
2 Ang akon mga sanga nga wala nagapamunga ginapang-utod niya, kag
ang kada sanga nga nagapamunga ginalimpyuhan niya para magpamunga
pa gid sing madamo.
3 Kamo nalimpyuhan na paagi sa pulong nga akon ginsiling sa inyo.
4 Magpabilin kamo sa akon, kag magapabilin man ako sa inyo. Pareho
nga ang sanga indi makapamunga sa iya lang kaugalingon, luwas kon
magpabilin ini sa sanga, amo man kamo sina, indi kamo makapamunga*
kon indi kamo magpabilin sa akon.
5 “Ako amo ang puno sang ubas, kag kamo ang akon mga sanga. Ang tawo
nga nagapabilin sa akon kag nagapabilin man ako sa iya, siya amo ang
magapamunga sing madamo, kay kon wala ako sa inyo wala gid kamo sing
may mahimo.
6 Ang tawo nga nagabulag sa akon ihaboy, pareho sa mga sanga nga
ginahaboy kag nagakalaya, dayon ginatipon kag ginahaboy sa kalayo para
masunog.
7 Kon nagapabilin kamo sa akon kag kon ginatipigan ninyo sa inyo mga
tagipusuon ang akon mga pulong, makapangayo kamo sa akon bisan ano
nga inyo gusto, kag ini mabaton ninyo.
8 Kon padayon kamo nga nagapamunga sing madamo, ang akon Amay
dayawon sang mga tawo, kag sa sini nga paagi mahibaluan nga kamo akon
mga sumulunod.
9 Kon ano ang paghigugma sang Amay sa akon pareho man sina ang akon
paghigugma sa inyo. Pabilin kamo sa akon gugma.
10 Kon ginatuman ninyo ang akon mga sugo, padayon ang akon
paghigugma sa inyo. Pareho man ini sa akon nga nagatuman sang mga
sugo sang akon Amay, gani padayon man ang iya paghigugma sa akon.
11 “Ginasugid ko ini sa inyo para malipay man kamo pareho sa akon, kag
mangin bug-os gid ang inyo kalipay.
12 Amo ini ang akon sugo: maghigugmaanay kamo pareho sang akon
paghigugma sa inyo.

---

* **15:4** *makapamunga:* buot silingon, *makahimo sang maayo nga mga binuhatan*

13 Kon may tawo nga desidido nga maghatag sang iya kabuhi para sa iya
mga abyan, ina nga paghigugma indi na gid malabawan.
14 Mga abyan ko kamo kon ginatuman ninyo ang akon mga sugo.
15 Indi ko na kamo pagtawgon nga mga ulipon, kay ang ulipon wala
kahibalo kon ano ang ginahimo sang iya amo. Kundi ginatawag ko na
kamo subong nga akon mga abyan, kay kon ano ang akon nabatian halin sa
akon Amay amo man ang akon ginasugid sa inyo.
16 Indi kamo ang nagpili sa akon kundi ako ang nagpili sa inyo. Ginpili ko
kamo para maglakat kag magpamunga sing mga bunga nga nagapadayon;
para ang bisan ano nga inyo pangayuon sa Amay sa akon ngalan† ihatag
niya sa inyo.
17 Gani amo ini ang akon sugo sa inyo: maghigugmaanay kamo.

Ang mga Nagatuo kay Jesus Ginadumtan sang mga Tawo sang Kalibutan

18 "Kon ginadumtan kamo sang *mga tawo sang* kalibutan, *indi kamo*
dapat matingala tungod kay nahibaluan ninyo nga ako amo ang una nila
nga ginadumtan.
19 Kon kaupod kamo sang *mga tawo sang* kalibutan, higugmaon kamo
nila. Pero ginadumtan nila kamo tungod kay indi nila kamo kaupod kundi
ginpili ko kamo halin sa ila.
20 Dumdumon ninyo ang akon ginhambal sa inyo nga wala sing ulipon
nga labaw pa sa iya amo.‡ Gani kon ako ginhingabot nila, kamo hingabuton
man nila. (Kag kon tumanon nila ang akon pulong, tumanon man nila ang
inyo pulong.)
21 Ini tanan himuon nila sa inyo tungod kay nagatuo kamo sa akon, kag
wala sila makakilala sa nagpadala sa akon.
22 Kon wala ako nagkadto *diri sa kalibutan* kag nagtudlo sa ila, wala
kuntani sila sing salabton, pero karon indi na gid sila makabalibad sa ila
mga sala.
23 Ang nagadumot sa akon, nagadumot man sa akon Amay.
24 Kon wala ako naghimo sang mga milagro sa tunga nila, nga wala sing
bisan sin-o nga tawo nga nakahimo, wala kuntani sila sing salabton. Pero
bisan nakita na gid nila ang akon mga hinimuan, nagadumot pa gihapon
sila sa akon kag sa akon Amay.
25 Sa ila ginahimo nga ini natuman ang nasulat sa ila Kasuguan nga
nagasiling, 'Gindumtan nila ako nga wala sing kabangdanan.'"§
26 *Nagsiling dayon si Jesus sa ila,* "Ipadala ko sa inyo ang Espiritu *Santo*
nga halin sa Amay. Siya amo ang ginatawag nga Manugbulig kag siya man
ang manugtudlo sang kamatuoran. Kag kon mag-abot na siya isugid niya
kon sin-o gid ako.
27 Kag dapat magsugid man kamo *parte sa akon* tungod kay kaupod ko
kamo halin pa sang una.

16

1 "Ginasugid ko nga daan sa inyo ini nga mga butang agod *bisan ano pa*
ang matabo sa ulihi indi madula ang inyo pagtuo sa akon.
2 Indi na nila kamo pagpasudlon sa ila mga simbahan, kag magaabot ang
tion nga ang bisan sin-o nga magpatay sa inyo magahunahuna nga
nagaalagad siya sa Dios.

† **15:16** *sa akon ngalan:* siguro ang buot silingon, *tungod nga kamo ara sa akon.* ‡ **15:20** Juan 13:16
§ **15:25** Sal. 35:19; 69:4

3 Himuon nila ini sa inyo tungod kay wala sila makakilala sa Amay ukon
sa akon.
4 Pero ginasugid ko ini sa inyo para kon mag-abot na ang tion nga himuon
nila *ini sa inyo*, madumduman ninyo nga ginpaandaman ko na kamo nga
daan.

Ang Obra sang Espiritu Santo

"Ini nga mga butang wala ko ginsugid sa inyo sang una kay kaupod pa
ninyo ako.
5 Pero karon mabalik na ako sa nagpadala sa akon kag wala gid sing may
nagapamangkot bisan isa sa inyo kon diin ako makadto.
6 Karon nga ginsugiran ko na kamo, nagakasubo gid kamo.
7 Pero sa pagkamatuod, mas maayo para sa inyo nga maghalin ako diri,
kay kon indi ako maghalin, ang Manugbulig indi mag-abot sa inyo. Pero
kon maghalin ako, ipadala ko siya diri sa inyo.
8 Kag kon mag-abot na siya diri sa kalibutan ipakita niya sa mga tawo nga
sila mga makasasala kag ako amo ang matarong. Kag ipakita man niya nga
ang Dios magasentensya sa ila.
9 Ipakita niya sa mga tawo nga sila mga makasasala, tungod kay wala sila
nagtuo sa akon.
10 Ipakita niya nga ako ang matarong, tungod kay makadto ako sa Amay
kag indi na kamo makakita sa akon.
11 Ipakita man niya sa ila nga ang Dios magasentensya sa ila, kay
nasentensyahan na *si Satanas nga amo* ang nagagahom sa sini nga
kalibutan.
12 "May madamo pa kuntani ako nga inugsugid sa inyo, ugaling indi pa
kamo makaintiendi sini.
13 Pero kon mag-abot na ang Espiritu *Santo nga amo ang manugtudlo*
sang kamatuoran, tudluan niya kamo sang tanan nga kamatuoran. Ang
mga butang nga iya itudlo sa inyo indi halin sa iya, kundi kon ano ang iya
nabatian amo ina ang iya isugid sa inyo. Isugid man niya sa inyo kon ano
ang magakalatabo sa palaabuton.
14 Padunggan niya ako tungod kay ipaintiendi niya sa inyo ang akon mga
ginpanudlo kag ginpanghimo.
15 Kay kon ano ang ginapanudlo sang Amay amo man ang sa akon. Amo
ina nga nagsiling ako nga ang akon mga ginpanudlo ipaintiendi niya sa
inyo.

Ang Kasubo Bayluhan sang Kalipay

16 "Indi na lang madugay kag indi na ninyo ako makita. Pero sa indi man
madugay makita naman ninyo ako liwat."
17 Nagpinamangkutanay ang iban sa iya mga sumulunod, "Ano bala ang
buot niya silingon nga sa indi na lang madugay indi na naton siya makita,
kag sa indi man madugay makita naman naton siya liwat? Kag nagsiling pa
siya nga ini matabo tungod kay mabalik na siya sa Amay.
18 Ano bala ang iya buot silingon sa 'indi na lang madugay'? Indi ta
maintiendihan kon ano ang iya buot silingon."
19 Nahibaluan ni Jesus nga gusto kuntani nila nga magpamangkot sa iya,
gani nagsiling siya sa ila, "Nagsiling ako nga sa indi na lang madugay indi
na ninyo ako makita, pero sa indi man madugay makita naman ninyo ako
liwat. Indi bala nga amo ini kuntani ang inyo gusto nga ipamangkot sa
akon?

20 Sa pagkamatuod, ginasugid ko sa inyo nga ang *mga tawo sang*
kalibutan magakalipay gid *sa matabo sa akon*, pero kamo magahibi sa
kasubo. Pero ang inyo mga kasubo madula kag mabayluhan sang kalipay.
21 Pareho sa babayi nga nagapasakit tungod kay mabata na siya. Pero
kon matawo na gani ang bata, malimtan na niya ang kasakit tungod sang
iya kalipay nga natawo na ang iya bata diri sa kalibutan.
22 Kamo pareho man sina. Karon nagakasubo kamo, pero magapakita pa
ako liwat sa inyo kag magaawas gid ang inyo kalipay. Kag wala gid sing
bisan sin-o nga makakuha sang sina nga kalipay.
23 "Kag kon mag-abot na gani ina nga adlaw indi na kinahanglan nga
magpamangkot pa kamo sang bisan ano sa akon. Sa pagkamatuod,
ginasugid ko sa inyo nga ang Amay magahatag sa inyo sang bisan ano nga
inyo pangayuon *sa iya* sa akon ngalan.*
24 Hasta subong wala pa kamo makapangayo sang bisan ano sa akon
ngalan. Pangayo kamo para makabaton kamo, kag para mangin bug-os ang
inyo kalipay.

Gindaog ni Jesus ang Kalibutan

25 "Ginasugid ko ini nga mga butang sa inyo paagi sa mga paanggid. Pero
magaabot ang tion nga indi na ako maggamit sang mga paanggid, kundi
ideretso ko na nga isugid sa inyo ang parte sa Amay.
26 Kon mag-abot na ina nga adlaw, kamo mismo ang magapangayo sa
Amay sa akon ngalan. Indi na kinahanglan nga ako pa ang magapangayo
sa Amay para sa inyo.
27 Kay ang Amay mismo nagahigugma sa inyo tungod kay nagahigugma
kamo sa akon, kag nagapati nga ako halin sa Dios.
28 Halin ako sa Amay kag nagkadto ako diri sa kalibutan. Pero karon
magahalin na ako sa sini nga kalibutan kag magabalik sa Amay."
29 Nagsiling dayon ang iya mga sumulunod, "Karon maathag na ang imo
ginahambal kay wala ka na nagagamit sang mga paanggid.
30 Karon sigurado na kami nga nahibaluan mo ang tanan nga butang, kay
bisan gani nga wala kami nagapamangkot sa imo nahibaluan mo na nga
daan ang amon mga ginahunahuna. Gani nagapati kami nga ikaw halin gid
man sa Dios."
31 Nagsabat si Jesus sa ila, "Ti, nagatuo na kamo subong *sa akon*?
32 Pero magaabot ang tion kag nag-abot na gani subong nga magabululag
kamo kag magapalauli, kag bayaan ninyo ako nga nagaisahanon lang. Pero
bisan bayaan ninyo ako may kaupod gihapon ako tungod kay kaupod ko
ang Amay.
33 Ginasugid ko ini nga mga butang sa inyo para may kalinong kamo
tungod sa inyo pagtuo sa akon. Paantuson kamo sang *mga tawo sang*
kalibutan, pero indi kamo magkahadlok tungod kay gindaog ko na sila."

17

Nagpangamuyo si Jesus Para sa Iya mga Sumulunod

1 Pagkahambal sadto ni Jesus, nagtangla siya sa langit kag nagsiling,
"Amay, nag-abot na ang tion. Padunggi ang imo Anak para padunggan ka
man sang imo Anak.
2 Kay ginhatagan mo ako sing awtoridad nga maggahom sa tanan nga
tawo, para mahatagan ko sang kabuhi nga wala sing katapusan ang tanan
nga tawo nga imo ginhatag sa akon.

* **16:23** *sa akon ngalan:* buot silingon, *tungod nga kamo ara sa akon.*

3 Kag amo ini ang kabuhi nga wala sing katapusan: nga ang mga tawo
magkilala sa imo nga amo lamang ang matuod nga Dios kag magkilala man
sa akon nga imo pinadala nga hari.
4 Ginpadunggan ko ikaw diri sa kalibutan tungod kay natapos ko na ang
imo ginpahimo sa akon.
5 Gani karon Amay, padunggi ako dira sa imo presensya. Ihatag sa akon
ang dungog nga akon man anay sang dira pa ako sa imo sa wala mo pa
matuga ang kalibutan.
6 "Ginpakilala ko ikaw sa mga tawo nga imo ginpili sa kalibutan kag
ginhatag sa akon. Imo sila anay kag ginhatag mo sila sa akon, kag gintuman
nila ang imo mga sugo.
7 Karon nahibaluan na nila nga ang tanan nga imo ginhatag sa akon sa
imo naghalin.
8 Kon ano ang imo gintudlo sa akon amo man ang akon gintudlo sa ila,
kag ginbaton nila ini. Kag nahibaluan nila nga matuod gid man nga sa imo
ako naghalin. Kag nagapati sila nga ikaw ang nagpadala sa akon.
9 "Nagapangamuyo ako para sa ila. Ini nga pangamuyo indi para sa *mga
tawo sang* kalibutan, kundi para sa mga tawo nga imo ginhatag sa akon,
tungod kay ini sila imo.
10 Ang tanan nga tawo nga akon, imo, kag ang tanan nga imo, akon man.
Kag ginapadunggan nila ako.
11 Karon mabalik na ako sa imo kag indi na ako magtiner sa sini nga
kalibutan. Pero sila mabilin pa diri sa kalibutan. O balaan nga Amay, paagi
sa imo gahom nga imo ginhatag sa akon bantayi ini nga mga tawo para sila
tanan mangin isa pareho nga ikaw kag ako isa.
12 Sang kaupod pa nila ako ginbantayan ko sila paagi sa imo gahom nga
ginhatag mo sa akon. Ginbantayan ko sila, kag wala gid sing may nadula sa
ila, luwas lang sa tawo nga madula gid man para matuman ang Kasulatan.
13 Karon mabalik na ako dira sa imo. Ini nga mga butang ginasugid ko na
nga daan *sa ila* samtang diri pa ako sa kalibutan para malipay gid sila
pareho sa akon.
14 Gintudlo ko sa ila ang imo ginpatudlo sa akon. Gindumtan sila sang
mga tawo sang kalibutan. Kay indi na sila iya sang kalibutan, pareho man
sa akon nga indi iya sang kalibutan.
15 Wala ako nagapangabay nga kuhaon mo na sila diri sa kalibutan,
kundi nga apinan mo sila kontra kay Satanas.
16 Indi sila iya sang kalibutan, pareho man sa akon nga indi iya sang
kalibutan.
17 Iseparar sila para mangin imo paagi sa kamatuoran; ang imo pulong
amo ang kamatuoran.
18 Ginpadala mo ako diri sa kalibutan, gani ginapadala ko man sila *nga
magpanudlo sa mga tawo diri* sa kalibutan.
19 Tungod sa ila ginahalad ko sa imo ang akon kaugalingon, para mangin
imo man sila paagi sa kamatuoran.
20 "Indi lang ang ini nga mga tawo nga nagatuo sa akon ang akon
ginapangamuyuan, kundi pati man ang mga tawo nga magatuo sa akon sa
ulihi paagi sa mga pagpanudlo sang mga nagatuo sa akon.
21 Ginapangamuyo ko sa imo nga sila tanan mangin isa, pareho man sa
aton nga isa lang. Kag kon paano nga ikaw, Amay, ari sa akon kag ako ara sa
imo, kabay pa nga sila ari man sa aton para ang *mga tawo sang* kalibutan
magatuo nga ikaw amo ang nagpadala sa akon.

22 Ginhatagan ko sila sing kadungganan nga pareho man sang ginhatag
mo sa akon, para mangin isa sila pareho man sa aton nga isa lang.
23 Ako ara sa ila kag ikaw ari sa akon, para mangin isa gid sila, kag sa sini
nga paagi mahibaluan sang *mga tawo sang* kalibutan nga ikaw amo ang
nagpadala sa akon. Kag mahibaluan man nila nga ginapalangga mo ang
mga tumuluo pareho sang imo pagpalangga sa akon.
24 "Amay, gusto ko nga ang ini nga mga tawo nga imo ginhatag sa akon
mangin kaupod ko kon diin ako, para makita man nila ang akon gahom,
ang gahom nga imo ginhatag sa akon, tungod kay palangga mo ako bisan sa
wala pa matuga ang kalibutan.
25 Matarong nga Amay, ang *mga tawo sang* kalibutan wala makakilala sa
imo. Pero ako nakakilala sa imo, kag ini sila nga akon mga kaupod
nakahibalo nga ikaw amo ang nagpadala sa akon.
26 Ginpakilala ko ikaw sa ila, kag ipakilala ko pa gid ikaw para ang imo
paghigugma sa akon mangin ara man sa ila, kag para ako man mangin ara
sa ila."

18

Ang Pagdakop kay Jesus
(Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-52; Luc. 22:47-53)

1 Pagkatapos pangamuyo ni Jesus, naglakat siya dayon kaupod sang iya
mga sumulunod kag nagtabok sila sa Kidron nga ililigan sang tubig. Didto
sila nagkadto sa lugar nga sa diin may talamnan *sang mga kahoy nga olibo*.
2 Kabisado na nga daan ni Judas nga traidor ang ini nga lugar, kay permi
didto nagatilipon si Jesus kag ang iya mga sumulunod.
3 Gani nagkadto didto si Judas nga may dala nga *Romanhon nga* mga
soldado pati mga guwardya sa templo nga ginsugo sang mga
manugdumala nga mga pari kag sang mga Pariseo. May dala sila nga mga
sulo kag mga parol, kag mga armas.
4 Nahibaluan ni Jesus ang tanan nga matabo sa iya, gani ginsugata niya
sila kag ginpamangkot, "Sin-o bala ang inyo ginapangita?"
5 Nagsabat sila, "Si Jesus nga taga-Nazaret." Nagsiling si Jesus sa ila, "Ako
si Jesus."
Si Judas nga traidor didto man nagatindog kaupod sang mga tawo nga
nagapangita kay Jesus.
6 Pagsiling ni Jesus nga siya amo ang ila ginapangita, nag-isol sila kag
nagkalatumba sa duta.
7 Ginpamangkot liwat sila ni Jesus kon sin-o gid ang ila ginapangita.
Nagsiling sila liwat, "Si Jesus nga taga-Nazaret."
8 Nagsiling si Jesus sa ila, "Indi bala nga ginsilingan ko na kamo nga ako?
Gani kon ako gid man ang inyo ginapangita, pabay-i lang ninyo nga
maghalin ining akon mga kaupod."
9 (Ginhambal niya ini para matuman ang iya ginsiling sa Amay, "Wala gid
sing may nadula bisan isa sa imo ginhatag sa akon."*)
10 Karon, si Simon Pedro may dala nga espada. Gin-gabot niya ini kag
ginlabo ang ulipon sang pangulo nga pari, kag nautod ang iya tuo nga
dulunggan. Ang ngalan sang ulipon amo si Malcus.
11 Nagsiling si Jesus kay Pedro, "Ibalik sa tagob ang imo espada.
Nagahunahuna ka bala nga indi ko pag-antuson ang mga ginapaantos sang
Amay sa akon?"

* **18:9** Juan 6:39

Gindala si Jesus kay Anas

12 Gindakop si Jesus sang *Romanhon nga* mga soldado nga
ginpangunahan sang ila kapitan, kag kaupod man sang mga guwardya nga
mga Judio. Gin-gapos nila siya
13 kag gindala anay kay Anas nga ugangan ni Caifas. Si Caifas nga ini amo
ang pangulo nga pari sadto nga tuig.
14 Siya man ang nagsiling sa *kapareho niya nga mga lider sang* mga Judio
nga mas maayo nga isa lang ka tawo ang mapatay para sa ila nasyon.

Ginpanginwala ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:69-70; Mar. 14:55-64; Luc. 22:66-71)

15 Si Simon Pedro kag ang isa pa ka sumulunod nagsunod man didto kay
Jesus. Ini nga sumulunod kilala sang pangulo nga pari, gani nakasulod siya
sa ugsaran sang pangulo nga pari kaupod ni Jesus.
16 Pero si Pedro nabilin didto sa guwa sa may puwertahan. Karon, ato
nga sumulunod nga kilala sang pangulo nga pari nagbalik didto sa guwa
kag ginhambalan niya ang babayi nga nagabantay didto sa puwertahan,
kag ginpasulod niya si Pedro.
17 Nagsiling ang babayi kay Pedro, “Indi bala nga ikaw isa man sa mga
sumulunod sang sina nga tawo?” Nagsabat si Pedro, “Indi ah!”
18 Matugnaw sadto, gani nagdabok sang kalayo ang mga ulipon kag ang
mga guwardya kag nagtindog sila sa palibot sang dabok para
magpainit-init. Nagtindog man didto si Pedro kag nagpainit-init.

Gin-imbistigar si Jesus sang Pangulo nga Pari
(Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Luc. 22:66-71)

19 Karon, ginpamangkot si Jesus sang pangulo nga pari parte sa iya mga
sumulunod kag sa iya ginapanudlo.
20 Nagsabat si Jesus, “Indi sa sekreto ang akon ginatudlo sa mga tawo.
Kay nagpanudlo ako mismo sa mga simbahan kag sa templo nga sa diin
nagatilipon ang tanan nga Judio. Wala ako sing may gintudlo sa sekreto.
21 Ti ngaa ako ang inyo ginapamangkot? Pamangkuta ninyo ang mga
tawo nga nakabati sa akon, kay nahibaluan nila kon ano ang akon gintudlo
sa ila.”
22 Pagkahambal sadto ni Jesus, gintampa siya sang isa sa mga guwardya
nga nagatindog malapit sa iya. Kag siling niya, “Amo bala ina ang panabat
mo sa pangulo nga pari?”
23 Nagsiling si Jesus sa iya, “Kon ang sabat ko malain, magsiling ka kon
diin sadto ang malain. Pero kon husto ang akon ginsiling, ti ngaa gintampa
mo ako?”
24 Karon, si Jesus nga nagapos pa ginpadala dayon ni Anas kay Caifas nga
pangulo nga pari.

Ginpanginwala Liwat ni Pedro si Jesus
(Mat. 26:71-75; Mar. 14:69-72; Luc. 22:58-62)

25 Samtang nagatindog pa si Simon Pedro nga nagapainit-init *malapit sa*
kalayo, ginpamangkot siya sang mga tawo, “Indi bala nga ikaw isa man sa
mga sumulunod sang sina nga tawo?” Nagpanginwala liwat si Pedro kag
nagsiling, “Indi ah!”
26 Karon, ang isa didto sa mga ulipon sang pangulo nga pari paryente
sang tawo nga ang iya dulunggan gintigbas ni Pedro. Nagsiling siya, “Indi
bala nga ikaw atong nakita ko nga kaupod niya didto sa talamnan *sang mga*
kahoy nga olibo?”
27 Pero nagpanginwala liwat si Pedro. Kag dayon nagpamalo ang manok.

Gindala si Jesus kay Pilato

28 Halin kay Caifas gindala nila si Jesus didto sa palasyo sang Gobernador.
Kaagahon na sadto. Wala nagsulod ang mga Judio sa palasyo tungod kay
suno sa ila mga pagsulundan, nga kon magsulod sila sa balay sang indi
Judio, indi na sila pagtugutan nga magkaon sang panyapon nga para sa
Piesta sang Paglabay sang Anghel.
29 Gani si *Gobernador* Pilato† amo ang nagguwa didto sa ila kag
nagpamangkot kon ano ang ila akusasyon kontra kay Jesus.
30 Nagsabat sila, "Kon wala siya sing may nahimo nga malain wala
namon siya kuntani gindala diri sa imo."
31 Nagsiling si Pilato sa ila, "Dal-a ninyo siya kag kamo ang maghukom sa
iya suno sa inyo kasuguan." Nagsabat ang mga Judio, "Pero wala kami
ginatugutan nga magsentensya sing kamatayon sa tawo."
32 (Natabo ini para matuman ang ginsiling ni Jesus kon ano nga klase
sang kamatayon ang iya pagaagyan.)
33 Gani nagsulod liwat si Pilato sa palasyo kag gintawag si Jesus kag
ginpamangkot, "Ikaw bala ang hari sang mga Judio?"
34 Nagsabat si Jesus, "Imo gid bala ina nga pamangkot, ukon ginsugiran
ka lang sang iban parte sa akon?"
35 Nagsiling si Pilato, "Ano ang dumdom mo sa akon, Judio? Ang imo mga
kasimanwa kag ang ila manugdumala nga mga pari amo ang nagdala sa
imo diri sa akon. Ano gid bala ang nahimo mo?"
36 Ginsabat siya ni Jesus, "Ang akon ginharian wala diri sa sining
kalibutan. Kon ang akon ginharian diri sa sining kalibutan, kuntani
nagpakig-away ang akon mga alagad para indi ako madakop sang mga
Judio. Pero sa pagkamatuod, ang akon ginharian wala diri sa sining
kalibutan."
37 Gani nagsiling si Pilato sa iya, "Kon amo, hari gali ikaw!" Ginsabat siya
ni Jesus, "Husto ang imo ginsiling nga hari ako. Kag ang kabangdanan nga
nagkadto ako diri sa kalibutan kag nagpakatawo, para isugid ko sa mga
tawo ang kamatuoran. Kag ang tanan nga gusto makahibalo sang
kamatuoran nagapamati sa akon."
38 Nagpamangkot dayon si Pilato, "Ti ano bala ang kamatuoran?"

Ginsentensyahan si Jesus nga Patyon
(Mat. 27:15-31; Mar. 15:6-20; Luc. 23:13-25)

Pagkahambal sadto ni Pilato, nagguwa siya liwat didto sa mga Judio kag
nagsiling sa ila, "Wala ako sing may nakita nga sala sa sini nga tawo.
39 Indi bala nga kinabatasan ninyo nga kada Piesta sang Paglabay sang
Anghel nagapangayo kamo sa akon sang isa ka priso nga akon buy-an?
Gani gusto bala ninyo nga buy-an ko ang hari sang mga Judio?"
40 Nagsabat ang mga tawo nga nagasinggit, "Indi siya, kundi si Barabas!"
(Si Barabas nga ini isa ka tulisan.‡)

19

1 Gani ginpakuha ni Pilato si Jesus kag ginpalatigo niya siya.
2 Pagkatapos naghimo dayon ang mga soldado sing korokorona nga
tunukon kag ginbutang sa ulo ni Jesus. Ginpasuksukan man nila siya sing
kapa nga granate,
3 kag isa-isa sila nga nagpalapit sa iya nga nagasiling, "Mabuhay ang Hari
sang mga Judio." Kag gintampa nila siya dayon.

† **18:29** *Pilato:* Ang Romanhon nga gobernador sang Judea, Samaria, kag Idumea. ‡ **18:40** *tulisan:* ukonkag *rebelde sa gobyerno*

4 Nagguwa liwat si Pilato didto sa mga tawo kag nagsiling, “Tan-awa, kay
paguwaon ko siya diri liwat sa inyo para ipakita sa inyo nga wala gid ako
sing may nakita nga sala sa iya.”
5 Gani nagguwa si Jesus nga may korokorona nga tunukon kag may kapa
nga granate. Nagsiling dayon si Pilato sa ila, “Tan-awa ninyo siya!”
6 Pagkakita sa iya sang manugdumala nga mga pari kag sang mga
guwardya, nagsinggit sila, “Ilansang siya sa krus! Ilansang siya sa krus!”
Nagsiling si Pilato sa ila, “Bahala kamo, kuhaa ninyo siya kag kamo ang
maglansang sa iya sa krus, kay para sa akon wala gid ako sing may nakita
nga sala sa iya.”
7 Nagsabat ang mga Judio, “May kasuguan kami, kag suno sa amon
kasuguan, ini nga tawo dapat nga patyon, kay nagasiling siya nga Anak
kuno siya sang Dios.”
8 Pagkabati sadto ni Pilato, hinadlukan pa gid siya tapat.
9 Gani gindala niya liwat si Jesus sa sulod sang palasyo kag ginpamangkot
kon taga-diin gid siya. Pero wala nagsabat si Jesus.
10 Gani nagsiling si Pilato sa iya, “Ngaa indi ka magsabat sa akon? Wala
ka bala kahibalo nga may awtoridad ako sa paghilway sa imo ukon sa
pagpalansang sa imo sa krus?”
11 Ginsabat siya ni Jesus, “Wala ka gid sing may mahimo sa akon kon wala
ka paghatagi sang Dios sang awtoridad. Gani mas dako pa ang sala sang
tawo nga nagtugyan sa akon diri sa imo.”
12 Pagkabati sadto ni Pilato nagpangita pa gid siya sing paagi nga
mabuy-an si Jesus. Ugaling nagsinggit ang mga Judio, “Kon buy-an mo siya,
indi ka abyan sang Emperador. Kay ang bisan sin-o nga nagapakahari
kaaway sang Emperador.”
13 Pagkabati sadto ni Pilato, gindala niya si Jesus sa guwa kag nagpungko
siya sa hukmanan, didto sa lugar nga ginatawag, “Ang Plataporma nga
Bato,” (kon sa Hebreo *nga lingguahe*, “Gabbata”).
14 Mga alas dose gid sadto sang udto kag bisperas* sang Piesta sang
Paglabay sang Anghel. Nagsiling si Pilato sa mga Judio, “Ari na ang inyo
hari.”
15 Nagsinggit sila dayon, “Patya siya! Patya siya! Ilansang siya sa krus!”
Gani nagpamangkot si Pilato sa ila, “Gusto bala ninyo nga ipalansang ko sa
krus ang inyo hari?” Nagsabat ang manugdumala nga mga pari, “Wala na
kami sing iban pa nga hari kundi ang Emperador lang!”
16 Gani gintugyan ni Pilato sa ila si Jesus para ilansang sa krus.

Ginlansang si Jesus sa Krus
(Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43)

Gani gindala si Jesus sang mga soldado
17 kag nagguwa sila sa siyudad. Ginpapas-an nila kay Jesus ang iya krus
pakadto sa lugar nga ginatawag, “Lugar sang Bagol,”† (kon sa Hebreo
ginatawag nga “Golgota”).
18 Didto nila siya ginlansang sa krus. May duha man ka tawo nga ila
gindungan lansang sa iya; ang isa sa wala kag ang isa sa tuo, kag si Jesus sa
tunga nila.
19 Nagpasulat si Pilato sang isa ka karatula kag ginpabutang niya ini sa
krus *ni Jesus*. Amo ini ang nakasulat:

SI JESUS NGA TAGA-NAZARET, ANG HARI SANG MGA JUDIO.

---

* **19:14** *bisperas:* sa iban nga Bisaya, *disperas* † **19:17** *Lugar sang Bagol:* siguro tungod nga ang lugar daw dagway sang bagol ukon tungod nga madamo ang ginpamatay didto.

20 Nasulat ini sa *mga lingguahe nga* Hebreo, Latin kag Griego, kag madamo
nga Judio ang nakabasa sini, tungod kay ang lugar nga ginlansangan kay
Jesus malapit lang sa siyudad.
21 Nagsiling ang manugdumala nga mga pari sang mga Judio kay Pilato,
"Kuntani indi 'Ang Hari sang mga Judio' ang imo ginpasulat, kundi 'Ini nga
tawo nagasiling nga siya kuno amo ang Hari sang mga Judio.'"
22 Nagsabat si Pilato, "Kon ano ang akon ginpasulat indi na ninyo
pagliwaton."
23 Sang nalansang na sang mga soldado si Jesus sa krus, ginkuha nila ang
iya bayo kag ginpartida sa apat ka parte, kada soldado isa ka parte.
Ginkuha man nila ang iya pangsulod nga bayo nga hinabol nga wala sing
tinahian.
24 Nagsiling ang mga soldado sa isa kag isa, "Indi ta lang ini pagpartidahon,
kundi gabot-gabutan ta kon sin-o ang makakuha sini." Ini natabo para
matuman ang ginasiling sang Kasulatan:
"Ginpartida nila ang akon mga bayo
kag gin-gabot-gabutan nila ang akon pangsulod nga bayo."‡
Kag amo gani ang ginhimo sang mga soldado.
25 Didto malapit sa krus ni Jesus nagatindog ang iya iloy, ang utod sang
iya iloy, si Maria nga asawa ni Clopas, kag si Maria nga taga-Magdala.
26 Pagkakita ni Jesus sa iya iloy kag sa iya pinalangga nga sumulunod nga
nagatindog didto, nagsiling siya sa iya iloy, "Babayi,§ kabiga siya nga imo
anak."
27 Nagsiling man siya dayon sa iya sumulunod, "Kabiga siya nga imo
iloy." Kag halin sadto, ang iloy ni Jesus didto na nag-estar sa balay sang ato
nga sumulunod.

Ang Pagkapatay ni Jesus

28 Nahibaluan ni Jesus nga tapos na ang tanan, kag para matuman ang
Kasulatan nagsiling siya, "Ginauhaw ako."
29 May isa didto ka suludlan nga puno sang maaslom nga bino. Gani
gintusmog nila ang espongha sa bino kag gintakod dayon nila sa *punta sang*
sanga sang isopo kag ginduhol sa baba ni Jesus.
30 Sang masupsop niya ang bino, nagsiling siya dayon, "Tapos na!" Dayon
nagduko siya kag nabugto ang iya ginhawa.

Ginbuno ang Kilid ni Jesus

31 Bisperas sadto sang piesta. Kag indi gusto sang mga Judio nga ang mga
bangkay sang mga tawo nga ginlansang sa krus magpabilin didto sa krus
tungod kay ang sunod nga adlaw, Adlaw nga Inugpahuway. Kag
importante gid ini nga adlaw para sa mga Judio, kay natuon sa piesta. Gani
ginpangabay nila kay Pilato nga kon mahimo pamalion ang mga batiis sang
mga tawo nga ginlansang sa krus *para madali sila magkalamatay*, kag para
mapanguha dayon ang ila mga bangkay.
32 Gani nagkadto didto ang mga soldado kag ginpamali nila ang mga
batiis sang duha ka tawo nga ginlansang kaupod ni Jesus.
33 Pero pag-abot nila kay Jesus, nakita nila nga patay na siya, gani wala na
lang nila pagbalia ang iya mga batiis.
34 Pero ang ginhimo sang isa sa mga soldado, ginbuno niya ang kilid ni
Jesus sing bangkaw, kag sa gilayon nag-ilig ang dugo kag tubig.

---

‡ **19:24** Sal. 22:18 § **19:26** *Babayi:* Indi klaro kon ngaa gintawag ni Jesus ang iya iloy nga "Babayi," pero wala ini siguro nagakahulugan nga wala niya ginatahod ang iya iloy.

35 Matuod ini nga mga hitabo tungod kay nakita ko mismo. Gani
nahibaluan ko nga ang akon ginsulat nga ini matuod, kag ginsulat ko ini
para magtuo man kamo.*
36 Ini natabo para matuman ang nasulat sa Kasulatan nga nagasiling,
"Wala gid sing bisan isa ka tul-an nga mabali sa iya."†
37 Kag may nasulat pa gid sa Kasulatan nga nagasiling, "Tan-awon nila
ang tawo nga ila ginbuno."‡

Ang Paglubong kay Jesus
(Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56)

38 Pagkatapos sadto, nagkadto si Jose nga taga-Arimatea kay Pilato kag
nagpangabay nga kon mahimo tugutan siya nga kuhaon niya ang bangkay
ni Jesus didto sa krus. (Si Jose nga ini isa sa mga sumulunod ni Jesus, pero
sa sekreto lang kay nahadlok siya sa mga *lider sang mga* Judio.) Gintugutan
siya ni Pilato, gani ginkuha niya ang bangkay ni Jesus.
39 Nag-upod man sa iya si Nicodemus. (Si Nicodemus nga ini nagkadto
anay kay Jesus isa sadto ka gab-i.) May dala siya nga pahamot nga
ginmiksla nga mira kag aloe, nga mga 45 ka kilo.
40 Ginkuha nila ang bangkay ni Jesus kag ila ini ginsamburan sang mga
tela nga linen upod sang mga pahamot. Kay amo ini ang kinabatasan sang
mga Judio kon maglubong sang patay.
41 Didto sa lugar nga sa diin ginlansang si Jesus may katamnan, kag didto
may isa ka bag-o nga lulubngan nga gin-guhab sa banglid§ nga wala pa gid
malubngi.
42 Kag tungod nga preparasyon sadto sang mga Judio *para sa Adlaw nga*
Inugpahuway, kag tungod kay malapit man lang ato nga lulubngan, didto
na lang nila ginlubong si Jesus.

20

Ang Pagkabanhaw ni Jesus

1 Aga pa gid sang adlaw nga Domingo, nagkadto si Maria nga
taga-Magdala didto sa lulubngan. Pag-abot niya didto, nakita niya nga ang
takop nga bato wala na didto sa puwertahan sang lulubngan.
2 Gani nagdalagan siya pakadto kay Simon Pedro kag sa sumulunod nga
palangga ni Jesus. *Pag-abot niya sa ila,* nagsiling siya, "Ginkuha nila ang
Ginoo sa lulubngan, kag wala kami kahibalo kon diin nila siya ginbutang!"
3 Gani nagkadto si Pedro kag ato nga sumulunod didto sa lulubngan.
4 Nagdalagan sila nga duha, pero mas madasig ang isa sang sa kay Pedro.
Gani una siya nga nakaabot sa lulubngan.
5 Pag-abot niya didto nagduko siya kag naglingling kag nakita niya ang
mga tela nga linen *nga ginputos kay Jesus*, pero wala siya nagsulod.
6 Dugay-dugay nag-abot man si Simon Pedro, pero nagderetso siya sulod
sa lulubngan. Nakita niya ang mga tela
7 kag ang panyo nga ginputos sa ulo ni Jesus. Nakabaruron* ang panyo sa
isa ka lugar nga separar sa mga tela.

---

* **19:35** sa literal, *Kag ang nakakita sini nagpamatuod, kag ang iya pamatuod matuod, kag nakahibalo siya nga nagasiling siya sing matuod, para makatuo man kamo.* Nagapati ang kalabanan sang mga eksperto sa Biblia nga si Juan nga nagsulat sini nga libro nagatumod sa iya kaugalingon sa sini nga bersikulo. † **19:36** Exo. 12:46; Num. 9:12; Sal. 34:20 ‡ **19:37** Zac. 12:10 § **19:41** *lulubngan nga gin-guhab sa banglid:* sa English, *tomb* * **20:7** *Nakabaruron:* ukon, *Napiud*

8-9 Nagsulod man dayon ang sumulunod nga una nag-abot, kag nakita
man niya *ang mga butang sa sulod.* Bisan wala pa sila makaintiendi sang
ginasiling sang Kasulatan nga kinahanglan mabanhaw si Jesus, nagpati
siya sa sadto nga oras *nga nabanhaw si Jesus*.
10 Kag nagpuli dayon ang duha ka sumulunod.

Nagpakita si Jesus kay Maria nga taga-Magdala (Mat. 28:9-10; Mar. 16:9-11)

11 Karon, si Maria nagatindog pa didto sa guwa sang lulubngan nga
nagahibi. Samtang nagahibi siya, nagduko siya kag naglingling sa sulod
sang lulubngan.
12 Nakita niya nga may duha ka anghel didto sa sulod nga nagabayo sing
puti. Didto sila nagapungko sa ginbutangan sang bangkay ni Jesus. Ang isa
sa may ulohan dampi kag ang isa sa may tiilan dampi.
13 Ginpamangkot sang mga anghel si Maria, "Ngaa nagahibi ka?"
Nagsabat si Maria, "Tungod kay may nagkuha sang bangkay sang akon
Ginoo kag wala ako kahibalo kon diin nila ginbutang!"
14 Pagkahambal niya sadto nagbalikid siya dayon kag nakita niya si Jesus
nga nagatindog, pero wala niya nakilala nga si Jesus gali ato.
15 Nagpamangkot si Jesus sa iya, "Ngaa nagahibi ka? Sin-o bala ang imo
ginapangita?" Ang hunahuna ni Maria nga si Jesus amo ang manug-atipan
sang mga tanom didto. Gani nagsiling siya sa iya, "Kon ikaw ang nagkuha
sa iya, abi sugiri ako kon diin mo siya ginbutang, kay kuhaon ko siya."
16 Nagsiling si Jesus sa iya, "Maria!" Nag-atubang si Maria kay Jesus, kag
naghambal sa Hebreo *nga lingguahe*, *"Raboni!"* (Kon sa aton pa,
"Manunudlo.")
17 Nagsiling si Jesus sa iya, "Indi ka mag-uyat sa akon, kay wala pa ako
makasaka pabalik sa Amay. Ang imo himuon, kadtuan mo ang akon mga
utod kag sugiran mo sila nga masaka na ako pabalik sa akon Amay kag inyo
man Amay, sa akon Dios kag inyo man Dios."
18 Gani ginkadtuan ni Maria nga taga-Magdala ang mga sumulunod *ni
Jesus* kag ginsugiran niya dayon sila nga nakita niya ang Ginoo. Kag
ginsugid man niya sa ila ang ginbilin ni Jesus.

Nagpakita si Jesus sa Iya mga Sumulunod

19 Sang sirom na sadto nga adlaw nga Domingo, nagtilipon sa isa ka balay
ang mga sumulunod. Kag tungod sa kahadlok sa mga *lider sang mga* Judio
ginpangtrangkahan nila ang mga puwertahan sang balay nga ila
ginatipunan. Nag-abot dayon si Jesus kag nagtindog didto sa tunga nila kag
nagsiling, "Kabay pa nga ang kalinong ara sa inyo."
20 Pagkatapos niya hambal sini, ginpakita niya sa ila ang *mga pilas sa* iya
mga kamot kag sa iya kilid. Kag nalipay gid ang mga sumulunod sang
makita nila ang Ginoo.
21 Kag nagsiling liwat si Jesus sa ila, "Kabay pa nga ang kalinong ara sa
inyo. Kon paano nga ang Amay nagpadala sa akon, ako magapadala man sa
inyo."
22 Kag ginhuypan niya dayon sila kag nagsiling, "Batuna ninyo ang
Espiritu Santo.
23 Kon patawaron ninyo ang mga sala ni bisan sin-o, ina ginpatawad na
sang Dios. Pero kon indi ninyo pagpatawaron, ina wala ginpatawad *sang
Dios*."

Nagduda si Tomas

24 Si Tomas nga ginatawag nga si Kapid, nga isa man sa dose *ka apostoles*,
wala didto sang pag-abot ni Jesus.
25 Gani ginsugiran siya sang iya kaupod nga mga sumulunod nga nakita
nila ang Ginoo. Pero nagsiling si Tomas sa ila, "Kon indi ko makita ang agi
sang mga lansang sa iya mga kamot, kag kon indi ko matandog ang iya mga
pilas, pati na ang *pilas sa* iya kilid, indi gid ako magpati."
26 Pagkaligad sang isa ka semana, nagtilipon liwat ang mga sumulunod ni
Jesus sa balay nga ila ginatipunan, kag kaupod na nila si Tomas.
Gintrangkahan nila ang mga puwertahan sang balay, pero nagsulod liwat
si Jesus kag nagtindog didto sa ila tunga. Nagsiling siya sa ila, "Kabay pa
nga ang kalinong ara sa inyo."
27 Dayon nagsiling siya kay Tomas, "Tomas, dali, tan-awa ang akon mga
kamot. Tanduga *ang mga pilas*, pati na ang *pilas sa* akon kilid. Indi ka na
magpangduhaduha, kundi magtuo ka na."
28 Nagsiling si Tomas kay Jesus, "Ginoo ko kag Dios ko!"
29 Nagsiling dayon si Jesus sa iya, "Ti nagatuo ka na subong kay nakita mo
na ako? Pero bulahan ang mga tawo nga nagatuo sa akon bisan wala nila
ako makita."

Ang Katuyuan sang sini nga Libro

30 Madamo pa gid nga mga milagro ang ginpanghimo ni Jesus nga nakita
mismo sang iya mga sumulunod nga wala masulat sa sini nga libro.
31 Pero ang mga nasulat diri ginsulat para magtuo kamo nga si Jesus amo
ang Cristo, ang Anak sang Dios. Kag kon magtuo kamo sa iya† may kabuhi
kamo *nga wala sing katapusan*.

21

Nagpakita si Jesus sa Pito ka Sumulunod

1 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagpakita liwat si Jesus sa iya mga
sumulunod didto sa higad sang Dagat sang Tiberias. Amo ini ang natabo:
2 Nagatilipon sila ni Simon Pedro, si Tomas nga ginatawag nga si Kapid, si
Natanael nga taga-Cana nga sakop sang Galilea, ang mga anak ni Zebedee,
kag may duha pa gid ka sumulunod ni Jesus.
3 Karon, nagsiling si Simon Pedro sa iya mga kaupod, "Mangisda ako."
Nagsiling man sila, "Maupod kami sa imo." Gani nagsakay sila sa sakayan
kag nagpalawod. Pero sa sadto nga gab-i wala gid sila sing may nakuha.
4 Sang manugbutlak na ang adlaw, nagtindog si Jesus sa baybayon. Pero
wala kahibalo ang mga sumulunod nga si Jesus gali ato.
5 Nagsiling si Jesus sa ila, "Mga abyan, may nakuha bala kamo?"
Nagsabat sila, "Wala gid."
6 Nagsiling siya sa ila, "Ihulog ninyo ang inyo pukot sa tuo dampi sang
sakayan, kag may makuha kamo." Gani ginhulog nila didto ang ila pukot.
Pagbatak nila indi na sila kadaog tungod sa kadamuon sang isda nga ila
nakuha.
7 Nagsiling kay Pedro ang sumulunod nga palangga ni Jesus, "Ang Ginoo
gali ato!" Pagkabati sini ni Simon Pedro, ginsuksok niya ang iya bayo nga
iya gin-uba kag naglukso sa tubig *kag naglangoy pakadto kay Jesus*.
8 Ang iban nga mga sumulunod nga didto sa sakayan nagpahigad nga
nagabutong sang pukot nga puno sang mga isda, kay ang ila kalayuon sa
baybayon mga 50 lang ka dupa.

† **20:31** *sa iya:* sa literal, *sa iya ngalan*

9 Sang nakatakas na sila, may nakita sila nga nagatumpok nga baga nga
may ginasugba nga isda kag may tinapay man.
10 Nagsiling dayon si Jesus sa ila, “Dala kamo diri sang pila ka isda nga
inyo nakuha.”
11 Gani nagsaka si Simon Pedro sa sakayan kag ginbutong niya pahigad
ang pukot nga puno sang dalagko nga mga isda nga bali 153 ka bilog. Pero
bisan pa sa kadamo sang ila nakuha, wala gid magisi ang pukot.
12 Nagsiling si Jesus sa ila, “Dali kamo kag magpamahaw.” Wala gid sing
bisan isa sa iya mga sumulunod nga nangisog sa pagpamangkot kon sin-o
gid siya, kay nahibaluan nila nga siya amo ang Ginoo.
13 Ginkuha dayon ni Jesus ang tinapay kag ginpanghatag sa ila. Amo man
ang iya ginhimo sa isda.
14 Ikatlo na ini ka beses nga nagpakita si Jesus sa *iya* mga sumulunod
halin sang iya pagkabanhaw.

Si Jesus kag si Pedro

15 Pagkatapos nila pamahaw, nagsiling si Jesus kay Simon Pedro, “Simon
nga anak ni Juan, ginahigugma mo bala ako labaw pa sa imo mga kaupod
nga ini?” Nagsabat si Pedro, “Huo, Ginoo, nahibaluan mo nga ginahigugma
ko ikaw.” Nagsiling si Jesus sa iya, “Atipana ang akon mga karnero.”
16 Nagsiling liwat si Jesus sa iya, “Simon nga anak ni Juan, ginahigugma
mo bala ako?” Nagsabat siya liwat, “Huo, Ginoo, nahibaluan mo nga
ginahigugma ko ikaw.” Nagsiling si Jesus sa iya, “Atipana ang akon mga
karnero.”
17 Sa ikatlo ka beses nagsiling si Jesus, “Simon nga anak ni Juan, ano,
ginahigugma mo bala ako?” Naglain buot ni Pedro tungod kay katatlo na ka
beses nga ginpamangkot siya ni Jesus kon ginahigugma bala niya siya.
Gani nagsiling si Pedro sa iya, “Ginoo, nahibaluan mo ang tanan, kag
nahibaluan mo nga ginahigugma ko ikaw.” Nagsiling si Jesus sa iya,
“Atipana ang akon mga karnero.
18 Sa pagkamatuod, sang bataon ka pa, ikaw mismo ang nagasuksok sang
imo paha kag nagakadto sa kon diin ang imo gusto. Pero kon tigulang ka na
gani, padupahon ka lang kag iban na ang magapasuksok sang paha sa imo,
kag dal-on ka dayon sa lugar nga indi mo gusto kadtuan.”
19 (Ginhambal ini ni Jesus para ipahibalo sa ila kon ano nga klase sang
kamatayon ang maagyan ni Pedro, kag paagi sadto nga kamatayon
madayaw niya ang Dios.) Dayon nagsiling si Jesus kay Pedro, “Sunod ka sa
akon.”

Ang Palangga nga Sumulunod ni Jesus

20 Pagbalikid ni Pedro nakita niya nga nagasunod sa ila ang palangga nga
sumulunod ni Jesus. (Siya amo ang malapit gid kay Jesus sang
nagapanyapon sila, kag amo ang nagpamangkot sa Ginoo kon sin-o ang
magatraidor sa iya.*)
21 Pagkakita ni Pedro sa iya, nagsiling siya kay Jesus, “Ti paano siya ya
Ginoo?”
22 Nagsiling si Jesus sa iya, “Kon gusto ko abi nga indi siya mapatay hasta
sa akon pagbalik *diri sa kalibutan*, ti, ano ang labot mo? Basta ikaw ya
magsunod sa akon.”
23 Gani naglapnag ang balita sa mga kauturan nga ang ato nga
sumulunod indi mapatay. Pero wala nagsiling si Jesus nga indi siya

* **21:20** *magatraidor sa iya:* buot silingon, *magatugyan sa iya sa iya mga kaaway*

mapatay, kundi ang iya ginsiling, “Kon gusto ko abi nga indi siya mapatay
hasta sa akon pagbalik, ti, ano ang labot mo?”
24 Siya amo ang sumulunod nga nagapamatuod nga matuod ang nasulat
diri, kag siya mismo ang nagsulat sini. Kag nahibaluan ta nga ang iya
ginasugid matuod.
25 Madamo pa gid ang mga ginpanghimo ni Jesus nga kon isa-isahon
sulat, siguro indi mag-igo sa bilog nga kalibutan ang tanan nga libro nga
sulatan.

Binuhatan
sang mga Apostoles

1 *Hinigugma ko nga* Teofilus:
Sa akon una nga libro ginsulat ko ang tanan nga ginpanghimo kag
ginpanudlo ni Jesus halin sang pagsugod niya sang iya buluhaton
2-3 hasta sa tion nga gindala siya pa-langit. Sa tapos siya napatay kag
nabanhaw, makapila siya nagpakita sa nagkalain-lain nga paagi sa iya mga
apostoles sa pagpamatuod nga nabanhaw siya. Sa sulod sang 40 ka adlaw
nagpakita siya sa ila kag gintudluan niya sila parte sa paghari sang Dios.
Kag sa wala pa siya makapa-langit, may mga sugo siya nga ginbilin sa iya
ginpili nga mga apostoles. Ato nga mga sugo ginhatag niya paagi sa gahom
sang Espiritu Santo.
4 Isa sadto ka tion, samtang nagakaon si Jesus kaupod nila, nagsiling siya,
"Indi kamo anay maghalin sa Jerusalem. Hulaton ninyo ang *Espiritu Santo*
nga ginpromisa sang Amay. Ginsugid ko na ini sa inyo sang una.
5 Nagpangbautiso si Juan sa tubig, pero sa pila ka adlaw pagabautisohan
kamo sa Espiritu Santo."

Ang Pagsaka ni Jesus pa-Langit

6 Isa ka tion, samtang nagatilipon sila, ginpamangkot nila si Jesus, "Ginoo,
amo na bala ini ang tion nga patindugon mo liwat ang ginharian sang
Israel?"*
7 Nagsabat si Jesus, "Wala kamo ginatuguti sang Amay nga mahibaluan
ninyo kon san-o matabo ang mga butang nga iya gintalana.†
8 Pero pag-abot sang Espiritu Santo sa inyo, hatagan niya kamo sing
gahom. Dayon isugid ninyo ang mga butang parte sa akon, halin diri sa
Jerusalem hasta sa bilog nga Judea kag Samaria, kag hasta sa
pinakamalayo nga parte sang kalibutan."
9 Pagkatapos niya hambal sini, gindala siya pa-langit. Kag sang nagatulok
sila sa iya nga nagapaibabaw, ginlikupan siya sang panganod kag dayon
nadula siya sa ila panulok.
10 Samtang sige ang ila tan-aw sa langit, may duha ka lalaki nga nagabayo
sang puti nga hinali lang nga nagtindog malapit sa ila
11 kag nagsiling, "Kamo nga mga taga-Galilea, ngaa nagatindog pa kamo
diri nga nagatangla sa langit? Ining Jesus nga inyo nakita nga gindala
paibabaw magabalik diri sa kalibutan. Kag kon paano siya nagpaibabaw,
sa amo man sina nga paagi ang iya pagbalik."

Nagpili ang mga Apostoles Kon Sin-o ang Ibulos kay Judas

12 Pagkatapos sadto, nagbalik ang mga apostoles sa Jerusalem halin sa
Bukid sang mga Olibo. Ini nga bukid mga isa ka kilometro ang kalayuon
halin sa siyudad sang Jerusalem.
13 Pag-abot nila sa Jerusalem, nagsaka sila sa ibabaw nga kuwarto sang
balay nga ila ginadayunan. Sila amo sanday Pedro, Juan, Santiago, Andres,
Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago nga anak ni Alfeus, Simon (nga
sang una rebelde sa gobyerno sang Roma), kag si Judas nga anak ni
Santiago.

---

* **1:6** Ang ila ginahunahuna nga basi kon pahalinon ni Jesus ang mga taga-Roma nga nagadumala sa ila para sila nga mga taga-Israel makadumala liwat sang ila banwa. † **1:7** *gintalana:* sa Tagalog, *itinakda*

14 Ini sila permi nagatipon para magpangamuyo. Kaupod man nila ang
pila ka babayi pati si Maria nga iloy ni Jesus, kag ang mga utod nga lalaki ni
Jesus.
15 Sang nagligad ang pila ka adlaw, nagtipon ang mga 120 ka tumuluo.
Nagtindog si Pedro kag naghambal,
16 "Mga kauturan, kinahanglan matuman ang ginsiling sang Kasulatan
nga ginpropesiya sang Espiritu Santo sang una paagi kay David. Ini parte
kay Judas nga amo ang naggiya sa mga nagdakop kay Jesus.
17 Kaupod siya namon nga mga apostoles nga ginpili ni Jesus, kag parte
siya sang amon buluhaton."
18 (Pero nagbakal si Judas sang duta halin sa kuwarta nga iya nabaton sa
malain nga buhat, kag didto nahulog siya nga una ang ulo. Nabusdik ang
iya tiyan kag nagwagay ang iya tinai.
19 Nahibaluan ini sang tanan nga tawo sa Jerusalem, gani gintawag nila
ato nga lugar Akeldama, nga kon sayuron, "Duta sang Dugo."‡)
20 *Nagsiling pa gid si Pedro,* "Nasulat sa Libro sang Salmo,
"'Pabay-i na lang ang iya ginaestaran,
kag dapat wala na sing may mag-estar didto.'§
Kag nasulat man,
"'Ihatag na lang sa iban ang iya katungdanan.'*
21 "Gani kinahanglan nga magpili kita sang isa ka tawo *nga ibulos kay*
Judas. Dapat isa siya sang mga kaupod ta sa bilog nga tion nga nagkabuhi
diri si Ginoong Jesus,
22 halin sang pagpangbautiso ni Juan hasta sang gindala si Jesus
pa-langit. Ang mapilian sa ila magabulig sa aton sa pagpamatuod nga
nabanhaw si Jesus."
23 Gani duha ka lalaki ang ila ginpilian: si Matias kag si Jose nga
ginatawag Barsabas (ukon Justus).
24 Kag *antes sila magpili,* nagpangamuyo sila, "Ginoo, ikaw ang
nakahibalo sang tagipusuon sang tanan nga tawo. Gani ipahayag sa amon
kon sin-o sa duha nga ini ang imo ginpili
25 nga mangin apostol sa pagbulos kay Judas. Kay ginbayaan ni Judas ang
iya obra bilang isa ka apostol, kag nagkadto siya sa lugar nga bagay sa iya."
26 Pagkatapos nila pangamuyo, naggabot-gabot sila. Kag ang napilian
amo si Matias. Gani si Matias amo ang gindugang sa onse ka apostoles.

2

Ang Pag-abot sang Espiritu Santo

1 Pag-abot sang adlaw sang piesta *nga ginatawag* Pentecostes, nagtipon
ang tanan nga tumuluo sa isa ka balay.
2 Sang nagatipon sila, hinali lang nga may naghagunos nga halin sa langit
pareho sang mabaskog nga hangin, kag puro na lang hagunos ang ila
nabatian sa sulod sang balay nga ila ginatipunan.
3 Dayon may nakita sila nga mga dabdab sang kalayo nga daw sa mga
dila nga naglalapta kag nagtungtong sa kada isa sa ila.
4 Napun-an sila tanan sang Espiritu Santo, kag naghambal sila dayon
sang nagkalain-lain nga lingguahe nga wala nila natun-i. Ang Espiritu
Santo amo ang nagpahambal sina sa ila.

‡ **1:19** *Duta sang Dugo:* Amo ini ang tawag sa duta tungod nga diri nag-agay ang dugo ni Judas ukon tungod nga ang kuwarta nga ginbakal sa sini nga duta amo ang ginbayad para ipapatay si Jesus.
§ **1:20** Sal. 69:25 * **1:20** Sal. 109:8

5 Sa amo man nga tion, didto sa Jerusalem, may mga Judio nga diosnon
nga naghalin sa nagkalain-lain nga nasyon sa bilog nga kalibutan.
6 Pagkabati nila sang hagunos nga ato, nagdali-dali sila kadto sa
ginatipunan sang mga tumuluo. Natingala gid sila tungod nga ang kada isa
sa ila nakabati nga ang iya lingguahe ginahambal sang mga tumuluo.
7 Siling nila, "Ano ini? Pulos sila mga taga-Galilea!
8 Ngaa nga makahambal sila sa aton kaugalingon nga lingguahe?
9 Ang iban sa aton taga-Partia. May mga taga-Media, kag ang iban
taga-Elam. May mga taga-Mesopotamia, Judea, kag Capadocia. May diri
man nga taga-Pontus kag Asia.
10 Ang iban mga taga-Frigia, taga-Pamfilia, taga-Egypt, kag ang iban halin
sa mga lugar nga sakop sang Libya nga malapit sa Cyrene. May mga
taga-Roma,
11 mga Judio, kag mga indi Judio nga naconvert sa relihiyon sang mga
Judio. Kag ang iban halin sa Crete kag Arabia. Pero mabatian ta sila nga
nagahambal sa aton nga mga lingguahe parte sa makatilingala nga mga
hinimuan sang Dios!"
12 Natingala gid ang tanan nga tawo didto. Kag tungod nga indi nila
maintiendihan kon ano ang nagakatabo nagpinamangkutanay na lang sila
sa isa kag isa. Nagsiling sila, "Ano bala ini?"
13 Pero ang iban nagyaguta sa mga tumuluo. Siling nila, "Hubog ini nga
mga tawo sang bino!"

Ang Wali ni Pedro

14 Gani nagtindog si Pedro upod sa onse *ka apostoles*, kag sa mabaskog
nga tingog naghambal siya sa mga tawo, "Mga kasimanwa ko nga mga
Judio, kag kamo tanan nga nagaestar sa Jerusalem, pamatii ninyo ako, kay
isugid ko kon ano ang kahulugan sang sini nga mga butang.
15 Sala ang inyo hunahuna nga hubog ang ini nga mga tawo, kay alas
nuwebe pa lang gani ini sang aga.
16 Amo ini ang ginpropesiya ni Propeta Joel sang una:
17 "'Nagasiling ang Dios, "Sa katapusan nga mga inadlaw
ihatag ko ang akon Espiritu sa tanan nga klase sang tawo.
Ang inyo mga anak nga lalaki kag babayi
magasugid sang akon mga mensahi.
Ang inyo pamatan-on nga mga lalaki makakita sang mga palanan-awon.
Ang inyo tigulang nga mga lalaki padamguhon ko.
18 Matuod nga sa sina nga mga inadlaw
ihatag ko ang akon Espiritu
sa akon mga ulipon nga lalaki kag babayi,
kag isugid nila ang akon mga mensahi.
19 Magapakita ako sang mga makatilingala
nga mga butang sa langit kag sa duta:
may makita nga dugo, kalayo, kag madamol nga aso.
20 Magadulom ang adlaw, kag ang bulan magapula pareho sang dugo.
Ini matabo sa wala pa mag-abot
ang makatilingala gid nga adlaw *sang paghukom* sang Ginoo.
21 Pero ang bisan sin-o nga magdangop
sa Ginoo maluwas."'"*
22 *Nagpadayon si Pedro sa paghambal,* "Mga *kasimanwa ko nga mga*
Israelinhon, pamatii ninyo ako! Si Jesus nga taga-Nazaret ginsugo diri sang

* **2:21** Jol. 2:28-32

Dios, kag ginpamatud-an ini sang Dios paagi sa mga milagro kag
makatilingala nga mga butang nga iya ginhimo paagi kay Jesus. Kamo
mismo nakahibalo sini kay ini tanan nagkalatabo diri sa inyo.
23 Nahibaluan na nga daan sang Dios nga ini nga Jesus itugyan sa inyo
kag amo na ini nga daan ang iya ginplano. Ginpapatay ninyo siya sa mga
makasasala nga mga tawo nga naglansang sa iya sa krus.
24 Pero ginbanhaw siya sang Dios kag ginluwas sa gahom sang
kamatayon, kay ang matuod, bisan ang kamatayon wala sing gahom sa
paghawid sa iya.
25 Naghambal si David parte sa iya,
"'Nahibaluan ko nga permi nagaupod sa akon ang Ginoo.
Kag tungod nga ara siya sa akon tupad, indi ako matublag.
26 Amo ina nga malipayon ako;
ang akon mga ginahambal puno sang kalipay.
Kag magakabuhi ako nga may paglaom,
27 kay indi mo ako pagpabay-an
nga mabilin sa lugar sang mga patay.†
Indi mo pagtugutan nga madunot ang imo matutom nga alagad.
28 Ginatudluan mo ako
kon paano ko maangkon ang *padayon nga* kabuhi.
Tungod sang imo presensya, malipayon gid ako.'‡
29 "Mga kasimanwa, maathag nga wala naghambal si David parte sa iya
kaugalingon, kay nahibaluan ta nga ang aton katigulangan nga si David
napatay kag ginlubong, kag hasta gani subong nahibaluan ta kon diin iya
lulubngan.
30 Propeta si David kag nahibaluan niya nga ang Dios nagpromisa sa iya
nga ang isa sang iya mga kaliwat magapanubli sang iya ginharian.
31 Kag tungod nga nahibaluan ni David kon ano ang himuon sang Dios,
naghambal siya parte sa pagkabanhaw ni Cristo, nga wala siya pagpabay-i
nga mabilin sa lugar sang mga patay kag ang iya lawas wala madunot.
32 Ang iya ginatumod wala sing iban kundi si Jesus nga ginbanhaw sang
Dios, kag kami tanan makasaksi nga nabanhaw siya.
33 Ginbayaw siya sa tuo sang Dios.§ Kag ginhatag sa iya sang Amay ang
Espiritu Santo nga ginpromisa sa iya. Ining Espiritu Santo ginpadala ni
Jesus sa amon, *kag ang iya gahom amo* ang inyo nakita kag nabatian
subong.
34-35 Indi si David ang ginbayaw sa langit, pero nagsiling siya,
"'Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo:
Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.'*
36 "Gani dapat gid nga mahibaluan sang tanan nga Israelinhon nga ini
nga Jesus nga inyo ginlansang sa krus amo ang ginpili sang Dios nga
mangin Ginoo kag Cristo."
37 Pagkabati sadto sang mga tawo natandog ang ila mga tagipusuon. Gani
nagpamangkot sila kay Pedro kag sa iya kaupod nga mga apostoles, "Mga
kauturan, ano ang dapat namon himuon?"
38 Nagsiling si Pedro sa ila, "Ang tagsa-tagsa sa inyo maghinulsol sa inyo
mga sala kag magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo,† kag dayon

† **2:27** *lugar sang mga patay:* sa Griego, *Hades.* Amo man sa bersikulo 31. ‡ **2:28** Sal. 16:8-11
§ **2:33** *Ginbayaw siya sa tuo sang Dios* nga amo ang pinakamataas nga posisyon. * **2:34-35** Sal. 110:1 † **2:38** *sa ngalan ni Jesu-Cristo:* siguro ang buot silingon, *sa pagpakita nga kamo ara na kay Jesu-Cristo.*

mapatawad ang inyo mga sala kag mabaton ninyo ang regalo sang Dios nga amo ang Espiritu Santo.
39 Kay ini ginpromisa para sa inyo kag sa inyo mga anak kag sa tanan nga
tawo nga didto sa malayo, sa tanan nga tawgon sang Ginoo nga aton Dios
nga magpalapit sa iya."
40 Madamo pa ang mga ginpahayag ni Pedro sa pagpamatuod sa ila sang
iya mga ginpanghambal. Kag nagpangabay siya sa ila, "Luwasa ninyo ang
inyo kaugalingon sa sining malain nga katawhan."
41 Madamo ang nagtuo sa iya mensahi kag nagpabautiso dayon sila. Sa
sadto nga adlaw mga 3,000 ka tawo ang nagdugang *sa mga tumuluo*.
42 Nangin mapisan sila sa pagtuon sang mga ginatudlo sang mga
apostoles, sa pagtilipon bilang mag-ulutod, sa pagpamihak-pihak sang
tinapay, kag sa pagpangamuyo.

Ang Kabuhi sang mga Tumuluo

43 Madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo
sang Dios paagi sa mga apostoles. Gani nagkabuhi ang mga tawo nga may
pagtahod kag kahadlok sa Dios.
44 Malapit ang pag-inupdanay sang mga tumuluo, kag gintingob nila ang
ila mga pagkabutang para makaambit ang tanan.
45 Ginpamaligya nila ang ila mga duta kag mga pagkabutang, kag
ginpanagtag nila ang bili sa ila mga kaupod suno sa kinahanglan sang kada
isa.
46 Adlaw-adlaw nagatipon sila sa templo kag nagapamihak-pihak sang
tinapay sa ila mga balay. Malipayon gid sila sa ila pag-ambitanay sa
pagkaon,
47 kag sige ang ila pagdayaw sa Dios. Naluyagan sila sang tanan nga tawo.
Adlaw-adlaw ginadugang sang Ginoo sa ila ang mga tawo nga iya
ginaluwas.

3

Ang Pag-ayo sang Tawo nga Lupog

1 Isa sadto ka adlaw, sang mga alas tres sang hapon, nagkadto si Pedro
kag si Juan sa templo. Oras ato sang pagpangamuyo.
2 Sa puwertahan sang templo may tawo didto nga lupog halin pa sang iya
pagkatawo. Adlaw-adlaw ginadala siya sa sina nga puwertahan nga
ginatawag "Matahom," para magpakilimos sa mga tawo nga nagasulod sa
templo.
3 Pagkakita niya kay Pedro kag kay Juan nga nagapasulod sa templo,
nagpangayo siya sing limos.
4 Ginhimutaran siya ni Pedro kag ni Juan. Dayon nagsiling si Pedro sa iya,
"Magtulok ka sa amon."
5 Nagtulok ang tawo sa ila nga nagapaabot nga limusan siya.
6 Pero nagsiling si Pedro sa iya, "Wala gid ako sing kuwarta. Pero may ari
ako nga ihatag sa imo: Sa ngalan* ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret, maglakat
ka!"
7 Dayon ginkaptan ni Pedro ang tuo nga kamot sang tawo kag ginpatindog
siya. Hinali lang nga nagbaskog ang iya mga tiil kag mga bukobuko.†

* **3:6** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* † **3:7** *bukobuko:* sa English, *ankle-bones*

8 Sa gilayon nagtindog siya kag naglakat-lakat. Pagkatapos nag-upod siya
sa ila sa templo. Sige ang iya lakat-lakat kag tumbo-tumbo nga nagadayaw
sa Dios.
9 Nakita sang tanan nga nagalakat kag nagadayaw siya sa Dios.
10 Natalupangdan nila nga siya gali amo ang tawo nga nagapungko kag
nagapakilimos didto sa puwertahan sang templo nga ginatawag
“Matahom.” Gani natingala gid sila sing dako sa natabo sa iya.

Naghambal si Pedro sa Balkon ni Solomon

11 Daw indi na magbulag kay Pedro kag kay Juan ato nga tawo. Sige ang
iya uyat sa ila samtang nagalakat sila sa lugar nga ginatawag “Balkon ni
Solomon.” Nagdinaguso ang tanan nga tawo didto sa ila, kay natingala gid
sila.
12 Pagkakita ni Pedro sa mga tawo nagsiling siya sa ila, “Mga *kasimanwa*
ko nga mga Israelinhon, ngaa natingala kamo sini? Ngaa ginatulok gid
ninyo kami? Nagahunahuna bala kamo nga napalakat namon ang tawo
nga ini tungod sa amon gahom kag pagkadiosnon?
13 Ang Dios sang aton mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag si
Jacob amo ang naghimo sini para padunggan niya ang iya alagad nga si
Jesus. Amo ini ang Jesus nga inyo gintugyan sa mga may awtoridad kag
inyo ginsikway sa atubangan ni Pilato, bisan nadesisyunan na niya nga
buy-an siya.
14 Balaan siya kag matarong, pero ginsikway ninyo siya kag ginpangayo
kay Pilato nga buy-an ang manugpatay nga tawo sa baylo niya.
15 Ginpatay ninyo ang nagahatag sang kabuhi, pero ginbanhaw siya sang
Dios. Kag makapamatuod kami nga nabanhaw siya.
16 Ang pagtuo sa kay Jesus‡ amo ang naghatag sang kabaskog sa sini nga
tawo nga inyo nakilala kag nakita subong. Kamo mga saksi nga nag-ayo
siya. Natabo ini tungod sa pagtuo kay Jesus.
17 “Mga kauturan, nahibaluan ko nga kamo kag ang inyo mga pangulo
naghimo sini kay Jesus tungod nga wala kamo nakahibalo kon sin-o gid
siya.
18 Ginpahayag na sang Dios sang una paagi sa mga propeta nga si Cristo
kinahanglan gid nga mag-antos, kag sa inyo ginhimo sa iya, natuman ang
ginhambal sang Dios.
19 Gani karon, kinahanglan maghinulsol na kamo kag magpalapit sa
Dios, para patawaron niya ang inyo mga sala,
20 kag magaabot sa inyo ang bag-o nga kusog halin sa Ginoo. Pagkatapos
ipadala niya si Jesus nga amo ang Cristo nga iya na nga daan ginpili para sa
inyo.
21 Pero kinahanglan didto lang anay si Jesus sa langit hasta mag-abot ang
tion nga bag-uhon sang Dios ang tanan nga butang. Amo man ina ang
ginsiling sang Dios sang una paagi sa iya pinili nga mga propeta.
22 Pareho sang ginsiling ni Moises, ‘Magapadala sa inyo ang Ginoo nga
inyo Dios sang isa ka propeta nga pareho sa akon, nga kadugo ninyo.
Kinahanglan nga pamatian ninyo ang tanan nga ginasiling niya sa inyo.
23 Ang indi magpamati sa ginasiling sang sini nga propeta pagapainon
halin sa katawhan sang Dios kag pagalaglagon.’§
24 Pareho man sina ang ginsiling sang tanan nga propeta umpisa kay
Samuel. Sila tanan nagpropesiya sang mga butang nga nagakalatabo
subong.

---

‡ **3:16** *sa kay Jesus:* sa literal, *sa ngalan ni Jesus* § **3:23** Deu. 18:15, 18, 19

25 Ang mga ginpromisa sang Dios paagi sa iya mga propeta para gid sa
aton nga mga Judio, kag lakip kita sa kasugtanan nga ginhimo sang Dios sa
aton mga katigulangan, tungod nga nagsiling siya kay Abraham, 'Paagi sa
imo kaliwat,* pakamaayuhon ko ang tanan nga katawhan sa kalibutan.'†
26 Gani ginsugo sang Dios ang iya pinili nga Alagad, una anay sa aton nga
mga Judio, para pakamaayuhon kita paagi sa pagbiya sa aton mga
kalautan."

4

Si Pedro kag si Juan sa Atubangan sang Korte

1 Samtang nagahambal pa si Pedro kag si Juan sa mga tawo, ginpalapitan
sila sang mga pari, sang opisyal sang mga guwardya sa templo, kag sang
mga Saduceo.
2 Naakig sila tungod nga nagapanudlo ining duha nga si Jesus nabanhaw,
kag ini nagapamatuod nga may pagkabanhaw.
3 Gani gindakop nila si Pedro kag si Juan. *Kuntani imbistigaron nila ang
duha,* pero tungod nga sirom na, ginsulod lang anay nila sila sa prisohan
hasta mag-aga.
4 Pero *bisan amo ini ang natabo sa ila,* madamo sa mga nakabati sang ila
pagpanudlo ang nagtuo. Ang mga lalaki lang nga nagtuo mga 5,000.
5 Pagkaaga, nagtilipon sa Jerusalem ang mga manugdumala nga mga
pari, ang mga manugdumala sang mga Judio, kag ang mga manunudlo
sang Kasuguan.
6 Didto man si Anas nga pangulo nga pari, si Caifas, si Juan, si Alexander,
kag ang iban pa nga mga miyembro sang pamilya ni Anas.
7 Gindala sa ila si Pedro kag si Juan kag ginpamangkot, "Sa ano nga
gahom kag kay sin-o awtoridad* ang inyo gin-gamit sa pag-ayo sang tawo
nga lupog?"
8 Si Pedro nga gin-gamhan sang Espiritu Santo nagsabat, "Kamo nga mga
pangulo kag mga manugdumala sang mga Judio,
9 kon ginausisa ninyo kami parte sa pag-ayo sang tawo nga lupog,
10 dapat mahibaluan ninyo tanan kag sang tanan nga taga-Israel, nga
gin-ayo ang tawo nga ini nga nagatindog diri subong paagi sa ngalan† ni
Jesu-Cristo nga taga-Nazaret. Siya amo ang inyo ginlansang sa krus kag
ginpatay. Pero ginbanhaw siya sang Dios.
11 Si Jesus *amo ang ginatumod nga bato sa Kasulatan nga nagasiling,*
"'Ang bato nga ginsikway ninyo nga mga panday amo ang nangin
pundasyon nga bato.'‡
12 Wala na sing iban sa bilog nga kalibutan nga makaluwas sa aton kundi si
Jesus lang."
13 Natingala sila kay Pedro kag kay Juan nga wala gid sila nahadlok sa
pagsugid, kay nahibaluan nila nga sila mga ordinaryo lang nga mga tawo
kag wala sing mataas nga tinun-an. Dayon natalupangdan nila nga ini sila
mga kaupod ni Jesus sang una.
14 Gusto nila nga maghambal kontra sa milagro nga ginhimo nila ni
Pedro, pero tungod nga ang tawo nga gin-ayo nagatindog sa tupad ni Pedro
kag ni Juan, naghipos na lang sila.
15 Gani ginpaguwa nila anay si Pedro kag si Juan sa Korte sang mga Judio
kag naghambalanay sila.

---

* **3:25** *kaliwat:* ukon, *mga kaliwat* † **3:25** Gen. 22:18; 26:4 * **4:7** *awtoridad:* sa literal, *ngalan*
† **4:10** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* ‡ **4:11** Sal. 118:22

16 Siling nila, “Ano bala ang aton himuon sa mga tawo nga ini? Kay
bantog na sa bilog nga Jerusalem nga nakahimo sila sang milagro, kag indi
kita makasiling nga butig ini.
17 Gani para indi na maglapnag ang ila pagpanudlo sa mga tawo,
paandaman ta sila nga indi na gid magtudlo parte kay Jesus.”
18 Dayon ginpatawag nila si Pedro kag si Juan kag ginsilingan nga indi na
gid sila maghambal ukon magpanudlo parte kay Jesus.§
19 Pero nagsabat si Pedro kag si Juan sa ila, “Abi hunahunaa ninyo sing
maayo kon diin sini ang matarong sa panulok sang Dios: ang pagtuman sa
inyo ukon ang pagtuman sa Dios?
20 Indi mahimo nga indi kami magsugid parte sa amon nakita kag
nabatian.”
21 Pero ginpaandaman gihapon sila nga indi na gid magpanugid, kag
pagkatapos ginbuy-an sila. Bisan gusto nila kuntani nga sakiton ang duha,
indi nila ini mahimo tungod nga nahadlok sila sa mga tawo, kay ang mga
tawo nagadayaw sa Dios tungod sa milagro nga natabo.
22 Kay ang tawo nga gin-ayo paagi sa milagro sobra 40 ka tuig *nga siya
lupog*.

Ang Pangamuyo sang mga Tumuluo kay Jesus

23 Sang nabuy-an na si Pedro kag si Juan, nagbalik sila sa ila mga kaupod,
kag ginsugid nila sa ila kon ano ang ginsiling sang manugdumala nga mga
pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio.
24 Pagkabati sadto sang mga tumuluo nagpangamuyo sila sa Dios, “Ginoo
nga makagagahom sa tanan, ikaw ang naghimo sang kalangitan, sang duta,
sang dagat, kag sang tanan nga ara sa ila.
25 Paagi sa Espiritu Santo ginpahambal mo ang amon katigulangan nga si
David nga imo alagad. Siling niya,

“‘Ngaa bala puwerte gid ang kaakig sang mga indi Judio?*
Kag ngaa nagaplano ang mga Judio† sang wala sing pulos?
26 Ang mga hari kag mga pangulo sa kalibutan
nagtilipon kag nagpreparar sa pagpakig-away
kontra sa Ginoo kag sa hari nga iya ginpili.’‡

27 Matuod nga natuman na subong ang imo ginhambal sang una tungod
nga diri mismo sa Jerusalem ang mga indi Judio kag ang katawhan sang
Israel, pati si Herodes *nga hari* kag si Poncio Pilato *nga gobernador*,
nagsugtanay nga kontrahon ang imo balaan nga alagad nga si Jesus nga
imo ginpili nga mangin Hari.
28 Sa ila ginhimo natuman na ang imo plano sang una. Kag ini natabo suno
sa imo gahom kag kabubut-on.
29 Kag karon, Ginoo, ginapahog nila kami. Buligi kami nga imo mga alagad
nga magmaisog sa pagwali sang imo pulong.
30 Ipakita ang imo gahom. Itugot nga paagi sa ngalan§ ni Jesus nga imo
balaan nga alagad, mapaayo namon ang mga masakiton kag makahimo
kami sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang.”
31 Pagkatapos nila pangamuyo, nag-uyog ang balay nga ila ginatipunan.
Gin-gamhan sila tanan sang Espiritu Santo kag nangisog sa pagwali sang
pulong sang Dios.

Ang Pagbinuligay sang mga Tumuluo

§ **4:18** *parte kay Jesus:* sa literal, *sa ngalan ni Jesus* * **4:25** *mga indi Judio:* ukon, *mga nasyon* † **4:25** *mga Judio:* ukon, *mga katawhan* ‡ **4:26** Sal. 2:1-2 § **4:30** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

32 Tanan nga tumuluo isa lang sa panghunahuna kag balatyagon. Ang
kada isa sa ila wala nagkabig nga ang iya mga pagkabutang iya gid lang,
kundi para sa tanan.
33 Grabe nga mga milagro ang ginhimo sang mga apostoles sa ila
pagpamatuod nga si Ginoong Jesus nabanhaw. Kag dako gid ang bulig sang
Dios sa tanan nga tumuluo.
34 Wala sing may nawad-an sa ila kinahanglanon tungod kay may mga
tumuluo nga nagpamaligya sang ila mga duta kag mga balay,
35 kag ginhatag nila ang bili sa mga apostoles. Dayon ginpanagtag ini
sang mga apostoles sa kada isa suno sa iya kinahanglanon.
36 Amo man ini ang ginhimo ni Jose nga taga-Cyprus, nga kaliwat ni Levi.
Ginatawag siya sang mga apostoles nga si Barnabas, nga kon sayuron
“Manugpabakod.”
37 Ginbaligya ni Jose ang iya duta kag ginhatag niya ang bili sa mga
apostoles.

5

Si Ananias kag si Safira

1 May ara nga mag-asawa nga nagbaligya man sang ila duta. Ang ngalan
sang bana si Ananias, kag ang iya asawa si Safira.
2 Pero gintago ni Ananias ang iban nga kantidad sang bili sang duta para
sa ila kaugalingon. Ang iya asawa nagsugot man. Kag ginhatag niya ang
nabilin nga kantidad sa mga apostoles.
3 Dayon nagpamangkot si Pedro, “Ananias, ngaa nagpadaog ka kay
Satanas? Nagabutig ka sa Espiritu Santo tungod nga ang iban nga kuwarta
nga bili sang imo duta gintago mo!
4 Indi bala nga sa wala mo pa mabaligya ang imo duta ikaw ang tag-iya
sina? Kag sang nabaligya mo na ina indi bala ara sa imo pagbuot kon
anhon mo ang kuwarta? Ngaa bala naghunahuna pa gid ikaw sa paghimo
sini? Wala lang ikaw nagbutig sa tawo kundi labi na gid sa Dios.”
5-6 Pagkabati sadto ni Ananias, natumba siya kag napatay. Dayon
ginpalapitan siya sang mga pamatan-on kag ginputos nila ang iya bangkay.
Pagkatapos gindala nila siya paguwa kag ginlubong. Kag ang tanan nga
nakabati sa natabo hinadlukan gid.
7 Pagkaligad sang mga tatlo ka oras, nagsulod ang asawa ni Ananias.
Wala siya kahibalo kon ano ang natabo sa iya bana.
8 Ginpamangkot siya ni Pedro, “Sugiri ako sang matuod, amo gid bala ini
tanan ang kantidad nga inyo nabaton sa inyo ginbaligya nga duta?”
Nagsabat si Safira, “Huo, amo gid ina tanan ang amon nabaton.”
9 Gani nagsiling si Pedro sa iya, “Ngaa nagsugtanay kamo nga mag-asawa
nga tilawan ang Espiritu sang Ginoo? Tan-awa, ara na sa puwertahan ang
mga pamatan-on nga naglubong sang imo bana, kag ikaw ila man nga
tuwangan *kag ilubong*.”
10 Hinali lang natumba si Safira sa atubangan ni Pedro kag napatay.
Pagsulod sang mga pamatan-on nakita nila nga patay na si Safira. Gani
gintuwangan nila siya paguwa kag ginlubong sa tupad sang iya bana.
11 Tungod sa mga natabo nga ato, dako gid ang kahadlok sang bilog nga
iglesya kag sang tanan nga nakabati sini.

Mga Milagro kag Makatilingala nga mga Butang

12 Madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo
sang mga apostoles sa mga tawo. Nagatipon permi ang tanan nga tumuluo
didto sa Balkon ni Solomon.
13 Bisan tuod nga ginatahod sila sang mga tawo, ang iban wala nangisog
sa pagsimpon sa ila.
14 Nagdugang pa gid ang mga tumuluo sang Ginoo, mga lalaki kag mga
babayi.
15 Tungod sa mga milagro nga ginpanghimo sang mga apostoles, gindala
sang mga tawo ang ila mga masakiton sa higad sang mga dalan kag
ginbutang nila sa mga hiligdaan, para kon mag-agi si Pedro maagyan sila
bisan sang iya landong na lang.
16 Indi lang ina, kundi madamo man nga mga tawo sa mga baryo sa
palibot ang nag-abot sa Jerusalem nga nagadala sang mga masakiton kag
mga tawo nga ginagamhan sang mahigko nga mga espiritu. Kag nag-alayo
sila tanan.

Ang Paghingabot sa mga Apostoles

17 Nahisa gid ang pangulo nga pari kag ang iya mga kaupod nga mga
miyembro sang sekta nga Saduceo.
18 Gani gindakop nila ang mga apostoles kag ginsulod sa prisohan.
19 Pero pagkagab-i, ginbuksan sang anghel sang Ginoo ang puwertahan
sang prisohan kag ginpaguwa niya sila. Nagsiling ang anghel sa ila,
20 “Magkadto kamo sa templo kag tudluan ninyo ang mga tawo parte sa
bag-o nga kabuhi nga ginahatag sang Dios.”
21 Gintuman nila ang ginsiling sang anghel, gani pagbutlak sang adlaw
nagkadto sila sa templo kag nagpanudlo sa mga tawo.
Karon, ginpatawag sang pangulo nga pari kag sang iya mga kaupod ang
tanan nga manugdumala sang Israel para mag-meeting ang bilog nga Korte
sang mga Judio. May ginsugo man sila nga magkadto sa prisohan para
kuhaon ang mga apostoles kag dal-on didto sa ila.
22 Pero pag-abot sang mga ginsugo didto sa prisohan, wala na didto ang
mga apostoles. Gani nagbalik sila sa Korte sang mga Judio
23 kag nagpanugid, “Pag-abot namon sa prisohan nakita namon nga may
mga kandado pa ang mga puwertahan, kag ang mga guwardya didto pa sa
mga puwertahan nga nagabantay. Pero pagbukas namon sang prisohan
wala kami sing may nakita nga tawo sa sulod.”
24 Pagkabati sadto sang opisyal sang mga guwardya sa templo kag sang
manugdumala nga mga pari, naglibog ang ila ulo kag indi nila
maintiendihan kon ano ang natabo sa mga apostoles.
25 Sang ulihi may isa ka tawo nga nag-abot kag nagsugid, “Ang mga tawo
nga inyo ginsulod sa prisohan didto na sa templo kag nagapanudlo sa mga
tawo.”
26 Dayon nagkadto sa templo ang opisyal sang mga guwardya kag ang iya
mga tinawo kag gindakop nila liwat ang mga apostoles, pero wala nila sila
pagpuwersaha tungod nga nahadlok sila basi kon batuhon sila sang mga
tawo.
27 Gindala nila ang mga apostoles didto sa Korte sang mga Judio.
Nagsiling ang pangulo nga pari sa ila,
28 “Indi bala nga ginmanduan namon kamo nga indi kamo magtudlo
parte kay Jesus? Pero tan-awa ninyo ang inyo ginhimo! Naglapnag na ang
inyo pagpanudlo sa bilog nga Jerusalem, kag kami pa ang inyo
ginapasibangdan nga nagpatay sa iya!”

29 Nagsabat si Pedro kag ang iya mga kaupod, “Ang Dios ang dapat
namon tumanon, kag indi ang mga tawo.
30 Ginpatay ninyo si Jesus paagi sa paglansang sa iya sa krus. Pero
ginbanhaw siya sang Dios, ang Dios nga ginsimba sang aton mga
katigulangan.
31 Ginbayaw sang Dios si Jesus, kag didto na siya sa iya tuo bilang Pangulo
kag Manluluwas, para kita nga mga Israelinhon mahatagan sang
kahigayunan nga maghinulsol para mapatawad ang aton mga sala.
32 Nagapamatuod kami nga ini tanan matuod gid. Kag ang Espiritu Santo
nga ginhatag sang Dios sa tanan nga nagatuman sa iya nagapamatuod man
sa sini nga mga butang.”
33 Pagkabati sadto sang mga miyembro sang Korte sang mga Judio,
nangakig gid sila kag gusto nila nga patyon ang mga apostoles.
34 Pero nagtindog ang ila kaupod nga si Gamaliel. Ini nga tawo Pariseo
kag manunudlo sang Kasuguan. Ginatahod siya sang tanan. Nagsugo siya
nga paguwaon anay ang mga apostoles.
35 Dayon naghambal si Gamaliel sa iya mga kaupod, “Mga *kasimanwa ko*
nga mga Israelinhon, hunahunaa ninyo anay sing maayo kon ano ang inyo
himuon sa sini nga mga tawo.
36 Kay sang una may tawo nga ang iya ngalan si Teudas nga nagapabugal
nga daw si sin-o gid siya, kag may mga 400 ka tawo nga nagsunod sa iya.
Pero sang ulihi ginpatay siya, kag ang iya mga sumulunod naglalapta, kag
nadula man lang ato nga grupo.
37 Pagkatapos sini, sang tion sang pag-census sa mga tawo, si Judas
naman nga taga-Galilea nakatipon sang mga tawo nga nagsunod sa iya.
Pero ginpatay man siya kag naglalapta man ang iya mga sumulunod.
38 Gani ang akon mahambal sa inyo amo ini: pabay-i lang ini nga mga
tawo, kag indi sila pagsapaka. Kay kon ang ila mga ginahimo kag ginatudlo
halin lang sa tawo, madula man lang ina.
39 Pero kon ina halin sa Dios, indi ta sila mapunggan. Indi lang ina, kundi
basi kon magguwa pa nga ang Dios na gid ang aton kontra.” Nakombinsi
ang Korte sa laygay ni Gamaliel.
40 Ginpatawag nila liwat ang mga apostoles kag ginpahanot. Pagkatapos
ginmanduan nila sila nga indi na gid magpanudlo sa ngalan ni Jesus kag
ginbuy-an dayon sila.
41 Naghalin didto ang mga apostoles nga may dako nga kalipay, tungod
nga ginhatagan sila sang Dios sang pribilehiyo nga mag-antos para sa
ngalan *ni Jesus*.
42 Adlaw-adlaw nagakadto sila sa templo kag sa mga balay, kag sige ang
ila panudlo kag pagwali sang Maayong Balita parte kay Jesus nga siya amo
ang Cristo.

6

Ang Pagpili sang Pito ka Lalaki

1 Sang sadto nga panahon, nagadamo na gid ang mga sumulunod *ni Jesus*.
Karon, nagreklamo ang mga Judio nga ang ila lingguahe Griego kontra sa
mga Judio nga ang ila lingguahe Hebreo, tungod kay wala mahatagi sing
adlaw-adlaw nga rasyon ang ila mga balo nga babayi.
2 Gani gintawag sang dose ka apostoles ang tanan nga sumulunod *ni*
Jesus. Dayon nagsiling sila, “Indi maayo nga pabay-an namon ang pagwali
sang pulong sang Dios para mag-atipan lang sang materyal nga mga bulig.

3 Gani, mga kauturan, magpili kamo halin sa inyo mga kaupod sang pito
ka lalaki nga napamatud-an nga may maayo nga reputasyon, maalamon,
kag ginagamhan sang Espiritu *Santo*. Sila amo ang aton padumalahon
sining mga materyal nga mga bulig.
4 Kag kami naman ya, gamiton namon ang amon tiyempo sa
pagpangamuyo kag sa pagwali sang pulong sang Dios."
5 Komporme ang tanan nga tumuluo sa ginsiling sang mga apostoles.
Gani ginpili nila si Esteban nga isa ka tawo nga hugot ang iya pagtuo kay
Jesus kag ginagamhan sang Espiritu Santo. Napilian man nila si Felipe, si
Procorus, si Nicanor, si Timon, si Parmenas, kag si Nicolas nga taga-Antioc.
Si Nicolas nga ini indi Judio, pero nagsaylo sa relihiyon sang mga Judio.
6 Gindala nila ining mga napilian sa mga apostoles. Kag nagpangamuyo
ang mga apostoles kag nagtungtong sang ila mga kamot sa ila.*
7 Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios. Madamo pa gid nga
mga taga-Jerusalem ang nangin sumulunod *ni Jesus*, kag madamo man nga
mga pari ang nagtuo *sa iya*.

Ang Pagdakop kay Esteban

8 Ginbugayan *sang Dios* si Esteban sang dako gid nga gahom. Gani
madamo nga milagro kag makatilingala nga butang ang iya ginhimo nga
nakita sang mga tawo.
9 Pero may mga tawo nga nagkontra kay Esteban. Ini nga mga tawo mga
Judio nga halin sa Cyrene, sa Alexandria, sa Cilicia, kag sa Asia. Mga
miyembro sila sang simbahan sang mga Judio nga kon tawgon Simbahan
sang mga Ginhilway sa Pagkaulipon. Padayon ang ila pagpakigbais kay
Esteban.
10 Pero tungod nga si Esteban ginhatagan sang kaalam sang Espiritu
Santo, indi gid sila makadaog sa iya.
11 Gani ginsuhulan† nila ang pila ka tawo nga magsiling, "Nabatian
namon si Esteban nga nag-insulto kay Moises kag sa Dios."
12 Sa sini nga paagi ginsutsot nila ang mga tawo, ang mga manugdumala
sang mga Judio, kag ang mga manunudlo sang Kasuguan. Gindakop nila si
Esteban kag gindala sa Korte sang mga Judio.
13 May ginpasulod man sila nga pila ka tawo sa pagtestigo sang butig
kontra kay Esteban. Nagsiling sila, "Ini nga tawo permi gid nagahambal
kontra sa aton sagrado nga templo kag sa Kasuguan *ni Moises*.
14 Nabatian namon siya nga nagasiling nga ang aton templo gub-on ni
Jesus nga taga-Nazaret kag ilisan niya ang mga kinabatasan nga ginbilin sa
aton ni Moises!"
15 Ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio naghimutad gid
kay Esteban, kag nakita nila ang iya guya nga daw guya sang anghel.

7

Ang Wali ni Esteban

1 Karon, nagpamangkot ang pangulo nga pari kay Esteban, "Ano, matuod
bala ang ginasugid sang sini nga mga tawo?"
2 Nagsiling si Esteban, "Mga kauturan kag mga ginikanan, pamatii ninyo
ako. Sang una nga tiyempo, nagpakita ang Dios nga makagagahom sa aton
katigulangan nga si Abraham sang didto pa siya sa Mesopotamia, sa wala
pa siya magsaylo sa Haran.

---

* **6:6** *nagtungtong sang ila mga kamot* sa pagdedikar sa ila sa ila buluhaton ukon sa pagbendisyon sa ila. † **6:11** *ginsuhulan:* ukon, *ginsutsot*

3 Nagsiling ang Dios kay Abraham, ‘Bayai ang imo nasyon kag mga
paryente, kag magkadto ka sa lugar nga akon itudlo sa imo.’*
4 Gani naghalin si Abraham sa lugar sang mga Kaldeanhon kag didto siya
nag-estar sa Haran. Pagkapatay sang iya amay, ginpakadto siya sang Dios
sa lugar nga aton ginaestaran subong.
5 Sa sadto nga tiyempo wala pa si Abraham paghatagi sang Dios sang
bisan diutay lang nga duta. Pero nagpromisa ang Dios nga ang ini nga lugar
ihatag niya sa iya kag sa iya mga kaliwat. Wala pa sing anak si Abraham
sang pagpromisa sang Dios sadto.
6 Nagsiling ang Dios sa iya, ‘Ang imo mga kaliwat mangin pangayaw sa
iban nga lugar. Mangin ulipon sila didto kag pintasan sa sulod sang 400 ka
tuig.
7 Pero silutan ko ang nasyon nga magaulipon sa ila. Pagkatapos
magahalin sila sa sadto nga nasyon kag magabalik sa sini nga lugar kag diri
sila magasimba sa akon.’†
8 Dayon nagsugo ang Dios kay Abraham nga ang tanan nga lalaki dapat
tulion bilang tanda sang kasugtanan. Gani pagkatawo sang iya bata nga si
Isaac, gintuli niya siya sang walo pa lang siya ka adlaw. Amo man ini ang
ginhimo ni Isaac kay Jacob nga iya anak. Kag si Jacob naghimo man sini sa
dose niya ka anak nga sa diin kita nga mga Judio naghalin.

9 “Si Jose nga isa sa dose ka anak ni Jacob ginhisaan sang iya mga utod,
gani ginbaligya nila siya. Dayon gindala siya sa Egypt kag nangin ulipon
didto. Pero tungod nga ang Dios kaupod ni Jose,
10 ginbuligan niya siya sa tanan nga pag-antos nga iya gin-agyan.
Ginhatagan man siya sang Dios sang kaalam, gani naluyagan siya sang
Faraon, ang hari sang Egypt. Ginhimo siya sang hari nga pangulo sa *bilog*
nga Egypt kag sa tanan niya nga propedad.
11 Sang ulihi nag-abot ang gutom sa bilog nga Egypt kag sa Canaan.
Nag-antos gid ang mga tawo, kag ang aton mga katigulangan wala gid sing
may makuhaan sang pagkaon.
12 Gani pagkabati ni Jacob nga may pagkaon didto sa Egypt, ginpakadto
niya didto *ang iya mga anak, nga amo* ang aton mga katigulangan. Amo ato
ang nahauna nila nga pagkadto sa Egypt.
13 Sang ikaduha na nila nga pagkadto didto, nagpakilala sa ila si Jose nga
siya ila utod, kag ginsugid man niya sa Faraon ang parte sa iya pamilya.
14 Dayon nagtugon si Jose nga pakadtuon ang iya amay nga si Jacob sa
Egypt upod sa bilog niya nga pamilya. (Mga 75 sila tanan.)
15 Gani nagkadto si Jacob kag ang aton mga katigulangan sa Egypt, kag
didto sila nag-estar hasta nagkalamatay sila.
16 Gindala ang ila mga tul-an‡ sa Shekem kag ginlubong sa lulubngan nga
ginbakal ni Abraham sang una sa mga anak ni Hamor.

17 “Karon, sang malapit na matuman ang promisa sang Dios kay
Abraham, nagdamo pa gid ang aton mga katigulangan didto sa Egypt.
18 Nag-abot man ang adlaw nga lain na ang hari sa Egypt. Wala siya
makakilala kay Jose.
19 Gindayaan sini nga hari ang aton mga katigulangan kag ginpintasan.
Ginpilit niya sila nga ihaboy nila ang ila mga lapsag§ para magkalamatay.

---

* **7:3** Gen. 12:1 † **7:7** Gen. 15:13, 14 ‡ **7:16** *ang ila mga tul-an:* sa literal, *sila* § **7:19** *lapsag:* bata nga bag-o natawo

20 Amo man ato ang tion nga natawo si Moises, isa ka bata nga
nahamut-an sang Dios. Ginsagod siya sang iya mga ginikanan sa ila balay
sa sulod sang tatlo ka bulan.
21 Sang ginbilin na siya sa guwa sang balay, ginkuha siya sang babayi nga
bata sang Faraon kag ginsagod bilang iya gid bata.
22 Gintudluan si Moises sang tanan nga kinaalam sang mga Egyptohanon,
kag nangin bantog siya tungod sa iya mga paghambal kag sa iya mga
hinimuan.
23 "Sang si Moises 40 na ka tuig, napinsaran niya nga magbisita sa iya
mga kasimanwa nga mga Israelinhon.
24 Didto nakita niya ang isa sa ila nga ginapintasan sang isa ka
Egyptohanon. Gin-apinan niya ang iya kasimanwa nga Israelinhon kag
bilang balos ginpatay niya ang Egyptohanon.
25 Sa ginhimo niya nga ini naghunahuna si Moises nga maintiendihan
sang iya kapareho nga mga Israelinhon nga siya amo ang gamiton sang
Dios sa paghilway sa ila. Pero wala sila nakaintiendi.
26 Sang sunod nga adlaw, nagbalik si Moises kag nakita niya ang duha ka
Israelinhon nga nagaaway. Gusto niya nga husayon ang duha, gani
naghambal siya sa ila, 'Pareho kamo nga mga Israelinhon. Ngaa nagaaway
kamo?'
27 Pero gintiklod siya sang isa nga nagapangdaogdaog kag ginsilingan,
'Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom namon?
28 Ano, patyon mo man bala ako pareho sa ginhimo mo sa Egyptohanon
kahapon?'*
29 Pagkabati sadto ni Moises nagpalagyo siya halin sa Egypt kag nagkadto
sa duta sang Midian. Didto siya nag-estar kag nagpangasawa, kag didto
man natawo ang iya duha ka anak nga lalaki.
30 "Pagkaligad sang 40 ka tuig, may isa ka anghel nga nagpakita kay
Moises sang didto siya sa kamingawan nga malapit sa Bukid sang Sinai.
Nakita ni Moises ang anghel sa nagadababadaba nga kahoy-kahoy.
31 Natingala gid si Moises sa iya nakita, gani ginpalapitan niya ang
kahoy-kahoy para tan-awon kon ano ato. Sang nagapalapit na siya,
nabatian niya ang tingog sang Ginoo nga nagahambal sa iya,
32 'Ako ang Dios sang imo mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag
si Jacob.'† Pagkabati sadto ni Moises nagkurog siya sa kahadlok kag wala
siya nangahas nga magtulok.
33 Dayon nagsiling ang Ginoo sa iya, 'Ubaha ang imo sandalyas, kay
balaan ang lugar nga imo ginatindugan.
34 Nakita ko gid ang pag-antos sang akon katawhan sa Egypt, kag
nabatian ko man ang ila mga paghibi. Gani nagpanaog ako sa pagluwas sa
ila. Karon magpreparar ka, kay ikaw ang akon ipadala didto sa Egypt.'‡
35 "Amo ini ang Moises nga ginsikway sadto sang iya mga kapareho nga
Israelinhon nga nagasiling, 'Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag
manughukom *namon*?' Amo man ini ang Moises nga ginpadala sang Dios
nga mangin pangulo kag manughilway sa mga Israelinhon paagi sa bulig
sang anghel nga iya nakita didto sa nagadababadaba nga kahoy-kahoy.
36 Si Moises amo ang nagdala sang mga Israelinhon paguwa sa duta sang
Egypt. Naghimo siya sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang
sa Egypt, sa Mapula nga Dagat, kag sa kamingawan nga ila gin-agyan sa
sulod sang 40 ka tuig.

---

* **7:28** Exo. 2:14 † **7:32** Exo. 3:6 ‡ **7:34** Exo. 3:5, 7-8, 10

37 Amo man ini ang Moises nga nagsiling sa mga Israelinhon,
‘Magapadala sa inyo ang Dios sang isa ka propeta nga pareho sa akon, nga
kadugo ninyo.’§
38 Sang didto na ang aton mga katigulangan sa kamingawan, si Moises
man ang nagpatunga sa mga tawo kag sa anghel nga nagpakighambal sa
iya sa Bukid sang Sinai; kag didto siya nagbaton sang pulong sang Dios nga
nagahatag sang kabuhi para ihatag man sa aton.
39 “Pero ang aton mga katigulangan wala nagtuman sa ginpahimo ni
Moises sa ila. Ginsikway nila si Moises bilang ila pangulo, kay gusto nila
nga magbalik sa Egypt.
40 Naghambal sila kay Aaron, ‘Himui kami sang mga dios nga
magapanguna sa amon, tungod nga wala kita kahibalo kon ano na ang
natabo sining tawo nga si Moises nga nagpaguwa sa aton sa duta sang
Egypt.’*
41 Dayon naghimo sila sang dios-dios sa dagway sang bataon nga baka.
Naghalad sila sa sini nga dios-dios, kag nagpiesta sila sa kadungganan sang
ila ginhimo.
42 Gani gintalikdan sila sang Dios. Ginpabay-an na lang niya sila nga
magsimba sa mga bituon sa langit suno sa sinulatan sang mga propeta:
“‘Katawhan sang Israel, sang didto sa kamingawan
ang inyo mga katigulangan sa sulod sang 40 ka tuig,
ako bala ang ila ginhalaran sang ila mga halad? *Indi!*
43 Kag karon ginadala-dala pa ninyo ang tolda nga simbahan
sang *inyo dios-dios nga si* Molec,
kag ang bituon *nga larawan*
sang inyo dios-dios nga si Refan.
Ginhimo ninyo ini nga mga imahen para simbahon.
Gani ipabihag ko kamo sa unhan pa sang Babilonia.’”†
44 *Nagsiling pa gid si Esteban,* “Sang didto pa ang aton mga katigulangan
sa kamingawan, ara sa ila ang Tolda nga Simbahan nga sa diin nabutang
ang Kasuguan. Ginhimo ang ini nga tolda suno sa sugo sang Dios kay
Moises, suno sa desinyo nga ginpakita sa iya.
45 Sang ulihi, sang napatay na ang aton mga katigulangan, ang ila mga
anak naman amo ang nagdala sang tolda. Ang ila pangulo amo si Josue.
Naangkon nila ang mga duta *nga ginpromisa sang Dios* sa tapos nga
matabog sang Dios ang mga katawhan nga nagaestar sa sadto nga mga
lugar. Kag nagpabilin didto ang tolda nga gindala sang mga Israelinhon
hasta sa tiyempo nga si David nangin hari.
46 Nalipay gid ang Dios kay David kag ginpangayo niya *sa Dios* nga
tugutan siya nga magpatindog sang balay para *simbahan sang* mga kaliwat
ni Jacob.
47 Pero si Solomon amo ang nagpatindog sang templo para sa Dios.
48 “Ugaling ang Labing Mataas nga Dios wala nagaestar sa mga balay nga
ginhimo sang tawo. Pareho sang ginsiling sang *Dios paagi sa isa ka* propeta,
49 “‘*Ako,* ang Ginoo, nagasiling:
Ang langit amo ang akon trono,
kag ang duta amo ang tulungtungan sang akon mga tiil.
Gani ano nga klase sang balay
ang patindugon ninyo para sa akon?
Diin bala ang lugar nga inyo papahuwayan sa akon?

§ **7:37** Deu. 18:15 * **7:40** Exo. 32:1 † **7:43** Amo. 5:25-27

50 Indi bala ako ang naghimo sang tanan nga butang?'"‡
51 *Nagsiling dayon si Esteban,* "Matig-a gid ang inyo mga ulo!
Nagapabungol lang kamo sa mga mensahi sang Dios, kay indi ninyo gusto
nga magtuman sang iya mga ginasiling sa inyo. Permi lang ninyo
ginakontra ang Espiritu Santo. Pareho gid kamo sang inyo mga
katigulangan.
52 Wala gid sing propeta sa ila tiyempo nga wala nila ginhingabot. Ang
mga nagsugid parte sa pag-abot sang Matarong *nga Alagad*§ ginpatay nila.
Kag pag-abot diri ni Jesus, kamo amo ang nagtraidor kag nagpatay sa iya.
53 Nagbaton kamo sang Kasuguan nga ginhatag sang Dios paagi sa mga
anghel, pero wala ninyo pagtumana."

Ang Pagbato kay Esteban

54 Pagkabati sadto sang mga miyembro sang Korte, nangakig gid sila kay
Esteban. Nagbagrot gid ang ila mga ngipon sa puwerte nga kaakig.
55 Pero si Esteban nga ginagamhan sang Espiritu Santo nagtangla sa
langit, kag nakita niya ang gahom sang Dios nga nagasilak kag si Jesus nga
nagatindog sa tuo sang Dios.
56 Pagkakita niya sadto nagsiling siya, "Tan-awa ninyo! Nakita ko nga
abri ang langit kag si Jesus nga Anak sang Tawo nagatindog sa tuo sang
Dios!"
57 Nagsinggit ang mga miyembro sang Korte kag gintakpan nila ang ila
mga dulunggan. Kag nagdinaguso sila pakadto sa iya.
58 Gindala nila si Esteban paguwa sa siyudad kag ginbato. Ginhukas sang
mga nagsaksi kontra kay Esteban ang ila mga pangtabon nga panapton*
kag ginbilin sa isa ka pamatan-on nga ang iya ngalan si Saulo.
59 Sang ginabato nila si Esteban, nagapangamuyo siya. Siling niya,
"Ginoong Jesus, batuna ang akon espiritu."
60 Dayon nagluhod siya kag nagsinggit sing mabaskog, "Ginoo, indi sila
pagsukta sang sini nga sala nga ila ginahimo." Pagkahambal niya sini,
napatay siya dayon.

8

1 Nagkomporme si Saulo sa pagpatay kay Esteban.

Ginhingabot ni Saulo ang mga Tumuluo

Halin sadto, nagsugod ang dako nga paghingabot sa iglesya sa Jerusalem.
Gani naglalapta ang mga tumuluo sa bilog nga Judea kag Samaria. Ang mga
apostoles lang ang wala naghalin sa Jerusalem.
2 Ginlubong si Esteban sang diosnon nga mga tawo, kag ginhibian gid
nila siya.
3 Pero si Saulo nagsugod sa paglaglag sa iglesya. Ginpamalaybalay niya
ang mga tumuluo kag ginpapriso, lalaki ukon babayi man.

Gintudlo ang Maayong Balita sa Samaria

4 Naglalapta ang mga tumuluo kag ginwali nila ang Maayong Balita.
5 Isa sang mga tumuluo amo si Felipe. Nagkadto siya sa isa ka siyudad sa
Samaria kag nagwali sa mga tawo parte kay Cristo.
6 Pagkabati sang mga tawo sang mga ginhambal ni Felipe, kag pagkakita
nila sang mga milagro nga iya ginhimo, nagpamati gid sila.

---

‡ **7:50** Isa. 66:1-2 § **7:52** *Matarong nga Alagad:* buot silingon, *si Jesus* * **7:58** *Ginhukas...pangtabon nga panapton:* siguro para matawhay ang ila pagbato kay Esteban.

7 Madamo nga tawo nga ginagamhan sang mahigko nga mga espiritu ang
gin-ayo niya. Nagsinggit sing mabaskog ang mga espiritu samtang
nagaguwa sila sa mga tawo. Madamo man nga mga paralitiko kag mga
piang ang nag-alayo.
8 Gani dako gid ang kalipay sang mga tawo sa sadto nga siyudad.
9 May tawo man didto nga ang iya ngalan si Simon. Dugay na nga
natingala gid sa iya ang katawhan sa Samaria tungod sang iya abilidad sa
madyik. Nagapabugal siya nga daw si sin-o gid siya.
10 Ang tanan nga tawo sa siyudad, imol ukon manggaranon man,
nagapamati gid sa iya. Nagsiling sila, “Ini nga tawo amo ang gahom sang
Dios nga kon tawgon ‘Dako nga Gahom.’ ”
11 Dugay na niya nga nadala ang mga tawo sa iya abilidad sa madyik,
amo gani nga nagpati ang mga tawo sa iya.
12 Pero sang pagwali ni Felipe sa ila sang Maayong Balita parte sa paghari
sang Dios kag parte kay Jesu-Cristo, nagtuo sila kag nagpabautiso, lalaki
kag babayi.
13 Pati si Simon nagtuo man, kag sang nabautisohan na siya, nag-upod
siya kay Felipe. Natingala gid siya sa makatilingala nga mga butang kag
mga milagro nga ginhimo ni Felipe.
14 Pagkabati sang mga apostoles sa Jerusalem nga ang mga taga-Samaria
nagtuo man sa pulong sang Dios, ginpadala nila didto si Pedro kag si Juan.
15 Pag-abot nila sa Samaria, nagpangamuyo sila para sa mga tumuluo
didto nga mabaton nila ang Espiritu Santo.
16 Kay bisan nga nabautisohan na sila sa ngalan ni Ginoong Jesus, wala
pa gid sila nakabaton sang Espiritu Santo.
17 Gintungtungan sila ni Pedro kag ni Juan sang ila mga kamot, kag
nabaton nila dayon ang Espiritu Santo.
18 Nakita ni Simon nga sang pagtungtong sang mga apostoles sang ila
mga kamot sa mga tumuluo nabaton nila ang Espiritu *Santo.* Gani
gintanyagan niya sing kuwarta si Pedro kag si Juan kag nagsiling,
19 “Hatagi man ninyo ako sang sina nga gahom, para ang bisan sin-o nga
tungtungan ko sang akon mga kamot magabaton man sang Espiritu Santo.”
20 Pero nagsabat si Pedro sa iya, “Kabay pa nga madula ka kag ang imo
kuwarta! Kay nagahunahuna ka nga mabakal mo sang kuwarta ang regalo
sang Dios?
21 Wala ka sing labot ukon parte sa mga ginapahimo sa amon sang Dios
tungod nga ang imo tagipusuon indi matarong sa panulok sang Dios.
22 Gani hinulsuli ang imo malain nga tuyo kag magpangamuyo ka sa
Ginoo nga patawaron ka sa imo ginahunahuna nga mahigko.
23 Tungod nga nakita ko nga nahisa ka gid kag ginagapos ka sang imo
kalautan.”
24 Nagsiling si Simon, “Kon mahimo magpangamuyo man kamo sa Ginoo
para sa akon para indi matabo sa akon ang silot nga inyo ginasiling.”
25 Sa tapos nga nakapamatuod kag nakawali si Pedro kag si Juan sang
mensahi sang Ginoo, nagbalik sila sa Jerusalem. Kag nagsugid man sila
sang Maayong Balita sa mga baryo nga ila naagyan sa Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga Taga-Ethiopia

26 Karon, may anghel sang Ginoo nga naghambal kay Felipe, “Magkadto
ka gid dayon sa south, kag usuyon mo ang dalan nga halin sa Jerusalem
pakadto sa Gaza.” (Ini nga dalan talagsa na lang ginaagyan.)

27 Gani naglakat si Felipe, kag didto nakita niya ang tawo nga
taga-Ethiopia. Nagapauli siya halin sa Jerusalem sa diin nagsimba siya sa
Dios. Mataas ang iya katungdanan tungod nga siya ang ginatugyanan sang
manggad sang Candace. (Ang Candace amo ang tawag sa rayna sang
Ethiopia.)
28 Nagasakay siya sa iya karwahe kag nagabasa sang libro ni Propeta
Isaias.
29 Nagsiling ang Espiritu *Santo* kay Felipe, "Kadtui kag magdungan ka sa
iya karwahe."
30 Gani nagdalagan si Felipe kag nalambot niya ang karwahe, kag
nabatian niya nga nagabasa ang opisyal sang libro ni Propeta Isaias.
Ginpamangkot siya ni Felipe kon naintiendihan niya ang iya ginabasa.
31 Nagsabat ang opisyal, "Indi gani! Kay paano ako makaintiendi kon
wala sing may magpaathag sa akon?" Dayon ginpangabay niya si Felipe
nga magsakay sa iya karwahe kag magtupad sa iya.
32 Amo ini ang parte sang Kasulatan nga iya ginabasa:
"Wala gid siya nagreklamo.
Pareho siya sang karnero nga ginadala sa ilihawan para ihawon,
ukon sang karnero nga samtang ginaguntingan wala gid nagatingog.
33 Ginpakahuy-an siya kag indi husto ang pagsentensya sa iya.
Wala sing may makasugid parte sa iya mga kaliwat
tungod nga ang iya kabuhi diri sa duta ginkuha."*
34 Nagsiling ang opisyal kay Felipe, "Palihog sugiri ako kon sin-o ang
ginatumod sang propeta—ang iya kaugalingon bala ukon ang iban nga
tawo?"
35 Gani sugod sa sadto nga parte sang Kasulatan, ginsugid sa iya ni Felipe
ang Maayong Balita parte kay Jesus.
36 Sang nagapadayon sila sa dalanon nakaabot sila sa lugar nga may
tubig. Nagsiling ang opisyal kay Felipe, "May tubig diri. May kabangdanan
pa bala nga indi ako mabautisohan?"
37 Nagsabat si Felipe sa iya, "Puwede ka na mabautisohan kon ang imo
pagtuo hugot gid sa imo tagipusuon." Nagsiling ang opisyal, "Huo, nagatuo
ako nga si Jesu-Cristo amo ang Anak sang Dios."†
38 Ginpadulog sang opisyal ang karwahe kag naglusong sila nga duha sa
tubig kag ginbautisohan siya ni Felipe.
39 Pagkatakas nila sa tubig, gulpi lang nga gindala si Felipe sang Espiritu
sang Ginoo. Wala na siya makita sang opisyal, pero malipayon gid ang
opisyal samtang nagapadayon siya sa iya pagpuli.
40 Sang makamarasmas si Felipe, didto na siya sa lugar sang Azotus.‡
Nagwali siya sang Maayong Balita sa mga banwa nga iya ginaagyan hasta
nakaabot siya sa Cesarea.

9

Nakilala ni Saulo si Ginoong Jesus (Bin. 22:6-16; 26:12-18)

1 Padayon pa gid ang pagpamahog ni Saulo sa mga sumulunod sang
Ginoo nga pamatyon niya sila. Nagkadto pa siya sa pangulo nga pari
2 kag nagpangayo sang mga sulat nga magahatag sa iya sang awtoridad
kag magapakilala sa iya sa mga simbahan sang mga Judio sa Damascus.

---

* **8:33** Isa. 53:7-8 † **8:37** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto. ‡ **8:40** *Azotus:* ukon, *Ashdod*

Tuyo niya nga pangdakpon kag dal-on pabalik sa Jerusalem ang iya makita didto nga *mga sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus*, lalaki ukon babayi man.

3 Sang malapit na lang si Saulo sa siyudad sang Damascus, may kasanag nga naghalin sa langit nga gulpi lang nagsilak sa iya palibot.
4 Dayon natumba siya sa duta, kag may tingog siya nga nabatian nga nagasiling, “Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?”
5 Nagsabat si Saulo, “Sir, sin-o ka?” Nagsiling ang tingog, “Ako amo si Jesus nga imo ginahingabot.
6 Tindog ka kag magkadto sa siyudad, kay didto may masugid sa imo kon ano ang dapat mo nga himuon.”
7 Wala gid sing may nakatingog sa mga kaupod ni Saulo. Nagtilindog lang sila nga naurungan. Nakabati sila sang tingog, pero wala sila sing may nakita.
8 Nagtindog si Saulo, pero pagmuklat niya indi na siya makakita. Gani gintuytuyan siya sang iya mga kaupod hasta sa Damascus.
9 Sa sulod sang tatlo ka adlaw indi siya makakita, kag wala siya magkaon ukon mag-inom.

10 Karon, didto sa Damascus may isa ka sumulunod *ni Jesus* nga ang iya ngalan si Ananias. Nagpakita sa iya ang Ginoo paagi sa palanan-awon kag nagsiling, “Ananias!” Nagsabat si Ananias, “Ginoo, ari ako.”
11 Nagsiling ang Ginoo sa iya, “Maglakat ka sa dalan nga ginatawag ‘Matadlong,’ kag didto sa balay ni Judas pangitaon mo ang tawo nga taga-Tarsus nga ang iya ngalan si Saulo. Subong gid nagapangamuyo siya,
12 kag ginpakita ko sa iya nga ikaw nagsulod kag nagtungtong sang imo kamot sa iya para makakita siya liwat.”
13 Pero nagsabat si Ananias, “Ginoo, nabatian ko halin sa madamo nga tawo ang parte sa tawo nga ina, kon daw ano siya kapintas sa imo mga katawhan sa Jerusalem.
14 Nagkadto siya gani diri sa Damascus nga may awtoridad halin sa manugdumala nga mga pari para pangdakpon niya ang tanan nga nagapanawag sa imo.”
15 Pero nagsiling ang Ginoo kay Ananias, “Lakat ka, kay ginpili ko siya sa pag-alagad sa akon, para ipakilala niya ang akon ngalan sa mga indi Judio kag sa ila mga hari, kag sa mga Israelinhon.
16 Kag ipakita ko man sa iya ang mga pag-antos nga dapat niya pagaagyan para sa akon.”
17 Gani ginkadtuan ni Ananias si Saulo sa balay *nga iya ginadayunan*, kag gintungtong niya ang iya kamot kay Saulo. Dayon nagsiling siya, “Saulo, utod ko *sa Ginoo*, ginsugo ako ni Ginoong Jesus diri sa imo. Siya ang nagpakita sa imo sa dalan sang nagapakadto ka diri. Ginsugo niya ako diri para makakita ka liwat, kag para gamhan ka sang Espiritu Santo.”
18 Hinali lang nagkalahulog halin sa mga mata ni Saulo ang daw mga himbis sang isda, kag nakakita siya liwat. Dayon nagtindog siya kag nagpabautiso.
19 Nagkaon siya kag nagbaskog liwat ang iya lawas.

Nagwali si Saulo sa Damascus

Nagtiner si Saulo sing mga pila ka adlaw sa Damascus upod sa mga sumulunod *ni Jesus*.
20 Nagkadto siya sa mga simbahan sang mga Judio kag ginwali niya ang parte kay Jesus nga siya amo ang Anak sang Dios.

21 Natingala gid ang tanan nga nakabati sa iya. Nagsiling sila, “Indi bala
nga amo ini ang tawo nga nagahingabot sa mga nagatuo kay Jesus didto sa
Jerusalem? Indi bala nagkadto siya gani diri para pangdakpon ang mga
nagatuo sa sadto nga ngalan kag dal-on sa manugdumala nga mga pari?”
22 Nagdugang pa gid ang gahom ni Saulo sa pagwali. Ginpamatud-an niya
nga indi gid mahimutig nga si Jesus amo ang Cristo. Kag indi makasabat sa
iya ang mga Judio sa Damascus.
23 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagtipon ang mga Judio kag nagplano
nga patyon nila si Saulo.
24 Adlaw-gab-i ginbantayan nila ang mga puwertahan sang siyudad, kay
patyon nila siya. Pero may nakasugid kay Saulo parte sa ila plano.
25 Gani isa ka gab-i, ginpasulod siya sang iya mga sumulunod sa kaing
kag gintunton sa guwa sang pader *sang siyudad*.

Si Saulo sa Jerusalem

26 Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gusto gid niya kuntani nga
magpakig-upod sa mga sumulunod *ni Jesus*, pero nahadlok sila sa iya. Indi
sila magpati nga siya sumulunod na *ni Jesus*.
27 Pero ginbuligan siya ni Barnabas. Gindala niya siya sa mga apostoles
kag ginpakilala. Ginsugid ni Barnabas sa ila kon paano nakita ni Saulo ang
Ginoo sa dalan kag kon ano ang ginhambal sa iya. Kag ginsugid man niya
ang kaisog ni Saulo sa pagwali parte kay Jesus* didto sa Damascus.
28 Gani halin sadto nangin kaupod na nila si Saulo, kag bisan diin sa
Jerusalem wala nahadlok si Saulo sa pagwali parte sa Ginoo.†
29 Naghambal man siya kag nagpakigbais sa mga Judio nga ang ila
lingguahe Griego, pero nangakig sila kag nagplano nga patyon siya.
30 Pagkahibalo sang mga tumuluo sang amo nga plano, gindul-ong nila si
Saulo sa Cesarea kag ginpapuli sa Tarsus.
31 Pagkatapos sadto, nangin malinong ang pagpangabuhi sang iglesya sa
bilog nga Judea, sa Galilea, kag sa Samaria. Nagbakod pa gid ang pagtuo
sang mga tumuluo kag nagkabuhi sila nga may pagtahod sa Ginoo; kag
tungod nga ginapabaskog sila sang Espiritu Santo, nagdamo pa gid sila.

Si Pedro sa Lyda kag sa Jopa

32 Karon, madamo nga lugar ang ginakadtuan ni Pedro para magbisita sa
mga katawhan sang Dios. Nagkadto man siya sa mga tumuluo sa Lyda.
33 Didto nakita ni Pedro ang tawo nga ang iya ngalan si Eneas. Paralitiko
siya kag wala gid makabangon sa iya hiligdaan sa sulod sang walo ka tuig.
34 Nagsiling si Pedro sa iya, “Eneas, ginaayo ka ni Jesu-Cristo. Gani
magbangon ka kag himusa ang imo hiligdaan.” Dayon nagbangon si Eneas.
35 Nakita sang tanan nga pumuluyo sang Lyda kag sang Sharon nga
maayo na si Eneas, kag nagtuo man sila sa Ginoo.
36 Karon, sa Jopa may tumuluo nga babayi nga ang iya ngalan si Tabita.
(Sa Griego ang iya ngalan Dorcas.‡) Ini nga babayi madamo sang maayo
nga mga binuhatan labi na gid sa mga imol.
37 Natabuan man sadto nga nagmasakit ini nga babayi kag napatay.
Gintinluan nila ang iya bangkay kag ginhamyang sa ibabaw nga kuwarto.
38 Ang Jopa indi gid man malayo sa Lyda. Gani pagkabati sang mga
sumulunod *ni Jesus* nga si Pedro didto sa Lyda, ginsugo nila ang duha ka
tawo nga pangabayon siya nga magkadto dayon sa Jopa.

---

* **9:27** *parte kay Jesus:* sa literal, *sa ngalan ni Jesus* † **9:28** *parte sa Ginoo:* sa literal, *sa ngalan sang Ginoo* ‡ **9:36** *Dorcas:* Ang buot silingon sang sini nga ngalan, usa.

39 *Pag-abot nila kay Pedro*, nag-upod si Pedro sa ila. Pag-abot nila sa Jopa
gindala siya sa ibabaw nga kuwarto. May mga balo didto nga nagahinibi.
Ginpakita nila kay Pedro ang mga bayo nga gintahi ni Dorcas sang buhi pa
siya.
40 Dayon ginpaguwa sila tanan ni Pedro sa kuwarto. Nagluhod siya kag
nagpangamuyo. Pagkatapos nag-atubang siya sa bangkay kag nagsiling,
"Tabita, bangon ka!" Nagmuklat si Tabita, kag pagkakita niya kay Pedro
nagpungko siya.
41 Gin-uyatan siya ni Pedro sa kamot kag ginbuligan nga magtindog.
Pagkatapos gintawag niya ang mga balo kag ang iban nga mga katawhan
sang Dios didto, kag ginpakita sa ila si Tabita nga buhi na.
42 Ini nga hitabo nabalitaan sa bilog nga Jopa, kag madamo ang nagtuo
kay Ginoo *ng Jesus*.
43 Nagtiner pa si Pedro sing mga pila ka adlaw sa Jopa sa balay ni Simon
nga manugbulad sang panit.

10

Si Pedro kag si Cornelius

1 Didto sa Cesarea may tawo nga ang iya ngalan si Cornelius. Ini nga tawo
isa ka kapitan sang Romanhon nga mga soldado sa batalyon nga ginatawag
Batalyon Italyano.
2 Diosnon siya kag ang iya bilog nga pamilya. Madamo ang iya nahatag
nga bulig sa imol nga mga Judio, kag permi siya nagapangamuyo sa Dios.
3 Isa sadto ka adlaw, mga alas tres sang hapon, may nagpakita sa iya nga
anghel sang Dios. Klaro gid ang iya pagkakita sa anghel nga nagsulod sa iya
balay kag nagtawag sa iya, "Cornelius!"
4 Pagkakita niya sa anghel hinadlukan siya kag nagsiling, "Ano ang imo
kinahanglan?" Nagsiling ang anghel, "Ginpamatian sang Dios ang imo mga
pangamuyo kag nalipay siya sa imo bulig sa mga imol. Gani ginadumdom
ka sang Dios.
5 Karon, magsugo ka sang mga tawo sa Jopa kag ipasugat mo si Simon nga
ginatawag Pedro.
6 Didto siya nagadayon kay Simon nga manugbulad sang panit. Ang iya
balay ara sa higad sang baybay."
7 Sang makahalin na ang anghel, gintawag ni Cornelius ang duha sang
iya mga suluguon kag ang isa ka soldado nga isa sang iya mga
ginasugo-sugo. Ang soldado nga ini diosnon man nga tawo.
8 Ginsugiran sila ni Cornelius sang tanan nga natabo, kag pagkatapos
ginsugo niya sila pa-Jopa.
9 Sang sunod nga adlaw, sang manug-abot na sila sa banwa sang Jopa,
nagsaka si Pedro sa atop* para magpangamuyo. Udtong-adlaw sadto.
10 Gin-gutom si Pedro kag gusto niya nga magkaon. Pero sang
ginapreparar pa nila ang pagkaon, may ginpakita sa iya ang Dios.
11 Nakita niya ang langit nga nagbukas kag may nagapaidalom nga daw
habol nga malapad, nga nahigtan sa apat ka corner.
12 Kag sa sini nga habol nakita niya ang tanan nga klase sang mga
sapat—ang mga sapat nga nagalakat, ang mga nagakamang, kag ang mga
nagalupad.
13 Dayon may tingog siya nga nabatian nga nagasiling, "Pedro, magtindog
ka! Mag-ihaw ka kag magkaon!"

* **10:9** Ang ila atop sadto matapan kag puwede mapahuwayan.

14 Nagsabat si Pedro, “Ginoo, indi mahimo, tungod nga halin sadto wala
pa gid ako nakakaon sang mga sapat nga pareho sini nga *suno sa Kasuguan*
mahigko kag ginabawal nga kaunon.”
15 Nagsiling liwat ang tingog kay Pedro, “Indi pagkabiga nga mahigko ang
bisan ano nga butang nga gintinluan na sang Dios.”
16 Ini nga hitabo tatlo gid ka beses nga ginsulit, kag pagkatapos, ginbatak
ato gilayon pa-langit.
17 Samtang nagalibog ang ulo ni Pedro kag nagahunahuna kon ano ang
kahulugan sang iya nakita, nag-abot man ang mga tawo nga ginsugo ni
Cornelius. Kay pagkahibalo nila kon diin ang balay ni Simon, nagderetso
sila dayon didto; kag pag-abot nila sa puwertahan sang kudal,
18 nagpanawag sila kag nagpamangkot kon nagadayon didto si Simon
nga ginatawag Pedro.
19 Sang nagapalibog pa si Pedro kon ano ang kahulugan sang iya nakita,
nagsiling ang Espiritu *Santo* sa iya, “May tatlo ka tawo nga nagapangita sa
imo.
20 Magpanaog ka kag mag-upod sa ila. Indi ka magkatahap sa pag-upod
sa ila, kay ako amo ang nagsugo sa ila.”
21 Dayon nagpanaog si Pedro kag nagsiling sa mga tawo, “Ako amo ang
inyo ginapangita. Ano ang inyo kinahanglan sa akon?”
22 Nagsiling sila, “Ginsugo kami diri ni Kapitan Cornelius. Maayo siya nga
tawo kag nagasimba sa Dios. Ginatahod siya sang tanan nga Judio.
Nagsiling sa iya ang balaan nga anghel sang Dios nga agdahon ka didto sa
iya balay para mabatian niya kon ano ang imo ihambal.”
23 Ginpasulod sila ni Pedro, kag didto sila nagtulog sa sadto nga gab-i.
Sang sunod nga adlaw nag-upod si Pedro sa ila. May pila man ka
tumuluo sa Jopa nga nag-upod sa iya.
24 Nag-abot sila sa Cesarea pagkasunod nga adlaw. Nagahulat sa ila si
Cornelius kag ang iya mga paryente kag mga abyan nga inagda niya.
25 Sang pag-abot ni Pedro, ginsugata siya ni Cornelius kag nagluhod sa
pagsimba sa iya.
26 Pero ginpatindog siya ni Pedro kag ginsilingan, “Magtindog ka, kay
tawo man lang ako.”
27 Kag padayon ang ila estorya samtang nagapasulod sila sa balay. Didto
sa sulod sang balay nakita ni Pedro nga madamo ang mga tawo nga
nagatilipon.
28 Naghambal si Pedro sa ila, “Nakahibalo kamo nga kami nga mga Judio
ginabawalan sang amon relihiyon nga magbisita ukon magpakig-upod sa
mga indi Judio. Pero ginpaathag sang Dios sa akon nga indi ko dapat
pagkabigon nga mahigko ang bisan sin-o nga tawo.
29 Gani sang ginpasuguan ninyo ako nga magkadto diri, wala ako
nagreklamo. Gani gusto ko karon mahibaluan kon ngaa ginpatawag ninyo
ako.”
30 Nagsabat si Cornelius, “Tatlo na subong ka adlaw ang nagligad sang
nagapangamuyo ako diri sa balay, kag pareho man sini nga oras, mga alas
tres sang hapon. Sang nagapangamuyo ako, hinali lang nga nagpakita sa
akon ang tawo nga may masilaw nga bayo.
31 Dayon naghambal siya sa akon, ‘Cornelius, ginpamatian sang Dios ang
imo pangamuyo kag ginadumdom niya ang imo bulig sa mga imol.
32 Karon, magsugo ka sang mga tawo nga magkadto sa Jopa kag ipasugat
si Simon nga ginatawag Pedro. Didto siya nagadayon sa balay ni Simon nga
manugbulad sang panit. Ang iya balay sa higad sang baybay.’

33 Gani ginpatawag ko ikaw dayon, kag salamat kay nag-abot ka. Ari na
kami tanan sa presensya sang Dios para magpamati kon ano ang ginsugo
sang Ginoo sa imo nga isugid sa amon."

Nagwali si Pedro sa Balay ni Cornelius

34 Gani naghambal si Pedro, "Karon nareyalisar ko nga matuod gid man
nga wala pinilian ang Dios.
35 Ginabaton niya ang tawo sa bisan diin nga nasyon kon nagakahadlok
ini sa Dios kag husto ang iya ginahimo.
36 Nabatian ninyo ang Maayong Balita nga ginsugid sang Dios sa amon
nga mga Israelinhon, nga ang tawo makaangkon na sang maayo nga
relasyon sa iya paagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo nga amo ang Ginoo sang
tanan.
37-38 Nahibaluan man ninyo ang mga natabo sa bilog nga Judea parte kay
Jesus nga taga-Nazaret. Indi bala nagsugod ini sa Galilea sa tapos nga
nakawali si Juan parte sa pagbautiso? Ginhatagan sang Dios si Jesus sang
Espiritu Santo kag gahom. Kag tungod nga ang Dios kaupod niya, naglakat
siya sa nagkalain-lain nga lugar nga nagahimo sang maayo nga mga
butang. Gin-ayo man niya ang tanan nga ginapaantos sang yawa.
39 Kami mismo makapamatuod sang tanan niya nga ginpanghimo
tungod nga nakita namon ini sa Jerusalem kag sa iban nga mga banwa sang
mga Judio. Ginpatay nila siya paagi sa paglansang sa iya sa krus.
40 Pero ginbanhaw siya sang Dios sa ikatlo nga adlaw kag ginpakita sa
amon nga siya buhi.
41 Wala siya ginpakita sa tanan kundi sa amon lang nga mga pinili sang
Dios nga mga saksi para ibalita sa iban ang parte sa iya. Nag-upod pa gani
kami sa iya kaon kag inom pagkatapos nga nabanhaw siya.
42 Ginsugo niya kami sa pagwali sang Maayong Balita sa mga tawo kag sa
pagpamatuod nga siya amo gid ang ginpili sang Dios nga mangin hukom sa
mga buhi kag sa mga patay na.
43 Si Jesu-Cristo amo ang ginsiling sang tanan nga propeta nga ang tanan
nga nagatuo sa iya patawaron sa ila mga sala paagi sa iya ngalan."

Nag-abot ang Espiritu Santo sa mga Indi Judio

44 Samtang nagawali pa si Pedro, nag-abot ang Espiritu Santo sa tanan
nga nagapamati didto.
45 Ang mga tumuluo nga mga Judio nga nag-upod kay Pedro halin sa Jopa
natingala nga ang Dios naghatag man sang Espiritu Santo sa mga indi Judio.
46 Kay nabatian nila sila nga nagahambal sa nagkalain-lain nga lingguahe
nga wala nila natun-i kag nagadayaw sa Dios. Gani nagsiling si Pedro,
47 "Nabaton na sini nga mga tawo ang Espiritu Santo pareho sa aton *bisan
indi sila mga Judio*. Gani wala na sing makapugong sa ila para
mabautisohan sila sa tubig."
48 Dayon nagsugo siya sa ila nga magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo.† Pagkatapos sadto, ginpangabay nila si Pedro nga magtiner anay sa ila sang pila ka adlaw.

11

Nagpaathag si Pedro sa mga Tumuluo sa Jerusalem

1 Karon, nabatian sang mga apostoles kag sang mga tumuluo sa Judea
nga ang mga indi Judio nagbaton man sang pulong sang Dios.

† **10:48** *sa ngalan ni Jesu-Cristo:* siguro ang buot silingon, *sa pagpakita nga sila ara na kay Jesu-Cristo.*

2 Gani pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, gin-usisa siya sang mga tumuluo
nga mga Judio nga nagapati nga ang mga indi Judio kinahanglan magpatuli
anay antes sila makaimpon sa ila.
3 Nagsiling sila *kay Pedro,* "Ngaa nagkadto ka didto kag nagkaon pa sa
balay sang mga indi Judio nga wala matuli?"
4 Gani ginpaathag ni Pedro sa ila ang tanan nga natabo sa iya halin gid sa
ginsuguran.
5 Nagsiling siya, "Sang nagapangamuyo ako didto sa banwa sang Jopa
may ginpakita sa akon ang Dios. Nakita ko ang daw habol nga malapad nga
nagapaidalom halin sa langit. Nahigtan ini sa apat ka corner, kag sa akon
tupad nagpundo.
6 Ginhimutaran ko gid kag nakita ko nga ang iya sulod nagkalain-lain nga
klase sang mga sapat—ang mga sapat nga nagalakat pati ang mga maila,
ang mga nagakamang, kag ang mga nagalupad.
7 Dayon nabatian ko ang tingog nga nagasiling sa akon, 'Pedro,
magtindog ka! Mag-ihaw ka kag magkaon!'
8 Pero nagsabat ako, 'Ginoo, indi ko ini mahimo tungod nga wala pa gid
ako nakakaon sang mga sapat nga pareho sini nga *suno sa Kasuguan*
mahigko kag ginabawal nga kaunon.'
9 Pagkatapos naghambal liwat ang tingog halin sa langit, 'Indi pagkabiga
nga mahigko ang bisan ano nga butang nga gintinluan na sang Dios.'
10 Ini nga hitabo tatlo gid ka beses nga ginsulit, kag pagkatapos ginbatak
liwat ato pa-langit.
11 Sa sadto man nga oras may tatlo ka tawo halin sa Cesarea nga nag-abot
didto sa balay nga akon ginadayunan. Ato nga mga tawo ginsugo para
pangitaon ako.
12 Nagsiling sa akon ang Espiritu *Santo* nga indi ako magkatahap sa
pag-upod sa ila. Ining anom ka utod *naton kay Cristo nga taga-Jopa* kaupod
ko sa pagkadto sa balay ni Cornelius sa Cesarea.
13 Pag-abot namon didto ginsugiran kami ni Cornelius nga may nakita
siya nga anghel sa sulod sang iya balay, kag nagsiling ang anghel sa iya,
'Magsugo ka sang mga tawo nga magkadto sa Jopa sa pagsugat kay Simon
nga ginatawag Pedro.
14 Isugid niya sa imo kon paano ka maluwas pati ang imo pamilya.'
15 Kag sang nagsugod na ako hambal, nag-abot ang Espiritu Santo sa ila
pareho man sang iya pag-abot sa aton sang una.
16 Dayon nadumduman ko ang ginsiling ni Ginoo *ng Jesus*:
'Nagpangbautiso si Juan sa tubig, pero pagabautisohan kamo sa Espiritu
Santo.'
17 Gani ang natabo nga ato nagapamatuod nga ang ginhatag sang Dios sa
aton nga mga Judio, sang kita nagtuo kay Ginoong Jesu-Cristo, ginhatag
man niya sa mga indi Judio. Gani kon amo ato ang luyag sang Dios, sin-o
ako nga magsupak sa iya?"
18 Pagkabati sadto sang mga tumuluo nga Judio, wala na sila magsagi
basol kay Pedro, kundi nagdayaw sila sa Dios. Nagsiling sila, "Kon amo,
ginahatag man sang Dios sa mga indi Judio ang kahigayunan nga
maghinulsol para makabaton man sila sing kabuhi *nga wala sing*
katapusan."

Ang mga Tumuluo sa Antioc

19 Halin sang pagkapatay ni Esteban, naglalapta ang mga tumuluo
tungod sang paghingabot sa ila. Ang iban sa ila nakalambot sa Fenicia, sa

Cyprus, kag sa Antioc. Ginsugid nila ang mensahi *bisan diin sila magkadto*, pero sa mga Judio lang.
20 Pero ang iban nga mga tumuluo nga taga-Cyprus kag taga-Cyrene
nagkadto man sa Antioc kag nagwali sang Maayong Balita parte kay
Ginoong Jesus pati sa mga indi Judio.
21 Ang gahom sang Ginoo ara sa ila kag madamo gid ang nagtuo kag
nagliso sa Ginoo.
22 Ini nga hitabo nabatian sang iglesya sa Jerusalem, gani ginpadala nila
si Barnabas didto sa Antioc.
23 Pag-abot niya didto, nalipay siya kay nakita niya ang mga
pagpakamaayo sang Dios sa mga tawo didto. Kag ginlaygayan niya sila
tanan nga magmatutom sa Ginoo sa bug-os nila nga tagipusuon.
24 Si Barnabas nga ini maayo gid nga tawo. Ginagamhan siya sang
Espiritu Santo, kag hugot gid ang iya pagtuo sa Dios. Gani madamo didto
ang nagtuo sa Ginoo.
25 Dayon nagkadto si Barnabas sa Tarsus sa pagpangita kay Saulo.
26 Pagkakita niya kay Saulo, gindala niya siya pabalik sa Antioc. Isa gid ka
tuig nga nangin kaupod sila sang iglesya didto kag madamo nga tawo ang
ila gintudluan. Ang mga sumulunod *ni Jesus* sa Antioc amo ang una nga
gintawag nga mga Kristohanon.
27 Sa sadto nga mga inadlaw may mga propeta sa Jerusalem nga
nagkadto sa Antioc.
28 Ang ngalan sang isa sa ila si Agabus. Nagtindog siya kag paagi sa
Espiritu *Santo* nagpropesiya siya nga may isa ka dako nga gutom nga
magaabot sa bilog nga kalibutan. (Ini natabo sa panahon nga si Claudius
ang Emperador sang Roma.)
29 Gani nagsugtanay ang mga sumulunod *ni Jesus sa Antioc* nga ang
tagsa-tagsa sa ila magpadala sing bulig sa mga tumuluo sa Judea suno sa ila
masarangan.
30 Ginpadala nila ini paagi kay Barnabas kag kay Saulo para ihatag sa
mga nagadumala sa mga tumuluo sa Jerusalem.

12

Ginhingabot ni Herodes ang mga Tumuluo

1 Sang sadto nga tiyempo, nagsugod si Haring Herodes* sa paghingabot
sa pila ka miyembro sang iglesya.
2 Ginpapatay niya si Santiago nga utod ni Juan paagi sa espada.
3 Pagkakita niya nga nalipay ang mga Judio tungod sang iya ginhimo,
ginpadakop man niya si Pedro. Natabo ini sa tion sang Piesta sang Tinapay
nga Wala sing Inugpahabok.
4 Ginpapriso niya si Pedro kag ginpaguwardyahan *sing bulos-bulos* sa
apat ka grupo sang mga soldado, nga may apat ka soldado sa kada grupo.
Suno sa plano ni Herodes, ang hearing ni Pedro himuon niya sa publiko
pagkatapos sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.
5 Gani ginpaguwardyahan niya si Pedro didto sa prisohan. Pero padayon
nga nagpangamuyo sing hugot sa Dios ang iglesya para sa iya.

Ginpaguwa si Pedro sa Prisohan

6 Sang gab-i nga wala pa mapamatian ang kaso ni Pedro, nagakatulog
siya nga ginakadenahan sang duha ka kadena sa tunga sang duha man ka

* **12:1** *Haring Herodes:* amo si Herodes Agripa I. Apo siya ni Herodes nga makita sa Mat. 2:1; 14:1

soldado. Kag may mga guwardya pa nga nagabantay sa puwertahan sang prisohan.
7 Sa hinali lang nagsanag sa sulod sang prisohan kag nagpakita ang isa ka anghel sang Ginoo. Gin-uyog niya ang kilid ni Pedro para pukawon, kag nagsiling siya, “Dali! Bangon ka!” Kag nagkalahukas ang mga kadena nga nagagapos sa iya mga kamot.
8 Nagsiling ang anghel, “Isuksok ang imo bayo kag sandalyas.” Kag ginsunod ini ni Pedro. Dayon nagsiling ang anghel sa iya, “Isuksok ang imo pangtabon nga panapton kag magsunod sa akon.”
9 Kag nagsunod siya sa anghel paguwa sa prisohan. Wala kahibalo si Pedro kon bala matuod ang nagakalatabo. Abi niya damgo lang ato.
10 Gin-agyan lang nila ang nahauna kag ang ikaduha nga mga guwardya. Pag-abot nila sa salsalon nga puwertahan nga nagaatubang sa siyudad, nag-abri lang ini sa iya kaugalingon. Kag nagguwa sila dayon. Pag-agi nila sa isa ka kalye, hinali lang nga ginbayaan siya sang anghel.
11 Didto lang niya nahibaluan nga indi gali damgo ang natabo sa iya. Nagsiling siya, “Matuod gid nga ginpadala sang Ginoo ang iya anghel kag ginluwas niya ako sa kamot ni Herodes kag sa tanan nga ginahandom sang mga Judio nga matabo sa akon.”
12 Sang nasapwan niya nga luwas na siya, nagkadto siya sa balay ni Maria nga iloy ni Juan Marcos. Madamo nga tawo ang nagtipon didto kag nagapangamuyo.
13 Nagpanuktok si Pedro sa guwa nga puwertahan, kag nagpalapit ang suluguon nga si Roda para tan-awon kon sin-o ang nagapanuktok.
14 Nakilala niya ang tingog ni Pedro kag sa iya kalipay, imbes nga abrihan niya ang puwertahan, nagdalagan siya pasulod para sugiran ang iya mga kaupod nga si Pedro ara sa guwa.
15 Nagsiling sila kay Roda, “Nagbuang ka na siguro!” Pero nag-insister gid si Roda nga ara gid si Pedro. Gani nagsiling sila, “Basi kon anghel ina ni Pedro.”
16 Pero sige pa gid ang panuktok ni Pedro. Gani sang ulihi gin-abrihan nila ang puwertahan, kag daw indi sila makapati nga si Pedro gid man gali.
17 Ginsinyasan sila ni Pedro nga maghipos, kag gin-estorya niya dayon sa ila kon paano siya ginpaguwa sang Ginoo sa prisohan. Ginsilingan niya sila nga sugiran nila si Santiago kag ang iban pa nga mga tumuluo. Dayon naghalin siya kag nagkadto sa iban nga lugar.
18 Pagkaaga, nagkinagamo ang mga guwardya, kay wala na si Pedro kag wala sila nakahibalo kon ano ang natabo sa iya.
19 Nagsugo si Herodes nga pangitaon siya, pero wala gid nila makita. Gani ginpaimbistigar niya ang mga guwardya kag ginpapatay niya dayon. Sa tapos sadto, naghalin si Herodes sa Judea. Nagkadto siya sa Cesarea kag didto nagtiner.

Ang Pagkapatay ni Herodes

20 Naakig gid si *Haring* Herodes sa mga tawo sa Tyre kag Sidon. Gani nagsugtanay ang mga tawo nga magpakig-areglo sa hari tungod nga ang ila banwa nagakuha sang pagkaon sa banwa sang hari. Una, gin-amigo nila anay si Blastus para buligan sila, kay siya amo ang ginasaligan sang hari sa palasyo. Dayon, nagkadto sila sa hari para magpakigkita sa iya.
21 Pag-abot sang adlaw nga si Herodes magpakigkita na sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon, ginsuksok niya ang iya harianon nga bayo kag nagpungko sa hukmanan kag nagpamulong-pulong.

22 Nagsilinggit ang mga tawo, “Indi tawo ang nagahambal nga ini, kundi
dios!”
23 Sa sadto gid nga tion ginsilutan siya sang anghel sang Ginoo, tungod
nga wala niya ginhatagan sang kadungganan ang Dios. Gin-uluran siya kag
napatay.
24 Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios kag nagdamo pa
gid ang mga tumuluo.
25 Sa pihak nga bahin, nagbalik si Barnabas kag si Saulo sa Antioc halin sa
Jerusalem† pagkatapos nga madul-ong nila *didto* ang bulig sa mga tumuluo.
Gin-upod nila si Juan Marcos.

13

Ginpadala si Barnabas kag si Saulo sang Espiritu Santo

1 Sa Antioc may mga propeta kag mga manunudlo nga miyembro sang
iglesya. Sila amo si Barnabas, si Simeon nga ginatawag Negro, si Lucio nga
taga-Cyrene, si Manaen nga nagdako sa panimalay* ni Herodes nga
gobernador, kag si Saulo.
2 Samtang nagasimba sila sa Ginoo kag nagapuasa, nagsiling ang Espiritu
Santo sa ila, “Paina ninyo para sa akon si Barnabas kag si Saulo, kay may
ipahimo ako sa ila.”
3 Pagkatapos sang ila pagpuasa kag pagpangamuyo, gintungtungan nila
si Barnabas kag si Saulo sang ila mga kamot kag ginpalakat sila.

Si Barnabas kag si Saulo sa Cyprus

4 Gani nagpa-Seleucia si Barnabas kag si Saulo nga ginpadala sang
Espiritu Santo. Halin didto nagbiyahe sila pakadto sa *isla sang* Cyprus.
5 Pag-abot nila didto sa banwa sang Salamis, nagwali sila sang pulong
sang Dios sa mga simbahan sang mga Judio. Si Juan *Marcos* kaupod man
nila bilang kabulig nila sa obra.
6 Ginlibot nila ang bilog nga isla hasta nakalambot sila sa banwa sang
Pafos. May nakita sila didto nga madyikero nga si Bar Jesus. Judio siya, kag
nagapakuno-kuno nga siya propeta *sang Dios*.
7 Abyan siya ni Sergius Paulus nga gobernador sang amo nga isla. Si
Sergius Paulus maalam nga tawo. Ginpatawag niya si Barnabas kag si
Saulo tungod nga luyag niya nga magpamati sang pulong sang Dios.
8 Pero ginbalabagan sila sang madyikero nga si Elimas. (Amo ini ang
ngalan ni Bar Jesus sa lingguahe nga Griego.) Ginhimulatan gid niya nga
mapalikaw ang gobernador nga indi siya makatuo kay Jesus.
9 Pero si Saulo nga ginatawag man nga Pablo gin-gamhan sang Espiritu
Santo, kag gintulok niya sing masakit si Elimas kag nagsiling,
10 “Anak ka sang yawa! Kaaway ka sang tanan nga maayo! Pulos
pangdaya kag pangtunto ang imo ginahimo. Ginabaliskad mo permi ang
mga husto nga pamaagi sang Ginoo.
11 Karon silutan ka sang Ginoo. Mabulag ka kag indi gid makakita sa
sulod sang pila ka adlaw.” Nagdulom gilayon ang panulok ni Elimas kag
nabulag siya. Nagpangapkap na lang siya nga nagapangita sang
magatuytoy sa iya.

---

† **12:25** *sa Antioc halin sa Jerusalem:* Amo ini sa iban nga mga kopya sang Griego. Sa iban pa nga mga kopya, *sa Jerusalem.* Sa iban pa gid nga mga kopya, *halin sa Jerusalem.* * **13:1** *nagdako sa panimalay:* ukon, *kababata;* ukon, *suod nga abyan*

12 Pagkakita sang gobernador sa natabo kay Elimas, nagtuo siya, kag
natingala gid siya sa mga pagpanudlo parte sa Ginoo.

Sa Antioc nga Sakop sang Pisidia

13 Paghalin nila ni Pablo sa Pafos, nagbiyahe sila pa-Perga nga sakop sang
Pamfilia. Pag-abot nila didto ginbayaan sila ni Juan *Marcos*. Nagbalik siya
sa Jerusalem.
14 Sila ni Pablo nagderetso sa Antioc nga sakop sang Pisidia. Pag-abot
sang Adlaw nga Inugpahuway, nagkadto sila sa simbahan sang mga Judio
kag nagpungko didto.
15 May nagbasa sa Kasuguan *ni Moises* kag sa mga *sinulatan sang mga*
propeta. Dayon may ginsugo ang mga manugdumala sang simbahan sa
pagsiling sa ila ni Pablo, "Mga kauturan, kon may inughambal kamo nga
makapabakod sa mga tawo, ihambal ninyo."
16 Gani nagtindog si Pablo, kag ginsinyasan niya ang mga tawo nga
magpamati sa iya. Nagsiling siya,
"Mga *kapareho ko nga mga* Israelinhon, kag kamo nga mga indi
Israelinhon pero nagatahod man sa Dios, pamatii ninyo ako!
17 Ang Dios nga ginasimba sang mga Israelinhon amo ang nagpili sang
aton mga katigulangan, kag ginpadamo niya sila sang didto pa sila
nagaestar sa duta sang Egypt. Kag paagi sa iya gahom ginbuligan niya sila
para makahalin sa Egypt.
18 Sa sulod sang 40 ka tuig, gin-agwanta† niya sila didto sa kamingawan.
19 Pagkatapos ginlaglag niya ang pito ka nasyon sa duta sang Canaan, kag
ginhatag niya ini nga kadutaan sa aton mga katigulangan.
20 Ini tanan ginhimo sang Dios sa sulod sang 450 ka tuig.
"Dayon ginhatagan niya sila sang mga tawo nga magapangulo sa ila
hasta sa panahon ni Propeta Samuel.
21 Sang ulihi nagpangayo sila sang hari, gani ginhatag sang Dios si Saul
nga anak ni Kish, nga isa sang mga kaliwat ni Benjamin. Naghari si Saul sa
ila sa sulod sang 40 ka tuig.
22 Sang napahalin na sang Dios si Saul, si David naman ang iya ginhimo
nga hari nila. Amo ini ang ginsiling sang Dios, 'May nakita na ako nga tawo
nga si David nga anak ni Jesse, nga nagakomporme sa akon luyag.
Magatuman siya sa tanan ko nga isugo sa iya.'"‡
23 *Nagsiling pa gid si Pablo sa mga tawo,* "Sa kaliwat ni David naghalin si
Jesus nga amo ang Manluluwas nga ginpromisa sang Dios sa Israel.
24 Sa wala pa magsugod si Jesus sa iya buluhaton, nagwali si Juan sa tanan
nga Israelinhon nga maghinulsol sila sa ila mga sala kag magpabautiso.
25 Sang malapit na matapos ni Juan ang iya buluhaton, nagsiling siya sa
mga tawo, 'Siguro nagahunahuna kamo nga ako amo na ang inyo
ginapaabot. Pero indi! Ginpauna lang ako. Magasunod siya sa akon, kag
indi gani ako takos mangin iya ulipon.§'"
26 *Dayon nagsiling si Pablo,* "Mga kauturan, nga mga kaliwat ni Abraham
kag mga indi Judio pero nagatahod man sa Dios, kita amo ang ginpadal-an
sang Dios sang Maayong Balita parte sa kaluwasan.
27 Pero ang mga Judio nga nagaestar sa Jerusalem kag ang ila mga
manugdumala wala nagkilala nga si Jesus amo ang Manluluwas. Wala man
sila makaintiendi sang ginhambal sang mga propeta nga ginabasa nila
kada Adlaw nga Inugpahuway; pero sila man mismo amo ang nagtuman

† **13:18** *gin-agwanta:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *gin-atipan* ‡ **13:22** 1 Sam. 13:14 § **13:25** *mangin iya ulipon:* sa literal, *maghubad sang higot sang iya mga sandalyas*

sang mga ginpropesiya sang mga propeta sang paghukom nila kay Jesus
nga patyon.
28 Bisan wala sila sang mabakod nga ebidensya para patyon siya,
ginpangayo gihapon nila kay Pilato nga ipapatay si Jesus.
29 Sang nahimo na nila ang tanan nga ginsiling sang Kasulatan nga
matabo sa iya, ginkuha nila siya sa krus kag ginbutang sa lulubngan,
30 pero ginbanhaw siya sang Dios.
31 Kag sa madamo nga inadlaw nagpakita siya sa mga tawo nga nag-upod
sa iya sang paghalin niya sa Galilea pakadto sa Jerusalem. Atong mga tawo
amo man ang nagapanugid subong sa mga Israelinhon parte kay Jesus.
32 Kag ari kami subong para isugid sa inyo ang Maayong Balita nga
ginpromisa sang Dios sa aton mga katigulangan,
33 nga gintuman na niya sa aton nga ila mga kaliwat. Ginhimo niya ini
sang pagbanhaw niya kay Jesus. Amo ini ang nasulat sa ikaduha nga Salmo,
"'Ikaw ang akon Anak, kag subong ipakilala ko nga ako ang imo Amay.'*
34 Kay ginpromisa man nga daan sang Dios nga banhawon niya siya kag
ang iya lawas indi madunot, tungod kay nagsiling siya,
"'Ang mga sagrado kag masaligan nga promisa
nga akon ginpromisa kay David himuon ko sa imo.'†
35 Gani ginsiling pa gid sa isa pa ka Salmo,
"'Indi mo pagtugutan nga madunot ang imo matutom nga alagad.'‡
36 *"Indi si David ang iya ginatumod*, tungod nga pagkatapos sang
pag-alagad ni David sa mga tawo sa iya nga henerasyon, suno sa mga
ginpahimo sang Dios sa iya, napatay siya kag ginlubong sa kilid sang
ginlubngan sang iya mga katigulangan, kag ang iya lawas nadunot.
37 Pero si Jesus nga ginbanhaw sang Dios wala gid madunot.
38-39 Gani mga kauturan, dapat ninyo mahibaluan nga paagi kay Jesus
ginasugid namon sa inyo ang balita nga kita mapatawad sang Dios sa aton
mga sala. Ang bisan sin-o nga nagatuo kay Jesus ginapakamatarong sang
Dios. Ini indi mahimo paagi sa pagsunod sa Kasuguan ni Moises.
40 Gani mag-andam kamo para indi matabo sa inyo ang ginsiling sang
mga propeta,
41 "'Kamo nga mga nagayaguta,
matingala gid kamo sa akon himuon.
Magakalamatay kamo tungod nga may himuon ako sa inyo
tiyempo nga indi gid kamo magpati
bisan may magsugid pa sini sa inyo.'"§
42 Sang nagaguwa na si Pablo kag si Barnabas sa simbahan sang mga
Judio, ginpangabay sila sang mga tawo nga magbalik sa sunod nga Adlaw
nga Inugpahuway para sugiran pa gid sila parte sa sini nga mga butang.
43 Pagbululag sang mga tawo sa simbahan, madamo nga Judio kag
debotado nga mga convert sa relihiyon sang mga Judio ang nagsunod kay
Pablo kag kay Barnabas. Ginhambalan sila ni Pablo kag ni Barnabas kag
ginkombinsi nga magpadayon sila sa pagsalig sa grasya sang Dios.
44 Sang sunod nga Adlaw nga Inugpahuway halos ang tanan nga
pumuluyo sa Antioc nagtipon *didto sa simbahan sang mga Judio* para
magpamati sa pulong sang Ginoo.
45 Pagkakita sang mga *lider sang mga* Judio sa madamo nga tawo nga
nagtalambong, nahisa gid sila kag naghambal sila kontra sa mga
ginpanghambal ni Pablo kag ginpakalain pa nila siya.

* **13:33** Sal. 2:7 † **13:34** Isa. 55:3 ‡ **13:35** Sal. 16:10 § **13:41** Hab. 1:5

46 Pero nag-isog pa gid si Pablo kag si Barnabas. Nagsiling sila *sa mga*
Judio, “Kinahanglan gid nga iwali anay sa inyo *nga mga Judio* ang pulong
sang Dios. Pero tungod kay ginasikway ninyo siya, nagapakilala lang ina
nga kamo indi bagay nga hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan.
Gani halin subong, sa mga indi Judio na kami mawali sang Maayong Balita.
47 Kay amo ini ang sugo sang Ginoo sa amon:
“‘Ginhimo ko ikaw nga pareho sa suga
nga magapasanag sa mga indi Judio,*
agod paagi sa imo makaabot ang kaluwasan
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.’”†
48 Pagkabati sadto sang mga indi Judio, nalipay sila kag gindayaw nila
ang pulong sang Ginoo. Kag ang tanan nga ginpili para sa kabuhi nga wala
sing katapusan nangin tumuluo.
49 Gani naglapnag ang pulong sang Ginoo sa sadto nga lugar.
50 Pero ginsutsot sang mga *lider sang mga* Judio ang mga pangulo sang
siyudad, pati ang mga relihiyuso kag kilala nga mga babayi, nga kontrahon
sila ni Pablo. Gani ginhingabot nila si Pablo kag si Barnabas, kag gintabog
sila sa sadto nga lugar.
51 Gintaktak ni Pablo kag ni Barnabas ang yab-ok sa ila mga tiil bilang
paandam kontra sa ila. Dayon nagkadto sila sa Iconium.
52 Ang mga sumulunod *ni Jesus didto sa Antioc* ginagamhan sang Espiritu
Santo, kag malipayon gid sila.

14

Sa Iconium

1 Ang natabo sa Iconium pareho man *sa natabo sa Antioc*. Nagkadto si
Pablo kag si Barnabas sa simbahan sang mga Judio. Kag tungod sa ila
pagwali, madamo nga Judio kag indi Judio ang nagtuo kay Jesus.
2 Pero ginpalain sang mga Judio nga wala nagatuo ang buot sang mga
indi Judio sa mga tumuluo, kag ginsutsot pa nila nga kontrahon sila.
3 Madugay ang tiner didto ni Pablo kag ni Barnabas. Wala sila nahadlok
maghambal parte sa Ginoo. Ginpakita sang Ginoo nga matuod ang ila
ginatudlo parte sa iya grasya, kay ginhatagan niya sila sing gahom sa
paghimo sing mga milagro kag makatilingala nga mga butang.
4 Gani, ang mga tawo sa sadto nga siyudad nagbinahin-bahin; ang iban
nagdampig sa mga Judio nga wala nagatuo, kag ang iban nagdampig sa
mga apostoles.
5 May mga Judio kag mga indi Judio, kaupod ang ila mga pangulo, nga
nagplano nga sakiton nila kag batuhon ang mga apostoles.
6 Pagkahibalo sang mga apostoles sang amo nga plano nagpalagyo sila
pakadto sa Lystra kag sa Derbe, nga mga siyudad nga sakop sang Lycaonia,
kag sa palibot nga mga lugar.
7 Kag ginwali nila didto ang Maayong Balita.

Sa Lystra

8 Sa Lystra may isa ka tawo nga lupog halin pa sang iya pagkatawo.
9 Nagpamati siya sa mga ginahambal ni Pablo. Ginhimutaran siya ni
Pablo kag nakita niya nga may pagtuo ang lupog nga maayo siya.
10 Gani sa mabaskog nga tingog naghambal si Pablo sa iya, “Tindog ka
sing tadlong!” Nagtindog dayon ang tawo kag naglakat-lakat.

---

* **13:47** *mga indi Judio:* ukon, *mga nasyon* † **13:47** Isa. 49:6

11 Pagkakita sang mga tawo sa ginhimo ni Pablo, nagsinggit sila sa
Lycaonia nga lingguahe, “Nagpanaog ang mga dios diri sa aton sa dagway
sang tawo!”
12 Gintawag nila si Barnabas nga si Zeus, kag si Pablo nga si Hermes
tungod nga siya amo ang manughambal.
13 Ang templo sang ila dios nga si Zeus malapit lang sa guwa sang
siyudad. Gani nagdala ang pari ni Zeus sing turo nga mga baka nga may
kulintas nga bulak didto sa puwertahan sang siyudad. Gusto niya kag sang
mga tawo nga ihalad ato sa mga apostoles.
14 Pagkahibalo ni Barnabas kag ni Pablo kon ano ang ila tuyo, gin-gisi nila
ang ila mga bayo* kag nagdalagan sila sa tunga sang mga tawo kag
nagsinggit,
15 “Mga abyan, ngaa mahalad kamo sa amon? Kami mga tawo man lang
nga pareho sa inyo. Ginawali namon sa inyo ang Maayong Balita para
bayaan na ninyo ang mga wala pulos nga mga butang nga ini kag
magpalapit sa Dios nga buhi. Siya amo ang naghimo sang kalangitan, sang
duta, sang dagat, kag sang tanan nga ara sa ila.
16 Sang una ginpabay-an lang sang Dios ang mga tawo sa pagsunod sa ila
luyag.
17 Pero sa tanan nga oras ginapakilala sang Dios ang iya kaugalingon sa
mga tawo paagi sa iya mga ginahimo nga maayo. Ginahatagan niya kamo
sing ulan kag mga patubas pag-abot sang tig-alani. Bugana nga pagkaon
ang iya ginahatag sa inyo para malipay kamo.”
18 Pero bisan amo ini ang ginahambal sang mga apostoles, nabudlayan
pa gid sila sa pagpugong sa mga tawo nga magpatay sang ila mga baka para
ihalad sa ila.
19 May nag-abot nga mga Judio halin sa Antioc *nga sakop sang Pisidia* kag
sa Iconium. Gin-ganyat nila ang mga tawo nga magdampig sa ila.
Ginpulihan nila bato si Pablo kag gin-guyod dayon paguwa sa banwa, kay
hunahuna nila patay na siya.
20 Pero pagtipon sang mga sumulunod *ni Jesus* didto sa iya palibot,
nagbangon siya kag nagbalik sa banwa. Sang sunod nga adlaw nagkadto
sila nga duha ni Barnabas sa Derbe.

Ang Ila Pagbalik sa Antioc nga Sakop sang Syria

21 Ginwali ni Pablo kag ni Barnabas ang Maayong Balita didto sa Derbe
kag madamo ang ila nadala nga magsunod kay Jesu-Cristo. Pagkatapos
nagbalik naman sila sa Lystra, sa Iconium, kag sa Antioc *nga sakop sang
Pisidia.*
22 Ginpabakod nila ang mga sumulunod *ni Jesus* kag ginlaygayan nga
magpadayon gid sa ila pagtuo. Nagsiling man sila sa ila, “Madamo nga
kabudlayan ang aton dapat pagaagyan antes kita masakop sa paghari sang
Dios.”
23 Sa kada lugar nga may iglesya, nagpili sila sang mga manugdumala
para sa ila. Nagpuasa sila kag nagpangamuyo para sa mga ginpili, kag
gintugyan nila sila sa Ginoo nga ila ginatuohan.
24 Pagkatapos nag-agi sila sa Pisidia kag nag-abot sila sa Pamfilia.
25 Nagwali sila didto sa Perga kag dason nagdulhog sila sa Atalia.
26 Halin didto nagbiyahe sila pabalik sa Antioc *nga sakop sang Syria.* Amo
ini ang lugar nga ila ginhalinan, kag diri man sila ginpangamuyuan sang

* **14:14** *gin-gisi nila ang ila mga bayo* sa pagpakita nga malain gid ang ginahimo sang mga tawo.

mga tumuluo nga pakamaayuhon sila sang Dios sa ila buluhaton nga
natapos na nila subong.
27 Sang pag-abot ni Pablo kag ni Barnabas sa Antioc, gintipon nila ang
mga tumuluo† kag ginsugid dayon sa ila ang tanan nga ginhimo sang Dios
paagi sa ila, kag kon paano nga ang Dios naghatag kahigayunan para
makatuo man ang mga indi Judio.
28 Kag dugay ang ila pagtiner sa Antioc upod sa mga sumulunod *ni Jesus*
didto.

15

Ang Meeting sa Jerusalem

1 May mga tawo halin sa Judea nga *nagkadto sa Antioc kag* nagtudlo sa
mga kauturan didto nga sila *nga mga indi Judio* indi maluwas kon indi sila
magpatuli suno sa kinabatasan nga gintudlo ni Moises.
2 Mainit ang pagpakigbais ni Pablo kag ni Barnabas kontra sa ila parte
sini. Gani nagsugtanay ang mga tumuluo didto nga pakadtuon sa
Jerusalem si Pablo kag si Barnabas, kag ang iban nga mga tumuluo sa
Antioc, para magpakigkita sa mga apostoles kag sa mga manugdumala
sang iglesya parte sa sini nga butang.
3 Dayon ginpadala sang iglesya sila ni Pablo. Sang pag-agi nila sa Fenicia
kag sa Samaria, ginsugid nila sa mga tumuluo didto nga may mga indi Judio
nga nagtuo man kay Cristo. Pagkabati nila sini, nalipay gid sila.
4 Pag-abot nila *ni Pablo* sa Jerusalem ginbaton sila sang iglesya, sang mga
apostoles, kag sang mga manugdumala sang iglesya. Ginsugid nila ang
tanan nga ginhimo sang Dios paagi sa ila.
5 Karon, may mga tumuluo didto nga mga miyembro sang grupo sang
mga Pariseo. Nagtindog sila kag nagsiling, “Kinahanglan tulion ang mga
indi Judio kag silingon sila nga magtuman sa Kasuguan ni Moises.”
6 Gani nag-meeting ang mga apostoles kag ang mga manugdumala sang
iglesya para hambalan ini nga butang.
7 Malawig ang ila diskusyon. Sang ulihi nagtindog si Pedro kag nagsiling,
“Mga kauturan, nahibaluan na ninyo nga ginpili ako sang Dios halin sa
inyo sang una pa para itudlo ko ang Maayong Balita sa mga indi Judio, para
makabati man sila kag magtuo.
8 Nahibaluan sang Dios ang tagipusuon sang mga tawo. Kag ginpakita
niya nga ginabaton man niya ang mga indi Judio, tungod nga ginhatag man
niya ang Espiritu Santo sa ila pareho sang iya ginhimo sa aton sang una.
9 Sa panulok sang Dios, kita nga mga Judio kag sila nga mga indi Judio
palareho lang. Kay gintinluan man niya ang ila mga tagipusuon tungod nga
nagtuo sila.
10 Ngaa ginapaakig ninyo ang Dios? Ngaa gusto ninyo nga pasundon ang
aton kapareho nga mga sumulunod *ni Jesus* sa mga pagsulundan nga bisan
gani ang aton mga katigulangan kag kita wala man makasunod?
11 Nagatuo kita nga maluwas kita paagi sa grasya ni Ginoong Jesu-Cristo,
kag amo man ini sa mga indi Judio.”
12 Pagkabati nila sadto naghipos sila tanan. Dayon ginpamatian nila ang
ginsugid ni Barnabas kag ni Pablo parte sa mga milagro kag makatilingala
nga mga butang nga ginhimo sang Dios sa mga indi Judio paagi sa ila.
13 Pagkatapos nila hambal, nagsiling si Santiago, “Mga kauturan, pamatii
ninyo ako.

† **14:27** *mga tumuluo:* sa literal, *iglesya*

14 Ginsugid sa aton ni Simon *Pedro* ang una nga pagtawag sang Dios sa
mga indi Judio para may mga tawo man nga halin sa ila nga mangin iya.
15 Ini suno man sa mga ginsulat sang mga propeta sang una, kay
nagasiling ang Kasulatan,
16 "'Pagkatapos sini magabalik ako,
kag patindugon ko liwat ang ginharian ni David
nga pareho sang payag nga nawasak.
Pabangunon ko liwat ini sa iya pagkarumpag,
17 para ang iban nga mga tawo makapangita sa akon,
ang tanan nga indi Judio nga akon gintawag nga mangin akon.
Ako, ang Ginoo, ang nagasiling sini,
kag himuon ko ini nga mga butang,'*
18 kag ginpahibalo ko na ini halin sang una pa."
19 *Nagpadayon si Santiago sa pagsiling,* "Gani kon sa akon lang, indi na
naton pagpabudlayan ang mga indi Judio nga nagatuo sa Dios.
20 Sa baylo, sulatan ta sila nga indi magkaon sang mga pagkaon nga
ginhalad sa mga dios-dios, tungod nga mahigko ato sa aton panulok. Indi
sila maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon. Indi man sila magkaon
sang dugo ukon sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala
nakaguwa,
21 *agod indi mahigkuan ang mga Judio sa ila.* Tungod nga halin pa sang
una, ginabasa na sang mga Judio kada Adlaw nga Inugpahuway sa ila mga
simbahan ang nasulat nga Kasuguan nga ginbilin ni Moises. Kag ini
ginatudlo nila sa kada banwa."

Ang Sulat Para sa mga Indi Judio nga Nagtuo kay Cristo

22 Dayon nagsugtanay ang mga apostoles kag ang mga manugdumala
sang iglesya kag ang tanan nga tumuluo didto nga mapili sila sang mga
lalaki sa grupo nila nga ila paupdon kay Pablo kag kay Barnabas sa Antioc.
Si Judas nga kon tawgon Barsabas kag si Silas amo ang ila napilian. Ini nga
mga tawo ginatahod sang mga tumuluo.
23 Ang sulat nga ginpadala sa ila nagasiling:
"Kami nga mga apostoles kag mga manugdumala sang iglesya diri, nga
inyo mga kauturan, nagapangamusta sa inyo nga mga indi Judio nga dira
sa Antioc, Syria, kag Cilicia.
24 Nakabati kami nga may mga tawo nga halin diri sa amon nga nagkadto
dira sa inyo kag ginpalibog nila ang inyo mga hunahuna tungod sang ila
mga gintudlo dira. Wala kami nagsugo sa ila nga magkadto dira kag
magtudlo sang pareho sina.
25 *Gani pagkabati namon sadto* nagsugtanay kami nga magpili sang mga
tawo nga amon ipadala sa inyo *agod magsugid sang amon ginkasugtan.*
Kaupod sila sang aton pinalangga nga si Pablo kag si Barnabas.
26 Si Barnabas kag si Pablo nga ini nagtaya sang ila kabuhi sa pag-alagad
sa aton Ginoong Jesu-Cristo.
27 Si Judas kag si Silas nga amon ginpadala sa inyo magasugid man sang
parte sa mga butang nga nasambit diri sa amon sulat.
28 Nagsugtanay kami suno sa pagtuytoy sang Espiritu Santo nga indi na
pagdugangan ang inyo mga sulundon luwas sa masunod nga mga
kinahanglan gid nga tumanon ninyo:
29 Indi kamo magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios;
indi kamo magkaon sang dugo ukon sang karne sang sapat nga sang

* **15:17** Amo. 9:11-12

pagkapatay ang dugo wala nakaguwa; kag indi kamo maghimo sang imoral
nga pagpakigrelasyon. Maayo kon likawan ninyo ang mga butang nga ini.
Hasta na lang diri."
30 Dayon naglakat ang mga tawo nga ila ginpadala. Pag-abot nila didto sa
Antioc, gintipon nila ang mga tumuluo kag ginhatag nila dayon ang sulat.
31 Pagkabasa sang mga tumuluo sang mga pagpabaskog sa ila, nalipay gid
sila.
32 Si Judas kag si Silas mga propeta man, kag madamo ang ila mga
gintudlo sa mga tumuluo sa pagpabakod sang ila pagtuo.
33 Sa tapos sila makapabilin didto sing pila ka adlaw, nagbalik sila *sa
Jerusalem* sa mga nagpadala sa ila. Pero sa wala pa sila maglakat,
ginpangamuyuan anay sila sang mga tumuluo nga mangin maayo lang ang
ila paglakat.
34 Pero si Silas nagdesisyon nga magpabilin didto.†
35 Nagtiner si Pablo kag si Barnabas sing pila ka adlaw sa Antioc. Madamo
ang ila kaupod nga nagpanudlo kag nagwali sang pulong sang Ginoo.

Nagbulagay si Pablo kag si Barnabas

36 Sang ulihi nagsiling si Pablo kay Barnabas, "Mabalik kita sa tanan nga
banwa nga aton ginwalihan sang pulong sang Ginoo, kag bisitahan ta ang
mga kauturan para mahibaluan ta kon ano ang ila kahimtangan."
37 Komporme si Barnabas, pero gusto niya nga dal-on si Juan nga
ginatawag Marcos.
38 Pero si Pablo indi luyag nga paupdon si Marcos, tungod nga sang una
nangin kaupod nila si Marcos, pero sang ulihi ginbayaan niya sila didto sa
Pamfilia.
39 Mainit ang ila pagbinaisay, gani nagbulagay sila. Gindala ni Barnabas
si Marcos kag nagbiyahe sila pa-Cyprus.
40 Kag si Silas ya ang gindala ni Pablo. Sa wala pa maghalin si Pablo kag si
Silas, nagpangamuyo ang mga tumuluo sa Ginoo nga buligan niya sila nga
duha sa ila paglakat.
41 Nagkadto sila ni Pablo sa Syria kag sa Cilicia kag ginpabakod nila ang
mga iglesya didto.

16

Nag-upod si Timoteo kay Pablo kag kay Silas

1 Nagpadayon sila ni Pablo sa paglakat sa Derbe kag sa Lystra. May
sumulunod *ni Jesus* didto sa Lystra nga si Timoteo. Ang iya iloy Judio kag
tumuluo man, pero ang iya amay Griego.
2 Suno sa mga tumuluo didto sa Lystra kag sa Iconium, si Timoteo maayo
nga tawo.
3 Gusto ni Pablo dal-on si Timoteo, gani gintuli niya siya para wala sing
reklamo ang mga Judio kontra kay Timoteo, kay ang tanan nga Judio nga
nagaestar sa amo nga mga lugar nakahibalo nga Griego ang amay ni
Timoteo.
4 Pagkatapos nagkadto sila sa mga banwa kag ginpaathag nila sa mga
tumuluo ang mga pagsulundan nga gindesisyunan sang mga apostoles kag
sang mga manugdumala sang iglesya didto sa Jerusalem. Ginsilingan nila
ang mga tumuluo nga tumanon nila ini nga mga pagsulundan.

† **15:34** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

5 Gani napabakod ang pagtuo sang mga iglesya, kag adlaw-adlaw
nagadamo pa gid sila.

Ang Lalaki nga Taga-Macedonia

6 Dayon nagkadto sila sa mga lugar nga sakop sang Frigia kag Galacia,
kay wala sila pagtuguti sang Espiritu Santo nga magwali sang pulong sang
Dios didto sa *probinsya sang* Asia.
7 Pag-abot nila sa border sang Mysia, gusto nila kuntani nga magkadto sa
Bitinia, pero ang Espiritu ni Jesus wala nagtugot sa ila.
8 Gani nag-agi na lang sila sa Mysia kag nagdulhog sa Troas.
9 Sadto nga gab-i may ginpakita ang Dios kay Pablo. Nakita niya ang isa
ka tawo nga taga-Macedonia nga nagatindog kag nagapakitluoy sa iya.
Siling sang tawo, "Tabok ka diri sa Macedonia kag buligi kami."
10 Gani nanghimos kami dayon sa pagkadto sa Macedonia, tungod nga
nabatyagan namon nga ginatawag kami sang Dios sa pagwali sang
Maayong Balita sa mga tawo didto.

Nagtuo si Lydia kay Jesus

11 Nagsakay kami sa sakayan halin sa Troas kag nagderetso sa
Samotracia, kag sang masunod nga adlaw nag-abot kami didto sa Neapolis.
12 Halin sa Neapolis nagdungka kami sa Filipos nga isa ka siyudad sa
nahauna nga distrito sang Macedonia. Madamo sa mga nagaestar didto
taga-Roma, pati ang ila mga manugdumala. Nagtiner kami sa Filipos sang
pila ka adlaw.
13 Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway, nagguwa kami sa siyudad kag
nagkadto sa higad sang suba tungod nga naghunahuna kami nga may lugar
didto nga ginatipunan sang mga Judio para magpangamuyo. May nagtipon
didto nga mga babayi, gani nagpungko kami kag nag-estorya sa ila.
14 Isa sang mga nagapamati sa amon amo si Lydia nga taga-Tiatira.
Negosyante siya sang malahalon nga mga tela nga granate,* kag nagasimba
man sa Dios. Gintandog sang Ginoo ang iya tagipusuon nga batunon ang
mga ginahambal ni Pablo.
15 Nagpabautiso siya kag ang iya panimalay. Pagkatapos gin-agda niya
kami sa iya balay. Nagsiling siya, "Kon sa pagbinagbinag ninyo ako matuod
na nga tumuluo sa Ginoo, didto kamo magdayon sa akon balay." Kag
napilitan kami.

Ginpriso si Pablo kag si Silas sa Filipos

16 Isa ka adlaw, samtang nagapakadto kami sa lugar nga ginatipunan sa
pagpangamuyo, ginsugata kami sang isa ka ulipon nga dalagita. Ato nga
dalagita ginagamhan sang *malain nga* espiritu nga nagahatag sa iya sang
abilidad sa pagpakot sang mga matabo sa palaabuton. Paagi sa sining
abilidad nakapangwarta sing dako ang iya mga amo.
17 Karon, ini nga babayi permi lang nagasunod-sunod sa amon ni Pablo,
kag amo ini ang iya ginasinggit, "Ini nga mga tawo mga alagad sang Labing
Mataas nga Dios! Ginawali nila sa inyo kon paano kamo maluwas!"
18 Adlaw-adlaw amo ato ang iya ginahimo hasta tinak-an si Pablo. Gani
binalikid niya ini nga babayi kag nagsiling sa espiritu *nga nagagahom sa
iya*, "Sa ngalan† ni Jesu-Cristo ginamanduan ko ikaw nga magguwa sa iya!"
Kag sa gilayon nagguwa sa iya ang espiritu.

---

* **16:14** *granate:* sa English, *purple* † **16:18** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

19 Pagkakita sang iya mga amo nga wala na sila paglaom nga
makapanguwarta pa paagi sa iya, gindakop nila si Pablo kag si Silas kag
gin-guyod sa plasa kag gindala sa mga opisyal sang sadto nga lugar.
20 Nagsiling sila sa mga opisyal, “Ini nga mga tawo mga Judio kag
nagagamo diri sa aton siyudad.
21 Nagatudlo sila sang mga pamatasan nga kontra sa aton kasuguan. Mga
Romanhon kita, gani indi kita makasunod sang ila mga ginatudlo!”
22 Kag nagpuli ang mga tawo didto sa pagsakit sa ila ni Pablo. Pagkatapos
ginpabugras sang mga opisyal ang mga bayo ni Pablo kag ni Silas kag
ginpahanot sila dayon.
23 Sang natam-an na sila sing hanot, ginsulod nila sila sa prisohan.
Ginsugo nila ang guwardya nga bantayan gid sila sing maayo.
24 Gani ginsulod sila sang guwardya sa sulod gid nga selda kag gin-gapos
ang ila mga tiil.

25 Sang mga tungang gab-i na, nagapangamuyo si Pablo kag si Silas kag
nagakanta sang mga pagdayaw sa Dios. Ang ila mga kaupod nga mga priso
nagapamati sa ila.
26 Sa hinali lang naglinog sing mabaskog kag nag-uyog ang prisohan.
Nag-alabri ang mga puwertahan sang prisohan kag nagkalahukas ang mga
kadena sang tanan nga priso.
27 Nakamata ang guwardya, kag pagkakita niya nga abri na ang mga
puwertahan sang prisohan, ang hunahuna niya nakapalagyo na ang mga
priso. Gani gin-gabot niya ang iya espada para manginmatay.
28 Pero nagsinggit si Pablo, “Indi ka magpanginmatay! Ari pa kami
tanan!”
29 Nagpakuha sing suga ang guwardya kag nagdali-dali siya sulod didto
kag nagluhod sa atubangan nila ni Pablo kag ni Silas nga nagakurog.
30 Dayon, gindala niya sila ni Pablo sa guwa kag nagpamangkot, “Ano ang
akon himuon para maluwas ako?”
31 Nagsabat sila ni Pablo, “Magtuo ka kay Ginoong Jesus kag maluwas ka
kag ang imo panimalay.”
32 Dayon gintudlo nila ni Pablo ang pulong sang Ginoo sa iya kag sa tanan
nga miyembro sang iya panimalay.
33 Sa sadto gid nga gab-i ginhugasan sang guwardya ang ila mga pilas,
kag nagpabautiso siya dayon pati ang bilog niya nga panimalay.
34 Pagkatapos gindala niya sila ni Pablo sa iya balay kag ginpakaon.
Nalipay gid ang guwardya kag ang iya bilog nga panimalay nga sila
nagatuo na sa Dios.

35 Pagkaaga nagsugo ang mga opisyal sa mga pulis nga buy-an na sila ni
Pablo.
36 Kag ini ginbalita sang guwardya kay Pablo. Nagsiling siya, “Nagpasugo
ang mga opisyal nga buy-an na kamo. Gani magguwa na kamo kag maayo
lang nga paglakat.”
37 Pero nagsiling si Pablo sa mga pulis nga ginsugo, “Ginpahanot nila
kami sa publiko nga wala anay pag-imbistigara bisan mga Romanhon
kami. Dayon ginpapriso nila kami. Pero karon gusto nila nga sa tago lang
ang pagpaguwa sa amon? Indi mahimo! Kinahanglan ang mga opisyal
mismo amo ang magkadto diri kag sila gid ang magpaguwa sa amon.”
38 Pagsugid sang mga pulis sa mga opisyal sang ginhambal ni Pablo nga
sila mga Romanhon, kinulbaan sila.

39 Gani nagkadto ang mga opisyal sa prisohan kag nagpangayo pasensya
sa ila ni Pablo. Dayon ginpaguwa nila sila ni Pablo kag ginpangabay nga
maghalin na sila sa sadto nga siyudad.
40 Sang nakaguwa na si Pablo kag si Silas sa prisohan, nagkadto sila
dayon sa balay ni Lydia. Nagpakigkita sila didto sa mga tumuluo, kag
ginlaygayan nila sila para palig-unon ang ila pagtuo. Pagkatapos naglakat
sila.

17

Sa Tesalonica

1 Nag-agi sila sa Amfipolis kag sa Apolonia hasta nakaabot sila sa
Tesalonica. Didto sa Tesalonica may simbahan sang mga Judio.
2 Kag suno sa kinabatasan ni Pablo, nagsulod siya sa ila simbahan, kag sa
sulod sang tatlo ka Adlaw nga Inugpahuway, nagdiskusyon siya sa mga
tawo didto. Ang Kasulatan amo ang iya gin-gamit
3 para pamatud-an sa ila nga ang Cristo kinahanglan gid nga mag-antos
kag mabanhaw. Nagsiling si Pablo, “Ining Jesus nga akon ginasugid sa inyo
amo ang Cristo.”
4 Ang iban sa ila nakombinsi sa ginhambal ni Pablo, kag nagsunod sila
kay Pablo kag kay Silas. Madamo man nga mga Griego nga nagasimba sa
Dios kag kilala nga mga babayi ang nag-upod sa ila.
5 Karon, nahisa ang mga *lider sang mga* Judio. Gani gintipon nila ang mga
bugoy nga mga istambay. Kag sang madamo na ang ila natipon, nagsugod
sila panggamo sa bilog nga siyudad. Gin-gubat nila ang balay ni Jason sa
pagpangita kay Pablo kag kay Silas para madala sila sa atubangan sang
mga tawo.
6 Pero sang wala nila makita si Pablo kag si Silas, gindakop nila si Jason
kag ang iban pa nga mga tumuluo. Gin-guyod nila sila pakadto sa mga
opisyal sang siyudad kag nagasinggit sila, “Ining mga tawo nagadala sing
gamo bisan diin sila magkadto tungod sang ila mga ginatudlo. Kag karon
ari na sila sa aton siyudad.
7 Ginpadayon pa sila ni Jason sa iya balay. Ini sila tanan nagakontra sa
mga kasuguan sang Emperador tungod nga nagasiling sila nga may isa pa
ka hari nga ang iya ngalan si Jesus.”
8 Pagkabati sadto sang mga tawo kag sang mga opisyal, nagginamo sila.
9 Sa wala pa nila mabuy-i si Jason kag ang iya mga kaupod, ginpabayad
anay sila sang piansa.

Sa Berea

10 Pagkagab-i, ginpadala sang mga tumuluo si Pablo kag si Silas sa Berea.
Pag-abot nila didto, nagkadto sila sa simbahan sang mga Judio.
11 Mas bukas ang hunahuna sang mga tawo sa Berea sang sa mga tawo sa
Tesalonica. Dako gid ang ila luyag sa pagpamati sang ginatudlo nila ni
Pablo. Kag adlaw-adlaw sige ang ila usisa sang Kasulatan para tan-awon
kon matuod gid bala ang mga ginapanghambal nila ni Pablo.
12 Madamo sa ila ang nagtuo pati ang mga lalaki kag mga kilala nga mga
babayi nga Griego.
13 Pero pagkabati sang mga Judio sa Tesalonica nga nagwali man si Pablo
sang pulong sang Dios didto sa Berea, nagkadto sila didto kag ginsutsot ang
mga tawo sa paggamo.
14 Gani gindul-ong dayon sang mga tumuluo si Pablo sa baybay. Pero si
Silas ya kag si Timoteo nagpabilin sa Berea.

15 Ang mga tawo nga nagdul-ong kay Pablo nag-upod sa iya hasta sa
Athens. Dayon nagbalik sila sa Berea nga may tugon halin kay Pablo nga si
Silas kag si Timoteo maapas lang dayon sa iya sa Athens.

Sa Athens

16 Samtang nagahulat si Pablo kay Silas kag kay Timoteo didto sa Athens,
nakita niya nga madamo gid ang ila mga dios-dios. Natublag gid siya.
17 Gani nagsulod siya sa simbahan sang mga Judio kag
nagpakigdiskusyon sa ila kag sa mga indi Judio nga nagasimba man sa
Dios. Adlaw-adlaw didto siya sa plasa nga nagapakigdiskusyon sa mga
tawo nga iya masugata.
18 May duha ka klase sang mga manunudlo ang nagpakigdiskusyon kay
Pablo. Ang isa ginatawag mga Epicureo, kag ang isa mga Estoico. Nagsiling
ang iban sa ila, "Ano ayhan ang ginawakal sang tikalon nga ini?" Ang iban
nagsiling, "Daw lain man nga mga dios ang iya ginawali." Amo ini ang ila
ginsiling tungod nga nagawali si Pablo sang Maayong Balita parte kay Jesus
kag sa iya pagkabanhaw.
19 Gani gindala nila si Pablo sa *tilipunan nga ginatawag* Areopagus.
Nagsiling sila sa iya, "Gusto namon nga mahibaluan ang bag-o nga
pagtulun-an nga imo ginawali.
20 Kay may lain ka nga mga butang nga ginatudlo nga bag-o sa amon, gani
gusto namon mahibaluan kon ano ina nga mga butang."
21 (*Amo ini ang ila ginhambal tungod nga* ang mga taga-Athens kag ang
mga taga-iban nga lugar nga didto na nagaestar wala sing iban nga
naluyagan kundi ang magdiskusyon parte sa bag-o nga mga pagpanudlo.)
22 Gani nagtindog si Pablo sa atubangan sang mga tawo nga nagatipon
didto sa Areopagus kag nagsiling, "Mga taga-Athens! Nakita ko nga kamo
relihiyuso gid nga mga tawo.
23 Kay sa akon paglibot diri sa inyo siyudad nakita ko ang inyo mga
ginasimba. May nakita pa ako nga halaran nga may nasulat nga nagasiling:

SA WALA PA MAKILALA NGA DIOS.

Ining Dios nga inyo ginasimba nga wala pa ninyo makilala amo ang Dios
nga akon ginawali sa inyo.
24 "Amo ini ang Dios nga nagtuga sang kalibutan kag sang tanan nga ara
sa kalibutan. Siya ang Ginoo nga tag-iya sang langit kag duta, gani wala
siya nagapuyo sa mga templo nga ginhimo sang mga tawo.
25 Wala man siya nagakinahanglan sang bulig nga halin sa mga tawo
tungod nga siya mismo ang nagahatag sang kabuhi sa aton, pati sang tanan
ta nga kinahanglanon.
26 Halin sa isa lang ka tawo, ginhimo niya ang tanan nga lahi sang mga
tawo kag ginpalapta sa bilog nga kalibutan. Ginplano man niya sang una
pa ang mga border kon diin maestar ang mga tawo pati ang tion nga sila
magakabuhi diri.
27 Ini tanan ginhimo sang Dios para kita nga mga tawo magpangita sa iya,
kag basi pa lang nga makita ta man siya. Pero ang matuod, ang Dios indi
malayo sa aton,
28 kay 'tungod sa iya gahom nagakabuhi kita kag nagahulag.' Pareho man
sang ginsiling sang iban ninyo nga mga manugbinalaybay, 'Kita matuod
mga anak niya.'
29 Gani, tungod nga kita mga anak sang Dios, indi kita dapat
maghunahuna nga ang Dios pareho sang dios-dios nga bulawan, ukon
pilak, ukon bato—imahen nga imbinto sang hunahuna kag kamot sang
tawo.

30 Sang una, sang wala pa makakilala ang mga tawo sa Dios, wala niya
pagsapaka ang ila mga sala. Pero subong ginasugo sang Dios ang tanan nga
tawo sa tanan nga lugar nga maghinulsol na kag bayaan ang ila malain nga
mga ginahimo.
31 Kay may adlaw nga ginpili ang Dios nga hukman niya sing matarong
ang tanan nga tawo diri sa kalibutan paagi sa tawo nga iya ginpili.
Ginpamatud-an niya ini sa tanan paagi sa iya pagbanhaw sang amo nga
tawo."
32 Pagkabati nila nga nagahambal si Pablo parte sa pagkabanhaw, ang
iban sa ila nagyaguta sa iya. Pero ang iban nagsiling, "Balik ka diri tungod
nga gusto namon nga magpamati pa gid sa imo parte sa sini nga mga
butang."
33 Pagkatapos naghalin si Pablo sa ila ginatipunan.
34 Ang iban nga mga lalaki nagdampig sa iya kag nagtuo *kay Jesus*. Ang
isa sa ila amo si Dionisius nga miyembro sang Areopagus; kag may babayi
man nga si Damaris, kag may iban pa gid.

18

Sa Corinto

1 Pagkatapos sadto, naghalin si Pablo sa Athens kag nagkadto sa Corinto.
2 Didto nakilala niya si Aquila nga Judio nga taga-Pontus kag ang iya
asawa nga si Priscila. Bag-o lang sila nag-abot halin sa Italia tungod nga
may sugo ang Emperador nga si Claudius, nga ang tanan nga Judio
kinahanglan maghalin sa Roma. Ginbisitahan ni Pablo ini nga mag-asawa
sa ila balay.
3 Kag tungod nga pareho sila sa iya nga manughimo sang tolda, didto siya
nagdayon sa ila kag nag-updanay sila sa ila obra.
4 Kada Adlaw nga Inugpahuway didto si Pablo sa simbahan sang mga
Judio nga nagapakigdiskusyon sa mga Judio kag sa mga Griego para
kombinsihon sila.
5 Sang pag-abot ni Silas kag ni Timoteo halin sa Macedonia, gin-gamit ni
Pablo ang iya bilog nga tiyempo sa pagwali sang pulong sang Dios.
Ginpamatud-an niya sa mga Judio nga si Jesus amo gid ang Cristo.
6 Pero ginkontra nila si Pablo kag ginpakalain. Gani ginwaswas niya ang
yab-ok sa iya mga bayo *bilang paandam kontra sa ila*. Nagsiling siya, "Inyo
gid sala kon silutan kamo sang Dios. Wala na ako sing salabton. Halin
subong ang mga indi Judio na ang akon walihan."
7 Gani ginbayaan niya ang mga Judio kag didto siya nagdayon sa balay ni
Titius Justus. Ini nga tawo indi Judio, pero nagasimba sa Dios, kag ang iya
balay ara gid sa tupad sang simbahan sang mga Judio.
8 Si Crispus nga manugdumala sang simbahan sang mga Judio kag ang
iya panimalay nagtuo man kay Ginoo *ng Jesus*; kag madamo pa gid nga mga
taga-Corinto nga nakabati kay Pablo ang nagtuo kag nagpabautiso.
9 Isa ka gab-i, nagpakita ang Ginoo kay Pablo paagi sa palanan-awon kag
nagsiling, "Indi ka magkahadlok. Magpadayon ka sa pagwali kag indi ka
mag-untat,
10 tungod kay ako kaupod mo. Madamo ang akon mga pinili sa sini nga
siyudad, gani wala sing may magpangahas nga magsakit sa imo."
11 Gani isa ka tuig kag tunga ang pagtiner ni Pablo sa Corinto, kag
gintudlo niya sa mga tawo ang pulong sang Dios.
12 Pero sang si Galio na ang gobernador sa Acaya, nagtilipon ang mga
Judio kag gindakop nila si Pablo kag gindala sa hukmanan.

13 Nagsiling sila, “Ini nga tawo nagakombinsi sa mga tawo nga magsimba
sa Dios sa paagi nga kontra sa aton kasuguan.”
14 Mahambal na kuntani si Pablo, pero nagsiling si Galio sa mga Judio,
“Kon ang kaso nga ini nga inyo ginadala diri sa akon parte sa nahimo nga
malain ukon mabug-at nga sala, pamatian ko kamo.
15 Pero ini parte lang sa mga pulong, mga ngalan, kag sa inyo Kasuguan.
Gani bahala kamo. Indi ko gusto nga maghusgar parte sa sina nga mga
butang.”
16 Dayon ginpaguwa niya sila sa hukmanan.
17 Pagkatapos gindakop sang mga Griego si Sostenes nga manugdumala
sang simbahan sang mga Judio kag ginbunal nila didto sa guwa sang
hukmanan, pero wala gid nagsapak si Galio.

Nagbalik si Pablo sa Antioc

18 Madugay-dugay pa ang pagtiner ni Pablo kaupod sa mga tumuluo
didto sa Corinto. Pagkatapos nagkadto siya dayon sa Cencrea kaupod sang
mag-asawa nga si Priscila kag si Aquila. Nagpautod siya sang buhok didto
tungod nga may panaad siya sa Dios, kag natuman na niya atong panaad.
Halin sa Cencrea nagbiyahe* sila pa-Syria.
19-21 Nag-agi sila sa Efeso kag didto nagkadto si Pablo sa simbahan sang
mga Judio kag nagpakigdiskusyon sa ila. Ginpangabay nila siya nga
magtiner lang anay didto sa ila, pero indi si Pablo. Sang mahalin na siya,
nagsiling siya sa ila, “Kon itugot sang Dios, mabalik lang ako diri sa inyo.”
Ginbilin ni Pablo ang mag-asawa nga si Priscila kag si Aquila didto sa Efeso
kag nagsakay siya.
22 Pagdungka niya sa Cesarea, nagkadto siya sa Jerusalem kag
ginbisitahan niya ang iglesya didto, pagkatapos nagderetso siya sa Antioc.
23 Wala siya nagdugay didto, naghalin siya kag ginlibot niya ang mga
lugar nga sakop sang Galacia kag Frigia kag ginpabakod niya ang pagtuo
sang mga sumulunod *ni Jesus* didto.

Ang Tawo nga si Apolos

24 Karon may isa ka Judio nga taga-Alexandria nga nag-abot sa Efeso. Ang
iya ngalan si Apolos. Maayo siya maghambal kag madamo ang nahibaluan
niya sa Kasulatan.
25 Natudluan na siya nga daan sang pamaagi sang Ginoo. Mapisan siya
magwali kag husto ang iya mga ginatudlo parte kay Jesus. Pero ang bautiso
nga gintudlo ni Juan amo lang ang iya nahibaluan.
26 Wala siya nahadlok maghambal sa simbahan sang mga Judio.
Pagkabati ni Priscila kag ni Aquila sang iya ginapanudlo, gin-imbitar nila
siya sa ila balay kag ginpaathag pa gid nila sa iya ang pamaagi sang Dios.
27 Kag sang naghandom si Apolos nga magkadto sa Acaya, ginbuligan
siya sang mga tumuluo sa Efeso. Ginsulatan nila ang mga sumulunod *ni
Jesus* sa Acaya nga batunon nila si Apolos. Pag-abot niya didto dako gid ang
iya nabulig sa mga nangin tumuluo tungod sa grasya sang Dios.
28 Kay mapag-on ang iya mga rason nga halin sa Kasulatan nga si Jesus
gid ang Cristo. Wala gid sang may mahimo ang mga Judio sa pagpakigbais
sa iya sa tunga sang mga tawo.

19

Si Pablo sa Efeso

* **18:18** *nagbiyahe:* sa literal, *nagpalayag*

1 Sang didto si Apolos sa Corinto, nagpanglakaton si Pablo sa mga
kabukiran sang probinsya hasta nakaabot siya sa Efeso. Didto may nakita
siya nga mga sumulunod.
2 Ginpamangkot niya sila, “Nabaton na bala ninyo ang Espiritu Santo
sang magtuo kamo?” Nagsabat sila, “Wala gani kami nakabati nga may
ginatawag nga Espiritu Santo.”
3 Nagpamangkot si Pablo sa ila, “Sa ano nga bautiso kamo
ginbautisohan?” Nagsabat sila, “Sa bautiso ni Juan.”
4 Nagsiling si Pablo sa ila, “Ang bautiso ni Juan para sa mga nagahinulsol
sang ila mga sala. Pero nagsiling man si Juan sa mga tawo nga dapat sila
magtuo sa nagasunod sa iya, nga wala sing iban kundi si Jesus.”
5 Pagkabati nila sadto, ginbautisohan dayon sila sa ngalan ni Ginoong
Jesus.
6 Kag sang pagtungtong ni Pablo sang iya kamot sa ila, nag-abot sa ila ang
Espiritu Santo. Naghambal sila dayon sang nagkalain-lain nga lingguahe
nga wala nila natun-i, kag may ginhambal man sila nga mga mensahi sang
Dios.
7 Mga dose sila tanan ka lalaki.

8 Sa sulod sang tatlo ka bulan, padayon ang pagkadto ni Pablo sa
simbahan sang mga Judio. Wala siya nahadlok maghambal sa mga tawo.
Nagpakigdiskusyon siya para kombinsihon sila parte sa paghari sang Dios.
9 Pero ang iban sa ila matig-a gid ang ulo kag indi magtuo, kag sa tunga
mismo sang kadam-an ginapakalain nila ang *mga sumulunod sang* Dalan
nga si Jesus. Gani naghalin si Pablo sa ila simbahan kaupod ang mga
sumulunod *ni Jesus*, kag adlaw-adlaw didto siya sa eskwelahan ni Tyranus
nga nagapadayon sa pagpakigdiskusyon sa mga tawo.
10 Sa sulod sang duha ka tuig amo ini ang iya ginahimo, gani ang tanan
nga nagaestar didto sa *probinsya sang* Asia, Judio kag indi Judio, nakabati
sang pulong sang Ginoo.

Ang mga Anak ni Esceva

11 Madamo nga tumalagsahon nga milagro ang ginpanghimo sang Dios
paagi kay Pablo.
12 Bisan ang mga panyo kag ang mga panghapin nga panapton nga iya
nagamit gindala sa mga masakiton kag nag-ayo sila, kag nagguwa man ang
malain nga mga espiritu.
13 Karon, may mga Judio didto nga nagalibot-libot nga nagatabog sang
malain nga mga espiritu sa mga tawo nga ila ginsudlan. Gintilawan nila
nga gamiton ang ngalan ni Ginoong Jesus para paguwaon ang malain nga
mga espiritu. Nagsiling sila sa malain nga mga espiritu, “Sa ngalan* ni
Jesus nga ginawali ni Pablo, ginasugo ko kamo nga magguwa!”
14 Amo man ini ang ginahimo sang pito ka anak nga lalaki ni Esceva. Si
Esceva nga ini isa ka manugdumala nga pari sang mga Judio.
15 *Gintilawan nila nga paguwaon ang malain nga espiritu sa ngalan ni
Jesus*. Pero ang sabat sang malain nga espiritu sa mga anak ni Esceva amo
ini, “Si Jesus kilala ko, kag si Pablo kilala ko man, pero sin-o kamo?”
16 Dayon gindamhagan sila sang tawo nga may malain nga espiritu kag
ginsakit. Wala gid sila sang may mahimo, gani nagpalagyo sila sa sadto nga
balay nga hublas kag may mga pilas.

* **19:13** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

17 Ini nga hitabo nabalitaan sang tanan nga Judio kag mga indi Judio nga
nagaestar didto sa Efeso kag hinadlukan sila, kag napadunggan pa gid ang
ngalan ni Ginoong Jesus.
18 Madamo nga tumuluo didto ang nagpalapit nga nag-ako kag nagsugid
sang mga malain nila nga mga nahimo.
19 Kag madamo man sang mga madyikero† ang nagdala sang ila libro kag
ginsunog nila mismo sa atubangan sang tanan. Minilyon ang kantidad
sang tanan nga libro nga ginsunog.
20 Paagi sa sini nga hitabo naglapnag pa gid ang gahom sang pulong sang
Ginoo.

Ang Gamo sa Efeso

21 Pagkatapos sadto nga mga hitabo nagdesider si Pablo nga mag-agi sa
Macedonia kag sa Acaya sa wala pa siya magkadto sa Jerusalem. Kag suno
sa iya, halin sa Jerusalem kinahanglan makakadto man siya sa Roma.
22 Ginpauna niya sa Macedonia ang duha sang iya mga kabulig nga si
Timoteo kag si Erastus, kag siya ya nagpabilin pa didto sa *probinsya sang*
Asia.
23 Sang sadto nga tion, may natabo nga dako nga kinagamo *sa Efeso*
tungod sa *mga sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus*.
24 May isa ka platero‡ didto nga ang iya ngalan si Demetrius. Siya kag ang
iya mga tinawo nagapanghimo sang gagmay nga mga templo-templo nga
pilak nga ginsunod sa templo ni Artemis *nga ila diosa*, kag paagi sini
nakapangwarta sila sing dako.
25 Gani ginpatawag niya ang iya mga trabahador kag ang iban pa nga
mga platero. Dayon nagsiling siya sa ila, “Mga abyan, nahibaluan ninyo nga
ang aton pag-asenso sa pangabuhi nagahalin sa sining aton palangitan-an.
26 Nakita ninyo kag nabatian ang ginahimo sining tawo nga si Pablo.
Nagasiling siya nga ang mga dios nga ginahimo sang tawo indi matuod nga
mga dios. Madamo ang nakombinsi kag napatalang niya diri sa Efeso kag
sa bilog nga *probinsya sang* Asia.
27 Gani delikado ang aton palangitan-an, kay basi kon pakalainon sang
mga tawo. Kag indi lang ina, kundi delikado man ang templo sang aton
bantog nga diosa nga si Artemis, kay basi kon mangin wala na sing pulos
ini, kag indi na pagkilalahon sang mga tawo ang aton diosa nga ginasimba
indi lang diri sa Asia kundi sa bilog man nga kalibutan!”
28 Pagkabati sadto sang mga tawo, nangakig gid sila kag nagsugod sila sa
pagsinggit, “Gamhanan si Artemis sang mga taga-Efeso!”
29 Kag ang kinagamo naglapnag sa bilog nga siyudad. Gindakop nila ang
mga kaupod ni Pablo nga si Gaius kag si Aristarcus nga mga
taga-Macedonia. Pagkatapos nagdinalagan sila tanan sa ila ginatipunan
nga ginaguyod ang duha.
30 Gusto kuntani ni Pablo nga maghambal sa mga tawo, pero ginpunggan
siya sang mga sumulunod *ni Jesus*.
31 May mga abyan si Pablo nga mga opisyal sa *probinsya sang* Asia. Ini
sila nagpasugo kay Pablo nga pangabayon siya nga indi gid magkadto didto
sa ila ginatipunan.
32 Karon, ang mga tawo didto nagkinagamo na gid. Ang iban sa ila may
ginasinggit nga isa ka butang, pero ang iban lain man ang ila ginasinggit,

† **19:19** *madyikero:* buot silingon, *nagahimo sang “black magic.”* ‡ **19:24** *platero:* sa English, *silversmith*

tungod nga ang kalabanan sa ila wala nakahibalo kon ngaa nagtilipon sila didto.
33 May tawo didto nga si Alexander nga gintulod sang mga Judio sa
unahan para magpaathag nga sila nga mga Judio wala labot sa ginahimo
nila ni Pablo. Ginbayaw niya ang iya kamot para pahipuson ang mga tawo.
34 Pero pagkahibalo sang mga tawo nga siya Judio, nagsinggit sila tanan,
“Gamhanan si Artemis sang mga taga-Efeso!” Kag sa sulod sang duha ka
oras amo lang ato ang ila ginasinggit.
35 Sang ulihi napahipos gid man sang manugdumala sang siyudad ang
mga tawo. Dayon nagsiling siya, “Mga *kasimanwa nga mga* taga-Efeso, ang
tanan nga tawo nakahibalo nga kita nga taga-Efeso amo ang manugtatap
sang templo ni Artemis nga gamhanan kag sang sagrado nga bato nga
nahulog halin sa langit.
36 Wala sing may makapanginwala sini. Gani, magpakatawhay kamo,
kag indi kamo magpadasodaso.
37 Gindala ninyo diri ini nga mga tawo, bisan ini sila wala nagpangawat
sa aton templo kag wala nagpakalain sang aton diosa.
38 Kon si Demetrius kag ang iya mga kaupod nga mga platero may kaso
kontra sa bisan kay sin-o, may mga korte kag may mga manughukom kita.
Dapat dal-on nila didto ang ila mga kaso.
39 Pero kon kamo may iban pa gid nga reklamo, ina kinahanglan
aregluhon sa opisyal nga pagtilipon sang mga pumuluyo.
40 Karon delikado kita sa aton ginahimo nga ini. Kay basi kon iakusar kita
sang mga opisyal sang Roma sa pagpanggamo. Wala gid kita rason nga
ihatag kon ngaa ginhimo ta ini.”
41 Pagkatapos niya hambal sini, ginpapuli niya ang mga tawo.

20

Si Pablo sa Macedonia kag sa Greece

1 Sang matapos na ang kinagamo, ginpatawag ni Pablo ang mga
sumulunod *ni Jesus*. Ginlaygayan niya sila nga magpakabakod, kag dayon
naglisensya siya nga makadto sa Macedonia.
2 Madamo nga lugar ang iya ginpangadtuan didto sa Macedonia, kag
ginpabakod niya ang mga tumuluo paagi sa iya pagwali sa ila. Dayon
nagderetso siya sa Greece,
3 kag tatlo ka bulan ang iya pagtiner didto. Sang mabiyahe* na siya
kuntani pa-Syria, nahibaluan niya ang plano sang mga Judio sa pagpatay sa
iya, gani nagdesisyon siya nga magbalik paagi sa Macedonia.
4 Nag-upod sa iya si Sopater nga taga-Berea nga anak ni Pirus, si
Aristarcus kag si Secundus nga mga taga-Tesalonica, si Gaius nga
taga-Derbe, si Timoteo, kag ang mga taga-Asia nga si Tykicus kag si
Trofimus.
5 Pag-abot namon sa Filipos, nag-una sila sa amon sa Troas kag didto nila
kami ginhulat.
6 Ginpatapos namon anay ang Piesta sang Tinapay nga Wala sing
Inugpahabok antes kami nagbiyahe halin sa Filipos. Lima ka adlaw ang
amon biyahe kag nagkit-anay kami liwat didto sa Troas. Nagtiner kami
didto sing pito ka adlaw.

Nabuhi Liwat si Euticus

* **20:3** *mabiyahe:* sa literal, *mapalayag*

7 Sang sabado sing gab-i, nagtipon kami sa pagpamihak-pihak sang
tinapay. Kag tungod nga si Pablo mabiyahe sa sunod nga adlaw, nagwali
siya hasta sang tungang gab-i.
8 Madamo ang mga suga didto sa ibabaw nga kuwarto nga amon
ginatipunan.
9 May pamatan-on didto nga ang iya ngalan si Euticus nga nagapungko sa
bintana. Kag tungod nga ang wali ni Pablo malawig, gintuyo siya kag sang
ulihi natulugan sing hamuok kag nahulog siya sa bintana halin sa ikatlo
nga panalgan.† Sang paghakwat nila sa iya, patay na siya.
10 Pero nagpanaog si Pablo, kag pag-abot niya kay Euticus, ginhap-an kag
ginhakos niya siya. Dayon nagsiling siya sa mga tawo, "Indi kamo
magpakulba, buhi siya!"
11 Kag nagbalik si Pablo sa ibabaw, nagpamihak-pihak sang tinapay kag
nagkaon. Sang nakakaon na siya, nagwali pa gid siya sa ila hasta sang
pagbutlak sang adlaw. Dayon naglakat siya.
12 Ang pamatan-on nga nahulog gindala nila puli nga buhi, kag nalipay
gid sila.

Halin sa Troas pa-Miletus

13 Nagsakay kami sa sakayan pa-Asos, kay nagsiling si Pablo nga hapiton
siya sa Asos tungod kay malakat lang siya pakadto didto.
14 Sang pagkitaay namon sa Asos, ginpasakay namon siya kag
nagpadulong kami sa Mitilene.
15 Halin sa Mitilene, nagderetso pa gid kami sa Kios, kag sang sunod nga
adlaw nakaabot kami didto. Sang sunod pa nga adlaw sa Samos kami, kag
sang sunod pa gid nga adlaw sa Miletus na kami.
16 Nagdesisyon si Pablo nga indi na lang maghapit sa Efeso, kay indi niya
gusto nga maatrasar siya sa *probinsya sang* Asia, tungod nga nagadali siya
nga makaabot sa Jerusalem sa wala pa ang adlaw sang Pentecostes.

Ang mga Bilin ni Pablo sa mga Manugdumala sang Iglesya sa Efeso

17 Didto sa Miletus nagpasugo si Pablo sa Efeso nga magkadto sa iya ang
mga manugdumala sang iglesya.
18 Pag-abot nila, nagsiling si Pablo sa ila, "Nahibaluan ninyo kon paano
ang akon pagginawi sang ako kaupod pa ninyo, halin gid sang akon
pag-abot sa *probinsya sang* Asia.
19 Nag-alagad ako sa Ginoo nga may pagpaubos kag paghibi.‡ Madamo
man nga mga kabudlayan ang akon gin-antos tungod sang mga malain nga
mga padihot sang mga Judio kontra sa akon.
20 Nahibaluan man ninyo nga wala gid sang lipod-lipod ang akon
pagsugid sa inyo sang mga butang nga para sa inyo kaayuhan, nga akon
gintudlo sa publiko kag sa inyo mga balay.
21 Ginpaandaman ko ang mga Judio kag mga indi Judio nga kinahanglan
maghinulsol sila sa ila mga sala kag magbalik sa Dios, kag magtuo sa aton
Ginoong Jesus.
22 Karon, makadto ako sa Jerusalem tungod nga amo ini ang sugo sang
Espiritu *Santo* sa akon. Wala ako kahibalo kon ano ang matabo sa akon
didto.
23 Ang akon lang nahibaluan, nga bisan diin nga siyudad ang akon
ginakadtuan, ang Espiritu Santo nagapaandam sa akon nga ang prisohan
kag ang paghingabot nagahulat sa akon.

† **20:9** *panalgan:* sa Tagalog, *palapag*

‡ **20:19** *paghibi:* siguro tungod sa iya kabug-atan para sa kalibutan.

24 Pero indi importante kon ano ang matabo sa akon, basta matapos ko
lang ang buluhaton nga ginhatag sa akon ni Ginoong Jesus, nga amo ang
pagwali sang Maayong Balita parte sa grasya sang Dios.
25 “Nalibot ko kamo tanan sa akon pagwali parte sa paghari sang Dios,
kag karon nahibaluan ko nga indi na kita magkitaay liwat.
26 Gani sugiran ko kamo karon, nga kon may ara sa inyo nga indi
maluwas, wala na ako sing salabton sa Dios.
27 Kay wala gid ako sing may gintago sa inyo parte sa bug-os nga
katuyuan kag plano sang Dios.
28 Bantayi gid ninyo ang inyo kaugalingon kag ang tanan nga tawo sang
Dios nga ginapabantayan sa inyo sang Espiritu Santo. Tatapa gid ninyo ang
iglesya sang Dios nga iya gintubos paagi sa iya kaugalingon nga dugo.§
29 Kay nahibaluan ko nga kon makahalin na ako may mga *manunudlo
dira nga daw pareho sa* mabangis nga mga ido* nga magasulod sa inyo kag
magaguba sang inyo grupo.
30 Magaabot man ang tion nga sa inyo mismo grupo may mga tawo nga
magasugid sang binutig sa pagpatalang sa mga sumulunod *ni Jesus* kag
para sila ang ila pagasundon.
31 Gani mag-andam kamo, kag dumduma ninyo nga sa sulod sang tatlo ka
tuig, adlaw-gab-i wala ako nag-untat sa paglaygay sa inyo tanan nga may
mga paghibi.
32 “Kag karon ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa iya pulong, ang pulong
nga parte sa iya grasya, nga makapabakod sang inyo pagtuo kag
makahatag sa inyo sang tanan nga pagpakamaayo nga gintigana para sa
tanan nga ginpain sang Dios nga mangin iya.
33 Wala ako naghandom sang inyo mga kuwarta kag mga bayo.
34 Nakahibalo gid kamo nga nag-obra ako para may galastuhon ako sa
akon mga kinahanglanon kag sa akon mga kaupdanan.
35 Ginhimo ko ato para ipakita sa inyo nga paagi sa sini nga
pagpangabudlay mabuligan ang mga imol. Dumdumon ta permi ang
ginsiling ni Ginoong Jesus nga mas bulahan ang nagahatag sang sa
nagabaton.”
36 Pagkatapos hambal ni Pablo nagluhod siya kaupod nila tanan kag
nagpangamuyo.
37 Naghinibi sila tanan, kag ginhakos nila si Pablo kag ginhalukan.
38 Nagkasubo gid sila tungod kay nagsiling si Pablo nga indi na sila
magkitaay liwat. Pagkatapos gindul-ong nila si Pablo sa sakayan.

21

Ang Pagkadto ni Pablo sa Jerusalem

1 Naglisensya kami sa mga manugdumala sang iglesya sa Efeso, kag
nagbiyahe deretso hasta nakaabot kami sa Cos. Sang sunod nga adlaw,
nagderetso kami sa isla sang Rodes. Kag halin didto nagpadayon kami sa
Patara.
2 Didto sa Patara may nakita kami nga sakayan nga manugkadto sa
Fenicia, gani nagsakay kami.
3 Nalantawan namon ang *isla sang* Cyprus, pero wala kami nagpundo
didto kundi nag-agi kami sa tuo dampi kag nagderetso sa Syria. Didto kami
nagpundo sa Tyre, kay nagdiskarga didto ang sakayan.

§ **20:28** *paagi sa iya kaugalingon nga dugo:* ukon, *paagi sa dugo sang iya kaugalingon nga Anak*
* **20:29** *mabangis nga mga ido:* sa English, *wolves*

4 Ginpangita namon ang mga sumulunod *ni Jesus* didto, kag nagdayon
kami sa ila sa sulod sang isa ka semana. Paagi sa gahom sang Espiritu
Santo, ginpaandaman nila si Pablo nga indi magkadto sa Jerusalem.
5 Pero pagkatapos sang isa ka semana, nagpadayon pa gid kami sang
amon pagbiyahe. Tanan sila, pati ang ila mga asawa kag mga kabataan,
nagdul-ong sa amon sa guwa sang siyudad. Nagluhod kami tanan didto sa
baybay kag nagpangamuyo.
6 Sang nakalisensya na kami sa ila, nagsakay kami sa sakayan kag sila ya
nagpuli.
7 Paghalin namon sa Tyre, nagpadayon kami sang amon pagbiyahe
pakadto sa Tolemais. Pag-abot namon didto, nagpakigkita kami sa mga
kauturan kag nagtiner kami didto sa ila sing isa ka adlaw.
8 Pagkatapos naglakat naman kami pa-Cesarea. Pag-abot namon didto,
nagkadto kami sa balay ni Felipe nga manugwali sang Maayong Balita, kag
didto kami nagdayon. Si Felipe isa sang pito *ka tawo nga ginpili sang una sa*
Jerusalem nga magbulig sa mga apostoles.
9 Apat ang iya mga bata nga dalaga nga mga propeta.
10 Pagkaligad sang pila ka adlaw, may nag-abot man nga propeta halin sa
Judea. Ang iya ngalan amo si Agabus.
11 Ginkadtuan niya kami kag ginkuha ang paha ni Pablo, kag gin-gapos
niya ang iya kaugalingon nga mga tiil kag mga kamot. Dayon nagsiling
siya, “Suno sa hambal sang Espiritu Santo, pareho man sini ang himuon
sang mga Judio sa Jerusalem sa tag-iya sining paha, kag itugyan siya dayon
sa mga indi Judio.”
12 Pagkabati namon sini, kami kag ang mga tumuluo didto nagpangabay
kay Pablo nga indi na siya magkadto sa Jerusalem.
13 Pero nagsabat si Pablo, “Ngaa nagahinibi kamo? Ginapaluya lang
ninyo ako. Handa ako nga magpagapos kag bisan mapatay pa sa Jerusalem
para kay Ginoong Jesus.”
14 Indi gid namon makombinsi si Pablo, gani nagsiling na lang kami,
“Kabay pa nga matuman ang kabubut-on sang Ginoo.”
15 Sang makatiner kami didto sang pila ka adlaw, naghimos kami kag
nagpa-Jerusalem.
16 May mga sumulunod man *ni Jesus* didto nga halin sa Cesarea nga
nag-upod sa amon. Gindala nila kami sa balay ni Mnason nga taga-Cyprus
kag didto kami nagdayon. Si Mnason isa sang mga una nga mga
sumulunod *ni Jesus*.

Nagbisita si Pablo kay Santiago

17 Pag-abot namon sa Jerusalem, malipayon nga ginbaton kami sang mga
kauturan.
18 Sang sunod nga adlaw, kaupod namon si Pablo nga nagbisita kay
Santiago. Didto man ang mga manugdumala *sang iglesya sa Jerusalem*.
19 Ginkumusta sila ni Pablo kag ginsugiran sila sang tanan nga ginhimo
sang Dios sa mga indi Judio paagi sa iya buluhaton.
20 Pagkabati nila sa mga ginsugid niya, nagdayaw sila tanan sa Dios.
Dayon nagsiling sila kay Pablo, “Nahibaluan mo utod, linibo na nga mga
Judio ang nagatuo kay Jesus kag sila tanan nagasunod gid sa Kasuguan ni
Moises.
21 Nakabati sila nga nagapanudlo ka sa mga Judio nga nagaestar sa lugar
sang mga indi Judio nga indi na sila dapat magsunod sa Kasuguan ni

Moises. Nagsiling ka kuno nga indi na nila pagtulion ang ila mga kabataan
kag indi na magsunod sa iban pa nga mga kinabatasan *naton nga mga Judio*.
22 Karon, ano ayhan ang maayo nga himuon? Kay sigurado gid nga
mahibaluan nila nga diri ka na.
23 Maayo siguro nga himuon mo ang amon isiling sa imo. May apat diri
ka lalaki nga may panaad *sa Dios*.
24 Mag-upod ka sa ila kag himuon ninyo ang seremonya sa pagpakatinlo.
Bayaran mo man ang ila mga kinahanglan sa paghalad sa Dios para
makapakalbo man sila. Amo ini ang paagi nga ang tanan makahibalo nga
ang mga balita nga ila nabatian parte sa imo indi matuod, tungod nga
makita nila nga ikaw man nagatuman sa Kasuguan *ni Moises*.
25 Kon parte sa mga indi Judio nga nagatuo kay Jesus, nakapadala na
kami sang sulat sa ila parte sa amon gindesisyunan nga indi sila magkaon
sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, ukon dugo, ukon sang
karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala nakaguwa. Kag indi
sila maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon."
26 Gani sang sunod nga adlaw gindala ni Pablo atong apat ka lalaki kag
nag-intra siya sa ila pagpakatinlo suno sa ila panaad. Dayon nagkadto si
Pablo sa templo para isugid kon san-o matapos ang ila pagpakatinlo, kay sa
tapos sini may ihalad nga mga sapat para sa tagsa-tagsa sa ila.

Gindakop si Pablo sa Templo

27 Sang madali na lang matapos ang ikapito nga adlaw sang ila
pagpakatinlo, may mga Judio nga halin sa *probinsya sang* Asia nga nakakita
kay Pablo sa templo. Ginsutsot nila ang tanan nga tawo didto sa templo nga
dakpon si Pablo.
28 Nagsinggit sila, "Mga *kasimanwa ko nga mga* Israelinhon, bulig kamo!
Amo ini ang tawo nga bisan diin siya magkadto nagapanudlo sing kontra sa
aton nga mga Judio, kontra sa Kasuguan *ni Moises*, kag kontra sa sini nga
templo. Indi lang ina, kundi gindala pa gid niya diri sa sulod sang templo
ang mga tawo nga indi Judio, gani gindagtaan niya ining sagrado nga
lugar!"
29 (Ginhambal nila ini tungod nga nakita nila si Trofimus nga taga-Efeso
nga nag-upod kay Pablo didto sa Jerusalem, kag ang hunahuna nila gindala
siya ni Pablo sa templo.)
30 Gani nagkinagamo ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem kag
nagdinaguso sila pakadto sa templo para dakpon si Pablo. Pagkadakop nila
sa iya didto sa sulod, gin-guyod nila siya paguwa, kag ginsiradhan nila
dayon ang puwertahan sang templo.
31 Patyon na nila kuntani si Pablo, pero may nagsugid sa kumander sang
Romanhon nga mga soldado nga ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem
nagakinagamo.
32 Gani nagdala dayon ang kumander sang mga kapitan kag mga soldado
didto sa mga tawo nga nagatilipon. Pagkakita sang mga tawo sa kumander
kag sa mga soldado, gin-untatan nila bakol si Pablo.
33 Ginkadtuan sang kumander si Pablo kag ginpadakop, kag nagsugo siya
nga gapuson si Pablo sang duha ka kadena. Dayon nagpamangkot ang
kumander sa mga tawo, "Sin-o bala ini nga tawo kag ano ang iya nahimo?"
34 Pero nagkalain-lain nga sabat ang iya nabatian, kag tungod sa sobra
nga kinagamo sang mga tawo indi mahibaluan sang kumander kon ano
ang matuod nga natabo. Gani ginmanduan niya ang mga soldado nga
dal-on si Pablo sa kampo.

35 Pag-abot nila sa hagdanan sang kampo, ginhakwat na lang nila si Pablo
tungod sang kinagamo sang mga tawo
36 nga nagalagas kag nagasinggit, “Patyon siya!”

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon

37 Sang dal-on na nila si Pablo sa sulod sang kampo, nagsiling siya sa
kumander, “Puwede ko makaestorya sa imo?” Nagsiling ang kumander,
“Makahibalo ka gali maghambal sang Griego?
38 Ang hunahuna ko anay nga ikaw amo ang lalaki nga taga-Egypt nga
bag-o lang nagpanguna sa pagrebelde sa gobyerno. 4,000 ka tawo nga
maisog kag puro armado ang iya gindala sa kamingawan.”
39 Nagsabat si Pablo, “Ako isa ka Judio nga taga-Tarsus nga sakop sang
Cilicia. Ang Tarsus indi lang ordinaryo nga siyudad. Kon mahimo,
pahambala ako anay sa mga tawo.”
40 Ginsugtan siya sang kumander nga maghambal, gani nagtindog si
Pablo sa hagdanan kag nagsinyas sa mga tawo nga may ihambal siya. Sang
naghipos na sila, naghambal siya sa Hebreo nga lingguahe:

22

1 “Mga kauturan kag mga ginikanan, pamatii ninyo anay ang akon mga
rason sa pag-apin sang akon kaugalingon!”
2 Pagkabati sang mga tawo nga nagahambal siya sa Hebreo nga
lingguahe, naghipos pa gid sila. Kag nagpadayon hambal si Pablo:
3 “Ako isa ka Judio nga natawo sa Tarsus nga sakop sang Cilicia, pero diri
ako nagdako sa Jerusalem. Nagtuon ako diri kag nangin maestro ko si
Gamaliel. Natuman ko sing maid-id ang Kasuguan nga ginsunod sang aton
mga katigulangan. Kag pareho sa inyo karon, matutom man ako sa
pag-alagad sa Dios.
4 Ginhingabot ko nga patyon ang *mga sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus*.
Indi lang ang mga lalaki kundi pati man ang mga babayi akon
ginpangdakop kag ginpapriso.
5 Ang pangulo nga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang
mga Judio makapamatuod sa sining akon ginahambal. Sila mismo ang
naghatag sa akon sang mga sulat nga para sa aton kapareho nga mga Judio
didto sa Damascus. *Kag sa awtoridad sang mga sulat,* nagkadto ako sa
Damascus para dakpon ang mga tawo nga nagatuo kay Jesus kag dal-on
pabalik diri sa Jerusalem para silutan.

Gin-estorya ni Pablo Kon Paano Niya Nakilala si Jesus
(Bin. 9:1-19; 26:12-18)

6 “Udtong-adlaw gid sadto sang manug-abot na kami sa Damascus. Hinali
lang may masilaw nga kasanag halin sa langit nga nagsiga sa akon palibot.
7 Natumba ako sa duta kag may nabatian ako nga tingog nga nagasiling
sa akon, ‘Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?’
8 Nagpamangkot ako, ‘Sir, sin-o ka?’ Nagsiling ang tingog sa akon, ‘Ako si
Jesus nga taga-Nazaret nga imo ginahingabot.’
9 Nakita sang akon mga kaupdanan ang kasanag, pero wala sila
nakabati* sang tingog nga nagahambal sa akon.
10 Kag nagpamangkot pa gid ako, ‘Ginoo, ano ang akon himuon?’
Nagsiling siya, ‘Tindog ka kag magkadto sa Damascus. Didto may masugid
sa imo kon ano ang ipahimo sang Dios sa imo.’

* **22:9** *wala sila nakabati:* posible ang buot silingon, *wala sila nakaintiendi*

11 Nabulag ako tungod sa kasilaw sadtong kasanag. Gani gintuytuyan ako
sang akon mga kaupdanan pakadto sa Damascus.
12 “Didto sa Damascus may isa ka tawo nga ang iya ngalan si Ananias. Ini
nga tawo matinumanon gid sa aton Kasuguan kag ginatahod sang tanan
nga Judio nga nagaestar didto.
13 Nagkadto siya sa akon kag nagsiling, ‘Utod, makakita ka na.’ Kag sa
gilayon *nagbalik ang akon panulok kag* nakita ko si Ananias.
14 Nagsiling siya sa akon, ‘Ginpili ka sang Dios sang aton katigulangan
para mahibaluan mo ang iya kabubut-on, kag para makita mo ang
Matarong *nga Alagad*† kag mabatian mo ang iya tingog.
15 Kay magasugid ka sa tanan sang imo nakita kag nabatian.
16 Gani indi ka na mag-atrasar. Tindog ka! Magpabautiso ka kag
magpanawag sa iya para patawaron ang imo mga sala.’

Ginsugo si Pablo nga Magwali sa mga Indi Judio

17 “Pagkatapos sadto nagbalik ako sa Jerusalem, kag sang
nagapangamuyo ako sa templo may nakita ako nga palanan-awon.
18 Nakita ko si Ginoong Jesus nga nagasiling sa akon, ‘Dali-dali ka halin
diri sa Jerusalem, kay ang mga tawo diri indi magbaton sang imo ginasugid
parte sa akon.’
19 Nagsiling ako sa iya, ‘Pero, Ginoo, *ngaa indi sila magpati kay* sila mismo
nakahibalo nga sadto anay naglibot ako sa mga simbahan sang mga Judio
para dakpon kag sakiton ang mga tawo nga nagatuo sa imo?
20 Kag sang pagpatay kay Esteban nga imo manugpamatuod, isa man ako
didto sang mga nagkomporme nga patyon siya, kag ako pa gani ang
nagbantay sang mga pangtabon nga panapton sang mga nagpatay sa iya.’
21 Pero nagsiling liwat ang Ginoo sa akon, ‘Halin ka diri, tungod nga
ipadala ko ikaw sa malayo nga lugar *para iwali mo ang Maayong Balita* sa
mga indi Judio.’”
22 Pagkahambal sini ni Pablo, wala na nagpamati sa iya ang mga tawo.
Nagsinggit sila, “Patya ninyo siya! Indi dapat mabuhi ang tawo nga pareho
sina!”
23 Sige ang ila sininggit, kag ginauba nila ang ila mga bayo kag
nagasabwag sila sang yab-ok sa ibabaw.
24 Gani nagmando ang kumander *sa iya mga soldado* nga pasudlon na si
Pablo sa kampo kag hanuton para magsugid siya kon ano nga sala ang iya
nahimo nga nangin kabangdanan kon ngaa ang mga Judio nagsinggit
kontra sa iya.
25 Pero sang ginagapos na nila si Pablo para hanuton, nagsiling si Pablo
sa kapitan nga nagatindog didto sa tupad niya, “Tugot bala sa kasuguan
nga hanuton ninyo ang tawo nga Romanhon bisan wala pa nahukman kon
may sala siya?”
26 Pagkabati sadto sang kapitan, ginkadtuan niya ang kumander kag
ginsilingan, “Ano ining ginapahimo mo? Ini nga tawo Romanhon gali!”
27 Gani, nagkadto ang kumander kay Pablo kag nagpamangkot, “Sugiri
ako. Romanhon ka bala?” Nagsabat si Pablo, “Huo.”
28 Nagsiling dayon ang kumander, “Ako nangin Romanhon paagi sa
pagbayad sing dako nga kantidad.” Nagsabat si Pablo, “Pero ako Romanhon
halin sang akon pagkatawo.”

† **22:14** *Matarong nga Alagad:* buot silingon, *si Jesus*

29 Nag-isol dayon ang mga soldado nga magahanot na kuntani kay Pablo.
Hinadlukan man ang kumander tungod nga ginpakadenahan niya si Pablo
nga Romanhon gali.

Gindala si Pablo sa Korte sang mga Judio

30 Gusto pa gid masiguro sang kumander kon ngaa ginaakusar sang mga
Judio si Pablo. Gani sang sunod nga adlaw ginpahubaran niya si Pablo sang
mga kadena kag nagpatawag siya sang meeting sa manugdumala nga mga
pari kag sa bilog nga Korte sang mga Judio. Dayon gindala niya si Pablo
didto sa ila.

23

1 Gintulok maayo ni Pablo ang mga miyembro sang Korte kag
naghambal, "Mga kauturan, kon parte sa akon pagkabuhi, matinlo ang
akon konsensya sa Dios hasta subong."
2 Paghambal sadto ni Pablo, ginsugo sang pangulo nga pari nga si
Ananias ang mga nagatindog malapit kay Pablo nga tampaon ang iya baba.
3 Nagsiling si Pablo sa iya, "Tampaon ka man sang Dios, ikaw nga
hipokrito! Nagapungko ka dira para husgaran ako suno sa Kasuguan, pero
ginalapas mo man ang Kasuguan sa imo pagsugo nga tampaon ako!"
4 Nagsiling ang mga tawo nga nagatindog malapit kay Pablo, "Ginainsulto
mo ang pangulo nga pari sang Dios!"
5 Nagsabat si Pablo, "Mga kauturan, wala ako nakahibalo nga siya gali
ang pangulo nga pari, tungod nga nagasiling ang Kasulatan, 'Indi ninyo
paghambalan sang malain ang nagadumala sa inyo.'*"
6 Sang makita ni Pablo nga may mga Saduceo kag mga Pariseo nga
nagatambong didto, naghambal siya sing mabaskog sa mga miyembro
sang Korte, "Mga kauturan, ako isa ka Pariseo, kag Pariseo man ang akon
amay kag ang akon mga katigulangan. Ginaakusar ako diri subong tungod
nga nagalaom ako nga may pagkabanhaw."
7 Pagkahambal niya sini, nagkinagamo ang mga Pariseo kag ang mga
Saduceo kag nagbinahin-bahin ang mga miyembro sang Korte.
8 Natabo ato tungod nga suno sa mga Saduceo wala sing pagkabanhaw.
Wala man sila nagapati nga may mga anghel ukon mga espiritu. Pero ini
tanan ginapatihan sang mga Pariseo.
9 Gani ang resulta, nag-amat-amat baskog ang pagsininggit. May mga
manunudlo sang Kasuguan nga mga Pariseo nga nagtindog kag
nagpamatok gid nga nagasiling, "Wala kami sing may nakita nga sala sa sini
nga tawo. Ayhan may espiritu ukon anghel nga nagpakighambal sa iya!"
10 Nag-init pa gid ang ila pagbinais, hasta nga hinadlukan ang kumander
kay basi kon pulihan† sang mga tawo si Pablo. Gani nagmando siya sa iya
mga soldado nga magpanaog kag kuhaon si Pablo didto sa mga tawo kag
dal-on sa kampo.
11 Pagkagab-i nagpakita ang Ginoo kay Pablo kag nagsiling, "Indi ka
magkahadlok! Kay kon paano ka nagsugid parte sa akon diri sa Jerusalem,
kinahanglan nga amo man ina ang imo himuon didto sa Roma."

Ang Plano sa Pagpatay kay Pablo

12-13 Pagkaaga, nag-meeting ang mga sobra 40 ka Judio, kag nagplano sila
kon ano ang ila himuon. Nagpanumpa sila nga indi gid sila magkaon kag
mag-inom hasta indi nila mapatay si Pablo.

---

* **23:5** Exo. 22:28 † **23:10** *pulihan:* ukon, *hulugniton*

14 Pagkatapos nagkadto sila sa manugdumala nga mga pari kag sa mga
manugdumala sang mga Judio kag nagsiling, “Nagpanumpa kami nga indi
kami magkaon bisan ano hasta indi namon mapatay si Pablo.
15 Gani kamo kag ang Korte magpahibalo sa kumander nga gusto ninyo
nga ipadala niya liwat diri sa inyo si Pablo. Magpakuno-kuno kamo nga
gusto ninyo mag-imbistigar sa iya sing maid-id. Pero sa wala pa siya
makaabot diri patyon namon siya.”
16 Pero ining plano nabatian sang hinablos nga lalaki ni Pablo, ang anak
sang iya utod nga babayi. Gani nagkadto siya sa kampo kag ginsugiran niya
si Pablo.
17 Dayon gintawag ni Pablo ang isa sang mga kapitan didto kag nagsiling,
“Dal-a ang pamatan-on nga ini didto sa kumander, kay may isugid siya sa
iya.”
18 Gani gindala siya sang kapitan didto sa kumander. Pag-abot nila didto,
nagsiling ang kapitan, “Gintawag ako sang priso nga si Pablo, kag
nagpangabay siya nga dal-on ko diri sa imo ini nga pamatan-on, kay may
isugid siya kuno sa imo.”
19 Gin-uyatan sang kumander ang kamot sang pamatan-on kag gindala
niya siya sa lugar nga indi sila mabatian sang iban. Dayon ginpamangkot
niya siya, “Ano bala ang imo inugsugid sa akon?”
20 Nagsiling ang pamatan-on, “Nagsugtanay ang mga Judio nga
pangabayon ka nila nga dal-on si Pablo sa Korte buwas, kay imbistigaron
kuno nila sing maid-id.
21 Pero indi ka magpati sa ila, kay sobra 40 ka tawo ang magabantay kag
magabangga sa iya. Nagpanumpa sila nga indi sila magkaon kag mag-inom
hasta indi nila mapatay si Pablo. Preparado na sila kag nagahulat na lang
sang imo pagtugot.”
22 Nagsiling ang kumander sa iya, “Indi ka gid magpanugid bisan kay
sin-o nga ginsugiran mo ako sini.” Dayon ginpapuli niya ang pamatan-on.

Gindul-ong si Pablo kay Gobernador Felix

23 Ginpatawag dayon sang kumander ang duha sang iya mga kapitan kag
nagsiling sa ila, “Magpreparar kamo sang 200 ka soldado, kay ipadala ko
kamo sa Cesarea. Magdala man kamo sang 70 ka manugkabayo kag 200
man ka soldado nga manugbangkaw. Kag maglakat kamo karon sa gab-i sa
mga alas nuebe.
24 Magpreparar man kamo sang mga kabayo nga pagasakyan ni Pablo.
Bantayan gid ninyo siya sing maayo para indi siya maano hasta makaabot
siya kay Gobernador Felix.”
25 Kag nagsulat dayon ang kumander sa Gobernador nga nagasiling:
26 “*Ako, si* Claudius Lysias, nagapangamusta sa imo, Talahuron nga
Gobernador Felix.
27 Ang tawo nga ini *nga akon ginpadala sa imo* gindakop sang mga Judio
kag patyon na nila kuntani. Pero pagkahibalo ko nga siya Romanhon,
nagdala ako sang mga soldado para luwason siya.
28 Gusto ko kuntani nga mahibaluan kon ano ang ila akusasyon sa tawo
nga ini, gani gindala ko siya sa ila Korte.
29 Kag suno sa akon pagpangusisa, wala gid siya sing may nahimo nga
malain para patyon siya ukon prisohon. Ang akusasyon kontra sa iya parte
lang gid sa ila kaugalingon nga kasuguan.
30 Gani sang pagkahibalo ko nga ini siya ginplanohan na sang mga Judio
nga patyon, napinsaran ko nga mas maayo pa kon ipadala ko siya dira sa

imo. Kag ginsilingan ko na ang mga may reklamo kontra sa iya nga sa imo nila dal-on ang ila akusasyon."
31 Gintuman sang mga soldado ang ginmando sa ila. Kag sa sadto nga gab-i ginkuha nila si Pablo kag gindala sa Antipatris.
32 Pagkaaga, nagbalik sa kampo ang mga soldado nga nagalakat. Ang mga nagasakay sa kabayo amo lang ang nag-upod kay Pablo.
33 Pag-abot nila sa Cesarea, ginhatag nila ang sulat sa Gobernador kag gin-intrigar si Pablo sa iya.
34 Pagbasa niya sang sulat, ginpamangkot niya si Pablo kon taga-diin siya nga probinsya. Pagkahibalo niya nga taga-Cilicia si Pablo,
35 nagsiling siya, "Pamatian ko ang imo kaso kon mag-abot na ang mga nag-akusar sa imo." Kag ginpabantayan niya si Pablo didto sa palasyo nga ginpahimo ni Herodes.

24

Gin-akusar si Pablo sang mga Judio

1 Sang makaligad ang lima ka adlaw, nagkadto sa Cesarea si Ananias nga pangulo nga pari. Kaupod niya ang pila ka manugdumala sang mga Judio kag ang abogado nga si Tertulus. Nag-atubang sila kay Gobernador Felix kag ginsugid nila sa iya ang ila akusasyon kontra kay Pablo.
2 Pagtawag kay Pablo, nagsugod si Tertulus sa pag-akusar kay Pablo. Nagsiling siya, "Talahuron nga Gobernador, tungod sa imo maayo nga pagdumala naeksperiensyahan namon ang malawig nga kalinong. Kag madamo ang imo nahimo nga kaayuhan para sa amon nasyon.
3 Gani dako gid ang amon pagpasalamat sa imo kag indi gid namon ini malipatan.
4 Karon, tungod nga indi namon gusto nga maatrasar ang imo oras, ginapangabay ko lang nga kon mahimo, pamatii kami anay sing makadali lang.
5 Nakita namon nga ini nga tawo perwisyo. Nagadala siya sang gamo sa mga Judio sa bilog nga kalibutan, kag nagadumala siya sang sekta nga ginatawag Nazaretnon.*
6 Bisan ang amon templo gintinguhaan niya nga dagtaan. Gani gindakop namon siya. Sentensyahan na namon siya kuntani suno sa amon Kasuguan,
7 pero nag-abot ang kumander nga si Lysias kag ginpuwersa niya kuha sa amon si Pablo.
8 Dayon nagsiling siya nga kon sin-o ang may akusasyon kontra kay Pablo kinahanglan magkadto sa imo.† Kon usisaon mo ini nga tawo mahibaluan mo ang tanan nga amon ginaakusar sa iya."
9 Kag nagsiling man ang mga *lider sang mga* Judio, "Matuod gid ang tanan niya nga ginasugid."

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon Kontra sa Iya

10 Pagkatapos sadto, ginsinyasan sang Gobernador si Pablo nga siya naman ang maghambal. Dayon nagsiling si Pablo, "Nahibaluan ko nga madugay ka na nga nangin hukom sa sini nga nasyon. Gani ginakalipay ko ang pagpangapin sang akon kaugalingon sa imo atubangan.

---

* **24:5** *Nazaretnon:* Amo ini ang tawag sa mga tumuluo tungod nga mga sumulunod sila ni Jesus nga taga-Nazaret. † **24:8** *Sentensyahan...sa imo:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

11 Kon imo usisaon, mahibaluan mo nga dose pa lang ka adlaw ang
nagligad nga nag-abot ako sa Jerusalem para magsimba.
12 Ini nga mga Judio wala gid nakakita nga nagpakigbais ako bisan kay
sin-o ukon naggamo sang mga tawo didto sa templo, ukon sa mga simbahan
sang mga Judio, ukon sa bisan diin nga lugar sa siyudad *sang Jerusalem*.
13 Indi gani nila mapamatud-an sa imo nga matuod ang ila mga
akusasyon sa akon.
14 Pero ang akon ginaako sa imo amo ini: ginasimba ko ang Dios sang
amon mga katigulangan bilang *sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus* nga
ginatawag nila nga sekta. Pero nagatuo man ako sa tanan nga nasulat sa
Kasuguan *ni Moises* kag sa tanan nga sinulatan sang mga propeta.
15 Ang akon paglaom sa Dios pareho man sang ila paglaom, nga ang
tanan nga tawo, maayo kag malain, pagabanhawon niya.
16 Gani ginatinguhaan ko nga maghimo sang maayo para limpyo permi
ang akon konsensya sa Dios kag sa mga tawo.
17 "Pagkaligad sang pila ka tuig nga wala ako sa Jerusalem, nagbalik ako
didto para magdala sang kuwarta nga bulig sa akon *imol nga* mga
kasimanwa kag para makahalad man ako sa Dios didto sa templo.
18 Kag naabtan nila ako didto sa templo nga nagahalad pagkatapos sang
akon pagpakatinlo. Diutay lang ang mga tawo didto sang sadto nga tion;
kag wala sing kinagamo.
19 Pero may mga Judio didto nga halin sa *probinsya sang* Asia.‡ Sila amo
kuntani ang mag-atubang sa imo kon may akusasyon gid man sila kontra
sa akon.
20 Pero tungod kay wala sila diri, pasugira ang mga tawo nga ari diri kon
ano nga sala ang ila nakita sa akon sang gin-imbistigar ako sang Korte.
21 Kay wala ako sing iban nga ginhambal sang nagatindog ako didto
kundi ini: 'Ginaakusar ninyo ako subong tungod nga nagapati ako nga ang
mga patay pagabanhawon.'"
22 Tungod nga madamo na ang nahibaluan sadto ni Felix parte sa *mga
sumulunod sang* Dalan *nga si Jesus*, gin-untat niya ang hearing. Nagsiling
siya, "Desisyunan ko ugaling ang kaso nga ini kon mag-abot na diri si
kumander Lysias."
23 Pagkatapos ginmanduan niya ang kapitan nga pabantayan si Pablo,
pero hatagan man siya sing diutay nga kahilwayan, kag tugutan ang iya
mga abyan sa pagbulig sa iya mga kinahanglanon.

Si Pablo sa Atubangan ni Felix kag ni Drusila

24 Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbalik si Felix kag gindala niya ang
iya asawa nga si Drusila, nga isa ka Judio. Ginpatawag niya si Pablo kag
nagpamati siya sa iya pagpaathag parte sa pagtuo kay Cristo Jesus.
25 Pero sang nagahambal na si Pablo parte sa matarong nga kabuhi, sa
pagpugong sang kaugalingon, kag parte sa palaabuton nga adlaw sang
paghukom, hinadlukan si Felix kag nagsiling siya kay Pablo, "Husto na lang
ina anay! Ipatawag ko lang liwat ikaw ugaling kon may tiyempo ako."
26 Permi niya ginapatawag si Pablo kag magpakighambal sa iya, kay
nagapaabot-abot siya nga hatagan siya ni Pablo sing kuwarta.
27 Pagkaligad sang duha ka tuig, ginbuslan si Felix ni Porcius Festus
bilang gobernador. Tungod nga gusto ni Felix nga maluyagan siya sang
mga Judio, ginpabay-an niya si Pablo sa prisohan.

‡ **24:19** *mga Judio...sang Asia:* Ini sila ang nagsutsot sa mga tawo nga dakpon si Pablo. Tan-awa ang 21:27

25

Nagdangop si Pablo sa Emperador

1 Karon, nag-abot si Festus sa probinsya *sang Judea bilang gobernador*,
kag pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagkadto siya sa Jerusalem halin sa
Cesarea.
2 Didto ginsugid sa iya sang manugdumala nga mga pari kag sang mga
pangulo sang mga Judio ang ila akusasyon kontra kay Pablo.
3 Kag ginpangabay nila si Festus nga hatagan sila pabor, nga ipadala niya
si Pablo sa Jerusalem. (Pero ang ila plano gali banggaan nila si Pablo sa
dalan kag patyon.)
4 Nagsabat si Festus, "Didto na lang si Pablo sa prisohan sa Cesarea. Indi
ako magdugay diri kay mabalik ako didto.
5 Gani paupda ninyo sa akon ang inyo mga pangulo kag didto ninyo siya
iakusar kon may malain siya nga nahimo."
6 Sobra isa ka semana ang tiner ni Festus sa Jerusalem, pagkatapos
nagbalik siya sa Cesarea. Sang sunod nga adlaw, nagpungko siya sa
hukmanan kag nagsugo nga pasudlon si Pablo.
7 Pagsulod ni Pablo, ginpalibutan siya dayon sang mga Judio nga halin sa
Jerusalem, kag madamo ang ila ginsugid nga mabug-at nga mga akusasyon
kontra sa iya nga indi man nila gani mapamatud-an.
8 Gin-apinan ni Pablo ang iya kaugalingon. Siling niya, "Wala ako sing
may nahimo nga sala kontra sa Kasuguan sang mga Judio, sa templo, ukon
sa Emperador sang Roma."
9 Tungod nga gusto ni Festus nga maluyagan siya sang mga Judio,
ginpamangkot niya si Pablo, "Gusto mo bala nga magkadto sa Jerusalem
kag didto ko pamatian ining imo kaso?"
10 Nagsabat si Pablo, "Diri ako nagatindog sa hukmanan sang Emperador,
kag diri mo ako dapat sentensyahan. Wala ako sang may nahimo nga
malain sa mga Judio kag nahibaluan mo man ina sing maayo.
11 Kon nakalapas gid man ako sang kasuguan kag dapat ako silutan sing
kamatayon, batunon ko ang sentensya sa akon. Pero kon wala sing
kamatuoran ang ila mga akusasyon kontra sa akon, indi ako dapat itugyan
sa ila. Gani madangop na lang ako sa Emperador sang Roma!"
12 Nagpakig-estorya dayon si Festus sa mga miyembro sang iya korte, kag
pagkatapos nagsiling siya kay Pablo, "Tungod nga madangop ka sa
Emperador, ipadala ko ikaw sa Emperador."

Ginpaatubang si Pablo kay Haring Agripa

13 Sang makaligad ang pila ka adlaw, nag-abot sa Cesarea si Haring
Agripa* kag *ang iya utod nga* si Bernice tungod nga gusto nila nga bisitahan
si Festus *nga gobernador*.
14 Sang makatiner sila didto sang pila ka adlaw, ginsugid ni Festus sa hari
ang kaso ni Pablo. Nagsiling siya, "May priso diri nga ginbilin sang
gobernador anay nga si Felix.
15 Pagkadto ko sa Jerusalem, ini nga tawo gin-akusar sa akon sang
manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio.
Ginpangayo gid nila sa akon nga sentensyahan ko siya nga silutan.
16 Nagsiling ako sa ila nga indi batasan sang mga Romanhon nga silutan
ang bisan sin-o nga wala pa mapaatubang sa mga nag-akusar sa iya, kag

* **25:13** *Haring Agripa:* amo si Herodes Agripa II. Siya ang anak ni Haring Herodes nga makita sa 12:1

wala pa mahatagi sang kahigayunan nga masabat niya ang mga akusasyon
kontra sa iya.
17 Gani nag-upod sila sa akon pagbalik diri sa Cesarea. Wala ako nag-usik
sang tiyempo, kundi sang sunod nga adlaw nagpungko ako sa hukmanan
kag ginpatawag ko ini nga tawo.
18 Naghunahuna ako nga may mabug-at gid sila nga akusasyon kontra sa
iya, pero sang nagaatubangay na sila, wala man gali sila sing may
gin-akusar nga malain gid kontra sa iya.
19 Ang mga butang nga ginbaisan nila wala sing iban kundi ang parte
lang sa ila mga pagtuluohan kag parte sa isa ka tawo nga ang iya ngalan si
Jesus. Patay na ini nga tawo, pero suno kay Pablo buhi siya.
20 Indi ako makahibalo kon ano ang akon himuon sa sini nga kaso, gani
ginpamangkot ko si Pablo kon gusto niya nga magkadto sa Jerusalem kag
didto mismo pamatian ang iya kaso.
21 Pero nagsiling si Pablo nga madangop na lang siya sang iya kaso sa
Emperador para ang Emperador mismo ang mahusgar. Gani nagmando
ako nga bantayan siya hasta mapadala ko siya sa Emperador."
22 Nagsiling si Agripa kay Festus, "Gusto ko gid nga mabatian ini nga
tawo." Nagsiling si Festus, "Sige, buwas mabatian mo siya."
23 Sang sunod nga adlaw, nagkadto sa korte si Agripa kag si Bernice nga
puwerte ang pagpadayaw sa ila pagkaharianon. Madamo nga opisyal sang
mga soldado kag mga kilala nga mga tawo sa siyudad ang nag-upod sa ila.
Dayon nagmando si Festus nga dal-on sa sulod si Pablo. Sang si Pablo didto
na sa sulod,
24 nagsiling si Festus, "Haring Agripa kag kamo tanan nga diri subong, ari
ang tawo nga gin-akusar sa akon sang mga Judio diri sa Cesarea kag sa
Jerusalem. Nagsinggit sila nga ini nga tawo indi dapat mabuhi.
25 Pero suno sa akon pag-imbistigar wala gid ako sing may nakita nga
malain nga nahimo ang ini nga tawo para sentensyahan sang kamatayon.
Kag tungod nga nagdangop siya sa Emperador, nagdesisyon ako nga
ipadala siya sa Emperador.
26 Pero wala gid ako sang isulat sa Emperador kon ngaa ginapadala ko
siya didto. Gani ginapaatubang ko siya sa inyo, kag labi na gid sa imo
Haring Agripa, para sa tapos nga mausisa ta ang iya kaso, may isulat na ako.
27 Tungod nga indi puwede nga ipadala ko sa Emperador ang isa ka priso
nga wala gid sang maathag nga akusasyon kontra sa iya."

26

Gin-apinan ni Pablo ang Iya Kaugalingon sa Atubangan ni Agripa

1 Dayon nagsiling si Agripa kay Pablo, "Sige, ginatugutan ka nga
maghambal sa pagdepensa sang imo kaugalingon." Gani nagsinyas si Pablo
nga mahambal na siya. Nagsiling siya,
2 "Haring Agripa, maayo gid nga makahambal ako subong sa
pagpangapin sang akon kaugalingon sa imo atubangan parte sa tanan nga
akusasyon sang mga Judio kontra sa akon.
3 Labi na gid nga nahibaluan mo sing maayo ang tanan nga kinabatasan
sang mga Judio kag ang mga ginadibatihan nila. Gani nagapangabay ako
nga kon mahimo pamatian mo ang akon ihambal.
4 "Nahibaluan sang mga Judio kon ano ang akon pagkabuhi sa akon
banwa kag sa Jerusalem, sugod sang bata pa ako.

5 Kon magsugid lang sila sang matuod, sila mismo makapamatuod nga
halin pa sang una, miyembro ako sang mga Pariseo nga amo ang
pinakaistrikto nga sekta sa relihiyon sang mga Judio.
6 Kag ari ako diri sa korte nga ginahukman tungod kay nagapaabot ako
nga himuon sang Dios ang iya ginpromisa sa amon mga katigulangan.
7 Kami nga dose ka tribo nagapaabot nga ini matabo gid. Gani
adlaw-gab-i ginasimba namon ang Dios. Kag Haring Agripa, tungod sa
akon pagtuo sa sini nga butang ginaakusar ako sang mga Judio.
8 *Kag kamo nga mga Judio,* ngaa sa pagtan-aw ninyo indi mapatihan nga
ang Dios sarang makabanhaw sang mga patay?
9 "Sang una ako mismo naghunahuna nga dapat ko himuon ang akon
masarangan para kontrahon ang ngalan ni Jesus nga taga-Nazaret.
10 Amo ini ang akon ginhimo anay didto sa Jerusalem. Paagi sa awtoridad
nga ginhatag sa akon sang manugdumala nga mga pari, madamo nga
katawhan sang Dios ang akon ginpapriso. Kag pagkatapos nga sila
ginsentensyahan nga patyon, nagkomporme man ako.
11 Madamo nga beses nga ginlibot ko ang mga simbahan sang mga Judio
para pangitaon sila, kag silutan para piliton nga insultuhon *si Jesus*. Sa
sobra ko nga kaakig sa ila, nakalambot ako sa malayo nga mga siyudad sa
paghingabot sa ila.

Ginsugid ni Pablo kon Paano Niya Nakilala ang Ginoo (Bin. 9:1-19; 22:6-16)

12 "Amo ini ang rason kon ngaa nagkadto ako sa Damascus nga may dala
nga sulat halin sa manugdumala nga mga pari. Ato nga sulat naghatag sa
akon sang awtoridad kag nagasiling kon ano ang akon pagahimuon didto.
13 Udtong-adlaw sadto, Haring Agripa, kag sang nagalakat ako, may
kasanag halin sa langit nga masilaw pa sa adlaw nga naglikop sa akon kag
sa akon mga kaupod.
14 Natumba kami tanan sa duta, kag may nabatian ako nga tingog nga
naghambal sa akon sa Hebreo nga lingguahe: 'Saulo, Saulo! Ngaa
ginahingabot mo ako? Ginasilutan mo lang ang imo kaugalingon. Pareho
lang nga nagasipa ka sa taliwis nga kahoy.'
15 Nagpamangkot ako, 'Sir, sin-o ka?' Nagsabat ang Ginoo, 'Ako si Jesus
nga imo ginahingabot.
16 Bangon ka kag magtindog. Nagpakita ako sa imo kay ginpili ko ikaw
nga mangin akon alagad. Isugid mo sa iban ang parte sa akon pagpakita sa
imo subong, kag ang mga butang nga ipahayag ko sa imo sa palaabuton.
17 Luwason ko ikaw sa mga Judio kag sa mga indi Judio. Suguon ko ikaw
sa ila
18 sa pagpamuklat sang ila mga mata para magliso sila halin sa
kadudulman pakadto sa kasanag, kag halin sa gahom ni Satanas pakadto sa
Dios. Kag paagi sa ila pagtuo sa akon, patawaron sila sa ila mga sala, kag
makaupod na sila sa mga ginpain sang Dios nga mangin iya.'

Ginsugid ni Pablo ang Iya Buluhaton

19 "Gani, Haring Agripa, gintuman ko ang palanan-awon nga ginpakita sa
akon halin sa langit.
20 Premiro nagwali ako sa Damascus kag dayon sa Jerusalem. Halin sa
Jerusalem ginlibot ko ang bilog nga Judea, kag ginkadtuan ko man ang mga
indi Judio. Ginwalihan ko sila nga dapat sila maghinulsol sa ila mga sala
kag magpalapit sa Dios, kag ipakita nila paagi sa ila mga binuhatan nga sila
matuod gid nga naghinulsol.

21 Amo ini ang rason nga gindakop ako sang mga Judio didto sa templo
kag gintinguhaan gid nila nga patyon.
22 Pero ginbuligan ako sang Dios hasta subong nga adlaw. Gani ari ako
diri para isugid sa tanan, sa mga kubos kag mga dungganon, ang ginsiling
man anay sang mga propeta kag ni Moises nga magakalatabo:
23 nga ang Cristo dapat mag-antos kag mapatay, kag mangin una nga
mabanhaw halin sa kamatayon para maghatag sing kasanag sa mga Judio
kag sa mga indi Judio."
24 Sang nagahambal pa si Pablo, nagsinggit si Festus, "Pablo, nagbuang ka
na! Ang imo sobra nga tinun-an amo ang nagapabuang sa imo!"
25 Nagsabat si Pablo, "Halangdon nga Festus, wala ako nagbuang. Matuod
ang akon mga ginahambal kag husto ang akon hunahuna.
26 Ini nga mga butang nahibaluan ni Haring Agripa. Gani wala ako
nagakahadlok maghambal sa iya. Kombinsido ako nga ini tanan nga
butang nahibaluan na niya, tungod ini wala natabo sa tago lang.
27 Haring Agripa, nagapati ka bala sa mga ginasiling sang mga propeta?
Nahibaluan ko nga nagapati ka."
28 Nagsabat si Agripa, "Siguro ang pinsar mo makombinsi mo ako gilayon
nga mangin Kristohanon."
29 Nagsabat si Pablo, "Sa madali ukon sa madugay, ang akon pangamuyo
sa Dios nga indi lang ikaw kundi ang tanan man nga nagapamati sa akon
subong mangin Kristohanon pareho sa akon, luwas lang sa sining akon
pagkapriso."
30 Dayon nagtindog ang hari, ang gobernador, si Bernice, kag ang tanan
nga nagapungko didto.
31 Sang nagguwa sila, nagsiling sila sa isa kag isa, "Wala sing may nahimo
nga malain ang ini nga tawo nga dapat sentensyahan nga patyon ukon
prisohon."
32 Nagsiling si Agripa kay Festus, "Kon wala lang siya magdangop sang
iya kaso sa Emperador, puwede na siya kuntani buy-an."

27

Ang Pagbiyahe ni Pablo Pakadto sa Roma

1 Pagkatapos nga nakadesisyon sila nga palargahon kami pa-Italia,
gin-intrigar nila si Pablo kag ang iban pa gid nga mga priso kay Julius. Si
Julius nga ini kapitan sang Romanhon nga mga soldado nga kon tawgon
"Batalyon sang Emperador."
2 Karon, *didto sa Cesarea* may isa ka sakayan nga halin sa Adramitium
nga manuglarga pakadto sa mga pier sa *probinsya sang* Asia. Amo ang
amon ginsakyan. Nag-upod sa amon si Aristarcus nga taga-Tesalonica nga
sakop sang Macedonia.
3 Sang sunod nga adlaw, nagdungka kami sa Sidon. Maayo ang pagtratar
ni Julius kay Pablo. Gintugutan niya si Pablo nga magbisita sa iya mga
abyan didto para mabuligan siya sa iya mga kinahanglanon.
4 Paghalin namon sa Sidon, nagbiyahe kami sa pihak sang *isla sang*
Cyprus nga lipod sa hangin, tungod kay ang hangin nagasugata sa amon.
5 Gintabok namon ang dagat nga nagaatubang sa Cilicia kag Pamfilia, kag
nagdungka kami sa Myra nga sakop sang Lycia.
6 Nakakita didto ang kapitan *nga si Julius* sang isa ka sakayan nga halin sa
Alexandria nga makadto sa Italia, gani ginpasaylo niya kami didto.

7 Sa sulod sang pila ka adlaw, mahinay ang amon pagbiyahe, kag
ginbudlayan gid kami hasta nakalambot kami malapit sa Cnidus. Tungod
nga sugata gid ang hangin, indi kami makaderetso sa amon kaladtuan.
Gani nagbiyahe kami sa pihak sang *isla sang* Crete nga lipod sa hangin, kag
didto kami nag-agi malapit sa Salmone.
8 Nagpangalihid lang kami, pero ginbudlayan gid kami antes nakaabot sa
lugar nga ginatawag "Maayo nga mga Dulungkaan." Malapit ini sa banwa
sang Lasea.
9 Nagdugay kami didto hasta naabtan kami sang tiyempo nga delikado
ang pagbiyahe, kay nakaligad na ang *Adlaw sang* Pagpuasa* *nga
palatandaan nga tigmaladlos na.* Gani nagsiling si Pablo sa amon mga
kaupod,
10 "Ginabanta ko nga delikado na kon magderetso kita, kag indi lang ang
mga karga kag ang sakayan ang madula kundi basi pati ang aton kabuhi."
11 Pero mas nakombinsi ang kapitan sang mga soldado sa hambal sang
kapitan sang sakayan kag sang tag-iya sini sang sa hambal ni Pablo.
12 Kag tungod nga ang dungkaan didto indi maayo nga palalipdan sa
mabaskog nga hangin, kalabanan sang amon mga kaupod nagkomporme
nga magbiyahe, sa tuyo nga basi pa makalambot kami sa Fenix kag didto
magtiner samtang tigmaladlos pa. Kay ang Fenix isa ka dulungkaan sa
Crete nga may maayo nga pulunduhan kon tigmaladlos.

Ang Unos sa Lawod

13 Naghinay-hinay ang hangin halin sa south, kag naghunahuna ang
amon mga kaupod nga puwede na kami makabiyahe. Gani ginbatak nila
ang angkla kag nagbiyahe kami nga nagapangalihid sa *isla sang* Crete.
14 Sa wala madugay, nagbaskog ang hangin halin sa north, nga halin sa
takas sang isla *sang Crete*.
15 Pag-abot sang mabaskog nga hangin sa amon, indi na makaabante ang
sakayan, gani nagpaanod na lang kami kon diin kami dal-on sang hangin.
16 Sang sa south na kami dampi sang gamay nga isla sang Cauda,
nakapalipod-lipod kami sing diutay. Bisan nabudlayan kami, nabatak pa
namon ang baruto para indi maano.
17 Sang nabatak na ang baruto, gin-gaid ini sing hugot sa sakayan. Kag
tungod nga nahadlok sila nga mabara ang sakayan sa pasil malapit sa
Libya†, ginpapanaog nila ang layag kag nagpaanod.
18 Sige pa gid ang mabaskog nga bagyo, gani sang sunod nga adlaw,
nagsugod sila pamilak sa dagat sang mga kargaminto.
19 Sang sunod pa gid nga adlaw, ang mga kagamitan na mismo sang
sakayan ang ila ginpamilak.
20 Sa sulod sang pila ka adlaw wala magpakita ang adlaw kag mga bituon
kag sige pa gid ang bagyo. Sang ulihi nadulaan na kami sang paglaom nga
maluwas pa.
21 Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wala gid makakaon, gani nagsiling
si Pablo sa ila, "Mga abyan, kon nagpati lang kamo sa akon nga indi kita
dapat maghalin sa Crete, wala kuntani matabo ini nga mga kabudlayan kag
mga kapierdihan.
22 Pero karon nagapangabay ako sa inyo nga magpakaisog kamo tungod
nga wala sing may mapatay sa aton. Ang sakayan lang ang maguba.

---

* **27:9** *Adlaw sang Pagpuasa:* ginatawag man nga "Yom Kippur" ukon "Day of Atonement." Pagkaligad sini nga hilikuton, tigmaladlos na. † **27:17** *Libya:* sa Griego, *Syrtis*

23 Kay kagab-i ang Dios nga nagapanag-iya sa akon kag akon ginaalagad
nagpasugo sang anghel diri sa akon.
24 Nagsiling siya, ‘Pablo, indi ka magkahadlok. Dapat ka mag-atubang sa
Emperador didto sa Roma. Kag sa kaluoy sang Dios ang tanan mo nga upod
diri sa sakayan maluwas tungod sa imo.’
25 Gani mga abyan, indi na kamo magkahadlok, kay nagasalig ako sa Dios
nga matuman ang iya ginhambal sa akon.
26 Pero idagsa kita sa isa ka isla.”
27 Ika-14 na nga gab-i nga gin-anod kami sang bagyo sa Dagat sang Adria,‡
kag sang mga tungang gab-i na, ginbulubanta sang mga tripulante nga
malapit na kami sa higad.
28 Gani gintungkad nila ang dagat kag nasapwan nila nga mga 20 ka dupa
ang iya kadalumon. Dugay-dugay gintungkad liwat nila kag mga 15 na lang
ka dupa.
29 Kag tungod nga nahadlok sila nga makabunggo kami sa mga bato,
ginpunduhan nila sang apat ka angkla ang buli sang sakayan. Kag
nagpangamuyo sila nga mag-aga na.
30 Gusto kuntani sang mga tripulante nga magpalagyo sa sakayan. Gani
ginpapanaog nila ang baruto sa dagat nga nagapakuno-kuno nga
magahulog lang sila sang mga angkla sa dulong.§
31 Pero nagsiling si Pablo sa kapitan kag sa mga soldado, “Kon maghalin
ang mga tripulante sa sakayan indi kamo makaluwas.”
32 Gani gin-utod sang mga soldado ang mga kalat nga higot sang baruto
kag ginpabay-an na lang nila nga maanod ang baruto.
33 Sang kaagahon na, ginpilit sila tanan ni Pablo nga magkaon. Nagsiling
siya, “Duha na ka semana ang inyo paghulat-hulat nga maglampuwas ang
bagyo, kag wala gid kamo nakakaon.
34 Gani magkaon kamo anay para makasurvive kamo, kay wala gid sing
may mapatay sa inyo bisan isa.”
35 Sang makahambal sini si Pablo, nagkuha siya sang tinapay, kag sa
atubangan sang tanan nagpasalamat siya sa Dios. Dayon
ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag nagkaon.
36 Nabuhi ang ila paglaom kag nagkaon sila tanan.
37 (276 kami tanan nga nagsakay didto sa sakayan.)
38 Sang nakakaon ang tanan kag nabusog na, ginpanghulog nila sa dagat
ang ila mga dala nga uyas para magmag-an ang sakayan.

Pagkaguba sang Sakayan

39 Pagkaaga, wala nahibaluan sang mga tripulante kon diin na kami nga
lugar, pero may nakita sila nga isa ka tinagong dagat nga may baybayon,
gani nagsugtanay sila nga didto nila ipabara ang sakayan.
40 Gani ginpang-utod nila ang mga kalat nga nahigot sa mga angkla.
Ginpanghubad man nila ang mga kalat nga nahigot sa timon. Dayon,
ginbatak nila ang layag sa dulong para paliron sila pabaybayon.
41 Pero sang ulihi nakabunggo ang sakayan sa pasil kag nabara, kay
nag-ungot ang iya dulong. Ang buli sang sakayan amat-amat nga nawasak
tungod sang mabaskog nga mga balod nga nagadapya.
42 Pamatyon na kuntani sang mga soldado ang tanan nga priso para indi
sila makalangoy pahigad kag makapalagyo.

---

‡ **27:27** *Dagat sang Adria:* Parte ini sang Dagat sang Mediteraneo.

§ **27:30** *dulong:* sa iban nga Bisaya, *prowa*

43 Pero ginpunggan sila sang ila kapitan tungod nga gusto niya nga
luwason si Pablo. Nagmando siya nga maglumpat una ang tanan nga
makahibalo maglangoy, kag magpahigad.
44 Ang indi makahibalo, magsunod lang nga nagakapyot sa mga tabla kag
sa mga parte sang sakayan *nga nagalutaw*. Amo ato ang amon ginhimo, kag
tanan kami nakalambot sa baybayon kag wala maano.

28

Sa Malta

1 Sang didto na kami sa takas nga luwas na sa peligro, nasapwan namon
nga ang ato nga isla ginatawag Malta.
2 Maayo gid sa amon ang mga pumuluyo didto. Nagdabok sila sang
kalayo tungod nga nagaulan kag ginatugnawan kami. Kag *samtang*
nagapainit-init kami, gin-abiabi nila kami.
3 Nagtipon si Pablo sang isa ka bugkos nga kahoy nga inuggatong. Pero
pagbutang niya sang kahoy sa kalayo, nagguwa dayon ang dalitan nga
man-og sa sadto nga gatong tungod sa init sang kalayo, kag ginkagat ang iya
kamot.
4 Pagkakita sang mga pumuluyo didto sang man-og nga nagakabit sa
kamot ni Pablo, nagsiling sila, "Sigurado gid nga kriminal ini nga tawo.
Nakaluwas siya sa dagat pero indi magtugot ang *dios** *sang* katarungan nga
mabuhi pa siya."
5 Pero ginwaslik lang ni Pablo ang man-og didto sa kalayo kag wala man
siya maano.
6 Nagapaabot ang mga tawo nga magbanog ang kamot ni Pablo ukon
matumba siya kag mapatay. Pero madugay na ang ila hulat kag wala gid
maano si Pablo. Gani nagbaylo ang ila hunahuna kag nagsiling sila, "Isa
siya ka dios!"
7 Ang ngalan sang pangulo sang sadto nga lugar amo si Publius. Ang iya
duta malapit gid lang sa amon gintakasan. Maayo ang iya pagbaton sa
amon, kag sa sulod sang tatlo ka adlaw didto kami sa iya nagdayon.
8 Natabuan man sadto nga ang amay ni Publius nagamasakit. May
hilanat siya kag ginadisenterya. Gani nagsulod si Pablo sa iya kuwarto kag
nagpangamuyo. Dayon gintungtong niya ang iya kamot sa nagamasakit
kag nag-ayo siya.
9 Tungod sa natabo, ang tanan nga nagamasakit didto sa isla nagkaladto
sa amon kag gin-ayo man sila.
10 Madamo ang ila ginhatag sa amon nga mga regalo. Kag sang mabiyahe
na kami, gindul-ungan pa nila kami sang amon mga kinahanglanon didto
sa sakayan.

Halin sa Malta pa-Roma

11 Sa tapos sang tatlo ka bulan *nga pagtiner namon sa isla sang Malta*,
nagsakay kami sa isa ka sakayan nga nagpalipod didto sang tigmaladlos.
Ini nga sakayan halin sa Alexandria. Ang iya marka sa dulong amo ang
larawan sang kapid nga dios.
12 Paghalin namon sa Malta, nag-agi kami sa Syracuse kag tatlo kami ka
adlaw didto.
13 Halin didto nagbiyahe† kami hasta nakaabot kami sa Regium. Sang
sunod nga adlaw naghuyop ang habagat, kag sa sulod sang duha ka adlaw
nakaabot kami sa Puteoli.

---

* **28:4** *dios:* ukon, *diosa* † **28:13** *nagbiyahe:* sa literal, *nagburdahi*

14 Didto may nakita kami nga mga kauturan. Nagpangabay sila sa amon
nga magtiner didto sa ila sing isa ka semana. Pagkatapos nagderetso kami
sa Roma.
15 Pagkabati sang mga tumuluo sa Roma nga nag-abot na kami, ginsugat
nila kami sa Merkado sang Apius‡ kag sa Tres Tabernas. Sang makita ni
Pablo ang mga tumuluo nagpasalamat siya sa Dios kag nagbakod ang iya
kaugalingon.

Sa Roma

16 Sang pag-abot namon sa Roma, gintugutan si Pablo sa pag-estar kon
diin ang luyag niya, nga may isa ka soldado nga magabantay sa iya.
17 Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, ginpatawag ni Pablo ang mga pangulo
sang mga Judio sa Roma. Sang nagatipon sila, nagsiling siya, "Mga
kauturan, bisan wala ako sang may nahimo nga kontra sa aton banwa
ukon sa mga kinabatasan nga halin sa aton mga katigulangan, gindakop
nila ako sa Jerusalem kag gin-akusar sa mga Romanhon.
18 Gin-imbistigar ako sang Romanhon nga mga opisyal, kag pagkatapos
nga mahibaluan nila nga wala gid ako sing may nahimo nga malain para
sentensyahan nga patyon, buy-an kuntani nila ako.
19 Pero ginbalabagan sang mga Judio, gani napilitan ako nga magdangop
sa Emperador, bisan wala ako sing kaso kontra sa akon kasimanwa nga
mga Israelinhon.
20 Amo ini nga ginpatawag ko kamo, para makahambal ako sa inyo, kay
ginakadenahan ako subong tungod nga nagapati ako sa ginalauman sang
mga Israelinhon."
21 Nagsiling sila kay Pablo, "Wala kami nakabaton sang sulat halin sa
Judea parte sa imo. Ang aton kapareho nga mga Judio nga nag-abot diri
halin sa Jerusalem wala man sing dala nga balita ukon malain nga
inughambal kontra sa imo.
22 Pero gusto man namon nga mabatian kon ano ang imo inugsugid, kay
nahibaluan namon nga bisan diin nga lugar, ginapakalain sang mga tawo
ang sekta mo nga ina."
23 Gani nagsugtanay sila kon san-o nga adlaw sila magtipon. Pag-abot
sang natalana nga adlaw, mas madamo sang sa una ang nagtipon didto sa
balay nga ginadayunan ni Pablo. Halin sa aga hasta sa gab-i ang
pagpaathag ni Pablo. Ginpamatud-an niya sa ila ang parte sa paghari sang
Dios, kag ginkombinsi niya sila parte kay Jesus paagi sa Kasuguan ni
Moises kag sa mga *sinulatan sang mga* propeta para makombinsi sila.
24 Ang iban nagpati sa iya ginahambal, pero ang iban wala magpati.
25 Tungod nga indi sila magsugtanay, nagpalauli sila. Pero sa wala pa sila
magpalauli may ginhambal pa si Pablo sa ila. Siling niya, "Wala gid nagsala
ang ginsiling sang Espiritu Santo sa aton mga katigulangan paagi kay
Propeta Isaias.
26 Kay nagsiling siya:
" 'Kadtui ang ini nga mga tawo kag silingon mo sila:
Sige lang kamo pamati, pero indi kamo makaintiendi.
Sige lang kamo tulok, pero indi kamo makakita.
27 Kay matig-a ang tagipusuon sang sini nga mga tawo.
Gintakpan nila ang ila mga dulunggan,
kag ginpiyong nila ang ila mga mata.
Kay basi makakita sila kag makabati,
kag makaintiendi sila kag magbalik sa akon,

‡ **28:15** *sang Apius:* ukon, *ni Apius*

kag ayuhon ko sila.’ ”§
28 *Nagsiling pa gid si Pablo,* “Gusto ko man isugid sa inyo nga ang pulong
sang Dios parte sa kaluwasan ginbalita na sa mga indi Judio; kag
magapamati gid sila.”
29 Paghambal sadto ni Pablo, nagpalauli ang mga Judio nga mainit ang ila
pagbinaisay.*
30 Sa sulod sang duha ka tuig nagtiner si Pablo sa balay nga iya
ginaarkilahan. Kag ginbaton niya ang tanan nga nagbisita sa iya.
31 Gintudluan niya sila parte sa paghari sang Dios kag parte kay Ginoong
Jesu-Cristo. Wala gid siya nahadlok sa iya mga pagpanudlo kag wala sing
may nagpamalabag sa iya.

§ **28:27** Isa. 6:9-10 * **28:29** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Roma

1 *Ako* si Pablo nga ulipon ni Cristo Jesus. Gintawag* *ako* sang Dios nga
mangin apostol kag ginseparar agod magwali sang iya Maayong Balita.
2 Ining Maayong Balita ginpromisa *sang Dios* sang una paagi sa iya mga
propeta sa Balaan nga Kasulatan.
3 Ini parte sa iya Anak nga kaliwat ni David sa tawhanon nga pagkabuhi.
4 Gintalana siya nga Anak sang Dios nga may gahom suno sa Balaan nga
Espiritu,† sang nabanhaw siya halin sa kamatayon. *Siya* si Jesu-Cristo nga
aton Ginoo.
5 Paagi kay Cristo nabaton namon ang grasya nga mangin apostol para
matuytuyan ang tanan nga katawhan sa husto nga pagtuo kag pagsunod sa
iya. *Ini* para sa *kadayawan sang* iya ngalan.
6 Kag kamo *nga mga tumuluo dira sa Roma* kaupod man nila nga
gintawag nga mangin iya ni Jesu-Cristo.
7 *Ining akon sulat para* sa inyo dira sa Roma nga ginahigugma sang Dios
kag gintawag nga mangin iya mga katawhan.

Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya‡ kag kalinong§ halin sa Dios nga
aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Handom ni Pablo sa Pagkadto sa Roma

8 Una sa tanan nagapasalamat ako sa akon Dios paagi kay Jesu-Cristo
para sa inyo tanan, kay ang inyo pagtuo ginasugid sa bilog nga kalibutan.
9 Permi ako nagapangamuyo para sa inyo, kag makapamatuod sini ang
Dios nga akon ginaalagaran sa bug-os ko nga tagipusuon sa akon pagwali
sang Maayong Balita parte sa iya Anak.
10 Permi ako nagapangamuyo sa Dios nga kon mahimo itugot niya nga
makakadto ako dira sa inyo.
11 Dako gid ang akon handom nga makita ko kamo para mapaambit ko sa
inyo ang espiritual nga mga abilidad nga makapabakod sa inyo.
12 Ang buot ko silingon, nga magbinuligay kita para mapabakod kita
paagi sa akon pagtuo kag sa inyo pagtuo.
13 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo nga makapila na ako
nagplano nga magkadto dira sa inyo, pero permi lang may kasablagan.
Gusto ko nga makakadto dira para may mga tawo man ako nga mabuligan
nga magtuo kay Cristo, pareho sang nahimo ko sa iban nga mga indi Judio
sa mga lugar nga akon ginkadtuan.
14 Kay may obligasyon ako *sa pagwali sa tanan nga tawo:* sa mga may
tinun-an kag sa wala, kag sa mga may alam kag sa wala.
15 Gani dako gid ang akon handom nga makawali man sang Maayong
Balita dira sa inyo sa Roma.

Ang Gahom sang Maayong Balita

16 Wala ko ginakahuya ang pagwali sang Maayong Balita. Kay amo ini
ang gahom sang Dios sa pagluwas sa tanan nga nagatuo, una sa mga Judio,
kag dason sa mga indi Judio.

---

* **1:1** *Gintawag;* ukon, *Ginpili* † **1:4** *sa Balaan nga Espiritu:* ukon, *sa iya espiritu nga balaan* ‡ **1:7** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* § **1:7** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

17 Kay ginapahayag sa Maayong Balita nga ginapakamatarong sang Dios
ang mga tawo paagi gid lang sa pagtuo. Nagasiling ang Kasulatan, “Ang
tawo nga ginpakamatarong tungod sa iya pagtuo magakabuhi.”*

Ang Sala sang Tawo

18 Ginapakita sang aton Dios nga sa langit ang iya kaakig sa mga malain
nga ginahimo sang mga tawo nga kontra sa iya kabubut-on. Ang mga
malain nga ila ginahimo amo ang nagapugong sa ila sa pagkilala sang
kamatuoran.
19 Kay sarang nila kuntani mahibaluan ang parte sa Dios tungod nga
ginpakita ini sang Dios sa ila.
20 Matuod nga indi ta makita ang Dios, pero halin pa sang pagtuga sang
kalibutan, ang iya wala katapusan nga gahom kag pagka-Dios napahayag
na paagi sa mga butang nga iya gintuga. Gani wala sila sang may ibalibad
nga wala sila nakahibalo nga may Dios.
21 Bisan nahibaluan nila nga may Dios, wala sila nagapadungog kag
nagapasalamat sa iya. Sa baylo, nangin wala sing pulos ang ila mga
panghunahuna. Nadulman ang ila mga hunahuna nga indi makaintiendi
sang kamatuoran.
22 Nagasiling sila nga sila mga maalam, pero nagaguwa nga sila mga
buang-buang.
23 Kay wala sila nagasimba sa Dios nga wala sing kamatayon, kundi ang
ila ginasimba amo ang ginhimo nga mga dios-dios nga kaanggid sang mga
tawo nga may kamatayon kag mga sapat nga nagalupad, nagalakat, kag
nagakamang.
24 Tungod sang ila kabuangan ginpabay-an sila sang Dios sa paghimo
sang malaw-ay nga mga butang nga ila nagustuhan, kag ang resulta,
makahuluya ang ginahimo nila sa ila kapareho nga lalaki ukon babayi.
25 Ginabayluhan nila sang kabutigan ang kamatuoran parte sa Dios.
Ginasimba nila kag ginaalagad ang mga tinuga sang Dios, kag indi ang
Manunuga nga dalayawon hasta san-o. Amen.
26 Tungod nga ang mga tawo indi magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila
sa paghimo sang makahuluya nga mga butang nga ila naluyagan.
Nagapakigrelasyon ang mga babayi sa kapareho nila nga babayi imbes sa
lalaki ang amo ang natural.
27 Amo man ang mga lalaki, sa baylo nga maggamit sila sang babayi, nga
amo ang natural, ang ila kailigbon ara sa ila kapareho nga lalaki.
Makahuluya ang ila ginahimo sa lawas sang ila kapareho nga mga lalaki.
Kag tungod sa sining ginahimo nila nga indi husto, silutan sila sang Dios
sang silot nga bagay gid sa ila.
28 Tungod nga indi sila magkilala sa Dios, ginpabay-an niya sila sa ila
hunahuna nga indi makapili sang husto. Gani ginahimo nila ang mga
butang nga indi dapat himuon.
29 Nangin ulipon sila sang tanan nga klase sang kalainan, kalautan,
kadalok, kag kahisa. Ara man sa ila ang pagpamatay, pag-ilinaway,
pagkadayaon, kag ang paghunahuna sang mga malain nga himuon nila sa
ila isigkatawo. Nagakutsokutso sila
30 kag nagapanglibak sa ila isigkatawo. Akig sila sa Dios, wala nagatahod
sa ila isigkatawo, bugalon, hambog, kag nagapangita sila sang paagi sa
paghimo sang malain. Wala sila nagatuman sa ila mga ginikanan,
31 wala pulos ang ila hunahuna, indi masaligan, kag wala sing kaluoy
bisan pa sa ila pamilya.

* **1:17** Hab. 2:4

32 Nahibaluan nila nga nagdeklarar ang Dios nga ang mga tawo nga
nagahimo sini nga mga sala takos sang kamatayon, pero padayon gihapon
ang ila paghimo. Kag indi lang ina, kundi nalipay pa gid sila kon may
makita sila nga nagahimo pareho sang ila ginahimo.

2

Ang Paghukom sang Dios

1 Karon, makasiling ka nga bagay sila silutan sang Dios kay masyado
kalain ang ila ginahimo. Pero ikaw nga nagasiling sina ginasentensyahan
mo man ang imo kaugalingon, kay ginapakalain mo sila pero ikaw mismo
amo man ang imo ginahimo.
2 Nahibaluan ta nga suno sa kamatuoran ang paghukom sang Dios sa
mga tawo nga nagahimo sang malain.
3-4 Pero sin-o ka nga nagahukom sa iban nga amo man ang imo ginahimo?
Siguro nagahunahuna ka nga tungod ang Dios maayo, mabinatason, kag
mapinasensyahon, makalikaw ka sa iya paghukom. Wala ka bala kahibalo
nga ang kaayo sang Dios nagahatag sang kahigayunan nga maghinulsol ka?
5 Pero tungod nga matig-a ang imo ulo kag indi ka maghinulsol,
ginadugangan mo ang imo silot sa adlaw nga ipakita sang Dios ang iya
kaakig kag ang iya matarong nga paghukom.
6 Kay ang Dios magabalos sa tagsa-tagsa suno sa iya mga binuhatan.*
7 May mga tawo nga nagapadayon sa paghimo sang maayo tungod nga
ginahandom nila nga dayawon sila *sang Dios*, padunggan, kag hatagan
sang kabuhi nga wala sing kamatayon. Ina nga mga tawo hatagan sang
kabuhi nga wala sing katapusan.
8 Pero may mga tawo man nga maiyaiyahon nga nagasikway sang
kamatuoran kag nagasunod sa kalainan. Makita sini nga mga tawo ang
kaugot kag kaakig sang Dios.
9 Kay ang tanan nga tawo nga nagahimo sang malain magaantos gid, una
anay ang mga Judio kag dason ang mga indi Judio.
10 Pero ang mga tawo nga nagahimo sang maayo, dayawon kag
padunggan *sang Dios*, kag mangin maayo ang ila kahimtangan, una anay
ang mga Judio kag dason ang mga indi Judio.
11 Kay ang Dios wala sing pinilian sa iya paghukom.
12 Ang mga tawo nga nagahimo sang sala mawala, bisan wala sila
kahibalo parte sa Kasuguan *ni Moises*. Ang mga tawo iya nga nakahibalo
sang Kasuguan *ni Moises* pero nagapadayon sa paghimo sang sala, hukman
man sang Dios, pero ang Kasuguan mismo ang iya gamiton sa paghukom sa
ila.
13 Kay ang ginapakamatarong sang Dios amo ang nagatuman sang
Kasuguan kag indi ang nagapamati lang.
14 Ang mga indi Judio wala kahibalo sang Kasuguan *ni Moises*. Pero kon
ginahimo nila ang nasulat sa Kasuguan, nagapakita lang nga bisan wala
sila kahibalo sang Kasuguan, nahibaluan nila kon ano ang husto nga
himuon.
15 Ang ila ginahimo *nga maayo* nagapakita nga ang ginatudlo sang
Kasuguan ara sa ila tagipusuon. Ang ila konsensya makapamatuod sini,
kay kon kaisa ang ila konsensya nagasiling nga sala ang ila ginahimo kag
kon kaisa nagasiling man nga husto ang ila ginahimo.

* **2:6** Sal. 62:12; Hul. 24:12

16 Kag suno sa Maayong Balita nga akon ginatudlo, ina ipadumdom sa ila
ni Jesu-Cristo sa adlaw nga siya pahukmon sang Dios sa tanan nga tawo.
Hukman niya ang tanan nila nga mga tinago sa ila hunahuna.

Ang mga Judio kag ang Kasuguan

17 Karon, kamo nga nagasiling nga kamo mga Judio, nagasalig kamo sa
Kasuguan kag nagapabugal pa nga malapit kamo sa Dios.
18 Nahibaluan ninyo kon ano ang luyag sang Dios kag kon ano ang labing
maayo nga himuon, tungod kay natun-an ninyo ini sa Kasuguan.
19 Nagasalig kamo nga makatudlo kamo sa mga tawo nga bulag *sa*
kamatuoran kag makahatag sang kasanag sa mga tawo nga nadulman.
20 Nagasalig man kamo nga manugtudlo kamo sa mga tawo nga mahinay
mag-intiendi kag sa mga *tawo nga* bata pa *kon parte sa Dios*. Amo ina ang
inyo hunahuna tungod kay nagasalig kamo nga nahibaluan ninyo ang
husto nga kaalam kag kamatuoran paagi sa Kasuguan.
21 Nagatudlo kamo sa iban, pero wala ninyo ginatudlui ang inyo
kaugalingon. Nagatudlo kamo nga indi magpangawat, pero nagapangawat
kamo.
22 Nagatudlo kamo nga indi magpanginbabayi ukon magpanginlalaki,
pero amo man ina ang inyo ginahimo. Nahigkuan gid kamo sa mga
dios-dios, pero nagapangawat kamo sa mga simbahan.
23 Nagapabugal kamo nga ara sa inyo ang Kasuguan *sang Dios*, pero
ginapakahuy-an ninyo ang Dios tungod sang inyo paglapas sang Kasuguan.
24 Nagasiling ang Kasulatan, "Tungod sa inyo *nga mga Judio*, ginainsulto
sang mga indi Judio ang Dios."†
25 Ang pagkatinuli may pulos lang kon ginatuman ninyo ang Kasuguan.
Pero kon wala ninyo ginatuman ini, pareho lang kamo sa mga *indi Judio*
nga wala natuli.
26 Kag amo man sa mga tawo nga indi tinuli: kon ginasunod nila ang
ginapatuman sang Kasuguan, ginakabig man sila sang Dios nga mga tinuli.
27 Gani kamo nga mga Judio husgaran nila tungod nga ginalapas ninyo
ang Kasuguan, bisan ara sa inyo ining ginsulat nga Kasuguan kag bisan
natuli kamo. Sila iya nagatuman sang Kasuguan bisan wala sila natuli.
28 Kon sa bagay sin-o gid bala ang matuod nga Judio kag matuod nga
tinuli? Indi ang tawo nga ang iya ginikanan Judio kag ang iya pagkatinuli
sa guwa lang.
29 Ang matuod nga Judio amo ang tawo nga nagbag-o ang iya kabuhi
paagi sa bulig sang Espiritu *Santo* kag indi tungod kay natuli siya suno sa
Kasuguan. Ang tawo nga pareho sina ginadayaw sang Dios bisan wala siya
ginadayaw sang mga tawo.

3

1 Kon amo sini, may bintaha bala ang pagka-Judio ukon may pulos bala
ang pagkatinuli?
2 Sa matuod, madamo ang bintaha. Una sa tanan, gintugyan sa mga Judio
ang pulong sang Dios.
3 Bisan matuod nga may mga Judio nga wala nagatuman sa pulong sang
Dios, indi gid mahimo nga indi niya pagtumanon ang ginpromisa niya sang
una.
4 Bisan ang tanan nga tawo butigon, ang Dios masaligan sa gihapon sa iya
mga pulong. Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,
"Husto ikaw sa imo mga ginahambal,

† **2:24** Isa. 52:5

kag wala ka nagakasala sa imo paghukom.”*
5 Karon, *basi may magsiling,* “Kon ikomparar ang amon ginahimo nga
malain sa ginahimo sang Dios, makita nga maayo ang Dios. Gani kon
makita ang kaayo niya tungod sa amon ginahimo nga malain, indi
matarong ang Dios kon ipaagom niya ang iya kaakig sa amon tungod sa
amon ginahimo.” Ina tawhanon lang nga mga rason.
6 Indi ina mahimo! Tungod nga kon amo sina, paano ang paghukom sang
Dios sa mga tawo diri sa kalibutan?
7 *Basi may magsiling pa gid,* “Kon paagi sa amon pagbinutig magaguwa
nga indi butigon ang Dios kag sa sini madayaw siya, ngaa silutan kami
bilang makasasala?”
8 Ang ina nga rason nagasiling nga maayo ang maghimo sang malain
para magaguwa ang maayo. Suno sa mga tawo nga nagapakalain sa amon,
amo ini kuno ang amon ginatudlo. Ina nga mga tawo dapat gid man nga
silutan *sang Dios*.

Ang Tanan nga Tawo Makasasala

9 Karon, ano ang aton masiling? Nga kita nga mga Judio mas maayo pa
sang sa mga indi Judio? Indi ina matuod! Ginpahayag ko na nga ang tanan
nga tawo, Judio man ukon indi, makasasala.
10 Kay amo gid ini ang ginasiling sang Kasulatan:
“Wala gid sing bisan isa nga matarong;
11 wala sing bisan isa nga nakaintiendi parte sa Dios,
kag wala sing may nagatinguha sa pagkilala sa iya.
12 Ang tanan nagsipak sa matuod nga dalan
kag palareho nga nangin wala sing pulos ang ila kabuhi.
Wala gid sing bisan isa nga nagahimo sing maayo.”†
13 “Ang ila mga ginahambal‡ *delikado pareho sang* bukas nga lulubngan.
Ang ila mga ginasugid§ puro pangdaya.”*
“Ang ila mga pulong† *makahalalit* pareho sang dalit sang man-og.”‡
14 “Ang nagaguwa sa ila mga baba
puro masakit nga mga pag-insulto.”§
15 “Maabtik sila magpatay.
16 Bisan diin sila magkadto nagapanglaglag sila
kag nagadala sang kalisod.
17 Wala sila sing may nahibaluan parte sa kalinong.*”†
18 “Kag wala sila sing kahadlok sa Dios.”‡
19 Karon, nahibaluan ta nga kon ano ang ginasiling sang Kasuguan,
ginasiling ini sa aton nga mga Judio nga nagakabuhi sa idalom sang
Kasuguan. Gani indi kita makasiling nga indi kita pagsilutan. Ang tanan
magapanabat sa Dios tungod sa ila mga sala.
20 Kay wala gid sing tawo nga pakamatarungon sa atubangan sang Dios
paagi sa pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan ginhatag sa tawo para
ipakita nga siya makasasala.

Ang Paagi Kon Paano Ginapakamatarong sang Dios ang mga Tawo

* **3:4** Sal. 51:4 † **3:12** Sal. 14:1-3; 53:1-3 ‡ **3:13** *ginahambal:* sa literal, *tutunlan* § **3:13** *ginasugid:* sa literal, *dila* * **3:13** Sal. 5:9 † **3:13** *pulong:* sa literal, *bibig* ‡ **3:13** Sal. 140:3 § **3:14** Sal. 10:7 * **3:17** *kalinong:* ukon, *maayo nga pag-inupdanay* † **3:17** Isa. 59:7-8 ‡ **3:18** Sal. 36:1

21 Pero karon ginpahayag na kon paano ginapakamatarong sang Dios
ang tawo. Ini indi paagi sa pagtuman sang Kasuguan. Ang Kasuguan
mismo kag ang mga *sinulatan sang mga* propeta nagapamatuod sini.
22 Ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo,
kay ang Dios wala sing pinilian. Gani ang bisan sin-o nga magtuo kay
Jesu-Cristo ginapakamatarong niya.
23 Kay ang tanan nga tawo nagpakasala kag indi takos sa panulok sang
Dios.
24 Pero tungod sa grasya sang Dios, ginpakamatarong kita paagi kay
Cristo Jesus nga nagtubos sa aton, kag ini regalo sang Dios.
25 Ginpadala siya sang Dios sa kalibutan para ihalad ang iya kabuhi para
madula ang kaakig sang Dios sa aton, kag paagi sa iya dugo mapatawad
kita sa aton mga sala kon magtuo kita sa iya. Ginhimo ini sang Dios para
ipakita nga matarong siya. Kay sang una ginpaligad niya ang ila mga sala
tungod nga mabinatason siya. Dapat kuntani ginsilutan na sila.
26 Pero karon *ginhalad na niya ang kabuhi ni Cristo* para ipakita nga
matarong siya. Tungod sa sining ginhimo sang Dios napamatud-an nga
matarong siya bisan pa sa pagpakamatarong niya sa *mga makasasala nga*
nagtuo kay Jesus.
27 Gani wala gid sang bisan sin-o nga makapabugal. Kon
ginapakamatarong kita sang Dios tungod sa aton pagtuman sang
Kasuguan, makapabugal kita. Pero ang matuod, indi kita makapabugal
tungod nga ginapakamatarong kita sang Dios paagi sa aton pagtuo.
28 Kay nagapati kita nga ginapakamatarong sang Dios ang tawo paagi sa
pagtuo kag indi sa iya pagtuman sang Kasuguan.
29 Kon indi matuod ini, ang Dios, Dios lang sang mga Judio kag indi Dios
sang mga indi Judio. Pero Dios man siya sang mga indi Judio,
30 kay may isa lamang ka Dios. Kag pakamatarungon niya ang mga Judio
kon sila magtuo *kay Jesus*, kag amo man ang mga indi Judio kon magtuo
man sila *kay Jesus*.
31 Ini wala nagakahulugan nga ginasikway ta ang Kasuguan tungod sa
pagtuo, kundi ginatuman ta ang iya husto nga katuyuan.

4

Si Abraham Bilang Halimbawa

1 Bilang halimbawa kon paano ginapakamatarong sang Dios ang tawo,
tan-awa bala ninyo si Abraham nga amay naton *nga mga Judio*.
2 Kon ginpakamatarong siya *sang Dios* tungod sang iya mga binuhatan,
kuntani may ipabugal siya. Pero ang matuod, wala siya sing may ipabugal
sa Dios.
3 Nahibaluan ta ini tungod nga nagasiling ang Kasulatan, “Nagtuo si
Abraham sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang
Dios*.”*
4 Ang tawo nga nagaobra ginasuhulan. Ang suhol indi makabig nga
regalo tungod kay iya ini ginpangabudlayan.
5 Pero ginpakamatarong kita sang Dios tungod sa aton pagtuo sa iya nga
nagapakamatarong sa makasasala, kag indi tungod sa aton mga binuhatan.
6 Amo man ini ang buot silingon ni David sang nagsiling siya nga bulahan
ang tawo nga ginpakamatarong sang Dios indi tungod sa iya mga
binuhatan.
7 *Nagsiling siya,*

* **4:3** Gen. 15:6

“Bulahan ang mga tawo nga ang ila mga paglapas ginpatawad,
nga ang ila mga sala wala na ginadumdom sang Dios.
8 Bulahan ang tawo nga ang iya mga sala
indi na pag-isipon sang Ginoo kontra sa iya.”†

9 Ining mga ginhambal ni David indi lang para sa mga Judio, kundi para man sa mga indi Judio. Nahibaluan ta ini tungod nga nasambit na namon ang Kasulatan nga nagasiling, “Nagtuo si Abraham sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*.”

10 San-o bala ini natabo? Indi bala ang pagpakamatarong sa iya natabo sa wala pa siya matuli?

11 Gintuli siya bilang tanda nga ginpakamatarong siya sang Dios tungod sang iya pagtuo sa wala pa siya matuli. Amo ina nga si Abraham nangin amay‡ sang tanan nga wala natuli pero nagatuo; kag tungod sa ila pagtuo ginpakamatarong sila *sang Dios*.

12 Si Abraham amay man sang mga tinuli, indi tungod lang sang ila nga pagkatinuli, kundi tungod nga nagatuo sila subong nga nagtuo ang aton amay nga si Abraham sa wala pa siya matuli.

Ang Promisa sang Dios Nabaton Paagi sa Pagtuo

13 Sang una nagpromisa ang Dios kay Abraham kag sa iya mga kaliwat nga ang kalibutan mangin ila. Ginpromisa ini indi tungod nga gintuman ni Abraham ang Kasuguan, kundi tungod nga ginpakamatarong siya paagi sa iya pagtuo.

14 Kon ang mga nasakop sa Kasuguan§ amo lang ang makabaton sang ginpromisa sang Dios, wala sing pulos ang aton pagtuo sa Dios, kag amo man ang promisa sang Dios.*

15 Ang Kasuguan amo ang kabangdanan kon ngaa ginapaagom *sang Dios* ang *iya* kaakig. Kon wala sing Kasuguan, wala man sing paglapas.

16 Gani ang promisa sang Dios ginabasi sa pagtuo, para mangin regalo sang Dios kag mangin pamatuod nga ini mabaton sang tanan nga kaliwat ni Abraham—indi lamang sa mga *Judio nga* nasakop sa Kasuguan kundi sa mga *indi Judio nga* nagatuo man pareho kay Abraham. Kay si Abraham amo ang amay sang tanan nga nagatuo, Judio man ukon indi.

17 Nagasiling ang *Dios sa* Kasulatan, “Ginhimo ko ikaw nga amay sang madamo nga nasyon.”† Gani sa atubangan sang Dios, si Abraham aton amay. Kag ang Dios nga gintuohan ni Abraham amo man ang Dios nga nagahatag sang kabuhi sa mga patay‡ kag nagatuga sang mga butang nga wala pa.

18 Bisan wala na gid sing paglaom *nga mangin amay*, nagtuo gihapon si Abraham kag padayon nga naglaom *nga tumanon sang Dios ang iya ginpromisa sa iya nga siya mangin amay*. Gani *sa iya pagtuo*, nangin amay siya sang madamo nga nasyon, suno gid sa ginsiling *sang Dios* sa iya nga, “Pareho man kadamo sa mga bituon ang imo mga kaliwat.”§

19 *Sang nagpromisa ang Dios kay Abraham*, mga 100 na ka tuig ang iya edad, kag nahibaluan niya nga tigulang na siya kag imposible nga

---

† **4:8** Sal. 32:1-2 ‡ **4:11** *amay:* buot silingon, *espirituhanon nga amay* § **4:14** *ang mga nasakop sa Kasuguan:* buot silingon, ang mga Judio nga nagahimulat nga magsunod sa Kasuguan ni Moises. * **4:14** *amo man ang promisa sang Dios:* buot silingon nga mangin wala sing pulos ang promisa sang Dios kay wala sing may makatuman sang Kasuguan. † **4:17** Gen. 17:5 ‡ **4:17** *patay:* pareho sa patay si Abraham kag si Sara kay tigulang na sila kag baw-as si Sara. § **4:18** Gen. 15:5

makapabata pa. Nahibaluan man niya nga ang iya asawa indi makabata
tungod nga baw-as si Sara. Pero wala nagluya ang iya pagtuo.
20 Wala gid siya nagduhaduha sa promisa sang Dios, kundi nagtuo siya.
Gani ginpabakod siya sang Dios. Kag gindayaw niya ang Dios
21 tungod nga nagsalig gid siya nga sarang ang Dios magtuman sang iya
ginpromisa.
22 Gani tungod sa pagtuo ni Abraham ginpakamatarong siya *sang Dios*.
23 Pero ang ginsulat sa Kasulatan nga “ginpakamatarong siya” ginsulat
indi lang para kay Abraham,
24 kundi para man sa aton. Pakamatarungon man kita kon nagatuo kita
sa nagbanhaw kay Jesus nga aton Ginoo.
25 Ginpatay si Jesus tungod sa aton mga sala, kag ginbanhaw siya para
pakamatarungon kita.

5

Maayo na ang Aton Relasyon sa Dios

1 Karon, tungod kay ginpakamatarong na kita paagi sa pagtuo *kay
Jesu-Cristo*, maayo na ang aton relasyon sa Dios. Ini natabo tungod sa
ginhimo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
2 Paagi sa iya kag tungod sa aton pagtuo nakabaton kita sang sini nga
grasya sang Dios, kag nagakalipay kita sa paglaom nga makaambit kita sa
iya kadungganan.
3 Kag indi lang ina, kundi nagakalipay man kita sa aton mga pag-antos,
kay nahibaluan ta nga paagi sa mga kalisod mangin mainantuson kita.
4 Kag kon mainantuson kita nalipay ang Dios sa aton, kag kon ang Dios
nalipay sa aton may paglaom kita.
5 Kag indi mahimo nga indi ta mabaton ang aton ginalauman tungod nga
paagi sa Espiritu Santo nga ginpadala sa aton, nahibaluan ta nga
ginahigugma kita sang Dios.
6 Hunahunaa bala ninyo ang gugma sang Dios sa aton. Sang wala kita
sing sarang mahimo *para makalikaw sa silot*, nagpanginmatay si Cristo
para sa *aton nga* mga makasasala sa tion nga gintalana sang Dios.
7 Mabudlay sa isa ka tawo nga magpanginmatay para sa tawo nga
matarong. Siguro may ara gid man nga magpanginmatay para sa maayo
nga tawo.
8 Pero si Cristo nagpanginmatay para sa aton bisan sang mga makasasala
pa kita. Sa sini nga paagi ginpakita sang Dios ang iya paghigugma sa aton.
9 Kag tungod nga ginpakamatarong na kita subong *sang Dios* paagi sa
dugo ni Cristo, makasiguro gid kita nga tungod kay Cristo maluwas kita sa
kaakig *sang Dios*.
10 Sang una mga kaaway kita sang Dios, pero paagi sa pagkapatay sang
iya Anak napabalik na ang aton maayo nga relasyon sa iya. Kag karon nga
may maayo na kita nga relasyon sa Dios, sigurado nga luwason niya kita
paagi sa kabuhi ni Cristo.
11 Kag indi lang ina, kundi nagakalipay kita subong sa aton relasyon sa
Dios paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo. Paagi sa iya napabalik na ang aton
maayo nga relasyon sa Dios.

Si Cristo kag si Adan

12 Ang sala nagsulod sa kalibutan tungod sang paglapas ni Adan sa sugo
sang Dios, kag ang iya sala nagdala sang kamatayon. Gani nag-abot ang
kamatayon sa tanan nga tawo, tungod kay ang tanan nakasala.

13 Kay ari na sa kalibutan ang sala sa wala pa mahatag ang Kasuguan sa
mga tawo. Pero kon wala sing Kasuguan, ang sala wala ginakabig kontra sa
tawo.
14 Pero halin kay Adan hasta kay Moises, naggahom na ang kamatayon sa
mga tawo bisan pa sa mga wala nakasala pareho sang paglapas ni Adan sa
sugo sang Dios sa iya.

Si Adan amo ang larawan ni *Cristo nga ginapaabot sadto nga* magakari.
15 Pero *ining duha indi pareho, tungod kay* ang regalo sang Dios indi
mapaanggid sa sala ni Adan. Matuod gid nga ang sala ni Adan nagdala sing
kamatayon sa madamo nga tawo, pero labaw pa gid sa sini ang grasya sang
Dios nga amo ang regalo nga nag-abot sa madamo nga tawo paagi sa isa ka
tawo nga si Jesu-Cristo.
16 Ang regalo sang Dios indi mapaanggid sa sala ni Adan. Tungod sa sala
ni Adan ginhukman kita nga silutan, pero tungod sa ginhimo ni Cristo,
bisan madamo ang aton ginhimo nga mga sala, ginpakamatarong kita sang
Dios.
17 Kon tungod sa sala sang isa ka tawo *nga si Adan* ang tanan mapatay,
daw ano pa gid ka dako ang resulta sang ginhimo sang isa ka tawo nga si
Jesu-Cristo. Kay ang mga tawo nga nagabaton sang dako nga grasya kag
regalo sang Dios paagi kay Cristo ginapakamatarong sang Dios, kag
magaangkon sila sang kabuhi.
18 Gani tungod sa sala sang isa ka tawo, ang tanan ginhukman nga
silutan. Subong man, tungod sa ginhimo nga matarong sang isa ka tawo,
ang tanan* ginpakamatarong sang Dios kag hatagan sila sang kabuhi.
19 Tungod sang isa ka tawo nga wala nagtuman sa Dios madamo ang
nangin makasasala. Subong man, tungod sang pagtuman sang isa ka tawo
madamo ang pakamatarungon *sang Dios*.
20 Ginhatag sang Dios ang Kasuguan para makita sang mga tawo nga
madamo ang ila paglapas, kag nagadugang pa gani kon may Kasuguan.
Pero bisan nagdugang ang sala, nagdugang pa gid ang grasya sang Dios.
21 Gani subong nga ang sala naggahom sa tanan nga tawo kag nagresulta
sang kamatayon, ang grasya *sang Dios* nagagahom kag nagaresulta sang
kabuhi nga wala sing katapusan. Kay tungod sa ginhimo ni Jesu-Cristo nga
aton Ginoo ginpakamatarong na kita *sang Dios*.

6

Karon Bag-o na ang Aton Kabuhi

1 Karon ano ang aton masiling? Magpadayon bala kita sa pagpakasala
para magdugang pa gid ang grasya sang Dios sa aton?
2 Indi gid! Indi mahimo nga magpadayon kita sa pagpakasala kay
napatay na kita sa sala.*
3 Nakahibalo kamo nga sang pagbautiso sa aton sa *pagpakig-isa* kay
Jesu-Cristo nagakahulugan nga kaupod man kita sa iya kamatayon.
4 Gani ang pagbautiso sa aton nagapakilala nga sang napatay si Cristo,
kita napatay man kag ginlubong upod sa iya, para subong nga si Cristo
ginbanhaw sang makagagahom nga Amay, kita magakabuhi man sang
bag-o nga kabuhi.

---

* **5:18** *ang tanan:* buot silingon, *ang tanan nga nagatuo ukon nagabaton sang iya grasya.* * **6:2** *napatay na kita sa sala:* buot silingon, *ang sala wala na labot ukon gahom sa aton*

5 Kag kon nakipag-isa kita kay Cristo sa iya kamatayon, sigurado gid nga
makaangkon kita sang bag-o nga kabuhi† pareho sang natabo sa iya sang
siya ginbanhaw.
6 Nahibaluan ta nga ang aton daan nga pagkatawo nga makasasala
ginlansang na sa krus kaupod ni Cristo para ang lawas nga ginagamhan
sang sala indi na magkontrolar sa aton. Amo ina nga indi kita dapat
ulipunon sang sala.
7 Kay kon ang tawo patay na, hilway na siya sa gahom sang sala.
8 Kag kon kita napatay upod kay Cristo, nagatuo kita nga mabuhi man
kita upod sa iya.
9 Kay nakahibalo kita nga tungod si Cristo nabanhaw, indi na mahimo
nga mapatay siya liwat. Wala na sing gahom ang kamatayon sa iya.
10 Napatay siya sang makaisa gid lang para sa sala, kag indi na gid ini
maliwat. Buhi siya subong kag ang iya kabuhi para sa Dios.
11 Gani tungod nga kamo ara na kay Cristo Jesus, kabiga ninyo nga ang
inyo kaugalingon patay na sa sala,‡ kag karon nagakabuhi na kamo para sa
Dios.
12 Indi na ninyo pagtuguti nga maggahom ang sala sa inyo lawas nga may
kamatayon para indi na kamo magtuman sang iya kailigbon.
13 Indi ninyo paggamita ang bisan ano nga parte sang inyo lawas sa
paghimo sang sala bilang instrumento sang kalainan. Kundi itugyan ninyo
ang inyo bilog nga lawas sa Dios bilang instrumento sang pagkamatarong.
Himua ninyo ini bilang mga tawo nga gintubos halin sa kamatayon kag
ginhatagan sang *bag-o nga* kabuhi.
14 Gani ang sala indi dapat maggahom sa inyo, kay wala na kamo sa
idalom sang Kasuguan, kundi ara na sa idalom sang grasya *sang Dios*.

Ang mga Nagahimo sang Matarong

15 Karon, tungod nga kita wala na sa idalom sang Kasuguan kundi sa
idalom na sang grasya *sang Dios*, magpakasala pa bala kita? Indi gid!
16 Indi bala mga ulipon kita sang bisan ano nga aton ginatuman? Gani
kon nagahimo kita sang sala, mga ulipon kita sang sala kag ang resulta sini
kamatayon. Pero kon nagatuman kita sa Dios, mga ulipon kita sang Dios
kag ang resulta sini amo nga pakamatarungon niya kita.
17 Sang una mga ulipon kamo sang sala. Pero salamat sa Dios tungod
subong tinagipusuon na ang inyo pagtuman sa mga kamatuoran nga
gintudlo sa inyo.
18 Ginhilway na kamo sang Dios sa gahom sang sala, kag subong ulipon
na kamo sang matarong nga pagkabuhi.
19 Ginagamit ko bilang halimbawa ang parte sa pagkaulipon para madali
ninyo maintiendihan ang akon buot silingon. Sang una ginpaulipon ninyo
ang inyo kaugalingon sa sala paagi sa paggamit ninyo sang inyo lawas sa
paghimo sang malaw-ay nga mga butang kag kalautan. Kag ang resulta sini
nangin malain kamo. Pero karon, itugyan ninyo ang inyo kaugalingon
bilang mga ulipon sang matarong nga pagkabuhi. Kag ang resulta sini
mangin diosnon kamo.
20 Sang mga ulipon pa kamo sang sala, ang matarong nga pagkabuhi
wala sa inyo.
21 Ti ano nga kaayuhan ang inyo nakuha sa inyo pagkabuhi sang una nga
subong ginakahuya na ninyo? Ang resulta sadto amo ang kamatayon.

† **6:5** *makaangkon kita sang bag-o nga kabuhi:* ukon, *banhawon kita* ‡ **6:11** *patay na sa sala:* buot silingon, *ang sala wala na labot ukon gahom sa aton*

22 Pero karon ginhilway na kamo sa sala kag mga ulipon na kamo sang
Dios. Kag ang inyo nakuha amo ang diosnon nga pagkabuhi. Ang resulta
sini amo ang kabuhi nga wala sing katapusan.
23 Kay ang bayad sa sala amo ang kamatayon, pero ang kabuhi nga wala
sing katapusan amo ang regalo sang Dios sa mga ara kay Cristo Jesus nga
aton Ginoo.

7

Wala na Kita sa Idalom sang Kasuguan

1 Mga kauturan, nakahibalo kamo parte sa kasuguan. Gani nasiguro ko
nga maintiendihan ninyo ang akon ipaathag sa inyo nga kon ang tawo
patay na, ang kasuguan wala na sing gahom sa iya.
2 Pareho bala sang babayi nga may bana. Suno sa kasuguan, ang babayi
nahigot sa iya bana samtang buhi pa ang iya bana. Pero kon ang iya bana
patay na, hilway na siya sa kasuguan nga nagahigot sa iya sa iya bana.
3 Gani kon magpamana siya sa iban nga lalaki samtang buhi pa ang iya
bana, nagapanginlalaki siya. Pero kon ang iya bana patay na kag
magpamana siya sa iban, wala siya nagalapas sa kasuguan, kag wala man
siya nagapanginlalaki.
4 Gani, mga kauturan, pareho man sina ang natabo sa inyo. *Wala na labot
sa inyo ang Kasuguan*, kay napatay na kamo paagi sa kamatayon ni Cristo.
Iya na kamo ni Cristo nga nabanhaw, para magkabuhi kita sing
mapuslanon sa pag-alagad sa Dios.
5 Sang ara pa kita sa aton daan nga pagkatawo, ang malain nga mga
kailigbon amo ang nagagahom sa aton, kag nagdugang pa gani tungod sa
Kasuguan. Kag tungod nga ginhimo ta ato nga mga butang, ang aton silot
amo ang kamatayon.
6 Pero karon, tungod sa aton pagpakig-isa sa kamatayon ni Cristo, hilway
na kita sa Kasuguan nga nag-ulipon sa aton. Ang aton pag-alagad sa Dios
karon suno na sa bag-o nga kabuhi nga resulta sang aton pagsunod sa
Espiritu *Santo* kag indi sa daan nga pagkabuhi nga resulta sang aton
pagsunod sa Kasuguan.

Ang Kasuguan kag ang Sala

7 Karon basi kon may magsiling nga kon amo sina, malain gali ang
Kasuguan. Wala ako nagasiling nga malain. Kay kon wala ang Kasuguan
wala ako nakahibalo kon ano ang sala. Halimbawa, kon wala nagsiling ang
Kasuguan, “Indi ka magkahisa,”* wala ako nakahibalo nga malain ang
pagkahisa.
8 Pero tungod sa sala nga ara na nga daan sa akon, pagkahibalo ko nga
malain gali ang pagkahisa, nagdugang pa gid ang akon kahisa. Gani kon
wala sing Kasuguan, wala kita nakahibalo kon ano ang ginatawag nga sala.
9 Sang una nagkabuhi ako nga wala sing Kasuguan. Pero pagkahibalo ko
sang Kasuguan, nakita ko nga ako gali makasasala, kag didto ko
nahibaluan nga ako gali ginsentensyahan na sang kamatayon.
10 Gani ang Kasuguan nga ang katuyuan maghatag sang kabuhi amo ang
nagdala sa akon sang kamatayon.
11 Kay ang Kasuguan amo ang gin-gamit sang sala nga ara sa akon para
mapatalang ako, kag ang resulta, nasentensyahan ako sang kamatayon
tungod *nga indi ko masunod ang* Kasuguan.

* **7:7** Exo. 20:17; Deu. 5:21

12 Ang Kasuguan balaan, kag ang tanan nga sugo sini balaan, matarong,
kag maayo.
13 Nagakahulugan bala nga ang maayo nagdala sa akon sang kamatayon?
Indi! Ginsentensyahan ako tungod sa akon sala. Kag diri nakita ta nga
malain gid ang sala, kay gin-gamit niya ang Kasuguan nga maayo para
masilutan ako sang kamatayon. Gani paagi sa Kasuguan nakita ta kon daw
ano kalaot ang sala.

Ang Maayo nga mga Butang nga Gusto Himuon sang Tawo Indi niya Mahimo

14 Nahibaluan ta nga ang Kasuguan naghalin sa Espiritu *sang Dios*. Pero
ako tawhanon kag ulipon sang sala.
15 Indi ko maintiendihan ang akon ginahimo. Kay ang *maayo nga* mga
butang nga gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang mga butang nga
indi ko gusto himuon amo ang akon ginahimo.
16 Kag kon wala ako naluyag sa akon ginahimo nga malain,
nagakahulugan nga nagasugot ako nga husto ang ginasiling sang
Kasuguan.
17 Gani indi ako ang nagahimo sang malain kundi ang sala nga ari sa
akon.
18 Kay nahibaluan ko nga diri sa akon, sa akon tawhanon nga kinaugali,
wala gid sing maayo, tungod kay bisan gusto ko nga maghimo sang maayo
indi ako makahimo.
19 Gani, ang maayo nga gusto ko nga himuon indi ko mahimo, pero ang
malain nga indi ko gusto nga himuon amo ang akon ginahimo.
20 Karon, kon ginahimo ko ang indi ko gusto nga himuon, ini
nagakahulugan nga indi ako ang nagahimo sini kundi ang sala nga ari sa
akon.
21 Gani nasapwan ko nga kon gusto ko maghimo sang maayo
ginabalabagan ako sang akon malain nga kinaugali.
22 Ang akon kaugalingon nalipay gid sa Kasuguan sang Dios,
23 pero may lain nga gahom† nga nagapanghikot sa akon nga pagkatawo,
nga nagabalabag sa akon sa pagsunod sa Kasuguan nga akon nahibaluan.
Tungod sini nangin ulipon ako sang gahom sang sala nga ara sa akon
pagkatawo.
24 Makaluluoy gid ako! Sin-o bala ang makahilway sa akon sa sining
makasasala nga pagkatawo nga nagadala sa akon sa kamatayon?
25 Wala sing iban kundi ang Dios paagi kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo!
Salamat sa Dios!
Amo ini ang akon kahimtangan: ang akon hunahuna nagapaulipon sa
Kasuguan sang Dios, pero ang akon tawhanon nga kinaugali nagapaulipon
sa gahom sang sala.

8

Ang Kabuhi sa Espiritu Santo

1 Karon, ang mga ara kay Cristo Jesus indi na paghukman nga silutan.
2 Kay sa tapos nga kita nangin ara na kay Cristo Jesus ginagamhan na kita
sang Espiritu *Santo* nga nagahatag sang kabuhi. Gani hilway na kita sa sala
kag kamatayon nga nagagahom sa aton.
3 Ang Kasuguan indi makakuha sang gahom sang sala sa aton kabuhi,
tungod kay maluya ang aton tawhanon nga kinaugali. Ang Dios amo ang
nagkuha sang gahom sang sala sa kabuhi sang tawo. Ginpadala niya ang

† **7:23** *gahom:* sa literal, *kasuguan*

iya Anak diri sa kalibutan nga mangin tawo pareho sa aton nga mga
makasasala, para mangin halad para sa aton mga sala. Kag sa iya
pagkatawo, ginlaglag sang Dios ang gahom sang sala.
4 Ginhimo niya ini para ang ginapatuman sang Kasuguan matuman sa
aton nga wala na nagakabuhi suno sa luyag sang aton tawhanon nga
kinaugali kundi suno sa luyag sang Espiritu *Santo*.
5 Ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa ila tawhanon nga kinaugali
wala sing iban nga ginahunahuna kundi kon ano ang naluyagan sang ila
tawhanon nga kinaugali, pero ang mga tawo nga nagakabuhi suno sa
pagtuytoy sang Espiritu *Santo* wala sing iban nga ginahunahuna kundi kon
ano ang naluyagan sang Espiritu *Santo*.
6 Kon ang hunahuna sang tawo ara lang permi sa iya tawhanon nga
kinaugali, ang resulta amo ang kamatayon. Pero kon ang mga butang nga
luyag sang Espiritu *Santo* amo ang iya permi ginahunahuna, makabaton
siya sang kabuhi kag kalinong.
7 Kaaway sang Dios ang tawo nga ang iya hunahuna ara lang permi sa iya
tawhanon nga kinaugali, kay wala siya nagatuman sa Kasuguan sang Dios,
kag ang matuod indi siya makatuman sini.
8 Ang mga tawo nga nagasunod sang ila tawhanon nga kinaugali indi gid
makapalipay sa Dios.
9 Pero kamo wala na sa paggahom sang inyo tawhanon nga kinaugali.
Kay kon ang Espiritu sang Dios nagapuyo sa inyo, ginagamhan na kamo
sang Espiritu. Ang tawo nga wala sa iya ang Espiritu ni Cristo indi iya ni
Cristo.
10 Pero tungod nga si Cristo ara sa inyo, bisan mapatay ang inyo lawas
tungod sa sala, mabuhi gihapon ang inyo espiritu tungod kay
ginpakamatarong kamo sang Dios.
11 Karon, tungod nga ang Espiritu sang Dios nga nagbanhaw kay Jesus
nagakabuhi sa inyo, siya nga nagbanhaw kay Cristo amo man ang
magahatag sang kabuhi sa inyo mga lawas nga may kamatayon. Kag
himuon niya ini paagi sa iya Espiritu nga nagapuyo sa inyo.
12 Gani mga kauturan, may obligasyon kita *sa pagsunod sa gusto sang*
Dios indi sa gusto sang aton tawhanon nga kinaugali.
13 Kay kon magkabuhi kamo suno sa inyo tawhanon nga kinaugali,
mapatay kamo. Pero kon paagi sa Espiritu *Santo* isikway ninyo ang malain
nga mga buhat sang inyo lawas, magakabuhi kamo.

Ang mga Anak sang Dios

14 Ang mga ginatuytuyan sang Espiritu sang Dios amo ang matuod nga
mga anak sang Dios.
15 Kay ang Espiritu nga inyo nabaton wala naghimo sa inyo nga mga
ulipon, nga nagakahadlok pareho sang inyo nabatyagan sang una, kundi
naghimo siya sa inyo nga mga anak sang Dios. Karon, paagi sa Espiritu
Santo makatawag na kita sa Dios nga, "Amay."*
16 Ang Espiritu *Santo* upod sa aton espiritu amo ang nagapamatuod nga
kita mga anak sang Dios.
17 Kag tungod nga kita mga anak *na sang Dios*, mga manunubli kita sang
mga butang nga ginatigana sang Dios para sa aton. Mga manunubli kita
kaupod ni Cristo. Kay kon nagaantos kita subong pareho kay Cristo sang
una, magaabot ang adlaw nga padunggan man kita kaupod niya.

* **8:15** Sa literal makita ang Hebreo nga pulong "abba" kag ang Griego nga pulong "pater," nga pareho nga nagakahulugan nga "tatay" ukon "amay."

Ang Maayo gid nga Kahimtangan sa Palaabuton

18 Kon sa akon lang, ang mga pag-antos subong indi makatupong sa
maayo gid nga kahimtangan nga mangin aton sa palaabuton.
19 Kay ang tanan nga tinuga sang Dios nagahulat nga nagahandom gid
sang tion nga ipahayag na sang Dios ang iya mga anak.
20 Kay ang tanan nga tinuga sang Dios wala makaabot sa katuyuan nga
para sa ila. Natabo ini indi suno sa ila luyag kundi tungod nga amo ini ang
kabubut-on sang Dios. Pero may paglaom pa,
21 kay magaabot ang adlaw nga ang mga tinuga sang Dios indi na
madunot, kundi mangin kaupod sa mga anak sang Dios nga mahilway, nga
mabutang sa maayo gid nga kahimtangan.
22 Nahibaluan ta nga hasta subong ang tanan nga tinuga sang Dios
nagaugayong sa kasakit pareho sang pagpasakit sang manugbata.
23 Pero indi lang sila, kundi kita man nga nakabaton sang Espiritu *Santo*,
nga amo ang una nga regalo sang Dios, nagaugayong man sa kasakit
samtang nagapaabot kita sa adlaw nga bag-uhon sang Dios ang aton mga
lawas kag himuon niya kita nga iya mga anak.
24 Naluwas na kita kag nagapaabot na lang nga makompleto ini nga
kaluwasan. Ang paglaom indi matawag nga paglaom kon ara na ang
ginalauman. Kay sin-o bala ang magalaom kon ara na?
25 Pero kon nagalaom kita sang mga butang nga wala pa sa aton,
nagahulat kita nga may pagbatas.
26 Kag tungod nga maluya kita, ang Espiritu *Santo* nagabulig sa aton. Indi
kita makahibalo kon ano gid ang dapat nga pangamuyuon, amo gani nga
ang Espiritu *Santo* nagapangabay sa Dios para sa aton sa mga pag-ugayong
nga indi mamitlang.
27 Kag tungod nga nakahibalo ang Dios kon ano ang sa tagipusuon sang
tawo, nakahibalo man siya sang hunahuna sang Espiritu *Santo*. Kay ang
Espiritu *Santo* nagapangabay sa Dios para sa iya mga katawhan, kag suno
sa kabubut-on sang Dios.
28 Nakahibalo kita nga ang tanan nga nagakalatabo ginahimo sang Dios
para sa kaayuhan sang mga nagahigugma sa iya, nga iya mga ginpili suno
sa iya katuyuan.
29 Kay halin pa sang una, nahibaluan na sang Dios kon sin-o ang iya
mangin mga anak. Kag ginplano na niya nga daan nga mangin kaanggid
sila sa iya Anak *nga si Jesus*, para siya ang mangin kamagulangan sa
madamo nga kauturan.
30 Gani ang mga tawo nga iya ginpili na nga daan gintawag niya *nga*
mangin iya mga anak; kag ang mga tawo nga iya gintawag, iya man
ginpakamatarong; kag ang iya ginpakamatarong, iya man ginpadunggan.

Ang Gugma sang Dios

31 Karon, kon hunahunaon ta ini nga mga butang, makasiling kita nga
ang Dios nagaapin gid sa aton, kag wala sing may makahalit sa aton.
32 Wala niya ginlikaw ang iya Anak, kundi ginhalad niya para sa aton
tanan. Kon ginhatag niya ang iya Anak, ihatag man niya sa aton ang tanan
nga butang.
33 Wala sing may makasiling nga kita nga mga pinili sang Dios mga
makasasala, kay ang Dios mismo ang nagasiling nga kita ginpakamatarong
na.
34 Wala na sing may makasiling nga dapat kita silutan, kay si Cristo Jesus
mismo ang *ginsilutan kag* napatay para sa aton, kag indi lang ina kundi

ginbanhaw siya, kag karon didto siya sa tuo sang Dios nga nagapangabay
sa Dios para sa aton.
35 Wala sing may makapahamulag sa aton sa gugma ni Cristo. Bisan
mag-agi kita sa mga pag-antos, kalisod, paghingabot, kagutom, kaimulon,†
katalagman, kag bisan pa sa kamatayon, nasiguro ta nga ginahigugma kita
gihapon ni Cristo.
36 Nagasiling ang Kasulatan,
"Tungod sa amon pagtuo sa imo,
ara kami permi sa katalagman sang kamatayon.
Pareho kami sa mga karnero nga ilihawon."‡
37 Pero bisan amo ini ang aton kahimtangan, masarangan ta gid nga
atubangon ini paagi sa bulig ni Cristo nga nagahigugma sa aton.
38-39 Kay nasiguro ko gid nga wala sing may makapahamulag sa aton sa
gugma sang Dios nga iya ginpakita paagi kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.
Bisan pa ang kabuhi diri ukon ang kamatayon, ang mga anghel ukon ang
mga demonyo, ang nagakalatabo subong ukon ang magakalatabo sa
palaabuton, ang mga may gahom, ang mga ara sa ibabaw ukon sa idalom
sang kalibutan, ukon bisan ano pa nga mga butang nga gintuga sang Dios
indi makapahamulag sa aton sa iya gugma.

9

Ang Dios kag ang mga Taga-Israel

1 Karon may isugid pa ako sa inyo, kag ini matuod, kay ara ako kay Cristo
kag wala ako nagabutig. Ang akon konsensya nga ginagamhan sang
Espiritu *Santo* nagapamatuod man nga matuod ang akon igasugid,
2 nga dako gid ang akon kasubo kag kasakit sa akon tagipusuon
3 tungod sa akon mga kasimanwa kag kadugo. Kon mahimo lang kuntani
gusto ko nga ako ang sumpaon sang Dios kag ipahamulag kay Cristo para
lang nga mahilway sila sa silot.
4 Madamo sila sang bintaha bilang mga Israelinhon. Ginkabig sila sang
Dios bilang iya mga anak; ginpakitaan sila sang Dios sang iya masilaw nga
presensya; naghimo ang Dios sang mga kasugtanan sa ila; ginhatag sa ila
ang Kasuguan; gintudluan sila sang husto nga pagsimba sa iya; madamo
ang iya mga ginpromisa sa ila;
5 mga kaliwat sila sang mga tawo nga ginpili sang Dios sang una; kag sa
ila lahi naghalin si Cristo sang siya nagpakatawo, ang Dios nga
makagagahom sa tanan kag dalayawon hasta san-o! Amen.
6 Pero *bisan wala nila napusli ini nga mga pribilehiyo,* wala ini
nagakahulugan nga wala pagtumana sang Dios ang iya promisa, kay indi
ang tanan nga kaliwat ni Israel pinili sang Dios.
7 Indi ang tanan nga kaliwat ni Abraham ginakabig nga iya kaliwat. Kay
nagsiling ang Dios kay Abraham, "Sa kay Isaac magahalin ang imo mga
kaliwat *nga akon ginpromisa*."*
8 Ini nagakahulugan nga indi ang tanan nga kaliwat ni Abraham
ginakabig nga mga anak sang Dios, kundi ang ginbata lang suno sa
ginpromisa kay Abraham ang kilalahon nga mga anak sang Dios.
9 Kay amo ini ang promisa sang Dios kay Abraham: "Mabalik ako diri sa
sunod nga tuig† kag si Sara may anak na nga lalaki."‡

---

† **8:35** *kaimulon:* sa literal, *kahublasan* ‡ **8:36** Sal. 44:22 * **9:7** Gen. 21:12 † **9:9** *sa sunod nga tuig:* ukon, *sa natalana nga tion* ‡ **9:9** Gen. 18:10, 14

10 Kag paagi sa duha ka anak ni Rebeka kag sang aton katigulangan nga si
Isaac, ginpakita man sang Dios nga indi tanan nga kaliwat ni Abraham
ginakabig nga iya mga anak.
11-12 Sa wala pa magbata si Rebeka sang kapid, nagsiling ang Dios sa iya,
"Ang magulang magaalagad sa manghod."§ Ginhambal niya ini sang wala
pa sila makahimo sing maayo ukon malain. Kay gusto niya itudlo nga kon
magpili siya sang tawo wala siya nagabasi sa mga binuhatan kundi suno sa
iya kabubut-on.
13 Nagasiling ang *Dios sa* Kasulatan,
"Ginhigugma ko si Jacob,
pero si Esau ya wala."*
14 Karon, ano ang aton masiling? Nga indi matarong ang Dios? Indi ina
husto!
15 Kay nagsiling ang Dios kay Moises, "Kaluoyan ko ang gusto ko nga
kaluoyan."†
16 Gani ang kaayo sang Dios wala nabasi sa gusto ukon sa ginahimo sang
tawo, kundi tungod gid lang sa kaluoy sang Dios.
17 Kay sa Kasulatan nagsiling ang Dios sa hari sang Egypt,‡ "Ginhimo ko
ikaw nga hari para sa sini nga katuyuan: agod paagi sa akon himuon
kontra sa imo, mapakita ko ang akon gahom, kag para mangin bantog ang
akon ngalan sa bilog nga kalibutan."§
18 Gani ginakaluoyan sang Dios ang gusto niya kaluoyan, kag ginapatig-a
niya ang ulo sang mga tawo nga gusto niya patig-ahon.

Ang Kaakig kag Kaluoy sang Dios

19 Karon, basi kon may magsiling sa akon, "Ngaa bala basulon pa sang
Dios ang tawo *tungod sang iya pagpakasala*? Kag sin-o bala ang
makapamatok sa kabubut-on sang Dios?"
20 Pero sin-o gid bala ikaw nga magsabat sa Dios? "Makasiling bala ang
hinimo nga butang sa naghimo sa iya, 'Ngaa ginhimo mo ako nga pareho
sini?'"*
21 Pareho bala sa manughimo sang kolon, pagusto siya kon ano ang iya
himuon sa lunang nga iya ginauyatan. Kon gusto niya, sarang niya mahimo
ang duha ka klase sang kolon paagi sa sadto nga lunang: ang isa para sa
espesyal nga mga okasyon kag ang isa para sa ordinaryo lang.
22 Karon, gusto sang Dios nga ipakita ang iya gahom kag ang iya kaakig sa
mga tawo nga dapat na silutan. Pero pagusto siya kon agwantahon niya
anay ini nga mga tawo nga iya pagalaglagon.
23 Ginahimo niya ini para mapakita niya ang iya dako nga kaayo sa mga
tawo nga iya ginakaluoyan, nga iya na nga daan ginpreparar para
padunggan.
24 Kag kita amo ang mga tawo nga iya gintawag, indi lang halin sa mga
Judio kundi halin man sa mga indi Judio.
25 Amo ini ang ginsiling sang Dios sa libro ni Hoseas,
"Ang mga tawo nga indi akon,
tawgon ko nga 'akon katawhan.'
Kag sila nga wala ko ginahigugma sadto anay,
higugmaon ko."†
26 kag,

---

§ **9:11-12** Gen. 25:23 * **9:13** Mal. 1:2-3 † **9:15** Exo. 33:19 ‡ **9:17** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon* § **9:17** Exo. 9:16 * **9:20** Isa. 29:16; 45:9 † **9:25** Hos. 2:23

“Sa karon ginatawag sila nga, ‘Indi akon katawhan,’
pero sa ulihi pagatawgon sila nga, ‘Mga anak sang buhi nga Dios.’ ”‡
27 Amo man ini ang ginsiling ni Isaias parte sa mga Israelinhon: “Bisan daw
pareho sa balas sa baybayon ang kadamuon sang mga kaliwat ni Israel,
diutay lang sa ila ang maluwas.
28 Kay sa labing madali pagasilutan sang Ginoo sing maid-id ang *mga tawo*
sa kalibutan.”§
29 Nagsiling man si Isaias,
“Kon ang Ginoo nga Makagagahom
wala sing may ginbilin sa aton lahi,
pareho na kuntani
kita sa Sodom kag Gomora.”*

Ang Israel kag ang Maayong Balita

30 Ang akon buot silingon amo ini: ang mga indi Judio nga wala
nagtinguha nga pakamatarungon amo ang ginpakamatarong *sang Dios*
tungod nga nagtuo sila.
31 Pero ang mga Israelinhon nga nagtinguha sa pagtuman sang Kasuguan
para pakamatarungon sila sang Dios wala nakadangat sini.
32 Ngaa man? Kay sa baylo nga magtuo sila *kay Jesu-Cristo*, nagsalig sila
sa ila mga binuhatan. Nasandad sila sa “bato nga kasandaran.”
33 Pareho sa ginasiling *sang Dios* sa Kasulatan,
“Pamati! Mabutang ako sa Zion sang bato nga nagapasandad sa mga tawo
kag nagapadasma sa ila.
Pero ang mga tawo nga nagatuo sa iya indi gid mahuy-an.”†

10

1 Mga kauturan, dako gid ang akon handom nga ang akon mga kapareho
nga mga Judio maluwas, kag ini ginapangamuyo ko sa Dios.
2 Makapamatuod ako nga mapisan sila sa pag-alagad sa Dios, pero indi
suno sa kamatuoran.
3 Kay wala sila kahibalo sang paagi sang Dios kon paano niya
ginapakamatarong ang tawo. Ang ila ginahimo, nagatinguha sila sa ila
kaugalingon nga paagi kag wala nila ginasunod ang paagi sang Dios.
4 *Wala sila makaintiendi nga* ang Kasuguan hasta lang kay Cristo, kay
paagi sa ginhimo ni Cristo, ang tagsa-tagsa nga nagatuo sa iya amo lang ang
ginapakamatarong.

Ang Kaluwasan Para sa Tanan

5 Amo ini ang ginsulat ni Moises parte sa pagpakamatarong paagi sa
pagtuman sang Kasuguan: “Ang tawo nga nagatuman sang Kasuguan
makaangkon sang kabuhi.”*
6 Pero amo ini ang ginasiling sa Kasulatan parte sa pagpakamatarong
paagi sa pagtuo: “Indi ka magsiling sa imo kaugalingon, ‘Sin-o bala ang
mapa-langit?’ ”† (kon sayuron, sa pagdala kay Cristo paidalom).
7 “Indi ka man magsiling, ‘Sin-o ang magpanaog sa kadadalman sang
duta?’ ”‡ (kon sayuron, sa pagdala kay Cristo paibabaw halin sa mga patay).
8 Kundi nagasiling man ang Kasulatan,
“Ara ina nga mga pulong sa inyo, sa inyo mismo baba kag tagipusuon.”§
Kag ini nga pulong amo ang parte sa pagtuo nga amon ginawali:

‡ **9:26** Hos. 1:10 § **9:28** Isa. 10:22-23 * **9:29** Isa. 1:9 † **9:33** Isa. 8:14; 28:16 * **10:5** Lev. 18:5
† **10:6** Deu. 30:12 ‡ **10:7** Deu. 30:13 § **10:8** Deu. 30:14

9 nga kon isugid mo nga si Jesus amo ang Ginoo kag nagatuo ka sa imo
tagipusuon nga ginbanhaw siya sang Dios halin sa kamatayon, maluwas ka.
10 Kay ang tawo ginapakamatarong *sang Dios* kon nagatuo siya sing hugot
sa iya tagipusuon. Kag kon magsugid siya *nga nagatuo siya*, maluwas siya.
11 Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ang nagatuo sa iya indi gid mahuy-an."*
12 Kag ini nga promisa para sa tanan, Judio man ukon indi Judio, tungod
nga ang Ginoo, Ginoo sang tanan, kag nagahatag siya sing bugana nga
pagpakamaayo sa tanan nga nagadangop sa iya.
13 Kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang bisan sin-o nga magdangop sa Ginoo
maluwas."†
14 Pero paano ang pagdangop nila sa iya kon wala sila magtuo? Kag
paano sila makatuo sa iya kon wala sila makabati parte sa iya? Kag paano
sila makabati kon wala sing may magsugid sa ila?
15 Kag paano makasugid ang mga mensahero kon wala sila ginsugo?
Suno sa Kasulatan, "Daw ano kanami kon makita mo ang mga mensahero
nga nagasugid sang maayong balita."‡
16 Pero indi ang tanan nagbaton sang Maayong Balita. Pareho sang
ginsiling ni Isaias, "Ginoo, sin-o bala ang nagpati sa amon mensahi?"§
17 Karon makasiling kita nga ang tawo magatuo lang kay Cristo kon
makabati siya sang mensahi parte sa iya. Kag ining mensahi mabatian lang
kon may ara nga magtudlo sini.
18 Karon, nakabati bala ang mga Israelinhon sang sini nga mensahi? Indi
mahimo nga wala sila nakabati. Kay *nagasiling ang Kasulatan,*
"Ang ila mensahi nagalambot sa bilog nga kalibutan;
nagalapnag ini sa bisan diin nga lugar."*
19 Ti ano, wala bala nakaintiendi ang mga Israelinhon? *Indi mahimo nga*
wala sila nakaintiendi. Kay una, nagsiling *ang Dios paagi kay* Moises,
"Paimunon ko kamo sa iban nga nasyon.
Paakigon ko kamo *paagi sa pagpakamaayo* sa buang-buang nga
nasyon."†
20 Dayon *naghambal man ang Dios paagi kay* Isaias nga maisog nga
nagsiling,
"Nakita ako sang mga tawo nga wala nagapangita sa akon.
Nagpakilala ako sa ila bisan wala sila nagapamangkot parte sa akon."‡
21 Pero parte sa mga Israelinhon nagsiling siya, "Sige ang akon paabot nga
magbalik sa akon ang katawhan nga mga matig-a sing ulo kag mga
malalison."§

11

Ang Kaluoy sang Dios sa mga Judio

1 Ti ano, ginsikway na bala sang Dios ang iya katawhan? Wala gid. Kay
ako mismo isa ka Israelinhon, kaliwat ni Abraham, kag sakop sang tribo ni
Benjamin.
2 Wala ginsikway sang Dios ang iya katawhan nga ginpili na niya sang
una pa. Nadumduman bala ninyo ang ginasiling sang Kasulatan parte kay
Elias? Indi bala nagreklamo siya sa Dios parte sa Israel?

---

* **10:11** Isa. 28:16 † **10:13** Jol. 2:32 ‡ **10:15** Isa. 52:7 § **10:16** Isa. 53:1 * **10:18** Sal. 19:4
† **10:19** Deu. 32:21 ‡ **10:20** Isa. 65:1 § **10:21** Isa. 65:2

3 *Siling niya,* "Ginoo, ginpamatay nila ang imo mga propeta, kag gin-guba
nila ang imo mga halaran. Ako na lang isa ang nabilin nga buhi kag
ginatinguhaan man nila ako nga patyon."*
4 Pero ano bala ang sabat sang Ginoo sa iya? "May ginbilin ako nga 7,000
ka Israelinhon nga wala nagluhod sa *imahen ni* Baal."†
5 Amo man ini subong sa aton panahon. May nabilin pa *nga mga
Israelinhon nga nagatuo sa Dios,* kay ginpili niya sila tungod sa iya grasya.
6 Ang pagpili sa ila indi tungod sa ila binuhatan kundi suno sa grasya
sang Dios; kay kon ginabasi sa binuhatan, indi na ina matawag nga grasya.
7 Karon, makasiling kita nga ang mga Israelinhon wala nakabaton sang
ila ginahandom *nga mangin matarong.* Ang ginpili lang sang Dios amo ang
nakabaton sang ila ginahandom, pero ang iban ginpatig-a *ang ila ulo*.
8 Amo ini ang ginsiling sang Kasulatan,
"Daw sa ginpatulog sila sang Dios sing mahamuok,
kag hasta subong indi nila maintiendihan ang ila nakita kag
nabatian."‡
9 Nagsiling man si David,
"Kabay pa nga ang ila mga punsyon§ magadala sa ila sang kalaglagan,
kasandaran, kag silot.
10 Kabay pa nga mabulagan sila. Kag kabay pa nga magbuluktot sila
permi."*
11 Nasandad ang mga Judio *kay wala sila nagtuo kay Cristo*. Ti, ano karon?
Nagakahulugan bala nga padayon na gid ang ila pagkahulog? Indi! Kundi
tungod sa ila paglapas, nahatagan sing kahigayunan ang mga indi Judio
nga maluwas. Kag sa sini mahisa ang mga Judio.
12 Karon, kon ang paglapas kag ang kakulangan sang mga Judio nagdala
sang madamo nga pagpakamaayo sa mga indi Judio, daw ano pa gid nga
mga pagpakamaayo ang mangin resulta kon makompleto ang mga Judio
nga dapat magtuo sa iya.

Ang Kaluwasan sang mga Indi Judio

13 Karon, nagahambal ako sa inyo nga mga indi Judio. Ginhimo ako sang
Dios nga apostol para sa inyo. Kag ginakabig ko nga importante ini nga
buluhaton nga ginhatag sa akon,
14 kay basi kon paagi sini mapahisa ko sa inyo ang akon mga kapareho
nga mga Judio, para ang iban sa ila maluwas.
15 Kay kon ang pagsikway sang Dios sa mga Judio nangin kabangdanan
nga ang *iban nga mga tawo sa* kalibutan nakapalapit sa Dios, daw ano pa
gid ang mangin resulta kon ang mga Judio batunon liwat sang Dios.
Mangin pareho sila sa mga patay nga nabanhaw.
16 Kon ang parte sang tinapay nahalad sa Dios, ang bilog nga tinapay iya
man sang Dios. Kag kon ang gamot sang kahoy iya sang Dios, ang mga
sanga sang kahoy iya man sang Dios.†
17 Ang mga Judio pareho sang mga sanga sang kahoy nga olibo nga
ginpang-utod. Kag kamo nga mga indi Judio pareho sang mga sanga sang
talunon nga olibo nga ginsugpon sa ginpang-utdan nga mga sanga. Gani
nakaambit kamo sang mga kaayuhan nga ginhatag sang Dios sa mga Judio.

---

* **11:3** 1 Har. 19:10, 14 † **11:4** 1 Har. 19:18 ‡ **11:8** Deu. 29:4; Isa. 29:10 § **11:9** *ila mga punsyon:* siguro ang buot silingon, *ang mga punsyon sa ila nga paghalad sa templo ukon mga piesta.* Sa literal, *lamisa.* * **11:10** Sal. 69:22-23 † **11:16** Ang buot silingon ni Pablo sa bersikulo 16, kon si Abraham iya sang Dios, ang iya mga kaliwat iya man sang Dios.

18 Pero indi kamo maghunahuna nga mas maayo pa kamo sang sa mga
sanga nga ginpang-utod. Dumduma ninyo nga *kamo ginsugpon lang*. Indi
kamo ang nagabuhi sa gamot, kundi ang gamot amo ang nagabuhi sa inyo.
19 Basi kon may magsiling sa inyo, “Ngaa ginpang-utod sila kag kami ang
ginsugpon kon indi kami mas maayo sang sa ila?”
20 Ginpang-utod sila tungod nga wala sila nagtuo *kay Cristo* kag kamo ang
ginsugpon tungod nga nagtuo kamo. Gani indi kamo magpabugal kundi
magkahadlok.
21 Tungod kay kon ginapang-utod sang Dios ang natural nga mga sanga,
mahapos ang pagpang-utod sa inyo.
22 Diri makita ang kaayo sang Dios kag ang iya pagkaestrikto. Estrikto
siya sa mga tawo nga indi magtuo sa iya, pero maayo siya sa inyo, kon
nagapabilin kamo sa iya kaayo. Pero kon indi, pang-utdon man niya kamo.
23 Kag kon indi na magpatig-a ang mga Judio kundi magtuo man, isugpon
niya liwat sila sa puno, kay sarang ina mahimo sang Dios.
24 Kay kamo pareho sang mga sanga sang talunon nga olibo nga
ginpang-utod kag ginpangsugpon sa natural nga olibo, bisan pa nga indi ini
kinaandan nga paagi. Pero mas mahapos para sa Dios nga ibalik ang
natural nga mga sanga sa iya ginhalinan nga puno.

Ang Kaluoy sang Dios para sa Tanan

25 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo ining tinago nga
kamatuoran, para indi kamo magpabugal nga daw si sin-o gid kamo. Ang
pagpatig-a sang mga Israelinhon hasta gid lang sa tion nga makompleto na
ang mga indi Judio nga dapat magtuo sa iya.
26 Pagkatapos sini maluwas ang bilog nga Israel, pareho sang ginasiling
sang Kasulatan,
“Magahalin sa Zion ang Manluluwas;
kuhaon niya ang tanan nga kalautan sa mga kaliwat ni Jacob.
27 Kag amo ini ang akon kasugtanan sa ila:
patawaron ko ang ila mga sala.”‡
28 Tungod kay ginsikway sang mga Judio ang Maayong Balita, nangin
kaaway sila sang Dios, para kamo nga mga indi Judio mahatagan sang
kahigayunan nga maluwas. Pero tungod nga mga pinili sila sang Dios,
ginahigugma niya sila. Kay ginpromisa niya ini sang una sa ila mga
katigulangan nga palanggaon niya ang ila mga kaliwat.
29 Kag wala nagabaylo ang Dios sang iya hunahuna parte sa mga tawo
nga iya ginapili kag ginapakamaayo.
30 Sang una kamo nga mga indi Judio wala nagtuman sa Dios. Pero karon,
tungod nga ang mga Judio wala nagtuman sa iya, ginakaluoyan kamo sang
Dios.
31 Kag amo man ang matabo sa ila, nga bisan subong wala sila nagatuman
sa Dios, kaluoyan man niya sila tungod nga ginakaluoyan niya kamo.
32 Kay gintugutan sang Dios nga ang tanan nga tawo mangin ulipon sang
ila mga sala para ipakita niya sa tanan ang iya kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kaayo sang Dios

33 Makatilingala gid ang kaayo sang Dios! Indi ta matungkad ang iya
kaalam kag ang iya nahibaluan! Sin-o bala ang makaintiendi sang iya
desisyon kag sang iya mga pamaagi?
34 *Pareho sang ginasiling sa Kasulatan*,
“Sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo?

‡ **11:27** Isa. 59:20-21; Jer. 31:33-34

Sin-o bala ang makatudlo sa iya kon ano ang iya dapat himuon?”§
35 “Wala kita sing may ihatag sa iya
para may bayaran siya sa aton.”*
36 Kay ang tanan nga butang nagahalin sa Dios, kag ginhimo ini paagi sa
iya kag para sa iya. Dayawon siya hasta san-o! Amen.

12

Ang Pagkabuhi Bilang Kristohanon

1 Gani mga kauturan, tungod sa kaluoy sang Dios *sa aton*, nagapangabay
ako sa inyo nga ihalad ninyo ang inyo kaugalingon bilang buhi nga halad sa
Dios. Itugyan ninyo ang inyo kaugalingon sa pag-alagad sa iya suno sa iya
luyag. Amo ini ang husto nga pagsimba sa Dios.
2 Indi kamo magsunod sa mga pagginawi sang mga tawo sa sini nga
panahon. Tuguti ninyo *ang Dios* nga bag-uhon niya ang inyo hunahuna,
para mahibaluan ninyo ang kabubut-on sang Dios—kon ano ang maayo,
husto, kag kon ano gid ang iya nagustuhan.
3 Bilang apostol nga amo ang grasya sang Dios sa akon, ginahambalan ko
kamo tanan nga indi kamo maghunahuna nga daw si sin-o gid kamo, kundi
hunahunaon ninyo sing husto kon ano ang inyo mga abilidad suno sa
pagtuo nga ginhatag sang Dios sa inyo.
4 Kay kon paano nga ang aton lawas may madamo nga parte, kag ang
kada parte may iya nga buluhaton,
5 kita nga mga tumuluo amo man. Bisan matuod nga madamo kita, isa
lang kita ka lawas sa aton pagpakig-isa kay Cristo, kag nagaalangot kita sa
isa kag isa.
6 Kag tungod nga ang kada isa sa aton may iya nga abilidad nga nabaton
suno sa grasya sang Dios, gamiton ta ining ginhatag niya. Kon may
ginhatagan sing abilidad sa pagsugid sang mensahi sang Dios, gamiton
niya ina suno sa iya pagtuo.
7 Kag kon may ginhatagan sing abilidad sa pagserbisyo, dapat
magserbisyo siya; kon sa pagtudlo, dapat magpanudlo;
8 kon sa paglaygay, dapat magpanglaygay; kon sa paghatag sa mga imol,
dapat maalwan nga manughatag; kon sa pagdumala, magdumala nga may
kapisan; kag kon sa pagbulig sa mga nalisdan, magbulig nga may kalipay.
9 Kinahanglan sinsero gid ang aton paghigugma. Likawan ta ang malain,
kag himuon permi ang maayo.
10 Bilang mag-ulutod maghigugmaanay gid kita, kag magtinahuray sa isa
kag isa.
11 Magmapisan kita kag indi magtinamad; mag-alagad kita sa Ginoo nga
hugot gid sa aton tagipusuon.
12 Kag tungod nga may paglaom kita, dapat mangin malipayon kita.
Batason ta ang mga kabudlayan, kag magpangamuyo kita permi.
13 Buligan ta ang mga katawhan sang Dios sa ila mga kinahanglanon, kag
batunon ta sa aton balay ang mga pangayaw.
14 Ipangamuyo ninyo sa Dios nga pakamaayuhon niya ang mga tawo nga
nagahingabot sa inyo. Indi kamo magpangamuyo nga silutan sila sang
Dios.
15 Magkalipay kamo upod sa mga nagakalipay, kag magkasubo upod sa
mga nagakasubo.

§ **11:34** Isa. 40:13 * **11:35** Job 41:11

16 Tratara ninyo ang isa kag isa sing palareho.* Indi kamo magpabugal
kundi magpakig-abyan sa mga tawo nga kubos. Indi kamo maghunahuna
nga maalam gid kamo.
17 Kon may maghimo sang malain sa inyo, indi kamo magbalos sang
malain. Kundi pinsaron ninyo kon paano kamo makahimo sing maayo sa
atubangan sang mga tawo.
18 Himua ninyo ang inyo masarangan nga wala gid sing gamo sa inyo
pagpakig-upod sa tanan nga tawo.
19 Mga hinigugma, indi gid kamo magbalos; pabay-i ang *Ginoo nga
magsilot sa ila sa iya* kaakig. Kay nagasiling ang Ginoo sa Kasulatan, "Ako
ang magabalos; ako ang magasilot."†
20 Gani *sundon ta ang ginasiling sang Kasulatan*: "Kon ang imo kaaway
ginagutom, pakauna; kon ginauhaw, paimna. Kay kon himuon mo ini
mahuya siya sa iya ginahimo sa imo.‡"§
21 Indi kamo magpadaog sa malain, kundi dauga ninyo ang malain paagi
sa paghimo sang maayo.

13

Ang Aton Obligasyon sa mga Nagadumala sa Gobyerno

1 Ang kada isa sa inyo dapat magmatinumanon sa mga nagadumala sa
gobyerno, kay ang tanan nga paggobyerno halin sa Dios kag ang mga
manugdumala ginbutang sang Dios sa ila puwesto.
2 Ang nagakontra sa gobyerno nagakontra sa pagbuot sang Dios, kag ang
nagahimo sini nagadala sang silot sa ila kaugalingon.
3 Kon maayo ang aton ginahimo, wala kita sing dapat kahadlukan sa mga
nagadumala sa aton, luwas lang kon nagahimo kita sang malain. Gani para
indi ka mahadlok sa mga nagadumala, maghimo ka sang maayo, kag
dayawon ka pa nila.
4 Kay mga alagad sila sang Dios para sa aton kaayuhan. Pero kon
nakahimo ka sang malain, dapat mahadlok ka sa ila, tungod nga may
gahom sila sa pagsilot sa imo; kay ginbutang sila sang Dios sa ila puwesto
para silutan ang mga nagahimo sang malain.
5 Gani dapat magpasakop kita *sa aton gobyerno*; indi lang tungod sa
kahadlok naton sa silot, kundi tungod nga nahibaluan ta nga amo ini ang
dapat naton nga himuon.
6 Amo man ini ang kabangdanan kon ngaa nagabayad kita sang aton
buhis, kay ang mga manugdumala mga alagad sang Dios nga
nagapangabudlay para gid sa sini nga butang.
7 Gani bayaran ninyo ang inyo nagkalain-lain nga klase sang buhis. Kag
tahura ninyo kag padunggi ang mga may awtoridad.

Ang Aton Obligasyon sa Isa kag Isa

8 Dapat indi kamo magpabilin nga may utang bisan kay sin-o, luwas lang
sa utang nga amo ang paghigugmaanay sa isa kag isa. Ang nagahigugma sa
iya isigkatawo nakatuman sang Kasuguan.
9 Kay ang mga sugo nga pareho sang, "Indi ka magpanginbabayi ukon
magpanginlalaki, indi ka magpatay, indi ka magpangawat, indi ka
magkahisa,"* kag ang iban pa nga mga sugo sarang matingob sa isa lang ka

---

* **12:16** *Tratara...palareho:* ukon, *Magkabuhi kamo nga may pag-isa.* † **12:19** Deu. 32:35 ‡ **12:20** *mahuya siya sa iya ginahimo sa imo:* sa literal, *magatumpok ka sang baga sa iya ulo* § **12:20** Hul. 25:21-22 * **13:9** Exo. 20:13-15, 17; Deu. 5:17-19, 21

sugo nga nagasiling, “Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho sang
paghigugma mo sa imo kaugalingon.”†
10 Kon ginahigugma ta ang aton isigkatawo, wala kita nagahimo sing
malain sa ila. Amo ina nga kon may paghigugma kita ginatuman ta ang
bilog nga Kasuguan.
11 Dapat ninyo himuon ini, tungod nga nahibaluan ninyo nga tion na ini
nga dapat kamo magbugtaw. Kay ang *kompleto* naton nga kaluwasan mas
malapit na sang sa una nga nagtuo kita kay Jesu-Cristo.
12-13 Ang kadudulman madali na lang matapos kag ang kasanag madali
na gid mag-abot. Gani isikway ta na ang malain nga mga buluhaton sang
kadudulman kag isuklob ta ang maayo nga kabuhi bilang armas naton nga
mga ara na sa kasanag. Indi kita magpahubog ukon magsunod sa mga
mahigko nga pagkinalipay. Indi kita maghimo sang imoral nga
pagpakigrelasyon ukon magpagusto himo sang kalautan. Indi kita
mag-inaway ukon maghisaay.
14 Sa baylo, ang pamatasan ni Ginoong Jesu-Cristo ang dapat makita sa
inyo kabuhi. Kag indi ninyo paghatagan sing lugar ang inyo tawhanon nga
kinaugali nga maghimo sang malain.

14

Indi Ninyo Pagpakalainon ang Iban

1 Batuna ninyo ang tawo nga maluya ang iya pagtuo, kag indi ninyo siya
pagbaisa sa iya ginapatihan.
2 May mga tumuluo nga nagapati nga puwede makakaon sang bisan ano,
kag may mga tumuluo nga maluya *ang ila pagtuo* nga ang ila ginakaon utan
lang.
3 Ang tumuluo nga nagakaon sang bisan ano indi dapat magpakanubo sa
tumuluo nga ang iya ginakaon utan lang, kag ang tumuluo nga utan lang
ang ginakaon indi man dapat maghukom sa nagakaon sang bisan ano. Kay
sila nga duha pareho nga ginabaton sang Dios,
4 kag sa Dios sila manabat. Gani sin-o ka bala nga maghukom sa suluguon
sang iban? Ang iya Agalon gid lang amo ang makasiling kon maayo ukon
malain ang iya ginahimo. Kag mahimo gid niya ang maayo, kay ang Ginoo
amo ang magabulig sa iya sa paghimo sang maayo.
5 May mga tawo nga nagakabig nga may mga adlaw nga labi pa ka
importante sang sa iban nga mga adlaw. Kag may nagakabig man nga ang
tanan nga adlaw palareho lang. Ang kada isa maghimo sang iya
kaugalingon nga desisyon *parte sa sini nga butang*.
6 Kon ang tawo may ginapasulabi nga adlaw, ginahimo niya ini para sa
Ginoo. Kag ang tawo nga nagakaon sang bisan ano, ginahimo man niya ini
para sa Ginoo, tungod nga nagapasalamat siya sa Dios sa iya ginakaon. Ang
iban nga wala nagakaon sang iban nga pagkaon nagahimo sini para man sa
Ginoo, kag nagapasalamat man sila sa Dios.
7 Kay wala sing bisan sin-o sa aton ang nagakabuhi ukon mapatay para sa
iya kaugalingon.
8 Kon nagakabuhi kita, nagakabuhi kita para sa Ginoo, kag kon mapatay
kita, para man sa Ginoo. Gani kon nagakabuhi kita ukon mapatay, iya kita
sang Ginoo.
9 Amo gani nga si Cristo napatay kag nabanhaw, para mangin Ginoo siya
sang mga buhi kag mga patay.

† **13:9** Lev. 19:18

10 Gani indi kamo magpakanubo ukon maghukom sa inyo mga kauturan.
Kay kita tanan magaatubang sa hukmanan sang Dios.
11 Kay nagasiling ang Kasulatan,
“Ako, ang Ginoo nga buhi,
nagasumpa nga magaabot ang adlaw nga magaluhod ang tanan nga
tawo sa akon
kag magakilala nga ako Dios.”*
12 Amo ini nga ang kada isa sa aton magapanabat sa Dios sa aton mga
ginhimo diri sa kalibutan.
13 Gani indi na kita maghukom sa isa kag isa. Sa baylo, likawan ta ang
mga butang nga mangin kabangdanan sang pagpakasala sang aton
kauturan.
14 Tungod nga ako ara kay Ginoong Jesus, nahibaluan ko nga wala sing
pagkaon nga indi matinlo. Pero ang bisan sin-o nga nagakabig nga may
pagkaon nga ginadumilian, ti indi siya dapat magkaon sina.
15 Karon, kon tungod sang imo ginakaon nalainan ang imo utod, wala ka
nagahigugma sa iya. Napatay man si Cristo para sa iya, gani indi paggub-a
ang iya pagtuo tungod sang imo ginakaon.
16 Bisan ginakabig ninyo nga ang isa ka butang indi malain, indi ninyo
paghimua kon pakalainon kamo sang iban tungod sini.
17 Kay ang paghari sang Dios indi parte sa pagkaon kag pag-inom, kundi
parte sa matarong nga kabuhi, maayo nga relasyon sa isa kag isa, kag
kalipay nga halin sa Espiritu Santo.
18 Ang bisan sin-o nga nagaalagad kay Cristo sa sini nga paagi amo ang
nagustuhan sang Dios kag ginatahod sang mga tawo.
19 Gani tinguhaan ta gid ang paghimo sang mga butang nga nagadala sing
maayo nga relasyon kag nagapabakod sa isa kag isa.
20 Indi paggub-a ang pagtuo sang ginluwas sang Dios tungod lang sa
pagkaon. Sarang makaon ang tanan nga klase sang pagkaon, pero indi
maayo nga magkaon sang pagkaon nga mangin kabangdanan sang
pagpakasala sang iban.
21 Ang maayo nga himuon, indi ka magkaon sang karne ukon mag-inom
sang makahulubog nga ilimnon ukon maghimo sang bisan ano nga mangin
kabangdanan nga magpakasala ang imo utod.
22 Gani kon ano man ang ginapatihan mo parte sa sini nga mga butang,
dapat ikaw na lang kag ang Dios ang nakahibalo. Bulahan ang tawo nga
wala niya ginahusgaran ang iya kaugalingon sa mga butang nga ginahimo
niya nga para sa iya husto.
23 Pero kon nagaduhaduha siya *sa iya pagkaon,* konsensyahon siya† kon
kaunon niya ini, kay ang iya ginahimo wala nabasi sa iya ginapatihan. Sala
ang bisan ano nga ginahimo ta nga wala nabasi sa aton ginapatihan.

15

Magpasunaid Kita sa mga Maluya

1 Kita nga mga mabakod *sa pagtuo* dapat magpasunaid kag magbulig sa
aton mga kaupod nga maluya pa. Indi lang ang aton gusto ang aton
hunahunaon,
2 kundi hunahunaon ta man ang kaayuhan sang kapareho ta nga
tumuluo, para mapabakod ang iya pagtuo.

* **14:11** Isa. 45:23 † **14:23** *konsensyahon siya:* ukon, *sentensyahan siya sang Dios*

3 Bisan gani si Cristo wala naghandom sang iya kaugalingon nga
kaayuhan. Kundi suno sa ginasiling sang Kasulatan, “Ang mga insulto sang
mga tawo sa imo ginbatyag ko.”*
4 Ang tanan nga ginsulat sa Kasulatan sang una ginsulat sa pagtudlo sa
aton. Paagi sa Kasulatan, ginatudluan kita nga batason ta ang mga kalisod,
kag paagi man sa sini ginapabakod ang aton paglaom.
5 Kabay pa nga ang Dios nga nagapabakod sa aton kag nagahatag sa aton
sang pagbatas magabulig sa inyo nga mag-isa kamo bilang mga sumulunod
ni Cristo Jesus,
6 para magtingob kamo sa pagdayaw sa Dios kag Amay sang aton
Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Maayong Balita para sa mga Indi Judio

7 Ginbaton kamo ni Cristo, gani batuna man ninyo ang isa kag isa para
madayaw ang Dios.
8 Ang kabangdanan kon ngaa ginsugo si Cristo sa pag-alagad sa mga Judio
indi lang sa pagpakita nga ang Dios masaligan sa pagtuman sang iya mga
promisa sang una sa ila mga katigulangan,
9 kundi sa pagpakita man sa mga indi Judio sang kaluoy sang Dios, para
magdayaw man sila sa Dios. Kay nagasiling ang Kasulatan,
“Gani padunggan ko ikaw sa mga indi Judio.†
Kantahan ko ikaw sang mga pagdayaw.”‡
10 May nasulat man sa Kasulatan nga nagasiling,
“Kamo nga mga indi Judio,
magkalipay kamo kaupod sa katawhan sang Ginoo!”§
11 Kag nagasiling pa gid,
“Tanan kamo nga mga indi Judio, dayawa ninyo ang Ginoo.
Tanan kamo nga katawhan, dayawa ninyo siya!”*
12 Nagsiling man si Isaias,
“Magaguwa sa mga kaliwat ni Jesse† ang manugdumala sang mga indi
Judio,
kag magasalig sila sa iya.”‡
13 Kabay pa nga ang Dios nga nagahatag sang paglaom maghatag man sa
inyo sang kalipay kag kalinong tungod sang inyo pagtuo sa iya, agod paagi
sa gahom sang Espiritu Santo magadugang pa gid ang inyo paglaom.

Ang Kabangdanan sang Pagsulat Sini ni Pablo

14 Mga kauturan, nasiguro ko gid nga maayo kamo nga mga tawo.
Nasiguro ko man nga madamo na ang inyo nahibaluan, kag sarang na
kamo makalaygay sa isa kag isa.
15 Pero nagsulat gihapon ako sa inyo nga wala sing lipod-lipod parte sa
pila ka butang nga dapat ipadumdom sa inyo, kay nabaton ko ang grasya
sang Dios
16 nga mangin alagad ni Cristo Jesus para sa mga indi Judio. Nagaalagad
ako sa ila bilang pari kag ginatudlo ko sa ila ang Maayong Balita halin sa
Dios para mangin halad sila nga iya maluyagan, nga mangin iya paagi sa
Espiritu Santo.
17 Kag tungod nga ako ara kay Cristo Jesus, sarang ako makapabugal sang
akon nahimo sa pag-alagad sa Dios.

---

* **15:3** Sal. 69:9 † **15:9** *mga indi Judio:* ukon, *mga nasyon.* Amo man sa bersikulo 10 kag 11 ‡ **15:9** 2 Sam. 22:50; Sal. 18:49 § **15:10** Deu. 32:43 * **15:11** Sal. 117:1 † **15:12** *Jesse:* Si Jesse ang amay ni Haring David. ‡ **15:12** Isa. 11:10

18 Kag wala ako sing iban nga ipabugal kundi ang mga ginhimo ni Cristo
paagi sa akon, nga ang mga indi Judio nagasunod na sa iya paagi sa akon
mga pagtudlo kag mga hinimuan,
19 sa bulig sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang—kag ini
tanan paagi sa gahom sang Espiritu *Santo*. Ang Maayong Balita parte kay
Cristo ginwali ko bisan diin ako nagkadto, kag naglibot pa gani ako halin sa
Jerusalem hasta sa Iliricum.
20 Handom ko gid nga magwali sa mga lugar nga ang mga tawo wala pa
makabati sang Maayong Balita parte kay Cristo, tungod kay indi ko gusto
nga magwali sa mga lugar nga nawalihan na sang iban.
21 Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,
"Ang wala pa masugiri parte sa iya makakilala,
kag ang wala pa makabati *parte sa iya* makaintiendi."§
22 Gani wala pa ako makaabot dira sa inyo *tungod nga naglibot ako sa mga
banwa diri*.

Ang Plano ni Pablo nga Magkadto sa Roma

23 Pero karon, tungod nga natapos ko na ang akon obra sa sini nga mga
lugar, kag tungod nga pila na ka tuig ang akon handom nga makakadto dira
sa inyo,
24 ayhan magakitaay na gid kita. Kay ang akon plano maagi ako dira sa
inyo kon magpa-Espania ako. Gusto ko nga malipay sa pagpakig-upod sa
inyo bisan sa malip-ot lang nga tion antes ako magpa-Espania paagi sa inyo
pagpatigayon.
25 Pero karon makadto ako anay sa Jerusalem para idul-ong ang bulig
para sa mga katawhan sang Dios didto.
26 Kay ang *mga tumuluo sa* Macedonia kag Acaya nagbuluntar nga
maghatag sang bulig sa mga imol nga mga katawhan sang Dios didto sa
Jerusalem.
27 Gusto nila nga himuon ini. Kon sa bagay may kabalaslan sila sa mga
tumuluo sa Jerusalem. Kay kon indi tungod sa mga tumuluo sa Jerusalem,
ining mga indi Judio wala nakabaton sang espiritual nga mga
pagpakamaayo. Gani dapat nga buligan sang mga indi Judio ang mga
tumuluo sa Jerusalem sa ila materyal nga mga kinahanglanon.
28 Pagkatapos nga madala ko ini nga mga bulig sa ila kag masiguro nga
nabaton gid nila, mahapit ako dira sa inyo antes ako magpa-Espania.
29 Kag nagapati ako nga sa pag-abot ko dira, madamo nga pagpakamaayo
halin kay Cristo ang mabaton ta sa isa kag isa.
30 Gani mga kauturan, tungod kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo, kag tungod
sa gugma nga ginhatag sang Espiritu *Santo* sa aton, nagapangabay ako nga
buligan ninyo ako sa pagpangamuyo sing hugot sa Dios para sa akon.
31 Pangamuyo kamo nga indi ako maano sang mga indi tumuluo sa
Judea, kag pangamuyo man kamo nga malipay ang mga katawhan sang
Dios sa Jerusalem sa bulig nga akon dal-on sa ila.
32 Dayon, kon itugot sang Dios, makadto ako dira sa inyo nga puno sing
kalipay, kag makapahuway ako kaupod ninyo.
33 Kabay pa nga ubayan kamo sang Dios nga nagahatag sang kalinong sa
aton kabuhi. Amen.

16

Mga Pagpangamusta ni Pablo

§ **15:21** Isa. 52:15

1 Karon gusto ko nga ipakilala sa inyo ang aton utod nga si Febe.
Nagaalagad siya sa iglesya sa Cencrea.
2 Batuna ninyo siya *bilang inyo utod* sa Ginoo kag amo gid ini ang dapat
ninyo himuon bilang mga katawhan sang Dios. Buligan ninyo siya sa iya
mga kinahanglanon, kay madamo ang iya nabuligan. Ako gani nabuligan
man niya.
3 Ikamusta ninyo ako kay Priscila kag kay Aquila. Ini sila kaupod ko man
nga mga manugpangabudlay kay Cristo Jesus.
4 Gintaya nila ang ila kabuhi sa katalagman para sa akon; kag indi lang
ako ang nagapasalamat sa ila, kundi ang tanan man nga iglesya nga indi
Judio.
5 Kamusta man sa mga tumuluo nga nagatipon* didto sa ila balay *sa
pagsimba sa Dios*.
Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan nga si
Epenetus. Siya ang nahauna nga nagtuo kay Cristo sa *probinsya sang* Asia.
6 Kamusta man kay Maria. Nagpangabudlay siya sing tudo-tudo para sa
inyo.
7 Kamusta man sa akon mga kapareho nga Judio nga si Andronicus kag si
Junias. Ini sila kaupod ko nga napriso. Kilala sila sang mga apostoles, kag
una pa sila sa akon nga nag-Kristohanon.
8 Nagapangamusta man ako sa akon hinigugma nga abyan sa Ginoo nga
si Ampliatus.
9 Kamusta man kay Urbanus nga kaupod namon nga manugpangabudlay
kay Cristo, kag sa akon hinigugma nga abyan nga si Stakis.
10 Kamusta man kay Apeles. Bisan madamo ang iya naagyan nga mga
pag-antos, wala gid siya nagtalikod kay Cristo. Kamusta man sa panimalay
ni Aristobulus,
11 kay Herodion nga akon kapareho nga Judio, kag sa mga ara sa Ginoo sa
panimalay ni Narcisus.
12 Nagapangamusta man ako kay Trifena kag kay Trifosa. Ini sila mga
mapisan nga mga manugpangabudlay sa Ginoo. Kamusta man sa aton
hinigugma nga abyan nga si Persis. Madamo ang iya nahimo para sa Ginoo.
13 Nagapangamusta man ako kay Rufus. Ini siya bantog nga
manugpangabudlay sa Ginoo. Kamusta man sa iya iloy, nga ang pagkabig
niya sa akon pareho gid sa iya anak.
14 Kamusta man sa ila ni Asyncritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas,
kag sa mga kauturan nga kaupod nila.
15 Kamusta sa ila ni Filologus, Julia, Nereus, kag sa iya utod nga babayi,
kay Olimpas, kag sa tanan nga katawhan sang Dios nga kaupod nila.
16 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.† Ang tanan
nga iglesya nga iya ni Cristo nagapangamusta dira sa inyo.

Katapusan nga mga Laygay

17 Nagapangabay ako sa inyo mga kauturan nga mag-andam kamo sa
mga tawo nga ginahalinan sang pagbinahin-bahin kag nagatublag sang
pagtuo sang mga tumuluo. Ginakontra nila ang mga pagpanudlo nga
gintudlo sa inyo. Gani likawi ninyo sila.
18 Ang mga tawo nga nagahimo sina wala nagaalagad kay Cristo nga aton
Ginoo, kundi ang ila lang gusto‡ *ang ila ginasunod*. Ginapatalang nila ang

---

* **16:5** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* † **16:16** *bilang mag-ulutod kay Cristo:* sa literal, *nga may balaan nga halok* ‡ **16:18** *ang ila lang gusto:* sa literal, *ang ila tiyan*

mga tawo nga kulang sa ihibalo paagi sa ila maayo nga mga paghambal kag
mga pagpadayaw-dayaw.
19 Bantog gid ang inyo pagtuman kay Cristo, gani nalipay gid ako; pero
gusto ko nga magmaalamon kamo kon parte sa paghimo sang maayo, kag
ignorante kon parte sa paghimo sang malain.
20 Ang gahom ni Satanas madali na lang nga gub-on sang Dios nga
nagahatag sa aton sang kalinong. Ipapierdi niya si Satanas sa inyo.
Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesus.
21 Ang akon kaupod nga manugpangabudlay nga si Timoteo
nagapangamusta man sa inyo, pati si Lucio, si Jason, kag si Sosipater nga
akon kapareho nga mga Judio.
22 (Ako, si Tertius nga ara man sa Ginoo, nagapangamusta man sa inyo.
Ako ang nagsulat sining sulat *ni Pablo*.)
23 Si Gaius nagapangamusta man sa inyo. Ako, si Pablo, nagadayon diri sa
iya balay, kag diri man nagatipon ang mga tumuluo sa pagsimba sa Dios. Si
Erastus nga tresurero sang siyudad kag ang aton utod nga si Quartus
nagapangamusta man sa inyo.
24 Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo tanan sang aton Ginoong
Jesu-Cristo. Amen.§

Pagdayaw sa Dios

25 Dayawon ta ang Dios nga makapabakod sa inyo suno sa Maayong
Balita nga akon ginawali sa inyo. Ining Maayong Balita nga parte kay
Jesu-Cristo madugay na nga gintago,
26 pero ginpahayag na ini subong paagi sa mga sinulatan sang mga
propeta. Ini suno sa sugo sang wala sing kamatayon nga Dios, para ang
tanan nga tawo magtuo kag magtuman sa iya.
27 Paagi kay Jesu-Cristo, dayawon ta hasta san-o ang Dios nga amo lang
ang nakahibalo sang tanan! Amen.

§ **16:24** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Corinto

1 *Ako* si Pablo nga gintawag sang Dios nga mangin apostol ni Cristo Jesus.
Ako kag si Sostenes nga aton utod
2 *nagapangamusta* sa iglesya sang Dios dira sa Corinto. Ginpain na kamo
sang Dios para mangin iya tungod sa inyo pagpakig-isa kay Cristo Jesus.
Ginpili niya kamo nga mangin iya mga katawhan upod sang tanan nga
nagadangop sa aton Ginoong Jesu-Cristo sa bisan diin nga lugar. Siya Ginoo
naton tanan.
3 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios
nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Mga Pagpakamaayo Halin kay Cristo

4 Nagapasalamat ako permi sa Dios sa mga pagpakamaayo nga iya
ginhatag sa inyo tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus.
5 Kay sa inyo pagpakig-isa kay Cristo, ginpabugana kamo *sang Dios* sa
tanan nga butang—sa ihibalo kag sa paghambal.
6 Sa sini napamatud-an sa inyo nga matuod ang amon mga gintudlo parte
kay Cristo.
7 Gani wala gid kamo makulangi sang espiritual nga mga abilidad nga
ginahatag sang Dios samtang nagahulat kamo sang pagbalik sang aton
Ginoong Jesu-Cristo.
8 Si Cristo amo ang magapabakod sang inyo pagtuo hasta sa katapusan,
para sa pag-abot sang adlaw nga siya maghukom, wala siya sing may
ikasaway sa inyo.
9 Masaligan ang Dios nga nagtawag sa inyo sa pagpakig-isa sa iya Anak
nga si Jesu-Cristo nga aton Ginoo.

Ang mga Nagatuo kay Cristo Dapat Mag-isa

10 Mga kauturan, nagapangabay ako sa inyo sa ngalan‡ sang aton
Ginoong Jesu-Cristo, nga mag-isa kamo tanan kag likawan ninyo ang
pagbinahin-bahin. Mag-isa kamo sa inyo mga panghunahuna kag sa inyo
katuyuan.
11 *Nasambit ko ini* tungod nga may nagsugid sa akon halin sa pamilya ni
Cloe nga may nagailinaway dira sa inyo.
12 Ang buot ko silingon amo ini: may ara kuno dira sa inyo nga
nagasiling, “Ako sa kay Pablo,” kag may ara man nga nagasiling, “Ako sa
kay Apolos,” ang iban pa gid nagasiling, “Ako sa kay Pedro,”§ kag ang iban
nagasiling, “Ako sa kay Cristo.”
13 *Indi ina maayo! Ngaa,* ginapartida bala si Cristo? Si Pablo wala
nagpalansang sa krus para sa inyo. Wala man kamo pagbautisuhi sa
ngalan ni Pablo.
14 Nagapasalamat ako sa Dios nga wala ako sing may ginbautisohan sa
inyo magluwas lang kay Crispus kag kay Gaius.
15 Gani wala sing may makasiling nga ginbautisohan kamo sa akon
ngalan.

---

* **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:10** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* § **1:12** *Pedro:* sa Griego, *Cefas*

16 (Ginbautisohan ko man gali si Stefanas kag ang iya pamilya. Pero
magluwas sa sini nga mga tawo wala na ako sing may nadumduman pa.)
17 Kay wala ako pagsugua ni Cristo sa pagbautiso kundi sa pagwali sang
Maayong Balita, indi sa *tawhanon nga* kaalam kay basi madulaan na sang
gahom ang kamatayon ni Cristo sa krus.

Si Cristo Amo ang Gahom kag ang Kaalam sang Dios

18 Sa mga tawo nga nagakalawala*, ang pagtudlo parte sa *kamatayon ni
Cristo sa* krus kabuangan lang, pero sa aton nga nagakalaluwas, ini gahom
sang Dios.
19 Kay nagasiling ang Kasulatan,
"Gub-on ko ang kaalam sang mga tawo nga maalam,
kag ipakita ko nga wala sing pulos ang pag-intiendi sang mga may
tinun-an."†
20 Ano karon ang pulos sang mga maalam, sang mga manunudlo sang
Kasuguan, kag sang mga puwerte magdebate sa sini nga panahon? Kay
ginpakita sang Dios nga kabuangan lang ang kalibutanon nga kaalam.
21 Kay sa kaalam sang Dios wala siya magtugot nga makilala siya sang
mga tawo paagi sa kalibutanon nga kaalam. Kundi ginpakamaayo sang
Dios nga luwason ang mga tawo paagi sa ila pagtuo sa ginawali *nga
Maayong Balita,* nga suno sa mga tawo nga wala nagatuo kabuangan lang.
22 Ang mga Judio indi magtuo kon wala sing milagro nga makita, kag ang
mga Griego nagapangita sang *ginasiling nila nga* kaalam.
23 Pero kami ya, ginawali namon si Cristo nga ginlansang sa krus. *Ini nga
pagwali* indi mabaton sang mga Judio kag kabuangan para sa mga indi
Judio.
24 Pero sa mga tawo nga gintawag sang Dios, Judio man ukon indi, si
Cristo amo ang gahom kag ang kaalam sang Dios.
25 Kay ang *ginahunahuna nila nga* kabuangan sang Dios mas labaw pa
sang sa kaalam sang mga tawo, kag ang *ginahunahuna nila nga* kaluyahon
sang Dios mas makusog pa sang sa kusog sang mga tawo.
26 Mga kauturan, dumduma ninyo kon ano ang inyo kahimtangan sang
wala pa kamo pagtawga sang Dios, pila gid lang sa inyo ang ginakabig nga
maalam ukon may ikasarang, kag pila man lang ang naghalin sa kilala nga
mga pamilya.
27 Pero ginpili sang Dios ang mga tawo nga ginakabig sang katawhan nga
indi maalam para pakahuy-an ang mga maalam, kag ginpili man niya ang
mga tawo nga wala gid sing gahom para pakahuy-an ang mga tawo nga
gamhanan.
28 Ginpili sang Dios ang mga kubos kag ang mga talamayon, nga mga
ginakabig nga wala sing pulos, para ipakita niya nga indi importante ang
ginakabig sang mga tawo nga importante.
29 Gani wala sing may makapabugal sa atubangan sang Dios.
30 Sa pagbuot sang Dios ara kita kay Cristo Jesus. Si Cristo amo ang
kaalam sang Dios‡ para sa aton. Paagi sa iya, ginpakamatarong kita sang
Dios, iya na kita, kag gintubos na ang aton mga sala.
31 Gani, pareho sang ginasiling sang Kasulatan, "Ang bisan sin-o nga
gusto magpabugal, dapat ipabugal *lamang* niya ang ginhimo sang Ginoo."§

---

* **1:18** *nagakalawala:* ukon, *nagapadulong sa kalaglagan* † **1:19** Isa. 29:14 ‡ **1:30** *Si Cristo amo ang kaalam sang Dios:* Para sa iban, ang ginhimo ni Cristo sa krus kabuangan, pero para kay Pablo ini kaalam sang Dios. § **1:31** Jer. 9:24

2

Ang Kamatayon ni Cristo sa Krus

1 Mga kauturan, sang pagkadto ko dira sa inyo sa pagwali sang mga
tinago nga kamatuoran sang Dios, wala ako naggamit sang madalom nga
mga pulong ukon madalom nga mga kaalam.
2 Kay gindesisyunan ko nga wala na ako sing iban pa nga iwali sa inyo
kundi si Jesu-Cristo lang kag ang iya pagpalansang sa krus.
3 Nagkadto ako dira sa inyo nga may kaluyahon. Nagkurog pa gani ako sa
kakulba.
4 Sang pagwali ko sa inyo, wala ako naggamit sang mabinulakbulakon
nga mga pulong para makombinsi kamo, kundi ang Espiritu *Santo* amo ang
nagpamatuod sa akon ginpanghambal paagi sa iya gahom,
5 para ang inyo pagtuo indi mapasad sa kaalam sang tawo kundi sa
gahom sang Dios.

Ang Kaalam sang Dios

6 Kon sa bagay, nagatudlo kami sang madalom nga kaalam sa amon mga
pagtudlo sa mga tawo nga mabakod na ang ila pagtuo sa Dios, pero ini nga
kaalam wala naghalin sa mga tawo ukon sa mga nagadumala sa sini nga
panahon nga natalana na nga magakawala.
7 Ining kaalam nga akon ginasiling amo ang tinago nga kaalam sang Dios
nga wala ginpahayag sa mga tawo sang una. Sang wala pa matuga sang
Dios ang kalibutan, ginplano na niya ini nga mga butang para
mapadunggan niya kita.
8 Ang mga nagadumala sa sini nga panahon wala nakaintiendi sang
plano sang Dios. Kay kon naintiendihan nila, wala kuntani nila ginlansang
sa krus ang Ginoo nga makagagahom.
9 Pero suno sa ginasiling sang Kasulatan,
“Wala pa gid sing may nakita, nabatian,
ukon nahunahuna ang tawo
nga sarang maikomparar sa mga butang nga ginpreparar sang Dios
sa mga tawo nga nagahigugma sa iya.”*
10 Ini nga plano sang Dios ginpahibalo na sa aton paagi sa iya Espiritu. Kay
ang tanan nga butang nahibaluan sang Espiritu, bisan pa ang mga
madalom nga hunahuna sang Dios.
11 Pareho sa aton nga mga tawo, wala sing may nakahibalo sang
ginahunahuna sang isa ka tawo magluwas lang sa iya kaugalingon nga
espiritu. Amo man ang sa Dios, wala sing may nakahibalo sang iya
hunahuna magluwas lang sa Espiritu sang Dios.
12 Kag kita nga mga tumuluo ginhatagan sini nga Espiritu nga halin sa Dios
kag indi ang iya sang kalibutan, para maintiendihan ta ang mga
pagpakamaayo nga ginhatag sang Dios sa aton.
13 Gani ang mga pulong nga amon ginahambal halin sa Espiritu *Santo*
kag indi halin sa kaalam sang tawo. Ginapaathag namon ang mga
pagpanudlo nga halin sa Espiritu sa mga tawo nga ara sa ila ang Espiritu.
14 Pero ang tawo nga wala sa iya ang Espiritu sang Dios indi magbaton
sang mga pagpanudlo nga halin sa Espiritu, tungod nga para sa iya
kabuangan lang ini. Kag indi niya ini maintiendihan tungod nga ang
Espiritu gid lang sang Dios amo ang makabulig sa iya sa pag-usisa sini nga
mga butang.

* **2:9** Isa. 64:4

15 Ang tawo nga ara sa iya ang Espiritu sang Dios makausisa *sing husto* sa
tanan nga butang. Pero indi makausisa sa iya *sing husto* ang mga tawo *nga*
wala sa ila ang Espiritu sang Dios.
16 *Nagasiling ang Kasulatan,*
“Sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo?
Sin-o bala ang makatudlo sa iya kon ano ang iya dapat himuon?”†
Pero kita, ara sa aton ang hunahuna ni Cristo.

3

Ang mga Alagad sang Dios

1 Mga kauturan, sang una indi ako makatudlo sa inyo bilang mga tawo
nga ginatuytuyan sang Espiritu *Santo* kundi mga tawo nga nagakabuhi sa
ila tawhanon nga kinaugali kag bata pa sa ila relasyon kay Cristo.
2 Amo ina nga simple gid lang nga mga pagpanudlo ang akon gintudlo sa
inyo, tungod kay indi pa ninyo masarangan ang madalom nga mga
pagpanudlo. Kag bisan gani subong indi pa gid kamo makaintiendi.
3 Kay hasta subong, nagakabuhi pa kamo sa inyo tawhanon nga
kinaugali tungod kay nagahinisaay kamo kag nagailinaway. Ining inyo
ginahimo nagapamatuod lang nga pareho pa gihapon kamo sa mga tawo
diri sa kalibutan.
4 May ara sa inyo nga nagasiling, “Ako kay Pablo,” kag may ara man nga
nagasiling, “Ako kay Apolos.” Ti kundi pareho gid kamo sa mga tawo diri sa
kalibutan, *kay nagabinahin-bahin kamo*.
5 Kon sa bagay sin-o gid bala si Apolos? Kag sin-o gid si Pablo? Mga alagad
man lang kami sang Ginoo nga iya gin-gamit para magtuo kamo. Ang kada
isa sa amon nagahimo man lang sing buluhaton nga ginhatag sang Ginoo
sa amon.
6 Ako ang nagtanom, kag si Apolos ang nagbunyag, pero ang Dios amo
ang nagpatubo.
7 Indi importante ang nagatanom kag ang nagabunyag. Ang Dios lang gid
ang importante kay siya ang nagapatubo.
8 Ang nagatanom kag ang nagabunyag pareho lang nga mga alagad, kag
kada isa sa ila balusan sang Dios suno sa ila pagpangabudlay.
9 Ako kag si Apolos nagabuligay sa amon pagpangabudlay para sa Dios.
Ang inyo halimbawa pareho sang palangumahan *nga ginapauma sa amon*
sang Dios.
Ang halimbawa pa gid ninyo pareho sang isa ka balay nga iya
ginapatindog.
10 Kag ako, bilang eksperto nga pangulo nga panday sang Dios, amo ang
nagtukod sang pundasyon suno sa abilidad nga ginhatag niya sa akon.
Pagkatapos, ang iban naman nga panday amo ang nagapadayon obra sini.
Pero kinahanglan gid nga siguruhon sang kada panday nga maayo ang iya
obra.
11 Kay indi puwede nga magbutang sang iban pa nga pundasyon
magluwas sa ginbutang na, nga amo si Jesu-Cristo.*
12 May mga tawo nga *husto ang ila ginatudlo*. Ang ila halimbawa pareho
sang nagapatindog sang balay sa pundasyon, nga ang ginagamit nga mga
materyales bulawan, pilak, ukon mga malahalon nga mga bato. *Ang iban*
ya, wala sing pulos ang ila mga ginatudlo. Pareho lang nga nagpatindog sila
sang balay sa mga materyales nga kahoy, kugon, kag dagami.

† **2:16** Isa. 40:13 * **3:11** Ang buot silingon, si Jesu-Cristo amo gid lang ang dapat tuohan kag wala na sang iban pa.

13 Pero sa adlaw sang paghukom, mahibaluan kon ano nga klase sang
mga materyales ang gin-gamit sang kada isa, kay pagatilawan ini sa kalayo.
14 Kon ang ginpatindog sa pundasyon indi masunog, magabaton ang
nagpatindog sang balos.
15 Pero kon masunog, wala gid siya sing may mabaton nga balos; pero
ang iya kaugalingon maluwas. Ang iya halimbawa mangin pareho sa tawo
nga nakaluwas sa balay nga nasunog, pero wala gid siya sing may nadala.
16 Indi bala nga templo kamo sang Dios kag ang Espiritu sang Dios
nagapuyo sa inyo?
17 Gani kon gub-on ninyo ang ginapuy-an sang Dios, silutan niya kamo
tungod nga ang templo sang Dios balaan. Kag ang templo nga ina wala sing
iban kundi kamo mismo.
18 Indi pagdayai ang inyo kaugalingon. Kon may ara sa inyo nga
nagahunahuna nga maalam siya *suno sa mga tawo* sa sini nga panahon,
dapat ibaliwala lang niya ina nga kaalam para mangin maalam siya *sa
panulok sang Dios*.
19 Kay para sa Dios, ang ginakabig nga kaalam sa sining kalibutan
kabuangan lang. Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ginadakop sang Dios ang
mga maalam sa ila pagkadayaon."†
20 Kag may ara pa gid sa Kasulatan nga nagasiling, "Nahibaluan sang
Ginoo nga ang mga ginarason sang mga tawo nga maalam wala sing
pulos."‡
21 Gani indi dapat nga ang isa ka tawo ipabugal. Kay kami tanan nga
nagatudlo ginhatag sang Dios sa inyo para sa inyo kaayuhan.
22 Ako, si Apolos, kag si Pedro§ inyo tanan. Bisan ang kalibutan nga ini,
kag ang nagakalatabo subong kag sa palaabuton, pati ang inyo kabuhi kag
kamatayon, tanan nga ini para sa inyo kaayuhan.
23 Kag kamo ya, iya ni Cristo kag si Cristo iya sang Dios.

4

Mga Apostoles ni Cristo

1 Gani dapat kamo magkabig sa amon nga mga alagad kami ni Cristo nga
gintugyanan sang Dios nga magbalita sang iya mga tinago nga kamatuoran.
2 Kag ang tawo nga gintugyanan dapat magpakita nga masaligan gid siya.
3 Wala sing kaso sa akon kon ginausisa ninyo ako ukon ni bisan sin-o. Ako
mismo wala nagasiling nga ang akon pag-alagad sa Dios maayo ukon indi.
4 Kon sa bagay limpyo ang akon konsensya, pero wala ina nagakahulugan
nga wala na ako sing sala. Ang Ginoo gid lang ang makausisa sa akon.
5 Gani indi kamo maghukom sa wala pa mag-abot ang husto nga
panahon. Hulata ninyo ang pag-abot sang Ginoo. Amo ina ang tion nga
ipaguwa niya ang tanan nga sekreto kag motibo sang kada isa. Dayon ang
kada isa magabaton sang pagdayaw nga halin sa Dios *nga bagay gid sa iya
mga ginhimo*.
6 Mga kauturan, gin-gamit ko nga halimbawa para sa inyo ang akon
kaugalingon kag si Apolos, para matun-an ninyo ang ginasiling nga "Indi
magpasobra sa ginasiling sang Kasulatan." Gani indi ninyo pag-ipabugal
ang isa kag magsiling nga mas maayo siya sang sa isa.
7 Ngaa nagahunahuna kamo nga mas maayo gid kamo sang sa iban? Ano
ang ara sa inyo nga wala naghalin sa Dios? Kag kon sa Dios naghalin, ti
ngaa ginapabugal ninyo nga daw inyo gid?

† **3:19** Job 5:13 ‡ **3:20** Sal. 94:11 § **3:22** *Pedro:* sa Griego, *Cefas*

8 Nagahunahuna kamo nga wala na sing kulang sa inyo, nga bugana na
kamo kag nagahari na *sa ginharian sang Dios* bisan kami amon wala pa.
Kuntani nagahari na kamo para makahari man kami upod sa inyo.
9 Kon sa akon lang, kami nga mga apostoles daw ginbutang sang Dios sa
pinakamanubo nga kahimtangan. Pareho kami sa mga tawo nga
sentensyado na nga patyon kag ginatulok sang bilog nga kalibutan, sang
tanan nga tawo pati sang tanan nga anghel.
10 Tungod *sa amon pagtudlo parte* kay Cristo, *nagasiling ang mga tawo*
nga mga buang kami. Pero kamo inyo, *nagahunahuna nga* mga maalam
kamo tungod nga kamo ara kay Cristo. Mga maluya kami, pero *sa inyo*
hunahuna, kamo indi. Ginadayaw pa kamo sang mga tawo, pero kami ya
ginainsulto lang nila.
11 Hasta gani subong ginaagwanta lang namon ang kagutom kag kauhaw,
kag ginakulang pa kami sang amon mga bayo. Ginasakit kami sang mga
tawo, kag wala kami sang kaugalingon nga balay.
12 Nagaobra kami sing tudo *para lang mabuhi.* Ginapangamuyuan namon
ang mga tawo nga nagapakalain sa amon nga kaluoyan pa gid sila sang
Dios. Kag ginaagwanta lang namon ang mga paghingabot sang mga tawo.
13 Ginapakahuy-an kami, pero nagasabat kami sing malulo. Hasta
subong, sa hunahuna sang mga tawo daw basura kami, mga labing kubos
nga klase sang mga tawo.
14 Wala ako nagasulat sini sa tuyo nga pakahuy-an kamo, kundi gusto ko
nga tudluan kamo bilang mga hinigugma ko nga mga anak.
15 Kay bisan madamo ang nagatudlo sa inyo parte kay Cristo isa gid lang
ang inyo amay *sa pagtuo.* Mga anak ko kamo kay Cristo Jesus tungod nga
ako ang nagdala sa inyo sang Maayong Balita.
16 Gani ginapangabay ko kamo nga sundon ninyo ang akon ginahimo.
17 Amo ina nga ginapadala ko dira sa inyo si Timoteo nga akon hinigugma
kag masaligan nga anak sa Ginoo, para magpadumdom siya sa inyo sang
akon mga pamaagi sa pagkabuhi bilang sumulunod ni Cristo. Ini nga mga
pamaagi akon man nga ginatudlo sa tanan nga iglesya sa bisan diin nga
lugar.
18 Ang iban sa inyo nagapabugal na, kay abi nila indi na ako magkadto
dira.
19 Pero kon itugot sang Ginoo, makadto ako dira sa labing madali. Kag
tan-awon ko gid kon ano ang mahimo sang sina nga mga tawo nga
masyado kahambog kon maghambal.
20 Kay ang matuod, kon ang Dios amo ang nagahari sa aton kabuhi,
mahibaluan man ina sang iban paagi sa aton mga hinimuan kag indi sa
mga sugid lang.
21 Gani magpili kamo kon ano ang inyo gusto: pag-abot ko dira
pang-akigan ko kamo ukon higugmaon nga may kalulo?

5

Ang Ginahimo nga Malaw-ay Dapat Ikahuya

1 May nabalitaan ako nga may ara dira sa inyo nga nagapakighilawas sa
asawa sang iya amay. Ini sobra pa sa ginahimo sang mga tawo nga wala
nagakilala sa Dios, kay wala gani sila nagahimo sina.
2 Kag *sa pihak sina* nahimo pa ninyo nga magpabugal. Dapat kuntani
nagpangasubo kamo kag ginpahalin ninyo sa inyo grupo ang lalaki nga
naghimo sina.

3-4 Bisan wala ako dira sa inyo sa lawas, ara ako dira sa espiritu. Kag sa
ngalan* sang aton Ginoong Jesus, ginsentensyahan ko na ang naghimo sina
nga sala. Gani sa inyo pagtilipon, kabiga ninyo nga ara ako upod sa inyo sa
espiritu. Kag suno sa gahom nga ginhatag sa aton sang aton Ginoong Jesus,
5 itugyan ninyo ina nga tawo kay Satanas sa paglaglag sang iya lawas
para maluwas ang iya espiritu sa adlaw sang *paghukom sang* Ginoo.
6 Indi kamo dapat magpabugal. Indi bala nahibaluan ninyo ang
hulubaton nga nagasiling, "Kon ibutang ang gamay nga inugpahabok† sa
harina kag masahon, magahabok ang bilog nga harina."
7 Gani kuhaa ninyo ang inyo daan nga *mga sala nga pareho sa*
inugpahabok, para mangin matinlo kag bag-o kamo. Ang matuod, hilway
na kamo sa sining daan nga inugpahabok, kay si Cristo ginhalad na para sa
aton. Pareho siya sa karnero nga ginahalad kon Piesta sang Paglabay sang
Anghel.
8 Gani magselebrar kita sang sina nga piesta, kag magkaon sang tinapay
nga wala sing inugpahabok, nga ang buot silingon talikdan ta na ang aton
daan nga mga sala kag mga ginahimo nga malain, kag magkabuhi kita nga
matinlo na sa sala, nga sinsero gid ang aton pagsunod sa kamatuoran.
9 Sa una ko nga sulat nga ginpadala sa inyo, nagsiling ako nga indi kamo
magpakig-upod sa mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon.
10 Ang buot ko silingon, indi ang mga tawo nga wala pa makakilala sa
Dios nga mga imoral ukon mga dalok-dalok kag mga kawatan, ukon mga
nagasimba sa mga dios-dios. Kay kon sila inyo likawan, kinahanglan
maghalin kamo sa sini nga kalibutan.
11 Ang akon ginatumod amo atong mga tawo nga nagapakilala nga mga
kauturan pero mga imoral, dalok-dalok, nagasimba sa mga dios-dios,
nagapang-insulto, palahubog, kag kawatan. Indi kamo dapat mag-upod sa
ila bisan sa pagkaon.
12-13 Kon sa bagay ano ang aton labot sa paghukom sa mga indi tumuluo?
Ang Dios lang ang magahukom sa ila. Pero kinahanglan gid nga
binagbinagon ta kon maayo ukon malain ang ginahimo sang aton
kapareho nga tumuluo, *kay nagasiling ang Kasulatan,* "Pahalina ninyo sa
inyo grupo ang tawo nga malain."‡

6

Akusasyon sa Korte Batok sa Isa ka Utod sa Ginoo

1 Kon ang isa sa inyo may reklamo kontra sa iya kapareho nga tumuluo,
ngaa ginadala pa niya ini sa husgado nga wala makakilala sa Dios? Ngaa
wala niya ginadala sa mga katawhan sang Dios *para husayon ini nga*
problema?
2 Indi bala nga *sa ulihi nga mga inadlaw kita nga* mga katawhan sang Dios
amo ang magahukom sa *mga tawo sang* kalibutan? Gani kon kamo ang
magahukom sa *mga tawo sang* kalibutan, ngaa indi kamo makasarang
maghusay sang sina nga mga kaso nga tama kagamay?
3 Indi bala nga bisan gani ang mga anghel aton pagahukman? Ti kundi
masarangan man ninyo nga husayon ang mga kaso sa sining pagkabuhi.
4 Gani kon may mga kaso kamo sa isa kag isa, ngaa ginadala pa ninyo ina
sa mga tawo nga wala gani ginakilala sang iglesya?
5 Dapat mahuya kamo! Ano, wala gid bala dira sa inyo sang maalam nga
kahibalo maghusay sang inyo ginaawayan?

---

* **5:3-4** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*
† **5:6** ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.*
‡ **5:12-13** Deu. 17:7

6 Palareho kamo nga mga tumuluo, pero kamo man mismo ang
nagaakusaray, kag didto pa mismo sa atubangan sang mga indi tumuluo.
7 Sa inyo pag-akusaray kamo mismo ang pierdi. Mas maayo pa nga
pabay-an na lang ninyo ang nagahimo sa inyo sang malain kag nagadaya sa
inyo.
8 Pero ang inyo ginahimo, kamo mismo ang nagadaya kag nagahimo sang
malain bisan pa sa inyo mga kauturan.
9 Indi bala nga ang tawo nga nagahimo sing malain indi masakop sa
paghari sang Dios? Gani indi ninyo pagdayai ang inyo kaugalingon! Kay
indi gid masakop sa paghari sang Dios ang mga nagahimo sang imoral nga
pagpakigrelasyon, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, ang mga
nagapanginbabayi kag mga nagapanginlalaki, ang mga lalaki nga
nagabaligya sang ila lawas, ang mga lalaki nga nagauluasawa sa pareho
nila nga lalaki,
10 ang mga kawatan, ang mga dalok-dalok, ang mga palahubog, ang mga
nagahambal sang malain kontra sa ila isigkatawo, kag ang mga tulisan.
11 Ang iban sa inyo pareho sini sang una. Pero natinluan na kamo sa inyo
mga sala, ginpain na kamo sang Dios nga mangin iya, kag
ginpakamatarong na kamo tungod kay Ginoong Jesu-Cristo* kag tungod sa
Espiritu sang aton Dios.

Ang Inyo Lawas Puluy-an sang Dios

12 *Ayhan may magasiling,* "Puwede ako maghimo sang bisan ano."
Matuod ina, pero may mga butang nga indi makabulig sa imo. Gani bisan
ginatugot sa akon ang maghimo sang bisan ano, indi ako magpaulipon sa
bisan ano.
13 *Ayhan may magasiling man nga* "Ang pagkaon ginhimo para sa tiyan
kag ang tiyan ginhimo para sa pagkaon." *Matuod ina,* pero magaabot ang
adlaw nga ang tiyan kag ang pagkaon dulaon sang Dios. Pero indi matuod
nga ginhimo ang lawas sang tawo para sa paghimo sang imoral nga
pagpakigrelasyon, kundi ginhimo ini para sa pag-alagad sa Ginoo; kag ang
Ginoo amo ang nagaatipan sini.
14 Kag sa ulihi ining aton lawas banhawon sang Dios paagi sa iya gahom,
pareho sang ginhimo niya sa aton Ginoo.
15 Indi bala nga kita nga mga tumuluo parte sang lawas ni Cristo? Amo
ina nga indi mahimo nga ang aton lawas, nga parte sang lawas ni Cristo,
gamiton ta sa pagpakighilawas sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas.
16 Indi bala nga kon ang lalaki nagapakighilawas sa babayi nga pareho
sina, sila nga duha mangin isa na lang ka lawas? Kay nagasiling ang
Kasulatan, "Sila nga duha mangin isa."†
17 Kag sa pihak nga bahin, kon kita nakipag-isa kay Ginoong *Jesu-Cristo*,
isa na kita ka espiritu sa iya.
18 Gani likawi ninyo ang imoral nga pagpakigrelasyon. Ang iban nga mga
sala nga ginahimo sang tawo wala sing kaangtanan sa lawas, pero ang
tawo nga nagahimo sang imoralidad nagapakasala kontra sa iya
kaugalingon nga lawas.
19 Indi bala nga ang Espiritu Santo nga ginhatag sang Dios nagapuyo sa
aton lawas bilang iya templo? Gani ining aton lawas indi aton *kundi iya
sang Dios*.
20 Kay mahal gid ang iya pagbakal sa aton. Gani gamita ninyo ang inyo
lawas sa paagi nga madayaw ang Dios.

---

* **6:11** *tungod kay Ginoong Jesu-Cristo:* sa literal, *sa ngalan ni Ginoong Jesu-Cristo* † **6:16** Gen. 2:24

7

Ang Parte sa Pag-asawahay

1 Nagsulat kamo nga basi kon maayo sa lalaki nga indi magpangasawa.
2 Pero *kon sa akon,* tungod kay madamo ang nagahimo sang imoralidad,
magpangasawa ukon magpamana na lang kamo para malikawan ninyo ini.
3 Kag ang bana dapat magtuman sang iya obligasyon sa iya asawa, kag
ang asawa dapat man magtuman sang iya obligasyon sa iya bana.
4 Kay ang lawas sang asawa iya na sang bana, kag ang lawas sang bana
iya na man sang asawa.
5 Gani indi ninyo pagdumilian ang inyo asawa ukon bana kon gusto niya
nga himuon ang kinaandan nga ginahimo sang mag-asawa, luwas lang kon
nagsugtanay kamo nga duha nga ini nga butang ipaiway lang anay, tungod
nga gusto ninyo nga gamiton ang inyo oras sa pagpangamuyo. Pero
pagkatapos sang inyo kasugtanan, balikan ninyo ang inyo kinaandan nga
ginahimo bilang mag-asawa, kay basi kon sa ulihi indi na ninyo
mapunggan ang inyo balatyagon, kag tentaron kamo ni Satanas.
6 Wala ako nagasugo sa inyo nga magpangasawa ukon magpamana
kundi ginatugutan ko kamo sa luyag ninyo.
7 Gusto ko kuntani nga ang tanan pareho sa akon *nga wala sing asawa.*
Pero wala kita nagapalareho tungod kay nagkalain-lain nga hiyas ang
ginhatag sa aton sang Dios.
8 Kamo nga wala pa sing asawa ukon bana, kag pati ang mga balo nga
babayi, mas maayo pa kon magpadayon kamo sa pagpangabuhi nga
isahanon pareho sa akon.
9 Pero kon indi kamo makapugong sang inyo balatyagon, magpangasawa
ukon magpamana na lang kamo. Kay maayo pa ina sang sa mag-antos
kamo tungod sa inyo balatyagon nga daw indi mapunggan.
10-11 Sa mga mag-asawa, amo ini ang akon sugo nga ginhambal mismo
sang Ginoo: ang asawa indi dapat magbulag sa iya bana, kag ang bana indi
man magbulag sa iya asawa. Pero kon may asawa nga magbulag sa iya
bana, dapat magpabilin siya nga wala sing bana, ukon indi gani magbalik
na lang siya sa iya bana.
12 Kon parte sa iban, amo ini ang gusto ko isiling (ini sa akon lang, wala
sing may ginhambal ang Ginoo parte sini): kon ang tumuluo may asawa
nga indi tumuluo pero gusto gihapon nga magpuyo sa iya, indi niya dapat
pagbulagan.
13 Kag kon ang tumuluo may bana nga indi tumuluo pero gusto gihapon
nga magpuyo sa iya, indi man niya dapat pagbulagan.
14 Kay ang indi tumuluo nga bana ginabaton sang Dios tungod sang
tumuluo nga asawa, kag ang indi tumuluo nga asawa ginabaton man sang
Dios tungod sang tumuluo nga bana. Kay kon indi amo sini, pati ang ila
mga bata wala man ginabaton sang Dios. Pero ang matuod, ginabaton sila
sang Dios.
15 Pero kon gusto sang indi tumuluo nga magbulag, tuguti. Hilway ka nga
magbulag sa iya, kay gintawag kita sang Dios sa malinong nga pagkabuhi.
16 Total, bisan punggan mo ang imo asawa ukon bana nga indi magbulag
sa imo, indi mo gid man masiguro nga maluwas mo siya.

Magkabuhi Kamo suno sa Pagtawag sang Dios sa Inyo

17 Ang kada isa dapat magkabuhi suno sa kahimtangan nga ginhatag
sang Ginoo sa iya. Dapat magpabilin siya sa iya kahimtangan sang siya

gintawag sang Dios *nga magtuo*. Amo ini ang pagsulundan nga akon
ginatudlo sa tanan nga iglesya.
18 Halimbawa, kon may lalaki nga natuli na sang wala pa siya gintawag
sang Dios, indi na niya paghimulatan nga ilisan pa niya ang iya
kahimtangan. Kag kon may ara man nga wala natuli sang wala pa siya
gintawag, indi na kinahanglan nga magpatuli pa siya.
19 Kay indi importante kon natuli ang tawo ukon wala. Ang importante
amo ang pagtuman sang mga sugo sang Dios.
20 Gani magpadayon ang kada isa suno sa iya kahimtangan sang siya
gintawag *sang Dios*.
21 Kon ikaw isa ka ulipon sang gintawag ka *sang Dios*, indi bali. Pero kon
may kahigayunan nga makahilway ka sa pagkaulipon, himusli ina nga
kahigayunan.
22 Kay ang tawo nga ulipon sang gintawag siya nga mangin ara sa Ginoo,
karon hilway na sa panulok sang Ginoo. Kag ang tawo nga indi ulipon sang
siya gintawag, karon ulipon na ni Cristo.
23 Mahal ang pagbakal *sang Dios* sa aton, gani indi kita basta-basta nga
magpaulipon lang sa mga tawo.
24 Gani mga kauturan, magpabilin ang kada isa sa inyo sa Dios suno sa
iya kahimtangan sang gintawag siya *nga magtuo*.

Ang Parte sa mga Wala sing Asawa ukon Bana kag sa mga Balo nga Babayi

25 Kon parte sa mga wala sing asawa ukon bana, wala ako sing sugo halin
sa Ginoo. Pero bilang tawo nga masaligan tungod sa kaluoy sang Dios, ari
ang akon opinyon.
26 Tungod sang mga kabudlayan subong, mas maayo pa kon magpadayon
na lang kita sa aton kahimtangan.
27 Gani kon may asawa ka na, indi siya pagbulagi. Kag kon wala ka pa
asawa, indi ka na lang magpangasawa.
28 Pero kon magpangasawa ka gid man, indi ina sala. Kag kon
magpamana ang dalaga indi man ina sala. Nagasiling ako nga indi na lang
kamo kuntani magpangita sang inyo asawa ukon bana tungod nga gusto ko
nga makalikaw kamo sa mga kabudlayan sang kabuhi sang may asawa
ukon bana.
29-31 Ang buot ko silingon mga kauturan, malip-ot na lang ang tiyempo
nga nabilin. Gani tungod nga ang tanan nga butang sa sini nga kalibutan
madula, halin subong, ang mga may asawa dapat magkabuhi nga daw wala
sing asawa. Ang mga nagapangasubo dapat magkabuhi nga daw wala
nagapangasubo, kag ang mga nagakalipay magkabuhi nga daw wala
nagakalipay. Ang mga nagapamakal dapat indi magsalig nga magapabilin
sa ila ang ila mga ginbakal. Kag ang mga nagagamit sang *mga pagkabutang
sang* kalibutan dapat indi mawili sa sina nga mga butang.
32 Gusto ko kuntani nga mahilway kamo sa mga palaligban *diri sa
kalibutan*. Ang wala sing asawa wala sing iban nga ginapanumdom kundi
ang hilikuton sang Ginoo kag kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya.
33 Pero ang lalaki nga may asawa nagapanumdom *pati* sa mga butang
diri sa kalibutan kag kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya asawa.
34 Amo ina nga natunga permi ang iya hunahuna. Kag amo man ang mga
babayi. Ang babayi nga wala sing bana wala sing iban nga ginapanumdom
kundi ang pag-alagad sa Ginoo, kag gusto niya nga ihalad ang iya bilog nga
kabuhi* sa pag-alagad sa iya. Pero ang babayi nga may bana

* **7:34** *bilog nga kabuhi:* sa literal, *lawas kag espiritu*

nagapanumdom *pati* sa mga butang diri sa kalibutan kag kon paano siya makahatag sing kalipay sa iya bana.

35 Ginasugid ko ini para sa inyo kaayuhan. Wala ko kamo ginabawalan nga magpangasawa ukon magpamana, kundi gusto ko lang nga mahapos kag wala sing sablag ang inyo pag-alagad sa Ginoo.

36 Karon, *parte sa mga naganobyohanay*: kon sa hunahuna sang lalaki indi husto ang iya panggawi sa iya nobya, kag indi na siya makapugong sang iya balatyagon, kag sa iya hunahuna dapat nga magpakasal na sila, maayo pa nga magpakasal na lang sila. Indi ina sala.

37 Pero kon desidido ang isa ka lalaki nga indi na niya pagpangasaw-on ang iya nobya, kag para sa iya indi kinahanglan nga magpangasawa, kay mapunggan niya ang iya kaugalingon, maayo ang iya ginahimo.

38 Gani maayo ang ginahimo sang nagapangasawa sa iya nobya; pero mas maayo pa gid ang indi magpangasawa.

39 Ang babayi nahigot sa iya bana samtang buhi pa ang iya bana. Ugaling kon patay na ang iya bana puwede na siya makapamana liwat. Pero kinahanglan tumuluo ang pilion niya.

40 Kon sa akon lang, mas malipayon siya kon indi na siya magpamana. Ini opinyon ko lang, pero nagapati ako nga ang Espiritu sang Dios nga ari sa akon amo ang nagtudlo sini sa akon.

8

Ang Parte sa mga Pagkaon nga Ginhalad sa mga Dios-dios

1 Karon, ang parte naman sa mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, *kon bala makakaon kita sini ukon indi*: bisan masiling ta nga madamo na ang aton nahibaluan, dumdumon naton nga ang nahibaluan sang tawo kon kaisa amo ang ginahalinan sang pagpabugal. Mas importante nga may paghigugma kita, kay ini makapabakod sa iban.

2 Ang tawo nga nagahunahuna nga maalam na siya nagapakilala lang nga kulang pa gid ang iya nahibaluan.

3 Pero ang tawo nga nagahigugma sa Dios amo ang ginakilala sang Dios nga iya.

4 Gani kon parte sa mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, nakahibalo kita nga ang mga dios-dios indi matuod nga dios, kay may isa gid lang ka Dios.

5 Bisan tuod nga nagasiling ang iban nga may mga dios sa langit kag sa duta, kag madamo ang ginatawag nga “mga dios” kag “mga ginoo,”

6 pero sa aton may isa lang ka Dios, ang aton Amay nga naghimo sang tanan nga butang, kag nagakabuhi kita para sa iya. Kag may isa gid lang ka Ginoo, si Jesu-Cristo. Paagi sa iya, nahimo ang tanan nga butang kag paagi man sa iya nagakabuhi kita subong.

7 Pero may mga tumuluo nga wala nakahibalo sini nga kamatuoran. Kag tungod nga sadto anay nagasimba sila sa mga dios-dios, amo ina nga hasta subong kon magkaon sila sang pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, sa ila hunahuna daw kaupod na sila nga nagasimba sa mga dios-dios. Gani tungod nga kulang pa ang ila nahibaluan, nagapakasala sila sa ila konsensya.

8 Kon sa bagay, ang pagkaon wala sing kahilabtanan sa aton relasyon sa Dios. Wala sing may madula sa aton *relasyon sa Dios* kon indi kita magkaon sini, kag wala man sing may madugang kon magkaon kita.

9 Pero bisan tuod hilway kamo magkaon sang bisan ano, mag-andam
kamo, kay basi kon amo ina ang mangin kabangdanan nga magpakasala
ang mga tawo nga maluya *ang ila pagtuo*.
10 Halimbawa, may upod ka nga wala pa nakaintiendi, kag ikaw nga
nakaintiendi na nakita niya nga nagakaon sa templo sang mga dios-dios,
indi bala makaganyat ini sa iya nga magkaon man sang pagkaon nga
ginhalad sa mga dios-dios bisan sa iya pagkilala sala ina?
11 Gani ang imo utod nga maluya *ang pagtuo* nga isa man sang
ginpanginmatyan ni Cristo mawala tungod sang imo "kaalam."
12 Sa sini nga paagi nakasala ka kay Cristo, tungod kay nakasala ka sa imo
utod nga maluya *ang pagtuo*, sa imo pagganyat sa iya sa paghimo sang
butang nga kontra sa iya konsensya.
13 Gani kon ang akon ginakaon mangin kabangdanan nga magpakasala
ang akon utod, indi na lang ako magkaon sing karne hasta san-o, para indi
magpakasala ang akon utod tungod sa akon.

9

Ang Kinamatarong kag Buluhaton sang Apostol

1 Indi bala nga hilway ako? Indi bala nga apostol ako? Indi bala nga
nagpakita mismo sa akon si Jesus nga aton Ginoo kag kamo nangin mga
tumuluo tungod sa akon?
2 Bisan ang iban wala nagakilala sa akon nga apostol, apostol gid ako sa
inyo tungod nga kamo mismo ang ebidensya, kay paagi sa akon kamo ara
na sa Ginoo.
3 Amo ini ang ginasabat ko sa mga tawo nga nagausisa sa akon.
4 *Bilang apostol*, wala bala kami sang kinamatarong sa pagpangayo sang
amon pagkaon *sa amon mga gintudluan*?
5 Kag wala bala kami sang kinamatarong sa pagdala sang asawa nga
tumuluo sa amon mga pagbiyahe pareho sang ginahimo sang mga utod
sang Ginoo kag ni Pedro* kag sang iban nga mga apostoles?
6 Ano, kami lang bala ni Barnabas ang kinahanglan nga magpangabudlay
para sa amon palangabuhian?
7 May soldado bala nga siya mismo ang nagagasto sang iya pagserbisyo?
May tawo bala nga nagatanom nga wala nagapulos sang bunga sang iya
tinamnan? Kag may nagasagod bala sang mga sapat nga wala siya sing
parte?
8 Ining akon ginasiling indi lang tawhanon nga opinyon, kundi amo man
ini ang ginatudlo sang Kasuguan.
9 Kay nasulat sa Kasuguan ni Moises, "Indi pagbusali ang baka samtang
nagalinas ini."† Kag indi kita maghunahuna nga baka lang ang gusto
hambalon sang Dios sini.
10 Kay kami upod man sa iya gusto hambalon. Amo ina kon ngaa ang mga
tawo nagaarado kag nagaani, tungod nga nagapaabot man sila nga may
parte sa patubas.
11 Nagpanggas kami sa inyo sang espiritual nga mga binhi; dako na gid
bala nga bagay kon magpaabot kami nga maghatag kamo sang materyal
nga mga butang?
12 Kon ang iban *nga mga manunudlo* may kinamatarong sa pagpaabot
sini halin sa inyo, mas labi na gid kami. Pero bisan may kinamatarong
kami sa pagpaabot sang bulig halin sa inyo, wala kami nagpangayo sa inyo.

---

* **9:5** *Pedro:* sa Griego, *Cefas* † **9:9** Deu. 25:4

Gin-antos namon ang tanan para indi masablagan ang paglapnag sang
Maayong Balita parte kay Cristo.‡
13 Indi bala nga nahibaluan ninyo nga ang mga nagaalagad sa templo
dira man nagakuha sang ila pagkaon? Kag ang mga nagaalagad sa halaran
nagakuha man sang ila parte sa mga butang nga ginahalad sa halaran.
14 Sa amo man nga paagi, nagsugo ang Ginoo nga ang mga nakabaton
sang Maayong Balita dapat nga magbulig sa mga kinahanglanon sang mga
manugwali sang Maayong Balita para mabuhi sila.
15 Pero wala ko paggamita ang akon kinamatarong nga ina. Kag wala
man ako nagasulat subong para pabati-batian kamo nga hatagan ninyo
ako. Maayo pa nga mapatay ako sang sa himuon ko ina. Siguruhon ko nga
wala sing bisan sin-o nga makakuha sang akon ginapabugal nga ini.§
16 Wala ko ginapabugal ang akon pagwali sang Maayong Balita, tungod
nga amo ini ang akon obligasyon. Indi mahimo nga indi ko ini pagsundon
tungod kay kaluluoy ako kon indi ko pag-iwali ang Maayong Balita.
17 Kon nagawali ako tungod nga amo ini ang akon ginpili nga obra, ti
magapaabot ako sing suhol. Pero ang matuod, ginatuman ko lang ang akon
obligasyon nga magwali tungod nga amo ini ang obra nga gintugyan sa
akon sang Dios.
18 Ano karon ang balos nga akon mabaton? Ang ginaisip ko nga balos
amo ang kalipay nga wala ako nagapabayad sa akon pagwali sang
Maayong Balita, bisan matuod nga puwede ako magpabayad sang akon
pagpangabudlay para sa Maayong Balita.
19 Bisan wala sing may nagaulipon sa akon, nagapaulipon ako sa tanan,
para madamo pa gid ang akon madala *nga magtuo kay Cristo*.
20 Amo ina nga kon kaupod ko ang mga Judio nagakabuhi ako pareho
sang Judio, para madala ko sila nga magtuo kay Cristo. Gani bisan indi ako
sakop sa Kasuguan *sang mga Judio*, ginasunod ko ini, para madala ko sila sa
aton pagtuo.
21 Kag amo man kon kaupod ko ang mga indi Judio. Wala ko ginasunod
ang Kasuguan nga para sa mga Judio, kundi ginasunod ko ang pagkabuhi
sang mga indi Judio para magtuo sila kay Ginoong Jesus. Wala ini
nagakahulugan nga wala ko ginasunod ang mga sugo sang Dios, kay ang
matuod, ginasunod ko ang mga sugo ni Cristo.
22 Nagapakigbagay ako sa mga *tumuluo nga* maluya *ang pagtuo* para
mapabakod ko sila sa Ginoo. Nagapakigbagay ako sa tanan bisan ano ang
ila kahimtangan, para sa bisan ano nga paagi maluwas ko ang iban sa ila.
23 Ginahimo ko ini tanan tungod nga gusto ko nga magbaton sang mga
pagpakamaayo kaupod sang mga nagabaton sang Maayong Balita.
24 *Sa aton pagsunod sa Ginoo pareho kita sa mga manugdalagan. Kag* sa
palumba, indi bala nga madamo ang nagaintra pero isa lang ang
makabaton sang premyo? Gani kay-uha ninyo ang inyo pagdalagan para
makabaton kamo sang premyo.
25 Ang kada manughampang nagapraktis gid sing maayo nga may
pagdisiplina sa iya kaugalingon. Ginahimo niya ini para sa premyo nga
umalagi lang. Pero kita nagahimulat para sa premyo nga indi gid madula.
26 Amo ina nga deretso gid ang akon dalagan pakadto sa lalambuton. Kag
kon sa mga boksidor pa, wala ako nagasumbag sa hangin.

---

‡ **9:12** Kay basi kon may magpinsar nga kami nagaalagad lang tungod sa kuwarta.

§ **9:15** *akon ginapabugal nga ini* nga nagawali ako sang Maayong Balita nga wala sing bayad.

27 Gani kon may mga malain nga handom sa akon lawas, ginahimulatan
ko gid nga punggan ini kay basi kon sa tapos ko matudluan ang mga tawo,
ako pa ang indi makabaton sang balos halin sa Dios.

10

Paandam nga Indi Magsimba sa mga Dios-dios

1 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo ang natabo sa amon mga
katigulangan. Gintuytuyan sila sang Dios paagi sa panganod, kag
ginbuligan niya sila sa ila pagtabok sa *Mapula nga* Dagat.
2 Paagi sa sadto nga panganod kag dagat, *daw pareho lang nga*
ginbautisohan sila tanan bilang mga sumulunod ni Moises.
3 Nagkaon sila tanan sang espiritual nga pagkaon.
4 Kag nag-inom sila tanan sang espiritual nga ilimnon, kay nag-inom sila
halin sa espiritual nga bato. Ato nga bato nga nag-upod sa ila amo si Cristo
mismo.
5 Pero bisan ginbuligan sila sang Dios, kalabanan sa ila wala gid naghimo
sang husto nga makalipay sa Dios. Amo gani nga ang ila mga bangkay
naglalapta didto sa kamingawan.
6 Ang mga natabo nga ato sa ila nagahatag sang leksyon sa aton para
makapangandam kita nga indi maghandom sa paghimo sang mga malain
nga mga butang pareho sang ila ginhimo.
7 Indi kamo magsimba sa mga dios-dios pareho sang ginhimo sang iban
sa ila. Kay nasulat sa Kasulatan, "Nagkinaon sila kag nag-ininom, kag
nagpagusto pangalipay* *sa ila pagsimba sa dios-dios*."†
8 Kag indi gid kita magsunod sa ginhimo sang iban sa ila nga naghimo
sang imoral nga pagpakigrelasyon. Amo gani nga *ginsilutan sila sang Dios*
kag 23,000 ang nagkalamatay sa isa lang ka adlaw.
9 Indi ta pagtestingan ang Ginoo pareho sang ginhimo sang iban sa ila.
Amo gani nga ginpakagat niya sila sa mga man-og kag nagkalamatay sila.
10 Indi kamo magsagi kumod pareho sang ginhimo sang iban sa ila. Amo
gani nga ginpadal-an sila sang Dios sang anghel nga manugpatay sa
pagpatay sa ila.
11 Ini tanan nga butang nagkalatabo para mahibaluan ta nga ato nga mga
butang indi gusto sang Dios. Kag ginsulat ato nga mga nagkalatabo sa
pagpaandam sa aton nga nagakabuhi sa panahon nga madali na lang
mag-abot ang katapusan.
12 Gani kon nagahunahuna kamo nga ang inyo pagtuo mabakod na,
mag-andam kamo kay basi kon makasala man kamo.
13 Wala sing temtasyon nga nagaabot sa inyo nga wala man nagaabot sa
iban nga mga tawo. Pero masaligan ang Dios sa iya promisa nga indi niya
kamo pagtugutan nga tentaron sing sobra sa inyo masarangan. Kag kon
mag-abot ang mga temtasyon sa inyo, magahimo siya sing paagi para
madaog ninyo ini.
14 Gani, mga hinigugma ko, indi gid kamo magsimba sa mga dios-dios.
15 Nagahambal ako sa inyo bilang mga tawo nga makaintiendi. Gani
binagbinaga ninyo ang akon ginahambal sa inyo.
16 May ginainom kita nga ginapasalamatan ta sa Dios, kag may tinapay
man kita nga ginapamihak-pihak kag ginakaon. Indi bala sa sini
nagapakig-ambit kita sa dugo kag sa lawas ni Cristo?

---

* **10:7** *nagpagusto pangalipay:* ukon, *nagsinaot* † **10:7** Exo. 32:6

17 Kita tanan, bisan madamo, isa lang ka lawas tungod nga isa lang ka
tinapay ang aton ginaambit.
18 Tan-awa bala ninyo ang mga tawo sa Israel. Ang mga nagakaon sang
mga halad nagapakig-ambit sa ginahimo sa halaran.
19 Ano ang buot ko silingon? Nga ang mga dios-dios kag ang pagkaon nga
ginahalad sa ila may pulos?
20 Indi! Ang buot ko silingon, ang mga ginahalad sang mga tawo nga wala
makakilala sa Dios mga halad sa mga demonyo kag indi sa Dios. Gani indi
ko gusto nga magpakig-ambit kamo sa mga demonyo.
21 Indi mahimo nga mag-inom kamo sa tasa sang Ginoo kag sa tasa sang
mga demonyo. Kag indi mahimo nga magkaon kamo sa kalan-an sang
Ginoo kag sa kalan-an sang mga demonyo.
22 Ano, gusto ta bala nga magpangimon ang Ginoo? Kay kon mangakig na
siya, nahibaluan ta nga indi gid kita makalikaw sa iya silot.
23 Tugot sa aton ang paghimo sang bisan ano, pero indi tanan makabulig
ukon makapabakod sa iban.
24 Indi ninyo paghunahunaa ang inyo lang kaugalingon nga kaayuhan,
kundi hunahunaa man ninyo ang kaayuhan sang iban.
25 Kauna ninyo ang bisan ano nga ginabaligya sa baligyaan sang karne
nga wala na pulupamangkot *kon bala ina ginhalad sa mga dios-dios ukon
wala*, para indi kamo pagtublagon sang inyo konsensya.
26 Kay *nagasiling ang Kasulatan,* "Ang kalibutan kag ang tanan nga ara sa
sini iya sang Ginoo."‡
27 Kon may indi tumuluo nga mag-imbitar sa inyo nga magkaon sa ila,
kag gusto man ninyo nga magkadto, kauna ninyo ang bisan ano nga
ginpreparar para sa inyo nga wala na pulupamangkot *kon bala ina
ginhalad sa mga dios-dios ukon wala*, para indi kamo pagtublagon sang inyo
konsensya.
28 Pero kon may magsiling sa inyo nga ang ina nga pagkaon ginhalad sa
mga dios-dios, indi ninyo pagkauna, tungod lang sa sina nga tawo nga
nagsiling sa inyo, para wala sing konsensya nga matublag.
29 Indi ang inyo kaugalingon nga konsensya ang akon buot silingon kundi
ang konsensya sang sina nga tawo. *Karon basi magsiling kamo,* "Ngaa
husgaran ang akon kahilwayan tungod sa konsensya sang iban?
30 Kon ginapasalamatan ko sa Dios ang akon ginakaon, ngaa abi
pakalainon ako tungod sa pagkaon nga akon ginapasalamatan?"
31 *Ini ang akon sabat sa inyo*: bisan ano ang inyo himuon, bisan magkaon
ukon mag-inom, himua ninyo ang tanan sa katuyuan nga madayaw ang
Dios.
32 Indi gid kamo maghimo sang bisan ano nga makahatag kasandaran sa
mga Judio ukon sa mga indi Judio, ukon sa iglesya sang Dios.
33 Sunda lang bala ninyo ang akon ginahimo: permi ako nagapangita
sang paagi nga mabuligan ko ang tanan nga tawo sa tanan ko nga
ginahimo. Wala ako nagapangita sang akon kaugalingon nga kaayuhan
kundi ang kaayuhan sang iban para maluwas sila.

11

1 Gani sunda ninyo ako, kay ginasunod ko man si Cristo.

Ang Pagtabon sang Ulo kon Nagasimba

‡ **10:26** Sal. 24:1

2 Ginadayaw ko kamo, kay permi ninyo ako ginadumdom kag
ginatipigan ninyo ang mga tradisyon nga ginpasa ko sa inyo.
3 Karon gusto ko nga mahibaluan ninyo nga si Cristo amo ang ulo sang
tagsa ka lalaki, kag ang lalaki amo ang ulo sang babayi,* kag ang Dios amo
ang ulo ni Cristo.
4 Kon ang lalaki magpangamuyo ukon magsugid sang mensahi sang Dios
nga may tabon ang iya ulo, ginapakahuy-an niya ang iya ulo *nga amo si
Cristo*.
5 Kag kon ang babayi magpangamuyo ukon magsugid sang mensahi sang
Dios nga wala sing tabon ang iya ulo, ginapakahuy-an niya ang iya ulo *nga
amo ang lalaki*, kag daw pareho lang nga nagpakalbo siya.
6 Kon ang babayi wala nagatabon sang iya ulo, maayo pa nga magpautod
na lang siya sang iya buhok. Pero makahuluya sa babayi kon siya
magpautod ukon magpakalbo. Gani dapat tabunan niya ang iya ulo.
7 Ang lalaki indi dapat magtabon sang iya ulo, kay *gintuga* siya *nga*
kaanggid sang Dios kag siya ang iya dungog. Ang babayi amo ang dungog
sang lalaki.
8 Kay ang lalaki wala paghimua halin sa babayi, kundi ang babayi amo
ang ginhimo halin sa lalaki.
9 Kag wala man paghimua ang lalaki para sa babayi, kundi ang babayi
ginhimo para sa lalaki.
10 Gani amo ina nga kinahanglan magtabon ang babayi sang iya ulo, agod
bisan ang mga anghel makahibalo nga nagapasakop siya sa lalaki.†
11 Pero dapat nga dumdumon ta man nga sa aton kabuhi sa Ginoo,
kinahanglan sang babayi ang lalaki kag kinahanglan man sang lalaki ang
babayi.
12 Kay ang una nga babayi ginhimo halin sa lalaki, kag karon ang lalaki
nagakatawo halin sa babayi. Pero ang tanan nagahalin sa Dios.
13 Binagbinaga ninyo ini: Nagakabagay bala nga ang babayi
magpangamuyo sa Dios nga wala sing tabon ang iya ulo?
14 Natural sa lalaki nga manubo ang iya buhok, kay makahuluya kon
malaba ini.
15 Pero sa babayi iya, ang malaba nga buhok nagapatahom sa iya. Kay
ginhatagan siya sang Dios sing malaba nga buhok bilang inugtabon sa iya
ulo.
16 Pero kon may ara nga gusto magkontra sining amon ginatudlo, ang
masiling ko lang, wala kami sang iban nga kinabatasan luwas sini. Kag amo
man ini ang ginasunod sang mga iglesya sang Dios *sa bisan diin nga lugar*.

Ang Balaan nga Panihapon
(Mat. 26:1-29; Mar. 14:22-25; Luc. 22:14-20)

17 May isa pa gid ka butang nga gusto ko nga sambiton subong sa inyo,
kag sa sini wala ko kamo ginadayaw, tungod kay ang inyo pagtilipon wala
nagadala sing kaayuhan, kundi kalainan.
18 Kay nakabati ako nga kon nagatilipon kamo bilang tumuluo,
nagabinahin-bahin kamo, kag medyo nagapati ako nga may kamatuoran
ini.
19 Siguro kinahanglan man nga matabo ina dira sa inyo para mahibaluan
kon sin-o gid sa inyo ang matuod nga tumuluo.
20 Kon nagatilipon kamo para magsaulog sang Panihapon sang Ginoo,
indi husto ang inyo ginahimo,

---

* **11:3** *babayi:* ukon, *iya asawa* † **11:10** *lalaki:* ukon, *iya bana*

21 tungod kay wala kamo nagahulatay kon magkaon. Gani ang iban sa
inyo *busog gid kag* hubog samtang ang iban ya gutom *kag ginauhaw*.
22 Ngaa indi kamo anay magkaon kag mag-inom sa inyo kaugalingon nga
balay? Kay sa inyo ginahimo nga ina, ginapakahuy-an ninyo ang mga imol,
kag pati ang *bilog nga* iglesya sang Dios ginainsulto ninyo. Ano bala ang
akon isiling sa inyo? Dayawon ko bala kamo sa inyo ginahimo nga ina? Indi
gid!
23 Amo ini ang gintudlo sa akon sang Ginoo, kag gintudlo ko man sa inyo:
nga sang sadto nga gab-i nga gintraiduran siya, nagkuha siya sang tinapay,
24 kag tapos niya pasalamat *sa Dios*, ginpamihak-pihak niya ini kag
nagsiling, "Amo ini ang akon lawas para sa inyo. Himua ninyo ini sa
pagdumdom sa akon."
25 Pagkatapos nila kaon sang tinapay, amo man ang iya ginhimo sa
ilimnon: *ginkuha niya ini, ginpasalamatan, kag* nagsiling, "Ini nga ilimnon
amo ang bag-o nga kasugtanan nga patigayunon paagi sa akon dugo.
Himua ninyo ini sa pagdumdom sa akon."
26 Sa kada kaon ninyo sang sina nga tinapay kag pag-inom sang sina nga
ilimnon ginasugid ninyo ang kamatayon sang Ginoo hasta sa iya nga
pagbalik.
27 Gani ang bisan sin-o nga magkaon sang sina nga tinapay kag mag-inom
sang sina nga ilimnon sang Ginoo sa paagi nga indi takos nagakasala
kontra sa lawas kag dugo sang Ginoo.
28 Kinahanglan mag-usisa anay ang tagsa-tagsa sang iya kaugalingon sa
indi pa siya magkaon sang tinapay kag mag-inom sang ilimnon.
29 Kay kon magkaon siya kag mag-inom nga wala niya ginabinagbinag
ang kahulugan sang lawas *sang Ginoo*, nagadala lang siya sang silot sa iya
kaugalingon.
30 Amo ina nga madamo sa inyo ang maluya kag masakiton, kag ang iban
gani nagkalamatay.
31 Pero kon usisaon ta anay ang aton kaugalingon, indi kita pagsilutan
sang Dios.
32 Kon kita nga mga tumuluo ginasilutan sang Dios, ginatudluan niya kita
para indi kita pagsentensyahan upod sa *mga tawo sang* kalibutan.‡
33 Gani, mga kauturan, kon magtipon kamo sa pagsaulog sang Panihapon
sang Ginoo, maghulatay kamo.
34 Kon may ginagutom sa inyo, magkaon siya anay sa iya balay para indi
kamo pagsilutan sang Ginoo tungod sa inyo ginahimo kon nagatilipon na
kamo. Kon parte sa iban nga mga butang, aregluhon ko lang ugaling kon
makaabot na ako dira.

12

Mga Abilidad nga Ginahatag sang Espiritu Santo

1 Mga kauturan, gusto ko nga maintiendihan gid ninyo ang parte sa mga
abilidad nga ginahatag sang Espiritu Santo.
2 Nahibaluan ninyo nga sang wala pa kamo nakakilala sa Dios,
ginpatalang kamo para magsimba sa mga dios-dios nga indi makahambal.
3 Gani gusto ko nga mahibaluan ninyo nga wala sing tawo nga
ginatuytuyan sang Espiritu sang Dios nga makapakamalaot kay Jesus. Kag
wala man sang tawo nga makasiling nga si Jesus ang Ginoo kon wala siya
ginatuytuyan sang Espiritu Santo.

‡ **11:32** *mga tawo sang kalibutan:* buot silingon, *mga tawo nga wala nagatuo sa Dios*

4 May nagkalain-lain kita nga mga abilidad, pero isa lang ka Espiritu ang
ginahalinan sini.
5 Nagkalain-lain ang paagi sa pag-alagad, pero isa lang ka Ginoo ang aton
ginaalagaran.
6 Nagkalain-lain ang ginapahimo sang Dios sa aton, pero isa lang ka Dios
ang nagagahom sa aton tanan para mahimo ta ini.
7 Ang tagsa-tagsa ginhatagan sang abilidad nga nagapakita nga ang
Espiritu *Santo* ara sa iya, para makabulig siya sa iya kapareho nga tumuluo.
8 Ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang abilidad sa pagsugid
parte sa kaalam *sang Dios*, kag ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo*
sang abilidad sa pagpaathag sina.
9 May ara man nga ginhatagan sing *dako gid nga* pagtuo, kag may ara
man nga ginhatagan sang abilidad sa pagpang-ayo sang mga nagamasakit,
kag ini tanan halin sa Espiritu *Santo*.
10 Ang iban ginhatagan sang Espiritu *Santo* sang gahom sa paghimo sing
mga milagro; ang iban, abilidad sa pagsugid sang mensahi sang Dios; kag
ang iban, abilidad sa pag-ihibalo kon bala ang nagagahom sa isa ka tawo
amo ang Espiritu *Santo* ukon indi. May ginhatagan man sang abilidad nga
maghambal sa iban nga mga lingguahe nga wala nila natun-i, kag may ara
man nga ginhatagan sang abilidad sa pagpaathag kon ano ang kahulugan
sang mga ginapanghambal sa sadto nga mga lingguahe.
11 Pero isa gid lang ka Espiritu ang nagahatag sini tanan, kag
ginapanagtag niya ini sa tagsa ka tawo suno sa iya gusto.

Ang Aton Halimbawa mga Parte sang Isa ka Lawas

12 Ang lawas may madamo nga parte pero isa lang ka lawas. Pareho man
sini sa *lawas ni* Cristo.
13 Kay kita tanan, Judio man ukon indi, ulipon ukon hilway,
ginbautisohan sa isa lang ka Espiritu para mangin isa ka lawas. Kag isa
man ka Espiritu ang ginbaton naton tanan.*
14 Ang lawas sang tawo isa lang pero may madamo nga parte.
15 Kon magsiling ang tiil, “Tungod nga ako indi kamot, indi ako parte sang
lawas,” ina wala nagakahulugan nga indi siya parte sang lawas.
16 Kag kon magsiling ang dulunggan, “Tungod nga ako indi mata, indi ako
parte sang lawas,” ina wala man nagakahulugan nga indi siya parte sang
lawas.
17 Kay kon ang bilog nga lawas sang tawo puro lang mata, paano ang iya
pagkabati? Kag kon ang bilog nga lawas puro lang dulunggan, paano ang
iya pagpanimaho?
18 Pero wala kita paghimua sang Dios nga pareho sina, kundi suno sa iya
gusto, ginhimo niya ang aton lawas nga may nagkalain-lain nga parte.
19 Kon ang lawas isa lang ka parte, indi na ina matawag nga lawas.
20 Ang matuod, madamo ang mga parte sang aton lawas, pero isa gid lang
ka lawas.
21 Amo ina nga ang mata indi makasiling sa kamot, “Indi ko ikaw
kinahanglan,” kag ang ulo indi man makasiling sa tiil, “Indi ko ikaw
kinahanglan.”
22 Ang matuod, ang mga parte sang lawas nga daw maluya kinahanglan
ta gid.

* **12:13** *ginbaton naton tanan:* sa literal, *ginpainom sa aton tanan*

23 Ang mga parte sang lawas nga daw indi gid importante aton gihapon
ginaatipan sing maayo; kag ang mga parte nga daw malaw-ay tulukon aton
man gihapon ginapatahom.
24 Indi na naton kinahanglan nga himuon ini sa mga parte nga matahom
na nga daan. Amo ini ang ginhimo sang Dios sa aton lawas, para
mahatagan sing dungog ang mga parte nga daw indi gid importante.
25 Ginhimo sang Dios ang mga parte sang aton lawas para magbinuligay,
kag indi para magbinahin-bahin.
26 Gani kon ang isa ka parte nagaantos, ang tanan nga parte nagaantos
man. Kag kon ang isa ka parte ginadayaw, ang tanan nga parte nalipay
man.
27 *Ang buot ko silingon amo ini*: kita nga mga tumuluo amo ang lawas ni
Cristo, kag ang tagsa-tagsa sa aton parte sang iya lawas.
28 Kag sa sini nga *lawas*, *nga amo ang* iglesya, nagbutang ang Dios sang
mga masunod: una sa tanan, mga apostoles; ikaduha, mga propeta; ikatlo,
mga manunudlo; dayon mga manughimo sang mga milagro, mga
manug-ayo sang mga masakiton, mga manugbulig, mga administrador, kag
mga manughambal sang iban nga lingguahe nga wala natun-i.
29 Nahibaluan man ninyo nga kita tanan indi mga apostoles. Indi man
kita tanan mga propeta sang Dios, ukon mga manunudlo. Indi man ang
tanan manughimo sang mga milagro.
30 Ang gahom sa pag-ayo sang masakit wala man ginhatag sa aton tanan,
ukon ang abilidad sa paghambal sa iban nga lingguahe nga wala natun-i.
Kag kita tanan wala man paghatagi sang abilidad sa pagpaathag kon ano
ang kahulugan sang mga ginpanghambal sa sadto nga mga lingguahe.
31 Pero tinguhai ninyo nga mabaton halin sa Dios ang mga importante gid
nga mga abilidad. Kag karon itudlo ko sa inyo ang labing maayo sa tanan.

13

Ang Gugma

1 Bisan makahambal ako sang nagkalain-lain nga lingguahe sang mga
tawo kag sang mga anghel, pero kon wala ako sing gugma sa akon
isigkatawo, daw pareho lang ako sa agong nga magahod ukon lingganay
nga matagsing.
2 Kag bisan makasugid ako sang mensahi sang Dios kag makahibalo sang
tanan nga tinago nga mga kamatuoran pati ang nagkalain-lain nga kaalam,
kag bisan mapasaylo ko ang bukid tungod sang akon dako nga pagtuo, kon
wala ako sing gugma wala gid ako sing pulos.
3 Bisan ipanagtag ko sa mga imol ang tanan ko nga mga pagkabutang, kag
bisan ihalad ko ang akon lawas nga sunugon,* kon wala ako sing gugma
wala ako gihapon sing pulos.
4 Ang tawo nga nagahigugma mapinasensyahon, maayo sa iya
isigkatawo, indi mahisaon, indi hambog ukon bugalon,
5 indi bastos, indi maiyaiyahon, indi palaakig, indi madumot,
6 wala nalipay sa kalautan kundi sa kamatuoran,
7 permi mainantuson, permi may pagsalig kag paglaom, kag permi
mabinatason.
8 May katapusan ang mga pagsugid sang mensahi sang Dios kag ang mga
paghambal sa iban nga mga lingguahe nga wala natun-i, pati ang *mga*

* **13:3** *lawas nga sunugon:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *lawas para makapabugal*

pagpaathag sang kaalam *sang Dios*, pero ang gugma wala gid sing katapusan.
9 Kay ang mga butang nga aton nahibaluan pati ang aton pagsugid sang
mensahi sang Dios indi pa gid kompleto.
10 Pero kon mag-abot na ang adlaw nga makompleto na ang tanan,
madula na inang mga bagay nga indi pa gid kompleto.
11 Sang bata pa ako, ang akon paghambal, ang akon pag-intiendi, kag ang
akon hunahuna pareho sang bata. Pero sang may buot na ako, ginbayaan
ko ang pagginawi sang bata.
12 Sa karon daw nagatulok kita sa espiho nga malubog; pero magaabot
ang adlaw nga mangin klaro gid ang tanan. Karon limitado ang aton
nahibaluan; pero magaabot ang adlaw nga mahibaluan ta ang tanan,
pareho sang pagkahibalo sang Dios sa aton.
13 Tatlo ka butang ang nagapadayon, kag ang tatlo nga ini amo ang
pagsalig, paglaom, kag ang gugma. Pero ang gugma amo gid ang labing
importante.

14

Ang Paghambal sa Lingguahe nga Wala Natun-i

1 Gani tinguhai gid ninyo nga maghigugma, pero handuma man ninyo
nga mahatagan kamo sang mga abilidad nga halin sa Espiritu *Santo*, labi na
gid ang pagsugid sang mensahi sang Dios.
2 Ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya natun-i
wala nagapakighambal sa mga tawo kundi sa Dios, tungod nga ang mga
tawo indi makaintiendi sa iya. Ang Espiritu *Santo* amo ang nagapahambal
sa iya, kag ginahambal niya ang mga butang nga wala nahibalui sang iban.
3 Pero ang nagasugid sang mensahi sang Dios nagahambal sa mga tawo
para makabulig, makapabakod, kag makalipay sa ila.
4 Ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya natun-i
nagapabakod sang iya kaugalingon, pero ang nagasugid sang mensahi sang
Dios nagapabakod sa iglesya.
5 Gusto ko kuntani nga kamo tanan makahambal sa iban nga lingguahe
nga wala natun-i, pero mas maayo gid kon makasugid kamo sang mensahi
sang Dios. Tungod nga ang tawo nga nagasugid sang mensahi sang Dios
mas importante pa sang sa tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe,
luwas lang kon ipaathag man niya ang kahulugan sang iya ginahambal
para mapabakod ang iglesya.
6 Ano ayhan ang inyo makuha, mga kauturan, kon magkadto ako dira sa
inyo kag maghambal sa iban nga lingguahe nga indi ninyo maintiendihan?
Siyempre wala gid! Kinahanglan may inughambal ako sa inyo nga halin sa
Dios, ukon may inuglaygay ako nga kamatuoran, ukon may inugsugid ako
nga mensahi sang Dios, ukon may inugtudlo ako.
7 Bisan sa mga instrumento nga wala sing kabuhi pareho sa plawta ukon
gitara, kon indi maathag ang pagpatunog sang mga nota paano ang
pagkahibalo sang nagapamati kon ano nga kanta ang ginatukar?
8 Kag bisan sa manugtrumpeta sang mga soldado, kon indi maathag ang
pagpatunog wala sing magpreparar para sa inaway.
9 Amo man ini sa inyo, paano ang pagkaintiendi sang nagapamati sang
imo ginahambal kon nagahambal ka sa iban nga lingguahe nga indi
maintiendihan? Pareho lang nga nagahambal ka sa hangin.
10 Madamo nga lingguahe diri sa kalibutan kag ang tagsa-tagsa may
kahulugan.

11 Pero kon indi ko maintiendihan ang ginahambal sang isa ka tawo kag
indi niya man maintiendihan ang akon ginahambal, wala kami sang may
makuha sa isa kag isa.
12 Gani tungod nga nagahandom kamo nga makabaton sang mga
abilidad nga halin sa Espiritu *Santo*, tinguhai ninyo nga mabaton ang mga
abilidad nga makapabakod sa iglesya.
13 Gani ang tawo nga nagahambal sa iban nga lingguahe nga wala niya
natun-i dapat magpangamuyo nga hatagan man siya sang abilidad nga
makapaathag kon ano ang kahulugan sang iya ginahambal.
14 Kay kon nagapangamuyo ako sa iban nga lingguahe nga wala ko
natun-i, bisan matuod nga nagapangamuyo ang akon espiritu, ang akon
hunahuna indi makaintiendi sini.
15 Gani ano ang akon dapat himuon? Magapangamuyo ukon magakanta
ako sa *akon* espiritu *bisan indi ko ini maintiendihan*, pero magapangamuyo
ukon magakanta man ako nga maintiendihan sang akon hunahuna.
16 Kon magpasalamat ka sa Dios sa imo espiritu lang, *kag indi*
maintiendihan, paano ang pagsiling sang iban "Amen" kon wala gani sila
makaintiendi kon ano ang imo ginahambal?
17 Bisan matahom ang imo pagpasalamat sa Dios, pero kon ang iban indi
makaintiendi, indi ka makabulig sa ila.
18 Nagapasalamat ako sa Dios nga wala sing may makalabaw sa akon kon
parte sa paghambal sa mga lingguahe nga wala natun-i.
19 Pero sa mga pagtilil*ipon sang mga tumuluo,* mas maayo pa nga
maghambal ako sang lima lang ka tinaga nga maintiendihan, para
matudluan ko sila, sang sa maghambal ako sang linibo ka tinaga sa
lingguahe nga indi maintiendihan.
20 Mga kauturan, *kon parte sa sining mga butang*, indi ko gusto nga
maghunahuna kamo pareho sang bata. Kon parte sa malain, magmangin
pareho kamo sa bata *nga wala sing buot parte sa malain*. Pero kon sa
paggamit sang inyo hunahuna, magmangin tigulang kamo.
21 Nasulat sa Kasulatan nga nagsiling ang Ginoo,
"Magapakighambal ako sa sini nga mga tawo
paagi sa lain nga mga lingguahe sang mga taga-iban nga lugar,
pero indi gid sila magpamati sa akon."†
22 Gani ang paghambal sa iban nga lingguahe nga wala natun-i indi tanda
para sa mga tumuluo kundi para sa mga indi tumuluo. Pero ang pagsugid
sang mensahi sang Dios tanda para sa mga tumuluo, kag indi para sa mga
indi tumuluo.
23 Gani, kon magtipon kamo nga mga tumuluo‡ kag tanan kamo
maghambal sa mga lingguahe nga wala ninyo natun-i, kag may mga
nagatambong nga indi tumuluo nga wala nakahibalo kon ano ang inyo
ginahimo, indi ayhan sila magsiling nga mga buang kamo?
24 Pero kon tanan kamo magsugid sang mensahi sang Dios kag may
magsulod nga indi tumuluo nga wala nakahibalo kon ano ang inyo
ginahimo, makilala niya nga siya gali makasasala kag mahibaluan niya ang
matuod niya nga kahimtangan.
25 Magaguwa pati ang mga sekreto nga iya ginahunahuna. Dayon
magaluhod siya *nga nagahinulsol* kag nagasimba sa Dios. Kag makasiling
siya nga ang Dios ara matuod sa inyo.

Ang Matuod nga Pagsimba

* **14:19** *pagtilil**ipon sang mga tumuluo:*** sa literal, *iglesya* † **14:21** Isa. 28:11, 12 ‡ **14:23** *mga tumuluo:*** sa literal, *iglesya*

26 Gani, mga kauturan, *amo ini ang dapat ninyo himuon* kon magtipon
kamo: ang iban magkanta, ang iban magtudlo, ang iban magsugid sang
ginpahayag sang Dios sa iya, ang iban maghambal sa lingguahe nga wala
niya natun-i, kag ang iban magpaathag kon ano ang kahulugan sina. Kag
ang tanan nga ginahimo ninyo sa inyo pagtipon, himua ninyo para sa
pagpabakod sa iglesya.
27 Kon may ara nga maghambal sa lingguahe nga wala niya natun-i,
dapat duha lang ukon tatlo ang maghambal, pero indi dapat magdulungan,
kag kinahanglan may ara nga magpaathag kon ano ang kahulugan sang
ginpanghambal.
28 Pero kon wala gid sing may makapaathag, dapat maghipos sila sa
iglesya kag maghambal na lang sa ila kaugalingon kag sa Dios.
29 Kon may ara sa inyo nga may abilidad sa pagsugid sang mensahi sang
Dios, tuguti ninyo nga maghambal ang duha ukon tatlo. Kag ang iban
magpamati kag magbinagbinag kon bala husto ukon indi ang ila
ginahambal.
30 Karon, kon may nagapungko didto nga nagapamati kag ginahatagan
sang Dios sang inughambal, dapat maghipos ang nagahambal para
makahambal man siya.
31 Sa sini nga paagi, tanan kamo nga mga manugsugid sang mensahi sang
Dios makabulos-bulos hambal, para ang tanan makatuon kag mapabakod
ang pagtuo.
32 Ang manugsugid sang mensahi sang Dios sarang makapugong§ sang
iya kaugalingon.
33 Kay ang Dios wala nagahatag sang kagamo kundi kalinong.
Pareho sa ginahimo sang tanan nga iglesya sang katawhan sang Dios,
34 dapat maghipos ang mga babayi sa mga iglesya tungod nga wala sila
ginatuguti nga maghambal. Dapat magpasakop sila sa mga lalaki pareho
sang ginasiling sang Kasulatan.
35 Kag kon ang babayi may pamangkot, maghulat siya nga makapuli sila,
kag didto sa ila balay makapamangkot siya sa iya bana, tungod nga
makahuluya nga maghambal ang babayi sa pagtilipon sang mga tumuluo.
36 Ano, nagahunahuna bala kamo nga ang Maayong Balita naghalin sa
inyo? Ukon kamo lang ang nakabaton sini?
37 Kon may ara sa inyo nga nagahunahuna nga siya manugsugid sang
mensahi sang Dios ukon ginatuytuyan siya sang Espiritu *Santo*, dapat
kilalahon niya nga ang akon mga ginasulat sa inyo sugo mismo sang Ginoo.
38 Kag kon may ara nga indi magsapak sa sining akon ginahambal, indi
kamo magsapak sa iya.
39 Gani mga kauturan, maghandom gid kamo nga makasugid sang
mensahi sang Dios, kag indi ninyo pagpunggi ang paghambal sa mga
lingguahe nga wala natun-i.
40 Pero himua ninyo ang tanan sa husto kag maayo nga paagi.

15

Ang Parte sa Pagkabanhaw ni Cristo

1 Mga kauturan, gusto ko ipadumdom sa inyo ang Maayong Balita nga
akon ginwali sa inyo. Ini ginbaton ninyo kag hasta subong amo man ang
inyo ginatindugan.

§ **14:32** *sarang makapugong:* ukon, *dapat magpugong*

2 Paagi sa sining Maayong Balita maluwas kamo kon ginatipigan ninyo
sing maayo ang akon ginwali sa inyo kag indi nga pasapayan lang ang inyo
pagtuo.
3 Gintudlo ko sa inyo ang labing importante nga mga butang nga gintudlo
sa akon: nga si Cristo napatay para maluwas kita sa silot tungod sang aton
mga sala. Kag ini suno sa Kasulatan.
4 Ginlubong siya kag nabanhaw sa ikatlo nga adlaw, suno man sa
Kasulatan.
5 Nagpakita siya una kay Pedro* kag dayon sa iban pa sa dose ka
apostoles.
6 Pagkatapos nagpakita man siya sa mga kauturan nga nagtipon nga
sobra 500. Kag kalabanan sa ila buhi pa subong, pero ang iban patay na.
7 Nagpakita man siya kay Santiago kag dayon sa tanan nga apostoles.
8 Sang ulihi nagpakita man siya sa akon. Ang akon halimbawa pareho
sang lapsag nga natawo sa indi pa oras *tungod nga hinali lang ang akon
pagkilala sa iya*.
9 Ako ang labing kubos sa mga apostoles kag indi gani takos nga tawgon
nga apostol, tungod nga ginhingabot ko ang iglesya sang Dios.
10 Pero sa kaluoy sang Dios sa akon, karon apostol na ako. Kag wala sing
may makasiling nga wala sing pulos ang kaluoy sang Dios sa akon, tungod
nga ang matuod, mas madamo ang akon nahimo kon ikomparar sa nahimo
sang akon kapareho nga mga apostoles. Pero ina indi sa akon kaugalingon,
kundi tungod sa kaluoy kag bulig sang Dios.
11 Pero wala sing deperensya kon ako ukon sila ang nagatudlo *sa inyo,*
ang importante nga pareho ang amon ginawali kag pareho man ang inyo
ginatuohan.

Ang Pagkabanhaw sang mga Nagatuo sa Dios

12 Kon ginawali namon sa inyo nga nabanhaw si Cristo, ngaa ang iban
dira sa inyo nagasiling nga wala sing pagkabanhaw?
13 Kon matuod nga wala sing pagkabanhaw, nagakahulugan nga si Cristo
wala man nabanhaw.
14 Kag kon wala nabanhaw si Cristo, wala sing pulos ang amon pagwali,
kag wala man sing pulos ang inyo pagtuo.
15 Indi lang ina, kundi magaguwa nga nagabutig kami parte sa Dios, kay
nagasugid kami nga ginbanhaw niya si Cristo.
16 Pero wala siya nabanhaw kon wala sing pagkabanhaw ang mga patay.
17 Kag kon si Cristo wala nabanhaw, ang inyo pagtuo wala sing pulos kag
wala pa kamo napatawad sa inyo mga sala.
18 Kag nagakahulugan man nga ang mga tumuluo kay Cristo nga
nagkalamatay na wala man naluwas.
19 Kon ang aton paglaom bilang Kristohanon para lang sa aton kabuhi
diri sa kalibutan, kita gid ang makaluluoy sa tanan nga tawo.
20 Pero ang matuod, nabanhaw si Cristo halin sa kamatayon kag amo ini
ang nagapamatuod nga banhawon ang mga patay.
21 Tungod sa isa ka tawo *nga si Adan*, nag-abot ang kamatayon sa tanan
nga tawo. Kag tungod man sa isa ka tawo *nga si Cristo*, mabanhaw ang mga
patay.
22 Kay kon paano nga kita tanan mapatay tungod sa aton relasyon kay
Adan, tungod man sa aton relasyon kay Cristo kita tanan mabanhaw.

* **15:5** *Pedro:* sa Griego, *Cefas*

23 Ang pagkabanhaw pasunod. Ang una gid nga nabanhaw amo si Cristo.
Pagkatapos, pagbalik niya diri sa kalibutan, mabanhaw man ang iya
katawhan.
24 Kag dayon magaabot ang katapusan. Dulaon niya ang tanan nga
ginharian, pagdumalahan, kag paggahom, kag ihatag niya dayon ang
paghari sa Dios nga Amay.
25 Kay dapat maghari si Cristo hasta mapasakop niya ang tanan nga
nagakontra sa iya.
26 Ang katapusan gid nga kaaway nga dulaon amo ang kamatayon.
27 *Nagasiling ang Kasulatan nga* ginpasakop sang Dios kay Cristo ang
tanan nga butang.† Pero siyempre wala ini nagakahulugan nga pati ang
Dios nga nagpasakop sang tanan kay Cristo nalakip man.
28 Kundi kon ang tanan ipasakop na kay Cristo, si Cristo nga Anak *sang*
Dios magapasakop man sa Dios nga amo ang nagpasakop sang tanan sa iya,
para ang Dios amo na ang magagahom sa tanan.
29 May mga tawo nga nagapabautiso para sa mga napatay. Ti ano ang
pulos sang ila ginahimo kon indi man lang pagbanhawon ang mga patay?
30 Kag ano ang amon makuha sa mga peligro nga amon ginaagyan?
31 Kon paano matuod nga ginapabugal ko kamo sa aton pagpakig-isa kay
Cristo Jesus nga aton Ginoo, matuod man nga ginaatubang ko kada adlaw
ang peligro sang kamatayon.
32 Nabudlayan gid ako diri sa Efeso, tungod *nga ang mga tawo nga*
nagakontra sa akon pareho sa mabangis nga mga sapat. Gani kon indi
pagbanhawon ang mga patay, ano bala ang akon makuha *sa mga pag-antos*
nga pareho sini? Kon indi pagbanhawon ang mga patay, *mas maayo pa nga*
sundon ta na lang ang hulubaton nga nagasiling,
"Magpagusto kita;
magkaon kita kag mag-inom,
kay basi kon mapatay na kita buwas."‡
33 Indi kamo magpadaya sa sina nga hulubaton. *Sa baylo, patihi ninyo ang*
hulubaton nga nagasiling, "Kon mag-upod-upod kamo sa mga tawo nga
nagahimo sang malain, ina magapalain sa inyo maayo nga batasan."
34 Maghunahuna na kamo sing husto kag bayai na ninyo ang
pagpakasala. Ginahambal ko ini sa inyo para mahuya kamo, kay ang iban
sa inyo sala ang pagkilala sa Dios.

Ang Lawas sa Tion sang Pagkabanhaw

35 Kon may ara nga magpamangkot kon paano ang pagkabanhaw sang
mga patay kag kon ano nga klase sang lawas ang ila maangkon,
36 *ari ang akon sabat sa sina nga* tawo nga wala gid sing may nahibaluan:
kon magtanom kita sang isa ka liso sang binhi sa duta, ina nga binhi
madunot anay bag-o magtubo.
37 Kag bisan ano nga binhi ang imo itanom, kon nagatubo na gani, lain na
ang hitsura sang sa gintanom ini.
38 Ang hitsura sini suno man sa pagbuot sang Dios. Kag kada binhi may
iya nga hitsura kon magtubo.
39 Amo man ang lawas sang tanan nga nagakabuhi, kay ang mga lawas
wala man nagapalareho. Lain ang lawas sang tawo kag lain man ang lawas
sang mga sapat, lain ang lawas sang mga pispis, kag lain pa gid ang lawas
sang mga isda.

† **15:27** Sal. 8:6 ‡ **15:32** Isa. 22:13

40 Nagkalain-lain ang ginhimo sang Dios diri sa duta kag didto sa langit,
kag ang tanan nga iya ginhimo matahom. Pero lain ang katahom sang kada
isa. Ang katahom sang mga butang nga didto sa langit lain sa katahom sang
mga butang diri sa duta.
41 Lain ang katahom sang adlaw, kag lain man ang katahom sang bulan.
Ang mga bituon may iya man nga katahom. Kag bisan pa gani ang mga
bituon, nagkalain-lain ang ila katahom.
42 Amo man kon banhawon na ang mga patay. Ang ginalubong nga lawas
madunot, pero kon mabanhaw na, indi na gid ini madunot hasta san-o.
43 Ang ginalubong nga lawas malaw-ay tulukon kag maluya, pero kon
banhawon na, ini mangin matahom kag mabaskog.
44 Ang ginalubong nga lawas dutan-on nga lawas, pero kon banhawon
na, ini mangin espiritual nga lawas. Tungod nga kon may dutan-on nga
lawas may espiritual man nga lawas.
45 Kay nagasiling ang Kasulatan, "Ang una nga tawo nga si Adan
ginhatagan sang kabuhi."§ Pero ang ulihi nga Adan *nga amo si Cristo*
ginhatagan sang Espiritu nga nagahatag sang kabuhi.
46 Indi ang espiritual nga lawas ang una kundi ang dutan-on nga lawas,
kag dayon ang espiritual nga lawas.
47 Ang una nga tawo dutan-on. Ginhimo siya halin sa duta. Pero ang
ikaduha nga tawo halin sa langit.
48 Ang dutan-on nga lawas pareho gid sa lawas sang tawo nga ginhimo
halin sa duta, pero ang lawas nga langitnon pareho gid sa lawas sang
naghalin sa langit.
49 Gani kon paano nga ang aton lawas nangin kaanggid sang kay Adan
nga halin sa duta, magaabot gid ang adlaw nga ang aton lawas mangin
kaanggid man sang kay Cristo nga halin sa langit.
50 Mga kauturan, ang buot ko silingon amo ini: ining aton lawas nga
dutan-on indi mahimo nga may parte sa paghari sang Dios. Kag ining lawas
nga madunot indi makapanubli sang kabuhi nga wala sing katapusan.
51 Pamati kamo kay sugiran ko kamo sang sining tinago nga kamatuoran:
indi kita tanan mapatay, pero kita tanan, bag-uhon sang Dios ang aton
lawas.
52 Ini hinali lang nga matabo, pareho sa isa ka pamisok. Kay sa pagtunog
sang ulihi gid nga trumpeta, banhawon gilayon ang mga patay kag hatagan
sang lawas nga indi na madunot. Kag kita nga buhi pa, bag-uhon man ang
aton mga lawas.
53 Tungod nga ang ini nga lawas nga madunot kag mapatay kinahanglan
nga bayluhan sang lawas nga indi na madunot kag indi na mapatay.
54 Gani kon ang ini nga lawas nga madunot mabayluhan na sang indi
madunot, kag kon ang ini nga lawas nga mapatay mabayluhan na sang indi
mapatay, matuman na ang ginasiling sang Kasulatan,

"Gindula na sang Dios ang kamatayon!"*

55 "*Ti* diin na ang imo kadalag-an, O kamatayon?
Diin na ang imo gahom?"†

56 Ang kamatayon may gahom lang sa aton tungod sa sala, kag may gahom
ang sala tungod nga may Kasuguan.
57 Pero salamat sa Dios tungod nga paagi sa ginhimo sang aton Ginoong
Jesu-Cristo ginhatagan niya kita sang kadalag-an sa sini nga mga butang.

§ **15:45** Gen. 2:7 * **15:54** Isa. 25:8 † **15:55** Hos. 13:14

58 Gani, mga hinigugma ko nga mga kauturan, magpakabakod kamo kag
indi gid malingkang sa inyo pagtuo. Magmapisan kamo sa ginapahimo sa
inyo sang Ginoo, kay nahibaluan ninyo nga may pulos gid ang inyo mga
pagpangabudlay para sa Ginoo.

16

Bulig Para sa mga Taga-Judea

1 Kon parte sa inyo inugbulig sa mga katawhan sang Dios *didto sa Judea*,
himuon man ninyo ang akon ginpahimo sa mga iglesya sa Galacia.
2 Kada Domingo, ang kada isa sa inyo magpain sang kantidad suno sa
inyo kinitaan. Dayon tipunon ninyo ini para sa pag-abot ko dira preparado
na ang inyo inughatag.
3 Pag-abot ko dira ipadala ko sa Jerusalem ang mga tawo nga inyo nakita
nga masaligan nga magdala sang inyo mga inugbulig kag ang akon sulat
nga magapakilala sa ila.
4 Pero kon kinahanglan gid nga magkadto man ako didto sa Jerusalem,
magaupod na lang sila sa akon.

Ang Plano ni Pablo

5 Maderetso ako dira sa Corinto paghalin ko sa Macedonia, tungod nga
maagi ako didto.
6 Mahimo nga magadugay ako dira sa inyo. Basi kon dira pa ako
magpaligad sang tigtulugnaw, para mabuligan ninyo ako sa akon mga
kinahanglanon sa akon pagbiyahe kon diin man ako magakadto.
7 Indi ko gusto nga mag-agi lang ako sa inyo sing madali, kundi nagalaom
ako nga makatiner ako sing madugay sa inyo, kon itugot sang Ginoo.
8 Pero karon matiner ako anay diri sa Efeso hasta sa adlaw sang
Pentecostes,
9 tungod nga madamo diri ang gusto magpamati sang Maayong Balita,
kag nagapati ako nga madamo ang magatuo diri bisan madamo ang
nagakontra.
10 Kon mag-abot dira si Timoteo, abiabihon ninyo siya para indi siya
magkatahap, tungod nga pareho man siya sa akon nga nagapangabudlay
sa Ginoo.
11 Tahura ninyo siya. Kag kon maghalin na siya dira, buligi man ninyo
siya sa iya mga kinahanglanon para makabalik siya diri sa akon.
Ginapaabot ko siya upod sang iban pa nga mga kauturan.
12 Kon parte sa aton utod nga si Apolos, ginpangabay ko gid siya nga
magbisita dira sa inyo upod sang iban nga kauturan. Pero indi pa siya kuno
makakadto dira sa sini nga mga tinion. Makadto lang siya dira ugaling kon
may kahigayunan siya.

Katapusan nga mga Bilin

13 Magbantay kamo permi kag magpakabakod sa inyo pagtuo.
Magpakaisog kag magpakabakod kamo.
14 Kag bisan ano ang inyo ginahimo, himua ninyo ini nga may
paghigugma.
15 Mga kauturan, nahibaluan ninyo nga ang una gid nga mga
Kristohanon dira sa Acaya wala sing iban kundi si Stefanas kag ang iya
pamilya. Ginhalad nila ang ila kaugalingon sa pag-alagad sa mga katawhan
sang Dios. Amo ina nga nagapangabay ako sa inyo
16 nga magpasakop kamo sa ila kag pati man sa tanan nga pareho sa ila
nga nagapangabudlay *para sa Ginoo*.

17 Nalipay gid ako sang pag-abot nila ni Stefanas, Fortunatus, kag Acaicus.
Kay bisan wala kamo diri, ari man sila, gani nahimo nila sa akon ang indi
ninyo mahimo.
18 Nagahatag sila sang kalipay sa akon kag pati man sa inyo. Ang mga
tawo nga pareho sa ila dapat nga pasalamatan sa ila mga ginahimo.
19 Ang mga iglesya diri sa *probinsya sang* Asia nagapangamusta sa inyo.
Si Aquila kag si Priscila kag ang mga tumuluo nga nagatipon* sa ila balay *sa
pagsimba sa Dios* nagapangamusta gid sa inyo, tungod nga pareho kamo
nga ara sa Ginoo.
20 Nagapangamusta man sa inyo ang tanan nga kauturan diri.
Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.†
21 Karon, ako mismo si Pablo ang nagasulat sini nga pagpangamusta:‡
Kamusta sa inyo tanan.
22 Kabay pa nga silutan sang Ginoo ang bisan sin-o nga wala
nagahigugma sa iya.
Ginoo, balik na!
23 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo ni Ginoong Jesus.
24 Ginahigugma ko kamo tanan sa aton pagpakig-isa kay Cristo Jesus.

* **16:19** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* † **16:20** *bilang mag-ulutod kay Cristo:* sa literal, *nga may balaan nga halok* ‡ **16:21** Ginsulat mismo ni Pablo ini para mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Corinto

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang
Dios. *Ako* kag si Timoteo nga aton utod *nagapangamusta* sa iglesya sang
Dios dira sa Corinto, kag sa tanan nga katawhan sang Dios dira sa bilog nga
probinsya sang Acaya.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios
nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Pagpasalamat sa Dios

3 Dalayawon ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
Maluluy-on siya nga Amay, kag Dios nga permi nagapabakod kag nagalipay
sa aton.
4 Ginapabakod niya kita kag ginalipay sa tanan ta nga kabudlayan, agod
paagi sa sini nga bulig nga aton nabaton halin sa iya, mapabakod ta man
kag mapalipay ang iban sa ila mga kabudlayan.
5 Kay bisan madamo ang aton ginaambit nga mga pag-antos ni Cristo,
madamo man nga mga pagpabakod kag paglipay ang aton ginabaton paagi
sa iya.
6 Kon nagaantos kami, ini para sa pagpabakod kag paglipay sa inyo kag
para sa inyo kaluwasan. Kag kon ginapabakod kag ginalipay kami, ini para
man sa pagpabakod kag paglipay sa inyo para mabatas ninyo ang mga
pag-antos nga pareho sang amon ginaantos.
7 Gani dako ang amon paglaom sa inyo, tungod nga nahibaluan namon
nga kon paano kamo nagaantos pareho sa amon, ginapabakod kag
ginalipay man kamo sang Dios pareho sa amon.
8 Mga kauturan, gusto namon nga mahibaluan ninyo ang amon naagyan
nga kalisod sa *probinsya sang* Asia. Kay sa sadto nga tiyempo daw indi na
gid kami makaantos, kag ang hunahuna namon mapatay na gid kami.
9 Abi gani namon amo na ato ang amon katapusan. Pero natabo gali ato
para makatuon kami nga indi magsalig sa amon kaugalingon, kundi sa
Dios nga amo ang nagabanhaw sang mga patay.
10 Ginluwas niya kami sa kamatayon, kag pagaluwason pa gid niya kami
liwat. Siya lang gid ang amon ginasaligan nga magapadayon sa pagluwas
sa amon
11 samtang ginabuligan ninyo kami paagi sa inyo mga pagpangamuyo.
Kag tungod sa mga bulig nga amon mabaton sa Dios bilang sabat sa
madamo nga nagapangamuyo, madamo man ang magapasalamat sa iya.

Ang Pagbag-o ni Pablo sang iya Plano

12 Amo ini ang butang nga amon ginapabugal: nagkabuhi kami nga
matarong kag wala gid sang kasawayan sa tanan nga tawo, kag labi na gid
sa inyo. Nahimo namon ini tungod sa bulig sang Dios kag indi sa amon
kaugalingon nga ikasarang. Nagapamatuod ang amon konsensya nga
matuod gid ining amon ginapabugal.
13-14 Wala kami nagasulat sang indi ninyo mabasahan kag
maintiendihan. Bisan indi gid ninyo kami kilala kaayo, nagalaom ako nga
magaabot ang tion nga makilal-an gid ninyo kami, agod sa pag-abot sang

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

aton Ginoong Jesus mapabugal ninyo kami kag kamo mapabugal man namon.
15 Tungod sa sining akon pagsalig, nagplano anay ako nga magbisita una
sa inyo para doble ang inyo kahigayunan nga makabulig.‡
16 Nagplano ako nga mahapit anay dira sa inyo kon magkadto na ako sa
Macedonia, kag sa akon pagbalik halin sa Macedonia maagi ako liwat dira
para mabuligan naman ninyo ako sa akon pagkadto sa Judea.
17 Amo kuntani ato ang akon plano. *Pero tungod kay wala ini madayon,*
nagakahulugan bala ini nga indi masaligan ang akon ginahambal? Basi
magsiling kamo nga pareho man ako sa iban nga mga tawo diri sa
kalibutan nga ang mga butang nga ila ginaplano kag ginaintiendi ang para
gid lang sa ila kaayuhan. Nagasiling sila "Huo," pero ato gali "Indi."
18 *Pero ang matuod amo ini:* subong nga ang Dios masaligan, masaligan
man ninyo ang amon ginasugid sa inyo.
19 Kami ni Silas kag ni Timoteo nagwali sa inyo parte sa Anak sang Dios
nga si Jesu-Cristo. Kag nahibaluan ninyo nga si Cristo masaligan sa iya
ginhambal. Indi mahimo nga indi niya paghimuon ang iya mga
ginpromisa.
20 Paagi sa iya, ang tanan nga ginpromisa sang Dios natuman. Gani
makasiling kita nga masaligan gid ang Dios,§ kag ini nagahatag sang
pagdayaw sa iya.
21 Ang Dios amo ang nagapabakod sang aton relasyon kay Cristo. Ginpili
niya kita nga mag-alagad sa iya.
22 Ginmarkahan niya kita nga iya na paagi sa pagpapuyo niya sang
Espiritu *Santo* sa aton tagipusuon, nga amo man ang kalig-unan nga
pagabatunon ta ang iya mga ginpromisa sa aton.
23 Nakahibalo ang Dios nga nagasugid ako sang matuod kon ngaa wala
ako nakadayon sa pagkadto dira sa inyo sa Corinto. Ang rason amo nga indi
ko gusto nga maglain ang inyo buot sa akon.
24 Wala kami nagadikta sa inyo parte sa inyo pagtuo, kay mabakod na
man kamo. Gusto lang namon kuntani nga buligan kamo para mangin
malipayon kamo.

2

1 Gani naghunahuna ako nga indi na lang ako magkadto dira sa inyo kon
masakit ko man lang liwat ang inyo balatyagon.
2 Kay kon masakit ko ang inyo balatyagon, sin-o na lang ang magahatag
sang kalipay sa akon? Wala na!
3 Amo ina ang kabangdanan kon ngaa nagsulat ako anay sa inyo, para
kon magkadto ako dira, indi ako mapasubuan sang mga tawo nga amo
kuntani ang dapat maghatag sang kalipay sa akon. Kag nagapati ako nga
kon malipay ako, kamo malipay man.
4 Pagsulat ko sadto anay sa inyo, natublag kag nasubuan gid ako kag
naghibi pa gani. Indi nakon tuyo nga magsakit sang inyo balatyagon, kundi
gusto ko lang nga mahibaluan ninyo nga palangga ko gid kamo.

Patawara Ninyo ang Nakasala

5 Karon, kon parte sa tawo dira nga nakasala, indi lang ako ang iya
ginhatagan sang kasubo kundi may ara man siya nga ginhatag nga kasubo
sa inyo tanan. Nagasiling ako nga "may ara" kay indi ko gusto pasubrahan.

‡ **1:15** *para doble ang inyo kahigayunan nga makabulig:* ukon, *para mabaton ninyo ang doble nga pagpakamaayo* sang akon duha ka beses nga pagbisita. § **1:20** *masaligan gid ang Dios:* sa literal, *Amen*

6 Pero bastante na ang silot nga inyo ginhatag sa iya.
7 Gani patawara na ninyo siya kag palig-una dayon, kay basi kon
maapektuhan na gid siya sa sobra nga kasubo.
8 Kag nagapangabay man ako sa inyo nga ipakita ninyo sa iya nga
ginapalangga pa ninyo siya.
9 Amo gani ini ang kabangdanan nga nagsulat ako sa inyo, kay gusto ko
mahibaluan kon bala masaligan kamo sa pagtuman sang tanan nga akon
ginasiling sa inyo.
10 Kon ginapatawad ninyo ang tawo nga nakasala, ginapatawad ko man
siya. Kay kon may nakahimo sing sala sa akon ginapatawad ko na siya sa
atubangan ni Cristo para sa inyo kaayuhan.
11 Dapat ta himuon ini para indi kita madaog ni Satanas, kay nahibaluan
ta kon ano ang iya mga padihot.

Si Pablo sa Troas

12 Pag-abot ko didto sa Troas para magwali sang Maayong Balita parte
kay Cristo, nakita ko nga ginpreparar na sang Ginoo ang ila mga
tagipusuon sa pagpamati sa akon.
13 Pero indi ako mapahamtang kay wala didto si Tito nga akon utod *kay*
Cristo. Gani naglisensya ako sa mga tumuluo didto kag nagkadto sa
Macedonia.

Ang Pahamot ni Cristo

14 Salamat sa Dios kay permi siya nagauna sa aton sa parada sang
pagdaog. Ginahimo niya ini tungod ara na kita kay Cristo. Ginagamit niya
kami sa pagpakilala sa iya sa mga tawo bisan sa diin nga lugar, kag ining
amon ginapahibalo pareho sang pahamot.
15 Kay pareho kami sang mahamot *nga halad* ni Cristo sa Dios nga
mapanimahuan sang mga tawo nga nagakalaluwas, kag pati sang mga
nagakalawala.
16 Sa mga tawo nga nagakalawala, pareho kami sang baho nga halin sa
patay nga nagadala sang kamatayon; pero sa mga tawo nga nagakalaluwas,
pareho kami sang pahamot nga halin sa buhi nga nagadala sang kabuhi. Ti,
sin-o ang makasarang sang sini nga obra?
17 Pero ginpadala kami sang Dios. Kag tungod nga siya nagatulok sa
amon, kag kami ara kay Cristo, sinsero kami kon maghambal sang mensahi
sang Dios. Indi kami pareho sang iban nga naganegosyo sang mensahi
sang Dios para makuwartahan nila ang mga tawo.

3

Ang Bag-o nga Paagi sa Pagpalapit sa Dios

1 Basi kon nagahunahuna kamo nga ginadayaw namon liwat ang amon
kaugalingon. Indi kami pareho sang iban dira nga nagakinahanglan pa
sang mga rekomendasyon para batunon ninyo, kag pagkatapos mangayo
naman sang rekomendasyon sa inyo para batunon man sila sa iban nga
lugar.
2 *Indi namon kinahanglan ang mga rekomendasyon, kay* kamo mismo amo
ang amon rekomendasyon nga nasulat sa amon tagipusuon, tungod kay
ang inyo pagkabuhi pareho sa sulat nga makita kag mabasa sang tanan.
3 Maathag nga ang inyo halimbawa pareho sang sulat ni Cristo nga
ginsulat paagi sa amon. Ang gin-gamit sa pagsulat indi tinta kundi ang
Espiritu sang Dios nga buhi, kag wala man ginsulat sa mga bato nga
sululatan kundi sa inyo tagipusuon mismo.

4 Makahambal kami sini tungod sa ginahimo ni Cristo paagi sa amon kag
tungod sa amon pagsalig sa Dios.
5 Kay kon sa amon gid lang indi kami makasarang sa sini nga buluhaton,
pero ginabuligan kami sang Dios.
6 Siya ang naghatag sa amon sang ikasarang para mapaathag namon sa
mga tawo ang bag-o nga kasugtanan *para kita nga mga tawo makapalapit*
sa iya. Ini nga kasugtanan indi paagi sa ginsulat nga Kasuguan kundi paagi
sa Espiritu *Santo*. Kay ang ginadala sang Kasuguan silot nga kamatayon,
pero ang Espiritu *Santo* nagahatag sang kabuhi.
7 Paghatag sang Dios kay Moises sang Kasuguan nga iya ginsulat sa mga
bato, ang mga Israelinhon indi na makatulok sa guya ni Moises kay
nasilawan gid sila. (Pero atong kasanag sa iya guya amat-amat lang nga
nadula.) Karon kon nagpakita ang Dios sang iya gahom sa Kasuguan nga
nagadala sang kamatayon,
8 mas sobra pa sa sini ang iya ipakita nga gahom kon ang Espiritu *Santo*
na ang magpanghikot.
9 Kay kon ginpakita sang Dios ang iya gahom sang paghatag niya sang
Kasuguan nga nagadala sang silot, indi bala nga mas sobra pa gid ang iya
ipakita nga gahom kon pakamatarungon na niya ang tawo?
10 Ang matuod, ang gahom sang Kasuguan sadto anay wala-wala gid kon
ikomparar sa gahom sining bag-o nga paagi.
11 Kay kon may gahom nga ginpakita ang Dios sa sadto nga Kasuguan nga
umalagi lang, mas sobra pa ang gahom nga iya ginapakita sa sini nga bag-o
nga paagi nga wala na sing katapusan.
12 Kag tungod nga amo ini ang amon ginalauman, wala kami
nagakahadlok sa pagsugid sang pulong sang Dios.
13 Indi kami pareho kay Moises nga nagtabon sang iya guya para indi
makita sang kapareho niya nga mga Israelinhon nga amat-amat nadula
ang kasanag sa iya guya.
14 Sa matuod lang, wala nakaintiendi ang mga Israelinhon kon ano ang
kahulugan sadto kay may nagatabon sa ila mga hunahuna. Kag bisan gani
subong may nagatabon pa gid sa ila mga hunahuna samtang ginabasa nila
ang daan nga kasugtanan. Kay wala sila naathagi nga kon kita ara kay
Cristo, ang ato nga paagi nadula na.
15 Huo, hasta gani subong kon magbasa sila sang mga ginsulat ni Moises
indi sila makaintiendi, kay may nagatabon sa ila mga hunahuna.
16 Pero inang nagatabon makuha kon magdangop ang tawo sa Ginoo.
17 Karon, ang ginatawag diri nga Ginoo amo ang Espiritu *Santo*, kag kon
ang Espiritu sang Ginoo amo ang ara sa tawo, hilway siya.
18 Kag tungod nga wala sing nagatabon sa aton hunahuna, nakita ta ang
gahom sang aton Ginoo. Kag ina nga gahom nga halin sa Ginoo, nga amo
ang Espiritu *Santo*, amo ang nagapadayon sa pagbag-o sa aton para sa
amat-amat mangin kaanggid kita sa iya.

4

Malahalon nga Butang sa Sulod sang Kolon

1 Tungod sa kaluoy sang Dios, ginpili niya kami nga magbalita sining
bag-o nga paagi *nga mangin matarong ang mga tawo*, gani wala kami
nagakaluya.
2 Ginsikway namon ang makahuluya nga mga butang nga ginahimo sa
sekreto. Wala kami nagadaya sa mga tawo kag wala man namon ginaliwat
ang kahulugan sang pulong sang Dios. Nahibaluan gid sang mga tawo nga

deretso kag indi sa sekreto ang amon pagsugid sang kamatuoran, kag nakita man ini sang Dios.

3 Pero kon may mga tawo nga indi makaintiendi sang Maayong Balita nga amon ginapaathag, ina amo ang mga tawo nga nagakalawala.

4 Indi sila magtuo sa Maayong Balita tungod nga ang ila mga hunahuna gindulman ni Satanas nga amo ang nagapakadios sa sini nga panahon. Ginbulag niya sila para indi sila masanagan sang Maayong Balita parte sa gahom ni Cristo nga amo gid ang kaanggid sang Dios.

5 Wala kami nagawali parte sa amon kaugalingon kundi parte kay Jesu-Cristo, nga siya ang Ginoo. Nagaalagad kami sa inyo para kay Jesus.

6 Ang Dios nga nagsiling, "Halin sa kadulom magasiga ang kasanag,"* amo man ang nagpasanag sang amon mga hunahuna para maintiendihan namon kon ano ang gahom nga iya ginpakita paagi kay Cristo.

7 Kami pareho gid lang sa kolon nga ginbutangan sining malahalon nga butang, para mahibaluan sang mga tawo nga ang gahom nga indi matupungan nga ari sa amon mga lawas nga maluya indi halin sa amon, kundi sa Dios.

8 Sa amon pagwali permi kami nagaantos, pero wala gid man kami nadaog sang mga nagakontra sa amon. Kon kaisa nagalibog ang amon ulo, pero wala gid kami nadulaan sang paglaom.

9 Madamo ang nagahandom sa pagpatay sa amon, pero wala gid kami pagpabay-i sang Dios. Matuod nga ginasakit nila kami, pero sa kaluoy sang Dios buhi pa kami gihapon.

10 Permi kami nabutang sa peligro sang kamatayon pareho sang natabo kay Jesus, agod paagi sa amon kabuhi makita sang tanan ang kabuhi ni Jesus.

11 Ang amon kabuhi permi sa peligro sang kamatayon tungod sang amon pag-alagad kay Jesus, agod paagi sa sining lawas namon nga may kamatayon makita sang tanan ang kabuhi ni Jesus.

12 *Gani tungod ginawali namon si Cristo* mahimo nga patyon kami, pero amo man ini ang nagadala sa inyo sang kabuhi *nga wala sing katapusan*.

13 Indi bala nagasiling ang Kasulatan, "Nagtuo ako, gani naghambal ako."† Kag amo man ini ang amon ginahimo, ginahambal namon ang amon ginatuohan.

14 Kay nahibaluan namon nga ang Dios nga nagbanhaw kay Ginoong Jesus amo man ang magabanhaw sa amon, pareho sang iya pagbanhaw kay Jesus, kag dal-on niya kami kaupod ninyo sa iya atubangan.

15 Ang tanan namon nga mga pag-antos para sa inyo kaayuhan, para samtang nagadamo ang mga tawo nga nagabaton sang grasya sang Dios, magadamo man ang mga tawo nga magapasalamat sa iya, kag sa sini madayaw siya.

16 Amo ina ang kabangdanan nga wala kami nagakaluya sa pag-alagad sa Dios. Bisan ining amon mga lawas nagaamat-amat luya, ang amon espiritu nagapadayon nga nagabakod.

17 Kay ang amon mga pag-antos nga umalagi man lang kag indi gid mabug-at nagadala sa amon sa puwerte katahom nga balos nga indi matupungan kag wala sing katapusan.

18 Kay wala namon ginapasulabi ang mga butang nga amon makita diri sa kalibutan, kundi ginapasulabi namon ang mga butang nga indi makita. Kay ang mga butang nga makita umalagi lang, pero ang mga butang nga indi makita wala sing katapusan.

---

* **4:6** Gen. 1:3 † **4:13** Sal. 116:10

5

Ang Bag-o nga Lawas

1 Ining aton dutan-on nga lawas pareho sang balay nga aton ginapuy-an.
Indi bali sa aton kon mapatay ini nga lawas. Kay nahibaluan ta nga may
ihatag ang Dios sa aton nga langitnon nga lawas* nga indi na gid mapatay
hasta san-o. Ini nga lawas indi ginhimo sang tawo kundi sang Dios.
2 Sa karon nagaugayong kita kay ginahandom ta nga makapuyo na sa
sinang langitnon nga lawas,
3 para kon makasuklob† na kita sang sina nga lawas indi magaguwa nga
hublas ang aton kalag.
4 Samtang diri pa kita nagapuyo sa sini nga lawas, nagaugayong kita
tungod sang kabudlayan. Indi tungod nga gusto ta nga mapatay‡, kundi
gusto ta nga masukluban sang lawas nga langitnon, para ining lawas nga
may kamatayon mailisan sang wala na gid sang kamatayon.
5 Ang Dios ang nagpreparar sa aton para mabaton ta ining bag-o nga
lawas. Kag ginhatag niya ang Espiritu *Santo* sa aton para masiguro ta nga
ini himuon gid niya sa aton.
6 Gani indi kita magkaluya bisan nahibaluan ta nga samtang diri pa kita
sa sini nga lawas wala pa kita didto sa puluy-an sang Ginoo.
7 Kay sa karon nagakabuhi kita sa pagtuo kag indi suno sa aton makita.
8 Wala kami nagakaluya, bisan pa nga gusto namon kuntani nga bayaan
ining lawas kag magpuli didto sa Ginoo.
9 Sa sini nga bagay, gusto namon nga malipay ang Dios sa amon, bisan
diri pa kami ukon didto na sa iya.
10 Kay kita tanan kinahanglan gid nga mag-atubang sa hukmanan ni
Cristo. Kag ang tagsa-tagsa sa aton magabaton sang balos suno sa aton
hinimuan, maayo ukon malain man, samtang diri pa kita sa sini nga lawas.

Nakabalik Kita sa Dios Paagi kay Cristo

11 Gani tungod sa kahadlok namon sa Ginoo, ginahimulatan namon nga
kombinsihon ang mga tawo nga magtuo sa iya. Nahibaluan sang Dios ang
amon pagkatawo, kag nagasalig ako nga ina nahibaluan man ninyo.
12 Ini indi sa pagdayaw liwat sang amon kaugalingon, kundi gusto lang
namon nga mahatagan kamo sang inugpabugal parte sa amon, para may
isabat man kamo sa mga tawo nga nagadayaw sang mga butang nga
makit-an lang kag indi ang sa tagipusuon gid.
13 Kon daw buang kami, ina para sa Dios; kag kon husto ang amon
panghunahuna, ina para sa inyo.
14 Kay tungod sa gugma ni Cristo sa amon indi mahimo nga indi namon
paghimuon ang iya gusto. Kay kumbinsido kami nga si Cristo napatay para
sa tanan, gani ang tanan makabig nga napatay.
15 Napatay siya para sa tanan, para ang mga tawo nga buhi subong indi
na magkabuhi para sa ila kaugalingon kundi para sa iya nga napatay kag
nabanhaw para sa ila.
16 Gani karon, wala na kami nagatulok sa tawo pareho sang pagtulok
sang tawo nga wala makakilala sa Dios. Sang una pareho sina ang amon
pagtulok kay Cristo. Pero subong indi na.
17 Ang bisan sin-o nga ara kay Cristo bag-o na nga tawo. Wala na ang iya
daan nga pagkatawo, kundi bag-o na siya.

---

* **5:1** *langitnon nga lawas:* ukon, *lawas sa langit*
† **5:3** *makasuklob:* sa iban nga Bisaya, *makasuksok*
‡ **5:4** *mapatay:* sa literal, *ubahon ining aton lawas*

18 Ang Dios amo ang naghimo sini. Ginpabalik niya kita sa iya paagi kay
Cristo. Kag ginhatagan niya kami sing obra sa pagbalita nga ginapabalik na
niya ang mga tawo sa iya.
19 Amo ini ang amon ginabalita: nga ginapabalik na sang Dios ang mga
tawo sa iya paagi kay Cristo. Wala na niya ginadumdom ang ila mga sala.
Kag kami amo ang iya gintugyanan sa pagpalapnag sini nga balita.
20 Gani nagabalita kami bilang mga pinadala ni Cristo. Kag paagi sa
amon, nagapangabay ang Dios sa inyo nga magbalik na kamo sa iya!
21 Si Cristo wala gid sing sala, pero siya amo ang ginsilutan sang Dios
tungod sa aton mga sala, para kon ara kita kay Cristo, pakamatarungon kita
sang Dios.

6

1 Tungod nga kami mga kabulig sa ginahimo sang Dios, nagapangabay
gid kami sa inyo nga indi ninyo pag-ibaliwala ang grasya nga inyo nabaton
sa iya.
2 Kay siling sang Dios,

"Sa husto nga tion* nga luwason ko ikaw,
sabton kag buligan ko ikaw.†"‡

Gani pamati kamo! Karon gid ang husto nga tion nga luwason kita *sang
Dios*.
3 Wala kami nagahimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan nga
maglain ang buot sang mga tawo, para indi pagpakalainon ang amon
pag-alagad sa Dios.
4 Sa tanan namon nga ginahimo, ginapakita namon nga kami mga alagad
gid sang Dios. Bisan masyado kabudlay ang amon mga gin-agyan kag ang
amon kahimtangan, gin-antos gid namon.
5 Nakaagi kami hanot kag priso. Naagyan man namon nga ginpulihan
kami sang mga tawo. Kon kaisa tudo-tudo gid ang amon pagpangabudlay,
kag kon kaisa wala kami sing tulog-tulog kag wala kaon-kaon.
6 *Ginpakita man namon nga matuod kami nga mga alagad sang Dios* paagi
sa amon matinlo nga kabuhi, kaalam, pagbatas, kag kalulo. *Nakita man
sang mga tawo nga* ang Espiritu Santo amo ang nagatuytoy sa amon, kag
ang amon paghigugma sinsero.
7 Wala kami sang iban nga ginawali kundi ang kamatuoran, kag
ginabuligan kami sang Dios paagi sa iya gahom. Ang amon kabuhi nga
matarong amo ang amon armas sa pag-ataki sa amon kaaway kag amo
man ang amon sagang sa amon kaugalingon.
8 Kon kaisa ginadayaw kami sang mga tawo kag kon kaisa ginainsultuhan
man kami. May mga tawo nga nagahambal sing malain parte sa amon,
pero may ara man nga nagahambal sing maayo. May nagasiling nga kami
kuno mga butigon, pero ang tanan nga amon ginasugid matuod gid.
9 Wala kami ginasapak sang iban, pero ang matuod kilala kami sang
tanan. Permi kami nabutang sa peligro sang kamatayon, pero buhi pa man
kami hasta subong. Ginadisiplina kami sang Dios pero wala kami
ginapatay.
10 May mga ginahimo sa amon para mapasubo kami, pero malipayon
man kami gihapon. Imol lang kami, pero madamo nga tawo ang amon
ginapabugana. *Kon parte sa mga butang diri sa kalibutan,* wala kami sing

---

* **6:2** *Sa husto nga tion:* ukon, *Sa tion nga ipakita ko ang akon kaayo*
† **6:2** *sabton kag buligan ko ikaw:* ukon, *ginsabat kag ginbuligan ko ikaw*
‡ **6:2** Isa. 49:8

may masiling nga amon, pero ang matuod, kami ang tag-iya sang tanan nga butang.
11 *Mga pinalangga nga* mga taga-Corinto, wala sing lipod-lipod ang amon paghambal sa inyo, kay dako gid ang amon paghigugma sa inyo.
12 Wala kami nagkulang sang amon paghigugma sa inyo. Kamo amo ang nagkulang sang inyo paghigugma sa amon.
13 Ginakabig ko kamo bilang akon gid nga mga anak. Gani higugmaa ninyo ako pareho sang akon paghigugma sa inyo.

Indi Kamo Magpakig-isa sa mga Wala Nagatuo

14 Indi gid kamo magpakig-isa sa mga wala nagatuo *kay Cristo.* Kay subong nga ang kasanag indi makaupod sa kadulom, ang maayo indi man makaupod sa malain.
15 Kag subong nga si Cristo kag si Satanas indi mag-intiendihanay, ang tumuluo kag ang indi tumuluo indi man mag-intiendihanay.
16 Indi puwede nga ang mga dios-dios ara man sa templo sang Dios. Kag kita amo ang templo sang Dios nga buhi! Kay nagsiling ang Dios,
"Magapuyo ako kag magaupod sa ila.
Mangin Dios nila ako,
kag mangin katawhan ko sila."§
17 "Gani, magguwa na kamo kag magbulag sa ila.*
Indi kamo magtandog sa mga ginakabig nga mahigko,†
kag batunon ko kamo."‡
18 "Kag ako mangin inyo Amay,
kag kamo mangin akon mga anak.
Ako, ang Ginoo nga Makagagahom, ang nagasiling sini."§

7

1 Mga hinigugma, tungod sining mga promisa sang Dios sa aton, bayaan ta na ang tanan nga nagapahigko sa aton bilog nga kabuhi,* kag tinguhaan ta nga mangin matinlo ang aton kabuhi nga may pagtahod sa Dios.

Ang Kalipay ni Pablo

2 Kon mahimo, batuna ninyo kami sa inyo mga tagipusuon. Wala kami sing may ginhimo nga malain sa bisan kay sin-o sa inyo. Wala man kami sing may gin-guba sa inyo ukon gindayaan.
3 Wala ako nagahambal sini para pakalainon kamo. Kay pareho sang akon ginsiling sadto, ginapalangga gid namon kamo kag bisan ano ang matabo, mabuhi man ukon mapatay, magaunungay gid kita.
4 Dako gid ang akon pagsalig sa inyo kag ginapabugal ko gid kamo. Bisan masyado kabudlay sang amon ginaagyan, puno ako sing kalipay *sang nakabati ako parte sa inyo*.
5 Kay sang pag-abot namon sa Macedonia, wala gid sing pahuway ang amon lawas tungod kay bisan diin nagaantos kami. Gin-away kami sang mga nagakontra sa amon, kag nagpalibog man kami parte sa kahimtangan sang mga tumuluo.
6 Pero ang Dios nga nagapabakod kag nagalipay sa mga nagakasubo amo ang nagpabakod kag naglipay sa amon paagi sa pag-abot ni Tito.

---

§ **6:16** Lev. 26:12; Eze. 37:27 * **6:17** *sa ila:* buot silingon, *sa mga tawo nga wala nagatuo sa Dios*
† **6:17** *Indi...mahigko:* buot silingon, *Indi kamo magpakigbahin sa mga ginahimo sang mga tawo nga mahigko sa panulok sang Dios.* ‡ **6:17** Isa. 52:11 § **6:18** 2 Sam. 7:14; 1 Cro. 17:13 * **7:1** *aton bilog nga kabuhi:* sa literal, *lawas kag espiritu*

7 Indi lang ang iya pag-abot ang nakahatag kabakod kag kalipay sa amon,
kundi ang iya man nga ginsugid nga ginpabakod kag ginlipay ninyo siya.
Ginsugiran niya kami nga nahidlaw kamo sa akon kag nagakasubo kamo
sang natabo, kag ginaapinan ninyo ako. Gani malipayon na gid ako subong.
8 Bisan ang akon sulat nga ato nagdala sing kasubo sa inyo, wala ako
nagahinulsol nga ginsulat ko ato. Sang una matuod nga naghinulsol ako
kay nakita ko nga sang premiro nagkasubo kamo.
9 Pero subong malipayon ako, indi tungod nga nagkasubo kamo, kundi
tungod nga amo ato ang nangin paagi para maghinulsol kamo. Kay
ginpasubo kamo suno sa kabubut-on sang Dios, gani wala nagdala sing
malain sa inyo atong amon ginsulat.
10 Kay ang kasubo nga suno sa kabubut-on sang Dios nagadala sa tawo sa
paghinulsol, kag ina nagaresulta sing kaluwasan nga indi dapat
hinulsulan. Pero ang kasubo sang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios
nagadala sa ila sa kamatayon.
11 Tan-awa ninyo ang resulta sadtong kasubo nga nag-abot sa inyo suno
sa kabubut-on sang Dios. Nangin desidido gid kamo sa pagpakita sa amon
nga kamo matinlo sa sadto nga sala nga akon ginasiling sa inyo. Naakig gid
kamo sa nakahimo sang sadto nga sala, kag nahadlukan kamo kon ano ang
mangin resulta sadto. Gusto gid ninyo nga magbalik liwat ang aton daan
nga relasyon. Ginsilutan pa gid ninyo ang nakahimo sadto. Kag sa tanan
nga butang, ginpakita ninyo nga kamo wala gid sing salabton sa sadto nga
sala.
12 Gani atong akon sulat indi lang para sa nakahimo sing malain ukon sa
ginhimuan sing malain, kundi labi na gid para sa inyo tanan para sa
presensya sang Dios makita gid ninyo ang inyo pagkasinsero sa amon.
13 Kag sa sini napabakod kag napalipay ninyo kami.

Kag indi lang ina, kundi nadugangan pa gid ang amon kabakod kag
kalipay sang makita namon nga nalipay si Tito, kay wala na siya
nagapalibog parte sa inyo.
14 Gindayaw ko kamo sang una sang nag-estoryahanay kami ni Tito parte
sa inyo. Kag nakita niya nga matuod ang akon ginsugid sa iya, gani wala
ako nahuy-an. Matuod gid ang tanan nga amon ginhambal sa inyo, kag
napamatud-an nga matuod man ang amon pagdayaw sa inyo kay Tito.
15 Kag kada madumduman ni Tito nga kamo tanan nagsunod sa iya
ginhambal kag dako ang inyo pagtahod sa iya, nagadugang pa gid ang iya
pagpalangga sa inyo.
16 Kag nagakalipay man ako kay masaligan ko gid kamo.

8

Kon Paano Magbinuligay ang mga Kristohanon

1 Mga kauturan, gusto namon isugid sa inyo ang ginhimo sang mga
iglesya sa Macedonia paagi sa bulig sang Dios sa ila.
2 Bisan madamo ang ila naagyan nga mga pagtilaw, malipayon gihapon
sila. Amo ina nga maalwan sila sa paghatag bisan tama gid sila kaimol.
3 Makapamatuod ako sa inyo nga ang ila paghatag indi lang suno sa ila
masarangan kundi sobra pa, kay ginhimo nila ini nga buluntaryo.
4 Kay sila mismo amo ang nagpangabay gid sa amon nga kon mahimo
hatagan sila sing kahigayunan para makabulig man sila sa *pigado nga* mga
katawhan sang Dios *sa Judea.*

5 Kag indi lang ina, kundi una sa tanan ginhalad nila ang ila kaugalingon
sa Ginoo kag sa amon suno sa kabubut-on sang Dios. Wala gid kami
maghunahuna nga makahimo sila sadto.
6 Tungod sa ila maayo nga ginhimo, ginpangabay namon si Tito nga
magbalik dira sa inyo kag magpadayon sang iya naumpisahan nga mga
paglaygay parte sa pagtipon sang inyo mga amot *para sa mga pigado sa*
Judea.
7 Kamo dira sa Corinto wala ginakulang sa tanan nga butang: dako ang
inyo pagtuo sa Dios, maayo kamo magtudlo, kag madamo ang inyo
nahibaluan. Mapisan kamo *sa inyo pag-alagad sa Dios*, kag dako ang inyo
paghigugma sa amon. Gani gusto namon nga ipakita ninyo nga wala man
kamo nagakulang sa paghatag.
8 Wala ko kamo ginasugo nga maghatag, kundi ginasugid ko lang sa inyo
ang pagbulig sang iban para mapakita man ninyo sa amon nga ang inyo
paghigugma matuod gid.
9 Nahibaluan man ninyo ang kaayo sang aton Ginoong Jesu-Cristo, nga
bisan manggaranon siya *didto sa langit* nagpakaimol siya *diri sa duta*, agod
paagi sa iya kaimulon mangin manggaranon kita.*
10 Gani amo ini ang akon laygay sa inyo: maayo kon padayunon ninyo
ang paghatag nga inyo gin-umpisahan sang nagligad nga tuig. Kamo gid
ang una nga naghatag kag kamo man ang una nga nakahunahuna nga
maghimo sini.
11 Gani padayuna ninyo ina. Tinguhai ninyo nga tapuson ang inyo
ginplano nga gusto gid ninyo nga himuon, kag maghatag kamo suno sa
inyo masarangan.
12 Kay kon gusto gid ninyo nga maghatag, batunon sang Dios ang inyo
masarangan. Wala siya nagapaabot nga maghatag kamo sang indi ninyo
masarangan.
13 Wala ako nagasiling nga pamag-anan ninyo ang kahimtangan sang
iban hasta kamo na ang mabudlayan, kundi para bala nga magpalareho
ang aton kahimtangan.
14 Sa karon maayo ang inyo pangabuhi, gani nagakabagay lang nga
buligan ninyo ang mga ginakulang. Kag kon sa iban nga adlaw kamo
naman ang kulangon, kag kon sila may maayo na nga kahimtangan, kundi
sila naman ang mabulig sa inyo. Sa sini nga paagi magpalareho ang
kahimtangan sang isa kag isa.
15 Indi bala nga pareho man sina ang ginasiling sang Kasulatan:
“Ang nagtipon sang madamo wala nagsobra,
kag ang nagtipon sang diutay wala man makulangi.”†
16 Nagapasalamat kami sa Dios nga ginbutang niya sa tagipusuon ni Tito
ang pagdumdom sa inyo pareho gid sang amon pagdumdom sa inyo.
17 Kay indi lang nga nagsugot siya sa amon pangabay nga makadto siya
dira sa inyo, kundi siya gid mismo gusto magkadto dira.
18 Paupdon namon sa iya ang aton utod nga ginadayaw sang tanan nga
iglesya tungod sang iya pagpangabudlay para sa Maayong Balita.
19 Siya amo gani ang ginpili sang mga iglesya nga mag-upod sa amon sa
pagdul-ong namon sang sini nga bulig sa mga ginakulang. Ginahimo
namon ini para madayaw ang Ginoo kag para mapakita sa mga tawo nga
gusto gid namon nga magbulig.

* **8:9** Ang buot silingon sini nga bersikulo nga ginbayaan ni Jesus ang iya gahom kag kadungganan didto sa langit kag nagpakatawo siya kag nag-antos para sa aton para maangkon ta ang espiritual nga mga pagpakamaayo. † **8:15** Exo. 16:18

20 *Paupdon namon ini nga utod kay Tito tungod nga* indi namon gusto nga
sa amon pagpanagtag sining dako nga bulig suspetsuhan kami.
21 Gusto lang namon nga maghimo sang maayo, indi lang sa panulok
sang Ginoo kundi sa panulok man sang tawo.
22 May isa pa gid ka utod nga paupdon namon sa ila. Ini nga tawo
makapila na namon natestingan sa nagkalain-lain nga butang kag
napamatud-an nga may handom gid siya sa pagbulig, kag labi na gid
subong tungod kay dako ang iya pagsalig sa inyo.
23 Kon parte kay Tito, siya kaupod ko nga nagapangabudlay sa pagbulig
sa inyo. Kon parte man sa *sining iban nga* mga kauturan *nga magaupod sa*
iya, sila ang mga ginpadala sang mga iglesya. Ang ila kabuhi nagahatag
kadayawan kay Cristo.
24 Gani, ipakita ninyo sa ila nga mahigugmaon kamo para mahibaluan
nila nga matuod gid ang amon mga pagdayaw sa inyo, kag mahibaluan
man ini sang *iban nga* mga iglesya *paagi sa ila.*

9

Bulig para sa mga Tumuluo

1 Indi na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo parte sa inyo pagbulig sa
mga katawhan sang Dios *didto sa Judea*,
2 tungod kay nahibaluan ko nga gusto gid man ninyo nga magbulig.
Ginapabugal ko gani kamo sa mga taga-Macedonia. Nagasiling ako sa ila
nga kamo dira sa Acaya handa na nga magbulig halin pa sang nagligad nga
tuig. Sang pagkabati nila sadto, natandog gid ang tagipusuon sang
kalabanan sa ila sa paghatag.
3 Gani ginapauna ko dira sila ni Tito para mabuligan kamo sa
pagpreparar sang inyo amot para indi magguwa nga wala sing pulos ang
akon pagpabugal parte sa inyo nga kamo handa na.
4 Kay basi kon may mga taga-Macedonia nga mag-upod sa akon kon
magkadto na ako dira kag masapwan nila nga wala pa man gali kamo
makahanda sang inyo inughatag. Kon amo ini ang matabo mahuy-an kami,
kay *ginpabugal namon kamo tungod kay* dako ang amon pagsalig sa inyo.
Kag labi nga mahuy-an kamo.
5 Gani naghunahuna ako nga dapat pangabayon ini nga mga kauturan
nga mag-una dira para sa wala pa ako mag-abot, matipon na nila ang inyo
amot nga ginpromisa. Kag sa sini nga paagi magaguwa nga naghatag kamo
tungod nga gusto ninyo kag indi nga napilitan lang kamo.
6 Dumduma ninyo ini: Kon diutay ang aton binhi nga ginapanggas,
diutay man ang aton pagaanihon. Pero kon madamo ang aton binhi,
madamo man ang aton ani.
7 Ang kada isa dapat maghatag suno sa iya gusto nga ihatag. Indi nga may
pagpugong ukon nga napilitan lang, kay ginahigugma sang Dios ang mga
nagahatag nga malipayon.
8 Kag ang Dios sarang makahatag sa inyo sang sobra pa sang sa inyo mga
kinahanglanon, para indi gid kamo pagkulangon kag permi pa kamo
makabulig sa iban.
9 Pareho sang ginasiling sang Kasulatan:
“Nagapanagtag siya sa mga imol;
ang iya matarong nga ginahimo dumdumon hasta san-o.”*

* **9:9** Sal. 112:9

10 Kag ang Dios nga nagahatag sang binhi sa mangunguma para may
pagakaunon siya, amo man ang Dios nga magahatag sa inyo sang inyo mga
kinahanglanon. Kag sa sini magadugang pa gid ang inyo pagbulig sa iban.
11 Pabuganaon niya kamo sa tanan nga butang para makabulig kamo
permi sa iban. Kag madamo ang magapasalamat sa Dios tungod sang inyo
ginapadala sa ila nga bulig paagi sa amon.
12 Kay sa sining inyo paghatag, indi lang nga mabuligan ninyo ang mga
kinahanglanon sang mga katawhan sang Dios *sa Judea*, kundi paagi man
sini madamo ang magapasalamat sa Dios.
13 Kay ang inyo bulig nagapamatuod nga nagatuman kamo sa Maayong
Balita parte kay Cristo nga inyo ginatuohan. Gani dayawon nila ang Dios;
kag indi lang tungod kay nagbulig kamo sa ila kundi tungod kay nakabulig
kamo sa tanan.
14 Magapangamuyo sila para sa inyo nga may dako nga paghigugma tungod
sa indi matupungan nga pagpakamaayo sang Dios sa inyo.
15 Gani magpasalamat kita sa Dios tungod sa iya regalo sa aton nga indi
masaysay.

10

Ang Sabat ni Pablo sa mga Nagakontra sa Iya

1-2 *May ara sa inyo nga nagasiling nga* ako, si Pablo, talawan kon dira sa
inyo, pero kon wala na gani dira, kag kon nagasulat lang, maisog. Pero
nagapangabay ako sa inyo, nga may kalulo pareho kay Cristo, nga indi
ninyo ako pagpiliton nga ipakita ko ang akon kaisog kon mag-abot na ako
dira. Kay may mga tawo dira nga nagasiling nga ang amon pagkabuhi
pareho man lang sang pagkabuhi sang mga tawo diri sa kalibutan. Kon
amo man gihapon ina ang ila ginasiling hasta mag-abot ako dira, sigurado
gid nga ipakita ko ang akon kaisog sa ila.
3 Kami matuod mga tawo man lang, pero sa amon pagpakig-away *sa mga
nagakontra sa kamatuoran*, wala kami nagasalig sa amon kaugalingon nga
ikasarang,
4-5 kundi ang gahom sang Dios amo ang armas nga amon ginasaligan.
Amo ina ang amon ginagamit sa pagdaog sa sala nga mga rason sang mga
tawo nga bugalon kag indi magpati sa mga pagpanudlo sang Dios. Bisan
ang ila sala nga mga rason nga pareho sang mabakod nga pader nga
nagasablag sa ila sa pagbaton sang kamatuoran ginaguba namon.
Ginakombinsi namon ang ila mga hunahuna para magmatinumanon sila
sa mga sugo ni Cristo.
6 Karon, kon makita namon nga nagatuman na gid kamo sang tanan, ang
wala nagatuman silutan namon.
7 Hunahunaa bala ninyo sang maathag. Kon may ara nga nagapati nga
siya iya ni Cristo, dapat hunahunaon niya nga kami iya man ni Cristo.
8 Bisan daw sobra na ang akon pagpabugal parte sa awtoridad nga
ginhatag sa akon sang Ginoo, wala ako nahuya, kay ini nga awtoridad wala
ko ginagamit sa pagguba sang inyo pagtuo, kundi sa pagpabakod sini.
9 Indi ko gusto nga maghunahuna kamo nga ginapahog ko kamo sa akon
mga sulat.
10 Kay ang iban dira sa inyo nagasiling nga maisog ako kon sa sulat, pero
kon nagaatubang na gani maluya ako kag wala sing pulos ang akon mga
ginahambal.
11 Dapat makahibalo ang mga nagahambal sina nga kon ano ang amon
ginahambal sa sulat, amo man ina ang amon himuon kon ara na kami dira.

12 Indi kami mangahas nga magkomparar ukon magkabig sang amon
kaugalingon nga pareho sa iban dira nga sobra ang ila pagpadayaw sang
ila kaugalingon. Mga buang-buang gid sila, kay nagataksanay sila kag
nagakomparahanay sang ila kaugalingon nga kaayo.
13 Pero kami ya wala nagapabugal sing sobra, kundi hasta gid lang sa
obra nga ginhatag sang Dios sa amon, kag lakip diri ang amon obra sa inyo.
14 Kon wala kami nakaabot dira sa inyo, puwede nila masiling nga
nagasulubra ang amon pagpabugal. Pero ang matuod, kami ang una nga
nakaabot dira nga nagadala sang Maayong Balita parte kay Cristo.
15 Gani indi sobra ang amon pagpabugal kay wala kami nagaangkon sang
pinangabudlayan sang iban kag ipabugal. Nagasalig man kami nga
samtang nagadugang ang inyo pagtuo, mas madamo pa gid ang amon
mahimo dira sa inyo suno sa ginapahimo sang Dios sa amon.
16 Pagkatapos dira, mawali man namon dayon ang Maayong Balita sa
iban nga mga lugar sa unhan ninyo. Kay indi namon gusto nga angkunon
ang pinangabudlayan sang iban kag ipabugal.
17 *Pareho bala sang ginasiling sang Kasulatan,* "Ang bisan sin-o nga gusto
magpabugal, dapat ipabugal lamang niya ang ginhimo sang Ginoo."*
18 Kay ang Ginoo wala nagakalipay sa tawo nga nagadayaw sang iya
kaugalingon, kundi sa tawo nga iya ginadayaw.

11

Si Pablo kag ang mga Nagapakuno-kuno nga mga Apostoles

1 Kon ang akon pagpabugal subong ginakabig ninyo nga kabuangan,
pasensyahon lang ninyo ako.
2 Kay may diosnon ako nga kaimon nga ginabatyag sa inyo. Pareho kamo
sa isa ka dalaga nga matinlo ang iya pagkababayi, nga akon ginpromisa
nga ipakasal sa isa ka lalaki nga amo si Cristo.
3 Pero nagakahadlok ako nga basi kon dayaan kamo, pareho kay Eva nga
gindayaan sang man-og, kag madula ang inyo sinsero nga handom nga
magsunod kay Cristo.
4 Kay ginabaton lang ninyo ang bisan sin-o nga nagakadto dira sa inyo
nga nagawali sang lain nga Jesus sang sa amon ginwali sa inyo. Kag
ginabaton man ninyo ang lain nga klase sang espiritu kag ang ila ginatawag
nga maayo nga balita nga lain sang sa inyo nga nabaton sa amon.
5 Kon sa akon, indi gid man ako ulihi sa mga nagasiling dira nga sila gid
ang labing maayo nga mga apostoles.
6 Mahimo nga indi ako maayo maghambal, pero madamo man ang akon
nahibaluan parte sa kamatuoran. Kag nahibaluan ninyo ina kay nakita
man ninyo mismo nga ina matuod sa tanan namon nga mga pagtudlo.
7 Wala ako nagpabayad sa inyo sang akon pagwali sang Maayong Balita
nga halin sa Dios, kundi nagsakripisyo ako para mag-ayo ang inyo
espiritual nga kabuhi. Ti malain bala atong akon ginhimo?
8 Daw pareho lang nga ginkawatan ko ang iban nga mga iglesya paagi sa
pagbaton sing bulig sa ila para makaalagad ako sa inyo.
9 Sang ginkulang ako sang akon mga kinahanglanon wala man ako
nagpangayo sang bulig sa bisan kay sin-o sa inyo. Ang *aton* mga kauturan
sa Macedonia amo ang naghatag sa akon sang akon mga kinahanglanon.
Ginlikawan ko nga pabug-atan kamo, kag amo gid man ini permi ang akon
pagahimuon.

* **10:17** Jer. 9:24

10 Ining akon ginapabugal indi gid mapauntat *tungod kay indi gid ako*
magpangayo sing bulig sa inyo ukon sa mga lugar *sa inyo palibot* nga sakop
sang *probinsya sang* Acaya. Kag tungod kay si Cristo ari sa akon, ang akon
ginahambal matuod gid.
11 Pero basi kon magsiling kamo nga wala ako nagapangayo sing bulig sa
inyo tungod kay wala ko kamo ginapalangga. *Sala ina.* Kay palangga ko gid
kamo kag ina nahibaluan sang Dios.
12 Pero tindugan ko ang akon ginhambal nga indi ako magbaton sang
bulig halin sa inyo, para ang mga tawo nga nagapakaapostoles indi
makasiling nga sila nagapangabudlay pareho sa amon.
13 Ina nga mga tawo indi matuod nga mga apostoles, kundi mga
manugdaya kag nagapakuno-kuno lang nga sila mga apostoles ni Cristo.
14 Kon sa bagay, indi katingalahan ina. Kay bisan gani si Satanas
nagapakuno-kuno nga anghel nga nagahatag sang kasanag.
15 Gani indi katingalahan kon ang iya mga sinakpan nagapakuno-kuno
man nga mga alagad sang pagkamatarong. Pero magaabot ang adlaw nga
silutan sila sang silot nga bagay man sa ila ginahimo.

Ang Mga Kabudlayan nga Naagyan ni Pablo

16 Pareho sang akon ginhambal sadto, indi kamo maghunahuna nga
buang-buang ako; pero kon amo ina ang hunahuna ninyo sa akon, waay
kaso, basta pabay-an lang ninyo ako nga magpabugal man sing bisan
diutay lang.
17 Kon sa bagay, kon ginapabugal ko ang akon kaugalingon, indi ina halin
sa Ginoo, kag daw sa buang-buang ako.
18 Pero tungod nga madamo dira ang nagapabugal pareho sa mga tawo
sa kalibutan, ako mapabugal man.
19 *Nagahunahuna kamo nga* maalam kamo, pero ginapabay-an lang
ninyo nga diktahan kamo sang mga buang-buang.
20 Ginahimo nila kamo nga mga ulipon, ginakuha nila ang inyo
pagkabutang, ginadayaan nila kamo, ginapakanubo kag ginapakahuy-an
nila kamo. Bisan amo ina ang ila ginahimo ginapabay-an gid lang ninyo.
21 Makahuluya man nga akuon namon nga maluya kami, pero indi gid
kami makahimo sinang ila ginahimo.
Kon may mangahas nga magpabugal sang bisan ano, ako mangahas man;
bisan matuod nga sa sining akon pagpabugal daw sa buang-buang ako.
22 Kon sila nagapabugal nga sila mga Judio kag mga kaliwat ni Israel kag
ni Abraham, ako amo man.
23 Kon nagasiling sila nga sila mga alagad ni Cristo, mas maayo ako nga
alagad ni Cristo sang sa ila. Nahibaluan ko nga sa sining akon mga
ginapabugal daw sa buang gid ako, *pero ang matuod, mas maayo gid ako nga*
alagad sang sa ila tungod kay mas madamo ang akon pagpangabudlay kon
ikomparar sa ila. Kag mas madamo nga beses ako napriso. Permi gid ako
ginhanot, kag makapila ka beses nga ara ako sa peligro sang kamatayon.
24 Lima gid ka beses nga ginhanot ako sang *akon kapareho nga* mga Judio
sing tag-39 ka lapdos.
25 Tatlo ka beses ako ginlampusan. Kag kaisa ako ginbato. Katatlo ako
nakaagi nga nalunod ang akon ginasakyan, kag isa sina ka bes, isa ka adlaw
kag isa ka gab-i ang akon paglutaw-lutaw sa lawod.
26 Sa akon pagbiyahe sa nagkalain-lain nga lugar, ang akon kabuhi permi
nabutang sa peligro. Nabutang ako sa peligro sa akon mga pagtabok sa mga
suba, sa mga tulisan, sa akon kapareho nga mga Judio, sa mga indi Judio, sa

siyudad, sa kamingawan, sa dagat, kag sa mga tawo nga nagapakuno-kuno nga sila mga kauturan man *kay Cristo*.
27 Naagyan ko man ang mga kabudlayan tungod sang akon obra, kag kon kaisa wala gani ako tinulugan. May mga beses nga indi ako makakaon, kag kon kaisa wala gid ako sing may makaon kag bisan gani sang mainom wala gid. Naagyan ko man ang katugnaw kag kakulang sang bayo.
28 Wala pa labot sang akon mga naagyan nga wala ko nasambit, nagapalibog pa ako adlaw-adlaw sa kahimtangan sang tanan nga iglesya.
29 Kon may ara nga maluya *sa pagtuo*, nagakasubo ako. Kag kon may ara nga nagapakasala, puwerte gid ang akon kasubo.
30 Kon kinahanglan gid man nga magpabugal ako, ipabugal ko na lang ang mga butang nga nagapakita sang akon kaluyahon.
31 Wala ako nagabutig kag ina nahibaluan sang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesus. Dalayawon siya hasta san-o.
32 Sang didto ako sa Damascus, ginpabantayan sang gobernador nga sakop ni Haring Aretas ang puwertahan sang siyudad para dakpon ako.
33 Pero ginbutang ako *sang akon mga upod* sa kaing kag gintunton sa guwa sang pader *sang siyudad* halin sa bintana, gani nakapalagyo ako.

12

Ang Parte sa Ginpakita sang Dios kay Pablo

1 Nahibaluan ko nga wala sing pulos nga magsagi ako pabugal, pero napilitan ako. Karon isugid ko sa inyo ang mga butang nga ginpakita kag ginpahayag sang Ginoo sa akon.
2-4 Kay Cristo na ako sang matabo ini sa akon kag mga 14 na ka tuig ang nakaligad, nga gindala ako paibabaw sa ikatlo nga langit, sa Paraiso. Ambot lang kon ang akon lawas didto gid ukon ang espiritu ko lang. Ang Dios gid lang ang nakahibalo. Nakaabot ako sa Paraiso kag nabatian ko ang mga butang nga indi masarangan nga ipaathag kag indi puwede isugid sa mga tawo.
5 Atong akon naagyan amo ang akon ipabugal. Pero kon parte sa akon kaugalingon, indi ako magpabugal luwas lang kon parte sa akon mga kaluyahon.
6 Kon sa bagay, kon magpabugal gid man ako, indi ako mangin buang-buang kay magasugid man ako sang kamatuoran. Pero indi ako magpabugal kay basi kon magsobra ang ila pagtan-aw sa akon. Gusto ko nga ang ila pagtan-aw sa akon suno lang sa ila nakita kag nabatian sa akon.
7 Pero para indi ako magpabugal sing sobra tungod sa makatilingala nga mga ginpahayag sang Dios sa akon, ang iya ginhimo, gintugutan niya si Satanas nga hatagan ako sang deperensya sa akon lawas. Ginpabay-an lang sang Dios nga paantuson ako ni Satanas sining akon deperensya para indi ako magpabugal.
8 Tatlo gid ka beses nga ginpangayo ko sa Ginoo nga kuhaon niya ini sa akon.
9 *Pero wala niya pagkuhaa.* Sa baylo nagsiling siya, “Ang akon bulig amo lang ang imo kinahanglan. Kay makita gid ang akon gahom kon maluya ka.” Gani malipayon gid ako sa pagpabugal parte sa akon mga kaluyahon, para mabatyagan ko permi ang gahom ni Cristo sa akon.
10 Gani malipayon ako subong sa akon mga kaluyahon, sa mga pag-insulto sa akon, sa mga kabudlayan, sa mga paghingabot, kag sa mga kapiutan tungod sang akon pagsunod kay Cristo. Kay kon maluya ako, ginapabaskog ako *sang Dios*.

Ang Balatyagon ni Pablo sa mga Taga-Corinto

11 Daw sa buang-buang ako *sa akon nga pagpabugal,* pero kamo mismo
ang nagtulod sa akon *nga magpabugal.* Kay kamo kuntani ang dapat
nagdayaw sa akon sa mga nagapakuno-kuno nga mga apostoles, pero wala
ninyo ako pagdayawa. Bisan nahibaluan ko nga sa akon kaugalingon wala
ako sing may ipabugal, indi man ako magpaulihi sa sina nga mga tawo nga
mga labing maayo kuno nga mga apostoles.
12 Sang dira ako sa inyo, padayon ang akon paghimo sang mga milagro
kag makatilingala nga mga butang bisan pa nga may mga sablag nga
nag-alabot sa akon. Kag ini nagapamatuod sang akon pagkaapostol.
13 Ang akon ginhimo dira sa inyo pareho man sang akon ginahimo sa
iban nga mga iglesya, luwas lang nga wala ako nagpabug-at sa inyo paagi
sa pagpangayo sang inyo bulig sa akon. Kon sa sina nga butang nakasala
ako sa inyo, pasensyaha lang ninyo ako.
14 Karon preparado na ako nga magkadto dira sa inyo kag ini mangin
ikatlo na ka beses. Indi gihapon ako magpangayo sang bulig sa inyo,
tungod kay indi man ang inyo pagkabutang ang akon ginapangita kundi
kamo mismo. Kay *daw mga bata ko kamo, kag* indi bala nga ang mga bata
indi kinahanglan nga magsuporta para sa ila mga ginikanan kundi ang
mga ginikanan amo ang magsuporta para sa ila mga bata?
15 Ang matuod lang, malipayon pa gani ako kon makahatag ako sa inyo,
kag bisan pa ang akon kabuhi ihatag ko kon kinahanglan para makabulig
ako sa inyo. Pero ngaa nga bisan dako ang akon pagpalangga sa inyo,
kadiutay gid lang sang inyo pagpalangga sa akon?
16 Kamo mismo makakomporme nga wala ako nagpasagod sa inyo. Pero
basi kon may magsiling sa inyo nga dayaon ako kag natuntuhan ko kamo.
17 Pero paano? Kay nahibaluan man ninyo nga wala gid ako
nagpanguwarta sa inyo paagi sa bisan kay sin-o nga akon ginpadala dira.
18 Ginpangabay ko man si Tito nga magkadto dira kag ginpaupod ko man
sa iya ang isa pa gid ka utod. Indi man kamo makasiling nga namintaha si
Tito sa inyo. Indi mahimo nga intuon niya kamo kay nakita man ninyo nga
pareho ang amon pagginawi kag katuyuan.
19 Basi kon dugay na ang inyo paghunahuna nga wala kami sang iban
nga ginahimo kundi ang pagdepensa lang sang amon kaugalingon sa inyo.
Mga hinigugma, kami nga ara kay Cristo nagasiling sa inyo sa atubangan
sang Dios nga wala kami sang iban nga katuyuan sa tanan nga amon
ginahambal kundi ang pagpabakod sang inyo pagtuo.
20 Nahadlok ako, kay basi kon pag-abot ko dira, makita ko nga ang inyo
ginahimo lain sang sa akon ginapaabot sa inyo. Kag *kon ina ang matabo,*
makita man ninyo nga lain man ako sang sa inyo ginapaabot sa akon.
Nahadlok ako, kay basi kon maabtan ko kamo nga nagailinaway,
nagahinisaay, nagainakigay, nagahandom lang para sa inyo kaugalingon,
nagahambal sang malain kontra sa iban, nagakutsokutso, nagapabugal,
kag nagaginamo.
21 Nahadlok man ako, kay basi kon pag-abot ko dira mahuy-an naman
ako sa Dios tungod sa inyo. Kag basi kon magakasubo lang ako tungod kay
madamo sa inyo ang nagpakasala sang una, kag hasta subong wala pa
naghinulsol sang ila mga mahigko nga ginhimo pareho sang imoral nga
pagpakigrelasyon kag pagusto nga paghimo sang kalautan.

13

Ang Katapusan nga mga Laygay kag mga Bilin

1 Amo na ini ang akon mangin ikatlo nga pagkadto dira sa inyo.
Nagasiling ang Kasulatan, "Ang akusasyon dapat mapamatud-an sang
duha ukon tatlo ka saksi."*
2 Karon, gusto ko nga paandaman ang mga nakasala sang una, kag pati
man ang tanan, nga ang mga butang nga akon ginhambal sang ikaduha ko
nga pagkadto dira ginasulit ko subong—nga sa akon pag-abot liwat dira
wala gid sing may makalikaw sa akon pagdisiplina.
3 Himuon ko ini para pamatud-an sa inyo nga si Cristo ang nagahambal
paagi sa akon, kay amo man ini ang inyo ginapangita. Indi siya maluya sa
iya pagpanghikot sa inyo kundi makagagahom.
4 Matuod ginlansang si Cristo sa krus tungod kay ginpaubos niya ang iya
kaugalingon, pero subong buhi siya tungod sa gahom sang Dios. Kag
tungod kay ara kami kay Cristo, nagapaubos kami sang amon kaugalingon
pareho sa iya. Pero sa amon pag-alagad sa inyo, makita man ninyo nga ang
gahom sang Dios ari man sa amon tungod kay siya upod namon.
5 Usisaa ninyo ang inyo kaugalingon kon bala may pagtuo *gid* kamo *kay*
Cristo. Tan-awa maayo ang inyo kabuhi. Indi bala nahibaluan na ninyo nga
si Cristo Jesus ara sa inyo?—luwas kon masapwan nga indi kamo matuod
nga mga tumuluo.
6 Nagasalig ako nga makita ninyo nga kami matuod gid nga mga
apostoles ni Cristo.
7 Nagapangamuyo kami sa Dios nga indi kamo maghimo sang bisan ano
nga malain. Wala kami nagapangamuyo sini para makita sang mga tawo
nga ginasunod ninyo ang amon mga ginatudlo sa inyo, kay bisan indi ninyo
kami pagkilalahon nga mga apostoles ni Cristo, basta nagahimo kamo sing
maayo.
8 Kay indi kami makahimo sang bisan ano nga kontra sa kamatuoran,
kundi ang para gid lang sa kamatuoran.
9 Nagakalipay kami kay sa pagpaubos namon sang amon kaugalingon
nangin mabaskog kamo *sa inyo pagtuo*. Ang amon ginapangamuyo nga
wala gid sing may makita nga kasawayan sa inyo.
10 Nagasulat ako sini sa inyo samtang wala pa ako dira, para sa pag-abot
ko indi na ako mapilitan nga maggamit sang akon awtoridad sa masakit
nga mga hambal. Kay ginhatag sa akon sang Dios ang awtoridad nga ini
para palig-unon kamo, kag indi nga para gub-on.
11 Sa katapusan, paalam sa inyo† mga kauturan. Tadlunga ninyo ang inyo
kabuhi. Magpalig-unanay kamo kag mag-isa. Dapat maayo ang inyo
relasyon sa isa kag isa. Kag kon himuon ninyo ini, ang Dios nga
ginahalinan sang gugma kag kalinong magaupod sa inyo.
12 Magkamustahanay kamo bilang mag-ulutod kay Cristo.‡
Ang tanan nga katawhan sang Dios diri nagapangamusta sa inyo.
13 Kabay pa nga ara sa inyo tanan ang pagpakamaayo sang aton Ginoong
Jesu-Cristo, ang gugma sang Dios, kag ang pagpakig-upod sang Espiritu
Santo.

---

* **13:1** Deu. 19:15 † **13:11** *paalam sa inyo:* ukon, *magkalipay kamo* ‡ **13:12** *bilang mag-ulutod kay Cristo:* sa literal, *nga may balaan nga halok*

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Galacia

1 *Ako* si Pablo nga apostol. *Ang akon pagkaapostol* indi halin sa tawo
ukon paagi sa tawo, kundi paagi kay Jesu-Cristo kag sa Dios nga Amay nga
nagbanhaw sa iya halin sa kamatayon.
2 *Ako* kag ang tanan nga kauturan diri *nagapangamusta* sa mga iglesya
dira sa Galacia.
3 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios
nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.
4 Naghalad si Cristo sang iya kaugalingon para mapatawad kita sa aton
mga sala, kag para maluwas niya kita sa kalautan nga nagahari sa sini nga
panahon. Ginhimo niya ini tungod nga amo ini ang kabubut-on sang aton
Dios kag Amay.
5 Dalayawon ang Dios hasta san-o! Amen.

Ang Maayong Balita Parte kay Cristo nga Wala gid sing may Makatupong

6 Natingala gid ako nga kadali lang sa inyo magtalikod sa Dios nga
nagtawag sa inyo paagi sa grasya ni Cristo kag magpati sa iban nga
maayong balita.
7 *Ang matuod* wala na sang iban pa nga maayong balita. Pero nasambit
ko ini tungod nga may mga tawo dira nga nagagamo sa inyo kay gusto nila
nga tikuon ang Maayong Balita parte kay Cristo.
8 Pero tandai ninyo ini: bisan ang anghel nga halin sa langit ukon bisan
kami pa ang magwali sang lain nga maayong balita sang sa amon anay
ginwali sa inyo, sumpaon siya sang Dios!
9 Nagsiling na kami sang una, kag subong ginasulit ko, nga ang bisan
sin-o nga nagawali sa inyo sang lain nga maayong balita sang sa inyo
nabaton sa amon, sumpaon siya sang Dios.
10 Indi kamo maghunahuna nga gusto ko lang nga dayawon ako sang
tawo. Indi! Gusto ko nga ang Dios amo ang magdayaw sa akon. Indi man
kamo maghunahuna nga gusto ko lang magpaayon sa mga tawo, kay kon
amo ina ang akon ginahimo, indi ako matuod nga alagad ni Cristo.

Kon Paano Nangin Apostol si Pablo

11 Gusto ko nga mahibaluan ninyo mga kauturan, nga ang Maayong
Balita nga akon ginwali sa inyo indi himo-himo lang sang tawo.
12 Wala ko ini nabaton halin sa tawo, kag wala man sang tawo nga
nagtudlo sini sa akon, kundi si Jesu-Cristo ang nagpahayag sini sa akon.
13 Nabatian ninyo ang akon mga ginhimo sang nagasunod pa ako sa
relihiyon sang mga Judio. Ginhingabot ko nga wala sing luoy-luoy ang
iglesya sang Dios, kag gintinguhaan ko nga laglagon sila tanan.
14 Kag kon parte sa mga pagtuman sa amon mga pagsulundan sa
relihiyon sang mga Judio, nalabawan ko ang kadam-an sa akon mga
katubo-tubo nga mga Judio, kay gintinguhaan ko nga tumanon gid ang mga
tradisyon sang amon mga katigulangan.
15 Pero ginkaluoyan ako sang Dios, kay sa wala pa ako matawo ginpili na
niya ako kag gintawag *nga mag-alagad sa iya*.

---

* **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

16 Kag sang nagpahayag ang Dios sa akon sang iya Anak para iwali siya sa
mga indi Judio, wala ako nagpatudlo kay bisan sin-o.
17 Wala man ako nagkadto sa Jerusalem para magpakigkita sa mga
apostoles nga nauna sa akon. Sa baylo, nagkadto ako dayon sa Arabia kag
pagkatapos nagbalik ako sa Damascus.
18 Pagkatapos sang tatlo ka tuig, nagkadto ako sa Jerusalem para
magpakigkita kay Pedro.‡ Duha ako ka semana didto sa iya.
19 Wala ako sang iban nga nakita didto nga mga apostoles luwas lang kay
Santiago nga utod sang Ginoo.
20 Matuod ang tanan nga ginasugid ko sa sulat nga ini, kag nahibaluan
sang Dios nga wala ako nagabutig.
21 Dayon nagkadto ako sa Syria kag sa Cilicia.
22 Sang sadto nga tiyempo indi pa ako personal nga kilala sang mga
iglesya nga ara kay Cristo sa Judea.
23 Nabalitaan lang nila nga ang nagahingabot anay sa ila nagawali na
sang pagtuo nga sadto gintinguhaan niya nga dulaon.
24 Gani gindayaw nila ang Dios tungod sa ginhimo niya sa akon.

2

Si Pablo kag ang Iban nga mga Apostoles

1 Pagkaligad sang 14 ka tuig, nagbalik liwat ako sa Jerusalem. Kaupod ko
si Barnabas, kag gindala ko man si Tito.
2 Nagbalik ako tungod nga nagpahayag ang Dios sa akon nga makadto
ako didto. Nagpakigkita ako sa mga manugdumala sang mga tumuluo. Kag
sang kamihanon na lang, ginpaathag ko sa ila kon ano ang Maayong Balita
nga akon ginawali sa mga indi Judio. Ginhimo ko ato kay indi ko gusto nga
mangin wala sing pulos ang akon mga pagpangabudlay sang una kag
subong.
3 *Komporme sila sa akon ginawali,* kay bisan indi Judio si Tito nga akon
upod, wala sila nagpilit nga tulion siya *suno sa Kasuguan ni Moises*.
4 Ang mga tawo lang nga nagpakuno-kuno nga sila mga tumuluo ang
nagsiling nga kinahanglan siya nga tulion. Ato nga mga tawo nag-impon
lang sa mga tumuluo para panilagan ang aton kahilwayan *sa Kasuguan ni
Moises*, nga naangkon ta paagi kay Cristo Jesus. Kay gusto nila nga
pasundon kita sa sina nga mga sugo.
5 Pero wala gid kami nagsunod sa ila gusto bisan gamay lang, para
matipigan namon para sa inyo ang kamatuoran *nga ginatudlo* sang
Maayong Balita.
6 Ang mga manugdumala sang mga tumuluo *didto sa Jerusalem* wala gid
sing may gindugang sa akon ginatudlo. (Kon sa bagay ano gid man ina sa
akon kon sin-o gid sila, tungod nga sa Dios palareho lang kami.)
7 Sa baylo, ginkilala nila nga ako amo ang ginatugyanan sang Dios nga
magtudlo sang Maayong Balita sa mga indi Judio, pareho man kay Pedro
nga gintugyanan sa pagtudlo sa mga Judio.
8 Kay ang Dios nga naghimo sa kay Pedro nga mangin apostol para sa
mga Judio amo man ang naghimo sa akon *nga mangin apostol* para sa mga
indi Judio.
9 Gani pagkahibalo sang mga ginakilala nga mga manugdumala sang
mga tumuluo, nga amo sila ni Santiago, Pedro kag Juan, nga ginhatagan
ako sang Dios sini nga buluhaton, ginbaton nila kami ni Barnabas bilang ila

‡ **1:18** *Pedro:* sa Griego, *Cefas* (amo man sa 2:9, 11, 14)

mga kaupod *nga manugpangabudlay*. Kag nagsugtanay kami nga kami ni
Barnabas *magawali* sa mga indi Judio kag sila ya sa mga Judio.
10 Ang ila lang pangabay sa amon nga buligan namon ang imol nga mga
tumuluo *didto sa Jerusalem*. Amo man gani ina ang akon luyag nga himuon.

Ginsaway ni Pablo si Pedro sa Antioc

11 Karon, sang si Pedro didto sa Antioc, ginsaway ko siya tungod nga sala
ang iya ginhimo.
12 *Amo ini ang natabo*: sang wala pa makaabot ang mga tinawo ni
Santiago, nagakaon si Pedro kaupod sang mga indi Judio *nga mga tumuluo*.
Pero pag-abot sang mga tinawo ni Santiago, nagbulag siya kag indi na gid
siya magkaon upod sa mga indi Judio, kay nahadlok siya nga basi sawayon
siya sang mga Judio nga nagapati nga ang mga indi Judio kinahanglan nga
magpatuli.
13 Pati ang iban nga Judio *nga mga tumuluo didto sa Antioc* nagsunod man
kay Pedro bisan nahibaluan nila nga indi malain ang magkaon upod sa
mga indi Judio. Bisan gani si Barnabas nadala man sa ila pagpakuno-kuno.
14 Sang nakita ko nga wala sila nagasunod sa kamatuoran *nga ginatudlo*
sang Maayong Balita, ginhambalan ko si Pedro sa atubangan sang tanan.
Nagsiling ako sa iya, "Ngaa *ginhimo mo ato? Daw pareho lang nga* ginapilit
mo ang mga indi Judio nga magkabuhi subong mga Judio.* Ikaw gani nga
Judio mismo wala man nagasunod sa mga kasuguan sang mga Judio, kundi
nagakabuhi subong isa ka indi Judio."

Judio ukon Indi Judio Pareho nga Maluwas kon Magtuo

15 Natawo kami nga mga Judio, kag lain kami sa mga indi Judio nga
ginakabig sang kapareho namon nga mga Judio nga mga makasasala.
16 Pero nahibaluan namon nga ginapakamatarong sang Dios ang tawo
paagi sa iya pagtuo kay Cristo Jesus kag indi sa pagtuman sa Kasuguan.
Gani kami man nga mga Judio nagtuo kay Cristo Jesus para
pakamatarungon kami sang Dios tungod sa amon pagtuo kag indi tungod
sa amon pagtuman sa Kasuguan. Kay wala gid sing tawo nga
pakamatarungon sang Dios paagi sa iya pagtuman sa Kasuguan.
17 Karon, kon sa amon handom nga pakamatarungon kami *sang Dios*
paagi sa amon pagpakig-isa kay Cristo nagaguwa nga kami makasasala
tungod nga ginabaliwala namon ang Kasuguan, ano, nagakahulugan bala
nga si Cristo nagatulod sa paghimo sang sala? Indi mahimo!
18 Pero kon balikan ko naman ang *pagsalig sa Kasuguan nga* akon
ginbayaan, ako na ang nagapamatuod nga makasasala ako *tungod nga*
ginlapas ko ang Kasuguan.
19 Ang matuod, paagi mismo sa Kasuguan nahibaluan ko nga wala sing
gahom ang Kasuguan sa akon.† Gani hilway na ako nga magkabuhi sa Dios.
20 Napatay ako kaupod ni Cristo sa krus. Indi na ako ang nagakabuhi
subong, kundi si Cristo na ang nagakabuhi sa akon. Kag ining kabuhi nga
akon ginakabuhi subong amo ang resulta sang akon pagtuo sa Anak sang
Dios nga naghigugma sa akon kag naghalad sang iya kabuhi para sa akon.
21 Wala ko ginapakawalay pulos ang grasya sang Dios. Kay kon ang
pagtuman sa Kasuguan amo ang paagi nga pakamatarungon sang Dios ang
tawo, ti, wala sing pulos ang kamatayon ni Cristo.

---

* **2:14** *magkabuhi subong mga Judio:* buot silingon, *magsunod sa mga kasuguan sang mga Judio*
† **2:19** *nahibaluan ko nga wala sing gahom ang Kasuguan sa akon:* ukon, *nahibaluan ko nga indi ko maangkon ang pagkamatarong paagi sa akon paghimulat sa pagsunod sini.*

3

Ang Pagtuman sa Kasuguan ukon ang Pagtuo kay Cristo

1 Kamo nga mga taga-Galacia, kulang ang inyo pag-intiendi! Ngaa
nagapati kamo sa mga tawo nga nagadaya sa inyo *nga sundon gid ninyo ang*
Kasuguan ni Moises? Maathag ang akon ginsiling sa inyo kon ano ang
kahulugan sang kamatayon ni Cristo sa krus.
2 Indi bala nga nabaton na ninyo ang Espiritu *Santo* paagi sa inyo pagtuo
sa *Maayong Balita nga* inyo nabatian, kag indi tungod sa inyo pagtuman sa
Kasuguan?
3 Matuod gid nga kulang ang inyo pag-intiendi. Kay sang pagsugod ninyo
sang inyo pagtuo kay Cristo nagsalig kamo sa bulig sang Espiritu *Santo*, pero
subong nagahunahuna kamo nga malambot ninyo ang inyo lalambuton
bilang Kristohanon paagi sa inyo kaugalingon nga pagpaninguha.
4 Ano, wala bala sing pulos ang inyo naeksperiensyahan? Indi mahimo
nga wala lang ato sing pulos.
5 Indi bala nga ginhatagan kamo sang Dios sang Espiritu *Santo* kag paagi
sa iya nagahimo kamo sang mga milagro? Kag indi bala nga nabaton ninyo
ini paagi sa inyo pagtuo sa *Maayong Balita nga* inyo nabatian, kag indi
tungod sa inyo pagtuman sa Kasuguan?
6 Pareho bala sang natabo kay Abraham. *Suno sa Kasulatan*, "Nagtuo siya
sa Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*."*
7 Gani maathag nga ang mga tawo nga nagatuo sa Dios amo ang matuod
nga mga kaliwat ni Abraham.
8 Sang una pa gid, nagsiling ang Kasulatan nga pakamatarungon sang
Dios ang mga indi Judio tungod sang ila pagtuo. *Suno sa Kasulatan,* ining
Maayong Balita ginpahayag na daan sang Dios kay Abraham. *Nagsiling*
siya, "Pakamaayuhon ko ang tanan nga nasyon paagi sa imo."†
9 Gani ang mga nagatuo ginapakamaayo man pareho kay Abraham nga
nagtuo *sa Dios*.
10 Pero ang mga tawo nga nagasalig sa ila pagtuman sa Kasuguan
ginpakamalaot na *sang Dios*. Kay suno sa Kasulatan, "ginapakamalaot ang
wala nagatuman sang tanan nga ginapatuman sang Kasuguan."‡
11 Maathag nga wala gid sing tawo nga pakamatarungon sang Dios
tungod sang iya pagtuman sa Kasuguan. Kay *nagasiling ang Kasulatan,*
"Ang tawo nga ginpakamatarong tungod sa iya pagtuo magakabuhi.§"*
12 Ang Kasuguan wala sing labot sa pagtuo, kay *nagasiling ang Kasulatan,*
"Ang tawo nga nagatuman sang Kasuguan makaangkon sang kabuhi."†
13 Ginpakamalaot na kita tungod nga indi ta matuman ang tanan nga
ginasiling sang Kasuguan. Pero gintubos kita ni Cristo sa sini nga
pagpakamalaot. Siya amo ang ginpakamalaot para sa aton. Kay nagasiling
ang Kasulatan, "Ang bisan sin-o nga ginbitay sa kahoy ginpakamalaot."‡
14 *Amo ini ang ginhimo sang Dios* agod paagi kay Cristo Jesus ang
pagpakamaayo nga iya ginhatag kay Abraham mahatag man niya sa mga
indi Judio, agod paagi sa aton pagtuo mabaton ta ang Espiritu *Santo* nga iya
ginpromisa.

Ang Kasuguan kag ang Promisa sang Dios

---

* **3:6** Gen. 15:6 † **3:8** Gen. 12:3; 18:18; 22:18 ‡ **3:10** Deu. 27:26 § **3:11** *magakabuhi:* buot silingon, magakabuhi sa wala sing katapusan kag ara sa Dios. * **3:11** Hab. 2:4 † **3:12** Lev. 18:5 ‡ **3:13** Deu. 21:23

15 Mga kauturan, hatagan ko kamo sang halimbawa. Wala sing may
makapanginwala ukon makadugang sa kasugtanan nga ginpirmahan na.
16 Karon, nagpromisa *ang Dios* kay Abraham kag sa iya kaliwat. Wala
siya nagsiling *kay Abraham*, “sa imo mga kaliwat” nga ang buot silingon
madamo nga tawo, kundi ang siling niya, “sa imo kaliwat”§ nga ang buot
silingon isa lang ka tawo; kag ini wala sing iban kundi si Cristo.
17 Ang buot ko silingon amo ini: Ang kasugtanan sang Dios *kay Abraham*
nahimo sa wala pa ang Kasuguan, tungod nga mga 430 pa ka tuig ang
nakaligad antes ginhatag sang Dios ang Kasuguan. Gani atong ginpromisa
sang Dios indi mahimo nga gub-on ukon dulaon sang Kasuguan.
18 Kay kon mabaton ta ang pagpakamaayo paagi sa pagtuman sa
Kasuguan, ti wala na sing pulos ang iya promisa kay Abraham. Pero ang
matuod, ginhatag sang Dios ang pagpakamaayo bilang pagtuman sa iya
promisa.

19 Kon amo sina, ngaa ginhatag pa gid ang Kasuguan? Ang Kasuguan
gindugang sang Dios para mahibaluan sang mga tawo nga nagapakasala
sila. Kag ini hasta lang sa pag-abot sang kaliwat *ni Abraham* nga gintumod
sang Dios sa iya promisa. Ginhatag sang Dios ina nga Kasuguan paagi sa iya
mga anghel, kag sila ang naghatag sini sa mga tawo paagi sa
manugpatunga.
20 *Pero ang promisa indi pareho sini.* Wala ini ginhatag sang Dios *kay*
Abraham paagi sa manugpatunga ukon kaupod ang mga anghel, kundi siya
lang mismo.

21 Karon, basi maghunahuna kamo nga ang Kasuguan nagakontra sa
mga promisa sang Dios. Wala! Kay kon ginhatag ang Kasuguan para
makahatag sang kabuhi *nga wala sing katapusan*, ina na lang kuntani ang
paagi sang Dios para pakamatarungon niya kita.
22 Sa baylo, nagasiling ang Kasulatan nga ang tanan nga tawo gin-ulipon
sang sala. Gani ang mga nagatuo kay Jesu-Cristo amo lang ang
makaangkon sang ginpromisa sang Dios.

23 Sang wala pa ang ginatawag nga pagtuo *kay Cristo*, daw pareho kita sa
mga priso. Ang Kasuguan amo ang nagpriso sa aton hasta sa adlaw nga
nag-abot si Cristo kag nagtuo na kita sa iya.
24 Ang halimbawa sang Kasuguan pareho sang isa ka yaya nga
nag-atipan sa aton hasta sa pag-abot ni Cristo, agod paagi sa aton pagtuo *sa*
iya pakamatarungon niya kita.
25 Kag tungod nga subong ara na ang ginatawag nga pagtuo, wala na kita
sa idalom sang pag-atipan sang sina nga yaya.

26 Kamo tanan mga anak na sang Dios tungod sang inyo pagtuo kay Cristo
Jesus.
27 Kay ginbautisohan kamo sa inyo pagpakig-isa kay Cristo.* Kon sa mga
bayo, ginsuksok na ninyo si Cristo.
28 Karon palareho na lang ang mga Judio kag ang mga indi Judio, ang mga
ulipon kag ang mga indi ulipon, ang mga lalaki kag ang mga babayi. Kita
tanan palareho na lang tungod nga kita ara na kay Cristo Jesus.
29 Kag tungod nga kamo iya na ni Cristo, mga kaliwat kamo ni Abraham,
kag kon ano ang ginpromisa *sang Dios* kay Abraham mabaton man ninyo.

---

§ **3:16** Tan-awa ang Gen. 12:7 kag ang footnote. * **3:27** *sa inyo pagpakig-isa kay Cristo:* ukon, *bilang tanda sang inyo pagpakig-isa kay Cristo;* ukon, *para makipag-isa kamo kay Cristo*

4

1 Samtang bata pa ang manunubli, pareho lang siya sa ulipon bisan
matuod nga siya ang tag-iya sang tanan nga pagkabutang.
2 May mga tawo nga gintugyanan nga magaatipan sa iya kag sa iya mga
propedad hasta sa tion nga gintalana sang iya amay.
3 Kita amo man sina anay sang wala pa kita nakahibalo parte sa pagtuo.*
Gin-ulipon kita sang panguna nga pagtulun-an sang kalibutan nga umalagi
lang.
4 Pero sang pag-abot sang tion nga gintalana sang Dios, ginpadala niya
ang iya Anak. Natawo siya sa isa ka babayi kag nagkabuhi sa idalom sang
Kasuguan
5 para tubuson ang tanan nga ara sa idalom sang Kasuguan, para mangin
anak kita *sang Dios*.
6 Kag tungod nga kita mga anak na *sang Dios*, ginpadala niya ang Espiritu
sang iya Anak sa aton mga tagipusuon. Amo ina nga makatawag na kita sa
Dios nga “Amay.”
7 Gani karon, indi na kita mga ulipon kundi mga anak. Kag tungod nga
kita mga anak *sang Dios*, magapanubli kita sang iya mga ginpromisa nga
palanublion.

Ang Pagkabalaka ni Pablo sa mga Taga-Galacia

8 Sang wala pa kamo nakakilala sa Dios mga ulipon kamo sang mga
dios-dios nga indi man matuod.
9 Pero karon nga nakilala na ninyo ang Dios (ukon mas maayo siguro kon
magsiling ako, karon nga nakilala na kamo sang Dios *subong iya mga anak*),
ti ngaa nga gusto pa ninyo magbalik liwat sa panguna nga pagtulun-an nga
indi man makabulig? Ngaa gusto ninyo nga magpaulipon liwat sa sina nga
pagtulun-an?
10 May pinasulabi pa kamo nga mga adlaw, mga bulan, mga tiyempo kag
mga tuig!†
11 Ginahadlukan ako nga basi ang tanan ko nga pagpangabudlay dira sa
inyo mangin wala sing pulos.
12 Mga kauturan, nagapakitluoy ako sa inyo nga sundon ninyo ako, kay
bisan Judio ako, nangin pareho ako sa inyo *nga wala nagakabuhi sa idalom
sang Kasuguan*.
Wala kamo sing may nahimo nga malain sa akon.
13 Nakahibalo gid kamo nga tungod sa akon pagmasakit nakawali ako
sang Maayong Balita dira sa inyo sa nahauna nga tion.
14 Kag bisan nalainan kamo sa deperensya sang akon lawas wala ninyo
ako pagsikwaya. Ginbaton ninyo ako nga daw isa ka anghel nga halin sa
Dios. Ginbaton ninyo ako pareho nga si Cristo Jesus ang inyo ginabaton.
15 Maayo kamo sadto! Pero ano ang natabo sa inyo subong? Ako mismo
makapamatuod nga sang una kon mahimo pa lang, bisan ang inyo mga
mata lukaton ninyo para ihatag sa akon.
16 Pero subong ginakabig ninyo ako nga kaaway tungod nga ginasugid ko
sa inyo ang kamatuoran.
17 May mga tawo dira nga nagapakita nga sila nagakabalaka sa inyo, pero
indi maayo ang ila katuyuan. Gusto lang nila nga palas-ayon kamo sa akon
para sila amo ang inyo dampigan.

---

* **4:3** *sang wala pa kita nakahibalo parte sa pagtuo:* sa literal, *sang bata pa kita* † **4:10** Ginhambal ini ni Pablo tungod kay nagahunahuna sila nga ini makadugang sa kaluwasan nga ila nabaton kay Cristo.

18 Indi malain nga magpakita sila sang pagkabalaka sa inyo bisan wala
ako dira, basta maayo lang ang ila katuyuan.
19 *Pinalangga* ko nga mga anak *kay Cristo*, samtang nagahulat ako nga
ang kabuhi ni Cristo makita sa inyo, pareho ako sa manugbata nga
nagapasakit.
20 Kuntani dira ako sa sini nga mga tinion para makapakighambal ako sa
inyo sing maayo, kay nagalibog ang akon hunahuna tungod sa inyo!

Ang Halimbawa ni Hagar kag ni Sara

21 May gusto ako nga ipamangkot sa inyo nga buot magpasakop sa
Kasuguan. Wala bala kamo nakabati kon ano ang ginasiling sang
Kasuguan?
22 Nagasiling didto nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki; ang isa
sa ulipon *nga si Hagar*, kag ang isa sa iya asawa *nga si Sara*.
23 Ang iya anak sa ulipon natawo sa ordinaryo nga pagkatawo, pero ang
iya anak nga sa iya gid asawa natawo suno sa promisa *sang Dios*.
24 Puwede ini nga himuon nga halimbawa: Ining duha ka babayi
nagarepresentar sang duha ka kasugtanan. Si Hagar nagarepresentar sang
kasugtanan nga ginhatag *sang Dios kay Moises* sa Bukid sang Sinai. Ang iya
mga anak natawo nga mga ulipon.‡
25 Si Hagar, nga nagarepresentar sang Bukid sang Sinai sa Arabia,
nagarepresentar man sang siyudad sang Jerusalem subong. Kay ang mga
tawo sa Jerusalem ulipon *sang Kasuguan*.
26 Pero *si Sara* indi ulipon *kag siya ang nagarepresentar sang* langitnon
nga Jerusalem. Kag siya ang aton iloy *tungod kay indi kita ulipon sang
Kasuguan*.
27 Kay nagasiling ang Kasulatan,
“Magkalipay ka, baw-as nga babayi!
Maghugyaw ka sa kalipay,
ikaw nga wala pa gid makaagi sing pasakit sa pagbata.
Tungod nga bisan ginbayaan ka sang imo bana,
mas madamo pa ang imo mabata sang sa babayi
nga nagapuyo upod sa iya bana.”§
28 Mga kauturan, mga anak na kamo sang Dios suno sa iya promisa,
pareho kay Isaac *nga natawo tungod nga siya ginpromisa sang Dios*.
29 Sang una ang *anak ni Abraham nga* natawo sa ordinaryo nga
pagkatawo naghingabot sa anak nga natawo paagi sa gahom sang Espiritu
Santo. Kag amo man ini ang nagakatabo subong *sa aton, ginahingabot kita
sang mga tawo nga nagapasakop sa Kasuguan*.
30 Pero ano ang siling sang Kasulatan? “Palayasa inang babayi nga ulipon
kag ang iya anak, kay ang anak sang ulipon indi dapat partihan sa
palanublion sang anak sang babayi nga indi ulipon.”*
31 Gani mga kauturan, indi kita pareho sa anak sang babayi nga ulipon
kundi sa anak sang babayi nga indi ulipon.

5

Indi Kamo Magpaulipon Liwat sa Kasuguan

‡ **4:24** Subong nga ang anak ni Hagar natawo nga ulipon, ang mga nagapasakop sa Kasuguan ulipon man sang sina mismo nga Kasuguan. § **4:27** Isa. 54:1 * **4:30** Gen. 21:10

1 Ginhilway kita ni Cristo para indi na kita pag-ulipunon *sang Kasuguan*
ni Moises. Gani magpakabakod kita *sa aton pagtuo* kag indi na kita
magpaulipon pa liwat.
2 Dumduma ninyo ini, kag ako mismo si Pablo ang nagahambal sini sa
inyo. Kon magpatuli pa kamo *bilang pagtuman sa Kasuguan*, ginabaliwala
ninyo ang ginhimo ni Cristo para maluwas kamo.
3 Kag ipaathag ko liwat sa inyo nga ang mga tawo nga nagapati nga
kinahanglan nga magpatuli, kinahanglan man nga tumanon nila ang tanan
nga ginasiling sang Kasuguan.
4 Kon nagasalig kamo nga pakamatarungon kamo sang Dios paagi sa inyo
pagtuman sa Kasuguan, ti nagakahulugan lang nga nahamulag kamo kay
Cristo, kag nagpalayo na kamo sa grasya *sang Dios*.
5 Pero kita *nga ara kay Cristo* nagasalig kag nagapaabot nga
pakamatarungon kita paagi sa aton pagtuo kag sa gahom sang Espiritu
Santo.
6 Tungod nga kon ara na kita kay Cristo Jesus, indi na importante kon
bala natuli na kita ukon wala. Ang aton pagtuo amo ang importante, ang
pagtuo nga makita paagi sa *aton* paghigugma *sa aton isigkatawo*.
7 Maayo ang inyo ginahimo sang una. Sin-o ang nagpauntat sa inyo sa
pagsunod sa kamatuoran?
8 Indi mahimo nga ang *Dios nga* nagtawag sa inyo amo man ang
nagpauntat sa inyo *sa pagsunod sa kamatuoran*.
9 *Inang mga tawo nga nagapatalang sa inyo* pareho sang inugpahabok*
nga bisan diutay lang makapahabok sang bilog nga ginamasa nga harina.
10 Pero may pagsalig gid ako sa Ginoo nga ang akon gintudlo sa inyo amo
ang inyo nga sundon. Kag ina nga mga tawo nga ara dira nga nagagamo sa
inyo, bisan sin-o man ina sila, pagasilutan sila sang Dios.
11 May nagasiling nga nagatudlo ako nga ang tawo dapat tulion. Mga
kauturan, indi kamo magpati sina. Tungod nga kon matuod ina, ngaa
ginahingabot pa nila ako? *Kag kon nagatudlo ako sina*, ti wala sing pulos
ang *akon pagtudlo parte sa* krus, nga para sa iban kabuangan.
12 Maayo pa nga ang mga tawo nga nagagamo sa inyo *nga nagatudlo nga*
dapat kamo magpatuli indi lamang magpatuli kundi magpakapon man
sang ila kaugalingon!
13 Kamo, mga kauturan, gintawag *sang Dios* para mangin hilway *sa*
Kasuguan. Pero indi ninyo paggamiton ang inyo kahilwayan sa paghimo
sang gusto sang inyo tawhanon nga kinaugali. Ang inyo himuon, alagaran
ninyo ang isa kag isa nga may paghigugma.
14 Tungod nga ang bilog nga Kasuguan natingob sa isa lang ka sugo:
"Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho sang paghigugma mo sa imo
kaugalingon."†
15 Pero kon nagainaway kamo pareho sa mapintas nga mga sapat,
mag-andam kamo kay basi kon gub-on ninyo ang pagtuo sang isa kag isa.

Ang Handom sang Espiritu Santo Lain sang sa Tawo

16 Ang akon buot silingon, magkabuhi kamo nga ginagiyahan sang
Espiritu *Santo* para indi ninyo mahimo ang mga malain nga handom sang
inyo tawhanon nga kinaugali.
17 Tungod nga ang gusto sang aton tawhanon nga kinaugali kontra sa
gusto sang Espiritu *Santo*, kag ang gusto sang Espiritu *Santo* kontra man sa

* **5:9** *inugpahabok:* ukon, *lebadura.* Sa English, *yeast.* † **5:14** Lev. 19:18

gusto sang aton tawhanon nga kinaugali. Ining duha nagakontrahanay,
gani indi ta mahimo ang aton gusto nga himuon.
18 Kag kon nagapasakop kita sa Espiritu *Santo*, wala kita sa idalom sang
Kasuguan.
19 Ang mga tawo nga ang ila lang tawhanon nga kinaugali ang ila
ginasunod mahibaluan gid paagi sa ila ginahimo: nagahimo sila sang
imoral nga pagpakigrelasyon kag mahigko nga mga buhat, kag
nagapagusto sila himo sang kalautan.
20 Nagasimba sila sa mga dios-dios, mga babaylan, nagakontrahanay,
nagailinaway, maimon, palaakig, dalok, nagabinahin-bahin kag
nagagrupo-grupo,
21 nagahisaay, palahubog, maluyagon sa mga kalibutanon nga
kasadyahan, kag kon ano pa ang ila mga ginahimo nga mahigko.
Ginsilingan ko na kamo sang una kag subong ginapaandaman ko kamo
liwat, nga ang mga tawo nga nagahimo sining mga butang indi masakop sa
paghari sang Dios.
22 Pero ari ang bunga nga makita sa kabuhi sang tawo kon ang Espiritu
Santo amo ang nagagahom sa iya: mahigugmaon siya, malipayon,
malinong ang iya pagkabuhi, mainantuson, malulo, maalwan, masaligan,
23 mabuot kag makapugong sang iya kaugalingon. Kon amo ini ang aton
himuon indi ta malapas ang mga sugo sang Dios sa aton.
24 Ang mga tawo nga iya na ni Cristo Jesus, ginlansang na nila ang ila
tawhanon nga mga balatyagon kag handom didto sa krus.
25 Kag tungod nga nagakabuhi na kita sa idalom sang paggahom sang
Espiritu *Santo*, kinahanglan magsunod kita sa iya.
26 Indi kita magpabugal ukon magpakig-away; kag likawan ta ang
paghinisaay.

6

Magbinuligay Kita

1 Karon, mga kauturan, kon may ara sa inyo nga nahulog sa sala,* kamo
nga ginatuytuyan sang Espiritu *Santo* dapat magbulig sa iya para
mapabalik siya sa husto nga pagkabuhi. Pero dapat himuon ninyo ini sa
malulo nga paagi. Kag mag-andam man kamo sa inyo kaugalingon kay basi
kon kamo matentar man.
2 Magbinuligay kamo sa inyo mga problema. Tungod nga kon amo ini
ang inyo himuon matuman ninyo ang sugo ni Cristo.
3 Kon may ara sa inyo nga nagahunahuna nga daw kon sin-o gid siya, nga
sa matuod wala-wala gid siya, ginatunto lang niya ang iya kaugalingon.
4 Ang tagsa-tagsa dapat gid mag-usisa sang iya kaugalingon. Kag kon
makita niya nga maayo ang iya ginahimo, ti mangin malipayon siya. Pero
indi niya pag-ikomparar ang iya kaugalingon sa iban.
5 Kay ang tagsa-tagsa may iya nga salabton sa iya ginahimo.
6 Ang tawo nga natudluan sang pulong *sang Dios* dapat magbulig kag
maghatag sa nagatudlo sa iya.
7 Indi ninyo pagtuntuha ang inyo kaugalingon. Wala sing tawo nga
makadaya sa Dios. Kay kon ano ang ginapanggas sang tawo amo man ang
iya anihon.

* **6:1** *nahulog sa sala:* ukon, *natabuan nga nakasala*

8 Kon sundon ta ang aton gid lang nga gusto, mabaton ta halin sa sini ang
silot nga wala sing katapusan. Pero kon sundon ta ang gusto sang Espiritu
Santo, mabaton ta halin sa sini ang kabuhi nga wala sing katapusan.
9 Gani indi kita magkataka sa paghimo sang maayo, kay kon magpadayon
kita, magaabot gid ang tion nga mabaton ta ang balos.
10 Gani kon may kahigayunan, maghimo kita sang maayo sa tanan nga
tawo, kag labi na gid sa aton utod nga mga tumuluo.

Ang Katapusan nga Paandam

11 *Sa katapusan,* ako mismo, *si Pablo,* ang nagasulat sini sa inyo. Tan-awa
ninyo kon ano kadako ang mga litra.
12 Ang mga tawo nga nagapilit sa inyo nga magpatuli gusto lang nga
magpakita-kita *sa ila kapareho nga mga Judio* nga nagasunod sila sa ila mga
seremonya. Kay ginakulbaan sila nga basi hingabuton sila kon itudlo nila
nga ang kamatayon gid lang ni Cristo amo ang makaluwas sa tawo.
13 Bisan sila gani mismo nga nagpatuli wala man nagatuman sa
Kasuguan. Gusto lang nila nga magpatuli kamo para may ipabugal sila nga
nagasunod kamo sinang ila seremonya.
14 Pero para sa akon, wala ako sang iban nga ipabugal kundi ang
kamatayon sa krus sang aton Ginoong Jesu-Cristo. Kay tungod sa iya
kamatayon sa krus, ang mga butang diri sa kalibutan wala na sing bili sa
akon, kag ako amo man suno sa kalibutan.
15 Indi importante kon natuli kita ukon wala, ang labing importante amo
nga kita ginbag-o na sang Dios.
16 Kabay pa nga ang tanan nga tawo nga ginpili sang Dios† kag
nagatuman sa sining akon ginatudlo makabaton sang kalinong‡ kag kaluoy.
17 Sugod subong, indi na ninyo ako paggamuha. Ang mga pinalian sa
akon lawas nagapamatuod nga ginasunod ko ang mga sugo ni Jesus.
18 Mga kauturan, kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong
Jesu-Cristo. Amen.

† **6:16** *ang tanan nga tawo nga ginpili sang Dios:* sa literal, *ang Israel sang Dios* ukon, *maayo nga kahimtangan*

‡ **6:16** *kalinong:*

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Efeso

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang
Dios. *Nagapangamusta ako* sa inyo nga mga katawhan sang Dios dira sa
Efeso, kamo nga mga matutom sa pagsunod kay Cristo Jesus.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios
nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Espiritual nga mga Pagpakamaayo

3 Dalayawon gid ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo!
Tungod nga kita ara kay Cristo, ginhatagan niya kita sang tanan nga
espiritual nga mga pagpakamaayo. Ini nga mga pagpakamaayo halin sa
langit.
4 Bisan sa wala pa matuga ang kalibutan, ginpili na kita nga daan sang
Dios nga mangin balaan kag wala sing kasawayan sa iya panulok sa aton
pagpakig-isa kay Cristo. Tungod sa gugma sang Dios sa aton,
5 ginplano na niya nga daan nga kita mangin iya mga anak paagi kay
Jesu-Cristo. Ini suno sa iya nga luyag kag kabubut-on.
6 Dayawon ta ang Dios tungod sa iya makatilingala nga grasya nga
ginhatag niya sa aton bilang pagpakamaayo paagi sa iya hinigugma *nga
Anak*!
7-8 Kay paagi sa dugo‡ ni Cristo gintubos niya kita, nga ang buot silingon,
ginpatawad na niya ang aton mga sala. Dako gid ang grasya sang Dios sa
aton. Ginhatagan niya kita sing kaalam kag pag-intiendi,
9 para maintiendihan ta ang iya tinago nga plano nga gusto niya nga
matuman paagi kay Cristo
10 kon mag-abot na ang tion nga iya gintalana. Suno sa iya plano, gusto
niya nga isahon ang tanan sa langit kag sa duta kag ipasakop sa pagdumala
ni Cristo.
11 Ang tanan nga butang ginahimo sang Dios suno sa iya plano kag
kabubut-on. Kag suno sa iya nga plano sang una pa, ginpili niya kami nga
mangin iya sa amon pagpakig-isa kay Cristo,
12 para kami nga una nga naglaom kay Cristo magadayaw sa iya.
13 Kag kamo man nangin ara kay Cristo sang nabatian ninyo ang
kamatuoran, ang Maayong Balita nga si Cristo gali amo ang makaluwas sa
inyo. Sang nagtuo kamo sa iya, ginhatagan kamo sang Dios sang Espiritu
Santo nga iya ginpromisa bilang tanda nga kamo iya na.
14 Ining Espiritu Santo amo ang kasiguruhan nga mabaton ta ang
promisa sang Dios para sa aton bilang iya mga anak, nga maangkon ta gid
ang kompleto nga kaluwasan. Kag tungod sini pagadayawon siya.

Ang Pangamuyo ni Pablo

15 Gani sang mabatian ko ang parte sa inyo pagtuo kay Ginoong Jesus kag
sa inyo paghigugma sa tanan nga katawhan sang Dios,
16 dako gid ang akon pagpasalamat sa Dios tungod sa inyo. Kag
ginapangamuyuan ko man kamo permi.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:7-8** *dugo:* buot silingon, *kamatayon*

17 Ginapangamuyo ko sa Dios sang aton Ginoong Jesu-Cristo, ang Amay
nga makagagahom, nga ang Espiritu *Santo* ang maghatag sa inyo sang
kaalam kag magpasanag sa inyo sang kamatuoran parte sa Dios, para
makilala gid ninyo siya.
18 Kabay pa nga pasanagan niya ang inyo hunahuna para mahibaluan
ninyo kon ano gid ang aton ginalauman sa iya pagtawag sa aton nga
mangin iya mga anak, kag para mahibaluan man ninyo ang kabuganaan
sang matahom nga palanublion nga iya ginpromisa sa iya mga katawhan.
19 Ginapangamuyo ko man nga mahibaluan ninyo ang gahom sang Dios
nga indi matupungan nga para sa aton nga nagatuo sa iya. Ini nga gahom
20 amo man ang iya gin-gamit sa pagbanhaw kag pagpapungko kay Cristo
sa iya tuo§ didto sa langit.
21 Gani ara sa idalom sang gahom ni Cristo ang tanan nga *espiritu nga*
nagadumala kag nagapangulo, mga *espiritu nga* may awtoridad kag may
gahom. Ang titulo nga ginhatag kay Cristo indi gid matupungan sa sini nga
panahon ukon bisan pa sa palaabuton.
22 Ginpaidalom sang Dios ang tanan nga butang sa gahom ni Cristo, kag
ginhimo niya siya nga pangulo sang tanan nga butang, para mabuligan
niya ang iglesya
23 nga amo ang iya lawas. Ang iglesya ang kabug-usan ni Cristo nga amo
ang nagapuno sa tanan-tanan.

2

Patay Kamo Sang Una, Pero Buhi na Karon

1 Patay kamo sang una *sa panulok sang Dios* tungod sa inyo mga paglapas
kag mga sala.
2 Ginsunod ninyo ang malain nga pagginawi sang *mga tawo sang*
kalibutan. Sang una sakop kamo *ni Satanas nga amo* ang hari sang mga
espiritu nga nagagahom diri sa kalibutan. Kag siya man ang espiritu nga
nagagahom sa mga tawo nga wala nagatuman *sa Dios*.
3 Sang una pareho man kita sa ila; nagkabuhi kita suno gid lang sa gusto
sang aton tawhanon nga kinaugali. Ang handom sang aton hunahuna kag
sang aton lawas amo lang ang aton ginsunod. Kag sa sadto nga
kahimtangan ta, kaupod man kuntani kita sa ila tanan nga dapat silutan.
4 Pero maluluy-on gid ang Dios, kag dako ang iya paghigugma sa aton.
5 Bisan patay kita *sa iya panulok* tungod sang aton mga sala, ginbuhi niya
kita upod kay Cristo. (Gani paagi lang sa grasya *sang Dios* naluwas kita.)
6 Kag tungod sang aton pagpakig-isa kay Cristo Jesus ginbanhaw niya kita
upod kay Cristo para maghari kita upod sa iya sa langitnon nga ginharian.
7 *Ginhimo niya ini* para mapakita niya sa tanan, sa palaabuton nga
panahon, ang iya indi matupungan nga grasya kag kaayo sa aton nga iya
ginhatag paagi kay Cristo Jesus.
8-9 Kay tungod sa grasya naluwas kamo paagi sa inyo pagtuo. Ini regalo
sang Dios kag wala nabasi sa inyo mga binuhatan, gani wala gid sing may
makapabugal.
10 Ginhimo kita sang Dios; kag sa aton pagpakig-isa kay Cristo Jesus
ginhatagan niya kita sing bag-o nga kabuhi, para maghimo kita sing maayo
nga mga buhat, nga iya na nga daan gin-aman nga aton pagahimuon.

Nag-isa ang mga Judio kag mga Indi Judio tungod kay Cristo

§ **1:20** *pagpapungko...sa iya tuo,* nga nagakahulugan sang kagamhanan kag kadungganan.

11 Dumduma ninyo ang inyo kahimtangan sang una. Natawo kamo nga
indi mga Judio; kag ginasiling sang mga Judio nga wala kamo sang relasyon
sa Dios tungod nga indi kamo pareho sa ila nga tinuli. (Pero ato nga pagtuli
sa lawas lang.)
12 Dumduma man ninyo nga sadto anay wala pa kamo makakilala kay
Cristo. Wala kamo masakop sa nasyon sang Israel, kag wala kamo masakop
sa mga kasugtanan sang Dios para sa iya mga katawhan nga ginbasi sa iya
mga promisa. Nagkabuhi kamo sa sini nga kalibutan nga wala sing
paglaom kag wala sing Dios.
13 Pero subong, tungod nga kamo ara na kay Cristo Jesus, kamo nga sadto
anay malayo *sa Dios*, malapit na subong paagi sa dugo ni Cristo.
14 Kay siya mismo amo ang nagdala sang maayo nga relasyon sa aton *nga*
mga Judio kag mga indi Judio. Paagi sa *kamatayon sang* iya lawas, gin-isa
niya kita kag gin-guba niya ang pader nga nagapaseparar kag nagapaaway
sa aton.
15 *Ang pader nga* iya gin-guba amo ang Kasuguan sang mga Judio nga
nagalakip sang mga sugo kag mga pagsulundan. Ang katuyuan sini nga
himuon niya sa iya nga isa ka bag-o nga katawhan ang duha *ka grupo* para
mangin maayo na ang ila relasyon.
16 Gani karon, bilang isa na ka lawas ang mga Judio kag mga indi Judio
paagi sa *kamatayon ni Cristo sa* krus, gindula na niya ang aton
pagdinumtanay kag ginpabalik na niya kita sa Dios.
17 Nag-abot diri si Cristo kag ginwali niya ang Maayong Balita nga
naghatag kalinong sa inyo nga mga indi Judio nga sang una malayo sa Dios,
kag sa amon man nga mga Judio nga malapit sa Dios.
18 Paagi kay Cristo, kita tanan nga Judio kag mga indi Judio sarang na nga
makapalapit sa Amay paagi sa isa ka Espiritu *Santo*.
19 Gani karon, kamo nga mga indi Judio, indi na kamo taga-iban nga
lugar ukon mga estranghero, kundi mga kasimanwa na sang mga
katawhan sang Dios kag mga miyembro sang pamilya sang Dios.
20 *Kita nga mga tumuluo pareho sa balay nga* ginpatindog. Ang iya
pundasyon nga bato amo si Cristo kag ang iya mga haligi amo ang mga
apostoles kag mga propeta.
21 Paagi kay Cristo ang tanan nga parte sang balay nagaalangot para
mangin balaan nga templo para sa Ginoo.
22 Kag tungod nga kamo ara kay Cristo, kamo nalakip man sa sining
ginahimo nga balay nga ginaestaran sang Dios paagi sa iya Espiritu.

3

Ang Plano sang Dios sa mga Indi Judio

1 Ang kabangdanan nga ako, si Pablo, ginpriso, tungod kay nagaalagad
ako kay Cristo paagi sa pagwali nga kamo nga mga indi Judio nalakip man
sa pagpakamaayo sang Dios.
2 Sigurado gid nga nabatian ninyo nga sa grasya sang Dios iya ako
ginsaligan nga mangin manugwali para sa inyo kaayuhan.
3 Nagpahayag ang Dios sa akon sang iya tinago nga plano *para sa inyo nga*
mga indi Judio. (Nasambit ko na ini sing malip-ot sa sini nga sulat.*
4 Kon nabasa ninyo, makita ninyo nga nahibaluan ko gid ang tinago nga
plano *sang Dios para sa inyo* paagi kay Cristo.)

* **3:3** *sa sini nga sulat:* ukon, *sa isa ka sulat*

5 Sang una wala gid ginpahibalo sang Dios sa mga tawo ang ini nga plano,
pero subong ginpahayag na niya sa iya pinili nga mga apostoles kag mga
propeta paagi sa Espiritu *Santo*.
6 *Kag amo ini ang iya plano*: nga paagi sa Maayong Balita *parte kay Cristo*,
ang mga indi Judio mangin kaupod man sang mga Judio nga magabaton
sang mga promisa sang Dios, kag mangin miyembro man sila sang isa ka
lawas tungod nga sila ara kay Cristo Jesus.

7 Sa grasya sang Dios, ginhimo niya ako nga manugwali sang Maayong
Balita paagi sa iya gahom.
8 Ako ang labing kubos sa tanan nga katawhan sang Dios, pero
ginhatagan ako sang Dios sang pribilehiyo sa pagwali sa mga indi Judio
sang Maayong Balita parte sa indi matungkad nga pagpakamaayo nga
halin kay Cristo.
9 Ang Dios nga nagtuga sang tanan nga butang wala gid nagsugid halin
sang una pa sa bisan kay sin-o kon ano ang iya tinago nga plano. Pero
subong ginsugo niya ako sa pagpasanag sa tanan kon paano niya
ginatuman ato nga plano,
10 agod paagi sa iglesya mapakita niya subong sa mga pangulo kag sa
mga may awtoridad sa kalangitan kon ano gid ang iya kaalam nga iya
ginapahayag sa nagkalain-lain nga paagi.
11 Ini amo ang iya plano bisan pa sang una, kag natuman na niya ini
paagi kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.
12 Tungod sang aton pagtuo kay Cristo kag tungod nga kita ara na sa iya,
makapalapit na kita sa Dios nga wala sing kahadlok ukon pagkatahap.
13 Gani nagapangabay ako sa inyo nga indi kamo magkaluya tungod sang
akon mga ginaantos, kay ini para sa inyo kaayuhan.

Ang Gugma ni Cristo

14-15 Kon madumduman ko ang plano sang Dios nagaluhod ako *sa
pagsimba* sa iya. Siya amo ang Amay sang tanan nga ari sa kalibutan kag
didto sa langit, nga iya ginatawag nga miyembro sang iya pamilya.
16 Makagagahom gid siya. Gani nagapangamuyo ako sa iya nga hatagan
niya sang gahom kag kusog ang inyo espiritual nga kabuhi paagi sa iya
Espiritu,
17 para si Cristo magpuyo sa inyo tagipusuon tungod sang inyo pagtuo.
Ginapangamuyo ko man nga magpanggamot kamo kag mapundar sa
gugma sang Dios,
18 para kamo kag ang iban pa nga mga katawhan sang Dios makaintiendi
kon daw ano kasangkad, kalaba, kataas, kag kadalom *ang gugma ni Cristo
sa aton*.
19 Kabay pa nga mahibaluan ninyo ang iya gugma, bisan nga indi gid ini
maintiendihan sing bug-os; para ang tanan nga ara sa Dios mangin ara
man sa inyo.

20 *Dayawon ta ang Dios, tungod nga* paagi sa iya gahom nga
nagapanghikot sa aton, ang iya mahimo sobra pa sa aton ginapangayo
ukon ginahunahuna.
21 Dayawon ta siya hasta san-o tungod sang mga kaayuhan nga iya
ginhimo sa iglesya nga ara kay Cristo Jesus. Amen.†

† **3:21** Ukon, *Kabay pa nga mapadunggan ang Dios sa iglesya kag sa kay Cristo Jesus hasta san-o. Amen.*

4

Isa ka Lawas kay Cristo

1 Bilang priso tungod sang akon pag-alagad sa Ginoo, nagapangabay ako
sa inyo nga magkabuhi kamo nga takos bilang mga tinawag sang Dios.
2 Magmapainubuson kamo kag magmalulo sa isa kag isa.
Maghigugmaanay, magpinatawaray, kag batasa ninyo ang kakulangan
sang isa kag isa.
3 Tinguhai ninyo nga mapadayon ang inyo pag-isa nga halin sa Espiritu
Santo paagi sa inyo maayo nga pag-ululupod.
4 Kay kita nga mga tumuluo isa lang ka lawas, kag isa lang ka Espiritu
Santo ang nagapuyo sa aton. Isa ang aton paglaom, kay pareho man kita
tanan nga nagahulat sa iya ginpromisa sang pagtawag niya sa aton.
5 May isa *kita* ka Ginoo, isa ka pagtuo, kag isa ka bautiso.
6 May isa lang kita ka Dios kag siya amo ang Amay sang tanan. Siya ang
nagahari, nagapanghikot, kag nagapuyo sa aton tanan.
7 Pero *bisan isa kita ka lawas,* may nagkalain-lain kita nga mga buluhaton
nga ginhatag ni Cristo sa tagsa-tagsa sa aton suno sa iya gusto.
8 Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,
"Pagsaka niya sa langit madamo nga bihag ang iya gindala.
Kag ginhatagan niya sing
nagkalain-lain nga mga abilidad ang mga tawo."*
9 (Karon, ano ang kahulugan sang, "Nagsaka siya *sa langit*?" Ini
nagakahulugan nga nagpanaog siya anay diri sa duta.
10 Kag siya nga nagpanaog amo man ang nagsaka sa ibabaw pa sang
kalangitan† para mapuno‡ niya ang tanan.)
11 Ang iban ginhimo niya nga apostoles, ang iban propeta, ang iban
manugwali sang Maayong Balita, kag ang iban pastor kag manunudlo.
12 *Ginhimo niya ini* para ipreparar ang mga katawhan sang Dios sa
pag-alagad, kag para magtubo kag mangin mabakod *sila bilang* lawas ni
Cristo.
13 Sa sini nga paagi malambot ta ang pag-isa sa pagtuo kag pagkilala sa
Anak sang Dios, para mangin mature kita sa aton pagginawi kag mangin
kaangay gid kita kay Cristo.
14 Kag kon malambot ta na ini, indi na kita pareho sa bata nga madala sa
nagkalain-lain nga pagpanudlo sang mga tawo nga nagadaya kag nagabali
sang kamatuoran.
15 Sa baylo, magsugid kita sang kamatuoran nga may gugma, para sa tanan
nga bagay mangin kaangay kita kay Cristo nga amo ang ulo *sang iglesya.*
16 Paagi sa iya pagdumala, ang tanan nga parte sang lawas *nga amo ang*
mga tumuluo nagaalangot, kag ang tagsa ka parte sini nagabinuligay. Kag
kon husto ang ginahimo sang tagsa ka parte tungod sa gugma sa isa kag isa,
ang bilog nga lawas magatubo kag magabakod.

Ang Kabuhi nga Ginbag-o ni Cristo

17 Gani sa *ngalan sang* Ginoo,§ ginapaandaman ko kamo nga indi gid
kamo magkabuhi nga pareho sa mga tawo nga wala makakilala sa Dios.
Ang ila mga hunahuna wala sing pulos

---

* **4:8** Sal. 68:18 † **4:10** *kalangitan:* ukon, *mga langit* ‡ **4:10** *mapuno:* sa iban nga Bisaya, *mapun-an*

§ **4:17** *sa ngalan sang Ginoo:* sa literal, *sa Ginoo.* Ang buot silingon, sa awtoridad nga ginhatag sang Ginoo kay Pablo.

18 tungod nga nadulman ang ila pag-intiendi parte sa espiritual nga mga
butang. Nahamulag sila sa kabuhi nga ginahatag sang Dios tungod nga
wala sila sing kaalam sa espiritual nga mga butang, kay masyado katig-a
sang ila mga tagipusuon.
19 Wala na sila sing huya. Gani nagapagusto sila himo sang kalautan, kag
padayon ang ila paghimo sang mahigko nga mga butang nga wala gid sing
pagpugong.
20 Pero indi pareho sina ang inyo natun-an parte kay Cristo.
21 Indi bala nga nahibaluan ninyo ang parte kay Jesus, kag tungod nga
kamo ara sa iya, gintudluan kamo sing kamatuoran nga ara sa iya?
22 Gani bayai na ninyo ang inyo daan nga pamatasan kay ini iya sang
daan ninyo nga kabuhi. Ang ining daan nga pamatasan amo ang
nagalaglag sa inyo paagi sa malain nga mga handom nga nagadaya sa inyo.
23 Bag-uha ninyo ang inyo tagipusuon kag hunahuna.
24 Ipakita ninyo nga ginbag-o na kamo sang Dios kag ginhatagan sang
kabuhi nga pareho sa iya, ang husto nga kabuhi nga matarong kag balaan.
25 Gani indi na kamo magbutig. Ang tagsa-tagsa magsugid sang matuod
sa iya utod* kay Cristo, kay kita tanan mga miyembro na sang isa ka lawas.
26 Kon mangakig kamo, indi kamo magpakasala.† Kag indi ninyo
pagpadugayon ang inyo kaakig sa bilog nga adlaw.
27 Indi ninyo paghatagi sing lugar ang yawa.
28 Ang nagapangawat indi na magpangawat, kundi magpangita siya sa
maayo nga paagi, para makahatag man siya sa mga imol.
29 Indi kamo maghambal sing malain, kundi maghambal sing makabulig
sa inyo isigkatawo kag nagasinanto sa okasyon, para makahatag kamo sing
kaayuhan sa mga nagapamati.
30 Indi ninyo pagpasub-a ang Espiritu Santo sang Dios. Kay ang Espiritu
Santo amo ang tanda nga kamo iya sang Dios, kag garantiya hasta sa adlaw
sang pagtubos.
31 Sikwaya ninyo ang tanan nga pagkalain sang buot, pagkamainiton
sang ulo, kag ang kaakig. Indi na kamo magpamuyayaw, ukon maghambal
sang malain, ukon magdinumtanay.
32 Sa baylo, magmaayo kag magmalulo kamo sa isa kag isa, kag
magpinatawaray kamo pareho sang pagpatawad sang Dios sa inyo paagi
kay Cristo.

5

1 Tungod nga kamo mga pinalangga nga mga anak sang Dios, sunda
ninyo siya.
2 Dapat makita permi sa inyo kabuhi nga ginahigugma ninyo ang iban
pareho sang paghigugma ni Cristo sa aton. Kay ginhatag pa gani niya ang
iya kabuhi para sa aton bilang mahamot nga halad sa Dios.
3 Tungod nga mga katawhan na kamo sang Dios, indi nagakabagay nga
hambalon kamo sang mga tawo nga nagahimo kamo sang imoral nga
pagpakigrelasyon kag iban pa nga mahigko nga mga buhat, ukon
pagkadalok.
4 Kag indi na nagakabagay nga maghambal kamo sang mga binastos,
ukon maghambal sang wala sing pulos nga mga estorya kag malaw-ay nga
mga lahog. Sa baylo, maghambal kita sang mga pagpasalamat sa Dios.

* **4:25** Zac. 8:16 † **4:26** Sal. 4:4

5 Tandai gid ninyo nga indi masakop sa paghari ni Cristo kag sang Dios
ang mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, ang mga nagahimo
sang mahigko nga mga buhat, kag ang mga mainangkunon. (Kay ang
pagkamainangkunon isa man ka klase sang pagsimba sa mga dios-dios.)*
6 Tungod sining mga ginahimo sang mga tawo, ipaagom sang Dios sa ila
ang iya kaakig kay wala sila nagatuman sa iya. Gani indi kamo magpadaya
sa iban nga nagasiling nga ini nga mga butang indi mahigko.
7 Indi man kamo mag-upod-upod sa sini nga mga tawo.
8 Sang una ang inyo hunahuna nadulman pa, pero subong tungod nga
kamo sa Ginoo na, nasanagan na kamo. Gani ipakita ninyo sa inyo
pagkabuhi nga kamo nasanagan na.
9 (Kay kon ang tawo nasanagan na, ang iya hinimuan maayo, matarong,
kag ginasunod niya ang kamatuoran.)
10 Tinguhai ninyo nga mahibaluan kon ano ang gusto sang Ginoo nga
himuon ninyo.
11 Indi kamo magsunod sa mga wala pulos nga ginahimo sang iban nga
nadulman. Sa baylo, ipakita ninyo sa ila nga malain ang ila ginahimo.
12 (Makahuluya bisan ihambal ang mga butang nga ila ginahimo sa
sekreto.)
13 Kon hambalan ninyo sila sang ila mga ginahimo, mahibaluan nila nga
ina sala gid.
14 Kay ang tanan nga masilakan *sang kamatuoran* masanagan. Gani may
ara nga nagasiling,
"Bugtaw, ikaw nga nagakatulog,
bangon halin sa mga minatay,
kag pasanagan ka ni Cristo."
15 Gani halungan ninyo ang inyo pagkabuhi. Indi kamo magkabuhi
pareho sa mga tawo nga wala nakaintiendi, kundi magkabuhi kamo bilang
mga tawo nga nakaintiendi *sang kabubut-on sang Dios*.
16 Kalitan ninyo ang tiyempo *nga makasugid kamo parte sa inyo pagtuo*
tungod nga malain ang ini nga mga inadlaw.
17 Indi kamo magmangin ignorante kundi intiendihon ninyo kon ano ang
gusto sang Ginoo *nga ipahimo sa inyo*.
18 Indi kamo magpahubog, kay ginausikan lang ninyo ang inyo kabuhi.
Sa baylo, magmapuno kamo sang Espiritu *Santo*.
19 *Kon nagatilipon kamo*, gamita ninyo ang mga salmo, himno, kag iban
pa nga espiritual nga mga kanta. Kag kon magkanta kamo sa Ginoo dapat
halin gid sa inyo tagipusuon.
20 Magpasalamat kamo permi sa Dios nga Amay sa tanan nga butang
tungod kay Ginoong Jesu-Cristo.†

Ang Bana kag ang Asawa

21 Magpasakop kamo sa isa kag isa tungod sa inyo pagtahod kay Cristo.
22 Kamo nga mga asawa, magpasakop kamo sa inyo mga bana, pareho
sang inyo pagpasakop sa Ginoo.
23 Kay ang bana amo ang ulo sang asawa pareho man nga si Cristo amo
ang ulo sang iglesya nga amo ang iya lawas, kag siya man ang Manluluwas.

---

* **5:5** *ang pagkamainangkunon isa man ka klase sang pagsimba sa mga dios-dios,* tungod nga kon mainangkunon ang tawo ginapasulabi niya ang mga butang diri sa kalibutan sang sa Dios. † **5:20** *tungod kay Ginoong Jesu-Cristo:* ukon, *paagi kay Ginoong Jesu-Cristo;* ukon, *bilang mga tumuluo ni Ginoong Jesu-Cristo.* Sa literal, *sa ngalan ni Ginoong Jesu-Cristo.*

24 Gani, subong nga ang iglesya nagapasakop kay Cristo, ang mga asawa
dapat man nga magpasakop sa ila bana sa tanan nga butang.‡
25 Kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo mga asawa pareho man
sang paghigugma ni Cristo sa iglesya. Ginhalad pa gani niya ang iya kabuhi
sa iglesya
26 para batunon ini sang Dios, pagkatapos nga natinluan sang tubig paagi
sa pulong *sang Dios*.
27 *Ginhimo niya ini* para ang iglesya mabaton niya *bilang iya asawa* nga
matahom gid, balaan, kag wala sing kasawayan; *pareho sa nobya* nga wala
sing depekto ukon kurinot ukon ano pa nga mga deperensya.
28 Gani ang mga bana dapat gid maghigugma sa ila asawa pareho sang ila
paghigugma sa ila kaugalingon nga lawas. Ang nagahigugma sa iya asawa
nagahigugma sa iya kaugalingon.
29 Wala sing tawo nga wala nagahigugma sa iya kaugalingon nga lawas,
kundi ginapakaon niya ini kag ginaatipan. Amo man ini ang ginahimo ni
Cristo sa *aton nga iya* iglesya,
30 tungod nga kita mga parte sang iya lawas.
31 *Nagasiling ang Kasulatan:* "Bayaan sang lalaki ang iya amay kag iloy
kag mag-upod sa iya asawa, kag sila nga duha mangin isa."§
32 Makatilingala ining madalom nga kamatuoran, kag makasiling ako
nga amo ini ang halimbawa sang relasyon ni Cristo sa iglesya.
33 Gani kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo asawa pareho sa
inyo kaugalingon. Kag kamo nga mga asawa, tahura ninyo ang inyo bana.

6

Ang mga Kabataan kag mga Ginikanan

1 Kamo nga mga kabataan, tumana ninyo ang inyo mga ginikanan, kay
nagakadapat gid ini nga himuon bilang matuod nga Kristohanon.
2 "Tahura ang imo amay kag iloy." Amo ini ang una nga sugo nga may
promisa.
3 "Agod mangin maayo ang imo kahimtangan kag magalawig ang imo
kabuhi diri sa duta."*
4 Kamo nga mga ginikanan,† indi ninyo pagpaakiga ang inyo mga
kabataan, kundi sagura ninyo sila sa pagdisiplina kag pagtudlo nga halin sa
Ginoo.

Ang mga Ulipon kag mga Agalon

5 Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga amo diri sa duta nga
may pagtahod kag pagkahadlok sa ila. Mag-obra kamo nga hugot sa inyo
tagipusuon, kag mag-alagad kamo sa ila subong nga si Cristo ang inyo
ginaalagaran.
6 Gani mag-obra kamo nga hugot sa inyo tagipusuon bilang mga ulipon ni
Cristo, nga nagahimo sang kabubut-on sang Dios kag indi nga
nagapakita-kita lang para malipay sila.
7 Himua ninyo ang inyo obligasyon sa maayo nga kabubut-on bilang mga
ulipon. Kabiga ninyo nga ang Ginoo amo ang inyo ginaalagaran kag indi
ang mga tawo.

---

‡ **5:24** *sa tanan nga butang:* siguro ang buot silingon, *sa tanan nga butang* nga indi kontra sa kabubut-on sang Dios. § **5:31** Gen. 2:24 * **6:3** Exo. 20:12; Deu. 5:16 † **6:4** *ginikanan:* sa literal, *amay*

8 Dumdumon ninyo nga ang Ginoo amo ang magabalos sa tagsa-tagsa
suno sa iya ginahimo nga maayo, ulipon man siya ukon indi.
9 Kag kamo nga mga amo, magpasunaid man kamo sa inyo mga ulipon.
Indi ninyo sila pagpahugon, kay nahibaluan ninyo nga kamo kag ang inyo
mga ulipon may isa lang ka amo sa langit kag wala siya sing may
ginapasulabi bisan sin-o.

Mga Armas Kontra kay Satanas

10 Sa wala pa ako makatapos, ginabilin ko gid sa inyo nga magpakabakod
kamo sa Ginoo paagi sa iya gahom.
11 Gamita ninyo ang tanan nga armas nga ginhatag sang Dios para
makabato kamo sa malain nga mga padihot sang yawa.
12 Kay ang aton kaaway indi mga tawo, kundi ang malain nga mga
espiritu nga nagapamuno nga may gahom. Ini sila nagahari sa kalautan
nga ara sa kalibutan, kag ara man sila sa ibabaw.
13 Gani gamita ninyo ang tanan nga armas nga ginhatag sang Dios, para
makabato kamo sa tion nga mag-abot ang kalautan; kag pagkatapos sini
mabakod gihapon kamo.
14 Gani magbato kamo. Isuksok ninyo bilang paha ang kamatuoran.
Gamita ninyo bilang panagang nga para sa dughan ang pagkamatarong.
15 Kag isuksok ninyo bilang sapatos ang pagkapreparado sa pagsugid
sang Maayong Balita parte sa kalinong.
16 Luwas sina, gamita man ninyo sa tanan nga tion ang inyo pagtuo
bilang taming, para indi kamo madutlan sang mga temtasyon ni Satanas
nga daw sa nagadabdab nga mga pana.
17 Kag gamita ninyo bilang helmet ang pagkilala nga kamo ginluwas na.
Gamita man ninyo bilang espada ang pulong sang Dios nga ginhatag sang
Espiritu *Santo*.
18 Kag magpangamuyo kamo permi nga buligan kamo sang Dios. Sa
tanan nga tion magpangamuyo kamo sa bulig sang Espiritu *Santo*. Indi gid
kamo magpatumbaya, kundi magpadayon kamo sa pagpangamuyo kag
indi ninyo pagkalimtan nga sambiton ang tanan nga katawhan sang Dios.
19 Kag pangamuyui man ninyo ako nga buligan ako *sang Dios* kon ano
ang akon dapat ihambal para masugid ko nga may kaisog ang Maayong
Balita nga wala ginsugid sang una.
20 Kay ginpadala ako sang Dios para magwali sining Maayong Balita nga
amo ang rason nga napriso ako. Gani kon mahimo, pangamuyui ninyo ako
nga may kaisog ako sa paghambal suno sa dapat ko himuon.

Katapusan nga mga Bilin

21 Kon parte sa akon kahimtangan kag ginahimo diri, ang aton
pinalangga nga utod nga si Tykicus amo ang magasugid sa inyo. Masaligan
siya sa pag-alagad sa Ginoo.
22 Ginpadala ko siya dira para masugiran niya kamo parte sa amon
kahimtangan diri kag para mapabakod niya kamo.
23 Mga kauturan, kabay pa nga mabaton ninyo halin sa Dios nga Amay
kag kay Ginoong Jesu-Cristo ang kalinong‡ kag ang dugang nga pagtuo kag
paghigugmaanay sa isa kag isa.
24 Kabay pa nga pakamaayuhon sang Dios ang tanan nga nagahigugma
sa aton Ginoong Jesu-Cristo sang wala sing katapusan nga gugma.

‡ **6:23** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Filipos

1 *Ako* si Pablo, kag *kaupod ko* si Timoteo nga kapareho ko nga ulipon ni
Cristo Jesus. *Nagapangamusta kami* sa inyo dira sa Filipos, kamo nga mga
katawhan sang Dios* nga ara kay Cristo Jesus, kaupod man sa mga
nagadumala sa inyo kag sa ila mga kabulig.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya† kag kalinong‡ halin sa Dios
nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Pangamuyo ni Pablo sa mga Taga-Filipos

3 Nagapasalamat ako sa Dios kada madumduman ko kamo.
4 Nagakalipay gid ako kada pangamuyo ko para sa inyo tanan,
5 tungod kay kaupod ko kamo sa pagpalapnag sang Maayong Balita halin
sang pagbaton ninyo sini hasta subong.
6 Nasiguro ko gid nga ang Dios nga nagsugod sa paghimo sang maayo nga
butang sa inyo magapadayon gid sa paghimo sini hasta sa adlaw nga si
Cristo Jesus magbalik.
7 Nagakadapat lang nga amo ini ang akon hunahuna kag balatyagon para
sa inyo tanan tungod kay ginahigugma ko gid kamo. Kay kabulig ko kamo
sa buluhaton nga ginhatag sang Dios sa akon, bisan pa subong nga napriso
ako nga nagadepensa kag nagapamatuod sang Maayong Balita.
8 Makapamatuod ang Dios kon daw ano gid ang akon kahidlaw sa inyo;
kay ginahigugma ko gid kamo pareho sang paghigugma ni Cristo Jesus.
9 Nagapangamuyo ako nga magadugang pa gid ang inyo paghigugma sa
isa kag isa, nga may husto nga kaalam kag pag-intiendi,
10 para mahibaluan ninyo kon ano gid ang labing maayo kag para
mangin matinlo ang inyo kabuhi kag wala sing kasawayan hasta sa
pag-abot ni Cristo.
11 Kabay pa nga sa bulig ni Jesu-Cristo mangin matarong ang tanan ninyo
nga ginahimo para madayaw ang Dios.

Si Cristo gid ang Importante

12 Mga kauturan, gusto ko nga mahibaluan ninyo nga ang mga
nagkalatabo sa akon nakabulig gid sa pagpalapnag sang Maayong Balita.
13 Kay nahibaluan na sang tanan nga guwardya diri sa palasyo kag sang
iban pa nga mga tawo nga ginpriso ako tungod kay ako sumulunod ni
Cristo.
14 Kag tungod man sa sining akon pagkapriso, nagbakod pa gid ang
pagtuo sang kadam-an sang aton mga kauturan sa Ginoo. Gani nag-isog pa
gid sila sa pagwali sang Maayong Balita.
15 Matuod nga ang iban nagawali lang parte kay Cristo tungod nga nahisa
sila sa akon kag gusto nila nga malabawan ako. Pero ang iban maayo ang
ila katuyuan.
16 Nagawali sila tungod nga ginahigugma nila ako *kag gusto nila nga
magbulig sa akon*, kay nahibaluan nila nga ginbutang ako diri sa
pagpangapin sang Maayong Balita.

---

* **1:1** *mga katawhan sang Dios:* sa English, *saints.* Ang buot silingon sini sa Griego, *mga ginpain sang Dios nga mangin iya.* † **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* ‡ **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

17 Ang mga nahisa sa akon indi sinsero sa ila pagwali parte kay Cristo,
kay ang ila katuyuan para lang sa ila kaugalingon. Ang hunahuna nila nga
samtang diri ako sa prisohan madugangan pa gid nila ang akon pag-antos
tungod sining ila ginahimo.
18 Pero wala ini sing kaso sa akon. Nalipay ako bisan husto man ukon indi
ang ila katuyuan sa pagwali, basta ginawali lang si Cristo. Kag
magapadayon ako sa pagkalipay,
19 kay nahibaluan ko nga paagi sa inyo mga pangamuyo kag sa bulig sang
Espiritu ni Jesu-Cristo mahilway ako diri.
20 Dako gid ang akon handom kag paglaom nga indi gid ako mahuy-an,
kundi pareho sang una, magapadayon ang akon kaisog *sa pagwali*, agod
paagi sa akon kabuhi, ukon sa akon kamatayon, madayaw si Cristo.
21 Para sa akon, ang akon kabuhi para gid kay Cristo. Kag kon mapatay
man ako, may kapuslanan sa gihapon, *kay mangin kaupod ko na siya.*
22 Pero kon magpabilin man ako nga buhi, *maayo man ini kay* may
mahimo pa ako. Gani indi ko mahibaluan kon diin ang akon pilion.
23 Natunga ang akon hunahuna sa duha: Gusto ko na nga mag-una sa
inyo sa pihak nga kabuhi kag mangin kaupod si Cristo, kay amo ini ang
labing maayo.
24 Pero mas kinahanglan nga magpabilin pa ako nga buhi para sa inyo.
25 Kag tungod nga kombinsido ako nga kinahanglan pa ninyo ako,
nahibaluan ko nga magapabilin pa ako *nga buhi* kag magapadayon *sa*
pagbulig sa inyo tanan para madugangan pa gid ang inyo pagtuo kag
kalipay,
26 kag para kon magbalik na ako dira sa inyo, dako pa gid ang inyo rason
sa pagdayaw kay Cristo Jesus tungod sa akon.
27 Bisan makabisita man ako sa inyo ukon indi, ang importante gid nga
ang inyo pagkabuhi suno man sa Maayong Balita ni Cristo, para mabatian
ko nga mabakod kamo nga nagaisa sa inyo paghimulat para sa husto nga
pagtuo nga suno sa Maayong Balita.
28 Indi gid kamo magkahadlok sa mga nagakontra sa inyo. Kay kon wala
kamo nagakahadlok tanda ina sang Dios sa ila nga sila pagasilutan kag
kamo pagaluwason.
29 Kay ang ginhatag nga pribilehiyo sa inyo indi lang nga magtuo kamo
kay Cristo kundi mag-antos man para sa iya.
30 Karon upod na kita nga nagaantos tungod sa Maayong Balita. Amo ini
ang mga pag-antos nga inyo nakita nga akon naagyan sang una, kag hasta
subong nabatian ninyo nga nagaantos pa ako gihapon.

2

Ang Pagpaubos ni Cristo

1 Indi bala tungod nga ara na kamo kay Cristo nagabakod kamo? Indi
bala malipayon kamo tungod nga nahibaluan ninyo nga ginahigugma
kamo ni Cristo? Kag indi bala may maayo kamo nga relasyon sa Espiritu
Santo, kag malulo na kamo kag maluluy-on sa isa kag isa?
2 Gani nagapangabay ako sa inyo: para mangin bug-os gid ang akon
kalipay maghigugmaanay kag mag-ugyon kamo. Kabay pa nga mag-isa ang
inyo mga hunahuna kag katuyuan.
3 Indi kamo maghimo sang bisan ano tungod sa kadalok ukon sa
pagkamatinaas-taason. Kundi magpaubos kamo kag hunahunaon ninyo
nga mas maayo pa ang iban sang sa inyo.

4 Indi lang ang inyo kaayuhan ang inyo hunahunaon kundi ang
kaayuhan man sang iban.
5 Hupti ninyo ini nga panghunahuna nga iya man ni Cristo Jesus:
6 Bisan ang kinaiya sang Dios ara sa iya,
wala niya ginpaminsar ang iya pagkatupong sa Dios
nga mangin kabangdanan sang pagpamintaha.
7 Kundi ginpakanubo niya ang iya kaugalingon
paagi sa pagsuksok sang kinaiya sang isa ka ulipon.
Nagpakatawo siya nga pareho sang mga tawo.
8 Sang nangin tawo na siya,
ginpaubos niya ang iya kaugalingon
paagi sa pagtuman sa Dios hasta sa kamatayon,
bisan pa sa kamatayon sa krus.
9 Tungod sini ginbayaw siya sang Dios
kag ginhatagan sing awtoridad nga labaw sa tanan nga awtoridad.*
10 Agod nga ang tanan nga sa langit kag sa duta,
pati ang sa idalom sang duta,
magluhod *kag magsimba* sa iya.
11 Kag ang tanan magkilala† nga si Jesu-Cristo amo ang Ginoo,
kag ini magahatag sang kadayawan sa Dios nga Amay.

Magsiga Kita sa Kalibutan Pareho sang mga Suga

12 Mga hinigugma ko, sang ara pa ako dira sa inyo matinumanon gid
kamo sa akon. Labi na gid subong nga wala na ako dira, panikasugi ninyo
nga igakabuhi ang kaluwasan nga nabaton ninyo,‡ *kag himua ninyo ini* nga
may pagtahod kag kahadlok *sa Dios*.
13 Kay ang Dios amo ang nagahatag sa aton sang handom kag ikasarang
sa paghimo sang iya kabubut-on.
14 Kon ano ang inyo ginahimo, himua ninyo nga wala sing pagkumod
ukon pagbinaisay,
15 para mangin matinlo kamo kag wala sing kasawayan nga mga anak
sang Dios sa sini nga henerasyon nga *ang mga tawo* malain kag
makasasala.§ Dapat ang inyo halimbawa pareho sang mga suga nga
nagasanag sa ila,
16 kay ginasugid ninyo sa ila ang pulong *sang Dios* nga nagahatag sang
kabuhi. Kag kon himuon ninyo ini, may ipabugal ako sa pagbalik ni Cristo
nga ang akon pagpangabudlay dira sa inyo indi nangin wala sing pulos.
17 Ang inyo pagtuo pareho sang halad nga ginahalad sa Dios. Kag kon
kinahanglan gid nga ang akon dugo iula ko* para sa inyo mga halad,
malipay ako. Kag indi lang ako ang malipay kundi kamo man.
18 Gani magkalipay man kamo. Magkalipay kita *tungod sining akon
pribilehiyo nga mag-antos para sa inyo*.

Si Timoteo kag si Epafroditus

19 Nagasalig ako kay Ginoong Jesus nga sa indi madugay mapakadto ko
dira sa inyo si Timoteo, para malipay man ako kon masugiran *niya* ako
parte sa inyo kahimtangan.

---

* **2:9** *awtoridad...awtoridad:* sa literal, *ngalan nga labaw sa tanan nga ngalan* † **2:11** *magkilala:* ukon, *magpahayag* ‡ **2:12** *igakabuhi ang kaluwasan nga nabaton ninyo:* ukon, *mabaton ninyo ang kabug-usan sang inyo kaluwasan.* § **2:15** Deu. 32:5 * **2:17** *ang akon dugo iula ko:* buot silingon, *ihalad ko ang akon kabuhi.*

20 Siya gid lang ang akon nahibaluan nga nagadumdom gid pareho sa
akon para sa inyo kaayuhan.
21 Ang iban ya, ang ila gid lang kaugalingon nga kaayuhan ang ila
ginapanumdom kag indi ang kay Jesu-Cristo.
22 Pero nahibaluan ninyo kon paano ginpakita ni Timoteo ang iya maayo
nga pamatasan. Daw anak ko gid siya sa iya pag-alagad kaupod ko sa
pagwali sang Maayong Balita.
23 Nagalaom ako nga mapakadto ko siya dira sa inyo sa gilayon kon
mahibaluan ko na ang resulta sang akon kaso.
24 Kag nagasalig gid ako sa Ginoo nga ako mismo makakadto man dira sa
inyo sa indi madugay.
25 Nahunahuna ko nga kinahanglan pabalikon ko dira ang aton utod nga
si Epafroditus nga inyo ginsugo diri para magbulig sa akon. Kaupod ko siya
sa pagpangabudlay kag pagpangapin *sang kamatuoran sa mga nagakontra
sini*.
26 *Papulion ko siya dira* tungod nga ginahidlaw na siya sa inyo nga tanan,
kag indi na gid siya mapahamtang diri tungod nga nabatian ninyo nga
nagmasakit siya.
27 Nagmasakit siya matuod kag diutayan lang mapatay. Pero ginkaluoyan
siya sang Dios kag ako amo man, kay *gin-ayo niya siya kag* ginhilway niya
ako sa puwerte nga kasubo.
28 Gani gusto ko na gid nga pabalikon siya dira, para kon makita ninyo
siya liwat magakalipay kamo, kag indi na ako magsagi palibog.
29 Kag batuna ninyo siya nga may kalipay bilang utod sa Ginoo. Ang mga
tawo nga pareho sa iya dapat padunggan.
30 Kay diutayan lang siya mapatay tungod sa iya pag-alagad kay Cristo.
Nabutang ang iya kabuhi sa peligro para lamang mabuligan niya ako
bilang salili† ninyo.

3

Ang Matuod nga Pagkamatarong

1 Karon, mga kauturan, magkalipay kamo sa Ginoo! Wala ako ginatak-i sa
pagsambit sini liwat sa inyo, kay para gid ini sa inyo kaayuhan.
2 Mag-andam kamo sa mga *Judio nga* nagapilit nga magpatuli kamo. Daw
sa mga ido ina nga mga tawo nga nagahimo sing malain.
3 Pero kita amo ang may matuod nga tanda nga mga sumulunod kita sang
Dios, tungod nga nagasimba kita sa iya paagi sa bulig sang Espiritu *Santo*
kag nagakalipay kita sa aton relasyon kay Cristo Jesus. Wala kita nagasalig
kon ano kita sa pisikal.*
4 Kon may ara nga nagahunahuna nga may rason siya nga magsalig kon
ano siya sa pisikal, mas lalo ako.
5 Tungod nga sang walo pa lang ako ka adlaw gintuli na ako. Israelinhon
ako, kay sakop ako sang tribo ni Benjamin. Gani kon pagka-Judio ang
pagahambalan, matuod gid ako nga Judio. Kon parte sa pagtuman sa
Kasuguan *sang mga Judio*, gintuman ko gid ini kay Pariseo ako *sadto anay*.
6 Kon ang kapisan ang pagahambalan, puwerte ako, kay ginhingabot ko
pa gani ang iglesya. Kag kon parte sa pagtuman sa Kasuguan, wala ako sing
kasawayan.

---

† **2:30** *salili:* sa English, *representative*

* **3:3** *kon ano kita sa pisikal:* buot silingon, *kon tinuli man kita ukon Judio*

7 Sadto anay ini tanan nga butang ginkabig ko nga importante, pero
subong ginakabig ko ini nga wala sing pulos tungod kay Cristo.
8 Indi lang ina, kundi ang tanan man nga mga butang ginakabig ko
subong nga wala sing pulos kon ikomparar sa akon pagkilala kay Cristo
Jesus nga akon Ginoo. Tungod sa iya ginsikway ko ang tanan, kag ginakabig
ko ini nga daw pareho sang basura, para mangin akon si Cristo,
9 kag ako ara sa iya. Wala na ako nagasalig nga mangin matarong ako
paagi sa akon kaugalingon nga paghimulat sa pagtuman sang Kasuguan,
kundi matarong na ako *sa atubangan sang Dios* tungod sa iya ginhimo kag
paagi sa akon pagtuo kay Cristo.
10 Ang akon handom subong nga makilala ko pa gid si Cristo, nga
maeksperiensyahan ko ang gahom sang iya pagkabanhaw, kag
makapakigbahin ako sa iya mga pag-antos hasta mangin kaangay ako sa
iya sa iya kamatayon.
11 Kag sa sini mabanhaw man ako. Kabay pa.

Padayon sa Lalambuton

12 Wala ako nagasiling nga wala na ako sing kulang, ukon perpekto na
ako. Pero nagapadayon ako sa pagtinguha nga malambot ko ina, kay amo
ina ang katuyuan ni Cristo Jesus kon ngaa ginpili niya ako.
13 Mga kauturan, wala ako nagahunahuna nga nalambot ko na ang
perpekto nga kabuhi. Pero ang akon ginahimo subong, wala ko na
ginahunahuna ang nagligad, kundi ginatinguhaan ko gid nga malambot
ang akon lalambuton.
14 *Pareho sa isa ka manugdalagan,* nagapadayon gid ako sa pagtinguha
nga malambot ko ang lalambuton, para mabaton ko ang premyo. Ini nga
premyo amo ang pagtawag sang Dios sa aton nga magkabuhi didto sa langit
paagi kay Cristo Jesus.

15 Ini nga pagtinguha dapat himuon ta bisan pa nga ginakilala kita nga
mga mature na sa pagtuo. Karon, kon wala kamo nagakomporme sini,
ipaintiendi ini sang Dios sa inyo.
16 Walay sapayan padayunon ta ang pagsunod sa kamatuoran nga aton
natun-an.
17 Mga kauturan, sunda ninyo ako. May mga tawo man dira nga pareho
gid sa amon ang ila kabuhi. Sunda man ninyo sila.
18 Kay madamo ang nagasunod kuno kay Cristo pero makita sa ila kabuhi
nga nagakontra sila sa mga pagpanudlo parte sa kamatayon ni Cristo sa
krus. Makapila ko na kamo ginsilingan parte sa sini nga mga tawo, kag
karon nagahibi ako sa pagpadumdom sini liwat sa inyo.
19 Ang dangatan sini nga mga tawo amo ang kalaglagan, kay ang ila
tiyan† amo ang ila ginapakadios. Ginapabugal pa nila ang mga butang nga
kuntani dapat nila ikahuya. Ang ginahunahuna nila amo lang ang mga
butang diri sa kalibutan.
20 Pero kita ya, ang langit amo ang aton matuod nga banwa, kag halin
didto ginapaabot ta ang pag-abot sang aton Manluluwas nga si Ginoong
Jesu-Cristo.
21 Pag-abot niya diri, bag-uhon niya ang aton lawas nga may kamatayon
nga mangin pareho sa iya lawas nga langitnon. Himuon niya ini paagi sa
iya gahom nga makapasakop sang tanan nga butang sa iya.

† **3:19** *ang ila tiyan:* ukon, *ang gusto sang ila lawas*

4

Mga Bilin

1 Gani mga hinigugma ko nga mga kauturan, magpakabakod kamo sa
Ginoo. Ginahigugma ko kamo kag nahidlaw na gid ako sa inyo. Kamo ang
akon kalipay kag premyo sang akon pagpangabudlay.
2 Ginapangabay ko si Eudia kag si Syntique nga indi na mag-away kay
mag-utod sila sa Ginoo.
3 Nagapangabay man ako sa imo subong masaligan ko nga kaupod sa
pagpangabudlay nga buligan mo man ini nga mga babayi, tungod nga
kaupod ko sila nga nagpangabudlay sing maayo sa pagpalapnag sang
Maayong Balita, kaupod man si Clement kag ang iban pa nga mga
manugpangabudlay. Ang ila mga ngalan nasulat na sa libro sang kabuhi
nga wala sing katapusan.
4 Magkalipay kamo permi sa Ginoo. Kag ginasulit ko, magkalipay kamo!
5 Ipakita ninyo ang inyo kalulo sa tanan nga tawo. Malapit na ang
pag-abot sang Ginoo.
6 Indi kamo magpalibog sa bisan ano, kundi pangayua sa Dios ang inyo
mga kinahanglan paagi sa pangamuyo nga may pagpasalamat.
7 Kag kon himuon ninyo ini, magahatag ang Dios sing kalinong sa inyo
tagipusuon kag hunahuna tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus, kag ang
kalinong nga halin sa iya indi gid matungkad sang aton pag-intiendi.
8 Luwas sina, mga kauturan, hunahunaa ninyo permi ang mga butang
nga maayo kag dalayawon: ang mga butang nga husto, talahuron,
matarong, putli, matahom, kag halangdon.
9 Sunda ninyo ang tanan nga butang nga inyo natun-an sa akon mga
pagpanudlo kag mga hinimuan. Kag ubayan gid kamo sang Dios nga
nagahatag sang kalinong.

Nagpasalamat si Pablo sa Ginpadala nga Bulig

10 Dako gid ang akon kalipay sa Ginoo tungod nga nadumduman ninyo
ako liwat. Nahibaluan ko nga permi kamo nagapanumdom sa akon, pero
wala kamo sing kahigayunan sa pagpakita sina sa akon.
11 Wala ako nagasiling sina sa pagpabati-bati nga may kinahanglan ako.
Kay nakatuon ako nga magkontento bisan ano ang akon kahimtangan.
12 Kahibalo ako magpangabuhi sa tuman nga kaimulon, kag kahibalo
man ako magpangabuhi nga sa bugana. Ini tanan natun-an ko agod bisan
paano ang akon kahimtangan, busog man ukon gutom, bugana man ang
akon pangabuhi ukon indi, kontento ako gihapon.
13 Masarangan ko nga atubangon ang bisan ano nga kahimtangan paagi
sa bulig ni Cristo nga nagapabakod sa akon.
14 Pero salamat gid sa inyo pagbulig sa akon, sa akon mga palaligban.
15 Kamo nga mga taga-Filipos nakahibalo nga sang pagsugod ko wali sang
Maayong Balita, paghalin ko sa Macedonia, wala sing iban nga iglesya nga
nagbulig sa akon mga kinahanglanon kundi kamo gid lang.
16 Bisan sang didto ako sa Tesalonica, makapila kamo nagpadala sing
bulig sa akon.
17 Ginasambit ko ini indi tungod nagahandom ako nga makabaton liwat
halin sa inyo, kundi ginahandom ko nga kamo makabaton man sing balos
tungod nga kamo nagahatag.
18 Karon bastante ako, kag sobra pa gani. Ang tanan nga akon mga
kinahanglanon ari na kag wala gid sing kulang, tungod nga gindala na diri
ni Epafroditus ang inyo ginpadala nga bulig. Ini nga bulig pareho sa

mahamot nga halad nga ginahalad sa Dios, nga iya ginabaton nga may
kalipay.
19 Kag tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus, ang akon Dios magahatag sa
inyo sang tanan ninyo nga mga kinahanglanon halin sa kabuganaan sang
iya manggad.
20 Dayawon ta ang aton Dios kag Amay hasta san-o. Amen.

Katapusan nga Pagpangamusta

21 Kamusta na lang sa tanan nga katawhan sang Dios *dira* nga ara kay
Cristo Jesus. Ang aton mga kauturan nga kaupod ko diri nagapangamusta
man sa inyo.
22 Ginakamusta man kamo sang tanan nga katawhan sang Dios *diri*, labi
na gid ang mga sakop sa panimalay sang Emperador.
23 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Sulat ni Pablo sa mga Taga-Colosas

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang
Dios. *Ako* kag si Timoteo nga aton utod
2 *nagapangamusta* sa inyo dira sa Colosas, kamo nga mga katawhan sang
Dios kag matutom nga mga utod kay Cristo.

Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga
aton Amay.

Ang Pangamuyo ni Pablo Para sa mga Taga-Colosas

3 Kada pangamuyo namon para sa inyo nagapasalamat kami permi sa
Dios nga Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
4 Kay nabalitaan namon ang inyo pagtuo kay Cristo Jesus kag ang inyo
paghigugma sa tanan nga katawhan sang Dios.
5 Amo kamo sina tungod kay nagapaabot man kamo sang inyo
ginalauman nga ginatigana para sa inyo didto sa langit. Ini nga paglaom
nabatian na ninyo sang una sang pag-abot sa inyo sang kamatuoran, nga
amo ang Maayong Balita.
6 Kag ang Maayong Balita nga ini padayon nga nagalapnag kag
nagauswag sa kalibutan. Kag amo man sa inyo, halin sang tion nga
nabatian ninyo kag naintiendihan ang kamatuoran parte sa grasya sang
Dios.
7 Gintudlo ini sa inyo ni Epafras. Palangga namon siya kag kapareho
namon nga ulipon ni Cristo. Ginpakadto namon siya dira bilang amon
salili‡ kag masaligan siya nga alagad.
8 Siya amo ang nagsugid sa amon nga mahigugmaon kamo tungod sa
gugma nga ginhatag sa inyo sang Espiritu *Santo*.
9 Gani halin sang pagkabati namon *parte sa inyo*, permi kami
nagapangamuyo para sa inyo. Nagapakitluoy kami sa Dios nga hatagan
kamo sang iya Espiritu sang tanan nga kaalam kag pag-intiendi para
mahibaluan ninyo sing bug-os kon ano ang iya kabubut-on para sa inyo.
10 Paagi sini, magakabuhi kamo nga maluyagan sang Ginoo, nga
makahatag sing kalipay sa iya. Kag mahimo man ninyo permi ang maayo,
kag madugangan pa gid ang inyo ihibalo parte sa Dios.
11 Kay palig-unon kamo sang Dios paagi sa iya makatilingala nga gahom,
agod bisan ano ang matabo makaantos kamo nga may kalipay.
12 Kag makapasalamat kamo sa Amay tungod nga ginhimo niya kamo
nga takos sa pagbaton sang palanublion nga para sa iya mga katawhan,
ang palanublion nga ara sa *ginharian sang* kasanag.
13 Kay ginluwas niya kita halin sa gahom sang kadudulman kag ginsaylo
niya kita sa ginharian sang iya hinigugma nga Anak.
14 Paagi sa iya Anak gintubos niya kita, nga ang buot silingon,
ginpatawad na niya ang aton mga sala.

Kon Sin-o si Cristo kag Kon Ano ang Iya Ginhimo

15 Si Cristo amo gid ang kaanggid sang indi makita nga Dios, kag siya ang
makagagahom sa tanan.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:7** *salili:* sa English, *representative*

16 Kay paagi sa iya kag para sa iya ginhimo sang Dios ang tanan nga
butang sa langit kag sa duta, indi lang ang makita kundi pati man ang indi
makita, pareho sa bisan ano nga mga *espiritu nga* may awtoridad ukon may
gahom, mga *espiritu nga* nagapangulo ukon nagahari.
17 Sa wala pa mahimo ang bisan ano nga butang si Cristo ara na, kag
paagi sa iya, ang tanan nga butang nahamtang sa ila husto nga lugar.
18 Siya ang ulo sang iglesya nga amo ang iya lawas. Siya ang nauna, ang
una nga nabanhaw§ sa pagpakilala nga siya amo gid ang pinakauna sa
tanan.
19 Kay gusto sang Dios nga Amay nga ang iya pagka-Dios makita tanan
kay Cristo.
20 Kag paagi kay Cristo mapabalik sang Dios ang iya maayo nga relasyon
sa tanan nga iya ginhimo, sa langit kag diri sa duta. Ginhimo niya ini paagi
sa dugo* ni Cristo sa krus.
21 Sang una malayo kamo *sa Dios*, kag tungod sa inyo malain nga mga
hunahuna kag mga hinimuan nangin kaaway kamo *sang Dios*.
22 Pero karon ginpabalik na kamo sang Dios sa iya kaugalingon paagi sa
kamatayon sang tawhanon nga lawas ni Cristo, agod mangin balaan kamo,
matinlo, kag wala sing kasawayan sa iya panulok.
23 Pero kinahanglan nga magpadayon kamo sa pagtuo, nga napundar
sing malig-on, kag indi gid ninyo pagdulaon ang paglaom nga inyo
nabatian halin sa Maayong Balita nga ginawali sa bilog nga kalibutan. Kag
ako, si Pablo, nangin alagad sa pagwali sa sining Maayong Balita.

Ang Buluhaton ni Pablo Para sa mga Tumuluo

24 Karon malipayon ako sa akon mga pag-antos para sa inyo. Kay paagi sa
akon lawasnon nga mga pag-antos nagabulig ako nga matapos ang mga
pag-antos ni Cristo para sa kaayuhan sang iya lawas nga amo ang iglesya.
25 Ginhimo ako sang Dios nga alagad para sa mga tumuluo, kag ang
buluhaton nga iya ginhatag sa akon amo ang pagsugid sang kabug-usan
sang iya pulong sa inyo *nga mga indi Judio*.
26 Ini nga pulong sang Dios amo ang iya tinago nga plano nga wala niya
ginsugid sang una, pero subong ginsugid na niya sa aton nga iya mga
katawhan.
27 Suno sa iya plano, gusto niya nga kita subong makahibalo na kon ano
katahom sang iya plano nga gintigana niya para sa tanan nga lahi sang
tawo. Kag ina nga tinago nga plano amo ang parte kay Cristo nga ara sa
inyo, nga sa iya may paglaom kamo nga mangin matahom gid ang inyo
kahimtangan sa palaabuton.
28 Amo ini nga ginawali namon si Cristo sa tanan nga tawo.
Ginapaandaman namon kag ginatudluan ang tanan paagi sa kamatuoran
para madala namon sila *sa Dios* nga wala sing kasawayan sa ila
pagpakig-isa kay Cristo.
29 Agod mahimo ko ini nagapangabudlay gid ako, kag ang gahom ni
Cristo amo ang nagapabaskog sa akon.

2

1 Luyag ko nga mahibaluan ninyo nga puwerte gid ang akon
pangabudlay para sa inyo kag sa mga taga-Laodicea, kag pati man sa iban
nga wala pa nakakita sa akon sa personal.

§ **1:18** *una nga nabanhaw* nga wala na napatay liwat. * **1:20** *dugo:* buot silingon, *kamatayon*

2 Ginahimo ko ini para mapabakod ko *kamo kag* sila. Gintudluan ko
kamo nga may paghigugma, kag ginapaabot ko nga maintiendihan gid
ninyo kag mahibaluan ang tinago nga plano sang Dios parte kay Cristo.
3 Sa kay Cristo natago ang manggad sang kaalam kag pag-intiendi.
4 Ginasugid ko ini sa inyo para wala sing may makadaya sa inyo paagi sa
ila makahalaylo nga mga pulong.
5 Kay bisan wala ako dira sa inyo, permi ko kamo ginadumdom, kag
nalipay gid ako tungod nga maayo ang inyo pag-inupdanay kag mabakod
gid ang inyo pagtuo kay Cristo.

Si Cristo ang Dapat Naton Sundon

6 Tungod nga ginkilala na ninyo si Cristo Jesus bilang Ginoo,* dapat
magkabuhi kamo sa iya.
7 Magpanggamot kamo sa iya kag magtubo. Magpakabakod kamo sa
pagtuo nga gintudlo sa inyo, kag magpasalamat man kamo permi sa Dios.
8 Mag-andam kamo sa mga tawo nga gusto magganyat sa inyo sa ila mga
pilosopiya nga wala sing pulos kag pangdaya lang. Ining mga ginatudlo
nila indi halin kay Cristo kundi mga tradisyon lang sang tawo kag mga
sistema nga halin lang diri sa kalibutan.
9 Kay ang matuod, bisan nangin tawo si Cristo, ang bug-os nga pagka-Dios
ara iya.
10 Kag nangin kompleto ang inyo kabuhi† tungod nga kamo ara kay Cristo
nga nagagahom sa tanan nga *espiritu nga* nagahari kag may awtoridad.
11 Tungod nga kamo ara kay Cristo, natuli na kamo. Pero indi ina pareho
sang pagtuli sang mga Judio nga may ginakuha sa lawas sang tawo, kundi
ang malain nga mga handom sang inyo lawas nga makasasala amo ang
ginkuha ni Cristo.
12 Kay ang pagbautiso sa inyo nagakahulugan nga ginlubong kamo upod
ni Cristo. Kag tungod nga kamo ara kay Cristo, ginbanhaw man kamo upod
niya, kay nagsalig kamo sa gahom sang Dios nga nagbanhaw sa iya.
13 Sang una kamo *nga mga indi Judio* patay *sa panulok sang Dios* tungod
sa inyo makasasala nga kabuhi. Pero subong ginbuhi kamo sang Dios upod
ni Cristo. Ginpatawad niya ang tanan ta nga sala.
14 May salabton kita kuntani sa Dios tungod nga indi ta matuman ang iya
mga kasuguan. Pero gindula ini sang Dios paagi sa pagpalansang ni Cristo
sa krus, gani indi na kita pagsilutan.
15 Didto man sa krus ginpierdi sang Dios ang mga *espiritu nga* nagahari
kag may awtoridad, kag ginpakita niya sa tanan nga sila nabihag na niya.
16 Gani indi kamo magpadala-dala sa mga tawo nga nagasiling sa inyo
kon ano ang indi dapat kaunon ukon imnon, ukon ano ang dapat himuon
sa mga piesta, kon maglati ang bulan, kag sa Adlaw nga Inugpahuway.
17 Ang mga pagsulundan nga ina landong lang sang mga butang nga
ginapaabot sang una, nga amo si Cristo.
18 May mga tawo man nga nagapabugal nga nakakita sila sang mga
palanan-awon, kag luyag nila piliton ang mga tawo nga magpaubos kag
magsimba sa mga anghel. Indi kamo magpadaog sa sina nga mga tawo.
Wala sing pulos inang ila pagpabugal, kay tawhanon lang ina nga mga
panghunahuna.
19 Indi nila gusto nga magpasakop kay Cristo nga aton ulo, nga amo ang
nagahatag sa *aton nga iya* lawas sang mga kinahanglanon sini paagi sa mga

* **2:6** *Ginoo:* buot silingon, *agalon* † **2:10** *nangin kompleto ang inyo kabuhi:* ukon, *kon ano ang ara sa iya, ara man sa inyo.*

parte nga nagaalangot, kag sa sini nga paagi nagatubo kita suno sa luyag sang Dios.

Ang Bag-o nga Kabuhi kay Cristo

20 Napatay na kamo upod kay Cristo kag nahilway na kamo sa *wala pulos nga* mga sistema diri sa kalibutan. Gani ngaa nagakabuhi pa gid kamo pareho sa mga tawo sang kalibutan? Ngaa nagasunod pa gid kamo sa mga pagsulundan pareho sang:
21 "Indi ka mag-uyat sini," "Indi ka magtilaw sina," ukon "Indi ka magtandog sina"?
22 Ina nga mga pagsulundan nga ginatudlo sang mga tawo himo-himo lang nila kag parte lang sa mga butang nga madula man lang matapos nga kaunon.
23 Kon hunahunaon ta, daw husto man ang ila mga pagtudlo parte sa pagsimba nga ila naluyagan, parte sa pagpaubos kag pagpenitensya sa lawas. Pero ang matuod, ina nga mga butang indi gid makabulig sa aton sa pagpugong sang lawasnon nga mga kailigbon.

3

1 Gani kon ginakilala ninyo nga ginbanhaw kamo kaupod ni Cristo, pasulabiha ninyo ang mga butang nga didto sa langit sa diin nagapungko si Cristo sa tuo sang Dios.
2 Isintro ninyo ang inyo panghunahuna sa langitnon nga mga butang, kag indi sa kalibutanon nga mga butang.
3 Kay napatay na kamo *sa inyo daan nga kabuhi*, kag ang inyo *bag-o nga* kabuhi ginatago na didto sa Dios upod ni Cristo.
4 Si Cristo amo ang inyo kabuhi; kag sa pag-abot sang adlaw nga igapahayag siya, igapahayag man kamo kaupod niya nga may gahom kag dungog.

Ang Bag-o kag ang Daan nga Kabuhi

5 Gani dulaa na ninyo ang inyo dutan-on nga mga handom. Indi kamo maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon ukon sang bisan ano nga mahigko nga buhat. Indi kamo magsunod sa malain nga mga balatyagon sang inyo lawas ukon maghunahuna parte sa sina nga mga butang. Kag indi kamo magdinalok, kay ang pagkadalok pareho man sa pagsimba sa mga dios-dios.
6 Tungod sini nga mga buhat sang mga tawo, ipaagom sang Dios sa ila ang iya kaakig, kay wala sila nagatuman sa iya.*
7 Kon sa bagay, amo man ina ang ginahimo ninyo sang una sang nagpangabuhi kamo suno sa inyo lawasnon nga mga handom.
8 Pero karon dapat isikway ninyo ini tanan: ang kaakig, ang pagkamainiton sang ulo, ang pagdumot, ang paghambal sang malain *sa isa kag isa*, kag ang paghambal sang mga binastos.
9 Indi kita magbutig sa isa kag isa, tungod kay gin-uba na naton ang aton daan nga pamatasan nga malain.
10 Kag karon nagsuksok na kita sang bag-o nga pamatasan. Kag ini padayon nga ginabag-o sang Dios nga naghimo sini, para mangin kaanggid kita sa iya, kag para makilala ta gid siya.

* **3:6** *kay wala...sa iya:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

11 Sa sini wala sing deperensya, Judio ukon indi Judio, tinuli ukon indi
tinuli, bisan indi Griego ukon bisan pa ang pinakakubos sa ila, ulipon ukon
indi ulipon, kay si Cristo amo ang tanan kag ara siya sa *aton* tanan.
12 Kamo mga pinili sang Dios. Ginhigugma niya kamo kag ginpain para sa
iya kaugalingon. Gani magmaluluy-on kamo, magmabinuligon,
magmapainubuson, magmalulo, kag magmapinasensyahon.
13 Magmabinatason kamo sa isa kag isa, kag magpinatawaray kon may
pagdumot kamo sa isa kag isa, kay kamo ginpatawad man sang Ginoo.
14 Kag labaw sa tanan maghigugmaanay kamo, kay ang gugma amo ang
kabug-usan sining tanan para mangin matahom ang inyo kabuhi nga wala
gid sing kakulangan.
15 Paharia sa inyo tagipusuon ang kalinong nga ginahatag ni Cristo. Kay
bilang mga miyembro sang isa lang ka lawas, gintawag kamo *sang Dios* nga
magkabuhi nga malinong. Kag magpasalamat man kamo permi sa iya.
16 Itanom gid ninyo sa inyo hunahuna ang mga pulong ni Cristo.
Maglinaygayay kamo kag magpahinumdumanay sa isa kag isa suno sa
kaalam *nga halin sa Dios*. Magkanta kamo sang mga salmo, himno, kag
iban pa nga espiritual nga mga kanta, nga may tinagipusuon nga
pagpasalamat sa Dios.
17 Kag bisan ano ang inyo ginahimo ukon ginahambal, himua ninyo suno
sa nahamut-an ni Ginoong Jesus,† kag magpasalamat kamo sa Dios nga
Amay paagi sa iya.

Ang Inyo Relasyon sa Inyo mga Kaupod

18 Kamo nga mga asawa, magpasakop kamo sa inyo mga bana, kay amo
ini ang dapat ninyo himuon bilang mga Kristohanon.
19 Kamo nga mga bana, higugmaa ninyo ang inyo mga asawa kag indi
ninyo sila pagpintasan.
20 Kag kamo nga mga kabataan, tumana ninyo ang inyo mga ginikanan sa
tanan nga butang, kay amo ini ang gusto sang Ginoo.
21 Mga ginikanan,‡ indi ninyo pagsilutan sing sobra ang inyo mga
kabataan, kay basi kon madula ang ila handom sa paghimo sang maayo.
22 Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga amo diri sa duta sa
tanan nga butang, kag indi nga nagapakita-kita lang para malipay sila,
kundi dapat tinagipusuon ang inyo pagtuman nga may pagtahod sa Ginoo.
23 Bisan ano ang inyo ginahimo, himua ninyo sing tinagipusuon, subong
nga nagaalagad kamo sa Ginoo kag indi sa tawo.
24 Nahibaluan man ninyo nga may palanublion nga igahatag sa inyo ang
Ginoo bilang balos. Kay si Cristo nga *aton* Ginoo amo ang inyo
ginaalagaran.
25 Ang bisan sin-o nga nagahimo sang malain silutan suno sa iya nahimo
nga kalainan, bisan sin-o man siya, tungod nga ang Dios wala sing may
ginapasulabi.

4

1 Kamo nga mga amo, tratara ninyo sing husto ang inyo mga ulipon.
Dumduma ninyo nga may amo man kamo sa langit.

Katapusan nga mga Bilin

† **3:17** *suno sa nahamut-an ni Ginoong Jesus:* ukon, *bilang mga tumuluo ni Ginoong Jesus.* Sa literal, *sa ngalan ni Ginoong Jesus.* ‡ **3:21** *Mga ginikanan:* sa literal, *Mga amay*

2 Magpangamuyo kamo permi nga may pagpasalamat, kag samtang
nagapangamuyo kamo bantayi ninyo ang inyo hunahuna.
3 Pangamuyui man ninyo kami nga hatagan kami sang Dios sing
kahigayunan nga makasugid sang tinago nga kamatuoran parte kay Cristo.
Amo ini nga napriso ako, kay ginsugid ko ang parte kay Cristo.
4 Kag pangamuyui man ninyo nga mapahayag ko ini nga mensahi suno
sa dapat ko himuon.
5 Mag-andam kamo sa inyo pagginawi sa tunga sang mga indi tumuluo.
Kag kalitan ninyo ang tiyempo *nga makasugid kamo parte sa inyo pagtuo*.
6 Kon nagapakighambal kamo sa ila, gamita ninyo ang maayo nga
hambalanon nga mawili sila magpamati sa inyo, kag dapat kahibalo kamo
kon paano magsabat sa pamangkot ni bisan sin-o.

Katapusan nga Pagpangamusta

7 Kon parte sa akon kahimtangan diri, ang aton pinalangga nga utod nga
si Tykicus amo ang magasugid sa inyo. Ini nga tawo masaligan nga kabulig
kag kaupod sa pag-alagad sa Ginoo.
8 Ginpadala ko siya dira para masugiran niya kamo parte sa amon
kahimtangan diri kag para mapabakod niya kamo.
9 Kaupod man niya ang aton pinalangga nga utod nga si Onesimus. Ini
nga tawo masaligan man, kag inyo kasimanwa mismo. Sila ang magasugid
sa inyo sang tanan nga nagakalatabo diri sa amon.
10 Ang akon kaupod diri sa prisohan nga si Aristarcus nagapangamusta
sa inyo. Nagapangamusta man sa inyo si Marcos nga pakaisa ni Barnabas.
(Ginhambalan na kamo nga daan kon ano ang inyo himuon kon mag-abot
si Marcos, gani batuna ninyo siya kon mag-abot siya dira.)
11 Si Jesus nga ginatawag man nga si Justus nagapangamusta man sa
inyo. Ining tatlo amo na lang ang mga Judio nga kaupod ko diri nga
nagapangabudlay para mapalapnag ang paghari sang Dios. Nagahatag sila
sang kalipay sa akon.
12 Nagapangamusta man sa inyo ang inyo kasimanwa nga si Epafras. Isa
man siya sang mga manugpangabudlay ni Cristo Jesus. Permi siya
nagapangamuyo sing hugot sa Dios para sa inyo agod mangin mabakod
kamo, wala sing kasawayan, kag kumbinsido gid sa tanan nga kabubut-on
sang Dios.*
13 Ako mismo makapamatuod nga si Epafras nagapangabudlay gid para
sa inyo kaayuhan kag sa kaayuhan sang aton mga kauturan sa Laodicea
kag sa Hierapolis.
14 Ang aton pinalangga nga doktor nga si Lucas kag si Demas
nagapangamusta man sa inyo.
15 Ipaabot man ninyo ang amon pagpangamusta sa aton mga kauturan sa
Laodicea, kag kay Nymfa, kag sa mga tumuluo nga nagatipon† sa iya balay
sa pagsimba sa Dios.
16 Kon matapos na ninyo basa ini nga sulat, ipabasa man ninyo sa iglesya
sang Laodicea. Kag basaha man ninyo ang akon sulat nga ginpadala sa
Laodicea.
17 Silinga ninyo si Arkipus nga tapuson niya ang ginapaobra sang Ginoo
sa iya.
18 Ako mismo si Pablo ang nagsulat sini nga pagpangamusta:‡ *Kamusta*

---

* **4:12** *kag kumbinsido gid sa tanan nga kabubut-on sang Dios:* ukon, *kag kon ano ang kabubut-on sang Dios makita dira sa inyo.* † **4:15** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* ‡ **4:18** Ginsulat mismo ni Pablo ini para mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.

sa inyo tanan. Kag palihog dumduma man ninyo ako diri sa prisohan sa
inyo mga pangamuyo.
Kabay pa nga pakamaayuhon gid kamo *sang Dios*.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Tesalonica

1 *Ako* si Pablo, *kag kaupod ko* si Silas kag si Timoteo. *Nagapangamusta kami* sa iglesya dira sa Tesalonica, kamo nga ara sa Dios nga Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong.†
2 Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod sa inyo tanan, kag permi man namon kamo ginasambit sa amon mga pagpangamuyo.
3 *Nagapasalamat kami sa iya* kay nadumduman namon ang inyo binuhatan tungod sang inyo pagtuo *nga maayo* tungod sang inyo pagtuo *sa iya*. Nadumduman man namon ang inyo gugma kay maabtik kamo magbulig sa iban. Kag indi man namon malipatan ang inyo padayon nga pagpangalagad tungod sang inyo hugot nga pagsalig nga magabalik ang aton Ginoong Jesu-Cristo. Ini tanan ginahimo ninyo sa atubangan sang Dios nga aton Amay.
4 Mga kauturan nga ginahigugma sang Dios, *nagapasalamat man kami kay* nahibaluan namon nga ginpili niya kamo *nga mangin iya*.
5 *Nahibaluan namon ina* tungod nga ginbaton ninyo ang Maayong Balita nga amon ginatudlo. Kag ang inyo pagbaton indi lang tungod nga ginhambal namon, kundi ginpakita gid sang Espiritu Santo nga may gahom ang amon gintudlo, kag nakasiguro gid kami nga matuod ang amon gintudlo sa inyo. Nahibaluan ninyo nga maayo ang amon pagkabuhi sang kami kaupod pa ninyo, kag ato para sa inyo kaayuhan.
6 Ginsunod ninyo ang amon pagkabuhi kag ang pagkabuhi sang aton Ginoo, kay ginbaton ninyo ang pulong *sang Dios* bisan pa nga nag-antos kamo. Pero bisan nag-antos kamo, malipayon gihapon kamo kay naghatag sing kalipay sa inyo ang Espiritu Santo.
7 Gani nangin sulundan kamo sang tanan nga tumuluo sa Macedonia kag sa Acaya.
8 Kay halin dira sa inyo naglapnag ang mensahi sang Ginoo. Ang inyo pagtuo sa Dios nabatian indi lang sa Macedonia kag sa Acaya kundi sa bisan diin nga lugar. Gani indi na kinahanglan nga magsugid pa kami sa mga tawo parte sa inyo pagtuo.
9 Kay sila mismo ang nagasugid kon paano ang inyo pag-atipan sa amon sang nagbisita kami dira sa inyo, kag ginasugid nila nga ginsikway ninyo ang inyo mga dios-dios para makaalagad kamo sa matuod kag buhi nga Dios.
10 Ginasugid man nila nga nagahulat kamo sa pagbalik sang iya Anak halin sa langit nga amo si Jesus nga iya ginbanhaw halin sa kamatayon. Siya ang nagaluwas sa aton sa palaabuton nga kaakig *sang Dios*.

2

1 Mga kauturan, kamo mismo nakahibalo nga ang amon pagkadto dira sa inyo indi nangin wala sing pulos.
2 Nahibaluan ninyo ang natabo sa amon sang didto kami sa Filipos *sa wala pa kami mag-abot dira sa inyo sa Tesalonica*, nga ginsakit nila kami kag ginpakahuy-an. Pero ginhatagan pa gid kami sang aton Dios sang

* **1:1** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:1** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

kaisog sa pagsugid sa inyo sang Maayong Balita nga halin sa iya, bisan
madamo nga pagpamatok ang amon naagyan dira.
3 Sa amon paglaygay sa inyo wala kami sing katuyuan nga tudluan kamo
sang sala, ukon maghimo kami sing malain ukon magpangdaya;
4 kundi ang matuod, nakita sang Dios nga masaligan kami nga magtudlo
sang Maayong Balita. Kag amo gid ini ang amon ginahimo, indi para
malipay ang mga tawo sa amon kundi para malipay ang Dios nga
nakahibalo sang amon mga hunahuna.
5 Nahibaluan man ninyo nga wala kami naggamit sang mga
mabinulakbulakon nga mga pulong para makombinsi kamo, kag wala
kami nagtudlo para panguwartahan kamo. Ang Dios mismo amo ang amon
saksi.
6 Wala man kami nagpangita nga dayawon kami sang mga tawo, bisan
kamo ukon sang iban.
7 Bilang mga apostoles ni Cristo, may kinamatarong kami nga magpaabot
sang inyo mga bulig kag pagdayaw. Pero sa baylo, nangin malulo kami sa
inyo pareho sang isa ka iloy nga nagaatipan sang iya mga anak.
8 Kag tungod sang amon pagpalangga sa inyo, indi lang ang Maayong
Balita sang Dios ang amon ginhatag sa inyo, kundi bisan pa ang amon
kabuhi; kay dako gid ang amon pagpalangga sa inyo.
9 Nadumduman man ninyo mga kauturan nga tudo-tudo gid ang amon
pagpangabudlay *sang upod pa kami ninyo*. Kay sang nagatudlo kami sa inyo
sang Maayong Balita sang Dios, adlaw-gab-i kami nagtrabaho para indi
kamo mabug-atan sa pagsagod sa amon.
10 Kamo mga saksi namon subong man ang Dios nga ang amon
pagginawi dira sa inyo nga mga tumuluo matinlo, matarong, kag wala sing
kasawayan.
11 Nahibaluan man ninyo nga gintratar namon ang kada isa sa inyo nga
pareho gid sang pagtratar sang isa ka amay sa iya mga anak.
12 Ginlaygayan namon kamo kag ginpabakod, kag ginhangkat nga
magkabuhi sing husto sa panulok sang Dios nga nagpili sa inyo nga mangin
parte sang iya paghari kag kadungganan.
13 Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod kay sang pagbaton ninyo
sang pulong sang Dios nga amon ginwali sa inyo, ginbaton ninyo ini indi
bilang pulong sang tawo kundi pulong mismo sang Dios nga
nagapanghikot sa inyo nga nagatuo.
14 Mga kauturan, ang natabo sa inyo pareho man sang natabo sa mga
iglesya sang Dios nga ara kay Cristo Jesus didto sa Judea. Kon paano nga
nagaantos kamo tungod sa paghingabot sang inyo mga kasimanwa, amo
man ini ang natabo sa ila, tungod nga nagaantos man sila sa mga
paghingabot sang ila mga kasimanwa nga mga Judio.
15 Ang mga Judio amo ang nagpatay sa mga propeta sang una kag sila
man ang nagpatay kay Ginoong Jesus. Amo man ini nga mga tawo ang
nagahingabot sa amon. Wala gid nalipay ang Dios sa ila ginahimo.
Ginakontra nila ang tanan nga tawo,
16 tungod nga ginatinguhaan gid nila nga punggan ang amon pagtudlo sa
mga indi Judio agod maluwas sila. Gani hasta subong nagasulubra ang ila
mga sala. Ipaagom na gid sang Dios sa ila ang iya kaakig.

Ang Handom ni Pablo sa Pagkadto sa Tesalonica

17 Karon mga kauturan, kon parte sa amon, ginahidlaw na kami sa inyo,
bisan bag-o pa lang kami naghalin dira. Wala gid kami nalipat sa inyo, gani
dako gid ang amon handom kag pagtinguha sa pagpakigkita *liwat* sa inyo.

18 Gusto namon nga magbalik dira sa inyo. Labi na gid ako, si Pablo,
makapila ka beses *nga nagtinguha sa pagbalik dira sa inyo*. Pero
ginsablagan kami ni Satanas.
19 *Gusto namon magbalik dira sa inyo* tungod nga kamo ang amon kalipay
kag may pagsalig kami sa inyo.* Kag kon mag-abot na ang aton Ginoong
Jesus, sarang kami makapabugal tungod sa inyo.
20 Kay kamo ang amon bugal kag kalipay.

3

1 Sang indi na namon maagwanta *ang amon kahidlaw sa inyo*
ginpakamaayo namon nga magpabilin sa Athens
2 kag pakadtuon dira si Timoteo sa inyo. Utod ta siya kag kaupod namon
nga nagaalagad sa Dios sa pagpanudlo sang Maayong Balita parte kay
Cristo. Ginpakadto namon siya sa inyo para mapabakod kamo kag
mapalig-on ang inyo pagtuo,
3 para wala sing may matublag sa inyo sa mga paghingabot nga inyo
ginaagyan dira. Kay nahibaluan man ninyo nga ini dapat gid nga maagyan
ta.
4 Sang kaupod pa kami ninyo dira, nagpaandam kami nga daan nga
hingabuton gid kita. Kag karon nahibaluan na ninyo nga amo gid ang
natabo.
5 Amo ina nga ginpakadto ko dira si Timoteo para mahibaluan ko kon
paano na ang inyo pagtuo, tungod nga indi gid ako mapahamtang; kay basi
gintentar na kamo sang manugtentar *nga si Satanas* kag ang amon
pagtudlo sa inyo nangin wala sing pulos.
6 Karon nakabalik na diri si Timoteo halin dira sa inyo. Maayo nga balita
ang iya gindala sa amon. Nagsugid siya nga ang inyo pagtuo sa Dios
mabakod sa gihapon kag nagahigugmaanay kamo sa isa kag isa.
Ginsugiran man niya kami nga malipayon kamo permi sa inyo
pagdumdom sa amon, kag nahidlaw kamo sa amon pareho sang amon
kahidlaw sa inyo.
7 Gani mga kauturan, bisan madamo ang amon ginaantos, nagakalipay
kami tungod sang inyo pagtuo.
8 Nagbaskog kag nagpagsik kami, kay nahibaluan namon nga ang inyo
pagtuo sa Ginoo mabakod gihapon.
9 Daw ano ang amon pagpasalamat sa Dios sa kalipay nga iya ginhatag sa
amon tungod sang inyo pagtuo.
10 Adlaw-gab-i nagapangamuyo gid kami nga magkitaay kita liwat para
makatudlo pa kami sa inyo kag madugangan pa gid ang kulang sa inyo
pagtuo.
11 Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag ang aton Ginoong Jesus
maghatag sa amon sing kahigayunan nga makakadto kami dira sa inyo.
12 Kabay pa nga buligan kamo sang Ginoo nga magdugang pa gid ang
inyo paghigugma sa isa kag isa kag sa tanan nga tawo, pareho sang amon
paghigugma sa inyo.
13 Sa sini nga paagi mapabakod niya ang inyo mga tagipusuon, kag
mangin balaan kamo kag wala sing kasawayan sa atubangan sang aton
Dios nga Amay sa adlaw nga ang aton Ginoong Jesus magbalik diri kaupod
sang tanan niya nga mga pinili.*

---

* **2:19** *may pagsalig kami sa inyo* nga nagapadayon kamo sa pagtuman sang amon gintudlo sa inyo.

* **3:13** *pinili:* siguro ang buot silingon, *mga anghel ukonkag mga katawhan sang Dios*

4

Ang Kabuhi nga Luyag sang Dios

1 Mga kauturan, gintudluan namon kamo kon paano magkabuhi suno sa
luyag sang Dios, kag amo gani ang inyo ginahimo. Pero ginapangabay
namon kamo, suno sa awtoridad nga ginhatag sa amon ni Ginoong Jesus,
nga dugangan pa gid ninyo ang inyo ginahimo.
2 Kay nahibaluan na man ninyo ang amon mga ginsugo sa inyo nga
naghalin kay Ginoong Jesus.
3 Luyag sang Dios nga ang inyo kabuhi matinlo, gani likawi ninyo ang
imoral nga pagpakigrelasyon.
4 Kamo nga mga lalaki, kon magpangasawa kamo, magpangasawa sa
diosnon nga paagi nga wala sing may mahambal nga malain ang mga
tawo.*
5 Indi kamo magsunod sa inyo unudnon nga mga balatyagon pareho sa
ginahimo sang mga tawo nga wala nagatuo sa Dios,
6 para indi kamo makapamintaha ukon makadaya sa inyo kapareho,
pareho sang pagpanginbabayi sa iya asawa. Ginsiling na namon ini sa inyo
sang una kag ginpaandaman gid namon kamo nga ang nagahimo sini nga
mga butang silutan sang Ginoo.
7 Kay gintawag kita sang Dios *nga magtuo sa iya* para mangin matinlo ang
aton kabuhi, kag indi sa paghimo sang malain.
8 Kon may ara sa inyo nga indi magsunod sa sini nga mga pagpanudlo,
indi ang akon pagpanudlo ang iya ginasikway kundi ang iya sang Dios nga
amo ang nagahatag sa inyo sang Espiritu Santo.
9 Karon, kon parte sa paghigugmaanay bilang mag-ulutod, indi na
kinahanglan nga sulatan pa kamo, kay ang Dios mismo ang nagtudlo sa
inyo nga maghigugmaanay kamo.
10 Kag amo gid gani ini ang inyo ginahimo sa tanan nga utod *dira* sa bilog
nga Macedonia. Pero ginapangabay namon nga dugangan pa gid ninyo ang
inyo paghigugma.
11 Tinguhai ninyo nga magkabuhi sang malinong. Indi ninyo paghilabtan
ang kabuhi sang iban, kag pareho sang amon ginsiling sa inyo anay, ang
kada isa sa inyo dapat magtrabaho para may kaugalingon siya nga
palangabuhian.
12 Kon amo ini ang inyo ginahimo, indi na kinahanglan nga magsalig pa
kamo sa iban para sa inyo pagpangabuhi, kag pagatahuron kamo sang mga
indi tumuluo.

Parte sa Pagbalik sang Ginoo

13 Mga kauturan, gusto namon nga mahibaluan ninyo ang matuod parte
sa mga nagkalamatay, para indi kamo magkasubo pareho sang iban nga
wala sing paglaom.
14 Nagapati kita nga si Jesus napatay kag nabanhaw. Gani nagapati man
kita *nga banhawon* sang Dios ang mga nagkalamatay nga nagtuo kay Jesus
kag paupdon niya sila kay Jesus.
15 Ginasugid namon sa inyo ang suno sa gintudlo mismo sang Ginoo: nga
kita nga mga buhi pa sa pagbalik sang Ginoo indi mag-una sa mga
nagkalamatay.
16 *Sa sina nga tion* ang Ginoo mismo magapanaog halin sa langit nga may
pagmando. Mabatian ta ang pagtawag sang pangulo nga anghel kag ang

* **4:4** Indi klaro ang buot silingon sang sini nga bersikulo sa Griego.

tunog sang trumpeta sang Dios. Kag ang tanan nga nagkalamatay nga
nagtuo kay Cristo banhawon anay;
17 pagkatapos, kita nga mga buhi pa sa sina nga tion sabniton upod sa ila
sa mga panganod sa pagsugata sa Ginoo sa ibabaw. Kag mangin kaupod
kita sa Ginoo hasta san-o.
18 Gani palig-una kag lipaya ninyo ang isa kag isa paagi sa sini nga mga
pagpanudlo.

5

Magpreparar Kamo sa Pagbalik sang Ginoo

1 Mga kauturan, indi na kinahanglan nga sulatan ko pa kamo parte sa
kon san-o matabo ang mga propesiya nga ini.
2 Kay nahibaluan na ninyo nga ang pag-abot sang Ginoo mangin pareho
sa pag-abot sang makawat sa kagab-ihon.
3 Matabo ini samtang ang mga tawo nga wala nagatuo nagasiling,
“Malinong ang tanan kag wala sing katalagman.” Pareho sa pagpasakit
sang babayi nga manugbata, hinali lang nga magaabot sa ila ang
kalaglagan, kag wala gid sing may makapalagyo sa ila.
4 Pero kamo mga kauturan, wala nadulman. Gani kon mag-abot ang
Ginoo indi kamo makibot pareho sang pag-abot sang makawat.
5 Kay kita tanan nasanagan na. Wala na kita sa kadudulman.
6 Gani indi kita dapat magpareho sa iban nga nagakatulog,* kundi
magbantay kita kag magpugong sang aton kaugalingon.
7 Kay ang mga tawo nga nadulman pareho sang tawo nga tulog *nga wala
nagabantay* ukon pareho sang tawo nga hubog *nga wala nagapugong sang
iya kaugalingon*.†
8 Pero tungod nga nasanagan na kita, dapat magpugong kita sang aton
kaugalingon. Gamiton ta bilang panagang sa dughan ang aton pagtuo sa
Dios kag ang aton paghigugma sa iban. Kag gamiton ta bilang helmet ang
aton paglaom nga luwason kita *sang Dios*.
9 Kay wala kita pagpilia sang Dios para silutan kundi para maluwas sa
silot paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo.
10 Napatay siya para sa aton, agod bisan kita patay na ukon buhi pa *sa iya
pag-abot*, magakabuhi kita upod sa iya.
11 Gani magpadayon kamo sa paglinipayay kag pagpalig-unanay sa isa
kag isa, pareho sang inyo ginahimo subong.

Katapusan nga mga Laygay kag mga Pagpangamusta

12 Karon, mga kauturan, nagapangabay kami sa inyo nga tahuron ninyo
ang mga nagapangabudlay sa inyo. Ginpili sila sang Ginoo nga magtuytoy
kag magtudlo sa inyo.
13 Gani tahuron gid ninyo sila kag higugmaon tungod sa ila obra.
Magkabuhi kamo nga may maayo nga relasyon sa isa kag isa.
14 Nagapangabay man kami sa inyo nga paandaman ninyo ang mga
matamad. Palig-una ninyo ang mga mahinadlukon kag buligan ang mga
maluya *sa ila pagtuo*. Kag magmapinasensyahon kamo sa tanan.
15 Siguruhon gid ninyo nga indi kamo magbalos sing malain sa naghimo
sa inyo sing malain, kundi tinguhai permi ang paghimo sang maayo sa isa
kag isa kag sa tanan nga tawo.

---

* **5:6** *nagakatulog:* siguro ang buot silingon, *nagapatumbaya sa paghimo sang maayo;* ukon, *wala nagabantay sa pagbalik sang Ginoo* † **5:7** sa literal, *Kay ang nagakatulog, tulog kon gab-i; kag ang nagapahubog, hubog kon gab-i.*

16-18 Tungod nga kamo ara kay Cristo Jesus, gusto sang Dios nga
magkalipay kamo permi, magpangamuyo sa tanan nga tion, kag
magpasalamat bisan ano ang inyo kahimtangan.
19 Indi ninyo pagpunggi ang ginapahimo sang Espiritu *Santo*;
20 kag indi ninyo pag-ibaliwala ang iya ginapahambal.
21 Pero dapat usisaon ninyo ang tanan *kon matuod nga halin sa Dios ukon
indi*. Tipigi ninyo ang maayo,
22 kag likawi ang tanan nga malain.
23 Kabay pa nga ang Dios nga naghatag sa aton sang kalinong magtinlo
gid sang inyo kabuhi para wala sing may makita nga sala sa inyo, kag kabay
pa nga tipigan niya kamo nga wala sing higko *sa inyo bilog nga
pagkatawo*—sa inyo espiritu, kalag, kag lawas—para sa pag-abot sang aton
Ginoong Jesu-Cristo wala sing kasawayan sa inyo.
24 Ang Dios nga nagtawag sa aton masaligan, gani nahibaluan namon nga
himuon gid niya *ang amon ginasiling nga ini*.
25 Mga kauturan, pangamuyui man ninyo kami.
26 Bilang mag-ulutod kay Cristo, kamustaha ninyo ang tanan nga utod
dira.‡
27 Nagasugo ako sa inyo, suno sa awtoridad nga ginhatag sa akon sang
Ginoo, nga basahon gid ninyo ini nga sulat sa tanan nga utod dira.
28 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

‡ **5:26** sa literal, *Kamustaha ninyo ang tanan nga utod nga may balaan nga halok.*

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo sa mga Taga-Tesalonica

1 *Ako* si Pablo, *kag kaupod ko* si Silas kag si Timoteo. *Nagapangamusta kami* sa iglesya dira sa Tesalonica, kamo nga ara sa aton Dios nga Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Magabalik si Cristo kag Magahukom

3 Mga kauturan, nagapasalamat kami permi sa Dios tungod sa inyo. Kag dapat gid man nga magpasalamat kami permi sa iya, kay nagadugang pa gid ang inyo pagtuo kag ang inyo paghigugma sa isa kag isa.
4 Gani ginapabugal namon kamo sa mga iglesya sang Dios *sa iban nga mga lugar*. Ginasugid namon sa ila nga bisan ano nga paghingabot kag kabudlayan ang inyo ginaagyan ginabatas ninyo ini kag nagapadayon kamo sa inyo pagtuo.
5 Ini nagapamatuod lang nga matarong ang paghukom sang Dios, tungod nga ang mga pag-antos nga inyo ginaagyan para mapalapnag ang paghari sang Dios gamiton niya nga pamatuod nga kamo bagay gid nga masakop sa iya nga paghari.
6 Kay kon ano ang matarong amo gid ang himuon sang Dios. Paantuson niya ang mga nagapaantos sa inyo.
7 Kag kamo nga nagaantos papahuwayon niya kaupod sa amon. Matabo ini sa pagbalik ni Ginoong Jesus halin sa langit kaupod sang iya gamhanan nga mga anghel.
8 Sa iya palibot may nagadabadaba nga kalayo, kag silutan niya ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios kag wala nagatuman sa Maayong Balita parte sa aton Ginoong Jesus.
9 Pagasilutan sila sang wala sing katapusan nga kalaglagan, nga nahamulag sa Ginoo kag indi gid nila makita ang iya makatilingala nga gahom.
10 Ini matabo sa adlaw nga ang Ginoo magaabot kag dayawon siya sang iya mga katawhan nga wala sing iban kundi ang tanan nga nagtuo sa iya. Kamo mangin kaupod man nila, kay nagtuo kamo sa pulong sang Dios nga amon gintudlo sa inyo.
11 Amo ini ang kabangdanan nga nagapangamuyo kami permi para sa inyo. Ginapangamuyo namon sa Dios nga buligan niya kamo nga magkabuhi nga bagay bilang iya mga tinawag. Kag ginapangamuyo man namon nga paagi sa iya gahom mahimo ninyo ang tanan nga maayo nga gusto ninyo himuon tungod sa inyo pagtuo.
12 Sa sini nga paagi mahatagan ninyo sang kadayawan ang aton Ginoong Jesus, kag kamo dayawon man niya. Ini matabo tungod sa grasya sang aton Dios kag ni Ginoong Jesu-Cristo.

2

Mga Butang nga Matabo sa wala pa Mag-abot ang Ginoo

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

1 Karon mga kauturan, kon parte sa pagbalik sang aton Ginoong
Jesu-Cristo kag sa aton pagtilipon sa iya, nagapangabay kami sa inyo
2 nga indi kamo magpalibog ukon magkabalaka tungod sa mga tawo nga
nagasiling nga ang Ginoo nag-abot na. Bisan magsiling sila nga amo ato ang
ginahambal sang Espiritu *Santo* sa ila, ukon bisan magsiling sila nga
nabatian nila, ukon nabasahan nila ang amon sulat, indi gid kamo magpati.
3 Indi gid kamo magpatalang sa ila bisan ano pa ang ila ihambal. Tungod
nga sa wala pa mag-abot ang Ginoo, magakontra ang mga tawo sa Dios kag
magaabot ang malain nga tawo nga nadestino na nga laglagon.
4 Kontrahon niya ang tanan nga ginakabig sang mga tawo nga dios ukon
ang tanan nga ginasimba sang mga tawo. Kag kabigon niya ang iya
kaugalingon nga mas labaw pa sang sa tanan nga ini. Magapungko siya sa
sulod sang templo sang Dios kag magasiling nga siya ang Dios.
5 Indi bala nga ginsugiran ko kamo sang sini nga mga butang sang una
sang nag-ulupod pa kita dira?
6 Kag nahibaluan ninyo kon ano ang nagapugong subong sa pag-abot
sang tawo nga ina, gani wala pa siya mag-abot. Pero maabot gid siya kon
tion na niya.
7 Matuod nga subong may mga nagakontra na sa Dios, pero kon ano gid
ang himuon sang sadtong malain nga tawo wala pa mahibalui subong. Kag
kon ano man ang iya himuon indi pa matabo hasta wala pa makuha ang
nagapugong sa iya pag-abot.
8 Pero kon makuha na, magapakita na siya. Pero sa pag-abot ni Ginoong
Jesus patyon niya ining malain nga tawo. Paagi lang sa iya huyop malaglag
siya dayon.
9 Kon magpakita na ining malain nga tawo, gamiton niya ang gahom ni
Satanas. Magahimo siya sang tanan nga klase sang mga milagro kag
makatilingala nga mga butang nga daw halin sa Dios pero indi.
10 Kag gamiton niya ang tanan nga klase sang pagpangdaya sa mga tawo
nga magakalawala. Amo ini ang ila madangatan tungod kay indi sila
maghigugma sa kamatuoran nga amo ang makaluwas sa ila.
11 Gani ginpabay-an na lang sila sang Dios nga patalangon kag magpati
sang butig,
12 para masilutan ang tanan nga nagasikway sang kamatuoran kag
nagakalipay sa pagpakasala.

Ginpili Kamo para Maluwas sa Silot

13 Mga kauturan, nagapasalamat kami permi sa Dios tungod sa inyo nga
mga pinalangga sang Ginoo. Kag dapat kami magpasalamat sa iya tungod
kay ginpili kamo sang Dios nga kabahin sang nauna nga maluwas* paagi sa
gahom sang Espiritu *Santo* nga nagatinlo sa inyo kabuhi, kag paagi sa inyo
pagtuo sa kamatuoran.
14 Gintawag kamo sang Dios paagi sa Maayong Balita nga amon ginwali
sa inyo. Kag gintawag niya kamo para makaambit kamo sa kadungganan
sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
15 Gani mga kauturan, magpakabakod kamo kag hupti ninyo sing maayo
ang mga tradisyon nga gintudlo namon sa inyo sa pulong ukon sa sulat.
16-17 Kabay pa nga ang aton Ginoong Jesu-Cristo mismo kag ang aton Dios
nga Amay amo ang maglipay kag magpabaskog sa inyo para maayo permi
ang inyo ginahimo kag ginahambal. Ginapalangga kita sang Dios, kag

* **2:13** *nga kabahin sang nauna nga maluwas:* Sa iban nga Griego nga teksto, *halin sang ginsuguran nga maluwas.*

tungod sa iya grasya sa aton ginapabaskog niya kita kag ginalipay hasta san-o, kag ginahatagan niya kita sing paglaom nga may kasiguruhan.

3

Magpangamuyo Kamo para sa Amon

1 Karon, mga kauturan, magpangamuyo kamo para sa amon nga ang pulong sang Ginoo magalapnag sa iban pa nga mga lugar kag batunon sang mga tawo nga may pagpasalamat sa Dios pareho sang inyo nga ginhimo.
2 Ipangamuyo man ninyo nga ilikaw kami sang Dios sa mga malain nga mga tawo; tungod nga indi tanan nagapati *sa amon ginawali*.
3 Pero masaligan ang Ginoo. Siya ang magapabakod kag magaprotektar sa inyo kay Satanas.
4 Tungod sa Ginoo, nagasalig kami nga ginahimo ninyo kag padayon nga himuon ang amon mga ginasugo sa inyo.
5 Kabay pa nga tuytuyan kamo sang Ginoo nga makita sa inyo ang paghigugma sang Dios kag ang pagbatas ni Cristo.

Parte sa mga Matamad

6 Mga kauturan, sa ngalan* ni Ginoong Jesu-Cristo, nagasugo kami sa inyo nga likawan ninyo ang aton mga kauturan nga matamad kag wala nagasunod sa mga tradisyon nga nabaton ninyo† sa amon.
7 Nahibaluan ninyo nga dapat ninyo sundon ang amon ginhimo. Wala kami nagtinamad sang ara pa kami dira sa inyo.
8 Wala kami nagbaton sang pagkaon halin sa inyo nga wala namon pagbayari. Adlaw-gab-i nagpanikasog kami sa pag-obra para wala sing may mabug-atan sa inyo sa pagsagod sa amon.
9 Ginhimo namon ini, indi tungod nga wala kami sing rason nga magpangayo sang bulig sa inyo para sa amon mga kinahanglanon, kundi gusto namon nga mangin halimbawa para sundon ninyo.
10 Sang kami kaupod pa ninyo dira, nagsiling kami sa inyo nga ang bisan sin-o nga indi mag-obra, indi pagpakaunon.
11 Ini ginasiling namon tungod nga nakabalita kami nga may ara sa inyo nga mga matamad nga wala sing iban nga ginahimo kundi ang pagpanghilabot sa ginahimo sang iban.
12 Gani suno sa awtoridad nga ginhatag sa amon ni Ginoong Jesu-Cristo, ginasugo namon inang mga matamad nga magpangita sang ila kaugalingon nga palangabuhian, kag indi magpanghilabot sa kabuhi sang iban.
13 Kag kamo inyo, mga kauturan, indi kamo magkataka sa paghimo sang maayo.
14 Kon may ara nga indi magtuman sa amon ginasiling sa sini nga sulat, tandai ninyo kon sin-o kag indi kamo mag-upod sa iya, para mahibaluan niya nga indi husto ang iya ginahimo.
15 Pero indi ninyo siya pagkabiga nga kaaway, kundi padumdumon ninyo siya bilang utod.

Bendisyon kag Katapusan nga Pagpangamusta

16 Kabay pa nga ang Ginoo nga ginahalinan sang kalinong amo gid ang maghatag sang kalinong sa inyo sa tanan nga oras bisan ano ang inyo kahimtangan. Kag kabay pa nga ubayan niya kamo tanan.

---

* **3:6** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* † **3:6** *ninyo:* sa iban nga mga kopya sang Griego, *nila*

17 Karon, ako mismo si Pablo ang nagasulat sini nga pagpangamusta:‡
Kamusta sa inyo tanan. Amo ini ang akon panulat sa tanan ko nga mga
sulat.
18 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

‡ **3:17** Ginsulat mismo ni Pablo ini para mahibaluan nila nga sa iya gid naghalin ini nga sulat.

Ang Nahauna nga Sulat ni Pablo kay Timoteo

1 *Ako* si Pablo nga apostol ni Cristo Jesus suno sa sugo sang Dios nga aton
Manluluwas kag ni Cristo Jesus nga amo ang paglaom ta.*
2 *Nagapangamusta ako* sa imo, Timoteo, *bilang* akon matuod nga anak sa
pagtuo.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya,† kaluoy, kag kalinong‡ halin sa
Dios nga Amay kag kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Pauntaton ang mga Nagatudlo sang Sala nga mga Pagpanudlo

3 Gusto ko nga kon mahimo dira ka lang anay sa Efeso. Indi bala amo ini
ang akon pangabay sa imo sadto anay sang nagapakadto ako sa
Macedonia? Kay may mga tawo dira nga sala ang ila ginatudlo kag
kinahanglan nga pauntaton sila.
4 Silingon mo sila nga indi sila mag-usik sang ila tion sa mga sugid-sugid
sang mga tigulang kag sa pag-usoy kon sin-o ang ila mga katigulangan.
Amo ini ang kabangdanan kon ngaa nagabinais-bais ang mga tawo. Kag
ang ini nga mga butang indi makabulig para mahibaluan nila ang
kabubut-on sang Dios. Ini mahibaluan ta lang paagi sa pagtuo.
5 Ang katuyuan sining akon sugo sa ila wala sing iban kundi amo nga
maghigugmaanay sila. Kag makahigugmaanay lang sila kon matinlo ang
ila tagipusuon kag konsensya kag sinsero ang ila pagtuo.
6 Ang iban dira nagtalikod na sa sini nga mga ginpanghambal ko kag
nagsagad§ diskusyon sang mga butang nga wala sing pulos.
7 Gusto nila nga mangin manunudlo sang Kasuguan, pero wala gani sila
kahibalo kon ano ang ila ginahambal ukon ginapilit nga patihan.
8 Nahibaluan ta nga ang Kasuguan maayo kon husto ang paggamit sini.
9 Dapat man naton dumdumon nga ang Kasuguan wala ginhimo para sa
mga matarong, kundi ginhimo ini para sa mga malinapason, sa mga
matig-a sang ulo, sa mga wala nagakilala sa Dios, sa mga makasasala, sa
mga indi diosnon ukon relihiyuso, sa mga manugpatay sang ila amay ukon
iloy, sa mga manugpatay sang ila isigkatawo,
10 sa mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon, sa mga
nagauluasawa sa ila kapareho nga lalaki, sa mga nagapangkidnap, sa mga
butigon, sa mga nagatestigo sang indi matuod, kag sa bisan sin-o nga
nagakontra sa husto nga pagpanudlo
11 suno sa Maayong Balita, ang Maayong Balita parte sa makagagahom
kag bulahan nga Dios nga gintugyan sa akon *nga itudlo*.

Salamat sa Dios sa Iya Kaluoy

12 Nagapasalamat ako kay Cristo Jesus nga aton Ginoo nga naghatag sa
akon sang kabaskog sa pagpangabudlay para sa iya, kay ginkabig niya ako
nga masaligan. Gani ginpili niya ako nga mag-alagad sa iya,
13 bisan matuod nga sang una gin-insulto ko siya. Luwas pa sina
ginhingabot ko kag ginpakahuy-an *ang mga nagatuo sa iya.* Pero

---

* **1:1** *amo ang paglaom ta:* ukon, *nagahatag sang paglaom sa aton* † **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* ‡ **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* § **1:6** *nagsagad:* sa iban nga Bisaya, *nagsagay ukon naghagad*

ginkaluoyan ako sang Dios, kay sadto anay wala pa ako nagatuo, gani wala
ako nakahibalo kon ano ang akon ginahimo.
14 Dako gid ang grasya sang aton Ginoo sa akon kay* ginhatagan niya ako
sang pagtuo kag paghigugma, nga nangin aton tungod nga ara na kita kay
Cristo Jesus.
15 Ining akon ihambal matuod kag dapat gid nga batunon kag tuohan
sang tanan: nag-abot si Cristo Jesus diri sa kalibutan para luwason ang mga
makasasala. Kag nahibaluan ko nga ako gid ang pinakamakasasala sa
tanan.
16 Pero ginkaluoyan ako para mapakita ni Cristo Jesus ang iya
pagkamabinatason sa tanan, bisan sa pinakamakasasala. Ang ginhimo ni
Cristo sa akon nagaserbi nga halimbawa sa iban nga magatuo sa iya kag
magabaton sang kabuhi nga wala sing katapusan.
17 Kabay pa nga padunggan kag dayawon hasta san-o ang Hari nga wala
sing katapusan kag wala sing kamatayon. Indi siya makita sang tawo kag
siya lang ang Dios.
18 Timoteo, ginakabig ko ikaw nga akon anak, gani amo ini ang akon bilin
sa imo: Dumduma ang mga ginhambal sang mga propeta sadto anay parte
sa imo, agod paagi sini makabato ka sing maayo sa mga nagakontra sa
kamatuoran.
19 Tipigi ang imo pagtuo kag dapat matinlo permi ang imo konsensya.
Ang iban wala nagpamati sa ila konsensya, gani nadula ang ila pagtuo
20 pareho kay Hymeneus kag kay Alexander. Ini nga mga tawo gintugyan
ko na kay Satanas para mahibaluan nila nga indi maayo ang mag-insulto *sa
Dios*.

2

Parte sa Pagsimba

1 Karon, una sa tanan, nagapangabay ako sa inyo nga ipangamuyo ninyo
ang tanan nga tawo. Dal-a ninyo sa Dios ang inyo mga pangabay para sa ila
nga may pagpasalamat.
2 Ipangamuyo ninyo ang mga hari kag ang tanan nga may mataas nga
posisyon sa gobyerno para magkabuhi kita nga malinong kag matawhay,
nga may diosnon kag husto nga pagginawi.
3 Maayo ini nga himuon kag malipay ang Dios nga aton Manluluwas.
4 Kay gusto niya nga ang tanan nga tawo maluwas kag makahibalo sang
kamatuoran.
5 Kay may isa lang ka Dios kag may isa lang ka manugpatunga sa Dios kag
sa mga tawo. Ini wala sing iban kundi ang tawo nga si Cristo Jesus.
6 Ginhatag niya ang iya kabuhi sa pagtubos sang tanan nga tawo.
Napamatud-an ini sa tion nga iya ginpili.
7 Gani ginpadala niya ako bilang apostol kag manunudlo sa mga indi
Judio para iwali ang parte sa pagtuo kag kamatuoran. Nagasugid ako sang
matuod sa inyo. Wala ako nagabutig.
8 Gusto ko nga sa tanan nga pagtililipon sang mga tumuluo ang mga lalaki
magpangamuyo nga may matinlo nga tagipusuon sa ila nga pagbayaw sang
ila mga kamot, kag wala gid sing kaakig ukon pagbinais-bais.
9 Kon parte sa mga babayi, gusto ko nga magbayo sila sing husto kag indi
malaw-ay tan-awon. Dapat kon nagapatahom sila, indi sa pagpatahom
sang buhok nga nagasulubra na, ukon sa paggamit sang mga alahas nga
bulawan ukon perlas, ukon sa pagsuksok sang malahalon nga mga bayo,

* **1:14** *kay:* ukon, *kag*

10 kundi paagi sa maayo nga mga buhat nga bagay makita sa mga babayi
nga nagasiling nga sila nagatuo sa Dios.
11 *Kag kon may nagatudlo,* ang mga babayi dapat magpamati lang nga
may pagpaubos.
12 Wala ko ginatugutan ang mga babayi nga magtudlo ukon magdumala
sa mga lalaki. Kinahanglan maghipos lang sila.
13 Kay una nga gintuga si Adan kag dason lang si Eva.
14 Kag indi si Adan ang gindayaan ni Satanas, kundi ang babayi ang
gindayaan kag naglapas sang sugo sang Dios.
15 Pero ang mga babayi maluwas paagi sa ila pagpamata, kon sila
magpadayon sa pagtuo, sa paghigugma, sa pagkadiosnon, kag sa husto nga
pagginawi.

3

Ang mga Manugdumala sang mga Tumuluo

1 Matuod ang ginasiling nga kon may ara nga luyag nga mangin
manugdumala sang mga tumuluo, maayo nga katungdanan ang iya
ginahandom.
2 Kinahanglan ang manugdumala sang mga tumuluo lalaki nga wala sing
kasawayan,* isa lang ang iya asawa, kahibalo magpugong sang iya
kaugalingon, kahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi,
talahuron, maabiabihon sa mga pangayaw, kag maayo magtudlo.
3 Dapat indi siya palahubog kag indi mapintas, kundi malulo kag indi
palaaway. Kinahanglan indi siya dalok sa kuwarta.
4 Kon parte sa iya panimalay, dapat maayo siya magdumala, kag
ginatahod siya kag ginatuman sang iya mga anak.
5 Kay paano ang iya pagdumala sa iglesya sang Dios kon indi gani siya
kahibalo magdumala sang iya kaugalingon nga panimalay?
6 Dapat indi siya bag-o lang nga tumuluo, kay basi kon magpabugal siya
kag pagasilutan pareho sang yawa.
7 Kinahanglan man nga may maayo siya nga reputasyon bisan sa mga
tawo nga wala nagatuo sa Dios, para indi siya mahuy-an kag mahulog sa
siod sang yawa.

Ang mga Manugbulig sa Iglesya

8 Kon parte sa mga manugbulig sa iglesya,† dapat ginatahod sila,
masaligan sa ila ginahambal, indi palainom, indi dalok,
9 kag ginatipigan nila nga may matinlo nga konsensya ang kamatuoran
parte sa pagtuo, nga gintago sang una.
10 Dapat usisaon gid anay ang ila pamatasan, kag kon wala sing
kasawayan nga makita sa ila, makaalagad na sila.
11 Ang ila asawa dapat ginatahod man, wala nagapakalain sa iban,
kahibalo magpugong sang ila kaugalingon, kag masaligan sa tanan nga
butang.
12 Dapat isa lang ang asawa sang mga manugbulig sa iglesya, kag dapat
maayo sila magdumala sa ila mga anak kag sa ila bilog nga panimalay.
13 Ang mga manugbulig nga husto ang ila pag-alagad ginatahod sang mga
tawo kag wala nahadlok maghambal parte sa ila pagtuo kay Cristo Jesus.

Ang Isa ka Butang nga Makatilingala

* **3:2** *wala sing kasawayan:* ukon, *may maayo nga reputasyon* † **3:8** *manugbulig sa iglesya:* sa Griego, *diakonos*

14 Nagalaom ako nga makakadto dira sa labing madali para
magpakigkita sa imo. Pero ginasulat ko pa gid ining mga butang,
15 para kon maatrasar ako, mahibaluan mo na kon paano magginawi ang
mga tumuluo bilang panimalay sang Dios. Kita *nga mga tumuluo amo* ang
iglesya sang buhi nga Dios, ang manugsuporta kag manugdepensa sang
kamatuoran.
16 Indi mapanginwala nga makatilingala gid ang mga kamatuoran sang
aton relihiyon, nga gintago sang una:
Nagpakita siya bilang tawo,
ginpamatud-an sang Espiritu *Santo* nga siya matarong,
nakita siya sang mga anghel,
ginwali sa kalibutan,
gintuohan sang mga tawo,
kag gindala pabalik sa langit.

4

Ang Butigon nga mga Manunudlo

1 Maathag ang ginasiling sang Espiritu *Santo* nga sa ulihi nga mga
inadlaw ang iban magatalikod sa pagtuo. Magasunod sila sa mga espiritu
nga manugpatalang kag sa mga pagpanudlo sang mga demonyo.
2 Ina nga mga pagpanudlo ginatudlo sang mga tawo nga
nagapakuno-kuno kag butigon. Wala sila ginakonsensya tungod nga
kontrolado sila ni Satanas.
3 Ginatudlo nila nga malain ang magpangasawa, kag may mga pagkaon
pa sila nga ginabawal. Pero ang mga pagkaon nga ini ginhimo sang Dios
para kaunon nga may pagpasalamat sang mga nagatuo kag nakahibalo gid
sang kamatuoran.
4 Ang tanan nga ginhimo sang Dios maayo, gani wala sing butang nga
dapat bawalan kon ginabaton nga may pagpasalamat.
5 Kay gintinluan ini paagi sa pulong sang Dios kag sa pangamuyo.

Ang Maayo nga Alagad ni Cristo Jesus

6 Maayo ka nga alagad ni Cristo Jesus kon itudlo mo ini nga mga butang
sa aton mga kauturan dira. Kag samtang nagatudlo ka sa ila, ikaw mismo
nagasagod man sang imo kaugalingon paagi sa mga kamatuoran nga
nagahatag sang pagtuo, kag paagi sa matuod nga pagpanudlo nga imo
ginasunod.
7 Pero likawi ang mga pagpanudlo nga wala nagahalin sa Dios kag
himo-himo lang sang mga tawo. Hanasa ang imo kaugalingon sa diosnon
nga pagkabuhi.
8 May pulos ang pag-ihersisyo sang aton lawas, pero mas importante pa
gid kon hanason ta ang aton kaugalingon sa diosnon nga pagkabuhi,
tungod kay kon amo ini ang aton himuon, sigurado gid nga mapuslanon
ang aton kabuhi subong kag sa palaabuton.
9 Matuod ini kag dapat gid batunon kag tuohan sang tanan.
10 Amo ina nga nagapanikasog gid kita kag nagahimulat nga matudlo ini
sa mga tawo, tungod kay nagasalig kita sa Dios nga buhi nga amo ang
Manluluwas sang tanan nga tawo, kag labi na gid sang mga nagatuo.
11 Itudlo mo kag ipatuman ini nga mga butang.
12 Indi ka maghatag sang lugar nga hikayan ka tungod kay bataon ka pa,
kundi maghimulat ka nga mangin halimbawa sa mga tumuluo: sa
paghambal, sa pagginawi, sa paghigugma, sa pagtuo, kag sa matinlo nga
pagkabuhi.

13 Samtang wala pa ako dira, gamita ang imo tiyempo sa pagbasa sang
Kasulatan sa mga tawo, sa pagpalig-on, kag sa pagpanudlo.
14 Indi pagpabay-i ang abilidad nga ginhatag sa imo sang Espiritu Santo
suno sa ginpropesiya sang mga manugdumala sang iglesya sang
pagtungtong nila sang ila mga kamot sa imo.
15 Himuon mo ini permi para makita sang tanan ang imo pag-uswag.
16 Bantayi ang imo kaugalingon nga kabuhi kag ang imo ginatudlo.
Padayuna ang paghimo sina para maluwas ka pati ang mga nagapamati sa
imo.

5

Ang mga Responsibilidad sang mga Nagatuo sa Dios

1 Indi mo paghambalan sang masakit ang tigulang nga mga lalaki kundi
laygayan mo sila pareho nga *imo* amay. Trataron mo ang bataon pa nga
mga lalaki pareho nga *imo* mga utod,
2 kag ang tigulang nga mga babayi pareho nga imo iloy. Trataron mo man
ang bataon pa nga mga babayi pareho nga imo mga utod, nga wala gid sing
malain nga ihambal ang mga tawo sa imo.
3 Tahuron mo kag buligan ang mga balo nga babayi nga wala na gid sing
may ginasaligan.
4 Pero kon ang balo may mga bata ukon mga apo, ini sila ang dapat nga
mag-atipan sa iya. Kay kon sila diosnon, ang premiro nila nga obligasyon
amo ang pagbalos kag pag-atipan sang ila mga katigulangan. Kay ini
nagahatag sang kalipay sa Dios.
5 Ang balo nga babayi nga wala na gid sing may ginasaligan nagasalig na
lang gid sa Dios. Adlaw-gab-i nagapangamuyo siya kag nagapangayo bulig
sa Dios.
6 Pero ang balo nga babayi nga nagapagusto sa kalibutanon nga
pagpangalipay patay na *sa panulok sang Dios* bisan buhi pa siya.
7 Ipatuman mo sa mga tumuluo ini nga mga butang para wala sing may
ihambal nga malain kontra sa ila.
8 Ang bisan sin-o *nga tumuluo* nga wala nagaatipan sa iya mga paryente,
labi na gid sa iya pamilya, nagapakilala lang nga ginabaliwala niya ang iya
pagtuo sa Dios, kag mas malain pa siya sang sa indi tumuluo.
9 Dapat buligan ninyo ang mga balo nga babayi nga nagaedad 60
paibabaw, wala nagpanginlalaki,*
10 kilala nga maayo ang ila mga ginahimo, maayo ang ila pag-atipan sa ila
mga anak, maabiabihon sa mga pangayaw, nagaalagad sa mga katawhan
sang Dios,† nagabulig sa mga nalisdan, kag mapisan maghimo sang bisan
ano nga klase sang maayo nga mga buhat.
11 Pero indi ninyo pag-ilakip sa mga balo nga bululigan ang mga balo nga
bataon pa. Kay kon mag-abot ang ila gusto nga magpamana liwat,
mapatumbayaan nila ang pag-alagad kay Cristo.
12 Gani makasala sila tungod kay ibaliwala nila ang ila promisa *nga
mag-alagad na lang kay Cristo*.
13 Luwas sina, magatinamad ang mga balo nga bataon pa kag magasagi
na lang pamalay-balay. Kag ang malain pa gid, magakutsokutso kag
magapasilabot sila sa iban, kag magaestorya sang mga butang nga indi
dapat estoryahan.

---

* **5:9** *wala nagpanginlalaki:* ukon, *makaisa lang namana Dios:* sa literal, *nagahugas sang mga tiil sang mga balaan*

† **5:10** *nagaalagad sa mga katawhan sang*

14 Gani kon sa akon lang, kon amo ini ang matabo, maayo pa nga ang mga
balo nga ini nga bataon pa magpamana na lang liwat kag magpamata, kag
mag-atipan sang ila pamilya, para wala sing ihambal ang mga tawo nga
nagakontra sa aton.
15 Nagasiling ako sini tungod kay may iban nga mga balo nga nagtalikod
na gani *sa pagtuo* kag nagsunod na kay Satanas.
16 Kon may babayi nga tumuluo nga may paryente nga mga balo, dapat
siya na lang ang mag-atipan sa ila para indi na mabug-atan ang iglesya sa
pagsagod sa ila, kag maatipanan pa sang iglesya ang mga balo nga wala na
gid sing may ginasaligan.
17 Kon parte sa mga manugdumala sang iglesya nga maayo ang ila
pagdumala, dapat suwelduhan sila sing husto, labi na gid kon
nagapangabudlay sila sa pagwali kag pagtudlo.
18 Kay nagasiling ang Kasulatan, "Indi pagbusali ang baka samtang
nagalinas ini.‡"§ Kag nagasiling pa gid, "Ang manug-obra dapat hatagan
sang suhol."*
19 Indi pagsapaka ang mga akusasyon kontra sa mga manugdumala,
luwas kon may duha ukon tatlo ka testigo nga nagapamatuod.
20 Pero sabdunga sa atubangan sang mga tumuluo ang nagapakasala
para mahadlukan ang iban nga maghimo sang sala.
21 Sa atubangan sang Dios kag ni Cristo Jesus kag sang iya pinili nga mga
anghel, ginabilin ko sa imo nga tumanon mo gid ini nga mga sugo nga wala
sing may ginapaburan. Kinahanglan gid nga sa tanan mo nga ginahimo,
pareho ang imo pagtratar sa tanan.
22 Indi ka magdali-dali tungtong sang imo kamot sa bisan kay sin-o,†
kundi mag-andam ka nga indi ka maumid sa mga sala sang iban. Dapat
wala sing isaway sa imo sa sini nga mga butang.
23 Tungod kay permi ka lang nagamasakit, luwas sa tubig, mag-inom ka
man sang diutay nga bino para sa imo tiyan.
24 May mga tawo nga bisan wala pa sila masentensyahan nahibaluan na
nga daan ang ila mga sala. Pero ang iban ya ulihi na lang mahibaluan.
25 Amo man kon maayo ang aton ginahimo. May mga ginahimo kita nga
maayo nga mahibaluan dayon, kag may ara man nga indi mahibaluan
dayon pero sa ulihi mahibaluan gid man.

6

1 Kon parte sa mga tumuluo nga ulipon, dapat tahuron nila ang ila mga
amo, para wala sing may magpakalain sa Dios kag sa aton mga pagpanudlo.
2 Kag kon ang ila mga amo tumuluo man, indi nila dapat nga ibaliwala na
lang ang ila pagtahod sa ila tungod kay mag-ulutod na sila kay Cristo. Ang
dapat gani, mag-alagad sila sing husto tungod kay ang mga nagapulos sang
ila pinangabudlayan mga tumuluo nga ginahigugma man sang Dios.

Ang Sala nga mga Pagpanudlo

Itudlo mo ini sa ila kag silingon sila nga tumanon gid nila.
3 Kon may ara nga lain ang iya ginatudlo kag wala nagakomporme sa
husto nga mga pagpanudlo nga halin sa aton Ginoong Jesu-Cristo, kag wala
nagakomporme sa mga pagpanudlo parte sa diosnon nga pagkabuhi,

---

‡ **5:18** Ang buot silingon, para makakaon man ang baka samtang nagalinas. § **5:18** Deu. 25:4
* **5:18** Luc. 10:7 † **5:22** *Indi...kay sin-o:* Ang buot silingon, para maghatag sa iya sang awtoridad nga magdumala sa mga tumuluo.

4 ina nga tawo bugalon pero wala sing may nahibaluan. Gusto lang niya
nga magdiskusyon sang wala sing pulos. Kag amo ini ang ginahalinan sang
kahisa, pag-inaway, pag-insultuhanay, pagsuspetsahanay,
5 kag wala untat nga ginamo. Amo ina ang batasan sang mga tawo nga
wala na sing husto nga panghunahuna kag indi na makahibalo kon ano
ang matarong. Nagapinsar sila nga makamanggad sila paagi sa ila
pagkadiosnon.
6 Kon sa bagay, kon ang tawo diosnon kag kontento sa iya pagkabutang,
labaw pa siya sa manggaranon.
7 Ang matuod, sang pagkatawo ta diri sa kalibutan wala kita sing may
gindala, kag kon mapatay kita, wala man kita sing may madala halin sa
kalibutan.
8 Gani, kon may pagkaon kita kag may bayo, dapat kontento na kita.
9 Pero ang mga tawo nga gusto magmanggaranon indi mahimo nga indi
mahulog sa mga temtasyon. Masiod sila sa mga wala sing pulos kag malain
nga mga handom nga amo ang nagaguba kag nagadala sa mga tawo sa
kalaglagan.
10 Kay ang paghigugma sa kuwarta amo ang ginahalinan sang tanan nga
klase sang kalainan. Ang iban nga mga tawo, sa sobra nga handom sang
kuwarta, nagtalang na sa pagtuo kag napuno sang kalisod ang ila
tagipusuon.

Mga Bilin

11 Pero ikaw, bilang alagad sang Dios, likawi ina nga mga butang.
Himulati nga magkabuhi nga matarong, diosnon, may pagtuo,
mahigugmaon, mainantuson, kag malulo.
12 Magpakigbato ka sing maayo para sa pagtuo. Hupti sing maayo ang
kabuhi nga wala sing katapusan, tungod kay sa kabuhi nga ina gintawag ka
sang Dios sadtong pagsugid mo sa atubangan sang madamo nga tawo nga
ikaw nagatuo na kay Cristo.
13 Sa atubangan sang Dios nga nagahatag sang kabuhi sa tanan, kag sa
atubangan ni Cristo Jesus nga nagsugid sang kamatuoran kay Poncio Pilato,
ari ang akon sugo sa imo:
14 tumana ang ginabilin sa imo nga sugo kag siguraduhon mo nga husto
gid ang imo pagtuman nga wala sing kasawayan hasta mag-abot ang aton
Ginoong Jesu-Cristo.
15 Kon parte sa pag-abot ni Jesu-Cristo, ipakita siya sang makagagahom
kag bulahan nga Dios sa natalana nga tion. Ang Dios amo ang Hari nga
labaw sa tanan nga hari kag Ginoo nga labaw sa tanan nga ginoo.
16 Sa iya lang ang kabuhi nga wala sing kamatayon.* Didto siya nagapuyo
sa masilaw nga kasanag nga indi mapalapitan. Wala gid sing tawo nga
nakakita sa iya kag wala gid sing may makakita. Dayawon ta ang Dios nga
makagagahom hasta san-o. Amen!
17 Kon parte sa mga manggaranon sa sini nga panahon, silingon mo sila
nga indi sila magpabugal ukon magsalig sa ila manggad nga madali man
lang madula. Dapat ibutang nila ang ila pagsalig sa Dios nga nagahatag
sang tanan nga butang para mangin malipayon kita.
18 Tudlui sila nga maghimo sing maayo para mangin manggaranon sila
sa maayo nga mga buhat. Tudlui man sila nga mangin mabinuligon kag
maalwan sa pagpakig-ambit sang ila mga pagkabutang.

* **6:16** ukon, *Siya lang ang ginahalinan sang kabuhi nga wala sing kamatayon.*

19 Kon amo ini ang ila himuon, nagatipon sila sang manggad para sa ila
kaugalingon nga mangin maayo nga pundasyon sang ila kabuhi sa
palaabuton, kag makabaton sila sang matuod gid nga kabuhi.
20 Timoteo, tipigi ang *mga pagpanudlo nga* gintugyan sa imo sang Dios.
Likawi ang mga pagpanudlo nga wala sing pulos kag wala nagahalin sa
Dios pati ang mga pagdiskusyon parte sa ginasiling sang iban nga kaalam
(pero ang matuod, indi) nga wala nagasinanto.
21 Ang iban nagasiling nga may ara sila sini nga kaalam, pero tungod sa
sina nga “kaalam” nila, nagtalang sila kag indi na sila kahibalo sang husto
nga pagtuo.
Kabay pa nga pakamaayuhon ka *sang Dios*.

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pablo kay Timoteo

1 *Ako* si Pablo nga nangin apostol ni Cristo Jesus suno sa kabubut-on sang
Dios. Ginpadala niya ako para ibalita ang parte sa kabuhi nga iya
ginpromisa nga mabaton sang mga ara kay Cristo Jesus.
2 *Nagapangamusta ako* sa imo, Timoteo, bilang akon hinigugma nga anak
sa pagtuo.

Kabay pa nga mabaton mo ang grasya,* kaluoy, kag kalinong† halin sa
Dios nga Amay kag kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Pagpasalamat sa Dios kag Pagpadumdom kay Timoteo

3 Nagapasalamat ako sa Dios nga gin-alagaran sang aton mga
katigulangan, kag amo man ang akon ginaalagaran nga may matinlo nga
konsensya. *Nagapasalamat ako sa iya* sa akon pagdumdom sa imo permi sa
akon pagpangamuyo adlaw-gab-i.
4 Kon madumduman ko ang imo mga paghibi *sang akon paghalin*,
ginahidlaw ako sa imo. Luyag ko nga magkitaay kita liwat para malipay gid
ako.
5 Indi ko malipatan ang imo sinsero nga pagtuo, pareho sang pagtuo sang
imo lola nga si Luisa kag sang imo iloy nga si Eunice nga nauna nga nagtuo
sang sa imo, kag nasiguro ko nga ara man sa imo ang ila pagtuo.
6 Amo ina nga luyag ko nga padumdumon ka nga magmapisan ka sa
paggamit sang abilidad nga ginhatag sang Dios sa imo sang gintungtungan
ko ikaw sang akon mga kamot.
7 Kay ang Dios wala naghatag sa aton sang *iya* Espiritu para mahuya kita
nga mag-atubang sa mga tawo, kundi para magbakod kita kag makatuon
nga maghigugma *sa iban* kag makadisiplina sang aton kaugalingon.‡
8 Gani indi ka magkahuya nga magsugid sa iban parte sa aton Ginoo. Kag
indi ka man magkahuya nga napriso ako diri tungod sa iya, kundi sa bulig
sang gahom sang Dios, mag-ambit ka sa mga pag-antos tungod sa Maayong
Balita.
9 Gintawag niya kita kag ginluwas para mangin iya. Ini wala niya
paghimua tungod kay maayo ang aton mga binuhatan, kundi tungod sa iya
kaugalingon nga katuyuan kag grasya. Sa wala pa ang kalibutan, ginhatag
na niya ini nga grasya sa aton paagi kay Cristo Jesus.
10 Pero subong lang ini ginpahayag sa aton sang pag-abot ni Cristo Jesus
nga aton Manluluwas. Gindula niya ang gahom sang kamatayon kag
ginpahayag niya sa aton paagi sa Maayong Balita nga makaangkon kita
sang kabuhi nga wala sing katapusan.
11 Kag ginhimo ako *sang Dios* nga apostol kag manunudlo para magsugid
sining Maayong Balita.
12 Amo ini ang kabangdanan nga nagaantos ako subong. Pero wala ko
ginakahuya ang natabo nga ini sa akon tungod kay kilala ko si Cristo nga
akon ginasaligan, kag nasiguro ko gid nga sarang siya makatipig sang
gintugyan niya sa akon§ hasta sa adlaw nga siya magabalik.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:7** ukon, *Kay ang Dios wala naghatag sa aton sang espiritu sang katalaw kundi sang gahom, gugma kag disiplina sa kaugalingon.* § **1:12** *sang gintugyan niya sa akon:* ukon, *sang gintugyan ko sa iya*

13 Ang husto nga pagpanudlo nga imo natun-an sa akon amo ang imo
dapat itudlo, nga may pagtuo kag paghigugma, tungod nga amo gid ina ang
dapat ta himuon bilang ara na kay Cristo Jesus.
14 Paagi sa bulig sang Espiritu Santo nga nagapuyo sa aton, tipigi ang
maayo nga pagpanudlo nga gintugyan sa imo.
15 Nahibaluan mo nga ginsikway ako sang halos tanan nga tumuluo sa
probinsya sang Asia. Pati si Figelus kag si Hermogenes nagbiya sa akon.
16 Pero kabay pa nga kaluoyan gid sang Ginoo si Onesiforus kag ang iya
pamilya, kay ginpabaskog* niya ako permi. Wala niya ako ginakahuya
bisan napriso ako.
17 Pag-abot niya gani sa Roma, wala untat ang pagpangita niya sa akon
hasta nga nakita niya ako.
18 Kag nahibaluan mo man kon paano ang pagbulig niya sa akon sang
didto pa ako sa Efeso. Kabay pa nga kaluoyan siya sang Ginoo kon
mag-abot na ang adlaw nga ang mga tawo sentensyahan sang Dios.

2

Ang Maayo nga Soldado ni Cristo Jesus

1 Ikaw Timoteo, nga *bilang* akon anak, magpakabakod ka sa bulig sang
Dios. Ini nga bulig mabaton mo tungod kay ikaw ara na kay Cristo Jesus.
2 Ang mga pagpanudlo nga nabatian mo sa akon sa atubangan sang
madamo nga testigo itudlo mo man sa mga tawo nga masaligan, nga
makatudlo man sa iban.
3 Mag-ambit ka sa mga pag-antos bilang maayo nga soldado ni Cristo
Jesus.
4 *Kag dapat* pareho *ka* sa soldado nga sa serbisyo nga wala nahigot sa
iban pa nga mga obra para mapalipay niya ang iya opisyal.*
5 *Dapat* pareho *ka man* sa manugdalagan; indi siya makakuha sang
premyo kon wala siya nagasunod sa mga pagsulundan sa palumba.†
6 *Kag dapat* pareho *ka man* sa mangunguma nga nagapangabudlay. Kay
indi bala ang mangunguma ang una nga makaambit sang iya patubas?‡
7 Hunahunaa sing maayo ining akon mga ginasiling, kag buligan ka gid
sang Ginoo para maintiendihan mo ini tanan.
8 Dumduma ang Maayong Balita nga akon ginatudlo parte kay Jesu-Cristo
nga nabanhaw, nga kaliwat ni David.
9 Tungod sa akon pagwali sang Maayong Balita nagaantos ako. Kag
ginakadenahan pa ako pareho sang kriminal. Pero ang pulong sang Dios
wala makadenahi.
10 Gani ginabatas ko ang tanan para sa mga pinili *sang Dios*, para
maluwas man sila paagi kay Cristo Jesus kag makaangkon sang maayo gid
nga kabuhi nga wala sing katapusan.
11 Matuod gid ang ginasiling,
“Kon napatay kita kaupod ni Cristo sa iya kamatayon,
sigurado gid nga mabuhi man kita kaupod niya.
12 Kon nagabatas kita *sa mga kabudlayan*,
sigurado gid nga magahari man kita kaupod niya.

---

* **1:16** *ginpabaskog:* ukon, *ginbuligan* * **2:4** siguro ang buot silingon, *Indi ka magpahigot sa mga buluhaton nga wala sing kahilabtanan sa imo pag-alagad sa Ginoo, para mapalipay mo ang Ginoo.* † **2:5** siguro ang buot silingon, *Tumanon mo gid ang mga sugo sang Ginoo para mabaton mo ang premyo halin sa iya.* ‡ **2:6** siguro ang buot silingon, *Kon mapisan ka, makabaton ka sing balos halin sa Ginoo.*

Pero kon ipanginwala ta siya,
ipanginwala man niya kita.
13 Kon indi kita masaligan,
siya masaligan pa gihapon,
kay indi mahimo nga indi niya pagtumanon ang iya ginahambal.”

Ang Maayo nga Alagad sang Dios

14 Sa atubangan sang Dios ipadumdom mo gid sa ila ining mga butang,
kag paandaman mo sila nga likawan nila ang wala sing pulos nga mga
pagdiskusyon. Wala sila sing may makuha sa sina nga mga butang kundi
nagapaguba lang sang pagtuo sang mga nagapamati.
15 Himua ang imo masarangan para malipay ang Dios sa imo, nga pareho
sa manugpangabudlay nga wala nagakahuya sa iya mga ginahimo. Itudlo
mo sang husto ang pulong sang Dios nga amo ang kamatuoran.
16 Likawi ang mga pagpanudlo nga wala sing pulos kag wala nagahalin sa
Dios, tungod kay ina nagapapalayo lang sa mga tawo sa Dios.
17 Ang ila mga pagpanudlo pareho sang balatian nga kanser *nga*
nagalapta kag nagaguba sang bilog nga lawas. Kaupod sang mga tawo nga
nagatudlo sina amo si Hymeneus kag si Filetus.
18 Nagpalayo sila sa kamatuoran kay nagasiling sila nga ang aton
pagkabanhaw natabo na *kag wala na sing pagkabanhaw sa palaabuton*.
Gani ginaguba nila ang pagtuo sang iban.
19 Pero bisan amo ina, mabakod gihapon ang pundasyon nga ginpatindog
sang Dios, tungod kay may nakasulat nga nagasiling, “Nakilala sang Ginoo
kon sin-o ang iya mga tawo.”§ Kag “Ang kada tawo nga nagasiling nga siya
iya sang Ginoo dapat gid magbiya sa bisan ano nga malain.”

20 Sa mga balay nga dalagko may sari-sari nga mga galamiton. May mga
ginhimo sa bulawan, pilak,* kahoy kag lunang. Ang mga galamiton nga
ginhimo sa bulawan kag pilak ginagamit sa espesyal nga mga okasyon,
pero ang mga galamiton nga ginhimo sa kahoy kag lunang ginagamit lang
sa pang-adlaw-adlaw.
21 Ang bisan sin-o nga nagalikaw sa mga kalautan amo ang makabig nga
mga galamiton nga malahalon nga ginpain para gamiton kag mapuslan
sang Ginoo, kag sarang niya nga gamiton para sa kaayuhan sa bisan ano
nga oras.
22 Gani likawi gid ang malain nga mga handom sang mga pamatan-on.
Himulati nga mangin matarong ang imo kabuhi, masaligan,
mahigugmaon, kag maayo ang imo relasyon sa iban, kaupod sang mga
tawo nga nagadangop sa Ginoo nga may matinlo nga tagipusuon.
23 Likawi ang wala sing pulos kag binuang nga mga pagdiskusyon,
tungod kay nahibaluan mo nga ang resulta sina amo ang pag-ilinaway.
24 Indi dapat magpangaway ang ulipon sang Ginoo, kundi dapat mabuot
siya sa tanan, maayo magtudlo, kag wala nagadumot.
25 Kinahanglan malulo siya sa pagtudlo sa mga nagakontra sa iya, kay
basi pa lang sa sina nga paagi hatagan sila sang Dios sing kahigayunan nga
maghinulsol para mahibaluan nila ang kamatuoran.
26 Kag masanagan ang ila mga hunahuna kag makapalagyo sila sa siod
sang yawa nga nagbihag sa ila para magsunod sa iya gusto.

§ **2:19** Num. 16:5 * **2:20** *pilak:* sa English, *silver*

3

Ang Katapusan nga mga Inadlaw

1 Tandai ini: mangin mabudlay gid sa katapusan nga mga inadlaw.
2 Kay ang mga tawo mangin maiyaiyahon, mahigugmaon sa kuwarta,
tikalon, bugalon, magahambal sing malain kontra sa ila isigkatawo kag sa
Dios, indi magpati sa ila mga ginikanan, indi mapinasalamaton, kag indi
diosnon.
3 Luwas sina wala sila pasunaid sa ila isigkatawo; wala sila luyag nga
magpakighusay sa ila kontra; ginapakalain nila ang iban; indi sila
makapugong sang ila kaugalingon, mapintas, kag kontra sa bisan ano nga
maayo.
4 Mangin traidor sila, dasodaso, kag magapadayaw sang ila kaugalingon.
Palabihon pa nila ang mga kalipay nga iya sang kalibutan sang sa Dios.
5 Magapakita-kita sila nga sila diosnon pero isikway nila ang gahom sang
Dios. Likawi ang mga tawo nga pareho sina.
6 Ang iban sa ila nagahimo sing paagi nga makasulod sa mga balay para
tuntuhon ang mga maluya nga mga babayi nga nabuyo na gid sa
pagpakasala kag ulipon na sang sari-sari nga mga balatyagon nga malain.
7 Ina nga mga babayi sige ang ila tuon pero indi sila makaintiendi sang
kamatuoran.
8 Ang mga lalaki nga nagatudlo sa ila sang sala nga pagpanudlo
nagakontra sa kamatuoran pareho sang pagkontra ni Janes kag ni Jambres
kay Moises sadto anay. Indi husto ang hunahuna sang sini nga mga lalaki,
kag ang ila ginasiling nga pagtuo wala sing pulos.
9 Pero indi sila makapadayon sa ila ginahimo nga ina tungod nga makita
gid sang tanan ang ila kabuangan, pareho sa natabo kay Janes kag Jambres.

Mga Bilin

10 Pero ikaw ya *Timoteo*, naobserbaran mo ang akon mga pagpanudlo,
ang akon pamatasan, kag ang akon katuyuan *sa kabuhi.* Naobserbaran mo
man ang akon pagtuo *sa Dios*, ang akon pagpasensya kag paghigugma *sa*
mga tawo, kag kon paano ko ginbatas ang mga kabudlayan.
11 Nahibaluan mo ang akon mga pag-antos sang didto ako sa Antioc, sa
Iconium, kag sa Lystra, kag kon paano ko ginbatas ang mga paghingabot.
Pero sa sina nga tanan ginluwas ako sang Ginoo.
12 Ang matuod, ang tanan nga luyag magkabuhi sang diosnon nga kabuhi
bilang sumulunod ni Cristo Jesus magaagi gid sa mga paghingabot.
13 Pero ang mga tawo nga malain kag nagapatalang sa iban magalain kag
magatalang pa gid, kag sila mismo patalangon man.
14 Pero ikaw ya magpadayon gid sa mga kamatuoran nga imo natun-an
kag ginatuohan, tungod kay nahibaluan mo man kon sin-o ang mga
nagtudlo sa imo.
15 Halin sang bata ka pa nahibaluan mo ang Balaan nga Kasulatan, kag
ina makahatag sa imo sang kaalam sa pag-angkon sang kaluwasan paagi sa
pagtuo kay Cristo Jesus.
16 Ang bilog nga Kasulatan ginsulat paagi sa gahom sang Dios, kag
mapuslanon sa pagtudlo, sa pagsabdong, sa pagtadlong sang sala, kag sa
paghanas sa matarong nga pagkabuhi,
17 para ang tawo nga nagaalagad sa Dios matudluan sa paghimo sang
tanan nga klase sang kaayuhan.

4

1 Gani sa presensya sang Dios kag ni Cristo Jesus may ibilin ako sa imo.
Magabalik siya kag magahari, kag magahukom sa tanan nga tawo, buhi
man ukon patay. Amo ina nga ginabilinan ko ikaw
2 nga iwali mo ang pulong sang Dios. Magmapisan ka sa pagsugid sa mga
tawo sa bisan ano nga oras. Kombinsiha ang mga tawo, sabdunga sila *sa ila
ginahimo nga malain*, kag palig-una *ang ila pagtuo* paagi sa pagtudlo nga
may pagpasensya.
3 Kay magaabot ang tion nga ang mga tawo indi na magpamati sa husto
nga mga pagpanudlo, kundi ang ila gusto amo lang gid ang ila sundon.
Magapangita sila sang mga manunudlo nga magatudlo sang mga butang
nga gusto lang nila mabatian.
4 Indi na sila magpamati sa kamatuoran, kundi sa mga pagpanudlo nga
himo-himo lang sang mga tawo.
5 Pero ikaw ya, magpugong ka sang imo kaugalingon sa tanan nga tion.
Kon mag-abot ang kabudlayan, agwantaha lang. Tumana ang imo
obligasyon bilang manugwali sang Maayong Balita, kag himua ang tanan
nga ginapahimo sang Dios sa imo.
6 Kon parte sa akon, nag-abot na ang tion nga ang akon kabuhi ihalad na,
tungod kay madali na lang ako maghalin sa sini nga kalibutan.
7 Ginhimo ko ang akon masarangan sa pagdalagan kag natapos ko na ang
akon dalaganon. Gintipigan ko ang akon pagtuo.
8 Kag karon, may ginatigana ang Ginoo sa akon nga padya sang
pagkamatarong* nga iya igahatag sa akon sa adlaw nga siya maghukom sa
tanan, kag ang iya paghukom matarong. Indi lang ako ang gintigan-an sina
nga padya kundi ang tanan man nga nagapaabot sa iya pagbalik.

Mga Personal nga Bilin

9 Tinguhai gid nga makakadto ka diri sa akon sa labing madali,
10 kay si Demas didto na sa Tesalonica. Ginbayaan niya ako tungod nga
ginapasulabi niya ang *mga butang* sa sini nga panahon. Si Cresens wala na
diri subong kay nagpa-Galacia siya, kag si Tito ya nagpa-Dalmacia.
11 Si Lucas lang gid ang akon kaupod diri. Gani sa pagkadto mo diri
dal-on mo si Marcos tungod kay dako gid ang iya mabulig sa akon obra.
12 Kag parte kay Tykicus, ginpakadto ko siya sa Efeso.
13 Kon magkadto ka na diri, dal-on mo man ang akon bayo para sa
tigtulugnaw nga akon ginbilin kay Carpus didto sa Troas. Dal-on mo man
ang akon mga libro, labi na gid ang akon mga papeles.
14 Tama kalain ang mga ginhimo sa akon ni Alexander nga panday sang
metal. Balusan siya sang Ginoo sa iya mga ginhimo.
15 Mag-andam ka sa iya tungod nga kontra gid niya ang aton ginatudlo.
16 Sa akon nahauna nga pag-atubang sa husgado para magdepensa sang
akon kaugalingon wala gid sing may nagbulig sa akon. Ginpabay-an nila
ako tanan. Kabay pa nga patawaron sila sang Dios.
17 Pero bisan amo ato ang natabo wala gid ako ginpabay-an sang Ginoo.
Ginhatagan pa gani niya ako sing kabaskog sa pagsugid sa mga indi Judio
sang tanan parte sa Maayong Balita. Amo gani nga naluwas ako sa
kamatayon.†

---

* **4:8** *padya sang pagkamatarong:* buot silingon may ihatag ang Ginoo nga padya kay Pablo tungod nga nakita niya nga matarong ang iya kabuhi; ukon ang padya mismo amo ang (kompleto nga) pagkamatarong. † **4:17** *sa kamatayon:* sa literal, *sa baba sang leon*

18 Kag nahibaluan ko nga luwason pa gid ako sang Ginoo sa tanan nga
malain, kag indi ako maano hasta sa tion nga dal-on niya ako sa iya
ginharian sa langit. Dalayawon siya hasta san-o. Amen!

Katapusan nga Pagpangamusta

19 Kamusta na lang kay Priscila kag kay Aquila, kag sa pamilya ni
Onesiforus.
20 Si Erastus nagpabilin sa Corinto, kag si Trofimus ginbilin ko didto sa
Miletus kay nagmasakit siya.
21 Tinguhai gid nga makaabot ka diri sa wala pa ang tigtulugnaw.
Nagapangamusta sa imo si Eubulus, Pudens, Linus, Claudia, kag ang
tanan ta nga kauturan *diri*.
22 Kabay pa nga updan ka permi sang Ginoo. Kag kabay pa nga
pakamaayuhon niya kamo *tanan*.

Ang Sulat ni Pablo kay Tito

1 *Ako* si Pablo nga ulipon sang Dios kag apostol ni Jesu-Cristo. *Ginpadala*
niya ako para *mapalig-on ang* pagtuo sang iya mga pinili kag para
maintiendihan nila ang kamatuoran parte sa diosnon nga pagkabuhi.
2 Kag amo ini ang nagahatag sa aton sing paglaom nga kita may kabuhi
nga wala sing katapusan. Sa wala pa ang kalibutan, nagpromisa na ang
Dios nga hatagan niya kita sang kabuhi nga wala sing katapusan, kag ang
Dios wala nagabutig.
3 Karon amo na ini ang tion nga iya ginpili para ipaathag ang parte sa
sina nga kabuhi. Kag ako ang gintugyanan sang Dios nga aton Manluluwas
sa pagsugid sini sa mga tawo.
4 *Nagapangamusta ako* sa imo, Tito, *bilang* akon matuod nga anak sa isa
ka pagtuo.

Kabay pa nga mabaton mo ang grasya* kag kalinong† halin sa Dios nga
Amay kag kay Cristo Jesus nga aton Manluluwas.

Ang Buluhaton ni Tito sa Crete

5 Ginbilin ko ikaw sa Crete para padayunon mo ang aton buluhaton nga
wala pa natapos, kag para makapili ka sang mga manugdumala para sa
mga tumuluo sa tagsa ka banwa.
6 Indi pagkalimti ang akon bilin sa imo nga dapat pilion mo ang mga tawo
nga wala sing kasawayan,‡ isa lang ang ila asawa, kag kinahanglan nga ang
ila mga kabataan mga tumuluo man kag indi maakusaran nga salawayon
ukon nagabinugoy.
7 Ang nagadumala sa mga tumuluo amo ang gintugyanan sa buluhaton
sang Dios, gani kinahanglan gid nga wala siya sing kasawayan, indi
bugalon, indi mainiton, indi palahubog, indi palaaway, kag indi
makikuwarta.
8 Dapat maabiabihon siya sa mga bisita, gusto permi maghimo sang
maayo, kahibalo magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi,
matarong, diosnon, kag makapugong sang iya kaugalingon.
9 Kinahanglan nga ginatipigan niya sing maayo ang matuod kag
masaligan nga mga pulong nga gintudlo namon, para mapabakod niya ang
iban paagi sa husto nga pagpanudlo kag makasabat siya sa mga tawo nga
nagakontra sini.
10 Kay madamo ang indi magpamati sa matuod nga mga pagpanudlo, labi
na gid ang mga tawo nga halin sa relihiyon sang mga Judio. Mga madaya
sila nga mga tawo nga nagapanudlo sang wala sing pulos.
11 Kinahanglan gid nga tapnaon sila sa ila ginahimo, kay ginagamo nila
ang mga panimalay paagi sa ila mga pagpanudlo nga indi dapat itudlo, kag
ang ila katuyuan makahuluya tungod kay nagapanguwarta lang sila.
12 Ang isa sang ila mga propeta *nga taga-Crete mismo* nagsiling, "Ang mga
taga-Crete mga butigon kag mga malain pareho sa mapintas nga mga sapat,
mga matamad kag gusto lang magkaon."
13 Matuod gid inang iya ginasiling, gani dapat nga sabdungon mo sila
sing masakit para magtadlong ang ila pagtuo,

---

* **1:4** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:4** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:6** *wala sing kasawayan:* ukon, *may maayo nga reputasyon*

14 kag para indi na sila magsapak sa mga himo-himo lang nga mga
pagpanudlo sang mga Judio kag sa mga sugo nga himo-himo lang sang mga
tawo nga nagtalikod sa kamatuoran.
15 Matinlo ang tanan nga butang sa mga tawo nga matinlo *ang ila mga*
hunahuna, pero sa mga tawo nga mahigko *ang ila mga hunahuna* kag wala
sing pagtuo sa Dios, para sa ila ang tanan mahigko, tungod kay mahigko
matuod ang ila konsensya kag hunahuna.
16 Nagasiling sila nga nakakilala sila sa Dios, pero indi makita sa ila mga
binuhatan. Makaulugot sila! Matig-a gid ang ila mga ulo! Gani indi sila
makahimo sang bisan ano nga maayo.

2

Ang Husto nga Pagpanudlo

1 Pero ikaw, *Tito,* kinahanglan itudlo mo ang suno sa husto nga
pagpanudlo.
2 Laygayan mo ang gulang nga mga lalaki nga magpugong sang ila
kaugalingon, magkabuhi nga talahuron kag kahibalo magtimbang-timbang
kon diin ang husto ukon indi. Dapat husto ang ila pagtuo, mahigugmaon sa
ila isigkatawo, kag mabinatason sa tanan nga butang.
3 Kag laygayan mo man ang gulang nga mga babayi nga dapat maayo ang
ila pamatasan bilang mga babayi nga nagatuo sa Dios, wala nagapakalain
sa iban, kag indi palainom. Dapat itudlo nila ang maayo,
4 para makatuon ang bataon pa nga mga babayi kon paano maghigugma
sa ila bana kag mga kabataan,
5 kag kon paano magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi, kag
para makatuon sila nga magkabuhi nga may matinlo nga tagipusuon,
mag-atipan sang panimalay, magpakabuot, kag magpasakop sa ila bana,
para wala sing may magpakalain sa pulong sang Dios nga aton ginatudlo.
6 Laygayan mo man ang bataon pa nga mga lalaki nga dapat kahibalo sila
magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi.
7 Dapat sulundan ka nila sa paghimo sing maayo sa tanan nga butang.
Dapat sinsero ka kag seryuso sa imo pagtudlo.
8 Siguruhon mo nga ang imo mga ginahambal husto kag wala sing
kasawayan, para mahuy-an ang mga tawo nga nagakontra sa aton, kay
wala sila sing may mahambal nga malain kontra sa aton.
9 *Laygayan mo man* ang mga ulipon nga dapat magtuman sila sa ila amo
sa tanan nga bagay, para malipay ang ila mga amo sa ila. Indi sila
magpamatok ukon magsagi sabat.
10 *Silinga man sila nga* indi magpangawat *sa ila mga amo,* kundi
magpakita sila nga sila maayo kag masaligan, para sa tanan nila nga mga
ginahimo magasiling ang mga tawo nga matahom gali ang aton mga
pagpanudlo parte sa Dios nga aton Manluluwas.
11 Kay ginpakita na sang Dios sa tanan nga klase sang mga tawo ang iya
grasya nga nagahatag sang kaluwasan.
12 Kag ina nga grasya nagatudlo sa aton nga dapat isikway ta na ang
pagkabuhi nga indi diosnon kag ang mga kalibutanon nga mga kailigbon.
Dapat magkabuhi kita sa sini nga panahon nga nakahibalo
magtimbang-timbang kon diin ang husto ukon indi. Kag dapat matarong
kag diosnon ang aton ginahimo
13 samtang nagahulat kita sa malipayon nga adlaw nga aton ginalauman,
nga amo ang makatilingala nga pag-abot ni Jesu-Cristo nga aton
Manluluwas kag makagagahom nga Dios.

14 Gintugyan niya ang iya kaugalingon nga patyon para maluwas kita sa
tanan ta nga kalautan, kag para mangin iya kita nga mga katawhan, nga
matinlo kag gusto gid maghimo sing maayo.
15 Itudlo mo ini nga mga butang sa ila, kag gamita ang imo awtoridad
samtang ginapabakod mo kag ginasaway ang mga nagapamati sa imo. Indi
ka maghimo sang bisan ano nga mangin kabangdanan nga hikayan ka
sang iban.

3

Ang Kristohanon nga Pagginawi

1 Padumduma ang mga tumuluo nga magpasakop kag magtuman sa mga
pangulo kag mga awtoridad. Kinahanglan handa permi ang mga tumuluo
sa paghimo sang bisan ano nga maayo.
2 Silingon mo sila nga indi maghambal sing malain kontra sa bisan kay
sin-o ukon magpangaway, kundi magmabuot sila kag magmalulo permi sa
tanan nga tawo.
3 Kay sang una, wala man kita nakahibalo sang kamatuoran parte sa Dios
kag indi kita matinumanon. Ginpatalang kita kag gin-ulipon sang aton
malain nga mga balatyagon kag sang sari-sari nga mga pagpangalipay.
Naghari sa aton ang malain nga mga handom kag kahisa. Gindumtan kita
sang iban kag kita nagdumot man sa ila.
4 Pero nag-abot ang tion nga ginpakita sang Dios nga aton Manluluwas
ang iya kaayo kag gugma sa aton.
5 Ginluwas niya kita indi tungod sa aton maayo nga mga binuhatan,
kundi tungod sa iya kaluoy sa aton. Kag ginhimo niya ini paagi sa Espiritu
Santo nga naghugas sa aton kag naghatag sing bag-o nga kabuhi.
6 Ginhatag sang Dios sa aton sing bugana ang Espiritu Santo paagi kay
Jesu-Cristo nga aton Manluluwas,
7 agod paagi sa iya grasya nga nagpakamatarong sa aton, maangkon ta
ang kabuhi nga wala sing katapusan nga amo ang aton ginalauman.
8 Ini nga mga pagpanudlo matuod kag masaligan.
Gani gusto ko nga itudlo mo gid ini nga mga butang para ang mga
nagatuo sa Dios magtinguha gid sa paghimo sing maayo. Maayo gid ini kag
mapuslanon para sa mga tawo.
9 Pero maglikaw ka sa wala sing pulos nga mga pagbinais-bais, sa mga
pag-usoy kon sin-o ang ila katigulangan, sa mga pagdebate kag
pag-ilinaway parte sa Kasuguan. Ina nga mga butang wala sing pulos kay
wala ka gid sing may makuha dira.
10 Kon may tawo dira nga amo ang ginahalinan sang mga
pagbinahin-bahin, dapat paandaman mo siya. Pero pagkatapos sang
ikaduha nga pagpaandam, kon indi pa gid siya magpati, indi na ninyo siya
pagpaupdon sa inyo.
11 Kay nahibaluan mo nga ina nga tawo tiko ang iya panghunahuna, kag
ang iya pagpakasala nagapamatuod nga may salabton siya sa Dios.

Katapusan nga mga Bilin

12 Pakadtuon ko dira sa imo si Artemas ukon si Tykicus. Kon mag-abot na
gani dira ang isa sa ila, magkadto ka dayon sa Nicopolis kag magpakigkita
sa akon, kay nadesisyunan ko na nga didto ako matiner sa tion sing
tigtulugnaw.
13 Buligan mo gid si Zenas nga abogado kag si Apolos nga makalakat na
sila. Siguruhon mo nga indi sila pagkulangon sa ila mga kinahanglanon.

14 Tudlui ang aton mga kauturan dira nga magtinguha nga mag-obra sing
maayo para indi sila pagkulangon sa ila mga kinahanglanon. Sa sini nga
paagi indi sila magakabuhi nga wala sing pulos.
15 Nagapangamusta sa imo ang akon mga kaupod diri. Ipaabot mo man
ang amon mga pagpangamusta sa aton kapareho nga mga tumuluo dira
nga nagahigugma sa amon.
Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan *sang Dios*.

Ang Sulat ni Pablo kay Filemon

1 *Ako* si Pablo nga napriso tungod kay Cristo Jesus. *Ako* kag si Timoteo
nga aton utod *kay Cristo nagapangamusta* sa imo Filemon bilang
pinalangga man namon *nga utod* kag kaupod nga manugpangabudlay
2 *Nagapangamusta man kami* kay Afia nga aton utod, kay Arkipus nga
aton kapareho nga soldado *ni Cristo*, kag sa mga tumuluo nga nagatipon*
dira sa imo balay *sa pagsimba sa Dios*.
3 Kabay pa nga mabaton ninyo ang grasya† kag kalinong‡ halin sa Dios
nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Gugma kag Pagtuo ni Filemon

4 Permi ako nagapasalamat sa Dios kada pangamuyo ko para sa imo,
5 tungod nakabati ako nga mabakod ang imo pagtuo kay Ginoong Jesus
kag mahigugmaon ka sa tanan nga katawhan sang Dios.
6 Nagapangamuyo ako nga kabay pa nga ang imo pagkamahinatagon,
nga bunga sang imo pagtuo,§ magapadayon samtang nagadalom pa gid
ang imo pag-intiendi parte sa tanan nga maayo nga mga butang nga
nabaton ta tungod nga kita iya na ni Cristo.
7 *Pinalangga ko nga* utod, tungod sang imo pagpalangga sa mga katawhan
sang Dios nagbakod sila, gani nalipay gid ako kag nagbakod man.

Ang Pangabay ni Pablo

8 Karon may ipangabay ako sa imo. Nahibaluan ko nga tungod sa
awtoridad nga ginhatag sa akon ni Cristo makasugo ako sa imo.
9 Pero tungod nga ginapalangga ko ikaw, mapangabay na lang ako sa
imo. Gani bilang isa ka tigulang kag napriso tungod kay Cristo Jesus,
10 nagapangabay ako subong sa imo para kay Onesimus, *nga kon mahimo
patawaron mo siya.* Ginakabig ko siya nga bilang akon anak tungod nga
nadala ko siya sa pagtuo kay Cristo diri sa prisohan.
11 Sang una wala mo siya mapusli, pero subong duha na kita ang
makapulos sa iya.
12 Karon ginapabalik ko dira sa imo ang akon pinalangga nga si
Onesimus.
13 Gusto ko kuntani nga diri na lang siya agod paagi sa iya makabulig ka
sa akon samtang ari pa ko sa prisohan tungod sa akon pagwali sang
Maayong Balita.
14 Pero indi ko gusto nga himuon ini nga wala ka sing pagtugot, para indi
magguwa nga ginpilit ko lang ikaw nga magbulig sa akon, kundi gusto ko
nga kon magbulig ka gid man, magbulig ka sing tinagipusuon.
15 Ginbuot siguro sang Dios nga makapalayo anay si Onesimus sa imo,
para sa pagbalik niya sa imo indi na gid kamo magbulagay hasta san-o.
16 Karon indi na siya ulipon lang, kundi imo pa nga pinalangga nga utod.
Palangga ko siya, pero mas palangga mo pa gid siya tungod nga subong indi
mo lang siya ulipon kundi imo man siya utod sa Ginoo.

---

* **1:2** *mga tumuluo nga nagatipon:* sa literal, *iglesya* † **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* ‡ **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* § **1:6** *pagkamahinatagon, nga bunga sang imo pagtuo:* ukon, *pagsugid parte sa imo pagtuo*

17 Gani, kon ginakabig mo ako nga imo kapareho nga tumuluo, batuna
siya nga daw ako ang imo ginabaton.
18 Kon nakasala siya sa imo ukon nakautang man siya, ako ang mabayad
sina.
19 Ako gid mismo, si Pablo, ang nagsulat sini: “Ako ang magabayad kon
may utang siya sa imo.” Ugaling nahibaluan mo nga may dako ka man nga
utang sa akon, kay paagi sa akon nabaton mo ang kaluwasan.
20 Gani utod, tumana ining akon ginapangabay sa imo tungod nga pareho
na kita nga nagatuo sa Ginoo. Lipaya man ako bilang imo utod kay Cristo.
21 Dako ang akon pagsalig nga tumanon mo ang akon ginapangabay, gani
amo ini nga nagasulat ako sa imo. Kag nagapati ako nga sobra pa gid sining
akon ginapangabay ang imo himuon sa iya.
22 May pangabay pa gid ako sa imo. Kon mahimo preparahan mo ako
sang akon dalayunan, kay nagasalig ako nga paagi sa inyo mga pangamuyo
makabalik ako dira sa inyo.

Katapusan nga Pagpangamusta

23 Ang akon kaupod nga si Epafras nga napriso man tungod kay Cristo
Jesus nagapangamusta man sa imo.
24 Nagapangamusta man ang akon mga kaupod nga mga
manugpangabudlay nga sanday Marcos, Aristarcus, Demas, kag Lucas.
25 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Sulat para sa mga Hebreo

Ang Pulong sang Dios Paagi sa Iya Anak

1 Sang una nga panahon, madamo gid nga beses nga naghambal ang Dios
sa aton mga katigulangan sa nagkalain-lain nga paagi, paagi sa mga
propeta.
2 Pero sa sining ulihi nga mga inadlaw, naghambal siya sa aton paagi sa
iya Anak. Paagi sa iya, ginhimo sang Dios ang bilog nga kalibutan, kag siya
man ang iya ginpili nga mangin tag-iya sang tanan nga butang.
3 Sa iya mismo makita ang gahom sang Dios nga nagasilak, kag kon ano
ang Dios amo man siya. Siya amo ang nagabuot sang tanan nga butang sa
bilog nga kalibutan paagi sa iya makagagahom nga pulong. Pagkatapos nga
nalimpyuhan niya kita sa aton mga sala, nagpungko siya sa tuo sang
Makagagahom nga Dios didto sa langit.

Mas Labaw ang Anak sang Dios sang sa mga Anghel

4 Gani mas labaw ang Anak sang Dios kag mas halangdon ang iya ngalan
sang sa mga anghel.
5 Kay wala gid sing anghel nga ginsilingan sang Dios,
"Ikaw ang akon Anak,
kag subong ipakilala ko nga ako ang imo Amay."*
Kag wala man nagsiling *ang Dios parte sa bisan kay sin-o nga anghel*,
"Ako mangin iya Amay,
kag siya mangin akon Anak."†
6 Kag sang ipadala na sang Dios ang iya bugtong nga Anak diri sa kalibutan,
nagsiling man siya,
"Ang tanan nga anghel sang Dios dapat magsimba sa iya."‡
7 Amo ini ang ginsiling sang Dios parte sa mga anghel,
"Ang mga anghel puwede ko nga himuon nga hangin.
Ini sila nga akon mga suluguon
puwede ko man nga himuon nga nagadabdab nga kalayo.§"*
8 Pero kon parte sa iya Anak, nagsiling siya,
"Ang imo ginharian, O Dios, wala gid sing katapusan,
kag matarong ang imo pagdumala sa imo ginharian.
9 Naluyag ka sa matarong,
pero naugot ka sa malain.
Gani ginpili ka sang Dios, nga imo Dios,
kag ginhatagan sang kalipay
nga labaw sang sa ginhatag niya sa imo mga kaupdanan."†
10 Kag *nagsiling pa gid siya sa iya Anak*,
"Sa ginsuguran ikaw, Ginoo,
amo ang nagtuga sang kalibutan kag sang kalangitan.
11 Ini sila magakalawala, pero ikaw magapadayon sa gihapon.
Magagabok sila tanan pareho sa bayo.
12 Kag pareho man sa bayo,

---

* **1:5** Sal. 2:7 † **1:5** 2 Sam. 7:14; 1 Cro. 17:13 ‡ **1:6** Deu. 32:43 § **1:7** *himuon nga hangin...himuon nga nagadabdab nga kalayo:* ukon, *himuon nga pareho sa hangin...himuon nga pareho sa nagadabdab nga kalayo.* * **1:7** Sal. 104:4 † **1:9** Sal. 45:6-7

piuron mo ini tanan kag ilisan.
Pero ikaw ya amo lang sa gihapon,
wala nagatigulang kag wala sing kamatayon.”‡
13 Halin pa sang una, wala gid sing anghel nga ginsilingan sang Dios,
“Pungko diri sa akon tuo
hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.”§
14 Ti, indi bala ang mga anghel mga espiritu lang nga ginasugo sang Dios
nga magbulig sa mga tawo nga magabaton sang kaluwasan?

2

Ang Kaluwasan

1 Gani kinahanglan ta gid nga tipigan sing maayo ang *mga kamatuoran nga* aton nabatian para indi kita magtalang.
2 Hunahunaa bala ninyo; ang Kasuguan nga ginpadala paagi sa mga anghel napamatud-an nga matuod gid, kag ang kada isa nga wala nagsunod ukon wala nagtuman sini ginsilutan suno sa iya nahimo nga sala.
3 Gani indi gid kita makaluwas *sa silot* kon indi ta pagsapakon subong ining kaluwasan nga wala gid sing kapareho. Ang Ginoo mismo amo ang una nga nagsugid sang sini nga kaluwasan, kag ginpamatud-an ini sa aton sang mga tawo nga nakabati sa iya.
4 Kag ginpamatud-an pa gid ini sang Dios paagi sa nagkalain-lain nga milagro kag makatilingala nga mga butang, kag sa nagkalain-lain nga abilidad nga iya ginpanagtag paagi sa Espiritu Santo suno sa iya gusto.

Nag-abot ang Kaluwasan Paagi kay Cristo

5 Karon, kon parte sa palaabuton nga kalibutan nga ginasiling namon,
indi ang mga anghel ang ibutang sang Dios nga magadumala;
6 tungod kay amo ini ang nakasulat sa Kasulatan,
“*O Dios,* ano gid bala ang tawo nga ginadumdom mo gid?
Ahaw tawo man lang siya, ngaa ginakabalak-an mo gid?
7 Sa malip-ot nga tion ginhimo mo siya
nga mas manubo sang sa mga anghel.
Pero ginpadunggan mo siya pareho sa hari,
8 kag ginpasakop mo sa iya ang tanan nga butang.”*
Ang ginasiling sang Kasulatan nga sakop sang tawo ang tanan nga butang nagakahulugan nga *magaabot ang adlaw nga* wala gid sing butang nga indi ipasakop sa tawo. Pero sa karon nahibaluan ta nga indi pa sakop sang tawo ang tanan nga butang.
9 Pero kon parte kay Jesus, nahibaluan ta nga sa malip-ot nga tion ginhimo siya sang Dios nga mas manubo sang sa mga anghel, agod paagi sa grasya sang Dios, mapatay siya para sa tanan nga tawo. Kag karon ginpadunggan siya bilang hari tungod sa iya gin-antos nga kamatayon.
10 Ginhimo sang Dios ang tanan nga butang, kag ginhimo niya ini para sa iya kaugalingon. Gani bagay gid lang nga magtugot siya nga mag-antos si Jesus, para makompleto ni Jesus ang ginapahimo sa iya bilang ginahalinan sang kaluwasan. Sa sini nga paagi madamo nga *mga tawo ang mangin iya* mga anak nga *iya* padunggan.
11 Si Jesus ang nagalimpyo sa aton mga sala. Kag ang iya Amay amo man ang aton Amay. Amo ina nga wala siya nahuya magtawag sa aton nga iya mga utod.

---

‡ **1:12** Sal. 102:25-27 § **1:13** Sal. 110:1 * **2:8** Sal. 8:4-6

12 Amo ini ang iya ginsiling *sa iya Amay*,
“Ipahayag ko sa akon mga kauturan ang imo mga ginhimo;
kag magakanta ako sang pagdayaw sa imo sa ila mga pagtililipon.”†
13 Kag nagsiling pa siya,
“Magasalig gid ako sa Dios.”‡
Kag nagsiling pa gid siya,
“Ari ako kag ang mga anak nga ginhatag sang Dios sa akon.”§
14 Kag tungod nga ang ining ginatawag niya nga mga anak mga tawo nga may lawas kag dugo, si Jesus mismo nagpakatawo man agod paagi sa iya kamatayon mapierdi niya ang yawa nga amo ang ginahalinan sang kamatayon sang mga tawo.
15 Sa amo nga paagi ginhilway niya sila nga nangin ulipon sa kahadlok sa bilog nila nga kabuhi tungod sang ila kahadlok sa kamatayon.
16 Gani maathag gid nga indi ang mga anghel ang ginabuligan ni Jesus, kundi ang mga kaliwat ni Abraham.
17 Amo ina nga kinahanglan gid nga mangin tawo si Jesus nga pareho gid sa iya mga kauturan sa tanan nga bagay, para mangin ila siya nga pangulo nga pari nga maluluy-on kag masaligan, nga makahalad sa Dios para matubos ang mga tawo sa ila mga sala.
18 Siya mismo nakaagi sang mga pag-antos sang gintentar siya, gani sarang gid siya makabulig sa mga tawo nga ginatentar.

3

Mas Labaw si Jesus sang sa kay Moises

1 Gani mga kauturan ko nga mga katawhan sang Dios, kag kapareho ko nga mga gintawag sang Dios nga mangin kaupod niya sa langit, dumduma ninyo si Jesus. Siya ang apostol kag pangulo nga pari sang aton ginatuohan.*
2 Matutom siya sa Dios nga nagsugo sa iya, pareho bala kay Moises nga matutom man sa iya pagdumala sa pamilya sang Dios.
3 Pero ginakabig *sang Dios* si Jesus nga mas labaw sang sa kay Moises, tungod kay kon sa balay pa, mas may dungog ang naghimo sang balay kaysa balay mismo.
4 Kay nahibaluan ta nga kon may balay, may naghimo sini, kag ang naghimo sang tanan nga butang wala sing iban kundi ang Dios.
5 Bilang alagad sang Dios, masaligan si Moises sa iya pag-asikaso sa pamilya sang Dios.† Kag ang mga butang nga iya ginhimo landong sang mga butang nga magakalatabo sa palaabuton.
6 Pero si Cristo ya masaligan bilang Anak nga gintugyanan sang pamilya sang Dios. Kag kita ang pamilya sang Dios, kon nagapadayon kita nga matutom sa aton paglaom nga aton ginapabugal.

Ang Kapahuwayan para sa mga Anak sang Dios

7 Gani pareho sang ginasiling sang Espiritu Santo,
“Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
8 indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon
pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan sang una.

† **2:12** Sal. 22:22 ‡ **2:13** Isa. 8:17 § **2:13** Isa. 8:18 * **3:1** *Siya ang apostol kag pangulo nga pari sang aton ginatuohan:* buot silingon, *ang kamatuoran nga aton ginatuohan ginpahayag ni Jesus bilang pinadala sang Dios, kag naangkon ta ini nga kamatuoran tungod sa ginhimo niya nga pagpatunga sa aton kag sa Dios.* † **3:5** Num. 12:7

Kay sang didto sila sa kamingawan
nagrebelde sila *sa Dios* kag gintentar nila siya.
9 *Nagsiling ang Dios,*
'Didto gintilawan nila ako bisan nakita na nila ang akon ginhimo
sa ila sa sulod sang 40 ka tuig.
10 Gani nangakig gid ako sa sina nga henerasyon.
Kag nagsiling ako nga permi gid sila nagatalang
kag wala nagasunod sa akon mga pamaagi.
11 Gani sa akon kaakig nagpanumpa ako
nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon.'"‡
12 Mga kauturan, mag-andam kamo nga wala sing malain sa inyo
tagipusuon nga amo ang magapaluya sang inyo pagtuo hasta nga
makapalayo kamo sa buhi nga Dios.
13 Ang inyo himuon, magpadumdumanay kamo adlaw-adlaw samtang
may tiyempo pa, para indi kamo mapatalang sang sala nga makapatig-a
sang inyo tagipusuon.
14 Kay kita kaupod ni Cristo kon ginatipigan ta sing hugot ang aton
pagsalig sa iya hasta sa katapusan.
15 Indi bala nagasiling ang Kasulatan nga,
"Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon
pareho sang ginhimo sang inyo mga katigulangan
sang una sang nagrebelde sila *sa Dios*."§
16 Sin-o bala nga mga tawo ang nakabati sadto sang tingog sang Dios pero
nagkontra sa iya? Indi bala ang tanan nga ginpangunahan ni Moises
paguwa sa Egypt?
17 Kag sin-o bala ang naakigan sang Dios sa sulod sang 40 ka tuig? Indi
bala ang mga tawo nga nagpakasala kag nagkalamatay didto sa
kamingawan?
18 Kag sin-o bala ang gintumod sang Dios sa iya pagpanumpa nga indi gid
sila makabaton sang kapahuwayan nga halin sa iya? Indi bala ang mga
tawo nga wala nagsunod sa iya?
19 Gani maathag sa aton nga wala sila nakabaton sang kapahuwayan
tungod kay wala sila nagtuo sa Dios.

4

1 *Pero bisan amo ato ang natabo sa ila,* nagapabilin gihapon ang promisa
sang Dios nga sarang kita makabaton sang kapahuwayan nga halin sa iya.
Gani mag-andam gid kita kay basi kon may ara sa aton nga indi makabaton
sini.
2 Kay nakabati man kita sang Maayong Balita pareho sa ila sang una.
Pero wala nila napusli ang ila nabatian tungod kay wala sila nagtuo.
3 Kita nga nagatuo amo *lang* ang makabaton sang kapahuwayan nga
halin sa Dios. Kay nagsiling ang Dios,
"Sa akon kaakig nagpanumpa ako
nga indi gid nila mabaton ang kapahuwayan nga halin sa akon."*
Wala ini nagakahulugan nga ang kapahuwayan wala pa, tungod kay ang
matuod, may ara na nga kapahuwayan halin pa sang iya paghimo sang
kalibutan.

‡ **3:11** Sal. 95:7-11 § **3:15** Sal. 95:7, 8 * **4:3** Sal. 95:11

4 Indi bala nga amo ini ang ginasiling sang Kasulatan parte sa ikapito nga
adlaw: “Kag sa ikapito nga adlaw nagpahuway ang Dios sa tanan niya nga
obra.”†
5 Kag sa liwat nagasiling diri nga, “Indi gid nila mabaton ang kapahuwayan
nga halin sa akon.”
6 Maathag nga gintuyo sang Dios nga may makabaton sang sadto nga
kapahuwayan, pero ang mga nakabati sang una sang Maayong Balita wala
nakabaton sini tungod kay wala sila nagsunod sa Dios.
7 Gani nagahatag pa gid ang Dios sing kahigayunan subong nga adlaw
tungod kay pagkaligad sang madamo nga tinuig naghambal siya paagi kay
David, pareho sang nasambit na,
“Kon mabatian ninyo subong ang tingog sang Dios,
indi pagpatig-aha ang inyo mga tagipusuon.”‡
8 Kay kon matuod nga nadala ni Josue ang mga tawo sang una sa
kapahuwayan, wala na kuntani naghambal ang Dios nga may iban pa gid
nga adlaw nga hatagan niya ang mga tawo sang kapahuwayan.
9 Gani may kapahuwayan pa gid nga ginatigana ang Dios para sa iya mga
tawo.
10 Kay ang bisan sin-o nga makabaton sang kapahuwayan nga halin sa Dios
makapahuway na sa iya mga obra, pareho sa Dios nga nagpahuway
pagkatapos nga nahimo niya ang tanan.
11 Gani tinguhaan ta gid nga mabaton ang ini nga kapahuwayan. Indi gid
kita magsunod sa mga tawo sang una nga wala nagsunod sa Dios, kay basi
bala kon indi man kita makabaton.
12 Kay ang pulong sang Dios buhi kag gamhanan, kag mas matalom pa sa
espada nga duha ang sulab. Nagadulot ini hasta sa kalag kag sa espiritu,
kag hasta sa mga lutalutahan kag sa utok sang mga tul-an. Nahibaluan niya
ang mga butang nga ginahunahuna kag ginahandom sang mga tawo.
13 Wala gid sing may makapanago sa Dios; makita niya ang tanan kag
hayag gid sa iya panulok, kag sa iya kita magapanabat.

Si Jesus ang aton Pangulo nga Pari

14 Gani tipigan gid naton ang aton ginatuohan, tungod kay may
gamhanan kita nga pangulo nga pari nga didto na sa langit. Kag ini wala
sing iban kundi si Jesus nga Anak sang Dios.
15 Ang aton pangulo nga pari nagabatyag man sang aton mga kaluyahon,
kay ang tanan nga temtasyon nga nagaabot sa aton naagyan man niya,
pero wala gid siya nakasala.
16 Gani indi kita magkatahap nga magpalapit sa trono sang Dios nga
maluluy-on, para mabaton ta ang kaluoy kag bulig sa oras nga kinahanglan
naton.

5

1 Ang kada pangulo nga pari ginpili halin sa mga tawo para mag-alagad
sa Dios para sa ila. Responsibilidad niya ang paghalad sa Dios sang mga
sapat kag sang iban pa nga mga halad para sa kapatawaran sang mga sala.
2 Ang pangulo nga pari tawo man lang nga maluya pareho sa aton. Gani
may pasunaid siya sa mga tawo nga wala nakahibalo nga nagakasala sila.
3 Kag tungod kay siya mismo nagakasala man, kinahanglan nga
maghalad man siya para sa iya kaugalingon nga mga sala, kag indi lang
para sa mga sala sang mga tawo.

† **4:4** Gen. 2:2 ‡ **4:7** Sal. 95:7, 8

4 May dungog bilang pangulo nga pari. Pero wala sing may makapili sang
iya kaugalingon para mangin pangulo nga pari. Kay ang Dios amo ang
nagapili kon sin-o ang mangin pangulo nga pari, pareho kay Aaron sang
una.
5 Kag pareho man kay Cristo, indi siya ang nagpadungog sang iya
kaugalingon nga mangin pangulo nga pari, *kundi ang Dios.* Kay nagsiling
ang Dios sa iya,
"Ikaw ang akon Anak, kag subong ipakilala ko nga ako ang imo Amay."*
6 Kag may ginsiling man siya sa iban nga parte sang Kasulatan,
"Pari ikaw hasta san-o, pareho sang pagkapari ni Melkizedek."†
7 Sang diri pa si Jesus sa kalibutan, nagapangamuyo siya kag nagahibi gid
nga nagapakitluoy sa Dios nga sarang makaluwas sa iya sa kamatayon. Kag
tungod kay matinumanon siya, ginsabat sang Dios ang iya pagpangamuyo.
8 Kag bisan Anak siya *mismo sang Dios*, natun-an niya ang
pagkamatinumanon paagi sa mga pag-antos nga iya naagyan.
9 Pagkatapos nga naagyan niya ang tanan nga dapat niya agyan, nangin
manluluwas siya sang tanan nga nagatuman sa iya, agod hasta san-o,
hilway na sila *sa silot*.
10 Ini tungod nga ginhimo siya sang Dios nga pangulo nga pari pareho
sang pagkapari ni Melkizedek.

Paandam Parte sa Pagbiya sa Pagtuo

11 Madamo pa kuntani ang amon inugsugid sa inyo parte sa pagkapari ni
Melkizedek kag ni Jesus, ugaling mabudlay ipaathag sa inyo tungod kay
mabudlay kamo paintiendihon.
12 Dapat kuntani mga manunudlo na kamo kay dugay na kamo nga
nagtuo, pero hasta subong kinahanglan pa gid kamo nga tudluan sang mga
panguna nga mga pagtulun-an parte sa pulong sang Dios. *Pareho gihapon*
kamo *sa mga lapsag nga* nagakinahanglan sang gatas tungod kay indi pa
kamo makakaon sang matig-a nga mga pagkaon.
13 Ang mga nagakabuhi sa gatas mga lapsag nga wala sing kalibutan kon
ano ang maayo kag malain.
14 Pero ang matig-a nga mga pagkaon para sa mga may buot na nga
nakahibalo na kon ano ang maayo kag malain.

6

1 Gani kinahanglan bayaan ta na inang mga nahauna nga mga
pagpanudlo parte kay Cristo, kag magpadayon kita sa madalom nga mga
pagpanudlo. Indi ta na pagbalik-balikon ang parte sa paghinulsol kag
pagbiya sa wala sing pulos nga mga buhat kag ang parte sa pagtuo sa Dios,
2 ang mga pagpanudlo parte sa pagbautiso, parte sa pagtungtong sang
kamot *sa ulo*, sa pagbanhaw sang mga patay, kag sa paghukom *sang Dios sa*
kada tawo kon ano ang iya mangin kahimtangan hasta san-o.
3 Ang aton himuon, kon itugot sang Dios, magpadayon kita sa pagtuon
sang madalom nga mga pagpanudlo
4-6 *para indi kita makabiya sa iya.* Kay kon ang tawo magbiya sa Dios, indi
na gid mahimo nga mapahinulsol siya kag mapabalik liwat sa Dios.
Nasanagan na ang iya hunahuna, nakaambit na siya sang langitnon nga
mga pagpakamaayo, nakabaton na sang Espiritu Santo, nakatilaw na sang
mga pagpakamaayo nga halin sa pulong sang Dios, kag nabatyagan pa niya
ang gahom nga ipakita gid sa palaabuton nga panahon. Pagkatapos kon

* **5:5** Sal. 2:7 † **5:6** Sal. 110:4

magbiya pa siya sa Dios, indi na gid mahimo nga mapahinulsol siya kag
mapabalik liwat sa Dios, tungod kay pareho lang nga ginalansang niya
liwat sa krus kag ginapakahuy-an ang Anak sang Dios.
7 Ang aton halimbawa pareho sa duta nga ginapakamaayo sang Dios kon
pagkatapos nga maulanan permi nagapatubo sang mga tanom nga
mapuslan sang nagapangabudlay sini.
8 Pero kon ang nagatubo puro lang tunukon nga tanom, ti wala ina sing
pulos; gani sumpaon na lang sang Dios, kag sa ulihi sunugon.
9 Mga hinigugma, bisan nagahambal kami pareho sini sa inyo, nasiguro
namon nga maayo ang inyo kahimtangan kon parte sa inyo kaluwasan.
10 Matarong ang Dios, kag indi mahimo nga malimtan niya ang inyo
maayo nga mga binuhatan kag ang inyo gugma sa iya nga inyo ginpakita
kag padayon nga ginapakita paagi sa inyo pagbulig sa *inyo kapareho nga*
mga katawhan sang Dios.
11 Gusto namon nga ang kada isa sa inyo magpadayon nga matutom sa
inyo paglaom sa Dios hasta sa katapusan, para mabaton ninyo ang inyo
ginalauman.
12 Indi kamo magtinamad, kundi sunda ninyo ang mga tawo nga paagi sa
ila pagtuo kag pagkamainantuson nagabaton sang mga promisa sang Dios.

Matuod gid ang Promisa sang Dios

13 Tan-awa bala ninyo si Abraham: sang magpromisa ang Dios sa iya,
wala naggamit ang Dios sang iban nga ngalan para pamatud-an niya ang
iya promisa kundi gin-gamit niya ang iya kaugalingon nga ngalan tungod
kay wala na sing may makalabaw pa sa iya.
14 Nagsiling siya, "Pakamaayuhon ko gid ikaw kag padamuon ko gid ang
imo mga kaliwat."*
15 Karon, naghulat si Abraham nga may pagpasensya, gani nabaton niya
ang ginpromisa sang Dios.
16 Nagapanumpa ang tawo sa *ngalan sang Dios nga* mas labaw pa sa iya
para patihan siya kag para wala na sing madamo pa nga estorya.
17 Amo man ang ginhimo sang Dios sang una sa mga tawo nga iya
ginpromisahan. Ginpakita niya sa ila paagi sa iya pagsumpa nga tumanon
gid niya ang iya ginpromisa.
18 Kag ang duha nga ini ka butang, *ang promisa kag ang sumpa*, indi gid
magbalhin, kay indi gid mahimo nga magbutig ang Dios. Gani kita nga
nakadangop na sa iya may mabakod na gid nga paglaom nga himuon gid
niya ang iya ginpromisa sa aton.
19 Ang ini nga paglaom amo ang nagahatag sang kasiguruhan sa aton
kabuhi, kay nagaabot ini mismo sa Labing Balaan nga Lugar
20 nga sa diin didto si Jesus nga nag-una para sa aton. Siya ang aton
pangulo nga pari hasta san-o pareho sang pagkapari ni Melkizedek.

7

Ang Pari nga si Melkizedek

1 Si Melkizedek hari sang una sang Salem kag pari sang Labing Mataas
nga Dios. Samtang nagapapuli na si Abraham halin sa pagpakig-away sa
mga hari nga iya ginpamatay, ginsugata siya ni Melkizedek kag
ginbendisyunan.
2 Pagkatapos ginhatag ni Abraham kay Melkizedek ang ikanapulo sang
tanan *nga butang nga iya nakuha sa inaway*. Ang kahulugan sang ngalan

* **6:14** Gen. 22:16, 17

nga Melkizedek, “Hari sang Pagkamatarong.” Kag tungod kay hari siya sang Salem,* nagakahulugan man ini nga siya “Hari sang Kalinong.”
3 Wala gid sing kasulatan nga nagasiling kon sin-o ang iya amay kag iloy ukon ang iya mga katigulangan. Kag wala man sing kasulatan nga nagasugid parte sa iya pagkatawo ukon kamatayon. Pareho siya sa Anak sang Dios; ang iya pagkapari wala sing katapusan.
4 Hunahunaa bala ninyo kon ano kagamhanan si Melkizedek. Kay bisan gani si Abraham nga amo ang nagpundar sang aton nasyon naghatag sa iya sang ikanapulo nga parte sang tanan nga iya nakuha sa inaway.
5 Kon parte sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi, suno sa Kasuguan, para sa ila ang ikanapulo nga parte sang pagkabutang sang ila kapareho nga mga Judio, bisan matuod nga sila tanan pareho nga mga kaliwat ni Abraham.
6 Pero si Melkizedek, bisan indi siya kaliwat ni Levi, ginhatagan ni Abraham sang iya ikanapulo. Kag si Melkizedek pa ang nagbendisyon kay Abraham, bisan pa nga si Abraham amo ang ginpromisahan sang Dios.
7 Kag nahibaluan ta nga ang nagabendisyon mas mataas kaysa ginabendisyunan.
8 Kon parte sa mga pari nga mga kaliwat ni Levi nga nagabaton sang ikanapulo, mga tawo man lang sila nga may kamatayon. Pero nagapamatuod ang Kasulatan nga si Melkizedek nga ginhatagan ni Abraham sang iya ikanapulo buhi sa gihapon.
9 Kag makasiling kita nga bisan si Levi, nga *ang iya mga kaliwat* amo ang nagabaton sang ikanapulo, naghatag man sang iya ikanapulo kay Melkizedek paagi kay Abraham;
10 kay makasiling kita nga si Levi didto sa lawas ni Abraham sang paghatag ni Abraham sang iya ikanapulo kay Melkizedek.
11 Karon, nahibaluan ta nga sang paghatag sang Dios sang Kasuguan sa mga Judio, may kaangtanan diri ang pagkapari sa linya ni Levi. Kon puwede nga mangin matarong ang mga tawo paagi sa ginahimo sang mga pari, indi na kuntani kinahanglan ang iban pa nga pari pareho sang pagkapari ni Melkizedek, nga lain sang sa pagkapari ni Aaron.
12 Pero kon ilisan ang pagkapari, kinahanglan nga ilisan man ang Kasuguan.
13-14 Ang aton Ginoo *ng Jesus* amo ang ginatumod nga gin-ilis sa daan nga mga pari. Indi siya kaliwat ni Levi kundi kaliwat ni Juda. Siya lang gid ang nangin pari nga kaliwat ni Juda. Kay sang paghambal ni Moises kon sin-o sila ang mangin mga pari, wala gid siya sing may ginsambit parte sa tribo ni Juda.

May Isa ka Pari nga Pareho kay Melkizedek

15 Maathag gid *nga gin-ilisan na ang mga pari nga mga kaliwat ni Levi, tungod kay* may iban na subong nga pari nga pareho kay Melkizedek.
16 Nangin pari siya indi tungod sa kaliwat nga suno sa Kasuguan, kundi tungod sa iya gamhanan nga kabuhi nga wala sing katapusan.
17 Kay nagasiling *ang Kasulatan parte sa iya*,
“Pari ikaw hasta san-o,
pareho sang pagkapari ni Melkizedek.”†
18 Gani ang daan nga Kasuguan gin-ilisan na sang Dios tungod kay wala ini sing pulos kag indi makabulig sa aton.

---

* **7:2** *Salem:* Ang ini nga pulong may kaangtanan sa Hebreo nga pulong nga “shalom,” nga ang buot silingon, “kalinong” ukon “maayo nga kahimtangan.” † **7:17** Sal. 110:4

19 Kay indi mahimo nga makabig kita nga matarong sa panulok sang Dios
paagi sa aton pagsunod sa Kasuguan. Amo ina nga ginhatagan kita subong
sang mas maayo kag masaligan nga paagi, kag paagi sini makapalapit na
kita sa Dios.
20 Ining bag-o nga paagi mas maayo kag masaligan tungod kay sang
paghimo sang Dios sa mga kaliwat ni Levi nga mangin mga pari wala gid
siya nagpanumpa.
21 Pero sang paghimo sang Dios kay Jesus nga mangin pari nagpanumpa
siya. *Siling sang Kasulatan,*
"Nagsumpa ang Ginoo, kag indi gid magbaylo ang iya hunahuna,
nga pari ikaw hasta san-o."‡
22 Gani si Jesus ang garantiya sang mas maayo nga kasugtanan *sang Dios sa*
iya mga katawhan.
23 Sang una madamo ang mga pari tungod kay kon mapatay ang isa
mabulos naman ang isa para makapadayon ang ila obra bilang mga pari.
24 Pero si Jesus nagakabuhi hasta san-o, amo ina nga ang iya pagkapari
wala ginasaylo sa iban.
25 Gani sarang niya maluwas sing bug-os ang bisan sin-o nga tawo nga
magpalapit sa Dios paagi sa iya. Kay buhi siya hasta san-o sa pagpakitluoy
sa Dios para sa ila.
26 Gani si Jesus amo gid ang pangulo nga pari nga aton kinahanglan.
Balaan siya; wala gid siya naghimo sing malain kag wala gid sing sala sa iya
kabuhi. Ginpain siya sa mga tawo nga makasasala kag gindala sa ibabaw
pa sang mga langit.
27 Indi siya pareho sang iban nga pangulo nga mga pari nga kinahanglan
maghalad adlaw-adlaw, premiro para sa ila kaugalingon nga sala,
pagkatapos para sa mga sala sang mga tawo. Pero si Jesus ya kaisa lang gid
naghalad. Ginhalad niya ang iya kaugalingon *didto sa krus* kag wala na
niya ginliwat-liwat pa.
28 Ang mga tawo nga ginhimo nga pangulo nga mga pari suno sa
Kasuguan mga tawo man lang nga nagakasala. Pero suno sa sinumpaan
sang Dios, nga iya ginhambal pagkatapos *nga mahatag* ang Kasuguan, ang
iya Anak mismo amo ang iya ginpili *nga mangin pangulo nga pari.* Kay
natapos na niya ang katuyuan sang Dios nga magapadayon hasta san-o.

8

Si Jesus amo ang aton Pangulo nga Pari

1 Amo ini ang buot namon silingon sang amon ginahambal: nga kita
subong may pangulo na nga pari nga nagapungko sa tuo sang trono sang
Makagagahom nga Dios sa langit.
2 Nagaalagad siya mismo didto sa balaan nga lugar, ang matuod nga
Tolda nga Simbahan nga indi tawo ang naghimo kundi ang Ginoo mismo.
3 Ang kada pangulo nga pari ginapili nga maghalad sa Dios sang mga
halad nga mga sapat kag iban pa nga mga halad. Gani ang aton pangulo
nga pari dapat may ihalad man.
4 Kon diri pa siya sa duta, indi mahimo nga mangin pari siya, kay halin pa
sang una may mga pari na diri nga nagahalad suno sa Kasuguan.
5 Ang ila ginahimo nga mga paghalad landong lang sang mga butang nga
nagakalatabo didto sa langit. Nahibaluan ta ini tungod kay sadtong
ipatindog na ni Moises ang Tolda nga Simbahan nagsiling ang Dios sa iya,

‡ **7:21** Sal. 110:4

“Siguraduha nga ipahimo mo ini tanan suno gid sa plano nga ginpakita ko
sa imo diri sa bukid.”*
6 Pero sa matuod lang, ang obra ni Jesus bilang pangulo nga pari mas
maayo sang sa obra sang ato nga mga pari. Kag ang bag-o nga kasugtanan
subong nga iya ginpatigayon mas maayo pa kon ikomparar sa una nga
kasugtanan. Tungod kay ang bag-o nga kasugtanan ginabasi sa mas maayo
pa nga mga promisa sang Dios.
7 Kon wala sing kakulangan ang una nga kasugtanan indi na kuntani
kinahanglan nga ilisan.
8 Pero nakita sang Dios ang kakulangan sang mga tawo nga nagsunod sa
una nga kasugtanan. Gani nagsiling siya,
“Magaabot ang tion nga magahimo ako sang bag-o nga kasugtanan
sa katawhan sang Israel kag sang Juda,
9 *kag ini* indi na pareho
sang *una nga* kasugtanan
nga akon ginhimo sa ila mga katigulangan
sadtong gintuytuyan ko sila paguwa sa duta sang Egypt.
Wala nila pagsunda ang *una nga* kasugtanan
nga ginhatag ko sa ila.
Amo ato nga ginpabay-an ko na lang sila.
Ako, ang Ginoo, ang nagasiling sini.
10 Ang *bag-o nga* kasugtanan
nga akon himuon sa katawhan sang Israel
sa palaabuton nga mga inadlaw amo ini:
Ibutang ko ang akon mga sugo sa ila hunahuna,
kag isulat ko ini sa ila tagipusuon.
Ako mangin ila Dios, kag sila mangin akon katawhan.
11 Wala na sing may magsiling pa sa iya kasimanwa
ukon sa iya utod nga dapat kilalahon niya ang Ginoo.
Tungod kay sila tanan magakilala sa akon,
halin sa pinakakubos hasta sa pinakadungganon.
12 Kay kaluoyan ko sila sa ila mga malain nga nahimo;
indi ko na pagdumdumon ang ila mga sala.”†
13 Kag tungod kay nagsiling ang Dios nga may bag-o na nga kasugtanan,
maathag nga ang una nga kasugtanan daan na, kag ang bisan ano nga daan
na kag wala na ginagamit, madula na lang.

9

Ang Pagsimba Diri sa Duta kag Didto sa Langit

1 Ang una nga kasugtanan may mga pagsulundan parte sa pagsimba kag
may simbahan nga ginhimo sang mga tawo.
2 Ato nga Tolda nga Simbahan nga ila ginpatindog *may duha ka kuwarto*.
Ang una nga kuwarto ginatawag nga Balaan nga Lugar. Didto ang
bulutangan sang suga, ang lamisa, kag ang mga tinapay nga ginhalad sa
Dios.
3 Ang ikaduha nga kuwarto nga sa likod sang kurtina amo ang ginatawag
nga Labing Balaan nga Lugar.
4 Didto nakabutang ang bulawan nga halaran nga ginasunugan sang
insenso, kag ang Kahon sang Kasugtanan nga nahaklapan man sang
bulawan. Didto sa Kahon nasulod ang bulawan nga tibod nga may sulod

* **8:5** Exo. 25:40 † **8:12** Jer. 31:31-34

nga manna, kag ang baston ni Aaron nga nagpanalingsing, pati ang
malapad nga mga bato nga ginsulatan sang mga sugo sang Dios.
5 Didto sa ibabaw sang kahon may mga ginatawag nga kerubin nga
nagapakilala nga didto ang Dios. Ang pakpak sang kerubin nagahumlad sa
ibabaw sang lugar nga ginapasayluhan sang Dios sang mga sala sang mga
tawo. Ugaling sa karon indi namon ini tanan mapaathag sa inyo.
6 Pero amo ina ang hitsura sang sulod sang Tolda nga Simbahan. Kag
adlaw-adlaw gid ang sulod sang mga pari sa una nga kuwarto para himuon
ang ila katungdanan.
7 Pero sa Labing Balaan nga Lugar, ang pangulo gid lang nga pari ang
puwede makasulod kag kaisa gid lang kada tuig. Kag kon magsulod siya
didto nagadala gid siya sang dugo nga inughalad sa Dios para sa iya
kaugalingon nga mga sala kag para sa mga sala sang mga tawo nga ila
nahimo nga wala nila nahibalui.
8 Paagi sa ila mga ginahimo nga ina, ginatudlo sa aton sang Espiritu Santo
nga ang ordinaryo nga mga tawo indi gid makasulod sa Labing Balaan nga
Lugar samtang nagatindog pa ang daan nga Tolda nga Simbahan.
9 Ini nga simbahan larawan lang para sa aton panahon subong. Tungod
kay ang matuod, ang tanan nga ginadala didto pati ang mga sapat nga
ginahalad sa Dios indi gid makalimpyo sang konsensya sang mga
nagasimba sa sadto nga paagi.
10 Ang mga butang nga ila ginahimo puro lang parte sa mga kalan-on kag
ilimnon kag parte sa mga pagpanghugas. Ina nga mga regulasyon nga
pangguwa lang hasta lang gid sa oras nga bag-uhon sang Dios ang tanan.
11 Pero karon nag-abot na si Cristo nga aton pangulo nga pari sa bag-o
nga paagi nga mas maayo pa sang sa daan. Nagsulod siya sa Tolda nga
Simbahan nga mas maayo kag wala kakulangan. Indi tawo ang naghimo
sina kag wala diri sa sining kalibutan.
12 Kaisa gid lang naghalad si Cristo sa Labing Balaan nga Lugar kag wala
na magliwat-liwat. Indi dugo sang mga kanding kag sang mga bataon nga
baka ang iya dala nga inughalad kundi ang iya dugo mismo. Kag tungod sa
iya dugo natubos na kita *sa aton mga sala** hasta san-o.
13 Suno sa Kasuguan, kon ang isa ka tawo ginakabig nga mahigko,
kinahanglan wisikan siya sang dugo sang kanding kag sang turo nga baka
kag sang abo sang bataon nga baka nga ginsunog para mangin limpyo siya
sa iya nga pagkahigko.
14 Karon, kon ina gani makalimpyo, mas labi na gid nga makalimpyo ang
dugo ni Cristo. Kay paagi sa Espiritu *Santo* nga wala sing katapusan
ginhalad ni Cristo sa Dios ang iya kaugalingon bilang halad nga wala gid
sing deperensya sa panulok sang Dios. Ang iya dugo amo ang nagalimpyo
sa aton tagipusuon kag hunahuna para talikdan ta ang mga wala sing pulos
nga mga buhat kag alagaran ta na ang Dios nga buhi.
15 Gani si Cristo amo ang manugpatunga *sa aton kag sa Dios* sa bag-o nga
kasugtanan. Kay paagi sa iya kamatayon gintubos niya ang mga tawo nga
naglapas sa una nga kasugtanan. Amo ina nga makabaton na ang mga
gintawag *sang Dios* sang mga butang nga iya ginpromisa nga mangin ila
hasta san-o.
16-17 Ang halimbawa sini pareho sa tawo nga nagpahimo sang testamento
parte sa iya ipapanubli kon patay na siya. Samtang buhi pa siya baliwala
lang ina nga testamento, kay ang testamento may epekto lang kon
mapamatud-an nga patay na ang nagpahimo sina.

* **9:12** *natubos na kita* sa aton mga sala para indi na kita pagsilutan sang Dios.

18 Amo ina nga bisan ang una nga kasugtanan nagkinahanglan man sang
dugo para mapabakod.
19 Kay sang pagtudlo ni Moises sa mga tawo sang tanan nga sugo sang
Kasuguan, nagkuha siya dayon sang dugo sang mga bataon nga baka kag
sang mga kanding kag ginsimbugan niya sing tubig. Pagkatapos
ginwisikan niya ang ginsulatan sang Kasuguan kag ang mga tawo. Ang iya
gin-gamit nga pangwisik bulbol sang karnero nga ginlugom sa pula kag
ginhigot sa sanga sang isopo.
20 Pagkatapos nagsiling si Moises sa mga tawo, “Amo ini ang dugo nga
nagapabakod sa kasugtanan nga ginhatag sang Dios nga ginapatuman sa
inyo.”†
21 Kag ginwisikan man niya ang Tolda nga Simbahan pati ang tanan nga
kagamitan sini sa pagsimba sa Dios.
22 Suno sa Kasuguan, halos tanan nga gamit sa pagsimba ginalimpyuhan
paagi sa dugo. Kag kon wala sing dugo nga gin-ula *bilang halad sa Dios* wala
sing kapatawaran ang sala.
23 Gani kinahanglan nga limpyuhan sa sina nga paagi ang mga *butang sa*
ato nga simbahan nga larawan lang sang mga butang nga didto sa langit.
Pero ang mga butang nga didto sa langit nagakinahanglan sing mas maayo
pa nga halad.
24 Amo gani nga si Cristo wala nagsulod sa balaan nga lugar nga ginhimo
sang tawo nga larawan lang sang matuod *nga ara didto sa langit* kundi
nagsulod siya sa langit mismo. Kag subong didto siya nagapangatubang sa
Dios para sa aton.
25 Ang pangulo nga pari *sang mga Judio* nagasulod sa Labing Balaan nga
Lugar kada tuig nga nagadala sang dugo sang mga sapat. Pero si Cristo
kaisa gid lang naghalad sang iya kaugalingon, kag wala na niya
ginliwat-liwat pa.
26 Tungod kay kon kinahanglan gid nga liwat-liwaton, ti kapila kuntani
siya nag-antos halin pa sang pagtuga sang kalibutan. Pero kaisa gid lang
siya nagkadto diri sa kalibutan para kuhaon ang *aton* mga sala paagi sa iya
paghalad sang iya kaugalingon. Ini ginhimo niya sa katapusan sining
panahon.
27 Ang tawo kaisa gid lang mapatay, kag pagkatapos hukman na siya *sang*
Dios.
28 Amo man si Cristo, kaisa lang siya napatay bilang halad para makuha
ang mga sala sang mga tawo. Matuod nga mabalik siya liwat diri sa
kalibutan, pero indi sa paghalad liwat para makuha ang *aton* mga sala,
kundi sa pagluwas sang mga tawo nga nagahulat sa iya.

10

1 Ang Kasuguan landong lang sang maayo nga mga butang sa
palaabuton. Ang Kasuguan mismo indi makapakamatarong sa mga tawo
nga nagapalapit sa Dios paagi sa mga halad nga ginahalad kada tuig.
2 Kay kon nalimpyuhan na sila paagi sa mga halad, wala na kuntani sila
ginakonsensya sang ila mga sala, kag indi na kinahanglan nga maghalad pa
gid sila.
3 Pero ato nga mga halad nagapadumdom pa gani sa mga tawo kada tuig
sang ila mga sala.
4 Tungod kay ang matuod, ang dugo sang mga turo nga baka kag sang
mga kanding nga ila ginahalad indi gid makakuha sang ila mga sala.

† **9:20** Exo. 24:8

5 Amo ina nga sang pagkadto ni Cristo diri sa kalibutan nagsiling siya *sa Dios*,
“Wala mo nagustuhan ang nagkalain-lain nga klase sang mga halad,
kundi ginhimuan mo ako sang lawas nga akon ihalad.
6 Kay wala ka malipay sa mga halad nga ginasunog
kag mga halad sa pagpakatinlo.
7 Gani nagsiling ako, ‘Ari ako,
handa nga magtuman sang imo kabubut-on,
O Dios, suno sa nasulat sa Kasulatan parte sa akon.’”*
8 Premiro nagsiling si Cristo nga wala nagustuhan sang Dios ang nagkalain-lain nga halad, pati ang mga halad nga ginasunog kag mga halad sa pagpakatinlo. Ginsiling niya ini bisan matuod nga ini tanan ginahalad suno sa Kasuguan.
9 Pagkatapos nagsiling siya *sa Dios*, “Ari ako sa pagtuman sang imo kabubut-on.” Gani paagi sini, nahibaluan ta nga gin-ilisan na sang Dios ang daan nga mga paghalad kag ang halad ni Cristo amo ang iya ginbulos.
10 Kag tungod kay gintuman ni Jesu-Cristo ang kabubut-on sang Dios, ginlimpyuhan niya kita sa aton mga sala. Natabo ini paagi sa iya paghalad sang iya kaugalingon nga lawas sing makaisa gid lang.
11 Ang mga pari adlaw-adlaw gid ang ila serbisyo didto sa simbahan sa paghalad sa Dios. Ugaling ang ila mga halad nga palareho man lang indi gid makakuha sang mga sala sang mga tawo.
12 Pero si Cristo kaisa gid lang naghalad para sa aton mga sala kag indi na gid kinahanglan nga liwaton pa. Pagkatapos nagpungko siya sa tuo sang Dios.
13 Kag subong didto na siya nagahulat hasta sa tion nga paampuon sang Dios sa iya ang iya mga kaaway.
14 Gani paagi sa isa ka halad, ginhimo niya nga wala sing kakulangan hasta san-o ang mga ginapakabalaan niya.
15 Ang Espiritu Santo mismo nagapamatuod sa aton *parte sa sini nga mga butang*, kay nagsiling siya,
16 “Nagsiling ang Ginoo,
‘Ang *bag-o nga* kasugtanan nga akon himuon sa ila
sa palaabuton nga mga inadlaw amo ini:
Ibutang ko ang akon mga sugo sa ila tagipusuon,
kag isulat ko ini sa ila hunahuna.’”†
17 Kag nagsiling pa gid siya,
“Indi ko na pagdumdumon ang ila mga sala
kag ang ila malain nga mga ginhimo.”‡
18 Gani tungod kay ang aton mga sala napatawad na, indi na kinahanglan nga magsagi pa kita halad para sa aton mga sala.

Magpalapit Kita sa Dios

19 Gani mga kauturan, tungod sa dugo ni Jesus nga iya gin-ula para sa aton, hilway na kita nga magsulod sa Labing Balaan nga Lugar.
20 Kay paagi sa paghalad sang iya lawas, gin-abrihan niya para sa aton ang bag-o nga alagyan *para makasulod kita sa Labing Balaan nga Lugar* nga ara sa pihak sang kurtina. Kag ang ini nga alagyan nagadala sa aton sa kabuhi *nga wala sing katapusan*.
21 Makagagahom ang aton pari nga nagadumala sa balay sang Dios.

---

* **10:7** Sal. 40:6-8 † **10:16** Jer. 31:33 ‡ **10:17** Jer. 31:34

22 Gani magpalapit kita *sa Dios* nga may sinsero nga tagipusuon kag
pagtuo nga wala gid nagapangduhaduha. Kay nahibaluan ta nga
ginlimpyuhan§ na ang aton tagipusuon sa malain nga hunahuna kag ang
aton lawas nahugasan na sang limpyo nga tubig.
23 Magpakabakod kita sa aton paglaom kag indi kita magpangduhaduha,
tungod kay ang Dios nga nagpromisa masaligan gid sa pagtuman *sang iya*
mga ginpromisa.
24 Kag tinguhaan ta gid nga mapukaw ang balatyagon sang kada isa nga
maghigugma kag maghimo sang maayo.
25 Indi ta gid pagpabay-an ang aton kinabatasan nga pagtilipon, pareho
sang pagpabaya nga ginahimo sang iban, kundi palig-unon ta ang isa kag
isa, labi na gid subong nga makita ta na nga malapit na lang ang pagbalik
sang Ginoo.
26 Kay kon nakahibalo na kita sang kamatuoran kag padayon pa gid kita
sa pagpakasala, wala na sing halad nga sarang ihalad para mapatawad ang
aton mga sala.
27 Ang tawo nga nagapakasala nagapaabot na lang sang makahaladlok
nga paghukom kag masingkal nga kalayo nga ginpreparar sang Dios para
sa mga nagakontra sa iya.
28 Indi bala sang una ang tawo nga makalapas sang Kasuguan ni Moises
ginapatay nga wala sing luoy-luoy kon may duha ukon tatlo ka tawo nga
makapamatuod nga nakasala siya?
29 Gani kon amo sina, sigurado gid nga mas grabe pa gid ang silot sa tawo
nga nagayaguta sa Anak sang Dios kag nagabaliwala sa dugo nga
nagpabakod sa kasugtanan *sang Dios*, nga amo mismo ang naglimpyo sa
iya mga sala. Kay ginainsulto niya ang maluluy-on nga Espiritu *Santo*.
30 Kay kilala ta ang Dios nga nagsiling, "Ako ang magabalos; ako ang
magasilot *sa ila*."* Kag may nakasulat pa gid nga nagasiling, "Magahukom
ang Ginoo sa iya katawhan!"†
31 Kag makahaladlok gid kon ang Dios nga buhi amo ang magsilot.
32 Dumduma ninyo sang una, sang kamo bag-o pa lang nasanagan.
Madamo nga kabudlayan kag pagtilaw ang inyo naagyan, pero
gin-agwanta gid lang ninyo kag wala gid man kamo nadaog.
33 Kon kaisa ginapakahuy-an kamo kag ginasakit sa atubangan mismo
sang mga tawo. Kag kon kaisa bisan indi kamo ang ginahimuan sini kundi
ang inyo mga kaupod, nag-antos gihapon kamo tungod kay naluoy kamo sa
ila.
34 Naluoy man kamo sa *inyo kapareho nga mga tumuluo nga* ginpriso. Kag
bisan gin-agaw sa inyo ang inyo mga pagkabutang gin-antos ninyo ini nga
may kalipay tungod kay nahibaluan ninyo nga may ara pa kamo gihapon
nga mas maayo pa nga butang kag indi gid madula hasta san-o.
35 Gani indi ninyo pagdulaa ang inyo pagsalig *sa Dios*, kay may dako gid
ini nga balos para sa inyo.
36 Kinahanglan nga magmainantuson kamo para matuman ninyo ang
kabubut-on sang Dios kag mabaton ninyo ang iya ginpromisa.
37 Tungod kay *nagsiling ang Dios sa Kasulatan*,
"Ang inyo ginapaabot dali na lang gid mag-abot,
indi na siya magpadugay."‡
38 "Kag ang tawo nga akon ginpakamatarong

§ **10:22** *ginlimpyuhan:* sa literal, *ginwisikan* * **10:30** Deu. 32:35 † **10:30** Deu. 32:36 ‡ **10:37** Isa. 26:20; Hab. 2:3

tungod sa iya pagtuo magakabuhi.
Pero kon magtalikod siya sa akon indi ako malipay sa iya.”§
39 Pero kita indi pareho sa mga tawo nga nagatalikod sa Dios kag
nagakawala dayon, kundi hugot ang aton pagtuo sa iya, gani maluwas kita.

11

Ang Pagtuo sa Dios

1 May pagtuo kita kon hugot ang aton pagsalig nga mabaton ta ang aton
ginalauman kag nasiguro ta nga mabaton gid naton ini bisan wala pa
naton makita.
2 Tungod sa pagtuo sang aton mga katigulangan gindayaw sila sang Dios.
3 Tungod sa pagtuo, nahibaluan ta nga ang kalibutan ginhimo paagi sa
paghambal sang Dios. Gani ang mga butang nga aton makita ginhimo halin
sa indi makita.
4 Tungod sa pagtuo, naghalad si Abel sa Dios sang halad nga mas maayo
sang sa kay Cain. Kag tungod sa iya pagtuo ginkabig siya sang Dios nga
matarong, kay ginbaton sang Dios ang iya halad. Gani bisan patay na si
Abel may ginatudlo siya gihapon sa aton paagi sa iya pagtuo.
5 Tungod sa pagtuo, wala mapatay si Enoc kundi ginsaylo siya sa pihak
nga kabuhi. “Wala na siya makita diri sa duta tungod kay ginsaylo siya
sang Dios.”* Kag nagsiling man ang Kasulatan nga ginsaylo siya didto sang
Dios tungod kay nalipay ang Dios sa iya kabuhi.
6 Ang tawo nga wala sing pagtuo indi gid makahatag sing kalipay sa Dios.
Tungod kay ang bisan sin-o nga nagapalapit sa Dios kinahanglan magtuo
nga may Dios kag magtuo nga siya ang nagahatag sang balos sa mga tawo
nga nagapangita sa iya.
7 Tungod sa pagtuo, ginpati ni Noe ang paandam sang Dios parte sa mga
magakalatabo bisan wala pa niya ini makita. Gani naghimo siya sang
barko para maluwas siya kag ang iya pamilya. Kag paagi sa iya pagtuo
ginhukman ang mga tawo sa kalibutan, pero siya ya ginkabig sang Dios nga
matarong.
8 Tungod sa pagtuo, gintuman ni Abraham ang ginsiling sang Dios nga
magkadto siya sa lugar nga ginpromisa sa iya. Ginbayaan niya ang iya
lugar bisan wala siya nakahibalo kon diin gid ang lugar nga kadtuan niya.
9 Kag tungod man sa pagtuo, nag-estar si Abraham sa sadto nga duta nga
ginpromisa *sa iya* bisan nag-estar lang siya sa mga tolda nga daw sa
estranghero kaupod *sang iya anak nga* si Isaac kag *sang iya apo nga* si Jacob,
nga kapareho niya nga magabaton sang promisa sang Dios.
10 Kay *ang matuod,* ang siyudad nga ginapaabot ni Abraham wala sing
iban kundi ang siyudad nga mabakod gid, nga ginplano kag ginpatindog
sang Dios mismo.
11 Tungod man sa pagtuo, nakapabata pa si Abraham bisan tigulang na
gid siya kag bisan baw-as pa ang iya asawa nga si Sara, kay ginkabig niya
nga masaligan ang Dios nga nagpromisa *nga makabata si Sara.*
12 Gani halin kay Abraham, nga wala na gid sing paglaom nga
makapabata, naghalin ang mga kaliwat nga pareho kadamo sang bituon sa
langit kag pareho man sang balas sa baybay nga indi maisip.
13 Ini tanan nga tawo nagkalamatay nga nagatuo. Wala nila nabaton ang
ginpromisa sang Dios sang buhi pa sila, pero nasiguro nila nga magaabot

§ **10:38** Hab. 2:3-4 * **11:5** Gen. 5:24

ang adlaw nga mabaton gid nila ang ila ginapaabot. Gin-ako nila nga sila
mga estranghero lang kag indi taga-diri sa sining kalibutan.
14 Ang mga tawo nga nagahambal pareho sina nagapakilala lang nga
ginapangita nila ang lugar nga puwede nila masiling nga ila gid.
15 Wala na nila pagdumduma ang lugar nga ila ginhalinan, tungod kay
kon gindumdom pa nila, may kahigayunan sila sa pagbalik didto.
16 Pero ang ila ginhimo, ginpalabi gid nila ang mas maayo nga lugar, kag
ini wala sing iban kundi ang siyudad nga didto mismo sa langit. Gani wala
mahuya ang Dios nga tawgon nila siya nga ila Dios, kay ginpreparahan
niya sila sang isa ka siyudad.
17-18 Tungod sa pagtuo, ihalad kuntani ni Abraham *ang iya anak nga* si
Isaac sang gintilawan siya sang Dios. Handa si Abraham nga ihalad ang iya
bugtong† nga anak bisan nagpromisa ang Dios sa iya nga, "Sa kay Isaac
magahalin ang imo mga kaliwat nga akon ginpromisa."‡
19 Kay nagapati siya nga kon mapatay gid man si Isaac banhawon man
siya sang Dios. Gani daw sa nabanhaw si Isaac halin sa kamatayon kag
nakabalik kay Abraham.
20 Tungod sa pagtuo, ginbendisyunan ni Isaac ang iya mga anak nga si
Jacob kag si Esau nga mangin maayo ang ila palaabuton.
21 Tungod sa pagtuo, sang mapatay na si Jacob, ginbendisyunan niya ang
iya mga apo nga mga anak ni Jose. Kag nagsimba siya sa Dios samtang
nagapanukod sa iya baston.
22 Tungod sa pagtuo, nagsiling si Jose sang madali na lang siya mapatay,
nga ang mga Israelinhon magahalin sa Egypt, kag nagbilin siya nga dal-on
nila ang iya mga tul-an kon maglakat na sila.
23 Tungod sa pagtuo, ang mga ginikanan ni Moises wala mahadlok nga
maglapas sa sugo sang hari, tungod kay sang pagkakita nila nga guwapo
ang ila anak gintago nila ini sa sulod sang tatlo ka bulan.
24 Kag tungod sa pagtuo, wala nagsugot si Moises sang may edad na siya
nga tawgon pa siya *nga anak sang prinsesa* nga anak sang hari sang Egypt.§
25 Ginpalabi pa niya ang pag-antos upod sa mga katawhan sang Dios sang
sa magpangalipay sa sala sa malip-ot lang nga tion.
26 Ginkabig niya nga mas madamo nga pagpakamaayo ang iya mabaton
kon mag-antos siya sang mga kahuy-anan para kay Cristo kaysa maangkon
niya ang tanan nga manggad sa Egypt. Kay nagapaabot siya nga may balos
siya nga mabaton.
27 Kag tungod sa pagtuo, naghalin si Moises sa Egypt nga wala nahadlok
nga mangakig ang hari sa iya. Nagpadayon siya bisan mabudlay kay daw
nakita niya ang indi makita *nga Dios*.
28 Tungod sa iya pagtuo, gin-umpisahan niya ang pagselebrar sang
ginatawag nga "Piesta sang Paglabay sang Anghel." Ginsilingan niya ang
tanan nga Israelinhon nga wisikan nila sang dugo *sang karnero* ang ila mga
puwertahan, para kon maglabay ang *anghel sang Dios nga* magapamatay
sang mga kamagulangan, *magalabay lang ini kag* indi niya pag-ilakip ang
ila mga kamagulangan.
29 Tungod sa pagtuo, nakatabok ang mga Israelinhon sa Mapula nga
Dagat nga daw nagalakat lang sila sa mamala nga duta. Pero pagtabok sang
mga taga-Egypt nga nagalagas sa ila, sila ya nagkalalumos.

---

† **11:17-18** *bugtong:* ukon, *pinasahi* ‡ **11:17-18** Gen. 21:12 § **11:24** *hari sang Egypt:* sa Hebreo, *Faraon*

30 Tungod sa pagtuo, narumpag ang pader sang Jerico sa tapos nga
makamartsa ang mga Israelinhon sa palibot sini sa sulod sang isa ka
semana.
31 Tungod sa pagtuo, si Rahab nga nagbaligya sang iya lawas wala
mapatay kaupod sang mga taga-Jerico nga wala nagtuman sa Dios, kay
ginbaton niya sing maalwan sa iya balay ang mga espiya *nga ginsugo ni
Josue*.
32 Hasta na lang diri ang akon isugid *sa inyo parte sa mga tawo nga nagtuo
sa Dios*, tungod kay kulangon kita sa tiyempo kon isugid ko pa sa inyo ang
parte sa ila ni Gideon, Barak, Samson, Jefta, David, Samuel kag sa mga
propeta sang una.
33 Tungod sa ila pagtuo, ginpamierde nila ang mga ginharian, nagdumala
sila sing matarong, kag nabaton nila ang mga ginpromisa sang Dios sa ila.
Tungod sa ila pagtuo, wala sila pagtukba sang mga leon,
34 wala sila napaso sa nagadabadaba nga kalayo, kag nalikawan nila ang
kamatayon sa espada. Ang iban sa ila puwerte kaluya pero ginpabaskog
sila *sang Dios*. Nangin maisog sila sa inaway kag napierdi nila ang mga
soldado sang iban nga banwa.
35 May mga babayi man nga *tungod sa ila pagtuo sa Dios*, nabuhi liwat ang
ila mga patay. Ang iban *nga nagtuo sa Dios* ginsakit hasta mapatay, tungod
kay indi gid sila magbaton sang kondisyon nga kon magtalikod sila sa ila
pagtuo mahilway sila. Kay nahibaluan nila nga magaabot ang adlaw nga
banhawon sila sang Dios kag mabaton nila ang mas maayo pa nga kabuhi.
36 Ang iban sa ila ginyaguta kag ginhanot, kag may iban man nga
ginpanggapos kag ginpangpriso.
37 Ang iban ginbato hasta mapatay, ang iban ginlagari hasta mautod, kag
ang iban pa gid ginpamatay sa espada. Ang iban sa ila nagbayo na lang
sang panit sang karnero kag kanding. Puwerte sila kaimol, kag ginhingabot
kag ginpintasan sang mga tawo.
38 Napilitan sila nga magpanago sa kamingawan, sa kabukiran, sa mga
kuweba, kag sa mga buho sang duta. Pero sa matuod lang, ang mga malain
nga mga tawo diri sa kalibutan indi bagay nga mag-upod sa ila.
39 Sila nga tanan ginadayaw tungod sa ila pagtuo. Pero wala nila nabaton
sa ila nga tiyempo ang ginpromisa sang Dios.
40 Kay may mas maayo pa nga plano ang Dios para sa aton, tungod kay
gusto niya nga kita makaupod nila kon tumanon na niya ang iya
ginpromisa.

12

Ang Dios nga Aton Amay

1 Karon, kon parte sa aton, *ang aton halimbawa pareho sa nagadalagan sa
palumba nga* ginalibutan sang madamo nga tawo nga amo ang mga
nagpamatuod sang ila pagtuo sa Dios. Gani bayaan ta ang mga sala nga
nagahawid sa aton, ang tanan nga butang nga nagabalabag sa aton
pagdalagan. Padayunon ta gid ang aton pagdalagan hasta sa katapusan.
2 Isintro ta ang aton panulok kay Jesus nga amo ang ginasandigan sang
aton pagtuo halin sa ginsuguran hasta sa katapusan. Gin-antos niya ang
paglansang sa krus kag ginbaliwala niya ang ini nga kahuy-anan, tungod
kay ginhunahuna niya ang kalipay nga nagahulat para sa iya. Kag sa karon
didto na siya nagapungko sa tuo sang trono sang Dios.

3 Agod indi magluya kag indi madula ang inyo pagtuo, hunahunaon
ninyo permi kon daw ano ang mga pag-antos ni Jesus sa mga makasasala
nga mga tawo nga nagkontra sa iya.
4 Ang matuod, wala pa man sing may ginpatay sa inyo tungod sa inyo
pagkontra sa sala.
5 Siguro nalipatan na ninyo ang laygay sang Dios sa inyo bilang iya mga
anak. *Indi bala nagasiling sa Kasulatan,*
“Anak, indi pag-ibaliwala
ang pagdisiplina sang Ginoo *sa imo*.
Indi ka magkaluya kon ginasabdong ka niya.
6 Kay ginadisiplina sang Ginoo ang iya mga ginapalangga,
kag ginahanot niya ang tanan nga ginakabig niya nga iya mga anak.”*
7 Gani antusa ninyo *ang mga kabudlayan nga nagaabot sa inyo*, kay isa ina
ka pagdisiplina sang Dios sa inyo tungod kay ginakabig niya kamo nga iya
mga anak. Indi bala nga wala sing bata nga wala ginadisiplina sang iya
amay?
8 Kon wala kamo ginadisiplina sang Dios pareho sang naagyan sang
tanan niya nga mga anak, ti indi niya kamo matuod nga mga anak.
9 Indi bala nga gindisiplina kita sang aton tawhanon nga mga amay, kag
sa pihak sina ginatahod naton sila? Ti kundi labi pa gid nga magpasakop
kita sa *pagdisiplina sang* aton espiritual nga Amay para mangin maayo ang
aton kabuhi.
10 Ang aton mga amay diri sa duta nagdisiplina sa aton sa malip-ot lang
nga tion, kag suno man lang sa ila hunahuna kon ano ang maayo para sa
aton. Pero ang Dios iya nagadisiplina sa aton para gid sa aton kaayuhan,
para mangin matarong kita pareho sa iya.
11 Samtang ginadisiplina kita, daw wala kita malipay kundi nagakasubo.
Pero sa ulihi ini nga pagdisiplina nagaresulta sang kalinong sa aton kabuhi
tungod kay paagi sini nagatadlong ang aton pamatasan.

Mga Bilin kag mga Paandam

12 Gani magpakabakod kamo.
13 Magpadayon kamo sa tadlong nga dalan† para indi maapektuhan ang
pagtuo sang inyo mga kaupod nga maluya kundi magabaskog pa gani.
14 Tinguhai ninyo nga mangin maayo ang inyo relasyon sa tanan nga
tawo, kag tinguhai man ninyo nga mangin matarong ang inyo kabuhi. Kay
kon indi matarong ang inyo kabuhi indi ninyo makita ang Ginoo.
15 Mag-andam kamo kay basi kon may ara sa inyo nga magtalikod sa
grasya sang Dios, kag basi kon may ara sa inyo nga magpanggamo, kag
madamo ang kabuhi nga mahigkuan.
16 Mag-andam man kamo nga wala sing bisan isa sa inyo nga maghimo
sang imoral nga pagpakigrelasyon ukon magsunod kay Esau nga
ginbaliwala lang niya ang espiritual nga mga butang. Kay ang iya
kinamatarong bilang kamagulangan ginbaylo niya sa isa lamang ka
kalan-an.
17 Nahibaluan man ninyo nga sang ulihi gusto niya nga maangkon ang
bendisyon para sa pagkamagulang pero wala siya paghatagi. Kay indi na
niya mabag-o ang iya ginhimo bisan ginhibian pa niya.
18 Ang inyo pagpalapit sa Dios indi pareho sang pagpalapit sang mga
Israelinhon. Nagpalapit sila sa bukid nga makita nila, sa *Bukid sang Sinai*

* **12:6** Hul. 3:11, 12 † **12:13** Hul. 4:26

nga may nagadabdab nga kalayo, may makahaladlok nga kadulom, kag may mabaskog nga hangin nga nagahuyop.
19 May nabatian sila nga tunog sang budyong kag may nagahambal pa.
Kag pagkabati nila sang sadto nga tingog nagpakitluoy sila nga kon
mahimo indi na siya maghambal sa ila.
20 Kay hinadlukan gid sila sa iya ginsiling, "*Ang bisan sin-o*, bisan sapat,
nga magpalapit sa bukid dapat nga batuhon hasta mapatay."‡
21 Makahaladlok gid ang ila nakita didto kag bisan gani si Moises
nagsiling nga nagkurog siya sa kahadlok.§
22 *Ang inyo pagpalapit sa Dios indi pareho sadto. Kay* ang inyo
ginpalapitan amo ang Bukid sang Zion, ang siyudad sang Dios nga buhi,
ang langitnon nga Jerusalem nga may linibo ka anghel.
23 *Nagpalapit kamo* sa malipayon nga pagtililipon sang mga ginakabig
nga kamagulangan *nga mga anak sang Dios*, nga ang ila mga ngalan nasulat
na didto sa langit. *Nagpalapit kamo* sa Dios nga amo ang magahukom sa
tanan, kag sa mga espiritu *sang mga tawo* nga ginpakamatarong *sang Dios*
kag wala na gid sing sala.
24 *Nagpalapit kamo* kay Jesus nga amo ang manugpatunga *sa aton kag sa*
Dios sa bag-o nga kasugtanan, kag sa iya dugo nga gin-ula nga ang mensahe
sini mas maayo pa sang sa dugo ni Abel *nga nagapangayo sang balos*.
25 Gani mag-andam kamo kag indi magpabungol sa ginahambal sang
Dios sa inyo. Ang mga tawo sang una nga wala nagpati sa naghambal sa ila
diri sa duta wala makalikaw sa silot. Gani paano kita makalikaw sa silot
kon indi kita magpati sa nagahambal nga halin sa langit?
26 Sang una nag-uyog ang duta tungod sa tingog sang Dios. Pero subong
nagpromisa siya nga sa palaabuton nga mga inadlaw uyugon niya ini sing
kaisa pa gid, kag pati na ang langit.*
27 Ang "kaisa pa" nagakahulugan nga dulaon na niya ang tanan nga
ginhimo nga puwede mauyog, kag ang indi mauyog amo ang mabilin.
28 Gani magpasalamat kita sa Dios tungod kay katapo na kita sang iya
ginharian nga indi mauyog. Magsimba kita sa iya sa paagi nga iya
naluyagan, nga may pagtahod kag kahadlok.
29 Kay kon magsilot ang aton Dios daw sa kalayo nga nagapang-upos.†

13

Ang Pag-alagad nga Makahatag Kalipay sa Dios

1 Magpadayon kamo sa paghigugmaanay bilang mag-ulutod.
2 Indi kamo malipat sa pagbaton sang mga pangayaw sa inyo balay. May
mga tawo sang una nga naghimo sina, kag wala sila nakahibalo nga ato gali
ang ila mga bisita mga anghel.
3 Dumduma ninyo ang *inyo kapareho nga mga tumuluo nga* ara sa
prisohan, kag ang mga ginapintasan. *Batyaga ninyo ang ila kahimtangan*
nga daw kamo mismo ara sa prisohan kaupod nila ukon ginapintasan.
4 Ang kada isa dapat maghatag sang bili sa pag-asawahay. Gani indi gid
kamo magpanginbabayi ukon magpanginlalaki tungod kay silutan sang
Dios ang mga tawo nga imoral.

‡ **12:20** Exo. 19:12, 13 § **12:21** Deu. 9:19 * **12:26** Hag. 2:6 † **12:29** Deu. 4:24

5 Dapat ang inyo pagkabuhi wala nagahigugma sa kuwarta. Magkontento
kamo sa mga butang nga ara sa inyo, tungod kay nagsiling ang Dios, “Indi
ko gid kamo pagbayaan ukon pagpabay-an.”*
6 Gani magpakaisog kita nga nagasiling,
“Ang Ginoo amo ang nagabulig sa akon,
gani indi ako mahadlok. Ano ang mahimo sang tawo sa akon?”†
7 Dumduma ninyo ang inyo mga manugdumala nga nagtudlo sa inyo
sang pulong sang Dios. Hunahunaa ninyo ang resulta sang ila pagkabuhi.
Sunda ninyo ang ila pagtuo.
8 Si Jesu-Cristo wala gid nagaliwat. Amo siya sang una, subong, kag hasta
san-o.
9 Indi kamo magpadala-dala sa nagkalain-lain nga pagpanudlo nga lain
sang sa kamatuoran nga inyo nabaton. Mas maayo nga palig-unon ta ang
aton pagtuo paagi sa bulig sang Dios, kag indi sa pagsunod sang mga
pagsulundan parte sa mga pagkaon. Wala gid sing may makuha ang mga
tawo nga nagasunod sa sina nga mga pagsulundan.
10 Kita *nga mga tumuluo* may halaran, kag ang mga *pari nga* nagaserbisyo
sa Tolda nga Simbahan wala sing kinamatarong nga magkaon sa aton
halaran.
11 Kay ang dugo sang mga sapat nga halad sa pagpakatinlo ginadala sang
pangulo nga pari didto sa Labing Balaan nga Lugar, pero ang lawas sang
ato nga mga sapat ginadala sa guwa sang kampo kag didto ginasunog.
12 Kag pareho man sini ang natabo kay Jesus tungod kay didto man siya
ginpatay sa guwa sang banwa, agod paagi sa iya dugo matinluan niya ang
mga tawo sa ila mga sala.
13 Gani magkadto kita kay Jesus sa guwa sang kampo kag magpakigbahin
sang iya mga gin-antos nga kahuy-anan.
14 Tungod kay wala sing permanente nga banwa diri *sa kalibutan* nga
para sa aton nga mga tumuluo, kundi nagahulat kita sang banwa nga sa
palaabuton.
15 Gani maghalad kita permi sang mga pagdayaw sa Dios paagi kay Jesus.
Ini amo ang mga halad nga nagahalin sa aton bibig kag nagakilala kon
sin-o siya.
16 Indi kamo malipat nga maghimo sang maayo kag magbinuligay, kay
amo ini ang mga halad nga nagahatag sang kalipay sa Dios.
17 Tumana ninyo ang mga *tumuluo nga* nagadumala sa inyo kag
magpasakop kamo sa ila, tungod kay ini sila amo ang nagaasikaso sang
inyo espiritual nga kahimtangan. Kag nahibaluan man nila nga magaabot
ang adlaw nga magapanabat sila sa Dios parte sa ila pag-atipan sa inyo.
Kon tumanon ninyo sila, magaalagad sila nga may kalipay, pero kon indi,
magakasubo sila kag indi ini makabulig sa inyo.
18 Pangamuyui ninyo kami permi, kay sigurado kami nga limpyo ang
amon konsensya tungod kay nagapaninguha kami permi nga maghimo
sang maayo.
19 Labi na gid nga ipangamuyo ninyo nga pabalikon ako sang Dios dira sa
inyo sa labing madali.

Pangamuyo

20 Kag ako nagapangamuyo man sa Dios para sa inyo, sa Dios nga
nagahatag sang kalinong. Siya ang nagbanhaw sa aton Ginoong Jesus, nga
amo ang Makagagahom nga Manugbantay sa *aton nga bilang iya* mga

* **13:5** Deu. 31:6, 8 † **13:6** Sal. 118:6

karnero. Kay tungod sa iya dugo ginpabakod niya ang wala sing katapusan
nga kasugtanan.
21 Kabay pa nga ihatag niya sa inyo ang tanan nga makapaayo sa inyo
para mahimo ninyo ang iya kabubut-on. Kag kabay pa nga paagi kay
Jesu-Cristo himuon niya sa aton ang iya gusto. Dayawon ta siya hasta san-o.
Amen.

Katapusan nga mga Bilin

22 Mga kauturan, nagapangabay ako nga pamatian ninyo sing maayo ang
akon mga ginalaygay, kay manubo man lang ining akon sulat sa inyo.
23 Gusto ko nga mahibaluan ninyo nga ang aton utod nga si Timoteo
ginpaguwa na sa prisohan. Kon mag-abot siya dayon, dal-on ko siya kon
magkadto ako dira.
24 Kamusta na lang sa inyo mga manugdumala dira kag sa tanan nga
katawhan sang Dios. Nagapangamusta man sa inyo ang aton mga kauturan
nga taga-Italia.
25 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan *sang Dios*.

Ang Sulat ni Santiago

1 *Ako* si Santiago nga ulipon sang Dios kag ni Ginoong Jesu-Cristo.
Nagapangamusta ako sa inyo tanan nga anak sang Dios* nga naglalapta sa
bilog nga kalibutan.

Ang Pagtuo kag ang Kaalam

2 Mga kauturan ko, magkalipay kamo kon mag-abot sa inyo ang sari-sari
nga mga pagtilaw.
3 Kay nahibaluan ninyo nga ang mga pagtilaw sa inyo pagtuo nagaresulta
sang pagbatas.
4 Gani batasa ninyo ang tanan nga kabudlayan para mangin mature
kamo kag wala sing ano man nga kakulangan *ang inyo nga pagkabuhi*.
5 Kon may ara sa inyo nga kulang sang kaalam, magpangayo siya sa Dios,
kag ang Dios magahatag sini sa iya nga wala sing hawid-hawid kag
aligutgot.†
6 Pero kon magpangayo kamo, dapat magsalig kamo nga ihatag niya ang
inyo ginapangayo kag indi kamo magpangduhaduha. Kay ang tawo nga
nagapangduhaduha, pareho siya sang balod nga ginahuyop kag ginapalid
sang hangin.
7-8 Ina nga tawo nga nagapangduhaduha wala sing kasiguruhan sa iya
mga ginahimo. Indi siya maghunahuna nga may mabaton siya halin sa
Ginoo.

Ang Imol kag ang Manggaranon

9 Ang mga kauturan nga imol dapat magkalipay sa pagpadungog *sang
Dios* sa ila.
10 Ang mga manggaranon dapat man magkalipay sa pagpaubos *sang Dios*
sa ila. Kay pareho sang mga bulak sang hilamon ang manggaranon
magataliwan man.
11 Malaya ang hilamon samtang nagataas kag nagasingkal ang init sang
adlaw. Dayon mahulog ang iya bulak kag madula ang iya katahom. Pareho
man sini ang manggaranon, mapatay siya samtang masako sa iya mga
buluhaton.

Ang Pagtilaw kag ang Pagtentar

12 Bulahan ang tawo nga nagabatas sang mga pagtilaw, kay sa tapos nga
madaog niya ang mga pagtilaw, magabaton siya sang kabuhi *nga wala sing
katapusan* bilang padya nga ginpromisa sang Dios sa mga nagahigugma sa
iya.
13 Kon may mga temtasyon nga nagaabot sa aton, indi kita magsiling nga
ginatentar kita sang Dios. Ang Dios indi matentar sa paghimo sang malain,
kag wala siya nagatentar bisan kay sin-o.
14 Ang tawo ginatentar kon ginaguyod kag ginaganyat siya sang iya
malain nga handom.
15 Kag kon ang iya malain nga handom matuman, ang resulta sini amo
ang paghimo sang sala; kag kon magpadayon ang tawo sa pagpakasala, ang
iya padulungan amo ang kamatayon.

---

* **1:1** *sa inyo tanan nga anak sang Dios:* sa literal, *sa dose ka tribo*

† **1:5** *wala sing hawid-hawid kag aligutgot:* ukon, *wala sing hawid-hawid kag wala nagapangsukna*

16 Gani mga hinigugma ko nga mga utod, indi pagpatalanga ang inyo
kaugalingon.
17 Kay ang tanan nga maayo kag nagakabagay gid nga aton nabaton
nagahalin sa *aton* Amay. Siya amo ang naghimo sang mga butang sa langit
nga nagahatag kasanag. Kag bisan ini nga mga butang nagaliwat kag
nagabaylo ang ila landong, ang Dios wala gid nagabaylo.
18 Suno sa iya kabubut-on, ginhimo niya kita nga iya mga anak paagi sa
aton pagkilala sang kamatuoran, para mangin una kita sa tanan niya nga
tinuga.

Ang Pagpamati kag Pagtuman

19 Mga hinigugma ko nga mga utod, tandai ninyo ini: dapat mangin
handa kita sa pagpamati, indi magpadasodaso sa paghambal, kag indi
magpadali-dali sa pagpangakig.
20 Kay ang kaakig sang tawo indi gid makabulig sa iya nga mangin
matarong sa atubangan sang Dios.
21 Gani bayai ninyo ang tanan nga kahigkuan kag kalautan. Batuna ninyo
nga may pagpaubos ang pulong sang Dios nga gintanom sa inyo mga
tagipusuon, nga amo man ang makaluwas sa inyo.
22 Indi lamang kamo magpamati sa pulong *sang Dios* kundi dapat
tumanon ninyo ini. Kay kon indi, ginadayaan lang ninyo ang inyo
kaugalingon.
23 Ang bisan sin-o nga nagapamati pero wala nagatuman sang pulong
sang Dios, pareho siya sang tawo nga nagatan-aw sa espiho,
24 kag pagkatapos nga makita niya ang iya hitsura, naglakat siya kag
nalipatan niya dayon kon ano ang iya hitsura.
25 Pero ang tawo nga nagausisa sing maayo sa kasuguan nga wala sing
sala nga nagahilway sa mga tawo, kag indi nga nagapamati lang kag
nagakalipat dayon, kundi nagapadayon gid sa pagtuman, pakamaayuhon
siya sang Dios sa iya mga ginahimo.
26 Kon may tawo nga nagahunahuna nga siya relihiyuso pero indi
makapugong sang iya dila, ang iya pagkarelihiyuso wala sing pulos kag
ginadayaan lang niya ang iya kaugalingon.
27 Ang pagkarelihiyuso nga ginakabig sang Dios nga Amay nga matarong
kag wala sing kasawayan amo ini: ang pagbulig sa mga ilo kag sa mga balo
sa ila mga kalisod, kag ang paglikaw sa tanan nga kalautan sining
kalibutan.

2

Paandam sa mga May Pinilian

1 Mga kauturan ko, bilang mga tumuluo sang aton makagagahom nga
Ginoong Jesu-Cristo, dapat wala kita pinilian sa aton pagtratar sa aton
isigkatawo.
2 Halimbawa, may duha ka tawo nga magkadto sa inyo pagtilipon: ang
isa *manggaranon nga* may bulawan nga mga singsing kag may malahalon
nga bayo, kag ang isa imol nga gisi ang iya bayo.
3 Kon palabihon ninyo ang tawo nga nagabayo sang malahalon kag
hatagan ninyo sing maayo nga pulungkuan, pero ang imol patindugon lang
ninyo, ukon papungkuon lang sa salog,
4 ti may pinilian kamo kag ginahukman ninyo ang mga imol suno sa inyo
malain nga hunahuna.

5 Pamati kamo mga hinigugma ko nga mga utod! Ginpili sang Dios ang
mga imol diri sa kalibutan para magmanggaranon sila sa pagtuo kag
masakop sila sa iya nga paghari nga ginpromisa niya sa mga nagahigugma
sa iya.
6 Pero ang inyo ginahimo, ginapakanubo ninyo ang mga imol. Indi bala
nga ang mga manggaranon amo ang nagadaogdaog kag nagaakusar sa
inyo?
7 Indi bala nga sila amo man ang nagapakalain sang talahuron nga
ngalan ni Jesu-Cristo nga sa sina nga ngalan kilala kamo?
8 Pero kon ginasunod ninyo ang kasuguan sang Hari, nga nasulat sa
Kasulatan nga nagasiling, "Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho sang
paghigugma mo sa imo kaugalingon,"* maayo ang inyo ginahimo.
9 Pero kon may pinilian kamo, nakasala kamo kag suno sa Kasuguan
dapat kamo silutan, kay ginalapas ninyo ato nga sugo.
10 Ang bisan sin-o nga nagatuman sa bilog nga Kasuguan pero nakalapas
sa isa ka sugo, nakalapas sa tanan nga Kasuguan.
11 Kay ang nagasiling, "Indi ka magpanginbabayi ukon magpanginlalaki,"
amo man ang nagasiling, "Indi ka magpatay."† Bisan wala ka
nagpanginbabayi ukon nagpanginlalaki, pero kon nakapatay ka, ginlapas
mo ang Kasuguan.
12 Gani mag-andam kamo sa inyo paghambal kag pagginawi, tungod nga
ang Kasuguan nga nagahilway sa inyo amo man ang magahukom sa inyo.
13 Kay sa oras nga ang Dios maghukom, indi siya magkaluoy sa tawo nga
wala sing kaluoy. Pero ang maluluy-on wala dapat kahadlukan sa oras sang
paghukom.

Ang Pagtuo kag ang Maayo nga mga Binuhatan

14 Mga kauturan ko, ano bala ang makuha sang tawo kon magsiling siya,
"May pagtuo ako," pero *ini nga pagtuo* wala ginaupdi sang *maayo nga* mga
binuhatan? Maluwas bala siya sa sina nga klase sang pagtuo?
15 Abi may utod kita nga nagakinahanglan sang bayo kag pagkaon,
16 kag ang isa sa inyo magsiling sa iya, "Kabay pa nga pakamaayuhon ka
sang Dios, indi ka magpatugnaw kag magpagutom," pero wala man niya
siya paghatagi sang iya mga kinahanglanon, ti, ano ang maayo nga nahimo
sina?
17 Amo man ang pagtuo; kon wala ginaupdi sang *maayo nga* mga
binuhatan, ina nga pagtuo patay‡.
18 Pero basi kon may ara sa inyo nga magsiling, "May pagtuo ako kag
ikaw ya may mga binuhatan." *Ang sabat ko amo ini*, paano ko makita ang
imo pagtuo kon wala ka sang mga binuhatan? Pero ipakita ko sa imo nga
may pagtuo ako paagi sa akon mga binuhatan.
19 Nagapati ka nga may isa lamang ka Dios. Maayo gid! Pero ang mga
demonyo nagapati man kag nagakurog *pa gani sa kahadlok sa Dios*.
20 Buang-buang ka! Gusto mo bala nga pamatud-an ko sa imo nga ang
pagtuo nga wala ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan wala gid sing
pulos?
21 Paano ginpakamatarong *sang Dios* ang aton katigulangan nga si
Abraham? Indi bala nga paagi sa iya mga binuhatan? Sa iya pagtuman sa
Dios, ginhalad niya ang iya anak nga si Isaac sa halaran.

---

* **2:8** Lev. 19:18 † **2:11** Exo. 20:13-14; Deu. 5:17, 18 ‡ **2:17** *patay:* ukon, *wala sing pulos*

22 Ti, nakita mo? Ang iya pagtuo kag ang iya mga binuhatan
nag-updanay. Ang iya pagtuo napamatud-an nga matuod gid§ paagi sa iya
mga binuhatan.
23 Napamatud-an ang ginasiling sang Kasulatan, “Nagtuo si Abraham sa
Dios, kag tungod sang iya pagtuo ginpakamatarong siya *sang Dios*.”*
Gintawag pa gani siya nga abyan sang Dios.
24 Gani nakita ta nga ang tawo ginapakamatarong sang Dios paagi sa iya
mga binuhatan kag indi lamang paagi sa iya pagtuo.
25 Amo man ini ang natabo kay Rahab nga nagbaligya sang iya lawas.
Ginbaton niya ang mga espiya *nga Israelinhon sa iya balay kag gintago sila*.
Gintudlo pa niya sa ila ang alagyan para makapalagyo sila. Gani tungod sa
iya ginhimo ginpakamatarong siya *sang Dios*.
26 Ang lawas nga wala sing espiritu patay; amo man ang pagtuo nga wala
ginaupdi sang *maayo nga* mga binuhatan, patay man.

3

Ang Dila

1 Mga kauturan ko, indi lang basta-basta nga maghandom ang madamo
sa inyo nga mangin manunudlo, kay nahibaluan ninyo nga mas maid-id
ang paghukom sang Dios sa amon bilang mga manunudlo.
2 Matuod nga tanan kita masami nagakasala. Pero ang tawo nga wala
nagakasala sa iya mga ginahambal, ina nga tawo matarong kag sarang
makapugong sang iya kaugalingon.
3 Ang mga kabayo ginabusalan ta para mapasunod kon diin ta gusto
pakadtuon.
4 Kag hunahunaa man bala ang mga sakayan: bisan ano kadako, kag
ginahuyop sang mabaskog nga hangin, kontrolado ini sang diutay nga
timon. Gani bisan diin pakadtuon sang timonil ang sakayan, didto ini
nagakadto.
5 Amo man ini ang aton dila. Gamay lang ini pero sarang makapabugal
sang dalagko nga mga butang. Hunahunaa bala ninyo kon ano kalapad nga
kagulangan ang masunog sang gamay nga kalayo.
6 Ang dila pareho man sa kalayo. Masyado kadamo ang kalautan nga
ginadala sang dila, kag nagaumid sa aton bilog nga pagkatawo. Ang mga
malain nga ginahambal sang aton dila daw kalayo nga nagahalin gid sa
impyerno kag amo ang nagaguba sa aton bilog nga pagkabuhi.
7 Ang tanan nga klase sang mga sapat, ang nagalakat, ang nagalupad, ang
nagakamang kag ang nagalangoy, maanta sang tawo.
8 Pero wala gid sang tawo nga makakontrolar sang iya dila. Ang dila
malain kag indi mapunggan, kag puno sang hilo nga makapatay.
9 Ang aton dila ginagamit ta sa pagpasalamat sa aton Ginoo kag Amay,
pero ginagamit ta man sa pagpakamalaot sa aton isigkatawo nga gintuga
nga kaangay sang Dios.
10 Pagpasalamat kag pagpakamalaot ang nagaguwa sa isa ka baba. Mga
kauturan ko, indi ini dapat matabo.
11 Indi mahimo nga mag-ilig ang tubig nga matab-ang kag maasin sa isa
lang ka tuburan.

§ **2:22** *napamatud-an nga matuod gid:* ukon, *nakompleto* * **2:23** Gen. 15:6

12 Mga kauturan, indi mahimo nga magpamunga sang olibo ang kahoy
nga higera, kag indi man mahimo nga magpamunga sang higera ang tanom
nga ubas. Indi ka man makakuha sang tubig nga matab-ang sa dagat.

Ang Kaalam nga Halin sa Langit

13 May ara bala sa inyo nga maalam kag makaintiendi? Ipakita niya nga
maalam kag makaintiendi siya paagi sa maayo nga pagkabuhi nga may
pagpaubos. Ang tawo indi maalam kon indi siya makapaubos.
14 Pero kon may kahisa kamo kag may maiyaiyahon nga handom, indi
kamo magpabugal *nga maalam kamo*, kay nagabinutig kamo kontra sa
kamatuoran.
15 Ina nga klase sang kaalam wala nagahalin sa Dios kundi iya sang
kalibutan. Iya ina ni Satanas kag indi iya sang Espiritu Santo.
16 Kay kon diin ang kahisa kag pagkamaiyaiyahon, didto man ang
pagginamo kag ang tanan nga klase sang mga kalautan.
17 Pero kon may kaalam kita nga halin sa Dios, una sa tanan, matinlo ang
aton kabuhi, dason mainabyanon, malulo, mabinatunon sa mga
pagpanudlo, maluluy-on gid, maayo ang ginahimo, palareho ang pagtratar
sa isigkatawo, kag indi hipokrito.
18 Ang mga tawo nga may kalinong kag nagapanggas sang kalinong
magapatubas sang matarong nga relasyon sa isa kag isa.

4

Ang Pagpakig-abyan sa Kalibutan

1 Ano bala ang ginahalinan sang inyo mga pag-ilinaway kag mga
pagginamo? Indi bala nga tungod sa inyo malain nga mga handom nga
nagaginamo sa sulod sang inyo tagipusuon?
2 May mga butang nga inyo ginahandom, ugaling indi ninyo maangkon,
gani gusto ninyo magpatay. May mga butang nga inyo gid naluyagan kag
kon indi ninyo maangkon, nagapangaway kamo. Indi ninyo maangkon ang
inyo luyag tungod kay wala kamo nagapangayo sa Dios.
3 Kag kon nagapangayo kamo, wala kamo ginahatagi kay malain ang inyo
tinutuyo. Ang mga butang nga inyo ginapangayo para lang sa inyo
kaugalingon nga kalipayan.
4 Kamo nga mga *pareho sang* babayi nga nagapanginlalaki, wala bala
kamo kahibalo nga kon palabihon ninyo ang mga butang diri sa kalibutan,
kaaway kamo sang Dios? Gani, kon palabihon ninyo ang mga butang diri sa
kalibutan sang sa Dios, ginahimo ninyo ang inyo kaugalingon nga kaaway
sang Dios.
5 Indi kamo maghunahuna nga wala sing pulos ining ginasiling sang
Kasulatan: “Nagahandom nga may kaimon ang Dios sa espiritu nga
ginpapuyo niya sa aton.”*
6 Pero ginakaluoyan gid kita sang Dios. Amo ina nga nagasiling ang
Kasulatan, “Ginakontra sang Dios ang bugalon, pero ginakaluoyan niya
ang mapainubuson.”†
7 Gani magpasakop kamo sa Dios. Pakigbatui ninyo ang yawa kag
magapalagyo siya sa inyo.

---

* **4:5** *Nagahandom...sa aton:* siguro ang buot silingon, *Gusto gid sang Dios nga ang aton espiritu nga iya ginpapuyo sa aton maghigugma lang sa iya;* ukon, *Gusto gid sang Espiritu nga ginpapuyo sa aton nga maghigugma lang kita sa Dios.* † **4:6** Hul. 3:34

8 Magpalapit kamo sa Dios, kag ang Dios magapalapit sa inyo. Kamo nga
mga makasasala, magkabuhi kamo sang matinlo! Kag kamo nga
nagapangduhaduha, tinlui ninyo ang inyo mga tagipusuon.
9 Magpangasubo kamo, maghibi sang tudo *tungod sa inyo mga sala.* Sa
baylo nga magkadlaw kamo kag magkalipay, magpangasubo kamo.
10 Magpaubos kamo sa Ginoo, kag iya kamo pataason.

Paandam Kontra sa Paghukom sa Kapareho nga Utod

11 Mga kauturan, indi kamo maghambal sang malain kontra sa isa kag
isa. Ang nagahambal sang malain kontra sa iya utod ukon nagahukom sa
iya, nagahambal kontra sa Kasuguan, kag nagahukom man sa Kasuguan.
Gani kon ikaw na ang nagahukom sa Kasuguan, indi ka na manugtuman
sang Kasuguan kundi ikaw na ang hukom.
12 Pero ang Dios gid lang ang naghatag sang Kasuguan kag siya lang ang
hukom. Siya gid lang ang sarang makaluwas ukon makasilot sa tawo. Gani,
sin-o ka gid nga nagahukom sa imo isigkatawo?

Paandam Kontra sa Pagpabugal

13 Pamati kamo sa akon, kamo nga nagasiling, “Karon ukon buwas
makadto kami sa isa ka siyudad. Didto kami maestar sang isa ka tuig.
Manegosyo kami kag magtipon sang madamo nga kuwarta.”
14 Ang matuod, wala gani kamo kahibalo kon ano ang matabo sa inyo
buwas. Kay ang aton kabuhi pareho sang ambon nga makita, kag sa indi
lamang madugay madula.
15 Gani, amo ini ang inyo isiling, “Kon itugot sang Ginoo, kag kon buhi pa
kita, amo ini ukon amo ina ang aton himuon.”
16 Pero karon, nagapabugal kamo kag nagapadayaw. Ang tanan nga
pagpabugal nga pareho sina malain.
17 Kon nahibaluan sang tawo kon ano ang maayo nga dapat niya himuon,
pero wala niya ginahimo, nagapakasala siya.

5

Paandam sa mga Manggaranon

1 Kamo nga mga manggaranon, pamati kamo! Maghibi kamo sing tudo sa
mga kalisod nga magaabot sa inyo.
2 Nagakadunot ang inyo mga manggad kag ginaut-ot sang mga
sapat-sapat ang inyo mga bayo.
3 Ginatago lang ninyo ang inyo mga kuwarta kag indi man lang
mapuslan. Sa ulihi nga mga inadlaw silutan kamo sa impyerno tungod sa
inyo kuwarta nga wala ninyo paggamita sa kaayuhan. Kanugon lang sang
inyo pagtipon kay ang kalibutan madali na lang matapos.
4 Pamatii ninyo ang mga reklamo sang mga tawo nga inyo ginpaobra sa
inyo kaumahan pero wala ninyo pagsuhuli. Dapat ninyo mahibaluan nga
ang mga paghibi sang inyo mga manug-ani nabatian sang Ginoo nga
Makagagahom.
5 Nagpagusto kamo sa inyo kabuhi diri sa kalibutan. Pareho lang nga
ginpatambok ninyo ang inyo kaugalingon para sa adlaw sang pag-ihaw.
6 Ginhukman ninyo kag ginpamatay ang mga tawo nga wala sing sala,
bisan wala sila nagbato sa inyo.

Ang Pag-agwanta kag Pagpangamuyo

7 Mga kauturan, magmainagwantahon kamo hasta sa pag-abot sang
Ginoo. Tan-awa ninyo ang mga mangunguma, mainagwantahon sila nga

nagahulat sa nahauna nga ulan. Pagkatapos nila tanom, mainagwantahon
naman sila sa paghulat sang masunod nga ulan kag sang ila patubas.
8 Gani magmainagwantahon man kamo. Indi kamo magdula sang inyo
paglaom, kay madali na lang mag-abot ang Ginoo.
9 Mga kauturan, indi kamo magbinasulay, para indi kamo pagsilutan
sang Dios. Ang magahukom sa aton madali na lang mag-abot.
10 Himua ninyo nga sulundan ang pag-agwanta sang mga propeta nga
ginsugo sang Ginoo nga maghambal para sa iya.*
11 Indi bala nga ginakabig ta nga bulahan ang mga tawo nga nagabatas?
Nabatian ninyo ang mga pagbatas ni Job, kag nahibaluan man ninyo kon
paano siya ginbuligan sang Ginoo sang ulihi. Kay ang Ginoo maayo kag
maluluy-on.
12 Mga kauturan, labaw sa tanan indi gid kamo magsumpa nga
nagasiling, "Saksi ang langit," ukon "Saksi ang duta," ukon ang iban pa nga
mga butang. Magsiling kamo "huo" kon huo ang inyo gusto ihambal kag
"indi" kon indi, para indi kamo pagsilutan sang Dios.
13 May ara bala sa inyo nga nagaantos? Dapat magpangamuyo siya. May
ara bala sa inyo nga malipayon? Magkanta siya sang mga pagdayaw.
14 May ara bala sa inyo nga nagamasakit? Magtawag siya sang mga
manugdumala sang iglesya para pangamuyuan siya kag banyusan sang
lana sa ngalan† sang Ginoo.
15 Ang pangamuyo nga may pagtuo amo ang magaayo sa nagamasakit.
Pabangunon siya sang Ginoo kag patawaron sa iya mga sala kon nakasala
siya.
16 Gani, magtuad kamo sang inyo mga sala sa isa kag isa, kag
magpangamuyuay para mag-ayo kamo. Kay dako ang mahimo sang
pangamuyo sang matarong nga tawo,
17 pareho kay *Propeta* Elias. Siya tawo man nga pareho sa aton.
Nagpangamuyo siya sang hugot sa iya tagipusuon nga indi mag-ulan, kag
wala nag-ulan sa duta sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga.
18 Pagkatapos nagpangamuyo naman siya nga mag-ulan, kag natuman
ini. Dayon nagdamo ang patubas sang duta.
19 Mga kauturan ko, kon may isa sa inyo nga nagpalayo sa kamatuoran,
kag may isa nga magpabalik sa iya,
20 dapat mahibaluan ninyo nga ang nagapabalik sa makasasala halin sa
iya malain nga pagginawi magaluwas sang kalag sang sadto nga
makasasala sa kamatayon, kag mapatawad ang madamo nga sala.

* **5:10** *nga ginsugo...iya:* sa literal, *nga naghambal sa ngalan sang Ginoo* † **5:14** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

Ang Nahauna nga Sulat ni Pedro

1 *Ako* si Pedro nga apostol ni Jesu-Cristo. *Nagapangamusta ako* sa inyo
tanan nga pinili sang Dios nga nagalalapta kag nagaestar bilang mga
pangayaw sa Pontus, Galacia, Capadocia, Asia kag Bitinia.
2 Ginpili kamo sang Dios nga Amay halin pa sang una sa katuyuan nga
himuon niya kamo nga iya mga anak paagi sa Espiritu *Santo*, para tumanon
ninyo si Jesu-Cristo kag matinluan kamo sa inyo sala paagi sa iya dugo.

Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga grasya* kag
kalinong.†

May Maayo Kita nga Palaabuton

3-4 Dayawon ta ang Dios kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo! Tungod
sa iya dako nga kaluoy sa aton, natawo kita liwat‡ sa iya pagbanhaw kay
Jesu-Cristo. Amo ini ang nagahatag sa aton sing dako nga paglaom nga may
ginatigana ang Dios sa aton nga palanublion. Ini nga palanublion didto sa
langit, permi matinlo kag matahom, kag indi gid madula.
5 Kag paagi sa inyo pagtuo, ginatipigan kamo sang gahom sang Dios
samtang nagahulat kamo sang kaluwasan nga ginapreparar na *sang Dios*
nga igapahayag§ sa ulihi nga mga inadlaw.
6 Gani sa sini magkalipay kamo bisan may nagaabot subong nga sari-sari
nga mga pagtilaw. Kay ini nga mga pagtilaw umalagi lang, kag dapat gid
nga mag-abot sa inyo
7 para tilawan ang inyo pagtuo kon bala ini matuod ukon indi. Ang
halimbawa sini pareho sang bulawan nga ginapaagi sa kalayo para
mahibaluan kon puro ukon indi. Pero mas importante ang aton pagtuo
sang sa bulawan nga nagakadula. Gani kon mapamatud-an nga ang inyo
pagtuo matuod gid, dayawon niya kamo kag padunggan sa adlaw nga si
Jesu-Cristo magaabot.
8 Bisan wala kamo nakakita sa iya ginahigugma ninyo siya, kag nagatuo
kamo sa iya bisan wala pa ninyo siya makita hasta subong. Amo ina nga
ang inyo kalipay indi gid masaysay,
9 kay mabaton ninyo ang resulta sang inyo pagtuo nga amo ang inyo
kaluwasan.
10 Ini nga kaluwasan gin-usisa sing maid-id sang mga propeta sadto anay.
Sila amo ang nagpropesiya parte sa sini nga grasya sang Dios sa aton.
11 Ginpahibalo na sila nga daan sang Espiritu ni Cristo nga ara sa ila nga
magaantos siya kag pagkatapos sina padunggan. Gani ang mga propeta
sadto padayon sa ila pag-usisa kon san-o kag kon paano ini matabo.
12 Ginpahibalo man sila sang Dios nga ang mga butang nga ila ginasugid
indi para sa ila kaayuhan kundi para sa aton.* Kag karon ang ila mga
ginpropesiya nabatian na ninyo sa mga nagawali sang Maayong Balita.
Nagsugid sila sa inyo paagi sa *gahom sang* Espiritu Santo nga ginpadala sa
ila halin sa langit. Kag bisan ang mga anghel luyag nga makaintiendi sining
Maayong Balita nga ginsugid sa inyo.

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:3-4** *natawo kita liwat:* ukon, *ginhatagan niya kita sing bag-o nga kabuhi* § **1:5** *kaluwasan...igapahayag:* buot silingon, *kabuhi nga wala sing katapusan nga ginatigana sa inyo.* * **1:12** *aton:* sa literal, *inyo*

Magsunod Kamo sa Dios

13 Gani dapat handa permi ang inyo hunahuna sa paghimo sang maayo,
magpugong sang inyo kaugalingon, kag magsalig sing bug-os nga mabaton
ninyo ang pagpakamaayo nga igahatag sa inyo kon mag-abot na si
Jesu-Cristo.
14 Bilang mga matinumanon nga mga anak sang Dios, indi kamo
magpadala-dala sa malain nga mga handom nga nagagahom sa inyo sang
wala pa kamo nakakilala sa Dios.
15 Balaan ang Dios nga nagtawag sa inyo, gani dapat magpakabalaan
man kamo sa tanan ninyo nga ginahimo.
16 Kay nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan, "Magkabuhi kamo nga balaan,
kay ako balaan."†
17 Ang Dios wala sing may ginapasulabi. Nagahukom siya sa tanan nga
tawo suno sa ila binuhatan. Gani kon ginatawag ninyo siya nga Amay kon
nagapangamuyo kamo sa iya, tahuron ninyo siya samtang diri pa kamo
nagadayon sa kalibutan.
18 Nahibaluan man ninyo kon ano ang ginbayad para matubos kamo
halin sa pagkabuhi ninyo nga wala sing pulos nga inyo ginpanubli sa inyo
mga katigulangan. Ang gintubos sa inyo indi mga butang nga madula,
pareho sang bulawan ukon pilak,‡
19 kundi amo ang hamili nga dugo ni Cristo. Ang iya halimbawa pareho
sang karnero nga matinlo kag wala gid deperensya nga ginhalad sa Dios.
20 Sa wala pa matuga ang kalibutan, ginpili na sang Dios si Cristo *nga
mangin aton Manluluwas*. Pero ginpakilala siya sang Dios sa sining ulihi
nga mga inadlaw. Ginhimo niya ini para sa inyo.
21 Kag paagi kay Cristo nagatuo kamo sa Dios nga nagbanhaw kag
nagpadungog sa iya. Gani ang inyo pagtuo ara sa Dios kag nagasalig kamo
sa iya *nga kamo banhawon kag padunggan man niya.*
22 Kag tungod nga nagasunod na kamo sa kamatuoran, gintinluan na
kamo sa inyo mga sala para may matuod kamo nga paghigugma sa inyo
mga kauturan. Kabay pa nga maghigugmaanay kamo sing hugot gid sa
inyo tagipusuon,
23 kay natawo na kamo liwat. Kag ini nga pagkatawo indi paagi sa *inyo
mga ginikanan nga* may kamatayon, kundi paagi sa pulong sang Dios nga
buhi kag wala sing katapusan.
24 *Nagasiling ang Kasulatan,*
"Ang tanan nga tawo pareho sang hilamon,
kag ang ila pagkabantog pareho sang iya bulak.
Ang hilamon nagakalaya kag ang iya bulak nagakahulog,
25 pero ang pulong sang Ginoo nagapadayon hasta san-o."§
Kag ini amo ang Maayong Balita nga ginwali sa inyo.

2

1 Tungod nga natawo na kamo liwat, bayai na ninyo ang tanan nga klase
sang kalautan. Indi kamo magbutig ukon magpakuno-kuno. Indi kamo
magkahisa ukon maghambal sing malain kontra sa inyo isigkatawo.
2 Pareho sang lapsag nga nagahandom sang gatas sang iya iloy, handuma
man ninyo ang espiritual nga gatas nga wala sing simbog para magtubo
kamo hasta mabaton ninyo ang *kabug-usan sang* inyo kaluwasan.
3 Kay naeksperiensyahan na ninyo nga ang Ginoo maayo gid.

† **1:16** Lev. 11:44, 45; 19:2 ‡ **1:18** *pilak:* sa English, *silver* § **1:25** Isa. 40:6-8

4 Siya ang buhi nga bato nga ginsikway sang mga tawo pero ginpili sang
Dios, kag malahalon sa iya panulok. Kag samtang nagapalapit kamo sa iya,
5 kamo nga bilang buhi man nga mga bato ginapatindog sang Dios bilang
isa ka espiritual nga balay. Kag bilang mga pari nga pinili sang Dios,
nagahalad kamo sa iya sang espiritual nga mga halad nga makahatag
kalipay sa iya tungod nga ginahalad ini paagi kay Jesu-Cristo.
6 Kay nagasiling *ang Dios* sa Kasulatan,
"Pamati! Mabutang ako sa Zion sang bato nga malahalon,
nga akon ginpili nga mangin pundasyon.
Ang nagatuo sa iya indi gid mahuy-an."*
7 Gani kamo nga nagatuo padunggan sang Dios. Pero sa mga tawo nga wala
nagatuo natuman ang Kasulatan nga nagasiling,
"Ang bato nga ginsikway sang mga panday
amo ang nangin pundasyon nga bato."†
8 Kag *nagasiling pa gid ang Kasulatan*,
"Amo ini ang bato nga nagapasandad sa mga tawo
kag nagapadasma sa ila."‡
Nagakasandad sila kay wala sila nagapati sa pulong sang Dios. Amo ini ang
kabubut-on sang Dios para sa ila.
9 Pero kamo pinili nga mga tawo, mga pari sang Hari, kag mga katawhan
sang Dios. Nangin iya kamo para magsugid sang iya makatilingala nga mga
binuhatan. Siya ang nagtawag sa inyo halin sa kadulom pakadto sa iya
makatilingala nga kasanag.
10 Sang una indi kamo mga katawhan sang Dios, pero subong iya na
kamo. Sang una wala kamo ginkaluoyan sang Dios, pero subong
ginkaluoyan niya kamo.
11 Mga hinigugma, ang kalibutan indi inyo matuod nga elistaran. Mga
pangayaw lang kamo diri. Gani nagapakitluoy ako sa inyo nga bayaan
ninyo ang mga handom sang inyo lawas nga nagakontra sa inyo espiritu.
12 Ipakita ninyo permi sa mga tawo nga wala nagakilala sa Dios ang inyo
maayo nga pagginawi. Kay kon nagasiling sila nga nagahimo kamo sing
malain, pero makita nila sa ulihi nga maayo gali ang inyo ginahimo,
dayawon nila ang Dios sa adlaw sang iya pag-abot.

Magpasakop Kamo sa mga Manugdumala sang Banwa

13 Tungod sa Ginoo, magpasakop kamo sa tanan nga tawo nga may
awtoridad sa banwa, mangin sa hari§ nga amo ang may pinakamataas nga
awtoridad,
14 ukon sa mga gobernador nga amo ang iya ginhatagan sang gahom nga
magsilot sa mga nagahimo sang malain kag magpadungog sa mga
nagahimo sang maayo.
15 Kay amo ini ang kabubut-on sang Dios, para kon maghimo kamo sing
maayo wala sing hambalon ang mga tawo nga buang-buang nga wala pa
makaintiendi sang kamatuoran.
16 Hilway na kamo, pero wala ini nagakahulugan nga hilway na kamo sa
paghimo sang malain; kundi magkabuhi kamo bilang mga ulipon sang
Dios.
17 Tahura ninyo ang tanan nga tawo, kag higugmaa ninyo ang inyo mga
kauturan. Magkabuhi kamo nga may kahadlok sa Dios, kag tahura ninyo
ang Emperador.

Si Cristo Inyo Dapat Sundon

* **2:6** Isa. 28:16 † **2:7** Sal. 118:22 ‡ **2:8** Isa. 8:14 § **2:13** *hari:* ukon, *Emperador*

18 Kamo nga mga ulipon, tumana ninyo ang inyo mga amo nga may
bug-os nga pagtahod,* indi lang ang maayo kag mabuot nga amo kundi pati
man ang mapintas.
19 Kay pakamaayuhon gid kamo sang Dios kon ginaagwanta ninyo ang
mga pag-antos bisan wala kamo sing sala nga nahimo tungod kay gusto
ninyo tumanon ang kabubut-on sang Dios.
20 Pero kon silutan kamo tungod sang inyo ginahimo nga malain,
dayawon bala kamo sang Dios kon ginaagwanta ninyo ang silot nga ina?
Siyempre indi! Pero kon ginasilutan kamo bisan pa nga maayo ang inyo
ginahimo, kag kon ginaagwanta ninyo ini, kaluoyan gid kamo sang Dios.
21 Ang pag-antos ni Cristo para sa aton amo ang halimbawa nga dapat ta
sundon. Kag amo ini ang katuyuan kon ngaa gintawag kita, para masunod
ta ang kabuhi ni Cristo.
22 Wala gid siya nakasala, kag wala gid nagpangdaya.
23 Gin-insulto siya, pero wala gid siya nagbalos sang insulto. Ginsilutan
siya, pero wala gid siya nagpamahog. Nagsalig siya sa Dios nga amo ang
nagahukom sing ensakto gid.
24 Si Cristo mismo amo ang nag-ako sang aton mga sala sang ginlansang
ang iya lawas sa krus, para indi na kita magpakasala kundi magkabuhi kita
nga matarong. Tungod sa iya mga pilas gin-ayo kita.
25 Sang una pareho kita sa mga karnero nga nagtalang, pero subong
nakabalik na kita sa *Ginoo nga* Manug-atipan kag Manugbantay sang aton
kabuhi.

3

Sa mga Mag-asawa

1 Karon, kamo nga mga asawa, dapat magpasakop kamo sa inyo mga
bana, para kon ang inyo mga bana wala nagatuo sa pulong sang Dios,
madala ninyo sila sa Ginoo paagi sa inyo maayo nga pamatasan bisan indi
na kamo maghambal.
2 Kay makita nila nga nagatahod kamo sa Dios kag ang inyo pamatasan
indi salawayon.
3 Kon gusto ninyo nga mangin matahom, indi ninyo pagpasulabihon ang
pagpatahom sang inyo buhok nga nagasulubra na, ukon sa paggamit sang
mga alahas nga bulawan, ukon pagsuksok sang malahalon nga mga bayo,
4 kundi patahumon ninyo ang sa sulod sang inyo kaugalingon, ang
maayo nga pamatasan nga wala gid nagaliwat. Magmalulo kamo kag
magmabuot. Amo ini ang malahalon sa panulok sang Dios.
5 Kag amo ini ang ginhimo sang una sang tumuluo nga mga babayi nga
nagsalig sa Dios. Nagpatahom sila paagi sa ila pagpasakop sa ila mga bana.
6 Pareho bala kay Sara, gintuman niya si Abraham kag ginkabig niya siya
nga iya amo. Kamo mga anak na ni Sara, gani dapat maayo ang inyo
ginahimo kag indi kamo magkahadlok sa bisan ano.*
7 Kamo man nga mga bana, dapat trataron ninyo ang inyo mga asawa
suno sa inyo nahibaluan nga nagakabagay bilang Kristohanon. Tahura
ninyo sila bilang mga babayi nga mas maluya sang sa aton. Kay ginhatagan
man sila sang Dios sing kabuhi *nga wala sing katapusan* pareho sa aton.
Himua ninyo ini para wala sing sablag ang inyo pangamuyo.†

* **2:18** *pagtahod:* sa Dios ukon sa amo * **3:6** *Sara, gani...magkahadlok sa bisan ano:* ukon, *Sara, kon maayo ang inyo ginahimo kag wala kamo nagakahadlok sa bisan ano.* † **3:7** *para wala sing sablag ang inyo pangamuyo:* ukon, *para sabton sang Dios ang inyo pangamuyo.*

Maghigugmaanay Kamo Tanan

8 Karon, ari pa ang akon bilin sa inyo nga tanan: dapat mag-isa kamo sa
inyo hunahuna kag mabinatyagon sa isa kag isa. Maghigugmaanay kamo
bilang mga mag-ulutod. Magmalulo kamo kag magmapainubuson sa isa
kag isa.
9 Indi ninyo pagbalusan sang malain ang nagahimo sang malain sa inyo,
kag indi man ninyo pagbalusan sang insulto ang nagainsulto sa inyo. Ang
dapat ninyo nga himuon, pakamaayuhon ninyo sila, tungod nga ginpili
kamo sang Dios sa paghimo sini, kag para pakamaayuhon man kamo.
10 Kay *nagasiling ang Kasulatan,*
"Ang bisan sin-o nga luyag sang malawig kag malipayon nga kabuhi
indi siya dapat maghambal sing malain kag indi magbinutig.
11 Dapat likawan niya ang malain kag himuon ang maayo.
Tinguhaan niya nga mangin maayo permi
ang iya relasyon sa iya isigkatawo.
12 Kay ginabantayan sang Ginoo ang mga matarong,
kag ginapamatian niya ang ila mga pangamuyo.
Pero ginakontra niya ang mga nagahimo sang malain."‡
13 Sin-o bala ang magahalit sa inyo kon luyag gid ninyo ang paghimo
permi sing maayo?
14 Pero kon hingabuton kamo tungod sang inyo ginahimo nga maayo,
bulahan kamo. Indi kamo magkahadlok ukon magkatublag kon ano ang ila
himuon sa inyo.
15 Dumdumon ninyo nga si Cristo amo ang dapat ninyo tahuron kag
sundon. Kag maghanda kamo permi sa pagpaathag sa kay bisan sin-o nga
magpamangkot sa inyo parte sa inyo paglaom.
16 Sabta ninyo sila sa malulo nga paagi kag may pagtahod. Siguruhon
ninyo nga permi matinlo ang inyo konsensya, para mahuy-an ang mga
tawo nga nagapakalain sang inyo maayo nga mga binuhatan bilang mga
sumulunod ni Cristo.
17 Mas maayo pa nga mag-antos kamo tungod sa inyo ginahimo nga
maayo, kon amo gid man ina ang kabubut-on sang Dios, kaysa mag-antos
kamo tungod nga nakahimo kamo sing malain.
18 Kay si Cristo gani ginpatay *bisan wala siya nakahimo sing malain.* Kag
kaisa gid lang siya napatay para mapatawad ang aton mga sala. Siya nga
wala sing sala ginpatay para sa aton nga mga makasasala para madala niya
kita sa Dios. Ginpatay siya matuod sa iya lawasnon nga kahimtangan, pero
ginbuhi siya sa espiritual nga kahimtangan.
19-20 Kag sa iya espiritual nga kahimtangan, nagkadto siya bisan sa mga
espiritu sang mga tawo nga napriso, nga wala nagsunod sa Dios sang
panahon ni Noe, kag may ginbalita siya sa ila. Sang una naghulat ang Dios
sa ila nga may pagpasensya, samtang ginahimo ni Noe ang barko. Pero
walo gid lang ka tawo ang naluwas sa tubig.
21 Ang ini nga tubig amo ang halimbawa sang pagbautiso sa aton. Kag ini
nga bautiso amo ang nagaluwas sa aton paagi sa pagkabanhaw ni
Jesu-Cristo. Indi ini paghugas sang mga higko sa aton lawas, kundi
nagapromisa kita sa Dios nga magkabuhi nga may matinlo nga konsensya.
22 Si Jesu-Cristo didto na subong sa langit, sa tuo sang Dios,§ kag
ginpasakop sa iya ang tanan nga anghel kag ang tanan nga *espiritu nga* may
awtoridad kag gahom.

‡ **3:12** Sal. 34:12-16 § **3:22** *tuo sang Dios:* buot silingon, *kay Cristo ang pinakamataas nga awtoridad, gahom, kag dungog.*

4

Ang Bag-o nga Kabuhi

1 Tungod si Cristo nag-antos sa iya lawasnon nga kahimtangan, dapat
preparado man kamo nga mag-antos. Kay ang tawo nga nag-antos wala na
nagapakasala.
2 Ginagamit niya na lang ang nabilin niya nga panahon sa kalibutan sa
pagsunod sa kabubut-on sang Dios kag indi sa mga tawhanon nga handom.
3 Kay tuman na ang panahon nga gin-usik ninyo sadto anay sa paghimo
sang mga butang nga gusto himuon sang mga tawo nga wala nagakilala sa
Dios. Nagpagusto kamo sa paghimo sang kalautan kag ginsunod ninyo ang
inyo malain nga mga handom. Nagpahubog kamo. Nagtilipon kamo permi
para mag-inom kag maghimo sang makahuluya nga mga butang. Kag sa
inyo pagsimba sa inyo mga dios-dios kon ano pa ang inyo ginhimo nga
malain.
4 Pero subong ang mga tawo nga wala nagakilala sa Dios natingala sa
inyo kon ngaa wala na kamo nagaupod sa ila pagusto nga pagkabuhi. Amo
ina nga ginapakalain nila kamo.
5 Pero magapanabat sila sa Dios sa mga butang nga ila ginahimo, kay ang
Dios magahukom sa tanan nga tawo, buhi ukon patay na.
6 Amo ini ang kabangdanan kon ngaa ginwali ang Maayong Balita sa mga
tawo nga patay na, agod bisan patay na sila subong sa ila lawasnon nga
kahimtangan, kay amo ini ang sentensya sang Dios sa tanan nga tawo,
mabuhi sila sa ila espiritual nga kahimtangan subong nga ang Dios espiritu.

Gamiton Ninyo ang Abilidad nga Ginhatag sang Dios

7 Madali na lang ang katapusan sang kalibutan. Gani maghunahuna
kamo sing nagakadapat kag magpugong sang inyo kaugalingon, para wala
sing sablag ang inyo pagpangamuyo.
8 Kag labaw sa tanan, maghigugmaanay kamo sing hugot sa inyo
tagipusuon. Kay kon may paghigugma ka sa imo isigkatawo, makapatawad
ka gid sa iya bisan madamo ang iya nahimo nga sala.
9 Magmaabiabihon kamo sa isa kag isa nga wala sing pagkumod.
10 Kada isa sa aton ginhatagan sang Dios sing abilidad. Gamiton ta ini sa
pag-alagad sa iban bilang maayo nga mga tinugyanan sining
nagkalain-lain nga abilidad nga halin sa Dios.
11 Ang ginhatagan sang abilidad sa pagwali dapat magwali sang pulong
sang Dios. Kag ang ginhatagan sang abilidad sa pagbulig sa iban, dapat
magbulig suno sa iya masarangan nga ginhatag sang Dios, para madayaw
ang Dios sa tanan ninyo nga ginahimo paagi kay Jesu-Cristo. Gamhanan
siya kag dalayawon hasta san-o. Amen.

Ang Pag-antos Bilang Kristohanon

12 Mga hinigugma, indi kamo magkatingala sa masakit nga mga pagtilaw
nga inyo ginaagyan. Kon ginatilawan ang inyo pagtuo indi kamo
maghunahuna nga kon daw ano na gid ang matabo sa inyo.
13 Sa baylo, magkalipay kamo, kay nagaambit kamo sa mga pag-antos ni
Cristo. Kag mabug-os na gid ang inyo kalipay kon mapakita na niya ang iya
gahom sa tanan.
14 Gani kon ginainsulto kamo tungod nga kamo mga sumulunod ni Cristo,
bulahan kamo kay ara sa inyo ang makagagahom nga Espiritu, nga amo
ang Espiritu sang Dios.

15 Kon ginasilutan kamo, kabay pa nga indi tungod nakapatay kamo sing
tawo, ukon nagpangawat, ukon naghimo sang malain, ukon nagpasilabot
sa ginahimo sang iban.
16 Pero kon silutan kamo tungod kay kamo Kristohanon indi kamo dapat
magkahuya, kundi magpasalamat pa gani kamo sa Dios tungod nga
ginatawag kamo sa sina nga ngalan.
17 Kay nag-abot na ang tion nga magaumpisa na ang paghukom sa
panimalay sang Dios. Kag kon ini magaumpisa sa aton, ano pa gid ayhan
ang maabtan sang mga wala nagasunod sa Maayong Balita sang Dios?
18 *Pareho sang ginasiling sang Kasulatan,*
"Kon ang mga matarong haluson gani maluwas,
ano pa gid ayhan ang matabo sa mga makasasala
kag wala nagakilala sa Dios?"*
19 Gani kamo nga nagaantos subong tungod kay amo ini ang kabubut-on
sang Dios para sa inyo, itugyan ninyo ang inyo kaugalingon sa masaligan
nga Dios nga nagtuga sa inyo, kag magpadayon kamo sa paghimo sang
maayo.

5

Mga Bilin sa mga Manugdumala sang mga Tumuluo kag sa mga Bataon pa

1 Kamo nga mga manugdumala sang mga tumuluo, may ihambal ako sa
inyo. Bilang isa man ka manugdumala sang mga tumuluo, nga nakakita
mismo sang mga pag-antos ni Cristo kag manug-ambit man sang iya gahom
kag dungog kon mag-abot siya, nagapakitluoy ako sa inyo nga
2 tatapon ninyo sing maayo ang mga katawhan sang Dios nga ara sa inyo.
Pareho sila sa mga karnero kag kamo amo ang mga manugbantay sa ila.
Dapat kinabubut-on gid ang inyo pagtatap sa ila kay amo ini ang
kabubut-on sang Dios, indi nga napilitan lang kamo ukon may ginapaabot
kamo nga suhol, kundi tungod kay gusto gid ninyo nga makabulig sa ila.
3 Indi kamo magpakahari-hari sa mga tumuluo nga gintugyan sa inyo
nga tatapon, kundi mangin sulundan kamo nila.
4 Kag sa pag-abot ni *Cristo nga amo ang* Pangulo nga Manugbantay,
mabaton ninyo ang balos nga matahom gid kag indi madula hasta san-o.
5 Kag kamo nga mga bataon pa, magpasakop kamo sa mga tigulang. Kag
kamo tanan *nga tumuluo*, magpaubos kamo kag mag-alagad sa isa kag isa,
kay nagasiling ang Kasulatan, "Ginakontra sang Dios ang bugalon, pero
ginakaluoyan niya ang mapainubuson."*
6 Gani magpaubos kamo sa gahom sang Dios, kay magaabot ang adlaw
nga pataason niya kamo.
7 Itugyan ninyo sa iya ang tanan ninyo nga palaligban kay nagakabalaka
siya sa inyo.
8 Magpugong kamo sang inyo kaugalingon kag magbantay! Kay ang inyo
kaaway nga amo ang yawa nagalibot-libot pareho sang leon nga
nagangurob kag nagapangita sang tulukbon.
9 Palig-una ninyo ang inyo pagtuo sa Dios kag pamatuki ninyo si Satanas.
Dumduma ninyo nga indi lang kamo ang nagaantos kundi pati man ang
tanan nga kauturan ninyo *kay Cristo* sa kalibutan. Ini nga mga pag-antos,
nga ang katuyuan sini dapat matuman,† ginaeksperiensya man nila.

---

* **4:18** Hul. 11:31 * **5:5** Hul. 3:34 † **5:9** *nga ang katuyuan sini dapat matuman:* ukon, *nga dapat makompleto*

10 Malip-ot lang nga tion ang inyo pag-antos. Pagkatapos sina ang Dios
amo ang magabulig sa inyo para wala na sing kulang sa inyo kabuhi, kag
siya ang magapabakod, magapabaskog, kag magapundar *sang inyo kabuhi.*
Kay siya ang ginahalinan sang tanan nga pagpakamaayo, kag ginpili niya
kamo para makaambit man kamo sang iya wala sing katapusan nga gahom
kag dungog paagi sa inyo pagpakig-isa kay Cristo.
11 Dayawon siya sa iya gahom nga wala sing katapusan. Amen.

Katapusan nga Pagpangamusta

12 Ginsulat ko sa inyo ini nga malip-ot nga sulat sa bulig ni Silvanus. Utod
ta siya kay Cristo kag masaligan gid. Kabay pa nga paagi sa sulat nga ini
napabaskog ko kamo kag napamatud-an ko ang kaayo sang Dios sa aton.
Magpabilin kamo sa iya kaayo.
13 Ang mga tumuluo sa Babilonia‡ nagapangamusta sa inyo. Sila pareho
man sa inyo nga ginpili sang Dios. Si Marcos nga ginakabig ko nga akon
anak nagapangamusta man sa inyo.
14 Magkamustahanay kamo nga may Kristohanon nga paghigugma.§
Kabay pa nga ang kalinong* ara sa inyo, tanan kamo nga ara kay Cristo.

‡ **5:13** *Babilonia:* Posible ang ginatumod diri amo ang Roma. § **5:14** *Kristohanon nga paghigugma:* sa literal, *halok sang paghigugma* * **5:14** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

Ang Ikaduha nga Sulat ni Pedro

1 *Ako* si Simon Pedro nga ulipon kag apostol ni Jesu-Cristo.
Nagapangamusta ako sa inyo nga nagatuo kay Jesu-Cristo nga aton Dios kag
Manluluwas. Kag tungod nga siya matarong, ang iya ginhatag sa inyo nga
pribilehiyo tungod sa inyo pagtuo pareho man sa ginhatag sa amon.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga grasya* kag
kalinong† sa inyo padayon nga pagkilala sa Dios nga amo si Jesus nga aton
Ginoo.

Ginpili Kita sang Dios nga mangin Iya mga Anak

3 Ang gahom sang Dios ang naghatag sa aton sang tanan ta nga
kinahanglanon sa pagkabuhi nga diosnon paagi sa aton pagkilala sa iya
nga nagtawag sa aton. Gintawag niya kita paagi sa iya makatilingala nga
gahom.
4 Kag paagi man sini, ginhatagan niya kita sang bilidhon‡ gid nga mga
promisa, agod paagi sa sini nga mga promisa maambit naton ang diosnon
nga kinaugali kag malikawan ta ang mga kailigbon diri sa kalibutan nga
makaguba sa aton.
5 Gani, tinguhai gid ninyo nga idugang sa inyo pagtuo ang maayo nga
pamatasan; sa maayo nga pamatasan, ang kaalam;
6 sa kaalam, ang pagpugong sa kaugalingon; sa pagpugong sa
kaugalingon, ang pagkamainantuson; sa pagkamainantuson, ang
pagkadiosnon;
7 sa pagkadiosnon, ang paghigugma sa aton mga kauturan; kag sa
paghigugma sa aton mga kauturan, ang paghigugma sa tanan.
8 Kon ini tanan ara sa inyo kag nagabugana, mangin mapuslanon kag
mabinungahon kamo sa inyo pagkilala sa aton Ginoong Jesu-Cristo.
9 Pero ang bisan sin-o nga wala sa iya ini nga mga kinaugali bulag *sa
kamatuoran*; nalimtan na niya nga gintinluan na siya sang Dios sa iya
nagligad nga mga sala.
10 Gani mga kauturan, tinguhai gid nga masiguro ninyo nga kamo
matuod nga mga tinawag kag mga pinili sang Dios. Kay kon himuon ninyo
ini nga mga butang indi gid kamo malaglag,
11 kundi mangin bukas ang pagbaton sa inyo sa wala sing katapusan nga
paghari sang aton Ginoo kag Manluluwas nga si Jesu-Cristo.
12 Amo ina nga permi ko kamo padumdumon parte sa sini nga mga
butang, bisan nahibaluan na ninyo ini kag mabakod na kamo sa
kamatuoran nga inyo nabaton.
13 Kon sa akon lang, dapat ko kamo nga padumdumon samtang buhi pa
ako.
14 Kay nahibaluan ko nga indi na gid ako magdugay sa sini nga kalibutan,
tungod nga ginpahibalo ini mismo sang aton Ginoong Jesu-Cristo sa akon.
15 Gani tinguhaan ko nga bisan wala na ako, madumduman pa gihapon
ninyo ining akon mga ginatudlo.

Nakita Namon nga si Cristo Ginpadunggan sang Dios

---

* **1:2** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:4** *bilidhon:* sa iban nga Bisaya, *bililhon;* sa English, *precious*

16 Ang amon ginsugid sa inyo parte sa gahom sang aton Ginoong
Jesu-Cristo sang diri pa siya sa kalibutan indi himo-himo lang nga mga
estorya, kundi nakita gid namon ang iya gahom nga halin sa Dios.
17 Kay sang gindayaw kag ginpadunggan si Jesu-Cristo sang Dios nga
Amay, nabatian namon ang tingog sang Dios nga makagagahom sa tanan
nga nagsiling, "Amo ini ang akon hinigugma nga Anak. Nalipay gid ako sa
iya."§
18 Ini nga tingog nga halin sa langit nabatian namon sang kami kaupod ni
Jesus didto sa balaan nga bukid.
19 Amo ina nga nagdugang pa gid ang amon pagpati sa mga pagpanudlo
sang mga propeta. Gani dapat pamatian ninyo ang ila mga ginhambal,
tungod nga pareho ina sang isa ka suga nga nagasiga sa madulom nga
lugar* hasta sa adlaw nga si Cristo mag-abot.† Pareho siya sang bituon sa
kaagahon nga magahatag sing kasanag sa inyo hunahuna.‡
20 Labaw sa tanan, tandai gid ninyo ini: ang tanan nga nasulat sa
Kasulatan wala naghalin sa kaugalingon nga pag-intiendi sang mga
propeta.
21 Tungod nga wala sila naghambal halin sa ila kaugalingon nga
hunahuna, kundi ang Espiritu Santo amo ang nagtuytoy sa ila sa
paghambal sang pulong sang Dios.

2

Ang Indi Matuod nga mga Manunudlo sang Dios

1 Pero may ara man sadto nga indi matuod nga mga propeta sa katawhan
sang Israel. Amo man ina ang magakalatabo: may magaguwa dira sa inyo
nga indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* nga magadala sang
pagpanudlo nga makaguba sang inyo pagtuo. Indi gani sila magkilala sa
Ginoo nga nagtubos sa ila. Gani sa labing madali silutan sila sang Dios.
2 Madamo ang magasunod sang ila pagusto nga paghimo sang kalautan.
Kag tungod sa ila, pakalainon sang mga tawo ang kamatuoran nga aton
ginasunod.
3 Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* magahimo-himo sang
mga estorya para mapanguwartahan nila kamo. Wala sila kahibalo nga
madugay na sila nga ginsentensyahan sang Dios, kag madali na lang sila
mawala.
4 Wala gani maluoy ang Dios sa mga anghel nga nagpakasala sadto anay,
kundi ginpriso sila sa madalom gid kag madulom nga buho, kag didto sila
hasta sa adlaw sang paghukom.
5 Wala gani niya pagkaluoyi ang mga tawo sang una nga indi diosnon,
kundi ginpabaha niya ang kalibutan kag nagkalamatay sila tanan. Pero
ginluwas niya si Noe nga manugwali sang pagkamatarong kag ang pito
niya ka kaupod.
6 Ginsunog niya ang mga banwa sang Sodom kag Gomora bilang silot sa
makasasala nga mga tawo didto para ipakita kon ano ang matabo sa mga
tawo nga indi diosnon.
7 Pero ginluwas niya si Lot tungod kay matarong siya nga tawo kag
nasubuan gid sa mga ginahimo sang iya mga kasimanwa, nga nagapagusto
sa paghimo sang kalautan kag wala sing prinsipyo nga ginasunod.

§ **1:17** Mat. 17:5; Mar. 9:7; Luc. 9:35 * **1:19** *nagasiga sa madulom nga lugar:* ukon, *nagapasanag sa nadulman nga mga hunahuna.* † **1:19** *hasta sa adlaw nga si Cristo mag-abot:* sa literal, *hasta sa pag-abot sang kaagahon* ‡ **1:19** *hunahuna:* sa literal, *tagipusuon*

8 Adlaw-adlaw nakita kag nabatian ni Lot ang ila malain nga mga
ginahimo sang nagaestar siya kaupod nila, kag ini nagapasakit gid permi
sang iya matarong nga balatyagon.
9 Diri makita ta nga kahibalo ang Ginoo magluwas sa mga diosnon kon
mag-abot sa ila ang mga pagtilaw, kag kahibalo man siya magsilot sa mga
malain hasta mag-abot ang adlaw sang paghukom,
10 labi na gid sa mga tawo nga wala nagapasakop sa iya kag nagasunod
lang sa ila mahigko nga mga handom.
Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* nga akon ginatumod
mga maisog kag bugalon, kag wala sila nahadlok mag-insulto sa gamhanan
nga mga tinuga.
11 Bisan gani ang mga anghel nga mas makusog kag mas gamhanan pa
sang sa sini nga mga manunudlo wala nagainsulto sa gamhanan nga mga
tinuga sa ila pagsugid sa sini nga mga tinuga sang mga akusasyon nga halin
sa Ginoo.
12 Pero ini nga mga tawo nagapakalain sa mga butang nga wala gani nila
naintiendihan. Pareho sila sa mga sapat nga wala nagahunahuna kon ano
ang ila ginahimo, kag wala sing iban nga palaabuton kundi dakpon kag
patyon. Pagalaglagon gid ina nga mga tawo.
13 Amo ina ang balos sang ila ginahimo nga malain sa iban. Ang ila
ginakabig nga kalipay amo ang paghimo sang bisan ano nga ila naluyagan
bisan adlaw. Amo ini ang mga tawo nga nagamansa kag nagahatag sang
kahuy-anan sa inyo kon makita sila sa inyo pagtilipon, kay nagaupod sila sa
inyo sa pagkaon pero ang matuod luyag lang nila nga dayaan kamo.
14 Kon magtulok sila sa mga babayi nagahunahuna sila dayon sang
pagpanginbabayi. Wala sila natak-i sa pagpakasala kag ginatentar pa nila
ang mga maluya sa pagtuo para magpakasala. Batasan na nila ang
pagkadalok. Ginpakamalaot na sila sang Dios!
15 Ginbayaan nila ang matarong nga mga pagpanudlo; amo ina nga
nagtalang sila. Ginsunod nila ang ginhimo ni Balaam nga anak ni Beor nga
nagpasulabi sang kuwarta. Amo ina nga nagsugot si Balaam nga suhulan
siya sa paghimo sang malain.
16 Kag tungod kay ginlapas niya ang sugo sang Dios, ginsaway siya sang
iya donkey nga naghambal sa tingog sang tawo, gani napunggan siya sa iya
binuang kuntani nga pagahimuon.
17 Ining indi matuod nga mga manunudlo *sang Dios* pareho sa mga
tuburan nga namalhan kag sa mga panganod nga ginapalid sang mabaskog
nga hangin.* Gani gintigana na sang Dios para sa ila ang lugar nga
madulom gid.
18 Ginagamit nila ang mabinulakbulakon nga mga pulong, pero wala sing
pulos ang ila ginahambal. Paagi sa ila pagpanudlo, nga wala kuno sing kaso
kon magpagusto kita sa pagsunod sa aton lawasnon nga kailigbon,
ginatentar nila ang mga tawo nga bag-o pa lang nakalikaw sa mga tawo nga
nagakabuhi sa sala.
19 Ginapromisa nila ang kahilwayan sa mga nagasunod sa ila, pero sila
mismo mga ulipon sang sala nga amo ang magalaglag sa ila. Kay kon may
butang nga nagakontrolar sa imo, ulipon ka sang sina nga butang.
20 Ang mga tawo nga nakakilala na kay Ginoong Jesu-Cristo nga aton
Manluluwas nahilway na sa malain nga mga kinaugali nga nagakontrolar
sa mga tawo diri sa kalibutan. Pero kon sa ulihi magbalik naman sila sa ila
malain nga kinaugali kag mangin ulipon naman sila sang ila mga sala, mas

* **2:17** Ang buot silingon, wala sing may makuha sa ila. Wala sila sing pulos.

mangin malain pa gid ang ila kahimtangan sang sa wala pa sila nagtuo kay Cristo.
21 Maayo pa nga wala na lang sila nakahibalo sang pagpakamatarong
sang Dios, sang sa pagkatapos nga nakahibalo sila nagtalikod sila sa mga
sugo sang Dios sa ila.
22 Ang ila ginahimo pareho gid sa ginasiling sang hulubaton nga,
"Ang ido nagakaon sang iya suka,"†
kag "Ang baboy nga bag-o lang ginpaliguan nagaligid liwat sa lunang."‡

3

Ang Pagbalik sang Ginoo

1 Mga hinigugma, ikaduha ko na ini nga sulat sa inyo. Sa sining duha ka
sulat gintinguhaan ko nga pukawon ang inyo matinlo nga panghunahuna
paagi sa pagpadumdom sa inyo sa pila ka butang.
2 Luyag ko nga dumdumon ninyo permi ang ginsiling sang pinili nga mga
propeta sang una kag ang sugo sang aton Ginoo kag Manluluwas nga iya
ginhatag sa inyo paagi sa mga apostoles nga ginpadala sa inyo.
3 Una sa tanan, dapat ninyo mahibaluan nga sa katapusan nga mga
inadlaw magaguwa ang mga manugyaguta nga magahimo sang bisan ano
nga luyag nila.
4 Magasiling sila, "Indi bala nagpromisa si Cristo nga magabalik siya?
Karon, diin na bala siya? Ang amon mga ginikanan nagkalamatay na, pero
amo man gihapon ang kahimtangan sang tanan halin pa gid sang pagtuga
sang kalibutan."
5 Hungod nga ginakalimtan sini nga mga tawo nga paagi sa pulong sang
Dios nahimo ang langit. Kag paagi man sa iya pulong nahimo ang duta
halin sa tubig kag paagi sa tubig.*
6 Kag paagi man sa tubig ginpabaha niya kag ginlaglag ang kalibutan
sadto.
7 Paagi man sa pulong sang Dios, ang langit kag ang duta nga aton nakita
subong ginatigana nga sunugon. Ginatigana niya ini sa adlaw nga ang
malain nga mga tawo pagahukman kag pagalaglagon.
8 Pero mga hinigugma, indi ninyo pagkalimti nga sa Ginoo wala sing
kinalain ang isa ka adlaw kag ang isa ka libo ka tuig. Para sa iya ining duha
pareho lang.
9 Suno sa ginahunahuna sang iban, nagapatumbaya ang Ginoo sa
pagtuman sang iya promisa. Pero ang matuod, wala siya nagapatumbaya
kundi nagahulat siya nga maghinulsol ang mga tawo sa ila mga sala,
tungod kay indi niya luyag nga may mawala.
10 Mabalik gid ang Ginoo, kag ina nga adlaw magaabot pareho sang
pag-abot sang makawat. Mabatian dayon nga may nagaragubrob, kag
madula ang langit.† Masunog ang duta, kag ang tanan nga ara sa duta
madula.
11 Tungod nga ang tanan madula sa sini nga paagi, dapat magkabuhi kita
nga balaan kag diosnon
12 samtang nagapaabot kita sang adlaw nga magabalik ang Dios, kag
samtang ginahimo ta ang aton masarangan para mapadali ta ang iya
pagbalik. Sa sina nga adlaw, sunugon ang langit kag madula ini, kag
magakalatunaw sa kainit ang tanan nga ara sa duta.

† **2:22** Hul. 26:11 ‡ **2:22** *lunang:* sa iban nga Bisaya, *lutak* * **3:5** Ang buot silingon, ang duta nagguwa sang gintingob sang Dios ang tubig sa isa ka lugar (Gen. 1:9-10) † **3:10** *ang langit:* buot silingon, *ang adlaw, bulan, kag ang mga bituon*

13 Pero nagahulat kita sa ginpromisa sang Dios sa aton nga bag-o nga
langit kag bag-o nga duta, nga sa diin magatiner ang pagkamatarong.
14 Gani mga hinigugma, samtang nagahulat kamo sa sina nga mga
butang, tinguhai ninyo nga magkabuhi sing matinlo sa atubangan sang
Dios nga wala sing kasawayan, kag dapat maayo ang inyo relasyon sa iya.
15 Dumdumon ninyo nga ang aton Ginoo nagahatag pa gid sing
kahigayunan sa mga tawo para maluwas sila. Amo ina nga wala pa siya
magbalik. Indi bala nga amo man ini nga mga butang ang ginsiling sang
aton pinalangga nga utod nga si Pablo sa iya sulat sa inyo, suno sa kaalam
nga ginhatag sang Dios sa iya?
16 Kag amo man ini ang iya ginasambit sa tanan niya nga mga sulat. Kon
sa bagay may mga ginsulat siya nga mabudlay intiendihon. Gani may mga
tawo nga maluya ang ila pagtuo kag wala kahibalo sang kamatuoran, nga
nagahatag sang sala nga kahulugan sa sini nga mga ginsulat ni Pablo. Kag
amo man ini ang ila ginahimo sa iban nga parte sang Kasulatan. Gani sila
mismo ang nagadala sang kalaglagan sa ila kaugalingon.
17 Pero mga hinigugma, madugay na ninyo ini nahibaluan. Gani
mag-andam kamo para indi kamo pagpatalangon sang sala nga mga
pagpanudlo sining mga tawo nga wala sing husto nga prinsipyo nga
ginasunod. Kay kon magsunod kamo sa ila, madula ang inyo mabakod nga
kahimtangan sa Dios.
18 Ang inyo himuon, magpadayon kamo sa pagtubo sa kaayo kag kaalam
nga halin sa aton Ginoo‡ kag Manluluwas nga si Jesu-Cristo. Siya ang dapat
ta dayawon subong kag hasta san-o! Amen.

‡ **3:18** *sa kaayo kag kaalam nga halin sa aton Ginoo:* ukon, *sa kaalam nga ginahatag sang aton Ginoo*

Ang Nahauna nga Sulat ni Juan

Ang Pulong nga Nagahatag sang Kabuhi nga Wala sing Katapusan

1 Ginapahayag namon sa inyo ang parte sa iya nga ara na nga daan halin
pa sang ginsuguran. Nabatian namon siya kag nakita mismo sang amon
mga mata, kag nakauyat pa gani kami sa iya. Siya amo ang Pulong sang
Dios nga nagahatag sang kabuhi *nga wala sing katapusan*.
2 Siya nga ginahalinan sang kabuhi nga wala sing katapusan nagpakita,
kag nakita namon siya. Ginapamatud-an kag ginasugid namon siya sa inyo.
Kaupod siya sang Amay, pero subong nagpakita siya sa amon.
3 Ginasugid namon sa inyo ang amon nakita kag nabatian para may
pag-isa kita kaupod sa *Dios nga* Amay kag kay Jesu-Cristo nga iya Anak.
4 Gani ginasulat namon ini sa inyo para mangin malipayon gid kita.*

Ang Pagkabuhi sa Kasanag

5 Amo ini ang amon nabatian nga gintudlo ni Jesu-Cristo kag amo man ini
ang amon ginasugid sa inyo, nga ang Dios kasanag kag wala gid sing
kadudulman sa iya.
6 Gani kon magsiling kita nga nagapakig-isa kita sa Dios, pero
nagakabuhi kita sa kadudulman, nagabutig kita, tungod kay wala kita
nagakabuhi suno sa kamatuoran.
7 Pero kon nagakabuhi kita sa kasanag, subong nga ang Dios kasanag,
may pag-isa kita, kag ang dugo ni Jesus nga Anak sang Dios nagatinlo sa
aton sa tanan ta nga sala.
8 Kon magsiling kita nga wala kita sing sala, ginadayaan ta lang ang aton
kaugalingon, kag wala kita kahibalo sang kamatuoran.
9 Pero kon ituad ta sa Dios ang aton mga sala, masaligan siya sa
pagpatawad sang aton mga sala kag sa pagtinlo sa tanan ta nga kalainan.
Himuon niya ini tungod nga matarong siya.
10 Kon magsiling kita nga wala kita nakasala, ginahimo ta ang Dios nga
butigon, kag wala kita kahibalo sang iya pulong.

2

1 Ginasulatan ko kamo nga akon mga anak, para indi kamo magpakasala.
Pero kon may ara nga makasala, may nagapakitluoy sa Amay para sa aton,
kag siya amo si Jesu-Cristo nga amo ang matarong.
2 Ang iya kaugalingon mismo ang iya ginhalad bilang bayad para sa aton
mga sala, kag indi lang para sa aton kundi para man sa mga sala sang mga
tawo sa bilog nga kalibutan.
3 Nasiguro ta gid nga kilala ta ang Dios kon ginatuman ta ang iya mga
sugo.
4 Ang nagasiling nga kilala niya ang Dios, pero wala siya nagatuman sang
iya mga sugo butigon, kag ang kamatuoran wala sa iya.

* **1:4** *kita:* ukon, *kami.* Sa iban nga mga kopya sang Griego, *kamo.*

5 Pero ang tawo nga nagatuman sang pulong sang Dios, matuod nga wala
na sing kulang sa iya ang gugma sang Dios.* Kag sa sini masiguro ta nga
kita ara sa Dios:
6 ang nagasiling nga siya ara sa Dios kinahanglan magkabuhi pareho kay
Jesu-Cristo.
7 Mga hinigugma, indi bag-o nga sugo ining ginasulat ko sa inyo *nga*
maghigugmaanay kamo. Daan na ini nga sugo nga nabatian ninyo kag
ginbaton sugod sang nagtuo kamo.
8 Pero makasiling man kita nga ini nga sugo bag-o, kay ang kadudulman
nagataliwan kag ang matuod nga kasanag nagasilak na, kag ang
kamatuoran sini nakita sa kabuhi ni Cristo kag sa inyo man.
9 Ang nagasiling nga siya ara sa kasanag, pero wala nagahigugma sa iya
utod, ina nga tawo ara pa sa kadudulman.
10 Ang tawo nga nagahigugma sa iya utod nagapadayon sa pagkabuhi sa
kasanag, kag wala sing bisan ano sa iya kabuhi nga mangin kabangdanan
sang pagpakasala sang iban.
11 Pero ang tawo nga wala nagahigugma sa iya utod ara sa kadudulman.
Nagalakat siya sa kadudulman kag wala kahibalo kon diin siya
nagapakadto, tungod kay ginabulag siya sang kadudulman.
12 Nagasulat ako sa inyo, mga anak,
kay ginpatawad na kamo *sang Dios*
sa inyo mga sala tungod kay Cristo.
13 Nagasulat ako sa inyo, mga amay,
tungod kay nakilala na ninyo siya,
nga ara na nga daan halin pa sang ginsuguran.
Nagasulat man ako sa inyo,
mga pamatan-on nga lalaki,
kay nadaog na ninyo si Satanas.
14 Nagasulat ako sa inyo mga anak,
kay nakilala na ninyo ang *Dios nga* Amay.
Nagasulat ako sa inyo, mga amay,
tungod kay nakilala na ninyo siya,
nga ara na nga daan halin pa sang ginsuguran.
Nagasulat man ako sa inyo,
mga pamatan-on nga lalaki,
kay mabakod kamo *sa inyo pagtuo*.
Ginatuman ninyo ang pulong sang Dios kag nadaog na ninyo si
Satanas.
15 Indi ninyo paghigugmaa ang kalibutan ukon ang kalibutanon nga mga
butang. Kon ginahigugma ninyo ang kalibutan, wala kamo nagahigugma
sa Amay.
16 Kay ang tanan nga kalibutanon nga ginahandom sang tawhanon nga
balatyagon, nga ginakawilihan sang mga mata, kag ginapabugal sang
kabuhi, wala nagahalin sa Amay kundi sa kalibutan.
17 Ining kalibutan kag ang tanan nga butang diri nga ginahandom sang
mga tawo magataliwan, pero ang nagatuman sang kabubut-on sang Dios
nagakabuhi hasta san-o.

Ang Anti-Cristo

18 Mga anak, nakabati na kamo nga magaabot ang anti-Cristo. Kag kon
mag-abot na siya, malapit na kita sa katapusan nga mga inadlaw. Bisan

* **2:5** *wala na sing kulang sa iya ang gugma sang Dios:* ukon, *wala na sing kulang ang iya gugma sa Dios.*

gani subong madamo na ang mga anti-Cristo, gani nahibaluan ta nga
malapit na kita sa katapusan nga mga inadlaw.
19 Ini sila naghalin sa aton, pero indi ta sila matuod nga kaupod. Kay kon
sila aton gid man kaupod, nagpabilin kuntani sila sa aton. Pero naghalin
sila, kag ini nagapakilala nga indi ta sila matuod nga kaupod.
20 Pero kamo ginhatagan ni Cristo sang Espiritu Santo.† Amo ina nga
kamo tanan nakahibalo *sang kamatuoran*.
21 Gani nagasulat ako sa inyo, indi tungod kay wala kamo kahibalo sang
kamatuoran, kundi tungod kay kamo nakahibalo na, kag nahibaluan man
ninyo nga wala sing kabutigan nga nagahalin sa kamatuoran.
22 Sin-o ang butigon? Siya nga nagasiling nga si Jesus indi amo ang Cristo.
Amo ini ang anti-Cristo, ang nagapanginwala sang Amay kag sang Anak.
23 Ang nagapanginwala sang Anak wala sa iya ang Amay, pero ang
nagakilala sang Anak ara sa iya ang Amay.
24 Gani indi gid ninyo pagkalimtan ang mga gintudlo sa inyo sugod sang
nagtuo kamo. Kon ginatuman ninyo ini, magapabilin kamo sa pagpakig-isa
sa Anak kag sa Amay.
25 Kag ang ginapromisa ni Cristo sa aton amo ang kabuhi nga wala sing
katapusan.
26 Nagasulat ako sini sa inyo *para paandaman kamo* parte sa mga tawo
nga gusto magpatalang sa inyo.
27 Kon parte sa inyo, ang Espiritu Santo‡ nga nabaton ninyo halin kay
Cristo nagapabilin sa inyo, gani indi kinahanglan nga tudluan pa kamo
sang iban nga mga tawo. Kay ang Espiritu Santo amo ang nagatudlo sa inyo
sang tanan nga butang, kag ang iya ginatudlo matuod kag indi butig. Gani,
pareho sang iya ginsiling sa inyo, magpabilin kamo kay Cristo.
28 Mga anak, magpabilin kamo sa iya, para indi kita magkahadlok ukon
magpanago sa kahuya kon mag-abot na siya.
29 Nahibaluan ninyo nga si Cristo matarong, gani makasiguro gid kamo
nga ang tanan nga tawo nga nagahimo sang matarong mga anak sang Dios.

3

Mga Anak sang Dios

1 Hunahunaa ninyo kon daw ano ka dako ang paghigugma sang Amay sa
aton! Ginatawag niya kita nga iya mga anak. Matuod gid nga kita iya mga
anak. Gani wala nakakilala sa aton ang mga tawo diri sa kalibutan tungod
kay wala man sila nakakilala sa Dios.
2 Mga hinigugma, karon mga anak na kita sang Dios. Pero wala pa
mapahayag kon mangin ano gid kita sa ulihi. Nahibaluan ta nga kon
mag-abot na si Cristo mangin kaangay kita sa iya, kay makita ta gid kon
sin-o gid siya.
3 Gani ang tagsa-tagsa nga may ara sini nga paglaom kay Cristo dapat
magkabuhi sing matinlo subong nga ang kabuhi ni Cristo matinlo.
4 Ang bisan sin-o nga nagapakasala nagalapas sang mga sugo sang Dios,
kay ang sala amo ang paglapas sang mga sugo sang Dios.
5 Nahibaluan ninyo nga si Cristo nga wala gid sing sala nagkadto diri sa
kalibutan sa pagkuha sang aton mga sala.

† **2:20** *kamo ginhatagan ni Cristo sang Espiritu Santo:* sa literal, *ginhaplas kamo sang Balaan Espiritu Santo:* sa literal, *paghaplas* ‡ **2:27**

6 Gani ang mga tawo nga nagakabuhi kay Cristo wala nagapadayon sa
pagpakasala. Pero ang bisan sin-o nga nagapadayon sa pagpakasala wala
gid makakita ukon makakilala sa iya.
7 Mga anak, indi kamo magtugot nga patalangon ni bisan sin-o! Ang tawo
nga nagahimo sing matarong nagapakilala nga siya matarong, subong nga
si Cristo matarong.
8 Pero ang tawo nga nagapadayon sa pagpakasala, iya sang yawa, kay ang
yawa nagapakasala halin pa sang ginsuguran. Tungod sina, ang Anak sang
Dios nagkadto diri sa pagguba sang ginahimo sang yawa.
9 Ang tawo nga nangin anak sang Dios wala nagapadayon sa
pagpakasala, kay ang kinaugali sang Dios ara na sa iya. Kag tungod nga ang
Dios amo ang iya Amay, indi na siya makapadayon sa pagpakasala.
10 Sa sini makilala kon sin-o gid ang mga anak sang Dios kag kon sin-o ang
mga anak sang yawa: Ang tawo nga wala nagahimo sang matarong ukon
wala nagahigugma sa iya utod indi anak sang Dios.

Maghigugmaanay Kita

11 Amo ini ang pagpanudlo nga inyo nabatian sugod sang nagtuo kamo:
dapat gid kita maghigugmaanay.
12 Indi kita dapat magsunod kay Cain. Sakop siya ni Satanas, gani
ginpatay niya ang iya utod. Pero ngaa ginpatay gid niya ang iya utod? Kay
ang mga binuhatan sang iya utod matarong kag ang iya malain.
13 Gani mga kauturan, indi kamo magkatingala kon ginadumtan kamo
sang mga tawo diri sa kalibutan.
14 Nahibaluan ta nga ginsaylo kita halin sa kamatayon pakadto sa kabuhi
tungod nga ginahigugma ta ang *aton* mga kauturan. Ang wala
nagahigugma ara pa sa kamatayon.
15 Ang tawo nga wala nagahigugma sa iya utod manugpatay. Kag
nahibaluan ninyo nga wala sing manugpatay nga may kabuhi nga wala
sing katapusan.
16 Sa sini nahibaluan ta ang matuod nga paghigugma: ginhatag ni Jesus
ang iya kabuhi para sa aton. Gani kita dapat man maghatag sang aton
kabuhi para sa aton mga kauturan.
17 Kon maayo ang aton pangabuhi pero wala kita nagabulig bisan nakita
ta nga ginapigaduhan ang aton utod, makasiling bala kita nga ang gugma
sang Dios ari sa aton?
18 Mga anak, indi lang kita maghambal nga nagahigugma kita, kundi
ipakita ta sa aton mga ginahimo nga matuod nga nagahigugma kita.
19 Sa sini nga paagi, nahibaluan ta nga ara kita sa kamatuoran, kag
sarang na kita makaatubang sa Dios nga wala sing kahadlok
20 bisan kon ginasuknaan* kita sang aton konsensya. Kay nahibaluan ta
nga ang Dios labaw pa sang sa aton konsensya, kag nahibaluan niya ang
tanan.
21 Mga hinigugma, kon wala na kita ginasuknaan sang aton konsensya,
mas may kaisog kita sa pagpalapit sa Dios.
22 Kag bisan ano ang aton pangayuon sa iya mabaton ta, kay ginatuman
ta ang iya mga sugo kag ginahimo ang iya luyag.
23 Amo ini ang iya sugo: magtuo kita sa iya Anak† nga si Jesu-Cristo, kag
maghigugmaanay kita suno sa iya sugo sa aton.

---

* **3:20** *ginasuknaan:* sa iban nga Bisaya, *ginasukmaan* † **3:23** *sa iya Anak:* sa literal, *sa ngalan sang iya Anak*

24 Ang tawo nga nagatuman sang mga sugo sang Dios nagakabuhi sa
Dios, kag ang Dios nagakabuhi sa iya. Nahibaluan ta nga ang Dios
nagakabuhi sa aton paagi sa *iya* Espiritu nga iya ginhatag sa aton.

4

Ang Espiritu sang Dios kag ang Espiritu sang Anti-Cristo

1 Mga hinigugma, indi kamo magdali-dali pati sa mga tawo nga
nagasiling nga ang ila ginatudlo halin sa Espiritu Santo, kundi usisaon
ninyo anay kon bala ang ila ginatudlo halin sa Dios ukon indi. Kay madamo
na nga indi matuod nga mga propeta ang naglalapta sa bilog nga kalibutan.
2 Sa sini nga paagi mahibaluan ninyo nga ang espiritu nga ara sa ila iya
gid sang Dios: kon nagakilala sila nga si Jesu-Cristo nagpakatawo, ang Dios
ang nagsugo sa ila.
3 Pero ang wala nagakilala nga si Jesus nagpakatawo, ang nagsugo sa iya
indi ang Dios kundi ang *espiritu sang* anti-Cristo. (Nabatian na ninyo nga
magaabot ini kag ari na ini sa kalibutan.)
4 Pero mga anak *ko*, kamo iya sang Dios, kag gindaog na ninyo ang indi
matuod nga mga propeta; kay ang Espiritu Santo nga ara sa inyo mas
gamhanan pa sang sa kay Satanas nga nagagahom sa *mga tawo sang*
kalibutan.
5 Ining indi matuod nga mga propeta iya sang kalibutan, gani ang mga
butang nga iya sang kalibutan amo ang ila ginasugid, kag ang *mga tawo*
sang kalibutan nagapamati sa ila.
6 Pero kita mga anak sang Dios. Ang mga nagakilala sa Dios nagapamati
sang aton ginatudlo, pero ang wala nagakilala sa Dios wala nagapamati sa
aton. Gani sa sini nga paagi mahibaluan ta kon sin-o ang nagatudlo sang
kamatuoran nga halin sa Espiritu sang Dios kag kon sin-o ang nagatudlo
sang kabutigan nga halin sa iban nga espiritu.*

Ang Dios Gugma

7 Mga hinigugma, maghigugmaanay kita kay ang gugma halin sa Dios.
Ang nagahigugma anak sang Dios, kag nakakilala sa Dios.
8 Ang wala nagahigugma wala nakakilala sa Dios, kay ang Dios gugma.
9 Ginpakita sang Dios ang iya gugma sa aton paagi sa iya pagpadala sang
iya bugtong nga Anak diri sa kalibutan, agod paagi sa iya makabaton kita
sang kabuhi nga wala sing katapusan.
10 Amo ini ang *matuod nga* paghigugma: indi nga kita ang naghigugma sa
Dios, kundi ang Dios amo ang naghigugma sa aton, gani ginpadala niya ang
iya Anak bilang halad para mabayaran ang aton mga sala.
11 Mga hinigugma, kon amo ini ang paghigugma sang Dios sa aton, dapat
man kita maghigugmaanay.
12 Wala pa gid sing tawo nga nakakita sa Dios. Pero kon
nagahigugmaanay kita, ang Dios nagakabuhi sa aton kag ang iya gugma
wala na sing kulang sa aton.
13 Nasiguro ta nga kita ara sa Dios kag ang Dios ari sa aton, kay ginhatag
niya sa aton ang iya Espiritu.
14 Nakita namon kag nagasugid kami nga ginpadala sang Amay ang iya
Anak bilang Manluluwas sang kalibutan.
15 Ang bisan sin-o nga nagasiling nga si Jesus Anak sang Dios, ang Dios
ara sa iya, kag siya ara sa Dios.

* **4:6** *mahibaluan ta...espiritu:* sa literal, *mahibaluan ta ang espiritu sang kamatuoran kag ang espiritu sang kabutigan.*

16 Nakahibalo na kita sang gugma sang Dios kag nagatuo nga kita
ginahigugma niya.
Ang Dios gugma. Kag ang nagakabuhi nga may paghigugma, ara sa Dios,
kag ang Dios ara sa iya.
17 Ini nga gugma ginakompleto sa aton hasta nga wala na sing kulang,
para indi na kita magkahadlok sa adlaw sang paghukom, kay ang aton
kabuhi diri sa kalibutan pareho sang pagkabuhi ni Cristo.
18 Kon nagahigugma kita wala kita nahadlok *sa sina nga paghukom.* Ang
gugma nga wala sing kulang nagakuha sang sina nga kahadlok. Ang tawo
nagakahadlok tungod nga nagahulat siya nga silutan, kay kulang pa ang
iya nga gugma.
19 Nagahigugma kita *sa Dios*† tungod kay siya amo ang una nga
naghigugma sa aton.
20 Ang nagasiling nga siya nagahigugma sa Dios, pero wala nagahigugma
sa iya utod, ina nga tawo butigon. Kay kon ang iya utod mismo nga iya
makita indi niya mahigugma, paano siya makahigugma sa Dios nga indi
niya makita?
21 Gani amo ini ang sugo nga ginhatag sa aton ni Cristo: ang tawo nga
nagahigugma sa Dios dapat man nga maghigugma sa iya utod.

5

Ang Pagtuo, Pagtuman, kag ang Pagdaog

1 Ang bisan sin-o nga nagatuo nga si Jesus amo ang Cristo, anak sang Dios.
Kag ang bisan sin-o nga nagahigugma sa ginikanan nagahigugma man sa
iya anak.
2 Kag nahibaluan ta nga ginahigugma ta ang mga anak sang Dios kon
nagahigugma kita sa Dios kag nagatuman sang iya mga sugo.
3 Kay nagahigugma kita sa Dios kon nagatuman kita sang iya mga sugo.
Kag ang iya mga sugo indi gid man mabudlay tumanon.
4 Kay ginadaog sang tagsa ka anak sang Dios ang kalibutan.* Ginadaog
niya ini paagi sa pagtuo.
5 Gani sin-o bala ang makadaog sa kalibutan? Ang tawo nga nagatuo nga
si Jesus amo ang Anak sang Dios.
6 Ang nag-abot nga si Jesu-Cristo *ginpamatud-an nga siya* amo gid ang
Anak sang Dios paagi sa tubig *sang iya pagpabautiso* kag paagi man sa dugo
sang iya kamatayon. Indi lang sa tubig kundi paagi sa tubig kag dugo. Kag
ini nga butang ginapamatud-an man sang Espiritu *Santo sa aton*, kag
nahibaluan ta nga matuod ang iya ginasiling kay siya kamatuoran.
7 Gani may tatlo nga nagapamatuod† *parte kay Jesus*:
8 ang Espiritu *Santo*, ang tubig *sang iya pagpabautiso*, kag ang dugo *sang*
iya kamatayon. Kag ining tatlo nagaugyon.
9 Nagapati kita sa pagpamatuod sang mga tawo. Pero mas masaligan pa
gid ang pagpamatuod sang Dios, kag siya mismo ang nagpamatuod nga si
Jesus iya Anak.
10 Ang nagatuo sa Anak sang Dios nagapati sa pagpamatuod sang Dios.
Pero ang wala nagapati sa pagpamatuod sang Dios nagahimo sa Dios nga

† **4:19** *sa Dios:* ukonkag *sa isa kag isa sa kalibutan nga kontra sa Dios.*
* **5:4** *ang kalibutan:* buot silingon, *ang mga butang diri sa kalibutan nga kontra sa Dios.*
† **5:7** Sa pila ka mga ulihi nga Griego nga kopya may sugpon nga, *sa langit: Ang Amay, ang Pulong, kag ang Espiritu Santo, kag ining tatlo isa. Kag may tatlo nga nagapamatuod sa duta.*

butigon, kay wala siya nagapati sa pagpamatuod sang Dios parte sa iya Anak.
11 Kag amo ini ang ginapamatuod sang Dios: nga kita ginhatagan niya
sing kabuhi nga wala sing katapusan, kag ining kabuhi ara sa iya Anak.
12 Ang bisan sin-o nga ara sa iya ang Anak may kabuhi *nga wala sing*
katapusan. Pero kon wala sa iya ang Anak sang Dios wala siya sing kabuhi
nga wala sing katapusan.

Ang Kabuhi nga Wala sing Katapusan

13 Ginasulat ko ini sa inyo, kamo nga nagatuo sa Anak sang Dios,‡ para
mahibaluan ninyo nga may kabuhi kamo nga wala sing katapusan.
14 Kag may pagsalig kita sa pagpalapit sa Dios kay nagatuo kita nga
pamatian niya ang bisan ano nga aton pangayuon suno sa iya kabubut-on.
15 Kag kon nahibaluan ta nga nagapamati ang Dios sa aton kon
magpangayo kita sa iya, nahibaluan ta man nga nabaton na naton ang
bisan ano nga aton ginapangayo sa iya.
16 Kon makita ninyo ang inyo utod nga nagahimo sang sala nga indi
ikamatay, pangamuyui ninyo siya kag ang Dios magahatag sa iya sang
kabuhi. Ini para lang sa mga nakahimo sang sala nga indi ikamatay. May
sala nga ikamatay. Wala ako nagasiling nga pangamuyuan ninyo ang tawo
nga nakahimo sini nga sala.
17 Ang tanan nga buhat nga indi matarong sala. Pero may ara nga sala
nga indi magaresulta sang *espiritual nga* kamatayon.
18 Nahibaluan ta nga wala sing tawo nga nangin anak sang Dios nga
nagapadayon sa pagpakasala, kundi ginatipigan siya sang Anak sang Dios,
gani indi siya matandog ni Satanas.
19 Ining bilog nga kalibutan ara sa idalom sang gahom ni Satanas, pero
nahibaluan ta nga kita iya na sang Dios.
20 Kag nahibaluan ta nga nagkadto diri sa kalibutan ang Anak sang Dios,
kag ginhatagan niya kita sing pag-intiendi para makilala ta ang matuod *nga*
Dios. Kag ara kita sa matuod *nga Dios*, sa iya Anak nga si Jesu-Cristo.§ Siya
amo ang matuod nga Dios kag ang kabuhi nga wala sing katapusan.
21 Gani mga anak, maglikaw kamo sa mga dios-dios.

---

‡ **5:13** *sa Anak sang Dios:* sa literal, *sa ngalan sang Anak sang Dios*
Jesu-Cristo: ukon, *tungod nga kita ara sa iya Anak nga si Jesu-Cristo.*

§ **5:20** *sa iya Anak nga si*

Ang Ikaduha nga Sulat ni Juan

1 Ako nga manugdumala sang mga tumuluo *nagapangamusta* sa *imo*
bilang babayi nga pinili *sang Dios* kag sa imo mga anak. Ginahigugma ko
kamo sa kamatuoran, kag indi lang ako kundi ang tanan man nga
nakakilala sang kamatuoran.
2 *Ginahigugma namon kamo* tungod sang kamatuoran nga aton nabaton,
kag ina nga kamatuoran magapabilin sa aton hasta san-o.
3 Kabay pa nga magapabilin sa aton ang grasya,* kaluoy, kag kalinong†
nga halin sa Dios nga Amay kag kay Jesu-Cristo nga iya Anak samtang
nagakabuhi kita suno sa kamatuoran kag gugma.

Ang Kamatuoran kag ang Gugma

4 Nalipay gid ako sang pagkahibalo ko nga may mga anak ka nga
nagasunod sa kamatuoran, suno sa ginsugo sa aton sang *Dios nga* Amay.
5 Gani, nagapangabay ako sa imo nga maghigugmaanay kita tanan. Ining
akon ginasulat sa imo indi bag-o nga sugo, kundi amo ini ang sugo nga
ginhatag sa aton sugod sang nagtuo kita.
6 Ang gugma makita sa aton kon ginatuman ta ang mga sugo sang Dios.
Kag ang iya sugo nga inyo nabatian sugod sang nagtuo kamo amo ini:
dapat magkabuhi kamo nga may paghigugma.
7 *Importante ini,* kay madamo na nga mga manugpatalang ang naglalapta
sa kalibutan. Ini nga mga tawo wala nagakilala nga si Jesu-Cristo
nagpakatawo. Amo ini ang mga tawo nga manugpatalang kag mga
anti-Cristo.
8 Gani mag-andam gid kamo para indi madula ang inyo
ginpangabudlayan, kundi makabaton kamo sang kompleto nga padya.
9 Ang wala nagasunod sa mga pagtulun-an ni Cristo, kundi nagatudlo
sang sobra pa sini, wala sa iya ang Dios. Pero ang nagasunod sa sina nga
mga pagtulun-an, ara sa iya ang Amay kag ang Anak.
10 Gani kon may magkadto sa inyo nga wala nagadala sang mga
pagtulun-an ni Cristo, indi ninyo siya pagbatuna sa inyo balay, kag indi siya
pagsapaka.
11 Kay ang tawo nga nagasapak sa mga pareho sina nagakaumid sa
kalautan nga ila ginahimo.
12 Madamo pa kuntani ang akon isugid sa inyo, pero indi ko na lang
pag-isulat, kay nagalaom ako nga makabisita man ako dira kag
makapakig-estorya sa inyo para mangin malipayon gid kita.
13 Nagapangamusta sa imo ang mga anak sang imo utod nga babayi nga
isa man sang mga pinili sang Dios.

* **1:3** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:3** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan*

Ang Ikatlo nga Sulat ni Juan

1 Ako nga manugdumala sang mga tumuluo *nagapangamusta* sa imo,
Gaius, nga akon ginahigugma sa kamatuoran.
2 Hinigugma, kabay pa nga maayo ang imo lawas kag ang imo
kahimtangan dira, subong nga *nahibaluan ko nga* maayo ang imo espiritual
nga kahimtangan.
3 Nalipay gid ako sang pag-abot diri sang pila ka kauturan naton nga
nagsugid nga matutom ka gid sa kamatuoran, subong nga nagakabuhi ka
suno sa sini nga kamatuoran.
4 Wala na sang makahatag kalipay sa akon nga sobra pa sang mabatian
ko nga ang akon mga anak sa pagtuo nagakabuhi suno sa kamatuoran.
5 Hinigugma *ko nga Gaius*, masaligan ka gid matuod, kay ginaatipan mo
gid ang mga kauturan nga nagaagi dira bisan pa indi mo sila kilala.
6 Ginsugiran nila ang iglesya *diri* parte sang imo paghigugma nga
ginpakita sa ila. Kon mahimo, pag-abot nila dira sa inyo, buligan mo sila sa
paagi nga malipay ang Dios, para makapadayon sila sa ila paglakat.
7 Kay nagapanglakaton sila sa pagtudlo parte kay Cristo, kag wala gid sila
nagabaton sing bulig halin sa mga tawo nga wala nagakilala sa Dios.
8 Gani kita *nga mga tumuluo* dapat gid magbulig sa mga tawo nga pareho
nila para may parte man kita sa ila pagpangabudlay para sa kamatuoran.
9 Ginsulatan ko ang iglesya *dira*, pero si Diotrefes nga gusto magpangulo
sa inyo indi magpamati sa amon.
10 Gani sa pag-abot ko dira isugid ko sa inyo ang tanan niya nga
ginahimo, tungod nga tama kalain sang iya mga ginapanghambal nga butig
parte sa amon. Kag indi lang ina, kundi indi man niya pagbatunon ang
aton mga kauturan *nga nagaagi dira*. Ginapunggan pa niya kag
ginapahalin sa iglesya ang gusto magbaton sa ila.
11 Hinigugma *ko nga Gaius*, indi pagsunda ang malain *nga ginahimo sang*
sina nga tawo. Sunda ang maayo. Ang nagahimo sang maayo iya sang Dios,
pero ang nagahimo sang malain wala makakilala sa Dios.
12 Tan-awa si Demetrius. Ang tanan nga tumuluo nagasugid nga maayo
siya nga tawo, kag makita sa iya kabuhi nga nagasunod siya sa
kamatuoran. Kami nagapamatuod man nga maayo siya nga tawo, kag
nahibaluan mo nga matuod ang amon ginasugid.
13 Madamo pa kuntani ang akon isugid sa imo, pero indi ko na lang
pag-isulat.
14 Maestoryahanay lang kita ugaling kon mag-abot ako dira, kay
nagalaom ako nga makakitaay kita sa labing madali.
15 Kabay pa nga maayo ang imo kahimtangan. Ang mga abyan diri
nagapangamusta sa imo. Ipaabot mo man ang akon pagpangamusta sa
tagsa-tagsa *naton ka* abyan dira.

Ang Sulat ni Judas

1 *Ako* si Judas nga utod ni Santiago kag ulipon ni Jesu-Cristo.
Nagapangamusta ako sa inyo nga mga tinawag sang Dios nga mangin iya,
kamo nga ginahigugma sang Dios nga Amay kag ginatipigan ni Jesu-Cristo.
2 Kabay pa nga mabaton ninyo ang dugang pa gid nga kaluoy, kalinong,*
kag gugma *sang Dios*.

Ang Indi Matuod nga mga Manunudlo sang Dios

3 Mga hinigugma, gusto ko gid kuntani nga magsulat sa inyo parte sa
kaluwasan nga aton nabaton, ugaling naghunahuna ako nga mas
kinahanglan gid nga sulatan ko kamo para paisugon sa pagpamatok sa mga
tawo nga buot magbaylo sang mga pagpanudlo parte sa aton pagtuo. Ini
nga mga pagpanudlo ginhatag sang Dios sa *aton nga* iya mga katawhan kag
dapat indi gid pagbayluhan.
4 *Ginasulatan ko kamo sini* tungod nga may mga tawo nga sa sekreto
nakaintra dira sa inyo. Indi sila diosnon kag ginabayluhan nila ang matuod
nga mga pagpanudlo parte sa grasya sang aton Dios para makapagusto sila
sa paghimo sang kalautan.† Ginapanginwala nila si Jesu-Cristo nga amo
lamang ang aton Agalon kag Ginoo. Nasulat na sang una pa nga ini sila
magabaton sang silot.
5 Bisan nahibaluan na ninyo, gusto ko pa gid nga padumdumon kamo
nga ginluwas sang Ginoo ang *iya* katawhan sa duta sang Egypt, pero sang
ulihi ginpamatay niya ang iban sa ila tungod nga wala sila magtuo sa iya.
6 Dumduma man ninyo ang mga anghel nga wala nagpabilin sa ila
katungdanan sadto, kundi ginbayaan nila ang ila lugar. Amo ato nga
gin-gapos sila *sang Dios* sang mga kadena nga indi mabugto kag ginbutang
sa madalom nga lugar nga madulom gid hasta sa pag-abot sang adlaw nga
sentensyahan sila sang Dios.
7 Dumduma man ninyo ang mga tawo sa Sodom kag Gomora kag sa mga
banwa sa palibot nila. Nagpakasala man sila pareho sang mga anghel. Kay
luyag nila nga magpakighilawas sa indi nila kapareho. Atong silot sa ila sa
kalayo nagapaandam sa tanan nga sa ulihi nga mga inadlaw may silot nga
wala sing katapusan sa kalayo nga indi gid mapatay.
8 Amo man sa sini nga mga tawo nga akon ginasiling nga nakaintra na
dira sa inyo. May mga damgo sila nga nagatulod sa ila sa pagpakasala
kontra sa ila kaugalingon nga lawas. Kag tungod man sa ila mga damgo nga
ini, indi sila magpasakop sa Ginoo kag ginapakalain nila bisan ang
gamhanan nga mga tinuga.
9 Bisan pa gani si Micael nga pangulo nga anghel wala naghimo sang
pareho sina. Kay sang pagbaisay nila sang yawa kon sin-o sa ila ang
magkuha sang bangkay ni Moises, wala siya nagpangahas nga
sentensyahan ang yawa nga silutan sa iya pag-insulto kay Moises. Ang
ginsiling lang niya, “Ang Ginoo ang magsabdong sa imo!”
10 Pero ina nga mga tawo nagapakalain sa mga butang nga wala nila
maintiendihan. Pareho sila sa mga sapat nga wala nagahunahuna, kay

---

* **1:2** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* † **1:4** Nagapati sila nga wala sing kaso bisan mahigko ang aton mga ginahimo, kay maluluy-on ang Dios, gani patawaron niya kita.

wala sila sing iban nga ginasunod kundi ang ila kinaandan nga mga
balatyagon, nga amo man ang nagalaglag sa ila.
11 Kaluluoy sila! Kay ginasunod nila ang pamatasan ni Cain. Kag
ginasunod man nila si Balaam, kay bisan nahibaluan nila nga malain ang
ila ginahimo sige pa gid ang ila himo tungod sang ila sobra nga handom
sang kuwarta. Pareho man sila kay Kora nga nagrebelde sa Dios, gani
pagasilutan man sila kaangay niya.
12 Ina nga mga tawo nagaguba‡ sa inyo pagtipon sa pagkaon bilang
mag-ulutod kay Cristo. Kay nagapagusto lang sila kaon kag inom kag wala
sila nahuya. Ang ila lang kaugalingon ang ila ginahunahuna. Pareho sila sa
panganod nga ginapalid sang hangin kag wala nagadala sing ulan. Pareho
man sila sang kahoy nga wala nagapamunga bisan sa tion nga
inugpamunga, kay gin-gabot sila kag patay na gid.
13 Pareho sila sa mabaskog nga balod, kag kon paano nga makita ang
bukal nga nagaguwa sa mga balod, makita man ang ila mga binuhatan nga
makahuluya. Pareho sila sa mga bituon nga nagtalang. Gani may lugar nga
madulom gid nga ginatigana para sa ila. Kag didto sila hasta san-o.
14 Si Enoc nga ikaanom nga kaliwat halin kay Adan nagpropesiya na
parte sa ila. Nagsiling siya, “Magaabot ang Ginoo kaupod sang iya linibo
nga mga anghel
15 sa paghukom sa tanan, kag sa pagsilot sang mga indi diosnon tungod
sang ila indi diosnon nga mga binuhatan, kag tungod sang malain nga mga
pulong nga ginahambal nila kontra sa iya.”
16 Ini nga mga tawo *nga nagakontra sa kamatuoran* permi lang
nagareklamo. Indi sila kontento sa ila kahimtangan, ginasunod lang nila
ang ila kaugalingon nga mga handom, mga tikalon sila, kag ginainto nila
ang iban para makuha nila ang ila gusto.

Mga Pahanumdom kag mga Bilin

17 Pero mga hinigugma, dumduma ninyo ang ginsiling sa inyo sadto sang
mga apostoles sang aton Ginoong Jesu-Cristo.
18 Indi bala nagsiling sila, “Sa ulihi nga mga inadlaw magaguwa ang mga
tawo nga magayaguta sa inyo, kag ang ila pagasundon amo lang ang ila
malain nga mga handom.”
19 Amo ini nga mga tawo ang nagapadihot para kamo nga mga tumuluo
magbinahin-bahin. Ginagamhan sila sang ila kinaandan nga mga
balatyagon. Wala sa ila ang Espiritu *Santo*.
20 Pero kamo mga hinigugma, magpalig-unanay kamo sa inyo balaan nga
ginatuohan. Magpangamuyo kamo sa *bulig sang* Espiritu Santo.
21 Tipigi gid ang inyo kaugalingon sa gugma sang Dios samtang nagahulat
kamo sang kabuhi nga wala sing katapusan nga igahatag sang aton
Ginoong Jesu-Cristo tungod sa iya kaluoy.
22 Kaluoyi ninyo ang mga nagapangduhaduha.
23 Buligi ninyo ang iban para maluwas sila sa silot, pareho nga
nagasabnit kamo sang isa ka butang nga masunog na. Kaluoyi ninyo bisan
ang mga tawo nga malain gid, pero mag-andam kamo *sa ila mga ginahimo*.
Kangil-aran ninyo *ang ila malain nga mga buhat kay* bisan ang ila mga bayo
nahigkuan sang ila kalautan.

Pagdayaw kag Pagpasalamat sa Dios

‡ **1:12** *nagaguba:* ukon, *nagadagta*

24 Ang Dios makasarang sa pagbantay sa inyo para indi kamo mahulog sa
sala, kag madala niya kamo nga wala sing kasawayan kag malipayon gid sa
iya gamhanan nga presensya.
25 *Dalayawon gid siya!* Siya gid lang ang Dios kag aton Manluluwas paagi
kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo. Sa iya ang kadungganan, pagkahalangdon,
gahom, kag awtoridad halin pa sang una, subong, kag hasta san-o! Amen.

Pahayag
(Ang mga Butang nga Ginpahayag ni Jesu-Cristo kay Juan)

1 *Ini nga sulat* parte sa mga butang nga ginpahayag ni Jesu-Cristo nga
magakalatabo sa indi na lang madugay. Ginsugid ini sang Dios kay Cristo
para siya naman ang magasugid sini sa mga nagaalagad sa Dios. Gani
ginsugid ini ni Cristo sa iya ulipon nga si Juan paagi sa iya ginsugo nga
anghel.
2 Ako si Juan kag ginasugid ko ang tanan nga butang nga akon nakita nga
ginpahayag sang Dios kag ginsugid ni Jesu-Cristo.
3 Bulahan ang nagabasa kag ang mga nagapamati sa sini nga sulat kon
ginatuman nila ang nasulat diri. Kay ang mga propesiya diri madali na
lang magakalatabo.

Pagpangamusta sa Pito ka Iglesya

4-5 *Nagapangamusta ako sa inyo nga ara* sa pito ka iglesya sa *probinsya
sang* Asia.
Kabay pa nga ang Dios, ang Espiritu, kag si Jesu-Cristo maghatag sa inyo
sang grasya* kag kalinong.† Kon parte sa Dios, amo siya subong, amo man
siya sang una, kag amo man sa palaabuton. Kon parte sa pito ka Espiritu‡
ara ini sa atubangan sang trono sang Dios. Kag kon parte kay Jesu-Cristo,
siya ang masaligan nga manugpamatuod. Siya ang una gid nga
nabanhaw.§ Kag siya man ang nagagahom sa *tanan nga* mga
manugdumala diri sa kalibutan. Ginahigugma niya kita, kag paagi sa iya
dugo* ginluwas kita sa aton mga sala.
6 Ginhimo niya kita nga mga hari† kag mga pari sa pag-alagad sa Dios nga
iya Amay. Sa iya ang kadungganan kag ang gahom hasta san-o. Amen.
7 Magpreparar kamo! Magaabot si Jesu-Cristo nga makita sa mga
panganod. Ang tanan nga tawo makakita sa iya pati ang mga tawo nga
nagbuno sa iya. Kag ang mga tawo sa tanan nga banwa sa kalibutan
magahibi tungod nga silutan na niya sila. Matuod gid ini!
8 Ang Ginoong Dios ang makagagahom sa tanan. Kon ano siya subong,
amo siya sang una, kag sa palaabuton. Gani nagsiling siya, "Ako ang Alpha
kag ang Omega."‡

Nagpakita si Cristo kay Juan

9 Ako si Juan nga inyo utod nga kaupod man ninyo sa kabudlayan, sa
paghari, kag sa pag-antos tungod kay kita ara kay Jesus. Gindala ako sa isla
sang Patmos tungod sang *akon pagwali sang* pulong sang Dios nga gintudlo
ni Jesus.
10 Sa adlaw sang Ginoo gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo*, kag nabatian
ko ang mabaskog nga tingog halin sa akon likod dampi nga daw tunog sang
trumpeta

---

* **1:4-5** *grasya:* ukon, *pagpakamaayo* † **1:4-5** *kalinong:* ukon, *maayo nga kahimtangan* ‡ **1:4-5** *pito ka Espiritu:* Ang buot silingon sini, *ang kabug-usan sang Espiritu.* Kay ang numero nga "pito" nagakahulugan sang bug-os ukon kompleto. Sa iban nga mga translations, *pito ka espiritu.* § **1:4-5** *Siya ang una gid nga nabanhaw* nga indi na mapatay liwat. * **1:4-5** *iya dugo:* buot silingon, *iya kamatayon bilang halad* † **1:6** *mga hari:* ukon, *isa ka ginharian* ‡ **1:8** *ang Alpha kag ang Omega:* Ini amo ang una kag ang katapusan nga mga litra sa Greek alphabet. Gani ang buot silingon diri ni Jesus nga siya amo ang ginsuguran kag ang katapusan sang tanan. Tan-awa man sa 21:6 kag 22:13

11 nga nagasiling, “Isulat mo sa linukot nga sululatan kon ano ang imo
makita, kag ipadala dayon sa sining pito ka iglesya: Efeso, Smirna,
Pergamum, Tiatira, Sardis, Filadelpia, kag Laodicea.”
12 Pagkabati ko sadto, nagbalikid dayon ako para tan-awon kon sin-o ang
nagahambal sa akon. Kag nakita ko ang pito ka suga nga bulawan.
13 Sa tunga sang mga suga may nagatindog nga daw isa ka tawo. Malaba
ang iya bayo nga lab-ot sa iya tiil, kag sa iya dughan may wagkos nga
bulawan.
14 Ang iya buhok puwerte kaputi pareho sa tela nga maputi gid, kag ang
iya mata nagabaga nga daw sa kalayo.
15 Ang iya mga tiil nagaidlak nga daw sa sinaway nga gintunaw sa kalayo
kag ginpahining. Ang iya tingog mabaskog gid nga daw sa daganas sang
busay.
16 May ginauyatan siya nga pito ka bituon sa iya tuo nga kamot, kag sa iya
baba may nagaguwa nga matalom nga espada nga duha ang sulab. Ang iya
guya tama kasilaw pareho sang adlaw kon udto.
17 Pagkakita ko sa iya, natumba ako sa iya tiilan nga daw sa patay.
Gintungtong niya dayon ang iya tuo nga kamot sa akon kag nagsiling, “Indi
ka magkahadlok! Ako ang ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan*.
18 May kabuhi ako nga wala sing katapusan. Napatay ako, pero tan-awa,
buhi ako, kag indi na gid mapatay. May gahom ako sa kamatayon kag sa
lugar sang mga patay.§
19 Gani isulat mo ang mga butang nga akon ginapakita sa imo, ang mga
butang nga nagakatabo subong kag ang matabo sa ulihi.
20 Amo ini ang tinago nga kahulugan sang pito ka bituon nga imo nakita
sa akon tuo nga kamot kag ang pito ka suga nga bulawan: ang pito ka
bituon amo ang pito ka anghel nga nagabantay sa pito ka iglesya, kag ang
pito ka suga nga bulawan amo ang pito ka iglesya.

2

Ang Sulat para sa Efeso

1 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Efeso:
“Amo ini ang ginasiling sang nagauyat sang pito ka bituon sa iya tuo nga
kamot kag nagalakat sa tunga sang pito ka suga nga bulawan:
2 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo pati ang inyo mga
pagpangabudlay kag pag-antos. Nahibaluan ko man nga indi ninyo
maagwanta ang malain nga mga tawo. Gin-usisa ninyo ang mga
nagapakaapostoles, kag nasapwan ninyo nga mga butigon gali sila.
3 Gin-antos ninyo ang mga kabudlayan tungod sa inyo pagtuo sa akon,
kag wala gid kamo nagluya.
4 Pero ang akon nasawayan sa inyo amo ini: ang inyo paghigugma sa
akon subong indi na pareho sang una.
5 Hunahunaa bala ninyo kon daw ano ang inyo paglas-ay. Maghinulsol
kamo kag himua ninyo liwat ang inyo mga ginahimo sang una. Kon indi,
kadtuan ko kamo kag kuhaon ko ang inyo suga.
6 Pero amo ini ang maayo sa inyo: ginakaugtan ninyo ang mga ginahimo
sang mga Nicolaita nga amo man ang akon ginakaugtan.
7 “Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling
sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.

§ **1:18** *lugar sang mga patay:* sa Griego, *Hades*

“Ang mga mandadaog tugutan ko nga magkaon sang bunga sang kahoy
nga nagahatag sang kabuhi, kag ina nga kahoy didto sa Paraiso sang Dios.

Ang Sulat para sa Smirna

8 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Smirna:
“Amo ini ang ginasiling niya nga amo ang ginsuguran kag ang katapusan
sang tanan, nga napatay pero nabuhi liwat:
9 Nahibaluan ko ang inyo mga pag-antos. Nahibaluan ko man nga pobre
kamo, pero *sa langitnon nga mga butang* manggaranon kamo. Nahibaluan
ko man nga ginainsulto kamo sang mga tawo nga nagasiling nga sila mga
Judio, pero ang matuod mga sakop sila ni Satanas.
10 Indi kamo magkahadlok sa mga butang nga madali na lang ninyo
pagaantuson. Tandaan ninyo: ang iban sa inyo ipapriso sang yawa para
tilawan kamo. Ang inyo mga pag-antos abuton sing mga napulo ka adlaw.
Pero magpakatutom kamo bisan nagakahulugan ini sang inyo kamatayon,
kag hatagan ko kamo sang kabuhi *nga wala sing katapusan* bilang padya.
11 “Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling
sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.
“Ang mga mandadaog indi pagsilutan sang ikaduha nga kamatayon.

Ang Sulat para sa Pergamum

12 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Pergamum:
“Amo ini ang ginasiling sang nagauyat sang matalom nga espada nga
duha ang sulab:
13 Nahibaluan ko nga bisan nagaestar kamo sa lugar nga kontrolado ni
Satanas nagapadayon gihapon kamo sa pagsunod sa akon. Kay wala gid
kamo nagtalikod sa *inyo* pagtuo sa akon, bisan pa sadtong tiyempo nga si
Antipas, nga akon masaligan nga manugpamatuod parte sa akon, ginpatay
dira sa inyo lugar nga sa diin nagaestar si Satanas.
14 Pero ari ang pila ka butang nga akon nasawayan sa inyo: may dira sa
inyo nga nagasunod sa mga pagpanudlo ni Balaam. Si Balaam nga ini
nagtudlo kay Balak kon paano ang pagtentar sa mga Israelinhon para
magpakasala sila paagi sa pagkaon sang mga kalan-on nga ginhalad sa mga
dios-dios kag paagi sa paghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon.
15 Kag may mga tawo man dira sa inyo nga nagasunod sa mga
pagpanudlo sang mga Nicolaita.
16 Gani maghinulsol kamo sa inyo mga sala! Kay kon indi, kadtuan ko
kamo dira sa labing madali, kag awayon ko ina nga mga tawo *nga
nagasunod sa mga sala nga pagpanudlo* paagi sa espada nga nagaguwa sa
akon baba.
17 “Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling
sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.
“Ang mga mandadaog hatagan ko sang pagkaon nga akon ginatigana
didto sa langit. Ang kada isa sa ila hatagan ko man sang puti nga bato, kag
sa kada bato may nasulat nga bag-o nga ngalan nga wala sing may
makahibalo luwas lang sa magabaton sina.

Ang Sulat para sa Tiatira

18 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Tiatira:
“Amo ini ang ginasiling sang Anak sang Dios, nga ang iya mga mata
nagabaga nga daw sa kalayo, kag ang iya mga tiil nagaidlak pareho sang
ginpahining nga saway:
19 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko nga
mahigugmaon kamo, matutom, mapisan magserbisyo kag mainantuson.

Nahibaluan ko man nga mas madamo pa gid ang inyo ginahimo subong
sang sa una.
20 Pero ang akon nasawayan sa inyo amo ini: ginapabay-an lang ninyo
ang babayi nga si Jezebel nga nagapakapropeta. Ginapabay-an lang ninyo
siya nga magpanudlo kag magpatalang sa akon mga ulipon. Nagasiling siya
nga indi malain ang maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon kag
magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios.
21 Ginhatagan ko siya sing tiyempo nga maghinulsol sa iya imoralidad
pero indi siya maghinulsol.
22 Gani pamasakiton ko siya hasta indi na siya makahalin sa katre, kag
ang mga tawo nga nagapakighilawas sa iya silutan ko sing tama gid, kon
indi sila maghinulsol sa ila ginahimo nga malain.
23 Pamatyon ko ang iya mga sumulunod, para mahibaluan sang tanan
nga iglesya nga nahibaluan ko ang mga hunahuna kag mga handom sang
mga tawo. Balusan ko ang kada isa sa inyo suno sa inyo mga hinimuan.
24 "Pero ang iban sa inyo dira sa Tiatira wala gid nagsunod sa mga
pagpanudlo ni Jezebel. Wala ninyo natun-i ang ila ginasiling nga 'madalom
nga mga pagpanudlo ni Satanas.' Gani wala na ako sing inugdugang pa nga
mga pagsulundan nga dapat ninyo tumanon.
25 Basta padayunon lang ninyo nga himuon ang maayo nga mga butang
nga inyo ginahimo subong hasta sa akon pag-abot.
26-27 Kay ang mga mandadaog kag nagapadayon sa pagtuman sang akon
kabubut-on hasta sa katapusan hatagan ko sing awtoridad nga pareho sang
akon nabaton halin sa akon Amay. Dumalahan nila ang mga nasyon, kag
wala gid sing may makakontra sa ila pagdumala. Ang mga nasyon mangin
pareho lang sa kolon nga ila pagadugmukon.*
28 Ihatag ko man sa ila ang bituon sang kaagahon.
29 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling
sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.

3

Ang Sulat para sa Sardis

1 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Sardis:
"Amo ini ang ginasiling sang nagauyat sang pito ka bituon kag ara man
sa iya ang pito ka Espiritu sang Dios:* Nahibaluan ko ang inyo mga
ginahimo. Madamo ang nagasiling nga mabakod ang inyo pagtuo sa akon,
pero ang matuod daw mga patay kamo.
2 Gani magmata kamo, kag palig-una ninyo ang inyo nabilin nga pagtuo
samtang buhi pa ini. Tungod kay nasapwan ko nga ang inyo mga hinimuan
indi pa husto sa panulok sang akon Dios.
3 Gani dumduma ninyo ang gintudlo sa inyo nga inyo ginbaton. Tumana
ninyo ina kag hinulsulan ninyo ang inyo mga sala. Kon magpabaya pa
kamo, kadtuan ko kamo sa oras nga wala ninyo ginapaabot. Ang akon
pag-abot mangin pareho sang pag-abot sang makawat, kay wala sing may
makahibalo kon san-o.
4 Pero may pila dira sa inyo sa Sardis nga wala gid nalatnan sang
ginahimo nga malain sang iban. Magaupod sila sa akon nga nagabalayo
sang puti, tungod kay takos sila.

---

* **2:26-27** Sal. 2:8, 9 * **3:1** *pito ka Espiritu sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 1:4-5.

5 Ang mga mandadaog pabayuan sing puti, kag indi ko pagpanason ang
ila mga ngalan sa libro sang kabuhi.† Ipakilala ko sila sa akon Amay kag sa
iya mga anghel nga sila akon mga katawhan.
6 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling
sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.

Ang Sulat para sa Filadelpia

7 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Filadelpia:
"Amo ini ang ginasiling sang matarong kag masaligan. Siya amo ang
nagahari pareho sang paghari ni David sang una. Kag siya lang ang
nagauyat sang yabi sa iya ginharian. Gani kon mag-abri siya *sang
puwertahan para makasulod ang tawo sa iya ginharian*, wala sing may
makasirado. Kag kon siradhan niya, wala sing may makaabri:
8 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko man nga bisan
maluya kamo nagatuman gihapon kamo sang akon mga pagpanudlo, kag
wala gid kamo nagtalikod sa akon. Gani may gin-abrihan ako nga
puwertahan para sa inyo nga wala gid sing may makasirado.
9 Pero kon parte sadtong mga tawo nga sakop ni Satanas, nga mga
butigon nga nagasiling nga sila mga Judio pero ang matuod indi, paludhon
ko sila sa inyo, kag mahibaluan nila nga ginahigugma ko kamo.
10 Sa pila ka adlaw magaabot ang mga kabudlayan sa bilog nga kalibutan
para tilawan ang tanan nga tawo. Pero tungod kay gintuman ninyo ang
akon sugo nga magmainantuson kamo, tipigan ko kamo sa mga
kabudlayan nga magaabot.
11 Madali na lang ako mag-abot. Gani magpadayon kamo sa pagsunod sa
mga butang nga inyo nahibaluan nga maayo kag matuod para wala sing
may makaagaw sang padya nga ginatigana para sa inyo.
12 Ang mga mandadaog himuon ko nga pareho sa haligi sa puluy-an sang
akon Dios, kag indi na gid sila maghalin didto. Markahan ko sila sang
ngalan sang akon Dios, kag sang ngalan sang siyudad sang akon Dios, ang
bag-o nga Jerusalem nga ipapanaog sang akon Dios halin sa langit.
Markahan ko man sila sang akon bag-o nga ngalan.
13 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling
sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya.

Ang Sulat para sa Laodicea

14 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Laodicea:
"Amo ini ang ginasiling sang ginatawag nga Amen, ang masaligan kag
matuod nga manugpamatuod. Siya ang ginhalinan sang tanan nga gintuga
sang Dios:
15-16 Nahibaluan ko ang inyo mga ginahimo. Nahibaluan ko nga indi
kamo pareho sa mabugnaw ukon mainit nga tubig.‡ Kuntani mabugnaw
ukon mainit kamo. Pero tungod kay pareho kamo sa maalabaab nga tubig
ibuga ko kamo.
17 Nagasiling kamo nga manggaranon kamo, nga ginpakamaayo kamo
kag wala na sing kulang sa inyo. Pero wala kamo kahibalo nga makaluluoy
gid kamo, tungod kay pobre kamo *sa pagtuo*, bulag *sa kamatuoran*, kag
hublas *sa panulok sang Dios*.
18 Gani nagalaygay ako sa inyo nga magbakal kamo sa akon sang
bulawan nga ginpaagi sa kalayo *nga amo ang matuod nga pagtuo*, para

† **3:5** *libro sang kabuhi:* buot silingon, *libro nga listahan sang mga nakaangkon sang kabuhi nga wala sing katapusan.* ‡ **3:15-16** *mabugnaw ukon mainit nga tubig:* siguro ang buot silingon, *tubig nga manami imnon*

mangin manggaranon kamo. Magbakal man kamo sa akon sang puti nga bayo para matabunan ninyo ang inyo makahuluya nga pagkahublas. Kag magbakal man kamo sa akon sang bulong nga inughaplas sa inyo mata para makakita kamo *sang kamatuoran*.

19 Ang tanan nga akon ginapalangga ginasaway kag ginadisiplina ko.
Gani maghinulsol kamo kag kay-uhon gid ninyo ang inyo batasan.

20 Nagatindog ako sa puwertahan kag nagapanuktok. Kon may makabati
sang akon panawag kag padayunon niya ako sa iya balay, madayon ako,
kag magaupod kami kaon.

21 Ang mga mandadaog papungkuon ko sa tupad sang akon trono.§
Pareho bala sa akon, mandadaog ako kag subong nagapungko ako sa tupad
sang akon Amay sa iya trono.

22 "Kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ang ginasiling
sang Espiritu *Santo* sa mga iglesya."

4

Ang Pagsimba sa Langit

1 Pagkatapos sadto, may ginpakita pa gid sa akon. Nakita ko ang
puwertahan sa langit nga naabrihan. Kag nabatian ko liwat ang tingog nga
pareho sa tunog sang trumpeta. Nagsiling siya sa akon, "Saka ka diri kag
ipakita ko sa imo kon ano ang magakalatabo sa palaabuton."

2 Sa gilayon gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo*. Kag nakita ko didto sa
langit ang isa ka trono nga may nagapungko.

3 Ang nagapungko didto nagabadlak pareho sang *malahalon nga mga*
bato nga haspe kag kornalina. Kag sa palibot sang trono may balangaw nga
ang iya kolor pareho sa *bato nga* esmeralda.

4 Sa palibot sang trono, may 24 pa gid ka trono nga ginapungkuan sang 24
ka manugdumala. Ini nga mga manugdumala nagabayo sang puti kag ang
kada isa sa ila may korona nga bulawan.

5 Kag halin didto sa trono sige ang pangilat kag pangdaguob, kag kon
anu-ano pa ang akon nabatian. Sa atubangan dampi sang trono may pito
ka suga nga nagadabdab. Amo ato ang pito ka Espiritu sang Dios.*

6 Didto man sa atubangan sang trono may daw sa dagat nga matin-aw
pareho sang kristal.

Sa palibot sang trono, sa kada kilid, may apat ka buhi nga mga tinuga.
Damo gid ang ila mga mata sa atubangan kag sa likod.

7 Ang premiro sa ila daw sa leon; ang ikaduha daw sa bataon nga baka;
ang ikatatlo daw sa tawo ang iya hitsura; kag ang ikaapat daw sa
nagalupad nga agila.

8 Ang kada isa sa ila may anom ka pakpak kag damo gid ang ila mga mata
sa ila bilog nga lawas. Adlaw-gab-i wala untat ang ila kanta nga nagasiling,
"Balaan! Balaan! Balaan
ang aton Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan.†
Siya amo ang Dios sang una, subong kag sa palaabuton."

9 Sige ang ila dayaw, padungog, kag pasalamat sa iya nga nagapungko didto
sa trono, nga nagakabuhi hasta san-o. Kag samtang ginahimo nila ini,

10 ang 24 ka manugdumala nagaluhod kag nagasimba sa iya nga
nagapungko didto sa trono, nga nagakabuhi hasta san-o. Kag ginabutang
nila ang ila mga korona sa atubangan sang trono kag magsiling,

---

§ **3:21** *papungkuon ko sa tupad sang akon trono:* buot silingon, *magahari kaupod ko* * **4:5** *pito ka Espiritu sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:1. † **4:8** Isa. 6:3

11 “Ikaw ang amon Ginoo kag Dios,
takos ikaw nga magbaton sang pagpadungog, pagtahod, kag awtoridad.
Kay gintuga mo ang tanan nga butang.
Suno sa imo kabubut-on ginhimo mo sila.”

5

Ang Linukot nga Kasulatan kag ang Karnero

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako nga linukot nga kasulatan sa tuo nga
kamot sang nagapungko sa trono. Ang ini nga kasulatan may sulat sa sulod
kag sa guwa kag napitlan sang pito ka selyo.*
2 Kag may nakita dayon ako nga isa ka gamhanan nga anghel nga
nagpanawag sa mabaskog nga tingog, “Sin-o bala ang takos nga maghukas
sang mga selyo sang linukot nga kasulatan para mabuksan kag
mahumlad?”
3 Pero wala gid sing bisan isa didto sa langit, sa kalibutan, ukon sa idalom
sang kalibutan nga sarang makaabri kag makabasa kon ano ang nakasulat
sa linukot nga kasulatan.
4 Gani naghilibion gid ako tungod kay wala gid sing bisan isa nga takos
mag-abri kag magbasa sang sini nga kasulatan.
5 Karon, ang isa sa mga manugdumala didto nagsiling sa akon, “Indi ka
maghibi, tungod kay si Jesus nga mandadaog nga ginatawag nga Leon nga
halin sa tribo ni Juda kag kaliwat ni David sarang makahukas sang pito ka
selyo sa linukot nga kasulatan para mahumlad ini.”
6 Dayon nakita ko ang isa ka Karnero nga nagatindog didto sa tunga sang
trono, nga ginalibutan sang apat ka buhi nga mga tinuga kag sang mga
manugdumala. Kon tan-awon, daw sa ginpatay ini nga Karnero. May pito
ini ka sungay kag pito man ka mata nga amo ang pito ka Espiritu sang Dios†
nga ginpadala sa bilog nga kalibutan.
7 Nagpalapit ang Karnero sa trono kag ginkuha niya dayon ang kasulatan
sa tuo nga kamot sang nagapungko didto.
8 Pagkakuha niya sang kasulatan, ang apat ka buhi nga mga tinuga kag
ang 24 ka manugdumala nagluhod sa pagsimba sa Karnero. Ang kada isa
sa ila may yahong nga bulawan nga puno sang insenso nga amo ang mga
pangamuyo sang mga katawhan sang Dios. May arpa man ang kada isa sa
ila nga ila ginatukar,
9 kag nagakanta sila sang isa ka bag-o nga kanta nga nagasiling,
“Ikaw ang takos nga makakuha sang linukot nga kasulatan
kag sa paghukas sang iya mga selyo,
tungod kay ginpatay ka, kag paagi sa imo dugo
gintubos mo ang mga tawo
para mangin iya sang Dios.
Ginpili mo sila sa tanan nga tribo, lingguahe, lahi kag nasyon.
10 Ginhimo mo sila nga mga hari
kag mga pari sa pag-alagad sa aton Dios.
Kag padumalahon mo sila sa kalibutan.”
11 Dayon nakita ko kag nabatian ang linibo kag minilyon nga anghel. Ang
ini nga mga anghel nagatilipon didto sa palibot sang trono, sa apat ka buhi
nga mga tinuga, kag sa mga manugdumala.
12 Kag nagakanta sila sing mabaskog:
“Ang Karnero nga ginpatay takos nga

* **5:1** *selyo:* Ini hinimo halin sa wax kag ginabutang sa kilid sang linukot nga kasulatan para sarado.
† **5:6** *pito ka Espiritu sang Dios:* Tan-awa ang footnote sa 3:1.

magbaton sang awtoridad, manggad, kaalam, kusog,
pagtahod, pagpadungog, kag pagdayaw!"
13 Kag nabatian ko dayon ang tanan nga tinuga sa langit, sa duta, sa
idalom sang duta, kag sa dagat nga nagakanta:
"Ihatag ta sa nagapungko sa trono kag sa Karnero ang pagdayaw,
pagtahod, pagpadungog kag paggahom hasta san-o!"
14 Nagsabat dayon ang apat ka buhi nga mga tinuga, "Amen!" Kag ang mga
manugdumala nagluhod kag nagsimba.

6

Ang Paghukas sang mga Selyo sa Kasulatan

1 Nakita ko dayon ang Karnero nga nagahukas sang premiro sa pito ka
selyo sa linukot nga kasulatan. Kag nabatian ko nga naghambal ang isa sa
apat ka buhi nga mga tinuga. Ang iya tingog daw sa daguob. Siling niya,
"Dali!"
2 Pagtan-aw ko, nakita ko ang isa ka puti nga kabayo. Ang nagasakay sini
may ginauyatan nga pana. Ginhatagan siya sing korona kag ginpadalagan
niya dayon ang iya kabayo kag sige ang iya pagpangdaog.
3 Pagkatapos sadto, ginhukas sang Karnero ang ikaduha nga selyo sang
kasulatan. Kag nabatian ko nga nagsiling ang ikaduha nga buhi nga tinuga,
"Dali!"
4 Kag nagguwa ang pula nga kabayo. Ang nagasakay sini ginhatagan sing
dako nga espada, kag ginhatagan man siya sing gahom para magdala sang
gira sa duta, para magpinatyanay ang mga tawo.
5 Paghukas sang Karnero sang ikatatlo nga selyo, nabatian ko ang
ikatatlo nga buhi nga tinuga nga nagsiling, "Dali!" Kag nakita ko ang itom
nga kabayo. Ang nagasakay sini may ginauyatan nga kilohan.
6 Pagkatapos may nabatian ako nga daw sa tingog nga halin sa apat ka
buhi nga mga tinuga nga nagasiling, "*Pamahala ang ila pagkaon.* Ang bili
sang tatlo ka litse nga *harina nga* trigo bali isa ka adlaw nga suhol, kag ang
isa ka gantang nga *harina nga* barley bali isa man ka adlaw nga suhol. Pero
indi pagpataasi ang mantika kag ang bino!"
7 Pagkatapos sadto ginhukas dayon sang Karnero ang ikaapat nga selyo
kag nabatian ko ang ikaapat nga buhi nga tinuga nga nagsiling, "Dali!"
8 Kag nakita ko ang isa ka malapsi nga kabayo. Ang nagasakay sini
gin-ngalanan nga Kamatayon, kag ang Hades* nagasunod sa iya.
Ginhatagan sila nga duha sang gahom para pamatyon ang ikaapat nga
parte sang mga tawo sa kalibutan paagi sa gira, gutom, mga balatian, kag
mapintas nga mga sapat sa kalibutan.
9 Ginhukas dayon sang Karnero ang ikalima nga selyo. Kag nakita ko sa
idalom sang halaran ang mga kalag sadtong mga tawo nga ginpamatay
tungod sa ila pagwali sang pulong sang Dios.
10 Nagsinggit sila sing mabaskog, "Ginoo nga Makagagahom, balaan kag
masaligan! San-o mo pa bala hukman kag silutan ang mga tawo sa
kalibutan tungod sang ila pagpatay sa amon?"
11 Ang kada isa sa ila ginhatagan sing malaba nga bayo nga puti, kag
ginsilingan sila nga maghulat-hulat lang anay hasta makompleto ang
kadamuon sang ila mga kauturan kag mga kaupod nga mga ulipon sang
Dios nga pagapatyon man pareho sa ila.

* **6:8** *Hades:* buot silingon, *lugar sang mga patay*

12 Karon, ang ikaanom na nga selyo ang ginhukas sang Karnero.
Pagkahukas sini, naglinog dayon sing mabaskog. Nag-itom ang adlaw
pareho sang itom gid nga panapton, kag nagpula ang bulan pareho sang
dugo.
13 Nagkalahulog sa duta ang mga bituon sa langit nga daw sa mga ulihi
nga bunga sang kahoy nga higera nga nagakalahulog kon huyupon sang
mabaskog nga hangin.
14 Nadula ang langit nga daw sa linukot nga papel, kag nagkalakuha ang
mga bukid kag mga isla sa ila puwesto.
15 Dayon nagpanago sa mga kuweba kag sa idalom sang dalagko nga mga
bato sa mga bukid ang mga hari sa kalibutan, ang mga manugdumala, ang
mga opisyal sang mga soldado, ang mga manggaranon, ang mga
gamhanan, kag ang tanan nga klase sang tawo, ulipon ukon indi.
16 Nagsiling sila sa mga bukid kag sa mga bato, “Tiphagi ninyo kami kag
tabuni para indi kami makita sang nagapungko sa trono kag para
makaluwas kami sa kaakig sang Karnero.
17 Tungod kay nag-abot na ang adlaw nga ipaagom nila ang ila kaakig sa
mga tawo, kag wala gid sing may makakontra sa ila.”

7

Ang 144,000 ka Tawo nga Ginmarkahan

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako nga apat ka anghel nga nagatindog sa
apat ka corner sang kalibutan. Ginapunggan nila ang apat ka hangin sa
kalibutan para wala sing hangin nga maghuyop sa duta ukon sa dagat ukon
sa bisan ano nga kahoy.
2 Kag nakita ko man ang isa pa ka anghel nga naghalin sa east. May dala
siya nga inugmarka sang buhi nga Dios. Nagsinggit siya sing mabaskog sa
apat ka anghel nga ginhatagan sang Dios sing gahom sa paghalit sang duta
kag sang dagat.
3 Siling niya, “Indi ninyo anay paghaliti ang duta, ukon ang dagat ukon
ang mga kahoy samtang wala ta pa mamarkahan ang mga agtang sang mga
ulipon sang aton Dios.”
4 Suno sa ginsugid sa akon, 144,000 ang ginmarkahan sang marka sang
Dios. Halin sila sa tanan nga tribo sang Israel.

5 12,000 halin sa tribo ni Juda;
12,000 halin sa tribo ni Reuben;
12,000 halin sa tribo ni Gad;
6 12,000 halin sa tribo ni Asher;
12,000 halin sa tribo ni Naftali;
12,000 halin sa tribo ni Manase;
7 12,000 halin sa tribo ni Simeon;
12,000 halin sa tribo ni Levi;
12,000 halin sa tribo ni Isacar;
8 12,000 halin sa tribo ni Zebulun;
12,000 halin sa tribo ni Jose;
12,000 halin sa tribo ni Benjamin.

Ang Madamo nga Tawo sa Atubangan sang Trono sang Dios

9 Pagkatapos sadto, nakita ko ang mga tawo nga indi maisip tungod sa ila
kadamuon. Ini nga mga tawo halin sa tanan nga nasyon, tribo, lahi kag
lingguahe. Nagatindog sila didto sa atubangan sang trono kag sang

Karnero. Ang ila bayo puro puti kag malaba, kag may ginauyatan sila nga
mga dahon sang palma.
10 Nagasinggit sila sing mabaskog, “Dalayawon ang Dios nga nagapungko
sa trono, kag dalayawon man ang Karnero kay ginluwas nila kami sa silot!”
11 Kag nagtindog ang tanan nga anghel sa palibot sang trono kag sang
mga manugdumala, kag sang apat ka buhi nga mga tinuga. Nagluhod
dayon ang mga anghel sa atubangan sang trono kag nagsimba sa Dios.
12 Nagsiling sila, “Matuod gid nga ang aton Dios dapat nga dayawon,
padunggan, pasalamatan kag tahuron. Nahibaluan niya ang tanan, kag ang
tanan nga gahom kag kabaskog ara sa iya. Dayawon siya hasta san-o!
Amen!”
13 Pagkatapos nagpamangkot sa akon ang isa sa mga manugdumala.
Siling niya, “Nahibaluan mo bala kon sin-o ang mga tawo nga ina nga
nagabayo sing puti, kag kon diin sila naghalin?”
14 Nagsabat ako, “Sir, wala ako kahibalo. Sugiri man ako!” Nagsiling siya
sa akon, “Amo ina ang mga tawo nga nakaagi sa puwerte nga pag-antos.
Ang ila mga bayo ginlabhan nila kag ginpaputi sa dugo sang Karnero.
15 Amo ina nga dira sila nagatindog sa atubangan sang trono sang Dios,
kag adlaw-gab-i ang ila pag-alagad sa iya sa iya templo. Kag ang *Dios mismo
nga* nagapungko sa trono amo ang nagaasikaso sa ila.
16 Indi na gid sila paggutumon ukon pag-uhawon. Kag indi na sila
mainitan ukon mapaso sa init sang adlaw.
17 Kay ang Karnero nga dira sa trono amo na ang magabantay sa ila.
Dal-on niya sila sa mga tuburan nga nagahatag sang kabuhi, kag pahiran
sang Dios ang tanan nga luha sa ila mga mata.”*

8

Ang Paghukas sang Ikapito nga Selyo

1 Sang paghukas sang Karnero sang ikapito nga selyo naglinong ang
langit sa sulod sang mga tunga sa oras.
2 Nakita ko dayon ang pito ka anghel nga nagatindog sa atubangan sang
Dios. Kag ang kada isa sa ila ginhatagan sang trumpeta.
3 May isa pa gid ka anghel nga nagpalapit sa halaran. May ginauyatan
siya nga bulawan nga suludlan sang insenso. Ginhatagan siya sing
madamo nga insenso para iupod sa mga pangamuyo sang tanan nga
tumuluo kag ihalad sa halaran nga bulawan nga ara sa atubangan sang
trono.
4 Gani nagtub-ok paibabaw ang aso sang ginsunog nga insenso kaupod
sang mga pangamuyo sang mga katawhan sang Dios halin sa mga kamot
sang anghel nga nagatindog sa atubangan sang Dios.
5 Pagkatapos ginkuha sang anghel ang suludlan sang insenso kag
ginpuno niya ini sing kalayo halin sa halaran kag ginhaboy niya dayon sa
duta. Sa gilayon, nagpangilat, nagdaguob, naggahod kag naglinog.

Ang mga Trumpeta

6 Karon, ang pito ka anghel nga may pito ka trumpeta nagpreparar na sa
pagpatunog sang ila mga trumpeta.
7 Ang premiro nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta. Nag-ulan
dayon sing yelo kag kalayo nga may lakot nga dugo. Kag nasunog ang ikatlo
nga parte sang duta, ang ikatlo nga parte sang kahoy, kag ang tanan nga
hilamon.

---

* **7:17** Isa. 49:10; 25:8

8 Dayon ang ikaduha nga anghel nagpatunog man sang iya trumpeta, kag
may nahulog sa dagat nga daw isa ka dako nga bukid nga nagadabadaba.
9 Kag ang ikatlo nga parte sang dagat nangin dugo, ang ikatlo nga parte
sang tanan nga sapat sa dagat nagkalamatay, kag ang ikatlo nga parte sang
tanan nga barko nagkalaguba.
10 Ang ikatatlo naman nga anghel ang nagpatunog sang iya trumpeta, kag
may dako nga bituon nga nagadabdab nga daw sa suga nga nahulog halin
sa langit kag nagtupa sa ikatlo nga parte sang mga suba kag mga tuburan.
11 Ang ngalan sang ato nga bituon "Pait." Gani ang ikatlo nga parte sang
mga tubig nagpait, kag madamo nga tawo ang nagkalamatay sang
pag-inom nila sini.
12 Dayon ang ikaapat nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag ang
natabo, naigo ang ikatlo nga parte sang adlaw, ang ikatlo nga parte sang
bulan, kag ang ikatlo nga parte sang mga bituon, kag nadula ang ikatlo nga
parte sang ila kasanag. Gani nagdulom sa ikatlo nga parte sang adlaw kag
sa ikatlo nga parte sang gab-i.*
13 Pagkatapos sadto may nakita ako nga agila nga nagalupad sa
kahanginan. Nabatian ko nga nagasinggit ini sing mabaskog, "Kaluluoy!
Kaluluoy gid ang mga nagaestar sa kalibutan kon magpatunog pa gid ang
tatlo ka anghel sang ila mga trumpeta."

9

1 Dayon ang ikalima nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag
nakita ko ang isa ka bituon nga nahulog sa duta halin sa langit. Ini nga
bituon ginhatagan sing yabi nga para sa puwertahan sang madalom gid
nga buho.*
2 Gin-abrihan sang bituon ini nga buho, kag nagguwa dayon ang aso nga
daw sa naghalin sa dako gid nga hurnohan. Nagdulom ang kalibutan
tungod kay ang silak sang adlaw nalipdan sang aso nga halin sa buho.
3 Kag indi lang ina, kundi halin sa aso may nagguluwa nga mga apan nga
naghugpa sa duta, kag ginhatagan sila sing gahom nga magpanakit pareho
sa iwi-iwi.
4 Ginhambalan sila nga indi nila paghalitan ang mga hilamon, ukon ang
mga kahoy, ukon ang iban pa nga mga tanom, kundi ang mga tawo lang nga
wala sing marka sang Dios sa ila mga agtang.
5 Gintugutan ang mga apan nga sakiton ato nga mga tawo sa sulod sang
lima ka bulan, pero wala sila pagtuguti nga pamatyon nila sila. Ang kasakit
sang ila kinadtan pareho sang kinadtan sang iwi-iwi.
6 Gani sa sulod sang lima ka bulan, gusto sang mga tawo nga mapatay,
pero indi sila mapatay. Bisan gusto na gid nila nga mapatay, indi gid sila
mapatay.
7 Ang hitsura sang ato nga mga apan daw sa mga kabayo nga preparado
na sa inaway. Sa ila ulo may nagatungtong nga daw sa korona nga bulawan
kag ang ila guya daw sa guya sang tawo.
8 Ang ila buhok daw sa buhok sang babayi, kag ang ila mga ngipon daw
sa ngipon sang leon.
9 Ang ila mga dughan natabunan sang daw sa panaming nga salsalon,
kag ang huni sang ila mga pakpak daw sa hagunos sang madamo nga
karwahe nga ginaguyod sang mga kabayo pakadto sa inaway.

---

* **8:12** *Gani nagdulom...gab-i:* ukon, *Gani nadula ang ikatlo nga parte sang kasanag kon adlaw kag kon gab-i.* * **9:1** *madalom gid nga buho* nga ginaestaran sang malain nga mga espiritu.

10 Ang ila ikog pareho sa ikog sang iwi-iwi nga nagapangutot, kag ang ila
ikog may ikasarang sa pagpaantos sa mga tawo sa sulod sang lima ka bulan.
11 May hari nga nagadumala sa ila. Ini amo ang anghel *nga nag-abri* sang
madalom nga buho. Ang iya ngalan sa *lingguahe nga* Hebreo si Abadon, sa
Griego si Apolyon, *nga kon sa aton pa Manuglaglag*.
12 Tapos na ang premiro nga makahaladlok nga hitabo, pero may duha
pa gid nga magaabot.
13 Dayon ang ikaanom nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag
nabatian ko nga may naghambal halin sa mga corner sang bulawan nga
halaran nga nagaatubang sa Dios.
14 Nagsiling ang tingog sa ikaanom nga anghel nga may trumpeta, “Buy-i
na ang apat ka anghel nga ginagapos sa dako nga suba sang Euphrates!”
15 Gani ginpangbuy-an sila. Ginpreparar na nga daan sila para gid sa
sadto nga oras, para pamatyon nila ang ikatlo nga parte sang tanan nga
tawo.
16 Ginsugiran ako nga ang kadamuon sang ila mga soldado nga
manugkabayo 200,000,000.
17 Kag suno sa ginpakita sa akon, amo ini ang hitsura sang mga kabayo
kag sang mga nagasakay: Ang mga nagasakay may mga panaming sa
dughan nga ang mga kolor *pula pareho sang* kalayo, *asul pareho sang*
sapiro, kag *dalag pareho sang* asupre. Ang mga kabayo ya, ang ila ulo daw
sa ulo sang leon, kag sa ila baba may nagaguwa nga kalayo, aso, kag asupre.
18 Kag paagi sa sining tatlo ka kahalitan nga amo ang kalayo, aso, kag
asupre nga nagaguwa sa baba sang mga kabayo, nagkalamatay ang ikatlo
nga parte sang mga tawo.
19 Ang gahom sang mga kabayo nagahalin sa ila baba kag sa ila ikog. Ang
ila ikog daw sa mga man-og nga nagapangagat, kag amo ini ang ila
ginagamit sa pagsakit sa mga tawo.
20 Pero ang mga tawo nga nabilin, nga wala nagkalamatay sa sining tatlo
ka kahalitan, wala pa gid magbiya sa mga dios-dios nga ila ginhimo. Sige pa
gid ang ila simba sa mga demonyo kag sa mga rebulto nga bulawan, pilak,
saway, bato kag kahoy. Ang ini nga mga rebulto indi makakita, indi
makabati, kag indi makalakat.
21 Wala man sila naghinulsol sang ila pagpamatay, pagpangbabaylan,
pagpakigrelasyon nga imoral, kag pagpangawat.

10

Ang Anghel kag ang Gamay nga Kasulatan

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako liwat nga anghel nga gamhanan nga
nagapanaog halin sa langit. Nalikupan siya sang panganod, kag may
nagalibot nga balangaw sa iya ulo. Nagasilak ang iya nawong pareho sa
adlaw, kag ang iya mga batiis daw sa mga haligi nga kalayo.
2 May ginauyatan siya nga gamay nga kasulatan nga nahumlad. Pag-abot
niya sa kalibutan, gintungtong niya ang iya tuo nga tiil sa dagat kag ang iya
wala nga tiil sa duta,
3 kag nagsinggit siya. Ang iya tingog daw sa leon nga nagangurob.
Pagkatapos niya singgit, nagsabat ang pito ka daguob.
4 Isulat ko na kuntani ang ginhambal sang pito ka daguob, pero may
nabatian ako nga tingog halin sa langit nga nagsiling, “Indi pag-ipanugid
ang ginhambal sang pito ka daguob. Indi ini pag-isulat.”
5 Karon, ang anghel nga nakita ko nga nagatindog sa dagat kag sa duta
nagbayaw sang iya tuo nga kamot sa langit

6 kag nagpanumpa sa Dios, ang Dios nga nagakabuhi hasta san-o, nga
naghimo sang langit, duta, kag dagat, kag sang tanan nga butang nga ara sa
ila. Nagsiling ang anghel, “Indi na magdugay,
7 kay kon magpatunog na ang ikapito nga anghel sang iya trumpeta,
himuon na sang Dios ang iya tinago nga plano suno sa iya ginsugid sa iya
mga ulipon nga mga propeta.”
8 Nagsiling liwat sa akon ang tingog nga halin sa langit, “Kadtui ang
anghel nga nagatindog sa dagat kag sa duta, kag kuhaa ang kasulatan nga
nahumlad sa iya kamot.”
9 Gani nagkadto ako sa anghel kag ginpangayo ko sa iya ang gamay nga
kasulatan. Nagsiling siya sa akon, “Ari, kuhaa kag kauna. Daw honey ini
katam-is kon dira pa sa imo baba, pero pag-abot sa imo tiyan magapait
ini.”*
10 Ginkuha ko ang kasulatan sa iya kamot kag ginkaon ko dayon. Daw
honey matuod ang iya katam-is sa akon baba, pero pagkatulon ko na,
nagpait sa akon tiyan.
11 Kag may nagsiling dayon sa akon, “Kinahanglan iwali mo liwat ang
ginpahambal sang Dios parte sa nagkalain-lain nga nasyon, lahi, lingguahe
kag hari.”

11

Ang Duha ka Saksi

1 Dayon ginhatagan ako sang inugtakos nga daw sa baston. Nagsiling ang
naghatag sa akon, “Sige, taksa ang templo sang Dios kag ang halaran, kag
isipa dayon kon pila ang nagasimba didto.
2 Pero ang sa guwa sang templo indi lang pag-ilakip takos kay ina para sa
mga tawo nga wala makakilala sa Dios. Ini sila amo ang magaguba sang
balaan nga siyudad sa sulod sang 42 ka bulan.
3 Kag sa sina nga mga inadlaw ipadala ko ang akon duha ka saksi nga
magasuksok sang sako *bilang tanda sa mga tawo nga dapat na sila
maghinulsol.* Kag magawali sila sang akon ipawali sa ila sa sulod sang 1,260
ka adlaw.”
4 Ang ining duha ka saksi amo ang duha ka kahoy nga olibo* kag duha ka
suga nga nagatindog sa atubangan sang Ginoo, nga amo ang Ginoo sa bilog
nga kalibutan.
5 Kon may magtinguha sa pagsakit sa ila, may kalayo nga magaguwa sa
ila baba kag magalaglag sang ila mga kaaway. Pareho sini ang pagpatay sa
kay bisan sin-o nga gusto magsakit sa ila.
6 May gahom man sila sa pagpugong sang ulan para indi mag-ulan
samtang nagawali sila sang pulong sang Dios. May gahom man sila nga ang
tubig sa mga tuburan mahimo nila nga dugo. Kag indi lang ina kundi may
gahom pa gid sila sa paghalit sang bilog nga kalibutan paagi sa
nagkalain-lain nga kahalitan sa bisan ano nga oras nga gusto nila.
7 Kon makatapos na sila sa pagwali sang pulong sang Dios, awayon sila
sang dako nga sapat nga magaguwa halin sa madalom nga buho. Ining
duha ka manugwali mapierdi sang sapat kag patyon dayon sila.
8 Ang ila bangkay mabilin lang sa karsada sang bantog nga siyudad, nga
sa diin ang ila Ginoo ginlansang sa krus. Ang ini nga siyudad nagasimbolo
sang Sodom ukon Egypt.

---

* **10:9** Eze. 3:3 * **11:4** *duha ka kahoy nga olibo:* Amo ini sila ang katumanan sang propesiya ni Zacarias (Zac. 4:2-14).

9 Sa sulod sang tatlo ka adlaw kag tunga, didto ang ila bangkay sa karsada
nga ginatan-aw sang mga tawo sa nagkalain-lain nga lahi, tribo, lingguahe
kag nasyon. Kag indi magtugot ang mga tawo nga ipalubong sila.
10 Magakalipay gid ang mga tawo sa kalibutan tungod kay napatay na
atong duha ka tawo. Magaselebrar sila kag magaregaluhay tungod nga
napatay ang duha ka propeta sang Dios nga nagdala sing madamo nga
kalisod sa mga tawo sa kalibutan.
11 Pero pagkaligad sang tatlo ka adlaw kag tunga, ginbuhi liwat sang Dios
ang ila mga bangkay. Nagtindog sila kag ang tanan nga nakakita sa ila
hinadlukan.
12 Dayon ang ining duha ka saksi nakabati sang tingog nga mabaskog
halin sa langit nga nagasiling, “Dali, saka kamo diri!” Kag samtang
nagatan-aw ang ila mga kaaway, nagsaka sila pa-langit.
13 Sa amo man nga oras naglinog sing mabaskog. Ang ikanapulo nga
parte sang siyudad naguba, kag 7,000 ka tawo ang nagkalamatay sa ato nga
linog. Ang mga tawo nga wala nagkalamatay kinulbaan, kag nagdayaw sila
sa Dios sang langit.†
14 Ang ikaduha nga makahaladlok nga hitabo tapos na, pero may
masunod pa nga ikatatlo.

Ang Ikapito nga Trumpeta

15 Ang ikapito nga anghel nagpatunog sang iya trumpeta, kag may
mabaskog nga mga tingog sa langit nga nagasiling, “Karon ang aton Ginoo
kag ang iya pinili nga si Cristo amo na ang magahari sa kalibutan. Kag ang
iya paghari wala sing katapusan!”
16 Kag ang 24 ka manugdumala nga nagapungko sa ila mga trono sa
atubangan sang Dios nagluhod dayon kag nagsimba sa Dios,
17 nga nagasiling,
“Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,
ikaw ang Dios sang una, kag ikaw man ang Dios subong.
Nagapasalamat kami sa imo tungod kay gin-gamit mo na ang imo gahom,
kag nag-umpisa ka na nga maghari sa kalibutan.
18 Puwerte gid ang kaakig sang mga tawo
nga wala nagakilala sa imo.
Kay nag-abot na ang oras nga silutan mo sila.
Kag ang mga patay hukman mo na.
Amo na ini ang oras nga hatagan mo sing padya ang imo mga ulipon,
ang mga propeta, ang imo mga katawhan,
kag ang tanan nga nagatahod sa imo,
bantog man ukon indi.
Oras na nga pamatyon mo ang mga tawo nga nagaguba sang kalibutan.”
19 Pagkatapos sadto, gin-abrihan ang templo sang Dios didto sa langit.
Kag didto sa sulod, makita ang Kahon sang iya Kasugtanan. Dayon
nagpangilat, nagginahod, kag nagdinaguob. Naglinog man kag nag-ulan
sing yelo nga daw mga bato.

12

Ang Babayi kag ang Dragon

1 May makatilingala dayon nga butang nga nagpakita sa langit. Nakita ko
ang isa ka babayi nga nagabayo sing adlaw, kag ang bulan didto sa idalom
sang iya mga tiil. Kag sa iya ulo may korona nga may dose ka bituon.

† **11:13** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan*

2 Manugbata na ang babayi, kag nagauraroy tungod kay nagapasakit na
siya.
3 May isa pa gid ka makatilingala nga butang nga akon nakita sa langit.
May dako nga dragon nga pula nga may pito ka ulo kag may napulo ka
sungay, kag sa kada ulo may korona.
4 Ginpangahig sang iya ikog ang ikatlo nga parte sang mga bituon kag
ginpanghaboy sa duta. Didto siya nagatindog malapit sa babayi nga
manugbata para pagbata sang babayi kaunon niya dayon ang bata.
5 Karon, nagbata ang babayi kag ang iya bata lalaki. Ang ini nga bata amo
ang magadumala sa mga nasyon, kag wala gid sing may makakontra sa iya
pagdumala.* Gani *pagkatawo sang bata,* ginsabnit siya dayon kag gindala
sa Dios didto sa iya trono.
6 Ang babayi nga nagbata nagpalagyo sa kamingawan nga ginpreparar
na nga daan sang Dios para sa iya, para didto siya atipanon sa sulod sang
1,260 ka adlaw.
7 Karon, nagsugod ang inaway sa langit. Nagpakig-away si Micael kag
ang iya mga kaupod nga mga anghel kontra sa dragon. Nagpakig-away
man ang dragon kag ang iya sakop nga mga anghel.
8 Pero indi makadaog ang dragon, kag siya kag ang iya mga anghel
ginpalayas sa langit.
9 Gintabog paguwa ang dako nga dragon. Siya amo atong man-og sang
una nga ginatawag nga yawa ukon Satanas, nga nagapatalang sa mga tawo
sa bilog nga kalibutan. Ginhulog siya diri sa kalibutan pati ang iya sakop
nga mga anghel.
10 Pagkatapos sadto, nabatian ko dayon ang mabaskog nga tingog didto
sa langit nga nagasiling, “Karon nag-abot na ang oras nga ang mga tawo
luwason na sang Dios! Ginapakita na niya subong ang iya gahom bilang
Hari kag ang awtoridad ni Cristo nga iya pinili! Kay ginpalayas na sa langit
ang manug-akusar sang aton mga kauturan. Wala sing pahuway ang iya
pag-akusar sa ila sa aton Dios.
11 Pero ginpierdi siya sang aton kapareho nga mga tumuluo paagi sa
dugo sang Karnero, kag paagi sa kamatuoran nga ila ginsugid. Kag wala
nila ginpasulabi ang ila kabuhi gani wala sila nahadlok nga magtaya sang
ila kabuhi.
12 Gani magkalipay kamo, kamo nga nagaestar sa langit. Pero kaluluoy
kamo nga nagaestar sa duta kag sa dagat, tungod kay nagpanaog na ang
yawa dira sa inyo. Naakig gid siya katama tungod kay nahibaluan niya nga
malip-ot na gid lang ang iya tion nga nabilin.”
13 Sang matalupangdan sang dragon nga ginhulog na siya sa duta,
ginlagas niya dayon ang babayi nga nagbata sing lalaki.
14 Pero ginhatagan ang babayi sing duha ka pakpak nga pareho sa dako
nga agila, para makalupad siya pakadto sa iya lugar sa kamingawan nga sa
diin pagaasikasuhon siya sa sulod sang tatlo ka tuig kag tunga, kag indi siya
maano sang man-og.
15 Gani nagbuga dayon ang man-og sing madamo nga tubig nga daw sa
baha pakadto didto sa babayi para anuron siya.
16 Pero ginbuligan sang duta ang babayi. Nag-abri ang duta kag ginsuyop
ang tubig nga halin sa baba sang dragon.
17 Kag nagdugang pa gid ang kaakig sang dragon sa babayi, gani ang iya
ginhimo, nagpakig-away siya sa iban nga mga bata sang babayi. Ini nga

* **12:5** Sal. 2:9

mga bata wala sing iban kundi ang tanan nga nagatuman sa mga sugo sang
Dios kag nagasunod sa kamatuoran nga ginpanudlo ni Jesus.
18 Kag nagtindog ang dragon sa baybayon.

13

Ang Duha ka Sapat

1 Dayon may nakita ako nga sapat nga nagbutwa sa dagat nga napulo ang
iya sungay kag pito ang iya ulo. Kada sungay may korona, kag sa kada ulo
may nakasulat nga ngalan nga nagainsulto sa Dios.*
2 Ang sapat nga akon nakita daw sa leopard. Ang iya tiil daw sa tiil sang
bear, kag ang iya baba daw sa baba sang leon. Ginhatag sang dragon ang
iya gahom kag ang iya trono sa sapat para mangin dako ang iya awtoridad
sa paghari.
3 Ang isa sa mga ulo sang sapat daw ginpatay, pero ang iya pilas nga
ikamatay nag-ayo. Natingala gid sa sapat ang mga tawo sa bilog nga
kalibutan, kag nagsunod sila sa iya.
4 Ginsimba nila ang dragon tungod kay siya amo ang naghatag sing
gahom sa sapat. Ginsimba man nila ang sapat; siling nila, "Wala sing may
makapareho sa sini nga sapat kag wala sing may makakontra sa iya."
5 Gintugutan sang Dios ang sapat nga maghambal sing puwerte nga
pag-insulto *sa iya* kag maggahom sa sulod sang 42 ka bulan.
6 Gin-insulto niya ang Dios, ang ngalan sang Dios, ang ginaestaran sang
Dios, kag ang tanan nga nagaestar sa langit.
7 Gintugutan man siya nga awayon niya kag pierdihon ang mga
katawhan sang Dios. Kag ginhatagan man siya sing awtoridad nga maghari
sa tanan nga *tawo sa kalibutan bisan ano pa ang ila* tribo, lahi, lingguahe,
kag nasyon.
8 Ang ini nga sapat simbahon sang tanan nga tawo sa kalibutan nga ang
ila ngalan wala masulat sa libro sang kabuhi† halin sang pagtuga sang
kalibutan. *Ini nga libro* iya sang Karnero nga ginpatay.
9 Gani kamo nga nagapamati, dapat intiendihon gid ninyo ining inyo
nabatian.
10 Ang bisan sin-o nga gintalana nga dakpon, pagadakpon gid. Kag ang
bisan sin-o nga gintalana nga patyon sa espada, pagapatyon gid sa espada.‡
Gani ang mga katawhan sang Dios kinahanglan nga magmainantuson kag
may hugot nga pagtuo sa Dios.
11 Pagkatapos sadto, nakita ko pa gid ang isa ka sapat nga nagguwa halin
sa duta. Ang ini nga sapat may duha ka sungay nga pareho sa sungay sang
karnero, pero kon maghambal ini daw sa dragon.
12 Gin-gamit niya ang awtoridad sang premiro nga sapat para
mag-alagad sa iya. Ginpilit niya ang tanan nga tawo sa kalibutan nga
magsimba sa premiro nga sapat nga may pilas nga ikamatay nga nag-ayo.
13 Madamo nga milagro ang ginhimo sining ikaduha nga sapat, pareho sa
pagpaulan sang kalayo halin sa langit. Ginhimo niya ini nga mga milagro
para makita sang mga tawo nga gamhanan siya.
14 Gani paagi sa mga milagro nga ginpahimo sa iya sang premiro nga
sapat, gindayaan niya ang mga tawo sa kalibutan. Ginsilingan niya ang

* **13:1** *ngalan nga nagainsulto sa Dios:* siguro tungod nga gin-gamit niya ang ngalan sang Dios para sa iya kaugalingon. † **13:8** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. ‡ **13:10** Jer. 15:2

mga tawo nga himuan sang rebulto ang premiro nga sapat *para simbahon*. Ining premiro nga sapat ginlabo sang espada pero nabuhi pa.
15 Ang ikaduha nga sapat gintugutan man nga maghatag sing kabuhi sa
rebulto sang premiro nga sapat, para makahambal ang rebulto kag
makapamatay sang mga tawo nga indi magsimba sa iya.
16 Kag indi lang ina, kundi ginpilit niya ang tanan nga tawo, bantog kag
indi, manggaranon kag imol, ulipon kag indi ulipon, nga markahan sila sa
ila tuo nga kamot ukon sa ila mga agtang.
17 Kag ang bisan sin-o nga indi magpamarka sang ngalan sang *premiro
nga* sapat ukon sang numero sang iya ngalan indi makabakal ukon
makabaligya.
18 Kinahanglan gid ang kaalam para mahibaluan kon ano ang kahulugan
sang numero sang sapat, kay ini nagarepresentar sang ngalan sang tawo.
Kag amo ini ang numero: 666.

14

Ang Kanta sang mga Tinubos

1 Pagkatapos sadto, nakita ko ang Karnero nga nagatindog didto sa Bukid
sang Zion. Kaupod niya didto ang 144,000 ka tawo. Sa ila agtang nakasulat
ang ngalan sang Karnero kag sang iya Amay.
2 Dayon may tingog ako nga nabatian halin sa langit nga daw sa daganas
sang busay ukon daw sa matunog nga daguob; kag daw sa tukar sang mga
manug-arpa nga nagakuting-kuting sa ila mga arpa.
3 Ang 144,000 ka tawo nagakanta nga nagaatubang sa trono, sa apat ka
buhi nga mga tinuga, kag sa mga manugdumala. Kag ginakanta nila ang
bag-o nga kanta nga wala sing iban nga nakahibalo kundi sila lang nga
144,000 nga mga tinubos halin sa kalibutan.
4 Sila amo ang mga tawo nga wala gid nagpakighilawas sa mga babayi
kag wala gid nagpangasawa. Nagasunod sila sa Karnero bisan diin siya
magkadto. Gintubos sila halin sa mga tawo para mangin una nga
inughalad sa Dios kag sa Karnero.
5 Wala sing may makasiling nga nagbutig sila, kag wala gid sing may
ikasaway sa ila.

Ang Tatlo ka Anghel

6 Kag nakita ko dayon ang isa pa gid ka anghel nga nagalupad sa
kahanginan. Dala niya ang wala nagabaylo nga Maayong Balita. Ginsugid
niya ini sa mga tawo sa kalibutan, sa tanan nga nasyon, tribo, lingguahe,
kag lahi.
7 Nagsiling siya sa mabaskog nga tingog, "Kahadluki ninyo ang Dios kag
dayawa siya, tungod kay nag-abot na ang oras nga hukman niya ang tanan
nga tawo. Simbaha ninyo ang Dios nga naghimo sang langit, sang duta,
sang dagat, kag sang mga tuburan."
8 Ang ikaduha nga anghel nagsunod sa nahauna nga anghel. Siling niya,
"Naguba! Naguba na ang bantog nga siyudad sang Babilonia.*† Kay ang iya
mga pumuluyo amo ang nagganyat sa mga tawo sa bilog nga kalibutan nga
magsunod sa ila imoralidad, nga ginakaugtan gid sang Dios."
9 Ang ikatatlo nga anghel nagsunod sa duha ka nahauna nga anghel.
Nagasiling siya sa mabaskog nga tingog, "Ang tanan nga nagasimba sa

* **14:8** Isa. 21:9 † **14:8** *Babilonia:* Posible nga ang Babilonia sa sini nga libro nagasimbolo sang Roma.

sapat kag sa iya rebulto kag nagabaton sang marka sang sapat sa ila agtang ukon sa ila kamot
10 makatilaw gid sang kaakig sang Dios. Kag silutan gid sila sa
nagadabadaba nga asupre samtang nagatan-aw ang balaan nga mga
anghel sang Dios kag ang Karnero.
11 Ang aso sang kalayo nga magasilot sa ila magapaibabaw hasta san-o.
Adlaw-gab-i wala gid sing pahuway *ang pag-antos* sadtong mga nagasimba
sa sapat kag sa iya rebulto, sila nga nagpamarka sang ngalan sang sapat."
12 Gani kamo nga mga katawhan sang Dios, nga nagatuman sang iya mga
sugo kag nagatuo kay Jesus, kinahanglan magmainantuson kamo.
13 Pagkatapos sadto, may nabatian ako nga tingog halin sa langit nga
nagasiling, "Isulat ini: Sugod subong bulahan ang mga nagkalamatay nga
ara sa Ginoo!" Kag nagsabat ang Espiritu *Santo*, "Matuod ina,
makapahuway na sila sa ila mga pagpangabudlay, kay mabaton na nila ang
ila balos para sa ila *maayo nga* mga binuhatan."

Ang Pag-ani sa Kalibutan

14 Dayon may nakita ako nga puti nga panganod, kag may nagapungko
didto nga daw sa tawo.‡ May korona siya nga bulawan sa iya ulo kag may
ginauyatan siya nga matalom nga garab.
15 Dayon may isa pa gid ka anghel nga nagguwa halin sa templo kag
nagsinggit sa nagapungko sa panganod, "Gamita na ang imo garab kay
tig-alani na, luto na ang alanihon sa kalibutan."
16 Gani gin-garab sang nagapungko sa panganod ang alanihon sa
kalibutan.
17 Karon may nakita ako liwat nga anghel nga nagguwa sa templo didto
sa langit, kag may garab man siya nga matalom.
18 Kag didto sa halaran may nagguwa man nga anghel. Siya ang anghel
nga nagaasikaso sang kalayo didto sa halaran. Nagsinggit siya sa anghel
nga may garab nga matalom, "Gamita na ang imo garab kag panggutraba
ang mga ubas sa kalibutan kay luto na."
19 Gani ginpanggutrab niya kag gintumpok dayon didto sa dako nga
pulugaan. Ang halimbawa sini nga pulugaan amo ang silot§ sang Dios.
20 Ginpuga ang mga ubas sa guwa sang siyudad, kag ang nagguwa halin
sa pulugaan dugo nga nagbaha sing mga 300 ka kilometro ang kalawigon,
kag mga isa ka dupa ang kadalumon.

15

Ang mga Anghel nga Nagadala sang Katapusan nga mga Kalalat-an

1 Kag may nakita ako liwat nga makatilingala nga talan-awon sa langit.
May pito didto ka anghel nga may dala nga pito ka kahalitan. Amo na ini
ang katapusan nga mga kahalitan nga ipadala sang Dios sa iya kaakig.
2 Kag nakita ko dayon ang daw dagat nga matin-aw nga pareho sa kristal
kag daw may kalayo. Kag didto nakita ko ang mga tawo nga nagdalaog
kontra sa sapat kag sa iya rebulto. Wala gid sila nagpamarka sang numero
sang sapat. Ini sila nagauyat sang mga arpa nga ginhatag sa ila sang Dios.
3 Nagakanta sila sang kanta ni Moises nga ulipon sang Dios, nga kanta
man sang Karnero. Amo ini ang ila kanta,
"Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan,
makatilingala ang imo mga binuhatan!
Hari sang tanan nga nasyon,

‡ **14:14** *daw sa tawo:* ukon, *daw sa Anak sang Tawo* § **14:19** *silot:* sa literal, *kaakig*

matarong kag husto ang imo mga pamaagi!
4 Sin-o bala Ginoo ang indi mahadlok kag magdayaw sa imo?
Ikaw lang gid ang balaan.
Ang tanan nga mga katawhan magapalapit kag magasimba sa imo,
tungod kay nakita nila ang imo matarong nga mga binuhatan.”
5 Pagkatapos sini, nakita ko nga nag-abri ang templo sa langit, ang Tolda
nga Simbahan nga sa diin nabutang ang Kasuguan.
6 Kag halin didto sa templo nagguwa ang pito ka anghel nga nagadala
sang pito ka kahalitan. Nagabayo sila sing matinlo nga linen nga
nagabadlak, kag sa ila dughan may wagkos nga bulawan.
7 Karon, ang isa sa apat ka buhi nga mga tinuga naghatag sa pito ka
anghel sang pito ka yahong nga bulawan, nga puno sang kaakig sang Dios
nga nagakabuhi hasta san-o.
8 Napuno ang templo sang aso tungod kay didto ang Dios kag ang iya
gahom. Kag wala sing may makasulod didto sa templo samtang wala pa
matapos ang pito ka kahalitan nga halin sa pito ka anghel.

16

Ang mga Yahong nga Ginasudlan sang Kaakig sang Dios

1 Pagkatapos may nabatian ako nga mabaskog nga tingog halin sa templo
nga nagasiling sa pito ka anghel, “Sige, iula na ninyo sa kalibutan ang pito
ka yahong nga ina nga ginasudlan sang kaakig sang Dios.”
2 Gani naglakat ang premiro nga anghel kag gin-ula niya ang sulod sang
iya yahong sa duta. Ang natabo, nag-abot ang mga masakit kag syado
kalain nga mga katol sa mga tawo nga may marka sang sapat kag sa mga
nagasimba sa iya rebulto.
3 Gin-ula dayon sang ikaduha nga anghel ang sulod sang iya yahong sa
dagat, kag ang tubig sa dagat nangin pareho sang dugo sang patay nga
tawo. Kag nagkalamatay ang tanan nga nagakabuhi sa dagat.
4 Pagkatapos gin-ula sang ikatatlo nga anghel ang sulod sang iya yahong
sa mga suba kag sa mga tuburan, kag ang tanan nga tubig nangin dugo
man.
5 Nabatian ko dayon ang anghel nga ginatugyanan sang tubig nga
nagasiling, “Matarong ka gid, *O Dios,* ikaw nga amo sang una kag amo man
subong. Balaan ka gid, kay husto ining mga silot nga imo ginahimo sa mga
tawo.
6 Ginpaagay nila ang dugo sang imo mga katawhan pati sang mga
propeta, gani subong dugo man ang imo ipainom sa ila. Kay ina ang bagay
nga ibalos sa ila.”
7 Kag may nabatian dayon ako nga tingog halin sa halaran nga
nagasiling, “Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan, husto kag matarong
gid ang imo pagsilot sa mga tawo!”
8 Karon, gin-ula sang ikaapat nga anghel ang sulod sang iya yahong sa
adlaw, kag nag-init gid ang adlaw, kag nagkalapaso ang mga tawo tungod
sa kainit.
9 Pero bisan nagkalapaso ang mga tawo, wala sila gihapon naghinulsol
kag nagdayaw sa Dios, kundi ginpakalain pa gani nila ang Dios nga amo
ang may gahom sa mga kahalitan nga nag-abot sa ila.
10 Gin-ula man sang ikalima nga anghel ang sulod sang iya yahong didto
sa trono sang sapat. Kag nagdulom dayon sa iya bilog nga ginharian. Kag
tungod sa mga kasakit nga gin-antos sang mga tawo, ginkagat na lang nila
ang ila mga bibig.

11 Wala gid sila naghinulsol sa ila malain nga mga pagginawi kundi
ginpakalain pa gani nila ang Dios sang langit* tungod sa mga katol kag
kasakit nga ila ginaantos.
12 Gin-ula sang ikaanom nga anghel ang sulod sang iya yahong sa dako
nga suba sang Euphrates. Nagmala dayon ang suba para makaagi didto ang
mga hari halin sa east.
13 Kag may nakita dayon ako nga tatlo ka mahigko nga espiritu, nga daw
sa mga paka, nga nagaguwa sa baba sang dragon, sa baba sang sapat, kag
sa baba sang indi matuod nga propeta.
14 Ini gali sila mga demonyo nga nagahimo sang mga milagro. Nagakadto
sila sa mga hari sa bilog nga kalibutan para tipunon sila para sa
pagpakig-away sa Dios pag-abot sang bantog nga adlaw *nga gintigana* sang
Dios nga makagagahom sa tanan.
15-16 Kag ang lugar nga pagatipunan sang mga hari *pati sang ila mga*
soldado ginatawag sa Hebreo nga Armagedon.
Pero nagsiling ang Ginoo, "Pamati kamo sing maayo! Magaabot ako
pareho sang pag-abot sang makawat, *tungod kay wala sing may makahibalo*
kon san-o. Bulahan ang tawo nga nagabantay kag wala nagauba sang iya
bayo, para kon mag-abot ako indi siya maglakat nga hublas kag mahuy-an
sa mga tawo!"
17 Karon, gin-ula sang ikapito nga anghel ang sulod sang iya yahong sa
hangin. Kag nabatian ko nga may nagasinggit halin sa trono nga didto sa
templo, nga nagasiling, "Tapos na ang tanan!"
18 Kag nagpangilat dayon, nagginahod, nagdaguob kag naglinog sing
mabaskog. Wala pa gid sing linog nga pareho sadto kabaskog halin sang
paghimo sang tawo. Amo gid ato ang pinakamabaskog nga linog sa tanan.
19 Napihak ang bantog nga siyudad sa tatlo ka parte, kag nagkalaguba
ang mga siyudad sang tanan nga nasyon. Gintuman sang Dios ang iya
promisa parte sa mga tawo nga nagaestar sa siyudad sang Babilonia. Amo
ato nga nag-abot na sa ila ang puwerte nga kaakig sang Dios.
20 Nagkaladula ang tanan nga isla kag wala na sing bukid nga makita.
21 Kag indi lang ina, kundi gin-ulanan pa gid ang mga tawo sang yelo nga
ang kada isa nagabug-at sing mga 50 ka kilo. Kag ginpakalain sang mga
tawo ang Dios tungod sa sina nga kahalitan nga puwerte gid.

17

Ang Malain nga Babayi

1 Karon, nagpalapit sa akon ang isa sa pito ka anghel nga nag-ula sang
sulod sang ila yahong. Siling niya, "Dali, ipakita ko sa imo kon paano ang
pagsilot sa bantog nga babayi nga nagabaligya sang iya lawas, nga
nagapungko sa madamo nga katubigan.
2 Nagpakighilawas sa iya ang mga hari sa kalibutan *paagi sa pagsunod sa*
iya gintudlo, kag ang mga tawo sa kalibutan daw sa nahubog tungod sang
iya gintudlo sa ila nga puro malain."
3 Pagkatapos gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo* kag gindala ako sang
anghel sa kamingawan. Didto may nakita ako nga babayi nga nagasakay sa
pula nga sapat. Pito ang ulo sang sapat kag napulo ang iya sungay, kag sa
iya bilog nga lawas may nakasulat nga mga ngalan nga nagainsulto *sa Dios*.
4 Nagabayo ang babayi sing granate* kag pula. Gindekorasyunan man

* **16:11** *Dios sang langit:* ukon, *Dios nga ara sa langit;* ukon, *Dios nga naghimo sang langit;* ukon, *Dios nga labaw sa tanan* * **17:4** *granate:* sa English, *purple*

siya sang bulawan, malahalon nga mga bato, kag mga perlas. May ginauyatan siya nga bulawan nga tasa nga puno sang malaw-ay kag mahigko nga mga butang tungod sang iya imoral nga pagpakigrelasyon.
5 May nakasulat nga ngalan sa iya agtang nga may tinago nga kahulugan.
Amo ini ang nakasulat,

ANG BANTOG NGA SIYUDAD SANG BABILONIA
NGA AMO ANG ILOY SANG TANAN NGA NAGABALIGYA SANG ILA LAWAS †
KAG SANG TANAN NGA KALAINAN SA BILOG NGA KALIBUTAN.

6 Kag nakita ko man nga nahubog siya sang dugo sang mga katawhan sang Dios, ang mga manugpamatuod ni Jesus *nga iya ginpamatay*.
Natingala gid ako sang pagkakita ko sa iya.
7 Pero nagsiling ang anghel sa akon, "Indi ka magkatingala. Sugiran ko ikaw sang tinago nga kahulugan sang babayi pati sang sapat nga iya ginasakyan nga may pito ka ulo kag napulo ka sungay.
8 Ang sapat nga imo nakita buhi sadto anay, pero subong patay na. Ugaling madali na lang siya magguwa halin sa madalom gid nga buho, pero pagguwa niya laglagon siya. Makita siya sang mga tawo sa kalibutan nga ang ila mga ngalan wala masulat sa libro sang kabuhi‡ halin sang pagtuga sang kalibutan. Kag kon makita nila ang sapat, matingala gid sila, tungod kay sadto anay buhi siya, kag napatay, pero nabuhi liwat.
9 "Kinahanglan gid ang kaalam para mahibaluan kon ano ang kahulugan sini. Ang pito ka ulo amo ang pito ka bukid nga ginapungkuan sang babayi. Kag ini nagakahulugan man sang pito ka hari.
10 Ang lima sa pito ka hari patay na, ang isa nagahari pa subong, kag ang isa wala pa makaabot. Kon maghari na siya, indi lang dugay.
11 Ang sapat nga sadto anay buhi, pero subong patay na, amo ang ikawalo nga hari. Isa man siya sa mga nahauna nga pito ka hari, kag siya pagalaglagon man.
12 "Ang napulo ka sungay nga imo nakita wala sing iban kundi ang napulo ka hari nga wala pa makaumpisa sang ila paghari. Ini sila hatagan sing awtoridad nga maghari kaupod sang sapat, pero indi lang dugay.§
13 Ining napulo ka hari may isa lang ka katuyuan, gani ihatag nila ang ila gahom kag awtoridad sa sapat.*
14 Magapakig-away sila sa Karnero, pero mapierdi sila, tungod kay ang Karnero amo ang Ginoo nga labaw sa tanan nga ginoo kag Hari nga labaw sa tanan nga hari. Kaupod sang Karnero ang mga matutom nga ginpili kag gintawag."
15 Nagsiling man sa akon ang anghel, "Ang mga tubig nga imo nakita, nga ginapungkuan sang babayi nga nagabaligya sang iya lawas, wala sing iban kundi ang mga tawo sa nagkalain-lain nga lahi, nasyon kag lingguahe.
16 Ang napulo ka sungay nga imo nakita kag ang sapat magadumot sa babayi nga nagabaligya sang iya lawas. Kuhaon nila ang tanan niya nga pagkabutang kag wala gid sing may mabilin sa iya bisan pa ang iya ginasuksok. Pagkatapos kaunon nila ang iya unod kag sunugon *nila dayon ang nabilin*.
17 Ipahimo ini sa ila sang Dios para himuon nila ang iya katuyuan. Gani hasta matuman ang ginhambal sang Dios, magasugtanay ang mga hari nga ipasakop sa sapat ang ila gahom sa pagdumala.

† **17:5** *iloy sang...lawas:* siguro ang buot silingon, *iloy sang tanan nga nagasimba sa mga dios-dios.*
‡ **17:8** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. § **17:12** *indi lang dugay:* sa literal, *sa sulod sang isa ka oras* * **17:13** *ihatag...sa sapat:* siguro ang buot silingon, *buligan nila ang sapat paagi sa ila gahom kag awtoridad.*

18 "Ang babayi nga imo nakita wala sing iban kundi ang bantog nga
siyudad nga nagahari sa mga hari sa kalibutan."

18

Ang Pagkaguba sang Babilonia

1 Pagkatapos sadto, nakita ko naman ang isa ka anghel nga nagapanaog
halin sa langit. Gamhanan ini nga anghel, kag ang iya kasilaw nagpasanag
sa bilog nga kalibutan.
2 Nagsinggit siya sing mabaskog,
"Naguba na! Ang bantog nga Babilonia* naguba na![†]
Karon nangin elistaran na lang ini sang mga demonyo,
nangin puluy-an sang mahigko nga mga espiritu
kag sang tanan nga klase sang mga pispis
nga ginakabig nga mahigko kag makangilil-ad.
3 *Natabo ini sa Babilonia*
tungod kay ang iya mga pumuluyo amo ang nagganyat sa mga tawo sa
bilog nga kalibutan nga magsunod sa ila imoralidad,
nga ginakaugtan gid sang Dios.
Ang mga hari sa kalibutan nagpakighilawas sa Babilonia.
Kag ang mga negosyante sa kalibutan nagmanggaranon
tungod kay sa ila siya nagpamakal sang iya mga kinahanglanon para
masunod ang iya mga bisyo."
4 Kag may nabatian pa gid ako nga tingog halin sa langit nga nagasiling,
"Kamo nga akon mga tawo, guwa kamo sa sina nga siyudad,[‡]
para indi kamo makasunod sa iya ginahimo nga malain,
kag para indi kamo malakip sa silot nga para sa iya.
5 Kon tumpukon ang iya mga sala sunggo na ini sa langit.
Kag indi gid malipatan sang Dios ang iya kalautan.
6 Kon ano ang iya ginhimo nga malain sa iban
amo man ang himuon sa iya,
kag doble pa ang balos sa iya.
Kon ano ang iya ginsilot sa iban, doblehon ina bilang balos sa iya.
7 Kon paano nga nagpabugal siya kag nagpagusto sang iya manggad,
amo man ang itumbas nga kalisod kag kasubo sa iya.
Ang iya pagsalig rayna siya
kag indi gid magpangasubo pareho sa mga balo.
8 Tungod sini, magaabot sa iya ang mga kahalitan:
mga masakit, mga kasubo kag kagutom,
sa sulod lang sang isa ka adlaw.
Pagkatapos sunugon siya dayon,
tungod kay gamhanan ang Ginoong Dios nga nagasentensya sa iya.
9 "Ang mga hari sa kalibutan nga nagpakighilawas sa iya kag nagpagusto
sang iya manggad magahibi kon makita nila ang aso sang iya pagkasunog.
10 Didto sila sa malayo magatan-aw tungod kay nahadlok sila nga basi
kon malakip sila sa silot nga para sa iya. Magasiling sila, 'Kaluluoy!
Kaluluoy sang bantog kag gamhanan nga siyudad sang Babilonia. Kay sa
malip-ot lang nga tion[§] nasilutan siya!'

---

* **18:2** *Babilonia:* Tan-awa ang "footnote" sa 14:8. [†] **18:2** Isa. 21:9 [‡] **18:4** Jer. 51:45 [§] **18:10** *malip-ot lang nga tion:* sa literal, *sa sulod sang isa ka oras.* Amo man sa bersikulo 17 kag 19.

11 “Magahibi kag magapangasubo ang mga negosyante sa bilog nga
kalibutan tungod sa natabo sa sadto nga siyudad, kay wala na sing may
magabakal sang ila mga baligya.
12 *Wala na sing may magabakal sang ila* bulawan, pilak, malahalon nga
mga bato, kag mga perlas; kag sang ila mga tela nga linen, seda, kag *mga*
tela nga granate kag pula. *Wala na sing may magabakal sang ila* kahoy nga
mahamot, sang ila galamiton nga ginhimo halin sa bangkil sang elepante,
sa mga malahalon nga kahoy, sa saway, sa salsalon, kag sa marmol.
13 *Kag sin-o pa ang magabakal sang ila mga ginabaligya nga mga* pahamot
nga pareho sang sinamon, insenso, mira kag iban pa. *Wala na sing may*
magabakal sang ila bino, lana, harina kag trigo; sang ila mga baka, karnero,
kabayo kag karwahe; kag bisan sang ila mga ulipon nga mga tawo.
14 *Magasiling ang mga negosyante sa siyudad sang Babilonia,* ‘Ang tanan
nga butang nga imo ginahandom nga angkunon nagkaladula. Ang tanan
mo nga manggad kag pagkabutang nga ginapadayaw nadula, kag ini tanan
indi mo na makita liwat!’
15 Ang mga negosyante nga nagmanggaranon sa ila negosyo sa sini nga
siyudad magatindog didto sa malayo tungod kay nahadlok sila nga basi kon
malakip sila sa silot nga para sa iya. Magahibi sila kag magapangasubo,
16 kag magasiling, ‘Kaluluoy! Kaluluoy sang sina nga bantog nga siyudad!
Sang una ang mga tawo dira nagabayo sang *malahalon nga* mga tela nga
linen kag *sang mga tela nga* granate kag pula, kag nagapangalahas sang
bulawan, malahalon nga mga bato, kag mga perlas!
17 Pero sa malip-ot lang nga tion nadula ang tanan niya nga manggad!’
“Magatan-aw sa malayo ang mga kapitan sa mga barko kag ang ila mga
tripulante, pati ang mga pasahero, kag ang tanan nga tawo nga ang ila
palangitan-an sa dagat.
18 Samtang nagatan-aw sila sa aso sang pagkasunog sang siyudad
magasinggit sila, ‘Wala gid sing siyudad nga makapareho sa sina nga
bantog nga siyudad!’
19 Tungod sa ila kasubo sabwagan nila sing yab-ok ang ila mga ulo kag
magahinibi nga nagasiling, ‘Kaluluoy! Kaluluoy sang sina nga bantog nga
siyudad! Tungod sa iya manggad nagmanggaranon ang tanan nga may
mga sakayan sa dagat nga *nagpakignegosyo sa iya*! Pero sa malip-ot lang
nga tion nadula ang tanan!’
20 “Gani kamo tanan nga ara sa langit, magkalipay kamo tungod sa
natabo sa sina nga siyudad. Magkalipay kamo, kamo nga mga propeta, mga
apostoles, kag mga katawhan sang Dios, tungod kay ginsentensyahan na
siya sang Dios sa iya mga ginpanghimo sa inyo!”
21 Karon, may isa ka anghel nga gamhanan nga nagpulot sang bato nga
ang kadakuon pareho sa dako nga galingan, kag ginhaboy niya dayon ini sa
dagat kag nagsiling, “Pareho sini ang pagkadula sang bantog nga siyudad
sang Babilonia, kay indi na gid ini makita liwat.
22 Indi na gid mabatian sa siyudad ang mga sunata sang mga
manug-arpa, mga manugkanta, mga manugplawta kag mga
manugtrumpeta. Indi na man makita didto nga may nagaobra sang bisan
ano nga klase nga obra. Kag wala na sing may mabatian didto nga
nagagaling.
23 Wala na gid sing suga nga makita. Wala na sing may mabatian nga
tingog sang mga bag-o nga ginkasal. *Pagasilutan ang Babilonia* tungod kay
ang mga negosyante didto puwerte ka matinaas-taason, kag tungod kay
ang mga manugbabaylan didto amo ang nagpatalang sa mga tawo sa bilog
nga kalibutan.”

24 Kag indi lang ina, ginpamatay man didto ang mga propeta kag mga
katawhan sang Dios. Kag ang tanan nga ginpamatay sa bilog nga kalibutan
ginpamatay tungod sa sina nga siyudad.

19

1 Pagkatapos sadto, nabatian ko ang daw sa madamo gid nga mga tawo sa
langit nga nagahambal sing mabaskog. Nagasiling sila, "Dayawon ta ang
Ginoo! Dayawon ta ang aton Dios nga makagagahom sa tanan, kay siya ang
nagluwas sa aton!
2 Husto kag matarong ang iya paghukom! Ginsentensyahan niya ang
bantog nga babayi nga nagabaligya sang iya lawas, kay gindagtaan niya
ang *mga tawo sa* kalibutan sa iya imoralidad. Ginsilutan siya sang Dios
tungod kay ginpamatay niya ang mga suluguon sang Dios."
3 Nagsiling sila liwat, "Dayawon ta ang Ginoo! Ang aso sang ato nga
siyudad magatub-ok hasta san-o!"
4 Kag ang 24 ka manugdumala kag ang apat ka buhi nga mga tinuga
nagluhod kag nagsimba sa Dios nga nagapungko sa trono. Siling nila,
"Amen! Dayawon ta ang Ginoo!"

Ang Punsyon sa Kasal sang Karnero

5 Dayon may tingog ako nga nabatian halin sa trono nga nagasiling,
"Dayawa ninyo ang aton Dios, tanan kamo nga nagaalagad kag nagatahod
sa iya, bantog man ukon indi!"
6 Pagkatapos sadto, nabatian ko ang daw sa madamo gid nga mga tawo
nga nagahambal, nga daw pareho sa daganas sang busay, kag daw pareho
man sa mabaskog nga mga daguob. Nagasiling sila, "Dayawon ta ang
Ginoo! Kay ang Ginoo nga aton Dios nga makagagahom sa tanan nagahari
na.
7 Maghinugyaw kita kag magkinalipay, kag dayawon ta siya. Kay
nag-abot na ang tion sang kasal sang Karnero. Ang iya nobya preparado na.
8 Ginpabayuan siya sing matinlo nga linen nga nagabadlak." (Ang bayo
nga linen nagakahulugan sang matarong nga mga binuhatan sang mga
katawhan sang Dios.)
9 Nagsiling dayon ang anghel sa akon, "Isulat ini: Bulahan ang mga tawo
nga gin-agda sa punsyon sang kasal sang Karnero." Nagsiling pa gid siya,
"Matuod ini nga mga pulong sang Dios."
10 Nagluhod ako dayon sa atubangan sang anghel sa pagsimba sa iya.
Pero nagsiling siya sa akon, "Indi ina paghimua sa akon. Ang Dios lang gid
ang imo simbahon. Suluguon man lang ako *sang Dios* nga pareho sa imo
kag sa imo mga kauturan nga nagasugid sang kamatuoran parte kay Jesus."
(Kay ang kamatuoran parte kay Jesus amo man ang ginhambal kag ginsulat
sang mga propeta.)

Ang Nagasakay sa Puti nga Kabayo

11 Nakita ko dayon nga nag-abri ang langit, kag didto may kabayo nga
puti. Ang nagasakay sa kabayo ginatawag Masaligan kag Matuod.
Matarong ang iya paghukom kag pagpakig-away.
12 Ang iya mga mata daw sa kalayo nga nagadababadaba, kag may madamo
nga korona sa iya ulo. May ngalan nga nakasulat *sa iya*, ugaling wala gid
sing may nakahibalo *kon ano ang kahulugan sini* kundi siya gid lang.
13 Nagasuksok siya sang bayo nga gintusmog sa dugo. Ginatawag siya nga
"Pulong sang Dios."

14 May nagasunod sa iya nga mga soldado nga halin sa langit, nga
nagasakay man sa puti nga mga kabayo, kag ang ila bayo linen nga matinlo
kag maputi.
15 Nagaguwa sa iya baba ang matalom nga espada nga amo ang iya
gamiton sa pagpierdi sa mga nasyon. Dumalahan niya sila, kag wala gid
sing may makakontra sa iya pagdumala. Ipakita gid niya ang puwerte nga
kaakig sang makagagahom nga Dios sa ila.
16 May nakasulat sa iya bayo kag sa iya paa nga,
HARI NGA LABAW SA TANAN NGA HARI KAG GINOO NGA LABAW SA TANAN NGA
GINOO!
17 Pagkatapos sadto, nakita ko ang isa ka anghel nga nagatindog sa adlaw.
Nagsinggit siya sa tanan nga pispis nga nagalupad sa kahanginan, “Dali
kamo kag magtipon para sa dako nga punsyon sang Dios!
18 *Dali kamo* kag kauna ninyo ang unod sang mga hari, mga heneral, mga
soldado, mga manugkabayo, pati ang unod sang ila mga kabayo. Kauna
ninyo ang unod sang tanan nga tawo, ulipon ukon indi ulipon, bantog ukon
indi!”
19 Pagkatapos nakita ko ang sapat kag ang mga hari sa kalibutan kag ang
ila mga soldado nga nagtilipon sa pagpakig-away sa nagasakay sa *puti nga*
kabayo kag sa iya mga soldado *nga halin sa langit*.
20 Nadakpan ang sapat. Nadakpan man ang indi matuod nga propeta,
nga amo ang naghimo sang mga milagro sa iya pag-alagad sa sapat. Paagi
sa mga milagro, ginpatalang niya ang mga tawo nga may marka sang sapat
kag nagasimba sa rebulto sini. Sila nga duha ginhaboy nga buhi sa dagat*
nga kalayo nga nagadabadaba sing asupre.
21 Ang ila mga soldado ginpamatay sang espada nga nagaguwa sa baba
sang nagasakay sa *puti nga* kabayo. Kag nagpagusto kaon ang mga pispis
sang ila unod.

20

Ang 1,000 ka Tuig

1 Pagkatapos sadto, may nakita ako liwat nga anghel nga nagapanaog
halin sa langit. May ginauyatan siya nga yabi para sa madalom gid nga
buho, kag may dako man siya nga kadena.
2 Gindakop niya dayon ang dragon, nga wala sing iban kundi ang man-og
sang una, nga amo ang yawa ukon si Satanas. Kag gin-gapos niya siya sa
sulod sang 1,000 ka tuig.
3 Ginhulog siya sang anghel sa madalom gid nga buho kag
ginkandaduhan dayon, kag ginmarkahan pa niya ang tabon para wala sing
may makabukas sini. *Ginpriso siya* para indi na niya mapatalang ang mga
tawo sa nagkalain-lain nga nasyon sa sulod sang 1,000 ka tuig. Pagkatapos
sang 1,000 ka tuig, kinahanglan nga buy-an siya sa malip-ot lang nga tion.
4 Dayon may nakita ako nga mga trono. Ang mga nagapungko sa mga
trono ginhatagan sing awtoridad sa paghukom. Kag nakita ko man ang
mga kalag sang mga tawo nga ginpang-utdan sang ulo tungod sang ila
pagsugid sang ginpanudlo ni Jesus kag sang pulong sang Dios. Ini sila wala
nagsimba sa sapat ukon sa iya rebulto. Wala man sila nagpamarka sang
marka sang sapat sa ila agtang ukon sa ila mga kamot. Ginpangbanhaw
sila, kag ginpadumala kaupod ni Cristo sa sulod sang 1,000 ka tuig.

---

* **19:20** *dagat:* Ang Griego nga pulong sini ginatawag sa English nga “lake” ukon sa iban nga Bisaya, *linaw.*

5 Amo ini ang una nga pagkabanhaw. (Ang iban nga nagkalamatay wala
pagbanhawa samtang wala pa matapos ang 1,000 ka tuig.)
6 Bulahan ining mga katawhan sang Dios nga malakip sa una nga
pagkabanhaw. Ang ikaduha nga kamatayon indi makaano sa ila. Mangin
mga pari sila sang Dios kag ni Cristo. Kag magahari sila kaupod ni Cristo sa
sulod sang 1,000 ka tuig.

Ang Pagkapierdi ni Satanas

7 Pagkatapos sang 1,000 ka tuig, buy-an si Satanas halin sa iya prisohan.
8 Magaguwa siya para patalangon ang mga nasyon sa bilog nga
kalibutan, nga kon tawgon Gog kag Magog. Tipunon sila ni Satanas para
magpakig-away *sa mga katawhan sang Dios*. Ang iya matipon nga mga
tawo mangin pareho sang balas sa baybayon *nga indi maisip*.
9 Akuparon nila ang bilog nga kalibutan. Libutan nila ang kampo sang
mga katawhan sang Dios, nga amo ang siyudad nga palangga sang Dios.
Pero paulanan sila sang Dios sang kalayo nga halin sa langit kag
magkalamatay sila tanan.
10 Kag ang yawa nga nagpatalang sa ila, ihaboy sa dagat* nga kalayo nga
nagadabadaba sing asupre, nga sa diin didto man ginhaboy ang sapat kag
ang indi matuod nga propeta. Didto sila sakiton adlaw-gab-i hasta san-o.

Ang Katapusan nga Paghukom

11 Pagkatapos may nakita ako nga dako nga trono nga maputi, kag may
nagapungko didto. Ang langit kag ang duta gindula niya kag indi na sila
makita liwat.
12 Nakita ko man ang mga nagkalamatay, bantog man ukon indi, nga
nagatilindog sa atubangan sang trono. Ginpang-abrihan dayon ang mga
libro, pati ang libro sang kabuhi.† Ginhukman ang mga patay suno sa ila
mga binuhatan nga nakasulat didto sa mga libro.
13 Bisan sa dagat sila nagkalamatay ukon sa duta, nagguluwa ang ila mga
kalag halin sa lugar sang mga patay. Kag sila tanan ginhukman suno sa ila
mga binuhatan.
14-15 Pagkatapos, ang kamatayon mismo kag ang lugar sang mga patay
ginhaboy sa dagat nga kalayo. Kag ang bisan sin-o nga ang iya ngalan wala
masulat sa libro sang kabuhi ginhaboy sa dagat nga kalayo. Amo ini ang
ginatawag nga ikaduha nga kamatayon.

21

Ang Bag-o nga Langit kag ang Bag-o nga Duta

1 Pagkatapos sadto, nakita ko ang bag-o nga langit kag ang bag-o nga
duta,* tungod kay ang daan nga langit kag ang daan nga duta nadula, pati
ang dagat nadula man.
2 Kag nakita ko ang Balaan nga Siyudad, ang bag-o nga Jerusalem, nga
ginapaidalom sang Dios halin sa langit. Ang ini nga siyudad preparado na
gid, pareho sa kalaslon nga babayi nga nakatrahe na sa pagsugata sa iya
pamanahon.
3 Pagkatapos may nabatian ako nga mabaskog nga tingog halin sa trono
nga nagasiling, “Karon, ang puluy-an sang Dios ara na sa mga tawo!
Magapuyo siya upod sa ila, kag sila mangin iya na nga katawhan. Ang Dios
mismo mangin ila kaupod kag ila Dios.†

---

* **20:10** *dagat:* Tan-awa ang footnote sa 19:20. † **20:12** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. * **21:1** Isa. 65:17 † **21:3** *kag ila Dios:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

4 Pahiran niya ang ila mga luha. Wala na sing kamatayon, kasubo,
paghibi ukon kasakit tungod kay ang daan nga mga butang nakaligad na."
5 Dayon nagsiling ang nagapungko sa trono, "Karon, ginabag-o ko na ang
tanan nga butang!" Kag nagsiling siya sa akon, "Isulat ini nga mga pulong
tungod kay matuod ini kag masaligan."
6 Kag nagsiling pa gid siya, "Natuman na *ang tanan*! Ako ang Alpha kag
ang Omega, *nga ang buot silingon,* ang ginsuguran kag ang katapusan *sang*
tanan. Kon may ginauhaw, paimnon ko siya nga wala sing bayad sa
tuburan nga nagahatag sang kabuhi.
7 Ang mga mandadaog himuon ko nga akon mga anak kag ako mangin ila
Dios.
8 Pero *makahaladlok ang dangatan sang* mga tawo nga nahadlok
magsunod sa akon, mga wala nagatuo sa akon, mga nagahimo sang
malaw-ay nga mga butang, mga manugpatay, mga nagahimo sang imoral
nga pagpakigrelasyon, mga manugbabaylan, mga nagasimba sa mga
dios-dios, kag ang tanan nga butigon. Ang lugar nga para sa ila amo ang
dagat nga nagadabadaba sang kalayo nga may asupre. Amo ina ang
ginatawag nga ikaduha nga kamatayon."

Ang Bag-o nga Jerusalem

9 Karon, nagpalapit sa akon ang isa sa pito ka anghel nga nag-ula sang
sulod sang ila yahong, nga amo ang pito ka katapusan nga mga kahalitan.
Kag nagsiling siya, "Dali, ipakita ko sa imo ang babayi nga kalaslon sa
Karnero."
10 Dayon gin-gamhan ako sang Espiritu *Santo* kag gindala sang anghel sa
putokputokan sang mataas gid nga bukid. Kag ginpakita niya dayon sa
akon ang Balaan nga Siyudad nga kon tawgon Jerusalem, nga
ginapaidalom sang Dios halin sa langit.
11 Masilaw ini tan-awon tungod sang gahom sang Dios, kag nagaidlak
pareho sa malahalon nga bato, nga pareho sa *bato nga* haspe, nga daw
kristal katin-aw.
12 Napalibutan ang siyudad sang mataas kag mapag-on nga pader, nga
may dose ka puwertahan, kag sa kada puwertahan may isa ka anghel nga
nagabantay. Nakasulat man didto sa mga puwertahan ang mga ngalan
sang dose ka tribo sang Israel.
13 May tatlo ka puwertahan sa kada kilid sang pader: tatlo sa east, tatlo sa
north, tatlo sa south, kag tatlo sa west.
14 Ang pader sang siyudad ginpatindog sa dose ka pundasyon nga
ginsulatan sang mga ngalan sang dose ka apostoles sang Karnero.
15 Ang anghel nga naghambal sa akon may dala nga inugtakos nga
bulawan para takson ang siyudad pati ang iya mga puwertahan kag ang iya
pader.
16 Kuwadrado gid ang siyudad; pareho ang iya kalabaon kag ang iya
kasangkaron. Gintakos sang anghel ang siyudad, kag ang kalabaon sini bali
2,400 ka kilometro‡ kag ang iya kasangkaron kag ang iya kataason pareho
man sang iya kalabaon.
17 Gintakos man sang anghel ang pader, kag bali 64 ka metros ang iya
kataason.§ (Ang gin-gamit sang anghel nga inugtakos amo man ang
ordinaryo nga inugtakos nga ginagamit ta nga mga tawo.)
18 Ang pader *bato nga* haspe, kag ang siyudad mismo puro bulawan kag
matin-aw nga daw sa kristal.

‡ **21:16** *2,400 ka kilometro:* sa literal, *12,000 ka stadia*
§ **21:17** *kataason:* ukon, *kadamulon; 64 ka metros:* sa literal, *144 ka cubits*

19 Ang mga bato nga pundasyon sang pader nadekorahan sang tanan nga
klase sang malahalon nga mga bato. Ang premiro nga pundasyon *bato nga*
haspe, ang ikaduha sapiro, ang ikatatlo kalsedonia, ang ikaapat esmeralda,
20 ang ikalima sardonika, ang ikaanom kornalina, ang ikapito krisolito,
ang ikawalo berilo, ang ikasiyam topasio, ang ikanapulo krisopraso, ang
ikaonse hasinto, kag ang ikadose ametist.
21 Ang dose ka puwertahan perlas, kay ang kada puwertahan ginhimo
halin sa isa ka dako nga perlas. Ang karsada sang siyudad puro bulawan
kag matin-aw nga daw sa kristal.
22 Wala ako sing may nakita nga templo sa siyudad tungod kay ang iya
templo amo ang Ginoong Dios mismo nga makagagahom kag ang Karnero.
23 Indi man kinahanglan ang adlaw kag ang bulan sa sini nga siyudad,
tungod kay ang gahom sang Dios nagasilak didto, kag ang Karnero amo ang
iya suga.
24 Masanagan ang mga tawo sa kalibutan sang iya suga, kag magadala
ang mga hari sa bilog nga kalibutan sang ila manggad didto.
25 Permi abri ang mga puwertahan sang siyudad; indi na gid pagsiradhan
kay wala sing gab-i didto.
26 Pagadal-on sa siyudad ang mga matahom kag malahalon nga mga
butang sang mga nasyon.
27 Pero indi makasulod didto ang bisan ano nga indi matinlo sa panulok
sang Dios, ang bisan sin-o nga nagahimo sing makahuluya nga mga buhat,
kag ang mga butigon. Ang makasulod lang didto amo ang mga tawo nga
ang ila ngalan nasulat sa libro sang kabuhi* nga iya sang Karnero.

22

1 Ginpakita man sa akon sang anghel ang suba nga ang iya tubig
nagahatag sang kabuhi. Nagaigpat-igpat ini nga daw sa kristal, kag
nagahalin sa trono sang Dios kag sang Karnero,
2 kag nagailig sa tunga sang karsada sang siyudad. Sa pihak kag pihak
nga higad sang suba may kahoy nga nagahatag sang kabuhi kag
nagapamunga sing dose ka beses sa sulod sang isa ka tuig, kaisa kada
bulan. Kag ang iya dahon ginagamit nga bulong para sa tanan nga tawo.
3 Wala na sing bisan ano nga ginpakamalaot sang Dios nga makita *sa*
sadto nga siyudad. Didto ang trono sang Dios kag sang Karnero, kag ang iya
mga ulipon magasimba sa iya.
4 Makita na nila ang iya hitsura, kag ang iya ngalan isulat sa ila agtang.
5 Wala na sing gab-i didto, gani indi na kinahanglan ang mga suga ukon
ang sanag sang adlaw, kay ang Ginoong Dios amo na ang ila suga. Kag
magadumala sila bilang mga hari hasta san-o.

Ang Pagbalik ni Jesus

6 Nagsiling dayon ang anghel sa akon, “Ini nga mga pulong matuod kag
masaligan. Ang Ginoong Dios nga nagapahayag sa *iya* mga propeta* amo
ang nagpadala sang iya anghel sa pagpakita sa iya mga ulipon kon ano ang
madali na lang nga magakalatabo.”
7 *Nagsiling si Jesus,* “Madali na lang ako mag-abot! Bulahan ang mga tawo
nga nagatuman sa mga ginasiling sang Dios sa sini nga libro.”

---

* **21:27** *libro sang kabuhi:* Tan-awa ang footnote sa 3:5. * **22:6** *Ang Ginoong Dios...mga propeta:* sa literal, *Ang Ginoong Dios sang mga espiritu sang mga propeta.*

8 Ako, si Juan, nakabati mismo kag nakakita sining mga butang *nga akon*
ginsulat diri. Pagkatapos ko nga makita kag mabatian ini nga mga butang,
nagluhod ako sa pagsimba sa anghel nga nagpakita sa akon sang sini nga
mga butang.
9 Pero nagsiling siya sa akon, "Indi ka magsimba sa akon. Ulipon man ako
sang Dios nga pareho sa imo kag sa imo kapareho nga mga propeta, kag
sang tanan nga nagatuman sa mga ginasiling sa sini nga libro. Ang Dios ang
imo simbahon!"
10 Kag nagsiling pa gid siya sa akon, "Indi pagtagua ang mga
ginapropesiya sa sini nga libro, tungod kay madali na lang ini tanan
magakalatabo.
11 Ang mga malain magahimo pa gid sang malain, kag ang mga mahigko
sing hunahuna magapadayon pa gid sa ila mahigko nga mga hunahuna.
Pero ang mga tawo nga matarong kag matinlo *ang ila kabuhi* magapadayon
gihapon sa paghimo sang maayo."
12 *Nagsiling si Jesus,* "Pamati kamo, indi na lang madugay kag magabalik
na ako! Kag dal-on ko ang balos nga para sa kada isa suno sa iya mga
binuhatan.
13 Ako ang Alpha kag ang Omega, *nga ang buot silingon,* ang nahauna kag
ang naulihi, ukon ang ginsuguran kag ang katapusan *sang tanan.*
14 "Bulahan ang mga nagatinlo sang ila mga bayo† tungod kay tugutan
sila nga magsulod sa mga puwertahan sang siyudad kag magkaon sang
bunga sang kahoy nga nagahatag sang kabuhi.
15 Pero mabilin sa guwa ang mga malain nga mga tawo:‡ ang mga
manugbabaylan, ang mga nagahimo sang imoral nga pagpakigrelasyon,
ang mga manugpatay, ang mga nagasimba sa mga dios-dios, kag ang tanan
nga luyag magbinutig.
16 "Ako, si Jesus, nagsugo sa akon anghel para isugid sa imo ini nga mga
butang para sa mga iglesya. Kaliwat ako ni David kag ako ang masanag nga
bituon sa kaagahon."
17 Nagasiling ang Espiritu *Santo* kag ang babayi nga kalaslon, "Dali!" Kag
ang tanan nga nagapalamati magsiling man, "Dali!" Ang bisan sin-o nga
ginauhaw kag gusto mag-inom magpalapit kag magbaton sang tubig nga
nagahatag sang kabuhi. Ini wala sing bayad.

Ang Katapusan nga mga Pulong ni Juan

18 Ako, *si Juan,* nagapaandam gid sa kada isa nga nagapamati sa mga
ginasiling sang sini nga libro. Ang bisan sin-o nga magdugang sa mga
ginasiling diri, idugang man sang Dios sa iya silot ang mga kahalitan nga
nakasulat sa sini nga libro.
19 Kag ang magbuhin sa mga ginasiling sang sini nga libro, kuhaon sang
Dios ang iya parte sa ginsambit diri nga bunga sang kahoy nga nagahatag
sang kabuhi. Kag indi siya pagpasudlon sa Balaan nga Siyudad nga
nasambit man sa sini nga libro.
20 Si Jesus amo ang nagapamatuod sa tanan nga nakasulat diri. Siling
niya, "Matuod gid nga madali na lang ako magbalik." *Nagsiling man ako,*
"Kabay pa. Ginoong Jesus, magbalik ka na."
21 Kabay pa nga tanan kamo nga mga katawhan sang Dios§
pakamaayuhon ni Ginoong Jesus.

---

† **22:14** Tan-awa ang 7:14. ‡ **22:15** *malain nga mga tawo:* sa literal, *mga ido* § **22:21** *nga mga katawhan sang Dios:* Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.